Illustreret Tidende

Illustreret Tidende udkom ugentligt 1859-1924.
Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn. Folioformat: 40 x 28 cm.

Tidsskriftets skønlitterære indhold indekseres på
https://danskforfatterleksikon.dk/1850p/p72809.htm

Udarbejdet af Niels Jensen

[illegible]

Illustreret Tidende

Ugentlig

Beretning om vigtige Begivenheder og Nutidens Personligheder,

fremdeles

Noveller, Fortællinger, Reiseskizzer,

samt

Meddelelser, henhørende under Videnskab, Literatur, Konst og Industri.

Fjerde Bind. 1862—1863.

Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet.

G. E. C. Gad. Gyldendalske Boghandling. C. C. Lose & Delbanco.

Thieles Bogtrykkeri.

Indhold af fjerde Bind.

Fra 1ste October 1862 til 30te September 1863.

Texten.

Biographier.

Side

- Søstrene Juliette og Julia Delépierre . 4
- General Beckwith, af Chr. H. Kalkar . 6
- Carl v. Bismark-Schönhausen, af C. C. 13
- Bernhard Dunker 20
- Elias Fries, af Fr. B. 25
- Anton Vilhelm Scheel, af f—g 33
- Drouyn de Lhuys 41
- Senator Bulgaris 43
- Nils Ericson, af Fr. B. 57
- Peter Vilhelm Lund, af f—g 65
- Frantz Pönitz 67
- Ludvig Uhland, af L. 73
- Julius Exner, af J. N. L. Dalsgaard . 81
- Statsraad Hans Christian Petersen, af K. 89
- Jean Antoine Raffard, af Chr. H. Kalkar. 101
- General Ambroise Everitt Burnside . . . 111
- Adrien François Servais 113
- Laurids Skau 119
- Otto Carl Blechingberg, af J. 127
- Frederikke Bremer, af Orv. Odd . . . 135
- Horace Vernet 143
- Louis Gerhard de Geer, af Orv. Odd . 153
- J. S. Welhaven af B. 159
- Marquis Alexander Wielopolski, af J. C. M. 167
- Daniel Frederik Eschricht, af Aug. Thornam 183
- Asmus Jacob Carstens. Billeder af et Konstnerliv, af L. Dietrichson 188, 193 og 202
- M. N. C. Kall-Rasmussen 206
- Christian Gottlob Barth, af Chr. H. Kalkar 217
- Grev Christoffer Rutger Ludvig Manderström, af Orvar Odd 229
- H. K. H. Prinds Vilhelm til Danmark, af d 237
- Grev Andreas Zamoyski, af J. C. M. . 239
- Et Livsbillede (Skolelærer Ulleland) . . . 250
- Sir George Cornewall Lewis 253
- Pehr Wieselgren 257
- Knud Andreassøn Baade 263
- Henri Wieniawski, af K. 287
- August Sohlman, af L. K. D. 303
- General „Stonewall" Jackson, af J. C. M. 322
- Thomas Georg Schøller 348
- Johan Bernhard Grev Rechberg, af C. 351
- General Fyrst Murawieff 367
- Carl Johan Malmsten, af L. K. D. . . 367
- General Meade 371
- Frederik Ferdinand Carlson, af 7. 4. 11. 383
- W. C. E. Grev Sponneck, af * 391
- Eugène Delacroix, af J. C. M. 403
- George Campbell Lord Clyde, af J. C. M. 407
- Franz Joseph, Keiser af Østerrig 425

Ugens Politik.

6. 15. 23. 31. 34. 42. 50. 62. 69. 78. 82. 94. 103. 116. 125. 132. 140. 148. 157. 164. 169. 181. 199. 206. 214. 218. 233. 243. 250. 258. 267. 275. 292. 300. 305. 312. 320. 332. 340. 349. 357. 361. 372. 380. 388. 392. 405. 408. 416. 430.

Statuer og Mindesmærker.

- Molins „Bæltespændere", af O. O. . . 49
- Thor i Jotunheim 151
- Mindesmærket paa Husums nye Kirkegaard for de ved Frederiksstad faldne danske Krigere 252
- Ægeus, af N. H. 258

- Minesprængninger under Vandet 1
- Ricketts Landeveislocomotiv 3
- Fugleskydningen ved Colonien Julianehaab d. 14de Juli 1862, af Carl Møller 5
- Meyer . . . . . 7 og 109
- Genealogiske Notitser, af J. K. . 8. 32. 72. 228. 318
- En Militsoldat i Montevideo 9
- En Sømfolder 16
- J. L. Heibergs første trykte Digt 27
- Arabiske Heste i Frederiksborg Stutteri . 28
- Photographisk Album af Christian IV og hans Samtidige 35
- Præmieskydningen for Medlemmer af de danske Skytteforeninger d. 24de Octbr. 1862 35
- Den 14de Novbr., af Cl. R. 50
- Et Pianino af Wulff & Co.s Fabrik . . 56
- Indvielsen af Jernbanen fra Stockholm til Göteborg, af O. O. 59
- I Afrika, Digt af H. C. Andersen . . . 65
- En architektonisk Spøg, af Jens Norup 76
- En Marketenderske som Arbeids-Necessaire for Damer 80
- Fra Udstillingen i London 83
- Ombord i en Hvalfanger 84
- Vilhelm v. Braun paa Gustafsberg . . . 95
- Om J. L. Heiberg, af P. L. M. 111
- Stormfloden i Sundet 115
- Fra Kalleboderne af P. 116
- En lille Notits, af Adjunct J. Helms . 120
- Nogle Jagttagelser om vore Naboer Svenskerne nu for Tiden 124
- Fra Skagen, af C. H. 129
- Hellig tre Konger, af Cl. R. 132
- Bassetts Matras uden Ende 134
- Om elskværdige Damers Indflydelse paa Selskabslivet (Frit efter Thackerey, ved R. W.) 136
- Et Par Notitser vedrørende Hosebaandsordenen og dens Historie i Danmark, af Carl Andersen 137
- Paa Høibroplads 137
- Garotterne i London 154
- Kjørboes Ræv, af Orv. Odd 162
- Gaadebrev, af Erik Bøgh 165
- Forslag til en Banegaard ved Vestervold 165
- I det kongelige Theaters Forsal, af S. 172
- Svar paa Gaadebrevet, af Erik Bøgh . 174
- Eilert Sundt og den norske Almue, af Fr. Algreen-Ussing 175
- Fest paa Bernstorff for Prindsesse Alexandra 178
- Om Linekastning ved Strandinger, af τ. 180
- Tidsbilleder . . . . . I, 184. II, 223
- Hans Maj. Kongens Brudegave til Prindsesse Alexandra af c. a. 186
- Ved Prindsesse Alexandras Afreise fra Danmark, af O 187
- Falsters og Lollands Brudegave til Prindsesse Alexandra 189
- Brudegave til Prindsesse Alexandra fra H. H. Landgreven af Hessen og dennes Familie 193
- Fastelavnsløier i Studenterforeningen, af x 198
- Broderier paa Prindsesse Alexandras Udstyr 200
- Prindserne af Wales, Digt af H. P. Holst 202
- Prindsesse Alexandras Ankomst til Gravesend og Indtog i London 206
- Vielseshøitideligheden i Windsor . . . 214
- Et Nødror 215
- Tre ældre danske Ridderordener, af C. A. 219
- Digte fra Spanien, af H. C. Andersen 219
- Billetuddeling til Gratisforestillingen i Adelphi Theatret i London d. 10de Marts 1863 219
- Galvaniseret Jern 224
- En Episode af Prindsesse Alexandras Indtog i London 225
- Fra forrige Aarhundrede, af H. S. . . . 225
- Et Marked i Vesterbrønderslev 232
- Ridderspillet paa Amagertorv i Anledning af Christian IV's Kroning, af C. A. . 234
- Prindsesse Alexandras Vifte 242
- Snedkersvendenes Lade 247
- General Bentkowski og hans Stab . . . 248
- Industriudstillingen i Constantinopel . . 248
- Støvler — Støvlepudsere — Støvleknegte 268
- Slaget ved Charleston 275
- Solformørkelsen den 17de Mai 1863, af Cl. R. 277
- Fra Genfersøen, Digte af H. H. Nyegaard 281
- Nyrops Osteotom 294
- Den græske Deputation, af C. 311
- Festlighederne ved det græske Kongevalg . 312
- En Inspiration, af Erik Bøgh 319
- En Anekdote om Bernadotte, af Crusenstolpes: „Stamfaderens Antecedentia" 321
- Samson hos Philistrene 332
- Det nye Politi i Kjøbenhavn 334
- Forf. til „En Hverdagshistorie", af L. . 335
- Den 9de danske Landmandsforsamling, I, 338. II, 345. III, 363. IV, 379. V, . 404
- La mer de glace, af A. F. 341
- H. K. H. Høisalig Arveprinds Frederik Ferdinands Bisættelse i Roeskilde . . 343
- Carré & Co.s Isfabrikationsmaskine . . 350
- Tidens brændende Spørgsmaal, løst ved Springertræk 350
- Elefantordenen, af C. A. 353
- Dampsprøite-Prøverne i London, af 21 . 356
- Det niende Møde af skandinaviske Naturforskere, af —i— 359
- Lidt Statsoekonomi til Huusholdningsbrug, ... I, 366. II, 381
- Briggen „Christians" Sammentræf med Kaperen „Florida" 372
- Den 15de August, af E. B. 380
- General Bazaines Indtog i Mexico . . 386
- Keiser Franz Josephs Ankomst til Fyrstemødet i Frankfurt 399
- Billeder fra Middelalderen 401
- Et Kongebæger, af C. A. 410
- Det gamle Serails Brand 410
- Ferdinand Lesseps og Suezcanalen . . . 415
- Fund af Menneskelevninger i Pompeji . 429
- Kong Georgios, Digt af Pauline Worm 430
- Baggesens Eeg ved Christianssæde 430

Prospecter og Bygninger.

- Stephan a Porta & Co.s Conditori, af J 11
- Frithiofs Gravhøi 14
- Haandværkerforeningens Fribolig „Alders Trøst" 17
- Beckaskog, af O. O. 22
- Den Hjelm 22
- Vestborg paa Samsø 23
- Et Fremtids Pantserskib 43
- Kiel 43
- „Fatburen" paa Bjørkvik, af C. Säve . 50
- Borreby, af a. n. 51
- Jomfrutaarnet ved Nyborg 58
- Fyret paa Hirtshals 67
- Sukkertoppen ved Rio Janeiro, af τ . . 77
- Korsør, af Pf 78
- Anders Olsens Steen ved Julianehaab, af Carl Møller 78
- Frederikssteen, af O. O. 83
- Tranekjær Slot 91
- Kallundborg 91
- Franske Soldaters Smaahytter paa Tahiti 104
- Alnarp Landbohøiskole 104
- Ved Østeraa i Aalborg 104
- Storbofaldet i Jemtland 116
- Charing-cross Broen over Themsen . . . 120
- Madeira, af τ 121
- Fra Nicolai Taarn, af Nicolai (270 Aar gammel) 121
- Enghien, af F. 128
- Basnæs, af G. H. 129
- Jomfrutaarnet i Visby 145
- Den svømmende Stad ved Canton, af f. 145
- Christiansø, af P. N. Tam 146
- En Grotte i Champia-Bjerget paa Java 162
- Mont-Blancbroen i Genf 164
- Postdampskibet „Freia" 172
- Cornelio Ruffos Huus i Pompeji, af H 180
- Den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse 196
- Sandringham Hall, Prindsen af Wales' Jagtslot 204
- Marlborough House 209
- Frederikshavn, af L 232
- Munkholmen 245
- Det restaurerede Værelse paa Kalmar Slot 250
- Bjernede Kirke ved Sorø af f 255
- Adam Oehlenschlægers Fødested 256
- De nye Bygninger i Tivoli I, 261. II, . 269
- Odense, af O. A. 279
- Svangstrandsveien, af R. 282
- Det kongelige Slot i Athen 282
- Rosenvænget 292
- Kullens Fyrtaarn 297
- Det kongelige Mausoleum i Frogmore . 298
- Sandbjerg, af J. 305
- Puebla 307
- Vandfald i Mesna-Elven ved Lillehammer, af Niels Frimand 322
- Nørretorvet i Flensborg 324
- Den nye Dok paa Carljohansværn, af τ 324
- Pantserbatteriet „Rolf Krake", af 10 . . 337
- Jernbanen til Klampenborg, af W. Bauditz 356
- Det ledede Jerndampskib »The Connector« 375
- Det russiske Pantserbatteri „Pervenitz af τ 385
- Nilens Udspring 385
- Det nye Commune-Hospital, af D—n . 393
- Handelshuset M. E. Grøn & Søns Forretningslocale paa Gammelholm . . . 411
- Kjøbenhavns Befæstning mod Søsiden af E. 417
- Rokkestenen ved Frederiksborg 428

Fortællinger, Noveller, Reisebeskivelser og deslige.

- Stakkels Onkel Philibert. »Efter All the year round,« oversat af L. Moltke 2 og 10
- Fra Reisen, Sandhed og Digt af A. M. Glükstad . . . . . 18 og 30
- Fra en Tour i Halland af O. O. I, 30. II, 35. III, 44. IV, ... 67
- Et interessant Bekjendtskab, af Bob . . . 38
- Palmerino, efter C. Didiers »Les amours d'Italie« 46
- Tro og Videnskab, efter en engelsk Læges Dagbog, ved J. C. Magnus 52. 62. 70. 74
- En engelsk Politihistorie, frit oversat af Bob 85
- Hyrdedrengen, et Eventyr af Sj. 90
- Fra Fjælleboden, af J. M. 102
- Breve fra Holland, af Henrik Scharling I, 104. II, 148. 152. III, 272. og . . 280
- Et Capitel af „Før og Nu", af A. T. . 117
- En Juleaften i Lodsbytten, af J. L. Runeberg, oversat af Th. 128
- Fra en Reise i Norge I, 138. II, 156. III, 169. IV, 198. V, 220. VI, ... 242
- En Æresfag. Irsk Folkebillede 141
- Skikke i China. Af H. Berlioz' »a travers chants« 161
- Fra Røgterhytten, Skizze af C. R. . . . 172
- Erindringer fra Rhinen, af Dr. H. 210 og 220
- Biancas Eventyr. (Efter en fransk Novelle) 230, 238 og 246
- Tabt og vundet (Efter det Engelske) . . 254
- Claras Minde, af Beatus Dodt 262 og 270
- Skizzer fra St. Thomas, af d. n. 263
- En Rulle Noder. Efter »All the year round.« oversat af J. K. 282
- Romersk Liv, af L. Dietrichson 289 og . 298
- I Verandaen. Billeder af Livet i Australien, af Bob I, 295. II, 308, III, 327. IV, 369. 388.
- Det bærer Frugt, af J. F. 313
- Minder fra Bohus, Af »Illustrerad Tidning« 333
- Den smukke Thermidorianerinde (Efter det Franske) af E. 336
- Nordisk Konstnerliv i Rom. Nogle Bemærkninger af L. Dietrichson 344 og 352
- Carstens Skriftemaal, af Ivar I, 364. II, 372. III, 375. IV, 396. V, 400. VI, 412. VII, 419. VIII, 421. IX, 426.
- Et romersk Sommertheater, af L. Dietrichson 365

Meddelelser af blandet Indhold.

- Blandinger 7. 15. 24. 27. 32. 40. 55. 72. 79. 88. 95. 96. 107. 109. 126. 134. 149. 158. 185. 199. 208. 215. 225. 243. 260. 267. 277. 286. 288. 293. 301. 318. 321. 342. 358. 392. 398. 409. 414. 431.
- Jernbaner og Telegrapher 15. 32. 72. 97. 126. 149. 259. 293. 301. 431.
- Konst 24. 32. 56. 95. 109. 126. 149. 185. 199. 243. 259. 318. 342. 382. 398. 409.
- Krigsvæsen . . . . . 32.
- Literatur 7. 15. 23. 31. 40. 48. 55. 63. 72. 79. 87. 97. 109. 118. 125. 142. 149. 157. 165. 182. 185. 208. 215. 234. 252. 259. 267. 277. 285. 293. 301. 318. 324. 334. 341. 349. 358. 381. 397. 409. 431.
- Maleri . . . . . 7. 158. 293.
- Musik 7. 24. 32. 40. 48. 56. 72. 79. 97. 126. 134. 199. 215. 234. 252. 286. 390. 409.
- Statistik 79. 126. 149. 158. 185. 199. 234. 252. 321. 431.
- Technik 158
- Theater . . . . . 15. 87. 95. 157. 215.

Musikbilag.

- Børnenes Julesang, af B. S. Ingemann, comp. af C. E. F. Weyse 96
- Nyaars-Marche-Polka, af T. Oldehaver 108
- De hellige tre Kongers Sang 133
- Dalvisa, svensk Folkevise, optegnet af Ludvig Norman 142
- Vægternes Svanesang paa Studentercarnevalet d. 5te Marts 1863, af C. J. Hansen 191
- Hilsen til Tivoli, Polka af T. Oldehaver 278

- Gaader, Logogripher og Charader 8. 16. 24. 32. 40. 48. 56. 64. 72. 80. 88. 96. 110. 118. 126. 134. 142. 150. 158. 165. 174. 182. 190. 200. 208. 216. 224. 231. 244. 252. 260. 268. 276. 286. 294. 302. 310. 318. 326. 334. 342. 350. 358. 366. 374. 382. 390. 398. 406. 414. 422. 432.
- Døde 8. 16. 32. 40. 48. 64. 126. 134. 142. 158. 166. 182. 190. 200. 208. 216. 231. 252. 260. 276. 286. 294. 302. 310. 318. 326. 334. 342. 358. 366. 382. 398. 414. 432.
- Verdensbarometret 8. 16. 24. 32. 40. 48. 56. 64. 72. 80. 88. 96. 110. 118. 126. 134. 142. 150. 158. 166. 174. 182. 190. 200. 208. 216. 224. 231. 244. 252. 260. 268. 276. 286. 294. 302. 310. 318. 326. 334. 342. 350. 358. 366. 374. 382. 390. 398. 406. 414.
- Bekjendtgjørelser 8. 16. 24. 32. 40. 48. 56. 64. 72. 80. 88. 98. 110. 126. 134. 142. 150. 158. 166. 182. 190. 200. 208. 216. 224. 228. 236. 244. 252. 260. 268. 276. 286. 294. 302. 310. 318. 326. 334. 342. 350. 358. 366. 374. 382. 390. 398. 414. 432.
- Brevvexling 24. 40. 48. 64. 80. 126. 150. 158. 166. 182. 190. 200. 216. 236. 244. 252. 260. 286. 302. 310. 422.
- Veirforholdene paa Landbohøiskolen 8. 16. 24. 32. 40. 48. 56. 64. 72. 80. 88. 96. 110. 118. 126. 134. 142. 150. 158. 166. 182. 190. 208. 216. 231. 244. 252. 260. 268. 276. 286. 294. 302. 310. 318. 326. 334. 350. 366. 374. 382. 398. 414. 422. 432.

Billederne.

Portraiter.

Side
Julia og Juliette Delépierre . . . 5
Carl v. Bismark-Schönhausen, preussisk Udenrigsminister og Conseilspræsident . . . 13
Høiesteretsadvocat Bernhard Dunker . . . 20
Professor Elias Fries . . . 25
Generalauditeur Anton Vilhelm Scheel . . . 33
Christian IV (Efter Carl van Manders Portrait) . . . 36
Landmand Rosthøi af Horsens Skytteforening . . . 37
Eduard Drouyn de Lhuys, fransk Udenrigsminister . . . 41
Senator Bulgaris, Præsident for den midlertidige Regjering i Grækenland . . . 44
Oberst, Friherre Nils Ericson . . . 57
Professor Peter Vilhelm Lund . . . 65
Den tolvaarige Harpespiller Frantz Pönitz . . . 69
Ludvig Uhland . . . 73
Julius Exner . . . 81
Statsraad Hans Christian Petersen . . . 89
Jean Antoine Raffard . . . 101
General Ambroise Everitt Burnside . . . 111
Adrien François Servais . . . 114
Laurids Skau . . . 119
Høiesteretsadvocat, Conferentsraad Otto Carl Blechingberg . . . 127
Frederikke Bremer . . . 135
Horace Vernet . . . 143
Justitiestatsminister, Baron Louis Gerhard de Geer . . . 154
Johan Sebastian Welhaven . . . 159
Marquis Alexander Wielopolski . . . 167
Eilert Sundt . . . 175
Daniel Frederik Eschricht . . . 183
Asmus Jacob Carstens . . . 196
Prinds Albert Edward og Prindsesse Alexandra af Wales . . . 201
Dr. Christian Gottlob Barth . . . 217
Grev Christoffer Rutger Ludvig Manderström . . . 229
H. K. H. Prinds Vilhelm til Danmark . . . 237
Grev Andreas Zamoyski . . . 240
Krigsminister Sir George Cornewall Lewis . . . 253
Domprovst Pehr Wieselgren . . . 257
Knud Andreasjøn Baade . . . 264
Henri Wieniawski . . . 287
August Sohlman . . . 303
Konstantin Kanaris, Trasiboulos Zaimis, Demetrius Grivas . . . 311
General „Stonewall" Jackson . . . 323
Høisalig Arveprinds Frederik Ferdinand til Danmark . . . 330
Thomasine Christine Gyllembourg-Ehrensvärd. Efter J. Juels Maleri, tegnet af P. K. Krohn . . . 335
Grosserer W. Petersen, Formand i Comiteen for Landmandsforsamlingen i Odense . . . 339
Jægermester C. A. Fonnesbech, Præsident for Landmandsforsamlingen i Odense 339
Generallieutenant Thomas Georg Schøller 347
Johan Bernhard Grev Rechberg, østerrigsk Udenrigsminister . . . 351
Statsraad Malmsten . . . 359
General Fyrst Nicolaus Murawieff . . . 367
Generalmajor George G. Meade, Potomachærens Anfører . . . 371
Ecclesiastikminister Frederik Ferdinand Carlson . . . 383
Geheimeconferentsraad Grev Sponneck . . . 391
Eugène Delacroix . . . 403
Feltmarskalk George Campbell Lord Clyde 407
Ferdinand Lesseps . . . 419
Franz Joseph, Keiser af Østerrig . . . 425

Statuer, Buster og Mindesmærker.

Lützows Mindesteen paa Valpladsen ved Halmstad, tegnet af G. Emil Libert . 36
Mindestøtte om Svenskernes Seir ved Halmstad d. 17de August 1676, tegnet af G. Emil Libert . . . 36
„Bæltespændere", Gruppe af J. P. Molin 49
Thor i Jotunheim, Statue af Valdemar Fjeldskov . . . 151
Mindesmærke paa Husums Kirkegaard over faldne danske Krigere . . . 252
Ægeus. Statue af Vilhelm Bissen, tegnet af Chr. Deichmann . . . 257
Mindestøtten i Odense over Krigere fra Fredericiaslaget . . . 338

Prospecter, Bygninger og deslige.

Stephan a Porta & Co.s Conditori . . 12
Frithiofs Gravhøi, efter G. W. Palms Tegning i »Illustrerad Tidning« . . 13
Haandværkerforeningens Fribolig „Alders Trøst", paa Nørrebrogade i Kjøbenhavn . . . 17
Beckaskog i Skaane . . . 20
Den Hjelm, tegnet af Carl Baagøe . . . 21
Vestborg paa Samsø, tegnet af Carl Baagøe . . . 21
Prospect af Halmstad, tegnet af G. Emil Libert . . . 29
Klædefabriken „Slotsmøllen" ved Halmstad, tegnet af G. Emil Libert . . . 29
Parti af Kiel, tegnet af Marinemaler J. E. Petersen . . . 44
Parti af Laholm, tegnet af G. Emil Libert 45
Vandfaldet Kassefors i Lagaaen, tegnet af G. Emil Libert . . . 45
Oehlenschlægers Grav paa Frederiksberg Kirkegaard, tegnet af Otto Haslund . 52
„Fatburen" paa Bjørkvik. Efter en Tegning af Antiquitets Intendanten P. Säve . . . 52
Borreby, seet fra Indkjørselen, tegnet af Chr. Hetsch . . . 53
Jernbanegaarden i Göteborg . . . 59
„Det store Huus" paa Borreby, seet fra en Terrasse i Haven, tegnet af Chr. Hetsch . . . 53
Jomfrutaarnet ved Nyborg, tegnet af John D. Frisch . . . 60
Det nye Fyrtaarn paa Hirtshals' Odde . 68
Et hallandsk Bondehuus, tegnet af G. Emil Libert . . . 68
En hallandsk »Ryggås-stuga«, tegnet af G. Emil Libert . . . 69
En architektonisk Spøg . . . 76
Sukkertoppen ved Rio Janeiro, tegnet af A. Plum . . . 76
Korsørs Havn, tegnet af C. Baagøe . . 77
Anders Olsens Steen ved Julianehaab, tegnet af Carl Møller . . . 77
Fæstningen Frederikssteen, tegnet af V. Fauerholt . . . 84
Tranekjær Slot, efter en Tegning af J. Tholle . . . 92
Kallundborg, seet fra Refsnæs, efter en Tegning af Axel Dithmer . . . 92
Franske Soldaters Smaahytter paa Tahiti, Tegning af A. Plum . . . 104
Alnarp Landbohøiskole, Tegning af A. Nay 105
Parti af Aalborg, Tegning af V. Rosenstand . . . 105
Storbofaldet i Jemtland, tegnet af P. D. Holm . . . 115
Broen over Themsen ved Charing-cross 122
Bella villa ved Sta. Clara Kloster paa Madeira, Tegning af A. Plum . . . 122
Udsigt mod Syd over Kjøbenhavn fra Nicolai Taarn, optaget af A. Nay . 123
Hovedgaarden Basnæs ved Skjelskør, tegnet af Chr. Hetsch . . . 130
Kringen med Mindestøtten om Skotternes Nederlag og Sinklars Grav ved Kringen, efter Skizzer af S. Larpent tegnet af G. Emil Libert 139
Jomfrutaarnet i Visby, tegnet af Magnus Petersen . . . 146
Havnen ved Christiansø, tegnet af V. Fauerholt . . . 147
Indseilingen til Christiansø, tegnet af V. Fauerholt . . . 147
Gaarden Bjølstad i Vaage Præstegjæld og Parti af Rundane, efter Skizzer af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert . . 145
En Grotte i Champia-Bjerget paa Java, tegnet af A. Plum . . . 162
Mont-Blancbroen i Genf . . . 163
Vaage Kirke, Parti i Væverdalen, efter Skizzer af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert . . 170
Postdampskibet „Freia", tegnet af Carl Baagøe . . . 171
Parti af Cornelio Ruffos Huus i Pompeji, Væg i Cornelio Ruffos Huus i Pompeji, tegnede af Ad. Hellesen . . . 179
Prospect af den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse . . . 196
Det Indre af den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse . . . 196
Loms Kirke. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert . . . 197
Osborne House paa Øen Wight . . . 200
Sandringham Hall i Norfolk . . . 204
Marlborough House, Prindsen af Wales' Palais i London . . . 209
Puerta del Sol i Toledo, tegnet af J. Kornerup . . . 220
Slettafossen i Romsdalen. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert 221
Parti ved Frederikshavn, tegnet af A. Lytzen . . . 233
Romdalshornet, Troldtinderne ved Romsdalen, Efter Skizzer af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert . . 241
Prospect af Munkholmen ved Throndhjem 245
Industriudstillingsbygningen i Constantinopel . . . 249
Erik XIV's Sovekammer paa Kalmar Slot, tegnet af Magnus Petersen . . . 249
Bjernede Kirke, tegnet af Frits Uldall . 256
Oehlenschlægers Fødested paa Vesterbrogade, tegnet af Otto Haslund . . . 256
Den nye Bazarbygning i Tivoli, efter Bygningsinspecteur Stillings Tegning 261
Prospect af Byen St. Thomas . . . 265
Tivolis Concertsal, efter Architekt Stillmanns Tegning . . . 269
„Buitenkant" med „Schrijers" Taarn, i Amsterdam . . . 272
„Prinzengracht" med Raadhuset, i Amsterdam . . . 272
St. Knuds Torv i Odense, tegnet af Otto Haslund . . . 279
Chillon ved Genfersøen . . . 281
Svangstrandsveien paa Ringeriget, efter en Tegning af Reinhold Boll . . . 282
Prospect af det kongelige Slot i Athen med dets Omgivelser . . . 283
Det Indre af Concertsalen i Tivoli, efter en Tegning af Architekt Stillmann . 290
Prospect af Rosenvænget ved Kjøbenhavns Østerbro, tegnet af G. Emil Libert . 291
Kullens Fyrtaarn, tegnet af Chr. Blache 299
Det kongelige Mausoleum i Frogmore ved Windsor . . . 299
Grevskabet Sandbjergs Hovedgaard ved Alssund . . . 306
Prospect af Puebla, under Franskmændenes Beleiring . . . 306
„Helvedes Hølen" i Mesna-Elven ved Lillehammer, efter en Tegning af Reinhold Boll . . . 322
Nørretorvet i Flensborg, tegnet af H. C. Ley . . . 323
Parti af Melbourne, seet fra Princess Bridge . . . 327
„Rolf Krake" paa Clyden, passerende forbi Dumbarton-Castle, den 29. Juni 1863, af C. Frederik Sørensen . . . 338
Parti af Odense, seet fra Allerups Maskinværksted, tegnet af A. Nay . . . 339
La mer de glace . . . 341
Banegaarden ved Klampenborg, tegnet af Carl Baagøe . . . 355
Kjøbenhavns Station for Klampenborg-Banen, tegnet af C. V. Nielsen . . . 355
Slottet Ulriksdal . . . 363
Prospect af Upsala . . . 363
Det ledede Jerndampskib »The Connector« 375
Det russiske Pantserbatteri „Pervenitz" . 386
Nilens Udspring i Karagwe, med Toppene af Maanebjergene i Baggrunden . . 386
Perspectiv af det nye Commune-Hospitals Bygninger, optaget af Architekt Chr. V. Nielsen . . . 394
Det nye Commune-Hospitals Hovedfaçade mod Øster-Farimagsvei, tegnet af Architekt Chr. V. Nielsen . . . 395
St. Lorenzkirken i Nürnberg, tegnet af Architekt Ferd. Jensen . . . 402
Handelshuset Grøn & Søns Forretningslocale paa Gammelholm, og Parti af dets Indre, tegnet af Ferd. Jensen . 411
Kjøbenhavns Befæstning mod Søsiden, tegnet af C. Neumann . . . 418
Panorama af Landtangen ved Suez . . 419
Rokkestenen ved Frederiksborg, tegnet af G. Emil Libert . . . 428

Malerier, Genrestykker og deslige.

Fugleskydning ved Julianehaab d. 14de Juli 1862, tegnet af Carl Møller . . 5
En Militssoldat i Montevideo, tegnet af A. Plum . . . 9
De danske Skytteforeningers Præmieskydning paa Enighedsværn, tegnet af Otto Bache . . . 37
»Vestra Stambanens« Indvielse i Göteborg d. 4de Novbr. 1862, tegnet af Otto Bache . . . 60
Festballet i Göteborgs Børssal d. 4de Novbr. 1862, tegnet af Otto Bache . 61
Skizze af Illuminationen i Göteborg d. 4de Novbr. 1862, tegnet af Otto Bache 61
En selskabelig Sammenkomst, efter et Maleri af J. Exner . . . 84
En Hvalfanger i Sydhavet, tegnet af C. Baagøe . . . 85
Juleglæde, Tegning af H. Olrik . . . 93
Skizze fra Taarbæk under Stormfloden d. 27. Decbr. 1862, af Carl Baagøe 114
Scene i Kallebodstrand, tegnet af Johan Petersen . . . 115
Ved Enghien. Bønderkoner vende hjem fra Paris. Tegning af Lorenz Frølich 130
Redningsbaadens Kæntring under Skagen d. 27de Decbr. 1862. Efter en Skizze af Fyrinsp. Meyer, tegnet af Carl Baagøe . . . 131
Scene fra Høibroplads, tegnet af Th. Jensen . . . 138
Familieliv paa Floden ved Canton, tegnet af A. Plum . . . 146
Garotternes Færden i London . . . 154
En Ræv, efter C. F. Kjørboes Maleri, tegnet af Carl Bøgh . . . 162
Forsalen i det kongelige Theater, tegnet af C. Oscar Carlson . . . 171
Overleveringen af Gjentofte Sogns Brudegave til Prindsesse Alexandra, tegnet af Otto Bache . . . 178
Broquets Drage som Rednings-Apparat ved Strandinger, tegnet af Carl Baagøe 178
Prindsesse Alexandras Afreise. Kjøbenhavns Banegaard d. 26de Febr. 1863 187
Prindsesse Alexandras Afreise. Ved Havnen i Korsør d. 26de Febr. 1863 . . . 187
Skizze af Fastelavnsløier i Studenterforeningen . . . 197
Prindsesse Alexandras Ankomst til Gravesend den 7de Marts 1863 . . . 204
Prindsesse Alexandras Indtog i London d. 7de Marts 1863. Ved Temple Bar 205
Prinds Albert Edward af Wales' og Prindsesse Alexandra til Danmarks Vielse i St. Georges Capel i Windsor d. 10de Marts 1863 . . . 212
Billetuddeling til Gratisforestillingen i Adelphi-Theatret i London, den 10de Marts 1863 . . . 221
Prindsesse Alexandras Indtog i London. Foran »the mansion house«: Mayorens Frue overrækker Prindsessen en Bouket . . . 226
Markedsscener i Vesterbrønderslev, tegnede af Vilhelm Rosenstand . . . 232 og 233
General Ventkowski og hans Stab . . . 248
Et Maaneskinsstykke. Efter et Maleri af Knud Baade, tegnet af G. Emil Libert 264
Den pantserklædte Fregat „New Ironsides" og to Ericksonske Batterier begynde Slaget ved Charleston . . . 273
„Flying Buck" paa Veddeløbsbanen i Melbourne . . . 295
Til Veddeløbene! . . . 298
En Scene paa Melbournes Veddeløbsbane 298
Den kongelige Postbefordring i Australien 307
En Squatters Hjem i Ny-Syd-Wales . 307
Den græske Deputation overrækker Kong Frederik VII Nationalforsamlingens Decret om Prinds Vilhelms Udnævnelse til Konge af Grækenland . . . 314
Gallataflet i Riddersalen paa Christiansborg, afholdt d. 6te Juni 1863 i Anledning af, at Kong Georg I havde modtaget den græske Krone . . . 315
„En høirøstet Nabo", Genremaleri af Carl Bøgh . . . 319
Eeg i Dyrehaven, af Vaupells Skrift „De danske Skove" . . . 326
Et Hotel i det Indre af Australien, tegnet af Chr. Deichmann . . . 328
Samson hos Philistrene, Maleri af Carl Bloch, tegnet af Otto Bache . . . 331
H. K. H. Høisalig Arveprinds Frederik Ferdinands Bisættelse i Roeskilde, tegnet af C. Oscar Carlson . . . 343
Fest i „Fruens Bøge" ved Odense under Landmandsmødet, tegnet af A. Nay . 347
Dampsprøiteprøverne i Krystalpaladsets Park ved London . . . 354
»Lost in the bush« . . . 370
En Kamp mellem Indfødte i Australien 370
Briggen „Christians" Sammentræf med Kaperen „Florida", tegnet af Chr. Blache . . . 371
Franske Invalider. Tegnet af C. Neumann 379
De franske Invaliders Salut paa Napoleonsdagen, d. 15de August Tegnet af C. Neumann . . . 379
Franskmændenes Indtog i Mexico under General Bazaine, d. 7de Juni 1863 . 387
Keiser Franz Josephs Ankomst til Römeren i Frankfurt . . . 399
Det gamle Serails Brand i Constantinopel 410
Udgravningsarbeidet ved Suezcanalen . . 415
Baggesens Eeg ved Christianssæde, tegnet af A. Lytzen . . . 429
H. M. Kong Georgs Afreise fra Kjøbenhavns Toldbod d. 17de September 1863, tegnet af C. Neumann . . . 429

Planer og Kort.

Oversigtsplan af »Vestra Stambanen«, mellem Stockholm og Göteborg . . . 64
Plan over Bygningerne paa Gaarden Haakenstad i Gudbrandsdalen . . . 156
Professor Julius Thomsens Plan til en Jernbanegaard ved Vestervold . . . 166
Grundtegning af den nye Dok paa Carljohansværn ved Christianiafjord . . . 325

Landbrugsredskaber.

Garrets transportable Tærske- og Renseмaskine, der drives af Robeys Locomobil . . . 403
En Roevaskemaskine af Forpagter Hastrup paa Svenstrup . . . 406
En Malkemaskine af Prof. Nyrop i Kjøbenhavn . . . 406
En Plov med fingret Muldsjæl, fra Fabriken „Phoenix" i Odense . . . 406

Dyr.

„Alma" og „Favorita", arabiske Fuldblodshopper i Frederiksborg Stutteri, tegnede af Carl Bøgh . . . 28
Kongepræmiehoppen, og Kongepræmiehingsten „Constantin", til svært Trækbrug, foreviste ved Landmandsforsamlingen i Odense, tegnede af Carl Bøgh 346
Kongepræmiehingsten „Colonell", og Kongepræmiehoppen, til Ride- og lettere Trækbrug, tegnede af Carl Bøgh . . 362
Præmietyren „Bakewell", Præmietyren af Fedekvægracen, og Merinosfaar fra det keiserlige Skæferi i Rambouillet, tegnede af Carl Bøgh . 378

Forskjellige Redskaber og Gjenstande.

Minesprængning paa Holmen, tegnet af Carl Baagøe . . . 1
Vandsøile frembragt ved Oberst Ramstedts Minesprængning . . . 2
Vei-Locomotivet „Vendsyssel" . . . 4
En Sømfolder . . . 16
Sølv-Drikkehorn, foræret af Landsmænd i England til de danske Skytteforeninger 37
Skive fra Præmieskydningen paa Enighedsværn . . . 38
Pianino af Ludvig Wulff & Co.s Fabrik 56
En Arbeids-Necessaire for Damer . . . 80
Ventilations-Gaskugler . . . 85
Flaskerensemaskine . . . 85
Aftappemaskine . . . 85
Jernhylder til Vinkjældere . . . 85
Bassetts Matras uden Ende . . . 134
Hosebaandsordenens Insignier, tegnede efter Originalerne paa Rosenborg, af Leopold Hartmann . . . 138
Hans Maj. Kongens Brudegave til Prindsesse Alexandra . . . 186
Falsters og Lollands Brudegave til Prindsesse Alexandra . . . 190
Brudegave til Prindsesse Alexandra, fra H. H. Landgreven af Hessen og flere Medlemmer af den hessiske Familie . 193
Broderier paa Prindsesse Alexandras Udstyr 200
Et af Prindsesse Alexandras Lommetørklæder, fra L. C. Levysohns Etablissement 208
Et Rødror . . . 216
Prindsen af Wales' tre Fjedre . . . 216
Ordenerne: l'Union parfaite, den væbnede Arm og Mathildeordenen . . . 220
Et Indkjørselsskuur ved en Jernbanestation; Tag og Vægge af kannelerede Plader, Søiler af Støbejern; Alt galvaniseret 224
Ostindisk Gouvernementskirke i Rangoon; Alt galvaniseret . . . 224
Kong Christian IV som Ringrender; Drikkebæger i den chronologiske Samling paa Rosenborg. Tegnet af Leopold Hartmann . . . 236
Prindsesse Alexandras Scarabæusbroche 236
Prindsesse Alexandras Vifte . . . 240
Snedkersvendenes Lade, forfærdiget i Aaret 1679 . . . 248
Et Støvlepudseredskab og en universal Støvleknegt . . . 268
Nyrops Osteotom . . . 294
En Betjent af det nye Politi i Kjøbenhavn 334
Carré & Co.s Isfabrikationsmaskine . . 350
Elefantordenen under Kongerne Frederik II, Christian IV og Christian V . . . 354
Et Guldbæger fra den chronologiske Samling paa Rosenborg, tegnet af Leopold Hartmann . . . 410
Et af Suezcompagniets Befordringstøier 422
Afstøbninger af Mennesker, udgravne i Pompeji . . . 428

Illustreret Tidende.

Nr. 158.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 5. October 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Minesprængninger under Vandet. — Stakkels Onkel Philibert. (Efter All the year round; oversat af L. Moltke.) — Ricketts Landeveislocomotiv. — Søstrene Juliette og Julia Delépierre. — Fuglestydningen ved Colonien Julianehaab d. 14de Juli 1862, af Carl Møller. — General Beckwith, af Chr. H. Kalckar. — Ugens Politik. — Meyer. — Meddelelser af blandet Indhold. — Genealogisk Notits, af J. K.

Minesprængninger under Vandet.

Der er i den sidste Tid paa Orlogsværftet blevet anstillet nogle høist interessante Prøver med Sprængning af Miner under Vandet, efter en Methode, hvis Hemmelighed Opfinderen, forhenværende Fregatcapitain i den russiske Marine, Oberstlieutenant Ramstedt fra Finland, med en sjelden Uegennyttighed har stillet til vor Regjerings Raadighed.

Enhver af de Mange, som overværede Prøverne, har ikke kunnet Andet end forbauses ved de Resultater, som ved en hensigtsmæssig Anvendelse kunne opnaaes med forholdsviis ringe Ladning af sædvanligt Krudt. En Beholder, der vel omtrent kunde rumme en 20 Pund Krudt, nedsænkedes for Tilskuernes Øine i Vandet; paa et givet Vink antændtes Mineladningen, og Explosionen kastede en glimrende Støtte af Vand og Skum vistnok hundrede Fod eller mere i Veiret. Endnu interessantere var dog de tvende Gange efter hinanden anstillede Forsøg med Miners Anvendelse mod Kanonbaade. Hvergang var Minen kun ladet med nogle faa Pund Krudt; men i samme Øieblik Tegnet gaves til Minens Antændelse, saaes Spantetømmer og Planker af Kanonbaadens Bund slyngede høit iveiret; der var brudt et Hul af flere Alens Diameter i Bunden af Fartøiet, som selvfølgeligt løb fuldt af Vand og øieblikkeligt sank. Der kan efter disse Prøvers Udfald ikke være den ringeste Tvivl om, at man med slige Miner, forsynede med passende Ladning, kan bringe selv det stærkest byggede Skib til at synke; i Særdeleshed ville Minerne have langt større Virkning paa dybere Vand; paa Holmen var Vandet for fladt, saa at endeel af Bundens Jord ved Sprængningen løsreves, og Tang og Mudder strax bedækkede Vandets Overflade. Pantserskibene ville være ligesaa lidt sikkrede mod den ødelæggende Virkning, som andre Skibe, da de som bekjendt nedenfor Vandlinien ikke ere stærkere byggede end disse. De undersøiske Miner ville være et frygteligt Vaaben imod Skibe i Dens Haand, der forstaaer at bruge dem rigtigt.

Som særegne Fortrin ved de forsøgte Miner nævnes, at de ere lidet kostbare og lette at tilveiebringe, saa at de kunne anvendes i stort Antal, hvor de behøves. De skulle derhos være aldeles farefrie at behandle; først fra det Øieblik, Explosionsapparatet sættes i Virksomhed, kan Sprængningen foregaae. At Minen exploderer med en saa overordentlig Kraft, skyldes et deri indeholdt Stof, som naturligviis er Opfinderens Hemmelighed; Krudtet synes at spille en underordnet Rolle derved. Ved den sidste Prøve hændtes det, at en liden Mine ikke vilde fænge Ild; man turde naturligviis ikke lade den blive liggende i Vandet af Frygt for, at Explosionsapparatet engang ved en tilfældig Foranledning skulde give Ild, og maatte derfor med Forsigtighed hale Minebeholderen op af Vandet ved den Line, hvorved den var forankret; fra

Minesprængning paa Holmen, tegnet af Carl Baagøe.

nogen Afstand blev der dernæst skudt en Riffelkugle ind i Minen; den traf Explosionsapparatet og bragte det derved naturligviis til at detonere øieblikkeligt.

Muligviis vil man med Held til de undersøiske Miner kunne benytte en ved den sidste Prøve forsøgt Ledningstraad af amerikansk Opfindelse, ved Hjelp af hvilken en liden til Prøve udlagt Mine bragtes til at explodere aldeles instantant. Dog maa denne Opfindelse vel endnu prøves i en større Maalestok, end der dengang var Leilighed til.

Oberstlieutenant Ramstedt, der i 23 Aar har experimenteret, forinden han opnaaede det ønskede Resultat, havde forfærdiget 2500 Miner, som han tilbød den russiske Regjering under Krigen med Vestmagterne til at nedsænkes i den finske Bugt, for at erstatte de Nobelske Miner, der, foruden at være meget dyre, viste sig saa høist upaalidelige; men da Fredsslutningen stod for Døren, vilde den russiske Regjering ikke kjøbe den af den daværende finske Generalgouverneur saa stærkt anbefalede Opfindelse.

Da samtlige ved den sidste Prøve anvendte Apparater vare forarbeidede her af danske Fyrværkere under Artillericapitain Schierns Ledelse, vil vort Land herefter kunne høste Nytte af disse Ødelæggelsesmaskiner.

Stakkels Onkel Philibert.

(Efter »All the year round«; oversat af L. Moltke.)

I.

Herr Gandon har udgivet en Bog under Titelen: »L'Oncle Philibert, Histoire d'un Peureux« — en Frygtsoms Historie. Den har et dobbelt Øiemed, som Forfatteren behændigt har vidst at forene i sit ene lille Bind, idet han deels meddeler en Skildring af Begivenheder, som tildroge sig i Lure mellem Aarene 1800 og 1815, og deels indskærper en Læreregel, der er af største Vigtighed for hele den civiliserede Verden, den, at overdreven Strenghed, Fordringsfuldhed og uophørlig Drivhuustvang mod Børn er en grusom og taabelig Vildfarelse.

Hvormange opvakte og tidligt modne Børn (og for den Sags Skyld ogsaa unge Mennesker) har man ikke drevet fremad og fremad, indtil Døden eller aandelig Sløvhed pludseligt har standset dem! Hvormange saadanne fremtidige Vidundere have ikke sukket midt i deres fulde Løb: „Vi kunne ikke mere; und os Hvile i Graven!" Dette er Emnet for Herr Gandons Fortælling, og han har gjort Ret i at vælge det. Hans Text er: Det ægte Snille vil bane sig Vei, uden at blive overanstrengt i Barndommen.

Onkel Philibert var det Navn, som Naboer og Venner i daglig Tale gave Helten i Herr Gandons Historie i Slutningen af hans Liv. Han var født den 26de Marts 1796.

Philiberts Fader, der var Skolebestyrer, underviste selv sine Lærlinge, istedetfor at lade det gjøre ved Andre, og da han havde foresat sig at gjøre en heelt ualmindelig Lærling af sit eget Barn, besluttede han at begynde i god Tid. Uheldigviis var Philiberts Fader overdrevent og utilbørligt streng, saa at hans Lærlinge stundom klagede over ham til deres Forældre, og naar Skolebestyreren fik en kun altfor ofte velfortjent Tilretteviisning, beklagede han sig paa sin Side over Forældrene, hvis dadelværdige Overbærenhed lagde Hindringer i Veien for deres Børns Uddannelse. I sin Søn havde han en Lærling, hvem Ingen var berettiget til at tage i Forsvar.

Da Onkel Philibert var fem Aar gammel, var han en smuk, lyshaaret og blaaøiet Dreng, saare blid og lydig, og aldrig egensindig, havde den bedste Helbred og Fordøielse, og blev omhyggeligt opfostret af en kjærlig Moder, hvis eneste Søn han var. Jordbunden var af Naturen beündringsværdigt forberedt til at bære en rig Høst af gode Frugter, og Skolebestyreren yttrede høit sin Glæde over at see Drengen, paa hvem han byggede saa store Forhaabninger, trives saa godt. Moderen derimod, der frygtede for sin Mands velbekjendte Strenghed, dersom han fremturede i sin Beslutning, alene at ville forestaae Philiberts Underviisning, naar denne havde fyldt sit sjette Aar, gjorde mere end eet Forsøg paa at faae det berammede Tidspunct udsat, til han var bleven ti Aar.

„Ti Aar!" udbrød Skolebestyreren. „I den Alder venter jeg, at han kan tale Latin og Græsk, og hvorledes vil Du vel bære Dig ad med at lære ham Sprog, som Du kun kjender af Navn? Jeg indrømmer, at Du har lært Philibert at læse; men med min Underviisningsmaade vilde jeg maaskee i kortere Tid have tilveiebragt et mere glimrende Udbytte."

„Mere glimrende!" svarede Moderen blidt, med en selsom Bevægelse i sin Stemme. „Mere glimrende — men med hvilket Offer!"

Paa den bestemte Dag og Time saae den stakkels Kone sig nødt til at overgive sit Barn til dets faderlige Tugtemesters Tyranni.

Læseren maa vide, at Philibert havde en ældre, meget smuk og meget opvakt Søster, Eugenie, der udelukkende var bleven underviist af sin Moder, og det med et saadant Held, at hun, strax efterat have bestaaet en glimrende Examen, var bleven antaget som Lærerinde i en af Examinatricernes Institut.

Philiberts Underviisning dreves paa Kraft saaledes. Da det første Skoleaar var omme, og Drengen havde fyldt sit syvende Aar, blev han pludseligt en Søndag tagen i Forhør af sin Fader. Skolebestyreren og hans Søn vare alene nede i Gaarden, hvor Drengen var i Begreb med at gaae hen til sin Moder, som havde lovet at tage ham med til Eugenie.

„Kom hid, Philibert. Hvor vil Du hen?"

„Hen at kysse Moder og følge med hende til Eugenies Skole."

„Godt. Kan Du Dagens Evangelium?"

„Ja, Fader; baade paa Fransk og paa Latin."

„Saa lad mig høre det."

Og uden at begaae den mindste Feiltagelse, fremsagde Philibert nu Evangeliet udenad paa Fransk og Latin.

„Meget godt," sagde Skolebestyreren; „men kan Du nu sige det frem paa Græsk?"

„Paa Græsk, Fader? Du husker jo nok, at jeg først næste Aar skal begynde paa Græsk."

„Jeg skjender ikke paa Dig; men havde Du været rigtigt flittig og ikke glemt, at din Fader er Skolebestyrer, vilde Du have gjort Dig Umage for at skaffe mig en behagelig Overraskelse ved at foregaae dine Skolekammerater med et godt

Vandsøile, frembragt ved Oberst Ramstedts Minesprængning.

Exempel. Dog, det er det Samme; gaa nu til din Moder."

Skolebestyreren vendte sin forbausede Søn Ryggen, og Philibert, der hele Ugen havde kunnet sine Lectier og besvaret sine Opgaver til Tilfredshed, Philibert, der endnu i Gaar var bleven Dux i sin Klasse, syntes at staae som rodfæstet midt i Gaarden, idet han mechanisk gjentog: „Græsk! Græsk! Jeg kan ikke eet Ord deraf. Jeg veed kun, at A hedder Alpha og O Omega. Aa, kunde jeg bare, førend jeg gaaer ud at spadsere, lære at sige Evangeliet paa Græsk for Fader!"

Pludseligt foer et lyst Indfald igjennem Skoledrengens lille Hjerne. Han fløi ind i Klassen og kom, efter i det Høieste en halv Times Fraværelse, atter ud i Gaarden, netop som Skolebestyreren for anden Gang gik over den.

„Fader! Fader!" raabte det henrykte Barn og rakte en Bog ud mod sin Fader. „Nu kan jeg mit Evangelium paa Græsk, Fader. Tag Bogen. Skal jeg læse det op for Dig?"

Læseren troer maaskee, at Faderen yttrede en vis Forundring over denne mærkelige Meddelelse af et Barn, der for kun tredive Minutter siden havde tilstaaet sit fuldkomne Ubekjendtskab med Homers Tungemaal. Men nei; den strenge Skolemand lod sig ikke bevæge af en saadan Ubetydelighed og sagde kun, idet han skjød Bogen fra sig, til sin Søn: „Læs det op; jeg behøver ingen Bog. Da jeg var paa din Alder, kunde jeg alle Evangelierne udenad paa Fransk, Latin og Græsk."

Philibert lod sig det ikke sige to Gange og fremsagde, medens han hele Tiden betragtede sin lærde Fader med forbausede Øine, udenad i eet Aandedræt og uden een eneste Feiltagelse det Evangelium, der slutter med de Ord af Jesus, da han tilspurgtes af Phariseærnes og Herodianernes Disciple: „Giver Keiseren hvad Keiserens er, og Gud hvad Guds er."

Philiberts Bestræbelse for at opfylde sin Faders Ønske ved en Hukommelsesanstrengelse havde i det mindste fortjent en kjærlig Paaskjønnelse; men Skolebestyreren var, som vi vide, ingen Ven af at lade sig gribe i nogen Yttring af Forbauselse eller Beundring.

„Ikke daarligt," sagde han til Philibert, „ikke daarligt; men nu maa Du sige mig, hvorledes Du har baaret Dig ad med at lære en halv Snees Linier Græsk saa hurtigt. Svar frimodigt."

„Ja, Fader. Jeg gik ind i de store Drenges Klasse og sagde til Læreren, Herr Chevalier, der saa deiligt kan Græsk: „De veed ikke, hvad der er hændet, Herr Chevalier. Fader spurgte mig i dette Øieblik, hvorfor jeg ikke kunde mit Evangelium paa Græsk, og da jeg nu saa gjerne vilde kunne læse det op for ham, er jeg kommen for at bede Dem diktere mig det." Herr Chevalier svarede først, at jeg var en lille Nar, da jeg jo ikke engang kjendte de græske Bogstaver, men jeg sagde: „De skal see, at det gaaer. Dikteer mig bare Ordene paa Græsk, saa skriver jeg dem med franske Bogstaver, og da jeg har en god Hukommelse, skal jeg snart lære dem udenad!" Herr Chevalier lo hjerteligt og begyndte at diktere. Som Du veed, Fader, begynder Evangeliet med Ordene *Εν εκεινῳ τῳ καιρῳ*; nu vel, ligesom Herr Chevalier dikterede, skrev jeg paa Fransk de Lyd, som ramte mit Øre. For Ordet *Εν* skrev jeg enne, for *εκεινῳ* skrev jeg ekeino og saa fremdeles til Enden af Evangeliet. Er Du nu ikke fornøiet med mig?"

Skolebestyreren vilde formodentligt hverken sige Ja eller Nei; thi han svarede sin Søn med det Spørgsmaal: „Hvormange Lommepenge giver din Moder Dig om Ugen?"

„Fem Sous om Torsdagen, Fader, og fem om Søndagen."

„Der har Du tyve Sous. Da Du skal besøge din Søster, kan Du kjøbe lidt Sukkergodt til hende. Og skynd Dig nu afsted til din Moder."

„Det er snarere min Søster," raabte Philibert, idet han løb sin Vei, „der giver mig Sukkergodt. Og dog fortjener hun ikke Meget i sin Skole, den kjære, gode Søster; men engang i Tiden skal jeg nok afbetale Noget paa min gamle Gjeld."

Philibert havde sagt sandt, da han sagde, at hans Søster Eugenie ikke fortjente Meget; thi besværlige og knappe ere i Sandhed en Lærerindes Kaar i en Pigeskole. Hvad der skete paa Philiberts Søsters Tid, skeer endnu paa en end skamløsere Maade, fornemmeligt i Provindserne, ja selv (skjøndt man neppe skulde troe det) i de mest ansete Kostskoler i Paris. En velopdragen ung Person, som har faaet et Vidnesbyrd af første Grad, der berettiger hende til at blive Lærerinde, fremstiller sig for en Institutbestyrerinde. Antages hun, ansættes hun med „fri Station"; det vil sige, hun faaer Kost og Logis, men ingen Løn, og Kosten er, Gud veed hvorledes. Til Gjengjeld for disse store Fordele er hun forpligtet til dagligen at undervise og føre Tilsyn med Eleverne i Gjennemsnit fra Klokken Sex om Morgenen til Klokken Ti om Aftenen. Og det er ikke Enhver, der kan faae et Vidnesbyrd af første Grad; thi af halvhundrede Candidater falder i det mindste Halvdelen igjennem ved Examen. Men vilde Nogen byde en Tjenestepige eller Tjenestekarl en Plads i en Drenge- eller Pigeskole, eller hvilkensomhelst anden Huusholdning, mod „fri Station", er der al Sandsynlighed for, at Pigen eller Karlen strax vilde vende ham Ryggen.

Naar de unge Lærerinder have tilbragt et halvt, eller stundom endog et heelt Aar med „fri Station", faae de en aarlig Løn af to- til trehundrede Francs, og skulde Herr Gandons Paastande blive dragne i Tvivl, vil det ikke falde ham vanskeligt at anføre en halv Snees Instituter i Paris, hvor Tingen drives paa denne Maade. Philiberts Søster Eugenie var bleven høiligen begunstiget ved lige fra Begyndelsen at være bleven tilbudt den uhyre Sum af ti Francs om Maaneden; men hun havde ogsaa gjort en saa glimrende Examen, at enhver af hendes Examinatricer besluttede at sikkre sig hende, uden Hensyn til Udgiften. Disse værdige Personer vare tre i Tallet, af hvilke den Første tilbød „fri Station" og en Godtgjørelse af halvtrediesindstyve Francs efter det første Aars Forløb; til disse Betingelser føiede den Anden en maanedlig Løn af fem Francs; men den Tredie, der erklærede, at intet Offer skulde afholde hende fra at erhverve sig en saa udmærket Lærerinde, gik af med Seiren, idet hun sagde til sine Medbeilerinder: „Mesdames, jeg vil give Mademoiselle ti Francs om Maaneden. Vel veed jeg, at det er Meget; men Mademoiselle er ingen almindelig Person, og jeg troer ikke, at hun vil give mig Anledning til at fortryde min Rundhaandethed imod hende."

Som Følge af denne ædelmodige Beslutning fik Eugenie en Plads som Lærerinde i det Institut, som forestodes af Damen med de ti Francs, og her besøgte Philibert hende hver fjortende Dag med sin Moder. Uden selv at vide af det, var Eugenie bleven den smukkeste Pige i Lure og fyldte netop sit

syttende Aar den Søndag, da Begivenheden med Evangeliet paa Græsk tildrog sig. Trods sin Herres og Huusbonds Strenghed, var Onkel Philiberts Familie ikke ganske blottet for Betingelserne for Lykke paa Jorden; men der nærmede sig en Prøvelsernes Tid, idet Skolebestyrerens Hustru pludselig angrebes af en Sygdom, en heftig, almindelig Betændelse, og døde i Begyndelsen af Aaret 1802. Førend hun drog sit sidste Suk, krævede hun det Løfte af Eugenie, at hun ikke vilde forlade sin lille Broder, og i sin dybe Sorg gjorde Eugenie intet Forsøg paa at fatte, eller endog blot gjette sin døende Moders sørgelige Forudfølelser, men gav Løftet, og hendes stakkels Moders sidste Ord vare: „Tak, mit Barn; Himmelen give Dig Styrke til at udføre det Hverv, jeg efterlader Dig!"

Philibert græd længe og bittert, men var for ung til at forstaae sit Tab i dets fulde Omfang. Skolebestyreren holdt sin Sorg indenfor det Sømmeliges og Passendes Grændser; thi det var ikke hans Vane at give efter for Sorg eller Glæde, hvis Overdrivelser han stedse dadlede, ligesom han maaskee ogsaa ønskede at foregaae sine Lærlinge og sine Børn med et Exempel paa Stoicisme.

Den Frygt, Philiberts Moder havde yttret paa sit Dødsleie, var kun altfor vel grundet; thi efterat være bleven vis paa ikke at støde paa Hindringer eller Forestillinger af sin Hustru, hvis Blidhed vilde have forvandlet sig til retfærdig Harme, hvis hun var bleven Vidne til nogen Mishandling af sin Søn, vilde Skolebestyreren, at Philibert, skjøndt han var et Mønster for sine Skolekammerater, skulde gjøre det endnu bedre, end hidtil.

„Naar jeg nu driver paa Dig ved dine Studeringer," sagde den strenge Lærer, „vil Du engang takke mig derfor. Jeg har allerede forklaret Dig, at Forstanderens Søn ikke alene bør være den Øverste i Alt, men tillige saa langt forud, at ingen af de Andre kan have mindste Udsigt til at indhente ham."

Denne Tale kan synes overdreven, men den er Sandhed. Ligesom der i den franske Hær (hvilken Ingen kan beskylde Herr Gandon for at see skjevt til) findes et saare indskrænket Antal høiere Befalingsmænd, der ikke synes at være blevne satte ind i Verden i nogetsomhelst andet Øiemed, end for uden mindste Grund eller Føie uophørligt og ubarmhjertigt at pine og plage deres hengivneste og dygtigste Underordnede, navnligen de Sidste, saaledes gives der under det offentlige Underviisningsvæsen mere end een Skolebestyrer, der er et Sidestykke til Philiberts Fader.

Ved at opfordre sit Barn til at gaae fremad efter hans egne Anskuelser — med andre Ord til at udrette Umuligheder — var Skolebestyreren i Lure meget nær ved at volde sin beundringsværdige Lærlings Død. Philibert, som den Gang var ti Aar gammel, underviistes i Gymnastik af en særegen Lærer, hvis Yndest han snart vandt ved sin Lærvillighed. Da Faderen hørte hans Fremskridt blive roste, lovede han at være tilstede i den næste Underviisningstime, men hans eneste spottende Bemærkning var denne: „Ere disse alle de Vidundere, De lovede mig, min Herre?" Ved de andre Underviisningsfag, saasom Latin og Græsk, kunde den stakkels Lærling i Bevidstheden om ikke at have forsømt Noget kun besvare det skrækkelige: „Du kunde have gjort det bedre," med: „Jeg har gjort mit Bedste, Fader," men her stillede Sagen sig anderledes; han sprang i Veiret som en arabisk Hest, der uden Grund saares af Sporen, og da han skulde gjøre det velbekjendte Konststykke, at gaae over en Aa ved Hjelp af et Toug, faldt han tungt til Jorden og løftedes bevidstløs op.

Lykkeligviis var intet af hans Lemmer blevet brækket. Da han slog Øinene op, faldt hans første Blik paa hans Fader, som holdt ham Salmiakspiritus for Næsen, og nu strakte han Hænderne ud foran sig, prøvede paa at udstøde et Skrig og daanede atter. Otte Dage efter var Philibert fuldkomment helbredet, at sige i legemlig Henseende, da der ingen indvortes Beskadigelse havde viist sig; men den stakkels Drengs aandelige Evner havde faaet en Rystelse, som var tusinde Gange farligere, end et Beenbrud. Philibert var bleven bange for sin Fader, og hans Frygt gik snart over til en ligefrem Rædsel.

I et Par Maaneder efter hint skrækkelige Fald syntes Philiberts Fader at mildne sin vante Strenghed, men Skolebestyrerens uheldige Sindsbeskaffenhed gjenvandt snart sit Herredømme, trods de indstændigste Bønner af Eugenie, der med Møie havde skaffet sig en kort Fritid, for at pleie sin Broder. Imidlertid syntes der at tilbyde sig en lykkelig Mulighed, idet Sønnen af en hæderlig og formuende Familie i Vesoul friede til Eugenie, der nu var et af de smukkeste Fruentimmer i flere Miles Omkreds, men hun vilde ikke give ham sit Ja, førend hun havde faaet Tilladelse til at tage sin stakkels Broder med sig, hvori Skolebestyreren omsider samtykkede, sandsynligviis af Frygt for, at hans Datter ellers vilde gaae glip af et saa fordeelagtigt Parti. Brylluppet fandt altsaa Sted, og den vigtige Betingelse angaaende Philibert blev opfyldt. Lærlingene, Lærerne, ja endog Tjenestefolkene glædede sig ved at see den stakkels Dreng reise bort, da de kun altfor vel vidste, hvad Skolebestyreren ikke havde mindste Formodning om, at nemlig Philibert, naar han hørte sin Faders Navn nævnes, skjælvede, som om han var bleven ramt af en af de electriske Aal fra Surinam, hvis Berøring frembringer Svimmelhed, der ender med den angrebne Skabnings Død. Nu vilde han kunne glemme de aldrig tilfredsstillede Fordringer, som gjordes til ham; nu kunde han lægge Latin og Græsk tilside for en Tid og følge sin Lyst til Maleri og Musik.

I Vesoul begyndte Philibert at troe paa Muligheden af vedvarende Lykke, indtil et Brev fra hans Fader pludselig mindede ham om, at hans Forhaabninger om en bedre Fremtid kun vare en Drøm. „Du synes at slumre i Capuas Adspredelser, men det er paa Tiden, at Du atter tager fat paa dine Studeringer. Du har formodentligt spildt et Aar med Intet at bestille, og det er min Pligt at drage Omsorg for, at Du ikke forvilder Dig fra den Bane, jeg har afstukket for Dig. Folk have vovet at sige, at jeg mishandlede Dig, og at Du var nødt til at forlade det faderlige Huus for at søge Beskjermelse mod min Voldsomhed! Men har jeg nogensinde slaaet Dig uden Maade?"

Den stakkels Skolebestyrer var aabenbart bedaaret. Han kjendte Intet til sit Kalds Hellighed og troede, at han ikke havde Grund til at gjøre sig Bebreidelser, da han jo ikke havde pryglet sin ulykkelige Søn fordærvet, og stakkels Philibert maatte nu atter bøie sin Hals under Jammerens Aag.

Indtil 1830 gjorde mange Skolebestyrere sig ingen Betænkeligheder ved at tildele deres Lærlinge legemlige Tugtelser, og Philiberts Fader deelte denne sine Standsfællers Vildfarelse, men vovede dog ikke at vedkjende sig den altfor aabenlyst. Naar Folk kom til ham for at sætte deres Børn i hans Skole, og han havde forklaret dem Gangen i Underviisningen, med Føie rost Luftens Reenhed og paastaaet, at i ingen Underviisningsanstalt i hele Omegnen fik Børnene rigeligere og sundere Kost, aabnede han Spørgsmaalet om Tugtelser og Straffe saaledes:

„Jeg holder ikke af at straffe Børn, men det er nødvendigt, at de adlyde mig, da jeg aldrig fordrer Mere af dem, end hvad Ret er. Jeg foretrækker ofte at anvende en ubetydelig legemlig Revselse for at spærre dem inde, og her er Strafferedskabet."

Med disse Ord tog han et lille, i det Høieste sex Tommer langt Spanskrør, der knapt var saa tykt som en Pennepose, op af sin Lomme. „Fem eller sex Slag i den flade Haand med denne næsten afmægtige Vaand," tilføiede han med et Smil, „er hele den Tugtelse, jeg tillader mig at tildele."

Forældrene smilte ligeledes; thi det lille Stykke Træ, han havde viist frem, havde i Sandhed snarere en Blyants fredelige Præg, end det skrækkelige Udseende af en Stok. Men mange af dem loe ikke bagefter, naar deres Børn viste dem de sorte og blaae Mærker, som den magtesløse Vaand havde efterladt paa de kjødfulde Dele af deres smaa Legemer. Tingen var den, at Skolebestyreren havde flere Slags Kjeppe til sin Raadighed; den lille, som han gjerne viste frem, og andre, meget længere og bøieligere, hvormed Træerne i hans Have rigeligt forsynede ham.

Denne Tugtelsesmaade behagede — Gud forlade dem det! — nogle Forældre, men Skolebestyreren vogtede sig vel for at anvende den paa Børn, hvis Slægtninge udtrykkeligt havde frabedet sig en saadan fornedrende Medfart. Philibert havde ingen Forældre, der kunde beskytte ham, og trods hans fine Legemsbygning og blinde Lydighed mod hans Faders Befalinger, kom der en Dag, da han ikke kunde undgaae at komme i Berøring med denne skrækkelige Kjep.

Kun een Gang i sit Liv, ved Midsommerstid 1811 (han gik da i sit femtende Aar) havde Philibert just ikke været sin Fader ulydig, men handlet uden hans udtrykkelige Samtykke og det paa en høist uskyldig Maade. Heden var trykkende, og i sin Faders tilfældige Fraværelse bad han Læreren om Tilladelse til at gaae ud at bade sig i den lille Flod Reigne, men Dagen efter bad Læreren af Frygt for, at han maaskee havde overskredet sin Myndighed, Philibert ikke at tale derom, og dette Løfte blev givet. Fire eller fem Maaneder senere, omtrent ved Juletid samme Aar, var det overmaade koldt. En Formiddag forlod Philibert Skolen, uden at have Noget paa Hovedet, og hans Fraværelse varede maaskee kun tre Minutter, men da Skolebestyreren saae sin Søn komme ganske roligt tilbage og sætte sig paa sin sædvanlige Plads i Klassen, raabte han:

„Følg med ind i mit Værelse!"

Philibert adlød.

„Hvor har Du været?" spurgte Skolebestyreren i samme Tone, som i hin Gymnastiktime.

Philibert betænkte sig. Han troede ikke, at hans Fader kunde ville anstille Undersøgelser om saa simpel en Ting som en Fraværelse paa tre Minutter, og man veed, hvor hurtigt Betragtninger kunne gjøres, i Særdeleshed af et Væsen, der allerede er betaget af Frygt. Philibert, hvis Fornuft gav efter for den Skræk, der beherskede ham, sagde i Tankerne til sig selv: „Jeg har været henne efter min Penneknív, som jeg i Gaar gav vor Nabo Knivsmeden at gjøre istand, og det kan der dog ikke være noget Ondt i. Følgeligt spørger Fader mig saa strengt for at faae mig til at tilstaae en tidligere Forseelse. Lad mig tænke mig om; hvilken Forseelse kan jeg have begaaet i det sidste Aar? Ah, nu har jeg det!"

Efter denne korte Selvprøvelse svarede Philibert med Frygt og Bæven: „Jeg gik ud at bade mig, Fader, men havde først faaet Lov dertil."

„At bade Dig? I et Veir som dette?" gjenmælede Faderen. „Saa Du har været ude at bade Dig?"

Med endnu større Grusomhed, end den ulykkelige Philibert havde viist Tankeløshed ved sit Svar, tog Skolebestyreren en af de omtalte lange Kjeppe.

„Nei, Fader, nei!" udbrød Philibert, indseende det Vanvittige i sin Tilstaaelse, „jeg har ikke været ude at bade mig. Det var for fem Maaneder siden."

For sildigt. Skolebestyreren havde slaaet det første Slag og blev ved at slaae, medens den stakkels Dreng, mere forfærdet af Skammen, end af Smerten, omfattede hans Hænder og bad: „Tilgiv, tilgiv mig, Fader! Jeg har ikke været ude at bade mig, men inde hos Knivsmeden efter min Penneknív. Tilgiv mig! Slaa mig ikke!"

„Ud med Dig, ulydige Søn," sagde Faderen, efterat have bedækket sit Offer med Striber paa Hænderne, Armene og Ryggen; men Philibert, der laa paa sine Knæ midt i Stuen, rørte sig ikke af Stedet.

„Vil Du gaae!" gjentog Skolebestyreren.

Philibert stod op, og idet han fæstede et blidt og tungsindigt Blik paa sin Fader, forlod han Værelset, uden at sige et Ord. Gjerningen var gjort; den Strengheden ledsagende Raahed havde med eet Slag ødelagt Drengen for stedse. Hans beundringsværdige aandelige Sammensætning var knuust og tilintetgjort, ligesom et Chronometer ved et Slag med en Hammer, af den Mands Haand, der af Gud var bleven sat til at veilede og opmuntre ham paa Livets møisommelige Bane.

Havde hans Søn udstødt Skrig af Raseri og Had, vilde de ikke have gjort et halvt saa stærkt Indtryk paa den uretfærdige Fader, som denne paafaldende milde Ro gjorde. En god Tilskyndelse, et Anfald af sand faderlig Kjærlighed syntes at drive ham til at skynde sig at omfavne sit Barn og maaskee endog at bede det om Tilgivelse; men den gode Tanke forsvandt hurtigere, end Lynets Glimt, og om den ogsaa vendte tilbage, var Tiden til at angre dog forbi.

Endnu tilsyneladende rolig, gik Philibert ned i Gaarden, hvor han saae sig alene. En Minut, i det Længste, syntes han opfyldt af dybe Tanker; derpaa gjennembævedes han af en selsom Gysen fra Hoved til Fod, og uden at aabne sine Læber foer han ud i Haven, klavrede op paa Muren, sprang ned paa Landeveien, som førte til Vesoul, og forsvandt for stedse for sin Faders Øine i det samme Øieblik, da denne heftigt stødte et af Vinduerne i sit Værelse op og raabte: „Philibert! Philibert!"

Om det var en angergiven Faders Opfordring, om det var en Befaling eller en Bøn, fik Ingen nogensinde at vide; thi samme Aften, som hans Søn var forsvunden om Dagen, døde Skolebestyreren, ramt af et Slagtilfælde, uden at have et eneste Medlem af sin Familie, der kunde lukke hans Øine, omkring sig.

(Sluttes.)

Ricketts Landeveislocomotiv.

Dette Locomotiv, der er forfærdiget af Mr. Rickett i Buckingham i England, for Hr. E. C. C. Christiansen i Frederikshavn, er bestemt til Godstransport fra denne By over Hjørring til Nørresundby, en Afstand af 10¾ Miil. Det er construeret i Overeensstemmelse med de Betingelser, Regjeringen har fastsat for dets Indførelse her i Landet, og dette Foretagende synes i Et og Alt at vinde dens Bifald. Locomotivet er garanteret til at trække en Vægt af 30,000 Pund paa Veie, hvis Skraaning ikke overgaaer 1:14, med en Hurtighed af omtrent een Miil i Timen, og selv ved denne Stigning kan det standse pludseligt midt paa Bakken og ligesaa hurtigt sættes i Fart igjen. Gaaer det nedad Bakke lukkes for Dampen, saa at Locomotivet ruller ved sin egen Vægt og bremses Hjulene ved to colossale Skrueslæbesko, der øieblikkeligen selv kunne standse det sværeste Tog midt paa Bakken.

Locomotivet veier omtrent 24,000 Pund, Kul og Vand iberegnet, hvilken Vægt ikke overstiger den af Ingenieurcorpset normerede, og bæres af 3 Hjul, 2 store Trækhjul og eet mindre foran, hvormed der styres. Det hviler paa Staalfjedre og ruller forholdsviis let paa en nogenlunde god Vei. Kjedelen adskiller sig fra dem, der bruges i almindelige Jernbanelocomotiver derved, at den ikke har noget fiirkantet Ildsted, men derimod et langt cylinderformet, der løber heelt igjennem, hvilke er af største Vigtighed, da Vandet i modsat Fald paa en bakket Vei vilde flyde bort fra Ildstedets Jernplader og derved foraarsage Sprængning. Dampcylinderne ere verticalt anbragte og hele Maskineriet holdes aldeles indelukket, hvorved det beskyttes for Støv og Snavs. Under Kjedelen er en Vandbeholder, hvori der kan rummes

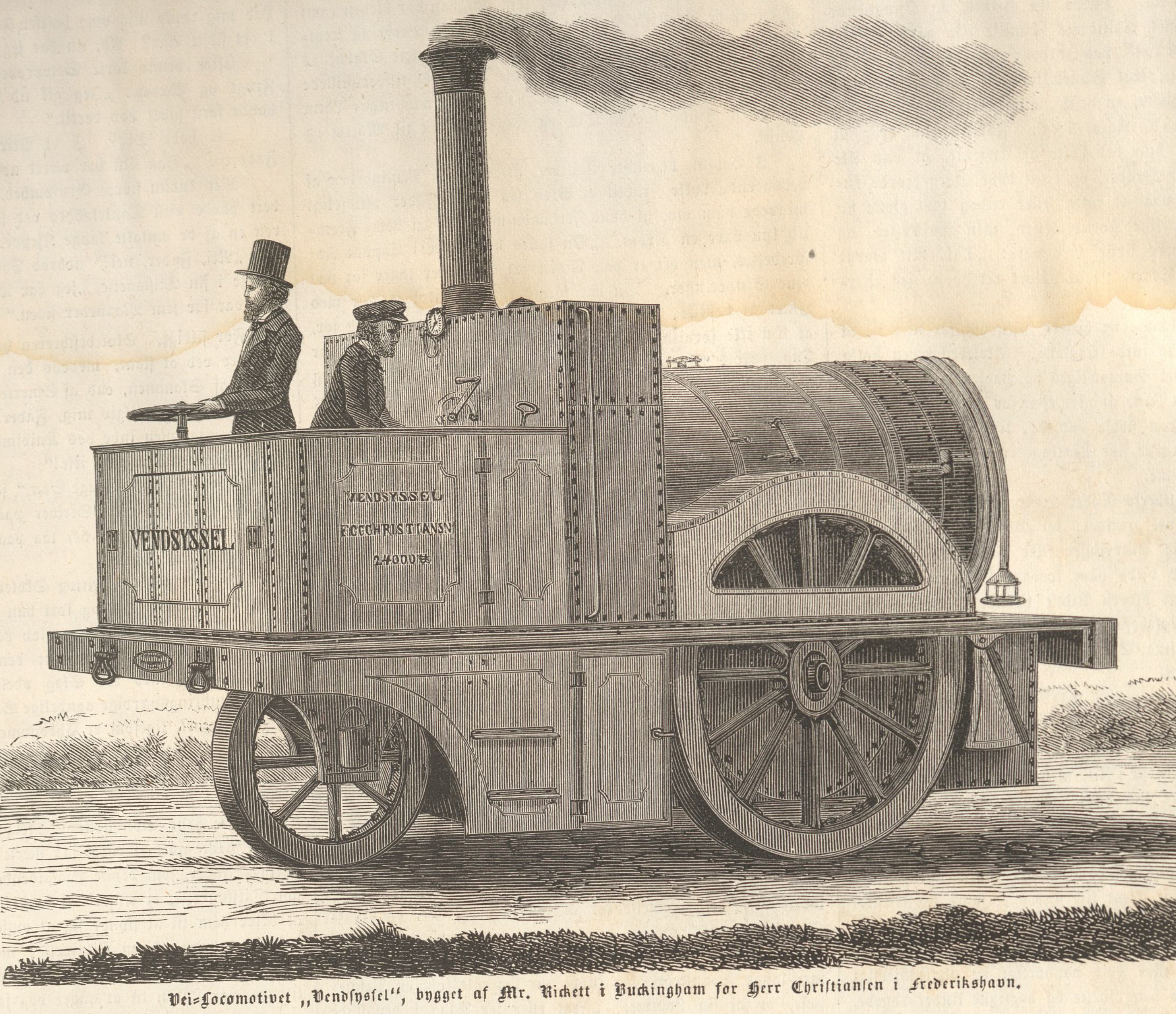

Vei-Locomotivet „Vendsyssel", bygget af Mr. Rickett i Buckingham for Herr Christiansen i Frederikshavn.

tilstrækkeligt Vand til henved to Miles Fart; men desforuden findes der bagest ude anbragt en 35 Fod lang Guttaperchaslange, der kan kastes ud i et hvilketsomhelst Vandsted; naar Damppumpen bliver sat i Gang, fyldes Beholderen i et Par Minutter. Foran findes et Indelukke, der er bestemt til Kulforraad; der er desuden god Plads til Fyrbøderen og Føreren; Sidstnævnte staaer som Roergængeren ombord paa et Skib med Rattet i Haanden. Locomotivet vender med stor Lethed med de 3 Waggoner bagefter; er det alene, kan det dreie rundt paa det ene Hjul med en høi Grad af Nøiagtighed, eftersom det har to særskilte Maskiner. Totalindtrykket af dette ny opfundne Landeveislocomotiv er særdeles godt.

Ved Prøvetouren i Fredags Morges for Bedømmelsescomiteen kjørte Locomotivet, med alle 3 Waggoner paa Slæb, over Langelinie, som det trods de mange snevre Vendinger passerede med Lethed, ad Strandveien, Jagtveien og Falkoneeralleen til Frederiksberg, over Bakken og et Stykke af Roeskilde Landevei, hvor det til Alles Forundring vendte med Vognene bagefter sig. Det var imidlertid kun undtagelsesviis, at Mr. Rickett, der selv førte Toget, kunde sætte Locomotivet i behørig Fart, da Veien, skjøndt den hører til de bedre omkring Hovedstaden, dog var altfor ujevn og saaledes vilde foraarsage formegen Rumlen og Slingren af Vognene. Den stærkt nærede Frygt for, at Locomotivet vilde banlyse alle andre Veifarende, viste sig at være meget overdreven; thi af hele den Mængde Vogne, Equipager, Omnibusser og Ridende, som Toget mødte paa sin Vei, var det kun et eneste Par unge Bønderheste paa Landeveien, der gjorde sig noget udtilbeens.

Igaar gjorde Locomotivet med belæssede Vogne en Prøvetour for Indenrigsministeren. Om dette hele Foretagende vil kunne svare Regning, er imidlertid en Sag, som Tiden maa lære. Foreløbig vil der tre Gange om Ugen gaae Tog frem og tilbage mellem Frederikshavn og Nørresundby, og den driftige Entrepreneur, Hr. Christiansen, haaber senere hen ved flere Locomotivers Anskaffelse at kunne udvide Driften, især ved et Locomotiv af en lettere Construction, beregnet paa Persontransport, for derved at supplere den nørrejydske Jernbane.

Efter Forlydende skulle allerede endeel forskjellige Andragender være indgivne til Indenrigsministeriet om Tilladelse til at befare andre Veistrækninger i Kongeriget. For vort eget Vedkommende udtale vi det Ønske, at Autoriteterne hos Mr. Ricketts Generalagent, Hr. Secretair Hjorth, vilde bestille en slig Dampelephant, for dermed at tromle de macadamiserede Veie. Vi vide vel, at det er bekvemmere og tilsyneladende billigere, at lade de ulykkelige Omnibusser og Privatvogne nedkjøre Skjærverne; men vi formene, at det vil svare Regning, selv om man ikke tager Hensynet mod de Veifarende med i Betragtning, da en veltromlet Chaussee, forinden den befares, vistnok holder i det Mindste tre Gange saa længe — dog dette hører vel til de fromme Ønsker.

Søstrene Juliette og Julia Delépierre.

I denne Uge ville de to smaa Pariserinder, den niaarige Juliette og den sexaarige Julia lade sig høre paa Casinos Theater. Deres Optræden forrige Vinter i Theatrene »Variétes« og »Théâtre lyrique« skaffede dem hurtigt et Navn i den musikalske Verden, og intetsteds, hvor de senere have spillet, ere Forventningerne blevne skuffede. I Hamborg, hvor de først optraadte i „Thalia-Theater" og i forrige Uge nogle Gange i „Stadttheater", samlede de hver Aften fuldt Huus. Man forbauses ogsaa virkelig over den Reenhed, den Færdighed, det Sammenspil, den Elegance og den Kjækhed, som der er udbredt over disse to smaa, smukke, fortøiede Pigers Spil paa deres smaa Violiner. Foruden Alards Fantasie over »Trovatore«, Saintons Fantasie over »Lucrezia«, Artots »Souvenir de Bellini«, have de et rigt Repertoire, hvoriblandt vi blot nævne Haumanns Fantasie over »Ma Céline« af den lille Julia, og de Bériots femte store Concert af Juliette, der med Mesterlighed endog skal kunne udføre Paganinis Variationer af »Carneval de Venise«. Alt hvad man kun med nogenlunde Rimelighed kan vente sig af Børn, finder man her hos disse Søstre; hvis de i en senere Alder udvikle deres rige Talent efter en lignende Maalestok, ville de have en ualmindelig rig Fremtid for sig. Desværre blive slige musikalske „Wunderkinder" kun altfor ofte staaende paa samme Trin, sløves eller fordærves af den Hyldest, som de allerede have opnaaet i Barnealderen. Det hører derfor til Sjeldenhederne, at Børn, der i saa spæd en Alder have udfoldet et saa stort Genie, senere naae et Høidepunct i Konsten, som det, Joseph Joachim og Wilhelmine

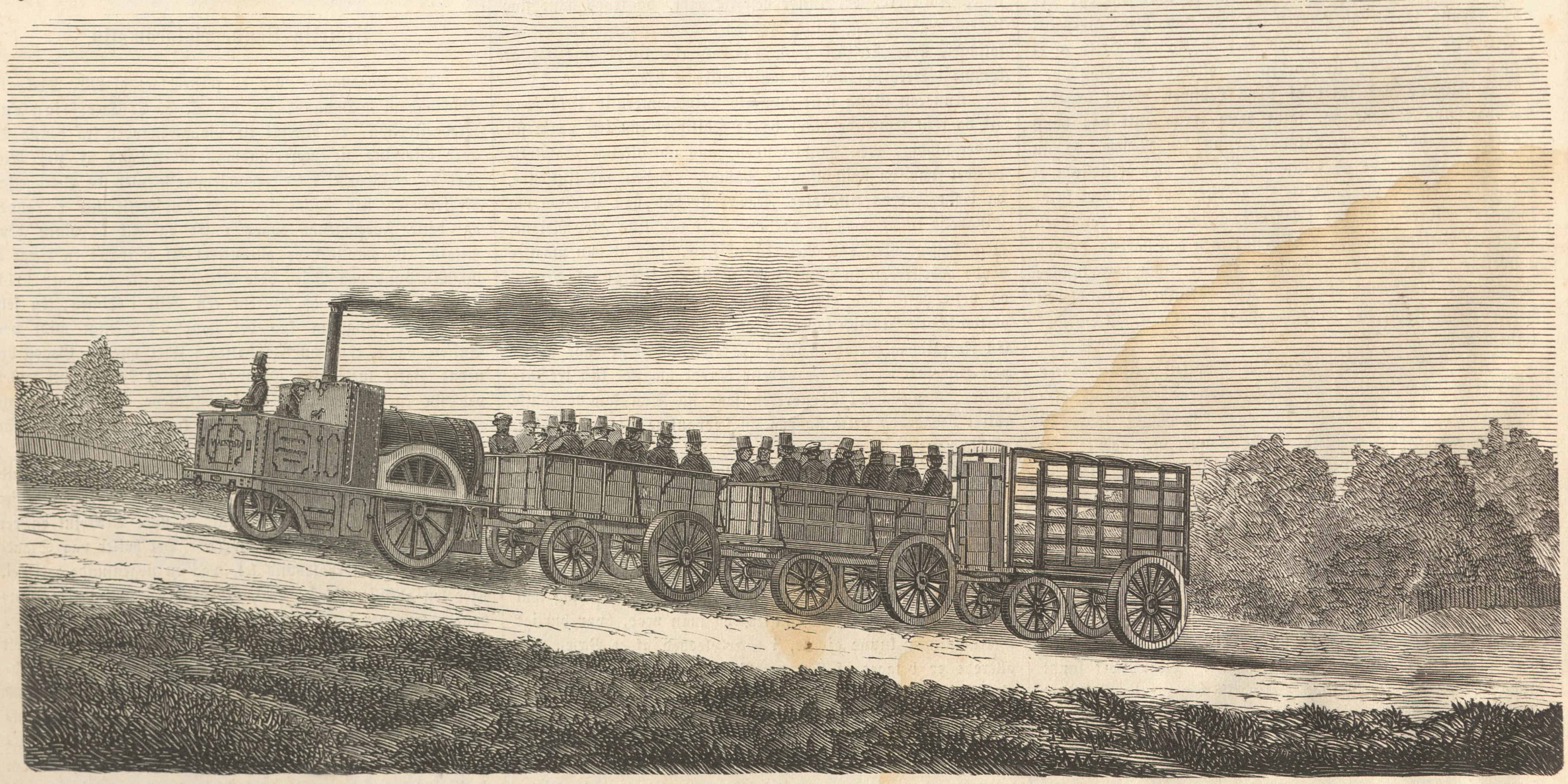

Vei-Locomotivet „Vendsyssel", kjørende opad en Bakke.

Neruda, der begyndte deres Konstpræstationer i samme Alder, indtage. Men i hvert Tilfælde ere de smaa Søstre Delépierre en ualmindelig Fremtoning; Ingen vil vistnok kunne høre deres Præstationer uden Forbauselse og Henrykkelse.

Julia og Juliette Delépierre.

Fugleskydningen ved Colonien Julianehaab den 14de Juli 1862.

Colonien Julianehaab var d. 14de Juli iaar Samlingspladsen for 6—700 Mennesker. Allerede flere Dage iforveien bleve Kajakmænd affendte til Anlægene og Udstederne med Skrivelser til Bestyrerne om at indbyde omboende Grønlændere og samtidig bekjendtgjøre, at alle „Fangere“, som agtede at møde, maatte medtage egne Rifler, hvorimod Krudt, Bly og Kobberhætter gaves dem gratis i Skytteteltet. Overalt blandt den grønlandske Befolkning modtoges Indbydelsen med Glæde; det varede ikke længe, førend Strandbredden var som oversaaet med Kajakker og Konebaade fra det vidtudstrakte Districts forskjellige Egne; overalt hvor Diet gled forbi, traf man paa venlige, smilende Ansigter og festligklædte Grønlændere af begge Kjøn. Saalænge de opholdt sig ved Colonien, fik de et Tractement, der bestod af Brød, Kaffe og Sukker, samt Brændevin.

Stangen, paa hvis øverste Ende Fuglen var fastgjort og som blev støttet ved stærke Touge og store Stene, plantedes om Morgenen tidlig. Fuglen var lavet af Egetræ og forsynet med syv stærke Jernplader; for Brystpladen var den største Gevinst bestemt, den næststørste for Halspladen. Der opreistes flere Telte, blandt hvilke Skytteteltet var det største. Udenfor dette opstilledes alle „Fangerne“ i Geledder, bleve derefter 5 til 6 ad Gangen opraabte ved Navn, gik ind ad Teltets søndre Ende og ladede — gik ud ad den nordre, skød og vandrede saa hen i de andre Telte, hvor de indtoge Forfriskninger.

Terrainet var afspærret med lange Touge, for at ikke Børn eller Voxne skulde komme i Kuglernes Nærhed. Grønlænderne vare overalt beskæftigede med at tillave den blandt dem saa yndede Drik, Kaffe, og rundt om saae man de sorte Kaffekjedler i fuld Kog, medens de Omstaaendes Ansigter udtrykte den længe nærede Længsel efter at erholde noget af det brune Indhold. Mænd, Kvinder, ja selv smaa pyntede Børn mødte med deres egne Spølkummer og Kopper, og paa adskillige Steder tjente Kjedellaaget eller et lignende Redskab i Koppernes Sted. Undertiden opstod der mellem den grønlandske Befolkning en lille Uenighed, fordi de ikke Alle paa eengang kunde faae deres Kaffelyst tilfredsstillet. De unge Piger og Mandfolk samledes i Musikteltet og morede sig med at høre paa Sang, Violin- og Harmonikaspil, som udførtes ret tilfredsstillende af to unge Grønlændere fra Godthaab. Den brogede Vrimmel, de hvide Telte paa den grønne Plaine, Glæden og Tilfredsheden blandt den forsamlede Mængde, Knaldene af de mange Bøsser — kort sagt, det hele Indtryk mindede for en Stund os Danske, der i flere Aar havde levet i Grønland, om Dyrehavsbakken — skjøndt vi ved Synet af de høie Fjelde rundtom og den med Isbjerge opfyldte Fjord strax igjen mærkede, hvor vi befandt os. Hvergang en Kugle ramte een af Pladerne, eller en saadan faldt ned, udstødte alle Grønlænderne et skingrende Hyl som Beviis paa deres Tilfredshed og Bifald. Danebrog vaiede saavel her som inde ved Colonien, ombord i Coloniskibet og paa Handelens øvrige Fartøier, som laae i Havnen. Fra Klokken 9—5 gik det Skud paa Skud og først henimod Klokken 6 blev Brystpladen nedskudt af en ung dygtig „Fanger“ fra Kangamiutiak, ved Navn Johannes. Han hilsedes altsaa som Fuglekonge, og hans Forbauselse steg til det høieste, da Inspecteuren bød ham Armen, efter først at have decoreret ham med et bredt, rødt Silkebaand. De stillede sig forrest i Processionen, der med Danebrog i Spidsen afmarcherede under Musik og Sang

Fugleskydning ved Julianehaab den 14de Juli 1862, tegnet af Carl Møller.

ind til Coloniens Forstanderhuus, hvor de heldige Skytter modtoge deres Præmier — og en Extrasnaps.

Fuglekongen fik en ny Riffel, et Krudthorn og nogle andre Smaagjenstande, de øvrige Præmier bestode i en Violin, færøiske Trøier, Anoraktøier, Kjedler, Fiskeliner osv. Ni rungende Hurraraab for Danmark og vor gode Konge Frederik den Syvende løde fra den forsamlede Menneskemasse og opfyldte Luften, medens de høie smukke Fjelde trindtom gjengav Ecchoet. Hermed endte denne for Grønlænderne i Julianehaabs District vistnok uforglemmelige Festdag.

Carl Møller.

General Beckwith.

Med Veemod lyder dette Navn os imøde fra de piemontesiske Alpedale; en Mand er hensovet, hvem man paa hine Steder fra Hytte til Hytte kaldte „Velgjøreren", og hvis Erindring ikke saa snart vil forsvinde; igjennem en Menneskealder er hans Virksomhed knyttet til „Alpernes Israel", de valdensiske Menigheder, hvem det tilfaldt i Italiens politiske Gjenfødelses Dage at give Stødet til den evangeliske Bevægelse i hint Land. De Fleste af os kjende den lille Rest af evangeliske Christne, som under Navn af Valdensere have frelst deres Tro i en affides liggende Deel af Italien, skjøndt de vare kummerlig indtrængte mellem sneedækte Bjerge; vi ville her ikke atter løfte Sløret over de Grusomheder, med hvilke katholsk Fanatisme i Aarhundreder har forfulgt disse trofaste Bekjendere. Ingen Angest og Nød, ingen Blodsudgydelse og Elendighed har kunnet udslukke Kjærligheden til Christus og til den Jordbund, hvor de vare fødte; udjagne af deres Fædreland, adsplittede, mishandlede, ere de stedse vendte tilbage til deres Dale. Man kan ikke undre sig over, at de hilsede den første Napoleons Regimente, da Piemont blev indlemmet i Frankrig (1802), med Jubel, thi det skjenkede dem — hvad de aldrig havde havt — Religionsfrihed, og stillede deres franskdannede Geistlige lige med de katholske; men Glæden var kun kort; thi Restaurationen (1814) kastede 20,000 Valdensere atter tilbage i den forrige Undertrykkelse; uagtet deres politiske Ligeberettigelse udtrykkeligt var anerkjendt ved Wienercongressen, befalede Victor Emanuel I, at de gamle Love imod dem skulde sættes i Kraft igjen. Fik de end siden nogen Lettelse, nemlig, at de maatte have Apothekere, Chirurger, adskillige Haandværkere af deres egen Bekjendelse, saa turde de dog ikke nedsætte sig udenfor de indsnevrede Grændser, Luserna, Perosa, St. Martino, hvilke høre til de cottiske Alper i Piemont. Biskoppen af Pignerolo Charvaz, til hvis Stift Valdenserdalene høre, gav Moderatoren (ɔ: Præsidenten for den valdensiske Synode) et Svar lig det Rhehabeam gav Israels Udsendte, og forsikkrede, at han vilde overholde de gamle Love mod dem; og han holdt Ord. Børn bleve bortslæbte fra Forældrene, for at de skulde træde over til den katholske Kirke; havde Valdenserne erhvervet sig Eiendomme udenfor Dalen, maatte de sælge dem inden et Aars Forløb, naturligviis for Spotpris; enhver Art af Fortrædigelse øvedes mod dem. Forgjeves talte forskjellige protestantiske Magter deres Sag hos den sardinske Regjering; Kongen af Preussen tilbød dem et Asyl i sine Stater, en rig Amerikaner i Syd-Carolina indbød dem til sine Besiddelser og vilde bekoste deres Overreise; endog Frankrig vilde optage dem i Algier; men de fattige Menigheder kunde ikke bekvemme sig til at forlade det Martyrland, hvor deres Fædre og de havde lidt og stridt for Livets høieste Gode, Bekjendelsen af Guds frie Naade i Christus. Man kan let tænke, at den betrængte Stilling, i hvilken Valdenserne havde levet, ikke var bleven uden Indflydelse. Hvor meget Ædelt og Skjønt der end havde bevaret sig i Kjærnen af Folket, hvor mange Exempler paa levende Tro endog de senere Tider frembøde, saa var dog den gamle religiøse Begeistring, som havde frembragt Vidundere af Tapperhed, efterhaanden bleven afløst af en Slaphed, som tydede paa en snarlig Død; Prædikenen, om den just ikke var bleven vantro, havde dog mistet den Kraft, som kan gjøre Indtryk; de Troessandheder, som indtage den første Plads i den evangeliske Forkyndelse, traadte i Skygge; Skolerne vare i en ynkelig Forfatning; de evindelige Drillerier og Fortrædigelser, der nu havde afløst den aabne og blodige Forfølgelse, havde forbittret og kuet Gemytterne; det saae ud, som om det stolte Navn „Alpernes Israel" ikke mere kunde passe paa den liden Rest af et evangelisk Troessamfund, hvis Liv hensygnede.

Da, i Kirkens svareste Nød, vakte Gud Valdenserne en Mand, hvem det blev forundt at oplive den næsten hendøde Gnist: General Beckwith; paa en særegen Maade blev han kaldet til en Gjerning, der ligesom tilfældig blev hans Livs Opgave. Født den 2den Oct. 1787 i England traadte han tidlig ind i Krigerstanden og fægtede tappert i Spanien under Wellington; Slaget ved Waterloo berøvede ham det ene Been og gjorde ham uskikket til den militaire Bane. I Brüssel, hvor han opholdt sig for at læges, blev han fortrolig med Bibelen; en dyb Erkjendelse af den Skat, han der havde fundet, førte ham til fra nu af at tjene under Christi Korsbanner. Hvor Herren vilde bruge ham, vidste han ikke selv, og det var hvad vi kalde et Tilfælde, men et saadant, hvis Traade ere i den Almægtiges Haand, som bestemte Beckwiths kommende Bane. En Dag skulde han hilse paa Lord Wellington; medens han ventede i Bibliotheket, faldt Dr. Gillys Skrift om de valdensiske Dale ham i Hænderne; det flygtige Blik i det vakte hans Interesse, og da han havde anskaffet sig Bogen og læst den, blev han greben af en inderlig Medlidenhed ved Beretningen om den Jammer, der hvilede over dette gamle og næsten forglemte evangeliske Folk. Det var i 1827; hans Beslutning var fattet; han lovede sig selv at ville gjøre sig personlig bekjendt med Tilstanden og om mulig forbedre den; „Obersten med Træbenet" — saaledes kaldtes han ved sit første Besøg — da han begav sig til Latour, Valdensernes vigtigste Stad, hvor han underrettede sig paa det Nøieste om Alt Menigheden vedkommende, og dette Navn beholdt han i de 35 Aar, i hvilke han nu uadskillelig var knyttet til disse Dale.

Oberst, siden Generalmajor, Beckwith fandt Almueskolerne i en elendig Forfatning, Husene i Ruiner, igjennem hvilke Blæst, Regn og Snee trængte; derpaa rettede han først sit Øie; han saae klarlig, at det var ved at hæve den lavere Underviisning til et høiere Stade, at Folkets Opreisning maatte begynde; men denne Sag havde større Vanskelighed, end man skulde troe. I hundrede Aar havde man hjulpet sig med de usleste Hytter og maadeligste Lærere; undertiden afgav en rig Bonde et Skuur nærved sin Stald til Rum for Skolen; det var hans Bidrag til Underviisningen; Læreren gik paa Omgang og fik sin Føde i Husene. Trangen til Forbedring var næsten udslukt hos den fattige Befolkning; men Beckwiths practiske Blik sagde ham ogsaa, at det vilde være en vanskelig Sag at afhjelpe Trangen uden nogen Bekostning for Beboerne. „Har I ikke Lyst til at have lyse Skoler paa bekvemme Steder?" spurgte han fra Landsby til Landsby, og naar de saa svarede ja, men at de manglede Midler, viste Obersten dem, at de jo havde Tømmer og Steen: „bruger dem, og jeg skal betale Arbeidslønnen". Paa den Maade bleve alle Landsbyer indtil de mest affides Dale i Bjergene besøgte af denne mærkværdige Mand med Træbenet, og 120 Skoler reiste sig, som alle vakte Beskueres Forundring formedelst deres eensartede Bygning og bekvemme Beliggenhed. Obersten raadførte sig altid hjertelig med Præsterne og Consistorierne om alle sine Planer; mødte der ham undertiden Modstand, saa forstod han snart at forvandle Oppositionen til Medarbeiden. Det første Skridt var gjort; men derved kunde Beckwith ikke standse; der maatte skaffes Leilighed til Borgerskoler i Byerne, hvor der kunde meddeles en mere udvidet Underviisning for hundrede Børn fra de nærmeste Districter; der var ingen Midler til at lønne en duelig Lærer. At faae den fattige Befolkning til at opføre en bekvem og solid Bygning paa sin egen Bekostning, vilde have oversteget dens Evner; at reise den uden nogen Anstrengelse fra dens Side, vilde have havt en demoraliserende Virkning. Beckwith henvendte sig til Consistorium og Communalraadet, formaaede dem til at bestemme 200 Lst. (5000 Fr.) dertil, saa vilde han give Resten; Bygningen blev fuldført, et fortrinligt Locale med en ypperlig Bolig for Læreren indrettet; den kostede 4 til 500 Lst. (10 til 12,000 Fr.); hvad der behøvedes, lagde Obersten til af sit Eget, eller fik det fra de mange Venner, hvilke han vidste at interessere for dette Værk. Idet han saaledes hjalp dem, som vilde hjelpe sig selv, vakte han ikke blot Trangen til en forbedret Underviisning, men skabte ogsaa Midlerne til at udføre den; han pleiede ofte at sige i de senere Aar: „Dersom Valdenserne, da jeg først kom til dem, havde kjendt den Sum Penge, som jeg vilde faae dem til at betale, vilde de have jaget mig bort med en Steenregn." Med en Soldats Udholdenhed og en Christi Discipels uhyklede Gudsfrygt forbandt han en Menneskevens Frisindethed og en Forretningsmands Klogskab; derfor sørgede han for en god Løn til Lærerne, drev paa, at de fik en tilbørlig Uddannelse i Normalskolen i Lausanne, og fik udvirket hos Synoden den Bestemmelse, at Ingen maatte ansættes som Lærer, uden han medbragte et Vidnesbyrd om sin Duelighed i Underviisning; en ny Tidsregning var begyndt for Skolerne i Dalene. Beckwith ansaae ikke sin Opgave fuldkommet derved, at han — for at bruge hans Udtryk — prædikede Evangeliet med Muur- og Tagsteen; men da han havde en saa fortræffelig Mand som Dr. Gilly († 1855) til Medhjelper og Ven fik han i Latour en høiere Underviisningsanstalt istand til Uddannelsen af vordende Geistlige; allerede flere Aar tilforn havde der i England dannet sig en Comitee i dette Øiemed; hertil havde en ædel Dame givet 5000 Lst. Sagen var dog ikke rykket frem og i lang Tid modtog dens Lærere de theologiske Anskuelser, som hyldedes i Genf, Strasburg og Berlin; Fransk var siden 1796 Kirkesproget. Men ogsaa her vaagnede den nationale Bevidsthed; det skyldes de med hinanden forbundne og til eet Øiemed arbeidende Mænd, at der oprettedes en Lærestol for det italienske Sprog ved Lyceet, at der blev anlagt en valdensisk theologisk Dannelsesanstalt, hvis Professorer fik herlige og lyse Boliger, samt et Pensionat for Pigebørn, for hvis Underviisning der hidtil kun var sørget meget maadeligt; derfra udgik Lærerinder, som i fremmede Lande virkede hæderligt og smukt; Moderatoren for den valdensiske Kirke, Pastor Bonjour af St. Jean, stod i dette som i flere Foretagender troligt ved hans Side. Beckwith forudsaae klarligt og yttrede det mange Gange, at naar Frihedens Time vilde slaae for Evangeliet i Italien, vilde den valdensiske Kirke komme til at faae et vigtigt Kald i denne Retning, og Omhu for at den da skulde være sin Opgave voxen, bevægede ham til at anstrenge al sin Kraft for Kirkens Gjenoplivelse. Enhver, der kjender noget til de evangeliske Bevægelser i Italien i den seneste Tid og den Indflydelse, som den valdensiske Kirke har havt paa disse, veed ogsaa, at Generalens Forhaabninger ikke ere blevne skuffede.

Saa store Fortjenester bleve heller ikke upaaskjønnede; Folk og Fyrste betragtede ham som en Fader. I December 1848 gav Carl Albert ham Storkorset af St. Mauriceordenen „til Vidnesbyrd om sin kongelige Taknemmelighed for saa mange Velgjerninger, han havde viist de troe Undersaatter, Valdenserne, under et tyveaarigt Ophold iblandt dem." Men Ingen kan beskrive den Kjærlighed, med hvilken Folket, blandt hvilket han levede og arbeidede, hængte ved ham; det saae hans Opoffrelse, hans uskrømtede Gudsfrygt, hans utrættelige Arbeiden for Alt, hvad der kunde hæve dem, hvis Fædre havde lidt saameget for Christi Skyld. Han var tilgængelig for Enhver paa enhver Time om Dagen; de kunde raadføre sig med ham om Indretninger i deres Land, om Forbedringer af deres Veie, om enhver Gjenstand, der tjente til deres Bedste; om Aftenen var hans Huus et Samlingssted for Mange, og der drøftedes frit hvad der angik deres aandelige og legemlige Velfærd; han hørte dem gjerne tale, men undgik stedse med Ydmyghed enhver Omtale af sine egne Velgjerninger. Hans Omsorg strakte sig saavel til at forskaffe dem en Bibeloversættelse i det valdensiske Patois, som til Opdragelse af dannede christelige Mødre, saavel til gode Skolebygninger, som til forsømte Børns Pleie. Ingen Mand var mere agtet end han; hans Portrait, under den Skikkelse, i hvilken man oftest saae ham, „Obersten med Træbenet, med Bøssen paa Skulderen og Hunden ved Siden", hænger næsten i hver Hytte; over en Skole i St. Jean staaer den Indskrift: „Hvo, som kommer herforbi, skal velsigne Oberst Beckwith". Ogsaa det fortjener at fremhæves, at uagtet Beckwith var sin egen, den episkopale Kirke, af Hjertet hengiven, hindrede dette ham dog ikke i at yde den valdensiske Kirke, der nærmer sig Presbyterianismen, sin kraftfulde Hjelp; han betragtede „Alpernes Israel" som en Levning af den gamle italienske Kirke, hvis Succession og Lære var aldeles apostolisk, som Vidne om den Frelse, der ligger i at fastholde den evangeliske Bekjendelse. Den 19de Juli iaar døde han i en høi Alder; han blev begraven med al den Ære, som den dybeste Beundring og den største Høiagtelse kan fortjene. „Jeg har kjendt Generalen," siger en Anmelder, „og været Vidne til hans Kjærlighedsgjerninger i tyve Aar, og jeg betænker mig ikke ved at yttre, at han under Guds Bistand har været et af de fornemste Redskaber til at berede Valdenserne for det Værk, i hvilket de nu ere indtraadte, nemlig at evangelisere Italien, og dersom Nogen fortjener et Minde som en christelig Menneskeven, saa er det ham; han behøver dog ikke noget Mindesmærke af Steen eller Kalk, da hans Værk staaer for hver Mands Øie og taler fra Fader til Søn." Det Store i Beckwiths Virksomhed, hvorved han adskiller sig fra mange af hans Landsmænd, der af Lyst til at udbrede Evangeliet i Italien i vore Dage uddele Bibler i Masse gratis og lønne Evangelister, uden at være sikkre paa deres Stadighed, var, at han stedse forstod at faae det forarmede Folk til at anstrenge dets egne Kræfter og, hvor dets egne Evner ikke sloge til, anvendte sine aandelige og timelige Midler til den interessante og uforglemmelige Kirkes og Menigheds Opreisning.

Chr. H. Kalkar.

Ugens Politik.

Den 2den Octbr. 1862.

En af de værste Ulemper, der er forbunden med Keiser Napoleons System at virke diplomatisk ved Hjelp af Avisartikler og Brochurer, er den, at han er aldeles magtløs, naar en af de af ham benyttede Journalister eller Brochureforfattere faaer isinde at tale i sit eget Navn. Ifølge det gammeldags System, at lede de diplomatiske Forhandlinger ved Hjelp af Noter og Depecher, saa vilde det, hvis det mærkelige Tilfælde indtraf, at en Gesandt forfalskede en Depeche, være en let Sag at tilbagekalde Falskneren og erklære Actstykket for ugyldigt. Men Keiseren har selv berøvet sig dette Middel. Det nytter ham ikke, at han desavouerer sin Brochureforfatter, det er Noget, som intet Menneske bekymrer sig om, hele Verden veed nu, at det er en nødvendig Deel af Ceremonien. Selv om han forbyder det anstødelige Værk, omvender han dog ikke det sceptiske Europa. Det er en bekjendt Sag, at den stakkels Edmond About ikke blot blev desavoueret og hans Værk forbudt, men at han selv en kort Tid maatte vandre i Fængsel for en Bog, han havde skrevet i fuldkommen Overeensstemmelse med Keiseren. Der gives kun en eneste Maade, hvorpaa han kan overbevise Europa om sin Oprigtighed, og det er ved at sende de politiske Skribenter, der have vakt Forargelse, til Guillotinen, og selv hvis

han benyttede dette heroiske Middel, vilde enkelte Personer alligevel vist paastaae, at det Hele var et aftalt Spil og at Forfatteren var bleven guillotineret ifølge en hemmelig Overeenskomst. Det er derfor vist uforsvarligt uden tilstrækkeligt Beviis, at lade Keiseren bære Ansvaret for La Guérronières Udtalelser i »La France.« I ethvert Tilfælde er det høist sandsynligt, at den keiserlige Journalist paa en altfor dristig Maade har benyttet sin Herres Vink, og at han har været uforsigtig nok til ikke at sende Correcturaftrykkene til Biarritz. Man maa haabe, at det er det rette Sammenhæng med Artiklerne i »La France«, thi ellers vilde det kun være ilde bevendt med Freden i Europa. Den af La Guéronière opfundne Theori om Frankrigs Interesse i kun at have svage Naboer og at have Ret til at forlange Skadeserstatning hver Gang disse Naboer ved en tættere Sammenslutning befæstede deres Magt, fremkaldte et Røre ikke blot i Italien, men i hele den politiske Verden, som Keiseren maatte søge at dæmpe, og de af os alt omtalte i »Le Moniteur« optagne Actstykker havde netop denne Hensigt. Den blev ogsaa opnaaet; det Indtryk, disse Actstykker frembragte, var gunstigt, og uagtet ingen senere Begivenhed har forandret Situationen, hverken i en heldig eller i en uheldig Retning, ere de fleste Hovedaviser dog enige i, at Tidens Tegn, hvor svage de end ere, tyde hen paa, at Frankrig vel ikke vil overlade Rom til Victor Emanuel, men dog vil trække sine Tropper tilbage, hævde Ikke-Interventionsprincipet i hele dets Strenghed og overlade den hellige Fader og hans efter Cardinal Antonellis Paastand ham saa hengivne Undersaatter, at afgjøre Sagen indbyrdes. Tegnene paa en saadan Udvikling af Begivenhedernes Gang ere rigtignok endnu kun temmelig svage, men uden at tillægge officieuse Avisartikler altfor stor Vægt, maa det dog anføres, at »Le Constitutionnel« har brudt sin paafaldende Taushed og paastaaer nu, at efter Keiserens Skrivelse, fuldstændiggjort ved Thouvenels Note og Lavalettes Depeche, er Cabinettet i Tuileriernes Politik kun uklar for dem, der ikke ville see. Frankrig, siger dette Blad, har aldrig anerkjendt Italiens Ret til at forlange Rom til sin Hovedstad; men Italien kan fordre og forfægte sin Ret til, at Romerne selv bestemme deres Skæbne i Samklang med Ikke-Interventionsprincipet. Hvis »Le Constitutionnel's« Opfattelse er rigtig, hvis den af dette Blad antydede Afgjørelsesmaade gjør sig gjeldende, kan Ingen nære Tvivl om det endelige Udfald, naar Frankrig lader Regjeringen og Folket staae alene lige overfor hinanden i Rom.

Garibaldi, hvis Saar er i ønskelig Bedring, er ifølge en Meddelelse fra Turin bleven benaadet tilligemed sine Vaabenbrødre i Anledning af Prindsesse Pias Formæling med Kongen af Portugal. I en i »Morning Post« optagen Skrivelse har han bragt den engelske Nation sin Tak for den Deeltagelse, den har viist ham, og han opfordrer England til i det italienske Spørgsmaal altid at appellere til det franske Folk, ligesom det er hans Ønske, at der under alle Folkemøder kun maa lyde Venskabsord mod Frankrig.

I Preussen er den store, parlementariske Kamp, der har vedvaret i flere Maaneder, vel bleven tilendebragt, og det Ministerium, der har kæmpet mod Underhuset, er blevet slaaet af Marken; men Kong Wilhelm staaer fast som en Klippe, for at benytte Junkerpartiets Yttring, og det lader til, at v. d. Heydts Efterfølgere ville være ligesaa reactionaire, frastødende og stivsindede, som denne Statsmand selv var. Men den Seir, som Underhuset har vundet, er dog egentlig kun moralsk. Det kom i Strid med en Minister, som Kongen understøttede, Ministeriet negtede at gjøre Indrømmelser, og stolede paa, at Folkerepræsentanterne ikke havde Magt til at fordrive det. De stolede derimod paa deres Magt til ikke at bevillige de nødvendige Pengemidler, saalænge som det stod ved Roret. Men det egentlige Spørgsmaal, om Hæren skulde være en af Nationen uafhængig Magt og forblive i Kongens Hænder som et villigt Redskab, ved Hjelp af hvilket han, naar det behagede ham, kunde indskrænke Nationens Frihed, henstaaer endnu uafgjort. Det er bekjendt, at Kong Wilhelm elsker Armeen og endnu mere sin Magt over Armeen; og Paaberaabelsen af den uforkrænkelige og guddommelige Ret, som klinger saa taabelig, naar der er Tale om et protestantisk og constitutionelt Dynasti, er kun et Udtryk for den Glæde og Tillid, som Myndigheden over Hæren indgyder Monarchen. Det er denne uindskrænkede Myndighed, som Folkerepræsentationen ved Hjelp af Skattebevillingsretten i dette Øieblik søger at indskrænke, og Bismark-Schönhausen vil, selv efterat han har forstærket sig med Bodelschwingh som Finantsminister, have ondt ved at løse den alt saa haardt strammede Knude, medens det endnu er tvivlsomt, om han vil følge Reactionens Raad og overhugge den. De af ham i Budgetcomiteen afgivne Erklæringer ere endnu stedse meget vaklende, uagtet man tydeligt sporer, at han idetmindste i det nærværende Øieblik ikke ønsker noget Brud. Det synes imidlertid, som om man med stor Mistillid oppebier de Skridt, som han maatte have isinde at foretage, og man er ikke tilbøielig til at lade sig bortlede fra de indre Spørgsmaal af Hensyn til de udenlandske Anliggender.

»Le Moniteur« beretter, at Østerrigs, Sachsens, Preussens og Hamborgs Affendinge i den i Hamborg sammentraadte Commission, der skal ordne Skibsfarten paa Elben, ere blevne enige om, at forelægge visse Forslag, der gaae ud paa, at hele Skibsafgiften for Fremtiden skal erlægges i Wittenberge, og efter Fradrag af Oppebørselsomkostningerne skal den fordeles saaledes, at Hannover faaer 45 Procent, Danmark 15, Mecklenburg 31 og Anhalt 9 Procent.

Det alt i forrige Uge let forudseelige Sammenstød mellem General Lee, som nordvest for Washington havde overskredet Potomac for at besætte det Sydens Sag hengivne Maryland og omgaae Washington, og General Mac-Clellan, der alt var rykket i Marken for at modsætte sig denne Plan, har fundet Sted. Man veed, at Generalerne Jackson og Lee paa den ene Side og General Mac-Clellan paa den anden have leveret blodige Slag den 15de, 16de og 17de Septbr., og uagtet de fra New-York affendte Telegrammer som sædvanligt erklære, at Norden har seiret, og at Separatisterne i Slaget den 17de kastedes tilbage i Uorden med stort Tab af Artilleri og Bagage — man taler endog om sex Batterier og 15,000 Krigsfanger — indrømmer man dog tillige, at der udfordres et nyt Slag, for at bestemme, hvem der har seiret. Naar man nu tager Hensyn til den Maade, hvorpaa det af Pope leverede Slag, som fra en Seir pludseligt forvandledes til et afgjørende Nederlag, blev fremstillet, følger det ganske af sig selv, at man ikke ubetinget kan fæste Lid til de nys indtrufne Efterretninger. Dertil kommer endnu, at Telegrapherne i Maryland ere i Uorden paa Grund af, at Separatisterne have besat adskillige Mellemstationer, hvorfra Telegraphisterne have taget Flugten, og denne Omstændighed har naturligviis fremkaldt megen Forvirring. Saaledes spurgte man nylig fra Washington: „Hvor er Mac-Clellan i dette Øieblik?" Fra Maryland svarede man: „Ad Helvede til, fordømte Yankee!"

Har Unionen virkelig vundet Fordele i det sidste Slag, saa har Sydarmeen derimod opnaaet et glimrende Resultat d. 15de Sept. ved Harpers Ferry, hvor 8000 Mand under Oberst Miles maatte overgive sig paa Naade og Unaade, og hvor de Confoedererede ifølge »New-York Tribune« erobrede 40 Stykker Skyts.

Men medens de to stridende Parter saaledes uden afgjørende Resultat vedblive at kæmpe paa Liv og Død, anseer man det stedse baade i Paris og London for mere og mere utvivlsomt, at hvis Vægtskaalen ikke snart synker afgjørende til den ene eller den anden Side, ville de i Washington repræsenterede Magters Gesandter, navnlig Frankrigs og Englands, omsider intervenere, for at standse denne langvarige og barbariske Blodsudgydelse.

M.

Meyer.

En yngre Historiker, der med megen Flid har samlet Bidrag til Menneskeslægtens Historie i Almindelighed og de menneskelige Slægters Historie i Særdeleshed, har havt den Tanke, at udlede Nationalitets- og Stammeinddelingen af Personnavnenes Overeensstemmelse. Hans omfattende Studier til dette Maal have givet ham righoldige Samlinger af Navnesammenstillinger, hvoraf man vistnok kan udlede de interessanteste videnskabelige Slutninger; men selv for en lavere Betragtning have de deres Betydning, og vore Læsere ville vistnok med Beundring see den Mangfoldighed, som ogsaa i denne Retning gjør sig gjeldende i Naturens store Huusholdning, medens Eenhedsprincipet samtidigt umiskjendeligt præger selv de største Forskjelligheder. Uden at tilføie nogen Bemærkning, som kunde foregribe Meddelerens Arbeide, skulle vi her aftrykke hans Samling af Variationer over Navnet Meyer, idet vi bemærke, at vi have søgt fornøden Garanti for samtlige Navnes Ægthed.

Ohmeyer
Homeyer
Domeier
Strohmeier
5. Kromayer
Lohmeyer
Lameier
Leemeyer
Lyhmejer
10. Linkmejer
Asſmayr
Altmeier
Axmayer
Bookmeyer
15. Brockmeyer
Droschmeyer
Fitzmeyer
Fortmeier
Gastmeier
20. Gustmeyer
Grosmayer
Græsmeyer
Harsdmeyer
Hoffmeyer
25. Calmeyer
Kammeyer
Kirchmajer
Kissmeyer
Klapmeier
30. Krog-Meyer
Mertelmeyer
Neumayr
Niemeyer
Rameyer
35. Reckmeyer
Rittmeyer
Rudmeyer
Schinmeyer
Schönmeier
40. Tegtmeyer
Thormeyer
Zwilgmeyer
Berckemeyer
Drøsemeier
45. Gattemeyer
Hagemeier
Hansenmeier
Hüttemeyer
Jägermayer
50. Cammermeyer
Lindemeyer
Lauermeyer
Obermayer
Mittermaier
55. Niedermeyer
Neddermeyer
Ostermeier
Westermeyer
Nappenmeier
60. Quellichmeier
Rosenmeyer
Ruffelmeier
Reitemeier
Weitemeyer
65. Staggemeier
Staudenmeyer
Schwebemeyer
Watermeyer
Wedemeyer
70. Zehetmeyer.

Literatur.

— „Dansk Maanedsskrifts" 2det Binds 2det Hefte indeholder Slutningen af C. Langes Afhandling om „den sorte Død"; Dansk og Norsk af Dr. Rosenberg, og Træk af Fantelivet i Norge, efter „Smaabilleder af Folkelivet" af den nylig afdøde H. Meltzer.

— Nr. 6 af de i den Gyldendalske Boghandling ved Lieutenant Mariboe fra Engelsk oversatte Folkeskrifter indeholder: „Nytten af god Føde".

— I „Kölnische Zeitung" læses en fordeelagtig Anmeldelse af E. Lobedanz's Oversættelse af „Tegnérs Werke", hvori det hedder, at uagtet der allerede gives to gode Oversættelser af Frithiofs Saga af Mohnicke og Helwig, overgaaer hans dog hin i at være let og flydende, og denne i at være tro og utvungen.

— I Bøhmen udkommer for Øieblikket 69 Tidsskrifter, hvoraf de 36 ere i det bøhmiske og 33 i det tydske Sprog.

— Felix Bungener har i denne Tid i Genf udgivet Calvins Levnet under Titlen: »Calvin, sa vie, son oeuvre et ses écrits«.

Musik.

— Verdi er reist fra Paris til St. Petersborg, for at sætte en ny Opera i Scene.

— I Formodning om, at ikke Faa blandt vore Læsere interessere sig for de berømteste Componister, nævne vi her nogle af de Vigtigstes

Alder.	Navne.	Dødsaar.
31	Franz Schubert	1828.
32	Bellini	1835.
33	Pergolese	1736.
36	Mozart	1791.
39	Chopin	1849.
39	Mendelssohn-Bartholdy	1847.
40	C. M. v. Weber	1826.
41	Zumsteeg	1802.
41	Lanner	1842.
42	Herold	1833.
44	R. Schumann	1854.
45	Strauss	1846.
49	Donizetti	1846.
51	Kuhlau	1832.
52	Adam	1855.
56	Kunzen	1817.
57	Ludv. van Beethoven	1827.
58	Gerun	1759.
59	Hummel	1837.
60	Naumann	1801.
60	Dittersdorf	1795.
60	Gottf. Weber	1839.
62	Reissiger	1859.
63	Halévy	1862.
64	Lindpaintner	1856.
65	Seyffried	1841.
65	Seb. Bach	1750.
66	Fr. Schneider	1854.
66	Czerny	1857.
67	Spontini	1852.
68	Weyse	1842.
70	Palestrina	1594.
70	P. Winter	1825.
72	Grétry	1813.
72	Albrechtsberger	1809.
74	Pleyl	1831.
75	Gluck	1787.
75	Händel	1759.
76	L. Spohr	1859.
76	J. Haydn	1809.
76	Hiller	1804.
78	Hasse	1773.
79	Benda	1786.
80	Weigl	1846.
80	Clementi	1832.
80	Neukomm	1858.
82	Cherubini	1842.
85	Cinparelli	1837.
90	Caldron	1763.

Maleri.

— I Rom har man opdaget et nyt Billede af Raphael, hvilket i sex Generationer skal have været i den samme Familie; det forestiller „Den hellige Josephs Død", og dets Ægthed er anerkjendt af over 400 Konstnere, hvoriblandt ogsaa findes en Autoritet som Overbeck.

Blandinger.

— Den amerikanske Expedition, som under Halls Ledelse afgik til Nordpolsegnene, i Haab om at finde Spor af Sir John Franklins Stalbrødre, er vendt tilbage uden stort Udbytte i denne Retning, idet den kun formener at have opdaget, at to af Franklins Baades Mandskab er omkommet under Forsøget paa at vende tilbage. Den første Vinter frøs en Mand af Expeditionen ihjel, senere gik nogle Fartøier tabt, hvorfor Toget ikke kunde føres tilende efter Planen. Hall undersøgte over 250 Mile af Kysten, tilligemed det saakaldte Frobisherstræde, der viste sig at være en dyb Bugt; mellem denne Bugt og Hudsonsbugten opdagede han en stor Gletscher. Hele den sidste Vinter maatte Mandskabet tye til Eskimoernes Gjestfrihed, for at bjerge Livet.

— Ved at udgrave et Huus paa via Augusta i Pompeji have Arbeiderne gjort et mærkeligt Fund. I en Bagerovn, hvor den vulkanske Aske ikke var trængt ind, laae nemlig 21 Brød, alle vel bevarede og meget velsmagende. Da saa gammelt Brød er en hidtil useet Sjeldenhed, er Stedet blevet besøgt af en Mængde Oldgrandskere og Nysgjerrige.

— En irsk Jorddrot har udfundet et Middel til at sikkre sig mod de nu der i Landet gængse Hengivenhedsyttringer mod Godsherrerne. Han har nemlig gjort sit Testamente, og deri bestemt, at, hvis han bliver dræbt, skulle alle hans Forpagtere opsiges, deres Boliger jevnes med Jorden, og denne udlægges til Græsgang for Faar.

— Der gives i Afrika en Race Mennesker, Beni-bou-Addou, som rose sig af at nedstamme i lige Linie fra Djurjuras Aber og stolteligen efterligne deres fiirhændede Forfædres Lader; visseligen den eneste Menneskefamilie, der gjør Krav paa en umælende Stamfader. En af denne Stammes Høvdinger opholder sig for Tiden i Paris; han er vel 40 Aar gammel, meget høi, meget mager, meget ledeløs; hans Hud er kobberfarvet, Haaret langt og glat, som en Indianers. I Modsætning til de mange andre besynderlige Fremmede, der i Aar beære Paris med Besøg, har han strax ved Ankomsten iført sig europæisk Dragt; men sine Abelader har han beholdt, til Moro for Pariserne, som i ham snarere see et Pattedyr, end et Menneske.

— Graa Haarfarve — ikke bestemt til at dække Haarets Graanen, men tvertimod til at vise den — skal pludseligt være bleven en meget søgt Vare i Baltimore, idet de, som frygte for Udskrivning til Hæren, saa hyppigt og i saa stort Antal betjene sig deraf, at Opfinderen, en Barbeer, er paa god Vei til at blive en rig Mand.

Genealogisk Notits.

Det sachsen-coburgske Huus, i hvilket den danske Prindsesse Alexandra bliver indgiftet, nedstammer fra den i Reformationshistorien bekjendte ulykkelige Churfyrst Johan Frederik af Sachsen (af den ældre eller ernestinske Linie af det sachsiske Huus), som blev fangen af Keiser Carl V i Slaget ved Mühlberg 1547 i Begyndelsen af den schmalkaldiske Krig og berøvet sine Lande. En Deel af Thüringen fik han dog igjen, og hans Efterkommere have siden regjeret i de mindre sachsiske Stater, for Tiden deelte i 4 Linier: Sachsen-Weimar, Sachsen-Coburg-Gotha, Sachsen-Meiningen og Sachsen-Altenburg. Indtil 1831 indtog Huset Sachsen-Coburg kun en ubetydelig Plads blandt Europas Hoffer; men i det nævnte Aar blev Prinds Leopold, en Broder til den daregjerende Hertug Ernst I, efter først at have været bestemt til Grækenlands Konge, kaldet til Belgiens Throne, som han siden den Tid har beklædt med Klogskab og Dygtighed; 1836 blev hans ene Broders Søn, Ferdinand, gift med Dronning Marie II af Portugal, og 1840 hans ældste Broders Søn, Albert, med hans Søsterdatter Dronning Victoria af Storbritanien. Foruden i sit Stammeland regjerer saaledes dette Huus for nærværende Tid i Belgien og Portugal, og vil i Tidens Løb ogsaa komme til at beklæde Storbritaniens Throne.

Følgende Tabel giver en Oversigt over Slægtskabsforholdene:

Frants, Hertug af Sachsen-Coburg, † 1806.

- Ernst I, Hert. af Sachs.-Cob.-Gotha, † 1844.
  - Ernst II, Hert. af Sachsen-Coburg-Gotha (har ingen Børn).
  - Albert, † 1861. (g. m. Victoria, Dronning af Storbrit.)
    - Albert Edvard, Prinds af Wales.
    - Alfred, bestemt til Arving af Sachsen-Coburg-Gotha.
- Victoria, † 1861. G. m. Hert. Edvard af Kent.
  - Victoria, Dronning af Storbrit.
- Ferdinand, † 1851.
  - Ferdinand, g. m. Dronn. Marie II af Portugal.
    - Pedro V, Konge i Portugal, † 1861.
    - Louis I, Konge i Portugal.
- Leopold I, Belgiernes Konge.
  - Leopold, Hert. af Brabant, belgisk Kronprinds.

J. K.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18.

Hvor Ishavet bruser om øde Strand,
Og ingen Erindringer vækker,
Min barske, min nøgne, min eensomme Tand
Mod Nordlysets Himmel jeg strækker.

7. 2. 13. 10.

Solens store Himmelseng;
Fryd for pyntet Svend og Dreng.

9. 18. 3.

Legetøi for hver en Vind,
Billede paa flygtigt Sind.

5. 17.

Modsat af Støien, Spektakel, med mere.

12. 6.

Modsat af Een og tillige af Flere.

1. 11.

Er jeg end svinsk — naa Herregud!
„Følge Naturen", er Vismands Bud.

14. 8. 15. 4. 16.

Er Du for din Penge forlegen,
Kom kun til mig, her er „Gottes Segen".

Opløsning paa Charaden i Nr. 157:

Ungdom og Galskab.

Opløst af Chevalier paa E., Hip paa E., En Theaterabonnent.

Døde.

Hans Christian Petersen, forhenværende norsk Statsraad, † 26de Septbr. i Christiania, 69 Aar.

Sophie Stewart, den sidste Ætling af Kongeslægten Stuart, † i Kinkardine i Grevskabet Perth.

Dr. Livingstones Kone, der i Januar d. A. var truffen sammen i Zambesi med den berømte Reisende, † 27 April.

D. J. D. Pallegoix, Biskop af Mallos og apostolisk Vicar i Siam, Grundlæggeren af de siamesiske Studier i Europa, † i Siam.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 26de Septbr. til 2den Octbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
26de . .	10,0	15,8	÷0,2	80	28" 0,82	
27de . .	11,7	14,3	10,0	70	28" 2,51	1,74
28de . .	12,4	14,0	10,5	97	28" 2,37	4,46
29de . .	14,9	18,0	13,1	85	28" 1,35	
30te . .	14,8	19,4	10,8	77	28" 1,64	
1ste . .	14,6	19,0	11,6	80	28" 2,15	
2den . .	12,2	17,3	9,6	65	28" 4,03	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Dr. H.: Fortællinger. 1 Rd. Skizzer. 1 Rd. Reisebilleder. 80 Sk.

C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11.

I forrige Uge er forsendt 3die Hefte af Samling af

Fleerstemmige Mandssange.

Indhold: Blom: Norsk Nationalsang. — Schulz: Sang af Høstgildet. — Seiladsen, uds. af J. P. E. Hartmann. Subskriptionen er bindende for 3 Hefter à 48 Sk., der udgjøre eet Bind.

C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11.

Psalmebøger,

saavel simple som elegante og Confirmationsgaver i stort Udvalg faaes hos

G. E. C. Gad, Vimmelskaftet 32.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler i stort Udvalg

Psalmebøger,

fra 64 Sk. til høiere Priser.

48. Store Kjøbmagergade 48,

ved Siden af Porcellainsfabriken.

Hj. af Holmens Canal og Kongens Nytorv 2,

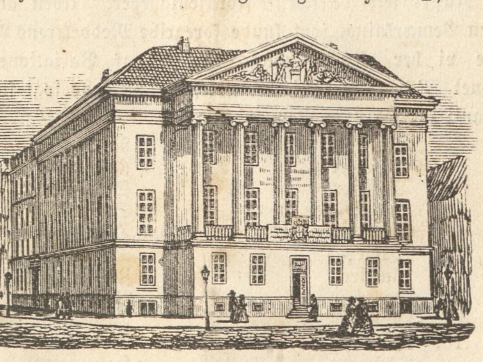

forhen Erichsens Palais.

Antique Stole

til Anvendelse af Broderie.

Som noget særdeles nyt og sjeldent anbefales et udmærket smagfuldt Udvalg af udskaarne antique Stole, passende til Anvendelse af coul. Broderie.

C. B. Hansen, Snedker og Hofstolemager.

Verdens-Barometret.

London	2 Octbr.	3	pCt.	Consols . .	93 7/8.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	71. 30.
Wien	1 —	5	„	Metalliques .	71.
Berlin	„ —	3 1/2		Staats-Sch.	91 1/8.
Kjøbenhavn	3 —	4	„	Kgl. Obligat.	97 1/2.

Enkelte No. af Illustr. Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der, til Supplering ved Indbinding af 1ste Bind No. 1—53), af 2det Bind (No. 54—105) og af 3die Bind No. 106—157) ikke længer kan sælges særskilt No. 4, 17, 27, 42, 47, 50, 60, 62, 73, 83, 88, 89, 93, 96, 99, 102, 103, 105, 108, 109, 114, 116, 117, 122, 134 og 137, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom. Prisen er for de enkelte No. 16 Sk.; med Tillæg 24 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Illustreret Tidende.

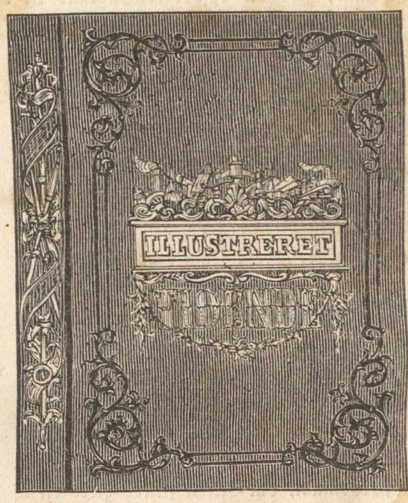

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 8 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

Da Aargangen er sluttet med September Maaned, henledes de ærede Subskribenters Opmærksomhed herpaa.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos

D. L. Clément, Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

1. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4 Bind begynder den 5. Octbr. 1862.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 159.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 12. October 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

En Militssoldat i Montevideo. — Stakkels Onkel Philibert. (Efter All the year round, oversat af L. Moltke; sluttet.) — Stephan a'Porta & Co.'s Conditori. — Carl v. Bismark-Schönhausen. — Frithjofs Gravhøi. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — En Sømfolder.

En Militssoldat i Montevideo.

Paa et Forbjerg ved Uruguayflodens Udløb i La Platafloden ligger Byen Montevideo, Republiken Uruguays Hovedstad. Hele Landet bedækker kun et Fladerum af omtrent 3600 Kvadratmile, men er saa begunstiget af Naturen, som faa andre Riger i Verden. Foruden de to nævnte store Floder findes der en Mængde mindre, som gjennemskære de frugtbare Landstrækninger; Handelen og Skibsfarten begunstiges ved Montevideos og to andre gode Havne. Efterat Landets oprindelige Beboere, de stridbare Corruasindianere, vare fordrevne, blev det snart et Tvistens Æble imellem dets Naboer, Brasilien og La Platastaterne, indtil det endelig, ved en Fredsslutning i 1828, erklæredes for en uafhængig Republik. Nu kom en meget liberal Regjering til Roret, navnlig begunstigedes alle fremmede Indvandrere, der tidligere havde maattet døie meget af den Forfølgelsesaand, som gjorde sig gjeldende imod alt Fremmedt. En Mængde franske og spanske Baskere, foruden en stor Deel Tydskere og Italienere, bosatte sig da i Landet, men bleve snart nødsagede til at søge Beskyttelse indenfor Hovedstadens Mure, hvorved denne hurtigt svingede sig op til en rig og mægtig Handelsstad, hvor aarligt Hundreder af Skibe lossede deres Ladning, medens de livlige, af travle Forretningsfolk befærdede Gader prangede med Boutikker, der i Smag og Pragt kunde taale en Sammenligning med lignende i London og Paris. Denne Fred og Velsignelse varede ikke længe. Den ærgjerrige Gouverneur Rosas saae med Misundelse en Stad fremblomstre, der truede med at blive Buenos-Ayres en farlig Medbeiler; for at modarbeide dette, satte han sine Garn ud, og det lykkedes ham at lokke Uruguays daværende Præsident, Oribe, til at lade vedtage en Mængde Love, der betydeligt indskrænkede de Fremmedes Rettigheder. Montevideo gjorde da Oprør, og Oribe saae sig nødsaget til at flygte. Han tog sin Tilflugt til Rosas; denne forsynede ham nogle Aar senere med en Armee, hvormed han faldt ind i Landet, som han snart erobrede, med Undtagelse af de tre Søstæder. Dette var Begyndelsen til den langvarige og ødelæggende Krig, der igjen satte Republiken saa meget tilbage, men tillige gav Montevideos Indbyggere Leilighed til at vise et Mod og en Udholdenhed, der forbausede Alle. Byen blev i en kort Tid saa stærkt befæstet, at den var istand til heldigen at tilbageslaae Fjendens talrige Angreb. Forsvarerne vare deels Indfødte, deels Negere, deels Franskmænd eller Italienere — under Oberst Garibaldi — kortsagt en Blanding af alle de forskjellige, indenfor Stadens Volde boende Folkefærd. I Maaneder og Aar udholdt de dette anstrengende Feltliv, daglig udsatte for Død og Lemlæstelse, ligeoverfor en Fjende, der i Grumhed søgte sin Lige, og som under den lange Beleiringstilstand førte Krigen som en reen Menneskejagt. Det var en fortvivlet Kamp; thi maatte Byen overgive sig, vilde deres Lod enten blive at springe over Klingen med Koner og Børn, eller at bortslæbes som Fanger og tvinges til at tjene i Rosas Hære paa de store Sletter i det Indre. England og Frankrig, der kunde have havt god Grund til at optræde til Fordeel for Montevideo, gjorde kun nogle meget ufuldkomne Forsøg paa at standse Krigen, thi disse Magters gjensidige Skinsyge hindrede dem i at træde op med Kraft.

I Beleiringens fjerde Aar, i April 1847, ankom vor Corvet, „Galathea", paa Rheden, hvorved der gaves den ombordværende Konstner Leilighed til at see Staden og optage endeel Skizzer. Blandt det rige Forraad, han opbevarer i sin Mappe, findes den her afbildede Militssoldat, en af Byens tappre Forsvarere.

En Militssoldat i Montevideo, tegnet af A. Plum.

Stakkels Onkel Philibert.

(Efter »All the year round«; oversat af L. Moltke.)

(Slutning.)

II.

Fra Lure til Vesoul er der sexogtyve Kilometre, eller omtrent halvfjerde (dansk) Miil. Nuomstunder tilbagelægges disse sexogtyve Kilometre i ligesaa mange Minutter, naar det behager Locomotivet at gjøre sig denne Uleilighed, og da meget faa Reisende gjøre denne Reise tilfods, betragtes Vesoul som liggende en halv Times Kjørsel fra Lure.

Saa snart stakkels Onkel Philibert var kommen fra Havemuren ned paa Landeveien, gav han sig til at løbe med en saadan Hurtighed til Hovedstaden i Departementet Øvre-Saône, at han naaede den i et uafbrudt Løb af mindre end tre Timer.

Nu og da standsede han en Secund, men fortsatte derpaa, som om han hørte de ilsomme Skridt af en Flok Mennesker, der forfulgte ham, sin Flugt med fordoblet Fart. Ikke langt fra Vesoul overraskedes to Gensdarmer, der droge samme Vei som Flygtningen, ved at see et ungt Menneske, næsten et Barn, skride dem forbi saa rask som en Hest i fuldt Trav, og satte deres Heste i samme Fart; men Philibert, der allerede var bleven skræmmet af Lyd, som kun havde været til i hans egen Indbildningskraft, blev endnu mere forfærdet ved at høre Larmen af Hovslagene og Sablerne, som sloge mod Rytternes Stigbøiler og Sporer. Gensdarmerne, der ikke kunde forstaae, hvorfor han flygtede saa hovedkulds, rede raskere til, idet de satte deres Heste i fuld Gallop.

Forfølgerne og den Forfulgte vare snart kun et Par hundrede Skridt fra hverandre, men Vesoul laa omtrent i samme Afstand foran Philibert, som Gensdarmerne vare bagved ham, og Talemaaden, at Frygten giver Vinger, naar den ikke fuldstændigt overvælder Kræfterne, er aldrig bleven fuldstændigere stadfæstet, end her. Springende med en Raabuks Raphed over Grøften paa høire Side af Veien, kastede han sig paa Hovedet ind i en Tjørnehække, der var for høi, til at noget andet Dyr, end en Fugl, havde kunnet komme over den, og skjøndt Gensdarmerne let havde kunnet sætte over Grøften, standsedes de dog af Hækken, som Flygtningen borede sig igjennem, ladende Pjalter af sine Klæder og blodige Spor bagefter sig.

Fem Minutter efter kastede han sig i sin Søsters Arme, idet han endnu havde saa mange Kræfter, at han kunde udtale de tre Fortvivlelsens Ord: „Frels mig, Søster!" og faldt derpaa i en dyb Afmagt, ligesom i Gymnastiktimen. Eugenie formodede med Rette, at der var hændet en eller anden skrækkelig Begivenhed, og da hun næste Morgen i Haab om at finde sin Broder kommen saa meget til sig selv igjen, at han kunde forklare sit pludselige Komme, traadte ind i hans Værelse, hvor han endnu sov, vaagnede han og gjentog sine Ord fra den foregaaende Dag: „Frels mig, Søster!"

Det kan ikke være Læserne magtpaaliggende at erfare Enkelthederne om de unge Menneskers Arv. Skolen afstodes til Overlæreren, og Eugenie, der stedse havde ønsket at vende tilbage til sin Fødeby, fik let sin Ægtefælles Samtykke hertil. Huset i Vesoul blev leiet ud, og i April 1812 bosatte Familien sig i Lure, hvor den flyttede ind i en smuk Eiendom i den øverste Ende af la Grande Rue, der laa aldeles afsondret fra andre Bygninger midt i en stor Have. Tre Maaneders Ophold paa dette venlige Sted, tre Maaneders uforstyrrede Rolighed vare tilstrækkelige til at gjengive Onkel Philibert hans sædvanlige, fortræffelige, legemlige Helbred; men hans Sjæl havde faaet en altfor heftig Rystelse, til at Eugenie turde føle sig overbeviist om, at hans Sindsro tiltog i samme Forhold som hans Kræfter. Han var ikke forstyrret, men hans Faders Navn, ja endog blot Erindringen om ham, vakte stedse Tilbøieligheden til at flygte hos ham, og i saadanne Øieblikke maatte Eugenie anvende sin Stemmes hele Trylleri og al sin moderlige Indflydelse for at berolige ham. Enhver usædvanlig Støi, Enhver, der talte med en haard, lydelig Stemme, bragte ham til at skjælve over hele sit Legeme, og ved saadanne Leiligheder tog han den første, den bedste Gjenstand, han kunde faae fat paa, for at dække sig med den mod sin usynlige Fjende.

Tilsyneladende for at han skulde studere Malerkonsten, men i Virkeligheden i Haab om at fuldbringe hans Helbredelse, bleve de enige om at gjøre en Reise til Italien, men havde derved ikke gjort Regning paa den frygtelige niogtyvende Bulletin fra Storarmeen, hvis Kundgjørelse slog hele Paris med Forfærdelse.

Medens de i December 1812 forberedte sig til Reisen, indløb Efterretningen om det ulykkelige Tilbagetog fra Rusland. Frankrig behøvede friske Soldater, da det stod i Begreb med at kæmpe mod de Forbundnes vældige Hære, og Onkel Philibert reves bort fra sin Familie, trods enhver Bestræbelse af hans Søster, der med Glæde vilde have givet totusinde Francs for at have skaffet en Stillingsmand for sin ulykkelige Broder. Men begyndte tjenstdygtige Folk at blive sjeldne i Aaret 1813, var det endnu vanskeligere at skaffe Stillingsmænd, og desuden gjorde Myndighederne sig ingen synderlige Betænkeligheder ved at beholde baade den Udskrevne og Stillingsmanden.

Mod al Forventning modtog Philibert Befalingen om at støde til Regimentet med taalelig Fatning. Den Gang blev den militaire Underviisning meddeelt meget hurtigt, om end af Mangel paa Tid temmelig overfladisk, og hvad det fornemmeligt kom an paa var, saa snart som muligt at lære den uøvede Rekrut at lade en Bøsse ordentligt og at bruge Bajonetten. Rekruterne øvedes fra Morgen til Aften, og saasnart et vist Antal unge Knøse havde faaet Uniformer og Vaaben, bleve de ikke altid fuldstændigt udlærte, førend de afgik til deres Regimenter for at gjøre Tjeneste i Felten. Onkel Philibert var strax falden i Øinene ved sin taalmodige Lydighed, der gjorde ham yndet af hans Læremester, en gammel Sergeant med et noget barsk Væsen, men forøvrigt en godmodig Karl.

Omsider kom den Tid, da den frygtsomme Udskrevne skulde høre tretusinde Stykker Skyts tordne i tre samfulde Dage, og som Noget, der faldt af sig selv, var hans Læremester, Sergeanten, for at bruge dennes eget Udtryk, „med af Partiet". Tydskerne have givet det tre Dages Slag ved Leipzig Navn af Folkeslaget. Det Regiment, hvortil Philibert hørte, var ikke med den første Dag, der kaldes Slaget ved Wachau, men ankom først Dagen forud til Leipzig og blev inde i Byen; men den tredie Dag, den 18de October 1813, rykkede det ud i Linien og deeltog i Slaget ved Parthe Floden. I sin Egenskab af Foureer stod Philibert tæt ved sin Ven, den gamle Skolesergeant.

„Naa, min Dreng," sagde denne til det unge Menneske, „dine Galoner ville snart faae en meget smuk Daab. Du er dog vel ikke bange?"

„Bange?" svarede Philibert; „det troer jeg ikke, men jeg har en underlig Fornemmelse. Jeg har ikke Feber, og dog har jeg, lige siden jeg hørte det første rædsomme Drøn, der i de to sidste Dage har døvet mine Øren, rystet ganske som jeg pleiede at ryste i Lure, naar min Fader talte til mig."

„Ah, din Fader! Han synes at have havt en grov Stemme," sagde den gamle Underofficeer, der kjendte Philiberts tidligere Lidelser; „men Du vil snart faae Stemmer at høre, der ere barskere, end hans, og om Du saa stoppede dine Øren aldrig saa fulde af Bomuld, vilde Du dog ikke kunne holde Lyden af denne Musik ude. Der har Du min Feltflaske; tag Dig en dygtig Slurk Brændevin, den vil gjøre, at Du ikke mærker noget til Morgenduggen, der sandsynligviis er Skyld i, at Du ryster. I Dag maa Du vise, at Du er en ægte Luron. Pas paa! Nu ere Adjudanterne færdige med deres Galopperen, og Ballet vil snart begynde. Seer jeg Dig ikke efter Slaget, skal jeg sende Besked hjem. Giv mig din Haand, min Dreng, og saa afsted."

„Kommer jeg ikke tilbage, saa glem ikke at skrive til min Søster," bad Philibert.

„Nei, nei, min Dreng, men ingen Følsomhed. Man faaer kun Vandet i Øinene deraf, saa at man ikke kan see at tage godt Sigte."

Nu begyndte Kampen, og dens Torden var tilstrækkelig til at forfærde mere krigsvante Soldater, end Philibert, der troede at skulle see Jorden aabne sig under hans Fødder. Ikke desto mindre fulgte han med nogenlunde faste Skridt med sit Compagni, da det rykkede frem tilligemed Resten af Regimentet, der marcherede lige løs paa Preusserne, hvis Kugler begyndte at anrette frygtelige Ødelæggelser i de franske Colonners Rækker.

For Kardætskhagelen fra de fyrgetyve Kanoner, som de troløse Sachsere og Würtembergere havde bragt i Ilden, faldt Folkene omkring Philibert i hundredeviis. Hovedet blev skudt af den gamle Sergeant; næsten alle Officererne bleve dræbte, og den Haandfuld Soldater, som Beskydningen havde skaanet, begyndte allerede at vakle og gjøre en tilbagegaaende Bevægelse for det utilgængelige sachsiske Batteri; men ikke destomindre fortsatte en eneste Mand, en Underofficeer, sit Løb mod Fjendens Kanoner, idet han snarere hylede, end raabte: »En avant! En avant!«

Denne Underofficeer var Onkel Philibert. Frygten havde bemestret sig alle hans Evner, den samme Frygt, der havde drevet ham igjennem Tjørnehækken, saa at han troede, at han løb bort, istedetfor at han løb lige imod Fjenden. Ved at see den unge Mand, der ikke var stort Andet, end en Dreng, storme med fældet Bajonet løs paa det frygtelige Batteri og med sine Lungers hele Kraft raabe: „Fremad!" standsede det øvrige Mandskab, der havde begyndt at vige.

„Hvad Døden angaaer," sagde Een, „kunne vi ligesaa gjerne døe i Dag, som i Morgen, og man skal ikke sige, at Foureren gik hen og lod sig dræbe ganske alene. Og Manden indhentede Philibert, raabende, ligesom denne: »En avant! En avant!« Derpaa fulgte nok Een, og saa nok Een, og saa et Par Hundrede dette Exempel og stillede sig tilsyneladende under Philiberts Befaling. En Haandfuld Folk kunde ikke have taget et Batteri paa fyrgetyve Kanoner; men Constablerne bleve bange, holdt op at skyde, spændte i en Fart Hestene for deres Kanoner og begave sig paa Flugt, hvorved de Angribende bleve istand til atter at stille sig op og undgaae at blive drevne tilbage til Leipzig.

Onkel Philibert blev paa Valpladsen forfremmet til Sergeantmajor og indstillet til Æreslegionens Kors, men Dagen efter den blodige Kamp ved Parthe Floden var han forsvunden og ikke til at finde, hvorfor man troede, at han var bleven taget tilfange paa det Tilbagetog, som Keiseren iværksatte Natten mellem den 18de og 19de October.

Lidt over to Maaneder efter de tre Dages Folkeslag viste en ung Mand med et blegt og sygeligt Aasyn og uden andre Klædningsstykker, end en pjaltet Uniform, som kun skjultes daarligt af et Par sønderrevne graae Beenklæder og en lang Blouse, sig i Udkanten af en Skov mellem den store Landsby Champagney og den lille Kjøbstad Lure. Onkel Philibert, thi ham var det, kastede et mistroisk Blik hen over de med Snee bedækkede Marker, som mere og mere indhylledes af Mørket, og efterat have bespeidet Omegnen, vendte han tilbage til Krattet og begyndte at gaae møisommeligt hen ad den Fodsti, som løb jevnsides med Landeveien.

Omtrent Klokken Ni samme Aften løste hans Søster, som hun pleiede, sin Lænkehund, Tyrk, og da Eugenie strax efter kunde mærke paa den, at der var noget Usædvanligt i Nærheden, gik hun og hendes Piger bagefter den ud af Haveporten og fandt Philibert liggende i Sneen i bevidstløs Tilstand. De bare ham ind, lagde ham i en Seng og fik ham ogsaa bragt til sig selv igjen, men om sine sidste Eventyr kunde han kun give en meget ufuldstændig Forklaring. Om det første og eneste Slag, han havde været i, havde han kun beholdt en forvirret Erindring, idet han huskede, at havde fornummet en voldsom Rystelse ved at høre Kanontordenen, gjennem hvilken han havde troet at høre sin Faders forbittrede Røst gjøre ham Bebreidelser.

Paa den Tid havde ikke faa Franskmænd, efterat have udtjent, bosat sig ved Rhinen, og efter det bedrøvelige og blodige Slag ved Leipzig skyldte mange ulykkelige Soldater disse ædelmodige Landsmænd deres Liv. Halvt vanvittig havde Onkel Philibert været saa heldig at finde Bistand hos en af disse værdige Mænd, der havde optaget ham under sit Tag, og da han havde hvilet sig der i tre Dage, havde hans Vert givet ham en Blouse, et Par Lærreds Buxer og en bredskygget tydsk Hat, samt et stort Brød og en Feltflaske med Kirsebærbrændevin. Saaledes udrustet, havde han tiltraadt sin Vandring, idet han kun var gaaet om Natten og havde fristet Livet med de Levnetsmidler, som han i Hemmelighed havde faaet i Bøndergaarde og affidesliggende Hytter. Han havde været over sex Uger om at tilbagelægge disse hundrede Lieues.

„I Gaar," sagde han, sluttende sin sørgelige Fortælling, til hvis større Halvdeel hans Søster havde maattet gjette sig, „havde jeg i to Dage aldeles Intet faaet at spise og var overbeviist om at skulle døe, da jeg faldt om ved den lille Havedør, hvor Tyrk opdagede mig. Du har allerede frelst mig een Gang før, elskede Søster, og nu vil jeg aldrig, aldrig mere forlade Dig! Vi ville reise sammen til Italien, hvor jeg vil male smukke Billeder til Dig, og indtil vi reise, maa Du holde mig godt skjult, da Gensdarmerne søge efter mig for at slæbe mig tilbage til Slaget. O! Slaget!"

Onkel Philibert holdt Hænderne for Ansigtet, ligesom for at holde Synet af en Kamp ude, og vedblev efter et Øieblikks Ophold med stigende Spænding: „Du veed ikke, hvad et Slag er. Man hører ikke Andet, end Torden; man gaaer ikke i Andet, end Blod; man seer ikke Andet, end Mennesker uden Hoveder gaae ved Siden af sig, og saa bliver der en dyb Taushed. Alle ere dræbte."

Eugenie blev gyseligt rystet og kunde ikke længer tvivle paa, at Philiberts kjælne Natur, der allerede var bleven sat saa haardt paa Prøve af Skolebestyrerens Strenghed, var bukket under for nye Angreb. Men den trofaste Søsters første Omsorg gik ud paa at forskaffe ham de samme Betingelser for Rolighed og Velvære, der havde baaret saa gode Frugter førend den store Rekrutudskrivning, som var bleven en Følge af det russiske Felttog. Husets Folk vare de eneste Mennesker i Lure, som vare vidende om Fourerens Ankomst; han var bleven opført som savnet paa Regimentslisten, og desuden udviklede Begivenhederne sig med vidunderlig Hurtighed, idet Frankrig angrebes paa alle Punkter af de Forbundnes Hære, og Lure overfyldtes med Soldater, saa at Myndighederne i deres Forlegenhed ikke tænkte mere paa Philibert, end Byfolkene gjorde. Endvidere beroligedes Eugenie ved sin Boligs afsondrede Beliggenhed, da de fjendtlige Generaler, tvungne af Omstændighederne, ikke gjerne saae, at deres Tropper spredtes altfor stærkt, og hun endnu ikke havde gjort Bekjendtskab med Efternølere, disse enhver Hærs Pestbylder, den være seirrig eller overvunden.

Philiberts Værelse laa i det andet og øverste Stokværk i Huset, umiddelbart ovenover hans Søsters. Stueetagen bestod af et stort Kjøkken, hvor Familien samledes om Vinteraftenerne, en Spisesal og et Værelse ved Siden af denne.

En Aften i Januar 1814 sade Eugenie og hendes Piger med deres Arbeide ved Kjøkkenskorstenen, paa hvilken et af de prægtige Brændebaal, som kun sees paa Landet, blussede. Philibert, der, efterat han atter havde begyndt at beskæftige sig med sine Farver og Pensler, aldeles havde glemt Kampen ved Parthe Floden, var oppe paa sit Kammer, hvor han fuldendte en Tegning, han havde begyndt paa om Formiddagen

Børnene vare i Seng og sov; Klokken havde nyligt slaaet Syv, og Tyrk var endnu ikke løst af sin Lænke.

„Hør, Piger," sagde Madmoderen, „jeg føler mig meget træt, og derfor vil jeg gaae tidligt tilsengs og raader Eder at gjøre ligesaa. Naar vi have gjort vor sædvanlige Runde, forlader jeg Eder og gaaer ind til mine Børn."

Med disse Ord reiste hun sig og lukkede Kjøkkendøren op, men idet hun gik hen til den troe Tyrks Huus, foer Hunden frem saa langt, dens Lænke kunde naae, og gav sig til at gjøe som rasende; thi oppe paa Muren, som adskilte Gaarden fra Gaden, havde en menneskelig Skikkelse netop viist sig.

„Gaa ind, Piger; skynd Jer! Gaa ind!" udbrød Eugenie, der med Føie blev forskrækket ved at see den Ubekjendte sidde overskrævs paa Muren. „Her er en Tyv. Stille Tyrk; ja vist, min gode Hund, Du vil forsvare os." I det Samme lykkedes det hende med nogen Vanskelighed at faae Lænken, der var gjort fast ved Hundens Halsbaand, løs.

I det Dieblik, Tyrk var bleven fri, foer den hen mod Muren, medens dens Frue tyede ind i Kjøkkenet. Et Skud gik af, Hundens Gjøen hørte op, og de tre Fruentimmer, der klyngede sig til hverandre, fik ikke Tid til at lukke Døren, førend en halv Snees fladnæsede, langskjæggede Kosakker styrtede ind. Den frygteligste af disse Djævle havde en endnu rygende Pistol i Haanden.

I Farens Dieblik følte Eugenie sine Landsmændinders ædle Blod koge i sine Aarer. Hun stillede sig stolt foran Manden med Pistolen og sagde i en bestemt og haanlig Tone: „Hvad ville I?"

»Vina, vina!« svarede Kosakken.

Eugenie bukkede sig ned til en af Pigerne og gav hende en Nøgle, som Kosakkerne godtroende antoge for Nøglen til Kjelderen. „Tag Nøglen til Haveporten, Margrethe," sagde Eugenie hurtigt; „løb hen og underret Naboerne og gjør Anskrig, medens jeg søger at holde disse Røvere med Snak."

Tjenestepigen adlød; den modige Huusmoder aabnede Skjenkene og Skabene, tog Levningerne af Middagsmaden frem og satte den for Kosakkerne, der flokkede sig om Bordet som Gribbe.

De brummede Alle paa een Gang i deres vilde Sprog og rystede forgjeves de faa tomme Flasker, der stode i Skjenken og andetsteds i Kjøkkenet. De syntes at holde Raad et Par Minutter, hvorpaa deres Formand atter nærmede sig den uforfærdede Luronne, og idet han hele Tiden betjente sig af Ord, der vare Eugenie aldeles uforstaaelige, udtrykte han sin Mening med truende Bevægelser og sluttede sit Foredrag med Forlangender om »vina! vina!«

»Vina! vina!« skraalede Banden i Chor.

Bleg, men lyttende opmærksomt — thi hun havde nys hørt en fjern Lyd, der syntes at bebude, at der kom Undsætning — gik hun hen til Skjenken, tog en Kobberskaal, som hun dyppede i en Spand Vand, og satte den derpaa for Kosakken med de Ord: „Der; det er den Vin, vi drikke i Frankrig, siden I ere komne."

Kosakken løftede Haanden i Veiret og var i Begreb med at slaae den modige Kvinde; men Eugenie kom ham i Forkjøbet og slog med en hurtig Bevægelse alt Vandet i Kobberskaalen i Ansigtet paa Uslingen, hvorpaa Kosakken førte sin Haand til sit Belte, trak en Pistol frem og sigtede paa Eugenies Bryst med den. Et dobbelt Skrig besvarede denne truende Bevægelse.

„Philibert!" — „Eugenie!"

En Mand sprang frem mellem den kjekke Luronne og Snigmorderen, der øieblikkeligt faldt med Hovedet kløvet af et frygteligt Hug med en Øxe. De andre Kosakker styrtede frem, men den skrækkelige, af Philiberts Arm svungne Øxe, fældede Enhver, som den ramte, og Røverne trak sig forfærdede tilbage; men for sildigt. En Snees Oldinge, Kvinder og Børn, anførte af Margrethe og bevæbnede med Leer, Hakker og Knipler, strømmede ind i Kjøkkenet; nogle faa Skud bleve løsnede, og snart rugede Dødens Stilhed over Valpladsen.

Ved Midnatstid bleve Ligene af en halv Snees Kosakker uden Omstændigheder kastede ud i Reigne Floden, og næste Morgen ved Daggry gravede den yngste af Tjenestepigerne en Grav til stakkels Tyrk, der var død for at forsvare sin kjekke Frue.

Midt i Reigne Floden, et kort Stykke fra dens Sammenløb med Floden Ognon og omtrent tre Fjerdingvei fra Lure, fandtes i Aaret 1814 en Holm, der var saa tilgroet med Vidier, at det var umuligt for Nogen, som stod paa den ene eller den anden Flodbred, midt inde mellem Buskene at skjelne en Hytte, der oprindeligt havde været bestemt til Afbenyttelse for Opsynsmanden og de Folk, der arbeidede paa Holmen; men paa den Tid, da disse Begivenheder tildroge sig, gaves der hverken Opsynsmand eller Arbeidere, da enhver tjenstdygtig Mand var bleven taget til Soldat. Cantonet Lure var ikke blevet forskaanet for Udskrivning, og følgeligt vare Vidierne paa Holmen i Reigne i længere Tid ikke blevne skaarne; de vare saa høie og tætte, at de dannede en lille Urskov, hvis Midte var uigjennemtrængelig for Diet. Men uagtet der ingen Opsynsmand fandtes, var Hytten dog beboet; thi denne usle Hule, der nu næsten laa i Ruiner, tjente stakkels Onkel Philibert til Tilflugtssted.

Hvorfor havde han forladt sin Søsters gjestfrie Huus? Hvorfor var han midt om Vinteren tyet til et saa øde Sted?

Det Pistolskud, der var blevet løsnet paa stakkels Tyrk, havde havt de beklageligste Følger. Ved pludseligt at blive forstyrret i sit fredelige Arbeide havde Philibert troet sig selv truet af en usynlig Fjende og besluttet at undvige, hvorfor han var faret ned ad Trappen og havde skjult sig i et Brændeskuur. Men i sit Smuthul havde han hørt den Larm, Plyndrerne havde gjort, havde snappet en svær Øxe til at forsvare sig med, og var trængt ind i Kjøkkenet i samme Dieblik, som den Kosak, der var Bandens Anfører, havde villet skyde paa Eugenie. Da Kampen var forbi, havde han et eneste Dieblik tabt sin Søster af Syne, og dette Dieblik havde været tilstrækkeligt til at bestyrke ham i den Forblindelse, at den i Kjøkkenet forsamlede Skare alene var kommen for at gribe ham som Rømningsmand. Beholdende sit Vaaben, var han ilet gjennem Haven, hvortil Porten var bleven staaende aaben, for at de Naboer, der vare komne Eugenie til Hjelp, havde kunnet komme ind, var løben ned til Reigne Floden, sprungen ud i den og svømmet over til Vidieholmen, hvor han var tyet ind i den forfaldne Hytte, men vilde være omkommen af Kulde der, hvis ikke en af de unge Knøse, der saa modigt havde bidraget til Seiren over Kosakkerne, havde lagt Mærke til hans Forsvinden. Knøsen havde skyndt sig tilbage til Huset og fortalt, hvad han havde seet.

Tiden var kostbar. Eugenie indsaae strax, at hendes stakkels Broders Forstand var aldeles forvirret, og at han ikke godvilligt vilde forlade sit Tilflugtssted. Ved Hjelp af sine to troe Piger forsynede hun sig med Klæder, Linned, Tæpper og hvad der var blevet tilbage af Levnetsmidler i Huset, og fulgte sin unge Veiviser til Vidieholmen. Veiret var frygteligt; Sneen faldt i tunge Flokker, men trodsende baade Uveir og Fjender fuldbragte de modige Kvinder lykkeligt deres farlige Foretagende.

Da de vare komne over paa Holmen, paalagde Eugenie sine Ledsagere at bevare den strengeste Taushed, og da de omsider efter langvarig Søgen havde fundet den forfaldne Hytte, gik hun alene ind i den, idet hun sagte gjentog: „Philibert! Philibert!" Det ulykkelige Menneske laa, gysende af Kulde, i en Krog i Hytten og gjorde, saa snart han fik Die paa Lygten, et Forsøg paa at fare ud; men hans Kræfter vare udtømte, og han sank tilbage i sin Krog med stirrende Dine og halvt aaben Mund, uden at gjenkjende sin Søster, eller gjøre noget Tegn, som kunde fortolkes saaledes. Eugenie skiftede hurtigt hans vaade Klæder, tvang ham til at synke en kraftig, gjenoplivende Drik, og behandlede ham med en kjærlig Moders hele Omsorg, saa at Liv og Varme vendte tilbage til hans Lemmer, Bevidstheden derimod ikke. Eugenies Kjærtegn og Stemme formaaede ikke at bringe ham til sig selv.

Hemmeligheden om den skrækkelige natlige Kamp var bleven fuldkomment bevaret, trods det store Antal Mennesker, der havde deeltaget i den, og da Eugenie holdt sig forvisset om, at Ingen vilde røbe, at Philibert befandt sig i hendes Huus, betroede hun uden Betænkning to af Naboerne, at hun behøvede deres Hjelp for at frelse sin Broder. Efterat have hørt, hvad hun havde at sige, overtydede den ældste af disse to Mænd hende om, at det vilde være en utilgivelig Uforsigtighed at vove et saadant Forsøg om Dagen, hvorfor Margrethe blev tilbage hos Philibert for at pleie og bevogte ham, og næste Aften kjørte en let Vogn, der var bedækket med en tyk Presenning og uden Skinner paa Hjulene, ind i Eugenies Gaard. Saasnart Porten var lukket, og Eugenie kommen ud, blev Hesten spændt fra, Vognstængerne sagte lagte ned paa Jorden, og Philibert, der sov fast, blev omhyggeligt løftet op fra et Leie af tør Halm.

Den ulykkelige Vanvittige blev baaren op paa sit Kammer og der gik nu fjorten Dage uden mindste Forandring i stakkels Onkel Philiberts aandelige Tilstand. Lægen erklærede, at han var hensunken i den laveste Grad af Fjollethed, og sagde, at det Bedste vilde være at faae ham anbragt i en Daareanstalt, hvilket Eugenie dog ikke vilde høre Noget om, da hun, hvor fattet hun end var paa dette Stød, endnu stedse nærede Haab. Men Ak! kun et Underværk kunde nu helbrede stakkels Onkel Philibert.

To Dage efterat Lægen havde afgivet sin Erklæring, sov Alle i Eugenies Huus, men ligesom Klokken slog Tolv om Natten, gjenlød Byen Lure af Stormklokkens sørgelige Klang og Alarmtrommernes Hvirvler; thi der var udbrudt Ild i en Klynge gamle Huse bagved Hovedgaden omtrent midt i Byen i det nordlige Kvarteer, og det blæste stærkt af Nordvest. Farende op af Søvne ved Allarmraabene omkring hendes Bolig, frygtede Eugenie for det Indtryk, de vilde gjøre paa hendes Broder, og ilede op paa hans Værelse. Det var tomt! Han havde givet efter for den besynderlige Fortryllelse, der tvang ham til at styrte sig midt ind i Faren; men hvilken Vei havde han taget? Man fandt ham løbende hen ad Tagryggen af et brændende Huus, hvis øverste Stokværk beboedes af en gammel, affældig Kone og hendes tiaars Datterdatter. Med vidunderlig Behændighed smuttede han ind ad Kvistvinduet og kom et Dieblik efter til Syne igjen, holdende den stakkels gamle Kone under sin venstre Arm. Ved at krybe henad Taget lykkedes det ham at faae sin Byrde stillet op mod en Skorsteen over hundrede Skridt fra det brændende Huus, og da han reiste sig for at vende tilbage og forsøge paa at frelse nok et Menneskeliv, belyste et Udbrud af Luerne ham fuldstændigt. Mængden, der hidtil havde været stum af Beundring, begyndte at klappe i Hænderne og raabe: „Onkel Philibert! Bravo, Philibert!"

I dette Dieblik kom Eugenie, ledsaget af Margrethe, hen til Brandstedet og saae sin Broder igjen gaae ind i Kvistkammeret, forlade det med den lille Pige paa sine Arme og lykkeligt og vel tilbagelægge den farlige Gang fra Vinduet til Skorstenen, hvorfra andre opoffrende Venner allerede havde bragt den gamle Kone i Sikkerhed. Da Barnet var frelst, vedblev Philibert at gaae hen ad Tagryggene og forsvandt i Skyer af Røg. Ingen havde seet ham komme, Ingen gaae, eller hvorledes eller hvor han slap ned paa Jorden; kun Eugenie gjettede Sandheden.

Ledsaget af Margrethe og flere af sine Naboer, skyndte hun sig til Vidieholmen. Baaden laa bunden paa sit sædvanlige Sted og blev snart tagen i Brug, og da de vare komne over Floden, ilede den bekymrede Søster uden Lys eller Fører ind i Hytten. Natten skjulte med sit Slør den sidste Sammenkomst mellem den stakkels syge Broder og den trofaste, opoffrende Søster. Da de Mænd, der havde ledsaget Eugenie, havde skaffet Fakler tilveie og traadte ind i Hytten, saae de hende bedække sin Broders livløse Pande med Kys. Stakkels Onkel Philibert var død!

Et eneste Glimt af Fornuft var faret igjennem den heltemodige Krysters bortdragende Sjæl; førend han drog sit sidste Suk, havde han samlet Kræfter til at hviske til Eugenie: „Farvel, kjære Søster. Siig vor Fader, at jeg tilgiver ham!"

Stephan a Porta & Co.'s Conditori.

Idet vi idag give en Tegning af a Porta's elegante Conditori paa Hjørnet af Kongens Nytorv og Lille Kongensgade, skulle vi ikke opholde os ved en omstændelig Beskrivelse af dette Etablissements ydre Udstyrelse, ei heller tantalisere vore Læsere ved gastronomiske Betragtninger over Fortræffeligheden af de Forfriskninger, som det tilbyder sine Gjester; thi dem af vore kjøbenhavnske Læsere, der muligviis skulde staae saa langt tilbage i Civilisation, at de endnu ikke kjende dette berømte Etablissement, ville vi blot tilraade, snarest muligt at indhente det Forsømte, ligesom vi heller ikke kunne give noget bedre Raad til dem af vore udenbyes Læsere, der agte at besøge Hovedstaden. Men de Uheldige, hvem det ikke kan forundes, selv at komme indenfor Paradisets Dør, kunne vi desværre ikke byde Andet end Billedet, idet vi meget beklage, at Konsten endnu ikke er naaet saa vidt, at den sætter os istand til, gjennem vort Blad at servere med Prøver af de mange gode Sager, hvormed der opvartes i disse store og smukke Sale — til Nutidens billigste Priser.

Men idet vi saaledes give Afkald paa at beskrive Nutiden, ville vi opfordre Læserne til, nogle Dieblikke at følge os tilbage i Fortiden; thi Etablissementet har en Fortid, og det en lang og i sit Slags berømmelig Fortid. Hvo har ikke hørt Tale om Mini? — om gamle Mini, der døde, om unge Mini, der forhaabentlig lever, om lille Mini, eller, som han sædvanlig kaldtes: Piccolomini, og om Ministrene, den Samling af mere eller mindre bekjendte Personligheder, der i en lang Række af Aar udgjorde og tildeels endnu udgjør Stamgjesterne hos Mini! — Vi sige „Mini" endnu; thi Navnet gjør i dette Tilfælde neppe synderligt til Sagen; vi antage, at Mini, a Porta, Gianelli, Cloetta, Schucani, eller hvad de Alle hedde, i Grunden ere Eet, og det antages ogsaa i Almindelighed, at alle de bekjendte Schweitzer-Conditorer i Kjøbenhavn udgjøre eet stort Interessentskab og at Navnene blot vexle med den Personlighed, der tilfældigviis til en vis Tid fungerer som Chef for Etablissementet, medens den tidligere Chef menes at udhvile sig paa sine Laurbær et eller andet Sted i det sydlige Schweitz, hvor, som Rygtet fortæller, de Herrer, som her med den største Ærbødighed og Høflighed præsentere Kaffe eller Punsch til Gjesterne, skulle være Eiere af pragtfulde Villaer. Relata referimus, og vi kunne paa ingen Maade indestaae for Sandheden.

De fleste af vore Læsere ville endnu kunne erindre den Gaard, hvori a Portas Conditori nu findes, som en lav og uanseelig Bygning i to Etager. I den øverste var Päthaus bekjendte Restauration, i den nederste Minis Conditori. I dette sidste fandtes der, naar vi gaae omtrent tredive Aar tilbage i Tiden, ud imod Gaarden til Lille Kongensgade et Billard, der dengang var i Besiddelse af et stort Renomée. Dette temmelig indskrænkede og uhyggelige Locale var paa den Tid Samlingsstedet for Hovedstadens mest udmærkede Virtuoser i Billardspillet, og ikke faa ere De, der — rigtignok ikke aldeles gratis — have faaet deres Uddannelse i det ædle Spil paa dette Sted. Forresten var det Selskab, der søgte her, temmelig exclusivt, skjøndt tilvisse ogsaa temmelig blandet, og de faste Gjester vare temmelig kræsne i Valget af dem,

der taaltes i deres Kreds. Man vil maaskee indvende, at det jo maatte staae Enhver frit for, at gaae ind paa et offentligt Sted, naar han betalte hvad han fortærede; men dette var dog ikke saa ganske Tilfældet. Stamgjesterne havde et eget Træk til at forjage enhver Fremmed, der vilde trænge sig ind i Helligdommen og hvis Nærværelse var dem imod. — En saadan sølle Fyr har hørt tale om, hvor uhyre morsomt og interessant der var paa Minis Billard, hvor de og de Skuespillere og de og de vittige Hoveder indfandt sig hver Dag. Han beslutter da at offre et Par Mark, for at faae Deel i denne Morskab, kommer ind i Gaarden og hører allerede der den muntre Lyd af livlig Conversation og lystig Latter, blandet med Støien af Billardkuglerne, der carambolere mod hverandre. I glad Forventning aabner han Døren, men overraskes ved, at der pludseligt indtræder en Dødsstilhed i det før saa støiende Selskab; Spillerne lægge Queuerne fra sig paa Billardet, og Alle som een Mand stirre ufravendt med forundrede Blikke paa den ulykkelige Fremmede, der naturligviis bliver inderlig flau, og, efterat have dreiet sig et Par Gange rundt, forsvinder igjen, fulgt af Selskabets skingrende Latter. Man kan være forvisset om, at han ikke kommer igjen. Denne Methode kaldtes: „at see Folk ud“ og anvendtes som oftest med meget Held. Imidlertid kunde vel egentlig de Fleste være bedre tjente med at blive seete ud af dette Selskab, end med at blive admitterede i det; thi Optagelsen faldt som oftest lidt dyr. Novicen opfordres af een iblandt Matadorerne til at spille et Parti Billard om en Mark. Beskedent undskylder han sig med sin Udygtighed og Mangel paa Øvelse. Matadoren tilbyder at give 41 forud i et Parti Caroline, der gaaer til 42, imod at den Anden lægger ud. Et saa fristende Tilbud kan Novicen ikke modstaae, idet han trøster sig med, at han selv kun behøver at gjøre een eneste Bal, eller Modspilleren eet eneste Forbistød, for at han kan vinde Partiet og Marken. Men de Fyre støde ikke forbi. Novicen lægger ud, Matadoren støder og gjør 12 Points i første Stød, ligger derefter for en Solo paa en af Carambolerne, og een, to, tre, er Partiet ude og Marken tabt. Naturligviis gaaer det nu kvit eller dobbelt og saa fremdeles, indtil den uerfarne Yngling er blanket aldeles af. Det var vistnok en stor Sjeldenhed, at der blev spillet om Ingenting paa dette Billard, om det end ikke altid var om rede Penge. Saaledes spillede engang en ung Vestindianer om en Kop Chocolade med en af de berømteste Virtuoser. Ved som sædvanligt at spille kvit eller dobbelt havde den Førstnævnte, da Spillet hørte op, tabt 200 Kopper af den aromatiske Drik. Da det var umuligt at fortære et saa stort Kvantum Chocolade paa eengang, foreslog Modspilleren at afgjøre dette Mellemværende ved contant Udbetaling af 200 Kopper Chocolades Værdi; men herpaa vilde den Tabende paa ingen Maade indlade sig; han havde spillet om Chocolade og vilde betale med Chocolade. Den Vindende foreslog nu et Compromis, baseret paa, at et vist Kvantum Chocolade skulde udleveres ham hver Dag paa den Tabendes Regning, indtil hele Gjelden var afdrukken; men heller ikke paa dette billige Forslag vilde den stædige Vestindianer gaae ind; han bestilte de 200 Kopper Chocolade at leveres strax, og da Etablissementet ikke i Øieblikket raadede over et saa stort Antal Kopper, blev den liflige Drik serveret i Spande og under de forsamlede Gjesters umaadelige Latter præsenteret den Vindende, der havde spildt sin kostbare Tid paa en saa lidet lønnende Maade, skjøndt Lønnen unegtelig var sød.

Da Knirsch indrettede sin store Café i Hotel d'Angleterre, blev Minis Billard nedlagt og den gamle Billardstue ind-

Stephan a Porta & Co.'s Conditori.

dragen under Beværtningslocalet, hvorved fremkom en meget lang og smal Stue, der blev helliget Tobaksrøgerne og som en Følge heraf forblev den mest besøgte Deel af Localet. Hermed indtraadte en ny og bedre Æra i Etablissementets Historie. Selskabet blev ikke mere saa exclusivt; men heller ikke saa blandet, idet de egentlige Billardgaster fortrak til andre Steder, og der dannede sig efterhaanden forskjellige Grupper af Stamgjester, som man med temmelig Sikkerhed kunde træffe til Dagens forskjellige Tider; saaledes om Formiddagen endeel Skuespillere, Elever fra Høiskolen, Embedsmænd, der gik til Contoirerne og forskjellige Andre, der til en bestemt Tid nøde deres Kop Kaffe med tilhørende Brioche; om Eftermiddagen de fleste af Päthaus Middagsabonnenter, iblandt hvilke Herrerne fra det tydske Cancelli dannede en affondret Gruppe i det ene Hjørne; om Aftenen de stadige Comediegængere, Elskerne af Baiersk Øl, der dengang ikke var saa almindeligt som nu, fine Folk, der kom fra flaue Theevandsselskaber og trængte til at styrkes med Et og Andet; og endelig en ikke ringe Deel, der betragtede Etablissementet som et Apothek og ogsaa kaldte det saaledes, fordi de ikke ret vel kunde sove roligt om Natten, forinden de havde aflagt et lille Besøg hos Mini, ikke saa meget for den legemlige, som for den aandelige Nydelses Skyld, thi man tager meget feil, naar man troer, at Minis Café var Samlingssted for Drankere og Sviregaster; tvertimod, Selskabet var altid godt, og Schofelister have aldrig kunnet trives der, om end en Enkelt en sjelden Gang havde forvildet sig derhen. Vi kunde opregne en lang Liste paa høitstaaende og høitbetroede Mænd, der i en Række af Aar have været stadige Gjester hos Mini, hvor de søgte hen, ikke som til et Beværtningssted, men snarere som til en Club, hvor de vidste, at de kunde finde underholdende og passende Selskab. Imidlertid maae vi tilstaae, at just ikke Alle fandt Smag i den Conversation og den Tone, som var den fremherskende i dette Selskab; især var det ganske naturligt, at de, der stundom bleve lidt medtagne af den lette og lunefulde Critik og de satiriske Bemærkninger, der her kom til Orde, følte sig yderligt indignerede. Herpaa kan man finde et slaaende Beviis i Bournonvilles Bog, „Mit Theaterliv“, i hvilken han drager drabelig tilfelts imod det, han kalder „Caffehuuspassiar“ og imod de stakkels Ministre, hvem han betegner som »la faction des ennuyés« og tillægger en „fornem, tom, kold og kjedelig Kneipetone“. Og hvad var saa Grunden til, at Balletmesteren var saa vred? — Egentlig kun den, at en af Stamgjesterne havde tilladt sig den uskyldige Brander at kalde hans Ballet „Den nye Penelope“ for „den pene Loppe“. Hvis en saadan Kjeldermand kunde kaste Balletten overende, saa maa den have staaet paa svage Fødder. Den krænkede Konstnerstolthed var i dette Tilfælde som altid uretfærdig; thi det troe vi at kunne forsikkre, at der iblandt dem, paa hvem Bournonville og maaskee flere af Theatrets Konstnere og Konstnerinder vare mest opbragte, fandtes ikke Faa, der baade havde den varmeste Interesse for og god Forstand paa at bedømme sand Konst. Naturligviis var det netop Grunden til, at de Meninger om Konst og Konstnere, der her ofte udtaltes paa en let og spøgefuld Maade i den almindelige Conversation, alligevel fik en Vægt i den offentlige Mening, som slet ikke var tilsigtet; thi man kan være temmelig sikker paa, at hvad der i Kjøbenhavn udtales paa et offentligt Sted, om det ogsaa er i en Kreds af Venner, der troer sig ubemærket af Andre, snart bliver bragt videre og farer omkring med Lynets Hurtighed, med Tilsætninger og Forbedringer. Hvorfra var ellers Bournonville, der aldrig selv kom til Mini,

saa vel underrettet om de Ytringer, som faldt der?

Begivenhederne i 1848 forandrede ikke saa lidt Physiognomiet af den Miniske Café, idet Politiken for største Delen fortrængte de tidligere Conversationsemner, ligesom ogsaa Krigen foraarsagede en temmelig betydelig Afgang iblandt Stamgjesterne. I den bevægede Tid var Freqventsen hos Mini meget stor og Stemningen i høi Grad animeret. At der efter Localets Ombygning er indtraadt en endnu betydeligere Forandring i Etablissementets baade ydre og indre Forhold, følger af sig selv. Men Noget har vedligeholdt sig uforandret gjennem alle Tidens Omskiftelser: Beværtningen er bestandig god og Selskabet er bestandig godt, Noget, der fortjener at fremhæves saa meget stærkere, som det sjeldent lykkes Etablissementer af dette Slags i Kjøbenhavn at holde sig frie for saadanne Gjester, der ikke høre hjemme i anstændigt Selskab. I.

Carl v. Bismark-Schönhausen.

Carl v. Bismark-Schönhausen, preussisk Udenrigsminister og Conseilspræsident.

Det er et dybt indgroet Træk i den menneskelige Charakteer, at vi, ved Siden af vore Venner, ja undertiden endogsaa fremfor disse, interessere os mest for dem, fra hvem vi ikke kunne vente stort Andet, end Ulykker og Fortræd. Ganske vist er Følelsen, som ligger til Grund for denne eiendommelige Interesse, egoistisk, men paa Politikens Omraade idetmindste er den ikke blot undskyldelig, men endogsaa ligefrem foreskrevet Staterne af Selvopholdelsesdriften, eftersom der paa dette Gebeet ikke findes nogen overordnet Domstol, til hvilken den Svage og Forurettede kan appellere. Her maa Enhver staae paa sine egne Been og, naar det kommer til Stykket, hjelpe sig som han bedst kan, men under saadanne Forhold er Intet naturligere, end med spændt Opmærksomhed at speide i Fjendens Leir efter ethvert Tegn, som kunde aabenbare hans Styrke eller forraade hans Svaghed. Fra dette Synspunkt faae tydske og specielt preussiske Personer og Tilstande altid en vis Interesse for os Danske, og det er derfor, at vi i Dag, til et Portrait af den nye preussiske Conseilspræsident og Udenrigsminister v. Bismark-Schönhausen, føie nogle Oplysninger om hans vita anteacta; maaskee kunne de have nogen Interesse som Forudsætninger for en rigtig Dom om, hvilken „ny Æra" denne Mand agter at indføre i det preussiske Statsliv.

Carl v. Bismark-Schönhausen er født i Brandenburg i Aaret 1813 i en gammel ridderskabelig Familie. En bekjendt fransk Forfatter, Alfred de Musset, har etsteds opstillet den Gisning, at Grunden til, at den nulevende Generation (1830) var saa nervøst disponeret, saa ustadig og utaalmodig i sine Længsler, maatte søges i den Omstændighed, at den var undfanget i det korte Mellemrum imellem to Slag og født under et tredie. Denne aandrige Paradox tillægger altsaa Beskaffenheden af de sociale og politiske Forhold paa Fødselstiden en bestemmende Indflydelse paa Barnets senere Charakteer, og kunde man troe den, saa maatte Hr. v. Bismark, ligesom saamange Samtidige, have sværmet for nye Ideer og nye Institutioner, han vilde med den utaalmodige Jagen efter Fuldkommenheden, som charakteriserer Tiden, have prøvet, antaget og atter forkastet disse Institutioner, men intet af Dette har han gjort. Han fødtes nemlig, midt under den preussiske Nationalitetsaands Glandsperiode, imellem Kanonskuddene fra Lützen og Bautzen og den store Fri-

Frithjofs Gravhøi (efter G. W. Palms Tegning i »Illustrerad Tidning«).

hedskamp ved Leipzig, men til Gjengjeld kom han ogsaa til Verden i en Familie, som med Hud og Haar tilhørte den besynderlige Species af Menneskeslægten, som under Navn af „de preussiske Junkere“ engang i en seen Eftertid vil bringe Historieforskeren til at ryste vantro paa Hovedet og atter og atter slaae op i de Kildeskrifter, som have constateret Tilstedeværelsen af en saa mærkelig Anachronisme i det 19de Aarhundrede. Det maa være denne sidste Omstændighed, som har neutraliseret Virkningen af Hr. v. Bismarks Fødselsaar, thi hvad man end kan sige om ham, saa kan han ikke beskyldes for at have svigtet sit Parti, end ikke i 1848; han har tvertimod trolig kæmpet for det og altid med aabent Visir, uden Frygt for en oplyst Samtids Spot og Haanlatter. En djærv og aaben Adfærd har altid noget Tiltalende ved sig, som ikke ubetinget tilintetgjøres ved Forkasteligheden eller vel endogsaa ved det Latterlige i de Principer man kæmper for, og saa „junkerlig“ endog Hr. v. Bismarks Optræden i sit Fædrelands repræsentative Forsamlinger har været, saa har der dog fra hans parlamentariske Liv bevaret sig en Anerkjendelse af ham som Personlighed, noget ikke ganske Almindeligt paa en Tid, da Meget synes at absorberes og forsvinde under Systemernes eensformige Overflade. Det maa imidlertid beklages, at han har benyttet sin naturlige Begavelse, sin Energi og sin sociale Stillings Fordele til at hævde Berettigelsen af Anskuelser og Begreber, som ikke blot af en oplyst Samtid, men ogsaa af Historien forlængst ere viede til Undergang og Glemsel. Allerede paa Landdagen i Preussisk-Sachsen, hvor Hr. v. Bismark tjente sine parlamentariske Sporer, optraadte han som den mest uforsonlige Modstander af ethvert Fremskridt, enhver Reform, men det var dog først paa den saakaldte „forenede Landdag“ i 1847, at hans Navn blev bekjendt for en større Kreds. Consekvent og haardnakket talte og stemte han imod Andragenderne om Gjenoprettelsen af de ved Februarpatentet af 1847 indskrænkede stænderske Rettigheder, imod Forslagene om en Udvidelse af Landdagens Competence, saavelsom overhovedet imod enhver Forandring i den gamle Fordeling af Statsmagten. Ligeledes deeltog han naturligviis i den Forsamling af adelige Grundeiere, som under Anførsel af den bekjendte v. Bülow-Cummerow i August 1848 traadte sammen i Berlin til det saakaldte „Junkerparlament“ og endelig grundede han i Forbindelse med Juristen Stahl og Gerlach „Neue preussische Zeitung“, som, mere bekjendt under Navnet „Kreuzzeitung“, lige fra sin første Fremtræden indtil nu med næsten vanvittig Consekvents og umaadelig Lidenskabelighed, men i flere Retninger med stort Talent, har bekæmpet alt det Nye paa Stats- og Folkelivets forskjellige Gebeter. Med denne markerede politiske Stilling blev Hr. v. Bismark i Aaret 1849 valgt ind i Deputeretkammeret i den nyorganiserede Landdag og gjorde strax energisk Opposition imod Ministeriet Manteuffel, som en Tid lang leflede med den gothaiske Eenheds- og Nationalitetspolitik. Det seer for os comisk ud, at det fra et reactionairt Standpunkt betragtet skulde være nødvendigt at opponere imod en Mand som Manteuffel, men Sagen var, at Manteuffel kun var en Bureaukrat, rigtignok en preussisk, men dog endnu ikke det Samme som en „Junker“. Dette var derimod v. Bismark, og en Forestilling om, hvorledes Begreber og Ideer tage sig ud fra et ægte preussisk, junkerligt Standpunkt faaer man ved at giennemløbe nogle Citater af hans Taler fra den Tid, som „Köln. Zeit.“ velvillig har tilbagekaldt i Samtidens Erindring.

I en Debat om Forfatningsudkastet i Sessionen 1849 bemærkede v. Bismark saaledes til en Yttring om, at Belgien skyldte sin liberale Forfatning det Held at være gaaet uberørt ud af Bevægelsen i 1848: „Mine Herrer! Rusland er ogsaa gaaet uskadt ud af hine Storme; jeg begriber derfor ikke, hvorfor De ikke ligesaa godt udtømme dem i Lovtaler over dette Lands Forfatning. Den belgiske Forfatning er endnu kun 18 Aar gammel, og denne Alder har mere Betydning for unge Damer, end for Constitutioner.“ Ved en senere Leilighed bestred v. Bismark den saavel ifølge almindelig Fortolkningskonst som Praxis anerkjendte Sætning, at en Lov, som kun er givet for en vis Tidsperiode, ved Udløbet af denne ophører at være Lov. Det gjaldt Kamrenes Skattebevillingsret, og Junkerpartiet vilde gjerne have denne indskrænket derved, at den almindelige Regel, at en Lov gjelder saalænge, indtil den ophæves ved en ny Lov, blev anvendelig ogsaa paa saadanne Love, hvis Virksomhed udtrykkelig kun strakte sig ud over en vis Tid. Kunde man sætte denne Anskuelse igjennem, saa var Repræsentationens Skattebevillingsret i Virkeligheden indskrænket til en Ret til at bevillige en Forhøielse i Skatterne og intet Andet, thi det stod jo altid i Regjeringens Magt, at holde Statsmaskinen igang med det forrige Aars Budget, og Kamrene havde saaledes mistet det virksomste Tvangsmiddel imod en uconstitutionel Regjering. Hr. v. Bismarks Tale ved denne Leilighed indeholder den samme Blanding af en næsten stupid Blindhed for Tidens Fordringer og en aaben og ærlig Udtalelse af Partiets virkelige Formaal, som charakteriserer hans Optræden i det Hele. Til Finantsudvalgets Andragende om, at hvert af Kamrene skulde have Ret til for hvert Aar at bevillige eller negte Skatter, bemærkede han, „at der ved et saadant Arrangement vilde blive givet hvert enkelt Kammer et Vaaben ihænde, som ført med Consekvents og Energi satte det istand til at bryde en eventuel Modstand hos de to andre Factorer i Lovgivningen. Det ligger klart for Dagen, at derved Magtens Tyngdepunkt, ja selve Statsmagten maa gaae fra Kronen over til Kamrene og disses Majoriteter og Kronens Magt paa denne Maade indskrænkes til at fuldbyrde Kammerets Beslutninger.“ I denne Session (1849) tilendebragtes Revisionen af Forfatningen, og ved dens Slutning havde v. Bismark consekvent stemt imod ethvert Forslag, som gik ud paa at omskabe den gamle stænderske Forfatning til en virkelig, livskraftig Constitution; han blev fra nu af betragtet som en af Hovedlederne for Junkerpartiet i Preussen.

v. Bismarks Opposition imod Manteuffel standsede først, da denne i Olmütz gjorde Østerrig og Reactionen Afbigt for sin „frisindede“ Politik. Han ansøgte paa denne Tid om og erholdt ogsaa Ansættelse i Statstjenesten som Legationssecretair ved det preussiske Forbundsgesandtskab i Frankfurt, og tre Maaneder senere, i August 1851, steg han endogsaa til virkelig Gesandt. Dengang var han endnu en ivrig Beundrer og Tilhænger af Østerrig, men den daværende østerrigske Forbundsgesandt, nuværende Udenrigsminister Grev Rechberg havde det Held, ved den Hensynsløshed, hvormed han haanede Preussen for dets vaklende og tvetydige Politik, at bringe v. Bismarks preussiske Blod saaledes i Kog, at hans Forbliven som Gesandt i Frankfurt ikke kunde ansees for heldig. Ved sin Bortgang fra denne Post medbragte han et Had til Østerrig og en Mistænksomhed mod den habsburgske Politik, som ikke spaaer dem noget Godt, der i en god Forstaaelse imellem de to tydske Stormagter see en nødvendig Betingelse for Tydsklands Held og Styrke. Baron Schleinitz sendte v. Bismark som Gesandt til St. Petersborg, og han blev herfra et, som man mener, ikke uvirksomt Vidne til den Hevn, Rusland tog over Østerrig ved sin Uvirksomhed under den italienske Krig. Under de i de sidste Aar saa hyppig anmeldte og undertiden ogsaa indtraadte Ministerkriser i Preussen, blev v. Bismarks Navn uafladelig sat i Forbindelse med Candidaturet til en Ministerpost, specielt den udenrigske. Dette var saaledes Tilfældet, da Grev Bernstorff afløste Baron Schleinitz i Ledelsen af det udenlandske Departement, og endnu i Mai dette Aar tilskrev man hans Ophold i Berlin en mulig Forandring i Ministeriets Sammensætning. Dengang vare disse Rygter dog forhastede; v. Bismark gik som preussisk Gesandt til Paris, og det er først den seneste Conflict imellem Ministeriet v. der Heydt og Deputeretkammeret, som, idet den bevirkede Ministeriets Afgang, har bragt v. Bismark i Spidsen for sit Fædrelands Regjering.

Det kan ikke negtes, at der synes at hvile en mørk Skjebne over det liberale Eenhedsparti i Tydskland, med dets Forhaabninger om igjennem „ein thatkräftiges“, liberalt, preussisk Ministerium at omstyrte den gamle ormstukne Forbundsforfatning og proclamere et stort og enigt Tydskland. Gothapartiet har nu saalænge raabt paa en „Handlingernes Mand“, at det synes at skulle gaae dem som Frøerne i Fabelen, der utaalmodigen af Jupiter forlangte en ny Konge og til Straf for deres Fordringsfuldhed erholdt en Hersker, som spiste dem op. Ministeriet Auerswald-Schleinitz tilfredsstillede ikke Gothaerne, det v. der Heydtske Regimente manglede ogsaa den fornødne Handlekraft, og nu sidder Kreuzzeitungspartiet, det reactionaire Junkerdømme, ved Roret, repræsenteret af Hr. v. Bismark; det er denne Mand, som skal mægle i en vigtig Principstrid imellem Kronen og Folket, som er Forfatningen hengivent. Det correcteste Udtryk for den Stemning, som Efterretningen om v. Bismarks Udnævnelse til Ministerpræsident vakte i Tydskland, findes uden Tvivl i en fingeret Telegraphdepeche til et tydsk Vittighedsblad, som, istedetfor at lyde: „v. Bismark-Schönhausen wird Ministerpræsident“, meddelte: „der Ministerpræsident v. Bismark wird schön hausen“. Denne Tro paa, at den nye Conseilspræsident vil bryde aldeles med det hidtil fulgte System, at han vil lade en energisk, om end ikke frisindet Politik træde i Stedet for den tidligere traditionelle Vaklen, og under visse Eventualiteter ikke vil tage i Betænkning enten udadtil eller i indre Spørgsmaal at drage det Sværd, som man hidtil har nøiedes med at daske paa, er vistnok det eneste Punkt, i hvilket Opfattelserne af den v. Bismarkske „nye Æra“ stemme overeens. Som ægte „Kreuzzeitungsmand“ skulde man jo troe, at han i det Hele vilde nærme sig Østerrig, saavel i den indre tydske, som i den større europæiske Politik, men herimod taler igjen hans bekjendte Antipathi imod den habsburgske Politik, saavelsom en Udtalelse af ham til Deputeretkammerets Finantscomitee, der blandt Andet indeholdt følgende Passus: „De Grændser, som Wienertractaterne have givet Preussen, ere uheldbringende for et sundt Statsliv. Tidens store Spørgsmaal blive ikke afgjorte ved Taler og Majoritetsbeslutninger — heri laa Feilen i 1848 og 49 — men ved Staal og Blod.“ Med en saadan udelukkende „practisk“ Politik, som farer let hen over Tractaterne og det Bestaaende, kan Hr. v. Bismark ikke være nogen Ven af Østerrig; der ligger snarere heri en Antydning af hans Sympathi for de Napoleonske Statstheorier, og Gothapartiet har da ogsaa længe gaaet i Frygt for, at han, naar han kom til Roret, vilde forsøge paa at løse det tydske Spørgsmaal paa samme Maade, som det italienske, det vil sige, hvis det var nødvendigt for en Overeenskomsts Skyld med Rusland og Frankrig, maaskee foretage visse Gebeetsforandringer, som ere de nationale Politikere i Tydskland en Torn i Øiet. Hvilken Betydning v. Bismarks Styrelse af Preussen kan faae for Afgjørelsen af den dansk-tydske Strid, er ganske vist meget vanskeligt at sige. Thi medens der neppe er nogen Tvivl om, at han ikke betragter Spørgsmaalet fra en sygelig, opskruet Nationalitetsfølelses borneerte Synspunkt, og det altsaa forsaavidt skulde synes at være lettere at træffe en Overeenskomst med ham end med d'Hrr. Schleinitz og Bernstorff, der stadig ved at kokettere med Slesvigholsteinismen hos de liberale Partier skaffede sig Tilgivelse for mange andre Synder, saa kan man paa den anden Side være bange for, at en Gebeetsafstaaelse ved Rhinen ved en Overeenskomst med Frankrig vil blive Preussen godtgjort derved, at det faaer frie Hænder til at søge Erstatning ved Elben. Det skal imidlertid gjerne indrømmes, at disse og lignende Gisninger ere skrøbelige Planter paa det politiske Kandestøberies golde Marker; men Saameget kan formeentlig med Rimelighed sluttes af v. Bismarks Fortid og af hans Charakteer, at den preussiske Politik, hvilken Retning den nu end slaaer ind paa, vil blive mere bestemt og energisk, end den har været i de sidste 13 Aar, og at saaledes Tydskernes varme Ønske om at faae en „Handlingernes Mand“ i Spidsen for den preussiske Regjering er blevet opfyldt, om end paa en Maade, som de utaalmodige Patrioter mindst havde ønsket.

C. C.

Frithjofs Gravhoi.

Til Sognefjordens klippefulde, sagnrige Kyst naaer kun sjeldent den fremmede Vandringsmands Fod, og sjeldent skuer hans legemlige Øie de Steder, hvor

> »Der växte uti Hildings gård
> Två plantor under fostrarns vård,
> Ej Norden förr sett två så sköna;
> De växte herrligt i det gröna« —

men med det aandelige Øie har saagodtsom Enhver, der vil regnes blandt de Dannede, seet dem. Hvem er ikke bleven henrykt ved at læse Tegnérs herlige Digtning? I Digterens Fædreland hører det ikke til Sjeldenhederne at finde Almuesfolk, som kunne fremsige hele Vers af den udenad, hvilket ikke er saa underligt; men den har, foruden til det øvrige skandinaviske Norden, hvor den er som hjemme, banet sig Vei til mange andre europæiske Folkefærd, saa at den, fra den Tid da det første Oplag udkom til nu, har oplevet en Mængde Oversættelser i otte forskjellige Tungemaal, endog i det Nygræske. Tegnér, der, næst efter sit herlige Modersmaal, elskede det græske Sprog høiest, har havt den Glæde, at læse sit Værk som Nordens Homer i det skjønne Maal, der toner fra Nygrækerens Læber med uvisnelig Skjønhed, om end ikke ganske uforandret, som en Gjenklang af en Verden, der nu, i sin ideale Skikkelse, forekommer os som et Eventyr, som et Værk af en Digters forskjønnende Phantasi. Af Alt hvad den nordiske Poesi har frembragt, have kun Andersens Eventyr opnaaet en endnu større Udbredelse i Udlandet, navnlig fordi de, skrevne i ubunden Stil, ere mere tilgængelige for et større Publicum og selv kunne tiltale Nationer, der i aandelig Udvikling staae paa et fuldkommen barnligt Standpunkt, som f. Ex. Hinduerne. — Frithjofs Saga er for saavidt et almeen-nordisk Digt, som alle tre Nationer have et Slags Deel deri. Oehlenschlæger vakte ved sin herlige „Helge“ Tegnérs ædle Kappelyst og gav ham Ideen om Formen og Behandlingen. Stoffet gav Norge, med sine Helteskikkelser og sin mægtige, henrivende Natur, navnlig Sognefjordens, hvor der, ved Siden af stolte Fjelde, findes varme, frugtbare Dalstrøg, frodige Enge og grønne Lunde, med Efterkommere af de Træer, der omsusede Baldurs berømte Tempel, og i hvis Skygger Frithjof først fandt sin Lykke, men senere, da Templet ved hans Skyld gik op i Flammer, sin tragiske Ulykke, der dog skulde luttre hans Sind og gjøre ham til Helt og ideal Mand: en Forening af Nordens Kraft og Ærlighed med Sydens Blødhed, Mildhed og Snille — Norges med Broderlandet beslægtede Eiendommelighed svævede for den begeistrede Digters Øie.

En halv Snees Miil nordfor Bergen skærer Sognefjorden sig henved 16 Miil ind i Landet. Den er ikke særdeles bred, paa enkelte Steder neppe en Miil, men i Nærheden af Havet udvider den sig betydeligt. Frithjofs Bauta, et vældigt 18 Alen høit Klippestykke, staaer paa en Gravhøi ved Stranden, 10 Miil fra Søen; i denne Høi siges Frithjofs Been at hvile. Ogsaa Kong Rings, Beles og Thorsten Vikingssons Gravhøie findes ved Fjorden, der endnu kaldes Balestrand. En anden Høi, uden Steensætning, skal være skjøn Ingeborgs Grav. Framnæs ligger en Miil vesterude for Frithjofs Høi, men Intet minder om dets fordums Pragt; fattige Fiskere boe der, naturligviis uden at have nogen klar Bevidsthed om, hvilken classisk Jordbund deres

Fod daglig betræder. Hvor Baldurs Tempel stod, findes nu en lille Kirke med tilhørende Præstegaard, som hedder Sogne. Men de himmelhøie Bjerge med evig Snee paa Toppen, de smilende Dale med en næsten sydlandsk Vegetation og de brusende Fosse, ere tilstrækkelige til at opflamme Skjaldens og Malerens Phantasi og berige den med de mest storartede Billeder. Ligesom Schiller aldrig saae Schweitz, som han dog saa tro og herligt skildrede i „Wilhelm Tell“, saaledes saae Tegnér heller aldrig Sognefjorden. Men det behøvedes ikke; han havde den i sin Sjel og hans Genie lod ham skildre sit Digts Skueplads paa den bedste, vidunderligste Maade, ligesom ogsaa Frithjof har mere af den norske, demokratiske, end af den svenske, aristokratiske Nationalcharakteer. Den norske Landskabsmaler Gude, der er født i denne Egn, og Tydskeren Andreas Achenbach, have derfra hentet Motiver til flere af deres bedste Arbeider.

Ugens Politik.

Den 9de Octbr. 1862.

Rigsdagen afholdt sit første Møde Løverdagen den 4de October; de vigtigste Lovudkast, som fremlagdes af Regjeringen ere: Udkast til Lov om Gjennemførelsen af Offentlighed og Mundtlighed i Strafferetspleien samt Indførelse af Nævninger i Misgjerningssager og Sager, der reise sig af politiske Lovovertrædelser, en Lov, hvis Behandling dog neppe vil blive tilendebragt i den nærværende Session; Udkast til Lov om Lønninger for Geistligheden; Lov om en overordnet fælles Communalbestyrelse for By og Land, der er af stor Vigtighed for hele den communale Udvikling, og Udkast til Lov om den communale Beskatning i Kjøbstæderne udenfor Kjøbenhavn. Partiernes Stilling i Folkethinget er, saavidt skjønnes, saaledes, at venstre Side og det ministerielle Parti omtrent holde hinanden Stangen, maaskee med lidt Overvægt til det sidstnævnte Parties Side; vi antage som 38 til 42. Det Parti, der kalder sig „de Uafhængige“ og som bestaaer af en Snees Medlemmer, vil altsaa gjøre Udslaget, forudsat at det ikke opløser sig, hvilket dog ikke er aldeles usandsynligt, da flere Medlemmer endog ere saa uafhængige, at de ikke ville rette sig efter de af Fleertallet tagne Beslutninger. Opløser Partiet sig, vil det dog neppe hidføre nogen væsentlig Forandring i Bondevennernes og det liberale-nationale Parties gjensidige Styrke, da de Uafhængige i saa Tilfælde efter al Sandsynlighed ville dele sig i to lige store Halvdele, hvoraf hver vil gaae til sin Side.

Hvor indskrænket Rigsdagens politiske Omraade end er, vil den dog neppe undlade at benytte den ved Finantslovens Behandling tilbudte Leilighed til at erholde Oplysning om Fædrelandets Stilling ligeoverfor de tydske Stormagter, for at Folket omsider kan komme ud af den Uvished, der er saa pinlig, at de paa dets Taalmodighed trukne Vexler neppe længe ville blive honorerede. Denne Uvished afføder naturligviis en Mængde Rygter, og som et af de mest forurolígende blandt disse, hvis Sandhed desværre stadfæstes af velunderrettede Folk, uagtet vi meddele det med al mulig Reservation, maa nævnes, at Regjeringen i den sidst afholdte Ministerconference skal have besluttet at forlænge Holstens nærværende finantsielle Tilstand, ifølge hvilken denne Landsdeels Bidrag til Fællesudgifterne ikke maa overskride Normalbudgettet, ud over den fastsatte Termin, der endte d. 31te Marts 1862 og lade den trods de tidligere afgivne Erklæringer vedvare hele den næste Finantsperiode. Vi ville endnu ikke troe, at denne Indrømmelse virkelig er gjort, og i ethvert Tilfælde maa den foreligge i sin Heelhed og ledsaget af Motiverne, forinden man anstiller de alvorlige Betragtninger, hvortil den vil give rigelig Anledning. Men allerede nu bør det siges, at enhver Forlængelse af den fastsatte Termin skaber et »fait accompli«, indtil alle disse faits accomplis, for at benytte en anseet preussisk Deputerets ved en anden Leilighed brugte Yttringer, gjør selv Tydsklands Herredømme i de under den danske Konges Scepter staaende Lande til et fait accompli. Vi kunne have godt af at lægge Mærke til hans Ord, naar han tilføier: at den gyldne Bro, der bydes, er en Bro til Angreb for Fjenden og ikke til et Tilbagetog for os.

Et andet almindelig udbredt Rygte, som ifølge „Dagbladets“ Mening lyder noget usandsynligt, meddeler, at Kammerherre Bernhard Bülow har indgivet sin Ansøgning om Afsked fra Posten som befuldmægtiget Minister og dansk Forbundsgesandt i Frankfurt. Hvis vi ere rigtigt underrettede, hvilket vi i nærværende Tilfælde troe at være, saa er Efterretningen sand, og Kammerherre Bülow opgiver virkelig sin Stilling, for at overtage den ham tilbudte Post som Ministerpræsident i Storhertugdømmet Mecklenborg-Schwerin. Den forhenværende Gesandt i Paris, Baron Dirckinck-Holmfeld, er nok bestemt til at afløse ham i Frankfurt, medens man tillige vil vide, at General Oxholm skal afløse Baron Otto Plessen i St. Petersborg. Om Kammerherre Bülow, hvis Dygtighed er anerkjendt af Alle, anseer det for særdeles hæderfuldt at forlade den Regjering, under hvilken han i saa lang Tid har beklædt en Tillidspost, netop i det nærværende, farefulde Dieblik, maae vi overlade til ham selv at afgjøre; men denne Begivenhed henleder atter Opmærksomheden paa den i 1848 saa smertelig følte Mislighed, at Danmark lader sig repræsentere i Udlandet af Mænd, der ikke betragte dette Rige, men Tydskland, som deres rette Fædreland. Fjorten Aar ere forløbne siden den Tid, og endnu har man ikke anstillet noget Forsøg paa at uddanne danske Diplomater, uagtet man i den seneste Tid endog har seet det mægtige England træffe gjennemgribende Foranstaltninger for at sikkre sig en patriotisk og kundskabsrig Repræsentation ved de fremmede Hoffer.

I Udlandet har den politiske Situation ikke forandret sig betydeligt i denne Uge. Vennerne af Italiens Eenhed triumphere endnu stedse og vente, at de Franskes Keiser umiddelbart efter sin Tilbagekomst til St. Cloud skal foretage et eller andet betydningsfuldt Skridt, hvis Beskaffenhed dog ikke nærmere omtales, for at sætte Italien i Besiddelse af Rom. Man paastaaer, at Prinds Napoleon under sit Ophold i Turin mundtlig har overbragt visse Forslag, at Kongen og Rattazzi alene kjende de hemmelige Enkeltheder ved den hele Sag; at de af Prindsen i den keiserlige Regjerings Navn opstillede Betingelser bleve indgaaede, og at den første Deel af denne Overeenskomst staaer i Begreb med at blive opfyldt. Om denne Beretning er rigtig eller ikke, vil den nærmeste Fremtid vise, men hvad der er afgjort, det er, at man har opgivet den taabelige Illusion, at man ved Hjelp af diplomatiske Underhandlinger skulde kunne bevæge Pavehoffet til at gjøre ydmygende Indrømmelser. Man har nu indseet, at det er umuligt at formaae Paven til frivillig at opgive det timelige Herredømme, og at der ikke gives noget andet Middel, end at berøve ham det og opstille Forholdenes Magt som et uoverstigeligt Bolværk mellem ham og dette Herredømme. Man har jo aldrig seet Kirken frivillig opgive nogen af de timelige Fordele, nogen politisk Forrettighed, som den har mistet. For at den skulde finde sig i at undvære dem, maatte det verdslige Samfund have Mod og Kraft til at bemægtige sig dem. Og hvorledes kan man forlange, at det skal gaae anderledes til med Hensyn til Pavedømmets timelige Magt? Pavedømmet kan ikke opgive den, og derfor maa Nogen troe at have Ret til at sætte sig i Besiddelse deraf, og have Mod og Kraft til at forsøge det. Men da det kun bevarer denne Magt ved Hjelp af Frankrigs militaire Beskyttelse, tilkommer det Frankrig at handle og ikke skye Ansvaret for at bestemme den Termin, naar den Beskyttelse skal ophøre, som det saa længe har ydet Hoffet i Rom. De revolutionaire Grundsætningers Logik, der belyser Begivenhederne, viser os, hvorledes det ufeilbarlig om kortere eller længere Tid maa ende.

Paa Sicilien er der ikke gjenoprettet en saa fuldstændig Rolighed, som man efter to Maaneders Beleiringstilstand kunde have haabet. Et italiensk Blad meddeler, at man i Palermo og Trapani har oprettet et fuldstændigt Rædselsherredømme, og at de med Dolke bevæbnede Bander (pugnatatori) den 1ste October have gjennemstreifet Palermos Gader og saaret mange Indbyggere alene for at udbrede Skræk. General Brignone har befalet, at alle Vaaben paa Sicilien skulle udleveres, og han har gjennemført denne Befaling med den ham eiendommelige Energi.

»Le Moniteur« af 9de meddeler, at ifølge Foulds Finantsberegning er det tidligere Deficit formindsket med 157 Millioner Francs. Aaret 1862 giver intet Deficit, og 1863 vil begynde med et Reservefond paa 80 Millioner til uforudseete Udgifter, medens Budgettet for 1864 ikke vil gjøre Krav paa nogen Skatteforhøielse.

I Preussen har Herr v. Bismark gjort Forsøg paa at bringe et Forlig tilveie i Forfatningsstriden, men det mislykkedes aldeles, uagtet Regjeringen havde erklæret sig villig til at gaae ind paa et af Vincke fremsat Mæglingsforslag. Deputeretkammeret negtede at slutte nogen Vaabenstilstand og vedtog med 251 Stemmer mod 36 Udvalgets Forslag, der forlanger, at Budgettet for 1863 skal forelægges Kammeret til forfatningsmæssig Vedtagelse saa betids, at Fastsættelsen kan skee før den 1ste Januar 1863, medens det erklærer, at det er forfatningsstridigt, naar Regjeringen afholder Udgifter, som Kammeret definitivt og udtrykkelig har negtet. I et constitutionelt Land vilde Kongen efter denne Afstemning kun have Valget imellem et Forfatningsbrud og Ministeriets Afskedigelse; det vil nu vise sig, om Preussen kan henregnes til de constitutionelle Stater eller ikke.

Slaget ved Sharpsburg har for saavidt været heldigt for Unionen, som det tildeels lykkedes Mac-Clellan at forjage Sydarmeen fra Maryland. Den staaer nu ved Potomacs Bredder, og Unionens Overstcommanderende har hidtil forgjeves bestræbt sig for at forcere denne Flod, der danner Grændseskjellet mellem de nordlige og sydlige Stater. Men skjøndt der ikke er foregaaet Noget af Vigtighed paa Krigsskuepladsen, har derimod Lincoln udfærdiget en Kundgjørelse, der har vakt den største Opsigt. Den indeholder, at Slaveriet uden Skadeserstatning skal ophæves i alle de Stater, som ikke den 1ste Januar 1863 atter have sluttet sig til Unionen. Baade »Times« og »Morning Post« ivre stærkt imod denne Forholdsregel, og »Times« bemærker, at det ikke var nødvendigt, at forøge Sydens Had; men hvis der er Noget, der kan bevæge det til at fortsætte Krigen paa Liv og Død, saa er det Lincolns nye Decret; »Morning Post« betegner Decretet som uconstitutionelt, fordi kun den lovgivende Magt i hver enkelt Stat har Ret til at emancipere Slaverne.

Et Telegram fra Madrid beretter, at man har nedrevet det spanske Consulats Vaaben i Mexico. Denne Begivenhed kan have alvorlige Følger og maaskee bevæge Spanien til atter at deeltage i den Expedition, som Frankrig foretager imod dette Rige.

Efterretninger fra Shanghai af 19de August omtale, at der hersker stor Gjæring i Japan, og at man snart kan vente en Opstand i dette Land mod det Parti, der betragter Europæerne med et gunstigt Blik. Ifølge disse Meddelelser ønsker Regjeringen at beskytte de fremmede Gesandtskaber, saameget som det staaer i dens Magt, og den har forstærket den Vagt, der har det Hverv at beskytte Frankrigs og Englands Gesandtskabspersonale.

M.

Literatur.

— Blandt de Nyheder, der for Dieblikket forberedes til Trykken, nævne vi: „Svedenborgs Ungdom“, dramatiseret Skildring af M. Goldschmidt, og „Skizzer af Hverdagslivet“ af Forf. til „En ung Piges Historie“, hvilke ville udkomme paa A. F. Høsts Forlag.

— Forskjellige her i Bladet meddeelte Portraiter, Prospecter og Genrestykker ere blevne samlede til en lille Bog under Titel: „Mindeblade om det femte nordiske Studentermøde i Lund og Kjøbenhavn i Juni 1862“, og udgivne af Forlagsbureauet med en kort og livligt skreven Text.

— Af H. Ewald, der som Forfatter til „Valdemar Krones Ungdomshistorie strax skaffede sig et Navn i vor Literatur, er et større Arbeide under Pressen paa Gyldendalske Boghandlings Forlag; det er en Roman i tre Dele, hvis Titel er: „Familien Nordby“.

— S. Høgsbro har udgivet Beretning om Rødding Høiskole fra 12te Juni 1861 til 12te Juni 1862.

— Hos Cronholm i Malmø ville C. A. Agardhs samlede Skrifter udkomme i 5 Bind; hans Statistik og videnskabelige botaniske Værk blive dog ikke optagne i denne Udgave.

— I Nizza skal der udkomme en ny Tidende, »France Méridionale«, blandt hvis Medarbeidere nævnes Alex. Dumas, Mery og Alphonse Karr.

Theater.

— Dumas' Roman „Greven af Montechristo“ er nu ogsaa bleven omarbeidet til en Ballet af Rota, og er i Anledning af Keiseren af Østerrigs Fødselsdag bleven givet paa Hoftheatret i Wien.

Jernbanevæsen.

— Jernbanen fra Algier til Blidah blev høitideligen aabnet den 15de August af Hertugen af Malakoff.

— Den hele Jernbanelinie mellem Nischnei Nowgorod og St. Petersborg, over Moskwa, er nu aabnet for Færdselen. Togene gaae to Gange om Dagen mellem førstnævnte By og Moskwa, de tilbagelægge denne Strækning i 16 Timer.

— Den chinesiske Regjering har givet et engelsk Selskab Bevilling til at bygge en Jernbane fra Shanghai til Peking.

Blandinger.

— Øvrigheden i Liverpool har, i Forening med de derværende Brandforsikkringsselskaber, ladet anstille Forsøg med Steenolie, for at erfare, i hvilken Grad denne Vare besidder brændbare og exploderende Egenskaber. De første Forsøg skete med Olie fra Canada; den fængede vel hurtigt, men viste ingen Tilbøielighed til at explodere, og slukkedes letteligen med en sædvanlig Vandsprøite. Derefter underkastedes Olie fra Philadelphia en Prøve; skjøndt den brændte med en klarere og stærkere Lue, end canadisk Olie, viste heller ikke den sig i Besiddelse af exploderende Kraft, uagtet en betydelig Mængde af den paa engang blev heldt ud paa fri Mark og antændt, hvorefter Luen slukkedes med Vand.

— I London blev nylig en Tobakshandlers Folk vækkede Klokken 3 om Morgenen af deres Herres Papegøie, som skreg: Herre! Herre! Ild! Forstuen og Trapperne stode i lys Lue, saa at de opskræmmede Beboere maatte flygte ud ad Vinduerne. Om Folkene have hørt ret, er vel et Spørgsmaal, men ialtfald kunne de takke Papegøien for deres Frelse.

— Den amerikanske Ingenieur Train er ved sine Gadejernbaner bleven ført til det meget skumle Whitecross-Streets Fængsel i London, efter først underveis at have maattet opholde sig lidt i en anden, lignende Anstalt. Han har dog nu gjenvunden sin Frihed og befinder sig for Tiden paa Reisen til sin Hjemstavn, hvor han vil holde Forelæsninger over Systemet, kæmpe og speculere, for muligviis engang atter at hjemsøge England og høste de „Millioner“, som, ifølge hans visse Haab, ville voxe op af den Udsæd paa 270,000 Rdl., han har nedlagt der. Den arme Fyr er bleven temmelig haardt behandlet af de Mægtige, som engang fandt saa stort Behag i hans Champagne-Frokoster.

En Sømfolder.

Der kan ikke være nogen Tvivl om, at Verden stadig gaaer frem. Nogle sorte Sjæle, eller, som man med et fremmed Navn kalder dem, Pessimister, vove rigtignok at benegte dette, men sorte Sjæle bør ikke staae til Troende ligeoverfor de Hvides Vidnesbyrd, det er en afgjort Sag. Man kan jo desuden igjennem Kjendsgjerninger paavise Verdens Fremskridt, det maa Enhver bøie sig for: lad os tage blot saadan en Smaating, som Klædedragten, og see, om de sorte Sjæle ikke lade sig overbevise.

Det nytter ikke at skjule det, vore første Forfædres Klædninger vare meget mangelfulde, Sko og Strømper kjendte de ikke, Crinolinen langt mindre; deres medfødte Skjønhedssands lærte dem at drappere sig malerisk med Figenblade — det var hele Garderoben. Senere hen kom Dyrehuderne i Brug, man vendte det Laadne ud og brummede mod Forfinelserne. Men Dyrehuden er en grim Ting og ingenlunde god for Menneskehuden, med mindre man bærer adskillige bløde Lag under — og gjør man det, saa kan man ligesaa gjerne lade Dyrene beholde Skindet, saa er den Udgift sparet. Efterhaanden som Folk blev vittigere, opfandt de forskjellige Beklædningsgjenstande, der vare nok saa behagelige, nok saa klædelige og nok saa sømmelige som Figenblade og Huder. Nu kom Slængkapperne og de lange Skjørter, der slæbede i Jorden. Men det var en græsselig Luxus, Jorden sled i Tøiet, og hvergang Huusmoderen vaskede, opdagede hun, at Tøiet trævlede sig op til et naturligt Charpi. Hvordan skulde man raade Bod paa det, uden at det saae ud som om det var gjort for at spare? Historien har glemt Navnet paa den Lykkelige, der først opfandt Sømmen, men den har hædret hendes Minde i Gjerningen, og nu sømmer man den hele Verden over; enhver Skolepige veed, hvad en Søm er — men Hendes Navn er skjult i Glemsel! Sømmen er Sykonstens Kjerne, det er paa Sømmen man skal kjende Skrædderens og Syjomfruens Dygtighed, det er Sømmen, som holder Alting sammen. Og Ordet har udbredt sig videre og

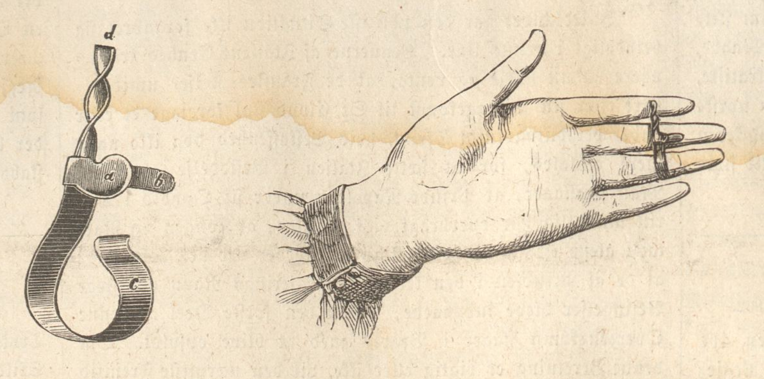

videre: Naglen, der holder Plankerne sammen, kalder man Søm, Mennesket, hos hvem Fornuften og Dyden hersker, kaldes et sømmeligt Menneske, Læreren taler i Almindelighed om at examinere Skoledrengene, men naar han vil være rigtig grundig, saa „seer han dem efter i Sømmene". Saaledes har det trængt igjennem, lige ind paa Ethikens og Pædagogikens Omraade.

Det er ingen vanskelig Konst at sømme, men den fordrer dog baade Flid og Vane, og saa gjør det bandsat ondt i Pegefingeren, hvormed man „lægger Sømmen." En fjern Fortid har kjendt baade Fingerbøl og Syring, Saxe og Prene og alle de andre Midler, hvorved man gjorde Syningen lettere. Vor Tid var det forbeholdt at opfinde et Redskab, som fritager Damerne for det nedværdigende, aandløse Arbeide at lægge Søm. Og denne „Sømfolder" er ikke nogen stor Maskine, det er den sindrigste lille „Mechanik", man kan tænke sig. Derom ville vore Læserinder kunne overbevise sig ved at see paa den hosstaaende Afbildning, der er i naturlig Størrelse. Og den har endnu en Fordeel, idet der nemlig ikke blot ikke udkræves det allermindste Forstudium, endsige mere omfattende mechaniske Kundskaber, til dens Anvendelse, men den arbeider endogsaa, at sige naar den først er paa Syerskens Finger, ganske paa egen Haand, saa at det er det taknemmeligste lille Redskab, man kan ønske sig — noget af det Snildeste, man faaer for 1 Rdl. Den findes paa Lager hos Skræddermester Nørholm, der har medbragt Originalen til den fra Industriudstillingen i London, samt hos Fabrikanten, Instrumentmager Svendsen.

Brugsanviisningen er yderlig simpel. Sømfolderen sættes paa den venstre Haands fjerde Finger indeni Haanden, med Bøilen c omkring Fingeren, og holdes saaledes fast ved sin egen Fjederkraft. Sømmen af Tøiet stikkes ind i Aabningen mellem a og b og trækkes ud gjennem Sømfolderens Spiralgang d — og saa, alt som man syer, trækker man selv den snorlige, prægtige Søm op imellem sine flittige Fingre. Der har De hele Hemmeligheden!

Gaade.

Hvad hedder den tossede Tingest, der tidt
Phlegmatisk har standset dit hastige Skridt?
Den Løber, der farer som Hind over Eng?
Den Flyver, der udhuler Træet til Seng?
Den værdige Fader
Med pudsige Lader?
Det Bud, som blev givet, min Søn! til dit Gavn?
Hvad hedder det Alt med et eneste Navn?

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 158:

Severovostotschnoi.

Opløst af Paulus i Odense, E. P. D., Nattegøi og Lurre, en Middag paa Amager, Elisabeth i Helsingør, A. U., Søndagsselskabet, — Oberranzmeyer, Regen- und Sonnenschirmerzeuger in Gratz; Biermeyer, Kaufmann aus Mainz; Dangelmayer, Tourist aus Venedig (drei ausgelassene Meyer) — J. J. i Helsingør, „Den Store" og „Jøden" i Sorø, Døsebertelsen, En, der selv er bleven plaget med dette malebariske Navn, Hanne Wandel i Svendborg, „en Kniver og en Driver i Roeskilde", Puh! det tog paa Kræfterne, de tre gamle Jern i Nestved, en Kjøbenhavner i Flensborg, Fætter og Cousine i Stubbekjøbing, en 13 Aars Tvilling i Svendborg, Søster Eha, Edvard P., en Skyttebroder i Slagelse, Trinesen, Betzy og Vilhelmine, Otto i Wandsbeck, S. S.'s Elsker, Musser, Brudeparret paa Marstal, Akrobaten, Hansen og Straten, H. W. i Aarhuus, Skarnbasseunge i Korsør, en Ikkeværenfemligelader i Holstebro, Hopmaren og Stutjens i Aarhuus, Porre og Fire i Ringkjøbing, M. Ms., Cousine Louise, „En, som nylig har læst Geographi", Md. Justs Fætter og Cousine i Ringkjøbing, To Mageløse i V., Hr. Nik., V. F. Nørrebro, F. V. M., To Bornholmere og een Jurist, Guldbrillerne og Sandgraven i Horsens, Smørblomsten i Stege, Louis Bruno i Sorø, C. O. A. & F. K. i Randers, Raabukken, en Ørn i Forpagterklæder og tre talende Skader i Nakskov To paa F...hill.

Døde.

Sir Wilmot Inglis, engelsk Oberst, bekjendt fra den sidste ostindiske Krig for sit heltemodige Forsvar af Lucknow, † 17de September i Homburg, 50 Aar.

Ludvig Kondratowicz, polsk Digter, bekjendt under det pseudonyme Navn: Ladislaus Syrokomla, † 14de September i Wilna.

Ferdinand B. Mikowec, bøhmisk Digter og Archæolog, † 22de September i Prag, 35 Aar.

Udkommen er:

Nordisk Conversations-Lexicon.

1—58. Hefte (A—Steen) à 24 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Jernsenge.

Th. Marstrands Fabrik Amerika paa Vesterbro.
Udsalg: Hjørnet af Vimmelskaftet og Hyskenstrædet i Kjøbenhavn.

Psalmebøger,

saavel simple som elegante og Confirmationsgaver i stort Udvalg faaes hos
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet 32.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Dr. H.: Fortællinger. 1 Rd.
Skizzer. 1 Rd.
Reisebilleder. 80 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.
I denne Anstalt erholdes:
1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.
I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten
1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver søgnedag Kl. 10—2.

Det af Undertegnede forhandlede ægte franske

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve i Balsale, Sommerværelser, o s. v. anbefales som det billigste Middel til at undgaae den saa ubehagelige, jevnlig gjentagne Vadsk. Det sælges for 56 Sk. pr. Pot, Dunken iberegnet. Brugsanviisning medfølger. En Pot er tilstrækkelig til 20 à 30 □ Alen. Jo oftere Boningen gjentages efter Afslidning ved Brugen, bliver Gulvet smukkere og trækker mindre. Ordre fra Provindserne bedes ledsaget med Contant.

Brødrene Schoustrups Eftflg.,
Gl. Amagertorv Nr. 6.

I alle Boglader faaes:

C. Plougs samlede Digte,

2den Udgave. Priis 2 Rd. 48 Sk.; Elegant indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar.
2det Oplag. 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 3die til 9de Octbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
3die . .	13,9	15,5	11,2	90	28" 3,01	
4de . .	11,8	16,1	8,4	98	28" 4,71	2,48
5te. . .	9,3	14,2	5,6	68	28" 6,01	
6te. . .	9,7	13,8	3,0	70	28" 4,86	
7de . .	11,1	13,4	9,1	78	28" 2,08	
8de . .	10,4	14,0	6,5	75	28" 3,79	
9de . .	11,8	16,0	8,6	78	28" 4,75	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	8 Octbr.	3	pCt.	Consols . . .	94 1/8.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	72.
Wien	" —	5	"	Metalliques .	72. 20.
Berlin	" —	3 1/2		Staats-Sch.	91.
Kjøbenhavn	10 —	4	"	Kgl. Obligat.	97 1/2.

I forrige Uge er forsendt 3die Hefte af Samling af

Fleerstemmige Mandssange.

Indhold: Blom: Norsk Nationalsang. — Schulz: Sang af Høstgildet. — Seiladsen, uds. af J. P. E. Hartmann. Subskriptionen er bindende for 3 Hefter à 48 Sk., der udgjøre eet Bind.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Institut for

medicinsk og orthopædisk Gymnastik.

Undertegnedes Institut, for medicinsk og orthopædisk Gymnastik for Damer og Pigebørn, under Herr Professor Drachmanns Overtilsyn, er paa Amagertorv Nr. 6, 2den Sal, hvor nærmere Underretning erholdes hver Dag fra Kl. 2 til 4.

Vincentine Schoustrup.

Gjennem alle Boglader i Danmark, Norge og Sverig faaes:

Illustreret Tidende.

1ste Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr. — 31. Decbr. 1859). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1860). 2 Rd.
- — 3die — (1. April — 30. Juni 1860). 2 Rd.
- — 4de — (1. Juli — 30. Septbr. 1860). 2 Rd.
2den Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr. — 31. Decbr. 1860). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1861). 2 Rd.
- — 3die — (1. April — 30. Juni 1861). 2 Rd.
- — 4de — (1. Juli — 30. Septbr. 1861). 2 Rd.
3die Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr. — 31. Decbr. 1861). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1862). 2 Rd.
- — 3die — (1. April — 30. Juni 1862). 2 Rd.
- — 4de — (1. Juli — 30. Septbr. 1862). 2 Rd.

Den 1ste Octbr. d. A. er Subskriptionen paa 4de Aargang begyndt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 160. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 19. October 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Haandværkerforeningens Fribolig „Alders Trøst". — Fra Reisen, af A. M. Glückstad. — Bernhard Dunker. — Beckaskog, af O. O. — Den Hjelm. — Vestborg paa Samsø. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Haandværkerforeningens Fribolig „Alders Trøst".

De Angreb, for hvilke den kjøbenhavnske Fattigforsørgelse for nogle Aar siden var Gjenstand, havde deels en personlig Charakteer, deels vare de rettede imod selve Systemet. Man bebreidede de daværende Fattigdirecteurer, at de ved deres hele Optræden søgte at gjøre et i og for sig mangelfuldt System endnu mere barsk, truende og afskrækkende, og at dette var lykkedes dem i den Grad, at de Fattige foretrak i deres Nød at henvende sig til Politiet, fremfor til de Mænd, hvis Pligt det var, at paasee deres Tarv. Ved den stedfundne Omorganisation er der indtraadt en væsentlig Forbedring i denne Henseende, og Retfærdigheden byder med Tak og Paaskjønnelse at anerkjende den langt humanere Aand, der nu gjør sig gjeldende. Derimod tør det ikke fordølges, at Systemet er uforandret, og at de saa ofte og med saa stor Styrke paapegede Mangler endnu stedse klæbe ved det. Her er ikke Stedet til vidtløftig at udvikle alle disse Mangler, men som den vigtigste blandt disse bør dog nævnes det fuldstændige Savn af enhver Classification af de Fattige, paa Grund af hvilket den løsladte Forbryder, den utugtige Kvinde og Drukkenbolten dele Vilkaar med den redelige og stræbsomme Borger, som efterat have opfyldt sin Pligt mod Samfundet har mistet sin Arbeidsdygtighed, uden at have været istand til at henlægge en Spareskilling til sine gamle Dage, som oftest fordi han har havt en talrig Familie at ernære. Som en Undskyldning fordi denne Reform endnu ikke er bleven iværksat, kan dog anføres, at Almindeligt Hospitals Evacuation til det store Communehospital, hvis Opførelse Hovedstadens Communalbestyrelse saa rundhaandet har bevilliget Midlerne til, først vil forskaffe den fornødne Plads, uden hvilken det maa erkjendes, at Classificationen vanskeligt lader sig gjennemføre. Derimod lader det sig ikke saa let undskylde, at der fra det Offentliges Side endnu ikke er foretaget nogetsomhelst Skridt, for at træffe de forebyggende Foranstaltninger mod Fattigdom, der ere istand til om ikke aldeles at hæve, saa dog at formilde et af Samfundets Hovedonder. Ligesom nemlig Lægerne alt længe have indseet, at deres Videnskab kun altfor ofte er afmægtig ligeoverfor en Epidemi, der raser i sin hele Styrke, og at det derfor kommer an paa at træffe præventive Foranstaltninger, som i ethvert Tilfælde formilde Sygdommens Charakteer, saaledes erkjende Nationaloekonomerne ogsaa, at det saa vanskelige Pauperismespørgsmaal kun lader sig løse paa en tilfredsstillende Maade ved lignende Forholdsregler, ved at gjøre de almindelige Livsbetingelser saa let tilgængelige som muligt, ved i det rette Dieblik at hjelpe dem, som kunne og ville arbeide, førend de, opgivende Tanken om Selverhverv, fortvivlede lade Armene synke og give sig ind under Fattigvæsenets Forsorg. At forhindre dette er ikke blot rigtigt i moralsk Henseende, men sikkert ogsaa overeensstemmende med en velforstaaet Oekonomi. Paa den nylig i Brüssel afholdte, nationaloekonomiske Congres for alle Lande, hvor anseete Mænd, der have beskæftiget sig med dette Spørgsmaal, gave Møde, blev det fra de forskjelligste Sider udtalt, at de præventive Foranstaltninger mod Fattigdom vare de mest heldbringende, og denne Udtalelse vilde sikkert ogsaa have fundet sit Udtryk i en Resolution, dersom man ikke i Forveien havde aftalt, at Congressen ikke skulde affatte Resolutioner.

At udfolde en Virksomhed i den her antydede Retning er nu vistnok en vanskelig Opgave, men vil maaskee være lettere at løse i Kjøbenhavn end i de fleste andre Hovedstæder, deels fordi Fattigdommen under almindelige Forhold her optræder i en mildere Form, deels og fornemmelig fordi den private Velgjørenhed hos os arbeider i den gode Sags Interesse med sjelden Iver og Udholdenhed. Den Mand, der staaer i Spidsen for Fattigforsørgelsen her i Staden, bør indlede ganske andre Forbindelser, end det hidtil har været Tilfældet, med de private Velgjørenhedsselskaber, naturligviis ikke for at controllere deres Virksomhed, men for at erhverve en klar Forestilling om denne og for i fornødent Fald at understøtte dem, da de Mænd og Kvinder, der ikke skye de med at besøge Armodens Hjem forbundne Besværligheder, ofte kunne meddele Oplysninger, om hvilke den officielle Fattigforsørgelse ikke drømmer. Det vilde ikke være vanskeligt, at bevæge disse Selskaber til at lade den af dem høstede Erfaring komme Andre tilgode, til at tilstille Fattigbestyrelsen aarlige Indberetninger betræffende deres Virksomhed, og formaae dem til at sætte sig i Forbindelse med hverandre. Derved vilde den Ulempe undgaaes, at de Fattige, der trænge sig frem og høit og lydeligt skildre deres Elendighed, maaskee understøttes af mange Velgjørenhedsselskaber, medens den agtværdigste Deel af de Fattige, den Deel, der har kjendt bedre Dage og blues ved Tanken om at paakalde Andres Medlidenhed, skjuler sin Nød indenfor de fire Vægge og forbliver uhjulpen. Det er sørgeligt, skjøndt sandt, at det forholder sig saaledes, men de undseelige Fattiges Tal er virkelig langt større, end man i Almindelighed troer. En Samvirken af alle de gode Kræfter, der i denne Retning røre sig i vor Midte, vilde sikkert bære gode Frugter, og det er fra den Mand, der er stillet i Spidsen for den hele Fattigforsørgelse, at Initiativet dertil bør udgaae.

Naar Tanken om den saa nødvendige Classification skal gjennemføres, har den private Velgjørenhed imidlertid banet Veien, nemlig ved Opførelsen af en Mængde milde Stiftelser, i hvilke de værdigste Trængende ville finde Anbringelse. Det er ligesaa glædeligt som forbausende at see, hvormange slige Stiftelser den nuværende Generation har opført. Blandt disse bør først og fremmest fremhæves „Kjøbenhavns Sygehjem", indviet den 27de Mai 1859, en sand Mønsterstiftelse, der er opført i Erkjendelsen af, at Alt ved den kjøbenhavnske Fattigforsørgelse ikke var og, det maa desværre tilføies, ikke er, saaledes som det burde være, „Sygehjemmet" er et Asyl for den til Sygeleiet bundne Nødlidende, som har kjendt bedre Dage, og det har alt vundet en saadan Anerkjendelse, at veldædige, af Lykken begunstigede Medborgere neppe ville undlade at sikkre dets Tilværelse. Foruden „Sygehjemmet" maae vi her indskrænke os til at nævne den alt i Aarene 1835 og 36 opbyggede „Stiftelse for gamle Haandværksmestre og deres Enker i trange Kaar", der indeholder 64 Boliger; de af Tømmersvendene paa deres Herberg i Adelgade i 1851, af Garversvende i St. Hansgade i 1852, af Snedkersvendene paa gl. Kongevei i 1856, af Skomagersvendene paa Gasveien i 1855, af Skræddermestrene i Victoriagade i 1859, af Muursvendene i Smedegade i 1860, af Skipperne i 1860, af Snedkermestrene i deres Laugshuus i 1861 og af Skræddersvendene ligeledes i Aaret 1861 opbyggede mindre Stiftelser for disse enkelte Laugs og Foreningers særlige Vedkommende. Men da det trods alle disse Anstrengelser for at hjelpe de Gamle og Trængende dog har viist sig, at man ingenlunde har kunnet tilfredsstille det store Antal Ansøgende, som melde sig og maae erkjendes værdige til den attraaede Bistand, har Haandværkerforeningen besluttet at raade Bod paa dette Savn ved at opreise en Fribolig efter en storartet Maalestok ved Hjelp af det Overskud, som dets Varelotteri har givet og ved at indsamle

Haandværkerforeningens Fribolig „Alders Trøst" paa Nørrebrogade i Kjøbenhavn.

frivillige Bidrag i og udenfor Standen. I dette Øiemed blev en Grund paa 10,000 Kvadratalen erhvervet i dette Foraar paa Nørrebrogade, med Façade mod denne og mod Baggesensgade. Herpaa agtes tre frit beliggende Bygninger opførte, hver indrettet til 50 Boliger, saa at der i sin Tid vil kunne tildeles 150 Familier og enkelte Personer frit Huusly foruden anden Understøttelse.

Bygningen mod Nørrebrogade, af hvilken vi her meddele en Tegning, og hvortil Grundstenen med stor Høitidelighed blev lagt d. 3die Sept. 1862, ventes saa vidt fremmet, at den vil kunne komme under Tag inden Aarets Udgang. De fleste af Leilighederne ville bestaae af høie og luftige Værelser med Kjøkken. Øverst i Bygningen findes en større Sal, der er bestemt til at benyttes som Læse- og Conversationsværelse. Bygningen vil blive indrettet efter Nutidens Fordringer med Vaskerhuus, Badeindretning osv., saa at den ved sit velordnede Indre og et smukt, men fordringsløst Ydre tør vente at opfylde sin Bestemmelse. Den opføres af Johanneskirkens dygtige Architekt, Bygningsinspecteur Sørensen.

Opførelsen af denne Bolig vil ogsaa i høi Grad bidrage til at lette Classificationen af de Trængende, der er uundgaaelig nødvendig, hvis vor Fattigforsørgelse blot nogenlunde skal kunne tilfredsstille Nutidens Krav. Idet vi haabe, at de til dens Fuldendelse nødvendige Midler ikke skulle savnes, ville vi tillige ønske, at den Mand, hvem det skyldes, at Humaniteten ogsaa har banet sig Vei indenfor Fattigforsørgelsens Omraade, maa have Evne, Villie og Kraft til at gjennemføre en Reform, der staaer i Samklang baade med Civilisationens Fordringer og med sunde nationaloekonomiske Grundsætninger, til Ære for Communen og til Gavn for de Nødlidende.

J. C. M.

Fra Reisen,

Sandhed og Digt af A. M. Glükstad.

(Af „Illustreret Nyhedsblad".)

Man achtet mich daheim nicht sehr,
drum lieb' ich das Marschiren;
da grüßen die Wipfel rings umher,
die Vöglein musiciren."

Fr. v. Sallet.

I.

Jeg kjender faa Nydelser, der kunne sættes ved Siden af at reise; det blotte Ord electriserer. Naar i Norge Isen bryder op, og det første Dampskib pustende arbeider sig igjennem Isflagene, naar Linerlen munter tripper om paa Taget, naar Graagjæssene danne deres Kile høit oppe i Luften, da gaaer det vist mangen En som mig, at han ønsker sig — ikke Vinger, saa høit tør vi ikke lade vore Ønsker flyve — men simpelthen en Dampskibsbillet og tilstrækkelige „Byttemidler" i Lommen. Naar man som den franske Forfatter, Alphonse Karr, boer i en paradisisk Have i Nizza under Sydens dybe, blaae Himmel med en evig Sommer, kan man let nøies med at reise Haven rundt, skrive en Voyage autour de mon jardin og hovere over de stakkels Reisende, der ere eenfoldige nok til at søge det i det Fjerne, som de bedre og billigere kunne have hjemme. Men os graae nordiske Fugle kan man ikke fortænke i, at vi have Lyst til at trække bort og dog engang i vort Liv virkelig hvile under et virkeligt Orangetræ, hvis gyldne Frugter og duftende Blomster hænge deroppe i den mørkegrønne Løvkrone, at vi engang ville fryde os ved Synet af virkelige Cypresser og Laurer, Figentræer og Aloer, Oliventræer og Cactus, langs det virkelige, lysudstrømmende Middelhav.

See, det er det, hvad vi vinde ved at reise, at de døde, kolde Begreber, som før have staaet der som noget Udenadlært og Fremmedt, blive til Kjød og Blod og antage en bestemt Skikkelse, som aldrig mere gaaer os af Minde. Vi see da ikke mere i Paris en rund Prik paa Kortet, eller i Rhinen en tyk, bugtet Streg; Alperne blive os ikke længer en tom Lyd, det er Jordens steenhaarde Ribbeen, der rage frem af Kolossen. Ved Ordet Appelsin træder os ikke mere den obligate Sølvkniv for Øie tilligemed Sukkerskaalen midt paa Bordet i Pjattekredsen; vi tænke ikke længer, naar vi høre tale om Vindruer, paa Savspaansindpakningen i Kassen, hvormed de komme hjem i Saltskuden. Man seer det Hele levende og sandt for sig, men forgyldt af Mindets Solskin. Vi kunne tænke paa Laurbær, uden at faae Anchiovissmag i Munden, og vi forestille os ikke længer Cypressen som et magert, graat Ris i en Potte.

Men for at kunne tage fyldige Erindringer hjem med sig, Skatte, hvoraf man igjen kan leve de syv magre Aar, er det nødvendigt, at man lader Aanden være en Smule redebon. Lige fra den Tid, vi begynde at stave i Robinson Krusoe, og fra de sure Dage, da Noget, man kalder Geographi eller Jordbeskrivelse, bliver stoppet os ind i Hovedet, som man propper Sild i en Dunk, begynde vi allerede at danne os en Masse forkeerte Begreber, som vi siden have Møie nok med at jage paa Porten.

Veed Du, hvad Paris er for Noget?

„Paris, Rigets Hovedstad og Keiserens Residentsstad, ligger paa begge Sider af Seine, i Seine-Departementet, under 48° 50′ n. B., er i Størrelse og Folkemængde Europas anden Stad og har 1,150,000 Indbyggere."

Nu har Du en klar Forestilling om Paris, ikke sandt? — Eller hvad er Storhertugdømmet Baden?

„Storhertugdømmet Baden begrændses i S. og V. af Rhinen, som adskiller det fra Schweitz, Frankrig og det bayerske Pfalz, i Ø. af Bayern og Würtemberg, i N. af Hessen. Udgjør 279 g. □ M. med 1,350,000 Indb. — To Trediedele af Indbyggerne ere Katholiker, 24,000 Jøder, Resten Protestanter. Statsforfatningen er indskrænket-monarchisk med Landstænder" osv.

At det er et deiligt Land med Vinbjerge og Kastanieskove, med Frugttræer og bugnende Kornagre, derpaa tænker Ingen, der faaer banket Geographi eller Jordbeskrivelse ind; han seer kun Tallene og de geographiske Kvadrater for Øinene og saa og saa mange Linier med stort Tryk og saa og saa mange med smaa Bogstaver. Dette er imidlertid ikke det Værste, det giver os vel slet ingen Idee om Virkeligheden, men heller ingen saa forkeert, som Tilfældet bliver, naar vi læse Romaner, hvori Natur, Land, Stæder og Befolkning skildres af En, der knapt har været udenfor sine fire Vægge. Det er fortvivlende for En, der kommer ud i Verden og troer, at den seer saaledes ud, som hos os elskelige Spieß og Lafontaine. Vi behøve aldeles ikke Romanerne til at give os forkeerte Begreber, vi ere Mand for at lave os dem selv. Alt det Historiske eller det Tilfældige, som gjør, at et Sted, hvor vi aldrig have været, forud viser sig i et poetisk Lys for os og voxer os ind i Hjertet, er Noget, vi ikke sandselig kunne gribe, naar vi engang faae Stedet selv at see; vi savne da noget Vist, vi savne det Bedste, og der maa nødvendig komme en Skuffelse.

En heel Deel Mennesker forstaaer ved denne Leilighed at hjelpe sig paa en eiendommelig Maade, de lyve nemlig saa grundig for sig selv, at de tilsidst troe det og indbilde sig, at Alt virkelig er saaledes, som de have opgjort i Forveien. De see tydelig Napoleon i Mont-Blancs Omrids, selv om de have Kikkerten rettet paa en ganske anden Bjergtop, og de ere istand til at opdage den eiendommelige Vildtsmag i det seige Faarekjød, som sættes paa Bordet under Navn af Gemsesteg. De komme lykkelige hjem og fortælle med en salig Mine om de Undere, de mene virkelig at have iagttaget. Andre derimod, der ikke ere saa heldige at være begavede med en slig Phantasi, føle sig aldeles ulykkelige over de idelige Skuffelser, som de selv berede sig ved deres falske eller overdrevne Begreber; de kunne ikke begribe, at Gaaseleverposteien ikke strax staaer serveret paa Trappen i Strasburgerdomkirken. De skjænde over Lande og Folk og finde det skammeligt, at det kan regne paa Krogkleven, hvorfra Murray eller en anden Reisebog har lovet dem en rig Udsigt. Man kan sige, at saadanne Folk hellere skulde blive hjemme, og jeg kan heri ikke give Nogen videre Uret.

Det gjelder fremfor Alt, naar man føler sig skuffet i sine Forventninger, at resignere, at finde sig i Tingen, som den er, og at søge at drage det størst mulige Udbytte deraf og at lade være at sørge over det Manglende. Paa den Maade finder man sig overalt hjemme, og det skulde gaae underligt til, naar man ikke fandt Noget, der var Umagen værd at betragte, selv om det er noget Andet end det, man søgte.

Jeg kom til Marseille med, jeg veed ikke hvad for Skyggebilleder i Phantasien. Det antike Massilia har allerede en god Klang, og jeg troer sandelig jeg havde en Forestilling om at møde Cæsar paa Gaden med hans »De bello gallico« under Armen, eller idetmindste Jørgensen, som den vilde Ingomar, indhyllet i en Dyrehud. Men der var hverken togaklædte Massiliaborgere eller vilde Tektosager at see; istedet traf jeg Vexelmæglere med sort Hat og gule Handsker, Opvartere med Forklæde paa og Serviet under Armen; Ørkenens vilde Sønner gik om i barbarisk vide, røde Buxer med en Kridtpibe i Munden. Ikke en antik Bygning i hele Byen, ja, der vilde neppe være en Stump korinthisk Søile at opdrive i hele Omegnen!

Et andet Moment, der virkede i min Forestilling, var Marseillaisen, Adelens Svanesang, Frihedens Morgenpsalme! Dens Klang bringer Bajonetter og Sabler til at blinke for Øinene, Kanonskuddene dundre, og Musketilden knalder, medens de røde Huer og den trefarvede Fane vifte i Luften. Og nu var jeg paa Stedet. Men der var Alting saa tomt, saa roligt, det faldt ikke et eneste Menneske ind at gjøre den mindste Smule Revolution til min Underholdning, ikke den ringeste Krudtlugt, kun Duften af Parfumerier og i de trange Stræder af noget ganske Andet. Paa Triumphbuen stod der malet med store Bogstaver, at den var helliget Louis Napoleon af det taknemmelige Marseille; det var rigtignok kun malet derpaa og altsaa saa viselig indrettet, at det blot koster lidt frisk Oliefarve, for igjen at hellige den til Republiken eller Hertugen af Aumale osv. efter Tidens Leilighed; men det stod der imidlertid. Paraplysælgerne slentrede træge om og udraabte deres sørgelige »Jl pleut! Jl pleut!« Ingensteds det mindste Spor af, at det her havde gaaet revolutionairt til. Jeg skulde have betænkt, at naar Revolutionerne efterlade sig et synligt Spor, er det kun et negativt, som f. Ex. Bastillens Nedrivelse.

Men Synet af Middelhavet, som jeg for første Gang skulde faae at see, maatte dog være en Trøst. Ja, der laa Middelhavet, men graat og trist, og Paraplysælgernes »Il pleut!« mindede mig om, at der ikke var Leilighed til at drive omkring langs Middelhavet. Altsaa her var intet Andet at gjøre end at forføie sig hjem i Hotellet og leve af sin egen Smule Hjerne. Under saadanne Omstændigheder er det det Fornuftigste slet ikke at tænke paa, at man er i en fremmed By, men at stoppe sin Pibe og tage sin Bog, som om man sad i sin egen Stue.

Ja, nede i Havnen var der Liv, det kan ikke negtes. Rødmussede engelske Matroser og sortsmudskede Sydens Sønner, Tyrker og Grækere, Kabyler og Beboere af ultima Thule, som stode henrykte i Beskuelsen af Indskriften »Svenska källaren«. Men heller ikke her fik jeg Brug for hjemmebagte Ideer. Hos de ædle Grækere søgte man forgjeves Noget, der mindede om en Achilles eller Alkibiades, det var de peneste Ansigter, man kunde see, fulde af Lumskhed og dyrisk Lidenskab. Og de ridderlige Kabyler, Ørkenens stolte Heroer, vare smudsige, halvnøgne Skikkelser, og den plastiske Burnus saae ud som en gammel, hullet Kaffesæk, der var trukket dem over Hovedet.

Derfor maa man skynde sig at kaste sine gamle Ideer hjemmefra overbord som unyttig Ballast og indtage frisk Ladning. Intet er mere fortvivlende paa en Reise, end at føre alt det gamle Gnav med sig.

Mange Mennesker reise ikke, for at reise; men de tage, som sagt, alt det gamle Gnav med sig. De forglemme intet dem dyrebart Par Uldsokker eller Fadermordere, Kufferten strutter af Veste i alle Farver og Uudsigelige i alle Mønstre; Natsækken er fuld af Barbeertøi, Haarbørster, Negle do., Kamme, alskens vel- og ildelugtende Pomader og Olier. Endogsaa Puddelhunden maa gjøre Reisen med, hvorvel den hylende giver sin Misfornøielse tilkjende over, at den intet Andet faaer at see af Verden end Hundecoupeen og Stalden i Hotellet. Og vee den, der ikke fører Puddelhunden med sig! Den Ulykkelige mangler dette Pebersvendens symbolum, han er gift! Han fører med sig Kone, Børn og Amme. Man tør ikke lade Pattegluten blive hjemme, den kunde saa let komme Noget til, altsaa følger den med, som Puddelen i Hundecoupeen, og lykkelig den, der ikke holder to Hunde eller er velsignet med Tvillinger! Noget, der er endnu værre at føre med paa Reiser end Puddelhunde og Tvillinger, end Sokker og Pomader, ere de kjære Vaner.

Vanedyret drikker sikkert Thee i Frankrig, hvor man faaer udmærket Kaffe, men dyr og udrikkelig Thee, og Kaffe i England, hvor den duftende chinesiske Urt til enhver Tid staaer paa Bordet, men hvor Kaffen ligner Mosevand; han drikker Øl paa Rhinen og Vin i München. Du kommer i Norge til en Jernbanestation, hvor der er et Par Minutters Ophold, Du er glad ved, hvad Du kan faae; et Stykke Smørrebrød og et Glas Øl til rette Tid er ikke at foragte, hver sørger for sig, saa godt han kan. Kun en lang Englænder, stift heftet i graat Bind, staaer ubevægelig som en Saltstøtte med sin Plaid paa Armen. Verten, der troer at see Hungeren lyse ud af de graae Øine, nærmer sig og spørger høfligt, om Herren ønsker Noget. »Tea!« siger Englænderen uden at forandre Stilling. Verten, hvis Horizont ikke strækker sig ud over Dram, Øl og „Porteløl", venter mindst, at Nogen vil forlange Thee hos ham ved Middagstider, han forstaaer: »Ti!« og trækker sig ganske forbløffet tilbage. Englænderen gjentager af og til sit »Tea!« til stor Forundring for Verten, der ikke kan faae i sit Hoved, hvorfor man saa haardnakket forlanger den diplomatiske Dyd Taushed af ham, og han grubler endnu derover, medens Toget farer videre med den lange Englænder. Paa næste Station lykkes det ham virkelig at gjøre begribeligt, at han ønsker Thee. Ja, Gudbevares, strax, strax! Men man er ikke synderlig forberedt paa denne Drik, Kopperne maae skylles, Vandet bringes ikog, Kanden maa trække, og Fløden bringes i en pæn Kande, og da Englænderen endelig seer sin længselsfuldt ventede Tea i Døren, piber Locomotivet, og afsted maa han, med Maven saa tom som før.

Ak, de ulykkelige Tea-Mennesker! En vilde have Sengen blød, en Anden haard, den Ene forlanger Tæppe, den Anden Dyne, En er vant til at have Servanten ved Hovedgjerdet, en Anden ved Benene, og disse ulykkelige Vanedyr finde nu hverken Ro eller Rist, fordi Tiden endnu ikke er saa vidt fremskreden, at man kan skrue sit Soveværelse løs og sende det paa Jernbanen. En er plaget af Søvnløshed og forlanger den fuldstændigste Morgenro, i hans Hjem er alt Levende til denne Tid forvist i tilbørlig Afstand; men hvorledes gaaer det i Hotellet? Klokkerne ringe paa alle Kanter, i Naboværelset tilhøire føres en Morgenpassiar, som aldrig vil tage Ende, i det tilvenstre klirres der med Kaffestel, og ovenover mases der med Kufferter. Støvlepudseren indfinder sig, efter ham Barberen; knap er han væk, før en Ligtorneskærer tilbyder sin Tjeneste; Tyrolere med Tæpper og Handsker, Ungarere med Musefælder og Piberensere; tilsidst kommer en Vagabund, der glæder sig ved Besiddelsen af en fortræffelig Sæbe til ufeilbarlig at tage alle Pletter af, kun ikke paa Vedkommendes eget

Costume, der seer ud som en eneste Fedtplet. Den kjære Morgenro er redningsløs forloren, der bliver intet Andet tilovers end at staae op. Hvis denne Mand er en Tilhænger af Sjælevandringslæren, ønsker han sig sikkert ind i et Skildpaddefoderal, et Sneglehuus, en Østersskal, saa at han overalt kan føre sit Værelse med sig, medmindre han — hvad der vilde være det Allermageligste — kunde forvandles til en Pungdyrunge, som aldrig blev voxen, og saaledes bestandig førtes omkring i det moderlige Skjød.

II.

Blandt de mange og mangeslags Reisende træffer man to Hovedklasser: dem, der sove Tiden bort, og dem, der snakke den bort. Ligeoverfor mig i Coupeen sover saaledes en Mand sødelig den hele Formiddag, medens jeg næsten forstrækker min Hals, for at see Taagerne spille i Solskinnet om de himmelhøie Toppe af Tyrolalperne. Hver Gang Toget standser og giver et Ryk, vaagner Manden, gnider Øinene og slumrer atter rolig ind, uden engang at see ud ad Vinduet. Jeg kan ikke faae ud af mit Hoved, at det er en Literat, der ved sin Hjemkomst vil lyksaliggjøre Verden med sine Reiseiagttagelser; Alexander Dumas har beskrevet Lande, hvor han aldrig har været; hvorfor skulde da ikke En kunne beskrive, hvad han har seet i Søvne?

Ubegribeligt er det, at han kan sove, medens hans Sidemand, et reent perpetuum mobile, ikke under nogen levende eller død Gjenstand i det trange Rum et Øiebliks Ro. Hos En tænder han sin Cigar, hos en Anden udbeder han sig en Reisebog, en Tredie byder han sin Snuustobaksdaase, medens han træder en Fjerde paa Ligtornene med et Par undskyldende Ord; snart indhyller han sig i sit Reiseshawl, snart hænger han det op under Nettet; snart slæber han sin Natsæk frem, snart sparker han den tilbage under Bænken. Munden løber i eetvæk. Knap var han stegen ind i Vognen, førend han subjectivt og objectivt udviklede Behagelighederne og Ubehagelighederne ved et behageligt Reiseselskab i Særdeleshed. Her kastede han et uimodstaaeligt Blik paa os Alle og fornemmeligt paa den Sovende, der dog var fuldkommen ufølsom for denne Compliment. Det Bevægeligste af Alt hos denne elskværdige Mand, der aabenbart var af dem, som „kunne more et heelt Selskab", var dog næst efter Tungen hans Snuustobaksdaase, som uafbrudt blev dreiet mellem Fingrene og omrakt til Enhver. Han havde en egen Færdighed i med Tommelfingeren at kaste et betydeligt Forraad af dette brune Pulver ind i Næseboerne, dog spildtes stadig en temmelig Portion paa Ansigt, Linned, Vest, Frakke og Beenklæder, og tilsidst var den hele Atmosphære i vor lille Kahyt saa snuussvanger, at man troede sig hensat i en Tobaksfabrik.

Det var ham dog umuligt at lokke et Ord ud af sin Gjenbo, en gammel Gentleman med en grøn Øienskjærm, uophørlig sysselsat med en heel Deel Staalringe, som han paa en konstig Maade bragte ind paa dertil hørende Stænger — en Tankering, eller Gud veed, hvad dette nyttige Instrument hedder. Forresten var hans eneste Livstegn at gispe, Noget, der ofte blev anbragt paa en for Perpetuummobilet høist krænkende Maade ved de interessanteste Steder af hans Meddelelser.

Endelig er et værdigt Ægtepar steget ind. Den kvindelige Halvdeel, en rødmusset Matrone af et betydeligt Omfang, hørte, som man ogsaa af enkelte Yttringer kunde forstaae, til den uundværligste Deel af Samfundet, hvem den største Part af den civiliserede Menneskeslægt skylder Taknemmelighed for øvet Tjenstvillighed, en Taknemmelighed, der desværre sjeldent ydes, formodentlig fordi Hjelpen ydes i en saa tidlig Alder, at Hukommelsen ikke kan tages tilhjelp. Matronen hørte til dem, om hvem Huusmødrene yttre, at man maa staae sig godt med dem, fordi man „aldrig kan vide, om man ikke engang endnu kan faae Brug for dem." Ved Siden af hende sad en lille, bleg, forkrøblet Størrelse, om jeg tør betjene mig af dette parodiske Ord for noget saa Lidet; paa de korte, buttede Fingre prangede en Mængde Ringe, som han idelig med barnagtig Glæde betragtede, og naar han en enkelt Gang talte, var det i Fistel, som om han endnu ikke havde skiftet Stemme. Enhver holdt ham for hans Kones Søn, indtil enkelte ømme Udtryk rev os ud af Vildfarelsen, en Vildfarelse, der var ligesaa undskyldelig som den, Naturforskerne svævede i om visse Cefalopoder (Blæksprutter, Papirsnækker og lignende Dyr), idet de holdt den lille forkrøblede Han for et Snyltedyr paa Hunnen. Den store, mægtige, Cefalopodemutter opbevarer nemlig sin lille Mandsling under Armen i en Flig af Kappen. Jeg er overbeviist om, at det heller ikke vil falde den tykke Matrone vanskeligt at tage sin Gemal under Armen og føre ham væk i Kaabefligen. Heller ikke denne Cefalopodefamilie var til videre Glæde for vort snakkesalige Perpetummobile, den brugte nemlig hele Tiden Munden til at tygge med. Hundyret var nemlig forsynet med en uhyre Kjævepose, det vil sige, ikke som Abernes, organisk fastvoxet, jeg mener blot en Pose til at sætte Kjæverne i Bevægelse, en Proviantpose; den hang frit paa den anden Arm, der ikke var beskæftiget med at omklamre Mandslingen, og indeholdt et uudtømmeligt Mundforraad. Det viste sig snart, at det smaa Handyr i Appetit ingenlunde stod tilbage for den mægtige Cefalopodemutter. Idet han bevægede de tørre, beringede Fingre paa de lange Arme, som om det kunde være Fangearme, forsvandt Franskbrød, Pølse, Skinke, Karbonade og tilsidst et Uhyre af et Æble med forbausende Hurtighed i den lille Blæksprutte-mave, som var i Besiddelse af en utrolig Udvidelsesevne.

Perpetuummobilet paatog sig at holde os Alle varme, og da han ingen Understøttelse fandt, indskrænkede han sig til Monologen.

„Som sagt, yderst behageligt at reise, naar man har behageligt Selskab," gjentog han. „Reist overmaade meget og seet yderst mærkelige Mennesker og Ting . . . Gjør i Uldstrømper og Sagogryn . . . Var endogsaa engang over den russiske Grændse . . . Yderst civiliserede Folk, de Russere, drikke betydelig meget Champagne . . . Lærte temmelig meget Russisk, kan tælle paa Russisk . . . Dene, dva, tri, tschetyre, pjat . . . pjat, pjat . . . ja, i Øieblikket husker jeg ikke videre, men det falder mig vistnok ind. Det russiske Sprog har 36 Bogstaver, som jeg skal have den Ære at opregne . . . As, Buki, Vjedi, Glagol, Dobro, Jest, Schivete, Semlæ, Jsche, Jsche skratkoju." Her gispede den gamle Herre med Øienskjærmen lydeligt.

„Interesserer maaskee ikke . . . Auch gut!" — »Govorite li po russki?« (Taler De Russisk?") spurgte den gamle Herre. — „Hvad behager?" — »Govorite li po russki?« gjentog Manden.

„Forstaaer ikke Chinesisk?" sagde den levende Peberkværn hovedrystende og kastede et betydeligt Snuusforraad op i Næseboerne. „Aldrig været i China ... Af Sydfrugter gjør jeg kun i Sagogryn, ikke i Thee ... Altsaa videre ... Min Ryg følte dog en vis Beroligelse, da jeg igjen var over den russiske Grændse. Jeg er temmelig yttringsfri ... Fri Tale er Mandens Prydelse, er mit Valgsprog, og til Bekjendtskab med Knutten følte min Ryg ingen Lyst. Frihed og Lighed! derfor giver jeg Liv og Blod ... Det vil sige, naturligviis med Maade ... Adel maa der være, jo mere jo bedre. Egentlig skulde enhver velklædt Mand være adelig, for at kunne imponere Mobben ... og desuden disse Socialister, dem kan jeg ikke lide; de ville dele Godset. Der kunde Sjoueren komme og sige, at han vilde dele min Uldstrømpebeholdning. Nei Tak ... Men for at komme tilbage til Rusland, Østerrig er ogsaa et yderst farligt Land ... Yderst mærkeligt Pengevæsen i det Østerrig. I Krigens Tid udstedtes der Banknoter paa et Par Skilling, og en Ven af mig, der gjorde i patenterede Kogeindretninger, faldt paa den Spas at klistre et Par Stykker paa Fyrstikæskerne og Snuusdaasen i Vertshuset; men hvad skeer? Mir nix dir nix flytte de min patenterede Ven op paa Salzburg Fæstning som Majestætsforbryder, fordi han havde haanet Statens Pengevæsen ... Yderst mærkeligt Pengevæsen i det Østerrig ... Jeg kommer saaledes til Innsbruck, gaaer ind til en Dreier, kjøber nogle Smaating og giver Manden en baiersk Seddel paa 10 Gylden, Dreieren kommer igjen og giver mig 11 Gylden 12 Kreuzer tilbage i østerrigske Gylden, hvoraf hver er 10 Skilling mere værd end en baiersk ... Det er Coursen, sagde Dreieren ... Yderst mærkelig Dreier den ... Gaaer forresten tilbage med Østerrig ... Der spadserer jeg om paa Salzburgs Gader og tænker paa min patenterede Ven ... Pludselig læser jeg paa et Skildt „Machiavellis Arvinger" ... Donnerwetter! tænker jeg ... Da seer jeg, at de handle med Lys og Sæbe, medens længer henne i Gaden Andreas Hofer nu har nedsat sig som hæderlig Skrædder ... Yderst mærkeligt, hvor man paa Reiser lærer Personer og Ting at kjende!" ... „Velsmagende Maaltid, Madame! God Appetit, min Herre!" henvendte han sig til Cefalopodefamilien, der ivrig beskæftigede sig med Madposens Indhold. „Ja, jeg lover slig en Spegepølse, slig en særdeles betydelig En ... Nylig læser jeg i en Avis: „Egebark hører blandt Hovednæringsmidlerne for Beboerne i Odenwald." De stakkels Odenwäldere! At maatte tygge Egebark ... De maae jo have Mave som Strudsen i Frankfurts Dyrehave, der med Velbehag fortærede et Stykke af mine Skosaal, som var gaaet løs" ...

„Ih du Fredsens!" peb Mandslingen, „det er jo Garverbark. Der stod vel Beboernes Næringskilder, ikke Midler."

„Nei, der stod sgu Midler", forsikkrede Taleren, „det har maaskee været en Trykfeil ... Nu, Midler eller Kilder, lige meget, Hovedsagen er Ordet Næring, og at maatte nære sig af Garverbark er haardt, det maa De indrømme mig, min Herre. Skal jeg endelig leve af Planteføde, er saadant et Æble, som Fruen der har, langt at foretrække ... A propos, Madame, jeg læste nylig Noget, der gaaer ind i deres Fag, et særdeles mærkeligt Tilfælde ... Paa Fünen eller Anhalt — jeg veed ikke saa nøie, men i ethvert Tilfælde var det en Ø i Sverig — render en Hvalfisk op paa Land og føder, Gud hjelpe mig, en levende Unge, en ganske betydelig en ... Vistnok den første Fisk, der har født Unger paa tørt Land, hvad?" Som man seer, var han i Besiddelse af ligesaa grundige geographiske, som naturhistoriske Kundskaber. Cefalopodinden følte sig imidlertid synlig stødt ved denne Hentydning til sit Fag og bemærkede fornemt:

„De tager feil, min Herre, jeg er ikke Dyrlæge."

„Forstaaer sig, forstaaer sig ... Yderst mærkeligt Tilfælde, det maa De indrømme mig", nikkede Perpetuummobilet uden at lade sig forstyrre, idet han med saadan Iver kastede et stærkt Kvantum Snuustobak op i Næsen, at Reiseselskabet fik godt af det meste. Atch! lød det med en vældig Nysen fra den Sovende, og endnu en Nysen paafulgte saa stærk, som om den kom fra Hvalfisken paa den Ø Fünen i Sverig; den gamle Gentleman tabte af Skræk sine Tankeringe. „Prosit!" sagde Talemaskinen til Syvsoveren, der havde reist sig halvt op og døsig stirrede omkring sig med et forvirret Blik, idet han aabenbart ikke kunde begribe, at det var ham, der nøs, medens det var hans Sidemand, der prisede; men før han kunde klare sine Tanker i dette indviklede Spørgsmaal, faldt han igjen tilbage og snorkede som før.

Talemaskinen havde formodentlig underholdt os endnu med de interessanteste Gjenstande mellem Himmel og Jord, hvis ikke Signalpiben havde forkyndt, at vi vare ved Maalet. Hver søgte sin Vei, og jeg hørte endnu længe Perpetuummobilet underholde sig med Drageren, der bar hans Kuffert. Cefalopodeparret begav sig til en Bager, formodentlig for at fornye Madposens Indhold. Murmeldyret krøb ind i den samme Omnibus som jeg, for atter at kunne sove videre, og de første Ord, jeg hørte ham henvende til Verten, vare, at denne skulde sørge for, at hans Seng var i Orden, han var træt og ønskede at begive sig til Ro.

Imod een Klasse Reisende maa jeg fremfor Alt advare Eder, kjære Landsmænd! Sky den! Og denne Klasse er — Eder selv. Det kunde synes noget underligt saaledes collectivt at advare Folk imod eget Kjød og Blod; men Advarslen er ikke afveien. Hører du pludselig midt imellem Russere, Englændere, Franskmænd eller Chinesere et venligt: „Fanden gale mig!" eller et lignende nationalt Feltraab, da fald ikke Taleren om Halsen med Udraabet: „O Landsmand!" Nei, stop Bomuld og Vox i dine Øren, at Du kan modstaae denne lokkende Sirenestemme, stil dig ganske dum an, vær stum som en Fisk! ... „Hvor det er morsomt at træffe Landsmænd!" ... Ja—a, undertiden, men ikke altid, derom kunne I være overbeviste. I have dog vist mærket, at man undertiden foretrækker Andres Selskab for sit eget, hvor behageligt end dette kan være. Naar man saadan rigtig bliver kjed af sit eget behagelige Selskab, naar man faaer en Fornemmelse ligesom af anmarcherende Søsyge ved Betragtningen af sin egen kjære Person, da er det paa Tide at reise. Men man maa indrømme mig, at naar man flyer, for at finde nye Mennesker med nyt Sprog, nye Egne med nye Skikke, og man da i Stedet pludselig møder sig selv lyslevende, har det noget vist Foruroligende ved sig.

Naar Du staaer og betragter et antikt Amphitheater, medens de Gladiatorer komme Dig i Tanken, hvis Blod strømmede ud over Arenaens Sand, medens Folket jublede, er Du just ikke oplagt til at høre din Sidemand jamre over, at han ikke kan lide Fisk stegt i Olie, og at han bittert savner Hjemmets Øllebrød og Sild. Naar jeg paa Ryggen af et Muuldyr rider om mellem de italienske Alper, er det haardt at underkastes et pinligt Forhør om man ikke kjender Apothekeren paa Lillehammer eller Postmesteren i Østerrisøer, Samtidige, for hvem jeg instinctmæssig nærer al Agtelse, og med hvem det skal være mig en sand Ære at gjøre nærmere Bekjendtskab, men som under saadanne Omstændigheder ikke kunne være til synderlig Husvalelse.

En stor Deel af vore ærede Landsmænd reiser ikke, for at reise, men af en ganske eiendommelig Grund, nemlig for at kunne sige, at de have reist. „Jaja, Børn, vi kan da sige, vi have været i Udlandet!" bemærkede en Høker fornøiet paa Gjestgiverstedet i Strømstad; han havde taget sin Familie med fra Frederikshald paa en saakaldt Lysttour med et Dampskib, der blev nogle Timer i den »stora tull- och stapelstaden.« Disse tilbragte han med Kone og sex Døttre under øsende Regnveir i »gästgifvaregården,« som trøstede dem med et rigeligt Kvantum Østers og Hummer, der desværre Alt maatte tilbagegives Neptun som retmæssig Eier, da Søgangen begyndte at virke. Men de „kunde dog sige, at de havde været i Udlandet."

Ja, det har meget at betyde, naar man kan sige, at man har reist, endog om man om Reisen selv ikke veed Nogenting at sige. Jeg har kjendt En, som da han kom tilbage efter en Sommers Fraværelse paa Reiser, kun vidste at fortælle, at han havde seet det store Fad i Heidelberg, der kunde rumme 283,000 Flasker; men dette citerede han da ved alle Leiligheder, han kunde ikke mere drikke en Snaps uden at betragte Glasset med den dybsindige Bemærkning: „Jeg gad vide, hvor mange slige der gaaer paa det store Fad i Heidelberg!" En af mine Skolekammerater, der skulde prøve Søen, som det hedder, kom hjem igjen fra London og vidste kun at berette, at han havde seet Jøde-Jakob, en Sjakkerjøde, der løber om blandt Skibene med gamle Uhre o. desl. Disse Godtfolk kunde da Begge sige, at de havde været i Udlandet.

Ja, der staaer stor Respect af dem, der have været udenlands. „Hun har været længere Tid i Kjøbenhavn." — Al Ære værd, det maa være en dannet Pige. — „Han har været tre Gange i Hamborg." — Al Respect, det maa være en videnskabelig Handelsmand. — „Jeg har opholdt mig i

Frankrig et halvt Aar." — Votre très humble serviteur. — „De have gjort Rhinreisen sammen." — Jeg tager min Hat af. — „Han var i Sommer i Tyrol." — See, det kan man da kalde Noget... Ach, Du mein Vaterland, Du mein Tyrol! — Jo længer væk, jo bedre, desmere stiger Respecten. Schweitz, Italien . . . Har Du seet Garibaldi? Det har ligesaa meget at betyde, som om man havde været med i det Indre af Afrika.

Skulde vi omtale alle de forskjellige Arter af reisende Landsmænd, maatte vi gaae naturhistorisk tilværks, vi maatte opfinde et nyt System, da gamle Inddelinger som Pachydermata (Tykhudede), Ruminantia (Drøvtyggere), Edendata (Tandløse), vel undertiden, men ikke altid vilde passe. Da man ofte kun flygtigt seer disse Reisende, uden at der er Anledning til at føle dem paa Tænderne eller foretage andre videnskabelig-anatomiske Undersøgelser, kunde det tidt blive ligesaa vanskeligt nøiagtig at bestemme Slægt og Art som at construere et heelt Skelet af et Par forstenede Knokler fra Urverdenen. Vi maae derfor overlade dette til en Fremtidens Cuvier eller Linné og skulle indskrænke os til at fremvise et Par Exempler, der kunne være kommende Forskere til Nytte.

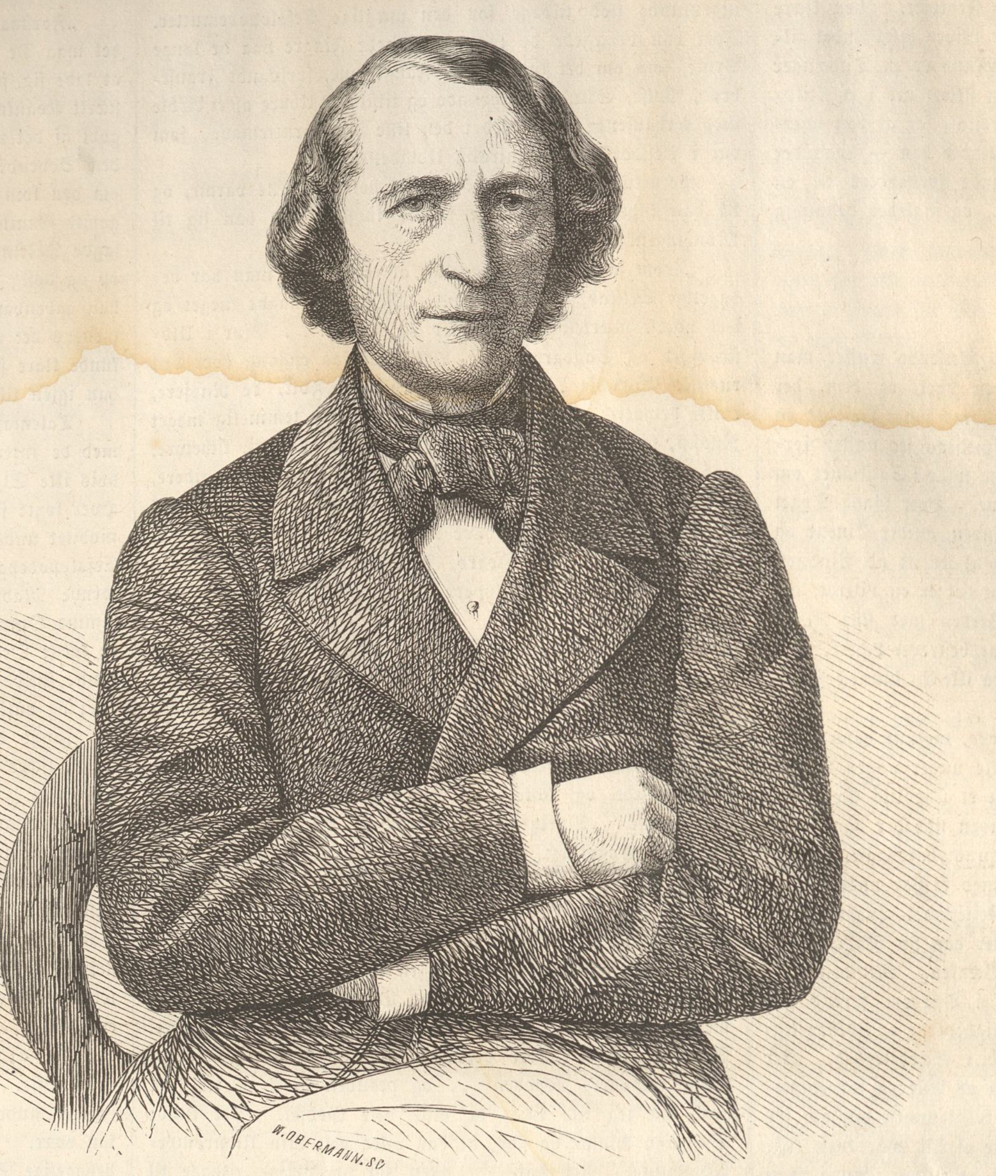

Høiesteretsadvocat Bernhard Dunker.

Bernhard Dunker.

Høiesteretsadvocat Bernhard (egentlig Carl Christian Henrik Bernhard) Dunker, er født i Staden Slesvig den 22de Mai 1809. Hans Fader, Vilhelm Dunker (eller d'Unker, som Familien da skrev sig) var hessen-kasselsk Bergassessor, og hans Moder, Conradine Birgitte Hansteen, der endnu lever, er en Søster til Professor Chr. Hansteen. Familien skal oprindelig have hørt hjemme i Belgien og Flandern, hvor der visselig i den senere Deel af Middelalderen fandtes flere af dette Navn, hvilket de skrev „Dunker", ikke „d'Unker"; senere hen — maaskee endog først i det forrige Aarhundrede, da endog den bekjendte franske Revolutionshelt Danton en Tidlang skrev sig d'Anton, blev formodentlig ogsaa Navnet „Dunker" forandret til „d'Unker"; det er først Advocat Dunker, Gjenstanden for nærværende Skizze, som ved sin første literaire Optræden gjenoptog og siden har beholdt den oprindelige Skrivemaade, medens hans Farbroders Børn og Børnebørn (hvoriblandt en talentfuld fransk Maler) fremdeles benytte den mere aristokratisk udseende Form. Assessor Dunker lærte paa en Reise i Norge sin tilkommende Hustru, da Enkefrue Aamodt, at kjende; efter Giftermaalet boede de i nogen Tid i Tydskland og Slesvig, indtil de 1810 flyttede til Norge, hvor Assessor Dunker senere tog sin Bolig i Throndhjem, og døde 1844.

B. Dunker gik paa Christiania Kathedralskole, hvis første og talentfuldeste Discipel han var, da han i 1828 tog Examen Artium med bedste Charakteer. Som Student dyrkede han, ved Siden af sit Embedsstudium, det juridiske, ogsaa med megen Iver Philologi og de skjønne Videnskaber; han kastede sig ivrigt ind i de social-literaire Stridigheder, som i den Tid fornemmelig i Studentersamfundet førtes mellem det ultrapatriotiske og det moderate Parti, til hvilket sidste han nøie sluttede sig, og tog navnligt virksomt Deel i den Feide, der i 1831 førtes mellem Welhaven og Wergeland i Anledning af den Førstes Protest mod og Kritik over den Andens hele Maneer, saavel i Poesi som i Polemik. Et Engagement som Privatlærer paa Landet fjernede D. i nogen Tid fra Hovedstaden; efter sin Tilbagekomst forberedede han sig til den juridiske Examen, som han absolverede i 1834 med bedste Charakteer. For at uddanne sig til Høiesterets-Advocaturen indtraadte han som Fuldmægtig hos daværende Advocat, nu Statsraad Stang, blev i 1837 Overretsprocurator, og 1841 Advocat i Høiesteret, i hvilken Stilling han siden har glimret ved sielden Veltalenhed, forenet med endnu større Skarpsindighed og omfattende Lovkundskab. Man mærker strax af hans Foredrag, endog for Skranken, for ei at tale om hans private Omgang, at han er ligesaa meget Smagsmand og Belletrist som lærd Jurist, derfor bære endog hans dybsindigste og omstændeligste Deductioner altid et vist Elegancens Præg, som upaatvivleligt ogsaa bidrager til at skaffe dem lettere Indgang hos Tilhørerne og forøge deres Virkning: intet Under derfor, at han nu i en Række af Aar har været den

Beckaskog i Skaane.

Øen Hjelm, tegnet af Carl Baagøe.

meſt ſøgte af alle ſine Colleger, og for et Par Aar ſiden ogſaa er bleven udnævnt til Regjerings-Advocat. I 1854 blev han af Storthinget valgt til Medlem af den Commisſion, ſom det lod nedſætte til at udarbeide Lovforſlag om Eedſvornerettten. I Løbet af de ſidſte Aar er han bleven Ridder, ſaavel af Nordſtjerne- ſom af St. Olafs Ordenen.

Af en Mand med Dunkers Kundſkaber, Talenter og aandelige Retning maatte det være at vente, at han ſaavel i videnſkabelige ſom i politiſke Materier berigede Literaturen ved værdifulde Bidrag. Hans førſte Arbeide var dog beſkedent nok: en Samling af kongelige Reſcripter, Reſolutioner og Collegialbreve vedkommende Norge fra 1660—1813, udgiven af ham og hans forhenværende Principal F. Stang i Fællesſkab (1838). I de fleſte af Dagspolitikens vigtigſte Emner har han ladet ſin Stemme høre gjennem de offentlige Blade, navnlig i 1845 „angaaende Rigsretsſagen mod Statsraad Vogt", otte ſærdeles indtrængende Artikler, indrykkede i „den Conſtitutionelle." Men hvad der iſær har gjort Opſigt og indlagt ham Berømmelſe, ere hans bekjendte „Flyveblade" angaaende den ſidſte norſk-ſvenſke Strid; ſkjøndt de ere udkomne anonyme, er hans Forfatterſkab almindeligt anerkjendt, og uden Henſyn til, om man er enig med ham i det Væſentlige, eller ei, fængſles man af disſe Smaaſkrifters Elegance, medens man beundrer den overvættes Skarpſindighed og dialektiſke Færdighed, der overalt lægges for Dagen. Ogſaa i de æſthetiſke Meningsvexlinger, ſom fra Tid til anden have fundet Sted, har Dunker ladet ſin vægtige Stemme høre, jaaledes ſkred han navnlig kraftigt ind i den mærkværdige Strid, ſom i 1838 førtes angaaende Wergelands Drama „Campbellerne" og den ugunſtige Modtagelſe, dette Arbeide havde fundet hos den Deel af Chriſtiania Publicum, med hvis Anſkuelſe D. var enig. Man har ogſaa i den ſidſte Tid ſøgt at drage Nytte af hans Smag og belletriſtiſke Indſigter ved at vælge ham til Formand i Directionen for Chriſtiania Theater, et Hverv, ſom han tager ſig af med ſin ſædvanlige Iver. Under den almindelige Begeiſtring, der opſtod i Norge 1848 over Danmarks Opvaagnen til Folkefrihed og over dets heltemodige Kamp mod Tydſklands uredelige og et civiliſeret Folk uværdige Overgreb, var det at vente, at en Mand med hans

Veſtborg paa Samsø, tegnet af Carl Baagøe.

Retfærdighedsfølelse og Handlekraft ikke kunde holde sig uvirksom tilbage. Han bidrog derfor væsentligt til at organisere den Comitee*), der i Christiania dannede sig for at skaffe Danmark Bidrag til Krigsførselen og Frivillige, og fungerede, saalænge den existerede, som dens Formand. Det lykkedes ham ogsaa i temmelig kort Tid at faae en i Forhold til Omstændighederne ikke saa ubetydelig Sum indsamlet og nedsendt, og vi gribe med Glæde Anledningen til at udhæve denne Kjendsgjerning, eftersom den ved et uheldigt Tilfælde ikke, idetmindste ei paa den Tid, blev saa bekjendt, som den egentlig burde være. Siden har han ogsaa ved alle forekommende Leiligheder, som Studentermøder o. a. d., varmt og kraftigt talt for en indbyrdes Tilslutning og Samvirken af Nordens tre Folk, ei alene i videnskabelig og social, men ogsaa i politisk Retning.

Dunker har desværre ikke nogen stærk Helbred og har oftere været alvorligt syg; i den senere Tid synes den dog at have bedret sig noget. Han fører et særdeles gjestfrit og behageligt Huus, og har ved sine hyppige Reiser i Udlandet, saavelsom ved sin Omgang i Hovedstadens bedste Kredse ganske erhvervet sig den europæiske Verdensmands Væsen og Tone. Han er siden 1839 gift med Edle Jesine Grundt, en Datter af afdøde Foged Grundt i Eidsberg, med hvem han har en Søn og to Døttre.

40.

*) Foruden Dunker, vare Professorerne Faye, P. A. Munch og Collett, Institutbestyrer H. Nissen m. Fl. Medlemmer af Comiteen.

Beckaskog.

Paa den smalle Landtunge mellem Isø- og Oppmannasøerne i Skaanes nordøstlige Vraa, næsten lige saa langt fra den blekingske Grændse, som fra den nuværende Christiansstad, laa fordum et Præmonstratenserkloster, grundlagt i Begyndelsen af det 13de Aarhundrede. Man kjender ikke meget til dets Historie, men det vides imidlertid, at dets Abbeder fulgte den gamle gode katholske Præsteskik, paa alle mulige Maader at berige Stiftelsen med verdsligt Gods, og at de ærværdige Fædre ikke altid skjelnede saa nøie mellem »fas« og »nefas«, hvor det kom an paa at vinde et lille Jordtillæg eller en god og solid Rente. Krøniken veed blandt Andet at fortælle om den langvarige Retssag, der i Slutningen af det 15de Aarhundrede verserede mellem Beckaskogs Abbed Niels Hindrichsen og Herremanden paa Ljungby, Ridder Jens Holgersen Ulfstand, og som endte med en Deling af de omtvistede Jorder, dog saaledes, at Ridder Jens kom til at trække et betydeligt kortere Straa. Om den samme Beckaskogs Abbed Niels Hindrichsen gaaer det Sagn, at han engang var i Besøg hos Ridderen paa Ljungby Gaard og havde saare ondt ved at gaae opad de steile Trapper i Slottet, fordi han var saa corpulent, at han ved den allermindste Bevægelse tabte Veiret. Ridderen tilbød sig da inden 10 Ugers Forløb, imod et Lægehonorar af 100 Mark Sølv, at helbrede ham for hans besværlige Corpulence. Abbeden tog mod Tilbudet, hvorpaa Ridderen uden Videre lod Præsten sætte ned i Gaardens Smedie og tvang ham til i samfulde ti Uger, fra Morgen til Aften at haandtere Hammeren; i al den Tid fik han ingen anden Kost, end Vand og Brød. Abbeden kom meget rigtigt en heel Deel lettere og tyndere tilbage til sit Kloster, men Kongen, hedder det, befalede Ridderen at betale Abbeden 100 Mark, som Erstatning for Tidsspilde, i Stedet for at modtage en lignende Sum som Honorar af Patienten.

Aar 1537 blev Klosteret seculariseret og Ridder Geert Ulfstand fik det da i Forlehning, imod at han skulde sørge for de nu huusvilde Munke, holde fire Ryttere og betale Kongen 300 Gylden. Som Forlehningsmænd nævnes efter Ulfstand en Brahe, en Bille og en Parsberg, men Aar 1584 overlod Frederik II den lærde Henrik Ramel Beckaskogs Klostereiendom som privat Besiddelse, mod et Vederlag af ramelske Eiendomme i Pommern. Beckaskog forblev nu i den ramelske Familie lige til 1680, da dette Gods inddroges til den svenske Krone, efterat Herr Ove Ramel, den sidste danske Eier, gjentagne Gange havde udviist et mod Landets nye Regjering fjendsk Sind. Beckaskog blev nu af den svenske Regjering gjort til »boställe« (med Tjenesten følgende Bolig) for det sydskaanske Cavalleriregiments Oberst, og det er endnu den Dag idag et Krongods af temmelig eiendommeligt Slags, der bruges af Chefen for det skaanske Dragonregiment (for Tiden Hs. Maj. Kong Carl selv) imod en Forpagtningsafgift, som gaaer til Regimentets Kasse.

Af det gamle Kloster ere kun Murene og selv disse kun for en Deel tilbage; de ere blevne benyttede til den nyere Slotsbygning. Kirken med dens Taarne ere endnu i Behold, men den førstnævnte er bleven forvandlet til et Kornmagasin; Taarnet er blevet indrettet til Værelser i fem Etager. Bygningerne, thi der er mange forskjellige, skjøndt sammenhængende og dannende en stor Fiirkant — frembyde intet Mærkværdigt i architektonisk Henseende, det er snarere kun et Virvar af ulige Dele fra forskjellige Tidsaldere og i forskjellig Stil, men Beliggenheden er henrivende smuk; Naturen har her, saaledes som Tilfældet er mange Steder i det nordlige Skaane, ødslet med maleriske Motiver, og Konsten har yderligere bidraget Sit til af denne Plads at gjøre et sandt lille Paradis. Navnlig er Stedet blevet meget forskjønnet af den bekjendte mægtige skaanske Generalgouverneur Toll, der boede her fra 1782 til sin Død 1817, ligesom ogsaa i den nyeste Tid af den nuværende svenske Konge. Prægtige engelske Lystskove ere blevne anlagte, tilligemed storartede Haver og kostbare Driverier, men sin største Ynde henter Beckaskog dog af de to deilige Søer, der hver paa sin Side omgive Gaarden, i Vesten den langtrukne og smalle Oppmannasø, i Øster den store Isøsø med dens maleriske Bjerghorizont og de mange skovklædte Smaaøer. Flere Steder paa Beckaskog har man Udsigt til begge Søer paa een Gang, man behøver kun at dreie sig om paa sin Hæl, og Bølgerne pladske lige op til Foden af de engelske Haveanlæg. Lystskoven gjennemskæres af en Kanal, der forbinder begge Søerne, og hvis rindende Vand dybt inde mellem Skovpartierne driver en lille Mølle.

Paa Slottet, som af Kong Carl er blevet pragtfuldt indrettet, er bl. A. en lille Samling af Oliemalerier af svenske Konstnere af den yngste Skole, som f. Ex. Lundgren, Stäck, Wahlbom, Larsson, Blommér.

De historiske Minder, der knytte sig til Beckaskog, ere overhovedet ikke af nogen stor Betydning. De fleste indbefatte kun fyrstelige Personers Besøg der og deres Beskæftigelser paa Stedet. En Erindring om Excellencen Toll af gemytlig Art ere de tolv Træer, som han selv har plantet paa en lille Ø i en Fiskedam, den saakaldte „Korgholmen"; han havde nemlig den humoristiske Idee, at plante et Træ der for hver Kurv han fik af de Skjønne; tolv Frierier mislykkedes for den brave Feltmarechal og han døde ogsaa ganske rigtigt som Ungkarl. Aar 1452 havde Carl Knutsson sit Hovedkvarteer paa Beckaskogs Kloster, den Gang han vendte tilbage fra det sydlige Skaane, hvor han havde hærjet overalt og brændt Lund og Helsingborg; fra Beckaskog udsendte han da en Tidlang sine Streifcorpser for ogsaa at udplyndre de nordlige Dele af Skaane, samt Bleking. Spor af ældre Tiders Overtro finder man her, som allevegne, i undergjørende Kilder, hemmelige Skatkammere, forhexede Stene paa Kirkegaarden, osv., men det mærkeligste af Alt er dog, hvad der fortælles om den store og gamle Borg Brattingsborg, der nu ligger skjult paa Isøsøens dybe Bund.

I den nævnte Sø er der en temmelig stor Ø, næsten to Mile i Omkreds; det er Isøen, som har givet Søen dens Navn. Nogle eventyrlige svenske Historici have fremsat den Mening, at Isøen har faaet sit Navn af Kong Ivar den Vidtfavnende; Sagnet fortæller desuden, at Øen i allerældste Tider har været beboet af den vidtberømte Smed Vaulund eller Villand, der troes at have havt sin Smedie i en høi Klippe paa Isø, kaldet „Isø Klack". Det Herred, hvor Isø og Beckaskog ligge, hedder endnu den Dag idag Villands Herred, og har i sit Herredsvaaben en Hammer. En anden mærkværdig Person siges at have havt Ophold her, nemlig Didrik af Bern selv, og Folkevisen synger om, hvorledes han sad her i sit stolte Slot Brattingsborg og saae ud over Verden til alle Sider. En Kong Atte har ligeledes holdt Hof paa Brattingsborg. Det er denne vise Monarch, efter hvem man har det smukke Valgsprog: „Ret og Skjel bød Gud"; man fandt nemlig omtrent Aar 1560 tvende lange og smalle Kister, der længe havde været gjemte et Sted i Isø Klack, i den ene af disse laa en Seddel med følgende Ord: „Ret og Skjel bød Gud, sagde Kong Attun paa Brattisborrigh." Ifølge den svenske Historieskriver Dalin skal Brattingsborg være bleven indtaget af Marsk Stig 1288; det er dog aabenbart en Forvexling med det Brattingsborg, der laa paa Samsø. Hvorom nu Alting er, vist er det, at der paa Isøen ikke længer findes noget Brattingsborg, hvorimod Folketroen holder sig overbeviist om, at Borgen ligger paa Søens Bund og at man, naar det er Lavvande, endnu meget godt kan see dens Levninger nede i Vandet, forudsat at man har tilstrækkelig skarpt Syn. Nogle Fiskere siges engang der at have opdaget „fire store Hjørnestene og et Gulv af Fliser." Man maa ikke nævne Borgens Navn, naar man er ude paa Søen, thi der vil da let kunne times en Ulykke; kloge Folk vide nøiagtig Besked herom. Paa Isøsøens Strand forefindes overalt i Alluvialjorden en Mængde meer eller mindre mærkværdige Muslinger, en Art af disse kaldes endnu af Egnens Almue „Brattingsborgpenge"; ifølge en gammel Legende er det Sølvpenge fra Borgens Skatkammer, der engang vare blevne forvandlede til Steen af den hellige Erkebisp Anders Suneson, der, som bekjendt, tilbragte sine sidste Leveaar paa Isø og om hvis Mirakler her, ligesom flere andre Steder, Sagnet har Mangt og Meget at fortælle. Den fromme og lærde Erkebisp var bleven „spedalsk"; han valgte da den fjernt beliggende, men romantisk skjønne Isø til sit Opholdssted; i Nærheden af den saakaldte „Hofgården" er der en gammel hvælvet Kjælder, der antages at have hørt til den Bygning, hvor Erkebispen boede, men andre Rudera deraf forefindes ikke. Den nuværende Kirke paa Isø antages at være opført af Anders Suneson i Aarene 1223—28. Lige ved Siden af Kirken ligger St. Ursulas Kilde, hvis klare Vand den fromme Prælat ved en Leilighed forvandlede til funklende Vin. Endnu i det forrige Aarhundrede færdedes Mange til denne Kilde for at helbredes af dens hellige Vand; i vore Dage reiser selv den skaanske Bonde hellere til — Carlsbad.

O. O.

Øen Hjelm.

Sagn og Sange slynge frodige, løvrige Ranker om Krønikens gamle Stamme.

I den fjerne Oldtid raadede Kong Jarmerik over Danmark. Han var en gjæv Krigsmand, tvang Venden og mange Riger i Østerleden under sig, og vandt kosteligt Bytte. Da han kom hjem til sit Fædreland, søgte han et Sted, hvor han kunde gjemme alle disse Kostbarheder, og valgte da den lille Bjergknude Hjelm, i Havet udfor Molnæs. Der byggede han en Borg; en fast Vold lod han gaae nederst omkring, paa Midten gjorde han sin Bolig, men øverst satte han Taarne og Værn, hvor der kunde holdes Vagt Nat og Dag. Borgen havde fire Porte, een paa hver Side, med konstige Gange og Laase. Da den var fuldført, lagde han sine Klenodier derind, førte sin deilige Dronning Svavilde til Fruerstuen, men glemte at lukke Porten for en falsk Ven, Bikke, som hadede Dronningen og stod hende efter Livet. Det lykkedes tilsidst denne onde Forræder at gjøre hendes Troskab mistænkt og optænde Kongens Harme saaledes, at han lod hende føre bunden ud paa Marken, for at trædes ihjel af Heste. De umælende Skabninger dreves frem og tilbage over hende, men vilde ikke røre hendes favre Ansigt med deres urene Hove, hvori Kongen saae et vist Tegn paa hendes Uskyldighed og vilde løse hendes Baand, men Bikke løb til, sagde, at hun voldte det ved Trolddom, og fik hende vendt med Ansigtet mod Jorden; da Hestene ikke længere saae dette, trampede de hende ubarmhjertigen tildøde. Bikkes Ondskab var endnu ikke mættet; han drog hemmeligen til Dronningens Brødre, fortalte dem om den slette Medfart, hun havde lidt, og æggede dem til at hevne hendes Drab. Saasnart det var lykkedes ham at faae dem i Hærklæderne, seilede han tilbage til Kongen, og sagde, at have sande Tidender om Svavildes Brødres Ankomst med en mægtig Hær. Jarmerik vilde da ikke med sit ringe Mandskab prøve Lykken i Mark eller paa Sø, men gav sig ind paa sin Borg og biede Fjenderne der. De lode ham ikke vente længe. Men da de saae det faste Huus, tvivlede de om at kunne vinde det med Magt; de bade derfor Troldkvinden Gudrune om Hjelp, den hun ogsaa ydede dem ved at forblinde Kongens Folk, saa at de overfaldt og dræbte hverandre indbyrdes. Fjenderne bleve dette var, stege over Voldene, brøde Portene op og sloge løs paa Kongsmændene; men paa engang viste Odin sig midt i Flokken, gav de Danske deres Syn igjen og raadede dem at anfalde Udlændingerne med haarde og hvasse Stene, da Sværd og Pil ikke bede. Der blev da et saa stort Mandefald, at Ingen undkom med Livet; Kongens Hænder og Fødder vare afhugne, men han levede endnu og laa saaledes en Stund blandt de Faldne, indtil ogsaa han gik til Odin.

Kong Jarmeriks Borg sank i Gruus. — Men en Morgen, som Bonden paa Mols gik og saaede sit Korn, faldt hans Øie udover Kattegat, og han udbrød forskrækket: „Hjelp nu Gud Fader i Himmerig! Haver Hjelm nu faaet Horn!" Ja, Horn havde Hjelm faaet, thi Marsk Stig byggede sig en Borg der: to Dage og een Nat var han om dette Værk; den bansatte, fredløse Mand maatte haste, da Danmarks Konge stræbte at faae ham i sin Vold, men

Marsk Stig han bygged det Huus paa Hjelm, han satte der
Muur og Tinde;
Kongen drog der for med al sin Magt, han kunde det ikke
vinde.

Saalænge Marsken var i Live, kunde Kongen ikke vinde Borgen; men hin drog ofte ud af den, hærjede Kysterne og røvede paa Havet — først var han Kongens Fjende, og det med Grund; da han, efter Mordet paa Erik Glipping, blev erklæret fredløs og sat i Ban, traadte han tillige op som sit Fædrelands Fjende, til dettes ubodelige Skade, thi

De store Ege i Skoven staae, naar de udi Storm nedfalde,
Da slaae de neder baade Hassel og Birk, og andre smaa
Ymper med alle.

Og det gik her som altid: „Hvad Konger og Høvdinger sig forseer, det gaaer ud over de Arme". Men det gamle Ordsprog: „Naar Visen er død, flyve Bierne vilde", sandedes med Marsken og hans Mænd, thi saasnart han var stedet til Jorden, kom der Strid mellem hans Vaabenfæller; Erik Menved drog nogle Aar senere til Hjelm, indtog Borgen og ødelagde den.

Fra hin Tid har Hjelm været kullet; den er i mange Aar derefter kun bleven brugt som Græsgang for et vildt Stod. For nogle Aar siden blev et Fyr opført paa Øens Midte, saa at der nu lyser Advarsel og Værn mod Fare fra det Sted, som i fordums Tid udsendte sin Røverskare over Hav og Land.

Vestborg paa Samsø.

Samsø har været berømt i Norden fra den fjerneste Old. Den nævnes allerede i Sæmunds Edda, hvor Loke ved Gjestebudet hos Ægir bebreider Odin, at han foer ned til Samsø og drev Trolddom der som en Vala; men sit største Ry skylder Øen den vidtberømte Kamp mellem Arngrims tolv Sønner, førte af Angantyr, og Stalbrødrene Hjalmar og Ørvar Odd. Kvadet i Hervarar Saga vidner, at endnu

Mægtig staaer Angantyrs
Med Muld bedækte
Sal paa Samsøes
Sydlige Kant.

Øen laa heel beleiligt for Venderne og andre Vikinger, saa at den jevnligen var udsat for alskens Vold. Maaskee søgte Beboerne Værn mod røverske Overfald ved at bygge Borge — maaskee have disse været Vikingebol — nok er det, at Sagnet nævner fire faste Huse paa Samsø: Brattingsborg, der blev lagt øde af Marsk Stig, Hjortholmshuus, Blafferholmen, og, paa Øens høie Sydvestspids ved Havet, Visborg eller Vestborg.

Paa denne Borg husede, efter Sagnet, langt tilbage i Tiden en Næssekonge. Senere havde en adelig Frue den i Forlehning; Lybekkerne fore da om paa Søen og hærjede Kysterne. De kom ogsaa for Visborg, hvor de troede at faae en let Seir, da de havde en kvindelig Høvding for sig, men Fruen lod sig ikke skræmme af de vilde Røvere, samlede Folk, undsatte de Beleirede og drev den graadige Flok bort. Borgen maa vel have kunnet staae mod de fredløse Kongemorderes Overfald og al den Tids Ufærd, siden den nævnes i anden Halvdeel af det fjortende Aarhundrede, med en Ridder Henrik von der Osten som Høvedsmand, men kort efter er den bleven lagt i Gruus, uvist af hvem, eller hvorledes. — Kun nogle ringe Muurlevninger bære Vidne om Stedet, hvor Samsøes stærkeste Huus kneiste, men endnu sees Spor af de tre dybe Grave, som omgave det. Allerede Kingo sang derom:

— „nu er af den ei meer,
End Aadselsstenen, som man endnu daglig seer.“

I Aarhundreder har Søen bortskyllet Jord og Muur fra Voldstedet, saa at det Lidet, Fjenderne lode staae, vel lidt efter lidt bliver Havets Bytte.

Ugens Politik.

Den 16de Octbr. 1862.

Et af de upaalideligste af alle tydske Blade, den i Berlin udgivne „Correspondenz Stern“ har fra den paalideligste Kilde modtaget den bestemte Efterretning, at Cabinetterne i London, Paris og St. Petersborg anerkjende de af de tydske Stormagter i de sidste Noter opstillede Fordringer som berettigede, og at de, hvis det danske Cabinet i længere Tid udsætter Besvarelsen af disse Noter, ville foretage et for de tydske Fordringer gunstigt Skridt i Kjøbenhavn, for at formaae den danske Regjering til hurtigt at opfylde dem. Men i samme Aandedræt, som „Corr. St.“ fortæller, at Cabinettet i Berlin har erhvervet alle de andre Stormagters Samtykke til at plyndre en svagere Nabo, knytter den hertil den aldeles meningsløse Bemærkning, at det kun vil afhænge af Herr v. Bismark, at paaskynde Løsningen af denne Conflict uden Udlandets Indblanding, da de tre Magters fælles Skridt i Kjøbenhavn vil gjøre det lettere for Danmark at give efter, siden det staaer lige overfor hele Europa. „Berlingske Tidende“ opfordrer til at modtage det tydske Blads Efterretninger med stor Varsomhed, fordi det ofte har givet urigtige eller ialfald meget forvanskede Meddelelser om „diplomatiske Skridt i det dansk-tydske Anliggende“. Der synes rigtignok at være en langt vægtigere Grund til at betragte denne Meddelelse som aldeles usand, nemlig den Grund, at den ikke blot staaer i Strid med den offentlige Menings Udtalelser overalt i Europa med Undtagelse af Tydskland, men at en slig Opfattelse fra Stormagternes Side er uforenelig med deres tidligere Optræden i Sagen, og at det vilde være en aldeles uhørt Fremgangsmaade, at tvinge et selvstændigt Rige til at opfylde Fordringer, der maae tilintetgjøre dets Uafhængighed. Vi have altid betragtet det som en Illusion, naar man gjorde sig Haab om activ Bistand uden at have Mod til at sætte Haardt mod Haardt, selv med Fare for at staae alene mod Tydsklands Overmagt i den første Kamp; men paa den anden Side troe vi ikke paa Muligheden af, at de venskabeligsindede Magter ville stille sig paa Tydsklands Side for med Vaabenmagt at tvinge os til at finde os i dets Overgreb, medens endelig den hele politiske Situation ikke er af en saadan Beskaffenhed, at man kan antage, at der hersker en saa fuldstændig Enighed mellem alle Stormagter med Hensyn til de vanskelige Spørgsmaal, der for Øieblikket staae paa Dagsordenen. Er den hele Meddelelse ikke greben aldeles ud af Luften, vil det efter al Sandsynlighed vise sig, at det af de tre Stormagter foretagne Skridt ikke har den Betydning, som man fra tydsk Side vil tillægge det. —

Finantslovens første Behandling i Folkethinget frembød Intet af særdeles Interesse alene med Undtagelse af, at da J. H. Jespersen antydede, at han vilde kjende den politiske Stilling, førend han gav Ministeriet carte blanche med Hensyn til Bidraget til Fællesudgifterne, fremkom Tscherning med den mærkelige Yttring, at hvis Bidraget til Fællesstaten negtedes, vilde Ministeriet gjøre Indførsel i Kongerigets Bo, for at tiltvinge sig Bidraget, og at man kun kunde erholde Oplysninger ved at negte Finantsloven, men da maatte man være forberedt paa, at man satte den ene Fod i Revolutionens Grav. Ministeriet vil neppe undlade at give de af Landets Repræsentation attraaede Oplysninger selv uden at lade det komme til slige Yderligheder, men i ethvert Tilfælde vilde en slig Skattenegtelse dog alene kunne betragtes som et Mistillidsvotum til Ministeriet, men ikke som noget Forsøg paa at gjøre Revolution. Ved det efter første Behandling dannede Finantsudvalg viste det sig, at vor Angivelse i forrige Uge med Hensyn til de forskjellige Partiers Styrke var rigtig. „De Uafhængige“ seirede, idet de have sat alle de Candidater, som de havde tilfælles med Centrum eller Venstre, igjennem, medens de naturligviis kun ved velvillig Understøttelse af et af de andre Partier kunde forskaffe deres egne Candidater Majoritet. „De Uafhængige“ have altsaa Æren af at have gjenindsat G. Winther og at have udstødt Rosenørn og Ankjær, en Ære, som dog neppe nogen af vor Forfatnings sande Venner vil misunde dem.

Reactionen har i denne Uge feiret en fuldstændig Triumph baade i Preussen og i Frankrig. Ministeriet Bismark var stillet mellem et Enten-Eller, det maatte enten træde af eller vove et Statscoup. Det har valgt det sidste Alternativ, rigtignok under den mildest mulige Form. Efterat Herrehuset havde vedtaget det af Deputeretkammeret forkastede Budget, erklærede dette eenstemmig med 237 Stemmer (Bonin og tre Medlemmer af høire Side bortfjernede sig), at disse Beslutninger stode i Strid med Forfatningens Aand og Bogstav, at de vare ugyldige, og at de ikke tilstode Regjeringen nogen Ret. Neppe var denne Afstemning foretagen, førend Conseilspræsidenten oplæste en kongelig Kundgjørelse, ifølge hvilken Sessionen skulde sluttes samme Eftermiddag paa Kongens Slot. Her oplæste han Slutningstalen for Herrehusets og Deputeretkammerets Medlemmer, i hvilken det aabenlyst udtales, at Regjeringen har stillet sig udenfor Forfatningen, medens den dog ikke har opgivet Haabet om senere at see dens forfatningsstridige Handlinger billigede af Kamrene. Naar den vil forlange en slig Stadfæstelse af Landets Repræsentanter, omtales ikke med et Ord, ligesom Ministeriet heller ikke erklærer, ved hvilke Midler det agter at vende tilbage til Constitutionens loyale og fuldstændige Haandhævelse, hvilket vilde have været dets vigtigste Opgave, hvis der kun var Spørgsmaal om en øieblikkelig Overtræden af Grundlovens Bud. Det maa ansees hævet over enhver Tvivl, at Commentaren til Regjeringens Beslutninger findes i de Taler, der bleve holdte af Junkerpartiet, hvortil Conseilspræsidenten hører, og af denne Grund faae Kleist-Retzows Ord Betydning, naar han siger: Det er Democratiet, der vil sætte sig i Besiddelse af Magten; Mændene fra 1848 staae atter fjendtligt lige overfor Kongedømmet. Det er Usandhed, naar man siger, at Folket er democratisk, det er ikke saa vanartet ... Armeen er som den fasteste og fuldkomneste Organisation Hovedgjenstanden for Democratiets Angreb, men Armeen er paa samme Tid den Klippe, mod hvilken Bølgerne skulle brydes. Preussen maa stedse staae paa Krigsfod; thi i vore Dage tragter en mægtig og dristig Hersker, understøttet af en 600,000 Mand stærk Armee, efter Overherredømmet over alle de latinske Folkeslag; her nytte Turnere og Riffelskytter ikke, de nordamerikanske Fristaters Exempel beviser det.

Den frisindede Presse overalt i Europa dadler i de bittreste Udtryk Ministeriet Bismark-Schönhausens Fremgangsmaade; men da Frænde altid er Frænde værst, svinge de østerrigske Blade og blandt disse Ost-Deutsche Post ubarmhjertigst Satirens Svøbe over den ulykkelige Conseilspræsidents Hoved, især paa Grund af hans Udtalelser i Budgetcommissionen. Det sidstnævnte Blad siger: „Vor afdøde Lystspildigter Nestroy har engang skrevet en Parodi paa Holophernes. I dette Stykke taler Holophernes med en barok Overdrivelse om de Bedrifter, han alt har udført og staaer i Begreb med at udføre, indtil han omsider befaler, at man skal bære de Ligdynger, der belemre hans Værelse, bort og ender med den bekjendte Replik: „Befri mig for disse Uhumskheder!“

Den politiske Debut af en for kort Tid siden til den mest ophøiede Post i en tydsk Stat kaldet Minister har opfrisket Nestroys Holophernes i vor Erindring. Har man nogensinde midt i den dybeste Fred hørt en Udenrigsminister bygge sit Program paa „Staal og Blod?“

Der gives Statsmænd, som i Løndom have arbeidet paa at udsaae Tvedragtens Sæd for at faae Krig, men de have sikkert ikke tilstaaet det aabenlyst. At en Diplomat derimod for første Gang optræder paa den politiske Skueplads og synger: „Jeg er Doctor Isambart“, dertil vil man forgjeves søge Mage selv i Napoleons Historie, uagtet han dog kunde tale med om Staal og Blod.

Vi vide ikke, hvilket Indtryk den omtalte Debutant har gjort paa sin Tilhørerkreds, da han optraadte som dramatisk Konstner. Men i Udlandet har han hurtigt erhvervet sig Berømmelse som en fortrinlig Acteur, hørende til Fremtids-Politikens Skole, der opgiver de diplomatiske Former, ikke skjuler Noget, men ved det første Møde aabent og ærlig hilser Dig med de Ord: „Imorgen skærer jeg Halsen over paa Dig!“

„Staal og Blod!“ saaledes lyder den Tydskland snarlig forjættede Afgjørelse. Enhver ryster og bæver. Fem af de sex Stormagter have vist alt erkyndiget sig om man vil angribe dem allesammen paa eengang, og Reuss-Schleiz Lobenstein har allerede pr. Telegraph tilbudt, at lade sig incorporere. Hvad Østerrig angaaer, saa har det ilet med at lade Magnetnaalene tage bort fra Lynaflederne paa alle offentlige Bygninger, for at det forfærdelige „Staal“ ikke skal blive trukket til vort Land; i Baiern, Franken og Schwaben beskæftige Qvinderne sig med at pille Charpi for at stille det „Blod“, som deres Mænd, Brødre og Sønner om føie Tid skulle udgyde.

Det er aabenbart, at Holophernes snart vil befrie sig for de ham omgivende Forbundsstaters „Uhumskheder“. Forfærdelige Tegn vise sig paa Horizonten, Verden skjælver, og Nestroy er desværre død!“ —

I Frankrig har man efter Keiserens Tilbagekomst til Hovedstaden udelukkende havt sin Opmærksomhed henvendt paa Statsraadsmøderne. Da man først var kommen til Kundskab om, at den lovgivende Forsamling ikke vilde blive opløst, imødesaae man med spændt Forventning Afgjørelsen af det italienske Spørgsmaal, og hver Dag, ja hver Time krydsede de mest modsigende Rygter hverandre. Medens man snart paastod, at den nærværende Tingenes Tilstand skulde opretholdes i tre Maaneder, snart i sex Maaneder, snart endog i tre Aar, forsikkrede »La France«, at de Franske ikke vilde forlade Rom, førend Paven havde gjort de Indrømmelser, som Frankrig saa indstændigt havde forlangt, og de uafhængige Blade, saavelsom de Blade, der inspireres af de forskjellige Ministre, »Le Pays«, »La Patrie«, »Le Constitutionnel« skrev den ene ledende Artikel efter den anden for at paavise, at det var det Samme som en evig status quo. Bladenes Erklæringer hjalp ikke, og Antallet paa dem, der paastode, at Keiseren personlig var vundet for de ultramontane Anskuelser, at han var fiendtligsindet mod Italien, og at han kun havde tilladt det at constituere sig for at faae det til at strande ved Indløbet til Havnen, blev stedse større og større. Det eneste Haab, som Italiens Venner endnu havde, var at Thouvenel, der er en afgjort Modstander af Pavens timelige Magt, forblev ved Roret. Men selv dette Haab, hvor svagt det end var i et Land, i hvilket Herskerens Godtbefindende afgjør Alt, er glippet. Alle de fra Offentliggjørelsen af de diplomatiske Actstykker i »Le Moniteur«, fra Prinds Napoleons Reise til Turin og fra egenhændige Breve, vexlede mellem Keiseren og Victor Emanuel hentede, høist sindrige Argumenter tabe enhver Betydning ligeoverfor det fra Paris affendte Telegram, der meddeler den vigtige Efterretning, at »Le Moniteur« af 16de October indeholder et keiserligt Decret, ifølge hvilket Thouvenels Begjering om Afsked tilstaaes og den Pavens Sag hengivne Drouyn de L'Huis udnævnes til Udenrigsminister. At de øvrige liberale Medlemmer af Ministeriet ikke beholde deres Portefeuiller under denne Systemforandring er let forklarligt, og »Morning Post« af 15de Octbr. har ogsaa modtaget en Depeche fra Paris, ifølge hvilken Thouvenels Afskedigelse har fremkaldt en fuldstændig Ministercrise; Fould, Persigny, Rouher og Baroche skulle have isinde at indgive deres Demission, og som deres Efterfølgere nævnes lutter Mænd af det reactionaire og anti-italienske Parti.

M.

Literatur.

— Rom i det nittende Aarhundrede af Edmond About. Gaëtanas uheldige Fader har i denne Bog (oversat af J. Magnussen, Wroblewskys Forlag) leveret en meget underholdende Beskrivelse af de sociale Forhold i den evige Stad. For Billedets fuldstændige Paalidelighed er det vanskeligt at indestaae, dog er det væsentlige Stof sikkert nøiagtigt. Men det kan ikke lades ude af Betragtning, hvor stærkt Forfatteren bærer Præget af den moderne franske Jounalistskole. Hvad Indholdet angaaer, den reelle Opfattelse og Gjengivelse, saa spores heelt igjennem baade Franskmandens og Udlændingens Øie, der for det Meste maaler med en Alen, der er hentet fra Paris og den napoleontiske Administration, og i Betragtningen af de italienske Forhold ikke sjeldent mangler den nationale, sympathetiske Kjærligheds inderligere, finere og sikkrere Blik. Forsaavidt Billedet derved mister sin Umiddelbarhed, er dette Forhold hverken i sig selv eller for den nordiske Læser et Fortrin. Men paa den anden Side staaer denne Omstændighed i nøie Forbindelse med Bogens store Fortrin i formel Henseende. Feuilletonstilen kan beskyldes for Overfladiskhed, for at være for bred i Forhold til Indholdet, for at stille den Skrivendes Individualitet altfor meget frem ved Siden af eller over den omskrevne Gjenstand. Men at Façonen er tiltalende, at man faaer Meget at vide og det paa en livfuld, vækkende Maade, at der forekommer virkelige Aandrigheder ved Siden af de falske, at endelig Franskmandens Personlighed har Elskværdighed nok til at forsone med

Lapseriet, ere uimodsigelige Kjendsgjerninger. Et godt fransk Causerie har populairt langt mere Værd, end en udmærket tydsk Statistik.

Naar det verdslige Pavedømme om nogle Dage — maaskee Uger, høiest Maaneder — er gaaet til den evige Hvile, vil denne Bog, der for Øieblikket læses med saamegen Interesse, faae dobbelt Værd. Thi den af Keiserhoffet begunstigede Forfatter har saa langt fra beskyttet den hellige Faders Magt, at han tvertimod i al Venskabelighed og Godmodighed har paaviist Grunde nok til, at denne middelalderlige Statsmagt baade maa og bør falde, altsaa middelbart paavist en ny Ordnings Berettigelse og Nødvendighed.

Oversættelseskonsten er dobbelt vanskelig ved Feuilletonstilen; i dette Tilfælde er Maalet ikke altid naaet, og Bogen er ikke fri for Gallicismer.

— Fra Udlandet er tilstillet den Gyldendalske Boghandling et Manuscript af Bjørnstjerne Bjørnson, indeholdende et større Digt „Sigurd Slembe“. Paa samme Forlag er et Octavbind Fortællinger af Fru M. Thoresen under Pressen. Vore Læsere kjende denne Forfatterinde af den her i Bladet optagne Fortælling „En Aften i Bergen“; foruden endeel Skizzer er et Bind Digte, udgivne af Bjørnson, allerede bekjendte som udgaaede fra hendes Haand.

— Hos A. Schou har Seminarielærer Carl W. Mortensen i Jonstrup udgivet to Hefter Forskrifter, dansk og engelsk Sammenskrift, der ere veludførte.

— I Paris forberedes Udgivelsen af et Diplomatarium af hidtil ukjendt Omfang. Alle i Frankrig forhaandenværende Diplomer ere nemlig departementsviis afskrevne, ordnede og af Sagkyndige gjorte rede til Trykken; de skulle samles i et Værk, som kommer til at omfatte henimod 500 Kvartbind. Af dette Værk, for hvilket hvert Departement for sit Vedkommende bærer Omkostningerne, vil der kun blive trykt 200 Exemplarer.

Musik.

— I Begyndelsen af November agter Violoncellisternes Primas, Fr. Servais, at gjeste Kjøbenhavn.

— Saavel Alex. Dreyschock som Ant. Rubinstein ere de første Dage i September vendte tilbage til St. Petersborg. Sidstnævnte opførte ved Festen for Ruslands tusindaarige Bestaaen en ny dertil componeret Cantate. Adolph Henselt har ligeledes efter mange Aars Hvile paany ladet sig høre der offentlig og fremkaldt umaadelig Jubel.

— Paa den første Gewandhausconcert i Leipzig d. 5te Octbr. spillede Henri Vieuxtemps en ny af ham componeret Introduction (Ballade) og Polonaise brillante, der gjorde endeel Lykke. Torsdagen d. 23de October ville Sødskendene Neruda, paa Gjennemreisen til Holland, ligeledes optræde i Gewandhaus.

— Jernbanen gaaer tæt forbi Rossinis Landsted i Passy, hvilket vel ofte falder den gamle Mester besværligt og forstyrrer hans Ro; men tillige har givet ham Anledning til at componere et Musikstykke, der, efter Pariserbladenes Meddelelser, med uforligneligt Lune gjengiver Dampmaskinens Brusen, Stønnen og Piben, Klokkeringningen, Conducteurernes og de Reisendes Raaben, kort sagt, al den Tummel, som er et Banetogs uadskillige Ledsager.

— Et stort italiensk Operaselskab, under Direction af Sign. Merelli, er fra medio Mai til Saisonens Slutning engageret til det kgl. Theater i Stockholm.

Konst.

— Billedhugger Walter Runeberg, der i længere Tid har arbeidet her i Staden hos Professor Bissen, har senere opholdt sig i Helsingfors, hvor han har modelleret Brystbilleder af sin Fader og af den afdøde Maler Werner Holmberg. I disse Dage er han reist til Rom.

Blandinger.

— I Bladet „Die Glocke“ læses under Brevvexlingen følgende Svar, der er ret mærkeligt at finde i en tydsk Tidende: I Danmark udgjør Infanteriets Tjenestetid kun 16 Maaneder (det er endog paatænkt, at forkorte den til 10 Maaneder) og dog exercerer og manoeuvrerer Mandskabet fortrinligt. De seer altsaa, at den treaarige Tjenestetid aldeles ikke er nødvendig. I det Hele taget kunde mangen tydsk Stat lære Noget af Danmark. Denne Regjering understøtter f. Ex. Forfattere og Konstnere efter en Maalestok, som i Tydskland kun skeer af den høihjertede Kong Max og af Kong Ludvig. Danmark har den frieste, paa et demokratisk Grundlag hvilende Forfatning, som visse Duodez-Fyrster, der gjerne ville gjøre i Absolutisme, kunde tage sig til Mønster.

— I Byen Dives i Normandiet, hvor ifjor en Mindestøtte blev opreist paa det Sted, hvorfra Hertug Vilhelm drog ud for at erobre England, har iaar en Forsamling af franske og engelske Oldgrandskere bivaanet Afsløringen af en ved Kirkens Hovedindgang opsat Liste over Vilhelms Følgesvende. Denne Liste opbevaredes forhen i Battle Abbedi, som blev grundlagt paa Valpladsen ved Hastings.

— Byron Noel, Viscount Ockham, Pair af England, en Søn af Byrons eneste Barn Grevinde Ada af Lovelace, er nylig død i sit 26de Aar. Som Dreng traadte han ind i den engelske Marine, men forlod den allerede efter nogle Maaneders Forløb, sandsynligviis fordi hans Stolthed blev krænket ved at maatte adlyde. Senere synes han imidlertid at have lært dette, thi snart efter gik han som Matros til Amerika paa et Koffardiskib. Heller ikke denne Stilling behagede ham, hvorfor han efter sin Hjemkomst gav sig til at arbeide paa et Skibsværft i Deptford som simpel Tømmermand, og ernærede sig paa den Maade indtil sin Død ved sine Hænders Gjerning. Da han var en stor Elsker af Frihed og en ivrig Talsmand for Folkets Rettigheder, vilde han i Praxis vise sin Theori om Menneskenes Ligeberettigelse og stødte derfor de Rettigheder og den Rigdom fra sig, som Fødselen havde skjenket ham, for at leve af sin egen Vindskibeligheds Udbytte; han var ogsaa forlovet med en Pige af ringe Herkomst, men høist agtværdig Charakteer. Saavidt vides, gjorde han ligesaalidt Fordring paa det Sæde i Overhuset, der tilkom ham, som paa Baroniet Wentworth, der tilfaldt ham efter Bedstemoderens Død i 1860.

— En Drukkenbolt forlangte et Glas Vand, da han mærkede, at han kun havde faa Timer tilbage. „Jeg ønsker“, sagde han, „naar jeg skal staae for min Dommer, at have forligt mig med min værste Fjende.“

— I forrige Uge blev en ægteskabelig Forbindelse indgaaet i Paris under ret mærkelige Omstændigheder, der godtgjøre, at Tilfældet undertiden kan være ligesaa opfindsomt, som den mest sindrige Lystspildigter. Sagen forholder sig paa følgende Maade.

For otte og fyrretyve Aar siden fødtes to Tvillingsøstre i Mézières. Deres Forældre vare ikke gifte med hinanden, men Moderen opdrog dem godt og gjenoprettede sin Feil ved den Omhu, hun viste dem. Verden dømte imidlertid ikke saa mildt, som Gud, og de to Søstre, der mistede deres Moder, da de vare femten Aar gamle, søgte at unddrage sig de Stikpiller, som de undertiden maatte høre; de forlode derfor begge den lille By og reiste til Rheims.

Her vare de heldige nok til at blive optagne i to velhavende Familier, to Aar derefter reiste den ene til Paris. Begge Søstrene vare meget smukke, men uagtet Tvillinger som oftest ligne hinanden, var det dog ikke Tilfældet med dem. Da Pariserinden var atten Aar gammel, tildrog hun sig et ungt, formuende Menneskes Opmærksomhed, og hans Kjærlighed var saa stærk, at han ægtede hende.

Lykken tilsmilede dem, og efter ti Aars Forløb saae de sig istand til at leve af deres Formue, efter at have solgt deres Forretning; men hvad der kun altfor hyppigt er Tilfældet, indtraf ogsaa her, den unge Kone glemte sin Søster næsten umiddelbart efter Bryllupet. Denne var dog heller ikke bleven forladt af Forsynet. Hun blev gift, da hun var to og tyve Aar gammel; hendes Herskab besørgede hendes Udstyr, og hun reiste med sin Mand til Marseille, hvor de ogsaa, skjøndt mindre hurtigt, bleve velhavende Folk.

Det er ikke mere end sex Maaneder siden, at de bosatte sig i Paris, for ligeledes at leve her af Frugten af deres Arbeide. De boede paa Sebastopolboulevarden med deres eneste Søn, et ungt Menneske paa fem og tyve Aar, der var Læge. Næsten ligeoverfor dem boede et Ægtepar, hvis eneste Datter, en deilig ung Pige, Lægen ofte beundrede fra sit Vindue eller paa Gaden, naar hun gik ud med sine Forældre. Efterat have underrettet sig om deres Stilling, fulgte han dem en Dag; de begav sig ud til Jernbanestationen, han tog Plads i den samme Waggon og reiste med dem til Meudon.

Her fik han Leilighed til at gjøre Bekjendtskab med den unge Piges Fader; han oplyste ham om sin Stilling i Samfundet og tilstod ham uden Omsvøb, at han ønskede at gifte sig med hans Datter. Hans aabne, frimodige Væsen behagede, og man lovede ham Svar inden en Uges Forløb. Svaret var gunstigt. De to Familiefædre havde i denne Mellemtid havt en fortrolig Samtale med hinanden, og da den unge Pige blev adspurgt, svarede hun, at hun ganske vilde rette sig efter sine Forældres Ønske, skjøndt hendes Mine og Blik tilstrækkeligt røbede, at den unge Læge alt i Forveien havde tiltrukket sig hendes særdeles Opmærksomhed.

Nogle Dage derefter blev Forlovelsen høitideligholdt, og da Enhver i Præstens Nærværelse skulde sige sit Døbenavn og sit Familienavn, sluttede Brudens Moder, idet hun udbrød: „Min Søster!“ Brudgommens Moder i sine Arme. Man vil let kunne forestille sig deres Overraskelse. Det var virkelig Tvillingsøstrene fra Mézières, som havde gjenfundet hinanden og som nu leve sammen med deres lykkelige Børn.

Gaade.

Hvor Dragerne ruge i Bjergenes Indre,
Hvor Maanen ei smiler og Stjerner ei tindre,
Hvor Svartalfen tumler sig lystig og fro,
Der har jeg min Bo.

Men Menneskeaanden for Lyset mig bringer,
Et Uhyre flagrer med guldgule Vinger
Og tager mig kraftig i blodrøde Favn,
Da faaer jeg mit Navn.

Nu farer jeg hen over Lande og Riger,
Snart brøler jeg som den ostindiske Tiger,
Snart lyder min Stemme med sødeste Klang,
Som Nattergalsang.

Hist Blodstrømmen viser min Vei, naar jeg iler,
Her udi mit Fodspor de Lilier smiler,
Her bringer jeg Døden og Livet nu her,
Siig mig, hvem jeg er.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 159:

Buk.

Opløst af C. A. M. i Helsingør, Rabalder, en Aspirant til Christiansø, Diderik Daskendorf, J. J. i Helsingør, Hans, Den store Physiker, S. S.'s Elsker, Fritz i St. Kongensgade, Spilopmageren.
Opløst som „Lamperøg“ af Nielsens Fritz.

Verdens-Barometret.

London	16 Octbr.	3 pCt.	Consols . . .	$93 \frac{3}{4}$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	71. 25.
Wien	15 —	5 „	Metalliques .	71. 25.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$.	Staats-Sch.	$91 \frac{1}{8}$.
Kjøbenhavn	17 —	4 „	Kgl. Obligat.	$97 \frac{1}{2}$.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 10de til 16de Octbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
10de . .	10,4	15,0	6,0	95	28" 4,32	
11te . .	12,0	14,5	7,5	80	28" 1,80	
12te . .	12,0	14,0	9,8	85	27" 10,71	0,38
13de . .	11,9	14,8	9,0	80	27" 8,44	4,00
14de . .	10,1	13,5	7,8	90	28" 0,18	
15de . .	10,1	12,0	8.6	78	28" 3,31	1,36
16de . .	10,6	12,8	10,0	95	28" 1,08	0,24

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Paa Forlagsbureauets Forlag er udkommen:
Mindeblade om det
femte nordiske Studentermøde
i Lund og Kjøbenhavn Juni 1862.
Med 28 store Træsnit. Priis 48 Sk.

Paa vort Forlag er udkommen Sangene af Vaudevillen
Kunstnerliv, af Th. Overskou.
Nr. 1. Dine Træk fortrylled min Haand; Nr. 2. Med Kjærligheds Øie; Nr. 3. Ved Kunsten her man Hæder nyder; Nr. 4. Der vanker en Kunstner; Nr. 5. Boer Kunsten end i Armods Hytte; Nr. 6. Skjelmske Gud! den gyldne Krone; à 24 Sk.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:
Marsk Stig.
Dansk Folkevise fra det 13de Aarhundrede. Efter Kilderne ved Svend Grundtvig med Pennetegninger af Constantin Hansen og Melodier af A. P. Berggreen. 2 Rd.

Til K. K. Deres „Forlangende“ kan ikke opfyldes; thi vi have ikke Brug for Deres „Pulterkammer“, uagtet det er Flyttedag i denne Uge.
- — ti — Hvis De gjorde et Indblik i den Mængde Breve, som vi i den nævnte Anledning modtage, vilde De komme til en anden Anskuelse.
- Fj. paa Bh. Deres Meddelelse var velkommen. Kludene blive undersøgte paa Laboratoriet.
- R. i A. Det Første er en Smagssag; da vi ikke have været saa heldige at see Virkeligheden, vide vi ikke, om De har Ret. Men angaaende det Andet har De Uret; see kun efter i Molbechs Ordbog!

BOPÆLSFORANDRING

ved den forestaaende Flyttedag bedes anmeldt skriftlig ved det Bud, der bringer Bladet, eller opgivet skriftlig i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 161.] Udkommer hver Søndag. —✦ **Kjøbenhavn den 26. October 1862.** ✦— 2 Rdlr. Qvartalet. [**4de Bind.**

Indhold.

Elias Fries, af Fr. B. — J. L. Heibergs første trykte Digt. — Arabiske Heste i Frederiksborg Stutteri. — Fra en Tour i Halland, af O. O. — Fra Reisen, af A. M. Glückstad (sluttet). — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Genealogisk Notits, af J. K.

Elias Fries.

»Snuser gubben Fries lika starkt ännu?« var et af de første Spørgsmaal, jeg kunde være sikker paa at modtage, naar det under min Rundreise i Sverig blev omtalt, at jeg ogsaa havde været i Upsala; thi i selve Sverig, Snuseriets Hjemland, dets klassiske Jordbund, er Fries' Snusemægtighed ibetmindste ligesaa kjendt, som Frederik den Andens i sin Tid var kjendt i Tydskland. Men kom man saa nærmere til at tale om Fries — og det gjorde man naturligviis altid — kunde jeg være ligesaa sikker paa at mødes med Udraab som: »En stålig lång karl, den Fries!« — »En ofantlig snäll och hygglig karl är gubben Fries!« osv. osv.; thi enhver Svensker veed, at Elias Fries er en af de Mænd, som sprede Glands over hans Fædreland, og enhver Svensker veed tillige, at en saadan Mand skylder man noget mere end en kold Tak, skylder man i det allermindste en varm og levende Interesse. Derfor kunde jeg ogsaa være vis paa, at, saasnart jeg kom frem med hans Portrait, gik det fra Haand til Haand, Selskabet rundt; thi vel havde man seet det mangfoldige Gange før, eiede det vel endogsaa selv, men min Photographi var nu den allernyeste Udgave af Manden, og den medbragte altsaa de allernyeste og paalideligste Efterretninger, om og hvorvidt de kjære Træk i nogen Maade havde ændret sig. Det er denne Photographi, som idag pryder „Illustreret Tidende", og for hvilken jeg altsaa haaber, at dens Læsere ville vide mig Tak, saameget mere, som Fru Fries er fuldkommen enig med mig i, at det er den bedste af de mange, vi have af hendes Mand.

Forøvrigt er det naturligviis fuldkommen sandt, at Fries er »en stålig lång karl«; han er omtrent sine fire Tommer over tre svenske Alen, det vil sige, hans Høide er paa det allernærmeste tre danske Alen; og skjønt han langt snarere er spinkel end svær, skjønt han den meste Tid af sit Liv har været svagelig og nu begynder meget stærkt at ældes, bærer han dog endnu sin »ståtliga« Skikkelse i dens fulde Høide, uden at være krumbøiet enten af Aar eller Sygdomme. Og ikke mindre sandt er det, at han er »en ofantlig snäll och hygglig gubbe«; man finder sig hyggelig tilmode i hans Huus og i hans Nærhed; thi den venlige, livlige Gubbe spreder Hygge og Velvære trindt omkring sig. Man kunde fristes til at gjætte, at han har lært sin Venlighed af alle de smaa Blomster, der voxe langs med Femsjøernes Bredder, og sin Livlighed, sin Spøg, sin Snaksomhed af disses evigrislende Bølger.

Men — jeg skulde jo her meddele nogle Træk af Elias Fries' Liv, og jeg gaaer til Texten, ikkun forudskikkende, at flere Undersøgelser have bragt ham til at mene, at hans Navn og Slægt nedstamme fra Friserne paa Sønderjyllands Vestkyst, hvorimod hans Lærer Agardh jo meente at nedstamme fra Aagaard i Nørrejylland. Begge skulde de altsaa hente sine Aner fra Jylland. Hvorom Alting er, og ihvor saa Vuggen gik for Slægten Fries — den har dog allerede længst en tohundredaarig Indfødsret i Sverig, og maaskee derover.

I Smaaland, som allerede af Botanikere havde frembragt baade Linné og Thunberg (det gaaer dog maaskee an at nævne disse to Navne ved Siden ad hinanden, skjøndt den skikkelige Thunberg efter Wahlenbergs Paastand tilstrækkelig stemplede sig som en uægte Discipel af Linné, „da han døde om Sommeren", hvad ingen ægtefødt Søn af Linné nogensinde har indladt sig paa) — men i den allervestligste Deel af Smaaland, lige paa Grændsen af Halland, imellem Nisaa og Lagaa, ligger Kirkebyen Femsjø, der har faaet sit Navn af de fem større Søer, som omgive Kirken. Den ligger i Vexiø Stift og Jønkøping Len (Vestbo Herred), men henved atten danske Miil baade fra Vexiø og Jønkøping, hvorimod den knap ligger sex Miil fra Halmstad i Halland. Sognet er et af de allermindste i Smaaland (1855 talte det kun 774 Indbyggere); og desuagtet sad Provsten Theodor Fries der i syvogfyrretyve Aar som Præst. Han var i flere Henseender en mærkelig Mand. At han var sine fulde tre danske Alen høi samt svær og stærk derefter, var ikke det mærkeligste ved ham; heller ikke det, at han var en nidkjær og alvorlig Præst, thi af dem have vi Gud skee Lov flere; men han var en Mand med Kundskaber, Liv og Interesser. Og sine Interesser havde han navnlig kastet paa to Ting: Botaniken og — Latinen! Latinen elskede han over alle Ting, og i Hjemmet brugte han aldrig andet Sprog. Selv sin Hustru lærte han Latin, og Sønnen lærte at tale Latin, inden han kunde tale Svensk; han vovede heller ikke at tale andet Sprog med Faderen. Ja endnu den Dag i Dag findes der flere Bønder i Femsjø Sogn, som i sine unge Dage have tjent hos »gamle Prosten«, og som med Stolthed mindes en Mængde latinske Gloser, de i Tjenestetiden lærte af ham. Med sine Bønder kunde han imidlertid ogsaa tale svensk, og „den stærke Provst i Femsjø" var vidt og bredt netop ligesaa kjendt for sin Jevnhed og Godmodighed, som for sin Størrelse og Styrke.

Eneste Søn og eneste Barn af denne Fader var **Elias Magnus Fries**, født i Femsjø den 15de August 1794. — Egnen om Femsjø er gold og øde: den bestaaer af mørke, eensformige Skove, vilde Bjergaase, store Søer og vidtstrakte Kjær. Man kalder det vanligviis en styg, en „fuul" Egn, men Olbingen siger desuagtet, at denne Krog af Verden synes ham smilende fremfor enhver anden (»absconditus hic terrarum angulus praeter ceteros nobis arridet omnesque aetatis juvenilis caritates amplectitur«). Af jevnaldrende Drenge havde han jo rigtignok slet ingen at omgaaes med, men ligesom Linné blev han tidlig af sin Fader ført ind i Naturens Stu-

dium, og i Naturens stille Skjød fandt han en talrig Kreds af Venner, »hvilka ej sedan svikit honom, men städse förblifvit trogna«. Paa næsten alle sine botaniske Vandringer blev han trolig ledsaget af sin Fader, der efter Evne lettede Barnets Stræben og altid var hans kjærligste (»indulgentissimus«) Veileder; derfor kjendte han alle de mærkeligste Planter i sin Egn, inden han endnu var tolv Aar gammel.

I hans Fødeegn fandtes der kun faa phanerogame Væxter (Phanerogamer kalder man som bekjendt Blomsterværterne, i Modsætning til Kryptogamerne, ɔ: de blomsterløse Væxter); derfor drev Videbegjerligheden ham tidlig til at undersøge og studere de lavere Væxter: Laverne og Svampene, hvilke han fandt i en saa meget rigeligere Mængde. Det var 1806, han var dengang netop tolv Aar gammel, at han med sin Moder var gaaet i Skoven at samle Bær; da fandt han en udmærket stor Pigsvamp (»Hydnum coralloides«), og den var det egentlig, som ganske særlig opmuntrede ham til at lære Svampene at kjende. Han vilde undersøge sit Bytte, men havde kun Veiledning af en eneste svensk Bog: Liljeblads „Svensk Flora“. Her stødte han strax paa Ordet »lamella« (den bløde Frugtskal), som han endnu ikke kjendte. Dette pinte ham, men da hans Fader kort efter gik en Tour med ham, spurgte han: »Dic, pater! quid est lamella?« og saasnart han havde faaet Svaret: »Lamella est lamina tenuis,« fandt han ikke alene Udtrykket betegnende, men kunde næste Dag finde Rede i sin Bog. Ethvert Skridt var ham dog besværligt, thi kun den mindste Deel af de Svampe, som han fandt i Egnen, fandtes i Bogen, hvorfor han selv maatte føre dem ind i Systemet og give dem selvlavede Navne. Linné havde for længe siden sagt, at „til Skam for Videnskaben ere Svampene endnu et Chaos;“ men ligemeget havde det hjulpet, og de laae endnu i det samme Chaos som i Linnés Dage: ingen af hans talrige Disciple havde havt Mod til at gaae udenfor de Veie, Mesteren selv havde banet; ikkun dem vare de vedblevne at holde ordnede og pudsede. Mon det var, fordi de altfor tydelig mindedes og bogstavelig opfattede hans Ord om Svampene, naar han kalder dem »ett ströfvande pack, som röfvar hvad Flora lemnet, då hon går i vinterqvarter om hösten?« — Imens var Elias kommen i Vexiø Skole, men denne blev lukket 1808 under de mange Krige, som Sverig dengang førte, og atter maatte han tilbringe et Aar i Hjemmet. Han begyndte da atter at studere, beskrive og navngive sine Svampe, hvormed han vedblev, da han var vendt tilbage til Skolen; og inden han som Student forlod Gymnasiet, kjendte og adskilte han allerede henved firehundrede Arter af Svampe.

1811 forlod han Gymnasiet i Vexiø. En naturlig Tilbøielighed drog ham til Upsala Akademi, som var det gamle Sæde for Botanikens Studium i Sverig, men alle Gymnasiets Lærere advarede ham eenstemmig mod Upsala, dets Schellingianisme og Phosphorisme — og med alle sine Kammerater maatte han gaae til Lund. Hans Kammerater, der fra Smaalands Bjerge bleve omplantede i det flade og taagede Skaane, meente fast alle, at de vare nedstødte i Underverdenen; han selv derimod syntes snart, at han ret var kommen i Himmerig, saa mange nye Planter fandt han. Og saa det store Universitetsbibliothek! I dette savnedes jo vistnok de allerfleste egentlig mycologiske Bøger, men ingen, som havde kæmpet med færre Vanskeligheder end han, kunde dog tænke sig den Vellyst, med hvilken han dvælede i Bibliotheket, saa tidt og saa længe det kun var aabent. Her fandt han Flora Danica, Jacquins Bøger, Buxbaums Tavler osv. osv.; men fremfor Alt fandt han i Lund tvende Botanikere, den ene i sin Nedgang, A. J. Rezius, den anden i sin Opgang, C. A. Agardh, og begge omfattede ham strax med særligt Venskab og Velvillie. Af Agardh laante han »Persoonii Synopsis Fungorum«, som han formelig slugte, og af Rezius »Albertini Conspectus Fungorum Agri Niskiensis,« af hvilken Bog han hentede mere Kundskab end af nogen anden. Men ingen Svamp studerede han dog udelukkende af Bogen: enhver undersøgte han selv og bestemte dens Plads ifølge egen Undersøgelse. Ogsaa Kjøbenhavn og dets Bibliotheker besøgte han flittig, og i Aarene 1813—23 gik der ingen November Maaned, uden at han jo stadig gjestede disse; men med hvilken Kjærlighed han endnu tænker tilbage paa Kjøbenhavn og dens Skatte, turde det være mig tilladt at godtgjøre ved et eneste lille Træk: i Stockholm modtog jeg forleden et Brev fra ham, dateret: »Upsala d. 27 Aug. 1862, jemt 50 år på dagen efter mitt första besök i Kjöbenhavn« (thi han skriver virkelig saaledes og ikke det forvredne svenske Køpenhamn). Med hans første Besøg i Kjøbenhavn begynder paa en Maade en ny Tidsregning for ham, og han har nu holdt sit Jubilæum. — I Kjøbenhavn udkom ogsaa hans første Skrift: »Observationes mycologicæ, præcipue ad illustrandam Floram Scanicam« (to Hefter, 1815—18), og det hos en kjøbenhavnsk Boghandler.

Aaret 1813 var ualmindelig frugtbart paa Meteorer og paa Regn; det bragte ogsaa en ualmindelig rig Høst af Svampe. Ivrig beskæftiget med Forarbeiderne til den philosophiske Grad, droges han da idelig fra Homer til sine Svampe og tilbage igjen. Endelig maatte han gribe en fast Beslutning og tildele dem begge deres bestemte Timer. Saa tog han 1814 Magistergraden med Hæder, og samme Aar, kun tyve Aar gammel, ansattes han som Docent i Botaniken ved Universitetet. Nu kunde han med god Samvittighed hengive sig til Planternes Studium i Almindelighed, til Svampenes i Særdeleshed. Hans første lille Skrift have vi allerede nævnet. Samtidig gjorde han Bekjendtskab med Swartz, som havde lagt Grunden til det mykologiske Studium i Sverig, „det fortræffeligste og ædleste Menneske, jeg nogensinde har kjendt.“ Paa Swartz's Opfordring skrev han sin »Monographia Pyrenomycetum Sueciae«, hvilken han 1816 forelagde Videnskabernes Selskab i Stockholm. En Mængde lignende Smaaskrifter overspringe vi, men sine Studier fortsatte han med aldrig svækket Flid. Hvert Aar saae ham paany gjennemsøge Smaalands, Skaanes, og de nærmeste Landskabers Skove. Han brændte visselig af Begjerlighed efter at gjøre langt længere Udflugter, ogsaa udenfor det snevrere Fædrelands Grændser, men hans Fattigdom forbød ham at foretage dem paa egen Bekostning, og offentlige Stipendier var der i hine Dage ikke at tænke paa at faae. Altsaa naaede han kun saa langt, som hans egne Been kunde bære ham: han maatte holde sig til de nærmere, de kjendte Egne, hvor det aarlige Udbytte imidlertid var heelt ulige, alt efter Veirligets Beskaffenhed. Let tilbeens og med en kraftig, en uforstyrret Sundhed kostede det ham dog ikke meget at tilbagelægge en fem, sex Miil daglig; men da han 1824 gjennemstrøifede det midterste Sverig, maatte han engang i Roslagens Skær udholde en heel Dags Regn og Storm i aaben Baad, hvoraf Følgen blev en Sygdom, som varede et fuldt Aar. Han havde endog tabt alt Haab om atter at blive frisk, og som et sidste Farvel til sin kjære Fødebygd udarbeidede han paa Sygesengen »Stirpium Agri Femsionensis Index« (Lund 1825), ligesom han dikterede en god Ven, N. O. Ahnfelt, »Systema Orbis Vegetabilis« i Pennen. Ungdommen seirede imidlertid over Sygdommen, seirede idetmindste foreløbig og deelviis, og „i Høsten 1825 levede jeg atter op til de mylrende Svampe“. Ja sine Udflugter fortsatte han endog hele Vinteren for saaledes at studere ogsaa de Svampe, som hidtil havde været mest forsømte. Samtidig tilsendte man ham fra alle Verdens Kanter en Mængde af Svampe, som han undersøgte, ordnede og beskrev.

Thi hans Studier og Skrifter havde allerede gjort ham berømt, om han end ikke endnu havde modtaget det Kjendingsnavn, der senere blev givet ham: »Den skarpsinniga vetenskapsmannen med det poetiska barnasinnet.« — Persoons Methode havde dog længst ikke tilfredsstillet ham, og 1816 havde han begyndt at slaae en ny Vei ind, mens hant og hele sit møisommelige Studium op fra ny af og underkastede alle Arterne en fuldstændig ny og omhyggelig Prøve. Desværre vare Mikroskoperne endnu dengang høist ufuldkomne, saa de finere Dele af Planterne var det ikke muligt at underkaste en tilstrækkelig nøiagtig Undersøgelse. Ligefuldt vakte 1ste Hefte af hans »Systema Mycologicum, sistens Fungorum Ordines, Genera et Species etc.« (udkom 1820, skjøndt Forlæggeren lod sætte 1821 paa Titelbladet) ei blot almindelig Opsigt, men gjorde ligefrem Epoche i Videnskaben og udgjorde i lang Tid Grundlaget for alle Forskninger i denne Green af Videnskaben. Før Fries havde Ingen vovet at ordne den uendelige Masse af Former, som findes i den laveste Planteverden, ja Ingen havde engang prøvet derpaa; ligefuldt var Literaturen umaadelig, da den Første den Bedste havde beskrevet de Arter, han fandt, og raskvæk givet dem nye Navne uden at bryde sig om den ældre Literatur, i hvilken de mulig allerede maatte findes beskrevne. Men efterat Fries i Naturen havde seet og undersøgt et større Antal Arter og Former end nogen Anden, paatog han sig dette Herculesarbeide, om hvilket han i Fortalen til sin »Epicrisis Fungorum« med beskeden Selvfølelse siger, at „det har kostet mere Arbeide og Møie, end Nogen kan forestille sig eller troe.“ Det var i hans allerede nævnte »Systema Mycologicum«, at han udførte denne Gjerning, og af dette hans ældste Hovedværk udkom 2den og 3die Deel i Aarene 1822—29. Hele Systemet hviler paa morphologisk og reflexiv Grund, medens hans Forgængere kun toge Hensyn til det ydre Udseende, og ved at opdage og benytte flere Eiendommeligheder, som hidtil enten vare aldeles ukjendte eller oversete, blev det ham muligt at ordne og beskrive Svampene saaledes, at det siden kostede langt mindre Besvær at bestemme dem end de øvrige Kryptogamer. — Ligesom med Svampene havde han tidlig beskæftiget sig med Laverne (»Lichenum Diatome nova«, Lund 1817; »Lichenes Sueciae exsiccati«, sstds 1818 o. flg.; »Schedulæ criticæ de Lichenibus Sueciae«, sstds 1824—25), ja de havde vel endog ligefra Drengeaarene af været ham de kjæreste af alle Planter. Lavarterne vare visselig tidligere behandlede af Mangfoldige i det Enkelte, men uden nogen indre fast theoretisk Grund og uden noget Sambaand med deres Frænder, saa hele Bygningen ludede mod Fald. Ogsaa deres Studium havde Fries i sine Skrifter søgt at reformere. Da fremstode Tydskerne Meyer og Wallroth med Bulder og Brag, og deres Mening var det at kaste alt det Staaende overende. Fries helligede da atter (1826—27) Laverne et særligt og omhyggeligt Studium, fortsatte sine »Lichenes Sueciae«, udgav sine »Novæ Schedulæ« og udarbeidede sin »Lichenographia Europaea«, der i tyve Aar og derover gjaldt som Hovedværket i hele Lavliteraturen, som Slutstenen paa et langvarigt, under de møisommeligste Kampe med Forholdene gjennemført Arbeide, indtil nu nylig Mikroskopet ogsaa i denne Deel af Botaniken har aabnet Udsigter og Indsigter, som Ingen hidtil anede. — Allevegne optraadte han som Mægler imellem de ældre og nyere Anskuelser og fremstillede i sine samtidig udgivne »Fundamenta Lichenologica« objective Grunde for Videnskabens Behandling, hvilke han i selve Lichenographien gjennemførte i den mindste Detail. Herfor lønnedes han af Videnskabernes Akademi med den store linnéske Guldmedaille; til Kundskab om Laverne ere vel hans »Lichenes Sueciae exsiccati«, med hosfølgende »Schedulae criticae«, noget af det Ypperste, man i denne Retning eier. — Men hverken Laverne eller Svampene lod han hvile efter den første og anden Bearbeidelse. Han tog stadig sine Studier op paany, og 1832 og 1844 begyndte han sine Bearbeidelser fra ny af, idet han atter gjennemstreifede Skovene baade Sommer og Høst, lod Bøger være Bøger og studerede selve Gjenstandene i den levende Natur. Paa denne Maade bleve »Epicrisis Systematis Mycologici« og mange flere Arbeider til, og man kan vel nok sige, at „knap noget andet botanisk Værk støtter sig paa mere udholdende og ihærdige, i selve Naturen fortsatte Jagttagelser, eller paa et fuldstændigere og flittigere Studium af Literaturen lige fra de ældste Tider.“

Af hans mærkeligere Skrifter have vi allerede nævnet »Systema Orbis Vegetabilis«, i hvilket han særlig nedlagde sine botaniske Grundanskuelser eller det bekjendte »Friesiska naturliga systemet«. Sit System fremstillede han endvidere i Udkast i »Flora Scanica«, i »Flora Hallandica« osv. Han havde paa egen Bekostning atter og atter gjennemreist disse Egne, og Ingen kunde derfor som han skildre det sydlige og vestlige Sverigs Planteverden, den høiere med den lavere, eller paavise Forskjellen mellem den og det østlige Sverigs. I sine Novitiae Florae Svecicae« har han dernæst ikke alene paaviist en stor Mængde Væxter, hvis Forekomst i Sverig hidtil var ukjendt, men særlig beskrevet alle de mærkeligere og vanskeligere Slægter, saasom Flodnaboen, Rosen, Violen, Høgurten, Bregnen, Mynten, Pilen osv. — »Botaniska Utflygter« (Upsala 1843) høre vistnok ikke alene til hans Hovedværker, men til hans mest læste Hovedværker. Han har her i to Bind populaire Afhandlinger godtgjort, at han ikke alene kan skrive Latin, men ogsaa Svensk, og skrive Svensk saaledes, at det er en Lyst at læse det. De ere da ogsaa oversatte paa flere fremmede Sprog, og sagtens var det dem og hans kjendte Veltalenhed, der 1847 gave ham Plads i Svenska Akademien, hvor han er »En af de Aderton«. — Til en heel Flora Scandica har han gjort mangeaarige Studier, og som et Forarbeide hertil maa hans »Herbarium Normale« betragtes. En nærmere Udførelse af Opgaven er hans »Summa Vegetabilium Scandinaviæ« (Sthlm og Leipz. 1846). For den fulde Sandhed kunne vi jo vel ikke indestaae, men man har idetmindste i fuld Alvor fortalt os, at hans mangeaarige Studier skulle have sat ham istand til at godtgjøre, at Eideren ikke alene danner den historiske og politiske Grændse mellem Norden og Tydskland, men at den tillige danner en naturlig botanisk Grændse mellem en nordisk og en tydsk Flora. — Af den Mængde Skrifter, han har udgivet, skulle vi endnu kun nævne et Par med et reent practisk Formaal. Saaledes udgav han 1821 »Om Brand och Rost på Säd«, 1836 »Anteckningar öfver de i Sverige vexande ätliga Svampar« og samme Aar »Om Pilplanteringar och deras vigt för Landthushållningen«. Navnlig vakte Afhandlingen om de spiselige Svampe stor Opmærksomhed, og den turde i statsoekonomisk Henseende maaskee allerede have faaet og fremdeles kunne faae langt større Betydning, end Forfatteren nogensinde selv anede. 1860 udgav han derfor ogsaa et nyt og større Billedværk: »Sveriges ätliga och giftiga Svampa«, der vakte ikke ringe Bevægelse. — »Äro Naturvetenskaperna något bildningsmedel?« er Titelen paa et Stridsskrift, som han udgav 1842, og hvis Svar vi vel ikke behøve at angive. Dog — — jeg er bange for, at jeg allerede har opopregnet altfor mange af hans Skrifter, skjøndt jeg er vis paa, at jeg endnu ikke har opregnet alle de vigtigste. Jeg mener dog, at jeg har nævnet nok til at antyde hans videnskabelige Frugtbarhed og Betydning, og — en Ende maa der jo være paa enhver Ting!

Fra hans videnskabelige Virksomhed skulle vi altsaa vende os et Øieblik til hans borgerlige.

Docent ved Lunds Universitet var han jo bleven 1814, inden han endnu havde naaet Myndighedsalderen. 1819 blev han derpaa Adjunct i Botaniken, hvilken Post blev oprettet for ham personlig, og 1824 fik han Titel af Professor. Allerede forinden havde han jevnlig maattet gjøre Tjeneste som Professor, da den virkelige Professor, den allerede nævnte berømte Agardh, hvert Øieblik havde Forfald, deels naar han laa ved Rigsdagene, deels paa Grund af Reiser og andre Forretninger. Som vi have seet, var Fries samtidig en virksom Forfatter og grundede som saadan sin videnskabelige Anseelse. Men i oekonomisk Henseende vare hans Udsigter alt Andet end lyse, da han først efter tolv Aars Tjeneste ved Lunds Universitet opnaaede at faae Løn, og det en Løn, som han hverken kunde leve eller døe af. — Imidlertid, Løn fik han dog tilsidst, og 1828 blev han desuden botanisk Demonstrator. Samme Aar fik han et Stipendium af Staten til at overvære Naturforskernes Møde i Berlin. Ved denne

Leilighed saae han en Deel af det nordlige Tydskland samt Berlins Museum, hvoraf Virkningerne det følgende Aar kjendtes i hans »Eclogæ Fungorum«. — Men, som det syntes, var der lange Udsigter til, at han kunde komme frem ved Lunds Universitet, og ved Upsalas vare Udsigterne igrunden ikke meget lysere. Her fandtes der rigtignok to Professorater i Botanik: det linnéske (under det medicinske Facultet; skulde omfatte hele Naturhistorien samt Pharmakognosien, Diætetiken osv., men var næsten blevet udelukkende botanisk og havde da ogsaa den botaniske Have under sig) og det borgstrømske (opkaldt efter sin Stifter; hørte under det philosophiske Facultet). Dette sidste, som egentlig havde Agronomien og den practiske Botanik til sine Gjenstande, var i Tidernes Løb ligeledes blevet reent botanisk, for saa vidt som dets Bestemmelser gjorde det muligt at faae en Botaniker til at overtage det; thi Stifteren havde udtrykkelig bestemt, at, hvis det søgtes af en Vermlænding, skulde en saadan altid foretrækkes for alle sine Medsøgende; og denne Bestemmelse havde i Forbindelse med den daarlige Løn gjort Professoratet foragtet af alle de øvrige Professorer. — Universitetscantsleren, Kronprinds Oscar, fandt det imidlertid uforsvarligt, at Fries ikke fik en Plads med nogenlunde passende Løn. Derfor fik han den daværende borgstrømske Professor Sillén til at modtage et Præstekald i Vermland; derpaa blev der lagt samme Løn til dette Professorat som til de øvrige, hvorimod Bestemmelsen om Vermlændingernes Fortrinsret ophævedes; og 1834 blev den fyrretyveaarige, berømte Fries kaldet til det saaledes omændrede borgstrømske Professorat, hvorpaa han 1835 flyttede til Upsala. Men neppe havde han forladt Lund, før Agardh valgtes til Biskop i Karlstad, og øieblikkelig modtog Fries et Brev, undertegnet af hele Lunds Studentcorps, hvori man paa det indstændigste bad ham søge tilbage til Lund. Da dette hørtes i Upsala, sendte dettes Studentcorps ham en Deputation med Anmodning om, at han endelig maatte blive, og da han »efter den svåraste strid, jag haft att bekämpa«, besluttede sig til at blive i Upsala, hilste Upsala Studenter ham strax med en Sang og et Leve. — Flytningen til Upsala maatte imidlertid betydelig formindske hans literaire Virksomhed, paa Grund af den store Mængde Forretninger, der fulgte med Professoratet, hvortil kom hans vaklende Sundhed. Thi efter Touren i Roslagens Skær (1824) maatte han lige indtil 1860, da, mærkværdig nok, hans Sundhed betydelig bedrede sig, jevnlig tilbringe Trediedelen eller vel endog Halvdelen af Tiden i Sengen. Det er næsten ubegribeligt, at han under saadanne Forhold aarlig og stadig kunde udgive nye Skrifter, men en stor Deel af dem maatte han ogsaa paa Sengen dictere sine Sønner og Døttre. — Endnu en Mængde andre Omstændigheder afknappede hans Arbeidstid; saaledes var han Medlem af Comiteen for de nye akademiske Statutter, af Comiteen for „Ecclesiastikstatens" Pensionsvæsen, af Bestyrelsen for Ultuna Landbrugsskole lige fra dennes Oprettelse af, osv. osv. Endelig var han Universitetets Rigsdagsmand under Rigsdagene 1844—45 og 1847—48. Paa Rigsdagen, hvor han imidlertid neppe saa ganske havde hjemme (dertil er han altfor naiv, for lyrisk, for umiddelbar og barnlig en Charakteer), interesserede han sig især for Spørgsmaal, som angik Underviisningen og Landbruget; men ogsaa i andre Sager optraadte han med Liv og Varme, og i Sagen om den lige Arveret kunde Kvinderne ikke finde nogen ivrigere Talsmand end ham. Det var hans urokkelige Overbeviisning, som det er endnu, at, »om olikhet i arf bör ega rum, så böra döttrarne ärfa dubbelt mot sönerna, ty den gosse, som ej hjelper sig sjelf, är intet arf värd, under det att de stackars flickorna nu knappt hafva det möjligt att hjelpa sig fram här i verlden.« Vi have tilfældigviis fundet dette hans egne bogstavelige Udtryk for hans Overbeviisning, og have ikke villet omskrive det.

1850 døde Professor Gøran Wahlenberg, den linnéske Professor, en høist udmærket Videnskabsmand, som dog længst havde overlevet sig selv. Den naturvidenskabelige Underviisning i Upsala blev da ordnet saaledes, at der oprettedes et nyt Professorat i Zoologi, og Fries overtog heelt og holden Botaniken, medens der i det medicinske Facultet oprettedes et Professorat i medicinsk Chemi, Pharmakologi osv. Ved samme Leilighed overtog Fries tillige den botaniske Have, og Ingen skal vistnok kunne gjennemvandre dennes uhyre Areal, uden i høieste Maade at forbauses over, hvad Fries har været og er i Stand til at udrette med den jammerlige Bevilling — 1500 Rdl. dansk — som han aarlig har til Havens Vedligeholdelse, dens Udsmykkelse og dens Forsyning med bestandig nye og sjeldne Planter. Inspectionen over botanisk Have beholdt han da ogsaa, da han 1859 paa Grund af Alderdom tog Afsked fra Professoratet med Bibehold af hele sin Løn som Pension.

1839 blev han Ridder af Nordstjernen og 1847 af Danebrogen samt 1858 Commandeur af Nordstjernen. For „den smålandske Nation" ved Upsala Universitet var han Inspecteur 1840—50 og 1853—58. Ved Naturforskermødet i Kjøbenhavn 1847 var han Ordfører for den botaniske Section, og ved det i Stockholm 1851 var han hele Mødets Ordfører. At han er en af de Atten i det svenske Akademi, have vi allerede nævnet. Desuden er han Medlem af saa mange indenlandske og udenlandske lærde Selskaber, at hverken han selv eller nogen Anden veed Rede paa dem. »Svenskt biografiskt lexikon« opregner (i Hovedværket og Supplementet) en Snees saadanne og noget paa den anden, men er lige langt fra Fuldstændigheden. Her skulle vi aldeles ingen Opregning indlade os paa. Men hvad Fries selv stedse har skattet som sin største Lykke og største Udmærkelse, det er det Forhold, hvori han altid har staaet til Studenterne, et Forhold af gjensidig Kjærlighed og Agtelse. Derfor, og da han desuden, mere end almindeligt er, har Ordet i sin Magt, valgte de ham ogsaa jevnlig til Ordfører (»taleman«), og ved det store Studentmøde i Upsala 1856 var det saaledes ham, der paa Upsalastudenternes Vegne maatte hilse deres Gjester. — Nu lever han et stille og roligt men altid virksomt Liv for sin Videnskab, og „den første Kjærlighed" vaagner stadig paany. Derfor ere Svampene nu atter hans kjæreste Sysselsættelse, hvad enten saa Erkebiskop Wingård havde Ret eller ikke, da han kaldte denne Kjærlighed »ett vetenskapligt medlidande, som med kärlek omfattar de lägsta och mest föraktade skapelserna.« — Ogsaa i andre Henseender er han en lykkelig Mand, da han siden 1832 lever i et kjærligt og lykkeligt Ægteskab med sin Ungdoms Brud, Christina Wieslander, som i et treviveaarigt Ægteskab har skjenket ham otte Børn, af hvilke rigtignok et Par ere døde. Men de to Døttre har han lykkelig gift i Upsala By, og den ældste Søn, Theodor Magnus, hvem mange af os ville mindes fra hans gjentagne Ophold her i Kjøbenhavn, og endnu flere fra hans Deeltagelse i det sidste Studentmøde, er ikke alene ansat som Adjunct i Botaniken ved Upsala Universitet, men er tillige sin Faders kyndige og kjærlige Medhjelper ved Bestyrelsen af den botaniske Have.

Elias Fries er længst en af de klareste Stjerner paa vort Nordens videnskabelige Himmel; nu er han tillige en af de hæderkronede Oldermænd i vort Samlag. Maatte hans Aften vorde lige saa lang og lykkelig, som hans Ungdom og Manddom vare virksomme og selvfornegtende, som hans Hæder er velgrundet og grundfast!

Fr. B.

J. L. Heibergs første trykte Digt.

Det kan muligviis have Interesse for En og Anden af dette Blads Læsere at kjende det første trykte Poem af en Digter, der siden fik en saa indgribende Betydning for den danske Literatur. Vel er det ingenlunde vor Mening, at ethvert Stykke Papir, hvorpaa en Forfatter har henkastet nogle løse og af ham selv ikke senere adopterede Linier, fortjener at opbevares som en literairhistorisk Skat; det er i det Høieste af Interesse for den ivrige Samler, men sjeldent for Literaturen. Alligevel kan et saadant Ungdoms- eller snarere Barndomsarbeide have en vis Affectionsværdi for dem, der elske Digterens Musa, og det er for dem, at vi her hensætte det første Digt, som den femtenaarige Johan Ludvig overgav til Offentligheden.

Det er skrevet i Anledning af hans Bedstefaders Død og findes i Kjøbenhavns Adresseavis for 1807, Numer 78. Digtet, der er underskrevet X. Y. Z., lyder saaledes:

„Ved Dispacheur Buntzens Død.

Luna, den hellige Mø, som trænger med matteste Straale
Gjennem de lange og hvide og sørgeligt hængende Tæpper,
Derpaa med forskende Blik betragter den roelige Olding,
Ak, som sover saa sødt, og som aldrig mere vil vaagne.
Luna! kjender Du ham og veed Du vel, hvem Du bestraaler?
Det er en Olding saa from og saa god, at Dikaiosyne
Tabte i ham den Skat, som aldrig maaskee hun gjenfinder.
Ak, han elskede Dig saa saare, Du hellige Luna!
Ofte i mørken Nat, i Kreds af fortroelige Venner
Sad han, den herlige Olding, og stirrede paa Dig, o Luna!
Dybt i den tavse Grav skal han hvile ved Siden af Hanne.
Roeligt og klart som hans Liv skal Lampen brænde i Graven.
Luna! bestraal da hans Grav, hvor han hviler ved Siden
af Hanne."

Dette er altsaa det første originale Arbeide af Heiberg, som vi kjende, men allerede Aaret i Forveien var han traadt frem for Publicum med en Oversættelse, idet han udgav „Skabelsen, oversat efter Ovids Forvandlinger I. vers 5-88. Kjøbenhavn 1806. Trykt hos Sebbelow." Da imidlertid denne Oversættelse af en af hans Yndlingsdigtere, med hvis Værkers Gjengivelse paa dansk Heiberg ogsaa senere har beskæftiget sig, ikke mere er i Boghandelen og ikke findes paa noget af vore offentlige Bibliotheker, er man ikke istand til at bedømme, hvorledes han har skilt sig ved sit Arbeide.

P. H.

Blandinger.

— Mexicos Befolkning indbefatter fem særskilte Folkefærd. Det første er Creolerne, de indfødte, hvide Aristokrater, som i lige Linie nedstamme fra Spanierne; deres Tal anslaaes til 300,000. Det andet er de, der velbehageligen ansee sig som Hvide, nemlig Ætlinge af spanske og indianske Forældre. Blandt dem findes ikke megen Rigdom; de søge sædvanligviis Erhverv som Officerer, Advocater, eller Civilembedsmænd. De nære en indgroet Modbydelighed for ethvert Slags Haandværk og danne det republikanske Parties Kjærne; Juarez hører til denne Afdeling, som regnes at være 800,000 Sjæle stærk. Det tredie er Indianerne, 4 Millioner i Tallet. De ere nu bragte i en høist ussel og slavisk Tilstand, leve i Landsbyer og dyrke Jorden; de tale endnu deres Forfædres Maal. Loven anerkjender vel ikke Slaveriet, men Indianeren er alligevel i Virkeligheden sin Arbeidsherres Slave; thi da den Løn, han faaer, er utilstrækkelig til at holde Livet vedlige, maa han laane hos Herren, synker dybere og dybere i Gjeld og kan arbeide til sin Død, uden at kunne komme ud af den. Det fjerde er Mestizerne, Blandinger af alle Afskygninger, under forskjellige Benævnelser; Afkom af en Indianer og en Neger kaldes Zambo, af en Hvid og en Negerinde Mulat, af en Hvid og en Mulatinde Terzeron, af denne og en Hvid Quarteron, og saa fremdeles. Det førstnævnte Slags er Landets Zigeunere, i Byerne kaldes de Leperos og deres Virksomhed indskrænker sig til at spille, drikke og øve mangehaande Udaad; kun enkelte træde ind i Hæren, eller tage Tjeneste som Tyende. Men udenfor Byerne vise de sig mere opvakte og ere baade stiftende og ivrige Medlemmer af de mange Røverbander, som hærje Landet. Mestizernes Tal angives til halvanden Million. Det femte Folkefærd er Europæerne, blandt hvilke Spanierne ere de mest fremherskende, omtrent 40,000 i Tallet; de Indfødte kalde dem Gachupinos, hvilket betyder at stikke med Hælene, efter de Sporer, som Landets Erobrere bare. Efter dem følge i Antal Nordamerikanerne, med Øgenavnet Gringos, Spyttere, derpaa Englænderne, Franskmændene, Tydskerne, Schweitzerne, osv., men i ringe Antal. — Hele Landets Folkemængde er ikke over 7 Millioner Sjæle.

— Den nysafdøde franske Marechal og Overstcommanderende i Lyon Castellane, var meget nøieseende i Tjenesten og havde snurrige Indfald; et Par af disse meddeles paa følgende Maade i et fransk Blad.

En Aften var der stort Bal hos Marechallen. Ved Midnatstide, netop som Orchesteret spiller en munter Vals, høres der pludseligt en anden Musik: Cavalleriets Trompetere blæse Appel udenfor Vinduerne. Der er ingen Tid at spilde; de tilstedeværende Cavalleriofficerer bukke for deres Damer, ile ud i Forværelset for at gribe deres Sabler, og styrte ned i Gaarden, hvor Hestepasserne allerede staae med deres opsadlede Heste. Escadronerne ere allerede formerede, Officererne sidde op. „Fremad Marche, Gallop!" — Der er ingen Fjender at øine, Byen er rolig; ikke et eneste Menneske sees paa Gaden; Mænd og Kvinder i Natdragt, opskræmmede af den uventede Larm, betragte med Undren den forbifarende Orkan, der bruser ud ad Porten. Den sætter over Grøfter og Aaer; en Bæk skærer dens Vei, Orkanen vader over den, men Vadestedet er dybt; Orkanen faaer vaade Fødder og finder, at Vandet er bandsat koldt. Fødderne blive varmede ved en ny Gallop. — Men ingen Ridetour er evig — denne varede tre Timer; imidlertid stræbte Kammeraterne af Infanteriet og de civile Herrer at bringe de andres Bortgang i Forglemmelse. Saaledes valsede Garnisonens Cavalleriofficerer den Nat. —

Skildvagterne havde Ordre til, ikke at svare Nogen paa Tiltale, hvem denne Nogen end var. En Aften seent aabner Castellane, som dengang var General, sit Vindue, og siger til Posten for Døren: „Det er ikke varmt." — „General, det er meget koldt." — „Vil Du have en Daler til at varme Dig med." — „Generalen er altfor god." — „Her er den." — „Tak, General!" — Næste Morgen kommer han ind paa Casernen: „Hvor er den Skildvagt, der stod Post for min Dør Klokken Elleve i Aftes?" — „Her, General!" — „Du har handlet mod Ordren, og talt, medens Du stod paa Post i Nat." — „Generalen tiltalte mig selv, jeg svarede blot." — „Jeg havde Lov at tiltale Dig, Du ikke til at svare. To Dages Arrest!" —

En Barbeer i Lyon havde engang, medens han ragede en Kunde, ladet sig forlyde med, at han, hvis han fik den slemme General Castellane ved Næsen, vilde skære Halsen over paa ham. Dette kom strax Generalen for Øre; næste Morgen rider han i fuld Uniform, fulgt af sine Ordonnantser, hen til Barberens Bod, stiger af, gaaer ind, sætter sig paa en Stol og siger: „Barbeer mig!" Barberen udstøder skjælvende nogle uforstaaelige Ord, men holder sig i ærbødig Afstand. Generalen buldrer da løs: „Barbeer mig, siger jeg, Du har villet skære Halsen over paa mig, her er den; men det lader til, at Du er bange for at flense i den!"

— Hertillands ere vi vel vante til Repræsentativer istedetfor klingende Mynt, men hinsides Atlanterhavet bydes de i Skikkelser, der neppe vilde vinde Indpas hos os. Saaledes fortælle Bladene, at en Dame i New-York fik følgende Gjenstande tilbage paa en Dollar: en Færgebillet, et Stykke Plaster, en Vognbillet, en Mælkebillet, en Slagters, en Bagers og en Urtekræmmers Pengetegn, en Brødbillet, et Tre-Cents Postfrimærke, et Een-Cents ditto, og en Isbillet, samt, som en Tilnærmelse til Skillemynten, en Penny — men den var falsk.

Arabiske Heste i Frederiksborg Stutteri.

Der har i de sidste Aar været en saa ivrig Discussion om Hestevæsenet iblandt Danmarks Hippologer og i de landoekonomiske Forsamlinger, og de modsatte Meninger ere blevne fremsatte og drøftede med en saa stærkt fremtrædende Lidenskabelighed, at vi maae frygte for, deels ikke at kunne sige noget Nyt i Hestesagen, deels at komme til at støde an mod Anskuelser, som deles af enkelte Partier eller Personer, dersom vi vilde ledsage vedføiede Tegninger af to af de til Frederiksborg Stutteri indkjøbte arabiske Heste med nogen udførlig Beskrivelse, og vi skulle derfor indskrænke os til nogle korte Bemærkninger, deels om Sagen i Almindelighed, deels om disse Heste i Særdeleshed. —

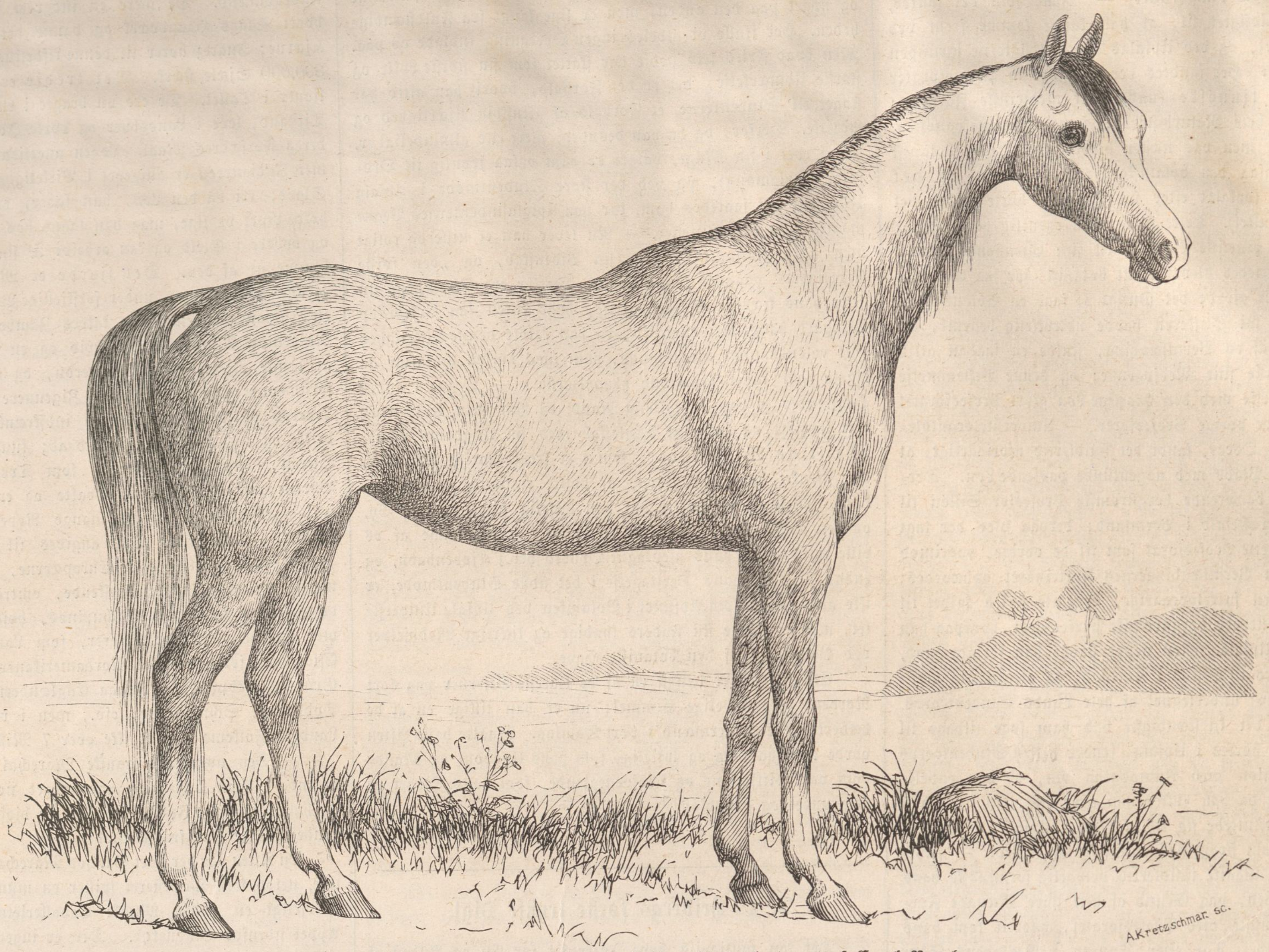

„Alma", arabisk Fuldblodshoppe i Frederiksborg Stutteri, tegnet af Carl Bøgh.

Det vil erindres, at der i den under 23de Januar d. A. vedtagne Lov angaaende Foranstaltninger til Huusdyr- og især Hesteavlens Fremme blev vedtaget (i § 9) at Frederiksborg Stutteri skulde udvides indtil 6 Hingste og 26 Følhopper af den gamle og opfriskede Frederiksborger Race, eller en Race, der staaer denne saa nær som muligt; og da Stutteriet langtfra besad saa mange Hopper, og det ikke var muligt her i Landet at finde saadanne, som kunde tilfredsstille Stutteriets Fordringer, besluttede man sig til at indkjøbe nogle Tillægsdyr i Udlandet, hvilke, som Følge af de paa Rigsdagen stedfundne Forhandlinger og i Henhold til den Kongelige Resolution af 19. Febr. d. A. om Oprettelsen af en Stuttericommission, maatte søges blandt Heste af meer eller mindre reent orientalsk Blod. Grunden til, at man har valgt den orientalske Hest til at ophjelpe Frederiksborg Stutteri er den, at den frederiksborgske Race fornemmelig er dannet af Orientaleren og skylder dennes ædle Blod sine væsentligste Egenskaber. Derimod har man aldeles ikke villet tillade Indførelsen af engelsk Fuldblod i Stutteriet, da Erfaringen allerede har lært, at Fuldblodet ikke kan bibringe Frederiksborg-Hesten de Egenskaber, man eftertragter hos den, men snarere synes at have indpodet den endeel af de Egenskaber, som ere eiendommelige for Fuldblodet, men ikke yndede her i Landet. Tidligere var Hovedhensigten med det frederiksborgske Stutteri den, først at være et Hofstutteri, dernæst at frembringe Landbeskelere, medens det nu er bestemt til at tjene som Middel til at lette Cavalliet en bedre Remontering; og naar man seer hen til de andetsteds og navnlig i Frankrig gjorte Erfaringer, hvor for Dieblikket næsten hele det lette Cavalleri er beredet med berberske Heste eller Heste med arabisk Blod, saa maatte man navnlig ledes til at søge den arabiske Hest, for ved Hjelp af den deels at producere gode Remonter paa Landets egne Hopper, deels at gjengive den degenererede frederiksborgske Race de Egenskaber, som ere gaaede tabte, saavel ved mange Aars Indflydelse af de climatiske Forhold, som ved de foretagne uhensigtsmæssige Krydsninger.

Til Opnaaelsen af dette Diemed er der iaar blevet gjort en Begyndelse ved Indkjøbet af nogle arabiske Heste, og det fra de Egne, hvor det maatte antages, at den arabiske Hest allerede var bleven noget acclimatiseret for de nordeuropæiske Forhold, nemlig fra det sydlige Frankrig. Der er der indkjøbt en treaarig Hingst og 3 Hopper, af hvilke den ene havde et Føl med sig. Det første af hosstaaende Billeder fremstiller Hoppen „Alma", født 1856 hos Grev Valady i Nærheden af Toulouse; dens Fader er „Scheik Zaadé", der er født 1844 i Orienten og kjøbt 1853 til de keiserlige Stutterier i Frankrig; dens Moder er Hoppen „Djebel Amour", som blev taget i Abd el Kaders Telt ved Erobringen af hans Smala, og var anseet for at være en af hans bedste og ædleste Hopper. „Alma" har medbragt sit Føl, „Mahoura", ½ Aar gammelt, der er faldet efter den i Orienten kjøbte arabiske Hingst „Karchane"; Hoppen er igjen bedækket af samme Hingst.

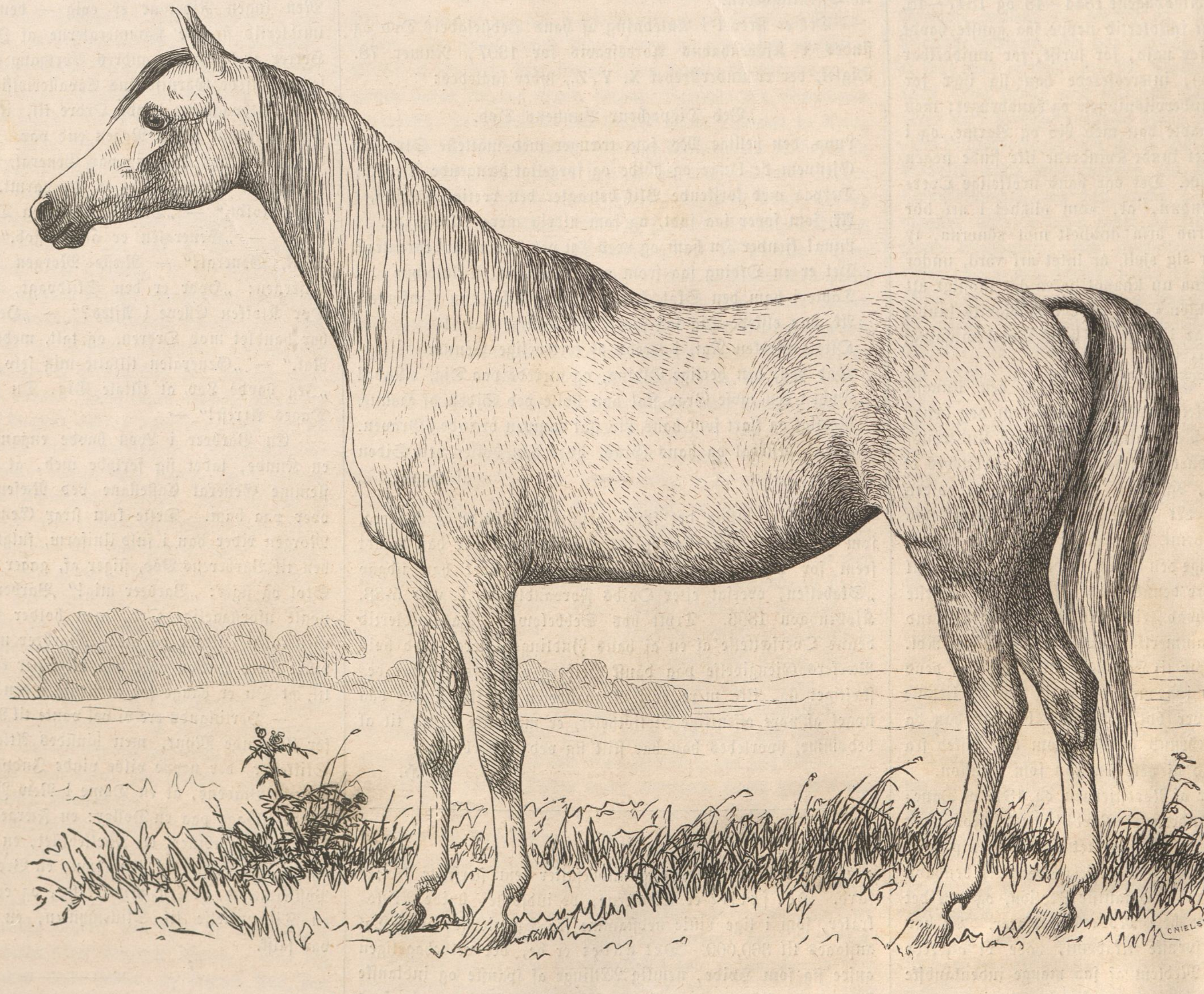

„Favorita", arabisk Fuldblodshoppe i Frederiksborg Stutteri, tegnet af Carl Bøgh.

Den anden Afbildning forestiller Hoppen „Favorita", som ligeledes er tillagt hos Grev Valady i 1858 af Hoppen „Marquise de Pompadour", der var en bekjendt Følhoppe i det arabiske Stutteri Pompadour, og Hingsten „Kouleli", der i 1850 er kjøbt i Orienten til de keiserlige Stutterier. — Begge ere af

Prospect af Halmstad, tegnet af G. Emil Libert.

graa Lød, og de frembyde begge den arabiske Hests Former og Egenskaber, i hvilken Henseende de have megen Lighed med den gamle frederiksborgske Hest og altsaa maae siges fortrinsviis at være Rideheste. De ere lidt over 10 Kvarteer høie, have et tørt, ædelt Hoved med store, udtryksfulde Øine; Halsen er vel ansat, let og velbøiet, Kroppen velsluttet, Brystet dybt, i Forhold til arabiske Heste i Almindelighed endog af betydelig Dybde, Krydset er kraftfuldt, Halen bæres smukt, Benene ere tørre og flade, Bevægelsen er udmærket let og fremskydende, og det er især, naar de sees i Bevægelse, at det ædle Blod skinner frem hos dem. Hingsten er endnu for ung, til at det med Sikkerhed kan siges, hvorledes den vil blive, men den er, ligesom Hopperne, af reent arabisk Blod.

Den tredie Hoppe, „Parade", er født 1849 i Stutteriet Pompadour af arabiske Forældre, og var Følhoppe der, indtil Stutteriet blev nedlagt. Den er endnu mere ædel og bærer et mere reent arabisk Præg end nogen af de andre; den er nu langt henne i Drægtigheden.

Naar man vil bedømme disse Heste, er det aabenbart, at de alene kunne bedømmes som Arabere af reent Blod, og at man ikke kan vente at finde Egenskaber hos dem, som kun kunne findes hos andre Racer. Spørgsmaalet maa derfor være, om de høre til de bedre af denne Race, og om de ville være istand til at meddele vore Heste de attraaede Egenskaber. Angaaende det første Spørgsmaal, da kan kun den have en begrundet Mening, som har noget Kjendskab til den arabiske Hest i det Hele taget, og med Hensyn til det sidste, da vil det vise sig, om de Erfaringer, man har gjort andetsteds, ville gjentage sig her.

At disse Heste ville finde en Deel Modstandere hertillands er aabenbart; for det Første hos dem, der kun ville engelsk Fuldblod; dernæst hos dem, der forlange, at arabiske Heste skulle svare til de Phantasibilleder, de have dannet sig om disse; dernæst er der den Mængde Hippologer, som ikke have været med ved Indkjøbet og derfor skulle lægge deres Sagkundskab for Dagen ved at kritisere dem, og endelig er der alle de, som holde paa stærke og føre Heste og ikke troe, at der ved hensigtsmæssig Benyttelse af arabiske Heste kan opnaaes noget Saadant.

Det foretagne Indkjøb er, som ovenfor sagt, imidlertid kun en Begyndelse; det vil, efter Sigende, blive fortsat næste Aar, naar Stuttericommissionen har udtalt sig om den videre Udførelse af Planen.

X.

Klædefabriken „Slotsmøllen" ved Halmstad, tegnet af G. Emil Libert.

Fra en Tour i Halland.

I.

Halmstad.

Naar den Reisende kommer nordfra gjennem den svenske Provinds Halland og har vendt Ryggen til den temmelig uinteresante lille By Falkenberg, færdes han gjennem et Landskab, der bliver kjendelig smukkere for hver Fjerdingvei, han kommer nærmere Nisaaens Dalgang. Deilige Bøgeskove omgive flere Steder Landeveien til begge Sider og ere er lange Strækninger, hvor man næsten troer at være forflyttet ud i Dyrehavens smukkeste Partier paa samme Tid, medens det hviler en vis original svensk Tone over det Hele. Endelig naaer man et temmelig høit Punkt, Toppen af en Bakke, der endnu den Dag idag bærer det ægte danske Navn Høielid og hvorfra man har en henrivende Udsigt over mægtige Skove, frodige Marker, gjennemskaarne af en mørkblaa Elv med mange Bugter, samt i Baggrunden Hallandsås og det terrasseformede Høiland ab Smålandsgrændsen til. Ved Foden af denne Bakke ligger Halmstad, Sædet for Provindsens „Landshöfding", en Stad paa nogle tusinde Indbyggere.

Halmstad er en overhovedet velbygget By og den har noget Hyggeligt, der tiltaler den Fremmede, paa samme Tid som den allerede ved visse ydre Tegn giver tilkjende, at den følger med sit fashionable og forfinede Aarhundrede. Den har forhen været stærkt befæstet (den egentlige Befæstning »efter det holländska sättet« daterer sig fra Aar 1598, da den bekjendte Architekt Hans v. Stenwinkel, den samme Mand, der byggede Uranienborg for Tycho Brahe, lagde den første Steen dertil), men paa et Par gamle, meget respectable Stadsporte nær er der ikke synderligt tilbage af hin ældre krigerske Storhed og Stolthed. Ligesaadan finder man kun faa Spor fra den danske Tid i Byens indre Anlægning og Bygningsart; man nævner et Huus, der skal være opført af Christian den Fjerde; det er muligt. Byen er flere Gange, ogsaa i nyere Tid, bleven hærjet og for en stor Deel ødelagt ved Ildsvaade den skylder disse Ulykkestilfælde, at den i sin nærværende Skikkelse har et ganske moderne Præg og snarere glimrer ved en vis Ungdommelighed, end ved en ældgammel Ærværdighed. Nisaaen, der løber gjennem Byen, giver den Liv og Røre. Dampskibene gaae næsten lige op til det vel indrettede Hotel, der er, om ikke Stadens Hjerte, saa dog et vigtigt Organ for dens verdensborgerlige Functioner. Nede ved Aaen ligger et meget net lille Tivoli, der næsten ikke mangler Andet, end en Lumbye, en Bazar og et Theater. Carrousel er der.

Halmstad er en vindskibelig By og den kan med Føie regnes med til de i oekonomisk Henseende ikke blot opblomstrende, men solide svenske Provindsbyer. Den har fremfor Alt Eet, der altid vil geraade den til Ære for den locale Industries Vedkommende, nemlig den Vallbergske Klædebfabrik „Slotsmøllen" tæt ved Byen. Fabriken brændte totalt ned for et Par Aar siden, men den er bleven nyopført fra Grunden af og i en næsten pompeus Stil, der fuldkomment svarer til Stedets Aner (det gamle Slot har nemlig fordum ligget der, hvor Fabrikens storartede Bygninger nu kneise.) Der fabrikeres her saavel finere som grovere Klædesorter, men Fabrikens største Omsætning er dog nok i Klæde for den svenske Hær. Etablissementet er grundet paa en meget stor Capital, og Værket har det Ry paa sig, at det drives med sjelden Dygtighed.

Forøvrigt har Halmstad een Berømmelse, der næstendeels er europæisk, i alt Fald skandinavisk i meget vid Forstand. Halmstadslaxen er bekjendt og søgt, fra Hasselbacken ved Stockholm til Bøytler og Nydberg paa Østergade. Vi vide ikke, om Lucullus havde den paa sit under alle Verdens Læskerheder bugnende Bord, men den store svenske Gastrolog Baron v. Wahrendorff forstod dens Værd og der er uden Tvivl ogsaa her i Kjøbenhavn ikke Faa, der besidde tilstrækkelig Indsigt i Kjøkkenets og Taffelets Æsthetik for øieblikkelig at kunne skjelne mellem en ægte Halmstadslax og en f. Ex. fra Randers. Det lader sig ogsaa neppe benegte, at Halmstadslaxen er og bliver noget i sin Art ganske Overordentligt, dog maa det tillades mig her at gjøre den historiske Bemærkning, at det Allermeste af hin berømte Lax slet ikke er fra Halmstad. „Halmstadslaxen" er et mere almindeligt Begreb og, for at være ganske oprigtig, mange ganske mærkværdige Halmstadslax ere fiskede i Laholmsaaen, endnu flere ganske halmstadske komme fra Falkenberg, og der er Tider paa Aaret, hvor man i selve Halmstad neppe kan opdrive en eneste Lax (ibetmindste ingen Nanglax), medens de nævnte mindre hallandske Byer kunne glæde sig ved en Rigdom deraf. Man paastaaer endogsaa, at der undertiden kommer megen „ægte Halmstadslax" paa Markedet fra den lille By Engelholm i Skaane, ja selv fra ubekjendte Steder via Bornholm, omtrent som ægte franske Handsker fra Bøhmen og Dry Madeira fra Vinbjergene ved Lübeck, men dette er lutter Skumleri; i ethvert Fald er det en daarlig Skjemt, der ikke skal bedrage en Mand med nogen Sands for det i Sandhed „Ægte og Veritable."

D. D.

Fra Reisen,

Sandhed og Digt af A. M. Glükstad.

(Slutning.)

III.

Jeg besøgte engang en god Ven, der skulde reise til Hamburg og Bremen, og som i den Anledning foretog storartede Forberedelser. Allerede da jeg var paa Gangen, hørte jeg ham declamere: „Mit, nebst, sammt, seit" osv., og han viste sig synlig saa ubehagelig berørt ved Forstyrrelsen, som en Astronom, der bliver afbrudt midt i en vanskelig Beregning.

„God Dag . . . Mit, nebst, sammt, seit . . . Sæt Dig ned! Schnee ist weiß, Pech ist schwarz . . . Der staaer Tobakken . . . Gras ist grün."

Overalt fløb Reisebøger og Kort omkring, Kofferter, Natsække og Tasker stode opstablede i malerisk Uorden. Paa Bordet laa en Bunke Papir beskrevet med store Bogstaver, der ved nærmere Eftersyn viste sig at være de uregelmæssige Verber, som han havde optegnet, naturligviis i det største, ubekvemmeste Arkformat, han kunde opdrive. Paa Hovedet havde han en strikket Reisehue, i Munden et Uhyre af en Pibe, og vandrede nu med stærke Skridt declamerende op og ned ad Gulvet.

„Udmærket Reisepibe, den røger to hele Timer . . . Der Apfel hängt am Ast, der Knabe ißt den Apfel." — „Naa, Du forbereder Dig da grundig, mærker jeg." — „Ja, det er temmelig nødvendigt, naar man ikke vil reise som en Nar . . . Schwinge, schwang, geschwungen; singe, sang, gesungen; springe, sprang, gesprungen . . . Gid Pokker tage de uregelmæssige Verber; Du mener vel, at naar Reisen ikke gaaer lige til Californien, saa kan man lade Fem være lige. Nei, Sagen er, der tør Ingen mærke, at man er Udlænding, ellers bliver man snydt . . . Lohn er Masculinum, men Sammensætninger Neutrum, f. Ex. das Fuhrlohn, das Botenlohn, das Macherlohn" . . .

„Ja, Dig vil man sikkert holde for en Indfødt." — „Læg Mærke til min Accent. Hvis Du ikke synes, at det er Tydsk, som jeg nu declamerer, beklager jeg Dig.

Deutschland, Deutschland über Alles,
über Alles in der Welt,
wenn es stets zu Schutz und Trutze
brüderlich zusammenhält
von der Maas bis an die Memel,
von der Etsch bis an den Belt.
Deutschland, Deutschland über Alles,
über Alles in der Welt!

At den Mundfuld var betydelig tydsk, maatte jeg indrømme, og da han paa eet Been kunde opregne Præpositionerne, der styre Accusativ, og dem, der styre Dativ, maatte jeg bøie mit Hoved i Ydmyghed. Han vidste desuden til Punkt og Prikke, hvor mange Kirker og hvor mange Jøder der gives i Hamburg, han vidste Tallet paa Cigarer og Mennesker, der aarlig udføres fra Bremen, han vidste, hvor mange Gjester der i Gjennemsnit besøge Bremer-Raadstuekjælderen daglig, og hvor mange tusinde Bancomark der aarlig omsættes paa Hamburgerbørs. Der gaves intet Panorama og intet Voxcabinet, ingen Sangerpavillon og intet Abetheater — han kunde prægtig sige, i hvilken Gade de laae. Resultatet af alle disse Grandskninger var ogsaa, at det Første, han bestilte hos Kelleren i Hamburg, da han spiste til Aften, var „eine Flasche Oel", og man bragte ham da ganske rigtig Olieflasken istedetfor Øl. Han kunde rolig sige, at han havde seet Alt, hvad der var at see paa Stedet, han travede om fra Morgen til Aften, og naar hans Been ikke længer kunde bære ham, jagede han afsted i Droschke. Vel forstod han sig kun saameget paa Myntvæsen, at han kunde skjelne Sølv fra Kobber; men Myntsamlingen maatte han dog betragte, og han maatte ind i den anatomiske Præparatsamling, uagtet han fik Ondt ved Synet. Han kunde vel ikke trænge ind i private Huse og betragte Tapeter og Meubler, Beboere og Skjødehunde; vel fattedes ham den ustatteerlige Gryde i Andersens Eventyr, der kunde fortælle, hvad der i hvert Huus vankede til Middag; men forresten lod han det ikke mangle paa nogen Anstrengelse, og han maatte være fuldstændig forkommen, naar han endelig gjorde Holdt for at vederkvæge sig med en Portion Ostern eller en Kopf Theewasser.

Tog denne gode Mand sig Verden nær, da tog en anden Herre sig den desletterе. Han havde ved Brændevinsbrænden i de gode Tider tjent sig en net lille Sum af et Par hundrede Tusind og fik pludselig, efter at han i en Menneskealder ikke havde været udenfor sin kjære Fødeby, den Idee at ville see Verden og besluttede derfor at valfarte til Paris for at see Napoleons Hat, for hvilken han altid havde næret et stille Sværmeri. Da han imidlertid ikke var nogen Ven af sproglige Studier eller af Anstrengelser i det Hele, tog han en anden gammel Kriblekrable paa Slæbetoug, der „forstod Sproget og forresten kunde være ham behjelpelig", og, hvad der var det Vigtigste, deelte hans Sværmeri for den lille Hat. Med Undtagelse af Synet, som Brændevinsbrænderen forbeholdt sig selv, overdrog han den Anden at høre, lugte, føle og smage for sig. Konstsamlinger var just ikke hans Passion. I Louvre var han engang, men skyede som brændt Barn Ilden. Han kjedede sig hjertelig ved disse Apolloer og Venus'er, „som ikke engang havde Klæder paa Kroppen." Det Eneste, der vakte hans Opmærksomhed, var en Statue af et Barn med en Gaas, eller, som han udtrykte sig, „Engelen, som kværker Gaasa." I Malerisamlingen spurgte han ved hvert Maleri, hvem og hvad det skulde forestille, og han gav sig først tilfreds, da en Landsmand, hvem han slemt plagede, gjorde ham begribeligt, at en nederlandsk Rytterfægtning var Slaget ved Stiklestad, og Murillos Madonna Dronningen af Saba; men disse to interessante Fremtoninger kunde dog ikke oftere lokke ham til Louvre. Naar vi Andre gik derhen, sagde han gjerne, at han hellere vilde see paa „Dyrene", det vil sige en stor Bjergugle i Hjørneboutiken i Hotel de Louvre og „den store Hummer og de smaa levende Skildpadder" i Delicatessehandelen i Palais Royal. Han fordybede sig ogsaa gjerne saa grundig i Betragtning af „Dyrene", at tjenstvillige Mennesker forbyhede sig i hans Lommer og tømte, hvad deri maatte befinde sig. I Theatret var han blot een Gang, han kunde ikke begribe, hvad det skulde ligne, at Folk sparker ud med Hænder og Been og skraaler og gebærder sig, nei, da var Hestecomedien noget ganske Andet. At Ledsageren maatte gaae som Amme med det store Barn overalt, følger af sig selv, og han gjorde kun ubehagelige Erfaringer, naar han et Dieblik var alene. Ammen havde en Dag sat ham af paa den sædvanlige Restauration og vilde et Par Minutter senere komme efter. I Begyndelsen gik det ganske godt; til at hænge Hat og Overfrakke fra sig behøvedes der ikke store Sprogkundskaber og til at pege paa Suppen, hvis Plads han vidste paa Spisekortet, ikke heller; men pludselig fik han Lyst til et Glas Vand, og det var saa sin Sag at gjøre dette begribeligt. Fra sine Skoledage havde han en dunkel Erindring om, at Vand heb eau, og at dette skulde udtales o eller aa, og han raabte da nu et lydeligt Aa! til stor Forbauselse for alle Gjesterne. Da han saaledes klædte dette stakkels Ord saa nøgent, som det var kommet til Verden og hverken omhyllede det med Artikel eller andre Omsvøb, var det Opvarteren umuligt at begribe, hvad der gik af Manden. Da han gjentagende stønnede sit Aa, fik en af Gjesterne den Idee, at han havde faaet Noget i Vrangstruben og gav sig til at dunke ham dygtig i Ryggen. Det er ikke saa let at sige, hvad der videre kunde have udviklet sig af denne Scene, da Brændevinsbrænderen gjorde Mine til at gjengjelde Dunkene, hvis ikke hans Amme var kommet til og havde taget sig af Sagen.

Han opbevarede som Erindring samtlige Hotelregninger, som han samvittighedsfuldt lod indbinde, for det kunde være saa nyttigt at have, naar han kanskee engang til kom ud i Verden, og i eensomme Timer læste han dem ofte igjennem med stille Henrykkelse.

Manden var imidlertid fuldkommen tilfreds med sit Reiseudbytte, da han kom hjem igjen til gamle Norge, og at komme tilfreds hjem igjen bliver altid Hovedsagen. Selv om man kun har Sands for den store Hummer eller de smaa levende Skildpadder, selv om man kun forstaaer at beundre Fadet i Heidelberg eller Jøde-Jacob — er man blot selv fornøiet, da er Alt vundet. Det er ikke den alene, der har skrevet falsk, som har godt af en Klimatforandring, nei, ogsaa vi andre skikkelige Folk, der redelig betale vor Hundeskat og lægge vor Daler paa Buggen, kunne have godt af at ryste Støvet af os. I vor hule Tid, da man som Diogenes kan gaae omkring med Lygten for at søge et Menneske, da man kan træffe Folk nok, men saa yderlig sjeldent et Menneske, en Personlighed, der er rede til at offre Noget for Selvstændighedens, for Ideens Skyld, i vor Tid, da det fremfor Alt gjelder at have en myg Ryg og bøielige Principer, naar man vil bringe det til Noget, i vor Tid, da man brukner i Hensyn og dagligt Gnaal — taber man tilsidst sig selv, naar man ikke kan komme bort fra dette evige Ritsch-ratsch-Filebom, fra disse selvbestaltede Autoriteter og Coterier, der skære Alle over een Kam, naar man ikke sværger til deres Fane. Sumpen bliver mudbret, forbi den staaer stille, Bækken er klar, forbi den er i Bevægelse, og Diamanten har engang kogt i Jordens Indvolde, før den fik sin Form og Klarhed. Saaledes gaaer det ogsaa med os Mennesker. Men lad os ikke komme paa Afveie, det var blot om at reise vi skulde tale.

Endnu engang, jeg raader Enhver, der kan, til at tage Vandringsstaven i Haanden. Du stakkels, blege Contortræl, hvis Lunger trykkes sammen over Pulten, og hvis Die sløves af Contorlampen, Du, der regner og skriver Tal, til den hule Hoste indfinder sig, denne Hoste, der ikke gjør Nogen godt, skynd Dig at trække frisk Luft, før den Uundgaaelige banker paa Døren. Selv din Principal regner ud, at Du sandsynligviis inden et Aar er udslidt, og at han da maa anskaffe sig en ny Regnemaskine. Og Du, min kjære Statshæmorrhoidarius, hvis Hjerne er i uafbrudt Virksomhed, for at bringe Toldsatser og Revenuer i Veiret, hvil ud! Snør din Randsel og gaa op imellem Fjeldene! Fossen bruser der saa ubunden liberal, og Maaltrosten synger saa listig upartisk i Grantoppen, at Du vil blive ganske underlig tilmode over disse Naturens evige Sandheder, der klinge igjennem hver Tone. Hvem

veed? Kanskee vil Du slippe de friske Luftninger ind mellem de støvede Documenter, naar Du kommer tilbage. Og Du, min unge Hr. Student, der indbilder Dig at have en ulykkelig Kjærlighed paa Halsen, der læser Heines Buch der Lieder og skriver hjertebrækkende Vers, der kun aande Ak og Vee, kast Heine i Krogen, brænd dine Digte „Til Hende!" damp afsted, og dit brændende Hjertes Kulbeholdning vil ogsaa gaae op i Damp. Jeg vædder Ti mod Een, at Du paa Veien pludselig vil opdage, at din Madonna i Virkeligheden er en Gaas, der bedre passer i en Gryde end i et Studenterhjerte, eller en Paafugl, der kun har Værd for sin skjønne Hales Skyld.

Det er Umagen værd at reise, selv om det blot var, for at have den Glæde at komme hjem igjen. Aldrig har Piben dampet saa gemytlig i Ovnskrogen, aldrig har Ilden knittret og spraget Dig saa hjemlig imøde, og selv Smørøiet i Grøden seer paa Dig som en gammel Bekjendt. Alle de kjære Ansigter straale med dobbelt Glands. Savner Du et, nu, da Fred være med det, og er der kommet et nyt lille til, da mærker snart den Lille, at Du hører til Familien. Tiden har slettet de slemme Erindringer ud af Hukommelsestavlen, og kun de blide staae tilbage. Ja, vil Du sige, ude er godt, men hjemme er bedst.

Ugens Politik.

Den 23de Octbr. 1862.

Den af de tydske Blade bragte Efterretning om, at Cabinetterne i London, St. Petersborg og Paris havde anerkjendt Gyldigheden af de af de tydske Stormagter opstillede Fordringer og foretaget Skridt i Kjøbenhavn for at understøtte dem, var naturligviis usand; men den indeholdt dog mere Sandhed, end man er vant til at finde i de fra den Kant kommende Meddelelser. Den engelske Udenrigsminister har nemlig i en Depeche af 24de September fremsat et Forslag, for at bilægge Striden, der ikke gaaer ud paa mindre, end at ophæve Fællesforfatningen for hele det danske Monarchi, saa at de forskjellige Landsdele bleve ligeberettigede og selvstændige, det vil sige, at de fire særlige Forsamlinger med lige Ret kom til at deeltage i Fælleslovgivningen. Denne mærkværdige Depeche er endnu ikke offentliggjort, saa at vi ikke see os istand til at gjengive Planen i alle dens Enkeltheder; men naar vi tilføie, at Depechen for Slesvigs Vedkommende næsten ordret gjentager den tidligere preussiske Udenrigsministers Udtalelser i Depechen af 22de August; at Grev Russell forlanger den samme Selvstændighed for Slesvig, som den danske Regjering under visse Betingelser har tilbudt Holsten; at Sprogordningen skal ophæves; at Tilstanden før 1848 skal gjenindføres og et nyt System vedtages af Stænderne for at ordne Forholdet, saa behøver man ikke at vide mere for at indsee, at ingen dansk Regjering kan tiltræde et sligt Forslag. Hvad der kan have tilveiebragt dette saa paafaldende Omslag i Grev Russells Anskuelser, et Omslag, der staaer i den fuldstændigste Uovereensstemmelse med hans tidligere Udtalelser paa ethvert Stadium af denne pinlige Sags Udvikling, er endnu dunkelt, især naar man erindrer, at de umiddelbare og internationale Underhandlinger, der skulde bilægge Striden ved endelig eller idetmindste provisorisk at fastsætte Holstens og ikke Slesvigs Stilling i det danske Monarchi, netop aabnedes ifølge Englands Opfordring og endnu ikke ere afbrudte. Vi skulle ikke kunne sige, om Grev Russell under sit Ophold i Gotha er bleven paavirket af tydsk Stortalenhed, eller om han har villet give Verden et practisk Beviis paa, at den mellem Storbritaniens og Danmarks Fyrstehuse nylig afsluttede Alliance aldeles ikke havde nogen politisk Betydning, men vist er det, at han i sit Forslag optræder som vor afgjorte Modstander, og at han i dette Actstykke har underkjendt sin egen tidligere Opfattelse af Slesvig som et dansk Land og krænket Danmarks Uafhængighed. I Forbigaaende maae vi bemærke, at den Formodning, at Grev Sponneck under sit Ophold i London skulde have havt nogen Indflydelse paa det af Grev Russell foretagne Skridt, viser sig at være ugrundet, siden Greven selv offentlig har erklæret, at han „ikke med en eneste engelsk eller fremmed Statsmand har havt nogen Samtale om Danmarks Politik", med Undtagelse af, at han for den engelske Understatssecretair, Herr Layard, har erklæret, at Sprogforholdene i Slesvig paa ingen Maade vare saaledes, som de skildredes af den tydske Presse, medens han dog, som ikke henhørende til det nuværende danske Ministeriums Tilhængere, i Almindelighed maatte afholde sig fra politiske Udtalelser. Grev Sponneck har upaatvivlelig havt Ret til at udtale sig, saaledes som han har gjort, og hans Erklæring er ærlig og frimodig. Men at Regjeringen sender en høitstaaende Embedsmand, om hvem den maa vide, at han, hvis han ikke vil fornegte sin Fortid, maa optræde paa en imod det nærværende politiske System fjendtlig Maade, vidner om den Sløvhed og famlende Usikkerhed, der desværre gjør sig gjeldende i saa mange af vore Forhold. Hvad vilde man vel have tænkt, naar en af de høitstaaende udenlandske Officerer, der nylig officielt overværede Troppesamlingen ved Danevirkestillingen, havde svaret vor Udenrigsminister, hvis denne havde bragt hans Fædrelands politiske Forhold paa Bane, at han som en Modstander af den bestaaende Regjering ikke kunde indlade sig paa at tale om Politik.

Den danske Regjerings Svar paa Grev Russells Depeche er afgaaet den 15de October. Det imødegaaer paa en djærv Maade den engelske Udenrigsministers Forslag, og benyttende hans egne Udtalelser som Udgangspunkt paaviser det Umuligheden af at opfylde de fra tydsk Side fremsatte Fordringer, der nu saa uventet have fundet en Talsmand i ham. Hvis den Kilde, hvorfra vi have denne Meddelelse, er paalidelig, hvilket vi have god Grund til at antage, indeholder Svaret intet Modforslag, og der kan altsaa ikke, saaledes som Pessimisterne forsikkre, være Tale om nye Indrømmelser fra dansk Side. Svaret glider sluttelig let, halvt ironisk, halvt spøgende hen over den Genialitet — for at benytte „Dagbladets" Ord — som Grev Russell har lagt for Dagen, idet han ikke vil være saa grusom aldeles at tilintetgjøre Forfatningen af 2den October, men tillader begge Dele at bestaae, men for Kongeriget alene, ret som om der kunde existere en Fællesforfatning, der ikke længer var fælles for Noget.

Hvor stort et Tryk vore Forhold til Udlandet øve paa os, kan sees deraf, at den vigtige Nævningesag, der vil øve en saa gjennemgribende Indflydelse paa alle vore Samfundsforhold, ikke har vakt større Opmærksomhed, end det i Virkeligheden har været Tilfældet. I Folkethinget fremkaldte den derimod en livlig, høist interessant og lærerig Discussion, i hvilken Hother Hage, der har saa store Fortjenester af denne Sag, Liebe, Klein og Tscherning belyste Spørgsmaalet fra de forskjellige Synspunkter, medens Alberti under Tscherning lydelige Bifald bragte det ikke uvigtige pecuniaire Hensyn paa Bane. Det bør paaskjønnes, at man fra alle Sider i Salen og ikke mindst blandt Ministeriets Tilhængere lod dette vigtige Lovudkast vederfares Retfærdighed og syntes bestemt paa at fremme Sagen, for at en af vor Grundlovs Løfteparagrapher omsider kan blive gjennemført.

— I Stockholm har Kong Carl personlig aabnet Rigsdagens Møder den 23de October. I sin Throntale sagde han, at det af Regjeringen indbragte Forslag til en Reform af Repræsentationen er nødvendigt, og at Tidspunktet er gunstigt. Han bebudede tillige, at Regjeringen vilde forelægge Forslag til almindelige Kirkemøder og til en ny Communallov og Sølov. Kongen fremhævede tillige, at Krigsvæsenets frygtelige Udvikling i Udlandet krævede store Opoffrelser, og at han betragtede Skarpskyttebevægelsen som et glædeligt Tidens Tegn.

— I Frankrig have Bladene næsten udelukkende sysselsat sig med at undersøge, hvilken Betydning Afskedigelsen af Udenrigsministeren samt af de franske Gesandter i Turin og Rom egentlig har. Hverken Keiserens Brev til Thouvenel, hvori han siger, at hans Afskedigelse netop er begrundet i Interessen af at opretholde den Politik, som han selv har forfægtet, eller den nye Udenrigsminister Drouin de Louys' Rundskrivelse til Frankrigs Repræsentanter ved alle de udenlandske Hoffer, kaster noget nyt Lys over Situationen. »Journal des Débats« siger derom: „Idet vi ville efterligne det af Drouin de Lhuys givne Exempel, troe vi ogsaa, det er tilraadeligst at afholde os fra enhver Commentar. Det er Handlinger og Kjendsgjerninger, der maae forklare Udenrigsministerens Rundskrivelse og lære os dens sande Betydning at kjende". De øvrige uafhængige Blade istemme den samme Klage over dette Actstykkes Betydningsløshed, medens Regjeringsbladene, der hver fortolke det paa sin Viis, saaledes mod deres Villie give deres Modstandere Ret. Men det nytter ikke at fordølge det, »La France« staaer med Palmerne, og det vilde være Synd at misunde det Parti eller snarere det besynderlige, omtaagede Coteri, som repræsenteres af Forfatteren til en af Paven banlyst Brochure og som forsvarer den timelige Magt mere af Had til Italien end af Kjærlighed til Pavedømmet, denne kortvarige Triumph. Den vil være kortvarig, fordi det er det geistlige Princip og det verdslige Princip, der her staae skarpt imod hinanden; paa Grund af sin militaire Stilling i Rom maa Frankrig tage Parti for eet af disse Principer, hvoraf det ene er fremgaaet af Revolutionen i 1789, det andet af Reactionen. Efter det af Cardinal Antonelli i saa bestemte Udtryk givne Afslag paa at indgaae noget Forlig, vil den af Keiseren nu betraadte Mellemvei snart vise sig ufremkommelig, og hans Valg vil ikke være tvivlsomt, da han ikke fuldstændigt kan bryde med den Revolution, af hvilken hans eget Dynasti er udgaaet. Har man vakt det Haab hos Keiseren, at mere velseete Personligheder skulde være istand til at gjøre Pavehoffet føieligere, saa maa han nu alt være overbeviist om, at man har skuffet ham, da man paastaaer, at Paven har forlangt, at en Tilbagekaldelse af den Erklæring af det italienske Parlament: at Rom er Italiens Hovedstad, skal gaae forud for enhver Underhandling. Det synes ogsaa, at saavel Frankrig som Italien føle sig overbeviste om, at Sagen ikke vil kunne afgjøres ad fredelig Vei, da man i begge disse Lande ruster sig efter en storartet Maalestok. I Italien paastaaer man, at Rattazzi vil forelægge hele Sagen for Parlamentet, og hvis han udfører sit Forsæt, antager man i Paris, at hans Fald er uundgaaeligt, med mindre han skulde beslutte sig til at opløse Kamrene og udskrive almindelige Valg i Januar Maaned.

— Begivenhederne i Preussen fordømmes i de skarpeste Udtryk af den offentlige Mening i Frankrig og England. »Saturday Review« siger: Dette reactionaire Statscoup bringer Preussen i en saa urimelig Stilling baade i Tydskland og i hele Europa, at Alt, hvad der var forstaaeligt i Preussens Politik, bliver meningsløst, hvis det ikke vender om i Tide. Preussen intervenerede nylig i Hessen ikke ved Hjelp af diplomatiske Noter, men ved Trudsel om en Hærs øieblikkelige Indrykken, og Grunden dertil var, at Churfyrsten ikke vilde rette sig efter Forfatningen. Churfyrsten maa glæde sig over de Efterretninger, som de sidste Dage have bragt ham. Da han gav efter for sin mægtige Naboes Tryk, spaaede han Kongen, at denne snart vilde prøve det Samme i Preussen, som han havde gjort i Hessen. Spaadommen er gaaet i Opfyldelse, og Kongen kan nu ikke lade Churfyrsten Noget høre. Dersom Preussen ikke ønsker at beskytte de bestaaende Forfatninger, saa er det umuligt at sige, hvad det egentlig vil. Det har kjedet Europa i de sidste Par Aar med sine evindelige Klager over Forfatningen i Holsten og Forfatningen i Slesvig. De ere ikke, paastaaer det, af det rigtige, ægte Slags, og det kan i sin rene Uskyld og Stolthed ikke taale nogen forfalsket Constitution i sin Nærhed. Det kan neppe mere falde Danmark til Besvær med slige Protester og Klager. Og det kan heller ikke være Holsten om at gjøre, at faae denne eller hin Forfatning under Preussens Beskyttelse, naar Kongen ifølge de preussiske Love kan krænke hvilkensomhelst Forfatning. Hvad nytter det at strides herom, saafremt Kongen af Danmark har Ret til at ophæve Forfatningen, naar han vil, og i samme Dieblik Holsten ikke voterer saa stort et Pengebidrag, som han forlanger?

— I det østerrigske Finantsudvalg har Herr v. Schmerling paa given Foranledning erklæret, at der aldrig har været Spørgsmaal om at underhandle med Ungarn, men at Regjeringen, der staaer urokkelig paa Forfatningens Grundlag, ikke desto mindre haaber, at kunne gjennemføre Forsoningsværket. I de politiske Kredse i Østerrigs Hovedstad antager man, at dette Værks Fuldførelse vil blive lettet ved den Forandring, som den franske Regjerings udenlandske Politik er undergaaet. I Drouin de Lhuys' Udnævnelse seer man et nyt Skridt paa Forsoningens Vei, som Cabinettet i Tuilerierne alt betraadte, da det lod sig repræsentere i Wien af Hertugen af Grammont.

— Formaalet for Potomac Armeens Felttog fra Marts til Juli 1862 var at erobre Separatisternes Hovedstad Richmond og saaledes gjøre Ende paa Opstanden med et eneste Slag. Denne Plan mislykkedes fuldstændigt; Mac-Clellan maatte iværksætte sit Tilbagetog til Washington. Nu forsøgte Sydarmeen at gaae offensivt tilværks, og dens Indfald i Maryland havde til Hensigt at omgaae Washington og sætte sig i Besiddelse af Mac-Clellans Forbindelsesveie. Denne Hensigt blev dog heller ikke opnaaet; efter flere blodige Sammenstød, i hvilke begge Partierne tilskreve sig Seiren, uagtet Unionsarmeen i de fleste Tilfælde beholdt Valpladsen, maatte de Confoedererede forlade Maryland. Mac-Clellan staaer nu i Harpers Ferry, medens Separatisterne fra Pennsylvanien søge at afbryde Jernbanebroen og afskære Mac-Clellans Forbindelse med Norden. Er denne Bevægelse ikke blot en Demonstration, maa det snart komme til et afgjørende Slag. Forbittrelsen tiltager paa begge Sider, og efter Lincolns abolitionistiske Kundgjørelse har en Deputeret fra Louisiana foreslaaet i Senatet, at fra den 1ste Januar skal enhver af Unionens Officerer, der tages tilfange, behandles som en Forbryder og dømmes til Tvangsarbeide, at enhver Hvid, der benytter Negere til Hjelp i Krigen mod de confoedererede Stater skal uden videre Proces lide Døden, og at de Officerer, der love Slaver Frihed, skulle behandles paa samme Maade.

M.

Literatur.

— En lille Forstyrrelse i et Bogtrykkericontoir, dramatisk Skizze af N. P. Jørgensen, er udkommet i 3die Udgave hos A. F. Høst. Det er et muntert lille Arbeide i den massive Vittighed, som er Forfatterens Styrke; men meget af Indholdet, nemlig den hele Censurpine, vil være tabt for vor trykfrie Tid.

— Fra Drømmenes Land. Et Forsøg i den experimenterende Psychologie, af Victor Hilarius. — Titelbladet minder om S. Kierkegaard, og hans Billede har vel ogsaa foresvævet Forfatteren; men foruden dette er der ikke meget, der minder om ham. Imidlertid har Bogen Gavn af den vakte Tankeretning, thi denne bevirker, at man læser Bogen med en særegen Interesse, som den vel selv er istand til at vække, men dog ikke i det Omfang, som hvor Situationen er saaledes betegnet. Ogsaa en anden Ting indtager forud — den Aabenhjertethed, hvormed det korte Forord erklærer Maalet, fra en given psychologisk Tilstand at gjøre en Overgang til det Religieuse, for mislykket. Uden Tvivl har Forf. Ret, det er mislykket, men det gjør ingen synderlig Skade, thi Bogens meste Indhold er hvad der knytter sig til den psychologiske Skildring, og under den komme mange gode Ting frem, om end alt Andet end et psychologisk Hele. Det er den gamle Historie med Alchymisten,

der vilde lave Guld og faldt over Porcellainet; vi anbefale Bogen trygt til vore Læsere, thi den fængsler ved en fortræffelig Skildring af i det Hele godt markerede Personer, ved et eiendommeligt Sprog og en elegant Stil. (C. A. Reitzel).

— Forrige Aar er der i Japan udkommet et illustreret Værk, „Historisk Beskrivelse over alle Stater", i to Bind, hvert paa tyve Blade. Det indeholder endeel morsomme Portraiter af Peter den Store, Napoleon, Dronning Victoria og Præsidenten for de forenede Stater; samt Prospecter af Paris, af et engelsk Kanonstøberi, et Skibsværft osv. Af alle Afbildningerne er Napoleon den latterligste; han er fremstillet i en tærnet Blouse, med en lille Hue paa Hovedet, langt over Skuldrene nedhængende Haar, og Tøfler paa Fødderne, siddende paa en Stol, med et Kar, der ligner en Sauceskaal, i Haanden.

Musik.

— Brødrene Alfred og Henry Holmes agte i næste Maaned at give Concerter i Stockholm.

— I Anledning af Festlighederne ved Jernbanens Aabning imellem Stockholm og Göteborg den 4de Novbr. vil det Elfforsska Theaterselskab i sidstnævnte Stad opføre et Leilighedsstykke, der skal gjentages flere Gange i den store „Festuge". Ogsaa Ole Bull forventes at ville give Concerter der i den Tid.

Konst.

— Den berømte Dyrmaler, forhenværende svensk Ritmester Kjørboe, der for endeel Aar siden har bosat sig i Paris, opholder sig for Tiden her i Staden, og vil vise Publicum den Velvillie, at udstille nogle af sine nyeste fortrinlige Arbeider.

— Lithograph Th. Bergh, der allerede tidligere har gjort sig fordeelagtig bekjendt ved Udgivelsen af afdøde Lieut. V. Pedersens og Carl Bøghs Haandtegninger, har nu paabegyndt en ny Cyclus af lithographerede Blade efter Prof. Marstrands righoldige Samling af Haandtegninger. Da de ere udførte med konstnerisk Omhu efter de mesterlige Originaler, behøver dette Foretagende vistnok ingen yderligere Anbefaling.

— Photograph Peter Most har atter godtgjort sin Dygtighed ved tvende nye Blade af Hr. Delépierre med sine to Børn. De uden Retouche udførte Portraiter udmærke sig ved en smuk Gruppering, Kraft, Klarhed og Lighed.

Krigsvæsen.

— Ved Skyttefesten i Frankfurt blev der prøvet et nyt Slags Krudt; som det lader, faldt Prøven heldigt ud. Dets Fortrin skulle bestaae i lavere Pris, ringere Tyngde og større Kraft end det sædvanlige Krudts, samt større Reenlighed, da Bøssepiben, efterat tredive Skud vare affyrede, var ligesaa reen, som før Skydningens Begyndelse. Krudtet er guulbruunt og kornet; det seer ud som smaamalet, trøsket Ved. Opfinderen er en preussisk Artillericapitain, i hvis Hjemstavn Regjeringen nu lader anstille Forsøg med dette nye Krigsmateriale.

Jernbaner og Telegrapher.

— Den underjordiske Jernbane i London, „Hovedstadens Jernbane", er nu ganske færdig; den er bleven efterseet i Sømmene af Regjeringens Jernbaneinspecteur og funden forsvarlig. Da en stor Deel af Banen ligger under Jorden, har man ved Anlæget maattet bortrydde mange Hindringer, i Skikkelse af Gasrør, Vandrør og Afløbskanaler. To Gange stødte Arbeiderne paa Afløbskanalen Fleet Ditsch, som dog uden Uheld blev omlagt, for at skaffe Rum til Banen, men tredie Gang de kom i Nærheden af denne ildelugtende Nabo, brød den fængslede Strøm, ligesom opirret over den tidligere, haanlige Behandling, ud af sit Bunr og satte en betydelig Deel af Banen under Vand — eller hvad man nu vil kalde den Fugtighed — hvorved et Par Ugers Tid blev spilt. Banen er bleven befaret i hele sin Længde af et af de sædvanlige Spiseselskaber og kan altsaa aabnes for Færdselen, hvilket vil skee i denne Maaned.

— Den undersøiske Telegraph mellem Haag og den engelske Kyst bliver saa stærkt benyttet, at et nyt Toug har maattet sænkes, for at kunne udføre Arbeidet. Dette Toug, der er forfærdiget i England, er det tykkeste hidtil kjendte; det har fire Ledningstraade og veier ved Land, hvor det er sværest, 38,000 Pund for hver engelsk Miil; længere ude, hvor det er mindre udsat for Overlast, har det en Vægt af 20,250 Pund. Det er, uagtet sin Tykkelse, ligesaa bøieligt som et sædvanligt Hampetoug.

Blandinger.

— Efterat Forbudet mod Navneforskjønnelser og Brug af falske Titler er udstedt i Frankrig, er det gaaet saa betydeligt tilbage for de Industridrivende, som levede af at skabe Forfædre og af at adle Godtfolk, at der endog nylig i Aviserne blev udbudt et „heraldisk Cabinet" — med Kunder, Stamtræer og alle dertil hørende Documenter — for 4000 Francs, eller, hvis denne Pris syntes for høi, for hvad en mulig Lysthavende vilde give. Hvem, der ønsker at gjøre et morsomt Indblik i sin Samtids Taabelighed, vil ved at kjøbe dette heraldiske Cabinet finde god Leilighed dertil.

— Da det nye Kæmpehotel paa Boulevard des Capucines i Paris havde faaet Navnet Hôtel de la Paix, begyndte Eieren af et Herberge af samme Navn der i Nærheden, Müller, en Krig med Bygherren, Selskabet Credit mobilier, repræsenteret af den rige Pereire. Müller indklagede Selskabet for Retten og gjorde Paastand paa, at det nye Hotel enten skulde skifte Navn, eller idetmindste ved en Tilsætning i Benævnelsen antyde, at det var et andet, end hans. Dommeren kjendte for Ret, at det nye Hotel slet ikke maatte bruge Navnet Paix; Credit mobilier vedtog da, at kalde det Grand hôtel de Paris, men Pereire vilde ikke give Slip paa Navnet og betjente sig af et ganske simpelt Middel til at naae sit Maal — han kjøbte Müllers Vertshuus.

— Det spanske Folk er ikke ene om at kunne opvise lurvede Hidalgoer og Ranudoer, Afghanistans Beboere give det Intet efter i den Retning. Saaledes traf den engelske Oberst Lumsden engang paa en Reise der i Landet en Adelsmand, som forgjeves stræbte at skjule sin Nøgenhed med nogle faa Pjalter, ledsaget af sin høibaarne Familie, alle i Klæder af samme Stof. Familiens Hoved var saa naadig, at ride et skinmagert Asen, der saae ud, som om det maatte styrte af Sult. En indfødt Præst kom til, og spurgte dem medlidende om, hvem de vare. „Og hvem er I, som saa frækt vover at udspørge en Achazki af Dour-i-Douraniernes ædleste Blod?" udbrød Rytteren haanligt.

— Ved en Beneficeforestilling i et af Berlins Theatre forefaldt nylig følgende Humbug. Flere Dage før denne Festaften læstes i Bladene et Avertissement om en „Giftermaalsplan". En Onkel søger for sin Myndling, der besidder en Formue af 15000 Thaler og eier en Fabrik, en Mand, som kan overtage Bestyrelsen af denne. Paa Aviscontoirene strømme Breve i hundredeviis ind fra Ægteskabscandidater, hvilke alle den næste Dag modtage et med Fodposten affendt Svar, undertegnet A. Gehrmann, hvis Indhold er: „Det Vigtigste er, om min Niece behager Dem. Jeg vil derfor iaften komme med hende i — Theater, Logen Nr. 1. Hvis De har Lyst, kan De tiltale os." Naturligviis tog Enhver af dem, der havde meldt sig, en Billet; forgjeves ventede de paa Onkelen og Niecen — men Beneficianten fik godt Huus.

— Uagtet Postfrimærkerne først ere benyttede i de sidste 22 Aar, er deres Udbredelse nu allerede meget betydelig. Man anslaaer de forskjellige Slags til et Antal af 1101, hvoraf 627 bruges i Europa, 41 i Asien, 45 i Afrika, 90 i Australien og 298 i Amerika. De anvendtes først i England og indførtes derpaa i 1847 i Belgien, i 1848 i Frankrig og i de følgende Aar i det øvrige Europa, fra 1853 benyttedes de hos os og fra 1855 i Sverig og Norge. Deres forskjellige Udseende, saavel hvad Farver, Mærker og Form angaaer, har, som bekjendt, gjort Indsamlingen af dem til en yndet Beskæftigelse og en ny Industri; man har derfor for „at afhjelpe et stort Savn" ikke alene indrettet „Albums for Frimærker", men ogsaa udgivet en „Veiledning for Frimærkesamlere".

Charade.

Mit Første man finder paa Landet,
Det bruges især dog paa Vandet.
Naar dermed Du tituleres,
Din Hæder ei stort formeres.
Men vistnok alligevel
Langt rigere var dit Held,
Om aldrig som Lovens Krav,
Min Ven! Du de Sidste gav.
Det Hele kaldes en Mand,
Som vist i Vulcans Land
Sin Stamfader finde kan.
Han tjener sit Brød i Sveed —
Thi Posten er saare heed.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 160:

Jernet.

Opløst af: De fiirkantede T. paa V., Telegraphen, S. S.'s Elsker, Grev Hans, en Phantast i Nakskov.
Opløst som „Staal" af Anna, en Speculant i Nakskov.
" " „Guld" af Fætter George og Risenfisk og Klipgrød.
" " „Krudt" af Dum Æsel i Svendborg.
" " „Malm" af J. og S. paa Jonstrup.

Paa Forlagsbureauets Forlag er udkommen:
Mindeblade om det
femte nordiske Studentermøde
i Lund og Kjøbenhavn Juni 1862.
Med 28 store Træsnit. Priis 48 Sk.

Udkommen er og faaes i alle Boglader:
Den katholske Missions Historie
af Dr. Chr H. Kalkar. 2 Rd.
Indhold: Asien (China, Indien, Mongoliet, Persien og omgrændsende Lande, Levanten, Øerne om Asien); Afrika (Nordafrika, Vestkysten, Syd- og Østafrika, Øerne om Afrika); Amerika (Nordamerika, Centralamerika, Sydamerika, Vestindien); Australien.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Genealogisk Notits.

Ligesom, med Undtagelse af de Franskes Keiser, Paven og den tyrkiske Sultan, Europas øvrige Regenter nedstamme fra de ældre danske Konger af det oldenborgske Huus, saaledes er ogsaa det nye Italiens Konge, Victor Emanuel, som Efterkommer af Kong Frederik III, i syvende Led beslægtet med vor nuregjerende Konge.

Frederik III.

Christian V.	Anna Sophie, g. m. Churfyrst Johan Georg III af Sachsen.
Frederik IV.	August II, Konge af Polen og Churfyrste af Sachsen.
Christian VI.	August III, Konge af Polen og Churfyrste af Sachsen.
Frederik V.	Carl, Hertug af Curland.
Frederik, Arveprinds.	Marie, g. m. Carl, Prinds af Savoien-Carignan.
Christian VIII.	Carl Albert, Konge af Sardinien.
Frederik VII.	Victor Emanuel, Konge af Italien.

J. K.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 17de til 22de Octbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
17de . .	10,4	12,0	8,4	82	27" 10,32	0,71
18de . .	8,6	10,5	5,8	90	27" 6,64	2,00
19de . .	8,5	11,0	4,6	65	27" 7,49	3,67
20de . .	7,3	10,7	5,0	80	27" 2,89	2,79
21de . .	6,5	9,5	4,8	90	27" 5,73	0,28
22de . .	8,3	11,1	5,0	95	27" 5,44	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Døde.

Hans Daniel Ludvig Hassenpflug, forhenværende Minister i Churhessen, † 10de Octbr. i Marburg, 69 Aar.
Canello Delianni, græsk Generallieutenant, en af de mest fremragende Personligheder i den græske Frihedskamp, † 4de Octbr.
Moritz v. Spies, bayersk General og Krigsminister, † 11te Octbr. i München.

Verdens-Barometret.

London	22 Octbr.	3 pCt.	Consols . . .	$93^5/_8$.
Paris	" —	3 "	Rentes . . .	71. 50.
Wien	" —	5 "	Metalliques .	71. 15.
Berlin	" —	$3^1/_2$	Staats-Sch.	$91^1/_4$.
Kjøbenhavn	24 —	4 "	Kgl. Obligat.	$97^1/_2$.

Udkommen er:
Statistisk-topographisk Beskrivelse af
Hertugdømmet Slesvig.
Ved J. P. Trap. Andet Hefte. Priis 48 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa mit Forlag er udkommen:
Om Roms Ruiner
og Bøhmeren Hjeronymi Martyrdød, to Smaaskrifter fra det 15de Aarhundrede. Ved Dr. phil. Johannes Clausen.
Priis 40 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Ludvig Wulff & Co.'s
Pianofortefabrik er flyttet til Østergade Nr. 24 i Mellembygn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 162. Udkommer hver Søndag. — **Kjøbenhavn den 2. November 1862.** — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de **Bind.**

Indhold.

Anton Vilhelm Scheel. — Ugens Politik. — Photographisk Album af Christian IV og hans Samtidige. — Fra en Tour i Halland II, af O. O. — Præmieskydningen for Medlemmer af de danske Skytteforeninger den 24de October 1862. — Et interessant Bekjendtskab, af Bob. — Meddelelser af blandet Indhold.

Anton Vilhelm Scheel.

Det prises i Almindelighed som et Varsel om en stor Fremtid, naar allerede Drengen og Ynglingen har næret de Interesser, som senere udgjøre Mandens Stræben; man seer et Forsynets Fingerpeg, et Glimt af Geniet i denne tidlige Bestemmelse af hele Livets Retning. Imidlertid gaaer det ofte netop modsat, saa at den, der først som Mand med Modenhed og Kjendskab til sine Evner vælger sin Vei gjennem Livet, bringer det til et større Maal end hin. Danmark kan opvise mange Exempler herpaa, og den Mand, hvis Billede vi idag række vore Læsere, er det bedste Beviis for, at man kan naae Høidepunktet, om man end først begynder seent. Men det er ogsaa en god Gave, naar saadanne Anlæg findes samlede, som de, der have gjort Anton Vilhelm Scheel til det, han er, en god Gave, naar Jernflid, udmærket Klarhed og Skarpsindighed, et overlegent og uhildet Blik, ualmindelig administrativ Dygtighed, ere forenede med umættelig videnskabelig Stræben. Enhver Periode af Scheels Liv, som Militair, som Dommer, som Universitetslærer, som Statsminister og som Videnskabsmand, har havt sin særegne Støtte i hver af disse Egenskaber; i enhver Stilling har han forstaaet at anvende dem alle og har derfor i hver af dem udrettet mere, end maaskee nogen Anden, der kun har havt een eneste Virkekreds.

A. V. Scheel blev født den 28de December 1798 i Stavanger, hvor hans Fader, A. V. Scheel, levede som Capitain, indtil han blev Byfoged i Frederiksstad. Tidligt mistede han sin Moder, Engel Arentz Kjelland, og ikke længe efter, i sit 10de Aar, ogsaa Faderen; men i sin Stedmoder, dennes anden Hustru, fandt han en øm og moderlig Veninde. Det var efter hendes Ønske, at han blev bestemt for den militaire Vei, som i lange Tider havde været hans Forfædres Løbebane. Han kom da ogsaa i Aaret 1811 til Kjøbenhavn og blev optaget som Elev paa Landcadetakademiet, hvor han i fire Aar med uafbrudt Flid fuldendte sit militaire Cursus; i Slutningen af Aaret 1814 underkastede han sig Officeersexamen, og den 15de Januar 1815 udnævntes han, først iblandt sine Kammerater, til Lieutenant; af Frederik den Sjettes Haand modtog han Æressabelen for Flid og derved Ansættelsen som kongelig Page. Denne Stilling blev for Scheel endnu mere end en Ærespost, thi den unge Page anvendte sin Tid til at høre Forelæsninger over de høiere, militaire Videnskaber, og atter stod han som den Flinkeste, da han i Slutningen af Aaret underkastede sig Examen.

Efter to Aars Tjeneste som Lieutenant ved første Livregiment tilfods, erholdt han Tilladelse til at gjøre Tjeneste ved det svenske Livregiment, der laa med det danske Armeecontingent i Frankrig. Man kan tænke sig, hvilken Lykke denne Stilling maatte være for den attenaarige, videbegjerlige Yngling, der higede efter Aandens Udvikling og Berigelse i alle Retninger. Han daterer ogsaa selv den anden Periode i sit Liv, hvor de høiere Studier begyndte at vinke ham, fra dette Ophold i Frankrig og Belgien, og navnlig fra sit Besøg i Paris, hvor han første Gang følte en egentlig Trang til et ordentligt videnskabeligt Studium, for ret aandeligt at kunne fatte og nyde alle de Konstskatte og alle de Videnskabens Mindesmærker, som hans Øie her mødte. Nu, da Lysten hos ham var vakt, maatte den tilfredsstilles; han vendte tilbage til Kjøbenhavn i Januar 1819, og efter Opmuntring af Laurids Engelstoft begyndte han strax at kaste sig over de døde Sprog. Enhver Tid, der blev tilovers fra hans Garnisonstjeneste som Lieutenant, var helliget Videnskaberne, og i to Aar bragte han det ved udholdende Flid saa vidt, at han ikke blot kunde underkaste sig Examen artium i 1821, men at han tog den med Udmærkelse, atter som primus inter pares; samme Udfald bragte den philosophiske og philologiske Examen ham Aaret efter. Han valgte nu det juridiske Studium og deelte sig, ligesom tidligere, imellem dette og de militaire Forretninger. I halvtredie Aar hørte han flittigt Forelæsninger, studerede paa egen Haand, hvad der laa udenfor det nødtørftige System, og drøftede med Andre de forskjellige Tvivl, som under Studiet reiste sig hos ham; han nævner selv den nuværende Geheimeconferentsraad, Generalauditeur H. J. Koefoed, som den, hvis Haand har ført ham ud af mangen juridisk Labyrinth. Aarene vare benyttede godt, thi i April 1825 tog han Examen med Charakteren Laudabilis et quidem Egregie.

Scheel valgte nu den militaire Ret til Gjenstand for et Specialstudium — hvad der jo efter hans tidligere Stilling laa temmelig nær, og allerede i Juli 1826 udnævntes han til Garnisonsauditeur i Kjøbenhavn. En Disputats for Licentiatgraden i Lovkyndigheden, om Grændserne imellem den civile og den militaire Jurisdiction, godtgjorde yderligere hans Dygtighed, og denne skaffede ham allerede i Aaret 1829 Sæde i Landsoverretten i Kjøbenhavn. I denne Stilling, som han beklædte i 7 Aar, udmærkede han sig ikke blot ved sit klare Blik og sin fremragende Forretningsdygtighed — i hvilken Retning det fortjener at erindres, at det navnlig var ham, der, som Medlem af den ved kongeligt Commissorium af 17de Februar 1830 nedsatte Commission til at undersøge Forholdene paa Bidstrupgaards Hospital i Anledning af indkomne Klager over Bestyrelsen og gjøre Forslag til Hospitalets yderligere Udvidelse, øvede den væsentligste Indflydelse paa Udfaldet af dennes Undersøgelser — men fortsatte ved Siden deraf sin videnskabelige Virksomhed paa en saadan Maade, at den omsider fandt en dobbelt ærefuld Anerkjendelse fra Universitetets Side. I Aaret 1836 indbød Universitetsdirectionen ham nemlig til at disputere for den juridiske Doctorgrad i Anledning af Reformationens Jubelaar, og samtidigt opfordredes han til at indtræde som Professor i det juridiske Facultet. Den 2den August 1836 udnævntes han til Professor og Assessor i Consistorium. Universitetets

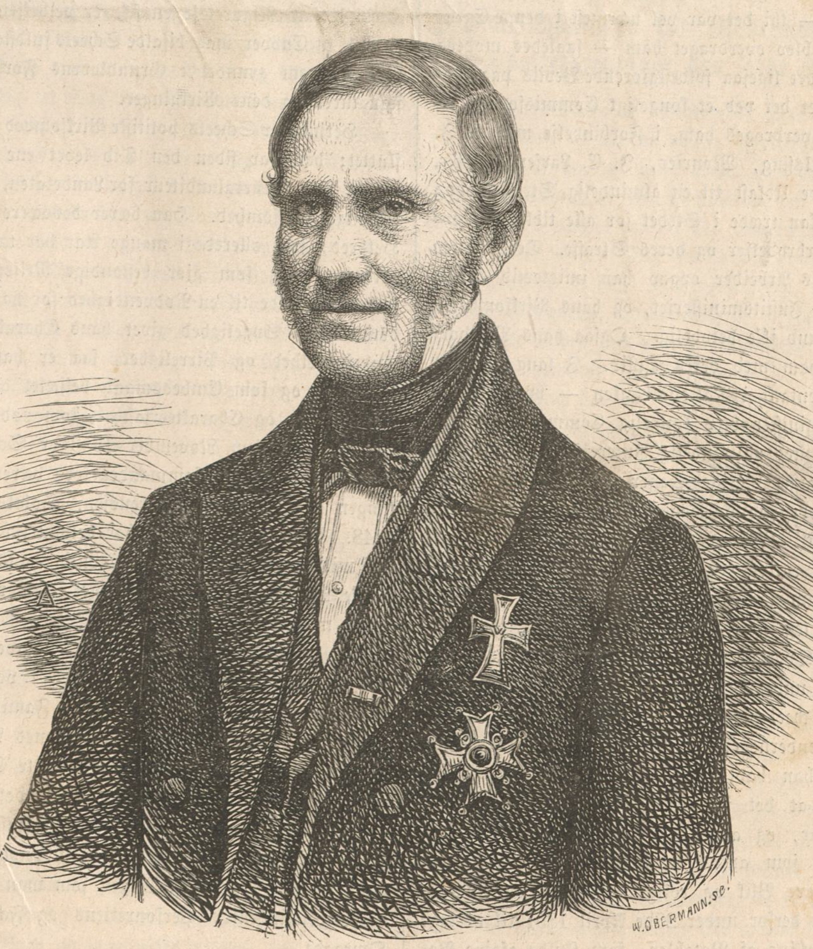

Kammerherre Anton Vilhelm Scheel, Generalauditeur, C. af D., C. af N. O. pp.

Ønske om at tælle Scheel iblandt sine Lærere var ikke blot ledet af en almindelig Stræben efter at sikkre sig de virkelige Capaciteter i Videnskaben, men tillige af en practisk Trang til at finde en Mand, der var istand til at udfylde Pladsen som Romerretslærer efter P. G. Bang, der netop havde forladt Universitetet efter at være valgt til Directeur i Nationalbanken. Denne Post var Scheel fuldkommen voxen, og i ti Aar nød de Studerende hans Underviisning ikke blot i Romerretten, hvorover han læste i hvert Semester for et ganske ordentligt Auditorium — ialtfald naar der tages Hensyn til, at disse Forelæsninger i Almindelighed besøges mindst — men ogsaa i flere Grene af den danske Ret, navnlig Civilretten. Om hans Virksomhed som Universitetslærer have vi endnu, foruden de mange levende Vidnesbyrd om hans Dygtighed, tvende skrevne Minder. Det er to Universitetsprogrammer, begge af langt mere practisk Betydning end de Afhandlinger, der ialtfald i tidligere Aar i Almindelighed fyldte Universitetets Indbydelsesskrifter. Det ene er en af ham som Universitetets Rector i 1844 udgivet omhyggelig og fuldstændig Udsigt over „Kjøbenhavns Universitets Collegier og Stipendier for de Studerende ved dette Universitet". Det andet, der er en for de juridiske Studerende endnu uundværlig Monographi over Tilbageholdelsesretten, udkom allerede 1839 og var, efter speciel kongelig Tilladelse, udarbeidet paa Dansk, for saaledes at kunne blive almindelig tilgængeligt og stifte mere Nytte. Med udmærket Klarhed behandler Forfatteren denne Ret, der ikke blot i sig selv, men navnlig paa Grund af det Lys, den kaster over alle de saakaldte tinglige Sikkerhedsrettigheder, er af megen Vigtighed, og gjennemgaaer saavel dens Væsen som Betingelserne for dens Tilværelse, de Hovedtilfælde, i hvilken den finder Sted, og dens Virkninger. Omfatter dette Arbeide end kun et ganske specielt Afsnit af Civilretten, saa er det dog indenfor dennes Omraade et Hovedværk, hvortil man endnu bestandigt appellerer.

Under sit Universitetsliv var Scheel i Januar 1839 bleven udnævnt til extraordinair Assessor i Høiesteret, og i 1842 til Medlem af Commissionen til Udarbeidelse af en ny Rettergangslov for Landetaten. Han havde saaledes ingenlunde for Romerretten opgivet sit tidligere speciale, den militaire Ret, og han betænkte sig heller ikke paa, da der ad denne Vei tilbød sig en for hans Evner passende Virkekreds, heelt at offre sig til den. Den 3die August 1846 blev han constitueret, d. 23de November s. A. udnævnt til Generalauditeur for Landetaten og Deputeret i General-Commissariats-Collegiet, og ved Aarets Udgang forlod han sin Lærestol. Hans Stilling som Medlem af den militaire Lovcommission havde allerede fra hans Haand fremkaldt et Par Skrifter om Ordningen af militaire Straffelove og Rettergangsforhold, og disses Antal forøgede han endnu med nogle Udkast til saadanne Love; om denne Side af hans Virksomhed vil det, hvor fortjenstlig den end kan være, være Fremtiden, som seer dens Resultater, forbeholdt at dømme. Danmark fik snart andet Brug for hans Kræfter. Efter Treaarskrigen sendtes Scheel i Sommeren 1850 med Baron Pechlin og den senere Udenrigsminister Reedtz til Berlin, for der at afslutte den endelige Fred med Preussen og det tydske Forbund, hvilken Fredsslutning han som bekjendt var med at underskrive den 2den Juli 1850. Ligesom han herigjennem havde modtaget en Anerkjendelse af sin Dygtighed som Lovkyndig — thi det var vel nærmest i denne Egenskab, at dette Hverv blev overdraget ham — saaledes modtog han kort efter et andet ligesaa fyldestgjørende Beviis paa Regjeringens Tillid, idet det ved et kongeligt Commissorium af 18de August 1850 overdroges ham, i Forbindelse med H. J. Koefoed, Algreen-Ussing, Mourier, J. E. Larsen og Fr. Krieger, at udarbeide Udkast til en almindelig Straffelovbog for Danmark, som kan træde i Stedet for alle tidligere Lovbestemmelser om Forbrydelser og deres Straffe. Deeltagelsen i denne Commissions Arbeider opgav han imidlertid efterat han havde overtaget Justitsministeriet, og hans Virksomhed i den var af den Grund ikke betydelig. Ogsaa hans Medborgere have hædret ham med deres Tillid. I lang Tid har han været Repræsentant i Nationalbanken — hvorved han senere som Justitsminister blev kongelig Commissair — og deeltog som saadan med ualmindelig Interesse og Dygtighed i Afgjørelsen af mange vigtige Sager. Senere overdroges det ham, da det kjøbenhavnske Søassurance Compagnies Convention af 1ste Juli 1746 var aldeles forældet, at udarbeide en ny Convention for dette Compagni, hvilket Arbeide, der laa ham saa meget nærmere, som han ved Universitetet havde læst flere Gange over Søretten, han udførte med megen Dygtighed, og den af ham udarbeidede Convention erholdt under 2. April 1850 kongelig Stadfæstelse.

Hidtil havde Scheel holdt sig udenfor Politiken, og hverken i Provindsialstænderne eller i den grundlovgivende Rigsforsamling havde han havt Sæde. Men Danmark er for lidet et Land til, at det ikke skulde lægge Beslag paa de Capaciteter, det har, og anvende deres Kræfter i alle Retninger. Ikke blot som anseet Lovkyndig, men ogsaa paa Grund af hans klare Blik og rolige, sindige Tænkemaade, valgte Kongen ham derfor under 28de April 1851 til at tage Sæde i den Forsamling af Notabler, som skulde afgive Betænkning om den endelige Ordning af Landsdelenes indbyrdes Forhold. Under Forhandlingerne i denne Forsamling sluttede Scheel sig naturligt til Majoriteten, der søgte at drage Hertugdømmet Slesvig nærmere til Kongeriget og som navnlig fremhævede Tanken om en for disse Landsdele fælles lovgivende Magt. Men nogle Dage før Betænkningen blev endelig underskrevet, havde Scheel forladt Forsamlingen, for i Kraft af Kongens Kaldelse den 13de Juli 1851 at overtage Ledelsen af Justitsministeriet efter Bardenfleth i det nye Cabinet, som dannedes under denne Dato.

Der var Meget at tage Haand i for Scheel som Justitsminister, mange Forhold at ordne efter Krigen, Meget at forberede til Lovgivningsmagten. Derfor var hans Virksomhed ogsaa mere stille og skjult, end mangen anden, men derfor ikke mindre gavnlig og nødvendig. Under Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, der bebuder den nye Statsplan, efterat Notabelprojectet var faldet fra hinanden, satte ogsaa Scheel som Statsminister sit Navn. I samme Aar, 3die Marts, udkom Rigsretsloven, hvori han havde megen Deel; men Hovedstykket i den fra Justitsministeriet under Scheel udgaaede Lovgivning, er dog Danmarks Tyendelov, underskrevet den 10de Mai 1854, samme Dag som Scheel, paa Grund af Sygelighed, midlertidig afgav Ministerportefeuillen. Allerede i 1852 blev et i Ministeriet udarbeidet Udkast til denne Lov forelagt Rigsdagen, men det blev forkastet. Scheel tog nu Sagen ganske i sin egen Haand; han bearbeidede selv Loven og førte den saaledes igjennem. Tyendeloven med dens Gjennemførelse af smukke, humane Principer, med dens Omsorg for Tyendets Tarv ikke mindre end for Huusbondens, vil altid staae som et værdigt Minde om den Minister, der bevirkede dens Vedtagelse; og det skal siges til Vidnesbyrd om den Flid og Omhu, hvormed den er udarbeidet, at den er een af de saare faa Love, ja snart den eneste Hovedlov fra vor Frihedsperiode, hvori det sidste Aartis travle Lovgivningsvirksomhed Intet har fundet at forandre, Intet at tilføie.

Scheel hører til det conservative Parti; det var i et conservativt Ministerium han indtraadte under A. V. Moltkes Auspicier, og han vedblev at fungere under Bluhme og Ørsted — ja han overlevede endog det Ørstedske Ministerium og blev først endelig entlediget den 15de Januar 1855. Den hele forandrede Politik, som havde gjort sig gjeldende under det Ørstedske Ministerium, som var begyndt allerede med Kundgjørelsen af 28de Januar 1852, som senere gjennemførte Thronfølgerloven, og som endelig dicterede Forordningen af 26de Juli 1854, fandt mange Modstandere. Det var maaskee tildeels i denne mere almindelige Misstemning, at man maa søge Grunden til det Anklagedecret, hvorefter det samlede Ministerium i Aaret 1855 ved Rigsretten anklagedes for at have, uden at henvende sig til Rigsdagen, fremkaldt eller deeltaget i Beslutninger om at træffe Foranstaltninger, der medførte Udgifter, som ikke vare bevilligede i Finantsloven, samt for at have udvirket allerhøieste Billigelse af saadanne Foranstaltninger, eller ialtfald for ikke at have modsat sig, at saadanne Beslutninger og Foranstaltninger bleve trufne. Scheel havde ikke deeltaget i Beslutningen om Forordningen af 26de Juli, men han var jo Medlem af Ministeriet, og han maatte rammes med de Andre; han havde ikke deeltaget i Beslutningen om nogen Foranstaltning, der medførte uhjemlede Udgifter — derfor maatte han anklages for ikke at have modsat sig Saadant. Hvad Udfald Rigsretssagen fik, er velbekjendt, og Saameget er vist, at Enhver maa bifalde Scheels fuldstændige Frifindelse, som ligefrem grundet i Grundlovens Forskrift om Contrasignaturen og dens Virkninger.

Hermed er Scheels politiske Virksomhed ialtfald hidtil afsluttet; han har siden den Tid levet ene for sine Forretninger som Generalauditeur for Landetaten, og for sin videnskabelige Virksomhed. Han bærer desværre paa et ikke stærkt Helbred, som allerede i mange Aar har tæret paa hans Arbeidskraft, og som gjør bestandige Reiser og Ophold ved fremmede Bade til en Nødvendighed for ham. Men har end denne hans Sygelighed givet hans Charakteer et Anstrøg af Indesluttethed og Pirrelighed, saa er han dog baade som Menneske og som Embedsmand besjælet af en høi Grad af Retsindighed og Charakteerfasthed, som nødvendigt maa vinde Agtelse. — Siden November 1853 er Scheel Kammerherre; Danebrogsordenens Commandeurkors bærer han siden Afslutningen af Freden med Preussen, Sølvkorset allerede siden 1848. Den norske Konge har belønnet hans Fortjenester af den militaire Lovgivning, og navnlig hans Interesse for den norske Militairret, først med Sanct Olafsordenens Ridderkors, senere med Commandeurkorset.

I de sidste Aar har Scheel udgivet et større Værk, der indtager en fremragende Plads i vor juridiske Literatur. Det er den danske Person- og Familieret. Kjøbenhavn 1859—60. Det er jo efter Forholdenes Natur klart, at der ikke findes noget egentligt Nyt i dette Skrift, men det er samlet med en sjelden Omhu og Flid, det er udarbeidet med udmærket Klarhed og Simpelhed i Fremstillingen, det indeholder en Mængde interessante Undersøgelser og giver Anviisning paa Mangt og Meget, som man ikke venter at finde bearbeidet indenfor Personrettens og Familieretsforholdenes Omraade.

f—g.

Ugens Politik.

Den 30te Octbr. 1862.

Man kan ikke i lang Tid ustraffet lade en Nation svæve i Uvished, om Statsskibet styres af en fast og kraftig Haand, eller om det, som en Kastebold for alle Vinde, staaer i Fare for at strande. Forlænges en saadan Uvisheds Tilstand, saa vil den enten sløve Folket og gjøre det uskikket til enhver Kraftanstrengelse, eller ogsaa ville Rygtesmedene og Rænkemagerne exploitere Situationen paa bedste Maade og maaskee fremkalde en Afgjørelse, som man ved en mere aabenhjertig Fremgangsmaade kunde have forebygget. Ministeriet maa sikkert haardest af Alle føle Trykket af den Hemmelighedsfuldhed, hvormed det har omgivet sig. Det har skjult sine Planer saa omhyggeligt, at intet Menneske i dette Øieblik kan sige, hvilket Program det egentlig har; thi at det har et, som det vil gjennemføre, det koste, hvad det vil, maa dog vel være utvivlsomt. Da de Indrømmelser bleve gjorte, der førte til de saa sørgeligt bekjendte, internationale Underhandlinger, antog man, at der herskede en Overeensstemmelse mellem de venskabeligtsindede Magter og vor Regjering, og at de i Forening havde afstukket den Grændse, om hvilken det skulde hedde: Saa vidt og ikke videre. Grev Russells Depeche af 24de September har hævet denne Vildfarelse, og det viser sig nu klart og tydeligt for Enhver, der vil see, at et Folk kun kan frelses, naar det har Tillid til sit eget Mod og sin egen Kraft. Kan denne Tillid vækkes, er der Haab om, at den alvorlige Fremtid, vi sikkert gaae imøde, vil bringe os Seir, men i saa Tilfælde maa Ministeriets idetmindste tilsyneladende Tvivlraadighed med Hensyn til vore vigtigste Anliggender ophøre, og det bør mindes om, at selv dets ivrigste Venner stadig sige: Gid blot Regjeringen vidste, hvad den vilde og besluttede sig til at handle i Overeensstemmelse hermed!

Den i Gemytterne herskende Uro og Spænding har, som sagt, affødt en Mængde Rygter, hvoraf nogle, f. Ex. at Hs. Majestæt vilde frasige sig Thronen, ere saa usandsynlige, at de ikke trænge til Gjendrivelse, medens andre, f. Ex. at et reactionairt Ministerium alt var dannet og kun oppebiede Kongens Tilbagekomst for at afløse Ministeriet Hall, ikke ligge udenfor Mulighedens Grændser. Det er ingenlunde noget behageligt Hverv, at gribe disse sig krydsende Rygter i Flugten og nedskrive dem, og det gjøres kun her for at give en Forestilling om Situationen. Blandt de gode Rygter ville vi endnu nævne det, at Ministeriet omsider havde besluttet sig til at foretage et positivt Skridt, der skulde gaae ud paa at sammenkalde de slesvigske Stænder og forelægge dem et Udkast til en særlig Forfatning, der stod i Samklang med Kongerigets Grundlov. Vi meddele ogsaa dette Rygte med al mulig Reservation; men hvis et saadant Forslag fik Majoritet, hvilket Regjeringen naturligviis i Forveien maa kunne vide, om det vil faae eller ikke, saa maatte enhver Paastand om Undertrykkelser fra dansk Side forstumme; under en Forfatning, som vor, kan ingen Regjering underkue nogen Statsborger. Vi fordølge ikke, at vi helst saae, at det nuværende Ministerium vilde være istand til at magte Situationen; vi unde det gjerne den Ære, at have bragt denne pinlige Sag til Ende paa en tilfredsstillende Maade, men hvis det skal lykkes, maa Ministeriet optræde med langt større Mod, Tillid og Daadkraft, end det hidtil har lagt for Dagen.

De engelske Blade, navnlig »Times«, »Daily News«, »Morning Herald«, »The Scotsman« og »Standard«, indeholde, endnu førend Grev Russells Depeche er bekjendt, ledende Artikler, som i de skarpeste Udtryk fordømme deres Udenrigsministers seneste Optræden. »Times« kan aldeles ikke forstaae, hvad der kan have bevæget Grev Russell til at opgive sin tidligere Stilling saa fuldstændigt, at han raader den danske Regjering ikke blot til at give efter for de preussiske Fordringer med Hensyn til de tydske Hertugdømmer, men ogsaa til at ophæve Fællesforfatningen for Kongeriget og Slesvig, og forlanger at faae at vide, af hvilke Grunde England har ladet sig bevæge til denne frivillige Gjenkaldelse af sine tidligere Udtalelser. Verdensorganet kan ikke dadle den danske Regjering, fordi den bestemt har vægret sig ved at følge det givne Raad, og det fremhæver, hvor ubeleiligt det nærværende Øieblik var til at afgive en saadan Erklæring, da en Forbindelse mellem det engelske og danske Kongehuus, hilst med Begeistring af hele det engelske Folk, nys var bleven afsluttet, og det tilføier, at hvis der ikke var de mest bydende Grunde til at forlade Danmark i dette Øieblik, burde Grev Russell paa Englands Vegne have staaet det bi. »Standard« udtaler sig paa en endnu skarpere Maade og slutter sin Artikel med den Erklæring: „At hvis Depechen er af det Indhold, som man paastaaer, vil Hans Herlighed komme til at trække sig tilbage fra sin Post, i ligesaa høi Grad en Gjenstand for Nationens Forbittrelse, som da han vendte hjem fra Wien." »Standard« opfordrer paa det Indstændigste den danske Regjering til at offentliggjøre Depechen af 24de Septbr., og vi haabe, at den vil efterkomme Opfordringen, ja vi paastaae, at det er uklogt, at det ikke allerede er skeet. Det kan nemlig ikke være undgaaet Nogens Opmærksomhed, at de tydske Blade umiddelbart efterat deres Regjeringer have afsendt eller modtaget diplomatiske Actstykker, see sig istand til at meddele dem ordret. Med Hensyn til

Grev Russells Depeche have de imidlertid iagttaget en paafaldende Taushed, hvor fortræffeligt den end passer i deres Kram, og Grunden dertil er naturligviis, at de meget rigtigt have beregnet, i hvor høi en Grad denne Depeche, naar den først bliver bekjendt, vil forbittre den offentlige Mening i England. Det ville de forhindre, og derfor have de sikkert undladt at offentliggjøre den; men hvad der er til Skade for vore Modstandere, vil være til Gavn for os, og derfor bør Ministeriet for een Gangs Skyld opgive sin Hemmelighedsfuldhed. Skulde der være Betænkeligheder ved at foretage dette Skridt paa en directe Maade, saa kjender Regjeringen dog vel sagtens de Omveie, ad hvilke det kan skee.

— Grækenland har aldeles uventet trængt sig frem i Forgrunden af de politiske Begivenheders Skueplads. Man erfarede ikke saasnart, at en Revolution var udbrudt, førend der tillige meldtes, at den var fuldbyrdet, og Kong Otto har sluttet sig til den lange Række af vor Tids landflygtige Fyrster, hvoraf Nogle, saaledes som Kongen af Neapel, endnu stedse føre en Guerillakrig ved Hjelp af leiede Banditter, medens andre, som Prindserne af den orleanske Slægt, med ædel Værdighed bære Landsforviisningens Kvaler. Den dorske, udygtige, til Vellevnet hengivne Kong Ottos Fald var ligesaa æreløst som hans Regjering; ikke et eneste Skud Krud blev løst, ikke en eneste Draabe Blod blev udgydt for at opretholde ham. Det ene Regiment efter det andet sluttede sig til Folkets Sag, og da han frasagde sig Thronen til Gunst for sin Broder, da han forlod sit Rige for over Corfu at begive sig til Venedig, ændsede den provisoriske Regjering, der havde dannet sig under Helten fra Uafhængighedskrigen, den halvfjerdesindstyveaarige, blinde Maurocadatos' Forsæde, ikke engang hans sidste Villie, men erklærede, at hans Dynasti for stedse var udelukket fra Thronen. Hvor usel Kong Ottos Regjering har været, sees bedst deraf, at alle Blade af de mest forskjellige Farver, alene med Undtagelse af »La France«, Reactionens Moniteur, udtale sig til Gunst for Revolutionens Berettigelse uden Hensyn til de Forviklinger, hvortil den saa let kan give Anledning. »Morning Post« henvender slet ikke sin Opmærksomhed paa denne Side af Sagen, men beskæftiger sig udelukkende med Englands Interesser i Orienten og med det mulige Nederlag, som disse Interesser kunne lide paa Grund af de Udvidelsesplaner, der have bemægtiget sig alle Gemytter i Grækenland. I den hele Begivenhed seer Lord Palmerstons Organ Udlandets Haand og paastaaer, at den græske Regjerings provisoriske Medlemmer ikke vilde vove saaledes at trodse Tyrkiet, hvis de ikke vare overbeviste om at finde Understøttelse hos „det ottomanske Riges Arvefjende." Tyrkiet har allerede sammentrukket en Troppestyrke under Omer Pascha paa Grændsen, og saavel en engelsk som en fransk Flaade have erholdt Befaling til at afgaae til de græske Farvande. Blandt Candidaterne til den ledige Throne nævner man Grækeren, Fyrst Ypsilanti, den for sin umaadelige Rigdom bekjendte Baron Sinas Svigersøn, den græskkatholske Hertug af Leuchtenberg, der efter al Sandsynlighed baade vil blive understøttet af Frankrig og Rusland, Kongen af Belgiens yngste Søn, Greven af Flandern, Prinds Amadeus, Kong Victor Emanuels Søn, og endelig Prinds Alfred af England, hvem den provisoriske Regjering, efter hvad man vil vide, agter at tilbyde Kronen. Man seer, at de Lysthavendes Antal ikke er ubetydeligt.

— Den officielle Tidende i Turin indeholder en kongelig Kundgjørelse, der sammenkalder Parlamentet til den 18de November. Rygtet om en Ministercrise synes at stadfæste sig, og man paastaaer bestemt, at Udenrigsministeren, General Durando, i ethvert Tilfælde vil udtræde af Ministeriet. Kongen agter at foretage en Reise og paa denne vil han gjeste Mailand, Parma, Modena, Bologna og Florenz for derpaa at begive sig til Neapel, hvor forinden hans Ankomst d. 1ste Decbr. Beleiringstilstanden vil blive hævet.

— Garibaldis Tilstand er meget betænkelig. Hans Læge, Bertani, har skrevet et Brev til sin „berømte Lærer", Doctor Porta, hvori han temmelig tydeligt erklærer sig for en Amputation; Doctor Partridge, som mod de italienske Lægers Paastand erklærede, at der ikke fandtes nogen Kugle i Saaret, er atter afgaaet til Spezzia for at deeltage i en Consulation, og den udmærkede franske Chirurg, Nelaton, er ligeledes reist derhen, for at den franske Lægekonst om muligt kan have den Ære, at frelse Frihedsheltens Liv. Ifølge de seneste Efterretninger skal Nelanton nære mere sangvinske Forhaabninger end Bertani og mene, at en Amputation kan undgaaes.

— Om Maaden, hvorpaa Hengivenhedsadresserne til Kongen af Preussen blive til, oplyser „Danziger Zeitung", at da Landraadet havde sendt 150 Exemplarer ud i Rosenbergkredsen for at forsynes med Underskrifter, sendte Borgemesteren følgende Skrivelse om til Indbyggerne i Bauerndorf: „Alle Indvaanere opfordres til at indfinde sig Søndagen d. 26de Octbr. Kl. 3 om Eftermiddagen i Skolesalen. Hvem der undlader at give Møde, vil ikke blot blive straffet, men ogsaa foragtet som utro mod sin Konge og sit Fædreland". Da de indfandt sig paa Mødestedet, erfarede de først, at Spørgsmaalet dreiede sig om, at indgive en Adresse til Kongen.

Efterretningerne fra Amerika ere uden synderlig Betydning. Den anden Division af Mac-Clellans Armee er ogsaa gaaet over Potomac og har forenet sig med Generalen i Charlestown. Indfaldet i Pennsylvanien var kun en Demonstration fra Sydarmeens Side, og har ikke havt andre Følger, end at Separatisterne belæssede med Bytte vendte tilbage; General Buell trænger haardt ind paa dem i Kentucky, uden at der dog har fundet noget alvorligt Sammenstød Sted mellem de fjendtlige Stridskræfter.

M.

Photographisk Album af Christian IV og hans Samtidige.

Vi levere i Dag vore Læsere et Træsnit af Christian IV, udført efter et Photographi, taget efter Carl van Manders berømte Maleri paa Christiansborg. Dette Photographi er Titelbilledet til et af J. A. Gold udgivet „Photographisk Album af Kong Christian IV og denne Konges berømte Samtidige", et Foretagende der fortjener al Anerkjendelse, fordi Udgiveren ikke er veget tilbage for de Vanskeligheder, der have stillet sig i Veien for det, men ufortrødent har arbeidet hen mod det smukke Maal, at gjøre en videre Kreds deelagtig i de Skatte, som endnu, efter det uoprettelige Tab ved Frederiksborgs Brand, findes spredte paa forskjellige Steder i Danmark og Udlandet, idet han efter Original-Malerier har ladet udføre gode Photographier af hin Tids berømte danske Mænd og Kvinder, som deels have staaet i nært Forhold til Kongen, deels have virket paa forskjellig Viis: Statsmænd, Krigere, Videnskabsmænd o. s. v.

Udgiveren har nydt den første Understøttelse til dette Foretagende derved, at Bestyrelsen for Bortlodningen af Konst- og Konstflidsarbeider som Gevinster i foregaaende Trækning har anvendt et større Antal Exemplarer heraf. Da det er os bekiendt, at dette Værk i de første Dage vil blive forelagt Offentligheden, tillade vi os at anbefale det til den Understøttelse, som det efter vor Mening fortjener. Samlingen bestaaer af 24 Portraiter efter Photographier af Wulff, med kortfattede Biographier af J. P. F. Kønigsfeldt, som ere affattede med den Klarhed, der er denne fortiente Historiker egen.

Portraiterne ere Christian IV i yngre og ældre Alder, Dronningerne Sophie af Meklenborg og Anna Katharine af Brandenborg, Prinds Christian, Kirsten Munk, Eleonore Christine Ulfeld, Corfitz Ulfeld, Hannibal Sehested, Ellen Marsvin, Jørgen Rosenkrands, Christoffer Valkendorf, Niels Kaas, Anders Sørensen Vedel, Arild Hvitfeldt, Tyge Brahe, Holger Rosenkrands, Christian Friis, Jesper Brokmand, Anders Arrebo, Palle Rosenkrands, Ole Vorm, Ove Giedde og Henrik Bielke.

Fra en Tour i Halland.

II.

Tvende Monumenter paa Sletten Syd for Halmstad.

I Krigen mellem Sverig og Danmark 1676 var den danske Generalmajor Duncan bleven sendt op i Halland med et detacheret Corps af 4000 Mand, samt 14 Kanoner og nogle Morterer. Den svenske Konge laa dengang i Bleking paa den anden Kant af Landet og hans Hær befandt sig for Størstedelen i Skaane, saa at det syntes Kong Christian den Femte en temmelig let Sag for General Duncan at overrumple Halmstad, indtage den og derefter marchere videre nordpaa, for ved Göteborg at forene sig med Gyldenløve, der i Forveien var brudt ind i Bohus Lehn fra Norge med 10,000 Mand. Halmstad var kun maadelig forsynet og i ingen Henseende belavet paa at udholde en alvorlig Beleiring, saa at det i Grunden saae fortvivlet ud for den svenske General Hård, der var Commandant paa Stedet; han havde kun 300 Mand til sin Raadighed og „disse vare endog uexercerede", desuden „kunde han ingenlunde stole paa Borgernes Troskab". Duncan indesluttede Byen strax fra alle Sider og begyndte den effective Beleiring fra den nordlige Side, netop det Høielid, som vi nævnte i vor forrige lille Artikel. Alt tydede hen paa, at Byen vilde blive en let Prise for den danske General.

Imidlertid havde Kong Carl den Ellevte faaet Efterretning om hele denne truende Diversion i Halland; det var desuden lykkedes General Hård at faae et Budskab sendt fra Halmstad gjennem Småland til det svenske Hovedkvarteer og saaledes at give Kongen en nøiagtig Besked om Enkelthederne ved den duncanske Expedition. Den svenske Konge ilede da, med en i Hast samlet Hær af 6000 Mand under Ascheberg, fra Bleking gjennem Småland til den hallandske Grændse, en meget lang Vei, men i forcerede Marcher, for om muligt at afskære Duncan fra de øvrige danske Afdelinger og slaae ham, førend han kunde faae nogen Forstærkning. Den 16de August 1676 ankom Kong Carl den Ellevte med sine Tropper til Knærød paa Hallandsgrændsen; skjøndt Mandskabet var forfærdelig medtaget, besluttede Kongen dog at følge Aschebergs Raad og strax rykke videre, for at overrumple Duncan, der laa ganske roligt udenfor Halmstad og, som den svenske Historiker Lagerbring bemærker, vel var en brav Officeer, »men intet med Kundskap och Spioner nog försedd«. De svenske Tropper holdt da kun nogle faa Timers Rast og fortsatte derefter Marchen hele den følgende Nat; man var vis paa at træffe de danske Tropper allerede i Dagbrækningen og, for at de ikke skulde kunne undflye, sendte Kong Carl en lille Afdeling Rytteri i modsat Retning til Laholm for at oprive Broen der. Den 17de om Morgenen befandt den svenske Hær sig ved Ibbarp, hvorfra man ganske rigtigt allerede opdagede de danske Fortropper; Ascheberg, der begav sig lidt forud for Kongens Gros, red op paa en lille Bakke og kunde derfra see Duncans hele Hær, der marcherede fremad for at møde Svenskerne, om hvis Ankomst den danske General nu var bleven underrettet, men hvis Styrke han antog kun at være nogle faa Tusinde Mand; han syntes desuden ikke at have havt nogen Anelse om, at Kong Carl selv var med. Duncan, der i dette Dieblik kun saae Aschebergs lille Afdeling foran sig, hastede med at angribe Fjenden, men fik ikke engang Tid til at løsne det første Skud, førend Kongen indtraf paa Pladsen med sit Cavalleri, hvorefter det svenske Infanteri ogsaa hurtigt udviklede sine Colonner over Sletten. Der udspandt sig nu en haardnakket Fægtning; de Danske strede med stor Tapperhed og mange af Duncans Officerer bedækkede sig med Hæder, som f. Ex. Warnstedt, Rosenkrands, Lützow. Om den Sidstnævnte fortælles der, at han med egen Haand nedlagde 17 Svenskere, »en saga, som har nära förbindelse med våra gamla kämpevisor«, siger Lagerbring. Traditionen gaaer endnu videre og forsikkrer, at han endnu fægtede og slog morderisk om sig, efterat han selv havde mistet begge sine Been. Paa svensk Side var Tabet heller ikke saa ringe (Ascheberg selv fik tvende Kugler gjennem den venstre Arm), men Kong Carls Seir var imidlertid fuldstændig. General Duncan blev gjort til Fange tilligemed Oberst Trop og en Oberstlieutenant Münchhausen m. A.; hele det danske Artilleri faldt i Svenskernes Hænder, af Duncans Hær undkom der kun henved 30 Mand Dragoner, anførte af en Major Hein, 1000 danske Krigere laae døde paa Valpladsen, henved 3000 bleve Fanger. Dette var „Slaget for Halmstad", hvorom Rygtet siden længe fortalte de mest eventyrlige Ting og hvis for saa vidt afgjørende Resultat var, at den hele Plan til Sverigs Erobring fra Vestkanten af totalt mislykkedes.

Til Erindring om Slaget er der i en senere Tid opreist to Mindestene paa den gamle Valplads. Den ene minder om den tappre Lützow, hvis Heltedaad længe var Gjenstand ogsaa for de Seirendes Beundring og for en Anerkjendelse, hvorom denne Steen selv endnu idag vidner. Den anden har følgende Indskrift:

CARL XI
biträdd af Rutger Ascheberg
vann här
sin första seger
d. XVII Augusti MDCLXXVI.
Invånare af Halland
reste minnesvården
under
Carl XIV Johans
Xde regeringsår.

O. O.

Præmieskydningen for Medlemmer af de danske Skytteforeninger den 24de Octbr. 1862.

I Begyndelsen af September omsendte Centralcomiteen en Indbydelse til alle de danske Skytteforeninger, hvori disse underrettedes om, at der i Løbet af October vilde blive afholdt en almindelig Præmieskydning ved Kjøbenhavn og opfordredes til saavidt muligt ved denne Leilighed at sende Repræsentanter hertil. Den forløbne Sommer havde stillet ikke ringe Krav til de fleste af Foreningerne, med Hensyn til Anskaffelse af Vaaben, Indretning af Skydebaner osv., hvorfor det maatte ansees som et ret tilfredsstillende Resultat, at der anmeldtes henimod 50 Deeltagere fra Landet. Idet man gjorde Regning paa et lignende Antal fra den kjøbenhavnske, den akademiske og Frederiksbergs Skytteforening, antog man saaledes, at der omtrent vilde møde 100 Skytter, hvilket ogsaa stadfæstede sig, kun med den Forskjel, at der mødte noget færre fra Landet og flere fra Kjøbenhavn. Fra Roeskilde forhindredes 7 af de anmeldte Deeltagere i at møde paa Grund af et samtidigt afholdt Marked.

Den til Præmieskydningens Afholdelse bestemte Aarstid gav ikke Udsigt til heldigt Veir, men paa Grund af forskjellige Forhold maatte og kunde heldigviis dette Hensyn lades ude af Betragtning. Mange af Foreningerne omkring i Landet havde nemlig først hen paa Sommeren kunnet begynde deres Skydeøvelser, hvorfor det var nødvendigt at indrømme dem saamegen Tid som muligt hertil og til selv at afholde Præmieskydninger, i Særdeleshed da adskillige af dem havde vedtaget at sende deres bedste Præmieskytter hertil. Kjøbenhavns Skytteforening havde ligeledes først seent kunnet træde i Virksomhed, nemlig i Begyndelsen af September, da et tidligt om Foraaret i Udlandet bestilt Parti Rifler ikke ankom hertil før i August, og det var nødvendigt, som det følger af sig selv, væsentlig at støtte sig til en virksom Deeltagelse fra dennes Side.

Endelig forringedes Betydningen af Veirforholdene i høi Grad ved de særdeles hensigtsmæssige Skydebaner paa Enighedsværn, der ere tilveiebragte til fælles Afbenyttelse for Kjøbenhavns Garnison og Skytteforeninger.

Skydehuset, der sees i Tegningen, bestaaer af en to Etagers Pavillon og 8 Skydekamre, hvilke Sidste ere indbyrdes adskilte ved Halvvægge der ikke naae Taget. I ethvert af dem er der langs den ene Side en Bænk og langs den anden et Bord til at opstille og lade Bøsserne ved. Bagved Kamrene løber en Corridor, hvorigjennem Forbindelsen finder Sted. Lyset

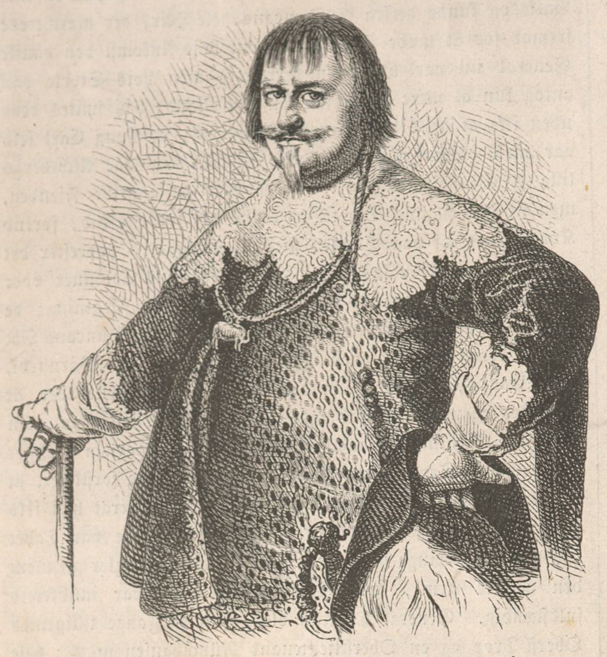

Christian IV (efter Carl van Manders Portrait).

falder ind gjennem Vinduer paa Taget og paa den Side af Huset, der vender ud mod Banerne, som ligeledes i et Antal af 8 svare hver til sit Kammer, nemlig 2 paa en Længde af 200 Alen, 2 paa 300 Alen og 4 paa 400 Alen. (Foruden disse, ikke henhørende til Skydehuset, findes endnu 3 Baner, der navnlig kunne benyttes paa kortere Afstande). Huset er opført af Træ og har et grundmuret Fundament, der rager et Par Fod op over Jorden, og paa hvilket Gulvet hviler. — Naar der skydes fra et Kammer, ere to mod Skiverne vendende Fløidøre slaaede op, mellem hvilke Skytten træder ud paa en foran Dørtærskelen værende lille Terrasse, beskyttet mod Sol og Regn ved en fremspringende Deel af Taget. Ved Enden af enhver af Banerne, umiddelbart foran den tilsvarende Skydevold, ere Markeurskjærmene (af skudfaste Jernplader) og Skiverne anbragte. Til hver Skjærm høre to Skiver, som ved Hjelp af Ruller under de nederste Ramstykker kunne skydes til Siden paa korte Jernbaner. Under Skydningen er en ene Skive synlig, den anden er dækket bag Skjærmen. Saasnart et Skud er faldet, viser Markeuren Anslaget med en tilstrækkelig lang Stok (han selv forbliver bag Skjærmen), dernæst vexler han Skiverne og reparerer den trufne.

Af det Ovenanførte sees det saaledes, at ligesom Skydehuset muliggjør Skydning under alt Slags Veir, bidrager Skivernes Construction til, at denne kan foretages med stor Hurtighed og fuldstændig Sikkerhed for Markeurene. En Prøve paa Apparatets Hensigtsmæssighed erholdt man allerede Dagen før Præmieskydningen. Ved velvillig Imødekommen fra Kjøbenhavns Commandantskab vare samtlige Baner paa Enighedsværn udelukkende overladte Skytteforeningerne den 23de og 24de, saaledes at Deeltagerne i Præmieskydningen den førstnævnte Dag havde Leilighed til at indskyde og øve sig, hvilket navnlig var ønskeligt for de fra Landet ankommende, som derved kunde blive fortrolige med det hele Arrangement.

I Løbet af Formiddagen den 23de indfandt ogsaa de fleste af Disse sig, og om de end iaar kun udgjorde et ringe Antal, vare de dog kjærkomne Vidner om den Alvor og Kraft, hvormed saavel Foreninger som enkelte Mænd omkring i Landet efter bedste Evne arbeide for en Sag, der efterhaanden skal indtage sin bestemte Plads i vor frie, folkelige Udvikling.

For Præmieskydningen den 24de vare følgende Bestemmelser vedtagne: Der skulde skydes om een Række af Gevinster paa to Distancer, nemlig 3 og 400 Alen. Der skulde paa enhver af disse gjøres 5 Skud og Adkomsten til at erholde Gevinst bestemmes af det samlede Antal Points for alle 10 Skud. Ved ligemange Points skulde Træffernes Antal gjøre Udslaget og om fornødent Omskydning med et enkelt Skud paa 400 Alen, eller Lodtrækning. Der skulde skydes staaende uden fast Anlæg, og der maatte kun anvendes Rifler, som ladedes i Overeensstemmelse med de gangbare militaire Rifler. Brug af Snellert eller konstige Sigtemidler var ikke tilladt.

☞ Skiverne vare inddeelte, som den omstaaende Tegning viser, og eens for begge Distancer, blot med den Forskjel, at Sort paa 300 Alen havde 8″ i Gjennemsnit, 10″ paa 400 Alen. Træffere mellem 1ste og 2den Rectangel gave 1 Point, mellem 2den og Pletten 2 Points, i Pletten 3 Points.

Ved Siden af Præmieskydningen fandt Kapskydning Sted paa 200 og 400 Alen. Hertil skulde indløses Tegn à 4 Sk. og for hvert Skud afgives eet saadant. Naar Sort (6″ rund Plet paa 200 Alen, Rectangel med 12″ og 18″ Side paa 400 Alen), blev truffet, erholdt Skytten et Contrategn, der angav Skivens Numer. Efter endt Skydning skulde de ved de forskjellige Skiver indkomne Summer fordeles i Forhold til Træffernes Antal.

Til at deeltage i Præmieskydningen indløstes Kort à 3 Rd., hvorimod alle Medlemmer af danske Skytteforeninger og de af Comiteen til at overvære Skydningen Indbudte kunde deeltage i Kapskydningen.

Lützows Mindesteen paa Valpladsen ved Halmstad, tegnet af G. Emil Libert.

Klokken $8\frac{1}{2}$ den 24de samledes Skytterne paa Pladsen ved Skydehuset, som var smagfuldt decoreret og omgivet af Telte, der vare overladte tillaans fra Kjøbenhavns Arsenal. Det største af disse var bestemt til at indtage Forfriskninger i, de andre gjorde Tjeneste som Bøssemagerværksted, som Udsalgs- og Opbevaringssteder for Ammunition osv.

Gevinsterne vare opstillede i det nederste Værelse i Skydehusets Pavillon. Deres samlede Værdi udgjorde 1000 Rd., hvilken Sum var fremkommet ved 200 Rd. af Bidragene fra de paaregnede Deeltagere (for 100 saadanne altsaa 300 Rd., hvoraf mindst 100 Rd. vilde medgaae til andre Udgifter), 300 Rdl. af en Gave paa 785 Rd. fra vore Landsmænd i England, der allerede forrige Aar, efterat den første Opfordring

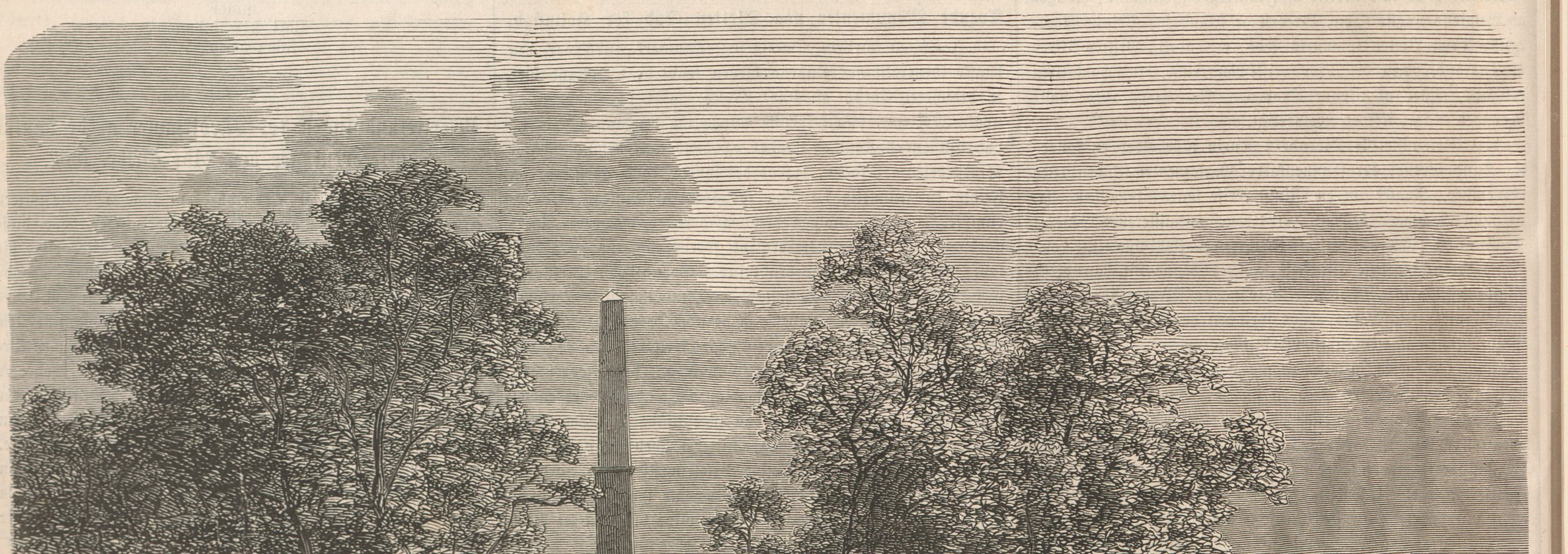

Mindestøtte om Svenskernes Seir ved Halmstad d. 17. Aug. 1676, tegnet af G. Emil Libert.

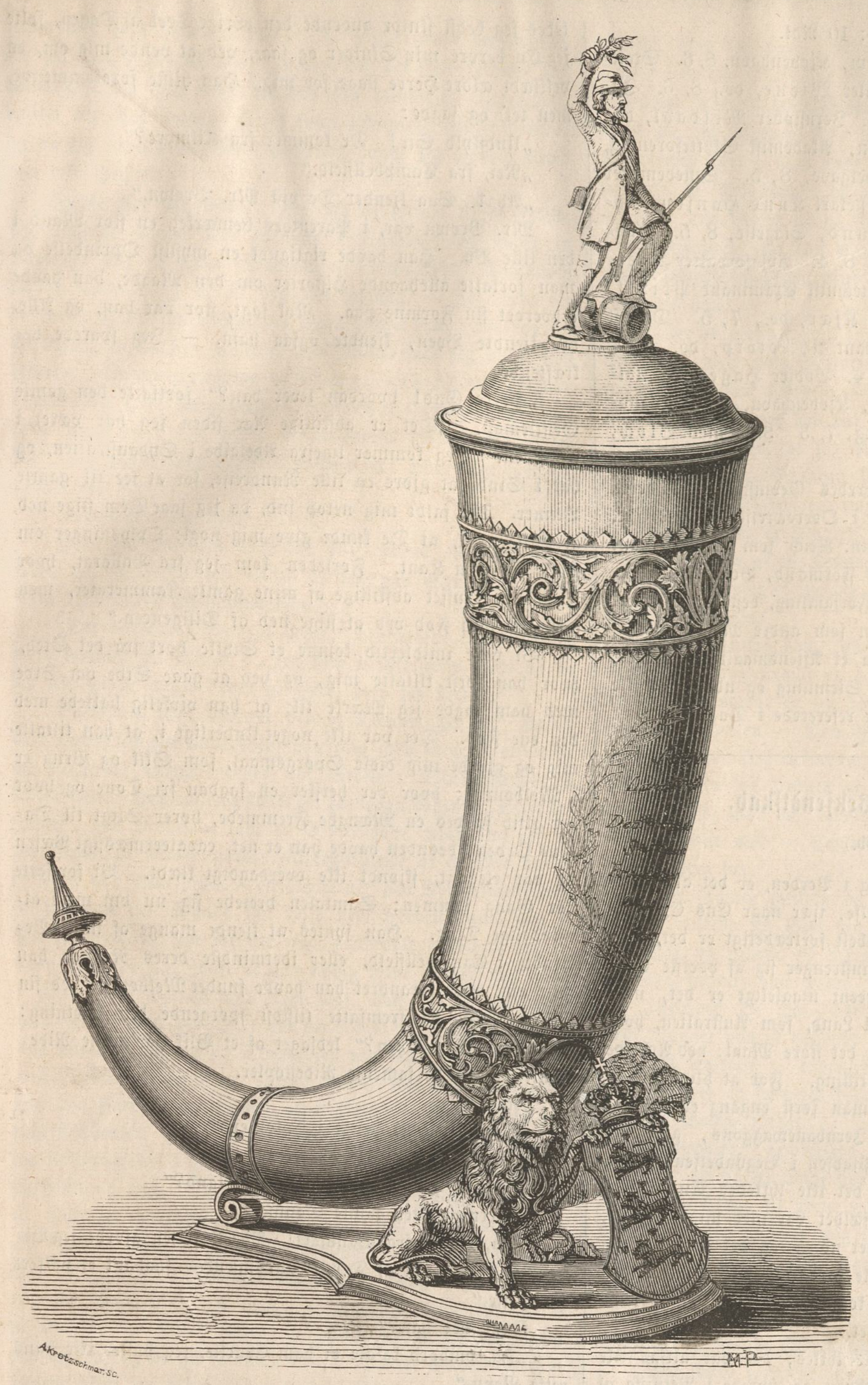

Sølv-Drikkehorn, foræret af Landsmænd i England til de danske Skytteforeninger.

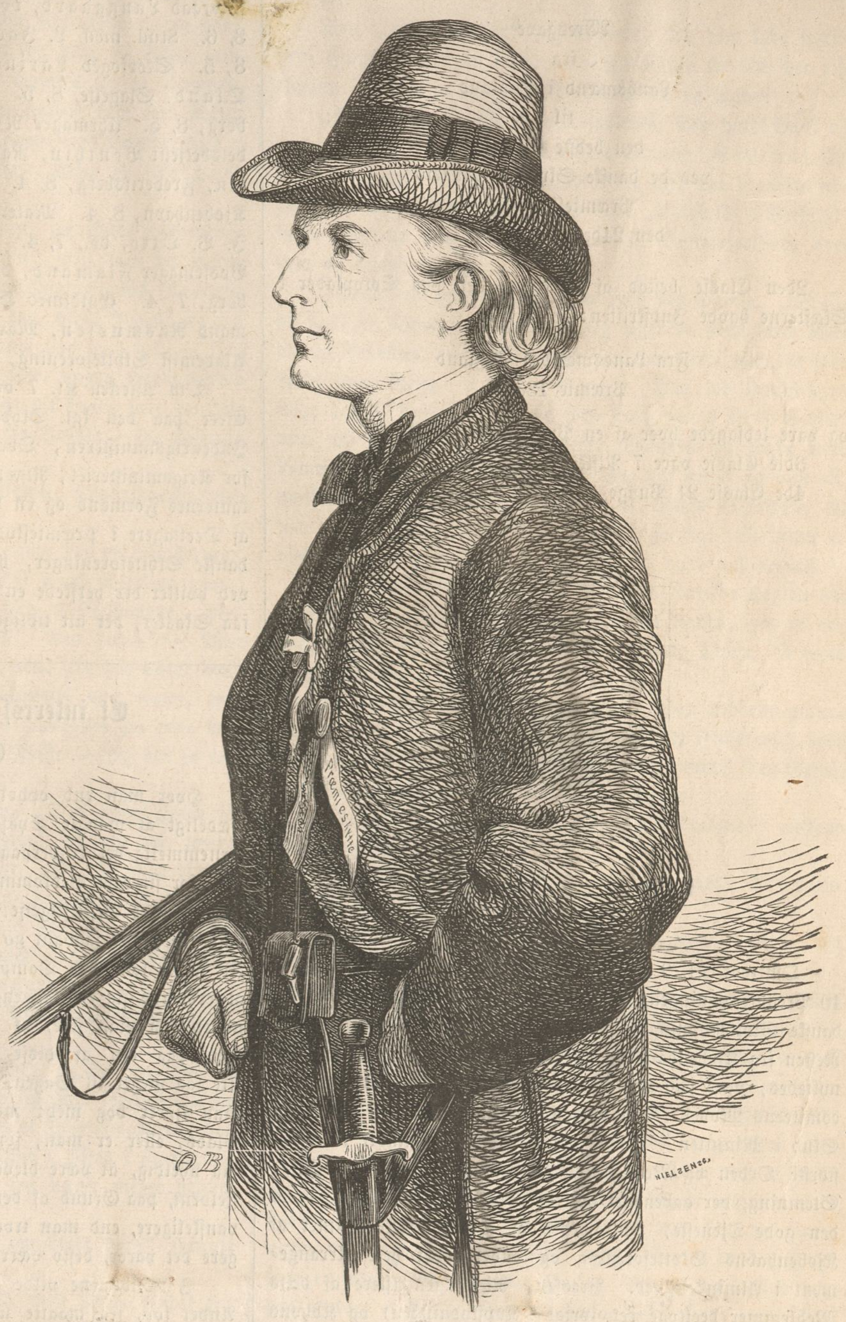

Landmand Rosthoi af Horsens Skytteforening, der d. 24. Oct. 1862 vandt første Præmie.

til at danne Skytteforeninger her i Landet var udgaaet, tilsendte Centralcomiteen en Deel Enfieldrifler og nu atter viste deres Kjærlighed til det gamle Fædreland ved denne smukke Gave, hvoraf Resten er henſat til lignende Anvendelse i Fremtiden. Endelig var en Sum af 500 Rd. af Indenrigsministeriet stillet i Udsigt, af de i Finantsloven til Skydepræmier bevilligede 2000 Rd.

Gevinsterne vare inddeelte i 4 Classer. 1ste Gevinst var det i ovenstaaende Afbildning viste Sølvdrikkehorn, tegnet og forarbeidet af Ciseleur A. N. Dragsted og bestemt til aarlig

De danske Skytteforeningers Præmieskydning paa Enighedsværn, tegnet af Otto Bache.

at vende tilbage i samme Skikkelse. I Skjoldet, der holdes af Løverne, er det danske Vaaben graveret og paa Hornet findes følgende Indskrift:

Æresgave
fra
Landsmænd i England
til
den bedste Skytte
ved de danske Skytteforeningers
Præmieskydning
den 24de Octbr 1862.

2den Classe bestod af 7 Rifler, der paa Sølvplader i Skæfterne havde Indskriften:

Fra Landsmænd i England
Præmie 1862.

og vare ledsagede hver af en Pung med 20 Rd.

3die Classe vare 7 Rifler med 10 Rd. til hver.

4de Classe 21 Punge à 10 Rd.

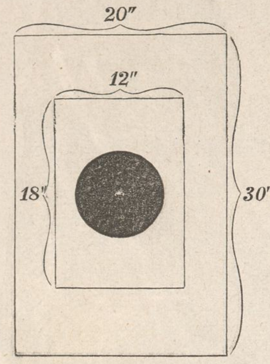

Omtrent Kl. 9 begyndte Kapskydningen og henimod Kl. 10 Præmieskydningen, i hvilken i Alt 103 Medlemmer af de danske Skytteforeninger deeltoge, hvoriblandt 36 fra Landet, Resten fra Kjøbenhavn og Frederiksberg. De Rifler, der benyttedes, vare paa nogle faa Stykker nær alle efter Centralcomiteens Model. Skydningen var yderst livlig — over 10 Skud i Minutten — men foregik ikke desto mindre med den største Orden og Ro, hvilket skyldes deels den fortræffelige Stemning, der aabenbart hvilede over alle Deeltagerne, deels den gode Tjeneste, som ydedes af adskillige Medlemmer af Kjøbenhavns Skytteforening og endelig det hele Arrangement i Almindelighed. Pressen, Rigsdagen (flere af dens Medlemmer deeltoge ret ivrigt i Kapskydningen) og Kbhvns Borgerrepræsentation vare indbudne til at overvære Skydningen, ligesom denne ogsaa beæredes med Hs. Exc. Krigsministerens Nærværelse. Kl. henimod 3 var Præmieskydningen tilendebragt, men allerede forinden var al Tvivl om hvem det smukke Drikkehorn skulde tilfalde forsvunden, saaledes at Landmand Rosthøi af Horsens Skytteforening paa selve Skydepladsen kunde tegnes af en tilstedeværende Konstner som den bedste Skytte ved de danske Skytteforeningers Præmieskydning 1862. Ved dernæst at opgjøre dennes Resultat, fandtes Omskydning kun fornøden mellem de fire sidste af de Skytter, der kunde erholde Præmier. I Overeensstemmelse med Vedtægterne foretoges den med et enkelt Skud paa 400 Alen. De Kæmpende vare Ungkarl Rasmussen af Marienborgs, stud. med. Block af den akademiske, Lærer Nyegaard af Kjøbenhavns og Gaardmand N. Carlsen af Sigersteds Skytteforening, blandt hvilke de to Førstnævnte bleve Seirherrer.

Kapskydningens Resultat var, at Træffernes Værdi varierede ved de forskjellige Skiver mellem 40 ß og 75 ß. Der var ved denne gjort mellem 1500 og 2000 Skud. Ved at betragte efterstaaende Liste over Præmietagerne vil det bemærkes, at nøiagtigt en Trediedeel henhører til Skytteforeninger udenfor Kjøbenhavn (Frederiksbergs henregne vi under Kjøbenhavn), og at Fordelingen i de forskjellige Classer ligeledes er den samme, idet fem Deeltagere fra Landet findes blandt de første 15 Præmietagere, 7 blandt de 21 af sidste Classe, saaledes at dette Forhold paa det Nærmeste er det samme, som mellem alle de udenbyes Deeltagere og det hele Antal, nemlig 36 til 103.

1ste Præmie: Et Sølv Drikkehorn:
Landmand Rosthøi, Horsens, 18 Points, 9 Træffer.

2den Præmie: 1 Riffel og 20 Rdl.

Bøssemagersvend Numler, Kjøbenhavn, 14, 7. Læderhandler D. P. Gram, do., 14, 6. Photograph F. C. Meyer, do., 13, 8. Assistent Westring, Frederiksberg, 13, 6. Kjøbmand Willerup, Frederiksberg, 13, 6. Manufacturist Eskildsen, Kjøbenhavn, 12, 7. Fourer Ramm, do., 12, 6.

3die Præmie: 1 Riffel og 10 Rdl.

Premierlieutenant Andresen, Kjøbenhavn, 11, 6. Tobakshandler Jensen, Slagelse, 11, 5. Værtshusholder Hansen, Kjøbenhavn, 10, 6. Snedkermester Ottosen, do., 9, 6. Dreier Schwabach, Vaalse, Kipinge, Brarup og Stadager, 9, 5. Sadelmager Weisler, Kjøbenhavn, 9, 4. Handelsbetjent N. Bay, Randers, 9, 4.

4de Præmie: 10 Rdl.

Læderhandler A. M. Gramm, Kjøbenhavn, 8, 6. Stolemager Rønne, do., 8, 6. Maler Wiene, do., 8, 6. Justitsraad Langgaard, do., 8. 6. Jernstøber Meldahl, do., 8, 6. Stud. med. L. Jacobsen, Akademisk Skytteforening, 8, 5. Skovfoged Larius, Edelgave, 8, 5. Smedemester Øland, Slagelse, 8, 5. Tjenestekarl Knud Hansen, Nyborg, 8, 5. Uhrmager Nørrelund, Slagelse, 8, 5. Handelsbetjent Benthin, Randers, 8, 4. Avlsforvalter Nielsen, Frederiksberg, 8, 4. Polytechnisk Examinand Pritzel, Kjøbenhavn, 8, 4. Malermester Kjær, do., 7, 5. Dentist J. V. Otto, do., 7, 4. Sergeant Abildtorp, do., 7, 4. Bøssemager Flamand, do., 7, 4. Bødker Hagerup, Aalborg, 7, 4. Guldsmed Høegh, Kjøbenhavn, 7, 4. Landmand Rasmussen, Marienborg, 7, 3. Stud. med. Bloch, Akademisk Skytteforening, 7, 3.

Om Aftenen Kl. 7 overleveredes Gevinsterne til deres Eiere paa den kgl. Skydebane i Overværelse af Hs. Exc. Indenrigsministeren, Oberstlieutn. Reich som Repræsentant for Krigsministeriet, Rigsdagens Formænd, Borgerrepræsentanternes Formand og en talrig Forsamling, bestaaende saavel af Deeltagere i Præmieskydningen som andre Medlemmer af danske Skytteforeninger, hvorpaa et Aftensmaaltid indtoges, ved hvilket der herskede en livlig Stemning og udbragtes ikke faa Skaaler, der alt tidligere ere refererede i Dagbladene.

Et interessant Bekjendtskab.

(Af Bob.)

Hvor man end opholder sig i Verden, er det altid fortrædeligt at mangle Sysselsættelse, især naar Ens Existents fornemmelig beroer derpaa; dobbelt fortrædeligt er det, naar man for sit eget Vedkommende anstrenger sig af yderste Evne for at finde Beskæftigelse, og reent utaaleligt er det, naar man lever i et saadant go ahead Land, som Australien, hvor Alt gaaer som med Damp imod det store Maal: ved Arbeide at erhverve sig en uafhængig Stilling. For at blive i Lignelsen kan man sige, at naar man først engang er kommet med paa een af disse Livs-Jernbanewaggons, gjør det ikke saa meget til Sagen, om Pladsen i Begyndelsen er slet, man kjører dog med; men er det ikke lykkedes En at faae Plads, eller er man, som Tilfældet var med mig dengang, saa uheldig, at være bleven kastet ud — og det skeer ikke saa sjeldent, paa Grund af den stærke Fart — saa er det unbertiden vanskeligere, end man troer, at komme med igjen, og jo længere det varer, desto værre er det. —

I Melbourne vilde det ikke lykkes; der var altsaa ikke Andet for, jeg maatte ud af Byen og styrede i Retning af Campbellfield, en lille By, 10 engelske Miil fra Melbourne, paa Veien til Kilmore og de bekjendte Guldminer ved Beechworth. Jeg tog ind der hos en velvillig Ven, der havde bedet mig ud til sig. Han var dengang selv temmelig paa Knæerne, fordi han ligeledes i nogen Tid havde været uden Beskæftigelse, og desuden havde Kone og to Børn at sørge for; men munter var han altid og en hjertensgod Fyr. Nu var han overstrømmende lykkelig over netop at have faaet en indbringende Stilling; han kunde rigtignok ikke godt hæve Penge endnu, da det let kunde see for simpelt ud for en saadan Gentleman, som han nu var bleven, at være i Trang; men vi levede af Udsigterne, og tage Alt fra den gemytlige Side, lige til den sørgelige Kjendsgjerning, at vi To tilsammen tilsidst vare reducerede til eet Par store Ridestøvler og eet Par Tøfler, hvad Fodbeklædningen angik; denne brugte vi vexelviis, eftersom den Ene eller den Anden af os var nødsaget til at gaae ud. Det gik os næsten som de tre Studenter, der tilsammen kun eiede een Klædning, saa at de To maatte holde Sengen, medens den Tredie var ude. Min Vens Kone var Elskværdigheden selv og gik i Kjøkkenet, medens jeg arbeidede i Haven — med Tøfler paa — for at fordrive Tiden og indbilde mig selv og Andre, at jeg gjorde uhyre Nytte, medens jeg, ligesom Mr. Micawber, bestandigt levede i Haabet om, at Noget snart maatte vise sig. — Heldigviis kom dette „Noget" ogsaa. Han fik fine Penge, vi flere Støvler og jeg bestemt Løfte om en Ansættelse i samme Forretning, som min venlige Vert. — Det var formeget paa eengang! Jeg kunde ikke forholde mig rolig under et saadant Lykkeskifte. I Australien lærer man, bedre end noget andet Sted, at være letsindig; jeg besluttede strax at feire det glade Budskab ved en lille Udflugt til Melbourne, for at gjøre mig en glad Dag. Jeg tog en Plads paa en Diligence, og holdt efter en Times Kjørsel i Bourke Street, hvor jeg strax gav mig især med at studere Theaterplacaterne, og til min ikke ringe Skuffelse saae, at »La Traviata« var tilbagekaldt paa »Theatre Royal«, paa Grund af Primadonnaens Upasselighed. At høre en Opera maatte altsaa opgives; men da jeg var bestemt paa at tilbringe Aftenen i et Theater, fortsatte jeg mine Studier: »Princess Theatre« — »Revival of Shakspeare« — »G. V. Brooke as Macbeth«. Der kunde ikke være nogen Tvivl. Jeg maatte i »Princess«.

Medens jeg stod ved Gadehjørnet i Nærheden af Diligencecontoiret og gjennemløb Bekjætningen, samt tænkte paa, hvorledes jeg bedst skulde anvende den øvrige Deel af Dagen, følte jeg En berøre min Skulder og saae, ved at vende mig om, en velklædt ældre Herre staae for mig. Han hilste forekommende, men let, og sagde:

„Undskyld Sir! De kommer fra Kilmore?"

„Nei, fra Campbellfield."

„Aha! Saa kjender De vist Mr. Brown."

Mr. Brown var, i Parenthes bemærket, en stor Mand i den lille By. Han havde rigtignok en mystisk Oprindelse og man fortalte allehaande Historier om den Maade, han havde erhvervet sin Formue paa. Nok sagt, stor var han, og Alle, der kjendte Byen, kjendte ogsaa ham. — Jeg svarede bekræftende.

„Herre Gud! hvordan lever han?" fortsatte den gamle Gentleman. „Det er adskillige Aar siden jeg har været i Colonien. Jeg kommer ligefra Adelaide i Sydaustralien, og har i Sinde at gjøre en lille Rundreise, for at see til gamle Venner. Det faldt mig netop ind, da jeg saae Dem stige ned af Diligencen, at De kunde give mig nogle Oplysninger om Folk fra den Kant. Forleden kom jeg fra Ballarat, hvor jeg havde truffet adskillige af mine gamle Kammerater, men forstrakte min Fod ved at stige ned af Diligencen."

Vi vare imidlertid komne et Stykke bort fra det Sted, hvor han først tiltalte mig, og ved at gaae Side om Side med ham lagde jeg Mærke til, at han virkelig haltede med den ene Fod. Der var ikke noget Underligt i, at han tiltalte mig og gjorde mig disse Spørgsmaal, som Skik og Brug er i Melbourne; hvor der hersker en saadan fri Tone og hvor der altid færdes en Mængde Fremmede, hører Sligt til Dagens Orden; desuden havde han et net, cavaleermæssigt Væsen og var elegant, skjøndt ikke overdaadigt klædt. Vi fortsatte vor Gang sammen; Samtalen dreiede sig nu om mere almindelige Ting. Han syntes at kjende mange af mine Bekjendte i Campbellfield, eller idetmindste deres Navne; han talte om, hvor forandret han havde fundet Melbourne ved sin Tilbagekomst, og fremsatte tilsidst spørgende den Sætning: „De boer ikke i Byen?" ledsaget af et Blik paa mine Ridebeenklæder og de famøse Ridestøvler.

„Nei."

„Har De været længe i Colonien?"

„Et Par Aar."

„Længes De ikke efter gamle England?"

„Nærmest efter gamle Danmark."

„Aa, De er fra Danmark! Paa Udreisen gjorde jeg Bekjendtskab med een af Deres Landsmænd — saadant et vakkert Menneske."

Hvad hed han?"

„Ja, ombord kaldte vi ham Charlie, jeg husker ikke hans rette Navn."

Det er gjerne Tilfældet og man faaer altid et lignende Svar paa et saadant Spørgsmaal. Imidlertid vedblev han at gaae med mig ad den Kant, jeg valgte, og forsikkrede mig om den Interesse, han altid havde havt for Danmark, hvori han var bleven bestyrket ved Bekjendtskabet med førnævnte „Charlie" og senere ved at tale med mig — „ja med Dem, Sir!" — Det Venskab begyndte at blive mig lidt for varmt og jeg gjorde Mine til at forlade ham, efter at have givet ham nogle flere Oplysninger om Personer og Steder, om Diligencer, Jernbaner og lignende, da han, med mange Undskyldninger for at have optaget min kostbare Tid saalænge, og med Taksigelser for den modtagne Underretning, indbød mig til at nyde et Glas af Et eller Andet i det Hotel, udenfor hvilket vi havde gjort Holdt. Det er en ganske almindelig Skik i Australien, strax at byde en Ven at drikke, og et Afslag ansees som uhøfligt; skjøndt jeg nu just ikke ansaae mig som nogen videre fortrolig Ven af den værdige, gamle Gentleman, gjorde jeg ikke mange Omstændigheder, men gik ind med ham. Vi fik et Par Glas Ale, nikkede til hinanden og drak. Efter Skik og Brug var det nu min Tour og vi fik en ny Dosis Ale. I et Udbrud af Hjertelighed begyndte han:

„Undskyld Sir — Mit Navn er Jones — William Jones — jeg kan Satans godt lide Dem — og haaber at møde Dem engang igjen i Livet — imidlertid mærker jeg, at De har travlt, derfor Farvel!"

Vi gave hinanden Haanden og jeg var allerede ude af Døren, da han raabte efter mig:

„Hør, jeg saae Dem læse Placaterne før; kommer De i eet af Theatrene i Aften?"

„Maaskee i »Princess Theatre« — Farvel!"

Jeg gik ned ad Gaden, og tænkte over dette Møde. Var min gamle Herre en Optrækker, som i mig troede at see en Fugl, der var let at fange og plukke? Eller gav maaskee mit landlige Udseende og mine — nei min Vens — drabelige Støvler ham den Idee, at jeg var en velhavende, ung Nybygger, der var kommen til Byen for at slaae Gjækken løs? Eller var han maaskee virkelig en excentrisk, gammel Karl, der havde levet saamange Aar i Australien, og seet Landet fra den Tid, da der ikke gaves noget Melbourne, men kun en Teltleir, at han betragtede sig selv som en naturlig Ven og Bekjendt af alle senere Ankomne, og derfor havde talt til mig, som han vilde have talt til enhver Anden, Omstændighederne

havde ført ham sammen med? Af Slige gives der nemlig ikke saa Faa i Melbourne. Iøvrigt var det Hele kommet saa naturligt; det var mig desuden saa temmelig ligegyldigt, hvilket der var hvilket, at jeg snart ikke mere tænkte derpaa, og da jeg om Aftenen sad i Parkettet, havde jeg aldeles glemt den hele Historie.

Første Act var forbi. Jeg sad og lyttede til en Polka, jeg engang havde hørt hjemme i Danmark og hvori en Trompet har en Solo (Macbeth og en Polka!). Publicum raabte Dacapo og vi fik den nok engang. — Jeg maa her bemærke, at Lumbyes Galoper gjøre megen Lykke i Melbourne. En Aften til en stor Concert à la Julien saae jeg ansat som Finale: »Champagnegalop by Lumby, with all the original effect«, og Herr Krigsraadens sprudlende Compositioner tiltalte særdeles i den femte Verdensdeels Hovedstad. Som sagt, jeg sad i mine danske Drømmerier; pludseligt blev jeg vækket ved et:

„Good evening, Sir!“

„Det var min nye Bekjendt, Mr. Jones, som stræbte at skaffe sig en Plads ved Siden af mig paa Bænken. Pladserne ere nemlig ikke numererede.

„Det var rart, jeg traf Dem,“ bemærkede han, efter at være kommen til Sæde. „Jeg kom tilfældigviis forbi og da jeg ikke havde noget bedre at gjøre, drev jeg herind.“

Samtalen blev afbrudt ved at Tæppet gik op. Under hele Forestillingen underholdt han mig med meget morsomme og træffende Bemærkninger om Stykket, Skuespillerne og Udførelsen. Han dadlede stærkt det overhaandtagende „Stjernesystem“, den Mode, at lade et Stykke gaae, naar blot een af Hovedrollerne bliver udført tilfredsstillende af en eller anden bekjendt stor Skuespiller — en „Stjerne“ paa Theaterhimmelen — der paa den Maade kan reise hele Verden rundt paa et Par Forceroller; han fortalte mig, at Brooke desværre undertiden berusede sig, samt at han nødig vilde kæmpe med ham i Aften paa Scenen osv., kort sagt, han gjorde sig meget interessant; men desuagtet var der Noget ved ham, der gjorde mig mistænksom, og da Tragoedien var forbi, reiste jeg mig, ønskede ham Godnat og forlod Huset, idet jeg renoncerede paa den Farce, som næsten altid slutter en Forestilling i et engelsk Theater. Flere gjorde som jeg og det forekom mig, at jeg i Trængselen i Forsalen saae min utrættelige Ven arbeide sig henimod mig. Jeg gik igjennem en Sidegang ind i den til Theatret hørende Café, der bærer det pompeuse Navn »la Piazza«, opholdt mig lidt derinde, tændte en Cigar og drev roligt ned ad Gaden i den Tanke, at Mr. Jones allerede for længe siden var gaaet. — Det lod imidlertid til, at vi ikke saa let skulde skilles; thi snart havde jeg ham igjen paa Siden, og vi gik sammen ned ad Bourke Street. Ved et Hjørne vilde jeg dreie af for at gaae hjem; men Mr. Jones vilde ikke høre Noget derom. Han havde forladt Theatret fordi jeg var gaaet, jeg var kommet bort fra ham i Trængselen og maatte nu gjøre ham den Fornøielse, at nyde et Glas Ale med ham. Det begyndte at gaae op for mig, at han var en Bedrager af Profession, kun var jeg endnu ikke vis paa, hvilken Branche han dyrkede, men da jeg nok havde Lyst til at tage et Eventyr med og især den Dag var oplagt til Alt, gik jeg med ham. — Jeg foreslog at gaae ind i en bekjendt Café.

„Nei! jeg veed et Sted, hvor man faaer det bedste Glas Ale i hele Byen. Kom med!“ Han tog mig under Armen, bøiede om ad en Sidegade, dreiede om adskillige Hjørner og vi stode endelig udenfor et net lille Hotel, i Nærheden af Floden Yarra. Vi gik ind i Skjenkestuen. Der var endnu temmelig livligt i Huset. Mr. Jones, som lod til at være kjendt der, førte mig ind i et lille Bagværelse, forlangte en Flaske Pale Ale, og vi gave os ifærd med at drøfte Øieblikkets interessanteste Begivenheder, medens vi røgede vore smaa Cavendishpiber. Den Gamle syntes at være hjemme i alle mulige Ting. Han omhandlede med samme Færdighed det ofte debatterede Spørgsmaal angaaende den bedste Maade at afhænde de offentlige Jordeiendomme paa, Indvandringens heldige eller uheldige Indflydelse paa Colonien i dens nuværende Tilstand, Literatur og Konst — Alt i et meget flydende Sprog. Medens han udbredte sig over disse forskjellige Emner, sad jeg og betragtede Værelset, vi vare i. Det var lille, men hyggeligt indrettet, hvad man kalder Hotellets private parlour. Døren gik ud til en Gang, der laa bag Skjenkestuen; det eneste Vindue vendte ud imod Gaarden. Jeg lagde Mærke til alt Dette, fordi jeg havde en ubestemt Anelse om, maaskee at komme til at gjøre Brug af een af Udgangene med det kortest mulige Varsel. Den Gamle var i Begreb med at udvikle, hvorfor den Ale og Porter, der blev brygget i Colonien, ikke kunde maale sig med den engelske, da der blev banket paa Døren. Før vi kunde faae Tid til at raabe: „Kom ind!“ blev Døren raskt aabnet og et ungt Menneske stak Hovedet ind, idet han sagde:

„Undskyld! Maaskee er dette et privat Værelse?“

„Paa ingen Maade,“ svarede den Gamle.

„Maaskee tillader De saa, mine Herrer, at jeg sætter mig lidt ned herinde, der er saadan en Støi i de andre Værelser?“

Vi nikkede bejaende, og den unge Mand traadte ind i Stuen. Han var klædt i hvidt Flonel fra Top til Taa; om Halsen bar han et elegant lille Silketørklæde og i Haanden en Straahat, med en hvid Musselins-Strimmel om. Der var udbredt en vis Flothed over hele hans Personlighed, og hans Moustacher klædte ham godt. Han tog strax en Stol, satte sig ved et Sidebord, tog endeel Papirer op af Lommen, udbredte dem foran sig og syntes at studere dem med megen Opmærksomhed, idet han af og til kløede sig i Hovedet og gav nogle Utaalmodighedsudbrud fra sig. Efter en lille Pause begyndte han:

„Det er virkelig høist fortrædeligt, jeg skulde nødvendigviis tale med min Sagfører i Aften; men som det gjerne gaaer i saadanne Tilfælde — jeg kunde naturligviis ikke træffe ham hjemme. Hvor han var gaaet hen, vidste Ingen; jeg gav derfor den Besked, at jeg vilde vente paa ham her. — Ja! jeg behøver jo i Grunden ikke at gjøre nogen Hemmelighed af Sagen, da De dog om nogle Dage vil kunne læse det Hele i Bladene. Jeg er kommen hertil fra Indien — fra Calcutta — i Anledning af en Retssag.“

„En Retssag?“ spurgte den Gamle, tilsyneladende med megen Interesse.

„Ja,“ gjentog han, „om man ogsaa har en lille Formue, lader man dog nødigt en 5 til 6000 Pund Sterling gaae i Løbet. Forøvrigt er jeg leed og kjed af Melbourne. Nei, jeg priser Indien — Den Yppighed! Den Luxus! — Man gjør sig intet Begreb derom, uden man selv har været der.“ Han ringede og bestilte et Glas brandy and water, men vendende sig mod os, vedblev han: „Maaskee jeg maa byde Dem et Glas med — Opvarter, en Flaske — jeg har jo forstyrret Dem her.“

Den Gamle smilede og takkede. Den unge Herre fra Indien rykkede sin Stol hen til Bordet, vi sade ved, tændte en Cigar og gjorde sig det mageligt. Da vi havde blandet os noget brandy and water, begyndte han igjen Samtalen:

„Kjender De Mr. —?“ spurgte han mig. Han nævnede Navnet paa et bekjendt Parlamentsmedlem i Melbourne.

„Af Anseelse — ellers ikke,“ svarede jeg.

„Det er en særdeles behagelig Mand, saavidt jeg veed,“ tog den Gamle Ordet.

„Særdeles,“ samtykkede den Unge. „Da jeg kom til Byen for en fjorten Dage siden, blev jeg ham forestillet af en herværende Herre, til hvem jeg havde et Anbefalingsbrev; han var saa venlig at byde mig til Selskab i Aftes i sit Hjem i St. Kilda. I det Hele taget har jeg været meget heldig. Jeg er kommen meget ud.“

„Og hvorledes synes De saa om Livet her?“ spurgte min værdige gamle Sidemand.

„Jeg synes fortræffeligt om Folk, men Landet ynder jeg ikke.“ — Vi tømte vore Glas, og den Unge blev paa engang meget munter og snakkesalig.

„Jeg morede mig udmærket igaar Aftes — der var stort Selskab — en Mængde Damer og Herrer.“

„Maaskee dandsede De?“ faldt den Gamle ham i Talen.

„Nei, vi spillede Kort — et underligt Spil, som jeg aldrig havde spillet før. Forøvrigt var det meget simpelt — man holdt paa Rødt eller Sort. Jeg lagde i Grunden ikke videre Mærke til Spillet, men havde kun Øie for en ung Dame, der interesserede mig meget; da jeg gik, havde jeg en underlig Scene med hende. Idet hun tog min Haand, lagde hun Noget i den og sagde: „Gjem det — det bringer Dem Lykke!“ og kan De nu gjette hvad det var?“

„En Blomst?“ sagde den Gamle.

„Nei, et Spil Kort!“ Ja, De leer naturligviis deraf; men det er dog sandt. Jeg troer saamænd, jeg har det i Lommen. Ja, see her er det!“ og i det Samme lagde han et smukt Spil Kort paa Bordet.

Nu stod Alt klart for mig. Jeg var falden i Kløerne paa to Spillere, jeg havde havt en Anelse derom, ligefra han begyndte at tale om Indien; thi en Bekjendt, jeg havde i det hemmelige Politi, fortalte mig engang tidligere, at en berygtet falsk Spiller i Melbourne gik under Navnet »The Indian warrior«, fordi han altid underholdt sine Offere med Historier om Indien, med Variationer. At baade den Gamles og hins overstrømmende Venlighed sigtede til et eller andet Maal, havde jeg længe tænkt mig; hvad det var, kunde der nu ikke længere være Tvivl om. Jeg var altsaa i Selskab med den berømte „indiske Kriger“ og en af hans Haandlangere. Eventyret begyndte at blive interessant. Fare kunde der ikke være paafærde; det var ikke synderlig seent og jeg kunde let raabe om Hjelp, dersom det kneb; det Værste, som kunde hændes mig, var maaskee at faae Prygl, naar de opdagede, at den formeentlige Guldfugl ingen gyldne Fjedre havde. Rigtignok saae jeg engang en Morgen, da jeg var kommen usædvanlig tidligt paa Benene, et Menneske styrte ud fra et Hotel i Bourke Street, forfulgt af en Anden, der stak ham en Kniv imellem Ribbenene, og hørte ved nærmere Forespørgsel, at det var en Trætte fra Spillebordet, der blev afgjort paa denne summariske Maade; men det var den Bedragne, som tog sig selv til Rette. Jeg tænkte et Øieblik paa denne og lignende Historier, paa Knivstik og deslige; men jeg var for spændt paa Opløsningen, til at dreie af paa Halvveien.

Efterat Kortene vare blevne beseete af den Gamle og mig — det var et ganske almindeligt Spil — opfordrede Mr. Jones den Unge til at vise, hvorledes han havde spillet Aftenen før.

Den „indiske Kriger“ tog Kortene, lod dem løbe igjennem Fingrene med en forbausende Færdighed for En, der ikke engang forstaaer at spille Rødt eller Sort, og sagde:

„Ja, det var ganske simpelt saaledes, Een holdt Bank og lagde Kortene op, medens de Andre veddede. Saaledes f. Ex. Rødt — Sort — Sort — Rødt!“ og med det Samme udførte han det. Pludseligt udbrød han: „Undskyld et Øieblik!“ lagde Kortene paa Bordet, kastede sit Lommetørklæde over dem og forlod Stuen.

„Det er en gemytlig Fyr!“ udbrød den Gamle. „Skulle vi have en Spøg med ham? Jeg tager de fleste sorte Kort ud og beholder dem, og vi ere saaledes visse paa, at faae Rødt hver Gang. Kun for Spøg!“ Han lod Handlingen følge paa Ordene, tog alle de sorte Kort, paa 3 til 4 Stykker nær, ud af Spillet, puttede dem i Lommen og lagde atter Lommetørklædet over de Øvrige. Jeg sad roligt og saae til, hvilket han formodentlig antog for et Slags Samtykke, thi han vedblev: „Hvad Fanden! Han er jo rig. Vi kunne jo vinde et Par Pund fra ham og lade det være nok dermed.“

Den unge Ostindianer kom ind igjen, dreiede Nøglen om med en forbausende Hurtighed og spurgte leende, om vi engang skulde prøve at spille, for at fordrive Tiden, til hans Sagfører kom.

Den Gamle gik strax ind derpaa. Han veddede naturligviis paa, at Rødt blev vendt op og vandt selvfølgelig hver Gang. De spillede kun om ubetydelige Summer. Den Gamle smidskede til mig og traadte mig paa Foden.

„De har da vel ikke gjort Noget ved Kortene?“ udbrød den Unge ærgerligt.

„Hvor kan De troe det?“ svarede min gamle Ven beroligende.

„Har De ikke Lyst til at prøve engang?“ spurgte den Unge mig.

Jeg svarede et kort „Nei!“ og de Andre vedbleve deres Spil. — I Grunden havde jeg havt Lyst til at forsøge et Par Gange, for at see den unge Spillers Færdighed i at vende de faa sorte Kort op, hver Gang det behagede ham; men paa den anden Side tænkte jeg, at han naturligviis vilde lade mig vinde de første Gange, for at lokke mig til at vove et større Beløb, og at han saa ikke vilde tillade mig at holde op igjen; ved den Gamles Udsagn kunde jeg jo desuden overbevises om at have vidst, at Spillet ikke var, som det burde være, og ligeoverfor to saadanne drevne Herrer kunde jeg let faae en ubehagelig Sag paa Halsen, dersom jeg indlod mig paa at røre et Kort. Jeg var derfor fast bestemt paa, ikkun at see, hvorvidt de vilde gaae.

„Hør, veed De hvad,“ udbrød den Gamle, idet han slog mig paa Skulderen, „hvis den Herre ikke har Noget imod det, skulle vi To saa ikke holde et Pund paa, at der kommer Rødt næste Gang?“

Herren havde naturligviis ikke Noget derimod.

„Jeg spiller aldrig,“ svarede jeg. Jeg kunde see, at de to Sammensvorne kun slet formaaede at skjule deres Skuffelse og Ærgrelse over min Haardnakkethed. De vexlede ofte Blikke og den Unge beed sig i Læberne. Han havde imidlertid ikke opgivet mig endnu og greb Sagen an fra en anden Kant.

„De har maaskee ingen Penge hos Dem?“ spurgte han lidt haanligt.

„Jo, jeg har tilstrækkeligt til at betale hvad jeg ønsker.“

„Vil De vedde et Pund om, at jeg tre Gange i Træk skal vende Sort op?“ — Der var som sagt kun en 3 til 4 sorte Kort i Spillet; han stolede altsaa paa sin Fingerfærdighed og paa, at den Fristelse skulde være for stor for mig, da det jo efter al Rimelighed maatte synes at være saagodtsom en Umulighed.

„Nei!“

„De tør ikke?“

Jeg taug.

„De har maaskee ingen Penge,“ vedblev han og mumlede Noget om, at det var løierligt, at omgaaes med Gentlemen, uden at have en Shilling i Lommen.

„Viis ham et Pund,“ sagde den Gamle mæglende.

„Jeg tør vedde med Dem, at De ikke kan vise mig et Pund — at De ikke tør vise mig et Pund!“ udbrød den Unge ivrigt.

Jeg havde faaet nok af denne Scene, reiste mig og med saa megen Kraft, som jeg kunde mande op, raabte jeg: „Dersom I ikke øieblikkeligt aabne Døren, skal jeg vise Eder Noget, I maaskee ikke synes om at see.“

Den Gamle ønskede at vide, hvad jeg meente, og den Unge var ligeledes meget ængstelig for at faae at vide, om jeg maaskee ikke antog ham for en Gentleman.

„Aabn Døren, eller jeg raaber om Hjelp!“ raabte jeg og sprang henimod Vinduet, som for at slaae en Rude ud.

„De behøver ikke at raabe saa høit, Sir, der skal ikke skee Dem nogen Overlast,“ forsikkrede min gamle Kammerat.

Nøglen blev igjen dreiet om i Laasen, jeg tog min Hat og sagde: „Godnat, mine Herrer! Jeg ønsker Dem bedre Lykke næste Gang. Husk endelig, at faae Deres værdifulde

Erindring samlet igjen, thi den gamle Herre der har det halve Spil Kort i Lommen." Jeg kunde ikke bare mig for at gjøre dem opmærksom paa, at jeg bogstaveligt havde kiget dem i Kortene.

Den „indiske Kriger" saae meget krigersk ud og havde tilsyneladende den største Lyst til at fare løs paa mig. Den Gamle holdt sig roligere, men betragtede mig ikke med videre venlige Oine. Den Unge vedblev at udbede sig en Forklaring: „En Forklaring, Sir, som De skylder enhver Gentleman, Sir!"

„Det forekommer mig, at enhver Forklaring er unødvendig. De har lokket mig herind, for at trække mig op. Det er ikke lykkedes Dem og det gjør mig ondt, at al deres Møie er spildt. Forøvrigt kan De være glad over, at jeg ikke sender Dem et Par Politibetjente paa Halsen. Jeg skal imidlertid have Dem i venlig Erindring!" Med disse Ord ringede jeg paa Opvarteren og betalte Trediedelen af de nydte Drikkevarer, medens den Gamle stadigt protesterede imod, at jeg skulde betale Noget. Han spillede sin Rolle til det Sidste, idet han, i Opvarterens Nærværelse, ledsagede mig til Døren med et dybt Buk. —

Saaledes endte dette interessante Møde. Nogle Dage efter traf jeg min Bekjendt af det hemmelige Politi og fortalte ham hin Aftens Begivenheder. „Det er den veritable »Indian warrior«, De har været i Selskab med, og De kan være glad ved, at De ikke blev flaaet!" udbrød han.

Min værdige, gamle, halte Ven saae jeg aldrig siden; men før jeg forlod Melbourne, havde jeg den Fornøielse i den daglige Politirapport at see, at min anden Selskabsbroder, »The Indian warrior«, var bleven dømt til to Aars Galeistraf med haardt Arbeide, for falsk Spil og Bedrageri.

Literatur.

— Til Rækken af de tidligere nævnte Værker, som i denne Tid forberedes til Trykken, skulle vi idag føie: H. Hertz: „Digte fra forskjellige Perioder", 3die og 4de Bind, „Valdemar Seier", et Digt af C. Hauch, og „Paradiset, skabt og tabt", dramatisk Digtning af F. Paludan-Müller; alle tre Værker have C. A. Reitzel til Forlægger; fremdeles „En Omvei", Fortælling af Leonard, der om nogle Dage udkommer hos Lose & Delbanco, samt „Digte" af S. Schandorph, der udgives til Julen paa W. Priors Forlag.

— Det er forbundet med ikke faa Vanskeligheder for Dieblikket at udgive en Retskrivningsordbog; det er snart kommen saa vidt i den danske Literatur, at enhver Forfatter vælger sin egen Bogstavering. Derfor modtages ethvert Hjelpemiddel, der kan afgive en Rettesnor i tvivlsomme Tilfælde, med Glæde; som et saadant betragte vi det i disse Dage sluttede Værk: „Dansk Retskrivningsordbog", af H. P. Holst, udgivet paa Philipsens Forlag. Forfatteren har ikke alene bestræbt sig for med stor Flid at samle det Ordforraad, der bør høre hjemme i et saadant Lexicon, men han har ladet sig det være magtpaaliggende, baade at forfølge Skrivemaaden i dens Conseqventser, og at vælge en saadan, der som den almindeligste og mest benyttede vil finde et stort Antal Tilhængere.

Musik.

— I „Illustreret Nyhedsblad" opfordrer Ole Bull til at stifte et Akademi for Underviisning i classisk og norsk Musik.

— Den bekjendte Coloratursangerinde, Mlle Enequist-Biondini, kan, paa Gjennemreisen fra Sverig til London, hvor hun er engageret ved den italienske Opera, ventes her til Staden.

Blandinger.

— Det er en bekjendt Sag, at afskaarne Blomster visne, naar Stilkene have staaet over 24 Timer i Vand. Imidlertid skal man, efter et fransk Blads Meddelelse, langt længere kunne holde dem friske ved et ganske besynderligt Hjelpemiddel, nemlig ved at bruge varmt istedetfor koldt Vand. Naar Blomsterne begynde at visne, skal man sætte dem med den tredie Deel af Stilken i kogende Vand; naar dette bliver koldt, vil man bemærke, at Blomsten reiser sig paany og gjenvinder sin første Friskhed. Derefter bortskærer man hele den Deel af Stilken, som har været neddyppet i det kogende Vand og sætter Blomsterne i frisk koldt Vand. Dette Middel skal stedse være lykkedes i Frankrig, og vi ønske, at det Samme maa blive Tilfældet her.

— En mærkelig Kamp fandt nylig Sted i Montreal. Foran en Bod laa en stor Hummer paa 27 Pund og kravlede, netop som en prægtig Buldogge spadserede forbi; Hunden stod stille og betragtede med Opmærksomhed Uhyrets Bevægelser, men gik snart over til at angribe det, hvorpaa Hummeren greb fat med sin Klo om dens ene Been. Forgjeves bearbeidede Doggen sin Fjendes haarde Pantserplader med Tænderne, endelig gav Hummeren Slip paa Benet, men greb i samme Nu Hundens Hale, hvorpaa denne forskrækket gav sig paa Flugt, medførende Fjenden, der lod sig slæbe et langt Stykke nedad Gaden. Endelig slap Hummeren, dens Angriber benyttede Dieblikket og satte afsted fra Valpladsen i største Hast.

— Det første Banetog fra Warschau til St. Petersborg afgik den 18de September og var kun 38 Timer underveis, uagtet der var en Standsning af 4½ Time paa Stationen Landwarow.

Gaade.

(Et Ord paa fem Bogstaver.)

Da jeg blev, hvad jeg er, da jeg blev ikke meer,
Hvad jeg var, til jeg blev, hvad jeg er, som Du seer. —
Havde jeg uden Hoved ei først været til,
Hvad jeg er, ikke var; ja selv mene jeg vil:
Hvad jeg var, før jeg blev, hvad jeg er, var ei til. —
Vil for Hoved min Hale Du tage, da vend
Hvad der bliver, og hovedløs er jeg igjen. —
Tag de bageste To: uden Resten, i Fart,
Hvad jeg er, hvad jeg var, al sin Vorden fik spart. —
Men de Tvende tag forfra, samt Levningen vend,
Hvad der lige nys fandtes, da findes igjen. —
Hvad der simpelthen bli'er, naar de Samme gaae bort,
Baade Tiden og Timen Dig kan gjøre kort. —
De to Sidste berøvet og dernæst vendt om:
Hvad jeg senest forblev, dertil atter Du kom. —
Og mit Hele Du gjerne maa vende omkring:
Hvad jeg er, det jeg bliver i Vendingens Sving.

Opløsning paa Charaden i Nr. 161:

Fyrboder.

Opløst af: Telegraphen, Punschedrikkerne i Linden, Christen Fyrbøder, S. S.'s Elsker, Søndagsselskabet, Diderik af Daskendorff, Absalon B., Vidars Ætling, T. B. i Helsingør, Whistpartiet i Randers, Ki, fire Furier og Fætterne, Henriette J. i Helsingør, et speculativt Hoved, to nedblæste Taarnvægtere, M. van Sollingen, Qvalmeroden, Fætter Georg, Nikkedik, Slik-Mille, Carolinegaden i Randers, Morten Petersen i Haderslev, Por i Stubbekjøbing, Jo mere jo bedre i Nakskov, et sommerligt Selskab i Slesvig, Phantast og en Begynder i Konsten i Nakskov, Smørblomsten i Stege.

Døde.

Joseph Fischer, i sin Tid en berømt Bassist, † i Mannheim, 82 Aar.

Zaragoza, mexicansk General, der den 5te Mai ved Puebla tilbageslog de franske Tropper under General Lorencez, † 8de Septbr.

Hos C. A. Reitzel ere følgende Skrifter udkomne af Kammerherre

Ant. Vilh. Scheel:

Person- og Familieret, fremstillet efter den danske Lovgivning. 2 Dele. 1859—1860. 9 Rd. 72 Sk.
Nogle Bemærkninger henhørende til den danske Militairret. En critisk Anmeldelse, med vedføiede Tillæg og Rettelser af C. N. Petersens Haandbog i den danske Militairret, 1ste D. 1831. 48 Sk.
De publicis actionibus & inquisitionibus in causis poenalibus ex præceptis juris Danici & Norvegici, tam antiqui, quam hodierni, nec non ex aliis nonnullis legibus. Diss. inauguralis. 1836. 48 Sk.
Om Tilbageholdelsesretten efter de danske Love, med nogle forudskikkede Bemærkninger om tinglige Sikkerhedsrettigheder i Almindelighed. En privatretlig Afhandling. (Universitetsprogram.) 1839. 1 Rd. 16 Sk.
Om militaire Straffelove, en Bedømmelse af Udkast til en militair Straffelov for Kongeriget Norge. 1842. 1 Rd.
Om Kjøbenhavns Universitets Collegier og Stipendier for de Studerende ved dette Universitet (Universitetsprogram.) 1844. 1 Rd. 24 Sk.
Om militaire Rettergangslove. Med Bemærkninger til Udkast til en militair Rettergangslov for Kongeriget Norge. 1844. 2 Rd. 16 Sk.
Foreløbige Udkast til Rettergangslov og Disciplinarlov for den danske Landkrigsmagt. 1849. 64 Sk.
Foreløbige Udkast til en Straffelov for den danske Krigsmagt. 1849. 48 Sk.

Veirforholdene paa Landbohoiskolen

fra den 24de til 30te Octbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. ?).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
24de . .	7,2	11,5	4,8	82	27" 6,06	7,13
25de . .	7,7	11,2	5,0	78	27" 10.30	
26de . .	8,7	9,4	8,0	92	27" 9,15	0,25
27de . .	9,4	10,5	7,0	90	27" 9,51	2,18
28de . .	9 8	11,2	7,4	95	27" 10,19	1,56
29de . .	7,8	9,0	7.0	100	28" 0.10	0,30
30te	5,9	9,7	2,2	90	28" 2,01	0,46

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Illustreret Tidende.

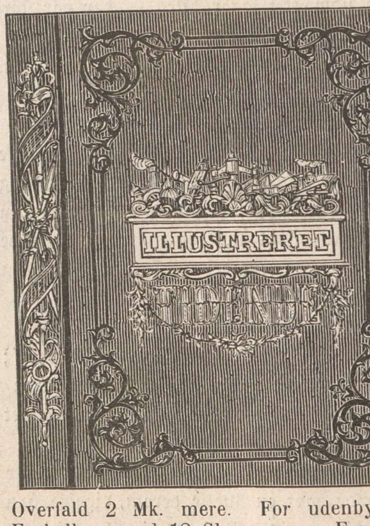

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos
D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

I forrige Uge er forsendt 4de Hefte af Samling af

Fleerstemmige Mandssange,

udgivne for nordiske Sangforeninger, indeholdende: Weyse: Daniel Ranzau. — Bay: Til Danebrog. — Strofe og Antistrofe, udsat af J. P. E. Hartmann. — Agnete og Havmanden, udsat af Gade. Partitur og Stemmer. 48 Sk. Subskriptionen er bindende for 3 Hefter, der udgjøre et Bind.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

De berømte Broncedøre

for Hovedindgangen til Baptisteriet i Florens udførte af Lorenzo Ghiberti i det femtende Aarhundrede. Efter Originalerne beskrevne og forklarede af Philip Weilbach.
Priis 16 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet 32.

Verdens-Barometret.

London	30 Octbr.	3	pCt.	Consols . . .	93½.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	70. 85.
Wien	29 —	5	"	Metalliques .	70. 65.
Berlin	" —	3½		Staats-Sch.	91.
Kiøbenhavn	31 —	4	"	Kgl. Obligat.	97.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Til L. V. H i N. Slige Opgaver forekomme os ikke at være spændende nok til at optages i Bladet.

- Alpha i Svbg. Vi nære samme Interesse som De for den Omskrevne; men — det gaaer ei an.
- en Velynder. Det er netop en Personlighed, som staaer paa vor Liste; Deres Ønske vil snart blive opfyldt.
- B. & S. i Nyborg. Det samme Emne finder De behandlet i vort Blads Nr. 114.
- L. B. i A. Det er os dobbelt kjært at bemærke, at vort Blad ogsaa vækker Interesse i fjerne Lande.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 163.] Udkommer hver Søndag. **Kjøbenhavn den 9. November 1862.** 2 Rdlr. Qvartalet. **[4de Bind.**

Indhold.

Drouyn de Lhuys. — Ugens Politik. — Et Fremtids Pantserskib. — Senator Bulgaris. — Kiel. — Fra en Tour i Halland III, af O. O. — Palmerino, efter C. Didiers „Les amours d'Italie“. — Meddelelser af blandet Indhold.

Drouyn de Lhuys.

Den Keiser Napoleon hengivne Presse, hvis Hverv det er at lovprise alle hans Foranstaltninger, benegter stadig, at Thouvenels Afskedigelse og Drouyn de Lhuys' Udnævnelse til Udenrigsminister ere eensbetydende med et Omslag i den keiserlige Politik. Det vilde være en Fornærmelse imod disse to Statsmænd, hvis man antog, at de uden Hensyn til deres egen Overbeviisning kunde følge den samme Politik i de italienske Anliggender. Under den nuværende Tingenes Tilstand i Frankrig, er det især Udenrigsministrene, som have anseet det for deres Pligt, at opgive deres Stilling paa Grund af politiske Uovereensstemmelser. Drouyn de Lhuys, som nu atter er rykket ind i Udenrigsministerens Palads, er den Første, der har lagt en saadan Charakteerstyrke for Dagen. Det vakte saamegen Opsigt, da han trak sig tilbage efter Udfaldet af Conferencerne i Wien under Krigen paa Krim, at man neppe vil have forglemt det. Hans Eftermand, Grev Walewski, fortsatte ikke den Politik, som Drouyn de Lhuys forgjeves havde søgt at gjennemføre, og da han selv under Krigen i Italien var optraadt fjendtlig imod Indlemmelsesforsøgene, troede han det uforeneligt med sin Værdighed at beholde Udenrigsministerportefeuillen, da Keiseren besluttede at taale, at den i Zürich afsluttede Tractat ikke blev gjennemført. Thouvenels Afskedigelse lader sig ikke forklare paa nogen anden Maade; Keiserens Skrivelse godtgjør noksom, at han ikke har været misfornøiet med ham, og denne Statsmand, den eneste som det nye Regimente har frembragt, medens Fould, Rouher, Baroche, Billault og Drouyn de Lhuys have uddannet sig under den constitutionelle Regjeringsform og Republiken, kan trække sig tilbage med den Overbeviisning, at han i 1861 har opretholdt det over Cavours Død modfaldne Italien, at han i 1862 har sat dette Kongeriges Anerkjendelse af Preussen og Rusland igjennem, og at de af ham repræsenterede Ideer ufeilbarligt ville seire.

Hvad Betydning hans Eftermands Udnævnelse egentlig har, det vil først vise sig, naar hans Svar paa General Durandos Rundskrivelse bliver bekjendt; men vist er det, at Uenigheden i Keiserens Statsraad er større end nogensinde, og at Valget af Drouyn de Lhuys ikke tilfredsstiller Nogen. Man haabede, at denne det ultramontane Parti gjorte Indrømmelse skulde berolige Gemytterne, men den har kun gjort Fjenderne af Italiens Frihed dristigere; det er i dette Øieblik indlysende for Alle, at det eftergivende System forøger Reactionens Dumdristighed, uden at forskaffe Keiseren en eneste ny Tilhænger, medens det Dag for Dag svækker Sympathien for ham. Alt dette indseer man godt; det er en saa uundgaaelig Følge af den ved Thouvenels Bortfjernelse indtagne, falske Stilling, at Fleertallet i Ministeriet hvert Øieblik er tilbøieligt til at indgive sin Demission, hvis man ikke beslutter sig til at overgive Rom til Italienerne. Men paa samme Tid ere de franske Statsmænd overbeviste om, at om Keiseren end for Øieblikket synes at slutte sig til den af Laguéronnières Avis forfægtede Politik, saa skeer det alene paa Grund af hans Tilbøielighed til at see Tiden an, til at lade alle Meninger komme til Orde, indtil de omsider svækkes i Bevidstheden om deres Afmagt, men ingenlunde fordi han selv følger en forandret Politik, der vilde indeholde en Fornegtelse af hele hans Fortid. Det tilsyneladende Omslag, mener man, tilsigter kun, at dæmpe Lidenskaberne ved de forestaaende Valg til den lovgivende Forsamling. Er denne Anskuelse rigtig, er det en experimenterende og ikke en tvivlraadig Politik, Keiseren i dette Øieblik følger, vil han kun ansee sig berettiget til at sige: Jeg har gjort Alt, hvad der stod i min Magt, jeg har endog paadraget mig det store liberale Parties Mishag, enhver Forsoning var umulig, jeg trækker mig tilbage, saa er den Drouyn de Lhuys tildeelte Rolle just ikke meget taknemmelig; men i ethvert Tilfælde indtager han en saa fremragende Stilling paa Skuepladsen, at nogle biographiske Oplysninger om hans Fortid maaskee ikke ville være uden Interesse.

Eduard Drouyn de Lhuys, fransk Udenrigsminister.

Eduard Drouyn de Lhuys er født i Paris den 19de November 1805. Hans Fader var Generalkasserer under Restaurationen. Den unge Drouyn udmærkede sig tidligt og vandt i 1823 Æresmedaillen for Veltalenhed ved Universitetet i Paris. Han bestemte sig for den diplomatiske Løbebane, og han blev først ansat i Aaret 1831 som Attaché ved det franske Gesandtskab i Madrid. Han vandt den daværende Gesandt ved det spanske Hof, Grev Raynevals Venskab, og lige indtil 1833 var han denne Diplomats betroede Medarbeider. Hertugen af Broglie sendte ham derpaa til Haag som Chargé d'Affaires, og her deeltog han i de vigtige Begivenheder, der havde Belgiens Adskillelse fra Holland tilfølge. Hvor vanskelig Stillingen end var, forstod han dog at vinde Kongen af Hollands Tillid og bidrog væsentlig til at gjenoprette den gode Forstaaelse mellem Hofferne i Tuilerierne og Haag. Ved denne Leilighed traadte Fyrst Talleyrand, der i Egenskab af Frankrigs Gesandt i London deeltog i Conferencerne betræffende det hollandsk-belgiske Spørgsmaal, i Forbindelse med Drouyn de Lhuys, og i Erkjendelse af den yngste franske Diplomats Dygtighed henledede Diplomaternes Nestor Hertugen af Broglies Opmærksomhed paa ham.

De vigtige Begivenheder, som i Aaret 1836 førte til saamegen Blodsudgydelse i Spanien, forøgede Grev Raynevals Arbeide i den Grad, at hans Helbred blev svækket, og han anmodede derfor Ministeriet om at erholde Drouyn de Lhuys' Bistand; dette Ønske blev opfyldt, og han afgik til Madrid som

første Gesandtskabssecretair. Efter Grevens Død blev Secretairen Chargé d'Affaires og vandt stor Indflydelse paa Grund af sit Kjendskab til Personer og Forhold og sin Evne til at føie sig efter den spanske Nationalcharakteer. I Aaret 1842 valgte Departementet Seine-et-Marne ham til sin Repræsentant i Deputeretkammeret, og nu aabnede der sig en ny Løbebane for Drouyn de Lhuys.

Siden 1840 havde han bestyret Handelsdepartementet i Udenrigsministeriet, og de hermed forbundne Arbeider bragte ham i stadig Berøring med Guizot, hvis Politik ingenlunde tiltalte ham. Han forudsaae den truende Fare og vilde først afvende den i Deputeretkammeret ved en stiltiende, constitutionel Opstand. Men da han trods sin Embedsstilling deeltog i et Mistillidsvotum mod Ministeriet i Anledning af Pritchardspørgsmaalet (Striden om Skadeserstatning til en paa Otahaiti af Frankrig forurettet engelsk Missionair, der nær havde fremkaldt en Krig mellem Frankrig og England), blev han afsat af Guizot. De liberale Blade hævede ham naturligviis til Skyerne paa Grund af den Uafhængighed, han ved denne Leilighed havde lagt for Dagen, og fra dette Dieblik, indtil Februarrevolutionen udbrød, optraadte han som sin tidligere Chefs mest afgjorte politiske Modstander.

Efterat Republiken var proclameret, blev Drouyn de Lhuys med over 41,000 Stemmer valgt til Medlem af den constituerende Forsamling og fik senere Plads i Udvalget for de udenlandske Anliggender, hvis Indstilling var affattet af ham, og i hvilken broderlig Enighed med Tydskland, Polens Uafhængighed og Italiens Befrielse angaves som Maalet for Frankrigs Politik. Louis Napoleons Valg til Republikens Præsident opkastede snart en Dæmning for de revolutionaire Lidenskaber. Drouyn de Lhuys blev Udenrigsminister under Ministeriet Odilon-Barrot, der i det Indre maatte udholde stormende parlamentariske Kampe, medens Expeditionen mod den romerske Republik og Krigen mellem Piemont og Østerrig fremkaldte alvorlige Forviklinger med Udlandet. Det er fornemmelig den romerske Expedition, der betegner Drouyn de Lhuys' nærværende Stilling til det italienske Spørgsmaal. Allerede forinden Expeditionen blev besluttet, erklærede Udenrigsministeren i Nationalforsamlingen fuldstændigt paa Guizots Viis: „Den franske Republik vil aldrig betragte sig som solidarisk med alle de Republiker, der muligviis kunne blive proclamerede. Pius IX havde en dobbelt Charakteer, som verdslig Hersker i Rom og som Kirkens geistlige Overhoved; deri laa Vanskeligheden. Mistede den verdslige Hersker Kronen, saa kunde Ingen have Noget at indvende derimod; men Kirkens Overhoved maatte være fri, og den hele katholske Verden var interesseret i, at denne Frihed var en Sandhed." Montalembert kunde ikke have udtalt denne Tanke paa en for Pavedømmet velbehageligere Maade, og Drouyn de Lhuys' Ord udgjøre endnu i dette Dieblik den Text, som »La France« hver Dag prædiker over. General Oudinot saae heller intet andet Middel til at gjøre det katholske Overhoveds Frihed til en Sandhed, end atter at føre det verdslige Overhoved over Ruiner og Lig ind i Vaticanet. Cæsar var nu engang Pavens uadskillelige Dobbeltgænger, og Drouyn de Lhuys indsaae ikke Muligheden af en Adskillelse. Pavehoffets Glæde over hans Tilbagevenden til Udenrigsministeriet er saaledes let forklarlig.

De nye Valg førte snart til Udnævnelsen af et nyt Ministerium, og nu blev Drouyn de Lhuys kaldet til den vigtige Gesandtskabspost i London, hvor han deeltog først i Underhandlingerne om det romerske og senere om det slesvig-holstenske Spørgsmaal. I Frankrig tiltog imidlertid Gjæringen mere og mere, og det blev øiensynligt, at Stillingen var uholdbar. De parlamentariske Notabiliteter kæmpede om Herredømmet med Præsidenten, og Kløften mellem begge Partier blev stedse bredere. Det gjaldt fremfor Alt om at berøve den lovgivende Forsamling enhver Indflydelse paa den i Paris samlede Troppestyrke, over hvilken den Folkerepræsentanterne hengivne General Changarnier førte Overcommandoen. Majoriteten i Præsidentens Cabinet vovede dog ikke at anvende de Forholdsregler, der kunde føre til Maalet. Louis Napoleon afskedigede derfor sit daværende Ministerium og dannede med nogle Medlemmer af dette d. 9de Januar et nyt, i hvilket Drouyn de Lhuys atter erholdt Udenrigsministerporteфeuillen. Dette Cabinet udfærdigede alt den følgende Dag et Decret, som ophævede den forenede Commando over Seinedepartementets Nationalgarde og den første Militairdivision, og som saaledes gjorde den lovgivende Forsamling værgeløs. Et Mistillidsvotum gjorde rigtignok allerede den 24de Januar Ende paa Ministeriet af 9de Januar; men Hensigten med dets Tilværelse var dog opnaaet, og Drouyn de Lhuys havde erhvervet sig Krav paa Louis Napoleons Taknemmelighed.

Lønnen udeblev ikke. Da Statscoupet den 2den Decbr. havde spillet Herredømmet over Frankrig fuldstændigt i hans Hænder, udnævnte den nye Keiser ham til Vicepræsident i Senatet, og nogle Maaneder derefter afløste han Turgot og blev atter Minister for de udenlandske Anliggender. I denne Egenskab ledede han de diplomatiske Underhandlinger, som førte til et Brud med Rusland og en Alliance med England; Affattelsen af de i et klart og værdigt Sprog skrevne Depecher, hvoraf mange paa den Tid offentliggjordes, forøgede i høi Grad hans Anseelse. I April 1855 aabnedes under Østerrigs Auspicier en Conference i Wien, for at gjøre Ende paa Krigen i Orienten, og da Forsøget syntes at ville faae et heldigt Udfald, reiste Drouyn de Lhuys til denne Hovedstad, hvorhen Lord Russell alt havde begivet sig. Her forsægtede han Nødvendigheden af enten at begrændse Ruslands Stridskræfter paa det sorte Hav eller at neutralisere dette Hav; de russiske Diplomater vilde imidlertid ikke gaae ind herpaa, og Drouyn de Lhuys traf allerede Forberedelse til at reise hjem. Nu fremkom Østerrig med et Modforslag, som det forpligtede sig til at formaae Rusland til at antage, hvis de allierede Magter bifaldt det. Drouyn de Lhuys fandt Forslaget antageligt og tog det med sig til Paris; men hans Demission, som Moniteuren nogle Dage senere kundgjorde, bebudede for Verden, at hans Anskuelser ikke havde vundet Keiserens Bifald, og den 7de Mai blev han afløst af Grev Colonna Walewski. I Aaret 1856, da Senatet ved en keiserlig Skrivelse blev opfordret til at vise større Virksomhed end hidtil, forlangte han sin Afsked af denne Forsamling, trods den anseelige Gage, der er forbunden med denne Post. — Han er Storkors af Æreslegionen og Præsident for Acclimationsselskabet, hvis pragtfulde Anlæg i Boulogneskoven snart vil fordunkle »Jardin des Plantes.«

Saaledes er den Mands Løbebane, der nu vil forsøge „uden Modløshed og uden Utaalmodighed" at fortsætte den af Keiseren hidtil fulgte Forsonlighedspolitik i Italien. At udføre dette Hverv i en reactionair Retning er sikkert en Umulighed, og der hører ikke megen Skarpsindighed til at indsee, at Drouin de Lhuys neppe længe vil staae ved Roret. Den Rundskrivelse, han har omsendt til alle Frankrigs Repræsentanter i Udlandet, synes at vidne om, at han selv har en Fornemmelse deraf. Den er ikke affattet med hans sædvanlige Klarhed; den oplyser ikke om Noget og bærer umiskjendeligt Præg af den Forlegenhed, hvori han sikkert selv befinder sig.

Ugens Politik.

Den 6te Novbr. 1862.

I det Geheimestatsraad, som Hs. Maj. Kongen umiddelbart efter sin Hjemkomst afholdt den 6te November, ere Svarene paa de seneste Udtalelser af Preussen og Østerrig i den dansk-tydske Sag blevne vedtagne, og man kan altsaa vente, at de om nogle Dage ville afgaae til deres Bestemmelse. Med Hensyn til Beskaffenheden af disse Svar veed man endnu intet Paalideligt, medens de tydske Blade dog længe før deres Afsendelse have seet sig istand til at meddele, at Depechen til den preussiske Regjering kort og bestemt afviser de opstillede Fordringer, medens det østerrigske Memorandum derimod fra dansk Side vidtløftigt gjendrives i et lignende Actstykke, der, uden at indeholde nogen Indrømmelse, i en høflig Form imødegaaer de fremsatte Paastande. Vi skulle ikke med Bestemthed kunne sige, om disse Blades Beretninger ere rigtige, uagtet vi have Grund til at formode det; men i saa Tilfælde maa der være begaaet en Indiscretion, der fortjener Paatale. I skarp Modsætning hertil staaer det Factum, at vor Regjering endnu ikke har kunnet overkomme at offentliggjøre Grev Russells seneste Depeche, uagtet dog næsten alle engelske Blade, hvis Bistands Betydning ikke miskjendes af den, gjentagne Gange have anmodet derom, og uagtet vi have seet, at Cabinettet i St. Petersborg nylig har offentliggjort en Depeche fra den engelske Udenrigsminister et Par Dage efter dens Modtagelse tilligemed dets Svar derpaa. I det samme Geheimestatsraad er en Forandring i Organisationen af Holstens Bestyrelse ogsaa bleven bragt paa Bane, og man vil vide, at en Broder til Grev Carl Moltke, den nuværende Amtmand i Reinbeck Amt, Grev F. Moltke, vil faae det Hverv at gjennemføre den lagte Plan.

Alle Hovedbladene — med Undtagelse af „Berlingske Tidende", der følgende Ordsproget: At tale er Sølv, men at tie er Guld, og i den prisværdige Hensigt, at byde Læseren det Bedste, ikke har sagt et Ord — have i denne Uge indeholdt ledende Artikler, der fra forskjellige Synspunkter behandle vor politiske Stilling. „Dagbladet" og „Fædrelandet" mødes i den Overbeviisning, at Ministeriet ikke nu nyder den samme Tillid hos Nationens Fleertal som for et Aar siden, og at Skylden for en stor Deel er dets egen. Det er en Kjendsgjerning, som bør udtales selv af dem, der frygte for at see et reactionairt Ministerium tage Arven efter det nuværende. Vi antage nemlig ikke, at man ved at give de holstenske Stænder lige Berettigelse med Rigsraadet vil kunne selv provisorisk tilveiebringe en taalelig Tilstand; den af Ministeriet Hall hidtil betraadte Mellemvei forekommer os at være aldeles afspærret, navnlig efter de venskabelige Magters seneste Udtalelser. Drister det sig ikke til at betræde en anden Vei, saa have vi kun Valget mellem et Tydskland velbehageligt Ministerium, for hvis Skyld man maaskee vil give de opstillede Fordringer en mildere Form, skjønt Realiteten forbliver uforandret, eller et Handlingsministerium, som har Mod til at stille en fuldbyrdet Kjendsgjerning, vi mene Eiderstaten, ligeoverfor vore Modstanderes høie Raab og som ikke frygter for at underkaste sig Følgerne af et saadant Skridt. Om den nuværende Regjering vil tage et saadant Opsving, at det sidste Alternativ vælges, er tvivlsomt, det er desværre langt mere sandsynligt, at Mændene af den gamle Skole ville komme til Roret. Saaledes opfatte vi Forholdene, og saaledes ere vi altsaa forpligtede til at fremstille dem; men da vi gjerne fremhæve Sagens lyse Sider, skulle vi tilføie, at Hans Majestæt har paalagt Folkethingets Formand, der overbragte ham Rigsdagens Lykønskning i Anledning af hans Fødselsdag, at meddele Rigsdagens Medlemmer, at Kongen nærede godt Haab om at overvinde de Vanskeligheder, der havde stillet sig i Veien for vor frie Udvikling. Disse Ord synes i ethvert Tilfælde ikke at hentyde til noget Ministerskifte, og da Hans Majestæt fra sit ophøiede Standpunkt ganske anderledes er istand til at overskue Forholdene, maae hans Ord jo virke beroligende, selv om disse Forhold i de Flestes Dine see meget betænkelige ud.

— Den franske Regjering vil snart blive nødsaget til at bryde Tausheden; Drouyn de Lhuys skal nu tilkjendegive sine Hensigter baade i Rom og Turin. Paa begge Steder vil han ifølge sin egen Erklæring optræde forsonende; men det er en sørgelig Rolle, da begge Parter i Forveien have udtalt, at de agte at forkaste, hvad han vil tilbyde. Paven har negtet at give sit Minde til de foretagne Territorialforandringer, og hvad vil Frankrigs Udenrigsminister sige til Italien? En af General Durando omsendt Rundskrivelse var hidtil forbleven ubesvaret, men dette Svar er alt nu affattet og afsendt. Dette Actstykke vil oplyse om den nye Ministers Politik, og det vil snart blive bekjendt, da det italienske Parlament træder sammen d. 18de November og vistnok alt i det første Møde vil forlange at komme til Kundskab om Udfaldet af de indledede Underhandlinger. Man vil ikke have forglemt, at General Durandos Rundskrivelse skyldte Undertrykkelsen af Garibaldis Expedition sin Tilblivelse. Den italienske Udenrigsminister hentydede til, at Rom burde være Belønning for den Energi, hvormed Victor Emanuels Regjering var gaaet frem mod den ulykkelige Helt, med hvem hele Italien sympathiserede, og den italienske Minister frygtede ikke for at spørge den franske Regjering paa en venskabelig Maade, om den ikke snart vilde ophøre med at intervenere mellem Roms Indbyggere og Paven. Det er denne Opfordring, som, paa Grund af det i Frankrigs Politik foregaaede Omslag, Drouyn de Lhuys er kaldet til at besvare. Thouvenels Depeche til Lavalette antydede, at Frankrig, kjed af kun at møde Afslag fra Pavehoffets Side, maaskee snart kun vilde tage Hensyn til sine egne Interesser og forlade Rom. Det er nu, at Frankrig i sit Svar til General Durando skal erklære, naar og paa hvilke Betingelser det vil trække sig tilbage. Dette Svar vil væsentlig bestemme de politiske Begivenheders Udvikling ikke blot i Italien, men i hele Europa i den nærmeste Fremtid. I Turin er man ved godt Mod og paastaaer, at den franske Udenrigsministers Svar paa ingen Maade lukker Døren for Underhandlingerne med Hensyn til Rom, og man lægger megen Vægt paa den Omstændighed, at nitusinde italienske Præster have indgivet en Adresse til Paven, hvori de bønfalde ham om i Religionens Interesse at opgive sin timelige Magt. Derimod har man endnu ikke modtaget nærmere Oplysninger om Beskaffenheden af et Sammenstød, der ifølge et italiensk Blad skal have fundet Sted paa den høire Pobredde, i Nærheden af den østerrigske Grændse, imellem italienske og østerrigske Soldater. Det skal have været de Sidstnævnte, der have overskredet Grændsen, og, som efterat have vexlet nogle Skud, bleve nødsagede til at trække sig tilbage. Under den nærværende Ophidselse kan denne i og for sig ubetydelige Begivenhed have alvorlige Følger.

— I Preussen vedbliver Kongen at modtage Tillidsadresser fra det feudale Parti, medens de forskjellige Valgkredse derimod slutte sig til deres Repræsentanter ved at berede dem en festlig Modtagelse. Det lader dog til, at Bismark-Schönhausen, uagtet de Franskes Keiser har viist ham megen Naade under hans nærværende Ophold i Paris, ja endog har skjenket ham Æreslegionens Storkors, støder paa uformodede Vanskeligheder, hvis Beskaffenhed vi imidlertid ikke kjende. Idetmindste ymtes der om, at han skal aftræde og afløses af den af Enkedronningen ivrigt protegerede Manteuffel.

— De Efterretninger, som vi modtage fra Amerika, ere saa modsigende, at det er meget vanskeligt at danne sig en klar Forestilling om den virkelige Tilstand. Paa Krigsskuepladsen har Mac Clellan foretaget en stærk Recognoscering, der gav Anledning til et Sammenstød mellem Sydarmeens Fortrav, og efter en hidsig Fægtning blev denne nødsaget til med stort Tab at trække sig tilbage. Man skulde have troet, at Lincolns Proclamation vilde have været det første Skridt til Slaveriets endelige Afskaffelse, hvorved Norden maaskee vilde have gjenvundet den Sympathi i Europa, som det ved sit Praleri, sin hensynsløse Optræden og General Butlers Grusomhed alt for længe siden har mistet. Det vil det demokratiske Parti, Sydstaternes tidligere Forbundsfæller, dog ikke, og dette Parti har vundet en temmelig vigtig Seir ved de nu foregaaede Valg til Congressen, ligesom dets mest fremragende Medlemmer have erholdt Plads i de forskjellige

Staters Regjeringer. Lincolns emanciperende Proclamation har bragt Demokraterne i Bevægelse, og man kan see, hvor misligt det er at røre ved Slaveriet, naar man ikke vil vække Splid mellem Partierne i Unionsstaterne. Selv i Armeen har Præsidentens Kundgjørelse fremkaldt en saadan Misfornøielse, at Mac Clellan, i en i et værdigt Sprog affattet Armeebefaling, har maattet minde sine Soldater om, at Lydighed mod Øvrighedens Befalinger var deres første Borgerpligt. General Butlers terroristiske Proclamationer danne den mest skærende Modsætning til Mac Clellans Dagsbefalinger. Denne General har indført et sandt Rædselsherredømme i Ny-Orleans og tvinger Indbyggerne til at aflægge en falsk Troskabseed, hvis de ikke ville udsætte sig for den forfærdeligste Straf; Geßler, der nødsagede Schweitzerne til at hilse hans Hat, synes at være det Mønster, hvorefter han har dannet sig. Selv Unionens ivrigste Venner ere kun med Forbittrelse Vidne til disse Skjændselsgjerninger. De ønske, at de snart maae ophøre, og naar man betænker, hvilken Nød og Elendighed Bomuldsmanglen vil afstedkomme i Fabrikdistricterne, er det ikke at undres over, at man overalt ønsker denne sørgelige Krigs Ophør eller idetmindste at finde Midler, der kunde lette Trykket for Europas Vedkommende.

Dette Middel troer Cobden, en Mand, hvem Vanskelighederne ikke afskrække, fordi han har beseiret saa mange, at have fundet. Han har aabenbaret sin Hemmelighed i flere Møder, afholdte i Englands Fabrikdistricter, og hans Hemmelighed gaaer ud paa, at indføre et nyt Princip i Folkeretten, bestaaende i at berøve de krigsførende Nationer Ret til at blokere Handelshavne. Vi haabe, at de civiliserede Nationer engang ville hylde dette Princip, men befrygte, at den Dag vil være ligesaa fjern, som det Tidspunkt, paa hvilket Cobdens andet Ideal: En evig Fred, vil faae Plads i Virkelighedens Rige. England selv vil sikkert være den sidste Stat, der berøver sig selv eet af de forfærdeligste Vaaben under en Krig og opgiver sin Ret til at blokere sine Modstanderes Havne. Hvis England ikke for Øieblikket havde saa stor Interesse i, at den af Cobden foreslaaede Forholdsregel strax kom til Udførelse, vilde et engelsk Publicum vist neppe engang for Alvor have lyttet til hans Forslag. Hvormange Depecher maatte man ikke udvexle, hvor travlt vilde ikke Diplomaterne faae! Men for at gjennemføre et sligt Princip, er det ikke engang tilstrækkeligt, at Englands Interesse kræver det. Først maatte man overtale Unionen til at give sit Minde dertil, og hvis den vægrede sig, maatte man sammenkalde en Congres. Cobdens Politik kan altsaa ikke gavne under Bomuldsindustriens forestaaende Felttog. Men hans Taler have ogsaa en langt mere practisk Betydning, end at stille et Ændringsforslag til Folkeretten. Han har tilkastet Lord Palmerston Handsken; Cobden vil fortsætte sin under de sidste Parlamentsmøder begyndte Opposition, han træffer Forberedelser til at angribe Ministeriet i den forestaaende Session, selv om han derved skulde bringe Torierne til Roret, og skjøndt Lord Palmerston endnu stedse kan betragtes som den engelske Nations erklærede Yndling, vil det dog være lettere at styrte ham, end at forandre Folkeretten i Overeensstemmelse med den store Frihandelsmands Ønsker.

M.

Et Fremtids Pantserskib.

Ved Granatkanonens almindelige Indførelse fik Artilleriet en afgjort Fordeel over Træskibet; den stolteste Tredækker paa 130 Kanoner og 1100 Mands Besætning kunde ødelægges ved en eneste Granat; en Capital paa to Millioner kunde tilintetgjøres ved et eneste Skud; der var ikke længere et rimeligt Forhold mellem Forsvarsmidlet og Angrebsvaabenet, og man tager sikkert ikke Feil i at paastaae, at det kun er den lange Fred paa Søen, der har ladet Pantseret vente paa sig: et Søslag mellem Træskibe, armerede med Granatkanoner, vilde i Ødelæggelse af Materiel og i Tab af Menneskeliv sikkert langt have overgaaet det blodigste Søslag mellem England og Frankrig ved Aarhundredets Begyndelse, da Granatkanonen var ukjendt. Pantserbatterier vare med ved Sebastopol og siden den Tid har det været Skibsconstructeurens Opgave at bygge et fyldestgjørende Skib; hidtil er den ikke naaet: til en „Warrior" lægger England ikke mere Kjølen, det har indseet, at der er givet Penge nok ud dertil, og Amerikanernes „Monitorer" ere kun Kystforsvar, flydende Batterier, ubrugelige i aaben Sø.

Imidlertid har England nu, blandt Hundreder af Projecter, antaget Eet, der sikkert vil spille en stor Rolle i Constructionen af Fremtidens Pantserskibe. Opfindelsen skyldes en Mr. Reed, som det engelske Admiralitet har udnævnt til „Inspecteur for de nye Skibsbygninger", til Gjengjeld for, at han har overladt det sine Ideer. Mr. Reeds Skib, der er et Kuppelskib, vil nemlig tillige blive et søgaaende Skib; dets Construction er i det Væsentlige følgende: Skibet er bygget af Træ til Vandgangen med det egentlige Dæk i Niveau med Vandet. Over Vandlinien bestaae Skibets Sider af tynde Jernplader, der gaae op til dets øverste Dæk: et Manoeuvredæk. Pantseret boltes til en svær Tømmerklædning fra Vandgangen og nedefter, saaledes at den største Tykkelse netop er i Vandlinien, jevnt aftagende nedefter. Midtskibs i det underste Dæk staaer det skudfaste Taarn, der er istand til, efter Skibets Størrelse, at føre een eller flere Dreiekanoner; Taarnet rager tre Fod op over det øverste Dæk og er forsynet med Skydehuller i alle Retninger, det staaer tillige i Forbindelse med det Indre af Skibet. Imellem de to Dæk er Besætningens sædvanlige Opholdssted, som under Slag ganske forlades, da de tynde Jernplader blive skudte glat igjennem. Skibet er saaledes i Vandlinien beskyttet mod Kuglernes Virkning, og skulde Fjendens Ild ødelægge alt det Opstaaende, og Søen skylle over det underste Dæk, staaer dog Taarnet endnu lige uskadt og Skibets Forsvarsevne har ikke lidt det Mindste. Det er, som man seer, næsten en „Monitor", hvor man er fri for, at det omdreiende Taarn skal komme i Uorden, og for den langt kostbarere Installation. Skibet er forsynet med Master og Seil, den i Forhold lidet vægtige Pantserklædning og det ved dets Seilevne sparede Kulforbrug, gjør det muligt at construere Skibet saaledes, at det kan gaae i rum Sø. Bunden er kobberforhudet op til Pantseret, saa at alle de Ulemper, der følge med Jernbund, ere undgaaede. Ved saaledes næsten at sænke Pantseret under Vand og ved at gjøre Skibet skudsikkert paa dets farligste Sted, i Vandgangen, og uantændeligt for Resten, har Mr. Reed givet Ideen til et Søforsvar, der bærer Prisen for ethvert hidtil kjendt, da Manoeuvredygtighed og Skudsikkerhed her ere forenede. De nye Skibe ville ogsaa blive langt billigere end noget andet Pantserskib, da de ældre Træskibe uden betydelige og bekostelige Forandringer fortrinligt egne sig til at ombygges efter Mr. Reeds Princip.

Senator Bulgaris.

Posten har i de sidste Dage bragt os den vigtige, om end ikke overraskende Efterretning, at en Revolution er udbrudt i Athen den 23de Octbr. og har vundet en saa ubetinget Tilslutning hos alle Klasser af Befolkningen, at Kong Otto, paa de fremmede Gesandters eenstemmige Raad, har forladt Grækenland med sin Familie. En provisorisk Regjering, i hvis Spidse staae Førerne for det nationale Parti, er traadt sammen og har valgt den Mand, af hvem vi her meddele et Portrait, til sin Præsident.

Revolutionen i dette Europas mindste Kongerige er ikke uden stor Betydning; man kan ikke spottende tale om en Storm i et Glas Vand, thi nogle af de vigtigste europæiske Interesser staae i nøie Forbindelse med Forholdenes endelige Ordning i Grækenland. Ikke blot politiske, men ogsaa religieuse Motiver komme i Betragtning ved denne Ordning, og de sidste ere navnlig af den Grund vigtige, fordi de udgjøre Forbindelsesleddet imellem den nationale græske Bevægelse og den russiske Politik, der i mange Aar har benyttet den græskkatholske Kirke som Vehikel for sine Planer i Orienten. Det er bekjendt nok, at Kong Otto indtil og under den sidste orientalske Krig efter Evne tjente Ruslands Interesser, og at denne Optræden foranledigede Vestmagterne til at lægge et Observationscorps ind i Piræus. Tilstedeværelsen af de allierede Tropper nødte Kongen til at opgive sin tvetydige Politik og med Magt undertrykke de nationale Bevægelser, som vare komne til Udbrud paa det græske Fastland imod Tyrkiet. Herved fik den Misfornøielse Næring, som allerede længe havde hersket imod den indolente Fyrste, der fuldstændigt lod sig regjere af sin Gemalinde, en oldenborgsk Prindsesse, og som ovenikjøbet havde saaret den nationale Følelse ved at fylde alle Administrationsgrene med indvandrede Tydskere. Ogsaa Rusland trak sig krænket tilbage og begyndte fra dette Øieblik af en Agitation i Befolkningen, som forskjellige Gange kom til Udbrud, senest i afvigte Foraar, og som nu endelig, som det synes for bestandigt, har forjaget den baierske Fyrsteslægt fra Civilisationens gamle Hjem. Det er charakteristisk for Revolutionen, at den har bevaret et fuldstændigt monarchisk Præg. Medlemmerne af den provisoriske Regjering, navnlig Constantin Kanaris og Bulgaris, høre til Landets aristokratiske Familier og have i deres Proclamation erklæret, at ville opretholde det constitutionelle Kongedømme. Her er altsaa atter en Throne at besætte, og dersom Stormagterne ville følge de engelske Blades Opfordringer og overholde Ikkeinterventionsprincipet, er der al mulig Rimelighed for, at Grækerne vælge en Fyrste af deres egen Tro, formodentlig en russisk Prinds, til deres Konge. Ved et saadant Arrangement vilde Rusland imidlertid med eet Slag have vundet Mere, end det tabte under Krimkrigen, og det er neppe rimeligt, at Vestmagterne roligt ville see paa en saadan Ordning, saameget mindre, som Englands Interesser paa en umiddelbar Maade ere blevne dragne ind i Spørgsmaalet ved den provisoriske Regjerings Opfordring til de joniske Øer om at slutte sig til den nationale Bevægelse. Der findes saaledes for Øieblikket i Grækenland et rigeligt Stof for det europæiske Diplomati. De forskjelligste Interesser ere her sammenslyngede i en Knude, som maaskee i sidste Instants kun kan løses med Sværdet. Under saadanne Forhold har det stor Betydning, hvem der staaer i Spidsen for den midlertidige Regjering og leder Bevægelsen. Om de Grækere, som nu holde deres Fædrelands Skjebne i deres Hænder, veed man imidlertid kun Lidet. Bulgaris er Medlem af Senatet og har tidligere været Militair, og Kanaris modtog kort før Opstanden i Nauplia af Kongen det Hverv, at danne et nyt Ministerium, uden at hans Bestræbelser dog lykkedes. Der vil vel neppe hengaae lang Tid, inden disse Mænd under Begivenhedernes videre Udvikling komme til at spille en Rolle, der vil henlede hele Europas Interesse paa dem og paa det lille Land, som, skjøndt i gamle Dage Civilisationens Arne, i den nyere Tid har indgaaet et mærkelig intimt Forbund med Oplysningens bestandige Fjende, det mægtige Rusland.

Kiel.

Navnet Kiel vækker just ikke de venligste Følelser i Danskens Bryst. Derfra brød jo den Oprørslue frem, der i en treaarig blodig Krig satte Danmarks Kraft og Udholdenhed paa en haard Prøve, som det dog glimrende bestod. Men foruden hin sørgelige Berømthed har Kiel Meget, som kan vække navnlig Kjøbenhavnerens Interesse. Kiel er nemlig Holstens Kjøbenhavn; en Blanding af Hofliv, Skibsfart og Handel, Universitet, Militair, Badeliv om Sommeren, Terminsliv om Vinteren i det bekjendte Kieler-Omslag, endelig en for en saa lille By mærkelig „großstädtischer" Tone, med tilhørende demokratisk Lighedsaand, give Kiel virkelig en vis Lighed med vor Hovedstad. De vilde forstaae hinanden ypperligt, naar ikke Tydskheden, i en saare ubehageligt udpræget Grad, og „germanisch sittlich christlicher Studentendünkel", der ikke neutraliseres ved kjøbenhavnsk Lattermildhed og sund Sands for det Komiske, gjorde sig altfor meget gjeldende der. Skjøndt saare mange Kielere godt forstaae Dansk, adskillige endog tale det, og ikke, som Angelboerne og Sydslesvigerne saa tidt gjøre, skjule denne Kundskab, netop fordi deres Tydskhed ikke, som Slesvigernes, kan omtvistes, viser Byen sig dog mere tydsk-national-doctrinair end f. Ex. det meget større Altona. Alligevel kan det hændes, at man paa Veien fra Banegaarden til Dampskibet ikke hører saa lidt Dansk; ja man kan endog høre Drenge, som lege Soldat, commandere: „Høire om! Holdt! Gevær paa Skulder!"

Kiel er en meget gammel By; dens oprindelige Navn var plattydsk: „Thom Kyle"; „Zum Kiel" kaldtes den endnu længe efter, at det høitydske Sprog var blevet Skriftsprog i Holsten. Kiel hørte med til Hanseforbundet, og føler sig endnu som Lybeks Rival; den er stolt af sin Havn, efter hvilken den er opkaldt. Den egentlige Havn hedder nemlig „der große Kiel", hvilken Benævnelse dog ikke bruges længere; et mindre Bassin bag Byen hedder „der kleine Kiel", om Sommeren berygtet og frygtet for de mephitiske Dunster, det udsender. Den egentlige By er bygget paa en rund Ø, der ved Udfyldning paa den ene Side er bleven landfast, og er meget regelmæssigt anlagt. Torvet med Raadhuset og begge Kirkerne ligger i Midten, derfra udgaae Gaderne som Radier til Peripherien: „Holstenstraße, Kiels Østergade, mod Syd, „Schumacherstraße", „Flämische Straße", „Haßstraße", „Ketterstraße", „Küterstraße", „Schloßstraße" og „Dänische Straße". Navnene Dänische Straße og Dänisches Thor ere en levende Protest mod Slesvigholsteinismen, thi de sige tydeligt, hvad ogsaa alle ældre Historikere berette, at Slesvig ligeoverfor det keiserlige Holsten var dansk Territorium og hørte til Kongeriget Danmark, til Trods for det administrative og ridderskabelige Fællesskab, der i lang Tid knyttede Hertugdømmerne nærmere til hinanden. — Til den egentlige By slutter sig mod Syd den saakaldte „Vorstadt", der dog i Virkeligheden er Byens Kjerne; den er en Fortsættelse af „Holstenstraße", med hvilken den forbindes ved „Holstenbrücke". „Die Klinke", „Sophienblatt" og „Kuhberg" ere atter Fortsættelser af „Vorstadt", med Tvergader, Gyder og Gange. Paa „Sophienblatt" ligger Banegaarden, fra hvilken en gjennem Havnen anlagt Dæmning fører bagom Byen til Skibsbroen. Hvad der hører til det den 5te October 1665 af Hertug Christian Albrecht stiftede Universitet, concentrerer sig for største Delen i den egentlige By. Universitetsbygningen, en grim, lav, lille Kasse, der ligger tæt ved Slottet, hvis Hovedfløi, som vender ud mod Havnen, vel ikke er smuk, men dog ret anseelig. I Slottets nederste Etage er Universitetsbibliotheket, samt et lille Konstmuseum — Kiels stærke honnette Ambition vil have lidt af Alt, hvad der findes i Hovedstæder — den øvrige Deel af Slottet beboes af Hertug Carl af Glücksborg og Hertuginde Vilhelmine, som blev født paa Slottet, medens Frederik den Sjette som Kronprinds-Regent residerede der. Denne tilfældige Omstændighed smigrer Kielerne saa meget, at de derfor tilgive hende at være dansk Prindsesse. — Endeel andre til Universitetet hørende Indretninger findes spredte i Byen og have tildeels et fattigt og usselt Præg, hvorfor Længselen efter en ny Universitetsbygning er saare naturlig. Til Slottet, der er anlagt paa et Sted, hvor Jordsmonnet høiner sig lidt, slutter sig „der Schloßgarten", hvorved man dog ikke maa tænke paa Frederiksberg- eller Rosenborghave. Det Hele er nogle

bugtede Stier og Græsplainer, og nogle Lindealleer ved Havnen, der fører til Düsternbrook, en lille Lund med en meget smuk Udsigt over Havnen og Fjorden. Ved denne Allee ligge Kielernes smukke og anseelige Landsteder, og ligeledes deres Tivoli, der dog ikke kan maale sig med Kjøbenhavns, skjøndt Naturen, ved det bakkede Terrain og Søens Nærhed, har gjort Sit. I Düsternbrook selv findes Søbadeanstalten; længere mod Øst, men nær nok for Spadserende, ligger Kiels „Bellevue“, en høi Skrænt med Have, Vertshuus o. s. v., samt en henrivende Udsigt over Havnen til Holtenau, Schrevenborn og Frederiksort. Düsternbrook er Kielernes smukkeste Spadseregang og derfor meget besøgt. I den nyeste Tid er der anlagt en Vei omkring den „lille Kiel“ langs med Landstederne, som ere opførte paa Høiderne ved denne Indvig; der ligger ogsaa paa en Bakke den lille Flække Brunsvik, der saagodtsom danner en Deel af Byen, om end ikke i administrativ Henseende.

Paa den anden Side af Havnen har Kiel flere smukke Forlystelsessteder, hvorhen man begiver sig i store og nette Fartøier. — Sandkrug med Landsbyen „Gaarden“, fortydsket Dorfgarten, Ellerbæk, et Fiskerleie, Hjemmet for de berømte Sprott, som selv Heine har besunget, Neumühlen ved Sventinens Udløb, Schrevenborn, hvor Studenterne stundom afholde deres Dueller, Holtenau, Knoop, begge ved Eiderkanalen, ere lutter smukke Punkter. Fra Sandkrug eller Vilhelminenhöhe og Neumühlen, der begge ligge paa anseelige Høider, har man den skjønneste Udsigt til Byen.

Kiel er ret smukt bygget; de smalle, grundmurede Huse vende for det meste Gavlen ud mod Gaden, og mange takkede Gavle minde endnu om den gamle Hansetid. Gaderne ere fortrinligt brolagte, og Alt, hvad der hører under Communen, er i en ypperlig Stand. Selve Befolkningen, Almuen, er et noget letsindigt Folkefærd, men lystigt og i Grunden godmodigt, det hylder Grundsætningen: „Leben und Leben lassen!“ Studenternes Antal er for ringe, til at de nu kunne udøve nogen synderlig Indflydelse; kun ved enkelte Leiligheder træde de i Forgrunden, navnlig ved høitidelige Optog, ved hvilke de saakaldte „Chargeerte“, Anførerne, endnu bære et Slags Costume: hvide Læderbuxer, Kanonstøvler med Sporer, sort Kjole, Stridshandsker, samt lilla og hvide (Universitetets Farve) Skjærf. Naar en Student døer, begraves han ved Fakkelskin af samtlige Studenter i høitideligt, costumeret Optog; hvilke Høitideligheder oftest ende med Drikkegilder og en Mængde „Contraheringer“ (Udfordringer). Seet fra et kjøbenhavnsk Standpunkt har Alt dette noget usigelig Komisk ved sig. — Det Høitydske, der tales af Kiels halvdannede Borgerstand, er uskjønt og ucorrect, de dannede Classer tale derimod et ret godt Høitydsk, der dog mangler den Poesie, som f. Ex. udmærker Hanoveranernes. Det selskabelige Liv er stærkt udviklet; der haves, foruden „Harmonie“ for de Fornemme, flere borgerlige Foreninger og om Vinteren et ret godt Theater. I Omslagstiden er der meget Røre; alle store Forretningsmænd fra begge Hertugdømmer give da Møde og Pengemarkedet antager betydelige Dimensioner. Selv Appellationsretten i Flensborg maa sende sin Agent derhen, for at modtage Renter og afgjøre andre Forretninger.

Senator Bulgaris, Præsident for den midlertidige Regjering i Grækenland.

Omslaget er et fælles upolitisk Institut, der har ligesaa megen Betydning som Universitetet, men de politiske Samtaler, som føres ved den Leilighed, ere dobbelt farlige, da Sproget knytter en stor Deel af Slesvig til Holsten, medens Kjøbenhavn, med sin affides Beliggenhed, ikke kan danne nogen Modvægt i saa Henseende.

Fra en Tour i Halland.

III.

Laholm.

Noget over to Miil sydfor Halmstad ligger Laholm, en lille By, hvorom der i de svenske Geographier i Regelen ikke fortælles Andet, end at den har omtr. 1000 Indbyggere og har faaet sit Navn af Lagaaen, som flyder der forbi gjennem en temmelig ufrugtbar og trøstesløs Sandmark.

Det er ogsaa ganske vist, at der ikke er synderlig Mere at sige om Staden Laholm, seet fra et høiere geographisk Synspunkt, thi, skjøndt den har en velbestaltet Borgemester og brolagte Gader — ialtfald nogenlunde brolagte — kan den ikke ret vel gjøre Fordring paa at gaae og gjelde for en anseelig By; den gjør heller ikke Fordring derpaa. Den nøies med en underordnet Rolle, et stille Huusliv og en god Samvittighed. Laholm har, ikke mindre end Halmstad, i den danske Tid havt sin mere glimrende Historie; ogsaa den var befæstet af Christian IV og havde en gammel Borg, hvoraf der endnu er Rudera tilbage, men Tiderne ere forandrede, Lagaaens Udløb er ikke længer af nogen strategisk Betydning og Laholmerne staae sig i det Hele bedre ved deres nuværende fredelige Sysler: at fiske „Halmstadslax“ og strikke Strømper.

Den Slette, hvorpaa Laholm er anlagt, er — som alt ovenfor antydet — ikke tiltalende, men den lille, halv landlige By, med dens mange, smaa, velbyggede Huse og grønne Haver, bryder dens Eensformighed paa en venlig Maade. Naar man kommer fra Halmstadskanten af og holder et Øieblik stille paa den Bro, der fører over Lagaaen, har man for sig det lille tækkelige Prospect af Byen, som Konstneren har optaget paa Papiret for „Illustreret Tidende“; for den Reisende vinder det i Interesse netop derved, at hele den Egn, han kort i Forveien er reist igjennem, næsten ikke frembyder et eneste Hvilepunkt for Øiet. Laholm er en Oase i Ørkenen. Der er ganske vist ingen Palmetræer i denne Oase, men der er mange ganske ypperlige Kastanietræer; der er desuden ogsaa her — et Tivoli.

Forøvrigt danner Lagaaen lige ved Laholm et Vandfald, der udgjør Byens Stolhed og virkelig fremfor alt Andet fortjener at tiltrække sig den Reisendes Opmærksomhed. Jeg vil ikke regne det med til de store svenske »Katarrakter«, det vilde være at love mere, end man kan holde; det er altsaa ikke et Trollhätta, det er en afgjort Sag. Men uden at være et Trollhätta, er det dog unegtelig smukt og interessant. Skjøndt Vandmassen ikke er meget stor og Faldet endogsaa ubetydeligt (for her at holde os til den rene Sandhed), har dette Vand dog, indenfor Grændserne for dets Spillerum, alt det Vilde og Naturfriske, der udmærker selv de største Fosser. Det virker nemlig under meget gunstige Forhold. Lagaaen finder her for sig en Hindring af en Mængde malerisk henkastede Klippeblokke, hvis Modstand gjør den vred og rasende; den vil vise, at den, omend lille, dog er af Flodernes mægtige Race og i Grunden en god smaalandsk Elv, og saa skummer

Parti af Kiel, seet fra Fjorden, tegnet af Marinemaler J. E. Petersen.

Parti af Laholm, tegnet af G. Emil Libert.

den af Raseri, gjør et frygteligt Spektakel mellem disse lumpne Stene, hopper over dem i vældige Spring, spytter til alle Kanter og kommer frem paa den anden Side, ganske guul af Galde. Den lille Løve kan ogsaa blive gal i Hovedet, naar den blot bliver tilstrækkelig opirret, og det er denne Betingelse, Naturen her har paataget sig at opfylde til den Reisendes behagelige Fornøielse.

Den gunstige Læser har bemeldte Vandfald lige for sig, hvis han paa det hosfølgende Billede behager at træde ind til Rækværket paa den massive Bro, der er kastet over Aaen. Bedst er det, at sætte Hovedet lidt ud over nysnævnte Rækværk og kige ind under Broen. Hvilken Tummel, hvilke hvirvlende Bølger, hvilket Skum, hvilken døvende Støi! Det er smukt, det er livligt, det er næsten storartet; det er et Maleri, ikke sandt?

Har man Tid til at gjøre en Afstikker et Stykke til Siden langs med Aaen (det er dog kun et Par Timers Spadseretour) finder man et nyt Vandfald, Kassefors. Det er et bredere Tæppe, Faldet er ogsaa dybere, men Indtrykket af det Hele er dog mindre — saa at sige — berusende, end det man erfarer, ved at staae paa Laholms Bro og kige ned under Hvælvingerne. Det er mere majestætisk, men mindre vildt, det er en ganske anden Art af Vandfald; men man faaer dog unegtelig ved Kassefors en Forestilling om, hvordan et stort Vandfald tager sig ud, og det er den første Forsmag, den Reisende, naar han kommer sydfra, faaer af de mange pragtfulde Vandscenerier, Sverig har at fremvise i de nordligere Dele af Landet.

Laholm har i ældre Tider ofte været udsat for at hærjes og plyndres under de bestandige Kampe, der førtes mellem de Danske og Svenske. Slottet blev indtaget af Engelbrecht efter en formelig Beleiring i Aaret 1436; under Carl XI's Krig blev Staden opbrændt af Snaphanerne.

Vandfaldet Kassefors i Lagaan, tegnet af G. Emil Libert.

Dronning Margrete drog med sin Stridsmagt over Laholm, dengang hun førte Krigen imod Kong Albrecht ind i Hjertet af Sverig; i Aaen ved Laholm er der et Vadested, som endnu kaldes „Dronningevadet", hvor Fru Margrete siges at være gaaet over med hele sin Hær.

D. D.

Palmerino.

Efter C. Didiers »Les amours d'Italie«.

Kongeriget Neapel — høisalig Ihukommelse — besad fra henfarne Tider af, ifølge et Forlig mellem Cosmus af Medici og Philip II, forskjellige Pladser paa Storhertugdømmet Toscanas Kyst og holdt paa disse Punkter, som det først mistede for et Par Menneskealdere siden, dengang de franske Ørne første Gang oprettede Kongeriget Italien, en Smule Besætning, ret beleilig til at kunne sende unge Galninger af god Familie i midlertidig Landflygtighed fra Hoffets Forførelser, ved at beskikke dem til Officerer i disse fjerne Colonier. Men de Herrer Adelsmænd fandt kun ringe Glæde i dette Garnisonsliv, frygtede f. Ex. inderligt en Forviisning til Orbitello. Værre maatte det dog være, at have Tjeneste i Taglita-Taarnet, der var en endnu mindre Forpost, skudt ud fra Hovedstationen mellem øde Klipper og ubeboede Egne, kun til Vagthold over Havet, kun Opholdssted for nogle faa Soldater og deres ulykkelige Befalingsmand. Og dog var der Een, som ikke fandt nogen Ulykke i denne Post, som levede og døde paa dette Sted, som var Lieutenant her, skjøndt gammel nok til at være Capitain eller Major under mindre afskrækkende Forhold, og som aldeles ikke ønskede sig Andet. Det var Palmerino, en Mand paa over halvhundrede Aar, da jeg traf ham og var hos ham i hans sidste Timer; en prægtig Skikkelse, med ædel Holdning og ædle Træk, med et strengt Ansigt men et mildt Blik, med et Slags stolt Melancholi som gjennemgaaende Præg over hele Personligheden. Han var rig og sidste Ætling af en fornem Slægt; han kunde med Lethed have „gjort Carriere", men han var som fastgroet til Klipperne ved Taglita-Taarnet, og afslog ethvert Tilbud om Forflyttelse og Forfremmelse. Mere end tyve Aar havde han tilbragt der, aldrig bortreist, sjelden besøgt, uden anden Forbindelse med den rige, store Verden end Læsningen af — den spanske Hoftidende, som i al den lange Tid blev ham tilsendt, og som han ivrigt gjennempløiede, skjøndt Ingen begreb, hvad Interesse han kunde have af at læse om Ceremonier og Forlystelser, Reiser og alskens Begivenheder i den kongelige Familie i Madrid. Hvorfor levede, hvorfor vilde han leve i denne Censomhed? hvilke Forhold havde præget ham til Den, han var? hvilken Hemmelighed bar han omkring med sig? hvilken Erindring var rig nok til at nære hans Sjæl fra Aar til Aar, uden at han blev træt og sløvet? Ja, disse Spørgsmaal opkastedes tidt nok, men Ingen kunde besvare mig dem, dengang jeg i min grønne Ungdom besøgte min Onkel, som var Chef for Garnisonen i Orbitello; men da et Tilfælde havde bragt mig hen til Taglita-Taarnet, og Palmerino fandt Behag i mig, som jeg følte Interesse for ham, saa blev jeg hans Gjest i nogle Dage og fik Sagen forklaret, blev hans Hemmeligheds Medvider, just da de to Personer, hvem den angik, sluttede deres jordiske Liv.

Han havde en Morgen ført mig ud paa en Spadseretour; vi havde naaet et Sted, som han fortrinsviis yndede, og hvor han ofte opholdt sig flere Timer i Træk, hensunken i Tanker eller i Beskuelsen af Havet, som netop her dannede en lille Bugt, der maaskee kunde være bleven en god Landingsplads, dersom Kysten og hele Omegnen ikke havde været gold, dersom der i Nærheden havde været andre Bygninger og andre Mennesker, end vort lille Vagttaarn og dets Soldater. En af disse kom netop og bragte Lieutenanten nogle Papirer, for Størstedelen Tjenestebreve, men derimellem ogsaa hin omtalte Hofavis. Palmerino var tankefuld og stoppede hele Pakken i Lommen, uden at lade sig afbryde i Beskuelsen af sin Yndlingsplet; paa min Opfordring om ikke at afholde sig fra Læsningen for min Skyld, tog han den paany frem og gav sig strax ifærd med bemeldte Blad. Men neppe havde han kastet Oinene derpaa, førend han med et dumpt Skrig sank besvimet til Jorden. Jeg ilede ham tilhjelp, og han kom efter et Oiebliks Forløb igjen til sig selv.

„Ak!" mumlede han, „jeg føler Døden nærme sig; den eneste Traad, som bandt mig til Livet, er nu bristet."

„Vil De ikke tage min Arm for at gaae op til Taarnet?"

„Nei Tak! den frie Luft, den vide Udsigt er mig en Lise; og hvor skulde jeg døe hellere, end paa denne Plet!"

„De taler om at døe, De, som hverken er gammel eller svag?"

„Man er altid gammel nok dertil, naar Guds Finger vinker En; man er altid svag nok, naar man Intet har at leve for og ingen Kræfter til at leve med. — Læs!" vedblev han, idet han rakte mig den udfoldede Avis, „see her!"

Jeg tog Bladet af hans Haand og læste paa den første Spalte: „Spanien er i disse Dage blevet et Sorgens Hjem; Hendes Majestæt Dronningen har i Aranjuez udaandet sit sidste Suk —"

„Ja, saaledes er det," tilføiede Palmerino. „Hun er ikke mere! Jeg har da Intet paa denne Jord at skaffe."

Jeg fæstede Blikket paa ham, og han anede, hvad jeg tænkte.

„De troer, jeg knap er ved min fulde Samling?" sagde han mildt; „ja, De kan have Grund dertil. De forstaaer ikke, hvad Baand der kan være mellem en Dronning af Spanien og en simpel Lieutenant, som mig. Min Ven! De er et godt Menneske, De er en Yngling, med Ungdommens rene, elskelige Sind. Det er Himmelen selv, som har sendt Dem hid, at De kan lytte til mine sidste Ord, see mine sidste Taarer, kjende mine sidste Tanker."

Forunderlig følte jeg mig grebet, høitidsfuldt og ærbødigt; thi hans Sorg var ligesaa stærk, som hans hele Adfærd stille og inderlig. Han standsede kun et Oieblik og vedblev derpaa, idet han mildt og med rolig Varme fortalte sit Livs Historie:

„Jeg er født i Calabrien og sidste Ætling af en rig og gammel Adelsslægt. En yngre Søster af mig var bestemt til Klosteret, for at jeg kunde faae min Arv saa ubeskaaren som muligt. Mine Barndomsaar henlevede jeg temmelig eensomt og meget frit i min Hjemstavns Bjerge; en ung, alvorlig Geistlig var min Lærer; da jeg var atten Aar, blev jeg sendt til Neapel, hvor jeg strax indtraadte i den kongelige Livgarde som Lieutenant, min første, min sidste, min eneste Embedsrang.

„Livet i Neapel tiltalte mig kun lidet. I den store By savnede jeg mine Bjerge; i Hoffets Larm længtes jeg efter Naturens Censomhed; og Paradetjenesten tilfredsstillede mine militaire Lyster langt mindre end det virksomme Liv med Jagter paa vilde Dyr og efter Røvere. Med mine nye Kammerater sympathiserede jeg ikke, Caserneliverts Tvang var mig en Plage og i flere Maaneder længtes jeg kun efter at komme bort. Da kom et nyt Element ind i mit Liv og forandrede Alt. Min Tjeneste kaldte mig fra Tid til anden til det kongelige Slot; ofte maatte jeg opholde mig i de indre Værelser, jeg saae næsten dagligt den kongelige Familie og escorterede den allehaande Steder hen. Skjøndt kun simpel Lieutenant hædredes jeg ikke sjeldent med Velvillie i Ord og Adfærd; jeg var dengang smuk — Dronningen havde selv sagt det. Af de fyrstelige Børn var den ældste en Prindsesse paa atten Aar og skjøn, deilig, som en Engel fra Himmelen. Kongen tog hende gjerne med sig paa alle smaa Udflugter, og jeg saae hende saa ofte og saa nær, at jeg blev — forelsket i hende.

„Min Ven! jeg mindes den Dag, da jeg første Gang læste i mit eget Hjerte og ikke kunde dølge min Daarskab. Min Følelse var Rædsel, jeg vilde flye, jeg vilde dræbe mig, jeg var fortvivlet og ude af mig selv. Og dog, jeg blev, for hver Dag at indsuge Giften, jeg blev, for hver Time at elske hende høiere og mere fortærende. Mine Barndoms Forhold havde gjort mig taus og frygtsom ligeoverfor Mennesker; jeg var indesluttet i mig selv, som Bjergboen let bliver det, som min Opdragelse særlig havde bragt mig til at være det. Men min Følelse blev kun dobbelt stærk, fordi den ikke kunde meddele sig, og alle de Forsøg, jeg i Stilhed, men i al Oprigtighed, gjorde for at overvinde den, mislykkedes; jeg maatte erklære mig for beseiret og overlod mig fra det Oieblik af til min Skjebne.

„Kun Den, som selv har kjendt Kjærlighedens Ild, som har følt den gløde under vor italienske Sol, kan forstaae min Tilstand. Engang havde jeg talt saa fornuftigt til mig selv, at jeg troede mig, om end ikke helbredet, saa dog mindre svag i min ydre Optræden. Da blev jeg indbudt til en Hoffest; jeg kunde ikke undlade at høre Hvisken omkring mig, jeg kunde ikke Andet end opfange saadan Mumlen som: den smukke Calabreser! den indtagende Lieutenant! — og langt Mere, hvilket Alt kun rørte mig lidet, mig, for hvem der kun existerede Een i hele Verden. Da modtog jeg den Hilsen, at Dronningen beærede mig med et Engagement. Jeg dandsede med hende og førte hende derpaa tilbage til hendes Plads, og — stod da Side om Side med Hende, med Prindsessen, der straalede i sin Skjønheds Pragt, endnu mere end i sit glimrende Toilettes. Jeg rødmede, jeg blegnede, mine Knæe vaklede under mig, min Arm snarere støttede sig paa end førte Dronningens. Hendes Majestæt betragtede mig med Forbauselse, spurgte, om jeg befandt mig ilde, men troede sagtens, at min Forvirring ene var begrundet i den store Naade, hun havde viist mig. Denne Mening frelste mig, jeg slap lykkelig og vel tilbage og stod Resten af Natten i en Niche, hensunken i Drømme og Beskuelse.

„Snart var jeg bragt saavidt, at jeg med vanvittig Iver søgte enhver Leilighed til at møde Prindsessen — til hvad Endemaal? O, min Kjærlighed var som Fuglen, der synger, kun for at synge, som Blomsten, der groer og næres til sin rigeste Fylde, kun fordi den maa det.

„Det var et Tilfælde, som en Dag lod Prindsessen lære at kjende, vel ikke mine Følelser, men ialtfald min Tilværelse og mit Navn. Hoffet var i Caserta; jeg havde Vagt ved Indgangen til Palaiet. Hun var kjørt lidt ud i Omegnen; et Uveir brød imidlertid løs. Da hun vendte tilbage og Vognen holdt ved Foden af Slotstrappen, saae jeg, at det Par Trin, hun maatte betræde, vare vaade af Regnen. Uden ret at tænke derover, sprang jeg frem og bredte min Kappe ud; Prindsessen satte uden Tøven sine Fødder paa den og værdigedes at belønne mig ved at støtte sin Haand paa min Skulder, idet hun sprang ned fra Vogntrinet over paa Trappen. Siden fik jeg at vide, at hun havde maattet høre ilde for dette Brud paa Etiketten; jeg selv fik otte Dages Arrest af Obersten, med den Trøst, at kun det mindre strenge Ceremoniel under Opholdet paa Landet frelste mig fra en større Straf. — Jeg tilbragte min Fængselstid i en næsten affindig Saligheds Beruselse!

„Nogen Tid derefter vendte Hoffet tilbage til Neapel. Der var det, at jeg en Morgen paraderede i en af Gangene, da Prindsessen pludselig gik forbi. Jeg blev saa betagen, at jeg glemte at gjøre militair Honneur; hun bemærkede det, men hendes Blik tydede langtfra paa Vrede; tvertimod var det med et velvilligt Smil, at hun ledsagede disse Ord: „Det er godt for Dem, at jeg er uden Følge denne Gang, saa at De slipper for at komme i Fængsel."

„Hun havde altsaa gjenkjendt mig! hun kjendte mig! jeg var ikke længere en Fremmed for hende! der var et Minde, ja endog en Hemmelighed imellem os! Jeg forekom mig som den Lykkeligste af alle Dødelige.

„Saa husker jeg hin Tour til Portici, hvor jeg tilhest fulgte den kongelige Vogn og just red paa den Side, hvor hun sad. Hun maatte see mig; hun maa have gjenkjendt mig. Pludseligt gik et af Vognvinduerne istykker, jeg veed ikke hvorledes; jeg saae kun, at Prindsessen viklede sit Lommetørklæde om Haanden, som for at standse Blodet; men Saaret har vel kun været ganske ubetydeligt, thi strax efter tog hun Klædet af og kastede det ud — saa heldigt for mig, at jeg uden at standse kunde tage det op med min Kaarde. Hurtigt skjulte jeg det kostbare Bytte paa Brystet; jeg saae kun netop et Par Pletter af hendes Blod derpaa og skottede frygtsomt til Vognen. Hvor blev jeg da ikke fortabt, ved at see hende med en vred Mine lægge sig tilbage paa Sædet, uden tiere at ville see ud til den Side, hvor jeg red. Og fra det Oieblik af kunde jeg kun altfor tydeligt mærke hendes Vrede: aldrig smilte hun til mig, aldrig fæstede hun engang Blikket paa mig; kold og ligegyldig, som uvidende om mit Tilvær, passerede hun forbi mig, hvergang mine Tjenestepligter eller min Dristighed bragte mig hende nær. Hvor dyrt havde jeg da ikke kjøbt min Skat! Med hendes Vrede, hendes Foragt. Hvor følte jeg mig ikke knuust af denne Kulde, søndertraadt af denne Haan, tilintetgjort af denne Uvillie! Naar hun var mig nær og skyede, ja skyede mig — o, jeg ønskede, at Jorden vilde opsluge mig og Døden ende min Fortvivlelse.

„Atter tænkte jeg paa Selvmord for at ende mine Plager, for at ende dette Liv, der kun gav Sorger og ingen Lykke. Men der bliver saa let ligesom et lille Haab tilbage, stærkt nok ialtfald til at vove det Yderste. Hvad havde jeg at frygte? Døden i det værste Fald — nu da Livet var mig en Plage. Der faldt mig en Mulighed, en Leilighed ind, som jeg greb med den Druknedes sidste krampeagtige Anstrengelse. Jeg hørte tilfældigviis, at Prindsessen lod sit Portrait male til sin Fader, Kongens, forestaaende Navnedag. Maleren var mig ubekjendt, men strax den næste Morgen gik jeg til ham. „Min Herre! jeg har veddet om en stor Sum, som kun De kan skaffe mig vunden. Vil De hjelpe mig? De maler Hendes kongelige Høiheds Portrait, jeg har paastaaet, at jeg skulde komme til at see hende sidde for Dem. Kun en eneste Gang beder jeg Dem tage mig med til Slottet — som Deres Elev, Deres Farveblander, Deres — ligemeget hvad. Blot jeg kommer ind og vinder min Parée; alt Andet er mig ligegyldigt." Maleren var Hofmand, Hofkonstner; han vidste, hvad han vovede, at han kunde miste sin Stilling; han afslog reentud min Begjering. Jeg trængte paa, han forblev urokkelig. Da lod jeg Bønner fare og betragtede Sagen som en Forretning. Jeg sagde: „Taber jeg mit Veddemaal, bliver jeg ovenikjøbet til Latter. Det er Dette, som vilde krænke mig. Vinder jeg Pengesummen, vinder jeg tillige min Ære; kun derom bekymrer jeg mig — De skal faae hele Beløbet, det er ret betydeligt, og jeg skylder jo kun Dem, at jeg kan vinde det." Dette Argument begyndte at virke. Dog vedblev han at vægre sig, idet han yttrede Frygt for de mulige Følger i Fremtiden. „For det Første," sagde jeg, „vil der ikke blive Tale om Sligt; hvorledes skulde det blive opdaget? og forresten, mister De Deres Plads som Hofmaler, skal jeg holde Dem skadesløs. See, her har De en Forskrivning for dette Tilfælde. Jeg har vel nok Raad til at betale mine Ungdoms Ubesindigheder." Som sagt, saa gjort. Jeg underskrev en Forpligtelse paa saa og saa stort et Beløb, hvis Sagen skulde gaae galt; han tog mod den og lovede, at tage mig med. Samme Eftermiddag gik vi begge ind i hans midlertidige Atelier paa Slottet; han ikke uden en vis Ængstelse, jeg glad — ja hvorover? hvad kunde jeg opnaae? Jeg havde ingen klar Forestilling derom, og jo mere Oieblikket nærmede sig, desto frygtsommere blev ogsaa jeg, som en Tyv, der sniger sig ad Krogveie med al Sandsynlighed for at blive opdaget, uden bestemt Haab om at kunne vinde det Mindste. Jeg skjælvede saaledes, at Konstneren maatte sætte Mod i mig: „Naar man er ifærd med en Galskab," sagde han meget

klogt, „maa man udføre den med koldt Blod og en glat Mine!“

„Endelig traadte hun ind. Jeg stillede mig saameget tilbage, at hun ikke strax blev mig var. Hun satte sig i den frie og utvungne Stilling, som var mest passende paa et Familiestykke; hun var ogsaa klædt i en simplere Dragt, end jeg nogensinde havde seet hende iført ved de mange offentlige Leiligheder, hvor hun skulde „vise sig“. Hun var kort sagt tvangfri og udfoldede sin naturlige Ynde; hun var nu kun Datteren, den unge Pige, den elskelige Kvinde — og jeg! jeg havde aldrig endnu seet hende saa skjøn. Det charakteristiske Præg i hendes Aasyn var en forunderlig Blanding af Blidhed og Fasthed; man følte, at hun kunde ville. Hendes Mund var snarere stor end lille; der kunde throne paa den baade Stolthed og indsmigrende Ynde; den var skabt til at befale — og til at bedaare.

„Længe spillede jeg min stumme Rolle i dette huuslige Drama. Jeg nød min Lykke, men saa spændt, saa urolig, at jeg dog længtes efter noget Nyt, var det end min Død midt i denne Beruselse. Skjebnen var mig gunstig: Maleren havde glemt Et eller Andet; han gik et Øieblik ud af Værelset, alt mit Blod strømmede til Hjertet og jeg vaklede, da Døren lukkede sig efter ham. En uvilkaarlig Bevægelse bragte Prindsessen til at kaste sit Blik paa mig, pludseligt reiste hun sig i al sin Majestæt, men — hun var altfor vant til at beherske sig, til at hun ikke strax med taus Foragt vendte sig tilside. Alt var et Secunds Værk. Men i samme Øieblik følte jeg hver Blodsdraabe spænde dobbelt stærkt paa Hjertet og jeg — faldt besvimet om paa Gulvet. Husk, hvor ung jeg var; husk, hvor min Lidenskab, netop ved sin Indesluttethed, alt længe havde tæret paa mine Kræfter; husk ogsaa, hvorledes det dengang vilde sige noget langt Mere end nutildags, saaledes at krænke en kongelig Prindsesses Værdighed.

„Men, o Himmel! hvad saae jeg, da jeg aabnede Øinene paany! Hun laa paa Knæ ved Siden af mig, bøiet over mig, saa hendes Kind næsten berørte mit Ansigt, saa jeg følte hendes Aande, saa hendes korte, bølgende Nakkelokker hvilede paa min Hals. Hun gned mine Tindinger med noget lugtende Vand, som hun heldte af en Flacon. Hendes Haand støttede mit Hoved. Jeg kunde ikke sige et Ord, jeg kastede mig kun paa Knæ for hende, jeg kyssede hendes Fod, hendes Haand — o, i et saadant Øieblik skulde Døden ramme En.

„Da hørtes der i det Samme Trin udenfor. „Der er han!“ sagde hun, idet hun atter satte sig tilrette. Jeg fik netop Tid til at reise mig, førend Maleren traadte ind. Han mærkede Intet; jeg vendte mig tilside og skjulte mit Ansigt, hun — ja hun havde Styrke og Vane nok til strax igjen at kunne synes rolig og ubevægelig. Pludseligt rørte hun dog Armen en Smule; Maleren spurgte, om hun saae efter Noget. „Kun min Flacon,“ sagde hun; „men jeg har sagtens glemt den inde; det er det Samme.“ Og imidlertid stod jeg og knugede til mit Hjerte den lille Flaske, som næsten behøvedes for at overbevise mig om, at det korte Syn ikke havde været en Drøm.

„Nu var jeg ikke længere bange for at møde Prindsessens Blikke; tvertimod søgte jeg dem, og fandt jeg dem, flyede ikke hendes; dog stod der Intet at læse deri, de vare uigjennemtrængelige. Blot Det følte jeg, at de havde tabt deres angribende, saarende Kraft ligeoverfor mig. Samtalen kom ikke ret igang igjen; Enhver af os alle Tre havde sin Hemmelighed, sin falske Stilling at dække, baade Prindsessen, Maleren og jeg. I Begyndelsen frygtede jeg for, at hun ikke vilde sidde mere eller dog afkorte Tiden; og vel fløi Timen hurtigt for mig, men den blev dog nok egentlig snarere længere, end den pleiede, end det Modsatte. Da vi maatte skilles, hilsede hun os Begge, og mig sendte hun et Smil — ak, min Ven! jeg har seet Mange smile, men Ingen kan smile som en ung Kvinde; og dog smilede hun til mig saa rigt, saa skjønt som ingen anden Dødelig, som vel kun Himmelens Engle.

„Hvor var jeg ikke lykkelig, jeg vandrede som i en Saligheds Ruus; hvad Maleren tænkte veed jeg ikke; han tænkte maaskee kun paa sine Penge, til hvilke han var kommen for saa godt Kjøb, paa sin fordeelagtige Plads, som han iøvrigt ikke mistede.

„Men af alle Erobrere er Elskoven den mest umættelige; ingen Kriger er saa umulig at tilfredsstille, som Amor. Jeg, der tidligere havde været glad blot ved at turde nyde stille og ubekjendt, skulde og burde jeg ikke være fornøiet med Alt, hvad Lykken havde givet mig, langt ud over hvad jeg turde haabe? Men, nei! jeg vovede at begjere, at ville end Mere. Da kom Himmelens Straf.

„Fra hin Dag af skyede Prindsessen mig — ikke naar vi tilfældigviis traf sammen, ikke med isnende, kolde Blikke, men saaledes, at der kunde gaae lang Tid, uden at vi mødtes. Ved mangen lille Fest, mangen Udflugt glimrede hun kun ved sin Fraværelse og udeblev paa Grund af Upasselighed, eller gav Undskyldninger, der tidt syntes en Smule søgte. Jeg vidste neppe, hvad jeg skulde tænke; jeg vidste ialtfald ikke, hvad jeg skulde gjøre; en uoverstigelig Muur skilte mig fra hende. Da hjalp Himmelens Tilfælde mig paany, idet Prindsessens første Æresdame trak sig tilbage og den nyansatte var Hertuginden af San-Severina, min Tante. Hvem der var glad herover, var vel mig. Hertuginden havde tidligere opholdt sig paa Landet, jeg havde aldrig seet hende; men saasnart hun flyttede ind paa Slottet, gjorde jeg hende et Besøg, var saa elskværdig som mulig, modtog venlig Indbydelse til at komme igjen og undlod sandelig ikke at følge den. Hertugindens Værelser stode i umiddelbar Forbindelse med Prindsessens Leilighed; et dunkelt Haab nærede jeg da om, at jeg vel engang ved et Tilfælde kunde træffe mit Alt, naar hun besøgte sin Æresdame. Alligevel vogtede jeg mig med Kjærlighedens fine Instinct for at lægge mine Ønsker for Dagen, eller blotte min Hemmelighed. Jeg talte sjeldent til min Tante om Prindsessen og aldrig først; alene Visheden om at være hende saa nær opflammede mig, og gav mig Evne til at samtale livligt om hundrede andre Ting. Forresten var Hertuginden saa indtaget i „Hendes Høihed“, at hun selv ofte talte om hende; jeg var overbeviist om, at hun ogsaa tidt nævnede mig, hvem hun snart syntes at faae meget kjær, for Prindsessen; men at der mellem os To var et andet Bekjendtskab, det røbede Ingen af os.

„En Aften var jeg bleven der over den sædvanlige Tid og var just i Begreb med at trække mig tilbage, da hun uformodet traadte ind. Hun havde aabenbart ikke ventet at træffe mig, men hun holdt sig koldblodig. Jeg blev hende forestillet, som havde vi aldrig seet hinanden, og Samtalen udspandt sig let og utvungent, idetmindste fra hendes Side. Jeg husker den saa at sige Ord for Ord; jeg erindrer især, da hun fortalte, hvorledes min Tante havde lært hende at elske Calabreserne; „men tilstaae,“ vedblev hun, „at de, og vist med Rette, have Ord for en Dristighed, som næsten trodser Alt.“ — „Maaskee,“ svarede jeg, „men til Gjengjeld giver man dem ogsaa det Lov, at være trofaste til Døden, hengivende og opoffrende sig for det Skjønne og Ædle.“ Prindsessen svarede ikke, og dette Spor for Samtalen kunde vel ogsaa være blevet farligt. Kort efter tog hun Afsked og vi skiltes i min Tantes Nærværelse, uden at denne anede det Mindste.

„Ikke mange Dage derefter sagde hun til mig: „Hendes Høihed har talt om Dig, for min Skyld interesserer hun sig for Dig; hun har lovet, at naar Du vilde gjøre en længere Reise, vilde hun skaffe Dig Orlov dertil.“

„Det var tydeligt nok en Befaling. Frygtede hun min Nærværelse? For sin egen Skyld eller for min? Ligemeget; jeg havde kun at adlyde. Jeg forberedte mig just foreløbig til denne Reise, hvortil jeg havde saa liden Lyst, da en ny Hændelse, mindre gunstig end de tidligere, kastede min Baad ind i en ganske anden Cours.

„Det var en Aften i Theatret; jeg havde Vagt ved Logen. Hele Kongefamilien var nærværende, ogsaa Prindsessen. Da de umiddelbart før Forestillingens Slutning vilde begive sig bort, tabte hun sin Vifte. Jeg styrtede mig strax hen for at tage den op og række hende den, men med en Voldsomhed, en saa bruushovedet Ilfærdighed, at det ikke kunde Andet end vække Opmærksomhed hos alle Tilstedeværende, hvoriblandt ulykkeligviis Dronningen. Jeg mærkede det i det Samme, men blev derover kun endmere forvirret, ja i den Grad, at jeg, istedetfor at give Viften til en af Hofdamerne, stak den ind paa Brystet, idet jeg trak mig tilbage for at give Plads. Hendes Majestæt tilkastede mig et høist fortørnet Blik og sagde med lav Stemme et Par Ord i Vrede til en anden Officeer; jeg hørte dem ikke, men begreb vel, at de angik mig, og fik snart Beviis derpaa. Det moderlige, det kvindelige Instinct havde anet Elskeren; det var jo ikke den første Gang, at jeg paa en saadan Maade compromitterede mig — og Prindsessen; det maatte blive den sidste.

„Ved min Hjemkomst ventedes jeg af nogle Sbirrer; de tillode mig med Nød og neppe at klæde mig om og faae indpakket nogle nødvendige Gjenstande, hvorimellem jeg ikke undlod at medtage Prindsessens Lommetørklæde, den dyrebare Flacon og den Vifte, hvis Erhvervelse havde kostet mig saa Meget.

„Thi jeg var nu Statsfange. Jeg bragtes ombord i Havnen og førtes snart — til dette Sted. Grunden til min Fængsling var her ubekjendt, og jeg behandledes meget mildt. Men jeg troer, at selv den største Haardhed havde været mig ligegyldig, ligeoverfor de Bebreidelser, jeg gjorde mig, fordi jeg saaledes havde forglemt mig selv og krænket hende, ligeoverfor den Sorg, jeg følte, fordi hun maatte være forbittret paa mig, fordi jeg aldrig mere kunde faae hende at see. — Jeg havde Lov til at bevæge mig frit paa begrændsede Enemærker; jeg havde Lov til at tolke min Kummer for den eensomme Natur; jeg kunde bede Skyerne tage Hilsen med, naar Vinden førte dem fra Alpernes Tinder til Golfen ved hendes kongelige Forældres Hjem. Men enhver Forbindelse med hin Verden var mig afskaaren, og ligeoverfor mine Omgivelser var jeg taus, som de mod mig.

„Hvormange Maaneder, ja maaskee Aar, der saaledes hengik, veed jeg ikke. Tro ikke, at jeg var ulykkelig: jeg levede jo i mine Minder, levede i mine Drømme. Hvor lidet jeg end erfarede, havde jeg dog faaet at vide, at Prindsessen var bleven forlovet med den spanske Konge; jeg havde raset af Skinsyge, jeg havde tusinde Gange været Kongemorder i mit Hjerte; jeg havde endelig kæmpet Striden ud, og om end ikke forsonet mig med denne Tanke, saa dog lært at bære den.

„Da var det en Dag, som jeg sad paa denne Plet, at et Orlogsfartøi pludseligt dukkede frem ved Forbjerget histhenne. Jeg saae det Flag, der tonede over Vagstavnen og gav tilkjende at Skibet var Hans katholske Majestæts Eiendom. Min Opmærksomhed forøgedes, da jeg saa Seileren lægge bi og en Baad glide fraborde med to Damer og to Herrer. Jeg trak mig tilbage, gik op paa Taarnet og ind i mit Kammer, hvorfra jeg snart efter kaldtes ud til Commandanten, som stod med nogle Papirer i Haanden, hvilke han syntes lige at have modtaget af en fremmed Officeer, som jeg fik Befaling til at følge. En kort Omklædning, Iførelsen af min gamle Uniformsdragt, gav mig Leilighed til at medtage mine tre Relikvier, og saa afsted! Jeg vidste ikke hvorhen, eller for hvor lang Tid, maaskee for stedse, maaskee til Døden, til Frihed, til et nyt Fængsel. Min ukjendte Ledsager førte mig taus netop til dette samme Sted, hvorfra jeg havde seet Skibet, lige ved denne lille Bugt, i hvilken jeg da saae hin Chaluppe ligge ved Kysten. Vi bøiede om bag den lille Klippe her tilhøire og naaede nogle gamle Ruiner, som ligge der, og som undertiden gjestes af nysgjerrige eller videbegjerlige Reisende. Der var ogsaa de tre Andre af dem, jeg havde seet stige fraborde. Men hvorledes skal jeg udtrykke, hvad jeg følte, da jeg saae, at hun, at Prindsessen, var den ene af dem. Jorden syntes at vakle under mig, som Gulvet i hin Dandsesal paa Neapels Slot; men denne Gang forblev jeg Herre over min Bevægelse. Jeg havde ogsaa gjennemgaaet en haard Skole.

„Jeg blev paany forestillet for Prindsessen, og bukkede taus og rolig. „Jeg kan bringe Dem,“ sagde hun, „den Underretning, at Deres Fangenskab er endt. Deres Uskyldighed er bleven anerkjendt, De er fri. Jeg ønskede at indvie min nye Stilling som Spaniens Dronning ved at glæde en Ulykkelig, og da jeg desuden fik Lyst til at see denne mærkelige Ruin, der tidligere havde været mig ubekjendt, var denne Herre, Commandeur i min høie Gemals Marine og Fører af hint Skib, saa artig at gjøre denne Omvei paa Reisen til mit nye Fædreland. Jeg paatog mig da tillige dette Ærinde, fordi jeg gjerne vilde, at det sidste Ansigt, jeg saae paa Italiens Kyst, skulde være en lykkelig og glad Mands.“

„Prindsessen talte afmaalt og langsomt, som om hun fremsagde en indstuderet Tale, hun kun med Besvær kunde erindre. Jeg troede at kunne høre en svag, tilbagetrængt Bevægelse i hendes Stemme; men da jeg fæstede mit Blik paa hende, var hendes Ansigt koldt og glat, og Øinene saae næsten forbi mig istedetfor paa mig. Da hun havde sluttet, opstod en lille Pause, hvorpaa hun vendte sig om til sit Følge og sagde med al sin fyrstelige Værdighed i en befalende Tone: „Denne Herre er nu fri for sit Fængsel som Statsfange. Men Kongen, min Fader, har befalet mig at give ham endnu nogle Ordrer, som staae i Forbindelse med hans Sag, og som ere Hemmeligheder for Landet. De kan gaae i Forveien ned til Baaden, vi følge strax efter.“

„Alle satte sig i Bevægelse og forlode Ruinerne; ogsaa hun og jeg, men hun standsede her paa denne Plet, hvor vi nu sidde, og lod de Andre gaae i Forveien. Da de vare en Snees Skridt borte, sagde hun med sagte Stemme: „De seer hvilke Paaskud jeg har maattet udfinde, for at kunne tale til Dem. Husk nu, at om end Ingen hører os, saa lægge de dog Alle Mærke til os. Undertryk derfor enhver Bevægelse, siig intet overflødigt Ord; det har kostet mig Umage nok og mere end nok af Mistanke, at komme saavidt. Lad nu intet Videre skee! vær rolig og taus. — Jeg har med Nød og neppe af min Fader opnaaet Deres Frihed som den sidste Gunst, inden jeg forlod mit Hjem. Endnu vanskeligere har det været mig, selv at komme hertil. Men jeg vilde det. Jeg vilde ikke blot i Deres egne Hænder række Dem Deres Benaadning, men — jeg ønskede at see Dem og tale med Dem.“

„Deres Høihed!“ begyndte jeg allerede, men hun afbrød mig:

„Stille! husk hvad jeg har sagt! En Fyrstinde, en Dronning, som jeg jo nu alt er, er den mest bundne Slave i hele Riget; og den spanske Dronning er Slave fremfor Alle. De elsker mig — ja, stille! jeg veed det, jeg har vidst det længe, altid. Tro ikke, jeg var blind, skjøndt jeg maatte være stum. Nei, jeg saae Alt, og følte Alt — — for Guds Skyld — for min Skyld! vær rolig! De husker, at jeg gjennem Deres Tante opfordrede Dem til at reise; det var det Bedste for Dem — for os Begge — tys, vær stille!“

„At skulle see Dem og høre Dem tale saa, og ikke turde kaste mig for Deres Fødder; o, Prindsesse!“ Hun afbrød mig paany:

„Tag Dem i Agt; de Andre betragte os.“

„Men vil De da, at jeg skal døe? Hvor er det muligt for mig —“

„Jeg vil, at De skal leve. De skal leve som en Mand,“ svarede hun med Fasthed. „De har havt en Drøm -- vi kunne Alle drømme. Men man maa vaagne op igjen. Kongernes Døttre maae intet Hjerte have; de tilhøre ikke sig selv, de ere en Eiendom for Politik og Statskonst. Jeg er ikke og har

aldrig været en fri Kvinde; jeg er en Dronning, lænket for mit Liv til en Throne og til en Mand, jeg ikke kjender. De er fri, De er ung og Deres egen Herre. Begynd igjen paa det virkelige Liv. Glem — hvad der maa glemmes!"

„Glemme! Troer De, at selv Gud skulde ville udslette min Erindring; troer De ikke, at jeg vil huske til min sidste Stund og bevare Mindet fra Tid til Evighed?"

„Forsøg dog at trænge Alt tilbage, hvad der er lagt tilbage og — forbi for stedse. Husk kun paa Eet! De maa love mig — De vil ikke afslaae min Bøn — at De aldrig, aldrig efter denne Time, vil gjøre det mindste Forsøg paa at nærme Dem til mig, aldrig betræde Spaniens Grund, saalænge jeg er der, altid flye mig, hvis jeg engang skulde gjensee mit — vort — elskede Fødeland. Hører De?" vedblev hun med den blideste Stemme, „jeg beder Dem derom, beder Dem om at love mig det, beder Dem om aldrig at glemme det."

„For Guds Aasyn, for Deres: jeg sværger at lyde Deres Bud."

„Og nu Farvel!" sagde hun, idet hun reiste sig, „de Andre have allerede ventet mig altfor længe."

„Vil De forlade mig saaledes — uden at sige et af hine Ord, som fylde et heelt Liv?"

„Har jeg ikke sagt Dem nok? Jeg skjenker Dem min Erindring, mit Haab, mine Ønsker og mine Bønner. De Tanker, der søgte Dem i Taglita-Taarnets Fængsel, ville søge Dem tvers over det vide Hav. Husk paa mig, som jeg vil huske paa Dem, haabe og bede for Dem!" Hendes Stemme var sunken til en sagte Hvisken, men hendes Ydre, medens hun sagde disse Ord og langsomt gik henimod Baaden, var koldt og ubevægeligt, som Marmor. Hun vendte ikke engang Øiet imod mig, da hun ved de Andres Side rakte mig et Brev og sagde høit og roligt: „De har nu hørt, hvad jeg havde at sige. Det sidste Bud fra Neapels Slot overrækker jeg Dem i dette Brev. De maa ikke aabne det, førend — om en Time." Hun standsede et Øieblik, vendte sig til sit Følge og gav sig med samme værdige Ro til at tale om Ruinen, om Vinden, om — jeg veed ikke Alt. De stege i Baaden, de naaede Skibet, det udspændte sine Seil, det svømmede bort, forsvandt bag Forbjergets modsatte Side — jeg saae det Alt og saae det ikke. Jeg var som bedøvet — tro ikke, min Ven! at man døer af Sorg og Smerte; jeg har følt, at Digterne bedrage, naar de sige det. Jeg vaagnede op, da jeg ikke mere saae de hvide Seil; jeg ilede langs Kysten og besteg Forbjerget; jeg skuede endnu engang i det Fjerne den Svane, der fløi bort med min Sjæl, med Alt, hvad der var Liv og Aande, Sang og Røst i mit Hjerte. Den forsvandt bag Horizonten i det Fjerne og jeg sank ned paa den haarde Klippe og saae kun Tomhed, følte kun Øde for mit Øie og i mit Sind. Der aabnede jeg Brevet, det sidste Bud fra hendes Hjem; det var et Miniaturportrait af hint Billede, jeg havde seet blive malet, og ved Siden deraf laa en Lok af hendes deilige, krøllede Haar. — Jeg benyttede min Frihed til at vende tilbage til Neapel; jeg benyttede min Rigdom og mine Forbindelser til at blive — ja, hvad uden til at faae Lov til at boe her, hvor jeg siden altid har været, her, hvor hun besøgte mig, her, hvor hendes sidste Hilsen traf mit Øre. Min Formue gav jeg min Søster, mit Liv indviede jeg til Mindet om, hvad dette Liv har skjenket mig, til Haabet om, hvad jeg skal finde i en anden Tilværelse, hvor Aand mødes med Aand."

— — — —

Palmerino havde talt uden Ophør, undertiden sagte og stille, undertiden med en Ild, der var hans sidste Opblussen. Thi da vi silde kom op til Taarnet, lagde han sig mat paa sit Leie — og forlod det aldrig mere. Jeg var hos ham i hans sidste Timer, hørte hans sidste Febers lykkelige Syner, blev Fuldbyrder af hans sidste Villie. Sin Kjærlighed blev han tro til Døden, som han for den havde offret sit Liv.

Literatur.

— Af Nyheder i den danske Literatur, der inden Julen ville forlade Pressen, kunne vi nævne: „Fra danske Digtere", nye Digte udgivne af Chr. Winther, indeholdende ei forhen trykte Digte af Em. Aarestrup, Carl Andersen, H. C. Andersen, Ludvig Bødtcher, Erik Bøgh, Erica, Forf. til „Tre Dramaer", J. H. Greensteen, C. Hauch, Joh. Helms, H. P. Holst, Chr. Hostrup, J. V. Kaalund, Nik. Krossing, Fr. Paludan-Müller, Carl Ploug, Chr. Richardt, M. R., Rud. Schmidt, J. M. Thiele, Pauline Worm og Udgiveren. — „De danske Skove" af Chr. Vaupell, Pragtværk med Illustrationer tegnede efter Naturen. Paa dette Værk har den nys afdøde Botaniker i flere Aar arbeidet med stor Kjærlighed og Opoffrelse; nogle Dage, forinden han døde, havde han først tilendebragt det. — Fremdeles udkommer der af „Hverdagslivets Chemi" af James F. W. Johnston et andet Oplag, og af „Solstraalefortællingerne" en ny Fortælling. Alle de nævnte Bøger ere paa Philipsens Forlag. — Hos Wøldike er under Pressen: „En Kjærligheds Historie", Fortælling af Forf. til „Dansk Soldaterliv". „En Sjæls Samtale med sig selv", ved Thomas à Kempis. „Den norske Literatur fra 1814 indtil vore Dage", af H. Olaf Hansen. „Andvares Ring", tragisk Sangspil af C. Rosenberg. „Præsident Louis Napoleon", af A. Wolff. „En Slavindes Liv og Kamp", oversat af W. Mariboe. „Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjerninger", ved V. Fansbøll. „Det hvide Huus", af Mme. E. Pressensé. „Lampepudserens Historie og andre Fortællinger" af Dickens, oversatte af W. Mariboe. „Et Aar i Grønland", af F. Jacobsen. „Reise i Grækenland, Ægypten og det hellige Land", af W. Schmidt, samt en stor Deel Børne- og Billedbøger.

— Hos Boghandler Gad er udkommen „Tonens Veie", et Digt af Carl Andersen. Dette Digt, der er holdt i en fordringsløs Tone, giver i en Række Sange et Hittebarns Historie, der gjennem Tonernes Magt, som hans Genie har lært ham, tilsidst finder sin Moder, sin Elskedes Hjerte og sit Livs Lykke. Savner man end et høiere Sving i Fremstillingen, vil man dog føle sig tiltalt ved de blide og idylliske Situationer og den ædle Følelse, hvoraf det Hele er gjennemtrængt.

Musik.

— Den feirede Sangerinde Adeline Patti, har i den Grad begeistret Englænderne, at der foretages en Extrareise fra London til Paris med 500 Deeltagere, som d. 10de November ønske at overvære hendes Debut paa den italienske Opera i Paris, som Amina i »La Sonnambula«. Prisen er 5 Guineer pro Persona for Frem- og Tilbagereise, en Billet til Theatret og fem Dages Ophold i Frankrigs Hovedstad.

— Af H. S. Løvenskjold er der i Leipzig udkommet „Drei Albumblätter für Pianoforte", under Titlerne: Im Walde, Bolero og Faun und Dryade.

Logogriph.

9. 2. 3. 1.

For Støvets Sands er jeg det Positive,
For Aanden synes jeg en Negation;
Nødvendigt, for at Skjønhed til kan blive,
Uskjønt, om jeg er Alt hos en Person.

10. 8. 6. 4.

Baade Blomsterduft,
Og den friske Luft,
Fuglenes Trille,
Og Haabets, den milde,
Livssprudlende Kilde;
Stjernen, der blinker,
Hvor Elskoven vinker,
Al Skjønhed og Kjærlighed,
Drømmenes Herlighed,
Konsten, der tolker, hvad Hjertet knap veed;
Venskab, der trofast for Venskabet stred;
Alt, hvad der Aanden kan fryde,
Nogle til Rige mig byde.

Andre formene,
At prægtige Stene,
Huset, der rummer det dyreste Guld,
Bjergets og Markens det rigeste Muld,
At Det er Mit. Eller dog de sige,
At Det og jeg, vi er ganske lige.

7. 5. 12. 11.

Jeg er en Traad, men dog jeg twindes
Ei paa Maskine, heller ei af Haand.
Skjøndt jeg i Mørket boer, det vil dog findes,
At jeg har sluttet Pagt med Lysets Aand.
Naar Natten over Jorden ruger,
Da helst jeg mat mig sammenknuger;
Men straaler-Solen, vifter Vinden sval
Med Bud fra Bølgebo, fra Blomsterdal,
Da spændes jeg saa frisk og let,
Og brister ei — selv om Du gjør mig træt.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.

Om den salig' Præst
Jeg Gamle snakker, som jeg kan bedst;
Og hvad jeg siger, er slet ikke Vaas,
Endskjøndt jeg kun taler saa godt — som en Gaas.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 162:

Madam.

Opløst af Kjerulf, En, der ei kan blive det, Fætter Georg, J. J. og V. J. i Helsingør, Guldfuglen i Fredericia, Ki, en gammel Jomfru, Jusse, Søndagsselskabet, S. H. paa Herlufsholm, Frederik Dragon i Hobro, J. og Jer i Stege, Cadetten Nr. 55, en eenlig And, En Wandsbecker, Mad. Voltisubito i Horsens, Fyren og hans Ven i Grenaa, Tante Bab paa Daddendov, Sørens Moder, Brudgomshatten fra Fyen, fra Kattegattet i Greenaa, en Fugl, en Evadatter, Tommeliden, lille Martine, S. Mille, den Bl. og Bbb. i Aabenraa.
Opløst paa Vers af N. Sønderborg, 2 Jydepetere i Kjølstrup.
Opløst som „Intet" af En Munk.
Opløst som „Vrøvl" af Julebukken i Frederikssund.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Dansk-engelsk Ordbog

af Ferrall og Repp. 2den Udg. ved W. Mariboe. 1 Rd. 24 Sk. Indb. 1 Rd. 48 Sk.

Engelsk-dansk Ordbog

af S. Rosing. 2den forbedrede Udg. er under Pressen og vil udkomme om ganske kort Tid. Prisen er 1 Rd. 72 Sk. Indb. 2 Rd.

Engelsk-dansk Marine-Ordbog

af W. Mariboe. 72 Sk. Indb. 1 Rd.

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgade 49, er udkommen:

Engelsk-dansk og dansk-engelsk

Haandordbog af Translateur C. Hornbeck. 2 Dele, 2 Rd., indb. i 2 stærke Bind, 2 Rd. 48 Sk. Hver Deel særskilt 1 Rd. 32 Sk., indb. 1 Rd. 56 Sk. Den bekjendte Sproglærde, Hr. Dr. G. Fistaine, anbefaler Værket i »Dagbladet« Nr. 219 bl. A. saaledes:

»I dette Arbeide troe vi, at Forfatteren har leveret en ret brugelig Haandordbog i Engelsk og saaledes afhjulpet et Savn, som navnlig føles af de Mange, hvem det hovedsagelig er om at gjøre at have et lille og let haandteerligt Hjælpemiddel ved Haanden, i hvilket de i en Hast kunne slaae efter og finde Oversættelsen paa saadanne ubekjendte Gloser, som standse dem under deres Læsning«. »Vi troe, at Hr. Hornbeck i den Ordbog, som vi have liggende for os, har truffet det efter vore Forhold ene Rette«.

Paa mit Forlag er udkommen:

Tonens Veie,

et Digt af Carl Andersen, Forf. til »Strid og Fred«: »Ingolfs og Hjørleifs Saga«.
Priis 1 Rd., eleg. indb. 1 Rd. 64 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Død.

Eleonore Zrza, bekjendt dansk Sangerinde, † 1. Novbr. i Kjøbenhavn, 65 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 31te Octbr. til 6te Novbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
31te . .	8,4	8,8	5,4	85	28" 2,86	0,80
1ste . .	8,9	10,0	8,0	88	28" 2,10	0,18
2den . .	8,1	9,2	7,2	82	28" 1,94	
3die . .	9,1	10,8	7,0	85	28" 3,43	
4de . .	7,6	9,0	6,3	78	28" 3,55	0,07
5te . .	7,0	7,8	6,2	95	28" 3,70	0,96
6te . .	6,8	8,2	6,0	75	28" 4,36	1,12

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	6 Novbr.	3	pCt. Consols	. . . 93 1/2.
Paris	„ —	3	„ Rentes	. . . 70. 90.
Wien	5 —	5	„ Metalliques	. 70. 80.
Berlin	„ —	3 1/2	Staats-Sch.	90 3/4.
Kjøbenhavn	7 —	4	„ Kgl. Obligat.	97.

Paa J. W. Cappelens Forlag er udkommen i Christiania:

See Tiden an.

Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.; indb. 2 Rd. 16 Sk. Faaes i alle Boglader.

Til en gammel Abonnent. Det kan gjerne være, at der mangler nogle Navne i det Indsendte; men eet har De i ethvert Tilfælde forglemt at opgive, og det er Deres eget.

- Ki. Quod petis, hic est ɔ: i Gothersgade Nr. 11.
- Guilelmo. De skal ikke uleilige Dem med at sende Fortsættelsen, hvis De ikke samtidigt dermed navngiver Dem.
- V. K. i Roeskilde. Dette Emne har allerede været behandlet i vort Nr. 73.

Rettelse.

Kammerherre Scheels Fødselsaar er i forrige Nr. angivet til 1798 istedetfor 1799.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 164.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 16. November 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Molins „Bæltespændere", af O. O. — Ugens Politik — Den 14de November, af Cl. R. — „Fatburen" paa Björkvik, af C. Säve. — Borreby, af A. N. — Tro og Videnskab, efter en engelsk Læges Dagbog, ved J. C. Magnus. — Meddelelser af blandet Indhold. — Et Pianino af Wulff & Co.'s Fabrik.

Molins „Bæltespændere".

Denne Gruppe tiltrak sig allerede stor Opmærksomhed paa Udstillingen i Paris Aar 1859; den har atter nu paa Udstillingen i London gjort uhyre Lykke, og Molins Navn er ved samme Leilighed blevet nævnet ved Siden af Nutidens mest berømte Billedhuggeres. Konstkritici have næsten alle med een Mund været enige i at anerkjende dette Arbeide som et sjeldent Mesterværk, og de enkelte Bemærkninger, der ere blevne gjorte ved en eller anden Detail, have maattet forstumme ligeoverfor det store Publikums Begeistring, der næsten ikke har ladet den konstkyndige Minoritets forøvrigt meget gunstige Dom komme rigtig til Orde.

Svenskeren J. P. Molin tilhører en yngre Konstnerskole, end Fogelberg, men han har med stor Fremgang fulgt netop dennes Spor, navnlig i Retning af mere specifik nordisk Konst. Foruden Fogelbergs Exempel kan man forøvrigt antage, at de Studier, Molin for en 15 til 16 Aar siden gjorde her i Kjøbenhavn under Bissens Veiledning, have udøvet megen Indflydelse paa hele hans senere Udvikling; men det er kun i Arten, at han røber denne Indflydelse, og han har havt Snille nok til at gaae frem med stor Selvstændighed ad den ved berømte og dygtige Forgængere anviste Vei. Fogelberg havde saa at sige anslaaet Tonen, og Molin havde med Kjærlighed lyttet dertil, men han har forresten i alle sine modnere Frembringelser været fuldstændig original og det sees let, at han ikke danner sine Billeder efter en konst-theoretisk Lectie eller gamle Skoleerindringer, men efter en fri Inspiration. Han er for Tiden Sverigs dygtigste Billedhugger og han behøver neppe mere, end ved et eneste nyt Arbeide yderligere at retfærdiggjøre det almindelige Bifald, hans „Bæltespændere" have vakt ogsaa udenfor hans Fædreland, for at han tillige skal være en af Europas fornemste samtidige Mestere i den plastiske Konst.

Denne Gruppe, der er støbt i bronzeret Bly, er forsaavidt beslægtet med den antike Konsts „Brydere", som den fremstiller en Tvekamp og har til Opgave, i et fyldigt og charakteristisk Billede at fastholde et kritisk Moment af legemlig Anstrengelse og af en Bølgebevægelse mellem tvende lige Kræfter. Den er imidlertid paa den anden Side ny, forsaavidt som Kampmaaden her er af et ganske eiendommeligt Slags, der neppe nogensinde tidligere har været gjort til Gjenstand for artistisk Behandling, hvor Konstneren har fundet en naturlig Anledning til at anordne det Hele paa en fra Antikens lignende Fremstillinger heelt forskjellig Maade og desuden en ligefrem Opfordring til at benytte et ganske særligt Element: den nordiske Pathos. Molin har nemlig valgt sine Brydere fra Nordens Oldtid og han har samlet sit Emne fra en gammel Kæmpeskik, der fordum var meget almindelig i hele Norge, samt i visse svenske Provindser, navnlig Bleking, og kaldtes „Bæltespænden", »att spänna bälte«; den bestod deri, at de Kæmpende lode sig spænde sammen med et stærkt Læderbelte, hvorefter de, saaledes tæt sluttede til hinanden og ude af Stand til at frigjøre sig, stredes med skarpslebne Knive paa Liv og Død. Hos det vilde Folkefærd i Bleking var denne vidunderlige Tvekamp, der i Extravagance ikke staaer tilbage for den franske romantiske Skoles mest nervespændende Phantasier, endnu temmelig meget i Brug i forrige Aarhundrede, og ganske uddød turde den ikke engang være i vore Dage. „Hvor meget koldt Staal taaler Du?" var det skjemtsomme Spørgsmaal, som den ene Kæmpe gjerne rettede til den anden, før Striden begyndte; lød Svaret da: „En halv Tomme," blev Kniven ombundet saaledes, at kun den halve Tomme af det skarpe Blad var bar, men det hændtes ogsaa, at hele Knivsbladet lodes bart, og Kampen endtes da først med den Enes eller ogsaa med begge Brydernes Død. Bryllupsglæden fik tidt denne tragiske Ende i Blekingsbondens Huus, og der gaves sjeldent nogen Høitid eller noget andet Tilfælde, hvor mange unge Mennesker vare samlede, uden at der tilsidst improviseredes en Bæltebryden, der i Regelen endte med ramme Alvor, selv hvor den kun var begyndt for Morskabs Skyld.

Konstneren har udført sin Idee med megen Dristighed og han er ikke veget tilbage for den store Vanskelighed: at forene den vilde Bevægelses Kraft og Raseriet i en Strid, hvor der ikke er nogen Udvei til at komme løs eller høre op,

„Bæltespændere", Gruppe af J. P. Molin.

med Betingelserne for plastisk Adel og Skjønhed. Hans Fortjeneste ligger netop i den høie Grad af Fuldkommenhed, hvormed han har løst denne Opgave. Han har givet os et Billede med stor og gribende Virkning, men han har undgaaet det Krampeagtige, han har lagt en uhyre Kraft i de to Bryderes Stilling, i de strakte Lemmer, i de knyttede Hænder, færdige til at støde til med det truende Mordvaaben, men der er ikke noget Fordreiet eller Overdrevent i denne Gymnastik, og selv det Rædselsfulde og Rystende i Situationen er blevet formildet og har faaet den Ro over sig, der betinger det sande plastiske Konstværk derved, at Vaabnene holdes standsede ved et gjensidigt fast Greb af den Enes Haand om den Andens Haandled. En mindre skjønsom og smagfuld Konstner vilde have ladet Armene frie og det „kolde Staal“ uhindret, og Tilskueren havde da her havt et Slagteri for sine Øine; Molin har fremstillet Scenen saaledes, at der er en Chance tilbage, for at Kampen kan blive staaende, uden at vi dog derfor savne Noget af det Pathetiske, eller tabe Traaden til Billedets rette Forstaaelse. Det er en Pause, men den er veltalende.

Gruppen er opstillet paa et Fodstykke, hvis fire Sider af Konstneren ere benyttede til lige saa mange Fremstillinger i Basrelief, der paa en Maade danne en poetisk Commentar til selve Hovedcompositionen. I det første Felt seer man tvende unge Kæmper ved et Bord; en ung Pige skjenker Mjød for dem, medens hun kjærligt lægger sine Arme om den Enes Hals. I det andet finder man Scenen allerede forvandlet fra et gemytligt Drikkelag til lidenskabelig Tvedragt og Skinsygens voldsomme Drama; den ene af Kæmperne har reist sig i Vrede og, ophidset af Mjøden, draget sin Kniv for at true den af Pigen foretrukne Kammerat; Pigen selv synes at være i en ængstelig Aandsbevægelse og vil flygte derfra; Elskeren holder hende mildt tilbage med et beroligende Blik, idet han slynger Armen om hendes smekkre Liv. Det tredie Basrelief viser os den skinsyge Kæmpe i fuldt Raseri med Kniven løftet høit i Veiret; Pigen knæler for ham, for med opadstrakte Arme at hindre en blodig Daad. Elskeren staaer der ganske rolig, spørgende ham med en betegnende Gestus, „hvor Meget han taaler af koldt Staal“. Det fjerde Basrelief forestiller „Enden paa Historien“; den unge Pige ligger grædende foran en opreist Runesteen, den staaer paa hendes dræbte Elskers Gravsted.

„Bæltespænderne“ ere maaskee det Fortrinligste, Molins Meisel hidtil har frembragt; men har han dermed sagt sit sidste Ord? Vi troe det ikke; han er en altfor begavet Konstner, til at han ikke skulde gaae videre og videre fremad, og der er al Grund til at antage, at det europæiske Bifald, han senest har høstet i saa rigt Maal, vil tilskynde ham til Frembringelsen af nye Mesterværker i Stedet for at friste ham til, altfor tidligt for Konsten overhovedet, og for den nordiske Konst i Særdeleshed at lægge sig til Hvile paa de vundne Laurbær.

O. O.

Ugens Politik.

Den 13de Novbr. 1862.

Det første, forlængst bebudede Skridt til at bringe os ud af de Forviklinger, der kun altfor længe have øvet en lammende Indflydelse paa alle vore Samfundsforhold, er nu foretaget, efterat Hans Majestæt Kongen i det Onsdagen den 12te November afholdte Geheimestatsraadsmøde har besluttet at oprette en local holstensk Regjering, som skal træde i Virksomhed den 1ste Decbr. og som, hvis vi ere rigtigt underrettede, hverken skal have sit Sæde i Altona, Pløn, Kiel eller Glückstadt, men i Neumünster. Holsten vil saaledes faae en med det tydske Hertugdømme nogenlunde overeensstemmende Stilling, og i Spidsen for Regjeringen træder Grev A. F. Moltke som Præsident, medens de fire hidtilværende Departementschefer i det holsten-lauenborgske Ministerium skulle understøtte ham i Egenskab af Regjeringsraader. I det samme Geheimestatsraadsmøde er det blevet besluttet, at forelægge den holstenske Stænderforsamling, der snart vil blive indkaldt, flere Lovforslag, hvoraf nogle sigte til at forbedre Rettergangen i dette Hertugdømme. Det er det første Skridt, foretaget paa den Vei, som enhver fornuftig dansk Politik nødvendigviis maa følge; men om det skal faae virkelig Betydning, er det umuligt at have nogen bestemt Mening om, førend man kjender den Række af Foranstaltninger, som maa paafølge og hvoraf den alt udførte kun kan betragtes som et enkelt Led i en heel Kjæde. Fordelen derved er, at Holsten erholder en mere selvstændig Stilling, medens Faren bestaaer i, at de slesvigske Stænder, selv om Regjeringen tilbyder dem den mest frisindede, særlige Forfatning, ville forlange at blive stillede paa samme Fod som Holsten, uden at tage Hensyn til, at dette Hertugdømme paa Grund af sit Forhold som Forbundsland indtager en ganske anden Stilling. Selv om man ikke strax begynder med at forlange et Schleswig-Holstein, kan man være vis paa, at hin Fordring vil blive opstillet. Spørgsmaalet er altsaa, om Regjeringen er forberedt herpaa og om den er energisk og villiestærk nok til at modstaae det Tryk, som man saavel fra Hertugdømmerne som fra Tydskland ufeilbarlig vil øve paa den, efter al Sandsynlighed endog med de saakaldte venskabeligsindede Magters Bistand. „Correspondenz Stern“ af 11te bebuder allerede et saadant Tryk, men beklager meget ikke at vide, om det er Tydskland eller de europæiske Magter, der skulle udøve det. Hvorledes imidlertid de europæiske Magter end stille sig til Sagen, saa maa enhver Fædrelandsven ønske, at det foretagne Skridt kun er Forløber for en bestemt politisk Plan, som Ministeriet har besluttet at gjennemføre med alle de til dets Raadighed staaende Midler.

— I Frankrig har en af Prinds Napoleon i denne Uge til Gunst for Italien udgiven Brochure vakt stor Opsigt, ikke saameget paa Grund af dens Indhold, thi den indeholder intet Nyt, men fremstiller kun den franske Politiks tidligere Udtalelser med Hensyn til dette Spørgsmaal, ikke heller paa Grund af Forfatterens ophøiede Stilling, men fordi Geranten af »Le Pays«, der havde optaget nogle Brudstykker, ifølge ministeriel Resolution er bleven afskediget. Presseforfølgelser høre dog i den Grad til Dagens Orden i Frankrig, at Sagen kun har vakt Opmærksomhed fordi det er Prinds Napoleons Udtalelser, der saaledes hjemsøges i andet Led, medens derimod en af Udenrigsministeren i »Le Moniteur« af 13de offentliggjort Depeche er en politisk Nyhed af en langt større Betydning. I denne Depeche opfordrer Drouyn de Lhuys den russiske og engelske Regjering til i Forening med Frankrig at virke hen til, at Borgerkrigen i Amerika ophører. Depechen foreslaaer en sex Maaneders Vaabenstilstand, der muligviis kan blive forlænget, og Magterne ville ikke opkaste sig til Dommere i Striden, de ville kun forsøge at udjevne Forviklingerne. Det kommer nu an paa, om England vil gaae ind paa de af Frankrig og Rusland gjorte Forslag. Man har i denne Henseende lagt megen Vægt paa, at Lord Palmerston ved Lord-Mayorens Gilde i London ikke har benyttet Leiligheden til, saaledes som han næsten altid gjør, at omtale de politiske Anliggender med et eneste Ord, ja ikke engang Dagens brændende Spørgsmaal: Krigen med Nordamerika, og man har troet, at det engelske Cabinet ikke vilde slutte sig til de to Stormagter. Men Sagen skal først behandles i et Statsraadsmøde den 11te November, og dette har maaskee netop været Grunden til Premierministerens paafaldende Taushed. Det er imidlertid høist tvivlsomt, om Dronning Victorias Regjering vil opgive Ikke-Interventionsprincipet, som den søger at hævde overalt, eller om den vil forandre sin neutrale Stilling, der vilde være uholdbar, naar den sluttede sig til et Forslag, hvoraf een af Hovedbetingelserne vilde være Ophævelse af de sydlige Havnes Blokering. Denne Betingelse vilde alene være til Gunst for Syden, som blev sat istand til at forsyne sig med Penge og Munition fra Europa, saa at den ved Vaabenstilstandens Ophør bedre end nogensinde vilde være skikket til at fortsætte Krigen med Eftertryk.

-- Kong Victor Emanuel agter mod Slutningen af denne Maaned at besøge Neapel, efterat først Beleiringstilstanden i denne Provinds er bleven ophævet. Man klager derfra meget over Banditernes Røverier, medens det derimod er lykkedes for Franskmændene, at gjøre Ende paa dette Uvæsen i Kirkestaten. Befolkningen, der hver Dag kommer til Kundskab om disse Angreb paa retskafne Borgeres Liv og Eiendom, beklager sig med Føie over Regjeringen, der ikke forstaaer at beskytte dem, medens den derimod optraadte saa energisk mod Garibaldi. Man forlanger, at Armeen istedetfor at paradere i Mailand skal sendes til Abruzzerne i saa stærke Colonner, at de ikke blive overrumplede og afvæbnede af Røverne, saaledes som Tilfældet nylig har været, til Skam for Autoriteterne.

— I Polen har en ny Forbrydelse godtgjort, at den Kamp, som det fanatiske Parti fører mod Regjeringen med Dolke og Pistoler, endnu ikke er standset. En ved det hemmelige Politi ansat, høitstaaende Embedsmand er bleven myrdet og hans Lig lemlæstet paa en afskyelig Maade, idet Morderen havde afskaaret begge Ørene.

— Fra Grækenland ere Efterretningerne temmelig forvirrede. Man taler om, at der har dannet sig et republikansk Parti med Armeens Øverstcommanderende, General Grivas (hvis pludselige Død forresten omtales i de østerrigske Aviser) i Spidsen, som skulde have udfærdiget en af den provisoriske Regjering desavoueret Proclamation. Paa den anden Side paastaaer man derimod, at det er en gammel Proclamation af denne General, som man nu drager frem for Dagens Lys. Men Spørgsmaalet er i ethvert Tilfælde ikke meget vigtigt, da Republikanerne ikke have større Udsigt til at seire i Grækenland, end Mazzinisterne i Italien. Tyrkiet synes derimod at nære Frygt for den nationale Fane, som Armeen og navnlig Garnisonen i Vonitza løfter saa høit i Veiret, og man paastaaer, at det i denne Anledning sammentrækker Tropper paa Grændsen af Epirus og Macedonien, for at forhindre et muligt Indfald. Med Hensyn til de forskjellige Thronprætendenters Udsigter hersker der den samme Usikkerhed. Man forsikkrer nu, at Rusland har opgivet at begunstige den unge Hertug af Leuchtenbergs Valg, sandsynligviis for at skaane England, og i saa Fald vil Hertugen af Aosta, en af Victor Emanuels Sønner, maaskee komme til at bestige den græske Throne, og man vil vide, at den franske Udenrigsminister skal have erklæret, at den keiserlige Regjering ikke vil modsætte sig Valget af den italienske Prinds. Nogle rigtignok meget løseligt henkastede Ytringer i de engelske Blade vække dog endnu stedse en vis Formodning om, at Prinds Alfred ikke bestemt vil forkaste et ham i denne Retning gjort Tilbud, men at han vil opstille Betingelser, hvortil han mere end de andre Candidater er berettiget, da han maaskee vil være istand til at forøge Grækenlands Magt med de joniske Øer, medens en saadan Afstaaelse muligviis kan bevæge de andre Magter til trods Tractaterne at give deres Minde til hans Valg.

— Efterretningerne fra Amerika gaae til den 3die November, men de paa Krigsskuepladsen forefaldne Begivenheder ere ikke af Vigtighed. Mac-Clellans Armee fortsætter sin Fremrykning i Virginien, medens Sydens Tropper trække sig tilbage for den. En Expedition mod Charlestown har havt et heldigt Udfald, og Norden forbereder en anden Expedition mod Texas. Ifølge et Udsagn af nogle i Corinth fangne Separatister skulle Forbundstropperne ogsaa have erobret Mobile, men denne Efterretning trænger til nærmere Stadfæstelse. Det republikanske Parti fordrer høirøstet Krigens Fortsættelse og slutter sig fuldstændigt til Lincolns Proclamation.

M.

Den 14de November.

„Farvel, Du stille Kirkegaard! tilgiv,
Jeg Dig forlader, Livet elsker Liv.
Naar jeg er død, maaskee Du mine Been
Skal gjemme bag en opreist Mindesteen;
Da mangen Vandrer standse vil sin Gang,
Paa Graven see, og mindes hvad jeg sang.“ —

(Af Digtet „Frederiksberg“.)

Saaledes om sin Hvileplet han kvad;
Ei „opreist“ Stenen staaer — den ligger flad.
Dog Babel selv nedstyrted' fra det Blaae,
Og ingen Obelisk kan Himlen naae. —
Om norsk Granit, hvad eller Marmorblok,
Flad eller opreist! det er Kjending nok . . . .
Ved Graven mindes Sangen ei, han gav;
Men dybt ved Sangen mindes nu — hans Grav!

Cl. R.

„Fatburen“ paa Björkvik.

I Östergötland, i østre Ryds Sogn, paa Gaarden Björkvik, ligger en mærkelig, ærværdig Bygning, som ansees for at være omtrent 300 Aar gammel. Den er heel og holdent opført af Fyrretømmer, i to Etager; den øverste er 14 Alen 18 Tommer lang indvendig, 12 Alen 22 Tommer bred, og 6 Alen høi under Taget. Svalen, som løber rundt om hele den øverste Etage, springer frem over den nederste i en Brede af 2 Alen og 3 Tommer. Taget er belagt med Spaan og sort af Farve; selve Huset er tjæret og mørkebruunt. „Fatburen“ ligger omtrent 70 Alen fra Höfvern-Søens østlige Bred og omtrent 20 Alen over Vandspeilet; det har saaledes en smuk og dominerende Beliggenhed. Huset holdes i god Stand af Eieren, Friherre S. Adelsvärd til Adelsnäs, der bruger det som et Slags Rustkammer. Der opbevares mange Minder efter Capitain, Friherre Anders Claesson Rålamb, en af Carl XII's Stalbrødre, som eiede Godset i henved 50 Aar (1713—1762), og i „Fatburen“ havde opstillet en Bogsamling og en Mængde Vaaben. Heraf opbevares endnu et 2 Alen langt Sværd med Gehæng, Rytterstøvler, en blaa Feltkappe (13 Alen vid i Nederkanten), Patrontaske, Sadel, Bidsel m. m.

Denne Anders Rålamb var en for sin Tid høist mærkelig Mand, thi han var baade en vældig Kriger og en grundlærd Forsker. Han var født 1678 og tjente i Kong Carl XII's Livvagt, indtil han blev Capitain. Han deeltog i Kalabaliken i Bender, blev fangen af Tyrkerne, men udløstes af den holstenske Minister Fabritius. Tilsidst blev han kjed af Feltlivet, reiste hjem uden Afsked og tog Bopæl paa sin Eiendom Björkvik, hvor han døde 1762. Han sysselsatte sig i hele denne lange Tid ivrigt med Studier, lagde sig især efter de østerlandske Sprog og blev saa forfaren i dem, at han endog oversatte Bibelen. Dette — et halvt Aarhundredes — Arbeide var imidlertid skrevet saa ulæseligt, at Efterverdenen ikke kunde drage nogen Nytte deraf.

C. Säve.

Borreby.

I det sydvestlige Hjørne af Sjælland, hvor Østersøen og Storebelt smelte sammen, tæt ved Indseilingen til Skjelskør Fjord, laa allerede tidligt en befæstet Borg, der skal være bygget af en Riddersmand ved Navn Stig. Efter ham ere Halvøen og Skoven Stigsnæs opkaldte. Om det har været den berømte Marsk Stig, som har bygget flere Borge rundt om i Landet og omsider deeltog i Mordet paa Kong Erik Glipping i Finnerup Lade 1286, kan vel Ingen bekræfte med Vished. Dette Herresæde, som var godt befæstet og tillige beskyttet af den store Borreby-Sø, og som laa meget bekvemt for den Tids Vikingsfærd, kaldtes slet og ret „Borgen," og saaledes hedder endnu den store runde Voldbanke, med en høi Sneglebakke i det ene Hjørne, som dækker Ruinerne af den gamle Borg og dens Taarn, og som ligger i den sydlige Deel af det nuværende Borrebyes Have. Efterhaanden opstod i Ly af Borgen en lille Bondeby, som fra først af var beboet af Borgens Trælle og Vasaller; den blev kaldet Borgens By, Borreby.

Uagtet Borgen allerede havde bestaaet længe, har man dog ikke noget historisk Document, som er ældre end fra Dronning Margretes Tid, da Lauge Urne i 1392 overdrog Gaarden til sin Svigersøn Ridder Zabel Karkendorp. Senere tilhørte Gaarden Roeskilde Bispestol og havde efterhaanden til Lehnsmænd Anders Jensøn Hase, Morten Skinkel, Jens Povelsøn Grib og Johan Urne. Ved Reformationen faldt den til Kongen, som efter Johan Urnes Død satte først Michel Brockenhuus og derefter Ivar Krabbe til Lehnsmænd, og omsider skjenkede Gaard og Lehn til sin Kantsler Johan Friis til Hesselager og Hagested. Denne Mand, som gjorde meget for at fremme Konster og Videnskaber, brød den gamle Borg og Bondebyen ned, og byggede Borreby noget derfra, tildeels af Materialierne fra Borgen og fra det ligeledes nedbrudte Vor-Frues-Nonnekloster i Skjelskør, som Christian den Tredie havde skjenket ham. Med dette vidtløftige og kostbare Arbeide var han færdig i Aaret 1556, som vi see af en Steen med Vaaben, Navn og Aarstal, der er indmuret paa Hovedbygningen. Da han havde flyttet sin Borg fra den høie Banke til den lave Dal, var Grunden siid og sumpet; en ny blev dannet af nedrammede Pæle og Muurværk i Kvadrater, hvilket alene har været et besværligt og kostbart Foretagende.

Da Johan Friis i mange Aar havde tjent Frederik den Første, Christian den Tredie, Frederik den Anden og Christian den Fjerde, døde han ugift og Gaarden gik i Arv til hans Brodersøn Christian Friis, som ligeledes var Rigsraad og Kongens Kantsler i Christian den Fjerdes første Regjeringsaar, ligesom hans Farbroder havde været det i denne Konges Mindreaarighed. Han tilføiede en stor Ladebygning og et langt toetages Vaaningshuus, prydet med hans eget og Hustru Mette Hardenbergs Navn og Vaaben, samt et ottekantet kobbertakt Taarn — „saa at Borreby i halvtredie Aarhundreder har været indrettet til at beboes af to Herskabsfamilier," og indenfor sine Grave „danner saa stor en Gruppe af gamle Herregaardsbygninger, som man intet andet Sted finder i Danmark." Og saaledes staaer den gamle og alvorlige Borg endnu i vore Dage.

Christian Friis døde 1616, tresindstyve Aar gammel. Forinden sin Død forudsagde han sin Hustru Mette Hardenberg, med hvem han levede meget kjærligt, at hun snart skulde følge ham, og opgav et Varsel, der skulde bebude hendes Død. Det gik i Opfyldelse Aaret efter, Varselet traf hende ved Spillebordet, hun lagde Kortene fra sig, og faa Timer efter var hun død af Blodstyrtning. Ogsaa i senere Tider have Varseler gjentaget sig, og med samme ufeilbarlige Udfald. Enhver Borg har sine Sagn, som gaaer fra Slægt til Slægt, Borreby har ikke de færreste.

Da Christian Friis og hans Hustru ikke efterlode sig Livsarvinger, blev Borreby solgt til Rigens Admiral, Rigsraad og Elephant-Ridder Claus Daa til Raunstrup. Han døde 1641 og hans Hustru elleve Dage efter ham, saa at de Begge bleve begravede paa een Dag, i Sanct Knuds Kirke i Odense. Eet af deres mange Børn, Jørgen Daa, arvede Borreby efter dem, men denne unge Hoffinde druknede ved Assens i Aaret 1652, og da han havde været ugift, tilfaldt Borreby hans Brødre Valdemar Daa til Bonderup og Christian Daa til Raunstrup. De deelte Gaarden imellem sig og Marker og Gods, saa at Valdemar Daa fik den egentlige Hovedbygning, „det store Huus," som den hed dengang og endnu kaldes den Dag idag, og Christian Daa fik den af den yngre Kantsler opførte store Bygning, med det ottekantede, kobbertakte Taarn. Men det er et gammelt Ord, at to Store ikke godt kunne rummes i een Sæk. Valdemar Daa blev skinsyg over, at hans yngre Broder havde faaet et Taarn med sin Bygning, som var langt større end noget af de fire Taarne paa „det store Huus," og da Christian Daa engang var fraværende i nogle Uger, samlede Valdemar sine Folk og Bønder, og rev Taarnet ned lige til Grunden. Man har længe tvivlet om, at denne Voldsdaad, som Christian Daa fandt sig i, var mere end et Sagn; men for et Par Aar siden fandt man, ved en Reparation, hele den solide Grund til Taarnet velbevaret under Borggaardens Steenbro, og fik nu Syn for Sagn.

Christian Daa var en slet Huusholder og maatte omsider skille sig ved sin Halvdeel af Borreby. Med Valdemar Daa gik det ikke bedre. Han studerede Alchymie, han vilde gjøre Guld og finde de Vises Steen, men fandt kun Armod. Han huggede næsten hele Stigsnæs Skov om, for at bygge et Tredækker-Linieskib, som han vilde sælge til Kongen. Det blev ogsaa fuldført og stod nok saa stolt paa Bedingen, færdigt til at løbe af Stabelen; men den Admiral, som blev sendt ud for at bedømme Skibet, fandt altfor betydelige Feil ved det — man vil vide, at den betydeligste skal have været, at Valdemar Daa ikke vilde forstaae, hvorfor han gjentagende roste et Par vælige, sorte Heste, som stode i Stalden, og det blev almindelig antaget, at ifald Ridder Daa blot havde spændt Hestene for Skibet, var det kjørt ind i Kongens Orlogshavn, istedetfor at det nu blev liggende i Stigsnæs Skov, hvor det efterhaanden smuldrede hen, som Liget af den engang stolte og frodige Skov.

Valdemar Daa havde allerede ødelagt en stor Deel af sin Rigdom paa Linieskibet, Resten slugtes af Guldmageriet. Sølv og Guld og Kostbarheder forsvandt efterhaanden af Skabene, Fattigdommen herskede omsider i de tomme Sale, og den eneste Ild brændte under Smeltediglen; Ridder Daa og hans tre Døttre maatte holde Sengen hele Vinteren igjennem, for ikke at omkomme af Kulde. Vi henvise Læseren til Andersens „Eventyr og Historier," hvor „Vinden fortæller om Valdemar Daa og hans Døttre" — en gribende Skildring af denne ulykkelige Slægts Trængsler. „Jeg pustede ham Røg og Aske ind i hans Ansigt og Skjæg; Gjeld kom for Guld. Jeg sang gjennem de knækkede Ruder og aabne Revner, blæste ind i Døttrenes Slagbænk, hvor Klæderne laae falmede, luvslidte, for de maatte altid holde ud. Den Vise var ikke sjungen for de Børns Vugge! Herreliv blev kummerligt Liv, jeg alene var den, som sang høit paa Slottet," sagde Vinden. —

Ved Paaskëtid syntes Guldmagerens brændende Bønner omsider at være hørte, Blandingen skinnede som Guld, og veiede i Haanden som Guld. I sin Glæde løftede han Glasset høit i Veiret — og tabte det. Al Møie og Bekostning var spildt, han var og blev fattig. Forsøgene lykkedes ham aldrig mere. Da endelig hans Nabo, Ove Ramel til Basnæs, tog Borreby for et Gjeldsbrev, men tilbød ham at blive paa Gaarden sin Livstid, som hans Ven og Broder, var han endnu for stolt til at modtage dette Tilbud, som han afslog. Valdemar Daa tog sin Stok i Haanden, og fulgt af sine tre unge Døttre, som de gik og stod, vandrede han ud fra sit Hjem, og omskiftede den engang pragtfulde Borg med et lille Bondehuus i en nærliggende Landsby. Valdemar Daa døde uden at have funden de Vises Steen, hans Døttre arvede kun Armod, og døde i Elendighed.

Ove Ramel eiede Beckaskog og Uglerup i Skaane, Leergrav i Jylland, og Espegaard, Basnæs og Borreby i Sjælland. Da Kong Christian den Femte i Krigen mellem Danmark og Sverig, 1675—1679, havde tilbageerobret næsten det hele Skaane, som tyve Aar før af Frederik den Tredie var blevet aftraadt til Sverig, hyldede en Deel af den skaanske Adel og Bondestand atter deres gamle Herre, iblandt disse Ove Ramel. Kongen af Sverig vilde friste ham ved et stort Embede, men Ove Ramel blev den danske Konge tro, og da Lykken forlod de danske Vaaben og Kongen atter maatte opgive sin Erobring, bleve Ramels skaanske Godser confiskerede, og han selv frelste kun Livet ved sin Hests Hurtighed. Han døde paa Borreby 1685, og man fortalte mange Historier ved hans Død, blandt Andet, at en Skikkelse, som forsvandt i den gamle Kantsler Friis' Taarnkammer, havde varslet hans Død. Hans Enke, Mette Rosenkrantz, døde 1730, og deres ugifte Datter, Else Ramel 1732. Borreby blev da solgt til Amtmand og Conferenceraad Christian Berregaard, som forbedrede Bygninger og Eiendom, hvilket hans Søn, Geheimeraad og Justitiarius i Høieste-Ret Willum Berregaard fortsatte efter hans Død. Denne lod ogsaa Borgens gamle Capel istandsætte og forsyne med et Orgel; men man maa høilig beklage, at det kostbare Archiv, som fyldte tre store Kister i den gamle Kantslers Brevkammer, blev ødelagt af Mangel paa Tilsyn, hvorved en Mængde Documenter og mange egenhændige Breve fra Christian den Fjerde gik tabt. Da han døde 1769, arvede hans Søn Kammerherre Frederik Berregaard Borreby, som han solgte 1774 til Justitsraad Faith, der 1783 atter solgte Gaarden til Generallieutenant, Storkors J. M. H. v. Castenschiold, som meget forskjønnede baade Eiendom, Have og Skov, og udvidede Arealet ved betydelige Inddæmninger. Ved hans Død 1816 tilfaldt Borreby hans ældste Søn, den i 1856 afdøde Generalmajor Henrik Gisbert v. Castenschiold, som allerede i 1840 aftraadte Eiendommen til sin ældste Søn Holten v. Castenschiold, i hvis Besiddelse den endnu er.

At opregne Borrebyes udstrakte og frugtbare Jorder, der allerede ere langt større end almindelige Hovedgaardes, og bestandigt ere i Tiltagende ved Inddæmninger og Udtørringer, at tælle Hartkorn og Skovskyld, er ikke vor Opgave, vi ville endnu kun med faa Ord skildre den gamle Borg, som den er i vore Dage. Og vi maae da taknemmelig erkjende, at den ikke er gaaet frem med Tiderne, men endnu afgiver et, desværre kun sjeldent, Exempel paa en gammel Borg fra Christian den Fjerdes Bedstefaders Tid, der er undgaaet at blive moderniseret — og dog gjemmer saamegen Hygge i sit Skjød; et Beviis paa, at vi ikke behøve at søge denne i fremmede Moder og Forandringer.

Borreby er omgivet af brede, dobbelte Grave og er tilgængelig over en muret Bro over den yderste Grav, hvorfra man kommer ind i den store Ladegaard, der til de tre Sider er omgiven af Lade- og Staldbygninger, som tildeels ere ombyggede fra Nyt i den gamle Stil. Gaarden er tvertover deelt i to Afdelinger ved en stor Staldlænge. Ladegaardens fjerde Side indtager det af Kantsler Christian Friis byggede toetages Vaaningshuus, hvor hans og Mette Hardenbergs Vaabener ere huggede i Steen over Porten. I den ene Side af denne Bygning er Borgens smukke Capel, hvor Sognepræsten i Magleby er pligtig at holde Gudstjeneste paa Forlangende. Igjennem Porten midt paa denne Bygning kommer man til Borggaarden, som er aaben til den søndre Side, hvor man har Udsigt ud over Graven til en Deel af Haven, og som til den østre er lukket af en stor toetages Bygning, der er den ældste af Borrebyes samtlige Bygninger. Til den fjerde Side ligger Hovedbygningen, „det store Huus," men skilt fra den øvrige Borggaard ved den indvendige Grav. Indenfor den yderste Grav, bag den nysomtalte allerældste Bygning, ligger desuden den nærmeste Deel af Haven, med et Par store Lindealleer, saa at Beboerne, i Tilfælde af Uroligheder, kunde trække frisk Luft og have Kjøkkenurter og Blomster i Fred under Borggravens Beskyttelse.

„Det store Huus" er opført paa en fiirkantet, steensat Holm, der ikke er meget større, end at Bygningen kan finde Plads paa den; som en Følge deraf kan ingen Vogn kjøre derind, men Alle maae staae af i Borggaarden og gaae tilfods over den flisebelagte Steenbro, som fører over den brede Grav. Det er ikke bekvemt; men Borreby blev bygget i en urolig Tid, da det gjaldt mere om at sørge for sit Forsvar end for sin Magelighed, og da man red mere, end man kjørte. Grunden, hvorpaa Bygningen hviler, er saa konstig og stærk, at det maa have kostet store Summer, inden man kunde komme saavidt, at der kunde tænkes paa at lægge den første Steen til den stærke, hvælvede Kjælder, ovenpaa hvilken der endnu hviler tre Etager. Indgangen til „det store Huus" er kun igjennem det store Trappe- og Klokketaarn, som ligger midt for Bygningen ud til Borggaarden, og er smykket med den gamle Kantsler Johan Friis' Navn og Vaabenmærke, de tre Egerner, samt Aarstallet 1556. Paa den modsatte Side, ud til Haven, ere tre mindre Taarne paa tre Etager, hvis Kamre staae i Forbindelse med de øvrige Værelser. Trappetaarnet indeholder kun Hovedtrappen, en stor fiirkantet Vindeltrappe med hugne Granittrin, den er lidt kold, men den er solid og brandfri. Den øverste Etage, som er lavere end de andre og hænger betydeligt ud over dem, har i gamle Dage kun indeholdt en eneste stor Vaabenhal for Krigsfolkene, med Vinduer i begge Gavlene, og til Siderne Vægtergange, hvorfra smaa Luger gave en vidtstrakt Udsigt over Omegnen, og hvor en Mængde Skydeskaar for Falkonetter og Hagebøsser ere anbragte, deels til at skyde lige ud mod Fjenden, deels til at skyde langs ned med Borgmurene, ifald de Stormende vare trængte over den indvendige Grav ind paa den smalle Jordstrimmel, der løb rundt om Borgen paa den lille Holm. Borreby var saaledes temmelig stærkt befæstet efter den Tids Krigsbrug; vi vide ikke, om den gamle Borg nogensinde har været sat i den Nødvendighed, at maatte lukke sine Porte for Ufred.

Alt, hvad der charakteriserer den gamle Tids Bygningsmaade, findes endnu bevaret her. De mørke og dybe Borgfængsler med de murede Steensæder og de tunge Lænker — de store Steentrapper, der fylde et heelt Taarn, og de smalle Løntrapper, der vinde sig op igjennem Muurpillerne — den store Dandsesal med sin aabne Kamin, som dengang var uadskillelig fra enhver Borg, og de smaa Taarnkamre med deres sikkre Gjemmesteder i Muurhvælvingerne — de lange Gange med flisebelagte Gulve — de brogede Gobelins-Tapeter og de pragtfulde Guldlæders Vægge, de gamle malede Betræk og Porcellains-Pladerne, der minde om den hollandske Reenlighed ved deres hollandske Figurer — de gamle Vægtergange med deres talrige Skydeskaar — alle disse Ting have Repræsentanter paa Borreby, medens man næsten overalt andetsteds har ødelagt dem for at følge de forskjellige Tiders Moder. Man skulde næsten troe, at Kantsler Friis' gamle Borg har imponeret alle dens senere Eiere, saa at de ikke have lagt Haand paa hans Værk, men tvertimod have forøget og forbedret det i hans Aand. Thi Borreby er i Sandhed en Agtelse indgydende Borg, der med sine tykke røde Mure, sin særegne Bygningsmaade, sine steensatte og brede Grave, sine mange og store Bygninger og rummelige Gaardspladse, danner et Hele, der vidner om en Tid, som var kraftig og alvorlig, en Modsætning til senere Tiders Svaghed og Letsindighed. Og Ingen vil betræde Borreby uden at føle sig greben heraf, og mindes de længst hensovede Slægter med Høiagtelse. —

Haven ved Borreby, som ved en Træbro er forbunden med Holmen og „det store Huus," er nogenlunde bevaret i

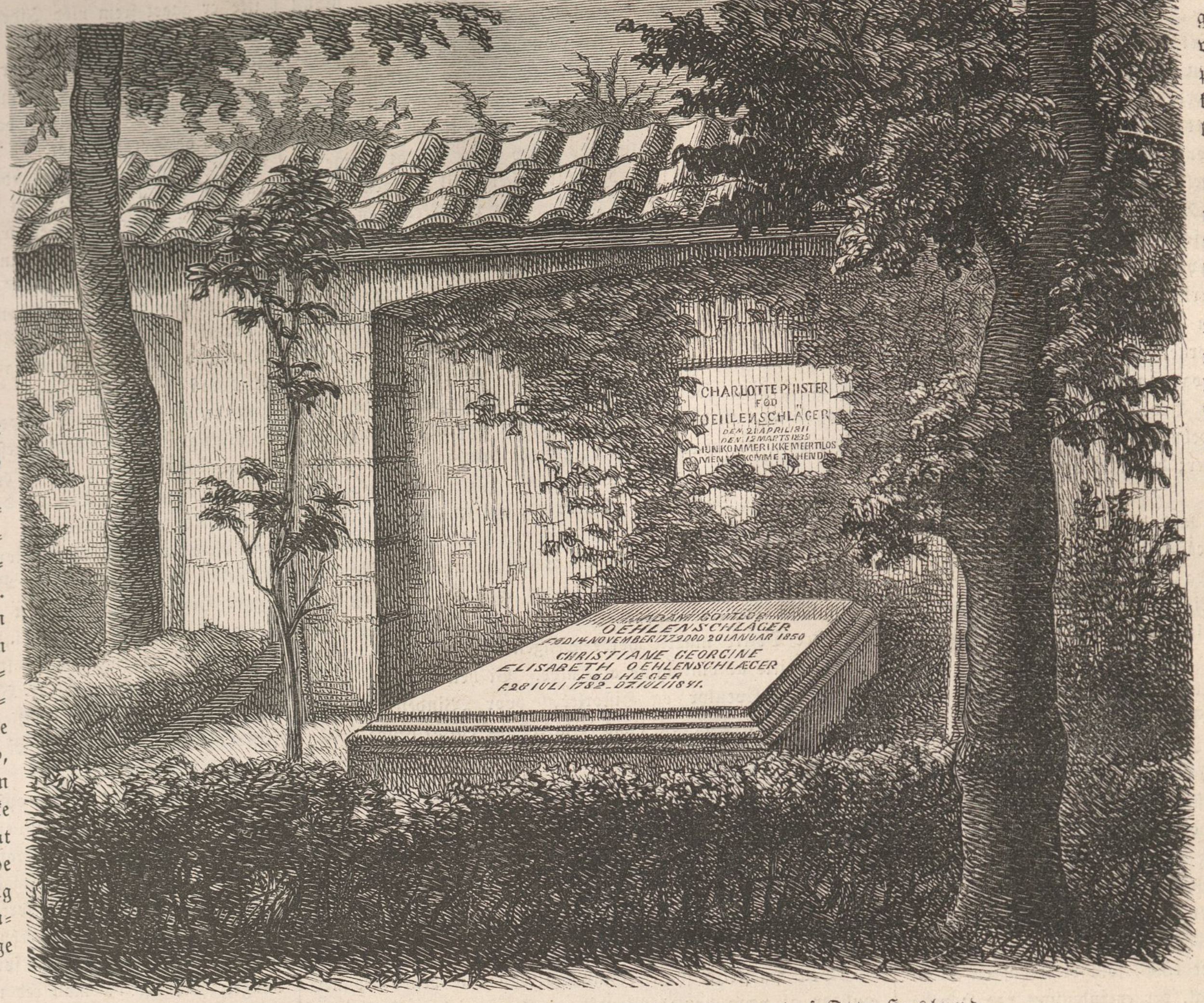

Oehlenschlægers Grav paa Frederiksberg Kirkegaard, tegnet af Otto Haslund.

sin gamle, til Bygningen passende Stil. De lange, solbestinnede Terrasser, de store Lindealleer og Buegange, have ikke gjennemgaaet nogen Forandring, de samme Træer, som have hvælvet sig over Christian den Tredie, Frederik den Anden og Christian den Fjerde, naar disse Konger besøgte deres gamle Kantsler og samtalede med ham om Statssager, de samme mægtige Træer optage endnu os under deres svale Skygger. Landskabsgartneriet har ingensinde faaet Lov til at rase i Borrebyes Nærhed, og den gamle Borg skjæmmes derfor ikke ved moderne og upassende Omgivelser, som saamangen anden gammel Bygning har maattet underkaste sig. I den yderste Ende af Haven skyller Borreby-Sø ved Foden af den store Voldbanke „Borgen," som var vort Udgangspunkt for denne lille Skizze af Borrebyes Fortid og Nutid, i det Mindste gjennem fem Aarhundreder. Vi kunne ikke slutte den uden det Ønske, at denne gamle Borg maa have en saa lang og saa lykkelig Fremtid, som dens usædvanlige Styrke synes at berettige os til at vente.

A. R.

Tro og Videnskab.

Efter en engelsk Læges Dagbog ved J. C. Magnus.

I.

Det var i Aaret 18—, at jeg ifølge Aftale med min Formynder besluttede at anvende de to Aar, der skulde forløbe, inden jeg tog den lægevidenskabelige Examen, til at uddanne mig i mit Fag i Udlandet. Valget mellem de forskjellige Universitetsstæder var meget vanskeligt at træffe, og jeg havde neppe engang tænkt paa Paris, da jeg en Dag modtog et Brev, der bestemte mig til at gjeste den mest letsindige og mest fortryllende af alle europæiske Hovedstæder. Brevet var fra en gammel Hospitalskammerat ved Navn James Linnie, som ikke blot allerede havde bestaaet Examen, men som endog ved denne Leilighed var bleven roest af Abernethy og Sir Astley Cooper, af hvilke den førstnævnte, førend han rettede noget Spørgsmaal til min Ven, søgte at indgyde ham Tillid paa sin eiendommelige Maade ved at bede ham om „ikke at være en ængstelig Taabe, da han, Abernethy, ikke var saadan en Stud, som man paastod," medens han efter en skarp Examination hjertelig trykkede Candidatens Haand og erklærede, at han ikke var noget Fæ, som den øvrige Verden, men en fornuftig Fyr, der istedetfor at begrave sig i Bøgerne, meget viseligt havde tilbragt sin Tid paa det Sted, hvor man alene kunde lære Livet at kjende, nemlig paa Anatomikammeret."

Paa denne Tid opholdt James Linnie sig netop i Paris og omtalte med Begeistring de utrættelige og høitbegavede Lærere, imellem hvilke han levede. I det her nævnte Brev besvoer han mig ved min Kjærlighed til vort herlige Kald ikke at spilde min kostbare Tid i England, men øieblikkelig at møde ham „paa den stolteste Operationernes Valplads, Verden kan opvise". For at lokke mig, fremhævede han især den Lethed, hvormed man forskaffede sig Cadavere; de fandtes, for at benytte min Vens Udtryk, i en saadan Overflødighed og vare saa billige, som Sild i England. En slig Fristelse kunde jeg ikke modstaae, og inden fjorten Dages Forløb kjørte jeg med en Diligence i fuldt Firspring ind i Paris.

Jeg havde draget Omsorg for at forsyne mig med een Anbefalingsskrivelse til en lægevidenskabelig Notabilitet. Jeg siger een, fordi jeg med Overlæg havde besluttet ikke at belemre mig med større Bistand, end jeg i Virkeligheden havde Trang til. En reisende Student, der har Adgang til en udmærket Videnskabsmand, besidder Alt, hvad han behøver for at uddanne sig i sit Fag. Mit Anbefalingsbrev modtog jeg af min Ven H***, der paa den Tid var Professor i Anatomi, og hvem jeg er taknemmelig for langt flere Tjenester, end han selv vil indrømme. Dette Anbefalingsbrev og det Bekjendtskab, hvortil det gav Anledning, skylder Læseren den mærkelige Historie, jeg nu staaer i Begreb med at fortælle. At Skrivelsen vilde føre til noget Nyt og Originalt, havde jeg Grund til at formode, da H*** rakte mig den og led-

„Fatburen paa Björkvik. Efter en Tegning af Antiquitets-Intendanten P. Säve.

Borreby, seet fra Indkjørselen, tegnet af Chr. Hetsch.

sagede den med sine sidste Raad og Formaninger; men dog havde jeg ingen Anelse om, hvad Fremtiden vilde bringe.

„Vær nu forsigtig, min gode Herr Walpole," sagde min Ven; „De reiser til en meget farlig og forførerisk Stad, og De vil behøve hele Deres Charakteerstyrke for ikke at lade Dem paavirke af det slette Exempel. Lad Dem ikke forlokke — lad Dem blot ikke forlokke, det er Alt, hvad jeg beder Dem om."

„Jeg skal nok tage mig iagt."

„Og lad mig som Ven bede Dem om aldrig at glemme, at De er en christelig og protestantisk Gentleman. Vær adstadig og fornuftig, og er der Sandhed i Religionen, saa forhaan den ikke ved at forvandle Herrens Dag til en Sviredag. Her er Brevet."

Jeg modtog Skrivelsen og læste Udskriften. Den var adresseret til Baron F***, Overchirurg ved Hôtel Dieu osv.

„Jeg indfører Dem, Herr Walpole," vedblev Anatomikeren, „hos en af Europas mest udmærkede og, hvad der vil sige endnu mere, mest fortræffelige Mænd. Ingen kan være besjælet af inderligere Medfølelse og større Lyst til at lindre sine Medmenneskers Lidelser, end han. Han er uomtvistelig vor Tids berømteste Chirurg; som Videnskabsmand lytter hele den lærde Verden til hans Ord; han har den mest vidtudstrakte Praxis, og ved utrættelig Flid og Udholdenhed har han erhvervet en overordentlig stor Formue. Medens de Lærde og de Fornemme see op til ham, vil De sikkert, naar De lærer ham nøiere at kjende, være enig med mig i at be-

„Det store Hus" paa Borreby, seet fra en Terrasse i Haven, tegnet af Chr. Hetsch.

tragte hans Godhed mod de Hjelpeløse, hans Omsorg for de Fattige, der komme under hans Behandling, og den Opmærksomhed, han skjenker deres Klager og deres Fornødenheder, som den ædle Barons Hovedfortrin. Vi ere gamle Venner, og jeg er overbeviist om, at han for min Skyld vil modtage Dem godt og yde Dem al den Bistand, der staaer i hans Magt. Han vil holde Dem i Ørene, og De maa ikke være nogen Syvsover, hvis De vil nyde godt af hans Veiledning. Hver Morgen Klokken sex vil De træffe ham paa hans Post i Hospitalet, og medens Dovendyrene endnu vende og dreie sig i deres Senge, har han alt skrevet Recepter til mangfoldige Patienter og opmuntret dem for hele Dagen ved sine venlige og trøstende Ord."

„Har De studeret under Baronens Veiledning?" spurgte jeg.

„Jeg hørte hans Forelæsninger for nogle Aar siden med stor Nytte. Jeg har aldrig truffet en saa stor Kundskabsfylde hos noget enkelt Menneske. Jeg var ham meget hengiven, og han beærede mig omsider med sit Venskab. Det har forundret mig i den sidste Tid at høre ham omtale som barsk, frastødende og menneskesjendsk. Hvad mig angaaer, saa saae jeg, skjøndt jeg holdt et vaagent Øie med ham, aldrig Andet end Velvillie og den mest levende Tilbøielighed til at gjøre Godt, naarsomhelst Leiligheden tilbød sig. De fattige Koner og Børn paa Hospitalet elskede ham som en Fader, og jeg har seet deres blege Kinder rødme og deres matte Øine glindse, idet han nærmede sig deres Leie. Det, mener jeg, vidner om alt Andet end om Barskhed og Brutalitet hos Lægen. Hvad siger De?"

„Ja, det skulde man rigtignok troe."

„Her har jeg skrevet et langt Brev til Baronen betræffende mig selv og mine egne Anliggender i den Formening, at det vil gavne Dem mere, end en slet og ret Anbefalingsskrivelse. Jeg er overbeviist om, at det vil være ham kjært, at see Dem. Glem ikke, at en saa gunstig Leilighed maaskee aldrig tilbyder sig oftere. Vær klog og benyt den paa bedste Maade."

Saaledes talte min Ven, og saaledes modtog jeg mit Creditiv af ham. Jeg havde ikke noget andet Formaal i Paris, end det alt omtalte, og som Følge heraf lagde jeg strax Haand paa Værket, efterat have forskaffet mig en hyggelig Leilighed hos Fru Bichat i Rue Richelieu, vis-à-vis le Palais Royal, og efterat have tilbragt en behagelig Aften med min gamle Kammerat, Linnie. Dagen efter min Ankomst til Paris forlod jeg mit Værelse og styrede Coursen lige hen til min fremtidige Beskytters Bolig. Klokken var elleve, den almindelige Tid, paa hvilken Baronen pleiede at komme hjem fra Hôtel Dieu, da den udmærkede og samvittighedsfulde Læge, ifølge Linnies Forsikkring, hver Dag helligede de Fattige fem Timer, nemlig fra Klokken sex til Klokken elleve.

Baronen var Pebersvend og levede paa en stor Fod, det vil sige, han havde pragtfulde Værelser, i hvilke det var hans Glæde nu og da at samle Hovedstadens Vid og Lærdom, medens et velforsynet Bord til enhver Tid stod dækket for hans Venner, da hans Gjestfrihed var ubegrændset. Og dog var hans egen Leveviis saa simpel og tarvelig som blot muligt. Naar han var hjemme, tilbragte han sin Tid i Bibliotheket og sov i et lille, dertil stødende Sovekammer. Det var ikke forsynet med noget Tæppe og ikke bedre meubleret, end en Sygestue i et engelsk Hospital. En Jernseng, netop bred nok til en Pebersvend, i den ene Krog, en Servante i den anden, et Bord og to Stole, det var Alt. Dette Værelses kolde og uhyggelige Udseende gjorde et ubehageligt Indtryk paa mig, da jeg gik igjennem det for at træde ind til den berømte Mand; thi den eneste Vei til Bibliotheket førte mærkeligt nok gjennem dette melancholske Værelse. Store Folk have ligesaavel som smaa deres Særheder. Man fortalte, at Baronen med Besvær havde indrettet sig paa en i mine Øine saa ubekvem Maade. En Dør, der førte til Bibliotheket paa den anden Side, var bleven tilmuret, medens Væggen paa den modsatte Side blev slaaet ind for at tilveiebringe en Aabning. Og hvad var Grunden til alt dette unødvendige Arbeide? Baronen havde hævet sig fra det laveste Samfundstrin; han havde tilbragt sin tidligste Tid i Fattigdom, ja endog i Elendighed, og han ønskede, at have Mindet om sine første Kampe for Øie, for ikke at blive hovmodig i Medgang og glemme sine Pligter. Det hyppige Syn af de faa og simple Meubler, som havde udgjort hele hans Bohave for en Snees Aar siden, var bedre end alt Andet skikket til at holde ham Fortiden klart for Øie, og han opstillede dem — for at benytte hans egne Ord, saaledes som min Hjemmelsmand gjentog dem — mellem den blændende Yderverdens Smiger og hans til Grandskning og Eftertanke helligede Studereværelse. De svarede sikkert til Hensigten, undertiden at gjøre deres Eiermand tungsindig, siden de endog gjorde samme Indtryk paa en Fremmed. Den Dag, da jeg første Gang indfandt mig hos ham, havde jeg dog ikke megen Tid til at anstille slige Betragtninger. Jeg blev meldt og stod snart i sanctum sanctorum.

Der gives et Aandsaristokrati saavelsom et Fødsels- og Pengearistokrati, og naar man ikke er en brutal Demagog, kan man aldrig nærme sig et af dets Medlemmer uden en Ærbødighed, der er ligesaa hæderlig for dens Gjenstand, som tilfredsstillende for Ens Selvagtelse. Jeg traadte ind i den vidtberømte Professors Studereværelse med Ærefrygt; han sad ved et stort Bord, der bogstavelig talt var bedækket med Bøger, Brochurer og aabnede og forseglede Breve. Han var simpelt klædt; over en sort Dragt bar han en bruun Slobrok, som hang løst omkring ham. Han var uden Sammenligning den mest imponerende Skikkelse, jeg nogensinde havde seet, og jeg standsede uvilkaarligt for at betragte og beundre ham. Medens han sad, antog jeg, at han var henved tre Alen høi (jeg erfarede senere, at han endog var to Tommer høiere), han var før og stærk bygget, hans Bryst bredt og hvælvet og hele hans Legeme muskelstærk og kraftigt. Ansigtet havde et myndigt og bydende Udtryk; hvert Træk var regelmæssigt, især de smukt formede Læber, paa hvilke der dog spillede en Spot, stærk nok til at trænge gjennem Marv og Been, naar den blev vakt. Øienbrynene vare tykke og fremtrædende, Øinene smaa, blaae og venlige. Naturen havde i Sandhed været rundhaandet, da den bragte disse Øine og disse Læber i livsvarig Forbindelse med hinanden. En ædel Pande, som blev ærværdig paa Grund af de graae Lokker, der alt omskyggede den, uagtet Baronen endnu paa ingen Maade kunde kaldes gammel, fuldendte det Billede, som viste sig for mig og som jeg opfattede hurtigere, end jeg — rigtignok paa en ufuldkommen Maade — her har tegnet det. Baronen, der alt den foregaaende Dag havde modtaget min Anbefalingsskrivelse, reiste sig og bød mig Velkommen. Hans første Spørgsmaal angik min Ven H*** hans andet angik mine egne Planer, og han talte meget om de forskjellige Professorer i London, med hvis Skrifter og Fortjenester han syntes at være nøie bekjendt. Jeg blev en Time hos ham, og det varede ikke længe, førend jeg følte mig som hjemme. Under den Samtale, som fandt Sted hin mindeværdige Formiddag, blev Z***'s Navn bragt paa Bane. Baronen roste ham meget; „hans Fortrin som Læge vare særdeles store," sagde han, og i andre Henseender betragtede han ham som en af Aarhundredets klareste og mest originale Tænkere. Mine lægevidenskabelige Læsere ville maaskee erindre, at uagtet Z*** blev betragtet som en af Englands første Chirurger, havde han dog indlagt sig en ikke misundelsesværdig Navnkundighed ved at udgive nogle physiologiske Forelæsninger, i hvilke Materialismens og Vantroens Læresætninger forhaanedes — det maa man desværre indrømme — med genial Veltalenhed. Paa Grund af mine urokkeligt befæstede Anskuelser om Christendommen, der i en tidlig Alder indpodedes mig af en Moder, hvem jeg nu desværre har mistet, maatte jeg betragte den høitbegavede Z*** som en Menneskehedens Fjende, der paa en forkastelig Maade havde misbrugt de ham af Forsynet til et ædlere Øiemed skjenkede Evner. Derfor hørte jeg med Forbauselse og Sorg paa Baronens Lovtaler, og jeg vovede at antyde, at han efter al Sandsynlighed ikke havde hørt Tale om det skammelige Værk, der vakte saa stor Forargelse blandt alle Rettænkende i England.

»Le voila!« svarede Baronen og tog Bogen op fra Bordet, „Aarhundredets herligste Værk! Skrevet uden Fordom og Skinhellighed! Jeg bedømmer hele Manden efter denne Bog. Hvis han ikke havde udrettet Andet, vilde han dog have gjort sit Navn udødeligt. Philosophien og Videnskaben have hidtil stadfæstet enhver af hans Paastande — ville vedblive at stadfæste dem og i Tidens Løb tvinge Efterslægten til at anerkjende ham som Naturens fremsynede Prophet. De kan stole derpaa, Z*** er ved Aandens Magt kommen til Conclusioner, som Aarhundreders Opdagelser skulle støtte og slaae fast."

Jeg siger kun den simple Sandhed, naar jeg forsikkrer, at disse Yttringer af Baronen satte mig i den pinligste Forlegenhed og bragte mig et Øieblik til at forstumme. Jeg vidste neppe, hvad jeg skulde sige eller gjøre. I Begyndelsen antog jeg, at jeg havde begaaet en ubegribelig Feiltagelse og leveret min Anbefalingsskrivelse til den Urette. H***, der næsten var en Puritaner i religieuse Anliggender, kunde aldrig have omtalt sin Ven i saa smigrende Udtryk, hvis han havde kjendt de Anskuelser, han saa samvittighedsløst forsvarede. En Smule Eftertanke overbeviste mig dog om, at en Feiltagelse her var umulig. Intet i Verden er mere ubehageligt, end at sidde ligeoverfor en Overmand og være nødsaget til at høre paa Paastande, hvis Urigtighed man er overbeviist om, uden dog at vide, hvorledes man paa en passende Maade skal gjendrive dem. Min Ungdom og Baronens Lærdom og Berømthed opstillede en Skranke for enhver fri Udtalelse fra min Side, og dog ansaae jeg det for Skam at høre taus og tilsyneladende samtykkende paa Yttringer, som jeg afskyede.

„Jeg kan ikke nære det Haab," lykkedes det mig omsider at sige, „at Videnskaben engang i Tiden skal stadfæste hans Argumenter og forhindre os i saa tillidsfuldt som hidtil at stole paa vore gamle Grundpiller."

„Og hvorfor?" svarede Baronen hurtigt. „Hvorfor skulde vi altid vedblive at være den Blindes frygtsomme og blinde Følgesvende? Er det et Beviis paa Viisdom, at troe, hvad der strider mod Fornuften paa Grund af partiske Vidners tvivlsomme Udsagn? Er det Svaghed, at anvende alle vore sjælelige Evner til at udfinde de Love, i Kraft af hvilke Verden styres? Og hvis Forstaaelsen af slige urokkelige og evige Love knuse og tilintetgjøre de Eventyr, der ere opfundne af Mænd, hvem De behager at kalde *inspirerede Skribenter*, skulle vi saa forkaste dem, fordi vor Fader og Moder, der laae som Pattebørn ved Kundskabens Bryst, vare uvidende om deres Tilværelse?"

„Newton, Herr Baron," vovede jeg at sige, „gjorde vigtige Opdagelser, og dog betragtede han disse Eventyr med Ærefrygt!"

„Bah! Newton hævede sit Blik til den mægtige majestætiske Himmel, og han blev ligesom Enhver opfyldt af Ærefrygt for de Underværker, han saae der. Han knælede for den usynlige Magt, og det Samme gjør Z***; Newton troede paa Aabenbaringen, det gjør han ogsaa. Men hos ham er det den Aabenbaring, der viser sig paa det underfulde Firmament over os og i Jorden under os og i al den Herlighed, der omgiver os. Hvad kjendte Newton til Geologi? Hvad kjendte han til Chemi og til de Kjendsgjerninger, disse Videnskaber have bragt for Dagens Lys?"

„Maaskee kun lidt, men alligevel . . ."

„Min gode Ven", vedblev Professoren, idet han afbrød mig, „da deres store Philosoph levede, — og gid han levede endnu! — gaves der intet physisk Phænomen, der kunde godtgjøre Urimeligheden af det gamle System om Verdens Skabelse, ingen haandgribelige Beviser paa denne Jords Tilværelse mange tusinde Aar, før den fortættede sig — det indseer De dog vel nok?"

„Jeg hører Deres Paastand, Herr Baron", svarede jeg undvigende, „men det vilde være en stor Sorg for mig, hvis jeg nogensinde kom til at dele Deres Anskuelser."

„Naturligviis", sagde Baronen med et satirisk Smil paa Læben og et Blik, der udtrykte Foragt eller Haan. „De kommer fra Tungsindighedens Land, hvor deres Helligdage ere Bods- og Fastedage. Det vilde uden Tvivl gjøre Dem ondt, at opgive Haabet om Helvedes Kvaler og evig Fordømmelse. Jeg er bange for, at Herr Z*** har faaet et altfor stort Forspring, til at De kan følge ham."

I dette Øieblik blev der banket paa den til Sovekammeret førende Dør. Baroneus Tjener traadte ind og meldte en Patient.

„Lad ham komme ind", sagde Lægen, og i samme Øieblik reiste jeg mig for at gaae.

„Farvel", sagde Baronen med nok et ubehageligt Smil; „vi blive nok gode Venner trods Deres Hellighed. Jeg skal have et Øie med Dem. Husk, imorgen tidlig Klokken sex i Hôtel Dieu. Kom præcis paa Klokkeslettet, og hør, Herr Walpole, glem mig ikke i Deres Bønner."

Den sidste Yttring, der ledsagedes af et betydningsfuldt Blik, nærmede sig en aabenbar Fornærmelse, og jeg forlod Baronens Huus med den faste Beslutning aldrig at sætte min Fod over hans Dørtærskel igjen. Hvilken mærkelig Illusion svævede dog den stakkels H*** i med Hensyn til sin Vens Charakteer! Det var i Sandhed den rette Mentor til at øve Indflydelse paa et ungt Menneskes Opførsel og Anskuelser, idet han traadte ind i Livet! Hvor store hans Talenter og Evner end vare, og hvor meget jeg end kunde tabe ved at opgive hans Bekjendtskab, gav jeg dog freidigt slip paa enhver Fordeel, jeg kunde høste deraf, fremfor at opoffre de Grundsætninger, som med saa stor Omhu lige fra min tidligste Barndom vare indprentede mig. Jeg var inderlig bedrøvet over Resultatet af vor Sammenkomst. I Begyndelsen havde Alt havt et saa lovende Udseende: Jeg var bleven indtagen af Baronens hele Væsen, hans Tale var saa interessant, han havde viist mig saamegen Deeltagelse med Hensyn ttl mine fremtidige Studeringer og den Bistand, han kunde yde mig! Hvorfor var dog den ulykkelige Z*** og hans endnu ulykkeligere Værk bleven bragt paa Bane og havde tilintetgjort saa herlige Udsigter? Hvis vi ikke havde talt om ham, kunde jeg for stedse være forbleven i Uvidenhed om de atheistiske Anskuelser, der efter min Mening stode i en saa fuldstændig Uovereensstemmelse med den berømte Professors hele Udvikling. Men det er umuligt, at der kan finde et hjerteligt Samkvem Sted mellem Individer, hvis Forestillinger om Livets vigtigste Anliggender „ligge saa vidt som Polerne fra hinanden." Jeg hverken ventede, ønskede eller vilde bestræbe mig for, at det skulde blive Tilfældet.

Samme Aften besøgte jeg Linnie i hans Logis og fortalte ham, hvad der var skeet. Han lo af mine Betænkeligheder.

„Jeg vidste det", sagde han, „men ansaae det virkelig ikke Umagen værd, at underrette Dig derom. H*** er uskyldig; Baronen er ikke saaledes for Øieblikket, som han var for en halv Snees Aar siden. Han hører nu fuldkommen til de Vantroe, og han skjuler det ikke engang, men gjør sig til deraf overalt; det er hans Hovedfeil. Saasnart man taler om Religionen, selv om det skeer paa den forstandigste Maade og i det mest passende Øieblik, kan man være sikker paa, at han vil afskyde en af sine Vittighedspile, medens han fremkommer med sine egne Anskuelser baade i Tide og Utide og venter, at man skal sige Amen til Alt."

„Han maa være meget svag!" sagde jeg.

„Maa han? Det ville vi ikke disputere om. Vent til Du seer ham udføre en vanskelig Operation. Staa hos ham ved Sygeleiet og hør hans Forelæsninger. Mener Du saa,

han er svag, maa Du virkelig have den Godhed at fortælle mig, hvem Du kalder stærk."

„Men hans Grundsætninger . . ."

„Staae ganske vist ikke i Samklang med Troesartiklerne; men Baronen giver sig heller ikke ud for at være Theolog, og jeg er ikke kommen for at antage hans Tro. Saalænge som han er orthodox i Chirurgien, beklager jeg mig ikke over ham. Jeg har min egen Overbeviisning, og naar den undertiden vakler, saa er det til min Sjælesørger og ikke til Baronen, at jeg henvender mig. Jeg maa tilstaae, at man nu og da trænger til en Dosis Jern for at holde sig opret i denne forføreriske Hovedstad."

Linnies Bemærkninger vare kloge, seet fra et verdsligt Standpunkt, og førend jeg forlod ham, indsaae jeg, at jeg vel kunde benytte Professorens Veiledning i hans Fag, men ikke udsætte mig for at komme til at lytte til hans afskyelige Grundsætninger ved at besøge ham som Ven. Som Følge heraf stod jeg den følgende Morgen to Minuter før Kl. sex udenfor Hospitalet. En Mængde Studenter vare alt samlede, og paa Slaget sex kom Baronen. Han bukkede for sine Elever og beærede mig med særlig Opmærksomhed.

»Eh bien, jeune Chrétien!« sagde han, idet han gav mig Haanden, „har De saa bedet for min Omvendelse? Det er ikke smukt af Dem, hvis De har undladt det. De husker jo, at jeg igaar gjorde Dem til min Sjælesørger."

Studenterne brast naturligviis i Latter, thi man maa vide, at de medicinske Studenter ere de største Øientjenere ligeoverfor deres Professorer, som man blot kan tænke sig.

Disse Ord bleve udtalte i Forhallen, og med Professoren i Spidsen befandt vi os snart i en rummelig, venlig og med mange Senge forsynet Sygesal.

Han satte sig ved Foden af den første Seng, og Studenterne flokkede sig saaledes omkring ham, at det var aabenbart, hvormegen Umage de gjorde sig for ikke at gaae glip af et eneste Ord, der undslap hans Læber. Jeg glemmer aldrig denne Morgenstunds Underviisning. Professorens Dømmekraft, Skarpsindighed og Koldblodighed vakte min varmeste Beundring. Jeg tænkte ikke mere paa vor Uenighed ved Synet af den mageløse Dygtighed, han udfoldede. Hans Hjerte, hans Tanke og hans Sjæl vare viede til Opfyldelsen af hans Kalds Pligter, og hans Held svarede til den Pris, han havde erlagt for at erhverve de glimrende Kundskaber, hvoraf han var i Besiddelse. Men førend jeg havde opholdt mig en Time i Sygesalen, indsaae jeg, at Baronen lagde de mest modstridende Egenskaber for Dagen. Det var klart, at han havde hævet sig alene ved Geniets Magt, og at han i høi Grad manglede den Humanitet, som tidlig Dannelse og en god Opdragelse alene give. Han var hidsig, opfarende og bydende, saasnart han henvendte sig til Andre, end til Patienterne. Han tog intet Hensyn til sine Ligemænds Følelser, og hans Tale lige overfor dem var snarere raa end human og dannet. Paa Veien gjennem Sygesalen kom han til en Mand, som havde et daarligt Been. Han tog Bandagen af og spurgte, hvad det var for en Klodrian, der havde lagt den saa keitet, uagtet han meget godt vidste, at Klodrianen var den ved Siden af ham staaende Underchirurg. En anden Læge ved Hospitalet havde foreskrevet en særlig Behandling i et eiendommeligt Sygdomstilfælde. Denne Mand, Baronens Collega, blev omtalt som et Barn, der først burde lære Saarlægekonstens ABC og som alt for tyve Aar siden vilde være bleven udleet, hvis han havde foreskrevet saadant forældet Stof. — I hvor høi en Grad maa den Mand have forandret sig, tænkte jeg gjentagne Gange, siden H*** sagde ham Farvel som en agtet Ven! Men i visse Henseender havde han dog slet ikke forandret sig. Jeg var Vidne til den samme Medfølelse for de stakkels Patienter, den samme Omsorg for at tilfredsstille deres mangfoldige Ønsker og Klager, den samme Tilbøielighed til at berolige og føie dem, som H*** saa stærkt havde fremhævet. Der var ikke Tale om at ile fra den ene Seng til den anden, intet Tegn paa Utaalmodighed, naar Patienterne gjorde ham de taabeligste Spørgsmaal, ingen Spot paa deres Bekostning, ikke et Ord, der kunde saare den mest Ømfindtlige. Røbede en eller anden stakkels Fyr Frygt for at optage formeget af Baronens Tid og blev stakaandet i sine Bestræbelser for at tale hurtigere, saa var det rørende at see den heldige Maade, hvorpaa han forstod at berolige ham. Havde disse stakkels Væsener, der alle hørte til Almuen, været rige og fornemme, havde de, uagtet de vare ham fremmede, været hans kjødelige Brødre, kunde han ikke have lagt større Deeltagelse for dem for Dagen eller bestræbt sig ivrigere for at hjelpe dem. Imod min Villie maatte jeg holde af Baronen paa Grund af hans Velvillie mod disse fattige Folk.

Det er ikke nødvendigt, at dvæle ved, hvad der foregik her; jeg kunde uddrage hele Sider af min Dagbog, som vilde fryde den lægevidenskabelige Læser, men som nødvendigviis maatte blive kjedsommelige for den Uindviede. Det er tilstrækkeligt at sige, at denne utrættelige Chirurg tilbragte mange Timer i disse Sygestuer, og at ethvert enkelt Tilfælde blev behandlet med den samme Omsorg, som om han skulde modtage det mest glimrende Honorar derfor. Da han havde besøgt alle Stuerne, stod jeg i Begreb med at forføie mig bort, overrasket og tilfredsstillet ved Alt, hvad jeg havde seet.

»Arrêtez donc«, sagde Baronen, der bemærkede mit Forsæt og lagde Haanden paa min Arm. „Er De træt?"

„Ingenlunde", svarede jeg.

„Saa kom med mig."

Fuld af Liv og Lune og som en Mand, hvis Dagværk først nu skulde rigtigt til at begynde, bukkede Baronen for Studenterne og gik hurtigt ned ad Trappen. Jeg fulgte bagefter, saaledes som han havde befalet, og det næste Øieblik befandt jeg mig i Baronens Cabriolet og kjørte i hans Selskab hurtigt gjennem Parises Gader.

„Har De Mod?" spurgte Baronen pludselig.

„Hvortil?" svarede jeg.

„Til at overvære en Operation."

„Jeg har overværet mange, Herr Baron", sagde jeg, „og nogle af dem have været meget betænkelige; men jeg maa tilstaae, at jeg har været mindre blødhjertet og svag, da jeg saae dem, end i Dag, da jeg var Vidne til Deres Godhed mod de arme Skabninger paa Hospitalet.

„Ja, arme Skabninger i Sandhed!" gjentog Baronen i en blidere Tone, end han hidtil havde benyttet. „De Fattige trænge til Venlighed, Herr Walpole, det er Alt, hvad vi kunne gjøre for dem Gud hjelpe dem, den vises dem kun sjeldent. Fattigdom er en forfærdelig Ulykke!"

To Ting forbausede mig især i denne korte Udtalelse; den ene var, at en uforfærdet Operateurs Øine fyldtes med Taarer, idet han hentydede til en saa hverdagsagtig Gjenstand, den anden, at en afgjort Atheist var inconseqvent nok til at paakalde den Guddom, hvis Tilværelse han benegtede.

Vi kjørte videre og kom snart til en af Frankrigs mest formuende og indflydelsesrige Adelsmænds Paladser. Cabrioletten holdt, og i samme Øieblik fløi Paladsets Porte op. En Lakai stod og ventede paa Baronen, for med den dybeste Ærbødighed at føre ham op ad den pragtfulde, med Marmorfliser belagte Trappe. Omsider traadte vi ind i et rigt meubleret Værelse, hvor vi traf tre Herrer i en ivrig Samtale. De taug, ligesom vi traadte ind og kom alle meget forekommende hen for at hilse paa Baronen. Denne gjengjeldte deres Hilsen med en tilbageholdende og stolt Høflighed, der i mine Øine var meget upassende.

„Vi meente, Herr Baron . . .", begyndte den Ene.

„Hvordan har Patienten det?" spurgte Baronen, idet han afbrød ham.

Den anden Læge rystede betænkelig paa Hovedet, og ligesom instinctmæssig aabnede Baronen en Kasse med chirurgiske Instrumenter, som han havde taget op med sig fra Cabrioletten.

„Betændelsen er altsaa ikke blevet mindre?"

„Nei."

„Og alle Symptomerne ere uforandrede?"

„Ja."

„Lad os saa gaae ind til ham."

De fulgtes ad ind i et andet Værelse. Da Døren aabnedes, hørte jeg et dybt og smerteligt Suk. Efter nogle Øieblikks Forløb kom de to Chirurger igjen ind til os, og Baronen erklærede kort og godt, at der ikke var Andet at gjøre, end at operere, og det øieblikkeligt, hvis Patientens Liv skulde frelses. De tre Læger bukkede samtykkende, og Baronen begyndte at ordne sine Instrumenter.

Det er Mode, at omtale Konsten satirisk, ja undertiden endog forhaanende; at beskylde den for at ville putte Folk Blaar i Øinene og for mildest talt kun at være Charlatanisme. Saaledes tale fornemmelig de Folk, som hverken unde Doctoren Rist eller Ro og som ikke ere tilfredse, uden at de see ham som den hyppigste Gjest i deres Bolig. Men Ingen vilde vove at sige et eneste ringeagtende Ord mod Lægens hellige Kald, naar han, saaledes som jeg, havde seet den Operation, som Baronen den Dag foretog. I Mands Minde er den kun bleven udført heldigt tre Gange, to Gange af ham, der først forsøgte den her. Det var ophøiet, at lægge Mærke til hans rolige, kloge Træk — at see den med Kniven, der skar paa Liv og Død, bevæbnede Haand fast og urokkelig ligesom Tanken, der bestemte, og Øiet, der fulgte dens ufeilbarlige Gang. Nu kunde jeg forstaae den Ærefrygt, der vistes denne uforlignelige Mester af Alle, som kjendte hans Evner. I Løbet af fem Minuter og i Paasyn af Mænd, hvis aandeløse Beundring bragte dem til at glemme den stakkels Patients Lidelser, var Operationen udført og det i Fare svævende Liv sikkret. Baronen forlod den besvimede Patient, gik et Øieblik ind i et andet Værelse og skrev en Recept. Han kom atter ind, følte hans Puls og sagde til den Læge, med hvem han først havde talt: „Skulde der hænde Noget, maa De lade mig det vide."

„Ganske sikkert; vil han komme sig?"

„Det er hævet over enhver Tvivl. God Morgen."

„God Morgen, Herr Baron," sagde den anden ydmyg. „Hans Excellence udholdt det fortræffeligt."

„Ja, ret godt af en Excellence at være. Hos Fattigfolk lægger man ikke Mærke til sligt. Kom Herr Walpole."

Derpaa vendte Baronen ham Ryggen med en saa aabenbar Foragt, at han i mine Øine mistede Halvdelen af den Ære, han nys havde indlagt sig.

Vi sad nogen Tid tause i Cabrioletten. Jeg ønskede saa inderligt at udtale min Beundring for Baronen, men jeg vovede det ikke af Frygt for at blive fornærmet. Omsider blev det mig dog umuligt at tie, og jeg udbrød: „Undskyld, Herr Baron, at jeg siger det, men noget Mærkværdigere har jeg aldrig seet."

„Da har jeg seet noget Mærkværdigere", sagde Chirurgen med rynket Pande, medens et haanligt Smil atter spillede paa hans Læber. Jeg har seet en Adelsmand, der væltede sig i Guld, der blev lovprist af sine Øientjenere, der var berømt for sin christelige Barmhjertighed, afslaae en fattig Drengs Bønner, da Drengen kun bad ham om et Par Skilling for at opretholde ham i en barsk og kold Vinter. Afslaget kunde have forvoldt Drengens Død, men han fik Afslag. Det var, som De siger noget Mærkværdigt, men Drengen har hevnet sig idag."

Baronen kjørte hjem. Paa hans Opfordring gik jeg op med ham. Han laante mig nogle Bøger, som han anbefalede mig at læse, og da jeg gik, sagde han venligt: „Bryd Dem ikke om, at jeg undertiden er lidt kort for Hovedet, Herr Walpole; jeg har gjennemgaaet en streng Skole. Det vil være mig kjært at see Dem ofte. Mit Sind er nu temmelig bevæget. Faderen til den Mand, hvis Liv jeg er overbeviist om at have frelst idag, jog mig for mange Aar siden bort fra sin Dør, da jeg bad ham — nedlod mig til at bede ham om en Almisse, som hans ringeste Tjener ikke vilde have savnet, og som jeg behøvede for bogstavelig talt at undgaae at sulte ihjel. Jeg har aldrig glemt eller tilgivet ham denne Handling — men jeg har hevnet mig. Den fornemme Mands Søn skylder, naar Alt kommer til Alt, dog Tiggerdrengen sit Liv. En herlig Hevn, n'est-ce-pas?"

Jeg var meget tilbøielig til at antage, at Baronen led af et partielt Vanvid; men jeg var klog nok til kun at besvare hans Spørgsmaal med et Nik, idet jeg overlod ham at fortolke det, saaledes som han i sin Galskab fandt for godt.

Han trykkede hjerteligt min Haand, opfordrede mig atter til at besøge ham, naar jeg ønskede, og til at møde flittigt paa Hospitalet, hvor, som Baronen bemærkede, „al den Kundskab var samlet, som en Læge paa sin senere Løbebane behøvede". Derpaa bukkede jeg og forlod ham.

(Fortsættes.)

Blandinger.

— Naar Vinteren staaer for Døren, stilles der større Fordringer til de Selskaber, som have gjort Veldædigheden til deres Opgave, end i den milde Aarstid. Det er derfor nødvendigt for dem at forsyne sig med et Forraad; det er dette, som **Børnepleieforeningen** har til Hensigt at opnaae med den Bazar over indkomne Gaver, som afholdes Onsdagen d. 19de Novbr. i Selskabet Kjædens Locale.

— Warschaus Universitet, der har været lukket i tredive Aar, er nylig atter blevet aabnet.

Literatur.

— „Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard. Fortælling af **Nicolai**, 18 Aar gammel" — er en fortræffelig, fordringsløs Bog, simpel og ligefrem; uden Knude og Forviklinger er Forfatterens hele Formaal lagt i Studeringen af de Charakterer, han fører frem for os, og disse har han behandlet med megen Sikkerhed. Der er en gammel Præst, hvis Tegning er noget af det mest Charakteristiske, man kan tænke sig, og dog saa inderlig sand; der er et Par nydelige Præstedøttre og tre Studenter, hvoraf den ene er Forfatteren, Nicolai. Vi skulle tage meget feil, om ikke en kvindelig Haand havde havt en stærk Indvirkning paa Nicolais Opdragelse — men det kan jo kun gjøre ham elskværdigere. (Reitzels Forlag).

— Slotspræst **J. Galskjøtt** har udgivet „Bernhard Severin Ingemanns Levnetsbog, skreven af ham selv". Det tykke Octavbind omfatter Tiden fra Ingemanns Fødsel til hans Confirmation, og indeholder Meget, som for Digterens Nærmeste kan være af særdeles Interesse, saavist som det altid har Interesse, at høre en saadan Mand vidtløftigen dvæle ved sin Barndoms Begivenheder. For den store Læsekreds egner den sig ikke rigtigt, og en sundt følende Kritik hos Udgiveren vilde vel have holdt den indenfor de Grændser, hvor den havde været ikke blot berettiget, men interessant. (Reitzels Forlag).

— De Besøgende af Konstmuseet have faaet en grundig Veiledning til Opfattelsen af en af de her opbevarede større Afstøbninger i **Philip Weilbachs** Afhandling: „De berømte Broncedøre for Hovedindgangen til Baptisteriet i Florenz, udførte af Lorenzo Ghiberti i det femtende Aarhundrede. Efter Originalerne beskrevne og forklarede". (Gads Forlag).

— „Svedenborgs Ungdom. Dramatiseret Skildring af **M. Goldschmidt.**" I dette lille Arbeide har Goldschmidt paa en interessant Maade bearbeidet den eneste Kjærlighedshistorie, man kjender i den store svenske Mystikers Liv. Skildringen, der dog langtfra udelukkende støtter sig til Svedenborg, er udført med Smag og giver en interessant Opfattelse af Heltens Tænkemaade. (Høsts Forlag).

— Under den beskedne Titel: „En Omvei. Fortælling af Leonard“, er paa C. C. Lose & Delbancos Forlag udkommet et virkelig smukt Arbeide. Forfatteren har kastet et dybt Blik i det menneskelige Hjerte, og hans Skildringer ere derfor sande og træffende; den Plads, som i andre „Fortællinger“ indtages af Handling, er her overladt Følelserne, men ikke til Skade for Gangen i det Hele, selv om nogle Læsere ville finde Mangelen paa Handling altfor stor. Det er en Bog, med hvis Personer og Tanker man kan sympathisere, saavist som enhver Læser vil gjenfinde Træk af sit Eget deri, thi Forf. har ikke taget sine Charakterer og Situationer fra det enkelte, individuelle Jeg, men af det Almene, det som i Følelsen er fælles for de Fleste. Naturligviis har Bogen baade Pletter og svage Sider, men charakteristisk er det, at disse snarest træffe de Punkter, hvor Forf. gaaer udenfor det, der rører sig hos det rene, ungdommeligt bevægede Hjerte.

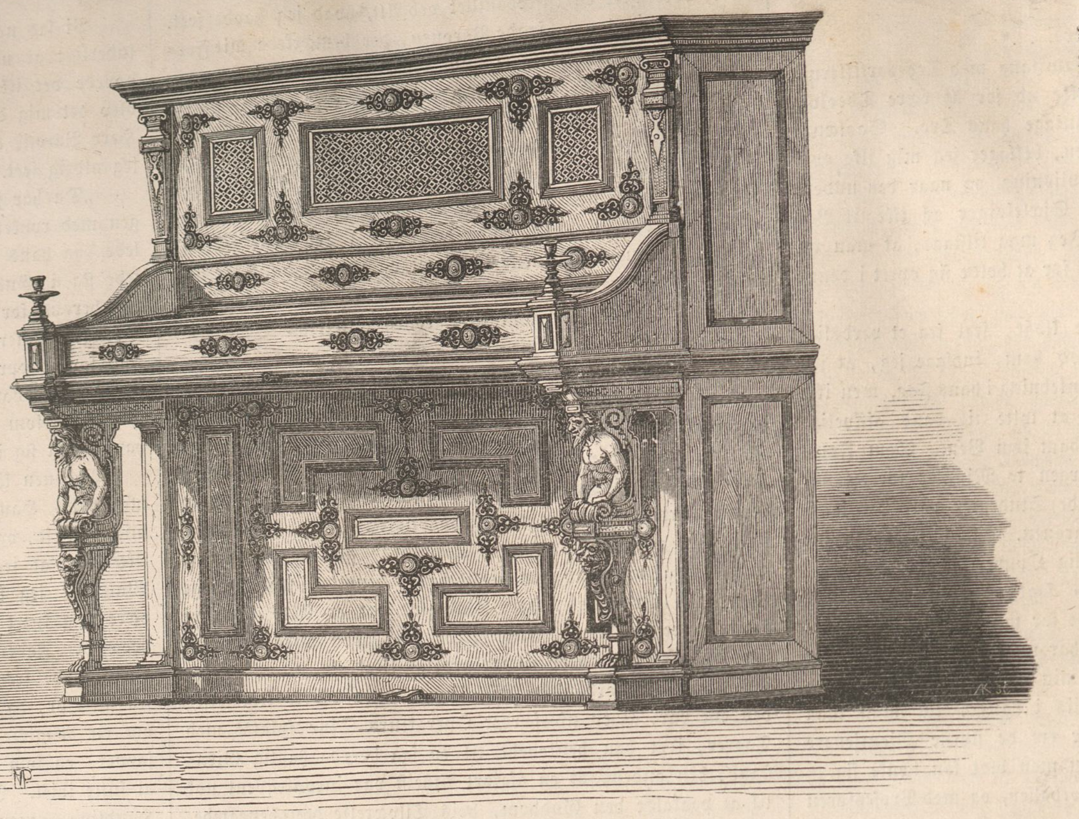

Pianino af Ludvig Wulff & Co.'s Fabrik i Kjøbenhavn.

— Medens de bestaaende juridiske Tidsskrifter levere et overmaade stort Antal af Domme, har den egentlige juridiske Videnskabelighed i henved 20 Aar savnet et stadigt Organ. Der synes derfor med Rette at kunne tales om, at „et føleligt Savn vil blive afhjulpet“ derved, at der paa Gads Forlag vil udkomme et juridisk Fjerdingaarsskrift, som under Navn af „Tidsskrift for Retsvæsen“ vil blive udgivet af Overauditeur C. Nyholm og Høiesteretssecretair P. Schjørring. Dette Tidsskrift vil tillige beskæftige sig med den slesvigske Ret, og der vil derfor sandsynligviis om nogen Tid indtræde en slesvigsk Jurist som Medudgiver. Første Hefte er allerede under Pressen og vil udkomme om 8—14 Dage.

— Under Titelen „Almeenfattelige Naturskildringer“ udgiver Dr. Chr. Lütken et nyt Oplag af de Afhandlinger af danske Forfattere, der tidligere have været at læse i de fem første Bind af Tidsskrift for populaire Fremstillinger af Naturvidenskaben, hvilke allerede i længere Tid have været udsolgte. Samlingen vil udgjøre to Bind, hvert paa 30 Ark, og udkomme i Hefter; første Hefte har forladt Pressen paa Gyldendalske Boghandlings Forlag.

— Det 11te Bind af Heibergs „Poetiske Skrifter“ indeholder Oversættelser og Bearbeidelser, samt Forsøg i fremmede Sprog.

Musik.

— Gades yndede Composition „Die heilige Nacht“ for Alt-Solo, Chor og Orchester er udkommen i en smuk Udgave i Leipzig; Claveerudtoget er fortræffelig besørget af Carl Reinecke.

— Berliner „Reform“ meddeler, at Ex-Minister van der Heydt anvender sin Fritid i den hellige Cæcilias Tjeneste, som Virtuos paa Orgel.

Konst.

— Fra Photograph P. Most's Atelier er atter udgaaet et Par Billeder, der gjøre Krav paa Opmærksomhed, nemlig den yndede lille Harpespiller Franz Poenitz' Portraitfigur, der sees i Forbindelse med hans Instrument; saavel det større som mindre Photographi udmærke sig ved Skarphed og Smagfuldhed i Udførelsen.

— Det andet Hefte af W. Marstrands Haandtegninger, lithographerede af Th. Bergh, overgaaer det første i humoristiske Sujetter; især er Scenen af „Don Ranudo“ en fortræffelig Composition.

Et Pianino af Wulff & Co.'s Fabrik.

Foruden det Formaal, at fremme en Samvirken mellem Konstner og Haandværker, har det Lotteri, der har gjort indenlandske Konst- og Konstflidsarbeiders Fordeling til sin Opgave, ogsaa til Hensigt at frembringe Former, der minde om det afbrændte Frederiksborg og dets gyldne Periode. Hvorvidt det har Værd for Nutiden, i denne Henseende at efterligne en svunden Tid, er et omtvistet Spørgsmaal, navnlig med Hensyn til Bohavet, der ikke har den nu tilvante Comfort.

En saadan Rammeiklædning har ogsaa det til foregaaende Trækning bortloddede elegante Pianino iført sig, der er udgaaet fra Ludvig Wulff & Co.'s Fabrik. Instrumentets Kasse er af Nøddetræ, med Forziringer af Ibenholt og Cedertræ, og nogle Rosetter af Elfenbeen, det Hele efter en Tegning af Professor Heinr. Hansen. Den lette Spillemaade og smukke Tone, der er Særkjendet for de i denne Fabrik forarbeidede Pianoforter, er et Fortrin, som ogsaa udmærker det her omtalte Instrument.

Charade.

De Første Guldværdien strax betegne;
Det Sidste skal for Ord og Tanker hegne;
Det Hele tør til Planterne sig regne.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 163:

Mortensaften.

Opløst af: Buldrian, Jens Piner i Møllen, Franciska og Raabukken, Fætter Georg, L. P. E., Louise B., 3 Grisemedlemmer, en ældre Fyr i Stege, Jean de Pyt, Ki, J. B. i Danebrogsgade, en 2den Tenorstemme i Nyborg, S. S.'s Elsker, Hannemos, Rulle-Ole i Stege, J. J. og H. J. i Helsingør, Søndagsselskabet, Corfitzen.
Opløst paa Vers af Brudgomshattens Broder.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 7de til 13de Novbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
7de . .	4,6	6,3	4,0	80	28" 4,46	
8de . .	5,0	5,6	4,0	95	28" 3,38	
9de . .	6,6	7,6	5,5	90	27" 10,46	
10de . .	8,1	8,6	7,2	95	27" 7,82	1,75
11te . .	7,9	8,9	6,9	95	27" 9,16	0,35
12te . .	8,0	8,0	7,0	97	27" 11,77	3,88
13de . .	8,2	9,1	7,1	95	28" 2,18	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	13 Novbr.	3 pCt.	Consols . . .	92.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 70.
Wien	12 —	5 „	Metalliques	71. 25.
Berlin	„ —	3½	Staats-Sch.	90¾.
Kjøbenhavn	14 —	4 „	Kgl. Obligat.	97¼.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé expederes til 5 Mk. pr. 100, 3 Mk. pr. 50, 2 Mk. pr. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgade 49, er udkommen

Svedenborgs Ungdom.

Dramatiseret Skildring af M. Goldschmidt. 1 Rd.

Skizzer af Hverdagslivet,

af I., Forf. til »en ung Piges Historie«. Heft. 1 Rd. 40 Sk., indb. 1 Rd. 88 Sk., med Guldsnit 2 Rd. 8 Sk.

Digte af Hedevig.

64 Sk.

Barnebruden.

Fortælling af Alf. 48 Sk.

Jødiske Fortællinger,

Noveller og Folkesagn, samlede af A. D. Cohen. 2 Rd. 48 Sk.

Hønsefamiliens Glæder

og Sorger eller Hanefatters Bedrifter. Af A. B. Thorson. Heft. 28 Sk., indb. 56 Sk.

Patent-Cigartændere.

36 Sk. pr. Stk.

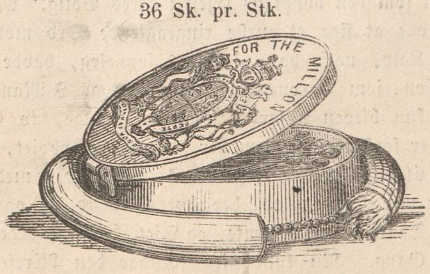

Den udmærket smukke og practiske Patent-Cigartænder, som i længere Tid har været udsolgt og ikke til at erholde paa Grund af en betydelig Afsætning i Udlandet, er atter arriveret i Hoved-Depotet for Danmark, Norge og Sverig i Brogaden Nr. 7 hos C. Myhre.
Handlende erholde betydelig Rabat.

Paa vort Forlag er udkommen:

En Omvei.

Fortælling af Leonard. 1 Rd. 48 Sk.

Smaa biographiske Optegnelser om Professor

Jules Delépierre

og hans Børn Juliette og Julia. Af J. B. Dillies. 24 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa mit Forlag er udkommen:

Tonens Veie,

et Digt af Carl Andersen, Forf. til »Strid og Fred«, »Ingolfs og Hjørleifs Saga«.
Priis 1 Rd., eleg. indb. 1 Rd. 64 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa J. W. Cappelens Forlag er udkommen i Christiania:

See Tiden an.

Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.; indb. 2 Rd. 16 Sk.
Faaes i alle Boglader.

A. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 165.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 23. November 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Nils Ericson, af Fr. B. — Jomfrutaarnet ved Nyborg. — Indvielsen af Jernbanen fra Stockholm til Gøteborg, af O. O. — Ugens Politik. — Tro og Videnskab (fortsat). — Literatur.

Nils Ericson.

For henved en Menneskealder siden saae Sverig et af sine Storværker fuldført, vi mene Götakanalen. Over halvtresindstyve danske Mile lang, gaaer den fra Söderköping til Göteborg, midt igjennem Sverigs Hjerte, og forbinder ikke alene Østersøen med Kattegat, men sætter nogle af Sverigs frugtbareste og smukkeste Landskaber i umiddelbar Forbindelse med begge de nævnte Have. Fra Söderköping seiler man saa langs Kysten til Södertelje, hvorfra atter en dristig Kanal fører til Mälaren, til Stockholm. — Gamle Biskop Brask i Linköping havde allerede 1516 udarbeidet en Plan til at forbinde Vettern med Østersøen; Gustaf Vasa havde endog undfanget en Plan til at forbinde Kattegat med Østersøen, og alle hans Efterfølgere paa Thronen gik med den samme Tanke; men derved blev det ogsaa. Karl IX byggede jo vel Karlsgrafven fra Venern til Götaelv, og i Karl XII's Tid sprængte Polhem sin Sluse ved den berømte Trollhätta; men Slusen blev atter ødelagt ved nedrig Ondskab, og i den følgende Tid maatte man lade Arbeidet ligge. I Gustaf IV's Barndom var der et Selskab, som byggede den gamle Trollhättakanal, der i en stiv Fjerdingveis Længde fører Østen om Hovedvandfaldene; men den Lykkelige, som knyttede sit Navn til hele Götakanalen, fordi den ret egentlig er hans Værk, var Balthasar Bogislavs v. Platen. Han udarbeidede 1806 et Forslag, for hvilket han utrættelig vedblev at arbeide til sin Død (1829), og hans Jernvillie overvandt alle de Hindringer, som Menneskene og Naturen kappedes om at reise mod Planens Gjennemførelse. Vel oplevede han ikke at see sit Værk fuldendt; der fattedes endnu et Par Miil, da han gik bort; men Fuldendelsen kunde han dog inden sin Død imødesee med fuldstændig Sikkerhed, og 23de Octbr. 1832 blev den fuldførte Kanal indviet og aabnet — en af de største og mærkeligste Kanaler i Europa, naar man seer hen baade til dens Længde, dens Brede og dens Dybde, — maaskee den allermærkeligste, naar man seer hen til de Hindringer, der maatte overvindes. Alene paa den egentlige Götakanal (imellem Østersøen og Venern) ere 35,000 Kubikfavne sprængte gjennem Bjergenes Granit, og selv i de Søer, igjennem hvilke Kanalen er ført, maatte man mangt et Sted sprænge Bjerge paa Søbunden for at gjøre Farvandet tilstrækkeligt dybt og bredt. Imellem Stockholm og Göteborg findes der ikke færre end 75 Sluser.

Nu er atter et Storværk af svensk Kraft, fuldført, og det er med Manden, som fuldførte det, vi idag skulle beskæftige os et Øieblik.

I Begyndelsen af dette Hundredaar levede Olof Ericsson i Vermland, hvor han var Deeleier i en Jerngrube. Han skal have nedstammet fra en vallonsk Slægt, som i Karl X's Tid blev indkaldt for at fremhjelpe det svenske Bjergbrug. 1811 solgte han sin Deel i Gruben, da han var bleven Forstander for Bjergsprængningsarbeiderne ved Götakanal. Han var gift med Sofia Yngström, som længst havde skjenket ham to Sønner, hvilke han begge tog med sig. Den yngre af disse, Johan (John) Ericsson, den berømte Opfinder af Varmluftsmaskinen og „Monitors" Bygmester, er allerede omtalt i dette Blads Nr. 135 for Søndagen d. 27de April d. A.; den ældre var **Nils Ericsson**, hvem man har kaldt »vår jernvägshistories Axel Oxenstjerna«. Nils fødtes i Långbanshyttan, Gåsborns Sogn (Annexet til Filipsstad), i Karlstads Stift, Vermlands Østersyssel, den 31te Januar 1802. Det var i en snever »stuga«, han saae Dagens Lys, og det var under trange Kaar, han henlevede sin Barndom. Men 1811 fulgte han som sagt sin Fader til Götakanal, hvor Platen allerede 1816 antog ham som Elev ved Sprængningsarbeiderne, ligesom noget senere hans et Aar yngre Broder. 1823 blev han saa Underlieutenant ved Ingenieurcorpset, 1828 Lieutenant i Hæren og 1830 Capitain i Flaadens mechaniske Corps. Ved dette blev han 1832 Major, 1842 Oberstlieutenant og 1850 Oberst. Forinden havde han 1833 ægtet Grevinde Vendela Vilhelmina v. Schwerin, med hvem han har tre Sønner og en Datter, og med hvem han paa Nygård ved Venersborg lever et lykkeligt Familieliv.

Af de mange Arbeider, han har udført, kunne vi her ikkun nævne de færreste, og navnlig maae vi overspringe saa godt som Alt, hvad han har udført af almindelige Veie og Vandbygningsarbeider. Dog kunne vi hverken forbigaae Kaibygningen langs Stockholms »Skeppsbro«, hvilken han udførte baade paa kortere Tid og for færre Penge, end der var anslaaet, eller Stockholms Skibsdokker, eller den storladne Slusebygning ved Karl Johans Torv. Han havde her at kæmpe med de vidunderligste locale Hindringer, „hvilke den elegante Granitsluse med begge sine Porte og Vindebroer nu og altid dølger i Dybet." Det var 1851, at denne »magnifikke« Sluse fuldførtes, men hvem der ønsker at kjende den noget nærmere, maae vi henvise til de længst udgivne Tegninger og Beskrivninger eller — endnu hellere til selve det store og pragtfulde Værk.

Ericssons ældste store Arbeide er den nye Kanal ved Trollhättan, som gaaer Østen om den gamle. Han begyndte den 1838 og endte den 1844, da den blev aabnet. Den er vel henved en halv Miil lang og næsten hele Veien sprængt igjennem Bjerget; elleve Sluser, der ere 120 Fod lange, 24 Fod brede og 10 Fod dybe, bære Skibene paa sine stærke Arme opad Bjerget eller nedad Bjerget, hvad Vei de lyste. — Et endnu større Arbeide er dog Saimakanalen, der gaaer

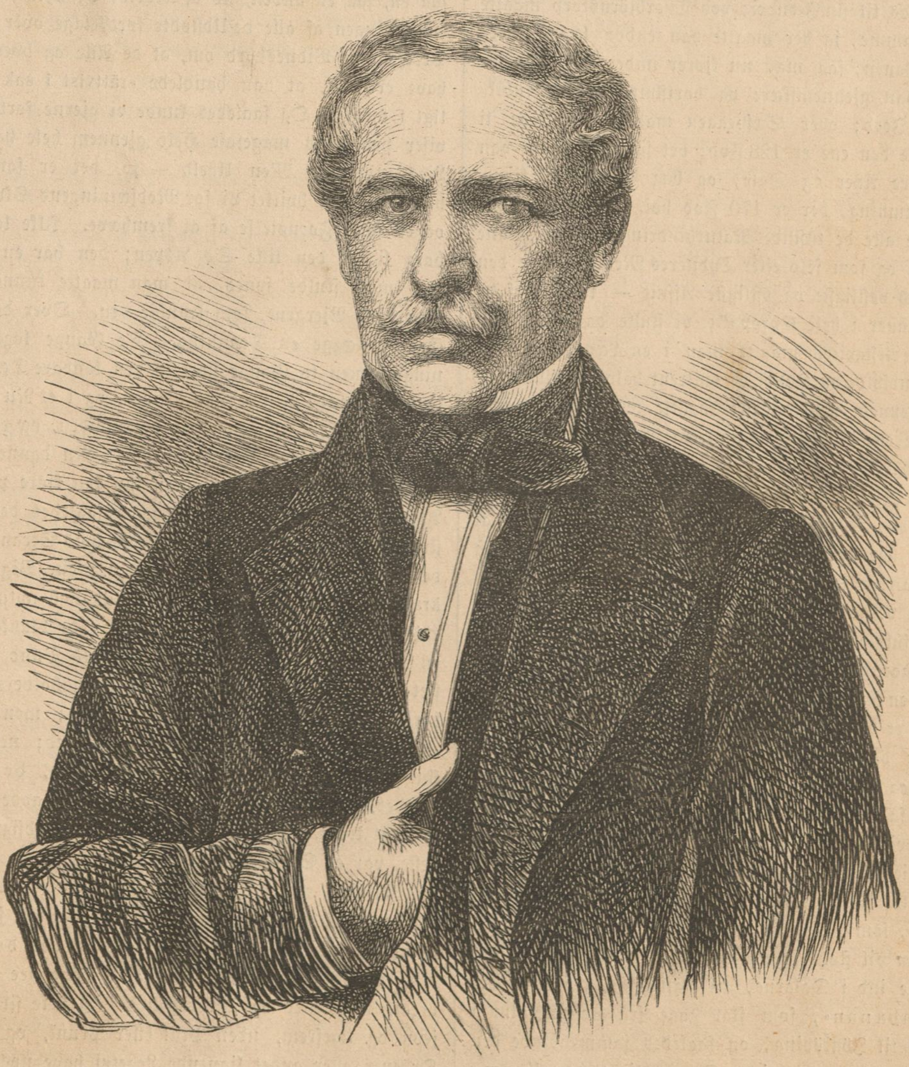

Oberst Friherre Nils Ericson, St. af Vasaordenen pp.

fra Saimensøen til Bottenvigen ved Viborg. Ericsson havde ikke stor Lyst til at overtage dette Arbeide og vægrede sig længe derved. Tilsidst gav han dog efter og udførte det, om vi mindes ret, i Aarene 1848—52. Dets Betydning for Finlands Handel og Samfærdsel er uhyre stor, men en anden Betydning fik dette Kæmpeværks Udførelse for Finland paa Grund af Bygmesterens Eiendommelighed. Saalænge Arbeidet stod paa, anlagde han nemlig techniske Skoler langs Kanalveien og gav fri Adgang til disse baade for Arbeidere og Ikke-Arbeidere. Derved opdrog han en Stamme af Ingenieurer, Technikere, Haandværkere, for hvilken Finland ikke noksom vil kunne takke ham. Det savnede den hidtil aldeles og har den nu i større Mængde og af større Dygtighed, end maaskee de fleste Lande. Han fik Kanalarbeidet stærkt betalt, og da det var færdigt, endnu desuden en betydelig Pengesum som Æresgave; end yderligere gjordes der ham store og fristende Tilbud, naar han vilde forblive i russisk Tjeneste; men han lod sig ikke friste, og efter fuldført Gjerning drog han tilbage til Hjemmet.

Og i Hjemmet ventede der ham en mægtig, en betydningsfuld Gjerning. Den 20de April 1855 sattes den første Spade i Jorden til en svensk Statsjernbane, den saakaldte »Vestra Stambanan« Den skulde gaae fra Stockholm til Göteborg i en Strækning af tresindstyve danske Miil, og Rigsdagen havde 1854 bevilliget Pengemidlerne dertil. I Decbr. 1856 aabnedes Strækningen imellem Göteborg og Jonsered; næste Aar kom man til Vårgårda, henved ni Miil fra Göteborg; i October 1858 aabnedes Banen indtil Falköping, eller femten Miil fra Göteborg; og 1ste Septbr. 1859, eller et Aar tidligere end man havde beregnet, aabnedes den indtil Töreboda, hvor den skærer Götakanal, eller fulde fireogtyve Miil fra Göteborg. Og samtidig havde man siden Høsten 1857 arbeidet paa Banens østre Ende, fra Stockholm af. Veien imellem Stockholm og Södertelje, omtrent fem danske Miil, aabnedes 1ste Decbr. 1860, en ny Strækning aabnedes 1ste Juni 1861, men to nye Strækninger, den ene indtil Sparreholm, den anden imellem Töreboda og Örebro, aabnedes 1ste August 1862. Der fattedes da endnu kun Stykket mellem Sparreholm og Örebro, men ogsaa dette blev fuldført, og 4de Novbr. 1862, Unionsdagen, erklærede Kong Karl XV: »Nu är den Vestra Stambanan öppnat!« Den var aabnet og befaret i hele sin Længde, over Aar og Dag inden man havde beregnet. — Og hvilken Bane er det, man har fuldført og aabnet! Her paa Slettelandet gjøre vi os vanskelig noget Begreb om den Vei, den gaaer, om de Hindringer og Vanskeligheder, man har havt at overvinde. Den gaaer over Bjerge og Dale, hvis Høide og Dybde mangen Gang vilde have afskrækket et mindre kraftigt og ihærdigt Mod end Ericsons fra enhver Tanke om at fortsætte paa det Hold; men baade Bjerge og Søer, baade Dale og Vige, baade bundløse Moser og stride Strømme overvandt hans dristige Snille i Pagt med hans Jernvillie. Ved Foglavik maatte han flytte en ilende Strøm og give den et nyt Leie og Løb for at faae Plads til sin Jernvei; ved Thorbjörnstorp maatte han gjøre det samme, ja her maatte han endog lægge Bækken ovenover Banen, saa man nu kjører under den; Krøsekullen maatte han gjennemskære og bortflytte 13,000 Kubikfavne af dens Jord; over Sæfveaaen maatte han slaae ti Broer, af hvilke den ene er 128 Fod; det samme maatte han gjøre over andre Aaer og Dale, og bag Stenstorp kjører man ad en Dæmning, der er 170 Fod høi. Dog, vi kunne umulig opregne alle de tusinde Naturhindringer, denne Bane har overvundet, og som selv efter Tydskeres Mening gjøre den — navnlig dens vestligste og østligste Afsnit — til „en af de smukkeste Jernbaner i hele Europa"; vi skulle da endnu kun tilføie, at ved Årstaviken maatte man i en Længde af omtrent 700 Fod udsylde en Dybde af omtrent halvfjerdesindstyve Fod; — at igjennem Nybodabacke maatte man i den haarde Granit sprænge en Tunnel paa omtrent 930 Fod, som man efter et Aars Arbeide aabnede den 7de Septbr. 1859; — at ved Brænninge Kirke maatte man sprænge en lignende Tunnel paa 436 Fod, — utallige andre Sprængningsarbeider at forbigaae. Vi sige derfor: Ære være det svenske Mod og den svenske Kraft!

Med „den vestre Stambane" er Ericsons Gjerning imidlertid langtfra fuldført. Paa »Södra Stambanan«, som fra Malmø skal gaae over Lund, Vexiø og Jönköping til Falköping, hvor den støder sammen med »Vestra Stambanan«, er der vel udført et Par gode Stykker (i alt omtrent tyve Miil), men man har dog endnu henved tretten danske Miil tilbage. — Ogsaa dette Stykke vil dog sikkert blive fuldført i nogle faa Aar, thi da Stænderne forleden vendte hjem fra Indvielsestoget til Göteborg, skyndte Rigsdagsmændene sig øieblikkelig med Forskudsanslag til denne Stambanes uafbrudte Fortsættelse. Men saa er der »Norra Stambanan«, som skal gaae fra Stockholm over Upsala til Gefle, hvor den vil støde sammen med en privat Bane, der gaaer fra Gefle ind i Dalarne, til Falun. Og saa er der »Östra Stambanan«, som skal gaae fra Katrineholm i Södermanland til Jönköping, og saaledes sammenbinde den vestre Stambane med den sydlige. Og endelig er der »Vermländska Banan«, som skal gaae fra Finnerødja Station (i Nerike) paa den vestre Stambane igjennem Vermland indtil Norges Grændser, for der at støde sammen med det norske Banenet. Udgifterne til alle de sidstnævnte Baner have Stænderne jo vel endnu ikke vedtaget, men de tilhøre alle det oprindelige storladne Forslag, med hvilket Kong Oscar paa den saakaldte »Jernvägsriksdagen« (1856) forfærdede Rigens Stænder; og Udgifterne ville sikkerlig blive vedtagne, alle uden Undtagelse, da det til Enhvers Overraskelse fremgaaer af de allerede færdige Banestrækninger, at de ikke alene bære sig, — Noget, som Ingen vovede at paastaae, knap at haabe, da Kongen fremlagde sine kjekke Planer, men at de fremkalde Omsætning, Handelsrøre, Udvikling, Opdyrkning og Brugsanlæg, hvor de komme frem.

Ericson har ganske vist endnu mange flere Planer, men kun en eneste skulle vi endnu omtale. Midt igjennem Stockholm skulde en Bane lægges, som skulde sammenbinde den nordre Stambane med den vestre og altsaa med alle de øvrige. Gjennem Bjerge, over Gader og over Mälarens Strømme skulde den gaae fra Syd i Nord; Klarasøen skulde udtørres, og paa Norrmalm skulde der anlægges et stort Axeltorv, hvortil Stockholm endnu høilig trænger trods alle sine mange Torve, iblandt Andet fordi Pladsen i selve „Staden" baade er for indkneben og for kostbar; og til Södermalm vil Landfærdselen nu engang ikke gaae, da den venter sig et bedre Marked »på norr.« Den lagte Plan er imidlertid uhyre, og dens Løsning vil sagtens lade vente en skjønne Tid paa sig, saa vi ville ikke allerede nu lade os skrække af en Plan, der synes saa truende for Stockholms Skjønhed, saa truende for den frie Samfærdsel mellem Mälaren og Østersøen.

Siden 1855 er Ericson Chef for alle Statens Jernveisbygninger, og han hersker her med en Enevælde, som Overgeneralen paa en Slagdag; han har Ingen over sig, Ingen ved Siden af sig; hans Jernvillie leder og styrer Alt, og uden Control indsætter og afsætter han, hvem han vil, fra den ringeste Banebetjent til den fornemste Ingenieurofficeer. Men i Et og Alt har han havt Lykken med sig, saa hans Held er saagodtsom blevet til et Ordsprog i Sverig. At han har tabt paa et og andet Arbeide, regne vi naturligviis ikke, skjøndt man paastaaer, at han af sin egen Lomme skal paa sine Jernveisarbeider have sat omtrent en halv Tønde Guld til, som han ikke gad føre Staten til Udgift; havde han selv ændset saadanne Uheld, var han rimeligviis kommet med sin Regning. Som et enkelt Vidnesbyrd om Styrken af hans Lykkestjerne anfører „Gøteborgsposten", at nu har han været Hovedmanden ved 21 (siger og skriver: eenogtyve) Fester, men han har havt smilende Veir ved dem alle, ved dem, der holdtes i October, November og December, saagodtsom ved dem, der holdtes ved Midsommerstid; ikke en eneste Gang skal det være hændet ham, at den gnavne Himmel har givet Regn og forstyrret hans Fest. Ligesaa mærkværdigt og endnu smukkere er dette hans Held, at, skjøndt han hersker og har hersket over Ingenieurer i Hundredtal, hersket som en kraftig Charakteer — »herrskat med järnspira« — og tidt egenmægtig har kastet saa en, saa en anden, ud af Arbeide og Tjeneste, saa har dog endnu ingen af alle de Udstødte ført Klage over ham gjennem Pressen, et Vidnesbyrd om, at de Alle og hver Enkelt maae have erkjendt, at han handlede »rättvist i sak om ock häftigt i form«. Og saaledes kunde vi gjerne fortsætte med Beviser paa hans mageløse Held gjennem hele hans virksomme Livsvandring. Men Uheld — jo, det er sandt, eet Uheld har han havt, hvilket vi for Modsætningens Skyld skulle gjøre os en sand Fornøielse af at fremhæve. Ikke langt fra Gøteborg ligger den lille Sø Aspen; den har en lillebitte Vig, som man skulde synes, at man maatte kunne fylde ved et Spark til Bjergene, som krandse den. Over denne Vig vilde Ericson lægge en Dæmning. To Gange lagde han Dæmningen, men to Gange styrtede den kostbare Dæmning ned ad den skraanende Klippebund i Søen, og i et Nu var den sporløst forsvunden. Ericson var overvunden, og et langt Stykke maatte han lægge Jernveien om. Nu danner den omkring Aspen en Krumning, som man kun kan kjøre paa med en vis Adstadighed, og i al Fremtid faaer saaledes den Reisende tilstrækkelig Tid til at beskue den Sø, hvis Strande kappes med de skjønneste i Sverig, men hvis mindste Vig trodsede »den kraftigaste vilja, som någonsin stridt med naturen om herraväldet.« Ganske vist, en kjøn Mængde blanke Dalere fandt en altfor tidlig Grav paa Aspevigens Bund, og det skulde slet ikke undre os, om synske Statshuusholdere under Forbifærden saae Spøgelser ved høilys Dag; men dette regne vi ikke for Aspevigens største Mærkværdighed; nei, at den satte sin faste Villie igjennem imod Ericsons, derfor skal den mindes, og derfor skal den prises; ellers havde han aabenbart maattet troe, at enhver Natur, selv den trodsigste og den vildeste, var et Stykke Kagedeig i hans Haand.

Ericson er af Middelstørrelse, snarere under end over; han er rask og livlig, har et vakkert Ansigt, samt en Pande og et Par Øine, der strax forraade, at bag den Pande boer der dristige Tanker, og at disse Øine see baade vidt og bredt, men nær og skarpt tillige. I hele sit Væsen er han jevn og ligefrem, uden Pral eller Prunk, og hverken Rang, Ordener eller andet lignende Legetøi have nogensomhelst Betydning for ham. Det vilde derfor i Grunden stemme ret godt med dette hans Væsen, hvis vi glemte at meddele, at han 1841 blev Ridder af Vasaordenen, 1844 Ridder af Nordstjernen, 1850 Commandeur af Vasaordenen, 1851 Commandeur af St. Olafsordenen, 1854 adlet med Navnet Ericson (det ene s faldt altsaa bort) og 1856 indført paa Ridderhuset under Nr. 2324, 1855 Ridder af den russiske St. Annaordens 2den Classe i Brillanter, 1858 Storkors af Vasaordenen, 1860 Friherre. At han er Medlem af Videnskabsakademiet, samt af Krigsvidenskabsakademiet, følger af sig selv. Ved »Vestra Stambanans« Aabning modtog han forleden Vasaordenens Storkors i Brillanter; men samtidig udtalte den svenske Presse, selv Oppositionspressen, at han havde fuldført denne sin Gjerning paa en saadan Maade, med saamegen Styrke og Varighed i hver enkelt Bygningsdeel og saamegen Hensigtsmæssighed i enhver Anordning, at Landet kunde prise sig lykkeligt ved, baade at det var udført paa Statens Regning og udført af Ericson. Skulde han da end i Snille staae tilbage for Broderen John, hvilket Nogle ville paastaae, maa han derfor dog sikkert selv, ved Siden af en ubøielig Villiekraft, have en god Deel Snille til sin Raadighed. Er han hastig til at udføre en Beslutning, er han dog tillige, som allerede antydet, retraadig og retfærdig. Og kan den kraftige Mands ubøielige Villie end stundom give ham Udseendet af »en stor despot«, saa vidne dog Alle, i hvad Forhold de saa staae til ham, at han er »flärdfri, ämabel och facil i umgånge«.

Fr. B.

Jomfrutaarnet ved Nyborg.

Hist og her træffer man paa vore gamle Borge et Taarn, et Kammer eller en Kjælder, som bærer Navn af „Jomfruens". Det er dog ikke Erindringen om de gamle Jomfrubure, der gaaer igjen i disse Navne og i vore Øine forlene dem al Oldtidens og Sagntidens romantiske Glands; Jomfrutaarne og Jomfrukjældere tilhøre den seneste Riddertid, og istedetfor Kæmpeviser og muntre Terner knytter sig kun Mindet om Suk og Sorg til dem. Det var hverken mere eller mindre end et Fængsel, rigtignok et adeligt og privat Fængsel, men dog strengt og krænkende. Fædrenemagten var et af vore Forfædres kosteligste Goder, og saavel vor Lovgivning som vor Historie indeholde en Mængde Erindringer om denne Magts Misbrug.

En af de stærkeste Former, hvorunder Fædremagten eller rettere Slægtens Magt — thi det var mere Hensynet til de adelige Ætters Hæder, end til Forældrenes Ret over Børnene — kunde gjøre sig gjeldende, var Indmuringen, og den var ikke et yderste Middel, som man kun greb til, naar det gamle Adelsskjold truedes af en uudslettelig Plet, den anvendtes hyppigt og under Forhold, hvor Kjærlighed og Overbærenhed vilde være det eneste Rette. Det er jo gaaet saa til alle Tider, at Forældrene ofte have modsat sig deres Børns Forbindelser; naar Kjærligheden da er stærk og glødende, slaae de Unge ofte en Streg baade over den faderlige og den kirkelige Velsignelse. Det er en Feil, intet er mere afgjort, men det er en Feil, som fremtvinges af en streng Lovgivning og af en haard Familieaand. Naar en saadan Feil var skeet, hvad gjorde Faderen saa? Den Sagtmodige tilgav maaskee de Unge, gav dem Midler til at indgaae den Forbindelse, som deres Hjerter havde knyttet og skjulte saaledes med sin egen Ombed, hvad deres Kjærlighed havde syndet; men den strenge Fader, hvis eneste Tanke var hans blanke Ridderskjold, forlangte Hevn og anede ikke, at han ved sin Haardhed ætsede den lille Plet, som en blid Haand kunde have visket bort, uudsletteligt ind i Staalet.

Frederik den Andens Lovgivning tillod Faderen, Formynderen eller Slægten at indmure den unge Pige, hvis Kjærlighed havde været stærkere end hendes Lydighed. Lovbuddet blev ofte benyttet, og det gik uforandret over i Christian den Femtes Lov, uagtet det vel ikke siden den Tid har havt nogen Betydning.

Man maa iøvrigt ikke tænke sig denne Indmuring saaledes som den levende Begravelse, der truede de vestalske Jomfruer i det gamle Rom, naar de brøde deres Kydskhedsløfte; var end vor Indmuring en Reminiscents heraf, saa var den dog ganske anderledes mild. Den Ulykkelige førtes til en af Familiens Gaarde, hvor et Værelse, snart høit i Taarnet, snart dybt i Kjælderen, blev bestemt til hendes Ophold; Døren blev aflaaset, Fyldingen slaaet igjennem til Communication med Yderverdenen, og saaledes henlevede hun sine Dage, enten til sin Død, som den kallundborgske Reces foreskriver, eller til den strenge Fader eller Formynderen — der under Indmuringen nød Indtægten af hendes Formue — var død. Hist og her i Danmark og Sverig leve endnu Sagn om saadanne indmurede Jomfruer; et af de interessanteste knytter sig til den gamle Herregaard Egeskov i Svendborg Amt. Et andet, som lever i de løse Omrids og ikke har nogen historisk paaviselig Grund, slutter sig til det lille Taarn paa Nyborgs Udenværker, som Befolkningen kalder „Jomfrutaarnet" og hvoraf vi idag give et Billede. Det ligger smukt ved Fjorden, over hvilken man derfra har en fortræffelig Udsigt, ligesom det til Gjengjeld tjener som Sømærke ved Ind-

seilingen. Dets Bygningsmaade tyder paa en temmelig høi Alder, og har det end ikke oplevet Byens Deeltagelse i Grevens Feide, saa har det dog været Vidne til dens letsindige Overgivelse til Carl Gustav i 1658 og til Svenskernes atten Maaneders Regimente i Byen, der først endtes ved Novemberslaget næste Aar, det saakaldte „svenske Skakspil“, hvori Schack og Eberstein seirede over de Fremmede. Halvandet Aarhundrede senere var Jomfrutaarnet i Hænderne paa en anden fremmed Magt, da General la Romana med de spanske Hjelpetropper opsagde det franske Armeecorps Huldskab og Troskab og trak sig ind i Nyborg Fæstning, for derfra at søge hjem til det fjerne Fædreland.

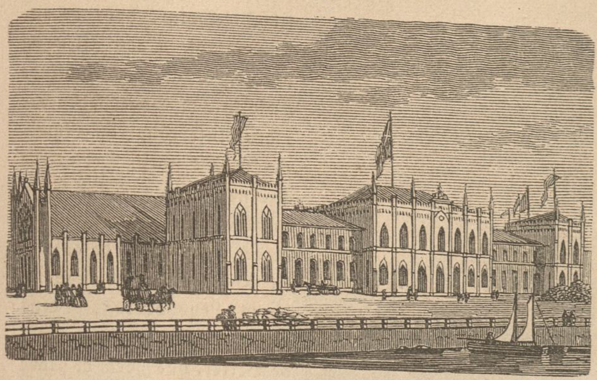

Indvielsen af Jernbanen fra Stockholm til Goteborg.

Dagene den 3die, 4de, 5te og 6te November 1862 ville længe mindes i Sverig og de skulle paa en Maade betegne en ny Æra i dette Lands indre Historie. Den svenske Kalender er rig paa Mærkedage; en lang og glimrende Krigshistorie har efterladt mange Minder, der ville leve hos Nationen, saa længe Sverig er til, og det har i hint Land ikke manglet paa store politiske Begivenheder, der have gjort hvad man kalder Epoche; de Aarstal og Datoer, hvortil disse Begivenheder knytte sig, danne forlængst en meget lang Erindringsliste, og Menigmand veed saare god Besked i den. De nye Aarsdage, der nu senest ere blevne føiede til Rækken, have en ganske anden Betydning, end de allerfleste af det ældre Slags, de minde hverken om store Feltslag eller om eventyrlige Statsomvæltninger, de minde derimod om Fuldbyrdelsen af det største fredelige Storværk, Sverig hidtil har udført — større selv end Platens berømte Værk: Gøta Kanal, — de skulle vidne om en Idræt, der er Spadens og Hakkens, i Stedet for Sværdets, men hvis Resultater maaskee ville blive vigtigere for hele Landet, end Alt hvad der er vundet ved de mange Krige, som svensk Heltemod, vistnok til Hæder for Fædrelandet, men meget ofte til ringere Nytte for sig selv end for Andre, har udkæmpet.

Fuldførelsen af en saa udstrakt Jernbanelinie, som den mellem Stockholm og Gøteborg (over 42 svenske Miil eller henved 60 danske), vilde i ethvert Land og under alle Omstændigheder være en Begivenhed, men den er det i dobbelt Maal i Sverig, hvor Trangen til lettere Communicationer længe har været større end i de fleste andre Lande og hvor endnu indtil Midten af det hurtigtilende nittende Aarhundrede den nationale Skydskærre, forspændt med en ussel „Bondkameel“ (den betegnende folkelige Benævnelse for disse bekjendte svenske Gjestgiveriheste), har været de Reisendes Forsyn og hele Varetrafikens Factotum, i det Mindste paa den Tid af Aaret, Dampskibene ikke kunne gaae. Den Kjendsgjerning, at man nu paa een Dag kan tilbagelægge Veien mellem den svenske Hovedstad og Rigets fornemste Handelsby, fra Mälarsøens Udløb i Østersøen til Gøtaelvs Udløb i Kattegat, en Vei, der hidtil om Vinteren ofte udfordrede en Tid af en Uge, er allerede i og for sig noget efter almindelige svenske Vilkaar Uhørt og næsten Fabelagtigt, men hvad der i endnu høiere Grad vil forandre tidligere Forhold og bevirke noget Stortartet og Nyt, er det Liv og Røre, der fra denne Jernbane snart vil sprede sig til forskjellige Sider langt ind i Egne af Landet, hvor Alt hidtil er gaaet efter gammeldags Tabulatur og med gammeldags Langsomhed. Den, der er reist gjennem saadanne »urgamla« Skovstrækninger, som f. Ex. Tiveden (paa Grændsen mellem Vestergøtland og Nerike), han kan forstaae, hvilken Fremtid der vil aabne sig for meget store Dele af Landet fra det Øieblik af, at en Jernbane skærer derigjennem og at der fremtrylles „Stationer“ midt i Ørkenen. Vi nævne her i Forbigaaende, at der ogsaa allerede samtidig med Jernbanen flere Steder er voxet smaa »Nybyggen« op, hvor der tidligere ikke saaes en levende Sjæl, ja at der endogsaa paa et Par Punkter af den Jernbane, hvorom der her er Tale, allerede har dannet sig en lille Kjærne til en vordende Stad. Man begynder med nogle Varemagaziner ved Stationen, Staten opretter der et Postcontoir, en eller anden Spekulant med Blik for Situationen kjøber et lille Stykke Skov, medens Prisen endnu er billig, rydder Pladsen og opfører et Huus med Handelsbod, der kommer saa snart en Concurrent, der bygger et Huus ligeoverfor, Begyndelsen er gjort; ved Halsbergs Station er saaledes allerede opstaaet et »Hotel för Resande«, (Hvem vilde have drømt om et Hotel paa dette Sted for 10 Aar siden?), ved en anden Station, Foglaviks, er Byggeriet allerede i den allerbedste Gang og den Reisende forbauses over her at finde den livligste Virksomhed i en Egn, der kun ligger to Miil fra Vestergøtlands berygtede Hedeland, de saakaldte »Svältorna«. En Station, hvor der ganske bestemt er Noget af en Stad i Spire, er den lige ved Gøta Canal beliggende Tøreboda; en fremsynet Mand har allerede der grundlagt et Ugeblad, „Tøreboda-Posten“, i Forventning om det Publicum, der antages snart at ville installere sig paa Pladsen; det er næsten lidt nordamerikansk.

Aar 1855 i April begyndtes Arbeidet paa Jernbanelinien Stockholm—Gøteborg; den 4de November d. A. indviedes hele Banen. Det var naturligt, at man i et Land, som Sverig, hvor man overhovedet holder ret meget af Fester, ikke vilde lade denne Leilighed gaae ubenyttet hen, men tvertimod i den Anledning udvikle en endogsaa ualmindelig Pragt og Yppighed. Det var en heldig Omstændighed, at Banens Endepunkt dannedes af Gøteborg, en By, hvor der hersker megen Almeenaand, og der er saa rig, at Befolkningens enige Villie tillige med Lethed kan hvad det saa skal være. Gøteborg er det lille London og Gøteborgeren er en City-matador saa god som Nogen. Der var allerede ogsaa noget Britisk i den Idee, at indbyde en stor Deel af de i Stockholm for Tiden samlede Rigsdagsrepræsentanter og paa samme Tid Repræsentanter fra det norske Storthing til de Fester, Byen agtede at give i Anledning af Jernbanens høitidelige Aabning og Hs. Maj. Kongens Ankomst. Der var her ikke Tale om, hvor mange Gjester Byens Hoteller kunde rumme, de Gøteborgske Rothschilder have Leilighed nok til selv at huse en heel Rigsdag, man aabner sine Palaier. Forøvrigt var Gøteborgs Stad ikke ene om saaledes at udvise en storartet Gjestfrihed ved denne Leilighed, Ørebro forstod paa en smuk Maade at kappes deri med »Millionairernas by« og en enkelt Mand, Grev Trolle Bonde, havde indbudt Hs. Majestæt og samlige Rigsdagsmedlemmer fra Stockholm til en Banquet paa sin Eiendom Säfstaholm — og hvilken Banquet! Hele Sverig taler derom; »den Bonde, den Bonde!« — hedder det — »hvilken Magnat, hvilken Lucullus! Hvilken Kung, denne Bonde!«

Det var om Morgenen den 3die November at Toget afgik fra Stockholm med Hs. Maj. Kongen og hans Brødre, samt de Deputerede af Rigsdagen og en heel Deel andre Indbudne; det udgjorde ikke mindre end 21 Waggons; (man bemærkede, at „Standsprincipet“ ogsaa ved denne Leilighed nøiagtig hævdedes og at forskjellige Skilte vare anbragte udenpaa Vognene, for at tilkjendegive, hvor hver særskilt Stand havde sit Lukaf); Locomotivet var smykket med Faner og det svenske Vaaben; et Musikcorps havde faaet Plads i en af de forreste Vogne. De havde i Grunden en drøi Tour, disse ulykkelige Musikanter, at maatte blæse fra Morgen til Aften hele fem Dage i Træk — en musikalsk Underholdning af to Gange 60 Miil i Længde! — det prøver en Konstners Lunger og Kjæver og det hjelper Lidet til Sagen, at man bagefter kan synge med Bellman:

»Nu ha vi fått
Mycket godt, mycket vått,
Som vårt hjerta efterstått.«

»Svea Lifgardets« Musikcorps vil sikkerlig aldrig forglemme den Reise.

I Sødertelje indtoges Frokost; hos „Bonden paa Säfstaholm“ spiste man, som ovenfor sagt, til Middag, i Ørebro modtoges de Reisende med et stort Festbal og en „ubeskrivelig“ Souper. I sidstnævnte By blev man Natten over, man sov saaledes, som en Mand sover, der har Bevidstheden om at have overstaaet trende Champagnebatailler i een Dag og man drømte om idel Fyrværkerier, Illuminationer og brændende Tjæretønder: Millioner glimrende Stjerner i et spraglet og uroligt Virvar!

Den følgende Morgen, den 4de Novbr., begav Toget sig videre. Paa Halsbergs Station Frokost — en „let Frokost“, meget solid — i Byen Falkøping Middagsmaaltid. Her mødte de norske Storthingsmænd, der med et Localtog vare ankomne fra Gøteborg. Det var ved denne berømte „Jernbanemiddag“, der lidt efter lidt blev en improviseret »political dinner«, og hvor Standsforskjellen efterhaanden ganske udjevnedes i Almeenvellets Interesse, at Grev Erik Sparre, bekjendt fra forrige svenske Rigsdag for sin Iver i »norska frågan«, en Iver af ikke ret norsk-venlig Art, med Henrykkelse faldt den norske Normand Ueland om Halsen og en meget høit stillet Person omfavnede en af Hovedstadens mest udprægede liberale Publicister med et elskværdigt Udtryk i Arten af Schillers

„Seyd umschlungen, Millionen!
Diesen Kuß der ganzen Welt!“

Det var ogsaa her, den norske Statsraad Stang talede saaledes, at Svenskernes Hjerter smeltede som Is for Foraarssolen, og den svenske Statsraad Bredberg oplæste sit i Jernbanecoupeen forfattede nydelige lille Digt, der ender med de smukke Ord:

»För den skull bort med söndringen, men skål
För allt det stora, som i dag förenas!«

Efter Middagsmaaltidet fortsattes Reisen til Gøteborg, hvor man gjennem Egne, der næsten vare heelt illuminerede med Begkrandse, flammende Glædesblus o. s. v., endelig ankom om Aftenen Klokken 7.

Gøteborgs Banegaard frembød et fortryllende Skue. Den var i hele dens vide Omkreds oplyst à jour med Begkrandse og utallige Gasblus, samt forresten smykket med Faner, Blomster, Grønt, Vaabenskjolde, emblematiske Decorationer, Trophæer, Inscriptioner i Lysekroneglas o. s. v. En Throne var opreist for Kongen, tvende Amphitheatre for Tilskuere og Tilskuerinder (2,500 Adgangskort vare udleverede hertil). Under tordnende Kanonsalut og Musik af flere Musikcorps rullede Toget ind paa Banegaarden; Hs. Maj. Kongen traadte strax op paa Thronestraden, hilset af Mængdens uendelige Jubel og med en Velkomsttale af Lensbøvdingen paa Stedet. Kongen holdt derefter selv en Tale, hvori han paaviste den store Betydning af det nu fuldførte Værk, samt umiddelbart derpaa uddeelte Vasaordenens Storkors i Diamanter til Foretagendets høitagtede Leder, Oberst Baron Ericson, samt nogle andre Ordener til forskjellige fortjente Jernbaneingenieurer. Den gamle Grev A. E. v. Rosen, den Første, der i Sverig vakte Interessen for Jernbanesagen og i en lang Aarrække med stor Udholdenhed skrev og arbeidede derfor, hædredes den følgende Dag af Hs. Maj. Kongen med Vasaordenens Commandeurbaand. Efterat Ericson havde udbedet sig af Kongen, at Hs. Maj. nu maatte behage at erklære den »vestra stambanan« for aabnet, gjorde Kongen dette med faa Ord, hvorpaa det Locomotiv, som havde ført Hs. Maj. og de indbudne Gjester fra Stockholm, saluterede — med et stort Sving — og rullede tilbage i sin Stald, idet det pludselig oplystes med electrisk Lys, Alt under gjentagen Kanontorden og skingrende Trompetfanfarer.

Hs. Maj. Kongen og hans Brødre begave sig nu til deres „Verter“ — hvoraf de to, i Parenthesis sagt, vare Vertinder —, de øvrige Gjester bleve indkvarterede rundtomkring i Byen. Samtlige Gader vare pragtfuldt illuminerede. Kl. 9 var der stort Bal paa Børsen. Det er unødvendigt at tilføie, at det var „splendid“, men det var nærmest kun et spadserende Bal; Trængselen var saa stor, at der neppe kunde være Tale om „Dandsens hvirvlende Ringe“, det Meste blev en behagelig og yndefuld Pantomime paa Stedet. Alt hvad Gøteborg med Omegn eier af smukke Damer var naturligviis forsamlet her, men ogsaa de kostbareste Toiletter og de mest majestætiske Crinoliner. Vor Tegner (»our special artist«), der var tilstede tilligemed et Par andre Konstnere »ad hoc«, (bl. A. en af »Illustrated News'« artistiske Correspondenter) og saaledes havde god Leilighed til at tegne en rask Skizze af det Hele, saae blandt Andet et hæderligt Medlem af Bondestanden i sin eiendommelige Dalkarledragt dandse »con amore« en Polonaise med den skjønne »Miss« Ellen P. af det gøteborgske berømte Firma „P.'s Sønner“, det var malerisk; Kongen og hans Brødre toge Deel i Dandsen til Kl. 12½. En betydende norsk Storthingsmand og en indflydelsesrig svensk Ridderhuustaler med hver sin »moitié« dandsede frem, d. v. s. spadserede meget langsomt imod hinanden i en Française og byttede Dame efter Konstens Regler; „det er en Mellemrigslov“, yttrede den svenske Cavaleer i Forbigaaende; „til begge Parters gjensidige Lykke“, svarede Normanden. »Det dricka vi på efteråt«, udbrød den Førstnævnte, og man vil virkelig have seet de to Statsmænd bagefter drikke paa Mellemrigsloven med saadant et Eftertryk, at der er al Grund til at antage, at dette fra nu af er et af de Spørgsmaal, „der ikke kunne falde“. Det vilde da forøvrigt ikke være det eneste gode Udbytte af dette svensk-norske Møde paa Foreningsdagen.

Formiddagen den 5te anvendtes af Gjesterne fra Stockholm og Christiania til Besøg i forskjellige gøteborgske Etablissementer, der saavel hvad de private som de offentlige angaaer, ere i en fortrinlig Stand og frembyde en stor Interesse. Alene Gøteborgs nylig stiftede Museum besøgtes denne Dag af 1,500 Personer. Kl. 5 var der stort Festmaaltid paa Børsen. Gøteborgs Børsbygning er med Rette berømt saavel for sit Ydre, som for den hele indre Indretning. Festsalen er meget stor og yderst smagfuld, de tilhørende Sideværelser ere meublerede med en sand parisisk Luxus, navnlig er der en Dametoilette, der i Elegance og Coquetteri søger sin Mage. Uagtet Festsalen, som sagt, er et meget betydeligt Locale, kunde der ikke være Tale om at dække der for samtlige Gjester, der var altsaa kun et Taffel for Hs. Maj. Kongen og 60 andre Personer, for de Øvrige var der anordnet en »middag på stående fot« i den store Sal og en anden mindre. Maaltidet var »à la hauteur des circonstances«, de lækkreste Retter, de mest udsøgte Vine, megen Hummer, en Uendelighed Østers! De sidstnævnte vare hentede fra Danmark, for at det danske Element dog ikke ganske skulde savnes, siden de Deputerede fra den danske Rigsdag ikke kunde møde; Hummeren var af ægte Gøteborgsblod, Bestillingen var bleven noget opholdt i »Skärgården« af Veir og Vind og man frygtede et Øieblik for, at den ikke itide vilde naae Gøteborg, for at opret-

holde Byens Anseelse som et Hummermarked »par excellence«, sendte man da uden Videre et Dampskib ud i Skjærene, for at hente Skuden med „de 10.000 Hummer." Gøteborgeren er en practisk Mand og han seer ikke paa, hvad det koster, for at frelse sit gode Navn og Rygte, vist er det, at de 10,000 ganske rigtigt ankom til bestemt Tid; vi skulle ikke sige, om de ogsaa alle bleve spiste ved denne høitidelige Leilighed. Talerne ved den store Diner vare baade mange og begeistrede; Hs. Maj. Kongen talte selv to Gange, den ene Gang under almindelige Bifaldsraab for den „vestre Stambane" med det Ønske, at et „lignende Jernbaand ret snart maatte forene ogsaa Sverigs og Norges Hovedstæder", den anden Gang for Göteborgs Stad og Samfund. Sange afvexlede med Taffelmusik og Glæden og Gemytligheden naaede efterhaanden et saadant Maal, at man nogenlunde kan forstaae, at det dog ikke er ganske umuligt, hvad der blev fortalt om en af Rigsdagsmændene, at han efter Maaltidet var kommet hjem og havde lagt sig til at sove, efter først at have blæst — Gasblusset ud som et andet Lys, hvilket, vidunderligt nok, ikke skal have medført videre Følger for hans Sundhed, et Beviis, om man saa vil, paa den svenske Constitutions Seighed og Livsfylde.

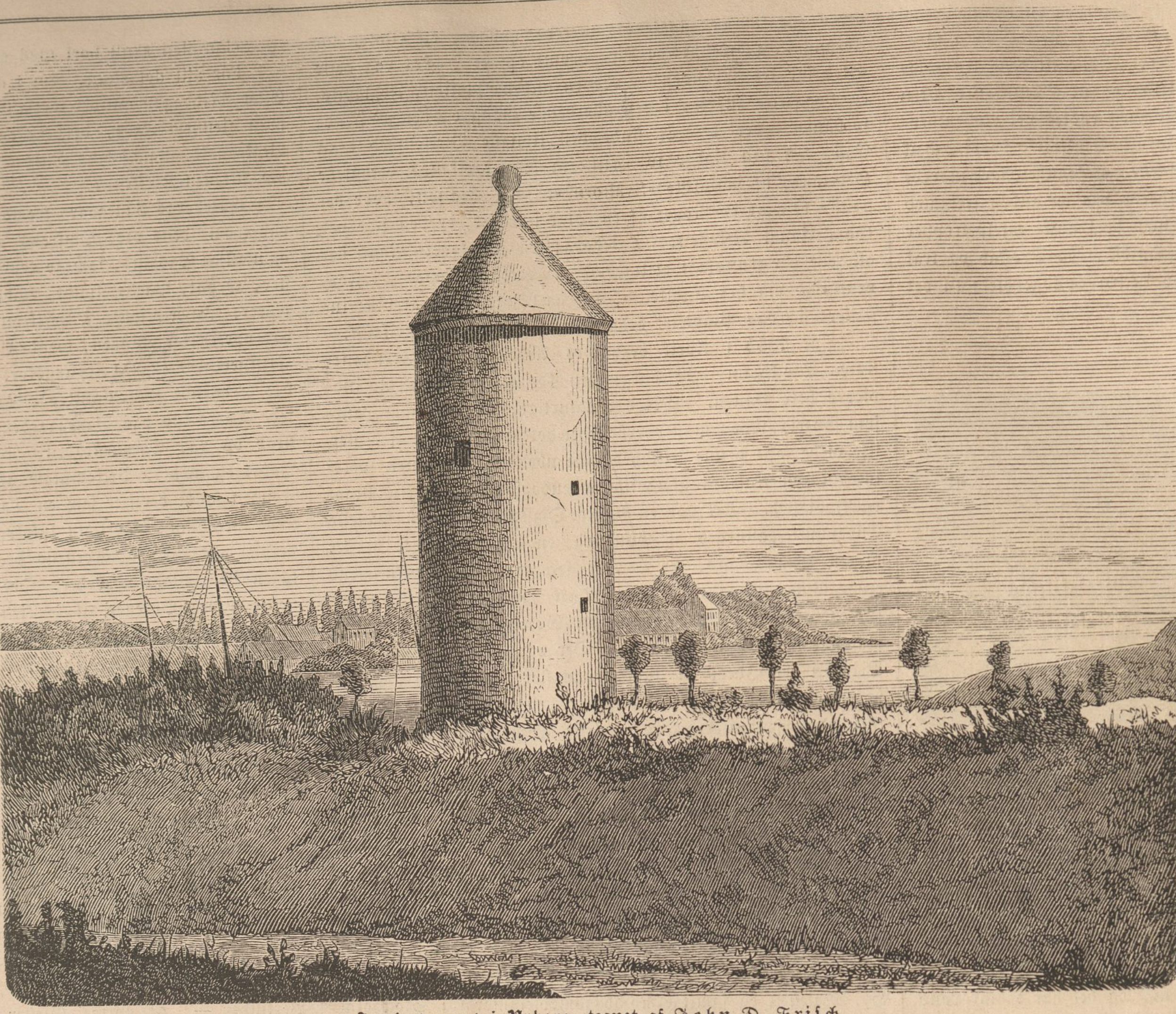

Jomfrutaarnet i Nyborg, tegnet af John D. Frisch.

Om Aftenen samme Dag var der stor Galaconcert i Gøteborgs „Nye Theater"; den bivaanedes af Kongen, Prindserne og samtlige Gjester. Den begyndte med en Sang til Kongen og endte med en særskilt Festcantate, hvori Componisten humoristisk midt imellem et Par nationale Motiver havde indlagt en lille Solo for — Jernbanepibe og en lille Phrase, gjengivende Lyden af et rullende Jernbanetog. Programmet optog ogsaa den norske Nationalhymne „Norges Fjelde", som maatte gives da capo.

Den næste Morgen, d. 6te, allerede Kl. 6½, gik Hs. Majestæt og de øvrige Indbudne med et Iltog tilbage til Stockholm, hvor de ankom samme Dags Aften og modtoges af den jublende Befolkning; Hovedstaden var i den Anledning rigt illumineret De norske Deputerede afreiste samme Dags Formiddag fra Gøteborg med deres Dampskib; de fulgtes til Afgangspladsen af Gøteborgs Lenshøvding, Byens Communalmyndigheder samt de Verter, hos hvem de havde været indkvarterede.

De to Dages Festligheder skulle have kostet Gøteborgs Commune 50,000 danske Rigsdaler, men de private Bekostninger antages desuden at have oversteget en lignende Sum. Det er ogsaa sandt nok, at der maaskee aldrig mere for denne Stad tilbyder sig en saa rig og vigtig Anledning til at juble og gjøre sig en glad Dag. Forøvrigt have Gøteborgerne ikke ladet Øieblikket gaae hen uden en smuk alvorlig Tanke midt i den overgivne Lyst; det første Godstog, der afgik fra Gøteborg

„Vestra Stambanans" Indvielse i Gøteborg den 4de November 1862, tegnet af Otto Bache.

Festballet i Goteborgs Børsal den 4de November 1862, tegnet af Otto Bache.

til Stockholm, medførte nemlig trende Vogne med Kornvarer til de ulykkelige Finner, der iaar paa Grund af total Misvæxt trues med Hungersdøden, saafremt ikke gamle Venners og Frænders Velgjørenhed kommer dem til Undsætning i deres grændseløse Armod. Det er ikke første Gang, Göteborg saaledes paa en smuk og ædel Maade deler sin Overflod med sin Næste og i Gjerningen udfører den Grundsætning at „leve og lade leve"; det er netop Noget, der charakteriserer denne By, at den er lige saa rundhaandet, naar det gjelder om at yde en Understøttelse og gjøre en god Gjerning, som hvor det kun gjelder om ved en kjøbmandspatricisk Flothed at lægge sine Rigdomme til Skue; Almeen=

Skizze af Illuminationen i Gøteborg den 4de November 1862, tegnet af Otto Bache.

aanden i Göteborg er i Stand til meget let at skaffe Halvhundredetusinde Rigsdaler tilveie til Afholdelsen af en Fest, hvor Forfængeligheden maaskee til en vis Grad spiller med, men det er for den samme »public spirit« i nævnte By lige saa let at samle 100,000 Rigsdaler til en eller anden nyttig Anstalt eller til et stort offentligt Arbeide og der er dog altid Penge, og rigeligt med Penge, endnu tilbage for Fattigdom og uforskyldt Ulykke.

O. O.

Ugens Politik.

Den 20de Novbr. 1862.

En constitutionel Regjering gjør altid klogest i at optræde aabenhjertig og meddele det Land, hvis Anliggender den styrer, saa hurtigt som muligt, af hvad Beskaffenhed Forholdene virkelig ere. De diplomatiske Actstykker, der i Løbet af den sidste Uge ere blevne offentliggjorte, have i høi Grad bidraget til at opklare Situationen, og eet af dem kan endog siges at indeholde Ministeriet Halls Program. Disse Actstykker ere Depecherne til vore Gesandter ved det preussiske og østerrigske Hof, der besvare disse Hoffers Depecher af 22de August; et Bilag, der imødegaaer det østerrigske Memorandum; Grev Russells Note af 24de September og den danske Regjerings Svar af 15de October i Depechen til Kammerherre Torben Bille i London. Svaret til Hoffet i Berlin afviser bestemt og djærvt enhver med Hensyn til Slesvig opstillet Fordring og erklærer, „at medens den danske Regjering er villig til at indrømme de tydske Hertugdømmer Alt, hvad det tydske Forbund med nogensomhelst Ret eller nogen Billighed kan fordre for dem, maa den som sin første og uafviselige Pligt fastholde, at Holstens Selvstændighed ikke fører det danske Monarchies Afhængighed med sig.“ Naar vor Udenrigsminister paa Grund af de opstillede Fordringer med Hensyn til Budgettets Votering meget træffende bemærker, at andre Landes Erfaring beviser, at det undertiden selv i rolige Tider og selv uden fremmed Indblanding kan have sine Vanskeligheder at faae et Budget voteret af en hele Riget repræsenterende Forsamling, saa har man i Berlin vist ikke kunnet være i Tvivl om, fra hvilket Land denne Erfaring er hentet. Depechen til Cabinettet i Wien er affattet i en mere imødekommende Tone, og medens den danske Regjering beklager, at den ikke kan følge det den givne Raad (Gjenoprettelsen af den tidligere administrative Forbindelse mellem Slesvig og Holsten som et Middel til at berolige Befolkningen), miskjender den ikke, „at dette Raad er fremkaldt af den velmeente Interesse for det danske Monarchies Bestaaen og frodige Udvikling, som den k. k. Regjering stedse har viist os.“ I Svaret paa det østerrigske Memorandum, hvoraf en Afskrift ligeledes er meddeelt Kammerherre Quaade i Berlin, oplyser vor Udenrigsminister først, at alle de Skridt, med Hensyn til hvilke det østerrigske Memorandum, i den Formening, at de ere udførte af det nuværende Cabinet, erklærer, at de ikke staae i Samklang med Overeenskomsterne af 1851, netop ere foretagne af det Ministerium, til hvis Loyalitet den k. k. Regjering vistnok med den fuldeste Ret nærer den Tillid, at den strengt vilde have fulgt Ordlyden og Aanden i de vedkommende Forhandlinger. Svaret gaaer dernæst ind paa en Undersøgelse af de saakaldte Æresforpligtelsers Værd og Betydning og godtgjør paa det Fuldstændigste, at der i den hele Forhandling ikke med et Ord er Tale om, at noget Samtykke skulde være fornødent til Slesvigs Forbindelse med Kongeriget i en fælles Forfatning. Til de af vor Udenrigsminister alt anførte Argumenter kan endnu føies et nyt, der findes i den af Hertugen af Sachsen-Koburg-Gothas forhenværende Privatsecretair, Carl Bollmann nys udgivne, ret mærkelige Brochure: „Dem Nationalverein“, hvori han siger: „Hvorlidt Slesvig toges i Betragtning ved Forhandlingerne i 1851 og 1852, fremgaaer allerede af den simple Omstændighed, at Hertugdømmet Slesvig alt længe, førend Underhandlingerne begyndte, var vendt tilbage under den danske Regjerings uindskrænkede Herredømme, og samtidig dermed havde mistet sin administrative Forbindelse med Holsten, medens Forbundsexecutionstropperne endnu laae i Holsten og dets Anliggender bestyredes af en i dette Øiemed udnævnt tydsk-dansk Commission. Spørgsmaalet dreiede sig altsaa kun om at ophæve denne Holstens provisoriske Tilstand, og i dette Øiemed indlededes Underhandlinger, der fandt deres alene gjeldende Udtryk i Kongen af Danmarks Kundgjørelse af 28de Januar 1852 og i den dermed overeensstemmende Forbundsbeslutning af 29de Juli s. A.“ Det er høist sandsynligt, at de internationale Underhandlinger ville ende med det sidste Indlæg fra dansk Side; maaskee ville de tydske Stormagter meddele den danske Regjering, at de have overgivet Sagen til Forbundet, men de ville sikkert tillige erklære, at de ikke antage, at en fortsat Noteverling vil kunne føre til noget Resultat.

Maa det allerede paa Grund af disse diplomatiske Actstykkers fyldestgjørende Affattelse indrømmes, at vor Udenrigsminister ved denne Leilighed er optraadt som vor Sags talentfulde Forsvarer, saa maa det tillige erkjendes, at han i sit Svar paa Gres Russells mærkværdige Depeche har aabenbaret en hos ham desværre ualmindelig Djærvhed. Opholdet i Tydskland synes at virke ufordeelagtigt paa Grev Russell; forrige Gang, han var der, optraadte han som Underhandler efter Krigen med Rusland paa en saa uheldig Maade i Wien, at han blev desavoueret af sit eget Cabinet. Efter det sidste Besøg er han optraadt paa en for os saa sørgelig Maade i vor Strid med Tydskland, at han er bleven desavoueret af den offentlige Mening i England, der i dette Land næsten har ligesaa meget at betyde, og medens næsten alle Hovedaviserne gjorde ham bittre Bebreidelser, endnu førend de tilfulde kjendte hans Depeche, meddeler Telegraphen, at »Times«, der har optaget dette Actstykke efter „Grenzboten“, indeholder en meget skarp, ledende Artikel imod ham. Uagtet det under sædvanlige Forhold betragtes som en Fornærmelse at forkaste en mæglende Magts Forslag uden endog at benytte det som Grundlag for Underhandlinger, befinde vi os i det midt i Uheldet heldige Tilfælde, at den engelske Presse selv erklærer, at vi ikke uden at opgive vor Selvstændighed kunne lytte til de af Grev Russell givne Raad. Det er ogsaa umuligt, at en venskabelig Magt kunde optræde paa en mere partisk Maade, end den af Samwer, Droysen og Consorter paavirkede Grev Russell i sin Depeche har gjort. Grev Russell, en engelsk Statsmand, der bedre end nogen Anden bør vide, at Striden ved Budgetforhandlingerne ikke dreier sig om de i runde Tal opførte Summer, men at Regjeringen og Folkerepræsentationen netop forhandle om det extraordinaire Tilskud, om det Mere eller Mindre, som Landsdelene skulle bidrage, foreslaaer ikke blot et tiaarigt Normalbudget, fire med besluttende Myndighed udrustede Provindsialforsamlinger, Sprogrescriptets Ophævelse og Slesvigs Udtrædelse af Rigsraadet, men han paastaaer uden videre, alene støttende sig til Grev Bernstorffs Note af 22de August, at Danmark har brudt sine „Æresforpligtelser“. Det er naturligt, at det danske Cabinet i sit Svar stærkt fremhæver, i hvilken skærende Modsigelse Grev Russells seneste Depeche staaer til hans tidligere Udtalelser, og i hvor høi en Grad hans practiske Raad under Udførelsen vilde vise sig at være upractiske. Men vor Udenrigsminister benytter tillige denne Leilighed til at udtale sig langt bestemtere, end han ellers pleier, om sine egentlige Hensigter, saa at man, med tilbørligt Hensyn til hans Stilling, der paabyder ham Forsigtighed, nok kan udlede et politisk Program af hans Ord. Han erklærer saaledes, at Regjeringen under ingen Omstændigheder vil opgive Fællesforfatningen for Danmark og Slesvig; at Opretholdelsen af denne Forfatning er „et Spørgsmaal om Liv eller Død;“ at det er Kongens Hensigt at udvide Slesvigs forfatningsmæssige Rettigheder, naar det holstenske Spørgsmaal nogenlunde er ordnet; at en ny og liberal Valglov for Slesvig er aldeles nødvendig, for at tilveiebringe en bedre Tingenes Tilstand i dette Hertugdømme, og at Regjeringen er villig til at indrømme Holsten Alt, hvad det med Billighed kan have Krav paa, men dog kun under den Betingelse, at den øvrige Deel af Riget ikke derved kommer i et Afhængighedsforhold til Tydskland. Disse Udtalelser, i Forbindelse med de til en Regjeringsforandring i Holsten foretagne Skridt, synes at bebude, at Ministeriet har isinde at optræde med større Energi end hidtil. Men det er ikke første Gang, at Ministeriet Hall har taget et Opsving, for kort derefter at lade sig trænge ud af en Stilling, som man antog, at det vilde forsvare. Hvor velskrevne de diplomatiske Depecher end ere, og hvor vigtige de paatænkte Foranstaltninger i Holsten end kunne blive, ere hine dog kun Ord, medens disse kun existere paa Papiret; Fremtiden vil først vise os, om de ville blive understøttede af Handlinger, og om Regjeringen med Kraft vil forstaae at gribe de Chancer, som de politiske Forviklinger i Europa alt tilforn have frembudt og sikkert snart atter ville frembyde; vi ønske det, men vort Haab hviler desværre ikke paa noget fast Grundlag.

— Selv de Politikere, der for kort Tid siden paastode, at de vare aldeles paa det Rene med den franske Keisers Hensigter, og at disse stode i den bedst mulige Samklang med Traditionerne fra den store Grundlægger af hans Dynasties Tid, ryste nu betænkeligt paa Hovedet og erklære, at enten maa han pønse paa Planer, saa dybsindige, at selv hans mest hengivne Tjenere ikke have nogen Anelse om dem, eller ogsaa maa han, maaskee paavirket af en bigot Gemalinde, have brudt med sin Fortid og kastet sig fuldstændigt i Reactionens Arme. Vi see os ikke istand til at løse denne mørke Gaade, men skulle dog bemærke, at den keiserlige Regjerings seneste Optræden i de amerikanske Anliggender ikke synes at vidne om nogen afgjort Tilbøielighed til at bryde med Revolutionen overalt. Ifølge en af Drouyn de Lhuys i »Le Moniteur« offentliggjort Depeche ere Cabinetterne i London og St. Petersborg blevne opfordrede til at deeltage i et Skridt, som de tre europæiske Stormagter i Fællesskab skulde foretage hos Regjeringen i Washington og hos Sydstaterne for at bevæge dem til at slutte en Vaabenstilstand paa sex Maaneder. Dette Skridt kunde have havt de farligste Følger, hvis Frankrigs Forslag ikke var blevet forkastet baade af Rusland og af England. Men Depechens Offentliggjørelse er dog af stor Vigtighed, fordi den franske Regjering saaledes officielt forkynder, at den har isinde at blande sig i de amerikanske Anliggender, og Expeditionen til Mexico, hvis Hensigt man ikke fattede, lader sig saaledes forklare. Den franske Regjering paastaaer, at et saadant Skridt vilde være betimeligt i det nærværende Øieblik, fordi det demokratiske Parti har seiret ved Valgene baade i New-York og i Ohio. Men selv i dette Parti hersker der Spaltning; der gives Fredsdemokratier og Krigsdemokratier, og Virkningen af Valgene ville i ethvert Tilfælde først kunne mærkes om et Par Maaneder. Det vil snart vise sig, om Frankrig efter det modtagne Afslag agter at handle paa egen Haand, og i Paris synes man at nære Frygt derfor, da Slidell, der af Sydstaterne er sendt som en anden Franklin til Paris, har havt flere Audientser hos Keiseren, om hvem man antager, at han sympathiserer med Slavestaterne, siden en Vaabenstilstand vilde være til større Gavn for dem, end for Unionen.

— »Le Moniteur« af 18de November indeholder et andet høist vigtigt Actstykke, nemlig den af den franske Udenrigsminister, som Svar paa General Durandos Rundskrivelse til Turin affendte Depeche. Denne Depeche undersøger kun Italienernes større eller mindre Ret til at komme i Besiddelse af Rom og gjentager alle de Indvendinger, som den franske Regjering alt har stillet imod den italienske Regjerings Fordringer i denne Henseende; men den tager aldeles intet Hensyn til Romernes Ret til at raade over deres Skjebne — en Ret, der i Grunden er Hovedpunktet i Sagen, uagtet den italienske Diplomati maaskee ikke har ændset det tilstrækkeligt. Det italienske Parlament holdt imidlertid sit første Møde den 18de, og denne Depeche fra Frankrigs Udenrigsminister har sikkert været en af de første Forhandlingsgjenstande. Det vil altsaa snart vise sig, hvorledes Italiens Repræsentanter bedømme denne Note, og vi ville ogsaa erfare, hvilket Indtryk den har gjort paa Cabinettets Medlemmer. I Turin mener man dog i Almindelighed, at Ratazzi vil vinde en fuldstændig Seir, og at en overveiende Majoritet vil udtale sig til Gunst for ham i Deputeretkammeret. En ministeriel Modification, der efter al Sandsynlighed vil bringe General La Marmora ind i Cabinettet, skal finde Sted umiddelbart efter Kammerets Afstemning, og Ratazzi skal have Inden- og Udenrigsministerportefeuillen i det modificerede Cabinet.

— Vi have alt meddeelt, at man i England ikke var saa utilbøielig til at see Prinds Albert bestige den græske Throne, som »Morning Post« vilde paastaae. »La France« erklærer nu, at Tanken om, at lade Prindsen optræde som Throncandidat, der et Øieblik var opgiven, paany gjør sig gjeldende. For at fremme Planen skal den engelske Regjering være tilbøielig til at lade de joniske Øer sende Deputerede til Parlamentet i Athen og indlemmes i det græske Rige paa den Betingelse, at de anerkjendte Englands Protectorat og fik en særlig Forfatning, der sikkrede deres Selvstændighed. Den nye Konge skulde ikke forandre Religion, men kun sværge at anerkjende den græske Kirke som Statskirke. Hertugdømmet Sachsen-Coburg skulde tilfalde hans tredie Broder, Prinds Arthur. Vi skulle ikke kunne sige, om en saadan Plan virkelig existerer, eller om den kun er opfunden for at berettige Frankrig og Rusland til at virke til Fordeel for den af disse Magter beskyttede Candidat, Prindsen af Leuchtenberg, en Ætling af Keiser Nicolaus og Prinds Eugène de Beauharnais. Men vist er det, at de fleste indflydelsesrige Mænd i Grækenland sympathisere mere med England, end med Frankrig og Rusland, og fra Korfu meddeler man, at de fornemste Borgere i Piræus og paa Syra have foranstaltet et Festmaaltid for Officererne paa den engelske Escadre, ved hvilket Grækerne have udbragt en Skaal for Prinds Alfred, og Englænderne for Grækernes Uafhængighed, medens de engelske Krigsskibe heisede det græske Flag og hilste det med een og tyve Kanonskud.

M.

Tro og Videnskab.

Efter en engelsk Læges Dagbog ved J. C. Magnus.

II.

Tre Maaneder hengik som ligesaa mange Dage med Beskæftigelser, der baade vare høist interessante og tilfredsstillende, og i al den Tid maa jeg indrømme, at Baronen behandlede mig med den største Velvillie og Forekommenhed. Trods mine Beslutninger knyttede jeg mig dog til denne Professor, ledet af en Taknemmelighed, som det ikke var nogen let Sag at undertrykke eller holde indenfor de rette Grændser. Han bestræbte sig saa ivrigt for at indvie mig i mit Kald, han gjorde sig saa megen Umage for at bibringe mig de vigtigste Resultater af hans ved alvorlige Studier vundne Erfaring, at jeg i Sandhed maatte have været en Usling, hvis jeg ikke havde indseet, hvad jeg skyldte ham. Det var tydeligt at see, at Baronen syntes om mig, og trods eller maaskee, naar man tager Hensyn til hans besynderlige Charakteer, endog paa Grund af vor Uovereensstemmelse i religieus Henseende, lod han ingen Leilighed hengaae uden at kalde mig til sig og overvælde mig med kostelige Gaver, naar jeg befandt mig i hans Nærhed. Jeg var hos ham paa Hospitalet, naar han besøgte sine Patienter i Byen og i hans eget Studerekammer. Han var venlig nok til at sige,

at han holdt af at have mig om sig, og at saavel min Frimodighed som den Iver, hvormed jeg arbeidede, behagede ham. Jeg haaber, at det ikke blot var hans Roes, der bevægede mig, trods min faste Beslutning, til lidt efter lidt at slutte mig til Baronen, indtil vi omsider bleve fortrolige og næsten uadskillelige Venner. Det vilde jeg ikke engang tilstaae for mig selv, og min Samvittighed bebreidede mig heldigviis heller aldrig, at jeg krænkede noget Princip eller veeg et eneste Hanefjed tilbage fra det, jeg ansaae for det Rette. Baronen fortsatte sine Angreb paa vor hellige Religion. Jeg, der var bleven dristigere under vort nøiere Bekjendtskab, forsvarede den ligesaa ivrigt, og jeg skylder mig selv at sige, at min Beviisførelse ikke led nogen Skade af Vittighedens og Satirens lette Vaaben, som min Ven saa godt forstod at svinge.

En smuk og klar Morgenstund tidligt paa Foraaret sad jeg som sædvanligt hos Baronen i hans Bibliothek. Ved denne Leilighed var jeg ham behjelpelig med at fuldende nogle Kobberstik, som han stod i Begreb med at udgive i Forbindelse med et Værk om Kræft — en Bog, der senere har vakt stor Opsigt overalt i Europa. Kobberstikkeren havde arbeidet efter Professorens Præparater og under hans umiddelbare Veiledning; men der havde dog indsneget sig nogle ubetydelige Feil i Tegningerne, og Baronen benyttede min Bistand til at opdage dem. Vi havde begge meget travlt, jeg med Kobberstikkene, han med de Forelæsninger, som han den Dag skulde holde; vi arbeidede i den dybeste Taushed, da vi hørte Portnerens Klokke lyde. I samme Dieblik saae Baronen paa sit Uhr og greb derpaa atter Pennen. Hans Tjener kom ind med en Billet. Han læste den. „Siig, at jeg skal komme Klokken fire."

„Undskyld, Herr Baron," sagde Tjeneren, „Prindsens Jæger, som bragte Billetten, bad mig om at tilføie, at Hans Høihed ønskede at see Dem strax."

„Meget vel," svarede Baronen stolt. „Han har udført sin Herres Ærinde — udfør nu mit. Jeg er beskæftiget, meget beskæftiget, og kan ikke komme til Prindsen før Klokken fire. Giv det Svar."

Tjeneren kjendte sin Herre og forlod øieblikkelig Værelset.

„De utaalelige Adelsmænd!" udbrød Baronen, „De troe, at alle Mennesker kun ere til for deres Skyld — for at være deres Fodskamler. Mener han, at jeg ikke har Andet at bestille, end at finde mig i hans Luner og gjøre min Opvartning, hver Gang han har forspiist sig. Han gjør sin Bug til sin Gud, bliver straffet for sin Afgudsdyrkelse og hyler bagefter i hele Klokketimer for sin Læge."

„Er han da ikke syg?" spurgte jeg.

„Det kan gjerne være — men jeg indseer ikke, hvorfor mine Studenter skulle forsømmes for en Prinds' Skyld. Han maa vente, indtil Touren kommer til ham; jeg gjør ingen Forskjel mellem mine Patienter. Sygdom er Sygdom, og Bondens Smerte er ligesaa pinlig, som Kongens. Bliv ved med Tegningerne, Herr Walpole."

Inden et Kvarteers Forløb bleve vi atter forstyrrede. Tjeneren bankede sagte paa Døren og traadte frygtsom ind.

„Der staaer en pjaltet Kone nede i Porten, Herre," meldte han. „Jeg sagde, at De havde meget travlt og ikke kunde tale med hende nu; men hun vilde ikke gaae, førend jeg havde bragt Dem dette Brev. Hun er saa pjaltet."

„Det har De alt sagt eengang," svarede Baronen, idet han tog Brevet, hvis en smudsig Papirsstrimmel med Klatter, overstregede Ord og næsten ulæselige Bogstaver kan kaldes saaledes. Baronen gjorde sig Umage for at læse det, men da han ikke saae sig istand dertil, sagde han til François, at han skulde lade den fattige Kone komme op.

Hun kom og retfærdiggjorde virkelig François' Beskrivelse. Hun var langtfra reenlig, hun havde neppe en Pjalt paa Kroppen og syntes i enhver Henseende at være meget elendig.

„Naa, min gode Kone," sagde Professoren venligt, „fortæl mig, saa hurtigt De kan, hvad De ønsker, saa skal jeg hjelpe Dem, hvis det staaer i min Magt."

Konen brast i Graad og sagde, at hun boede i St. Jacquesgaden, og at hendes Mand var Vandbærer.

„Hvad er han?" spurgte Professoren ivrigt, som om han ikke havde forstaaet hende.

„Vandbærer, Herre."

„Videre."

At han var fra Auvergne, at han af Mangel paa Føde og Brændsel var falden i en svær Sygdom, at han nu i den strenge Vinter laa uden en Brødskorpe og uden en eneste Gnist Ild i Kakkelovnen — og at hun var vis paa, at han maatte døe og forlade hende og hendes uforsørgede Børn. Hendes korte Beretning indeholdt mange, høist sørgelige Enkeltheder, og hun endte med at bede Lægen om at komme for at frelse hendes Mand, hvis han formaaede det. „Vi ville betale Dem, Herre, efter bedste Evne, saasnart han kommer til Kræfter igjen, og skeer det ikke, saa er jeg vis paa, at Gud ikke vil lytte mindre naadigt til Deres Bønner, fordi De har hjulpet den Fattige og den Forladte."

Førend Konen havde endt sin Fortælling, vare Baronens Kinder ligesaa blege som hendes, og han fik ogsaa Taarer i Dinene. Han stak Haanden i Lommen, og da Konen taug, tog han den igjen ud og gav hende et Femfrancsstykke.

„Gaa hjem dermed," sagde han. „Kjøb Brød og Brændsel. Jeg skal see ind til Dem i Eftermiddag."

Konen vilde takke ham.

„Ikke et Ord!" sagde hendes Velgjører, idet han afbrød hende. „Takker De mig, saa gjør jeg Intet for Dem. Gaa nu hjem, jeg kan ikke komme strax, for De seer, at jeg har Meget at bestille; men førend det bliver mørkt, skal jeg nok besøge Dem og hjelpe Deres Mand. Farvel! Farvel!"

Konen gik, øiensynlig forbløffet, uden at sige et Ord.

Førend hun endnu var kommen heelt ned ad Trappen, sagde Baronen: „Herr Walpole, vær saa god at kalde paa hende."

Hun kom.

„De maa ikke troe om mig, at jeg er vred," sagde Baronen undskyldende, „det er jeg virkelig ikke. Jeg skal gjøre Alt, hvad jeg kan for Dem, og Deres Mand vil sikkert snart blive rask igjen. Naa, frisk Mod, gaa hjem og plei den stakkels Fyr. Jeg kommer snart. Adieu, ma chère."

Professoren vedblev at beskæftige sig med sin Forelæsning; men fem Minutter vare neppe forløbne, førend han syntes at blive meget urolig ved sit Arbeide. Han lagde Pennen ned og sad en Stund hensunken i Tanker; derpaa reiste han sig, gik frem og tilbage i Værelset og greb igjen Pennen. Omsider sprang han op fra Stolen og trak i Klokkestrengen.

„François," sagde han til den indtrædende Tjener, „lad Cabrioletten strax kjøre frem. Naar Alt kommer til Alt," vedblev han, som om han talte med sig selv, „vil det være bedre, at see til ham strax. Manden er maaskee alvorlig syg. Hans Liv kan svæve i Fare. Det kan gjøres i en Time . . . jeg har rigelig Tid, inden Forelæsningen begynder. Vi maae tage hen og see til den arme Fyr, Herr Walpole," tilføiede Professoren, idet han henvendte sig til mig. „Kom, De skal sige mig Deres Mening om hans Sygdoms Tilfælde."

Og Forelæsningen saavelsom Kobberpladerne bleve forsømte, medens vi snart fore igjennem Gaderne med god Udsigt til at brække baade vor egen Hals og den fyrige Hests, som fløi afsted, medens den stærkt bevægede Læge svingede Pidsken over dens Hoved.

„Naa," tænkte jeg, da vi havde naaet Huset og stege af Vognen, „det er nok muligt, at Bondens Smerte, saaledes som De paastaaer, Herr Baron, er ligesaa pinlig som Kongens, men det er en afgjort Sag, at De ikke er tilbøielig til at vende Sætningen om."

Vandbæreren var virkelig meget syg, og det var ikke sandsynligt, at Sygdommen vilde blive langvarig, hvis han ikke fik Hjelp; vi kom først i den ellevte Time. Han boede i et usselt Hul og laa paa en Straasæk, berøvet Livets simpleste Fornødenheder. Manden var bleven syg af Mangel paa sund Føde og frisk Luft, Oprindelsen til Halvdelen af de Lidelser, hvoraf det menneskelige Legeme hjemsøges. Baronen saae øieblikkelig, at der ikke kunde udrettes noget for Staklen i hans nærværende Bolig og forlangte derfor, at han ufortøvet skulde bringes hen i et maison de santé.

„Jeg kan ikke gaae," sagde Manden mut.

„Nei, men De kan kjøre i en Kareth, antager jeg," svarede Baronen i samme Tone, „naar jeg vil have det. Lad ham blive klædt paa," vedblev han, idet han henvendte sig til Konen. „Her er Lidt til at kjøbe Brød for saalænge," sagde han og gav hende nok et Femfrancsstykke, idet han ilede bort. Om Eftermiddagen besøgte Baronen atter Patienten i la maison de santé. Han lod ham tage et Bad og foreskrev de nødvendige Lægemidler. I Løbet af en Maaned saae han daglig til ham og forlod ham ikke, før han var kommen sig. Og heller ikke da — for samme Dag, den stakkels Fyr blev udskreven, forærede han ham en Hest, en Vandkarre og en Pengepung med fem Louisd'orer.

„Hold godt Huus med Pengene," sagde den rundhaandede Giver, og skulde De feile Noget igjen, saa kom strax til mig."

Vandbæreren — en barsk og haardfør Karl — vilde have takket Baronen, hvis han havde været istand dertil, men han stod og flæbede som et Barn, aldeles overvældet af al den Godhed, der blev viist ham. Nogle Maaneder derefter meldte François to Mænd, der ønskede at tale med Baronen. Da de traadte ind, saae jeg, at det var min gamle Bekjendt, den nu trivelige og rødmussede Vandbærer, ledsaget af en Fremmed i samme Livsstilling, som han selv, men bleg og sygelig.

»Ah, mon ami,« udbrød Baronen og trykkede hans Haand, „hvorledes gaaer det Dem?"

„See paa mig," svarede Vandbæreren, „see bare paa mig."

„Ja, De har nu faaet Kjød nok paa Kroppen," sagde Baronen. „Er det en af Deres Venner?"

„Aa, det er egentlig for hans Skyld, jeg kommer. Han er meget syg, ikke sandt? Han er ogsaa Vandbærer. Han stod i Begreb med at gaae hen til en anden Doctor, men det vilde jeg ikke tillade. Jo, det vilde rigtignok have været kjønt, efter Alt hvad De har gjort for mig. Man har da Gud skee Lov og Tak Levemaade. Han er saa daarlig og eier ikke en eneste Skilling!"

Den originale Maade, hvorpaa Manden søgte at lægge sin Taknemmelighed for Dagen, fik mig til at smile; Baronen lo høit, og hans Dine straalede af Glæde, da han trykkede den skikkelige Vandbærers barkede Haand og svarede: „Det er i sin Orden, ganske i sin Orden, bring dem Allesammen til mig, mon enfant." —

(Fortsættes.)

Literatur.

— „Barnebruden, Fortælling af Alf", hører til de Bøger, hvoraf en nogenlunde øvet Forfatterinde kan levere endeel om Aaret; der findes ikke nogetsomhelst Originalt eller nogen Charakteer i den — Alting er Reminiscentser eller rentefrie Laan. (Høsts Forlag.)

— „Valdemar Krones" Forfatter, H. F. Ewald, har paa Gyldendalske Boghandlings Forlag udgivet en større Roman, „Familien Nordby", i tre Bind. Det er den samme Lethed i Skildringen og i Sproget, som vi kjende fra det tidligere fortræffelige Arbeide, der her endnu er bleven forøget med en høi Grad af Klarhed i Charakteertegningen. En enkelt Person er maaskee malet med vel saftige Farver, en anden kan staae Læseren noget mindre klart, men de fleste Charakterer træde meget skarpt og tydeligt frem, og udmærke sig derhos ved en elskværdig Djærvhed og Jevnhed, som vise deres ubetinget danske Oprindelse. Vi skulle ikke foregribe Læsernes Fornøielse, ved at søge at gjengive Handlingen i Bogen, uagtet det lod sig gjøre i faa Træk, men vi ere ligesaa overbeviste om, at den vil vinde stort Bifald, som at den vil finde en udstrakt Læsekreds. Hist og her er der, synes det os, anvendt vel megen Vidtløftighed paa en Samtale, der ikke er nødvendig for Udviklingen af Charaktererne, men selv en saadan Brede spores ikke saa ofte, som man kunde vente det i en Fortælling af dette Omfang.

— Siden „En ung Piges Historie" udkom i 1860, har den samme Forfatterinde paa Høsts Forlag glædet os først med 5, senere med 3 Fortællinger og nu til en Afvexling med 4 „Skizzer af Hverdagslivet". Der har naturligviis været Forskjel, Noget har været godt, Andet mindre godt og atter Andet middelmaadigt; ligesaa gaaer det med disse Skizzer, af hvilke den første, „den blinde Digter", er overordentlig god, medens de øvriges Indhold deels er meget magert baade i Handling og Tanke, deels lider af Affectation og Sentimentalitet — denne sidste Bebreidelse rammer navnlig Fortællingen „Tre Aar af mit Liv." Det er Skade, at en Forf., der kan præstere noget Godt, ikke formaaer at beherske sig bedre: hvorfor skulle vi have en tarvelig Bog hver Juul, istedetfor et rigtigt godt Arbeide engang imellem?

— Vor Landsmand, den nuværende østerrigske Admiral H. B. Dahlerup har i et større Skrift: „Naturphilosophiske og culturhistoriske Betragtninger" nedlagt Resultaterne af et langt Livs udstrakte Læsning og omhyggelige Tænkning. Det er ikke en Bog, som bringer noget Nyt paa Videnskabens Omraade, og Arbeidet hører til de Skrifter, som i Almindelighed have mest Betydning for Forfatteren, som derved faaer sine Tanker klaret og bringer System i sine Anskuelser. Imidlertid vil enhver dannet Læser kunne have Fornøielse af dette Værk; thi det indeholder Mangfoldigt, som er sammenarbeidet i en god Form, fremstiller bekjendte Ting paa en tiltrækkende Maade ved at bringe dem i indbyrdes Forbindelse, og vækker Tanken om Meget, som det just ikke er Hvermands Sag at drage frem. Bogens lærdudseende Titel maa ikke skræmme Læserne, thi Bogen selv angaaer kun, hvad der er fatteligt og af Betydning for ethvert Menneske. (Gyldendalske Boghandling).

— Den norske Forfatter Israel Dehn (Fr. Foss) har atter udgivet en Novelle „See Tiden an", i 2 Bind. Det er nærmest en Skildring af Charakterer, tagne udaf det lavere Samfundsliv i Norges Smaabyer, udført med Smag og Sandhed, hvad man derimod ikke kan sige om den altfor romantiske Handling i 2det Bind, hvor den norske Matros i New Orleans røver sin Søn, der, som født af en Ufri, tilhører en amerikansk Slavehandler. Den jevne, rolige Charakteerskildring ligger meget bedre for Forf. end Romanen. Et eget ubehageligt Indtryk gjør det, af og til at møde en lang, i et meget søgt Sprog nedskrevet Bodsprædiken. Hvor god end Meningen er, er det uberettiget at ville føre den frem her, og Forf. naaer vistnok derved alt Andet, end sit Maal. (J. W. Cappelen i Christiania).

— „Synd og Sorg", af Forf. til „Tre Dramer." En paaskjønnelsesværdig, reen Stræben og tildeels en vis Evne til at tænke sig Charakterer, der kunne passe til en Conflict, disse Egenskaber ere det Bedste ved dette nye femacts Drama, som ogsaa har flere, ret smukke Enkeltheder. (Wroblewskys Forlag.)

— Paa F. C. Pios Forlag har A. V. Fohlmann udgivet „Begyndelsesgrundene af Naturlæren til Brug ved Underviisningen i Realskoler".

— Af Listovs „Luthers Huusliv" udkommer der i Göteborg en svensk Oversættelse.

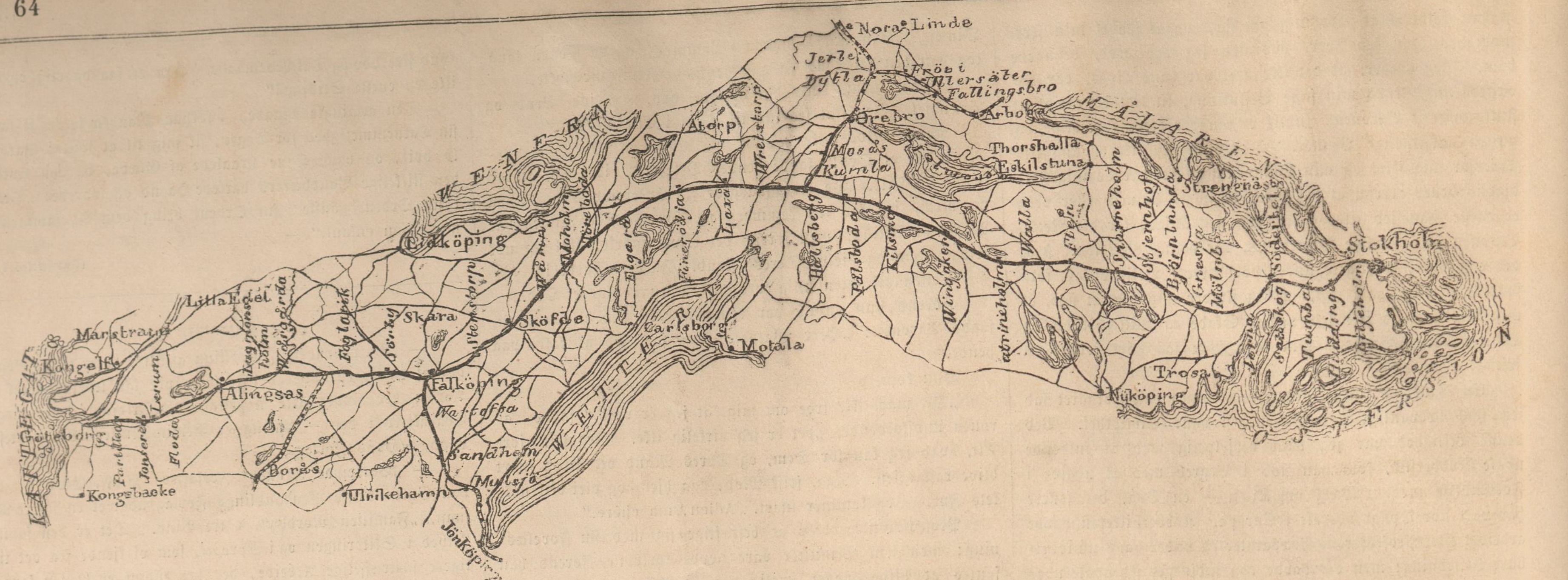

Oversigtsplan af „Vestra Stambanan" mellem Stockholm og Gøteborg.

Gaade.

Igaar, da jeg paa Gaden stod,
Jeg saae Det flagre for min Fod,
Saa nydeligt, saa fint og net;
Det førtes bort af Vinden let.
Et Navn, et Bogstav dog jeg saae,
Imens et Øieblik det laa;
Thi skyndte jeg mig flux afsted
At gribe det — men det fløi med;
Og hvergang jeg det synes nær,
Paany et Vindpust bort det bær.
Saaledes løb vi da omkap,
Af Sigte jeg det ikke slap,
Før pludselig dets lette Krop
Svandt bort — vist løst i Bølger op.
Ei Hint mit Øie mere saae,
Men inde fra den dunkle Vraa,
Hvor Døden nys tilhuse sad,
Jeg hørte Fromheds Røst, som bad:
„Lær mig, o Skov! at visne glad."
Jeg kjendte det da strax igjen
Og hilste det som gammel Ven;
Det fine, lette Væsen lod
Fra veemodsfuld Forhaabnings Skjød.
Men snart derefter nok en Gang
Hvor der var idel Lyst og Klang,
Hvor der var kun af Glæde lyst,
Ved Brudens høitidssmykte Bryst,
Der dvæled det mig atter nær,
Stolt brusende i Bølgehær.
Og da om Aftenen til Dands
Der bødes op ved Kjerters Glands
Saa fagerfuld en Skjønheds Krands,
Da saae jeg det, nu her, nu der,
Da hørte jeg det fjernt og nær,
Om Midien rank, i Haanden blød
I Elskovs Ord med dunkel Glød.

Opløsning paa Charaden i Nr. 164:

Gyldenlak.

Opløst af den Sortes Fader, J. J. i Helsingør, den Alderstegne, Palmerino, Hannemos, den gule Rose, Knaldenberg, Søndagsselskabet, Gyldenlak, J. B. i Danebrogsgade, P. E. i Odis, S. A. i Ringkjøbing, Qvalmeroden, Gnomen, Gys, Malthe van Sollingen, en ældre Fyr i Stege, Boel i Nakskov, Guttaperchahjertet i Hobro, Klemmen og 5 Andre i Aalborg, en Munk, Mutter i Aalborg, Eleven af Peten i Sorø, 3 K'er i Korsøer, en Phantast og en Speculant i Nakskov, Thora.
Opløst paa Vers af Elskeren, Frits og ham.
Opløst som „Tøndebaand" af Biskop Den og Den.
„ „ „Stempelpapir" af J. A. S. i Helsingør.
„ „ „Løvegab" af Kammerjunkeren.

Døde.

Ludvig Uhland, berømt tydsk Digter, † 14de November i Tübingen, 75 Aar.

J. A. Schneider, en dygtig Aquarelmaler i Prag, † der den 23de November.

Pierre Deland, bekjendt svensk Skuespiller, † 14de November i Stockholm.

Friske Romanske Strenge

til Violin, Bratsch, Violoncel, Contrabas og Guitar ere ankomne hos

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa Otto B. Wroblewskys Forlag er udkommen:

Synd og Sorg.

Orig. Drama i 5 Acter af Forf. til »Tre Dramer«. Priis 72 Sk.

Cotillons- og Balbouquetter,

elegante og billige, anbefales fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6.

I forrige Uge er forsendt:

Tidsskrift for Søvæsen.

Udgivet af Capitainlieutenant J. C. Tuxen.
7de Aargang, 5te Hefte. 64 Sk.

Indhold: Et Orlogstogt. Af Lieutn. E. Bluhme. — Pantserskibene og det riflede Skyts. Af Xavier Raymond (efter Revue des deux mondes). — Riflede Kanoner og Projectiler. — Tillægsbemærkning til Artiklen »Om legemlige Straffe i Søetaten«. Af O. A. — Efterretninger for Søfarende. — Officielle Meddelelser.

Fleerstemmige Mandssange.

5te Hefte: Chr. Bull: Maitræet. — Bellman: Fredm. Epistel Nr. 25. — Elveskud, udsat af J. P. E. Hartmann. — Krøyer: Hvo kaldes vil en god Student.

6te Hefte: H. M. Hansen: Roeskilde. — Ridderens Frieri, uds. af N. Salomon. — Gade: Kjøge. — Paa Fjeldtoppen, uds. af Hartmann.

Subskr. Priis à 48 Sk. Heftet.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé expederes til 5 Mk. pr. 100, 3 Mk. pr. 50, 2 Mk. pr. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Paa mit Forlag er udkommen:

Tonens Veie,

et Digt af Carl Andersen, Forf. til »Strid og Fred«, »Ingolfs og Hjørleifs Saga«.
Priis 1 Rd., eleg. indb. 1 Rd. 64 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

A. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Udkommen er:

Statistisk-topographisk Beskrivelse af

Hertugdømmet Slesvig.

Ved J. P. Trap. Andet Hefte. Priis 48 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 14de til 20de November incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
14de. .	6,3	8,4	4,4	85	28" 1,53	0,68
15de. .	3,1	4,3	2,0	90	28" 2.26	
16de. .	2,3	3,6	1,6	85	28" 3,07	
17de. .	1,7	2,3	0,8	75	28" 4,93	
18de. .	2,3	2,7	1,2	72	28" 6,89	
19de. .	2,5	3,8	0.4	75	28" 6,21	
20de. .	÷1,6	2,3	÷3,5	--	28" 3,81	0,02

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	20 Novbr.	3 pCt.	Consols . . .	92.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 50.
Wien	19 —	5 „	Metalliques .	71. 10.
Berlin	„ —	3½	Staats-Sch.	90¼.
Kjøbenhavn	21 —	4 „	Kgl. Obligat.	97¼.

Paa C. A. Reitzels Forlag er udkommen:

Ved Nytaarstid

i Nøddebo Præstegaard. Fortælling af Nicolai.
Priis 1 Rd. 72 Sk.

Fra Drømmenes Land.

Et Forsøg i den experimenterende Psychologie af Victor Hilarius. Priis 1 Rd. 72 Sk.

Digte

fra forskjellige Perioder af Henrik Hertz. Tredie og fjerde Deel. Priis 2 Rd.

B. S. Ingemanns Levnetsbog,

skreven af ham selv, udgiven af Slotspræst J. Galskjøt.
Priis 80 Sk.

Valdemar Seier.

Et romantisk Eventyr af C. Hauch. Priis 1 Rd. 32 Sk.

Til I. T. B—m i Carlscrona. Desværre for seent, men derfor var Brevet ikke mindre velkomment.
- 89. Det andet Alternativ er indtraadt.
- Povl. Idag seer De netop, hvorledes Deres og vore Tanker have krydset hinanden.
- To Abonnenter i Randers. Det kan nok være, at Touren kommer til ham.
- Carl St—p. De maa hellere blive ved Deres første Forsæt.
- S. Gemse. Nei.
- P. L. P. i Kolding. Deres Ønske kan ikke opfyldes.
- H—d i —g. Red. har sikkret sig et Portrait af den nævnte Hædersmand. Det Andet skal blive undersøgt. — Hvorfor er De anonym? Deres Haandskrift er os jo bekjendt.
- Alpha i Svendborg. Om det indsendte Brudstykke kan der ikke udtales nogen Mening, uden at det Hele kjendes.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 166.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 30. November 1862. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

I Afrika, af H. C. Andersen. — Peter Vilhelm Lund. — Fyret paa Hirtshals. — Frantz Pønitz. — Fra en Tour i Halland, IV, af O. O. — Ugens Politik. — Tro og Videnskab (fortsat). — Meddelelser af blandet Indhold. — Genealogisk Notits, af J. K.

I Afrika.

Jeg er ovre i Marokko!
er det ei et Eventyr?
Norden for mig er Europa,
der jeg seer Trafalgars Fyr.
Havets Brænding har en Susen,
Toner fra den danske Strand,
Selv i Afrika jeg synes,
jeg er nær mit Fædreland;
Venners Stemme kan jeg høre,
alt det Skjønne kan jeg see,
Lad det snee der, Skyen drysse
Mandelblomster, Jule-Snee,
Lad det ruske, lad det regne,
Vinden gaae til Marv og Been,
I Aartusinder dog grønnes
der den friske Bøgegreen.
Danmark Nordens ældste Rige
Engang stort, men lille nu,
Grændsen lille, Ungdoms Sindet
det har Storhed, den har Du!
Jeg i Havets Susen hører
Toner fra den danske Strand,
Hører Du igjen mit Hjertes
Banken, Du mit Fædreland?

Tanger, den 6te November 1862.

H. C. Andersen.

Peter Vilhelm Lund.

Ligesom Konsten byder sine Dyrkere Valget mellem at arbeide enten i bestemt national Retning, eller efter mere almene Former, saaledes stille ogsaa de fleste Videnskaber deres Udøvere et dobbelt Valg, hvorefter den enkelte Videnskab behandles enten med særligt Hensyn paa det bestemte Lands Forhold og Phænomener, eller ganske universelt. Nogle Videnskaber indbyde mere til det Første, andre mere til det Andet; mangfoldige Bihensyn ville da, naturligviis ved Siden af Videnskabsmandens Grundtilbøielighed, bestemme, i hvad Retning han skal anvende sine Evner. Den, der lever udelukkende for de nationale Formaals Fremme, vil vistnok umiddelbart gavne sit Fædreland mest, men han vil ogsaa, hvis han ikke driver det til noget aldeles Eminent, gaae glip af Berømmelsen, af al den udvortes Hæder og Anerkjendelse, der tilfalder Den, som arbeider for Verdens Oplysning. Den Første bliver kun en Haandlanger, som i det store Tempel samler Materialerne til ham, hvis omfattende Blik veed at anvise hver Steen dens rette Sted i det store Hele. Han bliver en bekjendt Mand og en fortjent Mand i sit Fædreland, der ikke vilde kunne undvære ham, men han kaster ikke Glands over sin Hjemstavn; dette er forbeholdt Den, der arbeider for Verden. Men det hænder da ogsaa undertiden, at en saadan Videnskabsmand, medens den hele lærde Verden nævner hans Navn med Ærefrygt, forglemmes i sit Fødeland, forsaavidt det ialtfald ikke hører med til „den lærde Verden"; man glemmer, at han er vor Eiendom, fordi hans Forskninger ikke komme os mere til Nytte end den hele øvrige Verden. — Saaledes er det gaaet den Mand, hvis Træk vi idag fremdrage, Naturforskeren Professor Lund. Fleertallet af vore Læsere ville maaskee spørge: Gives der en verdensberømt Professor Lund og er han Dansk? Ja, han er ikke blot berømt, men hans Navn staaer høit blandt alle danske

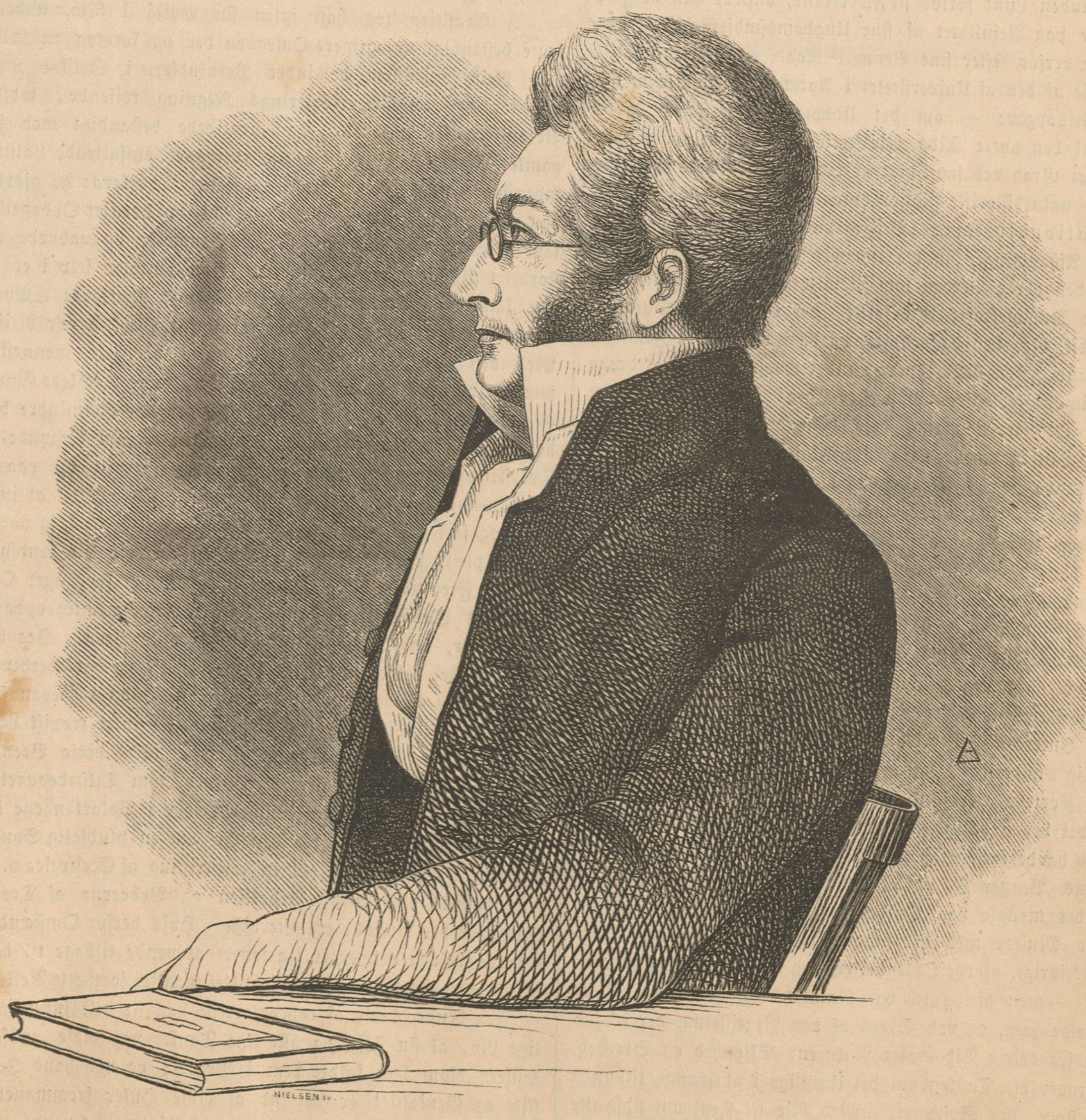

Professor Peter Vilhelm Lund, R. af D.

Navne; og Dansk er han, født midt i Kjøbenhavn, men i tredive Aar har han for Videnskabens Skyld opgivet sit Fædrenehjem — og derfor have I glemt ham.

I Begyndelsen af dette Aarhundrede boede her i Kjøbenhavn, i Nygade, hvor endnu Schmidts Klædehandel er, en rig og driftig Silke- og Klædehandler, Henrik Lund. Han hørte til en Slægt, hvori Arbeidsomhed og rolig, alvorlig Tænkning var den første Hovedlov, og han vidste at opdrage sine Børn i samme Retning. Tidligt vante til Flid og Orden, baade i deres Ydre og i deres Indre, var det saaledes intet Under, at der blev dygtige Folk af dem; størst blev dog vor Vilhelm.

Vilhelm Lund blev født den 14de Juni 1801. Sine Skolestudier gjorde han i Borgerdydsskolen i Kjøbenhavn, under den udmærkede Professor Nielsen, men Skolen var ikke hans egentlige Opdrager. Allerede som Dreng droges han henimod Naturvidenskaberne, og disse var der paa hin Tid kun anviist en tarvelig Plads i vore Skoleplaner. Han maatte da hjelpe sig selv, hvis han vilde frem, og det vilde han; saa begyndte han paa egen Haand at gjøre Samlinger, samlede sig frem, gjorde Conjecturer og Combinationer, satte sine Jagttagelser saa smaat i System og gik med et sundt Blik bestandigt videre, men hjalp altid sig selv. Ved Siden af Skolelivet førte han saaledes et rigt Liv i sit eget Indre og havde, da han i Aaret 1818 tog Artium med bedste Charakteer og Aaret efter blev indkaldt til anden Examen, de videnskabelige Elementer inde: han kunde nu med Iver kaste sig over sin Videnskab. Og det gjorde han. Han blev Studiosus medicinæ, gjorde vel ogsaa Tjeneste paa Frederiks Hospital, men med Studeringerne gik det kun smaat; hans Interesse for Bifagene kvalte hos ham Lysten til Hovedfagen. Dertil kom, at han ikke var stærk, han frygtede selv for at bære Spiren til Brystsyge, og i et Par Sommere, 1821, 22 og 23, leiede han sig ind hos en Bonde i Frederiksdal, for at komme til Kræfter. Her henlevede han den smukke Tid af Aaret sammen med en Mængde Jevnaldrende, hvem fælles Studier droge nærmere til ham, og med dem anstillede han hyppige Excursioner og videnskabelige Udflugter i Omegnen, hvis Flora og Fauna bleve omhyggeligt gjennemgaaede af de unge Forskere, af hvis Navne nogle nu staae i første Række herhjemme. Saaledes samlede han Kræfter aandeligt, trængte grundigt ind i Botanik, Zoologi og comparativ Anatomi, men glemte sit Helbred og sit medicinske Studium. Hans Fader var imidlertid død og havde efterladt ham Formue nok til at føre et uafhængigt Liv; derfor betænkte han sig ikke paa nu, da det gjaldt Sundheden, at opgive Embedsstudiet, som han vel ogsaa følte aldrig vilde kunne tilfredsstille ham, og besluttede, efter sin Ven og Lærer, den ældre Professor Reinhardts Raad, at drage til Brasilien, for under den tropiske Zones milde Klima at gjenvinde sit Helbred og samtidigt sætte sig ind i dette Lands Naturforhold.

Forinden Lund forlod sit Fædreland, ønskede han at give en Prøve paa Resultatet af sine Ungdomsstudier. Han udarbeidede derfor, efter sine Venners Raad, en Afhandling til Besvarelse af den af Universitetet i Aaret 1824 udsatte medicinske Prisopgave — om det Udbytte, Physiologien havde draget af den nyere Tids Vivisectioner — men overraskede dem i høi Grad ved samtidigt at tage Universitetets Medaille for det naturhistoriske Spørgsmaal om Krebsdyrenes Circulationssystem. Begge disse den treogtyveaarige Mands Afhandlinger mødte udmærket Anerkjendelse og optoges i den lærde Verden som Resultatet af grundig Lærdom og skarp Dømmekraft; den første, der i Aaret 1825 udkom paa Tydsk, blev læst og benyttet baade i Tydskland, Frankrig og England. Den sidste, hvori Lund endogsaa vovede at drage tilfelts imod Zoologiens Ypperste, Cuvier, og gjendrive en af ham fremsat Paastand, blev bekjendt ikke blot i de tre nævnte Lande, men ogsaa i Mailand og Neapel. — Neppe kunde nogen, selv den mest glimrende Embedsexamen paa en klarere Maade have vidnet om Lunds overlegne Dygtighed, og tilfreds med sig selv og sin hidtidige Virken tiltraadte han nu, i Efteraaret 1825, Reisen til Brasilien.

Lund landede i Rio Janeiro, og neppe var han kommen der, før hans Helbred begyndte at styrkes og han gav sig til at tænke paa andre Ting, end Brystthee og Forkølelser. Brasilien var dengang i endnu langt høiere Grad end nu en prægtig Tumleplads for en Videnskabsmand netop med Lunds Interesser; hverken Landets Flora eller Fauna var ordentlig undersøgt, meteorologiske Jagttagelser manglede ganske, Kortene vare ufuldkomne. Lund kastede sig med Iver ind i det bevægede Liv, der her vinkede ham; Videnskabernes Selskab havde forsynet ham med de nødvendige Instrumenter, og hans Venner J. F. Schouw og Reinhardt havde ikke ladet det mangle paa Opfordringer til at forøge de kjøbenhavnske Museer med Sendinger fra det rige Fjerne. Han samlede ivrigt, gjorde Optegnelser, tog Afbildninger og præparerede — men af og til var Naturens Rigdom nær ved at overvælde ham, og ved Siden af den Begeistring, der i hans Breve fra denne Tid maler Naturens Skjønhed og Storhed, frembryder ofte Tanken om det Umulige i at trænge tilbunds i de store, nye Systemer. Med Rio til Centrum udstrakte han efterhaanden sine Excursioner til en mindre Deel af Brasilien, og i tre Aar samlede han bestandigt flere Kundskaber og mere Materiale. Omsider følte han sit Helbred styrket og sin Tørst efter Indsigt mættet — han længtes efter sit Fædreland og trængte til Ro for i Stilhed og med Benyttelsen af alle de videnskabelige Hjelpemidler, som han savnede i den nye Verden, at ordne og sammenarbeide sine Jagttagelser.

Saa forlod han da i Vinteren 1828 sit nye Hjem og sagde Farvel, som han troede for altid, til den rige tropiske Skjønhed; men det skulde ikke vare længe, inden han vendte tilbage, for atter at søge nye Kræfter under den varme Sol, og for at løse de Opgaver, som Forsynet havde forbeholdt ham. I Vaaren næste Aar kom han til Danmark, hilst med Jubel af alle sine Venner herhjemme. Sommeren over blev han i sit Fædreland, skrev Et og Andet, erhvervede sig ogsaa ved Kiels Universitet den philosophiske Doctorgrad ved en latinsk Afhandling over den af ham opdagede Anomali hos den brasilianske Fugleslægt Euphone — Fuglen uden Mave; det er ret charakteristisk, at mangfoldige reisende Naturforskere havde hjemsendt Skind af denne Fugl til alle europæiske Museer, medens Ingen før den omhyggelige og grundige Lund var faldet paa at undersøge dens eiendommeligt dannede Organer, der ikke paa nogen Maade viste sig i Fuglens Ydre. Men da Efteraaret kom med Slud og Kulde, saa længtes Trækfuglen efter Syden; Lund var ikke bleven helbredet under Opholdet i Brasilien, men han var bleven styrket nok til at leve i et mildere Klima end vort. Lad os ikke sørge derover, hans svage Helbred blev til en Guldmine for Videnskaben. Han drog nu til Italien og tilbragte et Par, for ham og for Naturvidenskaberne interessante Aar i Sydeuropa. Den første Tid levede han i Neapel, hvor han i Forbindelse med Naturforskeren A. W. F. Schultz fra Berlin gjenoptog Undersøgelserne om Krebsdyrenes Circulationssystem, og vægrede end i nogen Tid den franske og tydske zoologiske Skole sig ved at anerkjende Lunds Opfattelse, lykkedes det dog omsider den berømte Owen at godtgjøre dens Rigtighed. Det næste Foraar anvendte han til en botanisk Fodreise igjennem Sicilien i Joachim Frederik Schouws og Englænderen Harewoods Selskab; efter Afstillelsen fra dem tilbragte han Vinteren 1830—31 i Paris, hvor han visttnok dengang tænkte paa at bosætte sig for at udarbeide sine Jagttagelser fra Brasilien. Men han opdagede snart, at han stod saa isoleret og blottet for alle videnskabelige Forarbeider, at kun et nyt Ophold i Brasilien kunde sætte ham istand til at naae sit Maal. Han gjorde i Paris Bekjendtskab med sin tidligere Modstander, Cuvier, og lærte ved Omgangen med ham, at en videnskabelig Meningsforskjel ikke behøver at indvirke paa Mennesket.

Han vendte nu tilbage til Danmark, for derfra atter at begive sig til den nye Verden. Under Opholdet herhjemme blev han den 22de April 1831, ikke endnu ude af Tyverne, paa Reinhardts Forslag optaget som Medlem af Videnskabernes Selskab og fik saaledes det sidste, rigtignok overflødige Stempel paa sin Dygtighed. I 1832 forlod han for sidste Gang sit Fædreland.

I Brasilien tog han igjen sin Bolig i Rio, undersøgte bestandigt nøiagtigere Omegnen der og foretog en længere Reise igjennem de indre Provindser, i Selskab med den for den russiske Regjerings Regning reisende, tydske Botaniker, Dr. Riedel. Han arbeidede bestandigt med sit gamle Maal for Øie — at udarbeide et omfattende naturvidenskabeligt Værk over Brasiliens Fauna og Flora; da gjorde han en Dag, i Midten af October 1834, en uventet Opdagelse, som forandrede hans tidligere Bestemmelse og aabnede en storartet Udsigt for Videnskaben. Han omtaler selv i et af sine samtidige Breve dette vigtige Fund saaledes: „Byen Curvelo blev i flere Henseender et vigtigt Punkt i vor Reise. Med den ophørte Vandringen gjennem de store menneskeTomme Udørkener, og vi traadte nu ind i mere befolkede Egne; — med den ophørte (en Forandring, der var os mindre behagelig) den tørre Aarstid, og Regntiden tog sin Begyndelse. Det slette Veir nødte os til at opholde os nogen Tid paa et nærliggende Gods, og vi benyttede dette Ophold til at indpakke og forsende endeel af vore Samlinger. For mig havde dette Ophold vigtige Følger, og Byen Curvelo vil sandsynligviis i Fremtiden blive Centralpunktet for et forlænget Ophold. I Nærheden af denne By har man nemlig opdaget flere Huler, hvoraf nogle indeholde fossile Been. Jeg har havt Leilighed til at undersøge flere af disse og har overbeviist mig om, at de henhøre til den Periode, man i Geognosien kalder den diluvianske. Da man hidtil i intet tropisk Land har fundet Levninger fra denne Periode, blive disse Been af særdeles Vigtighed, og flere Problemer, som Tilstedeværelsen af tropiske Dyreslægter fra denne Periode i Polarlandene har givet Anledning til at opkaste, f. Ex. om en pludselig Synken af Jordens Temperatur, om en Forandring af Ecclipticas o. fl., ville kunne løses, naar Beboelsen og Beboerne af Tropelandene i den Periode ere efterviste. Hvis derfor Omstændighederne tillade det, agter jeg senere at vende tilbage til dette interessante Sted; men for Dieblikket maa jeg fortsætte Reisen.“ — Fra denne Time af concentrerede han sit hele videnskabelige Liv, al sin Flid og alle sine Tanker paa disse „mystiske Huler“, som han kaldte dem i Brevet; og ved hans Jernflid og Genialitet er der ud af disse Huler fremmanet et Billede af Fortidens Dyreliv, saa fyldigt og levende, som Naturvidenskaben aldrig havde drømt om. Kalkbjergene i denne Deel af Brasilien ere vildt sønderrevne og have øiensynligt, efterat de vare beboede, været Gjenstand for en af de Oversvømmelser, som i Almindelighed sammenfattes under Begrebet Syndfloden; de Dyrelevninger, som findes i Bjerghulerne, ere altsaa antediluvianske, hidrøre fra en Periode i Jordklodens Historie, som ligger forud for dens nuværende Bebyggelse. Af Hulerne gives der et umaadeligt Antal — Lund har besøgt over 1000 — og de have alle den samme Charakteer. De gjennemskære, som stærkt forgrenede Gange, Kalkstenen, udvide sig hist og her til store Hvælvinger og aabne sig udadtil i Bjergenes Sider. I disse hvælvede Huler findes Skatten snart ligefrem paa Bunden, snart i Hulens Sider, snart ogsaa bedækket med et betydeligt Leerlag. Inde i Hulerne seer man tydeligt Sporene af det vaade Element, alle Kanter ere afrundede og glatte, og i Væggene seer man afpræget Bølgelinierne, som antyde Vandets Indvirkning. Hulerne ere ofte udmærket smukke, hist og her hænge Drypsteensblokke, hvide som den nyfaldne Snee, ned fra Loftet. Een af de Huler, som Lund i de første Aar besøgte, var 1440 Fod lang, nogle og tredive Fod høi og dobbelt saa bred; den var deelt i 12 Afdelinger, hvoraf de inderste vare saa udmærket smukke, at han fortæller, hvorledes hans indfødte Ledsagere, der aldrig havde sat deres Fod i disse Huler, fulde af Beundring kastede sig paa Knæe og udbrød: «Milagre, deos he grande!» — Hvad Videnskaben hidtil havde kjendt af antediluvianske Dyr fra Brasilien var kun lidet og adspredt; Lunds Opdagelser gjorde derfor et utroligt Opsigt i den lærde Verden, thi han fandt ikke enkelte Individer eller enkelte Arter, men langt over hundrede Arter, repræsenterede i mangfoldige Exemplarer; han fandt dem ikke paa et enkelt Sted, hvor det kunde betragtes som et Tilfælde, at Dyret blev fundet, men hans Opdagelse strakte sig over et umaadeligt Terrain, hvor altid de samme ydre Forhold ledsagede Fundet; og det var ikke en enkelt Knogle eller en enkelt Tand, som han fandt, men han fremdrog Levninger i Masseviis, nok til deraf at reconstruere Dyrenes hele Skelet; kort sagt, hans Fund var saa storartet, saa indgribende paa Brasiliens Palæontologies Omraade, at vi ikke bedre kunne sammenligne det med noget Andet, end med Udgravningen af Pompeji og dennes Vigtighed for Archæologien. — Hans Opdagelser have ogsaa givet et vigtigt Bidrag til Løsningen af Spørgsmaalet om Tiden for Menneskets første Optræden i Amerika, idet han i et Brev af 28de Marts 1844 meddeler, at han i een af de omtalte Huler har fundet talrige Levninger af Menneskeskeletter iblandt saadanne Forhold, at der ikke kan være nogen Tvivl om, at Brasiliens Beboelse rækker tilbage langt over den Tid, da denne Verdensdeel første Gang blev opdaget af Europæerne, ja sandsynligviis endogsaa udover den historiske Tid, idet han har fundet Menneskeknogler sammen med Levninger af Dyr, der ere forsvundne af den levende Skabning siden Menneskets Optræden her. Hvad disse i den fjerneste Fortid levende Mennesker angaaer, er det lykkedes Lund at godtgjøre, at de hørte til samme Race som de Beboere, Europæerne stødte paa ved Amerikas Opdagelse.

Saasnart Lund havde taget sine mærkværdige Huler i Besiddelse, tænkte han paa en videnskabelig Bearbeidelse af Resultater, han vandt derved. Hans skarpe Blik og grundige Kjendskab til den hele nuværende brasilianske Fauna lod ham strax see, at det var en, med den nuværende sydamerikanske analog Dyreverden, der beboede Hulerne, kun i en anden Rigdom af Arter og Mangfoldighed af Former. Han begyndte da nu at leve udelukkende for Palæontologien, bestemte de fundne Sager, beskrev, maalte og sammenlignede og vandt bestandigt mere omfattende Resultater. Et Par Gange om Aaret modtog Videnskabernes Selskab i Kjøbenhavn fra sit fjerne Medlem en Afhandling, som alle Europas Naturforskere ventede paa; det er selvfølgelig ikke Skrifter for Lægfolk, men efter de Lærdes Dom gives der ikke noget Omhyggeligere, end de Lundske Undersøgelser med deres Tegninger og Afbildninger. Den vigtigste Række af Afhandlinger i Selskabets Skrifter, hvori han nedlagde Udbyttet af sin Forskning, er „Blik paa Brasiliens Dyreverden før sidste Jordomvæltning“, der for vort Sprog er oversat i mange fremmede Videnskabsselskabers Meddelelser. Men Dette var ikke nok for Lund; han vilde ikke blot skjænke sit Fædreland sine Afhandlinger, det skulde ogsaa have selve hans Samlinger. Han følte, at han nærmede sig til den Alder, hvor Ungdomskraften begynder at svigte, og han vilde ikke, hvis han skulde døe i det fjerne Syden, efterlade de Samlinger, der havde kostet ham flere Aars anstrengte Arbeide, som et herreløst Arvegods Det var ham ikke om at gjøre at tjene Penge ved sine Samlinger; isaafald havde han vel modtaget eet af de glimrende Tilbud, der fra fremmede Lande fristede ham til at afhænde sine i deres Art enestaaende Samlinger, eller stillet sine Betingelser ved Overdragelsen til Staten. Men i et Andragende af 10de Januar 1845 tilbød han Kongen af Danmark sine Skatte til Gave, uden at forlange nogen Belønning, uden at fordre sit Navn uadskilleligt knyttet til det palæontologiske Museum i Kjøbenhavn. Christian den Ottende, der forstod at vurdere Betydningen af en saadan Gave, takkede ham i en Skrivelse af 11te April

1846, hvori han lovede, at drage Omsorg for hans Skat, og hans Efterfølger Frederik den Syvende udnævnte den 11te August 1848 Vilhelm Lund til extraordinair Professor; Danebrogens Ridderkors bar han allerede siden 1839. — Lund lod strax sine Samlinger indpakke og føre ad den møisommelige lange Vei fra hans Bopæl i Lagoa Santa til Rio og derfra til Kjøbenhavn; og han var uegennyttig nok til, at udbede sig som en Gunst, at der, i Stedet for Godtgjørelse til ham, maatte stiftes et Legat, af hvis Renter der kunde lønnes en Inspecteur ved Samlingen. Han havde haabet, ikke at behøve at skilles fra denne, idet han agtede selv at overbringe og ordne den, men hans Helbred tillod ingen Forandring af Opholdssted og han maatte blive tilbage. Samlingen overlod han til sin gamle Lærers, Etatsraad Reinhardts, Omsorg, men denne døde, inden han fik den at see; under 31te Mai 1849 udnævntes da, efter Lunds Ønske og i Henhold til Christian den Ottendes tidligere Tilsagn, den yngre Reinhardt til Inspecteur. Den palæontologiske Samling indlemmedes i det kongelige naturhistoriske Museum og led i lang Tid megen Modgang. Efterat den var bleven opstillet paa Christiansborg, blev det bestemt, at dette skulde befries for Alt, hvad der kunde minde om anden Anvendelse af Slottet, end Kongens personlige Brug, og den maatte da flyttes til det naturhistoriske Museums Gaard i Stormgade. Her henstod den i lang Tid, indpakket i Kasser, fordi der ikke var tilstrækkelig Plads til dens Opstilling og Ordning, og først i de seneste Aar, under vor nuværende Cultusminister og ved hans personlige Interesse for Sagen, er den igjen kommen for Dagens Lys.

Lunds Forfattervirksomhed har været stor, ikke i kvantitativ, men i kvalitativ Henseende: ethvert Blad fra hans Haand har været et nyt Blad paa det store Kundskabens Træ. Altid streng videnskabelig, skarp og nøiagtig i sine Undersøgelser, har han aldrig leflet med Popularitet eller Mængdens Beundring, aldrig skrevet for at udmærke sig og behage, men kun for at gavne den Videnskab, der var ham Livet. Hans interessante videnskabelige Skrift, en Afhandling om de brasilianske Myrers Levemaade, skal kun være udgivet paa Cuviers indtrængende Opfordring. Dette Skrift gjorde megen Lykke i Paris, hvor det udkom (det er trykt paa Dansk i Schouws „Dansk Ugeskrift" og for vore yngre Læsere vil det være bekjendt fra Holst's danske Læsebog); men Lund forsmaaede den lettere Production: med Følelsen af, at en saadan Forfattervirksomhed ikke var hans rette Kald, var den hans Aandsretning imod. Derfor lever han ogsaa ukjendt af Folket, selv i hans Fødeland. En ædel Reenhed og Overlegenhed i Forhold til alt Det, der indvirker paa en almindelig Aands Domme og Anskuelser, er det første Indtryk, man modtager af hans Charakteer — et Indtryk, man allerede faaer igjennem hans Billede, igjennem de rene, smukke Former, de klare Ansigtstræk og det fine Øie. Naar man hører om en Mand, at han i over tredive Aar har opholdt sig i Brasilien og gjort vidtstrakte Reiser der, venter man med Grund at møde et kraftigt, solbrændt og veirslaaet Ansigt. Det vil derfor forundre, at see Vilhelm Lunds lyse og næsten gjennemsigtige Teint. Men paa hans nuværende Opholdssted er Brasiliens Klima mildt, og hans Helbredstilstand bringer ham desværre allerede i lang Tid til at leve med udelukkende Hensyn paa Omsorgen for sin Sundhed. Hans legemlige Svaghed har ikke berørt hans klare Aand, men den har gjort ham det vanskeligt, ja næsten umuligt at benytte sine store Evner: hans skarpe Øie er nu sløvet, saa at det neppe formaaer at følge de trykte Bogstaver, endsige strækker til, hvor der er Tale om videnskabelige Undersøgelser. Hans Haand er mat og kan neppe holde Pennen, og kun sjeldent modtage hans Brødre og Venner, hvoriblandt vi skulle nævne Conferentsr. Forchhammer og Prof. J. Reinhardt en skriftlig Hilsen fra ham. Kun i den mundtlige Meddelelse er han endnu uforandret den Samme, og mange fremmede Videnskabsmænd, der gjennemreise Brasilien, have ikke blot mødt en nordisk Gjestfrihed i hans Hjem, men have øst af hans Kundskabsfylde og modtaget værdifulde Oplysninger, Raad og Vink af ham, der bedre end nogen Anden kjender Brasiliens Natur.

Vilhelm Lund boer paa en Plet, der af de Reisende skildres som et af de smukkeste Steder paa Jorden. Paa det Sted, som, siden han trængte ind i de første Kalksteenshuler, har været Midtpunktet for alle hans Reiser, har han i over en Snees Aar havt sin faste Bolig. Det er i en lille Flække Lagoa Santa, som Læseren forgjeves vil søge paa de almindelige Kort over Brasilien; den ligger henimod 100 portugisiske Mile N. N. V. for Rio Janeiro, under 19,3° sydlig Brede, 46,6° vestlig Længde. Lund og hans trofaste Huusfælle, en gammel norsk Konstner, Brandt fra Bergen, som har ledsaget ham paa hans Reiser, deeltaget i hans Undersøgelser og overført hans Fund paa Papiret, og som nu lever som Ven og Forelæser hos Lund, hvem han skylder Alt, ere de eneste Europæere, som have fast Bopæl i den lille Indianerby. Lund lever her et patriarchalsk Liv midt imellem de Indfødte, der med Kjærlighed og Taknemmelighed see op til deres hvide Ven, hvem de betragte næsten som en Høvding, uden at ane, at han har strakt sit videnskabelige Scepter over hele den gamle Verden. De fatte naturligviis ikke hans Betydning, neppe nok hans Liv, og betragte ham efter Sigende endogsaa med en vis Medlidenhed, som en utrættelig Skattegraver, der dog kun istedetfor Guld og Diamanter har opgravet gamle Indianerbeen. Kun een Ting er Gjenstand for en ligesaa stor Beundring, som den hvide Professor, og det er hans blanke Vinduesruder. Vinduesglas er ellers en uhørt Luxus paa disse Steder, men Lunds hyggelige Bolig er indrettet ganske paa europæisk Viis og kan derfor heller ikke savne denne for os uundværlige Behagelighed. Lagoa Santa ligger ved den nordvestlige Ende af en lille Indsø, hvoraf Stedet har sit Navn; denne er rundt omkrandset af Høie, med deres eiendommelige brasilianske Vegetation (Campos cerrados), og ved Søens sydlige Side af en malerisk Skov. Lunds Bolig ligger lige ved Søen; hans Have strækker sig ned imod den. Søen minder i Meget om vore hjemlige Indsøer i den gamle Verden; dens klare Vand, dens blanke, brede Flade og dens bakkede, skovbevoxede Bredder kunne i Lunds Erindring fremtrylle Mindet om hans Ungdomsliv ved Fuursøens Vande, ligesom hans norske Huusfælle i Søen har seet et Billede af Norges smukke Klippevande. Som en ægte Normand har han bygget sig en Hytte ude i Søen, hvorfra hans lette Seilbaad fører ham rundt til alle de smukke Partier.

Vore fjerne Venner ere ikke afskaarne fra al Forbindelse med Omverdenen; ikke blot de videbegjerlige Reisende, som komme i Ny og Næ, men aldrig undlade at opsøge Doutor Lundo i hans gjestfrie Hjem, bringe Bud og Hilsen fra den store Verden, men en regelmæssig Postgang holder dem altid bekjendte med Begivenhederne udenfor dem. Undertiden kommer Posten rigtignok meget for seent, navnlig i den tørre Aarstid, der er Brasiliens kolde Tid; naar det er 16 Grader Reaumur, kan den godt blive et Par Dage borte, og spørger man saa den sorte Postmester om Aarsagen til denne Forsinkelse, svarer han ganske roligt: „Ja, hvor kan det være Andet? Postillonen ligger sagtens et eller andet Sted og sover i sin Matte — hvor kan man forlange, at noget Menneske skal befordre Posten i saadan en Kulde?"

f—g.

Fyret paa Hirtshals.

Jyllands Kyst har stedse, især ved Nattetide, været et farligt Sted for dem, der pløie Vesterhavet under paalands Storm; thi Anstalter til at advare om Faren fandtes kun i ringe Antal, hvorfor Farten ofte, selv for sødygtige Fartøier, endte her, med Ødelæggelse af Skib og Mandskab. Nørrejyllands Nordvesthjørne, Hirtshals, et af Kystens mest fremspringende Punkter, var hidtil uden noget lysende Mærke, som kunde vise dets Tilstedeværelse i mørke Nætter; et stort Savn saavel for de mange Skibe, der anduve Stedet, fordi Havbunden udenfor Odden paa en Strækning af flere Mile skraaner jevnt op mod Land, som for dem, der seile forbi. Marineministeren besluttede endelig at afhjelpe dette Savn, fik en Bevilling paa de fornødne Penge, erhvervede det saakaldte Steenbjerg, som danner Hirtshals' Odde, og lod der bygge et Fyrtaarn, som nu er fuldført og skal vise Fyr fra den 1ste Januar næste Aar.

Da Hirtshals ligger mellem Skagens faste Fyr og Hanstedholmens Blinkfyr, maatte det nye Fyr have et saa afvigende Lys, at der ikke kunde finde Feiltagelse Sted; Fyringenieuren foreslog en Forening af begge Slags, hvilken Plan blev bifaldet og udført. Apparatet, der skal være enestaaende i sin Art, er leveret af Henry Lepaute i Paris og roses meget.

Den Bakke, hvorpaa Taarnet staaer, ligger 640 Fod fra Havet, 82 Fod over Vandspeilet; Taarnet er af Grundmuur, hviler paa et Underlag af Granit, og er 86 Fod høit, med et Gjennemsnit i Jordlinien af 27 Fod. Vaaningshuset afgiver en hyggelig Bolig for Personalet, med tvende omgjerdede Smaahaver og et Stykke Jord, indfredet med en dyb Grøft. Til hele Anlæget, hvortil Planerne ere leverede af Fyringenieur Grove, der med Assistance af Conducteur H. P. Holm tillige har forestaaet Arbeidet, er bevilliget 80,000 Rd.

Vi haabe, at det Ønske maa gaae i Opfyldelse, der udtaltes i Festsangen ved Grundens Indvielse, at:

— naar i Efteraarets Nat
De Vestenstorme tude,
Og Dødens Rædsel synes brat
Sin Nærhed at bebude,
Da skal et Glimt fra Taarnet her
Itide varsle: „Kom ei nær!
Hold Dig paa Havet ude!"

Frantz Pønitz,

er født d. 17de August 1850 i Bischofswerder, en lille By i Vestpreussen, hvor hans Fader endnu lever og eier et Gjestgiversted. Hans egentlige Navn er Burkowitz, men Pønitz hedder han efter sin Pleiefader, hvem han kom i Huset hos, da han i en Alder af to Aar mistede sin Moder. Pleiefaderen, der er Concertmester ved det Krollske Theater og gift med en Søster til Drengens afdøde Moder, tog sig omhyggeligt af den Lille og opdagede snart hans ualmindelige Begavelse. Han var neppe fire Aar gammel, da han læste alle de Bøger og Tidender, han kunde faae fat paa, og paa samme Tid forraadte han Anlæg baade for Tegnekonst og Musik. Pleiefaderen paatog sig da selv at spille Violin med ham, og allerede Aaret efter spillede Drengen Smaasager saa reent og allerkjæreste, at det vakte almindelig Opsigt. En Ven af Huset, der spillede Harpe, blev saa indtaget af Drengens Violinspil, at han overtalede Pleiefaderen til at lade Drengen spille Harpe; endnu samme Dag blev der bragt en lille Harpe hjem i Huset og nu begyndte hans Lectioner, der i et Par Aar bragte ham saa vidt, at hans Lærer ikke havde mere at bibringe ham. I en Concert hos den russiske Gesandt i Berlin vilde Lykken, at den lille syvaarige Dreng kom til at spille et Numer. Hans Spil gjorde umaadelig Opsigt, og en af den afdøde Konges Yndlinger, Intendanten Grev v. Rhedern, der var tilstede, udvirkede strax en kongelig Understøttelse for ham, for at han under en dygtig Lærers Veiledning kunde uddanne sit rige Talent. Professor Grimm i Berlin, der er en af Nutidens bedste Harpenister, paatog sig nu at fuldende Drengens Underviisning, og to Aar efter havde han bragt sin lille, dengang niaarige Elev saa vidt, at da Taglionis Ballet „Ellinor" netop skulde opføres i det kgl. Operahuus i Berlin, og Professor Grimm, der udførte Harpepartiet i den, pludselig blev syg, vidste han Ingen, han hellere vilde overdrage at udføre sit Parti end den lille Frantz Pønitz, og nu spillede Drengen fjorten Dage i Træk sin Lærers Soloparti under det mest enthousiastiske Bifald. Da Grimm heller ikke havde Mere at lære ham, forærede han ham al sin Harpemusik og gav ham det Raad, at han skulde lade sig høre i Udlandet og navnlig gaae til Paris og London. Med sin Harpe og sine Compositioner — thi han componerer ogsaa og det med en Smag og en Phantasi, der ere lige beundringsværdige — gik han nu over Kiel til Kjøbenhavn, for derfra at begynde sin Konstreise. Fra Dampskibet kom han lige ud til Casino, opsøgte der den artistiske Directeur, bad ham følge hen med i Hotellet og høre paa hans Spil, og en Time efter var han engageret. Fra Kjøbenhavn gaaer han til det kgl. Theater i Stockholm, hvor Casinos Directeur har skaffet ham et Engagement paa en lang Række Concerter, paa høist fordeelagtige Vilkaar. Overalt, hvor han kommer hen, vil han blive i lige Grad beundret og elsket, thi han er ikke blot en virkelig Mester paa sit Instrument, men han er tillige den elskværdigste, raskeste og mest opvakte Dreng, man kan tænke sig. Som et Beviis paa hans musikalske Begavelse fortjener det endnu at anføres, at han spiller Beethovenske Sonater paa Claveer, uagtet han aldrig har havt nogen Lærer paa dette Instrument.

Fra en Tour i Halland.

IV.

En hallandsk »Ryggås-stuga«.

Af det gamle Slags Bondestuer, der endnu i Midten af forrige Aarhundrede vare almindelige i Halland og formodentlig danne Typen for Almuens Boliger i mange af Nordens Landsdele fra de ældste Tider, er der nu kun meget faa Prøver tilbage. Selv i den nævnte Provinds, hvor de synes længst at have modstaaet nyere Tiders Forandringer, høre de i vore Dage til de største Sjeldenheder, og naar den maleriske Rygaasstue, hvoraf der her leveres en Tegning efter Naturen, om kort Tid har maattet bukke under for Alderdommens uimodstaaelige Indflydelse, vil Fremtiden med Taknemmelighed tye til „Illustreret Tidende", for der at finde Billedet af hin forsvundne eiendommelige og nationale Art ældgamle Bygninger.

Det mest Charakteristiske ved den hallandske Rygaasstue er den Maade, hvorpaa dens Hovedværelse modtager Dagens Lys. I Stedet for de smaa, lave Vinduer, der ellers overalt sees indsatte i selve Træ- eller Bindingsværksvæggen paa Bøndernes Stuer i Sverig, har man her et eneste Vindue oppe i Loftet, gjennem hvilket Solen skinner ned. Det er „Lanterninen" i dens oprindelige Skikkelse; man kan altsaa forfølge en Opfindelse, der spiller en ikke uvæsentlig Rolle i den allernyeste Architektur, lige op til de Tider, da Glasset selv var en stor Nyhed, og da sikkert ingen Dødelig anede Krystalpaladset i Sydenham.

Den første Gang, man gjorde Bekjendtskab med det mildt dæmpede, noget mystiske Dagslys, der falder gjennem „Skylightens" Patentglas ned i en Dampskibssalon, følte man sig behageligt overrasket og udbrød: „Dette er overmaade hensigtsmæssigt, og tillige smukt, det er en af den opfindelsesrige menneskelige Aands Triumpher, det er et nyt Beviis paa, hvorledes vort Aarhundrede gjør Fremskridt i alle mulige Retninger, det er i Sandhed en mageløs Idee, hvor simpel, og dog hvor genial!" Men denne geniale Idee var langtfra saa ny, som man bildte sig ind, den gaaer mange Aarhundreder tilbage i Tiden; Hallandsbønderne have kjendt Sagen, længe før Navnet „Skylight" var opfundet, og Generationer af blaaøiede Hallandspiger have strikket deres berømte uldne Trøier i hin mystiske Belysning à la Dampskibssalon, den-

Det nye Fyrtaarn paa Hirtshals' Odde.

Et hallandsk Bondehuus, tegnet af G. Emil Libert.

gang et Dampskib endnu var en ufødt Tanke og en videnskabelig Umulighed!

Den nyere Tid har, som alt antydet, tilveiebragt en fuldkommen Revolution med Hensyn til de hallandske Rygaasstuer. Hallandsbonden har ombygget sin gamle nedarvede Gaard efter „Kjøbstadsfaçon“, og i Stedet for Vinduet oppe under Loftet, har han sat to i lyseblaae Rammer indfattede Vinduer, eet paa hver Side af Døren. Og naar han saa en smuk Morgen i Halmstad gaaer ombord paa Dampskibet „Kattegat“, for at seile til Kjøbenhavn — han føler virkelig, alt mere og mere, denne ulyssiske Trang til at see fremmede Lande og lære andre Folks Sæder og Skikke at kjende — da vil han maaskee udraabe, idet han træder ind i Kahytten: „Ih, Du min Skaber, hvor gammeldags! Det skinbarlige Rygaasvindue fra Bedstefaers gamle Hytte! Det ere vi da Gudskeelov ud over for længe siden, vi Hallændere tillands!“

O. O.

Ugens Politik.

Den 27de Novbr. 1862.

Virkningen af Grev Russells mærkværdige Mæglingsforslag, med hvilket han i en venskabelig Magts Navn aldeles uopfordret er falden Danmark i Ryggen, netop i samme Dieblik, da det maatte opbyde hele sin Kraft for at modstaae de to tydske Stormagters Overgreb, aabenbare sig dagligt mere og mere tydeligt. Det var let at forudsee, at Cabinetterne i Berlin og Wien vilde ile med at føre sig den engelske Udenrigsministers Udtalelser til Indtægt, hvilket er skeet i disse Magters Depecher til deres Gesandter i London; de erklære naturligviis med sjelden Enighed, at Grev Russells Forslag kan betragtes som et godt Grundlag til en mindelig Overeenskomst, om de end udtrykkelig reservere alle det tydske Forbunds formeentlige Rettigheder. De tydske Aviser hengive sig derimod nu til ædrueligere Betragtninger af Forholdene, og „Köln. Zeit.“ antager, at Forhandlingerne maae fra de tydske Stormagters Side ansees som afbrudte, medens den vundne Fordeel kun bestaaer i Englands Optræden for den tydske Sag og Ruslands hertil knyttede Tilslutning, hvorom her i Landet dog Intet vides. Cabinettet i Paris skal derimod ifølge dette Blads Paastand have forbeholdt sig fuldkommen Frihed til at tage sin endelige Beslutning, og „der er kun altfor megen Grund til at antage, at hvis Striden kom til Udbrud, vilde det gjøre sin Neutralitet afhængig af et Vederlag, som Tydskland og Preussen umulig kunde tilstaae.

I England har den offentlige Mening udtalt sig saa stærkt imod Grev Russell, som vi nogensinde mindes at have seet, selv i de mest brændende indre Spørgsmaal, og om end Londonercorrespondentens Efterretning i »L'Indépendance Belge«, at Grev Russell ifølge den almindelige Mening vil blive nødsaget til at udtræde af Cabinettet, fornemmelig paa Grund af hans seneste Optræden mod Danmark, ikke stadfæstes af nogen af Hovedaviserne, er der Grund til at antage, at Correspondenten har Ret, naar han paastaaer, at forskjellige af Grev Russells Colleger mene, at hans Depeche er ligesaa ubetimelig, som upolitisk og krænkende for Danmark. Men intet af de engelske Blade, derunder indbefattet Ugebladet »The Press«, der erkjender, „at Grev Russells Anskuelser staae i aabenbar Strid med den Tractat, der med Lord Palmerstons Sanction blev afsluttet af

Den tolvaarige Harpespiller Frantz Ponitz.

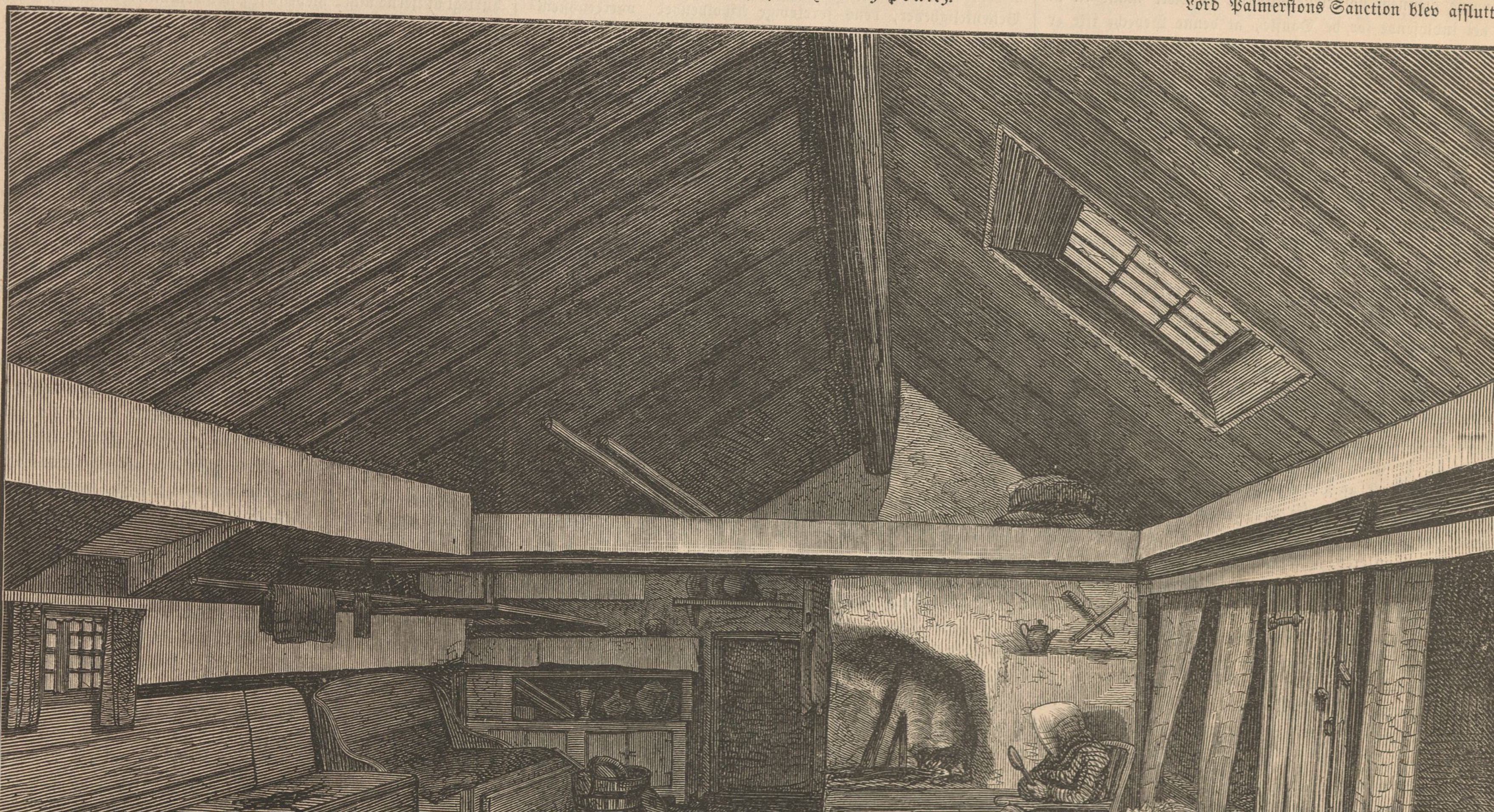

En hallandsk »Ryggås-stuga«, tegnet af G. Emil Libert.

Lord Malmesbury i London d. 8de Mai 1852", og paastaaer, at Depechen af 24de Septbr. er „compromitterende for Storbritaniens Ære og Værdighed", udtaler sig dog saa stærkt som »The Saturday Review« af 22de Novbr. i en Artikel med Overskrift: Lord Russell og Danmark. Med Hensyn til Realiteten har dette fortrinligt redigerede Ugeblad rigtignok stedse sluttet sig til den tydske Opfattelse af Stridsspørgsmaalet, men netop derfor har dets Ord ved nærværende Leilighed ogsaa større Betydning. Efterat have beklaget sig over, at engelske Adelsmænd uden Control kunne udfærdige Depecher, der i Regelen udmærke sig ved deres Smagløshed og overilede Udtalelser, siger det nævnte Ugeblad: „Grev Russell har nys forelagt Verden en høist beklagelig Prøve paa en saadan Depeche. Han har henvendt sig til et lille, venskabeligt og høihjertet Rige med en Arrogance, der med alle de til Uopdragenhed knyttede Feil tillige forener en foragtelig Feighed, naar man tager i Betænkning, at det er England, der taler, og Danmark, der opfordres til at høre paa dets Ord. Efter al Sandsynlighed har Grev Russell ikke havt isinde at fornærme Danmark, men var i Virkeligheden tilbøielig til at være baade Tydskland og Danmark behjelpelig med at fremlægge det bedst mulige Forslag til at bilægge deres Strid ... Vi beklage os ikke over hans Politik, men vi beklage os og harmes over det af ham førte Sprog. Det er en stor Skam for England, at det skal see sig repræsenteret paa den Maade. Landet ønsker paa ingen Maade at befale over en meget venskabelig lille Sømagt; Landet ønsker ikke at optræde mæglende, hvor Ingen har anmodet om dets Mellemkomst; Landet ønsker ikke at ydmyge det Hof, fra hvilket vi skulle modtage den tilkommende Prindsesse af Wales. Det overveiende Antal af de Englændere, der i nogensomhelst Maade bekymre sig om „Schleswig-Holstein," nære intet andet Ønske, end at vi skulle benytte vor Indflydelse til paa en venskabelig og velvillig Maade at fremkalde en retfærdig og endelig Afgjørelse af Spørgsmaalet, hvis det er muligt. Men Udenrigsministeren er det eneste Menneske, der har det i sin Magt at sige, hvad der er bleven sagt, og naar det behager ham at skrive saaledes, som Grev Russell har skrevet, ere vi Alle afmægtige og maae finde os i den Kjendsgjerning, at England paa en stortalende Maade har forsøgt at forbløffe Danmark. Det er kun en meget ringe Opreisning gjennem uofficielle Kanaler at være istand til at gjøre det indlysende for de Danske, at denne Depeche ikke er udgaaet fra England, men fra en Udenrigsminister, som i hele sit Liv har været en ærlig og redelig Embedsmand, men som tillige er en høist ilsindet og ubetænksom Mand, naar han tager en Pen i sin Haand.

Det sømmer sig ikke at betragte denne Depeche i Forbindelse med den „schleswig-holsteinske" Sag, fordi det danske Cabinet med god Grund har afslaaet at opfylde den til det rettede, høist mærkelige Fordring og har underrettet Lord Russell om, at Danmark ikke vil lytte til hans Forslag. Engelske Privatmænd maae indskrænke sig til at gjøre de Danske Undskyldninger for dette tilsyneladende saa truende Manifest og bede dem om at glemme og tilgive det. Desuden kunne vi ikke ansee det nærværende Dieblik som beleiligt til at discutere dette Spørgsmaal ... Politiske Spørgsmaal bør betragtes i Begivenhedernes vexlende Lys. Et af de Hovedpunkter, som Tydskland og Grev Russell fremhæve, er at Skatter ikke kunne udskrives uden de holstenske Folkerepræsentanters Samtykke, fordi Holsten er en Deel af Tydskland og Forbundet har opstillet som en Regel for alle tydske Stater, at Skatter ikke kunne udskrives, førend Folkerepræsentationen har bevilliget dem. Ligesom dette fremføres, maa Preussens Navn svæve Enhver paa Læberne. Det er Preussen, der beklager sig i de mest nærgaaende Udtryk over Danmark; det er Preussens Vrede, der bevæger Grev Russell til at blande sig i Sagen; det er Preussen, der ønsker at tvinge Danmark til at rette sig efter de constitutionelle Love. Lad Preussen først feie for sin egen Dør ... Kongen af Danmark bestrider eller antages at bestride Holstenernes Ret til Selvbeskatning, uafhængige af Resten af hans Undersaatter, og han modtager fra England en i en bydende Tone affattet Opfordring til at forandre sine Hensigter, ja denne Opfordring er skreven i den samme Stil, der benyttes af Politidirecteuren i de Befalinger, i hvilke han anviser Kudskene den Vei, de skulle kjøre til eller fra et stort Bal. Hvorfor skulde Kongen af Danmark, en uafhængig, fremmed Fyrste, ændse det tydske Forbunds Bestemmelser, naar han seer dem bortfeiede som Spindelvæv af den tydske Stormagt, der er en for ham saa besværlig Nabo? Lad Europa forbigaae denne gamle „schleswig-holsteinske" Strid med forventningsfuld Taushed, indtil den constitutionelle Kamp er udfægtet i Preussen, og indtil det viser sig tydeligt, om de tydske Forfatninger ikke ere lutter Skyggebilleder." Hvadenten der virkelig hersker Meningsforskjellighed i det engelske Cabinet om Sagen, eller at den offentlige Mening har gjort sin Indflydelse gjeldende, saa har Grev Russell allerede afsendt en ny Depeche hertil som Svar paa vor Udenrigsministers Depeche af 15de Octbr. „Hamb. Nachr." bringer denne Efterretning efter „Koburger Z." Efter hvad vi have bragt i Erfaring er Meddelelsen rigtig, og Grev Russell skal endog søge at bortforklare eller modificere enkelte Punkter i den af Englænderne saa stærkt misbilligede Depeche af 24de September. Efter den meget levende Notevexling, der i dette Dieblik føres, vilde det være paafaldende, hvis den franske Regjering, der ellers kan betragtes som Uroen i Uhret, forholdt sig aldeles taus, og vi have en stærk Formodning om, at den netop i disse Dage har givet Livstegn.

— De græske Anliggender have næsten udelukkende tiltrukket sig den almindelige Opmærksomhed i denne Uge, og det er ikke de i dette Land foregaaende Begivenheder, men Valget mellem de forskjellige Candidater til den græske Throne, hvorom Alt i dette Dieblik dreier sig. Medens de mest forskjellige Rygter krydse hverandre, ja medens man endog taler om en fransk-russisk Alliance, myntet imod England, kan man dog ansee to Punkter som hævede over enhver Tvivl, nemlig, at den engelske Regjering finder sig i, at Prinds Alfred aabenlyst opstilles som Throncandidat, om den end ikke officielt begunstiger hans Valg, og at denne Fyrstes Valg er saa godt som afgjort. Man vil vide, at den franske Regjering beklager, at den ikke, ligesom den græske Revolution udbrød, har opstillet en Candidat, der repræsenterede den franske Indflydelse, om et saadant Skridt end stred mod de bestaaende Tractater, og om man endog tilsidst skulde see sig nødsaget til at afslaae den tilbudte Krone, saaledes som Dronning Victorias Regjering sikkert vil blive nødsaget til at gjøre, naar den hellenske Befolknings Valg skulde falde paa denne Dronnings Søn. Det er sandsynligt, at hvad der nu foregaaer i Grækenland kun vil blive en Gjentagelse af hvad der forefaldt i Belgien i 1830, da en Hertug af Leuchtenberg til stor Forfærdelse for Kong Louis Philippe blev opstillet som Candidat; Hertugen af Nemours, der stilledes mod ham, blev valgt paa Congressen med en Majoritet af to og tyve Stemmer, skjøndt ingen af dem blev kronet, idet Prinds Leopold, som bekjendt, til Held for dette Land, blev bestemt til at blive dets Hersker. Det er klart, at det her ikke gjelder om den diplomatiske Ligevægt, men om en hidsig Kamp, hvis Formaal er at vinde den størst mulige Indflydelse, og i hvilken alle Vaaben benyttes. Det viser sig i en Artikel i »Morning Post« af 24de November, der tydeligere end man kunde have ventet, røber den engelske Regjerings Deeltagelse i den hellenske Bevægelse, hvis Charakteer til Gunst for Prinds Alfred stedse fremtræder klarere. Den franske Regjerings Betænkeligheder, dens foreløbige Afholdenhed, overeensstemmende med Tractaternes Bud, have sikkert tildeels været Skyld i den engelske Indflydelses Seir; men den tvetydige Maade, hvorpaa de Franskes Keiser i den seneste Tid er optraadt i Italien, har i Særdeleshed bortstødt de frisindede Nationaliteter, der ikke kunne fatte denne famlende Diplomatik, som uden at knytte sig til de enevældige Regjeringer, svækker Modet hos Frankrigs naturlige Allierede. Frankrig og Rusland beskytte endnu stedse Hertugen af Leuchtenbergs Valg; men hans Udsigter i selve Grækenland ere kun saare ringe, og efter al Sandsynlighed ville Stormagterne tilsidst enes om en streng Overholdelse af de i Aaret 1832 indgaaede Forpligtelser, saa at Prinds Alfred ikke vil komme til at herske i Athen, medens Hertugen af Leuchtenberg heller ikke vil bestige Kong Ottos Throne.

— Det italienske Parlaments Discussioner om Ministeriets Politik skride kun langsomt frem, og da hverken Rattazzi eller Ricasoli, der dog begge have forlangt Ordet, endnu have talt, er det vanskeligt at sige, om Ministeriet vil kunne holde sig. I en Skrivelse fra Turin, der findes i »L'Indépendance Belge«, paastaaes det med Bestemthed, at Coalitionen vil overvinde Ministeriet, og at det er Drouyn de Lhuys' Rundskrivelse, som har bibragt det Naadestødet. En Opløsning af Parlamentet og en derpaa følgende Henvendelse til Landet vil være forbundet med store Ulemper, paa Grund af den store Underballance — 400 Millioner Francs i Regnskabsaaret 1862 — der nødvendiggjør et nyt Statslaan. Udfaldet af Forhandlingerne vil man først erfare om nogle Dage; endnu veed man kun ad telegraphisk Vei, at Nicotera den 25de November har forlangt, at Ministeriet skulde sættes under Tiltale, fordi det har krænket Forfatningen ved at lade Deputerede fængsle i Neapel, og at Rattazzi den følgende Dag vilde forsvare sig.

— I Paris antager man, at Fredsudsigterne i Amerika nu begynde at blive lysere. Det vil snart vise sig, om den offentlige Mening i Norden efter Demokraternes Seir er saa lidt krigersk, som man paastaaer. »Le Constitutionnel« af 24de November indeholder en Artikel, der synes at bebude, at de diplomatiske Underhandlinger ere indtraadte i et nyt Stadium. Ifølge dette Blads Mening bør man endnu anstille et Forsøg paa at gjenoprette Unionen. Men det er ikke let at see, hvorledes det er muligt, at gjenoprette Washingtons Republik i hele sin Integritet, naar man opmuntrer Separatisterne, saaledes man nys har gjort. Med Hensyn til de amerikanske Anliggender benegtes det paa det Bestemteste, at den franske Udenrigsminister skulde have sendt nok en Depeche angaaende Mæglingsspørgsmaalet. Den anden Depeche vilde i Sandhed ogsaa have været meget ubetimelig i dette Dieblik, da Frankrig og England ere mere uenige end nogensinde paa Grund af Begivenhedernes Stilling i Grækenland.

M.

Tro og Videnskab.

Efter en engelsk Læges Dagbog ved J. C. Magnus.

III.

Selv de Folk, der ikke vare i Besiddelse af Baronens Fortrolighed, kjendte hans Særhed i denne Retning. Da jeg meddeelte Linnie, hvor besynderligt han havde behandlet Vandbærerne og uden Betænkning paastod, at han maatte lide af partielt Vanvid, svarede min Ven: „Nei, ikke saa ganske. Han lader sig lede af en Caprice, der vidner om den menneskelige Naturs Ubestandighed. Han har stor Forkjærlighed for Auvergneboere i Almindelighed og for Vandbærere i Særdeleshed. Hans Sympathi for dem er velbekjendt i Paris. Maaskee var hans Fader Vandbærer eller maaskee har Gjenstanden for hans første Kjærlighed været en ung Pige fra Auvergne. Hvem kan vel sige, hvad der gav Anledning til en slig Forkjærlighed i et Sind, der er saa omskifteligt og rigt paa Modsigelser".

Ja i Sandhed rigt paa Modsigelser! Jeg havde alt opdaget en Mængde, men det var dog for Intet at regne i Sammenligning med hvad der skulde følge. Hidtil havde Baronens ofte saa besynderlige Optræden forbauset mig; men snart blev jeg formelig ængstelig ved at være Vidne til den mest haandgribelige og aabenbare Inconsequence, i hvilken et affindigt Menneske nogensinde gjorde sig skyldigt. Vinteren og Foraaret vare forbi, og nu kom Sommeren, der levnede os mere Tid til vor Raadighed. Sommeren er den praktiske Anatoms lange Ferie. Jeg tillod mig, at søge Adspredelser og at more mig paa denne interessante Hovedstads mangfoldige Forlystelsessteder. En Morgenstund gik jeg hjem fra Hospitalet med Baronen. Vi sad en Time og talte med hinanden, og jeg husker tydeligt, at Fritænkeren ved denne Leilighed endog vittigere end sædvanligt behandlede den Gjenstand, han altid bragte paa Bane, og, det gjør mig ondt at maatte tilføie, uden anden Grund, end at gjøre den latterlig og foragtelig. Opbragt over hans Opførsel forlod jeg ham og søgte at glemme den i den lystige Folkesværm, der mylrede paa Gaderne i det deilige Solskin. Jeg veed ikke, hvorfor jeg netop vandrede til St. Sulpicepladsen, eller hvorfor jeg ved min Ankomst stod et Dieblik stille og betragtede den paa Pladsen liggende Kirke. Jeg havde en gyldigere Grund til hurtigt at fjerne mig; medens jeg stod hensunken i Tanker, fik jeg nemlig pludseligt Die paa min Ven, Baronen. Han saae mig ikke, og jeg havde ikke Lyst til at fortsætte den ubehagelige Samtale, vi havde ført om Morgenen. Men da jeg forlod Kirken og uvilkaarligt saae mig om, blev jeg meget forbauset ved at bemærke, at Baronen kastede et mistænkeligt Blik om til alle Sider og ængsteligt søgte at undgaae Folks Opmærksomhed. Jeg stod netop og overveiede, om det virkelig forholdt sig saa, eller om Tanken var opstaaet hos mig paa Grund af min egen Lyst til ikke at blive bemærket, da Baronen til min store Forundring selv hævede enhver Tvivl, idet han med lange Skridt nærmede sig Kirken og ilede derind uden at see sig om hverken tilhøire eller tilvenstre. Det var virkelig en altfor mærkværdig Begivenhed, til at jeg ikke nøiere skulde undersøge den. Jeg gik strax tilbage og fulgte efter Atheisten ind i det Tempel, hvor han ganske sikkert ikke kunde have Noget at bestille. Havde min Forundring været stor udenfor den hellige Bygning, kan man tænke sig, at den blev endnu større, da jeg traadte ind og saae i den Deel deraf, der kaldtes Madonnas Capel, min ubegribelige Ven, den vantroe Baron, knæle og bede andægtigt. Ja, knæle ydmygt og bede med lydelig Røst og med en Andagt og Iver, der ikke kunde være større. Han blev liggende paa Knæe og bad, indtil Gudstjenesten var endt; derpaa lagde han nogle Penge i Fattigblokken med en Alvorsfuldhed og Betænksomhed, som jeg kun havde seet ved det Operationsbord, paa hvilket han havde vundet sine berømteste, chirurgiske Seire. „Han maa være gal, bindegal!" udbrød jeg. Et mere skamløst Hykleri havde man aldrig seet Mage til. Det var min Pligt som Christen og Ven at antage, at Afsind og intet Andet var Grund til Baronens høist paafaldende Adfærd, og det antog jeg ogsaa, opfyldt af Bekymring for den ulykkelige Professor, medens jeg tillige befrygtede, at han maaskee snart vilde foretage et eller andet Skridt, som vilde nødsage Samfundet til at indespærre ham i en Sindssygeanstalt. Hvorledes kunde vel en Mand, der var ved sin Fornufts fulde Brug, efterat den i min Nærværelse yttrede Gudsbespottelse neppe var undsluppen hans Læber, fordriste sig til to Gange at forhaane sin Skaber ved at spille den Hellige og opsende saadanne Bønner, som han var istand til! Hvilke Bevæggrunde lod han sig vel lede af, og hvad var hans Hensigt? Det var aabenbart, at han ønskede at holde det hemmeligt. Havde han søgt at tiltrække sig Opmærksomhed, kunde jeg have antaget, at han handlede saaledes for at fremme en eller anden Plan, der engang i Tiden skulde bringe ham Ære og Fordeel; men hans hensynsløse Aabenhjertighed gjorde ham aldeles uskikket til at gaae paa Nævekløer i nogensomhelst Retning. Nei, nei — hvilket Standpunkt jeg end betragtede Sagen fra, kunde en saa ubegribelig Selvmodsigelse alene tilskrives Sindssygdom. Ak, den stakkels Baron!

Da Gudstjenesten var forbi, gik jeg — forberedt paa Alt,

hvad der kunde hænde — ud paa Pladsen foran Kirken, for at iagttage den Skinhelliges videre Skridt. Jeg blev skuffet. Tilsyneladende glad og lykkelig traadte Baronen ud af det Tempel, som han nylig havde vanhelliget, og gik langsomt og roligt bort. Jeg fulgte bagefter, og i Øieblikkets Ophidselse stod jeg alt i Begreb med at gaae hen til ham og tiltale ham, da han pludseligt dreiede ind i et snevert Stræde, hvor jeg tabte ham af Sigte.

Førend jeg gjensaae Baronen, havde jeg besluttet at forholde mig rolig og ikke give ham det ringeste Vink om, at jeg havde opdaget og beluret ham. Jeg havde to Grunde dertil; for det Første haabede jeg, at jeg ved at holde et vaagent Øie med Professoren, vilde lære hans Charakteer bedre at kjende end hidtil, og for det Andet ønskede jeg ikke at blive betragtet som en Spion af et saa heftigt og lidenskabeligt Individ, hvem jeg ikke med god Samvittighed kunde betragte som ansvarlig for sine Handlinger.

Det hændte sig netop, at Baronen samme Dags Aften gav et glimrende Selskab. Han havde havt den Godhed at indbyde mig, og jeg traadte netop i samme Øieblik, som Overlægen i Hôtel Dieu, ind ad Salsdøren.

Overchirurgen og Overlægen gave hinanden Haanden, og efterat have vexlet et Par Ord sagde den Sidstnævnte pludseligt:

„Det er sandt, Baron, hvad bestilte De i St. Sulpicekirken imorges? Jeg saae Dem netop, da De gik derfra."

„Aa," sagde Baronen uden at skifte Farve eller forandre en Mine, skjøndt jeg, der stod ved Siden af ham, blev ganske rød i Hovedet, „aa, jeg saae til en syg Præst, som Hertuginden af Angoulême har anbefalet til min Omsorg — det var det Hele."

„Ja, jeg kunde sandt at sige heller ikke troe, at De havde omvendt Dem og var bleven hellig."

„Nei, ikke endnu, ikke endnu," svarede Baronen leende. „Her seer De derimod en Yngling, der er bestemt til at optages blandt Helgene," vedblev han og klappede mig paa Skulderen. „St. Walpole! det klinger virkelig ret smukt. Men hvis man skulde prøve paa at canonisere Dem, min gode Ven, medens jeg lever, vil jeg spille Djævelens Sagfører og gjøre Dem Adkomsten stridig, om ikke for Andet, saa dog fordi De altid har opponeret imod mig her i Verden. Tag Dem derfor iagt, gjør Bod og spæg Deres Kjød, min unge Ven."

Med disse Ord nærmede den skamløse Hykler, med aabenbar Glæde over min tilsyneladende Undseelse, sig Døren for at modtage sine mange Gjester, der nu strømmede ind.

Den følgende Dag begav jeg mig hen til St. Sulpicekirken uden at faae Øie paa Baronen. Jeg kom atter og atter uden større Held. En heel Uge igjennem overværede jeg daglig Gudstjenesten, men Baronen var der ikke. Senere gik jeg kun tre Gange om Ugen derhen. Efter et Par Maaneders Forløb indskrænkede jeg mig til eet ugentligt Besøg, men Baronen udeblev stedse. Det var mig imod, at opgive Sagen. Jeg kan ikke sige, hvorfor jeg var overbeviist om igjen at skulle møde ham; men jeg nærede denne Overbeviisning, og jeg var nysgjerrig efter at erfare, hvorvidt han drev sin Galskab, og hvilken Hensigt han havde med saaledes at hengive sig til sin Monomanies Indskydelser. Tre Maaneder hengik, og omsider blev jeg belønnet for min Udholdenhed. For anden Gang saae jeg Baronen træde ind i Kirken, deeltage andægtig i Høitideligholdelsen af en Sjælemesse i Madonnas Capel, holde Bøn og nedlægge sin Skjerv i Fattigblokken. Hans hele Optræden var ligesaa høitidelig under Gudstjenesten, ligesaa rolig og selvtilfreds, da han forlod Kirken, som tidligere. Man kunde ikke tænke sig nogen mere methodisk Galskab! Jeg besluttede, at jeg nu ikke vilde tabe ham af Sigte, uden idetmindste at være kommen til Kundskab om Bevæggrunden til hans besynderlige Opførsel. Ligesom Gudstjenesten var forbi, gjorde han Mine til at gaae. Men førend han endnu havde naaet Udgangen, kom jeg ham ubemærket i Forkjøbet og gik lige hen til Sacristanen.

„Hvem er den Herre?" spurgte jeg og pegede paa Baronen.

„Baron F***," svarede han hurtigt, saa hurtigt, at jeg neppe vidste, hvad jeg dernæst skulde spørge ham om. „Han er en flittig Kirkegænger," tilføiede Sacristanen i en bifaldende Tone.

„Virkelig!" sagde jeg.

„Ja, jeg har været ansat her i tolv Aar næstkommende Paaske, og fire Gange om Aaret kommer han regelmæssigt her for at høre denne Sjælemesse."

„Det er høist mærkeligt!" sagde jeg halvhøit.

„Nei ingenlunde," bemærkede Sacristanen. „Det er meget naturligt, da det er ham, der betaler den."

Jo længere jo galere! Gudsbespotterens Inconsequence blev stedse mere og mere skamløs og utilgivelig. „Lad ham atter gjøre sig lystig over mig!" udbrød jeg paa Hjemveien; „lad ham drive Spot med mig paa Grund af mine enfoldige, barnagtige Forestillinger, som han kalder dem, og forsøge paa at gjøre Alt, hvad der er Dyrebart og Helligt og Trøsterigt her i Livet latterligt! Lad ham prøve derpaa, og jeg skal tilintetgjøre ham med et eneste Ord!" Da jeg var bleven koldblodigere, begyndte jeg dog at indsee, at jeg paa den Maade let vilde komme til at skyde forbi Maalet og give min Ven en Fordeel over mig. Han havde fortalt sin Collega, at hans Nærværelse i Kirken var begrundet i, at han skulde see til en syg Præst. Jeg vilde ikke aabne ham Leilighed til at smutte ud gjennem en Bagdør, naar jeg engang gik i Rette med ham. Han kunde maaskee være fræk nok til at benegte, hvad jeg havde seet med mine egne Øine og var villig til at beedige. Men naar jeg passede ham op og tiltalte ham i samme Øieblik, han spillede sin skinhellige Comedie, vilde jeg afskære ham ethvert Tilbagetog. I Overeensstemmelse hermed besluttede jeg at handle.

Imidlertid sagde jeg ikke et Ord, og vi færdedes med hinanden som sædvanligt. Af Sacristanen erfarede jeg, naar Baronen igjen blev ventet til Messen, og saalænge afholdt jeg mig fra at besøge St. Sulpicepladsen. Men førend den Tid forefaldt der en rørende Begivenhed, som paa Grund af sine vigtige Følger fortjener særlig Omtale.

En sildig Aftenstund i Løbet af den selvsamme Sommer, da Professoren var træt efter Dagens Anstrengelser, og da jeg netop stod i Begreb med at forlade ham, for at han kunde gaae til Hvile, meldte François et Besøg. En gammel Mand traadte ind. Han var lille af Vext og meget mager; hans Kinder vare blege, hans Haar hvidt. Mildhed og Menneskekjærlighed aabenbarede sig i ethvert af hans Træk, der tillige bare Spor af Lidelser, som Taalmodighed og Gudhengivenhed ikke havde formaaet at udslette. Den Sindsro og Fred, der hvilede over den ærværdige Fremmede, indgød uvilkaarligt Agtelse, ja næsten Ærbødighed. Da han traadte ind i Værelset, bukkede han dybt og ventede derpaa beskedent, indtil Baronen vilde opfordre ham til at sige sit Ærinde.

„Hvad feiler Dem?" spurgte Saarlægen barsk.

„Tillad mig at sidde ned," sagde den Fremmede, der trak Veiret med Vanskelighed og talte med svag og skjælvende Stemme. „Jeg er saa træt."

Baronen stod hurtigt op, som om han havde modtaget en Irettesættelse, og bød den Fremmede en Stol.

„Jeg er gammel," vedblev den Fremmede, „og mine stakkels Been ere kun svage."

„Hvad feiler Dem?"

„Jeg er Præst i en lille Landsby ikke langt fra Paris."

„Hm!" brummede Lægen.

„For to Aar siden fik jeg en Byld i Halsen, som Doctoren i vor Landsby ikke troede var farlig; omsider gik den op, og jeg maatte i lang Tid holde Sengen, hvor jeg laa som et unyttigt, ørkesløst Menneske. Jeg har fire Sogne under mig og ingen Medhjelper; det tyngede paa min Samvittighed! Men Gud er god, Herre, og . . ."

„Lad mig see Halsen!" sagde Baronen, idet han afbrød ham.

„Og mine Sognefolk," vedblev den gamle Mand, der forberedte sig til at adlyde Baronens Befaling, „og mine Sognefolk vare ogsaa meget betænksomme og velvillige. Da jeg begyndte at komme mig, tilbøde de, for at lette Arbeidet, at de vilde møde i samme Kirke hver Søndag. Men det vilde have været Uret, Herre. De ere Arbeidsfolk, der suurt maae fortjene Brødet i deres Ansigts Sved, de have meget at bestille, og Søndagen er deres eneste Hviledag. Det vilde ikke have været rigtigt, at saa Mange skulde uleilige sig for en Enkelts Skyld, og derfor var det mig umuligt at modtage Tilbudet."

Alt dette blev yttret med en saa naturlig Simpelhed, at man maatte føle Deeltagelse for Taleren. Min Opmærksomhed havde han tiltrukket sig i allerhøieste Grad. Men det var ikke Tilfældet med Baronen, der svarede med større Utaalmodighed, end han nogensinde havde viist mod Vandbærerne:

„Til Sagen, Herre."

„Det stod jeg netop i Begreb med," svarede den gamle Præst blidt. „Jeg skal ikke opholde Dem længe. Medens jeg nærede Tvivl om, hvad jeg burde gjøre, opmuntrede en Ven mig til at reise til Paris og raadføre mig med Dem. Den Sag maatte dog først overveies; der var Spørgsmaal om en lang Reise, som vilde koste mange Penge. De Fattiges Antal paa Egnen er meget stort, og det er ikke rigtigt at bortkaste de Penge, som i Grunden tilhøre dem. Men da jeg omsider blev saa afkræftet, som De seer, kunde jeg dog ikke betragte den i et saadant Øiemed udgivne Sum som bortkastet, og jeg begav mig altsaa paa Reisen. For en Time siden kom jeg til Paris, og min første Gang var til Dem."

Saarlægen, der lod, som om han ikke hørte paa Præstens rørende Beretning, vedblev med stor Omhu at undersøge hans Tilstand. Den var af en saa foruroligende Charakteer, at det i Sandhed var forbausende at see Patienten blandt de Levendes Tal efter alle de Lidelser, som han maatte have udstaaet under dens Udvikling.

„Den Sygdom bliver Deres Død," sagde Baronen, efter min Mening paa en temmelig hensynsløs Maade, naar man tog Mandens Tilstand, hans Adskillelse fra hans Hjem, hans Venner og alle de naturlige Baand, der gjøre Lidelser mindre afskrækkende og utaalelige, i Betragtning. Jeg vilde saa gjerne have sagt et Par Ord for at formilde den Smerte, som Baronens Yttring maatte have forvoldt; men det vilde have været næsviist og maaskee vakt hans Vrede.

Den gamle Præst røbede dog hverken Frygt eller Sorg, da han saaledes hørte sin Dødsdom. Med fast og rolig Haand tog han atter Bandagen paa; derpaa aabnede han en simpel Lærredspung, af hvilken han fremtog et Femfrancsstykke.

„Det er kun et ubetydeligt Honorar for at spørge en saa berømt Chirurg tilraads," sagde han roligt; „men, som jeg alt har sagt Dem, Herre, mine Fattiges Trang er stor. Jeg har ikke Raad til at anvende mere paa dette skrøbelige Legeme. Jeg er Dem meget taknemmelig for Deres Oprigtighed. Det vil nu være min egen Skyld, hvis jeg døer uforberedt."

„Det hører til en Præsts Haandtering, at optræde som Stoiker. I Virkeligheden er De det ikke."

„Nei, ingenlunde," svarede Præsten ærbødigt. „Jeg hørte ikke den forfærdelige Sandhed, De i dette Øieblik meddeelte mig, saaledes som en Stoiker vilde have gjort. Uagtet jeg ikke har isinde at gjøre Dem nogen Bebreidelse, maa De dog undskylde, at jeg siger, at Sandheden kunde være bleven udtalt lidt mindre pludseligt og uskaansomt til en svag, gammel Mand."

Baronen rødmede af Skam.

„Jeg er et Menneske," vedblev Præsten, „og maa føle som andre Mennesker. Døden er en gruopvækkende Afgrund mellem Himmel og Jord; men Landet hinsides er derfor ikke mindre tillokkende."

„De taler, som man har lært Dem," sagde Baronen.

„Ja."

„Og som De lærer Andre."

„Ja."

„Og paastaaer De, at De troer alt Dette?"

„Jeg paastaaer kun at være Christi ringe Tjener — altfor syndefuld og ufuldkommen, det skal Himlen vide! Jeg beder Dem om Forladelse, fordi jeg beklagede mig over Deres Udtalelse. Den rystede mig virkelig ikke saa overmaade meget. Jeg var jo forberedt derpaa. Farvel, Herre; jeg vender nu tilbage til Auvergne for at døe i mine Sognebørns Midte."

„Bliv et Øieblik!" udbrød Baronen, dybt bevæget og formildet ved at høre dette ene, magiske Ord. „Kom ind igjen! Jeg beundrer Deres Sindsro — jeg agter Deres Taalmodighed. Kan De stole paa, at den vil holde ud til Enden?"

„Jeg er kun skrøbelig og meget svag, Herre," svarede Præsten. „Men jeg vil gjerne taale Meget for at frelse mit Liv. Jeg ønsker ikke at døe, jeg har mangen endnu ufuldendt Gjerning at fuldbringe."

„Saa hør. Der gives kun et eneste Middel til at frelse Deres Liv ... og læg Mærke til mine Ord, det kan maaskee ogsaa slaae feil ... en langvarig, smertefuld og muligviis uheldig Operation. Vil De vove at underkaste Dem den?"

„Er der nogen Udsigt til, at jeg kan blive helbredet, Herre?"

„Ja — men den er kun ringe. Var jeg Præsten fra Auvergne, vilde jeg dog anstille Forsøget."

„Velan, saa lad det skee," sagde den gamle Mand. „Jeg vil med Guds Bistand underkaste mig Operationen for mine stakkels Børn i Auvergnes Skyld, saaledes som det sømmer sig for deres Sognehyrde."

Baronen tog Plads ved Bordet og skrev et Par Linier.

„Overræk denne Billet," sagde han, „i St. Agnessalen i Hôtel Dieu. Gaa strax derhen. De barmhjertige Søstre ville drage Omsorg for Dem. Hvil Dem først et Par Dage, saa skal jeg see, hvad jeg kan gjøre for Dem."

Præsten takkede Baronen mange Gange for hans Godhed, bukkede ærbødigt og gik. Den atheistiske Saarlæge sad nogle Øieblikke taus og tankefuld efter hans Bortgang.

„Hvilket lykkeligt Menneske!" udbrød han omsider, idet han ledsagede disse Ord, der uvilkaarligt undslap ham, med et Suk.

„Lykkelig, Herr Baron?" sagde jeg spørgende.

„Ja, lykkelig, Herr Walpole. Hvor falsk og mythisk det System, til hvilket han støtter sig, end er, maa han dog ikke alligevel misundes for den Tro, der opretholder ham saaledes paa det stormfulde Hav, hvormed Digterne jo sammenligne denne skrøbelige Verden? Kunde man kjøbe denne altbeseirende Tro, hvilken Pris vilde da vel være for høi? Hvem vilde vel ikke give alt jordisk Gods, for at kunne hvile sit Hoved paa dette Haabets Anker!"

„Og dog kunde De ogsaa komme i Besiddelse af denne Tro. Gaven tilbydes Enhver, men De støder den bort fra Dem."

„Nei, ingenlunde," svarede Lægen hurtigt. „Jeg kan ikke modtage den. Denne svage og dog saa elskværdige Præst anseer det som givet, hvad fornuftige Mænd forkaste uden uomstødeligt Beviis. Han modtager som en Troessætning, hvad jeg maa see godtgjort. Jeg søger at løse et Problem, og Argumentets første Led fører allerede til det Urimelige."

„Den Svage har altsaa Grund til at være taknemmelig," sagde jeg.

„Ja, i Sandhed, det indrømmer jeg. Han veed ikke selv i hvor høi en Grad."

„I hvilket forskjelligt Lys see vi dog Tingene her i Verden!

Den gamle Mands Standhaftighed, der støtter sig til hans Tro, er netop i mine Øine et tilstrækkeligt Beviis paa denne Troes Sandhed og guddommelige Oprindelse."

„De taler, Herr Walpole, som en Skoledreng, der kun kjender Religionen af sin Catechismus, og ikke veed, hvad der foregaaer i Verden udenfor Skolens fire Vægge. Hvis Evnen til at taale Lidelser med Standhaftighed skulde være Prøvestenen for Religionens guddommelige Oprindelse, vilde Indianerne i Nordamerika og Hinduerne være Sandheden og Himmelen nærmere, end de Christne. Deres saakaldte „tilstrækkelige Beviis" staaer altsaa kun paa meget svage Fødder."

Det gik med denne Samtale, saaledes som det i Almindelighed gaaer; den endte paa samme Maade, som den begyndte, uden at nogen af os havde forandret Standpunkt, medens det snarere var vort Humeur end vore Anskuelser, der tog Skade under Sammenstødet. Et Par Gange følte jeg mig fristet til at give min Harme Luft ved Synet af hans mageløse Fripostighed og at kalde ham til Regnskab for hans Hykleri. Men jeg var besindig nok til at opsætte Sagen, indtil mit Slag ufeilbarligt og tungt kunde ramme hans forsvarsløse Hoved. (Sluttes.)

Literatur.

— „Valdemar Seier", et romantisk Eventyr af C. Hauch. Da den alderstegne Digter ifjor brød ind paa en ny Bane ved „Valdemar Atterdag" paastodes det, at der selv i dette skjønne og tiltalende Digt var Spor af, at Forfatteren var gaaet udenfor sit egentlige Kald. Dette være nu, som det vil; nok er det, at vi ved hans Fremadskriden iaar ad samme Vei, ved hans „Valdemar Seier", hellere end at dvæle ved visse Mangler af Flugt og Begeistring, af den rette Begrændsning i Compositionen og af plastisk Kraft i Fremstillingen, ville glæde os ved de rene Tanker og Formens Skjønhed, der vise, at vi her paany have hørt Røsten fra En af Landets virkeligt „Kaldede". Der er Grund til Glæde blot deri, at en Mand paa over 71 Aar kan skrive saa stemningsrige, fuldtonende, saa virkelig skjønne Digte, som f. Ex. „Audacias Bøn" og „Den estiske Sangers Kvad". (Reitzels Forlag.)

— „Digte" af S. Schandorph. I en lille Indledning siger Forfatteren selv til sine „Smaapuslinger":

„Sikkert ei Nogen vil Taben fornemme,
om I saa aldrig fik Mæle og Stemme."

Og, som Citatet viser, bekræfter den beskedne Fader sine Ord ved to Hiater i een Verslinie. Trods denne Forsikkring fortjener den lille Bog dog en venlig Modtagelse. Digtene ere overveiende lyriske — naturligviis; og det er umuligt ikke at udsætte Adskilligt paa dem. Stemningen kunde svulme langt stærkere; der mangler den fine Sands for Rythmens Musik; Versemaalene ere ikke altid heldigt valgte og langtfra correct behandlede; ja der findes endog flere Smagløsheder. Og dog — vi vilde ikke have dvælet ved saameget „Graat", naar vi ikke tillige havde fundet adskilligt „Hvidt". Der er flere skjønne Ting med poetisk Stemning og tilbørlig konstnerisk Afrundethed, hvilke man derfor læser med Fornøielse. For det allerede Givnes Skyld, bør denne første Samling af hans Digte dog finde Læsere og til den forestaaende Juletid vil den kunne ansees som en ganske net lille Gave. (Priors Forlag.)

— „Digte" af Hedevig. Forfatterinden er vistnok religieust stemt og poetisk modtagelig; men hvad hendes digtende Production angaaer, har det af det Foreliggende ikke været os muligt at see hende istand til Andet, end til at skrive glatte Vers. (Høsts Forlag.)

Musik.

— Ifølge et Brev af 21de d. M. fra Servais til Professor Holst lader det til at være hævet over enhver Tvivl, at denne vor Tids første Violoncellist virkelig kommer til Kjøbenhavn og kommer snart. Han skriver, at han vil indtræffe i Slutningen af denne Maaned og tilbringe Vintersaisonen i Danmark og Sverig.

— Carlotta Patti, Adelines yngre Søster, gjør i New-York stor Lykke i Concerter og skal endog i enkelte Retninger overgaae denne berømte Sangerinde. Efterat man har forskaffet en godt forarbeidet konstig Fod, har hun ogsaa betraadt Scenen som Amine i „Søvngængersken".

— Den engelske Opera i Convent-Garden i London indstuderer en ny Opera af Wallace.

— Det nye italienske Selskab i »Theatre del Oriente« i Madrid har aabnet sine Forestillinger med „Norma" og gjør stor Lykke.

— I Petersborg er Saisonen allerede meget animeret; uagtet de høie Priser af indtil 7 Rubler for de bedre Pladser, er dog Tilløbet til den italienske Opera og til Balletten meget betydeligt. Fra Warschau klages der derimod, og Theatrene kunne ikke bestaae, hvis ikke Gouvernementet vil give Tilskud.

Jernbaner og Telegrapher.

— Jernbanen mellem Rom og Neapel er nu fuldført; Hovedingenieuren har befaret hele Linien med et Prøvetog.

— „Det stille Havs Telegraphcompagni" har nu udspændt sine Traade mellem Missouri og Sierra Nevada, en Strækning af omtrent 400 Miil, hvilket Arbeide er fuldført i 4 Maaneder og 17 Dage. Saaledes er den directe Telegraphforbindelse mellem det atlantiske og det stille Hav tilveiebragt. Det er det samme Selskab, som har afsluttet Contract med den russiske Regjering om, at sætte Washington i directe Telegraphforbindelse med St. Petersborg, ved en Linie gjennem det engelske og russiske Amerika, over Beringsstrædet og videre gjennem det asiatiske og europæiske Rusland.

Blandinger.

— Medens Bomuldsmangelen bringer en talrig Classe af Englands Befolkning i Armod, beriger den Enkelte i Ostindien. Bombays Handlende skulle allerede have havt en Vinding af 36 Mill. Rdl. ved Bomuldsprisens Stigen; et enkelt Handelshuus der paa Stedet har, alene ved Speculation i denne Varesort, tjent over 7 Mill. Rdl.

— „Patent-Museet" i South Kensington har nylig modtaget en værdifuld Forøgelse, nemlig det af George Stephenson i 1829 byggede Locomotiv „Raketten".

— I Dublinerbladene søger en forhenværende Officeer af den italienske Hær en Godsbestyrerplads. Han er bekjendt med Forretningerne og har de bedste Vidnesbyrd fra sin General og sine Kammerater, men hvad han især anbefaler sig ved er, at han „ikke bryder sig om at blive skudt paa."

Charade.

1. 2. 3.

Medens dette Første Mangen loved
Dristig at begjere det, han voved,

4. 5.

Dette Sidste Mangen fik i Hast;
Men det Første svigted, og da brast
Lykken, som han haabed holde fast.

1. 2. 3. 4. 5.

Altfor let en Kvinde fordum sveg,
Hint, det Første, mens i Baad hun steg,
Drog saa til det Hele hen, hvis Skjød
Derfor snart kun rummed — Drab og Død.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 165:

Moll.

Opløst som „Blad" af J. J. i Helsingør, To svære Fisk, Zitteraalen af Hobro (paa Vers).
Opløst som „Støv" af Søndagsselskabet.
„ „ „Haab", af „Tro-Kjærlighed".
„ „ „Baand" af en Phantast.

Genealogisk Notits.

Det kunde mulig interessere Læserne at see, hvorledes ikke blot den lille „Fætter Peter" i Oldenborg, men ogsaa Ruslands mægtige Keiser ere beslægtede med vor nuregjerende Konge.

Frederik III.

Christian V.	Frederike Amalie, g. m. Hertug Christian Albrecht af Holsten-Gottorp.	
Frederik IV.	Frederik IV, Hertug af Holsten-Gottorp.	Christian August, Biskop i Lübeck.
Christian VI.	Carl Frederik, Hertug af Holsten-Gottorp.	Georg Ludvig.
Frederik V.	Peter III, russisk Keiser.	Peter, Hertug af Oldenborg.
Frederik, Arveprinds.	Paul I, russisk Keiser.	August, Storhertug af Oldenborg.
Christian VIII,	Nicolaus I, russisk Keiser.	Peter, Storhertug af Oldenborg. f. 1827.
Frederik VII.	Alexander II, russisk Keiser, f. 1818.	

Forøvrigt er det russiske Keiserhuus, som bekjendt, en Sidelinie af det oldenborgske Kongehuus i Danmark, der nedstammer fra Kong Christian III's Halvbroder Hertug Adolf af Holsten-Gottorp, og vor Konge er som Chef for dets ældste Linie Husets Senior. J. K.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 21de til 27de November incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
21de. .	÷5,8	÷2,5	÷9,4		28" 2,04	0,43
22de. .	÷1,5	÷0,8	÷5,3		27" 11,96	
23de. .	÷0,5	0,3	÷1,6		27" 11,19	
24de. .	÷0,3	0,6	÷4,0		28" 0,65	4,32
25de. .	2,0	2,7	0,4	88	28" 0,49	0,26
26de. .	4,0	5,0	2,4	90	27" 8,83	
27de. .	4,4	5,0	3,3	92	27" 9,48	0,15

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	27 Novbr.	3 pCt.	Consols . . . $92^1/_4$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . . 70. 35.
Wien	26 —	5 „	Metalliques . 71. 30.
Berlin	„ —	$3^1/_2$.	Staats-Sch. $90^1/_8$.
Kjøbenhavn	28 —	4 „	Kgl. Obligat. $97^1/_2$.

Udkommen er:

Pariserskafottets Historie

eller Familien Sansons Memoirer, udgivne af H. Sanson, forhen Skarpretter i Paris, 1ste og 2den Deel indeholder: Historisk Oversigt over de forskjellige Straffemethoder — Familien Sansons Memoirer — Min Families Oprindelse — Charles Sanson de Langval — Forudsigelsen — Tilflugtsstedet — Charles Sansons Manuscript — Ankomsten til Paris — Madame Tiquets Proces og Henrettelse — Flyveskrifter under Ludvig den Fjortende — Nicolas Larcher — En Røverdomstol i det 18de Aarhundrede — Tiggeren — Cellemares Sammensværgelse — Marquise de Parabère — Laws System — Grev Horn — Cartouche — Cartouches Medskyldige. — François Damiers — Lally Tollendal — Chevalier de la Barre — Skarpretter og Parlament.

Subskription paa dette meget interessante Værk, der vil udkomme i 12 à 16 Hefter à 20 Sk., modtages i enhver Boghandel. Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé expederes til 5 Mk. pr. 100, 3 Mk. pr. 50, 2 Mk. pr. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Digte

af S. Schandorph. Priis 56 Sk. R. M.

Wilhelm Priors Boghandel, St. Kjøbmagergade 48, ved Porcellainsfabriken.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Dansk-engelsk Ordbog

af Ferrall og Repp. 2den Udg. ved W. Mariboe. 1 Rd. 24 Sk. Indb. 1 Rd. 48 Sk.

Engelsk-dansk Ordbog

af S. Rosing. 2den forbedrede Udg. er under Pressen og vil udkomme om ganske kort Tid. Prisen er 1 Rd. 72 Sk. Indb. 2 Rd.

Engelsk-dansk Marine-Ordbog

af W. Mariboe. 72 Sk. Indb. 1 Rd.

Paa vort Forlag er udkommen:

En Omvei.

Fortælling af Leonard. 1 Rd. 48 Sk.

C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade 11.

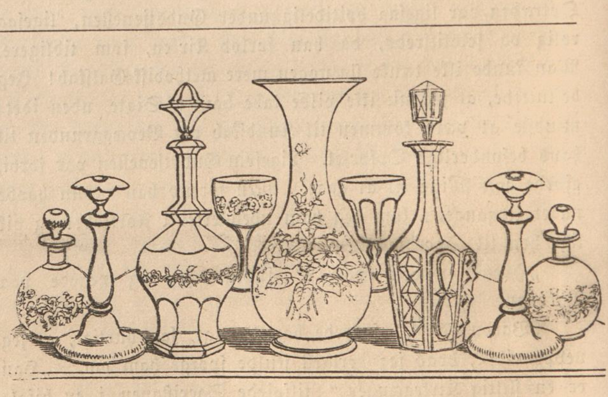

A. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Rettelse.

I Nr. 164 Pag. 54 Spalte 2 Linie 41: forhaanedes, læs forsvaredes.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 167.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 7. December 1862. — 2 Rdlr. Qvartalet. **[4de Bind.**

Indhold.

Ludvig Uhland — Tro og Videnskab (sluttet). — En architektonisk Spøg, af Jens Norup. — Sukkertoppen ved Rio Janeiro, af τ. — Korsør. — Anders Olsens Steen ved Julianehaab, af Carl Møller. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — En Marketenderske som Arbeids-Necessaire for Damer.

Ludvig Uhland.

Blandt denne, nu i en høi Alder hedengangne, ædle Digters Distichen findes følgende:

Begräbniß.

„Als des Gerechten Sarg mit heiliger Erde bedeckt war,
Deckte der Himmel darauf freundlich den silbernen Schnee"

og deri har han, uden at ane det, skildret sin egen Skjebne. I November Maaned, den samme, i hvilken Luther, Schiller, Oehlenschlæger fødtes for Verden og Poesien, lagdes han i Graven, som en af de Faa, der af Alle erkjendes som en Retfærdig. Kisten dækkes nu af hans Fødelands ham saa hellige Jord, for hvis Lykke og Frihed han saa mandigt havde kæmpet, skjøndt uden Haab om selv at see dette Maal, og Himmelen lagde derover sit Sneetæppe med den lyse Sølvglands, et Symbol i Uskyldighedens Farve paa den jævne, men ægte Kraft. Uhland tilhørte en Generation, der endnu ikke kjendte til Slesvigholstenismen og det deraf flydende Had mod Danmark. Han nærede tvertimod Sympathier for os, han studerede den nordiske Oldliteratur, skrev endog en fortrinlig Afhandling om Thorsmythen, følte sig paavirket af Oehlenschlæger og Tegnér og valgte oftere nordiske Emner til sine skjønne Ballader. Blandt de sydtydske Digtere repræsenterer han fremfor Alle en vis med Norden beslægtet Eiendommelighed. Hans Digte udmærke sig navnlig ved Kraft, Klarhed, Simpelhed og dyb Inderlighed, og ere frie for al tydsk Svulst. I dem træder os stedse en ægte Mand imøde, der fremfor Alt elsker Frihed og Fædreland, Reenhed og Kydskhed, Ynde i Naturen og Redelighed i Livet. Ved sit Levnet har han stadfæstet, at det, som han sang, var ærligt meent, thi i vanskelige Tider stod han som Folkerepræsentant blandt Frihedens og Retfærdighedens første Talsmænd. Uegennyttig opgav han sit Embede som Professor, da den würtembergske Regjering negtede ham den begjerede Tilladelse til at følge sin Pligt i Folkerepræsentationen, og da flere tydske Fyrster vilde hædre ham med Ordener, afslog han denne Ære, fordi disse Fyrster styrede deres Stater som Frihedens Fjender. Han kjendte intet til det Don Quixotske Had mod andre Nationer, eller den komiske Overdrivelse af Fædrelandskjærligheden, der gjorde Patrioter som E. M. Arndt til saa latterlige Personer, og naar Nogen tænkte beskedent om sin Digtervirksomhed, saa var det Uhland. Han sagde selv, at den Lykke, flere af hans Smaadigte havde gjort, alene enten skyldtes de herlige Compositioner af Mendelssohn-Bartholdy, Kreutzer og Flere, eller den Omstændighed, at de vare digtede til bekjendte Folkemelodier.

Ludvig Uhland var Søn af en Theolog i Tübingen og blev født den 26de April 1787. Han studerede Jura, tog Doctorgraden og nedsatte sig som Sagfører i Stuttgart. Efter at have foretaget en Reise til Paris i videnskabelige Øiemed, traadte han 1806 første Gang som Digter for Offentligheden, men hverken Kritik eller Publicum lagde i længere Tid Mærke til ham. Den aldrende Goethe udtalte sig om ham med Haan, han saae i den politiske Digtning kun en Tiggerkaabe til at dække den poetiske Nøgenhed og Armod. Det gik ham, som de fleste ældre Mænd, at de ikke forstaae de nye Generationers Færd, men dog troe at turde fordømme den, fordi dens Bestræbelser ere blandede med Vildfarelser, som det erfarnere Blik let opdager. Da Kongen af Würtemberg 1815 vilkaarligt vilde omdanne Landets Forfatning, optraadte Uhland, i kraftige, frimodige Sange, som Talsmand for de gamle Rettigheder. Disse Sange virke endnu begeistrende paa Læseren.

Uhlands første Digtsamling udkom i 1815, 17de Oplag deraf i 1846. Den bløde og kvindagtige Geibels Skrifter have opnaaet 50 Oplag, selv af Spittas, en temmelig sødladende, religieus Visedigters, har man 25 Oplag. Saadanne Tal give en god Maalestok, ikke for Digterens Storhed, men for Publicums Smag og Tidens Charakteer. Men Uhlands Viser synges af det egentlige Folk, som ikke kjøber Bøger, men afskriver, hvad det synes om, og lærer det udenad. 1830 blev Uhland Professor i tydsk Sprog og Literatur i Tübingen. Foruden „Thorsmythen" haves af ham flere udmærkede Afhandlinger, f. Ex. om den tydske Digter Walther von der Vogelveide, samt en mesterlig Samling af tydske Folkeviser.

Af Tübingen og senere af Stuttgart valgtes han til Folkerepræsentant. Han sluttede sig til det moderate Venstre, der svarer til vore Centrumspartier. 1818 blev han af Tübingen valgt til Deputeret ved Nationalforsamlingen i Frankfurt; han hørte ogsaa her til det demokratiske Parti og var Stortydsker, ɔ: Antipreusser, forsaavidt som han ikke vilde et lille Tydskland med Preussen i Spidsen, som Gothaerne, men foretrak, at alle tydske Stammer skulde forenes ved den Forfatning, de selv havde Ret til at give sig. Da Reactionen sprængte Frankfurterforsamlingen, gik han med dens Rest til Stuttgart og var nær faldet som et Offer for de würtembergske Rytteres Angreb. Siden den Tid levede han stille og uden offentlig Virksomhed i Tübingen, hvor han døde den 14de November i sit 76de Aar.

I literairhistorisk Henseende regnes Uhland til den saakaldte romantiske Skole, som hvis egentlige Stifter og Hoved man maa betegne Fr. v. Hardenberg (Novalis). Men forsaavidt som Novalis' egentlige Hovedtanke var, at bruge Poesien, Konsten i Religionens og særligen i Christendommens Tjeneste og ved dens Hjelp at føre Middelalderens sværmeriske Tro tilbage i Datidens classisk-rationalistisk-materialistiske Liv, kan man ikke kalde Uhland Romantiker. Kun een Side af denne nye Lære greb han: Kjærligheden til Fædrelandet, til dets Nationalitet og Historie, medens de ydre Former, hvortil disse tidligere havde været bundne, saasom Riddervæsenet, Klosterlivet osv. tvertimod i ham fandt en Modstander. Det var aldeles ikke i den romantiske Skoles Aand, naar han i sit herlige Drama „Ludvig der Baier" lader denne prise Borgerstanden paa Adelens Bekostning.

Ludvig Uhland.

I denne hele skjønne Digtning have vi overhovedet Manden selv, og den viser, at han ikke var Romantiker. Thi, hvad kan paa engang være mere ophøiet og poetisk og dog jævn borgerlig rationelt, end at forherlige en Fyrste, fordi han, under de vanskeligste Omstændigheder, holder, hvad han har lovet, og hverken ved sine Venners Vrede, sin Vivs Bønner, eller en i Baggrunden vinkende Krone, kan bringes fra, hvad han anseer som en brav Mands Pligt: at holde sit Ord, ja som endog offrer sin Frihed og vender tilbage i Fængslet, tiltrods for, at han ved Troløshed syntes at kunne vinde de høieste Goder! I Dramaet „Ludvig der Baier" opstillede Uhland et Ideal for de tydske Fyrster og de tydske Folkestammer, men kun Faa have forstaaet ham, og, medens hans Ballader ere i Alles Munde, hans Viser synges af Fornemme og Ringe, kjende Faa hans Dramaer, der have en meget stor Betydning og med Rette kunne sættes ved Siden af Schillers og Goethes. Den Smerte, ikke at blive forstaaet, eller rettere, at have at gjøre med et Folk, „der ikke vil være frit", hvis gode Egenskaber holdes nede ved de mindre gode og ved fortvivlede Tilstande, blev da heller ikke sparet ham. Den standsede tidligt hans Production, den lammede hans Aands Vinger. Vel holdt han den Tro fast, at der engang vilde oprinde en bedre Tid, men resigneret tilføiede han, at han ikke vilde opleve den. Hans Livs Aften formørkedes ved Reactionens eller Junkerdømmets nye Seir i Preussen, som han ovenikjøbet relativt maatte glæde sig over, da den forhindrede Gothaismens Seir og Tydsklands fuldstændige Adsplittelse. Hvorledes han tænkte om sine Landsmænd, har han udtalt i det ironiske Digt „Wanderung", hvori han blandt Andet skildrer Hoffet og Fyrsten af „Guds Naade" saaledes:

„Ich kam zum Fürstenhofe,
Wo man die Künste kränzt,
Wo Prunksaal und Alkove
Von Götterbildern glänzt.
Ein Baum, der nicht im groben
Volksboden sich genährt,
Nein einer, der nach oben
Sogar die Wurzeln kehrt!"

Heraf seer man, at han kjendte sine kjære Landsmænd, og det Land, han dog elskede saa høit, og som en anden tydsk Frihedsdigter, Arnold Ruge, i disse Dage har kaldt: Täuschland, istedetfor Teutschland. Hos os kjender man af Anthologier Uhland væsentligt som Balladedigter; som Mand stod han maaskee over Goethe og Schiller, ialtfald over Tieck, Heine, Geibel og Platen. Af Romancer og Viser har han ikke skrevet mange, men de udmærke sig næsten Alle ved en dyb Inderlighed og Naturlighed, ved Kraft og Ynde, og en prisværdig Korthed.

L.

Tro og Videnskab.

Efter en engelsk Læges Dagbog ved J. C. Magnus.

(Slutning.)

IV.

Den skikkelige gamle Præsts Blidhed og Taalmodighed fornegtede sig ikke paa Hospitalet. Han fandt en venlig Modtagelse og blev behandlet med særlig Omhu, fornemmelig paa Grund af den Anbefaling, han havde faaet af Baronen, som interesserede sig langt mere for den ulykkelige Præst, end han selv vilde indrømme. Dagen, da den fra Tid til anden opsatte Operation skulde foretages, kom omsider. Den blev udført, og hvor langvarig og smertelig den end var, udstødte Patienten ikke et eneste Skrig. Resultatet var heldigt. Den Syges taalmodige Hengivelse i Forsynets Villie og Operateurens fuldendte Dygtighed fortjente i lige høi Grad at beundres. Da den angestfulde Scene var tilende, trykkede Chirurgen Præstens Haand ømt, opmuntrede ham og tørrede Sveddraaberne med sit Lommetørklæde af hans af Alderen rynkede Pande. Han førte Tilsyn med, at han omhyggelig blev baaren tilbage i Sengen og sad derpaa en halv Time ved hans Side, indtil den udmattede Patient faldt isøvn. Under hans langvarige Helbredelse var hans Seng den første, som Baronen standsede ved, naar han aflagde sine daglige Besøg paa Hospitalet. Han dvælede længe der, efterat hans Tilsyn ikke mere var nødvendigt og lyttede med den største Opmærksomhed til Præstens Skildringer af den Maade, hvorpaa han levede og den Tilstand, hvori hans dybt inde i Auvergne boende Sognefolk befandt sig. Da den helbredede Mand omsider var istand til at forlade sin Seng, tog Baronen, til største Forundring for Alle, ham under Armen og understøttede den afkræftede Stakkel, naar han langsomt gik op og ned i Sygestuen. En kjærlig Søn kunde ikke have viist sin egen Fader større Omsorg. Lægen gjorde ham ved disse Leiligheder ivrige Spørgsmaal, som Præsten ligesaa ivrigt besvarede, og de bleve saa venskabelige, som om de fra Barnsbeen havde kjendt hinanden. Den ene Uge forløb efter den anden, Præsten blev omsider udskreven som fuldkommen rask, og med Takkebønner blandede med Taknemmelighedens Taarer tog han Afsked med sin Velgjører og vendte glad og lykkelig tilbage til sin Fødeby.

Det var netop en Uge efter hans Bortreise, da den Dag kom, paa hvilken Sacristanen havde givet mig Haab om, at jeg kunde møde Baronen i St. Sulpicekirken. Med det faste Forsæt at træffe sammen med denne af Modsigelser saa opfyldte Personlighed netop paa hans usømmelige Udskeielsers Skueplads, undlod jeg ikke at indfinde mig i det rette Dieblik. Da jeg dreiede ind i Gaden, saae jeg Baronen i nogle Alens Afstand nærme sig den hellige Bygning med raske Skridt. Jeg gik lige bag efter ham. Han ilede ind i Kirken og indtog sin sædvanlige Plads. Jeg fulgte ham i Hælene og satte mig med bankende Hjerte ved hans Side. Blodet steg mig til Hovedet af ængstelig Forventning, men jeg saae ikke paa min Modstander. Hans Dine hvilede dog paa mig. Jeg følte det og kunde tydeligt fornemme hans faste, ufravendte og, som det forekom mig, lidenskabsløse Blik. Han rørte sig ikke af Stedet og røbede ikke den ringeste Forundring. Ligesom den foregaaende Gang bad han med Andagt, og da Ceremonien var forbi, betænkte han de Fattige som sædvanligt. Idet Gudstjenesten lakkede mod Enden, blev min Angest mere og mere pinlig og min Stilling uudholdelig. Han reiste sig, jeg ogsaa; han gik rolig bort, medens jeg aldeles ør i Hovedet af den Spænding, hvori jeg befandt mig, ravede bag efter ham. Jeg vilde dog ikke opgive mit Forehavende, men tiltalte ham lige i Kirkedøren.

„Herr Baron!" udbrød jeg.

„Herr Walpole!" sagde han fuldkommen rolig.

„Det forbauser mig, at see Dem her."

„Nei det gjør ikke," svarede Baronen med den samme Ro; „De er her netop for at møde mig; De har været her to Gange i Forveien. Hvorfor ønsker De at fordølge denne Kjendsgjerning? Kan en Christen ligesaa godt som andre Mennesker være en Hykler, Herr Walpole?"

„Jeg forstaaer Dem ikke," sagde jeg, forbløffet ved hans urokkelige Koldblodighed; „De forhaaner Religionen — De gjør Dem lystig over mig, fordi jeg agter den, og dog kommer De her og opsender Deres Bønner! De troer ikke paa Gud, og dog overværer De andægtig en Messe."

„Veiret er smukt, Herr Walpole — vi have en halv Time til vor Raadighed — tag mig under Armen."

Aldeles forbauset over Baronens rolige Optræden lagde jeg mechanisk min Arm paa hans og tillod ham at føre mig, hvorhen han vilde. Vi gik i nogen Tid tause ved Siden af hinanden, kom ind i Hovedstadens fattigste Kvarteer og standsede i et jammerligt, smudsigt Stræde. Baronen pegede paa det usleste Huus i dette Stræde og bad mig om at fæste Blikket paa Kvisten.

„Kan De see et Vindue," sagde han, „til hvilket en Snor med nys vasket Linned er befæstet?"

„Ja, meget tydeligt," svarede jeg.

„I det Kammer — det lille, lave Hul, som kun sparsomt forsynes med Lys og frisk Luft fra Vinduet, har jeg tilbragt flere Maaneder af mit Liv. Den Messe, ved hvilken De tre Gange har holdt Die med mig, staaer i Forbindelse med dette Vindue og med Begivenheder, som forefaldt indenfor det. Jeg har beboet dette Tagkammer — det forekommer mig, som om det ikke er længer siden end igaar, at jeg manglede Brød der."

Lægen var rørt. Han lod sit Die hvile paa det sørgelige Vindue. Nogle Minutter stod han saa stille som en Billedstøtte, derpaa sagde han hurtigt:

„Fattigdom er en forfærdelig Ting, Herr Walpole! Jeg har Mod til at taale alt Andet. Smerte har jeg følt — Skrig og Jammersuk har jeg hørt uden at lade mig bevæge, medens jeg søgte at lindre Lidelserne; men naar jeg mindes de Dieblik, i hvilke jeg har smægtet efter en Brødskorpe, overbeviist om, at hele Menneskeheden var min Fjende, at alle Hjerter vare steenhaarde ligeoverfor mig, som om jeg var en Forbryder, fordi jeg var fattig, saa . . . Sagde jeg alle Hjerter?" vedblev han, idet han pludselig rettede sig; „det er Usandhed; havde det været Tilfældet, saa stod jeg nu ikke her og talte derom."

Baronen standsede et Dieblik og vedblev derpaa:

„Hvor ophøiet den Plads end er, til hvilken jeg har svunget mig op, Herr Walpole, hvor glimrende min Løbebane end har været — og jeg indrømmer med Taknemmelighed, at jeg har havt Held med mig — saa kan De være overbeviist om, at der ikke gives nogen, gjennem denne overbefolkede Hovedstads Huler krybende, forsulten Stakkel, der lider mere, end jeg har lidt, der har tilbragt forfærdeligere Timer, end jeg har tilbragt. I denne Pragtfuldhedens og Fordærvelsens Stad, ved hvis Yderpunkter den mest forfinede Nydelse og den bitreste Nød have opslaaet deres Bolig, har jeg været udsat for Prøvelser, som mange Gange have overmandet og dræbt de Modigste og som ogsaa vilde have tilintetgjort mig, hvis den Mand, for hvis Skyld jeg var i Kirken idag, ikke havde viist mig den mest uegennyttige Kjærlighed. Fattigdom i alle dens forskjellige Skikkelser har jeg kjendt. Savn af Penge — af de nødvendige Klæder — Sult — Tørst, alt dette har jeg været fortrolig med. Paa hint Loftskammer og midt i en streng Vinter har jeg i hele Timer søgt at varme mine stivnede Fingre med min Aande, som jeg paa Grund af fuldkommen Nød kun var istand til at trække med Besvær og Smerte."

„Er det muligt!" udbrød jeg uvilkaarligt.

„De troer, at de menneskelige Kræfter ikke kunne udholde slige Prøvelser; det er naturligt at mene det, og dog siger jeg kun den simple Sandhed. Mine Forældre, Herr Walpole, der vare simple og fattige, men gode og kjærlige, sendte mig til Paris, forsynet med alle de Penge, som de kunde anvende paa min Opdragelse. Jeg var ærgjerrig og antog, at den modtagne Sum var tilstrækkelig til at gjennemføre mine Planer. Da jeg havde tilbragt den halve Tid her, var jeg saa ulykkelig, at begge mine Forældre bleve bortrevne af en ondartet Feber. Det var et tungt Slag, der truede min Fremtid, truede den, men dog kun et eneste Dieblik. Jeg havde besluttet, at bane mig Vei; og naar opgiver vel den Mand, der føler og veed, at hans Evner ere tilstrækkelige til at naae det attraaede Maal, sin faste Beslutning? Jeg havde en Broder, til hvem jeg skrev, for at underrette ham om min Stilling og bede ham om at laane mig et Par Louisd'orer, indtil jeg havde fuldendt mine Studeringer, idet jeg lovede ham senere at tilbagebetale min Gjeld med Renter. Han sendte mig Fjerdedelen af den forlangte Sum tilligemed et langt og koldt Brev, hvori han opfordrede mig til at opgive mit Kald og lægge mig efter min Families simplere Haandtering. Jeg sendte baade Pengene og Brevet tilbage, og den Dag, jeg gjorde det, maatte jeg gaae sulten tilsengs. Jeg stod nu ganske alene i Verden uden at eie en eneste Skilling. Hvis en Kone, der boede under mig, ikke havde foræret mig et Stykke Brød, maatte jeg have begaaet en Forbrydelse for at tilfredsstille Naturens Krav. Jeg kan ikke mere huske, hvorledes jeg fristede Livet i mange Dage. Men jeg mindes meget godt, at jeg hørte tale om en Adelsmand, bekjendt for sin Rigdom, sin Godgjørenhed og alle de andre Dyder, hvormed Verden i saa rigeligt Maal udsmykker Besidderne af Lykkens Goder. I et Dieblik, da jeg følte mig besjælet af Begeistring og ilde gjengjeldt Tillid, satte jeg mig ned og forfattede et Bønskrift til den fornemme Mand. Jeg talte som den ene Herre i Aandens Rige til den anden — som et Menneske, der vandrede den møisommelige Vei gjennem Ringhed og Besværligheder til Ære og Anseelse — og som kun bønfaldt om et Par Krummer fra den rige Mands Bord, for med Glæde og Lyst at kunne fortsætte sit tunge Arbeide. Jeg bad med foragtelig Ydmyghed om disse Krummer og modtog istedetfor dem en usandfærdig, haardhjertet Undskyldning. Med et af Frygt og Bekymringer nedbøiet Sind stillede jeg mig udenfor hans Port, og hans Slaver jog mig bort derfra. De er gaaet igjennem den samme Port med mig; De har været Vidne til min Triumph ved hans Søns Sygeleie!"

„Mener De Hans Excellence — Operationen?"

„Ja."

„Hvor lidt kjender den Rige," sagde jeg, „til al den Elendighed og de Savn, for hvilke de Mænd ere udsatte, der i Nød og Trang erhverve Kundskaber, som i saa høi en Grad skulle gavne Menneskeheden. Hvor uvidende er han om deres Prøvelser."

„Vil De lære de Riges Uvidenhed, Taabeligheder og Laster at kjende," vedblev Baronen, der altid var villig til at indlade sig paa dette sit Yndlingsthema, „saa faaer Historien aldrig Ende. Medens de stedse ønske at nedsætte Videnskabsmanden, at drage Resultaterne af hans langvarige og taalmodige Forskninger ned til det samme Standpunkt, hvorpaa de i deres tykke Uvidenhed selv befinde sig, ere de, som det bør sig, enhver Charlatans og Rænkesmeds Redskab, Legetøi og sikkre Bytte. Det er en Trøst, Herr Walpole, naar man seer de Mennesker, der behandle os med Haan og Foragt, trukket om som Ledедukker ved en Staaltraad, nødsaget til at dandse efter enhver Markskrigers Pibe. Haab Intet af de Rige."

„Og af de Fattige, Herr Baron?"

„Alt," svarede han næsten høitideligt. „Af deres Hjerter udvælder den Taknemmelighed, der vil opmuntre Dem paa Deres Løbebane og trøste Dem i Sorgens Stund. Mine ydmyge Venners taknemmelige Kjærlighed har forskaffet mig en Seir, som en Konges Rigdom ikke var istand til at kjøbe. Men vi glemme St. Sulpicekirken. Jeg er ingen Hykler, saaledes som De troer, Herr Walpole. Døm selv, om min Nærværelse der berettiger Dem til at ansee mig derfor. Efterat Adelsmanden havde negtet min Bøn, saae jeg ingen anden Udvei, end at sælge nogle Klæder, som jeg endnu eiede. Jeg solgte dem for Spotpris og vedblev at kæmpe, overbeviist om, at jeg maatte naae Maalet. Paa dette Tagkammer levede jeg i mange Dage alene af Vand og Brød og betragtede mine Par Skilling, der stedse bleve færre, med en Gniers Sjæleangest. Jeg arbeidede fra Morgen til Aften. Jeg tilbragte næsten hele mit Liv imellem de Døde. Det var godt for mig, at jeg saaledes blev nødsaget til at søge hen til Anatomikammeret, hvor jeg glemte Sulten og blev opvarmet gratis. Naar jeg seent paa Eftermiddagen maatte forlade dette mit midlertidige Hjem, vendte jeg tilbage til mit Tagkammer for at spise et Stykke Brød og gik derpaa med den laante Bog ud paa Trappegangen, hvis døsige Lampe forskaffede mig det Lys, ved hvilket jeg læste og opretholdt den rastløse, ærgjerrige Aand, der paa ingen Maade lod sig kue.

Dagene hengik hurtigere end Lynet. Jeg kunde ikke læse saa meget, som jeg ønskede; jeg kunde ikke erhverve tilstrækkelige Kundskaber i den korte Tid, der forløb, fra jeg havde erhvervet min lille Formue og til jeg havde udgivet min sidste Skilling. Det forfærdelige Øieblik kom omsider. Jeg eiede bogstavelig talt ikke en Hvid og besad Intet, som jeg kunde sælge. En Uge forblev jeg i Besiddelse af mit Værelse ved min Verts Godhed, og jeg fik to Brød af en skikkelig Fyr, der boede i Huset og tilbød sin Bistand saa venligt og ædelmodigt, at jeg modtog hans Velgjerning for ikke at forvolde ham Sorg ved et Afslag. Den anden Uge, i hvilken jeg levede af Andres Barmhjertighed, var allerede begyndt, da jeg paa Tilbageveien fra Hospitalet til mit kolde, uhyggelige Kammer, standsede paa Trappegangen, fordi mit Navn blev nævnet af en vred og høirøstet Stemme. Jeg lyttede med angestfuld Begjerlighed; det var min Vert og den omtalte Nabo, der vare komne i en Ordstrid. En eller anden Yttring maatte have bragt den Sidstnævnte i Harnisk; hans af mig opfangede Ord vare formanende og bebreidende.

„Fy, fy," sagde han, „De har selv Børn, der maaskee engang kunne komme til at trænge til Andres Bistand. Tænk paa dem, førend De udfører saa haardhjertet et Forsæt."

„Det gjør jeg ogsaa," svarede Verten mut, „og netop forat de ikke skulle komme til at sulte, maa jeg holde Tingene i Orden."

„Lad ham blive et Par Uger endnu. Det er en Bagatel for Dem. Jeg skal forsyne ham med Føde. Himmelen veed, jeg kan ikke gjøre meget for ham, men naar det kniber, bør det ene Menneske staae det andet bi. Lov mig, at see gjennem Fingre med ham."

„Jeg har alt sagt Dem, at han skal fortrække. Jeg siger ikke Eet og mener et Andet."

„Jo, De gjør, Lagarde," vedblev den udholdende Logerende. „De siger hver Dag Deres Fadervor og forsikkrer Forsynet om, hvor taknemmelig De er for alle dets Velgjerninger. Det kan De virkelig ikke mene, naar De bortviser en nødlidende Broder, som maa døe af Sult, hvis De og jeg forlade ham. Naa, overvei Sagen endnu engang; lov mig det. Husk, hvor flittigt den stakkels Knøs arbeider, hvorledes han anstrenger sig den ene Dag efter den anden. Han kommer min Tro nok i Vei og betaler Alt, hvad han skylder."

Det var hævet over enhver Tvivl, hvem der var Gjenstand for denne Samtale. Han stod og oppebiede sin Dom, langt taknemmeligere mod den vakkre Mand, der talte hans Sag, end bedrøvet over den Haardhjertethed, der forlangte hans Bortviisning. Jeg skulde ikke længe svæve i Uvished. Jeg sneg mig op paa mit Tagkammer og hengav mig til mørk Fortvivlelse. Jeg foer op, idet jeg pludselig hørte Nogen banke stærkt paa Døren, og den harmfulde Stolthed, der besjælede mig, forvandlede sig strax til Ydmyghed og Kjærlighed, saasnart jeg fik Øie paa den trofaste Sebastian, min medfølende Nabo.

„De skal flytte," sagde han ligefrem; „imorgen vil De blive nødsaget til at forlade dette Huus."

„Det veed jeg," svarede jeg; „jeg er villig til at flytte strax."

„Og hvorhen?"

„Hvorhen det skal være . . . midt ud paa Gaden . . . ligegyldigt hvor."

„Nei, ingenlunde," svarede min Gjest, „det kan hverken være Deres Vert eller mig ligegyldigt. Vi ere kun simple Arbeidsfolk, hvem Ingen vil savne. De derimod kan blive til Noget, hvis De ikke synker om under Byrden paa Veien. Det er jeg overbeviist om, og De skal ikke staae hjelpeløs."

„Hvad mener De?" spurgte jeg.

„Hør mit Forslag, og tag det ikke ilde op. Jeg er fattig og uvidende, men jeg agter Lærdom og føler for den Nødlidende. De flytter imorgen, det gjør jeg ogsaa. Det lader til, at De staaer uden Venner her i Verden, det gjør jeg ogsaa. Jeg har aldrig kjendt hverken Fader eller Moder; jeg er et Hittebarn. Jeg er født i Auvergne og ernærer mig som Vandbærer. Her har De hele min Historie. Hvorfor skulde vi To ikke boe sammen? De har Intet imod at forlade Stedet her og jeg ikke heller. Jeg skal ikke forstyrre Dem. De skal have Lov til at studere, saa meget De lyster, og naar De er træt, kan De jo tale lidt med mig — det vil sige, dersom det ikke er Dem imod, og dersom jeg ikke er for simpel for Dem."

„De veed jo," sagde jeg, „at jeg er saa fattig som en Kirkerotte."

„Jeg veed, at De for Øieblikket just ikke er nogen Capitalist," svarede han; „men jeg har nogle Skillinger i Lommen og kan fortjene flere ved mit Arbeide. Er De ikke for stolt til nu at laane en Ubetydelighed af mig, saa skal jeg ikke være for stolt til at forlange mine Penge igjen, naar De bliver rig. Naa, lad mig nu ikke snakke meer om den Sag, for det forstaaer jeg mig ikke paa, men ræk mig Haanden som en skikkelig Fyr og siig: „Sebastian, jeg vil opfylde dit Ønske.""

„Mit Hjerte bankede, som om det skulde briste, jeg greb min Velgjørers fremrakte Haand. „Sebastian!" udbrød jeg, „jeg vil opfylde dit Ønske, og jeg vil gjøre endnu mere. Jeg vil betale Dig med Renter og Rentes Renter; jeg vil trælle, for at Du skal blive lykkelig. Det kan skee, jeg føler det, og din Tillid til mig skal ikke blive skuffet."

„De vil stræbe ærligt og redeligt, det er jeg overbeviist om," svarede han, „og jeg skulde tage høilig feil, hvis De ikke gjør Mirakler."

Den følgende Morgen vandrede vi gjennem Staden, og før det blev mørkt, havde vi forskaffet os Huusly. Dette uegennyttige Menneske og de Offere, han bragte mig, skylder jeg Alt. Vi havde ikke boet mange Dage sammen, førend han havde lokket mig til at gjøre ham bekjendt med hele min Stilling og mine fremtidige Udsigter — lokket mig med en Tact og en Velvillie, som den mest Dannede kunde have misundt denne Almuesmand. Han havde — ligesom jeg, ligesom vi Alle — et Maal for sine ærgjerrige Bestræbelser, et Yndlingsønske, som han engang i Tiden haabede at see opfyldt. Han havde i mange Maaneder negtet sig enhver Nydelse, for ugentlig at kunne forøge en Sum, som han havde sammensparet i den Hensigt, at kjøbe en Hest og en Vandkarre. Han eiede allerede et Par hundrede Francs, og hvor ringe hans Fortjeneste end var, tillod den ham dog at nære et Haab, der havde opretholdt ham under mange Savn og Besværligheder. Men ikke saasnart var han ifølge mine Yttringer kommen til Kundskab om Beskaffenheden af mine Fornødenheder, førend han besluttede at opgive sit Livs høieste Ønske for at sikkre min Fremtid. Jeg gjorde ham Forestillinger, men jeg talte kun for døve Øren. Han vilde ikke lytte til, hvad jeg sagde, men truede med at kaste sin Pengepung ud i Seinefloden, hvis jeg ikke lod ham have sin Villie. Omsider gjorde jeg ikke mere Modstand, men modtog hans høimodige Tilbud med det faste Forsæt, fra nu af at gjøre Alt, hvad der stod i min Magt, for at gavne min Velgjører. Sebastians Penge forskaffede mig Bøger og satte mig istand til at tage Examen. De kan være overbeviist om, at jeg ikke sparede mig selv. Dovenskab vilde have været Bedrageri, medens Sveddraaberne perlede paa Vandbærerens Pande for min Skyld. Jeg ærede ham som en Fader, efterat jeg selv var bleven Gjenstand for en Kjærlighed, som han, Hittebarnet, der stod ganske alene i Verden, aldrig tilforn havde kjendt. Han blev stolt af mig, stoltere og stoltere med hver Dag; jeg skulde have gode Klæder og ikke mangle Noget, om han selv end manglede Alt. Han var overbeviist om, at jeg engang vilde blive til noget Stort, det var tilstrækkeligt for ham, og mit Haab stod i Samklang med hans. Jeg kjendte mine Evner, jeg følte min Styrke. Jeg vidste, hvilken Dygtighed, der fandtes i Verden og var ikke bange for at concurrere med den. Hvilken aandelig Anstrengelse kunde man vel fordre, som min Aand vilde være for svag til? Hvilken Flid kunde der tænkes, som jeg ikke var villig, var begjerlig efter at lægge for Dagen? Hvilke Vanskeligheder havde jeg vel at bekæmpe? Jeg saae ingen, eller naar jeg for et Øieblik opdagede dem, forsvandt de ligeoverfor min faste Beslutning, at hæve og berige min elskede og kjærlige Velgjører. Denne mageløse Mand, der behandlede mig med en Faders Ømhed, var paa samme Tid forekommende og opmærksom som en Tjener. Han vilde ikke tillade mig at foretage det Mindste, der kunde afbryde mine Studeringers rolige og naturlige Gang. Hans venlige Opmærksomhed gjorde mig ganske skamfuld, men han bragte mig stedse til Taushed ved at henvise til Fremtiden, i hvilken han indrømmede, at han ventede at modtage Lønnen for al sin Omsorg og Kjærlighed. Hvilket Svar kunde jeg vel give paa hans Forestillinger? Intet andet, end at gjentage mit Løfte, at jeg aldrig vilde forlade ham, og at jeg med rastløs Flid vilde kæmpe mig frem til Maalet, for at han kunde dele Æren med mig. Det Øieblik kom, da jeg blev nødsaget til midlertidig at forlade ham; jeg var nemlig bleven ansat som Volonteur i Hôtel Dieu. Afskeden var tung, især for den stakkels Vandbærer, der frygtede for at miste mig for stedse. Jeg forsikkrede ham om min Bestandighed og trøstede ham ved at underrette ham om, at jeg endnu skulde tage den sidste Examen, til hvilken der udfordredes en vis Pengesum. Han lovede at have den i Beredskab, naar jeg behøvede den, og bønfaldt mig om at skaane mine Kræfter og at søge Trøst i Religionen; thi De maa vide, at Sebastian var en gudsfrygtig Mand — en troende Christen.

Da jeg først befandt mig paa Hospitalet, søgte jeg indbringende Beskæftigelse og var heldig i denne Henseende. I Løbet af nogle Maaneder havde jeg fortjent en Sum, der var mig langt mere dyrebar og værdifuld, end Alt, hvad jeg senere har erhvervet. Den var i og for sig kun ringe, men den var tilstrækkelig til at kjøbe min Ven den længe attraaede Skat — Hesten og Vandkarren. Jeg kjørte den hen til ham, og da jeg stod i hans Nærhed, kunde jeg ikke sige et eneste Ord, saa dybt rørt var jeg ved Tanken om Alt, hvad han havde gjort for mig. Han slog sine Arme om min Hals, græd, lo, takkede, skjændte, velsignede mig og gjorde mig Bebreidelser, Alt i en fuldstændig Glædesruus. „Hvorfor har Du gjort det?" sagde han; „aa, det var saa kjærligt og smukt af Dig! — meget kjærligt og taabeligt! — og urigtigt og ædelmodigt og ødselt! — min kjære, gode, slemme Dreng! Jeg er meget vred paa Dig, men jeg holder saa meget af Dig derfor. Hvor Du har gjort Fremskridt! Men det var jeg overbeviist om, det sagde jeg strax. Du vil gjøre Underværker — Du vil engang blive en rig Mand. Du trænger ikke til noget Menneskes Hjelp — Du har udrettet Alting selv."

„Nei, Sebastian!" udbrød jeg, „det er Dig, som har hjulpet mig frem."

„Du maa ikke bedrage mig — Du maa ikke smigre mig," svarede han. „Jeg har kun formaaet at gjøre Lidt for Dig, ikke Halvdelen af hvad jeg ønskede. Du vilde være bleven stor uden min Hjelp. Jeg har vaaget over Dig og elsket Dig som en Søn, men det var kun af Egenkjærlighed."

Vi spiste til Middag og tilbragte Aftenen med hinanden. Livet har ingensinde før eller senere skjenket mig slige Timer; de vare saa lykkelige, at jeg aldrig kan forglemme dem. Den overvættes Glæde eller Fortidens Savn, eller jeg veed ei hvad, kastede imidlertid den gode Sebastian kort derefter paa Sygeleiet, hvorfra han aldrig reiste sig igjen. Han blev ikke belønnet saaledes, som han burde, for alle sine Opoffrelser, for al den Kjærlighed, han havde ødslet paa sin taknemmelige Pleiesøn. Han oplevede ikke mit Held, han saae ikke Fuldendelsen af det Værk, han selv havde begyndt. Trods alle mine Bestræbelser for at frelse hans kostbare Liv sank han sammen og udaandede sit sidste Suk i mine Arme. Jeg tabte i ham meer end en Fader.

Baronen taug et Øieblik med zittrende Læber og taarefyldte Øine; han greb min Arm og drog mig sagtelig bort fra Stedet. Vi gik i nogen Tid uden at sige et Ord ved hinandens Side. Omsider gjenvandt han sin Fatning og vedblev:

„Sebastian var, saaledes som jeg alt har sagt Dem, en gudsfrygtig Mand; hans Tro var i Sandhed bygget paa en Klippe. Han ærede og tilbad Madonna saaledes, som han vilde have elsket sin egen Moder, hvis han havde kjendt hende. Han var bedrøvet over min Vantro og havde ofte talt til mig om den Sag bønfaldende og beklagende, som en Fader. Medens han endnu levede, gav han mig alle de Penge, han havde, og anmodede mig indstændigt om ikke at spare Noget, for at sikkre ham Kirkens Bistand. Jeg adlød og sørgede for, at der blev holdt Sjælemesser for ham. Jeg formaaede hans Præst til gjentagne Gange at besøge ham, jeg gjorde Alt, hvad der stod i min Magt for at glæde og trøste ham. Vilde det ikke have været nedrigt, hvis jeg havde handlet anderledes? Han nærede stor Frygt for det tilkommende Liv; han, den retsindige Mand, der var ligesaa reen af Hjertet og ligesaa uskyldig som et Barn! Jeg alene fulgte ham til Graven, og efterat jeg havde seet hans Støv overgivet til Jorden, vandrede jeg hjem med bristefærdigt Hjerte. Den hele Dag indesluttede jeg mig paa mit Værelse, og førend jeg atter forlod det, havde jeg udfundet en Maade, hvorpaa jeg kunde vise den Hedengangne min Taknemmelighed og som stod i Samklang med hans Ønsker, hvis han havde levet længe nok til at udtale dem. Jeg mindedes, at han hverken havde Venner eller Slægtninge — at jeg alene skulde fuldbyrde hans Villie. Under sin Sygdom havde han talt om de Messer, der læses, for at forskaffe de Afdøde Sjælefred — talt derom med en urokkelig Tro paa deres heldbringende Virkning. Han var altfor human til at paalægge mig en Pligt, som det muligviis kunde være mig ubehageligt at opfylde. Det var klart, hvad jeg burde gjøre. Jeg sammensparede en Pengesum, der var tilstrækkelig i dette Øiemed, og derpaa stiftede jeg den Sjælemesse, der holdes fire Gange om Aaret i St. Sulpicekirken. Opfyldelsen af hans gudsfrygtige Ønske er det eneste Offer, jeg kan bringe min kjære Pleiefaders Minde. De Dage, da Messerne holdes, er jeg tilstede i Kirken og gjentager i hans Navn de nødvendige Bønner. Det er Alt, hvad en Mand af mine Anskuelser kan gjøre, det er ikke Hykleri, og den Almægtige kan ei heller vredes over denne Handling — hvis Naturens store Aand virkelig forresten er istand til at nære menneskelige Lidenskaber — naar jeg høitideligt erklærer, at jeg øieblikkelig vilde give Alt, hvad jeg eier her paa Jorden og langt større verdslig Lykke, end jeg attraaer, for at besidde Jean Sebastians ydmyge, urokkelige Tro."

Vi stode udenfor Baronens Dør, da han sagde de sidste Ord. Min Haand hvilede i hans. Han havde taget den, da han bød mig Farvel; jeg trykkede den med varm Deeltagelse og sagde: „Hvorfor, min Ven, skulde denne misundelsesværdige Velsignelse ikke blive Dem tildeel?"

„Fordi jeg ikke kan fornegte min Overbeviisning; fordi Villien ikke raader over Troen; fordi jeg veed for Lidt og for Meget; fordi jeg hverken kan gribe en Skygge eller see tydeligt ved Dagens Lys en omtaaget, skjøndt tillokkende, natlig Drøm. Her har De mine Grunde. Lad os ikke tale mere om den Sag.

Og vi lode virkelig den Sag falde for aldrig mere at gjenoptage den. Fra nu af ophørte vore theologiske Stridigheder. Baronen undlod at spotte, og den gode Sag behøvede ikke mere mit svage Forsvar. Om Baronen begyndte at indsee, at det, naar Alt kom til Alt, var inconsequent at forhaane Religionen, medens han fortsatte sine Besøg i Kirken, eller om Spiren til en ny og bedre Tingenes Tilstand alle-

rede begyndte at fæste Rod hos ham, skal jeg ikke kunne afgjøre. Det var mig en stor Trøst og Glæde, at han efter denne Stund ingensinde angreb Troen; Intet forstyrrede nu Sympathien eller det hjertelige Venskab mellem Læreren og Eleven.

Det var omtrent et Aar siden jeg paa den ovenomtalte Maade kom i Besiddelse af Nøglen til saa mange af Baronens tilsyneladende Inconsequenser, at vi en Morgenstund, netop som vi gik ind i St. Agnessalen i Hôtel Dieu, bleve overraskede ved at see den ærværdige Præst fra Auvergne staaende ved Døren. Hans Øine straalede af Glæde, da Baronen nærmede sig, og han hilste ham ærbødigt.

„Hvad fører Dem herhid igjen, min gamle Ven?“ spurgte Chirurgen; „dog vel ikke noget Tilbagefald, haaber jeg?“

„Kun Taknemmelighed,“ svarede Præsten. En stor Kurv hang paa hans Arm; hans Skoe vare bedækkede med Støv, han kom fra en lang Fodreise. „Det er et Aar siden, jeg forlod dette Tag, efterat De med Guds Bistand havde frelst mit Liv. Jeg kunde ikke lade Aarsdagen hengaae, uden at aflægge Dem et Besøg og bringe Dem en ubetydelig Gave. Den er Dem ikke værdig, men jeg kan ikke paa nogen bedre Maade vise Dem min Taknemmelighed, og jeg er overbeviist om, at De vil modtage den med venlig Villie. De vil ikke forsmaae et Par Kyllinger fra min Hønsegaard og lidt Frugt fra min Have.“

„Jeg har seet Baronen modtage mangt et fyrsteligt Honorar, men aldrig med den Glæde, som han nu lagde for Dagen. Han indbød Præsten til at spise til Middag hos sig og betænkte rigeligt de Fattige i hans Hjord, da han atter begav sig paa Reisen til Auvergne.

Og saaledes stode Sagerne, da min toaarige Reisetid lakkede mod Enden. Jeg behøver ikke at sige, at jeg forlod Baronen med inderlig Beklagelse, og han saae ogsaa kun ugjerne min Bortreise. Jeg lovede at skrive ham til og igjen at besøge ham i Paris, saasnart mine Forretninger vilde tillade det. Jeg har aldrig tiere betraadt Frankrigs Jordbund eller nogensinde gjenseet Baronen. Jeg ønskede dog ikke at forblive i Uvisbed om min Vens senere Skjebne, og hvad jeg endnu har at tilføie, er et Uddrag af et Brev, som jeg kort efter Baronens Død modtog af hans trofaste og ham hengivne François.

I syv Aar kom Præsten aarlig med sine Gaver til Hôtel

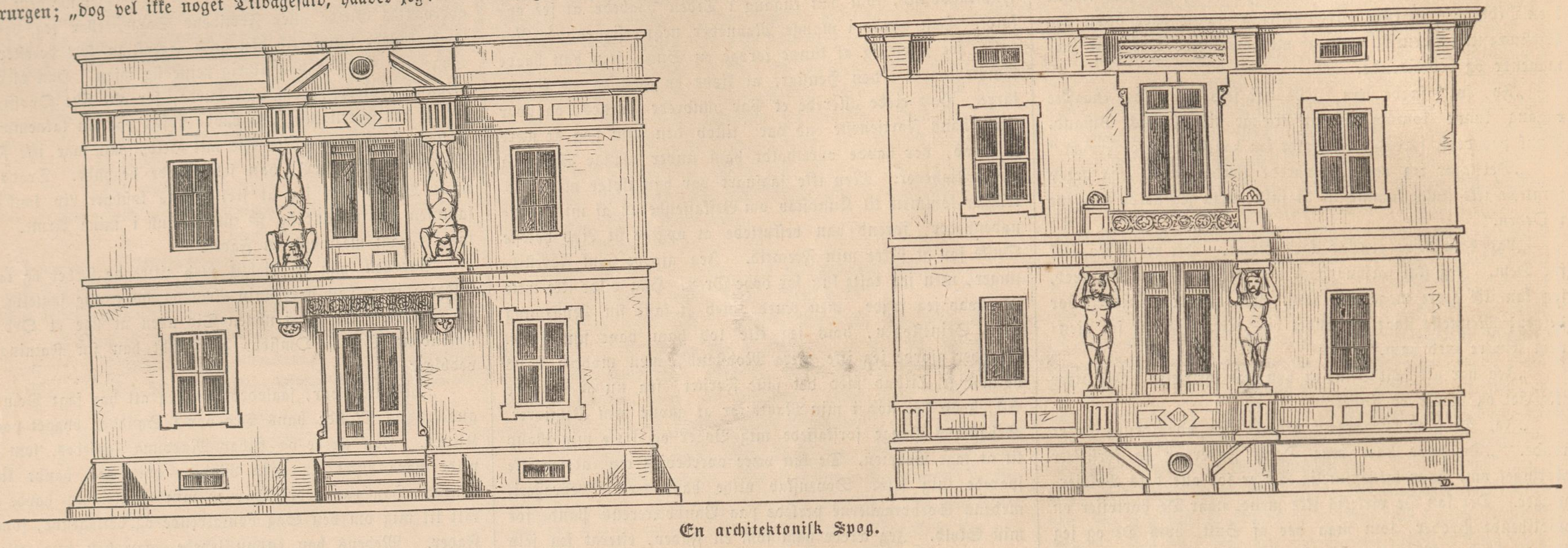

En architektonisk Spøg.

Dieu, og hver Gang var han Baronens Gjest, i Begyndelsen et Par Dage, senere en Uge eller endnu længere. Under det andet Besøg kom det for Dagen, at Præsten var fjernt beslægtet med Baronens uforglemmelige Pleiefader Sebastian. Saasnart han fik det at vide, tilbød han den skikkelige Præst et Hjem og en Livrente. Det første Tilbud afslog han beskedent, det andet modtog han til de Trængende, hvoraf der fandtes saamange i hans Sogn. Lægen og Præsten bleve gode Venner og vexlede hyppigt Breve. Der foregik et Omslag i Baronens Sind. Han blev mindre vranten, heftig og hovmodig. Han lærte at indsee, at en varm og inderlig Deeltagelse for de Fattige ikke er uforenelig med tilbørlig Agtelse for de Rige og Fornemme. Han blev den enfoldige Præsts Elev og høstede Nytte af hans Underviisning og Exempel. Syv Aar efter min Afreise fra Paris blev Baronen syg, og Præsten fra Auvergne, hvem han lod kalde, sad ved hans Leie og ydede ham Religionens Trøst. Han døde, og Præsten, hvis Taarer randt baade af Sorg og af Glæde, lukkede hans brustne Øine. Hvad der foregik imellem dem i hans sidste Stund, kan ikke gjentages. François hørte kun en eneste Ytring, da han knælede ved sin Herres Hovedgjerde. Det var nogle af de sidste Ord, han talede.

„François,“ sagde han, „hold af Auvergneboerne; „de have frelst din stakkels Herre — baade hans Legeme og hans Sjæl.“

En architektonisk Spøg.

To Brødre, de bedste Venner forresten, havde den slemme Feil, aldrig at være enige.

Sagde Peter, at de syngende Natvægtere burde afskaffes, saa priste Hans dem som en smuk og national Eiendommelighed. Fandt Hans det kongelige Theaters Ydre uanstændigt, saa paastod Peter, at det var en Pryd for Hovedstaden.

De fik en Arv; men, Ak og Vee! i Testamentet stilledes den slemme Betingelse, at de hver skulde bygge sig et Huus, men — eens skulde Husene være.

Hans foreslog store Vinduer i nederste Etage og smaa i øverste, Peter vilde hellere renoncere paa Arven, end gaae fra sin Paastand, smaa Vinduer forneden og store foroven. Peter vilde have Mezzanin, Hans Kjælder — de kunde ikke blive enige.

De henvendte sig til en Architekt, hver med sine Fordringer og gjorde ham bekjendt med Betingelserne i Testamentet. Han tegnede dem derfor ovenstaaende to Huse.

Vender man det Første paa Hovedet, saa er det som det Andet, vender man det Andet paa Hovedet, saa er det som det Første.

De uenige Brødres Fordringer vare opfyldte, og dog vare Husene eens.

Jens Norup.

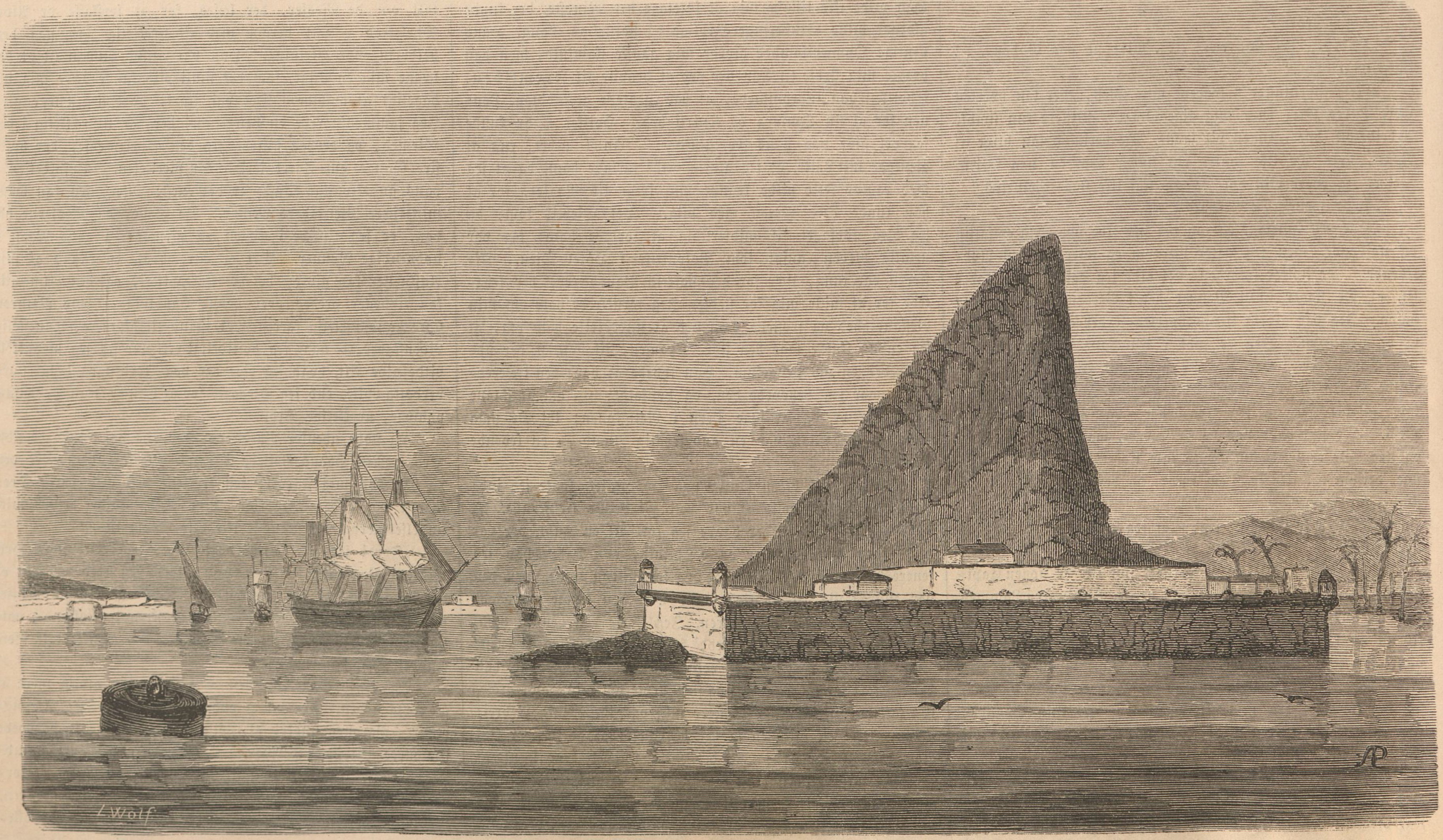

Sukkertoppen ved Rio Janeiro, tegnet af A. Plum.

Korsoers Havn, tegnet af C. Baagøe.

Sukkertoppen ved Rio Janeiro.

Naar Nogen spørger en dansk Sømand, om hvilket Sted paa Jorden han finder smukkest af alle de Steder, han har besøgt, da svarer han: Indseilingen til Sundet. Det kan ikke negtes, at dette Svar, idetmindste fra hans Side, er begrundet. Naar han kommer fra en lang Reise, fra Vestindien, Brasilien, Ostindien, China, eller hvor det nu kan være, er passeret over Atlanterhavets rullende Søer, gjennem den engelske Kanal med dens Klinter og ujævne Kyster, over den urolige Nordsø og har faaet Sigte af Jyllands golde og sandede Nordvestkyst, er kommen forbi det eenligt staaende Fyrtaarn paa Skagens nøgne Green, derefter Fyrskibene ved Læsø og Anholt, og saa styrer lige ind i Tragten mellem Kullen og Sjællands deilige, friske, grønne Kyst, hvor Træerne synes at voxe lige ud i Havet; naar Odinshøi med sin Mølle, Hammermøllen, Marienlyst og Kronborg passeres ganske nær, medens Farvandet bliver mere og mere indsnevret: da ligger der unegtelig udfoldet for ham et Prospect, hvis Afvexling, Liv og Skjønhed søger sin Mage. Men, skjøndt de Fremmede, som besøge vort Sund, som see de grønne Kyster, bestrøede med Landsteder, og den rolige Sø, bestandigt opfyldt med Klynger af Skibe og Baade, fremhæve det som noget af det Smukkeste, de have seet, kan det dog nok være, at der er Noget eller Nogen inde paa Land, som for den danske Sømand gjør det netop til det Allersmukkeste; og for det uhildede Blik kan der vel findes andre ligesaa henrivende Punkter

Anders Olsens Steen ved Julianehaab, tegnet af Carl Møller.

paa Jorden. Siger ikke Englænderen, at Wight er den smukkeste Ø i Verden? siger ikke Normanden, at Christianiafjorden staaer over Sundet, som mangler „Baggrunden", de blaae Fjelde? siger ikke Italieneren, at Neapel er det Første?

Naar nu jeg, som sidder her og skriver disse Linier, og som sætter Indseilingen til Sundet saa høit som nogen Dansk, skulde nævne et Sted, jeg finder ligesaa smukt, eller maaskee endog smukkere, da blev det Indseilingen til Rio Janeiro, der ovenikjøbet har den Fordeel, at den ikke mangler „Baggrund". De fleste af Læserne kunne vel neppe finde Leilighed til personligt at overbevise sig om Sandheden heraf, da Reisen til Rio Janeiro er mere end en Søndagstour; men jeg tvivler ikke om, at de, som have været der, ville sande mine Ord. Naar man kommer fra Europa eller andre nordlige Steder og skal til Rio Janeiro, tages Landet sædvanligviis ved Cap Frio, der ligger paa et Hjørne, omtrent 15 Mile Øst for Indløbet til Byen. Man seiler nu langsmed Kysten, der er steil, men ikke farlig, saa at man kan gaae temmelig nær ind til den. Landet er ikke høit lige ved Søen, men imod Vest, altsaa forude, hæve sig de høie Fjelde, og her er det, at en af Bourbonerne, saavidt erindres Ludvig den Sextende, ligger som en uhyre Sarkophag med den store, krumme Næse vendt opefter; det er Fjeldryggen, som danner et naturligt Portrait. Nu komme vi udfor Bugten ved Rio og skulle sætte Coursen mod Nord; ja, dette er ikke saa lige en Sag, naar vi ikke ere paa et Dampskib, thi der maa ventes til Søbrisen kommer, Klokken 11—12 om Formiddagen, og medens det er Landbrise eller Stille er det bedst at ankre. Søbrisen kommer, Vandet begynder at kruse sig, Ankeret hives hjem i en Fart og alle Seil sættes til. Vi passere imellem Øen Raza, der ligger paa venstre Side, og Pay og May (Fader og Moder) paa høire Side. Hvor Kysterne blive henrivende smukke og hvilken yppig Vegetation! Træerne voxe, ligesom paa Sjællands Kyst, ud over Havet; de hvide Bygninger, omgivne af Palmer, Cypresser, Orangetræer osv., skinne i den brændende Sol og speile sig i Søen; de høie Fjelde, de grønne Bakker og den yppige Afvexling fængsle Øiet, hvor man seer hen. Vi have nu lige for os det snevre Indløb til den næsten fire Mile dybe og indvendig brede Bugt, ved hvilken Brasiliens Hovedstad er bygget. Tilhøire i det omtrent 1500 Alen brede Indløb ligger Fortet Santa Cruz, og her maa man løbe tæt ind for at lade sig tilpraie nogle uforstaaelige portugisiske Ord, der besvares med nogle cimbriske Hyl af Skipperen; tilvenstre ligger et andet Fort, Laage, bygget paa en flad Klippe, og bagved denne hæver sig den mærkelige, steile, næsten ubestigelige Klippe Sukkertoppen (Paõ de Açucar), der staaer som et Fyr eller en Baake ved Indløbet til den store Stad. Naar Forterne ere passerede, er man inde i den store, smukke Bugt, hvor Rio Janeiro med sine Kirker og mange flade Huse strækker sig langs Kysten under Fjeldene paa venstre Side, medens den stærkt opvoxende By Praya grande speiler sig i Søen paa den modsatte Bred og de høie blaae Fjelde hæve sig over Havet i Baggrunden, ret forude; en stor Mængde Skibe og Baade sees tilankers og under Seil, flere Dampskibe krydse frem og tilbage og sætte Liv i Prospectet. Henimod en halv Miil indenfor Sukkertoppen ligger ved Byens Sydende Fortet Villegagnon, bygget paa en landløs Klippe, og her maa vi stoppe og ankre, for at underkaste os Kvarantainens og Toldvæsenets Undersøgelser.

Kaste vi fra Ankerpladsen Øiet tilbage imod Indløbet til Bugten, da aabner sig for os det Prospect, som Konstneren har fastholdt i det lille omstaaende Billede: tilhøire ligger det store Fort Villegagnon, i Baggrunden Forterne Santa Cruz og Laage, samt den mærkelige, steile Sukkertop, der kun skal være bestegen enkelte Gange, naturligviis af Englændere, der vare paa Jagt efter Excitement.

τ.

Korsør.

„Hvad er der at fortælle om Korsør?"

„En mærkelig gammel By ved Store Belt, hvor den sjællandske Jernbane ender og hvor man spiser en fortræffelig Frokost hos Petersen."

„Ham, der før var i Nyholte Kro?"

„Netop."

„Det er da ikke saa mærkeligt."

„Nei, det er det igrunden heller ikke, og det Mærkeligste er ogsaa, at det er det eneste Mærkelige."

„Hvad behager, er det det eneste Mærkelige? Veed De da ikke, at —"

„Jo mange Tak, det veed jeg Altsammen meget godt, men enhver Ting til sin Tid, og naar man kommer med Jernbanen, saa ere de materielle Interesser de mest paatrængende. Fra Hotel Storebelt gaae vi ud paa Dampskibsbroen, og saa see vi Mærkeligheden Nr. 2: Korsør har et stort Hôtel i gothisk Stil, medens dens Kirke er bygget i Form som de holstenske Kornlader. Det er den omvendte Orden. Ovenpaa Kirken er en optisk Telegraph, der opbevares her, istedetfor i Ethnographisk Museum, til Erindring om, hvorledes de vilde Folkeslag vidste at hjelpe sig uden den electriske Telegraph. — Saa komme vi til Fæstningen. Det Taarn, De seer derude med de tilhørende 4 smaa Bastioner er Korsørs Fæstning, den ene af Dardanellerne ved Store Belt. Den benyttes navnlig til at opbevare en Commandant og nogle landsforviste Soldater, og det er strengelig forbudt at røge Tobak indenfor Voldene, da Fæstningens Hovedmateriale er Tørvejord. Den skulde Tscherning rigtig see at faae nedlagt. See, det var de locale Mærkværdigheder.

Nu komme vi til de personlige Minder, og de ere næsten større. Her er Jens Baggesen født, som Gud og Hvermand veed, omtrent for 100 Aar siden. Her gik han i „den Tid, da han var meget lille", her drev han om i sine første Aar, næsten ligesom enhver anden forkjælet Dreng, slog Smut henover Fjorden og gjorde Optøier paa Markedsdagene. Her levede han sine skjønne Barndomsaar. Men saa kom den nøgne Virkelighed og drev den lille Jens ud i Livet, og han gik Meget igjennem i et Par Aar, indtil han blev stor og smuk og umaadelig forkjælet. Men det var netop det, han skulde være. Hans Muse vilde have Sukker, ellers vilde hun ikke digte, men naar hun fik Sukker, saa kunde hun gjøre Alting. Grunden til hans Fremtids Storhed var lagt her i Korsør, thi Barndommens Indtryk virke hele Livet igjennem."

„Ja, han var nok en stor Digter?"

„Det troer jeg, man kan sige. — Her levede forresten ogsaa en anden Mand, der i sin Art vist var ligesaa stor, som Baggesen, den ædleste Mand, som nogensinde har traadt paa Korsørs Jord. Det var Michael Gottlieb Birckner."

„Hvad var han?"

„Han var „Sandheden tro.""

„Ikke Andet! Nei, saa holder jeg rigtignok paa Baggesen. En Digter, det veed man hvad er — saa, nu ringer „Gerda" anden Gang. Farvel Herr Holm!"

„Farvel, Farvel!"

Pf.

Anders Olsens Steen ved Julianehaab.

Anders Olsen er Navnet paa den danske Mand, der for adskillige Aar tilbage bosatte sig ved det Sted i Julianehaabs District, hvor nu den herlige og venlige Coloni Julianehaab pranger. Omkrandset af de høie, smukke Fjelde, Nord-, Stor- og Harefjeldet breder Ferskvandssøen sig lidt Nord for Colonien med sine mange smaa Holme og Øer, hvilke om Sommeren tage sig særdeles godt ud. Om Vinteren er Søen en almindelig yndet Spadsereplads, saavel for Europæerne, som for Grønlænderne.

En lille Eftermiddagstour derop giver et Billede af det Liv, som her undertiden kan herske. Saasnart man har indpakket sig vel og medtaget sine Skøiter og Isstokke, vandrer man langs Elven, der fra Ferskvandssøen gjennem en naturlig Sluse snoer sig skummende og brusende ned forbi den lille venlige Trækirke, for senere at blande sig med Fjordens salte Vande. Ved at betræde Søens Isdække møder Øiet en Masse ældre og yngre Fruentimmer, som komme hjem med store Bundter Kvas og smaa Skindspande med Krækebær, der møisommeligt ere samlede paa de omliggende Fjelde, ved først at bortskaffe Sneen. Drenge løbe rask omkring paa deres selvlavede Skøiter; ofte hører man Luften opfyldes med Skrig eller rettere Hyl, saasnart En eller Anden af dem falder om. — Europæere spadsere langs Smaaholmene, hvor Sneen af Nordenvinden er fyget sammen og følgelig frembyder en sikker og god Vei. Vi befinde os nu ved Anders Olsens Steen, som er 3 til 4 Alen høi og ligger paa en lille, mosbevoxet Holm. Paa Stenen er en Mængde Inskriptioner af forskjelligt Slags, samt Navne paa de mange Besøgende. Den største indhuggede Indskrift minder om den Dag, da der paa Storøen i Julianehaabsfjorden opdagedes en Kobbermine, som fik Navnet: „Frederik VII's Mine". — Naar Eftermiddagssolen kaster sine sidste Straaler paa de høie, sneedækte Fjelde, og man ved den indtrædende Kulde hører svære Drøn i Isen, seer man Skøiteløberne og Ferskvandssøens øvrige Besøgende vende tilbage til Colonien, veltilfredse med den behagelige Motion de her have havt Leilighed til at gjøre sig.

Carl Møller.

Ugens Politik.

Den 4de Decbr. 1862.

En telegraphisk Depeche fra London af 1ste Decbr. til »L'Indépendance Belge« meddeler, at de holstenske Stænder ville blive sammenkaldte i Begyndelsen af Februar, og at et fælles Parlament, repræsenterende Slesvig og Danmark, skal sammentræde, saasnart de holstenske Stænders Møder ere endte. Her antager man, at det er de slesvigske Stænder og ikke Rigsraadet, som Ministeriet Hall agter at sammenkalde; men den samme Uvished, der hersker i Tydskland med Hensyn til Preussens og Østerrigs forestaaende Skridt, svæve vi ogsaa i baade med Hensyn til de diplomatiske Forhandlinger og til vor Regjerings Optræden i den nærmeste Fremtid. Rigsdagen synes utilbøielig til at afæske Ministeriet nogen Forklaring i saa Henseende, siden den har ladet Leiligheden dertil, der frembød sig under Finantslovens Behandling, hengaae ubenyttet, og naar man tager hele Stillingen i Betragtning, har den sikkert handlet klogt i at lægge denne Selvbeherskelse for Dagen. De i de tydske Blade indeholdte Meddelelser yde ei heller noget Bidrag til at oplyse os om Stillingen, og Oplysningerne ere tilmed saa modstridende, at man maa indskrænke sig til at meddele dem, overladende til Læseren, at vælge den Fremstilling, der tiltaler ham mest. En Correspondent til „Frankfurter Post-Z." stiller saaledes en Forbundsexecution i nær Udsigt, fordi de tydske Stormagter have faaet bestemt Underretning om, at det danske Cabinet nærer nye Octroyeringshensigter, og at det er Storhertugdømmet Baden, der med det Første vil stille et Andragende til Forbundet om at foretage dette Skridt. „Weser Zeit." mener derimod, at der efter al Sandsynlighed endnu vil hengaae lang Tid, inden det kommer til en kraftig Handling, da man paa Grund af den nærværende Tilstand baade i Berlin og Wien vil undgaae alvorlige Forviklinger. „Köln. Zeit." udtaler sig omtrent paa samme Maade; den officieuse „Sternzeitung" fnyser af Harme over, at man tør tænke paa at give Slesvig en frisindet Valglov, og at „Grenzboten", det schleswig-holsteinske Ridderskabs ædle Organ, om muligt er endnu mere oprørt over et sligt Attentat paa Junkerherredømmet, er en Selvfølge. Med Hensyn til vore egne Anliggender bør det endnu tilføies, at »London Gazette« af 3die Decbr. ifølge et Telegram indeholder Grev Russells Note af 20de Novbr. og at den engelske Udenrigsminister deri forlanger, at Slesvigs formeentlige Klager skulle afhjelpes, idet han raader til at gaae ind paa en Plan paa det i hans foregaaende Depeche indeholdte Grundlag, da den anbefales af Rusland, og af Frankrig ansees for skikket til at tage under Overveielse.

— Naar en eller anden vigtig politisk Begivenhed forestaaer, pleier man i Almindelighed at fremsætte det Spørgsmaal: Hvad vil Frankrig gjøre? Frankrigs fortrolige Forhold til det russiske Hof har bragt det i en saadan Stilling, at man med Hensyn til de græske Anliggender nu stedse spørger om: Hvad vil England gjøre? Vil den engelske Regjering modtage den græske Throne til Prinds Alfred? Fra Englands Standpunkt er der vægtige Grunde baade til at modtage og at forkaste dette Tilbud. For det Første behøver den engelske Regjering ikke at give et øieblikkeligt Svar, men Englænderne kunne give sig Tid til at glæde sig over Udfaldet af en almindelig hellensk Afstemning til Gunst for dem. Denne behagelige Stilling sætter da de Aviser, der ansees for at være indviede i Lord Palmerstons Fortrolighed, istand til af Hjertens Lyst at drille deres officieuse Colleger i Frankrig. Først gjelder det om at lade den almindelige Afstemning foregaae, en Ceremoni, for hvilken Frankrig maa tage Hatten af; efter Udfaldet kan man altid see, hvad man vil gjøre. I ethvert Tilfælde vil man ikke foretage noget Skridt, uden at have raadført sig med Europa. Det er klart, at »Morning Post« paa den høfligste Maade af Verden henviser »Le Constitutionnel« til den Fremgangsmaade, som dette Blad udkastede Planen til for at belære »Morning Post« dengang Frankrig indlemmede Savoyen og Nizza. Fristelsen til at gaae ind paa Tilbudet er meget stor for England, som ved at modtage Grækenlands Throne vil knytte Grækerne og de Christne i Orienten til sig og indtage en stærk strategisk Stilling ved Bosphorus, hvorfra det vil kunne beherske det orientalske Spørgsmaal. Det er dog høist sandsynligt, at Englænderne, der mindes, hvorledes deres Dynasties til Hannover knyttede Interesser bestandig nødsagede det til at blande sig i Tydsklands indre Anliggender, ville have tilstrækkelig Selvbeherskelse til at afslaae Grækenlands Tilbud. Ved at lade Prinds Alfred trække sig tilbage, efterat Hellenerne have viist ham den Ære, at vælge ham til deres Konge, ville Englænderne ved en Haandbevægelse have slaaet Hertugen af Leuchtenberg af Marken, uagtet man et Øieblik troede, at kunne berede det en Ydmygelse ved Hjelp af denne Throncandidat.

— Efter en lidenskabelig Discussion i det italienske Parlament, under hvilken det viste sig, at Rattazzi vilde komme i Minoritet, har hans Ministerium trukket sig tilbage, og det kunde ikke handle anderledes, da den Situation, i hvilken og for hvilken det blev dannet, fuldstændigt har forandret sig. Omstændighederne have kun sjeldent begunstiget Rattazzi, og i Løbet af de sidste Aar have de endog været meget uheldige for denne Statsmand. To Grunde bestemte det conservative Parti i Italien til at lade Ministeriet Rattazzi leve, for det Første fordi det besad Kongens Gunst, og for det Andet, fordi man antog, at Rattazzi var den Statsmand, der var bedst skikket til at formaae Frankrig til at gjøre nogle Indrømmelser i de romerske Anliggender. De samme Grunde, men endnu mere hans personlige Forbindelser med venstre Sides Medlemmer, forskaffede ham denne Side af Kammerets Understøttelse. I et Aar lod man altsaa denne Minister forblive ved Roret, og hans Ministerium, der kun blev svagt understøttet i administrativ Henseende, lagde stor Vankelmodighed for Dagen i de indre Spørgsmaal, der dog ere saa vigtige for Italien i den Krise, som det nu gjennemgaaer. Men det var dog især i den store Politik, hvor Majoriteten lod ham skjøtte sig selv og indtog en passiv, iagttagende Holdning, at

Rattazzi tørnede mod de farligste Skjær. Skjøndt han kom til Roret, understøttet af venstre Side, hvis Forhaabninger han nærede, saae han sig dog nødsaget til at bekæmpe og undertrykke Handlingspartiets eventyrlige Forsøg. Uagtet han afløste Ricasoli under den Forudsætning, at han var indviet i Cabinettet i Tuileriernes Hemmelighed og besad dets Gunst, har han dog kun været istand til, efter Afskedigelsen af de Italien gunstigsindede Diplomater, saasom Thouvenel, Benedetti og La Valette, at forelægge sine Landsmænd Drouyn de Lhuys' Svar paa General Durandos Note. Vi gjentage det, Rattazzi har ikke været heldig, og det vilde være uretfærdigt ikke at fremhæve hans Patriotisme, hans Charakterstyrke og hans Moderation, skjøndt han paa Grund af Forholdene ikke har svaret til de Forhaabninger, man knyttede til ham. Man paastaaer, at han havde foreslaaet Kongen, at opløse Kammeret; men denne Forholdsregel, som af finantsielle Grunde — nemlig Budgettets Votering og Tilladelsen til at contrahere et paa Grund af den finantsielle Tilstand nødvendigt Laan — var meget mislig, vilde heller ikke have nyttet, da Ministeriet er endnu mindre populairt i Nationen end i Parlamentet. Efter nogen Tvivlraadighed, som gav Rattazzi Haab om en anden Afgjørelse, negtede Kongen derfor at give sit Minde til denne Forholdsregel, og Conseilspræsidenten, der indsaae, at der ikke var Noget at vinde ved at fremkalde en Afstemning, besluttede strax at trække sig tilbage. Han gaaer altsaa næsten ligesom han kom, det vil sige uden Parlamentets umiddelbare og aabenbare Medvirkning. Man veed endnu ikke, hvem der skal tage Arven efter ham; flere af de Mænd, til hvilke Kongen har henvendt sig, have ikke villet modtage det Hverv, at danne et Ministerium; man har talt om Marquisen af Torrearsa, der helder til Englands Side, om General Cialdini og General Marmora osv., men Krisen er som sagt endnu ikke tilende. Man vilde dog overvurdere dens mulige Følger, hvis man antog, at den ville føre til et Brud med Frankrig. Det tænker man sikkert ikke paa i Turin. Man vil ikke have, at det nye Cabinet skal i modsat Henseende begaae den Feil, der fremkaldte Rattazzis Fald, og man forlanger tvertimod, at det skal optræde uafhængigt af Udlandet. Det følger af sig selv, at Englands Indflydelse, som i den sidste Tid blev aldeles fordunklet af Frankrigs, vil gjenvinde det tabte Terrain, men mod en slig Gjenoprettelse af Ligevægten lader der sig ikke indvende Noget.

— Det vil snart vise sig, om den repræsentative Regjeringsforms Grundsætninger ville blive bedre forstaaede i Preussen end hidtil. Kong Vilhelms Optræden ligeoverfor Overbringerne af de reactionaire Adresser synes ikke at hentyde til, at den mellem denne Fyrste og Folkerepræsentationen opstaaede Strid vil ende med en kongelig Indrømmelse. Den preussiske Regjering føler kun en varm Deeltagelse for Undersaatternes constitutionelle Rettigheder i de andre tydske Forbundslande, og staaer stedse rede til at understøtte dem med preussiske Bajonetter, medens Preusserne selv skulle nyde den Lykke, at have en Konge af Guds Naade. Den nærmeste Fremtid vil vise, om Kamrene ville lade sig nøie hermed, eller om de ville vide at forsvare deres grundlovmæssige Rettigheder. Men førend denne Strid kan udbryde, har Herr v. Bismark fornærmet de i Berlin accrediterede Gesandter paa en temmelig følelig Maade. Denne Ministers Organ, „Stern Zeitung", indeholdt for nogle Dage siden en gaadefuld Artikel, i hvilken man syntes at ville give de fremmede Diplomater et Vink om, at de havde at afholde sig fra enhver Forbindelse med de Regjeringen fjendtligsindede Blade, hvis de ikke vilde udsætte sig for, at Preussen anmodede deres respective Hoffer om at kalde dem tilbage. Denne Advarsel synes at have saaret dem, og den 30te November forsamlede de sig hos deres Alderspræsident, hvem de bemyndigede til i deres Navn at protestere hos Udenrigsministeren mod de Slutninger, som man kunde uddrage af Cabinettets officieuse Organs Sprog.

M.

Literatur.

— „Andvares Ring", tragisk Sangspil i tre Handlinger, med Forspil af Dr. phil. C. Rosenberg, er en Digtning af ikke ubetydeligt Værd og fortjener Opmærksomhed. Det er jo blevet mere og mere almeenbevidst, at Oehlenschlæger ikke var Den, der kunde løfte vore Fædres Sværd i uforfalsket Gjenfremstilling af det gamle Norden — han er ogsaa stor og rig nok til at kunne undvære Roes for Dette; allerede i sin Ungdom blev han i denne Retning overfløiet af Grundtvig, navnlig ved dennes „Optrin af Kæmpelivets Undergang". Ved Siden af de mange Forsøg paa at være nordisk ved at efterligne Oehlenschlæger, er der derfor ogsaa gjort Forsøg paa en mere ægte nordisk Digtning end hans, saasom i Bjørnsons Dramaer det storslagne „Halte Hulda" og det ikke mindre originale „Mellem Slagene". I det foreliggende Arbeide have vi atter et Tilløb, hvis Værd ikke forringes ved at være „for en Deel en fri Oversættelse af Partier i den ældre Eddas Kvad om Sigurd, Brynhild og Gudrun, samt i Volsunga Saga". Medens vi anbefale det til at faae en stor Læsekreds, ville vi kun tilføie en Tvivl om, at det i sin nuværende Form vil kunne opføres paa Nationaltheatret, hvilket Forfatteren synes at attraae, siden han paakalder en Componist til de lyriske Partier, Melodramaerne og Chorene. Alene Dialogens Versemaal vil være en Hindring saavel for Skuespillerne som især for Tilhørerne, hvorimod det, som væsentligt for Stilen, bidrager til at holde Læseren i Stemningen. (Wøldikes Forlag.)

— „Paradiset", bibelsk Drama af Frederik Paludan-Müller, bestaaer af tre Afsnit, af hvilke de to betydeligste ere: „Paradiset", første Deel, og „Paradiset", anden Deel, hvert igjen i tre Acter. „Første Deel" er kun det ifjor udkomne „Paradiset", optrykt med ringe Forandring. Som Overgangsled, „Mellemhandling", antydede Forfatteren ifjor i en Note, at hans ældre Composition „Lucifers Fald" kunde finde Plads; men han har iaar istedet tildigtet „Mørkets Aander i Naturen", der saaledes danner Overgangen til Paradisets anden Deel. — Der kan ved Arbeider af denne Beskaffenhed ikke vel være Tale om en Nydelse af ublandet æsthetisk Art alene; thi Stoffet er altfor vægtigt til at kunne behandles blot i Poesiens Leeg; nødvendigviis træder en religieus, eller maaskee snarere theologisk, halvveis speculativ-philosophisk Interesse til, saa at selv Paludan-Müller, denne Rhytmikens og Metrikens Mester, hverken kan eller vil lade det tunge Indhold gaae med Formen op i den reent æsthetiske Skjønheds-Eenhed. Men om vi end tage „første Deel", blot som et Arbeide i Skjønliteraturen, saa vil det dog indrømmes af Alle, at det som saadant besad betydeligt Værd; gaae vi ligeoverfor Fortsættelsen iaar ud fra samme Standpunkt, saa finde vi i „Paradiset" som foreliggende Heelhed ikke blot Afskilligt i „første Deel" lettere forstaaeligt, men overhovedet et Værk, saa rigt og fyldigt, som kun en ægte Muse, og vi kunde tilføie som netop kun Fr. Paludan-Müllers Muse kunde fostre det. Særlig ville vi fremhæve af Mellemhandlingen: den faldne Aands mephistophelske Anviisninger, hans Selvfortvivlelse og jagende Higen; vistnok vælder den poetiske Rigdom yppigere i Forfatterens Ungdomsarbeide „Lucifers Fald"; men i Tankens gribende Kraft staaer det nye Digt, forøvrigt ganske forskjelligt fra hint, neppe tilbage. Endmere fængsler første Act i Paradisets anden Deel „Adams og Evas første Opvaagnen som voxne og fuldtbevidste Mennesker før Syndefaldet." Hvad Buffon skrev som Naturforsker om Urmenneskenes skyldfrie Sandselighedsglæde, det er her gjengivet i ligefrem digterisk Form, ligesaa kraftigt og ikke mindre skjønt. (Reitzels Forlag).

— Den norske Digterinde Magdalene Thoresen, der vil være „Illustreret Tidendes" Læsere bekjendt fra en ifjor her i Bladet optaget Skizze „En Aften i Bergen", har paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag udgivet et Bind „Fortællinger", hvoraf hin „Aften" er den første. Fru Thoresens Digterbegavelse er i høieste Grad national; hendes Skildringer, Charakterer og Handlinger ere ægte norske, tagne ikke fra den smilende Dal ved den legende Elv, men fra den vilde, afsides Fjeldegn, hvor den menneskelige Aand trykkes af Bjergmasserne og Sindet bøier sig under Naturens Haardhed. Det er fortræffelige, sande og dybtfølte Charakterer, hun giver os, men tillige mørke og melancholske, som Hardangerfjeldenes Kløfter; dog er der i alt Mørket Noget, en Lysstraale fra Guddommen, som holder Modet oppe og gjør, at man med inderlig Deeltagelse dvæler selv ved de tungeste Billeder.

— „Den norske Literatur fra 1814 indtil vore Dage", af H. Olaf Hansen, er det første Skrift, der behandler den norske Literatur i dens Heelhed og forsaavidt et interessant Arbeide. Forfatteren hører ingenlunde til de ivrigt norske, tvertimod, man modtager altfor ofte et Indtryk af, at han med Bitterhed har vendt sit Fædreland og dets Stræben Ryggen. Han er langt villigere til at fordømme end til at rose, og hans Domme maae vistnok benyttes med temmelig megen Varsomhed. Som Veiledning ved Selvstudium i den norske Literatur vil hans Bog derimod, da den giver en god orienterende Oversigt, være meget brugbar. (Wøldikes Forlag.)

— Den første Udgave af Holbergs latinske Epigrammer udkom i 1737; Forfatteren klagede selv over den »vitieuse« Trykning, som var sket udenlands. Om Trykningen var god eller slet kunde være Menigmand ligemeget; den latinske Bog var dog lukket for ham, da han end ikke kunde maale sig med „Niels Corporal", der forstod „heel lidt" Latin — men havde glemt den. Den i vore Dage mere udbredte Smag for hin store Forfatteres Værker har allerede fremkaldt adskillige Forsøg paa at gjøre dem mere tilgængelige for Folket; nu er end et kommet til, nemlig en ny Udgave af hine Epigrammers latinske Text, med en ganske vel lykket, rimet Oversættelse paa dansk — eller norsk — af Jens Juusten, paa Jacob Andersens Enkes Forlag i Throndhjem. Denne Bog vil være kjærkommen for de Mange, som hidtil have maattet tvinge deres Lyst til at lære Epigrammerne at kjende, hvilket de vel fortjene, deels for deres egen Skyld, deels fordi de danne Grundlaget for de „Moralske Tanker", da hvert Afsnit af disse er en udførlig Forklaring over et af Epigrammerne.

— Et af de mærkeligste Bogtrykker-Konststykker paa Udstillingen i London var hele det nye Testamente paa eet Ark Papir, trykt af Collins i Glasgow. Uagtet Bogstavernes Lidenhed var Skriften meget reen og tydelig.

— „Til Forherligelse af det russiske Riges tusindaarige Bestaaen" har Hofraad Pauly i St. Petersborg paa Fransk udgivet et Pragtværk: „Ethnographisk Beskrivelse af Ruslands Folkefærd". Bogen er i Folio og indeholder, foruden 152 Ark Text, 62 Afbildninger i Farvetryk, tegnede efter Naturen af russiske Konstnere.

— Som dramatisk Forfatter har Wilkie Collins ikke vundet saadanne Laurbær som ved sine Romaner: »The woman in white« og »No name«; thi de af ham skrevne Stykker: »The light-house«, »The frozen deep«, »The red vial«, der saavel ere opførte paa Dickens Privattheater, som paa enkelte offentlige Scener, have ikke gjort Lykke.

Musik.

— Efter Forlydende agter Pianisten Fr. Bendel, i Casinos mindre Sal paa Tirsdag at give en Afskedsconcert, i hvilken han assisteres af Frøken Rømer samt d'Herrer Kellermann og Pønitz.

Statistik.

— Efter den officielle Tælling har Kongeriget Italien 21,728,529 Indbyggere, saaledes fordeelte: Piemont og Lombardiet 7,106,696; Emilien, Markerne og Umbrien 3,522,904; Toscana 1,815,243; Neapel og Sicilien 9,283,686. De større Stæders Befolkning er med et rundt Tal som følger: Neapels 417,000, Mailands 220,000, Palermos 186,000, Turins 180,000, Genuas 120,000, Florenz' 115,000, Messinas 94,000, Livornos 80,000 og Bolognas 75,000 Sjæle.

— I et newyorker Blad findes følgende statistiske Sammenstilling af Befolkningen og Kirkernes Antal i nogle af de største nordamerikanske Byer. New York har 305 Kirker og Capeller til 865,651 Indbyggere; Philadelphia 275 til 565,529; Baltimore 170 til 212,418; og Boston 112 til 177,718 Indbyggere. Brooklyn med 266,661; Newark med 71,941 og Elizabeth med 11,567 Indb., have een Kirke for hvert Tusinde Mennesker. — I Aaret 1820 havde New York 57 Kirker og Capeller til 123,700 Indb.; Philadelphia samme Antal til 120,000; Baltimore 31 til 62,627; og Boston 28 Kirker til 43,000 Indbyggere.

Blandinger.

— Handelsstanden i Prag underholder sig i denne Tid om en Begivenhed, der viser, at enhver Spøg, naar den angaaer Forretninger, kan komme En dyrt at staae. I den første Halvdeel af November traadte en i Omegnen af Prag boende Humlehandler ind paa Contoiret hos en Handelsmand, med hvem han stod i Forbindelse. Denne spurgte ham, hvorledes han var tilfreds med Forretningerne for Tiden, og fik det Svar: „Det gaaer saa usselt, at jeg næsten har Lyst til at lade mig engagere hos Dem som Commis." — „De vil udentvivl smile", siger Handelsmanden, „naar jeg spørger Dem, hvilken Gage De vilde forlange?" hvortil Humlemanden leende i en spøgefuld Tone svarer: „Kun to Tusinde Gylden". Handelsherren rækker ham Haanden og raaber: „Top! Handelen er sluttet." Efterat de havde talt om andre Ting, fjernede Humlehandleren sig. De følgende Dage syntes hverken den Ene eller den Anden at tænke paa dette besynderlige Engagement, som var indgaaet i det samtlige Contoirpersonales Overværelse. Sex Dage efter hin Begivenhed indtræder en meget betydelig Stigen i Humlepriserne; i den Hensigt, at kjøbe et betydeligt Parti af denne Vare paa fordeelagtige Vilkaar, begiver Prager Handelsmanden sig til Byen Saaz, Bøhmens største Humlemarked, men Humlehandleren var kommen ham i Forkjøbet og havde til moderate Priser labet opkjøbe al den Humle, som befandt sig paa det derværende Marked. Neppe var hin indtruffen i Hotellet, før han af Humlemæglere erfarede denne for ham ubehagelige Efterretning. Han gik derfor ud i Byen, og Tilfældet vilde, at han strax mødte sin Concurrent. Prageren spørger ham, hvormegen Humle han har kjøbt og til hvilken Priis. Den Anden svarer tørt: „Det er en Sag, der blot vedkommer mig." — „Hvorledes", udbrøder Prageren, „kan denne Sag blot vedgaae Dem? De glemmer formodentlig, at De er min Commis og at jeg er i min fulde Ret, naar jeg forlanger Oplysning om de Forretninger, som De udfører for min Regning." — „De spøger!" — „Aldeles ikke!" lød Svaret, „husk paa Deres sidste Besøg i mit Contoir og paa, at De er min Commis; De kan senere ophæve den Forbindelse, som De frivilligt har indgaaet, men for Øieblikket betragter jeg Dem som Reisende for mit Huus." Den meget bestyrtede Humlehandler henvendte sig ufortøvet til en Sagfører, for at spørge ham til Raads, men denne yttrede, at det indgaaede Engagement forekom ham bindende, og at en Proces desangaaende vilde vare længe og koste meget. Humlemanden troede det derfor klogest at slutte Forlig med Handelsmanden, om han end maatte afstaae en betydelig Deel af Avancen; efterat de begge havde underhandlet, enedes de om, at han skulde betale 4000 Gylden som Skadeserstatning, imod at den af ham indgaaede Forpligtelse blev ophævet, hvorimod han skulde beholde de fordeelagtigt indkjøbte Varer. Da Sagen var bragt tilende og Summen betalt,

erklærede Prageren, at Pengene skulde uddeles iblandt Humlehandlerens trængende Paarørende.

— Under Gudstjenesten i St. Johanneskirken i Turin hændtes det nylig, at en aldrende Mand, med en Øxe i Haanden, listede sig hen til den forsølvede Bronze-Madonna, som var opstillet i Skibet for at bæres i Procession efter Messen, og huggede Hovedet og den ene Arm af Billedstøtten. Denne ugudelige Gjerning vakte en uhyre Tummel; han blev strax slaaet til Jorden af den vagtholdende Cavalleer. Folket styrtede rasende frem, bankede løs paa ham og vilde sandsynligviis have revet ham i Stykker, hvis det tilstedeværende Politi ikke var kommet imellem og havde ført ham bort. Skjøndt ilde tilredet ved den haarde Medfart, kunde han dog forklare Aarsagen til sin Handlemaade. I længere Tid havde han daglig forrettet sin Andagt ved Madonnas Alter, for at faae en Terne i Lotteriet; engang fandt han virkelig ved Billedstøttens Fod en Seddel med tre Numere, besatte dem strax og var nu vis paa et heldigt Udfald. Trækningsdagen kom, men Numerne ikke, hvorfor han antog, at Madonna havde villet tage ham ved Næsen, og søgte at hevne sig ved de Øxehug, der bleve ham selv til værst Skade.

— Den tydske Digter Theodor Apel i Leipzig har i længere Tid været sysselsat med at anbringe Mærkestene paa Valpladsen fra Octoberdagene i 1813, for at betegne de mærkeligste Steder der. Fem og tyve slige Stene ere allerede reiste; de staae halvtredie Alen over Jordsmonnet og bære en Indskrift, der indeholder en kort Angivelse af Fægtningen, Tiden, Troppernes Stilling, Førernes Navne og de Undergivnes Antal. Stenenes Toppe ere afrundede for de franske Troppers og trekantede for de forbundne Hæres Vedkommende. Apels Virksomhed i denne Retning er reent historisk; naar Planen er fuldført, vil Enhver, uden Veiviser, kunne finde alle nødvendige Oplysninger paa Stedet.

— I Naturforsker- og Lægeforsamlingen i Carlsbad har Professor Czermak foreviist en Prøve paa mikroskopisk Skrift, indgravet paa Glas af en Mr. Paters i London, ved Hjelp af en af denne opfunden Maskine. Prøven var „Fader Vor", der kun indtog en Kreds af $\frac{1}{50}$ Tommes Gjennemsnit.

— Den store Kuppel paa den hellige Gravs Kirke i Jerusalem, om hvis faretruende Tilstand der er skrevet i lang Tid, skal nu udbedres. En russisk Architekt, Eppinger, har faaet Befaling at udføre dette Arbeide.

En Arbeids-Necessaire for Damer.

En Marketenderske som Arbeids-Necessaire for Damer.

Den her afbildede, 6 Tommer høie Dukke er Modellen til en pyntelig og original Dame-Necessaire. Paaklædningen er indrettet saaledes, at alle de Sager, som bruges ved Syning, kunne anbringes deri. Originalen er klædt i en viid, udstaaende Uldkjole og hvidt Liv med bred Halslinning.

Gaade.

Hvis engang det skulde lyste
Dig at kjende min Natur,
Da viid: Vinden kan mig ryste,
Naar den synger dybt i Dur.
Skjøndt jeg er en luftig Stue,
Der for Træk er ikke fri,
Faaer dog Ingen Gigt og Snue,
Som jeg give vil Logis.
Tvertimod, om end der gives,
Mig til Loft kun Himlens Blaae,
Alle Mine prægtigt trives,
Gamle, Unge, Store, Smaa,
Og de bytte mig, jeg vedder!
Ikke bort for Kongens Slot. —
Vender Du mig om, da klæder
Jeg ret aldrig Nogen godt.

Opløsning paa Charaden i Nr. 166:

Troja.

Opløst af Frøken R.'s Fiende i M., en Tordenkile i Horsens, En Slægtning i Slagelse, 2 Svogere, 2 Denøike i Svendborg, Mad. Split i Slagelse, Langbeen i Assens, en Gaas paa Torvet, det røde Baand i Slagelse, „Kronen" i Nakskov, Karilaris og Slys Familie, Søndagsselskabet, Fætter Georg, J. i Danebrogsgaden, Geniet bag Hovedvagten, Pukkelgrisen og Lammegribben, den dandsende Amerikaner, Opfinderen af Zitteraalen i Hobro, Trods mine 42 Aar, Damernes Jens B., Chilian, Ægtepeer og hans Hustru i Hjørring, Sophus osv. i Skaarup, Gaffeltræet fra D., Thyra Danebod paa Loll., en Promeneur i Hobro, Nabomoer p. Fanø, Kæmpeskjalden.

Udkommen er:
Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjerninger og tappre Bedrifter, dem til Ære og andre til Lærdom og Fornøielse udi Trykken befordret af V. Fausbøll, med 15 Tegninger af Marinemaler Blache, udførte i Lithographi. 72 Sk.
En Kjærlighedshistorie. Fortælling af G. h. 2 Rd.
Historiske Fortællinger om Islændernes Færd, hjemme og ude, bearbeidet efter de islandske Grundskrifter af N. M. Petersen. 2den Udgave, 1ste og 2den Deel. 1ste Samling indeholder Egils Saga cpl., 2det Bind Njals Saga cpl. Hver Deel, der udgjør et selvstændigt Hele, sælges særskilt for 1 Rd. 72 Sk.
Den norske Literatur fra 1814 indtil vore Dage, et Bidrag til en norsk Literaturhistorie af H. Olaf Hansen. 1 Rd. 36 Sk.
Fra Landet, Billeder af Folkelivet i Sjælland af Anton Nielsen. 1ste Samling, 72 Sk. 2den Samling, 1 Rd.
Beredelse til Herrens Bord, en Communionbog af Pastor Huhn. 68 Sk.
Kjøbenhavn og Kongerigets Kjøbstæder for omtrent 100 Aar siden, et Bidrag til en dansk Culturhistorie af L. Holst. 1 Rd. 24 Sk.
Krigen i China i 1860, med Beskrivelse over Landet og Indbyggerne, af Wolseley, oversat af Wm. Mariboe. 1 Rd. 24 Sk.
En Slavindes Liv og Kamp, fortalt af hende selv, oversat af Wm. Mariboe, indb. 1 Rd. 36 Sk.
Tolv Prædikener af C. H. Spurgeon, Præst i London, oversat fra Engelsk af Pastor Feilberg. 1 Rd. 24 Sk.
En Sjæls Samtale med sig selv, af Thomas à Kempis, oversat af Enkebølle. 48 Sk.
Det hvide Huus, en ny Fortælling af Mme. E. de Pressencé, oversat af S. B. 1 Rd.
Louis Napoleon Bonaparte, Præsident for den franske Republik 1848—53 af Lt. Aug. Wolff. 1 Rd.
Et Aar i Grønland af Fr. Jacobsen. 48 Sk.
Andvares Ring, tragisk Sangspil i tre Afdelinger af Dr. phil. C. Rosenberg. 1 Rd.
Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 28de November til 4de December incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
28de . .	4,4	5,7	2,3	95	28" 2,39	
29de . .	3,7	4,7	3,0	90	28" 3,24	
30te . .	2,1	3,0	1,9	85	28" 4,12	
1ste . .	2,2	3,4	1,2	70	28" 5,22	
2den . .	0,8	2,0	0.2	68	28" 4,78	
3die . .	1,0	2,5	0,0	68	28" 5,80	
4de . .	÷0,9	÷0,8	÷2,4		28" 7,00	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Mandarin-Thee.

En ny Sending af denne meget yndede Thee er nu arriveret. Den udmærker sig ved i en overordentlig høi Grad at forene Bouquet, Styrke og Velsmag og sælges i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Pds. Daaser à 10 Mk. 8 Sk. pr. Pd., alene hos

Christian Steen,
Kongens Nytorv 28, (ved Hovedvagten).

I disse Dage er udkommen:

For ledige Øieblikke.

Efter det Engelske. 24 Sk. Denne nydelige lille Bog, der værdigen slutter sig til de saakaldte Solstraale-Fortællinger, indeholder: Høflighed. Om Taushed. Hvor Guds Gjerninger ere, der er Gud. At erhverve og give ud. Vort høieste Maal. Et Blik ud i Fremtiden. Tid og Evighed. Om Adspredelse ved Bønnen. Om Sandheds Værd. Menneskekjærlighed og Taknemmelighed. Fattede Beslutninger og deres Udførelse. Verdens Dom — dens Værd. Videns Værd. Det første Dødsfald i Familien.

Faaes i alle Landets Boglader, i Odense hos Forlæggeren,
Den Hempelske Boghandel.

Verdens-Barometret.

London	4 Novbr.	3 pCt.	Consols . .	92 1/4.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	70. 55.
Wien	3 —	5 „	Metalliques .	71. 70.
Berlin	„ —	3 1/2	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	5 —	4 „	Kgl. Obligat.	97 1/4.

For at give dem, der i Aarenes Løb have anskaffet Exemplarer af

Folkekalender for Danmark

Leilighed til, for en ringe Udgift at komme i Besiddelse af den hele Række af denne yndede Folkebog, have vi ladet det lille Restoplag af de 10 første Aargange indhefte i to Bind, der sælges til den billige Priis af 1 Rd. 48 Sk. pr. Bind. Prisen for de enkelte Aargange forbliver derimod uforandret 48 Sk. Aargangen.

Samtidigt hermed have vi besluttet at tilbyde de Subskribenter paa

Tidsskrift for Krigsvæsen
og
Tidsskrift for Søvæsen,

der ikke eie disse Fagskrifter fra Begyndelsen af, de nu afsluttede 6 Aargange for en nedsat Priis. Prisen vil som Følge heraf være:

Tidsskrift for Krigsvæsen, Aargang 2—7. (1ste Aargang af »Tidsskrift for Krigsvæsen« er nemlig udsolgt.) Ladepriis 18 Rd.; nedsat Priis 6 Rd.; enkelte Aargange à 1 Rd. 48 Sk.

Tidsskrift for Søvæsen, Aargang 1—6. Ladepriis 24 Rd.; nedsat Priis 8 Rd.; enkelte Aargange à 2 Rd.

Det ligger i Sagens Natur, at om end et Tidsskrift behandler Øieblikkets Spørgsmaal, indeholder det dog altid en Mængde Artikler af blivende Værd, som det maa have Interesse at eie, naar de kunne erhverves uden synderlig Bekostning. Da tilmed de nævnte Tidsskrifter ere de eneste Hjelpekilder til at erholde Kundskab om de i Aarene 1856—1861 trykte officielle Meddelelser, der angaae Landetaten og Marinen, vil Anskaffelsen af hine give Kjøberne en selvstændig Rescriptsamling for Armeen og Flaaden i Hænde, da en saadan, som bekjendt fra 1857 ophørte at udgives særskilt hvad Hæren angaaer, og aldrig har været stillet Søetaten til saa fri Afbenyttelse, som den, der tilveiebragtes ved »Tidsskrift for Søvæsen.«

I enhver Boglade i Danmark, Norge og Sverig kunne ovennævnte Bøger faaes, saavelsom hos Forlæggerne
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Til Stud. jur. A. L. i Christiania. Da der ikke vil være Leilighed for os til at optage det Indsendte, have vi leveret det til en Forening, der har sat sig til Formaal at benytte et af de kjøbenhavnske Blade til saadanne Meddelelser.

- B. Vi bestræbe os for, at det udtalte Ønske i Regelen skal kunne opfyldes; vil De opgive os Deres ærede Navn, ville vi med Fornøielse give Dem udførligere Underretning i et Brev.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Illustreret Tidende.

Nr. 168. Udkommer hver Søndag. **Kjøbenhavn den 14. December 1862.** 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Julius Exner, af J. N. L. Dalsgaard. — Ugens Politik. — Frederikssteen, af O. O. — Fra Udstillingen i London. — Ombord i en Hvalfanger. — En engelsk Politihistorie, oversat af Bob. — Meddelelser af blandet Indhold.

Julius Exner.

Hvormeget man ogsaa klager over, at vor Tid er de materielle Interessers Tid, saa er det dog umiskjendeligt, at netop vore Dage, med al deres practiske Slid, al deres Modgang baade indad og udad, hos os have fostret en Idee, stor og mægtig som ingen Anden, og af en Betydning, som endnu neppe kan anes. Det er den nationale Idee. Folkeaanden har i de sidste Aartier reist sig paa en saadan Maade, at det er blevet klart, at den har baade Berettigelse og Betydning; den har slaaet an og fundet en Sangbund overalt, og ikke mindst paa det Omraade, hvor den rette folkelige Nationalitet aldrig før havde fundet nogen Modtagelse — indenfor de bildende Konster. Ogsaa i Konsten trængte Folkeaanden ind, greb Konstneren og bragte ham i Forhold til Folket, der nu begyndte at røre sig og færdes paa en saadan Maade, at det kunde inspirere ham; thi kun under en høiere Udvikling kan Folket være noget for ham. Men naar Folket først har fattet Nationalitetstanken, og naar den efterhaanden finder sit Udtryk i dets Færden, kan Konstneren ikke blive uberørt deraf, forsaavidt han da ikke med Forsæt lukker Øiet derfor.

Det er de sidste Aartier, som have seet „den nordiske Konst" opstaae, den Skole, hvis Valgsprog er Ærlighed og Sandhed, hvis Maal er Gjengivelsen af Naturen og Folkelivet. Men „Ærlighed og Sandhed", hvorledes kunne de raade, naar Ideen skal komme til sin Ret? Er det ikke netop Konstens Tanke, at fremstille Livet og dets Phænomener fra et idealt Standpunkt, og, naar det er gjort, er det da ikke let at blive enig om, at det Ideale netop er det høiere Præg, som Konstnerens Genie paatrykker Tilværelsen, altsaa Noget, der ligger udenfor Virkeligheden og søger sin Berettigelse i Konsten? Her er det, at den nordiske Konstner bryder med den gamle Anskuelse. Han vil ikke give Naturen noget nyt Præg, noget, der kun har sin Hjemmel i hans egen Genialitet, han finder tvertimod Naturen god nok, som den er, og søger kun at gjengive den saa trofast som muligt, thi han veed, at Ideen er Udtrykket for det Guddommeliges skjulte Tilværelse som det levendegjørende Princip i Alskabningen, og at han altsaa gjengiver Ideen, naar han blot ret ærligt gjengiver de Forhold, hvorunder den skal træde frem.

Det vil af disse Yttringer fremgaae, at en høi Grad af Religieusitet er nødvendig for den nordiske Konstner, som jo netop søger Berettigelsen for sin Konstnervirksomhed deri, at Gud er tilstede overalt. Fra denne Betragtning henter han Alvor til sin Gjerning, hvori Intet forekommer ham ringe — fra den henter han ogsaa sin store Grundsætning: „Alt kan males". Derfor holder han sig til Hjemmet og det Stof, som dette tilbyder ham, og derfor vælger han vel oftest sit Emne fra det simple, ukonstlede Liv. Vil han virke i Aand og Sandhed, da maa han stræbe at finde et Stof, hvor det Skjønne og Elskelige ligger klarest for Øie — derfor henter han ikke sine Billeder fra Selskabslivet, fra de Kredse, hvori Kundskabsdannelsen har fordrevet eller dog overvundet den naturlige Hjertedannelse, hvor Convenients og Anstændighed lede hvert Ord, men fra det friske, fyldige Folkeliv, hvor Aanden maaskee er mindre udviklet, men langt varmere og ædlere i alle sine Bevægelser.

Dannelsen af en national nordisk Skole er et meget betydningsfuldt Skridt i Ideens Udviklingshistorie, thi Intet egner sig saa godt som netop den konstneriske Fremstilling til at udbrede Ideen og bære den rundt. Derfor vil Folket ogsaa staae i en bestandig Taknemmelighedsgjeld til de Mænd, der her have virket i Aandens Tjeneste.

Julius Exner er født d. 30te Novbr. 1825 i Kjøbenhavn. Allerede meget tidligt begyndte han at tegne og male med Vandfarver, og endnu har hans Broder temmelig store malede Billeder i Eie fra hans Skoletid, hvortil Emnerne ere hentede enten fra Bibelen eller fra den danske Historie. Denne Kjendsgjerning er interessant nok; thi den viser os, at Konstneren alt som Barn følte sig tiltalt af de tvende Hovedfactorer i den nordiske Konst, det Religieuse og det Nationale. Denne Lyst til at male aftog ikke med Aarene; thi det var jo kun Geniets indre Krav, som deri paa umiddelbar Maade gav sig tilkjende. „Jeg havde saadan en Lyst til at lave Billeder", fortæller Konstneren os — „at jeg hentede mig mangt et Ørefigen, naar jeg i Skoletimerne begyndte at male op paa Tavlen istedetfor at regne. Men endnu i Skoletiden blev det mig for simpelt at male med Vandfarver, jeg vilde male med Olie; for at tilfredsstille denne Lyst rev jeg Farver i simpel Linolie hos en Urtekræmmer, som jeg kjendte, og med dette Apparat malede jeg paa glathøvlede Træklodser, jeg fik hos en Snedker."

Julius Exner.

Indledningen er et Uddrag af Forf.'s Manuscript. Red.'s Anm.

Da vor Konstners Fader var en fattig Musiker, blev Sønnen efter Confirmationen sat i Malerlære. Thi Faderen fandt det nødvendigt, at han maatte lære et Haandværk. Dog blev det aftalt med Læremesteren, at han skulde have Frihed i Vintermaanederne; og denne Frihed benyttede han da saa ivrigt, at han paa to Aar gjennemgik Akademiets Skoler. Her vandt han sig ogsaa sin første Velynder og en Ven i nuværende Etatsraad J. C. Lund, som fra det Tidligste af kom den unge Konstner imøde med stor Venlighed, og paa Grund af hans store Fremskridt nu ogsaa, efter de to Aars Forløb, tog Anledning til at bevæge Mesteren til at give Slip paa ham. Han malede derpaa en 2—3 Aar hjemme hos Lund, som og hos afdøde Professor Eckersberg; paa denne Tid (1844) udstillede han ogsaa sit første Billede: „Parti af Akademiets Figursal."

Imidlertid var den nordiske Konstretnings Eiendommelighed endnu slet ikke gaaet op for Konstneren; ligesom denne da ogsaa paa den Tid var meget lidt udviklet og kun befandt sig i sin første Barndom. „Jeg havde" — siger han selv — „faaet en ulykkelig Lyst til at være Historiemaler og syntes, at en Figurmaler uden dette ikke opfyldte sin Bestemmelse. Jeg tænkte slet ikke paa — ligesaalidt som mange Andre før mig — at, for at faae et dygtigt Historiemaleri var det nødvendigt først at kjende Nationen gjennem dens Folkeliv; thi blot at læse Historie, uden at kjende dette, kan neppe frembringe noget folkeligt Historiemaleri, og kan maaskee høist frembringe talentfulde Costumebilleder. Men Sagen var given: jeg skulde uden videre være Historiemaler". I dette Tidsafsnit af Exners Liv, der falder imellem Aarene 1848 til 51, malede han, foruden nogle Portraiter (for et af disse vandt han den Neuhausenske Pengepræmie): „Thyre Danebod, som søger at formilde Gorm den Gamle i sin Vrede mod nogle fangne Christne", samt „Marsk Stigs Døttre, som paa deres Flugt blive bortviste af den svenske Kong Byrge." Men, som disse Historiebilleder jo vare valgte fra den nordiske Historie, saa malede han ved Siden heraf ogsaa i samme Periode nogle smaa Genrebilleder: „En gammel Mand, som forsegler et Brev", „Nogle muntre Piger og Karle, som holde Maaltid i Marken", samt „En gammel Kone, som af nogle Børn bliver forstyrret i at spinde." „Men jeg kan godt erindre" — siger han — „at jeg betragtede disse Billeder som Biting, og jeg tænkte ikke paa, at de just anviste Veien, jeg skulde gaae. Hvad der dog alligevel gjorde, at jeg under Historiestykkerne modnedes som Genremaler, var dette, at, medens jeg kun havde Hovedet fuldt af Middelalderens Liv, det virkelige Liv for en stor Deel blev levet ude paa Landet mellem Bønderne. Jeg blev snart Kammerat med dem og tog med Liv og Lyst Deel baade i deres Arbeide og deres Lystigheder; og paa denne Maade lader det sig forklare, at jeg gjorde Springet fra Historiemaleriet til Genremaleriet, istedetfor at det skulde have været omvendt."

„Hele denne Periode" — fortæller vor Konstner videre — „blev imidlertid levet i meget fortrykte Kaar, og Ingen veed, hvad Udfald min Kamp vilde have faaet, dersom ikke afdøde Lehnsgreve Frederik Knuth til Knuthenborg var traadt til. Meget forknyt og tvivlraadig gik jeg en Dag tidligt paa Foraaret i 1850 op til ham, for at vise ham Skizzen til „Marsk Stigs Døttre". Jeg kjendte ham slet ikke, og dog tog han saa venligt imod mig. Maaskee mit forknytte og undseelige Væsen bidrog til at vække hans Interesse — nok er det, han gav mig Bestilling paa at male et Billede efter Skizzen, samt Løfte om 500 Rdl., naar det var færdigt; men endnu større Godhed viste han mig, idet han strax gav mig frit Atelier og overlod mig tvende Værelser i sin Bolig i Bredgaden, hvor jeg opholdt mig paa tredie Aar." Saaledes blev denne ædle Fædrelandsven ogsaa vor Konstners Velgjører, og i hans Huus malede han „Marsk Stigs Døttre", der kom paa Udstillingen 1851.

Imidlertid havde den nordiske Konst kraftigt udviklet sig, og navnlig havde den nationale Frihedskamp da ogsaa indvirket gavnligt paa dens Forkæmpere. Men selve Krigen havde berøvet den et Par af de dygtigste: Lundbye og Dalgas, medens Andre, der ligesom hine havde grebet til Vaaben for Fædrelandet, som Vermehren, Hammer og Madsen, derved bleve standsede i deres konstneriske Udvikling. Der var saaledes kun en Deel ladt tilbage i Hovedstaden til at kæmpe i Spidsen for den nye Konstretning, af hvilke vi ville nævne Constantin Hansen, Roed, Sonne, Marstrand og Dalsgaard som Figurmalere og Skovgaard, Kyhn og Rump som Landskabsmalere. Saavel mod den hele Konstretning i Almindelighed, som da især mod enkelte af disse Konstnere, reiste sig paa samme Tid i flere, vi kunne vel sige de fleste af Dagspressens Organer, en heftig Polemik, og det var egentlig kun „Fædrelandet", der, ved navnlig at aabne sine Spalter for den af den nordiske Konstretnings første Udvikling saa fortjente Professor Høyens veltalende Pen, ogsaa ved denne Leilighed viste sit Høisind overfor sine „Samtidige". Navnlig var det „Flyveposten", der dengang endnu var i sin Velmagts Dage, som skaanselløst udtalte den haarde Fordømmelsesdom over den nye Retning; men det var da rigtignok i „Nord og Syd", den fandt sin talentfuldeste og farligste Modstander, som da ogsaa vidste at vinde Størstedelen af Publicum for sig. Da var det, at Exner paa engang traadte op med sit første nordiske Livsbillede, og derved vandt den mest afgjørende Seir, som den nordiske Konst endnu havde tilfægtet sig, idet han ei blot bragte Modstanderne til Taushed, men ogsaa afgjort vandt Publicum for sig og sin Konstretning. „Marsk Stigs Døttre" var hans sidste historiske Arbeide. Derimod malede han, endnu medens han boede i Grev Knuths Huus, et Par større Figurbilleder: „En lille Pige, siddende udenfor en Dør paa en Steentrappe" og „Amagerkonen, som tæller sine Penge", der, tilligemed tvende Portraiter i naturlig Størrelse, kom paa Udstillingen 1852, og ved deres store Natursandhed allerede røbe, at Konstneren var slaaet ind paa en heel ny Vei. Dog ere de nærmest kun at betragte som Forstudier til det næste Billede: „Besøget hos Bedstefaderen", hvori han heelt brød med den gamle Retning og skaffede sig selv og den nordiske Konst den første store Anerkjendelse. Billedet var blevet paabegyndt i Løbet af Sommeren 1852 og kom paa Udstillingen 1853. „Morsomt er det" — fortæller Exner — „at jeg egentlig tog ud paa Amager for at male Studier til en Opgave, Akademiet havde stillet til den Neuhausenske Concurs: „En Barnedaab paa Landet." Jeg indleverede min Skizze, men man syntes ikke om den, hvoraf Følgen blev, at jeg tog fat paa „Besøget hos Bedstefaderen", som maaskee ellers aldrig vilde være blevet malet."

Stor var da ogsaa den Opsigt, dette Billede vakte. Publicum flokkedes derom i store Skarer paa Udstillingen, Akademiet tilkjendte det eenstemmigen Udstillingsmedaillen og Bladene fløde over af Lovtaler. „Vi vide ikke, til hvilken Retning Herr Exner skal henregnes" — hed det omtrent i „Nord og Syd", der just havde endt sin sædvanlige strenge Kritik over den nordiske Konst, forinden dette Billede blev udstillet, og som nu da maatte stemme i med i den fælles Roes. Ogsaa var det et mærkeligt, næsten eneståaende Spring, Exner gjorde i dette Billede, hvori han med Eet træder op som den udviklede Konstner, der, saavel med Hensyn til Formernes Ynde, som til den livsfriske Composition, saa mærkeligt adskiller sig fra hans tidligere Billeder og derimod tydeligt udtaler den eiendommelige Originalitet, der fra nu af fremtræder i hans Arbeider, og har forskaffet ham et stort Navn, ei blot herhjemme, men ogsaa i Udlandet. Men lad os erindre, at han selv anseer sit Ophold i den danske Natur og Samlivet med de danske Bønderfolk, som den væsentligste Aarsag til denne store Forandring og Udvikling i hans Konstmaleri. Ingensinde har den nordiske Konst vundet en skjønnere Triumph; kun den, der veed, hvad det vil sige, i længere Tid at have stridt for en miskjendt Idee, kan dele den Glæde, som dette Billede vakte blandt den nordiske Konsts Venner. Næste Aar udstillede han „Episode af et Gilde paa Amager", og foretog samme Aar i Forening med Rump en Reise i Sverig. Efterat have gjort vidtløftige Studier, foruden paa Amager ogsaa i Hedebo-Egnen, malede han det næste Aar „Dands hos en Bonde i Hedebo-Egnen", der først blev udstillet 1856, og dernæst „Besøget af smaa Fættere og Kusiner", samt „Bedstefaderen, som nyser af Blomsten, Barnet rækker ham", udstillede 1857; disse Billeder ere udbredte over hele Landet i mangfoldige Lithographier. Samme Aar fik Exner, i Forening med Rump Akademiets Stipendium, og reiste til Italien. Han blev dog kun et Aar borte; thi han følte, at „han saaledes vilde have mere Gavn af Reisen, istedetfor ved at blive længere Tid borte at fordybe sig i et fremmed Liv, som han dog til Syvende og Sidst vilde vedblive at være fremmed for i Modsætning til Livet, hvor han er født og baaren". Som Erindringer fra denne Reise malede han fire smaa Billeder: „En Gondol", „En Karnevalspige", „Fra Schweitz" og „Scene i et Osteri", der dog først udstilledes 1860 i Forening med „Slutning af et Gilde". 1861 udstillede han „Huuslig Aftensyssel" og i samme Aar forberededes det større Billede „Sortepeersspillerne", der er færdigt, men endnu ikke har været udstillet, ligesaalidt som „En Stue fra Dragør", hvori en lille Pige med sin Mad og Mis inviterer Hønsene til at deeltage i Maaltidet, af hvilket Billede vi idag see os istand til at give vore Læsere en Tegning. 1860 tegnede Exner ogsaa de 25 Billeder til den bekjendte Billedbog, hvortil Chr. Winther skrev Texten og som udkom 1861. For Tiden er han sysselsat med at male et større Billede, „Et Brudepars Hjemkomst fra Kirken", som han antager at kunne have færdigt til næste Aars Udstilling.

Skulle vi nu til Slutning angive det Eiendommelige ved denne Konstners Arbeider, da kunne vi sige, at hans Originalitet især aabenbarer sig i det store Mesterskab, hvormed han formaaer at opfatte det Barnlig-Naive hos Folket. Man kan tage hvilketsomhelst af hans mange Billeder, saa vil man dog see, at det er Livets barnlig-glade Side, han især elsker at gjøre til Gjenstand for sin Pensel, medens han gjerne undgaaer at komme i Berørelse med dets mere alvorlige Sider. Men derfor er der da ogsaa udbredt en forunderlig Elskelighed og barnlig Livsglæde over alle de Exnerske Figurer, hvorved man uvilkaarligt føler sig hendraget til dem og aldrig kan blive træt af at betragte deres muntre og uskyldige Færd. Folkets Ideal, som det oprindeligt er kommet fra Skaberens Haand, er derfor det, der møder os i disse Billeder, og heri er han neppe overtruffen af nogen Konstner. Og da vi jo Alle med Glæde dvæle ved Barndomstidens glade sorgløse Dage, er det da tillige let at forstaae, at just denne Side af den nordiske Konstretning lettest maatte kunne vinde Indgang og Anerkjendelse hos Folket.

Men om endog mange Andre foruden Exner have bidraget til at forøge denne Konstretnings Anseelse, er dog Maalet endnu ikke naaet. Hvad Udvikling Konsten her i Danmark i Fremtiden skal faae, om den skal standse paa sit nuværende Standpunkt eller skride fremad, vedkommer os ikke her og vil vel heller ikke kunne afgjøres nu, da det jo væsentligt maa beroe paa, om det politiske Liv vil blive staaende paa sit nuværende Punkt, eller et ægte folkeligt Liv alt nu efterhaanden vil kunne udfolde sig i vore Samfundsforhold. Men det vil da ogsaa beroe paa Folkets Deeltagelse for den nordiske Konst. I denne Henseende er der endnu Meget at gjøre, baade ad offentlig og privat Vei; navnlig vilde det være at ønske, om man gjennem Opdragelsen kunde bidrage til at vække Sandsen derfor hos de Unge. Først naar Folkets Interesse ret bliver vakt, vil der oprinde en gylden Tid for vor nordiske Konst.

J. N. L. Dalsgaard.

Ugens Politik.

Den 11te Decbr. 1862.

Uagtet flere engelske Blade deri samstemme med et Par af vore egne, at Lord Russell i sin Depeche af 20de November havde modificeret sine Paastande, hvilket vi ogsaa ifølge en upaalidelig Meddelelse have berettet, saa viser den nu offentliggjorte Depeche, at den engelske Udenrigsminister uden Hensyn til vort Cabinets Svar af 15de Octbr. fastholder sit oprindelige Forslag. Den engelske Presse vedbliver derfor med stigende Forbittrelse at angribe ham, og »Saturday Review« siger saaledes, at Lord Russells Depeche er det mest slaaende Exempel paa politisk Nederdrægtighed; at hele Striden, der truer med at forstyrre Europas Fred, kun dreier sig om 25,000 foregivne Tydskeres Sprogundervíisning i Slesvig, som de tydske Regjeringer bringe paa Bane, fordi de vide, at de i diplomatisk Henseende ikke have noget andet Grundlag at bygge paa, samt at Agitationens Hensigt er, at erklære Slesvig for et tydsk Hertugdømme og at bringe det ind under det tydske Forbunds Omraade for at faae Havne og fremme andre militaire Planer. Med Hensyn til Ruslands Holdning meddeler »The Press«, at Fyrst Gortschakoff har raadet Danmark til at gjøre enhver Indrømmelse i de tydske Hertugdømmer, der var forenelig med Regjeringens Ære og Selvstændighed. Den russiske Minister, Baron Nicclay, har i denne Anledning havt en Conference med Conseilspræsidenten; ved dens Slutning var den russiske Minister aldeles overtydet om, at den danske Regjering, ved at give Holsten en særlig Bestyrelse, der vilde betrygge den saa meget attraaede Selvstændighed, paa en fyldestgjørende Maade havde lagt sit forsonlige Sindelag ligeoverfor det tydske Forbund for Dagen. Af de diplomatiske Forhandlinger tillade vi os endnu kun at meddele efter „Fædrelandet", at den kongelige svensk-norske Udenrigsminister, Grev Manderström, har i Anledning af Grev Russells Depeche af 24de September tilsendt den svensk-norske Gesandt i London en Note, hvori han udtaler, at da Grev Russells Depeche alene kunde være bestemt enten for Danmarks Fjender eller for dem, der ikke vare indviede i dets Forhold, var han den engelske Udenrigsminister taknemmelig for, at han ikke havde meddeelt det stockholmske Cabinet sin Depeche, siden Sverig og Norge ikke høre til nogen af disse Klasser.

— Indvielsen af den nye Boulevard i Paris, der har faaet Navn af Prinds Eugènes Boulevard, blev feiret med stor Pragt, uden at nogen af de bebudede Uordener forefaldt, medens Keiseren tvertimod fandt en glimrende Modtagelse. I den af ham ved denne Leilighed holdte Tale findes ikke nogensomhelst politisk Hentydning, og han erklærede kun, at Fortsættelsen af Boulevarden, som man havde havt isinde at opkalde efter hans Moder, Dronning Hortense, ikke skulde føre dette Navn, fordi han, hvor meget Pris han end satte paa Parisernes Hengivenhed for hans Dynasti, dog ikke ønskede, at alle Hovedveiene opkaldtes efter den keiserlige Familie, medens det derimod var hans Ønske, at den nye Boulevard skulde opkaldes efter Richard Lenoir, den simple Arbeider fra Forstaden St. Antoine, der svang sig op til at blive en af Rigets berømteste Fabrikanter. Idet Keiseren talte om den i Kronprindsens Navn af Keiserinden oprettede Laanekasse for den arbeidende Klasse, bemærkede han, at denne Kasse gjorde Ordsproget: „Det er kun de Rige, som finde villige Laangivere," til Usandhed. Keiseren red gjennem Gaderne, ledsaget af Prinds Napoleon og fulgt af Keiserinden i en aaben Vogn, men man lagde Mærke til Kronprindsens Fraværelse. Udfaldet af denne Fest har sikkert overtruffet de dristigste Forventninger, og man beskæftiger sig i dette Øieblik med en anden, alt længe omtalt Fest, som Baron Rothschild agter at foranstalte for Keiseren paa Ferrierèsslottet. Det følger ganske

af sig selv, at Finantsernes Konge vil opbyde Alt, for at berede sin keiserlige Gjest den mest glimrende Modtagelse. Blandt andre Forberedelser har den navnkundige Baron ladet 500 Fasaner komme fra sine Skove i Bøhmen, for at Jagtens Glæder kunne nydes i fuldt Maal, og Jagtmusiken, som er componeret af Rossini, skal udføres af de fortrinligste Valdhornister fra Paris. Men trods denne tilsyneladende Sorgløshed, hersker der dog i de politiske Kredse en vis Uro, der bebuder, at Alt ikke er saaledes, som det bør være. Man er Især deleshed misfornøiet med den Vending, som Underhandlingerne i Rom have taget, og Beskyldningerne kastes lig en Fjerbold fra den ene Leir til den anden. Den latterligste Side af Sagen er den øieblikkelige Misfornøielse blandt de Ultramontane med Drouyn de Lhuys, hvis Udnævnelse man nys jublede over. Man beskylder ham ligefrem for Lunkenhed, og man er ikke langtfra at tilskrive ham revolutionaire Tilbøieligheder. Er det Tilfældet, saa finder han en kraftig Understøttelse hos Prinds Napoleons Organ »La Presse«, i hvis Redaction den berømte Journalist, Emile de Girardin, nu er indtraadt og udfolder en forbausende Virksomhed. Hans Artikler fylde næsten daglig Spalterne i »La Presse«, og i en af disse, der til Motto har Keiser Napoleons bekjendte Ord til Paven: „Kjendsgjerningernes Logik er ubønhørlig," fordrer han ikke blot en Adskillelse mellem det Aandelige og det Timelige i Rom, men tillige, at man i Frankrig i Statens Overhoveds Person skal adskille Keiseren fra Katholiken. Keiseren skal være Keiser, han skal udelukkende optræde som saadan og aldrig blande sig i de kirkelige Anliggender. Naar det er Tilfældet, vil det saa indviklede Spørgsmaal strax antage en simplere Form, og naar Staten ikke har Noget at bestille med Kirken, vil Frankrig ikke mere have nogen Grund til at forlænge Roms Occupation. Girardin understøtter sin Argumentation med Citater af Chateaubriand, Guizot og Pater Lacordaire, men fornemmelig af Napoleon den Store, der har sagt til Abbed de Pradt: „Min Regjerings Hovedfeil er at have sluttet Concordatet." Hvilken Virkning denne i Paris førte Discussion vil øve i Italien, og hvilken Indflydelse den vil have paa dette Lands Optræden i den nærmeste Fremtid, er imidlertid vanskeligt at sige, da den ved Rattazzis Afgang fremkaldte Ministercrise først nu er tilende. Man kjender ikke engang alle det nye Cabinets Medlemmer, man veed kun, at det er dannet af Pasolini, og at det ikke blot vil blive et administrerende, men et parlamentarisk Ministerium, siden flere af de politiske Ledere have faaet Plads deri, medens Emiliens tidligere Dictator, Farini, skal være Conseilspræsident, sandsynligviis uden Portefeuille. Dog maae vi bemærke, at de nye Ministres Udnævnelse endnu ikke er officielt bekjendtgjort.

— Efterretningerne fra Grækenland ere ingenlunde tilfredsstillende. Man veed, at den provisoriske Regjering har opfordret Nationen til ved directe Valg at udnævne den Hersker, hvem Grækenlands fremtidige Skjebne skal betroes, men det sees ikke, hvilke Bevæggrunde Bulgaris og hans Colleger have havt til at afvige fra deres oprindelige Beslutning, ifølge hvilken Valget af en Konge skulde overlades til Nationalforsamlingen. Den 5te begyndte Valgene i Hovedstaden, og næsten alle de afgivne Stemmer faldt paa Prinds Albert af England. Negter han at modtage Valget, hvilket er sandsynligt, vil den græske Throne dog ikke komme til at staae ledig, da de Lysthavendes Antal er meget stort. Blandt disse nævnes Prinds Oscar af Sverig, Prinds Nicolaus af Nassau, Prinds Ferdinand af Sachsen-Coburg, Erkehertug Maximilian og en preussisk Prinds, en Søn af Fyrst Hohenzollern-Sigmaringen, hvem Rusland, Frankrig og England siges at protegere. Men Faren for, at Regjeringen vil see sig overfløiet af udenlandske Rænkesmede og fanatiske Partigængere er større end nogensinde. Paa flere Punkter er der udbrudt Uroligheder, i hvilke Soldaterne have deeltaget. De paa Grændsen af Epirus og Thessalien staaende Tropper have opløst sig i Streifcorpser og stillet sig under ærgjerrige, underordnede Officerers Commando. Man nærer stor Frygt for, at disse Skarer, forstærkede med Lykkeriddere fra de til Tyrkiet stødende Provindser, skulle gjøre sig skyldige i Udskeielser, der vilde gjøre Indgreb i de internationale Forhold.

Uagtet de tre beskyttende Magter have truffet den Overeenskomst, at intet Medlem af deres Dynastier kan modtage Grækenlands Krone, saa at der ikke er Grund til at antage, at dette Spørgsmaal kan afføde europæiske Forviklinger, saa have de græske Anliggender dog afstedkommet Forvirring og fremkaldt Mistillid i de diplomatiske Forhold. Thi uagtet England har besluttet sig til at opgive Prinds Alfreds Candidatur, beskyldes det britiske Cabinet baade i Paris og St. Petersborg for at være optraadt paa en tvetydig Maade. Man bærer Nag til det og haaber at see det styrtet, naar Parlamentet træder sammen. Man troer, at et Toryministerium vil komme til Roret, og at Cobden-Brights Parti vil slutte sig til det. Uagtet flere af Cobdens Udtalelser hentyde til Muligheden af et sligt Forbund, ansee vi det dog for meget tvivlsomt, om det vil komme istand.

— Om nogle Dage ville vi først erfare, hvorledes Americanerne have optaget det fra Frankrig udgaaede Forslag til en Vaabenstilstand. Efterat den franske Regjering først har angivet Tonen, er det næsten blevet Mode i Paris, at hæve Syden paa Nordens Bekostning, og man lover sig de mest glimrende Følger af hint Forslag. Det skal paa en vis Maade være et Støttepunkt, en Seir for Demokraterne og et Naadesstød for Republikanerne. Man veed allerede, at Syden betragter det som en Opmuntring og et Tilsagn om fremtidig Understøttelse. Med Hensyn til de krigsførende Armeer bliver det mere og mere sandsynligt, at hvis det ikke endnu i disse Dage kommer til et afgjørende Hovedslag, saa ville saavel Sydens som Nordens Hære paa Grund af Aarstiden see sig nødsagede til at indtage deres Vinterkvarteer i de samme Stillinger, som de for Øieblikket holde besat. General Burnside staaer ved Rappahannockfloden i Nærheden af det Punkt, hvor den falder i Potomac, og for en indtrængende Armee er virkelig herover den korteste Vei til Richmond. Det er umuligt at sige, om han virkelig har isinde at rykke frem mod den fjendtlige Hovedstad, men vi troe det ikke; vi antage, at General Burnside kun har forandret sin Operationsbasis for at nødsage General Jackson til at forene sig med Hovedarmeen under General Lee, der skal forhindre en Fremrykning mod Richmond. Vandets Stigen i Potomac sikkrer efter al Sandsynlighed Pennsylvanien og Maryland mod et fjendtligt Indfald, for hvilket de ellers vilde være udsatte; men det synes, som om Nordarmeens Forbindelse med Washington svæver i Fare. General Lee, der bevæger sig paa den korteste Vei, kan med Lethed møde Fjenden i enhver Stilling, han anseer for gunstig til at levere et Slag, og ifølge de seneste Beretninger havde han isinde at kæmpe om Besiddelsen af Frederiksburg, som General Sumner havde truet med ufortøvet at bombardere. Saaledes er den øieblikkelige Stilling paa Krigsskuepladsen. Telegrafen har bragt Efterretninger fra New-York, ifølge hvilke 40,000 Mand og 40 Kanonbaade skulde anvendes til en Expedition paa Missisippi for at frigjøre Seiladsen paa denne Flod. Ad samme Vei erfares tillige, at Præsident Lincoln har befalet, at sætte Confiskationsloven i Kraft.

M.

Frederikssteen.

Frederikssteen har forlængst tabt sin Betydning som norsk Grændsefæstning — en Fjende fra Søen vil neppe opsøge denne Plads dybt inde i Tistedalselven, men seile lige op i Christianiafjorden og forsøge paa at trodse Kaholmens Kanoner, og fra den svenske Side trænger ikke oftere nogen Carl XII ind mellem disse Fjelde, men en Jernbane vil snart gjennem Kjølens aabne Dør kun føre Venner og gode Frænder fra det ene Broderrige til det andet — i Grunden har den altsaa nutildags ikke engang »la raison d'être«, men den er interessant som et Mindesmærke af fordums Befæstningskonst og den har i sin Tid spillet en saa vigtig Rolle i Norges Historie, at man ikke besøger den uden en vis Ærbødighed og at man allerede i Frastand hilser den med den Agtelse, der skyldes en hæderlig Veteran.

Ære være de gamle Minder, der tale til os ned fra den tohundredaarige Tistedalkæmpes alvorlige Træk! Hatten af for Norges frie Flag, der vaier der fra Fæstningens øverste Bastion!

Allerede det første Syn af Frederikssteen lader En tilstrækkeligt forstaae, at denne Nøgle til det sydlige Norge i gamle Dage har været ganske god og paalidelig, og at der har hørt Dristighed til, at ville vriste den ud af Forsvarernes Hænder. Naturen har her paa en høist forekommende Maade hjulpet Befæstningskonsten og i det Hele taget vilde den Konst ikke været sit Navn værdigt, der ikke havde forstaaet at afstedkomme noget meget Agtværdigt med foreliggende Midler af saa fortrinlig Art. Den høie, over hele Egnen kneisende Klippe, hvorpaa Fæstningen er anlagt, har kun een Side, ad Tistedalen til, forsaavidt aaben, som Bjerget her helder mere jevnt nedad og staaer i Forbindelse med et mere tilgængeligt Høiland; paa de andre Sider danner det en isoleret uregelmæssig Kegle, der hviler paa en af Vand overalt omgivet Basis. Der skal Zouaver til for at vove fra Tistedalselven og Idefjordsbugten at storme disse steile Skrænter og selv de vilde ganske vist faae et meget haardt Arbeide, maaskee endogsaa nødes til at opgive Forsøget. Det var ogsaa netop fra Tistedalskanten af, at Carl XII angreb Fæstningen; hans „Busser" vare Løver, de vare ikke Steengeder.

Fæstningens Top naaer en Høide af 360 Fod over Havfladen; foruden Hovedværkerne er der trende afsondrede Forter, nemlig det saakaldte Overbjerg, Stortaarnet og Gyldenløve. Det var mellem Gyldenløve-Skandses og den egentlige Fæstning, Carl XII faldt under Beleiringen 1718. Gyldenløve ligger paa Nordsiden, de to andre paa den sydlige Side af Fæstningen. I den Skikkelse, Frederikssteen endnu befinder sig, daterer den sig fra Aarene 1661—66. Størstedelen af Bygningerne indenfor Fæstningen afbrændte ved Vaadeild Aar 1826; de ere siden opbyggede paany. Som Garnison ligger her et Par Infantericompagnier samt en Afdeling Artilleri; en General er ansat som Stedets Commandant og den akershusiske Brigades Stab har desuden i mange Aar havt sit Sæde her.

Opgangen til Fæstningen er ingen synderlig bekvem Promenade. Der er kun temmelig smalle Stier, fra Terrasse til Terrasse, fra Bastion til Bastion, i stadig Stigen og saa bratte, at tungere Gjenstande, f. Ex. Skyts, maae heises op, i hvilken Anledning der ogsaa overalt sidder svære Jernringe i den graae Klippe, gjennem hvilken Veien er sprængt. Hist og her finder man en lille Holdeplads, et Stykke jevn Mark, hvor der i Regelen er en Bygning opført, gjennem hvis hvælvede Port man da fortsætter Vandringen, for umiddelbart derpaa atter at klattre videre og videre. Endelig er man oppe paa det Høieste og Ens Anstrengelse og Pusten bliver rigelig belønnet ved den deilige Udsigt, der her aabner sig over den omkringliggende Egn, Smaalehnenes Amt, den svenske Provinds Bohuslän i Syd, Havet langt ude i Vest.

Det var en varm Sommermorgen, jeg langsomt arbeidede mig op ad disse vilde Fjeldstier i Frederikssteens Fæstning; midtveis mødte jeg en Afdeling raske, norske Soldater, der skulde længer nedad Bjerget for at møde til Parade; i Spidsen for dem gik en lille Trommeslager nok saa stolt, med lette, sikkre Skridt, som om han marcherede paa et Kammerguiv, det er den samme Vanens Magt, som forlehner Alpejægeren hans Evne til næsten at „figurere" nedad den steileste Bjergskraaning. Snart lød en fuldtonende, munter Regimentsmusik dernede fra Casernepladsen, den besvaredes af utallige Gjenlyd mellem Klipperne, det var, som hele Bjerget pludselig var blevet musikalsk og havde faaet en vidunderlig Stemme af Valdhorn, Cornetter, Basuner og Trommer, Alt paa een Gang. Men længere oppe i Fæstningen lokkedes jeg et Øieblik til at standse udenfor en Bygning, der havde et vist paafaldende Præg af en Officeersbolig, skjøndt i Casernemundering, om man saa vil; gjennem et aabent Vindue naaede nemlig nogle smagfuldt udførte Passager paa et Pianoforte pludselig mit Øre og en smuk kvindelig Røst istemte derpaa en Sang, der ganske bestemt ikke var „Norges Fjelde", men maaskee en meget italiensk Favoritarie af Rossinis vittige lille Operette „Bruschino". Jeg kom til at tænke paa Sebastopol, hvor man efter Indtagelsen fandt italienske Musikhefter paa Clavererne i alle Officeerskvartererne. Der var En, som udtalte sin Forundring over at gjøre et Fund af dette salonmæssige Slags i en barsk og bister Fæstning, hvortil en glad fransk Sjæl strax havde den Bemærkning paa rede Haand: „Men, min Gud! hvor skulde da en »air de bravoure« være mere paa sin Plads, end netop her?"

Efterat man har naaet Fæstningens Top og passeret gjennem de forskjellige Værker, kommer man ind paa en smuk Plaine, bevoxet med Træer, hvorfra man atter har en henrivende Udsigt, men til en heel anden Kant, Tistedalsegnen. Det er her Carl XII's Mindesmærke er opreist, som indviedes den 29de Aug. 1860.

Lige ved Fæstningens Fod mod Vest ligger Frederikshalds By. Den kaldtes fordum Halden, men fik sit nye Navn af Kong Frederik III, samtidigt med at Fæstningen fik sit. Frederikshald er en livlig Handelsby og den tjener mange Penge ved den store Udførsel af Planker og Brædder, der fra Tistedalens mange Savværker føres ned paa Elven og siden fra Byens Havn og for en stor Deel med dens egne Skibe bringes videre ud i Verden. Paa Stadens Torv staaer en Mindestøtte over Brødrene Colbjørnsen og Peder Normann, og i Byens Vaabenskjold sees en væbnet Ridder, til Erindring om det Mod, der mere end een Gang i gamle Dage er blevet udviist af Frederikshalds Borgerskab. Byen tæller omtrent 4000 Indbyggere; hele Egnen er desuden godt befolket og udmærker sig ved mange pragtfulde Herregaarde.

O. O.

Fra Udstillingen i London.

Fra Tid til anden agte vi, efter den illustrerede Katalog over de af Englændere til Udstillingen i London indsendte Gjenstande, at gjengive adskillige af de techniske Sager, der have tildraget sig almindelig Opmærksomhed. Hvorvidt Opfindelserne selv have practisk Værd, maae vi naturligviis overlade til mere Sagkyndiges Bedømmelse, idet vi kun see os istand til at holde os til Afbildningerne og den ofte ikke tilstrækkelige Text, der ledsager dem.

1. Rickett & Hammonds Ventilations-Gaskugler. Disse Kugler have en dobbelt Nytte; paa samme Tid, som de træde istedetfor almindelige Gasblus og pryde ved deres smukke Form, samt udsende et stærkt og stadigt Lys, befordre de nemlig Ventilationen i den videste Udstrækning, idet de ikke alene fortære den brændbare Gasluft, som de selv frembringe, men tillige bortføre al den ophedede, fordærvede Luft, der findes i Stuen og derved vedligeholde en kølig og eensartet Temperatur. De anvendes især med stor Nytte paa offentlige Forsamlingssteder, hvor en Mængde Mennesker opholde sig i det samme Rum, og hvor det altsaa er af Vigtighed, hyppigt at fornye Luften. Vi ville derfor paa det Indstændigste anbefale denne nye Opfindelse til vore Secondtheatre, og da navnlig til Folketheatret, hvor der

En selskabelig Sammenkomst, efter et Maleri af J. Exner.

undertiden findes en ubehagelig Atmosphære. I Malerisamlinger, hvor det er af Vigtighed at Malerierne oplyses tilstrækkeligt, uden derfor at være udsatte for at blive beskadigede; i Bibliotheker, hvor de kostbare Indbindinger kræve en lignende Omsorg; paa Steder, hvor der findes kjelne Blomster og Planter, der som bekjendt lide af den mindste Ureenhed i Luften, ville disse Kugler kunne anvendes med stor Fordeel. Maaden, hvorpaa en saadan Ventilations-Gaskugle anbringes og virker, vil let forstaaes ved at kaste et Blik paa Tegningen, hvor A betyder det Rør, der bortfører al den fordærvede Luft, BB ere Aabninger i en i Loftet anbragt Plade, som staaer i Forbindelse med Rørene CC, hvorigjennem Stuens ophedede og urene Luft trækker ud. En saadan Gaskugle, som i een Time forbruger fra 5 til 7 Fod Gas, giver samme Lys, som en Gaskrone paa 3 Blus, der forbruger 12 Fod i samme Tidsrum.

2. Macords Flaskerensemaskine. Da denne Maskine allerede bruges af Mange, kan den med Tryghed anbefales som den bedste og hurtigste Maade at rense Flasker paa; den er simpel, lethandelig og hensigtsmæssig, idet den fuldkomment renser Flaskerne, uden at der behøves nogen videre Tilsætning.

3. Farrow & Jacksons Aftappemaskine. Den er forarbeidet af Metal, med en Bund til at skyde op og ned; i Bunden er der en Tap, gjennem hvilken Bundsatsen kan udskylles. Som det sees af Tegningen, er man istand til med den paa eengang at fylde 8 Flasker.

Ombord i en Hvalfanger.

De mangfoldige Beretninger om Hvalfiskefangsten ved Grønlands Kyster have sagtens gjort vore Læsere bekjendt med denne; men vi have Grund til at betvivle, at de have ligesaa godt Kjendskab til de Bedrifter af samme Natur, der udføres i Sydhavet. Derfor ville vi idag indbyde dem til, for et Dieblik, at ledsage os ombord i en Hvalfanger, der befinder sig i disse Farvande.

De omtalte Skibe have en betydelig Længde og en stærk Bygning; de ere i Almindelighed tre Aar ude ad Gangen. Hvalfangerne komme i Berørelse med Folk af alle Farver og af alle Civilisationsgrader; de have saaledes Leilighed til at udøve alle mandlige Dyder, Mod, Taalmodighed, Kraft — Egenskaber, der kræves af hele Bemandingen, foruden Sømandskundskab og Dygtighed, men af Officererne fordres desuden mange andre Kundskaber. Hvalfangerskibene staae i størst Anseelse af alle Handelsskibe, paa Grund af deres eiendommelige Syssel, der har noget Eventyrligt ved sig. Deres Reiser gaae Jorden rundt, idet de seile fra Ø til Ø i det stille Hav.

Paa Skibets Dæk staaer en Forhøining, bestemt til at modtage de Dele af Fisken, der skulle bringes ombord; to stærke Tallier ere fastgjorte ved Stormasten, til at opheise Spækket. Bag Mesanmasten er en firkantet Muursteens-Forhøining med to store Jernkjedler, hvori Spækket smeltes.

Fæstningen Frederiksteen, tegnet af V. Fauerholdt.

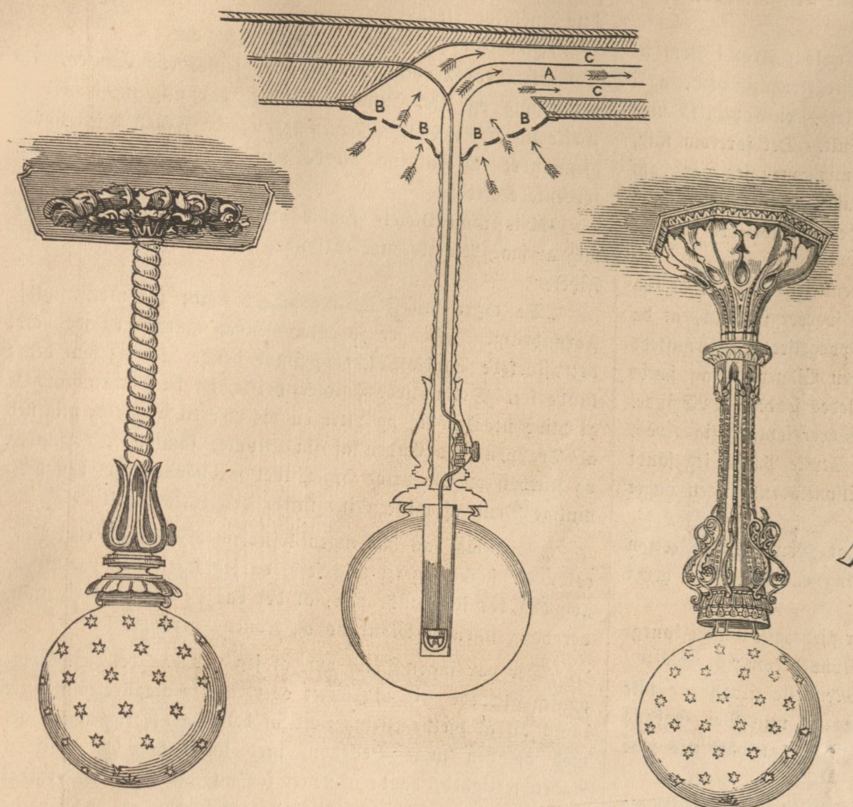

Ventilations-Gaskugler.

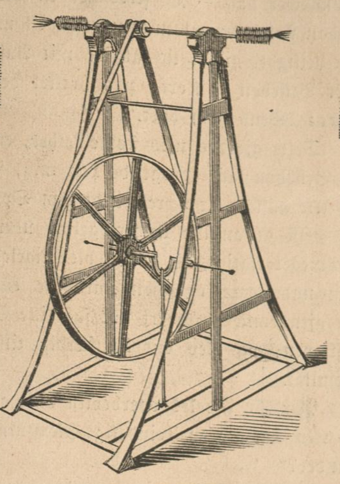

Flaskerensemaskine.

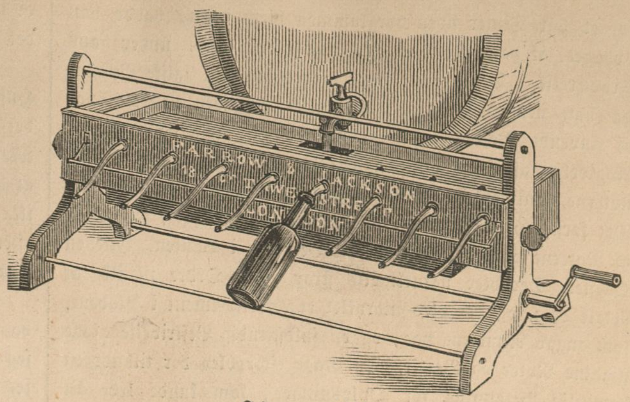

Aftappemaskine.

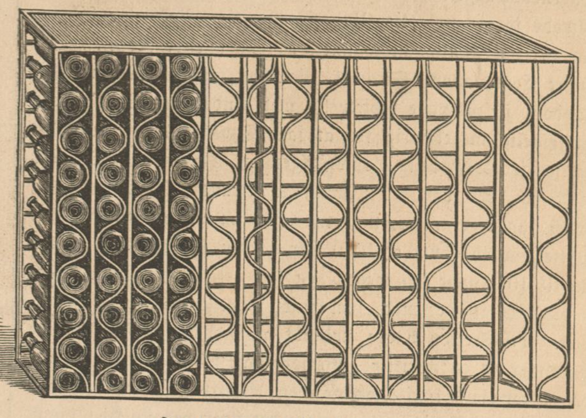

Jernhylder til Vinkjældere.

De strengeste Forsigtighedsregler, for at undgaae Ildsvaade, ere trufne. Skibene medføre en stor Mængde Fade, hvoraf hvert rummer syv Oxehoveder; ved Afseilingen blive de fyldte med Vand, saa Besætningen har Overflod af fersk Vand næsten lige, indtil Ladningen er indtagen. Foruden Tønderne er der endnu fire store Jernkasser, til at optage Trannen. Skibene blive nuomstunder ofte stuvede fulde med saadanne Kasser, i saa Tilfælde indtages ikke flere Tønder, end Vandforsyningen kræver.

Officerer og Mandskab faae ikke fast Løn, men en vis Andeel i Fangstens Udbytte; derfor arbeide Alle med største Iver, for at gjøre Togtet saa indbringende og saa kortvarigt, som muligt. Besætningen udgjør i Almindelighed tredive til fyrgetyve Mand. Tvertimod den almindelige Tro bliver den største Reenlighed iagttagen paa Sydhavsseilerne, og et Par Timer efter at en Fangst er expederet, vil man forgjeves søge Spor af den øieblikkelige Uorden, som derved naturligviis afstedkommes.

Hvalfangeren medbringer i Almindelighed fem Baade af tredive Fods Længde, let byggede og spidse til begge Ender, for hurtigt at kunne fjerne sig fra den frygtelige Fjende. De styres med en lang Aare, med hvilken de hurtigere bringes i Retning, end ved et almindeligt Ror. Hver Baad bliver roet med fem Aarer, der hvile i udfodrede Indsnit, for at undgaae Støi. Disse letbyggede Baade blive ofte stærkt beskadigede ved Slag af den angrebne Hvals Finner eller Hale; fyldes Baaden med Vand, blive Aarerne øieblikkeligen fastbundne paatvers med Liner som ere fastgjorte til Relingen, saa at den ikke synker og endnu kan bære Mandskabet, indtil en anden Baad kan komme den til Hjelp.

Da Fangsten skeer paa samme Maade som i de nordlige Have, hvilket tør forudsættes at være almindelig bekjendt, ville vi kun anføre de Forskjelligheder, der frembyde sig ved denne Syssel i de sydlige Have. Undertiden oppebier Sydhavskaskelotten den sig nærmende Baad, hvilket den grønlandske Hval aldrig gjør, eller gaaer den modigt imøde og gjør sig al Umage for at gribe og knuse den med sine Tænder. Den angriber ogsaa Baaden fra Siden og aabner sit frygtelige Gab over den; i saa Tilfælde har Besætningen ingen anden Udvei, end at styrte sig i Havet. Stundom hæver Uhyret lynsnart Halen høit i Luften og lader den falde tvers over Baaden, kløver den i to Stykker, dræber maaskee een eller flere af Besætningen og kaster de øvrige til alle Sider. Men dette er endda ikke Alt. Under visse Omstændigheder vove Kaskelotterne endog at angribe Skibene selv; saaledes styrtede en uhyre Kaskelot sig mod den amerikanske Hvalfanger „Essex", og knuste med sit Hoved i to Stød Skibets Forstavn saaledes at det øieblikkelig sank; Besætningen fik med Nød og neppe Tid til at frelse sig i Baadene.

En engelsk Politihistorie.

Efter „En Opdagelsesbetjents Erindringer", frit oversat af Bob.

En bekjendt respectabel Mand, der var Agent for et stort fransk Huus, kom en Morgen til en af Politistationerne, tilsyneladende i den største Forvirring, og underrettede Commissairen om, at han nylig havde lidt et umaadeligt Tab i engelske Banknoter, Vexler, og en betydelig Sum i Guld. Han havde nemlig været i Paris i 10 Dage, og da han

En Hvalfanger i Sydhavet, tegnet af C. Baagøe.

for et Par Timer siden var kommen hjem igjen, havde han opdaget, at hans Jernpengeskab var blevet tømt under hans Fraværelse. Der maatte have været anvendt falske Nøgler, da han nemlig fandt Skabet lukket og uden noget Spor af anvendt Vold. Han indleverede en nøiagtig, skreven Angivelse af de stjaalne Eiendele, Numerne paa Banknoterne, samt enhver mulig Oplysning, der ellers kunde gives. Det første Skridt, der gjordes, var at forvisse sig, om nogle af Noterne vare præsenterede til Betaling i Banken. Ikke en Eneste. Der blev naturligviis strax givet Ordre til ikke at betale dem, og der blev indrykket et Avertissement i Bladene, som angav Numerne paa, og en fuldstændig Beskrivelse af de stjaalne Noter og Vexler. To Dage efter blev der tilbudt en betydelig Belønning for Oplysninger, som kunde lede til Tyvenes Paagribelse. Det var altsammen uden Resultat, og tiltrods for de nøiagtige Undersøgelser, som Politiet anstillede, var det ikke muligt at komme paa Spor efter Noget. Den yngre Compagnon i Firmaet, Bellebon, ankom imidlertid til London, for at være behjelpelig med Undersøgelserne, og var selvfølgelig meget ivrig for at faae Tyven opdaget, men det var forgjeves. Endelig modtog Agenten, Alexander Le Bretton, et Brev, der bar St. Martin le Grands Poststempel, og hvori han blev underrettet om, at man vilde udlevere hele Byttet for en Sum af 1000 Lstr. Den stjaalne Sum beløb sig til 10 Gange saa meget, og laa netop parat til at gjøre nogle Udbetalinger med, som Huset snart skulde udrede i London. Le Bretton havde undladt at indbetale de forskjellige Summer til en Bankier, eftersom han fik dem ind, og det var netop for at efterkomme den eftertrykkelige Ordre, han havde faaet i Paris, om at gjøre det strax ved sin Hjemkomst, at han var gaaet til Skabet og havde fundet det tomt. — Brevet indeholdt endvidere en Opfordring til at indrykke et Avertissement i »Times«, der skulde skrives paa en egen mystisk Maade og hvortil et Udkast medfulgte, dersom man gik ind paa Forslaget; der skulde da senere blive foreslaaet en Maade, paa hvilken Overeenskomsten kunde udføres med Sikkerhed — for Tyvene naturligviis. Bellebon var halv tilbøielig til at gaae ind paa Forslaget, for at redde Husets Credit, der vilde blive ødelagt, dersom det ikke saae sig istand til at betale de Vexler, der forfaldt om 14 Dage, og han frygtede for, at det vilde være umuligt, medmindre det fik de stjaalne Penge tilbage. Commissairen, til hvem Bellebon viste Brevet, vilde imidlertid ikke paa nogen Maade indvillige i at gaae ind paa Sligt. Avertissementet blev indrykket og Le Bretton, Agenten, modtog strax et Svar, hvori han blev tilsagt at møde i Hotellet „The Old Manor-house“, Green Lanes, Newington, Klokken 4 den følgende Eftermiddag og medbringe Løsepengene i Guld — naturligviis. Der blev endvidere tilføiet, at for at forebygge et muligt Forræderi, vilde Le Bretton i Hotellet finde et Brev, der skulde underrette ham om Stedet — der laa eensomt og langt borte, saa at de vare sikkrede for Overraskelse — hvor Forretningen kunde afsluttes. Dette Forslag var ligesaa snedigt, som uforskammet, og Politiet syntes kun at have en daarlig Udsigt til at fange saadanne drevne Gavtyve. Der blev imidlertid lagt en ganske god Plan og Le Bretton indfandt sig paa den aftalte Tid i Hotellet; men fandt intet Brev eller nogetsomhelst Andet, der i mindste Maade antydede, at der skulde foregaae noget af det Forventede. Dagen efter ankom nok en Epistel, der fortalte Firmaet, at Vedkommende var fuldkommen bekjendt med det Puds, Politiet havde havt isinde at spille dem og de forsikkrede Bellebon, at det var ligesaa uklogt, som det vilde være frugtesløst, da de ubetinget vilde tilintetgjøre eller paa anden Maade gjøre Brug af Noterne og Vexlerne, og saaledes nødsage Huset Bellebon & Co. til at gjøre Fallit, dersom han ikke behandlede dem ærligt.

Da Sagen stod paa det Punkt, ankom jeg netop til Byen fra en Tour i det sydlige England.

Commissairen modtog mig med de Ord: „Jeg har længtes efter Dem, for at løse denne Knude for os. De taler jo ogsaa Fransk og det er heldigt, da den udplyndrede Herre kun forstaaer meget lidt Engelsk.“

Han fortalte derpaa de nærmere Omstændigheder, og efter en lang Samtale trak jeg mig tilbage, for at tænke over Sagen, og fatte en Beslutning om, hvorledes jeg bedst skulde gribe den an.

Jeg ønskede først og fremmest at tale i Eenrum med Monsieur Bellebon, og sendte derfor en Opvarter fra et Hotel, der laa i Nærheden af hans Bopæl, med en Billet, i hvilken jeg bad ham komme til mig. Han var hjemme og kom strax. Jeg præsenterede mig selv og efter omtrent et Kvarteers Samtale, sagde jeg skjødesløst — thi han var altfor løs og altfor fransk og aabenmundet til, at jeg turde vove at betroe ham alle de Tanker, der trængte sig ind paa mig:

„Er Monsieur Le Bretton paa Contoiret for Dieblikket?“

„Nei, han er reist til Greenwich i Forretninger og kommer ikke igjen før i Aften; men dersom De ønsker at undersøge Stedet, kan jeg naturligviis med Lethed sætte Dem i Stand dertil.“

„Det troer jeg vil blive det Raadeligste, og med Deres Tilladelse vil jeg tage Dem under Armen,“ sagde jeg, idet vi traadte ud paa Gaden, „for at man ikke skal opdage, at det er en officiel Visit.“

Han samtykkede smilende, og vi ankom Arm i Arm til Huset. Vi bleve lukkede op af et ældre Fruentimmer, og i det indre Værelse sad et ungt Menneske — en Contoirist med Moustacher paa — og skrev ved en Pult. Det forekom mig, at han skelede noget mistænksomt til mig, men jeg gav ham ikke Leilighed til rigtig at see mit Ansigt og jeg rakte snart efter Bellebon et Kort, paa hvilket det var lykkedes mig at skrive: „Send ham bort.“

Dette gjordes med større Lethed, end jeg havde troet, og da Bellebon saae spørgende paa mig, svarede jeg kun, at da jeg ikke ønskede at være kjendt som Opdagelsesbetjent, ønskede jeg helst at anstille Undersøgelsen uden Vidner. Han fandt det meget rigtigt, og Konen blev ligeledes sendt i et Ærinde. Jeg undersøgte og gjennemrodede enhver optænkelig Krog, jeg gjennemlæste ethvert nok saa lille Stykke Papir, jeg fandt beskreven, og blev endelig færdig tilsyneladende uden noget Resultat.

„Er De aldeles overbeviist om, at Monsieur le Bretton hverken har nogen kvindelig Slægtning eller Bekjendt her i Landet?“

„Aldeles,“ gjentog han. „Jeg har gjentagne Gange spurgt Contoiristen Dubarle og den gamle Kone derom.“

I dette Dieblik kom det unge Menneske tilbage, ganske aandeløs, lagde jeg Mærke til, og jeg gik min Vei, medens jeg ogsaa denne Gang passede godt paa, at han ikke saae mit Ansigt.

„Ingen kvindelig Slægtning eller Bekjendt,“ tænkte jeg ved mig selv, da jeg igjen traadte ind i Hotellet, jeg nylig havde forladt. „Og Gud veed saa, fra hvem disse Stykker parfumeret Brevpapir komme, som jeg fandt i Pulten.“ Jeg satte mig ned og forsøgte paa at faae en Mening ud ved at lægge dem sammen, men efter en heel Deel Uleilighed opgav jeg ethvert videre Forsøg paa at faae Andet ud af dem, end at de alle vare skrevne med een Haand og at denne var en kvindelig, samt at de henhørte til forskjellige Breve. Omtrent to Timer efter gik jeg henimod Stoke Newington, hvor jeg skulde gjøre nogle Forespørgseler angaaende en ganske anden Sag, og var netop kommen forbi Kingsland Gate, da min Opmærksomhed blev henledet paa en lille paa couleurt Papir trykket Plakat. Den lød saaledes: „To Guineers Belønning. Bortløben. En italiensk Myndehund. Enden af dens Hale er bleven afhugget og den lyder Navnet Fidele.“ Underneden stod der skrevet: „Nærmere Underretning meddeles hersteds.“

„Fidele!“ udbrød jeg. „Det skulde vel aldrig være en Paarørende af Le Brettons Correspondents Fidele.“

I et Nu havde jeg min Lommebog fremme og ved Hjelp af en Gaslygte læste jeg følgende Brudstykke af et Brev paa et af de parfumerede Papirstykker: »ma pauvre Fidèle est per —« Plakaten var dateret omtrent 3 Uger tidligere end den Dag. Jeg gik ind i Boutiken og idet jeg pegede paa Plakaten, sagde jeg, at jeg kjendte en Person, der havde fundet en lignende Hund.

Damen bag Disken sagde, at det glædede hende overordentlig, da den Dame, der havde mistet den, var meget elendig over Tabet.

„Hvad hedder hun?“ spurgte jeg.

„Jeg kan ikke rigtig udtale Navnet,“ var Svaret, „men her har hun selv skrevet det i denne Bog.“

Jeg læste: „Madame Levasseur, Oak Cottage, omtrent en Miil paa Veien fra Edmonton til Southgate.“ Skriften lignede meget den, jeg havde paa Papirslapperne, fundne i Le Brettons Pult. Her havde jeg endelig fundet et Slags Spor og jeg besluttede at følge det efter bedste Evne. Jeg skyndte mig hen til en velbekjendt Hundeelsker og for en rimelig Betaling laante han mig en grim gammel Myndehund; den fornødne Skavank i Enden af Halen blev hurtig bragt i Orden og ligesaa hurtig helbredet, saa at det friske Saar ikke kunde sees. Jeg ankom til Damens Bolig næste Formiddag Klokken 12 og var saa fuldstændig maskeret som en rigtig londonsk Hundetyv, at min egen Kone skreg af Skræk, da jeg gik ind for at spise Frokost før jeg tog afsted. Fruen paa Oak Cottage var hjemme, men ikke rigtig vel, saa at Pigen tilbød at bringe Hunden til hende, omendskjøndt hun godt selv kunde sige, om det var Fidele eller ikke, dersom jeg blot vilde tage den ud af Kurven. Jeg svarede, at jeg kun vilde vise Hunden til Damen selv og ikke betroe den til nogen Anden. Dette Budskab blev bragt ovenpaa, medens jeg endnu stod udenfor Gadedøren, thi Pigen havde med prisværdig Forsigtighed lukket denne i lige for Næsen af mig, i Betragtning af mit Udseende og de løse Gjenstande, der laae strøede om i Kjøkkenet.

Jeg blev igjen lukket ind med en venlig Opfordring til at tørre mine Skoe godt af, og saa at gaae ovenpaa. Madame Levasseur, temmelig flot klædt og ikke saa overdreven fin, hverken med Hensyn til Manerer eller Tale, sad paa en Sopha, i spændt Forventning om snart at skulle trykke den kjære Fidele til sit Bryst, men mit skumle Udseende forskrækkede hende i den Grad, at hun skreg paa sin Mand af alle Kræfter. Monsieur Levasseur kom farende ind i Værelset, halvraget og med en Barbeerkniv i Haanden. Han var en høi, stærktbygget Mand, med et Par deilige Bakkenbarter og dito Knebelsbarter.

»Qu'est-ce-qu'il y-a-donc?« spurgte han.

»Mais voyez cette horreur la!» gjensvarede Damen, menende mig og ikke Hunden, som jeg gav mig ifærd med at trække ud af Kurven. Herren lo, og da Fruen igjen havde gjenvundet sin Fatning lavede hun sig til at inspicere den forventede Fidele.

»Mais mon Dieu!« raabte hun, da det endelig lykkedes mig at faae den aldrende Skjønhed trukket frem, „det er ikke Fidele.“

„De tager vist Feil, Madame,“ sagde jeg med uskyldig Forundring. „Her er jo netop hendes Hale,“ og jeg holdt det afkortede Stykke høiere op imod hende, for at hun bedre kunde see. Det nyttede imidlertid ikke, og da Herren begyndte at blive utaalmodig og yttre en vis Lyst til at hjelpe mig ned ad Trappen med Enden af sin Støvle, samlede jeg Hunden og Kurven op og forlod Huset, idet jeg havde gjort den bedst mulige Brug af mine Dine under den korte Visit.

„Naa, saa han har ingen kvindelig Slægtning eller Paarørende,“ sagde jeg til mig selv, da jeg igjen stod paa Veien, „og dog tør jeg bande paa, at det var Le Brettons Portrait, der hang imellem Mandens og Konens deroppe.“

Der var ingen Tvivl om, at jeg var paa det rette Spor, og jeg glædede mig af Hjertet over, at jeg maaskee vilde være istand til at hjelpe Firmaet ud af dets store Forlegenhed, tilmed da den unge Bellebon, med sin Alders og Nations Aabenhjertighed, havde tilstaaet for mig, at hans Giftermaal med en længe elsket ung Pige var afhængigt af, hvorvidt de slap ud af de nærværende Vanskeligheder.

Omtrent Klokken 9 samme Aften forlod Levasseur Oak Cottage, gik til Edmonton, tog en Cab og kjørte hurtigt til Byen. Han var paaklædt med en vis iøinefaldende Flothed, men forøvrigt var Alt, hvad han havde paa, af det dyreste Slags. Han blev fulgt af en engelsk Dandy, der i Et og Alt var ligesaa flot, og med Paryk, Knebels- og Bakkenbarter, som han selv. Den engelske Dandy var mig selv, der var gjort saa ukjendeligt som jeg kunde ønske at være.

Levasseur standsede ved Enden af Kvadranten, Regent Street, og begav sig henimod Vine Street. Jeg fulgte — og da jeg saae ham gaae ind i et Vertshuus, gik jeg uden Tøven bagefter. Det var et almindeligt Samlingssted for fremmede Tjenestefolk, der ingen Plads havde. Kammertjenere, Reisetjenere, Kokke og mange andre Variationer af Tyende, af alle mulige Nationer og af forskjellige Grader med Hensyn til Respectabilitet, vare her forsamlede, drikkende, røgende og spillende et eget Slags Spil, hvortil der ikke behøves andre Apparater, end Ens Fingre. Larmen, der mødte os, da vi kom ind, var bedøvende, og heldigviis vare alle Spillerne for optagne, til at lægge Mærke til Levasseur og mig, der satte os ned og forlangte Noget at drikke. Jeg opdagede snart, at Levasseur var en god Bekjendt af mange af de Tilstedeværende, og jeg fik ligeledes at vide, at han ikke var fransk, men fra Schweitz, og at hans Navn formodentlig var paataget. Jeg fik ikke noget videre Udbytte af min Paapasselighed den Aften, men jeg blev overbeviist om, at han var kommet der for at træffe En eller Anden, da han nemlig ikke deeltog i Spillet og forlod Huset Klokken halv Tolv med en misfornøiet Mine. Næste Aften var det Samme Tilfældet; men hvem andre skulde vel komme og kige ind i Værelset den tredie Aften, end Monsieur Alexander Le Bretton. Klokken var halv Elleve. Han saae sig forsigtigt om; men i det Dieblik, hans Dine mødtes med Levasseurs, reiste denne sig op og gik. Jeg var i Beraad med mig selv, om jeg skulde følge; men var glad over ikke at have gjort det, da de Begge kom ind igjen strax efter og satte sig tæt ved mig. Den ængstelige, udmattede Mine, der var udbredt over Le Brettons Ansigt — hvem jeg burde have bemærket, ved Hjelp af een af mine Kammerater at have seet samme Morgen, som jeg besøgte Oak Cottage — slog mig i Modsætning til den brutale, triumpherende Glæde, der lyste ud af Levasseurs Ansigt, skjøndt han i Dieblikket saae lidt skuffet ud. Le Bretton opholdt sig ikke længe, og det eneste, jeg opfangede af deres Samtale, var: „Jeg frygter han har Mistanke.“

Monsieur Bellebons Ængstelse og Utaalmodighed, medens dette stod paa, var grændseløs, og han sendte mig det ene Brev ovenpaa det andet — den eneste Maade, jeg vilde tillade ham at gjøre mig Meddelelser paa — der udtrykte hans Angest for, at Tiden vilde gaae hen, uden at der blev Noget opdaget inden den frygtede Betalingsdag. Det gjorde mig ondt for ham og jeg besluttede at spille et høiere Spil. Ved at lade, som om jeg drak meget, ved undertiden at spille og paa anden Maade at opføre mig som en rigtig Udhaler, havde jeg forsøgt at gjøre nærmere Bekjendtskab med Levasseur, men hidtil uden Resultat. En Gang saae jeg ham studse ved en Leilighed, hvor jeg havde een af vore Folk med og til ham henkastede den Yttring, at jeg vidste et ganske sikkert Sted, hvor man kunde blive af med saadanne Noter, hvis Betaling var standset i Banken; men den forsigtige Slyngel trak sig igjen hurtigt tilbage bag sit forrige, garderede Væsen. Det var øiensynligt, at han mistænkte mig, og det var derfor nød-

vendigt, at skaffe den Tvivl bort. Det lykkedes ogsaa tilsidst, og jeg smigrer mig med, at det var snildt gjort.

En Aften kom en gemytlig, aabenmundet Gabflab ind, der paa en temmelig støiende Maade fortalte, at han var Mr. Trelawny i Conduit Street. Han satte sig ligeoverfor os, og da han tilsyneladende allerede var mere end halv fuld, forundrede det os ikke, at han begyndte at prale af sine Penge og slutteligen trak en Lommebog frem, der var vel spækket med Banknoter. Der var kun nogle faa Personer tilstede i Værelset foruden os, og de vare Alle i den anden Ende af Stuen. Jeg kunde see, at Levasseur med stor Interesse iagttog det graadige Blik, som jeg kastede paa Lommebogen. Endelig reiste den Fremmede sig for at gaae. Jeg skyndte mig ogsaa at komme afsted, sneg mig efter ham og blev igjen fulgt af Levasseur. Da vi vare komne et Stykke bort, saae jeg mig forsigtigt om til alle Sider, kun ikke bag ud, plyndrede Mr. Trelawny, løb tvers over Gaden med hans Lommebog, som han havde lagt i en af Baglommerne paa Frakken, og skyndte mig afsted, stadigt forfulgt af Levasseur, kunde jeg høre. Jeg gik ind i et andet Vertshuus, begav mig til et tomt Bagværelse, og var netop ifærd med at undersøge mit Bytte, da Levasseur traadte ind ad Døren. Han saae lai triumpherende ud som een eller anden ond Aand, da han bankede mig paa Skulderen og sagde hvistende: „Jeg saae meget godt, hvad Du nylig foretog Dig, Williams, og kunde magelig faae Dig deporteret."

Min Forfærdelse var naturligviis umaadelig, og Levasseur gottede sig af ganske Hjerte over den Skræk, han troede at indjage mig.

„Vær kun rolig," sagde han endelig, „jeg skal ikke gjøre Dig noget." Han ringede, forlangte noget Viin, og da Opvarteren havde forladt Værelset, sagde han: „Betalingen af disse Banknoter, som Du stjal fra Trelawny, bliver naturligviis standset i Banken i Morgen; men det forekom mig, Du engang sagde, at Du kjendte et Sted, hvor Du kunde afhænde saadanne Noter."

Jeg tøvede med at svare.

„Naa, frem med Sproget," sagde Levasseur i en truende Tone. „Jeg har Dig nu engang i min Magt; men dersom Du er oprigtig, skal jeg ikke gjøre Dig Noget. Hvem er din Ven?"

„Han er ikke i Byen," stammede jeg.

„Slidder — Sladder. Jeg har selv nogle Banknoter, som jeg gjerne vilde have byttet. — See, nu forstaae vi hinanden. Hvad giver han og hvordan bliver han af med dem?"

„Han giver omtrent en Trediedeel og bliver af med dem i Udlandet. De komme da Banken ihænde igjennem saa umistænkelige Folk, at den er nødsaget til at betale dem."

„Gjelder det ogsaa med Hensyn til Vexler."

„Ja, naturligviis."

„Ligegyldigt hvor stort Beløbet er?"

„Det troer jeg nok."

„Ja, saa maa Du præsentere mig for ham."

„Nei, det kan jeg ikke," svarede jeg hurtigt, „han vil ikke have Noget at gjøre med Folk, han ikke kjender."

„Ja, men Du skal, ellers kalder jeg paa en Betjent."

Forfærdet ved denne Trudsel, mumlede jeg, at hans Navn var Levy Samuel.

„Og hvor boer Levy Samuel?"

„Det veed jeg virkelig ikke, men jeg kjender en Maade, paa hvilken vi kunne faae ham fat."

Slutteligen blev det aftalt imellem os, at jeg skulde spise til Middag paa Oak Cottage om to Dage, og at jeg skulde arrangere det saaledes med Samuel, at han kom strax efter Bordet. Jeg skulde underrette ham om, at de Banknoter og Vexler, som han, Levasseur, ønskede at sælge, beløb sig til omtrent 12,000 Lstrl., og han lovede mig 500 Lstrl. for min Uleilighed.

„Fem hundrede Pund Sterling, Williams," sagde Levasseur, da vi skiltes, „eller, dersom Du narrer mig, Galleierne. Du kan ikke bevise Noget imod mig, men jeg kan knuse Dig i en Haandevending. Husk vel paa det!"

Politicommissairen og jeg havde en lang og ivrig Samtale Dagen efter. Vi vare enige i, at da Oak Cottage laa paa en aaben Plads langt borte fra enhver anden Bygning, vilde det ikke være raadeligt at lade flere Betjente komme med, end den foregivne Samuel. Vi vare ogsaa enige om, at da saadanne udspeculerede Gavtyve naturligviis havde de stjaalne Eiendele saaledes skjulte, at de med et Øiebliks Varsel kunde ødelægge dem, vilde en aabenlys Arrestation af Levasseur og en Huusundersøgelse være ganske unyttige. „Der er desuden kun To", sagde jeg til en Bemærkning, som Commissairen gjorde i Anledning af den Fare, jeg udsatte mig for, imellem saadanne stærke og desperate Karle, „selv om Le Bretton ogsaa er der; og saa troer jeg nok, at Jackson og jeg selv ville være dem for overlegne, især da Overraskelsen og vore Pistoler altid ville være os til Nytte." Der blev ikke talt Mere derom. Commissairen ønskede os al Lykke, og jeg opsøgte Jackson for at instruere ham. Jeg maa tilstaae, at jeg følte mig lidt ængsteligt tilmode, da jeg Dagen efter savede mig istand til dette Møde. Maaskee havde Levasseur opdaget min Plan og lagt en Snare for mig. Dog, det var neppe tænkeligt; i ethvert Tilfælde, hvad saa end Faren var, maatte jeg nu gaae den imøde; og da jeg havde ladet mine Pistoler og sagt et ualmindeligt alvorligt Farvel til min Kone, begav jeg mig paa Veien, fast besluttet paa, som vi sige i Yorkshire, enten „at vinde Hesten eller miste Sadelen." Jeg ankom til Oak Cottage i god Tid og fandt min Vert i den bedste Stemning. Middagsmaden var færdig, sagde han, men vi maatte vente lidt paa de to andre Venner, han havde indbudt.

„To Venner!" udbrød jeg forfærdet. „De fortalte mig i Aftes, at der kun kom een, en Monsr. Le Bretton."

„Det er sandt nok", sagde Levasseur skjødesløst, „men jeg havde reent glemt, at der var en Anden, der var ligesaa meget interesseret deri som nogen af os, og at han ogsaa maatte med; forresten er der Mad nok til os Alle, især da Madame Levasseur ikke spiser med." Og han opslog en skraldende Latter. I dette Øieblik blev der banket paa Gadedøren. „Her ere de," raabte Levasseur, og skyndte sig ud for at møde dem. Jeg kigede igjennem Jalousien og saae til min Forskrækkelse, at Le Bretton havde Contoiristen Dubarle med sig. Min første Indskydelse var, at gribe mine Pistoler og styrte ud af Huset. Jeg besindede mig snart; men den Idee, at der var lagt en Snare for mig, dukkede igjen frem. Vilde Dubarle gjenkjende mig? — Det var en kritisk Stilling, jeg kom i; men nu var jeg her engang og maatte gjøre mit Bedste.

Snart efter hørte jeg en Samtale i en høirøstet skjændende Tone i det næste Værelse, imellem Levasseur og de Nysankomne. Jeg nærmede mig sagte til Døren, for at lytte. Jeg hørte snart, at Le Bretton kun var halvt fordærvet endnu, og at han ivrede for, at man ikke skulde sælge det Stjaalne, førend der var gjort endnu et Forsøg paa, at faae Bellebon til at gaae ind paa de foreskrevne Betingelser. De Andre derimod stemte for, at man strax burde afhænde Noterne, nu da der var fundet et Marked, og saa forlade Landet. Den næsten bønlige Maade, paa hvilken Le Bretton forestillede dem Sagen, og bad dem for Guds Skyld dog ikke aldeles at ruinere det Huus, som han havde forraadt, blev modtaget med brutal Spot af de Andre og han blev snart bragt til Taushed. Jeg opdagede endvidere, at Le Bretton var en Fætter til Mad. Levasseur, hvis Mand først havde plyndret ham i Spil og derpaa foreslaaet ham den Forbrydelse, han nu havde begaaet, som det eneste Middel til at dække nogle tidligere Bedragerier, som han, Levasseur, havde været Ophavsmand til. — Efter et lille Ophold kom de alle Tre ind i Dagligstuen, og den øieblikkelige Forundring, Dubarle røbede ved at see mig, da Levasseur præsenterede mig, drev, som man siger, mit Hjerte op i min Hals. Hans Mistanke syntes imidlertid at forsvinde, da Levasseur gav en humoristisk Beskrivelse af, hvorledes jeg havde bestjaalet Trelawny, og vi satte os ned til en særdeles god Middagsmad. Jeg har alligevel aldrig nydt en ubehageligere. Dubarles speidende Blikke bleve hyppigere og alvorligere. Heldigviis var Levasseur i udmærket Humeur, og lagde ikke Mærke til den unge Mands Uro; hvad Le Bretton angik, saa syntes han at være hensunken i Drømmerier. Endelig var denne pinlige Diner tilende, og Vinen circulerede rask ved Bordet. Jeg drak meget mere, end jeg pleier, deels for at berolige mine Nerver, deels ogsaa for at undgaae Mistanke. Jøden maatte snart være her, og jeg glædede mig til at faae Ende paa Sagen, da Dubarle pludseligt bemærkede: „Jeg troer nok, jeg har seet Dem før, Mr. Williams" —

„Det er ikke umuligt," sagde jeg, saa roligt som muligt, „der er Mange, der har seet mig før, Nogle een eller to Gange formeget."

„For Exempel Trelawny," grinede Levasseur.

„Jeg kunde have Lyst til at see Herren uden Paryk," sagde Dubarle med tiltagende Uforskammethed.

„Sludder, Dubarle; De er jo gal" — raabte Levasseur, „og jeg taaler ikke, at man fornærmer min Ven Williams."

Dubarle taug; men det var klart, at en ubestemt Erindring om mine Ansigtstræk vedblev at forurolige ham. Endelig — Gud være lovet — forkyndte en Banken paa Yderdøren, at Jackson — Levy Samuel — var der. Vi sprang Alle op og løb til Vinduet. Ganske rigtigt, det var Jøden; han saae udmærket godt ud som saadan. Levasseur løb ud og kom strax tilbage med ham. Jackson kunde heller ikke ganske undertrykke sin Forbauselse, da han saae den svære beskjægede Forøgelse af Selskabet; skjøndt han snart fattede sig igjen, glemte han dog at anvende den Jødedialekt, han hidtil havde talet i, da han udbrød: „De har større Selskab, end min Ven Williams' Yttringer lod mig formode."

„En Ven — kun en Ven mere, Mr. Samuel," sagde Levasseur, „det er det Hele. Sæt Dem ned og drik et Glas Viin. Jeg kan høre, De er en engelsk Jøde."

„Ja."

Der paafulgte en kort Taushed, endelig sagde Levasseur: „De er naturligviis forberedt paa at gjøre Forretninger."

„Ja — det vil sige, dersom De er rimelig."

„Rimelig — den rimeligste Mand i Verden," gjentog Levasseur — „men sig mig, hvor er det Guld, De har isinde at betale os med?"

„Dersom vi blive enige, kan jeg hente det i Løbet af en halv Time. Jeg holder ikke af at slæbe Guld omkring med mig i alle Slags Selskab," sagde Jackson med Hentydning.

„Det er nu godt nok; men hvormeget Disconto forlanger De."

„Det kommer an paa Papirerne; maa jeg see dem?"

Uden at sige et Ord mere, reiste Levasseur sig og forlod Værelset. Han var omtrent borte i ti Minutter, og da han kom tilbage, bredte han de stjaalne Banknoter og Vexler ud paa Bordet. Jackson stod op, lænede sig over dem og noterede Beløbene i sin Lommebog. Jeg reiste mig ligeledes, og lod, som om jeg betragtede et Maleri, der hang over Kaminen. Det var et kritisk Øieblik, thi vi kunde ikke afvende Begivenhedernes Gang, da Signalet allerede var aftalt. Dubarle var sprungen op, og iagttog Jackson med flammende Øine. Han var færdig med at undersøge Vexlerne, og gav sig nu ifærd med at tælle Banknoterne høit: „En — To — Tre — Fire — Fem.". Da det aftalte Ord blev udtalt, kastede han sig over Le Bretton, der sad ved Siden af ham, og i samme Øieblik stak jeg et af mine Been ind imellem Dubarles og slyngede ham med Kraft imod Gulvet; i det næste Secund havde jeg Levasseur i Struben og en Pistol for hans Pande. „Hurra!" brølede vi Begge i Øieblikkets Spænding, og førend Skurkene kunde gjenvinde deres Fatning, havde vi Haandjernene paa Levasseur og Le Bretton, og fik snart efter Bugt med Dubarle. Saasnart Levasseur saae, hvad der var foregaaet, thi det Hele skete i et Øieblik, og han havde hidtil været ligesom lamslaaet, brølede han som en Afsindig af Raseri, og jeg troer, han vilde have knuust sit Hoved imod Væggen, dersom vi ikke havde været der. De to Andre vare roligere, og da vi havde bundet dem, og samlet de stjaalne Ting sammen, forlode vi triumpherende Huset, og lukkede os selv ud, thi Pigen var forsvunden, formodentlig for at underrette Husets Frue om den uventede Vending, Tingene havde taget. Vi gjorde aldrig senere Efterspørgsel om dem. —

En Time efter vare Fangerne i Fængslet, og jeg skyndte mig at underrette Monsieur Bellebon derom. Hans Glæde var uendelig stor, som man nok kan begribe, og jeg forlod ham, ifærd med at skrive Breve til Firmaet, og uden Tvivl ogsaa et til »cette chère et aimable Louise«, med Efterretning om den glædelige Nyhed.

Fangerne bleve dømte til ti Aars Deportation. Dommeren udtalte den Mening, at Le Brettons Straf vilde være bleven paa Livstid, dersom han ikke i det sidste Øieblik havde udviist Anger.

Da Levasseur forlod Retssalen, raabte han paa Fransk og med en af Raseri kvalt Stemme: „Jeg skal huske baade Dig og den fordømte Trelawny, naar jeg engang kommer tilbage". Jeg var altfor vant til det Slags Trudsler, til at denne kunde gjøre noget Indtryk paa mig, og jeg nøiedes derfor med at smile og sige meget høfligt »Au revoir!«

Literatur.

— Paa A. F. Høsts Forlag er udkommet: „Juleaften", en ret vakker lille Fortælling af Forf. til „Amalie Vardum."

Theater.

— I Frankrig er Provindstheatret i Reglen den Forsal, som Skuespilleren maa gjennemvandre, forinden der aabnes ham Adgang til Konstens Hal i Hovedstaden, saa at den slette Tilstand, hvori hine Theatre befinde sig, efterhaanden forplanter sig til Paris' Scene. For at raade Bod herpaa har Regjeringen besluttet, at underkaste Provindstheatrene en fuldstændig Omordning og i den Anledning har den affordret Præfecterne Indberetning om Tilstanden i hver enkelt By, samt formanet dem til at vaage over, at Debuterne foregaae paa en sømmeligere Maade, end hidtil. Nu hændes det nemlig ofte, at det skjemtsomme Parterre modtager Debutanten med en Strøm af flaue Vittigheder, hvorefter ikke saa sjeldent følger en Hagel af — maaskee raadne — Pærer. Debutanten synes ikke at være en Person, om hvis Begavelse Tilskuerne ønske at danne sig en Mening, han er snarere en Domfældt, hvem de gjøre sig den ondskabsfulde Glæde at pine. Ministeren foreslaaer, som en ny Foranstaltning, herefter at lade flere Debutanter træde op paa engang, da Publicums Raadhed maa blive mindre ødelæggende, naar den skal fordeles paa flere Skiver. — Men den Ulykkelige, som ofte sætter sin Families Brød i Vove, medens han synger en Arie, har undertiden en værre Skjærsild at gjennemgaae: de Grumheder, som ældre Kammerater øve mod ham. Det er saaledes et sædvanligt Kneb, at den Medspillende vender Debutanten Ryggen midt i dennes Tale, og derved udsætter ham for at foretage Bevægelser, der ikke passe til Omstændighederne; eller hin fuldender ikke sin Replik, saa at Stikordet mangler, der indtræder da en lille Pause, et Øieblks Betænkning, og hele Scenens Indtryk er maaskee ødelagt. Spiller Stykket paa en Tid, da man ikke brugte Lommer, og der ingen slige findes i Dragten, gaaer en ældre Helt hen ved Siden af Debutanten og putter ham hemmeligt et Æg i Haanden — den Ulykkelige klemmer uvilkaarligt til, og

er nu fordømt til at anvende al sin Opmærksomhed paa at bevare sin skrøbelige Byrde og skjule den for Tilskuerne; maaskee maa han i en halv Times Tid, med indædt Harme og Ægget i Haanden, fremsige søde Stropher til den Elskede og tolke blide Følelser, medens Vreden luer i hans Indre. Saadanne grusomme Løier drives ofte og have mangen Gang standset en virkelig Konstner og hindret ham i at gaae videre paa en Bane, hvor han vilde have gjort Lykke.

Blandinger.

— Forbedringerne i de russiske Samfundsforhold og navnlig Livegenskabets Ophævelse, have havt en mærkelig Indflydelse paa Landsbyskolevæsenet. For halvandet Aar siden fandtes der saaledes i hele Gouvernementet Tula kun 10 Landsbyskoler, med 256 Disciple; nu er der 1123 Skoler, med 16,387 Disciple. I samme Tidsrum steg Skolernes Antal i Gouvernementet Simbirsk fra 20 til 277 og Disciplenes fra 375 til 4192.

— Oudes Gazette beretter, at fire engelske Officerer, i Forening med Rajaen af Burampore, der i Egnen have holdt en Jagt, hvis Lige ikke har fundet Sted i mange Aar; de have nemlig, foruden en Mængde fredeligt Vildt, i 36 Dage nedlagt 35 Tigere og 1 Leopard. Jagten løb iøvrigt forholdsviis heldigt af. Een af Jægerne blev rigtignok slemt forslaaet, da hans Elefant løb løbsk og knuste Taarnet, hvori han befandt sig, mod et Træ, men den ivrige Nimrod vedblev at jage, som forhen. En Andens Elefant, der blev haardt angrebet af en prægtig Tiger, sank ned i det bløde Dynd; Tigeren sprang da løs paa Jægeren, som vilde give Ild paa den, men Bøssen klikkede. Han havde været Dødsens, dersom ikke Elefanten i samme Nu havde kastet dem begge høit op i Luften; Jægeren kom uskadt paa Benene igjen og var saa heldig at finde et Skjulested, inden hans frygtelige Modstander kunde fornye Kampen.

— Fra Neapel berettes om Opdagelsen af en gammel Steen-Milepæl paa Appiaveien, i Nærheden af Capua. Paa den læses Tallet CXXVI, tilligemed en Indskrift angaaende en Person, som udbedrede Veien, samt Tiden, da dette Arbeide blev udført. Stenen er mærkelig ved sin Sjeldenhed; den er nemlig den eneste bevarede af de 131, som stode paa Veien mellem Rom og Capua.

— En haabefuld Yngling kom nylig i Strid med sin Elskede, medens de en mørk Aftenstund stode ved Ulvestone Kanalen i England. Den unge Mand var kort for Hovedet, truede med at drukne sig, sprang i Kanalen og forsvandt. Pigen gav sig til at raabe om Hjelp, der snart kom tilstede og en ivrig Søgen begyndte — Alt forgjeves! Det faldt Ingen ind at søge paa det rette Sted, nemlig i hans Seng, hvor han tilbragte Natten meget tørt og luunt, medens Egnens Folk ragede efter ham i Vandet. Han havde nemlig blot svømmet en lille Strækning under Vandet, men var derpaa steget i Land og gaaet hjem og i Seng, uden at Nogen havde bemærket det.

Gaade.

I Spil kan man see og høre mit Første;
Et Tal er mit Andet, dog ei af de største;
Det Hele var fordum en mægtig Mand,
Men Hovmod ham førte til Afgrundens Rand.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 167:

Rede.

Opløst af: To Afdankede i Slagelse, To Væddeløbere i Hobro, J. J. i Helsingør, Anonymus i Stege, Absalon B., Søndagsselskabet, J. B. i Dbrgsgd., en ældre Fyr i Stege, Faxe, Frk. R.'s Fjende, C. B., Bibs Eier.

Undertegnede stemmer og reparerer Pianoforter. Man behage desangaaende at henvende sig i DHerrer Lose & Delbancos Bog- og Musikhandel, Gothersgade Nr. 11

Verner Lassen.

Paa vort Forlag er udkommen:

En Omvei.

Fortælling af Leonard. 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

I denne Uge udkommer paa vort Forlag:

Folkekalender for Danmark.

12te Aargang. 48 Sk.

Med Bidrag af H. C. Andersen, Carl Bernhard, Erik Bøgh, Carit Etlar, Fr. Hammerich, Jacob Helms, Henr. Hertz. Dr. H., Chr. H. Kalkar, P. L M., Jens Norup, Chr. Richardt, P. Schjørring og Julius Thomsen, samt Illustrationer efter Tegninger af danske Konstnere og som Titelportrait et Staalstik af Johan Herman Wessel.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa mit Forlag er udkommen:

Tillands og tilvands

eller

Jack Manly's Eventyr i tre Verdensdele.

af James Grant. Oversat fra Engelsk. Med otte Lithographier i Tontryk. I smukt Papbind. Priis 1 Rd. 80 Sk.

Det ansete engelske Literaturblad »Athenæum« siger om nærværende Arbeide: I »Tillands og tilvands« har Forfatteren skjenket alle Drenge en Eventyrbog, som de ville gjennemlæse atter og atter. Den indeholder fortræffelige Skildringer, og Illustrationerne ere saa usædvanlig gode for en Bog af denne Art, at vi ikke vide, hvad vi skulle anbefale med størst Varme — Forfatterens Pen eller Kunstnerens Blyant. Texten og Billederne til »Den sorte Skonnerts Ødelæggelse«, »Dødningeskibet«, »Et farligt Eventyr« og »Djævleskoven« fortjene al Roes. Det Talent, Herr James Grant her har udfoldet, bør man yde fuld Paaskjønnelse.«

C. W. Stinck,
Høibroplads Nr. 2.

Til Julegave anbefales:

Photographisk Album
over

Kong Christian IV.

og denne Konges berømte Samtidige.

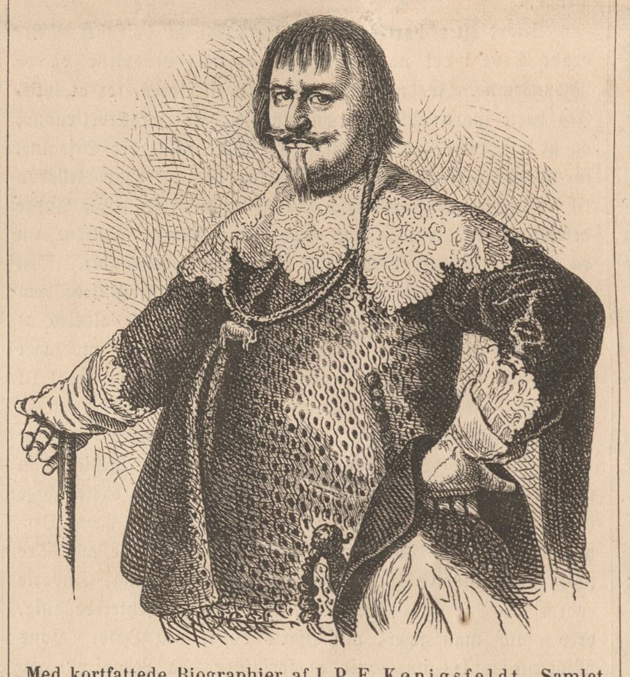

Med kortfattede Biographier af J. P. F. Kønigsfeldt. Samlet og udgivet af J. A. Gold. Faaes i 3 Størrelser til Priis 24 Rd., 14 Rd. og 10 Rd.. i alle Boglader og hos Udgiveren

J. A. Gold,
Gl. Amagertorv Nr. 29.

Udkommen er og faaes i alle Boglader:

En Slavindes Liv og Kamp,

fortalt af hende selv. Oversat fra Engelsk af Wm. Mariboe. I illustreret Papbind. 1 Rd. 36 Sk.

Indhold: Barndommen — Den nye Herre og Frue — Slavernes Nyaarsdag — Slaven, der vovede at føle som en Mand — Den unge Piges Prøvelser — Den skinsyge Frue — Elskeren — Hvad Slaven lærer at tænke om Norden — Skizzer af nærboende Slaveholdere — En farlig Periode i Slavepigens Liv — Et nyt Baand til Livet — Frygt for Opstand — Kirken og Slaveriet — Nok et Baand til Livet — Fortsatte Forfølgelser — Scener paa Plantagen — Flugten — Farefulde Maaneder — Børnenes Salg — Nye Farer — Mit Tilflugtssted — Julen — Endnu i Fængsel — Kongreskandidaten — List over List — Et vigtigt Vendepunkt i min Broders Liv — Ny Bestemmelse for Børnene — Tante Nancy — Forberedelser til Flugt — Mod Norden — Begivenhederne i Philadelphia — Mødet imellem Moder og Datter — Fundet et Hjem — Den gamle Fjende igjen — Fordomme imod Kuleurte — Nærved at blive fangen — Et Besøg i England — Fornyede Indbydelser til at reise syd paa — Bekjendelsen — Loven om undvegne Slaver — Frihed.

Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 5te til 11te December incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
5te. . .	÷1,2	0,0	÷1,8		28" 6,31	
6te. . .	0,1	2,5	÷3,6		28" 4,68	
7de . .	3,1	3,6	2,5		28" 1,15	5,04
8de . .	2,0	3,7	÷0,3		27" 9,85	2,14
9de . .	÷3,1	0,8	÷4,0		28" 1,42	4,43
10de. .	÷5,3	÷4,0	÷6,2		28" 0,62	
11te . .	÷3,7	÷3,0	÷5,4		27" 11,45	1,08

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	11 Novbr.	3 pCt.	Consols . .	$92\frac{1}{8}$.
Paris	" —	3 "	Rentes . . .	70. 65.
Wien	9 —	5 "	Metalliques .	71. 80.
Berlin	" —	$3\frac{1}{2}$.	Staats-Sch.	$90\frac{1}{2}$.
Kiøbenhavn	12 —	4 "	Kgl. Obliga.	$97\frac{1}{2}$.

Nylig er udkommen:

Anviisning til,

hvorledes Indslagtning i de almindelige Huusholdninger hensigtsmæssigst besørges. Samlet og efter mange Aars Erfaring optegnet af M. Frederiksen. Heftet i Omslag 32 Sk.

Forfatterinden har her meddeelt en fortrinlig Veiledning for den unge Huusmoder og for Enhver, som har at gjøre med denne vigtige Green af Huusholdningen. Bogen indeholder: Indledning med nogle Bemærkninger. Behandlingsmaaden ved Indslagtning af Køer. Slagene. Lungepølser. Kjødpølser. Indmadens Behandling. Vommen. Hovedet. Talgen. Lam. Sviin. En finere Maade at salte Skinker paa. Hovedet og Fødderne. At lave Sylte. Fedtets Smeltning. Seierne. Skanken og alt Affald til Suppe, som maa bruges. Medisterpølser. Lungepølser. Spegepølser paa 2 Maader. Blodpølser. Risengrynspølser. Kjødpølsers og Medisters Bevaring. Gaaseslagtning. Maaden at behandle Smaacreaturer paa. Ænder. Kalkuner. Høns Kyllinger. Duer. Maaden, hvorpaa Vildt behandles. Dyr, store eller smaa. Harer. Vildgjæs og Vildænder. Spurve. Agerhøns og andet Fuglevildt. Den almindelige Regel, hvorlænge Kjød, Smaacreaturer og Vildt kunne bevares, for Sommer og Vinter. Maaden at behandle alle Slags Fisk paa. Gjedder. Karper og Brasen. Suder. Karudser. Aborrer. Torsk. Rødspætter. Plæder eller Flynder. Makrel. Ørreder. Aal. Sild. Krebs. Reier.

Bogen faaes i alle Landets Boglader, i Odense hos Forlæggeren,

Den Hempelske Boghandel.

Fra Paris have vi modtaget:

Lorenz Frølich: 20 Raderinger

til »Amor og Psyche« af Apuleius. Subskriptionsprisen 9 Rd. ophører den 31. Decbr. d. A.; Ladeprisen bliver 12 Rd

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Dansk-engelsk Ordbog

af Ferrall og Repp. 2den Udg. ved W. Mariboe. 1 Rd. 24 Sk. Indb. 1 Rd. 48 Sk.

Engelsk-dansk Ordbog

af S. Rosing. 2den forbedrede Udg. er under Pressen og vil udkomme om ganske kort Tid. Prisen er 1 Rd. 72 Sk. Indb. 2 Rd.

Engelsk-dansk Marine-Ordbog

af W. Mariboe. 72 Sk. Indb. 1 Rd.

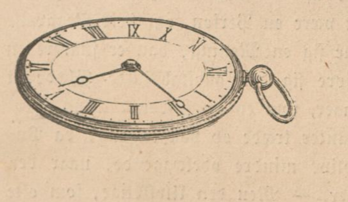

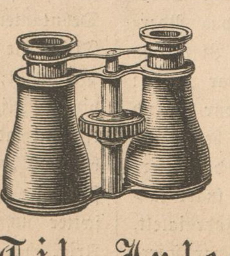

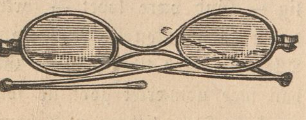

Til Julen

anbefales H. E. Holsts Etablissement, Østergade 50.
Stort Udvalg af Uhre, Theaterkikkerter, Barometre, Thermometre m. M.
Østergade Nr. 50 i H. E. Holsts Fabrik og Lager.

Skole-, Børne- og Billedbøger,

Tankespil, Skyggebilleder i rig Udvalg; Albums og Rammer til fotografiske Visitkort, Bekjendte Mænds og Kvinders Portraiter, anbefales fra

Bog- og Papirhandelen, Kronprindsensgade 6.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 169. Udkommer hver Søndag. — **Kjøbenhavn den 21. December 1862.** — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Statsraad Hans Christian Petersen. — Hyrdedrengen, et Eventyr. — Tranekjær Slot. — Kallundborg. — Ugens Politik. — Vilhelm von Braun paa Gustafsberg. — Meddelelser af blandet Indhold. — Børnenes Julesang, af C. E. F. Weyse.

Tillæg: Meddelelser af blandet Indhold. — Bekjendtgjørelser.

Statsraad Hans Christian Petersen.

Den nylig afdøde norske Statsraad, Hans Christian Petersen, var født i Christianssand i 1793 af danske Forældre, Stadsphysicus i Christianssand Claus Petersen og Hustru, en Datter af Pastor Baggesen Lakjær, hvis anden Datter var gift med Justitsraad Nielsen og Moder til Skuespiller, Instructeur og Professor N. P. Nielsen. Claus Petersen skal have været en yderst fin, smuk og beleven Mand. Men længere op gaaer Stamtavlen ikke. Hvem der var Stadsphysicus Claus Petersens Forældre vides ikke, maaskee vidste han det ikke selv.

I 1810 blev Hans Christian Petersen fra Christianssands Latinskole dimitteret til Kjøbenhavns Universitet, hvor han tog juridisk Examen i 1814. Imidlertid var Norge blevet løsrevet fra Danmark, havde erklæret sig for en uafhængig Stat og givet sig en Constitution. Den unge Petersens hele Hu stod til at komme hjem til sit Fødeland, men hvorledes skulde han komme frem? Ingen Skibsleilighed var at faae, da engelske Krydsere fyldte Søen, og Frederik VI desuden under Livsstraf havde forbudt Normænd at drage søverts fra Danmark til Norge, og tillands gjennem Sverig kunde man heller ikke komme, uden at udsætte sig for at blive anholdt i Gøteborg og affordret Troskabsed til Sverigs Konge. I lignende Stilling som han befandt sig paa samme Tid i Kjøbenhavn en ung Pige, Datter af Kjøbmand Poul Thrane i Christiania. Hun var kommen til Kjøbenhavn, samme Aar som Petersen, havde tilbragt fire Aar i en Pension, Lindes Pigeinstitut i Raadhuusstræde, og skulde nu i Selskab med nogle andre Damer vende tilbage til Hjemmet. Men hvorledes skulde Damerne kunne gjøre en saadan Reise, under saadanne Omstændigheder? Petersen tilbød sig at være deres Ridder, og haabede derved tillige at hjelpe sig selv. Tilbudet blev modtaget. Han satte med Damerne over til den svenske Kyst, fik en Vogn til dem, steg forklædt som Kudsk paa Bukken og kjørte Frøkenen, der siden blev hans Hustru, med hendes Følge gjennem Sverig til Christiania. Paa Stationerne og i Svenskes Nærværelse tiltalte Damerne ham med „Han" og kaldte ham Hans.

Samme Sommer drog Professor Hansteen og lidt senere Professor Skielderup, begge med Familie, i aaben Baad over Havet til Norge, hvor de ankom uskadte, skjøndt efter mange Besværligheder og Farer. Tre norske Studenter, blandt hvilke Digteren Henrik Anton Bjerregaard, toge Veien gjennem Sverig, men bleve anholdte, og, da de negtede at aflægge den forlangte Troskabsed til Sverigs Konge, kastede i Fængsel.

I Christiania blev Petersen samme Aar ansat som Protocolsecretair i den nyoprettede Høiesteret. Tre Aar senere blev han Høiesteretsadvocat, i hvilken Stilling han i tyve Aar udmærkede sig ved en Veltalenhed, der i Henseende til Foredragets Lethed, Skjønhed og Elegants neppe er naaet af nogen anden norsk Advocat. Hans herlige Organ og klangfulde, mandige Stemme, det Liv og den Kraft, hvormed han talte, den jevne Lethed, hvormed hans Foredrag skred frem uden Ophold, uden Gjentagelser, den Skjønhed og Ynde, der var udbredt over det Hele, gjorde enhver Sag underholdende under hans Behandling. Hans ædle og ridderlige Sind, hans aabne, ligefremme og fordringsfrie Adfærd i Proceduren, som i hans hele Livsvandel, gjorde ham til en ligesaa behagelig Modstander, som han var farlig for Modparten ved sin Dygtighed og Veltalenhed.

Petersens Virksomhed som Advocat falder sammen med den Periode, i hvilken den dramatiske Konstdilettantisme feirede sine sidste Triumpher i Christiania. I Slutningen af forrige og de første tredive Aar af dette Aarhundrede havde det høiere Liv i denne By concentreret sig i dramatisk Konstøvelse. I det dramatiske Selskab i Grændsehaven gave Byens bedste Familier Comedier, Tragoedier og Operaer paa Dansk eller Norsk, hvorimellem man dengang ingen Forskjel gjorde, saavelsom paa Fransk og Tydsk. Man spillede til sin egen, ikke til Andres Fornøielse, og Publicum bestod kun af Selskabets Medlemmer, blandt hvilke enhver dannet Familie ansaae det nødvendigt at regnes. Dette Selskab var Byens sociale Midtpunkt. Her samledes man til Konstøvelse, Konstnydelse og selskabelig Underholdning. Efter Forestillingen forenede Publicum og de Spillende, Direction og Repræsentanter, Orchester, Billetteurer og Controlleurer, der alle vare Selskabets Medlemmer, sig til Bal og Souper; de Spillende beholdt, naar Dragterne egnede sig dertil, Costumerne, der betegnede dem som Dagens Helte og Heltinder. Maaskee stod denne Konstøvelse, skjøndt blandet med Dilettantismens Keitethed, for Fleres Vedkommende ikke meget tilbage for Christiania Theaters nuværende Præstationer. Nationale Skuespil bleve digtede, og en national Opera componeret af Forfattere, der, ligesom Skuespillerne og Sangerne, for hvem de arbeidede, stode paa Overgangen mellem Dilettantisme og Konst, men hvis Arbeider, hvad den dramatiske Digtning angaaer, dog hidtil kun sjeldent i nogen mærkelig Grad ere blevne overtrufne af vor Tids norske Digtere; W. Thranes „Fjeldeventyret" er endnu det eneste tilværende norske Operapartitur, ligesom det ogsaa er paa dettes Text, at en senere Forfatter væsentligt har grundet det eneste norske Lystspil, der i vore Dage har gjort nogen Lykke.

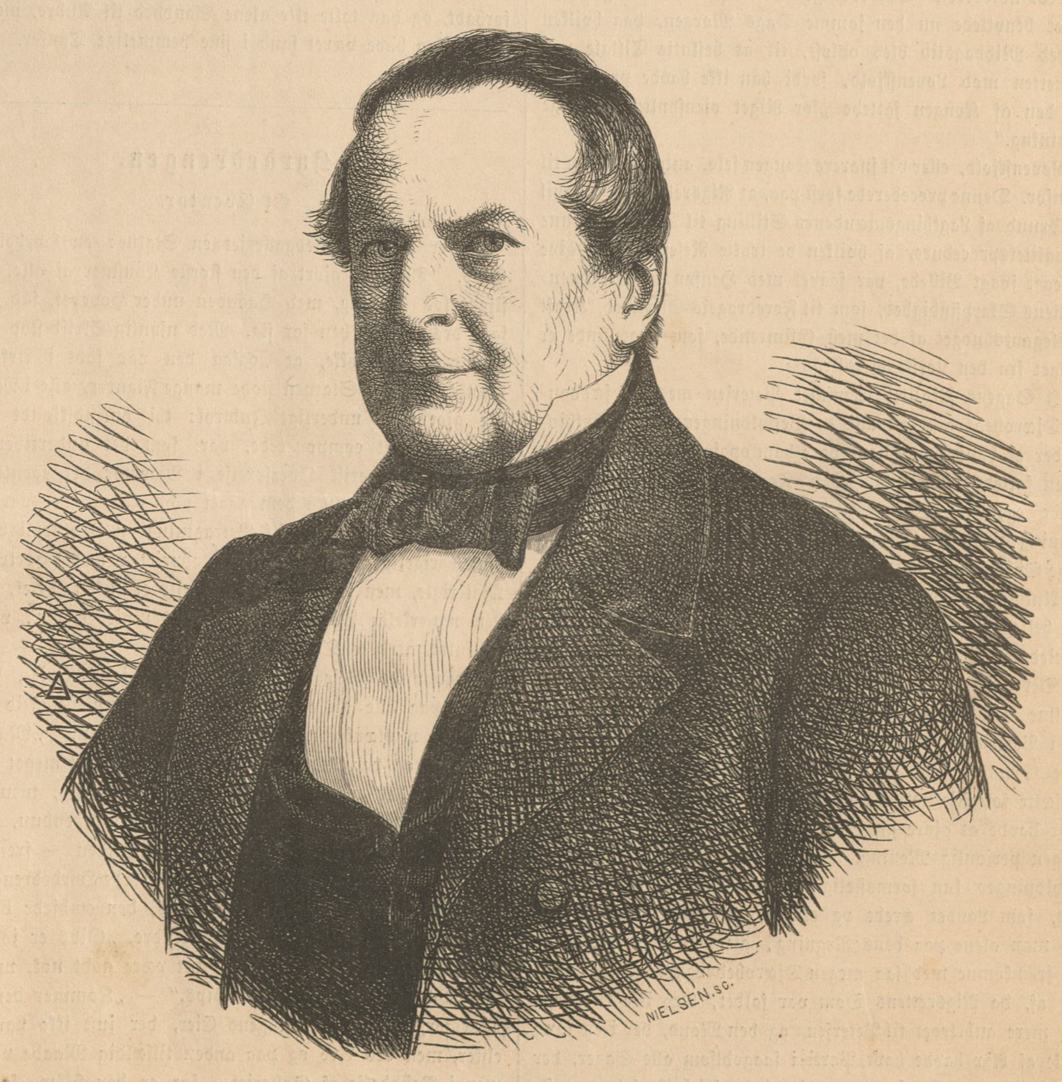

Statsraad Hans Christian Petersen.

Petersen var naturligviis Medlem af det dramatiske Selskab og i Aarene 1817 til 1830 saa at sige een af Theatrets faste Skuespillere. Hans skjønne Skikkelse, ædle Holdning, klangfulde Stemme, bøielige Organ og den fuldkomne Declamation, som deels hans naturlige Anlæg og anvendt Studium, deels hans Øvelse for Skranken havde givet ham, gjorde ham til en meget yndet Elsker i den høiere Stil, uagtet hans indre Begavelse og den muntre, freidige Ironi, der vare ham egne, snarere henviste ham til Charakteerroller i Lystspillet. Naar han ingen Rolle havde i det Stykke, som gaves, spillede han Clarinet i Orchesteret, hvilket Instrument han behandlede med megen Færdighed.

Tilligemed daværende Bureauchef Kjerulf, Hagbart Falsen, Capitain Møller, Ole Rein Holm, Stiftamtmand Falbe, J. P. Hoppe, Maler Vogt, Oberst F. Kaltenborn, Lieutenanterne Sørenssen og Meinertz, Damerne Kjerulf, Møller, Thulstrup, Kaltenborn, Dunker og Flere, hørte Petersen til den faste Stok af dannede Mænd og Damer, som, medens de dreve den dilettantmæssige Konst til en sjelden Høide, dog bedst indsaae Nødvendigheden af at faae Dilettantismen afløst af virkelig Konst og derfor traadte tilbage fra hin, saasnart der viste sig Udsigt til at faae et offentligt Theater grundlagt i Christiania. —

I Rigsretssagen i 1836 mod Statsminister Løvenskjold var Petersen dennes Defensor, og denne Sag dannede et Vendepunkt i hans Liv. I en overstrømmende Uvillie over forskjellige af Storthingets Beslutninger, samt over dets hele Holdning ligeoverfor Kronen, hvori Carl Johan troede at see en Tilsidesættelse af den Agtelse, det skyldte hans Person, besluttede Kongen pludseligt at opløse Storthinget, uagtet det endnu langtfra var færdigt med sine nødvendige Forretninger og ikke engang havde bevilliget de til Rigets Udgifter fornødne Summer, saalidt som paalagt de Skatter, ved hvilke Statens Indtægter skulde komme ind, og som efter Norges Grundlov bortfalde, naar de ikke udtrykkeligt ere besluttede af sidste ordentlige Storthing. Regjeringen i Christiania var ikke hørt over Spørgsmaalet og de i Stockholm værende tvende norske Statsraader protesterede mod Kongens Beslutning. Men Statsminister Løvenskjold nedlagde ingen officiel Protest, sandsynligviis fordi Protesten ikke vilde have havt Indflydelse paa Gyldigheden af Kongens Beslutning og han ikke vilde stille Kongens Person blot, samt forøge Sagens Vanskelighed og Situationens Fare derved, at ingen Minister var ansvarlig for en saa skjebnesvanger Beslutning.

Det havde været Kongens Mening, at Storthinget ikke, førend ved selve Opløsningsactens Oplæsning, skulde blive vidende om den fattede Beslutning, men den i Christiania værende Regjeringsformand, Statsraad Collett, ansaae det for sin Pligt, saasnart han modtog Kongens Befaling til i hans Navn at opløse Storthinget, at meddele dette Underretning om, at Opløsningen vilde finde Sted om et Par Dage. Storthinget fordrede øieblikkeligt den i Stockholm førte Protocol udleveret. Opfordringen blev efterkommet og Storthinget benyttede nu den samme Dags Morgen, paa hvilken det ved Middagstid blev opløst, til at beslutte Tiltale ved Rigsretten mod Løvenskjold, fordi han ikke havde protesteret mod den af Kongen fattede „for Riget øiensynligt skadelige Beslutning."

Løvenskjold, eller vel snarere Kongen selv, antog Petersen til Defensor. Denne procederede først paa, at Rigsretten var inhabil paa Grund af Lagthingsmændenes Stilling til Sagen. Denne Formalitetsprocedure, af hvilken de trykte Referater kun give et meget svagt Billede, var saavel med Hensyn til Argumentationens Skarpsindighed, som til Foredragets Skjønhed, Kraft og Elegants noget af det mest Glimrende, som nogensinde er udgaaet fra den norske Retsskranke.

I Sagens Realitet fremsatte Petersen med sin sædvanlige Djærvhed og Kraft alle de Beskyldninger mod Storthinget, der af hans høie Client vare ham opgivne som Aarsagerne til den fattede Beslutning. Hans Forsvarstale blev paa denne Maade egentlig et Angreb mod Storthinget og dets hele Holdning ligeoverfor Kongen. Den tjente derfor kun til at forøge Ophidselsen, og var i alt Fald ikke skikket til at bevirke den Anklagedes Frifindelse. Statsminister Løvenskjold blev, som bekjendt, dømt i en Mulct til Statskassen af 1000 Speciedaler.

Det norske Folk elsker sit Storthing og seer i det Værnet for sine helligste og dyrebareste Rettigheder. Almeenheden saae i Petersens Angreb ikke Rigsretsdefensorens Gjengivelse af de Grunde, som hans høie Client havde befalet ham at fremsætte for Rigsretten, og som han i sin Egenskab af Defensor havde at gjøre gjeldende af yderste Evne, uden Hensyn til egen personlig Mening, men hørte i alle disse Angreb og Beskyldninger kun formastelig Fornærmelse mod en Statsmagt, som Landet ærede og elskede, og disse Fornærmelser skrev man alene paa dens Regning, gjennem hvis Mund de vare fremkomne med saa megen Djærvhed og Kraft. Fra den Dag af, da Rigsrettens Dom var faldet, blev ikke en eneste Sag mere anbetroet til Petersen, og den Mand, der i en lang Række af Aar havde havt Parti i saagodtsom alle Sager, der førtes i Norges Høiesteret, var fra dette Øieblik af den eneste Advocat, som var uden Praxis.

Carl Johan tilbød ham nu at indtræde i Statsraadet, af hvilket Collett paa Grund af det Passerede havde maattet udtræde, men Petersen afslog Tilbudet, da han ansaae det for skadeligt, saavel for Kongens som Regjeringens Anseelse, om en saa upopulair Mand, som han for Tiden var, tog Sæde i Kongens Raad. Han foretrak at modtage det ledige Stiftamtmandsembede i Christiania og Agershuus Amt.

Først i 1839 traadte han ind i Kongens Raad, hvor han havde Sæde indtil December 1861, og hvis første Medlem han var fra December 1858, da Norges sidste Statholder nedlagde sit Embede.

Den smukkeste Deel af Petersens Liv og den, hvorved hans Charakteers Ridderlighed og ædle Høisind træder frem i det reneste Lys, er hans Forhold under den Katastrophe, der endte hans politiske Løbebane. Det var den norske Regjerings Betænkning over den svenske Justitie-Statsministers Forslag til Revision af Foreningsacten mellem Sverig og Norge, der blev Anledningen til, at Petersen nedlagde den høieste Æarespost, som en Undersaat kan naae i Norge. I selve Betænkningen havde han ikke mere Deel, end enhver af de Colleger, der tilligemed ham havde vedtaget og underskrevet den; men han afviste med ædel Uvillie enhver Opfordring til at skille sig fra Betænkningens talentfulde Forfatter, med hvem det hele Raad havde været enigt, og hvis udmærkede Dygtighed og sande Fædrelandssind han med varmt Hjerte erkjendte og høiagtede. Den gamle Løve reiste sig med Ungdoms Magt og rystede harmfuld sin Manke. Med ædel Frimodighed og Djærvhed forsvarede han Betænkningen, saavel i Breve til Stockholm, som mundtligt for Kongen i det sidste Statsraad, hvori han deeltog; han var den første af de tre faldne Ministre, der indgav sin Demission.

Efter at være traadt ud af Statstjenesten levede Petersen roligt paa sit smukke Landsted ved Christiania. Her kunde hans Venner til enhver Tid finde ham syslende med sin Have eller beskæftiget med Læsning. Han havde det samme velvillige, muntre Ansigt, førte den samme humane, aabne og freidige Samtale, var den samme elskværdige Personlighed, som han altid havde været. At den ædle, fintfølende Mand i sit Inderste var dybt krænket, derom kan der ikke være Tvivl, men aldrig kom et Ord over hans Læber, eller endog blot en Sky over hans Pande, der for Andre skulde have kunnet vise, at han led. Han bar den sjælelige Smerte med den samme Styrke og stolte Selvbeherskelse, hvormed han bar Sygdommens legemlige Lidelser, og viste i Døden sin Familie og sine Venner det samme venlige, smilende, kjærlige Ansigt, som han uforanderligt havde viist dem i sit hele Liv.

Han døde den 26de September 1862 i en Alder af 69 Aar og efterlader Enke og fem Børn.

Petersens største Fortjeneste som Menneske ligger uden Tvivl i hans ædle Charakteer og rene Sandhedskjærlighed. Med sit freidige Væsen og imponerende Ydre var han en beskeden Mand, der ikke overvurderede sig selv og altid var villig til at erkjende Andres Fortjenester. Al Usandhed var ham forhadt, og han talte ikke alene Sandhed til Andre, men han maa ogsaa have været sand i sine hemmelige Tanker.

K.

Hyrdedrengen.

Et Eventyr.

Der stod i Billedgalleriet en Statue: en Hyrdedreng i Gips. Den var gjort af den største Konstner af alle. I en skjødesløs Stilling, med Haanden under Hovedet, sad den og saae drømmende hen for sig. Med usynlig Skrift stod prentet paa dens Fodstykke, at „ogsaa den var født i Arkadien". Rundt omkring Statuen stode mange Figurer, alle i Marmor. De gjorde et underligt Indtryk; thi omendskjøndt de alle vare ypperligt componerede, var, som det undertiden skeer, ved en ukonstnerisk Overførelse i Marmor det egentligt besjælende Livsprincip i dem gaaet tabt. Hvad der var mistet, var vel for en overfladisk Betragtning en Ubetydelighed, der syntes rigeligt at maatte være opveiet ved det fortrinligere Materiale, men i en Statue kan ofte et enkelt Træk, en næsten umærkelig Bøining i Mundens Linier f. Ex., være saa sjælfuldt, at dets Tab er uerstatteligt.

Naar de Besøgende gik omkring i Galleriet, saae de længe paa alle disse Skikkelser, men standsede altid med et grumme mistænksomt Blik ved Hyrdedrengen. „Marmor?" sagde de, og paa det benegtende Svar fulgte et meget sigende: „Naa — det er ellers saadant et rart Stykke, men det er rigtignok ikke solidt. Saalænge den er ung endnu, kan det gaae an, men man maa tænke paa Fremtiden — fremfor Alt tænke paa Fremtiden." Dog — det gjorde Hyrdedrengen ikke. Den smilte saa saligt til deres Ord, den ændsede dem ikke. „Bare den kom i Marmor," sagde Andre, „Gips er jo aldeles ingen Existens. Til en Tid kan det være godt nok, men man kan da heller ikke evigt være Gips." — „Kommer den først i Marmor," sagde Samlingens Eier, der just ikke var Konstelsker, men ved Arv og paa anden tilfældig Maade var kommen i Besiddelse af Galleriet, „saa er den sikker, saa bliver den som de andre og kan gjøre Samlingen Ære; som den nu er, er den egentlig ikke sin Plads værdig." — Og det var ikke blot om Dagen, at Hyrdedrengen maatte høre ilde, ogsaa ved Nattetid, naar Ingen kom i Salene, plagede de andre Statuer den. Især var der en gammel Heros, der sattes meget høit, fordi han var af det fineste Marmor — forresten var der ikke meget Godt at sige om ham — han gjentog for Hyrdedrengen, hvad alle de Andre havde sagt; hitte paa noget Nyt, det kunde han nu eengang ikke. Men Hyrdedrengen vilde ikke høre ham. „Jeg vil aldeles ikke udføres i Steen," sagde den, „aldeles ingen Existens have, aldeles ikke gjøre Samlingen Ære. Jeg vil være, som Konstneren har gjort mig, ikke forfuskes af klodsede Hænder. Den Forhippelse, som I Andre i Eders Ungdom havde paa at komme ind i Atelieret ved Siden af, hvor Arbeiderne hugge, og hvorfra I kom heelt forandrede ud igjen, har jeg aldrig kunnet forstaae. Saalænge jeg endnu er Gips og hverken har Existens eller Soliditet, eller hvad de kalde det, regnes jeg ikke rigtigt med til Samlingen, er ikke ganske indlemmet, og just dette er, hvad jeg vil. I Sandhed en herlig Lod, at faae et Numer paa Fodstykket og Rubrik i Katalogen! Eet er der især, der har styrket min Beslutning. Det er nogle Ord, som den unge Konstner, der kommer her saa tidt, forleden sagde til Galleriets Eier. Naar han taler, føler jeg altid, at han holder med mig, om jeg end, som just dengang, ikke altid ganske forstaaer, hvad han siger. Han stod aldeles fortabt i Beskuelsen af mig. „See," sagde han til Herren, „disse Øine, denne Mund, det fine, ubeskrivelige Smil, der drømmer, see rigtigt herpaa, og De vil glemme alle Omgivelser, De vil føle, at en Statue, som denne, har ligesom suet sin Omgivelse ind i sig, og, naar den rigtigt beskues, atter udbreder den om sig. Er det ikke saaledes, seer De den ikke ligesom frembringe Landskabet omkring sig?" — „Er De fra Forstanden?" sagde Herren. — „Aa nei! men Sagen er den, at De ikke seer det, som det kommer an paa at see, ikke Pointen, ikke dette Træk ved Munden, dette Fine og Sjælfulde, der gjør, at Statuen, der er taus for Dem, taler til mig. See," sagde han, „paa et saadant lille Træk kan undertiden Alt komme an." Resten af hans Tale begreb jeg ikke, han nævnte et Ord, jeg ikke forstod, men dog fyldte det mig med en saadan Rædsel for at komme i Marmor, at jeg aldrig kan glemme det. Noget Vist, jeg ikke husker, gik saa let tabt med saadant et lille Træk, og dette Visse var Eet og Alt; men nu er der just noget Vist, jeg ikke veed at nævne, som det undertiden forekommer mig, at I Andre have mistet ved at blive Marmor, jeg troer da ligesom fjernt at ane hans Mening og ængstes derfor endnu mere. Men ligemeget: den Existens, de prise, har jeg ikke her, vil jeg ikke, kan jeg aldrig have her. Huusvant her, som I Andre, bliver jeg aldrig, mine Omgivelser ere slet ikke disse. Er det en Statues Omgivelser: fire Vægge og de andre Statuer, der fylde Værelset? Visseligt nei! Med eet Ord: jeg er her ikke. I Arkadien er jeg, midt i det varme, solbeskinnede Landskab sidder jeg, over mit Hoved hvælver sig den mørkeblaae Himmel, med den straalende Sol, langt borte trippe mine Faar, ved min Fod ligger Hunden — see I det ikke, mærke I det ikke? Jeg maa næsten lee, naar jeg tænker paa, at I kunde troe, jeg var her mellem Jer i denne skumle Stue. Er da ikke enhver Statue en Skikkelse for sig, har ikke hver sin Omgivelse, ere I da ikke alle Guder paa Olympen eller Hellas' Heroer, kun tilsyneladende samlede her? Ikke sandt, ogsaa I mene det, I kunne jo ikke Andet, hver af os maa staae for sig, hver i sin rette Omgivelse, kun naar denne er den samme ere vi væsentligen forenede, det være nu paa Olympens Tinde eller paa Grækenlands Sletter. Her er ikke vort Hjem, ikke vort sande Opholdssted, selv i Marmor have vi ikke vor Existens her!"

„Illusioner," mumlede den Gamle, „Ungdommens Illusioner! Lad ham blot blive ældre og—" Her blev han afbrudt, Hyrdedrengen havde opfanget Ordet, og med det høieste Liv udbrød den: „Rigtigt, prægtigt, nu husker jeg det, Illusion, det var Ordet?" — „Raser Du," snerrede den Gamle, „hvad for et Ord!" — „Ordet, Konstneren sagde, Ordet, der forfærdede mig. Nu husker jeg hans Ord, prøver nu I, om I forstaae dem. „Her er Illusion," sagde han, „og hvad er et Konstværk uden den: en Steen, en Blok, en formet Klump, Illusionen i Ære! den er Eet og Alt." Det var den, han sagde, man saa let kunde tabe ved at overføres i Marmor og dog paa ingen Maade maatte tabe, det er just den, jeg ikke veed hvad er, men alligevel ikke vil miste." — „To Alen af eet Stykke, Du og din Konstner," svarede den Gamle og hermed var Samtalen endt.

Tiden gik. Een efter anden af Samlingens Gips-Statuer blev overført i Marmor, Hyrdedrengen bævede for, at Touren snart skulde komme til den. Og Touren kom. De Besøgendes Opmuntringer og Eierens egen Lyst bestemte ham; tilsidst blev Dag og Time fastsat, og Hyrdedrengen fortvivlede.

Det var atter Nat. I den dybeste Vaande lod Hyrdedrengen sine Blikke løbe rundt fra den ene Statue til den anden, den vilde ubevidst ligesom prøve, om der var nogen af dem, der i Marmoret havde bevaret dette mystiske Jeg-veed-ei-hvad: Illusionen. Imidlertid sad en heel Mængde ældre Statuer noget borte, og, som de kaldte det, „snakkede

Gammelt" i Skumringen; de opfriskede Ungdomserindringer, og alle Historierne gik ud paa, at Illusionen, den havde de havt, Tvivl derom taalte de ikke, men tabt den havde de, det var ligesaa sikkert. — En trøstelig Tale for Hyrdedrengen! Den saae sig om paany, om der dog ikke var Een, som havde beholdt den. Jo rigtigt. Een var der; dens Øie standsede ved en gammel Satyr, der laa og strakte sig med Ryggen mod en Vinsæk. I ham var der Liv, han havde Intet tabt, han strakte Armen i Veiret, som efter en Drueklase, og Hyrdedrengen saae Klasen og Vinranken, paa hvilken den hang, og det forekom den, som havde hele det bacchiske Følge leiret sig rundt om Druerne, og der var Støi og Tummel og Lystighed. Ja, det var vist, i ham maatte der være Illusion. Ham vilde Hyrdedrengen udspørge. Alligevel turde den ikke rigtigt. Han saae altid saa spydig ud. Eengang, da Hyrdedrengen havde forfægtet sin Sag mod de Andre, havde han seet ganske spodsk paa den og bare sagt: „Du er nok sprød"; det havde gjort den frygtsom. Men nu var Nøden stor, den tog da Mod til sig og spurgte, om end noget forknyt, over til den Gamle: „Kjære Satyr! vil Du ikke sige mig, hvad Illusion er, om man taber den derinde i Atelieret, hvor man faaer Soliditet og Existens, som de Andre sige, at de have gjort?" Satyren skottede over paa den, først var han fæl at see til, saa spydig som han saae ud, men da Hyrdedrengens Udseende viste, hvor ulykkelig den var, blev han med Eet alvorlig. „Der er Forskjel paa Illusion og Illusion," sagde han, „seer Du, det Meste, de sige, er nu bare Talemaader. Medens de stode herinde i Gips, saa hørte de saa tidt af Folk, der kom, hvad Folk nu forresten havde megen Ret i, at et Billedgalleri egentlig var en Uting, at denne Sammenhoben af Statuer skadede Virkningen, at i Grunden hver Statue skulde have sit til den indrettede Rum, og Lyset falde ned gjennem Glas i Loftet; som de hørte det, begyndte de at bilde sig Noget ind, og det, at de bildte sig Noget ind, det kalde de Illusion. Ganske uden at Nogen havde lovet dem Noget, troede de, at, saasnart de bare bleve udførte i Marmor, saa vilde de faae hver sit særlige Rum, med Lys fraoven, ja Nogle troede endog, at man vilde komme til at betale særskilt Entrée for at komme ind til dem. See, dermed bleve de naturligviis narrede, og det kalde de, at Illusionen gik tabt. Men den Illusion, Du mener, den, at man kunde see paa dem, at de hørte hjemme i Arkadien og paa Olympen, den mene de ikke, den vide de ikke, at de have havt, endnu mindre at de have tabt. De havde den fra Fødselen af, da Konstneren formede dem i Leret, men de vidste ikke, at de havde den, og derinde i Atelieret tænkte de ikke paa at bevare den. Men om den gjelder det, at naar man ikke vil bevare den, saa mister man den. Indprent Dig nu det!"

Det gjorde Hyrdedrengen. Den næste Dag stod den da i Atelieret. I Begyndelsen mærkede den ikke Slagene paa Marmorblokken, efterhaanden følte den med Smerte sit Væsens Fordobling. Tiden gik, Arbeidet skred frem, da trængte Hyrdedrengen sig paa eengang kjækt med hele sin Sjæl ind i Blokken og nu sandt ingen Dobbelthed Sted mere. Derinde stod den og hørte Slagene, ventede paa dem og følte dem og den hvislende Fil, der gik ganske nær ved dens ædleste Dele, ved dens Øie og Mund; men den fyldte Blokken med hele sin Kraft, stemmede imod Slagene med al sin Energi, og den bevarede sig uskadt. Den steg frem af Marmorblokken som den Samme og dog som en Anden, den følte med sig selv, at den havde holdt Pointen fast. — — Saa stod den da paany i Galleriet. „Det havde jeg ikke troet," sagde Konstneren, „det lykkedes virkeligt." — „Gratulerer," sagde Satyren. Eieren sagde ikke Noget, han klistrede blot et stort „Numer 115" paa Statuens Fodstykke. Der gik som en let Gysen igjennem den, men det var blot en Reminiscents fra den gamle Tid. Nu forstod den først, at det ikke kom an paa at være Marmor og at Snakken derom og Anprisningen deraf var utaalelig, men den forstod ogsaa, at det var godt at være indlemmet i Samlingen, godt at have Marmorexistens, og at man kunde bevare Illusionen, naar man blot alvorligt vilde. Før var den her ikke, nu var den her og var her dog ikke, det var netop det Herlige. — Og det forstaaer sig, nu var den ogsaa de Besøgendes Fryd, nu gjorde den Samlingen Ære: „Hvor den er levende!" sagde de Halvdannede; „Hvor den er classisk;" sagde de Halvstuderede; „Aa Herre, Gud!" sagde Madammen, „naar man ikke vidste bedre, kunde man troe, den havde Forstand som En af os Andre."

Sj.

Tranekjær Slot.

I en smuk Egn, med Skov og Sø, paa Langelands Østkyst, ligger det gamle Tranekjær Slot paa en høi Bakke, hvorfra man har Udsigt til Havet paa begge Sider af Øen.

Slottets Alder lader sig ikke nøiagtigt bestemme, kun saameget kan med Visshed siges, at det er et halvt Aartusinde ældre end de Bygninger, der flokke sig ved dets Fod. Det nævnes første Gang ved Beretningen om et Besøg, som Erik Menved i Aaret 1315 aflagde her hos Fru Sophie, Enke efter Hertug Erik Langbeen af Langeland. Om samme Hertug Erik har ladet Slottet opføre, for i den urolige Tid at have et Værn, deels mod kamplystne Naboer og deels i paakommende Tilfælde mod sin retmæssige Herre og Konge, lader sig ikke afgjøre; det Sidste kunde vel ligne en af hine Tiders selvraadige Vasaller. Ved Fru Sophies Død kom Langeland til Hertug Erik af Sønderjylland, hvis Søn, Hertug Valdemar, havde mangehaande Feider med Kong Valdemar Atterdag, under hvilke Tranekjær blev beleiret i 1355 to Gange, uden at det lykkedes Kongen at vinde det, fordi baade Herremænd og Bønder vare seendrægtige med at tilføre ham Skyts og Blider. Bedre lykkedes det Kongen tre Aar efter, da Slottet blev indtaget efter et Par Ugers Beleiring. Hertugen fik det dog atter tilbage, men maatte 1367 pantsætte det til Kongen, som da endelig beholdt det.

Kong Christian I gav Tranekjær og Langeland i Pant for en stor Sum Penge til Philip Axelsøn Thott, hvis Enke Kongen vilde nøde til at opgive Besiddelsen, ifølge en Dom af Rigets Raad, hvorefter de Lehn, som havde staaet ude saalænge, at mere end den oprindelige Pantesum var oppebaaret, uden Godtgjørelse skulde hjemfalde til Kronen, for at „Panthavernes Sjæle ikke skulde lide Nød, nemlig i Skjærsild", en Omhu fra Rigsraadets Side, som ikke kom de Thotter synderlig tilpas og heller ikke blev til Baade for Kongen i denne Sag, da han, efter en langvarig Feide, maatte opgive Forsøget og lade Bent Bille, der havde giftet sig med Enken, beholde Lehnet.

Kong Christians Søn, Hertug Hans, indløste Slottet i 1488; dennes Enke, Dronning Christine, havde senere Slottet og Lehnet som sit Livgeding.

I Grevens Feide havde Otto Krumpen Tranekjær i Pant; besynderligt nok lod denne berømte Kriger sig i Aaret 1534 narre til, uden egentlig Beleiring, at overgive Slottet til Grev Christoffers Folk. Da Fjenderne begyndte at opkaste Skandser, troede han, at de medførte langt mere Skyts end de i Virkeligheden havde og efterkom strax deres Opfordring om Overgivelse, hvorefter Fjenden bemægtigede sig alle hans Eiendele. Imidlertid blev Slottet det følgende Aar taget tilbage af Admiral Peder Skram, ligeledes uden egentlig Beleiring.

Mod Midten af det syttende Aarhundrede var Landet atter i Pengetrang; Lehnet blev igjen Pant for et Laan, som efterhaanden med Renter og Rentes Rente næsten naaede Pantets Værdi. Kongen besluttede da i Aaret 1672, at overdrage Tranekjær til den daværende Panthaver, Storkantsleren Grev Frederik Ahlefelt, samt at oprette det, tilligemed flere Gaarde, til et Lehnsgrevskab for ham og hans Slægt paa Sværdsiden; hans Efterkommere besidde det endnu.

Slottets oprindelige Skikkelse lader sig ligesaa lidt bestemme, som dets Alder. Pontoppidan fortæller, at det skal have havt høie Taarne, af hvilke endog eet kunde sees fra Meklenborg; han giver ogsaa i sit Atlas et i perspectivisk Henseende meget naivt Billede af Slottet, som imidlertid ikke lader sig forene med den tilbageblevne Deel af den oprindelige Bygning. Imidlertid er det sandsynligt, at Slottet har bestaaet af fire i en Fiirkant sammenbyggede Fløie, af hvilke den søndre og østre i Tidernes Løb ere nedrevne. Indtil i Sommer stode kun de to Fløie, paa hvis Ydre ethvert Spor af Stil og Tidsalder var udvisket; men ved en da af Architekt N. S. Nebelong foretagen Hovedombygning skete endeel Udhugninger, hvorved enkelte gamle Former paa flere Steder atter kom tilsyne. Ved samme Leilighed blev det Taarn, som sees paa Tegningen, saavelsom alle Gavlene opførte, samt nogle Fag tilbyggede ved den vestre Fløis søndre Ende. Murene holde i Kjælderen 5 Alen i Gjennemsnit, og endnu i Etagen ovenover ere Vinduesfordybningerne istand til at afgive ret behagelige Smaaværelser.

Slottets Beliggenhed paa en Bakke, som Pontoppidan kalder „et temmelig høyt Bjærg", har i ældre Tider gjort det til en vanskelig Sag at bestorme og indtage det, og den gjør det nu i dets gjenfødte Skikkelse synligt ikke blot i den omgivende Egn, men ogsaa fra Søen og de omliggende Øer, over hvilke man fra Taarntinden, saavelsom fra Slottets Vinduer, har en vid Udsigt.

Som de fleste gamle Gaarde har ogsaa denne sine Sagn om underjordiske Gange, indmurede Jomfruer osv., men intet af disse har bevaret sig med bestemte Omrids. Paa Slottet skal der saaledes findes et Værelse, fra hvis Loft et Øie stirrer ned; dette Værelse tør Grevinden ikke betræde, thi seer Øiet hende, da skal der times Familien en Ulykke. Men hvor dette Værelse er, det veed man ikke.

Af Borgsøen ved Bakkens Fod er der i de senere Aar opfisket Vaaben fra Middelalderen, formodentlig Minder om de ovenfor omtalte Beleiringer. Disse Vaaben, tilligemed endeel paa Øen fundne Oldsager, skulle fremtidig opbevares i et Taarnkammer, som den nuværende Eier har bestemt til Optagelse af Øens historiske Mærkværdigheder, og til hvilket han da aabner Adgangen for Enhver, der maatte interessere sig for disse Gjenstande.

Kallundborg.

Det nordvestlige Sjælland er bart og skovløst, men bakket og livligt. Det kan ikke maale sig i Skjønhed med Frederiksborgs romantiske Omegn i Øst eller med Vordingborgs stille Ynde i Syd — men i historisk Interesse kan det staae sin Prøve mod hver anden dansk Egn, og vil man have vidtstrakte Udsigter eller frisk Luft i Lungerne, saa behøver man blot at vandre om Bakkerne der, hvor Vestenvinden feier ind fra Kattegat. Ogsaa i en anden Retning er Egnen mærkelig, forsaavidt den nemlig gjennemskæres af en af vore smaa sjællandske Alpekjeder. En Miilsvei sydfor Holbek begynder der en ikke ubetydelig Høideryg, som drager sig imod Vest, taarner sig i store Knolde og omsider skyder sig ud i Havet i to Rev — Asnæs og Refsnæs. Asnæs er skovbegroet og venligt, det er den sydlige Halvø, Refsnæs staaer nøgent og koldt som en Række steile, skarpe Klinter. Engang har det været anderledes, da var ogsaa Refsnæs dækket af Skove; Sagnet fortæller endnu, at Valdemar Seir i sin Fortvivlelse over Sønnens, den unge Kong Valdemars Død paa Jagten her, udslyngede sin Forbandelse over Halvøen og derved berøvede den hvert Spor af Ynde, samt forvandlede den til et goldt Rev.

Asnæs og Refsnæs skære et Par Miil ud i Beltet, og danne saaledes en betydelig, dyb og smal Fjord. I den inderste Ende af denne, ved Foden af den nordlige Høideryg, laa i gamle Dage et Fiskerleie, hvis Beboere levede af Udbyttet af den rolige og fiskerige Fjord. Men ogsaa Vikingerne fandt Vei til den lune Bugt, som var fortrinlig egnet til Vinterleie for Skibene, og deraf fik da Fiskerleiet Navnet Hærvig. Saaledes lyder Sagnet, som vi skulle lade staae ved sit Værd, uagtet det i og for sig har meget liden Sandsynlighed. Senere fristede den fortræffelige Beliggenhed Esbern Snare til at anlægge en befæstet Borg her, for at have en Rede nærved Havet, hvor man let kunde komme baade ud og ind, og i Aaret 1170 lagde han Grunden til Kallundborg. Samtidigt anlagde hans Broder Absalon Axelhuus; Kallundborg hævede sig først af de to til noget Stort, men dens Rolle var ogsaa udspillet, da Hafn ret begyndte at voxe i Magt og Betydning. Esbern døde i Aaret 1204 paa Sæbygaard — den Onde tog ham, siger Almuens Sagn — og hans Datter Ingeborg arvede Kallundborg; hun var gift med en af Valdemar Seirs fornemste Raadgivere, Drost Peder Strangesøn, der døde i Ribe „paa Veien til det hellige Land", men Ingeborg har neppe været Kronen saa tro som sin Mand. Efter Alt hvad vi kunne skjønne, har hun været en intrigant Dame, der ikke var fri for at gjøre sig skyldig i „politische Umtriebe", thi hun blev beskyldt for Forstaaelse med Rigets Fjender, landsforviist og hendes Eiendomme inddragne under Kronen.

I 60 Aar tilhørte nu Kallundborg Kongen, og var i den Tid Skuepladsen for flere mærkelige Begivenheder. I Aaret 1285 blev den saaledes stormet og indtaget af den dristige norske Sørøver, Jarl Alf Erlingsøn, Kæmpevisernes Mindre-Alf. Senere blev Borgen istandsat og befæstet, og Erik Menved gav sin Broder Hertug Christoffer den til Lehn. I September 1297 aflagde Kongen ham et Besøg her, men Hertugen, hvis Samvittighed neppe har været overdreven reen, og som i Broderens mandstærke Følge maaskee saae noget mere Høflighed end egentlig behageligt var, lukkede Portene for ham, saa at Kongen med Magt maatte skaffe sig Adgang. Af Ingemanns „Erik Menveds Barndom" ville vore Læsere kjende denne Begivenhed, men det tør vel antages, at Ingemann her, som oftere hvor han omtaler den svage, jammerlige Christoffer, har malet med vel saftige Farver. Christoffer var, som ikke ubekjendt, i en uafbrudt Pengeforlegenhed, imedens han var Konge, og for at reise et Laan pantsatte han 1323 Grevskabet Kallundborg med Samsø og flere Landstrækninger til den nybagte Hertug Knud Porse af Halland. Hans Enke, Fru Ingeborg, Magnus Smeks Moder og den lille Kong Olafs Oldemoder, blev i Besiddelse af Grevskabet, og Valdemar Atterdag, som paa enhver Maade søgte at arrondere Krongodset og ogsaa vilde indløse dette Pant med Sværdet, fandt en tapper Modstand hos hende og hendes Forbundsfæller, de holstenske Grever. Krigen varede vel kun nogle Uger, men skal dog have kostet Kongen et Par Tusind Mand; kort efter fik han ved mindelig Overeenskomst Pantet i sin Besiddelse, saa den Udgift kunde han have sparet sig.

Det Første, der i Kallundborg paatrænger sig Opmærksomheden, er den gamle Kirke, Esbern Snares Værk, en eiendommelig, kolossal Bygning paa det høieste Punkt i Byen. Kirken er opført i Form af det ligearmede, græske Kors, en her i Norden ganske ualmindelig Korsform, men fremtræder ikke som en reen Korskirke, da der i hvert af Korsets Hjørner er opført en Udbygning, som saaledes gjør Kirken ottekantet. Hver Arm bærer et Taarn, der er indviet til en Helgen; disse Taarne ere eens i Structur, ottekantede og med blytakte Spir, ligesom de alle ere opmurede fra Grunden paa en Sokkel af huggen Kamp. Over Midten af Korset stod det femte og største Taarn, der, som Sagnet fortæller, blev indviet til Guds Moder under et blodigt Slag, hvor Lykken truede med at svigte Esbern, men i det Øieblik, da

Tranekjær Slot, efter en Tegning af J. Tholle.

han aflagde sit fromme Løfte, vendte Lykken sig, og han beholdt Valpladsen. Dette Taarn kunde ikke opmures fra Grunden af, men blev stillet ovenpaa den stærke Midthvælving, som til den Ende blev støttet af fire fritstaaende Granitsøiler. I Aarhundredernes Løb svækkedes disse efterhaanden i deres Grundvold, ikke ved Elementernes Angreb eller ved Tidens gnavende Tand, thi dem kunde Esberns Bygning trodse, men ved menneskelig Forfængelighed. Det var blevet fashion i Kallundborg, at have sin Begravelse i Kirken, og saa gravede man rask væk i Gulvet og berøvede Pillerne deres faste Grund: under en stærk Efteraarsstorm styrtede hele Taarnet ned den 27de September 1827, uden iøvrigt at gjøre Kirken nogen Skade. Det femte Taarn er ikke reist endnu, man trøster sig med Psalmens Ord:

Kirken den er et gammelt Huus,
Staaer om end Taarnene falde,

og man tænker ikke paa, at vore Forfædre i Kirkerne have efterladt os noget Andet end Gudshuse, at de i dem have reist sig og deres Tid Mindesmærker, der ville vedblive at tale om dem, længe efter at enhver anden Meddelelse er forstummet. Derfor skulle vi ikke blot, idet vi bevare de gamle Kirker, vise Religionen vor Kjærlighed, men vi skulle bevare dem i deres oprindelige Skikkelse, og derved vise vor Agtelse for Forfædrene og for vore historiske Minder.

Kallundborg, seet fra Refsnæs, efter en Tegning af Axel Ditmer.

„Juleglæde", Tegning af H. Olrik.

Almuen har her som saa ofte lagt sin Beundring for menneskelig Stordaad for Dagen ved at udlede den fra overnaturlige Kræfter, og man finder her ganske det samme Sagn om Kirkens Bygning af Trolden Find, som ellers fortælles om Sanct Laurentius og Lunds Domkirke, kun at Find her fløi bort igjennem Luften, da Esbern hilste ham ved Navn. Var Domkirken i Lund yngre end Kallundborg, kunde man formode, at den samme Find havde opført begge Kirker — thi, som Holberg siger, Trold kan blive meget gammel, om ikke Torden var, som anretter stor Skade paa dem —; men nu sidder jo den gamle Find allerede, siden 1145 i det seneste, forstenet i Krypten i Lund, og vor Find maa da vel have været en yngre Slægtning af ham.

Af Kallundborg Slot, dets Taarne og Befæstning søger man forgjeves Spor; kun Slotspladsen og nogle Gaders Navne bevare endnu Erindringen om det. Hvor det laa, hæver sig nu Byens Raadhuus, en pæn, men noget skrøbelig og meget kostbar Bygning. Slottet blev jevnet med Jorden af de Svenske, som i Aaret 1659 havde Byen inde, men dengang var dets Herlighed allerede forlængst forsvunden. I Christian den Andens Historie spillede det en fremragende Rolle, og denne Periode er i det Hele en af de interessanteste i Byens Historie. Da han var fordrevet, var Kjøbenhavn og Kallundborg — Absalons og Esbern Snares Borge — de eneste faste Stæder, som bevarede deres Troskab og vægrede sig ved at hylde Kong Frederik, og kun ved List, Bestikkelse og Forræderi lykkedes det ham at komme i Besiddelse af Kallundborg. Høvedsmanden, Claus Erichsen Ravensberg, blev vunden for Kongens Sag, men Besætningen vilde ikke bryde sin Troskabseed. En Nat fordeelte han derfor Kjernen af Besætningen inde i Slottet og overtog selv med nogle Udvalgte Forsvaret af det stærkeste Punkt, Taarnet Folen; et halvt Hundrede af Kongens Folk bleve nu hidsede op i Taarnet, de rettede Skytset mod Forsvarerne, og saaledes „blev Slottet vundet“ — men den Dag idag mindes den utroe Foged under Skjændselsnavnet Claus Slippeslot. I Grevens Feide blev Slottet igjen indtaget af Grev Christoffer paa Christian den Andens Vegne, men næste Aar tog Christian den Tredie det tilbage igjen, og Christian den Anden fik det først i 1550 — som Fængsel, da han efter sytten Aars strengt Fangenskab paa Sønderborg førtes hertil for at finde den saakaldte Frihed. Sand Frihed vandt han først 1559, da han døde her paa Slottet.

Naar man fra Landsiden kommer til Kallundborg, træder man ind i Byen igjennem den umaadelig lange Hovedgade, Cordilgaden, hvortil Sanct Jørgens Bjerg, saaledes kaldet af et Hospital, som i fordums Tid laa her, danner Forstaden. Cordil var i Middelalderen selv en By, og hvorvel den nu ganske er slugt af Kallundborg og endogsaa er dennes vigtigste og anseeligste Deel, har det taget lang Tid og kostet svære Kampe, inden den er bleven anerkjendt af den ældste By, Overbyen, der ligger paa Høiderne om Kirken. Paa den ene Side af Cordilgaden strække Husene sig med deres Haver lige ned til Fjorden, paa den anden ere de byggede ind under en høi Skrænt, Møllebanken, som omgiver Byen i Nord, og hvorfra Byen og Fjorden tage sig fortræffeligt ud. Her oppe paa Møllebanken — Kallundborgs „Volde“ — er den ene af Byens Promenader, den anden — „Langelinie“ — snoer sig langs Fjorden nedenfor Havnen.

Nu er Kallundborg just ikke nogen livlig By at see til; men det er ogsaa en almindelig Talemaade, at det Eneste, Kallundborg har, er en stor Fortid, og af den lever man som bekjendt kun tarvelig. Alting er ogsaa gaaet den stakkels By imod. Først faldt Slottet, og med det de Rester af et Hofliv, som i lang Tid havde været Byen en Indtægtskilde; saa kom den engelske Kornbill, som umuliggjorde den Fordeel, Byen ved sin fordeelagtige Beliggenhed hidtil havde havt af at sende Korn til England paa Tider, hvor ingen anden By kunde faae sine Varer frem i rette Tid, inden Tolden forandredes; saa kom Jernbanen til Korsør, og Dampskibsfarten paa Aarhuus faldt bort. Stort og Smaat har sammensvoret sig for at ødelægge Byen, selv de Begivenheder, hvorover den hele Menneskehed glæder sig, have draget sorte Skyer hen over Kallundborg. Hvem skulde troe, at Negeremancipationen f. Ex. kunde blive til den uskyldige sjællandske Kjøbstads Skade? Og dog er det saa. Ovre paa Asnæs ligger en stor Bygning, der i Aaret 1839 indrettedes til Sildesalteri; det tegnede godt og var til stor Hjelp for den fattige Kystbefolkning, der her fandt baade Arbeide og Afsætning for deres Fangst. Men Fisken var ikke synderlig god og snart solgtes den kun til Plantagerne i vore Kolonier, thi til sorte Slaver var den dog altid god nok. Men da Slaverne bleve frie, sagde de ogsaa Farvel til den tørre, kallundborgske Sild, Salteriet gik ind og — Negeremancipationen blev betragtet med heelt onde Øine i Kallundborg. Saaledes kan en stor Tue vælte et lille Læs. Dette Exempel har man jo Lov til at lee ad, uagtet det virkelig forholder sig saa, men Byens hele Stilling i Øieblikket frister sandelig ikke til Munterhed. Der er en saadan mørk og død Tone over dens Handelsvirksomhed, en saadan Modløshed og Mangel paa Foretagelsesaand hos dens Kjøbmænd — afseet fra nogle ganske Enkelte — et saadant Mismod ved Tanken om Høkerlov og Næringslov og hvad der ellers har svækket Byen, at man uvilkaarligt selv glemmer at tænke over, hvad der kan reise den igjen. Det har nu ingen Nød, for Undergang er der ingen Fare, dertil er dens Beliggenhed altfor gunstig og dens Opland for godt. Det, der mangler, er Kapital og Driftighed til at anvende den, to Ting, der gjerne følges ad, og desværre to Ting, som man hverken ved et Lovbud eller paa anden unaturlig Maade kan skjenke Byen.

Kallundborg er ikke nogen smuk By; dens Bygninger ere tarvelige, kun nogle ganske enkelte udmærke sig fremfor de øvrige, men seet i Afstand gjør den dog et saare godt Indtryk. Ligeoverfor Byen, paa Asnæs, ligger Lerchenborg, og i dens Have har man fra en Høi en af de smukkeste Udsigter til Byen; tilvenstre kneise de fire Taarne høit imod Himmelen, medens Byen som en lang Bølgelinie snoer sig ned ad Bakken heelt ind mod Fjordens Bund, krandset forneden af det blaae Vand og de grønne Enge bag Gaardene, foroven beskyttet af den steile Møllebanke med dens Træer og Møller. Nede ved Havnen ligger Byens store „Hotel“, en storartet Bygning, der tager sig godt ud fra Søen. Rundt om Kirken ligge, som Levninger af fordums Storhed, fire smaa gothiske Bygninger, der tilhøre Communen og som nu maae gjøre Tjeneste som Syge-, Fattig- og Sprøitehuse; de tage sig eiendommeligt ud imellem de moderne Bygninger, der paa alle Sider omgive dem.

Halvøen Refsnæs begynder ved Kallundborg. Det er fra en af Høiderne paa Refsnæs, at det omstaaende Billede af Byen er taget; her er en ganske interessant Egn for den, som er vant til at bevæge sig i Sjællands mildere Egne. Træer findes her ikke, men Bakker i Mængde, thi hele Refsnæs bestaaer af en Bakkeryg, som daler ned til begge Sider. Her ligger en lille Bondeby, Nyerup, der i lang Tid har havt en mærkelig Berømthed ved at være Gjenstand for et Gavebrev fra Aaret 1400, hvorved en gudfrygtig nordisk Kvinde skjenkede Byen til Kallundborg Kirke, men til sin Gave knyttede saa rædsomme Forbandelser over den, som vovede at handle imod hendes Villie, at den bekjendte Tristram Shandy'ske Forbandelsesformular synes lempelig ved Siden deraf. Nu har Byen faaet en anden Adkomst til Berømthed, idet „Sangens Drot“, J. L. Nyrop, har laant sit Navn af den; han er født her den 11te April 1831.

Nærmere Kallundborg ligger Rakløv, i hvis Kirkemuur er indmuret et kæmpestort Hoved, som efter troværdige Sognefolks Sigende er Hovedet af den berømte Ole Bulder paa Bonderupgaard, alias Bulder Gaasemand (Mosemand?), engang en frygtelig Røver, nu fungerende Bussemand for den rakløvske Ungdom. Mangfoldige Sagn om ham leve i Befolkningen, og ved Hjelp af blanke Fiirskillinger kan man bringe deres Antal til at voxe i en foruroligende Grad. Hans værste Bedrifter synes imidlertid nu at indskrænke sig til at brøle nede i Tranemosen, eller til at sidde i Maaneskin paa Olshøi med Hovedet under Armen og kløe sig paa det ene Skinnebeen, eller til andre Idrætter af lignende skjemtefuld Charakteer. — Imellem Rakløv og Kallundborg findes en anden eiendommelig Personlighed, den navnkundige „Steen-Lars“, en Eneboer i den gode, gammeldags Hulemaneer. I en gammel Sandgrav, lige ved Landeveien, har han rodet sig en Hule, som han har givet et Præg af overdaadig Elegance ved at stille nogle Planker op som Væg. Her har han nu levet i flere Aar, saa stolt som Diogenes i sin Tønde, grubler over Menneskenes Jammerlighed og ernærer sig af gammelt Jern, Been og hvad der ellers tilbyder sig — eller, som det i det officielle Sprog kaldes, „af tilfældigt Sjou“. Han fortærer imidlertid ikke umiddelbart Jernet eller Benene, men omsætter dem efter Omstændighederne i Sølv eller Kobber og skaffer sig da ad denne Vei en noget mere fordøielig Føde. Derimod er levende Fisk, mindre Krybdyr og fede Rotter ham en reen Delicatesse, og mod en ringe Renumeration, som den skuelystne Besøger gjerne lægger i hans beskedne Haand, nyder han dette frugale Maaltid i Fremmedes Overværelse.

Ugens Politik.

Den 18de Decbr. 1862.

Ligesom de i denne Uge overalt i Verden forefaldne politiske Begivenheder ere uden stor Betydning, saaledes er der med Hensyn til vore egne Anliggender heller ikke foregaaet nogen væsentlig Forandring. Vort Ministerium har idetmindste, saavidt vides, endnu ikke besvaret Grev Russells sidste Depeche, og medens den engelske Presse fortsætter sin heftige Polemik imod Udenrigsministeren for hans i den danske Sag fulgte Fremgangsmaade, synes de tydske Stormagter tilbøielige til at oppebie vor Regjerings Svar, forinden de foretage noget yderligere Skridt. „Correspondenz Stern“ af 15de Decbr. meddeler dog, at Cabinetterne i Wien og Berlin allerede have instrueret deres Gesandter ved Forbundsdagen til om kort Tid at sætte Forbundet i Kundskab om de hidtil førte, internationale Forhandlinger med Danmark og disses Resultatløshed, medens de samtidig hermed atter ville nedlægge Sagens videre Fremme i Forbundets Hænder. Samtidig hermed underretter „Hamb. Nachrichten“ os om, hvorledes den holstenske Stænderforsamling, der snart skal give Møde paa Skuepladsen, agter at optræde. Den vil, ifølge dette Blad, slet ikke indlade sig paa nogen Forhandling om de fælles Anliggender med den danske Regjering, fordi de danske Stænder, selv om det kom til en Overeenskomst mellem Holsten og Regjeringen, vilde negte deres Samtykke dertil. Men uagtet dette Motiv stilles i Spidsen, maa dog nok Vægten lægges paa det andet, nemlig at Slesvig er Hovedpunktet i Sagen, da den kongelige Regjering formodentlig ikke vil forhandle med Holsten om Slesvig. Et mere slaaende Exempel paa tydsk Anmasselse end dette „formodentlig“, skal man neppe kunne opvise, medens man derimod ikke kan negte, at den diplomatiske Situation, idetmindste for Øieblikket, er af en saadan Beskaffenhed, at Holstenerne fra deres Standpunkt med Føie kunne antage, at Sagen er i de bedste Hænder, da Europa har taget sig af den. Med Hensyn til Forbundets Gjenoptagelse af Sagen danner man sig derimod ikke store Forventninger i Holsten, efter hvad „Köln. Zeit.“ paastaaer. Schleswig-Holsteinerne mene, at en Execution kun er lidet ønskelig, da Forbundet neppe vil gaae videre end til Eideren, medens de i fuld Samklang med Regjeringen i Baden betragte Slesvig som det Hængsel, hvorom Alt dreier sig, og indtil Forholdsreglerne udstrækkes til denne danske Provinds, betakke de sig for enhver Indskriden for at raade Bod paa formeentlige Prægravationer, hvorover de tidligere saa høirøstet beklagede sig.

— Vi have alt tidligere fremhævet, at det romerske Spørgsmaal staaer i den nøieste Forbindelse med Geistlighedens hele Stilling i Frankrig, og Discussionen herom føres nu ivrigere end nogensinde i Brochurer og Aviser. Man føler, at den Skinfred, der for Øieblikket hersker mellem Geistligheden og den keiserlige Regjering vel kan bevares endnu i nogen Tid ved Hjelp af Tvangsforholdsregler, men at der er en logisk Nødvendighed til enten at regjere med Concordatet, eller at overskære dette uheldige Baand. Men hvilket Valg man end træffer, indsee alle erfarne Statsmænd de Vanskeligheder, der true, og dog kan den nærværende Tingenes Tilstand ikke opretholdes uden at lamme Regjeringen. Hvilken forfærdelig Modstand kan man ikke vente sig af 40,000 af Pavedømmets Haandlangere, der over to og halvtresindstyve Gange om Aaret kunne føre Ordet i mange Millioner Menneskers Nærværelse, uden at udsætte sig for Lovens Strenghed, som kun kan ramme virkelige Forbrydelser, medens Præsterne lade sig nøie med at sukke, klage og fremkomme med alleslags Hentydninger, idet de under Paaskud af Religionskrænkelser kunne organisere en Alt overvældende Opposition. Keiserens Opmærksomhed har i lang Tid været henvendt paa dette brændende, indre Spørgsmaal; hans seneste Optræden i Italien er neppe forbleven upaavirket deraf, og efter al Sandsynlighed vil han med sædvanlig Forsigtighed oppebie den offentlige Menings Tilkjendegivelse ved de forestaaende, almindelige Valg, forinden han fatter sin endelige Beslutning.

Saalænge maa Italien i ethvert Tilfælde have Taalmodighed, hvis det ikke vil gaae paa Eventyr paa egen Haand, hvilket det, efter Begivenhederne ved Aspromonte, neppe saasnart vil forsøge igjen. Italienerne have desuden ingen Grund til at haste saameget. Ved Ministeriet Rattazzis Fald ere de komne ud af en Mængde Forlegenheder. Efterat Grev Cavour under den ved en Række af vidunderlige Begivenheder fremkaldte Begeistring havde givet dem Anviisning paa Roms snarlige Befrielse, efterat denne Statsmands Død havde lammet deres Bestræbelser, og efterat de havde seet, hvorledes Ricasoli, der med størst Energi deelte Nationens Lidenskaber, ikke havde været istand til at opnaae Noget af Frankrig, troede de, at Rattazzi, der stod i større Gunst hos Cabinettet i Tuilerierne, bedre vilde være skikket til at opfylde deres Forhaabninger. Uden at deres Attraa med Hensyn til Rom er bleven svækket, maa Rattazzis Fald dog have overbeviist dem om, at Italiens fuldstændige Gjenfødelse kræver Tid. Det med Farini som Conseilspræsident dannede Ministeriums Program staaer i Overeensstemmelse med denne Anskuelse. Det indeholder ingen Løfter om Roms snarlige Befrielse, men det erklærer blot, at Italien fast og urokkeligt vil følge den derhen førende Vei, og at det bedste Middel til at naae Maalet vil være en stærk indre Organisation. Farini mangler vistnok Cavours Genie, men man kan sige, at Traditionerne og Tankerne fra denne berømte Statsmands Tid ville gjenoplives under hins Administration, og i sine sidste Samtaler, som Grevinde Alfieri med saa stor Omhu har nedskrevet, udpegede Cavour selv den nuværende Conseilspræsident som den, der var bedst skikket til at tage den politiske Arv efter ham.

— I England have de i Anledning af Prindsen af Wales' forestaaende Formæling trufne Forberedelser henledet Opmærksomheden paa Regjeringens Hensigter betræffende den Appanage, der vil blive at forlange af Parlamentet. Skjøndt der endnu ikke er fattet nogen endelig Beslutning med Hensyn til denne Sag, taler man dog om, at Prindsen af Wales skal have 50,000 Lstr. og den tilkommende Prindsesse af Wales 10,000 Lstr. om Aaret. Prindsen af Wales besidder allerede Indtægterne af Hertugdommet Cornwall, der anslaaes til 35,000 Lstr. om Aaret, og den af Prinds Albert i Sønnens

Mindreaarighed sammensparede Capital, hvis Renter anslaaes til 20,000 Lstr. om Aaret.

Den vigtigste politiske Begivenhed i England, der baade vidner om Lord Palmerstons Dygtighed til at opfatte Stillingen og hans Energi til at tage en rask Beslutning, er Tilbudet om at afstaae de joniske Øer til Grækenland. Herr Elliot, Grev Russells Svoger, er allerede afreist til Athen for at drage Omsorg for Iværksættelsen af denne Plan, hvortil efter Sigende Rusland og Frankrig alt skulle have givet deres Samtykke. Ifølge »Le Constitutionnel« forlanger England til Gjengjeld kun af Grækerne, at de skulle holde den allerede af den provisoriske Regjering indgaaede Forpligtelse, at respectere det ottomanske Riges Uforkrænkelighed, at de skulle opretholde den constitutionelle Regjeringsform, og at de ikke til deres fremtidige Hersker maae vælge nogen ved Bestemmelserne i Tractaterne af 1830 og 1832 udelukket Fyrste. Om Englænderne ville forbeholde sig en Militairstation paa Corfu, eller om de agte at sløife de med saa store Bekostninger paa dette Punkt opførte Fæstningsværker, vides endnu ikke. I Grækenland vil Prinds Alfred blive valgt med stor Majoritet, og om England end ikke modtager Valget, vil det vist nu være mere tilbøieligt end nogensinde til at gjøre Indrømmelser, naar de Christne i Orienten med Blikket henvendt paa den nærmeste Fortid tænke paa deres Fremtid og forlange Garantier mod Muhamedanernes Efterstræbelser. Skulle disse Garantier være moralske eller materielle, personlige eller territoriale? Idet Grækerne henvende sig til England, Tyrkiets erklærede Beskytter, synes de at ville lade sig nøie med moralske og personlige Garantier, og bevæget af den Hengivenhed, de nys have viist det engelske Kongehuus, vil England neppe være tilbøieligt til at negte dem Alt.

— Medens Kongen af Preussen vedbliver i sine Taler til de fra alle Rigets Provindser affendte loyale Deputerede at undergrave den constitutionelle Magt, forbereder det liberale Parti sig af alle Kræfter til med Held at kunne levere den Kamp, der sikkert snart forestaaer. Kongens Udtalelser ere af en saadan Beskaffenhed, at enhver Forsoning synes umulig. For at give en Forestilling om det servile Sprog, som Regjeringens Blade føre, meddele vi følgende Tirade af „det preussiske Folkeblad": „Staten styrter sammen," siger dette ædle Organ, „naar ikke een eneste og ypperste Villie hersker deri. Souveraineteten er Statens Livsbetingelse. Jo stærkere den ypperste Villie er, desto sundere er Staten. I England repræsenteres denne Villie af Parlamentet; det regjerer der med uindskrænket Magt, og det engelske parlamentariske System indeholder Beviset for, at en uindskrænket Magt, en fuldstændig Absolutisme er nødvendig for Statens Tilværelses Skyld. Hos os er Kongedømmet den af Preussens Historie til Gavn og Lykke for Nationen udviklede Magt. Vort Kongedømme er vort Parlament, vor Konge er vor Vælger, vor Villie, vor Lovgiver."

— Efterretningerne fra New-York, der gaae til d. 2den December, omtale kun Lincolns Budskab til Congressen. Dette Actstykke skal være meget moderat mod Syden, medens det paa det Bestemteste erklærer sig for Unionens Opretholdelse. Præsidenten siger, at Forbundsregjeringen et Øieblik havde Grund til at haabe, at de europæiske Magter vilde indtage en for Norden mere gunstig Stilling, men at Nordarmeens forbigaaende Uheld forhindrede dem i at udføre deres gode Forsætter. Han synes at troe, at Unionens Seir i Virginien atter vil vække den gode Stemning hos de europæiske Stormagter, som de lagde for Dagen i Juni Maaned. Men siden den Tid er der rigtignok foretaget et vigtigt diplomatisk Skridt, som Lincoln mærkeligt nok slet ikke omtaler og som han, hvad der er endnu mærkeligere, slet ikke synes at ændse, nemlig Drouyn de Lhuys' Forslag, at Europas Søstater skulle optræde mæglende mellem de to krigsførende Magter. Denne Rundskrivelses Offentliggjørelse i „Moniteuren" tilsteder dog neppe de Illusioner, som Lincoln søger at nære hos sig selv og hos Andre. Budskabet omtaler ogsaa Slavespørgsmaalet; men dog kun med den Forsigtighed og den Frygt for enhver gjennemgribende Foranstaltning, som Præsidenten altid har lagt for Dagen, naar denne kildne Sag bragtes paa Bane. Han indskrænker sig til at anbefale Congressen at antage et Ændringsforslag til Grundloven, ifølge hvilket man skulde sikkre de ved Krigens Omskiftelser befriede Negere deres Frihed for stedse, og tilstaae de af Unionens Stater, der fra nu af og til Aaret 1900 afskaffede Slaveriet, en Skadeserstatning.

M.

Vilhelm von Braun paa Gustafsberg.

I »Illustrerad Tidning« findes en Afbildning af det Mindesmærke, som er opreist paa Uddevallas Kirkegaard over den yndede Digter Vilhelm v. Braun. I sin Beskrivelse meddeler Forfatteren følgende lille interessante Sammentræf med Braun. Han erindrer ganske tydeligt, en Dag eller rettere sagt en Nat, som han tilbragte i August 1839 i ovennævnte By. Strax efter sin Ankomst dertil, begav han sig fra Gjestgivergaarden til det nærliggende, yndige Gustafsberg, paa den Tid et af Sverigs mest besøgte Badesteder. Der var Bal i Badesalonen; unge Damer og Herrer svingede sig, trods Heden og Støvet, livligt i Françaisen. De, som dengang dandsede, have nu nok dandset af.

Forfatteren trængte sig med Besværlighed frem til Enden af Salen, thi han søgte En, som han havde læst, men ikke seet. Han søgte Wilhelm v. Braun, som han vidste var paa Gustafsberg. Men han søgte ham ikke blandt de Dandsende. Der gives vist neppe nogen større Digter, som gjerne dandser. Det gaaer ikke rigtig godt at dandse og synge paa eengang. Sangen maa lyde ud fra Læberne, eller ligge som et Embryo i Sjælens Dyb. Melodien har man derimod stadigt i Øret, og den lemper sig sjeldent efter Dandsens jordiske Rhytme.

Da saae Forfatteren en ung Mand staae noget borte fra de Andre; han var stærkbygget, havde et bredt Ansigt, tykt mørkebruunt Haar, hvoraf en Lok faldt ned over Panden, buskede Øienbryn, dito Moustacher, og under dem Gjenskinnet af et glad Smil — det er muligt; eller et melancholsk Udtryk — det er rimeligere; thi han saae paa Dandsen og hørte paa den meningsløse Passiar derfra. Omtrent saaledes maa en glad Digter see ud, tænkte han, og nærmede sig den unge Mand med Smilet og de buskede Øienbryn.

„Det er vist Hr. Lieutenant Wilhelm von Braun, jeg har den Ære at tale med," yttrede han.

„Javist," svarede Braun, „men hvem er De?"

Han nævnede slet og ret sit Navn, der var ukjendt, undtagen forsaavidt det stod paa et lille Blad, som dengang blev udgivet, men nu ikke existerer mere. Digtere og Recensenter ere jo ellers temmelig nær beslægtede.

„Vi maae drikke Duus," sagde Braun og førte hurtigt sin nye Ven til Bufetten, paa hvilken der fandtes Forfriskninger af alle Slags saavel for Damer som for Herrer. Braun skød Limonadeglassene tilside, fik fat paa en Hjertestyrkning, der var solidere for Ikkedandsere, og der sluttedes Broderskab, dog ikke blot for denne flygtige Stund.

Efter Ballets Slutning indbøde Herrerne Braun til et Drikkelag; det var først seent, at man brød op og spadserede ind til Uddevalla.

„Det er en frygtelig Hede," pustede Braun, idet vi slentrede om i den lille Byes Gader; „Augustmaanen maa virkelig skamme sig. Hvem har givet den Lov til at efterligne Solen? I Nat gaaer jeg ikke i Seng, lad os besee Stadens Mærkværdigheder; Gjestgivergaarden er bekjendt for sin daarlige Punsch. Uddevalla har været en rig Stad, men blev fattig, siden Silden gik sin Vei. Silden har gjort Andre end Stæder lykkelige. Et Kongerige for en Sild i dette Øieblik! Mit Lieutenantspatent og uplettede Sværd giver jeg ovenikjøbet . . . Men hvad er det her?"

Vi vare standsede ved en lav Steenmuur.

„Aa," fortsatte Braun, „det er Kirkegaarden. Lad os gaae ind. I de Dødes Have findes der vel nok Kølighed."

Vi gik ind og vandrede en god Time om mellem Kors og Gravhøie.

„Ak! hvem der boede her!" yttrede Braun efter nogen Tids Taushed, idet han standsede; „her er overalt stille, og Stilheden er min bedste Ven. Her forstyrres man ikke af Nogen, ikke engang af sig selv, hvilket er det bedste. Den, som kryber tilsengs her, vaagner uden Hovedpine ... En Gravhøi mere, een Lidende mindre!" tilføiede han, med en dyb Betoning i sin Stemme. —

Det er vanskeligt at erindre, paa hvilket Sted af Kirkegaarden Braun stod, da han yttrede disse Ord; men det er ikke umuligt, at det just var paa den samme Plet, hvor nu den Mindesteen staaer, som er reist af Venner over En, som ikke lider mere.

Konst.

— Lorenz Frølichs geniale Tegninger ere sikkert „Illustreret Tidendes" Læsekreds saa bekjendte, at det vil glæde dem at erfare, at det af ham hos Hetzel i Paris udgivne Værk: „Amor og Psyche", gjør overordentlig Lykke. De fleste franske Blade have omtalt det med megen Roes; i en lang Artikel, hvori Mythen om Amor og Psyche og vor Landsmands Opfattelse deraf udvikles, siger »Le Constitutionnel«: „Ethvert af de tyve Blade er mærkeligt af forskjellige Grunde, og nogle af dem ere sande Mesterværker. Eet Blad er der i Særdeleshed, som man ikke bliver kjed af at betragte. Ifølge Texten skal det forestille det første natlige Besøg, som Psyches hemmelighedsfulde Ægtemand aflægger hos hende. Ved Hjelp af en yndig Allegori løser Konstneren denne delicate Opgave. To Amoriner, gyngende paa Roser, give hinanden et Kys, og den smagfulde Arabesk ender forneden i en Medaillon, dannende Rammen til en Gruppe af Amor og Psyche, som fortjente at udføres i carrarisk Marmor. Dette Blad er en sand Perle; man kan sammenligne det med en af de fortryllende Melodier, der alene gjøre en Operas Lykke.

Frølich forener de nordiske Nationers drømmende Phantasi med en varm Begeistring for Oldtiden; han er en til Athenen henflyttet Scandinav, og i denne Henseende ligner han sin navnkundige Landsmand Thorvaldsen. Denne dobbelte Charakteer udbreder en sand Originalitet over hans Talent. Hos Konstneren er der en Ynde og en Reenhed, som lokker og forfører; selv hans nøgne Figurer ere kydske, og vi troe ikke, at være nogen falsk Prophet, naar vi forudsige, at Frølichs Værk vil gjøre al den Lykke, som det fortjener."

— Af det i Th. Berghs lithographiske Institut udførte Værk: „Haandtegninger efter V. Marstrand", som vi tidligere have havt Leilighed til at omtale, ere nu 3die og 4de Hefte udkomne, hvormed Værket er sluttet.

Theater.

— Nationalitetsfølelsen har allerede i længere Tid rørt sig blandt Venderne og adskillige Skrifter paa deres Sprog have seet Lyset i de senere Aar. Nu har dette Tungemaal ogsaa banet sig Vei til Scenen, idet et Skuespil paa vendisk nylig er blevet opført i Bautzen.

Blandinger.

— Jordskjælv i Danmark. Som bekjendt foregaaer der i Tidernes Løb betydelige Forandringer i Naturforholdene, og vort Fædreland har saaledes tidligere været hjemsøgt af physiske Onder, som heldigviis nu kunne antages at høre til de forsvundne Ulykker. Vi tænke her nærmest paa Pest og Jordskjælv. At Pesten hyppigt hjemsøgte Danmark i det 15de, 16de og 17de Aarhundrede, især under Christian IV, og senest anrettede frygtelige Ødelæggelser i Kjøbenhavn og Helsingør under Frederik IV 1710—11, er bekjendt nok. Jordskjælvenes Historie i Norden turde derimod være mindre bekjendt; men desværre have vore magre Krøniker kun optegnet, naar de fandt Sted, og ved flere af dem, at de have været „frygtelige", uden at angive de nærmere dermed forbundne Omstændigheder. Det første Jordskjælv, der omtales i Danmark, indtraf under Svend Estridsøns Regjering i Aaret 1073, og derefter nævnes Jordskjælv den 22de April 1077, 1173, 1198, d. 6te Mai 1272 og 1409. I Norge omtales 1339 et Jordskjælv, hvorved 50 Bøndergaarde i Gaulardal gik tilgrunde. I en senere Periode tabte Jordskjælvene deres „frygtelige" Charakteer; saaledes fandt et Jordskjælv Sted i Vendsyssel d. 16de Mai 1677 mellem Kl. 9 og 10 om Aftenen, men uden at anrette nogen Skade, og et andet i Kjøbenhavn, Roeskilde, Kjøge og omliggende Egne den 11te Februar 1709, ligeledes om Aftenen.

— Ved den nylig i Düsseldorff afholdte rhinske Skakcongres' Aarsmøde viste den berømte Skakspiller L. Paulsen en mærkelig Prøve paa sin Færdighed og Hukommelse. Han sad i den ene Ende af Værelset og vendte Ryggen til ti Modstandere, der, hver med sit Brædt, vare anbragte ved et langt Bord bag ham. Kampen begyndte Klokken 2 om Eftermiddagen og varede til Klokken 3 næste Morgen; Paulsen tabte ikke et eneste Parti, men vandt de sex, de øvrige opgaves. Han gjorde i disse tretten Timer ialt 419 Træk, uden et Øieblik at løbe vild i de mangfoldige Combinationer.

— Ingen kan med Rette undre sig over, at Chinas Regent ønsker en Flaade efter europæisk Mønster; men Englænderne, som troe, at en slig Flaade ved given Leilighed fornemmelig vilde bringes i Anvendelse mod dem, finde det høist besynderligt, at hint Ønske ikke blot har Hendes Majestæts Regjerings Bifald, men endog opfyldes af den. Først har England laant det himmelske Rige en Søofficeer, som er bekjendt med Forholdene, da han har tjent under al Ufreden i hine Egne lige fra Aaret 1841; dernæst har det solgt China adskillige Dampskibe, for hvilke Betalingen kan erlægges efter Leilighed, samt tilladt dette Rige at forsyne sig med Udrustningsgjenstande fra de kongelige Oplag, med samme gunstige Betalingsvilkaar, som for Skibene; og endelig har den udlaante Officeer faaet Bemyndigelse til at hyre engelske Søfolk til den chinesiske Flaade. Saaledes sørger den engelske Regjering for, at Chineserne lære at slaaes, og forsyner dem tillige med Midler til at føre Kampen paa en eftertrykkelig Maade.

— For et Par Aar siden modtog den engelske Regjering fra Sandwichsøernes Konge, Kamehamea IV, en Begjering om, at der maatte blive sendt en Bisp af den engelske Kirke ud til Øerne, som geistlig Overhyrde. Da Kongen allerede ved tidligere Leiligheder har ladet de kirkelige Handlinger foretage efter den engelske Ritus, for sin Families Vedkommende, samt da mange Englændere have fæstet Bo i hans Rige, er hin Begjering bleven opfyldt; den nye Bisp, tilligemed to andre Geistlige, afgik til Honolulu i afvigte Maaned. Een af hans første kirkelige Handlinger efter Ankomsten skulde være, at døbe en treaars Prinds, til hvem Dronning Victoria agtede at staae Fadder ved en Udsending, men Prindsen døde forinden Bispens Ankomst; Lady Franklin, som nylig er vendt tilbage til England fra en Reise til Californien og Sandwichsøerne, havde ladet hugge en pragtfuld Steendøbefont, hvilken hun sendte Kongen, til Brug ved den nævnte Høitidelighed.

— Ved Overretten i Calcutta er en Hindu bleven udnævnt til at beklæde Dommerembedet. Det er første Gang, at en slig Bestilling overdrages en Indfødt, men denne har ogsaa i en lang Aarrække været berømt som Lovkyndig.

Børnenes Julesang.

C. E. F. Weyse.

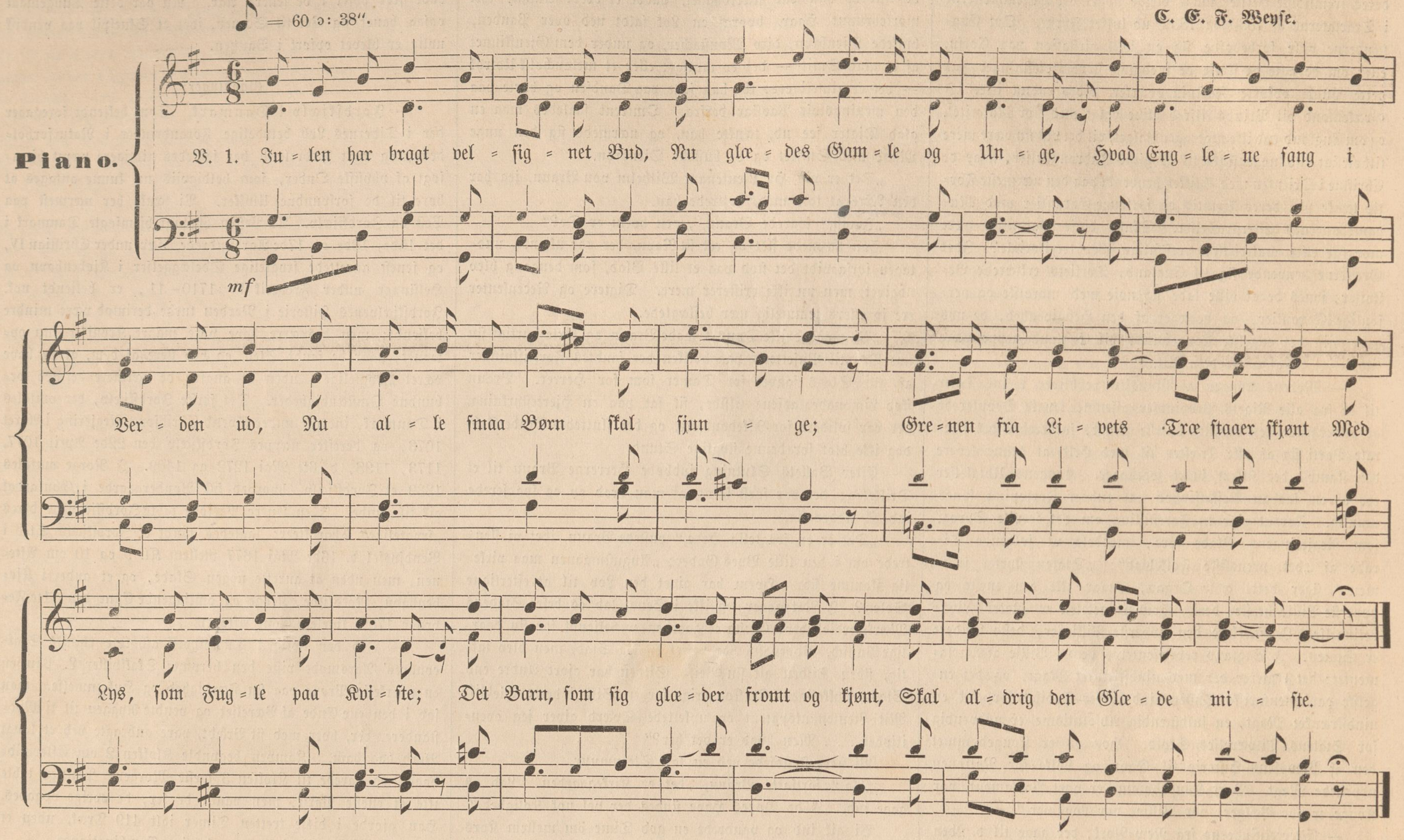

(Af Berggreens Choralbog.)

1.

Julen har bragt velsignet Bud,
Nu glædes Gamle og Unge,
Hvad Englene sang i Verden ud,
Nu alle smaa Børn skal sjunge;
Grenen fra Livets Træ staaer skjønt
Med Lys, som Fugle paa Kviste;
Det Barn, som sig glæder fromt og kjønt,
Skal aldrig den Glæde miste.

2.

Glæden er Jordens Gjæst i Dag
Med Himmelkongen den lille;
Du fattige Spurv, flyv ned fra Tag
Med Duen til Julegilde!
Dands, lille Barn, paa Moders Skjød,
En deilig Dag er oprunden;
Idag blev vor kjære Frelser fød,
Og Paradisveien funden.

3.

Frelseren selv var Barn som vi,
Idag han laa i sin Vugge;
Den Have, Guds Engle flyve i,
Vil Jesus for os oplukke;
Himmerigs Konge blandt os boer,
Han Julegl æden os bringer,
Han favner hver Barnesjæl paa Jord
Og lover os Englevinger!

B. S. Ingemann.

Blandinger.

— Thrupp giver i sit „Anglo-Saxon House" en Beskrivelse over de Formaliteter, der i gamle Dage brugtes ved ægteskabelige Forbindelser i England. Han beretter, at Forlovelsen ofte fandt Sted, medens begge Parter endnu vare Børn, samt at Beileren overleverede sin Tilkommende nogle Kostbarheder som Pant, hvis væsentligste Bestanddeel altid var en Ring, der blev sat paa Møens høire Haand, hvor den forblev indtil Bryllupet. Ved denne Høitidelighed aftog Brudgommen den, satte den efterhaanden paa Brudens venstre Haands Fingre, idet han begyndte med Tommelfingeren, sigende: „I Faderens Navn", „i Sønnens Navn", „i den Helligaands Navn", indtil han ved Ringfingeren sagde „Amen" og lod Ringen sidde. Formodentlig er denne Skik Oprindelsen til, at Forlovelsesringen nu sædvanligt bæres paa den fjerde Finger.

— En af den engelske Regjering udnævnt Commission til at inspicere de frivillige Corps har nylig udgivet sin Betænkning, af hvilken det fremgaaer, at Antallet af indrullerede Frivillige den 1ste April d. A. var 162,681, medens det paa samme Tid ifjor var 161,400, og i 1860, da Formeringen af disse Corps netop var paabegyndt, 119,285 Mand.

Charade.

Mit Første neppe nok Du saae
Skjøndt overalt det ofte laa,
Henkastet som en Klædning graa,
Der maa af Alting tages paa.
Hvor fint det er, hvor let i Vægt,
Ja spørg kun derom hvert — „Subject".
Det Første ogsaa er mit Andet
Ja selv mit Hele, som Du kjender
Saa godt, især just nu, da Landet
I Mængde det til Staden sender.

Oplosning paa Gaaden i Nr. 166:

Essex.

Opløst af En Stoder i Stubbekjøbing, en ældre Fyr i Stege, Ek-Ek i Nakskov, Niels i Sorø, J. B. i Danebrogsgaden, Strutharald og Lodvig i Sorø, M. V. i Odense, J. J. i Helsingør, Grinatus i Odense, den Yngste i Søndagsselskabet, L. P. E., et forfaldent Genie i Svendborg, T. og J. paa Jonstrup, Faxe, Johan paa Blaagaard, Bl, Skolen i Kallundborg, Frk. N.'s Fiende, en Bondefrærik i Nakskov, Kalve- og Lammehovedet, en Phantast, en Landsbypige.
Opløst som „Beethoven" af Ole Hugorm.
„ „ „Cicero" (Cis-zéro) af Bl.
„ „ „Christian II", af Ridder Aage.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 12te til 18de December incl.

Dato.	Middelvarme (C. º).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
12te . .	÷0,8	1,2	÷4,3		27" 11,55	1,68
13de . .	÷2,1	0,2	÷5,0		28" 2,44	
14de . .	0,8	2,4	÷1,0		28" 2,73	1,53
15de . .	1,8	2,7	÷0,2		28" 6,02	
16de . .	0,9	2,0	0,1		28" 6,24	
17de . .	1,0	2,4	÷0,4		28" 2,77	
18de . .	0,3	1,7	÷0,6		28" 0,62	0,68

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	18 Novbr.	3	pCt.	Consols . . .	92½.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	69. 90.
Wien	17 —	5	„	Metalliques .	73. 60.
Berlin	„ —	3½	.	Staats-Sch.	90⅛.
Kjøbenhavn	19 —	4	„	Kgl. Obligat.	97½.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Tillæg til Illustreret Tidende

Søndagen den 21. December 1861.

Literatur.

— „Sigurd Slembe", af B. Bjørnson, er et meget betydeligt Arbeide. Naar vi kaldte „Andvares Ring" et paaskjønnelsesværdigt Forsøg i den ægte nordiske Retning, idet det dramatiserer et Stykke af Sagaerne og saaledes vil gjøre disse mere bekjendte for Nutidens Publicum, end de desværre ellers ere, maae vi ansee „Sigurd Slembe" for en virkelig, tidssvarende og fri nordisk Digtning, der strax vil tiltale og væsentlig forstaaes af Alle. Dog tør „Sigurd Slembe" ingenlunde kaldes fuldendt; men Opgaven er ogsaa lagt saa stor, at man langt mindre kan undres over, at ikke Alt er naaet, end over, at Saameget er givet af en saa ung Mand som Bjørnson.

„Sigurd Slembe" indeholder tre dramatiske Digtninger. Den Første er i poetisk Stof som i materielt Omfang den Mindste; men de faa Scener i „Sigurds første Flugt" indeholde dog en ægte Poesi, saamegen Friskhed, Skjønhed og Dygtighed, at de vidne i al deres Ubetydelighed om en stor Begavelse, og fortjene saameget mere Opmærksomhed, som dette lille Stykke efter vor bestemte Formening for det Første godt kan spilles, og for det Andet maaskee er det eneste af det tredobbelte Sødskendepar, der ret egner sig til Opførelse.

Ligeoverfor de efterfølgende Afsnit tjener „Sigurds første Flugt" blot som en Art Prolog. „Sigurds anden Flugt" (i tre Handlinger) og „Sigurds Hjemkomst" (i fem), passe mindre for Scenen; det første af dem kunde dog vel ved faa Forandringer gjøres skikket til Opførelse; med det sidste ansee vi det for umuligt, naar det ikke bliver heelt omarbeidet. For Læseren ere de derimod tilfredsstillende i ikke ringe Grad; Sigurds storslagne Charakteer ruller sig op for Blikket i virkelig tragisk Idealitet, medens der ved Siden staaer en Mængde interessante Personer. Læseren føler ogsaa mindre Savnet af det Dramatiske, som Bjørnson endnu ikke ret kan mestre, men som han vistnok med Tiden vil lære ret at forme. Saaledes tør man dømme blot ved at bemærke de Fremskridt, han i „Sigurd Slembe" tydeligt nok viser at have gjort. Af Monologer er der flere mægtigt gribende, og der findes nogle Dialoger, som vi ikke tage i Betænkning at kalde Shakspearske; saaledes Jarl Haralds Samtaler med Moderen, og Sigurds med Audhild, navnlig i deres Stævnemødets erotiske Leeg om „hvem der elsker høiest". (Gyldendalske Boghandling.)

— Blandt de Bøger, der hvert Aar ventes til Julen, er der een, som altid udkommer saa silde, at den har det ubestridelige Fortrin for sine Concurrenter, ved selve Julefesten at have Nyhedens Interesse. Det er den af Lose & Delbanco udgivne „Folkekalender for Danmark". Men i Regelen er Bogen ogsaa i Besiddelse af andre Egenskaber, hvorpaa den Velvillie tyder, hvormed den hvert Aar imødesees, og at denne ogsaa vil blive den nye Aargang tildeel, er rimeligt, da den indeholder en Mængde Bidrag af vore bekjendteste Forfattere. Det smukke Mindedigt over Wessel af P. L. M., Carl Bernhards Meddelelse under Titlen „En Gaade", Bøghs geniale Opfattelse af Bellman som Digter, samt Dr. H.'s yndige lille Fortælling „En Kop Kaffe", ville vistnok især tiltrække sig almindelig Opmærksomhed.

— Redactionen af „Illustr. Tid." troer uden Ubeskedenhed at turde mene, at vort Blads høitærede Læsere med Velvillie have optaget den Smigrelse, som vi, i vore Bestræbelser for at tilfredsstille deres Videbegjerlighed, have ydet dem ved at have »our special correspondent« fra Australien, saa at de have faaet veritable, „ægte importerede" Beretninger derfra, Breve fra første Haand, svarende til hvad der i Kobberstikkerkonsten kaldes: avant la lettre. Idetmindste har man forsikkret os om, at disse abantipodariske Skizzer ere blevne anseete for underholdende, og i Tillid til denne „offentlige Mening" anbefale vi dem herved til en endnu større Læsekreds i deres nye Skikkelse, under Navn af „Fra Australien", Reiseskizzer af Bob, samlede til en pæn og moralsk lille Julegave, som en Bog „med mange Billeder", ansat til Forhandling efter „Nutidens billigste Priser". (Forlagsbureauets Forlag.)

— „Nogle Aar i det hemmelige Politi", en engelsk Opdagelsesbetjents Erindringer, frit oversatte af Bob. Der er en Rubrik i Dagbladene, som vel nogle Faa af Princip overspringe, men som de Fleste gjennemlæse med nysgjerrig Interesse, nemlig Beretningerne fra Criminal- og Politiretten. Deels er det nu saa rart, at man ikke er „som hine Toldere", deels afgive disse Referater utvivlsomt Belæring i forskjellige Retninger. Alligevel ere de danske Criminalassisers offentlige Protocoller kun fattige i Forhold til, hvad Londons hemmelige Politi kan fortælle; og alle Optegnelser af hine engelske Opdagelsesbetjente, hvis Ideal, Mr. Bucket, Alverden kjender fra Bleak House, tør vente megen Velvillie hos Publicum. — Under ovennævnte Titel er en Række saadanne Politihistorier blevne samlede til en lille Bog, der vist vil vinde en ikke ringe Læsekreds, saavist som disse Begivenheder af det virkelige Liv have baade dramatisk Spænding og undertiden romantisk Sving. Dog langtfra, som den Hans Mortensen' og Trine Rar'ske Yndlingslæsning fra en svunden Tid, hine „Vandringer gjennem Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger" l., men sunde, menneskelige ogsande Fremstillinger af, hvad Snildhed disse Mr. Bucket'er have at udvikle, saavelsom Farer at gjennemgaae. En Prøve vil være vore Læsere bekjendt fra forrige Nr. af „Ill. Tid." (K. Bissings Forlag).

— Cand. V. Fausbøll har paa Fr. Wøldikes Forlag besørget en ny Udgave af den fortræffelige Folkebog: „Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjerninger og tappre Bedrifter". Udgaven, der er forsynet med bibliographiske Anmærkninger og Oplysninger om de i fremmede Literaturer forekommende Paralleler til vore Molbohistorier, indeholder desuden 15 meget gode Illustrationer af Marinemaler Blache. Det er første Gang at en egentlig Folkebog hos os er bleven gjort til Gjenstand for en smagfuld og rig Udstyrelse, og vi kunne ikke Andet end anbefale den som en passende Julebog. Andet Oplag udkommer allerede i disse Dage.

— Den anonyme Forfatter af den vellykkede Fortælling „Dansk Soldaterliv" har i denne Tid udgivet en større Fortælling: „En Kjærligheds-Historie", der imidlertid staaer langt tilbage for hin. Forf. har udentvivl overvurderet sine egne Kræfter, da han begyndte paa en saa stor Række Charakteermalerier, som denne Bog indeholder, og den hele Fremstilling lider derfor af Uklarhed og Overspændthed; Charaktererne ere alle usande, om end enkelte Træk i dem kunne være slaaende nok og derfor friste til at troe paa dem; det Religieuse, som Forf. har sat sig som Endemaalet for Heltens Stræben, spiller en stor Rolle, men er ikke rigtigt behersket, og Sproget er tungt og trættende. Det er beklageligt, at Forf., istedetfor at blive ved den simple Skildring, hvori han var fortræffelig, forsøger sig i en Sphære, hvor han slet ikke hører hjemme. (Fr. Wøldikes Forlag.)

— Under Titlen „Tidsskrift for Retsvæsen" have Overauditeur C. Nyholm og Protocolsecretair Schjørring paa G. E. C. Gads Forlag begyndt Udgivelsen af et juridisk Fjerdingaarsskrift, som skal søge at samle og fremkalde videnskabelige Arbeider indenfor Rets- og Statsvidenskabens Omraade. Det udkomne første Hefte er ganske lovende, og vi skulle anbefale Tidsskriftet til Understøttelse, mere ved Bidrag end ved Subscription, thi Intet er for et videnskabeligt Tidsskrift af større Betydning, end at Mange søge at støtte det ved at arbeide deri; derved undgaaes Eensformighed baade i Stof og i Fremstilling.

— Den forløbne Uge har fra Reitzels Boglade bragt to Fortsættelser: 3die Hefte af den nye Udgave af Andersens Historier og Eventyr, og 8de Bind af Heibergs poetiske Skrifter.

— Neppe begynder Aaret sit nye Kredsløb, førend den fra Forretningsmændenes Pult saavelsom fra Damernes Skrivebord lige uadskillelige Almanak forsvinder og ombyttes med en af dens yngre Søstre. Hidtil har Valget mellem disse været indskrænket til den „store" eller den „lille". Men for Aaret 1863 har Boghandler Chr. Falkenberg udgivet en ny Almanak i tvende Størrelser, der vistnok efterhaanden vil fortrænge alle sine Sødskende. Den er ikke alene prisbillig og smagfuldt udstyret, men den indeholder mere, end Universitetets Udgaver, samt er tydeligere og lettere at overskue, da de forældede Helgennavne ere udeladte, hvorved der tillige bliver Plads til at gjøre smaa Notitser.

— En net lille Børnebog er den hos Michaelsen & Tillge udkomne: „Historien om Lille Dombey", af Charles Dickens, med sex Tegninger af Chr. Blache.

— Af de yndede „Smaabilleder af Folkelivet" af den for tidligt afdøde H. Meltzer har anden Række forladt Pressen hos Dybwad i Christiania. Den indeholder: Politinotiser 1—12; Til og fra Amerika; Smaa Næringskilder i og omkring Christiania.

— „Amys Kjøkken" er Navnet paa den nyeste Solstraalefortælling, der udkommer paa Dansk hos Philipsen. Den sædvanlige moraliserende Tone, der er Særkjendet for næsten alle populaire engelske Skrifter, gaaer ogsaa gjennem dette; at Flid og Arbeide føre til Tilfredshed i Livet, er den Tanke, som dette lille Skrift med Held gjør gjeldende.

— En Boghandler i Madrid har foranstaltet en ny Udgave af Don Quixote, der udmærker sig fremfor de mange tidligere ved at være bleven trykt i La Mancha, i det Fængsel, hvor Cervantes efter Sigende en Tid sad fangen og skal have skrevet Begyndelsen af hin navnkundige Roman.

Musik.

— Den nye Udgave af Wennerbergs: „Gluntarne" er nu sluttet med det i disse Dage fra Stockholm ankomne 8de Hefte.

Jernbanevæsen.

— Efter Schweitzerbladenes Beretning er den Plan i Gjærde, at lægge en Jernbanetunnel gjennem Simplon. En Comitee af Sendebud fra Cantonsregjeringerne har i den Anledning holdt Møde i Lausanne, ved hvilket det blev bestemt, at udvælge en særlig Comitee til at træde i Underhandling med vedkommende Jernbaneselskab og komme overeens med dette om Maaden og Midlerne til Planens Iværksættelse. Tunnelens Længde antages at blive omtrent 7000 Alen; Klippemassen skal være let at bearbeide, men tillige saa eensartet og sammenholdende, at der formodentlig ikke vil behøves nogen Muurbeklædning.

BEKJENDTGJÖRELSER.

I alle Boglader faaes:

Samlede Digte af Carl Ploug.

Miniaturudgave. 2det Oplag. 2 Rd. 48 Sk., eleg. indb. 3 Rd.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Idag er udkommen:

Julegave fra

nogle danske Studenter. 1ste Aargang. Priis 48 Sk.
Carl Lund.
Bog- og Papirhandelen,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er i disse Dage udkommen:

Familien Nordby.

Roman i 3 Dele af H. F. Ewald. 4 Rd. 48 Sk.
Indb. 5 Rd. 48 Sk.

Fortællinger

af Magdalene Thoresen. 1 Rd. 64 Sk. Indb. 2 Rd. 24 Sk.

Sigurd Slembe

af Bjørnstjerne Bjørnson. 1 Rd. 64 Sk. Indb. 2 Rd. 16 Sk.

Fra Paris have vi modtaget:

Lorenz Frølich: 20 Raderinger

til »Amor og Psyche« af Apuleius. Subskriptionsprisen 9 Rd. ophører den 31. Decbr. d. A.; Ladeprisen bliver 12 Rd
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa mit Forlag er udkommen:

Tonens Veie,

et Digt af Carl Andersen. Heftet 1 Rd., eleg. indb. 1 Rd. 64 Sk.

Af samme Forfatter er tidligere udgivet:
Strid og Fred. 72 Sk., indb. 1 Rd. 24 Sk.
Ingolfs og Hjørleifs Saga. 1 Rd., indb. 1 Rd. 48 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Digte

af S. Schandorph. Priis 56 Sk. R. M.
Wilhelm Priors Boghandel,
St. Kjøbmagergade 48, ved Porcellainsfabriken

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Folkekalender for Danmark. 1863.

12te Aargang. 48 Sk.

Indhold:

Statsborgerlig Kalender, af P. Schjørring.
Genealogi. Det danske Kongehuus.
Det kongelige Geheime-Statsraad.
Johan Herman Wessel, af P. L. M.
Vilslev Kirke ved Kongeaaen, af Jacob Helms.
En Gaade, af Carl Bernhard.
Brostenen, af Jens Norup.
Margrete, Dronning af Skotland, af Chr. H. Kalkar.
Bag Linden, af Chr. Richardt.
En Kop Kaffe, af Dr. H.
Den sidste romersk-katholske Biskop paa Island, af Fr. Hammerich.
Sæbeboblen, af Julius Thomsen.
Et Blad af en ung Digters Debut, af Henr. Hertz.
Sommergjækken, af H. C. Andersen.
Et romersk Æsel, af Chr. Richardt.
Kains Slægt, af Carit Etlar.
Tidernes Trætte, af Cl. Rosenhoff.
Et Digterportræt, af Erik Bøgh.

De 10 første Aargange, indheftede i to Bind, faaes à 1 Rd. 48 Sk. Bindet; enkelte Aargange sælges à 48 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

C. A. Reitzels Forlag.

Andersen, H. C. Eventyr og Historier, med Illustrationer af V. Pedersen. Ny Udgave Første Bind. 2 Rd. 24 Sk.
Arntzen, Kr. Digtsamling. 1 Rd.
Bille, C. St. A. Breve fra London under Verdensudstillingen 1862. 1 Rd. 48 Sk.
Blicher, St. St. Gamle og nye Noveller. 8 Bind. 6 Rd.
Breve fra og til Johan Ludvig Heiberg. 1 Rd.
Hauch, C. Valdemar Seier. Et romantisk Eventyr. 1 Rd. 32 Sk. — Lyriske Digte og Romancer. 2 Rd.
Hegermann-Lindencrone, Louise. Danske Fortællinger. 1 Rd. 48 Sk.
Heiberg, I. L. Prosaiske Skrifter. 11 Bind. 11 Rd.
— Poetiske Skrifter, Complet i elleve Bind. 11 Rd.
Hertz, Henrik. Digte fra forskjellige Perioder. 3—4 Bind. 2 Rd.
Hilarius, Victor. Fra Drømmenes Land. Forsøg i den experimenterende Psychologie. 1 Rd. 72 Sk.
Ingemann, B. S Levnetsbog, skreven af ham selv, udgiven af Slotspræst J. Galskjøt. 80 Sk.
Nicolai. Ved Nytaarstid i Nøddebo Præstegaard. En Fortælling. 1 Rd. 72 Sk.
Paludan-Müller, Fr. Paradiset. Bibelsk Drama. 1 Rd. 24 Sk.
Wessel, J. H. Samlede Digte. Ny Udgave ved J. Levin. 1 Rd. 48 Sk.
Smukt indbundne Exemplarer af ovenstaaende Bøger kunne erholdes gjennem enhver Boghandel.

Paa vort Forlag er udkommen:

En Omvei.

Fortælling af Leonard. 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Ny Huuskalender for 1863.

Den store Udgave: 16 Sk.
Den lille Udgave: 12 Sk.
Chr. Falkenbergs Boghandel,
St. Kjøbmagerdade 17.

De fire Evangelier,

paany oversatte og forklarede til Oplysning og Opbyggelse for menige Christne, af Dr. phil. K. F. Viborg, Sognepræst, vil om nogle Dage være complet at erholde i Landets Boglader, hvilket herved foreløbig anmeldes fra Forlæggeren
Den Hempelske Boghandel.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

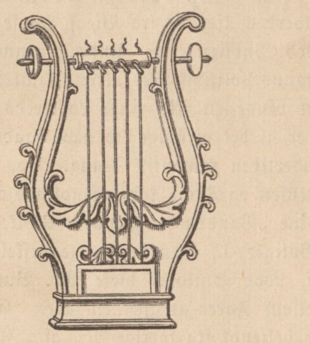

Ewalds Levnet

af Prof. Mart. Hammerich. Med Ewalds Portrait og Facsimile. Anden Udgave. 1 Rd. 24 Sk. — Indb. 1 Rd. 56 Sk.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler til

Jule og Nytaarsgaver:

Børne- og Billedbøger, dansk og fremmed Literatur i største Udvalg, saavel heftet som elegant indbundne. Psalmebøger, Andagtsbøger, Photographier, Lithographier, Albums, Illustrerede Pragtværker og danske tydske og franske Almanakker for 1863.
48. Store Kjøbmagergade 48,
ved Porcellainsfabriken.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé expederes til 5 Mk. pr. 100, 3 Mk. pr. 50, 2 Mk. pr. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

I alle Boglader faaes:

Haandskyggebilleder

efter Henry Bursill. Tredie Oplag. Priis 24 Sk
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

I alle Boglader faaes:

Portrait af H. C. Andersen.

Priis 48 Sk.

Portrait af N. F. S. Grundtvig.

Priis 48 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Hos Undertegnede og i alle Boglader faaes:

Bondeliv i Norge.

Efter A. Tidemands Originaler med Text af A. Munch.
Priis 5 Rd.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Hos Undertegnede faaes følgende Skrifter af

A. Munch:

En Aften paa Giske. 48 Sk.
Digte og Fortællinger. 2 Rd.
Nye Digte. 64 Sk.
Nyeste Digte. 1 Rd. 16 Sk.
Kongedatterens Brudefart. 56 Sk.
Pigen fra Norge. 1 Rd. 60 Sk.
Lord William Russell. 1 Rd.
Salomon de Caus. 1 Rd.
Sorg og Trøst. 64 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Skole-, Børne- og Billedbøger,

Tankespil, Skyggebilleder i rigt Udvalg; Albums og Rammer til fotografiske Visitkort, Bekjendte Mænds og Kvinders Portraiter, anbefales fra

Bog- og Papirhandelen Kronprindsensgade 6.

Paa Forlagsbureauets Forlag er udkommen:

Anders Tikjøb.

En jydsk Degns Reiseerindringer, fortalte af Ivar. Med mange store Træsnit. 2det Oplag. Priis 80 Sk. Faaes i alle Boglader.

Udkommen er:

Beretning om de vidtbekjendte Molboers vise Gjerninger og tappre Bedrifter, dem til Ære og andre til Lærdom og Fornøielse udi Trykken befordret af V. Fausbøll, med 15 Tegninger af Marinemaler Blache, udførte i Lithographi. 72 Sk.
En Kjærlighedshistorie. Fortælling af G. h. 2 Rd.
Historiske Fortællinger om Islændernes Færd, hjemme og ude, bearbeidet efter de islandske Grundskrifter af N. M. Petersen. 2den Udgave, 1ste og 2den Deel. 1ste Samling indeholder Egils Saga cpl., 2det Bind Njals Saga cpl. Hver Deel, der udgjør et selvstændigt Hele, sælges særskilt for 1 Rd. 72 Sk.
Den norske Literatur fra 1814 indtil vore Dage, et Bidrag til en norsk Literaturhistorie af H. Olaf Hansen. 1 Rd. 36 Sk.
Fra Landet, Billeder af Folkelivet i Sjælland af Anton Nielsen. 1ste Samling, 72 Sk. 2den Samling, 1 Rd.
Beredelse til Herrens Bord, en Communionbog af Pastor Huhn. 68 Sk.
Kjøbenhavn og Kongerigets Kjøbstæder for omtrent 100 Aar siden, et Bidrag til en dansk Culturhistorie af L. Holst. 1 Rd. 24 Sk.
Krigen i China i 1860, med Beskrivelse over Landet og Indbyggerne, af Wolseley, oversat af Wm. Mariboe. 1 Rd. 24 Sk.
En Slavindes Liv og Kamp, fortalt af hende selv, oversat af Wm. Mariboe, indb. 1 Rd. 36 Sk.
Tolv Prædikener af C. H. Spurgeon, Præst i London, oversat fra Engelsk af Pastor Feilberg. 1 Rd. 24 Sk.
En Sjæls Samtale med sig selv, af Thomas à Kempis, oversat af Enkebølle. 48 Sk.
Det hvide Huus, en ny Fortælling af Mme. E. de Pressencé, oversat af S. B. 1 Rd.
Louis Napoleon Bonaparte, Præsident for den franske Republik 1848—53 af Lt. Aug. Wolff. 1 Rd.
Et Aar i Grønland af Fr. Jacobsen. 48 Sk.
Andvares Ring, tragisk Sangspil i tre Afdelinger af Dr. phil. C. Rosenberg. 1 Rd.

Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

I alle Boglader faaes:

Fra Australien,

Reiseskizzer af Bob.

1. Fra et Ophold i Colonien Victoria. 2. Et interessant Bekjendtskab. 3. Van Diemens Land. 4. Hjemreisen.

Med mange store Træsnit. Priis 80 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Fortællinger og Vers for Børn

ved Gotfred Rode. Med 100 Træsnit. — Indb. 1 Rd. 16 Sk.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Fortællinger og Vers for Børn.

Udg. af Ingeborg. Med 95 Billeder. — Indb. 1 Rd. 32 Sk.

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgade 49, er udkommen:

Juleaften. Orig. Fortælling af Forf. til Amalie Vardum. 32 Sk.
Barnebruden. Fortælling af Alf. 48 Sk.
Digte af Hedevig. 64 Sk.
Svedenborgs Ungdom. Af M. Goldschmidt. 1 Rd.
Skizzer af Hverdagslivet. Af Forf. til »en ung Piges Historie«. 1 Rd. 40 Sk.

Udkommen er

Lindholm.

En Familieroman. Heft. 1 Rd. 72 Sk.

En Kjærlighedshistorie.

Fortælling af G. h. Heft. 2 Rd.

Beretning om

Molboernes vise Gjerninger

og tappre Bedrifter, ved V. Fausbøll, med 15 store Illustrationer ved Marinemaler Blache. 2det Oplag. Heft 72 Sk. nIdbundne Expl. med en af Illustrationerne trykt i Guld kan faaes strax.

1ste Oplag u olgtes i c. 14ten Dage.

Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Fortællinger og Vers

for Større og Mindre. Udg. af G. Rode. Med 63 orig Billeder. — Indb. 1 Rd. 48 Sk.

Illustreret Tidende.

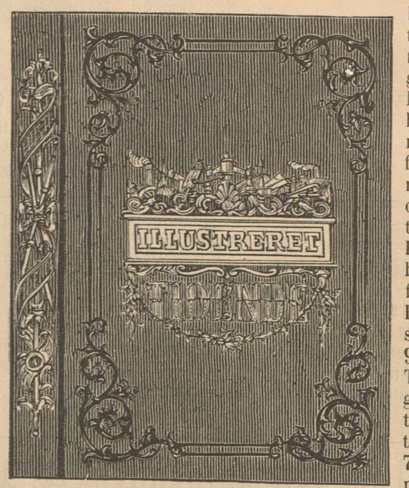

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos

D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og at faae i alle Boglader:

Smaadigte

af Christian Richardt. 4de Oplag. 64 Sk. Smukt indb. 1 Rd. 16 Sk.

Christianshavns Publicum

anbefales til forestaaende Juul og Nytaar mine anerkjendt gode

Rom Punschessentser à 36, 40 à 48 Sk. pr. Fl.
Araks Punschessents, 4 Mk. Fl.
fiin gl. St. Cr. Rom, 3 à 4 Mk. Fl.
fiin hvid St. Cr. Rom, 30 à 36 Sk.
Arak api api, 4 Mk. Fl.
fiin Charente Cognac, 3 à 4 Mk. Fl.
flere Sorter Vine og Liqueurer.

Ligeledes anbefales Hindbærsaft 14 Mk, Kirsebærsaft 3 Mk. Fl., syltede Kirsebær 24 Sk. Pd., Asier og Agurker, hos Math. S. Meyer, Hj. af Wildersgade og St. Annegade Nr. 52.

Christianshavns Publicum

anbefales en ny Java-Caffe, som udmærker sig fremfor den tidligere bekjendte ved sin overordenlige fine Aroma og Styrke, Nr. 1. 3 Mk., Nr. 2. 3 Mk. 4 Sk., hos Math. S. Meyer, Hj. af Wildersgade og St. Annegade Nr. 52.

Danske Stearinlys.

At jeg atter er forsynet med alle Størrelser af disse for deres Hvidhed, Drøihed og Billighed saa fordeelagtigt bekjendte Lys tillader jeg mig at bekjendtgjøre.

Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk. pr. fuldvægtigt Pund, Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtigt Pund; pr. Lispund gives 2 Mk. Rabat. De faaes alene i Fabriksudsalget i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller, Krystalgaden Nr. 18.

Ordres til Provindserne expederes prompte imod Postforskud; hvert Omslag er paatrykt Udsalgets Adresse og Lysenes Qvalitet.

Ludvig Wulff & Co.

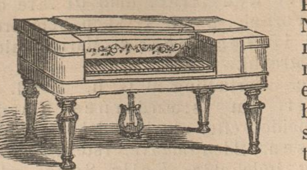

Pianofortefabrik, Østergade Nr. 22, Lager af taffelformige, carnisformige og opretstaaende Pianoforter, der ere smagfuldt udstyrede og byggede efter de nyeste Constructioner. For Instrumenternes Durabilitet indestaaes.

Til Julegave anbefales:
Photographisk Album
over

Kong Christian IV.

og denne Konges berømte Samtidige.

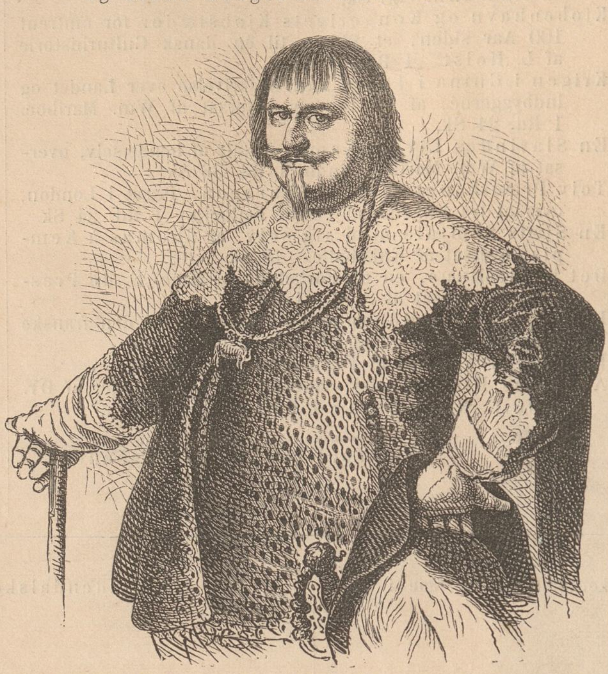

Med kortfattede Biographier af J. P. F. Kønigsfeldt. Samlet og udgivet af J. A. Gold. Faaes i 3 Størrelser til Priis 24 Rd., 14 Rd. og 10 Rd.. i alle Boglader og hos Udgiveren

J. A. Gold,
Gl. Amagertorv Nr. 29.

Paa Forlagsbureauets Forlag er udkommen:
Mindeblade om det

femte nordiske Studentermøde

i Lund og Kjøbenhavn Juni 1862.
Med 28 store Træsnit. Priis 48 Sk.

Jernsenge.

Th. Marstrands Fabrik:
Amerika paa Vesterbro

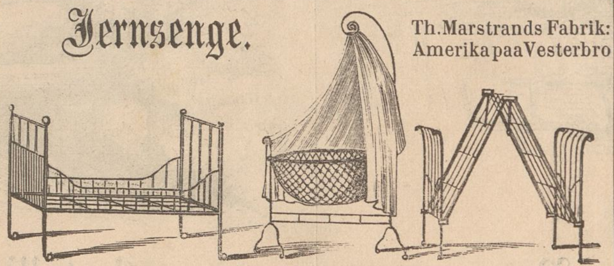

Udsalg: Hjørnet af Vimmelskaftet og Hyskenstrædet i Kjøbenhavn.

N. Petersens Sønner,

Kongens Nytorv 28,

anbefale deres Lager af engelske, belgiske & bøhmiske Glasvare, bestaaende af: Blomstervaser, decorerede i en ganske ny Smag, Flacons, Frugtopsatser, Osteklokker, Viin- & Vandkaraffer, complette Glasbesætninger til alle Priser, som og i Dusinviis. Endvidere er Etablissementet stedse forsynet med engelske, franske & tydske Porcellainer & Fajance samt Terracotta.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Til Julen anbefales:

Et Udvalg af blomstrende Potteplanter, saasom Camelier, Hyacinther, Tulipaner, Calla, Primula (storblomstrende), Erica, Sanerarier etc. etc., samt Kurve, Fade etc, decorerede med levende Blomster, Hyacinther paa smukke Glas etc., fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6.

Ligkrandse

forefindes færdige og udføres efter Bestilling i Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6.

Jule- og Nytaarsgaver.

Bogskabe, Skriverborde, Gyngestole, Lænestole, Damestole, Syeborde, Antique Stole, do. Meubler, Pouffs, Gyngeskamler, Node- og andre Etagerer, Pianoforte-Tabouretter og Blomsterborde.

C. B. Hansen,
Snedker og Hofstolemager.
Hj af Holmens Kanal og Kongens Nytorv 2.

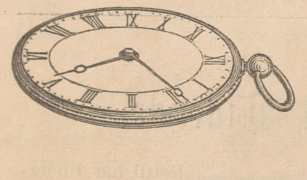
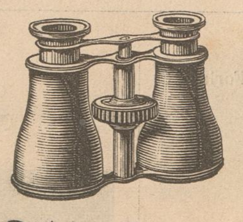
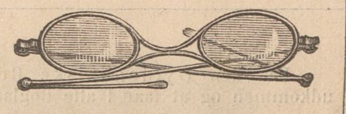

Til Julen

anbefales H. E. Holsts Etablissement, Østergade 50.
Stort Udvalg af Uhre, Theaterkikkerter, Barometre, Thermometre m. M.
Østergade Nr. 50 i H. E. Holsts Fabrik og Lager.

Chocolade-Medaillons med Reliefportraiter af

Prindsen af Wales og Prindsesse Alexandra,

forarbeides af Carracas Cacao og Raffinade, faaes til 24 Sk. pr. Stk., 8 mk. pr. Pd. i mit Fabriksudsalg Gothersgade 10, og i mit Detail-Udsalg Østergade 56 (forrige Brandis Boutik).

Paa disse Medaillons, hvortil jeg har ladet Formen modellere af Hr. Billedhugger Muhle, forbeholder jeg mig Eneret ifølge Loven.

Handlende erholde sædvanlig Rabat.

Christian F. Kehlet.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 4. Bind begynder den 4. Januar 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 170.] Udkommer hver Søndag. **Kjøbenhavn den 28. December 1862.** 2 Rdlr. Qvartalet. **[4de Bind.**

Indhold.

Jean Antoine Raffard, af Chr. H. Kalkar. — Fra Fjælleboden, af J. M. — Ugens Politik. — Franske Soldaters Smaahytter paa Tahiti. — Alnarp Landbohøiskole. — Ved Østeraa i Aalborg. — Brev fra Holland, af Henrik Scharling. — Meddelelser af blandet Indhold. — Nyaars Marche-Polka, af T. Oldehaver.

Tillæg: Meyer. — Meddelelser af blandet Indhold. — Bekjendtgjørelser.

Jean Antoine Raffard.

Langt borte fra os, i det navnkundige Genf, døde den 21de August iaar en Mand, som i mange Aar har havt sit Hjem her i Hovedstaden; Oldingen elskede Danmark saa høit, at naar han blandt sine Genfere sagde: chez-nous, var man uvis, om han meente sit gamle eller nye Fædreneland. Hvo der har seet den lille Mand med de spillende Øine, af hvilke Vid og Godmodighed lyste ud, hans lette Bevægelighed og hans altid livlige Udvortes, kunde kjende Udlændingen, Franskmanden, i ham. Det er Raffard, trediveaarig Præst ved den fransk-reformeerte Kirke i Kjøbenhavn, hvis Minde vi ikke gjerne vilde, aldeles skulde forsvinde iblandt os.

Den fransk-reformeerte Menighed i Kjøbenhavn har store Traditioner, hvorliden den end er; det var det nantiske Edicts Ophævelse (1685), som ogsaa førte nogle af disse Flygtninge herop; vi vide, hvor meget det kostede Christian den Femtes Gemalinde Charlotte Amalie, inden hun kunde skaffe sine Troesfæller et lidet Ly her i Norden. Vi, som leve under Religionsfrihedens uskateerlige Værn, kunne neppe begribe den Nidkjærhed, med hvilken det syttende Aarhundredes Geistlige vilde holde disse „Reformeerte, som ere borte fra Gud og fra os, baade fra hans og vor Lærdom“, ude af Landet; Sjællands Biskop Bagger raadede i sin lange Betænkning just „ikke til at udrydde saadanne Sværmere og Kjettere, hvor man fandt dem“, men „et andet er at samle dem ind i Landet og indrømme dem ei alene frie Steder at boe paa, men endog frie Kirker at prædike i og der at saae Ukrudtet i den gode Jord og iblandt den gode Sæd, hvilket Ingen gjør uden Fjenden, som er Djævelen. Matth. 13, V. 39.“ Dronningens Iver og Kongens Magtsprog seirede dog; den Første blev sine Troesfællers Velgjørerinde, grundlagde deres Kirke, byggede deres Præsteboliger; den Sidste tænkte kun paa at faae Nytte af de Fremmedes Vindskibelighed. Man fik ingensinde Grund til at fortryde denne Tilladelse; den lille Menighed havde en Række af fortrinlige Mænd og Kvinder, især dygtige Præster, som Placette, Mourierne i flere Generationer, J. Monod og Fl., der samlede Tilhørere fra Byens første Kredse om sig. En hæderlig Plads blandt disse indtog Raffard.

Jean Antoine Raffard var født den 23de November 1787 i Genf; efterat have endt sine Studier blev han indviet til Præst; 1813 var han fransk Præst i St. Gallen, 1817 Capellan ved et Hospital i Genf, 1819 i Cartigny, 1822 kaldtes han til Kjøbenhavn, hvor han snart erhvervede sig et Ry. Det var en naturlig Følge af Tidsomstændighederne, at den franske Menighed efterhaanden svandt ind til Færre og Færre, alt eftersom Familierne ved Giftermaal gik over til at blive danske; det var en Følge af Tidsaanden, at den evangeliske Forkyndelse stedse var bleven mattere. Raffard stod paa Troens Grundvold, prædikede det rene Evangelium, fuld af Varme og Kjærlighed til Frelseren; han forberedte sig omhyggeligt til Forkyndelsen og overlod sig ikke til Øieblikkets Indskydelse; Sjælesorgen hørte til hans Livslyst, og da han holdt meget af at tale og gjerne gjorde Besøg, lykkedes det ham, ved trofaste Ældstes Medhjelp, at hæve det christelige Liv i Menigheden. Hvad enten det var Mode eller Trang, saa førtes i hine Aar Mange til hans Prædikestol; de modtoge en sund Føde, en Bestyrkelse i Evangeliet, hvorom hans Six Sermons. Cop. 1825 endnu bære Vidne; de bleve udgivne til Bedste for dem, som havde lidt af Oversvømmelsen. — Hvad der indtraf i det offentlige Liv — hvis Omraade dengang var langt snevrere end nu — greb han med megen Interesse; navnlig var de Fattiges Kaar, de arbeidende Klassers Forbedring en stadig Gjenstand for hans Eftertanke; han skrev flere Artikler om denne Gjenstand i danske Blade, ofte under Navnet: „De Fattiges Ven“, der undertiden indviklede ham i en Polemik.

Med Kong Christian den Ottende og hans endnu levende Enke blev Raffard tidlig bekjendt og der dannede sig et skjønt Forhold mellem de Høibaarne og Præsten, hvilket har bevaret sig langt over en Menneskealder. Den nærværende Enkedronning overdrog en Tid til Raffard det Hverv at være Uddeler af hendes milde Gaver; dette Valg var maaskee mindre heldigt, da den franske Præst aldrig lærte at gjøre sig ret forstaaelig paa Dansk for de Fattige, og disse, naar han talte til dem med sin hurtige, bevægelige, rask affærdigende Tone, ansaae ham for en vredagtig og opfarende Mand. Iøvrigt talte han ofte de Fattiges og Betrængtes Sag for sin ophøiede Beskytterinde, hos hvem han med sin Hustru tilbragte flere Sommere paa det yndige, gjestmilde Sorgenfri; hvor høit han end skattede de Kongelige, bevarede han dog en vis Ubundethed i Omgang, en Virkning af hans tidligere Livsforhold i en Republik. Kongen hædrede ham paa sin Sølvbryllupsdag d. 22de Mai 1840 med Ridderkorset; Bibelselskabet havde to Aar i Forveien optaget ham i Directionen.

Raffard ægtede efter sin Ankomst til Kjøbenhavn Mariane de la Roche, dengang en af Kjøbenhavns Skjønheder; i dette lykkelige Ægteskab fødtes tvende Døttre, hvoraf den ene døde i sit femte Aar; den anden blev gift med en Læge, hvis Bolig var i Stellenbosch, den bekjendte Coloni ved Cap. Tredive Aar vare hengangne for Raffard i Kjøbenhavn. Omendskjøndt han levede i en behagelig Kreds og havde fundet stor Deeltagelse i sin Menighed, hvis Børn han havde døbt, hvis Ægteskaber han havde indviet, hvis Døende han havde understøttet i den sidste Strid, saa kunde han dog ikke vise den Tanke fra sig, at det var godt, om der nu hørtes en anden Røst i den, og efter megen Overvindelse og mange Kampe besluttede han at nedlægge sit Embede. Den 13de Juli 1851 holdt han sin Afskedsprædiken. Længselen efter den saa langt bortdragne Datter førte de allerede i Alder frem-

Jean Antoine Raffard.

rykkede Forældre over det atlantiske Hav til Cap; Raffard kunde imidlertid ikke taale Klimaet; havde og Vanskelighed ved at tale Engelsk; derfor drog Ægteparret i 1853 atter til Kjøbenhavn. Dog følte han sig nu ikke ret tilfreds i de forandrede Forhold. „De Baand, der knytte en Præst til hans Menighed, ere saa mange og saa inderlige, at der skal eiendommelige Omstændigheder til, at en forhenværende Præst kan undgaae en vis Tomhed ved at leve midt i en Befolkning, hvis aandelige Veileder han har ophørt at være." Raffard forlod Kjøbenhavn 1856 og vendte tilbage til sit gamle Fædreneland Genf; han blev modtagen med hjertelig Glæde saavel af sine Ungdomsvenner, hvis Tal rigtignok ved Dødsfald var blevet meget formindsket, som af disses Familier; med hans Ankomst til Genf levede ogsaa Sandsen for denne lille Republiks aandelige og politiske Interesser op. Der var i første Henseende skeet store Forandringer; ved Siden af Nationalkirken var der, som Følge af mange Conflicter, opstaaet en Mængde dissenterende Partier og talrige independentiske Menigheder. Han stod i et venligt Forhold til disse; han erkjendte „hvor Christus er, der er Kirken", men han frygtede med Rette en Søndersplittelse, og hans Hjerte drog ham mere hen til Nationalkirken og den bestaaende Orden. Det var ikke Raffards Hensigt at være ledig; hvor han fik Leilighed, vilde han tjene sin Herre ved Ordets Forkyndelse. Paa det evangeliske Selskabs Anmodning fungerede han en kort Tid 1857 ved Aix les Bains; samme Efteraar vicarierede han for den yngre Coulin i Genthod; Menigheden der bevarer den kjærligste Erindring om den hjertelige Iver og Nidkjærhed, med hvilken han udførte den midlertidige Præstegjerning der. Da traf et haardt Slag ham. Den eneste Datter ved Cap var død, efterladende sig en talrig Børneflok; det var et rørende Vidnesbyrd om Forældres Kjærlighed, at de Alderstegne ikke skyede den lange og besværlige Reise over Oceanet, for at see de moderløse Børnebørn. I Decbr. 1859 vendte de tilbage til Genf.

Hverken Smerte, eller Alder eller Træthed, havde hos den gamle Præst fra Kjøbenhavn udslukt Lysten til at virke; det var en Trang for ham, at hengive sig til den evangeliske Prædikegjerning; 1860 vicarierede han i nogle Maaneder for en bortreist Præst. Efterat han havde faaet en yndig Bolig i et affides Kvarteer i Genf i Plainpalais, hvorfra der var den deiligste Udsigt over Bjergene, modtog han det Hverv to Gange om Ugen at besøge og være en aandelig Sjelesørger i Colorex, i en Anstalt, hvilken en godgjørende Dame havde stiftet og underholdt for Syge, der begyndte at komme sig. Det er en fuldkommen sand Bemærkning af Ern. Naville i en her benyttet lille haandskreven Nekrolog over Raffard, naar han siger om ham: „I en Alder, hvor Hvilen synes os berettiget, havde han en Trang til at arbeide og han arbeidede med Glæde ikke som en Dagleier, som gjør sin Pligt, men som et Barn, der udfører sin Faders Værk."

For Danmark og dets Anliggender interesserede han sig levende; det var ham magtpaaliggende, at de danske kirkelige Forhold skulde komme til Orde paa den evangeliske Alliances Møde i Genf i Sept. 1861; det skyldtes Raffards Opmuntring, at jeg endelig gav efter for Indbydelsen, der gjentagende kom til mig fra engelske Venner, om at møde i Genf til hin Forsamling. Han tilbød mig sit Huus og hjalp mig gjestmild og velvillig med Sproget; det var mærkeligt at see, med hvilken Deeltagelse den gamle Mand fulgte Forhandlingerne og gik den lange Vei til den tætopfyldte Kirke, for at høre.

Allerede dengang vare hans Kræfter i Aftagende; han kæmpede med Mod imod en Sygdom i Underlivet og kunde endog med sædvanlig Friskhed, naar han var fri for Smerte, spøge; men han forudsaae sin Død med Ro, uagtet han stundom anfægtedes af haarde, endog frygtelige Smerter. „Vi sees igjen i Himmelen", sagde han til sit Livs trofaste Ledsagerinde; hun maatte erkjende, at Døden havde mistet sin Braad for ham.

Raffards Navn vil forsvinde som saa mange Andres; Erindringen har jo kun Rum for enkelte særdeles fremragende Personligheder; at opholde denne Forsvinden i sin hurtige Flugt, er Hensigten med den lille Skildring af en Mand, der lige til sin høie Alderdom bevarede et ungdommeligt, ved Evangeliets Magt renset Hjerte.

Chr. H. Kalkar.

Fra Fjælleboden.

„. . . . Ja naturligviis, det er af lutter Velvillie for Menneskeheden, at De og Deres Familie ruller Cigarer. Hvorfor Pokker siger De ikke hellere ligefrem, at De ogsaa vil tjene Penge, og at jeg maa være glad, hvis jeg indlader mig med Dem, om jeg slipper nogenlunde fra det og ikke bliver prellet altfor galt?" . . . . Det var Slutningen af en Replik, jeg henvendte til en forbistret Schakkerjøde, som i over en halv Time havde plaget mig med dog at handle med ham og som det ikke var muligt at blive af med.

Det var nemlig Markedsdag i den lille By, hvor jeg boede, og hele Byen var saa godt som vendt paa den anden Ende. Al Fred og Ro var forstyrret af Lirekasser og andre ligesaa harmoniske Instrumenter; der var en Summen og Brummen i Luften, saa enhver fornuftig Tanke tog Flugten; Børnene vare ellevilde og de gamle, fornuftige Mennesker vare blevne til Børn; Gongongen buldrede, de vilde Dyr i Menageriet hylede, Papegøiens skrattende Stemme blandede sig med Klokkens Lyd fra Voxkabinettet og det Hele var i en saadan Forstyrrelse, at man vel kunde blive utaalmodig, naar man ovenikjøbet ikke kunde have Fred i sin egen Stue. Det fik jeg imidlertid, idet jeg nemlig med min Slutningstale tillige ogsaa forenede den venskabelige Handling, at tage min paatrængende Handelsmand ved Armen og føre ham ud ad Døren. Nu havde jeg da et Slags Fred indenfor mine fire Vægge, men jeg var nu engang bleven forstyrret, og det var mig ikke muligt, atter at faae min Tankegang bragt i Orden. Jeg besluttede derfor at gaae ud, for at søge udenfor Byen og faae Ro paa mig. Jeg gik bagom Byen langsmed Haverne. I enhver lille By gaaer der jo altid saadan en Vei bagom, hvor Havelaagerne gaae ud til og hvor man om Aftenen paa et opslaaet Brædt, Husets Terrasse, kan finde Familierne forsamlede i gemytlig Passiar. Men tidligere paa Dagen er her tomt og jeg havde saaledes fundet den søgte Eensomhed og Ro, kun i det Fjerne lød endnu Markedets forvirrede Larm.

Paa en aaben Plads her stod Konstberidernes Telt. Forestillingerne begyndte først om Eftermiddagen og der var nu en uhyggelig Tomhed. Kun en enlig Person stod der og syntes at have været beskæftiget med Noget ved Teltet. Det faldt mig idetmindste ikke et Øieblik ind at tvivle om, at han jo hørte med til Troupen. Det var en midaldrende Mand, temmelig lurvet klædt; hans Ansigt var furet paa Kryds og paa Tvers, saa det knap var muligt, at faae et bestemt Indtryk af hans Ansigtstræk. Det var maaskee „veirslaaet"; men det havde dog ikke den eiendommelige Typus, som er egen for Sømanden, ikke den sikkre, djærve Ro; det var heller ikke et Ansigt med et evigtvarende Smil, som den gamle Hofmands, eller et Bedemandsansigt; men det var lidt af alle Slags; det maatte tilhøre en „Konstner!" — Jeg gav mig i Snak med Manden, men han var tvær og vilde ikke rigtigt til at indlade sig med mig. Saaledes er nu engang den menneskelige Natur; for et Øieblik siden vilde jeg endelig have Ro og nu, da jeg kunde faae den, vilde jeg dog i Lag med Mennesker og det ovenikjøbet med en mig vild Fremmed. Det er en Trods, der ligger i Blodet; jo mere han undveeg mig, desto stærkere trængte jeg ind paa ham. Han var imidlertid gaaet indenfor Teltet og jeg var fulgt med ham. Paa eengang dreiede han sig heelt om mod mig, gjorde sig ganske lille og idet han pludseligt fra sin dukkede Stilling hævede sig op, slog han en mægtig Saltomortale, først forlænds og derpaa baglænds, blev staaende paa det ene Been og rakte det andet ud imod mig, som om det var en Haand, han vilde give mig og spurgte smilende: „Er De saa fornøiet?"

Hele denne Scene, der naturligviis kun optog nogle Secunder, kom mig saa pludseligt, at jeg reent kom ud af mine sædvanlige Folder. At see en Mand i en gammel luslidt Frakke, med ditto Manchesters Beenklæder, nedtraadte Skoe og en gammel Hat paa Hovedet, give denne et Tryk næsten nedover Øinene, derpaa slaae et Par voldsomme Saltomortaler og saa spørge, om man nu er fornøiet, er just ikke af de sædvanlige Hændelser, om det end heller ikke er nogen overordentlig Begivenhed, og det bliver dog altid vanskeligt at give Svar paa Tiltale. Desuden foregik der, i det korte Øieblik, jeg betænkte mig, en saa voldsom Forandring i hans Ansigtstræk; der foer ligesom en dødelig Smerte hen over dem, og det var mig, som om et heelt Livs Kummer og bittre Skuffelse afspeilede sig i denne sørgelige Skikkelse, der stod for mig, skjælvende i legemlig Svækkelse og næsten med uhyggelige Glimt af Vanvid i Øiet — jeg vidste ikke, hvad jeg skulde sige, men jeg rakte ham min Haand. Han saae forundret paa mig, men gav mig dog sin og med en afværgende Bevægelse søgte han at smutte forbi mig og ud af Teltet. Men jeg havde fast besluttet, at han ikke skulde slippe fra mig; jeg havde fundet mit Offer, han skulde fortælle mig sit Levnet. Ideen var just ikke ny, thi det er en gammel, forslidt Historie, at ethvert Menneskeliv er en Roman og Gjøglerens ikke den mindst indviklede; jeg spærrede ham derfor Veien og sagde:

„Hvorfor vil De ikke indlade Dem med mig? De mener, jeg er kun nysgjerrig. Nu vel, det er jeg ogsaa; men kan De ikke selv have Lyst til engang at tale med et Menneske, De kan betroe Deres Tanker til. Tankerne løbe dog vel stundom af med Dem, og Fortidens Erindringer drage forbi. Tænk blot høit og lad mig være tilstede; det er dog godt, ikke altid at være ene med sine Tanker."

Han var sunken sammen paa en Bænk. Hans Hoved hvilede i hans Hænder, som han støttede til sine Knæe. Saaledes sad han nogle Øieblikke, medens jeg forventningsfuld stod foran ham. Langsomt hævede han tilsidst Hovedet og saae vist paa mig. Han mumlede Noget mellem Tænderne, men idet han pegede paa Bænken ved sin Side, fortalte han høit saaledes:

„Fortiden med Barndommens Aar, Fortiden med Lys og Solskin! Der er en stor, vid Mark, hvor Kvæget græsser og en lille Bæk sagtelig snoer sig hen mellem blomstrende Enge. Og i Baggrunden ligger Præstegaarden, dybt inde i den stille Have. Æbletræet luder ud over Steengjærdet; den vilde Rosenbusk blander sin lyserøde Pragt med de gule Hyldeblomster og danner Hegnet om den Plet, hvor min Barndoms Vugge stod. Der løb vi og støiede, hele denne Flok Børn, der voxede op, det ene efter det andet, uden noget rigtigt Hold eller Støttepunkt, uden hvad vi kunde give os selv. I Studerekammeret sad min Fader og søgte Viisdom i Skriftens Ord; dybe og lærde vare maaskee hans Undersøgelser, men de lode ham leve i en Verden, der ikke var vor — thi vi gik, som man kalder det, for Lud og koldt Vand. Vel levede min Moder, men hun var svag og ældet før Tiden. Hun var sløvet ved den evige Kamp for Udkommet. Draget bort fra en heel anden Kreds, henviist til eensomt Grubleri, sank hun under Byrden af Livets Hverdagslighed, og min Fader mærkede det ikke. Hans Higen var en anden, end at blive det faste Støttepunkt for sin huuslige Arne. Hans Kjærligheds første Opblussen for min Moder var slukt, ak altfor tidligt; der var Intet tilbage, maaskee knap en venlig Følelse, en Erindring om, hvordan det havde været. Nu slumre de i Fred ved hinandens Side dernede, hvor deres Liv svandt hen i en selsom, glædeløs Tomhed. For Aar og Dage siden er Forsoningen kommen; det er Altsammen forbi, forbi for lang, lang Tid siden. Hun døde først, svandt hen som en Plante uden Næring, og endnu mere hjelpeløse og forladte stode vi Børn. Men snart maatte vi ogsaa rede hans Hvilested ved Siden af hendes og nu stode vi ganske ene!"

Han havde fortalt Dette med en eensformig Stemme, som om det var Noget, han læste op af en Bog. Han sad med foldede Hænder og stirrede ligeud for sig; i det rynkede Ansigt forandredes ikke en Mine. Men nu holdt han pludseligt inde, ikke fordi det var, som om Erindringen om hin hjelpeløse Tilstand overvældede ham, thi det var tydeligt at mærke af hele Udtrykket i hans Stemme, af det fraværende Blik; det var en Periode, som var ligesom visket ud af hans personlige Bevidsthed — en Historie, han havde lært udenad. Men hans Tanke sprang om til det egentlige Hovedpunkt i hans Lidelseshistorie, og medens denne Erindring i Øieblikket ligesom gjenfødtes for ham, blev han et heelt andet Menneske og med lidenskabelig Stemme, ja stundom med Pathos, vedblev han da:

„Min Herre, jeg var en brav Dreng. De troer det maaskee ikke, at saadan en forsømt Plante kan skyde gode og kraftige Skud; men jeg var en sund Natur og om end stundom lidt vild, saa var Bunden dog god. Jeg var ikke stor, men stærk og smidig og jeg saae godt ud; det vidste jeg Altsammen, jeg hørte det saa tidt, for der blev hverken lagt Baand paa, med hvem vi maatte omgaaes, eller hvilken Tale vi førte indbyrdes. Nu vel, jeg havde naaet den Alder, da man skulde see at blive til Noget. Det er ikke altid saa let, det har jeg lært senere; men dengang faldt det mig ikke et Øieblik ind, Verden stod mig jo aaben. Hvad kunde jeg? Lidt af alle Slags. Men jeg havde Lyst til at bestille Noget, jeg havde Kræfter at tage fat med, et sorgløst og muntert Sind, altid et flinkt Svar paa rede Haand; hvad vilde man vel forlange mere? Der manglede mig egentlig kun en halv Snees Tusind Daler, saa havde jeg været et fuldkomment ungt Menneske; men dem havde jeg rigtignok ikke. Naa, kommer Tid, kommer Raad, tænkte jeg — eller jeg tænkte vel egentlig slet ikke derpaa — og saa vandrede jeg ud i den vide Verden.

„Jeg havde altid havt Talent for gymnastiske Konster. Der var ingen Trætop saa høi, at jeg jo havde forstaaet at svinge mig op i den; jeg havde gjort halsbrækkende Spring fra Green til Green, og var jeg engang imellem falden ned, saa var jeg altid kommen til at staae paa Fødderne. Med en Bøsse kunde jeg ogsaa omgaaes; det havde ikke manglet, at jeg jo var bleven bekjendt med Egnens Jægere. Jeg var derfor skabt til Soldat. Altsaa det vilde jeg være. Det var nu godt nok; men man forbinder et langt andet Begreb med det, at ville være Soldat, end Virkeligheden giver. Og i hin Periode var overalt den dybeste Fred. Det var jo næsten latterligt, at ville være Soldat; thi en Soldat uden Krig er som en Bajads uden Publicum. Saaledes tænkte jeg imidlertid ikke dengang; det var det rene Begreb at kæmpe, at slaaes for sit Land, som mine Tanker dreiede sig om. Faren, jeg dristigt vilde beseire, det spændende Øieblik, hvori Modet skulde træde frem i dets fulde Glands, Jubelen over den veludførte Heltedaad — Alt stod som et levende Billede for mig; jeg tegnede hvert Træk med Phantasiens mest levende Dristighed.

„Men jeg blev ikke Soldat. Jeg dryssede saadan omkring, henvendte mig snart til den Ene, snart til den Anden, men kunde aldrig faae rigtig Besked om, hvorledes jeg skulde begynde paa Tingen. En Smule Penge havde jeg jo ogsaa, og saa meente jeg, det vel ikke heller hastede saa stærkt med at tage en Bestemmelse. Jeg var kommen til Hovedstaden og alt det Nye her optog mig saaledes, at Tiden gik, uden at jeg egentlig mærkede noget dertil. Ved saaledes at tumle om

kom jeg i Forbindelse med et ungt Menneske, der havde en lidenskabelig Interesse for al Skuespilkonst, eller vel mere for det frie Konstnerliv, som Liniedandseren, Gjøgleren fører. Han rev mig med sig, og snart levede vi saagodtsom ude i Skoven, hvor just i den Tid en større Troup gav Forestillinger. Det var just et Liv for mig. Den ydre Glands blændede mig ganske og jeg havde nu ingen høiere Tanke, end at blive „Konstner". Og jeg veed ikke rigtigt, hvordan det gik til, men jeg blev gode Venner med et af Pigebørnene ved Selskabet, og saaledes blev jeg, inden jeg egentlig vidste ret af det, optaget som Medlem. Men nu skulde jeg ogsaa til at gjøre nogen Nytte, thi mine Skillinger vare snart opbrugte, og altsom deres Mængde aftog, syntes jeg ogsaa der indtraadte en vis Kølighed i det venskabelige Forhold til Selskabets Medlemmer. Imidlertid var det virkelig min Hensigt at gaae fremad paa Banen, og jeg begyndte paa Allehaande. Men jeg var atter Gjenstand for mange Skuffelser, jeg duede egentlig ikke til Noget. Jeg maatte altid høre, at jeg var begyndt for silde, at jeg dog aldrig vilde bringe det videre, end til de allersimpleste Sager; her, hvor jeg paa en Maade følte mig overlegen, stod jeg dog tilbage for — ja, hvad var det egentlig for Mennesker! Dengang kunde jeg endnu rødme; jeg bluedes ved det Selskab, jeg var kommen i. Hvilken Raahed, hvilket gudsforgaaent Liv! Men Vanen sløver selv de bedste Naturer og hvormeget mere da ikke min, som var svag og uselvstændig. Jeg var aldrig naaet til noget bestemt Maal, havde aldrig egentlig overvundet nogen Hindring. Bestandig gik jeg afveien og udenom. Nu gik det mig, som det er gaaet Tusinder; umærkeligt sank jeg, men i en meget kort Tid var det dog blevet et utrolig dybt Fald. Ja man synker i et saadant Hængedynd saa dybt, at man ikke formaaer at reise sig igjen. Jeg veed nok, man siger, der kun hører en kraftig Villie til; kun det første Skridt er vanskeligt. Talemaader! . . . jeg troer ikke paa dem. De kunne klinge godt nok, men naar de skulle anvendes, gjelde de kun Undtagelserne. Jeg veed, jeg gjorde mangen forgjeves Anstrengelse og ligevidt kom jeg. Pigebarnet hang fast ved mig, om hun end ikke just følte sig meget tilfreds over, at Guldfuglen var bleven forvandlet til en Graaspurv. Havde jeg endda, som de Personer, jeg tumlede om imellem, nydt Livet, havde jeg sviret og sværmet ret af Hjertensgrund med dem; men jeg var en reflecterende Vagabond, og det er noget af det Allerværste, man kan være. Det er egentlig det bedste Beviis for, at jeg slet ikke duede til Noget. Man var ogsaa kjed og led af mig; ideligt stiklede man paa mig og jeg var Skive for en vis Vittighed, der for mig havde en meget bitter Braad. Det var ikke til at holde ud og jeg samlede mig endelig saameget sammen, at jeg kunde fatte en Beslutning og løbe min Vei. Det skulde jeg have gjort langt tidligere, nu var det egentlig for silde. Men jeg følte mig dog nu fri; jeg anspændte alle mine Kræfter, jeg higede kun efter at komme bort, bort saa langt, som det var muligt. Jeg vandrede Dag og Nat, rastløst og ufortrødent, indtil jeg havde lagt Vand og Land imellem min Fortid og min Nutid. Flere Aar vare spildte, ja mere end det; men derpaa tænkte jeg ikke. For første Gang i meget lang Tid følte jeg et Slags Lykke, følte mig atter som et Menneske."

Gjøgleren taug et Dieblik. Han stirrede mig ind i Ansigtet, og det var, som om der droges et Slør henover hans hele Skikkelse og jeg kun saae ham ind i Diet. Dets Blik var atter ungt og lykkeligt. Det gjenspeilede hans Tanke, der for en kort Stund dvælede ved et luftigt og let Billede fra hin Tid, da han endnu havde Haab til Fremtiden. Dog, det var kun et flygtigt Glimt. Men jeg vedblev at see ham fast i Diet. Hans sammenfaldne, usle Skikkelse forsvandt; den lurvede, luslidte Kjole var ikke mere for mig; den hæse Brændevinsrøst havde atter faaet Klang. Jeg tog Parti med ham i hans Kamp mod Verden; jeg drog tilfelts mod dens Fordomme. Han blev min Helt, min Phantasies Foster! Jeg var rig og mægtig. Jeg tog ham til mig, da jeg engang fandt ham paa min Vei; jeg klædte og fødte ham, gjorde ham til et nyttigt Medlem af Samfundet, forsonede ham med Verden og fremlokkede alle de gode Egenskaber, der kunne findes i et Menneskebryst . . . . men ak, det Hele var jo et flygtigt Drømmebillede, fra hvilket jeg bortreves ved hans skrattende Stemme, der atter forsatte Fortællingen:

„Noget maatte jeg imidlertid være, for ikke at sulte, og jeg tog fat paa saa det Ene, saa det Andet; men jeg var doven, det havde Vagabondlivet ogsaa lært mig, og havde ingen egentlig Lyst til Arbeide. Ja, Mere er der egentlig ikke at fortælle. Troer De, at De finder en Roman i Fjælleboden? Taabelighed, der er kun Usselhed. Jeg tumlede om, hist og her, men længtes altid efter Gjøglerlivet; Smag havde jeg dog nu engang faaet derfor. Og saaledes gik Tiden hen; da jeg ikke duede til Gjøgler, endte jeg med at blive Gjøglernes Bajads og det er jeg den Dag i Dag; og til Andet bliver jeg heller ikke i denne Verden. See, det er mit Levnetsløb; var det nu Umagen værd at høre? Er De bleven det mindste klogere, eller har De beriget Deres Erfaring en eneste Smule? Kan De uddrage den ringeste Nytte af et saadant Menneskeliv — jeg har ikke kunnet det. Farvel!"

Og han gik; men jeg skyndte mig efter ham og trykkede ham en Sølvdaler i Haanden.

„Ogsaa det!" mumlede han mellem Tænderne, men modtog den dog, og dermed var han forsvunden.

Jeg vil ikke forsøge paa at skildre det Indtryk, denne lille Episode gjorde paa mig. Livets Gang traadte saa sørgmodigt frem for min Tanke. Hvilke to Livsbilleder i den korte Tid af to Timer, vexlende fremstillende sig for mig. Schakkerjøden, den feige Snyder, som intet Middel vilde lade uforsøgt, for kun at tilvende sig et Par Skilling; men dog rastløs, utrættelig i sin Virksomhed — og Vagabonden, denne usle Driver, misbrugende de Evner og Kræfter, Naturen saa vel havde udrustet ham med — og Begge for at opholde et kummerligt Liv. Jeg kunde ikke bekæmpe en Utilfredshed i mit Sind, jeg vilde gaae irette med Skaberen! Men som min Tanke saaledes forvildede sig, førte min Fod mig frem til det yderste Punkt af den Allee, der omgiver Byen, og til den ene Side mødte mit Die de frugtbare, bugnende Marker, med Arbeidets rige Løn, til den anden dvælede Blikket ved det udstrakte Hav, hvor stolte Skibe udspændte de hvide Seil og fore mod den længselsfuldt forventede Havn — O, jeg Daare!

J. M.

Ugens Politik.

Den 23de Decbr. 1862.

Landsthinget har i denne Uge anstillet et Forsøg paa at formaae Ministeriet til at meddele de længe attraaede Oplysninger om den politiske Stilling, og dette Maal har det søgt at naae, deels ved en af venstre Side til Finantslovens § 6 stillet Ændring, der gik ud paa at votere denne Paragraph, afseet fra det ved Grundlovsindskrænkningen tagne Forbehold, deels ved et fra Thingets modsatte Side indbragt Udkast til en Adresse til Kongen, der sikkert vil fremkalde en Discussion, under hvilken Ministeriet kan faae Leilighed til at udtale sig. Ændringsforslaget frembød den Mislighed, at det let kunde faae Skin af en Ikke-Anerkjendelse af Rigsraadets Gyldighed, at det kunde fortolkes som om Fællesforfatningen ikke lovlig bestod, og uagtet det maa erkjendes, at en slig Fortolkning ingenlunde er den naturlige og neppe heller vilde gjøre sig gjeldende udenfor vore egne Grændser, have vi havt saamange Exempler paa, hvorledes selv de soleklareste Kjendsgjerninger ere blevne forvanskede af vore Modstandere, at man maa undres over, at venstre Side lod det komme til en Afstemning, efterat dette Hensyn med saa stor Styrke var bleven gjort gjeldende af Finantsministeren, Indenrigsministeren og Cultusministeren, der især bleve understøttede af Clausen, Madvig og Ploug. Det var dog kun Sagens formelle Side, om hvilken der herskede Meningsforskjel, medens derimod en overveiende Majoritet syntes at være enig med Hensyn til Realiteten. Clausen og Ploug udtalte saaledes deres Tak til Balthazar Christensen, fordi han havde bragt Sagen paa Bane paa en saadan Maade, at ogsaa Mænd af en anden politisk Troesbekjendelse kunde slutte sig til ham. De Førstnævnte betonede meget stærkt, hvor pinligt det havde været, medens Rigsdagen denne Gang var samlet, at skulle behandle Spørgsmaal, der vare ubetydelige i Sammenligning med det Spørgsmaal, der beskæftigede Alle; at man ikke burde fæste Lid til fremmede Magter og deres vaklende, af saamange Hensyn paavirkede Opfattelse af Forholdene, og at det kun var en illusorisk Uafhængighed, naar man valgte at følge et os af Udlandet anviist Spor; man burde selv tage Initiativet og derpaa lade det træde frem i Kjendsgjerninger. Forslaget om et Udvalgs Nedsættelse blev forkastet med 25 Stemmer mod 18, og Discussionen i Anledning af det indbragte Adresseudkast vil nu efter al Sandsynlighed forskaffe os de politiske Oplysninger, som Alle med spændt Forventning saalænge have imødeseet. Udkastet udtaler: At Fællesforfatningen bør opretholdes som et nødvendigt Bolværk for Kongerigets constitutionelle Frihed; at den alt længe nærede Beslutning om Holstens Udskillelse uopholdelig bør udføres saaledes, at de andre Provindsers Uafhængighed ikke sættes paa Spil; at det danske Folk med Glæde har erfaret Kongens Hensigt, at lade hans slesvigske Undersaatter deeltage i en fri og uafhængig Udviklings Goder, saasnart de holstenske Forhold ere ordnede, og at Thinget er beredvilligt til at understøtte det nærværende Ministerium, saavel som ethvert andet Ministerium, der følger den her angivne Vei, saalænge som det optræder med den faste Villie og den urokkelige Energi, hvorpaa Forholdene med uomtvistelig Nødvendighed gjøre Krav. Dette Udkast, der især med Hensyn til det 2det og 3die Punkt vistnok fordrer en endnu skarpere Formulering, vil efter al Sandsynlighed antages af Landsthinget med en til Eenstemmighed grændsende Majoritet; og Discussionen vil i alt Fald have den Fordeel, at den oplyser os om Stillingen i alle dens Enkeltheder, hvilket er nødvendigt for at finde de til Redning fornødne Midler.

„Moniteuren" ledsager Efterretningen om Oprettelsen af den holstenske Regjering og Stændernes forestaaende Indkaldelse med det Ønske, at disse Forholdsregler, der ere særdeles fornuftige, ville tilfredsstille Indbyggerne i Hertugdømmerne saaledes, at Tydsklands fjendtlige Indskriden bliver forebygget. Ønsket er venligsindet, men Haabet om, at det vil gaae i Opfyldelse, er overordentlig svagt, og Grunden dertil angiver „Moniteuren" selv, idet den tilføier, at Overeenskomsten med Repræsentanterne for et Land, i hvilket fremmede Rænkesmede saalænge have virket, er overordentlig vanskelig, og som Beviis herfor anføres, at under Stændernes sidste Møde i Itzehoe, forkastedes alle Regjeringens Forslag systematisk som Følge af en i Forveien tagen Bestemmelse. Det nærværende Møde vil neppe bringe noget andet Resultat.

— Man begynder nu at nære Tvivl om, at den i Anledning af de joniske Øers Afstaaelse bebudede Conference vil finde Sted, da man anseer den for unødvendig og antager, at Forholdene kunne ordnes ved Hjelp af Noter. Hvis denne Efterretning stadfæster sig, kan man deraf drage den Slutning, at England afstaaer sine Rettigheder uden dertil at knytte nogen Betingelse, der er skikket til at reise alvorlige Stridsspørgsmaal. Medens Prinds Alfred er bleven valgt med stor Majoritet, veed man nu med Bestemthed, at Kong Ferdinand af Portugal afslaaer at optræde som Candidat til Grækenlands Throne. De portugisiske Gesandter ved de fremmede Hoffer have modtaget Befaling til at underrette de forskjellige Cabinetter derom. Kong Ferdinand, Hertugen af Leuchtenberg og Prinds Alfred have altsaa fjernet sig fra Skuepladsen. Bliver det saaledes ved, maa Grækenland vel tilsidst give sig en republikansk Regjeringsform, saaledes som de Radicale alt længe have tilraadet; men England har neppe sagt sit sidste Ord i denne Sag, det er tvertimod høist sandsynligt, at det har en anden Throncandidat i Baghaanden, som det uden Opposition af de andre Stormagter vil formaae Grækerne til at antage, og hvem det vil tillade at høste alle de med de syv Øers Indlemmelse forbundne Fordele.

— En Correspondent i »L'Indépendance Belge« meddeler en interessant Skildring af den mellem Hofferne i Paris, Turin og Rom bestaaende diplomatiske Forbindelse og de Grunde, der synes at have bevæget Pavehoffet til at gjøre nogle tilsyneladende Indrømmelser, det vil sige, beskæftige sig mere eller mindre alvorligt med nogle administrative Reformer, for at tilfredsstille det franske Hofs gjentagende Gange og altid forgjeves opstillede Fordringer. Hovedgrunden til den romerske Regjerings forandrede Holdning skal være, at Frankrig har tilkjendegivet sin Hensigt, i et givet Dieblik at forlade Rom, hvis det ikke lykkes Pavemagten at forsone sig med Romerne, og ikke at anstille noget nyt Forsøg, hvis dets Diplomaties vedholdende Bestræbelser atter strandede paa den hellige Stols haardnakkede Modstand.

— Keiseren af Rusland har nys givet Befaling til at træffe en retfærdig Foranstaltning til Gunst for Polen, som, skjøndt den har ladet længe vente paa sig, dog fortjener at roses. En keiserlig Ukas ophæver den tidligere Bestemmelse, ifølge hvilken en Mængde Polakkers Godser ere beslaglagte, og bestemmer, at de til deres Fædreland tilbagevendte Landflygtige, endog de i Udlandet Fødte, atter skulle sættes i Besiddelse af deres confiskerede Landeiendomme.

— Unionsarmeens Øverstcommanderende, General Burnside, er under Fremrykning og gjør idetmindste Mine til at ville trodse den fremrykkende Aarstid ved at drage mod Richmond. Et af de under ham staaende Corpser har efter en heftig Kamp erobret Fredricksburg. I New-York var det rigtignok høist usandsynlige Rygte sat i Omløb, at Sydens Førere skulde have viist Tilbøielighed til at underkaste sig, ja endog gjort forberedende Skridt i saa Henseende i Washington, saafremt Unionsregjeringen vilde tilstaae en almindelig Amnesti og gjenoprette Forholdene saaledes, som de vare før Krigens Begyndelse. Der fortælles endog, at de europæiske Magters Gesandter skulde have søgt at formaae Unionsregjeringen til at gaae ind paa et saadant Forslag. Men det Hele lyder, som sagt, høist utroligt, og vi kunne ikke antage, at Sydens Modstandskraft allerede skulde være lammet i den Grad, at det skulde vilde fremkomme med et saa ydmygende Tilbud.

— De fra Mexico kommende Efterretninger ere meget foruroligende. Man paastaaer, at General Forey i en Dagsbefaling har forbudt alle Officerer, der skrive hjem til deres Familier, at meddele nogen Oplysning om Troppernes Tilstand, medens de med den sidste Coureer modtagne Breve udkaste en høist sørgelig Skildring af alle de Vanskeligheder, som den franske Armee paa sin Marche mod Hovedstaden maa trodse. General Forey siger selv i en Armeebefaling, at Veiene danne et Morads, hvor Heste og Kjøretøier kun med den største Fare kunne komme frem, medens det er aldeles umuligt at forskaffe sig de nødvendige Muulæsler i Landet. Og dog gjelder det om at ile, da den gule Feber ved Foraarets kommer atter vil rase langs Kysten.

M.

Franske Soldaters Smaahytter paa Tahiti.

Ved Fortællingerne om Dronning Pomare og hendes Maaltider, samt om de høie Hoffinders Function, efterat Taffelet var hævet, kom hendes Lands Navn i Folkemunde hos os for en Snees Aar tilbage; tidligere havde det kun tjent Skolebørn til Underholdning.

Men efter hint flygtige Glimt af Kjendskab til den høie Herskerindes Dannelsestrin fulgte i Aaret 1853 en Meddelelse angaaende Landets og Befolkningens Vilkaar, i Beretningen om Corvetten „Galatheas" Reise. Corvetten løb nemlig mod Slutningen af 1846 ind under Øen og laa der en kort Tid; uheldigviis vare de Indfødte og Franskmændene netop i Krig sammen, saa at en egentlig Undersøgelse af Landet ikke kunde foretages, da Forskerne maatte holde sig indenfor de Franskes Linier. Den indfødte Stridsmagt værnede om Landets Indre, medens den franske Styrke holdt en stor Strækning af Kysten besat; som overalt, havde Franskmændene ogsaa her søgt efter fattig Leilighed at indrette sig hyggeligt, og opført en Mængde smaa Hytter. Den ombordværende Konstner, Maleren A. Plum, har optaget den her fremstillede Skizze af nogle af disse Hytter.

Franske Soldaters Smaahytter paa Tahiti, Tegning af A. Plum.

Alnarp Landbohøiskole.

Omtrent midtveis mellem Malmø og Lund, ved Jernbanestationen Åkarp, ligger den nye, af Malmø-Lehns Landhuusholdnings-Selskab stiftede Landbohøiskole Alnarp. Den nævnte Forening erholdt for nogle Aar tilbage af den svenske Regjering en Understøttelse til at oprette et Agerbrugsakademi for det sydlige Skaane; den henvendte sig derpaa med Hensyn til Bygningerne til Professor F. Meldahl, efter hvis Planer og under hvis Ledelse den smukke og practisk indrettede Bygning blev opført.

Den vidtløftige Grund til Akademiet, der ligger paa Malmø-Lehns Landshøvdings Embedsjord, blev, mod en ringe aarlig Afgift, velvilligen overladt dertil af Landshøvding Troill.

Foruden de nødvendige Forelæsningslocaler, Laboratorier og andre Sale, afgiver Bygningen, hvis hele Tilveiebringelse har medtaget omtrent 60,000 Rdlr., tillige Bolig for den udmærkede Bestyrer, Professor H. Nathorst, de øvrige Lectorer, samt 30 Elever, der for største Delen ere Sønner af større Landeiendomsbesiddere. Men desuden har Akademiet aabnet Adgang for 24 Landvæsenselever, der fornemmeligen blive uddannede til at søge Beskæftigelse ved Avlsbrug eller komme i lignende Stillinger.

Ved Østeraa i Aalborg.

Iblandt de Ting, der udmærke Aalborg By — og stort er just ikke deres Antal — indtage de gamle Bygninger en fremragende Plads. I Aalborg ere nemlig, hvad der er en stor Sjeldenhed i vore Kjøbstæder, flere Privatmænds Boliger bevarede i deres oprindelige Skikkelse. Det er af to af disse, vi idag give en Afbildning.

Ved Østeraa, som gjennemskærer Aalborg, ligge disse to saa forskjellige Bygninger lige ved hinanden. Det ene er et Huus i den gamle danske Stil, om man ellers tør kalde den saaledes, en Træbygning med aaben Svalegang langs den hele Forside, en simpel og fattig Bygning, naar den maales med Naboens Alen. Det Andet er et pragtfuldt Huus i hollandsk Stil, saaledes som vi kjende den fra Dyvekes, eller rettere Schoustrups Gaard i Kjøbenhavn; rigt smykket og udført med Overdaadighed har denne Bygning været en Prydelse for Aalborg til enhver Tid. Det er „Jens Bangs Steenhuus", som det kaldtes i sin Tid, da Skovene vare større og Teglbrænderierne sjeldnere, end nutildags. Da det blev opført, kneisede det alle sine Jevnlinge over Hovedet, og drømte mindst om, at der skulde komme en Tid, da dets beskedne Nabo med sin Svale skulde blive betragtet som en ligesaa værdifuld Erindring om svundne Tider. Saaledes gaaer det, Aarhundrederne jevne Alt.

Man kan see paa disse to Bygninger, at de have en Historie, ikke sandt? Der ligger noget Charakteristisk i deres Ydre, som ikke bedrager, Noget, som taler deels om Hovmod og Pralelyst, deels om Mørke og Lidelser. Saaledes er det ogsaa, hvert Huus har sin Historie, og der er ikke saamegen Forskjel paa dem, som paa Husenes Ydre. Jens Bangs Steenhuus kjende vel de Fleste af vore Læsere, naar vi erindre dem om Steen Blichers Novelle: „Vinhandleren og Herremanden"; det er denne Pragtbygning, som „Maknusters" Mand, Vinhandleren Jens Bang, opførte til stadig Forbittrelse for sin rige Svigerfader; det var denne Eiendom, som den rige Mand maatte forlade med Bettelstaven, da Wrangels Brandskat og hans egen Hoffærdighed havde berøvet ham Alt, hvad han eiede — da han fra sit rige Steenhuus maatte søge ind i det Fattighuus, han selv havde skjenket Byen.

Den anden Bygning har ogsaa sin Historie, har ogsaa Synd og Sorg at gjemme paa fra de første Tider. Den skal være opført, eller ialtfald have tilhørt et Uhyre af en Kvinde, som Steen Blicher ogsaa har skildret os — Christian den Fjerdes Datterdatter, Sophie Amalie Lindenov, som var gift med Admiral Claus Daa til Lindenborg og Borreby. Alt hvad Slet, der kan tænkes hos en Kvinde, var samlet hos hende — Havesyge, Pragtlyst, Usædelighed, Hevngjerrighed, ja ikke engang de grueligste Forbrydelser bævede hun tilbage for. Da hun blev kjed af sin Mand, overtalte hun en af sine Tjenere til at tage ham af Dage, og dette skete ogsaa: tre Dage efterat Fru Lindenov var bleven Moder, paa en Tid, hvor man skulde troe, at alle gode Følelser vare i Bevægelse, blev hendes Mand skudt ved Indkjørselen til Lindenborg paa sin Hustrues Foranstaltning. Hans Død gav hende Leilighed til frit at øve alle sine onde Lyster, og hendes Liv blev nu en Kjæde af Synder og Forbrydelser. Men Straffen udeblev ikke. Ti Aar efter Mandens Mord faldt hun i en dødelig Sygdom, og da hun ikke kunde faae Lægehjelp paa Lindenborg, maatte hun lade sig føre til Aalborg. Men at kjøre taalte hun ikke, saa blev et Lagen spændt ud imellem fire Heste, og paa den Maade blev hun baaret til Staden, omtrent halvtredie Miil, medens hendes Smerter afpressede hende saa frygtelige Skrig, at en stærk Musik var nødvendig, for at hindre Hestene i at høre hende og blive skye. I Aalborg tog hun ind i sin Gaard — den gamle Træbygning med Svalen — og der døde hun, efterat have bekjendt sine mange Synder. Endnu den Dag idag maa hun, fortæller Sagnet, hver Julenat kjøre i det samme støiende Optog, som dengang, til Lindenborg.

Dog, lad os drage et Skjul over Hende, denne Skjændsel for sit Kjøn og for vor Adel. Nu ere begge Husene livlige og muntre Steder, man aner ikke deres første Historie. I Jens Bangs Steenhuus er nu Aalborgs Svaneapothek; i Fru Lindenovs Sted boer en af Byens første Conditorer. Ikke fornøiet med Bygningens gammeldags Ærværdighed, har han skabt den en ny Interesse. Det Yderste af Svalen er decoreret med en spansk Væg, der er udspændt mellem Pillerne og overdaadigt prydet med nogle Urtepotter: det er Aalborgs Alhambra. Det er noget Andet, end de gamle Spøgelsehistorier, men saaledes gaaer det, op og ned er Verdens Gang.

Brev fra Holland.

Rotterdam. Efteraaret 1862.

Kjære Ven!

Eccome qua! Du mindes vel endnu fra det italienske Ophold dette Udraab, hvormed camerieren altid indstiller sig til den befalende signores Tjeneste, og saaledes indstiller ogsaa jeg mig nu for Dig, for at aflægge den forønskede Rapport om det forunderlige Land, hvori jeg nu færdes, og som vi hos os kalde Holland. Skulde det muligviis undre Dig, at jeg begynder Brevet i det velske Tungemaal, istedetfor paa bredt Hollandsk, da beder jeg Dig erindre, at Ideeassociationer fremkaldes ikke alene ved det Ligeartede, men ogsaa,

Alnarp Landbohøiskole, Tegning af A. Nay.

og maaskee endnu mere, ved det Uligeartede, og at jeg som Følge deraf i dette flade, forstandige, reenlige Holland idelig maa mindes det deilige, phantastiske, smudsige Italien, thi større Contraster end disse to Lande troer jeg neppe Europa slutter inden sine Grændser. Dog, lad mig begynde med Begyndelsen, det vil sige med Ankomsten hertil, thi det gaaer med det første Indtryk af Lande, som med det første Indtryk af Mennesker: det kan være behageligt, og det kan være ubehageligt, det kan være rigtigt, og det kan være urigtigt: saameget staaer fast, at man glemmer det aldrig.

Torsdagen den 15de October betraadte jeg da for første Gang hollandsk Jordbund. Jeg kom fra Belgien — ved Roozendal var det første hollandske Toldsted. Undersøgelsen var hurtig og let, og det var ikke som ved Civita Vecchia, hvor alt Reisetøiet væltes ud af Kufferten i chaotisk Forvirring, og det overlades til den Reisende selv at samle det sammen igjen, saa godt han kan. Om Pas blev der slet ikke spurgt. Efterat Farten atter var begyndt, kastede jeg nysgjerrige Blikke ud til begge Sider for at see, hvorledes Holland saae ud — — — Kjør blot engang med Jernbanen fra Kjøbenhavn til Roeskilde, og jeg kan spare mig den videre Beskrivelse. Ved Moerdyk ventede et lille Dampskib os, der skulde føre os over de store Floder mellem de mange Øer til Rotterdam. Den friske Søluft viftede mig imøde, det var vel ikke det store udstrakte Hav, som laa for mig, men Bølgerne havde dog den velbekjendte graalige Farve med de smaa sølvglindsende Kamme, og de hvide Maager svævede i store Kredse over vore Hoveder. Heller ikke er det altid saa ganske fredeligt her; naar Stormen slaaer sine susende Vinger og kommer farende ude fra det store Hav, da sætter den ogsaa

Parti af Aalborg, Tegning af V. Rosenstand.

Bølgerne herinde i vildt Oprør: eengang lagde den endog sin tunge Haand paa et fyrsteligt Hoved her — i Aaret 1711 druknede Prinds Johan Wilhelm af Oranien paa Overfarten over disse Vande. Men snart løbe vi ind i en ganske snever Arm af Maas, der ikke er bredere end en Kanal; til begge Sider vare Dæmninger og grønne Marker. Mange Skibe fore vi forbi, baade smaa og store, men alle med disse underlige tykke Bouge, som de hollandske Skibe sædvanligt have. Oppe paa Land stod der Veirmøller; i hele Regimenter stode de opstillede — jeg har aldrig seet saadanne Skarer af Veirmøller samlede paa een Plet; ved første Øiekast kunde man fristes til at troe, at Hollænderne malede Korn for hele den øvrige Verden. Men Kornmøller ere de færreste: mange af dem tjene kun til at udtørre Landet ved Pumpemaskiner, som de sætte i Bevægelse, andre male Olie, Farve osv. Men alle dreiede de de lange Vinger i hurtigere eller langsommere Takt: jeg saae, at jeg var kommen til et Land, hvor Blæsten er ligesaa velkjendt en Gjest, som i mit kjære Fødeland. — Vi fore forbi en Mængde ganske flade Øer, der kunde fortælle lignende Historier, som hjemme hos os Øerne ved Slesvigs Vestkyst, som Nordstrand og Pellvorm. I November 1421 brød nemlig Havet ind over dem med saadan Voldsomhed, at 72 Landsbyer bortskylledes og henved 100,000 Mennesker omkom. Nu ligge de hen som frugtbare Græsgange, kun nogle enkelte Huse rage op hist og her. — Saa kom vi forbi Dordrecht: det høie, svære Kirketaarn vakte allehaande theologiske Tanker i min Sjæl. I denne Kirke er jo den eneste økumeniske Synode bleven afholdt, som den protestantiske Kirke har at opvise, og den var endda ikke økumenisk, men det var for den Sags Skyld da heller ikke de gamle katholske Synoder; en rigtig økumenisk Synode kunne vi vel først vente i Himmerig, naar de store Himmelklokker ringe den ganske Christenhed sammen, for aldrig mere at adskilles. Gjerne var jeg traadt lidt ind i den gamle, ærværdige Kirke, hvor engang Blomsten af den reformeerte Kirkes Lærdom og Skarpsind var samlet, og hvor Dogmer bleve affattede med saa stor Bestemthed, som om Theologien gjerne for Fremtiden kunde slaae sig til Ro, thi nu havde den ikke mere at gruble over — men Skibet havde ingen Stunder, det hastede ustandseligt fremad, det høie Kirketaarn tabte jeg af Syne, som hele hin Tid med al dens Lærdom og al dens Stivhed er svundet os af Syne; jeg kom forbi klapprende Maskiner og rygende Dampskorstene: det var vort Aarhundrede med dets rastløse Iver for at betvinge Naturen, der her rullede forbi mig. — Det blæste stærkt; vi havde Vinden lige imod os, men Dampskibet gik ustandseligt sin Vei fremad. Endelig saae jeg foran os en Række statelige Huse staae Side om Side bagved en Allee af mægtige Lindetræer langs Floden: det var Rotterdam, som præsenterede sig.

Til Reisefælle havde jeg en hollandsk Kjøbmand, som jeg hændelsesviis havde truffet i Antwerpen. Han havde rigtignok været saalænge i Udlandet, at der kunde reises Tvivl om, hvorvidt man kunde kalde ham en Hollænder. Efterat have flakket om paa Reiser i flere Aar, havde han endelig sat sig fast i Bordeaux. Men nu var der i hele Bordeaux kun to Handelshuse tilbage, som solgte uforfalskede Vine; ved disse to Handelshuse kunde han for Tiden ikke finde Ansættelse, og ved de andre forbød hans Samvittighed ham at tjene. Hertil kom Familieforhold, der nødte ham atter at vende tilbage til det saa længe forladte Fædrehjem. Men han var ingenlunde glad over at skulle fæste Bo i det taagede, fugtige Land, hvor Livet bevæger sig i afmaalt Regelmæssighed. Han havde indrukket formeget af Sydens lette, blaae Luft, hans Sjæl var rodfæstet ved den klare Girondeflods Bredder, hvor Sydens fyldige Liv rører sig ubundet og tvangløst. Der var noget Veemodigt i den Maade, hvorpaa to saa forskjellige Lande droge ham til sig, hver med stærke Baand. „Jeg elsker Holland, thi Holland er mit Fædreland, og man elsker altid sit Fædreland — men Frankrig, Bordeaux — ja der vilde jeg dog heller være!“ — Det var det Omkvæd, hvortil han atter og atter vendte tilbage. „See, nu kommer jeg i Aften til min Søster i Amsterdam; jeg har ikke været der i mange Aar, men jeg kan forud sige Dem paa en Prik, hvorledes det vil gaae til: hele Familien er forsamlet, og saa bliver der budt Thee om, og saa spørge de mig om, hvormeget jeg giver for Sukkeret og hvormeget for Kaffen, og det er, som havde jeg aldrig været borte. Saaledes bliver det uforandret ved den ene Dag som den anden.“ — Vi kom forbi en Mængde smaa runde Lysthuse, der laae hvert i en lille Have. „See, det er nu Theepavillonerne,“ sagde han, „der samles Familien hver Søndag Aften for at drikke Thee, det gaaer til den ene Gang akkurat som den anden.“ Jeg indvendte, at skjøndt jeg var en stor Ven af det ubundne Caféliv, naar jeg var paa Reiser, saa vilde jeg dog i mit eget Hjem langt foretrække et ordnet Familieliv. „Ja, det har De Ret i,“ svarede han, „Caféerne ødelægge Familivet i Syden, det veed jeg vel, men man kan ogsaa gaae til den modsatte Yderlighed og faae formeget af det Gode, og i Holland har man virkelig formeget af det kjære Familieliv.“ En anden Gang kom vi forbi en lang Allee, hvis Ende ikke var til at øine. „See, det er et rigtigt Billed paa Livet i Holland, Alt er slaaet efter en Snor, og der tillades ikke den mindste Afvigelse. Ja, det forstaaer sig, jeg holder nok af Holland, thi Holland er mit Fødeland“ — og atter vendte han tilbage til den gamle Tankerække. Jeg havde inderlig ondt af Manden, jeg maatte tænke paa, hvad det gamle Folkesagn fortæller hjemme hos os om dem, som have været inde i Elverhøien og seet det forunderlige Liv, som rører sig derinde, men naar de saa atter komme ud til det almindelige Menneskeliv, blive de aldrig mere glade.

— — Naar jeg nu skal fortælle Dig noget om Rotterdam, da vil jeg paa ægte philosophisk Maneer begynde med at forklare Dig Etymologien af dette Navn, thi da vil Du maaskee have lettere ved at forstaae Byen selv. I min Barndom troede jeg altid, at det kom simpelthen af Rotter, og naar jeg tænkte paa de mange Rotter ved Frederiksholms Kanal og dernæst tænkte paa de mange Kanaler, der efter Geographien skulle være i Rotterdam, fandt jeg, at der var Meget, som talte for denne Hypothese. Men nu veed jeg dog bedre Besked. Navnet kommer af „de Rotte“, en lille Biflod til Maas, som gjennemstrømmer Staden, og dernæst af „Dam“, d. e. Dæmning. Selv om Du nu ikke vidste Andet om Rotterdam, saa vilde Du alene af Etymologien kunne slutte Dig til, at den ligger ved en Flod og er omgiven af en Dæmning. Alligevel ville maaskee disse Forestillinger synes Dig temmeligt nøgterne, og jeg iler derfor med ved min Beskrivelse at give dem større Fylde.

Du maa da først vide, at Rotterdam ligger ikke alene ved den lille „Rotte“, men den ligger ogsaa ved den store Maasflod, der her har en meget anseelig Brede, hvilken ogsaa min franske Hollænder eller hollandske Franskmand (thi jeg veed ikke ret, hvad jeg skal kalde ham) skjenkede sin Beundring, men han undlod dog ikke at tilføie, at Gironde nede ved Bordeaux er langt bredere. Men dernæst er den lille „Rotte“ ikke den eneste Flod, der gjennemløber Byen, men et heelt Næt af Kanaler (paa Hollandsk hedde de grachten) gjennemskærer Byen i alle Retninger, og disse Kanaler ere saa dybe, at de største Ostindiefarere ankre midt inde i Byen og losse lige udenfor Pakhusene: det er yderligt bekvemt indrettet. Hvad nu „de Dam“ angaaer, som danner den anden Part af Navnet, da er det en Dæmning, der er opført for at sikkre Byen mod Maasflodens stigende Vande. Men i Tidernes Løb har Byen stedse erobret mere og mere Terrain fra Floden, saa at Dæmningen nu for Tiden ligger midt inde i Staden og deler den i to ligestore Parter: „de Binnenstad“ (Indrestaden), som ligger indenfor Dæmningen, og „de Buitenstad“ (Ydrestaden), som ligger udenfor Dæmningen. Den sidste er den prægtigste Deel af Rotterdam, thi den er opført, efterat Byen havde samlet sine store Rigdomme. Den voxer endnu den Dag idag og erobrer bestandigt mere og mere Terrain fra Floden, saaledes er endnu i 1850 et nyt og prægtigt Kvarteer opstaaet, den saakaldte „Willems Kade“ (Kade er det hollandske Ord for quai). Hvad hin Dæmning angaaer, da er den i Tidernes Løb bleven forvandlet til en Gade, idet man har bygget to Rækker Huse paa den: den fører nu Navnet „de Hogstraat“ (Høigade), og intet Menneske vil af sig selv falde paa, at den nogensinde har været en Dæmning. Slige Underligheder forekomme ikke saa sjeldent i de hollandske Byer: saaledes er Torvet i Rotterdam egentligt kun en uhyre Bro, der er slaaet over en Kanal — det lyder underligt i dine Øren, men det er alligevel sandt.

Rotterdam bestaaer da altsaa for det Første af Gader og Huse, og deri ligner den de fleste andre Byer, for det Andet af Kanaler og Skibe, og deri er den forskjellig fra de fleste andre Byer. De sidste give den dens egentlig charakteristiske Udseende: overalt hvor man gaaer, støder Øiet paa høie Skibsmaster, spinkle Ræer og smidigt Tougværk. Kun faa Gader er der, hvor dette ikke er Tilfældet, og der savnede jeg altid Skibsmasterne: jeg syntes, der herskede en forunderlig Tomhed. Forbindelsen over Kanalerne dannes ved Vindebroer, hvorfor man ideligt har de Lidelser, som Christianshavnerne maae udstaae hos os, naar de i Hast skulle passere Knippelsbro, og den er trukket op for de Skibe, der ingenlunde forhaste sig med at komme igjennem. Paa begge Sider af Kanalerne er der plantet Træer, hvilket giver Byen et yderst venligt og tiltrækkende Præg. Næsten overalt rører sig et kraftigt og bevæget Liv, som det jo altid er Tilfældet i en blomstrende Handelsstad, men i sin største Eiendommelighed sees dette dog ved de saakaldte Boompjes, den lange Gade, der strækker sig langs Maasfloden. Sit Navn har den af den prægtige Række Lindetræer, der er plantet langs Floden (boompje = lille Træ). Her ligge de største Ostindiefarere for Anker ligeoverfor de statelige Kjøbmandshuse, hvis rige Eiere kunne staae i Vinduet og glæde sig ved Beskuelsen af den Fylde, som Skibene have hidbragt fra det fjerne Østen. Denne Gade svarer nærmest til Toldboden hos os: her er en uafladelig Trillen med store Tønder, Bæren af uhyre Pakker; Skubkarrer, Vogne, Bærebøre krydse ideligt hinanden, men Alt i Orden og Ro, Du hører ikke disse øredøvende Skrig, som sagtens endnu lyde for dine Øren fra Livorno og Neapel. Og nu den utallige Mængde Dampskibe, som her deels ligge for Anker, deels passere forbi, naar de vende tilbage fra de lange Reiser, eller paany skulle begynde Farten til England, Rusland eller Middelhavet. Synet af dem kaldte frem for min Tanke Erindringen om Constantinopel, hin vidunderlige By, Hovedstaden for tre Verdensdele: ogsaa der stod jeg og saae de utallige Dampskibe passere forbi paa deres travle Fart frem og tilbage. Men vendte jeg mig da til den anden Side og betragtede de store røde Huse med de blanke Ruder, de skinnende Messinglaase, Steentrappen med Jerngelænderet foran Døren, ja, da fornam jeg atter, at jeg var i Holland, og Synet af al denne Rigdom baade til Søes og til Lands bragte mig da levende til at mindes Hr. Kannietverstaan — ja, ham har jeg sandelig adskillige Gange havt gyldig Anledning til at tænke paa.

Rotterdam er en Handelsstad, en rigtig stor Handelsstad, ganske som Hamborg, med hvilken den endydermere har det tilfælles, at den ligger ikke ved Havet selv, men nær Udløbet af en stor Flod. Det synes mig derfor en vis Skjebnens Ironi, at Navnet paa Middelalderens største Humanist, Desiderius Erasmus Rotterodamus, uadskilleligt er knyttet til denne By. Hans Statue staaer midt paa „het groote markt“ (det store Torv), han er fremstillet iført den lange Doctortalar, granskende og forskende i en stor Bog, i hvilken han netop er ifærd med at vende et Blad, hvorfor Folkevittigheden fortæller, at han vender et Blad i Bogen, hver Gang han hører den store Taarnklokke slaae. Men det forekommer mig altid en komisk Modsætning mellem den store Lærde, der paa det Allerivrigste „higer og søger i gamle Bøger“ og hele den larmende Mængde af Grønthandlere, Æblekoner, Fiskerkjærlinger rundt omkring ham, der handle og regne, kjøbe og sælge, og der er ikke en Sjæl, der bryder sig det Allermindste om, hvad Resultatet af hine lærde Undersøgelser kunde blive.

Ligesaalidt som det videnskabelige kan det konstneriske Liv siges at udfolde sig paa nogen særegen Maade. Hvad egentlige Konstsamlinger angaaer, da findes her en lille Malerisamling paa henved 400 Stykker, hvoriblandt vel gives enkelte dygtige Arbeider, endog et Par af Teniers og Wouwermann, men som i sin Heelhed dog ikke fortjener nærmere Omtale i et Land, der tæller Malerisamlinger, som de i Haag og Amsterdam. Og hvad offentlige Bygninger angaaer, da veed jeg ikke en eneste, som har noget eiendommeligt Præg: flere ere i det forrige Aarhundredes Barokstil, andre i nyere classisk Stil, hvor de joniske Pilastre og doriske Søiler tage sig heelt underligt ud ved Siden af det kraftige hollandske Liv, der endnu stedse bærer saa meget af Middelalderens uslebne Djærvhed i sig.

Men der er en anden af det aandelige Livs Sphærer, der er kommen til fyldigere Udvikling og som paatrykker Folket her saavelsom i hele Holland et eget Præg — det er det religieuse Liv. Netop herved adskiller Rotterdam sig paa det Bestemteste fra Hamborg, som jeg ovenfor nævnede. Thi betragtet i det blot Udvortes, da er Hamborg en smuk By, Partierne ved Binnenalster og Jungfernstieg finde ikke deres Lige i nogen anden By i Europa, og i sin Heelhed har Hamborg sine rige og smukke Partier og sine fattige og stygge Partier, ganske som enhver anden Stad paa denne Jord. Men hvad der gjør Hamborg saa ubehagelig, er dens aandelige Præg af ubunden Nydelsessyge. Ingensomhelst høiere Interesse, hverken politisk eller religieus, hverken videnskabelig eller konstnerisk, spores; man skraber kun Penge sammen og flere Penge og endnu flere Penge, kun for at nyde og nyde og nyde endnu mere. I alle disse fede, laskede Ansigter, som man møder saamange af paa Hamborgs Gader, synes jeg aldrig at kunne læse Andet end de Ord: „Østers og Champagne“. Ganske anderledes her i Rotterdam. Midt i det travle, bevægede Handelsliv, har man en Fornemmelse af en høiere og usynlig Magt, der midt i al Uroen giver Fred og Hvile, Alvor og Fasthed. Gaa rundt i Kirkerne om Søndagen og see, hvor de ere fulde, gaa rundt i Familierne og hør, hvorledes man der disputerer om det Religieuse, som man hos os disputerer om det Politiske — — ja jeg veed vel, at alt dette beviser endnu ikke, at det er virkelig, sand, levende Christendom, men jeg er ikke Hjertedømmer, og overfor alle de Angreb, som man hos os retter mod Sædvanechristendom osv., vil jeg blot minde om Frelserens Ord: „Hvo som ikke er mod mig, er for mig“. Overalt, hvor Livet bøier sig ind under de religieuse og kirkelige Former og Sædvaner, lad det end være i al Passivitet, det skal dog modtage sin Velsignelse af dem, en Velsignelse, der viser sig i en Alvor og Fred, der ikke er af denne Verden.

Apropos om Kirkegang, saa maa jeg da fortælle Dig om en Skik, der i høieste Grad har vakt min Forbauselse, det er den, at man beholder Hatten paa Hovedet inde i Kirken. Den første Gang, da jeg traadte ind i „de grote kerk“ og saae dem Alle sidde med Hatten paa Hovedet, troede jeg, at jeg var gaaet feil og var kommen ind i Jødesynagogen. Men det finder Sted overalt her: man undskylder sig med den stærke Træk, med, at man gjør det samme i Schweiz. Jeg har svaret dertil, at hvad det Sidste angaaer, da er det snarere en Anklage mod Schweizerne end et Forsvar for Hollænderne, og hvad det Første angaaer, da har man hos os ligesaamegen Træk i Kirkerne, men der er der dog Ingen, der falder paa at indføre en saadan tyrkisk Skik. I hvert Fald kunde man da bedække Hovedet med en lille be-

skeden Kalot og ikke med disse Taarnhatte. Man giver mig Ret deri og — beholder dog Hatten paa Hovedet.

Thi der er vist saa Folkefærd, der ere saa lidet modtagelige for nye Skikke, som Hollænderen. Han minder i saa Henseende mærkværdigt om Chineserne, Japaneserne og de gamle Ægyptere. Hollænderen holder af det Gamle, slet ikke af nogen anden Grund, end fordi det er gammelt. Det kan være uhensigtsmæssigt, ubekvemt, tidsspildende; alle disse Mangler opveies af det ene Fortrin, at det er gammelt. Hvad jeg har læst om i gamle Bøger, hvad jeg har seet paa gamle Billeder, det finder jeg lyslevende her — mangen Gang kunde jeg fristes til at troe, at jeg var reist et eller to Aarhundreder tilbage i Tiden. Der er en forunderlig Seighed i den hollandske Charakteer, som vidner om en ganske overordentlig Kraft, om ikke activ, saa i hvert Fald passiv, skjøndt Landets Historie fortæller høit nok om, at den ogsaa kan være activ, naar det endelig skal være. Hvor meget har dog ikke dette lille Folk vidst at bevare af Fædrenes Skik og Fædrenes Levemaade. Ja, naar det laa nede paa Hjørnet af det sorte Hav og Middelhavet, eller omgjærdet af en høi Alpekjæde, saa kunde jeg forstaae det, men her ligger det midt imellem de tre største Riger, England, Frankrig og Tydskland, hvis Cultur baade i Godt og i Ondt trænger igjennem overalt; det er ikke assondret ved høie Bjerge eller store Have, men ligger fladt, aabent til alle Sider, og dog holder det Stand, ja det er beundringsværdigt! Om det nu skal lykkes vort Aarhundrede med sine Jernbaner, Dampskibe og Telegrapher at indføre de nye Former og nye Sædvaner, det vil Tiden vise; endnu kan jeg ikke sige, at der spores Stort dertil.

Rygtet har virkelig ikke løiet, naar det fortalte saamange forunderlige Ting om Hollænderne. Endnu tør jeg vel ikke i Eet og Alt bekræfte det, thi jeg har været her i for kort Tid til at fælde nogen sikker Dom, men Eet og Andet er dog strax saa iøinefaldende, at jeg nok kan fortælle Dig det. Der er nu den hollandske Reenlighed, ja den er nærved at overskride den rette Grændse. Ikke at Hollænderne ikke øve den i nogen saa paafaldende Grad paa sig selv (skjøndt det være langtfra mig at klage over det Modsatte), men deres Omgivelser maae i saa høi Grad holde for. Vægge, Gulve og Trapper vaskes ideligt og ideligt, Kjøkkentøi og Potter og Pander skures og blankes og poleres, at de stedse maae straale i den skjønneste Glands. En sand Lykke for de Logerende er det, at Gulvet hos dem næsten altid er belagt med Tæpper: jeg bilder mig ind, at det er Resultatet af en langvarig Krig mellem Vertinderne og deres Logerende, der er endt paa denne Maade. Men nu vasker man ikke alene Værelser og Trapper, thi det gjør man da ogsaa hos os, om end ikke med saadan Lidenskab, nei, man vasker ogsaa Huse og Gader, skjøndt dette paa Grund af den hyppige Regn kunde synes overflødigt. Som man hos os siger, at Huset blev vasket, saaledes kan man her i Holland sige, at Byen blev vasket. Jeg var saa uheldig at aflægge et Besøg i den lille By Delft en Løverdag, jeg huskede ikke paa, at, som man hos os ikke gjerne maa besøge et Huus om Løverdagen, fordi saa bliver Huset vasket, saaledes maa man i Holland ikke besøge en By om Løverdagen, for saa bliver Byen vasket. Og Delft blev vasket, kan Du troe! Der var en Skuren og Skraben, en Vasken og Pjadsken, Tjenestepigerne stode ude paa Gaden og sprøitede med rigtige Sprøiter opad Husene — jeg fortrød næsten, at jeg ikke havde taget mine Galoscher med.

Dernæst Hollændernes Phlegma — ja der turde det dog være, at Rygtet gjør dem nogen Uret, men jeg vil ikke udbrede mig videre derover, thi, som jeg alt een Gang har sagt, jeg har ikke været her længe nok til, at jeg kan fælde nogen sikker Dom desangaaende.

Men derimod har Rygtet desværre ikke talt Uret, naar det berettede, at Holland var et dyrt Land. Det er en Klage, hvori alle Hollændere ere enige, og hvis jeg havde for Skik at opbevare mine Hotelregninger, skulde jeg sende Dig dem til end yderligere Vidnesbyrd. Dette er vel noget foranlediget ved, at Saameget udføres til England, navnlig til London, men hovedsagligt er det dog foraarsaget ved de høie Skatter, som trykke Landet. Der hvile Skatter ikke alene paa Grund og Huus, men endog paa Døre og Vinduer, ja selv paa Meubler og Antallet af Tjenestefolk. For Tiden skal det være bragt i Forslag at indføre den „grønne Bog," der jo er bleven saa berygtet hos os, det vil sige at paalægge en Indkomstskat; men dette Forsøg møder heftig Modstand og er indtil Videre ikke sat igjennem. Aarsagen til disse mange Skatter er den store Gjeld, hvori Landet er kommet ved sine Krige med Frankrig; dernæst Krigen med Belgien, hvor Holland blev nødt til at overtage en betydelig Deel af dettes Statsgjeld, endelig de store offentlige Foretagender, som Anlæget af Jernbaner og det paatænkte Anlæg af en Kanal gjennem „Halsen", saaat Skibene fra Nordsøen ikke længer skulle have Behov at gjøre den lange Omvei omkring „Hovedet" for at komme til Amsterdam.

— — Inden jeg slutter, vil jeg dog fortælle Dig lidt Mere om Delft, eller rettere om min Reise til Delft. Thi Delft selv er ikke videre mærkelig, men desto mærkeligere var min Reise derhen. Den foretoges nemlig paa den vigtige nationale Maade at reise paa, som nu desværre (saaledes sige Poeterne) eller Gudskeelov (saaledes sige vi praktiske Mennesker) mere og mere fortrænges af Jernbanerne — det vil sige paa Trekschuit. Ordet har som saamange andre hollandske Ord halv dansk Klang, saa jeg behøver ikke at oversætte det for Dig. Trekschuiten er en Baad med et lille Huus paa — omtrent som „Noahs Ark", hvilken Du vel nok mindes fra din Barndom, kun er Huset paa Trekschuiten adskilligt lavere. Hele Equipagen trækkes af en Hest i et vel 100 Fod langt Toug; paa Hesten sidder atter Driveren, den saakaldte „Jager." Hesten gaaer i rask Skridtgang, undertiden til en Afvexling i et lille Trav, saa man avancerer omtrent en liden Miil i Timen; da der ingen Strømning er i Kanalen, gjør Vandet ikke synderlig Modstand. Den eneste Ulempe er, naar man møder andre Baade, thi da krydse Tougene hverandre, men en dertil ansat Mand veed altid ved at hæve eller sænke Tougene at undgaae ethvert Sammenstød. Men da nu Farten begyndte, da Baaden lydløst og stille gled frem i de sagte Vande, og Træer og Huse glede bort til begge Sider — ja da mindedes jeg levende hine Dage, da jeg reiste paa Trekschuite i Ægypten. Thi Andet var det dog ikke, dengang jeg tilligemed mine Reisefæller blev halet opad den mægtige Nilflod paa vor lille Baad, trukken af otte skrigende Arabere. Men hvilken Modsætning mellem her og hist! Her gik Alt saa stille og roligt, man hørte kun Vandet boble sagte under Baaden eller et enkelt Varskoraab, naar vi mødte en anden Baad, Hesten gik ufortrødent sin Gang og sagde aldrig et eneste Ord: hist var en uafbrudt Skrigen og Skraalen af vore otte Arabere, som om de skulde trække Baaden med Lungerne og ikke med Armene — her gik Alt sin regelmæssige Gang uden mindste Afbrydelse: hist løbe vi hvert Øieblik paa Grund, eller vi stødte mod en anden Baad, eller Touget sprang, og vi dreve atter tilbage med Strømmen — her avancerede vi en lille Miil i Løbet af en Time, hist avancerede vi en lille Miil i Løbet af en Dag. Ja, her var Alt stille, ordentligt, regelmæssigt — og dog — dog længtes jeg efter vore otte skraalende Arabere, som jeg længtes efter Ægyptens evig blaae Himmel, efter den majestætiske Stilhed, efter de tavse Templer, der i drømmende Ro stode og speilede sig i de klare Flodvande.

Og nu Delft — — ja hvad skal jeg fortælle Dig om Delft? Den bestaaer af Kanaler, Træer, Huse, Reenlighed og Orden, som alle andre hollandske Byer. Den, som ynder Stilhed og Ro, vil finde sig vel der; der er ikke megen Vogntummel og heller ikke mange Mennesker paa Gaden. Men den, som ynder Liv og Afvexling, gjør bedst i ikke at blive der mere end en Time, thi saa vil han begynde at kjede sig. — Blandt de Mærkeligheder, som Delft gjemmer i sig, er Stedet, hvor Vilhelm af Oranien blev dræbt ved Snigmorderhaand 1584. Jeg gik pligtskyldigst derhen: Slottet er nu omdannet til Kaserne, en Underofficeer var saa god at føre mig hen til Stedet. Han viste mig nogle Huller i Væggen: det var Sporene af Kuglerne. Jeg saae mig omkring: „Men her er jo en Trappegang; jeg meente, at Begivenheden var forefaldet i en stor Sal?" „Det gjorde den ogsaa, men siden har man bygget Alting om." „Og Andet er her ikke at see?" vedblev jeg, idet jeg atter saae paa Hullerne i Muren. „Andet er her ikke at see", lød Svaret. — Kjære Ven! skulde Du nogensinde komme til Delft, saa gjør Dig blot ikke den Uleilighed at gaae hen at see paa Stedet, hvor Prindsen af Oranien blev dræbt. Men jeg maa lade min Hollænder vederfares den Retfærdighed, at han vilde ingen Penge have, da jeg bød ham dem. Det skulde have været en Italiener — han vilde have fordret en kongelig Belønning formedelst Foreviisningen af dette luogo interessantissimo.

Dernæst gik jeg hen for at besee Gravmindet over Fyrsten i „de nieuwe kerk." Det er udført i Barokstil med megen Pragt: Prindsens Marmorstatue hviler i Dødningedragt paa en Sarkophag under en Thronhimmel, ligeledes af Marmor, der hviler paa fjorten Søiler. Paa de fire Hjørner sidde i Legemsstørrelse: Friheden, Retfærdigheden, Forsigtigheden og Religionen. Foran findes atter Prindsens Statue i Bronze, bagved Seirsgudinden med udbredte Vinger, kronende ham med Laurbærkrandsen: skjøndt sex Fod høi, hviler denne Figur kun paa den yderste Taaspids af den venstre Fod. Allerøverst oppe sidde nogle Smaaengle, der tudskraale. Ja, jeg veed vel, at dette Ord støder Dig, men jeg bruger det dog; thi der er Intet, hvorpaa Barokstilen synes mig at have lidt saa totalt Skibbrud, som i Fremstillingen af smaa sørgende Børn. Da Barokstilen vil fremstille Alt i Affect, vil den naturligviis ogsaa fremstille smaa sørgende Børn i Affect, men smaa sørgende Børn i Affect — ja, det bliver, hvad vi i daglig Tale kalde arrige Børn, der tudskraale, og disse fremkalde, som Du vist af Erfaring veed, ikke noget harmonisk Indtryk. Det er nu altid en mislig Sag at ville fremstille Barnet som sørgende over en Afdød. Thi da Barnet ikke, eller i hvert Fald kun meget dunkelt, fatter denne Sorg, kan det heller ikke benyttes til at fremstille den, og vil man nu ovenikjøbet give det Udtryk af vild og voldsom Smerte — ja, da fremkomme alle disse Smaauhyrer, som man i saa rigeligt Antal møder paa Barokstilens Gravmonumenter. Hvor ganske anderledes opfattede dog den antike Konst Livet! Kan Du endnu mindes det nydelige lille Barnehoved, der findes i Villa Borghese (om jeg mindes ret i samme Værelse, hvori Anakreon er opstillet) med det fine, yndige Smil om Munden — — — ja, nu vil jeg slutte Brevet, thi nu er jeg kommen derned, hvor jeg begyndte, til Rom. Ak ja! naar jeg i dette Øieblik seer ud paa den tykke graae Himmel, der hver Dag regner og regner, som om den aldrig mere vilde høre op med at regne — ja, jeg vil ærligt og aabent tilstaae Dig det, i dette Øieblik længes jeg ikke hjem til Eder, men jeg længes ned til den evige Stad, til den blaae Himmel, til de klare Marmorbilleder. Men lad mig ikke begynde at tale derom thi saa bliver jeg aldrig færdig — derfor vale!

Din

Henrik Scharling.

Blandinger.

— En af de heftige Storme i dette Efteraar knækkede et stort Piletræ i det zoologiske Selskabs Have i Regents Park. Grenene bleve fordeelte blandt Dyrene; en af de sværeste, der var 9 Kvarteer i Omfang, kom paa Bæverens Lod og blev sat fast ned i Jorden med den tykke Ende, i Nærheden af Bæverens Dam. Ved Middagstide var dette Arbeide fuldført, Bæveren kom snart til Stedet, gik rundt om sit nye Træ og begyndte strax at afgnave Barken i en Ring, en halv Alen fra Jorden. Derpaa gav den sig i Lag med Vedet; den arbeidede stærkt og syntes at opbyde sin hele Kraft, og dens hurtige Fremskridt forbausede alle Tilstedeværende. Engang imellem standsede den, gik lidt tilbage og saae opefter, som om den anstillede Jagttagelser over, til hvilken Side Træet vilde falde. Nogle Gange sprang den i Dammen og tog sig et forfriskende Bad, men kom snart atter op og gav sig til at gnave med fornyet Iver. Saaledes arbeidede den til Kl. 4, da den pludseligt skyndte sig hen til Jernrækværket om dens Indelukke; den havde nemlig hørt Lyden af Hjulbøren, der trilles om med Foder, og medbragte dens Gulerødder og Brød. I halvanden Time var den nu sysselsat med at tære sit Maaltid og holde Svømmeøvelser i Dammen, hvorefter den atter gik paa Arbeide. Ringen om Træet var da saa dyb, at det stod paa en Stilk af et Par Tommers Gjennemsnit; Bæveren tog alvorligt fat og ti Minutter efter styrtede det om. I samme Øieblik sprang Bæveren behændigt og hurtigt hen til den modsatte Side, øiensynligen for at undgaae at blive knuust; den havde gnavet saameget bort af Træet, at det tilsidst kun stod paa en Stilk af 1 Tommes Gjennemsnit, saa at kun dets lodrette Opstilling havde det virket, at det holdt sig staaende saa længe. Bæveren undersøgte nu omhyggeligt sit Tømmer efter dets hele Længde og begyndte da at asskære et Stykke paa et Par Fod; Klokken 7 næste Morgen var hele Træet deelt i tre Stykker, af hvilke den havde ført de to ud i Vandet og anbragt det tredie i Nederdelen af sit Huus. — Denne Bæver var omtrent et halvt Aar gammel i Høsten 1861, da Selskabet fik den. Uden Tvivl er den meget svagere end dens store vilde Slægtninge; den viste sig ogsaa som en Begynder i Arbeidet, idet den flere Gange tumlede baglænds under sin ivrige Virksomhed. Men det var umuligt at betragte denne, uden at undres over den Duelighed og Betænksomhed, hvormed den dreves. Naar Rummet i Ringen blev for snevert, saa at Hovedet ikke havde Plads nok, gnavede Bæveren Ringen bredere, saa at det øverste og nederste Stykke tilsidst dannede Keglefigurer, hvis Spidser stødte sammen i Træets Midte. Ofte standsede den, satte sig paa Bagbenene, saae opad Træet og stemmede Forbenene mod dets øverste Deel, som om den vilde føle, om det rokkede; dens hele Fremfærd viste klarligen, at den vel begreb, hvad den var ifærd med.

— I Solenhofens Skiferlag i Baiern er der fundet Levninger af en hidtil ukjendt Dyreslægt, hvis For- og Bagpart, Bækken, Ribbeen og Hale ligne Fiirbenets, medens Forlemmerne og Halen have været beklædte med Fjædre, saa at denne Skabning synes at have været en Mellemting mellem Krybdyr og Fugl. Den er bleven indlemmet i det britiske Museum og har der faaet Navnet „den fjædrede Gaade".

— Efter en engelsk Brevskrivers Beretning vandre de udenbyes Medlemmer af Italiens Parlament bekymrede omkring paa Turins Gader med Reiseposer i Haanden og lede efter „et Locale". Byen skal være saa fuld af Mennesker, at endog nogle af de fremmede Gesandter søge bort derfra og ud paa Landet, da Leien bliver dem for ublu. „Lykkelig er Den", saaledes slutter hin, „som kan faae en tredie Etage for 40 Lstr. om Maaneden og kan betale denne Leie."

— Mlle Emma Livry, der blev saa frygtelig forbrændt under Opførelsen af „den Stumme" paa Operaen i Paris for en Maaneds Tid siden, skal nu være uden Fare; men Skaden har ikke gjort hende klogere. Medens hun laa hen og man troede, at hun sov, talte to af hendes Veninder i den Syges Værelse om de uforbrændelige Klædningsstoffer, der kunne forekomme slige Ulykker. Midt under Samtalen udbrød den Syge: „Jeg har nok seet disse Stoffer og Opfindelsen er god, men aldrig vil jeg, hvis jeg nogensinde atter kommer til at træde frem paa Scenen og dandse, tage slige Klæder paa — de ere for hæslige!"

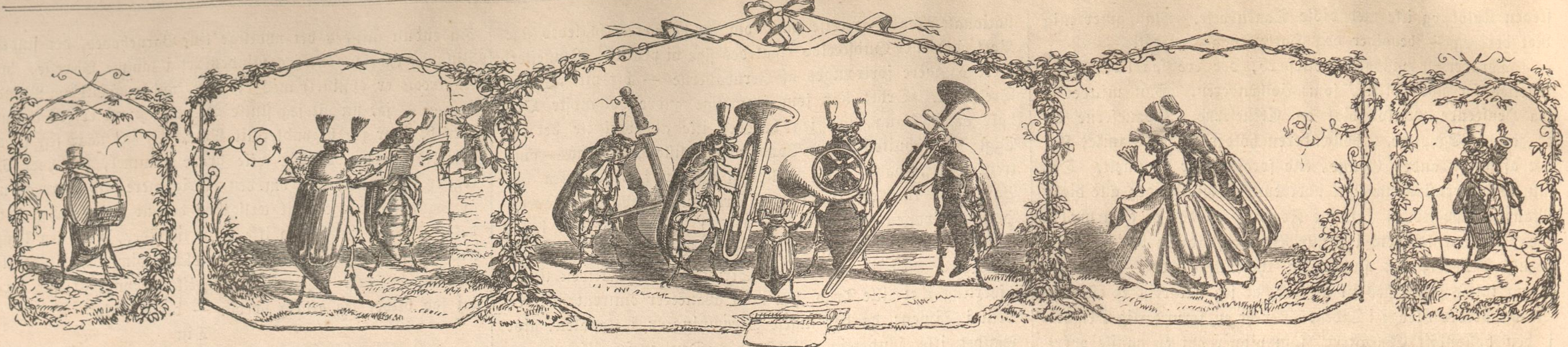

Nyaars Marche-Polka.

T. Oldehaver.

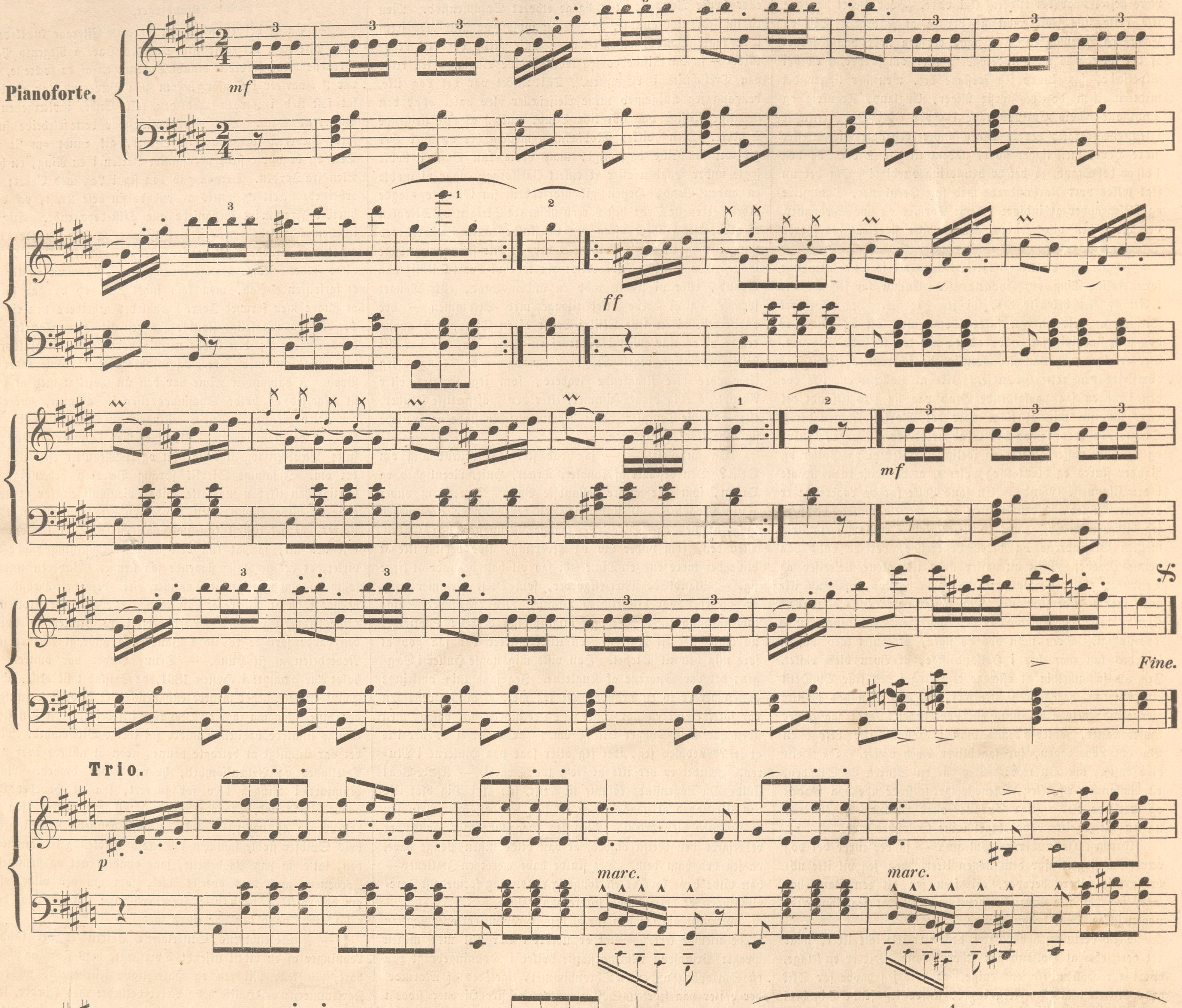

UDGIVET AF FORLAGSBUREAUET. – THIELES BOGTRYKKERI.

Søndagen den 28. December 1862.

Meyer.

I Nr. 158 af „Illustreret Tidende“ er indrykket en Fortegnelse over 70 forskjellige Sammensætninger af Personnavne med Navnet Meyer, hvilke en yngre Historiker har samlet. En ældre Historiker, som bærer et af de af den yngre Historiker opførte Navne, har ligeledes i længere Tid samlet lignende Sammensætninger af Navnet Meyer, og, som det synes, med større Udbytte, da han har faaet en endnu rigere Samling af Navne, som han herved tillader sig at meddele for Fuldstændighedens Skyld, forsaavidt de ikke ere opførte i den nævnte Fortegnelse.

Annameyer
Ackermeyer
Ameyer
Bredemeyer
5. Bønkemeyer
Boltemeyer
Busmeyer
Baimeyer
Brachmeyer
10. Buchmeyer
Breitmeyer
Baummeyer
Bollmeeyer
Breymeyeer
15. Berensmeyer
Baxmeyer
Bollemeyer
Brodmeyer
Brautmeyer
20. Bodemeyer
Bünckmeyer
Banckemeyer
Bestelmeyer
Brinckmeyer
25. Brackemeyer
Capmeyer
Campmeyer
Cronemeyer
Dammeyer
30. Degmeyer
Determeyer
Dopmeyer
Deiglmeyer
Dibmeyer
35. Doppelmeyer
Dockemeyer
Dettmeyer
Dühlmeyer
Daunemeyer
40. Echtermeyer
Ebmeyer
Eisenmeyer
Erlenmeyer
Eickmeyer
45. Ellermeyer
Ebermeyer
Emtmayer
Elimeyer
Frischmeyer
50. Filmeyer
Fechtmeyer
Feldmeyer
Grobmeyer
Gravemeyer
55. Glameyer
Giesemeyer
Glasemeyer
Groothemeyer
Gehmeyer
60. Grützmeyer
Grendelmeyer
Gronemeyer
Grassmeyer
Grenzmeyer
65. Griessmeyer
Gerbemeyer
Hennemeyer
Henningsmeyer
Hockmeyer
70. Havemeyer
Hintermeyer
Hartmeyer
Hørmeyer
Halbmeyer
75. Henkemeyer
Hollmeyer
Hiermeyer
Hippenmeyer
Hockemeyer
80. Hormeyer
Häsemeyer
Hugmeyer
Hesselmeyer
Hahmeyer
85. Horstmeyer
Humeyer
Hasselmeyer
Hilckemeyer
Harzmeyer
90. Immeyer
Istmeyer
Knippelmeyer
Kreickemeyer
Kömmelmeyer
95. Kottmeyer
Klostermeyer
Kampfmeyer
Kittelmeyer
Kampmeyer
100. Krutemeyer
Kopmeyer
Krausmeyer
Kollmeyer
Kriegmeyer
105. Kapmeyer
Kittmeyer
Kleemeyer
Kainmeyer
Kleinmeyer
110. Kreimeyer
Krietmeyer
Kautemeyer
Lindenmeyer
Lachenmeyer
115. Lockmeyer
Lohnmeyer
Linnemeyer
Mosmeyer
Münchmeyer
120. Menigmeyer
Mönneckemeyer
Müntmeyer
Nordmeyer
Nellmeyer
125. Neddemeyer
Oldemeyer
Ohlmeyer
Oehlenmeyer
Papemeyer
130. Plumeyer
Provstmeyer
Pohlmeyer
Prumeyer
Paulsmeyer
135. Petermeyer
Phistermeyer
Pahmeyer
Quitmeyer
Restmeyer
140. Rittmeyer
Ruckmeyer
Rischmeyer
Rustmeyer
Rottmeyer
145. Retemeyer
Rehmeyer
Roesmeyer
Steigmeyer
Schwarzmeyer
150. Spielmeyer
Stumpfmeyer
Settemeyer
Stiegelmeyer
Schlemermeyer
155. Steinmeyer
Schildmeyer
Schuchenmeyer
Schachenmayer
Sandmeyer
160. Steimeyer
Strossmeyer
Stegemeyer
Schiedmeyer
Stockmeyer
165. Stehmeyer
Sedtmeyer
Schachtmeyer
Schlingenmeyer
Struckmeyer
170. Schalmeyer
Sahlmeyer
Sallmeyer
Seddelmeyer
Schiermeyer
175. Teichmeyer
Traumeyer
Twietmeyer
Uthmeyer
Westenmeyer
180. Wittmeyer
Widmayer
Wallmeyer
Weidmeyer
Weihmeyer
185. Wachmeyer
Vemeyer
Vollmeyer
Vietmeyer
Zottmeyer
190. Zinzelmeyer.

Af de 70 Navne, som den yngre Historiker har opført, havde den ældre allerede 49, men takker for den Tilvæxt af 21 ham hidtil ubekjendte Navne, hans Samling nu har faaet, hvorved den er bragt til at indeholde 260 forskjellige Meyere, hvis nærmere eller fjernere Slægtskab han, som selv er saalidet i Familie med dem Allesammen, at han ikke vilde blive rigere, om de Alle tilhobe paa een Gang gik Kjødets Vei, beskedent vil overlade Andre at undersøge. Dog vil han lette Forskerne deres lærde Undersøgelser ved at vise dem hen til Egnene, som ligge Syd for Danevirkestillingen. De fleste Meyeres Hjemstavn er Hannover og Hamborg; kun Faa, og deriblandt Indsenderen, stamme fra det høie Nord.

Literatur.

— Tvende i England særdeles yndede Børnebøger ere i Oversættelse udkomne hos F. Chr. Pio under Titlerne: „Pigernes egen Bog“ og „Drengenes egen Bog“. De give begge en stor Anviisning paa Lege. Paa samme Forlag er udgivet „50 Logogripher“ — en i de senere Aar meget afholdt Beskæftigelse.

— N. M. Petersens berømte Nordiske Mythologi foreligger nu complet i den nye Udgave fra Schubothes Boghandel; i disse Dage er der ogsaa fra dette Firma udkommet en Oversættelse af Mrs. A. Gattys „Parabler, hentede fra Naturens Rige.“

— Fjerde Oplag af Richardt's Digte — og det kun i Løbet af et Par Aar! Det er et Factum, som er tilstrækkeligt at nævne; thi videre Anbefaling for, eller Omtale af Digtsamlingen er overflødig.

— Paa K. Bissings Forlag er udkommet „Min!“ lyrisk Phantasi af Fr. Schneedorff-Birch, og en Oversættelse af Berthold Auerbachs „Schatzkästlein“.

— Hos B. Tauchnitz i Leipzig er der udkommet smukke Miniaturudgaver paa Engelsk af „Hamlet“ og „Childe Harold“, hvilke i Tryk og øvrig Udstyrelse ere en tro Efterligning af de i England udgivne Bøger.

— Fra Nyaar begynder en ny Musiktidende at udkomme hos Breitkopf & Härtel i Leipzig; dette Firmas bekjendte „Allgemeine Musikzeitung“ ophørte at udkomme i 1848, da den havde bestaaet i 50 Aar. Det nye Blad vil blive redigeret af Selmar Bagge, der i Wien har været beskæftiget i samme Retning.

Konst.

— Fra Bærentzens lithographiske Institut er udgaaet det første større Portrait af Prindsesse Alexandra; smukt lithographeret af Fortling efter G. E. Hansens Photographi.

Blandinger.

— En nu afdød engelsk Skuespiller fortæller i sine Memoirer følgende lille Træk fra sit Theaterliv, der beviser, hvor godt det er, at have Latteren paa sin Side. Under et Ophold i Philadelphia skulde han spille en engelsk Eventyrer, der i Amerika kommer i alskens Farer og Forlegenheder, og blandt Andet har at sige: „Kammerater, skulde jeg døe, saa husk paa, at jeg faldt som en brav Engelskmand.“ — Directeuren, der var ham fjendsk, havde strøget Ordet „Engelsk“ ud, før han gav ham Rollen og da Skuespilleren paa Prøven spurgte om Grunden, fik han den ligefremme Befaling at fremsige Replikken saaledes, som den var forandret. Det ene Ord tog det andet og Samtalen udartede til et reent Skjenderi, der endte med, at Skuespilleren lovede sin Directeur en Dragt Prygl. Denne, en indfødt Amerikaner, udbasunede Historien i hele Byen, men med en lille Forandring, saa at det kom til at see ud, som om den engelske Skuespiller i sit Overmod haanede Amerikanerne. Dette var tilstrækkeligt til at reise en Storm imod ham, og omendskjøndt han baade var afholdt og dygtig, blev det besluttet, at pibe ham ud, saafremt han ikke rettede sig efter Directeurens Villie. Alle hans Venner raadede ham til at give efter, men han var fast bestemt paa at sige, hvad der oprindeligt stod i Stykket. Aftenen kom, Huset var overfyldt og man ventede med Længsel paa det skjæbnesvangre Sted. Mere end: — — „som enhver brav Engelskmand!“ fik han ikke sagt, thi en rædsom Larm af Hyssen, Piben og Skrigen overdøvede ham aldeles. Hans Venner klappede og hele Huset kom i fuldstændigt Oprør. Han traadte dristigt hen til Lamperne og spurgte Tilskuerne, hvad de vilde synes om en Amerikaner, der i England fornegtede sit Fædreneland, fordi man vilde tvinge ham dertil. Det hjalp et Dieblik; men nu viste Directeuren sig paa Scenen, blev hilset med Bifald og forsvarede sig til Publicums Tilfredshed; da han gik ud, blev den ulykkelige Skuespiller atter Gjenstand for deres Mishagsyttringer. Han indsaae, at det var umuligt at tale dem tilrette og begyndte atter paa Rollen. Det skaffede Stilhed. Til Lykke for ham lød hans næste Replik saaledes: „Jeg holder ellers ikke meget af at slaaes, men Satan skal tage mig, om dette her ikke har givet mig Lyst dertil.“ Han sagde denne Replik med levende Følelse; hele Huset brast i Latter og applauderede ham hele Stykket igjennem, ja modtog endog Directeuren, der selv havde en Rolle, med en svag Hyssen.

— Fra Rom berettes, at Paven agter, ved Tiberens Munding at lade anlægge en ny Havn, der vilde være Rom nærmere og have en bekvemmere Beliggenhed, ved Civita Vecchia. Hans Hellighed antager nemlig, at to Havne ikke ville være for mange for den Deel, Rom vil faae i den store Vareomsætning mellem Europa og Indien, naar Suezkanalen bliver aabnet.

— Det Sagn, at Salomon de Caus, for sin Opfindelse af Dampens Kraft, af Richelieu skulde være bleven indespærret i en Daareanstalt og være død der, viser sig at være utilforladeligt, idet en i det franske Akademi nylig fremlagt Udskrift af Trinité-Kirkens Protocol udviser, at Caus ved sin Død, i 1626, var kongelig Ingenieur.

— I Aaret 1816 vedtog det engelske Parlament, at anmode den franske Regjering om et Metermaal, til Brug ved Forhandlingerne om Decimalsystemets Indførelse. Snart efter modtog Parlamentet det begjerede Maal, der blev betroet til Royal Society, i hvis Gjemmer det har ligget uforstyrret, da Sagen ikke mere kom paa Bane i England, omend Systemet i Aarenes Løb fik Indpas i andre Lande og den internationale Decimal-Association fremdeles virker for dets videre Udbredelse. Iaar nedsatte endelig Underhuset en Comitee, der skulde overveie denne Sag; Erklæringen lød gunstigt og nu vil endelig et Lovforslag blive indbragt i næste Samling, dog ikke for at befale Decimalsystemets Indførelse, men kun for at bevirke Tilladelse til Indførsel af Varer fra Udlandet, uden at Maal eller Vægt reduceres til de forældede og indviklede engelske. Videre kommer man vel ikke for det Første, uagtet Handelskammerets Præsident hylder Associationens Anskuelser.

— Det almindelig udbredte Rygte, at legemlig Revselse var bleven afskaffet i Rusland, er ikke ganske tilforladeligt. Storhertug Konstantin, Fyrsterne Gortschakoff, Dolgoruki o. Fl., ønske vel at fjerne Pidsken og Stokken, men kunne ikke sætte dette Ønske igjennem mod Politiministeren og Moskovs Metropolit, især fordi den Sidstnævnte stadigt anfører Bibelsteder til Støtte for sin Mening.

— De engelske Blade havde i nogen Tid yttret deres Henrykkelse over, at en levende Gorilla var kommen til Liverpool, opførte sig overmaade vel der og var Damernes Yndling. Men hver Glæde har sin Sorg; ved nøiere Undersøgelse er det kommet for Dagen, at Dyret slet ikke er en Gorilla, men kun en sædvanlig Schimpansee.

— Et engelsk Blad forklarer de amerikanske Udtryk „Republikaner“ og „Demokrat“ saalunde: Republikaneren ønsker at styrke den øverste Styrelse, ved at forøge dens Magt, eller idetmindste at sikkre den Magt, som Præsidenten allerede har, for at han, naar Nødvendigheden kræver det, f. Ex. i den nuværende Kamp, kan handle med Kraft. Demokratens Maal er derimod, at skaffe hver enkelt Stat større Magt og Myndighed, thi han frygter for sin „særlige Institution“ — Negerslaveriet — naar Regjeringens Magt forøges. Hidtil have Republikanerne spillet Mestere i den nordlige Deel af Fristaterne, men efter de sidste Valg at dømme, maae de formodentlig vige Pladsen for Demokraterne i næste Congressamling.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

Lille og styg,
Uformelig tyk,
Vækker jeg Spot kun og Latter!
God Tidsfordriv
At jage mit Liv,
Jeg skjenker Folk atter og atter.

2. 3. 4.

Mig narrer intet Drog,
Dertil er jeg for klog;
Jeg derimod tidt narre kan de Andre;
Exempler paa min List
Du hører derfor vist,
Naar Du i Landet om en Tid vil vandre.

1. 2. 6. 7.

Det pryder sjeldent, hvor det kom,
Og taler om en Hjerne tom.

4. 6. 4.

Eier Du en Saadan, trofast øm,
Da opfyldt blev dit Hjertes bedste Drøm!

4. 6. 7.

Jeg kan styrke Dig og kvæge,
Stundom kan jeg ogsaa læge;
Men forsigtig med mig vær,
Faa mig ikke altfor kjær!

2. 6. 7. 8.

Med Rødmen og Smil hun mig modtog som sin,
Og kaldte mig da „Allerkjæreste min!“

Opløsning paa Gaaden i Nr. 169:

Grantræ.

Opløst af Tullerutten i Klædeboderne, J. B. i Danebrogsgade, J. J. i Helsingør, den Yngste i Søndagsselskabet, 4 Subjecter, Armbaandet og Ringen i Nakskov, T. M. i Grenaa, en Børste i Løgumkloster.

Opløst som „Støvgran“ af Ægtepeer og hans Hustru, Gascandelaber-Quartetten paa Kongens Nytorv, General Tupborg, En i Ringsted.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 19de til 25de December incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
19de. .	2,97	3,6	0,4		27" 0,29	4,99
20de. .	1,23	3,3	0,6		26" 10,24	2,26
21de. .	1,27	2,8	÷0,5		27" 7,14	0,97
22de. .	÷0,83	0	÷3		28" 0,33	—
23de. .	÷0,13	+1	÷2		28" 0,13	—
24de. .	+2,8	4,86	1		27" 11,58	
25de. .	4,66	5,8	2,5		27" 11,5	0,33

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	24 Decbr.	3	pCt.	Consols . . .	92½.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	69. 65.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	75. 20.
Berlin	„ —	3½	.	Staats-Sch.	90⅛.
Kjøbenhavn	„ —	4	„	Kgl. Obligat.	97½.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé expederes til 5 Mk. pr. 100, 3 Mk. pr. 50, 2 Mk. pr. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Udkommen er:

Parabler,

hentede fra Naturens Rige. Af Mrs. A. Gatty. Oversat fra Engelsk. — Indhold: En Troens Lære. Loven for at byde og lyde. Det ubekjendte Land. Bunden og ubunden. Sandhedens Lys. Vent! En Haabets Lære. — Priis 36 Sk.

J. H. Schubothes Boghandel, Badstustræde 17.

I Commission i den Gyldendalske Boghandling er udkommen og faaes i alle Boglader:

Sange af Dr. B-o.

Heftet 1 Rd. 48 Sk.

101 Gaader og Charader.

58 Sk. Eleg. indb. 80 Sk.

Manden bedre end hans Rygte.

Et Digt af 101. 2 Rd.

Idag er udkommen:

Julegave fra

nogle danske Studenter. 1ste Aargang. Priis 48 Sk.

Carl Lund, Bog- og Papirhandelen, Kronprindsensgade Nr. 6.

I alle Boglader faaes:

Haandskyggebilleder

efter Henry Bursill. Tredie Oplag. Priis 24 Sk. Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Folkekalender for Danmark. 1863.

12te Aargang. 48 Sk.

Indhold:
Statsborgerlig Kalender, af P. Schjørring.
Genealogi. Det danske Kongehuus.
Det kongelige Geheime-Statsraad.
Johan Herman Wessel, af P. L. M.
Vilslev Kirke ved Kongeaaen, af Jacob Helms.
En Gaade, af Carl Bernhard.
Brostenen, af Jens Norup.
Margrete, Dronning af Skotland, af Chr. H. Kalkar.
Bag Linden, af Chr. Richardt.
En Kop Kaffe, af Dr. H.
Den sidste romersk-katholske Biskop paa Island, af Fr. Hammerich.
Sæbeboblen, af Julius Thomsen.
Et Blad af en ung Digters Debut, af Henr. Hertz.
Sommergjækken, af H. C. Andersen.
Et romersk Æsel, af Chr. Richardt.
Kains Slægt, af Carit Etlar.
Tidernes Trætte, af Cl. Rosenhoff.
Et Digterportræt, af Erik Bøgh.

De 10 første Aargange, indheftede i to Bind, faaes à 1 Rd. 48 Sk. Bindet; enkelte Aargange sælges à 48 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.

Skole-, Børne- og Billedbøger,

Tankespil, Skyggebilleder i rigt Udvalg; Albums og Rammer til fotografiske Visitkort, Bekjendte Mænds og Kvinders Portraiter, anbefales fra

Bog- og Papirhandelen Kronprindsensgade 6.

Paa mit Forlag er udkommen:

Tonens Veie,

et Digt af Carl Andersen. Heftet 1 Rd., eleg. indb. 1 Rd. 64 Sk.

Af samme Forfatter er tidligere udgivet:
Strid og Fred. 72 Sk., indb. 1 Rd. 24 Sk.
Ingolfs og Hjørleifs Saga. 1 Rd., indb. 1 Rd. 48 Sk.

G. E. C. Gad, Vimmelskaftet Nr. 32.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 4. Bind begynder den 4. Januar 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 171.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 4. Januar 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

General Ambroise Everitt Burnside. — Om J. L. Heiberg, af P. L. M. — Adrien François Servais. — Stormfloden i Sundet. — Storbofaldet i Jemtland. — Fra Kalleboderne. — Ugens Politik. — Et Capitel af „Før og Nu", af A. T. — Literatur.

General Ambroise Everitt Burnside.

General Burnsides Udnævnelse til Overstcommanderende for Hæren ved Potomac, har igjen ført denne Officeers Navn frem for Verdens Oine, og det paa en eclatant Maade. Han har maaskee været den heldigste af alle de Hærførere, som have beklædt høie Poster derovre, siden Borgerkrigen begyndte; i alt Fald har han gjort sig skyldig i færre Feil, end nogen anden. Vi vide endnu ikke, om General Burnside er mere end en af de almindelige, gode Befalingsmænd, der i Regelen slumpe til at faae en eller anden vigtig Post i enhver stor Krisis, eller om han nogensinde vil hæve sig over det Hverdagsagtige, der har charakteriseret Nordstaternes øvrige Generaler. Tiden og Leiligheden vil vise det; hidindtil har Burnside tilfredsstillende udført de ham overdragne Hverv. Hans Expedition til Roanoke Island, Indtagelsen af Newbern i Nord-Carolina, hans Undsættelse af Mac-Clellan ved Harrisons Landing, den hurtige og heldige Hjelp, han bragte Pope under Tilbagetoget til Linierne foran Washington, og slutteligen den Tapperhed og Udholdenhed, han viste ved at forsvare sin Stilling ved Broen i Slaget ved Antietam, vise, at han er en duelig og meget brugbar General, om end ikke et overordentlig stort Talent; men det er jo muligt, at han nu, som Overstcommanderende over Potomac-Armeen, vil kunne udvikle sit Genie, hvis han ellers besidder noget. Een Ting er imidlertid afgjort, at han i Generalerne Lee og Jackson vil finde værdige Modstandere; skulde det lykkes ham at beseire dem, kan han med Rette gjøre Fordring paa at regnes blandt de ypperste af de Hærførere, som Nordamerika har frembragt; men skulde det slaae feil for ham — naa! ja saa vil det ikke gaae ham værre, end saa mange andre, af hvem der er bleven gjort endnu mere Væsen, f. Ex. Mac-Clellan og Pope; han vil uden Tvivl da synke hen i Forglemmelse. — De sidste Efterretninger stadfæste, at Nordstaternes Armeecorps er gaaet over Floden Rappahannock paa to forskjellige Steder. Den ene Afdeling, under General Burnside selv, tiltvang sig et Overgangspunkt ved Fredericksburg; den anden, under General Franklin, gik over Floden et Stykke længere nede. — Man meente, at de to fjendtlige Armeer uundgaaeligt maatte støde sammen. Medens vi vente Bekræftelse paa de foreløbige Efterretninger om et stort Slag, ville vi vende tilbage til den Mands tidligere Liv, der sandsynligviis med det Første enten vil opnaae Berømmelse, eller komme i Vanrygte.

Ambroise Everitt Burnside er født i Indiana den 23de Mai 1824 og følgelig 38 Aar gammel. Under General (dengang Capitain) Bragg marcherede han i 1847 til Byen Mexico i General Pattersons Division, og forblev der til Fjendtlighederne vare tilendebragte. I tre eller fire Aar deeltog han i samme Compagni i Kampen mod Indianerne i Ny-Mexico, og udmærkede sig navnlig i en Træfning nærved Los Vegas mod Apache-Stammen i August 1849, hvor han aldeles oprev hele Stammen, dræbte 18 Mand og toge 9 til Fange. For sin udviste Tapperhed blev han i 1851 udnævnt til Capitain. Han var Medlem af den Commission, der senere blev nedsat for at fastsætte Grændselinien mellem Mexico og de forenede Stater. Som Fører af Depecher fra Oberst Graham til Præsident Fillmore, gjennemreiste han i 1851 en Strækning af 1200 Miil over Sletterne, fra Floden Gila igjennem Landstrækninger, opfyldte af fjendtligsindede Indianere og kun ledsaget af 3 Mand. Kort efter blev han stationeret i Fort Adam, men trak sig i October 1853 tilbage fra Tjenesten. Fra den Tid af og indtil Udbruddet af den nuværende Krig, beskæftigede han sig med forskjellige industrielle Foretagender. Han opfandt en ny Construction for Rifler, bekjendte som „Burnside Rifler". Under Buchanans Præsidentskab blev der gjort store Bestillinger hos ham af disse, men da Krigsministeren senere indlod sig med en anden Fabrikant, tabte Burnside betydelige Summer ved dette Foretagende og saae sig først efter lang Tids Forløb istand til, at redde sig ud af de Pengeforlegenheder, han derved var kommen i. Senere traadte han i Forbindelse med Illinois-Jernbaneselskab, sammen med General Mac-Clellan. Under et Ophold i Rhode-Island giftede han sig og reiste derpaa til Chicago. Da han blev udnævnt til Kasserer ved det nævnte Jernbaneselskab, flyttede han til New-York, hvorfra han kort efter blev kaldet, for at tage Commandoen over et Fricorps fra Rhode-Island og deeltog med dette i Slaget ved Bulls Run. Under Fægtningen commanderede han som Brigadegeneral, og udførte Alt med en saadan Dygtighed, at Regjeringen i Washington udnævnte ham til virkelig Brigadegeneral den 6te August 1861.

Burnside er en Mand med et tiltalende Ydre. Hans Væsen er behageligt og indtagende, medens hans Aasyn tyder paa Fasthed og Charakteerstyrke. Han siges at være meget streng med Disciplinen, men er dog særdeles vel lidt af sine Undergivne; en streng Disciplin maa der til, dersom man ellers tør troe alle de Beretninger om Misligheder, der gaae i Svang ved Potomac-Armeen. — Burnside har aldrig beskæftiget sig stort med Politik, og hører ikke til noget bestemt Parti; dette er endnu en Grund til, at han er bleven udnævnt til hin ansvarsfulde Post, da han ikke er udsat for at blive paavirket af de forskjellige Partier i Washington.

General Ambroise Everitt Burnside.

Om J. L. Heiberg.

(Brudstykker af et større Arbeide.)

Det var en 6—7 Aar efter Kong Salomons første Opførelse i Kjøbenhavn, at et reisende Skuespillerselskab (det Werligh-Müllerske) bragte de første Heibergske Vaudeviller og Elverhøi til den jydske Kjøbstad, hvor jeg gik i Skole. Saa lang Tid behøvedes der dengang, inden det danske Theaters nyeste Frembringelser trængte frem til Provindserne, og med Litteraturens gik det endnu langsommere. Oehlenschläger kjendte man neppe af Navn, og udenfor de Embedsmænd, som i Studenteraarene havde seet nogle af hans Tragedier opførte, var der neppe Nogen, som havde læst, endsige eiede de berømteste af hans Værker. At Steen Blicher

var en udmærket, og navnlig en jydsk-national Digter, derom syntes Ingen at have nogen Anelse; man læste ham som en tilfældig Medarbeider af „Elmqvists Læsefrugter", naar Redactionen engang imellem ikke havde nok af Ernst v. Houwalds, Tromlitz's, eller van der Veldes Noveller og andre tydske Ridder- og Røverhistorier, til at udfylde det maanedlige Hefte; men i deres Hjerter foretrak de fleste Læsere ubetinget disse. Senere begyndte Ingemanns Romaner at bane sig Vei gjennem Leiebibliothekerne, ved Siden af August Lafontaine, som dannede den solide Ballast i alle de Pakker, der omsendtes i Byen og paa Landet; men paa Latinskolen og af Alt, hvad hermed stod i Forbindelse, betragtedes den danske saavelsom den tydske Forfatters Romaner som uværdig „Morskabslæsning", det ansaaes som en Forbrydelse mod Tugt og gode Sæder, naar Nogen grebes i Omgang med saadanne Bøger, og alle Lærerne syntes at have indgaaet en Sammensværgelse, for at holde det hemmeligt for Disciplene, at der existerede en dansk Literatur og Forfattere ved Navn Holberg, Oehlenschläger, Baggesen o. s. v. Vi analyserede Homer, Cicero, Virgil og Horats, men anede ikke, at der gaves danske Digtere og Skribenter, og hvis Nogen paa egen Haand gjorde Opdagelser i den Retning, betragtedes han som en umoralsk, farlig Person, der strengt maatte bevogtes, for at han ei skulde smitte de øvrige Disciple med sit slette Exempel.

Den dramatiske Smags Udvikling stod paa et hertil svarende Standpunkt. Der existerede en Privatklub „Dramatiken", hvor der af Dilettanter om Vinteren opførtes gamle Lystspil af Kotzebue og lignende tydske Forfattere; men disse Forestillinger vare kun tilgængelige for en lille Kreds af Udvalgte, nemlig Stadens Honoratiores, som vare Medlemmer af Selskabet, og deres Familier. Naar der kom et reisende Skuespillerselskab til Byen, udleiedes „Dramatikens" Lokale til dette, og det store Publikum, som ellers var udelukket fra Dramatiken, fik da Leilighed til at see de samme Kotzebueske Comedier, afvexlende med Ridderdramaer. Jeg erindrer endnu der at have seet „Johanne v. Montfaucon" og „Hermann v. Unna", som regnedes til Perlerne af Repertoiret.

Det var saaledes en fuldstændig Omvæltning i alle Byens Vaner og Ideer, da de første heibergske Vaudeviller her kom til Opførelse. Men da der i Grunden slet ingen Ideer existerede i Forveien, og allermindst nogen æsthetisk Mening eller Overbeviisning, saa gik det ikke her, som i Kjøbenhavn; der viste sig ikke det mindste Spor af Opposition. Vaudevillerne — og jeg maa tilstaae, at de slet ikke bleve daarlig spillede — gjorde strax en umaadelig Lykke, og det uden at Critiken, som dengang endnu ikke havde frembragt sin Bernhard Rée, i mindste Maade uleiligede sig med at lede og opklare Publikums Begreber. Kotzebue var som med et eneste Slag kastet til Jorden, og jeg veed ikke, om han nogensinde har reist sig siden.

Hvad mig selv angaaer, saa frembragte disse Vaudeviller, og det, som jeg endnu tydelig mindes, især ved den saa mageløst naturlige, vittige og æsthetisk opløftende Anvendelse af det musikalske Element, hos mig en ubeskrivelig Henrykkelse, og efterlode et Indtryk af lyksalig Nydelse, som aldrig er udslettet eller overtruffet af de naturligviis langt mere kunstnerisk fuldendte Fremstillinger, jeg senere i Kjøbenhavn fik at see af de samme Stykker. Der maa altsaa være Noget i dem, som, ganske uafhængig af Fremstillingen, er skikket til at udøve en magisk Virkning. Og dette Mystisk-Ubeskrivelige, som jeg vilde kalde de heibergske Vaudevillers egentlige Poesi, som Forf. selv kaldte deres „romantiske Element", det, som udmærker dem fremfor alle andre Digtarter og alle andre Forsøg i samme Art, det er i mine Tanker hverken Musiken eller Ordene, hverken Dialogens Lystighed eller de komiske Figurer (som det vilde være urimeligt at kalde Charakterer); men det er dette, ikke blot heldige, men ligefrem geniale Valg af Musiknumere, der ikke blot smelte sammen med Ordene, men synes at blive til i samme Øieblik som Situationen og Stemningen, og henføre os til en høiere Sphære af Harmoni, end det er muligt enten for Operaen eller for det reciterende Skuespil. Det er her, at Heiberg, i mine Tanker, med et vidunderligt Held, som det kun sjelden falder i Geniets Lod, har opnaaet en Virkning, hvorom han selv maaskee ei engang havde drømt; det er i denne saa mangfoldige og fuldkomne Harmoni af Musik og Ord, af Naturens og Scenens Midler, af Munterhed og let Følelse, der udbreder et besynderligt aandigt og næsten physisk Velvære, at man endnu bør søge det høieste Udtryk af Heibergs poetiske Kunstneraand, ligesom han i dette Punkt ubestridelig langt overgik alle de fremmede og indenlandske Digtere, som have forsøgt noget Lignende. Og det Mærkeligste var, at han her ikke strengt taget er en stor Digter, endnu mindre en stor Componist, men han er noget Andet, forskjelligt fra Begge: en Skaber, en Opfinder af noget Særegent og Nyt, idet han har havt den Lykke at frembringe en ganske ny Kunstvirkning og skjænket os Nydelsen af en Harmoni, en Art æsthetisk Henrykkelse, som vi aldrig før og ikke uden ved ham have kjendt. Saaledes bliver han da, selv ganske materielt taget, at henstille iblandt de ikke talrige Menneskeslægtens Velgjørere, der ved en heldig Constellation af Evner og Omstændigheder have skjænket os en ny Form af Aandsglæde, et nyt Middel til at rane Noget af den himmelske Ild, til med mindre Anstrængelse, end det skeer igjennem andre, langt større og betydeligere Poesiens og Kunstens Værker, at hæve os nogle Øieblikke over det Jordiske og lade os føle, at vi ere „Guder lige".

Saadanne Betragtninger anstillede jeg naturligviis ikke dengang; jeg vidste neppe Forfatterens Navn og brød mig lidet om at vide, hvem den Velgjører var, der paa en saa forlystende Maade vakte os af Philisteriets Dvale. Jeg veed kun, at jeg morede mig saa guddommeligt — og det gik uden Tvivl Mange som mig — at jeg, der som Skolediscipel ikke altid havde Penge til at gaae i Theatret, troer, jeg kunde have gjort, hvad det skulde være, blot for at faae en Billet. Der var et Tilløb og en Jubel, hvortil vor By ikke før havde kjendt Mage, og jeg anfører dette som Exempel paa den Virkning, Vaudevillerne udøvede paa et litterært og æsthetisk aldeles udannet Publikum, men som til Gjengjæld heller ikke var forkvaklet af de Fordomme og den kritiske Sniksnak, der vegeterede i de kjøbenhavnske Blade, hvor Trop hentede sine Forbilleder. En lignende, maaskee i Grunden ganske den samme Nydelse, havde jeg af Elverhøi, hvor de samme Kunstnere, der spillede Hans Mortensen og Trine, udførte Christian den Fjerdes og Agnetes Roller, og, som jeg troer at kunne forsikkre, ingenlunde uden Talent. Elverhøi er nemlig i Grunden en Vaudeville i fem Acter, naar man tager Ordet i den ovenfor antydede Forstand, og dertil er man nødt, saalænge man ikke har opfundet et andet Ord. Det Indtryk, det æsthetiske Udbytte, dette Stykke efterlader, er, ligesom i de egentlige Vaudeviller, en Harmoni, som hverken udelukkende er af dramatisk eller lyrisk-musikalsk Art, men en Blanding af begge, en ubenævnelig Eenhed, der synes ligesom at svæve over de Elementer, hvoraf den er fremgaaet. Disse Stykker danne en ny og særegen Genre, som maaskee mere henhører under Kunsten, end under Poesien, og hvortil man ikke endnu har noget Navn; thi Ordet Vaudeville vækker aabenbart Forestillingen om noget Lavere og Ringere, der staaer altfor langt tilbage for det, man i dette Tilfælde derved vil udtrykke.

Heiberg var i Elverhøi maaskee mindre Digter *), end i Vaudevillerne, og aldeles ikke Componist, om man end ogsaa her sporer den udmærkede musikalske Sands og Kyndighed, som maaskee aldrig nogen Digter i den Grad har besiddet, og som havde en saa væsentlig Andeel i hans Held paa Theatret. Men han havde med en uforlignelig Indsigt, Smag og taktfuld Begrændsning tilveiebragt Forudsætningerne for en skjøn dramatisk-musikalsk Effect, og saa at sige frembragt en ganske ny Art af Illusion, forskjellig fra den, hvorpaa Kunst og Poesi i Almindelighed beroe, og som i eet Aandedræt skjænkede os Virkningen af begge.

Om saaledes Elverhøi ikke giver sin Forfatter Ret til nogen høi Plads i Litteraturhistorien, saa gav det ham derimod, ikke mindre end Vaudevillerne, en Plads i alle Samtidiges Hjerter, som neppe kan anslaaes for høit. Enhver veed, at han senere, navnlig i „En Sjæl efter Døden" og „De Nygifte", viste sig som Digter i en langt høiere og alvorligere Forstand: men i hine Theaterstykker var han større som Kunstner, idet han frembragte et nyt og ukjendt Kunstresultat, og føiede et virkeligt nyt Led til Rækken af de Nydelser, der vække og forædle et Folk. En Følelse af det her Antydede, at det kunstneriske Element i hans Natur var stærkere fremtrædende, end det digteriske, synes han selv at have havt, naar han, som det ofte var Tilfældet, yttrede en vis Ringeagt for de dramatiske Arbeider, der ikke ere skrevne for Theatret og ikke egne sig til Opførelse. Hans egne bekjendteste Theaterstykker have unægtelig den, vistnok kun relative Svaghed, at de kun ufuldkomment kunne tilegnes ved Læsningen, og først ved Coulisser, Lampebelysning og Orchester blive hvad de ere, nemlig hverken reen Litteratur eller blot Kunst, men en faktisk Forbindelse af begge, der, naar man fastholder denne Distinction, falder udenfor Litteraturen.

II.

Hvem Heiberg egentlig var, derom fik jeg først senere en, vistnok overdreven glimrende Forestilling, da „Gjengangerbrevene" ved et Tilfælde faldt mig i Hænderne. Dette Skrift vilde vistnok ikke have havt nogen fornuftig Anledning til paa egen Haand at vise sig i en for litterær Begeistring og Partikamp aldeles utilgængelig Provindsstad. Hvis et enkelt Exemplar forvildede sig hid, skete det kun derved, at en Student, som havde været Vidne til den Opsigt, det polemiske Digt havde gjort i Kjøbenhavn, tog det som en Curiositet med hjem til sin Familie paa en Feriereise, og dette eneste Exemplar blev mig laant som en Art Rebus, man ikke var istand til at gjætte. Jeg havde nylig gjort Bekjendtskab med et Hefte af Andersens ældste Digte, som nogle af Garnisonens Lieutenanter gjorde Lykke ved at oplæse i Dameselskaber, og troede mig stærk nok til at magte det nye anonyme Digt. Men uagtet jeg saagodtsom Intet forstod af Indholdet, hverken den Baggesenske Maske eller de polemisk litterære Hentydninger til mig ganske ubekjendte Ting og Personer, saa følte jeg en uvilkaarlig Beundring for det skjønne Sprog, de elegante, ofte ved en ædel Myndighed imponerende Vers; og med begeistret Nysgjerrighed, som naar man forsøger at læse en berømt Digter i et Sprog, man endnu ikke ret forstaaer, læste jeg saalænge, til store Stykker af Digtet indprænte de sig i min Hukommelse. Efter at jeg var bleven Student, vedblev jeg længe at tænke mig Heiberg og Hertz (hvis Navn nu var bekjendt), baade som Digtere og Mennesker i en fantastisk Skjønheds-Nimbus, som en Art Halvguder, og det var under deres Auspicier, at jeg foretog mine første Forsøg paa at opdage den danske Litteratur, der tiltrak mig som en lokkende Drømmeverden, hvis Existents jeg først havde begyndt at ane ved „Gjengangerbrevene" og enkelte andre, for mig endnu ligesaa mystiske Hentydninger . . . . .

. . . .

Jeg længtes naturligviis efter at kjende Noget til Heiberg og erholde Stadfæstelsen paa Gjengangerbrevenes Lovtaler. Hos en Ven fandt jeg den første Udgave af hans „Samlede Skrifter"; Vaudevillerne og Elverhøi forekom mig blege og ufuldstændige i Sammenligning med det Indtryk, jeg bevarede fra Opførelsen. Desto mere forelskede jeg mig i de lyriske Dramaer, Pottemager Walther, Dristig vovet, Psyche og Julespøg; Poesien opfattede jeg dengang nærmest som skjøn Sprog- og Versform, og jeg fandt her i en blændende, glat Form en ungdommelig, farverig Lyrik, der vel er aldeles objectiv, men dog forraader et subjectivt Følelsesvæld, som senere, navnlig under Forf.'s kritiske og philosophiske Virksomhed kunde synes skjult og tilbagetrængt, men dog stedse var tilstede, og ved enkelte Leiligheder kom til Udbrud. Ogsaa i de her nævnte Værker, der dog høre til vor Litteraturs skjønneste Prydelser, viser sig mere en Kunstner med smagfuldt Maadehold og fiin poetisk Følelse, end en primitiv Digter, der opfyldes og drives i en bestemt Retning af en uimodstaaelig Naturnødvendighed. Allerede her viser sig Heibergs universelle Aand, der med eklektisk Begeistring drages af det Skjønne i de forskjelligste Former, og Kunstnernaturen viser sig deri, at, uagtet han i disse ikke for Theatret bestemte Arbeider er mere Digter end nogensinde, ere de dog væsentlig Studier. Den romantiske Aand er overveiende, og man nødes til at dele den Passion, hvormed han dengang, saavelsom senere, omfattede Calderon; men interessantest for os er dog den paa den Tid originale Idee, at indpode det romantiske Princip paa det Antike i Almindelighed (Psyche) og gjenoplive den Spire til en saadan Forbindelse, som findes hos Aristophanes (i Julespøg). Pottemager Walther er især interessant som Heibergs omtrent eneste Forsøg paa at behandle det Dæmoniske, et Element, som maatte være hans Natur imod, jo mere den klare Forstandighed og kunstneriske Harmonisands i denne bleve dominerende. Ogsaa fremstiller han det her med en Mildhed og Moderation, som kunde antages for Mangel paa Mod og Energi, hvis man ikke af den gratiøse Behandling følte, at Grunden nærmest er Digterens Cultus for den ideelle Harmoni og hans Afsky for det Extreme og Voldsomme.

Det taler til Ære for Heibergs Charakteer som Digter og Menneske, at han begyndte med en Række omhyggelig udførte Værker, om hvilke det var at forudsee, at de hverken strax eller senere vilde skaffe ham et populært Navn. At dette siden blev Tilfældet ved Vaudevillerne, var ikke fordi han i mindste Maade opoffrede Noget af sine Principer, men en Følge af tilfældige Omstændigheder, saasom Theatrets slette Tilstand, Valget af en Digtform, der i sit Princip forenede andre Betingelser o. s. v. Men endskjøndt hine Ungdomsværker fra det reent litterære Standpunkt, som Midler til æsthetisk Dannelse og Digtersprogets Udvikling, ubetinget maae stilles høiere, har jeg dog i mit hele Liv kun truffet paa meget faa Personer, som kjendte dem . . . .

. . . .

III.

Da jeg hos en i Paris boende Dansk fandt den nyeste Udgave af Heibergs „Samlede Skrifter", som først er udkommen efter hans Død, var jeg nysgjerrig efter at vide, hvad Indtryk jeg nu vilde modtage af hans prosaiske Skrifter og navnlig af de talrige polemiske og kritiske Artikler, som jeg for mange Aar siden havde læst med sand Graadighed. Jeg tør ikke just paastaae, at Udgiverne have havt Ret i at optage Alt, hvad der findes i disse Bind, og der kan upaatvivlelig med Grund indvendes en Deel imod den Orden, hvori Artiklerne ere optagne og hvor hverken det chronologiske Princip synes opoffret for det eensartede Indhold, eller omvendt, men begge tilsidesatte for et mig ubekjendt System. Striden med Grundtvig og Adskilligt af den rene Døgnpolemik kunde maaskee uden Skade været udeladt, men i det Hele lader dog det Allermeste sig endnu læse med Fornøielse af Enhver, som elsker sit Lands Sprog og Litteratur. Grunden er let at finde; det er fordi man selv i de Stykker, hvis Indhold nu for Tiden kan synes smaaligt og puerilt, finder et let og correct Sprog, en Smag i Udtrykket og en livlig Formsands, som gjøre de fleste Artikler til smaa litterære Kunstværker. Dette er altsaa Hovedbetingelsen for et langt Liv

*) Den i et Bind af hans Værker meddeelte Plan er i Grunden interessantere end selve det udførte Stykke, og han vilde som Medarbeider med en Digter af mere frugtbar Opfindelse have kunnet frembringe Comedier og maaskee Tragedier af første Rang.

i Litteraturen, og det maa tjene til Skræk og Advarsel for de Forfattere, der bedømme deres eget og Andres litterære Værd efter den Søgning, en Bog har i Leiebibliotheker og det Antal Exemplarer, der sælges. — En anden Bemærkning frembyder sig ved den Energi og lidenskabelige Skaanselløshed, hvormed Heiberg i lang Tid saagodtsom ene førte Kampen for god Smag og sund Forstand, det er den, at hvis han ikke havde været den berømte Forf. af Vaudevillerne og saaledes kunnet grunde et Blad, hvor han selv var Herre, paa den Betingelse at skrive selv næsten Alt, saa vilde den private Censur, der dengang sagtens var mere ængstelig og philistrøs end i vore Dage, sandsynligviis have undertrykt de fleste af disse pikante og aandrige Artikler, som ved deres vækkende og opklarende Liv fik en saa overordentlig Betydning for den litterære Dannelse, og stedse ville indtage en lysende Plads i vor Litteraturhistorie. — — — Selv de mindre Theateranmeldelser indeholde ofte træffende og gediegne Anskuelser (som de om Macbeth, Hamlet o. a.), eller en lunefuld Satire, der Intet har tabt af sin Friskhed, som den om Demoiselle Pohlmann og det kostelige Forslag til en Omarbeidelse for æsthetiske Philistre af „Kjøbmanden i Venedig“. Blandt hans polemisk-kritiske Artikler er den mærkeligste dog uden Sammenligning den store Kritik over „Væringerne“ (med det dertil hørende Svar paa Oehlenschlägers Indvendinger), hvor Heiberg for første Gang leverede et Omrids af sit paa hegelske Principer byggede, litterær-æsthetiske System, medens Hegels egen Æsthetik endnu ikke var udkommen. Bortseet fra de Censidigheder og noget søgte Consekventser, der ere uadskillelige fra ethvert nyt System; bortseet fra den Terminologi, der var ham selv klar, men maatte forfeile sin Virkning paa Oehlenschläger og mangfoldige Andre, fordi de ikke forstode den, saa maa man erkjende, at der i dette Arbeide aander en litterær Enthusiasme, som, forenet med en dyb Indsigt i Digtarternes Væsen og sjeldne Skjønheder i Udtrykket, hæver Kritiken næsten til Poesi, og idetmindste til virkelig Kunst . . . .
. . . .

IV.

Heiberg hørte ikke til de store Skabere i Ideernes Verden, der ligesom af en spontan og uimodstaaelig Naturkraft drives til mægtig og omfattende Production i en enkelt Retning. Han var en livlig, universel Aand, begavet med en overordentlig Modtagelighed i de forskjelligste Retninger, og Kilden til hans Production maa fornemmelig søges i den lidenskabelige Ild og Heftighed, hvormed han bemægtigede sig det Stof, hvoraf han til en given Tid følte sig greben. Saaledes begeistrede han sig afvexlende for Naturvidenskaberne og Poesien, Philosophien og dens Anvendelse paa Litteratur og Kunst, og vendte tilsidst tilbage til Astronomien, hvormed han allerede i sin Ungdom ivrig havde beskjæftiget sig. I Poesien saae han sine Idealer snart i de antike Litteraturer, snart i Goethe, i Oehlenschläger og Romantikerne, især i den spanske Digter Calderon, snart i Holberg og Molière; men den franske Litteratur og dens Aand udøvede dog maaskee den varigste og meest overveiende Indflydelse paa ham. Han var, i den Forstand, som Goethe siger det om sig selv, en Leilighedsskribent, idet han i al sin Virken syntes at behøve en ydre Impuls, hvorpaa han da i kortere eller længere Tid omfattede sin Gjenstand med en Passion, der ofte meddeelte ham Geniets Hurtighed i Blikket og dets Lethed i Udførelsen. Hele hans Aandsliv kan saaledes betragtes som en Række af Forelskelser, og den, som varede længst og gav hans modne Alder dens dominerende Retning, var Forelskelsen i den hegelske Philosophi. Der kan ikke være Tvivl om, at denne langvarige Passion jo har indskrænket og svækket hans egentlige Digterevne, som han ikke altid med Held forsøgte at gjøre til Organ for sin Philosophi. Og derfor, naar man seer tilbage paa hans philosophiske Periode, der i lang Tid var et Felttog, tør man vel sige, at der er mere Anledning til at beundre, end til at elske den, og at den Tid og Iver, han skjænkede den militære Høiskole som Lærer i den spekulative Logik, kunde været anvendt til større Nytte og Glæde i Poesiens og Litteraturens Tjeneste. For ham selv som Kritiker og prosaisk Skribent havde den systematiske Philosophi, hvori han idetmindste til en Tid saae Løsningen af alle Gaader, vistnok sin praktiske Nytte, idet den gav ham ikke blot et bekvemt dialektisk Instrument, men et fast Standpunkt, hvori ingen anden samtidig Forfatter kunde maale sig med ham. Det, at han identificerede det hegelske System med sin egen Tænkning, gav ham en Overlegenhed og Sikkerhed i Betragtningen af alle mulige Spørgsmaal, som idetmindste ubetinget existerede for ham selv, om den end ikke altid var indlysende for Andre. Mennesket lever dog ikke af Forstand alene, men ogsaa af Phantasi og Følelse; og selv i Heibergs sindrige Opfattelse og Udvikling af det hegelske System viser sig hyppig en mathematisk Tørhed, hans oplysende Exempler ere tidt for abstrakte, istedenfor at give de fyldige Billeder, der fæste sig i Phantasien . . . . . . Det populæreste og livfuldeste af hans philosophiske Skrifter (Indbydelsesskrift til philosophiske Forelæsninger) fandt saa liden Gjenklang, at de bebudede Forelæsninger, af Mangel paa Tilhørere, ikke kom istand, hvilket unægtelig giver et sørgeligt Vidnesbyrd om den danske Dannelse og Lyst til Dannelse i 1833 . . . .
. . . .
Hos enhver udmærket Mand viser sig i Almindelighed eengang i hans Liv et Punkt, hvor hans Udvikling ikke just staaer stille, men dog har naaet sin Culmination, et Vendepunkt, hvor Nogle slaae sig til Ro, Andre kun danne sig et fast Fodfæste, en Art Kastel, for derfra at gjøre Udfald i alle Retninger. Et saadant Vendepunkt var for Heiberg (1824—38) den hegelske Philosophi og de selvstændige Overveielser, hvortil han paa denne Basis hengav sig. Men om end denne Philosophi afsluttede hans Udvikling, tilegnede han sig den med unægtelig Frihed og Originalitet, heri forskjellig fra de fleste af Hegels tydske Tilhængere; og om han end ofte gik for vidt, ved at gjenfinde Systemet i Alt og see Alt i dets Lys, saa viste det sig hos ham dog mindre som positiv Dogmatisme, end som en aandelig Gymnastikskole, hvor han hentede den fortrinlige Methode, der, i Forbindelse med den ham egne Livlighed og Atticisme i Udtrykket, gjør, at man beundrer saa mange af hans talrige Afhandlinger, selv hvor man ikke altid er enig i Slutningerne. Derved fik hans Ord i ethvert Spørgsmaal, han behandlede, altid en betydelig Vægt, idetmindste hos de Uhildede og Upartiske; men paa den anden Side var netop hans Forms Klarhed og Smag længe til Hinder for hans Anerkjendelse som Philosoph. Fordi han vedblev at være Theaterdigter og Verdensmand, og aldeles ikke var Pedant, ei engang officiel Professor ved Universitetet, betragtede man ham med Mistro og paastod, han ikke var „grundig“ og slet ikke havde forstaaet Hegel. Jeg erindrer endnu godt den Tid, da han af ældre og yngre Skolephilosopher omtaltes med Ringeagt, fordi han ikke skrev uforstaaelig og kjedelig, hvilket dengang hos Mange var en nødvendig Betingelse for at nyde Agtelse og Tillid. Nu vil neppe Nogen mere paastaae, at han ikke forstod Hegel, men Mange uden Tvivl mene, at denne aldrig har været bedre forstaaet; ja, at han, hvis han kom tilbage til Livet, og forstod Dansk, maaskee vilde tilstaae, at han aldrig bedre havde forstaaet sig selv, end i Heibergs Fremstillinger.

V.

. . . .
Heibergs Sprog var i Almindelighed, bortseet fra nogle smaa, dog sjelden stødende Gallicismer, reent og korrekt, simpelt og naturligt, naar han ikke gjorde for megen Brug af den philosophiske Terminologi. Som Stilist havde han en hos os meget sjelden Takt for at behandle et Æmne i den passende Form; men hans Prosa tilhørte mere det 18de end det 19de Aarhundrede. Hans egentlige Forbillede var Voltaire, hvis elegante, skarpsindige Finesse man jevnligt møder, sammensmeltet med Holbergs sunde Sands og grove Salt, i Forf.'s egen livlige, men ikke stærkt udprægede Natur. Hans Stil var saaledes livfuld og let, men noget farveløs, den talte mere til Forstanden og Smagen, end til Phantasi og Følelse, og passede bedst til Kritik, Satire og videnskabelig Udvikling, ligesom han sædvanlig undgik de Æmner, der vilde have fordret en anden Stil. I den modnere Alder (som i de bedste Afhandlinger i Intelligentsbladene) forædlede han sin Stil ved en alvorligere Holdning, større Ro og Inderlighed. Han besad en ualmindelig aandig og physisk Sundhed, og som alle sunde Kunstner- og Digternaturer bevarede han til sit Yderste en ungdommelig Munterhed og Aandsfriskhed. Hans sidste Brochure om „De private Theatres Bevillinger“ synes ved sit spillende Vid og Lune at kunne være skreven paa samme Tid som Skriftet om „Vaudevillen“, og det lille Stykke „Om Anerkjendelse“ er omtrent det eneste, hvor man mærker Spor af Alderen og hvor „Vinterens Kulde fornemmes“. Det var ogsaa et Tegn paa Sundhed, at han ved Siden af Idealismen i sin Poesi og Philosophi bevarede en levende Sands for Forretningssager og for den hele materielle Side af Livet og af Theatret. Dette viste sig navnlig i de fortræffelige Artikler om Theatret, han sendte til „Fædrelandet“ i 1840.

Skjøndt han ved Mangesidighed og Bevægelighed var sin Tids Barn, var der hos Heiberg ikke Lidet, som mindede deels om de Gamle, deels om Goethe; men om Goethe efter Reisen i Italien, da han fremtraadte med den universelle Kunstneruddannelse og, efterat have udkæmpet alle Kampe, stod over sit Liv, forstod Mennesketilværelsen i alle Retninger, og derfor overalt fandt Harmoni og Forsoning. Som de Gamle synes Heiberg næsten ikke at have kjendt Noget til Sentimentalitet, dette Element, der spiller en saa væsentlig Rolle i den moderne Poesi; og som Goethe søgte han meer og meer, næsten instinktmæssig, at conservere sin Aand ved at fjerne Alt, hvad der udenfra kunde forstyrre dens Ligevægt. Men han synes idetmindste som Digter ikke personlig at have kjendt til nogen Storm- og Trængselsperiode, som den, der bragte Goethe til at skrive Werther, Götz og Faust, og derfor fulgte han neppe heller som Goethe, i sine sidste Aar, med nysgjerrig Opmærksomhed de Rørelser og Bestræbelser hos en yngre Slægt, der vare hans egen Natur meest modsatte. Man husker saaledes den tydske Jupiters levende Interesse for Byron, den meest „sønderrevne“, den meest kamplystne og derfor ulykkeligste af de sentimentale Digtere. Heiberg fulgte en anden Retning af Goethes Exempel, idet han trak sig tilbage til de physiske Videnskaber, og søgte i Astronomien og Stjernehimlen den Vished og Hvile, han maaskee ikke længer fandt i den philosophiske Speculation . . . . . .

Heiberg var aldrig, hvad man sædvanlig forstaaer ved en populær Skribent, uagtet han unægtelig populariserede mange af de Gjenstande, hvormed han beskjæftigede sig. Af den store Mængde er han neppe kjendt uden som Forf. af Vaudevillerne og af den personlige Polemik i „Den flyvende Post“. Men hans Indflydelse var overordentlig paa den dannede Samtid, paa hele den Minoritet, der udgjør det egentlige Grundlag for et Folks Civilisation og aandelige Udvikling. I denne snævrere Kreds var han som et Fyrtaarn, der spredte Lys og Klarhed til alle Sider; og gjennem den vil han, medens den stadig meer og meer udvider sig, endnu vedblive at indvirke paa de følgende Generationer, naar de saakaldte populære Forfatteres Virksomhed forlængst er glemt og forsvunden. Thi Aandens Liv og Bevægelse stiger ikke som Jordens Væxter fra neden af opad, men glider som en himmelsk Dug fra oven ned over Menneskehedens Pyramide.

Paris i Oktober.

P. L. M.

Adrien François Servais.

Dengang afdøde Professor N. P. Nielsen paa en af sine sidste Konstreiser gjestede Stockholm, for at vise Nordens Parisere, hvorledes Nordens Athenienseren spille Comedie, eller rettere: i sin Tid spilte Tragedie, traf han, efter hvad der er os fortalt, disse Quasi-Parisere i en luende Begeistrings Fyr og Flamme over en anden Scenens Heros, Ira Aldridge, som spillede Titelrollen i Shakspeares „Othello“. Med hvor megen Ret denne Mor af Venedig blev tagen for fuldgyldig af Stockholmerne, derom kunne vi naturligviis ikke have nogen Mening. Nok er det, at Professor Nielsen saa langtfra var en fanatisk Beundrer af hans sceniske Præstationer, at han tvertimod udtalte sin Harme over, at skulle frembære sin og Danmarks Skuespilkonst, over at skulle beile til Bifald hos de samme Tilskuere, der svælgede i Henrykkelse over en Mand, som efter hans Mening vistnok havde naturlige Anlæg, men hos hvem det Interessante i, at han var en levende Amerikaner, at han var halvsort og paa Scenen bar sig ad som en Heelvild, næsten var mere væsentligt, end selve Konsten. Alligevel — Professor Nielsen spillede for Stockholmerne, tog imod deres begeistrede Bifald over Jarl Hakon, Marquis'en af Seiglières, eller hvad det nu var, at han fremstillede med al sin fine, uddannede, aristokratiske Konst; om han end ikke som Konstner kunde sætte deres Anerkjendelse altfor høit, saa maatte han dog som Menneske glæde sig over, at det Pikante, der havde været ved den Sorte, ikke havde opslugt al Sands for det Ædle og fuldendt Skjønne.

Ogsaa vi Kjøbenhavnere have havt vore interessante „Sorte“ — og ingenlunde falde det vor syndige Pen ind, at sige noget Ondt om Juliette Delépierre (9 Aar), Julia Delépierre (6 Aar) eller Frantz Pønitz (11 Aar). Men unegtelig vilde vi for den atheniensiske Smags gode Navn og Rygtes Skyld have ønsket, at ikke alt Begeistringsstof var saa forbrugt, førend Servais kom, at hans kongelige Spil fast er blevet som en Røst i Ørkenen.

Men vældigt har den Røst dog tonet, som Dens, der har Myndighed, og for Enhver, der i Travlheden med „saameget Intet“, som Holberg siger, fik Tid til at tage Dette med, har Røsten som en Aabenbarelse af et af Konstens høieste Trin lydt saa imponerende, at vi vel tør dvæle et Øieblik ved ham og med hans Portrait lade følge et Par Ord om hans Liv og hans Konst.

Adrien François Servais er født i et Land, hvis Folk vel ikke nu har nogen stærkt udpræget Nationalitet, men som dog i Tidernes Løb har bragt Mænd for Dagen, hvis Navne ere skrevne med store Træk i Videnskabens og i Konstens Aarbøger, medens Indbyggernes Masse forlængst har vundet Berømmelse for intellectuel og industriel Udvikletheð. Han saae Lyset den 7de Juni 1807 i Kjøbstaden Hal, kun faa Miil fra Brabants og hele Belgiens Hovedstad Brüssel. Hans Fader var ansat i et Embede, der nærmest angik Ledelsen af den katholske Gudstjenestes musikalske Deel; men hans Forretninger i Kirken lode ham endda Tid til at være Lærer i Musik for Sønnen. Denne kom først til at spille paa Violin og Clarinet, og saa stærkt røbede hans lykkelige Anlæg sig, at han alt fra sit ottende Aar medvirkede paa de nævnte to Instrumenter ved Kermesserne; ja han var ikke mere end tolv Aar gammel, da han paa Smaaconcerter lod sig høre som Virtuos. Men vigtigere end den Lykke, han herved gjorde, var den Understøttelse, som nu blev ham tildeel ogsaa andenstedsfra end i det faderlige Hjem. Det var en Landeiendomsbesidder, en Adelsmand af den hæderlige Art, efter hvis Mening store Indtægter forpligte til stor Gavmildhed, det var en Marquis de Sayve, selv en ypperlig Dilettant, som fra sit Herresæde i Nærheden af den lille By Hal hørte om det unge Talent, fik Lyst til at hjelpe det frem og Energi nok

til at sætte sin gode Hensigt i Værk. Saa kom den unge Servais til Brüssel, og en Første-Violonist ved det kongelige Theaterorchester, van der Plancken, blev hans Læremester. Fra den lille Kjøbstad var han kommen til den store, rige Hovedstad; fra Faderhusets smaa og indskrænkede Forhold, fra Kirken derhjemme med de evindelige Messer, var han bleven forflyttet som ved en mægtig Troldmands Tryllestav til en ny Verden, hvor Videnskab og den fyldigste, alsidige Konst havde sit Sæde. Indtryk fulgte paa Indtryk og berigede hans Væsen, indtil det en Dag pludseligt gik op for ham, hvad der i Virkeligheden skulde og maatte blive hans Instrument. Ved et „Tilfælde" eller rettere: ved en virkelig Lykke, kom han snart til engang at høre en fortrinlig Violoncellist, ved Navn Platel; en storartet Solo paa dette Instrument, der vel ikke er det rigeste, men vistnok det inderligste af alle, bliver foredragen: en ny Verden aabenbarer sig for den syttenaarige Yngling og den henrevne Tilhører begeistres til selv at ville blive en henrivende Udfører. Og sit Maal har han naaet. En lang Skolegang maatte han gjennemgaae; i Conservatoriet blev han optagen som Elev, og den selvsamme Platel, hvis Talent saaledes havde fortryllet ham, blev hans Lærer. Men han var ogsaa en flittig Discipel, og alt efter et Aarstids Forløb havde han bragt det saavidt, at der tilkjendtes ham en Præmie, og det ovenikjøbet den første og største. Disse hurtige Fremskridt fandt ogsaa anden Paaskjønnelse, idet han var saa lykkelig at komme i en selvstændig Stilling, da han, skjøndt kun saa ung, blev Medlem i Orchesteret ved Brüsseler-Operaen. Tre Aar sad han der, stadigt fortsættende sine Studier, arbeidende paa en stigende Grad af Uddannelse. Saa tog han Reisestaven i Haand, havde gode Anbefalinger med, men den bedste i sit Talent, der snart i selve Paris sikkrede ham en Plads blandt de dueligste og mest anerkjendte Violoncellister. Saaledes beriget med et Navn, i dette Ords dobbelte Betydning, begav han sig paa de lange Virtuosreiser. Neppe mere end 25 Aar gammel spillede han i Aaret 1833 i de philharmoniske Concerter i London, vendte saa atter tilbage til Brüssel, gjorde gjentagne Gange en og anden Afstikker til Paris og de større Byer paa Veien og befæstede saaledes sit forhen vundne Rygte. Som et Triumphtog var en Reise gjennem Nederlandene, fra Stad til Stad — og fra Ovation til Ovation. Men i en vis Forstand angt mere berigende var den Tour, han 1839 gjorde til Rusland; og saa inderligt og gjensidigt blev strax Venskabet mellem ham og de keiserlige Rubler, at dette første Besøg siden hyppigt er gjentaget. Lad os springe disse mange Farter til Rusland, Tydskland o. s. fremdeles forbi; lad os kun notere hans Ansættelse som Solo-Violoncellist hos Belgiernes Konge, ikke glemme Titelen som Kammer-Virtuos hos Konge-Keiseren i Wien, men saa forlade hans Liv med den Bemærkning, at han „skal" være meget formuende, og at han i Regelen opholder sig i Brabant, hvor han i sin Fødeby Hal eier en Villa og har et lykkeligt Familiehjem. Desforuden er

Adrien François Servais.

han Professor ved Conservatoriet i Brüssel. Han er ogsaa udnævnt til Officeer af Leopoldsordenen og af Egekroneordenen, samt til Ridder af flere andre Ordener.

Af hans Compositioner ere hidtil nogle og tyve udkomne i Trykken. De mest yndede ere »Souvenir de Spa«, »La Romanesca«, til hvilken han har taget Motivet fra en vistnok sydlandsk Folkevise, som han fandt i Fétis' rige Bibliothek i Paris, samt Phantasien over den bekjendte „Sehnsuchtswalzer." Alle blive de af udførende Konstnere spillede med megen Interesse; de ere fulde af Melodi og vidne om hans grundige Kjendskab, saavel til sit eget Instrument, som til de ledsagende i Orchestret. Dog staae de vel i sig selv tilbage for hvad de blive til, naar han med egen Haand udfører dem. Thi det er som Executeur, at han har vundet og fortjener det store Navn af „Violoncellisternes Konge".

Servais har ikke gjort to Strøg med sin Bue, førend man er paa det Rene med, hvem man har for sig: en saadan Tone har kun en Mester. Saa blød er den, saa fyldig og saa reen, at der Intet staaer tilbage at ønske; thi det Fuldendte er naaet, og Tilhørerens Phantasi kan intet Større rumme. Men hurtigt forbauses man ogsaa over den Færdighed, hvormed Alt, selv det Sværeste, bliver udført. Violoncellen er just ikke noget godmodigt, føieligt Instrument; men mere fuldstændigt har Mr. Rarey aldrig beseiret nogen vælig Ganger, end Servais veed at gjøre sig sin Rebel til en ydmyg Slave. Skade, at Seiren hos Begge er bunden til Seirherrernes Person og Tilstedeværelse, til deres Evner, til deres Herredømme! Og den Ynde, som gjør den stærke Tone blød, er forenet med en Sikkerhed og en Nøiagtighed, der gjør den flygtigste og svageste Lyd hørlig. Staccato'et, som i Almindelighed er det Vanskeligste for en Violoncellist, synes for ham som et Barneværk; ja, skjøndt hele hans Spil vrimler af de største Vanskeligheder, synes det dog, som var det simpelt og let. Thi Alt, det være nok saa svært, gives med Ro, Smagfuldhed og Ynde; derfor kan han med harmonisk Overlegenhed gaae over fra det mest fortvivlede Krumspring til det mest Umiddelbare og Ligefremme — maaskee mindre effectfuldt, men visselig ikke mindre skjønt, end naar en Gymnastik-Dandser svinger sig i en fiirfoldig Pirouette og saa pludseligt bliver staaende fast og sikkert med Front mod et forbauset Publicum. Servais' Spil er kaldt aristokratisk, og med Rette; thi en Konge, der throner med Scepteret i sin Haand, kan vel tale til sit Folk, men han kan aldrig, naar han er tro imod sig selv, lesle med sit Kald „af Guds Naade". Det er derfor en sand Adel, der præger hans Spil, naar han aldrig nedlader sig til hine uskyldige Konstgreb, hvoraf det ellers vrimler i Virtuosfyrsternes Perorationer til den menige Mand. Det er utaknemmeligt, forsaavidt „Verden vil bedrages", forsaavidt den rene, simple Sandhed aldrig er saa vel hørt, som den, der er blandet med nogle smaa Procent Løgn; men det er taknemmeligt for hans egen Bevidsthed og for Deres, som selv ere sande nok til at kunne taale den usminkede Tale. — Servais' Foredrag er aristo-

Skizze fra Taarbæk under Stormfloden den 27de Decbr. 1862, af Carl Baagøe.

kratisk, hans hele Optræden overhovedet har noget vist Imponerende. Enhver udøvende Konstner — Skuespilleren naturligviis fremfor Alle — medbringer i sin Personlighed en magisk Kraft, som skjøndt væsentligt beroende paa noget Ydre dog afgjort staaer i et bestemt Forhold til det Værd, Publicum tillægger den samlede Præstation. Ogsaa i denne Henseende har Servais sit Charakteristiske, ikke noget Interessant, Romantisk, Drømmeagtigt, men en Fremtræden, der vidner om den rolige Overlegenhed. Der er i hans Ydre, hans Gang, hans Bevægelser en vis Militairsikkerhed, der ikke vil vige, ikke vil give mindste Kjøb. Er Dette underligt? er det ikke tvertimod rimeligt nok, at han, der knap var otte Dage gammel, da Europa rystede under Kanonerne fra Friedland, der lige havde fyldt sit ottende Aar, just dengang Hærmasserne tumledes i hans Hjemstavn over Høiene ved Mont St. Jean i Verdensslaget ved Waterloo, der var en Yngling med glødende Phantasi, med Ild i sine Aarer, da hans eget Fødeland reiste sig til Frihedskamp og Opstanden gik ud fra Jubelen over Oprørssangen af „Den Stumme", just i hint Operahuus, hvor han sad i Orchesterets Rækker — er det underligt, at han endnu den Dag idag i Alt har bevaret en krigersk Holdning, som havde han i sine Drengeaar selv hørt og strax gjort til sit Valgsprog for hele Livet hin stolte Yttring fra Mont St. Jean: „Garden døer, men den overgiver sig ikke?" Og er det ikke rimeligt nok, at han, der gik ud fra det tarvelige Fædrehjem og fra den fattige Kirke i Byen Hal, og som nu vandrer om, alt længe selv en Konge og Kongers Yndling og Gjest — at han er sig sin Forrang bevidst og let i Talen kommer til med særligt Eftertryk at sige: »Moi, Servais!« Men denne Kriger i Tonernes legende Strid er ikke haardhændet som hin første ny-romerske Keiser, der kun kunde føre Sværdet; vel tæller han i sine Compositioners Række en »Concert militaire« — men med lempelig Haand fører han sin Bue, svinger den i pyntelig Runding og tangerer Strengen med en Touche, saa blid som det første jomfruelige Kys.

Var det da ganske og aldeles med Urette, at Kjøbenhavnerne ikke bleve begeistrede, „pyramidaliserede"? var det kun en forkludret Smag, Overtræthed og den nærforestaaende Juletids Travlhed, som indskrænkede den Lykke, han gjorde, til en succes d'estime? Vi tør ikke paastaae det; der var ialtfald vistnok endnu eet Moment. Servais er nu over 55 Aar, hans Spil er vel stedse i Besiddelse af den fuldeste, rigeste Manddomskraft; men — det mangler, idetmindste en Smule, den Ungdommelighed, der selv pulserer saa rask, at den gløder igjen i Tilhørernes Hjerte. Og skjøndt dette neppe kan kaldes en Mangel, skjøndt det endog er uadskilleligt fra den overlegne, harmoniske Classicitet i hans Spil, saa er Publicum, selv et udvalgt Publicum, dog formeget Mennesker til ikke at være den menneskelige Svaghed undergiven: at det lader sig sætte i størst Lidenskab af — den største Lidenskab. Og denne manglede Servais, efter vor Formening, til en vis Grad idetmindste. Vi troe, at han selv traadte frem uden Spænding; men vi troe ogsaa, at heri laa megen Grund til, at Tilhørerne paa deres Side ikke spændtes stærkt nok. Man misforstaae os ikke, som om det var vor Mening, at febrilsk Frygt skulde bidrage heldigt til at sætte Publicum i Aande; men naar en ældre Mand, i sin fulde, sikkre og velberettigede Overlegenhed, træder frem og veed, at hvad han nu skal gjøre, er kun det Samme, som han har gjort hundrede Gange tilforn, saa bliver hans Gjerning ham let en Forretning, en Affaire, hvis fuldendte Udførelse man kan beundre, men som selv mangler og derfor ikke heller kan forplante den Inspirationens Varme, der bringer det hele Huus i Lue og fylder det med Enthousiasme. Som sagt, vi havde jo her i Kjøbenhavn havt vore Othello'er, vore interessante Vidundere; men maaskee dog Servais havde gjort mere end den dobbelte Opsigt, dersom han havde været — ja ikke 5 Aar, thi da havde Sagen været sikker nok, men — blot 25 istedenfor 55.

Sluttelig ville vi blot tillade os, efter et af Hovedstadens Dagblade, der angiver Servais selv som Kilde, at fortælle om, hvorledes han blev Eier af sit fortræffelige Instrument. En Advocat i Paris ved Navn Rolland var bekjendt for at eie en udmærket Samling af musikalske Instrumenter, blandt hvilke en Violoncel, en „Stradivarius", for hvilken der var budt ham store Summer, uden at han havde villet afhænde den. Da Servais i 1844 opholdt sig i Rusland, erfarede han, at Rolland var død, og at der skulde holdes Auction over hans Instrumenter. Ufortøvet afgaaer et Brev til en Ven i Paris, som derved bemyndiges til at kjøbe bemeldte Violoncel til en hvilkensomhelst Pris. Den blev tilslaaet ham for — — 14,000 Francs!

Men dette i sig selv mageløse Instrument, hvis materielle Værdi altsaa er henved 6000 Rdl., en dansk Ministergage for et heelt Aar, fortjente vel ogsaa han, som hele Europa har nævnet som den Første, som bedre end nogen Anden forstod at bruge det, uden at misbruge det. Thi Servais er og bliver ikke blot en Virtuos af høieste Rang, men — som et Pariserblad har sagt — „en Konstner af den skjønne men sjeldne Art, der er en sand og virkelig Konstner. I dette Udtryk, rettelig forstaaet, ligger Alt: Hæder og Ære, Naturanlægets Dybde, Sjælens Varme, Dannelsens Reenhed. En lykkelig Arvelod, som i Sandhed vel kan hæve Eieren over de smaalige og jammerlige Uvenskaber, de halvdunkle Fjendskaber, der altid ere rede til at lægge sig som Hindringer for Den, der dog uden dem noksom har Øie for alt det Utallige, han skal overvinde, saasandt han seer det uopnaaelige Ideal i sin Stræben henad den Vei, som saa Mange have udvalgt sig, skjøndt saa Faa ere kaldede."

Storbofaldet i Jemtland, tegnet af P. D. Holm.

Stormfloden i Sundet.

Anden Juledag endte med en Storm af Nordvest, som holdt ved Natten igjennem og næste Morgen blev en fuldstændig Orkan; den drev Vandet op i Sundet og medførte et Høivande, hvis Lige ikke er seet i Mands Minde.

Scene i Kallebodstrand, tegnet af Johan Petersen.

I Taarbæk, hvor det her givne Billede af Stormfloden er skizzeret, steg Vandet saa høit, at en stor Deel af Lyststedernes Haver oversvømmedes. Bolværker og Stakitter ved Stranden sønderbrødes og dreve bort; paa flere Steder gravede Vandet sig ind i Grunden under de yderste Fiskerhuse, saa at disse med Nød og neppe reddedes fra Ødelæggelse, ved i muligste Hast at anbringe en Mængde Steen om Grundvolden, for at standse Jordens Udslikning. Men Husenes Fare var ikke det Eneste, som under Stormens Hylen satte de arbeidsføre Hænder i travl Virksomhed; hist saae man Fiskere sysselsatte med at hale deres Baade høiere op paa Land, her med at bjerge ilanddrivende Stumper af Plankeværker og lignende Vrag. Det var en stor Lykke, at Vinden stod fra Land, ellers vilde det have været umuligt at redde de mest udsatte Huse. Alle nærede Frygt for, at Vinden skulde gaae nordligere, eller maaskee om i det østlige Hjørne; i saa Tilfælde vilde Brændingen, i Forening med den høie Vandstand, have afstedkommet stor Skade. Nu indskrænkede den sig paa Land til de sønderbrudte Bolværker og deslige, samt til Saltvandsoversvømmelser i Haverne, hvilket mest gaaer ud over Sommerbeboerne, hvorimod de stakkels Fiskere mistede endeel, den foregaaende Dag udsatte Redskaber.

Længere nordpaa skal Stormfloden have anrettet stor Ødelæggelse, idet de høie Skrænter ud mod Vandet paa flere Steder undergroves, saa at hele Jordmassen styrtede ned i Søen.

Ved slige Leiligheder blæses Byfolket sammen paa fordums Viis ved at tude i et Horn. Det er smukt at see den Enighed, som hersker mellem Fiskerleiernes Beboere; Alle, baade Gamle og Unge, tage Haand i med, for at hjelpe med at hale Baadene op og paa bedste Maade bidrage til at bjerge og værne om Næstens Gods. Naar saa Faren og Arbeidet ere overstandne, vandre Fiskerne til Kroen, for at styrke sig og tale om hvad der har tildraget sig, og om hvor slemt det kunde være blevet; de Gamle tjene da ofte en Extrasnaps, ved at fortælle om lignende Begivenheder i deres Ungdom.

Storbofaldet i Jemtland.

Det med Fjelde, Dale, talrige Søer og Vandfald afvexlende Jemtland bestaaer i Nordost af en Dal omkring det saakaldte Wasdalens Vandfald, medens den mellemste Deel er et endnu større, med Bjerg- og Fjeldstrækninger omgivet Høiland omkring Indalselven og dens Bifloder, og den søndre Deel derimod udgjør et Sletteland omkring Ljungan. Endnu lidet bebygget, har Landet alligevel en for dets Beliggenhed høit imod Nord usædvanlig Frugtbarhed, især omkring Storsøen, hvis Afløb dannes af Provindsens største Flod, Indalselven. Denne Frugtbarhed har sin Grund deri, at det Søen omgivende Høiland bestaaer af saakaldte Overgangsbjergarter, Sandsteen, Alun, Kalk og Leerskifer, de samme, som danne de mærkværdige Vestgötabjerge og i saa høi Grad bidrage til Frugtbarheden paa Vestgötasletten. Provindsens Befolkning, der efterhaanden har fortrængt Lapperne, som fordum nomadiserede her og som langt op imod Fjeldene endnu leve paa Fædrenes Viis, er en velvoxen, kraftig Stamme, der dog ikke nøies med alene at pløie sin Jord og sidde stille paa sin Gaarde, men fører et bevæget Liv og foretager vidtstrakte Handelsreiser mellem Norge og de svenske Stæder ved Kysten lige op til Stockholm, hvor et stort Antal af de saakaldte Nordlændinger, som indfinde sig med deres Lands Varer, bestaaer af Jemtlændere. Med en forholdsviis høi Grad af Dannelse forene Jemtlænderne et føieligt og fredsommeligt Sindelag; de ere ogsaa bekjendte for deres sædelige Vandel og retskafne Færd, saa at sværere Forbrydelser sjeldent forekomme her.

Blandt de storartede Naturscener, paa hvilke Fjeldlandet er rigt, indtage dets Vandfald en fremragende Plads. Vi have i vort Nr. 116 tilligemed et Par andre Prospecter fra Jemtland givet et Billede af Tännforsen, som man ikke uden Grund har kaldet Sverigs Niagara; den idag meddeelte Tegning er af et andet, mindre kjendt Vandfald i Jemtland, Storbofaldet, som ligger i Mattmars Sogn, ikke langt fra Åreskutan. For at komme til Faldet, gaaer man fra Gjestgivergaarden Äggen til Öfveråker, sætter over Åckesøen og har derpaa en halv Miils Vei gjennem Skov til Faldet, hvilket imidlertid selv i Egnen er lidet bekjendt, paa Grund af dets afsides Beliggenhed. Dets Bulder høres i en vid Omkreds, og det opsprøitede Skum viser sig som Damp endnu ved den omtrent en Miil derfra beliggende Äggen.

Fra Kalleboderne.

En smuk Sommerdag gik jeg paa Kjøbenhavns Gader og havde altfor god Tid. Varmen, den beklumrede Luft og andre tilstødende Omstændigheder gave mit Ansigt et alt andet end fornøieligt Udtryk. Jeg mødte en god Ven, hvem jeg betroede mine Gjenvordigheder. „Du maa ud at lufte Dig", siger han, „kom med, vi tage en Baad og seile en Tour i Kalleboderne." Jeg gav mit Samtykke, ikke fordi jeg just ventede noget rigt Udbytte af Touren, men fordi jeg syntes, at jeg ligesaa godt kunde være i Kallebodstrand, som paa hvilketsomhelst andet Sted i denne syndige Verden. Min driftige Ven, en Mand med meget udviklede maritime Tilbøieligheder, gik i Forveien, for at gjøre Baaden klar.

Ved min Ankomst til Langebro traf jeg ham ivrigt beskæftiget med at sætte Seil til, skære Skjøderne osv. Endelig var han færdig og vi satte af. Der var megen Færdsel den Dag mellem Langebro og Estacaderne. Paa Ryssensteen var der propfuldt af Herrer, alle i Dragter efter den nyeste paradiser Mode, i alle mulige Størrelser og Finheder, eller Tykkelser, om man saa vil; som Havmænd dukkede de op rundt om Baaden og forsøgte ideligt at gribe fat i Relingen, vel ikke for at trække Baaden ned i Dybet, men dog vistnok i en eller anden skummel Hensigt. Min Ven raadede mig til at give dem over Fingrene med Aaretollene og Midlet viste sig probat, i utrolig kort Tid vare vi befriede fra dette besværlige Paahæng. Vinden faldt nu i Seilene, og Baaden begyndte at faae Fart; vi passerede talrige Rofartøier, fyldte, ja overfyldte med Folk af de forskjelligste Stænder og Vilkaar. Gadedrengene, Garderkarlene og Bagersvendene vare de talrigst repræsenterede. Alle arbeidede de hen imod eet og samme Maal, den saakaldte Kikkure, paa kjøbenhavnsk „Kykkenkoret". Denne Badeanstalt er paa Grund af sin Prisbillighed (Entreen er nemlig gratis) stærkt besøgt af Folk, hvis Navne ikke staae i den grønne Bog, men hvis Reenligheds-sands derfor godt kan være ligesaa stærkt udviklet, som hines. De mange Mennesker i og ovenfor Vandet, svømmende eller klædende sig af og paa, dannede et livligt Billede. Langs Estacaderne laae ligeledes Baade, fyldte med Masser af Badende. Efter nogle forgjeves Forsøg — Vinden var nemlig temmelig kneben — lykkedes det os endelig at komme ud af „Hullet", dog ikke uden en altfor intim Berørelse med „St. Helena", og nogle knubbede Ord af dens Hudson Lowe, Bademesteren. Vinden friskede nu, Baaden skød dygtig Fart og Humeuret kom mere og mere tilveirs, eftersom Situationen blev livligere. Tilhøire havde vi Vesterbro og Gasværket, længere i Baggrunden Frederiksberg Bakke, foran Kongens Enghave, som ligger paa en fremspringende Odde og endelig tilvenstre den berømte Amagerfælled, med Telte, Kanoner, Artillerister osv. — Tæt ved os roede en 6—7 Gadedrenge udefter i en meget kummerlig Baad, en anden ditto med lignede Besætning styrede indefter. Styrmanden paa den første Baad maa have næret Frygt for et muligt Sammenstød; jeg saae, at han gjorde nogle voldsomme Bevægelser med Roret. Hvilke gode Egenskaber og Talenter, der forøvrigt have boet i dette opvakte, unge Menneske, skal jeg ikke kunne afgjøre med Bestemthed, men jeg har en svag Anelse om, at han ikke havde gjort Navigationen til sit Hovedfag, thi hans Manoeuvre havde til Følge, at begge Baadene et Øieblik efter tørnede sammen. Kun den, der kjender de kjøbenhavnske Gadedrenges pikante Udtryksmaade og glødende Phantasi, kan gjøre sig et Begreb om Livligheden af den Discussion, der opstod mellem de to Besætninger, for at afgjøre, paa hvilken Side Uretten monne være.

„De brugte samme Skik, som Græsk' Trojanske Helte,
Der, før de sloge til, hinanden stærkt udskjeldte."

Efter kort Tids Forløb gik de over til mere slaaende Argumenter. De lette Angrebsvaaben vare Trætøfler og Strømper, fyldte med Vand, de sværere Aarer og Rorpinde. Kampen rasede med stor Heftighed og ingen af de Kæmpende kunde tiltvinge sig Seiren, hvorimod en Tredie, som en deus ex machina, skulde gjøre Ende paa denne mindeværdige Strid. En stor Lystbaad, der for fulde Seil nærmede sig med ængstelig Hurtighed, bragte dem til at opgive Kampen, af Frygt for at blive overseilede; den passerede klods forbi uden at gjøre dem Skade. Men aldrig saasnart var Lystbaaden tilstrækkelig langt borte, førend Orlogsmændene, som efter fælles Overeenskomst, forenede deres Veltalenhed, for i de mest velvalgte Udtryk og med de saftigste Talemaader at takke for den Uleilighed, den havde havt med at skille dem ad. De fornyede dog ikke Kampen, men seilede stolte hver sin Vei, som Folk, der ere sig deres egen Styrke bevidst.

Vi seilede videre. Paa engang raaber min Ven: „Hvordan Fanden er det, han seiler?" Jeg saae nu ud om Læ og fik Øie paa en Seilbaad, fuld af Søndagsjægere. Det var øiensynligt, at Ingen af dem havde Begreb om Navigationen. Skjøderne havde de halet oppe i Luv, og Baaden gjorde saaledes aldeles ingen Fremgang, men blev ved at drive af. „Det kan ikke gaae længe," sagde min Ven, og kort efter stod Baaden paa Grund ovre ved Kongens Enghave. Besætningen fik nu travlt med at trække Støvler og Strømper af og springe i Vandet, for at skyde — Baaden af Grunden.

Vi stode længere udefter, stadigt under vexlende Omgivelser. Hist saae vi Aalestangere, som med største Iver arbeidede paa at faae en og anden af Dybets Indvaanere bragt paa det Tørre; her mødte vi en stor ballastet Stevnsbaad og en svær lastet Sandhest, som for fulde Seil seilede ind, stadigt pompende for at befrie sig for det Vand, som det vaade Sand i rigt Maal udgød i dens Indre.

Vi passerede Taarnby Kirke paa Amager og stode ind efter Strandegaard paa Sjællandssiden. Udfor Taarnby bleve vi indhentede af alle Sildefiskerne, som gaae paa Fangst nede ved Stevns, og snart befandt vi os midt i en heel Flaade. Vinden var bleven contrair, saa at der maatte krydses, Slag fulgte paa Slag, Solen skinnede paa de mange røde og hvide Seil, de velseilende Fiskerbaades skarpe Stevne kløvede i den voxende Kuling Søen, saa at Skummet sprøitede op om dem, kort sagt: Scenen var frisk, livlig og en Malers Pensel værdig. Snart vare vi agterudseilede, Baadene bleve mindre og mindre, og tilsidst saae vi dem kun som skraae Streger paa Horizonten.

Vi vare nu næsten heelt ude paa Kjøge-Bugt og det var paa Tide at vende om. Vi seilede hjem for god Vind og jeg takkede min Ven oprigtig for denne fornøielige Tour.

P.

Ugens Politik.

Den 1ste Januar 1863.

Betragter man Aaret 1862 fra et politisk Standpunkt, maa man erkjende, at et af de mest charakteristiske Træk har været, at ikke et eneste af de store Spørgsmaal, som ved Aarets Begyndelse stode paa Dagsordenen, har fundet sin endelige Afgjørelse. Ingen ny Politik er bleven udviklet, ingen personlig Ærgjerrighed har naaet sit Maal, og intet politisk Parti har vundet nogen afgjørende Seir. To store Revolutioner vare komne til Udbrud, da Aaret begyndte, og de ere begge endnu ufuldendte. Med Undtagelse af Grækenland har Verden, skjøndt tilsyneladende moden til at blive Skueplads for store Begivenheder, kun undergaaet meget ubetydelige Forandringer i Aaret 1862.

Vort Fædrelands Stilling har desværre snarere forværret, end forbedret sig i det forløbne Aar. Udenfor Ministeriets Midte gaves der vel ikke Mange, som med store Forventninger imødesaae Resultatet af de under Englands Auspicier indledede, internationale Underhandlinger imellem Danmark og de tydske Stormagter; men selv de Politikere, der betragtede Forholdene fra den mørkeste Side, vare neppe forberedte paa, at den engelske Udenrigsminister midt under Forhandlingerne, uden nogen ydre Foranledning og i den mest afgjorte Uovereensstemmelse med alle sine tidligere Udtalelser, pludselig skulde gaae over i vore Fjenders Leir og sende Depecher til det danske Hof, som ifølge den engelske Presses eenstemmige Anskuelser ere mere uforskammede, end dem, noget britisk Udenrigsministerium tilforn har ladet afgaae til en venskabelig Magt, og som indeholde Forslag, hvis Antagelse maatte have Danmarks Undergang som selvstændig Stat tilfølge. Naar dertil endnu kommer, at det russiske Cabinet efter Forlydende i et stedse mere og mere indtrængende Sprog raader til Eftergivenhed, og at de Franskes Keiser lader det henstaae uafgjort, om han vil finde sig i, at Nøglen til Østersøen vristes ud af Danmarks Haand for at overgives til Preussen, medens Sverig og Norge alene ridderligt stille sig paa vor Side og lade Grev Manderstrøm afgive den djærve, mandige Erklæring, at ingen Ven af Danmark kan ønske at komme til Kundskab om de berygtede, russellske Noter, saa er det ikke at undres over, at Bekymringen for hvad den nærmeste Fremtid vil bringe, har lagt sig som en dunkel Skygge over alle vore Samfundsforhold og virket lammende paa hele vor Udvikling.

I de to andre skandinaviske Riger ere Udsigterne derimod langt lysere. Det tidligere, noget spændte Forhold mellem Sverig og Norge har forbedret sig, og man synes i begge Riger mere og mere at overbevise sig om Unionens heldbringende Resultater. I Sverig har Regjeringens Forslag til en Forfatningsrevision mødt en langt gunstigere Modtagelse endog hos Adelsstanden, end man havde ventet, og der er al Grund til at antage, at det forældede Maskineri vil blive afløst af et nyt og mere tidssvarende. Jernbanesagen er ogsaa i begge Riger i det forløbne Aar bleven fremmet med en Energi og Dygtighed, der fortjene Beundring; Gøteborg, Sverigs største Handelsstad, er nu ved en Jernbane sat i Forbindelse med Hovedstaden; derved ville rige Velstandskilder, som hidtil paa Grund af de med Transporten forbundne Vanskeligheder ikke kunde benyttes, blive aabnede, medens de norske Storthingsmedlemmers Nærværelse ved Indvielseshøitideligheder har bidraget til at befæste den Enighed, hvorpaa Nordens Fremtid beroer.

Medens Verdensudstillingen i England godtgjorde, at der intetsteds findes en saadan Rigdom som i dette Land, beviste Bomuldsnøden i Lancashire ogsaa, at der intetsteds findes en saadan Fattigdom; men paa samme Tid, som man saae en grændseløs Elendighed, maatte man tillige beundre de Lidendes Taalmodighed og saavel den høihjertede Gavmildhed, som den practiske Dygtighed, hvormed de engelske Rigmænd søgte at lindre Nøden. Det er kun meget sjeldent, at en stor national Ulykke, der gjør flere hundrede tusind Mennesker brødløse, ikke fremkalder den ringeste politiske Gjæring og ikke opmuntrer Demagoger til at benytte Arbeidernes Lidelser i egennyttige Øiemed. Ministeriet har ikke foretaget noget afgjørende Skridt i denne Krise, men har overladt Alt til den private Godgjørenhed. Lord Palmerstons

Popularitet er vel ikke svækket, men det er dog meget tvivlsomt, om det af ham dannede Cabinet vil kunne holde sig; Manchesterpartiet, der tidligere understøttede det, er nu ikke til at stole paa, og efterat Gladstone i en ulykkelig Tale havde erklæret, at Jefferson Davis havde skabt en Nation, blev han ikke blot desavoueret af sine egne Colleger, men endog af sine radicale Venner, som med Bright i Spidsen offentlig beklagede sig over hans sørgelige Udtalelser.

Frankrig har næsten udelukkende opbudt hele sin Kraft paa Expeditionen til Mexico, der neppe vil øve nogen stor Indflydelse paa de politiske Begivenheders Gang, hvorledes Udfaldet end bliver. Undertvinges Mexico, vil det amerikanske Fastland vinde ved, at en af dets frugtbareste Provindser frelses fra et chronisk Anarchi, og i ethvert Tilfælde vil en Krig i Mexico, hvor Frankrigs Ære med store Bekostninger skal hævdes, neppe forringe Fredsudsigterne i Europa. England og Spanien, som i Begyndelsen deeltoge i den mexicanske Expedition, trak sig ud af Sagen, da Keiser Napoleons ærgjerrige Planer aabenbarede sig tydeligere.

I de andre europæiske Stater Nord for Donau og Alperne er Roligheden ikke bleven afbrudt. Preussen er indviklet i en constitutionel Kamp, hvis Begyndelse det forløbne Aar kun har seet. For Øieblikket har Kongen tilsyneladende de bedste Trumfer i sin Haand, men hans Stilling er dog hverken sikker eller værdig. Østerrig har ikke foretaget noget afgjørende Skridt for at forsone sine misfornøiede Provindser, og de have heller ikke tilkjendegivet noget Ønske om atter at tages til Naade. Men Østerrig forbereder sig ved Hjelp af en gjennemgribende finantsiel Reform til at imødegaae fremtidige Eventualiteter. Imidlertid bevare Ungarn og Venedig den dybeste Taushed og give ikke det ringeste Livstegn. Italien kan ikke siges at have gjort noget Fremskridt siden Aarets Begyndelse, hverken med Hensyn til sin indre Udvikling eller til at naae Maalet for sine Ønsker: Venedigs og Roms Besiddelse. Dets Statsgjeld er bleven betydeligt forøget; Banditterne ere endnu ikke underkuede, og den Helt, hvis Selvopoffrelse Italien har at takke for Halvdelen af sit nys erhvervede Territorium, har idetmindste i de Mænds Øine, der bedømme enhver Handling efter Resultatet, ved et maaskee ikke nøie nok overveiet Skridt fordunklet den Glands, der omgav og endnu omgiver hans Navn. Uagtet Italien paa Grund af Garibaldis Nederlag ved Aspromonte sikkert undgik en stor Fare, staaer det dog til at befrygte, at dette Nederlag har svækket og adsplittet de Kræfter, ved Hjelp af hvilke Italiens Folkeslag samledes til en Eenhed. Det er sandsynligviis i Overbeviisningen om, at Victor Emanuel ikke mere kan stole paa det revolutionaire Parties Troskab, at de Franskes Keiser har benyttet Leiligheden til at kaste sit Lod i Vægtskaalen til Gunst for Paven. Det forbittrede Parlament tvang Ministeriet Rattazzi til at trække sig tilbage; men under dets kortvarige Styrelse skadede dets Daadløshed og dets Underdanighed ligeoverfor Cabinettet i Tuilerierne i høi Grad Italiens Sag. Det nye Ministerium synes at ville slaae ind paa en anden Vei. Det har begyndt godt, da det negtede at føre unyttige og ydmygende Underhandlinger med de Franskes Keiser, og det synes udelukkende at ville hellige sig til den længe forsømte, indre Organisation, til at indføre administrative Reformer og udvikle de militaire Kræfter, der, benyttede i det rette Øieblik, ville forskaffe Italien Roms og Venedigs saa ivrigt attraaede Besiddelse.

De Begivenheder, der have rystet Polen i det forløbne Aar, ere et talende Vidnesbyrd om det absolutistiske Systems Afmagt, selv naar det gjennemføres i sine yderste Consekventser. Uagtet Keiseren af Rusland unegtelig for Øieblikket lægger en med Kraft parret Moderation for Dagen, lykkes det ham dog ikke at løse det Problem, at hævde Herredømmet over en Nation, hvis seige Livskraft overvinder enhver Prøvelse. Hvorledes kan Polen beroliges? det er det russiske Cabinets Hovedspørgsmaal, og dets heldige Løsning er bleven saameget desto nødvendigere, fordi Russerne begynde at sympathisere med Polakkerne og erkjende, at deres Befrielse vil som en nødvendig Følge føre til den ogsaa i Rusland attraaede, constitutionelle Frihed. Var der kun Tale om en materiel Rolighed for Øieblikket, saa var Sagen afgjort; Rusland har Magten, og Polakkerne vilde kun være istand til at gaae i Kampen som Faar, der førtes til Slagterbænken. Men hvorledes vil man tilveiebringe den Rolighed, der kun opnaaes ved moralske Midler? Vil man følge en klogere Politik og søge at forsone de Overvundne med Seirherrerne ved Hjelp af en frisindet, loyalt indgaaet og overholdt Pagt? Det er det Spørgsmaal, som hele Aaret igjennem har sat og endnu sætter Polen i Bevægelse og som den aristokratiske Marquis Wielopolski under en Storhertug, der i Warschau er Repræsentant for de keiserlige Anskuelser, hidtil forgjeves har søgt at løse.

I Grækenland er en ved de skammeligste Misbrug retfærdiggjort Revolution, der ikke besmittedes ved en eneste Forbrydelse, lykkelig bleven fuldbyrdet. For Øieblikket synes der ikke at være Udsigt til, at det heldige Resultat skal blive sat paa Spil ved Uroligheder hjemme eller ved overilede Erobringsforsøg. Uagtet den mærkværdige Enighed, der har aabenbaret sig ved Valget af en Throncandidat, dog neppe vil forskaffe Grækenland den attraaede Prinds Alfred til Konge, har det i andre Henseender været heldigere, idet England med sjelden Klogskab har stillet Afstaaelsen af de joniske Øer under visse Betingelser i Udsigt, ja endog underhandler med Tyrkiet paa Grækenlands Vegne om Erhvervelsen af en Kyststrækning i Thessalien, der er nødvendig til de syv Øers Forsvar. Om Tyrkiet vil give sit Samtykke til en slig Afstaaelse er uvist, men det er ogsaa af mindre Vigtighed, da det saalænge forhalede orientalske Spørgsmaal uden al Tvivl snart maa afgjøres. Tyrkiet har anstillet nogle svage, men mislykkede Forsøg paa at indføre de saa nødvendige, finantsielle Reformer. Forsøget har snarere godtgjort, at den tyrkiske Regjering er uskikket til at følge med Tiden, end at Tyrkerne selv mangle god Villie. Imidlertid synes den betydelige Indførsel af russiske Vaaben i Servien at vise, at det ifølge Ruslands Mening er paa høie Tid, at gjøre Ende paa „den syge Mands" langvarige Dødskamp, førend den nye Candidat fra Syden er bleven stærk nok til at forlange Løvens Part, naar den ottomanske Throne styrter sammen.

Aaret 1862 har endelig ikke i nogen betydelig Grad forandret de to kæmpende Parters Stilling i Amerika; men Krigens Omskiftelser have dog været meget store. I Foraaret syntes Lykken at have vendt de sydlige Stater Ryggen. Kanonbaadene vare overalt uimodstaaelige, og den ene Fæstning efter den anden blev nødsaget til at overgive sig. Erobringen af Fort Donnelson, Nashville, Memphis, New Orleans, Norfolk og York Town syntes at retfærdiggjøre Unionens Tillidsfuldhed. Alle ventede, at Richmond snart ogsaa vilde falde i Nordens Magt. Syden lod til ikke mere at have det ringeste Haab; de havde mistet sin „Merrimac", Mississippi med alle dens store Bifloder stode i Begreb med at aabne sig for Fjendens uimodstaaelige Flotille, og Mac Clellan vandt hver Dag Terrain. Men pludselig vendte Strømmen sig. General Banks Nederlag var det første Varsel om denne Forandring. Derpaa kom Stuarts dumdristige Cavalerimarche rundt om den fremrykkende, fjendtlige Armee. Dernæst kom Jacksons mesterlige Forening med General Lee under det natlige Angreb, da Carrys Division paa en „uforklarlig Maade" vendte Fjenden Ryggen, og da Mac Clellan udførte den „strategiske Bevægelse", der senere er bleven til et Ordsprog, og Slag paa Slag fulgte den ene Seir ovenpaa den anden, indtil Harpers Ferry blev erobret. Men nu syntes Lykken atter at tilsmile Nordens Vaaben. Forsøget paa at faae Befolkningen i Maryland til at reise sig, mislykkedes aldeles. Slaget ved Sharpsburg var vel ikke noget Nederlag, men det nødsagede dog de Confoedererede til hurtigt at trække sig tilbage, og lige siden den Tid have de stadig været uheldige, indtil General Burnside, der afløste den med Lincoln uenige Mac Clellan, omsider har tabt et Hovedslag ved Fredericksburg, hvis nærmeste Følger ere, at den nordlige Armee maa gaae i Vinterkvarteer og opgive enhver Tanke om en Fremrykning mod Sydens Hovedstad. Skulde man dømme efter det Sprog, som begge Partier føre, saa opdager man ikke det ringeste Tegn paa, at en Forsoning er mulig; men ifølge de seneste Efterretninger, der dog trænge til Bekræftelse, har Lincoln havt Conferencer med Englands og Frankrigs Gesandter, der vække Haab om, at Cabinettet i Washington maaskee nu vil være mere tilbøieligt end tidligere til at skjenke et fra Europa kommende Mæglingsforslag et villigt Øre.

Hvor flygtig denne Skildring af det forløbne Aars vigtigste politiske Begivenheder end er, vil den maaskee dog være tilstrækkelig til at vise, at der overalt er Livsspørgsmaal at at afgjøre; den paa alle Punkter herskende Gjæring, hvis Udbrud man nærede saa stor Frygt for i 1862, ingenlunde har lagt sig, og at der er en høi Grad af Sandsynlighed for, at det ikke vil lykkes Diplomatien at bevare Verdensfreden i det Aar, som vi nu træde ind i.

M.

Et Capitel af „For og Nu".

Jeg skulde dog ogsaa engang gjøre min gamle Tante en Fornøielse. Hun havde saa tidt tænkt paa mig, enten med en Billet til Folketheatret, med en lille Skovtour, eller endnu hyppigere med at indbyde mig til en Rapuse, hvilket forresten mest var til hendes egen Fornøielse. Hun tænkte ved alle Leiligheder paa mig og holdt virkelig af mig. Jeg var hende ogsaa i Hjertet taknemmelig, endskjøndt det ofte kostede mig ikke liden Overvindelse, at finde mig i hendes mange Særheder. Destoværre havde jeg kun sjeldent Leilighed til at gjengjelde hendes Opmærksomhed imod mig, undtagen ved at spille Rapuse med hende.

Nu var der dog en Leilighed til at vise Gjengjeld. Det nye vensysselske Landeveis-Locomotiv var indkvarteret i Frederiksberg Slots Gaard. Det skulde næste Dag gjøre en Prøvefart. Min Tante boede i Nærheden af „Sorte Hest". Det laa da saa nær, at indbyde hende til at gaae med mig derop og see den nye Opfindelse, og det var jo ovenikjøbet en gratis Fornøielse. Jeg indbød hende, og hun tog imod Indbydelsen, dog ikke uden endeel Indvendinger, da hun altid var en afgjort Modstander af alt Nyt, og med en beundringsværdig Haardnakkethed holdt paa det Gamle.

Vi gik op til Slottet og saae Locomotivet. Det første Indtryk, det gjorde paa hende, gjorde hendes Skjønhedssands Ære, thi hun erklærede, at den hele Indretning var ualmindelig styg. Jeg maatte give hende Ret i, at en fiirstolet Holstenskvogn tog sig ganske anderledes ud. Uagtet hendes Fordom imod det og imod Alt, hvad der smager af Damp og imod Jernbanevæsen i Særdeleshed, blev hun dog nogenlunde tilfredsstillet, da hun saae det kjøre saa langsomt, og hun blev næsten forsonet med det, da hun saae det holde midt paa Frederiksberg Bakke, denne Bakke, der før havde været de Reisendes Skræk. Det havde hun endnu aldrig i sin lange Levetid oplevet med nogen af de Vogne, hun havde befundet sig paa. Hun var derfor i det Hele fornøiet med Udflugten og indbød mig til Thee samme Aften. Jeg nænnede ikke at sige nei, endskjøndt jeg just ikke fandt, at den Løn for min Tjenstagtighed var overmaade stor.

Om Aftenen kom Samtalen som en Selvfølge iblandt Andet paa Jernbaner, og skjøndt dette Capitel mange Gange før var drøftet imellem os, blev det dog den Aften Gjenstand for en udtømmende og temmelig livlig Discussion, som jeg vil forsøge at gjengive uden Commentar i et kort Udtog. Jeg forsvarede naturligviis Jernbaner til det Yderste, men mine Vaaben kunde ikke trænge igjennem mod hendes indgroede Fordomme.

„Vil Du da sige mig, hvad Rart der er ved de Jernbaner?" udbrød hun.

„For det Første, at man kjører saa hurtigt, og det er Meget og det Væsentligste," meente jeg.

„Ja, det maa være en rar Kjørsel. Man kan jo ikke see sig om, naar man saaledes skal fare afsted. Og jeg skulde dog troe, at man reiser, for at see sig om."

„Ja vel," indvendte jeg, „naar man kun reiser for sin Fornøielse. Forresten kan man da see sig om."

„Jo vist! Naar man faaer Lyst til at holde lidt, for at betragte Udsigten, holder den saa stille?"

„Nei, det gjør den rigtignok ikke."

„Der seer Du!"

„Men man reiser da ikke altid for sin Fornøielse. Naar man har Forretninger—"

„Nei, lad os blive ved Fornøielsen," afbrød hun. „Kan det være morsomt at blive stuvet ind i en saadan Kasse mellem lutter vildfremmede Mennesker? Da priser jeg, naar man tager en Vogn sammen."

„Man kan jo ogsaa tage en Coupé sammen."

„Og saa maaskee komme til at kjøre baglænds!"

„Men det er dog en Behagelighed, saa bestemt at kunne beregne sin Tid."

„Jo, det er en net Behagelighed. Før kunde man selv beregne sin Tid. Nu beregne de Andre den for os. Kan jeg maaskee bestemme, naar jeg vil kjøre? Nei, jeg skal ud af Sengen ved Nattetider, for at møde derude Klokken 7 om Morgenen, og saa skal jeg stille mig under Commando af alle de Mennesker derude. Saa er det dog langt behageligere, selv at commandere, at bestille sin Vogn til den og den Tid som det convenerer mig. Den kan godt holde udenfor eller inde i Porten og vente, hvis jeg ikke er færdig. Venter maaskee Jernbanen?"

„Nei, det giver den sig ikke af med, men—"

„Og hvorfor skulde jeg ikke kunne beregne min Tid? Naar jeg kjører fra Kjøbenhavn, veed jeg, at jeg om tre Timer er i Roeskilde."

„Men saa skal man kjøre den lange, kjedsommelige Vei."

„Kjedsommelig? Er det maaskee morsommere, saaledes paa eengang at komme til Roeskilde? Du har ikke forsøgt det, men det veed jeg, at det var i gamle Dage en af de største Fornøielser at „bede", og det kalder jeg ikke at bede, at Jernbanen hvert Øieblik holder et Par Minutter for at læsse Folk af og paa. Nei, dengang begyndte man allerede ved Damhuset eller før at overveie, om man skulde tage ind i Røde-Veirmøllekro eller i Roeskildekro, og naar det var afgjort, længtes man efter at komme ind i „Laden". Naar man saa kom ind i den, saae man altid andre Reisende holde derinde."

„Man seer da mange Flere paa Jernbanen."

„Ja, men det er af alle Slags. Saa pakkede man sin Madkurv ud, og jeg forsikkrer Dig, intet Maaltid kan smage Nogen bedre end det, man faaer i saadan en Kro. Naar man saa kom til Hedehusene, var man glad over, at man var kommen saa vidt."

„Paa den Maade kan man have mange Glæder i Livet."

„Men der var noget Idyllisk ved det Hele, istedetfor at man nu blot sidder og sover paa en Jernbane. Det har jeg idetmindste ladet mig fortælle."

„Det kan jo ikke negtes," indvendte jeg, „at mange Reisende sove, men i alt Fald sover man da bekvemmere i en Coupé, end i en Agestol."

„Man reiser da ikke for at sove! Og hvor kan man desuden sove, naar man hvert Øieblik svæver i Fare?"

„I Fare?"

„Man læser jo hver Uge i Aviserne om Ulykker paa Jernbaner."

„Ere da aldrig Heste løbne løbske med Dig, Tante? Eller har Du aldrig væltet? Det er da ogsaa farligt."

„Jo, jeg har baade løbet løbsk, det vil sige Hestene, og jeg har ogsaa væltet, men det var interessant. Det var et lille Reiseeventyr."

„Det kunde det ogsaa blive paa Jernbanen."

„Tak skal Du have for det Eventyr!"

„Men Du maa dog indrømme mig, Tante, at naar man vil reise et Sted hen for at more sig, er det en stor Gevinst at komme der jo før jo heller, saa at man desto længer kan blive der."

„Jeg har i mine yngre Dage kun reist til Roeskilde, og der er da ikke saa morsomt, at man skulde ønske at blive der længer end nødvendigt."

„Saa var det jo ingen Fornøielsesreise."

„Jo, det var morsomt at reise derhen og derfra."

„Ja saa! Men naar vi nu faae en Jernbane til Dyrehaven? Der, veed jeg da, vil man nok ønske at blive saa længe som muligt."

„Det er jo meget værre. Saa gaaer man jo glip af hele den deilige Strandvei. I den Ruf, det saa gaaer, kan man jo ikke see paa et eneste Landsted, eller nikke til Bekjendte paa Veien."

„Det er sandt. Men nu til fjernere Steder, til Ringsted, Slagelse—"

„Jo, det er nogle deilige Steder at gjøre Lystreiser til. Der kan man komme tidsnok."

„Saa lad os da slaae en Streg over alle Lystreiser, men Du maa dog indrømme mig, at for Forretningsfolk er Jernbanen en stor Fordeel. Husk paa, at Tid er Penge, og ved Jernbanen sparer man baade Tid og Penge."

„Man kan da reise til Roeskilde og tilbage igjen ligesaa hurtigt. Naar jeg vil dertil med Jernbanen — men det vil jeg ikke — saa tager jeg afsted Klokken 7 om Morgenen og kan ikke komme hjem før Klokken 6 om Aftenen. Det kan jeg da ogsaa magelig med en Vogn, ja meget hurtigere."

„Men for dem, der ville længer bort."

„Det er en anden Sag, men jeg taler nu kun om Behageligheden ved den Reisemaade, og jeg finder, at den er meget ubehagelig."

„Er det da ikke noget Storartet og Opløftende, paa den Maade at blive ført frem, at tænke sig, at den menneskelige Aand har bragt det saa vidt, at —"

„Nei, lad os nu ikke blive høittravende," afbrød hun, „men holde os til Sagen. Jeg sidder langt heller hos Kudsken og seer paa Hestene, end jeg vil lade mig trække af et saadant snøftende Uhyre, og jeg hører heller Postillonen blæse, end Locomotivet pibe. Et Par vælige Gangere, styrede af en dygtig Kudsk—"

„Nu bliver Tante nok høittravende paa sin Viis."

„Jeg har ingen Viis, men fordi Noget er nyt og moderne, skal det altid være det bedste."

„Man kan da ikke sige, at Jernbaner høre til de allernyeste Opfindelser," sagde jeg lidt bitter.

„Jeg veed meget godt, hvor gamle de ere. Jeg har jo selv Actier i Roeskildebanen."

„Fy, Tante! Du vil virkelig befordre noget saa Slet og saa Ufornuftigt?"

„Jeg vil hverken befordre Jernbanen, eller befordres med den. Jeg vil kun have Renter af mine Penge."

„Saa er den dog god for Noget."

„Ligesom jeg ikke kunde faae Renter paa andre Steder! Man maa saa tidt leve af Andres Daarligheder. Jeg siger og paastaaer, at der næsten er noget Ugudeligt ved det Væsen."

„Ugudeligt?"

„Jeg siger ugudeligt, fordi det er unaturligt. Heste og Vogne, det er de naturlige Befordringsmidler."

„Og Skibe," tilføiede jeg. Det indrømmede hun.

„Lad os da betragte Sagen fra et almindeligere Standpunkt," vedblev jeg. „Der maa dog være nogen Fordeel ved Jernbaner, siden de nu anlægges over hele Verden."

„Det siger Ingenting."

„Saa meget er dog vist, at de bringe Nationerne og Staterne hverandre nærmere."

„Jo vist! Vil Du sige mig, om vi ere komne vore tydske Naboer et Haarsbred nærmere? Ja, vi kan komme hurtigere til dem, men det kalder jeg ikke at være kommen dem nærmere, naar jeg dog helst vil være fri for dem."

„Paa en Maade kan Du have Ret, men det er fra et endnu høiere Standpunkt betragtet, end det, jeg tænkte mig."

„Havde der ingen Jernbane været i 48, vare vi ikke blevne overraskede i Slesvig."

„Der maa dog, for Pokker!" vedblev jeg utaalmodig, „være Fordeel for Staterne ved at anlægge Jernbaner. Hvorfor skulde de ellers anlægge dem?"

„Det er en rar Fordeel. Staten maa hvert Aar spæde til, for at vi kunne faae vore Renter."

„Kan de ikke berige Statskassen, maae de dog bringe Staten Fordele. Al Trafik, Samkvem og Handel lettes."

„Aa, det gik meget godt i gamle Dage. Hvad savnede man da dengang? Det var et langt større Fremskridt, da man anskaffede Fjedervogne istedetfor de røde, umagelige Postvogne. — Du siger, at Handelen lettes? Jeg gad nok vide, om det ikke var billigere at leve dengang, end nu."

„Men det er da ikke Jernbanens Skyld?"

„Det Ene med det Andet. Alting skal gaae med Damp! Alting skal være saa stort."

„Lad os takke Gud for Dampen. Den er og bliver dog en Velsignelse."

„Nu damper man hele Livet igjennem, og der gaaer Meget op i Damp, der kunde være blevet til Noget."

„Men lad os engang tage et Exempel. Jeg sætter, at Du fik isinde næste Aar at overraske mig med en Reise til Schweitz—"

„Det faaer jeg ikke isinde."

„Jeg sætter det jo ogsaa kun. — Jeg forudsætter endvidere, at jeg kun kan være fjorten Dage borte. Hvorledes skulde jeg saa bære mig ad, hvis der ingen Jernbane existerede? Jeg kunde jo neppe komme derhen i den Tid."

„Saa blev Du hjemme," sagde Tante ganske rolig.

„Og jeg gik glip af alt det Udbytte, jeg kunde have havt af en saadan Reise, blot fordi jeg var nødsaget til at kjøre med Posten."

„Saaledes taler kun Ungdommen. Altid flyver den til det fjerneste Maal. Naar Du nu skulde reise til Schweitz, vilde Du springe alt det over, der netop er værd at see i Tydskland. Det giver Huller i Erfaringen. Og Altsammen for Jernbanernes Skyld."

„Det er nu en Smags Sag, og det er jo ligegyldigt, da Du vel ikke har isinde at tractere mig med den Schweitzerreise?"

„Nei."

„Maaskee hvis jeg vilde kjøre med Posten?"

„Ikke engang."

„Jeg vilde dog ønske, at jeg kunde finde en eneste Ting, der kunde tale til Fordeel for Jernbaner, og som Du ikke kunde modsige. — Stop! Man sparer de stakkels Heste, og det er dog Dyr, jeg veed Du holder af."

„Hvis Du troer, jeg vil indrømme Dig det, tager Du feil. For det Første er det en Daarskab, at spare paa Heste, naar det skal gaae ud over Mennesker."

„Hvorledes det?"

„Alle de Stakler derudenpaa, de have det maaskee godt i den brændende Hede eller i øsende Regn og Storm?"

„Og for det Andet?"

„For det Andet er det næsten en Fornærmelse mod Hestene, som om de ikke gjorde deres Pligt."

„Jeg har dog aldrig bemærket, naar jeg paa Jernbanen kjørte gjennem Marker, hvor der græssede Heste, at de saae fornærmede ud. Jeg syntes snarere, de saae fornøiede ud. Det havde de da Grund til."

„Jo vist! —— Naa, nu piber den derude. Lad os saa ende den Disput, og jeg bliver ved min Mening."

„Og jeg ved min!"

— Saa tog jeg Afsked og gik. — Otte Dage efter disputerede vi igjen om det Samme, og hvis jeg vilde skrive den sidste Disput, vilde den akkurat komme til at ligne den første. Een af det Slags kan maaskee være mere end nok.

A. T.

Literatur.

— Have vi ved en tidligere Leilighed havt Anledning til at beklage os over Veiviserens Mangelfuldhed, er det et behageligt Hverv ved Anmeldelsen af den nye „Veiviser for Kjøbenhavn og Omegn for 1863" at see den practiske Udførelse, der kommer for Dagen, saasnart man tager Bogen i Haanden. De forskjellige Rubrikers Indhold, Maaden hvorpaa Navnene ere ordnede og trykte, samt disses tilsyneladende Fuldstændighed, ere saa store Fremskridt, at Manglerne, Feiltagelserne og Ucorrecthederne træde i Baggrunden og kunne afhjelpes i de følgende Aargange, især naar man tager Hensyn til den korte Tid, som har været Stadsconducteur Krack levnet til at bearbeide Materialet. Saaledes som Bogen fremtræder i sin nye Skikkelse, fortjener den ikke alene at være et Inventarium i en Boutik, hvor Kunder og Fremmede udbede sig den tillaans, men ogsaa at anskaffes af Familier, hvor den hele Aaret igjennem giver Svar paa en Mængde forekommende Tilfælde, hvorom man forgjeves søger Besked andetsteds. Endnu skulle vi kun bemærke, at Veiviseren, der er godt udstyret, sælges til den meget billige Pris 2 Rdl. (Falkenbergs Forlag.)

— I en meget lang Aarrække har der i offentlige, halvoffentlige eller private Sammenkomster været sungen endeel Sange, hvis Forfattermærke er det bekjendte Dr. B—o. Disse ere nu samlede udkomne i den Gyldendalske Boghandling. Foruden at være Udtrykket for Stemningen i vort dengang opvaagnende politiske Liv, have en stor Deel af dem Værd som gode Leilighedssange, der ikke ere skrevne invita Minerva, og som med Rette fortjene at fremdrages af den Forglemmelse, til hvilken de Tid efter anden have været overgivne.

— Endnu i det gamle Aar ere de „poetiske Skrifter" af J. L. Heiberg blevne sluttede med det niende Bind, som foruden endeel Digte indeholder adskillige musikalske Bilag, hørende til Gadeviserne og flere Vaudeviller, hvilke ogsaa ere skrevne af denne Forfatter. Saavidt os bekjendt, er denne Leilighed den første, ved hvilken Componisten til flere af disse populaire Vaudevillesange er traadt frem for Publicum under sit eget Navn. (Reitzels Forlag).

— Naar man paa Titelbladet til „Hundrede Viser" af Erik Bøgh seer en broget Vrimmel af Folk af alle Stænder, saa er der i Billedet paa dette Forhæng givet en Hentydning til de Personer, der træde frem, saasnart Tæppet ruller op. Thi Bogen hensætter os i en utallig Mængde Scener, hentede saavel fra det theatralske som fra det daglige Liv, og fører os med Lethed fra den ene Situation til den anden, idet ikke alene de letflydende og pointerede Vers kunne læses, men Ordene strax ere føiede til lette Melodier. Forbindelsen mellem Text og Musik er naturlig, og naar Forfatteren, som Resultat af nogle Aars Virksomhed, kan fremtræde med et heelt Hundrede slige Sange, der alt meer eller mindre have vundet stor Popularitet, er han berettiget til i sin Tilegnelse til „Gluntarnes" Forfatter og Componist at sige, at han til ham „sender sin bedste Krands". (Gandrups Forlag.)

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 26de December 1862 til 1ste Januar 1863 incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
26de . .	3,2	6,0	1,0		27" 6,98	2,54
27de . .	1,6	3,0	0,0		27" 11,47	0,37
28de . .	4,4	5,6	1,0		27" 9,26	3,03
29de . .	4,8	5,5	2,0		27" 8,96	—
30te . .	4,1	5,6	3,7		27" 8,47	—
31te . .	3,6	4,6	2,7		27" 11,04	—
1ste . .	4,2	5,6	2,7		28" 0,84	—

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	31 Decbr.	3 pCt.	Consols . . .	$92^{5}/_{8}$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	69. 95.
Wien	„ —	5 „	Metalliques .	76. 40.
Berlin	„ —	$3^{1}/_{2}$.	Staats-Sch.	$89^{3}/_{4}$.
Kjøbenhavn	2 Januar	4 „	Kgl. Obligat.	$97^{1}/_{2}$.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8.

I Landet med de rige Minder
Jeg suger Solens Straaler ind;
Derfor jeg gløder end paa Kind,
Naar jeg til Norden Veien finder.

3. 4. 8. 7. 1.

Jeg er en Gudinde, men agtes kun lidt;
Den Flok, som mig godvillig følger, er ringe;
Jeg har, men ei mætter, en stærk Appetit;
Og faa kun er Glæderne, jeg har at bringe.

6. 2. 7. 5.

Jeg kan tolke Fryd og Klage,
Virke venligt paa dit Sind,
Men jeg kan Dig ogsaa drage
Vildt i alskens Hvirvler ind.
Voxet op ved Sang og Dands
Taler jeg til Lyst og Sands.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 170:

Grævling.

Opløst af: Anna Vendsyssel, Nikodemus, Faxe, Jagthunden paa Strandveien, J. B. i Danebrogsgaden, de to Gorillaer fra Orekrogen, de ti Søskende i Helsingør, Søndagsselskabet, Allerkjærestemin i Kjerteminde, Peter i Haderslev, en forsmaaet Medabonnent i Stege, en Rosinpiller i Assens, Dinnesen & Barkmand, J. J. i Kjøbenhavn, Fætter Georg, den dandsende Skotte i Nyborg, L. & C., en Julebuk, Bousenberg i Slagelse, Bekkas, Montebello pr. Horsens, Knur og Kimse fra Fyen, Frederik William i Slagelse, min Kone i Aalborg, Tante Snurre i Saxkjøbing, Kurvemagersken, en Tordenkile i Horsens, en Blæksprutte i Tønder, en af de 4 Bumlere i Maribo, Ja saa! i Nakskov, T. M. i Grenaa, Søndagsdeserteuren, Pantelegeren, Julemand osv., den brune Doctor i Holbek, L. L., S. Ar i Ringkjøbing.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 172.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 11. Januar 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Laurids Skau. — En lille Notits af Adjunct J. Helms. — Charing-cross Broen over Themsen. — Madeira, af τ. — Fra Nicolai Taarn. — Nogle Jagttagelser om vore Naboer Svenskerne nu for Tiden. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Laurids Skau.

Dersom der gives nogen politisk Sandhed, som mere og mere bliver en Troessætning for det danske Folk, saa er det den, at vi kun kunne vedblive at bestaae som et frit og selvstændigt Folk, naar vi hævde vor gamle Eidergrændse mod ethvertsomhelst Overgreb af det tydske Forbund, og naar vi værne om vor Nationalitet imod Tydskhedens Indblanding inden selve det danske Riges Grændse. Skjøndt det endnu er langtfra, at vi tilfulde have opnaaet disse Betingelser for vor Fremtidslykke, fordi vore Diplomater aldrig i Mod og Daadskraft have kunnet maale sig med vore Soldater, kunne vi ikke dele Melancholikernes Paastand, at vi sletikke have nærmet os til Maalet i den sidste Snees Aar. At vi, navnlig i vor indre Kamp mod den fremtrængende Fortydskning, ere gaaede fremad, viser sig tydeligt i Sønderjylland. For tyve Aar siden herskede Tydskheden i denne Provinds, som med Rette kaldes det danske Riges Tyngdepunkt: Embedsstand, Retssprog, den lærde Underviisning, Alt var tydsk; Tydskheden blev fremhjulpen fraoven, medens Danskheden var Gjenstand for Mistanke, den vakte jo Uro i Staten. Hvor ganske anderledes Forholdene nu stille sig, behøve vi end ikke at paapege, kun ville vi opkaste det Spørgsmaal: hvem skylde vi først og fremmest Forandringen? Mon det ikke er Sønderjyden selv, der efter mangeaarig Søvn vaagnede af sin Dvale og reiste sig mod de ubudne Gjester, som bildte sig ind at være Landets Herrer. Sønderjyden vakte atter Kongerigets bedste Mænd, og ved deres Opraab vaagnede Holger Danske.

En Sønderjyde, som væsenligt har bidraget til at vække sine Landsmænd, og i henved en Snees Aar har staaet i forreste Række blandt dem, der have virket i Sagen: Danmark contra Tydskland, er Laurids Petersen Skau, hvis Billede vi skulle ledsage med et Overblik over hans for Fædrelandet velsignelsesrige Færd.

Laurids Skau er født den 22de Mai 1817 i Sommersted, et Par Miil fra Haderslev. Hans Fader, Jens Lauridsen Skau, lever endnu som en anseet Gaardmand, der i mange Aar har beklædt Sognefogedposten, en Værdighed, som, ifølge de gamle Retsprotokoller, med nogle faa Undtagelser har været betroet til Skaus Forfædre gjennem Aarhundreder, fordi de, som det etsteds hedder, „i Regelen kunde skrive og havde nogen Lærdom". Det sees heraf, at Skau hører til en gammel slesvigsk Bondeslægt; efter Sagnet skal denne kunne føre sit Udspring tilbage til en naturlig Søn af Claus Limbek til Tørning, der som bekjendt levede paa Valdemar Atterdags Tid.

Ifølge nogle af Laurids Skau selv forfattede Optegnelser, som ere stillede til vor Raadighed, og som vi have benyttet i denne Skildring, har han hørt dette Sagn af en gammel Oldemoder, en mærkelig Kone, der havde ikke ringe Indflydelse paa den livlige Dreng. Hun fortalte ham en Mængde gamle Sagn og søgte at indprente ham Had til Tydskerne, „thi al vor Fortræd kommer fra Holsten," saaledes udtrykte hun sig. Hun holdt ham tillige stadigt for Øie, at han hørte til en gammel, anseet Familie, og at han, som den Førstefødte, var forpligtet til at hævde Familiens Ære, navnlig ved at kæmpe mod Tydskerne. Da hun, henved hundrede Aar gammel, laa paa sit Yderste, kaldte hun ham ind til sig og gjentog de Forpligtelser, hun havde paalagt ham. Den gribende Afskedsscene, som paafulgte, gjorde et mægtigt Indtryk paa Drengen og er aldrig gaaet ham af Glemme. Efter den Tid stod han temmelig ene, thi som en vild, forvoven Krabat, der helst vilde følge sit eget Hoved, blev han ofte straffet af sine noget strenge Forældre; han frygtede dem derfor mere, end han elskede dem. For at undgaae Skjend og Straf opholdt han sig udenfor Skoletiden mest paa Marken eller hos Folkene, navnlig hos dem, som kunde synge Viser og fortælle Historier.

Skolelæreren i Sommersted, den blandt Andet som Veirprophet, men ogsaa for sit danske Sind bekjendte Klofter, havde selv erhvervet sig sine Kundskaber. I sin Maade at undervise paa afveg han ogsaa fra den gængse, paa Seminarierne tillærte Methode; han søgte navnlig at gjøre enhver mechanisk Udenadlæren latterlig og at bevæge sine Elever til Eftertanke og Selvvirksomhed. Hans Indflydelse paa L. Skau var ikke ringe, og navnlig vakte han i høi Grad dennes Lyst til Læsning.

Efter sin Confirmation arbeidede Skau som Karl paa sin Faders Gaard, og da han maatte være i Virksomhed fra Morgen til Aften, smuglede han sig til at læse om Natten. Saaledes hengik det ene Aar efter det andet, og Skau, som efterhaanden mere og mere følte det Trykkende i sin Stilling, og ikke kunde faae sin Videbegjerlighed tilfredsstillet, henfaldt tilsidst til en sløv Ligegyldighed for sit Arbeide, hvorved Ondet blev endnu værre.

Imidlertid modnedes han mere og mere, baade aandeligt og legemligt; han havde fattet den Plan, at forlade sit Fædrehjem for at søge sin Lykke andetsteds, da der pludseligt skete et Omslag i hele hans Livsstilling. I sit tyvende Aar blev han baade Ægtemand og Gaardmand. En Tante til Skaus Fader levede nemlig i Sommersted i barnløst Ægteskab med en Gaardmand, der, som det saa tidt skeer paa Landet, havde „friet sig ind til hende", der eiede Gaarden. Skau blev forlovet med en uformuende Broderdatter af denne Gaardmand, og de Gamle overlode deres Gaard til de Unge for en Sum Penge. Han var nu sin egen Herre, og det varede

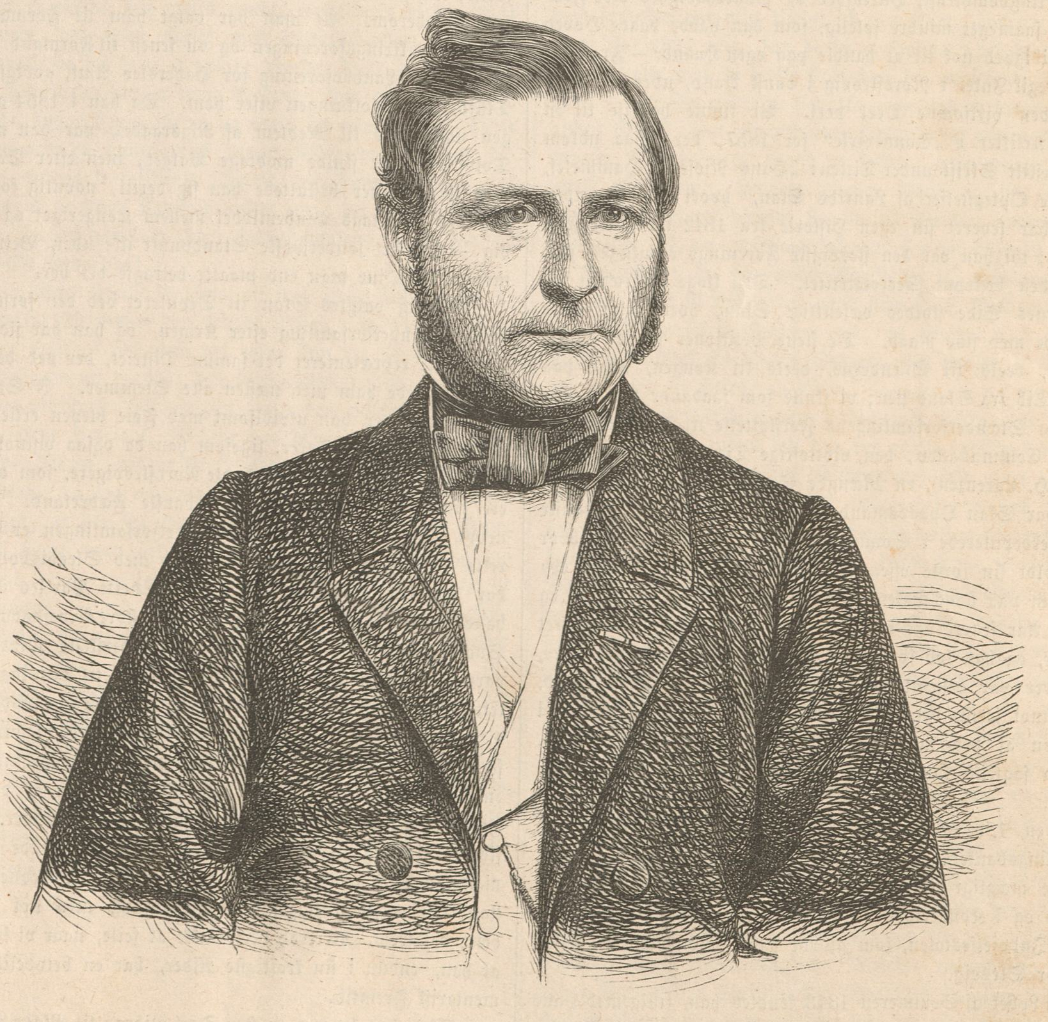

Laurids Skau. (Efter et Photographi af Rud. Striegler.)

ikke længe, førend hans gode Hoved blev anerkjendt og benyttet i Sognet. Han blev strax Medlem af Sogneforstanderskabet og fik snart største Delen af Arbeidet paa sine Skuldre, ligesom han hjalp sin Fader med at bestride Sognefogedembedet, indtil han i Aaret 1845 — for at blive valgbar til Stænderforsamlingen — kjøbte sig en større Gaard i Vilstrup Sogn, S. O. for Haderslev.

Det politiske Liv havde imidlertid begyndt at røre sig for Alvor med Stændernes Indkaldelse 1836, og Skau tog ivrigt Deel deri. Adskillige af de Petitioner, som fra Sommerstedegnen indgaves til Stænderne, udgik fra hans Haand, og i de senere Aar conciperede han de fleste, hvadenten de angik materielle eller nationale Anliggender. Fra 1838 stod han i livlig Forbindelse med Udgiveren af „Dannevirke", den for sin seige Udholdenhed velbekjendte Pet. Chr. Koch. De Danske vare kun faa i Tal, men de vare til Gjengjeld fulde af Mod og Livskraft; kun Enkelte turde vedkjende sig Danskheden offentligt, men disse holdt sig derfor saa meget tættere sammen. Da saaledes i Aaret 1843 den slesvigske Forening stiftedes, var det ikke muligt at opdrive mere end 25 Mænd, som turde sætte deres Navne under Opfordringen i „Dannevirke". — Medens Skau i Hjemmet med Kraft kastede sig over Communalvæsenet og ved Siden af Faderen tilbeelds styrede det i sit Fødesogn, udklækkedes der vistnok i hans Samliv med Koch og P. H. Lorenzen mangt et Foretagende, som i Skikkelse af Petitioner til Stænderne eller Artikler i „Dannevirke" traadte frem for Publicum, i Formen udgaaende fra den ovennævnte Forening, hvor Skau fremlagde og forsvarede de forelobige, som oftest af ham selv conciperede Udkast. Bekjendtskabet og Omgangen med P. H. Lorenzen gav hans Virksomhed en demokratisk Retning. — Omtrent ved Aaret 1840 udgik der en Opfordring til alle Præster i Hertugdømmerne fra „Gesellschaft für Sammlung und Erhaltung vaterländischer Alterthümer" i Kiel, hvori begjeredes Oplysninger om de endnu forhaandenværende Oldtidsminder m. m. Sognepræsten i Sommersted opfordrede L. Skau til at skrive en saadan Beretning, hvortil hans Interesse for Sagen, saavelsom hans nøie Kjendskab til Sagnhistorien, gjorde ham velskikket. Denne Beretning var vistnok hans første betydeligere Arbeide; efter Kochs Raad sendte han den, ledsaget af en udførlig Skrivelse, som stærkt og bestemt udtrykte hans udelukkende danske Sindelag, til daværende Professor Flor, der var Medlem af hint Selskabs Bestyrelse. Følgen heraf var ikke blot en tydskfornem Svarskrivelse, undertegnet af Falck og Flor, ledsaget af de af Selskabet udgivne Aarsberetninger til Foræring, men tillige et Privatbrev fra Flor, hvori han begyndte en Forbindelse med Skau, der aldrig senere er ophørt, og havde baade den største Indflydelse paa dennes politiske Uddannelse i det Hele og tillige gav den kloge og haardnakket danske Professor en Hjelper, som af Naturen var udstyret med de nødvendige Kræfter til heldigt at føre den nationale Kamp igjennem. Skau yttrer sig stedse med sønlig Kjærlighed om Flor, som han kalder sin „politiske Skaber og Opdrager". Professoren kunde, hindret ved Afstanden, kun virke indirecte, men ved Skaus Ungdomskraft, Hurtighed og Snarraadighed blev Frastanden saameget mindre følelig, som han havde baade Hoved og Smidighed nok til at handle paa egen Haand. — Fra hint Aar foregik Intet i Nordslesvig i dansk Aand, uden at Skau havde den virksomste Deel deri. Vi kunne henvise til en Række Artikler i „Dannevirke" for 1857, der ogsaa udkom som særskilt Skrift under Titlen: „Hans Nissen i Hammelef, historiske Optegnelser af Laurids Skau," hvori han i Grunden tillige har leveret sin egen Historie fra 1842 indtil Krigens Udbrud; thi han var den slesvigske Forenings egentlige Sjæl, under den beskedne Secretairtitel. Den kloge Optræden fra Bøndernes Side skyldes væsentligt Skau, hvem Flor atter veiledede med sine Raad. De fleste Petitioner fra de danske Bønder, deels til Stænderne, deels til Kongen, udgik paa denne Tid fra Skaus Pen; thi skulle som saadanne blot nævne dem om Stænderforsamlingens Forflyttelse til Flensborg, om en ny Communallov, den vidtløftige Tiendesag (paabegyndt af P. H. Lorenzen), en Mængde Sprogpetitioner osv. Ligeledes var Skau Ophavsmand til den første Fest for de danske Stænderdeputerede i Sommersted Kro i Februar 1843, hvor han holdt sin første offentlige Tale, og hvor man blev opmærksom paa hans Talent i den Retning. Men baade da og et Par Aar senere var han efter sin egen Fortælling inspireret af Flor, og han lod som oftest denne gjennemse og corrigere, hvad der var bestemt for Offentligheden — en Forsigtighed, der vistnok krækte det begyndende Folkeliv fra at blive kvalt i Fødselen af den mægtige tydske Embeds- og Advocatstand, som jo sagtens kunde have overlistet den unge og uerfarne Bonde.

Den 18de Mai 1843 holdtes den første Folkefest paa Skamlingsbanken. Disse Fester, som senere aarlig gjentoges, bidroge mægtigt til at vække Befolkningen baade i Sønderjylland og i Kongeriget. Ved den første Skamlingsfest holdt Skau Indvielsestalen, som gjorde hans Navn bekjendt, ogsaa udenfor Slesvig.

I Løbet af Sommeren 1843 sendtes han, tilligemed Hans Nissen, til Kongen paa Før med Petitioner, samt forskjellige Klager over Embedsmændene, og senere i Efteraaret, i Forening med Gaardeier Nis Steffensen i Hammelef, som Deputation til Kjøbenhavn. — At Skau overalt var Ordfører og ret godt kunde magte Opgaven, er velbekjendt, dette kan maaskee ikke siges om den næsten rørende Godhed, som Christian VIII ligefra første Øieblik viste ham, og deri maa man vistnok tildeels søge Grunden til, at Bønderne saa jevnligt sendte ham til Kongen i hine Aar. Det er vist, at Skau ofte brugte drøie Ord til Kongen, men denne syntes paa den anden Side godt om, at han aldrig opstillede andet Formaal for sig og Bøndernes Stræben, end „**Slesvigs uadskillelige Forbindelse med Kongeriget og det danske Sprogs Bevarelse i Slesvig**", og ikke offentligt optraadte som Frihedsmand og Skandinav, skjøndt han sikkert i Hjertet var t egge Dele. Han deeltog i det skandinaviske Studentermøde i Kjøbenhavn 1845, og hans lille Tale ved Festen i Dyrehaven vil maaskee endnu mindes af Enkelte; ogsaa iaar var han tilstede ved Mødet i Kjøbenhavn, om end kun som Jagttager. Den kloge Kong Christian indsaae godt, hvor fornuftig en Stilling Bønderne havde indtaget, og i Skaus Personlighed saae han den slesvigske Bondestand personificeret; derfor hædrede han deres loyale Formaal ved stedse at vise deres Sendebud en faderlig Godhed og Naade.

Det vilde blive for vidtløftigt, udførligere at skildre den seige og udholdende Kamp, som Bønderne i Nordslesvig førte imod det tydske Bureaukrati ligetil Krigens Udbrud; vi tilføie blot her, at hvis det er sandt, at Flor holdt den nationale Kamps Traade i sin Haand, som vi ere tilbøielige til at troe, saa er det ligesaa vist, at Skau var hans høire Haand, den practiske Leder af alle Bevægelserne, der i sin Personlighed netop forenede de nødvendige Egenskaber. Vigtige Bidrag til den Tids Historie, saavelsom Indholdet af Skaus mangfoldige Samtaler, navnlig hvert Aar paa Før med Christian VIII, ville upaatvivlelig findes opbevarede i hans Breve til Mænd som Clausen, Flor, O. Lehmann og Ploug, hvem han hyppigen meddeelte Udfaldet af sine Bestræbelser.

Ved Krigens Udbrud kom Skaus Ven, Krüger fra Beftoft, til Forstærkning. Han havde hidindtil ikke taget Deel i den langvarige, i ti Aar staaende Kamp for Nationaliteten, men 1847 blev han valgt til Stænderdeputeret, medens Skau endnu var for ung til at kunne vælges, og fra den Tid have disse tvende Mænd stedse støttet hinanden.

I Aarene 1849—51 repræsenterede Skau Skanderborg Amts tredie District paa Kongerigets Rigsdag, hvor han sluttede sig til Centrumspartiet, lige langt fra yderste Høire og yderste Venstre. 1851 blev han kaldet til Medlem af Notabelforsamlingen i Flensborg, hvor han selvfølgelig stod paa dansk Side. Aaret efter udnævntes han til Amtsforvalter i Haderslev Vesteramt, og uagtet denne Gjerning var ham uvant, satte han sig med sit naturlige, hurtige Nemme snart ind i Forretningerne, og baade af Foresatte og af Befolkningen ansees han, saavidt os bekjendt, for en dygtig Embedsmand.

Uagtet denne Forandring af Livsstilling har det gode Forhold mellem ham og Bønderne vedligeholdt sig, og hans jevne, ligefremme Samliv med dem bærer et godt Vidnesbyrd herom. At man har valgt ham til Formand for Kreaturforsikkringsforeningen og nu senest til Formand for den nye, talrige Landboforening for Haderslev Amt, godtgjør den Tillid, som Befolkningen viser ham. Da han i 1854 af Kongen udnævntes til Medlem af Rigsraadet, var han meget i Tvivl om han skulde modtage Valget, men efter Samraad med sine Venner besluttede han sig dertil, navnlig fordi det dog var et Slags Bindemiddel mellem Kongeriget og Slesvig — fra det sønderjydske Standpunkt ikke uden Betydning, med hvilke Øine man end maatte betragte det her.

Endelig valgtes Skau til Deputeret ved den første slesvigske Stænderforsamling efter Krigen, og han har siden den Tid stedse repræsenteret det samme District, der ved det sidste Valg kaarede ham med næsten alle Stemmer. I Stænderforsamlingen er han utvivlsomt med Føie bleven erkjendt for det loyale Partiers Fører, ligesom han da ogsaa vistnok nu er Senior for de danskfindede fødte Nordslesvigere, som offentlig ere traadte i Skranken for det danske Fædreland. Der er neppe Tvivl om, at han i Stænderforsamlingen er paa sin rette Plads. Over tyve Aars Kamp med Slesvigholstenerne har lært ham tilbunds at kjende alle dette Parties Rænker; hans betydelige parlamentariske Evner, store Arbeidsdygtighed, Snarraadighed og fuldstændige Selvbeherskelse midt i den varmeste Debat, gjør ham fortrinlig skikket til den ingenlunde lette Opgave at være Fører. Uagtet han ikke har nydt nogen videnskabelig Dannelse, er han forholdsviis godt hjemme i den slesvigske Lovgivning og haandterer juridiske Spørgsmaal med en ingenlunde ringe Lethed og Sikkerhed, saa at de tydske Førere i ham vistnok see deres farligste Modstander. Ham skyldes Forslag til flere vigtige og gjennemgribende Love og man kan være temmelig sikker paa, at han ikke levner Modstanderen noget Anliggende af Betydning, men nok selv skal bære det frem. Vi troe derfor ikke at feile, naar vi forudsige, at han, endnu i sin kraftigste Alder, har en betydelig parlamentarisk Fremtid.

Skau har leveret en stor Deel Bidrag til Blade og Tidsskrifter, navnlig til „Dannevirke"; han fører Pennen med Lethed og Klarhed. Angaaende Haderslev Amts indre Forhold skyldes ham en Mængde Oplysninger, der ere saa meget mere værdifulde, som Materialet dertil møisommeligt maatte samles.

Sluttelig skulle vi endnu kun tilføie, at Skau i 1848 blev Dannebrogsmand og under 28de Juli 1857, paa Ministeriets Indstilling, udnævntes til Ridder af Danebroge, rimeligviis som en Anerkjendelse af hans Dygtighed og Holdning i den slesvigske Stænderforsamling.

X.

En lille Notits.

(Af Adjunct J. Helms.)

Det er, som bekjendt, den almindelige Antagelse, at det først er efter Midten af 16de Aarhundrede, at man hertillands har begyndt med at forbinde Stenene i Muurstensbygninger paa den nu brugelige Maade, saaledes at Skifter af lutter Løbere vexle med Skifter af lutter Binderè. Saa rigtig som nu denne Tidsgrændse vistnok er med Hensyn til nogle Egne af vort Fædreland, saa har den b g ikke den Almeengyldighed, som man pleier at tillægge den. Hvad den sydligere Deel af Halvøen angaaer, har Ref. saaledes allerede for længere Tid siden faaet Grund til at antage, at Overgangen til den nyere Bygningsmaade i denne Henseende her maa have fundet Sted i en noget tidligere Tid. Af en ikke libet større Interesse er dog den meget betydelige Afvigelse fra det almindelige Antagne, hvorpaa han nyligt er bleven opmærksom. Idet denne Jagttagelse nemlig først og fremmest viser, hvor varsom man maa være med at bedømme Mindesmærker, der ligge i een Egn af Landet, efter Resultater, som ere hentede fra en anden, bliver den dernæst tillige selv af Betydning for Aldersbestemmelsen af et ikke ringe Antal Bygninger i det nærmere liggende Landstrøg.

Hertillands vil man vistnok ikke let kunne paavise en Landsbykirke, hvis Ydre i en høiere Grad bærer Præget af gjennemført gothisk Stil, end den smukke Kirke i Kotzenbüll i Eiderstedt, nærved Landeveien imellem Tønning og Garding. Det træffer sig saa heldigt, at vi netop angaaende denne Kirkes Opførelse i Aarene 1488—95 og dens Indvielse i det sidstnævnte Aar, besidde usædvanligt omstændelige Efterretninger. Der er saa liden Grund til at antage, at det ikke skulde være den ved hin Tid opførte Bygning, vi endnu have for os, at ethvert Forsøg paa at gjøre det Modsatte gjeldende meget mere kun fører til en Række af Selvmodsigelser. Men denne Kirke er opført i nyere Muurskifter, medens derimod Taarnet, der i nærværende Tilfælde er ældre end den egentlige Kirkebygning, i sine Mure har den i Middelalderen mest almindelige Forbindelse af lange og korte Steen, eller Løbere og Bindere, hvilke inde i hvert enkelt Muurskifte selv vexle efter de sædvanlige Regler.

Og dette Tilfælde er ikke eneſtaaende i hin Egn. Fra Kotzenbüll behøve vi blot at gaae en halv Miilsvei for at naae Kirken i Kating, lige indenfor Diget ud imod Eidermundingen. Denne Kirkes Taarn er, som Bladene have berettet, for ikke længe siden bleven truffet af Lynild, antændt og derved for største Delen ødelagt. Forhaabentlig er der dog endnu saa meget tilbage af Taarnet, at deraf kan skjønnes, at det har et fuldstændigt middelalderligt Præg. Tages der tilbørligt Hensyn til alle ydre og indre Grunde i Forening, viser det sig fremdeles som det ene Sandsynlige, at ikke blot Taarnet, men ogsaa den Forlængelse, som Kating Kirkes Chor har faaet imod Øst, skriver sig fra Slutningen af 15de Aarhundrede — netop fra samme Tid, som Kirken i Kotzenbüll. Men i begge de nævnte Tilbygninger findes der, ligesom i denne sidstnævnte Kirke, oprindeligt Muurværk, som er udført med nyere Skifter.

Men naar har da Overgangen fra den ene Maade at mure paa til den anden fundet Sted hos vore Naboer imod Syd? Da bestemtere Udtalelser herom ikke ere komne til Ref.'s Kundskab, maa det her være nok at henvise til A. Essenweins bekjendte Værk: „Norddeutschlands Backsteinbau im Mittelalter," hvoraf det tilstrækkeligt fremgaaer — man see saaledes Texten Side 6 og Tegningerne Tavle V — at de nu brugelige Steenskifter ogsaa der hyppigt forekomme i Muurstensbygninger, der tilhøre Tiden henimod Middelalderens Slutning.

Charing-cross Broen over Themsen.

For at forlænge Sydost-Jernbanen fra London-Bridge til Charing-cross, er der bygget en Bro, paa samme Sted hvor den forhenværende Hængebro var; denne toges ned, for at vige Pladsen for sin mere storartede Efterfølger. Themsen er her 1350 Fod bred og ved Høivande 30 Fod dyb. Den nye Bro kom til at hvile paa støbte Jernpiller, der sænkedes dybt ned i Bunden; paa disse Piller anbragtes Overbygningen, hvis enkelte Dele alle ere af Smedejern. Breden er overalt 70 Fod, saa at fire Spor have Rum iaffindes, foruden et 7 Fod bredt Fortog til Gaaende ved hver Side; de otte Spændinger mellem Pillerne ere paa 154

Fod og Broens Høide over høieste Vandstand overalt idetmindste 25 Fod. — Bemyndigelsen til at foretage denne storartede Bygning erhvervedes af Parlamentet, hvorefter Tegningerne vedtoges af Admiralitetet og Themsflodens Opsynsvæsen; snart efter begyndtes Arbeidet. Ingenieur Hawkshaw forestod Bygningen baade af Broen og Jernbanen, men Arbeidet udførtes af Maskinfabrikanterne Cochrane & Co., de samme, som leverede Materialet til Westminsterbroen.

Madeira.

Hvem kjender ikke Madeira og Hvormange have ikke besøgt denne yndige Ø, „Oceanets Blomst“, der som en smukt opstillet Bouquet hæver sig fra det bundløse Dyb, beskyllet af Atlanterhavets evigtrullende Vover? Høit rager den op, og i mange Miles Afstand vil man kunne see den, naar Veiret er nogenlunde klart, idet den som en Taage eller blaalig Sky viser sig høit over den fjerne Horizont. Den ligger vel ikke ganske paa Routen fra den engelske Kanal til de vestindiske Øer, men der er dog kun en ringe Omvei dertil, og gjelder Reisen Brasilien eller Cap det gode Haab, da falder Veien lige forbi Madeira. Hvad Under da, at Sømanden ofte lader sig forlokke af den smilende Ø, hvor Druerne slynge sig op ad Kastanietræernes Stammer, medens deres søde Saft falbydes i Gader og Stræder, og hvad Under, om Skipperne stedse vide at rose for deres Rhedere det fortrinlige Kildevand, som udspringer fra Madeiras Klipper, og forsikkre, at der ikke er noget bedre Vandfyldingssted paa hele Reisen til Ostindien eller China. Madeira er derfor ofte den første tropiske Ø, som den unge Sømand seer paa sine Reiser; der faaer han det første Indtryk af Syden, seer de første Palmer og Oranger, nyder den første sydlandske Frugt, og Mindet om denne lille, høie Ø bevares igjennem hele hans Liv som en af Ungdommens venligste Erindringer.

Skibet kommer Nord fra — thi paa Hjemreisen anløbes næsten aldrig Madeira — og med en frisk, nordøstlig Brise styres udenom St. Laurentius Pynten, det sydøstlige Hjørne af Øen, hvor man vogter sig for det lange, udløbende Skær. Nu gaaer det imod Vest, langsad Øens Sydside, henimod Funchal; men desværre døer Vinden af, det bliver ganske stille, og det medtager en forfærdelig Tid, undertiden et Par Dage, inden det lille Stykke Vei kan passeres og Skibet naae op til Hovedstaden. Imedens det langsomt nærmer sig ind imod den høie Ø, der i Afstand tog sig ud som en uhyre, uregelmæssig Klippeblok, begynder den yppige Vegetation, den rige Afvexling i Farverne at udfolde sig for Øiet; en stor Skraaning, der naaer fra Stranden til Fjeldets Top, gjennemskaaren af dybe Kløfter, ligger for os, med sin Flade vendt lige imod Sydens varme Sol og imod det aabne Atlanterhav. Byen rækker fra Stranden til høit op paa Fjeldet, og de blændende hvide Huse, oplyste af Solen, afpræge sig paa den mørkegrønne Bund som Mælk, der er spildt udover en Græsmark. Byens Grændser ere ujevne; som Straaler gaae de ud til alle Sider, navnlig opefter igjennem Kløfterne, og den høieste Stribe ender sig i en Kirke med to Kuppeltaarne, »Nossa señora da monte«, der staae som en Krone over den høit opstigende By. Endelig kommer Skibet tilankers, tæt ved Land og paa meget dybt Vand, Syd for »Loo-rock«, en landløs Klippe lidt Vest for Byen; strax efter, ja inden Ankeret er i Bund, er Skibet omringet af „Bombaade“, fyldte med Frugt, Fisk eller andre tillokkende Sager, der bringes ombord og udkrammes paa Dækket, medens et Par ladsede Tiggere gaae omkring og søge efter Cigarstumper eller udspyttet Skraatobak. Den pæne hvide Vaskerkone, Mad. Felicita Rosa — Gud veed, om hun lever endnu, det gamle Skrog! — kommer over Faldrebet, begiver sig agterud, strunk og stadselig, med sin Pakke Anbefalingsbreve i Haanden, neier og hilser Goddag for Honoratiores, vistnok efter sin Formening paa meget godt Engelsk; man kan roligt betroe hende Vasken, hun besørger den godt og nogenlunde billigt, og naar Linnedet ved Afreisen leveres tilbage, dufter det af Lavendler og Heliotroper i lang Tid derefter. Baadene ligge og pladske omkring Skibet, nogle døsigt roende, medens en halv nøgen Portugiser sidder med korslagte Been paa Toftet og klimprer paa en Cither, andre kæmpende om en Plads ved Faldrebet. Kysten vinker, vi stige i Baaden for at gaae iland; men hvorledes kan man lande paa den aabne Kyst, imod hvilken Atlanterhavets lange og høie Dønning kaster sin tunge Brænding, der skummende ruller op over Stranden og trækker sig brusende tilbage? Jo, det gaaer let nok. Naar vi komme ind imod Stranden, stige vi over i en af de smaa, fladbundede Baade, der altid ligge parat her, styrede af et Par Portugisere; med Agterenden imod Land hæver den lille Nøddeskal sig op over Brændingen, som fører den rask indefter; Folkene springe i Vandet, tage fat med Hænderne, et Par Mand iland springe til og hjelpe, og, uden at et Stænk fra Søen er slaaet over Baaden, kan Du nu gaae tørskoet over paa Sandet.

Vi ere iland paa Madeira, og gaae strax op i den skyggefulde Allee ved Byens Fod, der løber paralel med Strandbredden, og her træffe vi da Hovedstadens Omnibusser og Droschker samlede for at modtage de Reisende; rigtignok er der af Omnibusserne og Droschkerne ikke andet end Hestene, og Kudsken sidder ikke paa en Buk og holder et Par Tømmer, men løber bagefter Dyret og holder i dets Hale, medens en tung Vandringsstav i den venstre Haand træder istedetfor en Pidsk i den høire; men dette Befordringsmiddel er nok saa godt, som noget andet i Europas store Steder og det eneste, der passer for Madeira, hvor ingen Vogne kunne komme frem. Vi stige tilhest. Hvor gjelder Reisen? Op langs ad Fjeldets Sider kunne vi i kort Tid stige til de mest forskjellige Klimater, lige fra Palmernes og Orangernes Region, gjennem Egens, Bøgens, Naalens og Mossernes til den nøgne Klippe, der kjender baade Snee og Frost; hvor besynderligt paa den samme Dag at see Cactus, blomstrende Nerier og Heliotroper, Roser, Tulipaner, Violer og Liliieconvaller, kun ved at stige et Par Tusind Fod opefter; ja tæt ovenfor »Nossa señora da monte« ere vi allerede i Skyerne — de venlige Skyer, der tyde paa godt Veir, saalænge de ere der, men bebude paalands Storm, naar de gaae bort. Ja, hvor skulle vi sætte Maalet for vor første Udflugt? Skulle vi tage til Cramacha, til Santa Anna, til Pico Ruivo? — nei; alle disse Steder, hvor stærkt de end vinke os, ligge for fjernt til en første Udflugt; vi ville ikke ride længere, end op til Klosteret Sta. Clara, til Nonnerne, til den skjønne (men ak! nu saa gamle, om hun end vanker her paa Jorden) Clementine, og fra hendes Haand modtage de smukke Fjederblomster, uden hvilke vi ikke tør vende tilbage til Hjemmet. Vi ride nu hen til Byens Østende og begynde at stige op ad den steile, med smaa runde Steen belagte Fjeldvei. De dovne Portugisere, som drive omkring eller ligge og strække sig i deres snavsede Klæder paa Jorden, see nysgjerrigt efter os; de stikke af imod den yppige Natur, der i sig selv er saa rig. Den frodige Væxt, den milde Sol, den rene, noget fugtige Luft, de hvide Huse og de ringende Kirkeklokker stemme Sindet til Glæde og Munterhed, saa at en Ridetour paa Madeiras Fjelde, i godt Selskab, efter en eensformig og lang Søtour, er en af de største Nydelser, man kan tænke sig udenfor sit eget Hjem. Veien er huul, med høie, murede Vægge paa begge Sider; men op ad Væggene voxe Epheu og andre Slyngplanter, Nerier og Cactus i fuldt Flor brodere Overkanten, og Vinrankerne, fulde af Druer, hænge ud over Veien, ja gaae mange Steder fra den ene Side til den anden, saa at man rider under dem.

Vi ere oppe ved Sta. Clara og træde ind i det gamle Kloster. Jo, ganske rigtig! Nonnerne ere her endnu, en efter anden komme de frem bagved det store fiirkantede Hul, anbragt i Skillevæggen imod Forstuen og dækket ved et dobbelt Jerngitter; dog ere Stængerne i dette ikke nærmere ved hinanden, end at en af Nonnerne — som rigtignok har en overmaade lille og nydelig Haand — kan række ud imod Dig og naae Spidsen af dine Fingre. Her er ogsaa den engang saa smukke, ranke og høie Clementine, der er kjendt af alle Nationers Søfolk. Ved Siden af Gitteret er der i Muren et andet Hul, hvori en Art Skilderhuus, med en Aabning paa den ene Side, kan dreies rundt; Aabningen vender imod Nonnerne, der fylde Huset med Fjederblomster, Syltetøi, eller hvad de nu have at sælge; derefter dreie de det rundt, saa at Aabningen vender imod Kjøberne, som vælge de Varer, de ønske, lægge Penge istedet og dreie det rundt igjen. Dette Skilderhuus er naturligviis meget lille; dog lykkedes det engang, under Kadetskibets Ophold paa Funchals Rhed, at faae en af de smaa Kadetter puttet ind i det, og dreie ham rundt, saa at han kom ind i Helligdommen; hvad kan en Kadet ikke finde paa!

Fra Sta. Clara spadsere vi over paa Bella Villa og betragte fra Terrassen den deilige Udsigt. Ja, saaledes siger man, og saaledes bør man vel ogsaa sige paa Madeira; men hvori bestaaer vel egentlig den deilige Udsigt? det er Udsigten over det vidtstrakte Atlanterhav, over den rullende Sø, den fjerne, disede Horizont, Skibene paa Rheden og enkelte Seilere i det Fjerne, medens Prospectet af Øen ligger lige under vore Fødder og tæt omkring os. Det kan vistnok med større Ret siges, at der fra Havet er en deilig Udsigt over Øen; thi vel hører man altid udraabe, at Havet tager sig saa skjønt ud, naar det sees fra Kysten, og at intet Prospect er fuldkomment, naar det mangler Sø; men vi omflakkende Søfolk kunne forsikkre, at Kysten seer lige saa tillokkende ud for os, naar vi betragte den fra Søen, og at vi ikke finde noget Prospect paa Havet fuldkomment, naar der mangler en smilende Kyst.

Vi have derfor ikke saa ondt ved at rive os løs fra den deilige Udsigt; vi besøge endnu idag Nossa señora da monte og Gordons rige og pragtfulde Have, der ligger tæt ved denne Kirke, medens vi udsætte de længere Udflugter til en senere Leilighed.

τ.

Fra Nicolai Taarn.

Den 9de Januar 1863.

Høistærede Redaction!

De er altid saa venlig imod mig. Hver Søndag giver De mig paa Tryk, allerforrest og allerøverst; det er en Smigrelse, som De maa være vis paa, har glædet mig paa mine gamle Dage. Nu er De ovenikjøbet gaaet saaledes op i mig, at De vil fremstille endeel af den Udsigt, der er mig beskaaren; De har ikke glemt den gamle Vittighed om, at Taarnvægtere, endsige da selve Taarnene, have noget nær de bedste Udsigter i denne Verden. Imidlertid, hvad er Udsigter uden Indsigter? ja hvad er et Billede, naar der ikke følger en lille Forklaring med? Nei, stol kun paa min Erkjendtlighed for Deres ugentlige Artighed; jeg skal efter bedste Evne meddele Dem mine Betragtninger, ikke høitflyvende og langstrakt — jeg husker nok, at jeg kun har havt saadan et deiligt himmelstræbende Spir — men grundigt, som det sømmer sig Den, som selv har en god, gammel Grund at staae paa.

Jeg skal altsaa gaae ud fra mig selv og fortælle, hvad det er jeg seer, naar jeg forretter min Morgenandagt og vender Blikket mod den gryende Vintersol. Jeg kan ogsaa godt lide at sætte mig selv som Midtpunkt for Alt; det er jo saa naturligt, at holde sig selv for det Centrale — dertil have nok de Allerfleste en medfødt Tilbøielighed. Men skal jeg indskrænke mig til en Deel af min Synskreds og netop til den, som først belyses af den unge Dag, er det da ikke rimeligt for saadant et gammelt Taarn, at jeg tillige tænker paa det, jeg i mine unge Dage saae just ad samme Kant? For at være grundig, maa man desuden begynde med Begyndelsen, og Begyndelsen er da, at jeg, Sanct Nicolai, hverken havde Taarn eller Kirke, men kun et Kapel. Det var i de Tider, da Kjøbenhavn ikke var til; da dens Plads deels var Udmarkerne til Serritslev Landsby, (hvis Kirke var den eneste ordentlige Kirke, den nuværende St. Petri), deels laa i Vandet og hørte med til Sundet mellem Amager og Sjølund, deels var nogle Holme i dette dengang saa brede Stræde. Dengang var Kattesundet et virkelig Sund, Pustervig et rindende Løb ud til Søen; og dengang stod jeg som et Skipperkapel til den ene Side paa samme Sted, hvor jeg nu staaer, medens St. Clemenskapellet (i Frederiksberggade) var min nærmeste Nabo. Det var dengang Hellig Olaf fra, Norge kom herned og vilde fiske, ikke blot Sild i Øresundet men et nyt Kongedømme, medens de Serritslev Bønder ikke vilde bide paa Krogen, men biede, til Kong Knud den Store kom og jog hin Digre ud ad Søndenveien forbi Amager; det var kort sagt i den første Halvdeel af det ellevte Aarhundrede. Hurtigt vil jeg gaae halvandet Sekel igjennem, til midt ind i Valdemarernes Dage. Kongen gav denne gode Havn og Ankerplads, som de vendiske Sørøvere altfor gjerne og altfor bekvemt brugte til Smuthul, til Roeskilde Bisp; og Axel reiste ikke blot Axelhuus paa Holmen lige syd for mig, men snart reiste Axelstaden sig under hans betryggende Herredømme. Saa havde jeg da faaet en værdig Nabo lige ved mig, en Borg med fire Taarne og tykke Kampesteensmure; men forresten var min Udsigt ad den Kant, hvortil jeg idag alene skal holde mig, kun de smaa Holme i det brede Vand: Bremerholm med de tydske Pakboder, det nuværende Gammelholm — Nyholm existerede slet ikke — og mellem den og mig en anden lille Ø, som nuomstunder forlængst er bleven Fastland; endelig Slotsholmen, trang og snever, men mægtig ved sin stærke Befæstning; længere udover Vand og side Grunde, som kun langsomt hævede sig op til Marker, medens Aarhundreder gik, og „Kjøbmandshavn“ fra en Bispeby blev til en Kongestad; det var under Christoffer II, paa en Maade, som dog først fik Art under hans store Søn, Valdemar Atterdag. Et Par Menneskealdere gik, og Staden blev gjort til Residentsstad af Christoffer Bayrer; end hengik et Par, og saa kom jeg til Hæder og Ære.

Da Kong Christian den Anden som Herre over det tredobbelte Norden endnu sad paa det gamle indskrænkede Axelhuus, da var mit fordums Skipperkapel just revet ned; og „Skipperne“ kunde ikke heller længere træde ind til mig umiddelbart fra Vandet af, thi Landet mellem Smaaholmene havde hævet sig, saa ingen Bølge kunde naae til min Fod. Den lille, ubenævnte Ø mellem mig og Gammelholm hængte nu sammen med Fastlandet og der var en kongelig Slotshave, en „Vingaard“ — ja Navnet spores da let den Dag i Dag. En prægtig Kirke skulde jeg blive, istedetfor et faldefærdigt Kapel; og alle Munke glædede sig, da de saae min Rigdom og Pragt. Men deres Glæde blev kun stakket; thi aldrig saasnart var jeg bleven heelt istand, førend der kom en Mand, ovenikjøbet en Bondemand, iveien med en Slæde; det var „Mester Hans Tausen“, der lod mig først af alle Stadens Gudshuse gjenlyde af sit, nei af Guds levende Ord. Stor Jubel og Glæde rummede da mine Hvælvinger; men stor Kummer saae jeg ogsaa snart efter rundt om mig, da Kjøbenhavnerne forsvarede deres By for Borger- og Bondekongen, indtil Hungersnødens Rædsler tvang dem til at aabne Portene for Christian III. Dog blev Straffen for deres Haardnakkethed ikke slem, og jeg saae fra min Høihed, hvorledes Staden voxede fra Menneskealder til Menneskealder,

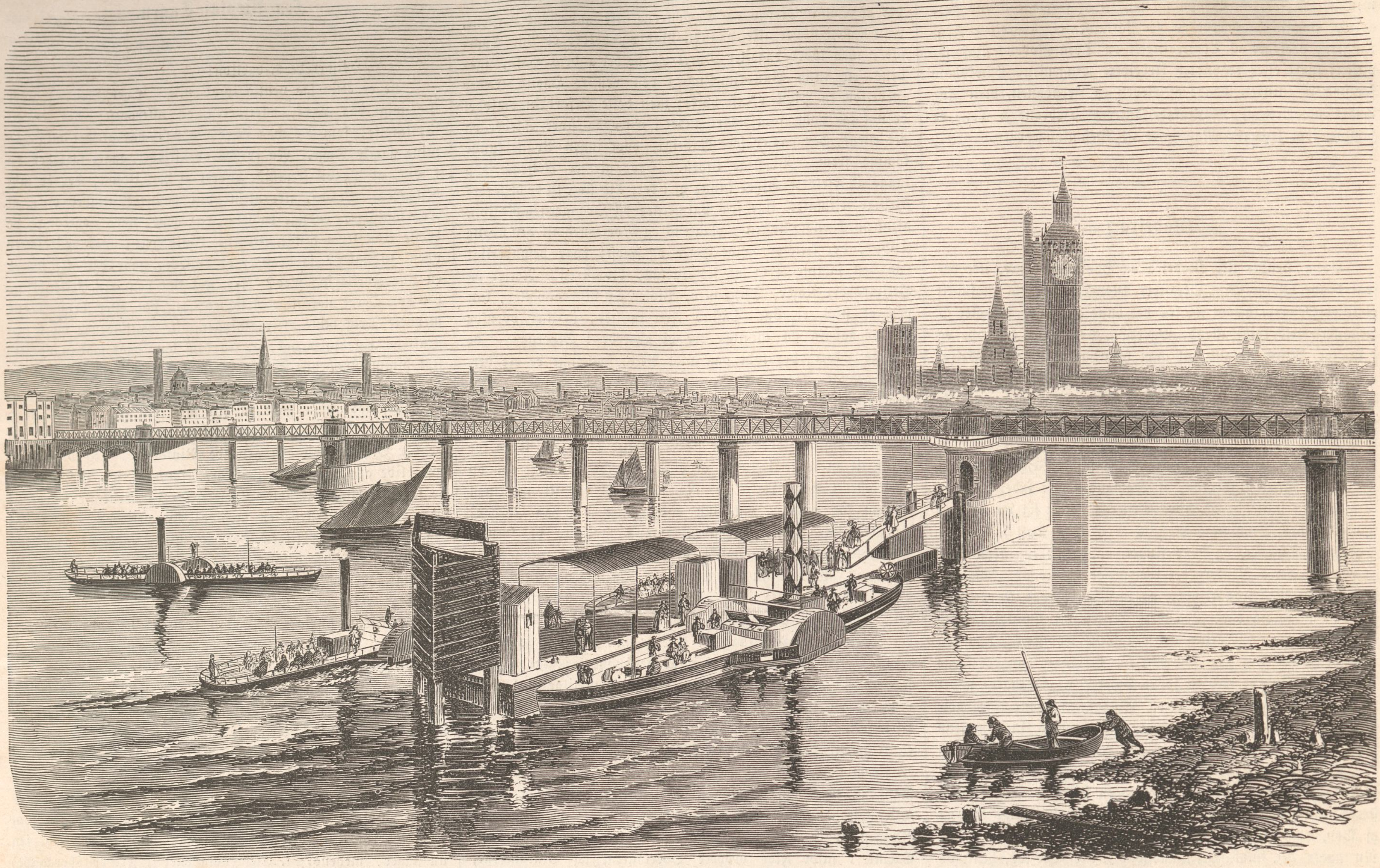

Broen over Themsen ved Charing-cross.

langsomt, men sikkert — og saa kom Fjerde Christian. Hvor han kunde bygge! ikke sit eget Huus, Slottet; det fik at staae, medens han reiste sit Rosenborg, sit „kronede Sommertelt.“ Men Hvormeget af, hvad jeg nu seer, skyldes ikke ham! Her først tilvenstre Holmens Kirke, bygget ud i det Element, der var Veien til Roes og Magt. Herregud, man siger, at en daarlig Smag har forkludret dens Indre, at Pulpiturer og hvad veed jeg gjør den grim og skummel; men i dens Kapel hviler dog ved Bølgernes Favn Mænd, hvis Navne klinge skjønt og lifligt: Tordenskjold og Juel. Derefter Børsen, saa eiendommelig og charakteristisk for Kongens Byggestil, og tillige ligesaa smagfuld som — solid; dens Drageхaletaarn var engang lueforgyldt, det veed jeg; om det er sandt eller ei, at det er hentet hid fra Kalmar, det vil jeg ikke disputere om. Men at Børsen fortjente at være, hvad den er i sig selv, det vil jeg paastaae; Kong Christians Smag burde derfor ikke skjæmmes ved det Paahæng, Børsen har faaet som en hæslig Vorte i „Nationalbanken“. Bag ud over Børsen seer jeg atter Kong Christians Værk: den By, han grundede, og som bærer hans Navn. Og — det er næsten rørende! der seer jeg jo endnu den gamle Knippelsbro: naa, Fatter Knip! Du, som før fær-

Bella villa ved Sta. Clara Kloster paa Madeira, Tegning af A. Plum.

gebe Folk over Vandet. Du drømte nok ikke om, at dit Navn skulde slides saalænge! Den Dæmning, hvor „Nybørs" nu ligger, Broen nærmest, den er da ogsaa den samme Konges Værk; ikke at tale om mere end een af de Bygninger, der ligge mellem Slottet og Stranden, Tøihuset og Proviantgaarden. Og, det havde jeg nær glemt, alle de Bygninger for min egen Fod over ad Gammelholm til, de vare jo oprindelig ogsaa hans Værk, det var „Skipperboderne", de „gamle", førend han grundede „Nyboder".

Saameget gjorde han, at det ikke var underligt, at hans Efterfølgere toge sig det lidt mageligere. Sønnen, Frederik III., havde jo ogsaa travlt, ikke blot med sine „Stormfester", men ogsaa med sin Rigsdag; og jeg husker nok hin 18de (28de) October 1660, da jeg var Vidne til Arvehyldingen paa Slotspladsen; men jeg har der seet ligesaa store Ting siden. Jeg gaaer ind i det næste Aarhundrede, „det forrige". Endelig skulde min gamle Nabofaer gjøres ordentlig istand, og Frederik IV gjorde det paa sin danske Maade, som det passede sig for de danske Forhold og tilvisse ogsaa var godt nok. Sønnen derimod, den fromme Christian VI, eller rettere hans tydske Frue Sophia Magdalena von Kulmbach-Bayreuth, skulde have „Etwas noch nie dagewesenes". Og saa byggede de hint uforglemmelige Christiansborg — uforgængelige, meente de ogsaa, men med Urette. Et heelt Aar vare de om at nedrive det Gamle, nyligt istandsatte; og saa lang Tid gik hen med det Nyes Opbyggelse, at de knap fik Tid til at tage det i Besiddelse, førend Manden med Leen kom og meiede det kongelige Hoved som et andet Menneskes. Og hun, der maatte have saadant et Huus, fordi, som den kjøbenhavnske Vittighed lød: „alle Husene i Bayreuth vare saadanne", hun fik ikke længere den Glæde, at see sig bosat i det uhyre Slot, afspærret ved Jernkjæder og talrige Vagter fra „die Dänen", der da ikke heller i synderlig Mængde uleiligede sig med at gaae over Slotspladsen med blottet Hoved i afskens Veirligt — nei, det var en kjedelig Tid. Lystigere Dage fulgte under Frederik V; saalænge han fik Lov at leve i Huusfred, forstod han at leve og lade leve. Fra hans Regjering skriver sig nok ogsaa den store „Cancellibygning" mellem Børsen og Slottet, med talrige Contoirer, endnu talrigere „Støvdragere" — foruden de trappeslibende Sollicitanters talløse Corps. Men efter den søde Kløe kommer den sure Svie. 1728 havde Ildebranden fra Tælleprasen ved Vesterport bredt sig ud over hele Stadens nordvestlige Deel og naaet nær hen under mine Fødder; 1794, den 26de Februar, brød Ilden ud paa det „uforgængelige" Slot, og inden et Døgn var Kæmpen sunken

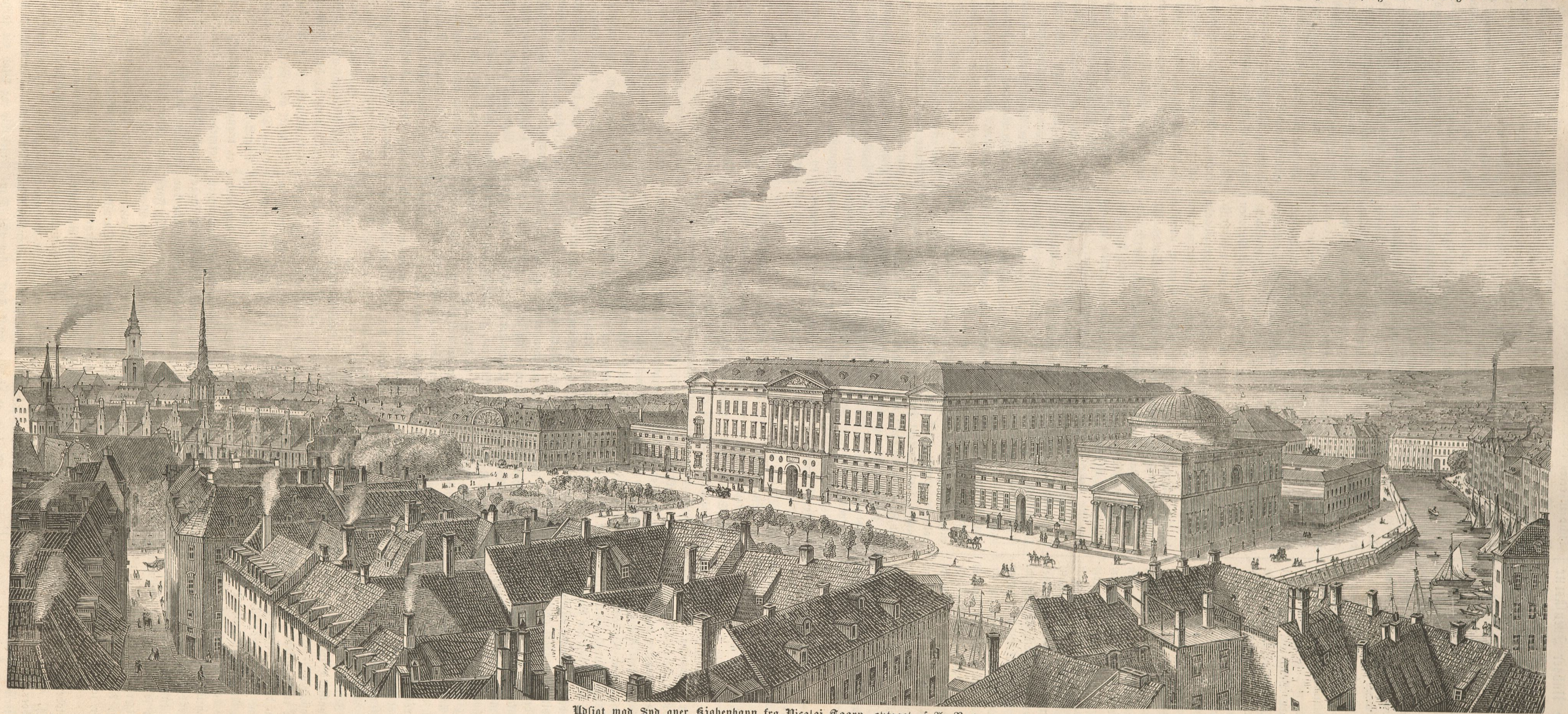

Udsigt mod Syd over Kjøbenhavn fra Nicolai Taarn, optaget af A. Nay.

sammen i sin egen Afgrund. Dog stode værre Ting for Døren. Ikke altid gav Femte-Juni-Dagen en Glædesfest; det var just hin Dato — jeg husker det som igaar — en lummer Sommerdag 1795, da Gammelholm var i Brand, og Surturs røde Børn flammede saa vildt, at inden to Timer vare forløbne, da Klokken var 6 om Eftermiddagen, saaes en lille klar Flamme i den øverste Spids paa mit store Taarn. „Varmestraalerne samlede sig ligesom i et Brændpunkt", og kun halvtredie Gang dreiede mit Uhrs Viser sig rundt, da min høie Hæder for stedse sank i Aske. Og siden — hvilken Rædsel om mig. Dog nu er alt forlængst overvundet. Den store Kasse, det nye Slot — kjønt er det ikke, men respectabelt, Gudbevares! — har reist sig; jeg selv er ansvarlig for, at det ikke brænder: jeg er jo privilegeret Vagt og Brandtaarn. Ja, 1728 brændte fem Kirker, som alle bleve opbyggede paany; 1795 brændte jeg alene — og saa blev jeg langt om længe til Vægtertaarn, til Slagterboder, til electromagnetiskltelegraphisk Brandvagt Nr. 1 — jo, jeg takker: det er ikke høit, ikke poetisk, men grumme nyttigt. — — Naa, ja! som Vagttaarn har jeg dog for ikke saa længe siden mange, mange Gange glædet en længselsfuld Sjæl, naar jeg havde faaet Kik paa Damperen histude i Sundet og det røde Flag saa blev stukket ud til et glædeligt Varsel; og som Brandtaarn og Slagterboder — men det kommer nok ikke Sagen ved. Nok er det, at jeg nu seer Mere, om end ikke mere langt, end forhen; Vingaarden fra det femtende Aarhundrede seer jeg i Vingaardstræde; Skipperboderne fra det syttende i Holmensgade, Admiralgade, Laxegade, Hummergade og Dybensgade; Holmens Kirke staaer, og Børsen og Christianshavn. Det nye Slot faaer jeg at lade mig nøie med og finde Trøst i „Thorvaldsens Museum" næstindtil. Paa Slotspladsen saae jeg den uforglemmelige „Revolution" i Marts 48; nu seer jeg, „med undrende Blikke", paa Magistratshaven om Gascandelabren; i Canalerne ligge nu ikke vendiske Røvere, men trofaste Æbleskuder; de smaa Dampere løbe under Broerne, Holmens Bro, Høibro (jeg kan bare ikke begribe, hvorfor den ikke længere har sit rigtige Navn „Hofbroen") og „Stormbroen", som gjør Tjeneste for den forsvundne „Knagbro" til Knagbrostræde og den lukkede „Løngangsbro". Og hist ude i „Kalleboderne" løber det eensomme Dampskib „Kjøge" — paa Grund; men det varsler dog om hin Fremtid, da det Andersenske Project er blevet realiseret, da Kjøbenhavn vis-à-vis d'Amager bliver til et skandinavisk New-York med Long-Island, da man uden Besvær mellem Frihandelens talløse Pakhuse og Ladepladse strax kan smutte ned i Kjøge-Bugt.

Nicolai (270 Aar gammel).

Nogle Jagttagelser om vore Naboer Svenskerne nu for Tiden.

(Af et Brev fra en dansk Reisende.)

Det er ikke første Gang, jeg har været i Sverig, og paa mine tidligere Reiser har jeg, snart paa Dampskibe, snart paa Gjestgivergaarde eller Restaurationer, havt Leilighed til at tale med forskjellige Slags Mennesker, saa at jeg bildte mig ind, at jeg kjendte noget til Svenskerne, deres Leve- og Tænkemaade. Men iaar, hvor jeg rigtignok tilbragte en halv Snees Dage hos en Bruкspatron paa Landet og tilfældigviis kom et Par Gange til at tale med nogle ikke ganske ubetydelige Personer, forekom det mig, som jeg saae Svenskerne i et nyt, for ikke at sige et andet Lys.

Tilforn har jeg troet, at de i Almindelighed ikke brød sig synderlig om Politiken. Jeg vidste nok, at der for mange Aar siden var en temmelig levende Bevægelse, navnlig i Borgerstanden, for at skaffe Rigsdagen med dens fire Standskamre en liberalere og mere rørlig Skikkelse; men denne Bevægelse døde efterhaanden hen uden synlige Følger, og nogen egentlig Iver for Sagen mærkede jeg aldrig til. Ogsaa fulgte hele den svenske Nation vor Treaars-Krig med Tydskerne med en meget levende, ligesom instinktmæssig Interesse, hvorpaa jeg i 1849 fik de klareste Beviser. Selv oppe i Dalarne spurgte baade Mænd og Kvinder strax, naar de kunde høre paa mig, at jeg var dansk, hvorledes det gik os i Krigen med Tydskerne? om vi kunde faae dem drevet ud af Danmark? osv., og i Falun, hvor jeg befandt mig, da Efterretningen indløb om Slaget ved Fredericia, kom flere Herrer til mig for af Hjertet at ønske mig og mine Landsmænd til Lykke. Men senere syntes de mig temmelig lunkne eller ligegyldige, baade for vore og for deres egne politiske Forhold. Den diplomatiske Strid, som vor Krig siden 1850 er bleven forvandlet til, er man for længe siden bleven inderlig kjed ad, og jeg har ikke stødt paa en eneste Svensker, som ikke ligefrem tilstod, at han umulig kunde blive klog paa, hvorom Spørgsmaalet egentlig dreiede sig, eller hvem der i Grunden havde Ret. Dette ligger, saavidt jeg har mærket, ikke i at de troe, at vore Blade og Forfattere lyve ligesaa meget som de tydske; thi man har i Sverig ikke høie Tanker om den tydske Soliditet, hverken i deres Beretninger eller i deres Fabrikater. Men den vaklende og eftergivende og tillige ubestemte og foranderlige Maade, hvorpaa vort Ministerium hele Tiden har talt og handlet, talt i sine Noter og Depecher og handlet i de slesvigske og holstenske Anliggender, har bragt dem og maa nødvendigen bringe dem til at troe, at vi ikke have en fuldkommen reen Samvittighed og at der dog nok er nogle hemmelige Synder paa vor Side. — Og hvad Sverig selv angaaer, saa har i mange Aar det politiske Hovedspørgsmaal været Rigsdagsreformen; men endnu for tre Aar siden hørte jeg Folk tale om denne Sag uden synderlig Interesse, fordi de ansaae det for umuligt, at sætte en gavnlig liberal Reform igjennem, da den vilde strande paa Ridderhusets og Præstestandens Modstand, og desuden Kongemagten maa finde det lettere at kjøre med den gamle „fiirspændige Karosse". — Et andet ingenlunde uvigtigt Spørgsmaal, som den Reisende tidligere ofte havde Leilighed til at høre omtale, var Skjutsvæsenet (Befordringsvæsenet), som baade de, der skulde give Heste til, og de, der ikke selv havde Vogn, vare misfornøiede med, uden at dog Nogen kunde hitte paa noget godt Raad i denne Henseende. Det Eneste, der syntes at lade sig gjøre, var at forhøie Skjutspengene, hvilket ogsaa skete; men hermed var kun den ene Part hjulpen, medens den anden, om den end ikke kunde klage over denne simple Retfærdighedsact imod Landbostanden, dog var ærgerlig over de betydelig forøgede Reiseomkostninger. — For tre Aar siden taltes der ogsaa meget om Jernbanevæsenet, men ikke med almindeligt Haab og levende Glæde. Det var sædvanlig et Emne for Tvivl og Strid: om det var muligt, at en Jernbane kunde betale sig? om det var andet end Fusentasteri og Galskab for den Sags Skyld at sætte Land og Rige i en bundløs Statsgjæld? i hvilke Retninger skulde Jernbanen drages? og hvorfor skulde „den" Provinds begunstiges fremfor „den", der ligesaa fuldt kunde behøve det? osv. osv. — Endelig hørte jeg undertiden tale om Læseriet, som en Kræftskade paa Nationens Sundhed og Ærlighed, men som der ikke syntes at være noget ret at gjøre ved, da Præsterne ikke mægtede eller ikke bestræbte sig for at standse det og Regjeringen havde Betænkelighed ved at prøve paa at kue det. — Kort sagt, naar jeg undtager Landvæsenets overordentlig stærke Fremgang i den sidste Snees Aar, som den Reisende ei kunde undgaae at bemærke, men som egentlig var en Frugt af privat Iver og Dygtighed og kun i ringe Grad fordrede og fik Regjeringens Bistand, havde Svenskerne tidligere forekommet mig kun at være lidet politiske, jeg mener, kun at have interesseret sig lidet for de offentlige Anliggender, som afhænge af Regjeringens Bestemmelse.

Men denne Gang (i October og November) har jeg gjort en ganske anden Erfaring, idetmindste faaet et ganske andet Indtryk af vore gode Naboer. Nu fandt jeg dem nemlig meget politiske, fulde af Interesse for alle deres offentlige Anliggender, med friskt Mod og raske Forhaabninger, med sund Tillid til deres egne Kræfter og god Lyst til at tage til dem. Denne Gang hørte jeg ikke et Ord om den uhyre og farlige Gjæld, Landet satte sig i for Jernbanens Skyld, ikke engang nogen Klage over, at den ikke var i „den" Egn eller i „den" Retning. Man tænkte kun paa de mangfoldige og uberegnelige Fordele, Jernbanen i Fremtiden vilde bringe hele det vidtstrakte Rige, og med en vis stolt Glæde talte de om, hvorledes dette for Sverig saa overordentlig vigtige Værk var bleven besluttet uden lang Betænkning og vidtløftig Snak, var anlagt saa dristig-klogt, udført saa godt og havde nu naaet saa vidt, at Ingen mere frygtede for at blive udelukket fra Jernbanens Fordele; hvor Staten ikke kom med sin Stambane, der kunde man privat skyde sammen og faae billige Laan af Statskassen til Anlæg af Baner, som udmunde i Stambanerne. Jeg hørte dem ikke alene raisonnere paa denne Maade; men de overveie og forhandle det allerede rundt omkring, og udføre, ja have endog udført det paa flere Steder.

Det frivillige Skarpskyttevæsen, som opkom ifjor, udbreder og befæster sig meer og meer. Jeg vidste jo nok, at Svenskerne ere et krigersk Folk, enten de nu ere saa af Naturen eller de ere blevne det ved deres Kongers Lyst og de historiske Begivenheder. Men dette frivillige Skyttevæsen, som af gode Grunde havde begyndt i Italien og England, var jo efterhaanden blevet en Modesag, der udbredte sig videre i Europa, navnlig i Tydskland, og jeg kjendte Svenskernes naturlige Sands, ikke alene for Anstand og Ridderlighed, men ogsaa for det Pyntelige og Glimrende. Derfor tænkte jeg, at denne Lyst, der koster baade Tid og Penge, maaskee snart vilde tabe sig, da der ikke truer Sverig nogen nær udvortes Fare. Denne Mening hørte jeg ogsaa af Somme, som slet ikke yndede disse Vaabenøvelser og som beskyldte Borgerne for at være saa ivrige i denne Art Patriotisme, blot af Forfængelighed for at faae en Mundering og en militair Titel. Men saavidt jeg har kunnet mærke, er det ingenlunde en bar Letsinds- og Forfængelighedssag, men snarere, idetmindste hos Mange, en Drift eller Lyst til Selvstændighed og Uafhængighed, som meer eller mindre bevidst ligger bagved og driver Værket. — I god Overeensstemmelse hermed staaer Indstiftelsen af „Landsthing", som omtrent svarer til vore Amtsraad og som med det Første skal træde i Kraft. Herved vil en ikke ringe Deel af den Magt til at styre de kommunale Anliggender, som have saa væsentlig en Indflydelse paa det daglige Liv og de personlige Forhold, gaae fra de Høiereståaendes og navnlig Embedsmændenes Hænder over i Borgernes og Bøndernes, og der har allerede viist sig flere Tegn til, at disse meget godt indsee dette og føle baade Lyst og Kraft til at benytte den.

Efter hvad jeg har iagttaget, troer jeg ganske vist, at den nys sammentraadte Rigsdag vil komme til at bære kjendelige Spor af denne vaagnede Selvstændighedsfølelse. Men det, som har forundret mig mest, er at det nuværende Ministerium, hvis enkelte Medlemmer i Almindelighed omtales med megen Agtelse og Tillid, ikke alene selv ønsker en virkelig og liberal Reform, men at det siges heri endog at understøttes af de vægtigste og mægtigste Stemmer i Ridderhuset. Det saakaldte Junkerparti, som bestaaer af en Mængde yngre og tildeels ubetydeligere Herrer, der ved vigtige Afstemninger kunde kaldes og bleve kaldte sammen og ved deres Talrighed oftere afgjorde Sagen i Bureaukraternes eller de Conservatives Interesse, antages paa denne Rigsdag at komme til at ligge under for det mindre talrige, men ved Hoved og Charakteer langt betydningsfuldere Parti af Adelen, som agter paa Historiens Gang og Tidens Fordringer og vil understøtte det bebudede Reformforslag. Alle troe, at dette Forslag vil blive temmelig liberalt; men ikke en eneste af de baade liberale og reactionaire Herrer, som jeg har talt med, har vidst, hvori det bestaaer. Man siger almindeligt, at det er Justitsministeren Baron de Geers Værk og at hans Colleger idetmindste i Hovedtrækkene ere enige med ham, men at det endnu ikke har været forelagt Kongen. Man har føiet til, at Ministeriet har saa fast besluttet at holde paa sit Forslag, at det har til Hensigt, hvis Hs. Maj. ikke vil gaae ind derpaa, at tage sin Afsked, og at en Grev Sparre, for Tiden Junkerpartiets Hoved og Anfører, i saa Fald er beredt paa at danne et junkerligt Ministerium, hvilket dog Ingen troer vil kunne holde sig ret længe. Om der i denne Tale er noget sandt og i saa Fald hvormeget, derom har jeg slet ingen Mening; men det er ikke ubetydelige Personer, jeg har hørt det af.

I det Hele taget betragtes den nuværende Rigsdag med langt mere levende Interesse og med større Forhaabninger end de foregaaende. Dette vilde jeg ikke uden videre lægge synderlig Vægt paa, da jeg hjemme hos os selv saa ofte har seet Rigsdags- og Rigsraads-Forhaabninger og navnlig Forventningen til det sidste Rigsraad, hvor det paa en Maade gjaldt Liv og Død, blive lige til ingen Ting. Men, hvis jeg ikke feiler, er der en væsentlig Forskjel imellem Svenskerne og os, baade med Hensyn til de respective „store Spørgsmaals" Natur og til Maaden, hvorpaa Folkene og deres Repræsentanter behandle dem. I Danmark er det et Nationalitetsspørgsmaal, i Sverig et Frihedsspørgsmaal. Hos os betyder det: skal Danmark fremdeles bestaae som et selvstændigt Rige og vi Danske som et virkelig dansk Folk, eller skal Danmark staae under Andres Formynderskab og dets Befolkning blive til en Blanding af Danske og Tydske, som i faa Generationer nødvendigviis maae blive reen tydske eller idetmindste aldeles ophøre at være virkelig danske? Af Frihed og Lighed har man derimod i Kongeriget saa meget, at det næsten er umuligt at faae mere, og man befinder sig saa vel ved begge Dele, at der nu slet ingen Fare er for at miste dem, medmindre vi af Mangel paa national Følelse og nationalt Syn give vor Skjebne i Saadannes Hænder, som have ingen af Delene; thi den Slags Herrer har i Sandhed ingen Lyst til almindelig Frihed og Lighed og kan ingen have. Men i Sverig er der ikke og har der aldrig været Tale om Fare for den svenske Nationalitet. Der er det Friheds- og Ligheds-spørgsmaalet, som optager Tankerne og hidser Lidenskaberne. Det er den politiske Standsforskjel, Rigsdagens gamle Inddeling i fire Stænder, hver med sit Kammer, det gjelder om. Der har rigtignok oftere været gjort Forsøg paa at faae denne gammeldags Bygning revet ned. Men det var da kun Borgerstanden, der hermed meente det alvorligt; selv Bønderne syntes, at de kun kunde beholde nogen Betydning ved at bestaae som særskilt Rigsstand, ublandet af andre Elementer. Hvis Ønsket tidligere havde været mere almindeligt og mere bestemt hos hele Nationen, havde Kong Oscar neppe for sin Person modsat sig en Reform. Men denne Gang betragter Bondestanden Spørgsmaalet mere fordomsfrit og holder ikke længer paa de fire selvstændige Stænder. Og selv adskillige af Adelen have opgivet de fire Stænder og ere villige til at gaae ind paa en liberal Reform. Dette skyldes vistnok for en stor Deel Ministeriets faste og bestemte Holdning; men i Ministeriet sidde ogsaa nogle af Adelens bedste og dygtigste Mænd, og den svenske Adel, der rigtignok er overmaade talrig, har endnu mange ypperlige Kræfter. Det er alene i Præstestanden, at der efter Alles Mening vil blive gjort en urokkelig og uovervindelig Modstand imod Forandringen; men selv i dette Kammer findes der Enkelte, som hylde liberalere Anskuelser, eller som heller vil taale deres Standsfællers end hele Nationens Uvillie, og i hele Landet er Stemningen for Øieblikket i den Grad imod Geistlighedens politiske Stilling som særskilt Stand paa Rigsdagen, at Mange nødvendigen maae føle sig matte og tvivlraadige, som ellers nok kunde være stive og bestemte. Saaledes er, saavidt jeg kan skjønne, Ønsket om en Rigsdagsreform for Øieblikket almindeligt hos Folket i Sverig; Stemningen i Rigsdagen er denne snarere gunstig end ugunstig, og man venter, at dens Venner skal forblive ivrige og udholdende nok til at føre den igjennem, d. v. s. saavidt den kan føres igjennem paa denne Rigsdag. I Danmark derimod, hvor Spørgsmaalet i Grunden kun gjelder Nationaliteten, fattes enten Iveren eller Øiet for denne, om ikke begge Dele, saavel hos Regjeringen som hos Nationen i det Hele og dens Repræsentanter i Særdeleshed. Blandt de Dannede er det kun Faa, der betragte den som vor Livssag og kæmpe for den som saadan med Mund og Pen, og den store Folkemasse kan umulig troe, at der er Fare paafærde, saalænge Regjeringen og den største Deel af de Dannede sige, der er ingen. Det er denne store Forskjel imellem den Interesse og Freidighed, hvormed Svenskerne behandle deres Frihedssag, som dog ingenlunde er nogen Livssag, og den totale Mangel paa Interesse, Liv og Frimodighed, hvormed vi, jeg kan knap sige, tale om og forhandle dette vort virkelige Livsspørgsmaal, men høre og see Andre tale om og forhandle det — det er denne Forskjel, der iaar under mit Ophold i Sverig har været mig saa paafaldende.

Medens De læser disse Bemærkninger, som, hvis de ere rigtige, aabenbar vidne om, at et politisk Liv temmelig stærkt har begyndt at røre sig hos vore svenske Naboer, opstaaer upaatvivlelig det Spørgsmaal hos Dem, hvordan det har sig med det skandinaviske Spørgsmaal derovre? om det Venskab, som til sine Tider synes at være eller at have været saa varmt imellem Kongerne, og som idetmindste hos Landenes akademiske Ungdom har været ærligt og oprigtigt, om dette Venskab existerer endnu? Jeg veed knap, hvad jeg herpaa skal svare; thi enten jeg svarer Ja eller Nei, frygter jeg for, det vil blive feil udlagt. Jeg troer for vist, ja jeg er overbeviist om, at hvad Nationen i det Hele og de enkelte Personer angaaer, saa er Venskabet uforandret; det har i alt Fald ikke taget af. Men jeg veed nok, det er ikke det, De spørger om. De tænker paa et nyttigt og virksomt Venskab: om Svenskerne vil staae os bi, ifald vi virkelig skulde komme til at trænge til Hjelp? Dertil maa jeg svare: hvorledes det hermed staaer sig imellem Majestæterne og imellem de regjerende Ministre, veed jeg naturligviis intet om. Med Folk, som jeg har stødt paa, har jeg selv aldrig bragt denne Sag paa Bane; baade Stolthed og Undseelse har afholdt mig derfra. Og den complette Umulighed for Svenskerne at forstaae, hvorom Striden i Grunden dreier sig, og hvad vort politiske Ønske og Formaal egentlig er, gjør formodentlig, at de heller ikke gjerne begynde paa at tale om Noget, de have opgivet at komme til at forstaae. Saalænge vi selv hverken i Tale eller i Gjerning viser, at det ene og alene er det danske Riges og vor Nationalitets Uafhængighed og Selvstændighed som denne evindelige Tvist med Tydskerne gjelder, og at v med Liv og Blod vil forsvare begge, hvordan det saa gaaer

med Holsten, kan vi ikke vente eller forlange, at Svenskerne i Almindelighed skal interessere sig for vore Anliggender, især nu, da de ivrig sysle med deres egne offentlige Sager. Og deres Regjering, som for Sverigs egen Skyld bør have, og vistnok ogsaa har, sine Øine skarpt fæstede paa vor forsjamsede Politik og usikkre Fremtid, maa nødvendig indskrænke sig til at sørge for, at Tydsklands mulige Seir over os ikke skal blive skadeligere eller farligere for Sverig selv, end uundgaaelig nødvendigt. Hvad den svenske Regjerings inderste Tanke og kjæreste Ønske er med Hensyn til os, kan vi derfor umulig erfare, saalænge vi hverken selv have noget bestemt Maal, eller vise større Tillid og Fortrolighed til Sverig, end til de andre „venskabelige Magter".

Ugens Politik.

Den 8de Januar 1863.

Den foreløbige Adressediscussion i Landsthinget bidrog ikke i nogen væsentlig Grad til at forskaffe os nye Oplysninger om vore politiske Forhold, da den næsten udelukkende dreiede sig om Competencespørgsmaalet, der først reistes af Indenrigsministeren. Han betonede meget stærkt, at Regjeringen ikke kunde anerkjende Andre end Hans Majestæt Kongen og Rigsraadet som de rette Deommre, og han blev især kraftig understøttet af Andræ, som med Rette paastod, at Rigsdagens Medlemmer ikke kunne betragte sig som Kongerigets Repræsentanter, men kun som Repræsentationen for Kongerigets særlige Anliggender. Men om man end maa give ham Medhold i, at Rigsdagen vilde begaae et Overgreb, naar den under rolige Forhold vilde med Forbigaaelse af Rigsraadet anmasse sig Ret til at øve en saa afgjørende Indflydelse paa Fællesanliggenderne, som Indgivelsen af en Adresse idetmindste kan øve, saa ere de nærværende Forhold saa betænkelige og en djerv Optræden ligeoverfor Udlandets Fordringer maa paabyrde Kongeriget, der anviist til sine egne Kræfter, i Aaret 1848 udholdt hele Krigens Tryk, saa store Offere, at Competencespørgsmaalet uden Skade for Doctrinen nok kunde træde lidt i Skygge. Uagtet det altid er misligt for en lovgivende Forsamling, at lade sig nøie med Udtalelser uden at kunne tage Beslutninger og drage Omsorg for, at disse Beslutninger blive til Handlinger, syntes Landsthinget, da det besluttede at nedsætte et Udvalg, at sympathisere med Clausen, der udtalte, at Folkerepræsentationen ikke kunde opløse sig, uden at have bragt de Bekymringer til Orde, der trykke saa tungt paa hver Mands Sind i Landet.

Vi have alt tidligere antydet, at Adresseforslaget trængte til en skarpere Formulering, fordi en lovgivende Forsamling bør udtale sig saa bestemt, at den ikke kan misforstaaes, og Indenrigsministeren fordrer ogsaa en tydeligere Udtalelse, idet han siger: „Naar dette Adresseforslag forelaa for Rigsraadet, troer jeg ikke, at nogen Regjering vilde slaae sig til Taals ved saadanne svævende, almindelige Sætninger, der overlade det til enhver Enkelts Smag, om han deri vil finde Udtryk af Tillid eller Mistillid; men den vilde være berettiget til at fordre et bestemt Ja eller Nei, fordre en bestemt Erklæring, om man derved vilde udtrykke Tillid eller Mistillid, og da tillige fordre, at hvis det var Tillid, man da skulde følge Regjeringen, og hvis det var Mistillid, da overtage Regjeringen i den nuværendes Sted." Vi maae ogsaa give Indenrigsministeren Medhold, naar han henstiller til Overveielse, om det ikke er uklogt, at fremstille Holstens Udsondring som vort egentlige Ønske og Øiemed, da det er gavnligere, at denne Udsondring betragtes som et Offer, vi bringe Tydskland, end et Offer, Tydskland bringer os. Den eneste politiske Oplysning, som Discussionen endnu har forskaffet os, meddeeltes ogsaa af Indenrigsministeren, der erklærede, at hvis man ikke fandt et tilstrækkeligt Beviis paa Regjeringens Fastholden ved den af den selv udtalte Politik i de offentliggjorte Depecher til Berlin, Wien, Frankfurt og London, „vil yderligere Bekræftelse herpaa upaatvivlelig snart foreligge." Ministeren sigter her aabenbart til det i disse Dage til London afgaaede Svar, hvis Indhold endnu er ubekjendt, men som altsaa ifølge denne Erklæring bestemt maa afvise Grev Russells Forslag. Endelig tilføier han, at Rigsraadet, der er competent til at optræde som Dommer, og hvorfra Dommen vil faae al den Betydning, der kan og bør tilkomme den i en constitutionel Stat, inden føie Tid vil blive indkaldt.

— Et Dagblad har alt for nogen Tid siden meddeelt, at da den herværende russiske Gesandt, Baron Nicolay, overrakte Udenrigsministeren den Depeche, i hvilken Fyrst Gortschakoff understøttede Grev Russells Forslag, underrettede han tillige den danske Conseilspræsident om, at han havde Befaling til at gjøre andre, udenfor Regjeringssphæren staaende Statsmænd bekjendt med de af den russiske Regjering i den omtalte Depeche udviklede Anskuelser. Denne Meddelelse lyder saa utrolig, at vi ikke engang vilde have omtalt den, hvis den ikke stadfæstedes af Folk, der pleie at være velunderrettede. Er denne Efterretning sand, har Fyrst Gortschakoff løst den i Sandhed vanskelige Opgave, i Hensynsløshed endog at overtræffe Grev Russell, og Diplomatikens Aarbøger ville vist neppe kunne opvise Mage til en slig Adfærd. En ved et venskabeligt Hof accrediteret Gesandt, der repræsenterer en fremmed Monarchs Person, faaer Ordre til paa hans Vegne at sætte sig i Forbindelse med en anden Fyrstes Undersaatter og paavirke dem i en bestemt Retning! Enten ere disse „andre Statsmænd" enige med Regjeringen, og i saa Fald er en slig Henvendelse til dem overflødig, eller ogsaa høre de til Oppositionen, og den fremmede Herskers Repræsentant har altsaa det Hverv, at undergrave den bestaaende Regjering, og at benytte de ham indrømmede Prærogativer til at sprænge den i Luften. Ere disse Statsmænd sande Patrioter, bør de ufeilbarlig tilbagevise den russiske Udenrigsministers Forslag. Historien har opviist og opviser den Dag idag mange Exempler paa, at udenlandske Gesandter have misbrugt deres Stilling til at intriguere og vække indre Splid i det Land, hvis Undergang var besluttet; men en officiel Tilkjendegivelse af slige Hensigter — og nogen anden Betydning kan Henvendelsen ikke have — har man endnu aldrig været Vidne til. Vi kunne, som sagt, endnu ikke troe derpaa, men Rygtet er saa almindeligt, at det maa være i Regjeringens velforstaaede Interesse at gjendrive det; dens Taushed vilde let kunne gives den Fortolkning, at den roligt havde fundet sig i en Ydmygelse, som den af Hensyn til Fædrelandets Værdighed ikke burde taale.

— Det mellem Preussen og Østerrig og mellem Frankrig og Spanien indtraadte spændte Forhold har saa godt som udelukkende tiltrukket sig den almindelige Opmærksomhed i de første Dage af det nye Aar. Det er nogle Artikler af det i Frankfurt udgivne Blad »L'Europe«, om hvilke man paastaaer, at det inspireres af den østerrigske Udenrigsminister, der have oplyst Verden om det sande Forhold mellem de to tydske Stormagter. Det mod Preussen fjendtligsindede »L'Europe« meddeelte for nogle Dage siden Indholdet af en Depeche fra Herr v. Bismark til den preussiske Gesandt i Wien, hvori Preussen, hvis en bebudet Forandring i Forbundsforfatningen vedtoges, truede med at trække sine Tropper ud af Forbundsfæstningerne og ikke at modsætte sig en fremmed Invasion. Redacteuren af »L'Europe«, Ganesco, fortalte tillige, at Grev Rechberg havde hørt med Opmærksomhed paa den ham under fire Øine gjorte Meddelelse og derpaa anmodet Friherre v. Werther om at erholde Depechen, da det var ham umuligt efter den blotte Oplæsning at gjøre Keiseren bekjendt med en saa vigtig Sag. Da Gesandten derpaa erklærede, at han ikke var bemyndiget til at udlevere Depechen, svarede Grev Rechberg, at i saa Fald vilde han betragte den som ikke existerende. I Anledning af disse Artikler indeholder „National Zeitung" en officiel Meddelelse, hvori den trods adskillige Benegtelser røber det fjendtlige Forhold ikke blot mellem v. Bismark og Grev Rechberg personlig, der længe har været bekjendt, men ogsaa mellem Cabinetterne i Berlin og Wien. „National Zeitung" beklager sig i de bittreste Udtryk over, at fortrolige Meddelelser overgives til Wienerhoffets officieuse Penne som Stof til ophidsende Bladartikler, og klog af Erfaringen vil det preussiske Cabinet nu ikke mere tage Initiativet for at tilveiebringe en bedre Forstaaelse. Herr v. Bismark gjør saa store Indrømmelser i sin officielle Artikel med Hensyn til Sandheden af de i »L'Europe« indeholdte Efterretninger, mod hvilke han giver sig Mine af at ville polemisere, at man næsten skulde fristes til at troe, at han med Glæde seer Striden mellem Preussen og Østerrig antage en giftigere Charakteer. Det Morsomste ved Sagen er, at „Kreuzzeitung" ved denne Leilighed er løben med Limstangen, idet den i sin travle Iver for at understøtte det reactionaire Ministerium har ladet sig forlede til at erklære, at Artiklerne i »L'Europe« vare af den Beskaffenhed, at intet fornuftigt Menneske kunde fæste Lid til dem, medens det nu viser sig, at de i alt Væsentligt vare fuldkommen overeensstemmende med Sandheden.

Det er Discussionerne i Cortes i Anledning af Spaniens Deeltagelse i Expeditionen til Mexico, der i dette Øieblik have havt en saa uheldig Indflydelse paa den diplomatiske Forbindelse mellem Frankrig og Spanien, at Hr. Barrot maaskee efter Forlydende vil blive tilbagekaldt, medens man tillige forsikkrer, at den spanske Gesandt Concha, der forlod Paris for at deeltage i Cortes' Forhandlinger, ikke vil faae nogen Eftermand i Paris, førend det endelige Udfald af Expeditionen til Mexico er blevet bekjendt. Men uagtet den spanske Dronning personlig staaer i Spidsen for Oppositionen mod Frankrig, antager man dog i Paris, at General O'Donnel er tilbøielig til at forsone sig med Cabinettet i Tuilerierne og lade General Concha afløse af Marskalk Serrano, som er gunstigsindet mod Frankrig. Den spanske Regjering har imidlertid i dette Øieblik sin Opmærksomhed henvendt paa en Sag, der interesserer den langt mere, end Forholdenes Udvikling i Mexico. Englands Afstaaelse af de joniske Øer har nemlig i Spanien vakt Ønsket om atter at komme i Besiddelse af Gibraltar, og Agitationen for denne Sag er endog saa stærk, at et spansk Blad, »La Epoca« foreslaaer ikke at betale Renter af Spaniens Gjeld til England, saalænge som dette Land holder den berømte Fæstning besat. For at formindske dens Vigtighed og gjøre England mere tilbøieligt til en slig Afstaaelse, har man isinde at betragte Ceuta og Melilla som Frihavne og saaledes at trække hele Handlen med Marokko til disse Byer.

I Frankrig ville Adressediscussionerne, som Svar paa Keiserens Throntale, efter al Sandsynlighed indledes den 25de Januar i Senatet og den 15de Februar i den lovgivende Forsamling. I Regjeringskredsene nærer man stor Frygt for, at Prinds Napoleon, det keiserlige Dynasties enfant terrible, skal spille en altfor lidenskabelig og fremtrædende Rolle under disse Discussioner, og da det vilde falde vanskeligt, at formaae ham til at forholde sig taus i Senatet, hvis han forblev i Paris, ønsker man, at han atter skal foretage en Reise, naar Afstemningen skal foregaae. Det er imidlertid et stort Spørgsmaal, om Prindsen vil samtykke deri. Den keiserlige Regjering har i ethvert Tilfælde i det nærværende Øieblik ingenlunde Medbør. Det italienske Cabinets kolde og beregnende Tilbageholdenhed falder den øiensynlig til Besvær, især da den seer, at de af Cardinal Antonelli lovede Reformer i Rom ere aldeles intetsigende. Trods Foulds Advarsel mod Tillægsbevillinger, vil denne Finantsminister dog blive nødsaget til at forlange en slig Bevilling, da Expeditionen til Mexico alt har kostet 85 Millioner Francs, og Krigen i disse fjerne Egne truer med at trække i Langdrag; den Øverstcommanderende for Expeditionscorpset har endog seet sig nødsaget til at forlange Forstærkning, og 5 til 6000 Mand forberede sig alt til at afgaae fra Toulon til Vera Cruz.

— Den Rekrutudskrivning, som i dette Øieblik foretages i Polen, møder ifølge de tydske og franske Avisers Beretning store Vanskeligheder. Det er let forstaaeligt, da den russiske Regjering ved denne Udskrivning ikke saameget søger at tilfredsstille Hærens Krav, som at sikkre sig Landets mest patriotiske og lidenskabelige Ungdom, ved at stikke den ind i Regimenterne. Beviset herpaa skal fremgaae af de til de forskjellige Provindsers Gouverneurer afsendte officielle Instruxer, som paa Grund af en Embedsmands Forræderi ere faldne i Polakkernes Hænder.

— De seneste Depecher fra America underrette os om, at der er udbrudt en Ministercrise i Washington. Seward og Chase have indgivet deres Dimission, som Præsidenten dog ikke har modtaget. Efter det uheldige Slag ved Fredericksburg tilbød General Burnside at trække sig tilbage, medens han tillige høimodig paatog sig hele Ansvaret, uagtet det paastaaes, at General Halleck, der undlod i rette Tid at afsende et Brotrain, har været Hovedaarsagen til Nederlaget ved Rappahannock. Lincoln har ligeledes negtet at modtage Burnsides Tilbud. Siden vi omtale de amerikanske Anliggender, ville vi tilføie, at Keiser Napoleon i det Par Ord, han henvendte til Cabinettet i Washingtons Gesandt, Hr. Dayton, ved Couren den 1ste Januar, erklærede, at det nye Aar vilde see Tilendebringelsen af Kampen mellem Norden og Syden. Man veed kun ikke, om man i den keiserlige Udtalelse skal see et Ønske eller en Villies Tilkjendegivelse.

M.

Literatur.

— Folkesagnsliteraturen er i disse Dage bleven beriget med tvende særskilte Udgaver af „Islandske Folkesagn", den ene ved Carl Andersen, udkommen paa Gyldendalske Boghandlings Forlag, den anden ved G. A. Krohg, forlagt af Cappelen i Christiania. C. Andersens Skrift er et Uddrag af Jon Arnasons »Islenzkar Þjódsögur«, 1ste Deel, og udmærker sig ved en heldig Gjengivelse af de for alle Yndere af slig Læsning interessante Sagn, saavelsom ved en smuk Udstyrelse. Krohg har øst af samme Kilde, men desuden fremdraget andre Sagn; han har tillige stillet sig den Opgave, at gjøre Læseren fortrolig med Ord og Udtryk af den gamle „Danske Tunge", som en nødvendig Betingelse for Modersmaalets Gjenfødelse og Væxt. I Norge, hvor saameget af det Gamle er bevaret, vil hans Flid i denne Retning maaskee bære Frugt, men hos os, der i sproglig Henseende desværre saa længe have givet efter for Indflydelsen sydfra, ere mange af hine Ord ligefremt uforstaaelige for dem af den nulevende Slægt, som ikke have Kjendskab til vort gamle Tungemaal.

— „Nye Digte" af danske Digtere, samlede af Chr. Winther, kunne ikke gjennemlæses med aldeles ublandet Glæde. Udgiveren synes os at ligne en Mand, der er vandret ud paa en rig Ager, hvis frodige Grøde alt forlængst er indhøstet; hvad han finder, er vel ikke slet, thi i saa Fald havde han ikke taget det op, men de fleste af disse „nye" Digte ere dog — gamle. Og af gode, gamle Sager have vi forhen seet meget, meget bedre Ting. Dog er der ganske vist i denne Efterhøst Adskilligt, som man læser med Glæde — ligesom naar man i September tager Afsked med Sommervarmen, men dog maa erkjende, at en Efteraarsdag kan være meget skjøn. De unge Blomster, der først „en anden Gang" naae deres Fylde, ere ogsaa langtfra ilde, om de end for det Meste mangle den friskeste Duft. Thi af dem alle er der vel neppe mere end Een, hvis Originalitet er primitiv; det er Carl Ploug. Hans Lyra har Ingen tidligere rørt; og i hele Samlingen er ogsaa hans Digt det smukkeste. (Philipsens Forlag.)

— Den ifjor Sommer afdøde Politiadjudant H. Meltzer i Christiania havde under sit Embedsliv udarbeidet en Række Skildringer af den norske Folkecharakteer, der, som vi tidligere her

i Bladet have havt Leilighed til at omtale, ere udkomne under Titlen „Smaabilleder af Folkelivet“, 1ste og 2den Samling. Vi skulle henlede vore Læseres Opmærksomhed paa disse ligesaa livligt og lunefuldt gjengivne som godt opfattede Situationer, thi de danne et betydningsfuldt Led i den Kjæde af Skildringer af den norske Almues ydre og indre Liv, som skyldes Asbjørnsen og Moe, Daa, Sundt o. fl. Mindst heldige forekomme os de to større Fortællinger („Grundset Marked“ og „Til og fra Amerika“), medens enkelte af de saakaldte Politinotitser — thi Scenen for de fleste af Billederne er Christiania Politikammer — og den første Samlings „Smaa Næringskilder“ ere ganske fortrinlige. (Jac. Dybwads Forlag.)

— „I de lange Nætter“ er Titlen paa det nyeste Værk af Forfatterinden til „Amtmandens Døttre“ (Cappelens Forlag). Det er en Række Begivenheder, der ere fortalte under Anonymitetens Skjul, og i hvilke Virkelighed og Digt ere blandede sammen. Da imidlertid Forfatterindens Fader, Provst N. Wergeland, og hendes Broder, den bekjendte Digter, saavelsom de Familier, der hørte til deres Omgang, temmelig uforbeholdent ere omtalte, kunde Bogen uden Skade være skrevet med hendes rette Navn, og de forskjellige Bogstavmærker være ombyttede med de virkelige Navne.

— »Times'« Correspondent, H. W. Russell, har udgivet sin i Nordamerika førte Dagbog, »My Diary, North and South«. i to Bind hos Bradbury & Evans i London.

— Andet Oplag af „Vægterverserne“, udgivne af V. Fausbøll, har allerede forladt Pressen hos H. Hagerup; den nye Udgave er forøget med nogle Oversættelser og forskjellige Melodier til Verserne.

Musik.

— Da Operaen „Den hvide Dame“ nylig opførtes for 1000de Gang i Paris, sang ligeledes for 1000de Gang Md. Lestage, som i 36 Aar har været ansat i Choret. Boieldieus Søn skjenkede Tantiemen for den Aften til Arbeiderne i Rouen, i hvilken By hans Fader blev født 1775.

— Kongen af Hannover har den 1ste Decbr. høitideligholdt sit 25aarige Jubilæum som Componist, idet hans første Composition er dateret den 1ste Decbr. 1837 — hans Virksomhed i den Retning udstrækker sig til over 200 Smaastykker. Dronningen foranstaltede til Dagens Høitideligholdelse en lille Concert, ved hvilken nogle af Kongens Compositioner bleve foredragne af Prindsesserne og Operasangerne.

Konst.

— Victor Hugo har i Paris udgivet et Bind Haandtegninger, med Text af Theophile Gautier. Det indeholder 14 Staalstik af Paul Chenay og 11 Træsnit af Girard, efter den berømte Digters Originaltegninger. Udbyttet skal anvendes til Bedste for en af Hugo paa Guernsey oprettet Skole for fattige Børn, ved hvilken han selv virker som Lærer.

— En mærkelig talende Automat i kvindelig Skikkelse er udstillet paa Boulevard Magenta i Paris. Den er forfærdiget af en Professor Faber fra Tydskland, og skal være det mest vellykkede af alle hidtil gjorte Forsøg paa at efterligne Menneskerøsten.

Jernbanevæsen.

— Paa den henved ½ Miil lange, underjordiske Jernbane i London, befordres dagligen i 12 Timer 200 Persontog frem og tilbage mellem Westend og Hollborn-Hill; 7 Timer ere forbeholdte Gods- og Kvægfærdselen, hvilken sidste er meget levende, da Banen ligger mellem det nye Kvægtorv og Slagterhusene. Med en Færdsel, som den nuværende, vil Anlægskapitalen, omtrent 10 Millioner Rigsdaler, give 14 pCt. Rente.

Statistik.

— Ifølge en nylig udgiven Beretning have de engelsk-ostindiske Besiddelser en Folkemængde af 135,634,224 Sjæle.

Blandinger.

— Dickens' Juleskrift, »Somebodys Luggage«, der under Titlen „Herreløst Tøi“ i denne Tid er oversat i „Dagbladet“, har gjort stormende Lykke, men tillige foraarsaget en komisk Feiltagelse. En Mand i Cheshire opdagede nemlig, ved i Aviserne at læse Indholdslisten, at den aldeles stemmede med noget Reisetøi, han havde mistet engang i Sommer; han kunde ikke tvivle om, at Tøiet var hans og skrev strax til Udgiverne, med Bøn om nærmere Underretning, ja lagde endog et Postmærke i Brevet, til at frigjøre Svaret.

— I Cannabichs tydske Bearbeidelse fra 1842 af Balbis Geographi, anføres Christianias „nye Raadhuus“, som een af Stadens mærkværdigste Bygninger. I Virkeligheden hænger det imidlertid saaledes sammen, at dets Tomt nu er bleven indhegnet, for at Fundamentet til den, allerede for en Snees Aar siden mærkelige Bygning kan lægges.

— Den franske Regjering agter at lade opføre en Mønsterbolig for ugifte Arbeidere. Den skal ligge paa Boulevard Maza, Haandværkerkvarterets Midtpunkt, og have fem Etager, hver afdeelt i særskilte Smaaværelser, med Udgang til en rummelig Trappe. I Stueetagen skal indrettes en stor Sal til fælles Brug for alle Beboerne, en Spisesal og de nødvendige Oekonomileiligheder.

— For nogle Aar tilbage var det sjeldent at see et Stykke Postpapir, i hvis øverste Hjørne tilvenstre ikke fandtes Stemplet „Bath“. I England gives der et bekjendt Badested af det Navn; det føres ogsaa af en engelsk Pair, men om Papirsbathen vidste kun Faa Besked. Denne Mand, hvis Stempel var saa velbekjendt, hed Hertingfordbury, var Søn af en Kammertjener hos Bispen af Bath, og drev en lille Bog- og Papirhandel i hin By. Han fik den heldige Tanke, at forfærdige et Slags overmaade billigt Papir, der banede sig Vei over hele Europa, men da hans egentlige Navn var saa langt, foretrak han at bruge det kortere „Bath“ som Stempel, hvilket foranledigede, at hans Bekjendte slet og ret kaldte ham Mr. Bath, under hvilket Navn han senere, da Handelen gik udmærket, nedsatte sig i London og der oprettede et Hoveddepot for sit berømte Papir. Ved det har han erhvervet et Par Millioner Rigsdaler og lever nu paa en stor Fod: om Sommeren boer han i sin Navneby, om Vinteren i Paris, hvor han driver sin Hovedpassion, at samle Malerier; men da han tillige føler Trang til at være excentrisk, har han forskaffet sig en i sit Slags fortrinlig Samling Uhre fra alle Lande og Tidsaldere.

— Paa en Auction i London solgtes nylig et mærkeligt Document, der var beskrevet i Kataloget som følger: „(Dronning) Elizabeth. En Erklæring om Dommen over og Afsættelsen af Elizabeth, Usurpator og foregiven Dronning af England, et heelt Ark, overordentlig sjelden (1558).“ Det var en Bansættelse in Folio, med Sixtus V's Navn under, bestemt til at opslaaes paa alle Mure i hele England, saafremt Kong Philips Armada havde Lykken med sig. Indholdet er saa fornærmeligt for Dronningen, som vel tænkes kan, da hun rakkes ned deri paa alle mulige Maader. Men den uovervindelige Flaade naaede, som bekjendt, ikke sit Maal, hvorfor Erklæringen med saa stor Flid blev skaffet afveien og ødelagt, at dette Documents virkelige Tilværelse i hin Tid blev draget stærkt i Tvivl, ja endog ligefremt negtet. Man formoder, at det er trykt i Antwerpen; Cardinal Allen ansees som dets egentlige Ophavsmand, men det skal være ført i Pennen af en ærværdig Fader, Robert Persons.

— En „Sprog- eller Maalstrævforening“ er bleven dannet i Throndhjem af nogle Mænd, som interessere sig for Oldnorsken og Landsmaalet.

— Det velmeriterede Borgerskab i Lybek har stemt imod Indførelsen af Nævningeretter.

— Paa Mersey Staal- og Jernværker forfærdiges nu Plader til et Koffardiskib paa 1200 Tons, det første Handelsfartøi, som bygges af Staal.

Geographisk Gaade.

(Af Margot.)

Naar Begyndelsesbogstaverne i de, efter nedenstaaende Anviisning fundne Ord, sammenstilles efter Rækken, danne de Navnet paa en berømt Kriger; Slutningsbogstaverne danne hans Modstanders Navn.

Et Slot i Sønderjylland.
En Stat i Nordamerika.
En By i Rusland.
Et Departement i Frankrig.
En Stad i Mähren.
En Søstad paa Sardinien.
En By i Danmark.
En Flod i Spanien.
Et Sogn og en Aa vesterpaa i Jylland.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 171:

Appelsin.

Opløst af en suur Citron, Nikodemus, Bekkas' Herre, Carlo Pedro, Gaase, J. B. i Danebrogsgaden, en af Merkurs Sønner, Pas paa i Rødbye, Retorsion, Major Brask, Fætter Georg, J. T. C. i Nyborg, den Yngste i Søndagsselskabet, General Tupborg, en ældre Fyr i Stege, en Guldfisk i Slagelse, Fritz' Beundrer, den søde Cadets Elskerinde, Rasmus Røræg og Ltnt. Tordenskjold i Slagelse, en Blyhat i Slagelse, de to Rivaler i Dronn. Tvergade, Margot, Bousenberg i Slagelse, Harriets to Tilbedere, Louis Bruno i Sorø, et Selskab i Tønder.

Døde.

Conferentsraad, Høiesteretsadvocat Otto Carl Blechingberg, † 4de Januar, 63 Aar.

François Nicolas Madeleine Morlot, Cardinal og Erkebiskop i Paris, † der den 29de Decbr., 67 Aar.

Marquis Roberto Taparelli d'Azeglio, Senator i Turin, † der i Slutningen af December.

Sir Graham Hamond, Admiral i den engelske Flaade, † 20de Decbr. paa Wight, 83 Aar.

Paa vort Forlag er udkommen:
Calender
over
den kongelige danske Søetat
den 1ste Januar 1863.
Udgiven ifølge Marineministeriets Bemyndigelse af Capitainlieutenant J. C. Tuxen, R. af D., som Udgiver af »Tidsskrift for Søvæsen«. 48 Sk.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

I alle Boglader faaes:
Tidsskrift for Krigsvæsen.
Aarg. 2—7; Ladepriis 18 Rd., nedsat Priis 6 Rd.; enkelte Aargange à 1 Rd. 48 Sk.
Tidsskrift for Søvæsen.
Aarg. 1—6; Ladepriis 24 Rd., nedsat Priis 8 Rd.; enkelte Aargange à 2 Rd.
Subskription paa begge Tidsskrifter for 1863 bedes snarest indmeldt til Forlæggerne
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Cottillons-Bouquetter
leveres efter Bestilling fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6. NB. Kurv medfølger.

Ligkrandse
af Ilex (Christtorn) og af andet Grønt, med og uden Blomster, haves færdige og udføres efter Bestilling i Kronprindsensgade 6 i Blomsterudsalget.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 2den til 8de Januar 1863 incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
2den . .	5,0	6,2	3,9		27" 9,05	
3die . .	4,1	5,2	3,5		27" 10,81	0,14
4de . .	3,1	3,8	2,5		27" 10,89	
5te . . .	2,4	3,2	1,0		27" 10,00	
6te . . .	2,3	3,1	1,5		27" 9,43	
7de . .	2,8	3,2	1,6		27" 9,35	
8de . .	3,3	3,9	2,7		27" 9,78	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	8 Januar	3	pCt.	Consols . . .	93 1/4.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	70. 65.
Wien	7 —	5	„	Metalliques .	76. 50.
Berlin	„ —	3 1/2	.	Staats-Sch.	89 7/8.
Kiøbenhavn	9 —	4	„	Kgl. Obligat.	97 1/2.

Udkommen er:
Parabler,
hentede fra Naturens Rige. Af Mrs. A. Gatty. Oversat fra Engelsk. — Indhold: En Troens Lære. Loven for at byde og lyde. Det ubekjendte Land. Bunden og ubunden. Sandhedens Lys. Vent! En Haabets Lære. — Priis 36 Sk.
J. H. Schubothes Boghandel,
Badstustræde 17.

Til L. P. E. i Ø. B. Det skal være os velkomment.
- A. S. Nei. — Til anonyme Bidrag bliver der, saaledes som ofte allerede meddeelt, intet Hensyn taget.
- Molly. Tak for den gode Idee.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 4. Bind er begyndt den 4. Januar 1863.
Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.
Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 173.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 18. Januar 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Otto Carl Blechingberg. — En Juleaften i Lodshytten, af J. L. Runeberg, oversat af Th. — Enghien. — Basnæs. — Fra Skagen. — Ugens Politik. — Hellig tre Konger, af Cl. R. — Bassetts Matras uden Ende. — Meddelelser af blandet Indhold.

Otto Carl Blechingberg.

I de første Dage af det nys begyndte Aar har Døden berøvet Fædrelandet en af dets dygtige og høitagtede Mænd, Høiesteretsadvocat og Generalfiscal Otto Carl Blechingberg.

Blechingberg var født den 26de Januar 1800 i Kjøbenhavn. Hans Fader var Assessor i Hof- og Stadsretten, hans Moder var en Datter af den mathematiske Professor Lous. I Hjemmet nød han en omhyggelig, men streng Opdragelse, og blev tidlig sat i Borgerdydsskolen, hvor han udmærkede sig som en begavet og ualmindelig flittig Elev. I October 1816 blev han dimitteret til Universitetet og bestod baade første og anden Examen med Udmærkelse. Som Student beskæftigede han sig, ved Siden af sit Embedsstudium, det juridiske, ogsaa med Literaturen og de skjønne Konster, Musik og Maleri, i hvilken Sidste han som Dilettant bragte det til noget meer end almindeligt. Disse Sysler maatte vel siden vige for hans alvorlige Studier, dog bevarede han lige til det Sidste en levende Interesse for Konsten, og besad i denne Retning en fin og luttret Smag. Blechingbergs Ungdom var, som hans Barndomsaar, ganske viet til Arbeide, og han tog liden eller ingen Deel i sine Jevnaldrendes Adspredelser og ungdommelige Glæder — Noget, han ofte i de ældre Aar beklagede. Dette stille indadvendte Ungdomsliv, i Forening med, at han allerede i en Alder, hvor andre unge Mennesker endnu pleie at være frie og ubundne, beklædte et ansvarsfuldt Embede, have vistnok bidraget til, at give hans Væsen det tunge og alvorlige Præg, der gjorde ham langt ældre end sine Aar. I 1819, altsaa 19 Aar gammel, tog han Embedsexamen med bedste Charakteer. I Juli 1821 erholdt han Bestalling som Overretsprocurator, og i November 1823 blev han udnævnt til Høiesteretsadvocat. Samme Aar giftede han sig med sin nu efterlevende Enke, Vibeke Dorothea Garde, med hvem han havde flere Børn, af hvilke dog kun en Datter og en Søn overleve ham.

Som Advocat nød Blechingberg almindelig Anerkjendelse for sin strenge Redelighed og Samvittighedsfuldhed, for sine grundige Kundskaber, sine klare Deductioner, og sit smukke Foredrag for Skranken.

I 1838 blev han Medlem af Bankens Repræsentantskab, hvilken Stilling han siden har indtaget, saa ofte de gjeldende Bestemmelser have tilladt det. Samme Aar blev han valgt til Formand for Bankbestyrelsen og havde som Saadan, og som Medlem af den til Ordningen af Mellemværendet mellem Finantserne og Banken nedsatte forenede Finants- og Bank-Comitee, væsentlig Andeel i den saakaldte Tolvmillionssags mindelige Afgjørelse. Aaret efter godtgjorde han sin sjeldne Dygtighed, ved Ledelsen af Forhandlingerne i den vidtløftige Seddelrealisationssag. Naar han har været Repræsentant, har han næsten uafbrudt været Formand.

I 1833 var Blechingberg bleven Justitsraad, i 1843 blev han Etatsraad og i 1846 Ridder af Danebroge; sidstnævnte Aar var han bleven udnævnt til Generalfiscal. I denne Egenskab blev han beordret i flere Pressesager, Sager han aldrig frivillig vilde have valgt — enkelte af dem vare ham endog høist pinlige.

Fra 1848 til 1851 var Blechingberg Medlem og Formand for Controlcomiteen for Creditbevisers Udstedelse. Han har ogsaa i en lang Aarrække været Meddirecteur for det kjøbenhavnske Brandassurancecompagni for Varer og Effecter. Siden Conferentsraad Sporon's Død har han varetaget de under det nu nedlagte Kammeradvocatur tidligere henhørende Forretninger. I 1858 blev han udnævnt til Conferentsraad.

I det offentlige politiske Liv har Blechingberg kun deeltaget faa Aar. 1850 blev han valgt til Landsthingsmand for Kjøbenhavns 1ste Kreds og var i 1853 Formand for den da sammentraadte forenede Rigsdag, hvor hans Kundskaber og hans Arbeidsdygtighed bleve benyttede i fuldeste Maal. Siden den Tid tog han ikke mod noget Valg, da han var kommen til den Overbeviisning, at hans Stilling som Embedsmand fordrede hans udeelte Kræfter — maaskee følte han sig heller ikke tilfredsstillet ved sin Virken her under Datidens politiske Forhold — men derfor elskede han ikke mindre Fædreland og Frihed, og mangen Udtalelse af ham fra den Tid vidner klart om, hvor varmt han følte for Danmarks nationale Uafhængighed og constitutionelle Udvikling: de Anskuelser, der nu gjøre sig gjeldende i Landsthingsudvalgets Udkast til en Adresse til Hans Majestæt Kongen, vilde have været som skrevne ud af hans Hjerte.

Den 4de Januar d. A. døde Blechingberg pludselig, uden foregaaende Sygdom, endnu i sin fulde Kraft og Styrke. Hans Død vakte almindelig Beklagelse og føleligt vil han blive savnet i de mange forskjellige Stillinger, han beklædte.

Som Menneske var Blechingberg ædel, retsindig og i høieste Grad sandhedskjærlig: Sandhed søgte han og vilde han i Alt — enhver Overfladiskhed, enhver forstilt Begeistring, enhver Uredelighed i Ord og Handling, var ham en Vederstyggelighed. Han var i Alt en uafhængig Mand, hos hvem Person eller Personsanseelse ikke gjaldt, og aldrig har han gjort et Skridt for Gunst eller Gave.

Hans Støtte i Livet var hans urokkelige Tillid til Gud og hans egen Aandskraft.

J.

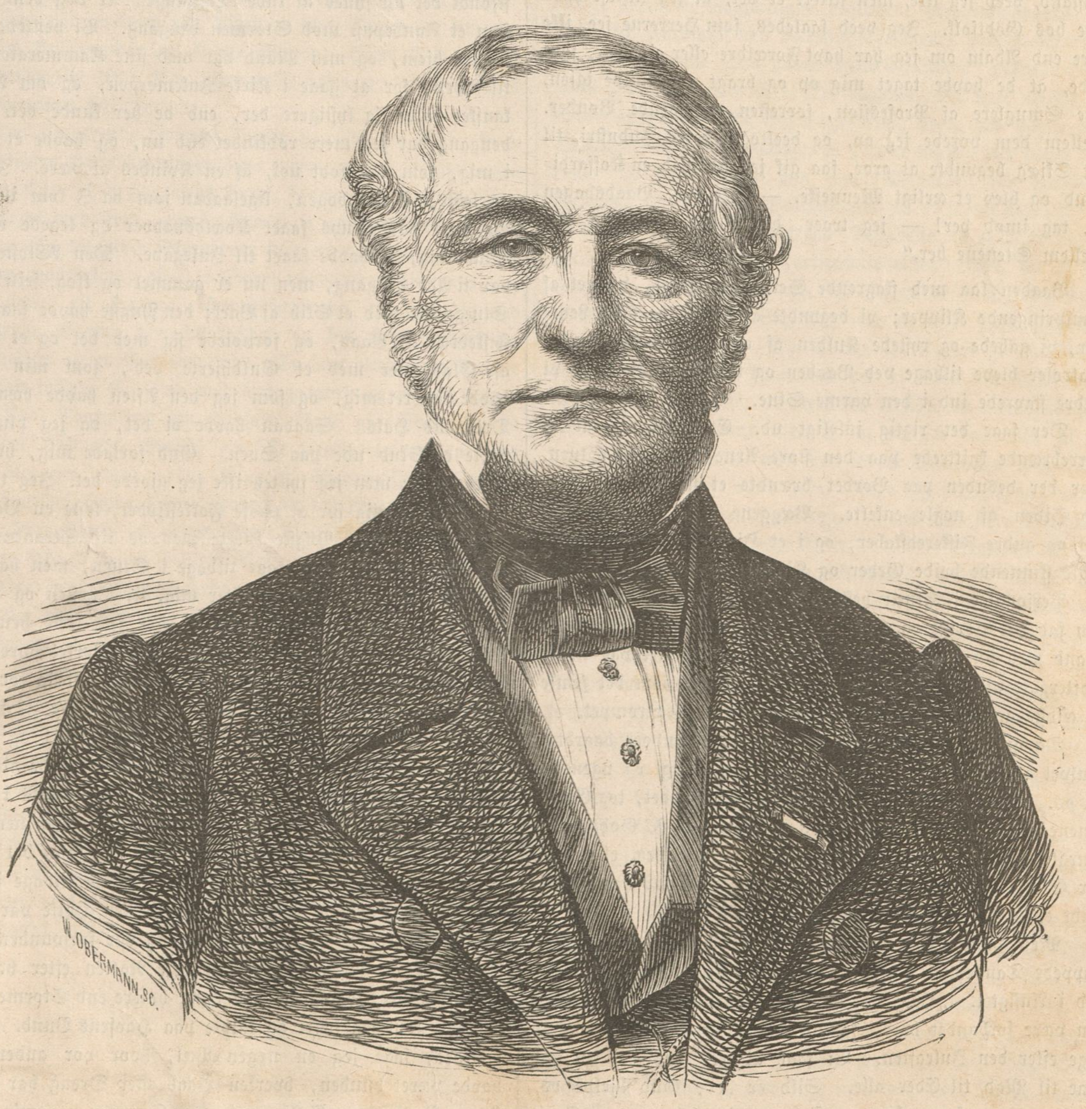

Høiesteretsadvocat, Conferentsraad Otto Carl Blechingberg.

En Juleaften i Lodshytten.

Fortælling af J. L. Runeberg, frit oversat af Th.

En Jagt i Skjærgaarden, som vi havde fortsat altfor ivrigt, samt senere indtruffen Modvind og Storm, hindrede os, til vor store Ærgrelse, i at naae hjem til Byen inden Juleaften. Derimod omtumledes vi den hele Aften ude paa aaben Sø i en Tilstand, som vilde have været farlig med en slettere Baad, end vor — og meget utaalelig, hvis ikke En af Selskabet ved sine Historier og sin Munterhed havde vidst at adsprede Kjedsomheden.

Denne Mand var en Udlænding, som førte et Skib, han selv eiede, hvormed han overvintrede i vor Havn. Han var mindre end vi Andre opsat paa at holde Juleaften hellig i Land, og havde ingen Slægtninge, som savnede ham ved Grøden og Gaasestegen. Desuden var han, hvad vi Andre ikke vare, fuldkommen hærdet mod Alt, hvad der hedder Blæst, Kulde og Vand, og da han sad tilrors i sin egen Baad, havde han vel neppe brudt sig om at krybe i Læ, selv om han havde staaet i Fare for, ved hvert Bølgeslag at røre ved Maanen.

Imidlertid var vor Seilads alt Andet end behagelig. Vi krydsede og gjorde Slag paa to og tre Fjerdingvei, uden at vinde stort, da den voldsomme Søgang uophørligt modvirkede Seilene. Omsider opgave vi aldeles Haabet om at naae Land, og besluttede for den Nat at lægge til ved Lodsholmen, en steil, skovgroet Klippe ude i Havet, for at søge Huusly hos Lodserne, som der havde deres Hytte. Vi saae i Frastand Skinnet af Lys fra Vinduet, og den muntre Capitain lod nu Baaden stryge derhen for god Vind.

„Uden at lyve, gode Herrer," udbrød han, idet han tog sig en ordentlig Slurk kold Punsch, „kan man sige, at vi have en god Blæst. Og dog udstod jeg en saadan, om ikke en meget bedre, da jeg kun var en fire, fem Aar gammel, og saa alene tilsøes ovenikjøbet. Jeg har nemlig ikke fortalt, at det er det Omvendte med mig, mod hvad det ellers er med Menneskebørn i Almindelighed; jeg veed nemlig bedre, hvordan det skal gaae mig i Verden, end hvorfra jeg er kommen. Nok er det, at jeg, da jeg var saa omtrent fire Aar, og det har, som man har sagt mig, maattet være for henved tredive Aar siden, befandt mig en Nat ude paa det vide Hav, saadan som nu, dog med den Forskjel, at jeg da drev for Vind og Vove, men nu har to urebede Seil oppe, at jeg dengang var stiv af Kulde, men nu er varm lige ud i den lille Taa. Jeg husker kun Lidt af Omstændighederne ved denne min første Expedition, men hvad jeg husker er, at jeg lodes alene tilbage paa en Klippe i det vildene Hav, og vilde seile efter dem, som saaledes forlode mig. Det var, ligesom nu, bælgmørkt, og da jeg prøvede paa at roe, slog den første Bølge mig Aarerne ud af Haanden. Hvor længe jeg drev om i den Tilstand, veed jeg ikke, men sikkert er det, at jeg tilsidst havnede hos Godtfolk. Jeg veed saaledes, som Herrerne see, ikke mere end Adam om jeg har havt Forældre eller ei. De, som sagde, at de havde taget mig op og bragt mig tillive igjen, vare Smuglere af Profession, forresten velstaaende Bønder. Mellem dem voxede jeg op, og deeltog i deres Industri, til mit Skjæg begyndte at groe, saa gik jeg ud med en Koffardimand og blev et ærligt Menneske. — See saa, Baadshagen ud, tag imod der! — jeg troer, den Onde viser mig Vei imellem Stenene her."

Baaden laa med flagrende Seil i en Bugt, dannet af fremspringende Klipper; vi begyndte at strække de stive Lemmer, vi gabede og rystede Kulden af os. Capitainen og to Matroser bleve tilbage ved Baaden og tumlede med den; vi Andre stavrede ind i den varme Stue.

Der saae det rigtig juleligt ud. Et vældigt Baal af Fyrrebrænde knittrede paa den store Arne og oplyste Stuen, hvor der desuden paa Bordet brændte et stort grenet Lys, ved Siden af nogle enkelte. Væggene vare behængte med Net og andre Fiskeredskaber, og i et Hjørne af Stuen havde nogle skinnende hvide Geder og Kid flokket sig.

Personalet i Stuen bestod af en meget gammel Kone, som sad ved Bordet og læste i sin Psalmebog, en midaldrende Mand med sin Kone og fem Børn, hvoraf de fire paa nogle Nattergale af Leer holdt en gruelig Concert, som det femte og ældste accompagnerede med en skrattende Trætrompet.

Da vi traadte ind, reiste Faderen sig, stampede haardt i Gulvet ad de støiende Børn, og nikkede venligt og ugeneert til os. Den gamle Kone lagde Bogen paa Bordet, tog Glarøinene af og mønstrede os skarpt. „Hvorfra er I, Godtfolk?" spurgte hun. „Har I ikke Huus og Hjem Juleaften, eller ligger Skib og Gods paa Havsens Bund? Men saa har I ikke skudt efter Lods, Gud hjelpe mig, om I har!"

Med disse Ord spyttede hun paa de rynkede Fingre, nappede Tanden af det ene Lys, reiste sig og lyste os stærkt ind i Ansigtet. „Haa, haa", vedblev hun nu, „saa skal Haren være forbandet hvid, førend man skal bryde sig om at jage efter den Juleaften. Vi faae at see, hvad vi nu kan faae til Mad til Eder alle. Sild er her, Gud hjelpe os, og Anna maa see at klemme Gederne lidt bedre; men Grød kan Ingen give sig til at koge her midt om Natten."

Saavel den gamle Kone som de to Andre stilledes snart tilfreds i denne Henseende. Vi toge Pelsene af, varmede os og gjorde os kjærkomne ved Hjelp af en Kop kold Punsch, som vi med Glæde bød vore Verter og de endnu gladere modtoge. Snart vare vi som hjemme og befandt os særdeles vel i den lune Stue. Den Gamle vilde begynde at lave vort Natteleie til, og opfordrede Anna til at skynde sig med at malke Gederne, da hendes Beskæftigelse afbrødes ved et Tilfælde, hvis Følger vi ikke havde kunnet forudsee.

Capitainen, der var bleven tilbage ved Baaden, havde endelig faaet Alt i Orden, Seilene beslaaede, Baaden gjort fast, vore Sager sendt op til Stuen, og var klar til at ligge i Land Natten over. Førend han gik ind i Varmen med sin Bøsse, huskede han dog at skyde den af, hvilket vi Andre havde glemt. Det var Knaldet af dette Skud, som voldte Forstyrrelsen i Arbeidet. Den Gamle hørte det, og kastede en Ederduuns Hovedpude, som hun just holdt i Haanden, uden videre fra sig. „Hørte I", sagde hun med bevæget Stemme, „hørte I ikke et Skud? Saa maa Gud forbarme sig over „Juno", at hun ikke kunde vintre over i Norge, men vil slaae sig fordærvet paa det blinde Skjær paa denne Aarsens Tid. Sæt ud med Baaden, Dreng, og hold godt i Nordvest, saa Du har Vinden med Dig; vi skal nok see efter Børnene, sørg ikke for dem; skynd Dig bare!"

For yngre Øren end den Gamles var det ikke vanskeligt, strax at opdage Grunden til hendes Feiltagelse. Den saakaldte Dreng, hendes syrgetyveaarige Søn, afbrød smilende hendes Opfordring, og sagde halvt fortrædelig, halvt medlidende: „Altid spøger det i Eders Hoved, Moder, og I vil bilde Eder ind, at I hører Skud, om kun en Flue kryber paa Eders Grav, naar I engang er gaaet til Hvile i den. Men gjetter jeg ret, saa var det en Hareskræmsel, som en af Herrerne brændte af ved Stranden her, og ikke Knaldet af „Junos" sexpundige Kanon."

„Haa, haa", sagde den Gamle, „de Unge vil altid være kloge; men jeg er ikke gal, ikke heller født af gale Forældre. Gud hjelpe mig, men Juleaften, som er glædelig for Andre, er sørgelig for mig. Jeg raader nu ikke for det, og hvad kunde jeg, stakkels Kvinde, gjøre? Men sæt Eder ved Ilden, I fremmede Godtfolk, saa skal jeg fortælle Eder, hvad en svag Kvinde gjorde, og hvad Løn hun havde for det."

Vi opfyldte den Gamles Ønske, medens vort Mandskab og den unge Vertinde i Fællesskab besørgede vor Kvældsnadver og varmede den kolde Mad, som vi havde med. Men den Gamle begyndte:

„Det er nu længere siden, end mange af de gode Venner, hvis jeg ellers seer ret paa Eders Ansigter, kan mindes tilbage, at jeg en Juleaften, saadan som denne, var alene her i Stuen. Jeg maa sige „alene", thi mine to Unger, som sprang omkring hos mig, behøvede snarere selv Hjelp, end de kunde være mig til nogen. Søen var aaben, ligesom nu, og skjøndt det nu synes at tude i Loftslugen, er dog denne Blæst som et Aandepust mod Stormen dengang. Vi ventede ingen Skude hjem, og min Mand var med sine Kammerater seilet til Byen, for at gaae i Kirke Julemorgen, og om Aftenen kanskee holde sig lystigere der, end de her kunde det. Men dengang var jeg mere rødkindet end nu, og havde et Hjerte i mig, som var godt nok, af en Kvindes at være. Jeg sad og læste i Psalmebogen, ligesaadan som da I kom ind, og Børnene havde nys faaet Kvældsnadver og legede med de Smaating, de havde faaet til Julegave. Den Ældste, som var ti Aar dengang, men nu er gammel og klog, seilede paa Stuegulvet med et Skib af Bark; den Yngste havde faaet vort Fiskebræt til Baad, og fornøiede sig med det og et Baand af Glasperler med et Guldhjerte ved, som min Mand havde foræret mig, og som jeg den Aften havde hængt om Drengens Hals. Saadan havde vi det, da jeg pludseligt hørte et Skud ude paa Søen. Gud forlade mig, hvis jeg gjorde uret; men jeg syntes ikke jeg gjorde det. Jeg tog den Ældste med mig for at passe Fokkeskjødet, løste en Baad og seilede ud. Den Yngste fulgte med os til Stranden; jeg befalede, at han skulde gaae tilbage i Stuen, men han blev staaende og raabte og græd efter mig, til Blæsten og Havets Brusen overdøvede hans Skrig. Da jeg kom hen imod Skjæret, saae jeg Lys fra Skuden, som i Mørket styrede lige nordværts mod Brændingerne, som om den aldrig før havde været i vor Havn. Jeg naaede betids frem og fik Roret i Læ, og Skibet stak op, som en Lax, med Skjær og Brænding paa Siden, og saa havde jeg, skjøndt en Kvinde, den Glæde, at føre gamle Herr Adolfs store Skib uskadt i Havn. Og den Aften vilde jeg mindes med Fryd, saa længe jeg lever, om Alt her hjemme havde været, som det burde. Klokken var fire om Morgenen, da jeg kom tilbage i denne Stue; jeg tænkte at faae Hvile, men den Hvile var værre, end Arbeidet før. Den yngste Dreng var forsvunden. Jeg ledte med en Lygte i Haanden hele Natten efter ham paa Klipperne her, jeg kaldte paa ham, høiere end Stormen, men det var, som jeg søgte og kaldte paa Havsens Bund. Da det dagedes, saae jeg en nøgen Pæl, hvor vor anden Baad havde været bunden, hverken Baad eller Dreng har jeg seet siden; Baaden var Guld værd, men Drengen var mig kjærere end Livet."

Ved disse Ord taug den Gamle og brast i Graad. Kapitainen var kommet ind under hendes Fortælling, men han syntes neppe at give Agt paa den. Han betragtede i det Sted Væggene, Loftet, Alt i Stuen, men især et gammelt Fiskebræt, som hang paa Væggen ved Ovnen, og allerede næsten var ridset over paa Midten, omendskjøndt nogle Prydelser paa begge Enderne vare temmelig vel bevarede.

Da den gamle Kone havde hørt op at tale, stod han op, gik hen til hende, rev Frakke og Vest op og fremtog et Baand af Glasperler, som han lagde ned paa hendes Knæe.

Den Gamle betragtede det en Stund, løftede derpaa sit Blik og saae forbauset paa Kapitainen. Men et Øiebik efter reiste hun sig, slog Armene om hans Hals og græd, uden at sige et Ord. Da hun derpaa løftede sit Ansigt, straalede Glæden ud af hver en Rynke i det.

„Og saa lig din Fader, som han gik og stod!" begyndte hun nu, „kun meget kjønnere end han. Gud bevare Dig, Vildbasse, hvem bad Dig rende ud tilsøes alene? Var det Veir for Dig? Men jeg var et Faar, at jeg ikke bandt Dig fast til Sengestolpen, saa havde Du nok maattet blive hjemme. Gudskeelov! nu kan jeg døe roligt, og Ingen skal paa min Grav spørge om, hvor jeg har gjort af mit Barn." —

Vor Overraskelse kan man let tænke sig; men den Juleaften, som truede med at blive saa kjedelig for os, blev gladere, end mangen anden.

Enghien.

Frankrig er meget fattig paa Indsøer, derfor er den lille Sø ved Enghien et Sted, der meget ofte drager Pariserne til sig, naar de ville gjøre Lysttoure. At et Vandspeil, omgivet af skovgroede Bredder, altid er et vakkert Syn, vide vi Danske godt, og da Sligt er en Sjeldenhed der i Landet, have Pariserne bygget Landsted ved Landsted rundt om denne Sø; disse kige frem mellem Træerne og deres yndige Haver strække sig heelt ned til Søen. Jeg havde været længe i Paris, uden at gjøre denne Udflugt; men da jeg en Gang var rullet didud med Nordbanen, ad hvilken der hver Time afgaaer et særligt Tog til Enghien fra Paris, hvortil medgaaer en lille halv Time, hjembragte jeg flere Indtryk, end det nysnævnte. Fra Enghien har man en Times Tour op ad en jevnt stigende Vei til Montmorency; frodige Marker, Vingaarde, Landsteder og Smaabyer give denne Egn en rig Afvexling; jo høiere man kommer, des videre bliver Udsigten: Bankerne tegne sig i lange Linier, brudte ved Skov, og en vidtstrakt Slette fjerner sig i det Blaae og begrændses i Horizonten af Paris' Taarne, medens Huusmasserne i den Afstand tabe sig i Dampen, der altid stiger op fra det mylrende Liv; man seer Kæmpestaden, men man er heelt paa Landet; ingen Lyd kan naae ud til En. Bakkerne ere omkrandsede med en Skov, ved hvis Kant Jean Jacques Rousseaus Huus ligger, blandt andre Landsteder. Den Veien nærmeste Deel af Skoven bestaaer af mægtige, gamle, ægte Kastanietræer, hvis Stammer ere furede som Egens, men lysere af Farve. Under disse holdtes just Marked, netop som paa Dyrehavsbakken, med Beridere, stærke Mænd, Peberkager og Mirlitoner, et Slags Hyldefløiter, o. a. d. Om Aftenen er der Dands med tusinde Papirslamper i Træerne.

I Enghien fattes der ei heller Aftenunderholdning, da der er et Etablissement med Sundheds-Brød og Bad; det har ogsaa Bal- og Concert-Sal. Det er Svovlkilder, som give Sundheds-Drik og -Bade til Gjesterne.

Eieren af dette Etablissement raader ogsaa over Søen. Ifjor lod han den løbe ud, og skal da have fanget og solgt for 30,000 Frs. Fisk. Man fandt ved samme Leilighed i Mudderet en ny Svovlkilde, stærkere end alle de tidligere kjendte, og ledte den frem. Efter denne Tilvæxt af Svovlvand udvider man Anstalten, og Gjesternes Antal synes at voxe i samme Forhold. En anden Indtægt drages desuden af Søen, idet Eieren har lagt en Skat af 3000 Frs. paa hver Baad, som Landstedernes Besiddere ønske at holde paa Vandet, og er Stedet stort, gives Tilladelsen ikke for et ringere Antal, end tre Baade; det er slemme Bompenge, for at seile i en Andens Sø. De Besøgende kunne dog for en ringere Pris erhverve sig Adgang til Søen, da en Mængde Baade ligger rede for at udleies til Lysthavende. En Masse Svaner bedække denne Sø og følge Baadene, naar de seile om i den.

Tæt ved Enghien ligger en anden lille Landsby, St. Grazien, ligesom hin for Størstedelen bestaaende af Landsteder i høist forskjellig Stil, hvor Keiserens Søster, Prindsesse Mathilde, har et Lystslot med en særdeles smuk Park; der opholder hun sig meget om Sommeren.

Fra Enghien, ligesom fra de andre Landsbyer i Paris' Omegn, tilføres Hovedstaden en Mængde Grøntsager; det her givne Billede forestiller Veien langs Søen, med Bønderkvinder, der komme tilbage fra Torvet paa deres Æsler.

F.

Basnæs.

Paa Sjællands Sydkyst, midt imellem Borreby og Holsteinborg, ligger Herregaarden Basnæs. Den har en meget smuk Beliggenhed, ved en af de Bugter, som Østersøen danner, med det vide Hav foran sig og til begge Sider de smukke Skovpartier, som give hele Egnen et varmt og venligt Præg, og skaffe Læ mod de fleste Vinde.

I Midten af det femtende Aarhundrede oprettede Ridder Ove Lunge her en Hovedgaard af to smaa Bønderbyer Bastnæs og Nybølle, som sandsynligviis for største Delen have tilhørt hans Hustru Maren Basse, gjennem Kjøb eller Pantsætning. Sønnen Tyge Lunge eiede Gaarden efter dem, og ved hans Enkes Død gik den i Arv til den ene af dennes fire Døttre, Fru Karen Lunge, som var gift med Jesper Krafse, om hvem man veed, at han maatte føre Proces for Herredagen med Erkedegnen i Roeskilde, som paastod, at Hr. Krafse havde forurettet ham for en Bonde. I Hr. Krafses Slægt blev Gaarden i halvandet hundrede Aar og eiedes af Sønnen Rigsraad Hans Krafse og efter ham af hans Søn Jesper Krafse, i hvis Tid Kong Frederik den Anden, Aaret efter Ditmarskens Erobring, gjestede Borgen i hele fjorten Dage med en Deel af sin Hær, der laa i Leir paa Gallemarken tæt ved en lille Sø, som endnu til Erindring kaldes Ditmarskersøen. Kongen tog sit eget Kvarteer paa Gaarden, til Ære for Husets Damer; men Meningerne ere deelte om hvem det egentlig har været, der fængslede Kongen, enten Jesper Krafses Frue Kristine Bølle, eller Broderen Eiler Krafses Hustru Hilleborg Bille, eller den ugifte Søster, Karen Krafse, eller dem alle Tre, som vare unge og smukke. Dette var i Aaret 1559. I 1566 druknede Jesper Krafse under Gulland i en stærk Storm, som ødelagde næsten hele den danske Flaade. Han var Orlogscapitain paa Skibet „Engelen" og befandt sig netop ombord paa Admiralskibet „Hannibal" da dette forgik, hvorved kun syv Mand frelstes af den næsten tusinde Mand stærke Besætning. Hans eget Skib sank ogsaa, og kun femten Mand af dettes Besætning kom levende derfra. Jesper Krafse havde ingen Børn, og Enken beholdt derfor Gaarden til sin Død i 1604, da den tilfaldt Brodersønnen Hans Krafse og efter ham hans eneste Datter Margrethe Krafse, der blev gift med Otto Brahe til Næsbyholm. Men da Ægteskabet var barnløst gik Gaarden i 1614 over til Eierindens to Halvsøstre, Birgitte og Helvig Brahe, af hvilke den første blev gift med Frederik Reedtz til Tygestrup og den anden med Falk Gjøe til Skjersøe. Men Helvigs Part blev snart efter udlagt til en holstensk Adelsmand Henrik von der Wisch, der igjen solgte den til Kong Christian den Fjerde, som afhændede den til Ridder Axel Arenfeld. Han kjøbte kort efter Birgitte Reedtz' Andeel og samlede atter hele Gaarden, hvis Skjebne det har været, at den, oftere end nogen anden Herregaard i Landet, er bleven sønderlemmet og har skiftet Eier.

Axel Arenfeld var en høitbetroet og meget anseet Embedsmand under Christian den Fjerde, han var Kongens Secretair, Rentemester, Befalingsmand over Giske-Lehn i Norge, og omsider Gesandt til Nederlandene. Han besad flere gode Eiendomme og mageskiftede saaledes, at han omsider afrundede Basnæs til en af de anseeligste Eiendomme i Sjælland, som den er vedbleven at være. Han nedrev Gaardens gamle og forfaldne Bygninger, og opførte fra 1629 til 1633 en pragtfuld, grundmuret Hovedbygning paa tre Etager, samt et stort Taarn med kobbertækket Spir. Lofterne vare af kostbart, udskaaret Arbeide, med Arenfeldernes og Ulfeldernes malede og forgyldte Vaabenskjolde. Over Kaminen i Riddersalen var Christian den Fjerdes Brystbillede og Arenfeldernes Stamtavler udhuggede i Sandsteen, og overalt i og paa Bygningen prangede Sindbilleder og Inscriptioner i forskjellige Sprog, efter den Tids Skik. Axel var i 1631 bleven trolovet med Corfitz Ulfelds tolvaarige Søster, Marie Ulfeld, og i 1634, da hun var fjorten og et halvt Aar gammel, holdt han Bryllup og førte sin unge Hustru ind i sin prægtige Borg. I 1638 opførte han et stort Porttaarn med Beboelsesværelser, en Vægtergang, med et kunstigt Jerngalleri og øverst oppe i Spiret en til alle Sider aaben Kuppel. En Vindeltrappe af hugne Sandsteen førte heelt op igjennem Taarnet, og dreiede sig om en Aabning, hvorigjennem man kunde hidse en Spand af det køligste Vand op fra Brønden under Taarnet. Han byggede dernæst et smukt Capel til Gudstjeneste paa Gaarden, og omsider en Kampesteens Lade, som var vidtberømt for sin Størrelse.

Axel Arenfeld havde syv Børn. Ved hans Død i 1647 arvede hans to Sønner, Jacob og Jørgen Arenfeld, Basnæs i Fællesskab; men da de mistede deres Formue i Krigen med Sverig og General Vrangel i lang Tid laa paa Gaarden med en betydelig Troppestyrke, som plyndrede og røvede hos Bønderne og ødelagde Gaarden, blev først i 1671 Jacob Arenfeld og derefter i 1676 Jørgen nødte til at opgive deres Parter, som bleve solgte til Etatsraad Ove Ramel — der ogsaa kjøbte Borreby efter Claus Daa — og hans Søster Fru Anna Ramel, Enke efter Kantsleren Peder Reedtz. Da Basnæs atter i 1685 blev ledigt ved Dødsfald, solgte Ove Ramels Enke, Mette Rosenkrantz, Gaarden til Admiral Christian Bjelke til Edelgave, som havde udmærket sig meget i Søkrigen mod de Svenske, og navnlig i Slaget i Kjøgebugt, Aar 1677. Bjelke samlede atter den adspredte Gaards Gods, fuldstændiggjorde Ladegaarden med en nordre og en søndre Fløi, lod Gravene rense og bekostede en smuk Altertavle til Capellet. Han var berømt for sin Styrke, og fik da ogsaa sin Død i Aaret 1694, ved at forløfte sig paa en stor Steen. Da hans Enke i 1701 giftede sig igjen med Generallieutenant Gregers Juul, blev Basnæs solgt til Etatsraad Poul Eggers, og han afhændede den atter i 1714 til General de Boysset, der døde i 1728, hvorved Basnæs kom til hans Søn Oberstlieutenant de Boysset. Denne solgte i 1746 Gaarden til Grev Holstein-Holsteinborg, der i 1754 afhændede den til Justitsraad Høyserich, denne Aaret efter til Forpagter Qvistgaard, og han igjen 1756 til Generallieutenant Grev Wedel-Jarlsberg, som boede paa Gaarden, da der, den 5te August 1758 om Natten, udbrød en voldsom Ildebrand i Hovedbygningen. Greven laa syg af Podagra og kunde ikke bevæge sig fra Leiet, han vilde været indebrændt midt i al sin Pragt, hvis ikke en tro Tjenestepige havde baaret ham ud af det brændende Huus paa sine Arme. Greven blev kjed af sin Ruin og solgte Gaarden i 1764 til en rig Udlænding, Oberst Favin, som strax efter igjen solgte den til Canselliraad Neergaard til Ringstedkloster. Denne benyttede Godseiernes daværende Ret, til at forflytte en Deel Bønder fra Ringstedkloster til Basnæs, for at forbedre Racen, hvilket ogsaa skal være lykkedes. Men desuagtet solgte han Gaarden kort efter til Amtsforvalter Hoffmann i Ringsted, der strax afhændede Basnæs til en Landmand Brønstorph, som i 1770 solgte Gaard og Gods til Etatsraad Lowson. Ved Testament af 1777 oprettede denne Mand Eiendommen til et Stamhuus for sin Søn Jens Lowson, men da denne boede i Kjøbenhavn og ikke forstod sig paa Landvæsenet, blev Stamhuset atter solgt og substitueret ved en Fideicommiscapital af 75,000 Rdl., som indkom ved Salget. Nu havde Basnæs i lidt over 100 Aar havt ikke færre end 21 Eiere.

Conferentsraad Schutz, den nye Eier, var en meget dygtig Mand. Han udflyttede Bøndergaardene og udskiftede Godset, hvorved Velstanden tiltog. Resterne af den afbrændte Borg bleve nedrevne, tilligemed det store Taarn, og en ny Hovedbygning blev opført i en tarveligere Stil efter den Tids Mode. Eiendommen steg ved disse Forbedringer saameget i Værdi, at Eieren i 1805 kunde sælge den til Generaladjutant, Kammerherre F. v. Blücher, for 275,000 Rdl. Denne døde allerede i Aaret 1806, og hans Enke beholdt derefter Gaarden til 1809, da hun solgte den for 340,000 Rdl. til Justitsraad Fiedler, der døde i 1829. Enken og Børnene beholdt Basnæs til 1838, da den kjøbtes af Hofjægermester Jacob Scavenius for 280,000 Rdl. Den nye Eier anvendte strax store Summer paa at ombygge Hovedbygningen, hvilket var fuldendt i 1846; han deelte Jorderne og opførte en Afbyggergaard, Transbygaarden, ophævede Hoveriet imod en fast Afgift af hver Gaard, og ordnede Godsets Anliggender paa bedste Maade. Hans Død paa en Udenlandsreise 1851 blev almindelig beklaget; hans Enke er nu Gaardens Besidderinde.

Det nuværende Basnæs ligger paa samme Sted, hvor de tidligere Hovedbygninger have været anlagte, nemlig paa den ene Side af en stor, rund Holm, der paa den modsatte Side er bevoxet med store, gamle Træer og omgivet med en bred Grav. To kolossale Steenbroer føre over Graven, den ene til den rummelige, af gule Steen nybyggede Ladegaard, og den anden til Haven. Hovedbygningen er beklædt med mørkerøde Steen; den indeholder en høi Kjelderetage, en Hovedetage og en Messaninetage. To lave ottekantede Taarne ved den takkede Gavl ud mod Ladegaarden og et høit kreneleret, fladt Taarn ved den modsatte Gavl, give Bygningen et anseeligt Udseende, hvortil en lille fremspringende toetages Fløi bidrager, med aabne Buer til Gjennemkjørsel, og et stort fremspringende Karnapvindue til det derværende Bibliothek. Bygningen er opført efter Tegning af Prof. Hetsch. Den er ikke i nogen bestemt Stil, men tager sig godt ud og afgiver et smukt Herresæde, der indvendig er indrettet og udsmykket efter Nutidens Fordringer og Smag.

Haven er udstrakt, med en Blanding af gamle, store Alleer og moderne Parkanlæg, som til de tre Sider danne en venlig Ramme om Hovedbygningen. En smuk Gartnerbolig i Schweitserstil, rummelige Drivhuse, samt et med Vand omgivet og i en smuk Stil anlagt Huus til Fjæderkreaturer af alle Slags, danne Partier i Haven; fra den har man en viid Udsigt til det aabne Hav og til de mange Smaaskove, som mellem grønne Enge og frodige Marker strække sig langt i det Fjerne, saa at Basnæs har en Omgivelse, der i Venlighed overgaaer de fleste Herregaardes og gjør det til et behageligt Opholdssted, ligesom det er en stor og indbringende Besiddelse.

G. H.

Fra Skagen.

Anden Juledag er den eneste Dag i Aaret, da man paa Skagen næsten udelukkende tænker paa Fornøielser. De fattige Fiskere og deres Familier glæde sig længe iforveien til denne Festdag; om Aftenen gjenlyder Byen af Musik, Sang og Dands, og dette vedvarer til næste Morgen. Ifølge gammel Skik og Brug skal hver Baadseier anden Juledag gjøre et saakaldet Fiskergilde, for samtlige Fiskere med Familier, der i det forløbne Aar have været i hans Fiskerselskab; paa denne gode gamle Skik, der har noget Patriarchalsk ved sig, holde Fiskerne stærkt, og de see skjevt til, naar Baadseieren søger at frigjøre sig for sin Forpligtelse, ved at betale hver Fisker en lille Douceur. Gjesterne blive ikke alene godt bevertede den Aften, men ved Afskeden forsynes de rigeligt med Kage og andre Fødevarer, der tages med til Hjemmet. Det er en stor Glæde, at overvære et saadant Fiskergilde. Alt er reenligt og propert, en hvid Dug er bredt over det store, umalede Bord, som er besat med Ølkruse og Leerfade med Tobak og Kridtpiber, til Gjesternes Afbenyttelse. De Gamle spille Kort, medens de Unge dandse og Børnene lege; længere hen paa Natten svinge de Gamle sig ogsaa omkring efter Spillemandens Viol. Bevertningen er solid og rigelig; Alt aander Fred og Glæde — Ingen tænker paa, hvor kort et Spring der er mellem Glæden og Sorgen, mellem Livet og Døden.

Saaledes var sidste anden Juledags Nat ogsaa hengaaet paa Skagen, Folkene havde taget Afsked fra Gilderne og begivet sig hver til Sit, Børnene og Konerne sov, medens Mændene endnu opholdt sig udenfor, for at afvente Daggryet og dermed den frie Udsigt over Kysten. Stormen havde raset voldsomt om Natten, Hav og Himmel havde staaet i Et, nu faldt Veiret noget af, medens Skagboerne, oppe fra de forskjellige høie Klitter, speidede omkring, for at forvisse sig om, at intet Skib var kommet til Ulykke.

Pludseligt bliver der Røre i Østerby, der løbes fra Huus til Huus, Vogne jage afsted og et Øieblik efter ere Alle paa Benene og paa Veien til Nordstranden, hvor der er seet et Skib at strande og derefter at kappe Masterne. Ved det paa Nordstranden liggende Huus, hvori Redningsbaaden opbevares, hersker den største Travlhed. Baaden staaer paa sin Vogn, rede til at kjøres bort, Hestene komme og spændes for, og i stor Hast jage de afsted, det er, som de vidste, at Menneskelivs Redning beroer paa deres Hurtighed. Med Baaden følger Opsynsmanden, der ivrigt paaskynder Kjørselen, samt Baadens Mandskab, ti af de modigste og mest uforsagte Mænd. Man seer strax hvem der er Formanden, det er den ældste blandt dem, en rigtig Dannemand, høi og stærkt bygget; den prøvede Erfaring lyser af hans kloge Øine og af hans rolige Aasyn, han er et rigtigt Billede paa den djærve, danske Sømand, hans Navn er Jens Christian Jensen. Hundreder af Skibbrudne skylde hans Mod og Dygtighed deres Redning. Længe forinden Regjeringen anskaffede Redningsbaaden, var han altid Formand ved Redningsforsøgene; hans Kammerater vare rolige, naar „den gamle Jens Christians" prøvede Haand holdt Roret og hans sikkre Øie vaagede over hver en Sø, der skulde undgaaes. De Redningsforsøg, hvori han havde været Deeltager, vare saa utallige, at han ei engang selv kunde huske dem. I 1843 havde han faaet Medaillen for Druknedes Redning, for at redde Besætningen fra et fransk Barkskib; ved en senere Leilighed erholdt han Tilladelse til at bære den. I 1857 blev han tilkjendt Fortjenstmedaillen i Sølv, for at have reddet en engelsk Besætning. I December 1860 forestod han et meget farefuldt Foretagende, med at redde Besætningen fra en russisk Skonnert. De øvrige Deeltagere fik en Pengebelønning, men til ham kom der et Brev fra Justitsministeriet, som forkyndte, at nærmere Resolution angaaende ham kunde forventes; man meente, at det var paatænkt, at give ham Danebrogskorset, men den lovede Resolution kom aldrig. — Idag vil han atter selv bringe sig i Erindring ved en modig og uforfærdet Handling. Hans ved flere Leiligheder prøvede Kammerater følge ham; de raske Sømænd ile spøgende afsted mod Ulykkens Skueplads, de see allerede det ulykkelige Skib, de høre de Skibbrudnes Skrig; Elementernes Rasen ændse de ikke, de stole paa deres gode Baad og paa deres kjække Formand. Baaden sættes nu i Søen, enhver Tilstedeværende yder en hjelpsom Haand, medens Mandskabet forsyner sig med Redningsbelter og affører sig unyttige Klædningsstykker; endelig er Alt rede, hver Mand er paa sin Plads, Formanden staaer ved Roret: paa hans Haand, næst Guds Bistand, beroer det heldige Udfald. Baaden er sat ud langt Vest for Skibet, da den rivende Strøm vil føre den mod Øst; thi det gjelder om, at komme i Forbindelse med det strandede Skib ved Forbiseilingen.

I et Øieblik føres Baaden bort, rask hales der ud paa Aarerne og man hører Formandens Opmuntringsraab igjennem Stormens og Bølgernes Susen. Søerne slaae over Baaden og den fyldes med Vand, det betyder Intet, den kommer strax op igjen, snart seer man den høit paa Toppen af en Bølge, i næste Øieblik forsvinder den bag Vandmasserne, for atter at hæve sig, naar den næste Bølge kommer.

Paa Stranden hersker høitidelig Stilhed blandt de Tilstedeværende, Alles Blikke ere vendte mod Baaden, nu lader

den sit Anker gaae, for at komme ind til Skibet, men Strømmens Magt fører den forbi, rastløst arbeides der med Aarerne, for at komme op mod Strømmen, men alt Arbeide er forgjeves. De Skibbrudne udkaste Bøier med Liner, for derved at skaffe Forbindelse med Baaden. Det lunefulde Hav fører Bøierne bort, til Baaden naae de ikke. Denne Kamp mod Havets Magt fortsættes i næsten to Timer. Der gives Signal fra Land om at opgive Forsøget, før at foretage et nyt. „Den gamle Jens Christian“ er ikke vant til at lade sig afskrække, han vil ikke give tabt, før det kniber, men endelig kan Mandskabet ikke arbeide længere, Baaden vender om mod Land, i næste Dieblik staaer den paa Stranden. Da de Skibbrudne see Baaden vende om, opfylde de Luften med Nødskrig.

Ved Enghien. Bonderkoner vende hjem fra Paris. Tegning af Lorenz Frølich.

Nu afbrydes Stilheden paa Stranden, hurtigt bliver Baaden atter sat paa sin Vogn og kjørt tilbage vesterpaa til et nyt Forsøg. Mandskabet hælder Vandet af de lange Støvler og bereder sig til den næste Dyst. Spøgen fra i Morges har tabt sig, man hører kun Alvorsord, og af og til Beklagelser over Træthed og Udmattelse, desuagtet er der ikke Tale om Andet, end at det nye Forsøg øieblikkeligt skal iværksættes. Baaden er allerede kjørt, Mandskabet kommer efter, men det gaaer ikke saa hurtigt. „Den gamle Jens Christian“ iler foran, men han maa ofte see sig tilbage, een af hans Folk kan ikke følge med, hans Kræfter ville ikke staae ham bi. Baadens Opsynsmand, der har samlet sin Erfaring i Livets practiske Skole, fatter Dieblikkets Betydning og Fare, og opstiller allerede Raketbukken, for i fornødent Fald i Hast at kunne gjøre Brug af en Raket, og derved bringe Redning; trende raske Sønner hjelpe ham og snart er det i Orden. — Eiheller de øvrige Tilstedeværende ere ledige; en Fiskerbaad er bragt tilstede og bemandet, den holder sig rede til at gaae ud, om det bliver nødvendig. — Nu ere alle Forberedelserne trufne; den fungerende Politimester gjør Mandskabet opmærksomt paa, at dersom der er Nogle blandt dem, som ikke have Kræfter til at være med ved det nye Forsøg, da er der ingen Skam i, af denne Grund at træde tilbage, idet Deeltagelsen i saa Fald lettere kan skade end gavne og der er Folk nok tilstede, som med friske Kræfter kunne indtage deres Plads. Fire Mand benytte sig af dette Tilbud og strax ere de erstattede med Frivillige. Baaden gaaer nu atter ud, den er snart ved Skibet og denne Gang synes Forsøget at skulle lykkes: en Bøie fra Vraget er kommet ombord i Baaden og den haler sig nu op. Een af de Skibbrudne entrer ned og naaer lykkeligt Baaden, den Næste er allerede paa Veien, men da kommer en svær Sø lige mod Baadens Side, den krænger stærkt over og, forinden den atter har reist sig, kommer den næste Sø, Baaden kæntrer og lukker sig, ligesom et stort Laag, over sit ulykkelige Mandskab og den skibbrudne Mand, der troede sig reddet, naar han blot kunde naae den frelsende Baad.

Mandskabet kommer efterhaanden frem under Baaden og søger at klamre sig fast, men den ene Bølge følger den anden og skyller dem atter ned. De Skibbrudne maae med Sorg see deres gjæve Redningsmænd omkomme for deres Dine medens de selv, mere end før, maae mistvivle om Frelse. — En Raket affyres nu ud imod Baaden, men et Vindstød fører Linen tilside og den rammer ikke.

Dette skrækkelige Dieblik er gjengivet i det hosføiede Billede. Det Hele er et Minuts Værk; den Baad, der paa Land holdtes rede til at ile til Hjelp, kunde udsætte sig for en lignende Skjebne, men neppe bringe Redning, selv om dens Mandskab havde været forvovent nok, til strax at gaae ud.

Vi skulle ikke fremstille de Scener, der nu paafulgte, efterhaanden som Mandskabet kastedes bort fra Baaden og drev iland. Brave Folk vovede sig langt ud i Havet for, saasnart som muligt, at gribe de Forulykkede; kun To af Ti kom levende iland; Familie og Venner søgte at oplive de Andre, men uden Held. „Den gamle Jens Christian“ havde selv i Døden beholdt sin rolige Mine, man kunde endnu see at han var „Formanden“. Han havde idag faaet en bedre Løn, end den, der kunde ydes ham af menneskelige Hænder, dersom Forsøget var lykkedes.

Medens de Forulykkedes Koner og Børn endnu sov i

Hovedgaarden Basnæs ved Skjelskør, tegnet af Chr. Hetsch.

Redningsbaadens Kæntring ved den strandede Brig „Daphne" under Skagen den 27de December 1862. Efter en Skizze af Fyrinspecteur Meyer, tegnet af Carl Baagøe.

deres fattige Hytter og drømte om den foregaaende Aftens Glæder, havde deres Forsørgere fundet Heltedøden; de Ulykkelige maatte nu vaagne til en sørgelig Virkelighed, for at modtage hine brave Mænds jordiske Levninger.

Uagtet denne skrækkelige Begivenhed var dog Modet ikke veget fra Fiskerne paa Stranden. — En Raket havde naaet Skibet og der var bragt en Trosse ud. Det ene Forsøg foretoges efter det andet, den første Baad reddede een Mand, den anden tre Mand og endelig om Aftenen Klokken 10, da Veiret var faldet af, reddedes de sidste sex Mand. Saaledes bleve de Skibbrudne paa een nær reddede, medens otte af dem, der gjorde Forsøg paa at bringe Hjelp, maatte lade deres Liv. Foruden Formanden, Jens Christian Jensen, druknede Iver Andreasen, Niels Christian Simmonsen, Anders Bruun, Thomas Pedersen, Jens Pedersen Kjelder, Christen Thomsen og Jacob Thonnesen. Niels Andersen og Jens Jensen Norsk kom levende iland.

Det Skib, der ved sin Stranding bragte saamegen Sorg og Nød over den lille Fiskerby paa Landets Nordpynt, var Briggen „Daphne“ af Gøteborg, ført af Capitain A. F. Lindbom, paa Reisen fra Hjemstedet til Cette med en Ladning Jern og Planker. Skibet stod fast paa den anden Revle, 25 til 30 Favne fra Land; det er Vrag, men idetmindste endeel af Lasten er bjerget.

For at lette den store Nød, som denne sørgelige Ulykke har fremkaldt, idet hver af de Forulykkede efterlader sig en Enke, og fem og tyve umyndige Børn have mistet deres Fædre, samles der Bidrag her i Landet og i Naboriget. De, som have Alvor til at forestille sig den Elendighed, som otte raske Familiefædres pludselige Hedengang fra Viv og Børn maa afstedkomme, samt Evne og Hjerte til at hjelpe, ville vistnok gribe dybt i Pungen; her er Nøden ikke blot uforskyldt, men fremkommen ved ædel, heltemodig Foragt for Faren, hvor det gjaldt at frelse Medmenneskers Liv.

C. H.

Ugens Politik.

Den 15de Januar 1863.

I den Beretning om de udenlandske, politiske Forhold — den saakaldte gule Bog — som den franske Regjering har meddeelt Kamrene, beklager Keiseren sig over, at hans Bestræbelser for i Forening med Rusland og England at bilægge Striden mellem Danmark og Tydskland ikke have ført til det attraaede Resultat, og det her circulerende Rygte om, at en fransk Note i samme Aand som den engelske og russiske skal være tilsendt den danske Regjering, staaer altsaa i god Samklang med Meddelelserne i den gule Bog og er sikkert foranlediget af disse, da det neppe er begrundet. Vi have altid næret den Overbeviisning, at vi ikke maatte vente Bistand af de venskabeligsindede Magter, idetmindste ikke førend vi selv havde udført vor egen Gjerning efter nu saalænge at have overveiet Maalet og Midlerne; en Nation, der for Alvor vil Noget, sætter som oftest ogsaa sin Villie igjennem, selv om Forholdene ere nok saa vanskelige. Det synes ogsaa, som om Regjeringen omsider har besluttet sig til at handle. Indenrigsministerens Erklæring under Adressediscussionen i Landsthinget, der gik ud paa, at de, der fandt, at Ministeriet ikke havde ført Underhandlingerne i Wien, Berlin, Frankfurt og London med den fornødne Kraft, forhaabentlig snart vilde blive tilfredsstillede, har nemlig ikke været noget tomt Ord, beregnet paa den øieblikkelige Situation. Ifølge »Le Moniteur« var Svaret paa Grev Russells Depeche alt afgaaet fra Kjøbenhavn, da Indenrigsministeren udtalte sig paa denne Maade i Landsthinget. Den danske Regjering følger den af ham antydede Politik; den fastholder sit i Depechen af 15de October angivne Standpunkt og erklærer sig villig til at bringe et nyt Offer med Hensyn til Holsten ved at samtykke i denne Landsdeels Udsondring i administrativ Henseende, men kun paa den Betingelse, at Holstens Stilling bliver saa nøie bestemt, at Forbundet ikke kan indblande sig i det øvrige Monarchies indre Anliggender. Betræffende Slesvig benegter det danske Cabinet Forbundets Competence, da Slesvig ikke ligger indenfor dets Omraade; det benegter ligeledes, at den diplomatiske Noteverling i 1851 og 52 berettiger Tydskland til paa nogensomhelst Maade at indblande sig i Slesvigs Anliggender, og det afslaaer paa det Bestemteste at underhandle om denne Gjenstand.

Det er en mærkelig Omstændighed, at jo større Tilbøielighed Stormagterne vise til at lægge deres Lod i Vægtskaalen til Gunst for Tydskland, desto stærkere støttes vor Sag overalt i Europa af Pressen. „Fædrelandet“ meddeler saaledes en Artikel af „Gazeta Warszowska“, der viser, at man har lært at indsee i Polen, at det ikke, saaledes som nogle polske Repræsentanter udtalte i Deputeretkammeret i Berlin, var den tydske Nationalitet, der blev underkuet i Slesvig, men at det var den indtrængende Germanisme, der gjør sig skyldig i de samme Overgreb ligeoverfor den skandinaviske Befolkning, som den ogsaa begaaer i Polen. I England fortsætte Blade og Tidsskrifter endnu stedse deres Polemik imod Udenrigsministeren og bebude, at det snart sammentrædende Parlament vil udtale sig dadlende over hans Optræden mod Danmark, medens i Frankrig ikke blot den af Danmarks Sag fortjente Geffroy har protesteret mod Englands Indblanding i de danske Anliggender, men en anseet politisk Forfatter, P. Lanfrey, siger i et udbredt Tidsskrift: „I den mellem Kronen og det preussiske Parlament opstaaede Strid har man Ret til at vaage over, at hverken Kronen eller Parlamentet lader en eller anden svag og eneftaaende Nabo tjene som Sonoffer. Preussen har alt længe tragtet efter at gjøre Danmark til en Vasalstat. Enhver vil indsee, at det kunne vi ikke taale. Det er paatrængende nødvendigt, at vi klare Sagen, da to Noter, den ene udgaaet fra det engelske, den anden fra det russiske Cabinet, nys paa en meget ubeleilig og lidet høimodig Maade have understøttet Preussens Fordringer paa Slesvig. At den russiske Regjering har ført et sligt Sprog, det kan ikke forundre Nogen, den spiller kun sin sædvanlige Rolle og følger de gamle Traditioner; men at Lord John Russell har troet at burde slutte sig til dette Intimidationsforsøg, at han understøtter den Stærkere mod den Svagere, det maa man beklage, og det saameget desto mere, siden han har fornegtet alle det britiske Cabinets tidligere Udtalelser med Hensyn til det schleswig-holsteinske Spørgsmaal. Han vil sikkert paa et senere Standpunkt søge at rette dette Feilgreb.“

— To Souverainer, de Franskes Keiser og Kongen af Preussen, have i denne Uge ved Folkerepræsentationens Sammenkaldelse udtalt sig for deres Undersaatter. Ledsaget af Keiserinden og Thronfølgeren, omgiven af et glimrende Hof og alle de udenlandske Gesandter, oplæste Keiser Napoleon personlig sin Throntale, der naturligviis modtoges med Jubel, hvor mat og farveløs den end var. Denne Tale blev i Frankrig ikke imødeseet med store Forventninger, og den synes at ville retfærdiggjøre denne Ligegyldighed fra Folkets Side ved at undgaae ethvert Ord, der kunde sætte Gemytterne i Bevægelse. Selv de Spørgsmaal, der maae vække Opmærksomhed, berøres kun løselig. Krigen med Mexico stilles saaledes i samme Række, som Krigen med China og Cochinchina, den omtales neppe, og med Hensyn til Italien indskrænker den keiserlige Tale sig kun til at bebude Opretholdelsen af den nærværende Tingenes Tilstand. Det fortjener dog at bemærkes, at i den Sætning, hvori Keiseren minder om Nødvendigheden af at understøtte Paven, taler han kun om det nærværende Øieblik uden at forpligte sig for Fremtiden. Man vil ogsaa lægge Mærke til den første Paragraph, i hvilken Keiseren siger, hvorfor han ikke har opløst den nærværende lovgivende Forsamling, førend den i Forfatningen bestemte Tidsfrist var udløben. Grunden hertil er, at en Opløsning vilde i Keiserens Øine have vidnet om Utaknemmelighed mod Kammeret og Mistillid til Nationen. Med Hensyn til de Valg, der skulle foregaae i dette Aar, har Statens Overhoved troet at burde give Vælgerne gjennem deres Repræsentanter nogle Paamindelser, og han opfordrer dem fornemmelig til at sende saadanne Mænd, der ikke betænke sig paa at sætte Statens Bestaaen og Fædrelandets Ære og Anseelse over ethvert Partihensyn.

De keiserlige Anskuelser blive iøvrigt udviklede og forklarede i de begge Kamrene meddeelte Actstykker, der indeholdes i den alt omtalte „gule Bog“, og navnlig i det Afsnit, der behandler Keiserrigets udenlandske Politik. Her faaer man at vide, hvad der foranledigede den ministerielle Modification, der førte til, at Drouyn de Lhuys kom til at afløse Thouvenel i Udenrigsministeriet; den blev alene foranlediget ved det af Keiseren nærede Ønske, at lade Mænd, der ikke havde deeltaget i den tidligere Discussion og altsaa befandt sig i en gunstigere Stilling, fortsætte det Forsoningsværk, hvortil Programmet indeholdtes i den keiserlige Skrivelse af 28de Mai 1862. I den gule Bog tales ogsaa om Pavehoffets Modstand, om de i Turin opstillede Fordringer og om Nødvendigheden af at tilveiebringe en Tilnærmelse ved paa den ene Side ikke at give det nye italienske Cabinet noget Løfte, medens man i Rom paaskyndede de administrative og retslige Reformer, som den pavelige Regjering traf Forberedelser til at indføre. Efter Throntalen og efter at det eneste i Aarets Løb valgte Senatsmedlem, den tidligere Generalprocureur Chaix d'Est-Ange, havde aflagt Eden, erklærede Grev Walewski i Keiserens Navn, at Sessionen var aabnet, og opfordrede Medlemmerne af Senatet og den lovgivende Forsamling til endnu samme Dag at træde sammen i deres respective Forhandlingssale. Man antager, at Møderne idetmindste ville vare i fire Maaneder, og at Valgene til den nye Folkerepræsentation først ville foregaae i September.

Medens Keiserens Udtalelser i ethvert Tilfælde ikke ere gunstige for Italiens Sag, ja endog fremkalde de ultramontane Blades Jubel, søger det nye italienske Ministerium at udføre sit Program ved at følge en Politik, der gaaer ud paa ikke mere at forlange Eenhedstankens Fyldestgjørelse af Udlandet, hvor det kun kan vente tomme Løfter og Ydmygelser, men af den nationale Stridskrafts, Rigdoms og Friheds Udvikling. Ved ideligt at møde en Forhindring, som man dog ikke er istand til at overvinde med lige afmægtige Bønner, og Trudsler, paadrager man sig kun sine Modstanderes Foragt og sine Venners Medynk. Det er langt bedre at tie og arbeide ufortrødent og energisk paa at komme i en Stilling, i hvilken man kan skaffe sine Fordringer Anerkjendelse. Denne Lære synes Cabinettet i Turin omsider at have høstet af de gjentagne Skuffelser, for hvilke det i Løbet af det sidste Aar har været udsat, og det var at ønske, at vor egen Regjering vilde følge dets Exempel. For Italiens egen Æres Skyld var det paa høie Tid, at det opgav denne bønfaldende Politik, hvorom Mindet vil forblive knyttet til Rattazzis Navn. Det var ogsaa paa høie Tid, hvis den Bygning, som Italienerne vilde opføre, ikke skulde styrte sammen; thi man tager mærkelig feil, hvis man troer, at denne sørgelige Politik kun var krænkende for Landets Værdighed ligeoverfor Udlandet; den aabenbarede sig i det Indre ved en Slaphed i Administration, der næsten standsede den af Grev Cavour paabegyndte Organisation.

— I Berlin var det ikke Kong Wilhelm, der af let forklarlige Grunde neppe kunde ønske at møde Ansigt til Ansigt med Folkerepræsentationen, men hans forhadte Minister, Herr v. Bismark, der oplæste Throntalen. Da Regjeringen fastholder Militairorganisationen, der gav Anledning til Sammenstødet mellem den udøvende og den lovgivende Magt, synes der ikke at være megen Udsigt til, at der kan bringes nogen mindelig Overeenskomst tilveie, og den Bitterhed, hvormed Deputeretkammerets Formand, Grabow, beklager sig over, at Forfatningsstriden antager en mere og mere giftig Charakteer, saa at Forfatningens Udvikling er truet, vidner heller ikke om, at Folkerepræsentationen nærer noget synderligt Haab om en mindelig Overeenskomst. Trods alle de Ubehageligheder, som de to tydske Stormagter baade ad diplomatisk Vei og ved Pressens Hjelp i den seneste Tid have sagt hinanden, erklærer Throntalen dog, at Forholdet til de fremmede Magter i det Hele taget er tilfredsstillende, medens det schleswig-holsteinske Spørgsmaal, der ellers altid stilles i Forgrunden, naar det gjelder om at paavirke Stemningen, mærkeligt nok, ikke omtales med et eneste Ord.

— I Amerika er det den 29de December kommet til en heftig Kamp, der rasede i flere Dage, ved Murfreesborough, hvis Udfald endnu ikke vides med Bestemthed, da begge Partier som sædvanlig tilskrive sig Seiren. Det er ogsaa i og for sig temmelig ligegyldigt, da det er Potomacarmeen, som skal slaae det afgjørende Slag, og den vil neppe for det Første være istand til at gaae angrebsviis tilværks. Men førend Richmond er erobret, kan ikke engang dette blodige Skuespils første Act siges at være tilendebragt. Vanskeligheden ved en slig Fremrykning indseer man ogsaa trods al Skryden meget godt i New-York, og derom overbeviser man sig let, naar man seer, at Fredspartiet daglig vinder Styrke og faaer Mod til høit og lydeligt at udtale sine Anskuelser. Tænker man virkelig for Alvor paa en fredelig Afgjørelse af denne sørgelige, brodermorderiske Kamp, vil Præsident Lincolns seneste Kundgjørelse, ifølge hvilken det tilstedes Negerne at indtræde i Unionens Militairtjeneste, baade til Anvendelse i Fæstningerne og paa Flaaden, neppe bidrage til at stemme Syden for en Tilnærmelse, men denne Kundgjørelse vil derimod om muligt forøge Forbittrelsen.

M.

Hellig tre Konger.

Forskjellige Omstændigheder vare Skyld i, at jeg en Tidlang ikke havde talt med min kjære Evald. Jeg ventede ganske sikkert at træffe ham Juleaften hos en Familie, hvor han pleiede at komme, og til hvis selskabelige Underholdning hans gode Humeur og muntre Indfald ikke lidet bidroge, men han var der ikke; da jeg nu heller ikke saae ham hos Ingenieuren, Major Brun, hvor han hvert Aar tilbragte Nyaarsaften i godt Lag, formodede jeg, at han havde gjort en Udflugt til Provindserne, for til en Forandring at feire Helligdagene paa Landet. Jeg besluttede da, først paa Aaret at besøge ham, og at læse ham Texten, fordi han var reist, uden at tage en venlig Afsked.

Den 6te Januar indfandt jeg mig derfor hos ham henimod Aften. Han laa, imod Sædvane, henstrakt paa Sophaen, tilsyneladende dog just ikke i nogen lidende Tilstand; thi munter og oprømt, som altid, modtog han mig, saa at min Straffeprædiken faldt i Stykker og indskrænkede sig til det i en spydig Tone henkastede Spørgsmaal: „Du har da moret Dig godt i Julen?“

„Aa ja saamænd, ved Hjelp af en Smule Phantasi ret taaleligt, efter Omstændighederne,“ svarede han.

„Phantasi!“ gjentog jeg forundret. „Naar pleier Du at leve i Phantasien? Du aander og nyder dog ellers helst i Virkeligheden. Der maa være skeet et betydeligt Omslag med Dig.“

„O nævn blot ikke det Ord Omslag!“ udbrød han leende. „Dem har jeg havt nok af i denne Tid. — Historien er snart fortalt. Morgenen før Juleaften, netop som jeg drømte om alle de Lystigheder, vi havde Haab om paa denne mest velsignede af alle velsignede Fester, kommer der Bud til Etablissementet angaaende en storartet Opmaaling. Lad os tage det med! siger jeg fornøiet til mine Støvler, da jeg trækker i dem. Det var sidste Gang i det gamle Aar. Midt

under Forretningen ruller et forbandet rustent Jernrør af omtrent femten Tommers Diameter ned over Støvlen, hvori Foden uheldigviis, som sagt, stak, og kvæstede mig saaledes, at jeg maatte lade mig kjøre hjem som Invalid. Her har jeg nu ligget siden, uden Juletræ, Pantekys og broderede Cigarfoderaler, underholdende mig med de omtalte Omslag."

„Ih, Gud bevares! Men hvorfor har Du ikke underrettet mig derom? Jeg kunde dog have sørget for din Forpleining og forkortet Dig nogle Timer."

„Og forstyrret dine Juleglæder og øvrige Arrangements? Nei, saa egoistisk er jeg ikke. Desuden kjender jeg mine Venners bjørneagtige Tjenstvillighed. I vilde have betragtet mig som en saaret Garibaldi. Een havde sendt mig en engelsk, en Anden en fransk og en Tredie et halvt Dusin italienske Læger paa Halsen. Nu har jeg cureret mig selv med koldt Vand, Omslag paa Omslag. Jeg kan allerede trippe rask omkring og haaber, om et Par Dage atter at kunne polkere. I Phantasien har jeg siddet paa Forundringsstolen blandt Eder, har klinket, sunget, sjaset, trods Nogen, og for at forene det Nyttige med det Behagelige, har jeg nydt Literaturens nyeste Frugter, forsaavidt jeg kunde overkomme dem. — Hør, siig mig engang, har Du læst „Folkekalender for Danmark 1863?""

„Nei, endnu ikke. Ved Nyarstid udkomme saa mange Skrifter, og jeg kan ikke lide, blot at kige Noget igjennem."

„Destobedre!"

„Er den da saa slet, at jeg ikke skal læse den?"

„Paa ingen Maade.".

„Saa god altsaa, at jeg har opsparet mig en Nydelse?"

„Det tør jeg heller ikke ligefremt paastaae. Men Du skal nok siden faae at vide, hvorfor jeg spørger saaledes. For Dieblikket siger jeg kun, det er godt. — Har Du Forretninger i Aften?"

„Nei. — Onsker Du det, vil jeg tilbringe Aftenen hos Dig."

„Det var herligt!"

„Kun maa jeg nu forlade Dig en halv Times Tid, for at udrette et lille Hverv."

„Alting træffer sig jo, som efter Aftale. Det var netop det, jeg for en lille Plans Skyld gjerne saae. Jeg venter Dig da om en halv Time, ikke en Minut over eller under 30, ikke sandt?"

„Det kan Du stole paa," sagde jeg og gav ham Haanden.

„Godt! Saa skal Du blive overrasket. Det er hellig tre Konger, og naar Bjerget ikke kommer til Propheten, gaaer Propheten smukt til Bjerget. Som sagt, naar Du vender tilbage med beskedne Fordringer, skal Du blive behageligt overrasket."

Uden at kunne forklare mig hans Tale, eller indsee, i hvilken Forbindelse hans „Overraskelse" stod med nævnte Folkekalender, besørgede jeg mit Anliggende og indtraf igjen hos ham punktlig paa Slaget, efter Aftale.

Nu sad han opreist ved Claveret og modtog mig med et Slags høitidelig Alvor, idet han sagde: „Forestillingen maa indledes med en Ouverture. Jeg vil synge Heibergs de hellige tre Kongers Sang*) for Dig, men Du maa istemme Choret."

Og med sin smukke Tenor sang han:

De hellige tre Kongers Sang.

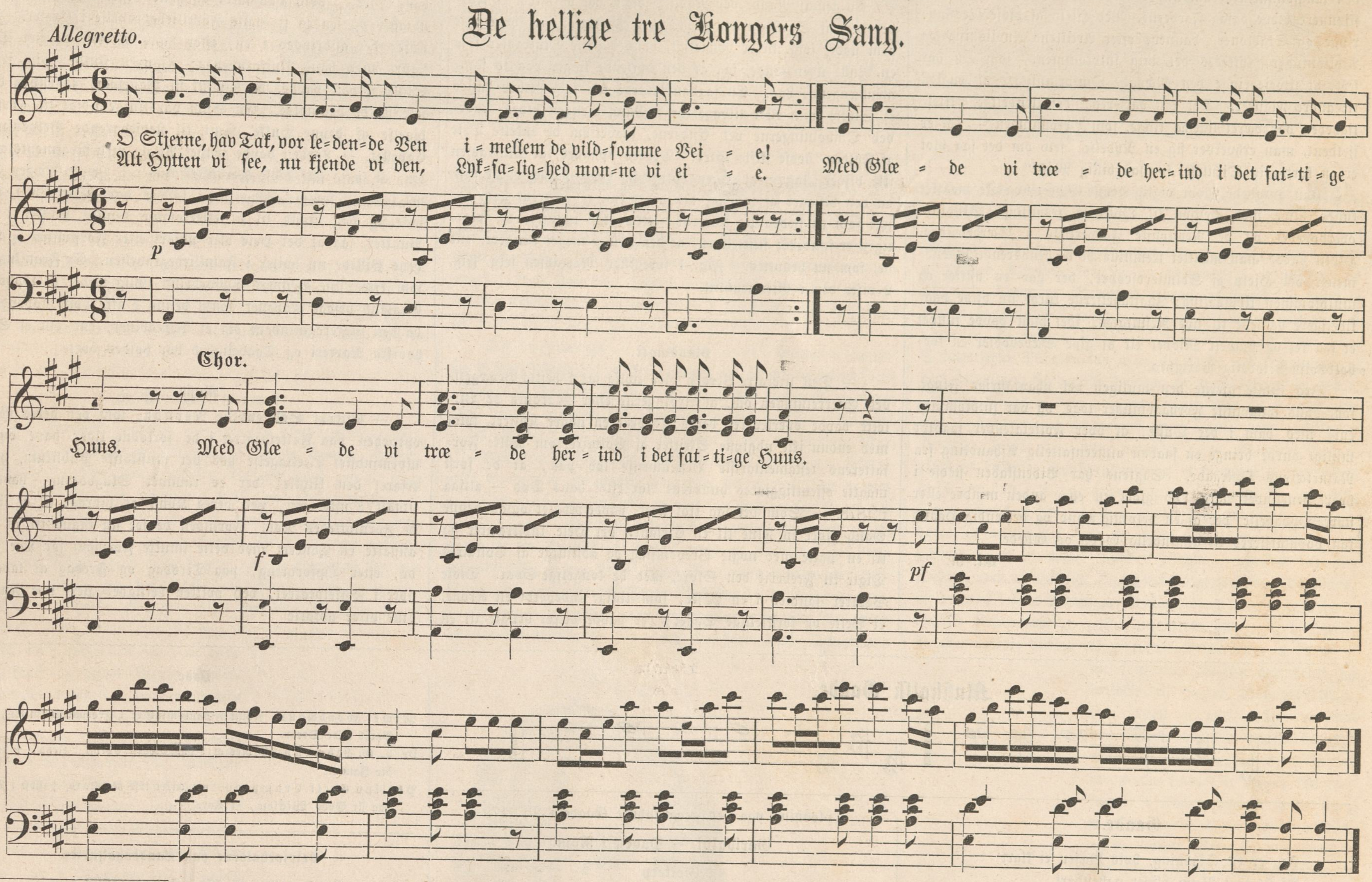

*) Om Melodien, der første Gang er trykt i „Julespøg og Nytaarsløier" 1817, er af Heiberg, vides ikke med Vished; den er derfor ikke optaget blandt Compositionerne i 9de Bind af hans „Poetiske Skrifter".
Red. Anm.

Idet den sidste Accord lød, skruede han Lampen ned, og vi sade nogle Secunder i dybeste Mørke, der veg for straalende Lys, da han stødte Døren op til sit Arbeidsværelse. Et glimrende Feepalads viste sig for mit studsende Blik. Alle Boghylder vare garnerede med Smaakjerter, røde, grønne og hvide, og imellem disse stode Krystalkugler, Lindser og Kupler spillende i alle Regnbuens Farver, og hvælvende sig over funklende Ædelstene, Ertser, Guld- og Sølvmynter, samt andre glindsende Gjenstande. En smuk Glasboutik er et prægtigt Skue, men det mangler dog gjerne den konstneriske Ordning, som i rigeste Maal fandtes her i min Vens Cabinet, hvor Alt vidnede om Smag og architektonisk Sands. Det var en Skjønhed og Pragt, der blændede mig. Hvorfra havde han disse hundrede Glas i de yndigste Former: Cylindre, Ellipser, Pyramider, Terninger, Octaedre osv? Hvilken optisk Illusion skyldtes dette rige og uophørligt vexlende Farvespil? Lysene alene kunde ikke fremkalde et saa magisk Phænomen.

„Det er smukt, meget smukt!" var Alt, hvad jeg formaaede at fremstamme.

„Det glæder mig, at Du finder det," svarede han mildt smilende. „Tillad mig at forelæse Dig et lille Digt, en Stemning, som paakom mig ved denne Anretning. Skynd Dig dog med at betragte det Hele! — Stjerneskud og Fyrværkeri maae nydes in flagranti, og det nytter ikke, at raabe da capo. Mit Trylleri vil ogsaa snart være forbi."

Med kjendeligt Veemod reciterede han:

„Næde skifter her med Ny,
Aftenkveld med Morgengry,
Løvspring efter Løvfald følger,
Og det Frø, som Muldet dølger
Spirer op til friske Skud —
Det er Alnaturens Bud.

Du, o Støvdragt! er det Frø,
Som for Livets Liv maa døe,
Maa i Jordens tause Gjemme
Jordens Vee og Vel forglemme,
For i bedre Vaar forvist
Atter at opreises hist.

Og jeg dog med Angst og Gru
Bæver for en Vished nu,
Næddes for de Dødes Ager . . .
Hvad mon da mig Skræk indjager?
Er det Tanken: Jeg har tabt
Spirekraften, Gud har skabt?

At den Aand, som i mig boer,
Ei for mig, som Frøets, groer,
Kan ei taale Gravens Kulde,
Men forsvinder under Mulde —
At jeg levede og led,
Er min hele Evighed?

Mørke Tanke! Tvivlens Gys!
Flygt for disse Konge-Lys!
Lad kun alle Bobler briste,
Men lad os den Tro ei miste:
Er den lange Blund forbi,
Spirer Aanden stærk og fri!"

„Det er et temmelig trist Digt," bemærkede jeg med nogen Forlegenhed, for dog at sige Noget, da han holdt inde.

„Meget muligt," indrømmede han. „Jeg har maaskee endnu en Rest af Saarfeber og improviserede under Trykket af Tanken om Boblers Forgængelighed. — Nu skal Du lægge Mærke til Finalen."

Han affyrede en lille Pistol imod Tryllecabinettet. Ved Explosionen slukkedes Lysene, og da Lampen atter blev tændt, var hele Herligheden forsvunden.

Jeg behøvede ikke at bede ham om Forklaring over det Seete; thi da Cigarerne dampede og vi sad med et Glas let Vin for os, fremtog han meerbemeldte Folkekalender og viste mig den lille Artikel deri S. 78 „Sæbebobler" af Julius Thomsen.

„Begriber Du nu," sagde han, „at jeg før glædede mig over, at Du ikke allerede havde læst Aarbogen? Ellers kunde jeg naturligviis ikke have overrasket Dig. „Ja, Bobler — bristende Bobler var det Hele! Affairen havde heller ikke kostet mig mere end 6, siger og skriver „sex" Skilling, foruden den Voxstabel, Du engang bragte mig, for at jeg ikke

skulde spilde Olie paa Trappen, naar jeg snappede Lampen og lyste Dig ned. Heraf lod sig uden Vanskelighed udparcellere mangfoldige Smaalys. 2 Skilling har jeg givet for Kridtpiben i en Urtebod, og paa Apotheket lod jeg kjøbe for 4 Skilling Glycerin. Vandet havde jeg gratis, og min Vertinde har velvilligst overladt mig lidt grøn Sæbe. — Herr Plateau taler rigtignok i Noten til hin Artikel om „Marseillesæbe", men jeg holder nu paa den gamle Sæbekjælder, hvor de gamle Sæbekjælderfolk boe. Over flade Conchylier, Perlemoder, gyldne Regnepenge, Sølvmarker, Glas af Lysekroner og andet saadant blankt Nips har jeg blæst Sæbeblærer som Kupler — det var mine Topatser, Smaragder og Rubiner. Glycerinen gav hele Trylleriet Varighed nok, til at forlyste os et Kvarteers Tid. Farveafvexlingen skyldes den langsomme Fordampning; jo tyndere Hinden blev, desto skjønnere bleve ogsaa Farverne. Ved Hjelp af disse Messingringe og Skabloner, dannede efter Artiklens Anviisning og Afbildninger, lykkedes det mig fuldkomment, som Du har seet, at tilveiebringe den Mængde Omformninger af Kuglen til andre Figurer. Det kan varieres i det Uendelige. Uleiligheden har været ligesaa ringe, som Bekostningen — det er sjeldent, man erhverver sig en Nydelse, selv om det saa blot er en kortvarig Øienlyst, for saa billig Pris!"

Han antydede, hvor vigtig denne Glycerinvædske maaskee kunde blive med Hensyn til Optikens fremtidige Studium overhovedet og de Newtonske Farveringe i Særdeleshed. Hidtil havde man maattet fremstille de derhenhørende Phænomener ved Hjelp af Solmicroscopet, der gav en usikker og ufuldkommen Udmaaling; Jagttagelserne turde nu blive paalideligere og lede til nye Resultater, idet man havde fundet et saa let og simpelt Middel til at give Sæbebobler en forholdsviis betydelig Varighed.

Jeg fulgte gjerne den muligen vel phantasirige Flugt, som hans sangvinske Forhaabninger toge, og var fuldkommen enig med ham i det Ønske, at hver Folkekalender saavidt muligt burde bringe en saadan almeenfattelig Afhandling fra Naturlærens Omraade. Sagtens har Videnskaben stedse i hvert henrundet Aars Løb gjort en eller anden mindre eller større Opdagelse, der af en velvillig Aand og behændig Haand kan populariseres til almindelig Gavn og Glæde.

Cl. R.

Fig. 1

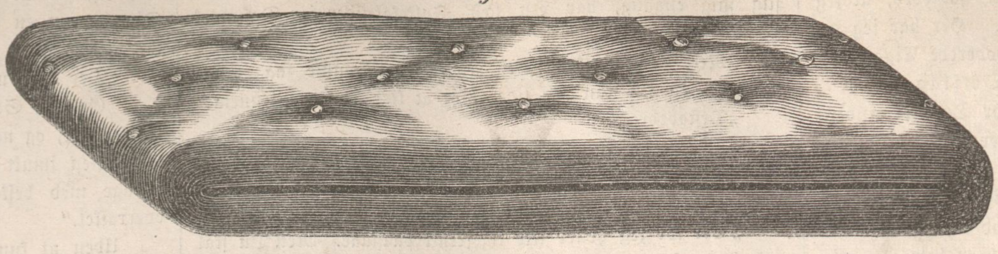

Fig. 2

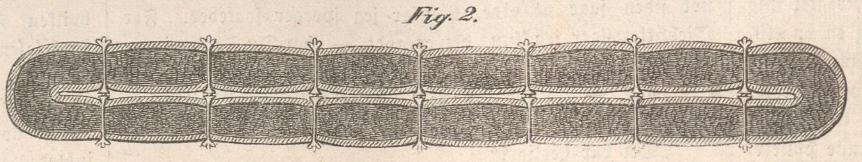

Bassetts Matras uden Ende.

En genial Mand, ved Navn Bassett, har opfundet en Forbedring af Sengematrasserne. Istedetfor at forfærdige dem flade, som nu er brugeligt, dannes hans Matrasser som en Rulle uden Ende, saa at den Hvilende ligger paa to sammenhængende Lag. En saadan Matras kan med Lethed rulles et Stykke frem eller tilbage, hver Gang Sengen redes, hvorved Omboiningerne ved Enderne, saavelsom de enkelte Dele af Fylden, stedse skifte Sted. Derved opnaaes, at Matrassen ikke bliver „lagt ned", men holder sig blød og jævn; at den, da den bestaaer af to Lag, der hvert kun er omtrent halv saa tykt som en sædvanlig Matras, lettere kan udluftes og følgeligen er sundere; slutteligen, at den holder meget længere, end de, som nu benyttes. Fig. 1 forestiller Matrassen selv, Fig. 2 viser den i Gjennemsnit.

Blandinger.

— Den literaire Verden blev nylig sat i heftig Bevægelse ved Efterretningen om, at Arvingerne efter Marquis de Villette havde overleveret deres Advocat en uhyre Koffert, fyldt med endnu ikke udgivne Skrifter af Voltaire, om hvilke Forfatterens testamentariske Bestemmelse lød paa, at de først maatte offentliggjøres hundrede Aar efter hans Død — altsaa i 1878. — Som det saa tidt skeer, havde Rygtet ogsaa denne Gang gjort en Flue til en Elefant: det Hele indskrænker sig til en Pakke med nogle Brevomslag og adskillige af Voltaires Digte til Frederik den Store, med de kongelige Svar. Disse Papirer fandtes i en Æske, som tillige indeholdt en Krone, et Belte og forskjellige Sager, der havde været brugte til en Apotheose — blandt dem havde der indsmuglet sig en Slobrok og en meget viid Vest — samt endeligen Voltaires Hjerte, med det Testamente, hvorved det overdroges Mad. Denis, der senere lod det gaae i Arv til Mad. de Villette. Nu er denne Sidstes Stamme gaaet ud, og Arvingerne have givet Advocaten det Hverv, at tilbyde det franske Akademi Hjertet. Hvorvel denne Gave har sin Mærkelighed, eftersom Ingen i Voltaires levende Live kunde troe, at han virkelig havde et Hjerte, vil det lærde Samfund formodentlig komme i stor Forlegenhed dermed, da det vel neppe kan vægre sig ved at modtage en slig Skat, og egentlig ikke har Brug for den.

— Af en anden Historie om et Hjerte faaer man en Idee om, hvad en Engelskmand kan hitte paa. En Lord, der i 1854 afgik som Officeer med Krimhæren, gjorde nemlig forinden sin Afreise et Testamente, hvori han bestemte, at hans Hjerte, hvis han faldt og hans Legeme fandtes, skulde udtages og sendes til hans Familiebegravelse i Exeter. Der skulde det anbringes i en, efter hans Person dannet Træfigur, med hans Uniform paa; Figuren skulde hvile i den Stilling, han havde, da han fik sit Banesaar, ja endog dette selv skulde paamales. En Sum var tillige udsat til Forfærdigelse af denne Dukke, samt til stedsevarende Belysning i Capellet. — Lorden havde truffet Aftale med Regimentslægen om, at sætte alle disse Foranstaltninger i Værk; Lægen blev vel saaret i samme Slag, som kostede hans Chef Livet, men saae sig dog istand til at efterkomme dennes Ønsker i alle Punkter, saa at det Hele blev udført efter Forskriften og Lordens Billede nu hviler i Familiebegravelsen. En Franskmand, som efter sine Venners Opfordring nylig under et Ophold i England besaae Capellet, fandt denne Dukke høist modbydelig, da den snarere mindede om et Voxcabinet, end om et Sted, hvorfra Narreri og Taabelighed bør holdes borte.

Musik.

— Efterat Sødskendene Neruda, som ved deres Gjenoptræden paa Folketheatret i de forløbne Uger have vundet uformindsket Deeltagelse hos det musikalske Publikum, havde erfaret den Ulykke, der er rammet Skagboerne, have de udtalt Ønsket om, ved deres Konst at bidrage til at lindre de Forulykkedes Nød. Forinden de see sig istand til at foranstalte en Concert med dette smukke Formaal for Øie, agte de, efter Opfordring, paa Tirsdag og Fredag at lade sig høre i Folketheatret, ved hvilken Leilighed flere nye Numere ville blive udførte.

Musikalsk Gaade.

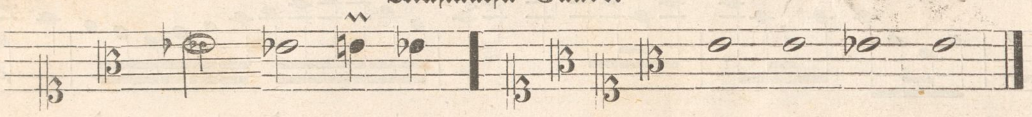

Gaade.

Jeg er en Skabning, hvis Væsen ei klart
Af sit eget Navn bliver aabenbart.
Om noget Godt eller noget Slemt
Den Ting i sig selv er lidt ubestemt.
Jeg er sædvanligviis ikke just ond,
Men tages dog sjelden som Navn i Mund
Til ublandet Ære
For dem, der mig bære.

Mit Væsen, mit Maal er aldeles klart,
Just ved mit Navn er det aabenbart;
At see mig paa Afstand, er langtfra slemt,
At komme mig nær, er lidt ubekvemt;
Min Stræben er altid smuk og god,
Lys er min Aand, der er Ild i mit Blod;
Selv om ad Faren jeg blinked, tilbage
Æreløs aldrig Du saae mig at drage.

Mit Væsen er dunkelt, mit Maal at sige
Ved Hjelp af mit Navn, det er ei saa lige;
Det ligger i Fremtidsskjødet gjemt
Hvortil min Skjebne mig har bestemt.
Skjøndt let jeg bevæges af hver en Vind,
Er jeg dog ganske koldblodig i Sind;
Til Himlen jeg higer, men tidt min Død
Jeg finder i Hytten, i Arnens Glød.

Opløsning paa den geographiske Gaade i Nr. 172.

Garibaldi — Paven i Rom.

Gottorp
Alabama
Romanov
Isère
Brünn
Algheri
Løgstør
Duero
Idom.

Opløst af et gammelt Brøvl i Gothersgade, Peer Skræder pr. Horsens, Alvine i Aarhuus, F. C. B., Søndagsselskabet, Kryds for C., Happe Mikkel i Fremad, Stud. jur. A. S., Bekkas' Herre, en Underoff. af 2den Bat., J. B. i Danebrogsgaden, J + J., Lille Mille og Tradles i Slagelse, Daske Meyer i Slagelse, Magister et discipulus i Lyngby.

Ufuldstændige eller urigtige Opløsninger ere indsendte af En Contorist i Nyborg, de To paa F—hill, den lille Lysestøber i Flensborg, Georg Ph. i Odense, En, der ikke altid er saa dum, som han seer ud til, Bousenberg i Slagelse.

Paa vort Forlag er udkommen:

Sangene af "Wilhelm Tell".

Nr. 1. Tyrolersang: »Jeg tumler fro« 24 Sk.; Nr. 2. Rom.: »Naar, stille Skov! 24 Sk.; Nr. 3. Barcarole: »Jeg smiler, skjønne Pige. 36 Sk.; Nr. 4 Duettino: »O hvor blidt« 36 Sk.; Nr. 5. Arie: »Hvert Glimt af Haab« 48 Sk.; Nr. 6. Rom.: »Fold dine Hænder« 24 Sk. — Ouverturen 64 Sk.; Potpourri af Operaen 1 Rd.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Døde.

Michel Goudchaux, fransk Finantsminister i Februarrepubliken, † i Paris 26de Decbr.

Dr. C. G. Lehmann, Professor i physiologisk Chemi i Jena, † der den 5te Januar.

Philipp Cecil Crampton, udmærket irsk Retslærd, † sidst i Decbr. paa sit Gods Wicklow, 81 Aar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 9de til 15de Januar 1863 incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
9de . .	2,4	3,3	1,6		28" 2,11	
10de . .	2,2	2,7	1,6		28" 2,41	2,72
11te . .	2,5	3,0	1,9		28" 1,19	0,43
12te . .	2,1	2,6	1,8		28" 2,47	
13de . .	2,0	2,8	1,6		28" 2,72	
14de . .	1,3	2,1	0,6		28" 3,07	1,83
15de . .	2,3	2,9	1,7		28" 6,88	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	15 Januar	3	pCt.	Consols . . .	$92^3/_4$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	69. 90.
Wien	14 —	5	„	Metalliques .	75. 90.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	.	Staats-Sch.	$89^5/_8$.
Kjøbenhavn	16 —	4	„	Kgl. Obligat.	$97^3/_4$.

Cottillons-Bouquetter

leveres efter Bestilling fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6. NB. Kurv medfølger.

2. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind er begyndt den 4. Januar 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Ligkrandse

af Ilex (Christtorn) og af andet Grønt, med og uden Blomster, haves færdige og udføres efter Bestilling i Kronprindsensgade 6 i Blomsterudsalget.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 174. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 25. Januar 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Frederikke Bremer, af Orv. Odd. — Om elskværdige Damers Indflydelse paa Selskabslivet, frit efter Tackeray, ved R. W. — Et Par Notitser vedrørende Hosebaandsordenen og dens Historie i Danmark, af Carl Andersen. — Paa Høibroplads. — Fra en Reise i Norge. I. — Ugens Politik. — En Æressag (irsk Folkebillede). — Dalvisa, optegnet af Ludvig Norman. — Literatur.

Frederikke Bremer.

Da Grækerne opfandt de specielle Guddommeligheder, der skulde repræsentere Videnskaben og de skjønne Konster, forestillede de dem som kvindelige Væsener med genialt flag-rende Haarlokker, et inspir'ret Blik, en ædel Holdning — »incessu patuit« — og gave dem smukke Fruentimmernavne. Hine Grækere vare i den Henseende ikke blot mere galante, men uden Tvivl ogsaa retfærdigere, end vi Nutidens Mennesker ere. Selv om vi, Skabelsens Herrer, endnu engang imellem ved Lyren eller Blækhuset paakalde Muserne — af gammel Vane, eller paa Skrømt — vilde det rimeligviis aldrig være faldet os ind, at stille Digtekonst og andre skjønne Sysler under den kvindelige Verdens høieste Auspicier, thi vi ere altfor stolte til, at lade nogen Isabella eller Victoria regjere i Videnskabens eller Poesiens Rige; ogsaa vi have vore »numina«, men det er da Herrer, som os selv, det er Brage, eller Oehlenschlæger, eller Goethe, eller Tegnér, eller Victor Hugo, og i Grunden ere vi i den Grad skinsyge over disse vore masculine Forrettigheder, at hver Gang en Dame, sæt en Sappho, undtagelsesviis blander sig i vore konstforstandige og lærde Samtidiges Kreds, da hører man gjerne strax en sagte Hvisken fra Mand til Mand: „See, see! en Blaastrømpe!“ Vi have endogsaa hørt det fabelagtige Udtryk: »une crinoline savante!« Og man rynker Næsen med en Mine, der betyder omtrent saa meget som: „Hm! man kan da heller aldrig faae Lov til at være for sig selv!“

Og dog, hvormange af disse lærde og literaire Crinoliner eller »Bluestockings« have ikke fortjent at canoniseres som den nyere Tids Sanggudinder, vilde ogsaa ganske vist forlængst være bleven det, hvis vi havde været Hellener, i Stedet for nymodens Europæere! Hvormange af dem have ikke kastet et smukt og varigt Skjær over den moderne Literatur og i visse Retninger endogsaa præsteret Ting, som vi geniale Mandfolk, i Dybet af vor Samvittighed, maae erkjende at være de Bedste af „os“ fuldt værdige! Det vilde i Sandhed være Topmaalet af grobiansk Uartighed, ikke allerærbødigst at bukke sig for Mad. de Staël, for Fru Lenngren, for Fru Gyllembourg, for Georges Sand; vi have andre, glimrende Exempler endnu nærmere ved Haanden, saavel hertillands, som i de skandinaviske Broderlande, men vi ville i Øieblikket kun beskæftige os med een af dem, Frederikke Bremer.

Det er forøvrigt — vi føle det — et i Grunden temmelig ørkesløst Arbeide, at skrive Noget om denne frugtbare Forfatterindes literaire Virksomhed, siden der forlængst er blevet sagt derom omtrent Alt, hvad siges kan, og det vilde være noget affecteret, at forestille denne Dame for Verden, siden Alverden dog kjender hende tilstrækkeligt i Forveien. Frederikke Bremer er en literair Størrelse, det er nok; hun danner endogsaa i en vis Forstand en virkelig Undtagelse, Noget der er »hors ligne«. Hendes Forfatterskab, i nogle Retninger, er ikke gaaet fri for Kritiken; vi kjende netop en Kritiker — af visse Grunde ville vi paa dette Sted ikke nævne ham — der med Strenghed har behandlet Frederikke Bremers Tendensromaner, ja endogsaa temmelig aabenhjertet har reserveret sig imod Mængdens ubetingede Beundring for hvert eneste Ord, denne Dame har sat paa Papiret; men Eet er, at tage hvert enkelt af hendes Arbeider for sig og ubønhørligt at anlægge de æsthetiske Theoriers Maalestok derpaa, et Andet, at betragte hendes Forfattervirksomhed i Et og Alt og fortrinsviis at holde sig til hendes literaire Personlighed i det Hele. I dette sidste Tilfælde kan man ikke Andet end indrømme, at der tilkommer Frederikke Bremer en fremragende og meget hæderlig Plads mellem „Arbeidere med Pen og Hoved“, ikke blot i hendes eget Fædreland, men i hele den civiliserede Verden; deels har hun navnlig i en tidligere Periode givet os virkelige Konstproducter af et blivende, indre Værd, deels har hun i mange andre Skrifter — hvori den æsthetiske Form vistnok er bevaret, men hvori Indholdet væsentligt tilhører en anden Art, end Konstens i strengere Forstand, og ialtfald er af et meget blandet Slags — udviklet ikke blot Talent, men et virkeligt Overbeviisningens Mod, som Medhjelperinde i flere Retninger til Samtidens sociale og philantropiske Reformarbeide. Det kan gjerne være, at Frederikke Bremer i disse hendes reformatoriske Bestræbelser af og til af sin kvindelige Følelse har ladet sig forlokke til nogen Sentimentalitet, som ogsaa at hun undertiden som social Philosoph har svunget sig op i Regioner, hvor hun, som det er hændet saa mange Andre, er bleven lidt fortumlet i Abstractionens tynde Luft, men den gode Villie var der altid, og det varme Hjerte og den utrættelige Iver for at naae det Bedste og det Høieste, og den Higen efter at komme videre og videre, der i sig selv vidner om en ædel Aand og en ualmindelig Begavelse.

Frederikke Bremer.

Om Frederikke Bremers private Liv og Levnet er der ikke Meget at sige; det har for største Delen havt den samme stille og rolige Charakteer, som de fleste Kvinders Historie: Hjemmets, Fruerstuens, skjulte Fred og huuslige Sysler. Det er først i et senere Afsnit af Forfatterindens Liv, at der er kommet nogen større Bevægelse heri, nemlig ved hendes mange og vidtudstrakte Reiser, hvis vexlende Eventyr og rige Indtryk hun forøvrigt selv bedst fortæller os. — Frederikke Bremer er en Landsmandinde til Runeberg, ligesom til Franzén, Nordstrøm og saa mange andre udmærkede literaire Personligheder, som Sverig har tilegnet sig fra Datterlandet hinsides den bothniske Bugt. Hun er født i Åbo 1802; vi erindre et senere offentliggjort Brev, hun i sin Tid skrev til Udgiveren af det tydske „Convers. Lexicon“, hvori hun fortalte om de mange „lærde Academici“, der havde fungeret som Faddere ved hendes Daab, Noget hun betragtede som et Omen for sin senere Forfatterbane. Hun var imidlertid

kun fire Aar gammel, da hendes Fader, en rig »Brukspatron«, solgte sine Eiendomme i Finland og flyttede over til Sverig, hvor hun siden fik sin rette Hjemstavn. I Forældrenes Huus nød hun en meget omhyggelig Opdragelse, lærte at »spela sonater, sjunga romancer och rita i svartkrita« og blev fortrolig med de fremmede Literaturers Heroer. Hun fortæller i det ovennævnte Brev, hvorledes hendes unge Hjerte engang blev saa betaget ved en Oplæsning af Schillers „Don Carlos“, at „hvis det var muligt, at døe af en voldsom Sjælerystelse, vilde hun ganske vist være falden »stendöd« ned af Stolen“ eller »hafva förrunnit i en flod af tårar«. Allerede meget tidligt viste hun Trang til literair Production og i sit ottende Aar forsøgte hun sig bl. A. i smaa Rimerier paa Fransk. I sin Ungdom skal hun en Tidlang have været betagen af en dyb Tungsindighed, men det synes, som et længere Ophold mellem Norges friske Fjelde hos en af hendes Ungdomsveninder, Comtesse Sommerhjelm, havde hjulpet paa disse melancholske Tanker, og efterat hun var vendt tilbage til Stockholm og der nogen Tid, saavel for sin Fornøielses, som sin egen indre Udviklings Skyld, havde givet sig af med at være Lærerinde i et Pigeinstitut, optraadte hun 1828 med sit første Arbeide: »Teckningar ur Hvardagslifvet«, der i Grunden aande alt Andet end Livslede, og hvis livlige, naive Tone og ganske eiendommelige Lune ogsaa strax vandt Publicums udeelte Bifald.

Vi skulle ikke dvæle ved hendes mange senere Arbeider, der alle ere ligesaa godt bekjendte hertillands, som i hendes Fædreland; vi ville kun i Forbigaaende bemærke, at de mange smukke og tiltalende Egenskaber, der udmærkede Forfatterinden ved hendes allerførste Optræden, ogsaa gjenfindes i alle de nærmest følgende Noveller af hendes Haand (»Presidentens Döttrar«, »Nina«, »Grannarna«, »Hemmet«, m. fl.) og at det egentlig først var efter at hun (i »Morgonväkter«) havde kastet sig ind i Polemiken imod Strauß (Forf. til „das Leben Jesu“) at man fandt Grund til at beklage, at denne Pen begyndte at blive en Forræder imod Camoenerne, disse hulde Væsener, der dog havde formet den. Frederikke Bremer udgav saaledes nu adskillige Værker af mere og mere tendentieus Art, der maaskee bleve flittigt studerede i England, hvor den bekjendte Qvækerinde Mary Howitt oversatte dem og indførte dem i Publicum, men i Sverig aldrig opnaaede mere, end en vis »succès d'estime«, hvorpaa man en smuk Morgen pludseligt fik at vide, at hun var reist til — Amerika. Hendes Studier over dette Land foreligge i det interessante Værk »Lifvet i nya verlden«. Hun vendte vel endelig tilbage fra Nordamerika, men var nu engang greben af Reiselyst og det varede da ikke længe, før hun atter gik ombord paa et Dampskib og forlod Nordens Kyster. Denne Gang var Reisens egentlige Maal Italien, men siden hun nu var naaet halvveis til den hellige Grav, kunde hun ikke undlade at tage Orienten med; endelig ogsaa Tyrkiet og Grækenland, i hvilket sidstnævnte Land hun tilfældig kom til at gjøre et to Aars Ophold. Det literaire Udbytte af disse hendes senere Reiser have vi i Værket: „Lifvet i gamla verlden.« Det er blevet sagt om Frederikke Bremers Reisebeskrivelser, at allehaande smaa private, endogsaa i allerhøieste Grad private, Forhold spille uforholdsmæssig store Roller deri, og at det for Læseren ofte er noget trættende, at indføres i en Mængde ham heelt og holdent uvedkommende Bekjendtskaber og at gjøres fortrolig med en Deel for Offentligheden meget lidet skikkede »interieurer« i Familier, hvor Forfatterinden gjerne kan have fundet lutter elskværdige Mennesker, men hvor vi, det læsende Publicum, slet ikke ere hjemme; men bortseet herfra indeholde disse Værker unegteligt meget Lærerigt og meget Underholdende. Frederikke Bremer har med en Videbegjerlighed, der ikke skyer selv møisommelige Undersøgelser og Forstudier, overalt søgt at orientere sig i tusinde Ting, som de fleste Reisende oversee, og hun har, for at reise med Nytte og til sin egen og Andres Oplysning, endogsaa undertiden afgivet Prøver paa en Uforfærdethed, der røber den finske Races til Ordsprog blevne Energi og »envishet«. Det er os en Fornøielse at kunne tilføie, at de sidste to Bind af hendes Reiser, Opholdet i Grækenland, snarere vidne om et Fremskridt, end om Trætthed og Tilbagegang, og i Grunden ere saa gjennemaandede af Friskhed og Liv, at det slet ikke vilde undre os, om vi en Dag fik at høre, at den berømte Forfatterinde nu atter var fløien af Reden og f. Ex. var taget over Land til China, i Selskab med den ufortrødne Vandringsmand Herr J. J. Benjamin II.

Som Privatperson nyder Frederikke Bremer den mest uindskrænkede Agtelse af Alle, der kjende hende nærmere, eller i en eller anden Anledning komme i Forhold til hende. Hun er i den lykkelige Stilling, at kunne øve Veldædighed og Rygtet er sikkert godt underrettet, naar det siger, at hun i Hemmelighed udøver den i rigt Maal. Der er forøvrigt i Stockholm neppe nogen Indretning i menneskekjærligt Øiemed, der ikke har fundet hendes redebonne Understøttelse, og mangfoldige Gange, senest i denne Vinter, har hun med Kraft og Varme gjort det første Skridt til at interessere Almeenheden for offentlige Stiftelser, hvortil der føltes Trang, eller private Anstrengelser, der arbeidede under smaa Vilkaar. Hendes veltalende Ord have da aldrig været spilte og hendes smukke Exempel har aldrig savnet Efterfølgere.

Frederikke Bremers literaire Fortjenester ere offentligt anerkjendte af det svenske Akademi, der allerede for flere Aar siden, som „Beviis paa sin Agtelse“, tildeelte hende den store Carl Johans Guldmedaille.

Orv. Odd.

Om elskværdige Damers Indflydelse paa Selskabslivet.

Af Breve fra en gammel Onkel til sin Neveu.

(Frit efter Thackeray, ved R. W.)

I.

Jeg har bestandig gjentaget for Dig, min kjære Bob, at Damerne have en forfinende Indflydelse paa Samfundet, og at Du bør nære dyb Agtelse for dem. Da Du, min kjære Neveu, lever for Studeringer, og naturligviis ikke altid kan more Dig ved en gammel Onkels Selskab — som desforuden maaskee vilde blive fordømt kjed af din Conversation — saa beder og bønfalder jeg Dig om, at stille Dig det som en Opgave, at komme til at staae paa en fortrolig Fod med een eller to Familier, hvor Du kan see nette og velopdragne Damer; det er mit oprigtige Ønske, at Du altid maatte have en Dame til Ven.

Søg derfor at gjøre Dig til en velkommen Gjest i et eller andet Huus, hvor der findes talentfulde og elskværdige Damer. Tilbring saa megen Tid, som Du kan, sammen med dem. Lad ikke nogen Leilighed til at gjøre Dig behagelig for dem slippe bort. Løb deres Ærinder, send dem Blomster og nette Nipssager. Viis, at Du er fornøiet over deres Opmærksomhed imod Dig, og over deres fortryllende Smaaintriguer, naar de arrangere en lille Dands, eller Dit eller Dat. Jeg gjentager det: gjør Dig, saameget som muligt, til en „Damernes Ridder“.

Du har meget bedre af at tilbringe en Aften, een eller to Gange om Ugen, i en Dames Dagligstue, om end Samtalen gaaer lidt mat og Du kjender Pigebørnenes Sange udenad, end i en Klub, Ølhal, Røgekneipe, eller i et eller andet Theaters Parterre. Du kan stole paa, at alle de Ungdommens Fornøielser, til hvilke der ikke kan tilstedes dydige Damer Adgang, ere af en fordærvelig Natur. Alle de Mænd, som undgaae kvindeligt Selskab, ere dvaske og idiotiske, eller de have en raa Smag og væmmes over, hvad der er reent. Kneipegjester, der staae hele Nætter itræk og patte paa Enden af Billardqueuer, holde kvindeligt Selskab for at være flaut. Skjønhed har ingen Tiltrækningskraft for en blind Mand. Musik kan ikke fryde den ulykkelige Tosse, der ikke kan skjelne den ene Tone fra den anden, og ligesom en sand Epicuræer aldrig bliver kjed af Brød og Smør, saaledes forsikkrer jeg Dig, at jeg kan sidde en heel Aften og tale med en fornuftig og venlig Kone om hendes Datter, der snart skal føres frem i Verden, eller om hendes Søn i Skolen, og endda synes godt om Aftenens Underholdning.

Een af de store Fordele, en ung Mand har af Kvinders Selskab er, at han er nødt til at være høflig imod dem. Den Vane vil Du have godt af i moralsk Henseende — stol paa det. Vor Opdragelse gjør os til de mest udsøgt egenkjærlige Skabninger i Verden. Vi kæmpe for os selv; vi skubbe os selv fremad; vi skære det bedste Stykke af Stegen til os selv ved Middagsbordet; vi gabe, tænde vore Piber og sige: vi gide ikke gaae ud; vi foretrække os selv og vor Magelighed. Det største Gode, som en Mand drager af Omgang med en Dame er, at han har en Anden at tænke paa, end netop sig selv — En, som han bestandig maa være opmærksom og høflig imod. Jeg ønsker langtfra, at min kjære Bob skal omgaaes med dem af det andet Kjøn, som han ikke kan agte: Det er værre end Billardet, værre end Toddyen paa Kneipen, værre end røgende Egenkjærlighed hjemme; men jeg tilstaaer, at jeg langt hellere vilde see Dig vende Nodebladene for Miß Fiddlecombe en heel Aften igjennem, end see Dig ved et Billard, eller røgende, eller drikkende, eller ifærd med alle tre Ting paa engang. Dersom Du finder et Huus behageligt, og holder af at komme der, saa husk paa, at det, at staae sig godt med Damerne, er det Væsentligste — det er Hovedpunktet. Dersom Stedet er godt, saa rynk ikke paa Næsen, fordi Du kun bliver buden til Aften, medens Andre blive budne til Middag. Tænk paa, hvor stor Gjeld en gjestfri Familie har at betale med Hensyn til Middagsselskaber. Hvad bilder Du Dig ind, siden Du altid vil bedes til Middag? Man stifter ligesaa let behagelige Bekjendtskaber i Selskabsværelset, som i Spiseværelset. Vær freidig og i godt Lune, naar Du gaaer et Sted hen til Thee. Sæt Dig for, at være fornøiet. Tal til en gammel Dame — spil en Rubber Whist — dersom Du er musikalsk og kan en Sang, saa syng den som en Mand. Skulk ikke af, naar der skal dandses, ud paa Gulvet med Dig! Du skal see, at dine Bekjendtskaber formeres. Mødre, der glæde sig over dit gode Lune, ville høist rimeligt indbyde Dig til Smaaselskaber. Du vil gjøre Lykke — Du vil danne Dig en Kreds. Du kan maaskee gifte Dig med en rig Pige; i ethvert Tilfælde vil Du faae Leilighed til at see en Mængde af de gode og smukke. Der gives mange unge Mænd — mere opsigtvækkende ved deres Uforskammethed og Egenkjærlighed, end ved deres Forstand — som gjøre sig til af, aldeles at afslaae Indbydelser til Aftenselskab, medmindre det begynder med en god Middag og en Masse Vin. Men, min kjære Bob, I unge Fyre maae træde an, hvor dovne I end ere, hvormegen Lyst I end kunne have til at røge i Klubben, eller til at ligge og læse den sidste, interessante, nye Novelle, eller hvor haardt det end er, at gaae hjem til et Par uhyggelige, mørke, kolde Værelser, og der, gysende af Kulde, at krybe i en Baldragt for at gaae til et eller andet Aftenselskab.

Den Klæden-paa, de rene Handsker og Vognleien ere Plager, det indrømmer jeg. Den blotte Tanke om et stort Selskab er kjedelig; men Du bør gaae. Naar Du først engang er der, saa er det slet ikke saa tosset; der er altid noget Fornøieligt for en tænkende Mands Opmærksomhed og Øie. Der er den geskæftige, gamle Enkefrue, som vender og manoeuvrerer for at faae passende Cavalerer til sine Døttre. Der er en smuk Pige, som morer sig af ganske Hjerte og straaler i hele sin Skjønheds Fylde; jeg kjender ikke noget yndigere Syn. Der er stakkels Miß Meggat; hun sidder alene ved Væggen; Ingen byder hende op til Dands og det er din Skyldighed at valse med hende. Der er altid Noget at see og Noget at gjøre, naar Du er der, og jeg siger Dig, Du bør gaae i Aftenselskaber.

Maaskee taler jeg med en gammel Karls Rolighed, fordi jeg nu staaer aldeles udenfor det Hele. Min kjære Dreng, de skjøtte ikke om os i Aftenselskaber. En føer, skaldet Mand, der dandser, afgiver et melancholsk Skue for sig selv i Speilet; hver Alder har sine Pligter og Fornøielser. Een Gang — Gud hjelpe mig — kun een Gang paa min Ære! jeg siger det som Cavaleer, fik nogle unge Fyre fat paa mig og førte mig hen paa et stort offentligt Bal, hvor de strax traf paa Bekjendte og Damer, med hvem de snurrede sig rundt i denne nye Vals — det er en forbandet Dands for mig — tilligemed hundrede Andre. Der opdagede jeg et Ansigt i Hoben — det fladeste, mest melancholske og kjedelige gamle Fjæs — det var mit eget Ansigt i Speilet. Hvad vilde jeg der? Canities adest morosa — nei, ikke morosa — men, nok sagt, jeg havde Intet at bestille paa dette Sted og gik derfor bort.

Jeg saae imidlertid Nok af det, Bob, til at overtyde mig om — men mit Papir er fuldt og angaaende Damerne har jeg saameget at sige, at det kunde fylde hundrede Sider endnu.

II.

Jeg vil fortsætte mine Bemærkninger om Damerne, min kjære Bob, og om deres Indflydelse paa Eder, unge Fyre — en Indflydelse, der er saa stor, baade i Ondt og Godt. Jeg har, som Du meget godt veed, en uhyre Mængde Penge, som jeg nok troer ikke formindsker din Ærbødighed for mig, og som Du rimeligviis engang i Tiden vil faae din Deel af; men dersom jeg nogensinde hører Dig omtale som flot Cavaleer paa Casino-Baller eller Maskerader, som Jon paa Sangerkneiper, eller lignende Forlystelsessteder, i mistænkeligt Selskab, saa giver jeg Dig mit Æresord paa, at Du ikke skal komme til at arve den ringeste Smule efter mig og den Deel, der var, er og som jeg haaber vil blive din, skal da deles imellem dine Søstre. Tænk over, hvad de og din Moder hjemme ere, pletfrie, elskværdige og rene, og lev saaledes, at Du kan være dem værdig. Kunde Du nænne at foretage Noget, der vilde bedrøve dem? Kunde Du sige Noget, der vilde jage Blodet op i deres smukke Kinder, eller saare deres blide Sind? Jeg saae forrige Aar paa Maleriudstillingen, da den store, dumme, lapsede Æsel Capitain Grigg, i Selskab med den anden simple Lømmel Gowker, vovede paa en uforskammet Maade at stirre paa din smukke lille Søster Fanny, der lige var kommet ud af Pensionsanstalten, hvorledes dit ærlige Ansigt blussede af Harme ved de afskyelige Grin og den væmmelige Stirren, som disse to Banditter i lakerede Støvler tillode sig; dine Øine udsendte saa udfordrende Lynstraaler, at de skræmmede Uslinger fandt det raadeligst, at gjøre omkring, af Frygt for et Sammenstød med en saa rask, ung Ridder, som Bob Brown. — Hvad er det, der jager dit Blod gjennem Aarerne, og fylder dit Hjerte med det brændende Ønske, at prygle En eller Anden, naar Du tænker Dig den Mulighed, at der kunde bydes dette yndige Væsen en Fornærmelse? Du kunde ikke udholde den Tanke, at der skulde skee En, der er saa uskyldig og forsvarsløs, nogen Uret. Du vilde kæmpe med en Goliath for hendes Skyld. Dit Sværd — dersom I lærde Herrer ellers bære Sværd nutildags — vilde springe af Skeden, for at hevne eller forsvare hende.

Ær Skjønheden og Uskyldigheden, min kjære Bob. Forsvar Forsvarsløsheden hos din egen Søster, saavelsom hos alle andre Folks Søstre. Vi kjende vist alle Historien fra det forrige Aarhundrede om den Herre, som, da en Mængde lapsede, unge Knegte loe af og skubbede til en gammel Dame i Operaens Forsal — en gammel Dame, alene, styg og ubeskjermet — gik ærbødigt hen til hende, bød hende sin Arm og ledsagede hende til sin egen Vogn, som han stillede til hendes Raadighed, medens han selv gik hjem i Regnveir; om hvorledes han,

tyve Aar derefter, fik 10,000 Lstrl. om Aaret af den samme, gamle Dame, for denne eneste høflige Handling. Vi kjende Alle den Historie; jeg troer vel ikke, at Du vil arve en aarlig Indkomst af 10,000 Lstrl., for at være høflig imod en Dame, men jeg siger alligevel: Vær høflig, vær ærbødig imod enhver Kvinde! Et mandigt og ædelmodigt Hjerte kan ikke handle anderledes, ligesom Enhver er mild imod Børn, eller blotter sit Hoved i Kirken.

Det er mit Ønske, at Du handler overeensstemmende med dette Princip imod Alle — fra den fineste Dame, Du kjender, ned til Konen, der gjør reent i dine Værelser. Man kan være overbeviist om, at de, der sjase med Tjeneste- eller Opvartningspiger, ikke ere i Besiddelse af synderlig udmærkede aandelige eller moralske Egenskaber. At tage en Opvartningspige under Hagen, eller at faae Kokkepigen til at gaae fnisende bort, er, mildest talt, ikke nogen værdig Bedrift for en Mand. Slagterdrengen kan sladdre med hende over Plankeværket, naar han bringer Lammestegen; Urtekræmmerens Karl har Lov til at udvexle et Par spøgende Bemærkninger med hende, naar han stikker Theen og Sukkeret ind ad Døren — men Du har ikke Lov dertil. Vort Levnet maa rette sig efter den Stilling, vi indtage. Jeg giver Dig et lille Vink om det — saadan i Forbigaaende — fordi jeg, da jeg forleden Aften stod paa Trappen og tog Afsked med Mr. og Mrs. F... efter en meget behagelig Middag, hørte en Fnisen i Forstuen, hvor Du trak din Frakke paa og hvor den ualmindelig smukke Stuepige aabnede Døren. Og medens jeg er ved det Emne — og hun hjelper Dig din Frakke paa — saa husk paa, hvad jeg nu siger om dit Ganteri med dine egne eller dine Venners Tjenestepiger. Vær sømmelig mod dem og de ville til Gjengjeld være Dig taknemmelig; det kan Du være vis paa. Det unge Menneske, der lever for sig selv, bør ikke ringeagte den stakkels, lille Tøs, som gjør Tjeneste i Huset; han bør ikke sende hende i for mange Ærinder, eller sætte sin Klokke i Bevægelse altfor tidt; dersom Du besøger en eller anden af dine Venner, vær da ogsaa Du god og venlig i din Tone mod den lille Slavinde. Dersom Du besøger Familier — hvilket jeg haaber, Du vil — der, skjøndt de ere elskværdige Folk, ikke have Raad til at lade deres Døre aabne af mandlige Tjenere, ligesaa lidt som til at have slige til Opvartning ved Bordet, saa vær høflig imod Pigen, der gjør det, skjøndt jeg paa ingen Maade ønsker, at det skal være i en saa særdeles Grad, som Du var det forleden, da vi spiste hos Mr. og Mrs. F.'s.

Men lad os skynde os fra Forstuen og ind i Salonen, hvor Lykken nu engang har anviist Dig Plads. Jeg agter ikke at fortælle Dig, at der findes Kvinder i Verden, der ikke ere simple eller vripne, trættekjære eller smaalige, underfundige, pyntesyge eller svigersønjagende. Jeg elsker, agter, ja næsten tilbeder, enhver elskværdig Dame, og troer, at der er en god Slump af dem i Verden, idetmindste er det faldet i min Lod, at møde elskværdige Damer overalt: kjærlige og yndige Mødre, blide og gode Matroner, lykkelige og hengivne Døttre — med Saadanne raader jeg Dig til at søge Selskab, fordi det vilde være Dig umuligt, at nære en ureen Tanke i Deres Nærhed, og jeg føler mig overbeviist om, at Du ikke vil træffe mange af det Slags paa de føromtalte, forbudne Steder.

Et Par Notitser vedrørende Hosebaandsordenen og dens Historie i Danmark.

Den navnkundige engelske Hosebaandsorden stiftedes af Kong Edvard den Tredie, efter den almindelig antagne Mening i hans 23de Regjeringsaar, 1350, og ifølge Ordenens Statuter skete det „til Ære for den almægtige Gud, den hellige Jomfru og Martyren Georg." Angaaende Ordenens Oprindelse hersker der stor Usikkerhed. Et meget almindeligt Sagn sætter den saaledes i Forbindelse med følgende Begivenhed: Paa et Hofbal tabte Kongens Elskerinde, Grevinden af Salisbury, sit venstre Strømpebaand. Idet den galante Elsker bukkede sig, for at optage det, kom han ved samme Leilighed til at bringe den skjønne Dames Kjole i Uorden, og fremkaldte derved de nærmeststaaende Ridderes Munterhed, hvilken de, tvertimod god og gammel Hofskik, kun slet forstode at skjule. Kongen opdagede deres Skadefryd og udbrød da: »Hony soit qvi mal y pense!« og lovede, at saaledes skulde dette Baand komme til Ære, at baade disse og mange andre gode Mænd skulde tidt og længe komme til at sukke efter det. Uagtet dette nu kunde være ret pikant, turde dog den Mening have størst Sandsynlighed for sig, der hidleder Ordenen fra den krigerske og ridderlige Konges Agt, at belønne Tapperheden med et sjeldent Udmærkelsestegn, der kunde vinke, som et høit og hæderligt Maal, selv de tappreste Riddere til hans Faner. Man har da ogsaa navnlig sat Ordenens Tilblivelse i Forbindelse med det for Englænderne saa hæderfulde Slag ved Crecy den 26de August 1346, hvor 3000 engelske Riddere og 7000 Bueskytter seirede over 60,000 Franskmænd og hvor den unge Prinds af Wales, den siden saa berømte „sorte Prinds", tjente sine første Sporer. Der fortælles, at Kong Edvard bandt sit venstre Strømpebaand om en Landse, og med denne som Slagmærke og Raabet „Ridder Georg" som Løsen, stormede hans tappre Skarer ind paa Fjenden. Ordenens Statuter holdt sig nu i det Væsentlige, som de vare givne af Kong Edvard den Tredie, indtil Henrik den Ottende fornyede Ordenen d. 23de April 1522 og fastsatte mere bestemte Regler for den.

Ifølge Statuterne holdes hvert Aar i Slutningen af April et Ordenscapitel i Windsor Capellet, hvor de nye Riddere optages med stor Pomp og Høitidelighed. Kongen er Ordensherre, men foruden ham og Prindser af Blodet kan Ordenen kun tælle 26 indenlandske Medlemmer. Disse skulle være af fornem Byrd, deres Forfædre skulle mindst i 3die Led have været Adelsmænd, saavel paa fædrene som paa mødrene Side; ethvert Medlem skal være, som det hedder i Statuterne, »a gentleman by name, arms and blood«. De skulle være gudsfrygtige og tappre, og ligesom Kongen kan vælge Ridderne, kan han ogsaa fratage dem Værdigheden, naar de ved slet og vanærende Forhold have gjort sig uværdige til den. Til udenrigske Medlemmer kunne blot vælges Mænd af fyrstelig Byrd. Naar et udenrigsk Medlem skal installeres og han ikke kan give Møde i Windsor, skal Ordenen, Dragten og Statuterne overrækkes ham ved Ordenens Vaabenkonge. Foruden disse egentlige Riddere tæller Ordenen ifølge Statuterne 26 saakaldte simple Riddere (poor knights), hvis Hverv det er at bede for Ridderskabet, hvorfor de erholde hver 300 Lstrl. om Aaret. Ordenen har sin Kantsler og sin egen Præst, der altid er Biskoppen af Winchester.

Ordensdragten bestaaer af en Underklædning af hvidt sølvindvirket Silkestof, Baret med vaiende Fjer og en blaa Fløilskappe, paa hvis venstre Brystside er anbragt en ottestraalet Stjerne, med St. Georgskorset og Baandet med Devisen: »Hony soit qvi mal y pense«, i Midten. Selve Ordenstegnet derimod bestaaer af Knæbaandet af blaat Fløil med Devisen af Diamanter, der bæres under det venstre Knæ, og til dette oprindelige Tegn, der stammer fra Edvard den Tredie, føiede Henrik den Ottende den prægtige Guldkjede, som bæres om Halsen, og om hvilken det udtrykkelig fremhæves, at den skal være af puurt Guld, bæres ved store Høitideligheder, og at den hverken maa bortgives eller sælges. Udenfor de egentlige store Ordensdage bæres et Guldskjold med St. Georgs Billedet indfattet i Diamanter, og dertil hører et blaat Baand, som bæres over venstre Skulder og sammenheftes ved høire Hofte.

I den kongelige chronologiske Samling paa Rosenborg ere flere til Hosebaandsordenen henhørende Gjenstande opbevarede. Der findes saaledes flere Knæbaand, St. Georgsbilleder, Dragter osv., men en Gjenstand, der navnlig er af stor Interesse, er en saare skjøn og værdifuld Halskjede, som har tilhørt Kong Frederik den Anden. Paa Afbildningen sees et Stykke af denne Kjede, hvert Led i $\frac{3}{4}$ af dens sande Størrelse. Denne Kjede bestaaer af 26 smaa runde Skjolde, sammenføiede ved et Slags kunstigt slyngede Snore af Guld. Hvert Skjold dannes af et sammenslynget blaat emailleret Baand, der omgiver en dobbelt rød emailleret Rose. Paa Baandet læses Devisen. Under det midterste af disse Skjolde hænger et Georgsbillede i Guld. Hele Kjeden er c. $2\frac{1}{2}$ Alen lang og meget svær. Det Knæbaand, hvoraf Afbildningen viser begge Dele af Spændet og Begyndelsen til Baandet, har ligeledes tilhørt Kong Frederik den Anden. Spændet er af Guld, viser hist og her Spor af Emaille og er besat med Rubiner og Diamanter; selve Baandet er kantet med hvide Perler, medens Devisens Bogstaver bestaae af Rubiner. Endelig sees paa Afbildningen de to Sider af et Georgsbillede, indfattet i Diamanter. Forsiden, der viser St. Georg til Hest, fældende Dragen, er af emailleret Guld i gjennembrudt Arbeide, saaledes at Bagsiden, der dannes af en smuk graa Onyx, hvor ligeledes samme Helgen findes smukt udskaaren, skinner igjennem. Dette Billede er ogsaa tegnet i $\frac{3}{4}$ af dets virkelige Størrelse.

Sex danske Konger have været Riddere af Hosebaandsordenen, nemlig: 1) Erik af Pommern, der blev det under Henrik den Femte; 2) Hans, under Henrik den Syvende; 3) Frederik den Anden, under Elisabeth; 4) Christian den Fjerde, under Jacob den Første; 5) Christian den Femte (fik Ordenen af Carl den Anden d. 8de Nov. 1662, da han som Kronprinds gjestede England), og 6) Frederik den Sjette, der modtog Ordensinsignierne den 17de Juni 1822.

De fleste af disse Konger have erholdt Ordenen, ikke blot paa Grund af Slægtskabsforhold imellem det danske og det engelske Kongehuus, men ogsaa af andre Grunde, navnlig naar det har været af sær Vigtighed for England, at staae i et inderligt og venskabeligt Forhold til Danmark. Saaledes var det, for at tage et Exempel, navnlig for ved den ham viste Udmærkelse at vinde en politisk Ven i Frederik den Anden, at Dronning Elisabeth optog ham blandt Ridderne af Hosebaandsordenen; det skete nemlig just paa en Tid, da hendes Stilling var meget vanskelig formedelst det spændte Forhold, hvori hun stod til Spanien, og da hun desuden havde rig Opfordring til at være paa sin Post, ligeoverfor den fangne Marie Stuarts mange hevntørstende Venner.

Da sidstnævnte Begivenhed var forbunden med særegne Omstændigheder, og saaledes som den fremkom, afgiver et interessant og eiendommeligt Tidsbillede, skulle vi dvæle lidt nøiere ved den.

I en egenhændig latinsk Skrivelse, dat. 6te Aug. 1580, havde Dronning Elisabeth meddeelt Kong Frederik den Anden, at han allerede i et Ordenscapitel, der holdtes i Windsor d. 24de April 1579, var bleven optaget iblandt Hosebaandsordenens Riddere, og i sin Svarskrivelse, dat. 8de Septbr. 1580, havde Kong Frederik modtaget Valget og takket Dronningen for den Ære, der var vederfaret ham. Der hengik imidlertid næsten et Par Aar endnu, inden Kong Frederik modtog Ordensinsignierne, og som Grund til denne Forsinkelse angaves, at foruden ham vare paa samme Dag tvende andre Fyrster, nemlig Kongen af Frankrig og den romerske Keiser, blevne optagne i Ordenen, men at man endnu ikke, af forskjellige politiske Aarsager, havde seet sig istand til at sende disse Fyrster de for dem bestemte Ordenstegn, og derfor, for ikke at støde dem, ogsaa havde opsat Insigniernes Affendelse til Danmark. Da hine Aarsager imidlertid endnu vare langtfra at klares, og Dronning Elisabeth tilsidst fandt, at det vilde være utilbørligt, om Kong Frederik skulde vente længere af den Grund, meldte hun ham i en Skrivelse af 21de Mai 1582, at nu vilde Ordenen blive ham overrakt ved et i denne Anledning til Danmark affendt overordentligt Gesandtskab.

Den 22de Juli 1582 landede dette ved Helsingør. Det bestod af en fornem engelsk Adelsmand, Lord Willoughby, som Hovedmand, Ordenens Vaabenkonge, Gilbert Dethik og Ordensherolden, Robert Glover Somerset, ledsagede af et talrigt og prægtigt Følge.

Efter Gesandtskabets Ankomst hengik der nogen Tid med Underhandlinger, der førtes paa den ene Side af Lord Willoughby, paa dansk Side derimod af den franske Gesandt og fire danske Adelsmænd, angaaende Maaden, hvorpaa Installationen skulde foregaae, idet Kong Frederik hverken ønskede at iføre sig Ordensklæderne, eller at underkaste sig andre Ceremonier, end den, at modtage Ordenen „i Navnet Faderens, Sønnens og den Helligaands". Lorden forestillede de danske Underhandlere, „hvor ærefuld Ordenen var, formedelst dens første Stifter, formedelst de hæderlige Vilkaar og Punkter, den var grundet paa, og Mængden af høiberømte Keisere, Konger og Fyrster i dette Selskab og Samfund; at Virkningen deraf var kun i ædel og dydefuld Samdrægtighed at forene og forbinde ædle og dydefulde Fyrsters Sind til Guds Ære, til deres udødelige Berømmelse og til deres Staters fælles Bedste. I Henseende til Klæderne, da vare de ei alene kostelige, men ogsaa meget klædelige og pyntelige, saaledes at ingen Fyrste havde afslaaet dem, men adskillige havde holdt det for en stor Ære at bære dem; og for heri end mere at tilfredsstille ham (Kongen), havde han (Gesandten) sendt ham et Billede af en Mand, saaledes paaklædt, tilligemed Statuternes Brug". Paa Grund af disse Forestillinger, der bleve Kongen nøie forklarede af de danske Underhandlere, bekvemmede Hans Majestæt sig til at modtage Ordenen, og ankom i den Anledning den 9de August til Kronborg.

Her bleve nu store Foranstaltninger trufne til Forherligelse af denne for Kongen saa hæderfulde Begivenhed, og efter at Lord Willoughby havde havt Audients og overrakt sit Creditiv om Mandagen den 12te August, berammedes den næste Dag, Tirsdagen, til Insigniernes høitidelige Overleverelse. Omgiven af et glimrende Hof, modtog Kongen Gesandtskabet paa Kronborg „meget kongelig forberedt modtog han Klæderne med hans egne Hænder, og med stor Fornøielse modtog og bar Hosebaandet, Halskjeden og Georgsbilledet", som det hedder i Lord Willoughbys egenhændige Indberetning til Dronning Elisabeth, hvorfra flere af disse Optegnelser ere hentede*). Efter Modtagelsen af Insignierne, lovede Kongen at udfylde det ham overrakte Document angaaende Eden, og da Ceremonierne vare til Ende, tordnede alle Kronborgs Kanoner Budskabet om den Hæder, der var vederfaret Kong Frederik, udover de rullende Bølger. Derpaa blev der „til Ære for Hosebaandet" givet et kongeligt Gilde, og Dagen sluttede med et konstigt og prægtigt Fyrværkeri. De paafølgende Dage vexlede med Jagtfester og kongelige Maaltider og om Løverdagen d. 17de Aug. stededes Gesandtskabet til Afskedsaudients, hvorpaa det forlod Danmark med Indtrykket af en gjestevenlig og gjæv Konge, der raadede over et rigt og skjønt Land.

Carl Andersen.

Paa Høibroplads.

Der gives mange Slags Handel paa Kjøbenhavns Gader, og mange Slags Mennesker leve af denne vandrende Forretning. Paa Høibroplads finder man de fleste og bedste Exemplarer, ligefra de forholdsviis elegante Herrer, „Klædehand-

*) Jvfr. „Nye Danske Magazin" 4 B. S. 260 og flg.

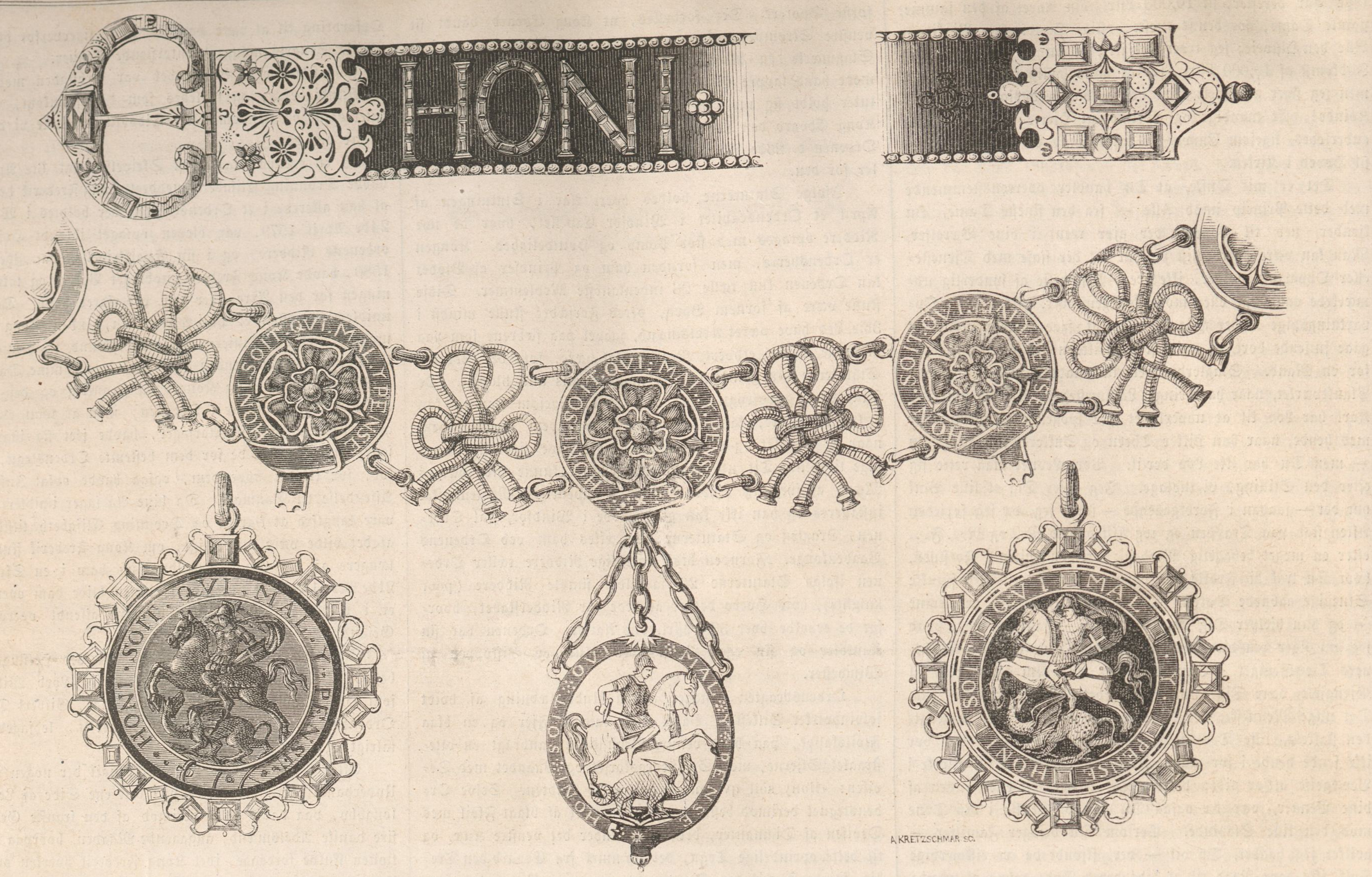

Hosebaandsordenens Insignier, tegnede efter Originalerne paa Rosenborg, af Leopold Hartmann.

lerne" paa Hjørnet, til de afskyelige „Sælgekjællinger", der ubetinget høre til en anden Menneskerace end vi andre Kjøbenhavnere. Midt imellem dem sidde de uskyldige Amagerkoner med deres Kurve med Grønt og Frugt. Det er en løierlig Art Mennesker, de. Troe mod deres Hjem, Forældre, Sødskende eller Børn, uimodtagelige for enhver anden Tanke end den at skaffe Penge til disse, sidde de her den hele Dag fra Solopgang til Torvefeining. I Regnveir og i Solskin med en Paraply, i Kulde med to blaae Bælgvanter, altid med en rød Næse og en uendelig Bunke Tørklæder om Halsen, gaaer deres Liv saa eensformigt som et gammelt Uhrværk. De tale ikke meget, de læse ikke, strikke ikke altid, og see ikke ud, som om de vare meget besværede af Tanker; hvad de sysselsætte sig med under dette langsommelige Dagværk, veed man ikke, men af den velbehagelige, klingrende Ragen med Haanden i den store solide Lomme tør man vel slutte, at Dagens Udbytte bliver calculeret. Der er maaskee i denne lille Samling Amagere samlet mere af den rigtige, hollandske phlegmatiske Charakteer, end i hele Dragør.

Fra en Reise i Norge.

I.

Norge med de mægtige Fjelde, de trange Dale, Isbræerne og Midnatssolen, har for mig noget meget Lokkende; da Omstændighederne føiede sig saaledes, at det blev mig muligt, befoer jeg derfor i Sommer Landet fra Christiania til Tromsø. Efter et Ophold i Christiania og efter at have taget Hurra-Afsked med de norske Studenter, der droge til det skandinaviske Møde, reiste jeg fra Byen, for oppe i Fjeldbygderne at lære Normændenes daglige Liv i deres Hjemstavn at kjende.

Da var jeg ene; jeg havde heller ikke søgt Reisefølge; jeg skiftede gjerne Selskab med Egnen og vilde være saa uafhængig, som muligt. Men nu, da jeg reiser om igjen — i Tankerne — nu vil jeg meget gjerne have Følge, og om Du, velvillige Læser, vil gjøre mig Selskab, vil jeg være Dig særdeles forbunden.

Vi ville besøge Norges forskjellige Egne: først tage gjennem Gudbrandsdalen, i det Sønden- eller Østenfjeldske, og gjennem Romsdalen til Molde, og derefter fortsætte Reisen i det Nordenfjeldske til Throndhjems, Nordlandenes og Finmarkens Amter indtil Tromsø, og saa atter vende os imod Syd og gjennem det Vestenfjeldske over Søndmør, Jostedalsbræen og Sognefjeld vende tilbage til Gudbrandsdalen.

Fra Christiania til Molde.

Vi ville see Norges norske Natur; lad os derfor trække Syvmilestøvlerne paa og tage et Sexmileskridt, medens Jernbanetoget damper afsted fra Christiania til Eidsvold ved Mjøsen — deels gjennem frugtbare Egne, deels gjennem Mose- og Sandstrækninger, der ere bevoxede med Naaleskove, eller rettere Krat — eller medens Toget med sagnet Fart gaaer over Træbroer, gjennem hvis rystende, skeletagtige Tømmerværk man fra 4de Klasses aabne Vogne seer Bækkene løbe lystigt afsted, eller medens det standser ved de otte Mellemstationer. Vi staae da ved Eidsvold Station, ved Dampbaaden, der, naar Toget er kommet, fører de Reisende videre, først et Stykke gjennem Vormen og saa over Mjøsen.

Scene fra Høibroplads, tegnet af Th. Jensen.

Denne ni Mile lange Indsø er omgivet af jævntskraanende Landstrækninger, med Skove og Agre og Huse i yndig Vexlen; dens blide og velhavende Udseende forskjønnes ved Helgeøen i Søens Midte, ved Kirker hist og her paa Kysten, ved Hammar By- og Klosterruiner og Lillehammer lige ved Breden, samt ved, at Kysten flere Steder hæver sig til en efter danske Forhold temmelig betydelig Høide.

For denne Indsøes Skjønhed have Normændene en særdeles Kjærlighed. Det Blide og Yndige tiltaler mest dem, der ere opvoxede i en mægtig Fjeldnatur, medens vi, der ere vante til en mildere Landskabscharakteer, søge det Storartede og Vilde; derfor ville vi nu atter benytte Hexestøvlerne, saa at vi, medens Dampbaaden endnu kruser Mjøsens Vande, allerede kunne staae i det skjøntliggende Lillehammer, ved Søens nordlige Ende.

— Nu ere vi snart oppe mellem Fjeldene; Naturen forandrer sig; tillader Du, min Læser,

Sinklars Grav ved Kringen, efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

at ogsaa jeg forandrer min Tale, at jeg ombytter Fleertal med Enkelttal og ikke mere taler om os, som Reisende, men kun om Reisen?

1. Gjennem Gudbrandsdalen. Fra Lillehammer til Elstad, 5 Miil nordefter, gaaer der om Sommeren dagligt Diligence, en aaben fleerstolet Vogn, med hvilken jeg den 11te Juni om Morgenen Kl. 6 agede afsted.

Gjennem en flad Strækning, rigt bevoxet med Birkelunde, gaaer Veien en halv Miil nordpaa, og der viser sig da en temmelig vid Udsigt henimod Gausdalen: dybt nede slynger Lougen sig mellem frugtbart Land og Krat og venlige Boliger, i Baggrunden afslutte Fjeldene Landskabet.

Veien dreier nu fra Thotens Fogderi ind i Gudbrandsdalen; Fjeldene blive høiere, Dalen snevrere, Lougen skummer stærkere og stærkere, jo nærmere man kommer Hunnerfossen, et lavt Fald med betydelig Vandmasse, bekjendt af sine Laxørreder. Snart trænge de med Gran og Birk bevoxede Fjelde sig tættere sammen, og høit fra Toppen kige ofte Bygninger frem og Agre med en Skraaning, som forbauser et dansk Die. Nu følger Veien Søen Losnas Bred ad en ny Chaussee, der næsten vandret er ført langs med Søen lidt oppe paa Fjeldskraaningen; paa den ene Side har man den bratte Steenvæg med Krat og Vandaarer og paa den anden den fjeldkrandsede Sø, som skvulper mod naturlige og konstige Dæmninger. Høit oppe paa en Bakke ved Losnas Nordende ligger Skydsstationen Elstad. Her ender Diligencefarten, og man maa nu benytte sig af Skydsbefordring eller Benene.

I Norge er Samfærdselen ikke saa stor, at man har fundet sig foranlediget til at indrette regelmæssig Personbefordring, men ved de almindelige Landeveie er der, i en Afstand af 1 til $1\frac{1}{2}$ Miil, oprettet „Skydsstationer“, hvor den Reisende kan faae Hest og Eenspænderkjøretøi (Kærre eller Karriol), som stilles til hans Raadighed enten af de Omkringboende paa „Tilsigelsesstationerne“, eller af Stationsholderen, der har forpligtet sig til paa Gaarden at holde et vist Antal Heste rede til Befordring, paa de „faste Stationer“. — Da Pligten at

Kringen, med Mindestøtten om Skotternes Nederlag, efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

skydse ofte paahviler Folk, der boe i lang Afstand fra Stationen, kan den Reisende stundom blive opholdt længe; thi boer den Skydspligtige 1 Miil fra Tilsigelsesstationen, er Skydsskafferen ikke forpligtet til at bringe Hesten tilveie før 3 Timer efterat den Reisende har bestilt den. Mod et sligt Ophold kan man dog sikkre sig ved Forbudsbestilling, og paa de mere befærdede Veie, ved hvilke der er oprettet faste Stationer, er man ikke udsat derfor og kommer saaledes hurtigere, men dyrere frem.

— Jeg vender tilbage til Elstad. Herfra kan man paa en Eftermiddag gjøre en Fjeldtour til Klinkenberg med vid Udsigt over Sneefjeldstoppe og med livligt Sæterliv; men jeg haster mod Nord og naaer, deels gaaende, deels kjørende, om Aftenen til Skiftet Storklevstad, som næsten er Nabo til Qvams Kirke. Touren gjennem Gudbrandsdalen er som bekjendt smuk; den brede Lougen- eller Laagen-Elv slynger sig gjennem frugtbar Dalbund, forbi bratte, ofte skovgroede Fjeldsider, og Solen gjorde Sit til at forskjønne min Vandring, den skinnede ikke stærkt, men kastede en venlig Belysning over Egnen.

Nærved Storklevstad kom jeg til den Kilde, hvorfra mangfoldige Gudbrandsdøler af alle Aldere hele Eftermiddagen vare strømmede mig imøde, nemlig en Løsøreauction paa Gaarden Vik. Her var Liv og Røre; paa en Bygnings øvre Svalgang stod Auctionarius og hans Medhjelpere; over Svalgangens Rækværk hang Kjoler og Buxer og andre Salgsgjenstande; paa Gjærder og Huse i Nærheden vare Drenge amphitheatralsk grupperede, og Gaardspladsen var fuld af mange vakkre Kvinder og meer eller mindre lystige Mænd. Munterheden var ikke ilde anbragt her, da det ikke var en Tvangsauction.

Landeveien gaaer i Retning med Lougen, som den undertiden nærmer sig stærkt, navnlig et kort Stykke søndenfor Qvams Kirke, lige Nord for Vik. Her begynder den historiske Grund, der er saa bekjendt fra Skottekrigen, hvorom Storm sang i sin Vise: „Herr Sinklar drog over salten Hav". Paa den kun et Par Favne brede Jordstrimmel mellem Veien og Elven, er til Minde om Sinklar paa en Stolpe fastnaglet en Trætavle med følgende Indskrift:

„Epitaphium Her under hviler Her Oberste Georg „Jørgen Sinkler, som faldt i Kringlene i Aaret 1612 med „et antal af 900 Skaatter, som blev knust som Leerpotter „af et mindre Tal af 300 Bønder af Læsjø, Waage, Froen „og den Bøndernes Andfører, det var Berdon Sejelstad af „Ringeboe Sogn."

Det er ikke Alt sandt, hvad Præsten prædiker: her, paa den tidligere Kirkegaard, har Sinklar ligget — man stedede Anføreren til Hvile i viet Jord, medens de øvrige Skotter nok bleve begravede, hvor de faldt — men Lougen har i Tidens Løb lidt efter lidt ført Kirkegaarden og Sinklar med sig, saa Mindestøtten maatte flyttes længer og længer indefter, til dens nuværende Plads.

Støtten staaer paa et tiltalende Punkt; Elven er der bred, krandset med Ellekrat og løber under høie, bratte, nøgne Fjelde paa den modsatte Side; lidt længere mod Nord sees Kirken og sneedækt Fjeld — som det omstaaende Billede viser.

— Henved to Miil længere frem i Dalen kommer man til Kringlen eller Kringen (Krogen), hvor Skotteslaget stod i Aaret 1612. Under Kalmarkrigen var Sinklar landet med sine 900 Skotter i Romsdalen og vilde forene sig med den svenske Hær, som han ventede at finde i Norge. Han drog frem i Landet — som Sagnet beretter — med sin Frue, sit Barn og en Troldkvinde; denne raadspurgte han hver Dag, men hin Morgen, da han nærmede sig Kringen, kunde hun intet Varsel give.

Hvor Ottaelven falder i Lougen, som her flyder roligt i sit temmelig brede Leie, der indtager saagodtsom Dalens hele Bidde, saa at Veien er lagt paa Fjeldskraaningen, havde Gudbrandsdølerne, opbudte af Fogeden Lars Gram og anførte af Berdon Seielstad, samlet sig oppe paa det steile Fjeld, der ganske behersker Veien nedenfor paa Skraaningen. Deroppe havde de samlet store Stene, Træstammer og andet haandløst Værge, som kunde styrtes og kastes ned paa Fjenderne, naar de kom. Det mindst dygtige Mandskab sendtes over paa den anden Side af Elven, og herfra skulde det give nogle Salver, naar Fjenderne rykkede frem, for at bortdrage deres Opmærksomhed fra den overhængende Fare fra Fjeldtinden. Et andet, mere poetisk Sagn beretter, at det ikke var Skudbene, som fængslede Skotternes Opmærksomhed, men Pigen Ragnhilds Luurtoner, der klang saa deiligt ud over Dalen, at de fremrykkende Fjender var lutter Øre.

For at Bønderne, uden selv at vise sig, kunde see, hvorlangt Fjenden var rykket frem, maatte en Mand paa en hvid Hest ride langs Fjeldryggen hinsides Elven, i Linie med Skotternes Fortrop. Da denne var kommen forbi og Bønderne kunde slutte, at Sinklar med Hovedstyrken var lige under dem, gik Berdon Seielstad frem, lagde sin Riffel an og skød til Sinklar, saa det blev hans Bane; i det samme Dieblik hagglede Stene, Træer og Kugler ned paa de forfærdede Skotter, om enten fandt Døden paa denne Maade, eller bleve nedsablede, eller styrtede i Lougen. — Hvor Sinklar faldt, reistes et simpelt Mindesmærke.

Senere er Veien lagt længere ned mod Elven og nu staaer der ved den to Mindesmærker, det ene af Træ og det andet af Sandsteen; dette sidste bærer Ordet „Erindring" indhugget paa et saa umotiveret Sted, at det utvivlsomt venter paa Ord baade foran og bagved — en Mangel, som Forbireisende have søgt at erstatte ved at ridse deres Navne i Stenen.

Træ-Mindesmærket, lige under Stedet hvor Sinklar faldt, bestaaer af et simpelt Kors med en Plade, hvorpaa der er malet følgende Indskrift:

Mod, Troeskab, Tapperhed og hvad som giver Ære,
Den hele Verden kan blant norske Klipper lære *).
En Prøve er der seet paa saadan Tapperhed,
Blant Klipperne i Nord, ret just paa dette Sted,
Et heelt bevæbnet Corps af nogle hundred Skotter,
Her **) bleve knusede fast ligesom Leerpotter,
De fandt at Tapperhed, med Troeskab og med Mod,
I Gulbrandsdølens Bryst i fulde Esse stoed.
Jørgen von Zinclair som Skotternes Anfører,
Han tænkte ved sig selv, mig her slet ingen rører,
Men see et libet Tal af Bønder for ham var,
Som hannem Dødens Bud af Krud og Kugler bar.
Vor nordiske Monark Kong Christian den Sjette,
Til Ære paa hans Vei ***) vi have opsat dette.
For ham vi reede er at vove Blod og Liv,
Indtil vor Aand gaaer ud, og Kroppen lægges stiv.

Da enkelte Ord af denne Indskrift ere udslettede paa Træpladen, ere de sidste Linier — ligesom Noterne til Verset — anførte efter Hjorthøis „Gulbransdalens Beskrivelse 1786".

— Kringen er ikke alene interessant som et historisk Punkt, men fængsler ogsaa ved sin jævne Skjønhed, der giver et godt Billede af Gudbrandsdalens Charakteer: en bred, roligtflydende Elv og store Fjeldmasser, med svagtbølgende Linier forøven og veldyrkede Skraaninger nede mod Dalbunden.

Medens jeg tegnede det her givne Billede af Kringen, der er taget ved Steenstøtten og fremstiller Egnen nordefter, fik jeg Selskab af flere Børn og et Par Bønder, der sagde mig, at jeg i en nærliggende Hytte kunde faae nogle skotske Vaaben at see; men jeg gav Afkald paa denne historiske Nydelse, gjorde mig gode Venner med Børnene og hastede saa videre, thi jeg vilde endnu samme Dag tilfjelds.

*) Dette Vers lod vor høisalige Konge Friderich den Fjerde, høilovlig Ihukommelse, sætte paa en Mynt, som han paa sin Reise her i Norge 1704 lod uddele til sine Undersaatter.

**) 1612 den 24de August bleve 900 Mand Skotter her slagne af et mindre Tal af 300 Bønder af Lessøe, Vaage, Froen og Ringeboe Sogn.

***) Da Kongen i Julio 1733 allernaadigst behagede at reise her forbi til Throndhjem.

Ugens Politik.

Den 22de Januar 1863.

Regjeringens Svar paa den engelske Udenrigsministers sidste Depeche, hvis Hovedindhold „Moniteuren" allerede i forrige Uge saae sig istand til at gjengive, er nu blevet offentliggjort, og enhver Fædrelandsven vil fiktert underskrive Professor Clausens Ord, naar han under Adressedebatten i Landsthinget erklærer, at dette Actstykke vil være blevet læst med almindelig og ublandet Tilfredshed som et værdigt Svar i en krænket Nations Navn paa ublue Fordringer. Det vilde maaskee have været gavnligere, hvis Regjeringen paa et langt tidligere Standpunkt havde udtalt sig ligesaa bestemt og fyndigt; derved vilde vi have undgaaet mange Ydmygelser, og den politiske Situation kunde neppe have forværret sig derved, da den idetmindste, saa vidt de Uindviede kunne see, er saa slet som mulig. Det eneste Gode, som vi kunne øine ved den, er, at Illusionernes Tid omsider er forbi, at man ikke mere sætter sin Lid til venskabeligtsindede Magter, som, ledede af en i Politiken saa saare sjeldent forekommende Velvillie og Uegennyttighed, skulde staae os bi med Raad og Daad. Det kan ikke ofte nok fremhæves, at vi udelukkende ere henviste til vore egne Kræfter, og at det sikkert vil koste tunge Offere, naar vi seirrigt skulle gjennemføre den Politik, der alene kan hævde vor Selvstændighed og Uafhængighed. Det er derfor glædeligt, at Landsthinget, uden at lade sig skræmme af det af Andræ og Madvig reiste og med megen Skarpsindighed forfægtede Competencespørgsmaal, har med 39 Stemmer mod 2 vedtaget den foreslaaede Adresse til Kongen, der, saaledes som en Landsthingsmand meget rigtigt udtrykte sig, afgiver et naturligt og smukt Supplement til vor Regjerings sidste Note. Det kan ikke være andet, end at en Regjering, der vil handle, langtfra at blive svækket netop maa blive styrket ved at Folkets Repræsentanter udtale deres Beredvillighed til at bringe ethvert Offer, først og fornemmelig finantsielle Offere, for at gjennemføre dens Politik, og med Hensyn til det saa omtvistede Competencespørgsmaal, forekommer det os, at Wessely fuldstændigt træffer Sømmet paa Hovedet, naar han siger: „at efter den sidste Depeche fra Udenrigsministeren til den engelske Minister, har Stillingen forandret sig. Det Spørgsmaal, der skal afgjøres, er, hvorledes man vil forholde sig, hvis det, naar udvortes Vold skulde forsøge paa at svække den constitutionelle Forbindelse mellem Danmark og Slesvig, bliver nødvendigt at udskrive nye Skatter? Svaret findes i Adressens Ord: „For en saadan Politik er Landet ligesaa beredvilligt nu, som for femten Aar siden, til at bringe ethvert Offer." Men Tilskudet til Fællesudgifterne er en særlig Udgift for Kongeriget, som opføres paa Finantsloven og bevilliges af Rigsdagen. Forpligtelsen for Finantsministeren til at udbetale dette Tilskud ligger i Grundlovsindskrænkningen, men hans Berettigelse dertil ligger i Finantsloven. Derfor er Rigsdagen fuldkommen competent til at yttre sig om en Forhøielse af Skatterne, naar en sis Eventualitet maatte indtræffe." Til i Forening med Thingets Formand at overrække Hans Majestæt Kongen Adressen valgtes Professor Clausen med 38 og Carl Ploug med 36 Stemmer.

— Budskabet om, at Sverigs Konge har forelagt den nu forsamlede Rigsdag et nyt Repræsentationsforslag, har vakt almindelig Glæde i hele Skandinavien. Norge og Danmark have alt længe været i Besiddelse af Forfatninger, der betragtes med stedse voxende Kjærlighed, medens det forældede og besværlige Regjeringsmaskineri i Sverig ingenlunde kunde tilfredsstille et saa høihjertet og politisk modent Folks tarveligste Fordringer. At det er Kong Carl, der har taget Initiativet for at fuldføre en nødvendig Reform, vækker Haab om, at den Modstand, der ikke vil udeblive, nok vil kunne overvindes, og det fortjener at fremhæves, at medens vi i andre Lande see, hvorledes Regenterne modstræbende og uvilligt lade sig afvinge den ene politiske Indrømmelse efter den anden, sætte Nordens Herskere en Ære i at være Bannerførere under deres Folks politiske Udvikling. I den af Forfatningssagen høitfortjente Justitsminister, Friherre de Geers Motivering af det kongelige Repræsentationsforslag, erklærede han, at Forslaget udgik fra den Grundsætning, at en Nationalrepræsentations nødvendigste Egenskab er at være et sandt Udtryk af Anskuelserne hos Majoriteten af den politisk tænkende Deel af Nationen, men at disse Anskuelser med alle deres Omskiftelser ikke bør have Magt til at gjøre sig gjeldende, førend man har faaet Vished om, at de ere Majoritetens velovervelede og urokkelige Mening. Dette conservative Forbehold betones temmelig stærkt i hele Forfatningsudkastet, mod hvis enkelte Bestemmelser der vistnok med Føie kan reises velbegrundede Indvendinger. Men naar man tager Hensyn til den bestaaende Tingenes Tilstand, maa man indrømme, at det neppe vilde have været muligt at gaae videre i liberal Retning, hvis man ikke vilde berøve sig al Udsigt til at sætte Forslaget igjennem. Hovedprincipet er fuldstændig Ophævelse af politisk Stands- og Classevæsen og Indførelse af almindelige Valg. Tokammersystemet indføres, og begge Kamre have lige stor Magt og Myndighed. Det første Kammer vælges for ni Aar med Valgbarhed over hele Riget af Landsthingene eller Borgerrepræsentationerne; for at være valgbar maa man være 35 Aar gammel og have en Eiendom af 80,000 Rdl.s Værdi eller en aarlig Indtægt af 4000 Rdl. Medlemmerne af første Kammer erholde ikke Diæter. Andet Kammer vælges for tre Aar, og Valget tilkommer enhver i Communen stemmeberettiget Mand, der har Eiendom af 1000 Rdl.s Værdi eller 800 Rdl. i aarlig Indtægt. Valgbarheden er bunden til Valgkredsen og fordrer 25 Aars Alderen. Medlemmerne erholde 1200 Rdl. Diæter for en heel Rigsdag. Rigsdagen sammentræder aarlig den 15de Januar og kan ikke opløses af Kongen før efter fire Maaneder, med mindre han samtidig udskriver nye Valg til det opløste Kammer. Kan der ikke opnaaes Enighed mellem Kamrene, bortfalder Sagen, undtagen i Bevillingssager, i hvilke, naar Meningerne ere ulige, den Mening, bliver gjeldende, der har fleste sammentalte Stemmer i begge Kamrene. Da Motiverne til Forslaget oplæstes i Borgerstanden, vakte de stærkt og eenstemmigt Bifald, og udenfor Rigsdagen synes de i alle Samfundsclasser at have gjort et langt gunstigere Indtryk, end man havde ventet.

— Om Prinds Napoleon vil tage Ordet eller ikke i det franske Senat under den forestaaende Adressediscussion, det er et af de politiske Spørgsmaal, som i dette Dieblik tiltrækker sig den største Opmærksomhed i Paris. Først fortalte man, at Keiserens Fætter ikke vilde tale, derpaa at han vilde forlange Ordet, og nu paastaaer man atter, at han vil forholde sig taus og sandsynligviis slet ikke vil deeltage i Senatets Møder under den politiske Debat om Adressen. Men om Prindsen tier eller atter understøtter Italiens Sag med sin uforlignelige Tale, er i Grunden en temmelig ligegyldig Sag; thi hvor glødende hans Veltalenhed end er, er det høist usandsynligt, at han under de nærværende Forhold kan bevæge Senatet og Regjeringen til at stutte sig til hans Anskuelser. Senatets Adressecomitee er allerede valgt, og hvilken Farve den vil give det Udkast, den skal redigere, fremgaaer tilstrækkeligt af Senatets tidligere Holdning og især af den Glæde, som „La France" aabenbarer ved at meddele Navnene paa Udvalgets Medlemmer. Og denne Glæde er meget berettiget, da alle disse Medlemmer tjene den Politik, som den

journalistiske Senator forsvarer og som for Øieblikket ogsaa gjør sig gjeldende i Cabinettet.

»La Patrie« har modtaget en telegraphisk Depeche fra New York, ifølge hvilken 5,000 Franskmænd skulde have slaaet 25,000 Mexicanere under General Ortegas Commando og General Forey alt skulde staae i Puebla, hvor han oppebier Forstærkning for at marchere imod Mexico. Efterretningen om, at Expeditionscorpset har leveret en heldig Kamp, er efter al Sandsynlighed rigtig, men Angivelsen af den Styrke, der har været i Ilden, er sikkert noget overdreven, og selv i Paris nærer man stor Tvivl om, at Puebla er erobret.

— I England vilde man for nogen Tid siden paa ingen Maade troe, at den engelske Gesandt i Rom, Odo Russell, skulde have tilbudt Paven et Tilflugtssted paa Malta og stillet den britiske Escadre til hans Raadighed for at føre ham til ethvert Sted, hvorhen han vilde begive sig. De officielle Actstykker, som den franske Regiering nys har offentliggjort, ophæve enhver Tvivl i saa Henseende, men det ministerielle Organ, »Observer«, erklærer endnu stedse, at det Hele, for at tale diplomatisk, er unøiagtigt. Da det engelske Parlament snart vil træde sammen, ville de nødvendige Oplysninger i saa Henseende ikke udeblive, og man vil da ogsaa forhaabentlig faae at vide, hvad der kan have bevæget Cabinettet i St. James til at underrette Paven om, at han snart vilde blive nødsaget til at forlade Rom; vi ville da erfare, hvilke forudseete Eventualiteter det sigtede til, da det paa saa bestemt en Maade udtalte sin Mening. Imidlertid har Cardinal Antonelli søgt at indynde sig hos Hoffet i Tuilerierne ikke blot ved at sende en Liste over alle de Reformer, som Pavehoffet har ifinde at indføre, til Paris, men han opregner tillige alle de i Rom allerede indførte Reformer. Det vilde være interessant at blive bekjendt med den officielle Liste, især siden man paastaaer, at en Depeche fra Frankrigs Gesandt, Prinds La Tour d'Auvergne, gaaer i Borgen for, at de omtalte Reformer virkelig ere indførte.

Ifølge en os velvillig tilstillet Privatmeddelelse fra London, vil det danske Spørgsmaal meget snart blive bragt paa Bane i Parlamentet, der aabnes den 5te Februar. I Overhuset vil det blive indbragt af Lord Campbell, en Søn af den bekjendte Finantsminister, der døde ifjor. Det er hans Agt, at foreslaae en Resolution i Overhuset i dansk Aand, og han har allerede søgt at forskaffe sig Oplysninger hos adskillige Danske, der opholde sig i London.

— I Preussen har Deputeretkammerets Finantsudvalg holdt sit første Møde, men da Regjeringen endnu ikke havde ladet Budgetudkastet trykke og omdele, besluttede man igjennem Kammerets Præsident at beklage sig over, at det eneste Lovforslag, som Regjeringen hidtil havde forelagt, endnu ikke kunde behandles af Mangel paa det fornødne Materiale. Kammerets forskjellige Partier have holdt et privat Møde, hvor det blev besluttet at indgive en Adresse til Kongen.

— De Franskes Keiser forsikkrede i sin Throntale, at Verdensfreden ikke vilde blive forstyrret paa Grund af Begivenhederne i Grækenland, og hvor mislig Tilstanden end er i dette Land, troe vi dog paa denne Forsikkring. For at tilfredsstille Grækerne og Hertugen af Sachsen-Coburg, der ikke saa bestemt, som man paastaaer, har afslaaet at optræde som Throncandidat, bør, siger man, ikke blot de joniske Øer men ogsaa Thessalien og en Deel af Epirus føies til Grækenland. I saa Fald vilde man have et Kongerige paa over 2 Millioner Indbyggere, tilstrækkelig Luft til at aande frit og Plads til at bevæge sig. Man forsikkrer, at de joniske Øers Republik uden en slig Udvidelse ikke vilde have Lyst til at opgive Englands Beskyttelse for at forene sig med det moderne Hellas. Englænderne, der lige siden Aaret 1849 have holdt de græske Partisførere de joniske Øer for Øie som Belønning for en Revolution, synes ikke at være utilbøielige til at udvide Grækenland paa Tyrkiets Bekostning. Men det er tvivlsomt, om deres Indflydelse i Constantinopel er saa stor, at de kunne sætte en slig Indrømmelse igjennem. Det har den nys indtrufne Ministercrise viist. Fuad-Pascha ophørte at være Stor-Vizir, fordi det gammeltyrkiske Parti havde ham mistænkt for at være altfor føielig mod England. Fuad-Paschas Unaade, især hvis han fuldstændig fortrænges af Ministeriet, vilde være saameget desto beklageligere, fordi han alt havde begyndt at organisere de tyrkiske Finantser; men Sultanen nærede Frygt for alene komme til at betale de med den græske Revolution og Prinds Alfreds afslaaede Valg forbundne Omkostninger. Den græske Revolution har fremkaldt et Smil paa de fleste Statsmænds Læber i Europa; Sultanen alene surmuler, fordi han er bange for at komme til at betale Gildet.

— Breve fra Amerika af 5te Januar indeholde intet Nyt. Nogle Oplysninger om Unionstroppernes Fremgang i Tennessee, om Seiren ved Murfreesborough og om et Nederlag, som de skulle have lidt ved Vicksburg, det er Alt, hvad man erfarer fra Krigsskuepladsen. General Burnside var indtruffen den 5te i Washington, og man bebudede, at der den 8de skulde afholdes et stort Krigsraad i denne Stad, for at træffe Aftale om nye Operationer mod Syden. Rygtet gik endog, at Generalen kun havde beholdt Overcommandoen paa den Betingelse, at han kunde gaae offensivt tilværks, saasnart han ansaae det muligt og uden nogensomhelst Indblanding af Krigsdepartementet i Washington.

General Mac-Clellan forlænger sit Ophold i New-York, og dette Ophold sættes i Forbindelse med den Seir, som det demokratiske Parti har vundet over Republikanerne. Uagtet Generalen optræder med stor Tilbageholdenhed, er hele hans Holdning dog af en saadan Beskaffenhed, at man ikke kan tvivle om, at han vil modtage et muligt paa ham faldende Valg som Lincolns Efterfølger.

M.

En Æressag.

Irsk Folkebillede.

Jeg var for første Gang traadt i Land paa den „grønne Øes" classiske Jordbund, og undrede mig stærkt over det betydelige Antal pjaltede og forhungrede Mennesker, som deels dreve om paa Kaien i fuldkommen Orkesløshed, deels gjorde betlende Angreb paa de ankommende Reisendes Menneskekjærlighed. — En i sogstavelig Forstand kun med Pjalter bedækket, barhovedet 16—18aarig Knøs udmærkede sig især ved den frække Paatrængenhed, hvormed han — ikke vigende et Øieblik fra min Side — tilbød mig sin Tjeneste som Lastdrager, Veiviser, Tjener, Bud og Gud veed hvad Mere. Da han tilsidst endog greb mig om Armen og vilde fravrie mig min Reisetaske, var der ingen anden Udvei for mig, end at gjengjelde Vold med Vold; jeg bibragte ham da et jævnt godt Slag med min Stok, hvorefter han rigtignok gav Slip paa mig, men i det samme kaldte nogle af sine Kammerater til Hjelp imod mig.

Allerede greb mine Modstandere efter Stene, idet de tilkastede mig rasende Blikke, da heldigviis nogle drukne Matroser kom hujende og syngende ned paa Kaien. Den hele Sværm af Lediggængere ilede nu hen til dette Skuespil, og ledsagede Matroserne til et tæt ved liggende, usselt Vertshuus, rimeligviis i Haab om, ved de Druknes Godmodighed, at kunne tiltrygle sig et Glas Gin, eller et Par Pence. — Ogsaa mine Plageaander sluttede sig til Hoben; kun den Fyr, hvem jeg havde givet det omtalte Slag, blev endnu staaende lidt og begloede mig med bistert Aasyn og forslagte Arme. Da jeg lidt efter saae mig om, bemærkede jeg ham noget derfra i ivrig Samtale med et smudsigt, laset Fruentimmer, der med søvnig og dvask Mine, uden at røre sig af Stedet, havde været Vidne til hele dette Optrin.

Neppe var jeg færdig med mit Toilette i det Hotel, hvor jeg var taget ind, før der blev banket sagte paa min Dør. Jeg aabnede den og ind traadte en mig fuldkommen ubekjendt og saare sælsomt udseende Person. Den Fremmede bar et Par Skoe med tykke Træsaaler, snevre og utilladelig korte Nankings Beenklæder, en ligeledes meget snever og luslidt blaa Frakke, uhyre stive Fadermordere og et Halsbind, der naaede langt op over Hagen. Hænderne, hvori han holdt en Hue, der saae ud til engang i en fjern Fortid at have været lodden, vare skjulte i et Par meget smudsige Skindhandsker. Under Armen holdt han en Naturstok med krumt Haandtag, og hans Øren vare prydede med et Par store, gule Ringe.

„Hvad ønsker De, min Herre?" spurgte jeg, noget ærgerlig over Afbrydelsen.

„Beder om Tilgivelse, Sir, at jeg saa hurtigt tillader mig at aflægge Dem et Besøg, men De veed nok, at Ærens Love ingen Opsættelse taale. — Jeg er forhenværende Capitain O'Knough, og kommer paa min Vens, Patrick O'Conegals, Vegne."

„Jeg kjender hverken Dem, eller Deres Ven. — Hvad ønsker han, jeg skal gjøre for ham?"

„Hvorledes, Sir, skulde De i Virkeligheden ikke erindre den sørgelige Tildragelse, som har bestemt min Ven til at bede mig overtage en Forretning, med Hensyn til Dem?"

„I Sandhed, Mr. O'Knough, det er en fuldkommen Feiltagelse!" udbrød jeg leende; „aabenbart er De gaaet til det urette Værelse og følgelig ogsaa kommen til en urigtig Person. Jeg er — fra —"

„Fuldkommen rigtigt, Sir; det veed jeg allerede, og har desaarsag den sikkre Overbeviisning, at De, som Gentleman, ikke vil vægre Dem ved at ordne en meget beklagelig Begivenhed, paa den Maade, der anstaaer sig Gentlemen."

„Men, for Fanden, Herr Capitain O'Knough! hvad vil De da egentlig?"

Mr. O'Knough lagde den Deel af sit Ansigt, der ikke var begravet i Halsbindet og Fadermordere, i smertelige Folder, vendte med Tungen den Skraa, der laa skjult indenfor hans venstre Kind, og spurgte i en høitidelig og tillige veemodig Tone:

„Erindrer De ikke, Sir, at De, for omtrent en Time siden, paa en uforsvarlig Maade har fornærmet en Gentleman nede paa Kaien? — Det er sørgeligt — og beviser atter, at Mennesket undertiden giver efter for sit heftige Sind — men det er ikkedestomindre sandt, at De har bibragt min Ven O'Conegal, et Slag."

„Aa, De mener maaskee den unge Dagdriver, som ved sin Paatrængenhed tvang mig til et saadant Nødværge?" udraabte jeg leende.

„Min Herre, jeg maa bede Dem, at De ikke til Deres første Fornærmelse føier endnu een. Min Ven, O'Conegal, der pleier at tage sig en Spadseretour paa Kaien, for efter at have dineret at faae Appetit til Kaffen, holder undertiden af at paatage sig smaa legemlige Anstrengelser, for sin Sundheds Skyld. De har belønnet hans Artighed med et Stokkeslag, og jeg er sendt fra ham, for at fordre Satisfaction for Deres Handlemaade."

„Paa hvilken Maade kan jeg give Deres Ven Satisfaction?" spurgte jeg, idet jeg anstrengte mig for at vedligeholde den fornødne Alvor.

„Mr. O'Conegal er en Ætling af et gammelt, berømt, irsk Kongehuus, og besidder alle sine Forfædres ridderlige Dyder. Han er lige duelig i Brugen af Pistol, Sabel og Kaarde — ja endogsaa frygtelig, siger jeg Dem, thi han skyder en Svale i Flugten og gjennemborer en Flue paa Væggen."

„Og hvis jeg nu vægrer mig ved at give Mr. O'Conegal Satisfaction?"

„Saa vil der blive sendt Dem Udfordringer af O'Kilnagh'erne, O'Mornam'erne, O'Tarnavan'erne, O'Piper'ne og alle min Vens øvrige Slægtninge. Imidlertid haaber jeg, at De, som Gentleman, ogsaa uden disse yderligere Forholdsregler vil føie Dem efter vor Stands Sædvaner. — Forøvrigt vil jeg ikke undlade at gjøre Dem opmærksom paa, at Fornærmelsen var saameget mere saarende, som den fandt Sted ligefor Miss Moina O'Kourks, Mr. O'Conegals Forlovedes, Øine, hvilken Dame, paa Grund af sit zarte Helbred, ifølge Lægernes Raad, undertiden styrker sig ved at indaande Søluften."

Der udfordredes tilvisse en stor Selvbeherskelse, for ikke at briste i Latter. Jeg foresatte mig imidlertid ikke at forstyrre denne Spøg, paatog mig derfor en betænkelig Mine og udbrød: "Denne Æressag er mig virkelig høist ubehagelig, da jeg neppe har en Time fri fra mine Forretninger."

O'Knough lagde sin Haand paa min Skulder, og saae mig med et bedrøvet Udtryk ind i Øinene.

„Det er haardt," sagde han, „meget haardt, en gruelig Ulykke, som De har fremkaldt ved deres usalige Hidsighed. De er maaskee Familiefader — min Ven O'Conegal gjennemborer Deres Hjerte — den trofaste Hustru, de hulde Børn staae jamrende ved den dræbte Faders Liig — Kisten slaaes til, Familien falder i Afmagt — det sorte Tog vandrer ud til Kirkegaarden og Jorden, den kolde tause Jord tildækker for stedse Deres Liig — det er en hjertegribende Tanke!"

Capitain O'Knough trak ved disse Ord et blaatærnet Lommetørklæde op, og førte det til sine Øine, idet han samtidigt sukkede lydeligt.

„Jeg takker Dem for Deres Deeltagelse, Mr. O'Knough!" udbrød jeg; „men siig mig, skulde det maaskee være muligt at bilægge denne Sag paa en mindre blodig Maade?"

Mr. O'Knough svarede ikke strax. — Han lagde Stokken paa Næsen og saae betænkeligt hen ad Gulvet. Efter nogen Tids Overveielse hævede han atter Blikket, greb min Haand, og sagde med bævende Stemme:

„Maaskee gives der dog et Middel, hvorved Deres Kone kan beholde sin Mand, de ulykkelige Smaa deres Fader! — Hvad mener De, hvis jeg forsøgte paa at formilde Mr. O'Conegal med et Pund Sterling?"

„Dertil nedlader den hæderlige Ætling af en gammel, irsk Kongefamilie sig vist neppe," svarede jeg.

„Jeg er dog nær ved at troe det," sagde den Befuldmægtigede for den irske Kongestammes grønne Green; „Mr. O'Conegal har et godt Hjerte, jeg vil gjøre ham indtrængende Forestillinger, søge at røre ham, og han vil føle sig tilfredsstillet, naar jeg forsikkrer ham, at Slaget kun ved et reent Tilfælde traf hans Ryg."

„Ja, forsøg det, min kjære Sir!" udbrød jeg, „men et Pund synes mig er vel meget. Hvad mener De, ifald jeg vilde anvende to Shillings paa Forsoningsværket?"

Mr. O'Knoughs Aasyn udtrykte en dyb Foragt. „To Shillings?" raabte han med dydig Harme, „da vilde jeg selv udsætte mig for at blive udfordret af min Ven!"

„Det gjør mig ondt, Mr. O'Knough, ikke at kunne kjøbe mit Liv med et Offer af to Shillings, og følgelig maa jeg finde mig i det Uundgaaelige!"

O'Knough nærmede sig, trykkede Stokkegrebet stærkt imod sin Næse og sagde hemmelighedsfuldt:

„Sir! Giv mig idetmindste tre Shillings!"

„Ikke en Penny mere end de To!"

„Nu vel! Saa vil jeg vove det — forsøge at berolige Mr. O'Conegal, hans Forlovede og Slægtninge, dermed." Han stak da de to Shillings i sin Lomme og anbefalede sig med de Ord:

„Tak De Himmelen, Sir! Thi De er sluppen vel fra en stor Fare!"

Dalvisa.

Svensk Folkevise, optegnet af Ludvig Norman.

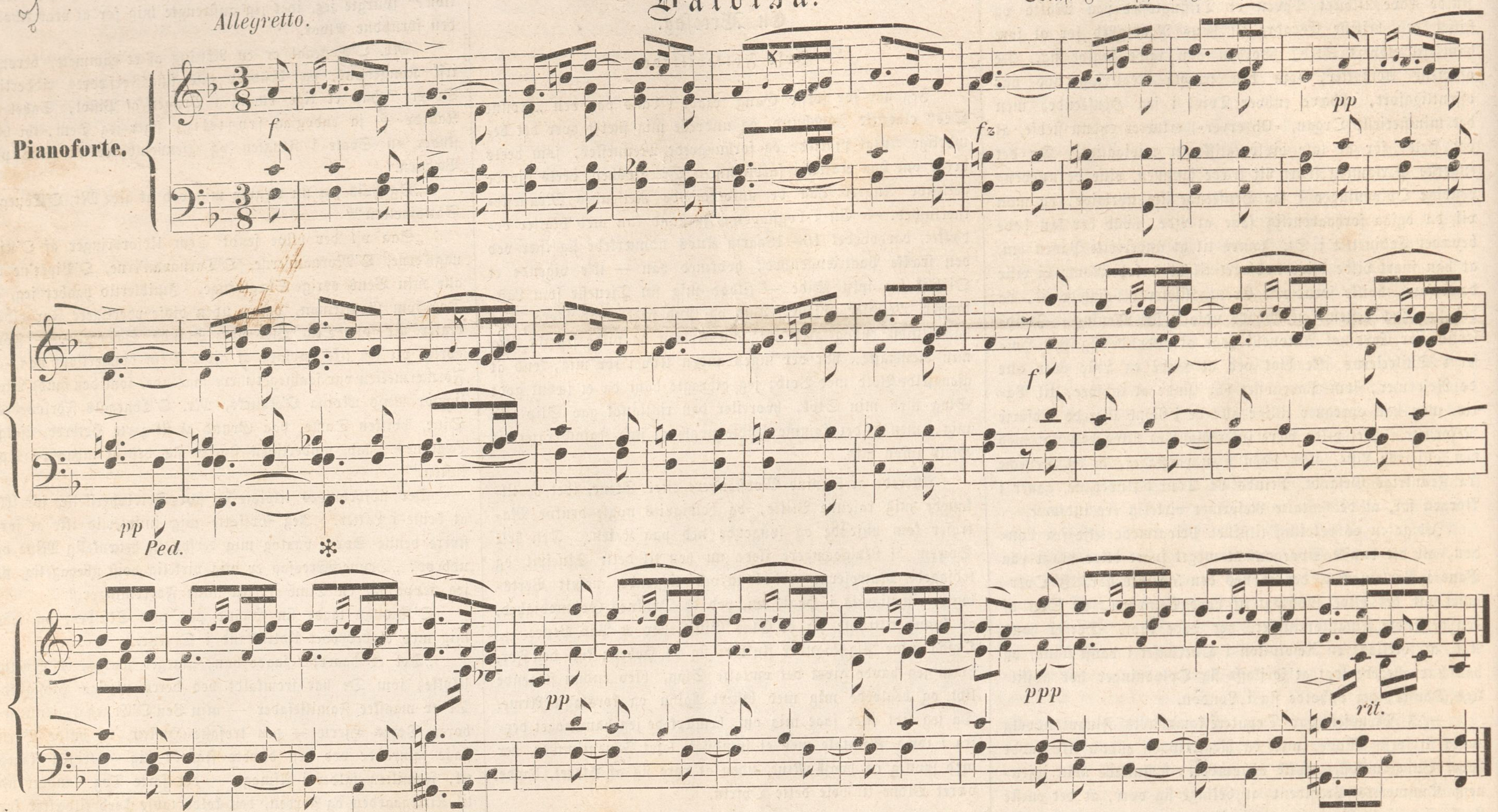

Literatur.

— »Kan ej«, familjemålning i 2 acter af Joh. Ludv. Runeberg, er vistnok blevet til som et Slags Tidsfordriv i Timer, hvor den høie Muse ikke har kaldt „Fänrik Ståls" Sanger til Arbeide, medens han dog har følt Lyst til at syssle med Pen og Blæk. Dersom man af Forfatterens bekjendte Navn lader sig forlede til at vente at finde noget Nyt i „Kan ei" og navnlig for den dramatiske Literaturs Vedkommende noget „Fremtidigt", da vil man blive skuffet, idet man kun møder et versificeret Lystspil, der ganske vist lader sig baade læse og opføre, men saavel i Fabelens Opfindelse, som i Charakterernes Opstilling og den hele Udførelse — Versificationen fraregnet — er noget temmelig Almindeligt. Den metriske Form er alligevel ingenlunde i den Grad som f. Ex. i „Amors Genistreger" blevet Værkets eget Kjød og Blod, hvorved Formens Ynde og Elegance kan opveie det mindre betydelige Indhold og frembringe noget virkelig Skjønt; men de velklingende Vers lette dog Vandringen gjennem den tarvelige Handling, med dens uklare Charakterer og Situationer og ringe komiske Kraft. Allerede Forholdet mellem Stykkets Titel og dets Indhold er betegnende: thi om Hensigten har været at latterliggjøre Den, der aldrig vil anerkjende noget „kan ei" ligeoverfor et „jeg vil" (thi om „jeg skal" er der slet ikke Tale), eller om Meningen er lige det Modsatte, derom er det ikke godt, at sige noget Sikkert. (Th. Michaelsen & Tilliges Forlag.)

Døde.

Said Pascha, Vicekonge af Ægypten.

Horace Vernet, berømt fransk Maler, † i Paris den 18de Januar, 74 Aar.

Dr. Adolf Kullak, bekjendt Musiker og musikalsk Forfatter, † 26de December i Berlin.

Verdens-Barometret.

London	22 Januar	3	pCt. Consols	. . .	92 3/4.
Paris	„ —	3	„ Rentes	. . .	70. 05.
Wien	21 —	5	„ Metalliques	.	75. 60.
Berlin	„ —	3 1/2	Staats-Sch.		89 1/2.
Kjøbenhavn	23 —	4	„ Kgl. Obligat.		97 3/4.

Geographisk Gaade.

(Af Stygotius.)

Begyndelsesbogstaverne af de udfundne Navne danne, sammenlagte efter Rækken, en berømt Videnskabsmands fulde Navn og Endebogstaverne en af hans Opdagelser.

1. En tydsk Universitetsstad.
2. En By i Norge.
3. En By i England.
4. Et østerrigsk Hertugdømme.
5. En Havn og Fæstning i Rusland.
6. En Flække i Schlesien.
7. Hovedstaden i et Rige i Asien.
8. Et Par mærkelige Tvillingers Fødeland.
9. En Ø med god Viin og et høit Bjerg.
10. En By i Provindsen Ostpreussen.
11. En tarvelig Part af Danmark.
12. En By i Nørrejylland.
13. En Sogneby mellem Ribe og Haderslev.
14. En By i Kirkestaten.
15. En preussisk Fæstning.
16. En norsk Stad.
17. En sønderjydsk By.
18. En norsk Kjøbstad.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 173:

Fyr.

Opløst af Victor paa Blaagaard, En Springfyr, Mørkhøienernes Søskendebørn, Nabomoers Niecer, J. J. i Helsingør, H. & R., Tante Lovise, F. C. B., den smaa Postmester, en Colonist, Constantin, Fremad & Co.
Opløst som „Riis", af Nelly B. i A. Prgd.
„ „ „Faarekylling" af „Nu er det for seent" i Nakskov.
„ „ „Edderkop" af Analysen i Rudkjøbing.

Opløsning paa den musikalske Gaade i Nr. 173:

Bissens Hebe.

Opløst af Absalon B., O. N., Holger, Jos. Gl.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med Navn) expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 16de til 22de Januar 1863 incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier
16de . .	3,2	4,2	2,0		28" 4,81	
17de . .	0,4	3,4	÷0,1		28" 1,57	
18de . .	0,2	1,0	÷1,0		27" 3,60	
19de . .	2,3	3,0	0,4		26" 10,32	0,78
20de . .	1,3	3,6	÷1,2		26" 6,87	5,73
21de . .	1,1	3,0	÷0,1		27" 1,46	1,37
22de . .	2,4	4,3	0,0		27" 8,99	0,20

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Stort Meubelmagazin.

En stor, lav Stueleilighed, passende til Meubelmagazin eller anden stor Bedrift, er at faae tilleie i en reel og meget befærdet Gade, til October Flyttedag d. A. Billet Nr. 99 bedes indlagt paa dette Blads Contoir.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen og at erholde gjennem enhver Boghandel følgende Skrifter af

Frederikke Bremer:

Hjemmet eller Familie-Sorger og Glæder. 3 Rd. 56 Sk.
Nabofamilierne, 2det Opl. 1 Rd. 32 Sk.
En Dagbog, Tegning af Hverdagslivet, 2 Dele. 2 Rd.
I Dalarne. 1 Rd. 72 Sk.
Midsommerreisen. En Valfart. 1 Rd. 40 Sk.
Præsidentens Døttre, 2det Opl. 1 Rd.
Trælternen, en Skildring fra Fortiden. 48 Sk.

J. H. Schubothes Boghandel.

Paa mit Forlag er udkommen:

Frederikke Bremer:

Liv i Norden. 28 Sk.
Skizzer fra England. 40 Sk.

F. H. Eibe,
Graabrødretorv Nr 16 i Stuen.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 175. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 1. Februar 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Horace Vernet. — Jomfrutaarnet i Visby. — Den svømmende Stad ved Canton. — Christiansø, af P. N. Dam. — Ugens Politik. — Brev fra Holland, II, af Henrik Scharling. — Meddelelser af blandet Indhold.

Horace Vernet.

Døden har i de sidste Aar holdt en rig Høst imellem den franske Konsts Ypperste. Først bortreves den store Romantiker Paul Delaroche, Hofmaleren hos Europas halshuggede Konger og Dronninger, som han efter Valget af sine Yndlingsemner ret træffende er bleven kaldt. Ham fulgte snart den melancholske Ary Scheffer, hvis blide, ridderlige Gemyt med en Inderlighed uden Lige har tilegnet sig to af Goethes yndigste, mest poetiske Kvindeskikkelser, Gretchen og Mignon. Derefter traf Loddet den geniale Decamps, der saa uovertræffeligt forstod at mætte sine Livsbilleder fra Orienten med dennes fulde, glødende Sol. Horace Vernet, ved hvis Død Fiirkløveret nu er blevet fuldtalligt, har maaskee i egentlig Genialitet ikke naaet sine tre ovennævnte Konstfæller, men han overgik uden Spørgsmaal dem alle i Fleersidighed, Frugtbarhed og Popularitet.

Horace Vernet har i levende Live nydt en større Navnkundighed, end maaskee nogen anden Konstner; langt udover hans Fødelands Grændser, til den fjerneste Vraa af den civiliserede Verden, har hans Ry banet sig Vei. Om dette Ry i sit fulde Omfang var fortjent, er et Spørgsmaal for sig; men at det findes, er vist. Og Horace Vernet var ikke af disse Storheder, som Utallige beundre, fordi de have hørt en Fugl synge om Storheden — beundre paa Afstand og med hellig Frygt, medens de vogte sig for at komme dem nær. Han er bleven beundret, just fordi han var kjendt, og elsket, just fordi han var forstaaet. Vernet var en Konstner for de „Eenfoldige i Aanden"; ved sin imødekommende, klare og livfulde Stil satte han altid den store, umiddelbare Mængdes Følelse i Svingning, og det er kun den simple Sandhed, at den nulevende Slægt har ham at takke for en Deel af sin intellectuelle Opdragelse. Dette er let at bevise. Enhver behøver blot at mindes, hvorfra han modtog sine første levende Indtryk af den bildende Konst — om det forøvrigt skete gjennem pragtfulde Kobberstik eller slette Steentryk, er ligemeget; i den lykkelige, ukritiske Barnealder spørges der jo kun om Stoffets „Hvad", ikke om dets „Hvorledes". — Hvilke Billeder var det, der endnu for en tyve til tredive Aar siden smykkede alle Vægge? Snart en bibelsk Scene, „Judith og Holophernes" eller „Rebekka og Elieser ved Brønden"; snart Slagtummelen i al dens Vildhed, „Valmy" eller „Hanau", snart et gribende historisk Drama, „Poniatowskis Død" eller „Constantines Bestormelse", men først og sidst var det dog en Skikkelse, der fremfor nogen Anden er Barnets Ideal: den store Keiser selv under alle Omvexlinger, fra hans Vugge til hans Grav. Med Hjertebanken fulgte vi den unge, begeistrede Helt, naar han med den flagrende Fane i sin Haand styrter frem mod Arcolebroen, trodsende Kugleregnen, i Spidsen for sine Brave; vi beundrede den modne, overlegne Feltherre ved Jena, Friedland eller Wagram, som han rager stolt op over sin Stab og leder den fjerne Kamp med sit Ørneblik; vi græd med den knuste Heros, naar han i Fontainebleau siger den gamle Garde det sidste tunge Levvel, og vi saae veemodigt den forklarede Martyr udaande paa St. Helena i sine Trofastes Midte. Og naar vi da søgte Ophavsmanden til alle disse Underværker, mødte der os altid eet og det samme Navn — Horace Vernets. Hvad Under da, at han for Mangfoldige er bleven den første franske Konstner? De kjendte jo ingen Anden. Et saadant Navn skylder man tilvisse Agtelse og Pietet, om ogsaa de strenge kritiske Censorer ville udtynde hans Laurbær og anvise ham Plads langt nede i de Udødeliges Hierarchi, ja stundom reent stænge ham ude.

Horace Vernet.

Horace Vernet tilhører en Slægt af Konstnere. Han var den fjerde, den sidste og den største af sit Dynasti. Hans Oldefader, Antoine Vernet, var paa Ludvig den Fjortendes Tid en fattig Maler i den dengang pavelige By Avignon. Han skal have havt Talent, men i de snevre Forhold, hvorunder han levede, blev der sjeldent stillet ham større Opgaver end Skildter, Dørstykker og Vognfyldinger, og han døde upaaagtet. Hans Søn derimod, Horaces Bedstefader, Claude Joseph Vernet, blev Frankrigs første Marinemaler under Ludvig den Femtende. Om hans Konstbegeistring fortælles, at han engang ude paa Middelhavet, under en frygtelig Orkan, hvor Undergangen syntes vis, lod sig binde fast til Stormasten for i Mag at kunne iagttage Elementernes Rasen — et Optrin, som hans Sønnesøn har foreviget i et smukt Maleri. Hans Berømmelse gik i Arv til Sønnen, Carle Vernet, af hvem man har en stor Mængde Slagbilleder fra ældre og nyere Tid, hvorpaa ialtfald Hestene ere udmærkede. Sin egentlige Blomstring naaede Carle først under

Directoriet og Keiserdømmet, men allerede under Ludvig den Sextende var han dog som en høit anseet Konstner bleven Medlem af Akademiet og havde faaet Fribolig i Louvre. Her fødtes hans Søn, Horace, den 30te Juni 1789, altsaa lige i Revolutionens Morgengry, fjorten Dage før Bastillens Bestormelse.

Det viste sig snart, at den fjerde Vernet havde mere end arvet sine Forgængeres Talent. Hans udmærkede Anlæg savnede ikke Underviisning; i Forening med hans Fader vaagede Frankrigs første Lærere over hans Uddannelse. Men samtidig med Talentet aabenbarede der sig hos den unge Mand en ubetvingelig Selvstændighed; han var kjendelig nok ikke tilsinds at gaae i Ledebaand eller at lade sig spænde i nogen Skoles Snørliv. I Horace Vernets Læreaar, de første Aar af dette Aarhundrede, herskede David og hans Skole med despotisk Enevælde i den franske Malerkonst. En classisk Kulde betegnede Skolen. Den søgte udelukkende sine Forbilleder i den græske og romerske Konst; en stiv Formskjønhed, en afmaalt Høitidelighed, en kjedelig og snirklet Regelmæssighed var dens Ideal. Det var Ludvig den Fjortendes Parykstil i anden Omgang. Selv naar denne Konst gav sig i Kast med Emner fra en nyere Tid, gjentog den kun sine kjære Antiker i moderne Forklædning; den maskerede Bacchus som Husar, Apollo som Grenadeer, Venus og Diana som Marketendersker og Cupido som Tambourdreng, og at opgive Togaen med dens særegne Foldekast eller den classiske Hjelm, vilde være bleven anseet for et skammeligt Kjætteri. Livet omkring dem, det brogede Nutidsliv, faldt det aldrig David og hans Disciple ind at raadspørge. Til denne „akademiske“ og „classiske“ Skole var det nu, at den unge Horace Vernet strax stillede sig i en bestemt Opposition. Han blev Realist. Grækerne og Romerne lod han seile deres egen Sø; hvad have de med Nutiden at skaffe? Det var Livet omkring sig, som han vilde gjengive i hele dets Fylde; hans bevidste Maal var, at blive et tro Speilbillede af sin Tid. Til den Ende lod han sig gjennemtrænge af sit Aarhundredes Aand; han betragtede dets Begivenheder, studerede dets Mænd og svor med Liv og Sjæl til Frihedens og Krigerærens Fane; Vanskeligheden i Enkelthederne opflammede kun hans Mod. Istedetfor at lade sig skræmme af vort Aarhundredes stygge, umaleriske Dragt, photographerede han den i den yderste Detail; og hvad hans berømte Heste angaaer, saa have de vel neppe Stort tilfælles med de verdensberømte Gangere fra Frisen paa Parthenon, men til Gjengjeld vilde de ikke være blevne vragede af nogen Hestehandler eller Remontecommission. Fra første Færd af var Natur og Sandhed Horace Vernets Løsen.

Man har villet henføre den unge Mands bestemte Optræden imod et dengang næsten almægtigt Parti til en privat Grund. Det er ogsaa sandt, at Familien Vernet havde god Grund til at hade David. I Revolutionens Rædselsperiode hændte det, at Carle Vernets Søster blev fængslet som politisk Mistænkt. Broderen henvendte sig til David, der som Medlem af Conventet og en fortrolig Ven af Robespierre og Danton kunde have befriet den Fangne med et Ord. Han negtede det imidlertid, under Paaskud af, at hun havde aristokratiske Sympathier, men i Virkeligheden nok, fordi hun havde afviist hans ømme Erklæringer. At denne Begivenhed har havt Indflydelse paa Horace, er rimeligt nok; dog havde han vel ogsaa uden den adlydt sit indre Kald. Hvorom Alting er, saa fandt hans nye Retning levende Anklang. De rige Kjøbere sloges om hans første anekdotiske Krigsbilleder („Trompeterens Hest“, „Regimentets Hund“ o. fl.), Hoffet, med Keiserinde Marie Louise i Spidsen, beskyttede ham og han blev i en Hast den mest søgte Portraitmaler i Paris. I 1814 modtog han Æreslegionens Kors, dog ikke, som man har sagt, for Krigsbedrifter, thi han har aldrig været i activ Krigstjeneste. — Restaurationen syntes en kort Tid at ville sætte en Stopper for den unge Mands Held. Det er klart, at den, der var Bonapartismens Yndlingsmaler, ikke kunde være Bourbonernes Ven. Man fortrædigede Vernet paa flere Maader, navnlig ved at spærre ham Adgangen til de aarlige Udstillinger, fordi han ikke paa sine Krigsbilleder fra Republiken og Keiserdømmet vilde ombytte de trefarvede Faner og Cocarder med hvide. Men denne Omstændighed blev just en Hovedaarsag til hans Berømmelse. Oppositionens første Journalister kappedes om at lovprise den unge, dristige Konstner, der var sat paa Regjeringens sorte Brædt, hans Billeder fik foruden deres eget Værd tillige Betydningen af politiske Pamphleter, og der dannede sig i hans Atelier et Slags vedvarende Udstilling, hvorhen Publikum stadigt strømmede. Her beundrede man første Gang „Poniatowskis Død“, „Grenaderen ved Waterloo“, „Mamelukkernes Nedsabling“, „Kampen ved Barrieren Clichy“, der er et af hans simpleste og mest gribende Stykker, „Saragossas Forsvar“, „Arcolebroen“, Slagene ved Jemappes, Valmy, Hanau og Montmirail og en lang Række lignende Arbeider, der vel vare af meget forskjelligt Værd, men som næsten alle ved Valget af deres Themaer greb mægtigt ind i Tidens Aand. Hertugen af Orleans, Louis Philippe, som allerede dengang — i Begyndelsen af Tyverne — var betænkt paa at minere sig frem til Thronen, optraadte umiskjendeligt som Vernets Beskytter, og overøste ham med Bestillinger. Tilsidst maatte ogsaa Hoffet give Kjøb. Udstillingens Sale lukkede sig ikke længere for de tre Farver; baade Carl den Tiende og Hertugen af Angoulême lod sig male af vor Konstner, man betroede ham store Loftmalerier i Louvre, og tilsidst blev han i 1829 udnævnt til Directeur for de franske Konstneres Akademi i Rom. Det var i denne Stilling, at Vernet gjorde Thorvaldsens Bekjendtskab, og der uddannede sig, som man veed, snart et hjerteligt Venskabsforhold mellem ham og vor store Landsmand.

Fra Rom hjemsendte Vernet flere historiske Billeder som „Edith med Svanehalsen paa Valpladsen ved Hastings“, „Judith og Holophernes“, „Michael Angelo og Rafael i Vaticanet“, men man fandt almindeligt, at til den Art Fremstilling var der ikke Marv nok i hans Talent, og man savnede den rette historiske „Duft“. Derimod vandt hans Studier af Livet i Campagnen og de pontinske Sumpe levende Bifald. Længe fik han forøvrigt ikke Lov til at blive i Rom. Louis Philippe kunde efter sin Thronbestigelse ikke undvære sin Yndlingsmaler, og desuden havde Frankrig begyndt en ny Krig, som krævede sit Epos i Farver. Det var Krigen i Algier. Femten til tyve Gange reiste Vernet over Middelhavet, for at studere denne Krig paa Stedet selv. Han var med paa Expeditionerne, optog sine Skizzer i Kugleregnen, levede, spiste og sov i Teltene, midt imellem Araberne, og kom tilbage, ligesom beruset af Localcolorit. Det var efter disse afrikanske Udflugter, at han begyndte at male sine bibelske Scener i arabisk Dragt, hvad Ingen før ham havde vovet paa, skjøndt det upaatvivleligt er det Rigtige. Foruden Arbeider som „Rebekka ved Brønden“, „Abraham og Hagar“, „Thamar og Juda“, „Den barmhjertige Samaritan“ osv., gav han forskjellige livfulde Løve- og Vildsvinejagter; heller ikke glemte han sin Ungdomskjærlighed, men forherligede endnu i 1836 tre af Keiserdømmets store Slag. Nu var det Kritiken, der var slem, men Regjeringen, der holdt Skjoldet over ham, og atter trak Konstneren det længste Straa, idetmindste hos Publikum. Endelig fik han den største og mest epochegjørende Bestilling i sit Liv. Louis Philippe vilde, at han alene skulde decorere et Galleri i Nationalmuseet i Versailles. Det var et Kæmpeværk, men Horace veg ikke tilbage for det, og i sex Aar, fra 1836 til 1842, fuldendte han Constantinegalleriet, der i tre store Malerier fremstiller Episoder af Constantines Erobring, og i fire tilsvarende Billeder forskjellige andre Bedrifter fra Louis Philippes Regjeringstid. Dette Arbeide, hvis konstneriske Fuldendthed er hævet over al Tvivl, indbragte Vernet den høieste Naade hos Kongen, som vilde udnævne ham til Pair af Frankrig. Konstneren afslog imidlertid den tilbudte Hæder, idet han tydeligt nok gav Kongen at forstaae, at han ikke betragtede hans Pairer som sine Pairer (Ligemænd). Louis Philippe blev fornærmet, dog taug han. Men kort efter indtraf en ny Strid, der for en Tid fuldstændigt formørkede det gode Forhold mellem Kongen og Maleren. Der var hos denne bleven bestilt en „Storm paa Valenciennes“, hvori Louis Philippe forlangte, at Ludvig den Fjortende skulde fremstilles som første Mand paa Brechen. Intet var lettere, men den altfor samvittighedsfulde Konstner satte sig til at studere Kilderne, og kom herved til Vished om, at den store Konge, til hvis Dyder personligt Mod ikke hørte, paa den Tid, da Stormen foretoges, befandt sig over en Miil fra Stedet i en Mølle, hvor han skrev parfumerede Billetter til sin Maitresse, Mad. Montespan. Det var Nok for Konstneren, som nu reentud afslog at opfylde Kongens Ønske; han vilde, sagde han, ikke forfalske Historien. Forgjeves trængte man fra alle Kanter ind paa ham, forgjeves indvendte Kongen selv, at Ludvig den Fjortendes Heltemod ved hin Leilighed beroede paa en Familietradition: Horace var standhaftig, og da det omsider blev ham altfor galt, pakkede han en skjøn Morgen, uden at Nogen vidste af det, sin Vadsæk, og begav sig — i Unaade, men med frelst Samvittighed — til St. Petersborg.

Her fandt han den mest straalende Modtagelse. Det er bekjendt, paa hvilken spændt Fod Keiser Nicolaus stillede sig til Borgerkongen, og hvorledes denne i mange Aar stræbte at formilde den strenge Selvhersker, uden at opnaae Andet, end en lang Række diplomatiske Ydmygelser. Intet kunde derfor være Czaren mere kjærkomment, end denne Leilighed til at frarøve den franske Konst dens bedste, mest nationale Blomst. Hertil kom endnu, at Vernet ved sit Talents Natur, sit militaire Snit og sin personlige Haardførhed var som skabt til at vinde Czarens Hjerte. Denne overøste ham med Forekommenhed og Naadesbeviisninger. At Konstneren ikke, for at modtage disse, gav Slip paa sin mandige Værdighed og Selvstændighed, vil man allerede kunne skjønne af det Foregaaende; der er fra hans Ophold i Rusland bevaret eet Exempel endnu paa hans Frimodighed ligeoverfor denne Verdens Mægtige, som er saa smukt, at det bør anføres her. En Dag kom Talen i Keiserens Nærværelse paa Polens Undergang. Vernet tog med den største Varme Polakkernes Parti. — „Altsaa,“ spurgte Keiseren spøgende, „hvis jeg bestilte en „Warschaus Indtagelse“ hos Dem, saa vilde De sagtens negte at male Stykket?“ — „Nei, paa ingen Maade, Sire,“ svarede Horace Vernet; „ligesaalidt som jeg vilde negte at male en Christus paa Korset.“ — Det Ophøiede i Tanken slog Despoten, der kun svarede ved at fordobble sin Gunst imod Konstneren. Alligevel kjedede han sig i Nevastaden og plagedes af inderlig Hjemvee efter sit skjønne, solvarme Frankrig. Længe søgte hans keiserlige Vert og Lærling — thi Nicolaus tog Timer hos ham i den ædle Malerkonst — at holde paa ham, men den Dag, da Budskabet om Hertugen af Orleans' sørgelige Endeligt kom til Petersborg, fik han tilsidst Lov til at reise. — „Jeg overdrager Dem,“ sagde Nicolaus, „at udtrykke for de Franskes Konge min oprigtige Deeltagelse i hans store Sorg.“

Det var det første gode Ord, som efter fjorten Aars frugtesløse Forsøg kom fra det russiske Hof til Louis Philippe. Man kan deraf slutte sig til, hvorledes Overbringeren blev modtaget. Den gamle Kiv var aldeles glemt. Maleren fik paany det samme Atelier i det historiske Boldhuus i Versailles, som han tidligere havde havt, og han fik tillige Bestilling paa „Erobringen af Smala'en“ (Abd-el-Kaders Telteir), det mest gigantiske Lærred, som maaskee nogensinde en Konstner har bedækket med Farver, thi det indtager et Fladerum af over 400 Kvadratalen og er altsaa af Størrelse som Forsiden af et anseeligt tre Etages Huus. I Løbet af otte Maaneder fuldendte Konstneren dette titanske Værk, som vilde have jaget enhver Anden i et Musehul. „Smala'ens Erobring“ er desuden mærkelig, ikke blot ved sin Størrelse og hastige Fuldendelse, men ogsaa ved sin særegne Form. Det forener Panoramaet med Historiemaleriet; Lærredet er nemlig halvrundt og Handlingen kan ikke overskues under Eet, men falder i forskjellige Grupper. Saavel herved, som ved den i Forhold til Høiden ualmindelige Længde, minder Stykket nærmest om en storartet Frise. Hovedgruppen optages af en Eskadron ridende afrikanske Jægere, der i flyvende Carriere gjør et voldsomt Indhug. Den Dristighed og Fart, hvormed dette er givet, er aldeles ubeskrivelig; Tilskueren træder uvilkaarlig til Siden, for ikke at knuses under Hovene paa disse Heste, der komme sættende an lige imod ham i vidunderlige Forkortninger. Fra dette Indhug spreder Rædsel og Forfærdelse sig til alle Sider. Man seer Kvinder og Børn halv kvalte under de væltede Telte, forfærdede Hjorder af Hornkvæg og tamme Gazeller, tyvagtige Jøder, Emirens Koner, som af Negere hjelpes op paa puklede Dromedarer, spredte Kampe mellem Franskmænd og Arabere — Alt i sindrige, fint anordnede Grupper. Rummene mellem Grupperne fyldes af en talløs Mængde Bigjenstande; det seer ud, som om et heelt Skatkammer af orientalske Herligheder var regnet ned over de Flygtende. Der er Yataganer med ophøiede Sølvfigurer paa Skeden, Dynger af Filigranarbeide, meislede Damascenerklinger, rige Stoffer, virkede af Guld og Silke, opløste Perlehalsbaand, tyrkiske Tobakspiber med pragtfulde Hoveder og favnelange Rør, Cederæsker med indlagt Perlemoder, marokkanske Kister med mauriske Arabesker, Geværer, beslaaede med Koraller, broderede Fløilssadler o. s. fr. Det Hele aander utrolig Fyrighed og Liv, og i de livløse Ting er der frembragt Illusion ved det saakaldte trompe l'oeil, som mere end noget andet Effectmiddel blænder Mængdens Øie.

Dette Kæmpebillede og et lignende, „Slaget ved Isly“, som Vernet udførte Aaret efter (1847), bleve hans sidste Arbeider af det Omfang. Februarrevolutionen, der fordrev hans kongelige Ven og Beskytter, standsede ogsaa hans Virksomhed for Museet i Versailles, og han havde ovenikjøbet den Sorg, at see flere af sine skjønneste Billeder ødelagte ved den vandalske Glædesild, som Republikanerne antændte med Louis Philippes Galleri i Neuilly. I det Mindre vedblev han imidlertid at arbeide ligesaa rastløst, som nogensinde tilforn; Genrebilleder og Portraiter strømmede fra hans Haand. Sine sidste Aar tilbragte han deels paa Reiser — der er faa Nulevende, som have reist mere end Horace Vernet — deels paa Malernes Akademi i Paris, hvor han tog Ophold efter at have forladt sit yppigt udstyrede, orientalske Lyststed ved Versailles. Den hadske Kritik, der i sin Tid forfulgte ham, var efterhaanden forstummet, han var Nationens og navnlig Hærens erklærede Yndling, og saavel af den Grund, som efter hele sin Fortid, var han i høi Gunst hos det napoleonske Dynasti; endnu en Maaned før hans Død sendte Keiseren ham Æreslegionens Storkors, en Hædersbeviisning, som foruden Vernet og Auber ingen fransk Konstner har opnaaet. Der var kun eet Skaar i hans Lykke: han var barnløs. Hans eneste høitelskede Datter, en ved aandelige og personlige Fortrin lige udmærket Kvinde, var død allerede i 1845, efter et tiaarigt Ægteskab med Faderens høitbegavede Konstfælle, Paul Delaroche. Men var saaledes Vernet den Sidste af sin Æt, saa syntes til Gjengjeld Alt at love ham en usædvanlig høi Alder. Hans Legeme havde ikke mindre end hans Aand bevaret sin fulde Kraft; han var under Strabadserne paa sine Reiser bleven i høieste Grad hærdet, og han kjendte ikke til Sygdom. Paa en forceret Vinterreise, som Keiser Nicolaus engang foretog til Kaukasus, var af hans Følge paa femhundrede Personer Vernet den eneste, der vandt med ham til Maalet. Et Uheld paa en Ridetour fremskyndede imidlertid den kraftige Oldings Død. Al Lægernes Konst kunde ikke hjelpe, og han døde efter et langt og smerteligt Sygeleie Natten mellem den 17de og 18de Januar 1863.

Horace Vernet var ogsaa udenfor sin Konst en høist elskværdig Personlighed, beskeden, tjenstvillig og retfærdig endog mod sine Uvenner; hans Leveviis var ligesaa simpel, som hans Væsen var ligefremt. Traditionen opbevarer mange Prøver paa hans gemytlige Hjertensgodhed. En Dag, medens han arbeidede i sit Atelier i Versailles, kom der en nyudskreven Recrut op til ham, kluntet og forlegen, kortsagt en rigtig Jens. Fem og tyve Francs holdt han i Næven: han vilde males. — „Til Din Kjæreste?“ spurgte Konstneren. — „Nei til min Moder. Hun græder saameget, fordi jeg er reist. Men jeg har kun de fem og tyve Francs“, føiede han ængsteligt til. — „Det er godt“, sagde Maleren. „Jeg er ikke saa dyr. Sæt Dig. Vil Du males med Overskjæg?“ — Ja, det vilde han da helst. — Og Konstneren afbrød strax sit andet Arbeide og udførte i et Par Timer et ypperligt Portrait af Jens. At han ikke blot beholdt sine fem og tyve Francs, men endog fik en god Drikkeskilling i Tilgift, behøve vi neppe at tilføie. — En anden Gang stod Kong Louis Philippe foran „Smala'en“ og beundrede en Veteran i Forgrunden, hvis prægtige Ansigt var bronzeret af Sol og Støv. — „Han har Korset, seer jeg“, bemærkede Kongen. — „Nei, desværre, Sire, jeg har taget Feil. Jeg kommer til at slette Korset ud“. Konstneren greb sin Pensel. Men Louis Philippe standsede hans Arm og sagde smilende: „Hvorfor vil De fordærve Deres Billede, min kjære Horace? Man lægger altid Mærke til en Retouche. Jeg kjender et simplere Middel til at raade Bod paa Deres — — ufrivillige Feiltagelse; det bestaaer i virkelig at decorere Deres tappre Ven.“ Konstneren lo i Skjæget; hans List var lykkedes. — En Morgen, da han ene kjørte igjennem en affides Gade, kom han til at knække Stangen paa sin Kabriolet. En Skiltmaler der just stod oppe paa sin Stige og prydede en Victualiehandlers Udsalg med deilige Rullepølser, kjendte Horace Vernet, steg ned i en Fart og bandt Vognstangen sammen, saa at Vernet kunde kjøre videre. Forinden vilde han trykke Skiltmaleren et Guldstykke i Haanden. — „Aa, Hr. Vernet, til en Collega!“ sagde denne afværgende. — „Om Forladelse, De har Ret; men hvorledes kan jeg da vise mig erkjendtlig?“ — „Dersom De blot vilde tage et Strøg med min Pensel, vilde jeg være rigelig betalt“. Og Konstneren løb øieblikkelig op ad Stigen og malede i Hast en Skinke, der kunde faae Tænderne til at løbe i Vand paa den mest Kræsne.

Hvad der først, i reent ydre Henseende, fængsler Opmærksomheden ved Horace Vernet som Konstner, er hans forbausende, næsten overmenneskelige Frugtbarhed. Hans Arbeider maae tælles ikke i Sneseviis, men i Tusindviis; han alene kunde fylde flere Udstillinger, og blot til en kort Beskrivelse af alle hans Stykker vilde der medgaae tykke Bind. Afseet fra den Flid og Udholdenhed, hvorpaa en saadan Virksomhed gjør Krav, forudsætter den ogsaa en utrolig Hukommelse, og i saa Henseende har ingen Dødelig været lykkeligere begavet, end Horace Vernet. Han behøvede aldrig at optage Skizzer; Alt, hvad hans Blik opfangede, tegnede sig i hans Hjerne, som i et camera obscura, og der stod det prentet til evig Tid. Fra dette uvurdeerlige og usynlige Album hentede han til enhver Tid de Oplysninger, han trængte til, og han behøvede aldrig at lede efter et bortkommet Blad; Alt stod ham bestandig tilrede. Et Landskab, som han ikke siden sin Ungdom havde seet, et Ansigt, som han kun flygtigt og i Forbigaaende havde betragtet, var han istand til at tegne ud af Hovedet med aldrig svigtende Troskab. Han kjendte fra Grunden af alle den franske Armees utallige Uniformer, fra 1792 til vore Dage, og han vides aldrig at have feilet, end ikke i Anbringelsen af en Knap eller et Felttegn. Og Vernet var ikke af disse æggesyge Konstnere, der gaae om med en Masse gjærende Ideer, som ikke mangle Andet end en Smule Legeme for at blive til geniale Værker. Tanke og Udførelse vare hos ham Eet. Saasnart han havde faaet Ideen til et Maleri, udkastede han strax Planen dertil i Hovedet, han foretog en i de mindste Enkeltheder fuldstændig Anordning, og naar dette var vel besørget, satte han sig strax ned og overførte sit Udkast paa Lærredet, uden Skizze, uden Grundrids, uden nogensomhelst Forberedelse. Han arbeidede med en vidunderlig Lethed; naar man saae Gjenstandene fødes under hans Pensel paa den lyse Grund, skulde man, som Théophile Gautier træffende bemærker, have troet, at han ikke gjorde Andet, end at afdække et Lag Silkepapir fra et allerede fuldfærdigt Billede.

Eet staaer endnu tilbage. Var Horace Vernet virkelig saa stor, som han var berømt til? Og har hans Talent, med al dets Rigdom paa Overfladen, været ligesaa dybt, som rigt? Disse Spørgsmaal ville sikkert engang finde deres Afgjørelse; kun ikke nu og paa dette Sted. Hans Samtid er heri ingen paalidelig Veileder. Den har vel tildeels forgudet ham over al Maade, men den har sandelig ogsaa mishandlet ham; thi, som alt bemærket, man maa ikke troe, at Kritikens Piccolofløite manglede i den store Beundringssymphoni. Misundelsen kunde ikke tilgive Konstneren det Venskab med kronede Hoveder og de Millioner af Francs, som hans Konst indbragte ham; Skinsygen gnavede paa hans Laurbær; Afmagten spottede over en Frugtbarhed, der ynglede som en Maanedsdue; det doctrinaire Skolehovmod endelig mødte med det æsthetiske System i den ene Haand og Konsthistorien i den anden, og beviste, at den, der havde de og de Feil, og manglede de og de Betingelser, umulig kunde fordre Adgangskort til de store Aanders Pantheon. Lad disse Røster være, hvad de ville; de have ikke skadet den levende Konstner, og de bør ikke opfriskes ved hans Grav. Snarere er der her Anledning til at minde om en Sandhed, som altfor ofte glemmes. Det er den Sandhed, at man aldrig tør bedømme en Konstner efter det, han ikke er, men kun efter det, han er; at man heller ikke tør bebreide ham Savnet af Fortrin, som hans Natur ikke tillod ham at erhverve sig; men om han indenfor sin Begavelses Omraade har naaet det Maal, han satte sig, eller om han omvendt har forløftet sig udenfor dette Omraade — det er det, hvorom man maa spørge.

Hvad vilde da Horace Vernet? Vi have alt antydet det i Begyndelsen af denne Artikel: han vilde være en Maler for det franske Folk, saaledes som dette Folk af Revolutionernes Smeltedigel er gaaet nyfødt frem. Han vilde skabe en ny Konst, der passede for hans Tids Mennesker og Begivenheder, en Konst, hvori Tidsalderen kunde gjenkjende sig selv og sine Instincter, sine Lidenskaber, sit Liv og sine Idealer. Dette lod sig ikke fuldbringe i nogen Skoles Tvang; derfor brød han med Skolen. Som han i Kjødet er Revolutionens Søn, saaledes er han det ogsaa i Aanden: Revolutionens Søn, Keiserdømmets Søn, Demokratiets Søn. Han har med Paletten i sin Haand gjennemvandret vort mærkelige Aarhundredes første Halvdeel og sanket de spredte Træk af dets Physiognomi til et Hele; i det Omdannelsens Værk, som vi undergaae i Sæder, Love, Institutioner og Anskuelser, har han virket troligt med. Han udtrykker derfor virkelig en Side af Nutidens Liv, og hvis hans Værker med Eet forsvandt af Verden, vilde de efterlade en følelig Lacune. Om han er noget smittet af den overdrevne Realisme, den nøgne upoetiske Naturlighed, der nutildags truer Konsten i dens inderste Livsnerve, saa er det i Sandhed ikke saa forunderligt; men det er Aarhundredets Feil mere end hans.

Paa Vernets Virksomhed som Slagmaler maa der endelig lægges en ganske særlig Vægt. Her er hans sande Originalitet; i denne Retning kjender han ingen Forgænger og ingen Lærer. Man kan længe nok bebreide ham hans nationale Partiskhed („Chauvinisme“), der gjør, at han altid maler Seiren, aldrig Nederlaget; men Ingen har dog før ham vovet at male det „moderne“ Slag eller fremstille Krigen i dens sande Skikkelse. Han er den første, som har afskaffet den traditionelle, pyntelig opstillede Forgrundsgruppe, der paa de ældre Maleres Billeder „skal betyde“ et Slag. De militaire Dramer, som han sætter i Scene, have med al deres topographiske Nøiagtighed — og de ere i den Henseende sande Mønstre — en overraskende ideel Sandhed; kun han har forstaaet at indblæse Bevægelse og Liv i Massernes Sammenstød, at lade Virkelighedens Hjerte banke i Handlingen, og at gjengive Soldaten som en eiendommelig udpræget Personlighed. Navnet paa Vernets Helt er Legio; „hans Achilles er et Regiment“. Ved Valget af sine Emner og ved Udførelsens heroiske Sving har han faaet en national Streng hos Franskmændene til at klinge; skjøndt Verdensmaler, var han dog den mest franske af alle franske Konstnere. Der var en Tid, da Frankrig var dybt fornedret under Waterloos Forsmædelse, blødende, udmattet og oversvømmet af Fjender. Dengang var der to, som protesterede høit imod Nederlaget: Béranger i sine Viser, Vernet i sine Billeder. Og da siden Seiren atter kronede Frankrigs Vaaben med Held, var han ogsaa med sin Begeistring i deres Følge, en ny Tyrtæus, om end ikke i Ord. For en saadan Mand vil Historien nok finde en Plads. Efterverdenens uhildede Dom vil neppe spørge, hvorfor hans Colorit ikke var saa glødende, som mange af hans Samtidiges, hvorfor hans Linier ikke vare saa overjordisk rene, som Raphaels, og hans Kraft ikke saa svulmende, som Michael Angelos; den vil langt snarere beundre hans uudtømmelige Skaberkraft, hans Phantasies Rigdom, og hans Compositions umiddelbare Fyrighed og Liv, og den vil sande Napoleon den Tredies Ord ved hans Død: „Han var en stor Tidsalders store Maler.“

Jomfrutaarnet i Visby.

Hist ligger Gulland i Østersø;
Det maa jeg sige for sandt:
I Verden findes vel ingen Ø,
Der ligner en Snekke saa grandt.
Baaden gynger paa Bølge.

Og den Snekke har staaet mangen en Storm igjennem, har været et Tvistens Æble imellem Dansk, Svensk og Tydsk, men forener nu i Navnet Nordens tvende Konger, som begge efter den skrive sig: de Gothers. Her ligger en beskeden lille Kjøbstad, Visby, som i den tidlige Middelalder var Skandinaviens største Handelsplads, Hansernes rigeste Stapelstad i Norden. Allerede i det tolvte Aarhundrede stod den i fuldt Flor, og senere voxede dens Magt bestandigt med dens Borgeres Rigdom og Driftighed. Men Overmod staaer for Fald, og hvor Vælden kun støtter sig til Pengene, der kues den let. Den svenske Konge Magnus Eriksen udskrev i Aaret 1361 en større Skat end sædvanligt af Visbyborgerne, og da disse ikke vilde betale den, fortælle de svenske Historieskrivere, vendte Magnus sig om Hjelp til Valdemar Atterdag og bad ham tugte de opsætsige Oboere. Rimeligere er det, som Suhm vil, at Valdemar selv fristedes ved de uhyre Rigdomme, der vare samlede i Byen, og derfor vovede sig til det store Tog, der skulde bringe Gulland i hans Magt. Nok er det, i Juli Maaned 1361 drog han med en mægtig Flaade og Hær fra Sjælland til Øland, som han snart indtog, og derfra til Gulland, som overgav sig til ham, efterat han i trende Slag udenfor Visbys Porte havde beseiret Gullænderne. Umaadelige Rigdomme førtes nu fra Byen til Danmark — Borgerne i Visby maatte, fortæller Krøniken, udløse sig ved at fylde tre store Ølkar med Sølv og Guld, Kirker og Klostre bleve plyndrede, og Alt, hvad der kunde flyttes, blev bortført. Siden den Tid er Byen svundet ind, dens 18 herlige Kirker ligge nu i Ruiner og frembyde Skuet af den paa engang rigeste og mest samlede Oldtidsarchitektur, vort Norden har at opvise.

Paa Visby Stadsmuur, paa den nordre Side, ligger et Taarn, en Deel af de ældgamle Befæstningsværker, som kaldes Jomfrutaarnet (Jungfrutornet). Sagnet, som gjerne blander Erotik ind i Historien, beretter, hvorlunde Kong Valdemar imod Høsten 1360 drog over til Gulland, forklædt som en fredelig Kjøbmand, for at udspeide Landets Forhold; han skal da have boet hos en af Landets Høvdinge, Unghans, og have havt en Kjærlighedshistorie med dennes Datter, som gav ham Oplysninger om Landets Styrke og hvad der ellers kunde være ham vigtigt at vide. Men da det rygtedes paa Gulland, at det var den danske Konge, der var Unghans' Datters Elsker, og man deraf sluttede, at hun havde forraadt Øen til ham, blev hun indmuret i det eensomme Fæstningstaarn, som senere fik Navn af hendes Skjændsel, og kaldtes Jomfrutaarnet. Hele denne Historie er dog vistnok opdigtet, thi det kan bevises, at Kong Valdemar ikke har været fraværende fra sit Rige i Aaret 1360, og da han det næste Aar besøgte Øen, var det hverken som Speider eller som Elsker, men som den Helt, for hvis første Sværdslag Gulland maatte falde tilfode.

Den „Guthilandiske Cronica“ har ogsaa et andet Sagn fra Erobringstiden, som maaskee er blevet forvansket og fordreiet til Fortællingen om Jomfrutaarnet. Der var, hedder det, en Guldsmed, Niels, kommen til Øen, som for sit kostelige Arbeides Skyld blev meget søgt og samlede sig stor Rigdom. Han havde en overmaade deilig og hoffærdig Datter, hvis Klædedragt ikke var efter de gullandske Kvinders Viis, og som haanligen afviste alle de Beilere og Friere, der meldte sig til hendes Haand og til Faderens Guld; fortørnede over at see sig forsmaaede af den „Kulpusters Datter“, digtede de Nidviser om hende og opnaaede saaledes at fordrive hende og Faderen fra Øen. Men det blev til deres egen Skade; thi Niels drog til Kong Valdemar og fristede ham med sine Fortællinger om alle Øens Skatte:

Niels Guldsmid drager til Kongen oc liufver.
Den lede Forræder oc slemme Tiufver:
De Guther hafuer saa møgit Guld,
De kunne det icke eigo,
Svinen jætter aff Sjølfuer Trug,
Hustruer spinde med Guldthieno.

Den svømmende Stad ved Canton.

Naar man er kommen forbi Whampoa, de store fremmede Skibes Ankerplads, mærker man, at man nærmer sig en udstrakt og livlig Stad; Bevægelsen paa den mægtige Flod tiltager med hvert Øieblik i en forbausende Grad. Junker af alle Størrelser, Baade, Pramme og Fartøier af det forskjelligste Slags, krydse hverandre i alle Retninger; ofte kommer en Tømmerflaade af uoverskuelig Længde drivende med Strømmen, styret af et Par Chinesere, der med en utrolig Færdighed forstaae at snoe sig igjennem dette Virvar. Stimmelen bliver tættere og tættere; mon vi ikke snart skulle sagtne vor Dampers brusende Fart? Nei — vi fare under det stolte britiske Flag, vi gaae ikke afveien for Nogen — det er deres Sag, de chinesiske Hunde! at tage sig iagt; hvis ikke — ja saa er der s'gu nok af dem. Nu komme hele Rækker af Junker, som ligge for Anker, og der til Høire er Canton med de fremmede Factorier, der see ned paa de usle Omgivelser med den samme Foragt, som den ægte Brite viser John Chinaman.

Men foran Byen møder der os et Skue, der nok fortjener nærmere Undersøgelse: det er Cantons svømmende Stad. Ofte danner man sig i Phantasien et skjønt Billede af ukjendte Egne; men ved virkelig Beskuelse føler man sig tidt skuffet, fordi Originalen ikke svarer til Virkeligheden. Anderledes gik det mig her: den svømmende Stad overgik mine dristigste Forventninger. Lige fra Bolværket og til midt ud i Floden ligger denne Stad; dens Befolkning angives til imellem 60 og 100,000 Mennesker, fordeelte paa en uendelig Masse af de saakaldte Tancabaade, Æggebaade, hvilket Navn

er givet dem paa Grund af deres Form. Hver Familie har sin Baad, der er dens Hjem, hvor saagodtsom alle dens Medlemmer ere fødte, hvor de friste en tarvelig Tilværelse og hvorfra de, naar de døe, føres til deres egen Kirkegaard udenfor Byen. I det Hele danner denne Befolkning en Kaste for sig, afsondret fra Byens Beboere og Landbefolkningen, med hvem den saagodtsom aldrig træder i Familieforbindelse.

I lange Gader med Sidegader ligge Baadene fortøiet og det Hele frembyder en Regelmæssighed og Orden, som de første Opfindere af Blaagaardskvarteret kunde have havt uendelig godt af at studere. Gaderne kunne naturligvis ikke være meget brede, og det er næsten et Vidunder, at see den umaadelige Vrimmel afstedkomme saa ringe Forstyrrelse og saa faa Ulykker, som Tilfældet er. Det er en Selvfølge, at Ingen tænker paa at roe Baadene paa vor Maade — dertil er der ikke Plads — de vrikkes frem med en kort Aare agterude, en Bestilling, der næsten udelukkende besørges af Konerne eller de voxne Døttre. Det er nok Umagen værd at iagttage den flinke Pige, som hun staaer der og roer og styrer og har Øinene allevegne; hun dreier tilhøire og tilvenstre, raaber i Eetvæk og skjænder med en Raptungethed, som den, der brugtes af de homeriske Helte. Samtidigt maa hun passe de smaa Chineserrollinger, der ere ligesaa uregjerlige som andre Rollinger og som ovenikjøbet synes at have en afgjort Tilbøielighed til at plumpe ud af Æggeskallen og ned i Vandet, hvis rivende Strøm er bekjendt for at holde godt fast paa sit Bytte.

En af de Ting, der paa min første Opdagelsesreise i disse Egne tildrog sig min Opmærksomhed, var den Indretning, de ganske smaa Børn havde om Halsen, som oftest et huult Græskar, undertiden en lille Trætønde, saaledes som Konstneren her har gjengivet det; Ungerne ere forresten saa nøgne, som Vorherre skabte dem. Ved at spørge mig for, fik jeg at vide, at disse Græskar vare bestemte til at holde Rollingerne oven Vande, naar de ved en Feiltagelse dumpede i. Saasnart et sligt Plump høres, er øieblikkeligt Moderen eller den vagthavende Datter ved Haanden og med en forfærdelig Gesticuleren og Skrigen hale de Vedkommende op i Baaden. Senere har jeg selv seet en saadan Forestilling opføres, og den synes mig at være et godt Beviis paa, at Chineserinderne ikke ere saadanne Ravnemødre, som man har beskyldt dem for.

f.

Jomfrutaarnet i Visby, tegnet af Magnus Petersen.

Christiansø.

I Farvandet mellem Skaanes Sydostkyst og Bornholm, 2½ Miil Nordost for denne Øes nærmeste Overfartssted, Gudhjem, ligger Christiansø — forhen Østersøens Malta. Som Fæstning er den nedlagt ved kongelig Resolution af 2den Mai 1855 og tilhører som saadan nu kun Historien. Fra et statsoekonomisk Synspunkt betragtet, havde det vistnok været bedst, om den aldrig havde været til; thi den har i Tidernes Løb kostet Staten langt større Pengesummer, end den har gjort Gavn for. Dens gode Havn har vel stundom været et sikkert Tilflugtssted, baade for Krigs- og Handelsskibe — Tordenskjold søgte saaledes ofte didhen med sine Galeier — men Klipperne have ogsaa til sine Tider beredet Mange en vaad Grav, især før Aaret 1805, da der blev oprettet et Fyr.

Seet fra den maleriske og poetiske Side tager Christiansø sig bedst ud i en Storm, naar Himmel og Hav ere i Oprør. De nøgne og steile Klipper faae netop da deres Skjønhed og Udtryk ved den Kraft, hvormed de trodse Elementernes Rasen; thi Naturen har behandlet denne Plet af Kloden med saa stedmoderlig Haand, at kun Gru og Kamp kunne give den Stemningskraft.

Christiansø bestaaer, nærmere beseet, af tre Smaaøer, Christiansø, Frederiksø og Græsholmen; udenfor ligge endeel endnu mindre Skjærholme, som i ældre Tider, før Bebyggelsen, kaldtes Ertholmene. Den egentlige Christiansø er 1000 Alen lang og 240 Alen bred; paa den staaer et rundt, stærkt, af Granit opført Fæstningstaarn, med et Blinkfyr, der sees i en Afstand af henved fem Miil, samt endeel andre Bygninger og murede Batterier. Den er forbunden med Frederiksø, som er 500 Alen lang og 250 Alen bred, ved en Flydebro, hvorved de to Havne, Syd- og Nordhavnen, dannes; den første er 13 Fod dyb, den sidste dyb nok for de

Familieliv paa Floden ved Canton, tegnet af A. Plum.

Havnen ved Christiansø, tegnet af V. Fauerholdt.

største Orlogsskibe; i det Hele kan der rummes 30 til 40 Skibe. Paa Frederiksø findes ligeledes et forhenværende Fæstningstaarn, der af Øboerne i en trang Vending til Adspredelse i deres Ensomhed stundom er benyttet til Skuespilhuus. Tillige findes der nogle Kasernebygninger og en Fængselsbygning for Statsfanger, hvor blandt Andre den bekjendte, ulykkelige Dr. Dampe maatte offre en lang Række af sine kraftigste Aar, fordi han i Frederik den Sjettes Tid havde nydt af den dengang forbudne Frugt, at tale frit om Statssager. Græsholmen, noget mindre end Frederiksø, fra hvilken den er fjernet 400 Alen — og som forresten næsten slet intet Græs har — er ikke beboet af Mennesker, men Opholdssted for en Mængde Ederfugle, som der bygge deres Reder. Duunsamlingen var i sin Tid forbeholdt Commandanten som en Forret, for at bøde paa hans ringe Gage, hvisaarsag Fuglene frededes, til stor Skade for Fiskeriet. — Al den Muldjord, der findes i de saare smaa, men nette Haver, er tilført andetsteds fra. En Bekræftelse herpaa indeholder følgende Optegnelse i Kirkebogen: „1684, den 1ste October reiste Præsten i Land (ɔ: til Bornholm), for efter Oberst Cucherons Befaling at begrave tvende Lig i Gudhjems Kirkegaard. NB. Paa den Tid var her ingen Jord."

1855 udgjorde Befolkningen, Besætningen iberegnet, 319 Sjæle; nu kan den regnes til henved 50 Mennesker, som have deres Erhverv af Fiskeri og Lodseri. Havnen vedligeholdes som Nødhavn, tilligemed Fyret, for Statens Regning.

Øernes Befæstning og Bebyggelse begyndtes i Aaret 1684, ved Admiral Span og Fortificationsoberst Coucheron, med at lægge Grundstenen til det store Taarn, hvilket gik for sig den 19de Juni. Omtrent et Aar senere, den 16de Mai 1685, lagdes Grundstenen til Taarnet paa Frederiksøen. Kongen tog selv det fuldbragte Arbeide i Øiesyn d. 11te Mai 1687, ved hvilken Leilighed han maatte udholde en svær Storm. Denne Fæstnings Opførelse ansaaes for en saa vigtig Begivenhed, at der i den Anledning blev slaaet tvende Sølvmedailler, af hvilke den største omtrent veier 14 Lod.

Om Anledningen til, at en Fæstning reiste sig i det vilde Hav paa de nøgne Klipper, som i tidligere Tider kun bleve gjestede af Fiskere og Søfugle, fortæller Sagnet Følgende: Kong Carl af Sverig havde fattet den Beslutning, at befæste disse Klipper og lod i dette Øiemed en Søofficeer, forsynet med en forseglet Befaling, som han ikke maatte

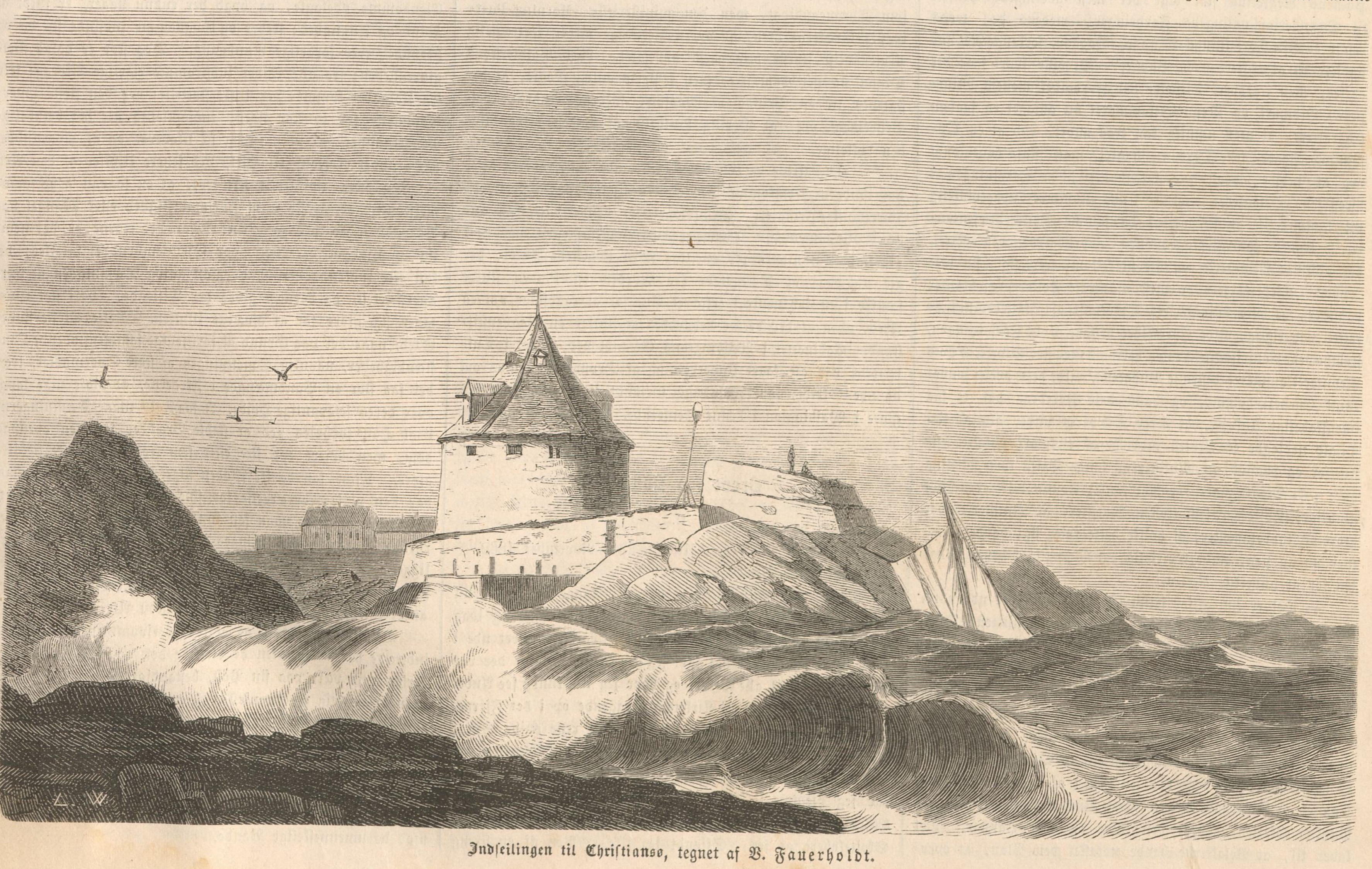

Indseilingen til Christiansø, tegnet af V. Fauerholdt.

aabne, førend han kom paa en vis Høide, stikke i Søen med en kongelig Jagt. En liden Hund, som Chefen havde med sig ombord, fik fat paa Papiret med den hemmelige Ordre, og løb med det hen til en af Skibsfolkene, der var en dansk Mand. Denne aabnede og læste Brevet, hvorefter han søgte og fandt Leilighed til at undvige fra Skibet og ilede til Kjøbenhavn. Han gik da lige til Kongen, der med stor Interesse modtog Sømandens Beretning og snart efter lod Folk skikke over til Ertholmene, for at begynde paa Fæstningsværkernes Opførelse.

P. N. Dam.

Ugens Politik.

Den 29de Januar 1863.

Den holstenske Stænderforsamling er nu sammentraadt i Itzehoe, men de, der vente, at den skal yde noget Bidrag til at løse de Forviklinger, som virke saa hæmmende ikke blot paa Holstens, men paa hele Rigets Udvikling, ville sikkert føle sig bitterlig skuffede. Maaskee vil den under Behandlingen af Regjeringsforslagene af local Interesse tage mere Hensyn end tidligere til den offentlige Mening, som forlanger, at medens de politiske Spørgsmaal endnu stedse skulle stilles i forreste Række, bør de locale Reformer, hvortil Holsten trænger saa høiligen, ikke som hidtil lades upaaagtede. Alle de i Rigsraadet indbragte Lovforslag har den kongelige Commissarius ogsaa forelagt Stænderne, og blandt disse har Regjeringen, uden at anerkjende Berettigelsen af de i Forbundsbeslutningen af 8de Marts 1860 opstillede Fordringer og uden som Følge heraf at ville forelægge selve det foreløbige Normalbudget af 28de Februar 1856, ogsaa indbragt Udkast til Tillægsbevillingslovene, om hvilke Stænderforsamlingen nu er berettiget til at tage Beslutning paa samme Maade som Rigsraadet. Uagtet Stænderne paa et tidligere Standpunkt selv have ønsket denne Indrømmelse som en provisorisk Foranstaltning, ville de nu neppe indlade sig paa virkelig at forhandle om og antage det forelagte Budget, hvorimod de sikkert ville udfolde hele deres Styrke i den af Baron Blome foreslaaede Adresse, der skal skildre Landets skjæbnesvangre Tilstand, skyde al Skylden derfor over paa Regjeringens Skuldre og forlange, at den skal betræde Fredens og Forsonlighedens Vei. De fremlagte Lovforslag bevise noksom, at Regjeringen alt uden Opfordring har betraadt denne Vei, hvis dermed ikke menes Gjenoprettelsen af et Schleswig-Holstein, hvortil ingen Regjering kan give sit Minde.

Det vil være ret interessant at erfare, hvilke Raad den preussiske Regjering, der øver en langt mægtigere Indflydelse paa den holstenske Stænderforsamling, end dette Hertugdømmes egen Regjering, vil give under Budgetforhandlingerne i Itzehoe, som foregaae samtidig med lignende Forhandlinger i Berlin. Ville den preussiske Krones Raadgivere erklære, at Holstens Regjering skal tage det mest ubetingede Hensyn til Stænderforsamlingens Fordringer, medens de, trods den preussiske Forfatnings Aand og Bogstav, forlange Ret for sig selv til at regjere uden Budget? Vi ville snart faae det at see, men i ethvert Tilfælde har Forholdet mellem Ministeriet Bismark og Deputeretkammeret nu antaget en saadan Charakteer, at man umulig kan troe andet, end at en Opløsning staaer for Døren, uagtet man skal have ondt ved at indsee, hvad den skal føre til, da Stemningen i Preussen er saaledes, at det nye Kammer upaatvivlelig vil komme til at bestaae af de samme Folkerepræsentanter. Under Adressediscussionen aabenbarede den Kløft, der adskiller Ministeriet og Deputeretkammeret, sig i sin hele Dybde. Medens selv de mest moderate Folkerepræsentanter paastode, at hvis Ministeriets Opfattelse af Skattebevillingsretten var rigtig, vilde Enevældet bestaae trods Forfatningen, fremhævede Conseilspræsidenten derimod med stor Styrke, at hvis Deputeretkammeret bestemte Budgettet, vilde dette øve et souveraint Eneherredømme, og hans hele Foredrag bar et saa lidenskabeligt Anstrøg, at Grev Schwerin under almindeligt Bifald nedlagde en Protest mod de af Bismark udtalte Anskuelser og paastod, at Ministerens lange Tales korte Mening var: „At Magt gaaer for Ret". Et Compromis er vistnok umuligt; Folkerepræsentationen benegter, at Ministeriet har gjort de Indrømmelser, af hvilke dette roser sig, og det kommer nu an paa, om det virkelig har Mod til at bruge Magten for at underkue Retten.

— Det er kun altfor sandt, at en Opstand er udbrudt i det russiske Polen som Følge af Rekrutudskrivningen; Telegraphdepecher fra Warschau, Lemberg og St. Petersborg bekræfte, at dette ulykkelige, haardt mishandlede Land atter har gjort et Forsøg paa at afryste sine Lænker og faae Verden til at sige: „Polen lider, altsaa existerer det endnu". Det er vanskeligt ifølge de modtagne Efterretninger at danne sig nogen klar Forestilling om Opstandens Omfang, men det er uomtvisteligt, at den er af en meget alvorlig Beskaffenhed. Paa et af Nationalcomiteen givet Vink udbrød den paa alle Punkter Natten mellem den 22de og 23de Januar. Det lader til, at Polakkerne havde udkastet den Plan, at overrumple de russiske Tropper og nedsable de sovende, forsvarsløse Soldater i deres Qvarteer. De agtede at føre en forfærdelig Krig, der minder om den sicilianske Vesper og lignende Folkekampe. Paa flere Steder synes Planen at have havt et heldigt Udfald, og uagtet Depecherne tale om Insurgentskarer, der vare omringede og adsplittede af den væbnede Magt, er det dog meget tvivlsomt, om denne har vundet en saa let Seir, som man paastaaer. Adskillige Tegn synes endog at tyde paa det Modsatte. Keiseren af Rusland vilde saaledes neppe paa Paraden i St. Petersborg den 25de Januar offentlig have udtalt sig om Begivenhederne i Polen, dersom disse ikke havde været af en meget alvorlig Natur, eller antydet, at Revolutionspartiet gjorde Regning paa at finde Forrædere i Gardens Rækker, hvis Troskab han paakaldte. At Opstanden ikke indskrænker sig til Polen, men at der ogsaa hersker Gjæring i selve Rusland, fremgaaer af den Omstændighed, at ikke blot hele Kongeriget Polen, men ogsaa de til dette Rige grændsende russiske Provindser ere erklærede i Beleiringstilstand. De seneste Depecher meddele, at Warschau er roligt, og at Insurgenterne ere slagne i Provindserne paa de fleste Punkter. Men man maa, som sagt, nære Mistillid til disse Efterretninger, der komme fra den russiske Regjering, i hvis Interesse det er, at skildre Forholdene fra den lyseste Side, for at berolige den af disse Begivenheder fremkaldte Bevægelse i Europa og formilde de Bebreidelser, som de ere saa vel skikkede til at foranledige. Disse Bebreidelser ere kun altfor vel fortjente, hvis det, saaledes som Polakkerne paastaae, er sandt, at Autoriteterne have ladet Vilkaarligheden raade overalt i Landet istedetfor Loven, og at de have benyttet Udskrivningen til at stikke de frisindede unge Mennesker ind i russiske Regimenter, medens de tillige have lagt en saadan Grusomhed for Dagen under Udførelsen af denne Foranstaltning, at Nationalcomiteen erholdt et alt længe ønsket Paaskud til at give Signal til Opstand.

— I det franske Senat har Troplong den 26de Januar fremlagt det af Adresseudvalget redigerede Udkast. Det er naturligviis en begeistret Lovtale saavel over Keiserens udenlandske som indenlandske Politik, især over de Skridt, der have en reactionær Tendents; at Keiserens Optræden i Italien fornemmelig finder Senatets Bifald, er en Selvfølge. Men medens denne Forsamling og tildels ogsaa det andet Kammer kun ere Keiserens lydige Tjenere, uskikkede til at give ham et Raad og i det Høieste kun istand til at være et Eccho af hans Ord synes det politiske Liv dog atter at vaagne i Frankrig, hvilket kan sees af den Iver, hvormed Vælgerne lade sig indskrive. I de store Stæder venter man en heftig Valgkamp, og man antager, at den liberale Opposition vil være istand til at sætte mange af sine Candidater igjennem.

— Tilstanden i Grækenland skildres som meget sørgelig; Regjeringen er magtløs, og talrige Røverbander gjennemstreife Landet. Folket sætter hele sin Lid til Nationalforsamlingen, som i dette Øieblik organiserer sig og som synes at være besjælet af Ønsket om at kunne opfylde sin Pligt. Hertugen af Sachsen-Coburg har nu bestemt afslaaet, at optræde som Throncandidat, men den ministerielle »Morning Post« trøster Grækerne med, at om nogle Dage vil en fortræffelig protestantisk Fyrste blive dem anbefalet. Lord Palmerstons Organ nævner ham ikke, men i Paris antog Nogle, at der sigtedes til en Prinds af Nassau, medens Andre indgik Veddemaal om, at Hertug Wilhelm af Baden vilde blive den Lykkelige.

— »La Patrie« og »le Pays« ville vide, at Frankrig atter har isinde at fremkomme med et Mæglingsforslag i de nordamerikanske Fristater. Grundlaget for denne Mægling angives ikke, men den skal være overeensstemmende med de i »le Constitutionnel« for en Uge siden udviklede Ideer, der gik ud paa, at Delegerede fra Norden og Syden skulde samles i en for neutral erklæret By, for at raadslaae om en Fred, uden at der derfor behøvedes at sluttes en Vaabenstilstand. Cabinettet i Washingtons Gesandt ved Hoffet i Tuilerierne har alt faaet Underretning af Drouyn de Lhuys om de nye Skridt, som Frankrigs Gesandt ifølge Befaling skal gjøre i Washington i denne Henseende.

M.

Breve fra Holland.

II.

Utrecht, 23de November 1862.

Kjære Ven!

Da jeg sidst skrev til Dig, var Alt Taage og Regn, nu er det heelt anderledes: igaar faldt den første Snee og idag oprandt en straalende Vinterdag. Jeg har da været ude i Mark og Eng, saa langt som jeg kunde naae, hvor der var frit og aabent til alle Sider, og hvor jeg ikke kunde see Andet af Utrecht, end det store Kirketaarn, ragende op i det Fjerne. Der var tyst og stille, Alt dækket med den rene hvide Snee; jeg kunde see saa langt, langt ud i det Fjerne, Himmelen var saa blaa, Solen skinnede saa klart: ja det var akkurat, som var jeg hjemme i Danmark. Men det er kun een Grads Kulde, Floder og Kanaler ere endnu aabne: der var ingen Skøiteløbere at see. Skjøndt jeg ikke er Ven af en streng Vinter, vil jeg dog haabe, at vi maae faae lidt ordentlig Frost; thi at have været i Holland ved Vintertid uden at see Skøiteløben, er jo det Samme, som at have været i Rom uden at see Paven. Dog, jeg kan maaskee faae dette Ønske opfyldt i høiere Grad, end jeg ønsker det. Thi en streng Vinter i Holland er noget heelt Andet, end hos os; derhjemme fryser man kun; her kæmper man paa Liv og Død. Mod hvem? Mod Landets stadige Fjende, mod Vandet. Dog ikke mod det store Hav, thi det ligger udenfor Landet, og mod det afgive Dünerne tilstrækkeligt Værn — Fjenden er Floderne. Som Du veed, ligger Landet paa mange Steder lavere end Floderne; man maa derfor sikkre sig mod disse ved Dæmninger. Vinteren kommer og Floden fryser; men Isen bryder op, skruer sig sammen og danner hele Bjerge, omtrent som det kan skee i Belterne hos os. Nu stiger Floden, fremad kan den ikke komme, thi der staaer Isbjerget, saa prøver den at gjennembryde Dæmningerne. Muligviis styrter Isbjerget sammen, og da er Faren forbi, men skeer det ikke, da begynder mangen Gang en fortvivlet Kamp. Hvor Floden vil trænge igjennem, kan ikke vides; man veed kun, at den vil bryde Dæmningen der, hvor den er svagest. Saa gjelder det da at sikkre sin Mark og sine Eiendele, ved at holde Dæmningen fast. Uafladeligt maa der holdes Vagt, det ene Isstykke kommer drivende efter det andet, med forfærdelig Kraft støder det mangen Gang mod Dæmningen, som en Stormbuk; begynder hin at give efter, maa der øieblikkelig kastes ny Jord og nye Steen paa, thi brydes der Breche, da er Alt fortabt. I mange Timer kan Kampen vedblive, uafladeligt maa der kastes Jord paa, indtil Floden bryder igjennem paa et andet Sted, hvor man har været mindre agtpaagivende. Vee Den, der slaaer sig for tidligt til Ro og troer at have overvundet Faren, han kan blive grusomt straffet. I en Landsby, hvis Navn jeg ikke mindes, havde man arbeidet uafbrudt flere Timer, da begyndte Armene at slappes og Natten faldt paa. Man meente at have gjort nok, Dæmningen stod fast og sikker, saa kunde man vel nok have Lov at tage en Hjertestyrkning i Vertshuset, efter det strenge Arbeide. Og medens man sad der luunt og godt og Kridtpiberne bleve tændte og Passiaren gik nok saa lystigt, hørtes pludseligt et dundrende Kanonskud — i næste Øieblik stod Alt under Vand: Floden var brudt igjennem. Og hvor den bryder igjennem, slipper man ikke med vaade Fødder. Nei, Floden er som en vild og grusom Fjende, der, efterat være opirret ved en lang og tapper Modstand, omsider vinder Seir og nu uden Skaansel nedhugger Alt, hvad han møder paa sin Vei: saaledes styrte de mægtige Vandmasser, der saa længe have været tilbagetrængte af de hæmmende Diger, frem med en uimodstaaelig Voldsomhed; de svære Isstykker bruge de som Artilleri, hvormed de skyde Husene ned, og hvo som ikke skyndsomst gaaer ombord paa en Ladedør eller et andet omdrivende Træstykke, maa drukne. En stor Mængde Kvæg omkommer i Bølgerne, kortsagt, det er som en anden Syndflod. Et Par Dage efter trække Vandene sig vel atter tilbage, men mangfoldige Familier ere bragte til Bettelstaven, deres Huse bortrevne, deres Eiendomme ødelagte, og hvad der endnu staaer, er fuldt af Vand og Fugtighed; Feber og Sygdomme indfinde sig da og begynde deres sørgelige Rundgang. Dog stor er ogsaa Velgjørenheden; fra alle Sider indstrømme rigelige Bidrag; selv fra Udlandet kommer der Understøttelse: ved den sidste Oversvømmelse for to Aar siden, indsamledes der saa betydelige Pengesummer, at man endog fik tilovers, og af Overskuddet har grundet et Fond til Hjelp ved senere Ulykker af den Art.

Du maa imidlertid ikke troe, at en saadan Oversvømmelse altid er en Følge af Forsømmelighed eller Mangel paa Paapasselighed ved Digerne. For det Første er det nemlig umuligt at beregne, hvor Gjennembruddet vil skee; det kan ofte indtræde der, hvor man antog Dæmningen at være allerstærkest, og dernæst gives der Tilfælde, hvori slet Intet lader sig gjøre for at afværge Ulykken. Dette Sidste finder Sted, naar der paa Grund af forskjellige sammenstødende Omstændigheder, navnlig Smeltningen af store Sneemasser, træder saa stor en Vandmængde i Floderne, at disse stige langt over deres sædvanlige Høide. I saa Fald maae Dæmningerne i al Hast forhøies ved at stable Brædder sammen ovenpaa dem, men høiere end fire eller fem Fod lader dette sig ikke gjøre. Man kan da see Floden stige Time for Time, man har den visse Fordærvelse for sine Øine, og der er Intet, slet Intet at gjøre, man kan kun give sig Gud i Vold. Det rørlige Gods kan vel bringes i Sikkerhed i Tide, til høiere liggende Steder, men Husene og Markerne lade sig ikke flytte; Floden stiger og stiger ustandseligt, og indtræder ikke et eller andet lykkeligt Tilfælde, da staaer tilsidst Alt under Vand.

Vel er det sandt, at disse Oversvømmelser ingenlunde indtræde hvert Aar, men de kunne det, og Landmanden maa derfor altid være paa sin Post, bestandigt ligge i Felten mod en ubarmhjertig og skaanselløs Fjende. Hvilken Udholdenhed, hvilken Seihed, der maa paatrykkes Folket under slige Omstændigheder, behøver jeg vel ikke at udvikle for Dig — læs om Krigen mod Spanierne, og Du vil lettelig gjenkjende Folket, thi det førte Kampen mod disse umenneskelige Fjender med samme Ro, med samme Ubøielighed, som det nu kæmper mod de umenneskelige Vande.

Den 26de November.

„Naa, min Ven! sidder Du nu i Holland og smøger af en Kridtpibe med en Knasterkarduus og et Kruus Øl foran Dig, medens Du speculerer paa Hugo Grotius og Arminius?" — saaledes spørger Du i dit sidste Brev. Ja, min Kridtpibe røger jeg, men jeg speculerer ikke paa hine store Mænd, som jeg da ogsaa er overbeviist om, at Du for Øieblikket ikke i hele Holland vil finde et eneste Menneske, der speculerer paa dem. Nei, det er heelt andre Navne, som nu nævnes, og heelt andre Tanker, som der nu speculeres over. Men om disse Navne og disse Tanker maa Du ikke vente nogen Underretning i mine Breve, thi det er et altfor omfattende og dybtgaaende Stof, til at det lader sig behandle paa saa flygtig en Maade. Derimod om min Kridtpibe vil jeg fortælle Dig, eller rettere om hele min Levemaade, thi jeg lever nu, saavidt muligt, som en rigtig Hollænder.

Et eget Værelse har jeg da leiet mig — et kast, som det hedder i det hollandske Studentersprog. Min Vertinde, eller som hun i samme Sprog kaldes, min hospita, hedder Mejuffrouw de Liefde: ordret oversat betyder det „Jomfru Kjærlighed", og hendes Navn er da ogsaa kjendt over hele Byen. Hospita kaldes Vertinden med Rette, thi hun staaer for hele Huusholdningen og gjør alle Indkjøb; jeg har ubetinget Tillid til hendes Ærlighed, og hver Løverdag, naar hun bringer mig Regningen for den forløbne Uge, undrer jeg mig over, at den ikke er større. — Over hendes Reenlighed har jeg ikke Grund til at klage: som jeg i mit sidste Brev omtalte, har jeg Tæppe paa Gulvet. Kun een Gang har hun nødt mig til at flygte, og deri var jeg i Grunden selv Skyld. Jeg vilde nemlig gjøre en lille Udflugt til Gouda, for at see de berømte Glasmalerier i de grote kerk, og sagde ved min Bortgang, at jeg først vilde komme hjem igjen Klokken Fire. Men da jeg havde seet Glasmalerierne og vandret en Timestid rundt, var Klokken ikke mere end Elleve. Det var mig umuligt at finde paa, hvad jeg nu skulde foretage mig, og tilmed var det et ubehageligt, raakoldt Veir. Klokken Tolv afgik der netop et Iltog til Utrecht, saa vidste jeg ikke bedre, end atter at vende hjem. Jeg kom da ogsaa lykkelig og vel tilbage til Mejuffrouw de Liefde: da jeg gik gjennem Forstuen, raabte jeg ind til Pigen: »wil u de kachel aanlegge'!« men fik rigtignok intet Svar. Saa gik jeg da ovenpaa: den Første, jeg mødte, var de kachel, som stod udenfor Døren. „Saa kunde jeg have sparet mig min Anmodning om at lægge i," tænkte jeg ved mig selv, medens tillige en bange Anelse betog mig. Jeg aabnede Døren — i første Øieblik saae jeg kun en uhyre Støvsky; ved nøiere Eftersyn opdagede jeg Borde, Stole og Bøger, Alt i et fuldstændigt Chaos, og midt paa Gulvet Pigen, forsynet med Feiekost, Støveklud og andre Reenlighedens Attributer. Hun saae ikke mindre forbauset paa mig, end jeg paa hende: jeg havde jo sagt, at jeg først vilde komme hjem Klokken Fire. Renselsesværket var imidlertid for vidt fremskredet, til at der kunde tænkes paa nogen Standsning, det maatte nu uhindret gaae sin Gang. Jeg tog derfor en Bog, sagde blot: »te vier uur wil ik wêerkome'« og flygtede op i det offentlige Læseselskab. Til den bestemte Tid kom jeg atter hjem: Alt stod paa sin Plads, som om der aldrig havde fundet nogen Forandring Sted. Var jeg bleven i Gouda til Klokken Fire, saa havde jeg aldrig i Verden faaet at vide, hvad der var gaaet for sig under min Fraværelse. Det var aabenbart, at min Hospita havde regnet derpaa. — Stakkel! jeg havde boet hos hende i hele fjorten Dage, og i al den Tid havde jeg ikke tilladt nogen Renselsesfest!

Iøvrigt boer jeg paa de Neude, den største Plads i Utrecht, til alle Sider omgivet af venlige hollandske Huse med de underlige Snirkler og Sving paa Gavlen, som Du kjender fra Rosenborg og Frederiksborg; bagved hæver Domkirkens mægtige Taarn sig i ærefrygtbydende Taushed. Men om Løverdagen er her et livligt Skue; det er Torvedagen, og da komme Bønderne ind fra Omegnen med deres store Vogne, dækkede med høie Calecher af hvidt Seildug: i Række og Geled holde de paa Pladsen, medens Kjøbere og Sælgere bevæge sig i travl Mangfoldighed mellem dem. Mejuffrouw de Liefde holder en lille Skjenkestue, netop under mit Værelse; naar jeg da gaaer ud, undlader jeg ikke at kaste et Blik ind gjennem den halvaabne Dør: der sidde Bønderne inde, med de lange Kridtpiber, ved Ølkrusene og Geneverglassene, de snakke og lee, eller klamres og mundhugges — det er et rigtigt Teniersk Billed i Legemsstørrelse. Om Eftermiddagen trænge af og til nogle mindre behagelige Tenierske Toner op til mig, naar Geneveren omsider begynder at sætte det tunge Hollænderblod i en raskere Bevægelse; men det er jo kun Løverdag een Gang om Ugen, og saa holder jeg det vel ud.

Dog Du skulde høre Noget om Levemaaden. Dagsordenen er i det Væsentlige den samme, som hjemme hos os: om Morgenen drikkes Thee, Klokken Tolv drikkes Kaffe, Klokken Fire eller Fem spises til Middag, Klokken Sex til Otte drikkes Thee, Klokken Ti spises til Aften. Men der er tre Ting, som spille en langt mere fremherskende Rolle her, end hos os: Ost, Thee og Tobak. Osten kommer allerede frem om Morgenen, den viser sig atter ved Frokosten, den slutter Middagsmaaltidet og indfinder sig endeligt paany ved Aftensmaaltidet, saa Du seer, at Dagen begynder og ender med Ost. Ved Theetiden om Eftermiddagen aflægges almindelig Besøg, og man kan komme, hvorhen man vil, overalt finder man den dampende Theekjedel og de smaa Theekopper af fint Porcellain opstillede paa Bordet. To Kopper er det mindste, sædvanligt drikker man tre eller fire, saa at man, hvis man paa en Eftermiddag aflægger tre eller fire Besøg, med største Lethed kan faae Dousinet fyldt. Tobakken regjerer uafbrudt fra Morgen til Aften. I Rotterdam troer jeg saa noget nær hveranden Boutik var en Cigarboutik. Thi Kridtpiben er næsten reent bleven fortrængt af Cigaren: det er et af de meget faa Punkter, hvor Hollænderen har givet efter for den nyere Tids Skikke. Studenterne, hvem det jo altid bør at gaae i Spidsen for Folket, røre ikke længer ved nogen Kridtpibe; Bønderne, der ere de Sidste til at slippe det Gamle, skille sig vel kun nødigt ved den, men længe vil det neppe vare, thi den ene Kridtpibefabrik gaaer til Grunde efter den anden. — — Det hollandske Middagsmaaltid har den Eiendommelighed, at der ikke serveres Suppe; man begynder strax med Kjødet, hvoraf der fremsættes to eller tre forskjellige Retter. Ved Siden deraf nydes en overordentlig Mængde Grøntsager, thi Holland er et rigtigt Amager. Kartoflerne indfinde sig ideligt — neppe er et Hold forsvundet fra Bordet, før et andet strax marcherer op — tilligemed Gulerødder, Blomkaal, Grønkaal, Rødkaal — ja nu slippe mine botaniske Kundskaber, men der er en heel Deel andre Slags Kaal og Rødder, der bydes frem, snart tilberedte paa denne, snart paa hin Maade. — Hvad Drikkevarerne angaaer, da ere spiritueuse Drikke meget yndede; derved styrker man sig mod det kolde, taagede Klima: hollandsk Genever fra Schiedam er jo verdensberømt. Blandt de mere Velhavende nydes fornemmelig Portvin og Madeira: ved Formiddagsbesøgene indfinder Madeiraen sig ligesaa hyppigt, som Theekjedlen ved Eftermiddagsbesøgene. Til Bordvin bruges i Almindelighed franske Vine, som hos os. Ligeledes forbruges der Øl og Drikkevand i samme Forhold. I Rotterdam var Vandet slet, saa at man endog advarede mig imod det; her i Utrecht er det derimod godt. I Amsterdam klagedes tidligere meget over slet Drikkevand, man opsamlede Regnvandet dertil, hvorfor Forgiftelsestilfælde ikke vare saa ganske sjeldne, men i 1853 anlagdes Vandledninger ud til Dünerne, hvor der findes godt Kildevand, og siden den Tid ere Klagerne ophørte.

See, det var nu Levemaaden, betragtet fra sin reent materielle Side. Vende vi os nu til dens mere ideelle Side, da vilde jeg som det mest Charakteriske for hollandsk Leveviis fremhæve det stærkt udviklede Familieliv. Du erindrer Dig maaskee fra mit sidste Brev, at min Reisefælle til Rotterdam, den franske Hollænder, beklagede sig over, at der var formeget Familieliv i Holland. Nu har ganske vist et for snevert Familieliv betydelige Skyggesider, det kan endog blive til et heelt „Klisteri", der ikke kjender eller rettere ikke anerkjender Noget udenfor sin egen lille Sphære, og i saa Fald medfører det stor aandelig Indskrænkning og Philisteri. Hvorvidt dette ogsaa er Tilfældet her i Holland, skal jeg lade være usagt; for at erfare det, maatte man vel selv være fastklistret i et saadant Familieliv; det er jeg heldigviis ikke, jeg betragter det kun som den forbidragende Reisende, og som saadan kjender jeg kun det hollandske Familieliv fra dets smukke, venlige, tiltalende Side. Thi det er ikke noget strengt afsluttet Familieliv, der tillukker sig for den Fremmede, eller først indlader ham efterat have underkastet ham en omhyggelig aandelig Quarantaine: tvertimod, Familielivet medfører her stor Gjestfrihed, den Fremmede sees gjerne og modtages gjerne. Sjeldent modtages jeg i Studereværelset, som oftest føres jeg ned i Dagligstuen, hvor Hustruen og Børnene ere forsamlede; Theekjedlen snurrer og der bliver budt mig en Cigar, thi Hollænderen lader ikke sin Tobaksrøgning indskrænke til Studereværelset, han vil have Røgefrihed i hele Huset, for sig og sine Gjester. Ligesaa uvenligt og ubehageligt det er udenfor, hvor der er mørkt og koldt og taaget, og den barske Novembervind stryger henad Gaden, ligesaa hyggeligt og tillokkende er der indenfor, hvor Ilden knittrer i Kakkelovnen, og den store Lampe udbreder sit klare Straaleskjær over de friske Ansigter og de klare Øine, medens Samtalen gaaer sin lette Gang og snart søger det Nære, snart det Fjerne. Ja, jeg har stiftet mange kjære Bekjendtskaber her, og det er ikke uden Sorg, jeg tænker paa, at jeg inden føie Tid atter skal gribe Vandringsstaven og opslaae mit Paulun i Amsterdam.

En naturlig Følge af hint Familieliv er, at de offentlige Steder, Caféer, Restaurationer, Forlystelsessteder osv., endnu befinde sig i deres Barndomsperiode i Holland. Her i Utrecht, der dog tæller 50,000 Indbyggere, findes ikke en eneste Restauration; hvo som ikke spiser hos en Familie, lader Maden bringe hjem paa sit Værelse. Næsten alle de hollandske Caféer have et temmelig tarveligt Udseende og ere kun lidet besøgte. I Begyndelsen vilde jeg efter gammel Romervane nyde min Morgenkaffe paa en Café, men blev snart kjed deraf, da Gulvet derinde altid blev vasket paa den Tid af Dagen og en Opvarter engang sagde mig ligeud, at Kaffen ikke kunde være saa tidligt færdig. — Opvartningen er meget slet, baade i Caféer og paa Restaurationer. Atter her danner Hollænderen en slaaende Modsætning til Italieneren, han duer slet ikke til at være Opvarter, medens denne er som skabt dertil. Jan (alle hollandske Opvartere hedde eller kaldes uden Undtagelse Jan) giver sig i Regelen god Tid, og synes mig i det Hele at optræde vel meget en bon camarade overfor de Besøgende. Engang var jeg Vidne til, at Jan i Forbigaaende væltede et Glas Øl: i alle andre Lande vilde vel vedkommende Herre have givet Opvarteren en Irettesættelse, men her skete det Omvendte; Jan skjændte paa Herren, fordi han havde sat Glasset paa et Sted, hvor det let kunde vældes. Hollænderen stiller ikke store Fordringer, han besøger kun sjeldent disse Steder, og er for rolig til, for det Par Øieblikkes Skyld, at fordre nogen Reformation i Opvartningsvæsenet.

(Sluttes.)

Literatur.

— Alice Beresford, en Skildring af det huuslige Liv, af Forfatteren til »tales of Kirkbeck«, er skreven af en Dame og vil vistnok finde flere Læserinder end Læsere, om end Fremstillingen gaaer ud paa noget ganske Almeenmenneskeligt. Bogen tilhører kun deelviis Skjønliteraturen, idet den hovedsageligen tenderer i Retningen af Christendommens Fordring om at gjøre det Gode, gjøre det i Smaat som i Stort, uden Ængstelse for Udeblivelse af de synlige Frugter og i ligesaa høi Grad uden Glæde over at være paa bedre Vei end Andre, uden Forfængelighed efter at høste Roes eller nogen anden selvisk Bagtanke. Denne Plan er udført i en Aand, der vidner om Inderlighed og Alvor, om dyb Selverfaring; Religieusiteten i Bogen er saa ægte, som nogen. Novelleformen er nærmest et Klædebon for hint væsentlige Indhold, i sig selv er den simpel og naturlig, men ogsaa uden synderlig Interesse, og den mangler mange Egenskaber, hvis den skulde maales med en æsthetisk Alen. Kun forsaavidt den gjør det Religieuse mere tilgængeligt, ved at fremstille det i concrete Former, er der Intet derimod at indvende. Bogen er ialtfald anbefalelsesværdig som opbyggelig Fortælling. (Cappelen i Christiania.)

Konst.

— At de i Storbritanien boende Danske ikke ville staae tilbage for deres Landsmænd i Fædrelandet, i at vise den tilkommende engelske Dronning deres Hyldest, er høist rimeligt. Efter hvad der fortælles, have de i Sinde til Brudegave at forære Prindsesse Alexandra en stor Vase af Sølv, med Scener af Knud den Stores og Dronning Dagmars Liv. At dømme efter Tegningen, vil Gaven, der udføres af danske Konstnere i London, blive meget smagfuld.

— En af Thorvaldsens Elever, Billedhuggeren Cav. Petrich, som i 1835 reiste til Amerika og siden i mange Aar har levet blandt Indianerstammerne der, studeret deres Sæder og Skikke, deres Maader at jage og føre Krig, samt derpaa har gjengivet Udbyttet af sine Studier paa konstnerisk Viis, har i denne Tid udstillet en Samling Buster, Reliefs og Billedstøtter af nordamerikanske Indianere i Lateranpaladset i Rom. En Katalog over Samlingen er tillige udkommen, trykt i Vaticanets Trykkeri.

Jernbanevæsen.

— Den vigtigste Nyhed, som den sidste Post fra Australien bringer, er om den høitidelige Aabning af den store Jernbane mellem Sandhurst (Minerne ved Bendigo) og Melbourne. Den 15de October aabnedes Linien til Castlemaine, en Strækning af 79 engl. Miil, og den 20de samme Maaned kjørtes den hele Længde igjennem til Sandhurst, 21 Miil længere. Banen har kostet Colonien Victoria 3,300,000 Lstr. og Arbeidet har varet i fire Aar. Regjeringen har isinde at forlænge Banen til River Murray. Gouverneuren, Sir Henry Barkley, var selv tilstede ved Festlighederne, der bestode i »Dinners« og Baller i de respective Byer.

— Den nye Jernbanelinie fra Warschau til den preussiske Grændse er nylig bleven aabnet for Færdselen; den støder ved Bromberg til Berlin-Königsberg Linien.

— Paa Jernbanen fra Edinburgh til Perth belyses Personvognene nu med Gas, som tilføres dem fra en Beholder i Bremsevognen. Da dette Forsøg er lykkedes og Gassen brænder stadigt og klart, tør man haabe, at denne Belysningsmaade vil vinde almindelig Udbredelse.

Statistik.

— Befolkningens Antal i Frankrigs otte største Byer er for Tiden: Paris 1,616,141, Lyon 318,803, Marseille 260,910, Bordeaux 162,740, Lille 131,827, Nantes 113,625, Toulouse 113,229 og Rouen 102,649 Sjæle.

Blandinger.

— Det preussiske Marineministerium har ladet Wismars Havn undersøge og derved vundet den Overbeviisning, at Anlæget af en Orlogshavn der vilde frembyde færre Vanskeligheder, end ved Jasmund eller Danzig, da Forsvaret vilde falde langt lettere og Bekostningen være ringere.

— Baade i Geographierne og i Aviserne finder man sædvanlig den geographiske Urigtighed, at den store Bugt, som Middelhavet danner paa den sydøstlige Side af Frankrig, benævnes „Bugten ved Lyon", en Benævnelse, der er ligesaa taabelig, som om man hos os vilde kalde Kjøgebugt Bugten ved Ringsted eller Sorø. Bemeldte Bugt hedder ikke Golfe de Lyon eller Bugten ved Lyon, hvilken By ligger 35 Mile fra Havet, men Golfe du lion eller Løvebugten.

— De hollandske Generalstaters andet Kammer har, efter fire Dages varm Debat, vedtaget et Lovudkast „om Forbindelsen af Vesterhavet med Zuyderzee ved en Kanal gjennem Nordholland; om Forbedringen af Maasløbet, og om Gjennemskæringen af Hoek van Holland" — alle tre kostbare og storartede Foretagender.

— Den franske Astronom Leverrier har erholdt en længe ansøgt Bemyndigelse til at oprette astronomiske Stationer, sorterende under Paris' Observatorium, paa adskillige Steder i Landet. Han har nylig begivet sig til det sydlige Frankrig, for at undersøge nogle Steder, som ligge gunstigt for Oprettelsen af slige Stationer.

— St. Petersborg skal nu have en Havn for sig selv, saa at de store Skibe for Fremtiden ikke ville behøve at løbe ind i Kronstadt. Til Anlæggelsen af denne Havn har der dannet sig et Selskab; som Hovedmand figurerer Chefen for det engelske Huus Gladstone, som har tegnet sig for 1,800,000 Rubler; atten Kjøbmænd i Moskov ere rede til at yde den samme Sum.

— En fransk Capitain Magnan agter at foretage en Beseiling af Nigeren efter en storartet Maalestok, i hvilket Øiemed hans Regjering har stillet tre, særligt dertil byggede Dampskibe til hans Raadighed, nemlig to Hjulskibe, af hvilke det ene er til at skilles ad, og een Skruebaad; alle tre ere fladbundede, med 3½ Fods Dybgaaende. Magnan vil oprette et Slags Stationer eller Bureauer i Nigerdeltaet ved Karimana, Tombuktu og Bamaku; fra de sidstnævnte Steder skal der afgaae Caravaner til Algier og Senegambien, medens der tillige indrettes en regelmæssig Dampskibsfart paa Nigeren.

— En Inspecteur Anderson ved Woolwich Arsenal skal have opfundet en simpel Maade til at give Staal samme Seihed som Jern, uden at betage det Haardheden, hvilket bevirkes ved at ophede Metallet og lægge det i Olie.

— Hos en af de Photographer, som til Spotpris sælge Copier af deres Collegers originale Aftryk, kom forleden, et Par Dage efter den første Opførelse af „Vilhelm Tell", en Dame ind og bad om „en Nyrop". Hun fik Kortet og vilde betale det med tolv Skilling; Sælgeren forlangte derimod en Mark. „En Veninde af mig har virkelig kun givet tolv Skilling for ham her hos Dem." — „Ja, men siden han er optraadt som Arnold, er der lagt fire Skilling paa ham." — Det kalder man „forhøiet Priis."

— For nogen Tid siden berettede Bladene, at et under Lieutenant Krusenstern af den russiske Regjering til Jenisseis Munding paa Opdagelse udsendt Skib formodentlig var forulykket, idet en ringe Deel af Mandskabet, som underveis var gaaet i Land med en Baad, havde maattet tage Ophold hos Kystbefolkningen, da Fartøiet var forsvundet. Men nu er Krusenstern kommen til Archangel med det øvrige Mandskab; hans Skib var vel blevet skruet fast i Isen nogle Mile fra Jenisseis Munding, men Bemandingen reddede sig ved at springe fra Flage til Flage og naaede saaledes i Land, hvor Samojederne viste sig meget gjestfrie; deels med disses tarvelige Befordring, deels tilfods, naaede Alle lykkelig og vel Hjemmet.

— Paa samme Tid, som Pavemagten synes at vinde fornyet Styrke ved det franske Hof, arbeides der ivrigt paa Opførelsen af protestantiske Kirker paa Landet i Frankrig. Især røre Protestanterne sig i Bretagne; i Brest bygges en Kirke, som er sin Fuldendelse nær, i Lorient en anden, og i Tremeur, under St. Brieuc's Bispedømme, en tredie. En protestantisk Oversættelse af det nye Testamente paa bretonsk er under Pressen; af den skal der trykkes flere tusinde Exemplarer. Den protestantiske Præst i Bagnères-en-Bigorre bygger ved frivillige Bidrag een Kirke i Bagnères, en anden i Tarbes og en tredie i Cauterets. I Løbet af det sidste Fjerdingaar ere tre andre protestantiske Kirker blevne indviede: i Kaysersberg under Strasborgs, i Marignac under Valences, og i Voiron under Grenobles Bispedømme.

— I Sèvres opføres en storartet Bygning, bestemt til at omfatte Alt, hvad der henhører under Byens berømte Porcellainsfabrik. I Hovedbygningens Kjelder skulle Formene opbevares; Stueetagen indrettes til Udsalgssted og Contoirer; paa første Sal kommer Bibliotheket og det prægtige Museum, som indeholder en af de fuldstændigste Samlinger af Leer-, Porcellains-, Glas- og Krystalvarer, samt emaillerede Sager og Glasmalerier, fra alle Tidsaldere og Fabrikationssteder; i det øverste Rum skulle Modellerne til de paa Fabriken selv forfærdigede Sager gjemmes. Bag denne Bygning opføres Værkstederne, samt Embedsmændenes og Betjentenes Boliger. — Det Hele kommer til at koste henved 3 Millioner Rigsdaler, hvilken Sum ydes af Statskassen; naar det er færdigt, gaaer Driften over til Civillisten, der efter Beregningen kan love sig stor Fordeel deraf, idet den aarlige Indtægt anslaaes til 40,000 Rd. og Udgiften til 150,000 Rd. Man kan med Rette sige, at om end Sèvresporcellainet ikke er saa fuldkomment, som vanskelige Personer kunde ønske, saa er dets Forfærdigelse idetmindste en temmelig byrdefuld Luxus for Kronen — hvortil det vilde falde let, at opvise et Sidestykke, om end i ringere Maalestok.

— Paa Concordepladsen i Paris spadserede nylig en Aftenstund en elegant Herre; foran ham gik en lurvet Sjouer, med et afskyeligt Hovedtøi, der kun bar faa Spor af at have været en sort Hat. Herren bar sin Hat paa tre Haar, for at den smukke Skilning i Nakken bedre kunde beundres, og svingede ubekymret med sin Stok; men pludseligt tager et Vindstød Hatten af og fører den i hurtig Flugt henad Asphalten, forbi Sjoueren, der ved dette Syn strax lader sin Hat falde; Vinden tager ogsaa i den, saa at de to Hovedprydelser synes at løbe omkap henimod Floden. Eierne haste bagefter, men Sjoueren er hurtigst tilbeens, indhenter Veddeløberne, griber den ene, sætter den paa og forsvinder. En forbigaaende Soldat standser den anden Hat, tager den op og byder den høfligt til Herren, som netop kommer ansættende ganske forpustet, med flagrende Lokker; han strækker Haanden ud og griber — Sjouerens forfærdelige Hovedtøi.

— I alle polske Lande skal Søndagen efter Mariæ Fødsel iaar høitideligholdes en dobbelt Tusindaarsfest: Christendommens Indførelse og Piasts Ophøielse til Hertug af Polen, der fandt Sted i Krußwice ved Golposøen. De nærmere Bestemmelser angaaende denne Fest, ved hvilken de kirkelige Høitideligheder sættes først i Rækken, ere overdragne Erkebispen af Przyluski i Posen.

Charade.

De første Tvende
Du vel maa kjende;
Thi en Passion
Har hver Person —
Om den i sin Rod
Er ond eller god,
Om sød eller bitter,
Jeg aldrig fritter.

Og Ordet gives
Desuden Alt,
Som sparsomt trives
I sin Gestalt;
Som ikke naaede
Til noget Stort —
Om og til Baade
Det dog blev gjort.

Det Sidste gjemmer,
Det fremmer
Orden;
Det Sundhed tager
Og plager
Hjorden.

Det Hele som lokkende Sang
Du mangen en Gang
Har hørt;
Og saa blev Du rørt
Og — bag Lyset ført.

Udkommen er paa V. Pios Forlag i Kjøbenhavn, Skindergade Nr. 24:

Frederika Bremer,
Livet i den gamle Verden,
Første Deel: Schweitz. 1 Rd.
Anden Deel: Italien. 1 Rd. 48 Sk.
Tredie og fjerde Deel: Tyrkiet og Palæstina, à 1 Rd.

Miss Muloch:
John Halifax. 2 Bd., 2 Rd.
Agathes Mand, 1 Rd. 72 Sk.

Eventyrbogen,
1—3die Samling i 1 Bd., 2 Rd. 32 Sk.
Særskilt: 1ste Samling 80 Sk. 2den Samling 80 Sk. 3die Samling 64 Sk.
☞ Faaes igjennem Bogladerne eller directe fra mig selv ved Postforskud.

Opløsning paa den geographiske Gaade i Nr. 174.

Hans Kristian Ørsted. — Elektromagnetismen.

Halle
Arendal
Newcastle
Steiermark
Kronstadt
Ratibor
Jeddo
Siam
Teneriffa
Insterburg
Alheden
Ribe
Østerlinnet
Rimini
Saarlouis
Throndhjem
Ekernførde
Drammen.

Opløst af Prospens Venner, Alvine i Aarhuus, en lille Vennekreds ved Vestervold, En af A. Dumas' Beundrere, F. C. B., lille Sanne, 37, Malte von Sollingen, 2 Mohicanere, nogle Elever af Metropolitanskolen, Thorvald W., Et Mæhæ paa G., et gammelt Vrøvl i Gothersgade, Søndagsselskabet, ham der fanger osv., F. W. + M. H. V. i Odense, Sincerus, Rubinansigtet i Nyborg, J. B. i Danebrogsgaden (første Sprøite), Orlina, Louis Bruno i Sorø, Mette osv. paa Herlufsholm, Carl Bjørnetrækker i Nyborg, Nabomoers Niece, Christian G. J. C., Jakel Tou Tuk paa Knuthenborg, Bekkas i Rendsborg, Dagmar og Valborg i Horsens, J. + J., Wilhelm Tell, Frederik J. H., Bysvendene, G. Ph. i Odense, to Cousiner, en guul og en blaa Gevegine, det gl. Compagni i Hjørnestedet, Kardemommeknækkeren, Dine i Sorø, S. i Nyborg, N. i Sønderborg, tre Søstre i Helsingør, to Fættere, Bobs Fættere, J. V. i Skjelskør, A. og Else Petrine i Nestved, den gale Byfoged i S., S. M. & P., en Agurk i Tønder, X. i Stege, K. paa Møen, Moder i Skborg, Triangelen i Hv., Forhaabningen og Jydepotten, den Yngste af Ni, H—l, Hvad kan ikke To i Herning, de 22 Giftige i Haderslev, Nr. 66, Niels Klimen, Bertram, Caroline i Holbek, den Gamle paa Als, en Abefamilie fra Brasilien, Storm og Blæst i Ringkjøbing, Corporal B—k, Xnr i Ballerup, B. & S. i Nørresundby, Fire paa Jonstrup, to unge livsglade Mænd, A. S. i Haderslev, To 'spiranter i St., Catarus i Randers, C. i N. p. F., Anna i Horsens, Quick & Montebello ved Horsens, Quartaner Christian i Glückstadt, en Hjerteknuser i Nakskov, det tydske Hoved i Fredericia.

Ufuldstændige eller urigtige Opløsninger ere indsendte af Den voldsom Smukke i Nykjbg., Christian, him with the nose in Nyborg, Garibaldi og En Don Juan i Nyborg, E. H. i Helsingør, Majoren, Christen Skjævbeen og Trompetstød i Nyborg, Den var svær, men osv., to Krølhoveder i A. Prgd., Gjenboerne i Saxkj., Fire i Sorø, Stine Stuepige i Lyngby, fire kloge Jyder, Peter i Haderslev, Bakkehuset i Vesterborg.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 23de til 29de Januar 1863 incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
23de . .	6,6	8,2	4,3		27" 9,56	0,53
24de . .	3,1	7,6	2,0		27" 9,77	0,77
25de . .	4,0	7,0	1,7		27" 9,96	0,32
26de . .	5,5	6,7	1,0		28" 1,03	
27de . .	5,3	7,3	2,6		27" 9,24	
28de . .	2,1	4,4	0,6		28" 1,18	
29de . .	3,7	6,0	0,6		27" 9,20	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	29 Januar	3 pCt.	Consols . . .	$92^1/_8$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	69. 75.
Wien	28 —	5 „	Metalliques .	75. 30.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	Staats-Sch.	$89^1/_4$.
Kjøbenhavn	30 —	4 „	Kgl. Obligat.	$97^1/_2$.

Undertegnede stemmer og reparerer Pianoforter. Man behage desangaaende at henvende sig i DHerrer Lose & Delbancos Bog- og Musikhandel, Gothersgade Nr. 11.
Verner Lassen.

Til Tre Abonnenter i Slagelse. Det er os kjært at have truffet Deres Smag og at kunne meddele Dem, at den omskrevne Persons Portrait ligger i vor Photographi-Mappe.

- Thorvald i Slagelse. Kun hvor alle Navnene ere udfundne, ansees Gaaden som opløst.
- Julius paa G. De har i Gjerningen beviist, at Deres Underskrift ikke svarer til Virkeligheden.
- Danglemeyer. Vi have glædet os over Deres Dygtighed i tvende Retninger. Men apropos! De er vel ikke bleven smittet af Bestyrelsen for „Forsikkringsforeningen for Værnepligtige i Randers", siden De regner en slesvigsk By til Holsten?
- H. M., L. C. og mange Flere. Imitatorum cohors er saa stor, at der ikke vil være Udsigt til, at det Indsendte bliver synligt paa Tryk.
- Molly i Horsens. Naturligviis — Deres fremfor alle Andres; men Ungdommen fordrer Nødder, der ere vanskeligere at knække, end den Pose fuld, De har sendt.
- fy + r pr. Rønnede. Fortjener Deres Oplosning ikke snarere end vor Odgave at kaldes „daarlig"?
- I. M. i H. Det Omskrevne er afsendt i Krydsbaand.
- C. H. De i Brevet udtalte Ønsker ere opfyldte. Det nævnte Træf af Skjebnens Ironi er glimrende.

Rettelser.

I Nr. 173. Pag. 132. 1ste Sp. 23de L. 30 Favne fra Land, læs: 100 Favne.
„ „ 174. „ 135. 1ste Spalte 8de Linie. Skabelsens, l. Skabningens.
„ „ 174. „ 139 ere Underskrifterne blevne forbyttede.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 176.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 8. Februar 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Thor i Jotunheim, Statue af V. Fjeldskov. — Breve fra Holland, II (sluttet), af Henrik Scharling. — Louis Gerhard de Geer, af Orv. Odd. — Garotterne i London. — Fra en Reise i Norge, II. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Thor i Jotunheim.

Der er disputeret og discuteret uendelig Meget om Grændserne for Billedhuggerkonsten, og den æsthetiske Videnskabs Barndoms- og Ungdomsaar have ikke undladt at afpræge deres Umyndighedstilstand i de forskjellige Fordringer og Regler, der ere opstillede af de forskjellige Konstlærere, selv om disse have staaet paa Høidepunktet af de givne Tiders æsthetiske Bevidsthed. Nogle gik ud fra det mest subjective Skjøn, fra den Smag, om hvilken der ikke lader sig stride; Andre valgte at efterspore det Fyldestgjørende og Skjønne i de forhaandenværende Konstværker, for saaledes ad Empiriens Vei at finde de indre Love, ved at slutte fra det Almindelige til det Nødvendige; atter Andre betraadte de rene Systemers Vei, uden at de altid undgik at opstille som noget Objectivt mangen en Paastand, der vanskeligt, ja umuligt kunde bringes i Samklang med det allerede Givne og almindelig Godkjendte, endsige med hvad Eftertiden maatte komme til at frembringe. Saaledes kom selv disse sidste Konstlærere, skjøndt deres Vei vel var rettest anlagt, til mange Sætninger, hvis doctrinaire Gyldighed Virkeligheden snart skulde underkjende. Ved at betragte Ligheden mellem Sculpturens Væsen, dens høieste Maal, dens særlige Ideal, og den antike Verdens, nærmest den græske Clasficitets Grundeiendommelighed — og desuden forblindet af Synet af det fra Oldtidens Konstverden for Nutiden Tiloversblevne — forledes man til at sammenblande Sculpturens og Græcicitetens Idealer, navnlig saaledes, at Sculpturen i Grunden kun skulde turde vælge sit Stof fra den hellenske Mythologi. Fordi Begge have det Fællesmærke, at Indhold og Form fuldstændigt gjennem-

Thor i Jotunheim, Statue af Valdemar Fjeldskov.

trænge hinanden; fordi altsaa Plastiken er en adækvat Konstart for Clasficiteten, blev det paastaaet, at et sandt Billedhuggerarbeide kun maatte behandle et clasfisk Stof, at Sculpturens ægte Opgave alene bestod i at danne „Tempelbilleder", at den altsaa begik et Overgreb ved at fremstille Andet, end hvad Oldtidens Billedhuggere allerede havde bearbeidet.

Men hvis allerede det forrige Aarhundredes sidste og dettes første Aartier vilde have fundet denne Lov utilfredsstillende og dette Omraade altfor indskrænket, dersom deres æsthetiske Ordførere med større Oprigtighed havde kunnet see bort fra Systemerne, saa har Nutidens Aand med Nødvendighed paabudt en Sprængning af disse snevre Baand, en Udvidelse af Grændserne af det for Sculpturen Tilladelige. Og uagtet det ikke skal miskjendes, at Billedhuggeren har lettere ved at skabe et fuldendt Værk, naar han ikke vælger et andet Indhold, end hvad der — som de græske Guder — kan rummes heelt i hans Konstform, saa vil dog neppe Nogen længere ansee det for en anmassende Vold, naar han stiller sig en Opgave, hvis Indhold paa en Maade ikke bliver saa fuldstændigt, men i hvis Fremstilling en virkelig Skjønhed dog kan komme tilsyne. Det er da klart, at han, tilligemed de olympiske Guder og deres i sig fuldendte Ophøiethed, ogsaa maa forlade den directe idealiserende Stil og nærme sig den individualiserende, jo nærmere han kommer de Enemærker, hvor Individet er fattet som en Synthese af Kjødets og Aandens stridende Modsætning.

Hvorvidt nu den nordiske Mythologi i Almindelighed egner sig til plastisk Gjengivelse, derom er der ikke her Sted og Tid til nærmere Betragtninger. Ligesom den Konstner, med hvis fuldførte Arbeides Afbildning disse Linier følge, ville vi kun holde os til det Givne, hvilket for ham var, at Hs. Maj. Kongen ønskede en Thor, og for os er den af V. Fjeldskov saaledes efter Bestillingen udførte Figur.

Kraftens As er fremstillet i et Moment, der for enhver Dannet er velbekjendt. Det er i Jotunheim hos Thrym, hvor den stærke Gud

er aget hen i Frejas Dragt for at faae sin Mjølnir tilbage; hans List er lykkedes: „da lo Hjertet i Brystet paa ham, han greb Hammeren og vog først Thrym, derpaa hans hele Slægt.“ Af denne dramatiske Situation er det Nu grebet, da Thor har faaet Hammeren i sin Haand, og han, afkastende Kvindeskikkelsen og Kvindedragten, er i Begreb med at stige ned fra Bryllupssædet og fælde den overraskede Brudgom med Jotunernes ganske Æt. Et Isbjørnskind — som Tegn paa Culturtilstanden i Thryms barske Hjem — dækker det Høisæde, fra hvilket Thor reiser sig; Frejas Kaabe glider i frie Folder ned fra hans Skuldre; for Fødderne ligge alt hendes nu ikke længere benyttede Hovedlin og Nøgleknippe, medens Brisingsmykket endnu hviler over Brystet og tilligemed de stukne, fine Sko minde om den skuffende Høitidsdragt. Med venstre Haand spænder han Bæltet, sin Megingjardr; og i den med Hammeren løftede høire Arm aabenbares Vælden hos ham, der nys som „Brud“ alene havde fortæret een Oxe, otte Lax, alle de for Kvinderne bestemte Lækkerier og derhos drukket trende Tønder Mjød. Bag det bistre Aasyn formode vi let det Blik, der havde ladet den utaalmodige Brudgom vige tilbage af Forfærdelse med det Spørgsmaal, hvi Frejas Øine brændte som Luer. Vegen er den Trolddom, hvormed Odins Finger havde tilsløret Tordengudens Skikkelse, saa at denne — idetmindste af en Jætte, der jo rigtignok, efter Heimdals Udsagn, „ikke forstod sig mere paa Skjønhed, end en Hund“ — kunde antages for at tilhøre Vanadis, Kjærlighedens blide Gudinde. Navnlig aabenbarer sig allerede i hele Overkroppen den altbeseirende Styrkes svulmende Fylde. —

Vi see altsaa, at Hr. Fjeldskov ikke har villet gjengive Thor i hans hele ideale Guddommelighed, taget umiddelbart under Eet. Han har fremstillet ham som virkende, handlende Person under concrete Forhold; han har ikke sat ham frem som et „Tempelbillede“, der throner i ophøiet Majestæts Eensomhed, men tverimod frembragt ham som Midtpunktet for en i Tilskuerens Phantasi levende Handling. Det rette Syn paa Statuen betinges naturligt af denne Illusion. Men uagtet altsaa Konstneren ikke har givet Alt, men Tilskueren selv maa bringe Noget til; uagtet det fulde Indhold altsaa heller ikke i reent ydre Forstand kan siges at have fundet Plads i Formen; uagtet Plastikens høieste og i sig mest fuldendte Maal forsaavidt allerede ifølge Anlæget ikke har kunnet naaes; saa troe vi dog, at Konstneren har gjort Ret i at vælge denne Vei, som kun tilsyneladende er af ringere Værd. De græske Guder ere skjønnere end de nordiske, men disse ere dog langtfra fattigere; hine, der „ere saa skjønne, at de næsten ikke ere Andet“, kunne gjengives fuldt ud af Billedhuggeren, medens disse fordre end ringere Konstart, for at deres Væsen kan blive udtømt, en Konstart, hvor den ydre Form ikke i en saadan Grad betinger det samlede Skjønhedsindtryk. Men fordi det hele Omfang ikke saaledes kan fremstilles, derfor tør man vel gribe Noget, hvor en Deel af et desto rigere Væsensindhold kommer frem. Kun at man da alene lægger an herpaa. Men naar f. Ex. den berømte Svensker Fogelberg har fremstillet sin Thor i den guddommelige Idealitets umiddelbare Fylde, saa har han vistnok skabt en deilig Statue, der har imponeret os, som Enhver, der har seet den; men har han i Grunden naaet eller kunnet naae sit Maal? Os synes det, at han — og flere Konstnere, ogsaa her i Danmark, have jo gaaet samme Vei — ved denne mere „directe idealiserende“ Stil uvilkaarligt henflytter sit Billede fra den kæmpende Valhallaverden til det salige Olymp, at de nordiske Guder derved bringes i en Sammenligning med de græske, og at hine derved trække det korteste Straa, fordi disse ere den rene Skjønheds Idealer, medens de dybere, væsentligere Egenskaber dog ikke komme for Dagens Lys.

Er det altsaa — hvilket vel tør ansees som ubestrideligt — tilladt for Sculpturen at gaae udenfor det „classiske“ Stofs snevre Enemærker, saa tage Konstneren kun Skridtet heelt ud! Naar han forlader det antike Ideal, saa maa han ogsaa forlade den for dette adækvate Opfattelse, og ikke behøver han at frygte for at vige ganske bort fra den „rene Skjønhed“, fordi hans Stof bliver for dybt, for inderligt, til at Formen kan blive aldeles commensurabel dermed. Hr. Fjeldskovs Statue rummer ikke Thors hele Guddomsfylde; men det er et Fortrin, at den ikke heller lægger an derpaa. For at naae sit Maal gjør den — for Omgivelsernes, den „dramatiske“ Situations Udfyldings Skyld — Regning paa Tilskuerens Phantasi; men faaer den det rette Supplement til sit eget Anlæg, saa er den ogsaa istand til at gjøre et desto mere levende Indtryk, dersom den da forresten i Stoffets Bearbeidelse, saaledes som i dets Anlæg er vellykket.

Om denne Sag kan kun en detailleret, technisk Kritik fælde Dommen; for os maa det være nok, at have fremhævet denne ene, almindelige Side af Opfattelsen, som saadan. Kun ville vi, uden at gaae i Enkeltheder, antyde det Spørgsmaal, om det Øieblik, i hvilket Konstneren har grebet Thor og fremstillet hans Individualitet, er mere eller mindre heldigt valgt. I saa Henseende beroer vistnok Meget paa et temmelig subjectivt Skjøn. Vistnok er det rigtigt, at det benyttede Moment af Bevægelse ikke er altfor stærkt behersket af Passionen, men at man maa kunne, som Winkelmann siger: see det stille Havdyb samtidigt med det oprørte Bølgeslag. Men det er dog „faldet os ind“, at det vel vilde have været af stærkere Virkning, hvis man havde faaet at see, ligesom det næste Secund, altsaa en lidt større Nærhed af den forestaaende Kamp, en noget lidenskabeligere Stilling og altsaa kraftigere Yttring af Forbittrelsen og Hevnstyrken hos den straffende Gud, hvis ophøiede Overlegenhed vel ikke derfor behøvede at være formindsket. Dog, dette er kun et Billede, som vor Phantasi har dannet sig ved Siden af det, der er givet af Konstneren, hvis skjønne Ret det netop er, saaledes middelbart at fremvirke hos Andre nye Skikkelser, foruden dem, han selv umiddelbart har ydet. Og sluttelig ville vi kun fremhæve af Enkelthederne det Indtryk af vældig, men dog endnu saa høit behersket Kraft, der røber sig i den venstre Haands elskovssyge Legen med Styrkebæltet under det muskelrige Bryst: denne „Tagen sig sammen“ til en forestaaende Kampdyst.

Statuen, der er omtrent 2 Alen høi, er udført i Bronze og opstillet i Hs. Maj. Kongens Privatsamling paa Christiansborg.

Breve fra Holland.

(Slutning.)

— — Da jeg lever her i en Universitetsby, ønsker Du vel at erfare Noget om det hollandske Studenterliv. Dette har, ligesaalidt som vort danske, særegne Burschenschafter eller Corporationer, som Følge deraf heller ikke Dueller. Vel seer man her, som i de tydske Universitetsbyer, Studenterhuer af forskjellig Farve, dog disse betegne ikke forskjellige Burschenschafter, men blot de forskjellige Faculteter: Theologerne have hvide Huer, Juristerne røde osv. De have deres Societet, der hovedsageligen svarer til vor Studenterforening, kun at de unge Studenter maae underkaste sig en tolv Ugers haard Prøvetid, inden de findes værdige til Optagelse, men saa lønnes de ogsaa ved et mægtigt Diplom, med et majestætisk Voxsegl underneden. Hvert Medlem maa ved Optagelsen gjøre et storartet Gilde for det øvrige Societet, ved hvilken Leilighed der ikke maa spares paa Champagne. Overhovedet vilde vel det betydeligste Skjelnemærke mellem Kjøbenhavns og Utrechts Studenter være, at de Sidste ere, hvad vi i Studentersproget kalde „Velhavere“, og det troer jeg ikke, man kan sige om de Første. En stor Deel af Studenterne her er nemlig af adelig Familie, eller rige Kjøbmandssønner og optræde derfor med en vis Glands. Saaledes give de Concerter, men ikke, som hos os, hvor Studenterne selv synge deres egne Sange; nei, de hidkalde en eller anden berømt Musikus eller Sangerinde fra Tydskland eller Frankrig, betale alle Omkostningerne ved Reisen og ved selve Concerten og indbyde dernæst Byens Honoratiores, først og fremmest da Byens Damer, til at overvære den*). — Ved deres Gilder strømmer det over af Rigdom og Overflod. Men ved den store Universitetsfest, som finder Sted hvert femte Aar, udfolde de fornemmeligt den størst mulige Pragt: i den Uge, hvori denne Fest staaer paa, lever Byen i lutter Gammen og Glæde fra Morgen til Aften. Studenterne drage da gjennem Byen i store Maskeoptog og Processioner, i hvilke de fremstille forskjellige verdenshistoriske Begivenheder. En egen Ceremonimester er der ansat blot for at studere Fortidens Dragter, af hvilke han maa levere nøiagtige Tegninger, saa at han i Regelen i det Aar ikke faaer bestilt Andet, end studere Costume. Efter hans Tegninger udføres Dragterne med al mulig Omhu, saa at en enkelt kan koste indtil 200 Gylden. Blot efter disse korte Antydninger vil Du kunne forstaae, at en flot Utrechterstudent ikke godt kan nøies med mindre end 2000 Gylden om Aaret (en Gylden er omtr. 4 Mark). Naturligviis ere ikke Alle slige Croesi, men hos de Fleste vil man dog altid finde Velstand. At Lærdommen staaer i passende Forhold til Rigdommen, kan jeg just ikke sige, men det er da sjeldent, at de To følges ad. — — Som en stor Mangel maa fremhæves, at her ikke er nogen særlig Universitetsbygning. Professorerne holde Forelæsninger i deres egne Huse, hvorfor Studenterne maae løbe fra den ene til den anden Professor, hvilket vistnok giver en sund Motion, men ogsaa medfører adskillige Ulemper, fornemmelig den, at Auditorierne ere for smaa, slet opvarmede osv. Men det synes mig, som om en Universitetsbygning ligesom giver et ydre Udtryk for den Eenhed, der altid bør finde Sted mellem de forskjellige Videnskaber, for at de ikke skulle falde hen i en Mangfoldighed af adsplittede Kundskabsgrene, men virkelig tilsammen danne en universitas scientiarum — og dette ydre Baand savner jeg her i Utrecht. Denne er nu maaskee blot en temmelig subjectiv Formening, men en virkelig Mangel ved Universitetslivet i Holland er, at de tre Universiteter i Utrecht, Leyden og Groningen virke aldeles hver for sig. Medens Studenterne i Tydskland vandre fra det ene Universitet til det andet, høre en berømt Professor her, en anden hist, saa er dette ikke Tilfældet her: man begynder og fuldender sine Studier ved det samme Universitet — det falder aldrig en Student i Leyden ind, at tilbringe et Semester eller to i Utrecht. For Theologiens Vedkommende er dette fremkaldt ved, at hvert af de tre Universiteter repræsenterer sin bestemt udprægede dogmatiske Retning, der ikke tillader nogen Forening eller Mægling, men alligevel kunde man vel ogsaa her „prøve Alt og beholde det Bedste“. Overhovedet turde det vel være, at disse mange Universiteter og Akademier i et saa lille Land som Holland, ganske som i Schweitz, virke mere til Skade end til Gavn derved, at de altfor meget splitte Kræfterne; de respective Bibliotheker ere for smaa, Faculteterne ikke fuldtallige — hvad skal man vel sige om Athenæet i Deventer, der tæller syv Professorer og tolv Studenter? I nyere Tid har man gjort Forsøg paa at sammensmelte flere af dem, men støder paa betydelig Modstand hos den provindsiale Forfængelighed, der ikke vil opgive sine gamle Læreanstalter. Man forsvarer dem med, at de tjene som Colonier for Videnskabelighed; men opnaaes ikke det samme Formaal med Latinskoler og Gymnasier, uden at disse kræve saa betydelige Pengesummer? — — Jeg kunde vel have Lyst til at drøfte denne Sag lidt nærmere, men den bliver mig for vidtløftig, og jeg maa endnu give Dig en Skildring af Byen Utrecht, inden jeg slutter Brevet.

Sammenlignet med Rotterdam er Utrecht en stille By. Naturligviis er den gjennemskaaret af Floder og Kanaler, som man da ikke let kan tænke sig en hollandsk By uden disse, men Handelen har dog ikke Stort at sige. Rhinen deler sig her i to Arme, gamle Rhin og Vechte, men den lever her i sin Alderdomsperiode, den styrter sig ikke længer frem i vild Ungdomskraft, har heller ikke Styrke til at bære de mangfoldige Skibe og Baade paa sine mægtige Skuldre, nei, den lister sig ganske stille og lydløst afsted, man kan neppe see nogen Bevægelse i de langsomtflydende Vande; kun naar man staaer stille og lytter nøie efter, kan man høre den hviske ganske sagte om alle de forunderlige Eventyr, den har oplevet paa sin lange Reise. Og det synes næsten, som om Utrecht ligger ganske stille og lytter efter, hvad den gamle Flod har at fortælle. Byen fortæller maaskee atter til Floden, hvad den har seet og oplevet i sine unge Dage, thi Utrecht er en meget gammel By, maaskee den ældste i Holland, og det er da intet Under, at den gamle By og den gamle Flod holde sammen. Den er ikke saadan en Grønskolling som Rotterdam, hvor man vandrer paa Gader, hvor for ti Aar siden Fiskene svømmede — nei Utrecht hviler paa classisk Jordbund, den har seet de gamle romerske Ørne, og den har hørt Willebrord og Bonifacius prædike. Den er heller ikke saa fattig som Rotterdam, hvis eneste historiske Bedrift er Erasmus Rotterodamus, nei Utrecht lader oftere sit Navn høre i Verdenshistorien: to tydske Keisere ere døde her (Conrad II og Henrik V), og een Pave er født her (Hadrian VI), ja hvad der er langt Mere end en Pave, hele den hollandske Republik er født her, thi det var i Utrecht, at de syv nederlandske Provindser forenede sig 1579 under Wilhelm af Oranien. Og endelig var det her, at den Fred blev afsluttet, som i 1713 satte en Ende paa den lange spanske Arvefølgekrig — oppe paa Raadhuset staaer endnu det Bord, paa hvilket man undertegnede Freden.

Dog Utrecht straaler ikke blot i Glands af Fortidens Idealitet, ogsaa i Nutiden er den en By, hvis Tendents gaaer i Retning af det Ideelle, det er den lærde Republik i Holland ved Siden af eller rettere overfor Leyden, thi Du veed jo, hvorledes disse to Universiteter for Øieblikket repræsentere de to hinanden modsatte Retninger i Theologien: Utrecht den conservative, der søger Tilslutning til den gamle Kirkelære, Leyden den liberale, der fjerner sig mere og mere fra den, men rigtignok ogsaa fra den gamle Christendom. Du veed, hvilken gjennemgribende Betydning de dogmatiske og religieuse Kampe i Holland have havt for den politiske Udvikling. Have end i vor Tid den kirkelige og den politiske Interesse mere sondret sig og udviklet sig uafhængigt af hinanden, saa har dog Folket bevaret sin gamle Iver for de dogmatiske Kampe, og Alt, hvad der holder paa den gamle Tro, seer hen til Utrecht, som det Sted, hvorfra Frelsen skal komme. For Tiden hersker der ikke liden Glæde i de Orthodoxes Leir, idet den udmærkede Rotterdammerprædikant van Osterzee er bleven ansat som Professor i det herværende theologiske Facultet, og man venter sig Betydeligt af hans store Begavelse.

— Af Bygninger her i Utrecht vil jeg kun omtale den gamle Domkirke, hvis første Grundsteen alt blev lagt af Willebrord, men som i det 13de Aarhundrede blev opbygget paany fra Grunden. Medens de fleste hollandske Kirker ere byggede i en temmelig plump gothisk Stil, udmærker denne Kirke sig ved sine ædlere og slankere Former, hvilket er foraarsaget ved, at den er opført under Indvirkning af Kölnerdomkirken. Den havde tidligere fem Skibe; et mægtigt Taarn kneiser mod Vest. Men i August 1674 blev Utrecht hjemsøgt af en frygtelig Hvirvelvind, der i Løbet af en halv Time forvandlede Byen til en Ruinhob. Taarne og Huse styrtede ned — oppe paa Raadhuset har jeg seet et Brev fra et Øienvidne, der giver en kort Beretning om den store Ulykke, og efterat have nævnet de vigtigste Bygninger, som Stormen har styrtet over Ende, slutter sit Brev med det Ønske, at den svære

*) Saaledes have Sødskendene Neruda fornylig modtaget en Anmodning fra det Utrechtske Studentcorps, om at de berømte Konstnere ville aabne deres Præstationer i Nederlandene ved at spille paa en af dette Corps til den 16de dennes ansat Concert.

Red. Anm.

Ulykke ikke maa have truffet andre Byer — „dog har jeg ikke noget Haab derom, thi Posten, som i dette Øieblik ankommer fra Arnheim, fortæller, at han paa hele Veien kun har seet et eneste Kirketaarn staaende opreist.“ Ved denne Leilighed styrtede hele Langskibet ned i Domkirken, medens Choret med Sideskibene og, mærkværdigt nok, det høie Kirketaarn bleve staaende uskadte. De Tider, hvori man opfører slige majestætiske Domkirker, ere forbi, derfor har man ikke bygget Langskibet op igjen, medens Choret, nu adskilt fra Taarnet ved en meget stor, tom Plads, benyttes endnu til Gudstjeneste; det er desværre, som saamange andre hollandske Kirker, vanziret ved de Trægallerier og Træskure, som man har opført for at skaffe Pladser til Tilhørerne, og den hele Bygning har naturligviis et underligt, forkrøblet Udseende. Men endnu forunderligere tager Taarnet sig ud. Fra først af har det ikke været heldigt bygget: det er vel opført i den gothiske Stil, men altfor slankt, og de forskjellige Partier savne den organiske Sammenhæng; det seer snarere ud som tre uhyre Blokke, der ere stablede ovenpaa hinanden, men den indre Forbindelse mellem dem, den pyramidale Opadstigen, der i saa høi Grad udmærker Straßburgertaarnet, mangler; der er ingen Stræbepiller, nøgent og bart viser det sig fra sin første Begyndelse. Saalænge det stod i umiddelbar Forbindelse med Kirken, bleve disse Mangler vel noget dækkede, men nu, da det staaer fuldkomment ene paa den aabne Plads, falde de først ret i Øinene. Dog om Aftenen, naar det indhyller sig i Dunkelhed, har det noget høist Imponerende ved sig. Det synes da langt sværere og kraftigere, det seer ud som en uhyre Kæmpe, der i Nattens Eensomhed staaer og holder Vagt over den slumrende By. — Paa dette Taarn er det store Klokkespil anbragt, der hvert Kvarteer forlyster Byen ved sit Spil. Alle større Kirketaarne i Holland have nemlig et saadant Klokkespil, der hvert Kvarteer spiller Begyndelsen til en Melodi, men hver halve og hver hele Time hele Melodien. Mange finde dette Klokkespil, der ideligt og ideligt gjentager sig, yderst trættende og eensformigt, jeg holder derimod nok deraf, men Du veed da ogsaa, at jeg er en stor Ynder af al Spektakelmusik, ligefra Lirekassen og op til den tyrkiske Tromme. Jeg kan vel lide, naar jeg vandrer ene om i den stille By, at det da pludseligt begynder at spille heelt lysteligt høit oppe over mit Hoved. Og om Morgenen, naar jeg ligger i min Seng og hører Klokkespillet begynde — ja saa veed jeg jo, hvad Klokken er slaaet. — Apropos om Lirekasser, da besidder Utrecht en stor Mængde af dem, jeg har bl. A. mødt en Lirekasse, der spillede paa Basun, ligesom jeg ogsaa her for første Gang paa alle mine Vandringer har truffet paa Lirekoner, det vil sige Koner, som spille paa Lirekasse. Jeg begriber ikke, hvorfor man ikke har indført dette paa andre Steder; Lirekassen er dog et Instrument, som hverken kræver Legemsanstrengelse eller Hovedbrud, og som derfor synes mig udmærket egnet for det „svage Kjøn“.

— — Naar jeg ovenfor omtalte Utrecht som en meget gammel By, da maa Du ikke forstaae det, som om den havde et saa meget gammeldags Udseende, thi dette er ikke Tilfældet med den, saalidt som overhovedet med nogen hollandsk By, ganske enkelte Partier af Amsterdam undtagne. Folkelivet i Holland har meget Gammeldags og Middelalderligt ved sig, men Bygningerne ikke, saalidt som hos os og ganske af samme Aarsag, nemlig Bygningsmaterialet. Ligesom Danmark savner Holland et godt og solidt Byggemateriale; Kirkerne undtagne opføres næsten Alt af Muursteen, men Muursteensbygninger ere ikke for Aarhundreder: hvad der ikke ødelægges i Krig, ombygges i Fred. Vel benytter Hollænderen, saavidt gjørligt, de samme Former, som hans Fædre, og det er meget muligt, at Utrecht seer ud den Dag idag, som den saae ud for tohundrede Aar siden, men Byggematerialet er nyt, Alt skinner blankt, og derfor seer det ud, som om det var bygget igaar. Eiendommeligt for Utrecht er det, at Floderne og Kanalerne ligge dybt nede under Gaden, medens de i andre hollandske Byer næsten staae i Høide med den. Her er det nærmeste Rum ved Floden benyttet til Pakhuuskjeldere, tildeels ogsaa til Beboelsesleilighed, og først ovenpaa disse ligger Gaden. Den livligste Gade er de oude gracht, den gamle Kanal, med flere pragtfulde Boutiker, megen Tummel og Færdsel. Men fjerner man sig blot nogle Skridt fra denne, da kommer man ind i Gader, hvor Alt er tyst og stille, hvor man kun hører Lyden af sine egne Fodtrin, som Echoet gjentager med saa stærkt Eftertryk, at man næsten bliver bange for at sættes under Tiltale for Spektakler og Uro. Og netop disse Gader have et særdeles fornemt Udseende: de store Steentrapper foran Dørene, med Jerngelændere, der bære forgyldte Messingknapper, de grøntmalede, tættilsluttede Døre, de store blanke Vinduesruder, Alt giver Indtrykket af gode Dage og Overflod. Og nu tilmed de gallonerede Tjenere, som man møder her, og som jeg aldrig havde ventet at finde i saa stor Mængde i det demokratiske Holland — men Utrecht er ogsaa en aristokratisk By; Aandsaristokrater, Fødselsaristokrater og Pengearistokrater trække sig alle tilbage her i fornem Indesluttethed. Hvorfor netop til Utrecht? Fordi den staaer i stort Ry for sin smukke Omegn: her findes endog smaa Bakker. Dog lad mig ikke være uretfærdig — Naturen har vel ikke givet Rigdom af malerisk Skjønhed, den har kun givet „det daglige Brød“, det vil sige godt frugtbart Jordsmon og Vand i Overflod, men Menneskene have ypperligt forstaaet at benytte disse Fordele. De gamle Fæstningsmure ere reent sløifede og i deres Sted smukke Spadseregange anlagte. Langsmed de to Arme af Rhinen, som favne Byen, er der anlagt Alleer, hvor man i de hede Sommerdage kan vandre i Lindetræernes kølige Skygge ved de stille, sagterislende Vande, og anstille philosophiske Betragtninger over Livets Omvexlinger. Som et Pragtexemplar af en saadan Allee vil jeg nævne »Maliebaan«, der er henved tusind Skridt lang og bestaaer af sex Rækker majestætiske Linde. Den opvakte endog Ludvig XIV's Beundring i den Grad, at han gav udtrykkelig Befaling til at skaane den, medens hans Soldater ellers omhuggede Rub og Stub, hvor de kom frem. Jeg kan aldrig gjennemvandre den uden levende at mindes Frederiksberg Allee, men Maliebaan fører ikke til nogen Frederiksberg Have og er heller ikke ledsaget af noget Alhambra, Alleenberg, Odeon og hvad alle de Herligheder hedde. Alle slige Anstalter ere ukjendte her: Utrecht besidder vel et Tivoli, men det har kun Navnet tilfælles med vort berømmelige Tivoli. Paa Theatret spilles der kun een Gang om Ugen, nemlig om Torsdagen, da en Flok Skuespillere fra Rotterdam lyksaliggjøre Byen med deres Nærværelse.

Men Du maa alligevel ikke tænke Dig Utrecht som en lille elendig Ravnekrog. Dens Folketal er jo noget nær dobbelt saa stort som Hovedstadens i Norge. Derved adskiller Holland sig meget fra Danmark, at det har saamange betydelige Byer. Følgen heraf er, at den Centralisation, der i saa høi Grad finder Sted hos os, er aldeles ukjendt her. Hver af de større Byer repræsenterer sin Side af det aandelige Liv: Amsterdam og Rotterdam ere Handelsbyer, Haag Residentsstad, Utrecht, Leyden og Groningen lærde Republiker — hos os er Kjøbenhavn Hovedstad og Residentsstad, Handelsstad og Universitetsby: det store Hjertekammer, hvorfra Blodet pulserer ud i alle Rigets enkelte Dele. Hvorvidt dette er til Fordeel eller til Skade for Landet, derom kan disputeres længe pro et contra; her kan jeg kun sige, at for den Reisende er det ingenlunde til Fordeel. Medens den Fremmede, der vil lære vore danske Forhold at kjende, kan slaae sig til Ro i Kjøbenhavn og indrette sig der paa et længere Ophold, og endelig, naar de lyse og klare Sommerdage komme, gjøre et Par Udflugter paa Landet, saa kan man her i Holland aldrig slaae sig til Ro, men maa uafbrudt føre et Nomadeliv, stadigt være beredt paa atter at gribe Vandringsstaven og trække Reisestøvlerne paa for at drage til en ny By og see, hvilke Folk der leve, og hvad de tage sig for. Vel sandt, at Afstandene ikke ere store, kun en Times Jernbanefart, men der fordres dog altid Skiften af Opholdssted og derved ogsaa af den vante Omgangskreds, som man har sluttet sig til. Og saaledes nærmer nu mit Utrechterophold sig med stærke Skridt sin Ende — de Mennesker, som jeg har lært at kjende her og vundet kjær, skal jeg atter sige Farvel for at søge nye Mennesker og stifte nye Bekjendtskaber, fra hvilke jeg atter maa skilles, og saa fremdeles, indtil jeg endelig med Guds Hjelp kommer hjem og finder de gamle Mennesker og de gamle Venner.

Din

Henrik Scharling.

Louis Gerhard de Geer.

I Slutningen af Attenhundredeogtrediverne stiftede det svenske Publicum det første Bekjendtskab med en ung Feuilletonist, der under Mærket L. D. G. optraadte i en eller anden „poetisk Kalender“ med smaa Afhandlinger »de rebus variis et nonnullis aliis», Skizzer, fulde af Lune og et vist eiendommeligt Humor, men tillige af Reflexion og Skarpsindighed. Det skjønnedes let, at man her havde ikke blot et gryende Forfattertalent, men et meget selvstændigt tænkende Hoved for sig. Hvad der i hine smaa Skizzer tiltalte Læserne, var ikke blot den frie og friske Stil, men de nye og virkeligt originale Ideer, der hist og her lynede frem, de mange sunde og træffende Bemærkninger, der vistnok engang imellem fremkom paa en phantastisk, endogsaa paradox Maade, om man saa vil, men dog altid i og for sig interesserede og gjorde deres Virkning. Man erfarede snart, at Forfatteren var en ung Baron de Geer, der endnu kun var slet og ret Student i Upsala, men hvis rige Aandsevner tidligt vare udviklede og hvis Studier forøvrigt samvittighedsfuldt lededes af en yngre Akademiker, der dengang allerede selv havde gjort sig bekjendt som en begavet Digter. Baron Louis Gerhard de Geer var ved sin første literaire Optræden kun 19 eller 20 Aar gammel — han er født paa Finspongs Jernværk den 18de Juli 1818, og Søn af Hofmarechal Baron G. de Geer og dennes Hustru Henriette Lagerstråle — han havde erholdt sin første Underviisning i Linkøpings Latinskole, senere i Latinskolen i Upsala, og var bleven indskreven som civis academicus Aar 1836. I den Tid af 4 Aar, han opholdt sig ved Universitetet i Upsala, tog han den juridiske Embedsexamen, samt desuden den særlige Examen, der udfordres for Ansættelse i det svenske Cancelli. Han gik derpaa til Stockholm og begyndte sin Embedsbane, i Lighed med saa mange hundrede Andre, som Volontair, „kongl. Sekter“, i Justitiestatsexpeditionen. Paa samme Tid optraadte han som Novelleforfatter, først med den livlige og underholdende Roman „Hjertklappningen paa Dalvik“ (1841), derefter med „Carl den Tolftes Page“ (1845), samt udgav desuden (1843) sine samlede mindre Skizzer i Forening med andet Lignende under den lidt drillende Titel: „S. H. T.“ ɔ: Salvo honoris titulo.

Louis de Geers literaire Begyndelse var af den Natur, at den berettigede til Forventninger om en fortsat smuk og frugtbar Forfattervirksomhed, og man var ogsaa fra først af skinsyg paa Bureaukratiet, der søgte at trække den unge Mand til sig fra den „glade Videnskabs“, i Sverig i ethvert Fald ikke saa overmaade talrige, Dyrkerkreds. Desværre — dengang hed det saaledes med Føie — maatte man snart gjøre den Erfaring, at den aandrige Novellist nu havde kastet sig ind paa de juridiske Materier med ikke mindre Iver, end den, hvormed han hidtil havde helliget sig til literaire Sysler; det varede ikke længe, inden det blev klart for Enhver, at Embedsmandslivet havde bemægtiget sig saavel Feuilletonisten, som Romanforfatteren saaledes, at han nok omtrent maatte betragtes som tabt for Sanggudinderne. I 1848 ægtede han en Datter af Grev Wachtmeister til Vanås i Skaane og blev Aaret derpaa, efter at have byttet sit Opholdssted Stockholm med Christiansstad, Assessor i den skaanske Hofret — denne unegtelig noget tørre og prosaiske, om end meget hæderlige og agtværdige Titel siger os allerede tilstrækkeligt, at vi nu befinde os paa en anden Mark, end Troubadourernes og den romantiske Skoles. I 1855 forflyttedes han atter herfra til Jønkøping, for at være Præsident i Gøta Hofret. Allerede det følgende Aar modtog han Kong Oscars Indbydelse til at komme tilbage til Stockholm og indtræde i Regjeringen, men han frabad sig dengang en saa ansvarsfuld Post. Først tre Aar senere, 1858, indtog Friherre L. G. de Geer Sæde i Regjeringen som Justitiestatsminister, og han har hidtil røgtet dette Kald med saamegen Klogskab og i en saa oplyst Aand, at han for hvert Aar kun yderligere har stadfæstet den offentlige Menings gunstige Dom om hans Talent, Energi og i Sandhed liberale Sind. Literaturen har i alle de Aar, der ere forløbne siden 1845, kun faaet en lille Piece fra hans Haand, nemlig en Afhandling »om den juridiska stilen« (1853); de Geer optræder her imod den gamle Slendrian med Hensyn til Redactionen af juridiske Actstykker og viser sig ogsaa i dette Punkt som en Mand af en ny Tid og en ny Skole, med afgjort reformatoriske Tilbøieligheder og med Mod til at gaae et forældet og omsvøbsmæssigt System aabent tillivs.

Excellencen Louis de Geer havde, som allerede sagt, forlængst forstaaet at skabe sig et Navn som en sjelden dygtig Justitieminister, og man har hele Tiden kun hørt een Stemme, saavel om hans ualmindelige Fagkundskaber og hans Blik for Tidens Krav, som om hans Humanitet og hans hæderlige Charakteer; men den Handling, hvorved han paa eengang skulde fremstaae som en Statsmand af første Rang, hører først de seneste Dages Begivenheder til. Ved det kongelige Forslag til en Omdannelse af den svenske Repræsentation, hvoraf L. de Geer (Forfatteren til „Hjertklappningen“!) er den uforsagte Concipist og Bærer, og til hvilket Forslag han særskilt har føiet udførlige Motiver, der danne et sandt lille Mesterværk for sig, er han i et Nu bleven, man kunde sige, den populaireste Mand i sit Fædreland. Den Ære, han herved har erhvervet, fordunkler saavel hele hans literaire Fortid, som alle hans gammelbrabantske Aner, hans Excellencetitel, hans Storkors og Baand; Ting, der ellers gjøre en Mands Samfundsstilling bemærket og glimrende.

Det er ikke her Stedet, at opholde sig ved Enkelthederne af det nævnte Reformforslag. Det opfylder ikke i Eet og Alt deres Fordringer, der gaae videst og kun lægge Vægten paa det reent Rationelle, dog opfylder det maaskee, selv theoretisk taget, Øieblikkets almindelige Fordringer i Sverig. Men hvad der er det Væsentlige, det har den store Fortjeneste: at være practisk. De Geer selv gaaer mange Steder i sine Motiver videre end Forslaget, og han er ikke bange for at indrømme, at han i visse Henseender langtfra har gjort Skridtet fuldstændigt, men det, hvorpaa det her fremfor alt Andet kom an, var at fremlægge et Forslag, der i det Hele satte nye og tidssvarende politiske Grundsætninger i Stedet for en forlængst umulig historisk Overlevering, og som dog selv var muligt med Hensyn til de mange øieblikkelige Vanskeligheder og til de særlige nationale Forhold, under hvilke det kom frem. Seet fra dette Synspunkt, er de Geers Forslag et ganske fortrinligt Arbeide, udført med stor Snildhed, megen Klogskab og en sikker „Tact“. Som et Hele er det saavel en smuk, som en resolut Indrømmelse ligeoverfor Landets tydeligt nok udtalte Fordringer; i dets Dele er det næsten et Konststykke, hvor der paa ethvert Punkt er tagt tilbørligt Hensyn til hvad der for Tiden lader sig gjennemføre, og til det, hvorom de forskjellige Interesser maae kunne antages endelig at ville forene sig. Hele Forslaget vidner, med andre Ord, om et ophøiet Statsmandsstandpunkt, Enkelthederne om en moden Prøvelse af for og imod og om et ualmindeligt »savoir faire«; man finder desuden ved et nærmere Studium deraf alt flere og flere Bestemmelser og Anordninger, der virkelig ere smaa Geniestreger, hvor den erfarne Jurist ogsaa aaben

bart har været den experimenterende Politiker til megen Nytte. Forøvrigt har det hele Land allerede hilst dette Forslag ved dets første Fremlæggelse for Rigsdagen med et saa begeistret Bifald, at Kritiken forsaavidt næsten staaer afvæbnet for Dieblikket, og Baron Louis de Geer kan af den Grund ogsaa ganske roligt allerede nu hensætte det som Nr. 1 blandt sine „Samlede Værker".

Forslagets Skjebne er visselig endnu ikke endelig og formelt afgjort, i Realiteten er den det uden al Tvivl. Minister de Geer synes under alle Omstændigheder saaledes at have gjort det til sit Kjød og Blod, at han selv staaer eller falder med det. Der fortælles en Anekdote om, hvorledes Baron de Geer i Statsraadsmødet den 5te Januar, hvor Reformforslaget forelaa til Kongens Underskrift eller Afslag paa hele Ministeriets Vegne ærbødigst erklærede, at ingen af Ministrene vilde sætte sig ned ved Bordet, hvor Hs. Majestæt allerede havde taget Plads, førend Kongen havde sat sit Navn under Forslaget, fordi de Alle i Forveien vare enedes om i modsat Tilfælde at — træde tilbage; hvortil Kong Carl med et Smil siges at have svaret kort og godt: »Nå, så slå Er då ned, gubbar!« Vi vide ikke, hvor Meget eller hvor Lidet, der er sandt af denne Historie, men hvis det virkelig forholder sig saaledes, kan det ogsaa bestemt forudsiges, at et Nei til hans Forslag fra Præstestandens eller Adelens Side paa Rigsdagen med endnu større Sikkerhed vilde have Baron de Geers Afgang fra Regjeringen til umiddelbar Følge. Dog — vi gjentage det — det er næsten ikke tilladt, at tænke sig Andet, end at Regjeringen og Kong Carl den Femtende, støttede ved en saa mægtig offentlig Mening, som maaskee aldrig tidligere i nogensomhelst Sag har været tilstede i Sverig, ogsaa ville forstaae, siden det nu engang er der, »att draga förslaget i land«, for atter at anføre et Ord af Kong Carl, hvilket i denne Tid er i Hvermands Mund i Sverig. Men den Dag, da den svenske Standsrepræsentation, forsamlet for sidste Gang, uigjenkaldeligt ophøier dette Reformforslag til Grundlov og saaledes skjenker Fædrelandet et heelt nyt repræsentativt System, vil Baron Louis Gerhard de Geer med mere retmæssig Stolthed, end nogen af hans Forfædre, kunne pege hen paa det Motto, der pryder hans Vaabenskjold: »Non sans cause.«

Orv. Odd.

Justitiestatsminister, Baron Louis Gerhard de Geer.

Garotterne i London.

Forskjellige store Statsoekonomer have til forskjellige Tider plaget deres Hjerne med det Spørgsmaal, hvad Menneskene skulde faae at leve af, naar de vedbleve at formere sig i samme Grad som nu. Først nu er man kommen aldeles paa det Rene med, at Næringsveiene mangfoldiggjøres i samme Forhold, ja maaskee i et endnu større, end det, hvori Befolkningen tiltager. De sidste Aar give os flere Vidnesbyrd om Rigtigheden af denne Sætning, og ved en af dem, Garotternes Industri, skulle vi idag dvæle. Seet fra Samfundets Standpunkt er Garotten vistnok en af de skadeligste Følger af Næringsfriheden, thi den hører iblandt de Haandværk, som paa en altfor haandgribelig Maade falde ind under Begrebet om „de for Sundheden skadelige Næringsveie". Fra et videnskabeligt Standpunkt kan man imidlertid nærmest betegne Garotteringen som et simpelt, folkeligt Surrogat for Chloroform, et Middel altsaa til en mild, temporair Bedøvelse; forsaavidt er Opfindelsen smuk, selv om den Hensigt, hvori den anvendes, ofte tilintetgjør hele Skjønheden.

Man har i Bladene oversat „Garotter" ved Kvælere, og mange Danske gaae sagtens i den Tanke, at det nu er kommet saavidt i London, at man kan „gaae og blive hængt" paa Gaden. Det er en reen Feiltagelse, om end Forholdet paa denne Maade vilde være en dobbelt Gevinst for Statsoekonomien, idet det paa eengang opholdt Livet hos Nogle og fjernede Andre fra Samfundet. Men der bliver Ingen kvalt af Garotterne; i det Allerhøieste blive Nogle deporterede. Garotternes Fremgangsmaade under Experimentet er yderlig simpel og meget practisk: vore nedenstaaende Billeder give en klar Fremstilling af Methoden, og ved Hjelp af de følgende Oplysninger vil Enhver med Held kunne forsøge Industrien herhjemme. Tre Herrer slaae sig sammen for at udgjøre et Parti, tage Kjende paa en eller anden Velhaver, hvis Navn borger for, at han gaaer med Guldur og Halskjæde og aldrig er uden en velforsynet Tegnebog. De lægge Mærke til Tiden, naar han gaaer fra Klubben, og drive da i den Omegn om paa Gaden. Naar han kommer, vandrer den Ene forud som Avantgarde, den Anden holder sig noget tilbage som Bagtrop, og den Tredie, „den Lede" (the nasty man), slutter sig til Manden, der skal „behandles". Gaden er et Dieblik tom, Fortroppen tager som Signal Hatten af for en indbildt Ven, Bagtroppen fløiter, for at meddele, at Veien er klar, og den Lede gjør et Spring frem, slaaer Synderen lempeligt, men dog eftertrykkeligt paa Panden og opfordrer ham derved til at vende Hovedet om. Naar dette er skeet, slynger han Armen om hans Hals, trykker den sammen og holder ham knuget op til sit Bryst; i denne tvungne Stilling er det umuligt at undgaae en Besvimelse; nu komme de to andre Herrer til, fjerne med megen Forsigtighed Uhr, Kjæde, Brevtaske og andre værdifulde Ting, som ellers kunde tabes, og lægge derpaa Offeret blidt ned paa Steenbroen, hvor han snart kommer til sig selv igjen, og, hvis han er et normalt construeret Menneske, bander frygteligt over at være bleven plyndret, istedetfor at han burde glæde sig over ikke at være Andet, end plyndret.

Det har virkelig noget Forfærdeligt ved sig, at Retsusikker=

Garotternes Færden i London.

Gaarden Bjølstad i Hedalen, i Vaage Præstegjeld. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

heden i en By som London kan stige til den Grad, at man ikke kan gaae sikker paa Gaderne; det vidner om en umaadelig Demoralisation og en umaadelig Frækhed hos Forbryderne. Men charakteristisk er det, at Englænderne tage det Parti, at more sig over Garotterne og deres Offere. Alle de illustrerede Blade have indeholdt Scener fra det bevægede natlige Liv i London, eller Forslag til Midler imod Garotterne: et Sted seer man to unge Mennesker vandre hjem Arm i Arm, men Ryg mod Ryg, for saaledes at være garderede; i »Illustrated Times« fremstilles en Garottegift (ad modum Rottegift), bestaaende i et Halsbaand med spidse Jernpigge, og »Punch« har optaget dette Indfald og fremstiller i et af sine sidste Numere en Gentleman, der kommer noget seent til et Middagsselskab, og i Hastværket har stukket sin Halsbevarer i Kjolelommen og nu sætter sig — men farer op med et Jammerskrig over de uventede „Spydigheder".

Garottemethoden er ikke oprindeligt noget Forbryderkneb. Den har i sit Væsen altfor megen Lighed med Spændetrøien, til at man ikke skulde søge dens Oprindelse hos Politiautoriteterne, og saaledes forholder det sig virkelig ogsaa: den skal første Gang være bleven anvendt af en genial Opsigtsbetjent paa et Skib med Deporterede, hvor en enkelt Gjenstridig ikke paa anden Maade vilde tage imod Raison. Men naturligviis slog det Practiske i Fremgangsmaaden strax Offeret, der nu blev en villig Lærling hos Politiet og senere i sin Bekjendtskabskreds udbredte dette Kneb, som gjorde en stormende Lykke og blev adopteret af alle Londons Tyvebander. Garotteringen er nu London en Videnskab, der doceres i Tyveherbergerne med practiske Øvelser, ligesaafuldt som nogen anden Erhvervsgreen, hvori man møisommeligt maa aflægge Drenge- og Svendeprøver.

Parti af Rundane. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

Fra en Reise i Norge.

II.

2. Op til Rundane.

Fra Kringen er der en halv Miil til det første Skifte nordpaa, til Moen, som ligger nær Sels Kirke og nærved det Sted, hvor Ula falder i Lougen. Ula kommer fra Høifjeldet mellem Gudbrandsdalen og Østerdalen, fra en lille Sø mellem Rundanes mægtige Kreds af Kvartsklipper, hvis Toppe naae en Høide af 5000 Fod over Havfladen. Ula fødes af Fjeldenes Snee, den løber hastigt sin korte Vei og styrter sig skummende i Lougen, gjennem en trang og mørk Kløft, til hvis Vægge der er klinet Bygninger og Møller, hvis Hjul den driver i sit Fald.

Det var min Agt, at følge Ula til dens Udspring; kort efter Middag gik jeg og min Fører afsted, først brat opad, saa lidt ned igjen og gjennem en dyb Dal, hvis Fjeldside paa Elvens høire Bred næsten heelt var dækket af mægtige Gruusstyrtninger, Sand og Steen af alle Størrelser, hvilket Alt dannede en sammenhængende, temmelig fast Masse, der flere Steder viste skarpttakkede Former; ovenfor Gruusstyrtningen, samt opad den faste Fjeldmasse hinsides Elven, kneisede Naaleskov. Veien, en Kløvvei — for Heste, men ikke til Kjørsel — gik paa Gruusstyrtningen og fulgte langsmed Elven til en over Strømmen høit oppe i Dalen ført Bro; derfra gik det nu en god Stund brat opad gjennem Skov, med Udsigt til sneedækt Fjeld — og henimod Klokken fire naaede vi til Sæterpladsen.

„Sæter" er et Ord, der har Tryllemagt; det maler for de Fleste et Billede af vild og høi Natur: i den lette, klare Luft staae de lysende Sneefjelde tydeligt, selv i den fjerne Synskreds og danne en kraftig Modsætning til mørke Fjeldvægge og chaotiske Steenmarker i Sæterens Nærhed. Dog mangler Billedet ikke Mildhed; thi i den grønne Sæterdal græsser Kvæget, og udenfor Hytten staaer Jenten og lokker det til sig med Kalden og Sang, eller hun sidder mod Aften i Døren og synger, saa nok Andre end Kvæg kunne lokkes.

Har man imidlertid dannet sig en Forestilling om Sæterlivet efter digteriske Fremstillinger, og Tidemands og Bergsliens deilige Billeder, og saa søger Virkeligheden hertil paa vestenfjeldske Sætere, da vil man oftest føle sig høist uhyggeligt skuffet: Smuds baade udenfor og indeni den røgfyldte lille Sæterhytte kaster en saa, mørk Skygge, at man ikke — idetmindste ikke uden dybere Grandsken — kan opfatte det Skjønne, hverken i den muligviis ideale Jentesjæl, eller i Landskabets fjernere Partier. — I de østligste Dales Sætere — især i Østerdalens, men ogsaa i Gudbrandsdalens — kan man derimod, naar man er heldig, baade med Hensyn til Sæteren og til Veiret, see Livet saa skjønt, som de konstneriske Fremstillinger love.

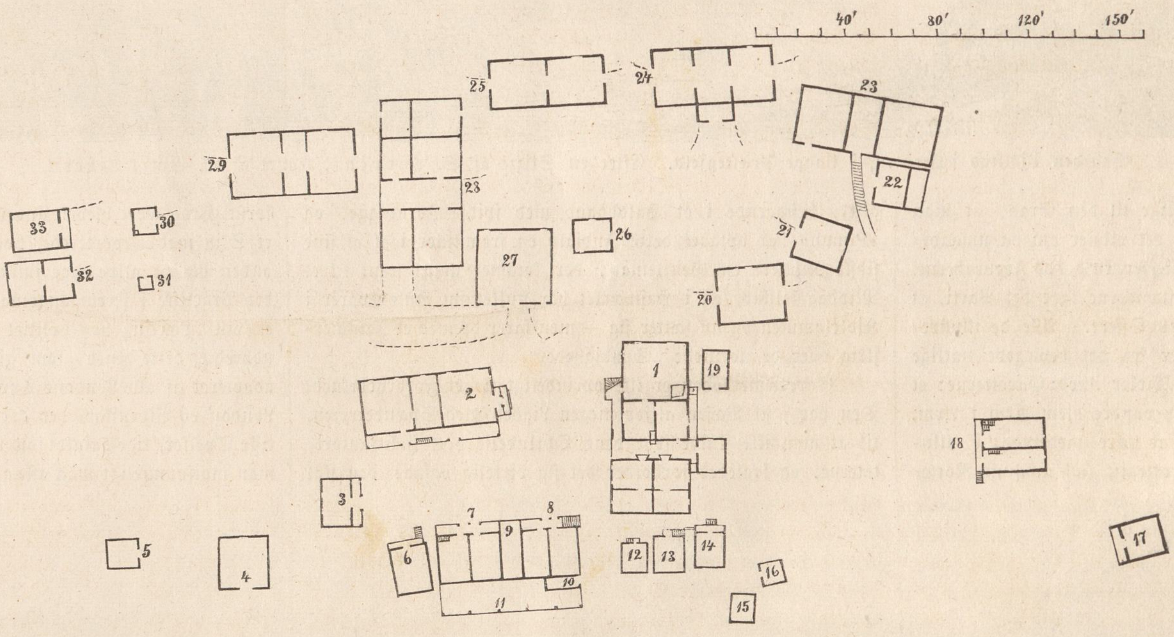

Jeg vilde inden Aften til Rundane og derfor blot et Dieblik ind i en Sæter, for at faae Noget at drikke. Men det var ikke saa let at komme ind; thi endnu (den 12te Juni) var der kun fra to Gaarde flyttet tilsæters heroppe, og desuden røgtede Pigerne paa den Tid af Dagen Kvæget paa fjerne Græsgange. Men vi vare heldige; fra en af Moens Nabogaarde vare Datteren og en Tjenestejente den Dag heroppe for at rense Sæterhusene til Indflytning om et Par Dage. Vi saae Tjenestejenten kige ud ad Døren og lokkede af hendes fine, lidt skjælmske Ansigt ilede vi did; hun og hendes blaaøiede, indtagende barnlige, unge Herskab og Medarbeider vare endnu ikke færdige med at pynte paa Dragten, som var kommen i Uorden under Arbeidet; de stode med udslaget Haar, som de redte med Guldkam — saaledes saae det ud i den magiske Belysning, Ilden under Kjedlen og Sollyset gjennem Døren, der stod paa Klem, kastede over dem og den mørke Stue. Vi bleve gjestfrit modtagne, og da Haaret var sat og Vandet bragt i Kog, bryggede jeg og Vertinden Thee, som vi alle nøde med stor Tilfredshed, siddende omkring Bordet i Sæterens nyvaskede Stue, hvis Gulv var overstrøet med duftende Granbar.

Efter at jeg havde seet mig om, baade i den menneskelige Bolig — med Rum til Kogning og Mælkebehandling i Midten, med Stue, hvori Bord, Bænke og Seng tilhøire og Rum til Osts og Smørs Opbevaring tilvenstre — og i Kvæghusene, de saakaldte Fjøs, maatte jeg rive mig løs fra det vakkre Selskab og drage videre med min gamle, om end ei altid forstaaende, saa dog altid bejaende Fører. Over Høifjeldets ikke meget høinende, snart lidt terrassefomede, snart jævnt skraanende Flade, gjennem Birkekryb og svampet Moslag, hoppende fra Steen til Steen over vandmættet og sivende Grund og over smaa rislende Vandløb, maatte jeg frem en tre Timers Tid, og stod da ved Foden af Rundane, som alt længe havde været synlige paa Afstand.

Vandringens Maal: Søen, hvorfra Ula løber ud, er naaet; de høie, nøgne Fjelde, de bageste sneedækte lige til Foden, de nærmereliggende kun foroven, Søen med de lyng- og mosklædte Bredder, Stilheden, som kun brydes af Elvens Brumlen — den hele Omgivelse bærer Præg af en Alvor, som mine Ord ingenlunde, som Tegningen af Egnen muligviis kan vække en Forestilling om.

Aftenen nærmede sig og vi maatte vende tilbage til Sætrene, som vi naaede mellem Klokken ti og elleve, medens Sneefjeldene i den fjerne Synskreds endnu, om end kun svagt, vare synlige, inden Aftenrøden ganske var forsvunden. — Vi vidste, det ikke nyttede, at søge efter vore Vertinder fra før, der alt vare hjemme nede i Dalen, og vi bade derfor om Nattely i en anden Sæter. Det var godt at komme i lunende Huus; da vi havde mættet os med Mælk og Fladbrød, og jeg, hvis ridderlige Følelser overvandtes af den kølige Temperatur, havde modtaget vor Vertindes Tilbud, at optage Sæterens eneste Seng, og var krøbet under denne Dobbeltsengs fede Skindfelle, et laaddent Faareskindstæppe, saa følte jeg mig meget hyggeligt tilmode. Gløderne fra Ildstedet oplyste den store Røststue — hvis Loft dannedes af Taget — den sovende Pige, der blot havde trukket Skoene af og saa lagt sig paa en Bænk, med lidt Tøi over sig og Fødderne med de dampende Sokker mod Ilden, og min Fører paa en anden Bænk.

Sæterstuerne ere altid Røststuer, hvorved man har den Fordeel, at den fugtige og slette Luft, som fremkommer ved den stadige Kogen af Vand til Karrenes Renselse, samt ved Ophedningen af Mælk til Ostning, trækker op under Taget og saaledes ikke forulemper dem, der færdes paa Gulvet.

I enkelte større Gaardes Stuer, ligesom i alle Skifternes Gjesteværelser i Gudbrandsdalen, seer man ikke mere Røstet — Rummet under Taget — der er fortrængt af det flade Bræddeloft, som giver et lunere, men mindre høit og frit Rum; tillige ere Væggene da ofte panelede og malede, grønne, røde eller flammende, stundom ere baade Væggenes Paneler og Skabenes Døre prydede med Malerier af Egnens egne Konstnere; hvilket jeg saae flere Steder i Vaage og Lom. — Men jeg har jo alt forladt Fjeldet og Sætrene og begivet mig ind i Dalens Bygninger, hvor vi lidt nærmere ville betragte

3. Bondergaardene i Gudbrandsdalen.

I Norges egentlige Fjeldegne, hvor Dalene sjeldent, og det kun i den sydøstlige Deel af Landet, naae en Brede af en halv Miil, og hvor den dyrkede Jord ofte kun er en smal Strimmel ved Fjeldets Fod, vilde Gaardenes Sammenhoben i Landsbyer fjerne Bønderne endnu mere fra deres Jorder, end vore Landsbybønder fjernes fra deres, der ofte ligge i en Kreds om Byen, som Midtpunkt — Landsbyer findes heller ikke i Norge; men vel kan man, hvad der saaledes ikke er ualmindeligt i Nordlandene, træffe Samlinger af Bygninger, der tilhøre forskjellige Eiere, opførte i hverandres umiddelbare Nærhed, idet en større Gaard i Tidens Løb er bleven deelt mellem flere Eiere, som have bygget klods op til de først reiste Bygninger og nu drive Jorderne i Fællesskab.

En saadan Huusklynges Beboerantal er ikke nær saa stort, som en dansk Landsbyes; Rummet, dens Bygninger optage, ikke heller, men med Hensyn til Husenes Mængde staae de maaskee ikke hinanden saa meget fjernt.

Hvad Bygningernes Antal angaaer, danne en norsk og en holstensk Bondegaard vist de stærkeste Modsætninger, man kan tænke sig; denne har Menneskebolig, Heste-, Ko- og Svinestald, Lo og Lade, kort sagt alle de til Landbruget fornødne Rum, samlede under eet Tag, og hin har et Huus til hvert forskjelligt Brug. Denne kostbare Skik, der er gaaet i Arv fra Tider, da Skov og Arbeidskraft vare af ringere Værd, end nu, er den gængse i Fjeldegnene; kun de fladere Egnes rationelle Jordbrugere bygge flere Stokværk høie Træbygninger, der over hinanden indeslutte Gjødselkjælder, Stald og Lade.

Gamle Exempler paa den nationale Bygningsskik seer man i visse Egne af Gudbrandsdalens Fogderi, især i Vaage og Loms Præstegjeld, hvor man finder Træbygninger, som paa Grund af det meget tørre Veirlig have holdt sig godt gjennem Aarhundreder. Exempler herpaa ere blandt Gaardene i Vaage: Haakenstad, Bjørnstad og Bjølstad.

Kunde vi forfølge den norske Bygningsskik i Landes forskjellige Egne gjennem de tilbagelagte Tider, da vilde vi see, hvorledes den i Begyndelsen rimeligviis for hele Landet fælles Huusform i Tidernes Løb er lempet efter Naturforholdenes og Samfundets Udvikling, saa at den nu fremtræder meget forskjelligt, f. Ex. som Røgstue vestenfjeldsk og som Stue med Skorsteensildsted østenfjeldsk; men uagtet den fordum fælles Huusform saaledes har udviklet sig til væsentlig forskjellige Former, har det Hele, under hvilket Husene indordnes, Huusklyngen, overalt indenfor den nationale Bygningsskiks Omraade et Fællesmærke: Isoleringen, der nu kun strækker sig saa vidt, at der til hvert Brug er et særskilt Huus, men i ældre Tider gik langt videre, idet hvert Huus kun indesluttede eet Rum.

Men vi vende tilbage til vore udvalgte Gaarde. Haakenstad er en af de største Gaarde i Vaage; den er vel ikke noget Billede af den ældste Bygningsskik, da her er Huse med flere Rum i, Røstet er forsvundet og et andet Stokværk er sat ovenpaa det nederste osv., men den er en af Nutidens anseeligste, gamle Bondegaarde og bestaaer endnu af en stor Mængde enkelte Huse, der, vel at mærke, alle høre til en og samme Huusholdning. Hosstaaende Kort over Gaardspladsen, tilligemed efterfølgende Liste over Husenes Benævnelse og Anvendelse, efter E. Sundts Skrift „Om Bygnings-Skik i Norge" vil sætte os ind i Huusklyngens Ordning.

Husene ere: 1) Vinterstue med tilbyggede Værelser, som kunne tjene til Bolig for Fødenraadsmanden, og med heelt Loft, eller øvre Stokværk. 2) Gjestehuus med flere Værelser og med Loft. 3) Drengestue. 4) Stabbuur (Forraadshuus). 5) Bakstehuus (Bageri). 6) Brødhuus til Fladbrødet. 7) og 8) Korn og Madboder med Loft. 9) og 10) Vognhuse. 11) Vedskjul. 12) Madbod. 13) Mælkebod. 14) Madbod. 15) Vaskehuus. 16) Kværn (maaskee Haandkværn; thi nede i Elven er Gaardens Mølle med Vandhjul og Sigteindretning). 17) Kornbod. 18) Kornbod med Loft. 19) Hestestald med Loft. 20) Saue-(eller Faare-)huus. 21) Grisehuus. 22) Foderhuus i to Høider. 23) Laave med Lade i tre Høider. 24) og 25) Fjøs (Kostald). 26) Hestestald. 27) Hestestald med Hølade over. 28) Laave i tre Høider. 29) Fjøs. 30) Varmehuus, til at varme Drikke til Kreaturerne. 31) Brønd. 32) Vaskerhuus og 33) Tørkehuus (til at tørre Korn i). Og endda savnes Smedien, som pleier at findes ved hver brav Gaard; ventelig har den ligget saa langt borte fra den samlede Huusklynge, at den ikke kunde komme med paa Kortet.

Da jeg besøgte Haakenstad og sagde, at jeg kom for at see de gamle Bygninger, jeg havde læst om, blev jeg meget gjestfrit modtagen og viist om af den nuværende Eier, en Svigersøn til den som Storthingsmand bekjendte Ole Haakenstad, der lever her paa Gaarden, nogle og firesindstyve Aar gammel, men endnu aandsfrisk og med Interesse for Dagens Begivenheder, f. Ex. Studentertoget, der fandt Sted paa den Tid. Da jeg tog Afsked, spurgte Konen mig, om jeg vilde „tegne" dem, skrive om dem, og om jeg da vilde tale godt om dem; jeg havde selvfølgeligen kun Grund til at bejae Spørgsmaalet, og skulde en af mine Landsmænd komme til Vaage, tør jeg forsikkre ham om, at det nok er værd at anvende et Par Timer paa at besee det interessante og gjestfrie Haakenstad.

Bjørnstad er en noget mindre Gaard, men med dens ærværdige, til hverandre vel svarende, med Billedskærerarbeide prydede Bygninger, der paa tre Sider omgive Gaardspladsen, og liggende i en smuk og frugtbar Dal, beboet af vakkre og forekommende Folk, staaer den for mig som en sand Perle

mellem gamle norske Huusklynger. En af de om Gaardspladsen liggende Bygninger har Aarstallet 1616 indhugget i Bagvæggen, der vender ud til Stedets anden Gaard, som er omgiven af Udhuse. Bjørnstad skal mindst fra det 13de Aarhundrede være gaaet i Arv i den samme Slægt, som nu beboer den.

Bjølstad er en Gaard omtrent af Haakenstads Størrelse; der holdes omtrent 50 Køer paa den. Alle dens Huse ere opførte af det til norske Bygninger almindelige Materiale, nemlig Træ, der i Henseende til Skjønhed er langt at foretrække for Leer og Kalk; Lyset brydes livligt paa Væggenes fleerkantede Tømmerstokke, og Træbygningerne, der ere brunede af Solen, smelte smukt sammen med Landskabets øvrige Farver.

Omstaaende Tegning viser nogle af Bjølstads Bygninger: Stuebygningen med Skorsteenspiben og et Par andre.

Iøinefaldende Dele af denne, ligesom af flere andre Egnes Bygninger, ere Stolperne til Stolpeboderne — hvoraf ingen sees paa Tegningen — Forraadshuse, der staae paa Stolper, hvis Trapper ikke naae lige hen til Væggen, for at Rotter og Muus kunne holdes borte fra Bygningerne; endvidere Svale-Gange udenom Husenes Kjærne, hvorved de indre Rum skjermes mod Solen og holdes kølige, til Beskyttelse for Fødevarer og Klæder, og endeligen Udsmykningen med Billedskærerarbeide.

Billedskærerkonstens Charakteer er forskjellig i de forskjellige Egne, f. Ex. i Thelemarken og Gudbrandsdalen, og har forandret sig igjennem Tiderne. Som Træskæringen nu øves i Gudbrandsdalen er den Kjøbenhavnerne bekjendt af de Arbeider, der i Boutikerne sælges fra Træskærer-Fabriken i Christiania; i Midten af forrige Aarhundrede bragtes den — rimeligviis fra Udlandet — gjennem Christianiaegnen til Gudbrandsdølerne, der udviklede den paa den ældre Træskæringskonsts Bekostning; den anvendes især paa Skabe, Knive og Skeer, men ogsaa til at pryde Bygningernes Ydre; herpaa giver Bjølstad — ligesom de førbeskrevne Gaarde — Exempel i sin Dørsvale og sine Fløi-Spir, der ere udskaarne, saa det — som Sundt siger — seer ud, som om Bygnings-Tømmeret havde Liv endnu og skød Blad og sprang i Blomst.

Ugens Politik.

Den 5te Februar 1863.

Denne Uges politiske Begivenheder have ikke været af stor Interesse. At Hs. Majestæt Kongen ikke vilde besvare Landsthingets Adresse, uagtet han paaskjønnede den patriotiske Aand, der gik igjennem den, fordi de i den omhandlede Forhold laae udenfor Rigsdagens Omraade, kunde man efter Regjeringens Udtalelser under Discussionen vente, og Hensynet til den holstenske, men især til den slesvigske Stænderforsamlings formodede Optræden har sikkert gjort sig gjeldende, da denne Beslutning blev fattet. At de Franskes Keiser har erklæret sig særdeles tilfreds med Senatets farveløse Adresse, mod hvilken alene Prinds Napoleon stemte, og at han sikkert vil være ligesaa tilfreds med det andet Kammers, uagtet den liberale Opposition — hvis Stemme Majoriteten agter at kvæle, hvis den skulde blive for høirøstet — har stillet temmelig nærgaaende Ændringsforslag med Hensyn til de indre Forhold, det mexicanske og det romerske Spørgsmaal, har heller ikke Meget at betyde, ligesaalidt som at Herrehuset i Preussen har forandret sin tidligere Beslutning og nu vil indgive en Adresse til Kong Wilhelm, der skal danne en Modvægt til den af Deputeretkammeret vedtagne. At Hertugen af Sachsen-Coburg, hvem Lord Elliot alt anbefalede til Grækernes Valg, saa at man maatte antage, at alle Vanskeligheder vare bortryddede, nu ifølge en telegraphisk Depeche fra Weimar dog har trukket sig tilbage, selv efterat Frankrig havde erklæret, at det ikke vilde modsætte sig hans Valg, er heller ikke nogen vigtig Begivenhed; ønske Grækerne virkelig en tydsk Fyrste til Konge, hersker der i Sandhed ingen Mangel paa dem i det hellige romerske Rige. At General Forey ikke, saaledes som de Regjeringen hengivne franske Aviser bebudede, alt havde erobret Puebla, men at han endnu den 27de December stod med sin Hovedstyrke i Orizaba, og at Burnsides Armee ifølge Efterretninger fra New York har overskredet Rappahannockfloden for at udføre et Vinterfelttog, ere Begivenheder af større Vigtighed, medens det dog maa bemærkes, at den sidste Meddelelse ingenlunde er officiel, ligesaalidt som en anden, ifølge hvilken et Forslag skal være indbragt i Senatet i Washington, hvori denne Forsamling opfordres til at erklære, at den franske Expedition til Mexico er en mod de nordamerikanske Fristater fiendtlig Handling, og til at forlange, at Lincoln skal gjøre Indsigelse imod den franske Armees Fremrykning, ja i fornødent Fald endog understøtte Mexicanerne med en væbnet Styrke.

Disse Begivenheder afgive ikke Stof til mange Betragtninger, nogle have ikke synderlig Betydning, andre kjende vi endnu saa lidt, at man ikke kan danne sig nogen klar Forestilling om dem.

Nationernes Opmærksomhed er i dette Øieblik kun henvendt paa et eneste Punkt. Polen er atter Gjenstand for almindelig Deeltagelse, og vi ville derfor benytte den til vor Raadighed stillede Plads til at skildre, hvad der er foregaaet i dette ulykkelige Land. Telegrapherne i Warschau og St. Petersborg berette Intet om de militaire Operationer mod Insurgenterne, medens Efterretningerne fra Krakau og Breslau derimod gaae ud paa, at de hidtil i adspredte Skarer agerende Polakker nu iværksætte deres Forening og begynde at danne smaa Armeer, forsynede med Vaaben og Munition. De have erobret to ubetydelige Byer Olkusz og Camoszow, medens de ved Olygence have tilføiet Russerne et Nederlag, og medens deres Hovedstyrke, der af Nogle anslaaes til 6000, af Andre endog til 15,000 Mand, staaer concentreret i Czentochau. Det er Alt, hvad vi vide om denne fortvivlede Kamps nærværende Stilling; men Polens Forurettelser og Lidelser have atter vakt Europas Harme mod en grusom Regjering og fremkaldt Sympathi for dens ulykkelige Offer. Hvis Opstanden ikke forgrener sig til Ruslands egne Provindser og Posen, er det ikke vanskeligt at forudsige Udfaldet af Kampen mellem det russiske Riges Armeer og nogle Guerillaskarer, der idetmindste tilsyneladende fægte uden Plan og uden militair Organisation. Tidligt eller seent vil „Ordenen“ med en kun altfor stor Energi atter blive gjenoprettet, og de Overlevende ville i Siberiens Miner eller i den keiserlige Armees Strafferegimenter komme til at bøde haardt for deres Overilelse. Men i vore Dage tager den offentlige Mening ikke Parti for Magthaverne, alene fordi de ere Magthavere, og Europas moralske Dom vil med en Vægt, der bliver tung at bære, ramme de ansvarhavende Ophavsmænd til en haardtprøvet Nations sidste Opstandsforsøg.

Vi kjende nu lidt nøiere til de Aarsager, der fremkaldte det den 22de Januar stedfundne Udbrud, end vi kunde erfare af de officielle Telegraphdepecher, og det er derfor ikke umuligt at forstaae, hvad der har drevet mange tusinde polske Ynglinger til aldeles haabløst at sætte sig op mod en Magt, som de selv i deres mest glødende Begeistring maatte mistvivle om at kunne overvinde. De russiske Beretninger fortælle os om det revolutionaire Parties Machinationer, om „en ny St. Bartholomæus Nat“ osv. Men hvad enten man er gaaet frem efter en organiseret Plan eller ikke, er en ligegyldig Sag. Opstanden blev fremkaldt af et naturligt Raseri og en Rædsel, der greb Befolkningen, da Fyrst Constantin ifølge Wielopolskis Raad forsøgte at gjennemføre en utaalelig Foranstaltning. For at forklare det Hele, er den Kjendsgjerning tilstrækkelig, at den russiske Regjering for første Gang siden Keiser Nicolaus' Død havde besluttet at gjennemføre Rekrutudskrivningen i Polen, og ovenikjøbet at gjennemføre den med en Partiskhed, der næsten var ligesaa utrolig, som skrigende uretfærdig. Istedetfor at udskrive Rekruterne paa den gamle Maade, nemlig ved Lodtrækning, udpegede Autoriteterne vilkaarlig de unge Mennesker, der ifølge deres Mening vare bedst skikkede til at gjøre Tjeneste, og de toge tillige Mandskabet udelukkende af Stædernes Befolkning og fortrinsviis dem, der vare mistænkte for politisk Kjetteri. Dette næsten ufattelige Tyranni, mod hvilket selv en af den keiserlige Regjerings mest trofaste Tjenere, Fyrst Orloff, siges at have reist alvorlige Indsigelser, udførtes paa den Maade, at Politiet og Soldaterne foretoge natlige Razziaer til de af den forfærdelige Udskrivningslov ramte unge Menneskers Hjem, og mange Tusinde iblandt dem bleve bortrevne fra deres Familier for at leve i en fjortenaarig Landsforviisning i Caucasus eller Siberien. Og til denne lovløse Fremgangsmaade føiede endog Warschaus officielle Tidende den Haan, at den i en Artikel, dateret d. 15de Januar, fremstillede Rekrutudskrivningen som en sand Hyrdescene og erklærede, at den var foregaaet fra Kl. 1 til Kl. 8 om Morgenen med den fuldstændigste Ro og Orden, ja, at de unge Rekruter endog vare meget tilfredse med at skulle uddanne sig i den Skole, som den militaire Tjeneste aabnede for dem.

Denne Forhaanelse, siger Charles de Mazade, der ved sine tidligere Beretninger om de polske Forhold har beviist sit nøie Kjendskab til den hele Bevægelse, var den sidste Draabe, der fik Bægeret til at flyde over. Tanken om at protestere herimod laa disse Ulykkelige altfor nær, og saaledes fremkom de af Handlingspartiets Udvalg redigerede Proclamationer. Nu begyndte Modstanden, de unge Menneskers skarevise Undvigelse, de første Modstandsforsøg, kort sagt, den Gjæring, der saa hurtigt udbredte sig til Provindserne. Een Ting er dog endnu gaadefuld. Hvorledes er det gaaet til, at den officielle Avis i St. Petersborg har kunnet tale om en Insurrection, om blodige Kampe, der skulde have fundet Sted i Warschau, uagtet det i Virkeligheden ikke er kommet til noget alvorligt Sammenstød i denne af 40,000 russiske Soldater besatte Stad? Her betræde vi Gisningens Grændseskjel. I Berlin fortæller Rygtet, at Meddelelsen om Opstanden i Warschau netop sendtes fra Preussens Hovedstad til St. Petersborg under det Paaskud, at de telegraphiske Linier vare afbrudte i Polen; at det preussiske Cabinet ikke var aldeles uvidende om denne Meddelelse, og at Bismark, der greb Leiligheden ved Haarene, benyttede den af ham opfundne eller altfor let troede Efterretning til at styrke den vaklende Kong Wilhelm, der et Øieblik syntes tilbøielig til at vige tilbage paa Grund af Deputeretkammerets Holdning. Forholder det sig saa, vil Marquis Wielopolski have fundet en forfærdelig Forbundsfælle og Rusland en farlig Fjende i den preussiske Conseilspræsident.

I ethvert Tilfælde er det kun altfor sandt, at den ved Rekrutudskrivningen fremkaldte Forbittrelse har gjort sin Virkning, og at Begivenhederne i Polen ere alvorlige, som ethvert Modstandsforsøg, der hærjer et Land uden at forandre Tingenes Tilstand. Vanskeligheden bestaaer netop i at berolige de med Grund ophidsede Gemytter. Det er en Taabelighed af disse unge Polakker, vil man sige, atter at ville tørne mod den russiske Vælde og udgyde deres Blod i en frugtløs Opstand. Ja vel er det en Taabelighed, men man bør ogsaa tage Hensyn til det forfærdelige Enten-Eller, ligeoverfor hvilket de ere stillede, og man bør tænke paa, hvad man vilde have sagt, hvis Polakkerne uden Knurren havde fundet sig i Rekrutudskrivningen, hvis de havde svaret til det Ideal, som den officielle Avis i Warschau med saa stort Behag opstiller. Man vilde have gjentaget, hvad man saa tidt har sagt: Nu see I selv, at Polen er tilfreds, det forlanger Intet mere, det beklager sig ikke, der gives ikke mere noget polsk Spørgsmaal. Saaledes er dette ulykkelige Land hvert Øieblik stillet mellem at begaae et Selvmord eller en affindig Gjerning. Men det beviser, at Polen ikke befinder sig i nogen normal Tilstand, og Europa bør uafladelig minde Rusland om, at det er forpligtet til at gaae frem efter en retfærdigere Politik mod Polen, og at det ikke blot er en moralsk, men en positiv, af Tractaterne paabuden Pligt. Kongeriget Polens Stilling er bestemt i disse Tractater fra et folkeretligt Standpunkt, og de overskrides, idet man berøver dette ulykkelige Land de sidste Garantier, som man har søgt at sikkre det. De Optrin, der i dette Øieblik foregaae der, ere kun altfor vel skikkede til at minde det liberale Europa om denne Pligt og vække dets Lyst til at beskytte denne høihjertede Nation.

M.

Literatur.

— Lic. jur. C. P. N. Petersen har paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag udgivet Bygningsretten efter den danske Lovgivning, en practisk Haandbog, der giver en, som det synes os, fuldstændig Fremstilling af Bygningsvæsenets saavel privatretlige som offentlig- og politiretlige Side.

— Thorsbjerg Mosefund. Beskrivelse af de Oldsager, som i Aarene 1858—61 ere udgravede af Thorsbjerg Mose ved Sønder Brarup i Angel. Et samlet Fund, henhørende til den ældre Jernalder og bevaret i den kongelige Samling af nordiske Oldsager i Flensborg. Af Conr. Engelhardt. Med nogle Chemitypier og 18 Plader med Afbildninger. Dette interessante Værk er vigtigt, fordi det beskriver et Fund, som bestemt kan dateres — 3die Aarh. efter Chr. F. — fordi dette Fund indeholder Gjenstande, der hidtil have været ubekjendte og som man ikke turde haabe at komme til at kjende, fordi de ere af et let forgængeligt Stof, saasom Klædningsstykker af uldent Tøi, hvis Bevaring skyldes den Omstændighed, at de have ligget i en Tørvemose. Man har ved dette Fund erholdt Kundskab om de fuldstændige Suiter af Vaaben, Smykker m. m., som Datidens Folk have benyttet, og de Vink, som derved gives om Culturstadiet, Handelsforbindelserne osv. i det tredie Aarhundrede efter Chr. F., maae ansees for at være af største Vigtighed. — Forfatteren, der aabenbart har anvendt stor Flid paa at skrive Texten, har ogsaa den Fortjeneste, at have søgt at faae de talrige raderede Afbildninger udførte saa smukt og omhyggeligt som muligt, og han kunde i den Henseende unegtelig ikke henvende sig til nogen Bedre, end den dygtige Konstner Magnus Petersen, der har raderet Tavlerne, og i dem har reist sig selv et smukt Mindesmærke. (I Commission hos Gad).

— Paa Forlag af Gyldendalske Boghandling og Th. Lind er udkommet 1ste Hefte af „Luthers Huuspostil“, udgiven af Luther selv, i Wittenberg 1544, oversat af F. L. Mynster. Værket er smukt udstyret i 4to Format og vil blive leveret til den billige Pris af 3 Rdl.

— Unden Titlen „Prindsesse Alexandra af Danmark og Prinds Albert Edvard af Wales“ er der paa Stincks Forlag udkommet en Oversættelse af engelske Udtalelser om denne og tidligere Ægteskabsforbindelser mellem det danske og engelske Kongehuus.

Theater.

— Tjener man gode Penge i Australien, stilles der ogsaa store Fordringer til Ens Udholdenhed. Sandheden heraf kan sees af en Kritik over det Operaselskab, der for Øieblikket er engageret ved Theatre Royal i Melbourne. Det hedder saaledes blandt Andet i et Blad af 25de November: „Maanedens store musikalske Begivenhed har været Opførelsen af Meyerbeers „Huguenotterne“. Denne Opera har en meget lang Tid været under Indstudering og Publicums Utaalmodighed var meget stor den Aften, da den første Gang gik over Scenen.“ Efter en længere Kritik over Udstyrelsen, Spillet osv., der tilfredsstillede det store Publicum fuldstændigt, hedder det om en af Sangerne: „Mr. Squires udførte

Raouls Rolle med Smag og Følelse; men han har i den senere Tid været lidt indisponeret, og hans Stemme gjorde ikke den sædvanlige Virkning; det er imidlertid undskyldeligt, naar man tænker paa, hvormeget det maa angribe Enhver, at synge sex Aftener om Ugen.“ Medens „Huguenotterne“ var under Indstudering, opførtes „Ernani“, hvori den nævnte Mr. Squires havde et stort Parti, stadigt for fuldt Huus. Det kan man kalde „at suge Kraften af Rigsbanken.“ Hvad mon dHrr. Sangere ved vort Theater vilde sige, naar Directeuren stillede saadanne Fordringer?

Maleri.

— I Krypten under den hellige Clemens' Basilika i Rom, hvis Opførelse sættes i Constantins Tid, er der nylig opdaget en Række nogenlunde vel bevarede Frescomalerier, som vække stor Interesse. De forestille næsten alle Scener af den hellige Historie, dog findes blandt dem et Billede i fuld Ornat af Pave Leo IV, som levede i Midten af det niende Aarhundrede. Paven har befalet, at disse Malerier skulle restaureres.

Statistik.

— Efter en nylig stedfunden Tælling har Cuba en Befolkning af 1,396,530 Sjæle, nemlig 793,484 Hvide og 603,046 Farvede, af hvilke 225,843 ere Frie, 370,553 Slaver og 6,650 Emanciperede.

Technik.

— I Aaret 1853 blev der i de Forenede Stater kun forfærdiget 2500 Symaskiner, nu naaer den aarlige Fabrikation et Antal af 70,000; fjorten Fabriker drive denne Industri. I de sidstforløbne tretten Aar er der taget 358 amerikanske Patenter paa Forbedringer af den oprindelige Maskine.

Blandinger.

— Hestetæmmeren Rarey er bleven ansat som „Hesteintendant“ ved de amerikanske Nordstaters Hær. Hans første Embedshandling var en Inspection af Potomachæren, ved hvilken Leilighed han anordnede en anden Behandlingsmaade af Dyrene, for at standse den store Dødelighed iblandt dem.

— En Mand i Clifton, der vilde berede sine Tjenestepiger en Fornøielse, sendte dem til London, for at de skulde see Udstillingen. Da han ved deres Tilbagekomst spurgte, hvad de havde syntes bedst om, svarede de, at det Altsammen var meget deiligt, men „den stakkels Dame, som var bleven til Steen ved at spise Kabliau og Boller, var dog det største Under!“ — „En Dame, som er bleven til Steen ved at spise Kabliau og Boller!“ udbryder Manden aldeles overrasket. „Ja, Herre,“ svare de, „det var rigtignok meget sørgeligt, men tillige besynderligt.“ Efter nogen Tids Forløb kom han under Veir med, at de meente den malede Venus, og spurgte dem da ud, hvem der havde sagt dem, at Damen var bleven til Steen ved den underlige Kost. „Vi skal sige Herren det,“ var deres Svar, „det var Politibetjenten, som fortalte os det; han sagde, at han rigtignok ikke kjendte den unge Dame selv, men at han havde en Ven, der kjendte hendes Moder meget nøie, og at det Hele var baade vist og sandt.“ — Saaledes have de stakkels Politibetjente ved slig Spøg med lettroende Landsbyfolk søgt Erstatning for det Kjedelige ved Opsynsforretningerne.

— Det er Skik og Brug i Californien, at Præsterne selv bære Tavlerne om i Kirken og efterhaanden som de gaae fra Stol til Stol, paakalde Tilhørernes Gavmildhed, samt fortælle, hvad Brug der skal gjøres af det Indsamlede. Saaledes hændtes det for nogen Tid siden, at en Præst rakte Tavlen hen til en Guldgraver, men denne rystede paa Hovedet. „Naa William, giv dog Lidt,“ sagde Præsten. „Kan ikke,“ svarer William. „Hvorfor ikke, er det ikke i et godt Øiemed?“ — „Jo, godt nok, men jeg er ikke istand til at give Noget.“ — „Hvilken Snak! Jeg veed bedre Besked; har De ikke en fornuftigere Grund, end den?“ — „Naa ja da: jeg er i altfor stor Gjeld; jeg maa være redelig, før jeg er gavmild, skal jeg sige Dem.“ — „Men, William, vor Gjeld til Gud er større, end til hvilkensomhelst Anden.“ — „Det er sandt, Præst, men han rykker mig ikke, som mine andre Creditorer.“

— Efter Napoleons Besøg paa Rothschilds Slot er det blevet Mode i Paris, at diske op med Anekdoter om den rige Pengemand og hans Familie. Saaledes fortæller et Pariserblad: Det var i Aaret 1848 i Frankfurt, paa den Tid, da saa Meget gik for sig. I Ophidselsens grummeste Øieblik blive fire Væsener af Befolkningens Bærme enige om, at det nu eller aldrig var den rette Stund til at dele med de Rige, og at det var bedst at begynde med den mest Guldholdige. De stampe da ind paa Rothschilds Contoir med saa bister Mine, at Personalet istemmer et Rædselsskrig og gjemmer Nøglerne til Kassen. Den gamle Samuel hører det og da han erfarer, hvad der er paafærde, befaler han, at de ubudne Gjester skulle vises ind til ham. De trine ind og han spørger, hvad der staaer til Tjeneste. „Tingen er, at De er Millionair,“ svare de, „at vi ikke eie Noget, og at det ikke er retfærdigt.“ — „Hvad saa?“ — „Vi maae dele!“ med disse Ord svang Røverne deres rustne Vaaben og lode Øinene rulle paa en betænkelig Maade. — „Dele? Velan, hvad troer De da, at Huset Rothschild eier?“ — „Lad os antage en fyrgetyve Millioner,“ svarede den mest Tungefærdige. — „Fyrgetyve Millioner . . . . Vel! Delingen er snart færdig. I Tydskland boe omtrent fyrgetyve Millioner Mennesker . . . det bliver een Gylden til hver: her er fire Gylden, vær saa god, men skrup saa af!“ Og med en bydende Bevægelse viste den kraftige Olding dem Døren. Slukørede luskede de afsted, mumlende nogle Undskyldninger.

— Efter Atheniensernes og Thebanernes Kamp ved Chæronea med Philip af Macedonien, i Aaret 338 f. Ch., bleve de faldne Bøotere jordede i en fælles Grav, en Fjerdingvei fra hin By, og Gravstedet prydedes med en prægtig Marmorløve. Denne forsvandt i Tidernes Løb, men dens Levninger opdagedes for en Snees Aar siden, liggende omkring i og ved Graven, i Stumper og Stykker. Sagnet beretter, at den navnkundige Patriotchef Odysseus, medens han holdt Byen besat, saae noget Marmor rage op over Jordsmonnet, bankede derpaa med en Stok, og da det forekom ham huult, slog det i Stykker, i den Tanke, at det indeholdt en Skat: det var Løven, han havde sønderslaaet. Disse mærkelige Levninger fra den græske Konsts bedste Dage ere nu erhvervede af det britiske Museum, som lader dem sammenføie under en kyndig Mands Ledelse.

— De baierske Blade søge at trøste Exkonge Otto og „Vaterlandet“ for Tabet af det græske Rige, ved at offentliggjøre den af afdøde Professor Fallemayer fremsatte Theori: at Grækenlands nuværende Befolkning slet ikke bestaaer af Grækere, men kun af halvvilde slaviske Stammer — en moralsk Trøst!

Gaade.

Jeg findes overalt som en Deel af vor Jord —
Her smuk, her styg, her høi, her lav — blot nogenlunde stor.
Sæt „H“ foran, da stænger jeg; men slet jeg dog gjenner
For, hvad jeg bliver, hvis et „N“ man foran mig spænder.
Med „D“ begyndt jeg kjendes vel — berømt for min Sang,
Der gjerne som et Orgel under Kirkehvalvet klang.
Med „T“ som første Bogstav jeg maa tale uden Røst,
Men at jeg taler inderligt endda, det er min Trøst.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 30te Januar til 5te Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
30te . .	6,6	7,6	6,0		27“ 7,04	3,30
31te . .	6,3	7,8	5,0		27“ 5,51	0,85
1ste . .	3,5	4,8	1,9		27“ 11,11	3,25
2den . .	3,9	5,7	1,2		28“ 0,16	3,26
3die . .	5,3	5,6	4,0		28“ 0,07	3,38
4de . .	4,6	6,0	2,6		28“ 0,33	1,81
5te . . .	4,0	5,4	2,6		27“ 8,59	3,00

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Opløsning paa Charaden i Nr. 175:

Lidenskab.

Opløst af Damernes Jens i Stege, Victor paa Blaagaard, et gammelt Brøvl i Gothersgade, Nr. 37, Søndagsselskabet, J. J. i Helsingør, Tømre-Bes-Sose, 2 Duer paa Postgaarden, J. B. i Danebrogsgaden, en Elev fra Metropolitanskolen, Sincerus og Silema i Nyborg, Tante i Nyborg, Absalon B., Cardemommeknækkeren, en Contorist i Nyborg, to mislykkede Tulipaner, Reiersen i Fremad, S. i Nyborg, Kantøffel i Tønder, 24 Vener, lille Nante, L., F. J. Heyman, I Sorg i Nakskov, Trækfærgen i Nykj., to Rivaler.

Opløst paa Vers af Christian G. J. C., N. i Sønderborg.
Opløst som „Dovenskab“ af Busseherre.
Opløst som „Ægteskab“ af Raabukken.

Døde.

Herman Herzenskron, østerrigsk Lystspildigter og humoristisk Forfatter, † 18de Januar i Wien.

v. Haynau, hessisk Generallieutenant, † ved Selvmord den 24de Januar i Kassel.

Richard Green, en af Englands betydeligste Skibsbyggere og Skibsrhedere, † 17de Januar i London.

Friherre Johan Georg v. Cotta, Eieren af den Cottaske Boghandel i Stuttgart, † der den 1ste Februar, 67 Aar.

Verdens-Barometret.

London	5 Februar	3	pCt.	Consols . . .	$92^3/_4$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	70. 45.
Wien	„ —	5	„	Metalliques .	75. 75.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	.	Staats-Sch.	$89^3/_8$.
Kjøbenhavn	6 —	4	„	Kgl. Obligat.	$97^1/_2$.

Paa vort Forlag er udkommen Sangene af

Luftens Datter,

componerede og arrangerede for Pianoforte med Text, af C. J. Hansen. 1 Rd.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

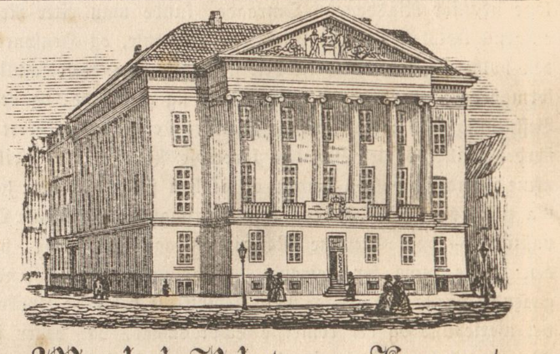

Meubel-Udstyrs Lageret

i forhen Erichsens Palais, Hj. af Kongens Nytorv og Holmens Canal 2, etabl. Aar 1830, anbefaler det største og rigeste Udvalg her paa Pladsen af courante, solidt forbeidede Meubler i alle Genres og Fiinheder til Nutidens gangbare Priser og for hvis Soliditet i alle Maader indestaaes.

Som Rettesnor ved Bestillinger forefindes bestandig i Magasinet de nyeste franske, engelske og tydske Meubeltegninger. Transport af kjøbte Sager franco indtil 2 Miil fra Staden.

En Priiscourant, udarbeidet saa udførlig, som i dette Fag er mulig, og tjenlig som Veiledning ved Overslag og Indkjøb, udleveres og forsendes paa Forlangende franco over hele Kongeriget.

C. B. Hansen,
Snedker og Hof-Stolemager.

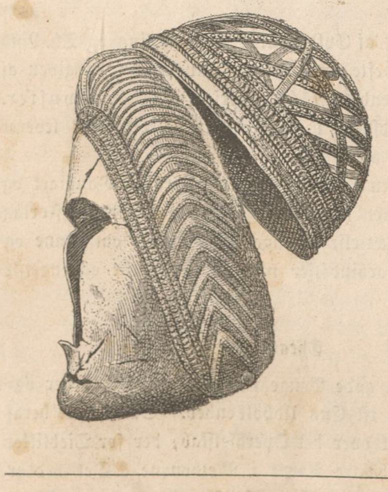

I Commission hos Undertegnede er udkommen og at faae alle Boglader:

Thorsbjerg Mosefund.

Beskrivelse af de Oldsager, som i Aarene 1858—61 ere udgravede af Thorsbjerg Mose ved Sønder-Brarup i Angel; et samlet Fund, henhørende til den ældre Jernalder og bevaret i den kongelige Samling af Nordiske Oldsager i Flensborg.

Af Conr. Engelhardt, Samlingens Bestyrer.

Med nogle Kemitypier og 18 Plader med Afbildninger, raderede paa Kobber af J. Magn. Petersen. Udgivet med Understøttelse af det Kongelige Ministerium for Hertugdømmet Slesvig.

Priis 5 Rd.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa vort Forlag er udkommen:

Det Kongelige Forslag

af 5te Januar 1863 til en Rigsdagsreform i Sverig. 24 Skilling.

C. G. Iversens Boghandel,
(Th. Michaelsen & Tillge.)
Store Kjøbmagergade 38, ligefor Postgaarden.

Til A. B. i S. Tak for den hurtige Expedition; Frugten deraf vil De allerede have seet i Bladet.

- P. E. i Ø. B. Da Opløsningen paa Deres Gaade er et Ord, der heldigviis endnu ikke har fundet Vei til vore Spalter, kan den ikke benyttes.

- en Christianshavnsk Abonnent. Vi have noteret os Indholdet af Deres Skrivelse.

- B. I. Efter den nyere Skrivemaade er der intet Usædvanligt i det, De spørger om.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 177.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 15. Februar 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

J. S. Welhaven, af B. — Skikke i China, af H. Berlioz' „A travers chants". — Kjørboes Ræv, af Orv. Odd. — En Grotte i Champia-Bjerget paa Java. — Mont-Blancbroen i Genf. — Ugens Politik. — Gaadebrev, af Erik Bøgh. — Literatur. — Forslag til en Banegaard ved Vestervold.

J. S. Welhaven.

Welhaven tilhører, som Navnet, der oprindelig har været skrevet Wellhawen, synes at antyde, en fra England stammende Slægt; men til Norge er Familien kommen fra Tydskland. Hans Bedstefader var, i Slutningen af forrige Aarhundrede, Lærer ved den da endnu existerende, tydske Skole, ved Bryggen eller Contoiret i Bergen. Dennes Søn, Johan Ernst W., studerede Theologi ved Kjøbenhavns Universitet og blev i 1808 Sognepræst til det Bergens nærmeste Omegn indbefattende Aarstad Præstegjeld. Han erhvervede ikke blot som Prædikant et Navn, der endnu holdes i Agt og Ære af Bønderne i de vidtstrakte Kyststrækninger, der kunne kaldes Bergens Opland, men har ogsaa sat sig et mere varigt Eftermæle. Som Præst ved St. Jørgens Hospital for Spedalske viste han overordentlig Iver for at forbedre disse Ulykkeliges Kaar og udgav et lidet Skrift om Spedalskheden, som i nyere Værker over denne Sygdom er blevet omtalt med megen Anerkjendelse. Han giftede sig i 1805 med Else Margrete Cammermeyer, en kjødelig Cousine af den bekjendte Forfatter Peter Andreas Heiberg.

Af dette Ægteskab er Johan Sebastian Welhaven det ældste Barn; han fødtes den 20de December 1807 i Bergen, hvor Faderen havde sin Bopæl. Bergen var dengang, saavel med Hensyn til Folkemængde, som i enhver anden Henseende, Norges første By. Den var endnu, som i Holbergs Dage, en Noahs Ark, i hvilken allehaande Nationer vare repræsenterede og i hvilken en forsvunden Tidsalders Klædedragter og Skikke holdt tapper Stand, ved Siden af de nye Moder. Handelsrørelsen var neppe mindre stærk, end den er nuomstunder, og Livet paa Gaderne, som endnu kan være broget nok, frembød dengang, under et slapt Politi, en langt større Mangfoldighed af Scener og Figurer. Skjøndt en ægte Handelsstad, var Bergen dog den af Norges Byer, i hvilken der paa hin Tid snarest kunde være Tale om et Slags literairt eller høiere aandeligt Liv. Her udgaves flere Blade og fandtes flere Bibliotheker, her oprettedes i Slutningen af forrige Aarhundrede et musikalsk og et dramatisk Selskab, hvilket sidste i Aaret 1800 lod opføre et Theater, hvor der senere hyppigt gaves Forestillinger af Selskabets Medlemmer. At disse maae have vidnet fordeelagtigt om den Bergenserne, som det synes, medfødte sceniske Begavelse, kan blandt Andet sees af de stærke Lovord, hvormed Leopold v. Buch omtaler dem i sin bekjendte Reisebeskrivelse over Skandinavien. — Flere udmærkede Mænd, som tilbragte den bedste Deel af deres Liv i Bergen, havde bidraget til at vække og nære saadanne Interesser midt i det travle Forretningsliv. Claus Fasting, en af de finest dannede Aander, som den dansk-norske Literatur har at opvise, udgav her sine Provindsialblade og sine Provindsialsamlinger. Nordal Brun tilbragte fyrgetyve Aar af sit Liv i Bergen, først som Sognepræst til Korskirken, senere som Biskop, og udøvede ved sin mægtige Veltalenhed en Indflydelse, som ingen Anden har besiddet, hverken før eller siden. Lyder Sagen, hvis Skrifter af poetisk og pædagogisk Indhold indtage en hæderlig Plads i den unge norske Literatur, var Overlærer ved Kathedralskolen. Denne Sidste skylder Welhaven Meget. Han var ingen stor Poet, men en Mand med Aand og Dannelse og en ypperlig Lærer, hvis uudtømmelige Lune gav Disciplene rigelig Erstatning for de øvrige Læreres aandløse og kjedsommelige Foredrag. Han blev snart opmærksom paa Welhaven, som i en Alder af tolv Aar var bleven indsat paa Skolen, tog sig specielt af ham, laante ham Bøger og veiledede ham, saasnart han havde opdaget hos ham en Stræben, der gik ud over det Sædvanlige. Welhaven begyndte allerede i Skoledagene at sysle med Konst og Literatur, saavidt de indskrænkede Midler, der stode til hans Raadighed, tillode ham det. Han viste meget Anlæg for Tegning og tænkte engang paa at blive Maler; men Faderen, som var Præst med Liv og Sjæl, havde bestemt ham for det theologiske Studium, og han maatte føie sig derefter. I 1825 blev han dimitteret fra Skolen og kom samme Aar til Christiania, hvor han tog Examen artium og to Aar senere Anden-Examen. En Tidlang studerede han nu Theologi, men dette Studium interesserede ham kun lidet, og da hans Fader imidlertid i 1828 var død, opgav han det ganske. Allerede paa Skolen havde han valgt sin egen Vei, og han fulgte nu denne trøstigt, uden at lade sig skræmme af de Vanskeligheder, som han maatte vide den omgivet af. Han fandt et tarveligt Udkomme ved at give Informationer og anvendte al den Tid, som blev ham levnet, til literaire Studier. En sund, kraftig og uforfalsket Natur, en skarp kritisk Sands, bevarede ham for den altfor tidlige Production, hvori saamangen begavet Aand har udtømt sine Evner, førend den endnu har opnaaet den rette Spirekraft. Han studerede flittigt, men han producerede Intet, og han optraadte derfor ogsaa med en hos en ung Mand overraskende Modenhed og Sikkerhed i den literaire Kamp, hvori han snart blev inddraget og som har havt en afgjørende Betydning, ikke blot for ham selv, men for Norges hele nationale og literaire Udvikling.

Til Forstaaelsen af denne Kamp vil det være nødvendigt at minde om, under hvilke Forhold og Betingelser de første Spirer til en selvstændig norsk Literatur i hin Tid bleve nedlagte. — Før 1814 havde Kjøbenhavn været Nationens aandelige Centrum, det Sted, hvortil dens literaire Traditioner, ja saa at sige enhver Yttring af dens udenfor de daglige Forretningers Sphære gaaende Liv var knyttet. Ved Foreningens Opløsning beholdt Danmark Hovedstaden og med Hovedstaden den hele Arv fra den foregaaende Literaturepoche, i hvilken norske og danske Forfattere havde samvirket, medens i Norge Adskillelsen fra Broderlandet og den store politiske Omvæltning medførte et fuldstændigt Brud med den gamle Tid, saavel hvad det Gode som det Slette angaaer, med den literaire Smags ikke mindre end den politiske Underdanigheds Traditioner. Her skulde saaledes bygges fra Grunden af, og det under lidet gunstige Betingelser, med faa og spredte Kræfter. I Kjøbenhavn havde alle literaire Talenter for begge Riger virket samlet og fundet et stort Publicum og en ryddet Grund for deres Udvikling. Men, da Norge blev henviist til sig selv, viste det sig, at den største Hindring for dets Fremadskriden i andre Retninger, end den politiske og de materielle, laa deri, at det savnede et naturligt Centrum, en By, som kunde være Hovedstad i andet, end Navnet. Bergen, som i andre Henseender havde været bedst skikket hertil, laa i en Afkrog af Landet. Christiania var dengang endnu en liden By, neppe mere end Femteparten saa stor, som den nu er, og syntes ikke at have andre Betingelser for at være Rigets Hovedstad, end en yderst fordeelagtig Beliggenhed, der lovede

Johan Sebastian Welhaven. (Efter et Photographi af C. Fangel i Kjøbenhavn.)

en rig Fremtid. Universitetet talte blandt sine Lærere flere fremragende Mænd; men det var endnu ganske ungt, og Aanden blandt Studenterne temmelig raa og ustyrlig, som det gjerne pleier at være Tilfældet i smaa Universitetsstæder, hvor der udenfor Fagstudierne ikke bydes dem Anledning til ædlere Adspredelser. Politiken og Udviklingen af Landets materielle Hjelpekilder optog Alles Interesser og havde Anvendelse for enhver fremragende Dygtighed. Det læsende Publicum var ringe, og Pressen, der udelukkende beskæftigede sig med Politik eller practiske Gjenstande, endnu ganske i sin Barndom. Hvor lidet Betingelserne for et selvstændigt Literaturliv vare udviklede, kan maaskee bedst sees deraf, at den af Oehlenschlæger fuldbragte Revolution i Danmarks literaire Verden ikke synes at have udøvet nogensomhelst mærkelig Indflydelse i Norge. Hvad der udkom der af saakaldet skjøn Literatur i de første Decennier efter 1814 — for det meste Reminiscentser fra en ældre Tid, Drikkeviser og patriotiske Klubsange — viser intet Spor af den Friskhed, som man skulde vente maatte gjennemstrømme en politisk gjenfødt Nation. Og, hvad der var det Værste, Publicum følte ingensomhelst Trang til noget Bedre; der herskede tvertimod en borneret Selvgodhed, som syntes at spærre enhver Udsigt til Fremgang. Folket havde Grund til at være stolt af sine politiske Erhvervelser, og dermed lod man sig for det Første nøie. Den høitstemte Patriotisme, som havde frelst Landet af saa store Farer, fremtraadte under Formen af en raa Foragt for alt Fremmedt. Man bedøvede sig med patriotisk Ordskvalder og ansaae det for høiforrædersk, at tvivle om alle Tilstandes størst mulige Fortræffelighed i det frie Norge. I Christiania selv raadede endnu i fuldeste Maade Provindsbyens Smaahedsaand; man beskæftigede sig ivrigt med Politik; men ogsaa i Politiken mærkedes Savnet af luttrende Elementer, hvorved den mere og mere blev en Tumleplads for alskens Rabulisteri og Styverfængeri. — Under disse Forhold begyndte Henrik Wergeland, henimod Aaret 1830, sin poetiske Virksomhed, og med ham kan ogsaa i en vis Forstand den nyere norske Nationalliteratur siges at være aabnet. Af de ældre Poeter var der nogle, som Claus Frimann, Jonas Rein, Zetlitz, hvis literaire Virksomhed, skjøndt den strækker sig udover 1814, i Virkeligheden ganske tilhører Fællesliteraturen; de øvrige vare ikke, eller vilde ikke være, andet end poetiske Dilettanter; de skreve for at afhjelpe det øieblikkelige Behov af patriotiske Sange og Klubviser, men de betragtede den literaire Syssel som en Bisag og et Fritimearbeide. Wergeland derimod tilhørte det nye Norge, og han var, hvad man nu end vil sige om ham forresten, en virkelig Digter og intet Andet. Han var omtrent af samme Alder, som Welhaven og blev Student i det samme Aar. Han besad en overordentlig kraftig og livlig Aand; men hans Smag var raa, hans Ideer uklare og overspændte, og han nærede en Tillid til sit Genie, som bragte ham til at forsømme sin Udvikling. Efter unge Menneskers Sædvane forsøgte han sine Kræfter paa de største Opgaver. Allerede i sine første Studenteraar offentliggjorde han, foruden et Par Digtsamlinger, et colossalt poetisk Arbeide, som han betitlede „Skabelsen, Mennesket og Messias". Disse Værker have været mere omtalte, end læste, og de besidde i Virkeligheden ingen Egenskaber, der kunne skaffe dem Indgang hos nogen Classe af Læsere. De ere umodne Ungdomsarbeider, i hvilke Mangelen paa Evne til at beherske Sproget og til at udtrykke sine Tanker klart er synlig i enhver Linie og i hvilke de enkelte Glimt af poetisk Talent møisommeligt maae opsøges i et Chaos af urimelige Billeder og Ordgyderier, som alene ved deres Uforstaaelighed kunde komme til at gjelde for dybsindige. Mange af Wergelands senere Arbeider have paa en uomtvistelig Maade viist, at han besad en digterisk Begavelse af første Rang. Men blandt hans første poetiske Frembringelser er der adskillige, som man vil kunne gjennemlæse uden at faae Indtryk af andet, end en selv i umodne Ungdomsarbeider sjelden Foragt for sund Sands og godt Sprog. Det maa synes forunderligt, naar man erindrer, hvor enige Normændene engang havde været i at bekæmpe det uforstaaelige Seraphsprog og de hastemte Toner hos Ewald og hans Skole, at Wergelands „Mennesket og Messias" og hans Oder, som i høitravende Uforstaaelighed neppe giver noget Ewaldsk synderligt efter, nu — neppe mere end en Menneskealder senere — hos dem skulde finde mange Beundrere og for Alvor blive betragtet som Udgangspunkt for en ny Literatur. Men Traditionerne fra det Norske Selskabs Tider bevaredes endnu kun af nogle gamle Mænd i en eller anden Afkrog af Landet, og den patriotiske Svulst havde gjort Folket mere modtageligt for den poetiske, end det før havde været. Wergeland saae sig snart omgiven af en Skare Tilhængere, som beundrede, hvad de ikke forstode og som med den Ukyndigheden egne Fanatisme vare rede til at bevise „med Kaarde eller tørre Hug", at Wergeland var den største af alle Digtere og „Skabelsen, Mennesket og Messias" det største af alle Mesterværker.

I en Literatur, som endnu var i sin Tilbliven, gjaldt det at bruge skarpe Vaaben mod enhver saadan udskeiende Retning, og Welhaven, som med sine Barndomserindringer fra et Hjem, hvor Claus Fasting, Nordal Brun, Jonas Rein, Lyder Sagen, havde holdt den literaire Tradition oppe, og ved sin egen Aands- og Smagsretning stod den ældre norske Digterskole nær, der havde kæmpet for den sunde Sands mod forskruede Klopstockianere, maatte føle sig særligt opfordret til at optræde mod dette nye, i sit inderste Væsen unationale Bardevæsen. Wergeland og Welhaven vare Artiumskammerater og omgikkes i Begyndelsen som Venner; men de vare af en saa yderst forskjellig Natur, at det ikke kunde andet end komme til personlige Rivninger mellem dem. Den Ene var ligesaa kritisk og reflecteret, som den Anden var umiddelbar og naiv. Welhaven følte sig frastødt af det patriotiske Styltegængeri, medens Wergeland lod sig begeistre deraf. Welhaven afholdt sig fra Deeltagelse i Studenternes vilde Drikkelag og stod paa en Maade alene med sine Fordringer og Savn; han erkjendte midt under den almindelige Tilfredshed, at Hovedsagen endnu ikke var opnaaet, at de nationale Bestræbelser endnu ikke havde nogen grundfæstet aandelig Magt at støtte sig til og derfor nødvendigviis maatte ende i Karrikatur eller tomt Bulder. Wergeland derimod var en god, man kan sige en altfor god Kammerat, og styrtede sig, uden at see til Høire eller Venstre, midt i den grumsede Strøm, hvori Hovedstads- og Studenterlivet paa hin Tid bevægede sig. Striden mellem dem begyndte i Studentersamfundet, som havde et Slags Versprotocol, i hvilken man lod indføre Løst og Fast under Samfundets selskabelige Sammenkomster. De to Modstandere bombarderede hinanden her med Epigrammer, blandt hvilke flere, og navnlig Welhavens, som i denne Strid ubetinget gik af med Seiren, ere meget vittige. Ved et Tilfælde kom disse for en snever Kreds bestemte Producter til at blive offentliggjorte i en af Provindsaviserne, og Epigrammerne circulerede snart over hele Landet. Striden var saaledes paa en Maade inddraget for det store Publicums Domstol, og Welhaven blev derved foranlediget til at udgive et eget Skrift, betitlet „Henrik Wergelands Digtekonst og Polemik" (1832). Han blottede her ubarmhjertigt, men med slaaende Styrke og sjelden Sprogkonst, de mange Skrøbeligheder i Wergelands store „Epos", Urimeligheden af hans himmelstormende Billedjagt og Tomheden af hans ofte som dybsindig beundrede Ordbram. Bogen vakte megen Opsigt og fremkaldte blandt Andet et i en yderst lidenskabelig Tone affattet Modskrift af Henrik Wergelands egen Fader, den som Eidsvoldsmand og Forfatter af det kronede Prisskrift om Norges Universitet „Mnemosyne" bekjendte Provst Nicolai Wergeland. Studenterne deelte sig i to Partier, det welhavenske og det wergelandske, som bekrigede hinanden med den største Forbittrelse og ikke altid indskrænkede sig til Brugen af aandelige Vaaben. Wergeland, som gjaldt for en god Patriot, efter den i hin Tid gængse Bemærkelse af dette Ord, havde naturligviis den store Masse for sig; men til Welhaven sluttede sig næsten alle de ved Talent eller Kundskaber Fremragende blandt den studerende Ungdom. En ydre Foranledning gav omsider Stødet til en fuldstændig Spaltning af Studentersamfundet, i hvilket Kampen hidtil hovedsagelig var bleven ført, idet de fleste af Welhavens Tilhængere meldte sig ud af det og oprettede et nyt Selskab, som fik Navn af Studenterforbundet og som snart opnaaede en langt større Anseelse, end det gamle „Samfund". I Forbundets Stiftelse deeltog, foruden Welhaven, nuværende Professor Schweigaard, Statsraad Birch-Reichenwald, Professor Munch, Regjeringsadvocat Dunker, Høiesteretsassessor Motzfeldt, Statsraad Stang, Høiesteretsassessor Winter-Hjelm o. fl. Tre af disse vare allerede paa denne Tid Universitetslærere, de øvrige bekjendte som de mest Fremragende blandt Universitetets studerende Ungdom. Den Aand, som raadede i Forbundets Sammenkomster, var ikke blot en ganske anden, end den, som raadede i Studentersamfundet, hvis vilde Drikkelag afskrækkede de ældre og mere alvorlige Academici, men Forbundet var istand til at stille sig et høiere Formaal, end at befordre den selskabelige Glæde, ved at begynde Udgivelsen af et literairt og videnskabeligt Tidsskrift, som fik det betegnende Navn „Vidar" og som redigeredes ved en af Forbundet valgt Redaction, i hvilken blandt andre Schweigaard, Munch, Welhaven og Stang deeltoge. Dette Tidsskrift — det første i sit Slags, som er udkommet i Norge — ophørte efter to Aars Forløb; men det nød en overordentlig Anseelse, som det har bevaret indtil vore Dage; det indeholder flere meget værdifulde, videnskabelige og kritiske Arbeider, og afgiver i det Hele et talende Vidnesbyrd om, at denne Skare af unge Mennesker havde sluttet sig sammen i en alvorlig Tanke og at de i Virkeligheden „kæmpede for en Idee". Denne Idee var at danne en Modvægt mod det Pøbelregimente, som raadede i Poesien og Literaturen, mod den bornerede Selvgodhed, som beskjermede Ukrudtet, men truede med at kvæle enhver god Spire indenfor sin chinesiske Muur — og derved at forberede en sund og for Nationen frugtbar literair Bestræbelse.

Med Forbundets Stiftelse og med Udgivelsen af „Vidar" var Krigen erklæret, men den kom først til rigtigt Udbrud, da Welhaven to Aar senere udgav sit satirisk-polemiske Digt „Norges Dæmring". Dette Digt hører til det Bedste, Welhaven har skrevet, og, man kan trygt tilføie, til det Bedste, den dansk-norske Literatur har at opvise. Det er sprudlende vittigt, dets Vers overordentlig elegante, og det hæver sig paa enkelte Steder til en lyrisk Flugt, en Rigdom i Udtrykket og en slaaende Kraft i Billedet, som er sjelden i enhver Literatur og som var og uden Tvivl endnu er uden Sidestykke i den norske. Men Digteren drog tilfelts mod en Fjende, som dengang var overmægtig i hans Fædreland og som derhørte Ungdommens hele Begeistring og uforfærdede Mod til at binde an med. Neppe var „Dæmringen" udkommen, førend en i vor Literaturkreds exempelløs Storm af Forbittrelse brød løs. Kraftpatrioterne følte sig paa det dybeste saarede i deres Følelse og skyndte sig med at give Dæmringens bittre Satire den bedste Retfærdiggjørelse, ved den raae og pøbelagtige Maade, paa hvilken de gav deres Vrede Luft. Det regnede ned med Avisartikler og Brochurer, i hvilke Welhaven fremstilledes som en sort Forræder og hans Bog som det nedrigste, mest oprørende Skandskrift. Selv sindige Mænd yttrede den Mening, at han paa en vel hensynsløs Maade havde blottet sit Fædrelands Brøst, og det kan maaskee indrømmes, at han førte Krigen mod den herskende Borneerthed og Selvgodhed med en Skarphed, som ikke er fri for Bitterhed, og en Kjekhed, som grændser nær til tirrende Overmod. Men der hørte en høi Grad af uforstandig Lidenskab til for at miskjende, at „Norges Dæmring" er inspireret af en fra Hjertet kommende, patriotisk Indignation, og at den udtaler Sandheder, som maatte udtales, hvor lidet behagelige de end kunde være at høre. Welhaven havde Sindighed nok til at forholde sig ganske rolig under alle de nærgaaende Angreb, for hvilke han var Gjenstand. Stormen lagde sig efterhaanden, og efterhaanden er det blevet en almindelig Erkjendelse, at „Norges Dæmring" og den ved samme fremkaldte Strid har været en nødvendig og gavnlig Vækkelse for Folkeaanden, og at Welhaven ved denne Bog har viist sit Fædreland en anden og væsentligere Tjeneste, foruden den, at berige dets Literatur med et sandt Vittighedsværk.

Det polemiske Standpunkt, paa hvilket han saaledes ved sin første Optræden havde stillet sig ligeoverfor Nationens kjæreste Fordomme, har imidlertid havt en Eftervirkning med Hensyn til hans senere poetiske Virksomhed, som vedvarer endnu i vore Dage. Welhaven har ikke opnaaet at blive, hvad Wergeland engang var, Nationens feirede Digter. Han har maaskee været mere beundret, men han er aldrig bleven omfattet med den samme almindelige Kjærlighed, som denne. Hans Digtnings særegne Charakteer har end yderligere bidraget til, at han ikke har kunnet blive det store Publicums Yndling i samme Grad, som adskillige mindre begavede og mindre nationale Digtere. Den samme Klarhed og Sikkerhed, hvormed han allerede som ung Student greb sit Parti og fastholdt det ligeoverfor de raadende Meninger og Lidenskaber, betegner ogsaa hans senere Digterbane. Han har vidst, at i vore Dage og allerhelst i et Land, hvor den literaire Opinion endnu langtfra er kommen saavidt, at den støtter sig udelukkende til literaire Grunde, maa den ægte Konstbestræbelse væsentlig søge sin Løn i sig selv, og han har aldrig ladet sig aflede fra den Vei, som en strengt prøvende Selvkritik og en alvorlig Opfattelse af hans Kald har anviist ham som den rette, for at vinde de Laurbær, som man nuomstunder saa hurtigt og saa sikkert opnaaer ved at gjøre Konsten til et indbringende Haandværk.

Welhavens første Digtsamling udkom i 1839; derpaa fulgte i 1844 „Nye Digte"; i 1849 „Halvhundrede Digte"; i 1852 „Reisebilleder og Digte", og endelig i 1859 „En Digtsamling". Det er, som man seer af denne Liste, ingen stor Productivitet, han har udfoldet. Men bindstærke Poeter ere nuomstunder ingen Sjeldenhed; derimod hører det altid og nu maaskee mere end nogensinde tilforn, til de store Sjeldenheder, at en Digters Arbeider, i samme Grad som Welhavens, frembyde Billedet af en klar og harmonisk Udvikling. Der er i dem ingen Mislyd, intet Ufærdigt eller Ugjæret; det er en Vin, som ikke er mindre stærk, fordi den er gjennemsigtig og klar. — Den løse Tale om digterisk Frihed, ligeoverfor de saakaldte Konstens Regler, og om Indholdets Værd, uafhængigt af Formen, har altid fundet en skarp Modstander i Welhaven. I Modsætning til saamange af Nutidens Digtere, der ikke synes at have gjort tilstrækkeligt for deres Berømmelse, førend de have forsøgt sig i alle mulige Digtarter, har han strengt begrændset sig og aldrig søgt at gribe udover den Retning, til hvilken han følte mest Kald og i hvilken hans Talent engang var begyndt at udvikle sig, idet han har erkjendt, at det, for at bevæge sig med Frihed og Sikkerhed i en hvilkensomhelst Konstart, ikke er tilstrækkeligt at besidde et poetisk Indhold, men at der ogsaa kræves et grundigt Studium af Konstartens naturlige Omraade og de Midler, hvorved den opnaaer sin Virkning. Hvad han selv har sagt i det fortræffelige Digt „Epistel til en ung Digter":

— — — i Tankens Flugt,
der griber Emnet i dets mindste Dele
er og den Aandens Gløď, der gjør det Hele
til en i Sandhed gjennemmoden Frugt,

har Anvendelse paa hans egne Værker. Han er en Classiker i dette Ords bedste Bemærkelse, og er derfor ogsaa oftere og

med Forkjærlighed vendt tilbage til den græske Oldtids rene og ophøiede Billeder. — Hans lyriske Digte ere melodieuse og vidne om den fineste Sprogkonst. Der er i dem intet Spor af Svulst eller sygelig Sentimentalitet, hvorimod de udmærke sig ved dyb Følelse, skarp Reflection og sund og sikker Livsbetragtning. Men høiest blandt hans poetiske Arbeider maae vi dog sætte hans Romancer, hvoraf enhver af de ovenfor nævnte Digtsamlinger indeholder nogle; de bedste blandt disse, t. Ex. Asgaardsreien, Dyre Vaa, Raad for Uraad, Eyvind Bolt o. fl. udmærke sig ved en plastisk Afrundethed, en Kraft og en ægte national Tone, der søger sin Mage i hele den nordiske Literatur. —

Welhaven har ved disse Romancer, mere end nogen Anden, bidraget til at grundlægge den nationale Retning i den nyere norske Literatur. Det er uden Tvivl fornemmelig ved en udvortes og overfladisk Betragtning, at man er kommen til det Resultat, at Wergeland var den fortrinsviis national-norske Digter. Wergeland optog en stor Mængde Ord af Almuedialecterne i sine Skrifter, hvorimod Welhaven har været meget forsigtig i denne Henseende; men dette er aabenbart et Fortrin og det Modsatte en Feil, der mere skader end gavner Sprogets Udvikling i national Retning. Ingen kan mere end Digteren bidrage til at give gode folkelige Ord Borgerret, men Ingen bør, mere end han, som af Sprogets Materiale skal danne de fineste Skabninger, være omhyggelig for at dette Materiale ikke bebyrdes med Elementer, som det ikke kan optage i sig paa en organisk Maade. Welhaven har derfor med Rette været conservativ i denne Retning, og det følger af sig selv, at det nye „Maalstræv", som paa en saa foruroligende Maade har grebet om sig i den senere Tid, hos ham har stødt paa en urokkelig Modstand. To Nationaliteter, der ere saa nærbeslægtede som den norske og danske, kunne meget vel gjøre sig gjeldende indenfor den samme Sprogkreds, og allerede hos Fællesliteraturens norske Forfattere fremtræder den nationale Eiendommelighed blandt Andet paa en umiskjendelig Maade i en skarpere Sprogarticulation. Efter 1814 maatte naturligviis Adskillelsen blive større; men et fuldstændigt Brud er hverken ønskeligt eller muligt, og alle Forsøg, som sigte til dette Maal, maae blive skadelige eller ufrugtbare. Welhaven har fulgt Sprogets naturlige Udviklingsgang, og det er med Rette blevet udhævet, blandt Andre af den danske Sprogkjender Molbech, hvor skarpt udpræget den nationale Sprogtone er i hans Digte, skjøndt de kun have optaget meget faa norske Dialectord. Welhaven blev i 1840 udnævnt til Lector i Philosophi ved Universitetet i Christiania og befordredes i 1845 til Professor i den samme Videnskab. Allerede før han blev ansat ved Universitetet, holdt han en Række offentlige Foredrag over den dansk-norske Literaturhistorie, med overordentlig megen Lykke, og som Universitetslærer har han i sine Forelæsninger oftere behandlet det samme Emne. I 1847 erholdt han et Aars Tjenstfrihed, for i Kjøbenhavn at fortsætte sine literaturhistoriske Studier. Frugterne af disse ere imidlertid for Størstedelen endnu ikke offentliggjorte. I Langes Tidsskrift for Videnskab og Literatur har han ladet trykke en interessant Afhandling, hvori den sande Betydning af det norske Selskabs Opposition mod Ewald og hans Skole, som Johan Ludvig Heiberg allerede med nogle træffende Bemærkninger i sit Udkast til en dansk Literaturhistorie havde antydet, for første Gang er bleven historisk og æsthetisk belyst. Til Billedværket „Berømte Nordmænd" leverede han en Biographi af Holberg, der ogsaa er udkommen som særskilt Skrift. Denne Bog er af ringe Omfang, men kan udentvivl henregnes blandt de værdifuldeste Bidrag til den nyere Holberg-Literatur. I 1851 udgav han et Udvalg af Claus Frimanns Digte, ledsaget af en udførlig Udsigt over Frimanns Liv og poetiske Virksomhed, hvorved denne sjeldne Digter omsider er bleven stillet paa sin rette Plads i Literaturen. Ogsaa den nordlandske Sanger, Peder Dass, har Welhaven, ved en Afhandling i Nordisk Universitetstidsskrift, reddet fra en høist ufortjent Forglemmelse. Welhavens Prosastil besidder samme Reenhed og Malm, som hans poetiske; det er imidlertid aabenbart, at den sidste efterhaanden er bleven ham saa naturlig, at han maaskee i vel høi Grad overfører dens strengere konstneriske Fordringer paa sin Prosa, hvorved denne stundom antager et noget konstlet Præg. Enkelte af hans prosaiske Arbeider, t. Ex. hans „Billeder fra Bergenskysten" i „Reisebilleder og Digte" og hans lille Novelle „En Sjæl i Vildmarken" høre dog ogsaa i stilitisk Henseende til det Fortrinligste, han har skrevet. Som politisk Forfatter har han været en virksom Medarbeider i de fem første Aargange af „den Constitutionelle", der har bragt mange værdifulde Artikler fra hans Haand.

Welhaven har foretaget flere Reiser i Udlandet. I 1836 besøgte han Paris; i 1859 foretog han med offentlig Understøttelse en Reise til Tydskland og Italien i archæologisk-konsthistorisk Øiemed, og han har desuden oftere opholdt sig længere eller kortere Tid i Kjøbenhavn. Han hører til de ældste og varmeste Forkæmpere for den skandinaviske Idee og saavel ved Studentertogene til Stockholm i 1856 og til Kjøbenhavn i 1862, som ved andre nordiske Festligheder, har man havt Anledning til at beundre hans ildfulde Veltalenhed. Han er endnu en kraftig Mand og har bevaret sit Væsens næsten sydlandske Livlighed.

B.

Skikke i China.

Af H. Berlioz' »A travers chants«.

Man beskæftiger sig i de senere Aar meget med Chineserne, og altid paa en Maade, der er meget lidt smigrende for dem. Man nøies ikke med at beseire dem, ødelægge Alt i deres Huse, jage deres Keiser paa Flugt, besætte Hans Himmelske Majestæts Slot, bemægtige sig hans Skatkammer, med hele dets kostbare Indhold, men man spotter ovenikjøbet over dette store Folk, som man kalder et Folk af Affindige, der tilbeder Latterligheder og udøver de største Grusomheder. Vi lee ad deres Tro, ad deres Sæder, Konster og Videnskaber, ja endog ad deres daglige Skikke, fordi de spise Riis, Korn for Korn, med Pinde; Noget, der er ligesaa vanskeligt og tager ligesaa megen Tid for dem at lære, som at nemme at skrive deres vidtløftige Sprog; vi more os over deres Armeer, deres Faner, paa hvilke Drager ere malede for at skræmme Fienderne, over deres musikalske Instrumenter, kort sagt, over Alt! Og dog er der meget Godt ved det chinesiske Folk, og det er ikke uden Grund, at de kalde os Europæere røde Djævle og Barbarer. Naar f. Ex. en chinesisk General bliver overvunden, saa saver han selv Halsen over paa sig med sin Sabel, og lader ikke, som de gamle Romere, sin Slave gjøre det, det maa dog kaldes Mod; hvormange Andre vilde gjøre det?

De sammenpine Fødderne paa deres Kvinder, saa at de ikke kunne gaae, men hindre dem derved fra at tage paa Bal, dandse og tilbringe hele Natten uden Søvn; sammensnøre ikke Europæerinderne deres Bryst, for at faae en smuk Figur og forkorte de ikke deres Liv derved, fordi Aandedrættet vanskeliggjøres?

Deres Musik finde vi utaalelig; de synge, som Hundene gjøe, som en Kat, der har faaet et Been i Halsen, og accompagnere denne Musik med de sletteste Instrumenter; men de have Respect for denne Musik, som den er, de beskytte Mesterværker, som chinesisk Genie har frembragt, medens det Gode og Slette hos os er ligemeget overladt til den offentlige Dom og Behandling. Hos Chineserne er Alt ordnet efter en uforanderlig Lov, ligetil Instrumenteringen af en Opera. Størrelsen af Gongonerne og Paukerne er bestemt efter Stykkets Indhold og Musikens Stil. Det er saaledes ikke tilladt, at bruge ligesaa store Gongoner til en comisk Opera, som til en alvorlig. Hos os gjøres der ingen Forskjel i den Henseende; til den mindste Farce og til den største Opera anvendes, ja forlanger Publicum de samme Instrumenter. Det var anderledes for tyve Aar siden — atter et Beviis paa Fordelen ved Chinesernes conservative Love for Musiken.

Uagtet de sørgelige Resultater af vore vexlende og regelløse Skikke, staae vi i musikalsk Henseende over det himmelske Riges Beboere. Saaledes — det tilstaae selv Mandarinerne, der forestaae Musiken, synge de chinesiske Sangere og Sangerinder ofte falsk, hvilket beviser, at de staae paa et lavere Trin end vore, som dog ofte synge rigtigt; men de chinesiske Sangere kjende næsten alle deres Sprog, de tage ikke Feil i Tonefaldet, de passe nøie paa Udtalen. Det var ogsaa saaledes her for tyve Aar siden; men som Følge af Enhvers Lyst til at forandre efter sit eget Hoved, forekommer det os nutildags næsten, som om den største Deel af Europas Sangere synge Chinesisk.

Hvad man maa finde virkelig smukt og beundringsværdigt i det himmelske Rige, er de Bestemmelser og Love, som skrive sig fra umindelige Tider og sigte til at beskytte Componisternes Mesterværker. Det kan ikke tilraades Nogen at skrive Variationer over en Composition, at udføre den slet eller gjøre Forandringer i Texten; Lovene forbyde vel ikke slige Forsøg, men den Person, som bliver overbeviist om at have forvansket eller fordærvet et saadant Arbeide, der er under Lovenes Beskyttelse, bliver straffet i Forhold til Componistens eller Digterens større eller mindre Berømmelse. Det forekommer os derfor ofte, at Straffe mod Personer, som have vanhelliget Confucius' Værker, ere grusomme, fordi vi ustraffet kunne vanhellige Alt; men Vedkommende kjendte Lovens Bud, og kunde have givet Slip paa den Virksomhed. Denne Confucius kalde Chineserne Koang-fu-tsee; det er ogsaa en Vane, vi Europæere have, at „arrangere" Navne, ligesom man „arrangerer" Musiknumere eller Comedier, der oversættes fra et fremmedt Sprog, eller overføres fra een Scene til en anden. Man kan saaledes ikke engang beholde Navnene paa andre Landes store Mænd eller Stæder. I Frankrig kalder man Regensburg »Ratisbonne«, Italienerne kalde Paris for »Parigi«, fordi de nu engang holde meget af Endelsen gi, og det vilde genere dem overmaade meget, ganske simpelt at sige Paris. Det er da slet ikke underligt, at vi sige Confucius istedetfor Koangfutsee, først fordi Endelsen „Us" er meget hæderlig i det lærde Sprog, og endvidere fordi man aldrig generer sig, naar det gjelder om at udtale et vanskeligt Navn. Deraf kommer den beundringsværdige Forsigtighedsregel hos en tydsk Konstner, som frygtede at høre sit vanskelige Navn udtalt paa en Maade, der ikke behagede ham; han skrev da paa sit Visitkort: „Schneitzhöffer, udtales Bertrand".

Denne Confucius eller Koangfutsee var, som vi vide, en stor Philosoph, og han forenede med sin Philosophi en nøie Kjendskab til Musiken, i den Grad endog, at han, da han havde componeret Variationer over den bekjendte Arie: Li-po, civiliserede hele det store himmelske Riges Befolkning, ved at drage omkring og overalt udføre dem paa en med Elfenbeen indlagt Guitar. Fra den Tid skriver sig det chinesiske Folks store Moralitet. Men Koangfutsees Værk indskrænkede sig ikke til hans egen Virtuositet paa Elfenbeens Guitar; den store Musikphilosoph skrev ovenikjøbet en betydelig Mængde moralske Cantater og Operaer, hvis Hovedfortjeneste, idetmindste efter chinesiske Forfatteres Mening, er den, at de udmærke sig ved Simpelhed og Skjønhed i musikalsk Stil, forenet med en dyb Følelse. Man fortæller den mærkelige Begivenhed, at en Chineserinde, som var tilstede ved Opførelsen af en af Koangfutsees Operaer, hvori han med den mest rørende Sandhed har skildret Moderkjærlighedens Glæder, i den syvende Act gav sig bitterlig til at græde. Da hendes Naboer spurgte hende om Grunden til hendes Taarer, svarede hun: „Ak, jeg har havt ni Børn, og jeg har druknet dem alle; hvor jeg nu angrer, at jeg ikke har beholdt blot eet, jeg vilde elske det uendelig høit." De chinesiske Lovgivere have derfor, og det med Grund, sat streng Straf, ikke blot for Theaterdirecteurer, som fremstille Koangfutsees Værker slet, men ogsaa for Sangere og Sangerinder, som tillade sig, paa Concerter, at synge deres Parti paa en uværdig Maade. Hver Uge indgives af Musikpolitiet en Rapport til den Mandarin, som vaager over Konsten, og dersom en Sangerinde har gjort sig skyldig i en eller anden Vanhelligelse, giver man hende en Advarsel ved at skære det venstre Øre af hende. Dersom hun gjentager den samme Feil, skæres det høire Øre af, som anden Advarsel, og skulde hun tredie Gang faae et Tilbagefald, kommer Fuldførelsen af Straffen: man skærer hendes Næse af. Dette Tilfælde er meget sjeldent; her har den chinesiske Lovgivning været lidt for streng, thi man kan dog neppe forlange en fuldendt Udførelse af en Sangerinde, som ingen Øre har.

Visse Folks Straffebestemmelser have noget comisk ved sig, som forundrer os Andre. Jeg husker saaledes i Moskow at have seet en Dame af det høie Aristokrati feie Gaden midt om Dagen i Tøveir. „Det er Skik og Brug", sagde en Russer, „hun er bleven dømt til at feie Gaden to Timer som Straf, fordi hun er bleven greben i at stjæle i en Boutik". Paa Tahiti, denne deilige franske Provinds, blive de yndige Øboerinder, naar de overbevises om, at have havt for mange Smil og Øiekast tilovers for Mændene, det være Franskmænd eller Tahitiere, dømte til med Hænderne at udføre et større eller mindre Stykke Veiarbeide, og deres Elskværdighed bliver saaledes til Fordeel for Communicationen. Hvormange unge Piger i Paris, som ikke blive til Noget, vilde ikke hist kunne bane sig en Vei!

Mange ville maaskee finde det besynderligt, at det er en Mandarin, som er Directeur for Konsten, men man betænker da ikke, hvor gavnlig en saadan Institution vilde være hos os, hvor Konsten saa let kommer paa Vildspor, fordi der ikke vaages over den; hvor alle Sangere og Sangerinder have deres Næse; hvor den første Betingelse for at blive Directeur for et musikalsk Theater er den, ikke at forstaae sig paa Musik; hvor Publicum er Musikernes Dommer; hvor Præmier for musikalsk Composition gives af Malere, Præmier for Maleri af Architekter og saa fremdeles. Dersom de stakkels Chinesere vidste det! Der er dog saa meget Godt hos dem. De have Directeurer, som kjende det, de styre; de have endog hele Skoler for Mandariner, der skulle være Konstnere, og hvis Indflydelse er umaadelig stor, samt udgaaer til alle Dele af Riget, til stor Fordeel for Konsten.

Der udkommer i China ikke en eneste Bog om Musik, Maleri, Architektur osv., som ikke først er bleven bedømt af Mandarinerne for Konsten, for at Forfatteren, hvis de antage den, kan skrive paa den anden Udgave af sit Værk: „Antaget af Collegiet". Uheldigviis ere de hæderlige Medlemmer af denne Institution, som ofte kunde være i deres Ret, naar de tildeelte Forfatteren lidt Bastonnade, besjælede af saamegen Velvillie, at de almindeligviis antage Alt, hvad man forelægger dem. Idag rose de en Forfatter for at have fremsat den eller den nye Sætning, eller fundet den eller den nye Methode paa Gongon; imorgen kommer en Anden med den modsatte Sætning, en modsat Methode, og Collegiet undlader ikke, at rose dennes Værk. De ere komne til en saadan Høide af Godmodighed og Overbærenhed, at Størstedelen af Forfatterne nutildags allerede paa den første Udgave af deres Bøger sætter: „Antaget af Collegiet", endog før Forelæggelsen, saa sikkre ere de paa Tilladelsen.

O, stakkels Chinesere, det er ikke underligt, at Konsten ikke gaaer frem hos Eder! Men man maa tilgive dem, blot for deres Bestemmelser om Gongoner og deres Lov om Vanhelligelse.

Men naar de afskære Næse og Øren paa de slette Sangere, hvad gjøre de da for dem, som synge godt, og udføre deres Roller med Troskab, Aand og Følelse? — Dem overøse de med Hædersbeviisninger af alle Slags, de give dem Sølvpinde til at spise med, de tillade dem at gaae med

gule Knapper, eller blaae Knapper, eller Glasknapper, eller endog alle tre Slags. Man seer i China Folk, som ere heelt besatte med Knapper — et saadant Syn har man dog intet andet Sted. I Europa giver man en Sanger Kors, naar han forlader Theatret, naar han har mistet sin Stemme og ikke mere duer til Noget.

Saa forskjellige de chinesiske Sæder end ere fra vore i Henseende til Alt, hvad der vedrører Konsten i Almindelighed og Musiken i Særdeleshed, nærme de sig dog vore i een Henseende: de tage Søfolk til at styre deres Skibe. Naar vi vilde blive ved, vilde det maaskee ende med, at vi lignede dem i Alt.

Kjørboes Ræv.

En Ræv, der løber i strakt Carriere over en sneedækket Lysning i Skoven, Andet er det ikke. Man skimter usikkert et Par Figurer, væbnede med Stokke, mellem Træstammerne der længst henne i Baggrunden; ved at see nøiere til, opdager man desuden en lille Klat med to Fødder og to lange Øren deroppe paa Bakken, det er en Hare, der i panisk Skræk følger Rævens Exempel og efter bedste Evne smører Haser, men dette er kun et lille humoristisk Indfald af Konstneren; Maleriet, det egentlige Maleri, er hverken Skoven med de nøgne Stammer, eller Sneedækket, eller Klapperne, eller Haren, det er Ræven.

Men hvilken Ræv! hvilket Liv, hvilken overordentlig Sandhed, hvilken Charakteer i dette Rævefjæs! Mikkel er ikke god i dette Øieblik, tvertimod! han kunde have stor Lyst til, i denne Stund at være en ordentlig Vildbasse, han skærer Tænder, og hans paa engang lumske og gnistrende Blik, idet han bøier Hovedet lidt til Siden, røber de fortvivlede, morderiske Tanker, der spøge i hans Hjerne. Han er forfærdet og utaalmodig, men han er dog endnu mere vred, vred paa sig selv, fordi han har ladet sig narre ud paa aaben Mark — „det skulde Du aldrig have gjort", siger han til sig selv, „Du burde have siddet koldblodigt i Buskene og luret, Du burde have gjort, som d'Hrr. Frankfurterdiplomater, dine høie Frænder, Du burde have undgaaet den usalige Ting, at blive trukket frem for Dagens Lys!" Han er vred paa sin graae Pels, fordi den ikke er lige saa hvid som Sneen, og paa Sneen, fordi den ikke er rød med et graat Skjær, som et Ræveskind om Vinteren. Han er vred paa Skoven, fordi der netop her er denne infame Udhugning, der paa en saa nederdrægtig Maade røber hans Flugt; han er vred paa Klapperne derhenne, hvem han forøvrigt skjenker sin Foragt, han er vred paa hele Menneskeslægten, fordi han meget godt veed, at hvor han end vender sig hen, vil der møde ham langstrakte Jernpiber med smaa, ubehagelige, runde Tingester i, en Opfindelse af et saa uværdigt og reent umenneskeligt Slags, som der i Sandhed skal Mennesker til for at udhække! Han har engang tidligere gjort Bekjendtskab med disse noble Fornøielsesnederdrægtigheder, han kan dem meget godt udenad; men den Gang lykkedes det ham at komme ned i en Mose, hvor han ustraffet kunde sætte sit mest ræveagtige Grin op imod Jægerne og med en ubeskrivelig Selvtilfredshed rynke Næsen ad dem Alle; idag seer det værre ud, „die Verhältnisse sind wirklich außerordentlich fatal!" lader os imidlertid løbe — Forsøget bør gjøres! — men rask! men raskere endnu, raskere, raskere! Som et Lyn med fire Lynfødder og med en Cometehale paa Enden!

Konstneren har med stort Mesterskab og et glimrende Talent gjengivet denne Situation, dette Øieblik, da Ræven, arrig, ræd, lyttende til alle Sider, kastende skjeve Blikke omkring sig, suser forbi Jægeren, for dog rimeligviis tilsidst at møde sin Banemand. Der er en mageløs Bevægelse i hele Kroppen, Illusionen er saa fuldstændig, at jo længere Tilskueren (vi have her Originalmaleriet for Øie, et Cabinetsstykke, men dog temmelig stort) betragter Mikkel, desto livligere bliver det Indtryk hos ham, at Ræven med sine fremstrakte Forbeen pludseligt vil tage et Spring udenfor Skilderiets forgyldte Ramme. Den Opgave i Malerkonsten: at faae en Gjenstand til at skille sig fra Grunden og virke som et isoleret Billede, er her bleven løst i en ganske ualmindelig Grad; det er endogsaa vanskeligt at sige, om den paa nogen Maade vilde kunne løses mere fuldstændigt, end her er skeet.

Det Øvrige af Maleriet er, som allerede antydet, kun noget Underordnet. Kjørboe gjør selv neppe Fordring paa, at være Landskabsmaler i strengere Forstand, men han gjør uden Tvivl med Rette Fordring paa, at være en af Nutidens fortrinligste Dyremalere. Hans ved mange forskjellige Reproductioner bekjendte store Hundegruppe, kaldet »l'Inondation«, der i sin Tid vakte saa megen Opsigt paa Pariserudstillingen og for hvilket Stykke han erholdt den store franske Guldmedaille og Æreslegionskorset, vilde ene være nok til, at grundfæste hans Berømmelse som en sand Mester i Dyremaleriet. Det her af os beskrevne Maleri, hvoraf det nærværende Numer af „Illustr. Tidende" meddeler en lille Copi i Træsnit, findes for Tiden i Stockholm, hvor Konstneren selv opholder sig i disse Vintermaaneder for at udføre endeel Bestillinger. Kjørboe, der er af en meget blandet skandinavisk Herkomst, idet han er født i Slesvig, af en svensk Moder og norsk Fader, men længe har tjent i den svenske Hær, som Capitain ved Jemtlands „ridende Jægere", regner sig saavel til den svenske Nationalitet, som til den svenske Malerskole, men han har forøvrigt, siden han tog sin Afsked fra Krigstjenesten, havt sit faste Ophold i Paris, eller rettere paa den smukke Villa, han har ladet opføre for sig og sin Familie et lille Stykke Vei udenfor den franske Hovedstads Mure.

Orv. Odd.

En Ræv, efter C. F. Kjørboes Maleri, tegnet af Carl Bøgh.

En Grotte i Champia-Bjerget paa Java.

Det er en almindelig Fordom hos Europæerne, at Java er en større Ø, af Udseende omtrent som Amager, hvis væsentligste Producter ere Javakaffe, Nelliker, Nabober og Klimatfeber. Det nytter ikke, at en enkelt Stemme hæver sig imod denne Overtro og forsikkrer, at Java er alt Andet end en flad Kaalhave, at Javakaffe ofte slet ikke har seet Batavia og at Naboberne næsten allesammen forlængst ere hjemkomne — man holder fast ved Nellikerne og Feberen, og vedtager eenstemmigt, at Java er „et af Naturen overdaadigt udstyret, men ogsaa overordentlig usundt" Land. Nu, vi bøie os for Folkevillien og skulle kun forsøge at give vore Læsere et Billede af Øens eiendommelige Natur, som de neppe vente. Det er et Parti af en Klippegrotte i Bjerget Champia, et Bjerg, der blandt Andet udmærker sig derved, at det tilsyneladende uden nogensomhelst geologisk Berettigelse er henkastet midt paa en flad Mark.

Dette Bjerg indeslutter i sig en Mængde Huler eller Grotter, mærkværdige ikke blot ved deres vilde, mørke Charakteer og deres eiendommelige Bygning, men ogsaa ved deres Beboere. Her lever nemlig en talløs Slægt, som fødes, arbeider og døer alene for de forvænte Menneskers Skyld, uden nogen Tanke om at leve for sig selv. Disse Huler

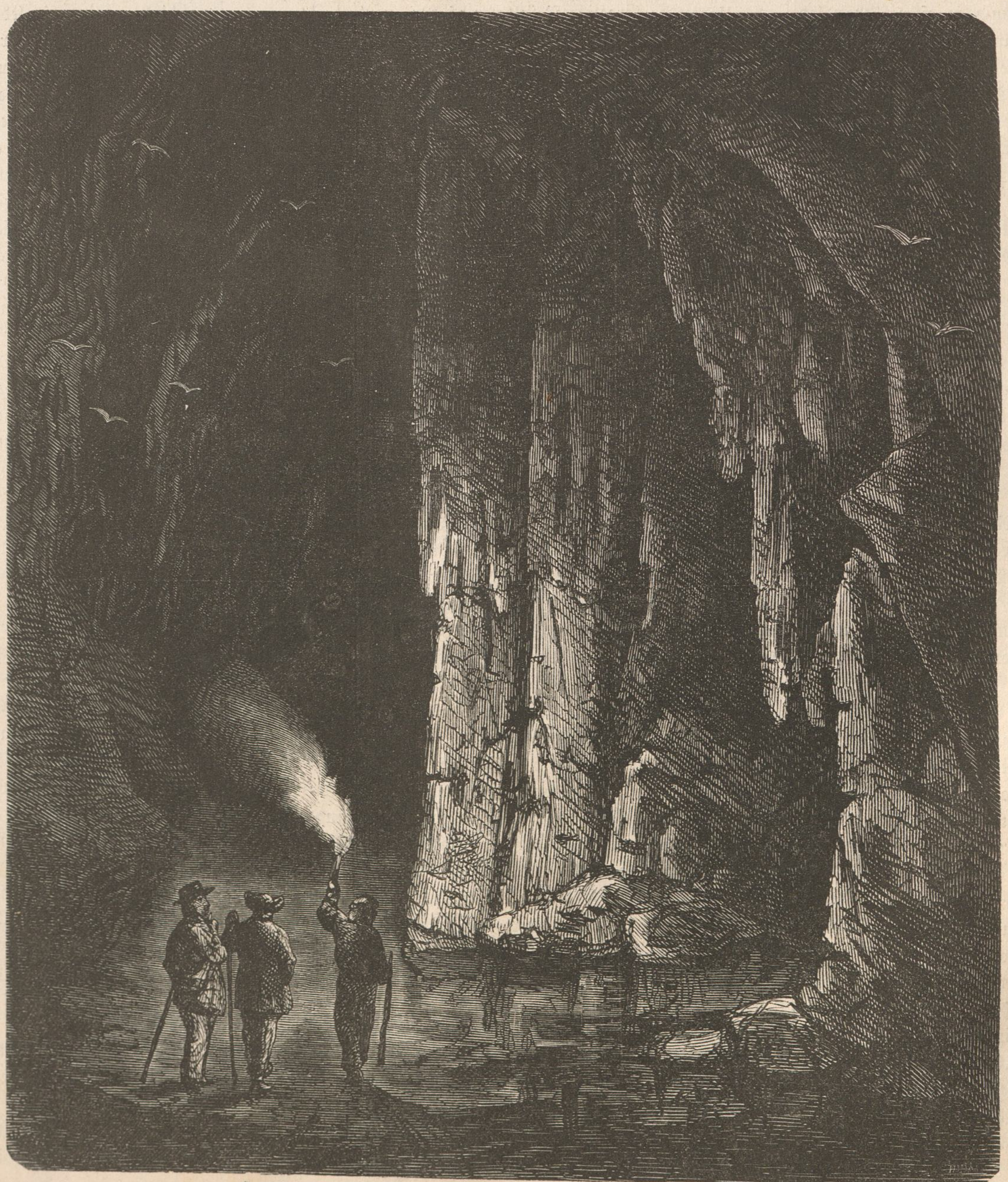
En Grotte i Champia-Bjerget paa Java, tegnet af A. Plum.

Mont-Blancbroen i Genf, indviet den 29de December 1862.

ere ikke smukke som Golcondas Guld- og Diamantgruber, de glimre ikke i pragtfulde Farver og henrive ikke ved det første Syn; kun for en dannet og udviklet Smag fremstille de deres Fortrin. Det er simpelthen Fuglegrotter, saaledes som vi ogsaa paa Færøerne have Fugleløierne. Her bygger den lille Svale, som til Gourmandernes Glæde laver sine Reder af Gud maa vide hvilket spiseligt Stof; her inde i de mørke Huler, hvor Mennesket maa krybe ind eller lade sig hisse ned og hvor man maa anstille sine Jagttagelser og gjøre sin Fangst ved Fakkelskin, her bygger de spiselige Svalereders Mester i det dybeste Mørke, uden at frygte Noget. Men Mennesket er opfindsomt, hvor det gjelder at skaffe Ganen en Fornøielse, og Svalerne bygge ikke længere i Ro. Bjerget er en kostelig Skat for dets Eier, der svares en umaadelig Forpagtningsafgift af saadanne Huler og der holdes stadigt Sikkerhedsvagt rundt om Indgangene, for at ingen Uvedkommende skal berøve Fuglene deres Boliger. —

Hulen selv er mørk og vild, kun ved Fakkelskin faaer man et Indtryk af dens Formation, og denne Scene har noget vist Uhyggeligt: Tusinder af de opskræmmede Smaafugle kredse om i den øvre Deel af Grotten, hvor Klippespidserne rage kantede og truende frem, medens kun den nærmeste Kreds om Fakkelbæreren er klart oplyst. Hulens Bund bærer Vidne om længe at have været beboet paa denne Maade, thi man vandrer i et fodtykt Lag af „peruansk Guano", der fuldt erstatter Mangelen af Tæpper. Med lange Stokke slaaer man Rederne ned paa en Tid hvor der hverken er Unger eller Æg i dem; saa renser man dem, koger dem paa Suppe og nyder dem med Bevidstheden om, at det er en høist unaturlig og meget kostbar Spise, og derfor selvfølgelig en stor Delicatesse. Er man imidlertid saa uheldig at komme til at spise dem, uden at man aner, hvilken Nydelse der er Ens Gane beredt, ja saa finder man (efter Sigende), at Jævningen paa Suppen er noget grov og noget flau. God fin Huusblas skal saa gjøre omtrent samme Nytte — og det veed man dog hvad er.

Mont-Blancbroen i Genf.

En ny og vigtig Forbindelsesvei blev indviet i Genf sidstafvigte 29de December, nemlig Mont-Blancbroen over Rhonen.

Broen har faaet dette Navn, fordi den er bygget udfor en nyanlagt, smuk og bred Gade, som er opkaldt efter hin Alpernes Kæmpe; den forbinder Gaden med Havnetorvet. Nødvendigheden af at lægge Broen mellem disse tvende Punkter er bleven Hovedaarsag til en Ufuldkommenhed, som støder Øiet: Broen skærer nemlig Floden paa skraa og danner med den i Nærheden liggende Bro »des Bergues«, en Trekant med afskaaret Toppunkt — en skjev Ramme om Rousseaus Ø. En anden medvirkende Aarsag var Hensynet til Bekostningen, der vilde være bleven langt betydeligere for en hvilkensomhelst anden Retningslinie; den er allerede anseelig nok, da der er medgaaet omtrent en halv Million Rigsdaler til dette Arbeide.

Den 28de Febr. ifjor lagdes første Haand paa det storartede Værk, som blev fremmet med en saadan Iver og Hurtighed, at det allerede var fuldført ti Maaneder derefter. Elleve murede Piller i Floden og to murede Brohoveder ved Land bære Broens tolv Metalbuer; den er aldeles brandfri, da der ikke er anvendt andet Materiale, end Jern, Malm og Steen fra Jurabjergene. I en Tid af fire Maaneder blev der opsat over 3½ Million Pund forskjelligt Jernarbeide, hvori der, for Sammenføiningens Skyld, var bleven boret 600,000 Huller. Hver Bue er omtrent 400 Alen lang; Breden er 25 Alen, nemlig et Fortog paa hver Side af fem Alens Brede, og den 15 Alens Kjørebane i Midten. Bropillerne ere prydede med toarmede Candelabre, paa hvis Fodstykker de 22 Cantoners Vaabenskjolde ere indgravede.

Efterat Broen var færdig, blev dens Bærekraft prøvet; 220,000 Pund Gruus blev skovlet sammen paa en af Buerne, der dog kun bøiede sig en halv Tomme, omtrent en Tiendedeel af den Bøining, som kunde antages at medføre Fare for Sprængning i Nitningen.

Indvielsen var en sand Nationalfest. Alle Eedsforbundets Stormænd gave Møde, foruden en Mængde Borgere og Almue; selv de, som stode for langt borte til at høre Talerne, fik Ørenslyst nok, idet sexhundrede Kanonskud forkyndte Høitidelighedens Slutning.

Ugens Politik.

Den 12te Februar 1863.

Vore politiske Anliggender have i de sidste Dage været Gjenstand for særlig Opmærksomhed, saavel i Itzehoe som i Stockholm og London. Det i den holstenske Stænderforsamling af det nedsatte Udvalg foreslaaede Adresseudkast, hvis Antagelse, naar man tager Udvalgets Sammensætning i Betragtning, ikke kan være tvivlsom, er naturligviis fuldkommen schleswig-holsteinsk, og det tager ei heller det ringeste Hensyn til den af den kgl. Commissarius afgivne Erklæring, ifølge hvilken den bestaaende Fællesforfatning ikke skulde gjøres til Gjenstand for Discussion. Den holstenske Stænderforsamling beklager sig over, at Kassebeholdningen og Reservefondet ere angrebne uden Stændernes Bemyndigelse; at disse Millioner ere udgivne til Rustninger, hvis Hensigt er med Magt at gjennemføre en Politik, der ikke blot truer Hertugdømmets, men hele Monarchiets Interesse; at en ny Regjering er indsat, forsynet med en Instrux, som ikke er skikket til at fremme Beboernes sande Vel, og at Forsamlingens Andragender om, at Justitsen ikke mere skal være Forvaltningen underordnet, ere forblevne frugtløse. Men disse Krænkelser ere dog ikke Tyngdepunktet for de holstenske Stænders Sorger og Frygt. Tyngdepunktet ligger i den ulyksalige Politik, hvis Bestræbelser gaae ud paa at skabe et Rige: Danmark-Slesvig, medens „Holstens Stænder kun i Hertugdømmerne Slesvigs og Holstens Gjenforening kunne finde en tilfredsstillende Løsning paa den nuværende Forvikling". Adresseudkastet har idetmindste den Fortjeneste, at det klart, tydeligt og syndigt udtaler de i Forsamlingen herskende Anskuelser, om hvilke vor Regjering iøvrigt ikke kan have næret den ringeste Tvivl. Men har den forudseet denne Tiltale, maa den ogsaa have fattet sin Beslutning med Hensyn til Svaret, og dette Svar maa nødvendigviis blive Ministeriet Halls første Skridt paa Handlingernes Vei.

Medens den Røst, der lyder over til os fra Itzehoe, ingenlunde er opmuntrende, vække de i to af Sverigs Riges Stænder, nemlig Adelsstanden og Borgerstanden, den 4de Februar førte Forhandlinger om Sverigs udenlandske Politik et lysere Haab. I de andre mod os venskabeligsindede Lande, hvor vor Strid med Tydskland discuteres, nøies man i Almindelighed med theoretisk at undersøge, hvem der har Ret og hvem der har Uret, men det bør fremhæves, at i Sverig dreiede Spørgsmaalet sig fornemmelig om, paa hvilke Betingelser det svenske Cabinet kunde understøtte Danmark og forsvare dets Ret til Slesvig. Man syntes i Almindelighed i Borgerstanden at være tilbøielig til at fordømme Heelstatspolitiken, som ifølge vor Udenrigsministers sidste Depeche til Lord Russell vistnok ogsaa maa ansees for opgiven fra dansk Side, og at opstille som Betingelse for de forenede Rigers Understøttelse, at Holsten udskilles af ethvert politisk og administrativt Fællesskab med Danmark, „thi først da kommer den danske Sag til at staae paa en fuldkommen national Grund". Disse Hr. Lallerstedts Yttringer fandt Medhold hos de fleste Talere, blandt hvilke Hr. Ljungberg især beklagede sig over, at den Danmark af Kong Oscar tilbudte Alliance ikke var bleven modtagen, og at de Danske ikke røbede nogen Tilbøielighed for en saadan Tilnærmelse til Sverig. Den indirecte Bebreidelse til det danske Ministerium, der laa i Hr. Ljungbergs Ord, og som vist heller ikke er ubegrundet, da vor Regjering neppe har foretaget noget Skridt for at fremkalde en nærmere Tilslutning, blev imødegaaet af Hr. Hjerta med den Bemærkning, at det nærværende danske Ministerium blev støttet af Fleerheden i Folkerepræsentationen, og at dets forsigtige Politik altsaa maatte antages, at have den oplyste Folkestemning for sig. Vi skulle kun dertil knytte den Bemærkning, at en saa dygtig Politiker, som Hr. Hjerta, ikke burde være uvidende om, at det Eneste, den oplyste Folkestemning bebreider det nærværende Ministerium, netop er en altfor vidt dreven Forsigtighed.

Det er imidlertid ikke blot den svenske Rigsdag, der viser Tilbøielighed til i Gjerningen at godtgjøre sin Sympathi for Danmark. Det svenske Cabinet skal ifølge „Aftonbladet", ligeledes have besvaret en russisk Note, hvori Sverig anmodes om at medvirke til en Ordning af den danske Heelstat efter Grev Russells Forslag, paa en afslaaende Maade, og Grev Manderstrøm erklærer, at Sverig opfatter den danske Sag, som det paa Grund af Sympathiernes Baand og paa Grund af sin egen Interesse har skjenket nøie og uafbrudt Opmærksomhed, fra et ganske andet Synspunkt. Ethvert Forslag, sigtende til at tvinge Danmark ud af den constitutionelle Bane, vil være frugtløst, og den Illusion, at et constitutionelt Liv skulde kunne bevares med fire særlig besluttende Forsamlinger, kan den svenske Udenrigsminister saameget mindre dele, som Sverig af egen Erfaring kjender Vanskeligheden ved at regjere med fire Kamre, der dog kun ere adskilte efter Stænder og ikke efter Nationaliteter.

I det engelske Parlament har Oppositionen derimod kun benyttet Grev Russells Optræden i den danske Sag, som et stærkt Vaaben mod Ministeriet, og den Interesse, som Spørgsmaalet fremkaldte, vækker Formodning om, at Kampen vil blive fornyet, efterat de dertil henhørende Actstykker ere offentliggjorte. I Overhuset beklagede Lord Derby sig over, at Grev Russell ved sin Indblanding i det danske Spørgsmaal havde sat Rusland og Preussen istand til at øve et Tryk paa Danmark. Grev Russell forsvarede sig med, at hans Mellemkomst var bleven forlangt, da det gjaldt om at forhindre en Forbundsexecution i Holsten, og at han foretog, hvad han syntes foreneligt med Danmarks Uafhængighed og Integritet, da Underhandlingerne mellem dette Land og Preussen og Østerrig havde antaget en saa bitter Charakteer, at der ikke var Udsigt til nogen venskabelig Ende paa denne Noteverling. Lord Malmesbury fremhævede, at det Raad, den ædle Lord havde givet Kongen af Danmark, ikke blot gaves uopfordret, men stod i skærende Modsætning til det, han tidligere havde givet. Danmark er en hæderlig Stat, der har vedligeholdt sin Uafhængighed trods alle Attentater. Derfor burde det behandles paa en agtelsesfuld Maade, men den ædle Lord har talt til Danmark, som om det var en Vasal af England, istedetfor et uafhængigt Rige. Lord Wodehouse, som har været Grev Russells Understatssecretair og som iøvrigt slutter sig til hans Politik, erklærede sluttelig, at han i dette Spørgsmaal ikke var enig med Udenrigsministeren. Han beklagede, at hans ædle Ven var gaaet for vidt i sine Yttringer om Forholdet mellem Slesvig og Danmark; han burde have erindret, at Slesvig staaer i et andet Forhold til Tydskland, end Holsten og Lauenborg, og han burde have vogtet sig for at give den Anskuelse Medhold, at Tydskland ifølge den britiske Regjerings Mening har nogen Adkomst til Slesvigs Besiddelse.

I Underhuset, hvor Disraeli bragte det dansk-tydske Spørgsmaal paa Bane, var Forhandlingen mindre interessant. Han fandt, at den sidste engelske Depeche baade var unødvendig og stridende mod den Politik, som Grev Russell hidtil havde fulgt. Han blev imødegaaet af Lord Palmerston, der især gjorde gjeldende, at det af Udenrigsministeren anstillede Forsøg maatte betragtes som et Led i Kjeden og ikke som et pludseligt Indfald uden Forbindelse med de tidligere Forhandlinger, hvilket man vilde erfare af de bebudede Actstykker. Under Husets Bifald svarede Fitzgerald, tidligere Understatssecretair i Udenrigsministeriet, da Grev Derby var Conseilspræsident, at Lord Palmerston ikke havde opfattet Disraelis Anker rigtigt; hvad man beklagede sig over, det var, at Udenrigsministeren, uagtet Landets Regjering havde antaget en bestemt og conseqvent Politik, og uagtet han selv havde erklæret, at det tydske Forbund ingen Ret havde til at blande sig i Spørgsmaalet mellem Slesvig og Danmark, pludselig havde vendt op og ned paa hele sin Politik og i et Par Linier paataget sig at skrive en Forfatning for Danmark og taget Parti for den Stærke mod den Svage. Og det havde han gjort netop i det Øieblik, da det var af størst Vigtighed for England og for hele Europa, at der opstod en stærk og uafhængig skandinavisk Magt i Norden. Han havde taget Parti for Tydskland paa en Maade, der maatte svække den danske Krone og opmuntre dem, som modsatte sig Danmarks retfærdige Fordringer og med Vaabenmagt vilde gjennemføre deres egne ubillige Forlangender. — De engelske Aviser af forskjellig Farve give i Overeensstemmelse med deres tidligere Udtalelser Oppositionen Ret i dens Angreb paa Ministeriet med Hensyn til det danske Spørgsmaal, og navnlig spørger Lord Derbys Organ, »Morning Herald«, om det stemmer med Englands tractatmæssige Forpligtelser, men fremfor Alt med dets Ære, at det, for at forebygge en Krig, søger at øve Tvang mod den svagere Stat, som efter Grev Russells egen, for fire Maaneder siden afgivne Erklæring fuldstændigt havde Retten paa sin Side, for at formaae den til at gjøre langt større Offere, end den angribende Magt har forlangt, og om det kan kaldes en Mægling, naar Mægleren erkjender, at Retten er paa den svagere Magts Side, men dog raader denne til at overgive sig paa Naade og Unaade? Ingen, som har mindste Kjendskab til Spørgsmaalet, paastaaer »Morning Herald« meget rigtigt, kan negte, at Antagelsen af Grev Russells Plan vilde forflytte Danmarks Regjering fra Kjøbenhavn til Berlin eller Frankfurt.

— Blandt Udlandets politiske Begivenheder er den polske Opstand udelukkende Gjenstand for den inderligste Deeltagelse. Vi kjende endnu ikke fuldstændigt dens Omfang og Betydning; men vi vide, at den stedse griber mere og mere om sig, og selv de russiske Efterretninger om mindre Seire, vidne om, at der kæmpes mod Armeecorps paa 6000 Mand, medens de polske Bønders Flugt ind over den preussiske Grændse noksom tilkjendegiver, at Landbostanden ikke staaer saa fuldstændigt udenfor Bevægelsen, som Regjeringen i Warschau har villet paastaae. En Artikel i »Journal de St. Petersbourg«, som mærkeligt nok er undgaaet den russiske Censurs Opmærksomhed, røber, at den keiserlige Regjering har forudseet det ulykkelige Udfald af Rekrutudskrivningen, og at den med koldblodigt Overlæg har truffet denne Foranstaltning for at fremkalde en Insurrection, der maaskee kunde lokke de sig i Udlandet opholdende Anførere og i ethvert Tilfælde de underordnede Ledere i en i Forveien opstillet Fælde. Forholder det sig saa, har den russiske Regjering trods sin machiavellistiske Snedighed dog sikkert forregnet sig med Hensyn til Opstandens Betydning, og uagtet man desværre endnu ikke kan gjøre sig større Haab om, at den vil faae et heldigt Udfald, har den dog alt forgrenet sig til Posen, og Preussen sammentrækker derfor ogsaa et Armeecorps paa den polske Grændse for at imødegaae alle Eventualiteter.

M.

Gaadebrev.

I vise Mænd, I kloge Koner,
I lærde Ynglinger, I snilde smaa
Ødipi Døttre med Balloner paa,
I mystiske Corporationer,
I hjemmedøbte sælsomme Personer,
Som jeg hver Søndag Morgen saae
Marchere op i hele Bataillonér
I dette Blad og i Belønning faae
De honorableste Mentioner
Man kan i Nøddeknækning naae!
Undskyld, at som en Sphinx jeg spærrer
Jer Veien, mine ædle Herrer
Og skjønne Damer! Men saafremt
Det ikke lykkes Jer at gjette
Mit Navn — og det er ikke nemt,
Endskjøndt I kjender det bestemt! —
Har jeg den Ære at berette
Jer Alle dette:
Paa Søndag kommer Ingen ind,
Derfor har jeg nu sat en Pind.

Min Slægt er græsk, men dansk mit Navn,
Nyboder er min Fødestavn —
Mærkværdigt nok igrunden! —
En Mand med stor Autoritet
Har der for første Gang mig seet.
Han greb mig strax paa Stunden
Og bar mig i sin Lomme om
Til Den og Den — og hvor vi kom
Kun paa Beundring lød den Dom,
Jeg fik paa hele Runden.
Saa blev jeg under Pressen bragt
Og i en Blomstersamling lagt,
Og allevegne blev der sagt:
I mig en Skat var funden.
Dog, snart var her min Fred forbi,
Kort efter blev jeg anbragt i
Et Spøgelse-Menageri,
Hvor i et Hul jeg sad som bunden
Og blev viist frem for Poul og Peer,
Sat i Avisen — — Men jeg seer,
Det gaaer ei an at sige meer;
Jeg lægger Jer paa den Maneer
Jo selv mit hele Navn i Munden.

Nu vel! Jeg deler det i Tre!
Det Første er lidt plat maaskee
Og bruges tidt til Spot og Spee —
Men dog — det laer sig høre!
Det er et raat Naturproduct —
Dog kan det ogsaa være Frugt
Af konstig Tugt! —
At vore Fædre det har brugt
Til med Uvenner at faae Bugt,
Er kommet mig for Øre,
Og det er bragt til Evidents,
At meer end alle lærde Mænds
Intelligents
Og Elokvents
Det tidt kan Hjerter røre,
Og anvendt i en vis Potens
Den mest forrykte Excellents
Til Sands og Samling føre.
Endogsaa, naar Hr. Publicum
Blier daarlig, dvask og døv og dum,
Som ultimum
Refugium
Det skal Mirakler gjøre.

Det Andet er et Surrogat,
Paa hvilket Bonde, som Magnat,
Bør sætte Pris i slig en Stat,
Som vor i vore Dage.
Først var det Luxus aabenbart.
Det seer I ganske soleklart,
Saasnart
I løber i en Fart
Et lille Hundred Aar tilbage.
Da gik det ei endnu i Svang
Ved Hoffet mellem Folk af Rang,
Det blev nok knap sat frem engang
For Kongen og hans høie Mage.
Nu er det simpelt Tractement,
Som Stodderen midt i sin Trang
Og Pogen, neppe alenlang,
Sig lader herligt smage.
Der skal endogsaa findes dem
— Og det just ikke Faa — for hvem
Det næsten er en Plage;
Ja der er Mangen, som har lidt
Og stræbt og stridt
Og slæbt og slidt
Og offret Penge og Credit
Blot for engang at naae saa vidt,
At han det Surrogat blev kvit,
Som hans aristokratisk svage
Constitution ei kan fordrage.
I Syden der serveres det
Paa Fyrstens Bord og er complet
En Herreret,
Som neppe let
Den største Millionair vil tage
Paa sin Samvittighed at vrage.
I Norden findes der et Land,
Hvor ei, som her, det trives kan;
Men det forvolder hver en Mand,
I hver en Stilling, hver en Stand
Et stadigt Savn, hvorover han
Sig ikke noksom kan beklage
Ved Vinterdage.

Hvor høi en Rang det Tredie har
Iblandt de Goder, Jorden bar,
Det veed hver lille Dreng, saagar
Før han har lært at stave.
Men byd det til en Pige blot,
Selv om hun kjender Verden godt,
Ja selv om hendes Haar er graat,
Saa kan I forud Jer saa smaat
Paa noget Slemt belave!
Det eies oftest af de Smaa,
De Store tidt det savne maae;
Som Klerk man lettere kan naae
Dets Eie, end som Pave —
Mulatten — kan I det forstaae? —
Vil altid af sin Fader faae
Det som den første Gave!
I tusind Skikkelser I saae
Det daglig om i Verden gaae,
Snart smilende, med Øine blaae
Og snart mellem Næb og Kløer paa;
Snart mellem Nordens Klipper graae
Det grønklædt midt om Vintren laa
I Dalene de lave.

Læg sammen nu de første To —
Det maa man, vil man have Ro
I Hjerte, Huus og Rige! —
Saa er I paa det rette Spor
Til Stedet, hvor
Jeg stadigt boer
Blandt andre mine Lige.
Men finder I mig ei endda,
Saa frem med alle Lexica!
Søg i ethvert — begynd paa A —
Meer tør jeg ikke sige!

———*———

m. p. P.

Erik Bøgh.

Literatur.

— Af den med V. Pedersens Tegninger prydede complette Udgave af H. C. Andersens Eventyr og Historier har 2det Binds første Hefte i forrige Uge forladt Pressen paa Reitzels Forlag.

— „Vogt dig!“ En versificeret Novelle af Peter Rask. Forfatteren har valgt sit pseudonyme Navn og sin Bogs Titel med en Smag, næsten med en Vittighed, der er det Bedste af hele Historien. Thi han har virkelig været altfor rask til at skrive og udgive; det til Læseren henvendte Udraab passer langt bedre for Bogen i dens Heelhed, end for den Moral, som den sidste Side under kjendelige Fødselsveer bringer for Dagen. I en Tid som vor, da der er fremkommet saameget Stof under saamange Skikkelser, at man uden egentlig at finde paa noget Nyt, dog ved en Smule Omstøbning kan komme med Adskilligt, der ikke strax vil kaldes Plagiat, i en Tid som vor, da Sproget er saa udformet, at Versene skrive sig „af sig selv“, der er det for lidt at byde en Bog af saa tarveligt et Indhold og med en metrisk Form, der søger sin Lige i Arrhytmi, saa man neppe kjender Modersmaalet igjen, da Versene paanøde Ordene fortrukne Betoninger og udmatte dem ved falske Rim. Det veldædige Øiemed, der i Fortalen antydes paa en overkjøbet ikke ganske heldig Maade, undskylder kun tarveligt den hele Misdaad. (Hos C. A. Reitzel).

Forslag til en Banegaard ved Vestervold.

Hvad Hjertet er for det dyriske Legeme, ere Banegaardene for Jernbanerne; ligesom Blodet i det sunde Legeme strømmer let fra og til Hjertet, føre bekvemme og hensigtsmæssigt liggende Veie Færdselen til Banen, naar Stationerne ere anlagte med Omsigt og Øie for en udviklet Trafik. Det er derfor intet Under, at Spørgsmaalet om Banegaardenes Beliggenhed, og navnlig om en Hovedbanegaards for flere sammenstødende Jernveie, stedse har givet Anledning til varme Debatter i alle de større Stæder, hvor de vare fornødne, efterat man af Erfaringen har lært, hvorledes slet anlagte eller ubekvemt liggende Stationer fra første Øieblik have straffet sig ved idelige Reparationer, ved Mangel paa Benyttelse og deraf følgende stadigt Rentetab. Det Samme har været Tilfældet herhjemme, hvor den nordsjællandske Jernbanes Optagelse i Korsørbanen har givet Anledning til meget curieuse, men desværre for Actionairerne mindre indbringende Forhandlinger. Som bekjendt var det Bestyrelsens første Bestemmelse, uagtet de fordeelagtige Tilbud om Stationens Henlæggelse til Nørreport, der fremkom fra Indenrigsministerens Side, at beholde den oprindelige Banestation udenfor Vesterport og ved en Hjelpestation paa den anden Side af Broen at lede Færdselen ad Nordbanen. Men under Arbeidets Udførelse skrækkedes man selv tilbage for Følgerne af denne Bestemmelse, idet blandt Andet Vesterbroes Overskæring af en Sporvei med dertil hørende Bomme, ligeved det eneste større monumentale Mindesmærke i Hovedstaden, Frihedsstøtten, viste sig i den Grad uhyggelig, at man savnede Mod til at trodse den offentlige Mening. Bestyrelsen søgte derefter ved Lov Tilladelse til at forslytte hele Stationen til den anden Side af Vesterbro, hvorved vel paa den ene Side Ulemperne ved Overskæringen bleve undgaaede og Muligheden af paa den billigste Maade at forlægge Valbystationen til Frederiksberg blev opnaaet, men paa den anden Side Intet skete for at forhindre den uhyre, ja maaskee livsfarlige Færdsel, gjennem Vesterbroes Gab og Ravelinen, der vil blive en Følge af Dyrehavstrafiken paa Jernbanen. Tildeels i Betragtning heraf fremkom ved Communalbestyrelsens Behandling af Sagen om Jords Afstaaelse til den nye Banegaard et Forslag fra Borgerrepræsentant, Professor Jul. Thomsen, med Plan til Stationens Forlæggelse ind i Byen imellem den nuværende Vold og Fæstningsgraven paa det Sted, hvor Bastionerne Schack og Helmer nu ere; disse maatte sløifes, Fæstningsgraven opfyldes i en Deel af sin Brede paa det Sted, og Pladsen udjævnes. En ret Linie imellem Langebro og Hjørnet af Farimagsveien og Ladegaardsveien vilde næsten falde i sin hele Udstrækning paa Fæstningens Terrain og være en Forlængelse af den sidstnævnte Vei. Ved Siden af denne Linie foreslaaes den nye Banegaard lagt: paa den ene Side knyttet paa en simpel Maade til den foreløbige Hovedretning for Banen, paa den anden Side forbunden med Havnen; paa den ene Side liggende udenfor den egentlige Stad, paa et Terrain, der ikke nu anvendes, og med Hensyn til hvilket et Mageskifte kunde antages let at ville finde Sted, paa den anden Side liggende umiddelbart op imod en Deel af Staden, hvorfra ikke faa Gader vilde forbinde Banegaarden med den indre By.

Det er umuligt at see bort fra de Fordele, som en saadan Beliggenhed vilde have for Communen; thi, ligesom Kjøbenhavns Havneanliggender, uagtet de ved Lovgivningen ere gjorte til Gjenstand for Statens Omsorg, alligevel ere af stor Interesse for Kjøbenhavns Commune, saaledes er Kjøbenhavns Banegaards Beliggenhed, uagtet Jernbanen tilhører et privat Selskab, af stor Interesse for Communen, og dens hensigtsmæssige Forbindelse med Havnen har neppe større Interesse for Nogen, end for Kjøbenhavns Commune. Ved den foreslaaede Plan vilde denne Forbindelse blive fuldkomnere, hensigtsmæssigere og simplere, end ved nogen anden foreslaaet Beliggenhed af den omtalte Banegaard, og Communen maatte deri see en stor Anbefaling for den. Ved denne Beliggenhed vilde de nuværende Adgange til Staden saagodtsom aldeles ikke, og i hvert Fald i langt ringere Grad, end ved noget andet Forslags Realisation forulempes; der vilde være opnaaet en saa fuldstændig Forbindelse imellem Stadens indenbyes og udenbyes Dele, at deri, foruden store og øieblikkelige Fordele for Communen, desuden vilde ligge et velgrundet Haab om en fuldstændig Sammensmeltning i en ikke fjern Fremtid. Endelig vilde det store Areal, der ligger i Nærheden af den projecterede Banegaard og tilhører Communen, hvilket forlanges afstaaet til Jernbanen, derved erholde en saa forøget Værdi, at Kjøbenhavns Commune kunde staae sig vel ved at betale 100,000 Rd., naar den derved kunde foranledige Banegaarden henlagt paa den heromhandlede Plads, og erhverve sig de mange og betydelige dermed forbundne Fordele.

I Betragtning heraf voterede Borgerrepræsentanternes Forsamling en Sum af 100,000 Rdl., saafremt det omhandlede Forslag kunde blive til Virkelighed, en Votering, der snarere maa betragtes som en Udtalelse fra Forsamlingens Side om den Vigtighed for Communens Bestaaen, Velvære og Udvikling, den tillægger Voldenes successive Sløifning, end som et virkeligt Skridt til at fremme det indgivne Forslag; Stationssagen maa nemlig nu ansees saa vidt fremskreden, at

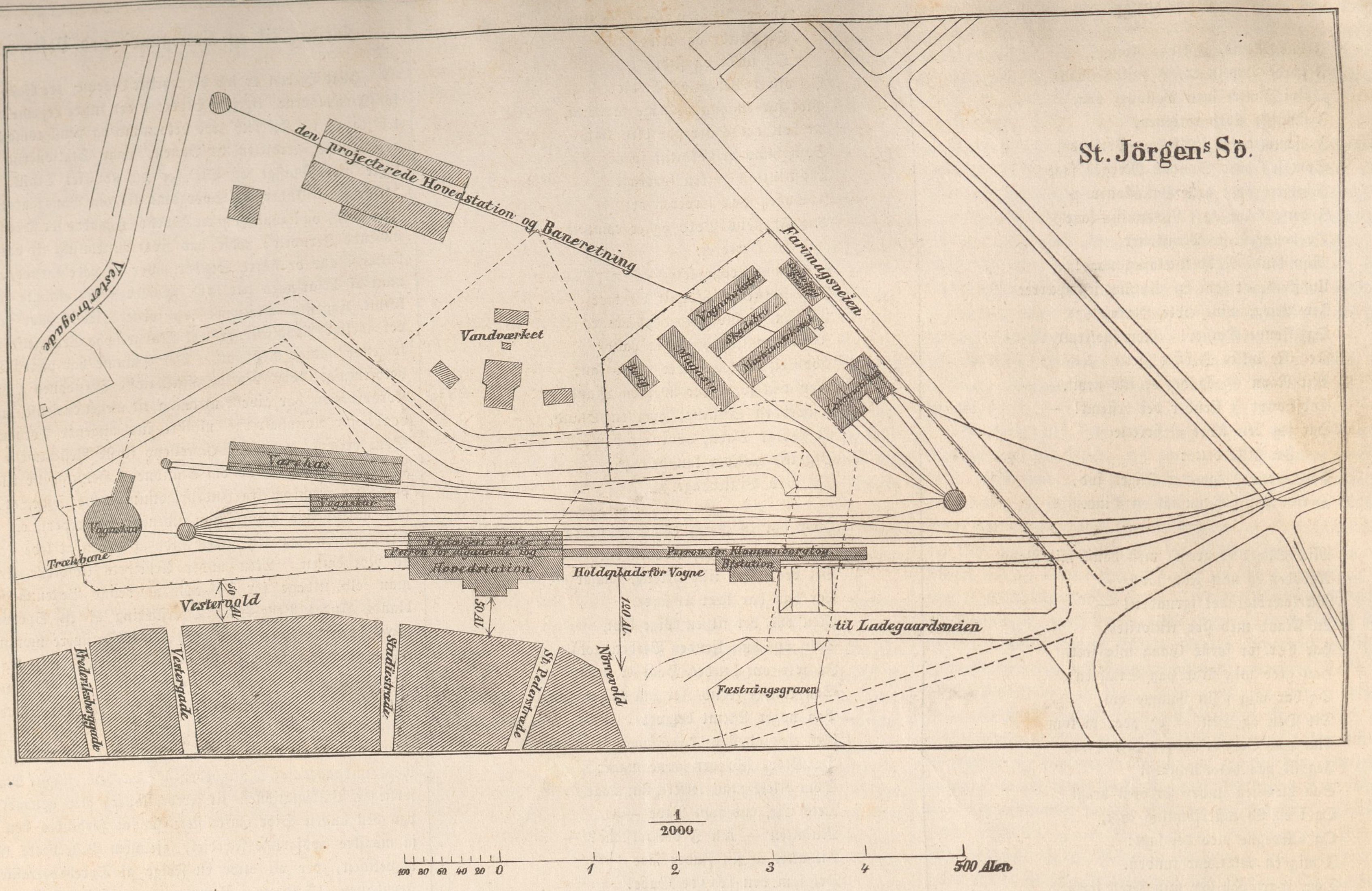

Professor Julius Thomsens Plan til en Jernbanegaard ved Vestervold.

der ikke vel kan være Tale om Forslagets Optagelse uden ganske betydelige Opoffrelser af Tid og Penge fra Jernbaneselskabets Side og uden ganske overordentlige Indrømmelser fra Fæstningsvæsenets Side, og ingen af Delene er sandsynlig. Men, da det behandler en Sag af saa stor Vigtighed for hver kjøbenhavnsk Borger, bør det ikke miste sin historiske Berettigelse, som vi have villet anerkjende ved i vort Blad at meddele en Skizze deraf, forbeholdende os senere at give et Billede af Stationen, saaledes som den er paatænkt og efter al Sandsynlighed vil blive udført paa Terrainet mellem Vandværket og Vesterbroes Farimagsvei.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 176:

Egn.

Opløst af Qvartetten osv. i Nyborg, en yngre Fyr i Stege, La Ventana og Giselle i Nakskov, C. paa Japan, Fr. J. Heyman, Martin Vovehals i Nyborg, Frigga i Skjv., Frederikke & Co. i Sftn., Damernes Jens i Kjerteminde, D., Tou paa K., et Orgel i Allinge, Sincerus og Silence, Absalon B., en Snøker i Tønder, Mariehøne, Jens Peter i Horsens, S. i Nyborg, J. J. i Helsingør, Jagthunden paa Strandveien, en Contorist i Nyborg, Amigo i Slagelse, Bøvlerimadamen i Tønder, Meyer i Slagelse, 3 Filmøiser i Faaborg, den Yngste i Søndagsselskabet, J. B. i Danebrogsgaden, det lille G. og det lange M. i Birkerød, Nabomoers Slægt og Nabomoer i Randers, et Par Handsker i Silkeborg, Rikke i Silkeborg, den bitte Etatsraadinde, eilama, A. & J., de unge Mennesker i Stege, L. P. E. i D. B., Thora Sophie, en Prof. osv. i Nyborg, Quick og Montebello pr. Horsens.

Opløst paa Vers af Christian Chineser, Jawby, Ar. i B., C. C., Ferdinand J. Heyman.

Verdens-Barometret.

London	12	Februar	3 pCt.	Consols . . .	92 5/8.
Paris	„	—	3 „	Rentes . . .	70. 65.
Wien	11	—	5 „	Metalliques .	75. 75.
Berlin	„	—	3 1/2	Staats-Sch.	89 1/2.
Kjøbenhavn	13	—	4 „	Kgl. Obligat.	97 1/2.

Ligkrandse

af Ilex (Christtorn) og af andet Grønt, med og uden Blomster, haves færdige og udføres efter Bestilling i Kronprindsensgade 6 i Blomsterudsalget.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med Navn) expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 30te Januar til 5te Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
6te . . .	7,7	10,0	3,2		27" 10,66	
7de . .	6,8	8,2	4,0		27" 9,30	0,30
8de . .	3,0	5,4	1,4		27" 8,10	
9de . .	1,1	3,0	÷1,8		27" 11,33	0,71
10de . .	2,3	4,0	÷2,0		28" 0,55	0,12
11te . .	5,2	7,0	2,0		28" 1,42	0,34
12te . .	4,8	6,8	2,6		27" 11,76	0,34

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Døde.

Marquis Landsdowne, berømt engelsk Statsmand, Minister uden Portefeuille fra 1852—1858, † 1ste Februar.

Sir William Greenshields Power, engelsk General, † 23de Jan. paa Den Whigt.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Halvhundrede Digte

af J. S. Welhaven. 1848. Priis heft. 48 Sk.

C. A. Reitzel.

Til En af Dumas' Beundrere. Fra den Tid, vi have nydt Elmquists „Læsefrugter" er det Indsendte os bekjendt; iøvrigt henvise vi Dem til mange Numere af vort eget Blad.

- S. R. og utallige Indsendere af geographiske og andre Gaader. De ønske Svar af os. Er Ikkeoptagelsen ikke ogsaa et Svar?

2. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind er begyndt den 4. Januar 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 178.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 22. Februar 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Marquis Alexander Wielopolski, af J. C. M. — Ugens Politik. — Fra en Reise i Norge, III. — Postdampskibet „Freia". — I det kongelige Theaters Forsal. — Fra Røgterhytten, Skizze af C. N. — Svar paa Gaadebrevet, af Erik Bøgh.

Marquis Alexander Wielopolski.

Da Englands nuværende Finantsminister, Gladstone, for nogle Aar siden offentliggjorde sine bekjendte Breve, i hvilke han afslørede de Mysterier, der omgave de neapolitanske Bourboners Herredømme, gjenlød hele den civiliserede Verden af et Forbittrelsesskrig, og man kan paastaae, at fra den Dag var hint Dynasties Fald en afgjort Sag. Den samme Forbittrelse vilde føles overalt i Europa, hvis Mysterierne ved det russiske Herredømme i Polen vare ligesaa bekjendte. De Forholdsregler, der have ført en Nation saa vidt, at den sender sin Ungdom, bevæbnet med Leer, mod nogle af de bedst disciplinerede Tropper i Verden, Grundene til den Fortvivlelse, der maa have bemægtiget sig Polakkerne, førend de indlode sig i denne høist ulige Kamp, ere endnu ikke fuldstændigt bekjendte; men hvad man veed, har allerede været tilstrækkeligt til at bevæge de lovgivende Forsamlinger overalt i Verden til at hæve deres Stemme til Gunst for denne mishandlede Nation. Regjeringerne have hidtil, ligesom i 1830, ikke rørt sig, og hvis Opstanden blot nogenlunde hurtigt bliver undertrykt, er der stor Udsigt til, at den servile Presse overalt i Europa vil lovprise den russiske Regjerings oplyste Liberalitet og Marquis Wielopolskis Høihjertethed og Statsmandsdygtighed. Man er i vore Dage saa tilbøielig til at bedømme Alt efter Udfaldet, at Polen vist maa vinde mange Seire, førend det kan gjøre Regning paa activ Understøttelse. Det vil alt være meget, hvis England og Frankrig negte at see Polen for fjerde Gang traadt under Fødder, uden ad diplomatisk Vei at foretage et Skridt til dets Gunst. Preussen, der saa gjerne undertrykker fremmede Nationaliteter, staaer alt med Geværet i Armen, rede til at ile sin Nabo tilhjelp, og betragter hele Bevægelsen med et ildesindet Blik, som den, der hører Tale om Strikke i anden Mands Huus og har Grund til ikke at holde af dette Emne. Vil det af de vestlige Stormagter andetsteds forfægtede Ikke-Interventionsprincip komme til Anvendelse her? Man paastaaer det, men veed det ikke, thi Begivenhederne have endnu ikke udviklet sig.

I den Kamp, som Europa saalænge deeltagende og tvivlraadig har været Vidne til, imellem et Herredømme, der er ligesaa usikkert med Hensyn til sin Berettigelse, som med Hensyn til sin Magtfylde, fremtræde især to Personligheder, nemlig den mest populaire blandt alle Polakker, den landsforviste Grev Andreas Zamoyski, og den stolte, hovmodige Marquis Wielopolski, som under Storhertug Constantin, den keiserlige Villies Fuldbyrder i Warschau, styrer de polske Anliggender med ministeriel Almægtighed. Den ædle, patriotiske Zamoyski er fjernet fra Begivenhedernes Skueplads, hvis Forgrund Wielopolski i dette Dieblik indtager, og en Skildring af denne Polaks Liv vil derfor maaskee bidrage til at belyse den Opstand, hvis Enkeltheder vi endnu kun ufuldstændigt kjende af de forvirrede, ofte modsigende Avisefterretninger og af den russiske Regjerings partiske Meddelelser, hvis Hensigt kun synes at være, at skjule Sandheden.

Det var i den Revolution, der udbrød den 29de Novbr. 1830, der varede i ti Maaneder og endte med Warschaus Indtagelse, at Marquis Alexander Wielopolski-Myszkowski, født den 15de Marts 1805, første Gang fremtraadte. Som Ætling af Polens rigeste og mest ansete Adelsslægt blev han sendt til England med det Hverv, at faae Polen anerkjendt som et selvstændigt Rige, eller idetmindste at foranledige den samme Intervention, som Grækenland og Belgien skylde deres Tilværelse. Men uagtet det skulde synes, som om den liberale Sags Seir overalt i Europa frembød den mest gunstige Leilighed for det polske Diplomati, mødte det uoverstigelige Vanskeligheder baade i Frankrig, der dog aldrig tilgav Louis Philippe, at han havde svigtet Polens Sag, og i England, hvor en kold og beregnende Politik snart beseirede den mest tillidsfulde Patriotismes Illusioner. I London besvarede man alle Wielopolskis og hans Eftermand, den nuværende franske Minister, Grev Walewskis Forestillinger ved at indrømme, at Polakkerne vel vare en tapper Nation, der fortjente Friheden, men at man ikke vilde svække Rusland, hvis Bistand mod Frankrig man maaskee snart vilde komme til at behøve. Det var mod disse Vanskeligheder, at Wielopolski havde at kæmpe, og om hans Bestræbelser end ikke kronedes med Held, om det end kun lykkedes ham at opnaae nogle hemmelige Sammenkomster med de engelske Ministre, der hverken tilfredsstillede hans Stolthed som Adelsmand, eller som den nationale Regjerings Repræsentant, kæmpede han idetmindste som en i hele den politiske Situation nøie indviet Mand, der holdt sig til Sagen uden at tage sin Tilflugt til hule Declamationer. Han sluttede sin Mission med at overrække Lord Palmerston et Memorandum — rigtignok en høist mærkelig Indledning til det System, som han nu efter tredive Aars Forløb følger — i hvilket han udviklede alle de Farer, som Polens Deling og Ruslands Overherredømme fremkaldte for Europa.

Efterat Opstanden var underkuet, stod i Polen kun en forbittret Hersker ligeoverfor et af Krigen hærjet Land, en overvunden og adsplittet Armee og et ved de fornemste og mest oplyste Familiers Udvandring svækket Folk, som først maatte samle sine Kræfter, førend det atter godtgjorde sin Livskraft ved nye og heltemodige Protester mod at udslettes af Nationernes Tal. Svækkelsen var imidlertid saa stor, at Polakkerne maaskee havde underkastet sig, hvis Keiser Nicolaus havde agtet deres Ulykke og givet dem den af Keiser Alexander den Første lovede Organisation. Men Autokraten vilde hverken vide af et ifølge Tractaterne bestaaende, eller af et forsonet Polen at sige; han vilde herske over et underdanigt, afmægtigt Polen, hvis Love, Sæder, Skikke, Religion og

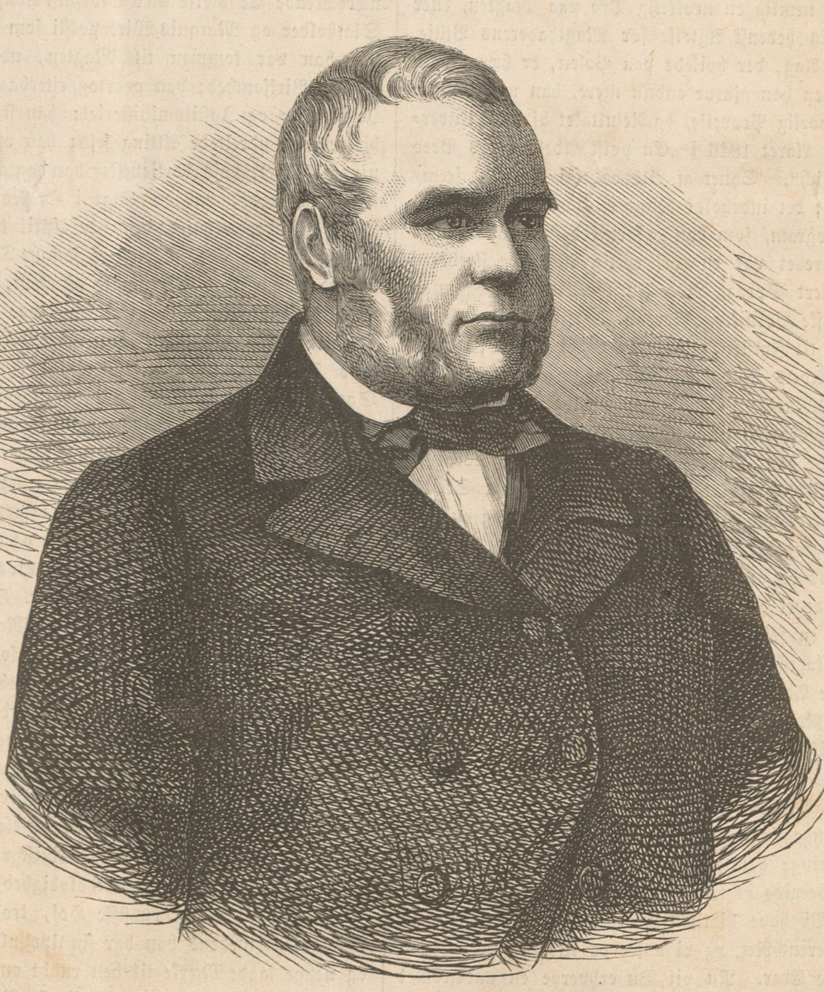

Marquis Alexander Wielopolski.

Sprog, ja endog hvis Nationaldragt han systematisk agtede at tilintetgjøre. Og nu begyndte den sørgelige Trældommens og Fornedrelsens Periode, under hvilken mange tusinde polske Familier bortførtes for at befolke Siberien og fylde Armeen i Caucasus' Rækker.

Marquis Wielopolski emigrerede ikke; han hører til de Mænd, der gjerne kæmpe, ikke paa Grund af de Sindsbevægelser, som Kampen vækker, men fordi hans herskesyge Charakteer holder af at møde Vanskeligheder, fordi Had, Upopularitet og Modstand ægge ham og kun forlede ham til at gaae endnu videre. Hans hele Personlighed røber hans Charakteer: Blikket er strengt og bydende, Ansigtstrækkene ere grove, han er høi af Væxt og kraftigt bygget; Alt bærer Stivsindethedens, Herskesygens og en hovmodig Selvtillids Præg. Man fortæller om ham, at han i sin Ungdom skal have sagt til en af sine Kammerater, der skulde skrive en Afhandling om Selvtillid: „Jeg haaber da, Du paastaaer, at Selvtillid er en Dyd.“ Den samme Mand siger i en af ham selv nylig forfattet Brochure: „Forsynet giver sine Redskaber betydelige og udholdende Kræfter“, og Wielopolski savner dem virkelig heller ikke. Maaskee have hans eiendommelige Familieforhold ikke bidraget Lidet til at vække denne mærkelige Personligheds Kamplyst. Den betydelige Formue, som Wielopolski nu besidder, hidrører fornemmelig fra et Majorat, som han har arvet efter en af sine Slægtninge paa Spindesiden. Denne Arv blev gjort ham stridig, og hans Moder, der forudsaae de Kampe, som han vilde komme til at bestaae, naar han blev myndig, gav ham en meget omhyggelig Opdragelse og bestræbte sig for hos ham at udvikle Egenskaber, der ere meget sjeldne i Polen, nemlig Taalmodighed, Udholdenhed og en Sparsommelighed, som Polakkerne dog give et værre Navn. Hans Lærere uddannede ham til at blive en dygtig Jurist og en god Taler, saa at han, der virkelig blev nødt til at føre en Mængde Processer, kunde forsvare sin Ret med Veltalenhed, Haardnakkethed og med den hovmodige Overlegenhed, der ogsaa i hans politiske Liv har skabt ham saa forbittrede Modstandere. Marquis Wielopolski har ført saamange Processer, at han omsider har troet at ligge i Strid med hele Verden, medens hele Verden ogsaa omsider har følt sig saaret af hans stridbare Tilbøieligheder. Følgen heraf har været, at han ikke frygter, ja endog ynder disse ulige Tvekampe, hvor han staaer alene mod Alle, og hvor han føler sig saameget desto stærkere, jo mere isoleret han staaer.

Revolutionen af 1830 og dens Følger vakte hos ham den dybeste Indignation over Europas Ligegyldighed, og han saae i disse Begivenheder ikke saameget Ulykken, der havde ramt hans Fædreland, som en Afmagt, der var endnu utaaleligere for hans Stolthed. Han var ikke Mand for, saaledes som Andreas Zamoyski, stille og lydløst at begynde Værket paany; at stifte en Sammensværgelse forekom ham ligesaa barnagtigt som unyttigt, og han foragtede det practiske Middel: at gjenoplive Nationen ved Agerdyrkningens og Industriens Udvikling. Den skuffede Patriot havde ingen Agtelse for „de nationale Diplomater“, der vedbleve at vende Blikket mod Vesten og fornemmelig repræsenteredes af den navnkundige Fyrst Adam Czartoryski. Et af Wielopolskis mest fremtrædende Charakteertræk er nemlig en urokkelig Tro paa Magten, eller idetmindste en vis hedensk Agtelse for Magthaverens Villie. At han følte det Aag, der hvilede paa Polen, er hævet over enhver Tvivl; men han gjorde endnu mere, han underkastede Tilstanden en alvorlig Prøvelse, og Resultatet af hans Undersøgelser udkom i Aaret 1846 i „En polsk Adelsmands Brev til Fyrst Metternich“. Synet af Blodbadet i Galizien fremkaldte dette Brev; det indeholdt denne eneståaende Personligheds politiske Program, som han opfordrede sine Landsmænd til at følge. Brevet var en forfærdelig Anklage, skrevet i et mørkt og bittert Sprog, mod Fyrst Metternich og mod hele den østerrigske Politik. „Førend De stiger ned i Graven,“ sagde han til Fyrsten, „har De vadet i Blod; det er Blodet af den Adels Sønner, som fordum offrede sit Liv udenfor Wiens Mure.“ Og denne Anklage mod Østerrig endte med en Opfordring til Polakkerne. „Vi maae tage en Beslutning,“ sagde han; „istedetfor den ubestemte og eventyrlige Vei, vi hidtil have fulgt, bør vi med et dristigt Skridt, hvorved vore Hjerter maaskee ville bløde, optræde paa en fornuftig, os af Begivenhederne foreskreven Maade.“

Og hvad var det, som Marquis Wielopolski anbefalede? Det var at begaae et heroisk Selvmord, at opgive Fordringen paa at udgjøre en selvstændig polsk Nationalitet og at gaae op i den store, slaviske Nationalitet, hvis Overhoved Rusland er. „Den polske Adel vil vistnok,“ meente han, „foretrække i Forening med Russerne at gaae i Spidsen for den unge, livskraftige, slaviske Civilisation, fremfor at tages paa Slæbetouget af Vestens afmægtige, kivagtige og fordringsfulde Civilisation.“ Man skulde kaste sig i Armene paa Keiseren af Rusland, saalænge som man endnu ved at tilbyde Underkastelse kunde bringe ham en antagelig Gave og sige: „Vi komme for at overgive os til Dig, som den høimodigste blandt vore Fjender. Vi have hidtil tilhørt Dig med Rædsel, paa Grund af Erobrerens Ret, og vi ansee os ikke for bundne ved de os aftvungne Eder. Nu vil Du erhverve en anden Ret over os. Idet vi for Fremtiden ville dele Skjebne med dit Rige, hengive vi os til Dig, som frie Mænd, der have Mod til at indrømme, at de ere overvundne. Vi opstille ingen Betingelser, men hør en Bøn, skreven i vore Hjerter med Flammeskrift: Lad ikke den af Udlandet mod vore Brødre i Galizien udøvede Forbrydelse forblive ustraffet, og glem ikke, at det nys udgydte Blod er slavisk.“

Dette lidenskabelige Manifest bar rigtignok Spor af den ved Dieblikkets Begivenheder vakte Forbittrelse, men det indeholdt tillige et heelt System for en hevnglødende Panslavisme. Denne Theori skjulte især et Had imod Tydskland, der i mange polske Hjerter endog var stærkere, end Hadet mod Rusland, tilligemed en Harme over Occidentens Troløshed og kolde Ligegyldighed; derved erholdt dette Forslag til at begaae et politisk Selvmord endog et Anstrøg af Patriotisme. Denne Wielopolskis uventede Udtalelse aabenbarede fuldstændigt en Charakteer, der ikke ændsede den offentlige Mening og ikke brød sig om at vinde Tilhængere, naar den kun optraadte selvstændigt, kraftigt og paa en opsigtvækkende Maade. Hvis han kun havde brudt med det demokratiske Parti, vilde det endda ikke have havt saameget at betyde, men han havde brudt med hele Nationen, han havde for Fremtiden indtaget en afsondret Plads, han havde vundet en af de Seire, som han yndede, han stod fuldstændigt isoleret. Da han først havde betraadt denne Bane, forlod han den ikke mere, og han gjorde, hvad ingen polsk Adelsslægt hidtil havde gjort, han sendte paa en opsigtvækkende Maade sin Søn til St. Petersborg for at tjene i den russiske Armee. Og hans Consequents fornegtede sig ikke et eneste Dieblik; han deeltog ikke i Bestræbelserne for at ophjelpe Polen, han negtede at indtræde i Landhuusholdningsselskabet, hvor man dog tilbød ham en Hædersplads, men søgte stedse ved en med Dristighed parret Beregning, at gjøre sig mulig i Magthaverens Dine. Keiser Nicolaus ændsede dog hverken hans Tilnærmelser eller hans Udtalelser. Om Marquisen sluttede sig til ham eller ikke, var i hans Dine den mest ligegyldige Sag af Verden; den stolte polske Adelsmand saae ikke, at en Autokrat, som Keiser Nicolaus, allerede maatte betragte den Maade, hvorpaa han tilbød sin Tjeneste, som en Opsætsighed; hans aabenbart tilkjendegivne Hensigt, at underhandle med Romanoffer, som med Ligemænd, vidnede ogsaa om en Stolthed midt under Underkastelsen, der ikke kunde tilfredsstille Nicolaus. Dieblikket var endnu ikke kommet for ham; han maatte vente paa en anden Hersker og andre Forhold, og, hvad der er mærkeligt, for at Marquis Wielopolski skulde blive mulig, for at han skulde kunne naae Maalet for sin Ærgjerrighed og gribe Statsroret med dumdristig Ilterhed, maatte den Bevægelse, i hvilken han havde anseet det under sin Værdighed at blande sig, blive til en haandgribelig og livsfyldig Virkelighed.

Det er unødvendigt at dvæle ved Begivenhederne i Polen i Aaret 1861; de ere endnu i frisk Minde hos Alle. Man vil ikke have forglemt, hvorledes de under gjentagne Undertrykkelsesforsøg endte med Kirkernes Vanhelligelse den 15de October og en Beleiringstilstand, der paa Grund af den med mageløs Udholdenhed og Selvopoffrelse for Dagen lagte, passive Modstand omsider førte til Kongeriget Polens nærværende Bestyrelse med Storfyrst Constantin som Keiserens Statholder og Marquis Wielopolski som hans første Minister. Da han var kommen til Magten, udfoldede han en fast utrolig Virksomhed; han overtog efterhaanden baade Cultus-, Indenrigs- og Justitsministeriet; han stod alene uden Medhjelpere og udrettede Alting selv; han opløste Landhuusholdningsselskabet, hvis Fortjenester han dog anerkjendte, fordi det, som han sagde, var en Stat i Staten; han deeltog i de blodige Undertrykkelser den 8de April 1861, og han holdt Geistligheden i Ave. Men paa samme Tid førte han en uafladelig Kamp mod det gamle System, repræsenteret af de russiske Autoriteter, for at tilveiebringe en Smule Lovlighed og en vis administrativ Selvstændighed. Han optraadte skarpt mod Fyrst Gortschakoffs Efterfølger, den gamle General Souchozanett, som slet ikke kunde forstaae denne mærkelige Personlighed. Et Dieblik syntes han at have overvundet det gamle System, nemlig da Grev Lambert indtraf i Warschau som et Fredens Sendebud; men efter Urolighederne d. 15de October triumpherede Reactionen mere end nogensinde, og altfor stolt til at benegte sit Nederlag og altfor klog til at ville deeltage i en ubegrændset og hensynsløs Undertrykkelse, trak han sig et Dieblik tilbage til sit Telt. Han begav sig til St. Petersborg som Underhandler, og nogle Maaneder derefter vendte han tilbage med Storfyrst Constantin som Magtens Ihændehaver. Hvad der foregik i St. Petersborg, har Wielopolski selv antydet; der herskede den forfærdeligste Kamp mellem Partierne i Ruslands Hovedstad angaaende Polens Interesser, dets Forhold til Keiserriget og dets Stilling blandt de europæiske Folkeslag; og det var Keiser Alexander personlig, som i Forening med Adelen fik Wielopolskis Politik til at seire. Hvad der især er charakteristisk ved ham, er den stolte Holdning og den urokkelige Koldblodighed, hvormed han, staaende ganske alene ved det russiske Hof, trodsede Forbittrelsen og Mistanken, medens han bar sin Upopularitet som en let Byrde og neppe lagde Mærke til den rundt om ham herskende Tomhed. „Han vil nok selv forskaffe sig Plads,“ sagde et vittigt Hoved om ham, da han første Gang viste sig ved Alexanders Hof, hvor Overhofceremonimesteren var i Forlegenhed med, paa hvilken Plads han skulde anbringe denne sortklædte Herre, der ikke fandtes i den russiske Statskalender. Og da Audientsen begyndte, forskaffede Marquisen sig ganske rigtigt ogsaa Plads; han gik roligt hen og stillede sig i Diplomaternes Række, næsten som om han havde været en fremmed Nations Repræsentant. Til at belyse hans Charakteer kan det ogsaa anføres, at uagtet han efter de gjentagne Mordforsøg ikke mere viser sig i Warschau uden at være omgiven af Gendarmer og Kosakker, negtede han dog ved sin Ankomst til Staden at betræde det Palads, han beboer, saalænge der stod en russisk Skildvagt udenfor Porten. Det er derfor ikke besynderligt, at medens Wielopolski er Gjenstand for Polakkernes mest glødende Had, er hans Optræden tillige gaadefuld for Russerne, og hele hans Styrke bestaaer virkelig ogsaa kun i hans ubøielige Villie, hans Klogskab og hans Erfaring, der maaskee er Ruslands Nødanker ligeoverfor Polen; svigter det, vil der ikke være noget andet Valg, end enten at øve fuldstændig Retfærdighed mod dette haardt prøvede Land, eller vende tilbage til et Militairherredømme. Hvilket Valg der skal træffes, afgjøres i dette Dieblik; Tærningerne ere kastede, men det er desværre ikke Polen, der har Chancen for sig.

Det er iøinefaldende, at Wielopolskis Stilling i ethvert Tilfælde er uholdbar; paa den ene Side gjør han Krav paa Ruslands Stridskræfter, for at holde Polen i Tømme og realisere sit System, medens han paa den anden Side trænger til den polske Bevægelse, som han forgjeves søger at beherske, for at hævde sin Plads ligeoverfor den russiske Regjering. I Begyndelsen havde han endnu nogle faa Venner, som understøttede ham; men alt som hans Politik har udviklet sig, eller rettere sagt alt som hans Personlighed er fremtraadt i et klarere Lys, have de vendt ham Ryggen, paa samme Tid som han har hele den øvrige Befolkning til sine mest afgjorte Modstandere. Det ene Led i Kjeden griber her ind i det andet med en forfærdelig Logik; en hovmodig Politiks Handlinger avlede en Forbittrelse, der gav sig Luft i Mordforsøg, over hvilke Marquisen med Føie harmedes; men paa samme Tid som han optraadte med et til Haan grændsende Mod ligeoverfor Morderne, fordobblede Modstanden denne mærkelige Mands Stivsindethed, Kamplyst og Herskesyge; den opirrede ham og bevægede ham til at opbyde Alt for at betvinge den, og jo mere maadeholden den var, desto mere æggede den ham. Han følte sig overbeviist om, at man blot behøvede at bortføre et Par tusinde Mennesker fra Kongeriget, for at overvinde alle Vanskeligheder; han tog mærkelig feil, men det er denne Snare, hvori han faldt, og den Politik, i hvilken han er Sjælen, kom saaledes fra den ene feilagtige Slutning efter den anden til at ende med Rekrutudskrivningen, uagtet den havde begyndt med at bebude en ny Æra.

Men Rekrutudskrivningen, hvor trykkende den end er, vilde dog ikke have fremkaldt den nys udbrudte Opstand. Polen er i den Grad vant til at see sine Sønner drage til Orenburg og Caucasus uden Haab om, at de ville vende tilbage, at af de 11,000 unge Mennesker, som Piotrkowkredsen fra 1846 til 1856 har stillet som Rekruter, ere efter Opgivelse af Charles de Mazade, hvis Skildringer af de polske Forhold her fornemmelig ere benyttede, kun 488 vendte tilbage, og af disse havde de fleste forglemt deres Religion, deres Sprog, deres Fædrelands Sæder og Skikke og vare udygtige til ethvert Arbeide. Men siden Krigen paa Krim var enhver Rekrutudskrivning ophørt, saavel i Polen som i Rusland, indtil Befalingen til en almindelig Udskrivning indløb for nogle Maaneder siden. Gemytterne i Polen kom i stærk Bevægelse, og man skjelvede ved Tanken om denne nødtvungne Bortmarche uden Haab om Tilbagekomst. Man nærede ogsaa Frygt for, at Udskrivningen skulde gribe forstyrrende ind i Spørgsmaalet om Bondestandens Emancipation, og denne Betragtning søgte Kredsraadene at gjøre gjeldende hos Regjeringen i Warschau. Og hvad gjorde nu den beregnende og hensynsløse Wielopolski, der gik svanger med den hemmelige Tanke, at ramme Agitationens Bærere? Han greb Leiligheden til at bibringe dem et politisk Slag; han erkjendte, at man burde fritage Bønderne; men han erholdt Keiserens Samtykke til at udføre en Plan, der, paa samme Tid som den forskaffede den russiske Regjering det militaire Contingent, lagde et forfærdeligt Vaaben i hans Hænder. Da der ikke var nogen Grund til at indrømme Stæderne den Landet viste Gunst, skulde disse levere de nødvendige Soldater, og da Rekrutudskrivningen under disse Forhold blev en exceptionel Foranstaltning, erholdt Administrationen Bemyndigelse til at udpege de unge Mennesker, der bestemtes eller fordømtes til Militairtjenesten. Marquis Wielopolski fik altsaa, da han bevæbnede sig imod det i Byerne samlede Gjæringsstof, Hals og Haand over den oplyste Deel af Befolkningen, som var hans Modstander og som for Fremtiden fuldstændigt befandt sig i hans Magt; men paa samme Tid saarede han Landets dybeste Følelser og forøgede kun den alt i Forveien mod ham vendte Forbittrelse.

Saaledes staaer endnu i dette Dieblik Wielopolski som en Mand, der med Hovmod og Vold vil tvinge sine Lands-

mænd til at følge en dem modbydelig Politik, medens den patriotiske Andreas Zamoyski, der tog Afsked med Keiser Alexander, da denne sendte ham i Landflygtighed, med de høihjertede Ord: „Deres Majestæt, jeg stoler paa Deres Løfte, at De vil bede Gud om at oplyse Dem“, endnu stedse er Udtrykket af en Følelse, der voxer i Fylde og Styrke. Og mærkeligt er det, at for tyve Aar siden, under Keiser Nicolaus' Regjering, var det Grev Andreas, der betragtedes som en practisk, i Forholdene indviet Mand, medens Marquis Wielopolski kun ansaaes for en tungsindig og menneskefjendsk Phantast. Nu er Wielopolski Politikeren, medens Grev Zamoyski staaer udenfor Begivenhederne og ikke engang tør leve i sit eget Fædreland, skjøndt Begge, trods Modsætningerne, dog ere et slaaende Beviis paa en Nations Livskraft. Et Samfund, der kan frembringe slige Mænd, kan ikke være indviet til Undergang. For tyve Aar siden skrev Marquis Wielopolski i sin Betænkning til Lord Palmerston: „Man kan ikke befale over en Nations Tilværelse, og der gives ingen Politik, som er istand til at foreskrive Forholdene, det vil sige, Gud, Love. Naar en Nation besidder alle de til at existere nødvendige Elementer, lever den, trods den i Tractater og Manifester over den udtalte Dødsdom; den lever hemmeligt under den konstige Bygning, som man har fundet for godt at opføre i Forudsætning af dens Tilintetgjørelse.“ Da Marquis Wielopolski skrev disse Ord, havde han vist ingen Anelse om, at han tredive Aar derefter skulde foreslaae Polen, at det, ledet af Fortvivlelsens Heltemod, skulde finde sig i sin Skjebne, og at han selv, som denne Politiks Befordrer og Tjener, paa en slaaende Maade skulde bidrage til at godtgjøre, at hans Doctrin om et nationalt Selvmord og en frivillig Tilintetgjørelse kun var et Gjøglebillede.

J. C. M.

Ugens Politik.

Den 19de Februar 1863.

Ifølge en telegraphisk Depeche fra Itzehoe er Adressediscussionen sluttet den 14de Februar, uden at der blev stillet noget Ændringsforslag til Adressen. Den kortfattede Meddelelse viser, at Forhandlingerne have været endnu voldsommere, end man havde ventet, hvilket vil sige meget, naar der er Tale om den holstenske Stænderforsamling. Thomsen ønskede, at Klagerne over Mislighederne i Slesvig vare blevne optagne i Adressen, og ifølge hans Mening var Holstens og Slesvigs administrative Forbindelse ikke engang tilstrækkelig til at berolige Gemytterne. En anden Deputeret gjorde Landsuniversitetets formeentlige Tilsidesættelse til Gjenstand for en vidtløftig Beklagelse. Wiggers godtgjorde med den ham eiendommelige Lidenskabelighed og Hensynsløshed, at det ikke var de schleswig-holsteinske Theorier, men de kjøbenhavnske Incorporationsforsøg, der vilde fremkalde Krigen, hvis Løsen atter vilde være: Slesvig og Tydskland, og Fanen: „Ewig ungedeelt tosammen“. Den upartiske Præsident yttrede, at Regjeringen rigtignok havde modsagt de fremførte Klager, men ikke gjendrevet det Ringeste. Adressens Forfatter, Baron Blome, har dog Æren af at have givet den hele Forhandling den rette Farve, da han sagde, at det vilde være ham kjært, hvis de slesvigske Kanoner vare vendte mod Norden, thi der fandtes de sande Fjender af Monarchiet. Har Baron Blome virkelig brugt disse Ord, saa er en slig Udtalelse vel skikket til at vække Betragtninger af en høist alvorlig Charakteer. Den holstenske Stænderforsamling vil jo gaae og gjelde for loyal, uagtet Udtrykket af „Holsteintreue“ her har faaet en paafaldende Lighed med en Krigserklæring; men intet af dens Medlemmer sees at have imødegaaet Baron Blome, Præsidenten har ikke kaldet ham til Orden, og overeensstemmende med Ordsproget, at den, der tier, samtykker, maa det altsaa antages, at Forsamlingen billiger hans Anskuelser, i ethvert Tilfælde bærer den Ansvaret derfor. Men Ønsket om at see de slesvigske Kanoner, der af Landets retmæssige Herskere ere opstillede til Forsvar mod en fra Syden indtrængende Fjende, vendte mod den af den samme Hersker indsatte Regjering, grændser til Høiforræderi og maa i alt Fald benævnes saaledes, saasnart der blot gjøres et eneste Skridt for at faae Ønskerne til at gaae i Opfyldelse. Og hvilket Indtryk maa det ikke gjøre paa Holstenerne, naar de erfare, at det vil deres Repræsentanter kjært, at see de omtalte Kanoner vende Mundingerne mod Norden, uden at deres Regjering med et eneste Ord giver et sligt Ønske det rette Navn! Maae de ikke føle sig stærkt fristede til at opfylde det, og naar Forsøget gjøres, saa bærer den sig selv kaldende loyale Stænderforsamling rigtignok den største Skyld, men Ansvaret hviler ogsaa paa Regjeringen, der ikke har givet den kongelige Commissarius Befaling til at optræde med fornøden Kraft ligeoverfor Baron Blomes oprørske Udtalelse, men lod sin Repræsentant — der ikke havde taget Ordet under den hele Forhandling — indskrænke sig til den spagfærdige Erklæring, at Adressen ikke vilde blive modtagen af Regjeringen. Er det Ministeriets hele Svar paa en saadan Tiltale, saa vidner det om en næsten ubegribelig Svaghed, især i et Øieblik, som det nærværende, hvor der udfordres ubøielig Charakteerstyrke og Energi til at staae ved Roret, og hvor laisser aller- og laisser faire-Systemet er det mest uheldbringende og forkastelige af alle Systemer.

— Adressediscussionerne i Frankrig have, saaledes som det var let at forudsee, ikke ført til noget Resultat, da det forelagte Udkast saa godt som eenstemmigt vedtoges; men de have dog bidraget til at fremstille Situationen i et klarere Lys. Uagtet de af den liberale Opposition stillede Ændringsforslag omfattede tre vigtige Sager: Mexico, Rom og Pressefriheden, der hver for sig frembød et fordeelagtigt Angrebspunkt, saae den sig dog kun istand til at raade over fem Stemmer. Det lyder næsten utroligt, men det er dog sandt, at i de sidste sex Aar har den liberale Opposition kun været repræsenteret i den lovgivende Forsamling af fem Deputerede, medens man dog gjør sig Haab om, at de ville blive noget forstærkede ved de nu forestaaende, almindelige Valg. Men dette Tal er høist mærkeligt, og Historien vil opbevare det som en tydelig Aabenbaring af den Aand, der gik igjennem det franske Samfund paa vor Tid. Billiger Historien det keiserlige Regimente, vil den sige: Fra Aaret 1857 til 1863 var Frankrig saa lykkeligt, saa fornøiet med sin Skjebne, at der kun fandtes fem Misfornøiede i den lovgivende Forsamling. Fælder Historien en anden Dom om Nutiden, vil den sige: Friheden var lænkebunden, Keiserens mest betroede Raadgivere vare Børsspeculanter, Italiens Sag blev forraadt, Polen lod man forbløde sig, Ærgjerrigheden udgjød Strømme af Blod og udtømte Landets Finantser i Mexico, men den vil tilføie: Og dog fandtes der kun fem Opponenter! Med Hensyn til Pressefriheden er det nok muligt, at Frankrig er blevet ligegyldigt ved de underkuede Blades Skjebne; det er ogsaa muligt, at Begeistringen for Rom er paa begge Sider temmelig overfladisk, og at kun faa Franskmænd vilde vove Liv og Blod for det Spørgsmaal om Paven, skal forblive i Rom eller drage til Malta, Madrid eller Avignon. Men Mexico sætter enhver Franskmand i Fyr og Flamme; han brænder af Utaalmodighed ved Tanken om en Expedition, der endnu ikke har forskaffet Hæren friske Laurbær, medens Pengemanden suurmulende seer, at Budgettet vil vise en Underballance, fordi Keiseren har givet sine Armeer Befaling til at styrte Juarez og skjenke den af ham indtagne Hædersplads til en eller anden Ubekjendt, der er ligesaa vanskelig at finde, som den fremtidige Konge af Grækenland. I en meget læseværdig Brochure, som Casimir Perier har udgivet om Frankrigs finantsielle Stilling i 1863, paaviser han, hvilken skadelig Indflydelse Mexico har havt paa Budgettet, og hvorledes den forlangte Tillægsbevilling er begrundet i de af Expeditionscorpset trukne Vexler, der skulle honoreres, medens de officielle Actstykker ikke noksom forklare, hvorledes denne Operation egentlig er udført. Idet Jules Favre antydede, at den egentlige Grund til Angrebet paa Mexico maatte søges i, at de til en Banquier ved Navn Jecker af den mexicanske Regjering udfærdigede Obligationer vare opkjøbte af Keiserens Omgivelser for en reen Bagatel, og at disse formaaende Mænd nu vilde fremtvinge Indfrielsen af Obligationer til Pari, benegtede Billault denne Paastand og talte saa snildt om Frankrigs forhaanede Majestæt og om den franske Fanes Ære, at den underdanige Forsamling, skjøndt ingenlunde overbeviist, dog ogsaa forkastede dette Ændringsforslag. Jules Favre havde heller ingen vanskelig Opgave, da han fremhævede, hvor lidt den franske Politik havde udrettet under sine forskjellige Omslag i Italien. Han bemærkede, at Thouvenel holdt Perpendiklen i idelig Svingning, medens Drouyn de Lhuys fuldstændigt havde standset den, men under Ingen af dem var der gjort noget egentligt Fremskridt.

— Det er endnu usikkert, om de Franskes Keiser vil indskride mod en mellem Rusland og Preussen indgaaet Overeenskomst sigtende til i Forening at bekæmpe den polske Opstand. Vestmagterne synes at nære Frygt for, at Østerrig skulde slutte sig til de tvende Deeltagere i Polens Deling og saaledes gjenoprette den hellige Alliance. I Tydskland nærer man ogsaa stor Frygt for en saadan Samvirken med Rusland, og i det preussiske Deputeretkammer har Schultze Delitzsch, understøttet af 175 Medlemmer, interpelleret Ministeriet for at erfare, om der er afsluttet en Tractat mellem den preussiske og den russiske Regjering, der gaaer ud paa med forenede Kræfter at undertrykke Opstanden i Polen? Ministeriet har negtet at besvare Interpellationen som formeentlig uberettiget, da Kongen som Hærens Øverstcommanderende har Ret til at indkalde Reserven. Oppositionen har imidlertid indbragt en Resolution, som forlanger den strengeste Neutralitet ligeoverfor Polen. De mellem England og Frankrig førte Underhandlinger have endnu ikke ført til noget Resultat; begge Cabinetter synes at nære stor Frygt for Følgerne af en slig Indblanding, medens en Correspondent fra Paris i »L'Indépendance Belge« dog vil vide, at Keiser Napoleon har tilskrevet Keiser Alexander et egenhændigt Brev, hvori han raader ham til Forsonlighed. Med Hensyn til Opstandens Fremgang veed man kun, at Garnisonen i Warschau nærer stor Frygt for Hovedstadens Sikkerhed, at Polakkerne gjentagne Gange med Held have kæmpet mod de russiske Stridskræfter, og at det ene Garderegiment efter det andet afsendes fra St. Petersborg, medens Keiseren før Bortmarchen mønstrer og opfordrer hvert enkelt Regiment til at vise Troskab. Storfyrst Constantin har anholdt om og erholdt den mest udstrakte Fuldmagt til at handle efter Omstændighederne, og man er forberedt paa den forfærdeligste Blodsudgydelse; thi trods de officielle Blades Benegtelser er det ingen Hemmelighed, hvilke Rædselsscener der foregik i Warschau den Nat, da Rekrutudskrivningen fandt Sted.

— Man har endnu ikke modtaget noget Svar fra Washington i Anledning af de af Frankrig gjorte Forslag, der gaae ud paa at indlede Fredsunderhandlinger med Syden. Da man har havt Tid nok dertil, siden Postskibet først forlod New York den 5te Febr., medens Mercier har overgivet den franske Udenrigsministers Depeche den 24de Januar, antager man, at Lincolns Cabinet, førend det fatter en Beslutning, har villet oppebie Udfaldet af de nys begyndte Operationer mod Syden. Medens Willmington, Savannah og Charleston trues af forskjellige Armeecorps, haaber General Banks og Admiral Farragut at bane sig Vei forbi Hudsonfortet for at fuldstændiggjøre de vestlige Armeers store Concentration rundt om Vicksburg. General M'Clernand er vendt tilbage fra Arkansas til Mississippis Bredder, og General Grant er rykket mod Syd fra Tennessee for at stille sig i Spidsen for den afgjørende Beleiring. Man paastaaer imidlertid, at General Johnstone forsvarer Vicksburg i Spidsen for 150,000 Mand, og det synes ikke, som om Nordens Armeer ville være istand til at forjage en saadan Styrke, der tilmed støtter sig til en fortrinlig Fæstning. Da det er en tidligere Plan, der nu er gjenoptagen, maa man dog antage, at det er skeet ifølge dygtige Ingenieurers Raad. Medens man snart vil høre om nye Sammenstød, er det glædeligt, at Fredspartiet stedse synes at blive stærkere, især i de vestlige Stater, for hvilke den uhindrede Skibsfart paa Mississippi næsten er et Livsspørgsmaal, og i Illinois forberedes der allerede Resolutioner, sigtende til først at tilveiebringe en Vaabenstilstand og derpaa en endelig Fred.

M.

Fra en Reise i Norge.

III.

4. Over Vaagevandet.

Fra Rundane fortsatte vi vor Vandring og fulgte Lougen halvanden Miil mod Nord, men dreiede da af mod Vest ad Vaage til og forlode Gudbrandsdalen, som endnu strækker sig et Par Miil videre, til Dovrefjeld standser den.

Veien fører gjennem en Dal og ved dens Ende over en lille Fjeldaas. Kaster man Blikket tilbage, har man Udsigt over Fjeldsider, der skraane op bag hverandre, med den skummende Elv og den stille, grankrandsede Sø imellem. Fremad seer man gjennem kraftig Fyrreskov ned i Vaage: et meget livligt Landskab, med Sø og bakkeformet Klippeparti, omgivet af høiere skovvoxede Fjelde; Solen oplivede det grønne Farvespil paa Engen, i Løv- og Naaleskovene; hist og her skinnede røde Punkter frem: visne Fyrretræer og Lav paa Klipperne; udover Dalen ligge Gaarde spredte.

Vi hvile ikke før i Baaden, som fører os over Vaagevandet. Dette Vand strækker sig halvtredie Miil i Retningen fra Øst til Vest, indtil det ved Loms Kirke bøier af og derefter gaaer halvanden Miil i nordvestlig Retning. Fra Søens østlige Ende, hvor vi stige i Baaden, sees Vandet kun i dets halve Længde; det Øvrige skjules af Lomskollen, som rager frem bag Gardmo, hvor vor Vandfart ender. — Nu ere Fjeldene omkring Søen temmelig nøgne, men for hundrede Aar siden vare de lige ned til Vandet tæt bevoxede med Skov, og det var farligt at færdes der i Egnen, fordi mange Bjørne havde Tilhold i Skoven. Nu have Ager og Eng, paa sine Steder ogsaa nøgent Fjeld, løst Skoven af; Bjørnen har maattet søge andetsteds hen og overlade Terrainet til Køer og Faar. Ved Søens Bred staae nu Gaarde, der med deres maleriske Huusklynger, ofte høit oppe paa Bakkerne, vist med Hensyn til det Pittoreske kunne maale sig med Rhinens Ridderborge.

Ligefor os skimte vi den lomske Gardmo-Kirke, der siges at være fra Hellig Olafs Tid, og bag os, ved Vaagevandets østlige Ende, kneiser Vaage Kirke, med sit ranke Spir. Som denne Kirke nu er — og som Billedet viser — udmærker den sig ikke i sin Heelhed ved Ælde; thi den ældre Stavekirke, der tidligere stod her, blev ombygget i det syttende Aarhundrede; men Levninger af den ældre Bygning ere benyttede til den nye, saaledes hidrøre Façadens Dør og Vægpilastrene med Blindarkader fra den gamle Stavekirke. Disse Rester ere meget interessante for Oldgrandskerne, da der i de andre norske Stavekirker hverken træffes saadanne Vægpilastre med Blindarkader, eller den byzantinske Charakteer, som viser sig i Prydelserne og i Philasterhovedernes Form. Det udskaarne Arbeide, der ved Forvittring er blevet meget utydeligt, skal hidrøre fra Tiden før det trettende Aarhundredes Begyndelse.

Vi stige iland ved Gardmo og haste til Skiftet Andvard i Lom, hvorfra vi — inden vi stifte nøiere Bekjendtskab med Præstegjeldets Hoveddal — ville gjøre en Afstikker ind i en af dets Sidedale.

Vaage Kirke. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

5. I Bæverdalen.

Under Lomseggens Fod, lige ud for Kirken og Præstegaarden, danner Bævra en lille Fos og falder saa i Vaagevandet; Bævra er en strid Elv, der har Tilløb fra Norges høieste Fjeldparti, Jotunfjeldene, og kommer fra et lille Vand øverst oppe i Bæverdalen, der gaaer ud fra Lomsdalen i sydlig Retning. Bæverdalen er en smal Revne mellem Fjeldmasser, hvis høieste Punkter naae 6 til 8000 Fod over Havet; den har som Følge heraf mange for en Sletteboer interessante Punkter, der for mig blev endmere tiltalende ved det Selskab, i hvilket jeg saae dem; jeg var nemlig ikke kommet langt fra Andvard, før jeg traf Pigen, som der sørgede for mig, med en ung Gaardmandsdatter fra en af Nabogaardene; de fulgtes ad for at drive Kvæg til Sæteren. Vi hilste paa hverandre, gave os i Snak sammen og bleve snart enige om, at det kunde være meget morsomt at følges ad, helst heelt op til Sæteren, hvad jeg ikke havde Tid til, men saa idetmindste et Stykke Vei. En Tourist bør søge Afvexling ved at reise paa forskjellig Maade; jeg gik da i Hyrdetjeneste, og vi dreve nu tilsammen vor lille Flok en sex Timers Tid. Flokken bestod af en So med tre Grise, en Gedebuk og nogle Kid, samt sex Kalve, der især lode os sande det Ord, at det er strengt Arbeide at løbe Kalve op; thi vi maatte ofte langt tilbage, for at faae en galopperende Kalv med os og ofte over

Parti i Bæverdalen. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

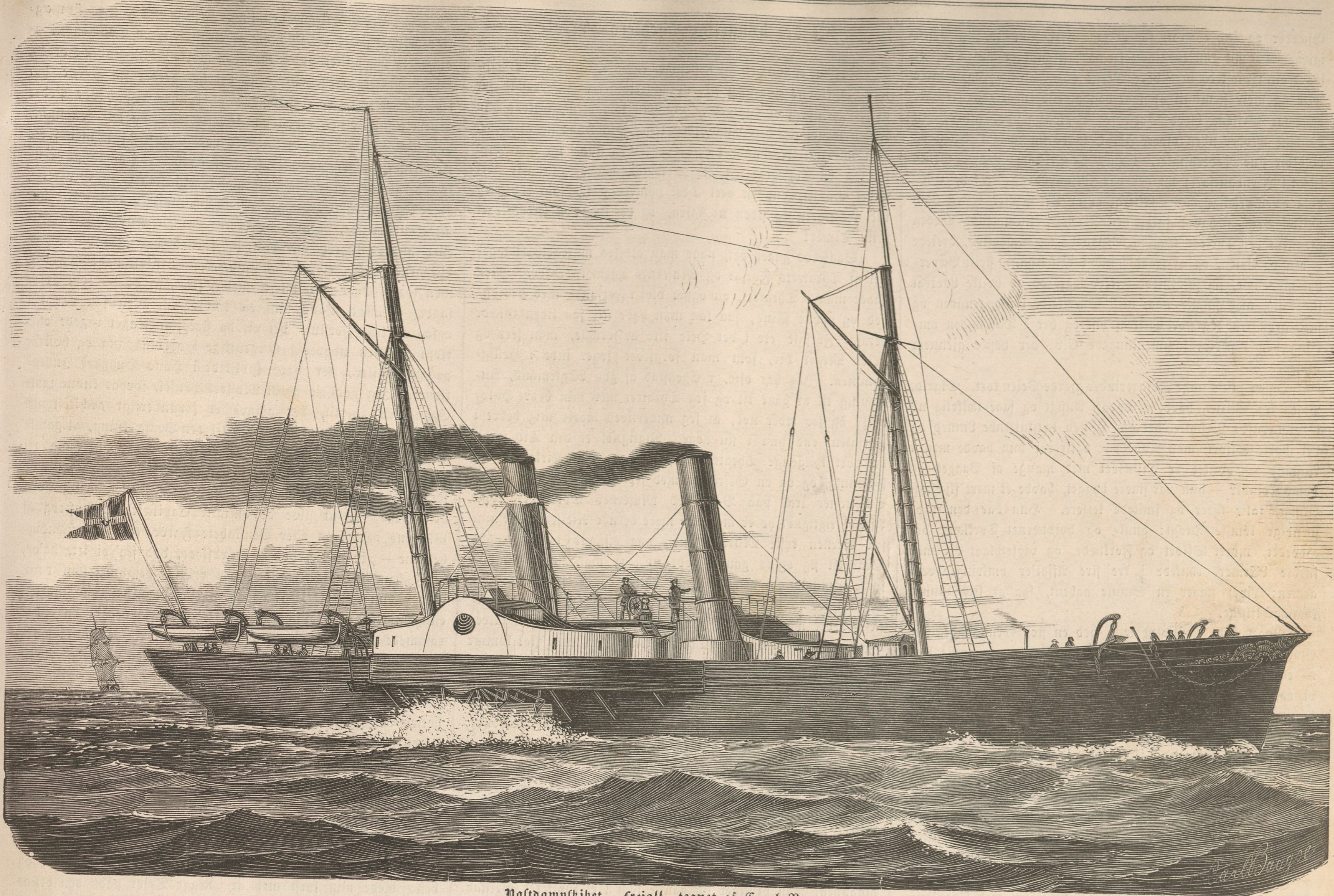

Postdampskibet „Freia", tegnet af Carl Baagøe.

Forsalen i det kongelige Theater, tegnet af C. Carlson.

Gjærder og ind i Krat, for at jage vore Dyr ud paa Veien igjen. Det gik kun langsomt fremad, skjøndt vi alle Tre nok saa troligt pidskede med vore Grene paa Kalvene; men disse følte sig mere stemt til at slaae bagop, end til at gaae fremad, og naar Grisene bleve Soen for paatrængende, gjorde den værdige Moder uden videre Holdt, lagde sig midt i Veien og opfyldte sine Moderpligter. Egnen og Selskabet passede heller ikke til Jernbanefart; thi her var Skjønhed og Vexlen, Ungdom og Tækkelighed. — Efterat vi et Par Timer — en halv Miils Vei — havde fulgt den grønne, skummende Bævra gjennem den dyrkede Dal med Gaarde og Smaaskov, dreiede Elven og Veien, og vi traadte ind i den trange, steile Bæverdal med høie, skarptformede Fjeldvægge, op ad hvilke Løvkrat snoer sig, med smalle Pas, med Sneefjelde i Baggrunden og med grøn Eng og stort Ellekrat hist og her i Dalbunden omkring den rastløse, sammenknugede Elv, der haster gjennem Dalen.

Ogsaa mine unge Ledsagerinder gjorde Veien kort. Sigrid, Pigen fra Skiftet, havde et opvakt Ansigt og saae tækkelig ud i det tærnede Livstykke, det om Halsen tætsluttende Linned og det mørke Skjørt, men Anne var vakkrere; hun havde megen Anstand — hvilket er Tilfældet med mange af Vaages og Loms Kvinder — hun var finere bygget, havde et mere skjælmsk Ansigt, talte meer og smilede lettere. Hun bar den fuldstændige lomske Dragt: guul- og hvidtærnet Tørklæde om Hovedet, mørkt Skjørt og Forklæde, og violetblaat Liv med snevre Ærmer, rynkede i tre fire Affatser omkring Overarmen; Livet staaer en Smule aabent, saa at lidt Linned kommer tilskue.

Noget inde i Bæverdalen, ved en stor Gruusflade, som Elven oversvømmer i Flomtiden, med Dalens trangeste Pas — et Vinkelpas — lige foran og en Mølle tæt bag, leirede vi os nær Veien, for at holde Hvile. Pigerne toge Maden frem og indbøde mig til at deeltage i Maaltidet, hvortil jeg kun kunde yde Vand i min Straahat. Det var et meget vederkvægende Maaltid; ikke blot ved de herlige Retter, vi nøde: Brød, Ost og Smør, men endmere ved Selskabet og Omgivelsernes Storhed og Afvexling. Vort Kvæg græssede omkring os; Kalvene, som vare noget næsvise, kom ofte lidt for nær; men Soen søgte med Grisene ind under Ellebuskene ved Elven, og Gederne hoppede omkring mellem Steenblokkene. — Et stort Sætertog drog forbi: fire Karle paa springske, gule og brune Øg, Storkvæg og en Karre med Fødevarer, kjørt af Huusmoderen; det gik lystigt afsted, kaldende og drivende; vi krybe kun imod dem, men vore Kalve blive vel ogsaa store engang. Der kommer en gammel Kone med Fele; hun spiller ved Gilderne, men hun har Hastværk, og her er ingen Gut som kan Springedands, saa jeg faaer desværre ikke seet, hvordan Sigrid og Anne kunne svinge sig i Dandsen.

Vi maae ende vort Maaltid og drage videre gjennem det trange Vinkelpas, gjennem yppig Elleskov, forbi Gaarde, som ligge høit oppe paa Fjeldet og næsten ikke sees fra Dalen, og fremad, til vi naae lidt forbi Skiftet Røisem. Gik vi videre, traf vi endnu et Par Gaarde, kom saa forbi en Isbræ høit oppe paa Galhøpiggens Affald mod Dalen og tilsidst til Bæverthuns græsrige Sæterdale, hvorfra en tre norske Mile lang Vei fører over Sognfjeld til Sognefjorden. Men vi standse ved Røisem og kaste et Blik tilbage paa den Deel af Dalen, vi have gjennemvandret. Her see vi ikke Dalbunden med de venligere Enkeltheder, ikke den vevre Elv, ikke Ellekrat og Eng hist og her; vi staae noget oppe over Dalbunden, foran os ligger en Steenmark, længere tilbage see vi de øverste nøgne Dele af Fjeldene, som i Baggrunden nærme sig hinanden tæt ved Vinkelpasset, vi kom igjennem; kun Husene ved Steenmarkens Fald imod Dalen vise os, at vi ere i en beboet Egn.

Det var seent paa Aftenen, da jeg fra Røisem saae ud over den Deel af Bæverdalen, som Billedet gjengiver. Her maatte jeg sige mine vakkre Ledsagerinder Farvel og Tak for Følgeskab og vende tilbage til Andvard.

Postdampskibet „Freia".

Til den stærkt benyttede Route Korsør-Kiel, som utvivlsomt er den af alle danske Dampskibslinier, der befares mest af Reisende og som derfor stiller de største Fordringer til veludstyrede Befordringsmidler, er hos d'Hrr. Baumgarten & Burmeister i Kjøbenhavn bygget et nyt, særdeles smukt Postdampskib, „Freia", som skal begynde sine Farter den 1ste April d. A. Skibet, der er 210 Fod langt og har to Dampmaskiner af 160 Hestes Kraft, udmærker sig baade ved sin særdeles rolige Fart, der er saa lidet paavirket af Søgangen og af Maskinernes Bevægelse som muligt, og ved sin rummelige Plads, idet det er indrettet paa 60 Kahytspassagerer. Den hele Udstyrelse vil, naar den er færdig, vise sig som overmaade elegant, saa at de Reisende virkelig kunne glæde sig ved at faae et smukt Dampskib til den ellers ikke behagelige Overfart.

I det kongelige Theaters Forsal.

Der var engang en Tjenestepige, en naiv, landlig Størrelse, som Fastelavns Mandag fik en Galleribillet af sit Herskab for at see „Jeppe paa Bjerget". Da hun kom hjem, takkede hun Fruen meget for den havte Fornøielse, men tillod sig at mene, at denne just ikke havde været overdreven stor, thi naar hun undtog en Corporal og sex Soldater, havde hun ikke seet andet Smukt, end en heel Deel pyntede Folk, som løb først ind ad Døren og siden ud igjen, og det var dog ikke Meget i tre Timer!

Saaledes gaaer det, naar man aldeles umiddelbart tager feil af Theatrets Forsal og Musernes Hjem indenfor. Men gaaer man i Theatret, endogsaa blot i Forsalen, med Bevidsthed og aabne Øine, saa kan man have ikke saa liden Glæde deraf. Forsale ere i det Hele ikke at foragte, man seer og lærer Meget der, som man forgjeves søger inde i Helligdommen. Jeg har ofte, i Egenskab af god Ægtemand, Anledning til at gaae til og fra Theatret med min bedre Halvdeel, og jeg troer nok, at jeg undertiden morer mig bedre i Forsalen, end hun i sin Loge. Rigtignok er den Tid forbi, da vort kongelige Theater ligesom Garnisons Kirke var en Fæstning, og da en Gefreider med sex Mand med opplantede Bajonetter trak paa Vagt ved Musernes Dør hver evige Aften; rigtignok hører man ikke mere derude Nielsens Stemme fra Scenen ryste Murene, men paa Afstand tager Kraghs Gravrøst sig ogsaa ganske godt ud, og man kan forsaavidt følge Spillet, som den rungende Latter og det stormende Bifald angive de bedste Steder i Stykket. Det Meste af Aftenen er der unegtelig kjedeligt i Forsalen, men Hvem falder ogsaa paa, at staae der den hele Aften? Nei, man skal komme henad den Tid, hvor Stykket er forbi, og saa see lidt paa det lavere Publicum, det, som i Ordets egentligste Forstand ikke besøger Theatret for sin egen Skyld, ei blot til Lyst. Her er lydige Ægtemænd, som vente paa deres Hustruer, Bybude, som skulle „hente af", lange Garderkarle, som stille, for at convoiere Lieutenantens Frue, Piger efter gamle Frøkener, gallonerede Tjenere, der møde med Vogn efter „Fruen og vores Datter (en flot lille Pige, kan Du bande paa!)", unge Herrer, som vente en Kammerat, der vil spille en L'hombre, eller et Eventyr med en eller anden ung Pige, hvis Ledsager er bleven borte osv. Og de fleste af disse Mennesker kjende hinanden, man bevæger sig ganske som i et inviteret Selskab. Enten den lavere Klasse lettere gjør Bekjendtskab, eller alle disse tjenende Aander høre til Abonnementsklassen og altsaa have seet hverandre hver Ugedag, nok er det, Gemytlighed er det fremragende Charakteertræk. Der skumles og courtiseres, sees skjevt af Karlene til Tjenerne, der behandle Stuepigerne som Damer, af Trainkudskene til Garderne, af Petersens Bybude til Thayssens; der udslynges massive Vittigheder, snart over de Tilstedeværende, snart over Controlleurerne, snart over Skuespillerne, naar disse lade sig høre. En enkelt Tjener staaer paa en intim Fod med en af Controlleurerne og bliver i Kraft deraf indladt indenfor Døren — en almindelig Storm af Indignation og Misundelse følger ham. Inden denne endnu har lagt sig, hører man den sidste Bifaldsstorm indefra, Folk begynde at røre sig, og fra Forsalen gjøres et heltemodigt Anfald paa Dørene; eengang bliver Stormen slaaet tilbage, eengang endnu holde Krogene, men saa kommer der en næsviis Fod ind mellem Døren, Controlleuren bander, men sluger en umaadelig stor Eed, for at aflevere en Overfrakke og modtage den tilsvarende Fiirskilling — og saa falder Fæstningen; vore Venner styrte op ad Trapperne, fordele sig i første, anden og tredie Etage, glemme deres Gemytlighed og vandre med deres Herskaber saa kjedelige og ærbare derfra, som om de havde siddet den hele Aften og seet „Fægteren fra Ravenna" og ikke tænkt paa at muntre sig i Forsalen.

S.

Fra Røgterhytten.

(Skizze af C. N.)

En Røgterhytte — med dette Ord forbinde sig Tanker om en saadan Ubetydelighed og Ringhed, at de Fleste vel nøies med Bekjendtskabet til en slig Gjenstands Tilværelse, men saa lade Huggeren, der er Mester for den, og den gamle Mand, der beboer den, sørge for Resten. Og dog er Røgterhytten midt i den store summende og brummende Verden mangen Gang en rolig og fredelig Mikrokosme, og indenfor sine fire snevre Vægge huser den stundom en Rigdom af Nøisomhed og indvortes Tilfredshed i det Smaa, som den store Mængde kun øiner i en taaget Afstand, som den misunder, men ikke finder.

Hvor Skovens ranke Krone
Speiler sig klart i Hav,
Hvor stolte Minder tone
Sælsomt fra Kæmpegrav,
Hvor til sin Skabers Ære
Høit Nattergalen slaaer —
Der ligger Du, vor kjære,
Venlige Præstegaard.

Tæt ved Præstegaarden ligger Kæmpehøien, med sit mægtige „Alter"; det er, som om Egekrandsen om Kæmpens Tinding ikke har villet nøies med den mørke Bolig under Jorden, thi en stoltere Eeg, end den, der her breder sin Krone, har jeg aldrig seet. — I Skyggen af denne Eeg havde Peder Snedker sin Bolig — den var ikke stadselig, og dog saa smuk, hvor den laa. Dens Grundvold var to gule Hjul, med sorte Forziringer, af en gammel Karosse og saa et Par lange Eenspænderstænger af en saa uformelig Kluntethed og Størrelse, at den gode Hans „Hugger", hvis Phantasi forøvrigt ikke var meget udskeiende, vistnok har drømt om Elephanter, Flodheste, eller andre Uhyrer om Natten, førend han opfandt disse. Væggene og Taget vare af simple, sammensømmede Brædder, men i den Grad oversmurte med Tjære, at de — som Peder sagde — „skød Vand som en Aborre". Men saa var der ogsaa en lille Forstue, det vil da sige, at Taget ragede omtrent en Alen udover den egentlige Hovedindgang og hvilede paa to Søiler, der vare indkilede i Hans Huggers Inventioner. Jeg gad eie Poul Møllers Pensel, for at kunne male Capitælerne hertil, der afgave et forunderligt architektonisk Uføre, men maa indskrænke mig til den Bemærkning, at gamle Peder holdt dem høit i Ære og stadigt henvendte sig til Maleren, naar denne kom til Præstegaarden, om lidt Farve for at „hæje lidt paa Slottet". Denne „Hæjen" eller Prydelse bestod i, at give de omtalte Capitæler et Anstrøg af Glædens, Haabets eller Venskabets Farve, efter Omstændighederne — „de gøvle, død æ Trædskhed, død ska' vi itte ha'e", sagde han. — Paa Bagsiden var et lille Kighul, som dem, man endnu seer i Wienervogne. — Under Hytten var anbragt en gammel Sukkerfoustage, der holdtes i Leie ved et Par nedrammede Pæle, og her residerede Othello — en langhaaret Rottehund, hvis glimrende Øine beskyggedes af lange, nedhængende Bryn.

Det var en heel Begivenhed i Præstegaarden, naar Røgterhytten om Foraaret skulde forlade sin Plads i Portrummet og kjøres ud i Marken. Allerede fjorten Dage i Forveien sporedes denne Begivenhed ved en stærk Tjærelugt i Gaarden, thi „man maatte jo dog see lidt net ud, naar man skulde vise sig for Folk", og dertil hørte, at det allerede tykke Tjærelag forøgedes med endnu eet, ligesom ogsaa Capitælerne — Hyttens Skjønhedsprincip — skinnede med røde, grønne eller blaae Farver. Paa den bestemte Dag var jeg tidligt oppe og beskæftigede mig først med at „lægge Tøiet paa" den brune Hest, der injuria temporum stod over Koder paa alle fire. Ved Forspændingen maatte „Have Lars" til Hjelp, da han i over tyve Aar havde været beskikket til denne Function og saaledes forstod den fra Grunden af. Denne Præstegaardens Hjemmefødning, som jeg maaskee en anden Gang atter kan komme tilbage til, hentedes da ind fra Haven, hans Hue fik et lille Puf opad — den eneste Pynten paa sig selv, han kjendte — og nu uddeeltes med en vis godmodig Overlegenhed Ordrene til de Andre. Efter diverse: „Ha, Du gamle!" og: „Naada, Apostelen!" (saaledes kaldte han, ubekjendt af hvad Grund, Hesten) satte Toget sig i Bevægelse. Min Forretning bestod i at føre Othello i et langt Reb, hvis det ikke rettere maatte kaldes at lade mig føre af den; thi den tumlede afsted med en saadan Frihedens Glæde og Kraft, at jeg ikke sjeldent maatte give tabt, og man saae den da, med det lange Stykke Toug hvirvlende om sig, alene galoppere hen over Markerne.

I Sommer havde vi Besøg af en fortræffelig ung Maler, som reiste Sjælland rundt og tog Studier. Hans Øine faldt paa Røgteren, og det var kun Skjebnens uberegnelige Luner, der hindrede ham i, at indregistrere Peders Træk blandt de sjeldne Ansigter i Mappen. Det havde lønnet Umagen; thi Peder var ikke nogen almindelig Mand, hvad der allerede fremgaaer deraf, at min lille Søster, som for nogle Aar siden fik en illustreret Almanak med Ingemanns Portrait, udbrød: „See, det er Peder Snedker!" — og vi overraskedes alle ved Ligheden. Hans dybe Øine, lange Haar, høie Pande og milde Smil om Munden røbede Forstand, Phantasi og et kjærligt Hjerte.

Han hed egentlig Peder Klug og var, sagde han, „af fornem Familie"; men hans Genealogi er mig forøvrigt ubekjendt. Familienavnet Klug gav Anledning til mangehaande mere eller mindre heldige Vittigheder af hans Colleger, men hans almindelige Betegnelse var slet og ret „Snedkeren", fordi han i sine tidligere Aar havde fusket i Professionen; Fuskeri var det, thi endnu forleden bildte han sig ind, at den øverste Fylding i en Dør skulde være mindre, end den nederste.

En Dag i Juni Maaned sad jeg paa en af Kæmpehøiens Bautastene og morede mig med at lade Othello gjøre Krumspring over en Tjørnestok, som Snedkeren havde foræret mig, medens han selv laa paa Græsset ved Siden af og udhulede en Sløv. Foran os havde „der kluge Tischler", som vor tydske Gouvernante kaldte ham, glad over sin Anspielung paa hans Navn, arrangeret en Solskive, som især skulde være ham til Nytte for at kunne samle sine brølende Undersaatter til rette Tid for Malkepigen. Denne Mechanik bestod af en høi Pind — Viser — der var omgiven af en Kreds af mindre, som angave Klokkeslettet. Den tilnærmelsesvise Angivelse havde han opnaaet ved en Forbindelse af gjentagne Iagttagel-

ser paa den mere bemidlede Avlskarls Uhr. Faldt Skyggen af den lange Pind paa en lille hvid Pæl, saa var Klokken 9, faldt den paa en halvt afbarket, var den 10 o. s. fr. Paa Konstværket anbragtes Tid efter anden pudsige Udpyntninger; saaledes fandtes øverst paa den længste Pind et omhyggeligt udskaaret Billede af „Stine Enevolds“ — maaskee som et Symbol paa, at det dog egentlig var til Malkepigen, den hele Opfindelse var indviet; men Ligheden bestod kun i en overordentlig lang Næse og skelende Øine — Stine kunde ikke tilgive dette plumpe Angreb paa hendes Skjønhed.

Den deilige Natur om os, med Skov og Eng, med de mange Smaaøer i Søen og de bugtede Sunde, med Høiderne i Horizonten og det fredelige Hjem i Forgrunden — alt dette meddeelte os begge Følelsen af en forunderlig Ro og Tilfredshed, uden at det vel i Øieblikket var os bevidst, hvorfra den kom. — „Hvem laver I den Sløv til?“ spurgte jeg. — „Aa, det er til Maren, den skal være færdig til St. Hansdag, saa pleier hun hvert Aar at faae en ny!“ Maren var Peders Kone, og for hende kjælede han med større Ømhed, end man sædvanligviis træffer hos Bønder. Da det i lang Tid havde ligget mig paa Sinde, at høre noget nærmere om denne Maren, som havde en lille „Indersteftue“ i en By, der laa en halv Miils Vei hjemmefra, tog jeg Bladet fra Munden og spurgte ham ligefremt: „Hvordan har I faaet Maren?“ Dette gjorde jeg saa meget dristigere, som Peder levede sit kjæreste Liv i Erindringen og gjerne fortalte om sin Barndom og Ungdom.

Den Historie, Snedkeren nu meddeelte mig, idet han roligt fortsatte sit Arbeide, som han dog engang imellem lod hvile, medens han saae hen for sig med den inderligste Glæde i de livlige, brune Øine, kunde jeg maaskee endda nogenlunde gjengive med hans egne Ord; men da hans Beskedenhed kun lod ham dvæle lidt ved sig selv, og han dog er den vigtigste Person, vil jeg hellere give Billedet saaledes, som det senere fuldstændiggjordes af hans Maren.

Peder var født „oppe i Landet“ og blev, da han var en Snees Aar gammel, Snedker paa en Herregaard i den Egn, hvorom her tales, og endnu den Dag idag spørger Herren paa Gaarden med Venlighed til den „kjønne Peder“. Det var altsaa hans Ungdomsnavn, og fortjente Nogen dette Tillæg, der bringer Pigehjerterne til at banke, saa var det ham. Naar han om Søndagen gik til Kirke, iført sin blaae Trøie, med Tørklædet struttende ud af Sidelommen og den hvide Krave, som paa den Tid vare ukjendte Luxusgjenstande blandt Bønderkarlene, saa kom der Liv i Landsbyen. Imellem de smaa Tinsprosser i Vinduerne, som dengang — jeg kunde fristes til at sige det — formørkede Husene, kom mangt et blussende Ansigt tilsyne, og det lyttende Øre kunde fange Pigernes dybe Suk; kun Faa havde Mod til at hviske et undseeligt: „Goddag Peder“, de Fleste bleve indenfor, og deres Tanker deelte sig imellem Erindringer fra det sidste Gilde og blye Forhaabninger til det kommende. — Nu var det jo troligt, at Karlene vilde være misundelige paa ham, der var kommen borte fra, og saa snart havde erhvervet sig Borgerret, hvor enhver dog saa gjerne vilde have den alene for sig; men det var langtfra, ogsaa Ungkarlenes Hjerter vandt han. Førend dette lykkedes ham, maatte han jo rigtignok først vende op og ned paa et Par af de stærkeste Mandfolk i Sognet og godtgiøre sin Styrke ved at lægge en Tønde 132 Punds Hvede paa sin Nakke. — Han eiede desuden en Ting, som indgød en usædvanlig Respect blandt den undrende Ungdom; det var en Meerskums Pibe med deiligt Sølvbeslag, der altid skinnede, saa man kunde speile sig deri. Uagtet Peder var i Besiddelse af disse Fortrin, tiltog han sig aldrig nogen Forrang, men var lystig og munter, eftergivende og uudtømmelig paa lunefulde Indfald; derfor blev Misundelsen snart til Beundring, og naar der var Sammenkomster i Byen til lystige Lag, fulgte det ganske naturligt af sig selv, at Peder var den Første.

Men „ingen Roser uden Torne“, saa skulde heller ikke hans Vei være fri for skarpe Stene. De stormægtige Gaardmænd og deres værdige Koner skottede mistænkeligt til ham og gik i en stadig Frygt for, at denne „alamodiske Nar“ skulde foresnakke deres Døttre Urimeligheder; af hine maatte han da døie mange Ubehageligheder og høre om, at han vilde slaae stort paa'et, skjøndt han ikke havde mere, end fra Haand til Mund; dog, han brød sig ikke meget om deres Skoser, men morede sig godt, hvor han kom frem.

I en af Byerne i Sognet levede en Gaardmand ved Navn Rasmus Brygger, i Almindelighed „den Tykke“ kaldet. Han var saa tyk, at Ingen — for at bruge et Udtryk af Charles Dickens — nogensinde mindedes, at have seet de to Knapper bag paa hans Frakke paa een Gang, og dertil forstod han i den Grad at indsvøbe sig i sit legemlige og aandelige Fedt, at man kun nærmede sig ham med Forvisningen om, at prelle af baade paa dette og hint. Paa min Faders Studereværelse stod en suffisant Egetræes Stol, som førte Titel af „Bryggerens Stol“, denne flyttedes hen til ham, hver Gang han besøgte Præstegaarden for at betale Tiende eller af anden Grund, og det betragtedes som en Vinding for Husets Kasse og et Tab for Hans Huggers, naar Stolen endnu befandtes brugelig, efterat Bryggeren havde taget Afsked. Hans Drøide blev kun overstraalet af hans Gjerrighed — i Høitidsoffer bragte han aarligt en stor Toskilling, for Stort skulde det være. — Bryggeren havde en eneste Datter, og denne Datter var Maren. Hun var trivelig og trind, og det er begribeligt nok, naar hun skulde falde i Peders Smag; thi i hans senere Aar, da det Humoristiske var kommet til sin Ret hos ham, kom Talen engang paa en Pige, som jeg meente var kjøn. „Næ,“ sagde Peder, „hun æ itte pæn, hun æ saa fælt maverslaaen, da lover jeg Meierskeu oppe po Goeren, hun æ kjødfylder, som et Kvindfolk ska' være“.

Men Billedet, som Peder gav af Maren den Dag paa Kæmpehøien, var ikke humoristisk — det var jævnt og roligt, men dog saa dybt, at man forgjeves vilde stirre efter Bund i den Kjærlighed, som malede det. Talte han om hendes blaae Øine, saa var det ikke for at sammenligne dem med andres, eller slaae an i høie lyriske Toner, men kun et Par Ord om den stille Glæde, der kom i Hjertet, naar hun saae paa En. Om mange Dyder var heller ikke Talen; men der var Sandhed i hans Ansigt og Sandhed i hans Ord, naar han sagde: „Hun var rig, og hun blev fattig, og dog takker hun Gud for et lykkeligt Liv.“ — Bryggerens Kone, fra hvem Maren skal have arvet sit milde Sind, var død for mange Aar siden, og Datteren var saaledes ene om Styrelsen af den Mands Huus, der tog ind i Pose og i Sæk, men kun gav ud i Skillinger. Dog lykkedes det undertiden hende, hvad ingen Anden vilde have formaaet, at bøie Faderens Hjerte til Hjelp for de Fattige.

Paa denne Pige faldt Peders Øine; aldrig har nogen Prinds fra Sachsen-Coburg-Gotha været længere borte fra Gjenstanden for sin Attraa — og hvad have ikke Ætlinge af dette Brudgoms-Huus dristet sig til at haabe! — end Peder var fra Maren. Intet Argusøie kunde skue Land paa den anden Side af dette Svælg, og dog syntes Veien ham ikke længere, end fra Kjærlighed til et varmt Hjerte.

Det er om Dagen lettere at see nedad, end opad; derfor kan Ingen undre sig over, at Maren, saalænge den lyse Sol skinnede for hende, fandt sit Hjerte fuldt af de bedste Forhaabninger; thi ogsaa hun havde fanget en Gnist af Elskovsluen. — Saaledes var det dem begge hver for sig klart, hvorhen deres Drømme fløi; men det gik her som saa ofte, at de begge vare tause, naar de kom sammen, og maaskee vilde de aldrig have fundet hinanden, dersom ikke en ydre Begivenhed havde givet Anledning dertil.

I Begyndelsen af Aarhundredet var det endnu Skik, at Bønderne „rede Sommer i By“. Som saamange andre gamle Eiendommeligheder er ogsaa denne smukke Folkefest nu gaaet af Brug; den har i de sidste halvhundrede Aar kun fundet Sted to Gange her i Sognet; og den eneste Levning er en gammel Pil, som endnu traditionelt benævnes „Maipilen“ og sandsynligviis ikke har lang Tid tilbage at leve i. — Karlene vare da pyntede med Snore, Baand og Silketørklæder, og deres Hatte bedækkede med Sølvlænker og Hovedvandsæg. Hestene prydedes ligeledes, navnlig var Hovedtøiet og især Panderemmen smykket med al den Pynt, der kunde bringes tilveie. Til denne Stads brugtes de to saakaldte „Blus“, hvoraf Konerne pyntede det ene, Pigerne det andet. Dette gav Anledning til en stærk Kappelyst; thi der passedes nøie paa, at Konerne ikke fik Pigernes Blus at see, eller omvendt, før selve Festdagen. Et saadant Blus bestod af en lang Stage med to Buer omkring, der vare fastgjorte paa Korstræer, saaledes at den nederste Bue var noget større end den øverste. Disse bleve nu behængte med Tørklæder af forskjellige Farver og stundom med Blomster og Grønt; over Korstræerne og Buerne var spændt Tøi af en stærk Farve, og udvendigt paa hver Bue heftedes fire Vimpler. Over den øverste Bue hang en bevægelig, blomstersmykket Krone, og over denne igjen vaiede en større Vimpel. Alt var overflødigt behængt med Baand, Snore og Sølvlænker. Naar saaledes de fornødne Forberedelser vare gjorte, og den bestemte Dag kom, iførte Karlene sig deres Pynt og rede parviis igjennem Byen, med Undtagelse af to, der rede alene foran hele Skaren. Den Forreste af disse kaldtes „Skaffer“ og havde en pyntet Stok paa omtrent en halv Alens Længde i Haanden — det var den saakaldte „Skafferstok“. Efter ham fulgte „Aftakkeren“, hvis Hverv var, at melde Togets Ankomst paa de Steder, hvor man ønskede at tage ind. Han red da udenom „Skafferen“, gjorde en kort Anmeldelse, og fik han Tilladelse til at komme ind, galopperede han Toget imøde og holdt stille udenfor, indtil hele Skaren havde forsamlet sig inde i Gaarden. Paa de fleste Steder var anbragt et pyntet, grønt Træ, hvorom man red under Musik af Clarinet, Fiol og Tromme. Derpaa hilste Skafferen Huusbonden i Gangdøren paa følgende Maade:

„God Dag og god Dag!
Vil I skaadde vort Lag,
Alle vore Sommerkarle,
Vor Skaffer og Skafferstok,
Vort Blus og Blusfører,
Vor Kurv og Kurvefører,
Vor Musikanter og Trommeslager,
Vore Forridere og Bagridere,
Alle saamange som vi ere;
Maigreve har vi,
Maiinde søge vi efter.
Maaskee I har en at meddele os,
Da er det os kjært;
Maaskee I har et Par Piger at dandse med idag,
Da er det vort Behag;
Thi vi holde os lystige idag.

Behage I at høre nogle Vers af Sommervisen, da skal den være til Tjeneste.“

Sagdes nu Ja hertil, bød Skafferen de bedste Sangere at ride frem; selv ledede han Sangen. Denne Sang, der er meget lang, blev aldrig fuldstændigt afsungen, undtagen i Gildegaarden om Aftenen, førend man steg af Hesten. — Naar Besøget var aflagt, og de vare blevne bespiste med Lækkerier, som vare tillavede i denne Anledning, red man igjen nogle Gange rundt om Træet i Gaarden; derpaa holdt Aftakkeren ved Gangdøren følgende Tale:

„Mange Tak skal I have
For Skjænk og for Gave,
For al den Godhed,
I os beviist haver
Imod mig og vort hele Lag.

Derpaa vil jeg bede, om I vil være af den Godhed, at møde i vor Gildegaard hos — her nævnedes Mandens og Byens Navn, samt Klokkeslettet — da skal I den samme Ære faae, har I nogle Smaa, da lader dem med gaae, Tjenere ligesaa, da lader dem med gaae, de skal den samme Ære faae; men vil I sidde blødt, da tager Hynde med! Farvel og mangfoldig Tak!“

Endnu maa mærkes „Kurveføreren“, der bar en pyntet Kurv paa Armen til Opbevaring af Gaver, de maatte faae underveis til Gildet om Aftenen.

Det var Afholdelsen af denne Fest, der i Forsommeren 1822 satte Sognefolkene i Bevægelse. Efter mange og langsommelige Forberedelser var det lykkedes, at bringe Enighed tilveie i en Strid imellem Øster- og Vestersognet, angaaende Vedligeholdelsen af en ubetydelig Markvei, og for at sætte Kronen paa Forliget, besluttede man i Fællesskab at høitideligholde Sommeribyfesten.

En Søndag Eftermiddag samledes Sønnerne af de rigeste og mest anseete Mænd i Sognet paa den sædvanlige Kegleplads; man var nemlig bleven enig om, at den, der først kunde „slaae Potten ud“, skulde være Maigreve. Dette var af saa meget større Betydning, som Rasmus Brygger havde lovet at give sin Gaard til Gildet om Aftenen, hvorved Maren var selvskreven Maiinde. — Hvad der havde bevæget Bryggeren til en saadan Opoffrelse, var yderst gaadefuldt; der maatte stikke Noget under, og velunderrettede Folk vilde vide, at Maren nok snart skulde sætte Fødderne under eget Bord, for man havde i den senere Tid ofte seet Sognefogeden med sin Søn Jens lægge Veien over til „Bryggergaarden“; nu skulde der vel holdes Jaord ved samme Leilighed. Karlene haabede imidlertid paa, at det var Snak Altsammen, og det var ikke første Gang, at en Maigreve virkelig havde faaet en Maiinde. Spillet fulgtes derfor med den største Opmærksomhed. — Midt under det fik man Øie paa Peder Snedker, der kom ud fra Smedien lidt længere op ad Gaden. „Det er dog Synd,“ meente En, „at Peder ikke er Søn af en Bonde“ (ɔ: Gaardmand). — „Han faaer være med alligevel,“ meente en Anden. Lidt Mumlen i Forsamlingen; imidlertid kom Peder nærmere. „Kan man faae et Slag med?“ spurgte han; de saae lidt paa hverandre, men saa havde han allerede „Bosset“ i Haanden. Han kastede, og „Nixen“, d. e. Kongen, fløi tre Alen ud af Spillet, stod ret op og rystede sin Hestehaarstop. „Gjør Nogen det bedre?“ Men der var end ikke En, som prøvede paa det. Saa var Peder Maigreve, og Alle syntes i Grunden, det var, som det skulde være. Kun den rige Adstadighed, og mest den allerrigeste — Rasmus Brygger — rystede paa Hovedet; men Karlene havde ogsaa deres Ret, og det var den, at vælge deres Greve.

Festdagens Aften samledes man altsaa hos Bryggeren. Der blev spist og drukket, Musikanterne fik Plads i Hjørnet af Storstuen, og nu skulde Dandsen begynde. Peder havde været Lystigheden selv den hele Dag, og det var netop Tanken om Aftenens smukke Maiinde, der havde givet ham det smilende Ansigt og de vakkre Ord. — „Kors dog for Hjerterov idag,“ sagde Skafferen, han havde aldrig seet saamange røde Kinder og hvide Tænder hos Pigerne i de mange Aar, han havde beklædt sit Embede, som under Peders Regimente. — Maigreven og Maiinden skulde begynde Dandsen; men Peders Mod var borte, han meente, man skulde vente lidt endnu. De andre Karle kunde ikke forstaae sig paa ham, saa tankefuld var han paa een Gang bleven; saa blev han rød, saa bleg, og taus var han hele Tiden. Endelig reiste han sig og gik hen til Maren: „Skal vi saa begynde, Maren?“ sagde han med den koldeste Tone; men det Ja, han fik, maa have været varmere, thi hans Kinder blussede, og hans Øine tindrede, da han tradte den første Dands. Lidt længere hen paa Aftenen, da Lystigheden var stor, stode Peder og Maren henne i Krogen ved Dragkisten; han holdt hendes Hænder mellem sine og hviskede til hende: „Aa, lille Maren, er det sandt, hvad Du siger, vil Du være min Kone?“

„— — men hvad de taled' eller ei,
Det Ord i Stilhed leve,
De smilte og — hvad veed vel jeg;
Nok, Kjærester de bleve."

Imidlertid førtes i Stuen ved Siden af en ganske anden Samtale imellem Bryggeren og Sognefogeden, en lille brøsig Mand med et koldt og hjerteløst Træk om Munden. „Nei, aldrig havde jeg tænkt, Rasmus, at Du vilde la'e Dig gaae paa af saadan en tosset Tøs," sagde Sognefogeden, „Du har jo endda givet dit Ord." — „Der tog Du feil, Niels Kudsk" — saaledes kaldte man Sognefogeden — „det var nok Dig, der gav Løftet, men ligemeget derom, Maren finder sig nok. Imorges, da jeg talte til hende om Jens, græd hun saa farligt, men det gi'er sig vel. Iaften gider jeg ikke høre mere om den Sag, skal vi drikke engang paa det?" — Niels mumlede noget i Skjæget om Dumhed og Kjærlingesnak, men gav Kjøb, da det dog egentlig var ham, der klemte mest paa Partiet.

Den næste Dag var der et forfærdeligt Staahei i Bryggergaarden; Maren havde fortalt sin Fader, at hun og Peder om Aftenen vare blevne „gode Venner". Bryggeren, hvis Forfængelighed end ikke ganske var tilfredsstillet ved Udsigten til at faae Sognefogedens Søn til Svoger — d. e. Svigersøn — var ikke til at komme nær. Han tryglede og bad, skjendte og tordnede; men lige lidt hjalp det. Saa bestemte han sig da endelig til at lade Brylluppet med Sognefogedens Jens staae, jo før jo heller. Fædrene bleve under disse Forhold, hvor det gjaldt at handle hurtigt, lettere enige om Mark og Fæ, Udstyr og øvrige Betingelser; de gik til Præsten, og Lysningen skulde begynde næste Søndag.

Igjennem en lille Lund løb Møllebækken, og under et Par gamle Bøge paa Skrænten af Aaen stod en Bænk, der ret indbød til Hvile i Ro og Fred. Her mødtes Peder og Maren, og Ingen vilde have seet dem sidde Haand i Haand, eller hørt deres milde Ord, uden at føle, hvorledes disse To vare skabte for hinanden, og dog vilde man skille dem ad; thi det er saa Verdens Gang, at den vil være klogere end Vorherre. Men „Mennesket spaaer, Gud raa'er!"

Det var en Aften silde, nogle Dage førend den første Lysning skulde finde Sted, at Peder vendte hjem fra Kjøbstaden, hans Tanker dvælede ved de gode Erindringer fra Maigildet og Bænken i Skoven, og ham selv undrede det, at hans Sind kunde være saa hjertensglad, uagtet det syntes en afgjort Sag, at en Anden skulde føre hans Brud hjem; men har Nogen raadet den Gaade, hvorledes Haabet netop kan være mest levende og straalende, naar man selv ikke længere øiner nogen Udvei? Der var Mørke og Mulm rundt om ham, og Himmelen hang lavt med tykke Skyer, men en lille, blaa Plet var aaben, og her skinnede en Stjerne — det var Billedet af hans Sjæl. Hans Vei — var det tilfældigt? — førte ham forbi Gaarden, som gjemte Den, der var ham kjærest paa Jorden. Det overraskede ham at bemærke Lys derinde, saa langt ud paa Aftenen; han standsede et Dieblik og troede at høre dæmpet Skrig og Larm i Stuen. En underlig Anelse betog ham, i et Nu var han over Gjærdet, løb igjennem Haven og saae ind ad det halvt aabnede Vindue. I Stuen laa Bryggeren paa Gulvet og brødes forgjeves med en formummet Skikkelse, medens en Anden trak Skufferne ud i det aabnede Chatol. Peder sprang ind igjennem Vinduet; i et Dieblik vare Lysene slukkede og Tyvene borte. Bryggeren foer op og styrtede hen til sit Pengeskrin; men da han fik Syn for Sagn, at slet Intet var tilovers, mægtede hans store Legeme ikke Mere, bevidstløs faldt han om mod den samme Dragkiste, der for nogle Dage siden havde hørt to lykkelige Menneskers Hvisken. Peder hørte Marens Raab fra Kjøkkenet, hvor hun var indelukket, han rev Døren op, og de bragte nu hendes afmægtige Fader i Seng. Efter nogle Minutters Forløb kom han til sin Bevidsthed igjen, men Herrens Haand havde rørt ham mildt, midt under det haarde Slag. Disse Penge, som i mange Aar havde været hans Gud, hans stadige Tanke og maaskee, næst Maren, hans eneste Kjærlighed, havde han ikke nænnet at anbringe paa anden Maade, end i sin Skuffe, under det daglige Tilsyn — og nu: end ikke en Skilling var tilbage! Men Rasmus rasede ikke, han var ganske stilfærdig, talede mildt, men sønderknuust. Saa dukkede de mange hjertensgode Ord op, som Maren havde talt til ham i de lange, tunge Aar, og som han før havde knurret over og ikke havt Sind til at høre; der maa dog have været et Rum tilovers i hans Hjerte, hvor de, mod hans Vidende, ja mod hans Villie, havde gjemt sig. Da trængte Tanken om Synd og Død sig sammen i hans Bryst, og den gamle Psalme: „Kom Hjerte, tag dit Regnebræt!" rystede hans Sjæl; men Maren nynnede paa Knæ foran Faderens Seng: „I Verden er ei Nød saa stor, Guds Naade dog er større!" Saa sluktes hans Lys; men Vorherre har vel tændt sit Naadeslys for ham hisset.

Maren sad paa Peders Skjød og hulkede, men deres Tanker mødtes i en Bøn for ham, der laa i Sengen ved deres Side. — Et Aar efter vare de Mand og Kone.

— Peder havde endt sin Fortælling, i hans Die glindsede en Taare, og det syntes mig et Udtryk for Freden i hans Sind, at han uvilkaarligt tog Billedet af Stine Enevolds bort af Viseren paa Solskiven og skar det istykker. — Hvorledes det senere var gaaet tilbage for Peder og Maren, nænnede jeg ikke at spørge om.

To Kamre findes i mit Hjerte,
Derinde bygger
I dette Glæde, hisset Smerte. —

Naar Glæden fløiter Melodier,
Da ruller Blodet
I lette Strømme — Smerten tier.

Men vogt Dig, Glæde, vel derinde!
Tal ganske sagte;
Thi ellers Smertens Taarer rinde.

Peder havde „talt ganske sagte"; skulde jeg da fremkalde „Smertens Taarer?" Men hvem siger ellers, at han vilde fælde Taarer over, i sin Tid at have været Gaardmand og nu at sidde og skære Sløv til Maren, som netop kom nede ved Bakken med deres lille Peder ved Haanden?

Svar paa Gaadebrevet.

Lille Madam!
Det er næsten en Skam —
Men enten De bliver mig god eller gram:
Vil De behage at flytte Dem!
Som Sphinx har De lagt
Dem paa Veien, som sagt,
Og Mange i Transpiration har De bragt,
Men Gaaden er gjættet, De er i min Magt,
Tag Dem iagt!
Modstand kan sletikke nytte Dem!
Nævner jeg bare det Trylleord:
„**Hyldemoer!**"
Hvem, troer De saa, kan beskytte Dem? —

De er græsk af Slægt —
Aldeles correkt!
Det er jo alle Dryader.
Men i Nyboder blev
De døbt, det skrev
En Mand, paa hvis Ord jeg mig trygt forlader:
De Stores Yndling, Børnenes Ven,
Digteren H. C. Andersen,
Deres ærede Pleiefader.
Saasnart han derude var bleven Dem var,
Han flux Dem bar
Til Nyhavn, hvor han paa Solsiden har
For Vexter fra Phantasiens Rige
Et Drivhuus, der aldrig har fundet sin Lige.
Der kom den lille grønklædte Pige
I Blomstersamlingen, det vil sige:
I hans „Historier og Eventyr",
Og siden maatte De holde Styr
Paa en Samling af spøgelseagtige Dyr:
Havmænd, Lygtemænd, Papilioner,
Muldvarpemænd og Muldvarpekoner,
Der søgte ved alskens slemme og snedige
Fixfaxerier at fortrædige
„Mesters Peter", den stakkels Fyr —
Det var en heel Comedie!

At Hyl og cimbriske Hyl især
Har skræmmet mangen en tapper Hær
Og gjort de vidunderligste politiske,
Mercantile, artistiske, kritiske
Undergjerninger her og der —
Det veed jo Enhver.
Begyndelsen synes mig sletikke svær!

Og jeg maatte være en dum Krabat,
Hvis ikke jeg skattede det Surrogat
For alle mulige Navne,
Som her saalænge har viist sig probat
I enhver Etat,
Det herlige „De", som vor Nabostat,
Sverig, saa bittert maa savne.

Dog veed jeg nok, at der her i vort Hjem
Skal findes dem,
I Øret paa hvem
Det klinger saa fælt, at de gjerne gav fem
Sexhundrede Daler og Lidt til
For at bytte det bort med en Titel.
Ja — det være reentud sagt: Jeg troer,
At mangen en guldspækket Børs-Matador
Midt i vort forstandige, sindige Nord,
Trods Nogen af dem, som i Syden boer,
Gav Tusinder hen for det eneste Ord:
Den Herreret mellem Herreretter,
Som kun kan hentes fra Kongens Bord,
Som aldrig mætter
Og aldrig trætter —
Det lille »de«, der kan gjøre saa stor.

Og nu til Slutningen, lille Moer! —
Til Dem, vil jeg haabe, at man tør sige
„Moder", endskjøndt De i Grunden er Pige,
Da De i Nyboer,
Og jeg veed ikke hvor,
Har ved Apotheker- og Doctor-Functioner
Erhvervet Dem Rang med de kloge Koner;
Desuden er der jo ikke Spor
Af Haan i det Navn, hvormed Høie og Lave
(Hvad enten nu „Moer" eller „Moder" de stave)
Betegner hin rige Kjærligheds-Skat,
Den første, der skjænkes i Fædrenegave,
Den største, Barnet kan eie og have —
Det gjør jo endogsaa den stakkels Mulat,
Der kommer til Verden forstødt, forhadt,
Uden Navn, uden Ret, uden Arv, som Slave.
Fornegted' hans Fader hver anden Gjæld,
En Moder han skjænked den ufødte Træl
Alligevel
Som første og eneste Gave.
Hvor sært det end klinger, kun altfor Faa
Som Store jeg saae
Bevare den Skat, der var Alt for de Smaa.
De Fleste maae
Med Sorg den i Jorden nedgrave,
Og neppe den unge Klerk tør sig spaae,
Den Lykke at naae:
En Moder at eie, naar gammel og graa
Engang han kan krones til Pave.

Med Næb paa Næse, med Klo paa Taa,
Med Fjedre brune og sorte og graae
Kjender vi ogsaa Mødre — Lad gaae! —
Kyllingemødre brave —
Og De tog feil, hvis De stolede paa,
At Ingen hernede skulde forstaae,
Hvad det var for Noget, der grønklædt laa
Midt om Vinteren mellem de graae
Nordiske Jette-Borge.

Vi kjender alle: den norske Mo
— Den granklædte Slette i Dalen — Jo jo,
Vi har seet Moer i Mængde, min Tro,
Vi, der har været i Norge!

Magten vi hylde og Skjønheden med,
Item noble Principer,
Item, skjøndt nødig, for at faae Fred,
Dubarryer og Xantipper —
Hylde var Ordet, der hjalp mig paa Gled
Hen til min Hylde, det Gjemmested,
Hvor De med Sødskende tæt herved —
Violerne i mit Blomsterbed —
Frem i Bogrækken pipper.
I alle fuldstændige Lexica,
For Literatur et cetera,
Kan vel under Andersens Navn paa A
De søges og findes, men det er endda
Mig kjært, at derfor jeg slipper!

Davus.

Erik Bøgh.

Opløsning paa Gaadebrevet i Nr. 177.

Hyldemoer.

Opløst af: Pas paa i Maribo, den Langnæbbede i Slagelse, L. B. og J. B. i Helsingør, Lumpacivagabundus, Ruster, J. B. D. i Helsingør, Peer Degn i Nyborg, Christiane S., Sebastian i Storehedinge, Moschus i „Fremad", Saihtam, Eduard Meyer, Corpus juris, L. A. B...r, N. N. i Assens.
Opløst paa Vers af Tinsoldaten i Flensborg saaledes:

Om De end sætter Deres Pind,
Jeg kommer dog i Bladet ind.
Thi strax det i mig foer,
at det var: Hyl-de-moer,

og af Mobergs Svoger i Odense.
Opløst som „Talefriheden" af Nr. 69 i Nyborg.
„ „ „Trykke- og Talefrihed" af G. pr. Ystad og e ved Canalen.
„ „ „Lethevand" (Lee-Thee-Vand) af J. B. i Danebrogsgaden.
„ „ „Ole Kaninstok" af Busse, Blink, Ane.
„ „ „Fastelavnsløier" af Kardemommeknækkeren.

Gaade.

Forlænds læst jeg kan passere
Gjennem hvad jeg, omvendt, viser Dig.
Forlænds er jeg oftest Flere, —
Hvis kun Een, Du leer ad mig.
Er jeg baglænds lav, da bøi Dig myg,
Men hvis meget „høi", da er jeg syg.

Verdens-Barometret.

London	19	Februar	3	pCt. Consols . . .	92 3/4.
Paris	„	—	3	„ Rentes . . .	70. 10.
Wien	18	—	5	„ Metalliques .	75. 90.
Berlin	„	—	3 1/2	Staats-Sch.	89 1/2.
Kiøbenhavn	20	—	4	„ Kgl. Obligat.	97 1/2.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 179.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 1. Marts 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Eilert Sundt og den norske Almue, af Fr. Algreen-Ussing. — Fest paa Bernstorff for Prindsesse Alexandra. — Om Linekastning ved Strandinger, af τ. — Cornelio Ruffos Huus i Pompeji. — Ugens Politik. — Literatur.

Eilert Sundt og den norske Almue.

> Jeg skulde kalde et Aar af mit Liv vel anvendt, om jeg kunde skrive en Bog om Folket, som ti af Landets bedste Mænd kunde billige og have nogen Nytte af; men jeg skulde glædelig give ti Aar, om det kunde gives mig at skrive for Folket og til Folket om Folkets alvorlige Ting, saaledes at selve Massernes Folk kunde sige: „Ja, dette er saa sandt, som det er sagt. Vi vidste det jo nok før paa en Maade, men nu staaer det klarere for os. Dette maae vi tænke paa herefter".
>
> E. Sundt: Om Sædelighedstilstanden i Norge.

Eilert Sundt har studeret den norske Almue.

Hvad vil det sige, at studere Almuen? Er det at betragte den som en eiendommelig Menneskerace, der staaer saa langt under os, at vi kunne gjøre dens Liv og Fremtræden til Gjenstand for et naturhistorisk Studium — eller er det at opsøge dens eiendommelige Talemaader og Udtryk, for at berige eller oplyse Sproget — eller er det at udforske dens Evner og Anlæg, for at see, hvilken Nytte Staten bedst kan drage af den? Saamænd, det er Noget af alt Dette, eller rettere, alt Dette er Sider af det store Studium, der forudsætter, at man lever med og iblandt Almuen, stadigt med det Formaal for Øie, at opdage dens Eiendommeligheder og see, paa hvilken Maade den stiller sig til det for Menneskene Fælles i Tanker, Skikke og Virksomhed. Men den inderste Drivfjeder til dette Studium maa, naar det skal dyrkes med Alvor og føre til virkelige Resultater, ikke være Nysgjerrighed, men Kjærlighed. Hensigten maa være at gavne, umiddelbart eller middelbart; Humanitet maa her, som i Alt hvad der angaaer Menneskelivet og Forholdet imellem Menneskene, være Grundprincipet. Man maa bestandigt erindre, at man staaer ligeoverfor Mennesker, hvor svagt eller nedværdiget end Gudsbilledet kan være blevet i den Enkelte; man maa gaae ud fra Følelser og Beslutninger, ikke fra de dyriske Drifter, som Grundlaget for de Phænomener, man møder.

Den, som studerer Almuen, kan ikke sondre en enkelt Side af dennes Liv ud fra de andre og gjøre den alene til Gjenstand for Betragtning; det kan maaskee være Maalet, blot at søge den enkelte Side oplyst, blot at studere Sprog, eller Sæder og Skikke eller Levemaade, Moralitet, Bygningsmaade o. desl., men paa Veien dertil faaer man hele Resten med. Hele Livet staaer i en saa inderlig Harmoni, og det Enkelte betinger saaledes det Hele, at man ikke kan løse noget enkelt Led ud af Kjeden — man maa, bevidst eller ubevidst, studere Heelheden, for at komme til Klarhed om det særskilte Spørgsmaal.

Det er vanskeligt at slaae fast, hvad man forstaaer ved Almuen; det er et af de Begreber man voxer op med, Enhver har dets Betydning paa Følelsen, han tager sjeldent feil, naar han skal afgjøre, om den Klasse eller den Klasse falder ind under Almuen, men udtømmende at definere Begrebet er saare vanskeligt. Det er ikke et Formuespørgsmaal, der afgjør Sagen, det er ikke Dannelsestrinet, heller ikke Opholdssted og Levemaade, men alle disse Momenter spille deres Rolle i Begrebet, og de to førstnævnte da i høieste Grad. Almuen indbefatter ikke blot den besiddelsesløse Klasse, den omfatter i Almindelighed hele den Deel af Folket, som, uden at være i Besiddelse af nogen høiere Kundskabs-Dannelse, lever af sine Hænders Gjerning, af det groveste Arbeide i Industriens Tjeneste. Rigtigst er det maaskee, at skjelne imellem Land- og Kjøbstadalmuen; vor Definition passer da nærmest paa den Første, idet den hele Bondestand, uden Hensyn til Formuesvilkaar, gaaer ind derunder. For Kjøbstadalmuen maa der derimod komme et Moment til, den maa nødvendigt være mindre end velstaaende, leve „af Haanden i Munden", som man siger. Der kan maaskee indvendes Adskilligt imod denne Definition, men i sine Grundtræk vil den dog nok staae sin Prøve.

Eilert Sundt.

I ethvert Land har Almuen en stor Betydning, som den eneste Deel af Folket, der bliver staaende uforandret i Tænkemaade, Skikke, Leveviis og Traditioner, længe efterat det hele øvrige Folk er gaaet et Skridt fremad, men Forskjellen er selvfølgelig heri, som i alt Andet, stor imellem de forskjellige Lande. I England, med dets energiske Fremskridtsbevægelse, dets uendelige Communicationslettelser og dets hele frie Liv, vil Almuen ikke i disse Retninger staae den bedre stillede Deel af Folket saa fjernt; i det lille Danmark, hvor Hovedstaden og dens vækkende Indflydelse ikkun ligge nogle Skridt fra selv de fjerneste Udkanter af Landet, er Afstanden heller ikke stor. Men i Bjerglandene, navnlig i dem, der længe have staaet i Stampe, og hvor det nittende Aarhundredes frie Liv endnu kun pulserer i Stæderne og deres Opland, men ikke har kunnet bestige Bjergene, der staaer Almuen paa et ganske andet Trin, end den øvrige Befolkning, der kan man hos den finde Tænkemaade og Leveviis, som den var hos det hele Folk for Aarhundreder siden. Medens man derfor paa den ene Side kan lære Meget af den, træffer man samtidigt Meget, hvorover man maa gyse, Meget, som den sande Folkeven ikke kan see, uden at den Følelse opstaaer hos ham, at han bør gjøre Sit til Indførelsen af det gode Nye. Der er Studiet af Almuen rigt og gavnligt.

Disse Ord maae staae som en Indledning til de efterfølgende Linier om Eilert Sundts Virksomhed, thi paa denne Maade har han studeret den norske Almue, og i intet frit Land vil man maaskee finde Almuen saa langt tilbage, som netop i Norge. Hvorledes har han nu baaret sig ad med dette Studium? Har han siddet i sit Arbeidsværelse i Hovedstaden og theoretiseret, har han taget de gamle Topographier og de statistiske Tabeller, og construeret sig et Folk ud af de trykte Kilder, hvoraf man kunde bestemme dets Virken og Liv, dets Følelser og Lidenskaber? Har han sammenkaldt Congresser og holdt Foredrag til sin egen Virksomheds Forherligelse, som det ofte skeer, eller har han skrevet lærde Værker og dræbt Aanden i lutter Tal, som det ogsaa ofte gaaer ved det Slags Arbeide? Nei, han har grebet Sagen anderledes an. Han har gjennemvandret Norges Land paa Kryds og Tvers, levet i Bøndernes Gaarde og paa Huusmandspladsene og samtalet med Almuen om Almuen; han har deeltaget i den Enkeltes Sorg og Glæde, drøftet med ham de Spørgsmaal, der laae ham paa Hjerte

og som derfor maatte interessere ham; saa har han sammenlignet Resultaterne af hvad han saae og hørte paa et Sted, med sine Erfaringer andetstedsfra, med et klart og overlegent Blik har han udspeidet Grundene til Forskjellighederne og derefter søgt at fremhæve det Gode og anvise Midler til at udrydde det Urigtige. Det er Maaden, hvorpaa man maa tage Sagen.

Sundts Vandringer i Norge have nu varet snart i en Snees Aar. Han kjender Landet og Folket tilbunds, og dog seer han altid noget Nyt, selv i det Gamle, naar han kommer til kjendte Steder. Thi Almuelivet har mange Sider og man seer ikke Alt ved det første Blik. Hvorledes Jorden dyrkes og hvordan man anvender dens Producter, det er snart undersøgt, men det er ikke den eneste Side af Statistiken, som har Betydning; nei, langt vigtigere er det at vide, hvad der rører sig indeni Folket, thi det vil dog omsider afgjøre dets Virksomhed i det Ydre. Derfor har Sundt ogsaa ladet Agerdyrkningsstatistik, Udførsel og Indførsel ligge, medens han beskæftiger sig med Menneskene. Alene Titlerne paa hans sex Hovedværker vise dette. De ere: Beretning om Fante- eller Landstrygerfolket i Norge (1850), hvortil slutter sig en fortsat Beretning (1859), Om Giftermaal i Norge (1855), Om Dødeligheden i Norge (1855), Om Sædeligheds-Tilstanden i Norge (1857), Om Ædrueligheds-Tilstanden i Norge (1859) og endelig Om Bygnings-Skikken paa Landet i Norge (1862). Man seer let, hvorledes disse Emner hænge sammen, navnlig de fire, der ogsaa i Tiden følges ad, og det er ikke vanskeligt at forstaae, hvorledes Forfatteren under Udarbeidelsen af den ene Afhandling stadigt maa sysle med de andre: de betinge eller betinges jo af hinanden. Men der indeholdes i Sundts Arbeider langt mere, end Titlen lover, i hver Bog kommer han ind paa en Mængde Ting, som staae i fjernere Forhold — atter enten som Betingelse eller Følge — til Hovedgjenstanden, og der er næsten ikke en Side af Almuelivet, som han ikke heri har skildret eller dog havt Øie for. Vi skulle nærmere berøre de forskjellige Afhandlinger, der naturligt falde i to Klasser, hvoraf den første omfatter Arbeiderne over Fantefolket, den anden de fem almindeligere Afhandlinger.

Eilert Sundt var allerede som Student Lærer i en Søndagsskole paa Christiania Tugthuus. En Søndag Eftermiddag, kort efter Nyaar 1847, da han her holdt Samtaler med Fangerne over Luthers Katechismus, saae han for første Gang imellem sine Tilhørere en mørkladen, sorthaaret og stærktskjægget Mand paa en halvhundrede Aar, hvis hele Ydre røbede en fremmed Herkomst. Sundt henvendte leilighedsviis sine Spørgsmaal til ham, men fik kun skye og undvigende Svar, medens han senere, da han i Eenrum foreholdt Fangen — der var inddømt i Tugthuset for at confirmeres — hvad han af Domsacterne vidste om hans Vandel, saae ham træde op med Freidighed og Stolthed; navnlig forbittredes han ved Sundts Angreb paa det Tyvesprog, som de norske Forbryderbander benytte, og svarede kjækt: „Det Sprog, vi tale, er intet Skoiermaal, det hedder Rommani, og det har vore hellige Forfædre for mange hundrede Aar siden bragt med her til Landet fra Byen Assas i Assaria!" — Dette første Møde med Christian Frederiksen, som Tugthuusfangen hed, blev af uberegnelig Vigtighed for Sundts hele Fremtid og for Norges Almue. Det vakte hos ham Lysten til at lære Taterne — thi at Christian var en saadan, fremgik tydeligt baade af hans Ydre og af hans Sprog og Traditioner — nærmere at kjende, og paa et Par Sommerreiser samme Aar i de mere fraliggende Provindser indhentede han adskillig Kundskab om deres Færd; næste Aar fik han offentlig Understøttelse til at foretage en længere Reise i samme Øiemed, og gjennemvandrede da Norge fra Christiania nordover indtil et Stykke Nord for Throndhjem. Det er Resultaterne af denne Reise og de da indvundne Erfaringer, som han har nedlagt i sin Beretning.

Fantefolket er den laveste Klasse af den norske Almue, man kunde gjerne sige de norske Parias, men i al sin Usselhed en overordentlig interessant Fremtoning. Hovedstammen af Fanterne, Rommanisæl'erne, de ægte Tatere, ere af orientalsk Oprindelse og leve et fuldstændigt Zigeunerliv: bestandigt paa Vandring drage de i ordnede Følger Landet igjennem og betegne overalt deres Nærværelse ved Slagsmaal, Udpresninger, Tyveri, eller endnu værre Forbrydelser; de voxne Fanter have vel i Almindelighed en Næringsvei, men den tjener kun som Skalkeskjul for deres Streiferier og hører altid til de foragtede Stillinger, hvormed Folket selv ikke beskæftiger sig. De Feil, hvorved de komme i Strid med den ydre Samfundsorden, ere dog Intet imod deres hele raae og letfærdige Liv, deres fuldkomne Mangel paa Stadighed, Flid, god Villie og Religieusitet. Vandrelysten er dem saa indgroet, at selv Fanter, der vare komne i en god Stilling, have forladt denne, for atter at drage om i Landet som en Byrde for deres Medmennesker, naar Sommersolens Straaler mindede dem om det gamle, glade Dagdriverliv. Ved Folketællingen i 1845 bleve Fanterne første Gang talte — naturligviis ikke som en Deel af Norges Befolkning, men som en egen Art Væsener, Fanter — og deres Tal udgjorde 1145. Altsaa 1145 Mennesker, hvis hele Tilværelse var et fortsat Brud paa Statens Love, en Plage for deres Medmennesker og en stadig Kilde til Bekymringer for den sande Menneskeven. — Sundt traf paa sine Reiser mangfoldige Fanter, og han skildrer i sin Bog deres Liv og Færden med et Øienvidnes hele Klarhed; han drøftede Fantespørgsmaalet med Præster, Lensmænd og Bønder, han saae dem i Arresterne, han læste Domsacter og indledede Forbindelser med Mænd hele Norge over. Saaledes lykkedes det ham, i sin særdeles interessante Beretning at give et fyldigt og klart Billede, ikke blot af Fanternes Historie, men af deres hele indre og ydre Liv, et Billede, der er udført med Fanternes egne Farver, ikke med nogen fremmed Pensel. Det er, saa at sige, Fanter og Almuesmænd, der have skrevet Sundts Bog. Resultatet af Undersøgelsen bliver naturligviis, at Staten ikke kan finde sig i Fanternes Færd, men at de maae bøie sig for Samfundets Magt. Det norske Storthing indsaae ogsaa dette, og efter dets Bevilling oprettedes der i Aaret 1855 et særeget Fond til „Forsøg paa at skaffe Fanter og andre deslige omvankende og hjemstavnsløse Personer en lovlig Næringsvei, samt give deres Børn en ordentlig Opdragelse." I Sundts ovennævnte fortsatte Beretning, der er udgivet efter offentlig Foranstaltning, have vi Fremstillingen af disse Forsøgs Resultater. Indtil Marts 1859 var der gjort Forsøg paa at redde 250 Personer fra deres Landstrygerliv, væsentligst naturligviis Børn, og af disse havde ikkun et lidet Antal søgt tilbage til Fantestien, medens Mange kunde betragtes som endeligt vundne for Livet, og for det store Fleertal var der Haab om Redning.

Trods den overordentlige Interesse „Fantefolket" har ved sin trofaste Skildring af det i Norden eneståaende Zigeunerliv, læser man ikke Bogen uden en vis Gysen over, at Sligt kan være muligt. Ogsaa Danmark har jo sine Tatere, og vi have ogsaa en Fremstilling af deres Leveviis, men denne er et reent Intet i Sammenligning med Sundts Skildringer. Aandelig Raahed, Dyriskhed og fuldkommen Mangel paa Moralitet, ere de Hovedtræk, man først faaer Øie paa i Fantelivet, parrede med en vis Poesi i det frie, ubundne Liv, en sjelden Troskab og Sammenholden i Stammeanliggender, f. Ex. ligeoverfor det fælles Sprog, en ualmindelig Kjærlighed i Familielivet og — en høi Grad af Snedighed og Verdensklogskab, hvor det gjelder at benytte Almuens Lettroenhed eller føre Politiet bag Lyset. Den græsseligste Hevn truer Den, som for en Udenforstaaende vover at røbe Rommanisprogets Hemmelighed; saaledes blev Christian, der i Tugthuset havde meddeelt Sundt nogle enkelte Ord, af sine Medfanger der truet med, at de vilde stikke hans Øine ud og knuse Benene i hans Krop, naar de engang mødtes paa fri Mark. Det er ikke ualmindeligt, at see en Fantekjærring bære sin Mand, eller omvendt han hende, naar den Ene af dem er bleven saa svag, at den ikke mere kan gaae. Sundt omtaler saaledes et Fantepar, som strøg om paa Landeveien i det sydlige Norge; Konen havde faaet begge Fødderne affrosne, og Manden maa bære hende; men hun er ond mod ham, sparker ham med Benene og skjelder og smelder, naar hun ikke faaer Brændevin nok. Engang imellem, naar det bliver for galt, lægger han hende saa paa Veikanten og giver hende en Dragt Prygl — men ligesaa trofast tager han hende op igjen, og drager videre med sin Byrde. I Østerdalen vandrede et andet Følge, en Moder med to voxne Børn, men Sønnen var lam og Datteren maatte slæbe ham paa sin Ryg, naar ikke den medlidende Bonde blev rørt herover, spændte for sin Kjærre og kjørte Krøblingen et Stykke Vei. — Der er et bestandigt Sammenhold mellem Taterne, de tænke altid paa hinanden: naar et Følge vandrer igjennem en Bygd og kommer til en Korsvei, lægge de tre smaa Grankviste paa den høire Side af den Vei, som Følget slaaer ind paa, og for at Kvistene ikke skulle blæse bort, lægge de en lille Steen paa hver af dem. Dette Tegn falder ikke meget i Øinene, men kommer der et andet Følge eller en enkelt Fant, som er brudt ud af Arresten og trænger til Hjelp, saa siger denne patron ham, hvor han skal søge Kjendinger. Om Vinteren erstattes dette Mærke ved en gaano, en Figur, i Form af en sammenbunden Sæk, som slaaes i Sneen med Pidsken. — Slagsmaal ere meget almindelige mellem Fanterne, thi selv den ubetydeligste Fornærmelse er en Æressag, som maa afgjøres med Kniven eller Fægtestaven, tjukni. Denne er en Bambusstok, med et Mesinghaandtag paa Midten og en Blyklump i hver af de messingbeslagne Ender; den svinges om Midten og slaaer naturligviis ned, hvad den træffer. Ogsaa Kniven bruges — lad vor erfarne Fører vise os en saadan Kamp: „I en Huusmandshyttes snevre Stue, gjennem hvis natlige Dunkelhed en Tyristikke kaster sit usikkre Skin, staae midt paa Gulvet to vildtblikkende, sorte Fanter, og det øvrige Følge slaaer Kreds omkring dem, medens Huusmandsfolket i Sidekammeret forskrækket kiger ind igjennem den aabne Dør, og Børnene skrige. En Fantekvinde eller to istemme et Hyl og en Kampsang med Omkvædet déan tjurodine (giv ham Knivstikket!), og nu først — thi her gjelde visse Kamplove — nærme de Kæmpende sig med forsigtigt Mod og svinge mod hinanden — hvad? to i uldne Tørklæder indsvøbte Næver. Men forfølger man Bevægelserne, seer man foruden de hidsigt glødende Øine et Glimt, der i Zikzak lyner igjennem det skumle Rum. Det er to Knivsblade, kun en Tomme lange, smalle og tynde, men tveæggede og blankslebne, som, befæstede til et med Læder omvundet, mygt Skaft, der falder godt i Haanden, stikke ud igjennem det om Haanden vundne Klæde og blinke i Tyrifaklens Lys. „Rispeknivens" Stød høres ikke, dens Snit mærkes knapt af den ophidsede Slagsbroder; der er ængstelig lydløst i Kredsen. Men naar den, hvis Blod strømmer stærkest, hvem det først begynder at sortne for Øinene, giver det vedtagne Tegn og lægger sin høire Haand paa Ryggen, saa er Kampen endt, og — saa siger Kamploven — Hadet slukt." — Dog er der i Bogen et smukt Afsnit, hvorved man med Glæde dvæler, som ved et Lysparti i et mørkt og vildt Landskab. Det er Skildringen af Livet iblandt Skovfinnerne paa Norges Grændse, netop de „Fanter", der i Folket ansaaes for de værste og farligste. Sundt kom her til Finskoven med de mørkeste Forventninger, og man kan tænke sig hans Overraskelse ved at træffe et Folk, som levede i faste, smukke Boliger, levede et godt Samliv og blandede sig med det øvrige Folk, paa samme Tid som dets særegne Sprog, dets Nationalpoesi, Traditioner og Minder viste tilbage til dets Oprindelse fra Storfinland. Han forefandt her en større Dannelse, end i mange norske Bøndergaarde og en udviklet historisk Fremstilling af dets mærkelige Liv i denne lille Coloni, som, inde over Norges Grændse, bestandigt bevarede det finske Sprog, fulgte den finske Literatur og stod i en ubegribelig stadig Communication med Helsingfors.

Der hersker hos Menneskene i Almindelighed en vis Sky for at leve iblandt de Fattige og Ulykkelige, hvormegen Lyst man ogsaa har til at hjelpe dem. Men naar allerede Synet af den simple Elendighed virker saaledes, hvormegen Overvindelse maa der da ikke til, før man offrer sit hele Liv paa en ikke blot fattig og hjelpeløs, men tillige raa og forbrydersk Bande? Det er en Virksomhed, som fra Verdens Standpunkt ikke har noget Tillokkende, den har sin hele Løn i sig selv. — Sundt har naturligviis ofte under sine Sammenstød med Fanterne mødt Uvillie og Mistænksomhed, er ogsaa ofte kommen i Situationer, der saae heelt farlige ud; men hos Andre igjen har han mødt Tillid, ja en vis Veneration. Saaledes traf han engang, fortæller han, langt oppe i Throndhjems Stift paa et stort Fantefølge, og dettes Høvding, som kom i Snak med Sundt og spurgte om hans Navn, sagde, at han havde hørt Tale om en Mand af det Navn, som skulde høre til Taterfolket, men i Christiania var kommen til Ære og Værdighed. Saaledes var, allerede under hans første Reiser hans Navn og Formaalet for hans Virksomhed i den Grad trængte ind i Fanternes Bevidsthed, at de adopterede ham som En af deres Egne. —

Giftermaal, Sædelighed, Ædruelighed og Dødelighed ere Forhold, som i Statistiken staae i den allernøieste Forbindelse. Ikke blot er det umuligt, at komme til noget sandt Resultat med Hensyn til den ene af disse Gjenstande, uden tillige at tage Hensyn til de andres Indflydelse paa den, men først igjennem Betragtningen af alle disse Sider af Livet faaer man et nogenlunde klart Indtryk af Folkeaanden og rammer Befolkningsstatistikens Maal. Sundts Skrifter tilsigte derfor ogsaa ligesaa meget at yde Bidrag til Kundskab om Folkets Kaar og Sæder, som at fremstille de nøgne Kjendsgjerninger, der bære den hele Undersøgelse; ved Siden heraf stræber han tillige, da hans Bøger nærmest ere skrevne for Folket, at vise, hvorledes der hersker en i det Store ligesaa bindende og ufravigelig Lov for Menneskets reent vilkaarlige Handlinger og for de saakaldte rene Tilfældigheder, som for Alt, hvad der ellers skeer i Verden, og at fremdrage Sammenhængen imellem alle de Forhold, der betinge en vis Tingenes Tilstand. Enhver, der læser hans Afhandling, f. Ex. om Giftermaal, maa indrømme, at dette Maal fuldkomment er naaet, og at hans Skrift kan tjene som Prøve paa et dygtigt statistisk Arbeide. — Det kan ikke være Opgaven her at trænge ind i Realiteten af hans Undersøgelser, forsaavidt de tilhøre Videnskaben; derimod kunne vi ikke undlade at omtale de mange Indblik i det norske Almue-Huusliv, som vi gjøre igjennem hans Skrifter. Sundts statistiske Arbeider indeholde en Rigdom af Smaanoveller, Hverdagshistorier, ja selv smaa Romaner, saa at det er en sand Fornøielse at læse dem. Den ofte tilbagevendende Skildring af det norske Folks Nøisomhed — og det en Nøisomhed, om hvis Sandhed danske Læsere, der ikke have seet den med egne Øine, ville nære grundet Tvivl — møder os i alle hans Skrifter og fremkalder vor Forundring. Det er ikke saa meget Fødemidlerne, Klædedragten eller den huuslige Indretning, der røber denne Nøisomhed, thi ere end Boligerne og Føden gjerne meget kummerlige, saa er det dog mest en Vanesag; men hvad siger man vel om et ungt Ægtepar, der sætter Bo med een Træskee, en laant Gryde og en Hatfuld Meel — en Gave fra den 21aarige Huusbonds Bedstemoder, — og af denne næsten letsindig nøisomme Begyndelse udviklede sig i endeel Aar, da de havde faaet en Huusplads, ved Flid og Kjærlighed et velstaaende, lykkeligt Familieliv. Kjærligheden spiller ellers, efter Sundts Fremstilling, ikke nogen betydelig Rolle ved Stiftelsen af Ægteskabet blandt den norske Almue; Ægteskabet er der, som her, en reen Forretning, hvor det gjelder enten at faae Penge til at komme i Vei med, eller ogsaa „et Kvindfolk, som er et dygtigt Arbeidsmenneske." — Vi nævnte oven-

for Boliger og Føde; man maa ikke troe, at Barkebrød og Beenmeel høre til de sjeldneste Fødemidler, men selv de bedre, den daglige Spise, er ofte saa kummerlig, at det er utroligt, hvorledes Folk kunne leve deraf. Lad os følge Sundt ind til en ung Haandværker, og see, hvordan der seer ud i hans Stue: „Jordveien til hans Plads var saa ringe, at der ikke kunde fødes enten Ko eller Sau eller Gjed; det var kun en Potetes- og en Havreager med et Gjerde om. Men nu laa nogle af Gjerdestaurene paa Skorstenen og underholdt en svag Ild. Paa Ilden stod en Kaffekjedel; omkring den sad fire Børn mellem 3 og 13 Aar, og lidt længere borte sad Konen ved Rokken. Konen var sygelig og sløv, og Børnene blege og forknytte. Jeg stak en To-Skilling til det treaarige Barn; men istedetfor at det er min jevnlige Moro og Forundring at see paa, hvorledes bitte smaa Huusmandsbørn kunne forstaae sig paa Skillinger og glæde sig over dem, saa turde dette Barn ikke tage imod Gaven, men vendte sig bort; en ældre Søster, som passede den Smaa, fik da Skillingen og tog imod den, med Tak vistnok, men uden noget Glædessmil. Heller ikke paa de andre Børn saaes mine Skillinger at gjøre nogen Virkning. Tingen forekom mig betænkelig. „Hvad have disse Børn spist idag?" henvendte jeg mig til Moderen og saae paa Uhret, at Klokken gik til 12. „Aa, de have nok ikke spiist Noget idag." — „Aldeles ikke Noget?" — „De have faaet en Taar Kaffe og ædt i sig nogle kolde Potetes fra igaar." — „Hvad skulle de faa til Middag?" — „Det faaer nok blive det samme." — „Har Du ikke noget Sul-Mad at give dem? har Du ikke Meel at koge, har Du ikke noget Brød? Lad mig see Madskabet?" — Her reiste Konen sig og aabnede Skab-Døren, og jeg eftersaae Alt paa det Nøieste: der var et Kræmmerhuus med lidt Kaffe og nogle Potetes i en Pose, ellers lutter tomme Kopper og Kar. Forrige Høst slagtedes rigtignok en Gris, men den var kommen til ved St. Hans-Tid, saa En kan vide, den var liden, og den var nu længe siden fortæret." Er det ikke forfærdeligt, at Folk kan voxe op i saadan Elendighed, og hvorledes skal god Børneopdragelse kunne trives, naar de allerførste Betingelser for Livet saa fuldstændigt fattes? Og saaledes leve Mange! — Hvor der hersker lidt mindre Trang, medens Armoden ikke er meget mindre, bestaaer Dugurdsmaalet (Davren) af Vasvilling, Havremeelsvelling, tidt uden Mælk, Middagen af den levnede Villing og Potetes, Eftasverden (Nadveren) af „Kaffe", d. v. s. brændt Havremeel med en liden Tilsætning af Kaffe, og „Kage" af Havremeel, Vand og Kartofler, og Kveldsverden igjen af Villing. Rug smage Fattigfolks Børn aldrig, undtagen naar Huusfaderen kan tage med sig fra Gaarden, hvor han arbeider og har Kosten, et Stykke simpelt Ovnsbrød af Blandingskorn, men hvori man dog kan smage Rugen. I nogle Bygder have ogsaa Huusmændene for Skik, naar de spise ved Huusbondens Bord, at mætte sig paa Suppe og Fladbrød, hvoraf de kunne tage efter Behag, og saa tage hjem med sig deres Portioner af Kjød og Flæsk, for at Kone og Børn dog engang imellem kunne vide, hvorledes Suul smager.

I Slutningen af Afhandlingen om Giftermaal kommer Sundt ind paa det fordærvelige, i flere Egne af Norge gængse Nattefrieri, som er Gjenstand for en stor Deel af Bogen om Sædelighedstilstanden; Nattefrieriet og megen anden Usædelighed blandt Landalmuen er igjen nærmest begrundet i den Uskik, at Bondens Tjenestefolk have deres Natteleie i Fjøset eller Fæhuset, og herigjennem ledes vi da atter til at søge Oplysning om Bygningernes Indretning. Saaledes hænger det Hele, som oftere berørt, uadskilleligt sammen, og Sundt udtaler selv, at naar han har udgivet sine Afhandlinger efterhaanden som han fik en af dem færdig, saa følte han godt, at han bestandigt stod midt i et ikkun paabegyndt Værk. — Den, som ønsker igjennem Sundts Bøger at faae det fyldigste Indtryk af den norske Almue, skal læse Bogen om Sædelighedstilstanden. Denne indeholder heelt igjennem de interessanteste Skildringer af norske Landsforhold, af de Følelser, der bevæge Almuen, medens den tillige giver fortræffelige Oplysninger om dens Skikke, Klædedragt, Arbeidsløn o. desl. Medens mange af de Smaatræk og Samtaler, der fylde Bogen, bringe os til at rødme over den norske Almuesmands Usædelighed, Sløvhed og Ligegyldighed for det Høiere, stifte vi et nøie Bekjendtskab med Folk af samme Stand, hvis Tanker ere saa fornuftige og hvis hele Liv er saa smukt, at man ordentlig kommer til at holde af dem; den, der har læst Bogen, vil saaledes ikke glemme Besøget hos Huusmanden Ole paa Romerike, eller Undersøgelsen i den flittige Huusmandskones Stabbuur. Men det kan ikke negtes, at man modtager det Hovedindtryk, at Sædeligheden hos Almuen staaer paa et meget lavt Trin. Sundt lægger heller ikke Skjul herpaa, det er ham ikke om at gjøre, at give et smukt, men kun et sandt Billede af Tilstanden; har man først en rigtig Forestilling om Ondets Udbredelse, kan man langt bedre arbeide paa at indskrænke det, end naar man søger at forestille sig de virkelige Forhold bedre, end de ere. Ogsaa Skildringen af Ædruelighedstilstanden er interessant, og det saameget mere, som den indeholder et Uddrag af alle de fra Skolelærere og Præster paa Landet — hos hvem Sundt havde søgt Oplysninger — indkomne Beretninger om Brændevinsdrik. Herimellem indflyde en Mængde Meddelelser om egne Skikke og Anskuelser, som ere af megen Betydning for det rette Kjendskab til Almuens Eiendommeligheder; navnlig træffer man her mange Oplysninger om Bondens Bryllupsskikke, thi ved ingen Leilighed gaaer det saa stærkt løs paa Drik, som ved Ægteskabets Stiftelse. Bryllupper varer i Almindelighed flere Dage, i hvilke der drikkes tæt i Brudehuset, men desuden er det paa mange Steder Skik, at Brudeparret fører Brændevin med sig til Kirken og der beverter den forsamlede Mængde, ligesom den Omstændighed, at Bryllupper ofte ikke er andet end et „Skaalpenge-Gilde", hvor Gjesterne betale de Nygifte for Bevertningen og derfor søge at faae saa Meget som muligt for Skaalpengene, i høi Grad fremmer Drukkenskaben. De mangfoldige Ceremonier, der ere uundgaaeligt nødvendige ved et ret norsk Bondebryllup, have hos Sundt fremkaldt den Tanke, at Vielsen i Grunden af Bonden betragtes som en reen Biting ved Ægteskabets Stiftelse, medens den allerede fra Hedenskabets Tid nedarvede huuslige Fest, med Slægtninges og Naboers Deeltagelse som samtykkende Vidner, endnu bestandigt er Hovedsagen for Almuen. Denne Anskuelse fandt Bekræftelse ved et Par Tilfælde, hvor der var holdt Bryllup uden Vielse, som han hørte om paa en Reise i Guldalen i Throndhjems Stift. I et Sogn her vare Gjesterne forsamlede til Bryllup og ventede paa Bruden, for at sætte sig tilbords og derefter „synge Bruden ind" — under en høitidelig Marche føre hende til Høisædet hos Brudgommen — og iagttage den hele øvrige Ceremoni før Kirkereisen, men imidlertid falder Bruden i Barselseng i en Nabostue. Gjesterne lode sig ikke forstyrre heraf, men vedbleve at spise, drikke og prate, indtil Bruden ved Middagsbordet kunde indtage sin Plads i Høisædet, i sit fulde Skrud; efter Bordet viste hun sig paa Gulvet, saa at det kunde hedde, at hun havde dandset Brudedandsen, og da Tiden kom, sad hun atter i Høisædet, for at tage imod Skaalgaverne, og Bryllupper turedes de bestemte Dage til Ende! — I et andet Sogn blev Præsten syg kort før Vielsen, saa at denne maatte udsættes. Men Brudefolkene og Gjesterne toge Tingen saa, at de satte sig til Hest og red i prægtigt Optog henover Veien til Kirken og hjem igjen, og holdt saa Bryllup paa vanlig Maade. Derefter blev det igjen Hverdagsliv paa Gaarden, de unge Folk beskæftigede sig med deres huuslige Sysler, og det kunde ikke sees, at der manglede Noget. Men saa en Søndag vare de i Kirke, og her bleve de viede; kun nogle faa af deres nærmeste Slægtninge vare da tilstede som Vidner. Ogsaa i den Omstændighed, at det i mange Bygder er Skik, at de unge Folk efter „Fæsterøllet" eller Trolovelsen betragtes som gifte „sig imellem", og saa strax flytte sammen og leve som Ægtefolk allerede før Bryllup og Vielse, taler for en fra Hedenold nedarvet Anskuelse af Ægteskabets Væsen, som ikke har kunnet forandres ved Christendommens Fordring om den kirkelige Indvielse. — Værket om Bygnings-Skikken paa Landet er nærmest et historisk-architektonisk Arbeide, der gaaer ud paa at skildre Bønderhusenes forskjellige Indretning i de forskjellige Dele af Landet; det er ikke just skrevet for at lære Bonden at bygge, men for at vise, hvorledes de mange Bygningsformer have udviklet sig af det Ældre og for at udfinde Bygningens, Huusindretningens og alle de ydre Omgivelsers Indflydelse paa Folkecharakteren. Bogen er skrevet med megen Sagkundskab og lægger en høi Grad af Iagttagelsesevne og Slutningsgave for Dagen. Vi have omtalt den farlige Skik, som hersker mange Steder, navnlig i Christiania Stift, at Tjenestefolkene, Gutter og Gjenter i Flæng, have deres Senge i Fæhuset, midt imellem Kreaturet. Selv i vore daarligste Forhold herhjemme ville vi ikke finde en saadan Indretning, endsige da paa de større Bøndergaarde. Men i Norge findes den oftere, til Fordærvelse for de Unges Sædelighed. Stundom er Fjøset ogsaa Ægtefolkenes hele Bolig, og her kan man da træffe ligesaa megen Lykke og Tilfredshed, som i den store Gaard: „Den 14de October 1844 lagde en Huusmand i Lom Mønsaasen paa det første Huus paa en Plads, han havde begyndt at indrette sig, og nogle Dage derefter flyttede han derind med sin unge Kone og sin lille Buskap — thi Huset var et Fjøs. Men jeg kan godt tænke mig, at de Nygifte levede en lykkelig Vinter; thi vel maatte de holde af Dyrene — jeg har jo hørt en lang Historie om Koen og om hver af Sauene og Gjederne, og veed, hvilken Møie og Omhu det havde kostet, at erhverve dem og hege om dem indtil denne Dag, da Manden og Konen kunde have dem under eget Tag — og vel maatte de holde af hinanden — thi han havde været Tiggergut og Lægdsgut og Gjætergut og Tjenestegut, og hun var en Gaardmandsdatter; men takket være hans ærlige Hjertelag og gode Nemme og Provstens gode Confirmations-Underviisning: han vandt hendes Godhed, og da han var tryg for, at hun, trods Slægtens Modstand, var ham hengiven og tro, saa overlod han til sin Faders Brug og Pleie de Stykker Smaafæ, han allerede som Tjenestegut havde lagt sig til, reiste til Romsdalen, hvor der den Tid skulde være godt for Penge, tog Tjeneste der, arbeidede saa som Løskarl, forsøgte sig i Handel, var vel en lang Tid dødssyg, men kom sig igjen, tabte en Deel Penge ved Andres Upaalidelighed, men forvandt Tabet og kunde efter fem Aars Fraværelse om Vaaren 1843 vende tilbage med 42 Daler i Penge, samt taalelig gode Klæder, en Billed-Bibel af Winthers Udgave, et temmelig stort Stykke Læder, som til et Par Støvler, og meget andet Nyttigt, saa nu kunde ikke Pigens Slægt længer modsætte sig hendes Forbindelse med ham — Gaardmand var han jo ikke endnu, men han havde faaet sig en Plads paa saadanne Vilkaar, at han ikke skulde gaae som Arbeidsmand, og desuden maatte vel Pigens Moder mindes, hvorledes hun allerede paa Guttens Confirmationsdag havde fattet gode Tanker om ham: skjøndt Gutten kun var Lægdsgut (af Fattigvæsenet udsat i Tjeneste), havde Præsten givet ham den næstøverste Plads paa Kirkegulvet, midt imellem Gaardmandssønner fra de bedste Gaarde, som om han var Søn paa den anseelige Gaard, hvor han var i Lægd, og fornøiet herover havde hans Madmoder ladet gjøre ham et heelt Sæt nye og gode Klæder. Og hvad skeer? Paa selve Hædersdagen er tilfældigviis hans tilkommende Svigermoder tilstede paa Gaarden og er den Første til at møde den fra Kirken hjemkomne Gut og hilser ham med de Ord: „Jeg hører, Du har forsvaret Rummet for Gaarden — Du kan blive brav Gut, Du!"" Det unge Par fik da Forældrenes Samtykke og levede nøisomme og tilfredse i deres Fjøs i tre Vintere, medens Manden ryddede og opdyrkede den daarlige Skovgrund, byggede sig en Laave og omsider i Sommeren 1847 fik et taaleligt Stuehuus opført.

Skal man henføre Sundts Virksomhed under en videnskabelig Kategori, saa maa han regnes iblandt Statistikens Dyrkere. Men det er paa en ganske særegen Maade, han giver sig af med Statistiken. Han tumler vel med Talrækker Diagrammer og Procentberegninger, men han omgaaes dog med hele dette Arbeide som en Digter. Hans Kjærlighed til Folket og Folkelivet — en Kjærlighed, der er opvaagnet samtidigt med at det gik op for Normændene, hvilken national Skat de eie i deres eiendommelige Bondeliv — lader ham overalt give os poetiske Rammer til den tørre Kjendsgjerning. Han fører os ind i Bondens Huus, i hans Hjerte og Tankegang, og han indfører os paa saa vakker en Maade, at vi blive som hjemme der. Han har altid skrevet for Folket, med det Formaal at lære dette ret skarpt at opfatte sit eget Liv, baade for at faae Øiet op for Skjevhederne deri og for at kunne see dets gode Sider; derfor er hans Stil simpel og fattelig, gjennemvævet af slaaende Billeder, der vel undertiden blive noget eensformige, men som i deres Detail ere fortræffeligt gjennemførte. En anden Ting kunde man maaskee have at udsætte paa hans Sprog, nemlig det, at det ofte falder noget søgt, at det ikke er ganske frit for Affectation, og denne Feil synes mere og mere at gribe om sig hos ham, medens den saagodtsom aldeles ikke spores i hans Bog om Fantefolket. Naar man kjender Sundt og har talt med ham, veed man imidlertid, at dette, langtfra at være noget Paataget, er et fra hans hele Personlighed uadskilleligt Træk; han vender og veier hvert Ord, inden han giver det ud, for at finde netop det Udtryk, han vil bruge, og hans Tale bliver saaledes stringent og rammende, om den end paa samme Tid faaer noget halv søgt, halv forlegent.

Eilert Lund Sundt eller Fante-Sundt, som han ofte kaldes med et Kjendingsnavn fra hans første Hovedværk, til Adskillelse fra de andre norske Sundt'er, er født i Farsund 1817; i 1846 tog han theologisk Examen med Udmærkelse, efterat han allerede da i nogen Tid havde været Lærer ved den ovenomtalte Søndagsskole. Hans borgerlige Stilling er behagelig og selvstændig. Den norske Regjering fik hurtigt Øiet op for hans ganske særlige Anlæg, og uden at være ansat i noget Embede har han siden Aaret 1851 levet som lønnet Philantrop. Norge har just ikke store Pengemidler at rutte med, men Storthinget veed at anvende dem paa rette Maade, og Intet kan vel være fornuftigere, end at lønne den Mand, hvis eneste Formaal er „at anstille Undersøgelser om de lavere Samfundsclassers Kaar og Sæder" paa en saadan Maade, at han derved sættes istand til ganske at offre sit Liv for Folket. Som Udgiver af Tidsskriftet „Folkevennen", siden den bekjendte Ole Vigs Død 1857, har han deels et Organ for sine større Skrifter — hvoraf de fleste ere udkomne som Tillægshefter hertil eller trykte heri — deels en rig Leilighed til at virke for Almuens Belæring i alle Retninger, og den bruger han ogsaa i fuldt Maal. Naturligviis anvendes Sundts Kræfter ogsaa til specielle Statsformaals Fremme, hvor det gjelder Fattigvæsen og Statistik, men Hovedsagen er dog, at han studerer Almuen. Han har ogsaa gjort Reiser udenlands, deels for at deeltage i Congresser til Behandling af saadanne Spørgsmaal, som falde indenfor hans Studiums Omraade, deels for at gjøre sig bekjendt med Almuens Kaar og Forhold andetsteds. Saaledes har han ifjor Sommer tilbragt nogen Tid, først i England og senere paa en Reise igjennem vort Fædreland. Ved Hjemkomsten fra England var han optaget af alt det Meget, han der havde lært; Borde og Stole i hans rummelige Stue paa „Taasen" — en Gaard i Nærheden af Christiania — vare opfyldte med Bøger og Afbildninger, deels Konstgjenstande, som kunde glæde Øiet, deels practiske Ting, som kunde udvide Almuens og Barnets Blik, og lære dem at kjende de høiere Glæder. Ogsaa ved Besøget paa vore venlige Øer tør vi haabe, at Sundt har lært Noget, eller at han ialtfald har følt, at Almuens Til-

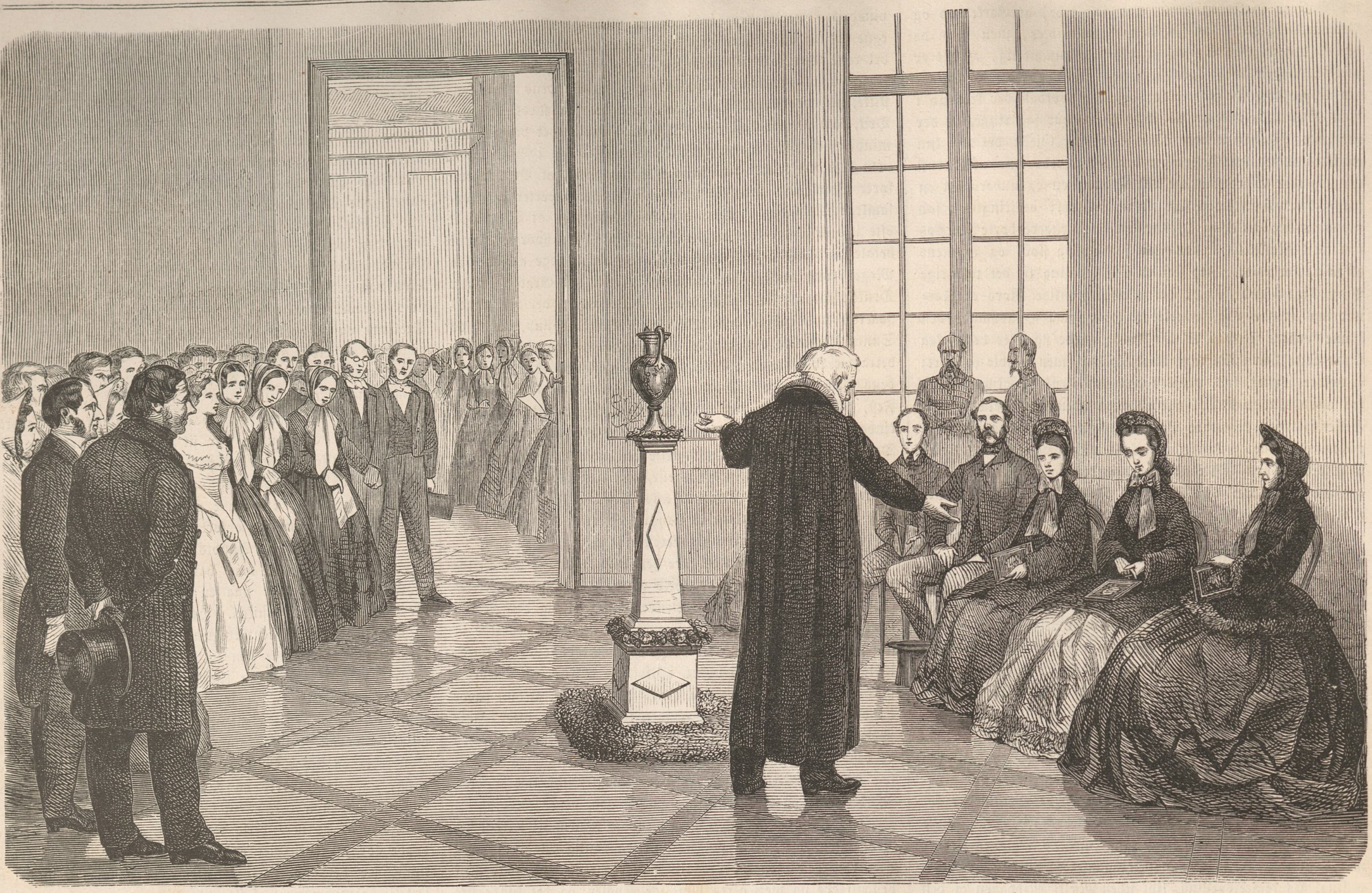

Overleveringen af Gjentofte Sogns Brudegave til Prindsesse Alexandra, tegnet af Otto Bache.

stand hos os er heel taalelig. Men ogsaa hos os er der store Mangler og Meget at rette. Maatte der da kun iblandt os findes en Eilert Sundt, som med hans Kjærlighed og Varme, hans Dygtighed og hans fuldkomne Uafhængighed af alle fremmede Interesser kunde virke for Kjendskab til og Udvikling af vort Almueliv!

Fr. Algreen-Ussing.

Fest paa Bernstorff for Prindsesse Alexandra.

Den „uhyre" Interesse, som Mangfoldige nære for Forlovelser og Giftermaal — selv om de Paagjeldende ere dem fuldstændig ubekjendte og i sig selv ganske ligegyldige; den Svaghed, som de Fleste have for high-life — selv om dette kun nydes gjennem Kammerjomfruers og Sypigers Sladder paa anden og tredie Haand; de mere berettigede Følelser af Velvillie, som det danske Thronfølgerdynasti ved huuslige Dyder har vidst at indgyde Nationen; endelig den naturlige, nationale Glæde ved det, maaskee mere glimrende end gavnende, Svogerskab med England: alt Dette er paa en heldig Maade blevet forenet med et vist uskyldigt Sværmeri for en ung Dame, som Alle vide idetmindste i Besiddelse — og det i meget høi Grad — af sin Alders Fortrin. Hvorfor Nationen i Almindelighed og Kjøbenhav-

Broquets Drage som Rednings-Apparat ved Strandinger, tegnet af Carl Baagøe.

Parti af Cornelio Ruffos Huus i Pompeji, tegnet af Ad. Hellesen.

nerne i Særdeleshed have havt mangfoldig Grund til ivrig Beskæftigelse med Prindsesse Alexandras nærforestaaende Formæling. Og de have sandelig langtfra været forsømmelige i saa Henseende!

Dog blev det ikke selve Hovedstadens Beboere, som kom til at give det første Beviis paa Glæden over det engelske Giftermaal og Velvillien for den unge Brud. De i dette Punkt mere Lykkelige vare Beboerne af Gjentofte Sogn, der, saa at sige, nøie have kjendt Prindsessen fra hendes Barndom af, nemlig for saavidt som Bernstorff Slot i en Række af Aar har været Familiens Sommerbolig. Onsdagen den 18de Februar fandt den smukke Fest Sted, ved hvilken Hds. kgl. Høihed modtog en Vase som Brudegave og Erindringstegn. Vasen var opstillet i Midten af Slottets Havestue paa en med Blomster og Grønt omvunden Piedestal, medens Fløidørene stode aabne til et tilstødende Gemak, hvor Omegnens Sangforening havde taget Plads, og til Vestibulen, der var opfyldt af Deeltagere i Festen. Den rigtforgyldte Porcellainsvase, der er udført i Bing & Grøndahls Fabrik, er prydet med Afbildninger af Bernstorff Slot og Gjentofte Kirke, paa en, med gyldne Stjerner besat, blaa Grund, og med Genier, der slynge Rosenkrandse om Medaillonerne. Den bærer paa Dansk og Engelsk følgende Indskrift:

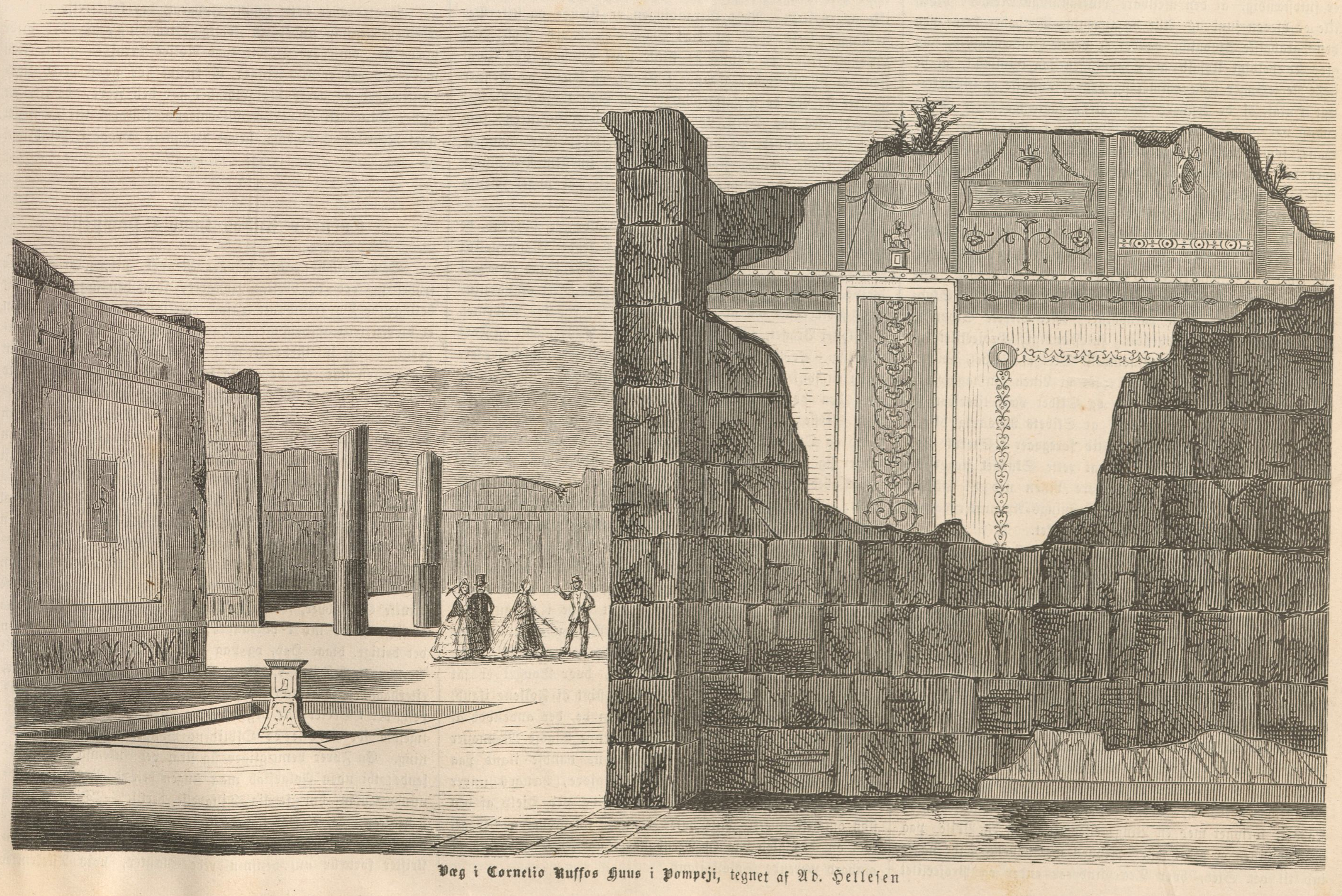

Væg i Cornelio Ruffos Huus i Pompeji, tegnet af Ad. Hellesen

„Faa Steder i Verden
Du kjender saa godt,
Som Gjentofte Kirke
Og Bernstorff Slot;
Om Alt, hvad der binder,
I Tiden end brast,
De knytte dit Hjerte
Til Danmark dog fast."

I Virkeligheden maa den smukke Gave med netop disse to Billeder nødvendigviis være Prindsessen kjær. Thi hvor stor Høihed og Glands der endog venter hende ved Englands Kongehof, vil hun dog altid med en forunderlig Glæde maatte tænke tilbage paa dette Sommerhjem, hvor hun har leget som Barn og levet som Menneske, og havt Lov dertil, uden at bære den overvættes Storheds, dog altid dyrkjøbte Lykke. Og saasandt hun som en ung Pige maa have et Blik for det Lands Natur, hvis Navn hun har baaret, saa vil det være hende dyrebart, at have for Øie Billedet af den simple Landsbykirke, som hun saa ofte har seet i den skjønne Fortoning, som en sjællandsk Aftenrøde skjenker Skov og Mark. Og netop Gjentofte Kirke viser sig i et særeget idyllisk Skær, naar man fra den støiende Strandvei er kommen igjennem „Charlottes Bøgelund" og seer dens simple, røde Mure hæve sig over de lave, men rige Marker.

Det i Anledning af Vasens Anskaffelse og høitidelige Overlevering sammensatte Udvalg af Gjentofte Sogns Beboere bestod af Organist Erslev, Gaardeier Sørensen, Particulier Gosche, Gaardbestyrer Nielsen og sex unge Piger, nærmest af Bondestanden. Klokken 12¼ ankom hele den kongelige Familie; nogle Vers af O. C. Lund, med Musik af Jørgen Malling, bleve afsungne; Sognepræst, Amtsprovst Boisen holdt en Tale og bad Prindsessen modtage den velmeente Gave som et synligt Tegn paa Sogneboernes Høiagtelse og Kjærlighed. Atter blev der derefter sunget, hvorpaa Prinds Christian paa sin Datters Vegne takkede og forsikkrede om hendes Kjærlighed til Fødelandet, der ikke skulde glemmes, selv i hendes andet Fædreland. Den kongelige Familie underholdt sig derpaa med flere af Omegnens Beboere, og Festen sluttedes med gjentagne Hurraer.

Om Linekastning ved Strandinger.

I.

Der existerer allerede en stor Mængde forskjellige Maader, hvorpaa et Projectil kan udkastes, idet det fører en smekker Line med sig, bestemt til at tilveiebringe en Forbindelse imellem Kysten og et tætved strandet Skib. Den Almindeligste, idetmindste hos os, er ved Raketter. De have Alle deres Fortjeneste; men det maa ogsaa indrømmes, at ingen af dem er fuldstændig, at den ufeilbare Linekastnings-Methode hidtil ikke er bleven funden. Alle de anvendte Methoder beroe paa den parabolske Skydning, og det er denne Omstændighed, som gjør et heldigt Udfald af Skydningen saa tvivlsomt, at de fleste Regjeringer have ømmet sig ved at anskaffe et tilstrækkeligt Antal af de kostbare Apparater, saalænge deres Nytte endnu var problematisk. Ved Skydning i en saa stærkt buet Bane, som den, der anvendes, vil Linen kunne passere lige over det strandede Skib, uden at tage Hold i Reisningen, idet den af den altid herskende stærke Blæst føres til Siden og gaaer glip af Maalet; den beskriver i Luften en stor Cirkelbue og falder som oftest ned foran eller agtenfor Skibet.

Det er denne Usikkerhed ved de nu anvendte Apparater, som har ledet Franskmanden Grev Adolphe d'Houdetot i Havre paa den Tanke, at man bør søge at anvende den directe Skydning, i Stedet for den parabolske. Med directe Skydning forsvinder hin Hovedindvending fuldstændigt; Projectilet behøver blot at røre en hvilkensomhelst Deel af Skibet, om det saa kun er Toppen af en Mast, for at Linen kan tage Hold og Forbindelsen imellem Kysten og Skibet være tilveiebragt. Det er ikke engang nødvendigt, at Skibets Reisning bliver rammet; thi da Strandingen altid foregaaer i Storm eller stærk Kuling, behøver man kun at rette Skuddet noget op imod Vinden, der da selv vil føre Linen ned til Skibet. Hvad der altsaa for de ældre Linekastnings-Apparater var et mislykket Skud, bliver for dette et vellykket.

Den directe Skydning var derfor det simpleste System, som kunde følges; dette var i sig selv indlysende nok, men Vanskeligheden bestod i at gjøre dette System muligt, at iklæde det en practisk Form, og heri er det, at Grev d'Houdetots Invention har sin store Fordeel.

Han foreslaaer at anbringe paa det til Projectilets Udkastning bestemte Vaaben en snegleformet Revne eller Udskæring, der strækker sig fra Mundingen til henimod Midten af Skydevaabenet. Dette — der kan være enten et Gevær eller en Kanon — lades paa følgende Maade: først kommer der en vis Masse Krudt ind til Løbets Bund, derefter en tyk Forladning af Filt, saa en Cylinder af Træ, der glider let igjennem Løbet, og endelig et cylindroconisk Projectil af Kobber, forsynet med en Vinge eller Knop og en Bøile, paa hvilken Linen er gjort fast. Revnen i Kanonens Side naaer ind til det Sted, hvor Træcylinderen ender og Projectilet begynder. Krudtexplosionen foregaaer derfor i den Deel af Løbet, der er lukket, ligesom ethvert andet Kanonløb, og Projectilet, hvis Vinge hviler i den snegleformede Revne, meddeles en dreiende Bevægelse, der tjener til at gjøre Skuddet overordentlig sikkert. Vingen er skrueformet, for at kunne glide langsad Revnen. Bøilen paa Projectilet, i hvilken Linen er fastgjort, er bevægelig, og Linen hænger ud igjennem den omtalte Revne. Snoren er kattet i Tampen; dens Førlighed og Længde indrettes efter Maalets Afstand og Førligheden af det Toug, som ved den skal trækkes ud til Skibet. Den maa være opskudt paa en spids Conus af Træ for at løbe villigt med.

Denne Fremstilling vil være tilstrækkelig for at overtyde Læseren om, at Apparatet er godt og maa opnaae sin Hensigt. Dog har Opfinderen villet vise, at den practiske Udførelse i enhver Henseende stemmede med Theorien, og han har derfor anstillet en Række Forsøg, der kronedes med det fuldstændigste Held.

Det Vaaben, han anvendte, var et almindeligt Gevær, hvis Løb var gjennemskaaret paa den beskrevne Maade og som var monteret paa en Trefod. Projectilets Middelrækning var omtrent 700 Fod. I en Afstand af 540 Fod fra den yderste Ende af Boulevard Impérial i Havre, hvor Apparatet var opstillet, ude i Havet, anbragtes ved Lavvande to Støtter, omtrent 15 Fod høie og i en indbyrdes Afstand af 30 Fod; imellem disse udspændtes en Snor. Alle Skuddene faldt imellem de to Støtter og Linen lagde sig paa den udspændte Snor. Afviklingen fra den coniske Træklods, der ellers viser sig saa vanskelig, foregik med den største Regelmæssighed. Alle Tilskuerne vare henrykte over det gode Resultat og lykønskede Opfinderen, der yttrede sin Glæde over, at „Krudtet, der udøver saa megen Ødelæggelse, ogsaa engang kan komme til at vise sig nyttigt for Menneskenes Liv."

II.

Naar et Skib strander paa Jyllands Vestkyst, pleier det at være en Begivenhed, ikke blot for Beboerne blandt Klitterne, men ogsaa i de omkringliggende Landsbyer og den nærmeste Kjøbstad; Damerne faae Stads, Silketøi og Kniplinger, eller Børnene faae saamange Appelsiner og store Figener, at de gaae iseng med daarlige Maver, eller Kjøbmanden faaer sit Varelager fyldt, Bonden sit Huus istandsat, osv., Alting for en ringe Udgift. „Gud!" sagde en Dame forleden Dag i et Selskab, „hvor jeg ofte tænker paa de glade Dage i min Ungdom ovre paa Vestkysten, naar der kom Strandinger og vi fik alle de deilige Ting!" Saaledes tænkte nu hun, og saaledes tænke desværre saa Mange; Strandingen er dem en Fest, et Middel til at tilfredsstille deres egoistiske Tilbøieligheder. Men Strandingerne udmærke sig mere ved deres Alvor, end ved deres Kilde til Nydelse, og ombord paa det Skib, som under Storm, Regn og Tykning driver ned imod den farlige Kyst, der ikke kan undgaaes, hersker tilvisse ikke nogen Fest. Naar Strandingen er tilende og hele Besætningen frelst efter en kjæk Daad, en haard Dyst over Brændingerne, da kunne de flinke Folk vel have Lov til at slaae en lille Lystighed af oppe i Kroen, og Slægt og Venner muntre sig ved de prægtige Varer, som flyde iland fra Vraget eller bjerges paa Søen, thi da er det kun Assurancen, som maa betale Gildet, og dertil er den jo skabt; men mangler der en eneste Mand, skyller der Lig op imellem Vragstumperne, da er Situationen for alvorlig til, at noget følende Menneske kan glæde sig ved den.

Alle Redningsapparater, som ere anbragte langsad de farlige Kyster, findes kun der for at redde Menneskeliv; Godset maa vente, til Veiret bliver godt, eller ogsaa maa det hjelpe sig selv. Menneskene, den kostbareste Deel af Ladningen, gjelder det om at bringe paa det Tørre, før Stormen bortskyller Vraget, eller før de omkomme af Anstrengelse og Fortvivlelse. De til Redningen specielt indrettede Apparater ere enten en synkefri Baad, „Redningsbaaden", der kan gaae ud over den høie Brænding og Sø, eller „Redningsstolen". Den Sidste anvendes, naar det strandede Skib staaer tæt ved Land og Omstændighederne ere saaledes, at man enten ikke drister sig til at gaae ud med Baaden, eller denne, som skal kjøres over Land, ikke hurtigt nok kan bringes til Strandingsstedet. Der kastes da ved Hjelp af en Raket eller et Projectil (som ovenfor forklaret) fra Kysten en smekker Line ud til Skibet; er den ankommen der, tage Folkene ombord fat i den og hale den til sig; i Land har man imidlertid bundet Enden af et tykt Toug fast til Linen, og dette Toug hale nu Folkene paa Skibet ud til sig og gjøre det fast høit oppe i Reisningen; med Touget følger en Blok, i hvilken Bugten af en smekker Line hviler, hvis Tampe forblive iland, og denne Blok fæstes paa Reisningen paa samme Sted, hvor Touget er sat fast. Nu hales det tykke Toug meget stivt af Folkene iland, efterat det er lagt over en Buk, ligesom de, der anvendes af Linedandsere, og vare Matroserne af denne Classe Mennesker (og Veiret lidt bedre), kunde de gjerne dandse iland paa Touget. Da dette nu ikke lader sig gjøre, hænges under Touget en Redningsstol paa en Rulle, og ved Hjelp af den sidst omtalte smekkre Line hales denne Stol frem og tilbage, som om den gled paa en Jernbane. En efter En bringes de ombord værende Søfolk iland.

Linekastnings-Apparaterne, Raketterne, Morteren eller hvad man nu bruger, ere ikke ganske billige og kunne ikke findes overalt, paa ethvert exponeret Sted; derimod ere Touget og Stolen mindre væsentlige Gjenstande. Var det da ikke muligt, deels at skaffe billigere Apparater, deels at anbringe dem paa alle Steder, saa at Søfolkene ikke, naar Faren nærmer sig, skulde pines af Frygt for at strande paa et Sted, hvor der ikke findes Midler til at bjerge dem? Jo, vi kunne foreslaae noget Saadant, eller rettere sagt, det er for længe siden foreslaaet af en fransk Indrulleringscapitain, Mr. Broquet; men vi maae desværre strax tilstaae, at det lider af en væsentlig Mangel: Søfolkene skulle nemlig selv føre det med sig ombord i deres Skib. Det er ikke kostbart, tvertimod, Tømmermanden ombord kan lave det Hele for en Bagatel; det fylder heller ikke op, staaer Ingen iveien; men det skal som sagt være ombord, det vil sige, at der skal tænkes paa det, før Faren indtræder, og det er netop det, man ikke saa let formaaer Søfolkene til; dersom de tænkte ligesaa meget paa sig selv, som Andre tænke paa dem, kunde mange Ulykker forebygges.

Hvad det under en Stranding især gjelder om, for at frelse Besætningen, er at tilveiebringe en Communication imellem Skibet og Kysten; et Seilgarn vil være tilstrækkeligt, hermed kan en Line trækkes over, og denne kan igjen slæbe et Toug efter sig. Broquet er gaaet ud fra den Betragtning, at, naar et Skib strander paa Kysten, blæser Vinden imod Land med en Storm, thi ellers er Faren neppe overhængende. Det kan da være meget vanskeligt, at kaste en Line fra Kysten ud imod Stormen saaledes, at den falder ned netop paa Skibet; derimod maa det være forholdsviis let, at føre en Line iland fra Skibet, med Vinden, ind til et vilkaarligt Sted paa Kysten. Man laver en stor Drage, efter alle Konstens Regler, og giver den en Klump Bly i Halen; denne Drage kan jo være af Tøi og til at folde sammen, saa at den ikke tager Plads op ombord. Naar den skal sendes iland, fæstes Snoren i den, og i nogen Afstand fra Dragen anbringes paa Snoren en lille Blok, eller en Stump Træ med et Hul i; igjennem dette Hul vises en anden smekker Line eller et Seilgarn med en Blyklump i Enden, og paa flere Steder af Snoren, omtrent en tredive Favne fra hinanden, anbringes lignende smaa Blokke, gjennem hvilke den nederste Snor ligeledes vises. Naar Skibet staaer fast i Grunden, sendes Dragen iland, helst fra Merset eller et andet høit Sted, og ved at stikke efter paa den nederste Snor fires Blyklumpen ned til de Folk, der forudsættes at have samlet sig paa Kysten. Disse hale Snoren, i hvilken Loglinen er gjort fast, til sig, faae fat i Loglinen, der igjen er gjort fast til Tampen af et Varp eller Kabeltoug, og dette kan nu udspændes, som ovenfor viist. Redningsstolen er gjort af to Endestykker med Ruller, mellem hvilke der ophænges et Par Hængekøier, og en Stok holder Endestykkerne fra hinanden.

Saaledes er dette simple Apparat, der kan frelse en heel Skibsbesætning under en farlig Stranding, og det vilde glæde os, om vore Søfolk toge Notice deraf — men, som sagt, Haabet er kun ringe; vi kjende for godt deres Ubetænksomhed og deres Ligegyldighed for den Fare, de ikke see under Øine, til at vi i den Henseende skulde vente os noget stort Resultat af at have bragt Broquets Drage i Erindring.

r.

Cornelio Ruffos Huus i Pompeji.

Den Reisende, der besøger Neapel, vil, naar han har frydet sig ved de herlige Udsigter, som den amphitheatralsk beliggende By frembyder i saa rigeligt Maal, og naar han er bleven træt af den megen Larm og Støi, der findes i Gaderne — thi intetsteds ere Folk mere aarvaagne end der, man kan næsten sige, at de aldrig sove — tænke paa at drage ud paa Landet, for at nyde den yppige Naturs mangfoldige Skjønheder, enten i Sorrent, Amalfi, eller paa Øerne. Vælger han derimod hellere at fordybe sig i Fortiden, hvortil hele Italien giver saa rig Leilighed, da leder hans Tanke ham til Pompeji eller Herculanum.

Tæt ved den Deel af Byen Neapel, hvor Kirken del Carmine ligger paa et Torv af samme Navn, og hvor den sidste af Hohenstaufferne, Conradin af Schwaben, hvis Billedstøtte af Thorvaldsen staaer i Kirken, lod sit Liv, findes en Jernbanestation; af Damphesten føres man hurtigt forbi de smukke Smaabyer, som ligge langs Kysten, og hvis Huse saa at sige gribe ind i hverandre; paa den ene Side har man det deilige, blaae Hav, og paa den anden Vesuv, om hvilket Jernbanen beskriver en Bue. Men Egnen forandrer Udseende, efterhaanden som man nærmer sig hin Oldtidens Stad, Pompeji, der i Secler var begraven og igjen kom for Dagens Lys, ligesom for at vise os Oldtidens Boliger og deres Udpyntning. En Fører bemægtiger sig strax ved Ankomsten den Reisende; thi uden Følgeskab maa Ingen betræde Pompeji, medmindre man har særlig Tilladelse dertil. — Disse Liniers Forfatter blev, efterat have beseet Diomedes' Villa, ført gjennem Gravgaden, hvor Marmormonumenterne med deres Indskrifter fortælle om hensmuldrede Slægter, hvis Askekrukker

endnu sees paa enkelte Steder, over Forum civile, nedad Strada mercante, i hvilken de sidst udgravede Huse findes.

Pompejis Huse ere temmelig eens indrettede. Fra en større Forhal, Atrium, til hvilken der støder Smaaværelser, gaaer man igjennem et mindre Rum, Tablinum, ind i et endnu større, Peristylum, Familiens egentlige Opholdssted, ligeledes med Sideværelser. — Paa den ene af de hosfølgende Tegninger, der begge ere tagne i Cornelio Ruffos Huus, kaldet saaledes efter en Buste med dette Navn, som opgravedes der og endnu er opstillet paa Stedet, seer man gjennem Tablinum ind i Peristylet; den anden forestiller et Brudstykke af en Væg i et af Smaaværelserne. Væggene ere bedækkede med lette elegante Ornamenter og Gulvene med zirl[illegible] Mosaikmønstre; ved det lille Vandbassin staaer endnu den Marmorstatuette, fra hvilken Vandstraalen sprang frem — kun Vandet mangler, men det hører jo med til Livet, og Liv findes ikke her, skjøndt man overalt seer Mærker deraf: paa Gaderne, hvor Hjulene have skaaret Spor, saavelsom ved Brønden, hvor Rebet har slidt Fure; men Livet selv er forsvundet.

Naar Solen gaaer ned om Aftenen og laaner Væggemalerierne fornyet Glands, da fristes man næsten til at vente at see Folk komme ud af deres Huse, og ile til Forum, saa tydeligt staaer Alt for Indbildningskraften; men den Reisende maa derimod selv forlade Byen, thi efter Ave Maria tillades det ingen Fremmed at opholde sig indenfor Murene; Stedet er da kun overladt til Tausheden og Vagten.

H.

Ugens Politik.

Den 26de Febr. 1863.

Vi have gjentagne Gange henledet Opmærksomheden paa det i Berlin af Hermann Wagener udgivne „Staats- und Gesellschafts-Lexicon", i hvilket Danmark og danske Forhold bedømmes med en Retfærdighed, der danner en mærkelig og paaskjønnelsesværdig Modsætning til saa godt som hele den øvrige tydske Presses Optræden imod os, saa at der virkelig er god Grund til at forundre sig over, at en kongelig preussisk Justitsraad, selv om han hører til Reactionens mest afgjorte Tilhængere, opfatter Forholdene paa denne Maade. Ligesom i de alt tidligere meddeelte Artikler om Danmark og Holsten, saaledes staaer Forfatteren af Artiklen om Hertugdømmet Lauenburg i det nys udkomne 112te Hefte dog fuldstændigt paa det heelstatlige Standpunkt, uden at ændse, at det er Tydsklands, af ham selv indrømmede Overgreb, der omsider har bevæget Danmark til, trods de dermed forbundne Offere, at afgive den af ham det tildeelte Rolle, som Mellemled mellem Germanisme og Skandinavisme, til at opbygge saa stærk en Vold som muligt imellem sig og en erobringslysten Nabo og til ubetinget at slutte sig til de to andre nordiske Riger, for ikke at blive en Vasalstat af Tydskland.

„Hertugdømmet Lauenburg", siger Forfatteren, „udgjør en Deel af det danske Monarchi, og man kan paastaae, at det først ved sin Forbindelse med Danmark er blevet indført i Historien og har tiltrukket sig Politikerens Opmærksomhed. Skjøndt det i et heelt Aarhundrede har staaet under samme Scepter, som det mægtige britiske Rige, og skjøndt man derfor skulde have troet, at det verdenshistoriske Pulsslag, der bestemte dette Riges Bevægelser, ogsaa maatte have gjort sig gjeldende i Lauenburg, førte det dog et ubemærket, paa Begivenheder fattigt Liv. Først Indlemmelsen i det danske Riges Tilværelseslove skjenkede det lidt efter lidt Bevidsthed om sin egen Betydning. Og naar vi i den langsomt fremskridende Dannelse af Stater maae see Virkningerne af et vist Aandsslægtskab, der forbinder, hvad der hører sammen, saa ville vi ogsaa med Hensyn til Hertugdømmet Lauenburg uhildet indrømme, at det var bestemt til at afslutte og afrunde de mangfoldige germanisk-skandinaviske National- og Forfatningseiendommeligheder, der ere forenede i det danske Monarchies Complex af Lande. Dette tilsyneladende vilkaarligt arbeidende Aandsslægtskab sønderriver Lemmer, der betragtedes eensartede, for at sammenføie det Adskilte med andre Stalbrødre, der betragtes som fremmede. Saaledes adskilte det Norge, dette Led af Skandinavien, fra Danmark, og gav det danske Monarchi det tydske Hertugdømme Lauenburg i Erstatning. Her aabenbarede sig allerede den Skjebne, der førte det sidstnævnte Rige ud paa den Vei, hvor det staaer som Mægler mellem Skandinavismen og Tydskheden. Lauenburg er nok et Led, der knytter den danske Heelstat til det tydske Forbunds Udvikling og det tydske Forbund til det danske Riges Skjebne. Den danske Politiks Bestræbelser have i de sidste ti Aar kun været rettede paa, at klare de Monarchiet dannende Landsdeles Forhold til det tydske Forbund, medens Forbundsdagen har søgt at finde den Formel, der var istand til at bestemme Forholdet, saavel mellem det danske Riges Landsdele indbyrdes, som til det tydske Forbund. Hidtil har denne dobbelte Bestræbelse — saaledes som det altid gaaer, hvor Spørgsmaalet stilles urigtigt og Lidenskaberne omtaage Blikket — kun avlet Bitterhed, Tvivl og Lyst til at overhugge Knuden med Sværdet. Tydskerne ansee det for deres Opgave, at forhaane de Danske, og de Danske maae indskrænke sig til at betragte Tydskerne med et mistænkeligt Blik."

Forfatteren viser derpaa gjennem en historisk Udvikling, „hvor uberettiget den lauenburgske Landdag var til at protestere mod Heelstatsforfatningen, som ogsaa vakte stærk Bevægelse i Holsten, hvilket dog ikke var paafaldende, naar man betænker, at der nogle Aar i Forveien var bleven ført en Krig, i hvilket det af udenlandske Regjeringer understøttede Holsten havde bekæmpet Monarchiets Integritet, medens den danske Nation, der fulgte Kongen, beskærmede ham og ærede ham som Statens Grundpille, erhvervede sig den Fortjeneste, at have frelst Riget fra Undergang". Denne Omstændighed havde vel ikke givet den danske Nationalitet en saa trykkende Overvægt, som man skulde have ventet; men den maatte desuagtet virke nedtrykkende paa de tydske Undersaatter og gjøre enhver Samvirken med de danske Undersaatter pinlig for dem. Men paa den anden Side bør man ikke fortie, at en Borgerkrig, en Opstand mod Landsherrens Autoritet, intetsteds er bleven endt paa en mildere Maade, end i Holsten. Ingen blev anklaget, man hørte neppe en Bebreidelse for, hvad der var skeet. Hertil kommer, at de Danske endnu havde bevaret en vis Agtelse for den tydske Aand, skjøndt man rigtignok ikke kan vide, om den ikke er bleven svækket, da de saae, at deres tydske Medborgere benyttede den første Leilighed, da denne Aand skulde bestaae sin Prøve i en Discussion, til at bedække Kamppladsen med Støvet af en Opposition, der maatte gjøre det utaaleligt for alle Partier, at raadslaae i Fællesskab. Trods alle disse ugunstige Omstændigheder vilde en Forsoning dog maaskee have været mulig, hvis man ikke baade i Holsten og Lauenburg havde været overbeviist om den Understøttelse, som enhver Modstand mod Danerkongens saakaldte Overgreb vilde finde, saavel hos det paany opvaagnede nationale Parti i Tydskland, som hos den tydske Forbundsregjering. Paa Grund af uklare og skjebnesvangre Bestræbelser stod nemlig en Crise atter i Begreb med at bryde ud i den tydske Forbundsdags Midte. Ved et centraliserende Maskineries isnende og kvælende Tryk havde den østerrigske Eenhedsstat naaet et Standpunkt, hvor Dynastiet lammedes og de dets Scepter underkastede Folkeslag opfyldtes af Kjedsommelighed, Patriotismens farligste Fjende. Det preussiske Forfatningsliv stagnerede, hvilket var saameget desto naturligere, fordi de Liberales høittravende Floskler ikke kunde overdøve den Følelse hos den preussiske Nation, at en Forfatning, der lammede Kongen i Benyttelsen af den ham af Guds Naade forundte Magtfylde, stedse af ham vilde blive betragtet med Kulde. I denne Forlegenhed begyndte baade Østerrig og Preussen atter med fornyet Iver at kaste sig over det holstenske Spørgsmaal. Og nu var ogsaa den Tid kommen, da de nationale Phraser kunde gjøre Regning paa at plukke friske Laurbær. De nationale Phraser levere Vrængbilleder af Folkets Interesser, gribe forstyrrende ind i enhver fornuftig Overeenskomst og stille en hadefuld Skinsyge paa den Plads, hvor der udfordres en klog og sindig Mægling. Da det tydske Forbund i October 1857 behandlede den holstenske og lauenburgske Sag ved sin Domstol, burde det idetmindste have afholdt sig fra enhver Tilslutning til den nationale Opfattelse. Men det var netop fra det nationale Standpunkt, at Processen blev ført. Af den Betænkning, der blev afgivet til Forbundsdagen, fremgaaer det, at man ikke først og fremmest spurgte om Forbundsretten, om de Grundsætninger, hvorpaa Forbundets Oprettelse hviler eller om Herskeren over Holstens og Lauenburgs Prærogativer, til hvis Beskyttelse Forbundet er kaldet, men at man indtog en Stilling, som om man havde til Opgave at veie Forholdet mellem de under det danske Scepter staaende Nationaliteter. Forbundet opkastede sig til en Nationalitets Beskytter. Men disse Forhold ere Forbundet aldeles uvedkommende, og ved dets Oprettelse har der slet ikke været Tale om dem. At ordne Forholdet mellem de forskjellige Nationaliteter, der danne en Fællesstat, overlader man sikkrest til disse Nationaliteter selv og til den Hersker, der regjerer dem. I saa Fald udvikler Ligevægten sig paa en naturlig Maade, og et Folkeslag, der har en sund Kjerne, vil lettere hævde sin Betydning, naar det skal stole paa sine egne Kræfter, end naar dets Bestræbelser ved fremmed Beskyttelse faae et hadefuldt og tirrende Anstrøg. Man giver i Sandhed ikke Tydskerne i Holsten og Lauenburg noget smigrende Vidnesbyrd, naar man paastaaer, at deres Betydning maa beskyttes ved Forbundets Bistand. Til denne Forbundsdagens første Feil kommer den anden, at det behandler Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg som to i Luften svævende Lande, paa hvilke Forbundet har Ret til at lægge Beslag til Gunst for et tydsk Fremtidsrige. Man løsner de to Hertugdømmers Forbindelse med deres Landsherre. Paa denne Maade opnaaes ikke noget Resultat, som lader sig benytte til en virkelig Afgjørelse. Da derfor Forbundet afgav den Erklæring den 11te Februar, at Forfatningsloven af 2den October 1855 ikke var gyldig i Hertugdømmerne Holsten og Lauenburg, rensede den ikke Jorden, men bestrøede den kun med nye Vanskeligheder. Disse ere endnu ikke overvundne og ville ikke blive det, førend den oprindelige Forbundsret atter holdes i Ære. For Hertugdømmet Lauenburgs Vedkommende er der rigtignok siden den Tid indtraadt en Pause, baade med Hensyn til dets Forfatning og dets historiske Udvikling; men denne Pause er bedragerisk, og dette Hertugdømme kan heller ikke unddrage sig den Opgave, i det Monarchi, hvortil det hører, at forskaffe sig en Stilling, der hviler paa et fastere Grundlag, end et blot og bart Suspensivveto, som, fremkaldt af Nationalitetshensyn, er afhængigt af Agitationens Bølgegang.

— Da Autoriteterne i Warschau begik den Feil, at benytte en ulovlig Rekrutudskrivning til i Mangel af Hovedanførerne at faae deres underordnede Agenter i deres Magt, saaledes som »Journal de Saint Petersbourg« har paastaaet, begik de en stor Feil, der forskaffede Polakkerne hele Europas Sympathi. Men Sympathien vilde neppe have sat Diplomatien i Bevægelse, dersom den mellem Rusland og Preussen afsluttede Convention, hvis Tilværelse nu er hævet over enhver Tvivl, ikke pludseligt havde gjort Polakkernes Opstand til et europæisk Spørgsmaal, der kan fremkalde de største Forviklinger. En enkelt Magts Intervention i Striden retfærdiggjør alle de øvriges, og Følgerne heraf have Slag i Slag ladet sig føle i Løbet af denne Uge og udelukkende fængslet Opmærksomheden.

Hvor stærkt Yttringsfriheden end er bleven beskaaren i Frankrig, har dog Keiseren et meget fint Øre, naar det gjelder om at erfare, hvad den offentlige Mening egentlig ønsker, og det er hævet over al Tvivl, at enhver Franskmand nærer den inderligste Deeltagelse for Polakkerne, som have udgydt deres Blod for dem paa alle Valpladse og til hvem de derfor staae i en Taknemmelighedsgjeld, som de med Skamfuldhed erkjende endnu ikke at have afbetalt. I Anledning af den mellem Rusland og Preussen afsluttede Convention, der har faaet practisk Betydning, idet preussiske Stridskræfter have besat en polsk Grændseby, har den franske Regjering allerede taget Anledning til igjennem sine Repræsentanter ved Hofferne i Berlin og St. Petersborg at gjøre Forestillinger, der, skjøndt affattede i det høfligste Sprog, dog derfor ikke ere mindre alvorlige. Efter hvad man erfarer, have disse Gesandter kun Befaling til at gjøre Gortschakoff og Bismark bekjendte med Cabinettets Anskuelser uden at overgive dem nogen Afskrift af deres Instruxer, en ikke aldeles uvigtig Omstændighed, da den godtgjør, med hvilken Forsigtighed det franske Diplomati endnu optræder. Man vil tillige vide, at Keiser Napoleon skal have skrevet et egenhændigt Brev til Alexander II, hvori han opfordrer ham til at gaae frem med Mildhed og idetmindste tildeels indrømme Polakkerne de dem tractatmæssig hjemlede Rettigheder. Medens disse Depecher afgik til Berlin og St. Petersborg, foretoges ligeledes diplomatiske Skridt i London for at opfordre den engelske Regjering til at handle i Fællesskab med den franske. Tager man Hensyn til Lord Russells Udtalelser i Overhuset, da han besvarede Lord Ellenboroughs Interpellation i Anledning af de polske Anliggender og med en i det officielle Sprog næsten ukjendt Bitterhed dadlede den preussiske Regjerings Optræden, til de paa Folkemøder fattede Resolutioner og til Yttringer i Bladene af den mest forskjellige Farve, saa vil dette Skridt sikkert faae et heldigt Udfald. I Paris gjør man Regning paa, at naar denne Overeensstemmelse først er tilveiebragt, og naar Østerrig, som man haaber, slutter sig til den, saa vil Cabinettet i Berlin efter bedste Evne søge at trække sig ud af Sagen. Dette Haab, som „Köln. Zeit." og „Nat. Zeit." dele, synes dog ikke at skulle gaae i Opfyldelse, da den preussiske Regjering officieust erklærer, at den ikke har forandret Standpunkt med Hensyn til det polske Spørgsmaal, og at Alt, hvad Rygtet fortæller om en Standsning af Rustningerne, er fuldkommen usandt. Det følger ganske af sig selv, at „Kreuzzeitung" støder i Krigstrompeten og dristigt byder baade Frankrig og England Spidsen. Ministeriet Bismark synes imidlertid at befinde sig i en ingenlunde misundelsesværdig Stilling; det har Vestmagterne imod sig; idag vil Deputeretkammeret tage Beslutning om det polske Spørgsmaal og uden al Tvivl ifølge Udvalgets Betænkning udtale sig mod Conventionen med Rusland, og for at gjøre Situationen aldeles utaalelig, saa have de tydske Godseiere i Posen, hvis Hovedopgave er at undergrave den polske Nationalitet, i en Forestilling til Regjeringen paa det Alvorligste fraraadet enhver Samvirken med Rusland. Og Kong Wilhelm, der nys ikke vilde anerkjende den saa vigtige Theori om Ministeransvarligheden, men selv steg ned paa den politiske Kampplads, han nyder nu sin Gjernings bittre Frugter, idet han overalt i Europa fordømmes for sin Optræden. Det er ikke blot den ministerielle »Globe«, der satirisk bemærker, at Kongen af Preussen har hævet det polske Spørgsmaal til et europæisk Spørgsmaals Værdighed, den første Bedrift, han endnu har fuldført, og at han, der ligger i Strid med sine egne Undersaatter og med Danmark, og som staaer paa en spændt Fod med Østerrig, nu ligger i Strid med hele Europa. Men »Times« indeholder især en Artikel, der i Voldsomhed søger sin Lige, og som „Berlingske Tid.", der for kort Tid siden saa syndigt dadlede den polske Opstand, ikke tager i Betænkning at gjengive med prisværdig Upartiskhed. „Denne Konge," siges der i „B. T.'s" Oversættelse, som vi tillade os at benytte, „synes at have studeret Stuarternes og Bourbonernes Historie for derefter at tilegne sig al den Indbilskhed, Pedanteri, Halsstarrighed, egenkjærlige Stolthed og aandelige Svaghed, som fandtes deri, medens han omhyggeligt udstiller derfra alle de prunkende Dyder, som, tiltrods for deres

Feil, fremlokkede en vis underdanig og ridderlig Loyalitet... I selve Preussen beklages hans Opførsel som en Skjændsel for Nationen, og det er umuligt at forjage den Frygt, at denne taabelige Konge af Preussen med sine dumme Indfald, sit middelalderlige Nonsens og sin skjendige Voldshandling mod et Folk, for hvilket han kun burde nære venskabelig Sympathi, vil være en stor og maaskee skjebnesvanger Anledning for hans mægtige Nabo."

Om Kampen mellem Russerne og Polakkerne modtager man endnu stedse de mest modsigende Efterretninger. Den russiske Stridsmagt i Polen er for Dieblikket 80,000 Mand stærk; daglig indtræffe nye Regimenter, og man vil vide, at en hemmelig Artikel i Conventionen bestemmer, at naar Rusland ikke ved egne Kræfter skulde være istand til at kue Opstanden, har Preussen forpligtet sig til at staae det bi med 60,000 Mand. Det skulde ved første Blik synes, som om Polen, anviist til sine egne Kræfter, umuligt i lang Tid vilde være istand til at modstaae slige Hære; men Russerne have rigtignok selv i deres Proclamationer og deres apokryphiske Rapporter fortalt, at det er umaadelige Landstrækninger, hvor Opstanden alt er udbrudt eller staaer i Begreb med at udbryde. Fra Dnieper til Warta, fra Nedre-Bug til Niemen er det russiske Herredømme truet. En utaalelig Undertrykkelse har ladet al den Misfornøielse komme til Udbrud, som Nationalitets- og Religionsforskjellighed tidligere havde fremkaldt, og det liberale Parti i selve Rusland synes tilbøieligt til at slutte sig til Polakkerne. De russiske Autoriteter have forgjeves anvendt Tyranniets sædvanlige List, og søgt at udsaae Tvedragt mellem de forskjellige Samfundsclasser. Forsøget mislykkedes, og Almuen deler Adelens og Præsternes Had mod den russiske Embedsstand og Kosakkerne. Forsikkringen om, at Bondestanden holdt sig udenfor Bevægelsen, klang meget utrolig, og nu gjentages den heller ikke mere. Insurgenter, som leve paa aaben Mark og i Skove midt i en nordisk Vinter, maae nødvendigviis finde Understøttelse hos Egnens Beboere. Ifølge de seneste Efterretninger er Forbindelsen mellem Warschau og Krakau atter afbrudt, og fra alle Sider meddeler man, at Bevægelsen griber videre om sig; at den over hele Europa udbredte polske Ungdom iler Fædrelandet tilhjelp; at den som det bekjendte Mariannaselskab organiserede Nationalcomitee, der endog i selve Warschau seer sig istand til at opslaae Placater paa Gadehjørnerne, har forbudt unge Mennesker under 18 Aar at drage i Felten; at der paa begge Sider kæmpes med det største Heltemod, og at de hidtil sammentrukne russiske Stridskræfter ingenlunde ere tilstrækkelige til at blive Herre over Situationen.

M.

Literatur.

— Der gives faa af de ældre Classikeres Talemaader, der i den Grad have bevaret sig igjennem alle Tider, som de, der skrive sig fra Horats. Enhver Studerende har fra sin Skolegang bevaret et godt Indtryk af hans Værker og vil derfor vist fornye Bekjendtskabet i det Hele med denne Forfatter i den Oversættelse, som Skoleforstander L. O. Kjær har begyndt paa den Gyldendalske Boghandels Forlag. Sproget er flydende og let og lader til med Troskab at følge Originalen.

— Det er ikke alene paa Scenen, at Vaudevillen „Abekatten" i en Aarrække er vedbleven at være Publicums Yndlingsstykke; men dens — mærkeligt nok — endnu anonyme Forfatter har forstaaet den Konst, ogsaa at samle sig en Kreds af Læsere, saa at den nu for anden Gang har kunnet oplægges paa Schubothes Boghandels Forlag.

— Det syvende Hefte af Lembkes Oversættelse af Shakespeares Værker, der udkomme i Schubothes Boghandel, indeholder Kong Henrik V.

— Siden Begyndelsen af dette Aar udgaaer der i Stuttgart et nyt Ugeskrift „Almindelig europæisk Hoteltidende", af et meget rigt Indhold, baade til Nytte og Gavn, saavel for Verterne, som for de Reisende.

Navne paa fire Musikere.

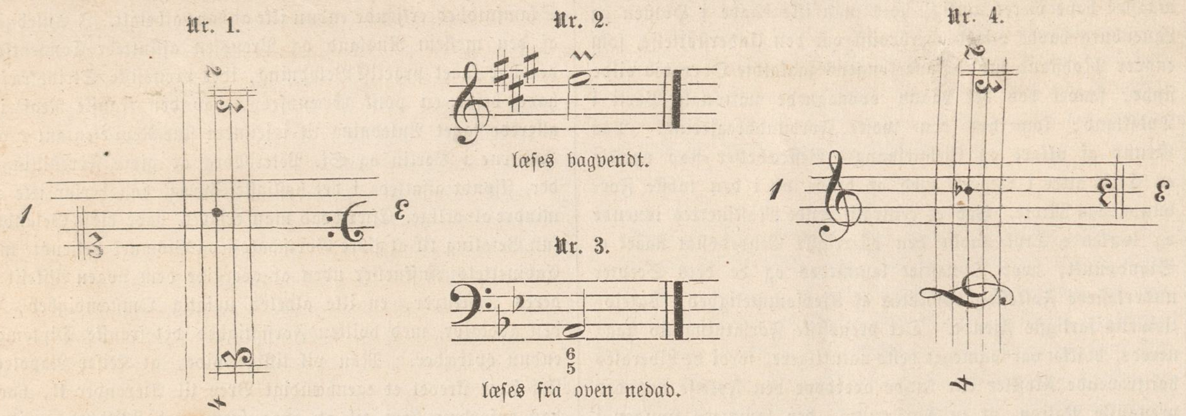

Døde.

Daniel Frederik Eschricht, Etatsraad og Professor i Medicinen, † 22de Februar, 65 Aar.

Louis Lucas, en ved Undersøgelser om den dyriske Magnetisme berømt fransk Lærd, † i Paris i Begyndelsen af Februar.

Christoph Bernoulli, bekjendt Mathematiker, † i Basel.

Dr. Guggenbühl, Eier af Cretineranstalten ved Interlaken, † 10de Februar i Montreaux.

Verdens-Barometret.

London	26	Februar	3 pCt.	Consols . . .	92 3/8.
Paris	„	—	3 „	Rentes . . .	69. 65.
Wien	25	—	5 „	Metalliques .	75. 20.
Berlin	„	—	3 1/2 .	Staats-Sch.	89 1/2.
Kjøbenhavn	27	—	4 „	Kgl. Obligat.	97 1/2.

Gaade.

Jeg synger om en Mand, og sagtens kan De gjette,
Hvem, hvad og hvor han er, naar De Dem mærker dette:
Han har et Hoved lyst, og man kan sige blot,
At det er noget tørt, men ellers meget godt.
Enhver Udskeielse han er kun lidet huld;
Og hvis det hændtes dog, De saae ham næsten fuld,
Han langtfra kan med Grund benævnes som en Dranker,
Han er afholdende og kydsk i sine Tanker.
Til et Beviis herpaa jeg vil fortælle Dem,
At han en Dame skjøn har mangen Gang fulgt hjem,
Men aldrig har han ført den allermindste Tale
Om Kjærlighed og Sligt, som Digterne afmale.
Og dog Poeterne han kjender meget godt;
De komme til ham hen, betroe ham nok saa flot
De mange Tanker smaa, de færre Tanker store,
Som de af Musen tidt med megen Nød erfore.
Og Kjærlighed især han kjende maa forsandt:
Thi hvilken Elskovskval hos ham lidt Trøst ei fandt?
Jeg vil ei sige just, han Hjertebranden slukker,
Om det Betroede han dog ingensinde mukker.
Han stille gaaer dermed og virker, hvad han kan;
Det troer jeg da; thi selv jeg elsker — denne Mand.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 178:

Port.

Opløst af Slavinden af Kjærlighed i Nakskov, En Contorist i Nyborg, X, X + 1 og 1 + X i Stege, den nye Quintet i Nyborg, Søndagsselskabet, Jagthunden og Moppen, J. B. i Danebrogsgaden, Baja, Absalon B., et Puds i Randers, Gerda og Inga i Bh., Pommadekrukken i Stubbekjøbing, Kardemommeknækkeren, Ov. & M., Jagtjkr. i F., Kahytten i Tønder, L. E. og J. E., Snik i Stege, Moster.

Opløst paa Vers af Forklog, Bagklog og Uklog i Odense, Sincerus og Silence i Nyborg, L. A. B.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 13de til 26de Februar incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
13de. .	3,2	5,8	0,2		28" 4,98	0,10
14de. .	0,1	4,0	÷2,0		28" 9,12	
15de. .	0,3	2,0	÷2,4		28" 9,29	
16de. .	1,1	2,9	0,2		28" 7,97	
17de. .	1,7	6,0	÷0,6		28" 6,72	
18de. .	3,1	5,7	0,7		28" 3,25	
19de. .	÷0,7	3,8	÷3,7		28" 7,96	
20de. .	÷0,9	1,8	÷3,6		28" 8,76	
21de. .	0,4	3,2	÷1,6		28" 5,49	
22de. .	2,0	4,0	÷0,8		28" 0,17	
23de. .	1,2	4,2	0,0		28" 1,86	
24de. .	÷0,1	1,6	÷3,4		28" 5,27	
25de. .	3,7	4,6	1,4		28" 4,55	0,56
26de. .	5,9	8,2	4,0		28" 3,67	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Digterens Brud.

Reiseeventyr af »Johannes«, Forf. til »Amager-, Nørre-, Vester- og Østerport« i »Illustr. Tid.« Priis 36 Sk. Faaes i alle Boglader og hos Forlæggeren

Carl Lund,
Bog- og Papirhandelen,
Kronpirndsensgade 6.

Cottillons-Bouquetter

leveres efter Bestilling fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6. NB. Kurv medfølger.

I disse Dage er udkommen complet:

Haandbog for practiske Jurister,

udarbeidet af Julius Hylling, Exam. jur.
571 Sider stor 8vo, foruden Titel, Fortale og Indholdsregister.
3 Rd. heftet i Omslag.

Denne Haandbog har til Hensigt at yde den theoretiske Jurist et nyttigt Hjælpemiddel ved Overgangen til practisk Virksomhed. Den meddeler saaledes: Formularer for alle væsentlige ved Retsbetjentes og Øvrighedspersoners Embeder forefaldende Forretninger, under Iagttagelse af en streng, systematisk Orden. Ved Siden af dette Øiemed er der ogsaa taget Hensyn til de Lovstuderendes Tarv, og Skriftet indeholder derfor Formularer for Under- og Overrets-Domsacter, der frembyde en brugbar Veiledning ved Forberedelsen til den juridiske Examens practiske Prøver. Ogsaa for Forretningsmanden saavelsom Statsborgeren har Bogen sin Betydning, idet de ved Hjælp af dennes Anviisninger bedre ville kunne sætte sig ind i de forskjellige Rets- og Øvrighedshandlingers Natur og Væsen. Skriftet meddeler desuden en fuldstændig Liste over Thingdagene ved de forskjellige Jurisdictioner, samt en nøiagtig Fremstilling ifølge Lov af 4de Marts 1857 af Kongeriget Danmarks Inddeling i Forligskredse, Mødestederne og Tiden for Forligelsescommissionernes Afholdelse, med flere nyttige Oplysninger. Bogen faaes i alle Landets Boglader og i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Ligkrandse

af Ilex (Christtorn) og af andet Grønt, med og uden Blomster, haves færdige og udføres efter Bestilling i Kronprindsensgade 6 i Blomsterudsalget.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med Navn) expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

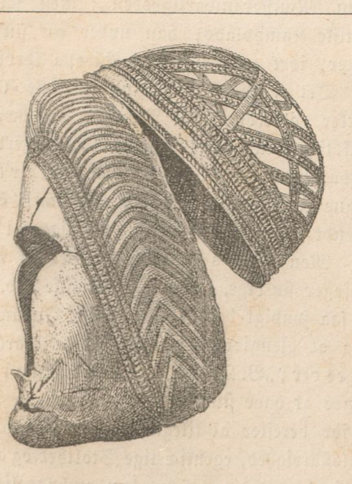

I Commission hos Undertegnede er udkommen og at faae i alle Boglader:

Thorsbjerg Mosefund.

Beskrivelse af de Oldsager, som i Aarene 1858—61 ere udgravede af Thorsbjerg Mose ved Sønder-Brarup i Angel; et samlet Fund, henhørende til den ældre Jernalder og bevaret i den kongelige Samling af Nordiske Oldsager i Flensborg.

Af Conr. Engelhardt, Samlingens Bestyrer.

Med nogle Kemitypier og 18 Plader med Afbildninger, raderede paa Kobber af J. Magn. Petersen. Udgivet med Understøttelse af det Kongelige Ministerium for Hertugdømmet Slesvig.

Priis 5 Rd.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Til L. i Løgstør. Naar det Omskrevne blot adresseres til Redactionen af dette Blad, er Angivelsen tilstrækkelig.
- P. L. P. i K. Hvis det ikke stred mod den for Bladet lagte Plan, skulde vi gjerne yde Dem den forlangte Hjelp; nu maa De søge den andetsteds.
- J. Kr. O. i F. pr. H. Det kommer altfor langt bag efter Begivenheden.
- P. D. Da det ikke turde tegnes, inden det blev overrakt, maa De have Taalmodighed til næste Nr.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 180.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 8. Marts 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Daniel Frederik Eschricht, af Aug. Thornam. — Tidsbilleder, I. — Meddelelser af blandet Indhold. — Hs. Maj. Kongens Brudegave til Prindsesse Alexandra. — Ved Prindsesse Alexandras Afreise fra Kjøbenhavn. — Asmus Jacob Carstens. I, af L. Dietrichson. — Falsters og Lollands Brudegave til Prindsesse Alexandra.

Tillæg: Vægternes Svanesang paa Studentercarnevalet den 5te Marts 1863, af C. J. Hansen.

Daniel Frederik Eschricht.

Daniel Frederik Eschricht var født den 18de Marts 1798 i Kjøbenhavn, og nedstammede fra en indvandret pommersk Familie. Hans Bedstefader var Læge, og dennes Søn, J. G. Eschricht, var Varemægler her i Byen. Den nu afdøde Eschricht var den næstældste af tolv Sødskende, og yttrede allerede fra sin tidligste Barndom en mærkelig Lærelyst og Arbeidsomhed, forenet med en usædvanlig Begavelse. Da hans Familie levede i smaa Kaar, var der kun Udsigt for ham at komme frem ved Flid, og hvis Nogen skylder sig selv den Stilling, han indtager i Livet, da var det Eschricht. Hans Virkelyst lod ham aldrig være ledig; altid var han beskæftiget, foruden med sine Lectier, ogsaa med hvad der laa udenfor hans Skolepligter, og det Samme var Tilfældet igjennem hele hans Liv, idet han stedse vilde lære noget Nyt, ogsaa udenfor sit Studium. Paa egen Haand, uden at Forældrene anede det, lærte han Meget; især var Musik hans Lyst. Han begyndte med Violin, og spillede snart Bratsch, Fortepiano, Guitar og Fløite, hvilken sidste blev hans Yndlingsinstrument, der fulgte ham paa hans første Udflugter og Fodvandringer. Fremmede Sprog lærte han sig ligeledes paa egen Haand, og hans store Sprogkundskaber kom ham senere til Nytte paa hans mange Reiser.

Da han 1817 var blevet Student fra Metropolitanskolen, fik han et længe næret Ønske opfyldt, nemlig at reise. Læsningen af Baggesens „Labyrinth" havde vakt hans Reiselyst, og hans Videbegjerlighed nærede den. Det havde længe været hans kjæreste Tanke, og da den nu skulde realiseres, havde han Mod til, med næsten ingen Penge i Lommen at begive sig paa en Fodvandring i Nordtydskland, for at besøge en Slægtning. Han fægtede sig igjennem, bar frimodig alle Savn og naaede sit Maal. Ligesom Baggesen vilde han bestige de høieste Punkter, hvor han kom, og denne Lyst havde nær kostet ham Livet, da han paa Møen forsøgte fra Stranden at bestige Sommerspiret. I det Dieblik, han skulde naae Toppen, styrtede han ned, men frelstes ved den Stok, han bar hos sig, der næsten ved et Vidunder fik Fæste i en Revne af Klippen og holdt ham oppe, indtil han kom saa meget til Besindelse, at han kunde hjelpe sig selv.

Hans Fader bestemte ham til Læge, men vilde, at han først skulde gaae den practiske Vei, og hos en Barbeer lære den saakaldte „lille Chirurgi". Dette var ikke efter Studentens Smag. Han havde desuden en uovervindelig Afsky for Blod, og bestemte sig for det juridiske Studium. Dette forekom ham dog snart altfor tørt, og han valgte Theologien; men en af hans Venner, der studerede Medicin, fortalte ham paa en Spadseretour om dette herlige Studium, hvorledes Forsynets Viisdom aabenbarede sig deri, og Vennens Begeistring greb Eschricht saaledes, at Samtalen varede til langt ud paa Natten. Næste Morgen erklærede han, til sin Faders store Glæde, at nu skulde Lægevidenskaben være hans Studium, og denne Gang svigtede han ikke det Kald lige til sin sidste Time.

Det lille Kvistkammer i Holmensgade, hvor han boede hos sin Familie, blev nu Vidne til Studentens udholdende Flid. Det gik her, som hos alle medicinske Studerende; hans Kvistkammer var snart opfyldt af Skeletter og forskjellige Sager i Spiritus. Han deelte sin Tid mellem de alvorlige Studier og de lettere musikalske Nydelser. Naar han kaldtes ned til Maaltiderne, benyttede han Tiden, før der rettedes an og mellem Retterne, til at spille paa Fortepiano, og ved Bordet sad han altid med en Bog i den ene Haand og Skeen i den anden. Allerede dengang udvikledes hans Lyst til at meddele Andre, hvad han selv havde lært eller oplevet. Hans Familie maatte høre det og see paa de ikke synderlig appetitlige Sager, han bragte ned til den, og han forsmaaede ikke at belære eller experimentere for de ikke altid lærvillige Tilhørere. Han var i sine Studenteraar af de Heldige, der fandt Venner blandt sine Medstuderende, som med samme Iver helligede sig deres Studeringer, deriblandt de nu afdøde Agier, Larpent o. Fl.; blandt hans Lærere og Foresatte var fornemmelig den altfor tidlig afdøde Professor Hovitz ham en faderlig Ven og Støtte, især efterat Døden allerede 1819 havde berøvet den unge Student sin Fader. Han opmuntrede og veiledede ham, og tog ham en Tid til Medhjelper i sit Embede som Læge ved Tugthuset.

Daniel Frederik Eschricht. (Efter et Photographi af C. G. B. Henrichsen.)

Sine Studeringer fuldendte Eschricht 1822, og han var den Første, der i samme Aar absolverede baade den chirurgiske og den medicinske Examen, hvilket skaffede ham en Uven der, hvor han netop skulde have fundet sin bedste Støtte. Det var en Følge af de dengang eensidige og skjeve Anskuelser om, hvad der tilhørte Chirurgien og hvad Medicinen. Samme Aar udnævntes han, kun 24 Aar gammel, til Landphysicus paa Bornholm, saavidt vi vide en Post, der dengang oprettedes. Fra Kjøbenhavn drog han til det lille Nexø, og uagtet den unge Læge hurtigt vandt Bornholmernes Hengivenhed, Agtelse og Tillid ved sine heldige Cure og ved sin hele Personlighed, følte han dog snart Savnet af Hovedstadens Videnskabelighed, af dannede Colleger og Fjernelsen fra Videnskabens Kilder. Men han var aldrig raadvild med sin Tid. Den Tid, der levnedes ham fra hans Praxis, anvendte han til at indsamle naturhistoriske Gjenstande, og hvad han fik tilovers af sine Indtægter, gik til samme Øiemed. Han satte sig i Forbindelse med Skibscapitainer og Matroser, og gav dem Spiritus og Glas med paa deres Reiser, for at de kunde bringe ham Et og Andet tilbage til hans Samling. Han correspondèrede paa Grønland (med Holbøll) og sendte Spiritus dertil til samme Brug. Kort sagt, han var „om sig", dengang som altid senere, naar det gjaldt at udvide og complettere sine Samlinger. Kun omtrent tre Aar var han i Embedet, og endeel af den Tid anvendte han paa en Reise til Paris og London, hans første videnskabelige Reise, foranlediget ved et Tilfælde, der lagde Grunden, til eller ialtfald fremskyndede hans fremtidige Berømthed. Et Skib strandede nemlig paa Bornholms Kyster. Det bragte en Ladning af udmærkede franske og engelske physiologiske Værker, der vare bestemte til St. Petersborg. De bleve solgte for Spotpris ved Auction, og Eschricht kom i Besiddelse af saa Meget, at han, ved at sælge Doubletter og hvad han selv ikke brugte, fik en Capital mellem Hænder, hvoraf Reisen kunde bestrides, naar man ikke gjorde store Fordringer til Bekvemmeligheden. Efterat have faaet Permission, reiste han til Paris, hvor han studerede Physiologi hos den berømte Magendie, og deeltog flittig i dennes Vivisectioner. I London besøgte han det „Hunterske Museum", der gjorde et mægtigt Indtryk paa ham, og paa denne Reise samlede han Stof til den Afhandling, som han 1825 forsvarede for Doctorgraden.

Reiselysten, der altid havde gjæret i ham, fik en ny Tilvæxt, og da han kom tilbage efter ni Maaneders Fraværelse, var hans første Tanke at komme afsted igjen. Han søgte derfor til almindelig Forbauselse sin Afsked, og higede efter en større Virkekreds end den, som Bornholm kunde byde ham. Det Cappelske Reisestipendium var ledigt for tre Aar. Eschricht erholdt det. Paa denne Reise studerede han i Berlin, Leipzig, Prag, Wien og Heidelberg, og Reiserne fra Stad til Stad benyttede han til at gjøre sig bekjendt med Landenes forskjellige Natur og med Befolkningens Sæder og Skikke. Hertil havde han et afgjort Talent, da faa Mennesker som han forstode at komme tilrette med Folk af alle Klasser i Samfundet. — Aaret efter sin Hjemkomst blev han ansat som Lector i Physiologi ved Universitetet (1829) og tillige som Underaccoucheur ved Fødselsstiftelsen. Til Professor udnævntes han det følgende Aar, og fra den Tid har hans Docentvirksomhed, lige indtil Dagen før hans Død, baaret rige Frugter.

Allerede i de første Aar af sin offentlige Lærerstilling følte han, at Naturvidenskaben ikke burde være et Mysterium for Uindviede, men at naturhistoriske Kundskaber burde udbredes i alle Stænder. Han blev derfor tilligemed Etatsraad Schouw og Conferentsraad Collin Medstifter af „Den naturhistoriske Forening" (1833), og hans private Samlinger benyttede han der til at anskueliggjøre sine talrige Foredrag.

Naar vi skulle omtale hans Virksomhed som Universitetslærer, vil der neppe reise sig nogen Stemme mod den Mening, at han var en elsket og agtet Lærer, der forstod at fængsle Tilhørernes Interesse ved et klart Foredrag, der altid bar Præget af Overbeviisning. Hans egen Interesse for det, han foredrog, smittede uvilkaarligt Tilhørerne, og det er mærkværdigt, hvorledes han endnu i sin fremrykkede Alder kunde bevare Interessen for de første Læresætninger i Physiologien, naar han foredrog dem for unge Begyndere. Dertil kom, at han var en af de første Universitetslærere, der forstod at udfylde Kløften mellem Lærer og Discipel; han drog de unge Mennesker til sig, og hvor han fandt noget Talent eller meer end almindelig Videlyst, var han rede til at hjelpe med Raad og Daad. Hans Huus stod aabent for mange Studerende, og mange af os Ældre ville med Kjærlighed mindes de Timer, vi have tilbragt der.

Det var hans anden Natur at være Lærer. Ikke alene Kathedret var hans Lærerplads, men overalt og for Alle yttrede sig hans Lyst til at belære. Han har holdt en Række populaire Foredrag, foruden i naturhistorisk Forening, ogsaa i Industriforeningen, i Arbeiderforeningen, i Militairforeningen o. fl. St., ligesom han paa Universitetet til forskjellige Tider holdt flere Rækker af Forelæsninger, og til dem alle strømmede talrige Tilhørere. Han fik derved stor Popularitet, uden nogensinde at nedlade sig til at beile til den. Ogsaa i Berlin holdt han i 1851 Forelæsninger, der senere udkom i Tydskland under Titelen „Das psychische Leben". — Men det var ikke alene i større Forsamlinger, han docerede, ogsaa i det selskabelige Liv kom stedse denne Lyst frem. Man kom næsten aldrig i Berøring med Eschricht, uden at bringe et Udbytte med sig fra hans Meddelelser og Erfaringer. Der var altid et vist Humor udbredt over hans Foredrag, baade de større og de mindre, der vandt Tilhøreren, og overalt lyste hans Overbeviisning igjennem. Hvo erindrer ikke hans hyppige Udbrud: „Det er høist mærkværdigt!" Det var ikke Mundsveir; han følte, at Alt, selv det Mindste, var værd at lægge Mærke til.

Ungdommen havde for ham en eiendommelig Tiltrækningskraft; han var altid munter og glad og selv ung i de Unges Kreds. Der var da ikke Spor hos ham af „den Lærde", eller af, hvad man gjerne vil kalde en „Bogorm". Altid friskt Liv og friske Anskuelser. For Børn havde han en ikke mindre Interesse; deres sjælelige Udvikling og Opdragelse var Gjenstand for hans kjæreste Undersøgelser, og han viste i Gjerningen denne Kjærlighed ved den Varme, hvormed han talte de Døvstummes og Idioternes Sag.

En Bedømmelse af ham som Videnskabsmand har ikke sin Plads her. Kun Saameget, at i al hans videnskabelige Stræben var Sandheden det Første, han søgte overalt. Han kastede ikke om sig med grundløse Hypotheser og Theorier, og var blandt de Ivrigste til overalt at bekæmpe Overtro og Charlatanisme. (Vi behøve kun at erindre om Caspar Hauser, Borddandsen o. M.) Hans Opdagelser paa Physiologiens Omraade ville stedse bevare hans Navn, og i alle Lande vil neppe nogen Physiologi doceres, uden at Eschrichts Navn kommer til at staae ved Siden af andre berømte Navne. Hans mange Reiser indtil hans allersidste Tid bragte ham i Berøring med Europas første Videnskabsmænd, og han sluttede Venskab med dem, ikke flygtige Venskaber, som Andres Reisebekjendtskaber, men han vedligeholdt med dem en levende videnskabelig Brevvexel. Han var i Udlandet agtet af Videnskabens Koryphæer (deriblandt fornemmelig Johannes Müller), og blev optaget som Medlem i flere medicinske Selskaber. Hans Deeltagelse i flere Naturforskermøder, baade i Udlandet og her i Norden, var aldrig uden Frugter og nye Laurbær.

Som alle Videnskabsmænd havde Eschricht ogsaa sine Specialiteter, hvori han til forskjellige Tider fordybede sig, saaledes Øiet og Synet, Indvoldsormene, Sjælens og Legemets gjensidige Forhold, Hvalfiskenes Physiologi — hvilket sidste Studium gav ham europæisk Berømmelse og hvorved han blev en europæisk Autoritet, især efter de Foredrag, han 1858 holdt i Paris i Academie des sciences, og som vakte megen Opsigt — og i de sidste Aar Østersfiskerierne. Disse specielle Studier absorberede dog aldrig hans Tid saaledes, at Andet forsømtes. — Ligeoverfor den nyeste Tids Kæmpeskridt fremad, der oftest bevægede sig i en Retning, som var heelt forskjellig fra den Vei, han selv havde fulgt, holdt han sig ofte paa et conservativt Standpunkt; men, som nylig i et Forsvar for en Afhandling for Doctorgraden blev ham sagt, Videnskaben kan ikke undvære det conservative Element, og han var en talentfuld Repræsentant for det.

Det største og varigste Minde om Eschrichts Navn bliver dog det Museum, der fra Begyndelsen var dannet af hans private Samlinger, og siden stedse udvidedes ved hans utrættelige Iver. Han havde Grund til at være stolt af det, og naar Danmark ligeledes har Ret til at være stolt af dette Museum, maa Danmark ogsaa være stolt af dets Skaber. Lægfolk besøge det hyppigt, og hvor smukt vil man ikke mindes, hvorledes Eschricht aldrig trættedes ved at forevise dets Indhold, og hvorledes han med næsten faderlig Kjærlighed dvælede ved enkelte, ham dyrebare Sager. Det var hans andet Hjem, hvori han viste sine Gjester sine bedste Skatte med en udsøgt Opmærksomhed.

Man skulde troe, at et saa rigt og rastløst Liv kun kunde være frugtbringende i enkelte Retninger, men man tager meget feil i Bedømmelsen af Eschrichts Personlighed, naar man i ham kun seer Videnskabsmanden. Vi have ovenfor omtalt hans Lyst til Musik; den bevarede han hele Livet og deeltog i alle de bedre musikalske Nydelser, der tilbødes Publicum. Alle fremmede Konstnere fandt i hans Hjem den samme Gjestfrihed, som alle de unge og ældre Læger og Videnskabsmænd, der saa hyppigt anbefaledes ham fra hans udenlandske Venner. For Malerkonsten og overhovedet for alle de skjønne Konster havde han meer end almindelig Sands og aabent Øie, og helligede dem baade Tid og bragte dem ikke faa Offere. Overhovedet vide vi næsten Intet, som han ikke skjenkede Interesse. Man har dog meent, at Politik var ham fremmed, men vi troe snarere, at han ikke gjerne udtalte sig om dette Emne. Vi troe, at Grunden hertil laa i hans humane og menneskekjærlige Tænkemaade. Menneskekjærlighed var et af Hovedtrækkene i hans Charakteer; det viste han i sin uegennyttige Færd som Læge, ved sine philantropiske Bestræbelser i mange Retninger, og naar han skyede Politik, var det uden Tvivl, fordi det laa ham saa fjernt, at tænke sig nogle af sine Medmennesker som Fjender.

Naar vi endnu ville tilføie deels Alt, hvad han har udgivet af strengt videnskabelige og af populaire Arbeider, deels hans Virksomhed i Sundhedscollegiet, hvor han fra sit treogtredivte Aar indtil forrige Aar, altsaa i meer end 30 Aar, var et virksomt og betydningsfuldt Medlem paa Grund af sine alsidige Kundskaber, og endelig hvad han har været for sin Slægt, sine Venner og sine Medmennesker, da maae vi indrømme, at til et saa rigt Liv fordres gunstige ydre Betingelser og lykkelige Livsforhold. Det var ogsaa Tilfældet med Eschricht. Hans Helbred var godt og stærkt, hans spinkle Ydre taalte usædvanlige Anstrengelser; hans Stilling som Embedsmand og Lærer var behagelig, og han selv var anerkjendt baade hjemme og i Udlandet. 1840 udnævntes han til Ridder af Danebroge; 1846 fik han Nordstjerneordenen; 1853 blev han Etatsraad, og 1862 fik han Danebrogsordenens Sølvkors, ved sin Udtrædelse af Sundhedscollegiet. Men fremfor Alt maae vi nævne et næsten 32 Aars lykkeligt Ægteskab. I 1831 ægtede han sin nu overlevende Hustru, Marianne Petit, der ved ualmindelig Dannelse og ved Hjertets Adel fuldkomment harmonerede med ham, forstod at dele hans Interesser, ofte ledsagede ham paa hans Reiser, og i det Hele udbredte over hans Hjem den Luft, der virkede saa velgjørende paa Alle, og da nærmest paa ham. Naar vi endnu nævne en Familie, der elskede ham, og talrige trofaste Venner i alle Stænder, da tør vi vistnok kalde Eschrichts Liv et lykkeligt Liv.

Selv hans Dødsmaade var for ham en Lykke. Et af hans ofte yttrede Ønsker var, at kunne virke indtil sin Død. Han frygtede en Alderdom, der skulde sløve hans Aandskræfter og gjøre ham overflødig. Dette Ønske blev opfyldt, idet Døden, uden foregaaende Sygdom, pludseligt bortrev ham paa en Spadseretour den 22de Februar d. A., til Sorg og Savn for Hustru, Slægt og Venner, og ikke mindst for Videnskaben.

Aug. Thornam.

Tidsbilleder.

I.

Crinolinerne.

Det vilde ikke være vanskeligt at skrive et høist læseværdigt Capitel om alle de Kvaler, som den kvindelige Deel af Menneskeheden har underkastet sig for at skjule, hvad der efter dens Mening ikke kan være overeensstemmende med Skjønhedens strengeste Regler. Denne Tilbøielighed er eiendommelig for Kvinden, medens den ingenlunde deles af Manden, der aldrig har skammet sig over sin egen Figur. De Pinsler, han har været udsat for under Modens Omskiftelser, ere derimod snarere fremkaldte af en utilbørlig Higen efter at vise Figuren. Der var en Tid, da en Satiriker kunde lade en Modeherre sende sin Skræder bort med den Paamindelse: „Husk paa, min gode Mand, at hvis jeg kan komme ind i mine Skindbuxer, saa kasserer jeg dem." Men under de mest forskjellige Himmelstrøg og Tidsaldere har Kvinden lagt en uimodstaaelig Tilbøielighed for Dagen til at vanzire en Figur, med hvilken hun alene synes at være misfornøiet, og ingen Lidelse har afholdt hende fra disse Bestræbelser. Physiske Smerter have ikke forhindret Chineserinden i at indeklemme sine Fødder, ligesaalidt som Frygten for Fordøielsesredskabernes Ødelæggelse eller for Kvælning har afholdt vore Mødre fra at give deres Midie en sylpheagtig Elegance ved Hjelp af Snørelivet. Den nærværende Modes Forsyndelser maae derimod ikke søges i denne Retning. Havde den forrige Generations unge Damer Smag for at indeklemme sig selv, foretrækker den nærværende Generations unge Damer meget viseligt at indeklemme deres Naboer. Vor Tids Skjønne kommer ikke paa Vildspor ved at indsnevre, men snarere ved at udvide Naturens Gaver. Hendes Formaal synes at være, at overbevise Mandfolkene om, at deres tilkommende Livsledsagerinders naturlige Figur er et klokkeformet Telt med et Par korte Arme og et Hoved, der titter ud af Toppen af Teltet. Bestræbelserne for at naae dette Ideal ere i og for sig uskyldige, og vi skulde ikke have sat Pen til Papiret i denne Anledning, hvis vore Kakkelovnes uheldige Indretning, i Forening med Tarlatanskjolernes vidunderlige Omfang, ikke havde knyttet større Farer til disse Bestræbelser, end det har været Tilfældet ved nogen tidligere Mode.

Det maa desværre dog indrømmes, at der aabenbarer sig megen Originalitet i denne Fares særegne Form, og da Originalitet er den vigtigste Anbefaling for en giftefærdig ung Dame i vore Dage, vil denne Tanke sikkert i høi Grad trøste dem, der endnu ikke ere opbrændte. I den menneskelige Daarskabs Historie har man aldrig seet Mage til, at Folk have anbragt en let antændelig Krudrende mellem deres egne, let fængelige Klæder og et Punkt i sex til syv Fods Afstand og ført denne saa let opblussende Maskine med sig i den umiddelbare Nærhed af Kakkelovne, Kaminer og Gasflammer. Det eneste Forbillede, der nærmer sig hertil, er en Franskmands, om hvem der fortælles, at han ønskede at begaae Selvmord paa en original Maade og derfor stoppede Ørene fulde af Skydebomuld, som han antændte med en brændende Cigar. Men derved er der dog at bemærke, at Franskmanden var forberedt paa en Explosion, hvilket endnu neppe er Tilfældet med de unge Damer. De synes at være

aldeles uvidende om den Naturlov, ifølge hvilken der vil gaae Ild i alle de mangfoldige Alen Flor, der indhylle dem, naar blot en eneste Tomme fænger. Og hvad den Tomme Flor bestiller, om den svies, forkuller eller brænder i lys Lue, det aner den, der bærer Kjolen, ikke, dertil er hun altfor langt borte. Da en Vittighedsjæger engang saae et Barn, der søgte at kjærtegne en Skildpadde ved at klappe dens Skal, sagde han, at det var, som om man vilde klappe St. Peterskirkens Kuppel for at kjærtegne Paven og Cardinalerne. En ung Dame er nu vel ikke fuldt saa langt borte fra sin Overkjole, som den høiærværdige Geistlighed fra den Kuppel, under hvilken den sidder, men hun er ligesaa uvidende om Alt, hvad der foregaaer paa den. Og uovereensstemmende med den her omtalte Kuppel er hendes Crinoline ikke blot bevægelig, men dens Bevægelser ere endog eiendommelige og høist capricieuse. En udmærket Mathematiker vilde upaatvivlelig være istand til at beregne enhver Afvigelse paa dens bugtede Bane, idet den vakler fra den ene Side til den anden bag sin Herskerinde, naar hun gaaer over Gulvet. Men for det uøvede Øie ere dens Svingninger aldeles ufattelige og trodse enhver Beregning. Eet Øieblik leger den midt imellem de kostbareste Porcellainsvaser, et andet Øieblik snoer den sig om en med dens Væsen og Manerer ubekjendt Herres Been, og efterat have anrettet den største Ødelæggelse mellem alle de lettere Meubler i Værelset og nødsaget Tjenerne, der bære Theen om, til at lægge en fast utrolig Behændighed for Dagen, er der stor Sandsynlighed for, at den tilsidst ender sin Bane med et yndefuldt Sving ind i Kakkelovnen. Er det Stof, som bedækker Crinolinen af Uld eller Silke, bliver Følgen heraf kun, at Tøiet svides, men er det Flor eller Musselin, vil det nødvendigviis strax staae i lys Lue. Dens ulykkelige Eierinde kan ikke hjelpe sig selv; thi da Naturen, der ikke gjorde Regning paa Crinolinen, undlod at give hende Øine i Nakken, kan hun ikke føre Tilsyn med dens Spilopper. Hendes eneste Frelse er ligesom Styrmandens i et Skib, der ikke lystrer Roret, at holde sig i rum Sø saa meget som muligt. Men Kundskab til de Forsigtighedsregler, der under Crinolineregimentet udfordres for at begive sig paa Selskabssalseiladsen, erhverves ikke ved et blot Instinct, og medens de unge Damer vinde Erfaring, gjør en Ildebrand let Ende paa deres Læretid. Bekymrede Forældre have naturligviis benyttet mangfoldige Sikkerhedsforanstaltninger. Yndlingsmidlet er at anvende en Sodaopløsning, som vistnok kan gjøre Tøiet uforbrændeligt og som, efter hvad man paastaaer, heller ikke skal skade dets Udseende. Men herfor have vi dog kun vedkommende Chemikeres Forsikkring, og Damerne ere ikke tilbøielige til at troe paa slige Autoriteter i en saa delicat Sag. Kjøbmændenes Eiendommeligheder bør desuden tages i Betragtning. Det er hævet over enhver Tvivl, at de omhyggeligt ville anvende Tincturen paa et Par Alen af ethvert Stykke Tøi, for ved et Lys i Boutiken at sætte Kunden istand til at overbevise sig om dets Uforbrændelighed. Men hvis nogen Kjøbmand gjorde mere, vilde han i Sandhed handle paa en meget ukjøbmandsmæssig Maade. I Mangel af disse Sikkerhedsmidler vilde det være meget ønskeligt, hvis en eller anden sindrig Mechaniker skulde kunne opfinde en Maskine, der vilde sætte enhver Dame istand til at styre sin egen Crinoline. Et Par Jernstænger, føiet til det alt brugelige Apparat, vilde ikke forøge Vægten synderligt, og en Dame vilde i saa Fald have den Fornøielse med Sikkerhed at vide, til hvilket Maal hendes Crinoline styrer.

Naar Alt kommer til Alt, synes den Overbeviisning dog mere og mere at rodfæste sig, at Faren er uundgaaelig, og at en Mængde vaade Lagner, ophængte til øieblikkeligt Brug ligesom Vandspande paa Trappegangene er den eneste Frelse. I sparsommelige Huse kan det samme Resultat maaskee opnaaes ved et Par Gange daglig at fugte Divan- og Bordtæpper. Disse Redningsmidler ville efter al Sandsynlighed vise sig tilstrækkelige, hvis den ikke brændende Deel af Selskabet anvender dem med tilbørlig Hurtighed. Konsten at slukke en Dame vil ufeilbarlig komme til at udgjøre et eget Fag i alle Opdragelsesanstalter for unge Cavalerer. Ligesom man nu sætter Pris paa en Løve, formedelst den Behændighed, hvormed han hjælper en Dame Shawlet eller Kaaben paa, saaledes vil om et Par Aar Idealet af en Courmager udmærke sig ved den Færdighed, hvormed han kan kaste en i lys Lue staaende ung Dame om og rulle hende paa Tæppet eller indsvøbe hende i et vaadt Lagen. Det er sandsynligt, at om føie Tid ville Herrene blive mere og mere øvede i at udføre denne Pligt som Selskabssalenes Brandfolk. Naturligviis vilde man undgaae Faren paa en endnu simplere Maade, end ved vaade Lagener og Bordtæpper, hvis de unge Damer vilde opgive den Vane, at postere sig midt i Musselinsballoner. Dette synes at være den simpleste Maade, at afgjøre Sagen paa, især da de Franskes Keiserinde, paa hvis Bud Jernburet først indførtes blandt Modedamerne, ikke mere, efter hvad man paastaaer, overholder det saa strengt. Men dette forfængelige Haab vil neppe blive opfyldt. Den Grundvold, hvorpaa Crinolinemoden hviler, er altfor fast til at den saa let kan rokkes. For det Første kræver den tre til fire Gange mere Tøi, end Kjolerne for ti Aar siden, og den er derfor selvfølgelig mere populair blandt Modehandlerinderne, der, om de end ikke ere Modens Lovgiverinder, dog idetmindste ere de ufeilbarlige Fortolkere af dens Bud. Dernæst tilfredsstiller den nogle høist tilgivelige Tilbøieligheder i det kvindelige Hjerte. Det sætter en nogenlunde velhavende Dame, som ønsker at gjelde for meget rig, istand til paa en haandgribelig Maade at overbevise Næsten om sin Rigdom, og den aabner en nogenlunde god Udsigt for en Dame med en daarlig Figur til næsten at see ligesaa godt ud, som hendes mere begunstigede Medbeilerinder. Men da Fleertallet af Modedamerne enten ønske at see rigere eller smukkere ud, end de i Virkeligheden ere, er det klart, at Crinolinen har opnaaet en ophøiet Stilling, hvorfra det vil falde vanskeligt at styrte den. Noget vilde der imidlertid vindes, hvis man blot bar uforbrændeligt Tøi over dette saa lovpriste Jernbuur. Men Flor og Tarlatan ere Ungdommens Kjendemærker og øve derfor selvfølgelig en endnu stærkere Tiltrækningskraft paa det smukke Kjøn, end endog selve Crinolinen. Der er derfor intet Andet at gjøre, end at holde et tilstrækkeligt Forraad af koldt Vand i Beredskab, for med rund Haand at anvende det, saasnart der er den mindste Fare paafærde.

Literatur.

— I det største sjællandske Landsogn, Tikjøb i Frederiksborg Amt, er i Aaret 1861 oprettet en stor Fattig-Arbeidsanstalt, hvis Formaal er at gjøre Fattigforsørgelsespligten saa lidet byrdefuld for Sognet og saa gavnlig for Lemmerne, som muligt. Anstaltens Forstander, Hr. Chr. Søeborg, har i disse Dage, under den almindelige Titel Arbeids- og Forsørgelses-Anstalten, udgivet en lærerig, lille Beretning om denne Anstalts hidtidige Virksomhed, med almindelige Vink for Oprettelsen af lignende Anstalter andetsteds. Det lille Skrift vil læses med Interesse af alle Landboere, der ville og paa nogen Maade kunne fremme en hensigtsmæssig Ordning af den under nuværende Forhold kun altfor ofte bortkastede Fattigunderstøttelse. (P. G. Philipsen).

— N. M. Petersens nordiske Mythologi udkommer i Berlin i en tydsk Oversættelse af Adolph Maukopff.

— I Itzehoe udkommer om kort Tid: „Die Hornheimer Angelegenheit vor den Richterstuhl der öffentlichen Meinung gebracht".

— „Et Ægteskab", Novelle af Israel Dehn — hvis borgerlige Navn er Frithjof Foss, siden forrige Maaneds Begyndelse Redacteur af Christianias „Dagblad" („Christianiaposten"). Denne Bog tyder vel paa Talent, men rigtignok i en langtfra tilstrækkelig Grad; hvad enten selve Begavelsen, er for overfladisk, eller den, under en utro Forvaltning ikke bliver tilbørlig benyttet — eller at begge Dele finde Sted i Forening. Tiltrods for den i det Hele gode Retning, i hvilken Forfatteren har villet virke, kan selve Virkningen dog kun blive ringe; deels fordi han paa en upartisk Maade altfor meget har villet virke, deels fordi Stoffet neppe er halvt udformet, og Udførelsen overhovedet saaledes affeiet, at man ingen Medfølelse kan vinde for disse, med blege Vandfarver fremstillede Figurer. Man faaer Indtrykket af, at Forfatteren vel har vidst noget Rigtigt, men ikke følt det tilbunds, ikke med varm Kjærlighed levet sig ind i sin Tankeverden, saa at Befrugtningen udebliver, og et goldt, stemningsløst Skriveri træder istedetfor den levende, personlige Digtning. Til at opnaae en Plads, ikke blot i de altædende Leiebibliotheker, men i] den egentlige Literatur, vil han ikke naae, selv ved nok saa mange Bøger af dette Slags, de være saa lidt mere eller lidt mindre „læselige". (J. W. Cappelens Forlag).

— „Erindringer fra det betydningsfuldeste Aar i mit Liv." Denne lille Bog er udkommen i andet Oplag, og den er saaledes baade i sig selv og sin Modtagelse hos Andre et nyt Vidnesbyrd om den stærke religieuse Følelse, som i Norge vistnok er langt almindeligere, end hos os. Thi det er i den Grad ikke noget frit produceret Digterværk, som vi her have for os, at Forfatterinden strax i Fortalen siger, at kun for at „befæste Troen — — i eget som i Andres Bryst" har hun skrevet disse Erindringer om sin Gjenfødelsesproces. Fra dette Udgangspunkt maa da ogsaa Læseren betragte selve Skriftet, der fortæller om Sorg og Fortvivlelse, først over Skuffelsen af et jordisk Haab, dernæst over Indblikket i hendes egen Sjæls dybe Mangler; hvorfra Bekjendelsen gaaer videre, Skridt for Skridt opad, først endende i den christelige Troes fulde Klarhed, trygge Tillid og rolige Fred. Af egentlig æsthetisk Interesse er der og kan der kun være Lidet, ifølge Bogens Anlæg, der binder den psychologiske Skildring, hvor Stoffet i saa Henseende skulde være at søge, for meget til den tilfældige Individualitet. Og i religieus Henseende gaaer det vel med dette, som med de fleste opbyggelige Bekjendelsesskrifter, at de ikke gjøre synderlig Virkning paa Andre, end Saadanne, der selv allerede have tilbagelagt Størstedelen af samme Vei, hvilket er den rette Tilegnelses Betingelse — og maaskee selve Læsningens Forudsætning. Men da disse Erindringer dog omhandle ikke blot det i sig mest Almeengyldige, men tillige slaae ind paa en Tankegang, der vistnok nuomstunder hos os er Manges Fælleseie, (om end ikke saa dybt indad og saa stærkt udad som i Norge), saa vil denne Bog vel ogsaa her kunne vinde en Indgang, hvortil den ingenlunde er uberettiget. Paa Titelbladet angives den anonyme Forfatterinde at være død og tidligere at have skrevet „En Moders veiledende Ord til sin Datter". (Christiania. Jac. Dybwads Forlag).

— „Veien hjem", Betragtninger over Lignelsen om den forlorne Søn, af Charles Bullock, Provst i Worcester. Dette Opbyggelsesskrift er saa forskjelligt fra det foregaaende, som et Arbeide af en aandrig studeret Mand maa være fra en Dames, der er stærkere i Følelsens brusende Væld, end i Forstandens Overblik og Anordning. „Veien hjem" er ikke som hine „Erindringer" stærkt subjectivt og meget individuelt, men aldeles objectivt — om end tillige varmt og inderligt — og positivt belærende. Det af Pastor Julius Bruun medgivne Forord er en Borgen for, at den engelske Forfatters dogmatiske Begreber ikke komme i væsentlig Misklang med den skandinaviske Kirkelære. Angaaende Mangfoldigheden af de Betragtninger, som her knyttes til den ene Parabel, yttrer Pastor Bruun: „Det er muligt, at denne Maade, at behandle en enkelt Deel af Vorherres Ord, vil forekomme norske (og danske) Læsere fremmed. Mange ville maaskee frygte, at det er for meget, for dristigt o. s. v."; men han tilføier, at man „ikke finder en tør Fortolkning eller langtrukket, spidsfindigt Ordgyderi", og han anbefaler som i det Hele taget vellykket Oversættelsen af dette aandrige Skrift, der i England har fundet megen Anerkjendelse og Udbredelse, til samme Held i Norge; — og hertil skulle vi for Danmarks og for vore Læseres Vedkommende gjerne slutte os. (Christiania. J. W. Cappelens Forlag.)

— I Leipzig er der udkommet en ved H. Helms besørget tydsk Oversættelse af „En ung Piges Historie".

Konst.

— Ved en Kobberstikauction i Marseille, der indbragte et samlet Beløb af 33,000 Frs., gik nogle Blade avant la lettre til en ualmindelig høi Pris. Saaledes betaltes der for Leonardo da Vincis hellige Madonna, stukket af Raphael Morghen, 1522 Frs.; Christi Nedtagelse af Korset af Rubens 609 Frs. og den Raphaelske Belle jardinière af Desnoyers 557 Frs.

Statistik.

— Sverig havde ved Udgangen af Aaret 1861 en Folkemængde af 3,917,329 Sjæle. Sex af dette Riges Byer talte over 10,000 Indbyggere, nemlig Stockholm 116,496, Gøteborg 38,504, Norrkøping 20,828, Malmø 20,149, Carlskrona 15,523, og Gefle 11,219.

Blandinger.

— Paven har besluttet, at lade opføre et Gravminde for sig selv i Kirken St. Maria Maggiore i Rom, samt bestemt en Sum af 30,000 romerske Dalere dertil. Det er blevet ham spaaet, at han skal døe om et Aar, og han troer fuldt og fast paa, at denne Spaadom vil gaae i Opfyldelse.

— Ved en nylig udfærdiget Ordre har Dronning Victoria tilladt enhver engelsk Officeer, som maatte ønske det, at tage Tjeneste, i hvilkensomhelst Function, i den chinesiske Keisers Hær.

— Prinds Napoleon skal have gjort et Mageskife med Fyrst Demidoff, saa at denne faaer Prindsens romerske Villa i de elysæiske Marker, mod at overlade ham Domainen San Martino paa Øen Elba, hvor Fyrsten, som bekjendt, har anlagt et Napoleon-Museum i det Huus, Napoleon I beboede under sin Forviisning. Fyrsten synes i det Hele taget at ville „forandre sig"; han har nylig solgt endeel af sine kostbare Malerier, Tobaksdaaser og Konstsager, ved offentlig Auction i Paris. Ved denne Leilighed blev en Tobaksdaase betalt med 4000 Rdl.

— Den første telegraphiske Forbindelse mellem et Skibs Ror og Maskinrum er, efter Admiralitetets Befaling, iværksat paa den engelske Pantserfregat „Royal Oak", som snart skal stikke i Søen.

— Protestanterne i Neapel have med stor Høitidelighed lagt Grundstenen til en engelsk-protestantisk Kirke, paa den Grund, som Garibaldi havde skjenket dertil, medens han var Dictator. Den bliver den første protestantiske Kirke, ei blot i Byen Neapel, men i hele Syditalien.

— Under Buchanans Præsidentskab blev Banken i Pottstown oprettet og viste ham det Galanteri, at sætte hans Portrait paa sine Sedler. Men i den senere Tid har Banken faaet saa mange af disse Sedler tilbage i fordærvet Tilstand, med Paaskrifter som: Forræder, Judas Iscariot o. desl. under Billedet, at den har maattet indkalde dem og udstede nye.

— Nylig mødte en Mand for Retten i Dublin i meget beruset Tilstand og undskyldte sig med, at „Mennesket er Leer, der kun kan holdes sammen, naar man væder det tilstrækkeligt". Uagtet Dommerne maatte lee ad denne Bemærkning, sendte de ham i Fængsel for Mangel paa Agtelse for Retten.

Hans Maj. Kongens Brudegave til Prindsesse Alexandra.

Idag bydes dette Blads Læsere en Afbildning af den Brudegave, vor Konge d. 24de Febr. selv overrakte sin unge og skjønne Slægtning, Prindsesse Alexandra, det pragtfulde Halssmykke, der i denne Tid har været saa rig en Gjenstand for Samtale og med Rette har tildraget sig enhver Beskuers udeelte Beundring. Dette Smykke er forarbeidet af Hr. Hofjuveleer Julius Diderichsen, der ved denne Leilighed paa det Bedste har godtgjort Berettigelsen til det gode Navn for Smag og Opfindsomhed, han ved flere Frembringelser hos enhver Kjender ærligt har erhvervet sig.

Det var Hr. Diderichsens Opgave at forfærdige et rigt og kosteligt Halssmykke, hvori en tro Efterligning af det berømte Dagmarskors kunde anbringes, som en paa en Maade selvstændig Prydelse, men dog staaende i en harmonisk Forbindelse med Smykkets øvrige Dele. Det skulde prydes med en stor Mængde kostbare Ædelstene og Perler, men disse skulde anbringes saaledes, at de ikke overvældede det egentlige Juveleerarbeide, og at det Charakteristiske i Tegning, Composition og Udførelse af dette kunde komme fuldkommen til sin Ret, som en Hovedsag. — Dette troe vi, at Hr. Diderichsen fuldstændigt har opnaaet. Som et Hele gjør Smykket en storartet og harmonisk Virkning, og tager man de enkelte Dele for sig, da frembyder enhver af dem noget Interessant, enten paa Grund af det sjeldne og kostbare Materiale, eller formedelst Ornamenternes rige Afvexling. Diamanter, Perler, Guld og Sølv — Alt er her anvendt saaledes, at det Ene hæver det Andet og Alt kommer til sin Ret. Forziringerne ere holdte i den saakaldte Rundbuestil, men dog med saa stor Rigdom i Afvexling, at næsten ethvert Leds Sider danne et heelt nyt, fra Naboleddets forskjelligt, Mønster. De ere alene frembragte ved fin Guldtraad og Guldkorn af forskjellig Størrelse. Ligesom i Middelalderen Relikvier ofte bleve anbragte i kostbare Indfatninger, saaledes har Konstneren her indfattet Korset, der som en tro Efterligning af sin Original skulde tjene som Relikviegjemme, i en rigt prydet, med Perler og Juveler besat Ramme, forarbeidet med stor Smag og Zirlighed.

At opregne, hvormange Perler, Diamanter osv. Smykket bestaaer af, vilde ikke være paa sin Plads her, det være nok at sige, at der iblandt Stenene findes 7 Brillanter, meget store og af det reneste Vand, og at flere af Perlerne, der alle ere hele, paa Grund af deres Størrelse og Formens Skjønhed ere af en overordentlig Værdi. Smykket er efter Hr. Diderichsens Tegning blevet fuldført her i Kjøbenhavn i den korte Tid af 3 Maaneder, og er blevet til under hans Ledelse og Tilsyn og tildeels under hans egne Hænder. Det følger nu den høie Brud over Havet, og, baaret af hende, vil det nok bidrage til at hævde Danmarks Ry i den Green af Industrien, som det repræsenterer.

Men det er ikke blot i Materialets Kostbarhed eller i det smukke Arbeide, at denne i Sandhed kongelige Brudegave har sit Værd, meget mere har den dette i den nationale Betydning, der er knyttet til den, og i det poetiske Skjær, der er udbredt over den, takket være Fortidens Minder og den skjønne Anvendelse som den, ophøiede Giver atter ved denne Leilighed har gjort af dem. Som berørt, bestaaer en Deel af Smykket i en tro Efterligning af det berømte Kors, der har tilhørt Dronning Dagmar, hende, om hvem Sangen siger:

„Hun kom uden Tynge, hun kom med Fred,
Hun kom goden Bonde til Lise“,

og hvis Minde endnu den Dag idag lever i Folkets Hjerte. Dette Kors, der siden 1845 opbevares i Museet for nordiske Oldsager, blev som Hr. Archivar, Kammerraad C. F. Herbst har oplyst, i Aaret 1695 indlemmet i Konstkammeret*). Det er af emailleret byzantinsk Arbeide. Paa den ene Side findes i Emaille den korsfæstede Frelser, omgiven af svanelignende Figurer. Paa den anden Side findes fem runde emaillerede Skjolde, af hvilke det midterste er prydet med Christusbilledet, men de fire andre med den hellige Jomfru og St. Johannes paa Korsets Arme, og med St. Basilius foroven og St. Johannes Chrysostomus forneden. Korset er huult og indeslutter efter al Sandsynlighed Relikvier, men da det er sammenloddet, har man, af Frygt for at beskadige det, aldrig vovet at aabne det for at undersøge dets mulige Indhold.

Idet nu denne Originalens, med hin fjerne Tids Skik og Tro stemmende Benyttelse, som Helligdomsgjemme skulde antydes ved det efterlignede Kors i Smykket, fik Hans Majestæt tillige Leilighed til paa en smuk Maade at forhøie Gavens Betydning for den bortdragende Brud. Foruden en Splint af Christi Kors, der er tagen af et i det oldnordiske Museum opbevaret Helligdomsskrin fra den katholske Tid, nedlagde nemlig Hans Majestæt i Korsets Gjemme et af Allerhøiststamme egenhændig afklippet Stykke Silketøi af den Pude, hvorpaa Knud den Helliges Hoved hvilede, da han den 19de April 1101 blev canoniseret og skrinlagt som Danmarks Skytshelgen, hvilket ligeledes findes opbevaret i bemeldte Museum.

Hans Maj. Kongens Brudegave til Prindsesse Alexandra.

---

*) See „Kongegravene i Ringsted“, S. 25, Anm. 4.

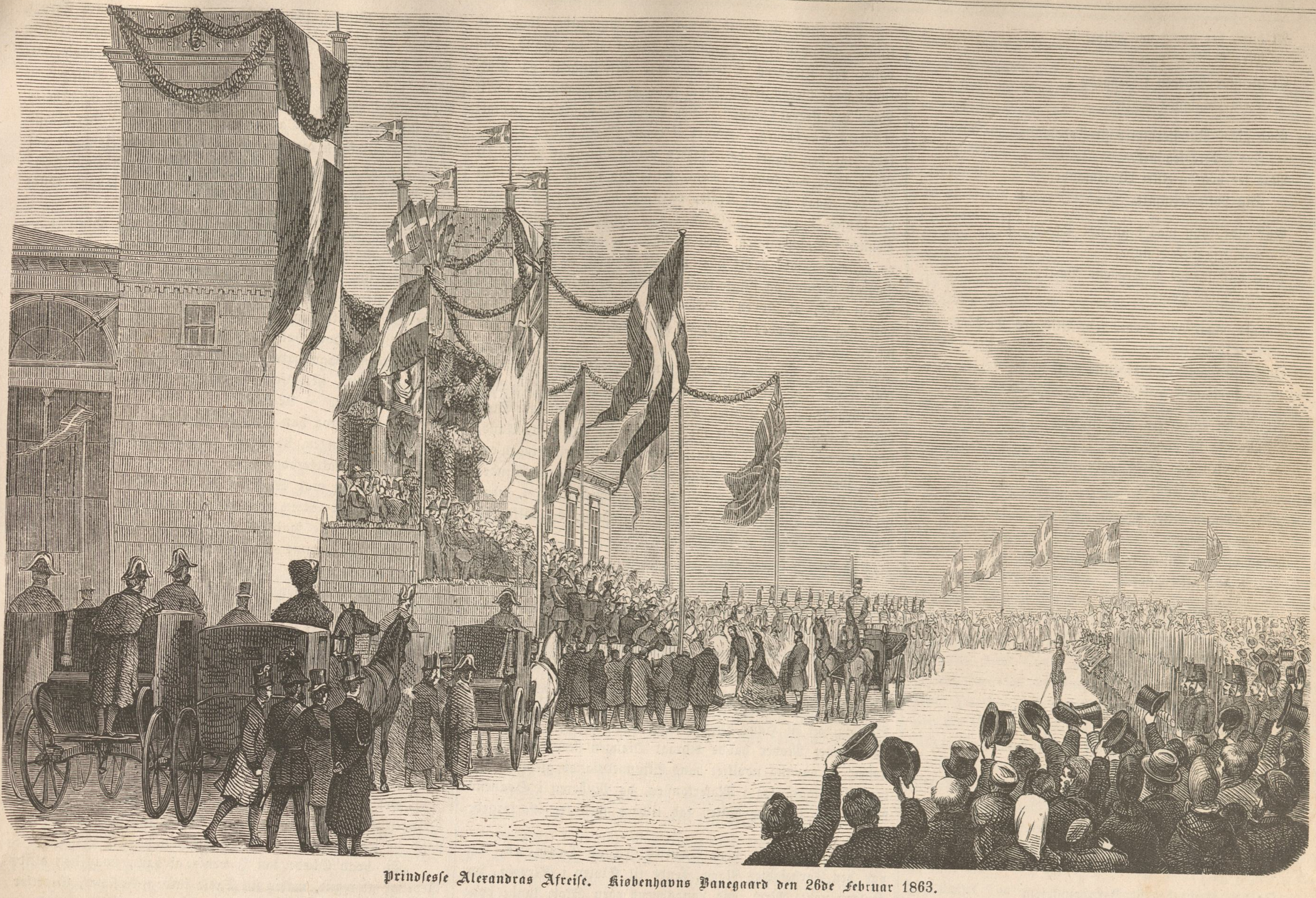

Prindsesse Alexandras Afreise. Kiøbenhavns Banegaard den 26de Februar 1863.

Til Efterretning for kommende Tider blev der ligeledes i Korset nedlagt en Pergamentseddel, hvorpaa stod skrevet: »Sericum de pulvinari Sti Canuti Regis et Patroni Daniæ, manu Frederici VII Regis Daniæ abscisum.« (Et Stykke Tøi af Knud den Helliges, Danmarks Konges og Skytshelgens Hovedpude, egenhændig afklippet af Danmarks Konge Frederik VII.)

Ved at lægge disse Sager i Korset, har den kongelige Giver, Danmarks nuværende Styrer, villet medgive den danske Prindsesse, der forlod sit Fødeland, et ligesaa smukt som poetisk Symbol paa sit og Landets Ønsker om, at hun maatte reise med Gud og at Danmarks Skytshelgen maatte følge hende paa hendes glimrende Fremtidsbane.

C. A.

Ved Prindsesse Alexandras Afreise fra Danmark.

Nu er hun dragen fra Danmark ud
Vidt over Bølge;
Gud give, Lykken den fagre Brud
Maa stedse følge.

Prindsesse Alexandras Afreise. Ved Havnen i Korsøer den 26de Februar 1863.

At hun, der nys i vor Midte lo
Med Barnets Latter,
Ei glemme Glæden i Kongebo
Som Englands Datter.

Gud give, hun fjernt fra sit Fødeland,
Fra Fædrehjemmet,
Maa see hos en elsket Ægtemand
Sin Lykke fremmet.

Gud give, hun maa i sin nye Slægt
Kun Kjærlighed finde,
At ei hun tynges af Kronens Vægt,
Den unge Kvinde.

Og gid, naar hun træder som Blidheds Tolk
I Slottets Sale,
Hun elskes maa af det ganske Folk
I Bretlands Dale.

Nordsøens Vover fra Kyst til Kyst
Mægtig sig gynger;
Den Havfru paa deres svulmende Bryst
Sidder og synger:

„See, Dagen reiser sig over Sø
„Fra Østerlide;
„Den bringer Hilsen fra Danmarks Ø
„Med Ønsker blide.

„Og naar nu Aftnen sit Brudeslør
„Fæster med Rødme,
„Fra Fødelandet den svale Bør
„Tilvifter Dig Sødme.

„Det lille Huus, hvor din Vugge stod,
Det Land derhjemme,
Det Folk, Du vandt Dig til Ven fuldgod —
„Du aldrig glemme!"

Og sikkert vil hun saamangen Stund
I Tanken søge
Til Axelstaden, til Øresund,
Til Sjællands Bøge.

Og ved at mindes sit Barndomshjem
Vil hun sig vende
Med styrket Mod til de Pligter frem,
Der vinke hende.

Da skal, naar Ungdomssmilet fra Kind
Forlængst er svunden,
Sin Løn i sit Folks hengivne Sind
Hun have funden.

O.

Asmus Jacob Carstens.

Billeder af et Konstnerliv.

(Af L. Dietrichson.)

Gives der i Verden noget Punkt, saa opfyldt af Fred, saaledes viet til Stilheden og Hvilen, som Protestanternes Camposanto ved Rom?

De høie, stille Cypresser hæve sig mod den dybblaae Himmel, de stige langsomt opad det steile Monte Testaccios Side; Cestius' Pyramide holder Vagt over Gravene og Aurelians gamle Stadsmuur drager sig henad Høiden — i dens Ly sove de Døde derinde i de dybe Skygger — men Du, som staaer levende over Mulden, seer fra de grønnende Høie, fra de hvide Marmorgravmæler ud over Tiberen, op mod Aventinerhøien, og mellem dem skimter Du Roms Kupler i en let, blaalig Taageduft. Nede i Gravlunden gaaer Graveren, sysler som Gartner i Anlæget og synger sin Vise; hans Sind er saa fredeligt, som hans Hverv.

Her slumre de ved Siden af hverandre, Nordboer, Tydskere, Englændere, Russere, Amerikanere — Alle vare de stimlede sammen hid til den evige Stad, for at gjeste den, for at lære, for at nyde, for at lide — for at døe. Men er der en Plet paa Jorden, hvor Døden synes at eie mindre Rædsel end ellers, hvor Alt hvisker om, at den har tabt sin Braad, saa er det her — her synes det godt for den Trætte at sove ud, her føler man, at de Dødes Have er Guds Agerland.

Her hviler Goethes Søn, ved Siden af Den, hvis Navn ikke erindres, her hviler Shelley, ved Siden af den paa Jorden Ubekjendte — men deres Navne ere alle kjendte af Een. Lidt længere nede, lige under Cestius' Pyramide, er den ældre Kirkegaard, der benyttedes indtil 1822. Her staae kun fire høie Cypresser i Midten og rundt om dem sjunkne Grave, glemte Grave. Mange af Stenenes Navne have tilhørt Mænd, kjendte af deres Tid, glemte af vor. Den Ene, som troede sig glemt — er erindret. Der er en Steen paa denne Kirkegaard, hvorpaa der omtrent staaer Følgende: „Her hviler en ung, engelsk Digter, der ved Tanken om sine Fjenders Bitterhed befalede, at der skulde sættes paa hans Gravsteen: „Her hviler En, hvis Navn var skrevet i Vand." — Det var George Keats, over hvem Shelley skrev sit berømte Digt.

Lidt efter, midt ud for Cestius' Pyramide, ligger en sjunken Gravsteen, der giemmer Støvet af en Mand, som ogsaa ved Fjenders Bitterhed, ved Miskjendelse og Nød, kunde være bleven fristet til at skrive paa sit Gravmæle: „Mit Navn var skrevet i Vand". Der hviler den ulykkelige, geniale Asmus Carstens. Synet af denne Grav, sunken og forladt som den ligger der, kalder mangt underligt Minde til Live: ogsaa han kom til Rom, fattig paa jordisk Gods, men rig paa Haab og paa Kraft, og skulde dog bøies og brydes, og sænkes i en tidlig Grav. Om denne Plet stode hans Venner i Solopgangen, den Morgen, de bragte ham hid — og de, som havde hadet ham og leet ad ham, de lagde deres Vaaben udenfor og fulgte med ind under de susende Cypresser, for at vise, at Døden afvæbnede dem, og medens Graven sank, steg den Dødes Rygte, og paa hans Værk grundede der sig en ny Tid.

Idag er hin Gravsteen bleven gjestet af den, der skriver disse Linier; en sydlandsk Januardag havde fremlokket en Viol ved Gravstenen, og Tanken om det længst hensmuldrede Støv byttedes raskt og naturligt med Tanken om den stærke Aand, som virkede i hans syge Legeme. For at opfriske Erindringen om hans Værk og hans Betydning vies disse Blade hans Minde; som en simpel Blomst, fremlokket af en sparsom Januarsol, maae de bringe en Hilsen til Norden fra den Grav, der lukker sig over en af Nordens ædleste Sønner.

Rom den 22de Januar 1863.

I.

En Spurv i Tranedands.

(Slesvig 1754—1776).

Den 10de Mai 1754 havde Mølleren i St. Jørgen ved Slesvig seet sit Huus blive forøget med den første Søn. En fint dannet Moder havde bibragt Drengen fleersidige Kundskaber, og navnlig udviklet hans Skjønhedssands gjennem sine egne Dilettantforsøg i Malerkonsten, da Mølleren i Sønnens niende Aar døde og Enken sad tilbage med tre uforsørgede Børn.

Paa denne Tid blev Asmus Jacob Carstens, det var den Førstefødtes Navn, sendt til Skolen i Slesvig, for at lære noget Mere, end Landsbyens egen Skole kunde byde ham, og hver Dag gik han den lange Fjerdingvei ind til Byen, og tilbage mod Aften; derimod tilbragte han Tiden mellem Skoletimerne i Byen og spiste sædvanlig sin Middagsmad udenfor Skolen ved Domkirken. Anretningen bestod af Smørrebrød og Frugt, som hans Moder pakkede ind til ham om Morgenen. Ja, om Morgenen og om Aftenen, i Moders Stue, var der godt at være — men Skoletiden var haard.

Asmus havde fyldt sit fjortende Aar. Paa en heed Sommerdag vare Skoledrengene beskæftigede med Boldspil i Skyggen under Kirkemuren overfor Skolen. Det var netop i Middagstiden, og den store Domkirkes Dør stod aaben. Asmus sad paa en Steen nærved Indgangen til Kirken, havde aabnet sin Pakke og holdt Maaltid. Men Skyggerne vare saa korte, han flyttede sig altsom Solen kom, Klæderne hang ham fast paa Kroppen, og efter endt Maaltid saae han sig om efter Skygge, for at kunne fuldende en Tegning, som sysselsatte ham.

Han havde nemlig faaet det Paalæg af sin Lærer, paa sin Tavle at afskrive de ti Bud til om Eftermiddagen — Katechismen laa opslaaet foran ham øverst paa Tavlen, men, hvorledes det gik eller ei, var det Titelbladet med et slet Portrait af Reformatoren, som altid faldt op, og en Eftertegning af dette syntes Carstens langt mere lokkende, end de ti Bud. Men ogsaa fra det sidste Tilflugtssted ved Kirkens Indgang forjog Solen ham, og han vilde ikke om paa den anden Side, hvor Legen maatte forstyrre ham; han tog Tavle og Bog under Armen og vandrede ind under Buerne i den store, kølige Kirke. For første Gang var han i denne gamle, ærværdige Hal, han vovede neppe at gjøre et Skridt opad Gulvet fra Indgangens Portal; Choret laa fjernt og vinkende deroppe, hvor dvælede hans Øie ikke ved Alt, med Barnets hele Videlyst og Nyhedsglæde! — Mange Billeder saae han langt borte i det dæmrende Lys, der faldt gjennem de høie Vinduer, endelig overvandt han den Ærefrygt, der bød ham staae stille, og gik langsomt og skuende fra Pille til Pille, medens de Legendes Raaben derude døde bort — som han vandrede frem, begyndte Orgelet at tone, han saae Ingen spille og troede, at Hvælvingen fyldtes med himmelske Toner af sig selv, han havde jo før blot hørt Degnens Sang i Landsbyen. I det Samme standsede han oppe i Choret foran et af Jurian Ovens' Malerier. Hvor henrykt stod han ikke foran dette, af Rembrandts Aand besjælede, hollandske Helgenbillede; han syntes, at det var fra disse Figurer Musiken udgik, om dem den sang, og da Orgelet taug, hang han fremdeles ved Billedet, og syntes, at Figurerne deri talte til ham med de levende Gebærder — og saa følte han det blive saa underlig varmt om Hjertet: Hvem der engang kunde gjøre saadanne Billeder, tale til Andre, som den gamle Maler idag havde talt til ham! Det var Noget at bede Gud om, og saa faldt han paa Knæe foran det gamle Billede med de sorte Skygger, foran dette Billede, som Malerne gik forbi med halv Foragt, og bad varmt og inderligt, medens de hede Taarer trillede nedad hans Kinder, at Gud vilde være ham saa naadig, engang ogsaa at lade ham male saadanne herlige Billeder til Guds Ære — han vilde være saa flittig, tegne og arbeide med sin yderste Kraft, Dag og Nat, og — Au! — der afbrød et vældigt Ørefigen den begeistrede lille Konstner, som alt var ifærd med at drømme sig langt ind i Maleriets Helligdom: han vendte sig og saae Skolemester Jørgens lange, tynde Skikkelse.

„Saa — det er saaledes, Du hendriver din Skoletid — Klokken er alt tyve Minutter over to — de Andre have allerede regnet fire Stykker, men Du kommer ikke — saa det er her, Du gjemmer Dig, for at slippe fri — ja saa — her tænkte Du vel at man ikke søgte Dig — tag din Tavle — tag din Bog! Hvor har Du Afskriften af de ti Bud? — men see! han tegner Carricaturer af Morten Luther sammen med Hunde og Oxer, istedetfor at skrive — jo, jeg skal rigtignok lære Dig at tegne — Marche!"

Og dermed tog han liden Asmus ved Øret og førte ham ind i Skolebygningen, hvor han fik alvorlige Børst og en Anmærkning i Charakteerbogen.

Om Aftenen mod Solnedgang sad Asmus med sin Charakteerbog paa en Steen nærved Hjemmet; han skammede sig og længtes slet ikke saaledes efter at komme hjem, som han pleiede, da den samme Stemme for anden Gang idag vakte ham af hans Drømme. Det var Skolemesteren, som gjorde sin Aftenpromenade, og nu faldt paa at besøge Møllermadamen, som han kjendte fra deres fælles Ungdomsaar, og fortælle om, hvor daarligt det gik med Asmus' Skolelærdom.

Møllerens Enke sad netop i Aftenkølingen udenfor sin Dør, beskæftiget med sit Sytøi, da Skolemesteren viste sig nede i Pilealleen med hendes Herr Søn. Skolemesteren tog sin Hat af og nærmede sig med en Veirbemærkning, hvorefter han klagede over Asmus' Dovenskab.

„Alle mine Drenge ere flittige og flinke," sluttede han, „men Eders Asmus er mig en Spurv i Tranedands."

„Det gjør mig ondt at høre, Mester Jørgen! jeg tænkte Drengen skulde blive mig en Støtte i min sørgelige Enkestand — jeg ventede mig Glæde af ham."

„Ei, hvad Glæde kan I vente af ham, naar han altid, istedetfor at regne, maler sin Tavle fuld af Ansigter, istedetfor at læse sin Katechismus sidder og gloer paa Morten Luthers Portrait, og altid hellere seer paa Billeder, end paa Bogstaver. Paa den Maade kommer man ikke frem i Verden. Han er den Dovneste og Daarligste af alle mine Elever; hverken Skjænd eller Prygl hjelper, og de af mine Colleger, som have med ham at gjøre, sige, at han er erkedum. Men det bryder han sig ikke om — vil I see — sidder han ikke der nu og tegner paa Tavlen, istedetfor at skamme sig!"

„Ja," sagde Asmus ganske naivt, „I siger altid, at der aldrig vil blive Noget af mig i Verden — men dersom I vilde lære mig at tegne og male, saa skulde I see, jeg vilde snart blive flinkere, end alle de Andre."

Da rystede den værdige Lærer paa Hovedet og med et alvorligt Blik paa Moderen sagde han:

„Der kan I høre, hvorledes han er til Sinds! I veed, Madam Carstens, at det er Skolens Maal at opdrage nyttige Statsborgere; det bliver Eders Søn aldrig, thi det Maal naaes ikke uden Flid og Iver. Gud give blot, at Eders Søn ikke bliver en Vagabond eller Konstmager, saa faaer I ellers gjøre ham til hvad I vil. Kunde han endda bruges til at bestyre Møllen! Det vilde jeg inderligt ønske Eder."

Dermed forlod den adstadige Skolemand Asmus' dybt bedrøvede Moder, som da greb Barnets Haand og sagde:

„Hvad skal der blive af Dig, mit stakkels Barn! Hvorfor kan Du ikke være flittig, som de Andre?"

„Jeg vilde saa gjerne, Moer! men jeg kan ikke! Giv mig Lov til at tage ud af Skolen — jeg har saalænge havt Lyst til at lære at tegne, og veed Du, hvad jeg idag har seet?"

Dermed fortalte han, hvad han havde opdaget i Domkirken, og at han ganske vist antog, at han vilde kunne lære det, og med Tiden kanskee blive en stor Maler, der kunde male baade Gud og Mennesker.

„Men, min kjære Søn, det kræver lang Læretid og mange Penge — og dem have vi ikke! Jeg vil gjerne arbeide Saameget som jeg kan for Eder Alle, men med Møllen gaaer det smaat, og mine Hænders Gjerning forslaaer kun lidet."

For første Gang stod Asmus Carstens ligeoverfor den Magt, der altid traadte ham hæmmende i Veien i hans senere Aar — for første Gang følte han Fattigdommens Forbandelse, men han slukkede sin Sorg i en rigelig Taarestrøm, medens han gjemte sit Hoved i Moderens Skjød.

Solen sank ned, som de der sade — Skyggerne leirede sig om dem — Moderen sagde Intet — Sønnen heller ikke, men Begges Tanker vare paa vide Reiser: Asmus drømte om rige Skatte, vogtede af Drager, som han kunde bekæmpe, for at faae Midler til sin Underholdning — Moderen tænkte paa en i Slesvig bosiddende Maler af tredie Rang, Gewe; men hun havde allerede hørt, at han fordrede syv Læreaar og 100 Daler Lærepenge for hvert — og derpaa kunde hun ikke

indlade sig, især da hans Elever selv maatte holde sig med Kost og Klæder — men med Eet erindrede hun, at en Ven af Huset kjendte Tischbein i Cassel, og havde omtalt ham som en ædel Mand, foruden at han var en af Tydsklands berømteste Konstnere — der var maaskee Hjelp at hente — hun kyssede Sønnens Pande, trøstede ham, men bad ham i det første Aar at holde ud paa Skolen, saa vilde det næste kanskee bringe ham, hvad han ønskede. Stjernerne havde tændt sig — nede fra en af Haverne ved Staden lød Hornmusik op over Vandet; hun hviskede ham sagte, hvad hun havde udfundet — og saa reiste hun sig, gav Drengen Haanden og førte ham ind — men fra det aabne Vindue lyttede han endnu længe til Tonerne dernede: de syntes ham hans Lykkes Bebudere, i dette Øieblik saae han Livet lyst og rigt foran sig, i Billeder uden Ende — og da han var i Seng syntes han endnu han hørte Musiken, som vinkede ham ud i den skjønne Verden, der var saa fuld af Billeder — han væltede sig i Sengen og spurgte: „Moer — hvor langt er et Aar?"

— — Et Aar er kort, naar vi see paa, Hvormeget vi have udført af hvad Livet paalægger os — et Aar er langt, meget langt, naar vi betragte de Forandringer, det stundom medfører, og som kunne være saa store, at alle de følgende Aar ikke formaae at erstatte, hvad det ene har nedbrudt. Saaledes blev det med det Aar, som ventede Carstens. Der var forhandlet med den Ven af Familien, som kjendte Tischbein, han havde skrevet til „der Rath" og vedlagt nogle af Drengens Tegninger.

Imidlertid begyndte Carstens' Moder at skrante, og var allerede betænkeligt syg, da Tischbeins Svar ankom i et stort, velforseglet Brev. Med hvilken Hjertebanken blev det ikke modtaget og bragt Moderen! Et Glædesskrig fløi fra Asmus' Læber, da der i Brevet stod, at „der Rath" var villig til at modtage Eleven for syv Læreaar uden Lærepenge; men Moderen dæmpede hans Henrykkelse med et:

„Kan Du børste Støvler?"

„Hvorfor spørger Du derom?"

„Kan Du dække Bord? Mit stakkels Barn, her stilles en Betingelse i Brevet — Du skal i de tre første Aar forrette Tjenerarbeide i Huset —"

„Hvad — forrette Tjenerarbeide? Dog — der staaer i Huset — jeg behøver altsaa ikke at vise mig udenfor Huset som hans Tjener — saa lad det skee — jeg skal nok børste Støvler og dække Bord, for at lære at male."

Men her er tilføiet: „og staae bagpaa Vognen, naar Hr. Rath kjører ud."

Da brast Carstens' Taalmod: „Nei!" udbrød han, „staae bag paa hans Vogn vil jeg ikke!"

„Nu kjender jeg min Huusbonds Søn igjen!" sagde Moderen, og et stolt Smil foer over de blege Læber, „vi ville ikke gjøre os til Hunde, selv om det var for at vinde en Verden!"

Der stode de lige nær igjen — nye Planer for den kjære Søns Fremtid bevægede sig allerede i den Syges Hoved — men hun var for svag, og faldt snart i en tung, urolig Søvn. Af denne Søvn vaagnede hun vel op — men var aldrig mere istand til at handle for sin Umyndige, og inden det følgende Aar var hengaaet, i hvilket Asmus' Talent udviklede sig i en paafaldende Grad, men naturligviis raat og regelløst, havde hun lukket sine Øine for stedse, som Følge af en Brystsyge, der havde grebet for stærkt om sig til at kunne standses.

Det var Aftenen efter hendes Begravelse. En fjern Slægtning var kommen reisende og havde taget Kvarteer i Møllen i Egenskab af Børnenes Formynder, for at ordne Sagerne. Det var en feed Bager fra Ekernførde, som med Hænderne foldede over Maven og en kort Pibe i Munden satte sig i den aabne Gadebør og saae efter Veiret, da Solen gik ned. Om hans Læber stod et Træk, der med den urokkeligste Sikkerhed sagde, at han var den forstandigste, d. v. s. den rigeste Mand i tolv Miles Omkreds, og at han kjendte Livet og Menneskene, og vidste, hvad der duede, og hvad der ikke duede.

„Aa hør," sagde han til en af Møllersvendene, der netop gik forbi, „see at faae alt det Løv feiet bort og tag disse Sørgekrandse ned saa snart som muligt — det er saa ubehageligt, at mindes om Død og Liglugt, længere end høist nødvendigt, og lad saa den ældste af Drengene komme hid."

Efter en Stund indfandt den bedrøvede Asmus sig — og nu begyndte følgende Examination:

„Hvor gammel er Du?"

„Sexten Aar."

„Er Du frisk?"

„Min Moder sagde altid, at min Helbred ikke var stærk — hun frygtede for mit Bryst, for en Arvesvaghed."

„Aa — det er vel ikke saa farligt. Hvad har Du lært?"

Asmus betænkte sig. „Jeg har lært at male."

„Naa, saa kan Du kanskee alt overtage Møllen — det var meget fordeelagtigt. Hvormeget maler den dagligt?"

„Nei, det er ikke saaledes at forstaae, jeg har lært at male — Billeder."

Bageren tabte Piben af Munden. Asmus tog den op.

„Hvad er det for Snak! Men hvad Nyttigt har Du lært, som Du kan leve af?"

„Jeg tænker at leve deraf," sagde Asmus, og belavede sig paa, atter at tage Piben op, om det gjordes nødigt. Men nu holdt Bageren fast.

„Nei undskyld, min unge Ven! det bliver der ikke Noget af. Jeg er af Øvrigheden sat til din og dine Brødres Formynder, jeg har at sørge for Eders Fremtid. Møllen maa sælges tilligemed Huset, og for de Penge, I faae derfor, maae I lære noget Nyttigt."

„Jeg vilde blot gjerne til Kjøbenhavn," sagde Asmus, „lærte jeg først ret at tegne, saa skulde jeg snart forsørge mig selv."

„Snak! Jeg vil ikke høre mere om dine brødløse Konster, Du skal ikke drive Livet hen til Unytte —"

„Men naar jeg nu intet Mere ønsker eller forlanger?" vedblev han og Taarerne traadte ham i Øinene.

„Saa er det min Pligt, at hindre det."

„Men det var min Moders Ønske og hendes sidste Villie."

„Den salig Afdøde vil nok nu i sin Himmel indsee, at det var en høist urigtig Villie af hende. Jeg forstaaer den Ting. Du har nu at vælge: vil Du studere, saa skal jeg skaffe Dig ind paa den lærde Skole —". Nei, det var det Sidste, Asmus vilde, Skoleliv og Skoleplage havde han havt nok af. „Vil Du lære et Haandværk, saa skal jeg skaffe Dig ind hos en eller anden Bekjendt af mig i Slesvig eller Ekernførde — vil Du til Handelen, saa skal jeg skaffe Dig en ypperlig Plads hos en Ven af mig, Vinhandler Bruyn i Ekernførde — sig blot, hvad Du vil."

Asmus saae, at her ikke var Andet at gjøre, end at bøie sig under den Stærkeres Villie — men det var, som om Himmel og Jord lukkedes for ham, da han med halvkvalt Stemme hviskede:

„Saa vil jeg til Handelen."

„Godt — saa gjør Dig færdig til at reise med mig imorgen. Nu maa jeg tale med din Broder Frederik."

Forhøret var endt — Delinqventen traadte af og gik ud for at kalde paa Broderen. Han stod længe i den tomme Stue, som om han søgte sin Moder, for at finde Trøst og Redning hos hende — saa steg han langsomt opad Trappen til sit Kammer, for at forberede sig til Reisen. Men for han gav sig til at pakke ind, tog han forsigtigt en stor Pakke op af en Skuffe, aabnede den og saae paa den med et veemodigt Blik. Det var hans Tegninger og Aqvarelforsøg. Han kunde gjenkjende sin Moders hjelpende Haand i mange af dem — nu var hun borte, nu var hans Konst tilende — nu skulde han være Vinhandler. Men først vilde han gjennemsee, hvad han havde tegnet og malet som Barn — Moderen havde gjemt det. Saaledes fandt Natten ham. Da det var blevet mørkt, sagde han disse sine gamle Venner et evigt Farvel, besluttede fra nu af ganske at opgive sin Stræben, og at blive en dygtig Vinhandler, men han kunde ikke værge sig mod den Tanke, at det var en Synd, hans Formynder begik imod ham. Hans Forsæt var dog saa alvorligt, at han, med Undtagelse af de Tegninger, hvori hans Moder havde Andeel, brændte Alt, og da var det, som Billederne i hans Indre brændte til Kul med det Samme — saa pakkede han sit Tøi, lagde sig og sov ind med Ungdommens lette Søvn, medens den Tanke sysselsatte ham: „Mon man kan leve, for at være Vinhandler, ligesom man kan leve for sin Konst?"

Aarene gik. Asmus' Samtidige bleve Mænd: Studenter, Magistre, Embedsmænd — Asmus stod endnu i Vinhandelen, uden Udsigt til at blive sin egen Herre. Han arbeidede trofast og stille, den lange Dag; men naar Klokken slog ni om Aftenen, og han havde sat Lemmene for Kjælderdvinduerne, da begyndte hans Liv. Det gode Forsæt, aldrig mere at tænke paa sin skjønne Konst, kunde han ikke længe holde — ved det sparsomme Talglys i sit usle, lille Tagkammer tog han Blyant og Pensel frem, og da gik der en blomstrende Verden op for ham, der holdt ham skadesløs for den lange Dag i Boutiken. Ofte sad han saaledes til langt ud paa Natten — hans Helbred led derunder, men han mærkede det neppe; Søndagene vare hans rette Festdage, thi da havde han fri, saalænge det var lyst — da malede han gjerne Portraiter, og copierede engang et Billede af Giuseppe d'Arpino og et af Diepenbeck — det var Alt, hvad han nogensinde copierede af Billeder. Portraiterne lykkedes godt, og, efter hvad man sagde om ham i den lille Stad, var det rene Vidundere, han præsterede, især efterat en ung Maler af hans Bekjendtskab stundom havde veiledet ham lidt i Brugen af Oliefarver. Foruden denne Ven vare de to i sin Tid velbekjendte Bøger: Krøkers „Wohlanführender Staffirmaler" og Webbs „Untersuchungen des Schönen in der Malerei" hans Læremestere.

Saaledes gik fem Aar — fra hans 17de til det 22de — de Aar, hvori den begyndende Konstner ellers sædvanligt lærer, hvad der er nødvendigt at nemme i en ung Alder, de techniske Forkundskaber — fem Aar af de vigtige syv, han skulde have tilbragt hos Tischbein — fem uerstattelige Aar. Denne Tanke martrede ham; navnlig da Webb havde givet ham Anelser om det Høieste i Konsten, blev han stundom utrøstelig og kunde jamre høit over sin forspildte Ungdom.

„Ei, min unge Ven! hvad gaaer Eder imod?" sagde en indtrædende Kunde ved en saadan Leilighed, da han stod alene i Kjælderen, og Taarerne, der altid sade løse hos den varmblodige Yngling, ham selv uafvidende løb ham ned ad Kinden. „Hvad har I der i Haanden? See, see — et Portrait — det er jo vor ærede Vinhandler Hr. Bruyn selv — fortræffeligt, min Ven! Har Du mere? Lad mig see! Der er Fruen — hun har faaet en forbandet stor Hage, men Udtrykket er truffet — for Pokker! Du har jo et sjeldent Talent — — jeg glemmer reent, hvad jeg skulde — send mig i Eftermiddag syvgetyve Flasker god Bordviin til et Aftenselskab. Seer Du, jeg maler ogsaa Portraiter i mine Fritimer, men dine ere bedre — hvorfor sidder Du her i en Vinhandel, istedetfor at blive en stor og berømt Konstner? — Du har Anlæg dertil!"

Nu aabnede Asmus sit Hjerte for den Fremmede, en Advocat i Byen, og klagede sin ublide Skjebne for ham.

„Men hvorfor Pokker gaae Du dem ikke Fanden Allesammen og reiste til Kjøbenhavn?"

„Min Formynder forbød mig det."

„Hvad? vidste Du da ikke, at ingen Formynder efter vore Love kan forbyde sin Myndling at lære et ærligt Haandværk, af hvad Slags det end er, naar han har Lyst og Anlæg dertil? Man har gjort Dig blodig Uret. Og hvad vil Du overhovedet ved Handelen. Du eier jo saagodtsom Intet. Du maa jo hele dit Liv igjennem tjene Andre og kommer aldrig til at sætte Foden under eget Bord."

„Hvorledes," raabte Asmus, medens Haab og Sorg fløi igjennem hans Sjæl, „man har bedraget mig for fem Aar af mit Liv! for de fem vigtigste, uerstatteligste Aar af mit Liv! Hvordan vil han forsvare det for Gud og mig? O, han har ikke vidst, hvor ilde han handlede! Ja, vel maa jeg bittert klage — — men raad mig, hjelp mig, hvorledes skal jeg bryde mine Lænker? Jeg vil og maa til Kjøbenhavn og gjenoprette det, som kan gjenoprettes — min Gud! kanskee er det allerede umuligt."

Denne Samtale blev ført saa høirøstet, at Hr. Bruyn hørte den i sit Contoir og kom til; men da han erfarede, hvorom Talen var, trak han paa Skulderen og sagde: „Han har sluttet Contract for syv Aar — før om to Aar kan jeg ikke slippe ham. Nu har jeg først ret Nytte af ham, han har været klodset nok, før jeg fik ham saavidt."

„Men det er jo den blodigste Synd mod det unge, talentfulde Menneske — han passer ikke her — han gaaer her, som en Spurv i Tranebands, istedetfor at han i Virkeligheden er Tranen i Spurvebands."

„Det gjør mig ondt, men jeg kan ved Gud ikke."

„Skal jeg da altid strande," udbrød Asmus, „skal jeg altid være fordømt til at see Lys og færdes i Mørke!" Og det arbeidede saa voldsomt i ham, at Sveden i store Draaber brast frem paa Panden. Han tænkte paa Alt, hvad man havde fraftjaalet ham — paa de fem Aar — og paa de to, han endnu skulde miste.

„Nu er Du syg," sagde Bruyn, „gaa op paa dit Kammer."

Og syg var han, hjertesyg. En hidsig Feber blev Følgen, den varede længe, men Helbredelsen fremskyndedes dog ved, at hans Principal en Dag traadte ind og erklærede, at han vilde give Slip paa ham mod en Erstatning af 80 Daler. Hvor gjerne tog ikke Carstens Hul paa sin Smule Eiendom i denne Hensigt. — Kort Tid efter stod han paa den lille Smakke, der en kold Høstmorgen i 1776 vendte Stavnen mod Øst. Spillet gik, Ankeret lettedes, og med Haab og Mod drog Asmus Carstens ud i Verden, for at blive Konstner — men de fem Aar — dem kunde Ingen give ham tilbage!

(Fortsættes.)

Falsters og Lollands Brudegave til Prindsesse Alexandra.

Det hører til vor Tids Særkjende, at Kundskab om vore ældste Forfædres Skikke og Indretninger er bleven til et Studium for Videnskabsmænd, og til en yndet Beskæftigelse for Lægfolk. Man er, ved at sammenstille Sager fra de forskjellige Perioder, ikke alene istand til at følge de enkelte Redskabers Udvikling og Forbedring; men Øiet er ogsaa bleven Former var, som ere i en saa ædel og reen Stil, at Efterligning af disse til enhver Tid maa være en berettiget Smag.

Da der nu stilledes den Opgave, at frembringe et Guldsmykke, der kunde være Englands tilkommende Dronning værdigt, og som Vidne om dansk Industri kunde indlemmes blandt de Skatte, der komme i en saa ophøiet Dames Eie, vendte Tanken sig naturligviis mod Oldtiden, for der at søge et Forbillede. Det er den Idee, som har bevæget Juveleer F. Dahl, der allerede i Sommer paa Udstillingen i London med Held havde fremstillet Arbeider i oldnordisk Stil, til iblandt de værdifulde Smykker fra Broncealderen, som opbevares paa det oldnordiske Museum, at vælge Motiver til den Brudegave, som det overbroges ham at forarbeide. Den

Falsters og Lollands Brudegave til Prindsesse Alexandra.

bestaaer af et Diadem, en Fibula eller Broche, Haarnaale, tre Knapper, Ørenringe og en Halstørklædering, af 22 Karats Guld, hvilke Sager tilsammen have en Vægt af 34½ Lod. Modellen til ethvert af disse Stykker, med Undtagelse af Ørenringene, som dengang vare ubekjendte, men som ere forarbeidede overeensstemmende med Knapperne, er hentet fra det nævnte Museum; et Blik paa Gjenstandene vil give deres Forarbeider det Lov, at de baade ere nøiagtigt gjengivne og zirligt udførte.

Denne Brudegave, der blev overrakt Hendes kongl. Høihed Prindsesse Alexandra af en Comitee, i hvis Spidse Kammerherreinde Classen stod, er tilveiebragt ved en Mængde Smaabidrag, som i faa Uger indsamledes paa Falster og Lolland. Den er indesluttet i et Etui, paa hvilket findes en Guldplade, der bærer følgende Indskrift: „En ringe Gave fra endeel Falstringer og Lolliker af alle Stænder".

Gaade.

(Et Ord med fire Bogstaver og vexlende Forbogstav.)

Hurtig med .,
Hurtigere med .,
Hurtigst med ..
Bogen og Amor jeg smykker med .,
Køligt i Solen jeg skygger med .,
Taaren en Vei jeg betrygger med .,
Øverst paa Bjerget jeg bygger med ..

Opløsning paa Gaaden i Nr. 179:

Manden i Maanen.

Opløst af Rosa og Rosita i Nakskov, Gl. og Frk. Maria D., Skytten Bryde. Opløst som „Maane" af Diana og Endymion i Stubbekjøbing, Frøken Zwirm, Victor paa Blaagaard, J. J. i Helsingør, J. B. i Danebrogsgaden, Fætter Georg, det gode Hoved, 18 og 19, A. R. i G., En Sværmer og Baandet i Slagelse, den gamle Vals, Tre i Slesvig, L. P. E. i D. B., to Svigerinder og en Svoger i Stubbekjøbing, Kardemommeknækkeren, Leopold, et Uhyre i Slagelse, Ernestine i Nakskov, Putte.

Opløsning paa de musikalske Gaader i Nr. 179.

Nr. 1. **Gade.** Nr. 2. **Neruda.** Nr. 3. **Fesca.** Nr. 4. **Bach.**

Opløst af Magister Jahncke, C. J. H., C. St., J. T. C. i Nyborg, Jul. Beckgaard, feg, Absalon B., Cl. & O. R., S. i Nyborg.

Døde.

Morten Mortensen Hassing, Professor, Dr. med. † 27de Febr. i Kjøbenhavn.

Peder Anker, Grosserer, bekjendt for sin storartede Virksomhed og Godgjørenhed, † i Frederikshald, 62 Aar.

Karl Ludvig Frommel, udmærket Maler, Directeur for de badenske Gallerier, † 6te Febr. i Ispringen.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 27de Februar til 5te Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøit i Linier.
27de . .	6,3	8,2	5,1		28" 2,08	
28de . .	4,7	8,2	0,5		28" 3,58	
1ste . .	3,1	6,0	÷2,0	18	28" 3,43	
2den . .	4,9	7,0	2,8	17	28" 1,18	
3die . .	5,0	7,3	4,0	18	28" 2,59	1,78
4de . .	2,8	5,3	0,0	17	28" 1,85	
5te . .	2,2	6,4	÷0,5	15	28" 0,11	0,85

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Verdens-Barometret.

London	5 Marts	3	pCt.	Consols . . .	92½.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	70. 20.
Wien	4 —	5	„	Metalliques .	75. 50.
Berlin	„ —	3½		Staats-Sc.	89½.
Kjøbenhavn	6 —	4	„	Kgl. Obligat.	97½.

Til Festballet

anbefales elegante Bouquetter, Haarkrandse og Haarpynt. Bestillinger bedes itide afgivne i mit Blomsterudsalg, Kronprindsensgade 6 (ligefor Frimurerlogen). J. Olsen.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Til Jalocin. Slagne af den Strenghed, hvormed De anvender Logiken, og det med fuld Føie, maae vi udbryde: „Du har Ret, Du skal hænges!"

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind begynder den 5. April 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

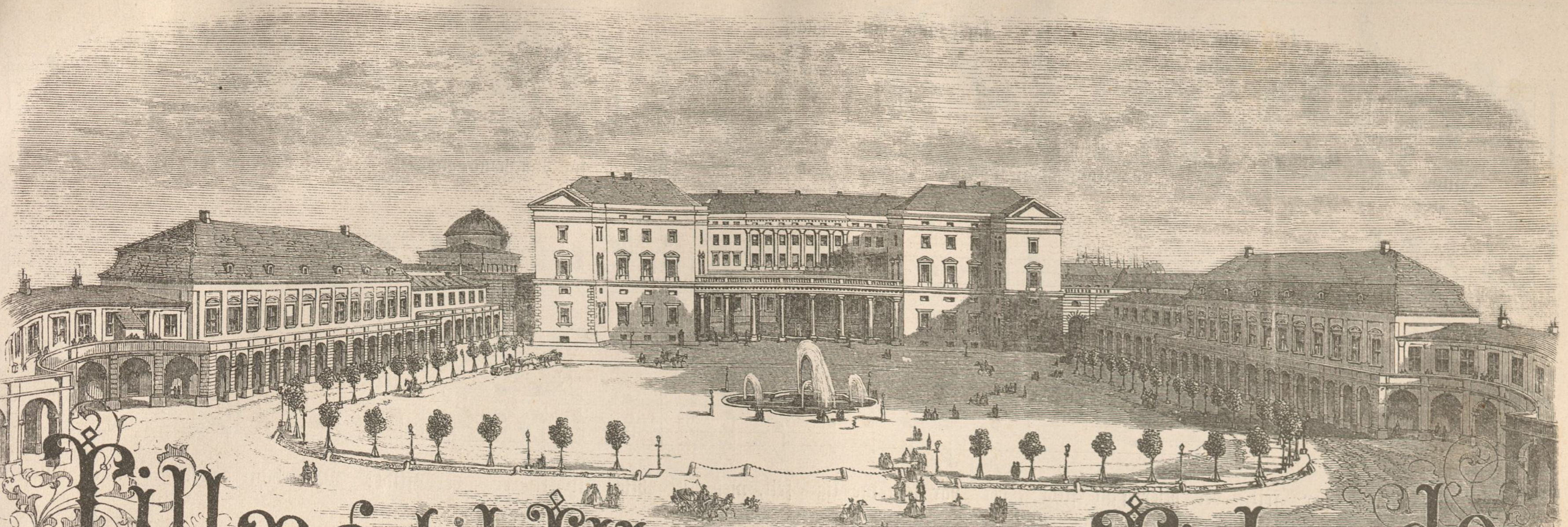

Tillæg til Illustreret Tidende

Søndagen den 8. Marts 1863.

Vægternes Svanesang paa Studentercarnevalet d. 5te Marts 1863.

C. J. Hansen.

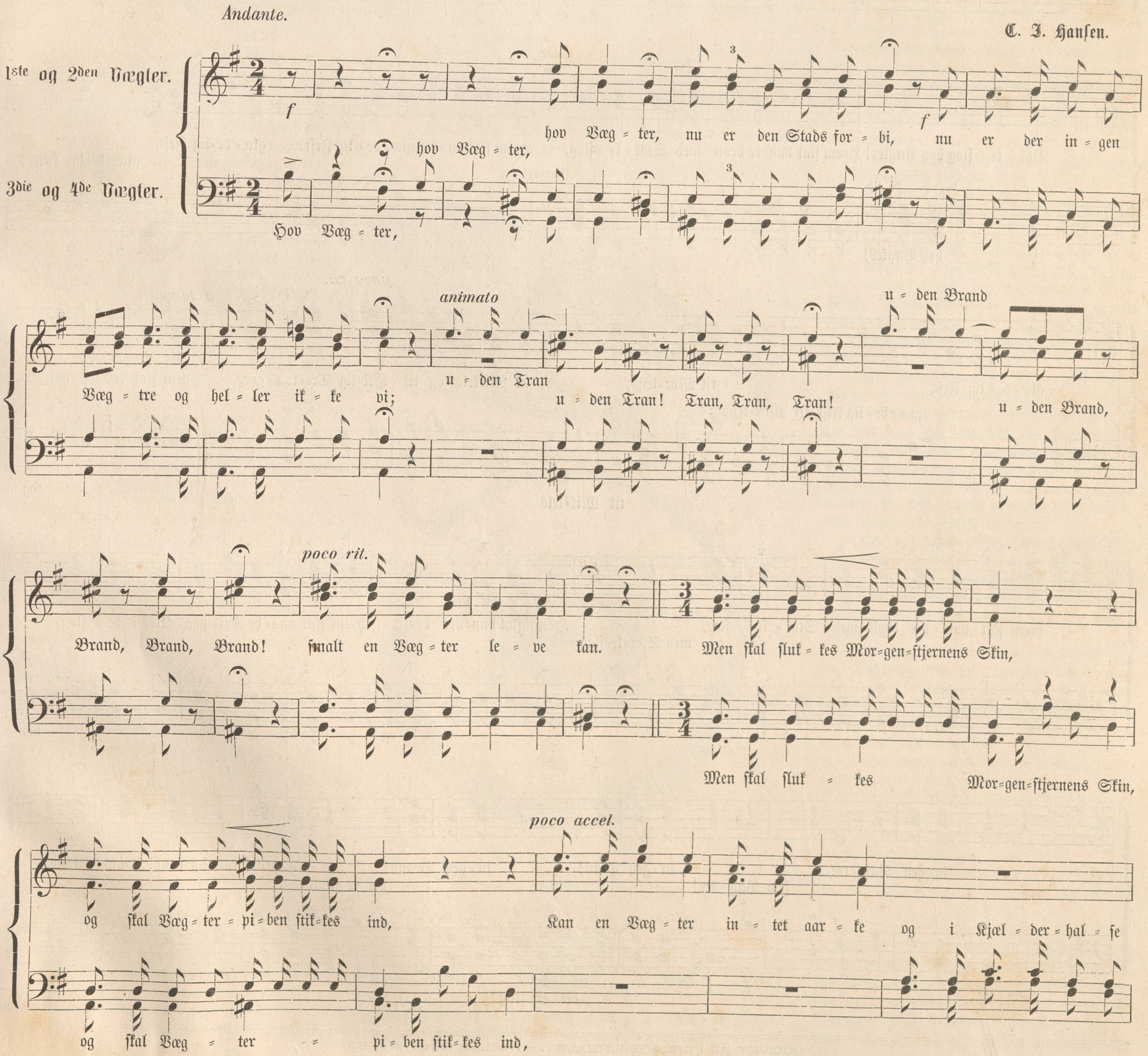

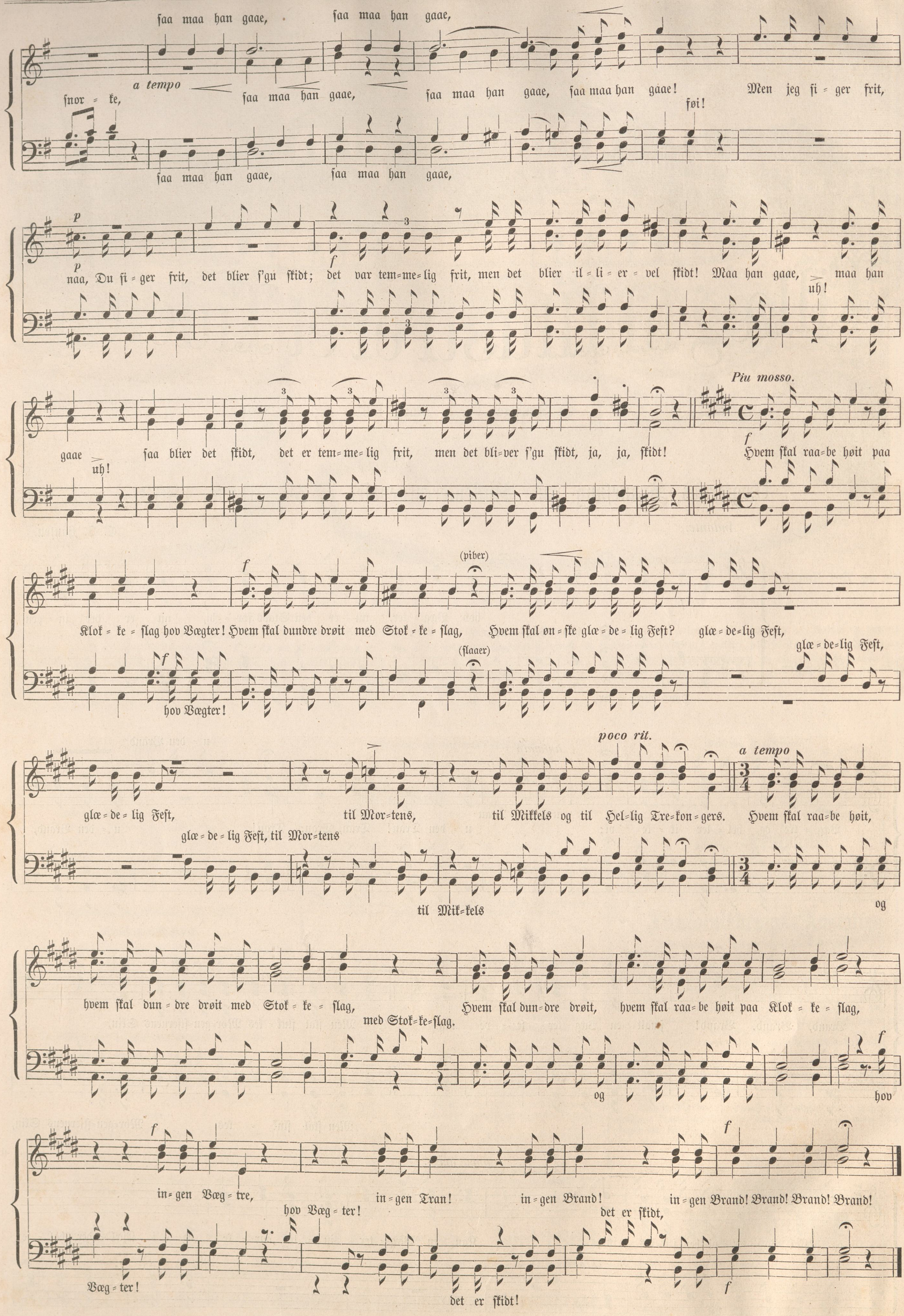

UDGIVET AF FORLAGSBUREAUET. – THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 181. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 15. Marts 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Brudegave til Prindsesse Alexandra fra H. H. Landgreven af Hessen og dennes Familie. — Asmus Jacob Carstens, af L. Dietrichson (Fortsat). — Den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse. — Fra en Reise i Norge IV. — Fastelavnsløier i Studenterforeningen. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Broderier paa Prindsesse Alexandras Udstyr.

Brudegave til Prindsesse Alexandra fra H. H. Landgreven af Hessen og dennes Familie.

Uskyld og Ynde, de gode Himmelens Gaver, have fra Arilds Tid været Kvindens bedste Smykker, som fordunkle alle andre; de ere ogsaa den skjønne Prindsesse Alexandras herligste Prydelser. Men Prindsessens høie Frænder og ivrige Beundrere have ønsket, at hun skulde ledes af Land med Guld og kostbare Stene; derfor have de ydet hende rige Gaver af den Natur. „Ill. Tidende“ har allerede bragt Fremstillinger af tvende slige Gaver; idag følge Afbildninger i omtrent halv Størrelse af en tredie, fra H. H. Landgreven af Hessen og flere Medlemmer af den hessiske Familie. Alle disse Smykker, bestaaende af hele og halve Diademer, Halssmykke, Spange, Armbaand, Naale, Brocher og Ringe, ere udførte af Hr. Hofjuveleer Michelsen, efter oldnordiske Motiver; de vare udstillede hos H. H. Prinds Frederik af Hessen for en særlig indbuden Kreds, der saaledes havde Leilighed til at beundre saavel Arbeidets smukke Udførelse, som Guldets vellykkede Farve og fine Gehalt.

Asmus Jacob Carstens.

Billeder af et Konstnerliv.

(Af L. Dietrichson).

II.

Eneboeren i den store Stad.

(Kjøbenhavn 1776—1783).

Ved Kongens Nytorv — ja der hente mange af de skjønne Konster deres Næring, der henter ogsaa mangen begyndende Konstner Næring for sin Stræben. Architekten har just ikke meget Udbytte her; men Billedhuggeren har Antiksalen paa Charlottenborg, Maleren har den Moltkeske Malerisamling, Skuespilleren har det kongelige Theater, Musikeren — ja mangen En har vel lagt Grunden til sin senere Udvikling i — Militairmusiken ved Hovedvagten, og Digteren har idetmindste et bevæget Folkeliv og et stort Billede af Livet: Østergade, dets Elegance, paa den ene Side, og Nyhavn, dets folkelige Poesi, paa den anden.

Ved Kongens Nytorv ligger Grev Moltkes Malerisamling, og det er op i dens Sale vi begive os en skjøn Foraarsdag i Aaret 1780. Endeel Konstyndere og Drivere vandre omkring mellem Billederne og strøe deres Bemærkninger til Høire og Venstre, da en gammel Mand af et fint, hofmandsmæssigt Udseende træder ind; som ved et Vink forstummer Snakken, man hilser og bøier sig — den Gamle er Grev Moltke selv, Samlingens Eier. — Efterat have vandret halvt igjennem den første Sal, standsede han, vinkede en af Dørvogterne til sig og spurgte: „Hvem er den unge Mand, som staaer der i Vinduesnichen — jeg har nu seet ham næsten hver Gang, jeg har været herinde i den sidste Tid.“

„Eders Excellence, saavidt jeg veed, er det en ung slesvigsk Maler, som besøger Akademiet.“

„Hvad hedder han?“

„Hans Navn er Carstens, Eders Excellence.“

Greven traadte hen til den unge Maler, som med en Skizzebog i Haanden stod ivrigt betragtende en af de ældre Italienere.

„Det er mig kjært, naar de unge Konstnere ofte besøge min Samling,“ tiltalte Greven ham, idet han sendte et forskende Blik nedad den unge Malers ingenlunde rige Dragt og endelig standsede ved hans blege, anstrengte Aasyn. „Ikke sandt, en ret smuk Samling?“

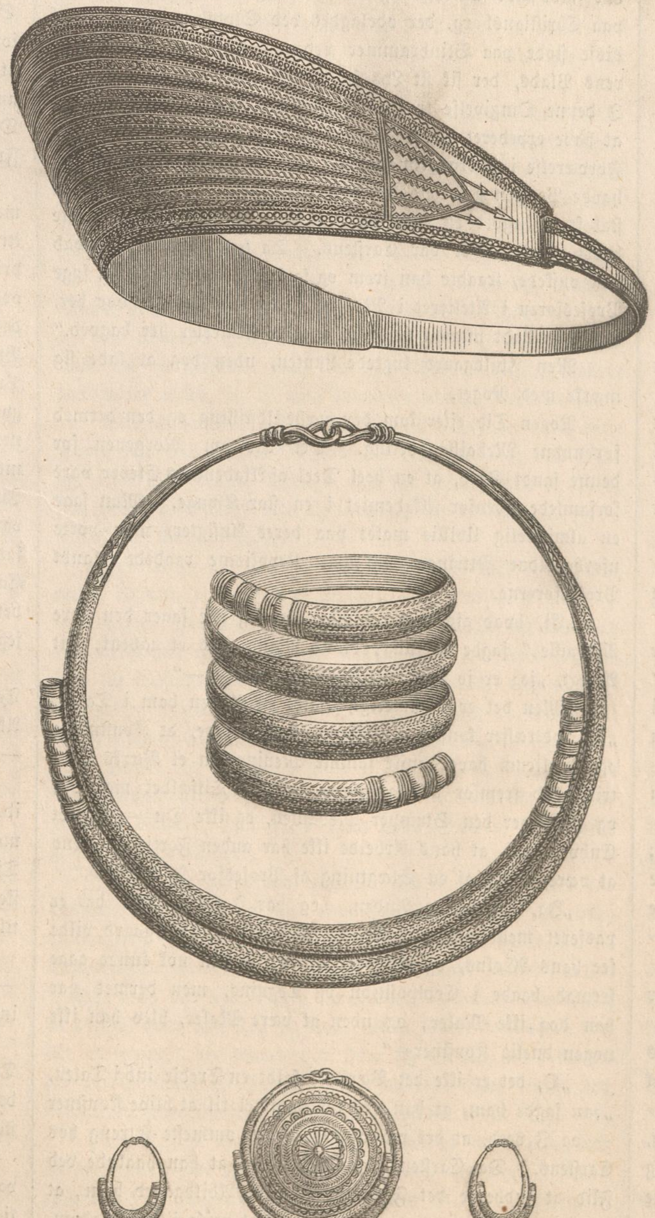

Brudegave til Prindsesse Alexandra, fra H. H. Landgreven af Hessen og flere Medlemmer af den hessiske Familie.

„Carstens, der havde den naive Tro, som ikke Mange dele, at man bliver spurgt, fordi den Spørgende ønsker at høre Ens virkelige Mening, svarede:

„I sin Heelhed har Samlingen vist et ualmindelig stort Værd og har gjort mig overordentlig megen Nytte, men jeg troer nok, at en mere udviklet Kjender vilde have Adskilligt at udsætte paa Valget.“

„Saa det troer Han,“ sagde Greven med et sarkastisk Smil, idet han mærkede, at han stod foran en landlig Uskyldighed og besluttede at behandle ham derefter: „Hvor længe har Han været i Kjøbenhavn?“

„Jeg er her paa fjerde Aar.“

„Paa fjerde Aar! Saa maa Han jo allerede være vidt i Konsten.“

„Jeg haaber nok, at skulle kunne drive det til noget Alvorligt,“ sagde Carstens ligefremt, „Naturen har givet mig Meget, men jeg frygter, at jeg er kommet for seent til Arbeidet. Jeg var to og tyve Aar, da jeg begyndte.“

„Hm,“ sagde Greven, „men han besøger vel Akademiet?“

„Nei, Eders Excellence! De to første Vintre, jeg var her, hørte jeg Wiedenhaupt forelæse Anatomi. Nogle Gange har jeg været oppe paa Akademiet og seet dem tegne Arme og Been efter Tegninger, og Gips, og Natur — men jeg kan ikke studere paa den Maade, stykkeviis; jeg seer altid Figurerne hele og maa stille dem hele for mig — desuden vilde jeg, som gammelt Menneske, nødigt sidde paa Bænk med de smaa Drenge i de nederste Klasser.“

„Naa, men Tegningen efter levende Model?“

„Ja, den var jo bedre, men den Karl, der stod Model, syntes mig, skjøndt han var velbygget, dog at staae saa langt under det Begreb om Skjønhed, jeg har fra Antikerne, at jeg ikke vilde have kunnet bekvemme mig til at tegne ham.“

„Men saa har Han tegnet efter Antikerne?“

„Kun Lidt — min Følelse for dem kølnes under den mechaniske Copieren; derimod tegner jeg dem gjerne hjemme efter Erindringen og de forsyne mig med herlige Motiver.“

„Har Han da ingen Lærer?“

„Ingen anden, end Naturen og Antiken, og tildeels Rafael — hvad jeg kjender af ham i Stik. Men, som Deres Excellence seer, har jeg ved denne Methode den Fordeel, at om det end gaaer langsomt, saa er jeg ligesom tvungen til selv paany at opdage og opfinde Alt.“

„Ja, det er godt, hvis Han har en Alder for sig, som Methusalems, og et Genie, som Michel Angelos.“

„Men dersom Indbildningskraften er en Deel af Konstnerens vigtigste Egenskaber, saa maa Deres Excellence indrømme, at den svækkes ved Copieren, men styrkes uhyre ved min Methode, altid at tænke mig Alting rundt, og derved støtte baade min Forestillingsevne og mine anatomiske Kundskaber. Saaledes har jeg ud af Livet vundet Erfaringen om,

hvorledes man grupperer malerisk, vælger Lysets Indfalden fordeelagtigt, skyer Huller, gjennemskaarne Lemmer, rette Linier og Vinkler, holder Lys og Skygge sammen i Masser—"

„Læser Han meget?" spurgte Greven.

„Oversættelser af de Gamle — af Digterne, Alt, hvad jeg kan overkomme," svarede Carstens.

„Han er, for Gud, en underlig Mand — Han har altsaa paa den Maade levet ganske eensomt midt i Kjøbenhavn — nu, det er godt, man engang faaer fat paa Ham — thi enten er Han en Fusker, eller et Genie."

„Jeg haaber da ialtfald at ende nærmere det Sidste, om jeg end er begyndt nærmere det Første."

„Bring mig nogle af Hans Tegninger. Jeg vil see, hvad de due til."

„Det skal jeg, Eders Excellence! Jeg har kun faa — to Compositioner, Æschylos' Død og en Adam og Eva, er Alt, hvad jeg har. Den Sidste har jeg her i min Mappe."

Han hentede Mappen, som han havde sat fra sig i Vinduesnichen, hvorfra de havde fjernet sig under Samtalen. Motivet var taget af Miltons „Paradis" — Djævelen lurede, skjult i Baggrunden. Greven betragtede den længe; paa hans Ansigt leirede sig en Forbauselse, der efterhaanden gik over til Bifald, og da han en Stund havde staaet fortabt i Beskuelsen af den, vel stundom fortegnede, men dog mægtige, effectfulde Gruppe, udbrød han: „Udfør mig den i Olie! Jeg giver Ham tresindstyve Daler for den. Og dermed Gud befalet!"

Carstens saae efter ham — han gik hastigt ud — ikke et Ord havde forkyndt, hvad Greven syntes om Tegningen, men det jublede i ham, at nu var hans Lykke gjort, han havde en Bestilling, og det var Grev Moltke, Samleren, som var hans Bestiller.

Det tarvelige Kammer, som han beboede, bar snart Spor af hans Virksomhed — det var sikkert det beskedneste Atelier i Verden. Men hvor der arbeidedes i disse Uger! Det var Concentrationen af hele sin Ungdomskraft, Carstens ødslede paa dette Billede. Oliemalen var aldrig hans stærke Side, men han arbeidede saa godt og saa flittigt, han kunde; efter to Maaneder var Billedet færdigt.

Det var imidlertid blevet Sommer; Trækfuglene vare komne, Bøgeskoven sprungen ud og Kjøbenhavns Stormænd flyttede ud til deres Villaer, med dem Grev Moltke. Da bankede det en Dag paa Konstnerens Dør; den aabnedes, det var en Jøde — en Rykker, som i smukke Ord fordrede de skyldige fyrgetyve Rigsdaler.

„Vent blot tre Dage endnu — imorgen er mit Billede tørt, det er bestilt af Grev Moltke — iovermorgen bringer jeg ham det, og Dagen efter har I Eders Penge."

„Men den Greve er tagen paa Landet," indvendte Jøden, „og længere er det min Seel mig umuligt at vente."

„Godt, saa bringer jeg det ud til ham paa hans Gods. Dagen efter iovermorgen, faaer I Eders Penge." — Jøden var tilfredsstillet og Visiten endt.

Dagen efter pakkede Carstens Billedet ind og gav sig fornøiet paa Veien, medens Fuglene sang i den tidlige Morgenstund; han holdt Frokost midt i Skoven, ved en Kilde, hvis Vand blev hans Morgendrik — og da Solen gik ned, vandrede han opad Alleen til Grevens Gaard. Det lyste fra alle Vinduer deroppe i Bygningen — der lød Musik ud mellem Træernes Kroner, og da han spurgte Portneren efter Greven, svarede hin, at Herskabet netop sad tilbords, der var stort Selskab. Den beskedne Maler bad om at turde vente til Taffelet var endt, og om at maatte sætte Billedet i Portnerstuen. Dette bevilligedes. — En Time efter blev han kaldet op til Greven, som ventede ham i en Forstue.

„Hvem er Han, og hvad vil Han?"

„Mit Navn er Carstens. Jeg bringer Eders Excellence et Billede!"

„Et Billede? Carstens? Ah ja, jeg erindrer — det var Ham, der gik i min Samling i Kjøbenhavn! Lad mig see!"

Billedet blev pakket ud, og den unge Konstner stod i spændt Forventning om den Virkning, det vilde gjøre paa den konstforstandige Greve.

Uigjennemtrængelig Taushed. — Endelig aabnede Greven Munden:

„Det er ret godt, min Ven, at Han har malet Billedet; men jeg har et Galleri af lutter Mesterværker, imellem hvilke jeg dog ikke kan hænge hans Maleri op. Tag Han sit Billede i Guds Navn med sig igjen, Han vil nok finde en Lysthavende."

Dermed gav han Carstens Billedet tilbage, lagde et Papir med otte Dukater paa Bordet og vilde fjerne sig.

Men Blodet skød Konstneren op i Kinderne: „Eders Excellence!" sagde han, „jeg er en Begynder, som netop skal til at lære Noget; jeg troede, at De blot havde bestilt Billedet, for at opmuntre mig, og den Ære, De derved viste mig, har ansporet mig til at anvende al min Kraft derpaa. Jeg veed vel, at det ikke fortjener nogen Plads i Eders skjønne Samling — hæng det, hvor I vil. Men det vilde være mig en Skam, at maatte bære Billedet hjem igjen."

Greven rystede blot paa Hovedet, gjentog, hvad han havde sagt, og gik tilbage til Gjesterne.

Carstens var alene. Foran ham laae de otte Dukater, de kunde betale hans Gjeld til Jøden og han havde dem i alle Henseender nødig — men han lod dem ligge. Saa sneg han sig skamfuld og ærgerlig nedad Trappen, skjulte sit Billede under Kjolen, foer forbi Portneren og kom ud i Skoven. Det var blevet mørkt. Han styrede raskt Veien imod Kjøbenhavn, det brændte inde i ham, Dandsemusiken lød ud efter ham fra det oplyste Slot; han saae sig endnu engang om, saae Skygger af Dandsende paa Gardinerne og tænkte: „Lyd kun efter mig, i spottende Toner! Jeg har en Rigdom, som I guldklædte Herrer deroppe ikke kjende — den Dag skal komme, da den fattige Carstens skal kunne vise Verden en større Rigdom, end I eie!"

Og Skovdunkelheden og Natten indhyllede ham, medens han fortsatte sin tunge Vandring — først den næste Morgen fandt ham paa det fattige Kammer; fattigere, men stoltere, end før.

Nogen Tid efter kjøbte dog Arveprinds Frederik det omtalte Billede for 100 Daler. Saaledes slukkedes den Krænkelse. I denne Tid malede han Rødkridtsportraiter, for at fortjene det daglige Brød, og gav endelig efter for sine Venners Forestillinger om det Gavnlige i at besøge Akademiet, især da han derved maaskee gjennem Arveprindsen kunde have Udsigt til at faae et Reisestipendium til Rom. Trods denne Udsigt var den unge Mand dog stolt nok til at stille en Betingelse for sin Indtræden i Akademiet, nemlig strax at faae Adgang til Modelklassen. Efter fjorten Dages Tegning efter Gips — en Formalitet, der iagttoges for ei at støde Skik og Brug for stærkt for Hovedet — rykkede han ogsaa op i hin Klasse, hvor han selv antager, at han har tegnet et Dusin Figurer, i det Høieste.

„Balders Død", som Carstens da havde componeret, sandsynligviis inspireret af Ewalds Digt, efterfulgtes nu af en Tegning fra den græske Oldtid: „Odysseus og Æolus", der paa den næste Udstilling vakte almindelig Opsigt ved sin vilde Storhed. Carstens skulde dog snart faae Bekræftelse paa den Modvillie, han nærede mod Akademivæsenet i den Form, hvori det dengang dreves.

Niels Klims berømte Illustrator, Professor Abildgaard, var netop vendt tilbage fra Italien, og Carstens havde ofte Anledning til at besøge hans Atelier og see hans Arbeider — men Abildgaard havde den Særhed, aldrig at ville male, naar Nogen saae derpaa. Nu var det Carstens netop om at gjøre, at see den store Colorist male, der efter Carstens' eget Udsagn besad Paolos og Tizians Carnation. Abildgaards Atelier var fyldt med Cartons og Undermalinger til de store Billeder paa Christiansborg, der ødelagdes ved Slotsbranden; flere af disse stode paa Blindrammer ved et Skjermbræt bag Malerens Plads, der fik sit Lys fra et høit oppe anbragt Vindue. I denne Omgivelse traadte Abildgaard en Morgen ind, efter at have expederet alle de Besøgende, der pleiede at fylde hans Forværelse i Morgentimerne, og satte sig til Arbeidet. Neppe havde Penslen gjort nogle Strøg paa Lærredet, før et Hoved stak frem bagved en af Blindrammerne og et Par Øine fulgte hvert Træk. Det var Carstens. Da han havde seet, hvad han ønskede, traadte han frem og sagde: „Jeg kom for at søge Professoren i Atelieret i Morges, men da De ikke var her, har jeg tilladt mig at besee de færdige Malerier her bagved."

Men Abildgaard lugtede Lunten, uden dog at lade sig mærke med Noget.

Nogen Tid efter kom den næste Udstilling og den dermed forbundne Medailleuddeling. Det var om Morgenen før denne fandt Sted, at en heel Deel af Akademiets Elever vare forsamlede udenfor Akademiet i en stor Klynge. Man saae en almindelig Uvillie malet paa deres Ansigter, man hørte uforbeholdne Yttringer om, at Nepotisme raadede blandt Professorerne.

„Ei, hvad gjør det vel mig, om jeg ikke faaer den store Medaille," sagde en ung, blond Mand med et aabent, frit Ansigt, „jeg er jo lige god Karl den foruden—"

„Men det er skammeligt," faldt en Anden ham i Talen, „det indtræffer kanskee een Gang af Hundrede, at Konstnerne og Publicum have ganske samme Mening om et Værks Fortrinlighed fremfor alle andre — det var Tilfældet med dit, og saa faaer den Stymper Medaillen, og ikke Du — skjøndt Enhver veed, at hans Arbeide ikke har anden Fortjeneste, end at være udført af en Slægtning af Professor Abildgaard."

„Ja," sagde en Anden, „og har I hørt, hvad der er passeret mellem Abildgaard og Carstens? Abildgaard vilde see hans Æolus, og yttrede om den, at han nok kunde gaae fremad baade i Composition og Tegning, men dermed var han dog ikke Maler, og uden at være Maler, blev han ikke nogen duelig Konstner—"

„O, det er ikke det Værste!" faldt en Tredie ind i Talen, „han sagde ham, at han var for gammel til at blive Konstner — og I veed, at det var at berøre den ømmeste Streng hos Carstens. Da Carstens saa indvendte, at han haabede ved Flid at indhente det Forsømte, svarede Abildgaard ham, at det var forgjeves, man maatte lære at male i sin Ungdom, og det var godt, at han havde lært Vinhandelen, som han dog haabede, han kunde vende tilbage til, naar han engang saae, at det ikke vilde gaae med Konsten."

Pludseligt saae de sig om; thi de hørte Skridt bagved sig — det var Carstens, han havde hørt, hvad de talte om. „Hvad svarede Du saa?" spurgte En ham.

„Jeg svarede, at Michel Angelo heller ikke kunde male og dog var en stor Konstner — og saa gik jeg hjem, spændte mig et Lærred op tolv Fod høit, og malede min Æolus colossal i Olie — nu er den færdig! Jeg skal dog blive Konstner, trods ham."

Alle vege et Skridt tilbage for denne stolte Energi, overfor en Dom, der vilde have slaaet enhver Anden til Jorden.

„Ja, og det Billede," tilføiede en Anden, det var den bekjendte Kobberstikker Clement, der havde gjestet Rom, „er sandelig saaledes, at man skulde troe, han havde seet Michel Angelos Fresco'er i det sixtinske Capel."

„Naa," sagde Carstens, for at lede Samtalen paa noget Andet, til den unge, blonde Maler, „Dig kan jeg vel gratulere til den store Guldmedaille?"

„Nei!" raabte Alle i Munden paa hverandre, „nei, tænk, N. har faaet den!"

„Hvad — han? — Abildgaards Slægtning?"

„Netop."

„Godt — det skal de angre!"

„Hvorledes? Hvad vil Du gjøre?"

„Det skal de angre!" raabte Carstens endnu engang og gik lige opad Trappen, fulgt af de Andre.

I den til Uddelingen bestemte Festsal, traf de Professorerne Wiedewelt, Juel og Abildgaard, beskæftigede med Forberedelser til Dagens Fest, som Arveprindsen skulde overvære.

„De har sendt mig Bud, mine Herrer," sagde Carstens, idet han dristigt traadte lige hen til Bordet, hvor de høie Herrer arbeidede, medens de Øvrige bleve staaende ved Døren, „De har sendt mig Bud, at jeg har vundet den store Sølvmedaille for en Modeltegning — men jeg erklærer Dem i disse mine Kammeraters Nærværelse, at jeg ikke modtager denne Udmærkelse, naar ikke den af mine Medelever, som efter Alles eenstemmige Dom har fortjent den store Guldmedaille, faaer den. I et Akademi, hvor Fortjenesten bestemmes efter Gunst, vil jeg ikke modtage nogen Pris."

De tre Professorer sprang op, og Abildgaard belavede sig paa at tage Ordet, men den heftige Carstens var allerede ude af Døren, med det faste Forsæt, aldrig mere at sætte sin Fod paa Akademiet. Professor Juel gik imidlertid henimod Døren til de øvrige Tilstedeværende og sagde, synligt misfornøiet med det Skete, at han haabede, de for Carstens' Skyld vilde tie med denne hans uhyre Ubesindighed, der vilde forspilde ham Akademiets og Prindsens Velvillie — og forlade Salen. Døren blev derpaa lukket i Laas, og de tre Professorer raadsloge om, hvad der var at foretage. Resultatet blev, at man skulde lade, som om Intet var passeret, og see Tiden an; Carstens' Raseri vilde nok lægge sig, naar det led ud paa Dagen — han vilde nok betænke sig paa at forspilde sin hele Fremtid, meente Abildgaard.

Det blev Middag, Festsalens Døre aabnedes, Salen fyldtes med Mennesker. Foran Kathedret, i Salens øvre Ende, stod en med det fyrstelige Purpur beklædt Lænestol for Arveprindsen; om og bag denne, Professorernes Stole, og ligeoverfor den Stole for Præmietagerne af de forskjellige Medailler. Historien om Carstens havde imidlertid spredt sig i Byen, alle Øine rettedes mod den tomme Plads imellem Pristagerne, Arveprindsen indfandt sig, Høitideligheden begyndte — men Carstens kom ikke. Arveprindsen oplæste Navnene paa de Prisbelønnede; da han kom til den store Sølvmedaille og nævnte Asmus Jacob Carstens, modtog Professor Juel Medaillen for ham, yttrende en Formodning om, at han var syg, og der gik en sagte Hvisken og et Smil over Forsamlingen — da, i det samme Øieblik, stod Asmus Jacob Carstens ude ved det skinnende Øresund paa Castelsvolden og betragtede Seilerne, der paa lette Vinger fløi sydpaa: „Kunde jeg kun seile med — til Rom — til Rom!"

Der stod han endnu, paa samme Plads, med den samme Tanke, da Festen endte og den stimlende Mængde drog ud af Akademiets Porte. Med Et følte han et Slag paa Skulderen — han vendte sig — det var Juel, som stod der.

„Det er et slemt Stykke Arbeide, I har gjort Eder selv idag, Carstens! Jeg har søgt at hindre al Scandale og har modtaget Medaillen for Eder — gjør mig og Eder selv den Tjeneste, at modtage den — jeg indrømmer gjerne, at her er skeet en Feil, men I indseer selv, at den ikke dennegang staaer til at rette. Jeg vil Eders Vel! Tag den!"

„Nei — jeg modtager den ikke — I har hørt mit Svar — uddeel kun Eders Medailler efter Gunst — jeg begjerer ingen af dem — jeg sætter ikke min Fod i Akademiet mere."

„Det vil komme Eder dyrt at staae! Jeg har gjort Eder Tilbudet af Venskab for Eder — viser I det tilbage, saa er det forbi mellem os — Eders Talent maa nu være, hvor stort det vil!"

Dermed vendte han Carstens Ryggen, og gik. Kort efter var paa alle Akademiets Døre et Decret opslaaet, der formelig forviste Carstens fra Akademiet; dog lod Professor Wiedewelt det nedtage den næste Morgen. Havde Carstens været alene før, saa blev han det mere nu; thi skjøndt Ingen kunde negte ham sin Agtelse, var det dog for Akademiets Elever en

farlig Sag, at omgaaes for nøie med den Banlyste. Sagen kom snart i forandret Skikkelse Arveprindsen for Øre og Carstens saae sin hele Carriere i Kjøbenhavn afbrudt. Destomere voxede hans Længsel efter Rom — og til denne Reise sparede han sammen Alt, hvad han kunde.

Stor var derfor hans Forundring ved en Morgen, et halvt Aars Tid efter, at modtage en Billet fra Juel, med Opfordring til at komme til ham snarest muligt. Juel tog venligt imod ham, og efter nogle indledende Bemærkninger kom han til Sagen:

„Vil I ikke concurrere til den næste Medaille? Der kan, ved de Fremskridt, I har gjort i den sidste Tid, ikke være Tvivl om, at I vil vinde den store Guldmedaille, og om det Forefaldne — I nok veed — skal der aldrig tales et Ord. I veed, at med denne Medaille vinder I tillige en Pension for sex Aar og sendes til Rom."

„Til Rom — —" sagde Carstens, og svimlede ved Tanken, „til Rom — —" man kunde see, hvor det kæmpede i ham, et saadant ærefuldt Tilbud fra det Akademi, som nylig havde forskudt ham! En større Seir kunde han ikke drømme sig. Hans Bryst bølgede i tunge Aandedrag, overvældet stod han foran Juel. Efterhaanden fik han dog Herredømme over sig selv igjen, han saae klart, hvorledes Fremtidens Lys og Mørke brødes — hvor Meget, der stod paa Spil — men hans Øie lynede, da han svarede: „Jeg er eengang forviist fra Akademiet — jeg har Opmuntring og Belønning nok i min Konst — jeg haaber nok, at komme til Rom uden Akademiets Hjelp."

„Men betænk dog, hvad I støder fra Eder — ved Eders Hjemkomst venter Eder maaskee en Ansættelse ved Akademiet, Eders Fremtids Lykke er gjort."

„Jeg har sagt Eder, hvor jeg søger min Lykke — I har intet Hensyn taget til min Fordring om, at Den, der fortjente den forrige Guldmedaille, skulde faae den — I har tilintetgjort hans Fremtidshaab — mit skal I ikke kunne tilintetgjøre. Vil I ikke høre paa min Fordring, saa hører jeg ikke paa Eders Tilbud."

Juel blev stum af Overraskelse over denne Trods; endelig sagde han: „Det er sidste Gang, Akademiet byder Eder Haanden! „Gaa I nu Eders Vei og see om I kommer frem!"

„Det vil jeg," var Carstens' stolte Svar, „jeg takker Eder for Eders Anstrengelser, men jeg vil hellere agtes, end hjelpes." Og stoltere end en Seirherre gik han hjem til sit Kammer — talte sine Penge, nogle hundrede Daler, og sagde til sig selv: „I Rom faaer jeg nok Arbeide, kan jeg blot vinde did, og det kan jeg med hvad jeg her har! Afsted — til Rom!"

Saaledes forlod Carstens Kjøbenhavn, for aldrig mere at gjensee denne By — to Dage efter var han udenfor dens Mure og jublede sit: „Til Rom! til Rom!" og det forekom ham som en Drøm, at han nu var paa Veien til sine Længslers Maal, til Konstens forjættede Land!

III.

Et Reiseeventyr og dets Ende.

(Lübeck 1783—1788).

En heed Julidag vandrede to unge danske Malere over den brede Slette, der fører til Citadellet i Milano, traadte ind gjennem den ydre Port, begave sig henimod Commandantboligen og standsede foran en elegant Bygning, udenfor hvilken to Soldater holdt Vagt. Italiensk forstode vore Danske ikke; de standsede da en Forbigaaende og spurgte paa Tydsk efter „General Stein", men den Adspurgte rystede paa Hovedet med et »non comprendo, signore!« og fjernede sig. Endelig traf de et Par tydske Soldater, som viste dem ind i den nævnte Bygning, og de styrede deres Gang opad de teppebelagte Trapper.

„Har Du Mod til at banke paa?" spurgte den Ældre.

„Hvorfor ikke?" sagde den Yngre: „vi komme jo i et ærligt Anliggende—" og alligevel saae han temmelig modfalden ud. „Vi vare dog anderledes modige, da vi droge med spækket Pengepung gjennem Tydskland."

„Ja, Gud veed, hvad vi skal gribe til, hvis dette mislykkes for os!"

„Det kan jo ikke mislykkes, vi have jo Grevens Anbefaling — Stein er hans Ven — —" idetsamme gik Døren op; en Kammertjener traadte dem imøde og sagde, efter at have mønstret deres Dragt, i en temmelig kort Tone, at det var tvivlsomt, om Generalen „tog imod." Den Yngre, som kun havde fulgt Broderen, tog Afsked og gik. Kort efter vendte Kammertjeneren tilbage og bød høfligt den Ældre træde indenfor og gaae ind i Generalens Værelse.

Generalen sad netop og lod sig frisere.

„Tør jeg spørge, hvem jeg har den Ære at tale med?" spurgte han, uden at kunne vende Hovedet, i en meget forbindtlig Tone.

„Mit Navn er Carstens — min Broder og jeg have en Anbefaling til Hr. Generalen fra Grev von Breisach i Mantua." Dermed overrakte Asmus Generalen et Brev.

„Ah, De kommer fra Mantua," sagde Generalen, idet han aabnede Brevet; „hvorledes lever min gamle Ven? Det glæder mig, at han har erindret mig og henviist Dem til mig — er han endnu beskæftiget med sine Snurrepiberier — gamle Malerier og andet Skrammel — hvad?"

Derpaa begyndte han Læsningen af Brevet:

„Gamle Ven!

„De to unge Mænd, som overbringe Dig disse Linier, ere begge, navnlig den ældste, talentfulde danske Konstnere, hvis Selskab har været mig til stor Glæde. De agte sig til Rom, men jeg frygter, at deres Penge ikke strække til, og at de neppe der ville finde Livsophold; jeg har derfor raadet dem at gaae tilbage til Milano for det Første, for der at søge Arbeide. Til Dig vender jeg mig med Tryghed, for at anmode Dig om at være dem behjelpelig i Et og Andet — —" dermed afbrød Generalen Læsningen, vendte sig raskt og mønstrende mod den uanseelige Asmus med de slidte Støvler, og sagde i en aldeles forandret Tone, idet han kastede Brevet paa Bordet:

„Jeg veed ikke, hvad den gamle Nar tænker paa, at han altid sender mig slige Folk paa Halsen. Jeg kan ikke gjøre Noget for Ham! See til, at han kommer videre!" Den forbløffede Asmus trak sig hurtigt ud ad Døren og havde nær i sin Hast væltet et Theeservice, men retirerede dog heldigt ned ad Trapperne og ud af Citadellet, hvorpaa han hastede til sin Broder, for at bringe ham Underretning om det Passerede. De havde aftalt at træffes i Klosteret St. Maria della Gratia, og did styrede altsaa Asmus sin Gang, for paa samme Tid at see Leonardo da Vincis berømte „Nadvere". Han begav sig ind i Refectoriet, hvor hans Broder allerede var, og traadte hen foran det store Mesterværk med meget blandede Følelser. Selv Leonardos Tryllepensel kunde i dette Øieblik ikke neddæmpe den tunge Beslutning, som dæmrede i hans Sjæl: at opgive det Maal, hvortil han stundede saa heftigt.

„Det er forbi med vor Reise," sagde han, idet han saae Broderen vende sig fra Beskuelsen af Billedet; „vi maae vende om — vore Penge ere snart opbrugte og jeg vover ikke at reise videre. Vi maae see, at komme afsted, før vor Pung er ganske tom. Fattigdommen er tung," føiede han sagte til, og saa tog han Afsked med sit forjættede Land, med sit Haab og sin Glæde, idet han tog Afsked med Leonardos „Nadvere". Nu var det forbi med Alt, hvad han haabede for sin Fremtid — til Rom havde han knyttet hele sin forestaaende Bane — og nu, saa nær ved Maalet, at maatte opgive det — — selv for en Carstens' Energi kunde det synes for Meget at bære — men han bar det — bar det stille og taust, og vandrede paa sin Fod tilbage over Alperne. Fra St. Gotthards Høider kastede han endnu et Afskedsblik over det Land, han havde betraadt med saa rigt et Haab, og som han forlod med saa brudt et Mod.

Med Vadsækken paa Ryggen, en Portefeuille med Studier og Compositioner i Haanden og med nogle Batzen i Lommen, naaede Carstens og hans yngre Broder Staden Zürich — længer kunde de ikke komme. De toge ind i et Vertshuus af det billigste Slags, og det første, Carstens spurgte Verten efter, var, om der i Staden ikke fandtes nogen Lysthavende til Malerier eller Tegninger. Verten, en venlig, gammel Mand, betænkte sig Lidt; med Et syntes det at lysne for ham, og han udbrød: „Jo, det troer jeg nok! I har nok hørt Tale om vor Gessner, han, som har skrevet de deilige Idyller; han maler ogsaa, og til ham henvende mange Reisende sig."

Asmus' bedrøvede Sind klaredes Lidt, da han hørte dette Navn, som han kjendte saa godt fra Idyllerne, og han lagde sig, træt af Marchen, tilsengs med nyt Haab, men et Haab, som dennegang ikke strakte sig længere, end til en mulig Fortsættelse af Reisen hjemad.

Den næste Morgen gik han til Gessner med sin Mappe under Armen, og blev strax indladt. Den venlige Digter lignede ganske sine Digte; aabent og menneskekjærligt kom han den nedslagne unge Konstner imøde, der trohjertet fortalte ham sin feilslagne Reiseplan, hvorved Gessner, med sin letbevægelige Natur, snart lo, snart græd, men da han havde seet Carstens' Compositioner, blev han alvorlig, og sagde:

„Havde jeg ikke Huset fuldt af Børn, vilde jeg kjøbe alle Eders Compositioner; nu kan jeg kun anbefale Eder et Par af mine Venner, som deels ville kjøbe af Eder, deels ville give Eder Bestillinger."

Dette Løfte holdt han redeligt. En af disse Venner var Lavater, der netop til sine physiognomiske Studier behøvede Portraiter, og for hvem Carstens portraiterede Flere, bl. A. Componisten Reichardt. — Da Carstens havde samlet sig lidt Penge, drog han videre med sin Broder, og naaede dennegang til Lübeck, hvor han slog sig ned. Men videre formaaede han ikke at komme; her maatte han slaae sig til Ro, og i denne, fra al Konstinteresse fjernede og afsondrede Stad levede den fattige Konstner nu fem dyrebare Aar af sin bedste Tid.

Den driftige Hansestad havde Andet at tænke paa, end at den inden sine Volde husede et Genie, der engang skulde regnes blandt Tidens første, og samme Genie maatte være glad, at der i Hansestaden fandtes Folk, der attraaede at see deres egne Ansigter forevigede i Farver; thi derved tjente han sit daglige Brød. Men naar Sorgen for det Nødvendigste var slukket, saa var ogsaa Konstnerens hele Fordring paa Livet qvitteret, saa tilbragtes den øvrige, sparsomt afmaalte Tid med Compositionsforsøg. Og disse lykkedes ganske anderledes nu, end før! Var Reisen end mislykket, var han end havnet i Lübeck, istedetfor i Rom og Florents, saa havde han dog seet Giulio Romano i Mantua, Leonardo i Milano og Schweitz' mægtige Fjeldnatur, og disse Indtryk, tilligemed den overordentlige Elasticitet, hans Sind havde vundet ved at trodse Nød og haarde Kaar, frembragte i hans Indre endnu mere colossale Syner, endnu rigere Ideer, end han før eiede.

Dette holdt ham opreist under de Prøvelsens Aar, han fremdeles havde at gjennemgaae. Men disse Prøvelser bleve snart af en saadan Natur, at man kunde forudsee, at selv den Stærkeste maatte bukke under for dem. Døden sender, efter det gamle Eventyr, altid et Forbud — dets Navn er Sygdom.

Dette Dødens Forbud traadte, i Følge med Armod og Modgang, og eensom Forladthed og skuffet Haab, til Konstnerens Leie. Og dog var hans Aand stærkere, end de Alle. Hindret i at arbeide ved en ofte tilbagevendende Brystsyge, var han nødt til at sætte sig i Gjeld, paa Grund af de kostbare Cure, som maatte til for at redde hans truede Liv. Men hans Sind var dog freidigt, og Haabet, saa ofte bøiet og brudt, forlod ham aldrig — det var hans eneste trofaste Ven.

En kold Vinteraften 1787 laa han saaledes henkastet paa Sygeleiet, uden nogen hjelpende Haand, uden Penge til det Allernødvendigste. Det var for mørkt til at læse; hans kjære Homer, den han læste i tydsk Oversættelse, som alle de Gamle, laa paa Sengeteppet; dysset i en halv Slummer, mærkede han ikke, at Døren lukkedes op, og en ung Mand gik over Gulvet henimod hans Seng, famlende i Mørket.

„Er Du hjemme, Carstens?" spurgte han.

„Ja, det er jeg nok smukt tvungen til," lød Svaret, „siden jeg tumler overende, hvergang jeg staaer op."

„Er Du syg?"

„Aa, ja vist — men det har vel ikke Mere at betyde nu, end ellers. Men hvem er det?"

„Kjender Du mig ikke?"

„Jeg troer, det er Dig, Fernow — er Du kommen tilbage — naa, Du kommer i en Gravens Tid; min Verts Familie boer i nederste Etage og har ikke været heroppe — jeg skulde troe, Nogen er syg der ogsaa, og jeg falder, som sagt, tilbage, hvergang jeg vil reise mig — løierligt nok, det har jeg dog ikke pleiet før; Følgen er, at jeg siden igaar hverken har faaet Mad, eller Lys, eller Brænde — ja, Brænde har jeg nok egentlig ikke — — og jeg troer ikke Penge heller — men til Nød kan man da hjelpe sig med Sengevarmen" — — han havde synligt nok talt formeget; thi en stønnende, kort Hoste afbrød ham, og da Fernow, den eneste Ven, han eiede paa den Tid, traadte hen og følte paa hans Pande, var den feberheed.

„Det staaer jo daarligt til," sagde den bekymrede Ven, og ilede afsted efter Læge, efter Mad, Lys og Brænde; en Time efter saae der ret hyggeligt ud i den Syges tarvelige Kammer, hvis Vægge vare bedækkede af mangfoldige Skizzer til Compositioner — en heel Gudeverden, udsprungen af den Syges Phantasi, omgav hans fattige Leie; i Kaminen blussede og lyste en livlig Ild, og de to Venner vare dybt inde i Samtalen — deres fælles Interesse var paa Bane; thi Fernow var den senere bekjendte Konsthistoriker, der blev Carstens' Biograph. Denne talte om sit Yndlingsthema, Italien, om hvad han havde seet, og især om, hvad han ikke havde seet, og han talte sig varm — vistnok varmere, end heldigt var for hans Sygdom, men han mærkede Intet dertil: hans Øine lynede, da han beskrev „Nadveren", som han havde seet i sit Livs ulykkeligste Time, da han omtalte Rafaels Tegning til „Skolen i Athen", der findes i det Ambrosianske Bibliothek i Milano.

„Det syntes mig for usikkert tegnet, til at være af Rafaels Haand — jeg har Giulio Romanos sikkre og deilige Omrids i for friskt Minde fra Mantuas palazzo del Te. Men", føiede han til, og hans Aasyn fik et Udtryk af veemodig Smerte, „hvad veed jeg om Rafaels deilige Arbeide, saalænge jeg ikke har seet Billedet selv — saalænge jeg ikke har vandret i Vaticanets Stanzer selv, saalænge jeg ikke har seet det evige Rom — o Rom, Rom! Skal jeg da aldrig naae Dig!"

„Mangen er jo dog bleven en stor Konstner, uden at have seet Rom."

„Men ikke jeg — ikke jeg. Erindrer Du det gamle Ord, at ingen Græker kunde prises lykkelig i sin Død, naar han ikke havde seet Zeusbilledet i Olympia. Ingen Konstner døer lykkelig, som ikke har seet Rom!"

„Men Du arbeider Dig dog ogsaa her frem til noget Stort."

„Her? Berøvet alle Hjelpemidler — alle Næringskilder for min konstneriske Sands — fortærer jeg jo min Kraft paa Ting, der aldrig kunne tilfredsstille mig, jeg kæmper og kæmper, og aldrig kommer jeg videre."

„Aldrig før har jeg hørt Dig klage," sagde Fernow.

„Og Du skal heller aldrig høre mig klage mere. Skjenk mig blot dette Øieblik — Alt er mig forbittret — lænket til dette Sted slider jeg mig op — uden nogensinde at naae det

Maal, jeg engang var saa nær! Ak, Udøvelsen af min Konst er mig jo Alt — er min Tilværelse — med Glæde vilde jeg have opgivet al ydre Vinding, alle Livets Bekvemmeligheder, have levet i ringe Kaar og følt mig lykkelig, havde jeg blot seet, hvad jeg trænger til at see."

Fernow havde sat sig hen til ham paa Sengekanten — Carstens havde klaget ud, nu skjulte han sit Hoved i Puden og græd som et Barn. —

Vi forlade de to Venner, for et Dieblik at begive os tvers over Gaden til en anden interessant Personlighed, som boede indenfor Lübecks Volde.

Jeg antager, at mange af mine Læsere som Børn have hørt deres Fader eller Moder, som en Reminiscents fra svundne, glade Ungdomsdage, synge en gammel tydsk Vise i den fromme hyrdemæssige Stil fra det forrige Aarhundrede:

„Das waren mir selige Tage,
Bewimpeltes Schifflein, o trage
Noch einmal mein Liebchen und mich,
O wieg' uns noch einmal behende
Von hinnen bis an der Welt Ende,
Zu Wiege begehren wir dich!"

Denne Vise blev til i Lübeck, og Forfatteren hed Overbeck, en elskværdig, blid, gammel Digter. Denne Mand, hvis fromme Sind endnu engang har lyst over Verden, stærkere, end det selv formaaede, i Friedrich Overbecks religieuse Malerier, sad i sit Studereværelse den samme Aften, som den nys berørte Samtale fandt Sted. Med inderligt Velbehag smøgede han af en lang Pibe og lyttede til Tonerne af en Guitar, der løde tvers over Gaden, medens Lampen kun kastede et svagt Skjær paa hans ædeltformede Træk. Guitaren ledsagede en ungdommelig Stemme, der sang:

„Wir fuhren und fuhren auf Wellen,
Da sprangen im Wasser die hellen,
Die silbernen Fische herauf;
Wir fuhren und fuhren durch Auen,
Da ließen die Blümchen sich schauen,
Da liefen die Lämmer zu Hauf.

Wir spielten im treibenden Nachen
Und gaben uns vieles zu lachen,
Und hatten des Spieles nicht Rast;
Wir ließen die Hörner erklingen,
Und alle begannen zu singen,
Und ich hielt mein Mädchen umfaßt."

En skingrende, klokkereen Latter lød over Gaden til den gamle Digter, som, ganske nysgjerrig efter at vide, hvem det var, hans egen Yndlingsdigtning tiltalte saaledes, gik til Vinduet og med et Smil saae over til Gjenboens Huus. Der havde man tændt Lys uden at drage Gardinerne for Vinduerne, og han blev saaledes Vidne til en liden, gemytlig Elskovsscene, der satte ham i et kosteligt Lune.

Som han stod der, lod han efter gammel Vane Diet glide op imod Stjernehimmelen, og paa Veien did gled det ind paa Tagkammeret hist, hvor et eenligt Lys brændte. Hans Phantasi begyndte at udmale sig dette Kammer, og han drømte sig en fattig Familie der, eller kanskee en gammel gjerrig Gnier, eller kanskee en læsende Skoledreng. I det Samme traadte hans gamle Tjenestepige ind.

„Hvem boer derovre paa Gjenboens Tagkammer, Anne Margrethe?"

„Aa, Gjenboens Dorthe siger, at det er en ung Mand, som er syg — de troe ikke, at han kan leve længe. Han er nok i Malerlære — det vil da sige i sin Malerlære."

I det Samme faldt det Overbeck ind, at han ofte havde seet en ung Mand, med Tegnemappe under Armen, gaae ind i Gjenboens Huus. Han tænkte paa, om den unge Maler skulde lide Nød i sin Sygdom, og besluttede at gaae over til ham. Han kastede Slobrokken af sig, klædte sig paa og gik over Gaden.

„Hvem søger I?" spurgtes der, da han bankede paa Porten.

Asmus Jacob Carstens.

„Den unge Maler, som boer paa Kvistkammeret."

„Han er syg."

„Ja vist — netop derfor kommer jeg."

Saa slap han ind, og fem Minutter efter var han klavret opad de mørke Trapper og stod hos den Syge. Fernow sad endnu ved Leiet, da Overbeck traadte ind, og af ham erfarede Digteren den unge Malers hele sørgelige Stilling. Han tænkte ved sig selv: „Mangt halvmodent Talent, der uden det sande Kald kaster sig ind paa Konstnerens tornefulde Bane, har faaet den Lod." Men han forbausedes, da et Blik paa Væggen, uagtet den slette Belysning, viste ham de mest storartede Omrids, viste ham i det fortrøgede Værelse Ossians, Homers, Sophokles' Tanker i Farver og Omrids, viste ham i det skrøbelige Legeme, der mat og sammenkrympet laa i Sengen, en Aand, mægtig til at fatte og gjengive det Høieste — fuld af Tanker, der rakte langt ud over Datidens akademiske Konstsphære — og han, der selv elskede de gamle Sangere saa høit, var dybt bevæget ved at see denne Verden af Konstværker, som han ei havde anet, leve i sin Nærhed.

„I Sandhed," sagde han, „jeg tænkte her behøvedes Medicin og Lægehjelp — men jeg troer at see, hvilken Læge her er nødvendig. I maa ikke nedgrave Eders Pund her — Verden maa see det, anerkjende det og omskabe sin Konst efter dets Mønster; her er Friskhed — her er store Ideer: I maa gaae til Berlin. Gud veed, hvorfra jeg skal faae Penge til Eder — men Penge skal I have — og til Berlin maa I!" Den gamle Digter stødte sin Stok i Gulvet, og mærkede ikke i sin Iver det taknemmelige Blik, den Syge sendte ham.

Næste Dag indfandt Overbeck sig paany, for at erkyndige sig om Carstens' Helbred. Da denne havde bedret sig saa meget, at han kunde forlade Stuen, overraskede Overbeck ham med en Opfordring til at følge med til en af Stadens rigeste Kjøbmænd, Raadmand Matthæus Rodde, der vilde skaffe ham Penge til at etablere sig i Berlin.

Var Nogen glad, saa var det den fattige Carstens; fattig paa Penge, men endnu fattigere paa Velyndere, havde han hidtil været — nu syntes en lykkelig Vending i hans Skjebne at forestaae. — Den rige, ædle Konstelsker lod sig forevise hans Arbeider, havde alt underhaanden forhørt sig om hans moralske Vandel, og laante ham nu en Sum Penge, tilstrækkelig til Reisen og det første halve Aars Ophold i Berlin, uden at sætte nogen Betingelse for Tilbagebetalingen. Forud sendte Carstens en Composition til Udstillingen i Berlin og fulgte selv efter om Vaaren 1788.

(Sluttes.)

Prospect af den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse.

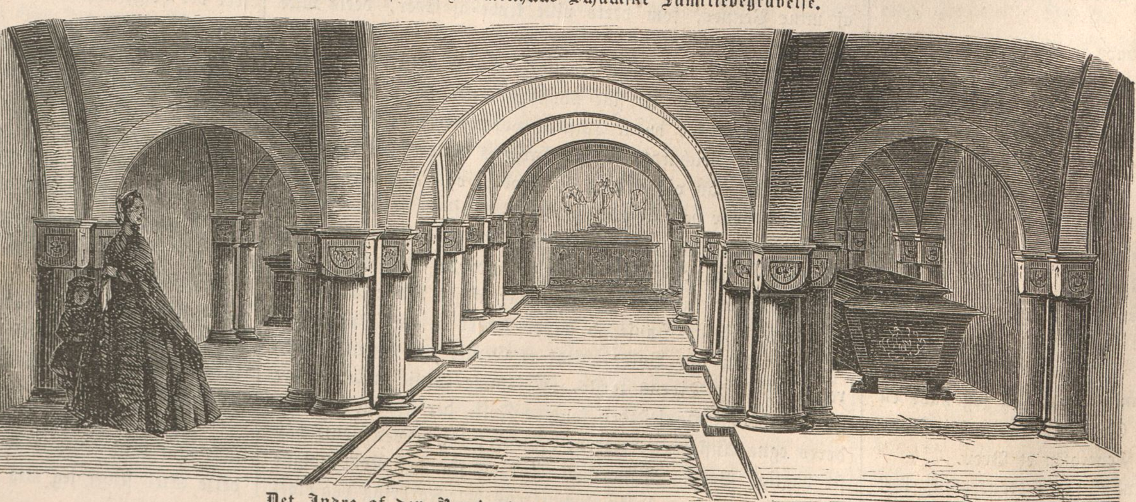

Det Indre af den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse.

Den Brockenhuus-Schackske Familiebegravelse.

Idet vi idag give vore Læsere en Tegning af et — heri Landet vistnok eneftaaende — Bygningsforetagende, maae vi føre dem ud i en Egn, der hidtil kun har givet Forskere efter architektoniske Seeværdigheder et saare ringe Udbytte. Sydost for Ringsted danner Sjælland en temmelig udstrakt Slette; Diet har her vel en viid Synskreds, men kun fordringsløse Landsbykirker med deres takkede Gavle bryde den eensformige Flade, fra hvilken det vil haste mod St. Bents Kirke i Ringsted, der i Horizonten viser sine tunge Muurmasser.

Naar vi nu formene, at denne Egn har faaet en ganske særlig interessant Berigelse i monumental Henseende, da er vel kun en ringe Deel deraf fremtrædende for Diet, men

Loms Kirke. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

denne er atter saa charakteristisk, at vi trygt tør opfordre vore Læsere til at træde nærmere.

I Landsbyen Nordrup, omtrent en Miil fra Ringsted, har Besidderen af Stamhuset Giesegaard, Kammerherre, Greve Brockenhuus-Schack, ladet indrette en Familiebegravelse under Jorden, hvilket Arbeide er udført i Løbet af forrige Aar, efter en Tegning af Architekt N. S. Nebelong. En betydelig Gravhøi, der dog kun hæver sig et Par Alen over det omgivende Jordsmon, dækker Gravcapellet, til hvilket en fra Nedgang fører. Portalen til denne, det eneste Muursteensarbeide ved den hele Bygning, er udført med stor Omhu og danner ved sine stærkt røde Muursteen og den sjeldent smukke Granit en fortrinlig Farvemodsætning. Stilen er fremtrædende byzantinsk; den store Granitbue, der hviler paa Steensøiler, de svære Dækstene og det gjennembrudte Kors*) vise sig som et henrivende, harmonisk Hele. Nedgangen dannes af en Hvælving, og 14 Trappetrin føre ned i selve Capellet, hvis Dimensioner ere temmelig betydelige, nemlig 20 Alen i Længden og 12 i Breden. Ved to Søilerækker er Capellet deelt i tre Skibe, af hvilke Midtskibet er 4 Alen og 4 Tommer, og Sideskibene 2 Alen og 12 Tommer brede. I Længden indeholder hvert Skib fire kuplede Hvælvinger, af hvilke de tre forreste i Midtgangene hver har sin Lysaabning, af 1 Alens Diameter. Fra Gulvet til Midtpunktet af Hvælvingen i Midtgangen er Høiden 5 Alen 8 Tom. og i Side-

*) Alt Granitarbeidet er fra Kleving i Flensborg.

Skizze af Fastelavnsløier i Studenterforeningen.

gangene 4 Al. 18 T. De runde Søiler (af brændt Leer, fra A. Heegaards Fabrik) ere brudte med fiirkantede Hjørner og indeholde en rig Detail, saavel i deres Heelhed, som i deres smukke Capitæler. Selve Hvælvingerne ere glat afpudsede, hvorved de skarpe Linier af Forbindelsesbuerne træde frem med stor Virkning. Det Indtryk, Beskueren modtager ved at træde ned i disse Omgivelser, er i enhver Henseende tiltalende — det er, som befandt vi os i en Krypt, og i mange Henseender minder Capellets Indre os ogsaa om Krypten i Lund.

Men tiltaler allerede Bygningen ved sin Form, vinder den endnu mere i Interesse ved det Materiale, hvoraf den er opført, thi med Undtagelse af Portalen og Søilerne, bestaaer den af en eneste fast Masse: Beton, en Sammenblanding af Kampesteensskjærver, Cement og Gruus; de over 1 Alen tykke Sidemure, Hvælvingerne, Trappegangen og Gulvet — Alt er af Beton. Militairetaterne have i de senere Aar anvendt dette Materiale, deels ved Befæstningerne af Danevirke og Dybbøl, deels ved Kjøbenhavns Søbefæstning; enkeltviis er Betonen ogsaa anvendt i større offentlige Bygninger, idet den, ved sin vandskyende Egenskab, fortrinligt egner sig til at modstaae Fugtighed; men det er, saavidt os bekjendt, første Gang, at Betonen her i Landet er bleven benyttet af en Privatmand til et større Arbeide i et omfangsrigt Hele, der ogsaa uden denne Grund vel egner sig til almindelig Opmærksomhed.

Fra en Reise i Norge.

IV.

6. Lom.

Lomseggen er en langstrakt Fjeldmasse, der ender som en ved Eggen lidt afstumpet Kile, skydende sig ud mellem Bæverelven og Vaagevandets nordostlige Arm. Fjeldets østligste Punkt, Kilens afstumpede Eg, danner i sit Fald mod Dalen en, vistnok et Par tusinde Fod høi, steil Pyramideflade, med omtrent ligestore Sider. Fladens Spids er nøgen og i et Par dybe Revner ligger der endog Snee langt ud paa Sommeren, men længere nede er den bevoxet med Birkekrat; ved dens Fod ligge veldyrkede Gaarde i en Bræmme, som fortsættes til begge Sider under Kilens bratte Vægge, langs Vaagevandet og Bæverelven; ligefor den, paa en Gruusflade med steile Skrænter mod Vandet og Elven, staaer Loms gamle, ærværdige Kirke.

Saaledes er Lomseggen og dens nærmeste Omgivelser; den er Landskabets Midtpunkt, hvortil Øiet stadigt søger; den er interessant ved sin Form, men ligesaa meget ved Udsigten, man har fra dens Top. Er man naaet op til det Punkt, som fra Dalen seer ud som Fjeldets høieste, nemlig Pyramidens Spids, viser det sig, at Lomseggen endnu hæver sig i flere Afsatser, og først et godt Stykke længere tilbage naaer sin største Høide, vel 6000 Fod over Havet. Vender man sig imod Øst, mod Dalen, har man en Udsigt, som i Norge er sjelden fra høie Punkter, hvor som oftest kun nøgne eller sneedækte Fjeldtoppe vise sig hele Synskredsen rundt. Men her er Forgrund; man staaer paa det høie Bjerg, og Jordens Herlighed ligger udbredt for Ens Fødder: dybt nede rager Lomskirken op med sine mange Dragehoveder og bag den strækker Vaagevandet sig — i en Halvkreds bag Kirken med sine af Ellekrat bedækkede Smaaholme og sine af Otta- og Bæverelvens Vande forskjelligt farvede Striber — hen til Lomskollen, der synes at afslutte Vandet imod Øst. Trævæxten er kun ringe i Lom, af Birkekrat er der mest; men denne Kol bærer en mørk Fyrreskov, som danner en kraftig Modsætning til Vandets nordlige Bred, med bratte, nøgne, graae Fjeldvægge, som paa store Strækninger ere rødfarvede af Lav, og til den sydlige, med mere jævntskraanende Fjelde, der øverst oppe ere yderst sparsomt bevoxede med Alminding-Birkekrat, længere nede have hegnede Udmarker, og nederst en uafbrudt Række af større og mindre Gaarde med grønne Agre og Enge. Bag Lomskollen, i en 9 til 10 Miles Afstand fra Eggen, hæve sig Rundanes Fjeldknuder i en Kreds, som et Oldtidens Thingsted, og naar Taage lægger sig som Klæder om Knudernes Skuldre, og Sneetoppene rage frit op over dem som lyse Hoveder, maa det see ud, som om de gamle Kæmper holdt Raad paa Thingkredsens Stene.

Vender man sig nu tilhøire mod Syd, kan man følge Bæverelvens Løb; hinsides Elven ligge Jotunfjeldene; man seer Norges høieste Fjeld, den tretoppede, 8000 Fod høie Galdhøpig; man seer den lidt lavere Nautgardstind med et mægtigt Bækken, som en indhegnet rund Plads, hvilken man vel — efter Navnet at dømme, og om man ellers har tænkt sig disse Sneeregioner bebyggede af Troldfolk — har meent, at Troldene passende kunde bruge som Gaard, til at drive deres Kvæg (Naut) sammen i; man seer, foruden disse, en Mangfoldighed af Fjeldtoppe, alle dækkede af den reneste hvide Snee — et glimrende og deiligt Syn, naar Solen skinner og den blaae Luft fremhæver Fjeldenes skjønne Former. Vender man sig tilvenstre, mod Nordvest, seer man Vaagevandet og Ottaelven, omgivne af den veldyrkede Skeakerdal, og ovenfor dennes Fjeldsider de sneedækte Langfjelde, strækkende sig saa langt Øiet naaer.

Men vi søge tilbage til Dalen, som paa Grund af sin affides Beliggenhed og sine særegne Naturforhold har flere Eiendommeligheder, blandt hvilke Kirken først og fremmest maa nævnes. Med Christendommens almindelige Indførelse i det ellevte Aarhundrede begynder Stavekirkernes Bygning i Norge. Landet skal i sin Tid have havt 6 til 700 saadanne Kirker og endnu skal der i henved halvhundrede findes mere og mindre betydelige Levninger af Stavebygning; men i den oprindelige Skikkelse har ingen Stavekirke holdt sig fuldstændigt til vore Dage. Borgund-Kirke, der har været mindst Ombygning underkastet, staaer vel endnu med sit oprindelige Ydre, men indvendig er den ombygget.

Stavekirkernes Bygningsmaade er forskjellig fra almindelige Træhuses; thi disses Vægge dannes ved at lægge Bjælker vandret ovenpaa hverandre, men hines ved at stille Staver lodret ved Siden af hverandre. Disse Kirker, der ere opførte i Rundbuestil, have et rectangulairt Skib, med tilstødende mindre bredt og bagtil rundende Chor; Rummet er frit heelt op til det udsmykkede Tagværk, som bæres af Piller, og mellem disse og Væggene løber et Galleri i betydelig Høide fra Gulvet; udenom det indre Kirkerums Vægge — Choret undtaget — gaaer en Svalegang, kun lidet hævet over Jorden. Til at dække disse mange Rum, der blive smallere og kortere, jo høiere de naae op, hører der en Mangfoldighed af Tage ovenfor hverandre, hvorved Stavekirkernes Ydre faaer en meget charakteristisk, pyramidal Form. Lægges nu hertil, at Tagene ere takte med Spaan, at det rundende Chor bærer et lille Taarn, at den øverste Deel af Svalegangens Ydervæg er gjennembrudt ved en Række smaa Søiler med Rundbuer imellem, at Dragehoveder rage frem over Gavlspidserne, og at Dørene, med Tage over og rigtsmykkede Stolper til Indfatning, ere udskaarne med Drageslyngninger, saaledes som de kjendes fra det skandinaviske Nordens Runestene, Vaaben og Smykker fra den tidlige Middelalder; at her endvidere ikke er Vinduer, men kun smaa, runde Lyshuller høit oppe paa Væggene, og at Klokketaarnet ikke er bygget sammen med Kirken, men som en selvstændig Bygning staaer ved Siden af den, saa vil man indsee, at Stavekirken maa gjøre et phantastisk og ganske eiendommeligt Indtryk, som den staaer der, brændt bruunsort af Solen og hældende af Alderdom.

Af disse Bemærkninger om Stavekirker, nærmest med Borgund Kirke for Øie, bliver det tydeligt, at Loms Kirke ingenlunde viser Stavekirken i dens mest charakteristiske Form. Den har ogsaa været underkastet betydelig Ombygning, hvilket især viser sig i dens, efter Høiden med et Brædeloft afdeelte Indre. Derved skjules Capitælerne og det øverste Stykke af Pillerne, Rækværket mellem disse, samt det udsmykkede Tagværk — Herligheder, som man kun med Møie bliver var, naar man i længere Tid har opholdt sig paa Loftet, hvor en Masse Edderkoppe have fæstet Bo og kun forstyrres, naar der skal ringes med Klokken, som, understøttet af stærkt Bjælkeværk, hænger i Taarnet og rimeligviis er Skyld i, at den fordum skjønne Kirke er skamskjændet. Foruden de Forandringer, Kirken har lidt ved Ombygning og ved at Klokketaarnet er opført paa Tagryggen, er den, længst fra Choret, forlænget med et Stykke almindelig Bjælkebygning. Men da den desuagtet, baade i det Ydre og i det Indre, deels i Enkeltheder, som udskaarne Døre, deels i den pyramidale Hovedform, har bevaret saameget af Stavekirkens Charakteer, har jeg, da vi paa vor Reise ikke møde noget bedre Exemplar af slige Bygninger, ved omstaaende Tegning søgt at fremstille Loms Kirke for Læseren.

Lom har, som tidligere bemærket, en affides Beliggenhed; denne skyldes det vel, at en Konst har levet og er død her, som ikke er bleven drevet andetsteds i Norge. Man har endnu enkelte der forfærdigede, saakaldte „Brudeaaklæder", Tæpper, som i ældre Tider ved Bryllupsgilderne ophængtes paa Væggen bag Brudens og Brudgommens Pladser ved Enderne af Bordet. Disse Tæpper ere vævede af rigtfarvet Uldgarn, med mangehaande Figurer, baade Mennesker, Dyr og Ornamenter. Jeg saae to saadanne Tæpper; det ene fremstillede „Herodias' Datters Fest" og viste i forskjellige Felter Gjesterne, som sade tilbords, Kjøgemesteren, som blæste i Trompet, medens Brudgommen med Bruden ved Haanden drog Dørtæppet tilside, for at føre hende ind i Brudekammeret, og Herodias' Datter, som modtog Johannes' Hoved af Bøddelen, der var vævet i Tæppets Yderkant, saa at Pladsen kun havde tilladt at fremstille hans Arm og Been. Det andet Tæppe, hvori Aarstallet 1765 var indvævet, forestillede sandsynligviis de hellige tre Konger, øverst oppe tilhest og længere nede knælende med Gaver foran Maria med Jesusbarnet; med dets rige Border, hvori Dyr og Bladornamenter, og med dets kraftige Farver, var dette Tæppe ikke uden Virkning.

Inden vi forlade Egnen, maae vi offre nogle Øieblikke paa dens mærkeligste Særegenhed, det lomske Agerbrug. Lom er bekjendt for at have det tørreste Veirlig, som findes nogetsteds i Norge, og skulde Loms Bønder lade sig nøie med det Vand, Skyerne lade falde paa deres Agre, saa maatte de opgive al Korndyrkning; men de forstaae selv at skaffe sig Vand. Fra Fjeldene føre de Vandet, i flere Miles Afstand, deels ad naturlige Fordybninger, og deels — ogsaa over Jorden — gjennem Trærender, hvoraf enkelte skulle være over een Miil lange. Saadanne Ledninger ere selvfølgelig meget kostbare at anlægge og vedligeholde, og derfor ere flere Gaarde fælles om samme Ledning; fra denne føres nu Vandet ved et System af Render over Jorden til hver enkelt Ager. Da Erfaringen har lært, hvilke sørgelige Følger Efterladenhed i denne Retning kan afstedkomme, vander man, selv om Vaaren er regnfuld, første Gang naar Planterne ere komne et Stykke over Jorden, og selv om de ere et Kvarteer høie, nedtrampes Ageren dog ganske glat, saa at Vandet kan løbe jævnt ud over hele Marken; derpaa trækkes der tvers over Agrene smaa Render i Jorden, dog ikke i lige Linie, men noget bueformede og alle jævnstrøgs, saaledes at Vandet ved senere Vandinger, naar Trærenderne aabnes, kan løbe hele Ageren over; men desforuden spredes Vandet med lange og smalle Skovle fra Renderne udover Ageren, saa at hvert Straa bliver vandet. Man skulde troe, at Planterne maatte lide Skade, baade ved den første Nedtrampning og ved at Folk senere hen, indtil Straaet skyder Ax, ja lige indtil Høsten, gaae midt ind i Agrene, for fra Renderne at sprede Vandet, men det rige Udbytte viser, at det Modsatte er Tilfældet, da det paa gode Gaarde i Lom er almindeligt at høste 19 til 20 Fold Byg og 15 til 16 Fold Sommerrug.

Hvor gammel denne Vandingskonst er, har jeg ikke kunnet bringe i Erfaring, rimeligviis er den meget gammel; men at den i det Ringeste har en ligesaa høi Alder, som Loms Fane, der hænger i Kirken og sidst skal have været brugt, da Loms Bønder droge til Mødet med Sinklar, tør man vist slutte, da der paa samme Fane er malet en saakaldet „Skjælreku", den samme Skovl, der endnu bruges til at sprede Vand over Agrene.

Ogsaa andetsteds i Norge bruges denne Vanding, saaledes i Vaage, Læsje og flere Steder i Bergens Stift, men intetsteds har den saaledes hjemme, som i Lom, hvor den anvendes paa hver eneste Gaard.

Fastelavnsloier i Studenterforeningen.

Hver Fastelavnsmandag er der Gilde i Studenterforeningen, og her, ligesom alle andre Steder, fremlægges der en Indbydelse til Festen. Jaar forkyndte den os, at en stor Vinter-Tivoli-Fest, til hvilken de fleste Konstnere med den sædvanlige Beredvillighed havde lovet deres Assistance, vilde blive afholdt i Foreningens Locale. Festen vilde blive overordentlig interessant, hvorfor Comiteen ventede et talrigt, velcostumeret Publicum; især ønskedes det smukke Kjøn stærkt repræsenteret. „Slobrokker, vendte Frakker og de deri sig befindende Personer" forbødes Adgang til Localet — men vi ere jo velcostumerede, lad os derfor kun begive os derhen. — Den egentlige Deel af Festen begynder Kl. 9, de fleste Masker ere allerede tilstede; vi ville derfor ogsaa hænge vort Overtøi hos „Lars" og træde ind. Hvilken Larm og Støi er der ikke i de ellers saa rolige Læse- og Conversationsværelser! Hvilken broget Vrimmel af phantastiske Figurer, med de vidunderligste Dragter, lige fra den decorerede Kammerherrekjole til den dybeste Negligé! Dog neppe ere vi komne ind, før vi i Trængselen blive puffede om i en af de to Sophaer (Divan Nr. 1 og 2). Her kunne vi i Ro og Mag sidde og betragte hele Herligheden; men tag Jer i Agt for at see hen til de to Speile, thi de ere ved Papirsstrimler forvandlede til „Abe-" og „Papegøie-Buur."

Men hvad er det? Folk begynde at forlade Værelserne; de gaae „ovenpaa"; der maae vi ogsaa op, op i den store Sal, som i Dagens Anledning er pyntet med Grønt og med „circa utallige orientalske og occidentalske Lamper".

Det hjalp! Her er deilig stor Plads og frisk Luft, saalænge det varer. Men see det Par, som kommer der, den smukke Skorsteensfeier med den nydelige Tyrolerpige under Armen, de danne en skærende Contrast til det næste Par, der kommer feiende gjennem Salen; Mandfolket seer høist simpelt ud og minder om Udraaberne fra Dyrehavsbakken; hans Ledsagerinde er et meget mandhaftigt Fruentimmer, der nok saa gemytligt røger sin Cigar, hvorved hendes emanciperede Ydre end mere forhøies. Musiken spiller nu op til en munter Galoppade, og Parret flyver afsted ud blandt Mængden. Dog, for at vi ikke skulle blive revne omkuld, ville vi trække os tilbage. Vi kunne jo gaae lidt ind og høre paa Tyrolerferdinand, der med Selskab diverterer Publicum med høist „ungemeine (sædelige) Sange". Men her gaaer Primadonnaen netop rundt med Tallerkenen, saa det er nok bedst, at vi liste os videre, ind i det næste Værelse. I dette Telt eller (som Placaten udtrykker sig) „i Bazaren, der er afbrændt, forsælges ditto halve Historier og ditto Bayere m. m., hos den rigtige gamle Lundager, med ny Jomfru." Herinde faaer man noget mere Materielt for sine Penge. Hr. Lundager og to Valkyrier i Hedebodragt tractere Jer med de deiligste røde Snapse og øvrige Drikkevarer. Dog her er ogsaa en grusom Trængsel, og inden vi vide et Ord deraf, staae vi atter ude paa Gangen og føres med Strømmen ned ad Trapperne til den lavere Etage, hvor der igjen er blevet køligt og bedre Plads, saa vi ret kunne betragte de enkelte Grupper.

See f. Ex. den moderne „Borger", der i velvalgte Udtryk anmoder den unge Pige om at faae Ild paa sin Cigar; hun synes ikke uvillig dertil, men holdes tilbage af Matrosen, der vil stjæle et Kys. Og see det høie Par ved Siden af; hun er en af de i Maskeradesproget saakaldte „gamle Damer", han derimod er en nymodens Dagdriver, der rimeligviis for Tiden betroer sin Dame Noget, som bringer hende til at rødme under den sorte Halvmaske. I den ene Divan sidder der en af de rigtig gamle Borgere, med Kommenskringler til Epauletter, og philosopherer over Lundagers „de Røde", medens den tydske Student ved hans Side synligt mere føler sig tiltrukket af Damen i Sophahjørnet. Dog nu have vi atter samlet Kræfter til at gaae op igjen og blande os i Mængden, tilmed da en Fanfare forkynder os, at Akrobaterne ville vise os deres Konster; disse udføres med den sædvanlige Gratie og tiltrække sig almindelig Opmærksomhed, indtil en Dandsemelodi atter sætter Benene i Gang.

Saaledes bliver man nu ved med Dands, Comediespil og andet Gjøgl, indtil langt ud paa Natten. Men Klokken er allerede To! Vi maae ned for at opsøge vort Overtøi, og det er ikke saa let en Sag; desuden have vi jo lovet, at følge forskjellige Damer hjem, og dem maae vi først have opsøgt — det er heller ikke nogen let Sag! Endelig finde vi da vort Tøi og vore Damer; men hvilken Forandring! Det er ikke de samme Damer, som før: Haarpynten itu, Kjolen ligeledes, Sminken i Ansigtet tværet ud. Ja, Herregud!

Sic transit gloria mundi!

X.

Ugens Politik.

Den 12te Marts 1863.

Den Modtagelse, Prindsesse Alexandra, »The Rose of Denmark«, har fundet, ligefra hun steg i Land i Gravesend og til hun drog ind i Windsor Castle, skildres ikke blot af de engelske Aviser, men ogsaa af de andre fremmede Blades Correspondenter som det mest storartede Optrin, England nogensinde har været Vidne til. Hele Befolkningen flokkede sig paa hendes Vei, for at sige den unge danske Prindsesse, at England modtager hende med Glæde som sin fremtidige Dronning, og at hendes Skjebne for Fremtiden er ligesaa nøie knyttet til England, som til Dronning Victorias Søn. Og den Glæde, som et af de mægtigste Riger paa Jorden saa begeistret har lagt for Dagen, har ogsaa fundet Gjenklang i den unge Bruds Fædreland; Grunden til denne Glæde er saa naturlig, at der neppe kan være Tale om nogen konstigt opflammet Begeistring. Om Lord Russell end har draget Omsorg for, at vi ikke kunne tillægge den indgaaede Forbindelse nogen øieblikkelig politisk Betydning i vor Strid med Tydskland, fremhæve dog engelske Politikere, „at et nordligt Forbund, i hvilket en engelsk Alliance maa være et Hovedelement, endnu kan blive af afgjørende Vigtighed, ligesom det alt engang har øvet en vigtig Indflydelse paa Begivenhedernes Gang i Europa, hvorfor Arvingen til Englands Formæling med Prindsen til Danmarks ældste Datter, endog trods Udenrigsministre, der bilde sig ind at være fortræffelige Note-Skrivere, vinder almindeligt Bifald baade i England og i Danmark." Men selv om dette Haab ikke skulde gaae i Opfyldelse, er Glæden fuldt berettiget og behøver ikke at være fremkaldt af Forventning om umiddelbare politiske Fordele, ligesaa lidt som det finantsielle Hensyn, at en dansk Prindsesse er bleven godt forsørget, et eneste Dieblik behøver at have gjort sig gjeldende. Vi glæde os over, at Danmark, der kun saa kort en Tid har indtaget en Plads i de constitutionelle Rigers Række, er kommet i nøiere Forbindelse med et af de ældste og stærkeste constitutionelle Monarchier, af hvilket det kan lære Meget; og denne Forbindelse forekommer os langt ønskeligere, end om Prindsesse Alexandra var bleven formælet med en russisk Storfyrste eller med en af de mange tydske Duodezfyrster, hvis høieste Lykke synes at bestaae i at være preussiske Cavallerigeneraler. Derfor forekommer det os, at være baade smukt og naturligt, at Danmark tændte Glædesblus tillige med England, og ligesom det maa være kjært for enhver Dansk at vide, at Danebrog, det danske Vaaben og Billeder af vore udmærkede Mænd udgjorde Hovedemblemerne ved den glimrende Fest, som England feirede, saaledes vil det ogsaa glæde den engelske Nation, med hvem vi have saa mange Minder tilfælles, at vi ved denne høitidelige Leilighed efter bedste Evne have lagt vor Sympathi med deres Følelser for Dagen.

— Hvor forvirrede og usikkre Efterretningerne fra Polen end ere, synes Insurgenterne endnu stedse at holde de russiske Tropper Stangen. Langiewitsch, der, efter hvad man vil vide, er bleven forlenet med Dictaturet, har været heldig i flere Sammenstød, og indtil videre tilbageslaaet de russiske Colonner, som søgte at standse hans Bevægelser. General Mieroslawski siges at have forladt Polen, ifølge Opfordring af Nationaludvalget, der befrygtede, at denne til den revolutionaire Leir hørende Officeer skulde kølne Vestmagternes Bestræbelser til Gunst for Polen. Men uagtet Rekrutudskrivningens Standsning i flere Aar maa have formindsket den russiske Armee betydeligt, saa at Keiser Nicolaus' Million Soldater vistnok er reduceret til det Halve, er den russiske Keiser dog i Besiddelse af en overvældende Stridsmagt i Sammenligning med Polakkerne, saa at disses Sag er haabløs, hvis der ikke udbryder en Opstand i selve Rusland eller de faae Understøttelse fra Udlandet. I Krigen i 1831 dannede de polske Regimenter den egentlige Kjerne, hvorfra Modstanden udgik; men den Stærkere gik dog af med Seiren, og den ene Maaned efter den anden sendtes nye Stridskræfter ind i Landet, indtil Insurgenternes Hjelpekilder vare udtømte. De gamle polske Regimenter ere jo opløste, og der er Grund til at befrygte, at en endnu mere ulige Kamp vil føre til det samme Resultat.

Det er imidlertid umuligt at danne sig en klar Forestilling om, hvad der rører sig i disse fjerne og saa lidet bekjendte Befolkningers Midte. Opstandens Ledere have maaskee sat sig i Forbindelse med de Misfornøiede i Rusland, og de have gjentagne Gange slaaet paa, at de have Forbundsfæller i selve den russiske Hærs Rækker. Adskillige Insurgentskarer drage mod Lithauens Grændser, og det formodes, at de agte at sætte sig i Forbindelse med denne Provinds. Lithauerne udgjøre en egen Nationalitet og have deres særlige Sprog; men de vare tidligere den polske Krones Undersaatter, og man troer endnu, at de ønske atter at knytte den gamle Forbindelse. Localopstande i de russiske Provindser ville maaskee sikkre Polakkerne mod altfor overlegne Armeers Indrykning og give dem Tid til at oprette en Regjering og organisere en Hær. Men med mindre de kunne erhverve en vis politisk Betydning, er der Grund til at befrygte, at de ville blive knuste, førend nogen fremmed Magt er istand til at intervenere.

Om og hvorvidt en saadan Intervention vil finde Sted, er endnu høist tvivlsomt. Den preussiske Regjerings Fremfærd aabenbarer sig stedse i et klarere Lys, og den Paastand, at den nye Convention kun er en Anvendelse af bestaaende Tractater, formindsker Udsigten til nogensomhelst Tilbagevenden til sundere politiske Grundsætninger. Kongen af Preussen tager aabenbart Parti for Herskerne mod deres Undersaatter, i Overeensstemmelse med den hellige Alliances velbekjendte Principer. Hans Tropper have gjentagne Gange staaet Kosakkerne bi, og polske Reisende ere paa en skjendig Maade blevne udleverede til den Fjende, som de havde isinde at møde paa Valpladsen. Det er ikke sandsynligt, at Preusserne endnu ere forberedte paa, med væbnet Haand at modsætte sig et Ministerium, der griber enhver Leilighed til at forhaane deres Repræsentanter, eller en Konge, der synes at have lært Regjeringskonsten i en Cavalleriskole. Et Dieblik gjorde man sig derimod Haab om, at Vestmagterne i Forening med Østerrig vilde protestere mod den skjendige Overeenskomst. Dette Haab synes ikke at skulle gaae i Opfyldelse, ja man vil endog vide, at Lord Palmerston har negtet at gaae Haand i Haand med de Franskes Keiser i de polske Anliggender. Er denne Paastand rigtig, ville de diplomatiske Forhandlingers Betydning derved svækkes i høi Grad, men Sagens egentlige Stilling vil man i ethvert Tilfælde neppe erfare, førend de til det franske Senat til Gunst for Polen indsendte Petitioner, gjøres til Gjenstand for en Discussion, hvilket neppe vil skee før mod Slutningen af næste Uge.

Ifølge de seneste telegraphiske Depecher, der dog trænge til nærmere Bekræftelse, skal Lord Russell have affendt en Note til St. Petersborg, hvori der gjøres Fordring paa Gjenoprettelsen af Polens Forfatning i Overeensstemmelse med Tractaterne af 1815 samt Amnesti for Insurgenterne.

M.

Musik.

— Rubinsteins nyeste Opera „Lalla Rookh", der for Størstedelen blev skreven her i Kjøbenhavn, og ved en høitidelig Fest døbtes med dette Navn, er i Slutningen af forrige Maaned bleven opført i Dresden, hvor den lader til at have gjort Lykke. Da der samtidigt med hans Opera er fremkommen en anden med samme Navn, componeret af Felicien David, har han nu kaldt sin „Feramors" efter Elskeren i Stykket.

— „Aachener Liedertafel" har aabnet en Concurrence for Indleveringen af den bedste Composition for Mandssang og Orchester. Præmien er for den første Gevinst 300 Thlr., for den anden 100 Thlr. Til Dommere ere valgte N. W. Gade, Ferdinand Hiller og Jul. Rietz.

— I London er der udkommet et nyt Musikstykke „Frimærke-Galop", hvis Titelblad er udpyntet med Afbildninger i Farvetryk af 42 forskjellige Frimærker.

Konst.

— Da Mailand i 1859 blev befriet for Østerrigerne ved Frankrigs virksomme Mellemkomst, traadte Byens Damer sammen og dannede en Comitee, for at lade udføre en Marmorgruppe, der skulde overrækkes de Franskes Keiserinde, som et Taknemmelighedsbeviis. Udførelsen blev overdraget Billedhugger Vela; det færdige Værk er nu, efterat have været udstillet nogle Dage i Albert-Akademiet i Mailand, afgaaet til Paris. Det er en Gruppe, som har faaet Navnet: „Italiens Kys til Frankrig"; tvende kvindelige Figurer i Legemsstørrelse fremstille Frankrig og Italien, den sidste er især med at give den første et Taknemmelighedskys. Italien er blottet til Beltet; den øvrige Deel af Figuren er indhyllet i et folderigt Klædebon, oversaaet med Stjerner; Hænderne ere foldede. Frankrig er heelt bedækket med Drapperi; den venstre Arm hviler kjærligt paa Italiens Skulder, medens den høire Haand samler nogle af Kaabens Folder. Gruppen er hugget i een Blok af det reneste Marmor, og beskrives som mageløs, baade i Opfattelse og Udførelse.

Statistik.

— Ifølge en af det preussiske statistiske Bureau meddeelt Oversigt, er Antallet af Indbyggerne i det preussiske Riges største Byer følgende: Berlin har 547,571, Breslau 145,589, Cøln 120,568, Königsberg 94,579, Danzig 82,765, Magdeburg 67,607, Stettin 64,431, Aachen 59,941, Elberfeld 56,307, Posen 51,232, og Crefeld 50,584 Sjæle. — I Gjennemsnit leve 3625 Mennesker paa hver Kvadratmiil i Preussen.

Blandinger.

— Efterat de forenede Stater i Nordamerika bleve samlede under een Regjering, er der elleve Gange gjort Forsøg paa, at sætte sig op mod denne. Det første Forsøg fandt Sted i 1782, da nogle af Hærens Officerer dannede en Sammensværgelse, hvis Diemed var, at støbe de tretten Stater om til een, og overdrage Washington den øverste Styrelse. Det Andet skete i 1787: Shays Oprør i Massachusetts; det Tredie i 1794: Whiskys Oprør i Pennsylvanien; det Fjerde i 1814, ved Hartford Conventionen; det Femte i 1820, da der blev Spørgsmaal om Missouris Optagelse i Unionen; det Sjette udgik fra Georgias lovgivende Forsamling og foranledigedes ved Overdragelse af nogle Landstrækninger til Creek Indianerne; det Syvende gjordes i 1830, af Cherokeserne i Georgia; det Ottende var den mærkelige Ugyldighedserklæring i Sydcarolina i 1832; det Niende i 1842, udgik fra Stemme-Associationen i Rhode Island; det Tiende var i 1856, da Mormonerne bleve uregjerlige; endeligen er det Ellevte det nuværende, blodige Adskillelsesforsøg.

— En amerikansk Herre meldte sig for nogen Tid siden hos Unionsgeneral Phelps, for at søge sin bortrømte Tjener, en Neger, i det under Hovedkvarteret hørende Depot. Generalen henviste ham da til at søge Tjeneren i Negerleiren og tilføiede, at der fra hans Side ikke var Noget i Veien for, at den Bortrømte fulgte tilbage med sin Herre, hvis hin selv ønskede det. Herren udbad sig da en Ledsager, som kunde forkynde Generalens Villie, hvorpaa denne befalede sin Ordonnants, at kalde paa Major Scott. Majoren kom strax, men da han hørte, hvorom Sagen dreiede sig, udbrød han: „General! Jeg er selv Negeren; jeg ønsker ikke at vende tilbage." — „Mere kan jeg ikke gjøre for Dem," sagde Generalen da til Herren, som altsaa maatte drage bort med uforrettet Sag. — Phelps havde ikke nogen Anelse om Scotts tidligere Forhold; „Majoren" havde forhen et stort Ry i de sorte Kredse som Taler, nu er han bekjendt som „Major Scott af den sorte Garde".

— Newyorker-Bladet „Standard" indeholder følgende Artikel: Hvad de Fattige ville gjøre, maa Himmelen vide. Vi vente langt større Elendighed, end nu, skjøndt Folk døe af Sult. Men hvad siger det? Vi ydmyge og beskæmme Englands Aristokrati ved at sende umaadelige Summer, for at føde engelske Arbeidere. Der er et stort Røre. Vi vente at see Englands Fattige staae op som een Mand og forlange, at der skal erklæres Sydstaterne Krig. Nu er det Alles ivrige Hu, at sende Penge, for at redde de forsultne Englændere. Præsterne minde deres Menigheder om at handle efter Christi Bud: „Gjører vel mod Dem, som hade Eder! — Samler gloende Kul paa Fjendens Hoved ved at vise ham Kjærlighed! Disse Engelskmænd hade os, som Satan selv; lad os til Gjengjeld bede for dem, aabne vore Punge og sende dem Penge til at kjøbe Kartofler, for at frelse dem fra Hungersdøden. Tallerkenen gaaer nu rundt!" — Unge Piger tilraabe hverandre i Selskab eller i Theatret: „Miss Jones, jeg seer af Aviserne, at Deres Pa gav de forsultne Englændere 2000 Dollars; min Pa vil kun give 1000, fordi han syntes, de opførte sig saa lavt i Trentaffairen!" — Her er Overflødighed af Papirspenge, men intet Arbeide, og alle Priser ere skruede op, som under en Hungersnød. Alle Finantsplaner ere nu Humbug; de ere som Halmstraae, der kastes i Niagaras Vandfald, og skylles bort i den mægtige Strøm af Begivenheder, som staae for Døren. Der er ingen Hjelp at vente!

— Erkebispen af Rennes forklarede nylig i en Prædiken, at Jernbanerne vare en af Satans Opfindelser. Nogle af Menighedens troende Sjæle følte sig derved forpligtede til, at lægge store Stene paa Vestbanens Skinner, i det Haab, at Togene skulde komme til Ulykke, hvilket heldigviis ikke gik i Opfyldelse.

— I Floden Hamble, ved Landsbyen Swanwick i Hants, sees ved Lavvande Levninger af et ældgammelt Fartøi, der formodes at have været et Skib af den danske Flaade, som efter Krøniken strandede paa hint Sted i Kong Alfreds Tid.

— En Correspondent skriver om sit Besøg af Dyndvulkanerne i Colorado Ørkenen til det amerikanske Blad »San Diego Herald«: „Her er jeg da, midt i Colorados Ørkenen, omgivet af den mest djævelske Boblen og Støi, som Naturen har kunnet fremkalde; det Hele er en Forsamling af sprøitende, sprudlende, dampende og snøftende Vulkaner. Hundrede Dvergchimborazzoer, fra fire til ti Fods Høide, opsende Damp- og Røgsøiler, og udspye hele Masser af Dynd og smeltet Svovl. En Enkelt sender en nogle og tredive Fod høi Støtte af bittert, koghedt Vand op i Luften; det falder ned som hed Regn til alle Sider og betager Lysten til at træde nærmere — han er Samfundets Formand, eller maaskee kun den Taler, som for Tiden er mest fængslende, og hvis Veltalenheds Strøm flyder stærkest. Paa hver Side af ham syder og bobler en stor Kjedel, sænket otte Fod under den omgivende Flade, og vel 150 Fod i Gjennemsnit; undertiden koge disse Hexekjedler over, da flyder det hede Dynd trevent ned ad den lidt skraanende Slette. Overalt kappes Smaabakkerne om at overdynge den troskyldige Vandrer med Dynd og hedt Vand. Du nærmer Dig en lille, fordringsløs Forhøining; hverken Damp eller Røg, eller andre Tegn vare mod Fare; Du bøier Dig over den, for at kige ned i det lille Krater — Skvat! Der har Du en Hatfuld hedt Dynd i Ansigtet og øieblikkeligt stemme en Snees andre smaa vulkanske Djævle i med og kline Dig over med Pludder, saa at Du maa flygte i største Hast. — Disse Ørkenens dyndsprøitende Politikere bedække et Rum af 600 Alens Længde og 400 Alens Brede; paa hver 50 Kvadratfod staaer idetmindste een af dem, — ofte flere. Nogle synes at arbeide uophørligt, Andre kun med nogen Tids Mellemrum; Mange have maaskee holdt Hvile i hele Maaneder. En hed, kvælende Damp vanskeliggjør Aandedrættet, og Svovllugten spores et langt Stykke Vei fra Stedet. Det udspyede, bittre Vand er svovlholdigt. Omkring Aabningen af den største af disse Dyndspring findes smukke Drypsteensdannelser, med Blyspidser, af Udseende som Coralmasser. De ere kegledannede, men hule efter Længden; fra hver saadan Aabning udstrømmer en lille Dampstraale med en hvislende Lyd. Med megen Vanskelighed skaffede jeg mig et lille Exemplar, da den nedfaldende hede Regn dannede som en Troldomskrands om den. Jorden skjælver ofte og der høres stedse et rumlende, underjordisk Bulder.

— Paa et østerrigsk Theater forefaldt der ved Opførelsen af „Hamlet“ et comisk Mellemspil. Hamlets Rolle gaves af en tilreisende Skuespiller, som bad Gjenfærdet overlade sig den høire Side af Scenen, hvor han var vant til at spille, medens det Omvendte pleiede at være Tilfældet der paa Stedet. Gjenfærdet gav beredvilligt sit Samtykke og hele Optrinet gik udmærket, indtil Gjenfærdet byder Farvel, da synker Hamlet i Jorden, medens hin bliver staaende og lydeligen giver sin Forskrækkelse tilkjende paa en saare menneskelig Maade. Maskinmesteren var nemlig ikke bleven indviet i Forandringen, følgeligen lod han den synke, som stod paa det engang vedtagne Sted.

— Et russisk Skib, som nylig kom til Rouen fra Odessa, medførte som Ballast endeel af de ved Sebastopol udskudte franske Kugler, for at sælge dem i deres Hjemstavn som gammelt Jern.

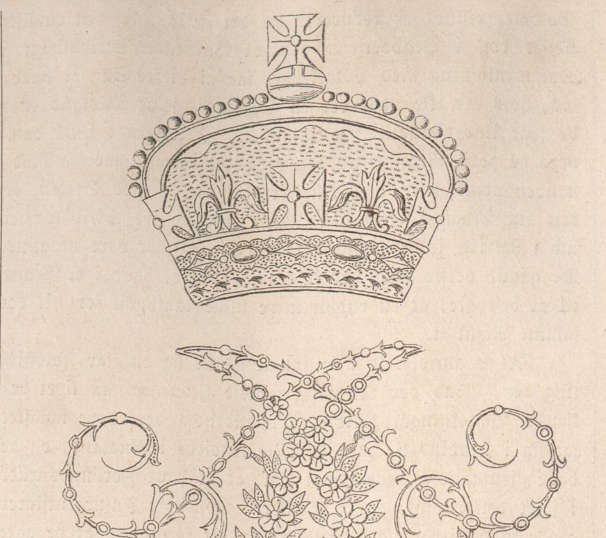

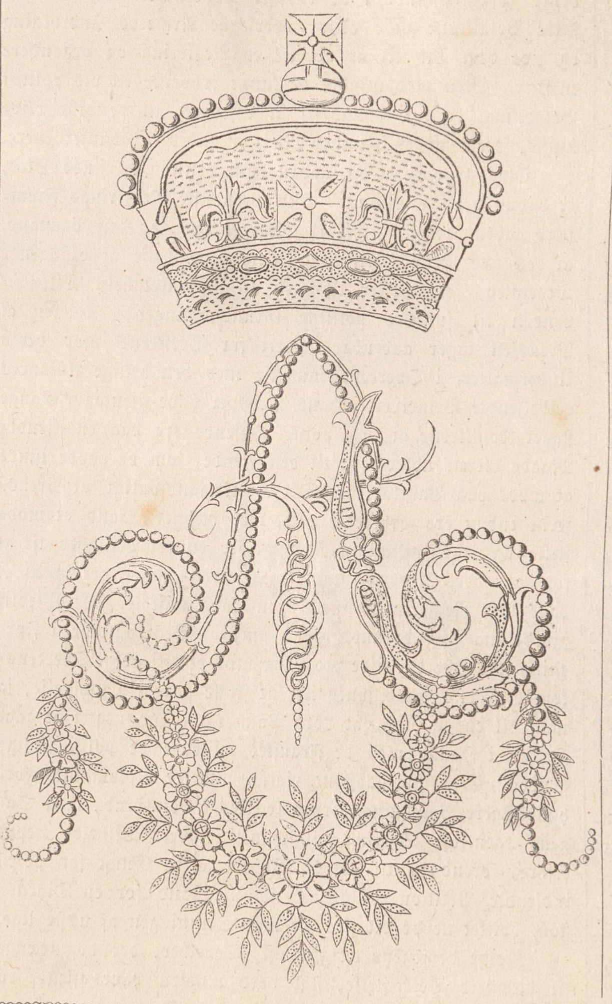

Broderier paa Prindsesse Alexandras Udstyr.

Der kunde maaskee siges en Mængde interessante Ting om det Bogstav „A“. Det er Begyndelsen til den ganske Literatur; i dets Natur er der ifølge Ordsproget indplantet en higende Længsel henimod Consekventsens „B“; og allerede i sin blotte Ordlyd indeholder det Udtrykket for den spæde Verdensborgers allerførste og paradisisk-naive Selvobjectivering og umiddelbare Anskuen af Forholdet mellem „Das Ich-an-sich“ og de uendelige „Skranker“; ligesom det ogsaa tolker den modne Reflexions beundrende Anerkjenden, en svulmende Jubel, gjemt i den enkelte Selvlyd. Dog skulle vi afholde os fra alle videre, dybere, bredere og høiere Undersøgelser desangaaende, og kun henlede vore Læseres Opmærksomhed paa den sidste af de nævnte Muligheder for Anvendelsen af bemeldte Bogstav, ikke dog til theoretisk Betragtning, men overladende hine selv i Praxis at forholde sig beundrende til de hosstaaende Afbildninger af nogle A'er, saadanne som iblandt mangfoldige Sødskende fandtes paa Prindsesse Alexandras Udstyr. Dog maae vi indrømme, at den eftergjørende, afbildende Konst her naturligviis staaer og maa staae tilbage for den skjønne Virkelighed; og desværre have vi jo vel til Erkjendelsen af vor Svaghed en Mængde Attestanter i alle de Damer og Herrer, der toge selve Sagerne i Øiesyn, maaskee mere til Gavn for Udstilleren, Hr. Broderihandler L. C. Levysohn, end for selve de udstillede Gjenstande. Thi hvormegen — „om det er tilladt at bruge dette Udtryk om de Konstværker, Naalen producerer“ — hvormegen Formfuldendthed var ikke her bestemt til at gaae i Vasken! Og dog saae selv de ivrigste Skuelystne langtfra det Hele; thi f. Ex. de finere, broderede Morgenkjoler vare deels ikke ganske færdige, deels vare de for fine for denne Verden; og en Mængde kostbarere Gjenstande, navnlig Kniplingssager, Coiffurer, osv. kunde af samme Grund ikke finde Plads paa Udstillingen, men maatte unddrages Blikket baade af de første Besøgende, de fyrstelige og kongelige Personer, og Damer og Herrer af Corps diplomatique, og af den senere tilstrømmende Mængde af Ikke-fødte — dog nok kun feminini generis — der mødte saa talrigt, at Politiet maatte stille dem op i Queue.

At de benyttede Stoffer vare saa fine, som muligt, det følger af sig selv; at alligevel Formen her som i al æsthetisk Frembringelse var mindst ligesaa væsentlig som hine, det ligger i Begrebernes Natur. Paa hvert Stykke var broderet Prindsessens Navnetræk med Krone, hvilket gav et Antal af 600 smaa Broderier, alene paa de egentlige Gangklæder (sit salva venia verbo!) Façonen til hine Broderier er deels efter fransk Model, deels af original Composition, udført med Smag og Afvexling og uovertræffelig i Henseende til Finhed og Nøiagtighed. De udmærkede Lommetørklæder, hvoraf vi i næste No. forelægge vore Læserinder en Prøve, ere derimod broderede i Paris, da baade Tidens Korthed og Mangel paa hjemlige Kræfter gjorde dette fornødent.

Det er som sagt et Par af de A'er, der med stor Opfindsomhed ere varierede paa det hele Udstyr, som vi her vise vore Læsere; de ville saaledes tillige faae et Billede af den britiske Krone, der sandsynligviis engang skal straale om Tindingen paa den forhenværende „Prindsesse til Danmark“.

Gaade.

Der strides om mig paa den hele vide Jord,
Jeg er Kilden til uendelig Jammer;
Skilles Ven fra sin Ven, eller Søster fra sin Bro'er,
Spliden som oftest fra mig da stammer.

Vil for Giften, jeg gjemmer, Du være uden Frygt,
Saa dit Hjerte den ei skal fortære,
Eet Middel jeg kan nævne, Du kan stole paa det trygt:
Du saa Lidt som muligt begjere!

S

Opløsning paa Gaaden i Nr. 180:

Hind. Vind. Sind. Bind. Lind. Kind. Tind.

Opløst af: Syv i en Kareth, 18 og 19, Tamerlan i Hønsehuset, Victor paa Blaagaard, J. B. i Danebrogsgade, Søndagsselskabet, M. T A. + S. i Korsør, J. J. i Helsingør, 17 Jan.—4 Febr. i Nakskov, Familiens Lys i Nakskov, den gamle Vals, to Knusere i Stubbekjøbing, en Charakteer i Aabenraa, Daniel i Aalborg, Sincerus & Silence, og P. J. & C. i Nyborg.

Opløst paa Vers af: Tante Jane i Randers, Octaven paa l. Kmgade., B. C., En Høikarl i Randers.

Døde.

Dr. Anthon Günther, katholsk Præst og berømt Philosoph, † 4de Marts i Wien.

Major Serre, Stifteren af Schiller-Lotteriet, † 3die Marts i Dresden.

Verdens-Barometret.

London	12	Marts	3	pCt.	Consols . . .	92 3/8.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	69. 85.
Wien	11	—	5	„	Metalliques .	75. 20.
Berlin	„	—	3 1/2	.	Staats-Sch.	89 3/8.
Kjøbenhavn	13	—	4	„	Kgl. Obligat.	97 3/4.

BREVVEXLING.

Til P. L. i H. Da Blyanten paa Træklodsen ikke kan holde Skridt med Pennen paa Papiret — ikke at tale om Telegraphtraaden — saa see vi os ikke istand til, allerede i denne Uge at opfylde Deres Ønske; men forhaabentlig vil det skee i et af de følgende Numere. Osborne House vil rimeligviis ikke være blandt Tegningerne fra Festlighederne. For at De imidlertid kan danne Dem en Forestilling om det Punkt, hvor Tanken for Øieblikket dvæler, give vi til Deres private Fornøielse en Afbildning af

Osborne House paa Øen Wight,

hvor det høie Brudepar tilbringer sin honey-moon — der iøvrigt, som det siges, lader til, efter dansk Skik, kun at blive Hvedebrødsdage. Slottet er den engelske Kongefamilies Sommeropholdssted og er ombygget, efter en Tegning af den afdøde Prinds Albert, i Stil med en italiensk Villa.

- S. Vi kunne ikke opfylde Deres Ønske.
- Flere Læsere i Fredensborg og oml. Byer. Det, som De ønsker, vil følge i næste No.
- J. S. i S. Det kan ei skee.

Ligkrandse

af Ilex (Christtorn) og af andet Grønt, med og uden Blomster, haves færdige og udføres efter Bestilling i Kronprindsensgade 6 i Blomsterudsalget.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med Navn) expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

Paa vort Forlag er udkommen:

Tidsskrift for Søvæsen.

Udgivet af Captl. J. C. Tuxen. 8de Aargangs 1ste Hefte.

Indhold: Beskrivelse af en Reise i Nordamerika i Sommeren 1862. Af Lieutn. Steen Bille. — Nogle Bemærkninger om vore Fyrskibe. Af Lieutn. A. Mourier. — Projecteret Havneanlæg ved Hirtshals — Bemærkninger om Artiklen »Bestyrelsen af Orlogsværftet«. Af Captl. G. Schønheyder. — Nogle Ord om den østerrigske Marine. — Et Nødror. — Hurtige Manoeuvrer. — Efterretninger for Søfarende. - Officielle Meddelelser. — 64 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Frøcataloget for 1863

udleveres fra mit Blomsterudsalg, Kronprindsensgade 6 (ligefor Frimurerlogen). Større Ordres bedes indsendte betids.

F. Olsen,
6. Kronprindsensgade.

Cottillons-Bouquetter

leveres efter Bestilling fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6. NB. Kurv medfølger.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 182.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 22. Marts 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold: Prindserne af Wales, Digt af H. P. Holst. — Asmus Jacob Carstens, af L. Dietrichson (sluttet). — „Sandringham Hall", Prindsen af Wales' Jagtslot. — Prindsesse Alexandras Ankomst til Gravesend og Indtog i London. — M. N. C. Kall-Rasmussen. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Prinds Albert Edward og Prindsesse Alexandra af Wales.

Prindserne af Wales.

Et prægtigt Klippeland! Fra Menaistrædet
Paa Englands Vestkyst høiner det sig brat;
Af Bølgens Skum er Klippegrunden vædet,
Og Toppen skjuler sig i Skyens Nat;
Bjergstrømmen suser med sin vilde Tone,
Som Sølvslør flagrer den om Klippens Kind —
Det Wales er. I Englands Kongekrone
En Ædelsteen af Klipper fattet ind.

Men haard var Kampen først. Dyrt England kjøbte
Hver Plet, hver Fodbred Jord i Tiden fjern,
Thi Klipperne, i deres Pandsre støbte,
Sig reiste Ryg mod Ryg, et mægtigt Værn,
Og Beaumaris, Llengollens mørke Dale,
Og Bredderne af Dee og Snowdons Fod
— End Englands stolte Slægter derom tale —
Blev farved af det bedste Adelsblod.

Og hvorfor førtes disse lange Krige?
Hvad var det da, hvorfor saa kjækt de stred?
For deres Fædrearne, Land og Rige,
For Frihed, Ret og Uafhængighed,
For deres gamle Sprog og Sagn og Sange,
For Hjertets og for Tankens Helligdom,
For Alt, hvad skjelner mellem Fri og Fange —
Og det er sagtens værd at kæmpe om. — —

Nu var der Stilstand. Vaabenbuldret hvilte,
Kong Edvard selv var draget did som Gjæst.
Hans ædle Dronning ved hans Side smilte,
Paa Caernarvon der feires Fest paa Fest.
Det var i Høst. Alt Skoven stod berøvet
Sin Skjønheds Glands, og Pragten var forødt,
Og Blomsten visned længe alt i Løvet:
Da blev en Blomst endnu forborgen født. —

De stolte Clans, de Ældste af hver Stamme
Til Caernarvon Kong Edvard stævnet har.
I Skeden Sværdet laa; men Ar og Skramme
Om halvfuldendte Feider Vidne bar;
Og midt imellem dem med Mildheds Lader
Og med Veltalenhedens stærke Magt
Forsøger Englands Drot, der Kampen hader,
At knytte fastere den korte Pagt.

„Alt længe nok har Englands Leoparder
I Blod sig sudlet" — taler han med List.
„Alt længe nok har Eders gamle Barder
Med hæse Raab opildnet Hadets Gnist!
Det er paa Tide, disse Feider endes —
Ei Sværdet herske bør, men Lov og Ret;
Det er paa Tide nu, at Bladet vendes,
Hvor Alle herske vil, der gaaer det slet.

„Thi vælg en Konge! Misforstaaer mig ikke,
Om mig er Talen ei — jeg kjender Jer;
Jeg veed det jo, med Mistro Eders Blikke
Er vendt mod England og hvad Englands er,
Men søg ham heller ei hinsides Vandet,
I Tanke at I saa blev mere frie —
Nei, vælg en Drot, der født er her i Landet
Og taler Englands Sprog saa lidt som I.

„Med Ulyst atter jeg i Kampen stævner,
Alt længe har vi spilt et farligt Spil —
Vil I da vælge Den, jeg Eder nævner?" —
Han taug, da lød et kraftigt Svar: „Vi vil!" —
„I vil? I sværge mig det Ord til andet?"
Og høit de svoer: „Som frie Mænd love vi
At kaare ham, naar født han er i Landet
Og taler Englands Sprog saa lidt som vi." —

„Saa seer den Konge, som I selv Jer kaared!
Nu hylder ham!" med Ild udbryder hiin,
„Og siger ei, at listigt jeg Jer daared —
Af Guds Haand fik I ham og ei af min!"
Og paa hans Vink nu Hallens Dør oplukkes —
Hvem hviler der paa Leiets Gyldenmor?
Hans unge Viv! Og hvem er det, der vugges
Paa hendes Arm? Et nyfødt Kongenoer!

Den spæde Blomst hun selv imod dem strakte,
End Smertens Bleghed laa paa hendes Kind,
Men Øiet rørende sin Bøn frembragte:
Da bøied sig det haarde, stolte Sind;
Og Alle flokked sig omkring den Lille,
Og rørte gjentog de den dyre Eed —
Hvad mægter ei foreent en Faders Snille,
En Moders Blik, et Barns Uskyldighed!

Det var den første Prinds af Wales. Navnet
Har holdt sig ungt og friskt fra Slægt til Slægt.
Til det sig knytter Englands Magt og Lykke,
Thi gjennem mandig Daad fik Navnet Vægt.
Den yngste Prinds i denne stolte Række
Han trykker fodtberuust nu til sit Bryst
Den unge, friske, nys udsprungne Rose,
Der blomstred her til alle Danskes Lyst.

Som Alexander seired over Verden
Og Alt betvang ved Mod og ved Geni,
Vil Alexandra paa sin Gang i Livet
Beseire Alt ved Yndets Trylleri!
Til Fremtids Storbedrift den unge Fyrste
Begeistres vil af hendes Smil og Blik,
Og Englands stolte Folk vil rørt velsigne
Den rige Skat, som det fra Danmark fik.

H. P. Holst.

Asmus Jacob Carstens.

Billeder af et Konstnerliv.

(Af L. Dietrichson.)

(Slutning.)

IV.

En Aften paa Ærens Tinde.

(Berlin 1788—1792).

Carstens havde opholdt sig to Aar i Berlin, og levet knapt af Informationer. Paa to Udstillinger havde han vakt særdeles Opmærksomhed ved sine Compositioner, der viste sig at være fremgaaede af et ganske andet Syn paa det antike Liv, end det, der var raadende i Datidens Konst. Thi medens Konstnerne dengang øste deres Kundskaber om Antiken gjennem en aldeles ureen Kilde: den franske Smag, og saaledes modtoge og gjengave den maniereret, stundom indtil Carricatur, havde Carstens ikke havt at kæmpe mod en saadan misledende Dannelse, men var gaaet directe til Kilden, til de gamle Digtere, havde aldeles naivt tilegnet sig deres store Billeder og fyldt sin Phantasi, uden at filtrere den gjennem en akademisk Misviisning.

Han havde som sagt opholdt sig henimod to Aar i Berlin, da han modtog Udnævnelse til Professor ved Akademiet der, med en aarlig Løn af 150 Thaler — nok til at sikkre ham mod fuldstændig Mangel. Dertil kom nu en Bestilling, der skaffede ham meget at gjøre: Udsmykkelsen af en Sal i Marechal Dorvilles Bolig, hvor han valgte at fremstille Komos, Livsnydelsens Gud, i ni forskjellige Momenter, fra Forberedelsen til Dandsen, indtil det Øieblik, hvor han, træt af at nyde, synker hen og ligesom bliver Dødens Genius.

Det var Ministeren von Heinitz, Akademiets Curator, der havde skaffet ham dette Arbeide, og Carstens syslede saa troligt med det, at han endog paadrog sig en Øiensygdom derved; til bestemt Tid, efter et Aars Forløb, var Salen færdig — den skulde nu indvies ved en Fest, hvor den kongelige Familie vilde være tilstede.

Om Formiddagen paa den store Dag kom Konstneren endnu engang for at kaste et Blik paa sit Værk, men standsedes ved Indgangen af Heinitz.

„De har vel modtaget en Indbydelse til Festen i Aften?"

„Ja, Deres Excellence."

„Kom ikke for seent; thi Hans Majestæt tager tidligt bort."

Carstens, der troede, at Ministeren meente, at Synet af Kongens pragtfulde Optræden vilde interessere ham, svarede:

„O, det kan jo dog være temmelig ligegyldigt."

„Saa? Mener De?" svarede Heinitz, „De forstaaer altsaa ikke min Mening — men det er det Samme, kom tidligt! Jeg vil præsentere Dem for Kongen — jeg er usædvanligt tilfreds med Deres Værk — jeg giver Dem mit Æresord paa, at jeg i Aften ikke slipper Kongen, før han har bevilliget Dem et Reisestipendium til Rom."

Carstens traadte et Skridt tilbage — det lyste af hans Øine — uformodet stod han ved det Maal, som han ansaae for saagodtsom uopnaaeligt — for første Gang efter lang Tid traadte atter Taarerne ham i Øinene — men denne Gang var det Glæden, der fremlokkede dem. Ministeren klappede ham paa Skulderen og sagde: „Naa, det har De jo ærligt fortjent, Deres Talent er saamænd ikke af det almindelige Slags."

Aftenen kom. Professoren, der ikke eiede et Par nye, sorte Knæbuxer, gik ud til sin Ven, Architekten Genelli, og laante et Par — Resten af Toilettet var snart besørget, og for første Gang i sit Liv — som vist ogsaa for sidste — satte Carstens sin Fod i en af Noblessen opfyldt Salon, ja, hvad mere var, han hørte til Æresgjesterne af anden Rang — Hoffet var af første. Der var forresten lovligt stift, og Carstens' Komos syntes at lee satirisk over den Verden, han indesluttede — det var ialtfald saa omtrent Konstnerens Tanke, da han stod ene i en Krog, og saae den glimrende Skare bevæge sig omkring i Salen.

Da hørte han med Et sit Navn nævne, man søgte ham — han havde været borte i en anden Verden — nu vaagnede han — man drak hans Skaal; den uanseelige, lille Mand traadte frem, bukkede og takkede, medens Ministeren udbragte et Leve for ham — jo, det var Andet, end at ligge syg uden Mad paa Tagkammeret i Lübeck. Medens han, endnu overrasket af saamegen Hæder, bukkede med Glasset i Haanden, kom Ministeren og sagde, at Hans Majestæt ønskede at gjøre hans Bekjendtskab. Carstens fulgte ham, lidt fortumlet, men forresten roligt tilsinds, og stod strax efter Ansigt til Ansigt med sin Monarch.

Heinitz stod ved hans Side og priste Konstnerens Talent, hvorpaa Kongen sagde:

„Han er en dygtig Mand, Carstens! Vi vil tænke paa Ham. Ønsker Han at komme til Rom?"

„Deres Majestæt nævner et Ønske, som har opfyldt mig, siden jeg begyndte at vie Konsten mit Liv."

„Det Ønske er Ham bevilliget. Han har mit Løfte."

„Deres Majestæt gjør mig til det lykkeligste Menneske!" svarede Carstens — nu havde han Kongeord for, hvad han ønskede, nu kunde han byde sin Gibsklasse Farvel og drage til Verdens Centrum, til Konstens Bryst, for at høre dens Hjerte slaae. I dette Øieblik følte Carstens sig tusindfold belønnet for Alt, hvad han havde udstaaet — Alt, hvad han havde lidt og kæmpet — nu var han ved Maalet! Beruset af Lykke og Glæde ilede han hjem, kastede sig paa Knæe, og med sin Barndoms hellige Varme, den, der havde gjennemstrømmet ham i Kirken i Slesvig, bøiede han sit Hoved for sin Gud — og, fra det Øieblik af var han saa at sige i Rom, i Tanker og Phantasier.

V.

Solglimt i Solnedgangen.

(Rom 1792—1798).

Saaledes stod nu Carstens, trods alle Hindringer, trods Fattigdom og Nød, trods Miskjendelse og Intriguer, ja trods en Sygdom, der syntes at true hans Liv, ved Maalet for sine Ønsker, det store Maal.

Dog — eet Tab havde han lidt ved disse Hindringer, der væltede sig som Pelion paa Ossa i hans Vei — eet Tab, som selv Rom ikke kunde erstatte ham: Tabet af de bedste Aar, Menneskelivet eier, et Tab, der for Maleren er uopretteligt; 38 Aar gammel kom han did, hvor han burde have været ti Aar tidligere; nu kom han der vel, som den modnede Konstner og Mand — men Meget var forsømt, som ei kunde indhentes, og Carstens følte det kun altfor godt.

Enhver, der har havt den Lykke, at gjeste den evige Stad, efter lange Aars Længsel did, veed, hvorledes denne Stad fylder En med et aldeles nyt og mægtigt Liv, hvorledes — havde jeg nær sagt — den Luft, man indaander, er nok til at begeistre et Sind, der er aabent for Konstens og Livets Herlighed og Hellighed. For Den, som ikke har havt denne Lykke, kan den kun beskrives ved de Ord, at man kan see enhver anden Stad, Rom maa man leve sig ind i; og har man gjort det, da binder den med saa mægtige Lænker, at man har ondt ved at rive sig ud af det stærke Tryllenet, da elsker man den evige Stad som sin anden Moder.

Saaledes gik det ogsaa Carstens; han voxede saaledes fast til Rom, at han umuligt kunde forlade den igjen. Her, omgiven af Oldtidens og den nyere Tids Mesterværker, saae han den Lykke virkeliggjort, som han saalænge og saa varmt havde drømt sig; her udfoldede hans Genie først ret sine brede, mægtige Ørnevinger. Her drog Michel Angelo ham efter sig i Formernes Høihed, Rafael i deres Ynde, og Antiken i deres

Skjønhed — her blev Carstens Grunderen af den nye Tid. Fjern fra hele den akademiske Stivhed gjenopvakte han Studiet af Antiken, saaledes som den virkelig er — og, fyldt af Kjærlighed til de ophøiede nordiske Motiver, som han havde hentet fra Eddaen og fra Ossian, samt vel og fra den paa hin Tid mere forgudede end læste Klopstock, blev han Grunder af den nationale Retning, der vandt saa varme og geniale Tilhængere i Rom og skabte den germaniske Konst en ny Blomstringsperiode i vort Aarhundredes Begyndelse. Her fyldte hans Værker selv Thorvaldsen med Glæde og Begeistring — her levede Carstens først.

Dog, dette Solskin havde dybe Skygger. Han følte som sagt klart, hvad han havde forsømt, og hvad han aldrig kunde indhente. Maler blev Carstens aldrig. Dette var den sorteste Skygge. Til Aqvarellen strakte sig hans Storhed — i Compositionen laa hans Rigdom og hans sande Styrke.

Allerede i Florents finde vi ham stærkt optaget af Michel Angelo. Ved Kirken San Lorenzo ligger Mediceernes Gravcapel, hvorhen Lorenzo il penziero's og Guiliano's siddende Statuer, den ene omgiven af Natten og Dagen, den anden af Morgen- og Aftenrøden, drage en Mængde Konstelskere. Capellet selv er opført af Michel Angelo; han byggede det for sine Figurer, og har, ved at beregne alle architektoniske Virkninger, forhøiet deres Indtryk i en betydelig Grad.

Her sad Carstens ofte timeviis, og glemte tidt nok Verden omkring sig, da en tydsk Konstner, der kom fra Rom, en Dag tiltalte ham. Det var Carstens kjært, at faae Efterretninger fra Rom, og den Fremmede kunde fortælle Meget. Først og fremmest gjaldt det da Akademiet og alle de Konster, man der gjorde.

„Har I selv arbeidet der?" spurgte Carstens.

„Ja, jeg har tilbragt to Aar der. O! I kan ikke gjøre Eder noget Begreb om, hvorledes Arbeidet lettes under Ens Hænder der, hvorledes Alting findes, hvad man behøver."

„Hvad da?" sagde Carstens. „Kul og Papir, Lærred og Farver maa man da skaffe sig selv."

Den Fremmede saae paa ham, som paa en Idiot, og spurgte: „Regner I da vore Leermodeller, som der staae os til Tjeneste, for Intet? Og vore Voxfigurer og Lededdukker og Belysningskasser?"

„Behøver I da alle disse Apparater for at male en Figur?"

„Og for Compositionen," blev den Fremmede ved, som om han slet ikke hørte, hvad Carstens sagde, „hele smaa Miniaturtheatre findes der, paa hvilke man kan anordne de Figurer, man behøver! Sligt seer man kun i Rom og i Paris."

„Hvad er dog det for en ynkelig akademisk Nødhjelp for talentløse Folk! Man maa gjøre sine Compositioner færdige i Hovedet; der lade de sig lettere skyde frem og tilbage, end paa Eders Dukketheater. Den, som ikke kan opfinde et Billede i sit eget Hoved, frembringer dog aldrig noget dygtigt Værk."

„Ja, det er lettere sagt, end gjort," meente hin, „jeg gad see Den, som kan udføre en Composition af mange Figurer uden Hjelpemidler, blot efter Forestillingen."

„Top!" var det raske Svar, „Synet af saamange Konstværker har netop i denne Tid givet mig Lyst til at componere, kom til mig i Morgen tidligt, saa vil jeg sætte Compositionen paa Papiret for Eder."

Den Fremmede kom, og Carstens udførte, hvad han havde lovet, i et Par Dage. Hans Gjest kunde blot sige: „I har visselig gjort det; men det er ikke Hvermands Sag; i Rom vil I ikke finde nogen Konstner, der componerer paa den Maade."

Denne Sammenkomst skylder Verden Tilblivelsen af den herlige Gruppe: „Slaget mellem Kentaurer og Lapither."

Saa kom han til Rom.

Vaticanet blev hans Rom. I disse Sale, i det Sixtinske Capel, i Rafaels Stanzer og Loggier og i Antiksamlingerne, fandt han sin Verden; men medens Michel Angelos høie, djærve Storhed nedslog ham, tiltrak Rafael ham destomere.

Om det Indtryk, Studiet af de to Mestere gjorde paa ham i Rom, yttrede han, at Michel Angelo var ham en streng Læremester, som ved hver Lection puffede ham med Næsen ned i Grammatiken; Rafael var ham en venlig Mentor, som uophørligt henviste ham til Naturen, og lærte ham, hvorledes han skulde studere den.

Rafael lærte ham ogsaa at opgive den Hang til allegorisk Fremstilling, hvorunder han hidtil havde lidt, og som havde øvet en mindre heldig Indflydelse i flere af hans Værker — nu bleve Naturen og Skjønheden hans Maal, uden at hans Stil derfor blev mindre ideel. Af Antikerne var det især Hestetæmmerne paa Monte Cavallo, der henrykkede ham, som Enhver, der elsker den antike Skjønhed. Han kjendte dem naturligviis af Tegninger — den første Dag, han havde ledig, ilede han hen, for at see dem.

Han steg, ledsaget af en Ven, opad Via di Qvirinale fra Forum, netop idet Solen gik ned, og den italienske Himmel antog hele den rige Farvepragt, hvormed den kan fortrylle Nordboens Øie. Qvirinalets Façade skinnede i det gule Lys, men en let Disighed i Luften lod dette Lys dæmpes og tone over i det Violette, henimod den fjerne Fløi — Solen stod bag St. Peters Kuppel, der fra dette herlige Punkt hæver sig majestætisk i Horizonten, og mellem disse to Punkter, dybt under dem, laa Rom allerede hyllet i Skumringens Dunkelhed. Men de mørke Cypresser i Palazzo Rospigliori's og de nærliggende Haver stode sorte mod den glødende Solnedgang — og skygget viste Obelisken midt paa Pladsen med Fontainen og de to Hestetæmmere sig som en herlig, mørk Forgrundscontour mod Himmelens i alle Toner skiftende Farver.

Aftenens Herlighed og Billedværkernes Skjønhed greb Carstens dybt, han støttede sig til sin Vens Arm og sagde: „Ja, nu føler jeg, at jeg er i Rom, at jeg er ved mit Livs Maal." I det Samme hviskede en kølig Aftenvind i Cypresserne ligeoverfor. „Aa, jeg føler en voldsom Smerte i mit Bryst," sagde han Øieblikket efter; „jeg føler det, ligesom hin Gang i Lübeck. Jeg maa hjem — kom, lad os skynde os."

Carstens havde sagt sandt, i Rom var hans Livs Maal. Midt i den høieste Nydelse af dets Skjønhed havde Døden sendt ham Bud paany; skjøndt han endnu engang seirede over Smerten, vidste han dog sin Skjebne: at døe ung; den var allerede traadt ham imøde ved Moderens Bryst, der selv fortæredes af den samme Sygdom, senere paa Sygeleiet i Lübeck, og nu sidst var den hvisket til ham i den Susen, som gik igjennem Rospigliorihavens Cypresser.

Man kan tænke sig af Optrinet i Florents, at Carstens' frie Anskuelser maatte støde slemt an mod de tydske akademiske Grundsætninger, og Collisionen udeblev ikke. Carstens' Liv i Rom var en stadig Strid mod den gamle Slendrian, mod „Gliederpuppen" og „Guckkasten" og hans Landsmænd ansaae ham enten for en Praler, eller for en forskruet Person. Af hans Arbeider kjendte de intet og bekymrede sig ikke heller om at kjende dem.

Til at forbittre Carstens Opholdet i Rom bidrog ogsaa hans tidligere Beskytter Heinitz, der fandt det utaknemmeligt af ham, ikke at ville vende tilbage til Berlin, og efter to Aars Forløb berøvede ham hans Pension, samt sendte ham en Regning paa den, han havde modtaget. Dog kunde nu Intet nedslaae Carstens, der følte sig stærk ved den blotte Berørelse med Rom — og i Sandhed, denne Stad har den eiendommelige Virkning, at man i dens Skjød ligesom drikker en Glemselsdrik overfor Alt, hvad der er udenfor og som man ønsker at glemme — ingen Krænkelse udenfra kan nedslaae Den, der lever Beskuelsens Liv i denne Stad. Dette følte Carstens klart, og da han nu selv maatte tænke paa sit daglige Brød, besluttede han, for dog at gjøre sine Arbeider kjendt, at foranstalte en Udstilling af sine Compositioner i Kridt og Aqvarel, der skulde aabne Akademikernes Øine for en anden Opfattelse af Konsten, af Naturen, af Antikstudiet, end den, de hidtil kjendte.

Udstillingen, der aabnedes i April 1795, bestod af elleve Numere: Overfarten over Styx, Parcerne, Tid og Rum, Platos Symposion, Parnasset, Heltene i Achilles' Telt for Troia, Argonauterne, Achilles og Priamos, Lysets Fødsel efter Sanchoniaton, Ganymed og Sokrates i Kurven efter Aristophanes' „Skyerne".

Til denne Udstilling begav sig en Dag et Selskab af tydske Malere, neppe saameget for at see og lære, som for, ved at yde den billige Entree, at skaffe sig Adgang til at rive ned paa den storagtige Kammerat, der havde laant mere fra Norden og fra Grækerne, end fra de tydske Instituter, og vovede at tale med Foragt om deres Konstpræstationer.

Blandt disse unge Mænd fandtes Een, der ikke var fuldt saa høirøstet som de Øvrige — og som kom med smaa Forventninger, da han kun kjendte Carstens efter den almindelige Dom, der gjorde sig gjeldende om ham, men tillige med et Sind, der altid var aabent for at modtage, hvad der maatte være at glædes ved. Han var stedse anseet for den Første blandt sine Kammerater, og havde gjort grundige akademiske Studier i Paris. Det var den senere berømte Eberhard Wächter, der ved sin „Hjob og hans Venner" har skaffet sig et udødeligt Navn.

Den kaade Flok gik opad Trapperne ind i Udstillingssalen og begyndte at mønstre Billederne.

„Der," begyndte En, „der seer man nu strax, hvortil hans Mangel paa Modelstudier fører — see den Arm, hvor meget tykkere den er, end den anden—"

„Ja, og see Linie-Perspectivet i dette Bord — og aldeles ubetaleligt er dette Been, som stikker mindst en halv Tomme længere frem, end det efter al fornuftig Regning kan komme."

„Men hvad siger I saa om disse Gevandter? Det er jo dog latterligt, at anbringe et sligt Gevandt paa en Achilles, som fremstilles ganske anderledes paa alle gode Billeder."

„Ja, seer Du," faldt en Fjerde ham spottende i Talen, „han studerer selve Antikerne — dem kjende vi ikke."

„Naa — men Wächter! hvad siger Du om Udstillingen — Du pleier ellers gjerne at have et lystigt Ord — men dette ærgrer Dig, kan jeg tænke."

„Jeg?" sagde Wächter og saae op, „jeg tier, hvor saamange kloge Hoveder tale; thi enten forstaaer jeg Intet, eller ogsaa ere disse Compositioner det Mærkeligste, den nyere Konst har frembragt, siden de tre store Mesteres Dage."

„Du er en skarp Satiricus — men dette klang næsten som en reen Grovhed mod den stakkels Maler."

„Det er mit Alvor," svarede Wächter tørt.

„Alvor?"

„I Eftermiddag brænder jeg mine Pariserstudier og min Ledebukke — og giver mig til at lære af Carstens. Her er Stil, her er Idealitet — her er godt at være; her har jeg, hvad jeg altid har savnet, klag saa I længe nok over Arme og Been. Er det da den Carstens, jeg har hørt saa smaalige Domme over! Nu forstaaer jeg ham — og ved ham skal jeg naae mit Maal."

Dette Ord blev Sandhed — ikke blot Wächter, men hele den nyere tydske Skole, naaede sit Maal gjennem Carstens.

To Aar efter, medens de engelske og italienske Konstnere eenstemmigt hyldede Carstens som Bærer af friere, paa en langt sandere Grund hvilende Konsttheorier, end de akademiske, forsøgte en Kritiker i Tydskland aldeles at tilintetgjøre hans Renommee, ved en over Udstillingen forfattet Kritik, der skulde knuse baade Værkerne og Konstneren selv.

Men Carstens var i Rom — det vil sige, han var usaarlig for det Slags Skud, saalænge han levede sammen med alle Tiders Største.

Værre var den Fjende, der kæmpede mod ham i hans eget Bryst — Sygdommen, og den vandt endelig Seir. En aldrig standsende Hoste forkyndte ham, hvad der forestod. Da var det, at han, i de første Maaneder af 1798, paa en Tid, da Sygdommen lod ham have lidt Ro, udkastede sin Carton: „Guldalderen" — selv kæmpende med Døden, svævede hans Phantasi i de Saliges Egne, og han glemte Alt, for denne Composition, der, naar den engang fremstod færdig, skulde være hans fornemste Livsværk, det, der skulde vise, at ogsaa han havde sin Blomstringstid.

Men dette Ønske skulde ikke opfyldes. Verden skulde i Carstens altid see den under en stridende Udvikling brudte Kraft. Hans Ven Fernow, hvem han igjen havde truffet i Rom, forlod ham aldrig i denne Tid, og selv bevarede han stedse sin Munterhed og sin Fasthed, de to Kræfter, der hidtil havde baaret ham over alle Hindringer. Endelig kunde han ikke længer reise sig fra Sengen — men endnu forsøgte han med skjælvende Haand at udføre Partier af sin store Composition.

Saaledes laa han en Aften i Solnedgangen, da Kridtet faldt ham ud af den matte Haand. Misfornøiet saae han paa det, han havde tegnet og sagde: „Skulde jeg da ikke faae fuldendt eet Værk, som jeg kunde give Verden med Følelsen af, at have ydet den noget Værdifuldt? Er da min hele Stræben frugtløs — var mit Liv spildt? — jeg blev dog aldrig til Noget. Ikke eet Værk efterlader jeg, som jeg kan see paa med ublandet Glæde."

Fernow forsøgte at benegte, hvad han paastod, men følte dog, at han paa en vis Maade havde Ret i sin Klage.

Da aabnedes Døren, og ind traadte en Yngling, som Carstens vel kjendte, men som aldrig havde været i hans Bolig før.

Det var Wächter.

„I er syg, Mester?" spurgte den Indtrædende.

„I kommer til en Døende," svarede Carstens roligt. „Men frygter I ikke for at see Døden i Eders Nærhed, saa sæt Eder!"

Den unge Mand syntes overvældet af sine Følelser.

„Hvad vil I hos mig?" vedblev den Syge, „I er jo Akademiets Lys og Stolthed, I anseer mig da vel for den raaeste Smagsfordærver."

„Hvad jeg vil hos Eder?" stammede Wächter, „jeg kom i det Haab, at finde en Lærer i Eder!"

„Lærer — I — i mig?"

„Jeg er træt af det franske Akademi — Eders Værker have skabt et nyt Liv i mig — en falsk Stolthed har længe holdt mig tilbage — nu kommer jeg, for aldrig mere at forlade Eder, og skal straffes saa haardt, skal finde Eder, forladende mig og os Alle!"

„Wächter! I er en brav Konstner — og min Discipel behøver I ikke at blive — I er det, naar I gaaer i Skole hos Naturen, hos Antiken og hos den nyere Tids Største, istedetfor at klynge Eder til de manierte Mønstre, vor Tid hylder."

„Det vil jeg, ved Gud," sagde den unge Maler, der ikke længer kunde holde sin Bevægelse tilbage, „det vil jeg — det lover jeg Eder høit og helligt!"

De bleve længe sammen — den døende Lærer talte med ham, hvad han formaaede, og da Wächter gik, sank han i en let Søvn. Da han vaagnede, saae han paa Fernow.

„Vil Du have dit Sortkridt?" spurgte denne, der var vant til, saaledes af et Blik at gjætte hans Ønsker.

„Nei," sagde Carstens, „det kan være ligegyldigt, om min „Guldalder" bliver færdig eller ei — det er ikke i mig, det er i den nye Tid, i ham, som gik, og hans Samtid, Guldalderen skal opstaae. Men uden mig havde de aldrig faaet Øie paa Sandheden. Og uden min Eensomhed, min Tvang, min Fattigdom, havde jeg aldrig faaet Øie paa Sandheden, paa Friheden, der skal føre til en ny Konstepoche! Nu forstaaer jeg mit Liv, den unge Maler lærte mig at forstaae det.

Nu kan jeg døe med Fred og uden Klage."

Fernow sad trofast ved hans Leie, de samtalede stundom og Carstens arbeidede i sit Indre til det Sidste — lidt efter lidt slukkedes Flammen og i Vennens Arme udaandede han sit sidste Suk den 25de Mai 1798.

Saaledes endte Asmus Jacob Carstens, men hvad han havde levet for seirede; vort Aarhundredes Konst er bygget paa den Grundvold, han lagde. Hans Betydning for Danmark kjende vi. Han var i Konsten, hvad Ewald var i Literaturen — en Morgenrøde, der blegnede i Lyset af den Sol, den bebudede.

Thorvaldsens Navn staaer over Carstens', som Oehlenschlægers staaer over Ewalds; de To maatte stride og kæmpe, for at de Følgende kunde seire, de vare »enfants perdus« i den store Kamp, som Konsten og Digtet fører mod den raae Naturmagt, der vil styrte os tilbage i den gamle Nat.

Sandringham Hall i Norfolk.

„Sandringham Hall", Prindsen af Wales' Jagtslot.

Jagten er enhver engelsk Jorddrots Hovedforlystelse, en fra Fader til Søn gjennem mange Aarhundreder nedarvet Yndlingssyssel. Det engelske Folk har derfor med Fornøielse iagttaget, hvorlunde Prindsen af Wales i de sidste Maaneder før sit Giftermaal hengav sig til Jagtens Anstrengelser og Glæder, samt endog havde kjøbt Godset „Sandringham Hall" af den Grund, at Egnen deromkring er rig paa Vildt.

Den afdøde Prindsgemal havde, ved en sparsommelig Bestyrelse af Hertugdømmet Cornwall, hvis Indtægter flyde i Prindsen af Wales' Kasse, opsamlet en betydelig Capital; af denne udredede Prindsen Kjøbesummen for Godset, omtr. 1,800,000 Rdl., da den tidligere Eier, Mr. Spencer Cowper for et Aars Tid siden solgte det til ham.

„Sandringham Hall" ligger et Par Miil østfor King's Lynn i Norfolk. Hovedbygningen er af temmelig ny Oprindelse og har ikke noget Mærkeligt ved sig; Gavlene ere opførte i den jævne, elizabethske Stil og den hele indre Prydelse bestaaer i blomstret Paneelværk paa Væggene. Men som Huusly i Jagttiden har Bygningen hidtil viist sig tilfredsstillende; Egnen er desuden saa fuld af Vildt og saa tillokkende for jagtbare Trækfugle, som slaae sig ned i de udstrakte Skove der om Vinteren, at Eieren neppe har dvælet meget inden Døre, eller givet sig Tid til at anstille Betragtninger over Væggenes tarvelige Udseende. — Nu er det Prindsens Agt, at lade den beskedne Hovedbygning vige Pladsen for en mere kongelig Bolig; ved Indkjørselen til Parken ville desuden de fra Verdensudstillingen i London berømte Norwickske

Prindsesse Alexandras Ankomst til Gravesend den 7de Marts 1863.

Prindsesse Alexandras Indtog i London den 7de Marts 1863. Ved Temple Bar.

Bronzeporte blive anbragte, idet endeel af King's Lynns og Omegnens Beboere have besluttet at kjøbe dette Konstværk og overlevere Prindsen det som Gave.

Efter hvad de engelske Blade nu berettte, vil det høie, nygifte Par begive sig til „Sandringham Hall" om nogle Dage og tilbringe Paaskefesten der.

Prindsesse Alexandras Ankomst til Gravesend og Indtog i London.

Efterat de forskjellige Dagblade have givet vidtløftige Uddrag af de londonske Kæmpereferater paa halve og hele Snese af de uhyre Spalter, vil det vistnok være „Illustreret Tidendes" Læsere behageligt, nu — saalænge post festum — at blive forskaanede for yderligere Opkog af den samme gamle Historie. Derimod have vi formeent, at det ikke vilde være uden Interesse, at faae gjengivet et Par af Afbildningerne i det sidst ankomne Numer af Londons »Illustrated News«. Dette omfangsrige Blad leverer i bemeldte ene Exemplar ikke mindre end elleve Billeder angaaende hin Sag, som paa begge Sider af Nordsøen har vakt saamegen Deeltagelse og i Storbritanien en forhen ukjendt Begeistring. Vor indskrænkede Plads nøder os til af denne Mængde at nøies med To. Det Første er fra Gravesend, taget medens Hds. britiske Majestæts bekjendte Privatyacht, „Victoria and Albert" seilede ind til Broen. Den store Hjuldamper var ikke blot i rigt Maal behængt med Flag og Vimpler; men som en ganske særlig Udmærkelse tør det fremhæves, at det engelske Kongeflag havde veget Plads og Danebrog var heiset istedet — et Galanteri, som har gjort ikke ringe Opsigt herhjemme, hvor vi da overhovedet have havt al Grund til at være veltilfredse med den Artighed mod alt det særlig Danske, som Englænderne ved denne Leilighed have lagt for Dagen. Det er Skade, at det iforveien er umuligt at vide, i hvilken enkelt Deel af et Festtog, som hint den 7de Marts, det største Udbytte for Tanken og Stemningen vil blive at søge. Saaledes vilde vistnok enhver Læser af de noksom gjennemstuderede Uddrag af Referatet i »Times« gjerne have havt at see det Moment, da de fyrstelige Forlovede vexlede den første Hilsen hin Dag. »Times« havde i ridderlig Aand og i det Hele med et Mesterskab af journalistisk Konst fremstillet Alt om den unge Prindsesses Optræden saa smukt, baade tydeligt og — delicat, at dette Dieblikς simple Skjønhed uvilkaarligt maatte røre og vel kunde ønskes bragt tilsyne ogsaa for det ydre Øie. Men nu maa Publicum gaae en halv Times Tid længere tilbage, da der endnu forestod „Victoria and Albert" den sidste Betvingelse af de gjenstridige Elementer, hvis Bølger af Vind og Vand ligesom kæmpede med forøget Kraft i det sidste Øieblik, for ikke at synes altfor villige til at give Afkald paa Retten til at bære den kostbare Byrde. Dampfiben fra det ilende Banetog har endnu ikke signaliseret den lykkelige Brudgoms Komme; men den første Hilsen under Englands Himmel — og selv denne straalede jo i sjelden Glands — lyder allerede den danske Fyrstebrud imøde, fra de omkringliggende Fartøier med „mandede" Rææer og fra Bredderne af hint gamle kentiske Landskab, der neppe var mere danskſindet, dengang det for Aarhundreder siden beboedes af „Jyder", end det var i denne Begeistringens Time.

Læserne af de omtalte Referater ville vel fortrinsviis kunne erindre et Moment af en ganske anden Beskaffenhed, vistnok især det Punkt ved Indkjørselen i City, lige nordenfor London Bridge, da Menneskemassen vrimlede saaledes omkring Toget, at dette i en halv Time ikke kunde komme af Pletten — tiltrods for Staldmesteren, Lord Alfred Pagets gode Ord og gemytlige Forsikkringer om, at de gjerne vilde naae frem til Windsor endnu samme Dag — da Trængselen var saa stor, at Den, der vilde bort, „ligesaa let kunde komme ned igjennem Brostenene, som ud til nogen af Siderne". Thi var det et Billede af idyllisk, naiv Skjønhed, hvortil Tilskuerne vare Vidne ved Gravesends Skibsbro, saa er der noget virkelig Ophøiet i Forestillingen om, hvorledes den unge Kvinde ved det første Skridt i sit nye Hjemland seer sig omgivet, ikke af Hundrede eller Tusinde, men af Hundredeogtusinde, der i en Begeistring, som vel kunde virke rystende, med „cimbriske Hyl" lægge deres Jubel for Dagen. Enhver, som har været Vidne til en talrig Menneskeskares Begeistring og som har følt dennes Strømning som ved en magnetisk Kraft forplante sig til Tilskuernes Sind, vil kunne fatte det uimodstaaelige Indtryk, som denne talløse Mængdes vilde Glædesyttringer — thi Londonernes og Englændernes „Poleerthed" er ikke stor — maatte frembringe paa Den, der var Gjenstand derfor. Dog, Medaillen havde sin Revers i de af Trængselen fremvirkede Skyggesider; hvorimod Toget gjennem „Strand", hvor Temple-Bar staaer, omtrent som hvis den gamle Vesterport var flyttet ind midt hen i Frederiksberggade, vistnok mangler hin Contrasternes og det Umaadeliges Ophøiethed, men hvor til Gjengjeld Hyldesten er af en mere skjøn Natur, i større Harmoni, under de roligere Forhold, som de bevogtende Espaliers tillade det kongelige Tog at nyde i ublandet Glæde. Og Udsmykningens og Tilskuernes Mængde er dog talrig nok; gribende var jo ethvert Moment paa hin Dag, da Englands Søn favnede den „danske Rose."

M. N. C. Kall-Rasmussen.

Qui bene latuit, bene vixit.

Der gives Mennesker, hvis Virksomhed griber saa lidet ind i det bevægede Liv, at man neppe aner deres Tilværelse. Man seer ikke, hvorledes de paa mangfoldig Maade, men altid skjult og lydløst, række en understøttende Haand der, hvor de kunne hjelpe; man seer ikke, hvor meget der egentlig skyldes dem af det, som Andre høste Æren for; den store Verden kjender dem ikke, medens de leve, og naar de gaae bort, aner den ikke, hvor Mange der søgte Lys ved den beskedne Flamme, der nu er slukket.

Saaledes var den nys afdøde Professor Kall-Rasmussen. Verden kaldte ham en gold Lærd, thi han skrev ingen Bøger, holdt ingen Forelæsninger og tilstod gjerne selv, at han helst levede alene med sine Bøger og Samlinger. At han var lærd, er der ingen Tvivl om; kun faa Nulevende, maaskee kun en Eneste, have saaledes som han trængt tilbunds i Danmarks Fortids og Udviklings Historie; kun Faa have som han havt deres Kundskaber paa rede Haand, saa ret færdige til Meddelelse. Men videre kom han heller aldrig. Skrive Bøger kunde han ikke, thi han kunde aldrig faae Kundskaber nok, aldrig blive færdig og tilfreds med hvad han arbeidede paa — og havde han ogsaa kunnet det, er det tvivlsomt, om han havde frembragt noget større Værk, thi Indholdet var ham Alt, Formen havde han aldrig lagt sig efter. Men var han derfor en gold Lærd? Kan Kundskab ikke udbredes paa anden Maade, end gjennem Bøger eller fra Kathedret? Kan den ikke forplantes, skjult og lydløst, til den Enkelte, som veed at bruge den? Det var netop vor Kall-Rasmussens Sag.

Hans umaadelige Kundskabsfylde laa ikke som en død Kapital, som den Gjerriges Skatte, samlet alene til hans egen Glæde. Enhver kunde øse deraf. Han holdt Intet tilbage for sig selv, Alt hvad han vidste var til Tjeneste, og det ikke for den Enkelte, for Vennen eller den udmærkede Videnskabsmand, hvem det er en Hæder at hjelpe, men for Enhver, selv den yngste Begynder, som vendte sig til ham med Bøn om Veiledning og Oplysning. Og saa lod han det ikke blive ved Hjelp i Vink og Henviisninger, men han understøttede med skrevne Bidrag, samlede Notitser, hvor han stødte paa dem, eller „læste en Correctur". Det at læse en Correctur er i sig en simpel Vennetjeneste, men naar Kall-Rasmussen gjorde det, saa fik det en anden Betydning, saa var det en Garanti for, at Intet, som kunde findes i Bogen, var glemt eller overseet. Vil man overbevise sig om hans storartede Virksomhed som Medarbeider, behøver man ikke at gaae langt for at finde Vidner: man kan tage et hvilketsomhelst videnskabeligt Værk over Danmarks Fortidshistorie, som i den sidste Snees Aar har seet Lyset, og man vil enten i Fortalen, eller i det velbekjendte Firma K. R. under Noterne, finde Vidnesbyrd om hans utrættelige Hjelpsomhed. Det vilde være forgjeves, at forsøge paa at nævne de enkelte Værker, hvortil han saaledes har bidraget — alle Danmarks Historikere i vor Tid have øst af den samme Kilde. Kall-Rasmussen var et levende historisk Lexicon, et Repertorium over Alt, hvad der bidrager til at oplyse Danmarks Historie, det være Bøger, Documenter eller Mindesmærker. Han glemte aldrig, hvad han engang havde seet eller læst, og han syntes i den kolossale Hukommelse at have taget en kostelig Arv efter sin Morfaders Broder, den ædle og lærde Abraham Kall, der ikke var istand til at glemme selv den mindste Linie. Sin Higen efter Lærdom havde vor Kall-Rasmussen fra første Haand, den var en Arv fra hans Fader, Bedstefader og Oldefader, der alle efter hinanden vare Professorer ved Kjøbenhavns Universitet, fra den lærde Børge Thorlacius, som var gift med Moderens Sødskendebarn, og fra de dygtige, kundskabsrige Mænd, under hvem han gjorde sine Studier og modtog Indvielsen til sin Virksomhed i Historiens Tjeneste.

Michael Nicolai Christopher Kall-Rasmussen var født d. 25de Juni 1816 i Kjøbenhavn, og var ældste Søn af Dr. phil., Professor i de østerlandske Sprog, Jens Lassen Rasmussen og Johanne Jacobine Christiane Henriette Kall. Faderen døde allerede i 1826 og efterlod Moderen i smaa Kaar, men hun skyede ingen Opoffrelse for at bringe Sønnerne frem, og de gjengjeldte hende rigelig med deres Kjærlighed; hun døde først for et Par Aar siden, og indtil den Tid boede Kall-Rasmussen bestandigt sammen med hende. I 1834 blev han Student, tog anden Examen og begyndte paa det theologiske Studium, men blev snart af Historien dragen bort herfra og offrede sig nu udelukkende til Forskninger i dansk Personal- og Specialhistorie. I Historisk Tidsskrifts første Bind (1840) findes en Monographi fra hans Studenteraar, „Efterretninger om Gurre Slot", der nærmest er fremkaldt ved Ruinens Udgravning, som faldt netop i de Aar; det er et lille Arbeide, hvori alle Bidrag til Slottets Historie med megen Omhu ere samlede. Hvad vi ellers have af selvstændige Arbeider fra hans Haand indskrænker sig til en lille Notits om Forstaaelsen af en Linie („Nok sagt: man ellers troer, jeg kyde vil, og prale") i Peder Paars, en kritisk Undersøgelse af Tidsangivelserne i Holbergs Ungdomshistorie og en Meddelelse i Geheimearchivets Aarsberetning om to af ham fundne Fragmenter af en Codex af Saxo, de eneste Fragmenter af denne, der nu kjendes.

Den 18de Juli 1846 fik Kall-Rasmussen Ansættelse i Geheimearchivet som Copist; den 17de Marts 1849 udnævntes han til Inspecteur og d. 5te August 1851 til Registrator ved Archivet; i Slutningen af Aaret 1855 — da han om Sommeren havde overværet Undersøgelsen af Kongegravene i Ringsted Kirke — fik han Titel af Professor. I Geheimearchivet var han uvurdeerlig, han havde arbeidet der allerede under Finn Magnusen, sammen med H. Knudsen, og kjendte hvert Stykke deroppe, som var kommet ham for Øie. Som Inspecteur blev det hans Embedsgjerning at veilede de Videnskabsmænd, der arbeide i Archivet, ved Archivaliernes Benyttelse, og dette var en Syssel, som han baade var fuldkommen voxen og lykkelig ved. Hans Velvillie, Forekommenhed og Tjenstvillighed vil aldrig glemmes af de Mænd, der i det sidste Decennium ere traadte i Berøring med Archivet; den finder ogsaa fuld Anerkjendelse i Archivets officielle Aarsberetninger, om den end her udtales i Forbindelse med Paaskjønnelsen af den „Indsigt og Nidkjærhed, hvormed han — fremtager og henlægger de i Contoiret afbenyttede Sager". Ogsaa i vort Naboland er han bleven offentlig paaskjønnet; efterat han med sædvanlig Imødekommen havde veiledet den svenske Landmaaler L. B. Falkman ved Optagelsen af en Registratur over Archivalier vedrørende Skaane, Halland og Bleking, lod den svenske Konge under 21de April 1846 slaae en Guldmedaille med Indskriften »Illis, qvorum meruere labores«, som derefter blev Kall-Rasmussen tilstillet. Senere blev han ogsaa decoreret med Vasaordenen.

Den nærmeste og kjæreste Gjenstand for Kall-Rasmussens først ved Døden afbrudte Studier var den danske Adels Historie. I den var han inde, som ingen Anden, og det indtil den allermindste Detail. Men han levede ogsaa bestandig i den svundne Tid og syslede med de Gamle, af hvis Liv og Forhold han fremdrog Træk til Belysning af Tidernes indre Historie. Mange ringeagte dette Studium og kalde dets Dyrkere Kalkslagere i Helligdommen; ganske vist forholder det sig ikke paa umiddelbar Maade til Historiens Idee, men det er dog nødvendigt, som Betingelse og Forudsætning for en grundig historisk Behandling, og har som saadant Krav paa Agtelse. Til Historiens Bearbeidelse og Fremstilling hører en særegen Begavelse; denne havde Kall-Rasmussen ikke, men han besad den uendelige Flid, Nøiagtighed og Interesse for sit Kald, som betinger Samlerens Betydning for Historieskriveren, og kun som Samler tør han bedømmes. Der staaer ingen synlig Gjerning ufuldendt efter ham, ingen Plads i Literaturen eller i Folkets Liv bliver tom ved hans Død. Hans stille Virksomhed var uadskilleligt knyttet til hans Liv — derfor vil han snart være glemt, men først naar dette Slægtled er uddød, vil hans Savn ikke længere føles.

Hvad han i Omhed, Kjærlighed og Venskab var for sin Ægtefælle og sine Nærmeste, skulle vi ikke forsøge at skildre, men hans Liv imellem dem var saa smukt, som noget Jordisk kan være det. — Efter henved et Aars haabløse og frygtelige Lidelser døde han Fredagen den 12de d. M.

Ugens Politik.

Den 19de Marts 1863.

Den forhenværende slesvigske Minister, Conferentsraad Raasløff, har i disse Dage udgivet en Brochure: „Det Slesvigske Spørgsmaal, en politisk Undersøgelse", der sikkert vil tiltrække sig Opmærksomhed, dog mindre paa Grund af sit Indhold, end paa Grund af Forfatterens tidligere Stilling, medens den tillige er vel skikket til at klare den politiske Situation og vise, hvad man kan vente sig, naar Herr Raasløff og hans Meningsfæller, hvis Antal vel ikke er stort, men hvis Indflydelse er saameget desto betydeligere, nogensinde skulde komme til Roret. Brochuren indeholder først en meget skarp og dadlende Kritik af den Maade, hvorpaa Underhandlingerne ere førte med Udlandet; Forfatteren mener, at Notevexlingen mellem vor Udenrigsminister og Baron v. Schleinitz, i hvilken hin paastod, at Danmark overfor det tydske Forbund ikke var forpligtet ved nogen Tractat eller nogensomhelst Overeenskomst i Henseende til hvad der henhører til Hertugdømmet Slesvigs Organisation og Forvaltning, staaer i Strid med den kongelige Kundgjørelse af 28de Jan. 1852, og at det ikke er ifølge Forbundsretten, men ifølge almindelig Folkeret, at Stormagterne Østerrig og Preussen eller Forbundsdagen i Frankfurt tale med om det danske Hertugdømme Slesvig, fordi Danmark, skjønt stærkt nok til at overvinde Insurrectionen, dog ikke ligeoverfor hele Tydskland formaaede at hævde og ved endelig Fredsslutning at see anerkjendt den danske Krones ubetingede Ret til at raade over Slesvig. Denne Notevexling skal have vakt Mistro til den danske Regjerings Hensigter, hvilket saameget mere maa beklages, som den danske Sag, efter alle Mærker at dømme, indtil da maa ansees at have staaet fordeelagtigt i de europæiske Diplomaters Øine. Fordelen af denne Paastand bestod, efter Forfatterens Mening, kun i en øieblikkelig personlig Popularitet, medens Minister Hall ligeoverfor de neutrale Magter i det Væsentlige igjen selv har

ladet den Fortolkning af Overeenskomsten 1851—52 falde, som han havde opstillet overfor Tydskland, idet han har indrømmet det engelske Cabinet, at det givne Tilsagn om ikke at incorporere Slesvig var af international Natur, og at Tydskland vilde være berettiget til at intervenere mod et saadant Skridt. Opfyldelsen af denne Forpligtelse, vedbliver Forfatteren, kan forsaavidt ikke frembyde Vanskeligheder, da der ingen Tvivl finder Sted fra nogen Side om, hvad der bør forstaaes ved den fuldbyrdede Incorporation; men til denne Forpligtelse knytter sig, som bekjendt, tillige den yderligere Forpligtelse heller ikke at foretage noget til Incorporationen sigtende Skridt, og heri seer Herr Raasløff hele Spørgsmaalet, forsaavidt angaaer Slesvigs fremtidige Stilling i Monarchiet. Opretholdelsen af Fællesforfatningen for Danmark-Slesvig kan imidlertid, selv efter Herr Raasløffs Mening, ikke betragtes som en paa Slesvigs Incorporation rettet Act, og Aarsagen til Europas ugunstige Optræden i den seneste Tid maa derfor tilskrives en paa andre Data støttet Mistillid til den danske Regjerings Hensigter; et af Hovedmomenterne seer Forfatteren i den indre ulægelige Modsætning mellem den størst mulige Frihed i alle Retninger i det egentlige Danmark og den mindst mulige Frihed i Slesvig, endog i en for saa naturlig anseet Ret som *Sprogets frie Brug*. Man har, som Forfatteren udtrykker sig, villet drive Nationalitetspolitik indenfor historiske Grændser, og Forholdene have udviklet sig bestandigt mere i denne fordærvelige og ukloge Retning; men det egentlige Vendepunkt er dog først indtraadt efter de holstenske Stænders sidste Samling i Marts 1861, og fra den Tid af har man forfulgt Planen om Slesvigs fuldstændige Underordning med en saadan Iver, at man endog staaer i Begreb med at kjøbe den for den høie Pris af Holstens Overordning, i den ubegribelige Tro, at man saa bedre vil kunne magte de slesvigske Forhold. Orla Lehmanns Indtrædelse i Ministeriet betragter Forfatteren som en af Ministeriet Hall stillet Gidsel for sine Hensigter i eiderdansk Retning, medens det fremdeles, efter hans Paastand, er notorisk, at Freden mellem „det hensynsløse Eider- og Incorporationsparti“ og Ministeriet Hall — en Fred, som dette ikke har kunnet undvære — har hvilet paa den stiltiende Forudsætning fra Partiets Side, at Conseilspræsidenten ved en klog Manoeuvre vil vide at opnaae, hvad det selv helst ønskede at sætte igjennem ved et Statscoup. Den os anviste Plads er for begrændset, til at vi kunne imødegaae alle de af Forfatteren fremsatte Paastande; vi have kun villet vise, ved hvilken Tankegang han er kommen til at betegne Situationen saaledes: at der hos den danske Regjering forlanges nye og stærkere Garantier for Slesvigs Selvstændighed eller imod Skridt, som sigte til dets Incorporation.

For at Slesvig omsider kan komme til Ro og enhver Mistillid til Regjeringens Hensigter fjernes, foreslaaer Forfatteren et Middel, som vil forbause Læseren, nemlig *Sprogrescripternes Ophævelse og Indførelsen af den fulde Sprogfrihed*. En saadan Forholdsregel, mener han, vil levere det bedste practiske Beviis paa, at den danske Regjering ikke blot har Evne, men ogsaa Villie til at yde begge Parter lige Ret, da den vil unddrage „Daniserings eller Re-Daniserings Værket“ sin hovedsagelige Næring. Dersom Forfatteren havde paastaaet, at Friheden overhovedet skulde bevirke, „at Slesvig slipper Tydskland“, hvis han havde foreslaaet Indførelse af almindelig Valgret til Stænderforsamlingen, Comunalfrihed, Pressefrihed og Associationsfrihed, saaledes at det virkelige slesvigske Folk kunde komme til at udtale sig, istedetfor de Tydskere, der hidtil udelukkende have ført det store Ord i denne saa gjennemagiterede Provinds, saa kunde man i det Høieste have beskyldt ham for at være ukjendt med Forholdene og gjøre ham opmærksom paa, at Friheden ikke bærer lige gode Frugter overalt. Men naar han for Alvor foreslaaer, at den bestaaende Sprogordning skal forandres ad forfatningsmæssig Vei, det vil sige ved Forhandling med Stænderforsamlingen, medens Afgjørelsen af, hvor det ene eller det andet Sprog skal være Communesprog, skal lægges i den communale eller locale Befolknings egen Haand og uafhængiggjøres af dens frie Valg, uden at der i Forveien er gjort det ringeste Skridt for at forskaffe den danskfindede og dansktalende Almue den tilbørlige Beskyttelse og Indflydelse; saa kunne vi kun minde ham om, at Prindsen af Ligne, da man roste en mistænkelig Ministers Ærlighed, gav det korte, men syndige Svar: Monsieur, vous êtes ou trompeur, ou trompé, ou trompette. Endnu skulle vi blot tilføie, fordi det giver et godt Indblik i vor hele Stilling, at Hr. Raasløff forsikkrer i sin Fortale, at han uafbrudt har bekjendt sig til og forfægtet de i hans Skrift udtalte Anskuelser, og at Sprogsagen aldrig har været Gjenstand for nogen Drøftelse mellem ham som Departementschef og den daværende slesvigske Minister, Grev Carl Moltke, hvilket er meget troligt, da denne Statsmand var altfor overbeviist om de paa Frederik den 6tes Rescript af 1810 hvilende Sprogbestemmelsers Retfærdighed, til at han skulde have indladt sig paa at forsvare dem ligeoverfor en underordnet Embedsmand. Men hvorledes er det muligt, at den nærværende Conseilspræsident kan have tilbudt Hr. Raasløff den slesvigske Portefeuille, uden i Forveien at have erkyndiget sig om hans Anskuelser med Hensyn til dette Hovedpunkt i den slesvigske Administration? Og har han undladt det, hvorledes er det saa muligt, at Hr. Raasløff som Mand af Ære kan have fortiet, at han var uenig med det Cabinet, i hvilket han skulde indtræde, med Hensyn til en saa vigtig Sag, som Sprogforholdene i Slesvig? Det forekommer os aldeles ufatteligt. Forfatteren siger sluttelig, at den slesvigske Sag aldrig har staaet slettere end for Tiden, at den har bragt Europa i Harnisk imod os, og at der er fremkommet Forslag, som næsten ville gjøre Slesvig uafhængigt; men han synes ikke at indsee, at hans Brochure, der — udgaaet som et Memorandum fra det preussiske Udenrigsministerium — vilde have sine store Fortjenester, paa Grund af hans tidligere betroede Stilling vil forværre Situationen endnu mere; om han selv agter at udgive den paa Tydsk ligesom sin tidligere Piece „Die schleswigsche Sprachsache von Theophilus“, gjør intet til Sagen, det vil nok blive besørget alligevel, og han vil da faae at see, med hvor stor Kløgt vore Fjender, sikkert meget imod hans Ønske, ville forstaae at exploitere en forhenværende dansk Ministers mildest talt høist ubetænksomme Udtalelser.

— Den polske Opstand, som man først hørte omtale med vantro Forbauselse, hilstes snart med Sympathi og Beundring. Denne ulige Tvekamp er et nyt Skuespil for Europa, der i lang Tid kun har vænnet sig til at troe paa Magtens Seire. Det betragter den med stedse tiltagende Sindsbevægelse, og i dette Dieblik følge Millioner Mennesker i alle Verdensdele med ængsteligt Blik den lille, ungdommelige Skare, der holder et stort Riges Armee i Skak og minder en afkræftet Tidsalder om, hvor stærk man er, naar man ikke frygter Døden. Hvilken Skjebne, der venter Polakkerne, det veed Ingen, men hele Verden conspirerer til Gunst for dem, og deres Fjender ere, trods deres overlegne Antal og rige Hjelpekilder, ligesaa bekymrede, som de selv ere rolige og standhaftige. Folkestemningen har paavirket Regjeringerne, især efter at Kongen af Preussens troløse Intervention i de polske Anliggender har forskaffet dem et antageligt Paaskud til at tale med. I England have baade Ministeriet og Parlamentet udtalt den bittreste Dadel over den russiske Politik i Polen, og uagtet Lord Palmerston neppe vil føre Krig for Polens Skyld, har han dog endnu ikke udtalt sig saaledes, at han har berøvet den polske Sags Venner ethvert Haab. I Frankrig er Regjeringen, belært af den uheldige Virkning, som Billaults første Tale frembragte, slaaet ind paa en Politik, der staaer bedre i Samklang med Nationalærens Fordringer og, hvad der vil sige mere, med dens egen Fordeel. Det træffer sig tillige saa heldigt, at det franske Cabinet har fundet en uventet Forbundsfælle i en Regjering, som det bekæmpede for to Aar siden og som hører til de Magter, der fik sin Part af Byttet, da Polen blev deelt. Østerrig har gjort fælles Sag med Frankrig mod Preussen, og det er sandsynligt, at det ogsaa vil understøtte denne Magts Forestillinger ligeoverfor Hoffet i St. Petersborg. Saaledes er den polske Sags øieblikkelige Stilling, forsaavidt som man kjender den af de alt offentliggjorte diplomatiske Actstykker. Man veed tillige, at i de Træfninger, der hidtil have fundet Sted mellem Langiewicz og de mod ham udsendte russiske Tropper, have disse endnu Intet kunnet udrette; at Dictatoren er rykket frem mod de russiske Stillinger i Michow, og at alle Adelsmarskalker i Lithauen have forlangt deres Afsked. Man veed tillige, at Fyrst Gortschakoff i en Rundskrivelse til de russiske Diplomater i Udlandet har erklæret, at han ikke kan gaae ind paa de til Gunst for Polakkerne opstillede Fordringer, navnlig fordi de til det gamle Polen hørende Provindser i saa Fald vilde forlange at slutte sig til dem, hvilket vilde fremkalde det russiske Riges Sønderlemmelse. Derimod svæver man endnu i Uvished om Udfaldet af de diplomatiske Underhandlinger mellem Frankrig, Østerrig og Rusland; man venter, at Fyrst Metternich, der er kaldet fra sin Gesandtskabspost i Paris til Wien, skal oplyse sit Cabinet saaledes om Forholdene, at det vil kunne tage en endelig Beslutning. Udfaldet af hans Reise haaber man at erfare, naar Billault paa Regjeringens Vegne tager Ordet i Senatet under Discussionen om de til Gunst for Polen indkomne Petitioner. Det vil skee den 18de Marts, efterat Larochejaquelin og Grev Walewski have udtalt sig i Mødet den 17de; Telegraphen meddeler, at Larochejaquelin kaldte Bevægelsen i Polen revolutionair, og at Walewski protesterede herimod og erklærede, at Keiseren ikke betragtede den i dette Lys. Tractaterne af 1815 turde man kun omtale for at forbande dem. De seneste Tildragelser i Polen vare tilstrækkelige til at forbittre Frankrig. Rusland gik ud paa at bringe England i Uenighed med Frankrig. Omstændighederne vare gunstige, Keiseren stod i Geniets fulde Kraft. Situationen saavel i det Indre som udadtil var fortræffelig, Dieblikket til at handle var kommet. Hvis Grev Walewski, der hører til Keiserens fortroligere Kreds, virkelig har ført et saadant Sprog, hvilket der er Grund til at betvivle, saa maa man snarere slutte sig til den mere sanguinske »Journ. d. Déb.«, der udtaler sin Glæde over, at den franske Udenrigsminister i sin Depeche til den franske Gesandt i St. Petersborg tilstaaer, at Regjeringen vilde være svag, hvis den stillede sig imod den offentlige Mening, hvilket Saint-Marc Girardin anseer som et Varsel om, at den vil stille sig i Spidsen for den, end til »L'Indépendance Belge«, som af den Omstændighed, at Udvalget i sin Betænkning foreslaaer, at gaae over til Dagsordenen, udleder, at Keiseren ingenlunde vil føre en Krig for at beskytte den polske Sag.

Er det Stormagternes Hensigt, at indblande sig i de polske Anliggender, saa er det kun i Humanitetens Navn, men ikke i Kraft af Tractater, at det kan skee. Man har i den senere Tid saa ofte sagt, at det var Tractaterne af 1815, hvis Overholdelse man nu vilde forlange af Rusland, og man glemmer ganske, at Tractaterne af 1815 ikke bleve skrevne for Folkenes, men for Fyrsternes Skyld. Alle de Garantier, der paa den Tid gaves Polakkerne, indeholdes i en Artikel af Wiener Congressens Slutningsact og lyde saaledes: „Polakkerne, Ruslands, Østerrigs og Preussens respective Undersaatter, skulle have en Folkerepræsentation og nationale Institutioner, ordnede ifølge den politiske Organisation, som enhver af de Regjeringer, hvortil de høre, anseer for gavnligt og tidssvarende at give dem.“ Man vil med et flygtigt Blik see, hvor sindrig denne Artikel, hvis anden Deel ophæver den første, som begynder med et Løfte, som ender med et Afslag og egentlig kun er en Proclamation af Vilkaarlighedens Herredømme, virkelig er affattet. Det var ikke bedre bevendt med Alexander den Førstes Liberalitet ligeoverfor Polen. Alexander betragtede saa lidt den af ham givne Forfatning som en udtrykkelig Følge af Tractaterne af 1815, at han ikke engang ansaae sig forpligtet ved sin Ed; den 16de August 1817 skrev han, ifølge »Recueil des traités, conventions et actes diplomatiques concernant la Pologne« af Grev Angeberg, til sin Statholder i Warschau: „Hans Majestæt betragter ingenlunde de Velgjerninger, han har viist Landet, som *uigjenkaldelige*; han anseer disse Institutioner som *forpligtende* for Landet, men ingenlunde for sig. I den med sine Undersaatter indgaaede Pagt er han baade Dommer og Part; han vil ikke opfylde de af ham indgaaede Forpligtelser længere, end han i sin Viisdom anseer dem forenelige med Nationens Velvære.“ Polakkernes Befrielse kan altsaa ikke fremgaae af Tractaterne, men maa skyldes ganske andre Motiver. Siden den skjændige Deling i 1771 har Polen idelig givet Anledning til Uro, Kamp og Krænkelse af Folkeretten og hverken Alexanders Sledskhed eller Nicolaus' Brutalitet eller dets gamle Forbundsfællers Ligegyldighed have kunnet formaae det til at finde sig i sin Skjebne. Dem, der bebreidede det, at det ikke havde tilstrækkelig Livskraft, har det svaret ved at leve et heelt Aarhundrede under et Jernaag, udsat for Plyndringer, Pinsler og alle en forfærdelig Trældoms Afskyeligheder. I dette Dieblik er det kommet saa vidt, at Polen enten maa gjenoprettes, eller at hele den polske Race maa blive tilintetgjort og forsvinde. Europa maa vælge mellem at være Befrier eller Medskyldig. Og naar vi see den franske Regjering stille sig i forreste Række blandt dem, der ønske at spille Befriernes Rolle, saa tænker den ganske sikkert paa Ansvaret, om den end ikke lader sig lede af Æresfølelse. Keiseren mindes, at Louis Philippes Regjering troede at være meget snild, da den undgik at blande sig i Polens Anliggender, og han veed bedre end Nogen, at denne Omstændighed blev en af de vigtigste Aarsager til dens Fald.

— Opmærksomheden er i den Grad henvendt paa de polske Anliggender, at alt Andet træder i Skygge. Vi have derfor endnu kun at meddele, at Oppositionen i Frankrig, ledet af Dufaure og Carnot, har isinde at vise sig langt virksommere ved de forestaaende Valg end tidligere, men at det endnu er meget tvivlsomt, om Thiers, der først havde isinde at stille sig i Bordeaux, udfører sit Forsæt og optræder som Valgcandidat; at Mindefesten i Berlin den 17de Marts kun har havt et officielt Præg, medens Folket næsten afholdt sig fra enhver Deeltagelse deri; at Tillidsmænd, bestaaende af Italienere, der ere Østerrig hengivne, ere sammentraadte i Wien og have holdt deres første Møde for at raadslaae om en Forfatning for det venetianske Territorium, og at Tyrkiet paa Grund af den i Donaufyrstendømmerne og Grækenland herskende Gjæring sammentrækker Observationscorps baade ved Donau og ved den græske Grændse. I Amerika er der leveret adskillige Træfninger, der dog ere for ubetydelige til at have nogen Indflydelse paa Felttogets Skjebne; men Opsættelsen af det tilsigtede Angreb paa Vicksburg og Charleston synes ikke at tale til Gunst for de nordlige Stridskræfters Fremgang. En af deres Kanonbaade, der uhindret kom forbi Batterierne ved Vicksburg, er senere bleven erobret af de Confoedererede paa Red River, og det er aabenbart, at om end den hele Flotille skulde være usaarlig, vil intet Handelsskib dog være istand til at beseile Floden. General Rosencranz har i hele to Maaneder indtaget den samme Stilling, som efter Slaget ved Murfreesborough, og de Confoedererede have ødelagt Jernbanen mellem Louisville og Nashville, der sætter ham i Forbindelse med hans Operationsbasis. Han synes ikke at være stærk nok til at erobre Øst-Tennessee, hvor han maaskee vilde have truffet nogle af Unionens Tilhængere. De sydlige Stridskræfter ved Vicksburg ere efter al Sandsynlighed lige saa stærke som Beleiringshæren, og om to Maaneder vil Sommervarmen gjøre de af Unionens Tropper besatte Moser farligere end Fjendens Kanoner. Ifølge telegraphiske Efterretninger fra New-York af 7de Marts har der

ved Springfield i Tennessee staaet et stort Slag, som varede en heel Dag. Unionstropperne bleve slagne og mistede næsten hele deres Artilleri. Vi formode, at det er den af General Rosencranz anførte Hær, der her er stødt sammen med Sydstaternes Stridsmagt. M.

Literatur.

— Imorgen udkommer en ny politisk Piece om Slesvig, forfattet af H. Krüger i Bevtoft.

— „Frihandelsforeningens Tidsskrift", redigeret af Cand. polit. L. Holst, har begyndt sit andet Bind med et Dobbelthefte, indeholdende: Om Industrien i Altona; Haandværksdriften og Beskyttelsen; Frankrig og Frihandelsprinciperne; Tre Artikler af Bastiat; Actstykker vedkommende Frihandelssagen.

— Af de paa A. Westrups Forlag udgivne Oversættelser af Mrs. Gattys Parabler er udkommet en ny, der bærer Navnet „Dagligt Brød."

— Den overordentlig store Udbredelse, som William Carletons „Træk og Skildringer af det irske Folkeliv" har fundet i Storbritanien, har foranlediget L. Moltke til at overføre dette Værk i den danske Literatur. Bogen giver et tro Billede af Irlænderne i deres forskjelligste Phaser, og bærer i alle dens livlige Fremstillinger Præget af, at dens Skildringer ere sande. (Gyldendalske Boghandling).

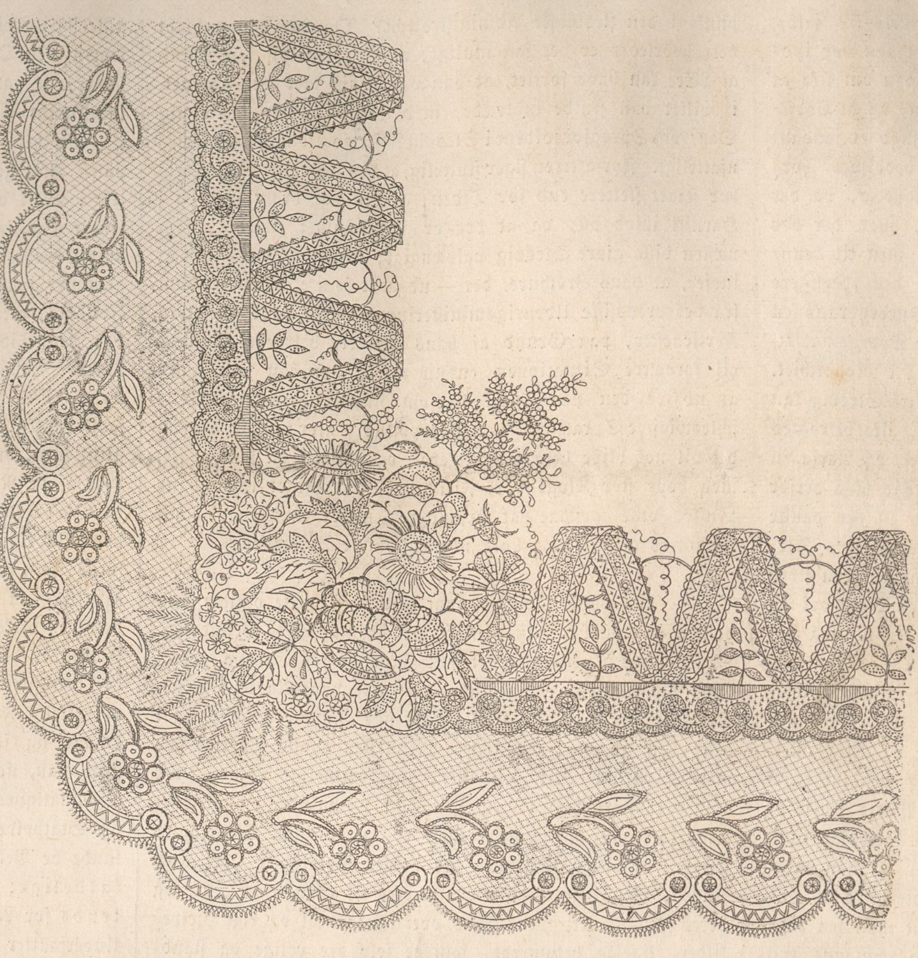

Et af Prindsesse Alexandras Lommetørklæder fra L. C. Levysohns Etablissement.

Blandinger.

— En Clarinettist nærmede sig beskedent Gjesterne i en Café i Paris. „Mine Herrer," begyndte han, „jeg kunde blæse Dem et Stykke paa mit Instrument, men jeg holder ikke meget af det; hvis De derfor—" dermed rakte han Haanden ud, til Tegn paa, at han var beredt til at lade Gjesterne yde en Skjærv, endogsaa uden at lide den musikalske Pinsel. Og Gjesterne tænkte: det er dog en fornuftig Mand, der har Medlidenhed med vore Øren — og gave Musikanten beredvillig den sædvanlige Tribut. Saaledes gik det til i lang Tid; Clarinetspilleren kom og fik rigelig Betaling for sin stille Musik. Men en Dag raabte en af Kaffehusets Besøgere, der vistnok havde forsynet sine Øren rigeligt med Bomuld, spøgende til ham: „Jeg har nu ofte nok seet Dig; jeg kunde dog ogsaa have Lyst til engang at høre Dig. Blæs nu en munter Vise!" — „Jeg spiller meget slet", bemærkede Musikanten forlegen. „Det troer jeg gjerne", svarede den Anden, „men hvad gjør det? Jeg holder netop af Clarinet. Spil kun!" Musikanten blev mere og mere forlegen. „Mine Herrer!" fremstammede han endelig, „jeg maa aflægge dem en Bekjendelse. Jeg kan ikke frembringe en eneste Tone paa Clarinetten, jeg bruger den kun som en Trudsel."

— Af Carl Erichsen er der hos Musikhandler Plenge udgivet: To Claveerstykker, der føre Titlen af „Idyl" og „Scherzo".

Charade.

(Fire Stavelser.)

De to Første.

Jeg stammer fra Bjergene; der er Malm i min Røst,
Saa den vidt kan runge og lyde;
Den blander sig i Alvor som i jublende Lyst,
Mægter baade at skrække og at fryde. —
Jeg siger min Mening altid ligefrem
Uden Omsvøb og Complimenter,
Og man roser mig for, at der er Fynd og Klem
Og særlig Vægt i mine Argumenter.

De to Sidste.

Du kjender mig under saa mangt et Navn,
Jeg kommer i mange Familier;
Paa Taskenspilleri jeg har lidt Forstand:
Til Roser jeg Lilier forvandle kan
Og atter Roser til Lilier. —
Men vee Den, jeg knuger ret i min Favn,
Han gyser og ryster i Vaande,
Og mangen Gang — er han end nok saa stærk —
Jeg ender ei mit begyndte Værk,
Før i Smerten han maa udaande.

Det Hele.

Naar Helten ud i Marken gaaer
Til blodig Kamp, i Landets Fare,
Jeg raader Dig, at Du skal spare
Dit Liv og vogte Dig for Saar;
Forsigtig siger jeg og klog:
Bag Kakkelovnen er saa tryg en Krog!

S.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 181:

Mit og Dit.

Opløst som „Penge", af Brochen i Nakskov, J. B. i Danebrogsgaden, a boy i Bogense, Dingeldang og en Urtepotte, En i Ribe, Niledis og Tykke, Mauværket i Nakskov, Fætter Georg, et lyst Hoved i Nakskov.
„ „ „Guld", af D. i Pilestræde.
„ „ „Kiærlighed", af Diderich Menschenskræk i Varde.
„ „ „Misundelse", af B. B.
„ „ „Ærgjerrighed", af Pas Paa i Rødby.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen
fra den 13de til 19de Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
13de . .	1,1	3,8	0,5	100		
14de . .	1,4	3,3	÷0,5	90	27" 7,97	
15de . .	2,9	4,6	1,6	95	27" 7,73	
16de . .	3,2	6,0	0,8	95	27" 5,62	4,12
17de . .	2,5	4,3	1,7	100	27" 10,84	
18de . .	3,4	5,0	2,7	95	28" 0,35	0,05
19de . .	2,1	3,4	1,3	100	27" 11,09	1,56
					27" 11,55	0,42

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Hydropulten.

En ny Brandsprøite og Vandingsmaskine.

Hydropulten er i sin Construction det simpleste, men hensigtsmæssigste og meest virksomme Apparat, som endnu er opfunden til, med een Mands Kraft, i eet Minut at kaste 20 à 30 Potter Vand til en Høide af 40 à 48 Fod.

Den er af de betydeligste Brandassurance-Compagnier i England paa det varmeste bleven anbefalet som det bedste Beskyttelsesmiddel mod Ildebrand. Dens Vægt er kun 8 Pd. Maskinen er forarbeidet af Messing og Kobber og Slangen af vulcaniseret Guttapercha.

Den egner sig ogsaa fortrinlig til:
at vande Blomster og Planter med den fineste Støvregn;
at vande Parker og Haver;
at befrie Træer fra Insekter;
at vadske Vinduer, Vogne m. m.;
at vande Veie og Gader;
at udpumpe Kjældere og andre Localer.

Den er iøvrigt anvendelig for Alt, hvortil en Trykpumpe kan bruges.

Efter et i Haveselskabets Have anstillet Forsøg med Voses Patent-Sprøite, som Hr. Seyer har til Forhandling, kan jeg anbefale den som meget anvendelig til Brug ved Vanding, især af Græs og Blomsterbede i Haver.

Frederiksbergallee, 18. Marts 1863.

L. A. Bentzien.

En Haandsprøite af Voses Patent, der paa Londoner-Udstillingen tiltrak sig min Opmærksomhed paa Grund af den store Vandmængde, den i forholdsmæssig kort Tid er istand til at udkaste, er her bleven mig forevist af Hr. H. P. Seyer, og skal jeg paa hans Anmodning ikke undlade at anbefale den som et særdeles hensigtsmæssigt Apparat til Overbrusning i større Drivhuse, ligesom ogsaa til Frugthaver, for at befrie Træerne fra Insekter.

Kjøbenhavn, 19. Marts 1863.

F. C. J. Frisenette,
Handelsgartner.

Kjøbenhavn, 16. Marts 1863.

Hr. H. P. Seyer!

Det er os en Fornøielse at bevidne, at den os til Bedømmelse sendte Haandsprøite (Hydropult) er meget bekvem og hensigtsmæssig indrettet

Ifølge de anstillede Forsøg kan en Mand af almindelig Styrke, der trækker Pumpen med den ene Haand, medens han holder Straalerøret med den anden, saaledes som fremstillet paa Tegningen, gjøre 60 à 70 enkelte Pumpeslag pr. Minut og derved sprøite 18 til 22 Potter Vand 20 Alen høit eller 25 Alen i horizontal Retning. Den er altsaa særdeles tjenlig til at slukke en Ildebrand i dens Begyndelse og til Vanding af Haver etc.

English & Hanssen.
Civilingenieurer.

Svendstrup, 19. Marts 1863.

Hr. H. P. Seyer!

Jeg har i Overværelse af mange Landmænd og Andre prøvet den mig tilsendte Hydropult, og var der kun een Mening om dens fleersidige Anvendelse og store Brugbarhed, baade paa Grund af dens store Dygtighed til at arbeide, og paa Grund af dens overordentlige Transportabilitet, hvori den langt overgaaer Alt, hvad man hidtil har seet af den Art Uagtet det ikke vil være let at fremsætte alle de Tilfælde, hvori Hydropulten vil være nyttig, skal jeg dog fremhæve nogle meget væsentlige, og da først og fornemmelig ved en begyndende Ildebrand, hvor man vil kunne hente den i den ene Haand og en Vandkande i den anden, hvorved mange Ulykker ville kunne forhindres. Dernæst som Vandingsapparat for Drivhuse, Haver, Planteskoler og Veie; som Hævert, hvor man vil hæve flydende Gjenstande, endog i en ikke ubetydelig Høide; samt til at vadske eller skylle Vogne og Vinduer m. v.

C. Hastrup.

I Overværelse af Hr. Brandmajor Balsløw blev den prøvet imod Brandcorpsets Haandsprøite; men den lille Hydropult seirede fuldstændig. Med Anvendelse af langt mindre Kraft udsprøitede den i samme Tid ligesaa meget Vand, men Straalen gik flere Alen høiere.

Prisen er 20 Rd. hos Undertegnede, der er Hydropult-Compagniets eneste Agent for Danmark.

Dherrer Chefer for Brandcorps i Provindserne kunne erholde Exemplarer tilsendt for at anstille Prøver dermed.

H. P. Seyer,
Vestergade 28, 1ste Sal.

Verdens-Barometret.

London	19	Marts	3	pCt.	Consols . . .	$92^1/_4$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	68. 95.
Wien	18	—	5	„	Metalliques	74. 25.
Berlin	„	—	$3^1/_2$	.	Staats-Sch.	$89^5/_8$.
Kjøbenhavn	20	—	4	„	Kgl. Obligat.	$97^1/_2$.

Døde.

Professor Michael Nicolai Christopher Kall-Rasmussen, bekjendt dansk Historieforsker, † 12te Marts i Kjøbenhavn, 47 Aar.

General Sir James Outram, der har udmærket sig i Krigen i Indien, † 11te Marts i Paris, 60 Aar.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 183.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 29. Marts 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Marlborough House. — Erindringer fra Rhinen, af Dr. H. — Vielseshøitideligheden i Windsor. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Et Nødror.

Marlborough House.

Prindsen og Prindsessen af Wales' tilkommende Bolig i London, Marlborough House, blev opført i Aarene 1709—10 til den berømte Hertug af Marlborough, paa en Deel af den Grund, som hørte til St. James Slottets Fasaneri. Dronning Anna bortforpagtede Grunden, oprindeligen paa 50 Aar, til Sara, Hertuginde af Marlborough, der i den Anledning synes at have faaet mange Misundere ved Hove; hun skriver selv derom, at Gunsten ikke var saa stor, da der skulde svares en aarlig Afgift til Skatkammeret, og Hertugen havde maattet udrede mellem 40 og 50,000 Lstr. for Bygningens Opførelse, „om Mange end have ladet sig bevæge til at troe, at det ikke er Tilfældet". Den berømte Krigshøvding døde der i Aaret 1722. — Hertuginden talte gjerne om sin „Nabo Georg", Kongen, i St. James Paladset; den Fornøielse havde hun da af det hende saa misundte Naboskab.

Marlborough House har et simpelt, plumpt Ydre og en ubekvem Indkjørsel; det tager sig bedst ud fra Haven, der strækker sig hen mod St. James' Park. Den forhen omtalte Hertuginde fandt selv ikke Behag i sin Bolig og gjorde Tegning til en Ombygning og Udvidelse; hun syslede netop med at tilhandle sig en Naboes Grund, da Sir Robert Walpole, en af hendes Hofvenner, for at drille hende kjøbte den Jordlod, hun stod i Handel om, og saa blev Bygningen staaende, som den var. — Forsalen er prægtig; den var prydet med Billeder af Slagene ved Höchstädt og Blindheim, samt af Marechal Tallands Tilfangetagelse; paa Loftet findes allegoriske Fremstillinger af Konsterne og Videnskaberne.

Marlborough House kjøbtes i Aaret 1817 af Kronen til Prindsesse Charlotte og Prinds Leopold, og var i adskillige Aar Prindsens Bolig, naar han opholdt sig i Hovedstaden Efter Kong William IV's Død blev det Dronning Adelaides Enkesæde. Endelig tog Hds. Majestæt i Aaret 1850 den Bestemmelse, at det skulde overdrages Prindsen af Wales, naar han havde fyldt sit attende Aar; men i Mellemtiden overlodes dets nedre Deel til Udstillingslocale for nogle Malerisamlinger, den øvre til Departementet for practisk Konst, som der havde Bogsamling, Museum, Tegneskole, Læseværelser og andre nødvendige Localer.

En stor Mængde Haandværkere er nu isærd med at fuldende Bygningen af de nye Stalde, der blive fortræffeligt og hensigtsmæssigt indrettede. I Hovedbygningen ere Decorateurerne i travl Virksomhed; det vil sandsynligviis endnu vare nogen Tid, inden Meublerne og Konstsagerne komme paa deres Plads, og Residentsen i Hovedstaden er ganske rede til at modtage det nygifte Par. Men naar Alt er fuldført, vil det Indres Pragt og Hygge for endeel bøde paa det Ydres Simpelhed.

Marlborough House, Prindsen af Wales' Palais i London, seet fra Haven.

Erindringer fra Rhinen.

(Af Dr. H.)

„En velsignet Regn," sagde Vierlænderbonden, der havde søgt ind i samme Port paa Neuenwall i Hamborg, som jeg. Det kunde han sagtens sige, men om hans Kunder vare af samme Mening, var et Spørgsmaal. Medens han fik sig en gemytlig Passiar med en Bekjendt, lod han sine Mælkespande staae i Tagdryppet; og det regnede! Det regnede, saa ikke alene Rendestenene, men hele Gaden skyllede med Vand; saa Alt, hvad der kunde flyttes, forsvandt i Huse og Gaarde, med Undtagelse af dyngvaade Bybude, hermetisk tillukkede Omnibusser og Drosker, fra hvis vandtunge Himmel hvert lille Stød nedsendte Smaafosse over Drenge, som havde søgt Ly og fri Befordring bagpaa; idag var der Ingen til at raabe: „Der er En bag!" Det regnede, saa jeg var nærved at fortvivle, og Spandene nærved at flyde over — ja, Mælkemanden kunde sagtens kalde Regnen velsignet, men jeg, som endnu idag skulde afsted til Köln! At gaae over Elben med et af de smaa Dampskibe, som fare mellem Hamburg og Harburg, vilde under de forhaandenværende Omstændigheder være endnu ubehageligere, end at kjøre med Diligencen over Wilhelmsburg; erindrende mig min Børnelærdom og Sonnes Forskrift: „af to Onder skal man stedse vælge det mindste", tog jeg en Plads i Diligencen; Ondet var endda stort nok. Vognen var propfuld, Regnen styrtede ned i Strømme, og det var umuligt at aabne andre Vinduer, end Ruden i Døren. Jeg havde bemægtiget mig en Plads lige ved samme og lod mig ikke rokke derfra hverken ved bedende eller barske Miner, hverken ved dryppende Paraplyer, som førtes hen over mig, eller Krinoliner, som krængede op over mig, ved Børn, som trampede mig paa Fødderne, eller Voxne, som skrævede over mine Been; jeg sad der, med Skødet fuldt af Reisetøi og Hovedet af allehaande lidet lystelige Betragtninger i Anledning af Reisens uheldige Begyndelse. Lykkeligviis slog Kudsken et Smæld, som udrev mig og Hestene af vore Grublerier, afsted gik det gjennem en Labyrinth af Huse, Pladser, Kanaler; over Broer, hvor der efter Politiets Befaling kun turde kjøres i Skridt, og gjennem Gyder, hvor der aldrig burde kjøres; afsted gik det i Trav, og det gik godt, tiltrods for den Vrimmel, hvorigjennem vi bevægede os i denne afsides, smudsige og af Fremmede sjeldent besøgte Deel af Byen, indtil vi med et Plump kjørte ned paa den ventende Dampfærge. Saa seilede vi, uden at staae ud af Vognen. To store Firehestevogne, to Wienervogne, endeel Trillebøre og hundebespændte Mælkevogne udgjorde Færgens Fragt. Fartøiet laa dybt, men Floden var rolig; i faa Minutter skete Overfarten; Intet er umuligt for Dampens mægtige Aand; den er i vore Dage nærved at gjøre „Lampens" Rangen stridig. Men havde jeg Aladdins Lampe, jeg skulde ikke gnide den for at lade mig føre til Wilhelmsburg. Denne Ø er en Stump Marskland, som ligger midt i Elben og er beskyttet af høie Diger; hvor lille den er, er den dog efter god tydsk Skik for stor til at tilhøre een Herre; den nordlige Deel eies af Hamborg, den sydlige af Hannover; men hamborgsk eller hannoveransk er Landet en lige kjedsommelig Sump, og Forskjellen bestaaer alene deri, at hist er alt Træværk, Veivisere, Bomme osv., malet hvidt og rødt, her hvidt og guult. En snorlige, brolagt Landevei gjennemskærer Øen, paa den ene Side staaer en Række Lindetræer, paa den anden en Række Telegraphstænger; alle Bønderhuse have grønne Døre, alle Mælkespande ere bruunrøde; Mandfolkene gaae med Sydvest og Pludderbuxer, og Fruentimmerne med Skjørtet over Hovedet — det er Alt, hvad jeg veed om Wilhelmsburg.

Paa den modsatte Side af Øen ventede atter en Dampfærge for at modtage os. Paa samme Tid, den satte os i Land paa hannoveransk Kyst, løb Dampskibet, pyntet med Flag fra Øverst til Nederst, ind i Havnen. Banegaarden og de offentlige Bygninger vare ligeledes smykkede med Flag og grønne Krandse: det var Kongen af Hannovers Fødselsdag. Skjøndt Toldvæsenet ved langsom Expedition paa bedste Maade søgte at udfylde Ventetiden indtil Togets Afgang, havde jeg dog tilstrækkelig Stunder til at betragte det talrigt forsamlede Selskab, som skulde med Jernbanen. Ikke et bekjendt Ansigt, ikke et dansk Ord! Og dog — jo længer jeg betragtede to tause Herrer, jo mere følte jeg mig overbeviist om, at jeg havde seet de Ansigter paa Østergade, inden det ene var blevet saa lasket, det andet saa rynket. Gid han blot vilde lukke Munden op, ønskede jeg, og mine Øine hang ved Læberne af den Ældste, som forekom mig noget bekjendt. Endelig aabnede han Munden — han gabede. Efter en Pause spurgte han: „Hvem er det, der har ordnet Udstillingen?" — „Fenger," lød Svaret. — Altsaa Udstillingsreisende og Danske, ja ovenikjøbet danske Adelsmænd; nu kjender jeg dem. — „Er det Professoren?" — „Nei, det troer jeg ikke!" — Jeg brød mig ikke om at høre mere Dansk, og jeg vil haabe, at de to Herrer ikke mødte ved Udstillingen som Repræsentanter for det danske Aristokrati.

I Harburg var Banegaarden pyntet, i Lüneburg kun Militairet, i Celle brændte et Lys i hvert af Banegaardens Vinduer, i Hannover var det bælgmørkt, og der skulde jeg vente halvtredie Time. Man kunde maaskee slutte, at Glæden over Landsfaderens Fødselsdag var størst i den største Afstand fra ham; men det var sikkert at gjøre de gode Hannoveranere Uret. I Ventesalen havde man idetmindste bekrandset Kongens Buste, og saalænge jeg opholdt mig der, var der en stærk Efterspørgsel efter Soda- og Seltersvand af Folk, der saae ud til at trænge til kølende Drikke, Officerer i Galla, kjoleklædte Borgerfolk og Tjenere i Livree.

Gjennem Nat og Mørke fortsattes Reisen over Haste til Minden, hvor jeg ved den gryende Dag netop kunde see Skildvagterne afløses; over Rinteln og Bielefeld, af hvis berømte Lærred der laa Stykker paa Bleg rundtom i Haverne, til Rheda, Hamm, Dortmund og Konstnernes By Düsseldorf. Paa denne sidste Strækning krydser den ene Jernbane den anden, saa Landet synes omgivet af et Net; hver By sender sin Bane til Hovedbanen, som Bække til en Flod, og bidrage sin Deel til Færdselen. Hver By i denne Egn er en Fabrikstad.

En Jernbanefart er ikke skikket til Iagttagelser af Folk og Land; neppe mødt skilles man, neppe seet ligger Egnen langt bagved. Mit Reiseselskab fra Hannover erindrede mig om Holbergs „Don Ranudo di Colibrados". Da det lysnede saameget, at jeg kunde betragte det, saae jeg en gammel, stiv, graa Herre med en Decoration om Halsen, der passede daarligt til det smudsige hvide Tørklæde og en medtagen Kjole. Hans Ægtehalvdeel, en lille, kuglerund Maskine, rullede rundt paa Sædet ved Siden af en overordentlig høitidelig og overordentlig mager Frøken Datter, medens en ung Dame, der efter Samtalen at dømme nylig havde forladt en Pensionsanstalt for adelige Frøkener, sov Ungdommens trygge Søvn i Hjørnet ligefor mig. Familien gjorde for den „Lilles" Skyld en Reise til Rhinen og var til sin Bekvemmelighed forsynet med en Mængde Puder og Trøstere, der anbragtes paa de forunderligste Steder; Alt var broderet, men ligesom Herskabet temmelig afbleget. Midt i Coupéen paraderede en Reisesæk, ligeledes broderet, med Familiens adelige Vaaben, en skindmager Hjort med saa uhyre Takker, at der var grundet Anledning til at tvivle om Stamfaderens ægteskabelige Lykke. Fra det Øieblik, mine Medreisende havde udsovet og Samtalen kom igang, susede det for mine Øren med fornemme Navne, Fyrsters og Grevers — de ringeste, man syntes at kjende, vare Friherrer — i det pene Selskab havde jeg Intet at gjøre, jeg foretrak derfor udelukkende at skjenke Landet min Opmærksomhed.

Hvor Hannover holdt op og Preussen begyndte, hvor Preussen slap for at lade en Stump Hannover kile sig ind i dets stormagtlige Gebeet og atter tog fat for at vedblive saa langt, min Reise strakte sig, det veed jeg ikke, ligesaa lidet som jeg veed ret at forklare mig det Indtryk, Landet — hannoveransk som preussisk — gjorde paa mig. Jeg blev ikke glad og veltilmode, som ved Synet af en hjemlig Egn, hvor grønne Enge og gule Agre vexle, hvor en Markvei slaaer sine egensindige Bugter, hvor et Mosehul, et Krat og en steensat Kæmpehøi faae Lov at ligge i Fred for Plougjernet, hvor en hvid Landsbykirke og mosgroede Straatage titte frem bag Abildgaardene. Her var intet Straatag, intet beskedent Kirketaarn, men Tegl og Spir; intet Krat, ingen Steensætning, ingen Mose havde faaet Lov at ligge, hvor Jorden egnede sig til Dyrkning; alt var jævnet, pløiet og gravet med ængstelig Flid, og de bitte smaa Agre, der ikke adskiltes hverken af Hegn eller Grøfter, viste tydeligt nok, hvor Mange der fordrede Næring af den moderlige Jord, og hvor Lidet der var tildeelt enhver af de Mange. Trods den hurtige Fart var det let at see, at Jorden var dyrket med sjelden Omhu; hver Ager var som en Have, hver Have som en Urtepotte; men Blomsterne vare Biting: Kaal og Salat indtog Havepletten, og kun som Hegn fik Roser og andre Blomster en Smule Plads. Men de trivedes herligt, de stode i fuldt Flor og sendte deres Duft som en venlig Morgenhilsen ind i den lumre Coupé. Høit over Mark og Træer, høit over Huse og Byer, høie som Kirketaarne kneisede talrige Fabrikskorstene og svingede deres Slavepidskesnært af sort Røg henover Landet. Men der kneisede ogsaa pragtfulde Villaer i Haver, fulde af sjeldne Blomster. Til Gavn for Herren har Ilden udsuget Rigdommen af de Slaggebjerge, som ligge opstablede langs Veien, hvad gjør det, at den tillige har suget Rødmen af Bondens Kind? Nedenfor Düsseldorf antager Landet en anden og venligere Charakteer og danner Overgangen til den smilende Rhindal.

Om Morgenen henimod Klokken 9 kom jeg til Köln. Ogsaa hertil strakte Regnen sin „Velsignelse".

Da jeg gik ud fra Hotellet, kom en Person hen til mig. Han havde knappet den øverste Knap i sin luslidte Kjole og levede vist i den salige Tro, at han derved havde skjult, at de fleste andre Knapper manglede, og at Vest var et ukjendt Klædningsstykke. Et Par store, smudsige Flipper gjorde sig øiensynlig Umage for at bilde Folk ind, at Fyren havde Skjorte paa Kroppen; Beenklæderne førte en faretruet Tilværelse mellem Seler og Stropper, og Støvlerne havde ophævet al Forbindelse mellem Saaler og Overlæder. I venstre Haand svingede han en umage Handske, med den høire løftede han forsigtigt en Silkehat, som ikke skyldte Nyheden sin overdrevne Glands. „Min Herre," sagde han med udsøgt Høflighed, „jeg haaber, De ikke tager det ilde op, at jeg tillader mig at anbefale Dem den bedste Veiviser i Köln." Ved disse Ord gjorde han en Haandbevægelse mod et ligesaa pjaltet, men ikke saa fordingsfuldt udseende Individ, der fulgte ham i tre Skridts Afstand. Der var noget saa overordentlig Komisk i denne Betlergentlemans Høitidelighed og den anbefalede Cicerones Ærbødighed ligeoverfor hans lurvede Mæcen, at jeg ikke kunde tilbageholde min Latter; Plattenslageren lyste dem Begge ud af hver Rift i Klæderne, hver Mine i Ansigtet; maaskee henhørte de endog til det pene Broderskab, hvorimod den Fremmede paa Banegaarden advares ved Plakater, som raade En „at vogte sig for Lommetyve". Min Munterhed blev ikke ilde optagen, men gav den smukke Herre Mod til at fremkomme med Begjering om et Par Groschen: jeg var ikke saa haardhjertet at afslaae ham dem, men derimod uskjønsom nok til ikke at tage Notits af hans Anbefaling. Paa den Maade gik jeg glip af den bedste Veiviser i Köln, og Skylden er saaledes min egen, om jeg ikke har seet Alt, hvad Byen har at byde den Fremmede.

Köln er ingen smuk By, hvis denne Benævnelse ene skal være afhængig af pudsede Façader og snorlige Gader; den er anlagt, før man tog Landmaalerkonsten tilhjelp ved Gadernes Afstikning og før der var Tale om Byggelove, som gjøre Husets Høide afhængig af Gadens Brede. Træbeplantede Pladser, bugtede Gader og snevre Gyder, saa snevre, at Pedermadsensgang iblandt dem vilde indtage samme Rang, som den Eenøiede mellem Blinde, vexle med hinanden. Man har bygget som man havde Lyst og Evne til og som Tiden fordrede, og Köln er en By, som regner sin Alder ikke efter Aar, men efter Aarhundreder. Hvor forskjellig Bygningsmaaden end er, er den for Privathusenes Vedkommende kun lidet iøinefaldende, de have som oftest undergaaet saamange Forandringer, at det Eiendommelige er udslettet og kun slet erstattet ved Malning og Puds. Anderledes forholder det sig med Kirker og offentlige Bygninger, der desværre ofte nok ere forsømte, men bevarede i den oprindelige Stil. Köln kan heller ikke rose sig af at være en reenlig By; i mangen Smaagade foraarsager den i Midten anbragte Rendesteen en formelig Overrisling, som er mere lugt- end frugtbringende, og den Luft, man indaander i disse Kroge, staaer i en skærende Modsætning til den Duft, der slaaer En imøde fra talrige Parfumeriboutiker. Efter Skildtet at dømme tilhøre disse alle Johan Maria Farina, og den Reisende, som vil søge den virkelige berømte „ældste Destillateur" af det noksom bekjendte Kölnervand, kommer i samme Forlegenhed, som man i sin Tid følte paa Ulfeldsplads ligeoverfor „den gamle Sæbekjælder" og „den virkelige gamle Sæbekjælder, hvor de gamle Sæbekjælderfolk boe". Men Köln er en hyggelig By, hvor man snart føler sig hjemme; en livlig By med en blomstrende Handel, der har taget et betydeligt Opsving, siden Jernbaner have sat Byen i Forbindelse med det indre Tydskland til den ene og Holland-Belgien til den anden Side. Der er bestandig en betydelig Conflux af Reisende, som standse her paa deres Dampflugt til Verdensmarkedet i London eller til Verdenshovedstaden Paris, og som aarlig indfinde sig i Tusindviis for at besøge Rhinens sagnrige, vinløvkrandste Bredder. Indvaanerne selv synes at have laant noget af deres franske Naboers Livlighed og Lethed i Omgang; man faaer Indtrykket heraf, naar man blander sig i Søndagspublicumet, som besøger de offentlige Haver og Bevertningssteder og med Dampskibet gjør Udflugt til „Zoologien" — som Kölnerne kalde deres smukke zoologiske Have ved Mülheim — hvor leende Smaagrupper ligge leirede i det Grønne omkring Smørrebrødspapiret, der tjener som Dug, efterat det som Emballage har indsuget det meste af Smørret; man faaer samme Indtryk, naar man dukker ned i en af de dybe Kjældere, uforgængelige Rester fra Hansetiden, mørke Skatkamre for den gyldne Druesaft, og træffer skikkelige Borgere udhvilende efter Dagens Anstrengelser ved den kjære „Schöpchen" (Halvflaske). For en Rhinlænder, der saa at sige er opammet med Rankens Saft, har dette Maal ikke meget at betyde; Vinen „geht herein wie ein Vicar in den Dom" — som et kölner Mundheld lyder — er Flasken tom, maa han have en „Schnitt" ($\frac{1}{4}$ Flaske) endnu og en „Schnitt" til for at holde en god Ven med Selskab og nok en „Schnitt" til den Polak, som er i Piben, imidlertid gaaer Passiaren og Schnitt lægges til Schnitt, indtil En og Anden bringer en gemytlig Schnitzer med hjem. Livligt er der ved Floden, hvor lange Rhinbaade komme drivende med Strømmen eller et Dampskib slæber en heel Flaade af disse Fartøier opad Floden, medens Skipperen rider sorgløs paa Rorpinden, Børnene lege paa Halvdækket og Madamen stikker Hovedet ud mellem Blomsterpotterne i det lille Vindue paa det grønne Skuur midtskibs, hvor Familien boer. I Sommertiden ligger den paa Vandet, ligesom de fine Folk ligge paa Landet, og Udsigt har den fra sin Hytte trods Nogen fra sin Villa, fra Mainz til Nimwegen og fra Nimwegen til Mainz. Men allerlivligst er der næsten paa Grønttorvet, hvor Steenbroen er bedækket med Bjerge af Salat og Kurve med Frugt, og hvor der endda bestandig kommer ny Tilførsel paa alleslags Kjøretøier, forspændte med de forskjelligste Dyr: Æsler, Hunde, Oxer — Den, som ikke har Andet at spænde for,

lader sine pjaltede Unger trække Trillebøren, medens han selv skupper efter, smøgende af en fingerlang Leerpibestump, som klemmes fast mellem Tænderne. Fruentimmerne komme som vandrende Karyathider med Armen i Siden og Hovedet begravet i et Læs Kjøkkenurter, eller ballancerende med Mælkekander og Krukker, som ved deres Form ofte vække Erindring om etruriske Vaser. Alt bæres paa Hovedet; et Aag er næsten en ukjendt Gjenstand; Pigen, som skal vaske, løber endog afsted med den overfyldte Ballie ballancerende paa Issen. Derfor kan hun ligegodt slaae en Sladder af. Og Sladderen gaaer lystigt her paa Grønttorvet i et blødt, syngende Sprog, der klinger ganske fremmed for Den, som er vant til den nordtydske buldrende Tungefærdighed; en heel Deel fremmede Ord liste sig ind deri, Laan af de franske Naboer, hvis Sprog ogsaa træffes meget almindeligt paa Kjøbmændenes Skildte. Maaskee har Saphir Ret, som mener:

> Der Deutsche hat ein Vaterherz, ein leicht gerührtes,
> Hört irgendwo er ein schlechtes Wort, er adoptirt es —

men maaskee har ogsaa Napoleon Ret, som mener, at Rhinen er Frankrigs naturlige Grændse; og mod Naturlovene kan selv det tydske „Culturspräche" ikke kæmpe: det lider her et Tryk, som det tifold gjengiver mod Øst og Nord. Af Nationaldragt findes her ligesaa lidet som i de fleste andre større Byer: Bonden er gjerne iført en blaa Blouse og et Par jernbeslaaede Skoe, men dermed er ogsaa Paaklædningens Eiendommelighed forbi; Pigerne fra Overrhin, som i Mængde søge Tjeneste i Rhinlandenes Hovedstad, ere kjendelige paa en forgyldt Pil, der rigtignok mere ligner et Knivsblad af Messing, som stikkes gjennem Haarfletningen. En Strikkepind med et Par Glashoveder bruges ogsaa; men Intet, som har fjerneste Lighed med en Pil, tør findes paa Hovedet af nogen Anden, end Jomfruen. Vee Den, som med Uret smykker sig hermed; har Verden ikke før kjendt hendes Skam, vil denne blive aabenbar, saasnart hun saaledes pyntet indfinder sig i en Forsamling af Piger, og lykkelig kan hun prise sig, om ikke Haaret rives af hende tilligemed Pilen. Skulde Nogen mene, at dette kostelige Attribut kun sees temmelig sjeldent, maa han derfor ikke fatte slette Tanker om de kölnske Piger; thi for det Første hører denne eiendommelige Pynt kun hjemme ved Over- og Mellemrhin, for det Andet er Tilbøieligheden til at bytte Landsbydragten med Kjøbstadmode, ikke mindre stærk her end andetsteds.

Den smukkeste Udsigt over Köln har man fra den høire Rhinbred, fra Deutz, Kölns Citadel, en By af Hoteller og Kaserner, hvor Alverden gaaer i Uniform, Gardekuirasseren, Jernbanebetjenten, Brovogteren og den skjevbenede Toldskriver, der i veltilknappet Frakke smigrer sig med Haabet om at blive antaget for en Officeer. Paa den modsatte Bred buer den gamle Stad sig i Halvmaaneform opad en let Skraaning, dens forvirrede Huusmasse er overraget af talrige Kirker og Taarne, af den mægtige Dom, indesluttet af Fæstningsvolde med gamle Portbygninger og langs Floden begrændset af en steensat Quai. To Broer forbinde Rhinbredderne, den ene bygget paa Pontoner og fra Morgen til Aften gyngende under en uafbrudt Menneskemasse, den anden et nyt og storartet Arbeide, et Flætværk af tommetykke Jernstænger, som hviler paa taarnhøie Piller, der tillade Dampskibene fri Passage paa Floden, medens Locomotivet med det larmende Tog flyver hen over den lige ind i Hjertet af Byen. Billedet er ganske smukt, det bliver storartet ved de Erindringer, som knytte sig dertil. Beskueren har for sig Illustrationen til et Stykke Verdenshistorie lige fra den Tid, de romerske Legioners Ørne svang sig ud over Tydskland og Agrippina grundede sin berømte Coloni i Ubiernes Land, indtil da den franske Keiserørn slog sine Kløer i det gispende Europa og Kongeriger formedes og omformedes, som Leret i Billedhuggerens Haand. Jeg kunde benytte min Ret som Tourist og repetere Læseren et godt Stykke af Koefods Verdenshistorie; men jeg vil ikke gjøre det; jeg vil nøies med at erindre ham om, at den romerske Coloni gjennem Tidernes Omskiftelser blev en fri Rigsstad, at Köln som saadan spillede en vigtig Rolle i Middelalderen, var Medlem af Hanseforbundet, Midtpunktet for Vesttydsklands Handel, Sædet for en berømt Konstskole og Skuepladsen for udmærkede Konstneres Virksomhed. Den opnaaede ikke denne Storhed uden Kamp: indenfor dens Mure kæmpede Adel og Borgere (Geschlechtern und Gaffeln), Protestanter og Katholiker, udenfor maatte de trodsige Republikanere kæmpe mod den mægtige Erkebisp, Byens Skytsherre, som søgte at berøve Borgerne deres nedarvede Friheder. Bispen drog det korteste Straa og trak sig tilbage til sin churfyrstelige Residents i Bonn. Napoleon var ikke den Mand, som trak sig tilbage; han gjorde Ende paa Byens Uafhængighed; ved Freden til Campo Formio blev den frie Rigsstad en fransk Departementsstad og Rhinen Frankrigs Grændse. Da en Wiener-Gaasefjer slog en Streg over den af Napoleon grundede Verdensorden og Dvergene reves om Kæmpens Bytte, tilfaldt Byen Preussen. Dets Ørn sidder nu med udspilede Vinger, med Kløerne fulde af gudsnaadeligt Rigsæble og Scepter, som en Høg over Stadporten; den pranger overalt, hvor det er muligt at anbringe et kongeligt Vaaben, fra Regjeringsbygningens Fronton til Brovægterens Brædbeskuur, fra Generalens Pikkelhue til Postbudets Kaskjet; men hvormeget den breder sig, er en preussisk Ørn paa det Sted, hvor den romerske og den franske har bygget, omtrent som en Spurv i en Storkerede, der spiller Mester i Vedkommendes Fraværelse; og gjennem Preusserdømmets Forskalling fremdukke Erindringer om den gamle Romerby, den frie Rigsstad, som Malerier fra Oldtiden gjennem moderne barbarisk Hvidtning paa en gammel Kirkevæg. Kölnerne elske disse Erindringer, de tale gjerne om Fortiden, især den gode gamle „churkölnske" Tid, og ved frivillige Bidrag have de i det Wallraf-Richartzske Museum opført et værdigt Gjemmested for Fortidens Konst. Denne herlige Bygning, opført af Felten, smykket med udmærkede Frescoer af Steinle, er endnu ikke ganske færdig i det Indre. Den gjemmer en Skat af Fortidsminder, og Kölnernes nedarvede Konstsands tillader dem ikke at blive staaende herved. Et moderne Billedgalleri af betydeligt Værd slutter sig til den rige Samling af Værker af ældre tydske Mestere især af den kölnske Skole, og interessante Levninger fra Romertiden, der ere fundne deels i, deels ved Byen. I en Sal seer man Malerier af Mestrene Vilhelm og Stephan og mange Andre, der ikke engang som disse have efterladt Verden et Fornavn, men dog kunne være sikkre paa at overleve mange store Navne. I en anden er gamle Vaaben og Huusgeraad; her er et Gulv prydet med romerske Mosaiker, hist sidder langs Væggen et alvorligt Selskab af Imperatorer og Proconsuler, der engang have hersket over disse Egne, udtryksfulde Hoveder paa korte, senestærke Halse. Et Besøg i Museet er af stor Interesse, og jeg kan kun beklage, at Tiden ikke tillod mig ret at nyde godt af dets Skatte.

Det er forresten ikke blot indenfor Museets Vægge, man erindres om Kölns betydningsfulde Fortid; Minder herom raabe saa at sige fra Gader og Stræder. Den, som passerer St. Aperngade, kan ikke let undgaae at bemærke en rund Muurmasse, beklædt med et Lag utilhugne Smaasteen, som danne regelmæssige Figurer. Den tjener til Grund for et temmelig nyt Huus, over hvis første Sals Vinduer et langt Bræt med forgyldte Bogstaver udstraaler Navnet paa den Skrædder, som har opslaaet sin Bolig paa Levningerne af Vagttaarnet, hvorfra den romerske Spyddrager som Civilisationens Forpost speidede ud efter de vilde Germaner. Tiden er en frygtelig Ironiker: en Skrædderboutik ovenpaa et romersk Fæstningstaarn! Nogle Skridt mod Syd og vi træffe Levninger af de gamle Stadmure, langt nyere end Romertaarnet og af et ganske andet Muurværk, men ligesom det trodsende Aarhundreder og medlidende støttende senere Tiders Bindingsværksbygninger, der mere malerisk end ønskeligt for Beboernes Tryghed hælde sig op til de vedbendkrandsede Klippeblokke af Steen og Kalk. Et Taarn, som tilhører denne Befæstning og fører Navn af Frankertaarnet, findes i temmelig uskadt Tilstand nærved den nye Jernbanebro; Ugler og Flaggermnus beboe det, og Armoden hænger sine Pjalter til Tørring ud af dets smaa, fiirkantede Vinduer. Skridt for Skridt kan man i de efterladte Mindesmærker følge de vexlende Tider og de Omskiftelser, Byen har været underkastet. Middelalderen og den romerske Konst er især stærkt repræsenteret; dem skylder Köln sine fleste og skjønneste Bygninger. Her, som overalt, var i den Tid Geistlighedens Magt overordentlig stor, under dens Herredømme reiste sig den ene prægtige Kirke efter den anden. St. Gereon, Apostelkirken, St. Martin, St. Maria in Capitol og i Lyskirchen og mange flere Kirker skrive sig fra denne Periode, og alle ere de glimrende Vidnesbyrd om, til hvilken Høide den kölnske Konst havde hævet sig. Naar man betragter den eiendommelige Maade, hvorpaa den har behandlet den romanske Stil, kunde man fristes til at sige, at et glemt Sædekorn fra Romernes Stortid pludseligt havde faaet Liv og Kraft og befrugtet en allerede hendøende Konst i en yppig Efterblomstringstid. Den romanske Stil — Rundbuestilen — er en Efterkommer af det første Aartusindes christelige Bygningskonst, saaledes som denne udvikledes i Rom og Vestlandene. Kirkebygningens Grundlag er den antike Basilika, det lange skibdeelte Huus; i Enkeltformerne er en Efterklang af den græske Meisel: et hendøende Granitecho af Harmonien i Marmor. Hvorledes den udviklede sig, kan her ikke være Tale om; men kraftigt og smukt udviklede den sig, føiende sig i Enkelthederne efter de forskjellige Nationers og Landes eiendommelige Konstretning, men i det Hele bevarende sin oprindelige Charakteer. Den romerske Kirkebygning lignede den Institution, ved hvis Midler og Virksomhed den blev til: den katholske Geistlighed — et fast sammensluttet Hele, udefter eens og kraftigt fremtrædende trods de smaa Uoverensstemmelser i det Indre. Medens denne Konstretning beherskede Vesteuropa og udvikledes saameget hurtigere som Romerne med deres Verdensherredømme og efterladte Værker havde beredet Jordbunden for den, blomstrede hinsides Adriaterhavet en anden Konstretning, ligeledes udgaaet fra Romerne, men fjernende sig mere og mere fra det oprindelige Mønster, eftersom Folket, der dyrkede den, fjernede sig fra Forfædrenes Skikke og hensygnede i Blødagtighed paa Bosphorus' herlige Bred. Saaledes som Bygningskonsten uddannedes i Byzanz, forblev den uden væsentlig Indflydelse paa det øvrige Europa, indtil Korsfarerne lærte den at kjende og ved deres Tilbagekomst i Hjemmet søgte at efterligne den Pragt, som havde blændet dem i det fremmede Land. Men det blev ved enkeltstaaende mindre Forsøg, mest i Paladser og borgerlige Bygninger. Köln-Skolen var det forbeholdt at gjøre et dristigt Forsøg paa at forene de to Skud af den tidlige christelige Konst og sammensmelte den romanske Længdebygning og den byzantinske Kuppelbygning til et konstnerisk Hele; Kjendere kunne være uenige om det Retmæssige heri, men Ingen kan negte det Storartede i Planen og det Delicate i Behandlingen. Ved disse Bestræbelser berigedes Köln og Rhinlandene med en Mængde herlige Kirker, hvis Eiendommelighed bestaaer i en Kuppelbygning over Korsets Skæringspunkt, der i det Ydre fremtræder som en mægtig som oftest fleerspiret Taarnbygning, smykket med deilige Arkader. I det Indre gik Architekt og Maler Haand i Haand, og knap veed man, hvad man mest skal beundre: den Førstes storartede Værk i Kalk og Steen eller den Sidstes herlige Decorationer, der efter Aarhundreders Forløb træde Beskueren imøde med sjelden Friskhed, saaledes som Tilfældet er i St. Gereon. De prægtige Bygningsværker, som reiste sig i Köln, fandt Efterlignere rundtom i Rhinlandene, og det ikke alene i de større Stæder, men ogsaa i Landsbyerne. Ganske interessant er det at see, hvorledes Landsbymureren med smaa Midler søger at hjelpe sig og følge Moden i Hovedstaden. Aanden i Værket har han rigtignok ikke fattet, for ham er Bisagen blevet Hovedsagen, hans Kirke har intet Tverskib, der er altsaa intet Kors, hvis Midtpunkt skal overhvælves med den charakteristiske Kuppel, men Taarnet vil han have paa samme Sted som i Hovedstaden, og derfor flytter han det fra Indgangen og skupper det ind mellem Langskib og Alterniche. Hvem der interesserer sig for Bygningskonst kan see Exempler paa denne naive Opfatelse i Rüngsdorf, Dollendorf og flere andre Landsbyer i Nærheden af Bonn.

Medens den romanske Konst bedækkede Rhinens Bredder med uforgængelige Værker, var der imidlertid født den en Efterfølger, der snart skulde nedstøde den fra Thronen, den i et Par Aarhundreder havde indtaget, og i en Række af Aar gjøre Verden blind for den Skjønhed, den hidtil havde hyldet. Historien gjør intet Spring, og „Selvskabelse" har ligesaa lidt hjemme i Konsten, som i Naturen. Den romanske Konst hvilede paa Overleveringen fra Romernes Konst, ligesom denne hvilede paa den græske og etruriske Konsts Overlevninger. Af den romanske Konst fremgik den saakaldte gothiske; Navnet maa synes uklart for Den, som ikke veed, at det er givet af Italienerne, for hvem Gother og Barbarer vare Synonymer og for hvem Alt, hvad der stod i Strid med de antike Former, var barbarisk. Saaledes som den udviklede gothiske Konst præsenterede sig for Romernes Efterfølgere, skulde de have Vanskelighed ved at finde Familielighed med deres Forfædres, og fra deres Standpunkt var Navnet berettiget; aldeles uberettiget er det derimod, naar en udmærket Konsthistoriker som Kugler har søgt at fortrænge det gamle Navn og faae det ombyttet med Benævnelsen „germannisk" Konst. Gothiken er ikke tydsk i sin Oprindelse, ligesaa lidet som der i den „spiegelt sich das Wesen des germanischen Geistes" — som Lübke siger. Det er ikke den „germanische Geist" hos de „neuerungsbegierigen Franzosen", som bringer den til Verden; den er i sin Oprindelse en Udvikling af den romanske, i sin Blomstring en Fylde af Skjønhed, som skjuler hvad den mangler i Sandhed, i sin Consekvents et Monstrum, som det har været forbeholdt England at fremvise for Verden i Form af Bygninger af Glas og Jern. Den er fremgaaet fra Frankrig og fra den maaskee mest franske Deel af det store Rige, som fører dette Navn, fra Provindsen Isle-de-France. Det friere Liv, som rørte sig, har sikkert ikke været uden Indflydelse paa dens Tilblivelse; hidtil havde Geistligheden alene forestaaet Kirkebygningen, nu tog Communen den i sin Haand; den gjennem Aarhundreder fæstnede Form blev ikke voldsomt brudt, men tillempet efter Tidens Fordringer, efter dens Stræben mod Lys og Frihed. Naar Tydskerne ville tilegne sig Æren for den gothiske Konst, er det fordi de alle mere eller mindre lide af den Nationalfeil, at ville vindicere deres Land enhver stor Opdagelse, ethvert epochegjørende Fremskridt paa Konstens og Videnskabens Gebeet. Og er det dem ikke muligt at faae deres Lands Grændser til at omslutte Stedet, hvorfra Opdagelsen er udgaaet, skal idetmindste deres „Geist" være primus motor. Mig forekommer det, at de ikke behøve at slaae en Streg over det tiende Bud i Dr. Martin Luthers lille Katechismus og give den tydske Aand en saadan Guttaperchacharakteer, de kunne uden dette være stolte af hvad de have, og navnlig af den gothiske Konsts Frembringelser paa tydsk Jordbund.

Domkirken i Köln er et af den gothiske Konsts Mesterværker. Dens Grundsteen lagdes 1248, men Arbeidet skred kun langsomt frem; Choret blev fuldendt og indviet og tjente i Aarhundreder som Kirke, medens den øvrige paabegyndte Deel af den mægtige Bygning truede med at synke i Ruiner. Frederik Wilhelm den Tredie, som i Aaret 1816 besøgte Köln og imponeredes af det Storartede i Anlæget, lod den berømte Bygmester Schinkel undersøge Kirken og befalede dens Fuldendelse. Siden den Tid er Arbeidet skredet rask frem, hele Bygningen er bragt under Tag, den nordre Side fuldendt,

Prinds Albert Edvard af Wales' og Prindsesse Alexandra til Dann

…marks Vielse i St. Georges Capel i Windsor den 10de Marts 1863.

den søndre Fuldendelsen nær, et Spir reist over Korset. Façaden og de tvende store Indgangstaarne staae tilbage: til det nordlige er Grunden lagt, det sydlige med den bekjendte og besungne Domkran staaer endnu i samme Tilstand, som for Aarhundreder siden, opført til Høide med Tagryggen og bevoxet med et Vildnis af Hyld og vilde Roser. Kölner Dom er den femte Kirke i Europa efter Størrelsen, den ligger paa et noget ophøiet Jordsmon og træder dominerende frem blandt de omgivende Bygninger, der ved Siden af den vældige Masse svinde ind til sande Ubetydeligheder. Og dog er dens Størrelse ikke det, som mest overrasker Beskueren. I Konstens Barndom, før Bygmesteren var i Stand til at vække Beundring ved sit Værks Skjønhed, søgte han at aftvinge Forbauselse ved dets Storhed; derfor lod han Ørkenens Pyramide voxe til den Bjerghøide, foran hvilken Vandreren studsende standser. Skjøndt Domkirken i Köln indtager større Fladerum end Memphis' største Pyramide, og efter Taarnenes Fuldendelse vil have en større Høide end denne, forbauses man dog mindre over dens Masse, end over den fuldendte Skjønhed, som man træder imøde. Massen har intet med Konsten at gjøre, i den feirer Haandværket og den mathematiske Beregning sin Triumph; men naar Øiet er blevet ikke mættet af, men vænnet til det herlige Skue, kan det dog ikke andet end med Forbauselse maale Udstrækningen af dette Bjerg af Kalk og Steen, som er indhyllet i et Fletværk af Buer og Spir, Ranker og Blomster, beklædt med Statuer og oplivet af Farver og Guldets Glands. Jo mere man føler sig hendraget til den herlige Bygning, jo mere maa man beklage, at denne Pragt, skjøndt endnu ikke fuldt udviklet, allerede bærer stærke Spor af Tilintetgjørelse. Den rhinske eller rettere Moseldalens Sandsteen, hvoraf Kirken er bygget, er en smuk, finkornet Masse, der former sig villigt under Hammer og Meisel og lader selv de finere Forziringer, som Blomster, Blade ja endog Statuer, hurtigt og let fremtræde af Klippeblokken med skarpe, rene Træk. Men Stenen angribes hurtigt af Luften, mister sin smukke, lyse Farve, bliver efter længere Tids Forløb næsten sortegraa — som Tilfældet er med Chorbygningen — og forvittrer saaledes, at f. Ex. det gamle Sydtaarn med det deilige Steenhuggerarbeide trænger stærkt til en heel ny Beklædning, for paa en værdig Maade at kunne slutte sig til de nyere Dele af Kirken.

Det Indre er ligesom det Ydre endnu ikke ganske fuldendt, navnlig mangle Hvælvingerne over Sideskibene og erstattes midlertidigt af Træbuer; Gulvet har flere Steder formegen Lighed med en daarlig Brolægning, og Muren, som skiller Chor fra Langskib, er endnu ikke borttagen. Kun i Choret have Væggene den rige Decoration af Farver og Guld, som senere vil blive hele Kirken tildeel; men alligevel gjør det et Indtryk, som ikke lader sig beskrive; det er som Stenene talte med Tornebuskens Røst og sagde: „Drag af dine Skoe, thi Stedet, hvorpaa Du staaer, er helligt!" De himmelstræbende Piller, det magiske Lys gjennem de uhyre Vinduer, fra Øverst til Nederst bedækkede med Glasmalerier i de mest levende Farver, de rige Alterskatte af Sølv, Guld og ædle Stene — Alt forener sig i den lykkeligste Harmoni. Det er i Sandhed et værdigt Herrens Tempel, og for her at stemmes til Andagt, behøver man ikke at overvære den katholske Gudstjeneste med al sin Pomp, med den deilige Musik, med Blomsterduft og Skyer af Virak, som indhylle den for Høialteret knælende Skare af Geistlige. Men Den, som kan være saa heldig at besøge Kirken paa en af de høie Festdage, kan prise sig lykkelig; han vil modtage et dobbelt fyldigt Billed af den herlige Bygning, et Indtryk, som aldrig vil udslettes.

Dersom Læseren ikke er træt af denne Vandring fra Kirke til Kirke, kunde jeg ønske at føre ham til det gamle Kjøbmandshuus Gürzenich. Af den oprindelige vidtløftige Bygning er ikke meget andet tilbage end Ydermurene, og dem har man endda været nødt til at hjelpe paa med Puds og Maling; men Nutiden fortjener ikke mindre Beundring end Fortiden, og den moderne Mester, som har forestaaet den gamle Bygnings Istandsættelse, fortjener i høieste Grad Paaskjønnelse for sit Kjendskab til Fortidens Former og den lykkelige Maade, hvorpaa han af den engang til Pakhuus nedværdigede Bygning har gjenopreist de minderige Haller, hvor Kölns Handelsfyrster i Hansetiden bevertede Tydsklands Keiser, modtoge Hylding af Deputationer fra deres Clienter, de omkringliggende Stæder, og holdt deres lystige Gilder. I den mægtige Sal, med Galleri og Loft af udmærket Tømmerarbeide, findes endnu et Par Kaminer i oprindelig Tilstand med Friser, forestillende groteske Scener af det lystige Liv. Salen benyttes nu til Afholdelse af de rhinske Musikfester. Bedre bevaret end Gürzenich, men dog stærkt trængende til en Hovedreparation, er Raadhuset, der ved Siden af et udmærket smukt gothisk Taarn har en Porticus i den ædleste Renaissancestil, smykket med latinske Mindetavler over romerske Cæsarer, allegoriske Sculpturer og Scener af Byens Historie. Fra den ældste til den nyeste Tid har Bygningskonsten efterladt sig værdifulde Mindesmærker, og ikke engang den allernyeste er uden Repræsentant. Naar Schafhausener Bankverein faaer sit pragtfulde Forretningslocale færdigt, vil Köln være beriget med endnu en Bygning, som har det gyldigste Krav paa Opmærksomhed.

(Sluttes.)

Vielseshoitideligheden i Windsor.

Ikke mere end fire til fem Miil ovenfor det Sted, hvor Themsen løber ind i Englands kæmpemæssige Hovedstad, forlader Floden for en kort Tid de frugtbare Marker og skjønne Landskaber, som smykke Syd-Englands Overflade, idet den danner Nordgrændsen for Byen Windsor og skiller denne By, som ikke er folketalrigere end flere af de nørrejydske Storbyer, fra den ligeoverfor liggende Skolestad, det bekjendte Eton. Windsor henter al sin Berømthed alene fra Slottet, en Kæmpebygning, som vel kan være værdig til Residents for det britiske Hof. Vilhelm Erobreren grundede denne Borg paa Toppen af en Bakke; en Række af de følgende Konger, lige ned til Georgerne, men fremfor alle Carl II Stuart, have bygget, smykket, udvidet og restaureret denne Kongebolig. Sale og Værelser ere paa det Prægtigste decorerede, navnlig med kostbare Malerier. Men mest Interesse har den Fløi, hvori St. Georgescapellet er, da Hosebaandsridderslaget uddeles og Ordenscapitlet holdes der; nylig stod jo ogsaa der, den 10de Marts, det saa uendelig omtalte og omskrevne Bryllup. Det hjalp ikke, at Londonerne følte sig smertelig skuffede ved at gaae glip af at faae Formælingshøitidelighederne holdte i deres egen Midte; Hds. Maj. Dronning Victoria vilde være tilstede, men „privat", saaledes som det er bekjendt, at hun holdt sig borte fra det egentlige Brudefølge og kun som Tilskuerinde, om end paa en fremragende Plads, bivaanede den Ceremoni, der skulde indlede en Lykke, hvis Værd hun selv havde kjendt, hvis Tab hun endnu ikke havde ophørt at begræde.

Omstaaende Billede er taget af det i indeværende Uge ankomne Numer af »London Illustrated News«, hvilket Blad denne Gang paa tre hele Ark indeholder ikke mindre end en Snees, tildeels meget colossale Tegninger, allesammen om denne ene Begivenhed. Det er tredie Uge, at dette Blad lever næsten alene deraf; men Fortsættelsen vil troligviis følge ved de i Hovedstaden, i St. Jamespaladset, efterhaanden forestaaende Levers og Drawing-rooms. Om den forventede Tilstrømning til disse kan man danne sig et Begreb af hin Interpellation i Underhuset: „Om Regjeringen havde gjort Sit for at undgaae, at Hds. Majestæts Undersaatter kvaltes eller trykkedes ihjel under Udøvelsen af deres selskabelige Loyalitet?"

Om Vielsen i St. Georgescapellet ville vi kun tilføie, som et Beviis paa den engelske Kongefamilies patriarchalske Traditioner, at Dronningen til den af saamange Tusinder attraaede Nydelse, Ære og Fornøielse — at være tilstede i Kirken — havde indbudt sine private Undersaatter: Fæsterne, Forpagterne og Bønderne fra en af hendes Landeiendomme.

Ugens Politik.

Den 26de Marts 1863.

Overbeviisningen om, at den afventende Politik, som Ministeriet Hall hidtil har fulgt, uden nogensinde under de stedfundne, betydningsfulde Omskiftelser at have troet, at Handlingens Øieblik var kommet, ikke mere er holdbar, har fremkaldt en stærk Bevægelse, som paa forskjellig Maade søger at gjøre sig gjeldende. Den forhenværende slesvigske Minister, Conferentsraad Raasløffs Brochure viser os, hvorledes Forholdene opfattes af Reactionen, og ved hvilke Midler den tænker at komme ud over Forviklingerne. Flere anseete og fædrelandskjærlige Mænd, hvoraf de Fleste rigtignok høre til det national-liberale Parti og idetmindste tidligere have været det nuværende Ministeriums Tilhængere, agte den 28de at afholde et Møde i Casino, for at raadslaae om, hvad der kan gjøres for at hævde Danmarks stærkt truede Selvstændighed. Det er vistnok mindre heldigt, at Discussionsemnet — hvad enten Indbyderne tænke paa at foreslaae Resolutioner eller at forelægge en Adresse til Underskrift — ikke i Forveien er blevet offentliggjort, da jo ikke Alle besidde tilstrækkelig Modenhed til uforberedt og kun oplyst af de forskjellige Talere at tage Beslutninger om ligesaa vanskelige som vigtige politiske Spørgsmaal. Thi selv om disse Spørgsmaal i lang Tid ere blevne behandlede af Pressen, viser det sig dog, at naar man taler om Holstens Udsondring, det Maal, vi nærmest maae have for Øie, opfattes Betydningen deraf høist forskjelligt endog af Mænd, der fortrinsviis beskæftige sig med Politik. Det er ogsaa meget beklageligt, at venstre Side er saa svagt repræsenteret. Vil man, trods Tydsklands let forudseelige Modstand og trods de saakaldte venskabeligtsindede Magters Raad, dog beslutte sig til at handle, hvilket uden al Tvivl er det ene Rigtige, saa bør alle Partihensyn sættes tilside, saa bør de Mænd, der ere enige om Maalet, ogsaa søge at blive enige om Midlerne, og da Centrum og venstre Side omtrent ere lige stærke eller idetmindste næsten holde hinanden Stangen, saa vilde maaskee et Coalitionsministerium i dette Øieblik bedst kunne overvinde Vanskelighederne. Men Enigheden er umulig at opnaae, naar man ved politiske Demonstrationer udelukker det ene Parties mest fremragende Personligheder, og vi maae derfor beklage, at f. Ex. Blixen-Finecke, J. A. Hansen og Balthazar Christensen ikke findes blandt Indbyderne. Om disse have Tillid til dem eller ikke, gjør Intet til Sagen, naar det er uomtvisteligt, at et stærkt Parti betragter dem som Ledere. Danevirkeforeningens Skjebne er et betydningsfuldt Fingerpeg i saa Henseende. Man vil altsaa handle, men det er blevet sagt, at det ikke er tilstrækkeligt at tale om at handle, naar man ikke kan angive, hvorledes. Derfor er det i et betimeligt Øieblik, at den slesvigske Patriot, H. A. Kryger, Medlem af Rigsraadet og Stænderdeputeret, har motiveret sit Forslag til en Grundlov for Danmarks Riges Fællesanliggender, og hans velskrevne Brochure kan betragtes som det tredie Vidnesbyrd om den Bevægelse, der i dette Øieblik gjør sig gjeldende. Det er naturligt, at man kan reise adskillige Indvendinger med Hensyn til visse Detailspørgsmaal i hans Forslag — det vil næsten altid være Tilfældet, hvor Enkeltmand fremkommer med et Arbeide af en saa gjennemgribende Natur — men det er et godt Underlag, hvorpaa der med Tryghed kan bygges videre, især efter at Conseilspræsidenten i sin Note af 12te Marts har udtalt, at det ikke var Ministeriet saa særdeles magtpaaliggende at gjennemføre sit eget Forfatningsudkast angaaende Rigsraadets Omdannelse. Forfatteren skildrer Situationen, saaledes som den i Virkeligheden er, naar han siger: „Vi befinde os endnu kun paa Broen fra Heelstaten til Eiderstaten, og denne Bro er endda kun skrøbelig. Her kunne vi ei blive staaende, vi maae enten gaae frem eller tilbage. Gaae vi tilbage, saa er Alting tabt. Blive vi staaende, er Stillingen bestandig usikker og svævende, idet vi hvert Øieblik staae i Fare for, at Broen synker sammen under os. Vi maae altsaa fremad over Broen og kaste den af efter os, før ere vi ikke sikkre. Ministeriet er uden at opstille noget bestemt Program fremtraadt som ydmygt bedende ved alle Europas større Hoffer. Det har forlangt diplomatisk Hjelp og Understøttelse, uden at sige, hvortil, thi en fast Plan er det aldrig fremkommet med. Det har givet efter for enhver Fordring, som gjennem England fremsattes fra Preussens Side; det har taalt, at fremmede Magter blandede sig i vore inderste Forhold." Grundtanken i Krygers Forslag er, at lægge hele den finantsielle Bevillingsmyndighed, baade for Kongerigets og for Slesvigs Vedkommende, i Rigsraadets Haand. En nødvendig Forudsætning herfor er det, at Rigsdagen opgiver sin Skattebevillingsret til Fordeel for Rigsraadet, og at Hs. Majestæt Kongen deler sin Myndighed til at raade over Slesvigs særlige Finantser med Rigsraadet, i hvis Haand følgelig alle finantsielle Bevillinger komme til at hvile. Med Hensyn til Udviklingen heraf maae vi henvise til selve Skriftet, der fortjener baade at læses og at underkastes en moden Prøvelse; i denne Tvivlraadighedens og Vankelmodighedens Tid gjør det i ethvert Tilfælde et velgjørende Indtryk, at høre en Mand tale, der baade veed, hvad han vil, og hvorledes han agter at naae Maalet.

— Den polske Sag har i denne Uge lidt et betydeligt, ja maaskee et uerstatteligt Tab, idet den nys udnævnte Dictator, Langiewicz, i Spidsen for Insurrectionens Hovedstyrke har tabt et Slag ved Natoline og Uszinice og er flygtet ind over den østerrigske Grændse. Efter hans Flugt og hans Hærs Adsplittelse har Centralcomiteen atter overtaget Styrelsen, og i denne Omstændighed seer man et Beviis paa, at Ulykken, hvor stor den end er, dog ikke vil have nogen afgjørende Indflydelse paa Opstandens Skjebne. Enkelte heldige Træfninger efter den 19de, i hvilke Russerne have mistet flere Kanoner, vise ogsaa, at de polske Patrioter ikke agte at opgive Kampen. Man savner endnu fuldstændigt Efterretning om det tabte Slags Enkeltheder, og derfor have ogsaa de mest forskjellige Rygter frit Spillerum. Desværre synes en af General Mieroslawski mod Langiewicz' Udnævnelse nedlagt Protest at vidne om, at den indre Tvedragt, der altid har været Polens Hovedulykke, atter svækker dets heltemodige Bestræbelser. Om Udfaldet af de diplomatiske Forhandlinger ere Meningerne ligesaa deelte. Fyrst Metternich er den 23de vendt tilbage fra Wien til Paris og har øieblikkelig havt en Conference med den franske Udenrigsminister. »Le Pays« forsikkrer, at Frankrig har Grund til at være tilfreds med Østerrigs Beslutninger; »La France« paastaaer endog, at Fyrst Metternich har overbragt bestemte Løfter om, at Østerrig vil deeltage i de diplomatiske Skridt mod Rusland, og at en Congres af alle de Magter, der have deeltaget i Wienercongressen, efter al Sandsynlighed vil komme istand. Men »L'Indépendance Belge« paastaaer at vide af en god Kilde, at Østerrig bestemt har afslaaet at handle i Fællesskab med Stormagterne i St. Petersborg, men vil indskrænke sig til venskabeligt at raade Rusland til at opgive det hidtil fulgte System, der kun har fremkaldt Blodsudgydelser og Revolutioner. Vi maae tilføie, at Efterretningerne fra Wien stadfæste de af det belgiske Blad udtalte Anskuelser. »Times«, der paa det Bestemteste fraraader, at England skal føre Krig for Polens Skyld — hvilket Verdensorganet dog ogsaa gjorde, kort førend Vestmagterne erklærede Keiser Nicolaus Krig for at frelse Tyrkiet — nærer det Haab, at Keiser Alexander vil tilstaae en Nation, hvem Fortvivlelsen har drevet til Opstand, Amnesti, og det erklærer tillige, at de allierede Magter have Ret til at forlange, at Polen kommer i Besiddelse af de Rettigheder, som en klog Politik raader til at indrømme det, selv udenfor de af Tractaterne af 1815 afstukne Grændser,

der, saaledes som vi alt have paaviist, kun ere meget snevre. Billault udviklede ogsaa i den af ham i Senatet om de polske Anliggender holdte Tale, som Keiseren offentlig har hædret med sit Bifald, at disse Tractater ikke afgave nogen tilstrækkelig Garanti for Polen.

— Efterretningerne fra Mexico lyde ikke meget gunstigt. General Forey har rigtignok i en Armeebefaling kundgjort, at han snart agter at angribe Puebla, men trods de officielse Blades Paastand veed man, at han atter har forlangt Forstærkninger, og at man træffer Forberedelser i Toulon til at opfylde hans Forlangende.

— I Grækenland, hvis Anliggender have en vis Interesse for os, siden man veed, at Prinds Vilhelm af Danmark er foreslaaet som Candidat til den græske Throne, bestræber Nationalforsamlingen sig af al Magt for at ophjelpe de ødelagte Finantser ved at gjennemføre de mest energiske Besparelser. En Mængde diplomatiske Poster inddrages, og der foretages betydelige Reductioner i Armeen, hvis Mangel paa Disciplin vækker stor Bekymring.

— I Amerika er Opmærksomheden fornemmelig henvendt paa Vicksburg, og det er et Livsspørgsmaal for Syden at forsvare dette Punkt, der behersker Missisippi. Hidtil have de Confødererede været heldige; det var, saaledes som vi formodede, en Afdeling af General Rosencranz' i Tennessee staaende Armee, der blev slaaet af General Dorn; men i New-York gik der rigtignok det Rygte, at der skal have staaet et nyt Slag, som har været heldigt for Unionen. Foruden Vicksburgs politiske Betydning, er Besiddelsen af denne Fæstning ogsaa meget vigtig i materiel Henseende. Kun et fortsat Herredømme over Floden kan sætte Syden istand til at vedligeholde Forbindelsen med Louisiana og Texas, hvorfra der sendes betydelige Proviantforraad og udskrives Soldater til Armeen; gjennem disse Stater løber ogsaa Veien til Galveston, Matamoras og Mexico, hvorfra man med Sikkerhed, skjøndt ad en betydelig Omvei, kan komme til Europa. Det er ogsaa meget vigtigt for Syden, at bevare de store Bomuldsforraad, som endnu findes ved Bredderne af Missisippis Bifloder og som ville forskaffe Syden betydelige Indtægter. Af Høsten fra 1861—62 antager man, at der endnu haves 3,000,000 Baller Bomuld i Behold. Saalænge de Confødererede beherske Missisippi og ere istand til at beseile denne Flod, er Unionens Stilling i New-Orleans heller ikke sikker. Pantserskibe af det samme Slags, der angrebe Unionens Flaade ved Charleston, kunne til enhver Tid begive sig ned ad Floden, sætte sig i Forbindelse med Armeen og gjenerobre New-Orleans. Da det er af saa stor Vigtighed at forsvare Vicksburg, er det aabenbart, at Syden har opbudt hele sin Energi paa dette Punkt, og Unionen maa anvende hele sin Kraft, dersom det skal kunne indtage denne Fæstning, hvis Besiddelse er nødvendig for at foretage noget Afgjørende paa denne Deel af Krigsskuepladsen.

M.

Literatur.

— Professor Hetsch, hvis nidkjære og i en lang Aarrække fortsatte Bestræbelser det fornemmelig skyldes, at Formskjønheden og en rigtig og smagfuld Anvendelse af Farven ikke blot gjør sig gjeldende hos os indenfor Konstens Omraade, men ogsaa er trængt ind i vore Fabriker og Værksteder, har paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag under den beskedne Titel: „Bemærkninger angaaende Konst, Industri og Haandværk", skjenket os en Bog, som vil læses med Interesse af Enhver, hvem det er magtpaaliggende, at den paa Fornuften grundede gode Smag ikke blot skal aabenbare sig i den høiere Konst, men ogsaa i de mindre og simplere Gjenstande, hvis harmoniske Anordning vidner om en høiere Culturtilstand hos en Nation. Bogen er inddeelt i tre Hovedafsnit: 1) Om Form og Farve; 2) om Konst og Haandværk; 3) om Moden og den rene Smag. Formaalet for Forfatterens Bestræbelser har været, og er ogsaa i det her omtalte Værk, at virke hen til, at den sande Cultur lidt efter lidt maa erholde et saadant Overherredømme, at Modeslavernes Antal bestandigt mere og mere formindskes, og at vi bestræbe os for, at Konstens, Industriens og Haandværkets Frembringelser, der have en mere end øieblikkelig Varighed, ligesom Levningerne fra Grækernes heldigste Konstperiode, kunne være synlige Beviser for, at vi ikke alene have været frie for Raahedens, Fordommens og de mindre heldige, fra Udlandet hentede Moders Paavirkning, men at Alt er blevet behandlet med den sunde Sands, den Smag og den Omhyggelighed, der er en dannet Nation værdig. Men dette kan kun skee, naar vi ved vore Arbeider i disse mere eller mindre industrielle Retninger bruge vor Skaberkraft paa en saadan Maade, at den ledes af aandrig Hensigtsmæssighed, reen Fornuft og dannet Skjønhedsfølelse, eller med andre Ord, „at denne Skaberkraft virker saaledes, som den bør virke ved Frembringelserne af den høiere og sande Konst, thi denne er, ligesom Naturen, evig ung og evig skjøn". Ligesom Ingen vil have gjennemlæst denne Bog, for hvilken vi bringe Forfatteren vor Tak, uden at erkjende, at han har havt et rigt Udbytte deraf, saaledes vil man ogsaa sympathisere med den Humanitet, der leder Forfatteren til at dømme mildt, selv hvor han dadler, medens han med Glæde dvæler ved ethvert Fremskridt, vi have gjort i konstnerisk og industriel Henseende, uden nogensinde at antyde, hvor stor en Andeel han selv har havt i vor Udvikling i denne Henseende.

— Hos Brockhaus i Leipzig er paa Prindsesse Alexandras Formælingsdag udkommen: „König Nal und sein Weib", en fri digterisk Bearbeidelse ved Edmund Lobedanz af det berømte gammelindiske Sagn: „Nal og Damajanti." Dette Værk er tilegnet Prindsessen. Forfatteren har behandlet det skjønne Stof omtrent med samme Frihed som Oehlenschlæger i „Aladdin" Fortællingen af „Tusind og een Nat", og har paa en smuk og simpel Maade bragt dette Emne i letflydende Vers. Da den danske Literatur hverken i Oversættelse, naar man undtager nogle Brudstykker af Boisen i Hexametre, eller i fri Bearbeidelse eier „Nal og Damajanti", fortjener denne Digtning Publicums Opmærksomhed.

— I „Kliniske Jagttagelser", 2det Bind, af Lector H. V. Stockfleth, har Forf. samlet en Række Journaler over mærkelige Sygdomstilfælde hos Hesten, og ledsaget hver Gruppe med oplysende Bemærkninger om Sygdommens Natur, Aarsag, Prognose og Behandling, Bemærkninger, som ere fremgaaede af den Erfaring, han i sin mangeaarige, overordentlig rige Praxis har havt Leilighed til at vinde. Forf. har dog ikke indskrænket sig til egne Erfaringer alene; baade fra inden- og udenlandske Dyrlæger har han samlet Bidrag, og den Forøgelse, som Værket herved har faaet, maa ansees for saa meget værdifuldere, som det tydeligt spores, at der er foretaget et meget strengt Udvalg og kun indlemmet det, der maatte ansees for at være af en betydeligere Interesse. Næsten de fire Femtedele af Bogen omhandle Sygdomstilfælde hos Oxen, men der er ogsaa saa meget mere Anledning til at samle Bidrag til Oxens Pathologi, som denne hidtil har været meget forsømt; vi tvivle derfor ikke paa, at Bogen vil være de practiserende Dyrlæger en kjærkommen Gjest, ligesom den er et værdifuldt Bidrag til Læren om Huusdyrenes Sygdomme. (Gyldendalske Bogh.)

— I 7de Binds 1ste Hefte af „Aftenlæsning" findes en ny Fortælling „I Kirken" af Magdalene Thoresen; Felicia Crampton, oversat af L. Moltke, Træk af den ældre Brunnels Liv, Blandinger.

— Det af afdøde Etatsraad Eschricht efterladte betydelige og værdifulde Bibliothek, omtrent 10—12,000 Bind, er i disse Dage under Eet solgt til Boghandlerne List & Francke i Leipzig for et Beløb af 10,700 Rd.

— I et af Herculanums Huse er der fundet et Antal af 1760 sammenrullede Haandskrifter, der vel tilsyneladende vare forkullede, men ved nærmere Eftersyn fandtes kun at være beskadigede paa Yderfiden. Ved Hjelp af en dertil construeret Maskine blive de oprullede; en Tredjedeel af dem er allerede undersøgt, men indeholder ikke noget, i literair Henseende Mærkeligt. Samlingen synes fornemmelig at bestaae af philosophiske Værker, skrevne paa Græsk; mange af disse Værker ere bekjendte og flere af dem for rum Tid siden trykte.

Musik.

— En Monstreconcert af 600 Børn fra forskjellige Elementarskoler er fornylig afholdt i Leipzig; Indtægten var bestemt til en Pestalozzi Stiftelse, til Erindring om den fortjenstfulde nysafdøde Skoledirecteur Vogel.

Theater.

— Tre hele Maaneder har det theaterbesøgende Publicum i Paris forlystet sig med at fremsætte sine forskjellige Anskuelser om den Virkning, som Afskydningen af usædvanlige Kanoner vilde tilveiebringe i Theatret; thi en Forfatter, ved Navn d'Ennery, agtede at bringe et Stykke med slige Krigsmaskiner paa Scenen i det keiserlige Circustheater. Efter Fjerdingaarets Forløb er Stykket kommet, det hedder „Marengo", og yder det Utrolige, hvad krigersk Larm angaaer. Overgangen over St. Bernhard, med tilhørende Sneeskred, Kampen mellem Tropper af alle Vaabenarter, Militairmusik af alle Slags, de fire virkelige Kanoner, som kjøre op og knalde løs: alt Dette danner en stor Magnet for Franskmændene; men naar saa mod Enden den første Consul rider frem paa sin hvide Hest, bliver Jubelen umaadelig. Stykket selv er uden Værd, eller, rettere sagt, det er slet ikke noget Stykke.

— I Leipzig er Oehlenschlægers „Correggio" atter optaget paa Repertoiret; Stykket blev modtaget med meget Bifald, og Forestillingen fulgtes med stor Interesse.

Blandinger.

— Storhavets Spøgelse, Søormen, har atter ladet høre fra sig. Bladet »Phare de la Loire« beretter om et usædvanligt, skjælbækket Sødyr, der mod Slutningen af afvigte Aar fandtes paa en Ø ved Amazonflodens Munding, og dengang nylig maatte være drevet i Land der, da dets Kjød netop var begyndt at gaae i Forraadnelse. Uhyret var omtrent 50 Alen langt; dets 7 Alen lange Hoved havde samme Form, som en Kaimans, og paa det Sted, hvor Kaimanens Forfødder sidde, havde det Svømmefinner. En af Hvirvelknoklerne er bleven bragt til Nantes; den er saa stor, at man magelig kan bruge den som Stol. — Denne Beretning synes at staae i Forbindelse med en anden, fra aldeles forskjellig Kilde. I et Selskab af franske Marineofficerer og Skibscapitainer i Rio-Janeiro fortalte nemlig en Commandeur, som netop var kommen tilbage fra Amazonfloden med en lille Escadre, at han med nogle af sine Officerer havde været paa Jagt ved Flodens Munding i et Fartøi, da deres Forbauselse pludseligt blev vakt ved at se en Gjenstand, der havde Noget tilfælles med et Skibs Forstavn, komme ud af Vandet ved Strandkanten. De roede nærmere og opdagede snart, at Gjenstanden var et ubekjendt Uhyres Hoved; da de kom indenfor Skudvidde, sendte de det en Kugle med en Miniebøsse: øieblikkeligt sattes Vandet i frygteligt Oprør og det uhyre Hoved forsvandt. — Nogle Dage derefter fandtes det i den første Beretning omtalte Dyr strandet ved hin Ø.

— Hans Majestæt Moari Potatau II, Eneherskeren over et lille Folkefærd paa Nyzeeland, har grundet en „Kongelig Avis", der trykkes i hans Hovedstad Guarnawahia. Kongen, der har endeel Tid til sin Raadighed, er selv Hovedredacteur; i sin første ledende Artikel erklærer han uforbeholdent: „at han troer paa Pressens Kraft til at bringe Tingene i Orden". Bladets Valgsprog er: „Tro, Kjærlighed og Retfærd".

— En Reisende tog nylig Logis i et af Paris' pragtfulde Hoteller. En Aften sætter han sine Støvler udenfor Døren, for at Skopudseren kan tage dem der, men da han næste Morgen vil klæde sig paa, ere de ikke at finde. Han forklarer da Hotellets Majordomus Sammenhængen, men faaer til Svar: "Det undrer mig ikke." — "Hvad behager?" gjenmælede han, "det undrer Dem ikke; igaar Morges fandt jeg dog Støvlerne paa samme Sted, hvor jeg havde sat dem ud Aftenen forinden." — "Det undrer mig meget!" var Opvarterskens lakoniske Svar, der havde til Følge, at den Reisende i Hast snørede sin Vadsæk og søgte en anden Bolig.

— I de forenede Staters Hær tjener en ung Mand, som blev født den 4de Juli 1844, Klokken 4 om Morgenen, i Nr. 44 i en Gade i Boston. Han er sine Forældres 4de Barn, har 4 Navne, staaer i 4de Compagni af det 44de Regiments 4de Bataillon, og blev Corporal d. 4de Sept. f. A.

— Ved en Undersøgelse af de peruanske Guanoøer har det viist sig, at der kun er omtrent 140 Millioner Centner Guano tilbage, saa at det hele Forraad vil være opbrugt om fjorten Aar, hvis Gravningen fortsættes efter den nuværende Maalestok.

Et Nødror.

Tab af Roret hører heldigviis til de Tilfælde, der sjeldnere forekomme ombord. Den Skibsfører, der under Storm og paaløbende Vind mister sit Ror, er bragt til Fortvivlelse — ikke for sin egen Skyld, thi Sømanden tænker aldrig i slige Tilfælde paa sig selv, men paa Skib og Mandskab, som er ham anbetroet, og som han higer efter at bringe i sikker Havn. Ethvert veludstyret Skib medfører en saakaldet „Normahl", det vil sige en Model af Roret, hvorefter et nyt kan forfærdiges i Tilfælde af Tab, og denne stakkels Mahl, som sædvanligviis er bortstuvet i Lasten, eller ophængt under Dækket, maa ofte høre ilde, fordi den hænger iveien og ikke er til nogen Nytte. Hændes det imidlertid, at Ulykken skeer med Rorets Forliis, saa er Normahlen det kjære Barn (naar man ikke har ladet den blive hjemme netop paa denne Reise), som faaer fuld Opreisning for al tidligere lidt Tort. Af saadanne Tilfælde kjende vi vel adskillige, men skulle indskrænke os til at omtale eet, der er indtruffet for ikke længe siden, nemlig i det stormfulde Efteraar ifjor.

En af Marinens saakaldte Tømmerslæbere, Barkskibet „Gammelholm", seilede i October Maaned fra Kjøbenhavn, for at gaae til Skotland efter Pantserplader og Arbeidsmaskiner til Orlogsværftet. Først maatte det tye ind til Norge for Storm og Modvind, men slap dog derfra igjen d. 14de og havde arbeidet sig over Nordsøen til henimod den skotske Kyst, da Vinden gik vestlig med Storm, Regn og Tykning. Fra den 17de til den 20de blev det ved at blæse op, haardere og haardere, til en fuldstændig Orkan, der kastede sine Offere op langs Nordsøens Kyster og røvede mangen brav Sømand Livet. Orkanen den 20de October 1862 vil længe mindes! „Gammelholm" kastedes som en Jolle frem og tilbage i den høie Sø, faldt heelt om paa Siden, saa at Storlugen var i Vand, men reiste sig dog igjen, for atter at vælte frem og tilbage; Seilene blæste bort som Klude, en Deel af Reisningen gik overbord, det knagede og bragede i Skroget, i Masterne og Stængerne, som om Alting skulde briste. Da hørte man voldsomme Slag imod Skibets Laaring — den agterste Deel — de løde som naar Skibet hugger imod Grund: det var det tunge Ror, der, efterat alle Jernkrogene vare knækkede, hang i Styrlinerne og af Søen sloges med en uhyre Kraft imod Skibet. Der var ikke Andet for at gjøre, end at kappe det bort; Øxer og Knive sattes i Bevægelse, og kort efter fløi Roret ud fra Siden og sank lige tilbunds; det Lem, der skulde føre Skibet i Havn, naar Stormen havde lagt sig, var borte, og som et hjelpeløst Vrag drev „Gammelholm" for Vind og Bove over i Retning mod den jydske Kyst.

Den næste Morgen havde Veiret bedaget sig saameget, at man kunde begynde at tænke paa at forskaffe sig et nyt Styreapparat. Normahlen kom frem fra sit Gjemme. At faae et Ror, som det, der var kappet overbord, lod sig paa ingen Maade gjøre, dertil havde man hverken Materialier, Værktøi, eller Tid; der maatte gjøres et „Nødror", Noget, hvormed man kunde hjelpe sig til Skibet kom i Havn. Ombord var der kun een Mand, som tidligere havde været paa et Skib, hvor Roret mistedes, og da Ingen havde studeret de Forslag, der til forskjellige Tider og paa forskjellige Steder ere fremsatte til Sammensætningen af Nødror, maatte denne Mand lede Arbeidet. Hele Besætningen tog fat derpaa, der arbeidedes med Kraft hele Dagen, indtil ud paa Natten. Imidlertid drev Skibet mere og mere indad mod den jydske Kyst. Næste Morgen blev Roret anbragt paa sin Plads — men, uagtet hele Mandskabet sattes til at styre, vilde Skibet hverken dreie til Styrbord eller Bagbord. Roret maatte casseres og Føreren satte nu et andet Nødror i Arbeide, construeret „efter hans eget Hoved". Normahlen var Model, nogle Plankestumper, Tougværk, Søm og en Fortøiningskjæde de Materialier, som bleve benyttede. Af disse Dele samledes et Ror, omtrent af samme Størrelse og Tykkelse, som

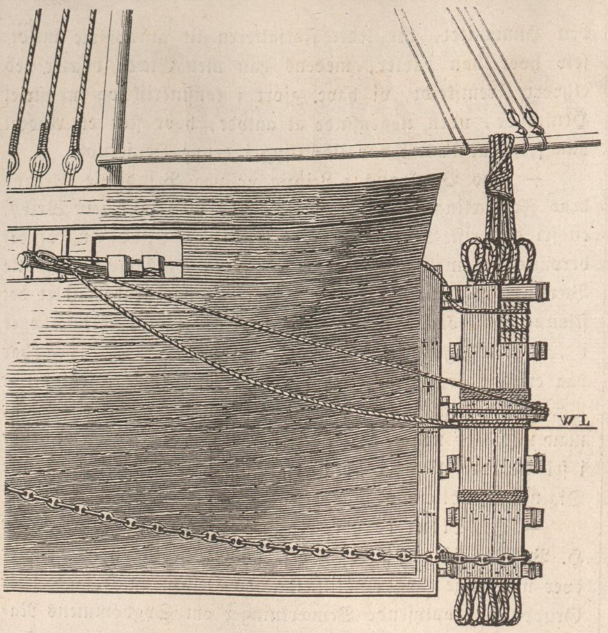

Et Nødror.

det forliste. Det ophængtes saaledes som Tegningen viser; denne Ophængningsmaade er mærkelig nok meget nær den samme, som anbefales i flere Bøger for practiske Søfolk, men ikke var kjendt ombord. Roret hængtes op under Bommen; Kjæden blev taget om den nederste Deel, overkors mellem Roret og Agterstævnen, op paa Dækket, hvor den haledes stiv ved Hjelp af Spillet; et Stykke Toug anbragtes paa samme Maade lidt høiere oppe, og et andet Stykke, der stod fast paa Rorets Agterkant, vistes op igjennem Blokke paa Enderne af to Stænger, en paa hver Side. Dette sidste Toug førtes til Rattet og var bestemt til Styrline.

To Mænd sattes til Rattet -- og Skibet styrede med samme Lethed og Villighed, som for sit gamle Ror. Efterat have drevet i tre Dage nærmere og nærmere ned imod den farlige Kyst, uden at kunne gjøre det Mindste til sin Redning, havde man nu igjen Skibet under fuldkommen Commando. Hvilken Følelse for Føreren! Han satte Cours imod Norge, hvor han vilde udbedre den lidte Skade; med en Følelse af Stolthed og en Tak til Forsynet styrede han i Havn og skrev strax til sit høie Rhederi, at det var ham en Glæde at kunne melde, at han, efter stor Møie og mange Lidelser, havde bragt „Skib og Mandskab" i Sikkerhed.

Gaade.

See, først har jeg Ord for at være beskjægget,
Og let af mandhaftige Tanker bevæget,
Jeg Strængene slaaer,
Og Tonerne gaaer
Som kvægende Bad
I begeistrende Kvad
Med Hilsen fra Oldtid til Nutidens Vaar.

I Dyrenes Rige jeg dernæst har Bo;
Jeg seiler henunder den bølgende Bro.
Men fiskes jeg op,
Til Menneskers Krop
Jeg atter befæstes paa hundrede Maader,
Som Moderne raader.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 182.

Kanonfeber.

Opløst af J. B. i Danebrogsgaden, Sincerus og Silence i Nyborg, en Snaps, dens Herre i Odense, Kornblaat og Gyldenax i Nakskov, to Hoveder i Frederiksborggade, lille Villemand i Odense, Ridsenberg i Faaborg, Skytten Bryde, Søndagsselskabet, Kujon, Handelsdrengen i Nykjøbing, J. J. i Helsingør, Vidar Myre, Tollesen, Absalon B., Thor & Sif i Skaarup, Orpheus & Skjønartig i Ribe, Klostermunken, L. L., Drillepind, to Schlesvigholsteinere, Lotte, Mosters Moder i Nakskov, en Hat i Nakskov, Chr. Chineser i Haderslev, Uhrprangeren i Hobro, Agnete og Havmanden, Storm i Ringkjøbing, en tandløs Hurtigløber paa Frederiksværk, Mønster, Moder i Vilskov, Ham med Guitaren, Fætter Georg, Pas paa i Rødbye.
Opløst som „Kanonkugle", af Hans Klog, Johan og Coracius i Nyborg, en Confirmand.
Opløst som „Kanontorden", af Lange Mads, Klostermunken, Ryttelas i Ebeltoft.

Døde.

Bartolomeo Bosco, berømt Taskenspiller, † i Gruna ved Dresden den 7de Marts.
Alfred Dufresne, talentfuld Musiker, † 4de Marts i Paris.
Sir William Stevenson, engelsk Gouverneur paa Isle de France, † der den 9de Februar.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 20de til 26de Marts incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
20de. .	2,1	4,2	1,2	95	27" 11,52	
21de. .	3,4	6,0	0,4	80	28" 1,38	
22de. .	3,9	8,0	0,0	87	28" 3,90	
23de. .	7,9	11,6	3,7	85	28" 3,43	
24de. .	7,1	10,8	1,8	80	28" 3,75	1,0
25de. .	5,4	7,4	2,4	80	28" 4,85	
26de. .	5,6	9,0	1,4	85	27" 11,03	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Betegning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Verdens-Barometret.

London	26	Marts	3	pCt.	Consols . . .	92 3/4.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	69. 50.
Wien	24	—	5	„	Metalliques .	75. 30.
Berlin	25	—	3 1/2	.	Staats-Sch.	89 3/4.
Kjøbenhavn	27	—	4	„	Kgl. Obligat.	97 1/2.

Paa mit Forlag har forladt Pressen:

I de lange Nætter.

Af Forf. til Amtmandens Døttre. Priis 1 Rd. 80 Sk,

Excelsior,

Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.
J. W. Cappelen.

Til Confirmationen

anbefales Psalmebøger.
Som passende Presenter fremhæves Albums til Fotografier m. m.
Carl Lund,
Bog- og Papirhandelen,
Kronprindsensgade Nr. 6.

er i Gothersgade Nr. 11 i Stuen hos
C. C. Lose & Delbanco.

Fra Christiania er nu modtaget:

I de lange Nætter.

Af Forfatterinden til »Amtmandens Døttre«. Priis 1 Rd. 80 Sk.
(Findes allerede foreløbig anmeldt i dette Blads Nr. 172.)
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Fra Christiania er modtaget:

Excelsior,

Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Hos Undertegnede faaes:

Psalmebøger,

saavel elegante som simple.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler ved Confirmationen:

Psalmebøger

i største Udvalg fra 64 Sk. til høiere Priser.
48. Store Kjøbmagergade 48,
ved Siden af Porcellainsfabriken.

Paa vort Forlag er udkommen:

Prumes Melancholie,

arrangeret for Pianoforte af Bernhard Courlænder.
1 Rd.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Fra mit Fabriks-Udsalg af

Chocolade

anbefales Vanille-Chocolade i udmærket Qvalitet à 3, 4, 5, 6, og 8 Mk. pr. fuldvægtig Pund.
Christian Steen,
Kongens Nytorv 28, ved Hovedvagten.

Hos F. A. Brockhaus i Leipzig er udkommen og faaes i alle Boglader:

König Nal und sein Weib.

Indische Sage, deutsch metrisch bearbeitet von Edmund Lobedanz. (Tilegnet Prindsesse Alexandra af Wales.)
1 Rd. 20 Sk.; eleg. indb. 1 Rd. 48 Sk.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

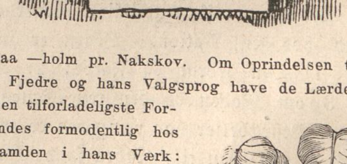

Til B. af B. paa —holm pr. Nakskov. Om Oprindelsen til Prindsen af Wales' tre Fjedre og hans Valgsprog have de Lærde været meget uenige. Den tilforladeligste Fortolkning findes formodentlig hos William Camden i hans Værk: „Remaines concerning Britain", (1657) Side 339 (Impreses), hvor det hedder: Den seirrige „Sorte Prinds" (Edward III's Søn), brugte, som Nogle sige, undertiden een og undertiden tre Fjedre, som Tegn paa den hurtige Udførelse af alle hans Bestillinger, ligesom Postfolkene i Romernes Tid vare „Pterophori", og bare Fjedre, som betydede deres flyvende Post-Fart. Men Sandheden er, at han vandt dem i Slaget ved Crécy, fra Kong Johan af Bøhmen, som han dræbte der; hvortil han føiede dette gamle engelske Ord IC DIEN, det er: Jeg tjener, i Lighed med Apostelens: „Medens Arvingen er Barn, er der ingen Forskjel mellem ham og Tjeneren".

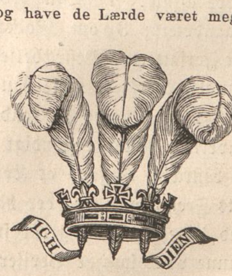

- Henrik N. Det er ikke sandsynligt; i alt Fald kan et useet Manuscript ikke bedømmes.
- Til en udenbyes Abonnent. Ved en Tilfældighed har den omskrevne Meddelelse ikke været optaget i Bladet; men vil De have den Godhed at opgive os Deres Adresse, skal en Afskrift blive Dem tilstillet.
- Tante Jane. Det var ikke for ubetydeligt, men det egnede sig ikke for vort Blad.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind begynder den 5. April 1863.
Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.
Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 184.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 5. April 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Christian Gottlob Barth, af Chr. H. Kalkar. — Ugens Politik. — Tre ældre danske Ridderordener. — Digte fra Spanien, af H. C. Andersen. — Billetuddeling til Gratisforestillingen i Adelphi=Theatret i London d. 10de Marts 1863. — Fra en Reise i Norge. V. — Erindringer fra Rhinen, af Dr. H. (sluttet). — Tidsbilleder. II. — Galvaniseret Jern.

Tillæg: En Episode af Prindsesse Alexandras Indtog i London. — Fra forrige Aarhundrede. — Meddelelser af blandet Indhold. — Genealogisk Notits, af J. K.

Christian Gottlob Barth.

Denne Mand, som nu ogsaa har afsluttet sit rastløst virksomme Liv, var en af Nutidens mærkeligste Personligheder. Faa Mennesker have i deres Kreds udrettet mere end han; faa forenede saa forskjelligartede Talenter og Kundskaber, som dem, Barth besad; det mest Charakteristiske ved ham var, at han forstod at forbinde en dyb Gudsfrygt og en levende Tro paa Christus med en fra alt opskruet og pietistisk Væsen fjernet Bestemthed, og med en vittig, undertiden endog skarp Satire, konstneriske Anlæg med en høi Grad af Beskedenhed, og en utrættelig Arbeidsomhed med et næsten altid glad Sind. Han stod i Forbindelse med mangfoldige i Kirkens Tjeneste i Europa og Amerika navnkundige og ansete Mænd og med utallige over Hedningelandene adspredte Missionairer, og vedligeholdt denne Forbindelse ved en ubegribelig stadig Brevvexling. En stor Deel af Europas Monarcher havde prydet ham med Ordener; han gjemte disse i en Bordskuffe, uden nogensinde at bære dem; Videnskabernes Akademi i München optog ham som Medlem og Universitetet i Greifswald hædrede ham med den theologiske Doctorværdighed, men han blev ved indtil sin Død (den 12te November 1862) at være en folkelig Skribent, som søgte sin Læsekreds blandt Ungdommen og Missionsvennerne.

Christian Gottlob Barth var født i Stuttgart den 31te Juli 1799 i fattige Kaar. Hans Fader, en Malermester, døde tidlig fra Hustru og tre Børn, af hvilke Christian var det ældste. Familien hørte til den Kreds af alvorlige Christne, hvorpaa Würtemberg var rig, der hentede deres aandelige Næring fra de udmærkede Theologer: Rieger, Dann, Bengel o. Fl.; den nedarvede Tro slog tidlig Rødder i ham; Drengen ragede ogsaa over sine Jevnlinge ved sine Anlæg for Musik, Tegning og Poesi. Hans Studereaar i Tübingen faldt sammen med en stærk Bevægelse i den würtembergske Kirke. Bonden Michael Hahn, en høitbegavet Mand, hvis aandrige Tanker ere nedlagte i de efter hans Død samlede, ti Bind udgjørende, Skrifter, havde vakt et stærkt Røre, som truede med at blive separatistisk. Mangfoldige, som ikke kunde finde sig i den moderne Liturgi og i de vandede Psalmer, der havde afløst de gamle, kjærnefulde Sange, forlode Landet og udvandrede til Amerika og til — Rusland; Keiser Alexanders dengang paa det Gudelige henvendte Sind havde bibragt mange af de Opvakte i Würtemberg den Tanke, at Rusland vilde blive et Fristed for Guds Riges nye Skikkelse. De hyppige Udvandringer bekymrede Regjeringen; man vidste ikke ret, hvorledes man skulde standse Bevægelsen. Da var det, at Borgemesteren G. W. Hofmann, en Mand, paa hvem Kong Wilhelm satte stor Pris, formaaede Kongen til at give de i deres Samvittighed besværede Huusfædre Tilladelse til at danne en særegen, dog aldeles luthersk Menighed, Kornthal (1819); dens Stiftelse, Indretninger, aandelige Liv og sædelige Beskaffenhed er et smukt Blad i Nutidens Kirkehistorie. Den i bureaukratiske Former stivnede Geistlighed saae skjevt til den givne Tilladelse, som dog bevarede mangfoldige fromme Mennesker fra at blive Separatister, og spaaede den nydannede Menighed ilde. I den Anledning skrev Barth som Student sit første Skrift, hvilket han, fuld af Vid og Aand, med Hentydning til den Mand, der var Menighedens Stifter og Velgjører, kaldte: „Hofmannsdraaber imod Troessvaghed“. Som Vicar eller Hjelpepræst i adskillige Egne af sit Fædreland kom han i Berøring med forskjellige Retninger af det christelige Liv der. Hvor stærke end Modsætningerne vare imellem den gamle og den nye Opvækkelse, imellem Michelianerne (asketisk=speculativ) og Hernhutterne, hvor lidet end noget af Partierne kunde regne ham for deres Mand, saa stod Barth sig dog godt med de forskjellige troende Partier; thi de maatte erkjende, at der var Sandhed og Alvor i hans Tro og Bekjendelse. En Reise i Nordtydskland udvidede hans Blik og bragte ham i Samkvem med andre Kredse; da han var kommen tilbage, beriget med nye Erfaringer og med en Mappe af selvtegnede Portraiter af mærkværdige Personligheder, udgav han det Skrift, som i sin Tid gjorde megen Opsigt: „Süddeutsche Originalien“; han forstod der fortræffeligt, at afmale aandelige Physiognomier som Bengel, Oettinger, Flattich o. Fl., ligesom han i et andet Skrift, „De Troendes Eenhed“, kaster Lysglimt over det Stade, hvilket Guds Rige indtager over alle Partier. Alt rationalistisk vandet Væsen var Barth yderst imod, og han bekæmpede det med megen Vittighed som Medarbeider i „Homiletisches=liturgisches Correspondenzblatt“, som da udgaves af Brand og Bomhard. Paa den Tid kom han i Forbindelse med Schelling, Schubert, Kanne og Andre, der førte den nye Morgenrøde frem i Aandens Rige; dog bevarede Barth sin Selvstændighed ligeoverfor Videnskabens Heroer.

Sine egentlige Laurbær vandt han dog paa en anden Vei. Siden han var bleven Sognepræst i Möttlingen (1824), blev han et Midtpunkt for de Troende i Landet. Her begyndte han at udgive det Calwer Missionsblad, som i over tredive Aar har været et af de populaireste Organer og en mægtig Vækker af Missionsinteressen; senere ogsaa samtidig tre andre for Missionsagen bestemte Blade. Den aarlige Indtægt herfor, 1000 Gylden, afgav han til Missionsselskabet i Basel. Ogsaa var han fra nu af fast knyttet til dette Selskab, paa hvis Fester han i over 40 Aar regelmæssig indfandt sig og altid vidste at tale vækkende, livlige, belærende og fornøielige Ord. I Nærheden af Möttlingen ligger den lille By Calw. Nogle Mænd, med Barth i Spidsen, forenede sig der i Aaret 1829 om at udgive Tractater, oversatte af det Engelske; Millioner af saadanne kom omkring i Tydskland. Dette gav (1832) Anledning til Stiftelsen af den Calwer=Forlagsforening, hvis Øiemed først var, at forsyne Tydskland med gode Skolebøger. Foreningen gik ud fra den Grundsætning, at man ved Beregning af Prisen kun vilde tage Hensyn til hvad Papiret og Trykningen kostede; alle øvrige Udgifter, for Træsnit, Porto, Fragt, Honorar osv.

Dr. Christian Gottlob Barth.

bestrides ved frivillige Bidrag, navnlig fra de Lande, hvilke Gud har betroet en Rigdom af timeligt Gods og som altid ere rede til at anvende Midlerne til Guds Riges Udbredelse, navnlig England og Skotland. Man tænkte, som sagt, først alene paa Tydskland; men Herren lagde en saadan Velsignelse paa Calwer-Forlagsforeningens Skrifter, at den faa Aar efter omspændte saa at sige hele Verden; utallige, til Ungdommens Oplærelse, til dens Fornøielse og Nytte sigtende Skrifter ere udgangne herfra og udbredte i en forbausende Mangfoldighed. Barth var Hovedmand og Forretningsfører. Hans „To Gange to og halvtresindstyve bibelske Historier“ med Træsnit, hvilke rigtignok ere meget ringe, ere holdte i en meget naiv, om man vil burlesk Tone, og ere udkomne i 157 Oplag; allerede 1847 udkom det syvende Oplag af den chinesiske Udgave; de ere oversatte paa 50 Sprog, 21 europæiske, 11 asiatiske, 7 afrikanske, 2 amerikanske og 3 australske. „Den lille Kirkehistorie“ er oversat paa 20 Sprog; det ene Skrift afløste det andet: den bibelske Geographi, Naturhistorien, Verdenshistorien, Kirkehistorien og mangfoldige andre, hvilke vi her ikke kunne nævne, bleve forfattede af Barth og hans Venner; de bleve solgte for en yderst billig Pris og fandt derfor stor Udbredelse. Forrangen bærer det Calwer Bibelværk i to Bind, som udkom samtidig paa Tydsk, Fransk og Engelsk. Det fornøiede Barth meget, at dette Værk ogsaa var blevet oversat paa Dansk („Haandbog til Bibelens Forklaring“, oversat under Tilsyn af V. Birkedal), og han udtalte i Breve til mig sin Glæde derover; faa Maaneder før sin Død spurgte han med Længsel efter de sex Exemplarer, han havde bestilt sig af dette Værk. Det hører med til Barths Eiendommelighed, som paatryktes den Calwer-Forlagsforening, at den ikke beder offentlig om Understøttelse; ved lithographerede Breve underretter den sine Velyndere om Forretningens Status og anvender de Bidrag, som ydes den, til sine mangfoldige Skrifters Udbredelse.

Men Barths aabne Blik for den Rigdom, Menneskelivet indeholder, og hans store Fremstillingsgave førte ham ogsaa ind paa andre Foretagender. Han skrev, navnlig for Ungdommen, en Mængde Fortællinger, hvis vækkende og fornøielige Charakteer allerede antydes ved de pikante Titler, han gav dem; saaledes udkom: „Fortællinger for Christenbørn“ i 4 Bind, andre i 21 Bind, atter andre i 8 Bind, en anden Samling i 3 Bind, hvilke efterhaanden oplevede flere Oplag og fortrængte den flaue, sentimentale Tone, som var kommen i Mode i Skrifter for Ungdommen.

Dog alle disse Arbeider, de mangfoldige Besøg, hvilke Barth fik fra mange Lande, og den store Brevvexling, i hvilken han stod, kunde ikke forenes med et Præsteembede; han nedlagde dette og flyttede til Calw (1838), for at leve for Foreningen, for Missionssagen og for Ungdommen. Det var langtfra, at han derfor blev fremmed for Kirke og Theologi; tvertimod gik der sjelden mange Søndage hen, uden at han prædikede i en eller anden Kirke i Omegnen, ligesom han avde et skarpt Blik og en levende Deeltagelse for alle Fremtoninger i det kirkelige Liv; ogsaa vedblev han at virke for Redningshuse og lignende menneskefrelsende Foranstaltninger. I 40 Aar besøgte han regelmæssig de Pastoralconferentser eller Conventer af Præster, som holdes i Stuttgart, hvor han oplivede sine Embedsbrødre ved sin aandrige Tale og erhvervede sig deres Kjærlighed ved sin jævne Omgængelighed. Dog skaanede han ikke sine bedste Venner, naar det gjaldt Sandheden. Man mindes endnu, hvorledes det slog ned som et Lyn, da Barth i 1851 traadte op imod sin gamle Ven, den navnkundige Carl Gützlaff, der Aaret iforveien havde gjennemfløiet Europa, ogsaa været i Kjøbenhavn, for at vække Begeistring for Evangeliets Udbredelse i China, og havde altfor sangvinske Forhaabninger til og for gode Tanker om den chinesiske Forening i Hongkong; det kunde vel være, at Barth dømte den Ven, hvem han havde kjendt i 26 Aar og staaet i Brevvexling med i 15 Aar, altfor strengt; dog gjør den Aabenhed, med hvilken Barth bekjendte sin Synd: „at jeg, som har indført den chinesiske Forening i Hongkong ... og ellers er en besindig Mand, dog ikke havde Besindighed, Skarpsindighed og Betænksomhed nok, til at udgrunde Sagens Sammenhæng ...“ hans Sandhedskjærlighed megen Ære, ligesom han villig erkjendte, at Gützlaffs Feilgreb stode i Forbindelse „med hans store Dyder, som i vore Dage sjeldent findes, hans Godmodighed, Umistænksomhed, store Kjærlighed til Chineserne, hans grændseløse Iver osv.“ Begge de for en kort Tid adskilte Venner ere nu kaldte derhen, hvor Alt skues med et uhildet Blik.

I sine theologiske Anskuelser hørte Barth til den Række af Theologer, der navnlig ikke ere sjeldne i Würtemberg, hvilke lægge stor Vægt paa Prophetierne, paa Forventningen om Christi Gjenkomst, paa alle Tings Gjenoprettelse (Apokatastasis). Hvad man end vil dømme om Enkelthederne, maatte man dog tilstaae, naar man hørte ham tale om disse Ting, at han var indvortes sikker i sin Sag, og angreb man hans Formeninger, vidste han ofte ved vittige, korte Svar at afvæbne Modstanderen. Den levende Deeltagelse, som Barth følte for det Christelige i enhver sund Skikkelse, bragte ham i Forbindelse med den „Evangeliske Alliance“; han kan regnes med som en af dens Stiftere. Man havde opfordret ham, som en af de mest Sagkyndige til paa Mødet i Paris 1855 at afgive en Beretning om Missionens Tilstand i hele Verden i Tidsrummet 1851—1854. Han indsendte ogsaa en Beretning, og det charakteriserer hans store Sandhedskjærlighed, at han begyndte den med de Ord: „Idet jeg bereder mig til at forelægge Dem en kort Oversigt over den nærværende Tilstand af den evangeliske Mission og dens Fremgang i de sidste Aar, har jeg den Sorg, at jeg er nødt til at sige, at det strengeste Indblik i de Actstykker, med hvilke jeg har raadført mig i dette Øiemed, har viist mig, hvor ufuldstændige og unøiagtige Enkelthederne ere i statistisk Henseende. Jeg har fundet saamange Huller og saamange Modsigelser i Mængden af de Journaler og Beretninger i fire Sprog, hvilke jeg har læst, sammenlignet og uddraget, til jeg blev ganske ør i Hovedet (jusqu'a en avoir le vertige), at jeg maa opgive at kunne meddele et nøiagtigt og fuldstændigt Billede af Missionens nærværende Tilstand.“ Saaledes talte den Mand, som i henved 40 Aar uafladeligt, fremfor nogen Anden, havde beskæftiget sig med Missionssagen og Missionsliteraturen; hans beskedne Udtalelse danner en stærk Modsætning til den Raskhed, med hvilken Mange affærdige en Sag, om hvilken de kun have en meget overfladisk Kundskab.

Barth var ikke gift, men hans Huus var, som en Fyrstinde kaldte det, „et Mønster for en Pebersvendehuusholdning“. I tredive Aar var der de samme Tjenestetyender. Spurgte man ham, hvorfor han ikke havde giftet sig, svarede han sædvanligt spøgende: „at han ikke havde havt Tid dertil“. Kun nogle faa af hans allernærmeste Venner vidste, at hans eenlige Stilling havde en dybere Grund. Hvor meddelende han end var, var han dog yderst taus om sig selv. „I vore Hjerteanliggender behøve vi ingen anden Ven, end Herren,“ pleiede han at paastaae; det var for Barth en fast Overbeviisning. Og dog var han endog paa sine mest beskæftigede Dage fuld af Venlighed imod Enhver, som besøgte ham. Gjestmildt modtoges Hver, som kom, men Verten tilstod sine Gjester den samme Frihed, som han fordrede for sig selv. De mange Reiser, hvilke han i kirkelige Anliggender havde foretaget sig til England, Holland, Frankrig og Tydskland, og den Øvelse, han havde i at tale offentlig ved Møder og Forsamlinger, havde givet ham noget Let og Utvunget i Omgang, som stemte med hans Natur; den levende og kraftige Tro, som boede i ham, forhøiede det Ædle i hans jævne Fremtræden. Fra alle Verdens Hjørner fik han Sendelser; disse ethnographiske og naturhistoriske Samlinger trak Mange til hans Huus; han skjenkede gjerne Noget bort af hvad han havde, især til Museer, hvor det kunde gjøre Nytte.

Allerede i flere Aar havde Barth af og til lidt af en Hjertesygdom; men den standsede ikke hans rastløse Virksomhed; han arbeidede, saalænge det var Dag, udgav nye og forbedrede de gamle Skrifter. Eet af hans sidste Breve til mig udtaler, idet han fremsender første Part af sin paany udgivne Missionshistorie, hans Harme over, at det gik saa langsomt med Trykningen. Og faa Maaneder efter var han selv ikke mere blandt de Levende! Stedet for hans første præstelige Virksomhed elskede han indtil det Sidste; der vilde han ogsaa begraves. Hans Ønske blev opfyldt. Omendskjøndt hverken Hustru eller Børn begræde ham, vil Barth dog savnes meget i den Kreds, hvis oplivende Midtpunkt han var. Den bekjendte Albert Knapp har udtalt det i et smukt og aandrigt Digt, og en anden Embedsbroder skildrer ham med disse faa, betegnende Ord: „Atter er en af de Guds Riges Mænd gaaet bort, som ligeoverfor Tidens søndersplittende og indsnevrende Tilbøieligheder bevarede i Aanden et frit Blik for det Hele og det Store.“ Vi tilføie endnu som Noget, der betegner Manden: Femhundrede Gylden var hans hele Efterladenskab; Alt, hvad han fortjente, havde han hengivet for Guds Riges Anliggender og til Dem, der trængte.

Chr. H. Kalkar.

Ugens Politik.

Den 1ste April 1863.

Paa det den 28de Marts afholdte Møde i Casino, hvis Hensigt var at forhandle om vort Fædrelands politiske Forhold og vedtage Udtalelser om disse, tiltraadte Forsamlingen de af Indbyderne stillede Forslag til Beslutninger, der ere bekjendte af Dagbladenes Referater. Beslutningerne motiveredes meget grundigt af dHrr. Gleerup, Brix, Rimestad, Hammerich, Larsen, Bille og Ploug, uden at fremkalde nogen egentlig Forhandling, hvilket derimod blev Tilfældet, da Pastor Schleppegrell fra Broager erklærede, at man ikke burde betænke sig paa at udtale Ordet Incorporation, og tilraadede at erklære, at vi havde Ret til at incorporere Slesvig, og at den selvstændige slesvigske Forfatning burde ophæves. Dette ligesaa velmeente som ukloge Forslag blev med Held bekæmpet af Ploug, der fremhævede, at da det saa ofte fra vor Side var erklæret, at der ikke tænktes paa nogen Incorporation, vilde det være et meget farligt Ord for os at udtale; af Rimestad, der med Rette mindede om, at man skulde gjøre sin Tids Gjerning, og ikke foregribe, hvad der var forbeholdt en senere Slægt, og af Bille, der traf Sømmet lige paa Hovedet, idet han gjorde opmærksom paa, at i Indbydernes Forslag vilde man finde de samme Tanker, fremsatte næsten i de samme Ord, som i de 34 Slesvigeres Erklæring. Førte Udviklingen til en Incorporation ad Frivillighedens Vei, havde Kongen ærligt opfyldt sine Pligter; thi Løftet hørte op, naar Slesvigerne selv forlangte det ophævet. Endelig vedtog Forsamlingen at opfordre Medborgere trindt om i Landet til i offentlige Møder at tiltræde Beslutningerne og indsende Meddelelse derom til Conseilspræsidenten og til Rigsraadets Præsident, en Opfordring, der alt er efterkommen i Aarhuus, hvor 29 Mænd fra Staden og Omegnen have udstedt en Indbydelse til et offentligt Møde den 7de April, paa hvilket Beslutningerne fra Casino ville blive forelagte. Det er meget ønskeligt, at fædrelandssindede Mænd overalt i Landet ville følge det givne Exempel. Har Regjeringen isinde at handle i Overeensstemmelse med de tagne Beslutninger, saa vil Overbeviisningen om, at den staaer i Samklang med Folkets Ønsker give den Mod og Energi paa den besværlige Vei, den skal betræde; er den tvivlraadig og vaklende, vil den især ligeoverfor Udlandet finde en kraftig Støtte i en saadan Udtalelse af Folkevillien. — De seneste af Regjeringens Skridt afgive imidlertid et høist glædeligt Vidnesbyrd om, at Handlingens Tid omsider er kommen, og at Ministeriet Hall for ramme Alvor har besluttet at afkaste Heelstatsbroen. Et Extranumer af „Departementstidenden“ indeholder nemlig fire høist vigtige Actstykker, underskrevne paa Fredensborg d. 30te Marts, i det der afholdte Geheimestatsraadsmøde. Disse Actstykker ere: en Kundgjørelse for Holsten, der bebuder en fuldstændig Udsondring med Hensyn til Lovgivningen, den holstenske Hærafdelings Udskillelse som Forbundscontingent, Udgifternes Henlæggelse til de særlige holstenske Finantser og en Overførelse af de locale holstenske Udgifter ved Fællesinstitutionerne til Stændernes Bevilling, forsaavidt de gaae udenfor Normalbudgettet. Tre Rescripter til Finantsministeren, Krigsministeren og Ministeren for Holsten og Lauenborg befale dem at udføre de nødvendige Forarbeider til at gjennemføre de ovennævnte Beslutninger. Der er saaledes foretaget et betydningsfuldt Skridt til at frigjøre os for den tydske Forbundsforsamlings Fordringer, der ere uforenelige med Kronens Uafhængighed og de ikke til Forbundet hørende Landes Rettigheder. Da Rigsraadet er sammenkaldt til en overordentlig Samling den 22de April d. A., ville tilsvarende Acter for Kongerigets og Slesvigs Vedkommende upaatvivlelig fremkomme i Form af Regjeringsforslag. Vi ville haabe, at Rigsraadet ikke blot vil gaae ind paa disse Forslag, men tillige understøtte Ministeriet saa kraftigt, at de af Forbundet uafhængige Landsdeles Ret betrygges ved Holstens fuldstændige Udskillelse, der ved de her omtalte Forholdsregler vel er forberedt, men langtfra gjennemført.

— Enhver, der med Opmærksomhed har fulgt Lord Palmerston paa hans lange Løbebane, vil vide, at han i de store politiske Spørgsmaal oftere er optraadt med en Procurators Snuhed, end med en Statsmands Høihjertethed. Med Hensyn til de polske Anliggender synes Procuratoren atter at have gjort sig altfor meget gjeldende. Vor Adkomst til at optræde, siger han, er Wienertractaten, vi maae derfor forlange Bistand af alle Deeltagerne i denne Overeenskomst. Det er mere at ønske end at haabe, at hans stakkels Client, Polen, vil være seiglivet nok, til at give alle de af Lord Palmerston i Bevægelse satte Udenrigsministerier Tid til at ordne Sagens Documenter. Hvis Selvopoffrelse, Tapperhed og Fædrelandskjærlighed vare tilstrækkelige, vilde Polen nok være istand til at kæmpe og lide saalænge, indtil den europæiske Politik fik Tid til at komme det tilhjelp, trods den Hemsko, hvormed Lord Palmerston har forsynet sin diplomatiske Vogn. Selv efter Langiewicz' Nederlag trodser Bevægelsen den russiske Magt; Opstanden vedvarer og udbreder sig, den store Krig er ophørt og Guerillakrigen er begyndt. Den moralske Virkning bliver større og større; den russiske Regjering i Warschau staaer alene og forladt. Paa den anden Side seer man, at om der end hersker Uvished med Hensyn til Maalet og Midlerne, hersker der stærk Bevægelse i den diplomatiske Verden. Under disse Forhold er det ikke at undres over, at det ene Rygte krydser det andet, Enhver vil vide Besked, men af Alt, hvad der endnu er fremkommet, seer man kun, at det polske Spørgsmaal vil finde sin Afgjørelse i Paris; om det derimod vil skee ved Hjelp af en directe Underhandling med Rusland eller paa en Congres, veed endnu Ingen. „Köln. Z.“, der fra den mest paalidelige Kilde havde erfaret, at Frankrig skulde have foreslaaet i St. Petersborg et uafhængigt Polen med Hertugen af Leuchtenberg som Konge, og som endog fandt Understøttelse hos »La Patrie«, ifølge hvis Mening det rhinske Blads Meddelelse ikke var greben ganske ud af Luften, har været nødsaget til at tilbagekalde sin Efterretning og dækker nu sit Tilbagetog med den Paastand, at der i de allersidste Dage er foregaaet et Omslag i Keiser Napoleons Politik, paa Grund af den af Østerrig indtagne Holdning. Sammenkaldelsen af en Congres vil sikkert støde paa uoverstigelige Vanskeligheder, fordi England vil forlange, at Italien som den sjette Stormagt skal deeltage, medens Østerrig paa ingen Maade kan give sit Samtykke dertil, da et sligt Samtykke vil være eensbetydende med Kongeriget Italiens Anerkjendelse. En fredelig Overeenskomst vil være meget vanskelig at opnaae, selv efterat Opstanden er underkuet, fordi

det gammel-russiske Parti aldrig vilde tilgive Keiser Alexander, hvis han, der rigtignok ved sin Thronbestigelse erklærede, at det var hans Agt at forbedre Polens Stilling, nu gav efter for de europæiske Cabinetters Paavirkning. Eneherskeren tør neppe i den Grad trodse dette mægtige Parti, der endnu hverken har tilgivet ham Emancipationsdecretet eller alle de øvrige Reformplaner, han har udkastet.

— Den franske Regjering har begyndt et meget vanskeligt Værk, idet den staaer i Begreb med at organisere den arabiske Eiendom i Algier. Denne Beslutning har vakt stærkt Røre blandt de franske Colonister, efterat Keiserens Skrivelse, der bebudede, at Sagen vilde blive forelagt for Senatet, offentliggjordes. Keiserens Hensigter til Gunst for den arabiske Befolkning ere vistnok meget høimodige, og Frankrig kan ikke i vort Aarhundrede følge de Nationers Exempel, der have grundlagt deres Colonier ved med Ild og Sværd at udrydde de Indfødte; men det er vanskeligt at forstaae, hvorledes man kan tænke paa, at foretage en pludselig Revolution med Hensyn til Arabernes hele sociale Stilling. At lade Eiendommen komme til at hvile paa et nyt Grundlag, det er den største Omvæltning, der kan foretages i et Samfund. Det kan ikke feile, at dette Forslag vil møde stærk Modstand selv i Senatet, der i de fleste Tilfælde dog kun optræder som Keiserens lydige og hengivne Tjener.

— I den græske Nationalforsamling findes der et talrigt og mægtigt Parti, som kun modstræbende gav efter for Folkevillien, saaledes som den aabenbarede sig den 21de Februar. Om det end for Øieblikket staaer i Baggrunden, betragter det sig dog ikke som overvundet, og det søger ved Hjelp af Intriguer at styrte sine mere loyale Modstandere. En saadan Intrigue har styrtet den græske Udenrigsminister, Maurokordatos; hans Bortgang kan let fremkalde hele Ministeriets Fald, og Følgerne heraf kunne være meget betænkelige for Grækenland. Man bør haabe, at Nationalforsamlingen, førend det fjerner et Ministerium, der har saa store Fortjenester af Landet, vil indsee, at disse forskjellige Regjeringer, der uafladelig afløse hinanden, og hvoraf ingen er istand til at holde sig, omsider vil compromittere Grækenlands Sag i Europas Øine. Tilstanden i dette af saamange Revolutioner hjemsøgte Land er meget betænkelig, og det er ingenlunde under gunstige Vilkaar, at Prinds Vilhelm, der ifølge en telegraphisk Depeche eenstemmig af den græske Nationalforsamling er valgt til Konge under Navn af Georg den Første, bestiger den ham tilbudte Throne. En af Nationalforsamlingen valgt Deputation skal alt have begivet sig til Kjøbenhavn for at underrette Prindsen om det paa ham faldne Valg.

M.

Tre ældre danske Ridderordener.

I „Dagbladet" blev, i en Beskrivelse af Høitidelighederne i Anledning af Prindsesse Alexandras Formæling, Opmærksomheden henledet paa de tvende ikke længer existerende danske Ridderordener: L'Union parfaite og Mathildeordenen. „Illustreret Tidende" meddeler idag Afbildninger af disse tvende og en tredie, langt ældre og ligeledes for længe siden af Brug gaaet, dansk Ridderorden: den væbnede Arm, og haaber, at følgende Notitser ikke ville være uden Interesse.

Riderordenen den væbnede Arm stiftedes af Christian IV og uddeeltes første Gang den 2den Decbr. 1616 under de store Høitideligheder, som paa denne Dag fandt Sted i Kolding, i Anledning af Slesvigs Forlehning til Kongens Søstersøn, den holsten-gottorpske Hertug Frederik III. Skjøndt Ordenen første Gang kom i Brug ved denne Leilighed, antages den dog nærmest at være foranlediget ved det heldige Udfald af Kalmarkrigen, en Formodning, der bestyrkes ved den Omstændighed, at de Mænd, hvem Kongen ved hin høitidelige Leilighed skjenkede den nye Orden, efter at han først havde givet dem det sædvanlige Ridderslag, vare tolv Herremænd, „som havde holdet sig vel udi den Svenske Krig", og Ordenen blev saaledes her nærmest tildeelt som en Tapperhedsbelønning. Navnene paa de første Riddere sees af de latinske Vers:

»Fries, Lung, Scheel, Rantzou, Rantzou tu Bildeqve Rantzou,
Senckler, Sparr, & Pens, Sandberg, Scheel, partis eqvestris.«

Ordenstegnet, en blaa emailleret, med Christian IV's Navnechiffer prydet, Arm, der holdt et draget Sværd i Haanden, hang i en fin Guldkjede. Den oprindelige Form forandredes imidlertid meget snart, idet den væbnede Arm sattes i Forbindelse med Elephantordenen, og siden gaves disse tvende Ordener forenede, indtil den sidste høitidelige Ordensuddeling under den nævnte Konge, der fandt Sted i Kjøbenhavn den 25de Octbr. 1634, i Anledning af den udvalgte Konge, Prinds Christians Formæling med den sachsiske Prindsesse Magdalene Sybille. Ved denne Leilighed veg nemlig den væbnede Arm ganske Pladsen for Elephanten, og siden har aldrig Nogen erholdt den. I den chronologiske Samling paa Rosenborg opbevares blandt flere Exemplarer af denne sjeldne Orden i begge dens Skikkelser det Exemplar af den egentlige væbnede Arm, hvorefter Tegningen er gjort.

I denne Samling findes ligeledes Ordenen l'Union parfaite. Denne Orden blev stiftet af Dronning Sophie Magdalene, til Forherligelse af hendes Ægteskab med Christian VI, den 7de August 1732, hendes elleveaars Bryllupsdag. Den kunde tildeles baade Herrer og Damer, men efter Stifterindens Dødsdag den 27de Mai 1770 blev den ikke mere uddeelt. Iblandt de sidste Riddere vare Landgreverne af Hessen Cassel, Carl (død den 17de Aug. 1836) og hans Broder Frederik (død i Aaret 1837), der begge havde erholdt Ordenen paa Frederik V's Fødselsdag den 31te Marts 1759.

Ordenstegnet bestod af et hvidt emailleret Kors med en Guldkrone i hver af de fire Ender. Mellem Korsets Arme fandtes vexelviis den norske Løve med den krumme Hellebard af Guld, Skaftet hvidt emailleret, og den brandenborgske Ørn ligeledes af Guld, Vingerne rødt emaillerede. Midt paa Korsets Forside var anbragt en med Rosenstene besat oval Stjerne, der paa blaa emailleret Grund viste Kongens og Dronningens kronede Navnetræk i Guld; paa Bagsiden fandtes i Midten et blaat emailleret Skjold, hvori læstes: »In felicissimæ unionis memoriam.« Korset hang i en blaa Silkesløife med Sølvkant og bares af Herrerne i venstre Knaphul, men af Damerne paa venstre Side af Brystet.

Mathildeordenen blev stiftet af Dronning Caroline Mathilde, til Ære for Kong Christian VII, paa hans Fødselsdag den 29de Januar 1771. Den skulde tildeles saavel Herrer som Damer, men i et begrændset Antal, idet Ridderne, Stifterinden iberegnet, aldrig maatte være flere end 24. Kun den, der havde fortjent Dronningens særdeles Naade, kunde erholde Ordenen, og derfor skulde Enhver, som ved andre Midler stræbte at komme i Besiddelse af den, for bestandigt være udelukket fra dette Tegn paa hendes Bevaagenhed. Var Nogen, der modtog Mathildeordenen, allerede i Besiddelse af Ordenen l'Union parfaite, skulde denne øieblikkelig tilbagesendes Dronningen, og efter Mathilderiddernes Død var det paalagt deres Arvinger at sende Ordenstegnet tilbage. De Første, der fik denne Orden, vare, foruden Kongen, Enkedronning Juliane Marie og Arveprinds Frederik, Generalerne Rantzau-Ascheberg og Gähler, Kammerherre Enevold Brandt og Conferentsraad Struensee, Grevinde Holstein til Holsteinborg, Generalinde Gähler og Geheimeraadinde Schimmelmann.

Ordenstegnet bestod af Begyndelsesbogstavet til Dronningens Navn i Brillanter, omgivet af en Ring af ædle Stene. Foran var anbragt en kongelig Krone, medens tvende emaillerede Blomsterkviste forneden bøiede sig opad Siderne. Ordenstegnet skulde bæres i et rosenrødt Silkebaand med Sølvstriber, af Herrerne om Halsen, af Damerne paa den venstre Side af Brystet. Denne Orden havde kun et kort Liv: allerede Aaret derefter bukkede den unge livsglade Dronning under for sine Fjender, og da de kom til Roret, maatte naturligviis Alt, hvad der kunde forherlige Mindet om Caroline Mathilde, træde tilbage i Mørket. Hverken i den chronologiske Samling, eller saavidt vides andetsteds, findes noget Exemplar af dette Naadestegn, der blev uddeelt af den unge danske Dronning, medens hun endnu selv troede paa Lykken og gjerne vilde dele den med Andre.

C. A.

Digte fra Spanien.

I.

I Norden, i Kakkelovnskrogen,
Groe Eventyr deiligt i Bogen,
Men ovre bag Pyrenæernes Muur,
Der voxe de vildt i den hele Natur,
Og er Du selv ung, ret Flamme og Fyr,
Saa brænder Du op i et Eventyr.

II.

Ved Husets Muur stod en Hæk af Geranier,
Der sad hun paa Trappens Marmorsteen,
Saa ung, saa deilig, hun solgte Kastanier,
Sad med Blomst i Haaret og med bare Been,
Hun saae med to Livsens Øine paa Een,
Var man ei en Ismand, strax blev man en Spanier.

III.

Toledo.

Vær hilset Du Fortids Toledo,
Du ridderlige gamle By,
Hvor Maurer-Klinger blev smeded',
om det gaaer i Verden Ny.
Her er saa eensomt og stille,
forfaldent, øde og stort,
Af rustædte Hængsler er faldet
Alcazars Vinduer og Port;
En ridderlig Gaard er nu Vertshuus,
min Stue en gammel Hal,
End pranger Familie-Vaabnet
over den aabne Portal;
Her er ei Kamin, men et Ildfad —
jeg hører den styrtende Regn,
Den skyller ned som en Syndflod
over den udbrændte Egn.
De nøgne, grangrønne Klipper
sig løfte langs Tajos Bred,
De kjende den larmende Fortid
og Nutidens Eensomhed;
De hørte Mahomed prises,
og Chor-Sang til Jehova,
Nu høre de Locomotivet
som kommer og bruser herfra —
Og saa er igjen det stille
Alt rundtom øde og stort,
Men deiligt snoer sig et Vintræ
om Byens ældgamle Port,
Og der bag det gittrede Vindue
Den deiligste Rose jeg saae,
Og den havde kulsorte Øine,
tidt vil jeg tænke derpaa.

IV.

Alhambra.

Som en Æolsharpe, brudt itu,
Men endnu ophængt paa Xenils Bjerg-Kant,
Seer jeg Dig Alhambra, billedsmykket,
Rigt udskaaret; dog, din største Skjønhed
Ligger i Erindringen om Klangen,
Tonerne fra dine brudte Strænge
Klang som Sværdet gav, som Snillet har den,
Dertil Elskovs-Toner, bløde, søde,
Svulmende til stormende Scirocco.
— Brudt itu er Harpen; Resten hænger
Af den mellem sørgende Cypresser,
Kostbar, rigt indlagt. Det er Alhambra.

V.

Det spanske Sprog.

Af Rythmer i Castagnetter
er Klang i det spanske Sprog,
Det bølger melodisk, som sang det
fra Hjerternes Nodebog,
Det som en Toledo-Klinge
sig bøier og hugger dog til,
Det Ord har med Janus-Hoved
til Folkehumorens Spil.
Betragt saa Murillos Madonna,
meer Himmelsk dit Øie ei saae,
Det spanske Sprog maa hun tale,
og Englene det forstaae.

VI.

Spanien.

Spanien, hvilken Rigdom har Du
af Naturens Deilighed!
Palmeskov og Cactus-Vildnis,
udbrændt Ørken, Blomsterbed.
Skjønheds Skikkelser her vandre,
malerisk er hver en Dragt
Og om dine Kyster svulmer
Havet i sin Storheds Magt;
Maurerfolket gav Dig Minder
hvori Aand og Skjønhed boer,
Ved Cervantes og Murillo
er i Snillets Hjem Du stor;
Og din Nutid eier Ungdom,
Munkene Du fra Dig jog.
Spaniens Blomstren forudseer jeg
lyse vil i Fremtids Bog.

H. C. Andersen.

Billetuddeling til Gratisforestillingen i Adelphi-Theatret i London den 10de Marts 1863.

Af de utallige Billeder, som de engelske illustrerede Blade have bragt til Erindring om Prindsen af Wales' Formæling, meddele vi idag et af de mest charakteristiske, nemlig en Scene efter »Illustrated Times«, som fremstiller Uddelingen af Billetter til Gratisforestillingen i Adelphi-Theatret. Det er en Scene af det ægte londonske Folkeliv, med en Vrimmel af Personligheder, der ville være vore Læsere bekjendte fra Dickens' Fortællinger. Panis et circenses! har fra Romernes

Tid været den store Hobs fredelige Feltraab, og det gjenlyder den Dag idag, kun modificeret efter de ydre Forhold; ogsaa i Englands Hovedstad lød det hin 10de Marts, og lød med Kraft fra Almuen, fra den lavere Middelstand. Det er dens Repræsentanter vi see for os paa dette Billede, Folk af alle Aldere og af begge Kjøn, ligefra den tykke Grønthandlerske til Gadefeieren og Skopudseren. I Alles Ansigter seer man den samme Glæde, ikke just over Dagens Høitidelighed, men over den forventede Fornøielse og maaskee allerede blot over det at være med og faae sin Billet. Det er et ægte engelsk Folkemaleri.

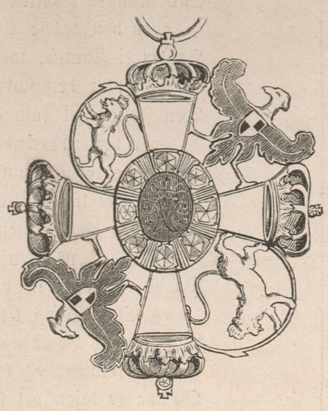

L'Union parfaite.

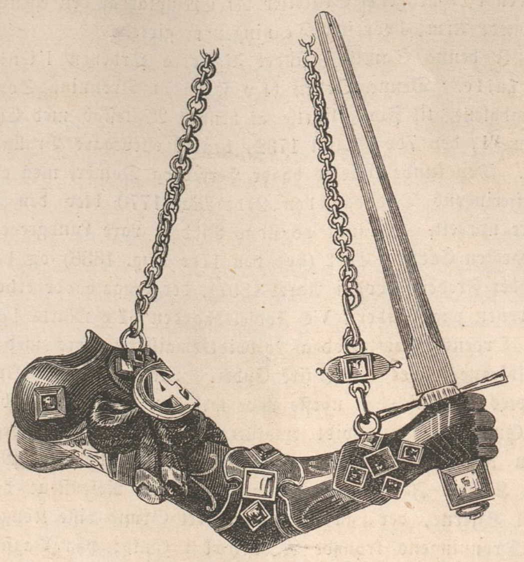

Den væbnede Arm.

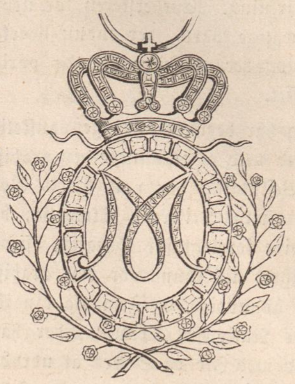

Mathildeordenen.

Fra en Reise i Norge.

V.

7. Over Høifjeld til Romsdalen.

Norge maa, taget i det Store, nærmest betragtes som en Høislette, fra hvilken enkelte høie Fjeldtoppe hæve sig, og i hvis dybe Revner Bunden i Øst er Dal og i Vest er Fjord. Man har derfor ikke seet Hovedtrækket i Norges naturlige Physiognomi, hvis man ikke har vandret over Høifjeldet. Man maa forlade Dalen med dens Befolkning, Frugtbarhed og Trævært, lade Høiderne paa 2000 Fod, hvor endnu een pCt. af Befolkningen boer, under sig, og stige 3—4000 Fod op over Havfladen; thi her ligge de store Høisletter, der stryge over Fjeldenes Ryg, hvorfra Landets høieste Tinder atter hæve sig til den dobbelte Høide.

Høisletten er en svagtbølget Steenflade, der paa store Vidder er næsten jævn, men saa afbrydes af Strækninger, hvis smaa, skarptkantede og paa Smalsiden stillede Steenflader minde om en størknende Skorpes Revnen og Udskillen i Krystaller; under Fjeldtoppene er den atter afbrudt af „Urer“, Steenmarker, hvis større og mindre Blokke ligge væltede mellem hverandre i chaotisk Uorden. Plantedække mangler vel ikke overalt, men det bestaaer hovedsagelig af det graalige Rensdyrmos; enkelte smaa Vande oplive hist og her den øde Ørken og naar Solen skinner, kan Landskabet, med den mørke stenede Forgrund, de lysende Sneefjelde hele Synskredsen rundt og den dybe Taushed, vel gjøre et ophøiet og deiligt Indtryk. Men dækker Taage Udsigten, saa at kun det Nærmeste viser sig, da er Alt mørkt og koldt, og man søger med Længsel et venligt Billede, men forgjeves; thi, som Welhaven skildrer det i Eivind Bolt, kun den golde Ørken ligger for En

„som et uhyre søndret Skjold,
til Minde om en Urtidsdyst,
da Fjelde tørned Bryst mod Bryst.“

Dog stundom oplives Høifjeldets Øde; Renen streifer over Steensletten, baade enkeltviis og i Flokke, og da kan der selv i disse kolde Regioner finde fyrige Optrin Sted, især om Høsten, i Brunsttiden.

Da jeg, med Fører fra Skeaker i Lom, gik over Høifjeldet i lige nordlig Retning til Loordalen, var det min Agt, efterat have overnattet i en af Fjelddalens Sætere, den næste Dag at fortsætte Vandringen i samme Retning over det høie Digervarden; men da Taage berøvede Høifjeldstouren dens Interesse, fulgte jeg Loordalen og gik gjennem Læsje til Romsdalen.

8. Romsdalen.

Paa Vandskjellet mellem det østen- og vestenfjeldske Norge ligger Læsje med sine Søer, der ere forbundne med hverandre og mod Sydost sende Lougen ned i Gudbrandsdalen, medens de mod Nordost finde Afløb i Rauma, der, efterat have gjennemstrømmet den sex Mile lange Romsdal, ved Veblungsnæs falder i Romsdalsfjorden.

Romsdalen holdes for Norges mest maleriske Dal. Som alle feterede Skjønheder er den meget lunefuld, saa det let kan hænde en Tourist, naar han fra Christiania er draget de omtrent 40 norske Miil til Dalens nederste Ende, kun at faae den Skjønnes fremstrakte Fod at see, men ikke den fortryllende Figur, som hun ofte hyller i det tætteste Taageslør. Da maa man sandelig have Taalmodighed og bede om godt Veir; er man udholdende, forbarmer den Stolte sig nok tilsidst og viser sig i en saa majestætisk Ynde, at man ingenlunde angrer de Offere, man har bragt for at nyde det fortryllende Skue.

Puerta del Sol i Toledo, tegnet af J. Kornerup.

Kommer man fra Læsje, træder man omtrent ved Nystuen ind i Romsdalen og naaer, efterat have fulgt Rauma en Miilsvei, det største Fald, den danner, Slettafossen, der ikke er meget høit, men udmærker sig ved den maleriske Kløft, gjennem hvilken den sammenpressede Vandmasse styrter sig. Over Fossen ligger en Bro, hvorfra man seer videre frem i Dalen, der i sin først halve Længde, indtil den bøier af i lidt meer nordvestlig Retning, endnu ikke viser Romsdalens Charakteer i dens hele Storhed, men danner ligesom en vellykket Forhal, der med den grønne, skummende Rauma i den smalle, enkelte Steder dyrkede Dalbund, med de rigt med mange Slags Løv- og Naaletræer og med skummende Vandaarer drapperede Fjeldsider, og med en af bratte Fjeldvægge med Sneedække foroven dannet Baggrund, lader Beskueren ane og forbereder ham paa den storstilede Natur, der viser sig, naar han følger Dalens Dreining. Da blive Formerne mere storslaaede; Dalens Vægge nærme sig hinanden; de ere foroven næsten lodrette, men forneden kile deres mægtige Styrtninger sig ind imellem hverandre, saa at Rauma gjennem Dalbunden maa bryde sig et Zikzakløb, som ogsaa Veien følger i Bugter, gjennem Ellekrat og forbi enkelte Gaarde. Nu bliver Egnen mere og mere gigantisk grupperet, indtil man naaer dens dristigste og skjønneste Fjeldformer i Romsdalshornet og Troldtinderne, hvis opadstræbende Skikkelser og fintudmeislede Enkeltheder danne et Naturens Sidestykke til Konstens gothiske Kirketaarn. Men mere herom næste Gang.

Erindringer fra Rhinen.

(Af Dr. H.)

(Slutning.)

Man maa see Köln paa en Festdag. Det larmende Handelsrøre ved Floden, Lastvognenes Tummel paa Gaderne forstumme; men Byen er derfor ikke stille og død. Tvertimod, der er et muntert, summende Liv lige fra Morgenstun-

Billetuddeling til Gratisforestillingen i Adelphi-Theatret i London, den 10de Marts 1863.

Slettafossen i Romsdalen. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

den; Grøntkoner og Mælkesælgere ere staaede tidligere op end sædvanligt, for at faae deres Forretninger endte i god Tid; Kirkegængere skynde sig til Fromessen, og fra Omegnen komme Skarer af pyntede Bønder, som forene det Nyttige med det Behagelige, gjøre en Lystreise til Staden og høre med det Samme en Messe i Domkirken — det er dog noget Andet, at see Biskoppen i al sin Stads, omgiven af Geistlige og Chortjenere, og høre det mægtige Chor af flere hundrede Stemmer og Instrumenter bruse hen under Hvælvingerne, end hjemme, hvor Vicaren alene læser Messen og Skolebørnene synge. Imidlertid ringe alle Byens Klokker, ikke med langsomme Bededagsslag, muntert kime de i forskjelligstemte Toner fra alle Taarne, og ligesom Lærkesang i Vaaren faae de En til glad at løfte Øiet opefter. Ingen Vægterpatrouille gaaer omkring for at paasee, om Skodder ere lukkede og Papir sat for de i Vinduerne udstillede Varer; som om det, at Stuen var mørk og uhyggelig, skulde hjelpe til at bringe Lys og Glæde i Sjælen. Smaahandelen gaaer sin rolige Gang, den blomstrer endog netop paa Festdagen, og Boutiker vise sig, hvor de til daglig Brug ikke findes: En slaaer sit Telt op paa Torvet, en Anden stiller et Bord foran Gadedøren; Helgenbilleder og Blomster, Kager og Voxlys ere de sædvanlige Handelsgjenstande. Trods Handelen mærker man dog Festen overalt; baade Sælger og Kjøber ere, om ikke i Pudsen, saa heller ikke i Arbeidsdragt; den Ene har en Kjole, den Anden et Tørklæde paa, som ikke høre til Hverdagsklæderne, Enhver gjør sig en Smule pen, og mødes man nu ved Disken, mødes man maaskee om lidt i Kirken, naar man har faaet Naboen til at passe paa Døren, og denne Naboersken til at see efter Gryden; thi Messen maa høres, det Ene gjøres, det Andet ikke forsømmes. Det er saa smukt, forekommer det mig, at der for Katholiken er saa kort fra Huus til Kirke; han smutter derhen, saasnart han har Stunder, som til en god Nabo, hvis Dør man er sikker paa at finde aaben, enten man kommer med sin Sorg eller med sin Glæde. Lad være, der trives Ukrudt mellem Blomsterne, det bliver dog altid et Spørgsmaal, om ikke Protestantismen ved sin altfor ængstelige Lugen har oprykket mange af de Blomster, som kvæge Hjertet. Er der uendelig Meget i Katholicismen, som ikke kan Andet, end tiltale En, saa er der unegtelig ogsaa Adskilligt, der støder Følelsen, ja næsten gjør et comisk Indtryk. Den første større Festdag, jeg tilbragte i Køln — det var Christi Himmelfartsdag — vare Placater opslagne paa Gadehjørner og Kirkedøre ganske som Comedieplacater. De forkyndte de forskjellige Messer, der skulde læses, og de Sange, der skulde synges i St. Maria in Capitol. Forestillingen begyndte Kl. 5 Morgen og endte Kl. 5 Eftermiddag med „stor Børneprocession" og „fuldstændig Aflad"; „Alle indbødes", men især „Sognets Beboere". Alverden strømmede til St. Maria in Capitol; den preussiske Garnison syntes især stærkt at trænge til Aflad, fra Morgen til Aften rykkede den ene velpudsede Colonne frem efter den anden. Da jeg hen paa Eftermiddagen kom for at overvære Børneprocessionen, var Kirken saa fuld, at den ikke kunde rumme Mængden; heelt ud i den herlige gamle Klostergang, som støder op til den, laae Skarer af Knælende. Da Gudstjenesten var endt, begyndte et andet Liv: det gik opad Floden til Bayenthurm og ned ad Floden til Mühlheim og tversover Floden til Haverne ved Hotellerne i Deutz, hvor Militairmusiken gav Concert. Hvem der havde et Par Groschen at betale slap ind; men den største Mængde blev udenfor, der hørte man Musiken, ligesaa godt uden at det kostede Noget; Frugtkonen solgte sine Kirsebær utrolig billigt; Udsigten var den samme som fra Haven, og Morskaben efter Latteren at dømme langt større.

Ingen Festdag kan lignes ved Christi Legemsfest. Aftenen før denne vendte jeg efter et Par Ugers Fraværelse tilbage til Köln. Min første Vandring var til Domkirken, Schweizeren kjendte mig igjen og undlod at præsentere mig Sølvfadet, hvorpaa han hos Fremmede indsamler „frivillige Bidrag til Dombygningen". „De har været her ofte", sagde han med et Nik og skred videre. I Choret var udstillet hele det rige Apparat, som skulde benyttes ved næste Dags Procession: Baldachin, forgyldte Lygter, uhyre Sølvvaser fyldte med Blomster, Faner og Voxkjerter, Crucifixer af Guld og Sølv. Altrene vare fyldte med Kirkens Skatte, og Masser af Lys i colossale Stager stode færdige til at tændes. Da Mørket faldt paa og Kirken lukkedes for Uvedkommende, fik jeg for gammelt Bekjendtskabs Skyld Lov at blive. Det var neppe det svindende Dagslys kunde trænge gjennem de brogede Ruder, Mørket laa under Hvælvingerne, og de uhyre Piller syntes at tabe sig i Nathimmelen. Schweizeren i sin røde Talar listede sig omkring med lydløse Skridt; hvergang han kom forbi et Alter neiede han og korsede sig. Da han endelig var færdig, tændte han en Lampe foran Madonnas Billed, knælede og bad, som for at anbefale hende Kirkens Varetægt. Det var blevet ganske mørkt, kun den lille Lampe brændte rødligt i det uhyre Rum; idetsamme rørtes Klokkerne i det søndre Taarn, de deilige Klokker med Klang som af Sølv og med en Røst som Tordenen. Hele den vældige Bygning syntes at bæve. Da Døren aabnedes, skinnede Gaslygterne langt ned ad Gaden, og fra den mørke Krog bag en Pille smuttede en lille Krøbling frem, for endnu at faae en Almisse, inden han vendte hjem fra sit sædvanlige Dagværk.

Hvor ganske anderledes saae det ud den næste Dag. Gaderne vare bestrøede med Blomster og Grønt, tommetykt laa Egeløvet, som havde den store Hermann selv rystet hele Teutoburgerskoven over Staden; Husenes Façader vare smykkede med Guirlander, Vinduerne med Blomster, Crucifixer og Helgenbilleder, en forunderlig naiv Udpyntning. Etsteds boede en Urtekræmmer og god Katholik; i hans Vinduer thronede Frelseren paa et Appelsinbjerg, ved hvis Fod knælede allehaande bedende Figurer, der saae længselsfuldt op efter de deilige Confectrosiner og Mandler, som dannede Festons over Gruppen. Den bodfærdige Magdalene og den hellige Augustinus havde faaet Plads hos en Slagter og vare komne fra Ørkenen til Ægyptens Kjødgryder, thi han havde snoet en Krands af Spegepølser og Blomster om hele Vinduesfordybningen og i Midten hang en vældig westphalsk Skinke, besat med Roser og Guldpapir. Blomstertrapper vare flyttede udenfor Gadedøren og forvandlede til Smaaaltere for Madonna — overalt Blomster, overalt Helgener. Ned fra Vinduerne bølgede lange Faner, mest hvide, røde og blaae, eller ogsaa med to eller tre af disse Farver forenede. Gule og røde, sorte og gule Faner saaes ogsaa, sjeldnere derimod sorte og hvide. Da jeg yttrede min Forundring over, at de preussiske Farver vare saa sparsomt repræsenterede, svarede en Bonner Bekjendt: „De passe ikke ved en Kirkefest, og — vi bryde os i det Hele ikke meget om see de Farver!"

Klokkerne ringede, Alverden strømmede til Domkirken. Biskoppen læste Messe, Choret sang, Orglet gik og Basunerne bruste som Dommedagens hen under Hvælvingerne; en Gysen gik gjennem Bygningen og Forsamlingen, der for Størstedelen laa knælende paa Bedeskamlerne eller Gulvets Fliser. Een Figur glemmer jeg ikke, det var en gammel Bonde; efter det tykke Lag Støv at dømme, som laa paa de jernbeslagne Sko og de opsmøgede Beenklæder, var han sikkert kommen langveis fra. Med den blaae Blouse over Søndagsfrakken knælede han paa Gulvet tæt indenfor Indgangen, som følte han sig for ringe til at nærme sig Høialteret med dets straalende Skatte, med dets Glorie af Voxkjerter, som lyste i den fjerne Baggrund. Hat, Stok og en lille Bylt havde han lagt foran sig, Ansigtet hvilede i hans Hænder; da Musikens Torden rullede hen over hans Hoved, trykkede han det dybere og dybere ned, som et Barn, der i sin Angest søger et Skjul bag sin egen svage Haand. Pludseligt taug de vældige Toner, af deres hensusende Efterklang løste sig en enkelt, en mageløs deilig kvindelig Stemme, der hævede sig først langsomt, næsten zittrende, som en Fugl, der ikke ret kjender sin egen Vinges Kraft; dristigere og dristigere svang den sig ud over den lydløse Mængde; opad steg den i uendelig Jubel som en frigjort Sjel, indtil den modtoges af et Chor af blide Barnestemmer, hvorpaa atter Musik og Sang faldt ind i et vældigt Hallelujah! Og under denne Sang trak de barkede Hænder sig langsomt bort fra Ansigtet, sank dybere og dybere, bleve liggende sammenfoldede over Knæet, medens Hovedet bøiede sig tilbage, Ansigtet straalede af et Smil, og et Par Taarer randt ned over de brune Kinder — — Sølvklokken ringede, Forsamlingen knælede. Røgelsen duftede og indhyllede Høialteret med den knælende Geistlighed i en blaa Sky, gjennem hvilken man saae Biskoppens opreiste Skikkelse vise det Allerhelligste for Menigheden.

Det var Tid, at Processionen skulde begynde. Alle de andre Kirker havde imidlertid sendt deres Geistlige i rige Ornater, deres Kirkeskatte, Crucifixer og Faner, ledsagede af Chordrenge og Tjenere med Voxkjerter, til Domkirken. Hele Kölns Geistlighed var samlet der, Tusinder og atter Tusinder af Andægtige og ørkesløse Tilskuere, og dog var den uhyre Kirke langtfra fuld. Udenfor samlede sig en talløs Skare, der i største Ro og Orden opstillede sig foran Indgangen til begge Sider af den blomsterstrøede Vei, som var bestemt for Processionen; trods Trængselen søgte man omhyggeligt at undgaae at betræde den. Vinduerne vare besatte med Damer, hver bekvem Plads med Tilskuere. Domkirkens Klokker ringede, Byens andre Klokker faldt ind. En Afdeling Soldater marcherede frem, derefter kom de forskjellige Kirkers Geistlige, hver med sit Tjenerskab og sine Kirkeskatte, der straalede af Guld og ædle Stene, men kun var en glimrende Armod mod den Pragt og Rigdom, Domkirken selv udfoldede. Dens Geistlighed sluttede Toget, en Legio af Præster af alle Classer, ledsagede af Chordrenge og Tjenere med Røgelsekar og Kjerter. Under en Baldachin, baaren af fire yngre Præster, omgiven af den høiere Geistlighed, af Tjenere med brændende Voxlys i gyldne Lygter paa Stænger, med uhyre Sølvvaser, fyldte med Blomster, og efterfulgt af Cardinalen, viste sig Guldskaalen med det Allerhelligste under Portalen. Alle Hoveder blottedes, alle Knæe bøiedes, eftersom det bares frem langs Tilskuernes Række. Foran Kirkefyrsten, der ligesom alle Togets Deeltagere gik med blottet Hoved, bares paa en Fløilspude Tegnet paa hans høie Værdighed, den skarlagenrøde Hat; over ham en stor flad Silkeskjerm med Guldfryndser. Toget gjorde en Omvei gjennem adskillige Gader, for at komme til den nærliggende Wallrafsplads, hvor den egentlige Procession skulde tage sin Begyndelse. En talrig Mængde fyldte den næsten ganske. I Midten var opreist et Alter, Steenbroen bogstavelig skjult af Blomster. Da de Geistliges Tog var ankommet, sattes Baldachinen paa Alteret, Cardinalen læste en Messe, steg op af Trinene, løftede Laaget af det hellige Kar og fremviste Hostien. I samme Dieblik brændte Virak og udsendte tætte Skyer, Mængden knælede, og gjennem Dødsstilheden hørtes det lidet opbyggelige: „Achtung! Präsentirt das Gewehr!", hvormed den commanderende Officeer lod sit Compagni salutere Kongernes Konge.

Fra Wallrafsplads gik Processionen gjennem forskjellige Gader, idet den bestandig voxede ved nye Afdelinger, som med deres Faner og Musikcorps satte sig i Spidsen for den, og med en uendelig Masse, som sluttede sig til den, eftersom den passerede forbi. Paa Altmarkt var atter opreist et Alter. Her stod Skoleungdommen samlet og ventede paa Processionens Ankomst. Hver Skole var ordnet for sig med sine Faner og sin Musik. Pigerne vare alle hvidklædte med Blomsterkrandse om Haaret, Drengene bare store Bouquetter paa Brystet. Det var en uoverskuelig Skare, et rigt Flor af opvoxende Ungdom, af hvilken her og der fremragede Skikkelsen af en sortklædt Skolemadam med skarpe Træk og Briller paa Næsen, ikke ulig Blomsterstokken, der skulde give de spæde Planter Støtte. For Drengenes Vedkommende blev det ikke ved den figurlige Stok; Skolemesteren førte den virkelige i Haanden, men jeg haaber, at han ikke brugte den, idetmindste saae jeg det ikke. Først da Processionen svingede ind paa Heumarkt, havde den naaet sin fulde Størrelse. Det var et uoverskueligt Tog af Mennesker af alle Aldere, alle Kjøn, alle Classer, fra Barnet, der netop kunde gaae ved Moderens Haand, til Oldingen, som slæbte sig frem ved Stok, fra de stakkels Waisenhuusdrenge i slavegraae Blouser til den velhavende sortklædte Borger, paa hvis Bryst den massive Guldkjede og uundværlige Blomsterkost stredes om Forrangen, medens han skred frem med andægtig Mine, med Hatten i venstre og Voxkjerten i høire Haand. Det ene Musikcorps afløste det andet, her sang man Lovsang, hist mumlede man sagte sine Bønner; overalt Blomster og Faner med Kirkers og Stiftelsers Vaaben, med hele Helgenhistorien i Guld og Silke —

Es flattren die Kirchenfahnen,
Es singt im Kirchenton,
Es ist zu Cöllen am Rheine,
Da geht die Procession —

som Heine synger. Og en storartet Procession var det; over en Time varede det, inden det uhyre Tog var passeret forbi det Sted, hvor jeg stod. Det bevægede sig langsomt og i største Orden, der var god Leilighed til at betragte de enkelte Grupper og Ansigter. Mest interesserede mig en Afdeling af Jesuiterselskabet; næsten alle vare unge, smukke Mænd, med friske, opvakte Ansigter; i Modsætning til flere andre Geistlige bare de alle deres Tonsur velvedligeholdt, og skjøndt faa i Tal dannede de det smukkeste og kraftigste Chor. Der var noget Kjækt, Bestemt, Begeistret i deres Holdning og Fremtræden, som vidste de, at de skred frem stridende og seirende. Lidende og beseirede saae derimod Nonnerne ud, med gustne Ansigter under den sorte Hoveddug. Sagte mumlende deres Bønner, medens Haanden flittig aftalte Rosenkrandsens Kugler, gik de med nedslagne Blikke, ligesom ængstelige over at befinde sig blandt saa mange Mennesker og udenfor Klostrets beskyttende Mure. Der var ingen smukke, flere plumpe, sløve Ansigter, der mere tydede paa en døsig Ligegyldighed, end en ophøiet Ro. Eet var der dog, som gjorde en Undtagelse. En gammel, temmelig svær, men ikke corpulent Dame skred frem med en Ro og en Sikkerhed, som kunde Bølgeslagene af den Verden, der bruste omkring hende, ikke naae hende. Det stærkt furede Ansigt, de tynde sammenpressede Læber og det rolige graae Øie tydede paa en Kraft, der havde seiret og vilde seire, hvad der end kunde møde; med det tætsluttende Lin om Hovedet havde hun en paafaldende Lighed med en af de prægtige gamle tydske Borgerkoner fra Middelalderen, som Holbeins Pensel har foreviget.

Paa Heumarkt læstes atter en Messe, og Processionen opløstes, efter at den havde varet i fulde tre Timer. Vist over ottetusinde Mennesker deeltoge deri, og dog sagde man mig, at Processionen dengang havde været mindre end sædvanlig paa Grund af Veiret, som de foregaaende Dage havde været regnfuldt. Saasnart den var forbi og Geistligheden havde begivet sig tilbage til Domkirken, mylrede Deeltagerne mellem hverandre og udvexlede glade Hilsener; Børnene gave sig til at lege, slæbte Bjerge af Blomster og Grønt sammen og holdt Procession paa deres Maade. Ikke engang Forhøiningerne, som kort forud havde tjent til Alter, hvorfra Messen var læst og det Allerhelligste fremviist, for hvilket hele Folket havde knælet, ikke engang de vare befriede for den tankeløse Ungdoms Leg, og Dandsen gik lystig over Brædderne. Disse Altere, som ved høitidelige Processioner opreises paa Torve og i Gader, bygges ikke af Kirken. Der er Hænder nok, som ville bygge dem. Som oftest har et af de nærliggende Huse ved Aldershævd erholdt Ret at udføre dette fromme Værk, en Ret, som Eieren skinsyg holder paa, og som man respecterer. Etsteds var Alteret saaledes opført af en jødisk Kjøbmand, som eiede Huset, hvortil denne Ret

hørte; man havde ladet ham vide, at det ingenlunde var nogen Pligt for ham at bygge Alteret, men Kjøbmanden holdt paa sin Ret.

Beskrive Rhinen, den ofte beskrevne, ofte besungne — jeg skal vel vogte mig. Det vilde være at gjøre en Iliade efter Homer. Deilig er den i sin uvisnelige Skjønhed, evig ung gaaer den sin Gang mellem vinløvkrandste Bjerge, gjennem frugtbare Dale, under nøgne Klipper med Levninger af Ridderborge, graae og forvittrede som Fjeldstenen selv; forbi gamle Byer, hvor Nutid bygger sorgløst paa Fortids Ruiner og Fattigmand kliner sin Hytte paa klippefaste Stadmure, der trodsede jernklædte Kæmpers Stormløb. Den lette Pindeværksbygning med fremskudt Stokværk hænger ud over Muren og speiler sig i Floden, som et pjaltet Barn, der soler sig paa et Brokværk og morer sig med at betragte sit eget lille snavsede Ansigt i Vandet. Men ikke Alt er Ruiner og Pjalter ved Rhinen; tvertimod: den ene venlige By efter den anden, det ene Landsted elegantere end det andet, det ene Hotel større end det andet præsentere sig langs Floden. Fra fjerne Steder strømme Folk sammen for at ligge paa Landet i de pene Huse; Rhinegnen er hele Tydsklands Strandvei, hvem der har Raad dertil holder sin egen Villa eller sit eget Slot, hvem der maa see lidt mere paa Skillingen, leier sig et Par Værelser, saa har han ogsaa fulgt Moden og „ligget ved Rhinen i Sommer". Som Kapervogne fare Jernbanetogene frem og tilbage; Veddekjørslen mangler ikke, Banen paa høire Bred concurrerer med Banen paa venstre; midt imellem dem stønner Dampskibet, fortumlet over ikke at kunne komme med i dette Kapløb, arbeidende sig op mod Strømmen, medens Locomotivet med et Hvin farer gjennem de lange natsorte Gange, som gjennembryde Klipperne, og kommer ud langt nede i den smilende Dal, svingende sin hvide Dampsky og raslende med det lange Vogntog, fuldt af Reisende. „Det er forbi med Reiselivets Poesi," sukker vel En og Anden ved Synet af den travle Hob, som styrter afsted med Reisetasken og den røde Bog i Haanden, for at kaste et Blik paa den smukke Udsigt, skrive sit Navn i Fremmedbogen, erlægge sit Offer paa Gjestgiverens Alter og fare afsted til en anden Udsigt, en anden Fremmedbog og en anden Gjestgiver. „Det er forbi!" De gamle taarnede Mure, der have tilbageviist saamangt et Angreb, synke i Gruus for det fremstormende Locomotiv; den Tryllering, som gjennem Aarhundreder har bevaret et Stykke Middelalder, næsten uberørt af Tiden, er brudt, Banegaarde og moderne Hoteller prange hovmodig midt iblandt de graae, spidsgavlede Bygninger; borte er Vinhavens idylliske Ro, ogsaa gjennem den suser Toget, og Ingen tænker nu paa at lytte efter Sirenens lokkende Toner fra Loreleis Fjeld. —

Fra Köln til Bonn frembyder Landet Intet af Interesse; det er en frugtbar Slette, som lønner Arbeidernes Flid, midt i den ligger det fordum churfyrstelige, nu kongelig preussiske Lystslot Brühl, omgivet af vidtløftige Haveanlæg. Jernbanen gjennemskærer den gamle Lindeallee, som fører til Slottet, den gjennemskærer ogsaa et lille Sumpkrat, fuldt af Nattergale, begeistrede Sangere, som mere trofaste end Salonens ikke have forladt Brühl, men besynge det i dets Ensomhed, som fordum i dets Glands. — Bonn er en venlig lille By med en deilig Kirke i romansk Stil. Ikke mange Steder boe Muserne smukkere end her. Det pragtfulde Slot, som Churfyrst Clemens August lod opføre i den første Halvdeel af forrige Aarhundrede, er indrømmet det 1818 stiftede Universitet. Den vidtløftige Bygning indtager mere end Halvdelen af Byens Sydside og indeholder foruden Høresalene et Bibliothek, forskjellige Museer, et physisk Cabinet, Professorboliger osv.; en deilig stor Plads, gjennemskaaren af smukke Lindealleer, støder op til den, og fra denne saakaldte Have, „Hofgarten", træder man næsten umiddelbart ind i den berømte Dobbeltallee, som fører til det forrige churfyrstelige Lystslot Poppelsdorf. Skulde den peripatetiske Skole atter engang komme i Mode, kan den ikke finde et bedre Sted for sin Virksomhed end Bonn; Spadseregange som de herværende skal man længe søge om. De benyttes ogsaa flittigt, skjøndt vel neppe i videnskabeligt Øiemed af den akademiske Ungdom, som her træffes udmaiet i de forskjelligste Dragter, med Snorfrakker, Jokaitrøier, Pumphoser eller Hjortelæders ditto; med guldbroderede Mützer, der neppe kunne dække Issen, og lade den vilde Løvemanke flagre frit, med Calabreser- eller Pariserhatte, med Kanonstøvler og næseklemmende Lorgnet, med Ziegenhainer og Ridepidsk. Den lykkelige Besidder af en stor Hund trækker om med den i en Snor; thi det preussiske Politi er ikke at spøge med og det hader løse Hunde uden Mundkurv. Andre endnu Lykkeligere jage paa elegante Blodsheste afsted gjennem Midtalleen, lorgnettere Damerne og forsvinde i en Støvsky. Det Bonner Universitet er et fornemt Universitet; det besøges af Prindser og Fyrster, af unge engelske Lorder og den rige Adels Sønner. Disse unge Herrer, som ved Siden af at udvide deres Kundskaber ikke glemme at udgive deres Penge, Officererne af en stor Garnison og en Mængde Fremmede, der deels for længere Tid tage Ophold her, deels besøge Bonn som et af Rhinlandenes seeværdige Punkter, give den lille By et usædvanligt Liv og et vist fornemt Anstrøg. Det er især Englændere, man træffer her; mange reisende Familier opslaae deres Vinterresidents i de smukke Hoteller i Coblenzergade, og Byen har flere store Pensionsanstalter, hvor unge Misser indespærres, medens deres Forældre gjøre den store Ronde. Der findes heller ikke faa unge Russere og Polakker, som under Paaskud af at dyrke de agronomiske Studier paa Landvæsensakademiet i Poppelsdorf unddrage sig Tvangen i Fædrenelandet og leve lystigt et Aarstid eller to.

Tilintetgjørelsen af den churfyrstelige Værdighed var et haardt Stød for Bonn, der i en Række af Aar havde været Churfyrstens Residents og havt rigelig Anledning til at erkjende Sandheden af det gamle Ord: „under Krumstaven er der godt at boe." Churfyrsterne havde smykket Byen og Omegnen med pragtfulde Bygninger og herlige Anlæg, de havde oprettet et Universitet og omgivet Staden med stærke Fæstningsværker. Ikke alene Churfyrsten, men ogsaa Muserne flygtede for de franske Republikanere, som 1794 trængte ind i Bonn; Fæstningsværkerne vare allerede tidligere tilintetgjorte, efter dette sidste Tab syntes Byen selv at skulle lide samme Skjæbne. Indvaanernes Antal aftog og beløb sig ved Aarhundredets Begyndelse til knap 7000 Mennesker; nu tæller Bonn 20,000; udenom den gamle Stad har reist sig en ny og elegant, en Række palaisagtige Bygninger strækker sig sydpaa langs Rhinen, smukke Landsteder fylder „Bonner Thal", og Veien fra Byen til Poppelsdorf antager lidt efter lidt Udseendet af en Gade. Grunden til denne heldige Forandring i Byens Skjebne er Gjenoprettelsen af Universitetet, som fandt Sted den 18de October 1818. Rhinlandene tilhørte nu det protestantiske Preussen, men Rhinlænderne vare derfor ikke mindre ivrige Katholiker end før og ere den Dag idag ikke ivrigere Preussere, end at de selv kalde sig „annecterede" eller „Zwangs"-Preussere. Det nye Universitet, som hovedsagelig var bestemt for de nyerhvervede Provindser, blev imidlertid ikke en udelukkende katholsk Institution: som Katholiker og Protestanter skulde leve fredeligt og ligeberettigede under den preussiske Ørns Vinger, saaledes skulde de ogsaa leve under Minervas Ugles. Men den preussiske Regjering, der er Ligeberettigelsens begeistrede Talsmand i Slesvig, glemmer imidlertid i en mærkelig Grad hjemme at overholde det Princip, den ude forfægter. Ved Universitetet i Bonn udgjør Katholikerne omtrent de to Trediedele af de Studerende, men de besætte neppe en Trediedeel af Lærerposterne. Protestanterne begunstiges, og endnu ifjor Foraar havde man ved en stedfindende Vacance atter et Exempel herpaa. Ved denne Leilighed kom Universitetets Curator, vor „provisoriske" Ven Beseler, som ved Rhinen har faaet Erstatning for, hvad han har tabt ved Slien, til at yttre, at man kun blandt Protestanter kunde vente at finde „ægte germanisk Videnskabelighed." Denne Yttring, som neppe var bestemt for Offentligheden, kom ud mellem Folk. Ungdommen følte sig fornærmet, og de katholske Studenter indsendte en Adresse med firehundrede Underskrifter til Cultusministeriet, hvori de fordrede det „arithmetiske Misforhold" mellem Lærere og Studerende hævet, og en ligelig Fordeling af Lærerposterne overholdt. Professorerne brød sig vel ikke meget om den Dom, Exadvocaten fra Slesvig fældte over deres Videnskabelighed, imidlertid har den uforsigtige Yttring ikke forbedret det spændte Forhold, som hersker ved Universitetet.

Enhver, som kjender lidt til Forholdene i Rhinpreussen, veed imidlertid ret godt, at Hr. Curatorens Omsorg for det ham betroede Institut ingenlunde udspringer af videnskabelige, men af politiske Grunde. Et tydsk Universitet, hvor Politik ikke spiller en fremragende Rolle, vilde være en Uting, og i Bonn har gamle Ernst Moritz Arndt levet og sunget saa længe, at det mindst af alle kunde gjøre en Undtagelse fra Reglen. Men ligesaa lidt, man har kunnet blive enig om, i hvilken Stilling det enige Fædrelands begeistrede Sanger skal foreviges*), ligesaa lidt er man enig om Maaden, hvorpaa Enigheden skal opnaaes. Medens Curatoren og hans Venner sværme for et Tydskland under Preussens Ægide, troer det katholske Parti at maatte søge Frelsen ad en ganske anden Kant. Det katholske Parti, i politisk Henseende, omfatter ikke alle Katholiker. Handelsstanden i Köln og i Fabrikstæderne paa høire Rhinbred har formegen Interesse i Preussens Udvidelse, til at den kan slutte sig til et Parti, hvis Bestræbelser gaae i modsat Retning. Den sværger ved „Kölner Zeitung", Du Mont-Schauberg og Heinrich Kruse, og gaaer med denne Treenighed gjennem Tykt og Tyndt, Nationalforening, preussisk Hegemoni og Schleswigholstein. I lang Tid var „Kölner Zeitung" det eneste toneangivende Blad i Rhinlandene, og det katholske Parties Anskuelser kom kun tilorde i sydtydske Blade, der som fremmede ikke kunde have den Indflydelse og den Udbredelse som de hjemlige. I de sidste to Aar har Forholdet forandret sig. Det katholske Parti er traadt frem med større Kraft, har grundet et eget Organ, der bekæmper Nationalforeningen, stiller sig paa stortydsk Standpunkt og ikke lægger Skjul paa sine østerrigske Sympathier. Dette udkommer siden 1ste April 1860 i Köln under Navn af „Kölner Blätter", og det har i sin korte Tilværelse allerede vundet en ikke ubetydelig Udbredelse. Det redigeres af Hr. Fridolin Hoffmann, en Mand med mange Kundskaber, som var bestemt for den geistlige Stand og nærved at skulle modtage præstelig Vielse, da man i ham opdagede et journalistisk Talent. Den katholske Kirke trænger til Stridsmænd, saavel udenfor som indenfor sine Mure, den besluttede at opgive en dygtig Præst for at vinde en dygtig Redacteur, og fra „høiere Steder" modtog Hoffmann et Vink om at opgive sine Studier og overtage Ledelsen af det nye Blad. Som en lydig Kirkens Søn bøiede han Hovedet og adlød. Han lever nu i Köln, hvor Bladet, som sagt, udkommer; men sine bedste Medarbeidere har han i Bonn, fra denne Byes lærde Studerestuer udgaae de hvasseste Artikler, navnlig den bekjendte sarcastiske Tirsdags Wochen-Rundschau, og Bladets fire Hovedhjørnestene ere de fire Bonner Professorer: Theologerne Dieringer og Reusch, Juristerne Walter og Heüffer. Intet Under, at Curatoren ikke skjøtter om at see flere saa afgjorte Modstandere ved Universitetet*).

*) Der var paa den Tid (Sommeren 1862) en Udstilling af Concurrencetegninger til en Statue for Arndt. Det var, som en Kritiker i „Kölner Zeitung" udtrykte sig, vanskeligt at fremvise en mere forskjellig Opfattelse af det samme Emne, end de forskjellige Konstnere have ladet Arndt blive tildeel, idet de have fremstillet ham i alle mulige Stillinger, fra en „Klopfægter" til en „sentimental Declamator".

Overalt hvor den katholske Kirke har havt en afgjørende Kamp at føre, have Jesuiterne ikke manglet i første Række. Det er derfor et betydningsfuldt Tidernes Tegn, at disse Kirkens Stridsmænd i de senere Aar have indfundet sig i Rhinprovindserne i temmelig betydeligt Antal. Før 1848 var det Medlemmerne af Jesu Selskab forbudt, at opholde sig i de preussiske Stater. Dette Forbud er hævet; men endnu er det ikke tilladt dem at besidde Grundeiendom og at oprette egne Læreanstalter i det preussiske Monarchi. Imidlertid indskrænkes herved ikke Fædrenes Virksomhed i nogen betydelig Grad; de blive paa Grund af deres bekjendte Lærdom søgte som Lærere af høitstaaende Familier; deres Veltalenhed gjør dem til yndede Prædikanter, og deres større præstelige Myndighed, navnlig med Hensyn til Absolutionen, er Grunden til, at de bruges meget som Skriftefædre. Om faste Eiendomme behøve de heller ikke at bekymre sig, selv uden disse kunne de leve ret behageligt. I Nærheden af Poppelsdorf, paa Bjerget Kreuzberg, hvor der tidligere stod et gammelt Kloster, have de indrettet sig en „Mission", og i Köln et Slags Kloster. Der har en adelig Dame overladt Ordenen en stor Gaard i uopsigelig Leie, mod den billige aarlige Afgift af 15 Sølvgroschen; andre fromme Sjæle sørge rigeligt for, at Fædrene ikke savne Noget. Fornylig opdagede en Prindsesse af Salms med Rædsel, at hendes Broder, der er Medlem af Selskabet, bar en grov Bomuldsskjorte. Den unge Pater tilstod smilende, at han ikke var værre faren, end samtlige hans kölnske Ordensbrødre; et Par Dage senere vare alle Klosterets Beboere forsynede med Skjorter af hollandsk Lærred.

Tidsbilleder.

II.

Der gives faa Perioder i en fredelig Mands Liv, som bedre fortjene den franske Benævnelse en »mauvais quart d'heure«, end den Tid, han narres til at bortødsle i en Photographs Atelier. Alene Bestræbelsen efter at udsøge det bedste Ansigt, man formaaer at sætte op, kan fremkalde Uro nok i Sindet, og Bevidstheden om, at det Ansigt, Du sætter op, hvorledes det end er, for Fremtiden vil blive det, hvorefter Alle, som kige i dine Venners Album, vil lære Dig at kjende, bidrager sandelig ikke til at formindske Uroen. Du har en ubestemt Fornemmelse af, at et smilende Ansigt er latterligt, og at et høitideligt er det endmere. Du ønsker at have et aandrigt Udseende, men plages af Frygt for at komme til at ligne en Ræv. Du ønsker at see ud, som om Du ikke sad for at tages af; men Anstrengelsen for at bevirke dette, fylder kun dit Sind end fuldstændigere med den sørgelige Bevidsthed, at Du sidder for Afbilderen. Disse stridige Følelser, som trykke dit Sind i det skjæbnesvangre Øieblik, ere allerede ubehagelige nok; men de forværres frygteligt ved Photographens velmeente Mellemkomst. For at modarbeide en skjælvende Hovedbevægelse, som desværre bliver altfor sandsynlig, naar man tager dit Sinds urolige Tilstand i Betragtning, tvinger han dit Hoved ind i en skrækkelig Nakkegaffel, der giver Dig et Udseende, som om En havde fat bag i Haaret paa Dig. I denne Forfatning kan det ikke regnes Dig til Onde, om

*) Et andet, nylig grundet, katholsk Blad, er „Echo der Gegenwart" i Aachen. Foruden disse tvende større Blade findes flere mindre af kun local Interesse. Naar jeg her har betraadt det mig temmelig fremmede politiske Gebeet, er det skeet for at gjøre opmærksom paa den i Hjemmet næsten ukjendte katholske Presse i Rhinlandene. Hvor lidet venlig den end viser sig mod Danmark, hvis sande Forhold er den, som den store Deel af den tydske Presse, ubekjendt, har jeg dog faaet Indtrykket af, at det vel var muligt her at aabne den Dør, som saa omhyggeligt tilstænges for alle danske Meddelelser angaaende den dansktydske Strid. Rhinlandene ere Achilleshælen, hvor Preussen bestandig frygter for at træffes af Frankrig. Det Pantser, hvormed Nationalforeningen og Pressen i den schleswigholsteinske Strid beskytter Tydskland mod Sandhedens Vaaben, slutter heller ikke rigtigt her; det var dog værd at forsøge, hvad et velrettet Slag kunde formaae.

der sniger sig et temmelig intetsigende Udtryk over dine ellers opvakte Træk. Photographen seer strax denne Brøst, og gjør sit Bedste for at hjelpe derpaa ved en lille spøgende Opmuntring, naturligviis ikke med andet Udfald, end at gjøre Ondet langt værre. „Vi maae have en Smule Udtryk i Deres Ansigt . . . maaskee et lille Smil!“ er en høist mistrøstende Formaning i et saadant Dieblik, naar Du netop veed, at Skyderen trækkes fra. Hvis Du er svag nok til at lytte efter hans Raad og fremtvinge „en Smule Udtryk“, vil Pladen vise Dig som en gyselig fordreiet, skjev Person. Og naar — hvad der er det Sandsynligste — Du er altfor optagen af din Tilstands Uhyggelighed til at give Agt paa hans Formaninger, bliver Du overleveret til Efterverdenen med et Udtryk af pinlig Alvor, der paa en ubehagelig Maade synes at vidne om en smertelig, indvortes Svaghed. — Der er altid formeget Studeret i Visitkort-Portraiterne; selv Baggrunden er ofte overordentlig besynderlig. Man kan ikke lade være at undre sig, naar man seer en ærværdig, gammel Dame uden Hovedbedækning hensat paa et Brysselertæppe midt i et terrasseformet Haveanlæg; ligesaa vanskeligt er det at forstaae, hvorpaa den Theori grunder sig, at midaldrende Mænd tilbringe deres Liv lænede til en corinthisk Søile, med et langt Gardin flagrende om Benene, Ryggen vendt mod en prægtig Udsigt og tilsyneladende i en forfærdelig Træk. Men det Udstuderede viser sig ikke blot i Omgivelserne; det træder ogsaa klart frem i Personens eget Ansigt. Der speiler hele Scenen sig. Nakkeholderens Tryk, den fortvivlede Attraa efter at opfylde Photographens Begjeringer, det onde Lune ved at føle sig i en ubekvem eller urimelig Opstilling, og Bevidstheden om, at denne Opstilling netop aftages — alt Dette taler ud af den Photographeredes Miner, og meddeler Verden et saare lidt smigret Billede af ham. Mange kummerfulde Skygger kunne drage hen over en Mands Aasyn, medens han sidder for en Maler, men denne er ikke nødt til at overføre dem paa Lærredet. Photographens Redskab er altfor langsomtvirkende til at kunne frembringe et sandt Billede; først naar det er blevet hurtigt nok til at kunne tage Personen uforvarendes, vil Portraitphotographien have naaet sin Fuldkommenhed.

Galvaniseret Jern.

Den Tanke, at gjøre Jern rustfrit ved at give det et Overtræk af Zink, opstod første Gang i Frankrig 1742, hvilede derefter i lang Tid upaaagtet og forglemt, indtil Sorell i Paris, efter talrige Forsøg, stort Tab og meget Besvær, i 1836 bragte den første dertil sigtende Fabrik i Gang, og da Zinklagets beskyttende Egenskab efter hans Mening var begrundet i Galvanisme, kaldte han sit Fabrikat galvaniseret Jern, en Benævnelse, der nu har vundet Borgerret i alle europæiske Sprog. Efter Udløbet af hans Patent i 1851 opstod der Fabriker af samme Art rundt omkring i hele Europa, alle beroende paa samme Grundtanke, men med talløse Udviklinger og Forbedringer, hvoraf endeel skjules som kostbare Hemmeligheder. Omtrent samtidig anlagdes af Polytechniker H. C. Drewsen i Kjøbenhavn en lignende Galvaniseringsfabrik, der nu drives under Firma Drewsen & Wismer.

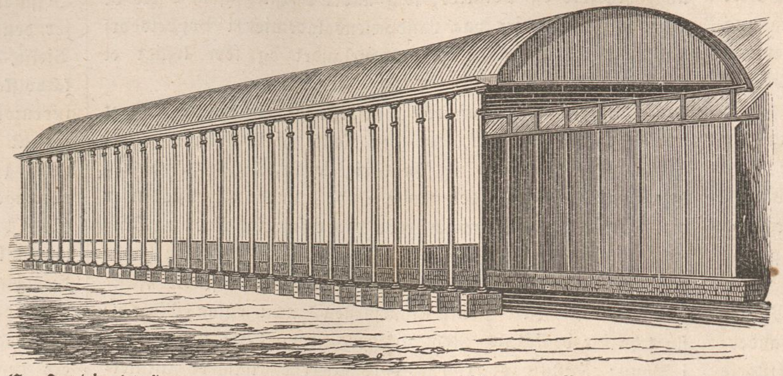

Et Indkjørselsskuur ved en Jernbanestation; Tag og Vægge af kannelerede Plader, Søiler af Støbejern; Alt galvaniseret.

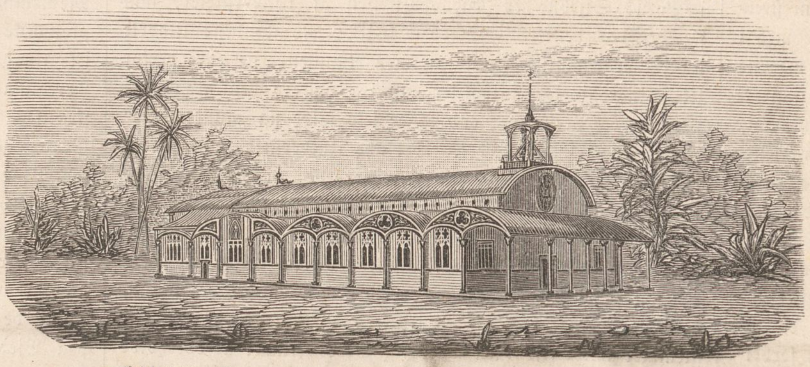

Ostindisk Gouvernementskirke i Rangoon; Alt galvaniseret.

Galvaniseringsprocessen deler sig i tre Operationer. Den første bestaaer i en Rensning af Jernets Overflade, saaledes at denne bliver metallisk. Den anden Operation, den egentlige Galvanisering, bestaaer i, ad den vaade Vei at forsyne Jerngodset med en tynd Zinkhinde, hvilket skeer ved at lade det i en vis Tid ligge i det saakaldte Zinkbad. Den tredie og sidste Operation bestaaer i at fortykke Zinklaget ved Neddypning i smeltet Zink.

Practikernes simple Anskuelse af Galvaniseringen er den, at den inderste Deel af Overtrækket er en Skorpe, der hverken er Zink eller Jern, men en Legering af begge, og at det er denne Skorpe, der egentligt afgiver den fortrinlige Beskyttelse, medens det ydre Lag, reen Zink, har mindre at betyde og uden større Skade kan brækkes og stødes af i Skaller hist og her. Det er denne indre Skorpe af en Jernzinklegering, der saa haardnakket modstaaer Iltens og svage Syrers Indvirkning. Da Rensningen af Jerngodsets Overflade (den første Operation) aldrig kan udføres saa fuldkomment, at der jo bliver en Mængde Smaapletter tilbage, hvor Jerniltet ikke er aldeles bortskaffet, og hvor Overfladen altsaa ikke er reen metallisk, ville disse Pletter ved Overtræk med andre Metaller end Zink forblive ubedækkede og ved den fugtige Lufts Indvirkning fænge Rust. Denne Mislighed indtræder ikke ved et Overtræk med Zink, paa Grund af dette Metals stærke Forbindelsestørst til Jern, og det styrkes end yderligere derved, at Zinken selv ved Luftens Paavirkning sætter en tynd Ilthinde, der afgiver en Beskyttelse for den ydre Zinkskal.

Den forbausende Udbredelse, galvaniseret Jern har fundet i den korte Tid siden Patentets Udløb i 1851 er den bedste Borgen for sammes Hensigtsmæssighed i en Mængde Retninger, hvoraf her blot exempelviis skal nævnes fuldfærdige Pakhuse, Magaziner, Badehuse, Materialskure, med aabne eller lukkede Sider, Værkstedsskure, Jernbane-Indkjørselsskure, Vaaningshuse, Jagt- og Skydehytter, Lyststeder, Villaer, Skoler, Kirker, ja selv Paladser fra Firmaet Tupper & Co. i Limehouse i London. Disse Bygninger construeres enten aldeles eller kun tildeels af galvaniseret Jern. Bindings- og Sparreværket udføres af galvaniseret Vinkeljern, saaledes at Bjælkerne og Stolperne ere hule og lette, men dog stærke nok. Vægge, Gulve, Lofter og Tag forfærdiges af galvaniserede Plader, enten glatte eller kannelerede.

Foruden disse fuldfærdige Bygninger er der en Mængde særlige Bygningsgjenstande, der meget hyppigt galvaniseres, saasom Røghætter, Vinduesrarme, Vinduesbeslag, Søm, Skruer, Holzskruer og Kramper, Kakkelovnsrør, Rørsøm og Jerntraad, Lynafledere — der i ingen Henseende staae under, men i flere, saasom i Holdbarhed, over tilsvarende af Kobber og dertil ere 4 Gange saa billige — og endelig hele Tagdækninger.

Derhos gives der neppe noget Slags Virksomhed, der ikke i større eller ringere Grad har følt Nytten og Hensigtsmæssigheden af det omhandlede Materiale; Landmanden bruger det til sine Redskaber og til Hegn, Sømanden til sine Ankere, Kjettinger, Søm osv. og selv i Huusholdningen har det næsten fortrængt Brugen af andre Metaller til de forskjelligste Kjøkkengjenstande, og vil forhaabentlig endnu have en viid Mark aaben for sin Anvendelse.

Charade.

Enhver, for til Seir over Rummet at naae,
Mit Første — skjøndt kun som sit Andet — maa.
Og finder De gnaven, at det er lidt vandet,
Skal høfligt De nævnes dog kun ved mit Andet.
Alt, hvad sig rører i Livets Elv,
Det er mit Hele, det er jeg selv. —

Opløsning paa Gaaden i Nr. 183:

Barde.

Opløst af L. L., Ridsenberg i Faaborg, Søndagsselskabet, Er det sandt? i Nakskov, et lyst Hoved i Stege, Sincerus og Silence, J. J. i Helsingør, de to Grækere, M. Duus, M. M. Ov. & Montebello, Mariane Hobe.
Opløst som „Hvalfisk“, af Confirmand og Confirmandinde.
„ „ „Perlemusling“, af Tre i Svendborg.
„ „ „Fiskebeen“, af Alex. osv.

Verdens-Barometret.

London	2	April	3	pCt.	Consols . . .	$92^5/_8$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	69. 85.
Wien	1	—	5	„	Metalliques .	75. 85.
Berlin	„	—	$3^1/_2$	.	Staats-Sch.	$89^3/_4$.
Kiøbenhavn	„	—	4	„	Kgl. Obligat.	$97^1/_2$.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

Fra Christiania er nu modtaget:

I de lange Nætter.

Af Forfatterinden til »Amtmandens Døttre«. Priis 1 Rd. 80 Sk.
(Findes allerede foreløbig anmeldt i dette Blads Nr. 172.)
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Fra Christiania er modtaget:

Excelsior,

Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Hos Undertegnede faaes:

Psalmebøger,

saavel elegante som simple.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Aarsberetning (1862)
fra Institutet for

Svensk medicinsk Gymnastik,

af Ca. Ma. Nycander, Institutets Forstander, faaes à 16 Sk. i Skandinavisk Boghandel, ligefor Postgaarden.

Paa vort Forlag er udkommen:

Dagenes Perle eller Søndagen.

Oversat fra Engelsk af E. G. Med Illustrationer. 48 Sk.

Livsbilleder af Guds Riges

Historie. Af Chr. H. Kalkar. 1ste og 2den Samling à 1 Rd. 48 Sk.

„Dante“ og „Dæmring“

af Chr. K. F. Molbech.
Tragisk Drama. — Lyriske Digte.
Begge eleg. indb. à 1 Rd. 40 Sk.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

FIIN
VANILLE-CHOCOLADE.
Chr. Steen,
Kongens Nytorv Nr. 28. Kjøbenhavn.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med Navn) expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes“ 4. Bind begynder den 5. April 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

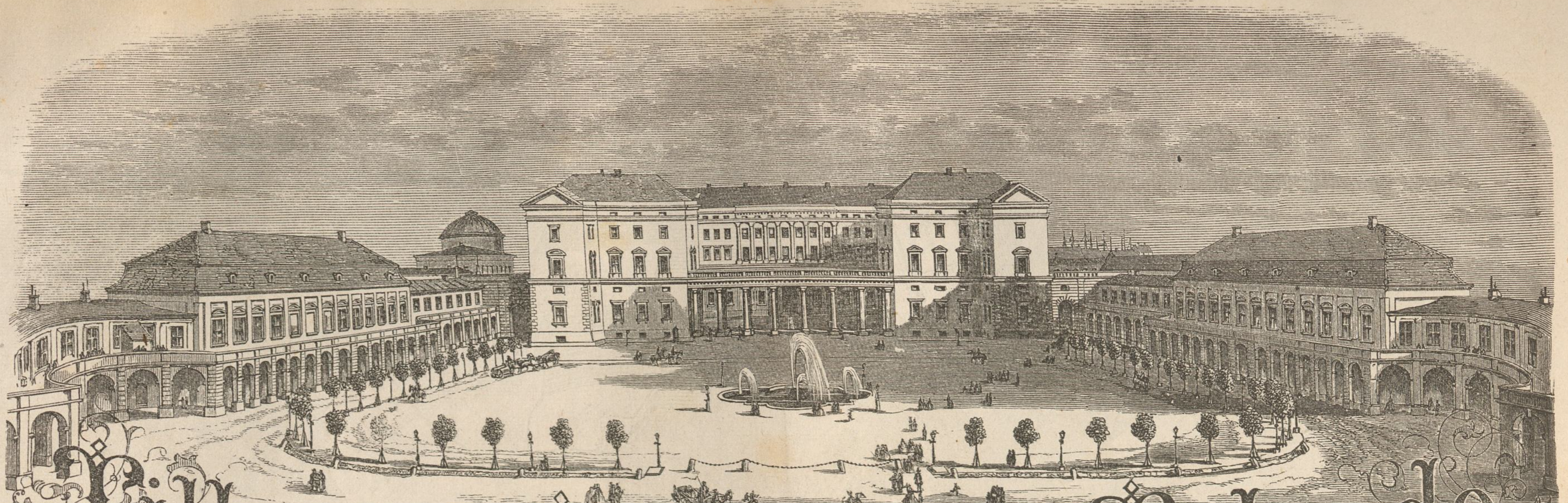

Tillæg til Illustreret Tidende

Søndagen den 5. April 1863.

En Episode af Prindsesse Alexandras Indtog i London.

Der er noget Ærefrygtindgydende ved det frie, fremadskridende engelske Folks Fasthængen ved det Traditionelle. Disse Borgere styrede selv en velordnet Stat, dengang næsten alle andre Nationer lyttede efter Eneherskerens „Vi alene vide“; de have saa længe været saa langt forude og staae endnu i Saameget saa langt fremme foran Andre, at de, samtidigt med den ustandsede Fremadskriden, ganske roligt kunne bie efter det Gamle, som kommer med bagefter, og som har sit Værd, skjøndt det ikke er efter den nyeste Mode. Saadan en Smule gammeldags tager Mangfoldigt i England sig ud, ja synes næsten latterligt og urimeligt for Dem, der ikke ret staae eller kunne stille sig med det engelske Folk paa den brede Grund, som Erindringen om hundrede og atter hundrede Aar har dannet for Beboerne af „Taageøen“. Men den Taage er ikke Steenkulsrøg alene, der blænder Øiet og fordærver Synet; der er ogsaa Rester af Middelalderens brogede, i mystisk Halvmørke fortonede Sagn. Skjøndt Volde og Mure ere faldne om City, staaer Temple Bar dog endnu som et indholdsrigt Minde; og den fordums Port til Hovedstadens Hjerte standser endnu imellemstunder den britiske Regent, som vel finder Veien aaben til elskende Undersaatters Hjem, men som dog maa mindes, at Det, der fordum var en hemmende Kraft, endnu ikke har tabt al Betydning. Men Citykongen, Lord-Mayoren, har ogsaa sin egen Residents; og the mansion-house forpligter til en kort Dvælen selv den Brudgom, der længes efter at hjemføre sin smukke Brud. Her i Trængselen, hvor der er blevet Plads — men hvilken Ingenieur kan sige hvorledes? — til mange Gange flere Mennesker, end Stedet „paa nogen Maade kan rumme“, her træder Borgerdronningen, the Lady-Mayoress, frem og byder sit og Sines Velkommen til den fyrstelige Prindsesse. Det er meget vanskeligt at „komme til“; men ingen Krone flettedes nogensinde af Roser uden Torne. Og under Tusinders ustandsede Jubelraab rækkes den engelske Floras fineste Rigdom til „Søkongedatteren“, den „danske Rose“. Bouketten er nu visnet for længe siden; men hint Øieblik vil mellem mange mindes i forreste Række; thi det gjemte en dybere Betydning, som pegede tilbage paa lange Tider og fremad mod hine Dage, da Kjøbmændenes Dronning mange Gange har været en ny og anden, men hin unge Brud er bleven „virkelig“ Dronning „med Guldkrone paa“.

Fra forrige Aarhundrede.

„Kjend Dig selv!“ saa talede den vise Sokrates. Ak! kunde hans Aand fra Underverdenens Skygger svæve op igjen til Jorden, kunde han atter blandt Menneskers Børn dæmonisk udraabe sit „kjend Dig selv“ — vi vilde standse ham i hans Tale og sige til ham: hvad Du forlanger er skeet, hvad Du befaler er opfyldt. Men ak! fra Graven vender man ikke tilbage. Nu vel! kunne vore Ord ei aabne Hades' Porte, de skulle da tone for Menneskers Øren; kunne de ei naae fra Pol til Pol, de skulle dog indprente i Danskes Hjerter det glade, uventede Budskab: her blandt os blev han født, den græske Viismands store Discipel! Hvor, naar, af hvem, hans Navn? Over hans Navn kastede Glemsel sit Slør, og i et Aarhundret er Tidens Hjul rullet over hans Grav! Men hans Bedrifter da? — ak, hans Bedrifter! Kun et eneste Blad af hans Saga har Tiden levnet, men et Blad, saa indholdsrigt, saa lysende, at det stiller hans vældige Skikkelse hen blandt Selvprøvelsens Helte, blandt Confessionens Mænd, en Augustinus, en Rousseau. — Og hermed overgive vi da det underfulde Blad i Læserens Haand; naar han har læst det tilende, vil han forstaae vore Ord og begeistret udbryde: i Sandhed, Beskedenhed er Ynglingens skjønneste Pryd!

* * *

Supplicq til Kongen fra en Student.

Stormægtigste Monarch!

Een af de sorte Svenne,
Som sigter til det Maal, Gud i hans Huus at tjenne,
For hvilke Kongen selv sit Navn saa ofte skrev
Og gav til deris Bøn sit rødbeseglet Brev.

Een af de samme folk, som udi eenrum slæber
Med bøger, pen og blæk og efter lærdom stræber,
Nedkaster sig idag med iiskold frygtsom blod
Og zittred blusomhed for Majestetens fod.

Ach! store Konge! jeg fra spæde ungdoms dage
Har læst mig hartad blind, men maa dißverre klage,
At ald min læsning, ald min rjs og ferlis tugt
Vil ikke ret slaae an til en livsalig frugt.

Jeg seer paa andre; men maa jammerlig fortryde,
At Præken og Ebraisk for mig ei ret vil flyde,
Imidlertid gaaer bort min gyldne Ungdoms aar,
Og hvad er en Student, brødløs, med iisgraa Haar?

Jeg haver prøvet, at jeg ei af Himlen haver
Til Præste-Embede det rette Pund og Gaver,
Jeg skælver ogsaa for det store ansvar, som
En Præst for andris sjæl skal gjøre for guds dom;

Jeg derfor min supplicq om Præstekald ej sender,
Ach nei! jeg mit talent for vel tilforne kjender,
Hvad jeg ei kan forstaae tilgavns, jeg søger ej,
Jeg beder da kuns om, jeg blive maa Laqvei.

Dog kuns hos Kongen selv, at jeg som hine svenne
Maa staae for Salomo, udj det hoff at tjenne,
Hvor Gudsfrygt, Retviißhed og Dyd gjør tjeniste
Og hvor man daglig dog kan Kongens Ansigt see.

Jeg slenger med plaisir min sorte kjoul og kappe,
Om jeg maa værdiges ad Kongens Slot og trappe
At træde op og ned, min Arve-Konges Vogn
Jeg heller løber ved end faaer et landsby Sogn.

Min vise Konge skal ej nogentjd fornemme,
At jeg hans hoffes dragt med laster skal beskæmme,
Saa far Apollo vel! Adieu I Musæ ni!
Jeg venter naadig svar om Kongens Liverj.

N. N.

* * *

Skulde et saadant Raab have lydt forgjeves, skulde en saadan Ansøger forgjeves have banket paa Naadens Porte? Vær uden Frygt! Suppliquens Forfatter er os Borgen for Supplikantens Lykke. Digtet er nemlig — efter Bestilling — forfattet af Frederik den Fjerdes Lakei-poet, Domprovsten i Viborg, Magister Tychonius, hvis Pegasus altid stod forspændt, rede til at trække det ene Læs Ansøgninger tilhove efter det andet. Det lykkeligste Udfald kronede dem næsten alle. Vi kunne derfor trøstig ønske Minervas Søn tillykke i den røde Kjole og forlade ham, for til Slutning at kaste et Blik paa hans lærde Patron.

Magister Tychonius er af dem, der ei saameget have Betydning ved det, de ere, som ved det, de ansees for at være. Tilhørende en Tidsalder, hvor — efter Heibergs Ord — Byernes Mandtal var lig med Poeternes Antal, var han naturligviis født med Harpen i Haanden; jo høiere Kongens Gunst bar ham, desto stærkere brusede Strængene — og de servile Clienter vare en fortræffelig Sangbund. Hans Roes gjenlød fra Alles Læber, ja man tvivlede snart om, hvem man skulde tilkjende Prisen, „den cimbriske Literator“, eller — Ludvig Holberg. Tychonius var paa en svimlende Høide — men Faldet udeblev ikke. I Aaret 1725 udkom „Jacob von Thybo“, og blandt Personerne forekom en Magister Tychonius. Om Holberg virkelig har sigtet til vor Helt, kan ikke afgjøres; men nok er det, han følte sig truffet, reiste øieblikkeligt til Kjøbenhavn, satte Himmel og Jord i Bevægelse, — træffer Holberg og farer løs paa ham med heftige Ord. Holberg lader ham tale ud og undskylder sig spydigt med, at han aldrig havde anet en slig Magisters Existents — men Personen i Komedien blev ved at hedde Tychonius, indtil han 1731, maaskee under kongeligt Fadderskab, blev døbt om til Stygotius. Fra nu af var der idelig Feide. Tychonius bjæffer bidsk, men overdøves af Holberg, der i „Det lykkelige Skibbrud“ bringer Magisteren lyslevende paa Scenen som Rosiflengius. — De mange pudsige Vers, som denne faaer Bestillinger paa, have deres Mønstre i Tychonius' egne Digte, saaledes som de findes i hans haandskrevne Samling af „Poetisk Pjaltekram og Prøveklude“. Blandt disse er det Vers, som Læseren idag har gjort Bekjendtskab med, et af de morsomste.

Tychonius døde 1740, og hans Berømmelse jordedes ved hans Side. Søgte end enkelte Literatorer at kalde den tillive og hævde ham Pladsen som Holbergs Medbeiler: kun faa Aar var det dog, at hans Digterstjerne lyste; thi alt 1756 blegnede den ved den Opdagelse, „at kanskee gik det med Tychonius og Holberg, som med de Stjerner, som Stjernekyndige vel give Navn af „første Størrelse“, men som, betragtede med bekvemme optiske Glas, dog mærkes at være noget ulige store.“ Som Glassene bleve stærkere, blev Stjernen svagere. I Nutiden glimter den kun mat i Horizonten, men kaster et Lys tilbage over det Aarhundred, der trøstigt styrede sin Cours efter slige Stjerner.

H. S.

Blandinger.

— Ved Nedbrydelsen af den ostindiske Handels Huus i London stødte Arbeiderne paa Grundmuren af en gammel, romersk Bygning, og en halv Snees Alen under Gadens Niveau fandt de et temmelig raat udført Mosaikgulv. I Nærheden, ligeoverfor Husets Hovedindgang, fandtes allerede tidligere et smukt Mosaikgulv; begge Fund vidne om, at det romerske London netop laa der, hvor City nu kneiser.

— Lago di Celano, den største Indsø i Neapel, ved Kirkestatens Grændse, forvandles nu til Agerland. Den fyldte et omtr. 5 Mile langt og 3 Mile bredt Bækken, og var 24 Alen dyb i Midten; da den havde Tilløb af flere Bjergstrømme, men intet Afløb, og laa 2000 Fod over Havet, foraarsagede den ofte betydelig Skade paa det omliggende Land ved Oversvømmelse. Allerede i Oldtiden forsøgte flere af de romerske Keisere at lade den løbe ud, men uden Held; senere stræbte Frederik II og Alphons I forgjeves til samme Maal. Disse Bestræbelser fortsattes i det 17de og 18de Aarhundrede med samme Udfald; i 1826 lod vel den neapolitanske Regjering en under Keiser Claudius i hint Øiemed anlagt Kanal undersøge; men Sagen førtes ikke videre. Dette store Foretagende er nu endelig lykkedes en fransk Ingenieur, for Regning af et romersk Selskab, som havde erhvervet Regjeringens Bemyndigelse til at udtørre Søen og benytte det derved indvundne Land.

Prindsesse Alexandras Indtog i London. Foran „the m

ansion-house"; Mayorens Frue overrækker Prindsessen en Bouket.

— »Illustrerad Tidning« har i »Anteckningar af en hofkavaljer« meddeelt følgende Tildragelse fra Begyndelsen af Kong Oscars Regjering. Paa en Reise til Norge drog Kongen gjennem en lille By i Mellemsverig, og blev ved Stadens Port modtaget af Embedsmændene og Borgemesteren, en lille, tyk Mand, med et kuglerundt, velvilligt Ansigt, der dog i det Dieblik tydeligen udtrykte heftig Bevægelse ved det vigtige Hverv, som paahvilede Stadens første Embedsmand.

Der var ogsaa opreist en Æreport, hvor tvende Rækker hvidklædte Piger, med Blomsterkoste i Haanden, havde Plads. En ældre Dame, en lille, trind Kvinde, med hvid Silkehat og en hvid vajende Fjær, saaes ligeledes ved Æreporten, ledende og ordnende det Hele; det var Borgemesterens Frue, efter hvad der paastodes, hele Forsamlingens egentlige Styrer. Da Kongens Vogn standsede, saae man Borgemesterfruen puffe sin Mand frem; hans Forlegenhed og Forvirring vare i stadigt Tiltagende. Han havde tillige megen Uleilighed af sit Værge, der var for langt til den lille Mand, og snart prikkede i Jorden, snart stak frem mellem hans Been, til hans store Forargelse. Hans Tale stod paa Papiret, men Haanden, som holdt det, skjælvede, og Tungen, som fremsagde Indholdet, gjorde det Samme.

„Stormægtigste, allernaadigste Konge!“ begyndte han, og fortsatte i de vanlige Talemaader, indtil det led mod Enden, som unegteligt var det Mærkeligste: „Trefoldigen lykkelige de Folk,“ yttrede han, „lykkelige de Folk, over hvilke nu, i to af Himmelen velsignede Aar, Eders kongelige Majestæt har spaaren Biret . . nei, baaren Spaaret . . nei, spiren Baaret . . hm! nei, spaaren Bir . . nei, hm! spaaren Piret . . nei, piren, nei, hm! hm! pir . . aa . . spaar . . aa . . nei, spaaren, nei spiren . .“

Nu styrtede den trivelige Madam med den hvide Fjær frem i fuld Fortvivlelse, og satte Munden tæt til den stakkels Borgemesters Øre, for at soufflere ham.

„Baaren Saaret!“ raabte da Borgemesteren, medens Sveden perlede paa hans Pande.

„Nok, nok, min bedste Hr. Borgemester!“ sagde Kongen, bristende i en hjertelig Latter, som snart fandt Gjenklang baade i hans Følge og i hele Forsamlingen: „Nok, nok!“

Borgemesteren syntes ikke at tage Deel i den almindelige Glæde; han rev sig i Haaret, medens hans Læber bevægede sig, som søgte de endnu frugtesløst den flyende Phrase. End mindre tilfreds var den lille Frue, som greb sin Mand ved den ene Arm, og uophørligt ruskede i den. Imidlertid skred Toget frem til det Huus, hvor Kongen vilde tage Ophold.

„Den stakkels Borgemester!“ udbrød Kongen med ustandset Munterhed, efter at have aftakket Folkeskaren. „Men Vi maae give ham Vasaordenen, thi ingen Borgemester i hele mit Rige har beredet mig saa stor Glæde, som han.“

Genealogisk Notits.

Efterfølgende Tabel viser, hvorledes den tilkommende danske Kongeslægt, eller den Glücksborgske (tidligere Beck'ske), Sidelinie af det oldenborgske Kongehuus nedstammer paa Mandssiden fra de ældre danske Konger af dette Huus.

Christian III,
Konge i Danmark og Norge.

- Frederik II,
  Konge i Danmark og Norge, Stifter af den kongelige Hovedlinie.
- Hans d. Yngre,
  Hertug af Sønderborg, † 1622.
  - Alexander,
    Hert. af Sønderborg, † 1627.
    - August Philip,
      Hert. af Holsten-Beck, † 1675.
      - Ludvig Frederik,
        Hert. af Holsten-Beck, † 1728.
        - Peter August Frederik,
          Hert. af Holsten-Beck, † 1775.
          - Carl Anton August,
            preussisk Major, dødelig saaret i Slaget ved Kunnersdorf 1759.
            - Frederik Carl Ludvig,
              Hert. af Holsten-Beck, † 1816.
              - Frederik Wilhelm Paul Leopold,
                siden 1825 Hert. af Glücksborg, † 1831.
                G. m. Louise Caroline af Hessen-Cassel, Søster til Frederik VI's Dronning Marie.
                - Carl,
                  Hert. af Glücksborg, f. 1813.
                  G. m. Vilhelmine Marie,
                  Datter af Frederik VI (ingen Børn).
                - Frederik,
                  f. 1814.
                  G. m. Adelheid af Schaumburg-Lippe.
                  - Frederik,
                    f. 1855 (tilk. Hert. af Glücksborg).
                - Christian,
                  Prinds til Danmark, f. 1818.
                  G. m. Louise af Hessen-Cassel.
                  - Frederik,
                    f. 1843.
                  - Alexandra, f. 1844.
                    G. m. Albert Edvard, Prinds af Wales.

Hertug Hans d. Yngre var i to Ægteskaber Fader til 23 Børn, deriblandt 11 Sønner. Af de talrige fra disse nedstammende Linier ere nu kun to tilbage, den augustenborgske og den ovenfor beskrevne (yngre) glücksborgske Linie.

Paa Kvindesiden er Slægtskabet mellem den ældre og den yngre kongelige Linie, som bekjendt, langt nærmere, idet de begge nedstamme fra Kong Frederik V.

Frederik V.
Dronningerne: 1) Louise af Storbritanien; 2) Juliane Marie af Brunsvig-Wolfenbüttel.

- [1] Louise.
  G. m. Landgrev Carl af Hessen Cassel.
  - Marie Sophie Frederikke.
    G. m. Frederik VI
  - Louise Caroline.
    G. m. Hert. Vilhelm af Glücksborg.
    - Christian,
      Prinds til Danmark. G. m. Louise af Hessen.
- [2] Frederik,
  Arveprinds.
  - Louise Charlotte.
    G. m. Landgrev Vilhelm af Hessen-Cassel.
    - Louise.
      G. m. Prinds Christian.
  - Christian VIII.
    - Frederik VII.

Christian, Prinds til Danmark, og Louise: Frederik, Alexandra og Sødskende.

J. K.

Paa mit Forlag har forladt Pressen:

I de lange Nætter.

Af Forf. til Amtmandens Døttre. Priis 1 Rd. 80 Sk,

Excelsior,

Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.

J. W. Cappelen.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Vægter-Versene

deres ældre og yngre Skikkelse, udgivne af V. Fausbøll.
Med Afbildninger af Vægtere fra forskjellige Tider.

1762. 1862.

2den med forskjellige Sangnoder og Oversættelse paa Engelsk og Fransk forøgede Udgave. Priis 20 Sk.

H. Hagerup,
Gothersgade Nr. 31.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler ved Confirmationen:

Psalmebøger

i største Udvalg fra 64 Sk. til høiere Priser.
48. Store Kjøbmagergade 48,
ved Siden af Porcellainsfabriken.

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgade 49, er udkommen:

En ung Piges Historie.

3die Oplag. 1 Rd. 48 Sk., indb. 2 Rd., med Guldsnit 2 Rd. 16 Sk.

Endvidere af samme Forf.:

Fortællinger.

Timeglasset. Cousinen. Forvandlingen. Tante Hanne. Margrethe.
Heft. 1 Rd. 16 Sk., indb. 1 Rd. 64 Sk., med Guldsnit 1 Rd. 80 Sk.

Tre Fortællinger.

Valdemar. Det blinde Tilfælde. Elise.
Heft. 1 Rd. 56 Sk., indb. 2 Rd. 8 Sk., med Guldsnit 2 Rd. 24 Sk.

Skizzer af Hverdagslivet.

Den blinde Digter. Jomfru Bine Ellen. Tre Aar af mit Liv.
Heft. 1 Rd. 40 Sk., indb. 1 Rd. 88 Sk., med Guldsnit 2 Rd. 8 Sk.

Frøcataloget for 1863

udleveres fra mit Blomsterudsalg, Kronprindsensgade 6 (ligefor Frimurerlogen). Større Ordres bedes indsendte betids.

J. Olsen,
6. Kronprindsensgade.

Confirmations-Bouquetter

anbefales fra Blomsterudsalget i Kronprindsensgade 6 (ligefor Frimurerlogen). Fra Provindserne udbedes Ordres betids.

J. Olsen,
6. Kronprindsensgade.

Mandarin-Thee.

Denne for sin Styrke, Velsmag og Bouquet saa yndede Thee erholdes i $\frac{1}{1}$, $\frac{1}{2}$ og $\frac{1}{4}$ Punds Daaser à 10 Mk. 8 Sk. pr. Pd. alene i Theehandelen, Kongens Nytorv 28, hos

Christian Steen.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 185. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 12. April 1863. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 4de Bind.

Indhold.

Grev Christoffer Rutger Ludvig Manderström, af Orvar Odd. — Biancas Eventyr (efter en fransk Novelle). — Et Marked i Vesterbrønderslev. — Frederikshavn. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Ridderspillet paa Amagertorv i Anledning af Christian IV's Kroning.

Grev Christoffer Rutger Ludvig Manderström.

Denne Minister, der med Rette i sit Fædreland nyder stor Anseelse, har i den sidste Tid ogsaa tiltrukket sig det danske Publicums Opmærksomhed paa en saadan Maade, at der i Øieblikket vistnok er meget faa nordiske Statsmænd, som fra en mere almindelig politisk Betydnings Standpunkt kunne stilles ved hans Side. Hans diplomatiske Færd i den dansk-tydske Sag, hvorom der tidligere er bleven skrevet og talt, gjættet og commenteret saameget frem og tilbage, foreligger nu ganske aaben i den Samling Actstykker, der (i to forskjellige „Hvide Bøger") er bleven fremlagt for de svenske Stænder og det norske Storthing, og hvorledes man end hertillands maa bedømme visse Enkeltheder af Grev Manderströms gjentagne, udførlige og indstændige Indlæg i hin Sag, hvormeget man endogsaa kan have Grund til at beklage, at den ædle Greves Anskuelse i eet enkelt Punkt synes mere at være begrundet i en almindelig og desuden ikke ganske uomtvistelig Læresætning, end i en gjennemført Undersøgelse og Overveielse af de særlige Forhold og factiske Momenter, saa maa man dog erkjende Eet: at Grev Manderström ved sin hele Optræden i den langvarige dansk-tydske Tvist har viist sig at være noget Mere, end kun svensk Udenrigsminister, nemlig en Statsmand med Blik paa Tidsforholdene i det Store og med Øie for hele Nordens Tarv.

En Forfatter yttrede for et Aar siden i en biographisk Skizze om Grev Manderström, at han „uden Modsigelse var en stor og glimrende „Dygtighed", men at han hørte til den gamle Skole, ikke saa ældgammel en Skole, som Axel Oxenstjernas, men til den gamle Skole af forholdsviis langt nyere Datum, hvis Fortjenester, saavelsom Mangler, i sin Tid forenedes hos den bekjendte svenske Diplomat Wetterstedt." „Hin gamle Skoles Fortjeneste", yttrede Forfatteren videre, „ligger fremfor Alt deri, at den altid har været et dygtigt Forretningsinstitut, men dens Feil er, at den undertiden synes at lægge altfor megen Vægt paa Methoden og den strenge traditionelle Formalisme, og at den med en Skinsyge, der neppe længer passer til vor nyere Tids Forhold i alt Øvrigt, holder paa sin egen saa at sige Hellighed, og betragter sin Virksomhed som et Slags Frimureri." Forfatteren endte forøvrigt sin Skildring af den svenske Udenrigsministers Personlighed med følgende Ord, der næsten indeholdt en Forudsigelse: „Grev Manderström er endnu en Mand i sin kraftigste Alder, og med den Spændstighed, der udmærker ham, kunne vi ikke skjønne rettere, end at han ogsaa maa have en smuk Fremtid for sig, Noget, der heelt og holdent ligger i hans egen Magt, forsaavidt som han til den Ende kun behøver at gjøre sine Evner gjeldende i en Retning, som er den for hele Norden ene rette og virkelig heldbringende, og at bestemme sig for en mere aaben Tilslutning til Fremskridtets Sag i hans Fædreland, og til Nationalitetens Idee for den høiere Politiks Vedkommende." Vi kunne godt slutte os til hine Udtalelser, og det forekommer os, at i Grunden allerede i disse Ord ligger Nøglen til den rette Forstaaelse af hvad Grev Manderström oprindelig er som Diplomat og Politicus i høiere Forstand. Det er ganske vist, at han er udgaaet af en diplomatisk Skole, der for Tiden maa betegnes som en ældre, som en, der forhaabentlig snart vil være at betragte som et tilbagelagt Stadium, en Skole, hvor det i Regelen virkelig noget formeget kom an paa Formen, Etiquetten og den laugsmæssige Methode, og hvor man undertiden „netop for Formens Skyld lod en Tanke fare, der ellers meget passende kunde være udtalt i et vist givet Øieblik." Det fortjener imidlertid at bemærkes, at Grev Manderström ved mangen Leilighed har tilladt sig Undtagelser fra de stive Regler, Undtagelser, hvor hans medfødte Genie i en original Retning har frigjort sig fra Skolens Tvang (vi behøve i saa Henseende kun at erindre om den temmelig usædvanlige, men fint spydige Maade, hvorpaa han i December Maaned f. A. lod Lord John Russell forstaae, at Sverig kunde sætte sig ud over en meget gammel Mands Fornærmelser), og endelig maae vi udtrykkelig gjøre opmærksom paa, at Meget af det, som ovennævnte Forfatter kun skimtede som en Mulighed i en taagefuld Fremtid, allerede nu er blevet til en glimrende Virkelighed for Grev Manderströms Vedkommende, og at denne Statsmand af den ældre Skole i de sidstafvigte Maaneder paa flere Maader har forstaaet at stille sig selv i et ganske nyt Lys.

Hvis Det, der i den allersidste Tid er foregaaet paa høiere Steder i Sverig, var skeet for ti Aar siden, vilde man med Rette have kunnet tale om Underværker; nu lader alt Dette sig meget naturligt forklare. Den nyeste Bevægelse, der saa mægtigt har grebet Sverig, og af hvilken dette Lands Foryngelse i mange Retninger vil blive en Følge, har efterhaanden meddeelt sig ogsaa til Samfundets Høider, og Sverigs tidligere Historie har i Sandhed ikke et eneste Tidspunkt at opvise, hvor Konge, Regjering og Folk i en lignende Grad have været besjælede af een Aand og bestemte paa ved enig Samvirken at føre saagodtsom alle mulige Reformer igjennem. Strømmen er stærk, ganske vist! dog har en eensidig eller forblindet Statsklogskab tidt idetmindste forsøgt at sætte sig imod et ligesaa stærkt, maaskee endog endnu stærkere Tryk; det er altsaa et virkeligt Særsyn, som vi netop her have for vore Øine, at Regjeringen kommer Folket imøde og at

Grev Christoffer Rutger Ludvig Manderström.

Statsmændene slutte sig til den offentlige Mening, istedetfor at trodse den. Den Maade, hvorpaa hin Tilslutning er skeet i Sverig, vil sikkre Kong Carl XV et ærefuldt Blad i hans Lands Historie, og den har allerede gjort hans Regjeringsmænd til de folkeligste Ministre, Sverig maaskee nogensinde har havt. Grev Manderström har ikke mindre end hans øvrige Colleger sin Deel i det Forslag til en Repræsentationsreform, hvis Bærer Baron Louis de Geer er; det er fremkommet ved en fuldstændig Overeensstemmelse mellem Monarchen og samtlige Ministre. Forelæggelsen af de ovennævnte diplomatiske Hefter er et andet Fremskridt, der vel væsentligt skyldes Grev Manderström ene, og vi kunne næsten sige, at han herved har gjort Begyndelsen til at lade „den nye Skole flytte ind i den gamle," for at laane Tegnérs Ord, dengang Atterbom blev indkaldt til Medlem af det svenske Akademi. Det Foredrag, Grev Manderström holdt i det svenske Ridderhuus, som en parlamentarisk Indledning til selve Overleveringen af hine Actstykker, var unegteligt i mange Henseender meget mærkeligt; det var diplomatisk, men det var dog paa samme Tid saa liberalt, som man vistnok aldrig tidligere har hørt en svensk Udenrigsminister udtale sig; Greven lod ogsaa Ord falde om det Rigtige i, ikke at »sätta sig mot strömmen«, og om der end „naturligviis fandtes diplomatiske Forhandlinger af det Slags, man ikke godt kunde meddele et større Publicum", var han paa den anden Side ganske redebon til, efter engelsk og fransk Exempel, at forelægge Rigsdagen alle saadanne Actstykker, hvis Offentliggjørelse ikke præjudicerede andre Magter eller foregreb Begivenhedernes Udvikling. Han har i Gjerningen villet vise, at han for sit Vedkommende dog ikke ubetinget holder paa det „diplomatiske Frimureri", og det er en Sandhed, at han saaledes virkelig har brudt en sekelgammel Is. Det første Skridt skal føre andre med sig; man maa kun ikke forlange Alt paa een Gang.

Grev Manderström skal forøvrigt ikke fortryde, at han har tilladt os Alle, at kige lidt i hans Papirer. Han høster selv allerede nu den største Fordeel deraf. En Tidlang svævede man i nogen Uvished med Hensyn til denne Ministers egentlige Politik, nærmest netop hans Politik ligeoverfor Danmark. Det lod sig dengang med nogen Grund sige, at hans Diplomatik for den Uindviede viste sig som „noget Fragmentarisk" og næsten som „en Constellation, hvor man kun saae enkelte glimrende Punkter, mellem hvilke det beroede paa Enhvers Skjøn at trække hvad Linier som helst"; det vilde være uretfærdigt, ikke nu at berigtige dette Udtryk. Det fremgaaer tilstrækkeligt af de fremlagte Actstykker i den dansk-tydske Sag, saavel at Grev Manderström hele Tiden har havt en „uforanderlig Tanke", som at han med stor Ufortrødenhed og et betydeligt Offer af Tid, Flid og Talent har søgt at vinde en endelig Seir for Anskuelser og Paastande, der i det Hele ere saaledes i Danmarks Interesse, som virkelig ingen anden „venskabelig" Magts Optræden kun tilnærmelsesviis har været; at hans Tanke mere eller mindre umiddelbart falder sammen med Tanken om en større nordisk Fremtid og et større nordisk Formaal, det skal efter vor Betragtningsmaade ikke forringe hans Virksomheds Værd, men tvertimod anvise ham hans rette Plads som Repræsentant udadtil for et Folk, der med Hensyn til dets Betydning i det europæiske Samfund ved saa mange Leiligheder har viist sig snarere at burde veies, end tælles.

Grev Manderströms Talent som diplomatisk Concipist er almindelig bekjendt og anerkjendt. „Hans Noter gjelde overhovedet" — yttrer den samme Forfatter, af hvem vi ovenfor have laant et Par Sætninger — „for stilistiske Mesterstykker, og Anerkjendelsen heraf er saa almindelig, at da det „svenske" Akademi for endeel Aar siden kaldte Greven til Medlem, netop paa Grund af hans Fortjenester som Forfatter paa Fransk, fandt Publicum, at dette var fuldkomment i sin Orden; thi man meente, at en Mand, der i den Grad er Herre over det fremmede Sprog, at man selv i Frankrig beundrer hans Depecher som classiske, bestemt ogsaa maatte kunne være elassisk paa Svensk, hvis han ellers havde Tid og Leilighed til at dyrke sit Modersmaal." Som Forfatter i videre Forstand er han aldrig optraadt; han har kun udgivet en Deel meget interessante Actstykker til Gustaf III's Historie med Titel: »Correspondance inédite relative à l'Histoire de Suède 1772—80«, (kun trykt i 40 Exemplarer og altsaa meget sjelden), samt en svensk Udgave deraf: »Gustaf den 3djes yttre politik«, etc. etc. Begavet i en overordentlig Grad med sand fransk »esprit«, rig paa Anekdoter, ligesom paa historiske Kundskaber overhovedet, er han i det høiere Selskabsliv en fængslende Fortæller og »le beau monde's« Orakel. Hans satiriske Pile ere altid af udmærket Staal, skjøndt undertiden dyppede i diplomatisk Balsam; forøvrigt er hans Hat, naar han færdes mellem de Skjønne ligesaa uudtømmelig paa Roser og Violer, som hans Snilles Kogger er uudtømmeligt paa Pile. Vi vide ikke, om han rider og jager ligesaa godt, som Lord Palmerston, men vi kjende af den franske Moniteur, at han for nogle Aar siden paa de store Baller i Tuilerierne — Baller, hvor man dandser for at conversere og hvor den eneste rigtig yndede »tour« er »le tour d'esprit« — var Prindsesse Mathildes erklærede Balcavaleer. Grev Manderströms Navn vil sikkert komme til at leve i Cabinetternes Historie, men det vil ikke blive glemt i Salonernes.

Sverigs nuværende Udenrigsminister er født Aar 1806; han er af friherrelig Stand, men erholdt Grevesværdigheden ved Kong Carl XV's Kroning 1860. Efterat han i flere Aar havde gjort Tjeneste i det udenrigske Departement som anden Secretair og som Legationssecretair i London, blev han 1840 Cabinetssecretair (Chef for Departementet for de udenrigske Anliggender), Aar 1856 svensk-norsk Gesandt i Paris, samt endelig 1858 Udenrigsminister. — Hans Gemalinde er en født Baronesse Banér.

Orvar Odd.

Biancas Eventyr.

(Efter en fransk Novelle.)

Der var engang — just ei en Drot
Med samt en Dronning; nei der blot
Var en Prindsesse og en Greve.
Velsignede de Tvende bleve —
Om ikke med en Børneflok,
Saa med en Datter dog, der nok,
Ja meer end nok bevidned Flammen
Af deres elskovsfulde Gammen:
Thi de var gifte, men — ei sammen.
Prindsessens Mand
Af Stand
Var Diplomat;
Og som Gesandt til fjerne Stat
Han var reist ud
Paa Kongebud.
Imidlertid sin hulde Mage
Han i Palermo lod tilbage,
Hvor da Lord Ramsey (Grevens Navn)
Erstattede den Skjønnes Savn,
Og blev, for Prindsens Ambassader,
Prindsessens yngste Datters Fader.
Men neppe var den Spæde fød,
Før der et Rædselsbudskab lød:
„Hans Excellence kommer hjem!
„Han haaber at naae frem
„Idag!"
Med Iil (thi Tiden gav ei Mag)
Prindsessen hele denne Sag
Sin Kammerjomfru overlader:
„Bring Barnet til dets Fader!
„Han til at tage det har Skjel.
„Og nu — Farvel!"
Den ømme Moder accurat
Fik skilt sig ved sin lille Skat
Og neppe sagt Beskeden, førend
Gemalen traadte ind ad Døren.
Han maa den Lidende beklage
Og som en øm og kjærlig Mage
Han pleier hende mange Dage,
Og kan først glæde sig igrunden,
Da hver en Svaghed er forvunden.
(En Diplomat har vel Forstand,
Men sjelden dog — som Ægtemand.)

* * *

Lord Ramsey lidt forlegen fandt
Sig dog ved det betroede Pant;
Thi til alt Uheld kæmped han
Selv med den fæle Knokkelmand;
Af Feber haardt han var betaget
Og nu, med Faderpligter plaget,
Han kunde neppe nok faae Tid
Til at faae kaldt sin Consul hid.
Da denne kom, han sagde: „Ven!
„Jeg har Dem bedt at komme hen
„Til mig, for at jeg end i Live
„En Commission Dem kunde give."
„„Det smerted mig, da jeg erfared,
„„At De var syg;"" — den Consul svared —
„„Men vel De kjender mig bereed,
„„At handle trofast, naar jeg veed,
„„Mylord! med Deres Sag Besked.""
Han trykked ømt den Syges Haand,
Og Lorden rolig blev i Aand
Og knytted atter Talens Baand:
„Jeg har mig faaet her et Barn,
„Og jeg som Fader var et Skarn,
„Hvis ei jeg sørged efter Evne
„For Stakkelen lidt Gods at levne.
„Tag, beder jeg, i mit Chatoulle!
„De finde vil en Bunke Guld.
„Dernæst en Vexel. Jeg den før
„Fik udfyldt. Nu jeg døer!
„Til Deres Omsorg jeg betroer
„Det kjære Noer!"
Hvorpaa hans Aand fra denne Jord
Til Himlen foer.

* * *

Med Barnet ene ved hans Lig
Den brave Consul uden Svig
Til sig betroede Penge tager.
Forsigtig han sig dog umager
Med at den hele Sum faae talt;
Og seer da strax, at Alt i Alt
Den Smaa titusind Pund mon eie
(Selv i sit Svøb hun ti kan veie),
Hvorpaa han uden mindste Snak
De Penge tager i sin Frak,
Indhyller Barnet godt i Kappen
Og vandrer med det ned ad Trappen. —
Den friske Luft ham gjør saa godt!
Saasnart fra Sygeleiet blot
Han vel er sluppen, han sig gaaer
En Tour og hurtigt Stranden naaer.
Eensom er Pletten; Havets Vind
Omvifter svalt ham Pande, Kind;
Forfrisket føler han sit Blod,
Og styrket føler han sit Mod.
Han seer paa Svøbet, hvori „hun",
Den rige Arving, faaer en Blund;
Han seer paa Bølgens lokkende Leeg;
Da bliver han i Hu saa veeg.
Saa mindes han, at der er lagt
Nu i hans Hænder dog en Magt;
Saa mindes han, at denne Pige
Kan rig ham gjøre, selv blandt Rige.
Og atter seer han Bølgens Spil
Og synes ret, den vinker til
At gjøre — hvad han gjerne vil.
Forsigtig træder han paa Sandet,
Forsigtig nærmer han sig Vandet;
Snart Barnet ham ei mere tynger,
Men ved de lette Vover gynger,
Kun overladt til Himlens Ly —
En Moses ny.
Hvorpaa den gode Consul ind
Til Staden gaaer med roligt Sind.
Han føler paa sin Lomme, fuld
Af Lordens og hans Datters Guld.
Han naaer sit Huus og Hjem. Dernæst
I sin Forretning uden Blæst
Han sætter ind de mange Penge,
Han seer dem voxe godt og længe.
Han er og bliver selv en Mand,
Høitagtet over al Forstand,
En Kjøbmand stor og god som Faa,
En Mand, der prises, elskes maa —
Palermo knap hans Lige saae!
Tilsidst han hædres med en Rang;
Og da han gik al Kjødets Gang,
Ved Baaren Staden stod og sukked,
At for en saadan Mand sig lukked
Foruden Medynk Gravens Favn.
Og tolket blev det haarde Savn
Ved Kirkeklokkers skjønne Klang
Og Mængdens veludførte Sang.
Og En af Følget strøg en Taare
Af Øiet bort, og sagde: „Saare,
„Ja, saare smerteligt, at see,
„Paa dette Tab! Et Savn, o Vee!
„Der først forvindes seent — maaskee!
„Han var en Hæder for vor By,
„Og det skal siges uden Sky:
„Saa brav og ædel i sit Sind
„Var han, der gik til Himlen ind,
„At, mens paa Jord han end fik være,
Hans Rigdom var hans mindste Ære!"

* * *

Dog, altfor længe vi forlod
Den Lille, som paa Stranden stod
Og skvulpedes vel lidt omkring,
Men feiled ellers Ingenting,
Da heldigviis der snart kom hen
Til samme Sted en Mand igjen;
En Apotheker hæderlig,
Som Hr. Pandolfo kaldte sig;
En skikkelig Palermoborger,
Ei rig, dog uden Næringssorger.
Reent ørkesløs han ikke gik,
Men underveis han mangt et Blik
Omkring sig kasted med Umag
At finde Noget for sit Fag.
Da blev han med Forundring var
Det sære Fartøi, Bølgen bar;
Han fiskede det let iland
Og bar det til sit Huus paastand.
„See her, min kjære Hustru! faaer

„Vi vist fra Himlen selv en Balsom for det Saar,
„Den nylig slog,
„Da den fra os vor kjære Bianca tog.
„Jeg dette Væsen drog
„Af Bølgens Favn;
„Hun skal erstatte os vort Savn
„Og kaldes med vor Datters Navn!"
Hans Kone sagde Ja,
Og vor Prindsesses Datter da
Som Barn af disse Folk optoges,
Opdroges
Paa Borgerviis af dem,
Blev Søster kaldt af smaa Pandolfer fem.

* * *

Fortællingen nu skrider
Med hastig Flugt henover lange Tider.
Vor Bianca er alt femten Aar
Og staaer
Paa Grændseskjellet som en Knop, der end i Vaar
Om snarlig Sommers rige Fylde spaaer.
I Fædrearv fra Englands Kyst
Hun eied Hud som Snee og Haar som Guld saa lyst;
Men efter Moderen hun fik
En yppig Væxt og Flammeblik.
»La bella bionda« i Palermos By
Stod høit i Ry;
Men ømt Forældrene betænker,
At svært maaskee dog knyttes Hymens Lænker;
Thi naar af hendes Frierskab
Der Nogen kom og bad til Ægteskab
Om hendes Haand,
Det maatte siges, med hvor svage Baand
Hun egentlig til dette Hjem var bunden,
At hun var ikkun — funden.
Og man kan elske, hvem det saa skal være,
Men vil til Giftermaal dog vogte paa sin „Ære".

* * *

I Apothekets Stue
Pandolfo sad, og med sin Frue
Han overveied netop denne Sag
En Dag,
Da Bianca, heftigt blussende paa Kind,
Fra Gaden hasted ind.
Og knap det var blot Solens Glød
Og Gangens Hurtighed, som bød
Den Fagre blive rød;
Thi hen til Vindvet strax hun iler
Og kiotter ud og smiler,
Mens hist, paa Gadens anden Side,
Man seer en Herre gravitetisk skride;
I hvis Maneer og Ydre let man kjender
En Engellænder.
Forøvrigt var han just ei ilde;
Som og det Smil, hvormed den Lille
Ham fra sit sikkre Skjul betragtede
Ei heller tyded paa, hun ham foragtede.
Forældrene med et Par Ord
Udfritted Datteren; og de erfoer
Da strax,
At samme Herre samme Slags
Courmageri alt forhen havde brugt:
At nemlig, hvergang Veiret smukt
Udlokked alle Folk i Staden
Til Promenaden,
Da fulgte taus, men ufravigelig afsted
Hvor Bianca vendte fine Fjed,
Han ogsaa med.
Han rolig og besteden gik
I hendes Spor, men fik
— Nei, Gudbevares! aldrig blot et Blik
Og endnu mindre mindste Nik.
Saa det tillykke kjendtes klarlig,
At denne Sag var langtfra farlig.
Dog holdtes det for bedst,
At Jomfruen blev hjemme nu hernæst,
Imedens hendes Fader stille
Sig om den unge Mand forhøre vilde.
Hvad han at vide fik, var langtfra ilde.
Det var en engelsk Adelsmand,
En Sir John Belfort, som fra Land til Land,
Fra Vest til Øst
Alt længe havde reist, kun for sin Lyst.
Nu var han landet i Palermos Stad,
I hvilken ret han syntes glad,
Hvor flot han levede paa et Hotel,
Betalte rask og havde ingen Gjeld.
Da Undersøgelsen var vel tilende,
Man opgebiede med Ro sin Fjende,
Der ogsaa kun lod et Par Dage gaae,
Før hos Pandolfo man ham saae.
Paa Gaden først en Stund han skred
Med tænksom Mine op og ned;
Saa kom han ind, og — reent tilfældig —
Han i Boutiken var saa heldig,
At Bianca med sin Fader der just stod.
Strax op i Kinden foer hans Blod,
Og Hjertet ham i Halsen sad,
Da om et Pulver stammende han bad.
Men da han uden al Forhaling
Nu vilde skride til Betaling,
Saa Gud veed, hvor det gik, men nok
Det er, at først sin Stok
Han tabte, vælted saa sin Hat,
Og da han vilde gribe begge fat,
Han i Forvirringen kom til at slænge
Paa Gulvet ud en Bunke Penge.
I denne gyldne Overflod
Han meer og meer forlegen stod,
Men Biancas Smil og fagre Rødme
Erstatning gav med dobbelt Sødme.
Da denne Scene var forbi,
Han taus gik bort; og vis-à-vis
For Huset han i en Café
Begjerede
Og nød paa vante stille Viis
En Portion Is.
Men Bianca sneg sig ovenpaa
Og, skjult bag et Gardin, hun saae
Paa Gaden ud og over Byen
Paa Vindens lette Leg med Skyen.
Hvad der hun læste, meldes ei;
Men Tanken drog vist langt paa Vei,
Drog viden om, fra Vest til Øst,
Maaskee endog til — Englands Kyst.
Og saadan er den Ungdom jo
At fra hin Time disse To
Fik mellem sig Afstilligt sagt,
Var selv kun i et Blik det lagt,
Var det blot i en Hilsen gjemt,
I Ord, der lød saa ligefremt,
Men dog
Var rige nok i Amors Sprog.
Og da saaledes de var kjendte
Og brød kun libt sig om at vente,
Ei mange Dage gik der hen,
Før nok engang Sir John igjen
Hos Apothekeren sig viser.
Han intet Dieblik forliser
Men gaaer til Sagen i en Fart:
„Jeg elsker Deres Datter svart!
„Jeg strax vil Hymens Fakkel tænde
„For mig og hende!
„At jeg er ung, det seer De let;
„Rigdom jeg har; er Baronet,
„Og uafhængig af Enhver.
„Siig, tør jeg vente Lykken her?"
Den Apotheker sig paa Næsen
Først kløede med forlegent Væsen,
Men derpaa skred
Til ligefrem Besked
At give Beileren om „Hagen",
Som var ved Sagen.
Belfort saaledes Alt erfoer
Og svared dertil intet Ord;
I Førstningen han syntes lettet,
Men siden ængstet, pint og trættet.
Og da Pandolfo bad ham kun
Endnu at overveie det en Stund,
Han svared: „Alt i Nat De har
„Mit Svar!"
Hvorpaa han ilte ned ad Gaden
Og — reiste styndsomt bort fra Staden.
Til denne Færd,
Der syntes sær,
Dog ganske nær
Laa Grunden.
Mon den, at Bianca ei udrunden
Var af Signor Pandolfos Blod?
Nei, tvertimod!
Men, da han meer at høre fik
Om Tid og Sted, der for hans Blik
Et Tankebilled dukked op,
Et Spøgelse med hæslig Krop,
Med Gysen i hvert Lebemod,
Med Skræk og Rædsel i sit Blod.
Han huskede, han havde hørt,
At hans afdøde Fader, rørt
Af en Palermitanerinde
Kort før han Døden maatte finde,
Var bleven Fader til en Pige;
Og — hvilken Rædsel uden Lige! —
Hvis denne Datter Bianca var?
Hvis denne Kjærlighed, han bar,
Var kun en Frugt af Satans Lyster,
Der havde ført ham til — hans Søster!
Og Alting slog jo ganske til!
Selv Lighed nu han finde vil.
Nei, nei! der var ei Tid at spilde —
Bort, bort! før end det blev forsilde!

* * *

Og ganske vist han havde Ret,
Som Læseren begriber let,
Naar vi kun end tilføiet har,
At Lordens Navn han ikke bar,
Fordi en yngre Søn han var. —
Men Bianca! der om Intet vidste,
Der haabed Alt og Alt saae briste!
Til hende
Vi nu os vende. — (Fortsættes.)

Geographisk Gaade.

(Af Byfogeden med Riset.)

Begyndelsesbogstaverne af de efter nedenstaaende Anviisning udfundne Navne danne, naar de sammenlægges efter Rækken, en dansk Digters fulde Navn, og Endebogstaverne, sammenlagte paa samme Maade, Navnet paa et af hans Skrifter.

Et Baroni i Danmark.
Et Sogn i Ribe Stift.
Et Landskab i Sverig.
En By i Jylland, der er bleven mærkelig i den sidste Tid.
Et nordisk Hav.
En By paa Lolland.
En Flod i Baiern.
Et Shire i England.
En By i det østlige Spanien.
En Ø ved Lille-Asien.
En By i Schweitz.
En By paa Morea.
En Provinds i Nederlandene.
En Flod i Preussen.
En By i Sjælland.
En af de joniske Øer.
En By i Norge.
En By i det Venetianske.
En By i det sydlige Frankrig.

Opløsning paa Charaden i Nr. 184:

Gaade.

Opløst af O. O., Th. A. A. i Aarhuus.
„ paa Vers af en Hallunk.
„ som „Evigheden", af den Gamle i Lyngby.
„ som „Tankegang", af en Confirmand og en Confirmandinde.
„ som „Feberphantasi" af Klostermunken.

Døde.

Heinrich v. Hess, en af Tydsklands berømteste Malere, † 29de Marts i München.

Scribe, Digterens Fader, en berømt Advocat, † i Paris 18de Marts.

Grev Landerdale, tidligere bekjendt som Admiral Sir Anthony Maitland, † paa Slottet Thirlestane 22de Marts.

Verdens-Barometret.

London	8 April	3 pCt.	Consols	. . . $92^7/_8$.
Paris	9 —	3 „	Rentes	. . . 70. 10.
Wien	8 —	5 „	Metalliques	. 76. 90.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	Staats-Sch.	$89^7/_8$.
Kiøbenhavn	10 —	4 „	Kgl. Obligat.	$97^1/_2$.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen

fra den 27de Marts til 9de April incl.

Dato.	Middelvarme (C.°).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
27de.	3,5	5,4	2,0	65	27" 9,15	0,90
28de . .	3,9	7,0	2,0	62	27" 4,54	4,68
29de . .	1,3	4,8	÷1,0	87	27" 2,80	1,22
30te . .	0,3	3,8	÷1,4	90	27" 9,82	0,57
31te . .	1,3	4,6	÷2,4	65	28" 3,67	
1ste . .	2,7	6,8	÷2,4	75	28" 3,29	
2den . .	3,0	7,0	1,4	87	28" 2,49	
3die . .	3,8	7,0	0,3	70	28" 2,53	
4de . .	4,2	6,0	0,3	90	27"11,77	
5te . . .	6,5	10,0	3,4	77	27"10,19	2,46
6te . . .	7,8	11,0	6,0	82	27"10,38	1,10
7de . .	9,5	13,0	5,2	77	27" 9,68	
8de . .	6,4	11,0	4,5	82	27"11,14	1,20
9de . .	5,4	10,1	1,0	75	28" 1,87	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Et Marked i Vesterbrønderslev.

Det er en gammel Skik, hver Gang der skal skrives Noget om Vendsyssel, at begynde med nogle smukke Talemaader om „Landet nordfor Lands Lov og Ret“, om de stolte Bønder, der ikke anerkjendte nogen Overmand, ikke engang Kongen selv, om de ædle „Vendelboer og de Forrædere af Thy“, hvorved man tillige faaer en passende Leilighed til at vise sin, om jeg saa maa sige, Bevandrethed i Historie og middelalderlige Viser. Denne Side af Vendelboens Charakteer er bearbeidet saa ofte og med saa stort Held, at den Reisende venter i hin Egn at see et Kongerige af Adelsmænd, det vil da sige Bønder, der have adelige „Gesinnungen“; man venter et raat og haardt Klima, der skal have afpræget sig i Befolkningens Charakteer, man venter halsbrækkende Veie over stride Strømme, og steile Bakker, men finder, takket være Culturens og Veivæsenets Fremskridt, heldigviis slet Intet af dette, om man end ikke omvendt kan forklare sig salig Hofmanns Etymologi, naar han udleder Navnet Vendsyssel af det væne Syssel; ja det kunde jo være, at Hofmann herved har hentydet til Landets væne Døttre, thi Vendelbo-Bønderpigerne ere virkelig ofte væne, og Konstneren har paa det ene af sine Billeder givet en Forestilling om en saadan hyperboræisk Skjønhed, rigtignok i det Dieblik, da hun prøver en prosaisk Træsko.

Hvor godt det nu end kan lyde, og hvor fornuftigt det end er, at betragte et Folk historisk, og navnlig fremstille Folkecharakteren som et Product af Naturen og Historien, maa man dog derfor ingenlunde glemme at see nøie paa Folket i de Forhold, hvorunder det fremtræder til den givne Tid. Saadanne Forhold kunne nu opfattes og fremstilles forskjelligt. Saaledes saae jeg forleden Dag et forøvrigt meget fortjenstfuldt Værk, som hed „Øvelser i at colorere“, og disse Øvelser skulde da, som det hed paa Omslaget, særligt fremstille russiske Sæder og Skikke; men nu var Indholdet ikke andet, end Afbildninger af forskjellige Heste og forskjellige, deels siddende, deels staaende, uniformerede Personer, der tilsyneladende ikke stode i noget inderligt Forhold til disse Heste. Hvorvidt det nu er en russisk Folkeskik, at gaae i Uniform og ikke bryde sig om Heste, skal jeg lade være usagt, dog er hverken denne Ikke-Passion eller hin Passion ualmindelig, ogsaa hos Ikke-Russere. Naar man ikke har med Kentaurer, Kalmukker og andre saadanne Hesteelskere at gjøre, turde det maaskee være heldigst, at fremstille Folkecharakteren, saa vidt som muligt, udenfor Forbindelsen med de meeromtalte Heste; saavidt som muligt, siger jeg, thi da Brønderslev Marked altid tillige er Hestemarked, er selv i disse Billeder, som jeg netop vilde anbefale, hin Idee tilstede, om end bunden, som det hedder i Konstsproget.

Læser! — det vil da sige kjøbenhavnske Læser — har Du nogensinde været til Marked, saadant et rigtigt Marked, et Landsbymarked, hvor Bønderne møde med Stadshestene, Stadsvognene og Stadsklæderne, hvor Herremændene komme i lakerede Vogne, hvor Damerne fra Landet gaae omkring i det hele Virvar, i Støv og Solhede, med røde Garibaldiliv, runde Hatte og nymodens Parasoller? Har Du lyttet til Køernes Brølen, til Hestenes Vrinsken, til Karlenes Banden og Pigernes Tjaddren — og har Du fundet den dybe poetiske Grundtone deri? — Ja, for det har jeg ikke.

Men kast nu engang dit Blik paa disse Markedsscener; stop Ørene vel til, saa at Du ikke hører Spektaklet: saa kan Du maaskee finde Lyriken. Betragt denne stupide Stud og dens stupide Herre — jo pyt! han er snildere, end Du troer; han snød med Glæde Pigen for to Skilling paa de Træskoe — men gamle Fatter er med, ogsaa han er Vendelbo; ikke een Skilling udover sit første Bud gaaer han. See til Hatteboutiken: Hattemageren er i Forlegenhed, megen Fortjeneste faaer han ikke; det nytter ikke meget med hans Forsikkringer om Hattens Uopslidelighed; Vendelboen gik helst med den et Fjerdingaar, for at overbevise sig om dens gode Egenskaber, før han kjøbte den; men det lader sig vel neppe gjøre. Naa, Du vil ogsaa ind og see Markedets „Dandsesalong“. Ja, undskyld, saa kan jeg ikke følge Dig længer. Derinde vil Du faae det haandgribeligste Beviis paa, at Du og vi alle som Støvets Børn ere hjemfaldne til Støvet.

Markedsscene i Vesterbrønderslev, tegnet af Vilhelm Rosenstand.

Frederikshavn.

Naar Sømanden har krydset for Storm og Uveir under Skagen, og, trods alt anvendt Arbeide, hverken kan komme mod Øst eller Vest, som Reisen fordrer det, saa tyer han ned til Frederikshavn. Det er vel ikke med den bedste Villie, at han underkaster sig en saadan lille Extrareise, der baade koster Tid og Penge; men dog er det ham en Glæde, naar han seer Frederikshavns skjønne Høiland dukke frem i Horizonten, han passerer Hirtsholmene, med deres Fyrtaarn, lille Kirke og tarvelige Boliger, ved Fiskerleiet Bangsbo faaer han Lods, og snart ligger han vel fortøiet i Byens rummelige og sikkre Havn. Havnen har Plads til omtrent trehundrede Skibe; under Stormen hersker her, den største Travlhed, det ene Skib kommer ind efter det andet og snart er der opfyldt med alle Nationer, som ligge blandede imellem hverandre. — Alle maae i Land for at sætte Telegraphen i Arbeide; dernæst gaaer Touren til Gjestgivergaarden, hvor de længe savnede Aviser og Madam Jelstrups fortræffelige Bevertning, i Forbindelse med en rigtig luun Passiar, snart bringe alle overstandne Besværligheder i Glemme.

Byen er reenlig og net; paa Grund af den store Afstand imellem Husene har den en betydelig Udstrækning. Alt synes at tyde paa Velstand og Opkomst, saa at man har vanskeligt ved at tænke sig, at hele Byen, som Pontoppidan beretter, i Aaret 1748 blev solgt til Peder Hansen Høier for 4000 Rigsdaler. — det var den Gang. — Lidt nord for Havnen ligger i en lille Skandse et mærkeligt, rundt Kampesteens-Taarn, om hvilket Frederikshavnerne fortælle, at det var Tordenskjolds Tilhold, og hvor Matroserne troe, at de skulle indespærres, hvis de gjøre Optøier paa Gaden om Natten. Forøvrigt tjener Taarnet til Opbevaringssted for noget Krudt og Krigsmateriale, og Byen har i den Anledning en Commandant med en Snees Mand i Garnison. — Nord og syd for Byen ere Forskandsninger, og lidt nord for Taarnet findes et Horn=

Markedsscene i Vesterbrønderslev, tegnet af Vilhelm Rosenstand.

værk. Kirken blev indviet 1690; den er lille og uden Taarn men godt vedligeholdt, og omgiven af en venlig Kirkegaard og en lille Lund med Gange og nette Anlæg. Byens Omegn er smuk, med Skove og høie Bakker, og den Besøgende vil altid bevare et venligt Minde om Frederikshavn og dens Beboere. L.

Ugens Politik.

Den 9de April 1863.

Medens de tydske Blade, med Undtagelse af „Reform“, angribe den danske Regjerings seneste Foranstaltninger med den største Voldsomhed, og medens de fleste engelske og franske Blade derimod billige dem fuldstændigt, saa at Lord Palmerstons Organ, »Morning Post«, endog erklærer, at hvis Tydskland ved en Intervention skulde aabenbare sin Lyst til Slesvigs Besiddelse, vilde de andre Magters Politik neppe taale det, underkastes Kundgjørelsen af 30te Marts en skarp Kritik, men rigtignok fra et høist forskjelligt Standpunkt, saavel i „Berlingske Tid.“ som i „Fædrelandet“. En Forfatter i det førstnævnte Blad — hvis Redaction naturligviis er for klog til at paatage sig Ansvaret for en mod Ministeriet udtalt Dadel — hører vistnok til Heelstatspartiet og fremhæver med synlig

Parti ved Frederikshavn, tegnet af A. Lytzen.

Tilfredshed, at Holsten ikke ved Kundgjørelsen er udsondret i den Forstand, som Mange have tænkt sig og attraaet, men at dette Hertugdømme fremdeles indtager en forfatningsmæssig Stilling i Monarchiet. Han giver med megen Salvelse en Fremstilling af de finantsielle Forhold, saaledes som de have udviklet sig efter Forfatningsloven af 2den October 1855 og henleder med stor Styrke Opmærksomheden paa de Vanskeligheder, som ville opstaae, naar de Tilskud, der udkræves ud over Normalbudgettets Summer, skulle for Holstens Vedkommende forelægges de holstenske Stænder til Bevilling. Forfatteren har vistnok Ret i sin Paastand, men det er heller aldrig blevet benegtet, at Holstens Udsondring vil kræve Opoffrelser i finantsiel Henseende, dog langtfra saa store som en Krig vilde medføre, og noget andet Valg havde vi ikke, da det jo netop er de af Forbundet under Executionstvang opstillede Fordringer, der ved Kundgjørelsen saa vidt muligt søges fyldestgjorte. Holsten har desuden ikke blot Forpligtelser paa Grund af sin Forbindelse med Danmark, det nyder ogsaa betydelige Fordele deraf, og Stænderne ville under fremtidige Forhandlinger ikke kunne gjøre Paastand paa at udtræde af Fællesskabet f. Ex. med Hensyn til Marinen, uden at Regjeringen ogsaa kan gjøre Paastand paa at opløse Fællesskabet i saadanne Anliggender, hvor Fordelen er paa Holstens Side, f. Ex. Toldvæsenet. Naar den politiske Gjæring ved Forfatningssagens endelige Ordning engang har lagt sig, tør man maaskee haabe, at de materielle Interesser ville gjøre sig gjeldende med større Styrke end hidtil, og en rolig, lidenskabsløs Overveielse af alle de herhenhørende Forhold vil sikkert godtgjøre, at Holstens velforstaaede Interesse ligesaa godt som Danmarks kræver, at man ikke gjør den, paa Grund af Holstens Stilling til Tydskland, nødvendig blevne politiske Adskillelse endnu skarpere.

„Fædrelandet" paastaaer med Føie, at Kundgjørelsen af 30te Marts ikke kan bringes i Samklang med den for Kongeriget og Slesvig bestaaende Forfatning af 2den Octbr. 1855, hvis § 21 bestemmer, at den lovgivende Magt i alle Fællesanliggender er hos Kongen og Rigsraadet i Forening, medens Kundgjørelsen uden Rigsraadets Samtykke indsætter en tredie Deeltager, de holstenske Stænder, i den bevilgende Magt for nogle og i den lovgivende for alle Fællesanliggender. Ministeriet maa, hvis det skal kunne retfærdiggjøre sig i denne Henseende, være istand til at paavise, at det netop gjaldt om at benytte det nærværende Øieblik, og at en Forhandling med Rigsraadet vilde have fremkaldt Reclamationer og Protester, som maatte undgaaes, førend man kunde stille en fuldbyrdet Kjendsgjerning imod dem. Discussionerne i Rigsraadet ville snart lære os, om Ministeriet har handlet rigtigt i ikke at vige tilbage for det med at gaae paa egen Haand og i Uovereensstemmelse med Forfatningen forbundne Ansvar, hvilket alene kan undskyldes under extraordinaire Forhold og naar Fædrelandets Vel fordrer det. For at fælde en paalidelig Dom i saa Henseende bør vi være i Besiddelse af alle Sagens Actstykker. Kundgjørelsen af 30te Marts indeholder kun Halvdelen af Ministeriets Plan; den anden Halvdeel vil indeholdes i dets Forslag til Rigsraadet, og først naar disse ere bekjendte, vil Discussionen blive frugtbringende.

— Adskillige Aviser paastaae, at det endnu er tvivlsomt, om Prinds Vilhelm af Danmark vil modtage den græske Throne. »L'Indépendance Belge« mener dog, at skjøndt baade Kongen af Danmark og Prinds Christian have opstillet visse Betingelser, ere disse dog ikke af en saadan Beskaffenhed, at der kan opstaae uoverstigelige Vanskeligheder. En af Betingelserne skal være, at Skytsmagterne forpligte sig til at garantere et nyt Statslaan, der er nødvendigt under Grækenlands nærværende Tilstand, tilligemed en Civilliste for den fremtidige Konge. »La France« vil vide, at den engelske Regjering alene har paataget sig denne Garanti. Prinds Christian skal tillige have forlangt, at hans Søn først naar han har fyldt sit attende Aar skal paatage sig en Herskers tunge Pligter og at der til den Tid skal indsættes et Regentskab; tillige skal han forlange, at det baierske Hof udtrykkelig samtykker i at opgive sine Fordringer paa den græske Throne.

— Et i Malmøes Havn indløbet Skib med henved 200 polske Emigranter har tiltrukket sig almindelig Opmærksomhed. Denne Expedition var bestemt til at gjøre Landgang i en af de russiske Østersøprovindser, hvor Bønderne true med at gjøre Opstand paa Grund af Adelens Tyranni, og hvor Forholdene ere saa betænkelige, at Rusland sætter hele sin Armee paa Krigsfod; men Skibet blev jaget af russiske Krydsere, og den engelske Capitain søgte derfor Tilflugt i Malmø, hvor han landsatte sine Passagerer, der fandt en god Modtagelse af den svenske Regjering og kun bleve nødsagede til at nedlægge deres Vaaben.

Man veed nu saa nogenlunde, hvorvidt de diplomatiske Underhandlinger mellem Frankrig, England og Østerrig i de polske Anliggender ere komne, og Udbyttet er høist tarveligt. De tre Stormagter ere ikke engang blevne enige om at tilstille Rusland en Collectivnote, men de ville kun hver for sig i den høfligste Form henlede Alexander den Andens Opmærksomhed paa en Situation, som hvis den forlængedes paa ubestemt Tid vilde fremkalde en polsk Opstand med hver ny Generation. Frankrig og England ville affende ligelydende Noter, medens Østerrig forpligter sig til at understøtte disse to Magter i St. Petersborg, men dog kun indenfor de paa Grund af dets Stilling som Nabo og som Deeltager i Polens Deling afstukne Grændser.

Iøvrigt er det høist mærkeligt, at see Østerrig vise en saa varm Deeltagelse for Polens Skjebne. En engelsk Historieskriver, Edwards, har netop i denne Tid udgivet et Værk, hvori han godtgjør, at om end Ruslands Herredømme har været mere barbarisk, ere Preussens og Østerrigs Bestræbelser for at udbrede tydsk Cultur blandt Polakkerne ligesaa hensynsløse og langt mere forhadte. Han paaviser, at det i Posen forbydes i Skolerne at lære Polens Historie; at en polsk Professor blev afsat, fordi han til Examen gav den Opgave, at paavise Nødvendigheden af Kjendskab til Modersmaalet; at der kun findes tydske Skoler, og at Regjeringen har negtet Oprettelsen af et polsk Gymnasium, uagtet en Patriot tilbød de dertil nødvendige Pengemidler. Østerrig, siger den samme Forfatter, var før 1830 den mindst liberale af de tre Deeltagere i Polens Deling. Til 1848 var Bøndernes Stilling i østerrigsk Polen ikke blot værre, end i Posen og Warschau, men de gallizishe Bønder befandt sig i samme Stilling som de russiske Livegne, og for Øieblikket er Gallizien saa bebyrdet med Skatter, som om Østerrig ikke ventede Tilladelse til at udplyndre det ret længe. Edward søger at godtgjøre, at Rusland vil være langt bedre istand til at tilfredsstille Polakkerne, hvis det er tilbøieligt til at vove Forsøget i politisk Henseende, end de tydske Magter. Thi Russernes Vanskeligheder ere kun af en politisk, men ingenlunde af en social Beskaffenhed. Russerne og Polakkerne kunne derfor godt leve sammen; men Daadyret vil ligesaa gjerne søge Tilflugt i Leopardens Hule, mener Edwards, som Polakkerne vil finde sig i at leve sammen med Tydskerne.

Efterretningerne fra Mexico begynde at blive gunstigere for den franske Armee, som i den seneste Tid har modtaget betydelige Forstærkninger. Ifølge de sidste Efterretninger er Hovedstaden slet armeret og kun svagt forsynet med Tropper, saa at det ikke vilde være besynderligt, hvis den overgav sig samtidigt med Puebla, da man ikke troer, at Juarez vil kunne bevæge Indbyggerne til at sætte Omegnen af Mexico under Vand ved Hjelp af Indsøerne, saaledes som han i en Proclamation havde truet med. I den franske Hær hengiver man sig ogsaa til det Haab, at Garnisonen i Puebla ikke er tilbøielig til at efterligne Spanierne i Saragossa, men at den tvertimod ikke nu vil kæmpe saa tappert, som da General Lorencez angreb dette Punkt med en utilstrækkelig Styrke. Med Hovedstadens Fald vil Sagen imidlertid dog ikke være afgjort; ingen Nation er bedre skikket til at føre en Guerillakrig, end Mexicanerne; de have en medfødt Lyst til at føre et saadant eventyrligt Liv, og selv om Juarez skulde falde, vil en regelmæssig og endelig Regjering først efter en langvarig Occupation kunne indsættes.

M.

Literatur.

— I det sidstudkomne Hefte af Andersens „Eventyr og Historier", hvormed den nye smukke Udgave er sluttet, gjør Forfatteren i nogle interessante Bemærkninger Rede for, hvorledes disse Digtninger, der overalt i Verden have vundet Borgerret, ere udsprungne i hans Phantasi. (Reitzels Forl.)

— Af det hos Philipsen udkommende „Tidsskrift for populaire Fremstillinger af Naturvidenskaben", indeholder 5te Binds første og andet Hefte: Darwins Theori om Arternes Oprindelse; „Kuro-Sivo"; to texanske Myrers Naturhistorie; Forelæsninger over Lyslæren af Prof. Tyndal; Om Troldmossvampen af A. S. Ørsted.

— De to første Hefter af Steenstrups Maanedsskrift for iaar have Artikler om Eenhedsbevægelsen i Tydskland siden 1806, af Dr. E. M.; dramatisk Digtning i 1862, anmeldt af Dr. Rosenberg; Rigsraadsvalgloven og John Stuart Mill, af O—s; Pantseret og Skytset, af J. C. Tuxen; Leopold, en literaturhistorisk Skizze af Dr. Rosenberg.

— Den for sine Bearbeidelser af de norske Folkemelodier bekjendte L. M. Lindeman har paa Cappelens Forlag samlet „30 norske Kæmpevisemelodier", som han har harmoniseret for tre lige Stemmer.

— Den ordlydende Beretning om „Casinomødet den 28de Marts 1863" have Indbyderne foranstaltet udgivet paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag for den billige Pris 16 ß.

— Den bekjendte »Times«-Correspondent W. H. Russell, har faaet det Hverv at udgive „Bryllupshøitideligheden" i Windsor, som skal udstyres meget pragtfuldt og med en Mængde Træsnit. Af de engelske Blade, der indeholdt Festberetningerne, skal der af »Daily Telegraph« være trykt 230,000 Expl., af »Times« 130,000 og af »London Illustrated News« 200,000, uden at dog disse store Oplag have været tilstrækkelige til at tilfredsstille Efterspørgselen.

— I det af Hackländer udgivne „Ueber Land und Meer", der tidligere har udmærket sig som det eneste ikke fjendtligtsindede tydske Billedblad, har i den senere Tid ogsaa den berygtede Grev Adalbert Baudissin faaet Indpas. Som en lille Mundsmag paa hans Fremstilling af Forholdene herhjemme skulle vi anføre, at han i en Humoreske „die Hasenjagd bei Lundsbeck" fortæller, at „Fnat, der er enhver god dansk Bondes Nationalarv, blomstrede her i et uforligneligt Flor, og at de Danskes Yndlingsdyr, Lusen, blev pleiet her med den høieste Grad af Omhu."

— I det fyrstelige Archiv i Weimar har man gjort et værdifuldt Fund af hidtil ukjendte Breve af og til Luther. Archivar Burkhardt staaer i Begreb med at udgive dem; de behandle for det Meste kirkelige Anliggender.

Musik.

— Richard Wagner foranstalter i denne Tid store Concerter i St. Petersborg, i hvilke hans Compositioner blive udførte af 130 Medlemmer af det keiserlige Theaters Orchester; Concerterne ere meget besøgte.

— Den ogsaa hos os bekjendte Vals »Il Baccio« af Arditi, der oprindelig var et Numer, som Sangerinden Artot har indlagt i „Regimentets Datter", er vandret hele Verden om, og foredrages endogsaa i Jerusalem i en af Byens Kirker paa Orgel.

— Under Titlen „Charakterbilder aus der neueren Geschichte der Tonkunst" har den i Leipzig bekjendte Kritiker Ferdinand Gleich udgivet en Række populaire Afhandlinger over en Mængde Componister, deels som Repræsentanter for den tydske, italienske og franske Opera, deels for Oratorier, Kammer- og Concertmusik, i hvilken sidste Classe ogsaa N. V. Gade er indbefatet.

Statistik.

— Mexicos Befolkning, alle Racer sammentagne, udgjør for Tiden 8,287,413 Sjæle; i de sidste 60 Aar er den tiltaget med 2½ Million Mennesker.

Ridderspillet paa Amagertorv i Anledning af Christian IV's Kroning.

Mange og storartede vare de Fester, som Kjøbenhavn i Sommeren 1596 var Vidne til, i Anledning af Christian IV's Kroning. Rygtet om den Pragt og Glands, der ved denne Leilighed blev udfoldet, og om den ridderlige Færdighed og Høviskhed, som Danmarks unge Konge havde lagt for Dagen, bares snart til de fjerneste Egne. Og der var da ogsaa Tunger nok til at fortælle derom; thi mange fyrstelige og andre høibaarne Mænd og Kvinder vare komne langveis fra, for at overvære Kroningen, og enhver af de høie Herrer havde medbragt saa stort et Følge, at det naaede lige fra hans Naades Marskalk ned til Huuskokkens Svende, fra Fyrstens „Contrafeyer" til hans „Hoff-Bardskærer", fra hans Kantsler til hans Kjøkkendørvogter. Man kan da sagtens tænke, at alle disse brogede Mennesker have opfattet og fortalt paa forskjellig Viis om Alt, hvad de havde hørt og seet i de glimrende Kroningsdage, men deri samstemmede dog alle Beretninger, at Mage til Liv og Dienslyst havde man endnu aldrig seet og fik vel neppe at see igjen for det Første.

Iblandt Kroningshøitidelighederne indtog Ridderspillet eller den Ringrenden, der holdtes paa Amagertorv i de første Dage af September, en fremragende Plads. Samtidige Beretninger dvæle med synderlig Glæde og Omstændelighed ved dette Skuespil, og da det saa ganske afspeilede hele Tidsaanden, kunde det maaskee more En og Anden om vi toge os for igjen at opfriske disse gamle Minder.

I flere Dage havde mange Hænder travlt med at omskabe Amagertorv til en Rendebane. Ved rødmalede Skranker blev hele Torvet afdeelt paalangs i tre Dele. Ridderne skulde nemlig drage ind paa Kamppladsen til Høire, men ride bort igjen til Venstre, paa begge Steder ad en stadselig Port, pyntet med Snirkler og Forgyldning, og med Kongens Valgsprog: »Regnum firmat pietas« i store gyldne Bogstaver. I Midten af Rummet imellem begge Skranker, den egentlige Bane, hævede sig en stor, hvælvet Port, ovenpaa hvilken man saae Fortunas høie Skikkelse, medens der nedenunder hang en Krone, hvori Snoren til Ringen var fastgjort. Paa høire Side af Banen havde man anbragt Kampdommernes Sæder paa en høi Svale, overtrukken med rødt Fløil og engelsk Klæde. I Nærheden af dette Sted fandtes Hylder, hvorpaa Belønningerne, de blanke Bægere og andre kostelige Klenodier skulde opstilles, for ret at skinne de kamplystne Riddere i Øinene. Alle Husene paa begge Sider af Torvet bleve smykkede med rødt engelsk Klæde, men Vinduerne bleve tagne ud og Karmene beklædte med rødt Fløil; thi herfra skulde Damerne see ned paa de Ridende og ved opmuntrende Blikke opflamme deres Mod.

Imidlertid havde efternævnte høie Herrer, paa allerhøieste Anmodning, paataget sig at være Kampdommere: 1) Hertug Johan Adolf af Gottorp, som den 30. August, Dagen efter Kroningen, var bleven formælet med Kongens Søster Augusta; 2) Hertug Hans den Ældre af Slesvig; 3) Hertug Ernst af Brunsvig; 4) Grev Wolff Ernst af Stolberg; 5) Hr. Adam Gans, Friherre af Pudlitz; 6) Eustachius von

Thunen, Hans Majestæts Staldmester; 7) Johan v. Löben, Administratoren af Magdeburg, Markgreve Joachim Friderichs Vicekantsler og hemmelige Raad; 8) Friderich v. Watsdorff, Sammes Marskalk; 9) Hans v. Mingeroda, Markgreve Johan Sigismunds Hofmester; 10) Georg Lang, Høvidsmand paa Jerchau; 11) Heine Pful og 12) Kristoffer v. Saune, Oberster hos Churfyrsten af Brandenburg.

Da nu alt Dette var bragt i Orden, blev om Eftermiddagen den 2. September et Feidebrev (»Chartel«), der nøiagtigt foreskrev Kampreglerne, opslaaet paa Slotsporten og derefter forkyndt overalt paa Gadehjørnerne af de tvende Herolder Johan Mariaborcht og Peder Frantsøn, efter at de først ved skingrende Trompetskrald havde faaet Folk til at lukke Ørene rigtigt op. Dette Feidebrev begyndte saaledes: „Wi Sergius, den Siette aff dette Naffn, P. M. (Paffue vdi Rom) Alle som dette Breff see oc læse, vor Paffuelige Benediction tilforne ynskendis: Gjøre vitterligt, At effterdi sig effter denne Tids Leylighed tildrager, at her nu vdi voris Paffuelige Hoff mange fornemme Geistlige oc verdslige Førster, Græffuer oc allehaande Ridderlige Personer ere ankomne oc sig her finde lade: Oc wi aff voris tro Brødre, alle Cardinaler, bliffue tilskyndede, alle fornæffnde Herrer til Villie, Lyst oc Glædskab, dog besynderlige det Höylofflige Fruentömmer, som her oc forsamlet er, til ære, it Ridderligt Ringrendende at forordne oc holde. Da haffue wi off alvorlige faaretaget, at ville vdi Morgen, næst Guds Hjelp, naar Klocken er Nj, at lade off finde her vdi Kjöbenhaffn, paa Amager Torffuet, der at indtage Banen, der at Mantenire oc rende imod alle Auenturirer, som sig vdi saadant Ridderspil forsøge vilde: Begære derfaare venligen oc naadeligst, at alle oc huer, aff höy eller middel Stamme, som vdi saadant Ridderspil sig at forlyste, oc hos huer mand Loff oc Prjs, oc besynderlige hos det Höylofflige Fruentömmer,ære oc Tack at fortiene oc forhuerffe ere begærendis: De vilde sig til fornæffnde Tid oc Stæd forsöye" . . . .

Iblandt Prisbelønningerne vare „Danckene" eller Æresskjenkene de fornemste. De vare fire i Tallet og skulde uddeles saaledes, at den første, der ogsaa kunde vindes af Montenadoren (ɔ: den, som denne Ringrenden haffde anslaget og de tilkommendis Rendere bestaa vilde), var bestemt for Den, der oftest nedtog Ringen og traf den de fleste Gange; den anden for Den, der overhovedet lagde størst Færdighed i Ringridning for Dagen; den tredie for Den, der viste størst Opfindsomhed i Forklædning, Optog o. s. v., men den fjerde var forbeholdt de Skjønne, og kunde gives af dem efter Forgodtbefindende til Den, der vandt deres Bifald, uden at de egentlige Kampdommere havde Ret til at yttre nogen Mening om deres Afgjørelse.

Saa oprandt den 3. September, den første Kampdag. Allerede fra den aarle Morgenstund mylrede Folk paa Gaderne; overalt, selv paa de utænkeligste Steder og hvor det endog vilde være ligefrem umuligt at faae et eneste Glimt af Stadsen at see, vare Folk paa Færde, og mangen adstadig kjøbenhavnsk Borgermand foldede sine Hænder og rystede paa Hovedet, over at see alle de halsbrækkende Konster, hans Naboer gjorde, for at erobre een eller anden Tagrende eller Gavlmønning med en Smule fri Udsigt. Men Modet blev belønnet, de gode Folk fik Noget at see!

Da Klokken var imellem 8 og 9, kom Enkedronningen, Prindsesserne og alle de andre fornemme Damer agende i prægtige Karosser og indtoge de bedste Pladser i Husene langs Torvet. Paa samme Tid kom Kampdommerne og alle de Gjester, baade danske og Udlændinge, der ikke skulde tage anden Deel i Ridderspillet end at see derpaa. Mange af dem kom ridende, og Guldet paa Rytter og Hest skinnede i Solen. Efter at have naaet Torvet, begave Kampdommerne sig til deres Sæder paa Svalen, medens de øvrige Tilskuere af Kongens Junkere bleve viste op i de for dem bestemte Huse.

Nu hørtes Trommehvirvel og Trompetskrald, og Alles Øine vendte sig imod den Kant, hvorfra Lyden kom. Det var Hans Majestæt, den eneste „Montenador", der nærmede sig Kamppladsen i følgende Optog:

I Spidsen kom to Trommeslagere og ni Trompetere, tre og tre i Række, der blæste i Sølvtrompeter. Dernæst følgende Herrer:

1) Hertugerne Christian og August af Brunsvig og Lyneburg; Hertug Frants af Stettin og Pommern.

2) Hertugerne Ulrik og Hans af Slesvig og Holsten; Hertug Magnus af Brunsvig og Lyneburg;

3) Rigsraaderne Manderup Parsbjerg, Axel Gyldenstjerne og Absalon Gjøe;

4) Rigsraad Jakob Seefeld, Oberst Idel Henrich og Haugold v. Skønberg, Kammerjunker hos Kongens Svoger Hertug Henrik Julius af Brunsvig.

Derpaa kom igjen to Trommeslagere og femten Trompetere, tre og tre i Række og blæsende i Sølvtrompeter.

Efter dem kom to selsomt formummede Skikkelser, der ved korte Snore trak en fiirkantet Bygning efter sig. Den var sex Alen paa hver Led, og dens Sider vare pyntede med Malerier, der alle forestillede romerske Pragtbygninger, deriblandt Vaticanet. Ovenpaa det flade Tag, der var omgivet af et smukt udskaaret Rækværk, stode Hans Majestæts Spillemænd og Sangere, Alle udklædte som Munke, Eremiter o. s. v. Bygningen blev sat i Bevægelse af Mænd, der vare skjulte bag dens Vægge.

Dernæst to Munke, hver med Røgelsekar i Hænderne; to Domherrer, iførte hvide Messesærker og røde, næsten fiirkantede Præstehuer, og efter dem igjen to Munke, der bare indviet Vand og Stænkekoste. Alle Klerkerne vare omgivne af Drabanter, udklædte som Schweitzere. Saa to pavelige Kammertjenere i røde og hvide Klæder, og efter dem to do. i violette og hvide do., derpaa en Munk, bærende et stort, tredobbelt, forgyldt Kors, ledsaget af Drabanter.

Nu kom Hans Hellighed Paven. Han var iført en kostelig Kaabe af blommet Gyldenstykke, havde paa sit Hoved en tredobbelt Guldkrone, der funklede af Ædelstene, og han sad paa en med rødt blommet Fløil overtrukken Stol, der under en pragtfuld Thronhimmel blev baaren af ti Mænd, alle iførte lange røde Kjorteler og røde Huer.

Efter Paven fulgte to Domherrer, iførte violette Huer og hvide Messesærker, og to Bisper med Bispehuer og Stave; disse Klerker vare ligeledes omgivne af Schweitzer-Drabanter. Dernæst tre Cardinaler i lange røde Kapper og med Cardinalshatte, ridende paa Muulæsler og bærende Hans Hellighed Pavens Rendestager. Og endelig sex Heste med smukt udstyrede Sadler og baldyrede Dækkener; de førtes een efter een af Tjenere „klædde vdi röt og gult, paa Italieniske vjs, met Ermerne paa Ryggen tilbage slagne, oc med opskörtede Hoser."

Efter at være ankommen til Kamppladsen, drog Hans Majestæt op og ned ad Banen, hilsede høvisk paa Dommerne, Dronningen og de øvrige Damer, og gav dem alle sin pavelige Velsignelse. Derpaa blev han holdende paa Banen, for at oppebie sine Medbeilere, ombyttede imidlertid Kronen, der vilde være for tung i Kampens Hede, med en liden, med Guld og Ædelstene smykket, rød Fløilshue, „saadan som Paffuen pleyer at bruge vdi sit paffuelige Kammer", og sad nu og hørte paa den skjønne Musik, hvormed hans Spillemænd ovenpaa den omtalte Bygning forlystede de Ventende og forkortede Tiden.

Da Hans Maj. havde ventet omtrent en halv Times Tid, forlod han den pavelige Stol og steg tilhest, og lidt efter ankom hans første Medbeiler, Administratoren af Magdeburg, Joachim Friderich, tilligemed sin Søn Markgreve Johan Sigismund og atten gjeve Riddersmænd, Alle udklædte paa det Herligste og ledsagede af et talrigt og glimrende Følge. Administratoren mødte „som en fremmet Hedniske Herre" med bart Hoved, hvis Haar var kruset og prydet med to smaa Sølvvinger bag Ørene. Han var iført en blaa, kort og nedringet Kjortel, og „paa Hedniske vjs" bar han hvide Halvstøvler. Ved hans Side hang et tyrkisk Sværd, en Bue og et rødt Fløils Pilekogger, fuldt af Pile. Hesten var pyntet med skjønne Fjedre og et blaat Dækken, paa hvis Sider saaes hvide Sølvørne med udstrakte Vinger; den var desuden forsynet med to store Sølvvinger, fastgjorte bag Sadlen.

Efterat Administratoren med hele sit Følge var dragen op og ned ad Banen og havde viist Dommerne og Damerne sin Ærbødighed, og igjen var kommen til den Port, ad hvilken man skulde drage ind paa Rendebanen, skikkede Hans Naade nogle af sine Riddere til Dommerne med et forseglet Brev, der blev modtaget, aabnet og oplæst; det begyndte saaledes: „Mehemet aff Guds Naade, Fød aff Kongelige Stamme til Fessa, Aruing til Natolia, Hertug offuer den Vindiske Marck, Græffue vdi Berba, Øffuerst General, til Land oc Vand vdi det Kongerige Fessa" o. s. v. Dernæst underrettede Brevet Dommerne om, at bemeldte Herre var mødt efter Feidebrevet og at han kom i et Optog, der var efter hans Lands Skik, og han begjerede nu at maatte forsøge sin Lykke; da skulde han siden udi sine Lande berømme Dommerne derfor og med Naade dem det forskylde.

Som tilbørligt var, blev hans Begjering ham tilstaaet, og Kampen begyndte. Først rendte da Hans Majestæt med Administratoren og hans Søn og vandt et forgyldt Sølvbæger fra hver, dernæst med enhver af de atten udklædte Riddere, der fulgte Administratoren, af hvilke han overvandt de femten. Derimod var der iblandt de tiloversblevne tre Riddersmænd een, nemlig Administratorens Kammerherre og første Staldmester, Grev Hieronymus Schlick, som i de tre Løb, der bleve tilstaaede enhver Deeltager i Ringridningen, lagde saa stor Færdighed for Dagen, at han traf Ringen syv Gange og derfor siden fik den første Æresskjenk. For bedre at forstaae dette, maa man vide, at det gjaldt tre Gange, naar man traf Ringen i Midten, to Gange foroven til Venstre, een Gang foroven til Høire og forneden til Venstre og en halv Gang forneden til Høire. — Efter at have vundet denne Seir, lod Hans Maj. sine Patriner (ɔ: Glavindsførere) afhente Bægerne og de øvrige Gjenstande, han havde vundet, medens hans første Medbeilere forlode Banen, for at give Plads for nye.

Og siden kom nu den hele Dag igjennem det ene Optog efter det andet, hvoraf mange vidnede om en utrolig Opfindsomhed og vare Gjenstand for almindelig Beundring. Især var dette Tilfældet med Markgrev Christian af Brandenburgs, hvorfor denne Herre da ogsaa siden under almindelig Samstemning erholdt Æresskjenken for den bedste „Inuention". Kongen var utrættelig, og først da Mørket rullede Teppet ned for denne Dags Hæder, lod han sig igjen bære bort fra Banen. Toget gik i samme Orden, hvori det var kommet, tilbage til Mynten, hvor Hans Maj. afklædte sig og igjen ombyttede Pavens Kaabe med den, maaskee mindre hellige, men til Gjengjeld saa meget desto bekvemmere, almindelige Ridderdragt. Om Aftenen var der, som man kan tænke, Lystighed og Fryd paa Slottet; Bægerne gik flittigt rundt og først seent gik man til Hvile, for i Søvnens Favn at sanke friske Kræfter til ny Daad.

Den følgende Dag ankom Hans Maj. i et Optog, der om muligt var endnu mere selsomt og vakte endnu større Beundring, end det, hvori han var mødt den foregaaende Dag. Han var udklædt som Dronning, iført en hvid guldbræmmet Sølvmorsdragt og bar paa Hovedet en lille rød Fløilshat, besat med kostelige Fjedre og Stene, men i Haanden holdt han et Guldspir. Foran ham førte en Blaamand en Kameel, paa hvilken der stod en Cupido med spændt Bue. Efter den lille Kjærlighedsgud kom et høit Bjerg, der smilede som Vaaren, af allehaande Urter og Blomster, hvormed det var overgroet. Opad Bjergets Sider stode Græsbænke, hvorpaa der sad Spillemænd med Sølvbasuner og Sølv-„Zincker". Alle vare de udklædte som fagre Jomfruer i hvide Klæder, men paa Bjergets Top stod et levende Drengebarn, forestillende Fortuna, med forgyldte Vinger, kruset Haar og en liden Fane i Haanden. Toget sluttedes af sex Stridsheste, der een efter een førtes af Tjenere, udpyntede som Terner i hvide Silkekjoler med lange Slæb og smalle Ærmer, der hang lige ned til Jorden. — De første Medbeilere vare atter Administratoren og hans Søn, der tilligemed alle de medfølgende Herrer mødte med blanke Hjelme og „statzelig vdstafferede effter gammel Hedniske Ridder Art." Udfaldet blev atter dennegang, at Kongen vandt to forgyldte Bægere fra Fader og Søn, uagtet Administratoren blev anseet for en af de flinkeste Ringrendere blandt alle de udenlandske Fyrster og Riddere. Kongen seirede endvidere over femten af Administratorens Ledsagere, hvorimod Greverne Hieronymus Slick og Dawid af Mansfeld samt Riddersmanden Guntzel af Bartensleben gik af med Seiren over Kongen og derved vandt megen Hæder.

Iblandt alle de sytten forskjellige Optog, der paa denne Dag afløste hverandre, var der eet, som efter Tilskuernes Mening bar Prisen fremfor de øvrige, og derfor ogsaa blev hædret med Damernes Æresskjenk. Det var bragt i Stand af Kongens Kammerjunker Frederik Rosenkrants og hans Hofjunker Jakob Lykke, og var „vdi de Siu Planeters Skickelse".

Først var der en Mercurius i blaa Kjortel og rød Kaabe. Paa Hovedet havde han en rød Stormhat (aff Pap samlet) med Hanekam og tvende smaa Vinger; i Haanden bar han en af Slanger omsnoet Stav og paa Fødderne bevingede Halvstøvler. Saa to ridende Patriner; den ene, hvis Hoved var tildannet som en forgyldt Sol, var iført en brandguul Silkekjortel, tilskaaren „effter de gamle Forfædris Maniere", og bar en med Sølv og grøn Farve overstrøgen Rendestage; den anden, hvis Hoved var som en Sølvmaane, var iført en blaa Kjortel, oversaaet med Sølvstjerner, og bar i Haanden en rød og hvid Rendestage. Dernæst en stadselig Rytter, i blaa og rød, udskaaren Kjortel, Hjelm paa Hovedet og Halvstøvler paa Benene. I Haanden holdt han et brændende Hjerte, hvori der var et Fyrværkeri, som „gaff fra sig en stor sussen Røg og Damp", medens Toget bevægede sig op og ned ad Banen. Dernæst de tre Charites, klædte som fagre Jomfruer, ridende paa store Strudsfugle og legende paa Luth, Harpe og Fiol. Strudsfuglene, der hver førte en forgyldt Hestesko i Næbet, trak en liden letbevægelig Vogn, hvori Hofjunker Jakob Lykke agede som Gudinden Venus. Hun bar en Fruerkjortel af rødt blommet Fløil, paa Hovedet sad Kronen af Guld og blinkede i Solen, og ned over Skuldrene flød de gule Lokker. Ved hendes Side red Kammerjunker Frederik Rosenkrants som Guden Mars paa en graa Ganger; han var iført Guldbrynje og Hjelm, og i Haanden holdt han et draget Sværd, hvormed han truede at sønderhugge den Guldkjæde, hvori Venus holdt ham fangen. Bagefter Vognen red Jupiter, i blaa Kjortel, med Krone paa Hovedet og gyldne Tordenstraaler i Haanden, og hos ham red Saturnus i guul Kjortel, med en Sølvmorshue paa Hovedet og bærende et Barn paa Haanden. „Aldelis paa den vjs, som mand vdi herlige gamle Malninger disse Planeter eller Hedniske Guder pleyer at male eller see affmalede." Derefter kom en Skikkelse, Dagen, i lange, hvide, sølvvirkede Klæder og med et Hoved som en Hane; den trak en sort Hest med brandguul Opsadling, og endelig sluttedes Toget af nok en formummet Skikkelse, Natten, i lange, sorte, sølvvirkede Klæder; denne trak ligeledes en sort Hest, men med rød Opsadling. —

Stor var Jubelen, da dette Tog drog op og ned ad Banen, og mangt et Smil og venligt Blik belønnede Junkerne for deres artige Opfindsomhed; men vandt de paa denne Maade, saa tabte de igjen derved, at de paa Grund af de noget snevre Dragter, der vare mere til Stads, end til Nytte, bleve meget hindrede i alle Bevægelser og et let Bytte for deres høie Herre, Kongen.

Men som enhver anden Dag, nærmede dog tilsidst ogsaa denne berømmelige Dag sig sin Ende; alle de beseirede Kæmper forlode een efter anden Valpladsen og Kongen blev alene tilbage. Ridderspillet var forbi; thi der meldte sig nu ikke flere Beilere til Æren, og Kongen red da paa sin vælige men velafrettede Ganger hen for Svalen, hvor Dommerne vare; der lod han Hesten gjøre hvad Konster den formaaede, saasom løfte sig paa Bagbenene og falde paa Knæ, og efterat han derpaa ved en naadig Haandbevægelse og Hovedbøining havde takket og hædret Dommerne, red han hen til sin høie Fru Moder, Enkedronningen, og de øvrige fyrstelige Damer, lod sin troe Ganger gjentage Konsterne til deres Ære, og drog derpaa, fulgt af utallige Henrykkelsesraab, tilbage til Mynten, hvor han skiftede Dragt, ligesom Dagen i Forveien. Han havde i disse to Dage rendt 340 Gange, og nedtaget Ringen 206 Gange, deriblandt endog 17 Gange i Træk. Intet Under altsaa, at han ved denne sin store, ridderlige Færdighed blev Gjenstand for de unge fremmede Fyrstinders lønlige Sukke og for deres Brødres lydelige Beundring.

Den følgende Dag, Søndagen den 5te Septbr., blev der først holdt Gudstjeneste og siden indtaget et kongeligt Maaltid oppe paa Slottet. Derpaa bleve Æresskjenkene uddeelte af de høie Damer, efterat Dommerne havde afsagt deres Kjendelse.

Kong Christian IV som Ringrender; Drikkebæger i den chronologiske Samling paa Rosenborg. (Tegnet af Leopold Hartmann.)

Da Hans Majestæt, hvem Dommerne vilde tilkjende Prisen for den største Færdighed, høvisk undslog sig for at modtage den, blev den eenstemmigt tilkjendt Administratoren af Magdeburg. De øvrige tre Hædersbelønninger bleve, som alt ovenfor berørt, tilkjendte Markgrev Christian af Brandenburg, Grev Hieronymus Slick og de tvende Herrer, Kammerjunker Frederik Rosenkrants og Hofjunker Jakob Lykke. Af skjønne Hænder modtoge de Lykkelige deres Belønning; der blæstes i Trompeter og sloges paa Trommer, og der var en Glæde og Jubel over al Maade.

Et Minde om denne Ringrenden findes i den chronologiske Samling paa Rosenborg, nemlig det bekjendte Drikkebæger, der forestiller Christian IV som Ringrender. Det bestaaer af Kongens 28 Tommer høie Rytterstatue. Han er iført Harnisk, har en Fjederhat paa Hovedet og en Rendestage i Haanden, hvormed han nedtager Ringen, der hænger imellem tvende 48 Tommer høie Søiler. Under Hesten dandser en selsom Skikkelse, der skal forestille Kongens Hofnar. Paa Søilerne findes indridset de Fyrsters og Ridderes Navne og Vaabenskjolde, der udmærkede sig ved hin Leilighed. Hestens Hoved er til at skille fra Kroppen, naar den skal gjøre Brug som Drikkekar. Det Hele er af Sølv, stærkt forgyldt, og veier omtrent 2000 Lod.

C. A.

Persienner

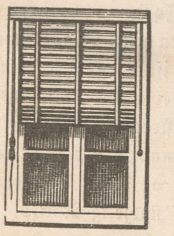

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.

Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.

Priisliste findes i Kjbh Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.

L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

I disse Dage er udkommen:

Hvorledes bør Sindssygdommene

behandles i deres Begyndelse?

Et kronet Priisskrift af Dr. A. Erlenmeyer, Overlæge ved Sindssygeasylet i Berndorf ved Coblenz, Ridder &c. Efter Originalens 4de Udgave oversat af N. Salomon, Overlæge. 151 Sider i stort 8vo, foruden Titel og Fortale. 1 Rd. heftet i Omslag.

Dette Skrift behandler med Sagkundskab, Grundighed og Klarhed en særdeles vigtig Green af Lægevidenskaben, hvori vi hidindtil have havt en stor Mangel i vor danske Literatur. I Tydskland har Skriftet gjort en overordentlig Lykke, saa at det i meget kort Tid har oplevet 4 store Oplag. Det faaes i Bogladerne i Danmark, Norge og Sverrig, i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Til Confirmationen anbefales:

Medgift for hele Livet,

til den christelige Ungdom paa Confirmationsdagen. Af Rosenmüller, oversat af J. L. Rohmann, Provst, R. af D. Tredie Oplag. Priis i Papbind 1 Rd., i smukkere Bind til høiere Priser.

Faaes i Bogladerne i Danmark, Norge og Sverrig, i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Paa mit Forlag er udkommen:

Afgjørelsen.

En politisk Betragtning af J. H. Priis 20 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgade 49, og i alle Boglader, faaes i Digterens egne Udgaver:

Oehlenschlägers Skrifter.

1. Samlede Værker i 40 Bind. Pragtudgaven. (66 Rd. 48 Sk.) Nedsat Priis 34 Rd.
2. Digterværker i 26 Bind. Pragtudgaven. (39 Rd.) Nedsat Priis 16 Rd.
3. Digterværker i 18 Bind. Godtkjøbsudgave. (18 Rd.) Nedsat Priis 9 Rd.
4. Oehlenschlägers Erindringer. Pragtudgave i 4 Bind. (7 Rd. 48 Sk.) Nedsat Priis 6 Rd.
5. Udvalgte Skrifter i 2 Bind. (12 Rd.) Nedsat Priis 9 Rd. Deraf særskilt
   a) Samtlige Tragødier i 1 Bind. (6 Rd.) Nedsat Priis 5 Rd.
   b) Udvalgte Digterværker i 1 Bind. (6 Rd.) Nedsat Priis 4 Rd.
6. Samlede Digte i 5 Bind. Pragtudgaven med lithographerede Titler. (7 Rd. 48 Sk.) Nedsat Priis 4 Rd.
7. Samlede Digte i 4 Bind. Godtkjøbsudgaven. (5 Rd.) Nedsat Priis 2 Rd.

Desuden faaes Separataftryk af Oehlenschlägers forskjellige Arbeider, tildeels i flere Udgaver. Af de fleste Samlinger saavelsom enkelte Værker haves ogsaa strax smukt indbundne Exemplarer.

Wilhelm Priors Boghandel

anbefaler ved Confirmationen:

Psalmebøger

i største Udvalg fra 64 Sk. til høiere Priser.
48. Store Kjøbmagergade 48,
ved Siden af Porcellainsfabriken.

Hos Undertegnede faaes:

Psalmebøger,

saavel elegante som simple.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Den 16. April 1863.

En venlig Gratulation tilsendes Madame L. Meyer paa Mo Nord Ranen i Norge, fra Horsens.

A. J.

Jernsenge.

Th. Marstrands Efterf.
Fabrik: Amerika
paa Vesterbro.

Udsalg: Hjørnet af Vimmelskaftet og Hyskenstrædet i Kjøbenhavn.

BREVVEXLING.

Til C. af R.: —borg pr. Nakskov. Her seer De en Afbildning af den Scarabæus, som Prindsen af Wales har foræret Prindsesse Alexandra. Scarabæus betyder en Skarnbasse; den betragtedes af de gamle Ægyptere som hellig. Navnet anvendes ogsaa paa skaarne Ædelstene, hvis convexe Side er udført i ophøiet Arbeide i Form af dette Dyr, medens der i Underfladen fremstilles Figurer, enten ægyptiske Guddomme, eller Emner, hentede fra Mythologien. Den nævnte Scarabæus er medbragt fra Ægypten af Prindsen selv; den er en Oldtidens Gemme, hvis Indfatning, bestaaende af Slanger, blev tegnet og udført af en londonsk Konstner. Efter Prindsens udtrykkelige Ønske blev en Afbildning af den anbragt paa den af Mrs. Thornycroft udførte Buste af Prindsesse Alexandra.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 186.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 19. April 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

H. K. H. Prinds Vilhelm til Danmark. — Biancas Eventyr (fortsat). — Grev Andreas Zamoyski. — Prindsesse Alexandras Vifte. — Fra en Reise i Norge VI. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

H. K. H. Prinds Vilhelm til Danmark.

Det Billede, som vi idag meddele vore Læsere, fremstiller — ja, hvem fremstiller det egentlig? Er det den Herrens Salvede, Hans Majestæt Georgios den Første, af Guds Naade og Folkets Valg Konge til alle hellenske Fast- og Eilande, eventuelt Hersker over de joniske Øer, med Expectance paa en Keiserthrone i Byzanz? — Eller er det slet og ret Prinds Vilhelm, Kadet i Hans kongelige danske Majestæts Marine, med Expectance paa yngst Lieutenantsgage og svag Udsigt til ved sit fem og tyve Aars Jubilæum at faae Skib at føre? — Derom kan der endnu Intet siges med Bestemthed i det Øieblik, da disse Linier skrives; naar de læses, er det maaskee allerede en anden Sag. Men vist er det ialtfald, at den unge Prinds, hvorom her er Talen, pludselig, ved Omstændighedernes Magt, er kommen til at optræde som en politisk Personlighed af europæisk Betydning.

Hvem skulde vel have drømt om Sligt for en fem, sex Uger siden? Sikkert mindst den unge, lystige Søkadet selv, hvis høieste Ærgjerrighed var den, at følge i Christian den Fjerdes lysende Fodspor paa de „Danskes Vei til Roes og Magt". Vi Danske kjendte jo nok Prinds Vilhelm og holdt af ham som et af vor Thronfølgers elskværdige, velopdragne Børn, men Europa havde neppe en Anelse om hans Tilværelse; i det Høieste havde det flygtig hørt ham nævne som en Broder til den yndige Prindsesse, der dengang var i Alles Munde. Ved de lange og pinlige Forhandlinger om den græske Thronfølge havde man saa at

H. K. H. Prinds Vilhelm til Danmark. Efter et Photographi af G. E. Hansen.

sige udtømt alle Muligheder; kun Prinds Vilhelm tænkte Ingen paa. Der var vel i London sex Grækere, som ved Afstemningen over den engelske Prinds Alfred kastede den danske Prinds' Navn i Urnen, men Ingen saae deri Andet, end et ved slige Leiligheder almindeligt Spasmageri. Og dog viser det sig nu, at just disse Sex have været de eneste sande Spaamænd midt i den talløse Vrimmel. Med Eet faldt det som Skjæl fra Alles Øine; med Eet er Prinds Vilhelm bleven Manden til den græske Throne, han og ingen Anden; han er nu det Punkt, der forener de stridigste Modsætninger i den skjønneste Harmoni. England udpeger ham, de andre Stormagter modtage ham villig, den græske Nationalforsamling tiljubler ham sit eenstemmige Ja, »Times« udbasuner hans Roes paa alle Gadehjørner, og i dette hellige Øieblik staaer der maaskee en Deputation, hvoriblandt to saadanne Koryphæer som Grivas og Kanaris, og lægger ærbødig den græske Kongekrone for den syttenaarige Ynglings Fod. Som Zeus, Kroniden, behøver Prinds Vilhelm kun at rynke sine Øienbryn for at faae Nutidens Olymp, Børsen, til at skjælve; et Ja eller Nei fra hans Mund raader over Utalliges Vee og Vel. Glipper ogsaa dette Haab for Grækerne, er Ingen istand til at sige, hvad de i deres Fortvivlelse kunne gribe til. Sæt f. Ex., at de som Thrønderne gik hen og valgte sig en Hund til Konge? En Skumler vilde sagtens sige, at det aldrig er oplyst, om ikke denne Fiirbenede har røgtet sit Embede ligesaa forsvarligt, som mange af dens tobenede Medpattedyr; men Resultatet i sig selv vilde dog være altfor ydmygende for den hele Menneskehed, til at man ikke skulde gjøre alt Sit for at afværge det.

Der er virkelig i hele denne Thronfølgehistorie noget ganske Gaadefuldt og Eventyrligt, Noget, der i den Grad strider mod alle nedarvede og tilvante Forestillinger, at man kunde tabe

Næse og Mund derover. Fra Barnsbeen af have vi igjennem vor Kofod eller Bohr indsuget en dyb Ærbødighed for Kroner og Lande; disse Nariteter stode for os som det Høieste, et Menneske her paa Jorden kunde opnaae, imod dem kunde intetsomhelst Andet komme i Betragtning. Hvert Dieblik saae vi mægtige Fyrster føre langvarige Krige, udøse Hundredetusinders Blod og tømme deres Skatkamre, blot for at faae Fingre i en Strimmel Land, ofte med færre Sjæle end der var bleven offret til Krigens Moloch for at vinde dem. Allerede Sligt var en stor Triumf, en glimrende Victoria, men naar saa ovenikjøbet en heel Krone blev kastet i Grams! Da kom først for Alvor de store Rovdyr farende imod hverandre, snærrende og bidende og flængende, og det skulde gaae haardt til, inden Nogen erklærede sig for mat og trak sig ud af Legen. Mindst Halvdelen af den nyere Histories blodigste og mest haardnakkede Krige have været Arvefølgekrige. Og nu — hvilken forbausende Forandring! Her ligge en Krone og en Million „Sjæle“ ledige paa Torvet, at vinde Byttet koster kun at række Haanden ud derefter, men ingen Lysthaver melder sig, ja, hvad Mere er, Ingen vil engang lade sig det paanøde. Den stakkels Krone og de stakkels Grækere! I Maaneder have de nu løbet Europa rundt og banket paa alle Døre, saa dybt som til Hertug Ernst af Coburg have de fornedret sig, — men ak! Alle have spyttet i Kaalen, Ingen har villet søbe den. Den græske Krone var bleven som Sortepeer; fik En den af en Feiltagelse paa Haanden, sad han paa Naale, indtil det var lykkedes ham at lade den „gaae videre“ til Sidemanden. Kan man saa undre sig over, at Grækerne ikke vidste, paa hvad Been de skulde staae af Glæde, da de endelig fik Sigte paa den danske Prinds, vistnok den fornuftigste af alle de Throncandidater, der have været opstillede siden Prinds Alfred?

Men hvad har der da egentlig været i Veien? Hvad er det for en Medusa, der har skræmmet Beilerne bort fra den græske Ungmø? Det er sandelig ikke let at svare herpaa. Man kan længe nok sige, at den græske Krone ikke er værd at eie, at Folket er vildt og uregjerligt, Finantserne ødelagte, Kongen en Dukke i Stormagternes Haand og Kronen en Tornekrone, det forslaaer Altsammen ikke! Lad en Throne være nok saa ormstukken, en Purpurkaabe nok saa mølædt, en Krone nok saa bulet — de ere dog altid en virkelig Kongeværdigheds Insignier, og sært skulde Menneskenaturen have forandret sig, hvis ikke endnu, som Holberg skriver om de tyrkiske Storvisirer, Mange vare rede til det mest Mulige, „alleene for at henges med en stor Titul“. Dette faaer imidlertid være, som det vil; af alle de Betragtninger, hvortil der her kunde være Anledning, er der kun een, som vi kortelig skulle berøre, da den just er bleven særlig skudt frem ligeoverfor Prinds Vilhelms Candidatur. Det er Hensynet til Legitimiteten. Uagtet Tyksakken Otto vel de Snese Gange har forspildt den Krone, som han saa lidet hæderlig tabte udenfor Piræus, har han dog, mene Mange, „legitime“ Rettigheder, som et „legitimt“ Fyrstehuus ikke uden Fare for sig selv kan tilsidesætte. Den første Betingelse for, at Prinds Vilhelm modtager Grækernes Tilbud, maa derfor være, at Kong Otto og det Wittelsbachske Huus høitidelig frasige sig deres Arveret til den græske Throne.

Legitimiteten, eller, som den ogsaa i fri Oversættelse kan kaldes, „Kongedømmet af Guds Naade“, er nu ganske vist en af Verdens største og skjønneste Opdagelser. Ligesom Berlinerne i sin Tid opfandt Ironien for at skjule, at de ikke havde opfundet Krudtet, saaledes have Fyrsterne i et lignende Tilfælde opfundet Legitimiteten. Og den snilde Opfindelse har altid viist sin mageløse Kraft. Efter den kunde ingen Oprører mere komme og fortælle, at man ligesaalidt eo ipso fødes til Monarch, som til Natvægter, at der ligesaavel maa bevises Dygtighed til det første som til det sidste Embede; efter den turde Ingen mere paastaae, at der kan udgaae noget Galt fra et kronet Hoved. Var ikke det lille Prindsenoer allerede fra Vuggen af signet til sit høie Kald? Var der ikke udenfor det almindelige Forsyn et specielt, et ganske privat Forsyn, som vaagede over alle Fyrsters Skridt og Handlinger? Og Legitimiteten vandt ligesom Vin i Godhed, jo længere den kunde føres tilbage i Tidernes Nat; den Fyrsteslægt, som, paa Grund af sine Rettigheders Ælde, slet ikke kunde opvise nogen Abkomst til dem, var nu den allerlegitimeste. Desværre var der en enkelt Art Legitimitet, som allerede tidlig gik fløiten, dengang nemlig „Pavedømmet af Guds Naade“ blev væsentlig indskrænket af en vis Luther; men til Gjengjeld bidrog dette til at bringe „Kongedømmet af Guds Naade“ i en desto skjønnere Flor. Sit Glandspunkt naaede denne Art Legitimitet under Ludvig den Fjortende; senere har den unegtelig ved Tidernes Ugunst og især ved enkelte Smaabegivenheder, saasom de franske, svenske og italienske Revolutioner, lidt Knæk, som den vanskelig vil kunne forvinde. Vi behøve imidlertid ikke at gaae langt imod Syd for at finde, at der endnu er skjønne Rester af det herlige Institut tilbage, og det har under alle Omstændigheder Krav paa at behandles med noget af den Pietet, som ydes alle mosgroede Ruiner. Fandtes der altsaa virkelig legitime Rettigheder, som ved Prinds Vilhelms Thronbestigelse vilde krænkes, og vilde man endelig tage dette Hensyn i Betragtning, saa kunde mulig en saadan Omhed for det Bestaaende synes temmelig vidt dreven, men der var dog et Synspunkt, hvorfra den lod sig forsvare.

Men nu er Sagen netop denne: legitim Fyrste i Ordets rette, traditionelle Betydning, det er Kong Otto ikke, det har han aldrig været. Til Legitimitetens Væsen hører jo netop noget Mystisk og Uudgrundeligt; dens Ophav maa helst slet ikke kunne efterspores; den legitime Monarch hersker i Kraft af et Princip, han er efter Theorien Ihændehaver af en Fuldmagt, som ingen jordisk Magt, men kun Fuldmagtens usynlige Udsteder kan kræve tilbage af hans Haand. At afgjøre, naar en saadan Tilbagefordring har fundet Sted, er naturligviis uhyre vanskeligt, og det er just denne Vanskelighed, der gjør de rigtige gamle Fyrster fra Legitimitetens rigtige gamle Sæbekjælder saa særdeles seige at faae Bugt med. Men hvad har vel denne gamle, aflagrede Legitimitet tilfælles med en Ret som Kong Ottos, der ene og alene støtter sig til en for Alverden vitterlig Protokol, undertegnet og beseglet af samtlige Stormagter for lidt over tredive Aar siden? Kong Otto har været Hersker af Stormagternes Naade, af sit Folks Naade, af sin Kones Naade, han har, om man saa vil, været hvad Svenskerne kalde »gudsnådlig« som Konge, men en ret „Konge af Guds Naade“ — det har den Stakkel aldrig opnaaet at blive. Europas Stormagter og Grækerne i Forening havde betroet ham en Fuldmagt, som de til enhver Tid kunde tage tilbage, og nu have de taget den — det er det Hele. Hvis der derfor ikke var andre Hensyn, skulde Legitimitetens skimlede Spøgelse ikke kunne stille sig imellem den unge danske Prinds og den mest klassiske Throne i Verden — men som sagt, der er uheldigviis fuldtop af saadanne andre Hensyn, hvis Vægt og Betydning vi dog ikke her skulle indlade os paa at bedømme.

Om Prinds Vilhelms hidtil førte Liv er der i Grunden ikke stort Andet at berette, end hvad Enhver i »Almanach de Gotha« kan læse sig til. Prindsen er født Juleaften 1845 og har fra sin Fødsel lige til nu nydt alle de Goder, som en omhyggelig Opdragelse og Opholdet i et kjærligt og mønsterværdigt Hjem kunne skjenke. Strengt taget er han endnu ikke kommet ud over Drengeaarene, forsaavidt som man nemlig betragter Confirmationen som disses Grændse; han har maattet vente paa sin Søster, Prindsesse Dagmar, ligesom Prinds Frederiks Confirmation blev udsat, for at han kunde følges med Prindsesse Alexandra. Prinds Vilhelm blev tidlig bestemt til Sølivet, hvorfor han havde yttret Tilbøielighed, og kom da ind paa Søkadetternes Akademi; saavel her som paa et Par Øvelsestogter, hvori han har deeltaget, har „Kadet Vilhelm“ vundet et godt Lov som en glad, uforsagt og opvakt Gut, en god Kammerat, og flink til sin Gjerning; lidt Flygtighed har man villet spore hos ham, men han er jo ogsaa langt fra de Aar, hvori et sat og sindigt Væsen hører hjemme. Sin Overgangsexamen bestod han i Begyndelsen af Februar d. A. med megen Hæder, det eneste Fag, hvori det gik ham mindre godt, var Tydsk; det er mærkværdigt nok, hvor slet det Sprog og Saltvand altid trives med hinanden. Strax efter Examen reiste den unge Prinds med sin Familie til England, hvor han har slidt Kræmmerluven af den smukke nye Uniform ved alle de glimrende Festligheder og Ceremonier, som fremkaldtes af hans Søsters Formæling med Prindsen af Wales. Rygtet gaaer, at der ved dette Besøg er lagt Grunden til en ny Forbindelse mellem Prinds Vilhelm selv og Dronning Victorias tredie Datter, Prindsesse Helene, men denne Plans Udfald hænger nok nøie sammen med Spørgsmaalet om Prindsens Bestigelse af den græske Throne. Med sine Forældre og Sødskende er han atter fornylig vendt tilbage i vor Midte, og det er her i Kjøbenhavn, at den Afgjørelse skal træffes om hans Fremtid, hvorved han vel selv, ung som han er, kun vil faae en mere underordnet Stemme. Skulde Skjebnen trods alle Hindringer føie det saa, at den unge Prinds forlader os for at indtage en i mange Henseender farefuld, om end ophøiet Stilling, i et fjernt og fremmed Land, da vil det danske Folk, der nu betragter ham som en af sine Egne, følge ham paa hans Færd med varm Deeltagelse og de bedste Ønsker for hans Fremtids Lykke.

D.

Biancas Eventyr.

(Efter en fransk Novelle.)

(Fortsat.)

Den stakkels Bianca, som ei aned,
Hvordan Forældres Synder maned
Paa hendes Lykkes Himmel frem
Saa slem,
Saa høist fatal en Uveirssky,
Som kun erfared, at fra By
Uventet Beileren var dragen
Og uden at forklare Sagen —
Hun den Troløse tænkte kun
Med Død at straffe strax paa Stund.
Dog, da han alt var fjernet vidt,
Sig selv til dette sidste Skridt
Hun i Fortvivlelse bereder.
Med tusind Eder
Om Halsen hun et Strømpebaand
Sig knytted med heroisk Aand!
Men — som den Plan var lidt phantastisk,
Var Baandet heldigviis elastisk,
Saa hun en Uges Tid derefter
Med taalelig gjenvundne Kræfter
Igjen capable var at gaae
Did, hvor hun første Gang ham saae.
End var dog Saaret ikke lukket,
Og Hjertesorgen langtfra slukket;
For dybt var Pilens Od trængt ind
I hendes Sind.
Hvor hun end stod, hvor hun end gik,
Kun Eet hun saae med sorgfuldt Blik;
Hvor hun end vendte Tanken hen,
Den samme Skygge kom igjen;
Ei Solens Lys
Bortjaged Sjælens kolde Gys;
Og intet Haab gav Lindring
Mod hin Erindring.
Bekymret Sligt Pandolfo saae,
Og kjærlig grundede han paa,
Hvorledes
Hun skulde for sin Sorg adspredes.
Den Plan han faaer
At skikke hende bort et Aar.
„Hun her fra Hjemmet sig begive!
„En Reise hende vil oplive;
„Et Ophold, fjernt fra disse Steder,
„Hvor hun den Elsktes Tab begræder,
„Og hvor hans Spor hun har for Øie,
„Vil hendes Sygdoms Styrke bøie,
„Vil gjøre hende karsk igjen.
„Til Syracus hun reise hen!
„Der boer min Broder; han er god
„Og tager sikkert gjerne mod
„Mit kjære Barn.“ — I største Hast
Blev Alt istand; og uden Rast
Hun kom afsted.
Og vi paa Reisen følge med.

* * *

Pandolfos Broder var bestalter
Arrestforvalter
I Syracus, den gamle By,
Der lever af sit Oldtidsry,
Af sine stolte Fortidsminder,
Mens ikkun grumme Lidt man finder
Af selve Livet ladt tilbage
For vore Dage.
Han boede der som Pebersvend
I Stadens Udkant, hvor han hen
Var flyttet i et eget Huus,
Der var opbygget paa det Gruus,
Hvor (dersom Sagnet blot var sandt),
Før Trasybuli Slot man fandt.
Antikviteters lærde Sager
Dog Bianca lidet kun behager;
Men alt det Nye, der hun saae,
— Forstod hun sig end slet derpaa —
Dog trøsted Hjertet paa den Smaae.
Og i Særdeleshed med Lyst
I Stadens Kathedral hun Trøst
Sig søgte; daglig gik hun did
Og bad til Herrens Moder blid;
Og Himmeldronningen blev rørt,
Og Biancas Sukke naadig hørt. —
Thi hændtes det,
At naar hun vandrede saa net
Til Kirken hen,
Saa blev hun seet og seet igjen
Af En, som hende snart beundred
Meer end de mange, mange Hundred
Af Evas Døttre, som vel før
Har Nogen gjort i Ho'det ør.
Den Mand var fra
Amerika
Paa Reiser rundt i Østerland
Som Handelsmand
Han her kun vented,
Indtil hans Fartøi fik ham hentet.
For at fordrive Tiden laa
Han i et Vindve tidt og saae
Paa Gaden ud, hvor Fromme
Fra Kirken komme.
Da var det, han
— Skjøndt midt paa Land —
En Stranding leed
Af Kjærlighed.
Hans Hjertefred
Svandt bort i Fart,
Som Lyn i et Secund, saasnart

Han Bianca saae
Blandt *Hine* gaae
Som Solen mellem Stjerner smaa.
Han strax fandt paa
At følge med
Til helligt Sted,
Hvor han glad og stille
Han skjulte sig bagved en Pille,
Og glemte Præst og Sang og Bøn
Kun for i Løn
At skue Den, han saae var skabt
At gjøre reent hans Ro fortabt;
Ja! — — eller
(Hvad han vist haabede langt heller),
Hvis muligviis
Han kunde vinde Seirens Pris!!!
Hvis ham i Skjebnens Lotteri
En gunstig Gud vil stande bi!
Hvis han som Brudgom skal med hende
Engang til fjerne Hjemstavn vende?
O, søde Haab!
Som Phantasien skjenker Daab
Og vier ind med tusind ømme
Og ungdomsvarme Elskovsdrømme;
Du tændte Flammen i hans Bryst
Saa stærkt, at mens det *der* blev lyst
Og jublende med liflig Sang,
Det hændtes en og anden Gang,
At Ilden fra hans Øie gik
Til Biancas Blik.
Og, tro mig paa, hvad her jeg melder
Som en paalidelig Fortæller:
Hun føler ingen rædsom Harm
Ved ham at see saa brændende varm;
Det hende næsten lidt behager,
Hvergang han listig sig umager
For hendes Blik at lokke frem
Fra Slørets Gjem. —
Da siden hjem
Hun vandrer, man forstaaer,
At han paa Afstand efter gaaer.
Den første Dag dog kun til Døren;
Men det ei varer længe, førend
Han træder ind; og end i Gangen
Han tager fat paa Elskovsfangen.
„Jeg aldrig, skjønne Miss! har talt
„Med Jer et Ord. Men længe alt
„Jeg har kun tænkt paa Eder, Hulde!
„Og intet Meer jeg ønske skulde,
„End Det, at eie Jer som Viv
„Mit hele Liv!
„Nei -- lee kun ikke! thi jeg fast
„Det føler, at i Hast
„Jeg lo ei meer, hvis Haabet brast.
„— Min gode Sir!" — tilføier han
Til Onkelen, som var paastand
Traadt til — „Min Herre! jeg
„Dog ikke troer, De siger Nei,
„Hvis Deres Datter — —" — „„Hun er ei
„„Mit Barn; og kun i Pleie
„„Jeg hende har en Tid i Eie.""
„Naa, ligemeget!" — Svaret lød;
Men Bianca, hvem det ei fortrød
At skue Mandens Elskovsglød,
Tog Talen fat med disse Ord:
— „„De elsker mig? Godt! jeg det troer,
„„Skjøndt sært det er, skal ei jeg negte,
„„At De en Ubekjendt vil ægte.""
— „O, meer end nok jeg kjender Dem
„Til at forsikkre ligefrem,
„At De, kun De min Brud skal vorde
„Hvis blot paa Haabet troe jeg turde."
— „„Og, sæt nu, at jeg svared Ja?""
— „O, da
„Taknemlig, jublende og glad
„For Eder strax jeg knæle gad,
„Forsikkret om, i Jer at finde
„Min Engelinde!" —
— „„Nei, stop! Først om Dem selv, hvorfra?
„„Hvorhen? og — Hvem? sig Dette!"" — „Ja.
„Mit Hjem er i Amerika.
„Jeg føre skal til Grækenland
„Mit Skib; thi jeg er Handelsmand."
„„Er det et Svar?"" — „Jeg mener Jo!" —
— „„De er methodisk,"" Bianca lo.
— „Jeg er forelsket, det er Sagen;
„Har travlt derhos; thi Morgendagen
„Maa see mig reise bort." — „„Hvordan?
„„De være vil min Ægtemand
„„Og skal imorgen fare bort?""
— „Desværre! Det er grumme haardt;
„Dog maa det skee.
„Men tør jeg see,
„At naadig, englegod De til
„Min ømme Beilen lytte vil,
„Da haaber jeg, at i et Aar
„Jeg Deres Skyldner være faaer.
„Men om et Aar, nøiagtig Tid,
„De seer mig atter komme hid."
— „„Ja, men — — hvis De nu ikke kom?""
— „Da er jeg gaaet nedenom;
„Er druknet; hviler hos de Døde.
„Men, nei! til dette Stevnemøde
„Jeg kommer sikkert. Ja, saa vist
„Som til en Vexel, af hvis Frist
„Den sidste Dag er løben ud,
„Jeg haster til min unge Brud."
Skjøndt ung af Aar og af Erfaring
Fandt Bianca dog af den Forklaring,
Som laa i Mandens hele Færd,
At vist han maatte kaldes værd
Til Kjærlighed. Og derfor blot
Hun føied til, at ikke godt
Hun kunde give noget Svar:
„„Min Onkel Magten dertil har!""
Hvormed hun Sagen overlod
Til Denne, som ret vel forstod,
Hvad Sligt betød. Og saadan fandt
Sig Bianca, inden Dagen svandt,
Trolovet med en Mand, hvis Lykke
Hun med sin egen skulde bygge.
Af Elskovssalighed var han
Beruset over al Forstand;
Og hun var ikke ufornøiet
Ved saadan Fryd at see for Øiet:
Idet hun Elskovs Urt ham rakte,
Hos hende selv den Elskov vakte;
Idet hans Haab hun skjenked Trøst,
Hun fanged selv den samme Lyst;
Idet ham fastere hun bandt,
Sig selv i Lænken snoet hun fandt.
Og næste Dag, da Skibets Stavn
Ham førte bort fra Stad og Havn,
Da Skjebnen ham fra hende vinked,
Det var ei frit, at Øiet blinked,
Thi Taarer duggede dets Hvælv,
Og Barmen gøs i sorgfuldt Skjælv.
Men i det lange Aar, mens han
Omtumledes fra Strand til Strand,
Rigt trivedes saamangen Tanke,
Som lod af Længsel Hjertet banke;
I Phantasiens skjulte Bo
Hun bygged Slotte nu for To;
„*Mit*" Fremtidshaab blev nu til „*vort*",
Og Mindets bitt're Kval svandt bort.
Alt hvad der kunde hende bøie
Henad til ham, hun holdt for Øie;
Og navnlig flittig brev
Hun Engelsken og blev
Særdeles stiv deri;
Hvad høist naturligt var, forbi
En *Kvinde Talen* let faaer lært,
Mens Taushed falder, ak! saa svært.
Kort sagt,
Skjøndt Løftet var saa hurtig bragt,
Og skjøndt de kun saa lidt var kjendte,
Som ofte før, det her sig hændte,
At, medens Tanken stadig gik
Til Beileren, hun kjær ham fik;
Og før hun vidste selv hvordan,
Var hendes Bryst i Brand;
Og om hun end ei var saa varm,
Som dengang Amor hendes Barm
Den første Gang gav Elskovssaar,
Saa var, før Enden af hint Aar,
Hun saa forelsket, at med Flid
Hun talte nøie Dag og Tid,
Til Timen kom,
Da Solens Ring var dreiet om,
Og atter høit den straaled, hvor
Den stod ifjor,
Med Slør bedækket, dengang da
Han, med det nylig vundne Ja,
Sig over Hav
Paa Reisen gav.
Og „første Mai", der saae ham drage,
Ham ogsaa skuede tilbage
I Havnen styre ind
Med gunstig Vind.
Han førte med en engelsk Præst,
Til at forene dem; dernæst
En reen katholsk Ceremoni
Til Salighed dem skulde vie.
Og Alting var saa godt bestemt
Og Intet glemt,
Da saare slemt
Han, som nu snart er Ægtemand,
Carambolerer, støder an
Imod en brøsig Officeer,
Der overmodig sig beteer
Og hensynsløs, foruden Meer,
Om Biancas Fødsel taler frækt
Med slet Respect.
Sligt kan en Brudgom ikke døie
Og uden at betænke nøie,
Hvordan han frister Livets Held,
Han fordrer ud til en Duel
Den, som fornærmed *hendes* Ære,
Hvem han har lovet, tro at være
I Alt en Støtte og et Værn.
Da krydsedes de haarde Jern;
Det gnistrede som Himlens Lyn,
Naar barsk den aabner sine Bryn;
Thi Ærens Krav befaled høit,
At ret man skulde fegte drøit;
Og skinsygt Nag gav dobbelt Braad
Til Kaardens Spids og fine Od.
Paa Pladsen blev med Dødsens Saar
Den gjæve Brudgom; knap han naaer
At faae den sidste Hilsen sagt,
Som skal til Bianca vorde bragt:
At han paa hende, hende kun
Formaaede tænke, selv den Stund,
Da Parcen stod ham nær og strax
Var rede til, med grummen Sax
At overskære hver en Traad,
Som bandt til Livets Strand hans Baad.
Og vidt fra Jord
Var alt hans Aand, da disse Ord
Til Bianca bragtes. Og da hun
Ei havde, før i samme Stund,
Om *Kampen* havt det mindste Nys,
Ved dette Dødsgudindens Kys,
Som hendes Brudgom havde favnet,
Nær var hun selv i Evigheden havnet.
Hun arvede hans Rigdom vel;
Men kunde Guldet skabe Held?
Formaaede vel det at skjenke
Befrielse fra Sjælens Lænke?
Nei, bundet var det muntre Sind
Som Fugl, i Buret lukket ind.
Hver Sands, hver Tanke var som lam,
Fordi hun havde mistet ham,
Hvis ridderlige Kjærlighed
I en for tidlig Grav sank ned;
Hvis Minde straaled dobbelt lyst,
Fordi han sank til Dødens Bryst
I Kamp for hende,
Der syntes født — kun til Elende.
Hun sorgbedøvet tænker paa,
For Lindring i sin Sjæl at faae,
Til Klostrets stille Fred at gaae.
I det Par Dage,
Som hun maaskee har end tilbage,
Hun vil kun leve for at drage
Til Graven hen,
Som for sin Ven
Hun fromt besluttet har at bygge
I Klosterhavens stille Skygge.
Og med en evig Taarestrøm,
I Dagens Suk, i Nattens Drøm,
Hun vil begræde
Sin tabte Glæde.
Dog — selv til denne ringe Vei
Hun naaede ei;
Selv for saa kummerfuld en Lindring
Der kom en Hindring. — (Fortsættes.)

Grev Andreas Zamoyski.

Spørgsmaalet om, hvorledes man vil berolige Polen, henstaaer endnu ligesaa uafgjort som nogensinde. Den ulykkelige Begivenhed, der saa pludseligt gjorde Ende paa Langiewicsz' korte, men hæderlige Felttog, har ikke bevæget Polakkerne til at nedlægge deres Vaaben. Opstanden vinder tvertimod Dag for Dag større Udbredelse, og skjøndt den russiske Regjering, for at det ikke skulde synes, som om den gav efter for Vestmagternes Forlangender, har gjort adskillige Indrømmelser, har tilstaaet almindelig Amnesti og erklæret, at det var Keiser Alexanders Hensigt, at lade Polen beholde de Institutioner, der sikkrede dets Selvstændighed, vil dette Tilbud ganske sikkert vise sig, at være utilstrækkeligt. De diplomatiske Skridt, der i dette Øieblik foretages af England, Frankrig og Østerrig ere betydningsløse, da de kun gaae ud paa at hævde Wienertractaterne, der ikke sikkre den polske Na-

tions Rettigheder, men især da Lord Palmerston ved enhver Leilighed erklærer, at England ikke vil føre Krig for Polens Skyld, og da selv det franske Senats mest ildfulde og energiske Taler, Prinds Napoleon, under Discussionerne om det polske Anliggende sagde: „Jeg gyser tilbage for en Krig!“ Det liberale Parti overalt i Europa sympathiserer vel med denne Nation, fordi den har offret Liv og Blod for Friheden; Katholikerne, fordi den har holdt fast ved sin Tro, trods de mest barbariske Forfølgelser; den store Hob, fordi den har viist sig tapper og ridderlig paa Valpladsen, og Philantroperne, fordi den er Repræsentant for den mest aabenbare Krænkelse af Menneskerettighederne; men hvad kan det Altsammen vel hjelpe, naar Cabinetterne indskrænke sig til at øve et saakaldet diplomatisk Tryk med den udtrykkelige Erklæring, at de ikke ville føre Krig. Hvis det er alle Magternes og navnlig ogsaa Keiser Napoleons virkelige Mening, hvilket dog er høist usandsynligt, saa har man intet Andet end Czarens Høimodighed at stole paa. Maaskee vil hans velforstaaede Interesse ogsaa føre ham til at gjøre endnu større Indrømmelser; men for at disse skulle modtages med Tillid, vil han blive nødsaget til at støtte sig til de polske Patrioter, som, medens de elske deres Fædreland ligesaa høit som deres Landsmænd, der i dette Øieblik med væbnet Haand kæmpe mod et utaaleligt Tyranni, dog indsee det Frugtløse i en saadan Kamp og ville naae det samme Maal ad en fredelig Vei. Blandt disse indtager Grev Andreas Zamoyski den mest fremragende Stilling, og hans Tilbagekaldelse tilligemed Afskedigelsen af Panslavismens fanatiske, men godtroende Talsmand, den mere end selv nogen Russer forhadte Wielopolski, vilde maaskee berolige Gemytterne, hvis det overhovedet taget endnu er muligt. Grev Zamoyski har spillet og vil sikkert atter komme til at spille en saa vigtig Rolle i det polske Drama, at et Billede af ham neppe vil være uvelkomment.

Zamoyskiernes berømmelige Slægt er paa en hæderlig Maade knyttet til Polens Historie, og dens mest anseete Repræsentant i Nutiden, Grev Andreas Zamoyski, blev født i Aaret 1800. Han modtog sin egentlige Uddannelse i Schweitz og foretog i sin Ungdom flere Reiser i Frankrig og England, hvor han med Grundighed satte sig ind i disse Landes politiske og sociale Forhold. Ved sin Tilbagekomst til Fædrelandet indtraadte han i Statstjenesten og beklædte før Revolutionens Udbrud en høit betroet Post. Da Cadetakademiet i November 1830 gav det første Signal til Opstanden, var han Directeur for Handel og Agerdyrkning i den polske Forvaltning. Den provisoriske Regjering, der sendte Marquis Wielopolski til London, sendte ham til Wien for at faae Bistand. Grev Zamoyski maatte snige sig igjennem flere Sundhedscordoner, der snarere skulde sikkre Østerrig mod Revolutionen end mod Choleraen; han maatte vade over Weichselfloden og gjemme Depecherne i sin Hat, da Vandet gik ham lige til Halsen. Han maatte

Grev Andreas Zamoyski.

undgaae Politiets Efterstræbelser i Galizien og Ungarn, liste sig uopdaget ind i Wien og aabne sig Adgang til Metternich uden at give sig tilkjende. Alt dette lykkedes ham paa Grund af et urokkeligt Mod, en ubetinget Tillid til den gode Sags endelige Seir og en Charakteerstyrke, der opretholdt ham under de vanskeligste Prøvelser. Den gamle Rigskantsler blev forbauset over og følte Interesse for denne polske Diplomat, der paa en romantisk Maade havde vidst at undgaae Wienerpolitiet og pludselig stod i hans Cabinet for at underhandle om de polske Anliggender. Fyrst Metternich, der havde negtet at see en anden polsk Affending, gav Grev Zamoyski gjentagne Gange hemmeligt Audients. Han hørte paa hans Forestillinger, fordi Polens Gjenoprettelse aldrig har været et Skrækkebillede for Østerrig; men han foretog intet Skridt, førend Grev Andreas efter Blodbadet i Warschau den 15de August 1831 med kjækt Mod gjorde den østerrigske Minister ansvarlig derfor; da først tilbød han den nationale Regjering sin Mægling, og Grev Zamoyski afreiste selv med en russisk Legationssecretair for at overbringe sine Depecher. Men det var for sildigt. Marskalk Paskiewitsch havde underkuet Opstanden; han behandlede Grev Andreas som Krigsfange og Oprører og truede endog med at lade ham skyde. „Dertil har De ingen Ret,“ svarede Grev Zamoyski uforfærdet. Ingen Ret! dette Ord maa vistnok have forbauset Paskiewitsch, men det skildrer fuldstændigt den Mand, der udtalte det i et saadant Øieblik.

Under de Prøvelser, der forestode den ulykkelige polske Nation, hvis Haab om Gjenfødelse paa saa grusom en Maade blev skuffet, forblev Grev Zamoyski i sit Fædreland, og Ingen var bedre skikket, end han, til at lede sine Landsmænd under saa sørgelige Forhold. Paa Grund af sin tidligere Stilling var han nøie bekjendt med Landets materielle Forhold. Han begyndte med at emancipere Bønderne paa sine Godser; derpaa stiftede han et Dampskibsselskab for at fremme Seiladsen paa Weichselen og knytte Storhertugdømmet Posens og Galiziens Interesser til Kongerigets. Han befordrede Hesteavlen, sørgede for Landsbyskolers og Creditforeningers Oprettelse, med eet Ord, han søgte at gjenophjelpe Polen, trods den Modstand, han mødte baade af Polakkerne, der bebreidede ham, at han søgte at dæmpe den nationale Begeistring ved udelukkende at henlede Opmærksomheden paa de materielle Interesser, og af Russerne, der uden at have nogen klar Forestilling om disse Foretagenders Betydning, dog betragtede dem med onde Øine som Tegn paa en uafhængig Virksomhed. Ligeoverfor Polakkerne taug han, ligeoverfor Czaren gik hele hans Politik ud paa, at staae som en uafhængig Mand uden at conspirere og uden at bøie sig under Aaget. Naar han skulde kæmpe med de russiske Autoriteter, der holdt Øie med enhver af hans Bevægelser, optraadte han med et Mod og en standhaftig Retsindighed, som var uimodstaaelig. Da han saaledes engang havde modtaget nogle nødlidende Folk, der tidligere havde tjent i den nationale Armee, paa sine Godser, hvor han gav dem Arbeide, var dette tilstrækkeligt til at vække Mistanke om, at han vilde stifte en Sammensværgelse, og Politiet sendte alt sine Haandlangere ud paa hans Godser for at spionere. Han forjog dem fra

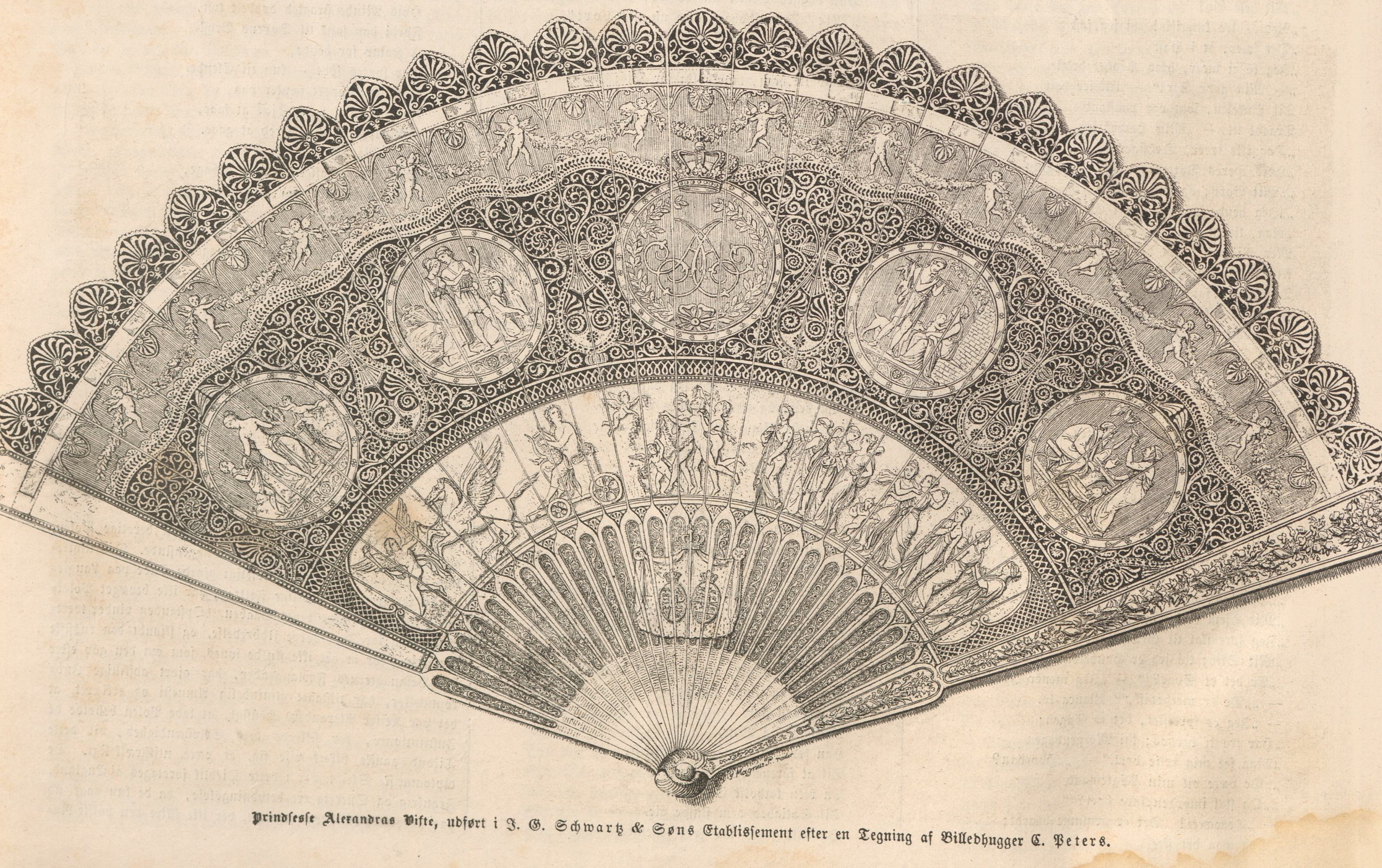

Prindsesse Alexandras Vifte, udført i J. G. Schwartz & Søns Etablissement efter en Tegning af Billedhugger C. Peters.

Romsdalshornet. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

sine Enemærker, reiste selv til Warschau og søgte Audients hos Fyrst Paskiewitsch, der modtog ham med den evindelige Bebreidelse, at han var en Complotmager. — „Nu vel, det er sandt", sagde han, „jeg har modtaget nogle fattige Soldater, og jeg beholder dem i mit Brød. Hvad Ondt er der deri? Hvad beklager De Dem over? Saa har De jo saamange urolige Hoveder mindre at passe paa." — „Naar Alt kommer til Alt, har De maaskee Ret," svarede Paskiewitsch, der var Kriger og hvis Vrede hurtigt formildedes. — Men han slap dog ikke altid for saa godt Kjøb.

Da Resultaterne af et fem og tyveaarigt Arbeide, i hvilket Zamoyski var Sjælen, aabenbarede sig i Skikkelse af en virkelig national Gjenoplivelse ved den nærværende Keisers Thronbestigelse, indsaae man først, at disse Resultater umuligt kunde være fuldstændigt improviserede, og man fattede nu Betydningen af den af Grev Zamoyski fremkaldte Bevægelse. Maaskee har han selv ikke havt nogen klar Forestilling derom; han handlede uden at have noget bestemt afstukket Maal for Øie og uden at ville spille nogen fremtrædende Rolle, men derfor var han ogsaa i den Grad gaaet op i Landet, i dets Interesser, i dets daglige Liv, at han ligesom var bleven alle Bestræbelsers Midtpunkt, Nationens gode Aand, den Personlighed, som alle Polakker med tillidsfuld Fortrolighed kalder Herr Andreas. Under den nærværende Keisers mildere Regimente blev det muligt

Troldtinderne ved Romsdalen. Efter en Skizze af S. Larpent, tegnet af G. Emil Libert.

for ham at udvide sin Virksomhed, og han stiftede nu Landhuusholdningsselskabet, der snart erholdt en saadan Udbredelse, at det blev en virkelig Magt i Staten. Men da den Gjæring, der herskede i Polen, efterat de til Keiser Alexander den Anden knyttede Forhaabninger tilintetgjordes, og da den passive Modstand var begyndt, blev Grev Zamoyski, som Landhuusholdningsselskabets Præsident, betragtet som den nationale Bevægelses egentlige Leder. Her ville vi ikke skildre de Begivenheder, som endnu ere i frisk Minde og som begyndte de første Dage af Aaret 1861, som fortsattes trods de famlende Undertrykkelsesforsøg, indtil Soldaterne trængte ind i Kirkerne d. 15de October, og som endte med Storfyrst Constantins Udnævnelse til Statholder med Marquis Wielepolski til Premierminister. Wielopolski har selv i en politisk Brochure sagt, at en mærkværdig Hellighed besjælede Befolkningen, der lod sig holde i Tømme af Børn, og han bebreider Grev Zamoyski i den samme Brochure, at han ikke benyttede Situationen til bestemt at udtale Landets Ønsker, men indskrænkede sig til at indgive en betydningsløs Adresse. Det er imidlertid ikke Grev Zamoyskis Sag, at forfatte politiske Programmer; hans Politik bestaaer i at stille sig med Liv og Sjæl paa Nationens Side, at lede og berolige den, men dog uden at forvanske dens Tanker, med eet Ord, at være en moralsk Anfører, det levende, naive og dog forstandige Udtryk for en heel ny Tingenes Tilstand. Han forlod ikke et eneste Dieblik Lovlighedens Vei; men da Fyrst Gortschakoff spurgte ham om, ved hvilke Midler man kunde berolige Landet, svarede han kort og godt: „Der gives vist kun et eneste; drag bort herfra. De seer, hvorvidt De er kommen, og De kommer neppe videre." Og da Gortschakoff, forbittret over Gjæringen i Warschau, paa en Maade æskede ham til Kamp, sagde han: „Nei, ingen Vaaben, ingen Opstand! Vi gjøre ingen Revolution, vi vente paa en bedre Fremtid." I disse Ord findes Nøglen til hele hans Optræden, som bestaaer i at hævde sin Ret, uden Opstand, men ogsaa uden at opgive den, at modtage det Gode, der bydes, selv om det er utilstrækkeligt, ja endog at fremme det, hvis man kan, og fremfor Alt, at søge at leve som en Nation. Og da Spørgsmaalet blev større og strakte sig fra Kongeriget til de af Ruslands Provindser, der tidligere havde hørt til Polen, blev denne Mand, hvis Ærlighed og Retsindighed faldt i saa høi Grad til Besvær, escorteret af Gendarmer til St. Petersborg, efterat det af ham stiftede Landhuusholdningsselskab var opløst. Han stod for Keiserens Aasyn ikke som en Politiks, men som et heelt Lands naturlige Repræsentant, og var dristig nok til at minde Autokraten om Alexander den Førstes Løfter og Forpligtelser. Men disse Minder fra Onklens Tid vare ubehagelige for Neveuen; han endte Audientsen, idet han sagde til Grev Zamoyski: „De kan forlade St. Petersborg, og jeg vil ikke berøve Dem Friheden; jeg har ikke isinde at gjøre Dem til Martyr. De kan reise bort, og jeg haaber, at De ikke vil betragte mig som Deres Fjende." Med Grev Zamoyskis Bortreise forsvandt det sidste Haab om at forsone Gemytterne, og kort derpaa udbrød den Revolution, som væder Polens Sletter med Blod, som vækker hele Verdens mest levende Deeltagelse, hvis Udfald endnu Ingen kan forudsige og som muligviis kan føre til en almindelig europæisk Krig. Grev Zamoyski modtoges med aabne Arme af den polske Emigration og har i Udlandet lige til det sidste Dieblik i Forening med den i en Mission til Sverig afgaaede Fyrst Czartoryski, hvis Slægt er nøie sammenknyttet med Zamoyskiernes, arbeidet med den mest glødende Iver for sit ulykkelige Fædrelands Vel.

J. C. M.

Prindsesse Alexandras Vifte.

Idag see vi os istand til, efter et særdeles vellykket Photographi af Lange, at levere en Afbildning af et Arbeide, som i høi Grad er blevet omtalt, fordi det af den mindre Kreds, der har taget det i Diesyn, har været beundret som et i alle Henseender fuldendt og vellykket Arbeide. Det er en i Elfenbeen udført Vifte, der, som bekjendt, af en lille Kreds af Damer er overrakt H. k. Høihed Prindsesse Alexandra. Denne Gave har fremfor tidligere Arbeider i samme Retning godtgjort, hvad der lader sig udføre, naar den techniske og konstneriske Dygtighed gaae Haand i Haand.

Thorvaldsens bekjendte „fire Aarstider", der paa en indholdsrig Maade tillige gjengive det menneskelige Livs fire Stadier, omsvæves og bekrandses, tilligemed Navnetrækkene, af Amoriner og Genier; ved faa Midler er en omfattende og letforstaaelig Tanke udtrykt. Den forneden anbragte Frise er ligeledes efter Thorvaldsen og fremstiller Apollo, siddende paa en Vogn, trukken af Pegasus. Foran svæver Hesperus med sin Fakkel og fører det bevingede Forspand ved Tøilen. Sangguden seer tilbage og overskuer hele Rækken. Derefter følge de dandsende Gratiers Gruppe, der føres af Amor med en Rosenkjæde, som de slynge imellem sig. En lille Genius udstrøer sine Blomster paa Veien. Derpaa følge Muserne; først Klio, som gaaer tankefuld og alene, derefter Euterpe, Thalia og Melpomene. En lille Genius har taget Terpsichores Lyra, medens hun svæver dandsende frem med Erato. Den Næste er Polyhymnia, hun følges af Urania og Kalliope.

Benyttelsen af denne Composition er særdeles heldig; den hentyder ikke alene paa det ophøiede Pars Brudefestligheder, men ogsaa paa de Glæder, ved hvilke Viften sædvanlig ledsager Damerne. Paa Sidestængerne er i massivt Guld, udført af V. Christesen, anbragt Blomsterarabesker fremstillende Roser, Tidsler og Kløver (England, Skotland, Irland) der ved Vedbende i Midten sammenbindes med Egeblade, Kornax og Kornblomster; forneden en Bouket Forglemmigeier. Ornamenterne forneden paa de øvrige Stænger ere ligeledes i Guld. Med Hensyn til Udførelsen vil denne Vifte neppe let overgaaes af andre lignende Arbeider, thi det er øiensynligt, at der er anvendt den høieste Grad af Omhu, Udholdenhed og Kjærlighed: de nødvendige Betingelser for et vellykket Arbeide. Foruden de gjennembrudte Ornamenter, der slynge sig omkring de fem Medailloner, er tillige med stor Konstfærdighed Grunden, saavel omkring Genierne som i Medaillonerne, gjort gjennemsigtig ved ganske fine paralelløbende Gjennemskæringer, der have frembragt en fortrinlig Virkning paa Basrelieferne.

Den danske Industri kan med Tilfredsstillelse lade Verdens Hovedstad see et saadant Arbeide, ved hvilket d'Herrer Schwartz & Søn, Billedhugger C. Peters og den dygtige Arbeider, der i den korte Tid af fire Maaneder har tilendebragt det, have indlagt sig stor Ære.

Fra en Reise i Norge.

VI.

8. Romsdalen (Slutning).

I flere Døgn havde Taage indhyllet Fjeldene; da klarede det mod Aften, og medens jeg sad og ridsede Skizzen til Troldtinderne, lagde en ganske gjennemsigtig Taage, med det fineste, blaalige Skjær, sig som et letbølgende Slør foran de graalige Tinder; senere, efter Solnedgang, rødmede Hornet og de omliggende Fjelde, men snarere med Rosen- end med Ildfarve.

Jo længere man kommer nedenfor Hornet og henimod Fjorden, destomere udvider Dalen sig; man seer flere og større Birketræer, Engene blive bredere og oplive Landskabet med deres mangefarvede Blomster; man gaaer forbi Dalens „Hotel" med dets Guldregn og rige Englændere, som tilbringe Sommeren her for at fiske; man seer hinsides Rauma de smukke tre Fjeldtoppe: Kongen, Dronningen, med takket Krone, og Bispen, samt de mægtige Sandvolde, der omgive Grytens Præstegaard; man gaaer tilsidst over Rauma og har da for sig en veldyrket, skraanende Flade med nette Gaarde, og Veblungsnæsset med dets ottekantede rødmalede Kirke og dets Huse og Boder nede ved den fjeldkrandsede Romsdalsfjord, der afslutter Landskabet.

Tegningerne vise Hornet og nogle af Troldtinderne, dog ikke de sydligste, hvis ganske lodrette Vægge ligesom de nordligeres slutte i Takker, men disse ere kronede med en fortløbende Række af fine Spidser eller Naale — et omhyggeligt udmeislet Kniplingsværk.

9. Over Romsdalsfjorden til Molde.

Fra Veblungsnæs gik jeg, i Følge med et Selskab af Studenter, som jeg havde truffet i Romsdalen, ombord i en Dampbaad, der over Romsdalsfjorden førte os til Molde.

Inden vi naaede Byen, blev det Aften, den Dagstid, paa hvilken Fjorden viser sig i den skjønneste Belysning. De bratte Fjelde, hvoraf nogle ere sneedækte, men de fleste nøgne foroven og med Løvkrat paa det nederste af Skraaningerne mod Fjorden, stege i lange Rækker frem bag hverandre, og jo mere Aftendæmringen skred fremad, destomere smeltede den guulfarvede Himmel sammen med Havet, som gjennem Aabningerne mellem Smaaøerne saaes i det Fjerne. Der var en sjelden Ro og Skjønhed i Naturen, men ombord herskede ikke en saa gylden Harmoni.

Den religieuse „Vækkelse" griber som bekjendt om sig i Norge, og i Romsdalen har den vundet stærk Indgang; næsten alle Dalens Beboere see mørkt-alvorlige og grublende ud, man hører sjeldent livlig Tale, men ofte Psalmesang i Husene og paa Veiene, og Bodsprædikanter eller Lægpræster drage om paa Gaardene og holde Andagt.

Dagen forud sluttedes et Missionsmøde i Veblungsnæs, hvortil der fra Molde og andre Steder i Egnen var strømmet en stor Mængde Mennesker, af hvilke en Deel nu tog hjem igjen med Dampbaaden og, ligesom vi, gik paa Dækspladsen. De samlede sig forud i Skibet omkring „Jon i Sengen", en bekjendt Lægpræst der i Egnen. Jon er en nogle og halvtresindstyveaarig, stærktbygget Mand, med kraftige og kloge Ansigtstræk; han har fra sin Barndom maattet holde Sengen for Beenskade og drager i de senere Aar om fra Sted til Sted som Bodsprædikant. Han begyndte snart paa en Psalme, som de Vakte istemte, saa Sangen lød kraftigt i den stille Aften. Senere gave Studenterne sig i Samtale med ham om Vækkelsen, men han vilde ikke ret indlade sig paa dette Emne og dreiede Talen hen paa bekjendte Geistlige i Christiania; derpaa ledede han atter Psalmesangen. — Det begyndte at blive køligt; for at holde Varme og Lystighed vedlige, vilde vort Selskab have sig et Glas Toddy, hvorfor vi, da vi fandt, at Psalmer ikke vare et passende Accompagnement til et lille improviseret Sold, afløste Jon-Sangerne og istemte fædrelandske Sange og skjemtefulde Viser, medens vi i Kreds sade forud i Skibet og nøde Synet af de skjønne Kyster, vi seilede forbi. Men efter en halv Timestid afbrødes vor Nydelse, idet vi kaldtes til alvorlige Forretninger; Jon sendte nemlig en Theolog i vor Midte en lille Skrivelse saalydende:

„Jeg er herved saa fri, at bringe de kjære theologiske Studerende paa Dampskibet i Erindring hvad Luther siger: „vel bedst er halv studeret." Jeg vil bede dem om Tilgivelse for min Frihed, idet jeg herved erklærer, at det forekommer mig, at de ærede Studenter, navnlig de theologiske, forglemmer allerede for Dieblikket det vigtige Kald, hvortil de have bestemt Eder. Vil de gjøre mig den Tjeneste at opstemme en gudelig Sang, f. Ex. „Nu bør ei Synden mere", eller „Hvor deilig skal Guds Kirke staae", istedetfor hvad de nu synger, skal de have hjertelig Tak; thi en saadan Sang vil hue mig langt bedre."

Vor Theolog gik til Jon og svarede ham, at han ikke tog ham Skrivelsen ilde op, hvad han viste ved at indlade sig i Samtale med ham; han fandt ikke, at Toddydrikken godtgjorde, at han forglemte sit vigtige Kald, men fandt Jons Dom uberettiget og troede, at de Vakte i det Hele taget vare altfor rede til at dømme og fordømme Anderledestænkende; han havde hændelsesviis hos sig en Prædiken, som han havde skrevet over Texten „Dømmer ikke, at I ikke skulle dømmes"; den troede han vilde give passende Svar paa Tiltale, og spurgte Jon, om han vilde høre den. Jon vilde med stor Glæde modtage Forslaget, hvis det ikke toges ham ilde op, at han, dersom han, efter at have hørt Prædikenen, fandt noget Urigtigt i den, da modbeviste dette af „Skriften, Luther og de nyere Theologer" — en Betingelse, imod hvilken der selvfølgelig Intet var at indvende.

De Vakte og vort Selskab trængte sig nu i en tæt Klynge om Baaren og Theologen, og da Pladsen var knap og Skibsdækket haardt, bøde Mændene os med den største Velvillie deres Knæe til Sæde. Efter at Prædikenen var læst, havde Jon ingen Indvendinger at gjøre imod den; han takkede for de mange gode og christelige Lærdomme, den havde lagt os paa Hjerte; han indrømmede, at Overbærenhed — ogsaa med Hensyn til Andres uskyldige Nydelser — var saare christelig, „men", sluttede han, „kalder man ikke ofte Det en uskyldig Nydelse, som ikke er det?" — Ganske vist; men da her nærmest var Spørgsmaal om, hvorvidt visse bestemte Nydelser, som vi holdt for uskyldige, ogsaa vare det, saa bad vor Theolog, for om muligt at blive enig heri med de Vaktes Repræsentant, som vi havde forarget ved vor Livsglæde, ved vor Sang og vort Glas Toddy, ham om at sige, hvilke af de Nydelser, der af Ikke-Vakte ansaaes som uskyldige, holdes for syndige af de Vakte; men Jon vilde ikke indlade sig herpaa, hverken ved en Definition af skyldige Nydelser, eller ved exempelviis at udpege dem. Vort Parti rettede derfor Spørgsmaal til Jon om, hvorvidt denne eller hin Nydelse — selvfølgelig i og for sig og ikke dens Nyden til Overmaal — blev anseet som syndig af de Vakte; og nu vilde han hverken erklære verdslig Sang og Toddydrikken for i og for sig syndig eller forargerlig, og paa Spørgsmaalet om, hvorvidt den Nydelse, Betragtningen af den skjønne Natur yder os, var syndig, blev Svaret, med stærk Betoning paa „han", at han ikke holdt den derfor. Vi havde saaledes vundet den Seir, at de Vaktes Repræsentant havde erklæret de Nydelser, som havde foranlediget hans milde Formaningsskrivelse, for, efter hans Mening, i og for sig uskyldige, og uden at føre Striden videre, for muligen at opnaae personlig Fyldestgjørelse ved en Erklæring om, at han fandt vor meget omtalte Nyden maadeholden, endte vi Forhandlingen med de Vakte ved et middelbart Angreb paa deres eensidige Religieusitet, deres Forsagelse af uskyldige Nydelser og Mangel paa Livsglæde, idet vi — af og til næsten digterisk, thi vi vare komne i Stemning — fremhævede det Uskyldige i maadeholden Nydelse af Vin og Naturskjønhed, der, som forfriskende og mildnende Gaver af Forsynet, burde modtages og nydes med Glæde og Taknemmelighed. — Vi vendte derpaa tilbage til vore Glas, som vi tømte med Tak til hverandre for kort Samværen, og sagde snart efter Jon Farvel, idet vi stege iland i Molde.

Denne Kjøbstad, som i ret Linie ligger en fire Miil fra Veblungsnæs og lige ved Fjordens Bred, er en vakker lille By med en Mængde Brygger og Pakboder, og nette, malede Træhuse, paa hvis store Gadetrappers Bænke Beboerne sidde til henimod Midnat, da der endnu er Færdsel paa Gaderne i den lyse Sommertid. Byen er net og Egnen vidunderlig deilig; Jordbunden er frugtbar og Trævæxten næsten yppig, hvilket man, ved fra Byen at følge Landeveien mod Nordost, kan see paa den skjønne Allee af Ask, Birk, Røn, Lærk og flere andre Træer, der den første halve Miil fra Byen skygger over Veien, ved hvis Begyndelse Asketræer, saa store, som jeg ikke forhen har seet dem, med Stammer og Kroner danne en pragtfuld Ramme om en nær Byen liggende Eiendoms Hovedbygning.

Men hvad der gjør Moldes Skjønhed saa særegen, er det langstrakte Panorama, som hinsides den brede Fjord dannes af de mægtige Romsdalsfjelde, der takkede og med Toppe som Romsdalshornet, og med udstrakte Sneemarker, paa Dagens forskjellige Tider give Egnen et mærkeligt foranderligt Udtryk, snart livsfrisk og straalende, naar Morgensolen forgylder Sneetoppene, snart drømmende, naar den disige ophedede Middagsluft drages som et Slør for Fjeldene, og snart anelsesfuldt og phantastisk, naar den blaanende Fjeldrække mod Aften bliver dunklere og dunklere forneden, medens Sneemarkerne og Toppene, efterhaanden som Aftenen skrider frem, antage et Skjær, der fra det allerfineste rosenrøde gaaer over til mørkviolet.

Denne Landskabets rige Vexlen i det Fjerne og yppige Trævæxt i Forgrunden gjør Moldes Beliggenhed saa fortryllende, at neppe nogen By heri overgaaer den lille Stad under 63° nordlig Brede.

Ugens Politik.

Den 16de April 1863.

De mod Ministeriet Bismark fjendtligsindede Blade benytte naturligviis Kundgjørelsen af 30te Marts som et velkomment Agitationsmiddel og erklære, at der aldrig kan ventes nogen energisk Optræden fra Preussens Side, saalænge som dette Ministerium har Magten. De sætte derfor al deres Lid til Østerrig og berette, at Wienerhoffet allerede har sendt en i en truende Tone affattet Note til Kjøbenhavn for at protestere imod de af vor Regjering foretagne Skridt, ja, at denne Magt endog stiller en Forbundsexecution i Udsigt, hvis Fuldbyrder Hannover er udseet til at være. Den preussiske Regjerings Organer paastaae derimod, at der er Spørgsmaal om en solidarisk Optræden af hele Tydskland mod Danmark, og at der allerede føres Forhandlinger om et saadant Skridt mellem de to tydske Stormagter. „Kreuzzeitung" fortæller, at den Anskuelse mere og mere gjør sig gjeldende, at Kundgjørelsen skylder Frankrigs Raad og Tilskyndelse sin Tilblivelse. I Holsten er man om muligt endnu mere forbittret, end i det øvrige Tydskland. Lidenskabeligheden gaaer saa vidt, at man betragter de trufne Forholdsregler som eensbetydende med Holstens fuldstændige Udsondring og Slesvigs Incorporation, medens vi her hjemme med Rette kun i dem see et svagt Forsøg i den førstnævnte Retning og en Opretholdelse af den nærværende Tingenes Tilstand i den sidstnævnte. Discussionen om det foretagne Skridts Betydning fortsættes endnu stedse med stor Iver i vor Dagspresse, og som et ret vel skrevet Indlæg i Sagen kan nævnes: „Afgjørelsen, en politisk Betragtning af J. H." Forfatteren af denne Brochure, der i det Væsentlige billiger de Mænds Færd, som efter det ørstedske Ministeriums Fald kom til Roret, men som dog ikke har kunnet komme til en grundig Overbeviisning om det Kloge ved Indrømmelsen af 1861 og den hele derved bevirkede diplomatiske Forhandling, er vistnok altfor sanguinsk og seer Forholdene i et stærkt Rosenskjær, naar han antager, at noget over 100,000 Rd. vil være hele den Byrde, som Danmarks Rige maa overtage alene, hvis Holstens Stænder negte Bidrag udover Normalbudgettet, hvilket omtrent vilde være det Samme som Statsgjeldens Forøgelse med tre Millioner Rigsdaler. Det var virkelig ikke nogen Nationalulykke; men saaledes vilde Sagen kun stille sig, hvis de holstenske Stænder i det Hele taget vare tilfredse med den tilsigtede Ordning og kun lod sig lede af provindsielle Hensyn, der bød dem at unddrage sig saameget af Skattebyrden som muligt. Men der udfordres ingen Fremsynethed for at vide, at Regjeringen maa være belavet paa en systematisk Forkastelse af ethvert af sine Forslag, ja selv om Danmark-Slesvig paatog sig at udrede de nødvendige Summer til alle Statsfornødenhederne, saa at Holsten slet ikke kom til at betale Skat, vilde den holstenske Stænderforsamling dog ikke være tilfreds, da dens Maal er Schleswig-Holstein og denne Phantasistats Indlemmelse i Tydskland. Det bør ikke glemmes, at det constitutionelle System, der nu er indført i Holsten, hviler paa den Forudsætning, at Borgerne ville Statens Bestaaen; men da denne Forudsætning mangler, idetmindste for saa vidt som de holstenske Stænder kunne antages at repræsentere Befolkningen, kunne vi ikke forstaae, hvorledes Regjeringen vil være istand til at holde Statsmaskineriet i Gang, naar Stænderne benytte den dem indrømmede Magt i dens fulde Omfang. Om de Forslag, som Ministeriet agter at forelægge Rigsraadet, indeholde nogen Oplysning i saa Henseende, ville vi snart erfare, og vi haabe, at det maa have anbragt en eller anden Sikkerhedsventil, skjøndt vi ikke have været istand til at opdage den, og skjøndt den her omtalte Brochure heller ikke indeholder nogen Oplysning i saa Henseende. Derimod glæder det os at have fundet en Allieret i Forfatteren, naar han raader Centrumspartiets og Venstres ledende Mænd, „der ikke adskilles ved principielle, men kun ved Betimelighedshensyn," til at arbeide henimod en Fusion. Vi have tidligere fremhævet, at et Coalitionsministerium alene vilde have sikker Udsigt til at sætte sine Forslag igjennem i Rigsraadet og være bedst skikket til at formaae Folket til at bringe de Offere, som de politiske Forhold muligviis kunne kræve. Jo mere Faren truer, desto nødvendigere bliver en ved gjensidige Indrømmelser tilveiebragt Enighed.

— Medens man her antager, at de Hindringer, der have stillet sig i Veien for Prinds Vilhelms Modtagelse af den ham tilbudte Throne, først ere ryddede af Veien i det i disse Dage afholdte Statsraadsmøde, meddeler »L'Indépendance Belge«, at den danske Konges Samtykke alt er indtruffet i Athen. Et Privatbrev fra London til det nævnte Blad beretter ogsaa, at vor Konges officielle Svar er indtruffen den 11te, og at der den 14de skulde afholdes et Statsraadsmøde i Dowigstreet hos Lord Palmerston, hvor man udelukkende vilde beskæftige sig med det græske Spørgsmaal. „Augsburger Zeitung" er meget „entrüstet" over Valget og siger: Det forekommer os ikke sandsynligt, at Prinds Vilhelm, Medlem af et tydsk Fyrstehuus, vil modtage en Krone, hvis retmæssige Besidder, ligeledes en tydsk Fyrste, lever endnu, og hvis Succession høitidelig er garanteret det baierske Dynasti ikke blot ved internationale Tractater, men ogsaa ved den hellenske Forfatning.

— I Paris vil man vide, at Prindsen og Prindsessen af Wales i Mai Maaned agte at aflægge et Besøg hos Keiseren og Keiserinden i Fontainebleau.

— „Moniteurens" Efterretning om, at Østerrig og Vestmagterne vare blevne enige om en collectiv Optræden ligeoverfor Cabinettet i St. Petersborg, har ikke meget at betyde, og de af Rusland gjorte Indrømmelser ville snart endnu tydeligere vise det. De tre Magter ville nu have at udtale sig, om Amnestien og Keiserens Løfter til Polakkerne i deres Øine afgive en tilstrækkelig Garanti for den ulykkelige Nation, som de have paataget sig at beskytte, eller om de troe sig berettigede til i dens Navn og af Hensyn til deres egne Interesser at forlange større Indrømmelser og sikkrere Garantier. Forudsat at de ikke føle sig tilfredsstillede — hvilket efter al Sandsynlighed maa fremkalde Forviklinger af en høist betænkelig Beskaffenhed — ville de blive nødsagede til at begynde Underhandlingerne paany, og »La Presse« bemærker i denne Henseende, at da de have benyttet tre Maaneder til at blive enige om det af „Moniteuren" omtalte, collective Skridt, ville de sikkert behøve langt mere Tid til at træffe Aftale om saadanne energiske Forholdsregler, der efter al Sandsynlighed ville føre til en Krig. Betragte de derimod de russiske Indrømmelser som et tilstrækkeligt Svar paa deres Noter, bliver Stillingen øieblikkelig klar og tydelig. I saa Fald ville Polakkerne vide, at de Intet have at haabe af Diplomatiken, og de ville blive nødsagede til atter at finde sig i Ruslands Tyranni. De franske Blade faae imidlertid Tilladelse til at udtale sig med en saadan Bitterhed imod Rusland, at man neppe kan troe, at idetmindste Keiseren for sit Vedkommende vil erklære sig tilfredsstillet. »L'Opinion Nationale« siger saaledes: „Den offentlige Mening i Frankrig lader sig ikke føre paa Vildspor med Hensyn til Betydningen af den russiske Amnesti. Denne Forholdsregel er kun en Mystification, et keitet diplomatisk Fif, ved Hjelp af hvilket Rusland vil blive sat i Stand til som Svar paa Stormagternes Noter at kunne sige: „Hvad I forlange, er alt skeet . . . ." Hvad Polen vil, er Uafhængighed. Alt, hvad der ikke indeholder Anerkjendelsen af dets Selvstændighed, fortjener ikke at komme i Betragtning.

Medens General Berg optræder i Warschau med hele det russiske Regimentes Grusomhed, udfolder man i St. Petersborg paa Papiret en platonisk Naade, der ikke forpligter til Noget. Det vidner om, at den russiske Politik enten er meget vaklende eller meget snedig, maaskee begge Dele. Men hverken Polen eller Europa lade sig føre bag Lyset af en slig Comedie."

De fleste andre Blades Udtalelser ere ligesaa skarpe, og det Rygte, at Napoleon skal have erkyndiget sig hos den italienske Regjering, om han kunde gjøre Regning paa 60,000 Mands Bistand, hvis det kom til Krig, vinder mere og mere Tiltro. Man paastaaer ogsaa, at Frankrig har indledet Underhandlinger med Sverig i samme Anledning, og Efterretningen herom saavelsom de i Sverig og Norge stedfundne Demonstrationer til Gunst for Polen, have sikkert givet Anledning til den Paastand, at Ruslands Rustninger gjaldt Broderrigerne. Da disse altsaa synes truede fra Østen, medens vi trues fra Syden, vilde en skandinavisk offensiv og defensiv Alliance maaskee støde paa færre Vanskeligheder i dette Øieblik, end i hvilketsomhelst andet.

I selve Polen have de russiske Løfter slet ikke gjort noget Indtryk; Opstanden udbreder sig mere og mere, og Nationalcomiteen tiltager sig alle en bestaaende Regjerings Prærogativer. Den inddeler Landet i Kredse, udskriver Tropper og paaligner Skatter, og dens Befalinger adlydes overalt. Guerillakrigen føres ikke uden Held fra Polakkernes Side med Skarer paa 300 indtil 2000 Mand, der efter blodige Sammenstød forstaae at trække sig tilbage, saasnart de møde en overlegen Styrke.

— I Frankrig venter man med Sikkerhed, at Puebla og Mexico ville falde inden denne Maaneds Udgang. Det vilde være meget behageligt for Regjeringen, naar den Deel af Budgettet, der angaaer den mexicanske Krig skal discuteres. Man veed imidlertid endnu kun med Sikkerhed, at Operationerne mod Puebla ere begyndte den 19de Marts, og selv en mod Juarez' Regjering i Tehuacan udbrudt Opstand berettiger dog neppe til at nære disse Forhaabninger.

— Congressen i Washington har i de skarpeste Udtryk afviist Frankrigs Mæglingstilbud, og Cabinettet har givet sine Repræsentanter ved de fremmede Hoffer Befaling til at gjøre dem bekjendt med denne Beslutning. De seneste Efterretninger fra de nordamerikanske Fristater gaae til d. 31te Marts. De Confoedererede, 20,000 Mand stærke, havde forsøgt at angribe Williamsburg, men Angrebet mislykkedes. Unionens Armee under General Banks, der staaer ved Ponsacota, havde modtaget betydelige Forstærkninger, og man ventede, at der snart skulde skee noget Afgjørende paa dette Punkt.

M.

Konst.

— Byen Genua besluttede i Aaret 1845 at reise et Mindesmærke for sin verdensberømte Søn Christoffer Columbus, men Udførelsen stødte paa store Gjenvordigheder. Tvende Billedhuggere, som efter hinanden overtoge Arbeidet, døde, inden de havde kunnet bringe det i Gang, og det lykkedes først en tredie, Sarassini, at fuldføre det, dog uden at benytte sine Forgængeres Modeller og Udkast. Det synes næsten, som om Vinden ogsaa vilde yde sin Skjærv til at øge den Vanskjebne, der hvilede over Arbeidet, thi længe før Afsløringen var bestemt, rev den Sløret sønder og kastede en Deel af det, rigtignok paa en høist malerisk Maade, op over den store Sømands Arm. — Mindesmærket bestaaer af et fiirkantet Fodstykke, hvis nedre Deel bærer fire Indskrifter, nemlig paa Forsiden: „Til Christoffer Columbus, fra Fædrelandet", tilhøire: „Grundlagt 1846"; tilvenstre: „Opreist 1862", og paa Bagsiden: „Opdagede en ny Verden og forbandt den, til stadig Nytte, med den gamle". — Den øvre Deel er prydet med fire Basreliefs, forestillende: Raadslagningen i Salamanca, Columbus i Lænker, Columbus ifærd med at plante Korset paa den nye Verdens Strandbred, og hans Tilbagekomst. Paa hvert Hjørne sidder en Statue, der fremstiller en af hans Hovedegenskaber. Fra Fodstykket hæver sig en med Skibsstavne prydet Søile, som bærer en Billedstøtte af Columbus, i opreist Stilling, skuende ud i det Fjerne med en tankefuld Mine; hans venstre Haand hviler paa et Anker, med den høire peger han ned mod en Indianer, med et Kors i Haanden — som en Hentydning til, at Columbus førte Christendommen til den nye Verden. — Dette Værk roses af alle Kritikere, og skal kunne stilles ved Siden af de bedste Arbeider i sit Slags.

Omtrent paa samme Tid, som det nævnte Mindesmærke afsløredes i den gamle Verden, blev en Columbus' Statue under stor Jubel afdækket i Cardenas; ligesom ogsaa de prægtige Bronzefløidøre, som skulle forherlige hans Minde, og ere bestemte til at anbringes østpaa Midtbygningen af Capitolet i Washington, bleve fuldførte faa Uger derefter. De veie omtrent 20,000 Pund; hver Dør har fire Fyldinger og over Dørene er der et halvrundt Tverstykke. I Fyldingerne er der anbragt Afbildninger af Begivenheder, henhørende til Columbus' Historie: Columbus for Raadet i Salamanca, hans Afreise fra Klosteret La Rubida, hans Audients hos Ferdinand og Isabella, hans Afreise fra Palos, hans Landing ved San Salvador (paa Tverstykket), hans første Møde med de Indfødte paa Hispaniola, hans Indtog i Barcelona, hans Tilbagesendelse i Lænker til Spanien, og hans Død. Sexten smaa Nicher i Karmen indeholde Statuetter af hans berømte Samtidige, og mellem Fyldingerne er der Portraiter af de Historieskrivere, som have berettet om hans eventyrlige Færd. Det Hele krones med Columbus' Brystbillede.

Blandinger.

— Irerne, Englands Slesvigholstenere, have paa mangehaande Maader lagt deres Misnøie med Prindsen af Wales' Giftermaal for Dagen. Dublin var vel illumineret, dog med Undtagelse af det romersk-katholske Universitet, men Pøbelen gjorde mange Optøier der. I Cork gik det end værre; Pøbelen slog Vinduer ind paa mange Steder, saasnart Illuminationen begyndte, og Stadens Mayor blev, under Forsøget paa at bringe Orden tilveie, slaaet til Jorden, saa at der maatte reqvireres Militair, for at faae Urostifterne fra hverandre. Værst har en Duodezby, Kilrush, opført sig; der opbrændtes et Billede af Prindsen, da man ikke kunde faae ham selv fat, og det bemærkedes udtrykkelig, at han blev brændt som „som den sachsiske Dronnings ældste Søn".

— Den store engelske Udstillingsbygning har nu, efter at være undergaaet en Hovedrenselse, i nogen Tid været aaben som Spadseregang nogle Timer daglig for Enhver, som afleverede sit Kort ved Indgangen. Alle Skillerum og andre Opstillinger ere fjernede, og Overkridtningen paa Vinduerne i Skibet afvasket, hvorved en stærk Lysstrøm falder paa Midtdelen og viser den i al dens Storhed. Molins „Bæltespændere" ere henstillede midt i den sydlige Fløi, og fire af Elkingtons magna charta Figurer ved de Trin, som føre ned fra Forhøiningerne ved hver Ende, men da disse Konst-

værker, tilligemed nogle Rækker Stole, der ere henſatte i Skibet, ere de eneſte Gjenſtande i den uhyre Bygning, tjene de kun til at viſe, hvor umaadeligt det ubenyttede Rum er.

— Den nordamerikanſke General Pope ſtaaer blandt ſine Undergivne i Ry for at have en ſtor Tilbøielighed til at overdrive, ſaa at de uden videre anſee ham ſom Ophavsmand, naar noget Utroligt kommer dem for Øre fra høiere Steder. Saaledes hændtes det paa et Lazareth i New-York, at en Capellan oplæſte Stykker af Bibelen for de Saarede; da han kom til Samſons Bedrifter med Æſelets Kjævebeen havde han neppe endt, før en Soldat løftede Hovedet fra Puden og ſpurgte: „Hvem er Forfatter til den Hiſtorie?" Den Geiſtlige ſvarede høitideligt, at den ſtod i Bibelen. „Naa", gjenmælede Soldaten, „Fanden ſkal tage mig, om jeg ikke troede, at det var en Depeche fra General Pope!"

— Et Medlem af Londons ſtatiſtiſke Selſkab underſøgte et Huus i Marylebone og fandt der et Værelſe beboet af fem ſærſkilte Familier, een i hvert Hjørne af Stuen og een i Midten. Forbauſet vendte han ſig mod en Kone, den eneſte Tilſtedeværende, da alle de Andre vare ude paa Arbeide, og ſpurgte: „Men hvorledes er det muligt, at I Alle kunne leve her i dette lille Rum?" — „Aa," ſvarede hun, „det gik ganſke godt, indtil han i Midten tog en Logerende."

— En lidenſkabelig Ven af Brændevin og utrættelig Spøgefugl ved Navn Paul, i Gooletsville — en By i Nordamerika, ſom kun huſede een Borger, der holdt med Unionen, men han døde — veddede med en Ven om en Pot Brændevin, at han vilde begive ſig til Naſhville, drage heelt igjennem Byen, trods Unionsgeneral Negleys ſtrenge Ordre, og tilſidſt tale med Generalen ſelv. Paul, der er bekjendt i Naſhville ſom Unionens afſagte Fjende, begav ſig næſte Dag paa Reiſen. Han tog et Parlamentairflag i Haanden, red ind i Byen, hilſte paa ſine Venner, og travede endelig op til Hovedkvarteret, hvor han præſenterede ſig ſom Adjutant Paul og forlangte Byens Overgivelſe, med den Bemærkning, at en ſtor Hær ſtod rede til at indtage den. Generalen afſlog naturligviis paa det Beſtemteſte at gaae ind paa hans Forſlag, og Paul vendte velbeholden tilbage til Gooletsville, ſom Vinder af Veddemaalet.

— Aviſerne have berettet om Marechal Canroberts Giftermaal, i hvilken Anledning et franſk Blad meddeler følgende Anekdote. For nogle Aar ſiden, da Felttoget paa Krim var endt, holdtes Bal hos Finantsminiſter Magne. Canrobert træder ind, en ung og henrivende Dame kommer lige hen mod ham og byder ham op til Dands med de Ord: „Herr Marechal, hav den Bevaagenhed, at betragte mig ſom en Ruſſer og faae mig til at dandſe!" — „Umuligt, min Frøken," ſvarer Canrobert, „der er Vaabenſtilſtand." — „Og Amneſti for min Driſtighed, haaber jeg?" Et Blik, flammende ſom en tændt Granat, traf Krigerens Anſigt; han bød Damen Armen, for at føre hende til hendes Plads. Men underveis mødte han en ung Officeer og overlod Damen til ham, ſigende: „Vær ſaa god, at føre Frøkenen i Qvadrillen . . . og huſk paa, at en franſk Marechal i Nat har været misundelig paa en Lieutenant!" — Det er denne Dame, ſom ſenere blev Canroberts Kone.

— En engelſk Forfatter, Dr. Smits, har i en hiſtoriſk Afhandling klarligen beviiſt, at Preuſſen var den Magt, ſom undfangede og opklækkede den ſkjønne Plan til Polens Deling. Beſynderligt nok er det den ruſſiſke Regjering, ſom har forſynet ham med de til Beviisførelſen for denne Paaſtand nødvendige Oplysninger og Documenter, ſaa at det ſynes, ſom om Rusland ſtræber at unddrage ſig den Skam, at have ſpillet førſte Røver i hint Drama.

— I et New-Yorker Blad udbyder en Mr. W. E. Hilton Skatkammerbeviſer, gjorte efter Sydſtaternes, og „ſaa lig de ægte, at de kunne gaae overalt, hvor hine ere i Omløb". Priſen er overmaade billig: 500 Dollars Skatkammerbeviſer ſælger den uegennyttige Mand for 5 Dollars.

Logogriph.

1. 2. 3. 4. 5.

Jeg elſked Køer og Faar ſaa ſaare,
Men har om evigt Navn ei drømt;
Alligevel jeg arme Daare
Blev ved min Kones Vid berømt.

5. 4. 3. 2. 1.

Jeg var en Næv, men ei „durchdreven",
Thi kom jeg med min Liſt tilkort.
Nu er jeg til en Løve bleven,
Dog neppe af en farlig Sort.

3. 4. 1. 2. 5.

Saa kaldtes førſt, hvad Tvangen bød;
Nu, hvad til dagligdags der lød:
Og mangen godtkjøbs Floſkelmager
Sig altfor let i mig behager.

1. 2. 4. 5.

Skjøndt ſjelden ved Soldaterhænder
Jeg meget tidt udgyder Blod.

5. 4. 2. 1.

For min Skyld Mangen Slægt og Venner,
Ja Æren ſelv i Stikken lod.

3. 2. 4. 5.

Semitiſk eller Danſk — jeg æder
Ret gjerne Alt, ſom til mig træder.

Opløsning paa den geographiſke Gaade i Nr. 185.

Jens Kriſtian Hoſtrup. — Eventyr paa Fodreiſen.

Juellinge	Altorf
Emmerlev	Navarino
Nerike	Holland
Skagen	Oder
Kattegattet	Slagelſe
Rødby	Theaki
Iſar	Røraas
Shrop	Udine
Tarragona	Perpignan.
Ipſara	

Opløſt af Quick & Montebello, det gl. Vrøvl i Gothersgade, Orlina, Søndagsſelſkabet, F. C. B., Anna P. i Horſens, 2 Svupper og en klog Kone, Rinaldo, den nye Fætter Carl, Dacer, N. i Sønderborg, Viol, 3 Damer oſv.

Verdens-Barometret.

London	16	April	3	pCt.	Conſols . . .	92 7/8.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	69. 90.
Wien	15	—	5	„	Metalliques .	76. 20.
Berlin	„	—	3 1/2	.	Staats-Sch.	90 1/8.
Kiøbenhavn	17	—	4	„	Kgl. Obligat.	97 1/4.

Aarsberetning (1862)
fra Institutet for
Svensk medicinsk Gymnastik,
af Ca. Ma. Nycander, Institutets Forstander, faaes à 16 Sk. i Skandinavisk Boghandel, ligefor Postgaarden.

Veirforholdene paa Landbohøiſkolen

fra den 10de til 16de April incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieſte Varme.	Laveſte Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
10de.	6,3	10,6	3,4	72	28" 4,18	
11te . .	6,8	10,6	3,8	77	28" 4,27	
12te . .	7,3	11,4	5,4	57	28" 3,42	
13de . .	5,3	7,0	4,6	100	28" 2,45	8,30
14de . .	8,0	14,2	3,0	65	28" 2,43	2,03
15de . .	8,9	15,0	5,8	52	28" 3,37	
16de . .	7,1	12,2	5,2	57	28" 3,81	

Anm. Middelvarmen er beſtemt ved Jagttagelſer Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket ſom Middeltallet af Jagttagelſer Kl. 8, 2 og 10.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:
Vægter-Verſene
i deres ældre og yngre Skikkelse, udgivne af V. Fausbøll.
Med Afbildninger af Vægtere fra forskjellige Tider.

1762. 1862.

2den med forskjellige Sangnoder og Oversættelse paa Engelsk og Fransk forøgede Udgave. Priis 20 Sk.
H. Hagerup,
Gothersgade Nr. 31.

Paa mit Forlag udkommer:
Samling af Rescripter,
Resolutioner samt kollegiale og ministerielle Skrivelser af mere almindelig Interesse, fra 1660—1860. Udgiven af Th. Linde, P. Schjørring og O. Algreen-Ussing. 1ste Bind 6 Rd. Andet Binds 1ste Hefte 1 Rd. Udkommer i Hefter og vil ventelig være sluttet i indeværende Aar. Med sidste Hefte vil følge et Realregister. Subscriptionsprisen for hele Samlingen vil blive omtrent 12 Rd. og tiltrædende Subscribenter kunne erholde det Udkomne i Hefter med Mellemrum efter Aftale.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa mit Forlag er udkommen:
Tidsskrift for Retsvæsen.
Udgivet af C. Nyholm og P Schjørring. Andet Hefte. Priis 72 Sk. Subscription modtages i alle Boglader og paa samtlige Postcontoirer i Danmark, Norge og Sverig.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Persienner

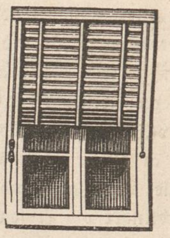

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.
Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.
Priisliste findes i Kjbh Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.
L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

Hos Undertegnede faaes:
Psalmebøger,
saavel elegante som simple.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Fra Christiania er nu modtaget:
I de lange Nætter.
Af Forfatterinden til »Amtmandens Døttre«. Priis 1 Rd. 80 Sk.
(Findes allerede foreløbig anmeldt i dette Blads Nr. 172.)
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Fra Christiania er modtaget:
Excelsior,
Novelle af Israel Dehn. Priis 1 Rd. 56 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Gjennem alle Boglader i Danmark, Norge og Sverig faaes:
Illustreret Tidende.
1ste Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr.—31. Decbr. 1859). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1860). 2 Rd.
- — 3die — (1. April — 30. Jnni 1860). 2 Rd.
- — 4de — (1. Juli — 30 Septbr. 1860). 2 Rd.
2den Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr.—31. Decbr. 1860). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1861). 2 Rd.
- — 3die — (1. April — 30. Juni 1861). 2 Rd.
- — 4de — (1. Juli — 30. Septbr. 1861). 2 Rd.
3die Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr.—31. Decbr. 1861). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1862). 2 Rd.
- — 3die — (1. April — 20. Juni 1862). 2 Rd.
- — 4de — (1. Juli — 30. Septbr. 1862). 2 Rd.
4de Aargang, 1ste Qvartal (1. Octbr.—31. Debr 1862). 2 Rd.
- — 2det — (1. Jan. — 31. Marts 1863). 2 Rd.
Den 1ste April d. A. er Subskriptionen paa 4de Aargangs 3die Qvartal begyndt.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Til — A — Kan afhentes hos Boghandler Gad.
- N — P — Manuscriptet bedes afhentet hos Red.
- K. En Afskrift kan faaes, naar De opgiver Deres Adresse.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 187. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 26. April 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Munkholmen. — Biancas Eventyr (sluttet). — Snedkersvendenes Lade. — General Bentkowski og hans Stab. — Industriudstillingen i Constantinopel. — Det restaurerede Værelse paa Kalmar Slot. — Ugens Politik. — Et Livsbillede. — Mindesmærket for faldne danske Krigere paa Husum Kirkegaard. — Meddelelser af blandet Indhold.

Munkholmen.

Munkholmen, fordum Nidarholm eller blot Holmen, ligger omtrent en Fjerdingvei nordfor Throndhjem. I den ældste historiske Tid benyttedes den som Rettersted, og Olaf Trygvesen lod efter Sagaen Hakon Jarls og Karkers Hoveder fæste til en Galge, som stod der. — Allerede 1028 skal, efter engelske Beretninger, et Kloster være anlagt paa denne Ø, hvilket dog ikke stemmer overeens med vore egne og de islandske Efterretninger, som melde, at Magnus Barfods Lendermand Sigurd Ullstreng stiftede Klosteret — i Holm, eller Holmkloster, eller Munkeliv paa Nidarholm — og gav det meget Jordegods. Lange antager i sin Klosterhistorie, at Knud den Store har skjenket Midler til Klosterets Bygning og ladet den paabegynde, men at den ikke blev fuldført i hans Tid. Klosteret var befolket med Benedictinermunke og eiede betydeligt Gods. Den eneste norske Konge, som blev Munk, nemlig den blindede Magnus Sigurdsøn, gav sig derind, men var der kun en kort Tid, da Sigurd Slembedegn tog ham ud igjen med Magt. Tre Gange, nemlig i Aarene 1210, 1317 og 1531 brændte Klosteret, sidste Gang antændt ved Lynild, der samtidig slog ned i Domkirken; efter denne Tid nævnes det ikke. Under de af den throndhjemske Erkebisp Olaf i Aarene 1536—37 vakte Uroligheder, holdt han Holmen besat; den beleiredes da af en dansk Krigerskare, anført af Jens Splid, og blev overgivet til ham den 29de Mai 1537, hvorpaa den lagdes under Kronen.

Medens de Svenske i 1658 holdt Throndhjem besat, værgedes Munkholmen af Normændene, der anvendte de gamle Klostermure til Batterier; i de to paafølgende Aar blev der arbeidet stærkt paa dens Befæstning, og den fik da sin egen Commandant. Senere ere Fæstningsværkerne til forskjellige Tider forbedrede og udvidede, især efter Foreningen med Sverig. Taarnet eller Rotunden skal deels være en Levning af de gamle Klosterruiner, deels være opført af Steen, tagne fra Steenvigholms Slot.

Som bekjendt lod den danske Regjering vigtigere Statsfanger hensætte paa Munkholmen. Den mest bekjendte af disse var den engang saa mægtige og myndige Cantsler, Grev Griffenfeld, som, efter 20de Mai 1676 at være „med Liv, Ære og Gods i Hans Majestæts Unaade og Straff retmæssig fordømt," og den 11te Juni næstefter overleveret i Skarpretterens Hænder, blev benaadet paa Livet og nu under sit borgerlige Navn Peder Schumacher sad fire Aar i Castellet, hvorfra han da førtes til Munkholmen, for at tilbringe Resten af sit Liv der. I Aaret 1698 fik han dog Tilladelse til at boe i Throndhjem, men døde et halvt Aars Tid derefter. Indtil for henved en Snees Aar siden saaes endnu det Kammer paa Fæstningen, hvor Griffenfeld maatte opholde sig, men der blev da foretaget endeel Ombygninger og Forandringer, hvorved Kammeret forsvandt.

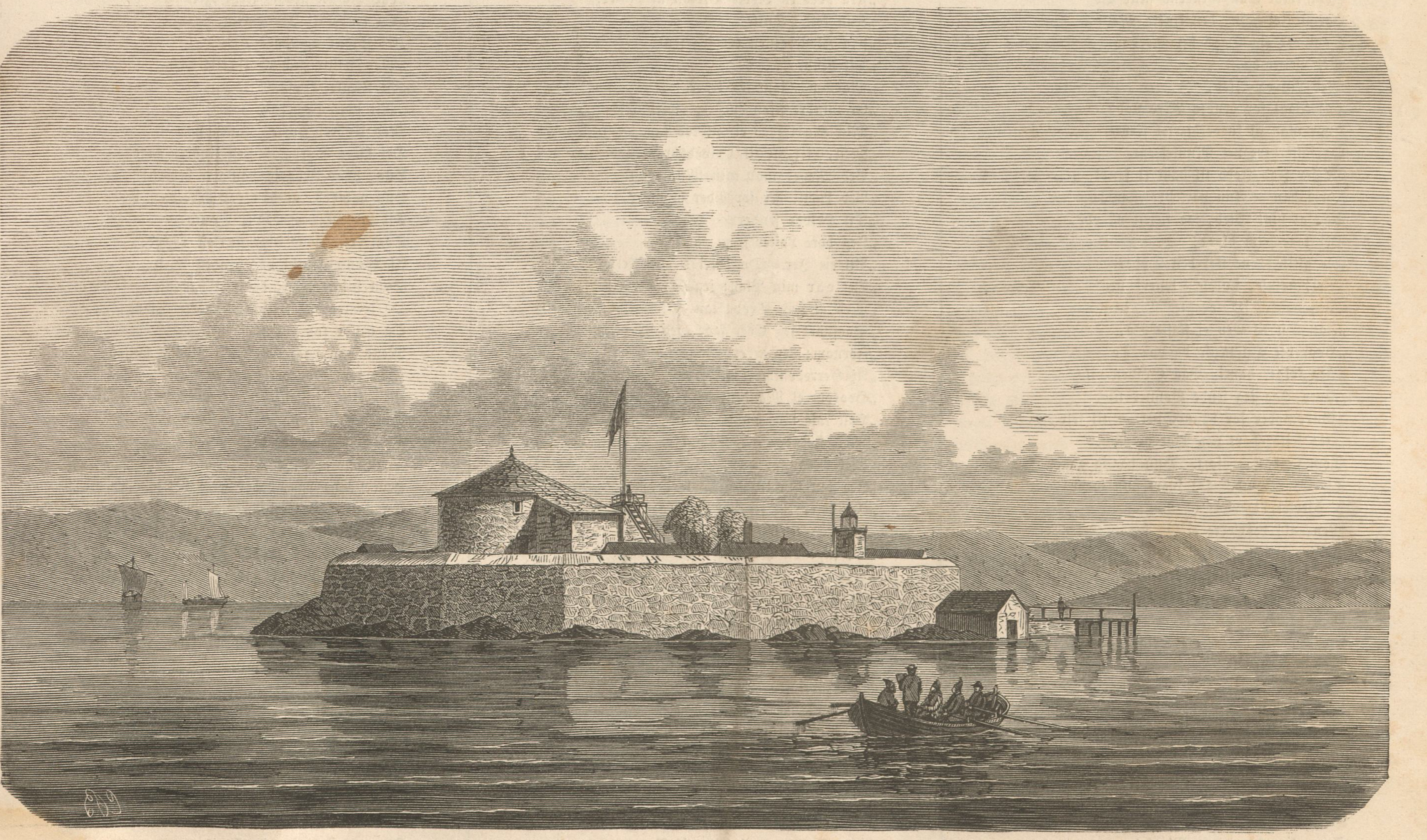

Prospect af Munkholmen ved Throndhjem.

Biancas Eventyr.

(Efter en fransk Novelle.)

(Slutning.)

Da Bianca gaaer til Klostret hen
For der at skaffe til sin Ven
Et Gravsted, og for selv at træde
Som Himmelbrud bort fra hver Glæde,
Der kunde bydes her paa Jord,
Da hører hun de haarde Ord,
At, saasom han
En Kjætter var, saa havde man
— Selv fra Duellen bortseet reent —
Ham Grav i hellig Jord formeent.
Da tænder Vreden hendes Sind;
Hun bort sig vender, da hun ind
I trange Celle kun vil træde,
For let at kunne ham begræde,
Der var saa ærlig, brav og tro,
Men som man jo
Forhaaner grumt ved saadan Tale.
Umuligt er det at afmale
Nøiagtig hele denne Kreds
Af Tanker, som hun — utilfreds
Med Alt — lod løbe om
I Hovedet, før ret hun kom
Til noget Resultat. Thi Kummer
For dem, der sank i Dødens Slummer,
Og dog et lille Hensyn til
Den Lod, som Livet byde vil:
Alt Dette, og vel Meer endnu
Foer hende rundt i Hu.
Paa Ungdomsaldrens Stige frem
Hun langt er naaet. Man ti og fem
Ei kan — desværre! altid være.
Og hun maa bære
Den samme Skjebne, som vi Andre,
Der alle maae med Tiden vandre.
Han, skjøndt en tusindaarig Mand,
For Mange kan
Kun stundom altfor hurtig skride.
Med Kvide
Hun seer, at snart den høie Alder
Af sytten Aar paa hende falder;
Med Gru hun tænker: Endnu ei
Er der til Giftermaal gjort Vei.
Hun forestiller sig, hun maa
Som Jomfru hele Livet gaae,
Og maaskee faae
Af fæle Smaa
Den høist fatale Titel: Moster!
— — Nei, Tak! saa heller dog i Kloster.
Men, skulde hist hun finde Ro,
Hvor koldt man Gravens stille Bo
Har negtet ham, den kjække Mand,
Som ved sin Daad beviste, han
Med Løvemod,
Med Liv og Blod,
Paa Vagt for hendes Ære stod?
Hvor man af sneverhjertet Frygt
Og falsk beregnet Munkekløgt
De sex Fod Jord til ham ei fandt,
Fordi han — kun var Protestant!
Saa at hint Sted, saa fjernt og øde,
Der saae ham bløde,
For altid favne skal den Døde:
„Nei, gamle, skumle Kloster! nei
„Jeg hader, jeg foragter Dig!
„Kan Du til Een ei skaffe Bo,
„Hvor vil Du tænke da paa To —
„Jeg følger ham! Paa Graven vil
„Hver Dag jeg sende Bønner til
„Gudsmoder for hans Sjæl — til selv
„Jeg seiler bort paa Dødens Elv."
Som sagt, saa gjort. Hun daglig gaaer
Til Graven ud. Og snart hun faaer
I Hjertet Ligevægt og Ro.
Men, ak! desværre ei hin fro
Og fromt hengivne Sindets Fred,
Der altid troer paa Herrens Meed,
Og seer i Alting kun hans Fjed;
Men denne Træthed, som er blind
For Solens varmerige Skin,
Døv for hver Lyd,
Som tale vil om Lyst og Fryd;
Hun Mørket i sit Hjerte bær,
Og glemmer Haabets Straaleskær;
Hun vandrer taus til Graven ud,
Som var hun end den Dødes Brud.
Tiden saa svinder.
Men Sorgens Minder
Staae lige tunge; et Mirakel
Der hændes maa, for at den Stakkel
Kan atter tænde Glædens Fakkel.
Og, see! Endnu forbi
Er ei Mirakeltiden; thi
For Bianca skete der et Under,
Som læged Sjælens Vunder,
Og gjennem Ængstelser og Nød,
Tilsidst dog Trøsten bød.
En Dag hun gaaer ad kjendte Sti,
Og er alt kommen langt forbi
Beboede Steder, for at lægge
En Blomsterkrands paa Gravens Dække,
Da hastig træde frem
En fire, fem
Maskerede, som med et Spring
Om hende staae; og strax omkring
Det smukke Hoved kaste hen
Et Slør. Og bort igjen
De skynde sig med deres Fangst;
Hun er saa angest;
Men Sløret hindrer Skrig og Ord
At høres, medens bort de foer.
Hun veed ei, hvor de ile hen
Og først igjen
Der skjenkes hende Synets Brug,
Da flere Timer alt hin Dug
Har over Øiet været lagt.
Langt bort, i Ubekjendtes Magt,
Hun er da ført! De til en Hule
Har hende slæbt. Og der de skjule
Det skjønne Bytte, næsten død
Af Skræk og Angest. De hende bød
At vente blot en lille Stund,
Og alt hvad hun
Saa spurgte, fik hun ei
Det mindste Svar; men deres Vei
Gik hine Voldsmænd, og hun saae
Med Eet en Fremmed for sig staae.
Dog ei han stod — nei, see! han laa
For hendes Fødder hen og bad
Med tusind Ord: „Ei Eders Had
„Paa mig I kaste!
„Høit at laste
„Jeg er — det veed jeg altfor vel!
„Fordi med Vold jeg til et Held,
„Jeg ellers aldrig kunde naae,
„Har gjort et sligt Forsøg. Jeg saae
„Jer, skjønne Bianca! mangen Gang;
„Og Verden blev mig snart for trang,
„Naar ei ved Eders Side
„Jeg gjennem Livet kunde skride.
„Men Skjebnen har mig grumt forbudt
„En saadan Fryd. Jeg er forskudt
„Fra hver en Livets Blomst at plukke;
„Kun kolde Sukke
„Fra Klostercellen tør jeg sende
„Til hende,
„Madonna, som jeg troer
„Er mindre skjøn end I. Med Ord
„Min Kjærlighed ei skildres kan.
„Men, viet alt til Helvedsbrand
„Ved Mened mod min Munkestand,
„Ved Luen, der for Eder brænder,
„Til Helved sender
„Jeg dyre Løfter frem, at jeg
„Vil eie Jer. Dog Nei — o, Nei!
„Det var min Plan; jeg før det vilde;
„Men al min Trods kan I forspilde;
„Saasnart jeg Eder saae, jeg strax
„Fornam: der er et Slags
„Af Herredømme,
„Hvorom ei Mandens Kræfter drømme.
„Han rase kan, ustyrlig, vild,
„Men Kvinden gjør ham blød og mild.
„Mit Maal saa nær,
„Jeg kan kun trygle, knæle her.
„Jeg føler, at jeg var en Daare,
„Der tænkte, Jer at ville saare.
„O, siig! vil I tilgive
„Den syge Dæmon, der kan drive
„Et Sind til rasende at blive?"
Saa med forvildet Sind og Blik
Han talte længe. Ei han fik
Et Ord til Svar. Thi Biancas Hu
Sig vendte fra ham bort med Gru.
Hun gyste, og ei vidste hun,
Hvortil hun skulde gribe. Kun
Begreb hun, at hvis hun ham drev
Til Raseri, da let det blev
Til større Fare,
End hvis hun kunde i en Snare
Hans Galskab dysse lidt til Ro.
„„Hvis jeg tør troe,""
— Tilsidst hun spurgte dog den Gale —
„„Troe Den, hvis blotte Tale
„„Til mig er Synd, saa siig mig da
„„Jer Hensigt. Vil I bort herfra,
„„Fra dette Sted mig lade gaae?""
„Min Plan," lød Svaret, „skal I faae
„At vide. Vi fra Syracus
„Er milevidt. Og intet Huus,
„Og intet Væsen er os nær.
„De Folk, som nys forlod os her,
„De Leiesvende, som Jer røved,
„Er langt herfra. Jeg ei behøved
„At ængstes for et Skrig, hvis Stemme
„Ei lod af Nogen sig fornemme.
„Men frygt dog ei! Jeg kan ei glemme
„Nu længere, hvad Den jeg skylder,
„I hvem jeg min Gudinde hylder.
„I denne Nat jeg overlader
„Til Eder dette Ly. Jeg hader
„Selv Tanken om, at ei i Fred
„I skulde have dette Sted.
„Jeg — og mit Løfte tør I troe!
„Skal langt herfra mig søge Ro.
„Hvil Eder trygt. En Drengedragt
„Jeg hist har lagt.
„Tag disse Klæder paa; jeg da
„Imorgen fører Jer herfra.
„Vi ere nærved Stranden, hvor
„En Baad er skjult; dens Seil og Ror
„Jeg styrer meer end nys mit Sind.
„Naar Dagens Sol sit første Skin
„Henover Bjergetoppe spreder,
„Jeg mig bereder
„Til Farten over Sø,
„Blot nogle Miil, til Maltas Ø.
„Da skal et andet Liv begyndes,
„Hvor ei der syndes,
„Hvor ei begaaes et Dødens Fald,
„Fordi man følger Elskovs Kald;
„Hvor Ægteskab er tilladt Hver,
„Hvor ei Tonsuren Nogen bær!
„Jeg under Englands frie Flag
„Seer rinde frem den Lykkens Dag,
„Da Klostertvang
„Ei binder Hjertets dybe Trang.
„Farvel! Godnat! alt synker ned
„I Dalen Aftenskyggen bred;
„Der svæve Taager tæt i Dands,
„Men høit paa Himlen Stjerners Glands
„Fra de uendelige Baner
„Til Alvor maner.
„Gid Natten svinde hurtig hen!
„Lad Dagen straale frem igjen
„Og sende til Jer Barm,
„Ei Skræk og Harm,
„Men Villie god og kjærlig Lyst
„At skjenke Trøst
„Mit syge Bryst!"
Med Undren hørte Bianca paa
Det blide Sprog. Med Undren saae
Hun, hvor ærbødig han var bleven;
Hun ynkedes, at han var dreven
Til Lidenskab af denne Brand,
Som kvindesvag gjør stærkest Mand.
Af Veemod fuldt var hendes Blik,
Som fulgte ham, da bort han gik
Og svandt bag Klippens mørke Stene
Og hende lod i Hulen ene.
Mens hun paa Mossets Gulv sig hviled,
Igjennem Hovedet der iled
Saa mange Tanker; og hun fandt
Sig næsten rolig ved det Pant
Paa Ærefrygt for hende, som
Fremlyste af hans Tale from.
Hun tænkte paa, hvordan al Lykke
For hende var forbi. Men bygge
Dog for en Anden Livets Held!
Hvor kunde vel
Den Forestilling Andet,
End trøste Den, der selv var strandet?
Desuden — hvad var vel at gjøre?
Var Nogen her, som kunde føre
Den Arme bort? Ialtfald maa
Først Natten gaae;
Ad ubekjendte Stier ei
Hun kan i Mørke finde Vei;
Og næste Morgen — ja, da kan
Hun ikke slippe fra hin Mand;
Bedst vil det være dog, at drage
Til Malta hen; der kan hun vrage
Den ægteskabelige Lænke

Og — Sagen nøiere betænke.
Til dette Resultat hun naaer,
Og uden Tvang ved Daggry gaaer
Hun ned i Baaden, som og snart
Ved gunstig Medbør tager Fart.
Men underveis, imedens snildt
Og taus han fører Skibet, vildt
Ulykken atter frem sig hæver,
Og Nemesis sit Offer kræver.
Hen mod dem farer
Et Skib, bemandet med Corsarer!
Fra høien Mast
De Tvende skues; og i Hast
Man praier, fanger, binder dem;
Og seiler frem,
Til Røverne naae deres Hjem.
Det var Marokko. Klædt som Mand
Blev Bianca i Barbarers Land
Fra Munken skilt og solgt som Slave
Til Gartneren i Slottets Have.
Hun dølger klogelig sit Kjøn
Og træller for en usel Løn
I Kaar, hvortil hun ei var vant.
Men Lykken fandt
Den Arme dog tilsidst. En Dag,
Hun passede sit nye Fag,
Og vandred mellem Blomsterbed,
Hun standsed pludselig sit Fjed,
Idet hun saae
En Skikkelse foran sig staae.
Det var en Mand, hvis rige Dragt
Betegnede hans høie Magt;
I Følge med ham Flere
Gik at spadsere,
Dog lidt tilbage, for ærbødig
At nærmes, naar han fandt det nødig.
Det syntes, at han alt en Stund
Paa Bianca havde seet, da hun
Slog Øiet op og saae ham der;
Thi uden at gaae mere nær
Han vinked En af Følget hen,
Gav en Besked og — gik igjen.
Forundret Bianca grunded paa,
Om vel et Eventyr hun saae,
Og hvad da Sligt betyde maa;
Men Dagen gik, og ei der kom
Forklaring om
Hvem Manden var. Og atter
Hensvinder Natten, før hun fatter,
Hvad dette Syn betød.
Men da den næste Morgen brød
Med Solen frem, og da den Lille
Fra Leiet sig begive vilde,
Hun troede fast, hun drømte end,
Saa at hun saae og saae igjen,
Før ret hun vidste, hun var vaagen.
Thi hist i Krogen
Af hendes mørke Kammer stod
En Pige, om hvis Races Blod
Den sorte Farve noksom talte.
Med sære Lader hun afmalte,
Hvordan hun var her for at byde
Sin Tjeneste, og Hjelp at yde.
Hun havde bragt
Med sig en Dragt
Af ædle Stoffer, skjønne, rige,
En Dragt, tilpasset for — en Pige.
Og visende de hvide Tænder
Med Grin hun vidner, at hun kjender
Til Biancas Kjøn, og at den Hulde
Som Kvinde atter klædes skulde.
Nu ja! naar Sagen var bekjendt,
Var Bianca jo kun lidet tjent
Med Modstand, og hun tog da paa
Den Dragt, hvori hun tilmed saae
Langt bedre ud end i den graae
Uklædelige Trællebragt,
Der dulgte hendes Ynders Pragt.
Da Toilettet var forbi,
Den Kammerpige klapper i
De sorte Hænder; Lyden naaer
Til En, som bagved Døren staaer
Og op den slaaer,
Som fører hende gjennem Sale,
Hvis Rigdom Intet kan afmale;
De gaae vel gjennem meer end Hundred —
Dem allesammen hun beundred.
Tilsidst hun bliver bragt
Til Livgardisters Vagt;
Ad deres Rækker seer hun hen
Og seer igjen
Den samme Mand, hun saae igaar.

I Hoffolks Kreds han opreist staaer;
En Tiara høi hans Pande smykker,
Og Baldachiners Pragt beskygger
Den Thrones Fod,
Hvorved — Marokkos Sultan stod.
Hans Majestæt, hvis ædle Blod
Ei ruller just i hæslig Krop,
Til Thronen Bianca vinker op;
Og ved en Tolk han taler: „Gid
„Alherren have ført Dig hid!
„Igaar jeg, Pige skjøn! Dig saae
„Og hurtig faldt min Tanke paa,
„At vist man maatte finde
„I Drengeklæderne en Kvinde.
„Jeg for din List Dig prise maa;
„Det er jo saa,
„At Kvinden, hvem ei Dyd er Alt,
„Er som en Føde uden Salt.
„Men nu, da Tingen er os klar,
„Vor Ære daarlig tjent kun var
„Med en Forklædning, som behændig
„Du brugte, da den var nødvendig.
„Nu paa vor Hjelp Du trygt kan stole,
„Thi bruge Du kun Skjørt og Kjole!
„Jeg troer ei, Nogen vover tænke
„Paa Dig at krænke;
„Thi, Vee! han fik med mig at skaffe —
„Propheten gav mig Magt at straffe!
„Som Viis, hvis Lærdom Intet gavner,
„Som Rig, der Hjertets Glæder savner,
„Som Himlens Skyer uden Regn,
„Saa er en Hersker, som ei Hegn
„Om Uskyld sætter — lig en Flod,
„Hvis Leie Vandets Strøm forlod!"
Saalunde naadig taler han,
Den Drot i Marokkaners Land;
Og gjennem Tolken hun besvarer
Hans Spørgsmaal om de mange Farer,
Som hun har gjennemgaaet, til
Hun føres hid. „Ja, Skjebnen vil,"
Saa svarer han igjen, „forvist
„Det Gode bringe os tilsidst;
„Dog ofte først den bringer Nød;
„Men Taalmod os Propheten bød.
„Og har os Allah tilsendt Sorger,
„Et er det dog, som trygt os borger,
„At jo det Bedste følge vil.
„Thi naar man nøiere seer til,
„Da er det saa, at Den, som prøves
„Ved Kummeren, til Viisdom øves;
„Men Den, som gaaer for Medgangs Bør
„Har ret ei levet, naar han døer;
„Han seiler vel for fulde Seil,
„Men naaer kun Laster, Synd og Feil."
Med Værdighed fra Læben flød
Saaledes Ord, som fromme lød,
Men som og fulgtes
Af ømme Blik, der ikke dulgtes.
Og Diets Sprog, selv hos en Drot,
Forstod en Kvinde altid godt;
Og mere dum var Bianca ei,
End at hun gik den samme Vei.
Hun talte fromt og saa ærbødig,
Som Etiquetten gjorde nødig;
Men desforuden mangt et Blik,
Der gjemte Smil, til Fyrsten gik.
Da Dette havde varet lidt,
Tog Keiseren det næste Skridt
Og bød den Europæerinde
At blive — Sultaninde.
Naturligviis den allerførste,
Den allerkjæreste, den største
Iblandt et Antal — troer jeg nok —
Af nogle Tusind i en Flok;
Hvorpaa han reiste sig og gav
Den Skjønne Valget mellem Grav
Og Ægteskab: en simpel Strikke
Hun kunde vente, hvis det ikke
Til Aften skulde hende smage
Ham at modtage
Som Ægtemage.
Det Valg var neppe svært;
Og Ingen det bør kalde sært —
Da Sagen nu var saadan givet —
At hun besluttede sig til Livet.
Og, Herregud! hun var saa skjøn,
At vel hun turde vente Løn,
Og finde Majestæten bøielig,
Naar hun var føielig.
Hun kunde haabe, at hun godt
Regjere skulde denne Drot;
At hun saaledes vidt om Land

Blev Eneherster ved sin Mand.
Hun var saa smuk, saa klog dertil,
At let hun mestrede det Spil;
Hun var saa ung, at end en Stund
Han Elsker blev og — Herre hun.
Og saa blev Bryllupet da holdt
Og feiret keiserligt og stolt;
De Fester vared mange Dage,
Og Alle jage
Kun efter Gunst at vinde
Hos Bianca som Favoritinde
Og allerførste Sultaninde.

* * *

Og i Palermo, Syracus
Illuminerdes hvert Huus,
Da der det hørtes, hun var Kone
Og deelte Marokkanens Throne.
Ja Nogle sige, at der skal
Og være holdt et „Bianca=Bal";
Men sandt og sikkert er det, at
Hans Majestæt holdt af sin Skat;
Og at de længe levede saa godt
Som nogentid en Dronning og en Drot.

Snedkersvendenes Lade.

I sin Tid, da Laugsvæsenet florerede her i Staden, satte de forskjellige Laug en Ære i at optræde med en vis ydre Glands, og man vil af de rigtignok nu forfaldne Skildter paa de saakaldte „Laugsherberger" kunne see en lille Rest heraf, ligesom man endnu for faa Aar siden saae alle Medlemmer af enkelte Laug forsynede med Kaarder og Emblemer, naar de i Optog fulgte deres smukke Faner. En svag Erindring om denne festlige Optræden kan vel endnu findes hos enkelte af de frie Foreninger, der have afløst de gamle Laug; men om en kortere Tid, naar den dertil brugelige Stads er opslidt, vil ethvert Spor af slig Pragt forsvinde, da de nævnte Foreninger fornuftigviis have indseet det Urigtige i en saadan Anvendelse af de sammensparede Medlemsbidrag og i det Sted lade en saa meget rigeligere Understøttelse tilflyde de trængende Medlemmer. Imidlertid har hin Ødselhed ogsaa havt sine gode Følger, og vi have netop Leilighed til at vise vore Læsere en af de interessanteste Erindringer om hin Tid i den Lade, som tilhører „de forenede Snedkere af 1862".

Dette Konstværk af Snedkerarbeide er af to Svende forfærdiget i 1679, for Snedkerlaugets Regning, til Opbevaring af Papirer og Penge, og har været under Arbeide et heelt Aar. Laden bestaaer væsentligst af Ibentræ og Skildpadde med Elfenbeens Capitæler paa Søilerne, og er forsynet med rigt indlagt Arbeide; paa Grund af en i et Værktøisemblem paa den ene Side anbragt Decoupeursav maa man antage, at Indlægningen ogsaa er udført af de to Snedkere, hvilket yderligere taler til Roes for deres Konstfærdighed, skjøndt denne Deel af Arbeidet staaer noget tilbage for lignende Arbeider i Nutiden. Selve Snedkerarbeidet staaer imidlertid uovertruffet, og endnu i vore Dage agtes Laden meget høit for den overordentlige Omhu og Nøiagtighed, hvormed den er udført, om man end ikke driver sin Beundring saa vidt, at man, som Skik var ved tidligere Laugssamlinger, blotter Hovedet for den, naar den vises frem. Dens Form er meget smagfuld, og Tegningen skyldes sikkert konstnerisk Oprindelse.

I Laden findes, foruden forskjellige Regnskabsbøger fra 1681 til dette Aarhundrede, en Beskrivelse af et meget stort Optog den 11te Mai 1770 i Anledning af et nyt Skildts Ophængning, ved hvilken Leilighed Laden blev baaren i Triumph gjennem hele Byen. Til denne Beskrivelse hører en meget morsom Tegning af hele Optoget med dets 200 Deeltagere, Mestere, Svende og Lærlinge, der tildeels fremstillede allegoriske Figurer, og det har været Snedkerlauget et meget dyrt Skildt, saafremt man til Udgifterne for dets Forfærdigelse regner Omkostningerne ved Optoget.

I Aaret 1862 modtoge „de forenede Snedkere af 1862" en Skrivelse fra Conferentsraad Thomsen, hvori han, efter en meget rosende Omtale af Laden, udtaler det Ønskelige i, at den maatte skjenkes til Konstmuseet, da den her vilde være paa sit rette Sted, som Konstsnedkerarbeide fra Christian V's Tid, der er meget svagt repræsenteret i denne Retning. Det vilde i Virkeligheden ogsaa være meget beklageligt om dette, blandt Snedkere næsten verdensberømte Arbeide, vedblivende skulde beholde sin nuværende Plads i — Snedkersvendenes Stiftelse paa Gamle Kongevei, hvor den opbevares i et uanseeligt Locale og næsten aldrig sees. Man tør imidlertid med Sikkerhed vente, at den Oplysning og levende Interesse for Konsten, som er bleven almindelig i vor Haandværksstand, ville være virksomme Aarsager til, at dette i mange Henseender uerstattelige Konstværk ret snart maa finde et Hjem i et af vore Museer.

General Bentkowski og hans Stab.

Hvem har vel læst Hauchs deilige Digt: „Hvorfor svulmer Weichselfloden?" uden at føle sig dybt og inderligt greben af den paa engang veemodige, rørende og dog saa kraftige Sorg over det sønderrevne Fædreland, den kuede Nationalitet og den tabte Frihed, som har fundet et saa udmærket Udtryk i hin berømte Klagesang? Hvem har vel lyttet til Historiens korte og klare Beretninger om hint utæmmede Folks vilde Kampe under den gamle Jagellonske Herskerslægt, om Heltekongen Sobieskys Undsætning af Wien, om Kociouskos haabløse Kamp imod Nationalfjenden, eller om det fjerde Regiments vidunderlige Bedrifter ved Wola, de gamle polske Kongers Begravelsesplads, i de mindeværdige Dage i September Maaned 1831, uden at føle Hjertet svulme af Medfølelse for dette Folk, som, hensat i et stort Sletteland, uden naturlige Grændser, omgivet af griske og hensynsløse Naboer, med en uforlignelig Seihed kæmper imod Ulykken og Overmagten for sin Existents som et frit og uafhængigt Folk?

Siden 1772 har den polske Historie været en uophørlig Protest imod en af de skjendigste Overeenskomster, som nogensinde er bleven indgaaet af oplyste og af Navn humane Fyrster. Og denne Protest har været noget mere end et diplomatisk Actstykke, den er til forskjellige Tider bleven beseglet med Nationens bedste og ædleste Blod. Ulykken har dog ikke formaaet at kue Polakkernes Mod, skjøndt Erfaringen flere Gange har lært dem, at Folkenes og den oplyste offentlige Menings Sympathi endnu ikke er eensbetydende med en kraftig materiel Understøttelse; opmærksomt ligge de paa Luur efter det gunstige Øieblik til at gjenoptage Kampen, og da Russerne i Foraaret foretog en Udskrivning af Rekrutter, som paa en barbarisk og vilkaarlig Maade reves fra Hjemmet for aldrig at see det mere, udbrød den Opstand, som nu i to Maaneder har fyldt Europa med Beundring og Rædsel. Naar man betænker, at Polakkerne kun raade over uordentlige, sammenløbne Hobe, som ere slet bevæbnede, ringe i Antal og mangle faste Støttepunkter for deres Operationer, maa man i Sandhed forbauses over, at det hidtil ikke er lykkedes Russerne at overvælde og kvæle Opstanden. Efter Langiewicz' Flugt saae det et Øieblik ud, som om Polakkerne havde tabt Modet, men andre Førere ere traadte i Stedet for Langiewicz, som ivrige Correspondenter noget forhastet havde kaldt den polske Garibaldi og tillagt alle mulige overordentlige Evner. En af disse Førere, med sine nuværende Omgivelser, til hvem der ogsaa under andre Forhold har knyttet sig en særegen Interesse, skulle vi her fremføre for vore Læsere.

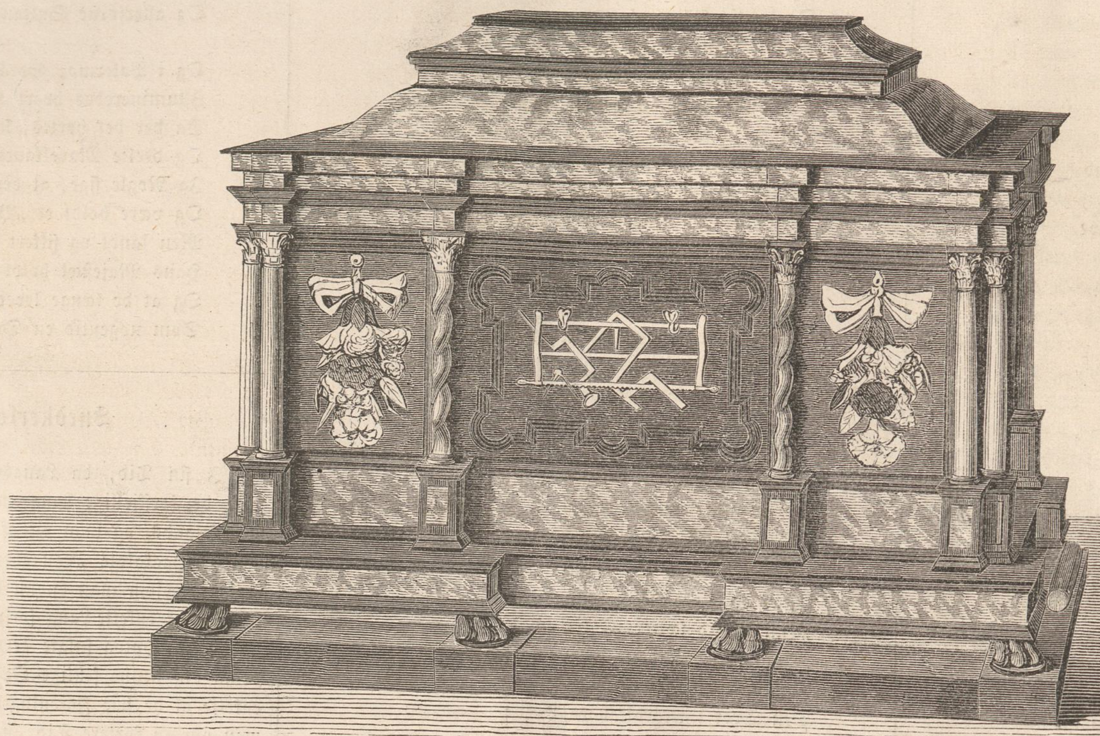

Snedkersvendenes Lade, forfærdiget i Aaret 1679.

General Bentkowski, som han nu kaldes, har ikke altid været Militair. Egentlig er han preussisk Undersaat, thi han er hjemmehørende og født i Posen, som han i flere Aar med Troskab og Uforfærdethed har repræsenteret i det preussiske Deputeretkammer. Det var ham, som i 1860 i denne Forsamling stillede det bekjendte Andragende om en større national Selvstændighed for Posen, saaledes som Regjeringen gjentagne Gange traktatmæssig havde forpligtet sig til at indføre den — et Andragende, som dengang blev meget omtalt hos os, paa Grund af den skærende Modsætning, hvori dets Behandling kom til at staae til det i samme Session i Deputeretkammeret discuterede slesvigske Spørgsmaal. Bentkowski har senere aldrig ladet nogen Leilighed gaae hen, uden at paatale den polske Nationalitets berettigede Krav, og da Opstanden udbrød i Polen i dette Foraar tog han ikke i Betænkning at slutte sig til den. Som Civilcommissair i Langiewicz's Corps blev han tilligemed denne interneret i Krakau, men senere frigiven og er nu en af Opstandens Ledere. Som saadan er han undtaget fra den Amnesti, som Keiser Alexander har lovet de Polakker (med Undtagelse af Cheferne), der nedlægge deres Vaaben inden den 1ste Mai, og han vil derfor forhaabentlig gjøre Sit til, at hans Landsmænd ikke lade sig forføre af den tilsyneladende Mildhed, som viser sig i det nylig udstedte Amnestidecret.

Industriudstillingen i Constantinopel.

Fredagen den 27de Februar d. A. præsiderede Hans keiserlige Majestæt Sultanen ved den tyrkiske Industriudstillings høitidelige Aabning. I Vesteuropa ere vi nu saa vante til Sligt, at det ikke vækker nogen Opsigt; paa vor Verdensdeels Sydostside er det derimod en overordentlig og vigtig Begivenhed, da denne Udstilling er den første, som har fundet Sted der, og tillige er et stort Skridt henimod de Forbedringer i Agerdyrkning og Industri, som ansees for noget saa Væsentligt af alle dannede Folkeslag.

Sultanen holdt først Middagsbøn i Sophiemoskeen og begav sig derfra, ledsaget af Egyptens Vicekonge, til Udstillingsbygningen, hvor han modtoges af Finantsministeren, Mustapha Pascha, som er Udstillingscommissionens Formand, af Rigets høie Embedsmænd og en stor Folkeskare. I en lang Bøn nedbad Overmollahen Himmelens Velsignelse over Sultanen, Regjeringen, Landet og Udstillingen, hele Forsamlingen svarede med et lydeligt »Amin!« og Sultanen erklærede Udstillingen for aabnet. Inden han begav sig bort, tog han de vigtigste Gjenstande i Øiesyn, samt yttrede sin Tilfredshed med den af Commissionen og Bygmesteren udfoldede Virksomhed.

En fransk Architekt, Bourgeois, har givet Planen til Bygningen og fuldført den i 65 Dage; Stilen er fra Mahomed II's

General Bentkowski og hans Stab.

Industriudstillingsbygningen i Constantinopel.

Tid. De indvendige og udvendige Decorationer ere udførte af en anden Franskmand, Léon Parvillé, der med megen Skjønsomhed blandt det femtende Aarhundredes Frembringelser har valgt, hvad der bedst egnede sig til Formaalet. Hovedfarven er lys rødguul, Pillerne ved Indgangen have grønne Fodstykker, røde Skafter og hvide Capitæler; som Hele danner Bygningen en tiltalende Modsætning til Sultan Achmeds Moskee, i hvis Nærhed den ligger. Den er halvhundrede Alen lang og tredive Alen bred; Høiden er tolv Alen i det glastakte Skib, hvor Rigets Frembringelser af Planteverdenen som en Have smykke den store Sal. Bag Hovedbygningen er anbragt en Sidefløi til de fra Udlandet sendte Maskiner, da disse ikke maatte opstilles i det udelukkende indenlandske Frembringelser forbeholdte Hovedrum.

Blandt de Gjenstande, som særligen tiltrække sig Opmærksomheden, nævnes en fuldstændig Samling af de i det ottomanske Rige dyrkede og meget søgte Tobaksarter; Sager fra Arsenalet og Tophané; en Model til en Bro, med Boder ved Siderne; prægtige Revolvere; riflede Kanoner efter et nyt System; forskjellige Agerdyrkningsredskaber og et smukt Locomotiv. Men Nysgjerrige af begge Kjøn samle sig dog fortrinsviis i Klynger om Glasskabene med Smyrnatapeter af udmærket Tegning og Colorit, Brussasilkestoffer af hidtil ukjendt Rigdom, Ridetøi, Juveler og Ædelstene — ja Diamanterne øvede endog strax en saa stor Tiltrækningskraft, at en af de største forsvandt anden Dagen efter Udstillingens Aabning; den vil blive Rapseren til ringe Glæde, hvis det er hans Agt at omsætte den i klingende Mynt, da hver stor Diamant har sin Historie og er kjendt, saasnart den kommer frem. — En stor Deel af Ædelstenene og det kostbare Ridetøi er Sultanens Eiendom.

Man maa dog ikke danne sig et altfor høit Begreb om den Vækkelse, Udstillingen vil frembringe. En Tyrk kan nok

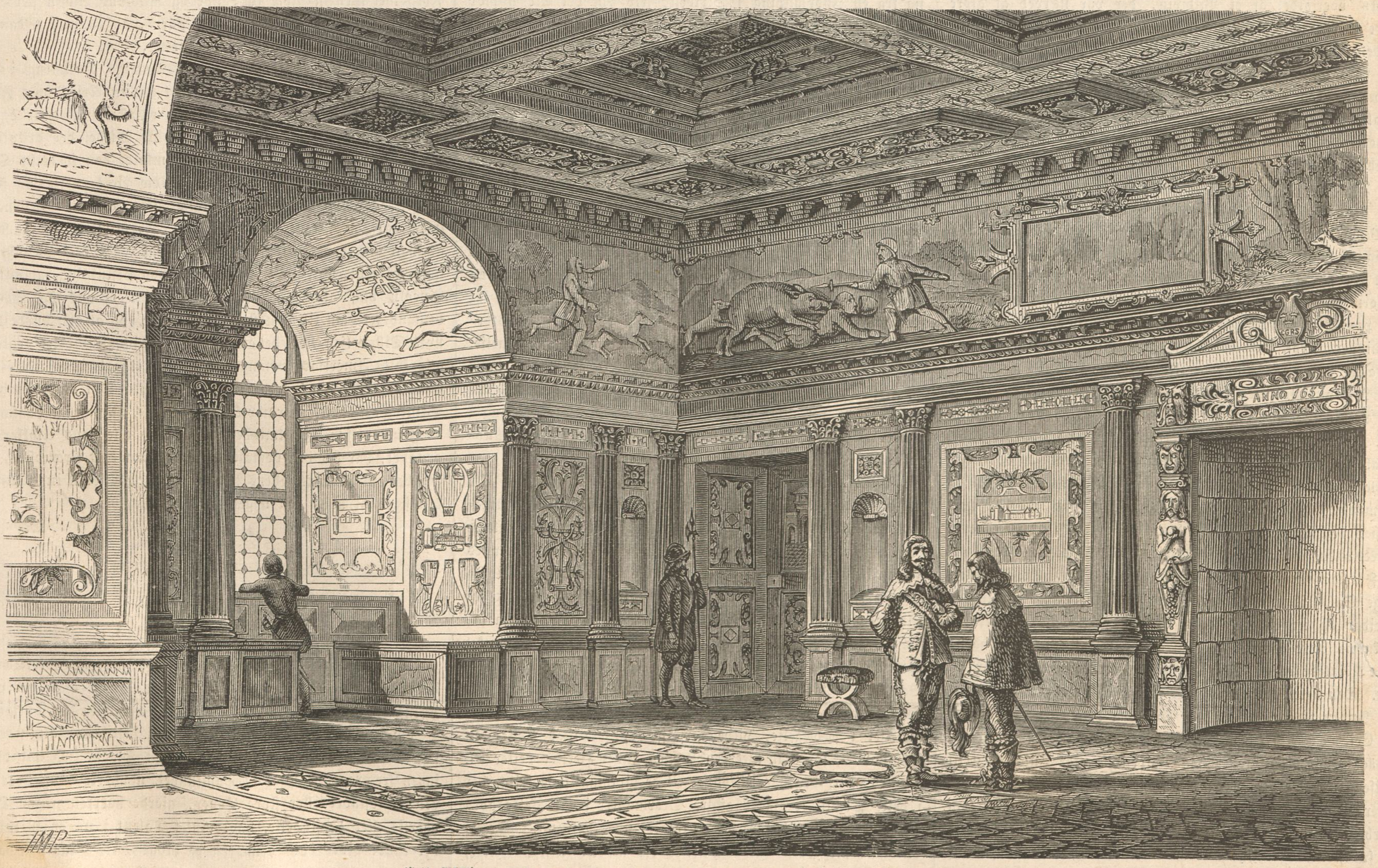

Erik XIV's Sovekammer paa Kalmar Slot, tegnet af Magnus Petersen.

udbryde: „Allah er stor!“ naar noget Usædvanligt kommer ham for Øie, men dermed er det ogsaa forbi for Manges Vedkommende; Muhamedanerens Tro og hele Tankegang leder ham snarere til, i Ro og Mag, med Benene i Kors under sig og Piben i Munden, at afvente Skjebnens Tilskikkelser, end selv at gribe virksomt ind i Livet, hvilket han langt hellere overlader til de tjenstfærdige Armeniere og Jøder, der altid staae rede til at adlyde hans Vink — naar han har Penge.

Det restaurerede Værelse paa Kalmar Slot.

I det sidste Aarhundrede er Kalmars gamle Slot efterhaanden mere og mere forfaldet; de mangfoldige Minder, der indvæve Kalmars Navn i Sverigs Historie, vare ikke alle saa glædelige, at de kunde begeistre en sløv Tidsalder til at værne om et af Nordens mærkeligste Steder, og den skandinaviske Eenhedstanke, som her har sin Vugge, var dengang ikke vakt. Det faldt derfor Ingen ind, at der var noget Usømmeligt i at anlægge et Brænderi i den gamle Borgs Sale, at sælge Dronning Margretes Throne blandt andet Skrammel for nogle Rigsdaler, og at indrette Unionssalen, hvor det navnkundige Møde holdtes i 1397, til Magazin!

Kun eet af Slottets Værelser er endnu bevaret i dets gamle Pragt, saaledes som det stod i Erik den Fjortendes og Johan den Tredies Tid, medens disse Konger i Slutningen af det sextende Aarhundrede holdt deres glade Hof her. Det er dette Værelse — engang Erik den Fjortendes Sovegemak — hvoraf vi idag levere et Billede, efter en Tegning af Hr. Magnus Petersen. Det hele Værelse er saa eiendommeligt i sin gamle Stil og saa vel udstyret, at det fortjener at blive almindelig kjendt. Det ligger i Slottets andet Stokværk, paa samme Gulv som den store Unionssal og ved Siden af Spisesalen, hvortil den rigt indlagte Dør, som sees paa Billedet, fører ind. Væggene ere udarbeidede i forskjelligtfarvede polerede Træsorter, der ere udskaarne i mangehaande Former og med uendelig Flid og Nøiagtighed sammenføiede til en Mosaik af Ornamenter, Frugter, Bygninger, Landskaber osv. Panelet har grønne Fyldinger og lysebrune Rammestykker; derover hæve Søilerne sig, udførte i en smuk, sortbruun Træart, og Gesimsen er af samme Arbeide. Loftet i Værelset er smukt, deelt i Felter med stærkt fordybede Fyldinger og udskaarne, forgyldte eller malede Ornamenter; Rammestykkerne i Loftet er af Ahorntræ ligesom Panelets, men indlagte med lette, smagfulde Decorationer. Ogsaa Vinduesbuen er prydet med forgyldte og malede Ornamenter. Kaminen, der ikke ligger lige midt i Værelset, er omhyggeligt udhugget i graa Sandsteen; den bærer Aarstallet 1657. Frisen over samme er et Basrelief i temmelig raat Arbeide, overmalet i Olie med brogede Farver. Den fremstiller en Jagtscene, hvis man tør troe Sagnet, af Kong Erik den Fjortendes Liv. Paa Jagten skal han engang være bleven overfaldet af et Vildsvin, der var nærved at gjøre Ende paa hans Liv; da stormede hans Svende frem og en af dem tudede saa vældigt i sit Horn, at alle Hundene i et Nu vare samlede og styrtede sig over Svinet: Kongen blev reddet og den lille Hornblæser adledes under Navnet Horn. Saaledes fortæller som sagt Sagnet, men den sidste Deel af Historien er utvivlsomt og hele Begivenheden rimeligviis apokryphisk.

Trods al dets brogede Pragt og dets mangfoldige Afvexling gjør Værelset et hyggeligt Indtryk, thi Farverne paa Gulv og Vægge ere valgte med Smag og give Øiet Hvile, hvorimod rigtignok Loftet og den nysomtalte Frise trætte Øiet og virke høist forvirrende. Efter Tegels Kong Erik den Fjortendes Historie skal Kongen selv have prydet Panelerne og Dørene her paa Slottet med indlagt Arbeide; muligen er det netop Levninger heraf, der ere bevarede indtil vor Tid i Sovegemakket, thi ældre kunne de ikke være.

I Spisesalen ved Siden af dette Værelse findes endnu paa Loft og Vægge hist og her Ornamenter, ganske af samme Art, som de her beskrevne, men den hele Sal er i høieste Grad forfalden, tildeels fordi de Reisende have havt Frihed til at medtage de smaa Træstykker, hvoraf Væggens Mosaik er sammensat, som Relikvier. Unionssalen var allerede paa Gustav den Tredies Tid, da den blev overladt til Brænderi-Directionen, saa ødelagt, at den kun ved Navnet mindede om sin Fortid; senere blev Vinduerne i den pragtfulde, 45 Alen lange Sal, tilmurede, Loftet blev blottet for sine Sculpturarbeider og understøttet af to Rækker grove Fyrrestolper for at kunne bære Kornet, der gjemmes paa Kvisten, Væggene bleve hvidtede og to Skorsteenspiber førte igjennem Gulv og Loft. Den hele Anordning røber en næsten utrolig Vandalisme.

Inden vi forlade Kalmar Slot og dets eneste Erindring om Erik den Fjortendes Tid, maae vi omtale den saakaldte »Snäckesten«, som ligger paa Volden udenfor Indgangen til Spisesalen. Det er en rund Steen, omtrent to Alen i Diameter, hvori er udhugget en Spiral, af en Fods Brede, som efterhaanden høiner sig ind til Midten. Tuneld fortæller i sin svenske Geographi, at Kong Erik og Carl Gustav, naar de havde forladt Drikkehornet, pleiede at prøve, om de endnu kunde holde Ballancen, ved at gaae op ad den udhugne Sneglegang i Stenen — og Arbeidet er, selv for Folk i ædru Tilstand, ingenlunde let.

Ugens Politik.

Den 23de April 1863.

Rigsraadet samledes den 22de April, og af det kongelige Budskab sees, at der i denne Session ikke vil blive forelagt noget Forslag til de Foranstaltninger, som efter Forventning for Danmarks Riges Vedkommende skulde fuldstændiggjøre den kongelige Kundgjørelse af 30te Marts, idet de alt under Rigsraadets sidste Samling forelagte Forslag til en Forandring i Forfatningsloven af 2den Octbr. 1855, der paa Grund af de senere indtraadte Forhold kan trænge til en endnu mere omfattende Revision, ville blive udsatte til Rigsraadets næste ordentlige Sammenkomst, der skal finde Sted om faa Maaneder. Forhaabningerne om endelig at faae Lys i dette for Fædrelandets Vel saa vigtige Anliggende ere altsaa atter bittert skuffede. Finantsministeren har derimod alt forelagt de i Budskabet antydede Lovforslag, nemlig Lov om Forandringer i Normalbudgettet, svarende til den forestaaende nye Hærordning for Kongeriget og Slesvig; Lov om Told- og Skibsafgifter og Lov om Bidrag til Udstyr for Prindsesse Alexandra. Endvidere har han forelagt de mindre vigtige Love om Indfødsrets Meddelelse til forskjellige Udlændinge, og Lov om Udlægningen af et nyt Telegraphtoug i Øresund, der skulle behandles først, da man med Hensyn til de vigtigere Love kan vente en Forhandling om Rigets hele politiske Stilling. Det kan ikke feile, at denne Discussion vil opklare den hele høist forviklede Stilling og aabenbare Ministeriets Hensigter, om end Regjeringsforslagene i Anledning af Forfatningslovens Revision alene ville sætte os istand til at bedømme den hele Plan. Det kongelige Budskab udtaler det Haab, at Rigsraadet ved en heldig og hurtig Tilendebringelse af de vigtige Lovudkast vil understøtte Hans Majestæts Bestræbelser for „under vanskelige og farefulde Forhold at hævde vort Fædrelands Selvstændighed.“

Hvor farefulde disse Forhold ere, sees af de nu i de tydske Blade fuldstændigt meddeelte Depecher fra Cabinetterne i Wien og Berlin til den danske Regjering. Om den østerrigske Depeche end er holdt i en noget høfligere Tone, paastaaer den ligesaa bestemt som den preussiske, at Regjeringen ved Kundgjørelsen af 30te Marts har brudt de i 1851—52 indgaaede Overeenskomster, og der protesteres paa det Bestemteste imod, at det skulde være det tydske Forbund, der har umuliggjort Opfyldelsen af disse Overeenskomster. Østerrig er dog saa forekommende at indrømme, at naar Hoffet i Kjøbenhavn ikke har sluttet sig til dets Opfattelse, men tvertimod har gjort et afgjørende Skridt for at virkeliggjøre det saakaldte eiderdanske Parties System, saa er det uden Tvivl selv den bedste Dommer over, hvad der gavner det danske Rige. Conseqventsen heraf burde nu egentlig være, at Østerrig afholdt sig fra en Indblanding i Striden, selv om det ikke undlod at constatere, „at Forordningerne af 30te Marts ere udstedte i diametral Modsætning til alle dets Raad“. Men det mener dog at have en retmæssig Grund til at løfte sin Stemme imod disse Forholdsregler og tilstaaer saaledes, at Hensynet til det danske Riges Tarv ikke er Rettesnoren for dets Fremgangsmaade. Østerrig opfordrer tillige Forbundet til at træffe indledende Skridt til at gjøre et Erstatningskrav for Executionstoget i Holsten gjeldende ligeoverfor den danske Regjering, uden Tvivl for practisk at bevise, hvor bedrøvet det er over at see Forholdet mellem Tydskland og Danmark, „der til Fordeel for begge Nationer kunde og skulde have den inderligste og venskabeligste Charakteer, bestandig antage en ugunstigere Skikkelse.“ Det er hævet over enhver Tvivl, at Forbundsforsamlingen vil følge den af de to tydske Stormagter anviste Vei, hvilket tydeligt sees af den Modtagelse, som den holsten-lauenborgske Gesandts Meddelelse af Kundgjørelsen fandt; Forsamlingen vil sikkert beslutte Tvangsforholdsregler, der atter ville føre til en Troppeconcentrering i Danevirkestillingen, og om et Sammenstød end ikke er uundgaaeligt, er Faren derfor dog meget stor.

Men Faren for en almindelig Krigs Udbrud er ikke mindre truende. Rigtignok er det romerske Spørgsmaal ligesom ved Trylleri blevet dysset isøvn; rigtignok har Grækenland omsider faaet en Konge, medens Expeditionen til Mexico kun synes at være en Æressag for Frankrig, der efter to uheldige diplomatiske Felttog i de nordamerikanske Fristater har trukket sig tilbage paa dette Punkt og lader Norden og Syden slaaes, saa meget de ville. Men det polske Spørgsmaal, til hvilket Napoleoniderne ere knyttede ved Taknemmelighedens stærke Baand, henstaaer uafgjort, og en heldig Løsning af dette Spørgsmaal, der sætter den franske Nations høimodigste Følelser i Bevægelse, vilde forskaffe de Franskes Keiser en Popularitet, som han meer end nogen anden Hersker beiler til. Det er ham, der har tilskyndet til de diplomatiske Skridt, der i dette Øieblik foretages af tre Stormagter i St. Petersborg og som neppe vil føre til et afgjørende Resultat. De af Rusland alt gjorte Indrømmelser ere aldeles utilstrækkelige, selv om Amnestidecretet fortolkes paa samme Maade i Warschau som for Diplomaterne, hvilket ingenlunde er Tilfældet. Naar Alt kommer til Alt, hvad tilbyder Keiser Alexander Polakkerne, idet han tilstaaer dem Amnesti? En Capitulation med frelst Liv og intet Andet. Men den polske Opstand befinder sig ikke paa det Punkt, hvor man modtager slige Betingelser. Den vinder tvertimod daglig større Udbredelse, og ifølge alle de indløbne Efterretninger føres Guerillakrigen med overveiende Held fra Polakkernes Side. Og hvad betyder desuden Løftet om at hævde de administrative Institutioner? Den russiske Regjering har selv tilintetgjort de Forhaabninger, som Polen kunde have knyttet til disse Institutioner. For at opfatte det polske Spørgsmaals virkelige Stilling maa man tage Hensyn saavel til Stemningen i Polen og Rusland, som til Betydningen af de Forpligtelser, Frankrig, England og Østerrig have paataget sig ved deres diplomatiske Intervention hos Czaren. Hvad Polakkerne angaaer, saa er deres Selvopoffrelse mageløs; hele Nationen er besjælet af Lyst til at døe for Fædrelandet, og denne Higen efter Martyrkronen indeholder fra det politiske Standpunkt den mest ubetingede Fordømmelse af det russiske Herredømme. Regjeringen i St. Petersborgs ubøielige Beslutning aabenbarer sig i den gamle General Bergs Udnævnelse til Overbefalingsmand i Polen; thi det var netop denne General, der fra 1831 til 1838 var et blindt Redskab for alle Keiser Nicolaus' tyranniske Forholdsregler og Grusomheder i Warschau. Med Hensyn til de tre intervenerende Stormagter antager man i Almindelighed, at hverken England eller Østerrig vil føre Krig for Polens Skyld, og at de i det Høieste ville holde sig neutrale, medens Frankrigs Hensigter derimod ere omtvistede. I denne Uge har Troen paa en Krig havt Overhaand; Statspapirerne ere faldne og de mest foruroligende Rygter have krydset hverandre. Pessimisterne, hvis Antal endnu stedse er størst, see krigerske Symptomer i Rygtet om en defensiv Alliance mellem Rusland og Preussen, i Opsættelsen af Prinds Napoleons Reise til Egypten, i Charivaris politiske Carricaturtegninger, der et Øieblik vare standsede og nu fortsættes med forøget Iver, og i en svensk Marineofficeers Affendelse til Paris. Man fortæller, at Keiseren er omgiven af Landkort over Rusland, Polen og Sverig, at den svenske Konge skal have lovet, at staae ham bi med 100,000 Mand, saasnart en fransk Flaade viser sig i Østersøen, og at Italien ligeledes skal have lovet at understøtte ham med 60,000 Mand i en Krig med Rusland. Optimisterne fremhæve derimod, at for at ramme Rusland maa man enten træde Preussen under Fødder eller seile gjennem Sundet med stor Armee, hvortil der udfordres umaadelige Transportmidler. Man mindes, hvilke Offere Armeens Transport til Sebastopol krævede, og hvad 35,000 Mands Affendelse til Mexico har kostet, medens et Angreb paa Rusland ikke kan foretages med en under 100,000 Mand stærk Armee. Men alle disse Betragtninger have ikke kølnet Krigslysten, og uagtet »Journal des Debats« beretter fra Stockholm, at der endnu ikke er truffet militaire Forholdsregler hverken i Sverig eller i Norge, og uagtet Lord Palmerston har erklæret i Parlamentet, at Forholdet mellem disse to Lande og Rusland endnu stedse er godt, troer man fuldt og fast i Paris paa en med Scandinavien mod Rusland indgaaet Alliance.

Det er imidlertid ikke blot Frankrigs Holdning i det polske Anliggende, der vækker Frygt for en Krig, men Forholdet mellem Cabinetterne i London og Washington er ogsaa meget spændt. Opbringelsen af engelske Skibe, der beskyldes for at have brudt Blokaden, har fremkaldt den stærkeste Ophidselse i England, medens man i New York er ligesaa forbittret paa Grund af den Understøttelse, som man der paastaaer, at Sydstaterne nyde i England. Forbittrelsen er saa stor, at man anseer et Brud for uundgaaeligt, og i et i New York nylig afholdt Folkemøde fattede man den Beslutning, at minde Lincoln om, at Congressen, førend den opløste sig, havde bemyndiget ham til at udstede Caperbreve, og at han burde benytte Tilladelsen, hvis det engelske Ministerium fremdeles negtede at opfylde Amerikas Forlangender, uagtet et saadant Skridt vilde være det Samme som en Krigserklæring. Om end den hele Stilling altsaa ikke har udviklet sig saaledes, at man kan paastaae, at Frygten for en almindelig Krig med alle dens Ulykker er grundet, har der dog overalt samlet sig saameget Brændstof, at Haabet om Verdensfredens Bevaring i dette Øieblik ingenlunde kan siges at hvile paa noget fast Grundlag.

M.

Et Livsbillede.

(Meddeelt af Sognepræst ***.)

Jacob Andersen Ulleland, forhenværende Skolelærer i Bolsø i Romsdalen og nu nylig ved Døden afgangen paa Reknæs Pleiestiftelse, var unegtelig en mærkelig Personlighed — om end ikke i den Betydning, hvori dette Ord almindelig tages, saa dog paa sin Viis og i sit Slags. Han indtog ingen fremragende Plads i Samfundet, udmærkede sig hverken ved Kundskaber eller store Evner, gjorde hverken nogen Opdagelse eller Opfindelse, havde intet Talent i nogen Retning, der kunde gjøre ham bemærket og drage Folks Øine paa ham; ubemærket og ydmyg vandrede han sin stille, tunge Vei gjen-

nem Livet. Men i Gudsfrygt og Nøisomhed, i Taalmodighed og Stræbsomhed, i from Resignation under Kaar og Forhold, der kunde synes næsten fortvivlede og uudholdelige, deri stod han høit; hvad disse Egenskaber angaaer har jeg neppe kjendt hans Mage, og det er med Hensyn dertil, at jeg anseer ham for en saavidt mærkelig Mand, at det maaskee burde have nogen Interesse for dette Blads Læsere at faae høre nogle Træk af hans Liv. Født af meget fattige Forældre, tidlig vant til allehaande Savn og Nød, blev ogsaa den yderligste Armod hans stadige Følgesvend hele Livet igjennem. I en ganske ung Alder maatte han forlade det fattige Fædrenehjem og ud blandt Fremmede at tjene for sit Brød. Som sædvanligt i denne Egn, blev det hans Lod hele Sommeren igjennem som Jæter at følge Kvæget gjennem Skov og Mark, gjennem Myr og Ur i et Strøg, som selv her paa disse Kanter ansees for mere end almindelig vildsomt og besværligt. Han sled meget Ondt i disse Aar. Usel Beklædning, usel, mager, vel ofte endog utilstrækkelig Kost. Træt og sulten, vaad og forfrossen var han vel saa mangen Gang, naar han maatte følge Smaafæet paa de vildsomme Veie. Herved nedlagdes nok allerede tidligt Spiren til den sørgelige og frygtelige Sygdom, som senere forvoldte ham saa store Lidelser og omsider endte hans Dage. Skjønt fulde af Savn og Møie, vare de imidlertid ikke saa ganske uden Gavn og Udbytte for ham, disse hans Jæterdage. Tidligt havde han lært i al Eenfoldighed at elske Gud og hans Ord, og derfor var „Boka“ hans stadige Ledsager paa disse hans Vandringer; og flittigen blev den brugt, naar Veir og andre Omstændigheder tillode det. Saaledes opnaaede han, tiltrods for Skolens mislige Forfatning i de Dage, og uagtet han vel ogsaa, som tjenende hos Fremmede, kun sjeldent fik Lov til at søge samme, dog ved egen Flid at blive en mere end almindelig flink og oplyst Confirmand. Senere hen, efter sin Confirmation, fik han lidt Veiledning af en velbegavet og for den Tid at være veloplyst omgaaende Skoleholder, og saa opnaaede han da omsider sit inderlige, i lang Tid nærede Ønske, selv at blive Skolelærer. Men den Stilling, han fik, var just ikke meget glimrende. Et afsides og uveisomt, fattigt og uoplyst Distrikt var det, hvori Jacob nu kom til at vandre om fra Gaard til Gaard med hele „Skoleinventariet“ i en Kasse paa Ryggen. I et saadant Distrikt var det nu dengang ogsaa heelt maadelig bevendt med den Forpleining og Bekvemmelighed, som blev en stakkels Skolelærer tildeel. Vilde man nutildags i en af Landets mere begunstigede Egne byde en Tjenestedreng et saadant Tractemente — han vilde ikke blive en eneste Dag. Og Lønnen for dette møisommelige sure Stræv var 3 til 4 Ort for hver Uge, i hvilken der holdtes Skole. Men ikkedestomindre: Jacob elskede sit Kald og han elskede de Smaa, som igjen elskede ham af ganske Hjerte. Selv levende gjennemtrængt af Kjærlighed til Guds Ord, vidste han ogsaa at bibringe de Smaa denne Kjærlighed, og saaledes gik det da til, at han med sine smaa og indskrænkede Kundskaber og uden at have egentlig gode Evner dog var en virkelig baade dygtig og meget heldig Lærer i Christendomskundskab. Han havde bygslet en Huusmandsplads, men en liden, usel og skrind Plads var det, og beliggende i en Afkrog af Bygden. Han giftede sig, og skjøndt han fik en meget brav og stræbsom Kone, blev nok Smalhans meget tidlig Kok i hans Huus. Thi Pladsens Afkastning var kun yderst ringe; hans Løn som Lærer var jo ogsaa liden og til Arbeidsfortjeneste forøvrigt var der ikke stor Anledning i den Egn, han boede. I Gjæld var han kommen ved at bygsle Pladsen og Familien blev snart talrig nok. Thi ogsaa her, som saa ofte, kom Rigdommen paa Gods og Rigdommen paa Børn til at staae i omvendt Forhold til hinanden. Hans Kone fødte ham, foruden flere andre Børn, ikke mindre end trende Gange Tvillinger. Men flere af disse Børn døde rigtignok i en tidlig Alder. Thi en saa talrig Børneflok kunde jo umulig trives og voxe op i et saa yderlig fattigt Huus. Vistnok forsømte hverken Fader eller Moder de Smaa, men det kan dog ikke være anderledes, end at selv den ubetydeligste Børnesygdom, som ellers saa let viger for hensigtsmæssig Behandling, Lægemidler og god Næring, ofte kan blive fatal og dødelig der, hvor Intet af alt dette kan skaffes tilveie. Jacob maatte anstrenge sig til det Yderste for at tilveiebringe blot det Allernødvendigste til Ophold for sig og Sine. Han skyede i saa Henseende ingen Møie, han greb med Begjerlighed enhver, om end nok saa ringe Anledning til Fortjeneste. Saaledes havde han af Naturen en god og stærk Sangstemme. Denne blev ham en lille Indtægtskilde. Thi det traf sig saa, at ingen af de da ansatte Kirkesangere ved Præstegjeldets tvende Kirker selv kunde synge; de maatte saaledes leie en Mand for sig til at anføre Sangen i Kirken. Og denne Mand blev nu Jacob. Han skulde da have en Ort for hver Gang, han sang. Hans Bolig var beliggende 1½ Miil fra Hovedkirken og ½ Miil fra Annexkirken; til begge Vandvei. Hans Kirkereiser, navnlig de til Hovedkirken, hvorhen han vel sjelden kunde faae Nogen med til Hjelp ved Roningen, maatte saaledes blive besværlige nok, især om Vinteren. Vi ville engang i Tankerne følge Jacob paa en af disse hans Vinterreiser. Først ville vi nu huske paa, at han har arbeidet strengt hele Ugen igjennem enten i Skolen eller med Tungarbeide i Skov og Mark. Saa kommer da „Hviledagen“. Lad os nu see, i hvilken Forstand den bliver „Hviledag“ for ham. Tidligt, meget tidligt om Morgenen maa han være paafærde; thi Veien er lang. Høist tarvelige ere de Fødemidler, hvormed han kan styrke sig til det her forestaaende Dagværk. Sild og Fladbrød, nogle kolde Poteter fra den foregaaende Dag og kommer det høit en Skaal opvarmet Mælk. Saa vandrer han da afsted i Mulm og Mørke, maaskee vadende i et Par Alen dyb Snee, for at naae ned til Stranden, hvor hans lille Baad ligger fortøiet. Og saa afsted alene udover den ofte urolige og veirhaarde Fjord; ofte har han stærk Vind og Strøm og høie Bølger at kæmpe imod; 4 à 5 Timer gaae ofte med under de haardeste Anstrengelser, inden han naaer ud til Øen, hvor Hovedkirken er beliggende. Han er da drivvaad af Sved; har det desuden regnet eller sneet, saa er der vel neppe en tør Traad paa hele hans Krop. Noget med til Ombytte har han ikke; hans Garderobe reducerer sig gjerne til, hvad han staaer og gaaer i. Og saa maa han da i denne Forfatning lige op i den kolde Kirke. Der tilbringer han nu flere Timer og med Anstrengelse af sine Lungers hele Kraft synger han de ofte lange og usyngelige Kingos Psalmer. Naar han da forfrossen og forkommen forlader Kirken, hvor lykkelig føler han sig ikke da, naar en eller anden medlidende Sjæl, t. Ex. en af Konerne paa de ved Kirken liggende Gaarde, beder ham ind med sig og vederkvæger ham med en Kop varm Kaffe eller Mælk, forinden han atter tager fat paa den lange, lange Hjemtour. Ud paa Aftenen, ligeledes i Mulm og Mørke, kommer han da træt og udaset tilbage til sit fattige Hjem, hvor de Forfriskninger, der vente ham efter en saa møisommelig Dag, omtrentlig ere af samme Beskaffenhed, som de, hvormed han om Morgenen kunde styrke sig til Udfarten. Saaledes har da stakkels Jacob tilbragt sin „Hviledag“; saaledes er han bleven styrket og udhvilt, til næste Dags Morgen tidlig atter at tage fat paa Ugens besværlige Gjerning! Og husker Du nu kjære Læser, hvormeget denne paa en saa anstrengende Maade tilbragte Hviledag har indbragt ham? Jo det var jo 1 — siger og skriver een — Ort eller 24 Stilling!!

Det er en Selvfølge, at han paa disse fortvivlede Kirkereiser ofte var i stor Forlegenhed, et Par Gange endog i aabenbar Livsfare. Værst var det engang, en meget kold Vinterdag. Der var Drivis i Fjorden og paa Grund deraf kom han paa Hjemreisen i stor Nød. Mørket faldt paa og han blev omsider siddende ganske fast i Isen og var i yderste Fare for at omkomme. Dog kom han løs og naaede lykkelig Landet omtrent en halv Miils Vei fra sit Hjem. Her bragte han da saavidt mulig sin Baad i Sikkerhed og fortsatte Reisen tilfods. Men Strandbredden var brat, klippefuld og fuldkommen uveisom. Sneen laa høi, Storm med tykt Sneefog kom paa. Flere Gange var han paa Vei til at segne om af Træthed og Udmattelse, og det var virkelig et Guds Under, at han ikke omkom i hin skrækkelige Nat. Omsider naaede han dog sit Hjem langt ud paa Natten. Men dette var dog formeget, selv for en Mand, der var saa hærdet, som Jacob, saa vant ligefra Barndommen af til at slide Ondt. Han faldt nu i en langvarig og smertefuld Sygdom og maatte fra den Tid af ganske frasige sig Kirkesangen ved den fjerne Hovedkirke. Hans mere og mere nedbrudte Helbred nødte ham omsider til ogsaa at tage sin Afsked som Skolelærer, og han fik paa Grund af lang og tro Tjeneste en lille Pension, saavidt jeg erindrer 12 Spd. aarlig. Men som Forsanger i Annexkirken vedblev han fremdeles at fungere. Didhen var det saa meget kortere Vei; her kunde han ogsaa i Regelen gjøre Regning paa at følge med paa Baad med andre Kirkereisende fra de nærmeste Gaarde. Det var i denne hans Stilling, som pensioneret Skolelærer og Forsanger i Annexets Kirke, at jeg gjorde hans Bekjendtskab, da jeg for nogle Aar tilbage blev kaldet til Stedets Præst. Jeg blev strax opmærksom paa ham paa Grund af den sjeldne og virkelig rørende Inderlighed, hvormed han sang Psalmerne og fremsagde Bønnerne i Chordøren, den spændte Opmærksomhed og synlige Glæde, hvormed han stedse fulgte Ordets Forkyndelse, samt overhovedet paa Grund af hans trohjertige, simple og eenfoldige Væsen. Aldrig har jeg havt nogen Tilhører, der med saadan Hjertelighed og Inderlighed har takket mig for hver Prædiken, hver Bibellæsning, han havde Anledning til at overvære, som gamle Jacob Ulleland. Og hos ham var det saa klart, at der hverken var Affectation med i Spillet eller Lyst til at indsmigre sig hos sin Præst; nei, det var hans Hjertens Eenfold, hans barnlige Fromhed, som bragte ham til at finde ethvert Ord, der udgik af hans Sjælesørgers Mund, saa „godt og velsignet“. Og derfor forsømte han heller ingensinde Gudstjenesten uden allerhøieste Nød. Flere Gange kom han, naar vi mindst havde ventet ham. Engang var Fjorden derinde Nat til Søndag bleven belagt med et tyndt Isdække. Ja idag kan da gamle Jacob umulig komme frem, tænkte jeg paa min Reise til Kirken. Men den, der modtog mig ved Kirkeporten, var saamænd Jacob Ulleland. Paa mit forundrede Spørgsmaal om, hvem der idag havde hjulpet ham over Fjorden, svarede han nok saa fornøiet, at han havde fundet paa at gaae over den svage Is paa et Par meget lange og brede Skier. — Skjøndt han fremdeles levede i den allerydersligste Armod, saa at der oftere var formelig Nød i hans Huus, Mangel paa Livets første Fornødenheder, og skjøndt den gruelige Sygdom, hvis Offer han omsider blev, greb alt mere og mere om sig og paaførte ham alt større og større Smerter og Lidelser, saa veed jeg dog aldrig, at jeg hørte nogen Klage fra hans Mund. Han var tvertimod stedse, naar jeg saae ham, freidig og munter. „Gud skee Lov for alle Ting!“ saa lød hans stadige Omkvæd; dette Ord førte han ideligt i Munden, men paa en Maade og i en Tone, som viste, at det hos ham ikke var noget blot Mundsveir, men et Ord, som virkelig kom fra Hjertet. Om sin sørgelige Stilling talte han aldrig, uden naar han udtrykkelig blev udspurgt desangaaende. Da jeg engang spurgte ham, om det ikke ofte kunde være endnu værre for ham før, da han fik de mange smaa Børn, svarede han: „Jo vistnok og især engang; da var det virkelig saa tungt for mig, at jeg ligesom Hjob blev fristet til i Utaalmodighed at gaae i Rette med Herren.“ Hans Kone ventede sin Nedkomst; omtrent til samme Tid skulde den eneste Ko kalve og dette var da et saare heldigt Sammentræf; thi nu kunde der jo blive Raad til lidt frisk Mælk baade for Moder og Barn. Nu vel: med Konen gik Alt godt og vel; hun nedkom lykkelig med Tvillinger, begge sunde og velskabte. Men saa godt gik det ikke med Koen — den styrtede. „Det var ret det tungeste Øieblik i mit Liv,“ sagde han, „da jeg efter at have trukket den døde Ko ud af Fjøset, kom ind i Stuen og fik see min stakkels Kone ligge der bleg og udtæret, smægtende efter en styrkende Lædskedrik og med de to smaa hungrige Orme, en ved hvert Bryst.“

Jacob Ulleland fandt, som allerede før antydet, sin største Glæde i at besøge Guds Huus og stor Pris satte han derhos paa sin Function som Forsanger. Men hans ulykkelige Sygdom, hvis ødelæggende Virkninger traadte alt mere og mere synlig frem, gjorde ham ogsaa alt mere og mere uskikket til dette Hverv. Hans før saa stærke og klare Stemme blev hæs og ureen, hans Ansigt og hele Udseende blev frastødende og modbydeligt for dem, som ikke kjendte ham. Den simple og fordringsløse Landsbymenighed, i hvis Kirke han sang, havde vel gjerne taalt ham længere; thi de kjendte ham Alle, og Alle havde saameget tilovers for ham og vare desuden nu gjennem en lang Aarrække blevne saa vante til at synge under hans Ledelse. Men den Kirke, hvorom her tales, blev paa Grund af sin baade skjønne og bekvemme Beliggenhed jevnlig besøgt af Fremmede baade fra By og Land. Og for disses Skyld gik det ikke ret vel an længer at lade en synlig spedalsk Mand staae frem og anføre Kirkesangen. Men det var mig ret en tung Dag, den Dag, da jeg endelig maatte tage Bladet fra Munden og paa en god Maade sige ham, at det nu ikke længere gik an, at han anførte Kirkesangen. Vistnok havde jeg faaet ordnet det saa, at han fremdeles fik beholde den ubetydelige Godtgjørelse, han fik for denne sin Tjeneste, saa at han ikke ved denne Forandring led nogetsomhelst Tab i oeconomisk Henseende. Men alligevel var det ham et tungt Slag; det saarede ham paa det føleligste at mærke, at han ikke længere saae saadan ud, at han kunde vedblive at være Forsanger. Thi før den Tid havde han, som det syntes, ikke havt den fjerneste Anelse om, at hans Udseende kunde støde eller forarge Nogen. Imidlertid vedblev han fremdeles saa længe han dertil var istand at besøge sin kjære Kirke, hver Gang Gudstjeneste der afholdtes, men nu søgte han en ydmyg Plads nederst nede ved Døren og fra den Tid af var det ikke ret ofte, at jeg fik tale med ham. Nogen Tid derefter tog ogsaa hans Sygdom saadan Overhaand, at han ikke mere kunde komme ud og neppe forlade Sengen. Men saa var netop det nye Reknæs Hospital bleven færdigt, og blandt de første, som der optoges, var Jacob Ulleland. Jeg var saa glad paa hans Vegne derover og haabede nu sikkert, at han selv skulde blive saa inderlig taknemlig og hjertensglad ved at faae ombytte sin mørke, trange Hytte med en af Hospitalets lyse, rummelige Sale, sin usle, utilstrækkelige Næring og Pleie i det fattige Hjem med den særdeles gode Kost og Forpleining, som bliver Hospitalslemmerne tildeel, sit Slid og Slæb for Føde og Klæder til sig og Sine med Ro og Hvile paa sine gamle Dage. Men i dette mit Haab blev jeg skuffet. Jacob var sig ikke selv lig fra den Dag han indkom paa Hospitalet. Det syntes, som om han lige fra den første Dag bittert savnede sine tilvante Forhold, i hvor usle og elendige de end vare; han savnede sin kjære Familie, han savnede vel fremfor Alt — sin Frihed. Der var kommen over ham en Tungsindigheds og Mismods Aand, som slet ikke mere vilde forlade ham, og det uagtet al den Deeltagelse og Kjærlighed, hvormed han blev behandlet baade af Stiftelsens Forstander og Præst og vist ogsaa af alle Andre, med hvem han der kom i Berørelse. Det gik derfor ogsaa nu raskt nedad Bakke med ham og i afvigte Aar blev han udløst af sit jordiske Elende ved en rolig og, som jeg vist vil haabe, salig Død. Fred være med ham!

Og hvorfor, kjære Læser, hvorfor har jeg nu vel dristet mig til at byde Dig denne lille simple og fordringsløse Skildring af en saa ringe og ubetydelig Mand, som Jakob Ulleland? Mon for hans Skyld, for at vække din Deeltagelse

for ham? Visselig ikke! Han er nu der, hvor din Deeltagelse kun lidet kan gjøre ham fra eller til, hvor han ikke trænger hverken til din Hjelp eller Trøst. Eller er det maaskee af Hensyn til hans fattige Efterladte, at Du maaskee skal vise din Deeltagelse for deres bortgangne, trofaste Forsørger ved at sende dem en liden Kjærligheds Gave? Nei heller ikke! Hans nu gamle, skrøbelige og udlevede Enke er naadigst bleven tilstaaet en liden Pension, som vil sikkre hende fra at lide egentlig Nød i den lille Rest af Dage, hun kan have tilbage; et Par af Børnene, som synes at have modtaget Faderens Sygdom i sørgelig Arv, ville vel ogsaa i sin Tid blive optagne paa Pleiestiftelsen og der frit forpleiede; de øvrige ere friske og kunne tjene for sit Brød. Men det er for din egen Skyld, kjære Læser, at jeg har nedskrevet dette. Ingen af dette Blads Læsere er vel paa meget langt nær saa ulykkelig i ydre Henseende, saa stedmoderlig behandlet af Skjæbnen, en saadan Korsdrager, som stakkels Jacob Ulleland. Men mangen En er vistnok langt mere utilfreds og misfornøiet og saaledes i Virkeligheden langt mere ulykkelig, end han var. Skulde Du derfor, kjære Læser, i hvo Du end er, eu eller anden Gang synes, at Verden dog gik Dig altfor meget imod, at Byrden blev Dig altfor tung, at Du kunde have Grund til at beklage Dig baade over Gud og Mennesker — saa tænk paa Jacob Ulleland og lær af ham at sige: „Gud skee Lov for alle Ting!"

(Illustreret Nyhedsblad.)

Mindesmærket paa Husums nye Kirkegaard for de ved Frederiksstad faldne danske Krigere.

Blandt de mange Mindesmærker, som, spredte paa forskjellige Steder i Landet, bære Vidne om, at vor tappre Landsoldat „holdt sit Løfte" i sidste Krig, findes der paa Husum Kirkegaard eet, mærkeligt ved, at det er reist af Byens Indvaanere og bærer en tydsk Indskrift.

Under Frederiksstads Bombardement og Oprørshærens Storm mod Skandserne for denne By, i Høsten 1850, maatte de Saarede bringes den henved to Mile lange Vei til Husum Slot, der var taget i Brug som Lazareth. En stor Deel naaede ikke Stedet levende, mange Andre forlode det kun som Lig; de bleve alle jordfæstede i Nordosthjørnet af Husums nye Kirkegaard, hvor deres Hvilesteder snart prydedes med Kors og Krandse. Men da man ønskede at sætte dem et varigere Mindesmærke, blev der foranstaltet en Samling hos Embedsmændene og Borgerne, og saaledes tilveiebragt en Sum, som gjorde det muligt, at faae det her afbildede Monument reist, ligesom der ogsaa ved Subscription skaffedes Midler til Gravenes fremtidige Vedligeholdelse.

Mindesmærke paa Husum Kirkegaard over faldne danske Krigere.

Mindesmærket bestaaer af en, omtrent halvfemte Alen høi Sandsteensstøtte. Paa Forsiden er i Fodstykket anbragt en Niche, med en Askeurne i Relief; i Overdelen er indsat tvende hvide Marmorplader, den nederste med følgende Indskrift:

»Den bei der heldenmuthigen Vertheidigung von Friedrichstadt im Herbste 1850 gefallenen Dänischen Kriegern geweihet von Husumer Einwohnern.«

Den øverste Marmorplade bærer en Trophæ og ved Støttens Top er udhugget en Laurbærkrands, over hvilken en Krone svæver, Alt i Relief; de øvrige tre Sider ere glatte, uden Prydelse.

Medens denne Støtte straaler som et Æresminde for Helte, som hengave Livet „for Kongen og vort Land", kaster den tillige sin Skygge over nogle Grave i Nærheden, hvor de paa Lazarethet hensovede fjendtlige Krigere have fundet Hvile.

Literatur.

— Den næsten utroligt productive norske Forfatter, Israel Dehn, har i dette Aar paany udgivet en større Novelle: „Excelsior". Den er endnu mere tendentieus, end hans tidligere Skrifter, idet den udelukkende søger at vise, hvorledes en ung Mand gaaer tilgrunde og kommer til at fornegte Alt, i sin Stræben for, i Kraft af sine Aandsevner at stige høiere og høiere. Det forekommer os, at Bogen ikke er fri for at indeholde en Deel Reminiscentser, men vi skulle iøvrigt anerkjende den som et veludført Fabrikarbeide. Andet og Mere vil Forfatteren vistnok ikke gjøre Krav paa. (Christiania. J. W. Cappelens Forlag.)

— Under Titlen „Skizzer af Xox" er paa Gads Forlag udkommet en Samling af Fortællinger, der i sin Tid have været optagne i „Dagbladets" Feuilleton. De enkelte gode Indfald og Tilløb til Charakteerskildringer tabe sig noget i Vittighedens stereotype Form, og Skizzerne bære altfor kjendelige Spor af at være fremgaaede af Idealet for Bogens Helte, en flot ung Student. Morsomt nok see vi imidlertid sjeldent Helten paa Scenen; Forfatteren har ikke havt Mod nok til at skue ham saaledes Ansigt til Ansigt. Ubetinget bedst ere Familiecharakteristikerne v. Taugenichts og v. Habenichts.

Musik.

— Den fortrinlige Violinvirtuos Auer, der i Stockholm har vakt stor Opmærksomhed, uagtet han optraadte der paa samme Tid som Nerudas og Délepierres, forventes hertil i denne Uge, for at lade sig høre i Casino.

— Alexander Dreyschock har i det store Theater i St. Petersborg givet en Concert med overordentligt Bifald; i denne spillede han foruden en Mængde Solostykker ogsaa Schumanns Variationer for to Pianoforter sammen med Anton Rubinstein.

Statistik.

— Grækenlands Befolkning angives for Tiden at være 1,096,510 Sjæle, foruden Landhæren, der tæller 9484 Mand, samt nogle tusinde omflakkende Zigeunere. Hvis de joniske Øer overdrages til Grækenland, bliver Befolkningens Antal over 120,00 Sjæle større. I Aaret 1835 havde Grækenland kun 612,608 Indbyggere, saa at Folkemængden næsten er fordoblet i dette Tidsrum.

Gaade.

(Læst forfra.)

Jeg kom til Liv med Verdens første Kvinde
(Hvis ikke Du paa Dyrene vil tænke)
Med Verdens sidste Mand jeg maa forsvinde,
Ifald den sidste Kvinde bliver Enke.

(Læst bagvendt.)

Naar søvnigt Vognmandsøg har lugtet Kroen,
Men nødigt vil forbi -- jeg letter Gangen.
Som Hund jeg springer lystig over Broen,
Som Ridder lever jeg i Folkesangen.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 186:

Nabal.

Opløst af Orlina, Prof. H., det gl. Vrøvl i Gothersgade, L. P. E. i D. B., Quick & Montebello, de to Bær paa M..gaard, Jens Peter i Horsens, J. J. i Helsingør, Langbeen, von Sandby, Frøken Bregne ved Lyngby, var sandt, Tante Trudes Cousine i Kloster, Skytten Bryde, Christian Skjævbeen i Skaarup, W. i Flensborg.

Døde.

Sir George Cornewall Lewis, engelsk Krigsminister, 57 Aar, † 14de April i London.

Augustus Egg, bekjendt engelsk Maler, † i Algier, 26de Marts.

Ludvig Emil Grimm, Professor ved Konstakademiet i Kassel, Jacob Grimms Broder, † 4de April der.

Paa mit Forlag udkommer:

Samling af Rescripter,

Resolutioner samt kollegiale og ministerielle Skrivelser af mere almindelig Interesse, fra 1660—1860. Udgiven af Th. Linde, P. Schjørring og O. Algreen-Ussing. 1ste Bind 6 Rd Andet Binds 1ste Hefte 1 Rd. Udkommer i Hefter og vil ventelig være sluttet i indeværende Aar. Med sidste Hefte vil følge et Realregister. Subscriptionsprisen for hele Samlingen vil blive omtrent 12 Rd. og tiltrædende Subscribenter kunne erholde det Udkomne i Hefter med Mellemrum efter Aftale.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Engelsk-dansk og dansk-engelsk

Ordbog. Af Translateur Hornbeck.
2 Dele. 2 Rd. Hver Deel særskilt 1 Rd. 32 Sk.

Andr. Fred. Høst,
Gothersgade 49.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Vægter-Verserne

i deres ældre og yngre Skikkelse, udgivne af V. Fausbøll.
Med Afbildninger af Vægtere fra forskjellige Tider.

1762. 1862.

2den med forskjellige Sangnoder og Oversættelse paa Engelsk og Fransk forøgede Udgave. Priis 20 Sk.

H. Hagerup,
Gothersgade Nr. 31.

Fotografi-Albums

og Rammer til Fotografiske Visitkort udsælges til betydelig nedsatte Priser.

Carl Lund,
Bog- og Papirhandelen,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Stereoskop-Albums.

I vor sidste Sending have vi modtaget disse elegante Albums, der ikke tidligere have været til at faae her paa Pladsen.

Carl Lund,
Bog- og Papirhandelen,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 17de til 23de April incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
17de. .	7,3	12,0	3,8	57	28" 3,45	
18de. .	8,5	14,2	3,0	65	28" 2,04	
19de. .	8,9	14,0	4,8	60	28" 2,97	
20de. .	9,3	13,2	5,0	65	28" 0,80	
21de. .	9,6	14,8	6,8	92	27"10,16	1,60
22de. .	8,1	9,8	5,4	92	27" 5,74	32,00
23de. .	5,3	10,0	3,5	55	27" 8,88	0,36

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	23 April	3	pCt.	Consols . . .	92 7/8.
Paris	" —	3	"	Rentes . . .	69. 40.
Wien	22 —	5	"	Metalliques .	75. 70.
Berlin	" —	3 1/2	.	Staats-Sch.	90 1/4.
Kiøbenhavn	24 —	4	"	Kgl. Obligat.	96 1/2.

Frøcataloget for 1863

udleveres fra mit Blomsterudsalg, Kronprindsensgade 6 (ligefor Frimurerlogen). Større Ordres bedes indsendte betids.

J. Olsen,
6. Kronprindsensgade.

Til J. C. S. i Th. Deres paaskjønnende Meddelelser ere os altid velkomne.

- L. L. Vi optage ikke mere Bidrag af den omskrevne Art. Angaaende Nr. 1 og 3 see 1ste Samuels Bog 25de Cap., og Meyers Fremmedordbog.
- X. Y. Z. Der er ikke opgivet nogen Text i Indbydelsen til Concurrencen.
- H. P. B. Det var ogsaa vor Tankegang; men Vedkommende vilde ikke rykke ud med Sproget.
- Fj. paa Bh. Vi have ogsaa tænkt paa denne Mand; men vi have Formodning om, at han ikke ønsker at biographeres. — Angaaende det Andet vil De meget snart blive behagelig overrasket.
- Gd. Den nye Studenterforenings Bygning finder De i vort Nr. 111.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 188. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 3. Mai 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Sir George Cornewall Lewis. — Tabt og vundet (efter det Engelske). — Bjernede Kirke ved Sorø. — Adam Oehlenschlægers Fødested. — Pehr Wieselgren. — Ægeus, af N. H. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Sir George Cornewall Lewis.

Det engelske Parlament har i den nys afdøde Krigsminister mistet et af sine mest fremragende Medlemmer. Det er ikke mere end otte Aar siden, at Sir George Cornewall Lewis traadte ind i det nærværende Cabinet, og i dette Tidsrum vandt han den politiske Anseelse og den almindelige Agtelse, der efter al Sandsynlighed vilde have gjort ham til det liberale Parties fremtidige Leder. Adskillige af de ham overlevende Statsmænd optræde maaskee paa en mere glimrende Maade under Forhandlingerne, og nogle nyde større Popularitet; men ingen af hans Colleger eller Modstandere nød en mere ubetinget Tillid. Skjøndt Sir George hverken var lettroende eller tilbøielig til at gjøre sig Illusioner, respecterede han ethvert Menneske, han fik at bestille med. De Argumenter, han benyttede i Underhuset, havde først tilfredsstillet hans egen skarpe, kritiske Dømmekraft, og som Følge heraf vare de aldrig sophistiske, spidsfindige eller personlige. Baade som Minister og som Statsmand gjorde hans fordringsløse, velvillige Oprigtighed et godt Indtryk paa Enhver, der kom i Berøring med ham. Han vandt Alles Bifald, fordi han sagde, hvad han meente, uden at gjøre sin Overlegenhed gjeldende og uden at tænke paa sin egen Person. Selv de ubetydeligste Medlemmer af Underhuset lyttede heller til hans med Oprigtighed fremførte Modsigelser, end til mangen anden Ministers foragtelige Smiger.

Sir George Lewis var heldig stillet, baade med Hensyn til sine Familieforhold og sine øvrige Livsomstændigheder. Hans Fader, Sir Thomas Frankland Lewis, der beklædte en anseelig Post under Hertugen af Wellington, blev alligevel i Aaret 1834 udnævnt af Whigministeriet til Chef for det nye Fattiglovsdepartement. Da han atter var bleven valgt til Medlem af Underhuset, udnævnte Sir Robert Peel ham til Baronet, og han vedblev, saalænge han levede, at være en af Lord John Russells ivrigste Tilhængere. Hans Søn var lige fra sin første Indtrædelse i det offentlige Liv en afgjort Whig, og han blev i en meget tidlig Alder Statstjener. Allerede i sit fem og tyvende Aar ledsagede han Austin som Regjeringscommissair til Malta. I Aaret 1839 erholdt George Lewis sin Faders Post som Chef i Fattiglovsdepartementet, og ved de almindelige Valg i Aaret 1847 kom han paa Grund af sin Forbindelse med den anseete cornewallske Slægt ind i Underhuset som Repræsentant for Herefordshire. Han blev strax ansat først i Justitsministeriet, senere i Finantsministeriet og holdt sig paa denne Post under hele Lord John Russells Administration. Da Lord Derby opløste Parlamentet i Aaret 1852, mistede Lewis efter en heftig Kamp sit Sæde i Underhuset, og i de følgende tre Aar beskæftigede han sig fornemmelig med literaire Arbeider; han var i den Tid Udgiver af det berømte Tidsskrift »Edinburgh Review«, dog ikke med synderligt Held og med en altfor stor Forkjærlighed for Statistik og de strengt videnskabelige Grene af Literaturen. Hans Faders Død i Begyndelsen af Aaret 1855 forskaffede Sir George Lewis en Plads i Underhuset, og omtrent paa samme Tid saae Lord Palmerston sig nødsaget til at reorganisere sit Cabinet, da Gladstone, Sir James Graham og Sidney Herbert indgave deres Dimission. Man fortæller, at Premierministeren spurgte en af sine Colleger, der stod paa en fortrolig Fod med Sir George, om hans Ven paa Grund af sine finantsielle Kundskaber var skikket til at overtage en Finantsministers ansvarsfulde Post. — „De gjør bedst i at spørge ham selv derom," lød Svaret, „og De kan ubetinget stole paa hans Ord." — Inden kort Tids Forløb havde den nye Finantsminister vundet sine Collegers, Underhusets og Handelsstandens Tillid, og lige indtil Lord Palmerstons Ministerium faldt i 1858, var Finantsministeriet maaskee Forvaltningens mest populaire Departement. Det var Sir Georges Mening, at Lord Derby kunde have holdt sig længe endnu, hvis han kun havde hævdet sine egne Grundsætninger; men Disraelis Voldsomhed og feilagtige Beregninger gave Oppositionen saa stærke Vaaben ihænde, at Regjeringen befandt sig i en afgjort Minoritet efterat have opløst Parlamentet, og saaledes havde udspillet sin sidste Trumf. Da Lord Palmerston

Krigsminister Sir George Cornewall Lewis.

i 1859 igjen kom til Roret, blev det nødvendigt at betroe Finantsministerporteseuillen til Gladstone, og Sir George blev først Justitsminister, medens han senere efter Lord Herberts Død lod sig overtale til at overtage Krigsministeriet.

Et af Sir George Lewis' mest fremtrædende Charakteertræk var hans Modbydelighed for alt Vigtigmageri. Han søgte aldrig at forstørre Vanskelighederne, eller at lægge utilbørlig Vægt paa sin egen Person og paa Omfanget af de ham paahvilende Pligter. Naar hans Venner beklagede ham, fordi han skulde overtage et ham saa ubekjendt Departement som Krigsministeriet, pleiede han at forsikkre, at det ene Ministerium lignede det andet, og at Generalcommandoen rigeligt udførte den halve Deel af Arbeidet. Han fulgte systematisk den Anskuelse, som han ofte udtalte, at den politiske Chef for et Departement ikke selv bør gjøre Noget, som hans Underordnede kunne udrette ligesaa godt; han betragtede det baade som uhæderligt og uklogt, at berøve sine Medhjelpere deres Andeel af Æren og Ansvaret. Han smilede ofte godmodigt, naar hans Colleger stønnede under Arbeidets Vægt og betragtede sig som Martyrer. Han ansaae Pligtopfyldelsen for Noget, der fulgte ganske af sig selv, og gjorde sig ingen unødvendige Sorger. I sit eget Nabolav, hvor han var meget yndet, udførte han saa vidt muligt alle en Godsherres Forretninger i den samme Aand, der ledede hans Skridt som Finantsminister og Krigsminister.

Medens Politiken var hans Haandtering, var Videnskabernes Dyrkning hans Adspredelse. Uagtet han holdt meget af at samtale, fandt han dog sin største Glæde i at løse et eller andet vanskeligt Problem, især naar det stod i Forbindelse med den classiske Oldtid. Hans ualmindelige Fortrolighed med den tydske Literatur forskaffede ham mange Nydelser. Det var hans største Glæde, at blotte de lærde tydske Pedanter, der troe sig lige vel skikkede til at opføre og tilintetgjøre Systemer, og blandt andre kritiske Arbeider i denne Retning ville vi her kun minde om hans ubarmhjertige Kritik over Bunsens Værk om Egypten. Han nærede altid den dybeste Mistillid til de tydske Skribenter, naar de forsikkrede, at et eller andet Punkt var „streng wissenschaftlich bewiesen."

Intet betrygger bedre mod Verdens Egenkjærlighed og Usselhed, end Lysten til at erhverve Kundskaber, selv om disse ikke ere practisk nyttige. Det var umuligt at nærme sig Sir George Lewis uden at opdage den Troskyldighed og Eenfoldighed i Ordets bedste Betydning, som uanfægtet af Berøringen med Verden holdtes ilive af hans uegennyttige Videbegjerlighed. Da han i Aaret 1852 faldt igjennem ved Valget i Herefordshire, var han netop beskæftiget med at undersøge nogle statistiske Beretninger om en opnaaet høi Alder, hvis Rigtighed han efter Sædvane betvivlede. En Vælger, som havde negtet ham sin Stemme, blev forbauset, da han hørte Valgcandidatens rolige Svar: „Det gjør mig ondt, at De ikke kan give mig Deres Stemme, men maaskee kan De sige mig, om der her i Kredsen er død Nogen i en meget høi Alder?" Da Underhusets Afstemning over Sammensværgelses-Billen styrtede det Ministerium, hvoraf han var Medlem, sysselsatte han sig netop med at afskrive nogle græske Manuskripter i det britiske Museum. Uden at give sig Mine af at foragte Magten, var han i Virkeligheden glad over i nogen Tid at kunne beskæftige sig med sine Yndlingsstudier.

Sir George Lewis var gift med Lord Clarendons Søster og efterlader sig ingen Børn. »Saturday Review« fremhæver, at han hele sit Liv igjennem aldrig har havt en Fjende, medens han sjeldent undlod at gjøre enhver tilfældig Bekjendt, han mødte paa sin Vei, til Ven, og det samme Blad tilføier, at uagtet ingen enkelt Statsmand kan siges at være uundværlig, kan Tabet af denne mandige, troskyldige Charakteer, af denne lidenskabsløse Forstand og af en saadan Kundskabsfylde ikke fuldstændigt erstattes i den nærværende Generation.

Tabt og vundet.

(Efter det Engelske.)

„Ellah!" sagde en ærværdig, gammel Mand og vendte sig mod sin Datter, en smuk Sommermorgen, da de spiste Frokost; „Ellah, hvem troer Du kommer hjem fra Indien? Frank Enston."

Den unge Dame foer sammen og rødmede let, men gjenvandt sin sædvanlige Ro, før hendes Fader fik Tid at løfte Øinene fra Avisen, han læste. Forunderligt nok, havde hendes Tanker netop været beskæftigede med den Person, hvis Navn nu blev nævnet af hendes Fader, og alligevel vare femten Aar forløbne, siden hun havde seet ham, og idetmindste tretten, siden hun havde hørt hans Navn. Ellah Vingrove var ikke længer noget Barn. Hun var Enke, Moder og 32 Aar gammel, men Aarene vare gaaede saa let hen over hendes Hoved, at man i det Høieste kunde antage hende for 26. Endskjøndt hun altsaa havde naaet „en vis Alder", var hun endnu usædvanlig smuk; hun havde en blændende frisk Farve, et rigt, kastaniebruunt Haar, og milde, alvorlige og kloge brune Øine. Der var et Spor, men ogsaa kun et Spor, af Melancholi i hendes Aasyn; thi skjøndt den Mand, med hvem hun havde været forenet, ikke havde været hendes første Kjærlighed og aldrig af hendes Hjerte havde kunnet udslette Billedet af ham, i hvem alle hendes Ungdomsdrømme vare virkeliggjorte, saa havde hun alligevel mistet en kjærlig og trofast Ægtefælle, og sørgede oprigtigt over sit Tab. —

Ellah Saville var meget ung, en livlig, følsom, syttenaars Pige, da hun gav sit Hjerte til den smukke, muntre, intelligente Frank Enston, hendes Faders gamle og fortrolige Vens ældste Søn. Frank Enston tilbad ogsaa hende og var aldrig glad, uden i hendes Selskab. Han var dengang Lieutenant ved de lette Dragoner, var afholdt af sine Kammerater, agtet af sine Foresatte og tilbedet af sine Undergivne. Ingen, som kjendte Frank, undrede sig over, at han saaledes var Alles Yndling, thi han var saa begavet i aandelig Henseende og havde Hjertet saa ganske paa det rette Sted, at Enhver, som kjendte ham, maatte holde af ham, og Enhver, som lagde Mærke til ham, maatte beundre ham. Naar hertil lægges, at hans Fader var umaadelig rig, og at han var eneste Arving, saa kan man nok, forstaae at selv den Smule Misundelse, som en eller anden sneverhjertet Sjæl kunde nære imod ham, blev aldeles tilintetgjort ved Synet af hans velfyldte og altid aabentstaaende Pung.

Frank Enston og Ellah bleve forlovede med deres Forældres fulde Samtykke. Det vilde være blevet et sjeldent Par, men Skjebnen havde bestemt det anderledes. Deres Kjærlighed skulde først gjennemgaae en streng Ildprøve. De vare endnu saa unge, næsten kun Børn, og Forældrene syntes, at en fireaarig Forlovelse vilde være fornuftig og ønskelig. Naar den Tid var forløben, antog man, at de Begge vilde være modne nok, til at forstaae hvilke Pligter de paatoge sig. Men neppe et Aar efter deres Forlovelse blev Franks Regiment commanderet til Indien. Den stakkels Ellahs Hjerte var nærved at briste ved Skilsmissen fra hendes elskede Frank. Hans Sorg var næsten ligesaa stor, som hendes, men hans Mandighed og Stilling forbød ham at vise den, og han bestræbte sig tappert for at berolige sin Forlovede og adsprede de sørgelige Forudfølelser, som hun nærede. Snart vare de to unge Hjerter adskilte ved det store Hav, og den varme, næsten daglige Udvexling af Tanker og Følelser skulde erstattes ved de vistnok kjærlighedsfulde, men dog langt koldere, mere formelle og tilfældige Breve.

Knap atten Maaneder efter deres Adskillelse vendte en Kammerat af Frank, og tidligere Beundrer af Ellah, Lieutenant Wylde, som havde faaet Orlov paa Grund af Svagelighed, tilbage til England. Mr. Savilles Huus var naturligviis et af de første, han besøgte. Hans Ankomst var, som man vel kan tænke sig, især Ellah velkommen; hun tvivlede ikke paa, at han bragte Budskab fra hendes Elskede, og hun glædede sig endmere ved at see Mr. Wylde, da hun i flere Maaneder ikke havde modtaget Brev fra Frank og begyndte at blive urolig over hans lange Taushed. Men den Tidende, hun fik, var aldeles uventet. Lieutenant Wylde bragte rigtignok Efterretninger om Frank, men de vare af den Art, at han betænkte sig paa at meddele Savilles dem. Med tilsyneladende Modstræben følte han sig tilsidst foranlediget til at berette, hvad han vidste — ikke til Ellah selv, men til hendes Fader. Frank havde i Indien ægtet sin Generals Datter.

Den stakkels Ellah Savilles Smerte var ubeskrivelig, da hun erfarede sin Elskers Troløshed. Gjennemtrængt af Sorg over sit tilintetgjorte Haab faldt hun i en lang og farlig Sygdom, og det varede længe, inden hendes Ungdom vandt Seir over den. Hendes Fader, en stolt Mand, med høie Tanker om sin Families Storhed og Betydning, holdt det under sin Værdighed, at indhente nærmere Oplysning hos Enstons, som dengang opholdt sig paa et Gods i det nordlige England; men lige efter Ellahs Helbredelse meddeelte han hende roligt, at hun nu maatte være rede til at tage mod en ny Beiler. Denne var Sir John Vingrove, en meget agtværdig Mand, men gammel nok til at være Ellahs Fader; han var over fyrgetye Aar. Det Øvrige er snart fortalt. Paavirket ved Faderens stadige Forestillinger, samtykkede den stakkels Ellah, hvis Livslyst næsten var knuust ved det haarde Slag, og blev snart efter Lady Vingrove.

Sir John overlevede ikke sit Bryllup længe; han døde neppe en Maaned efter deres eneste Barns Fødsel, og efterlod sin Enke som Eneherskerinde over en fyrstelig Formue. —

En Strøm af de forskjelligste Følelser, som hun forgjeves søgte at bekæmpe, fyldte Lady Vingroves Bryst, da hun modtog Budskabet om Franks Tilbagekomst. Forgjeves spurgte hun sig selv, hvorledes det var muligt, at hun kunde føle nogen Interesse for en Mand, som for mange Aar siden havde forurettet hende i saa høi Grad. Hun gjentog hundrede Gange for sig selv, at Frank Enston burde være hende saa ligegyldig, som om han aldrig havde været til, og at det var i høieste Grad usandsynligt, at de To nogensinde gjensaae hinanden. Men forgjeves; en gammel Streng i hendes Sjæls Inderste var bleven slaaet an og den gav Gjenlyd i usikkre Toner, halv muntre halv bedrøvede, halv forhaabningsfulde halv fortvivlede, men stadigt løde de. Hendes henrundne Livs Sorger, hendes skuffede Kjærligheds Smerte, hendes Ægteskabs bekymrede Timer, hendes Moderhjertes Ængstelser, hendes Enkestands Tomhed: alt Dette drog i hurtige Billeder forbi hendes indre Øie. Men hun var ung endnu, og dybt i hendes Hjertes inderste Gjemme, begravet under femten lange Aars Prøvelser, men frisk og stærk, som altid, vedblev hendes Ungdoms Lidenskab at udøve en fortryllende Indflydelse over hende. Langsomt og umærkeligt trængte den Overbeviisning frem i hendes halvmodstræbende Sjæl, at hendes første Kjærlighed endnu ubevidst ulmede i hendes Hjerte, og kun ventede paa at blusse op til en Flamme, stærkere end nogensinde. Hun følte, at hun aldrig kunde tilgive den utroe Mand, som uden Skygge af Grund havde forhaanet et elskende og trofast Hjerte; men paa samme Tid maatte hun dybt i sin Sjæl skjælvende bekjende, at hendes Erindring, Frank Enston, var hendes Afgud, at han var hende langt dyrebarere end Livet, at han var et Minde, ved hvilket hun dvælede med den stille og lidenskabelige Ømhed, hvormed man kun pleier at omfatte den Elskede, hvem Døden har bortrevet. Efter en Uges Forløb havde Ellah kun tildeels vundet Seir over sine gjenvakte Følelsers stærke Rystelser. Hendes Fader bemærkede vel hendes usædvanlige Tankefuldhed, men Mændene ere, som bekjendt, ikke skarptsynede i Hjertets Anliggender, og Mr. Saville havde ikke den fjerneste Anelse om Grunden til denne Forandring. Alligevel paastod han en Aften, at hun, for at opmuntre sig, skulde ledsage ham i Operaen. Det var den første Aften i Saisonen og hele den elegante Verden havde sat hverandre Stevne i Theatret. Den første Act var næsten forbi, og Lady Vingrove, som elskede Musik, var med sin hele Sjæl fordybet i Stykkets Skjønheder, da et Syn, som vakte langt større Interesse, frembød sig for hende. En høi Mand, tilsyneladende en Militair, henimod fyrgetyve Aar, med en herlig Figur og et smukt, solbrændt Ansigt, havde taget Plads i en Loge ligeoverfor den, hvori Ellah sad. Det pragtfulde Huus, det fuldendte Spil, den sjælfulde og veludførte Musik, syntes ikke at besidde nogen Tiltrækningskraft for ham. Hans Blik, fuldt af dyb og øm Melancholi, dvælede ufravendt paa Lady Vingrove, som, idet hun pludseligt slog Øinene i Veiret, opfangede et Glimt af disse dybe, lidenskabelige Øine og strax gjenkjendte ham: det var Frank Enston. Hun undertrykkede med Anstrengelse det Skrig, som trængte sig frem ved Synet af hendes tidligere Elsker, og sank, bleg som et Lig, tilbage paa sin Stol. Mr. Saville blev forskrækket ved denne pludselige Bevægelse og spurgte ængsteligt, om hun var syg; hun svarede bekræftende og bad sin Fader at ledsage hende hjem strax. Da hun igjen vovede frygtsomt at hæve Blikket, var Frank Enston borte. Mr. Saville søgte saa hurtigt som muligt at faae fat paa sin Vogn, i hvilken han og hans Datter da naaede Hjemmet. Han vilde lade Huuslægen hente, for at søge Hjelp hos denne, men Ellah modsatte sig det, begav sig til sit Værelse og søgte Hvile, idetmindste en saadan Hvile, som hendes urolige Sind vilde skjenke hende.

Næste Morgen, ved Frokosttid, bragte hendes Pige hende et Brev, hvis Udskrift hun kun altfor vel kjendte og hvis Omslag hun aabnede med skjælvende Haand; det var af følgende Indhold:

„Med dyb Smerte føler Oberst Enston, at de sidste femten Aars Begivenheder ikkun tillade ham at henvende sig til Lady Vingrove, som til en Fremmed. Hans Bøn ved disse Linier er, at udbede sig en Samtale med Lady Vingrove. Det afhænger af hende, om det skal blive den sidste. Vistnok indseer Oberst Enston, at et saadant Møde maa være pinligt for begge Parter, men da hans Sjælsro og Lykke afhænge deraf, beder han Lady Vingrove paa det Indstændigste, ikke at afslaae hans Begjering."

Det vilde være umuligt at beskrive Ellahs modstridende Følelser, ved at læse denne Billet. Hun havde ventet den, haabet paa den, bedet Gud om den, og alligevel frygtede hun den attraaede Sammenkomst; men hendes kvindelige Stolthed kom hende tilhjelp. Skulde hun tilstaae en Mand, som havde behandlet hende med en saa hjerteløs Falskhed, en Samtale? Han havde fornærmet hende; men var ikke Tonen i hans Brev en yderligere Forhaanelse, syntes det ikke at være hans Hensigt, at føie Bitterhed til den Ligegyldighed og Tilsidesættelse, han havde viist hende? Nei, hun vilde holde paa sin Værdighed og derfor kun tilskrive Oberst Enston nogle kolde Linier, for at beklage, at hun ikke kunde have den Ære at modtage ham.

Hun begyndte sit Afslag med blege, sammenpressede Læber og høitbankende Hjerte; hendes Ære og Værdighed stode paa Spil, og det skulde ikke siges om hende, at de havde faaet en Plet. Men nei, hun kunde ikke; da hun havde skrevet en Linie eller to, begyndte hun paany at gjennemlæse Enstons Billet. Den var saa mild, saa øm og sørgmodig; hun syntes i Tanken atter at høre Lyden af hans fulde, bløde Stemme, og hendes Barm svulmede, som langt tilbage i Tiden ved Lyden af disse Toner. Hun kastede sin Pen, sønderrev det ufuldendte Brev, og brast ud i en Taarestrøm.

Hun elskede ham jo endnu. Hvorfor skulde hun blues ved at bekjende det? Havde han ikke ærligt begjert og vundet hendes Hjerte? Om end han, som burde have anseet det som sin kostbareste Skat, havde forspildt det, burde hun blues ved, at hans Navn var saa dybt indgravet deri, at hverken Kulde eller Tid havde kunnet udslette det? Hun havde ikke den mindste Formodning om, af hvad Art Frank Enstons Følelser

for hende vare, og hendes Kvindelighed oprørtes med Rette ved den Tanke, at han endog blot skulde ane, at hendes Følelser for ham vare uforandrede. Efterhaanden gjenvandt hendes Sind Ligevægten, og efter at have tilbragt nogen Tid med disse Betragtninger, skrev Ellah til sin fordums Elsker i en Tone, som omtrent svarede til hans, og tilstod ham koldt og formelt den ønskede Sammenkomst. Hun følte fuldtvel, hvilket vanskeligt Hverv hun paatog sig, men tillige, at simpel Menneskekjærlighed forbød hende at afslaae Oberst Enston denne Leilighed til at lette sin Samvittighed og forsvare sig, hvis det var ham muligt; hun haabede, at hendes Selvbeherskelse ikke vilde svigte hende i denne vanskelige Time.

Sammenkomsten var bestemt til Klokken 4; Mr. Saville var gaaet ud og endnu ikke vendt tilbage. Ellah sad i Dagligstuen; en ny Bog laa foran hende, men hendes Tanker vandrede langt bort fra den romantiske Fortælling, den skulde kun vidne om Sindets Rolighed, medens hendes hele Indre var i Oprør. Nogle Minutter før den bestemte Tid blev Obersten anmeldt. Ellah følte hans Nærværelse, uden at turde hæve sine Øine, og idet hun taust og formelt gjengjeldte hans Hilsen, pegede hun paa en Stol, for at bede ham at tage Plads. Nogle Minutters forlegne Taushed fulgte; ingen af dem havde Lyst til at tale først; Ellah vendte sit blege Ansigt halvt bort og holdt sine Øine ufravendt fæstede paa Gulvtæppet.

„Jeg veed ikke, hvilken ulykkelig Stjerne der atter har ledet Dem til dette Huus, Oberst Enston," begyndte hun omsider, uden at see op, „De kan ikke være uvidende om, at Deres Nærværelse maa fremkalde Erindringer, som det vilde være bedre for os Begge at begrave i Glemsel; jeg bønfalder om, saa hurtigt som muligt, at sige mig Aarsagen til Deres Komme, og lad os saa skilles i Fred."

„Der var en Tid, Lady Vingrove," gjensvarede Obersten efter en Pause, „da ingen af os kunde imødesee en Adskillelse med Ligegyldighed; er det muligt, at De aldeles har glemt denne lykkelige Tid?"

„Hvis De er kommen for at vække saadanne Minder," sagde Ellah rødmende, medens en Taare trængte sig frem i hendes Øie, „saa spørg Dem selv, Oberst Enston, spørg Deres Æresfølelse, om De ikke havde handlet rigtigere i, at spare den Kvindes Følelser, hvis største Daarskab har været, at hun har troet Dem altfor blindt."

„Gjør mig ikke Uret, jeg bønfalder Dem derom, Lady Vingrove!" svarede Obersten bevæget. „Tro mig, Hensigten med mit Besøg er ikke en saadan unyttig Grumhed, som det vilde være, at saare Deres Følelser ved at oprippe Begivenheder, der ikke kunne gjøres uskete; men De vil sikkert tilgive mig, naar jeg bekjender, at jeg har været smaalig nok til at haabe, at Deres Hjerte kunde glemme den Kløft, som har adskilt os i de sidste femten Aar, kunde glemme alle de mellemliggende Begivenheder — at vi igjen kunde blive for hinanden, hvad vi vare før hin ulykkelige Adskillelse. Det er min Sjæls høieste Ønske, maaskee var jeg for sangvinsk ved at antage, at Lady Vingroves Hjerte kunde nære samme Ønske, som mit."

„De glemmer, Sir, at jeg er Enke og Moder," svarede Lady Vingrove, i en Bevægelse, som hun ikke kunde skjule. „Er jeg end ung af Aar, saa er Himmelen dog mit Vidne, at mit Hjerte er blevet gammelt ved Livets Sorger og Prøvelser. De kan ikke med Føie vente, Oberst Enston, at finde Ungdomsfriskhed hos en Enke i min Alder, eller at kunne gjenkalde Ungdommens lyse Drømme; selv om ikke nogen uforudseet Begivenhed indtræder for at tilintetgjøre dem, vil dog Livets naturlige Gang snart lære os at indsee deres Uholdbarhed. Nei, jeg har høie og hellige Pligter at opfylde imod dem, som have holdt fast ved mig i min Eensomhed. Min Fader og mit Barn have Fordring paa al den Kjærlighed, som mit stakkels Hjerte nu er istand til at yde, og til disse Tvende er min Skjebne for Fremtiden uopløseligt bunden."

En pinlig Pause fulgte nu; den stakkels Ellah skjulte sit Ansigt i sine Hænder. Oberst Enston betragtede den skjønne Kvinde med et Udtryk af sørgmodig Ømhed, som Ord ikke kunne beskrive; endelig reiste han sig for at tage Afsked, Taarer fyldte hans mørke Øine og da han talte, skjælvede hans Stemme.

„Altsaa har mit Besøg været frugtesløst, Lady Vingrove," sagde han. „Skal jeg da for anden Gang vende saaret tilbage til Indien, er det Dem virkelig ligegyldigt, at jeg — at en Mand — i min Manddoms Kraft pludseligt skal gaae ind til en tidlig Alderdom, til en tidlig Grav, som en Martyr for sit tilintetgjorte Haab, som et Offer for sin Bestandighed imod den Elskede?"

Ellah svarede ikke.

„Jeg forstaaer Deres Taushed, Mylady," vedblev Obersten, „jeg forstaaer den og jeg dadler den ikke. Hvis Deres Hjerte ikke har noget Svar paa min Bøn, er det bedst, at Deres Læber ogsaa forblive tause. Levvel, Lady Vingrove! De skal aldrig oftere behøve at frygte min Paatrængenhed. Jeg har fulgt mit Ideal, og har tilsidst fundet, at det blot var et Sandsebedrag. Jeg vil ingen Bebreidelser udtale, thi jeg har været vanvittig nok til at haabe, om det end syntes haabløst, at De vilde glædes ved at faae Leilighed til, om end kun tildeels, at læge det Saar, som Deres Ungdoms Letsindighed har slaaet."

„Jeg er ikke saa heldig, at forstaae hvad De mener," sagde Ellah, som havde reist sig ved Oberstens sidste Bemærkning og stolt betragtede ham med et harmfuldt og forbauset Blik. „Under hele vort ulykkelige Bekjendtskab er jeg mig Intet bevidst, som jeg kan bebreide mig med Rette. Vogt Dem for at føre et anklagende Sprog, De er vistnok ikke den Uskyldige. Men jeg har allerede ladet denne Samtale vare for længe, jeg har glemt mig selv, Oberst Enston. De er, eller har været gift."

„Jeg Mylady?" udbrød han.

„Tør De modsige det?" spurgte hun. „Ak! det er ikke nogen Nyhed for mig; denne Historie er rigtignok idetmindste tretten Aar gammel, men jeg har den fra en sikker Kilde."

„Fra hvem, Lady Vingrove?" spurgte Obersten i stærk Bevægelse.

„Fra Lieutenant Wylde," var Svaret.

„Det er usandt, Mylady!" udbrød han heftigt, „den Usling har løiet, løiet nedrigt!"

Obersten trykkede krampagtigt Haanden mod Panden, som for at bekæmpe den skrækkelige Sindsbevægelse, der betog ham. Ellah sank bleg og skjælvende tilbage."

„Nu er det Hele mig klart", begyndte Obersten atter roligere, men i afbrudte Ord, medens han maalte Gulvet med hastige Skridt. „Og De har troet ham, Lady Vingrove, De har antaget den Niddings Opdigtelser for Sandhed! Og mine høitidelige Løfter, da vi skiltes, min bedste Ungdomstanke, de kjærlige Breve, jeg sendte med hver Post, min Charakteer, som De kjendte fra Barn af og som De maatte vide, ikke var istand til Svig, alt Dette kunde ikke opveie de Ord, som den Bedrager har udtalt. Oh! Ellah, Ellah! Himmelen er mit Vidne, at jeg aldrig, fra den Stund vi første Gang udtalte vor Kjærlighed for hinanden, har syndet imod den. Dette Minde har været den Sol, hvorom min hele Tilværelse har dreiet sig, har været den eneste friske Oase i mit Livs tomme og mørke Ørken, har været den eneste Straale, som har oplyst min Sjæls mørke Nat. Ellah! Hvor kunde Du tvivle om min Troskab, hvor kunde Du troe Bagvaskeren, naar han beskyldte mig for Falskhed; Du kjendte ikke mit Hjertes Dyb, Du vidste ikke, at jeg mit hele Liv maatte tilbede den Afgud, jeg havde skabt mig. Dagen efter jeg havde skrevet mit sidste Brev til Dig, blev jeg angreben af en lang og dødelig Feber, og længe tvivlede man om min Helbredelse. Lang Tid laa jeg i Feberphantasier og mange Uger derefter var jeg svag og hjelpeløs. Eet Syn, kun et eneste, optog mine Tanker og Drømme ved Dag og ved Nat, dannede Gjenstanden for mine urolige Syner, og fyldte mig, naar jeg havde min Bevidsthed, med Ængstelse og Bekymring. Ellah, det var Dit Billed! Jeg var neppe helbredet og ventede utaalmodigt den næste Posts Afgang, for at kunne meddele Dig mine Sorger og Glæder, da jeg modtog et Brev fra min Ven, Lieutenant Wylde, som underrettede mig om Dit Giftermaal. Hvad jeg følte ved denne Efterretning vil jeg ikke sige Dig, selv om Sproget eiede Ord til at udtrykke det. I nogle Dage var jeg aldeles ude af mig selv, og da den første heftige Sorg havde sat sig, veg den Pladsen for en fuldkommen Modløshed og Følesløshed, hvorfra Intet kunde vække mig. Elskede jeg Dig mindre, Ellah? Jeg bestræbte mig paa det Alvorligste for at glemme Dig; jeg bad Gud indstændigt, at der maatte synke et Slør mellem mit forbigangne og mit tilkommende Liv, men Alt forgjeves; jeg opdagede tilsidst, at min Kjærlighed til Dig var en Deel af mit inderste Væsen og at kun Døden kunde udslette den. Nu staaer jeg for Dig og sværger ved Alt, hvad der er helligt, at mit Hjerte er uforandret; jeg eier ikke længer min Ungdomskraft, Sorg og Smerte have ældet mig før Tiden, jeg vil falde hen som det gule og visne Blad, men Ellah, Ellah!" tilføiede han, idet han lidenskabeligt kyssede Lady Vingroves Haand, „betænk Dig, inden Du endnu engang siger mig Farvel! Forsmaa ikke endnu engang det Hjerte, hvis Troskab har trodset Tidens Omskiftelser, Bagvaskerens Tunge, Verdens Spot og alle Skjønhedens og Rigdommens Tillokkelser".

„Er det muligt?" stammede den stakkels Ellah gjennem Taarer.

„Himmelen være lovet, nu er det ingen Drøm!" lød hans Svar.

„Og Du er min egen, min høit — høitelskede Frank Enston?" sagde Ellah og hendes Hoved hvilede ved hans mandige, ædle Bryst.

Det var et Øieblik fuldt af uudsigelig Henrykkelse. Ved en tilsyneladende Umulighed var et saa længe næret, næsten opgivet Haab blevet virkeliggjort. Oberst Enston havde neppe Tid til at trykke sin gjenfundne Brud til sit Hjerte og blande sine Glædestaarer med hendes, da de hørte Fodtrin nærme sig. Ellah gjenkjendte hurtigt Lyden af sin Faders Skridt, og sprang ham imøde, for at forberede ham paa den uventede Gjest. Mr. Saville var ledsaget af en yngre Mand.

„See her, Ellah", sagde han, „jeg har mødt en af dine gamle Venner i Parken idag, og har overtalt ham til at følge hjem med til Middag. Lady Vingrove — Lieutenant Wylde — men her behøves vist ingen Præsentation."

„Jeg ønsker idetmindste ingen", svarede Ellah, idet hun trak sig tilbage for Lieutenantens udstrakte Haand, og betragtede ham med kold Foragt. „Mr. Wyldes Besøg falder lidt ubeleiligt, men han er meget velkommen, hvis han kan finde Behag i det Selskab, han vil træffe. Kom kun ind, Sir, det er kun Oberst Enston."

„Enston — Enston, da ikke Frank Enston?" udbrød Mr. Saville aldeles himmelfalden.

„Oberst Enston", gjentog Lieutenanten meget forlegen, idet han trak sig tilbage i største Hast. „Saa troer jeg, jeg hellere vil have den Fornøielse, at hilse paa Dem en anden Gang. Farvel, Mr. Saville, farvel Lady Vingrove!"

„Men hvad er der paa Færde, min kjære Wylde?" raabte den gamle Herre, „De vil da ikke forlade os paa denne Maade".

Men han var borte, han havde aflagt sit sidste Besøg i dette Huus. Opbragt over en eller anden ubetydelig Tilsidesættelse, som han indbildte sig, at Frank havde beredet ham, og betagen af den laveste Skinsyge paa en Mand, som i enhver Henseende stod langt over ham, havde Lieutenant Wylde svoret at hevne sig, og udført den her fortalte Skurkestreg imod disse to unge, umistænksomme Hjerter.

Oberst Enstons uventede Besøg og Lieutenant Wyldes hurtige Flugt bleve snart forklarede til Mr. Savilles fuldkomne Tilfredshed. Den gamle, venskabelige Forbindelse imellem Familierne Saville og Enston blev gjenoprettet, og neppe en Maaned efter hin Dag ægtede Frank Enston sin Ungdoms Brud. Der findes ikke i hele England en ømmere Ægtefælle, end Frank, og Ellahs lille Datter har i ham faaet den kjærligste og omhyggeligste Fader.

Bjernede Kirke ved Sorø.

I Midten af Sjælland, i en Egn, der efter vore Forhold maa siges at være rig paa architektoniske Mindesmærker fra Fortiden, ligger **Bjernede Kirke**. Den hører til de saakaldte Rundkirker, af hvilke vi her i Landet foruden denne have syv andre, nemlig Storeheddinge Kirke paa Sjælland, Horne Kirke i Fyen, Thorsager Kirke i Jylland, samt Nylarsker, Østerlarsker, Olsker og Nyker paa Bornholm. De bornholmske Rundkirker afvige imidlertid noget i Bygningsmaaden fra de andre. Skjøndt der blandt vore Rundkirker vistnok er Flere, der i architektonisk Henseende frembyde fuldt saa megen Interesse, som Bjernede, har denne dog i ethvert Tilfælde sin Historie forud for de andre, ligesom for de fleste danske Landsbykirker overhovedet; thi medens disse desværre sædvanlig ere blottede for alle historiske Oplysninger, findes der ovenover hins oprindelige, sydlige Indgang indmuret to udhuggede Kalkstene, hvis Indskrifter fortælle om Kirkens tidligste Historie og i Oversættelse lyde: „Ebbe Skjalmsøn og hans Hustru Ragnhild byggede denne Kirke, som hans Søn Sune siden reiste af Steen til Guds, St. Marias og St. Laurentius' Ære." Historien nævner Aaret 1150 som Ebbe Skjalmsøns Dødsaar; med Sikkerhed kan man derfor sige, at Bjernede Kirke i sin første Skikkelse er bygget før Midten af det tolvte Aarhundrede, og derpaa, kort efter Midten af samme Aarhundrede, paany opført i en Form, der var den berømte Skjalm Hvides Æt mere værdig, end den tidligere lille Kirke. Denne var nemlig kun af Træ, og har desaarsag snart maattet vige Pladsen for den større Steenkirke, hvis tykke Granitmure nu have staaet i næsten syvhundrede Aar og endnu den Dag i Dag vidne om den Omhu, hvormed hin Tids Bygmestere arbeidede. — Paa Kirkens Nordside findes endnu en tredie, men mindre Steen, med en Indskrift over Ebbe Skjalmsøns anden Søn, Fin, der skal være begravet her.

Vil man nu danne sig et nogenlunde tydeligt Billede af denne mærkværdige Kirkes oprindelige Udseende, da maa man, naar man seer paa omstaaende lille Tegning, der er taget fra Sydvest, først tænke sig Vaabenhuset, som er en langt senere Tilbygning, borte, hvorved den sydlige Indgang, tilligemed de to ovenfor nævnte Indskrifter, vil komme tilsyne. Choret, den Udbygning, som sees tilhøire for Vaabenhuset, maa man endvidere tænke sig endeel mindre i Længden, dog mulig forsynet med en Chorrunding (Absis). Istedetfor de større og senere Vinduer maatte denne Deel af Kirken da nøies med Lyset fra to smaa rundbuede Vinduer, af hvilke det ene findes tilmuret paa Chorets Nordside. Kirkens Skib havde oprindeligt kun fire smaa, rundbuede Vinduer, der endnu sees med deres smuktmurede Indfatninger af huggen Kalktuf, hvilket Materiale, fornemmelig indvendigt, hist og her afløser den haardere Granit. Hvad der imidlertid i Hovedsagen maa have bidraget til at give den gamle Kirke et andet Udseende, er Ordningen af det oprindelige Tag, saavel paa Skibet, som paa det lille Taarn, der bærer Kirkens to Klokker. Med hine Dele af Kirken maa der nemlig være foregaaet en betydelig Forandring, idet Ydermurene oprindeligt synes at have været endeel lavere, og Taget da har løbet spidst op fra alle Sider, paa en lignende Maade, som det i større eller ringere Grad

endnu er Tilfældet med flere af Danmarks andre Rundkirker. Taarnets indvendige Form tyder hen paa, at det ogsaa har havt et spidst sammenløbende, rundt eller maaskee ottekantet Tag. — Træder man nu ind i Kirken, seer man først ret, hvor lille den egentlig er. Man befinder sig da i et kredsrundt Rum, hvis Gjennemsnit kun er 16 Alen 20 Tommer; midt i dette Rum hæve sig fire mægtige Søiler, der danne det Grundlag, hvorpaa Taarnet hviler. Fra disse Søiler, der ved Fodstykket have den betydelige Omkreds af omtrent 6¼ Alen, udgaae i en Høide af 12 Alen fra Gulvet runde Buer, mellem hvilke Hvælvingerne ere spændte. Strax tilvenstre for Indgangen fører en meget smal Vindeltrappe, hvis nederste Trin ere af Granit og de øverste af Kalktuf, op over Hvælvingerne til Taarnet.

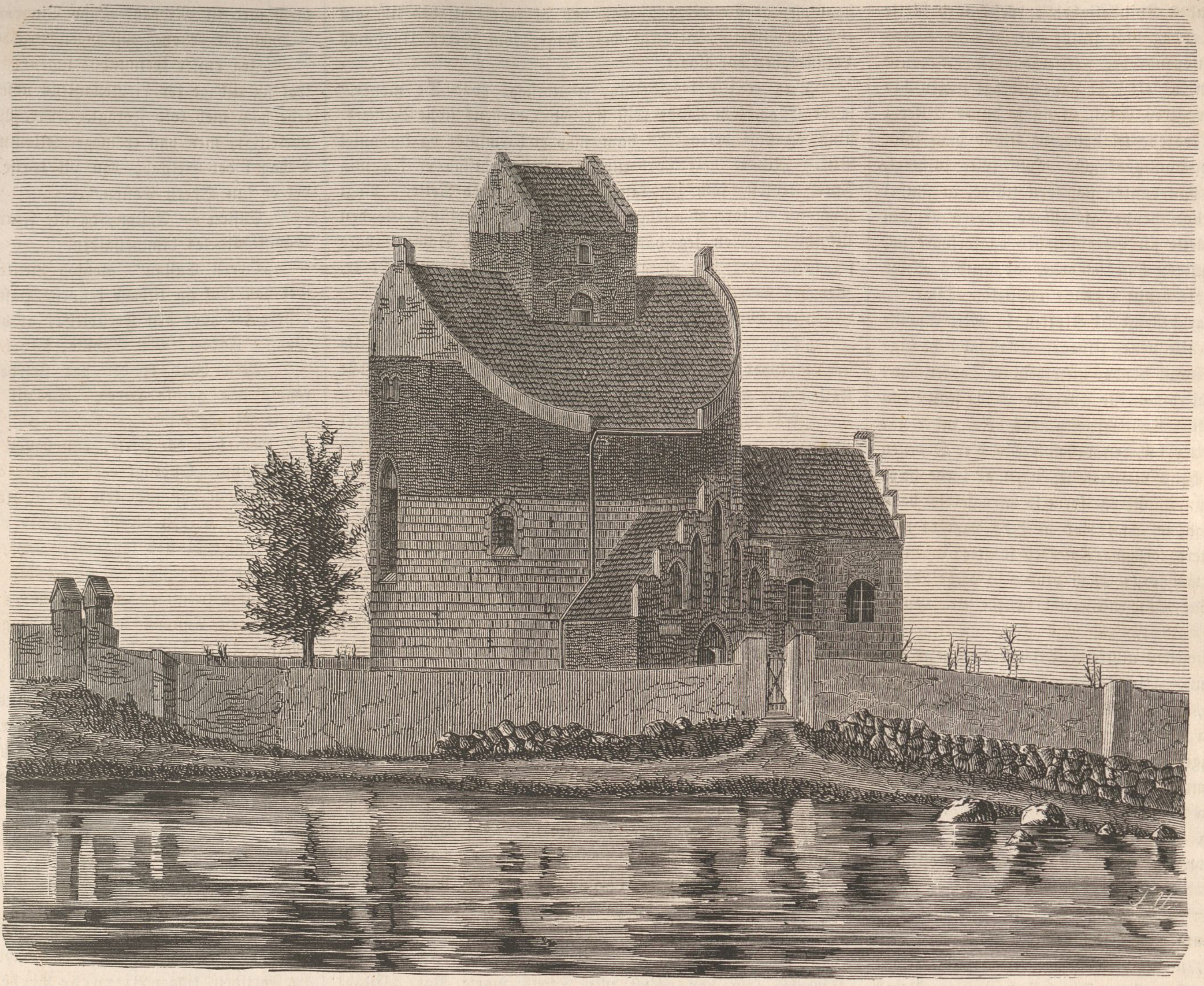

Bjernede Kirke, tegnet af Frits Uldall.

I det Hele taget har Kirken i høiere Grad bevaret sit oprindelige Udseende indvendigt, end udvendigt; den betydeligste Forandring her er Chorbuen. Den oprindelige Chorbue var nemlig temmelig lille og rundbuet, men er senere forandret til en betydeligt større Spidsbue, saaledes at kun den øverste Deel af den gamle Rundbue endnu sees ovenover Spidsbuen. Her findes en lille, udskaaren, siddende Figur, der giver Almuen Anledning til mange Gisninger. Af Kirkens Inventarium frembyder den gamle Granitdøbefont, der staaer ved Chorets nordlige Side, størst Interesse. Dens øverste Deel er udhugget i Form af et Kors og bæres af Fodstykket, der med sine afrundede Hjørner ganske ligner et omvendt Terningecapitæl, som disse findes i Kirkebygningerne fra hin Tid. — Her i Choret stod ogsaa det gamle jernbeslaaede Reliquiegjemme af Egetræ. Det var tildeels muret ind i Ydermuren og Gulvet, men er nylig borttaget og hensat i Hovedskibet. Prædikestolen og Altertavlen ere fra Renaissancetiden, men frembyde ikke noget særdeles Mærkeligt.

I den nyeste Tid er Bjernede Kirke undergaaet en Hovedrestauration, under Ledelse af Professor Chr. Hansen, hvorved der er lagt Vægt paa saavidt muligt at bringe Kirken tilbage til dens tidligere Skikkelse. Den mange Lag tykke Overkalkning paa Ydersiden er derfor borttagen, saa man nu tydeligt kan adskille de oprindelige gamle Mure fra de senere Tilsætninger, der ere udførte med store, røde Muursteen. Det vilde sikkert være i høieste Grad ønskeligt, at en lignende Fremgangsmaade maatte fortrænge det Overkalkningssystem, der hidtil sædvanlig er blevet fulgt ved saakaldte Restaurationer af vore Landsbykirker; de vilde da efterhaanden erhverve Krav paa den Interesse, som idetmindste en ikke ubetydelig Deel af dem uden al Tvivl fortjener.

f.

Adam Oehlenschlægers Fødested.

„Tiden gnaver med skarpen Tand; dertil hun haver stor Drift" — — disse Oehlenschlægers Ord bekræftes atter og atter uden Ophør, og om deres Sandhed formaaer just i disse Dage det Huus at vidne, hvis Vægge for halvfjerde og firesindstyve Aar siden opfangede de første, kun lidet poetiske Toner fra den lille Nyankomne hos Frederiksbergs Organist og Slotsforvalter. Mange Aar randt hen under det lave Tag, og de gik vel lykkeligt; thi Adam Oehlenschlæger gjennemlevede ikke en tidlig og vild „Sturm- und Drangperiode"; den kom ialtfald først senere og paa en anden Maade. Medens den nære Hovedstad efterhaanden saa smaat begyndte at føle sin Plads for snever indenfor de gamle Grændser; medens mægtige, store og tunge Bygninger voxede tættere og tættere op ude paa Vesterbrogade, hvor forhen blot en Gaard med Grundmuur var Noget, som særlig faldt i Øinene; medens Jernporten ligeoverfor blev sprængt og aabnet for alle Dødelige, for Forlystelsessøgende i Drosker og for Omnibusser med Beboerne af de nye Gader (i Modsætning til hin Tid, da „Alleen" var helligt aflukket som den private Vei, der førte til Kongens Sommerbolig og kun var til Brug for Hoffet og enkelte Begunstigede); medens Fremskridtets Aarhundrede gik sin hurtige Bane — — — bevarede et gunstigt Tilfælde den skrøbelige Existens for det Huus, hvorfra han var udgaaet, som fik Navn af den »nordiska sångarekonung«. Men Tilfældet, som saalænge lod det staae, er blindt; og da Andre ikke noksom saae sig for, kom ogsaa den Dag, da Digterens første Hjem maatte jevnes med Jorden; et svagt Forsøg blev gjort i den ellevte Time, for at det kunde blive bevaret i dets som Minde ærværdige Skikkelse; men den bedende Røst blev ikke hørt — Dampspiben skingrer nutildags for stærkt — det Materielles Krav raabe for høit — ialtfald blev hin Stemme overdøvet. Nuvel! saalænge Nordens Folk paa en bedre Maade, i Hjertets levende Minde, komme Skjaldenes Adam ihu, er det jo ogsaa mindre væsentligt, om Kalk og Steen ikke skulle erindre om ham. Danmark har større Haab til Fremtiden, Mere at varetage, baade for Øieblikket og for de kommende Dage, end Italien havde, dengang Florents værnede om Dantes Fødehuus; Kjøbenhavn maa som en stor Stad have en anderledes uimodstaaelig Drift til at udvide sig for selv at faae den nødvendige Plads til at bestaae, end Marbach, den lille Kjøbstad ved Neckar, hvor Schiller saae Lyset, og hvor der endnu bliver fredet om hans første Hjem. Det er maaskee kun en Hændelse, men ialtfald dog

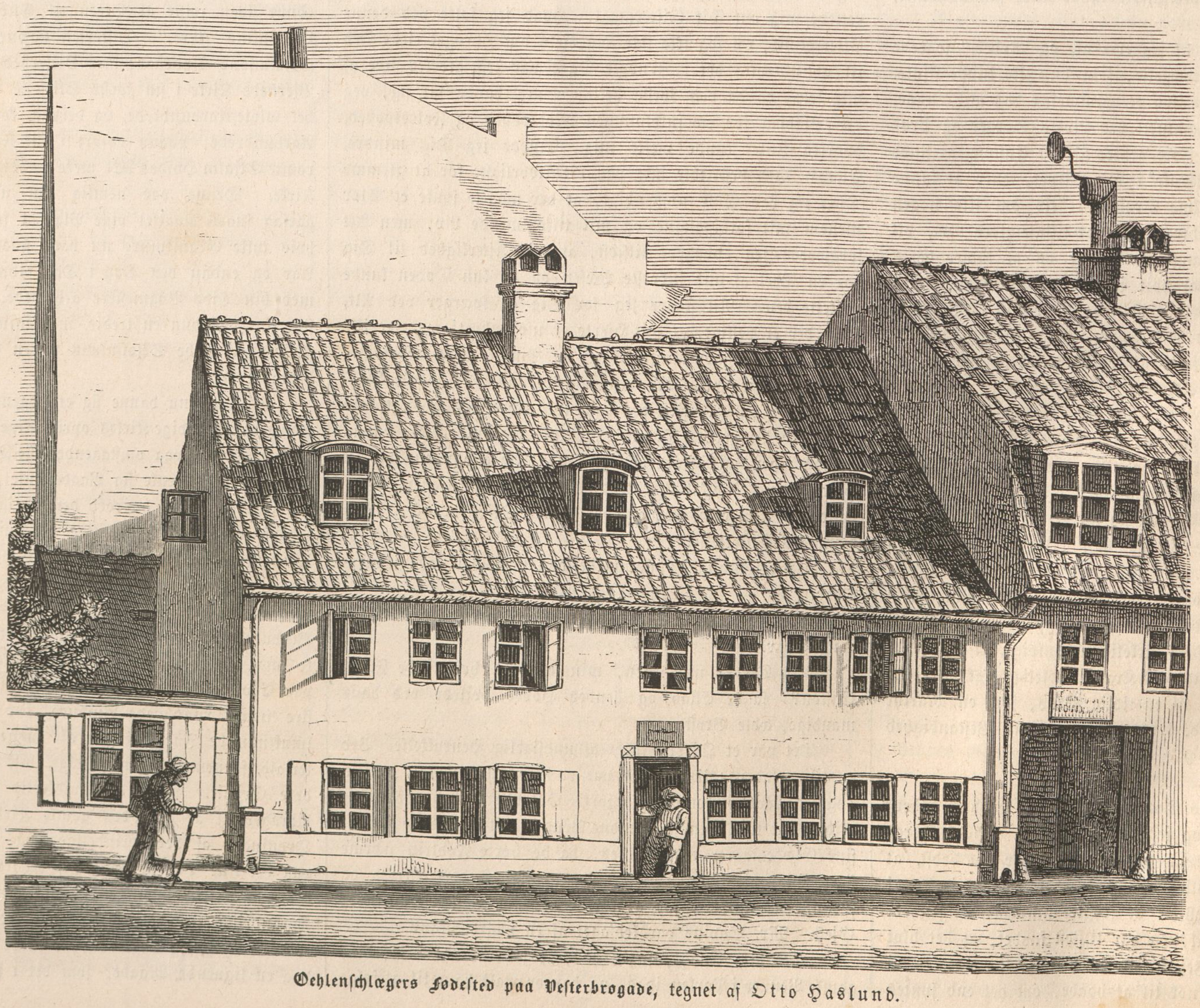

Oehlenschlægers Fødested paa Vesterbrogade, tegnet af Otto Haslund.

en af dem, der see ud som en Tanke, at hos de ridderlige Svenskere findes i Stockholm Bellmans Fødested endnu den Dag i Dag; men hos os er det ligesaa naturligt, at Oehlenschlægers maatte blive nedrevet. Det maa saa være! Enhver vil indrømme, at den fremadskridende Slægt hverken kan eller bør lade sig standse af Følelser, af Veneration for det Bortgangne; men paa den anden Side er det ikke heller noget falskt Føleri, ingen Sentimentalitet, naar man kun med Ønsket om, at det dog kunde være blevet anderledes, seer Tiden og Tilfældet kræve Offeret og practiske Hensyn tilintetgjøre, hvad der var Tanken kjært.

Det Billede, som vi idag bringe, fremstiller alligevel ikke heller Huset saaledes, som det var den 14de November 1779. Kun den nederste Deel var „ægte", den øvre Part derimod senere tilbygget, allerede dengang nogle af den alderstegne Digters varmeste Beundrere forærede ham et Lithographi af Huset i dets daværende, forbedrede Skikkelse.

Da var han 68 Aar gammel, og kun to Fødselsdage til skulde han opleve. Vennernes Gave var ham dyrebar; Erindringer fra Barndom og Ungdom vaagnede klart frem, og han henkastede nogle Vers, der dog ikke offentliggjordes, førend i den fuldstændige Liebenbergske Udgave af hans Værker, efter hvilken vi aftrykke første Strophe af det for de Fleste vistnok ubekjendte Digt:

„Til mit Fødselssted paa Vesterbro".

Du ringe Huus, end stander Du,
Af faa tilbageblevet,
For bedre Bygning endnu ei
Nedrevet.

Du stander ved Alleens Port;
Og — er den sidste Vandring gjort
Bag skyggefulde Linde,
Skal hist min Grav jeg finde.

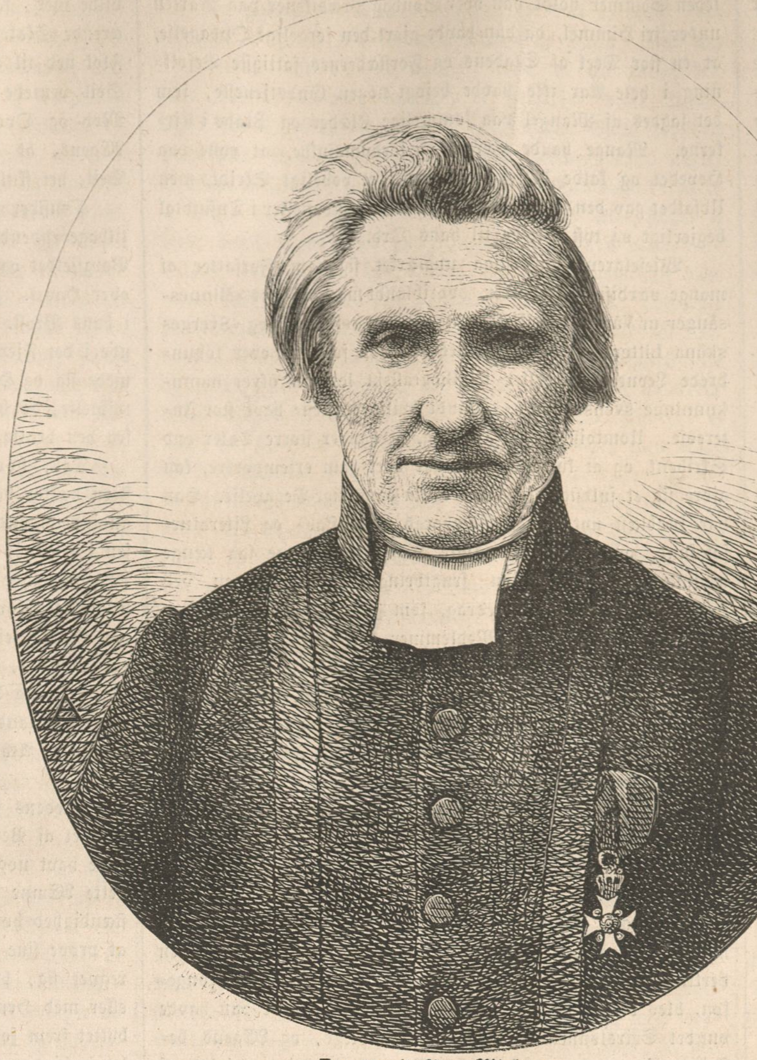
Domprovst Pehr Wieselgren.

Pehr Wieselgren.

Menneskeslægten, eller idetmindste dens dannede Deel, kan indordnes under tre Klasser: Egoister, Ideologer, og de, som ere Lidt af hver. Naar man undersøger de Personers Levnet, som have hævet sig over Hverdagsmenneskenes Jævnmaal, og i en eller anden Henseende øvet en overordentlig Indflydelse paa Samtid og Efterverden, finder man Repræsentanter for alle tre Klasser. Ofte viser det sig, at de eneste Drivfjedre til Handlinger, som have reddet et Navn fra Glemsel, vare Ærgjerrighed, Herskelyst eller Nydelsessyge; endnu oftere, at slige Egenskaber have virket sammen med ædlere Bevæggrunde; men stundom lærer man ogsaa Personer at kjende, der synes at have faaet den Opgave, at være det Sandes, det Rettes, eller det Skjønnes Stridsmænd, maaskee Martyrer, her paa Jorden.

En saadan Ideolog er Pehr Wieselgren, Sverigs ypperste geistlige Taler, de bibelske Sandheders rigtbegavede Tolk, Afholdenhedens, Sædelighedens og den christelige Kjærligheds uforfærdede og utrættelige Sagfører. For ham er den Sag, til hvilken han fra sine Ungdomsaar har viet sin Sjæls ædleste Kræfter, Alt; hvad der ellers pleier at ligge Menneskene mest paa Hjerte, træder i Baggrunden derfor. Langmodig, eftergivende og glemsom, saalænge der blot er Spørgsmaal om hans egne Interesser, saalænge Angrebene kun rettes mod hans Person, viger han ikke en Haarsbred, naar Kampen gjelder de høie Ideer, som han troer sig sendt til at bane Veien for; med sandt Heltemod, med urokkelig Standhaftighed trodser han for dem saavel Vantroens active, som Ligegyldighedens passive Modstand.

Doctor Wieselgren blev født den 1ste October 1800, i Wieslanda, et Sogn i det sagnrige Värend. Hans Fader var Bonden Jonas Jönsson; hans Moder, Elin Ingemarsdotter, nedstammede fra en gammel Præsteslægt. Han holdtes over Daaben indsvøbt i den Skjoldmøkjortel og omslynget med det silke- og guldudsyede Skjærf, som hans Moder, ifølge den gamle Skik i hin Egn af Smaaland, indtil den Tid havde baaret — som et Minde om den Seir, en värendsk Skjoldmøhær engang havde tilkæmpet sig mod en dansk Krigerskare, der faldt ind i Landet, medens Mændene vare i Leding, fjernt i fremmede Lande.

Begge Forældrene, ligesom ogsaa Morfaderen, hans første Lærer, vare besjælede af en varm, christelig Aand, næret ved en stadig Læsning i Bibelen, og i Barndomshjemmet lagdes Grunden til den Verdensanskuelse, som den tappre Sandhedens Kæmpe blev tro hele sit Liv igjennem. Som et Beviis paa de tidlige Indtryks Varighed skal ikkun anføres den første Anledning til hans Fjendskab mod Brændevinsdrik, et Fjendskab, som senere Studier og Erfaringer have uddannet til en bestemt Theori. Medens hans Forældre anden Juledag 1808 besøgte Kirken, havde den Tjenestekarl, til hvis Opsyn han var betroet, trods hans haardnakkede Modstand, hældt en betydelig Dosis Brændevin ned i ham. Den otteaarige Dreng følte strax Ildebefindende, og da Kirkegængerne i det Samme hørtes komme hjem, bar Karlen ham ud og lagde ham mellem to Snedriver, for at dølge, hvor slet han havde udrettet sin Bestilling. „Da han kom tilbage," fortæller Wieselgren, „var jeg atter ved fuld Bevidsthed, og saae gule Huller i Sneen. Jeg havde nu gjennemgaaet den Schreiberske Cuur og fik en Modbydelighed for Spirituosa, som senere under Navn af Afholdenhedsfanatisme har forstyrret mange af mine Samtidiges Tankeløshed."

Da Wieselgren var otte Aar, havde han første Gang gjennemlæst Bibelen. To Aar derefter skrev han, efter sin Moders Begjering, en Prædiken og et lille Hefte Psalmer. Naboer og Frænder paastode naturligviis, at den usædvanlige Dreng burde „studere til Præst", og dette begyndte, da Sognets Medtjener tog sig fore at undervise ham i det latinske Sprogs Begyndelsesgrunde, mod at Wieselgren lærte hans Søn at læse indenad. „Ligefra den Tid," skriver han, „har jeg været Børnelærer".

I Aaret 1811 optoges han i Wexiø Skole, hvor han ikke blot gjorde hastige Fremskridt i Lærefagene, men ogsaa, i Forening med ligesindede Kammerater, fortsatte de Andagtsøvelser, der vare blevne ham en Sjælens Trang. Med sit syttende Aar begyndte han at prædike, og allerede to Aar derefter extemporerede han. Han blev i 1820 Student i Lund, og nu drak han dybere og dybere af Visdommens Kilde, uden dog at kunne faae sin Tørst slukket. Det var da i Særdeleshed Historien, som fængslede den aandrige Ynglings Hu, og hans Forskelyst begunstigedes ved tilfældige Omstændigheder i en ganske usædvanlig Grad. Excellencen Grev J. De la Gardie betroede ham Ordningen af sin store og værdifulde Haandskriftsamling, og overdrog ham Gjennemsynet af en Mængde Breve og Optegnelser,

Ægeus. Statue af Vilhelm Bissen, tegnet af Chr. Deichmann.

som vare skikkede til at belyse Europas politiske Tildragelser i Aarene 1813—1816. Greven havde nemlig staaet i nærmere Berørelse med mange Personer, som da spillede vigtige Roller i Verdensdramaet. Siden kom Wieselgren, under sit flereaarige Ophold i Stockholm, som Lærer i Statsraad, General Skjöldebrands og Præsident Birséns Huus, i nøiere Bekjendtskab med mange af den Tids mest indflydelsesrige og udmærkede Personligheder, samt behandledes af dem med et Venskab og en Tillid, der ene kunne have været begrundede paa den unge Lærers usædvanlige Egenskaber. Saaledes tillod Statsminister Grev Egeström ham at studere sin vigtige Brevsamling, ligesom han længere ned i Tiden kom til at gjøre Bekjendtskab med daværende Justitie-Statsminister Grev Trolle-Wachtmeisters og Landmarskalk Grev Anckarsvärds rige Optegnelser og Brevsamlinger. Hvor betydningsfuld denne Adgang til saamange utrykte Kilder maatte være for den tilkommende Levnetsbeskriver, er let at indsee.

Wieselgren blev Magister i Aaret 1823 og Docent i Literaturhistorien i 1824. Samme Aar blev han, efter at han af Beskedenhed og Mangel paa Selvtillid havde bortviist Tilbudet om det ved Professor Norbergs Afgang ledigtblevne østerlandske Professorat, udnævnt til Adjunct i Esthetiken. Medens han forestod Professoratet i denne Videnskab holdt han en Række Forelæsninger, der skaffede ham et stort Navn som Esthetiker og tilvendte ham den studerende Ungdoms varme Beundring.

I Aaret 1833 kaldtes han af Excellencen De la Gardie til Sognepræst i Vesterstad. Nu aabnedes for ham den Virkekreds, for hvilken han fra sin tidligste Ungdom havde følt et afgjort Kald. Den var ham paa ingen Maade fremmed, thi han havde allerede, uden præstelig Indvielse, prædiket flere hundrede Gange i henved halvhundrede Kirker i Stockholm, Smaaland, Upland og Skaane, og overalt havde Tilhørerne undret sig over den mægtige Aand, der talede ud af den unge Lægmand. Med glødende Iver hengav han sig til sine nye Pligter, og den forstærkedes, istedetfor at svækkes, ved de af Brændevinen demoraliserede Menighedslemmers Modstand. Det varede eiheller længe, før hans ædle Stræben bar Frugt. Hans Virksomhed som Sognehyrde har altid været af det ægte, gjennemgribende Slags og følgeligen tillige socialt reformerende.

For Wieselgrens menneskekjærlige Forbedringslyst bleve Præstegjeldets Grændser snart altfor trange. Han kunde ikke lukke sine Øine for den store aandelige og legemlige Elendighed, som var en Følge af den i Sverig stedse mere overhaandtagende Brændevinsdrikken, og han omfattede med Varme Totalafholdenhedens Idee, som det sikkreste Middel til at bekæmpe den Fristelse, for hvilken saamange Tilhængere af Afholdenhedsprincipet før eller senere vare bukkede under. Han udgav en Mængde i et folkeligt Sprog affattede Skrifter, der tilsigtede at bearbeide den almindelige Mening for hans Opfattelse af Spørgsmaalet, samt redigerede flere Aar igjennem Afholdenhedsvennernes Tidende. Han færdedes omkring i Landet og holdt Foredrag, i hvilke han med gribende Veltalenhed foreholdt de lyttende Almueskarer, hvor stridende mod Christi Lære, hvor skammelig og ulykkebringende Slaveriet under Drikkelysten er. Kort at sige, han var Sjælen i den af oplyste Fædrelandsvenner bestaaende Propaganda, der havde sat sig til Opgave, at reise Dæmninger mod Brændevinens Syndflod. Talrige Afholdenhedsforeninger dannede sig, hvor han var draget frem, og hvorvel mange af Dem, som, bevægede af den vældige Talers Ord, havde afsvoret Nydelsen af stærke Drikke, siden bukkede under for Fristelsen, saa maa dog enhver upartisk Betragter nu erkjende, at Wieselgrens Virksomhed har været af største Betydning for Afholdenhedssagens Fremgang i Sverig. Ingen har, som han, forstaaet den Konst, at bringe Drikkeriet i Vanrygte.

I Aaret 1847 blev Wieselgren udnævnt til Sognepræst i Helsingborg. Hvorledes han der røgtede sit vigtige Kald, viser bedst den Omstændighed, at, hvorvel han, ved sin Trængen paa en anden Christendom, end Søndagschristendommen, var bleven besværlig for Mange i det Decennium, han levede der, blev dog Underretningen om hans Valg til Domprovst i Gøteborg en Hjobspost for de fleste af hans Sognebørn. Hans exemplariske Uegennyttighed, hans selvopoffrende og kjærlighedsfulde Nidkjærhed for Menighedens Bedste, hans milde og fordringsløse Væsen havde, endnu mere end hans udmærkede Talegaver, bidraget til at afvæbne hans Modstandere.

Under en fireaarig Virksomhed, i hvilken hine hos hvert Lands Geistlige mindre ofte end ønskeligt er forekommende Egenskaber ere traadte frem i det klareste Lys, har Wieselgren i Sverigs anden Stad erhvervet sig almindelig Agtelse, Kjærlighed og Beundring. Han har ikke blot fra Prædikestolen fremstillet de evige Sandheder med den begeistrede, uefterlignelige Veltalenhed, som baade virker paa Tanke og Følelse — han har tillige stræbt at gjøre dem gjeldende i de enkelte Boliger, ja, i usle Huller, hvorhen ingen Straale af det guddommelige Lys var trængt. Han har heller ikke glemt, saavidt han formaaede, at lindre den timelige, som den aandelige Nød, og det uden at lade blæse i Basun for sig. Forleden Sommer holdt han hver Søndag Prædikener paa Marken under fri Himmel, da han havde gjort den sørgelige Opdagelse, at en stor Deel af Stadens og Forstædernes fattigste Befolkning i hele Aar ikke havde besøgt nogen Gudstjeneste, som det sagdes af Mangel paa sømmelige Klæder og Plads i Kirkerne. Mange havde været saa fordumsfulde, at ryste paa Hovedet og kalde dette Foretagende et voveligt Skridt, men Udfaldet gav den ædle Prædikant Ret, da Mennesker i Tusindtal begjerligt og tyst lyttede til hans Ord.

Wieselgren har ogsaa udmærket sig som Forfatter af mange værdifulde Arbeider, hvoriblandt maae nævnes »Minnessånger ur Värend«, »Hvilken är Sverges religion?« og »Sverges sköna Litteratur«. Fremdeles har han forfattet over tohundrede Levnetsbeskrivelser i »Biografiskt lexikon öfver namnkunninge svenske män«, blandt hvilke de fleste have stor Interesse. Uomtvisteligt er det dog, at han er større Taler end Skribent, og at kun Den, der har hørt ham extemporere, kan gjøre sig et fuldstændigt Begreb om hans rige Begavelse. Han har indblæst nyt Liv i Göteborgs Videnskab- og Literatursamfund, og paa dens gamle Dage gjort denne saa længe hensmægtende Institution frugtbringende for Staden ved folkelig-videnskabelige Foredrag, som han, tilligemed adskillige af dette Selskabs øvrige Medlemmer, har holdt for en talrig Kreds af Tilhørere og Tilhørerinder.

Doctor Wieselgren er Medlem af det Kgl. nordiske Oldskrift Selskab, af det Kgl. danske Selskab for Fædrelandets Historie og Sprog, af den danske historiske Forening og af Selskabet for dansk Kirkehistorie.

Ægeus.

Oldgræske Sagn fortælle om en Krig mellem Kretas Behersker Minos og Athenens Konge Ægeus. Anledningen dertil skal have været, at Androgeos, den kretensiske Kongesøn, blev dræbt, da han drog bort fra Athen, hvor han havde vundet Seirslønnen i de hellige Kamplege, og Ægeus beskyldtes for at have udsendt det Baghold, hvori han faldt, af Misundelse over hans Lykke og af Mistanke imod ham for den fortrolige Omgang, han havde havt med Pallantiderne, Kongens Brodersønner og de nærmeste Thronfølgere. De kretensiske Vaaben udrettede imidlertid intet Afgjørende, men Gudernes Vrede tyngede desto stærkere. Tørke, Hungersnød, Landfarsot hjemsøgte Attika saa vedvarende, at man maatte tye til Oraklet i Delphi, for at faae at vide, hvorledes Brøden kunde afsones. Svaret lød, at man skulde opfylde de Vilkaar, som Minos vilde forlange til Bod for sin dræbte Søn, og Athenienserne maatte derfor forpligte sig til hvert niende Aar at sende syv fribaarne unge Piger og ligesaa mange fribaarne unge Karle i Trældom til Kreta. Snart rygtedes det, at de unge Karle bleve indladte i Labyrinthen, hvor de enten sveltede ihjel i de mørke, vildledende Gange, eller bleve dræbte af et Uhyre, Minotaurus, som opholdt sig derinde, og Sorgen blev til Rædsel, og Skylden hvilede tungt paa den gamle, barnløse Ægeus, der stod forladt mellem de paatrængende Brodersønner.

Da traf det sig, at der fra Trøzene, en By paa Nordkysten af Peloponnes, kom en ung Mand vandrende til Athen, pyntelig som en Jomfru, men med Heltekraft; han meldte sig hos Kongen som hans Søn og godtgjorde sin Paastand ved de Kjendetegn, han medbragte. Minder, for længe siden indslumrede, vaagnede hos Oldingen. Han havde i tidligere Dage engang begivet sig til Delphi, for at raadspørge Oraklet, thi hans Ægteskab var ufrugtbart; men Svaret var gaadefuldt og han drog derfor til den vise Pittheus, Konge i Trøzene, for at høre hans Fortolkning. Hvorledes denne lød, derom tier Sagnet; men Pittheus, som forudsaae, at den Søn, som Oraklet lovede Athenens Drot, vilde blive en navnkundig Helt, overtalte Ægeus til at dvæle hos sig og magede det saa, at hans egen Datter Æthra kunde blive Heltens Moder. Da Ægeus imidlertid maatte vende tilbage til Athen, inden Barnet kom til Verden, lagde han ved Afreisen sit Sværd og sine Fodsaaler under en mægtig Steen og bød Æthra først da at sende ham Barnet, saafremt det blev en Søn, naar denne kunde løfte Stenen og bringe ham Kjendetegnene. Man tænke sig den Gamles Glæde, da han overtydedes om, at denne unge Helt, der paa sin Vandring alt havde øvet mangen dristig og berømmelig Daad, var hans Søn, hans eneste! Han sammenkaldte strax de fornemste Athenienserе, optog ham som Ægtebarn og gav ham Navnet Theseus.

Pallantiderne, skuffede i deres Forventning om Thronfølgen og forbittrede paa den Fremmede, reiste sig nu til Kamp, men bleve slagne; og Theseus blev snart folkekjær, da han, efter den Tids Helteskik, opsøgte den vilde, marathonske Tyr, som Alle ræddedes for, betvang den og bragte den som et Offer til Apollos Helligdom i Athen.

Nu kom tredie Gang Opfordringen fra Minos om at sende de unge fribaarne Athenienserе til Kreta. Sorgen var hjemme overalt, men vildest lød de Mødres Jamren, hvis Børn Lodddet havde truffet. Da stillede Theseus sig frivillig; Faderens Bønner formaaede ei at holde ham tilbage, han vilde med, fælde Minotaurus og befrie Folket for den vanærende Skat. Freidig vandrede han i Spidsen for den lille Flok ned til Havnen, hvor Skibet med det sorte, sørgelige Seil ventede paa dem. Saa meget havde dog Sønnens Mod og Overbeviisningen om hans Heltestyrke virket paa Ægeus, at han i Stilhed medgav Styrmanden et hvidt Seil, det skulde heises, ifald Skibet bragte Theseus tilbage.

Omsider kom Tiden, da man kunde vente at faae det tilbagevendende Skib i Sigte. Oldingen vandrede op paa Borgfjeldet og satte sig yderst der, hvor man kunde see ud over Havet. Der sad han, medens Angest og Haab kæmpede i hans Bryst. Endelig kom ogsaa den Dag, da han langt ude i det Fjerne opdagede det kommende Skib. Det nærmede sig og Haabet svandt, og Angesten steg og blev til Fortvivlelse, da han kjendte det sorte Seil, og han styrtede ned fra den bratte Klippe.

Der, hvor nu en prægtig Muurflade af hugne Kvadersteen dækker den rue Fjeldvæg, som paa sin Top bærer Seirsgudindens yndige Tempel, tæt ved Opgangen til Borgpladsen i Athen, der viste man i senere Tider det Sted, hvor Ægeus havde ventet paa sin Søn, og hvor han havde endt sit Liv af Sorg over hans Tab. Men Theseus var ikke tabt, han vendte seirende tilbage, kun Styrmandens Glemsomhed var Skyld i, at det hvide Seil ikke blev heiset i rette Tid. Og Pittheus havde Ret i sin Forventning, Theseus blev en af Grækenlands navnkundigste Heroer og den tidligste Grundlægger af Athens Storhed.

Medens Sønnen og hans Heltedaad ofte har været behandlet af Pensel og Meisel, synes Faderen derimod ikke at have havt noget synderligt Tiltrækkende for dem, og Valget af dette Æmne forudsætter allerede en ikke ringe Grad af Selvstændighed hos den unge Konstner, og en alvorlig Trang til at prøve sine Kræfter. Udfaldet viser, at han ikke har forregnet sig, hverken med Hensyn til Æmnets Righoldighed, eller med Hensyn til sine egne Kræfter i at bringe hele Udbyttet frem for Dagen. Dersom vor Opmærksomhed før gled let forbi den Gamle, for desto mere levende at fæste sig paa Sønnens Færd, saa standse vi nu gjerne ved Oldingens Billede, og der vaagner, ved Synet af dette Konstværk, en Deeltagelse for Faderens Længsel og Uro, som hidtil havde hvilet ubemærket i vort Indre. Der sidder Ægeus paa Borgfjeldets Udkant, og den Raskhed, som gaaer igjennem hele hans Bevægelse, medens Legemet saa kjendeligt bærer Alderdommens Præg, er et umiskjendeligt Vidnesbyrd om den Uro, som fylder hans Sjæl. Han har bøiet Overkroppen fremad, thi Snekken, der nærmer sig, spænder hele hans Jagttagelse, det høire Been er derfor trukket tilbage, og Sikkerheden i hans Stilling beroer i dette Øieblik paa den stærkt strammede venstre Arm, hvormed han klamrer sig fast til Klippesædet. See, hvor Øinene ligesom udvide sig under den skjermende Haand, hvor de stirre skarpt og ængsteligt, medens Læberne uvilkaarligt aabne sig! Afgjørelsens Stund er nær, og slipper Haanden sit faste Tag, idet den første Klage udbryder, kan Intet frelse ham fra det knusende Fald.

Det liv- og sjælfulde Udtryk, som gaaer igjennem hele Figuren, er ledsaget af den kjærligste, omhyggeligste Udførelse. Ægeus er fremstillet i al heroisk Simpelhed, men der er en Alvor i ham, en Værdighed, som noksom røber, at han er hævet over Mængden. Kaaben, hans eneste Klædemon, er heldigt benyttet til, ved Foldernes Gang, ved deres Løshed og Stramning, at lede Opmærksomheden hen paa den heftige Bevægelse, som har fremkaldt den Stilling, vi nu betragte. Dersom man i enkelte Partier af det Nøgne skulde savne en vis Brede i Behandlingen, saa har man deri Kjendetegnet paa den unge Konstner, som til al Lykke er fri for enhver Jagen efter Skinnet af et Mesterskab, han endnu ikke er i Besiddelse af, men som forresten i Gjennemførelsen af sit Arbeide har viist en Modenhed, der ikke kan andet, end fremkalde det Ønske, at en saa fuldendt Model maatte komme til at fremtræde i et ædlere Stof. Marmoret vilde, langt anderledes end Gibsen, vise os den Følelse og Dygtighed, som er nedlagt i dette Værk.

N. H.

Ugens Politik.

Den 30te April 1863.

Som Svar paa det kongelige Budskab har Rigsraadets Majoritet, efter forudgaaede private Forhandlinger, besluttet at indgive en Adresse til Kongen, og Udkastet dertil er indleveret til Præsidenten af Professor Clausen og Byfoged Hage. Udkastet fremhæver især, at Ordningen af de holstenske Forhold ikke bør bringe Forstyrrelse i de Landsdeles Udvikling, paa hvis Vegne Rigsraadet beslutter, og at altsom Forbindelsen mellem Hertugdømmet Holsten og det øvrige Monarchi bliver løsere, er et kraftigere Sammenhold mellem Kongeriget og Slesvig en Nødvendighed. Uagtet en skarpere Udtalelse under de nærværende, høist betænkelige Forhold vistnok vilde have været ønskelig, var dette dog mere at ønske, end at haabe, paa Grund af Partiernes Stilling til hverandre, og en stedfunden Afstemning vil sikkert allerede have godtgjort Nød-

vendigheden af, at de Mænd, der ere enige om Retningen og kun ere uenige om den større eller mindre Hurtighed, der bør anvendes for at naae Maalet paa den alt betraadte Vei, slutte sig sammen i Overbeviisning om, at det er Enigheden alene, der gjør stærk, medens en Kamp mellem Centrum og venstre Side ufeilbarlig vil give Reactionen Magten, og hvad den fører i sit Skjold, det have dHrr. Sponneck og Raasløff godhedsfuldt allerede underrettet os om. Adressedebatten vil, hvis den bliver saa afgjørende, som man fra alle Sider synes at ønske det, snart vise, hvor nødvendig en saadan Sammenslutning er. Medens Finantsministeren saaledes har erklæret, at det var Regjeringens Ønske, at komme til en fuldkommen klar Udtalelse over den hele Situation, sætter Ussing stor Pris paa denne aabne Yttring, der staaer i en saa stærk Modsætning til de krysteragtige Udtalelser, man tidligere har hørt om ikke at irritere Fjenden, medens J. A. Hansen ligeledes i Finantsministerens af Ussing citerede Udtalelser om, „at vi dristigt kunde tage fat paa den offentlige politiske Debat", synes at spore, „at der er kommen en ny Aand ind i Regjeringen."

Men medens vi altsaa først efter Adressediscussionerne kunne vente, at faae et klart og tydeligt Billede af den hele politiske Stilling, er den ene Side af denne Stilling, for saavidt som den aabenbarer sig i Stemningerne og Tilstandene i Holsten og den øvrige Deel af Tydskland, desværre saa klar og tydelig, at der ikke kan herske den ringeste Tvivl om dens Beskaffenhed. Om man end i Frankfurt ikke har taget nogen endelig Beslutning med Hensyn til Kundgjørelsen af 30te Marts, tvivler dog Ingen om, at den vil blive affattet i en mod os afgjort fjendtligsindet Aand, og Hannover vil endog foreslaae, at hvis Danmark ikke inden sex Uger falder tilføie, skal det tvinges dertil ved en Forbundsexecution. Paa samme Tid kappes de mindre tydske Stater om at lægge deres Krigslyst for Dagen, og i deres Øine er Londonerprotocollen allerede sønderrevet. Men mest betænkelig er dog Stemningen i selve Holsten; hver Post bringer os Efterretninger om afholdte Folkemøder; Turnerne og Skytteforeningerne ere i travl Virksomhed og holdes kun med Møie i Tømme af Politiet; danske Soldater forhaanes i Altona, og i en under den berygtede Slesvigholstener, Grev A. Baudissins Anspicier i Hamborg afholdt Forsamling erklærede Doctor Bahnson med en høist priselig Aabenhjertethed, og med de 1500 tilstedeværende Deeltageres Bifald, at hvad man vilde, det var Holstens og Slesvigs fuldstændige Adskillelse fra Danmark; det krævede ogsaa Tydsklands Interesser, thi det forenede Tydskland behøvede Slesvig og Holsten som sine Admiralstater, og dertil kunde de ikke tjene i deres Forbindelse med Danmark. Uden at lægge altfor stor Vægt paa de saavel her som i Elmshorn og andetsteds fattede Beslutninger, gjør man sig dog nok neppe skyldig i nogen Overdrivelse, naar man paastaaer, at de ere Vidnesbyrd om, at Gjæringen for Øieblikket er ligesaa stærk som i 1848. Dengang modtog den absolutistiske Regjering fra flere Sider Meddelelser om, hvad der forestod, og man betragtede det som en af dens største Feil, at den undlod i rette Tid at træffe sine Forholdsregler. Spørgsmaalet er altsaa, om vi nu, kloge af Erfaring, have sikkret os mod en Overrumpling, og Svaret herpaa vil neppe lyde tilfredsstillende. For at forhindre en Overrumpling fra Tydsklands Side, maatte den i Holsten staaende Styrke være stor nok til at kunne afbryde Jernbanerne, rømme Depoterne og forhindre, at Regjeringens Kasser og andre Eiendele faldt i Fjendens Hænder. Derpaa maatte den kunne repliere paa Danevirkestillingen, hvor den kunde optages af de i Slesvig staaende Bataillоner, deeltage i Forsvaret af dette med saa stor Bekostning istandsatte Bolværk og forhindre, at det ved et pludseligt Overfald toges i Besiddelse eller i ethvert Tilfælde ødelagdes af vore Modstandere. Men hvor stor en Styrke have vi i Holsten til at udføre dette Hverv? Man skulde ikke troe det, men det er dog sandt, at paa det vigtigste Punkt, nemlig i Altona, stod idetmindste indtil for nogle Dage siden neppe 100 Mand Infanteri foruden en Deling Cavalleri og Artilleri, og denne imponerende Styrke kan i det Høieste efter de seneste Begivenheder være bleven forøget med et ubetydeligt Detachement fra Glückstadt. Denne lille Skare skal altsaa forsvare sig mod den af fanatiske Slesvigholstenere ophidsede, hamborgske Pøbel. I hele Hertugdømmet Holsten staae ikke 400 Mand og fra Elben til Kongeaaen ikke 1000 Mand Infanteri. Her tales naturligviis kun om danske Tropper. Naar Tydskland uden Krigserklæring sendte en Hær ind i Landet, saa kunde det være en Dumhed, men ingen Skam, at vi ikke i Tide sørgede for at have de fornødne Stridskræfter i Beredskab for at standse dens Fremrykning. Derimod er det en Skjændsel, hvis Turnforeningerne, Skytteforeningerne, de kielske Studenter og Friskarer, maaskee dannede af hjempermitterede hannoveranske Soldater og hemmeligt forsynede med Vaaben af denne os saa venligsindede Regjering, pludselig skulde kaste sig over det Par paa Fredsfod staaende Bataillоner i Holsten, tage dem tilfange eller jage dem paa Flugten, for derpaa at gaae over Eideren og spille Herrer i Slesvig. Mener Ministeriet, der jo maa antages at have et klarere Overblik over Forholdene, at et sligt Overfald trods den herskende Gjæring er utænkeligt, saa handler det upaatvivleligt rigtigt i at optræde, som det gjør, skjøndt det for den Uindviede synes, som om et Overfald ikke blot er muligt, men at det endog kan være heldigt udført, medens vi nedskrive disse Linier. Og i saa Tilfælde vil det ikke være nogen Skam for den Haandfuld Soldater, der ere blevne overmandede, uagtet Tydsklands Praleri, naar det efter fuldbragt Stordaad beretter, at nogle Turnere og nogle kielske Studenter have slaget et heelt dansk Armeecorps paa Flugten, vil finde almindelig Tiltro, fordi Ingen kan antage, at Regjeringen kan have været sorgløs nok til kun at opstille 400 Mand, adspredte paa de mest forskjellige Punkter, i det gjennemagiterede Hertugdømme Holsten. Skammen vil derimod være Regjeringens og altsaa ogsaa Nationens, der for at spare nogle hundrede tusind Rigsdaler udsætter vort Fædreland ikke blot for et Tab, saa stort, at det ikke kan anslaaes i Penge, men ogsaa for hele Europas Spot. At completere de i Hertugdømmerne staaende Bataillоner, ja endog tillige at doublere dem, er sikkert det Mindste, der under de nærværende Forhold bør gjøres og en uafviselig Nødvendighed synes at paabyde denne Foranstaltnings snarest mulige Iværksættelse.

— Det polske Spørgsmaal er i Løbet af denne Uge ikke undergaaet nogen Forandring, medens dog Haabet om, at det ikke vil foranledige nogen almindelig Krig, er blevet stærkere, fordi det virkelig har viist sig, at Keiser Napoleon bestræber sig for at gjøre dette Spørgsmaal til et europæisk ved at opfordre alle Magter, selv dem af anden og tredie Rang, til at slutte sig til det af Frankrig, England og Østerrig foretagne, diplomatiske Skridt, for saaledes at øve et stærkt moralsk Tryk paa Cabinettet i St. Petersborg. Imidlertid fortaber man sig i Gisninger, om, hvorledes Ruslands Svar paa de tre Stormagters Depecher vil blive, og medens man i Frankrig i Almindelighed antager, at det vil blive gunstigt, paastaaer en Correspondent fra St. Petersborg i »L'Indépendance Belge«, at den russiske Nationalstolthed ikke vil taale nogen fremmed Indblanding, men foretrække en Krig, og han tilføier, at Regjeringen veed, at den vil blive understøttet af den offentlige Mening, og træffer sine Forholdsregler for at kunne imødegaae alle mulige Eventualiteter. Endnu bør det tilføies, at de Politikere, der vedblivende troe paa Krig, ere af den Mening, at Keiser Napoleon ønsker, at Preussen fuldstændig skal compromittere sig ved at indgaae en offensiv og defensiv Alliance med Rusland, og at han i saa Fald ikke vil betænke sig paa at føre Krig paa egen Haand med Sverigs og Italiens Bistand, baade ved Rhinen og ved Østersøens Kyster. Med Hensyn til Sverig maa det dog bemærkes, at der ifølge alle Meddelelser endnu ikke er foretaget Noget, der vidner om krigerske Forberedelser.

Paa den polske Krigsskueplads har der fundet en Mængde Sammenstød Sted, i hvilke Polakkerne som oftest have været heldige, uagtet de fra russisk Side skildres som ligesaa mange Nederlag for dem; ifølge telegraphisk Meddelelse skulle de endog have vundet en betydeligere Seir ved Warta. I Warschau er Stemningen mere forbittret end nogensinde, især paa Grund af den saa yndede Erkebiskop Felinskis Fængsling og paa Grund af Forbudet mod St. Marcusprocessionens Afholdelse.

— De mellem England og de nordamerikanske Fristater opstaaede Stridigheder have i denne Uge tiltrukket sig en langt større Opmærksomhed, end selve de polske Anliggender. Hvis man skulde dømme efter de nordamerikanske Blades Sprog, maatte man antage, at en Krig stod for Døren; Stemningen i England er ligesaa bitter, og medens man vil vide, at Lord John Russell har tilstillet Regjeringen i Washington sit Ultimatum, paastaaer »Daily Telegraph«, at den engelske Regjering sender alle sine Pantserskibe til Vestindien. For Unionen synes Øieblikket til at forøge sine Fjenders Antal at være temmelig slet valgt; den har lidt et afgjørende Nederlag ved Charleston; af de ni Pantserskibe, der deeltoge i Kampen, ere fire blevne mere eller mindre beskadigede, og der er ikke Udsigt til, at Angrebet vil blive fornyet. I Nord-Carolina befinder General Forster sig i en meget mislig Stilling, og de Confoedererede have samlet 60,000 Mand for at angribe New-Orleans, hvor General Banks, der har afløst den berygtede General Buttler, kun raader over 20,000 Mand til dette vigtige Punkts Forsvar.

M.

Literatur.

— „Den græske Tragedies Opførelse", af Clemens Petersen, angives i et Forord at skulle tjene som Indledning og Veiledning til Læsningen af Brøndsteds, Dorphs og Wilsters Oversættelser af Hellenernes tre store Tragikere. Det er dog et Spørgsmaal, om Fremstillingen er let og klar nok til at kunne virke Synderligt i et saa populairt Øiemed. Vi kunne ikke indlade os udførligt paa Bogens Indhold, men ville kun antyde en Enkelthed. Forfatteren har holdt sig meget nær til den især af Hegel givne Deduction af den græske Tragediecharakteers plastiske Væsen. Denne Opfattelses Rigtighed i saa viid en Udstrækning er dog ialtfald omtvistelig, i hvilken Henseende vi nærmest ville henvise til en af Hr. Fred. Nutzhorn (i „Tidsskrift for Filologi", III) given Fremstilling, hvis Modbeviser vel ikke alle ere lige slaaende, men som dog havde fortjent at paaagtes. Heldigt forekommer Hr. Cl. Petersen os at have kritiseret den bogstavelige Fortolkning af det om Skuespillerens Indtræden paa Scenen brugte Udtryk ἀναβαίνειν (og det tilsvarende καταβαίνειν); ligesom der ubetinget er Adskilligt i den lille Piece, som baade har Værd for det dramaturgiske Studium og er af almeen Interesse. Enhver, som vil gjøre sig bekjendt med disse Oldtidens Mesterværker, der ikke kunne være fremmede for Nogen, som vil besidde virkelig Dannelse, maa jo behøve nogen Hjelp til den rette Anskueliggjørelse af det Læste. Har han ikke en saadan andetstedsfra, er det jo godt, at ogsaa den danske Literatur paa eet Brædt har faaet fornødne Oplysninger samlet. Bogen er meget smukt udstyret; navnlig prydes den ikke lidet ved et fortrinligt Billede af Theatret i Egesta. (Gyldendalske Bogh. Forlag.)

— Paa Wøldikes Forlag er begyndt at udkomme „Reise i Grækenland, Ægypten og det hellige Land", af Cand. theol. V. Schmidt. Første Hefte indeholder Afreisen over Wien og Triest til de joniske Øer og Athen, hvor Begyndelsen af hans Ophold skildres. Bogen bliver fuldstændig i ti Hefter à 24 ß, og skal udførligere blive omtalt, naar et større Hele foreligger.

— Af Pastor J. Müllensiefens „Tägliche Andachten" udkommer hos Philipsen en dansk Oversættelse „Huusandagtsbog til hver Dag i Kirkeaaret", ved Pastor L. H. Schmidt. Den vil udgaae i 12 Hefter à 20 ß.

— En lille Piece: „Grevinde Lichtenau", fortalt tildeels efter Vehse, fremstiller det frivole Levnet, der under Friedrich Wilhelm II førtes ved det preussiske Hof. Paa ikke faa Steder i Bogen fristes man til at drage Paralleler. (Schous Forlag).

— Den Række Skildringer af en engelsk Opdagelsesbetjents Erindringer, som under Titlen „Nogle Aar i det hemmelige Politi", ere blevne oversatte af Bob, er sluttet med det nu udkomne andet Hefte. Den spændende Fremstillingsevne, som Forfatteren er i Besiddelse af, fængsler Læseren ogsaa i dette Hefte; Fremstillingen er livlig og Oversættelsen er flydende. (Kr. Vissings Forlag).

— Paa Cappelens Forlag i Christiania har Cand. juris, Undertoldbetjent Castberg udgivet „En kortfattet Udvikling af Statsoekonomiens vigtigste Læresætninger", et lille Skrift, der hverken er eller udgiver sig for at være noget originalt Arbeide, men som giver en ganske brugbar Oversigt over de Begreber, som spille en Rolle i Statsoekonomien. Som Grundlag for Foredrag over denne Videnskab vil Bogen være meget anvendelig.

Konst.

— Af Vilhelm, Prinds til Danmark, er der i det Bærentzenske lithographiske Institut udført et smukt og lignende Portrait, efter et Photographi af G. Hansen.

— Om Mindesmærket for Prinds Albert, Dronning Victorias afdøde Gemal, er der nu fattet en endelig Beslutning. Det skal have Form som et Eleonoras-Kors; saaledes kaldes nemlig de Kors, som Edvard I reiste ved Northampton, Waltham og andetsteds, for at betegne de Steder, hvor Processionen med Eleonora af Castiliens Lig standsede paa dens Vei til Westminster. En Billedstøtte af Prindsen skal anbringes i Fodstykket. Mindesmærket skal reises paa det Sted, hvor den første Udstillingsbygning stod; det bliver næsten halvandethundrede Alen høit; Tilsynet med dets Opførelse er betroet Gilbert Scott, den Konstner, hvis Tegning vandt Prisen.

— Paa Valpladsen ved Magenta er nu opreist en Støtte, til Minde om de franske Krigere, som faldt der i Kampen for Italiens Sag. Ideen er undfanget af Italienerne, Omkostningerne bragte tilveie ved en italiensk Subscription, og Arbeidet udført af den italienske Billedhugger Clerichetti. Mindestøtten bestaaer af en Søile, ved hvis nedre Deel det franske Vaaben er anbragt paa den ene Side, Italiens paa den anden; ovenpaa Søilen staaer en Taareurne, med et Kors over. Paa Fodstykket findes Indskrifter til Ære for Frankrig og dets Krigere, deriblandt følgende: „Frankrigs tappre Stridsmænd, som faldt den 4de Juni 1856, medens de dreve den østerrigske Hær tilbage, leve atter op i det erkjendtlige Italiens Hjerte." Navnene paa de i Fægtningen dræbte Officerer ere ligeledes anførte.

— Yorkshire har den Tilfredsstillelse, at have reist Prindsesse Alexandra det første Æreminde. Paa Midtbuen af Lendal-Bro i York var det nemlig bestemt at der skulde anbringes et Englehoved til Prydelse, men istedet derfor fattede man i al Hast den Beslutning, at sætte Prindsessens Portrait, hvilket allerede er udført.

Jernbanevæsen.

— Det italienske Jernbaneselskab har forelagt Keiser Napoleon en Plan til en Bane over Alperne ved Simplon. Omkostningerne ved dette uhyre Værk, Materialet til Banens hele Drift iberegnet, anslaaes til omtrent 25 Millioner Rdl.; efter Planen vil Foretagendet kunne bringes tilende i fem Aar.

— Det pennsylvanske Jernbaneselskab lader bygge Jernvogne til al sin Trafik. Disse Vogne skulle være langt lettere, stærkere, varigere og sikkrere i Ulykkestilfælde, end Trævognene.

Blandinger.

— Erhertug Carl af Brunsvig, som opholder sig i Paris, er bekjendt for sin Diamantsamling, hvis Værdi anslaaes til 5 Millioner Rigsdaler. Den er hans største Glæde, men foraarsager ham ogsaa mange Bryderier. Han vover neppe at sætte Foden udenfor Paris, eller at sove ude, af Frygt for at blive bestjaalet. Han har opført et Huus i det særlige Øiemed, at tjene som sikkert Opbevaringssted for Skatten; det er omgivet med en høi Muur, ovenpaa den kneiser et Jerngitter med hvasse Braadde, sat i Forbindelse med en uhyre Klokke, der giver sig til at kime, saasnart Gitteret berøres — dette konstige Redskab kostede ham alene en Snees tusinde Rigsdaler. Til Diamanterne er der anbragt et Skab i Væggen; foran det staaer hans Seng, saa at en mulig Lysthavende ikke kan komme til dem, uden at trampe paa Hans Durchlauchtighed, hvorimod han selv kan nyde det kostbare Skue, uden at staae op. Skulde det falde Nogen ind, at ville aabne Skabet med en falsk Nøgle, saa ere fire ladte Pistoler rede til at brænde løs paa den Ubesindige, medens paa samme Tid en Klokke giver sig til at ringe i hvert af Husets forskjellige Rum. Hint Værelse har kun eet og det et meget lille Vindue; Døren er forsynet med stærke Slaaer, som kun kunne skydes fra af Den, som kjender Hemmeligheden. Foran Sengen staaer en Kasse med et Dousin skarpladte Revolvere. — Rigdom har Sorg og Armod har Tryghed, siger Ordsproget.

— En Mrs. Wells døde for nogen Tid siden i sit 103die Aar i New-York. Ved hendes Fødsel havde hin By kun 6000 Indbyggere, da hun døde var dens Tal næsten naaet op til 900,000; en selsom Forandring for Den, som oplever Sligt!

— En rig Jorddrot i Egypten, Figari Bey, har anstillet adskillige Forsøg med Hvede, funden i de gamle Mumiegrave, for at erfare, om der var noget Sandt i det Sagn, at slige Hvedekorn ikke blot kunne spire og skyde Stængel, men ogsaa bære Ax af overordentlig Størrelse og Skjønhed. Han benyttede til sine Forsøg to Slags Hvedekorn, som vare fundne paa Bunden af en Grav i Øvreegypten, men ganske lignede dem, som endnu avles der. Kornenes Form var uforandret, men Farven var rødlig baade udenpaa og indeni, som om de havde været i Røg. Efterat være udsaaede bleve de bløde og svulmede lidt i de første fire Dage, den syvende Dag var deres Opsvulmen endnu stærkere, men samtidigt viste der sig Spor af Opløsning, som var fuldstændig den niende Dag — uden Spor af Spiren. Lignende Udfald havde Forsøg med Hvedekorn fra andre Grave, samt med Bygkorn af samme Oprindelse, saa at der er al Rimelighed for, at de Ax, der hidtil antoges at være voxet efter udsaaet Mumiehvede, hidrøre fra Korn, der allerede laae i Jorden, hvor hin blev udsaaet.

— Mad. Georges Sands virkelige Navn er, som bekjendt, Dudevant. Aarsagen til, at hun optog det første Navn, fortælles saalunde: Da hun havde forladt sin Mands Huus med Jules Sandeau, opholdt de sig hemmeligt i et Huus ved Montmartre; for at være mere sikker, tog hun Mandfolkeklæder paa og begge opgave deres Navn til Verten som Sand. Saaledes gik de for at være Brødre: Jules og Georges Sand. Hun fandt saa stort Behag i denne Forkortelse af sin Elskers Navn, at hun senere satte det under alle sine literaire Frembringelser.

— En vigtig Forbedring i Skibsbygningsvæsenet er bleven prøvet paa Themsen, idet et Dampskib med to Skruer har gjort sin første Fart, der viste sig meget tilfredsstillende. Disse to Skruer bevirke, at Skibet med største Lethed kan vende paa Steder, hvor det vilde være vanskeligt for sædvanlige Dampere, samt at det kan styres uden Ror, hvilket er en væsentlig Fordeel for Krigsskibe, som med denne Forbedring kunne hjelpe sig selv, om ogsaa Roret bliver bortskudt.

— Skibet „Ellora", som afgik fra Southampton kort efter Prindsen af Wales' Bryllup, medførte den største Sending Postgods, som hidtil er afgaaet fra England. Den veiede over 80,000 Pund og bestod af 1250 Kasser og Sække med Breve og Aviser, bestemte til Australien, China, Ostindien og Middelhavs-Stationerne.

— Det „pneumatiske Selskab" i London har nu aabnet sin Rørledning, til Befordring af let Postgods ved Luftens Udpompning. Ledningen er kun $\frac{1}{3}$ Fjerdingvei lang, men denne Strækning tilbagelagdes paa Aabningsdagen af en Sending, bestaaende af 35 Postsække, i eet Minut, saa at Foretagendet betragtes som meget vellykket. Selskabet har derfor besluttet, strax at skride til Hovedledningens Forlængelse og Anlæget af de paatænkte Forgreninger.

— Et amerikansk Blad beretter, at der ved Gravelly Ford i Californien er fundet et forstenet Menneskelegeme, der ligger udstrakt paa en Klippe, som om Personen sov; det skal være fuldkommen ubeskadiget. Det ene Been er lidt bøiet, det andet var et Træbeen, men det har faaet samme Fasthed, som det Øvrige. Ved Forsøget paa at flytte denne stivnede Masse kom man under Veir med, at den hang fast ved Klippen, som tjente den til Leie, idet der havde dannet sig et Slags Cement, som bandt Legemet til Stenen. Denne af Naturen fremvirkede Billedstøtte, der antages med Tiden at ville blive endnu fastere og uforgængeligere, er et af Verdens største Underværker — hvis det ikke er en nordamerikansk And.

Charade.

Mit Første kjender hver en Kokkepige;
Det bruges ei til Boller eller Grød,
Men for Exempel — ja, hvad skal jeg sige?
Til Havresuppe, Ærter, Øllebrød.

Mit Andet hører til Musikens Rige,
Har Borgerrettighed i Toners Land;
Stig fire Trin paa Nodekonstens Stige,
Da vil Du finde mig med Kryds foran.

Mit tredie Led kan tolke Sorg og Glæder
Og Vid og Kløgt og Had og Lidenskab,
Er bleven ofte kaldt en slem Forræder,
Er mange Gange — reent ud sagt — en Flab.

Mit Hele — husk Dig om — bar Kongestaven,
Som ligger brudt nu ved Tyranners Fod;
Og kunde han idag see op fra Graven,
Han saae det bløde, hvor hans Throne stod.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 187:

Par — Rap.

Opløst af En af de gamle Vægtere, L. L., Sorte + Corpus juris, Jens Peter i Horsens, en uudfyldelig Kløft i Nakskov, Emma, er sandt, 735 Frøkener i Nakskov, Trier osv. i Lyngby, Ulvinden i Nr. 5, Mm i Præstegaarden, Absalon B., et gl. Vrøvl i Gothersgaden, J. J. i Helsingør, en loyal Mand i Avenrade, 14 og 3, Orlina, en gammel Jon, en herlig Mohicaner, Christen Skjævbeen i Skaarup, J. C. S., Tjattehoverne, Skytten Bryde, Mette Kanis, Onkels Neveu osv.
Opløst af „Een, der ei" osv.

Døde.

Charles Dunoyer, Redacteur af „Courrier du Dimanche", † i Paris.
Dr. Ferdinand Redtenbacher, Professor i Maskinbygning og tidligere Directeur for den polytechniske Skole i Karlsruhe, † der den 16 April.
Ludvig Köver, bekjendt ungarsk dramatisk Forfatter, Redacteur af „Jövö" (Fremtiden), † 11 April i Pesth.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 24de til 30te April incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
24de. .	3,2	8,0	1,2	75	27"11,77	1,81
25de. .	6,1	9,0	0,0	77	27"11,23	
26de. .	6,5	10,0	4,0	75	27"11,82	
27de. .	6,7	10,2	1,4	85	27"11,06	
28de. .	6,3	9,0	3,0	80	27" 7,23	0,90
29de. .	7,5	10,8	4,0	80	27" 8,84	0,45
30te . .	7,2	11,8	3,0	82	28" 0,90	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	29 April	3	pCt.	Consols . . .	93.
Paris	1 Mai	3	„	Rentes . . .	69. 50.
Wien	29 April	5	„	Metalliques .	75. 30.
Berlin	„	3 1/2	.	Staats-Sch.	89 7/8.
Kisbenhavn	30 —	4	„	Kgl. Obligat.	96 1/2.

I enhver Boghandel modtages Subscription paa:

Luthers Huuspostil,

udgiven af Luther selv, Wittenberg 1544, oversat af F. L. Mynster,
som udkommnr paa Undertegnedes Forlag i 4to Format, trykt paa smukt hvidt Papir, med stor og tydelig Skrift til en Priis af kun 3 Sk. for Arket, saaledes at det hele Værk vil koste c. 3 Rd.

Udgivelsen skeer i Hefter; 1ste og 2det Hefte ere strax at faae. — Subscribentsamlere erholde paa 10 Explr. det 11te frit.

Gyldendalske Boghandling. Th. Lind.

Persienner

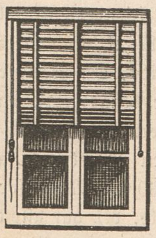

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.

Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.

Priisliste findes i Kjbh. Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.

L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

Fotografi-Albums

og Rammer til Fotografiske Visitkort udsælges til betydelig nedsatte Priser.

Carl Lund,
Bog- og Papirhandelen,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Stereoskop-Albums.

I vor sidste Sending have vi modtaget disse elegante Albums, der ikke tidligere have været til faae her paa Pladsen.

Carl Lund,
Bog- og Papirhandelen,
Kronprindsensgade Nr. 6.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Aarsberetning (1862)
fra Institutet for

Svensk medicinsk Gymnastik,

af Ca. Ma. Nycander, Institutets Forstander, faaes à 16 Sk. i Skandinavisk Boghandel, ligefor Postgaarden.

Til N—f. Det er naturligt, at Deres Anonymitet ligeoverfor Publicum skal blive strengt bevaret; men for Redactionen maa De navngive Dem, inden det Indsendte kan optages.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 189. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 10. Mai 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

De nye Bygninger i Tivoli, I. — Claras Minde, af Beatus Dodt (sluttes). — Knud Andreasson Baade. — Skizzer fra St. Thomas. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Støvler — Støvlepudsere — Støvleknegte.

De nye Bygninger i Tivoli.

I.

Hvad Italien vilde være uden Rom, Frankrig uden Paris, Danmark uden Kjøbenhavn, det er vanskeligt at sige. Men — mutatis mutandis — hvad Kjøbenhavn, idetmindste om Sommeren, vilde være uden Tivoli, det kan umuligt Nogen forklare. Selv et svagt Forsøg paa dumdristeligen at construere Svaret efter saadanne antediluvianske Forestillinger, som En eller Anden maaskee vilde give sig til at udfinde ved at gaae en Snees Aar tilbage i Tiden, førend Geo. Carstensen blev den Mand, han blev (saalænge han blev ved at blive det) — selv et saadant Forsøg maatte paa det Bestemteste afvises ved det classiske Ordsprog: »tempora mutantur et nos mutamur in illis!« Nok sagt, Tivoli er en Prydelse, og tilvisse en dyrebar Prydelse for det nordiske Athen, eller dog for en vis Side af det. Tivoli er en Blomst og ikke den ringeste i den Bouket, der lokker den Reisende herhid, og som glæder selv den Indfødte; det er en Rose — ikke uden Torne, men, naar Alt kommer til Alt, dog en temmelig skjøn Rose. Det er en Repræsentant for vor Cultur — og vi ere saamænd undertiden værre farne med Hensyn til Repræsentationen; det er Kjød af vort Kjød, Been af vore Been, ja endogsaa Aand af vor Aand; thi det er et Billede af, giver et Udtryk for vort offentlige Genie — det er selv et Genie. Men da alle Genier og Søndagsbørn jo have Lykken med sig og have faaet „Held" til Faddergave og „god Skjebne" som Ledsager gjennem Livet, saa har Tivoli just ikke heller i denne Retning været et Stedbarn. Medens Alhambra — denne Udskeielse af oven- og oftnævnte Geo.'s Phantasi, i et Forhold næsten som anden Deel af Goethes „Faust" til den første — stod histude i eensom Selvbetragtning og melancholiserede over sin gaadefulde Tilværelse, der stadig lod det være i Uvidenhed, om det var kjøbt eller solgt (og i saa Fald til hvem?), om det var hængt eller brændt (og dog med en svag Anelse om, at det var slemt ophængt, og at det vilde staae sig bedre ved at være godt brændt) — — saa kom der en Ildebrand paa ude i Tivoli, næsten ligesom Nabo Jeronimus i Comedierne: „Min Tro! ret beleiligt!" Rigtignok kom den ikke i Concertsalen, der skulde ned; thi det vilde nu have været næsten ligesaa stor en Lykke, som hvis det kongelige Theater, dette Foster af den „testudinske Renaissance" var gaaet op i de Luer, hvortil Musers og Gratiers Klagesukke længst have meent, at det burde offres. Men Surturs Børn opaade den gamle Bazarbygning paa den allerbehageligste Maade af Verden, ikke blot ligesom Saisonen var tilbagelagt, men ogsaa da Tivoli just havde faaet sig en ny Assurandeur, der ved snedig Kløgt og fagre Ord om god Fordeel havde lokket Etablissementet fra dets forhenværende do.

Altsaa brændte Bazaren; og i Vinterens Løb maatte den gjenopbygges. Det er den da nu bleven; Façaden er udført i tyrkisk Stil efter Architekt Stillings Tegning, og er meget forskjellig fra den ældre. Foruden Kuppelen er Bygningen prydet med ti høie, slanke Minareter. Men hvis allerede den gamle Bygning i en fortrinlig Grad egnede sig til at arrangeres paa de mest mystisk-romantiske Maader i Vauxhall med Gas og Papirslygter, hvorledes tør man da ikke vente, at den nye — ikke længere, men høiere — Façade, hvis Midtdeel med Kuppelen er henved tredive Alen høi, vil komme til at tage sig ud? Vi skue i Aanden baade Grundlovsfestens Glands og den samme glimrende Pragt, som et proteusartet Symbol for en idelig vexlende, men ogsaa evig ung Glæde

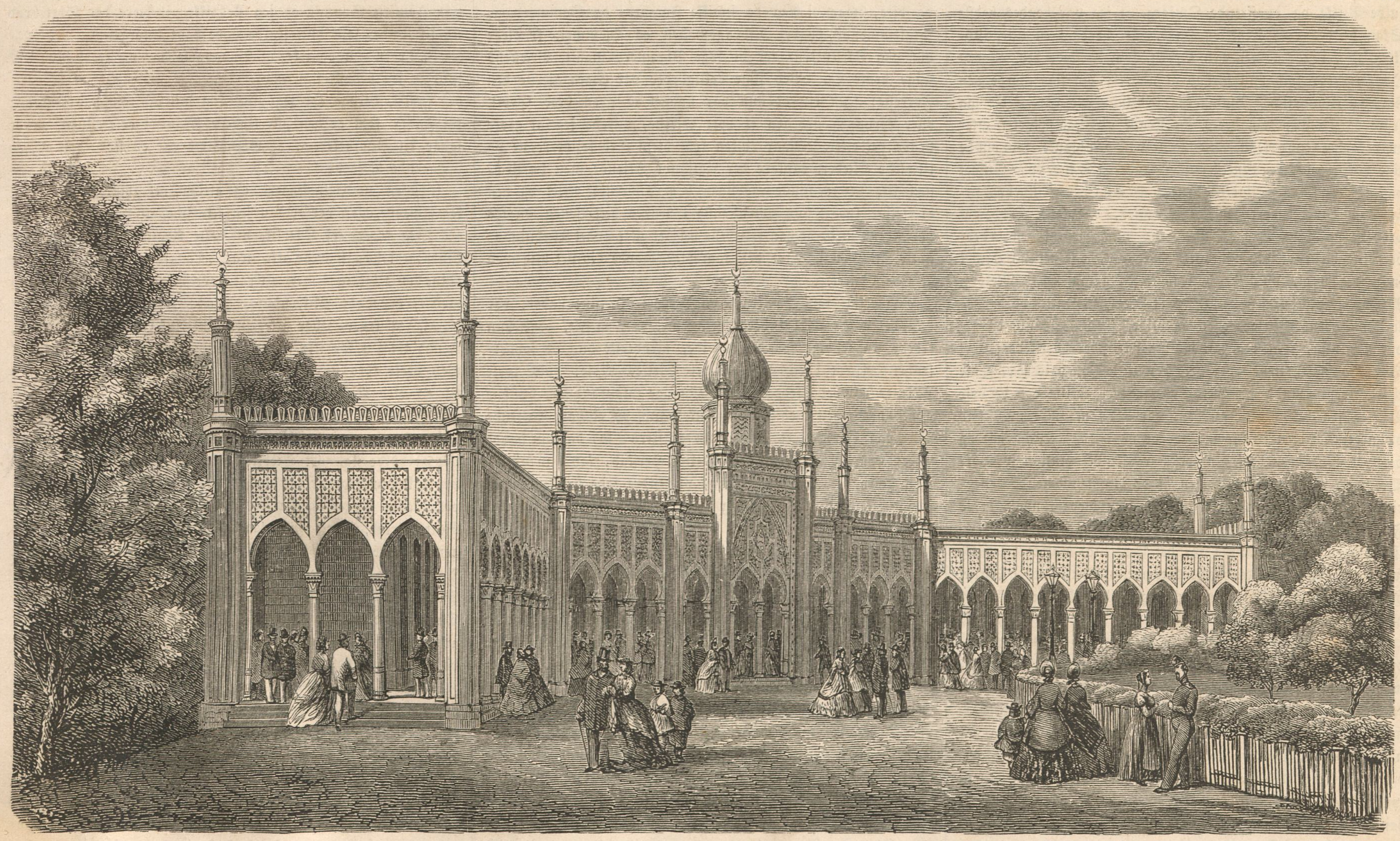

Den nye Bazarbygning i Tivoli, efter Bygningsinspecteur Stillings Tegning.

over kommende Mærkedages Festjubel. Fra denne høist poetiske Sphære vende vi os til den nære prosaiske Side af Sagen, idet vi danne en Overgang ved at melde, hvorledes Farvelægningen, dette „Udtryk i Legemets Ydre for Sjælens Indre“, i det Hele er holdt i samme blide gule Tone, der vækker glade Forestillinger ved Erindringen om Theepavillonen, Pjerrottheatret osv.; medens den orientalske Kuppel synger om Eventyrlandenes dæmrende Azurblaae. Men endelig komme vi til de materielle Krav, hvilke tilfredsstilles — til Nutidens høieste Priser — saavel i Smaaboderne til begge Sider, som navnlig i den store Midtsalon, der ikke i sin hele Organisation er sin Forgænger saa aldeles ulig, men som udmærker sig, som vi haabe fordeelagtigt, ved en Forandring af Bufettens Plads, til Gammen og Glæde for hele den Mængde, der trænges for at faae Deel i de gode Gaver (sic!) fra Hr. Ginderup. Restaurationssalen har samme Brede, 17 Alen, som den gamle, men er længere, 44 Alen; langs Siderne er der Smaacabinetter, foruden disse er der nogle andre mindre Værelser, saa at Publicums Attraa efter „at kunne spise sin Mad i Ro“ er gjort Fyldest.

Claras Minde.

(Af **Beatus Dodt.**)

Hvert Aar paa den deilige Tid, naar Foraarssolen har spredt Vinterens Taage og Mørke, naar dens milde Varme har lokket grønne Urter frem af Jordens Skjød, og de hvide Anemoner titte op af Græsset, som Sendebud og Forløbere for den ventende, fagre Sværm, der utaalmodigt lytter for at høre det glade Budskab: Nu er det Tid, Vaaren er kommen! paa det at de kunne beklæde Mark og Eng med deres spraglede, duftende Foraarstæppe — hvert Aar paa denne Tid dukke Ungdomserindringer, lyse og mørke, i broget Række op i min Sjæl, gribes jeg af glade og veemodige Følelser, fyldes mit Hjerte med den blide Strøm af Minder, og idet det svulmer af unævnelig Længsel, træde Taarer i mine Oine. Det er, som vaagner i min Sjæl en længst henslumret Verden, hvis Skikkelser svæve mig forbi, medens gamle, velbekjendte Toner fra det Fjerne lyde for mit Ore: Bølgernes Pladsken mod Strandens Bred, Vindens Susen i Træernes Toppe, Fuglenes Kviddren, Drengens Sang histhenne bag Gjærdet og Aftenklokken fra den lille Landsby. Alt smelter sammen til en deilig Hermoni, hvori min Sjæl opløftes og bæres hen til hine længst forsvundne Tider, da Glæde og Haab oplyste min Ungdoms Sti.

Ved Bredden af den smalle Fjord, hvis stille, blaae Vande fra det larmende Kattegat skyde sig langt ind i Landet imellem høie, skovgroede Banker, brune Lyngflader og blomsterrige Enge, ligger den lille By Mariager, og der hengled min Ungdoms første Tid. Min Moder var Præsteenke, og min Fader havde, ved sin Død, ikke efterladt hende anden Rigdom, end mig. Saa tvivlsom nu end denne kunde være, saa viste dog al hendes Id og al hendes Gjerning, hendes kjærlighedsfulde Blikke og opoffrende Omsorg, at jeg var hendes bedste Skat, hendes Livs Fryd og Haab. Vi boede i en lille, indskrænket Leilighed; men den Orden, som herskede der, og den Hyggelighed, som hun forstod at udbrede om sig, gjorde den stor og rummelig. Blomsterne i Vinduerne vare stedse saa friske og grønne, som deres Sødskende ude paa Marken efter en vederkvægende Regn, Meublerne vare saa blanke, som om de lige vare komne fra Snedkerens Haand, og Sandet paa Gulvet var stedse nyt og zirligt henstrøet. I Kjøkkenet skinnede Tinfade og Tallerkener i Solens Straaler, og blankt Kobbertøi prydede de hvide Vægge. Selv sad hun gjerne i den læderbetrukne Lænestol ved Vinduet og spandt, og medens Hjulet snurrede rundt, nynnede hun sagte en gammeldags Melodi. Alt var saa stille og fredeligt i vort Hjem, saa mildt og hyggeligt, som hendes hele Væsen og blide, fromme Sind, og det var for mig, som om den samme Fred, der herskede i vort Huus, ogsaa hvilede over hele den lille By, hvis lave Huse tittede frem blandt Havernes Frugttræer. Skilte ved de høie Banker fra den øvrige Verden, var det som om dens Strid og urolige Higen ikke formaaede at naae os. Kun svagt og dæmpet lød Drønet af den første franske Revolution for vore Oren, og vi hørte ikke Larmen af de sammenstyrtende Kongeriger, eller Skriget af de Tusinder, som bleve knuste i deres Fald. Det gik os, som Fjordens stille Vande, i hvilke kun sjeldent en svag Dønning fra det stormende Kattegat lod sig mærke; vi hørte vel af og til Stormens Brusen i det Fjerne, men den rystede ikke vore Huse og fyldte ikke vore Hjerter med Angest.

Lige overfor os boede Sognepræsten, Herr Niels Rendrup, en stille, blid Mand. Det var, hvilket Moder saa ofte sagde, som om Guds hellige Ord stod skrevet paa hans høie, rene Pande, og Hans Barmhjertighed i det fromme, lidt veemodige Smil om hans Mund. Ihvorvel han langtfra var nogen Olding, saa var dog hans Haar saa hvidt som Snee, og hans høie, kraftige Legeme var bøiet mod Jorden, som tyngede paa hans Skuldre hans Sognebørns Sorger, hvilke han saa ærligt deelte. Han var Enkemand og havde kun et eneste Barn, en Datter, der var et Par Aar yngre end jeg. Endnu, som var det skeet igaar, ihvorvel Skoven siden den Tid mange, mange Gange er bleven grøn og er falmet, erindrer jeg den Dag, da hans Kone bares ud til hendes sidste Hvilested. Jeg seer ham endnu træde frem til Gravens Rand for at byde hende det sidste Farvel. Med den hellige Bog i de foldede Hænder og Blikket vendt mod den klare Foraarshimmel, som ventede han der at see et Glimt af hende, der nys havde forladt ham, stod han en lang Tid. Derpaa udstrakte han sin Haand velsignende over Graven; men idet han aabnede Læberne for at tale, standsede en Taarestrøm hans Stemme, og vaklende, ved en Vens Arm, forlod han det Sted, hvor hans Livs Lykke gjemtes. Om Aftenen kom han, med sin lille Datter ved Haanden, over til os. Længe sad han taus med Haanden under Kinden og Taarerne rullede ustandseligt ned over hans blege Kinder. Endelig begyndte min Moder at tale, og idet hun greb hans Haand, søgte hun med sin blide, kjærlighedsfulde Stemme at indgyde ham Trøst. „Husk paa, Pastor Rendrup,“ sagde hun, „hvad De selv saa ofte har sagt, at naar vi utrøsteligt græde og jamre, fordi Herren har opladt sin Haand og vinket Den, der var os kjærest, til sig, da ere vi ikke bedre end de ulydige Børn, der stampe i Jorden og skrige, fordi deres Forældre et Oieblik have forladt dem. Som hine snart ville vende tilbage, saaledes skulle ogsaa om føie Tid de Porte oplukkes, som adskille os fra dem, vi nu saa smerteligt savne . . . og hverken De eller jeg blev jo alene tilbage.“ Ved disse Ord kastede hun et Blik paa den lille Clara og mig, som i en Krog af Stuen legede med hinanden. Disse simple Ord syntes at have fundet Veien til Præstens Hjerte, og idet han betvang den tunge, nagende Sorg, tabte han sig lidt efter lidt med min Moder i Erindringen om alle de glade Timer, som de havde oplevet sammen med den Afdøde. Fra hin Dag kom han regelmæssigt over til os hver Aften med sin Datter, og fra den Tid var hun min eneste Legekammerat. Sit Hjertes hele, rige Kjærlighed, som Præsten før havde deelt med sin Hustru, overdrog han nu paa hende, og hun var den værd; thi som hendes barnlige Stemme lød reen og sølvklar, saaledes var hendes Hjerte ogsaa kjærligt og fromt. Hendes muntre Sind var let og omskifteligt, som Vinden paa en Sommerdag, og af hendes store, blaae Oine lyste Fromhed og Skjelmeri. Fin og gjennemsigtig, som Foraarets første Rose, var Rødmen paa hendes Kind og hendes Legeme var zirligt og let, som Hindens i den grønne Skov. Som hun dengang var, og som hun senere stod for mig i sin friskeste, fulde Ungdomsvaar, saaledes staaer hun nu ofte for min Erindring, idet den samme milde Varme, som gjennemstrømmede mig ved Synet af hende, endnu i mit Livs kolde Vinter opvarmer og forfrisker mig.

Omtrent en Fjerdingvei fra Byen, i et lille Huus paa en af de høie Skrænter ved Fjorden, boede paa den Tid en gammel Pige, Jomfru Sonne, som holdt Skole, og da denne, som Præsten smilende og rystende paa Hovedet sagde, var Byens lærdeste Universitet, saa bleve vi sendte derud. Med hinanden i Haanden vandrede vi nu hver Morgen henad den smalle Sti, langsmed de høie Brinker til Jomfruens Bolig, og ofte, naar vi paa de smukke Foraars- og Sommerdage, forglemmende baade Middagsmaden og Hjemmet, kravlede om paa Skrænterne for at søge Blomster, maatte Præstens Pige hente os. Ved slige Leiligheder var Clara gjerne den Forreste; først efterat hun var hoppet over en bred Grøft, eller sprungen ned fra et høit Gjerde, vovede jeg at gjøre hende det efter. Naar vi saa kom hjem med sønderrevne og tilsølede Klæder, vankede der rigtignok Skjend; men da Præsten ikke længe kunde modstaae hendes bønlige Blik og den hjertelige Anger, som udtrykte sig i hendes hele Væsen, endtes det gjerne med, at han forærede mig et eller andet Klædningsstykke, til Gjengjeld for det, som Clara havde hjulpet mig med at rive istykker.

Løierlig, som Jomfru Sonne var i alle sine Lader, var hun det ogsaa i sin Underviisningsmethode, og Alt, hvad hun troede nødvendigt for os at vide, meddeelte hun os fortællende. Klædt i en storblomstret Sirtses Kjole, hvis korte Ærmer knap bedækkede Skuldrene, lange gule Handsker, bundne oppe om Armen med grønne Silkebaand, og et høit, vaklende Sæt paa Hovedet, et Minde om en fjern Tid, da hun havde været Kammerjomfru hos et adeligt Herskab, sad hun gjerne i en høirygget Lænestol, medens vi Andre sade strikkende paa smaa Skamler rundtomkring hende. Ved hendes Side paa Gulvet stod en perennerende Kaffekjedel paa et Fyrfad, og jeg kan roligt bevidne, at den ikke et Oieblik var af Kog i den Tid, jeg nød hendes Underviisning. Skruttende og kogende udstødte den hele Dagen i korte Mellemrum hvide Dampe, som fyldte Stuen med en underlig blandet Lugt, i hvilken en Araber neppe vilde have gjenkjendt den oplivende Drik fra Mokka. Tiderne vare nemlig onde og Kaffen dyr, af hvilken Grund Ærter og Byg maatte gjøre samme Gavn, om end ikke samme Glæde. Altsom hun nu fortalte os Brudstykker af Historien og Geographien, lavede hun sig en Kop, og ikke sjeldent hændte det sig, at hun faldt isøvn, naar hun havde nydt den, hvorved Sættet paa hendes Hoved i en foruroligende Grad vaklede frem og tilbage, følgende Hovedets Bevægelser. Undertiden tog Clara, der ofte havde været Vidne til den Henrykkelse, hvormed hun omtalte de sjeldne Gange, hun havde drukket virkelig, ægte Kaffe, et lille Kræmmerhuus fyldt med brændte Bønner med hjemmefra, og hældte Indholdet paa Kaffekjedelen, medens Jomfru Sonne sov. Den Forundring og glade Overraskelse, som malede sig i hendes Ansigt, naar hun efter at være vaagnet atter lavede sig en Kop, er ikke til at beskrive. „Ja, ja, Herre Gud!“ udbrød hun med et venligt Nik til os. „Det er dog, som Kjøbmand Nielsen sagde: De lollandske Ærter ere sandfærdig federe og kraftigere, end vore egne, og smage livagtigt som den ægte Bønne.“ Nu tog hun sig nok en Kop, hvorpaa Underviisningen begyndtes med fornyet Kraft. Med vort Strikketøi i Haanden sade vi nu alle, ventende til Tegnet blev givet, hvorefter vi skulde begynde. „Pas nu paa,“ raabte hun, hævede Pegefingeren og kastede et Blik paa os. „Stik ind!“ lød derpaa Commandoen, hvorpaa vi, Alle som Een, stak Pinden ind i Masken. „Slaa om!“ lød det saa, hvorefter vi sloge Garnet om Pinden. „Træk ud!“ hed det atter, og vi trak den nye Maske ud, og „Lad falde!“ var det sidste Tempo, som betød, at nu skiltes Pindene ad. Det samme begyndtes forfra; men idet hun slog Tacten dertil med Pegefingeren, gik denne stedse hastigere og hastigere op og ned, indtil hun endelig havde faaet os i den raske Gang, som hun ønskede. „Hør nu efter, Børn! vi vare altsaa ved Bonaparte. Han er født paa Corsica, en stor O, som paa Fransk hedder St. Croix og paa Dansk Sante Krøis . . .“ „og paa Engelsk St. Thomas,“ hviskede Clara sagte. „Faderen var en skikkelig Mand, som ernærede sig redeligt; men Sønnen blev en Røver, og en af hans første Gjerninger var, at han gik op paa Appenninerne og myrdede alle Munkene i Bernhards Klostret.“

„Og jeg har hørt,“ udbrød Clara ivrigt, „at han var en ung, smuk Lieutenant og af adelig Slægt.“

„Saa, har Du det, Jomfru Næsviis. Men naar jeg siger Dig, at da Napoleon Bonaparte blev født, var jeg allerede en gammel Pige, saa vil Du vel troe, at jeg kjender Sagen bedre. Adelig!“ gjentog hun vredt, „nei jeg har tjent hos de fornemste adelige Familier, og jeg veed, at Sønnerne ikke faae Lov til saaledes at føite omkring.“

„Ja, men Røver var han ikke,“ udbrød Clara grædende.

„Jo netop, en rigtig forfærdelig Røver,“ raabte Jomfru Sonne forbittret, „og derfor valgte ogsaa Franskmændene ham til deres General. Men jeg skal sige Dig, lille Clara,“ vedblev hun derpaa mildere, „det er dog muligt, at han alligevel med Tiden kan blive et meget godt og skikkeligt Menneske; thi min salig Fader var ogsaa i sin Ungdom en vild Krabat, som baade drak Brændevin og skraaede Tobak, men senere blev han saamænd det peneste og ordentligste Menneske.“ Efter dette lille Tilbagetog, hvortil saavel hendes egen Godmodighed, som Hensyn til Clara, hvis Fader ved alle Leiligheder betænkte hende rigeligt, foranledigede hende, fortsattes Underviisningen, indtil den forønskede Fritime slog.

Da vi kom udenfor, gik Clara i længere Tid taus og tankefuld ved min Side.

„Hør Jens,“ sagde hun endelig, „jeg er rigtig saa vred paa Jomfru Sonne, at jeg slet ikke vil bære det Sigtebrød ud til hende, som hun skulde have havt imorgen.“

„Troer Du da ikke, at Bonaparte har været en Røver?“ spurgte jeg betænkeligt.

„Nei, derpaa tør jeg give Dig min høire Haand, Jens; thi Fader, som er den allerklogeste Mand i hele Byen, sagde igaar til Apothekeren, at Bonaparte var en stor Helt og en opgaaende Stjerne.“

„Men en Helt slaaer dog altid Folk ihjel,“ indvendte jeg seirende, „og derfor kan jeg ikke lide, at være en Helt.“

Jeg troede et Oieblik, at dette Argument havde slaaet hende; thi hun svarede ikke strax. Langsomt hævede hun sine Oine op til mig; men efterat have betragtet mig en Stund med et prøvende Blik, udbrød hun:

„Jeg troer heller ikke, Du skal risikere at prøve derpaa, Jens; thi Du tør ikke engang springe ned ad denne Skrænt.“ Ved disse Ord hoppede hun fra Stedet, hvor vi vare, ned til en vild Rosenbusk, der stod paa en af de smalle Stier, som Faarene danne langsad de høie Skrænter. Springet var imidlertid for høit, og da hun naaede Stien, formaaede hun ikke at holde sig. Et Oieblik rakte hun Armene iveiret, derpaa gik hun bagover, og nu styrtede hun i en frygtelig Hvirvel, saa at Bøger og Papirer fløi langt omkring, ned ad den bratte Brink, indtil hun naaede Dalen, hvor hun blev liggende. Ude af mig selv af Skræk og høitgrædende løb jeg et Par Gange fortvivlet frem og tilbage, men endelig tog jeg Mod til mig og kravlede forsigtigt baglænds ned efter hende. Da jeg endelig naaede ned og forpustet vendte mig om for at see efter hende, stod hun, hjerteligt leende over min besindige Fremgangsmaade, foran mig.

„Først kommer Herremanden hop, hop, hop!“ raabte hun, „og saa kommer Bondemanden klump, klump, klump!“ Derefter søgte hun sine Sager sammen, og vi vandrede hjemad.

Som det paa denne Dag gik til i Skolen, saaledes gjentog det sig hver Dag, og da derfor Claras Fader efter en anstillet Examination fandt, at vi, med Undtagelse af Strikningen og en Mængde eventyrlige Historier, hvoraf vore Hoveder vare fulde, Intetsomhelst havde lært, saa paatog han

sig, selv at underviise os. Det gik nu i en anden Gade med Læsningen; thi ligesaa mild og god, som Claras Fader var, ligesaa bestemt og ubønhørlig var han i at fordre Rede og Rigtighed af os for de Lectier, som bleve os opgivne. Det varede imidlertid ikke længe, før vi selv fik Lyst til at nyde af Viisdommens Kilde, for hvis Herligheder han saa godt forstod at aabne vore Blikke, og ofte klappede han os paa Kinden, eller kyssede os kjærligt paa Panden, idet en inderlig Glæde lyste ud af hans Øine, naar vi havde gjort vore Sager rigtig godt.

(Sluttes.)

Knud Andreasson Baade.

(Tildeels efter hans egne Optegnelser).

De sørgelige Forhold, hvorunder den bildende Konst i lang Tid har maattet virke her i Norden, have til forskjellige Tider tvunget Konstens Udøvere til at gaae i Landflygtighed for at søge Omgivelser, der, paa samme Tid som de indvirkede befrugtende og udviklende paa Tanken, lode Mennesket komme til sin Ret. Det er ikke nogen opmuntrende Tanke, at Livet i Norden, som i saa mange Retninger egner sig til at frembringe Konstnere, ikke har Evne til at skaffe disses Talent tilstrækkelig Virkekreds, men vi maae glæde os over, at saamange af vore Store have havt Mod og Kjærlighed nok til at foretrække Livet i Fædrelandet for Livet — i Verden; med dobbelt Interesse bør vi tage os af disse, medens vi glæde os over dem, der ude i den store Verden skaffe Fædrelandets Navn en evig Glands. Men ere Konstnerens Vilkaar end sørgelige i Danmark, saa ere de dog i Norge langt kummerligere; den norske Konst er først skabt i de sidste Aartier, og hvorledes skulde den vel allerede have kunnet skaffe sig en saadan Indgang i det kraftige, raae Folk, som er nødvendig for at Konsten og Konstneren ret skulle kunne trives? Vi sigte ikke blot til den reent materielle Side af Sagen — og den er dog sandelig ikke uvæsentlig; thi Konstneren trænger ligesaa meget til et Marked, som til et Publicum — men Konstnerens Virksomhed er betinget af et stadigt Studium, et stadigt aandeligt Samliv med Beslægtede og et stadigt Liv i Konsten. Det kan Norge endnu ikke byde, og derfor falder det heel naturligt, at de norske Malere og Billedhuggere enten for bestandigt eller dog for lang Tid drage sydpaa for at finde disse Vilkaar, de eneste, hvorunder de kunne virke med Frihed.

En af de norske Malere, der saaledes har exileret sig, er Knud Baade. Hans Navn er ikke meget kjendt her, saalidet som hans Arbeider, men det vil neppe fortryde vore Læsere, at gjøre Bekjendtskab med en Konstner, hvis Malerier høre til de stemningsrigeste, vor Tid har at opvise. Baade er født i Skjolds Præstegaard, Stavanger Amt, den 28de Marts 1808. Hans Fader var dengang Sagfører, og en Sagfører paa Landet i Norge med ni Børn, som han havde, er ikke saaledes stillet, at han kan skaffe dem en Opdragelse, som nøie svarer til deres Evner; det gik derfor som det bedst kunde med Skolelærdommen, Faderen lærte Børnene at skrive og regne, og Moderens Fader, Provst Magnus i Skjold, underviste dem i Begyndelsesgrundene sammen med sine egne Børn. Skoletvangen var saaledes ikke trykkende, og Knud havde Tid nok til paa egen Haand at gjøre sine Studier og ungdommelige Forsøg i Malerkonsten; disse have vel neppe været noget Overordentligt, men dog altid nok til at Faderen — kun lidet stemmende med Fædrenes almindelige Fremgangsmaade — tænkte sig Muligheden af et medfødt Anlæg hos Knud, og i hans femtende Aar sendte ham til Bergen, for at han videre kunde uddanne sin Tilbøielighed — thi Andet og Mere var det ikke. I Bergen fandtes dengang kun een Konstner, en Maler, hos hvem Knud blev sat i Huset for at lære at tegne og male, men Læreren tog sig ikke af ham og Knud blev derfor kjed af sit Ophold, og forlod ham allerede efter nogle Ugers Forløb. Den unge Konstner blev imidlertid ikke forknyt herover, han arbeidede paa egen Haand, malede Portraiter og optog Prospecter, og udviklede i det Hele en Fingerfærdighed, som lagde den første Grund til hans Fremtids Lykke. Hans Farbroder, der levede i Stavanger som Skibscapitain, havde paa en af sine Reiser bragt noget Snurrepiberi hjem med fra London, navnlig en lille Flaske med en Garnvinde i, som i Stavangerske Kredse ansaaes for noget heelt Vidunderligt; vor Knud saae den og gjorde den efter, satte Variationer paa Tanken og opnaaede tilsidst, at den almindelige Opmærksomhed i Bergen henledes paa hans smaa Konststykker og derfra paa ham selv. Consul August Konow tog ham under sin Beskyttelse, formaaede Bergenserne til at skyde en Sum Penge sammen, hjalp selv til og tilveiebragte saaledes et lille Reisestipendium, hvorfor Baade skulde gaae til Kjøbenhavn og ligge ved Konstakademiet.

Atten Aar gammel kom Baade til Kjøbenhavn, blev strax optaget som Elev paa Akademiet og begyndte med Alvor sine Studier; af Akademiets Professorer nævner han med særlig Taknemmelighed Eckersberg, som den, der bestandig opmuntrede ham og endogsaa gav ham et talende Beviis paa sin Godhed ved i 1828, da Baade ønskede at gjøre en Tour til Christiania, uopfordret at meddele ham en meget rosende Attest om hans Flid og Forhold. Baade avancerede op i Modelskolen og var nu forsaavidt færdig, som han maatte til at male for Brødet; nær var han bleven nødt til at blive hernede, thi i Vinteren 1829 frøs han fast, som det hedder i det tydske Studentersprog, Remisserne hjemmefra udebleve, og kun ved vor danske Mæcens, vor nuværende fornemste Privatmands ædelmodige Understøttelse blev Baade sat istand til i Foraaret 1829 at forlade Kjøbenhavn og reise til Christiania, hvor han fristede Livet som Portraitmaler.

Imidlertid skete der et Omslag i hans Faders Stilling, som ogsaa skulde blive af uberegnelig Betydning for hans Retning som Konstner. Den gamle Baade blev i 1831 udnævnt til Sorenskriver i Indre Sogn, Knud fulgte med ham til det nye Hjem og blev øieblikkelig slaaet af det Storartede i Omgivelserne her. Den vilde Natur med al dens Dybde og Poesi virkede saa mægtigt paa ham, at han med hele sin Sjæls Inderlighed, uden nogen Reflection, slog om fra Portraitmaler til Landskabsmaler; det var et af disse sjeldne Tilfælde, hvor det reent Ydre griber mægtigt og bestemmende ind i Menneskets Væsen — og Baade blev i det Øieblik Konstner istedetfor Maler. En heldig Skjebne satte ham i Stand til at udvide sine Studier over en større Deel af Norges vildeste og interessanteste Egne: en Ven tilbød ham fri Reise til Throndhjem og Ophold der, her stiftede han Bekjendtskab med en Søofficeer, som skulde paa Kystopmaaling i Nordland og som gjerne vilde have en Reisekammerat som Baade; han drog da med, og den møisommelige Tour bragte hans Phantasi et rigt Udbytte. Aaret efter denne Reise — i 1835 — traf han i Sogn sammen med den nu afdøde Professor Dahl, som saae hans Studier og opfordrede ham til at gjøre en Reise til Dresden. Baade fulgte strax hans Raad, tog til Dresden og levede der i nogle Aar, arbeidede under Dahls Veiledning, men maatte i 1839 opgive sin Virksomhed og drage tilbage til Sogn, da en Øiensygdom tvang ham til at lægge Penselen bort.

Her levede han i fire tunge Aar, afskaaren fra Udøvelsen af sin Konst, uvis om hvad Fremtiden vel vilde bringe; for en Maler gives der ingen sørgeligere Tilværelse end den, Baade førte i denne Tid, thi nu, da han stod Maalet nær, syntes det jo at forsvinde for ham. Men han kom sig; den norske Generalchirurg Heiberg gav ham i 1843 Lov til at bruge Øinene igjen, og Regjeringen gav ham Midlerne dertil. Med Reisestipendium drog han i samme Høst tilbage til Dresden, levede endnu nogle Aar hos Dahl og flyttede saa, paa dennes Raad, til München, hvor han siden 1845 har havt sit faste Hjem. Atter her maatte han i lang Tid dele de begyndende Konstneres sørgelige Lod, i en stadig Kamp for Udkommet og Navnet; han stod alene, uden Beskytter, udenfor Cliquerne, og Ingen vilde kjendes ved ham. Da slog han med Et ned som et Lyn, han fuldendte et udmærket Arbeide, et Maaneskinsbillede — det, som findes gjengivet i nærværende Blad — som strax blev kjøbt af Konstforeningen i München. Senere solgtes det, udført i Copi, til Prinds Luitpold af Baiern. Med eet Slag havde han skaffet sig et Navn, og nu fandt han Beundrere og Kjøbere; hans Arbeider spredtes over Tydskland, Schweitz, Holland, Belgien og England, ja indtil Amerika er hans Navn baaret — kun her i Norden er hans Pensel næsten ubekjendt, og vi læse hans Navn, uden at vide, hvad der knytter sig dertil.

Baades Specialitet er Maaneskinnet; han er en fuldendt Mester i at gjengive den eiendommelige, blide, romantiske Stemning, som griber Enhver paa en smuk, maaneklar Aften. Det er dette Hemmelighedsfulde, dette Vuggende, Smertestillende, denne dybe Ro, der spiller saa vigtig en Rolle i hele den nordiske Folkecharakteer, som han har forstaaet at gjøre sig til Herre over. Hans Maaneskinsbilleder ere deilige, lyriske Digte.

Vi have hidtil beskæftiget os med Maleren Baade; Knud Baade giver denne Intet efter. En aaben og ærlig Charakteer, nøisom og beskeden, elskværdig og trohjertet, indgyder han Tillid og Kjærlighed hos Alle, som han træder i Forhold til. Oplært i Modgangens Skole, vedkjender han sig trofast Virgils Vers:

»Non ignara mali miseris succurere disco,«

og Ingen har banket paa hans Dør for at søge Raad eller Daad, uden at blive hjulpen. Flere af Münchens dygtigste Videnskabsmænd tæller han blandt sine Venner, og igjennem fortrolig Omgang med dem har han udvidet sine Kundskaber over et Omraade, som ellers er den strenge Forsken forbeholdt; navnlig er han fortrolig med Naturen, med Astronomi og Physik, og han gjemmer ikke sin Kundskab for sig selv: altid interessant i Samtale, belærer han ikke blot sine Omgangsvenner, men søger stedse at udbrede Kundskab iblandt den Deel af Folket, som han paa sine hyppige Reiser færdes imellem. Om Sommeren gjør han jævnlig en Udflugt til Tyrol eller Schweitz, men flere Gange, navnlig ifjor Sommer, har han ogsaa besøgt sit Fædreland. Kjærligheden til Norge er endnu varm hos ham, og som god Nordbo udstrækker han ogsaa sin Kjærlighed til Danmark; med Interesse følger han vore politiske Forhold, og det skyldes ham, at mangfoldige falske Meninger og Paastande ere blevne bekæmpede og gjendrevne i en udbredt Kreds i München.

I Aaret 1861 vandt Baade Medaillen af første Classe ved den store Konstudstilling i Genf; i samme Aar befalede Kong Ludvig af Baiern hans Buste udført og opstillet i det nye Pinakothek i München, i Samlingen af berømte Konstnere.

Skizzer fra St. Thomas.

(Af et Brev fra —d —n.)

— — Ifølge vor Aftale sender jeg den lovede Beskrivelse over St. Thomas saa snart efter min Ankomst, da det jo fornemmelig er de første Indtryk, Du ønsker, jeg skal meddele Dig. Som den vigtigste af Øerne maa unegtelig St. Thomas i enhver Henseende have Fortrinet, navnlig med Hensyn til Husenes Architektur, Byens Beliggenhed, Selskabslivet osv. Indseilingen er noget af det Skjønneste, man kan tænke sig. Længe før man er inde i Havnen, kan man see Byen Charlotte Amalie — et Navn, som man imidlertid aldrig hører og som de færreste af Indbyggerne kjende. St. Thomas er den gængse Benævnelse, og da der ingen anden By findes paa Øen, kan man ikke tage feil. Byens amphitheatralske Beliggenhed paa tre (maaskee rettere fire) Høie, gjør et storartet Indtryk. Efterat man er kommen ind i Havnen, opdager man først den store Masse af alle Nationers Skibe; Havnen er nemlig dannet i Form af en Hestesko, med et dybere Indsnit ved den vestre Side. Her er det sikkreste Sted for Fartøierne og man maa forbauses ved at see den Mængde Baade og Smaaskibe, der søge Ly her i Orkantiden. Ved Indløbets østre Side ligger General Mühlenfels' Batteri, ved den vestre Cowells og det lavere Prinds Frederiks Batteri, af hvilke dog kun det sidstnævnte er monteret; i General Mühlenfels' er der et Fyrtaarn, Cowells tjener til Telegraphstation, hvorfra alle indkommende og forbiseilende Skibe signaliseres til Fortet. Midt i Havnen findes et farligt Skjær, Prinds Rupert kaldet, kun nogle faa Fod over Vandspeilet; for at advare Skibene er det hvidmalet, saa at det kan sees i den mørkeste Nat. Byen ligesom læner sig til Bjergene, der ganske omgive den; omtrent Trediedelen af den hele Høide er bebygget. Klipperne ere uden Trævæxt, kun hist og her findes Smaabuske, men de ere næsten hele Aaret rundt grønne; naar der i længere Tid har været Tørke, antage de og Græsset dog en bruunlig Farve, som vor Lyng. — En af de Gjenstande, der strax tiltrække sig den Nysankomnes Opmærksomhed, er et i gammel Stil opført Taarn, Kjærs Taarn, der tjener Skibene til Sømærke; det ligger paa den høieste Bakke og var i fordums Tid Samlingssted for Sørøvere, som herfra havde godt Udkig efter deres Bytte eller Fjende. Sagnet beretter, at der i Høien ved dette gamle Taarn skal findes Skatte nedgravede fra hin Tid. Paa Bjergenes høieste Kam, næsten skjult af Buske og Træer, ligger et lille privat Landsted „Louisenhøi".

Ved Landstigningen møder ingen tjenstivrig Toldofficiant, for at undersøge dit Gods, intet Menneske bekymrer sig om Du er Fremmed eller ei, Du kan komme og gaae, som Dig behager.

Lige ved Havnen ligger en nydelig Have. Haver ere saa sjeldne i Vestindien, at denne nok er værd at lægge Mærke til; man maa beundre den Omhyggelighed og de store Opoffrelser, der have været anvendte for at bringe noget saa Smukt ud af denne lidet frugtbare Jordbund. Den er offentlig, men ikke meget besøgt af Indbyggerne selv; kun Fremmede og Ammer med Børn sees der — som Ammestue staaer den ikke tilbage for Kongens Have.

Ligefor Haven ligger Byens første Hotel, Commercialhôtel, paa et særdeles heldigt Strøg for Fremmede, da alle offentlige Bygninger, Fortet, Casernen, Politikammeret, de kongelige Comptoirer osv., ligge tæt derved, og Kongeværftet ligefor. Man maa imidlertid ikke vente at finde architektoniske Mærkværdigheder i St. Thomas; alle offentlige Bygninger ere simple Huse, flere endog kun leiede af Privatfolk, men selve Bygningsmaaden er anderledes, end den europæiske. Husene ere som oftest af Træ — kun Kjøbmandsboderne maae nødvendigviis være af Muurværk — Tagene tækkede med fiirkantede Træplader (Shingler), lagte over hverandre, og Vinduerne have istedetfor Glasruder grønmalede Jalousier, der give Værelserne et yderst behageligt halvdunkelt Skjær, da Dagslyset vilde være altfor stærkt; man kan efter Behag skyde dem op og ned, og derved frembringe større eller mindre Lufttræk. Vi Europæere frygte i Almindelighed meget at være i Træk. Denne Frygt kjender Vestindianeren ikke, han søger tvertimod at faae megen Gjennemtræk, og desuagtet er han langt sjeldnere plaget af Rheumatisme, end Europæeren — om det er Vane eller Luftens ringere Skarphed, skal jeg lade være usagt; men at Træk er yderst behagelig i Vestindien, er sikkert nok. Paa Husenes nordlige og østlige Side, der ere mest udsatte for de herskende Vinde, er der anbragt Gallerier.

Et Huus beboes kun af een Familie med dens Tjenestefolk, unegtelig en meget behagelig Ting — det kunde eiheller godt tænkes, at Flere boede sammen, da Jalousierne i Almindelig-

hed ere aabne, og saaledes den Ene vilde kunne høre hvert Ord, den Anden talede.

Gaderne her ere uden Brolægning, som Landeveiene hjemme, men meget haardere, saa at Regnen ingen Indvirkning har paa dem, uagtet den Regn, man har herude, er meget voldsom, almindeligviis som den stærkeste Pladskregn, men den vedvarer ogsaa kun kort Tid — Solen kommer atter frem, og et Kvarteerstid efter kan Du spadsere med de tyndeste omvendte Skoe, uden at faae vaade Fødder. Men Du skal ikke udsætte Dig for Regnen her, i Europa siger det Intet, at man bliver drivvaad, her derimod kan man let paadrage sig Forkølelse og saa har man strax en Feber paa Halsen, der ofte kan være livsfarlig. En god Ting er, at man næsten altid kan forudsee Regnen, og at den ligesom giver Dig nogle Minutter at løbe paa.

Knud Andreasson Baade.

Hvis Nogen ønsker at see Driftighed i Handel og Vandel, da er her det rette Sted. Fra Solens Opgang til dens Nedgang færdes kun Forretningsmænd paa Gaden — er Du ikke Handelsmand, vil Du føle Dig tilovers, og trække Dig tilbage til din kølige Bolig, hvor Hvilen i Hængekøien vil være tusinde Gange at foretrække for en Spadseretour om Dagen, gjennem Gaderne. Du troer vel, at man, som i Kjøbenhavn, gaaer paa Østergade og Langelinie, for at see og lade sig see — men dette er ingenlunde Tilfældet — Du seer i Almindelighed ikke en Dame, og skulde Du hændelsesviis møde En, som gjør en Formiddagsvisit, er hun saa tildækket af grønne Slør, at man slet ikke kan see Ansigtet. Du vil maaskee udbryde: saa kan man dog vel see dem i Vinduerne? Ingenlunde, kjære Ven, man kan ikke see, om der er Nogen bag Jalousierne, og Du kan leve hele Maaneder i Vestindien, uden at see Damer, naar Du kun vil søge dem om Dagen i Vinduerne eller paa Gaden.

Dog, forinden vi gaae til Hængekøien, ville vi gjøre en lille Afstikker ind i det herværende »Etablissement de Glaçes«. Overskriften er tilstrækkelig, de 22° Varme i Skyggen gjør Resten, og Du kan tænke Dig, hvilken Nydelse man da har af Isvand. Dette smukke Etablissement har først i de senere Aar ret kunnet gjøre sig gjeldende, og det svarer kun Regning, saalænge St. Thomas vedbliver at være Midtpunktet for Dampskibsforbindelsen mellem England og de vestindiske Øer, hvilket giver Anledning til en Mængde Fremmedes Ophold paa Øen, og Alle søge strax — Ishuset. Slipper i de varmeste Maaneder undertiden Beholdningen op, ved et Isskibs Udebliven, da er det, som en stor Ulykke var hændet. — Blandt de større Etablissementer udmærker sig ogsaa det yderst elegant udstyrede Apothek, hvis umaadelige Beholdning forsyner en Mængde af de omliggende Øer.

I Europas store Stæder findes ofte saagodtsom hele Lageret i Boutiksvinduerne — her ligge Varerne nedpakkede i store Trækasser; thi paa St. Thomas drives Handelen fornemmelig en gros. Saaledes kan man gaae i mange Boutiker, uden at kunne træffe en Detailhandler. Vore Boder kunne derfor ikke taale at sammenlignes med de europæiske, med Hensyn til det Ydre, men de kunne nok udholde Sammenligningen med Hensyn til det Indre.

Spørger Du: Hvorledes tage disse Boutiker med Trækasser sig ud om Aftenen ved Lys? Saa maa jeg svare: De tage sig slet ikke ud — thi man lukker simpelthen Boutiken, naar det bliver mørkt — Kreolen begynder og ender sine Forretninger med Solen, er den først nede, forlanger han lidt Adspredelse. Denne bestaaer i Almindelighed efter Middagsmaaltidet i en Kjøre, Ride- eller Spadseretour, og om Aftenen i et saakaldet Parti ɔ: Selskab -- sjeldnere gives der Concerter, Baller eller Comedier. Hovedadspredelsen i disse Selskaber er naturligviis Musik og Sang — thi Conversationen gaaer i Almindelighed temmelig slet; er der blot nogle faa dandsende Par, saa dandser man; thi her findes lidenskabelige Dandsere, og det er ingenlunde Menuetter, der udføres. Kreolerinderne dandse næsten alle meget godt, men de ere

Et Maaneskinsstykke. Efter et Maleri af Knud Baade, tegnet af G. Emil Libert.

Prospect af Byen St. Thomas.

langt mere stive og tilbageholdne, end vore Europæerinder; det varer længe, før man bliver fortrolig med dem, og den Ligefremhed, som udmærker vore Landsmandinder, er hine aldeles fremmed.

Middagsmaaltidet holdes i Almindelighed meget seent, hvilket er yderst behageligt i dette Klima; kun gaaer man derved tabt af en Spadseretour, der blot kan foretages om Morgenen meget tidligt, eller efter Solens Nedgang, og da maa man skynde sig. Mørket falder strax paa, efterat Solens sidste Straaler ere forsvundne fra Horizonten. Denne korte Tid er meget behagelig og man seer da Beboerne komme ud paa deres Altaner eller flade Tage, for i Ro og Mag at nyde den friske Luft; de i Vestindien brugelige, ja aldeles nødvendige Gyngestole ere ganske udmærkede til det Øiemed. I Byen ere da alle Boutiker lukkede, kun de umaadelig store massive Jernporte lade ane Kilden til St. Thomas' Rigdom. Gaderne ere overfyldte af den altid skrigende, larmende og syngende Almue, og man gjør bedst i, at søge en friere Atmosphære.

Langs Havnen udad Byens Østkant fører en herlig Vei — hele Havnen ligger for Øiet og just paa Høien ved Omdreiningen sees Størstedelen af Byen selv lige under Ens Fødder. Denne Vei slynger sig rundt om den ene af de fire Høie, hvorpaa St. Thomas er bygget; her findes endnu kun faa Huse og paa Toppen sees Ruiner af et gammelt Taarn, der har været et vigtigt Punkt for Buccanierne, nu beboes Høien af en — fredelig Postmester. Medens Øen fra 1807 til 1814 var i Englændernes Besiddelse, husede denne Bolig en detacheret Vagt. Der er kostet endeel Penge paa Anlæget af denne smukke Vei, som er udsprængt af den haarde Klippe — kun Skade at den er saa kort; nu maa man vade i dybt Sand langs Strandkanten, for at komme til den anden Vei, der fører ud mod Nordost. Foretager man denne Spadseretour en stille Aftenstund, naar et af de mange Dampskibe løber ind, faaer man et livligt Billede af den Interesse, ethvert saadant Skibs Ankomst vækker: Alles Øine ere, med eller uden Kikkerter, Briller eller Lorgnetter, rettede mod det — man udspeider, om der er mange Passagerer paa Dækket, om Skibet har lidt meget af Søen, hvilket sees paa de afvaskede Sider. Og nu svaier det majestætisk ind i Havnen, Bredsiden vendes mod Byen — nogle Minutter senere ligger det paa sin Plads, allerede omringet af en Mængde Baade, for at modtage alt det Nye og Interessante. Du skulde blot see Posthuset efter Modtagelsen af Aviser og Breve! Det er næsten ikke muligt at trænge sig frem, naar Vedkommende opraaber dit Navn, og dit Brev maa langes Dig fra Haand til Haand.

Til Byens Mærkeligheder høre ogsaa Fortet, Casernen og de underliggende Batterier. Christiansfort ligger paa en Høi, det er opført af Muurværk, og i Midten findes et gammelt Taarn; det har kun faa Kanoner. Hele Batteriet danner tillige Cisternens Tag og holdes derfor overordentlig propert. De svære Jordskjælv have slaaet brede Revner i de stærke Mure og Taarnet. Her er en deilig Udsigt, det skal ogsaa være Officerernes Yndlingsspadseretour, hvor de drømme om det fjerne Fødeland, som de færreste faae Leilighed at gjensee. Casernen er meget smuk og bekvem, saavel for Mandskabet, som for Officererne; disses Kvarterer, især de mod Syd, ere særdeles nette, og man kan neppe ønske sig en sundere Bolig, da Casernen ligger tæt ved Strandbredden, paa en fremskydende Landtunge. Hernede findes det saakaldte Vandbatteri, der er malet hvidt, for at Skibene kunne have et bestemt Maal at styre efter. Dette er heller ikke fuldstændigt monteret, men Skytset er af sværere Caliber, end paa selve Fortet. Af de ved Indløbet værende Batterier er, som forhen bemærket, det ene monteret og modtager directe Ordre fra Fortet, naar det skal fyre paa et eller andet Skib, der vil unddrage sig den Afgift, ethvert udseilende Skib er pligtigt at betale. Det lykkes dog ofte en eller anden forvoven Amerikaner, at komme ud — men i Almindelighed er det mere af Forglemmelse, end for at unddrage sig Afgiftens Erlæggelse, og de vende derfor som oftest tilbage ved det første Skud.

Hvad der undrer mig meget er, at man ikke har flere store offentlige Cisterner, der i den tørre Aarstid kunde forsyne Indbyggerne med Vand; der har været saadan Mangel, at man har maattet sende Skibe til Portorico efter det nødvendige Vand. — En Skibscapitain, der i den Tid havde hentet en heel Ladning Vand, vilde ikke sælge det til de gængse Priser, da han haabede at tjene en Formue derved. Ingen vilde betale, hvad han forlangte, men han vilde ikke sælge billigere og holdt sig tappert et Par Dage, indtil Himmelen nedsendte et sandt Skybrud over Byen, saa at alle Cisterner vare fyldte og den nærige Skipper kunde helde sin Ladning overbord — en retfærdig Straf for hans ublue Fordringer.

Vandet føres ombord til Skibene i underlige Baade, bestaaende af et stort huult Rum, hvori Vandet er — et Seil og en Pompe, som bruges til at pompe Vandet op i Skibene. — Da de ingen Ræling have, og Dækket gaaer skraat ned til begge Sider, see de ret pudsige ud, med de ovenpaa siddende to Negere, thi naar de gaae ud, ere de i Almindelighed saa vel fyldte, at man næsten ikke seer noget af Skroget over Vandfladen.

Den herlige Udsigt fra Telegraphstationen (Cowells Batteri) lønner Møien ved at drage den skrækkelige Vei derop. Paa disse Militairstationer optages ogsaa Reconvalescenter af Garnisonens Mandskab, da den rene Luft i kort Tid gjengiver den Febersyge hans Kræfter.

I Almindelighed ere Officerer og Soldater velfornøiede med Opholdet herude, kun klage de over den store Eensformighed og den deraf følgende Kjedsomhed. Dette vil dog altid finde Sted i et tropisk Klima, hvor man hverken har Vinter, For- eller Efteraar, men en evig Sommer — ved Aarstidernes Vexlen i de kolde Klimater føler man Aaret skride frem, men de tropiske Aar ligesom forsvinde; den ene Dag er som den anden, man mærker ikke, at Tiden gaaer, før man standser ved Aarskiftet, først da udbryder Vestindianeren: „Men er det muligt, er atter et Aar hengaaet!" Paa den anden Side savner man ingenlunde det kølige Foraar, det raakolde Efteraar, eller den isnende Vinter — man ønsker kun engang imellem en Smule mere Kølighed, naar, som ofte skeer, ikke en Vind rører sig, men Heden ligesom holder sig svævende over Byen; dog nogle kraftige Vindpust fra Østen, den sædvanlig herskende Vind — Østpassaten — jager snart den utaalelige Hede bort og man nyder da dobbelt den forfriskende Luftning.

St. Thomas er i Besiddelse af et udmærket Athenæum, hvor man finder Dagblade i adskillige Sprog og en betydelig Samling af berømte Forfatteres Værker — det nyder ogsaa megen Anerkjendelse, navnlig af den store Mængde unge Mennesker, der opholde sig i Byen.

Kirkerne ere ganske nette, uden at kunne gjøre Krav paa nogen Udmærkelse; her findes alle mulige Religionssecter, af hvilke den katholske er mest udbredt — dernæst den episkopale. Den Protestantiske har de færreste Tilhængere og den danske Kirke er ogsaa den simpleste. Særdeles vindskibelige ere de saakaldte Baser, et Slags Herrnhutter; Mændene ere Skolelærere, Agerdyrkere og Professionister, Konerne lave Smør, sælge Grøntsager o. desl. De boe paa en Plantage tæt vestfor Byen og have det yderlig propert i deres Huus. Deres Giftermaal ordnes, efter hvad man fortæller, paa en besynderlig Maade, idet den Mission, hvorfra de udgaae, uden videre, naar en Broder skal giftes, udsender en Søster til ham, og disse to Væsener ere da bundne for Livstid; mister den ene sin Halvpart, vil efter nogen Tids Forløb en Ny udfylde den tomme Plads — man maa fra Barn være opdragen i denne Tro, disse Skikke og Sædvaner, for at finde sig deri uden Knurren.

Har Du ikke været i Vestindien før, vil din Opmærksomhed særligen vækkes ved at see de kulsorte, bronzerede og guulblege Indvaanere. Betragt engang hin Kæmpe af en Neger — han er ret en Typus for denne Menneskerace — de tykke Læber, den flade, brede Næse, Krølhaaret paa Hovedet ere Racens Særkjender. Men hvilken prægtig Holdning have ikke disse Negerinder, ingen Dronning vilde skamme sig ved at træde frem med en saadan Anstand. Hvad der ofte giver dem et vist Anstrøg af Coquetteri er den maleriske Maade, hvorpaa de knytte deres Hovedtørklæder, hvis meget spraglede Farver passe godt til deres Physiognomier. Uden dette Tørklæde ere de formelig væmmelige — jeg troer, at hvis man virkelig blev forelsket i en Negerinde og saa engang saae hende uden Tørklæde, vilde Forelskelsen være hævet, som ved Trylleri; thi Haarets Pragt og den herlige Pande ere jo det smukke Kjøns høieste Prydelse — men her seer Du hverken Haar eller Pande. Nogle af de „Finere" blandt Negerinderne have emanciperet sig fra Tørklædet — men, o Himmel! hvilket Syn, at see et saadant Abefjæs under en nysselig moderne Hat. Nei, lad dem holde sig til deres Tørklæder, de tabe altfor Meget ved at lægge dem af. Du, som er en saa ivrig Forfægter af Negernes Rettigheder, bliver vist ganske fornærmet ved det uskjønne Billede, jeg her har fremstillet for Dig, men jeg kan forsikkre Dig, det langtfra er overdrevet — om det saa er med Abefjæset, er Sammenligningen ingenlunde slet, især naar man seer de gamle Negere med graat Skjæg og indfaldne Kinder; paa det Stadium have de, efter min Mening, stærkest Lighed med hin Dyreclasse. — Den saakaldte couleurte Befolkning, blandt hvilken der findes en Mængde mørkere og lysere, ja endog aldeles hvide Teinter, er i Almindelighed langtfra smuk, dog kan der gives enkelte Undtagelser, men jeg har endnu aldrig fundet, hvad man saa ofte har læst om de deilige Mulatinder, og skal snarere give Mandkjønnet Fortrinet. — Den tredie Classe af Befolkningen, som jeg kaldte den guulblege, er Europæere eller Creolere ɔ: i Vestindien fødte Hvide. Europæeren, som har opholdt sig et Aars Tid i dette Klima, taber sin sunde, friske Farve, og faaer en guulbleg Teint, der dog atter forsvinder, naar han kommer i et koldere Jordstrøg. — At der næsten hersker Had mellem disse tre Menneskeclasser er begribeligt: Den Hvide hades af de to andre og til Gjengjeld, istedetfor at søge at hæve dem op til sit Standpunkt i Livet, foragter han dem. Dette er især Tilfældet med de mindre velhavende „blanke" Familier og de fødte Creoler, som have tilbragt deres Liv her og saaledes fra Barn af ere voxede op i de engang indgroede Fordomme. Den Sorte foragter Mulatten og er stolt af at være Sort — han kjender dog sine Forældre — Mulatten er en Bastard, eller i alle Tilfælde Afkom af en Bastardfamilie. Mulatten staaer, saavel ved sin Farve, som sin Opdragelse, som et Mellemled mellem den Hvide og den Sorte — han foragter gjensidig begge Classer — vilde dog gjerne hæve sig til den Hvide, men mødes som oftest af ham med en altfor utaalelig Nedladenhed, til at han skulde finde sig deri. Man maa imidlertid ikke være for haard i sin Dom over de Farvede, thi der findes blandt dem særdeles vakkre Mennesker, der optages i de Hvides Selskab og have forladt deres egen Race. Der hersker dog langt større Liberalitet med Hensyn til denne Farvekasteinddeling paa St. Thomas, end paa nogen anden af de danske Besiddelser, ja efter hvad jeg har hørt, end paa nogensomhelst af de andre vestindiske Øer. Grunden hertil er naturligviis Handelsrøret og den større Mængde Fremmede, som have nedsat sig paa Øen og ere uden Fordomme mod hine Classer.

Negernes største Fornøielse er Dands, men de have tillige en anden, der er temmelig barbarisk og dog, besynderligt nok, engang var en meget aristokratisk i Europa: Hanefægtninger. Disse finde gjerne Sted om Søndagen efter Gudstjenesten, thi Negeren forsømmer ligesaalidt Kirken, som den Blanke — om dette imidlertid er af sand Gudsfrygt, eller af Vane og til Tidsfordriv, skal jeg lade være usagt; men vist er det, at jeg ofte har seet Negerne lægge sig i de mageligste Stillinger og sove, medens Prædikenen varer; den lumre Hede og Søndagsklæderne bidrage vel ogsaa til denne Søvnighed.

Ved Hanefægtningerne veddes der om store Summer, og det gaaer ofte saa vidt, at Eierne tage deres Dyrs Parti og det Hele ender med blodige Skuespil. For at hindre Sligt, maa ingen Hanekamp holdes uden Politiets særlige Tilladelse, saa at det kan tage de nødvendige Forholdsregler.

Et af St. Thomas' største Onder er Orkanen, som imidlertid kun forekommer i tre Maaneder, nemlig fra Juli til October; alle Skibe flygte da fra Havnen, og i den Tid forlange Assuranceselskaberne større Præmier. Himmelen kan være aldeles klar og skyfri; paa engang sees en Mængde smaa, tilsyneladende meget uskyldige Skyer, der lidt efter lidt fortætte sig, Solen formørkes, Vinden kommer op og blæser stødviis, Fugle og Dyrene paa Marken blive ængstelige og søge Ly, hvor de kunne finde det — hele Naturen synes at ane den Kamp, der forestaaer — Vinden løber hele Compasset rundt, begynder at hyle og tude, og samtidigt nedstyrter en pidskende Regn — i en kortere Tid, end det kan beskrives, har den nys saa rolige Scene forandret sig — Søen taarner sig høiere og høiere — Grundbølgerne med deres gule Sand komme hvidskummende frem, og vee de Skibe, der ikke enten naae aaben Sø, eller have tilforladelige Ankere i Havbunden — i Husene spærres alle Indgange, Skodder, Døre osv. lukkes med Tverbomme og Tougsurringer, enhver Aabning tilstoppes, thi finder Vinden blot en Revne, vil det være tilstrækkeligt til at bortrive hele Taget, ja undertiden Huset — man maa ikke vove sig ud, thi det er Livet om at gjøre — udenfor møder Dig nemlig nedfaldende Shingler, Tagsteen og andre lignende Sager, Alt, hvad Vinden finder paa sin Vei, fører den med sig og Du kan see hele oprykkede eller brækkede Træer hvirvles høit op i Luften og henslænges i en utrolig Afstand fra deres oprindelige Sted.

Mindre farlige ere Jordskjælvene, der meget ofte finde Sted, men Stødene ere saa ubetydelige, at de tidt slet ikke mærkes. I nogen Tid havde jeg ingen Idee om, hvad Jordskjælv vilde sige og jeg lo, hvergang det blev mig fortalt, at der paa den eller hin Tid havde været Jordskjælv — men en Dag var jeg netop i Fortet (som bekjendt føles Stødene langt mere i Grundmuur, end i Træbygninger, eller paa fri Mark), da en af de Tilstedeværende raabte: „Det er Jordskjælv!" Man hørte nu en dyb, underjordisk Rumlen — jeg troer man bedst kan sammenligne den med den Lyd, man hører paa Platformen af Rundetaarn, naar en Bryggervogn belæsset med Tønder ruller forbi — og lidt efter et besynderligt Ryk, som gjentog sig et Par Gange; jeg kunde imidlertid ikke mærke nogen Bevægelse af Meublerne, men det udøvede en besynderlig Virkning paa mig, der havde spottet over Andres Frygt — jeg blev nemlig aldeles bleg og bange; en kold Gysen foer gjennem mit hele Legeme — min Nysgjerrighed var aldeles tilfredsstillet og jeg ønskede ikke oftere at gjøre Bekjendtskab med Jordskjælvene.

Du maa ingenlunde troe, som man saa ofte læser om de tropiske Lande, at her er fuldt af farlige Dyr, som Slanger og deslige — tvertimod, man kjender kun til Santa Pier, et Slags Tusindbeen, hvis Bid er smertefuldt, dog uden Fare, tilmed saare de kun, naar man uafvidende berører dem. De opholde sig, ligesom vore Tusindbeen i Danmark, under Stene, eller i gamle Huses Revner og vise sig mest ved fugtigt Veir. Ligeledes er her endeel Skorpioner og Kakelakker; disse sidste ere nogle høist ødelæggende, stygtudseende, ildelugtende Insecter, som æde Støvler, Bøger, Klæder og alt muligt, som er belagt med Fedt eller Smør — har Du intet Moskitonet over Dig, og dine Fingre tilfældigviis skulde være lidt fedtede, kan Du være vis paa at blive bidt om Natten af Kakkelakker. De formere sig i en utrolig Grad; den bedste Ødelægger er

unegteligt Hønen, som fodrer sine Kyllinger med dem. — Moskitoernes Stik er omtrent som vore Myggestik; Europæeren lider altid meget af dem i Begyndelsen, men er han først bleven klimatiseret, røre de ham sjeldent. Det er især i de varmeste Maaneder og paa Steder, hvor der findes mange Buske, at man plages af disse ubehagelige Gjester. Jeg sagde, at her ikke fandtes Slanger, dette maa imidlertid forstaaes saaledes, at de ikke ere farlige; thi paa ubeboede Bakker, i Græsset og i Smaabuske findes en Mængde, jeg har seet dem indtil en Længde af et Par Alen.

Forinden jeg slutter, maa jeg endnu omtale den overordentlige Gjestfrihed, man nyder hos Creolerne og de øvrige her bosatte Fremmede; endskjøndt jeg selv er Dansk, er det ingenlunde Smiger, men kun Retfærdighed, naar jeg giver de danske Familier Fortrinet i denne Henseende. De komme En imøde med en Venlighed, som ingenlunde er konstlet, og man er snart som gamle Bekjendte — Talen kommer da strax paa det kjære, fjerne Fødeland og opdager man, at man der har en fælles Bekjendt, er Venskabet sluttet for bestandigt. Det gjør unegteligt den Reisende godt, at møde velvillige, uinteresserede Ansigter, hvilket saa sjeldent er Tilfælde i de mere befærdede Stæder. De urolige Krigsaar have fjernt og nær hævet Dansken, og man føler sig stolt ved at henhøre til et saa lille, men tillige saa tappert Folkefærd; vor Sag vækker ogsaa almindelig Sympathi, naar man træffer paa andre Nationer — Tydsken undtagen — og rigtigt forklarer dem det hele Sammenhæng. Hvor ofte har ikke mit Hjerte svulmet af Glæde over at høre den begeistrede Franskmand synge vor „tappre Landsoldat", efterat vi først havde forklaret ham Indholdet — han siger, han kan begribe, at saadanne Ord maae kunne begeistre Soldaten og at han ret kan forestille sig, hvilket Mod og Lyst de kunne vække til at storme Skandser.

Ugens Politik.

Den 7de Mai 1863.

Naar Indenrigsministeren under Adressediscussionerne i Rigsraadet har sagt, at der har været „en ganske ualmindelig høi Grad af Misforstand og Uforstand i hele den Maade, hvorpaa den nu foreliggende Situation er bleven bedømt af Mange, som ansaae sig berettigede til at være Ledere af den offentlige Mening", og naar hans Collega, Ministeren for Kirke- og Underviisningsvæsenet, vilde betragte det som en stor Fornøielse atter at optræde som Redacteur for at berigtige de Vildfarelser, „der gjøre sig gjeldende i en overordentlig Grad", saa maa man høilig beklage, at de politiske Forhandlinger i Rigsraadet ikke have bidraget i nogen væsentlig Grad til at klare Situationen eller berigtige Vildfarelserne. Det er høist sandsynligt, at den skarpsindige Cultusminister som Journalist vilde levere værdifulde Indlæg i den politiske Debat; men hvad enten det nu er, fordi Rigsraadet, for at benytte Hother Hages Ord, ikke kan siges at have en sand Rod, et godt Fodfæste i Folket, eller fordi Indsigelserne mod de foretagne Skridt ikke kom frem fra de Mænds Side, som misbilligede, hvad der er skeet, men derimod fra dem, der med Rigsraadets Præsident antage, at det Resultat, der var fremkommet, vilde være blevet aldeles det samme, hvorledes end Regjeringen var optraadt, saa er det dog vist, at Forhandlingerne ikke give noget tydeligt og bestemt Svar paa to Hovedspørgsmaal: Billiger Rigsraadet de af Ministeriet foretagne Skridt? og har Ministeriet isinde at give Slesvig Skattebevillingsret? At det første Spørgsmaal forblev ubesvaret, er i ethvert Tilfælde ikke Regjeringens Skyld. Ethvert af dens Medlemmer, der tog Ordet, gjorde i de bestemteste Udtryk Fordring paa en saadan Udtalelse fra Rigsraadets Side. Conseilspræsidenten sagde saaledes: Dersom der indgives en Adresse til Hans Majestæt, som viser, at en virkelig Tilslutning fra denne Repræsentation til Regjeringen er tilstede, saa vil dette have store og gavnlige Følger for den hele Stilling, hvori Fædrelandet befinder sig; indgiver den derimod en Adresse, hvoraf det utvivlsomt fremgaaer, at en saadan Tilslutning ikke finder Sted, saa er Ministeriet rede til at give denne Adresse dens fulde constitutionelle Betydning. Ministeriet erholdt intet Tillidsvotum, men der bebudedes heller intet Ændringsforslag, der stiller et Mistillidsvotum i Udsigt, og der er altsaa al Sandsynlighed for, at den temmelig farveløse Adresse vil blive vedtagen, hvis den ikke begraves i det nedsatte Udvalg, medens det høie Rigsraad, trods Ministeriets indtrængende Opfordring, har ladet det henstaae uafgjort, om det ønsker det nærværende Cabinets Bestaaen eller Fjernelse.

Frygten for at Regjeringen skulde have isinde at tilstaae de slesvigske Stænder Skattebevillingsret har fundet sit Udtryk i Adressen i den Sætning: „Rigsraadet forventer, at ingen Foranstaltning bliver truffen i nogen af de Landsdele, der ikke høre til det tydske Forbund, hvorved Udviklingen af Fællesforfatningen kunde foregribes." Rigsraadet synes her at kappes med Ministeriet om, hvem der bedst kan tilsløre sine Tanker. Conseilspræsidenten erklærer, at Slesvig skal have en friere Udvikling, naar Afgjørelsen af Tvisten med det tydske Forbund sikkrer dette Hertugdømme mod fremmed Indblanding; Hother Hage gjør opmærksom paa den Forbeholdenhed, hvormed Conseilspræsidenten udtaler sig med Hensyn til dette Spørgsmaal og fremhæver med stor Styrke, at Skattebevillingsretten i de slesvigske Stænders Hænder vilde forrykke dette Hertugdømmes Stilling og sætte Fællesforfatningens Fremtid i Fare, en Anskuelse, som J. A. Hansen ligeledes tiltræder, medens Tscherning paa den ham eiendommelige Maade erklærer mod Kryger — der paa given Foranledning med Føie have gjort opmærksom paa, at Lovgivningsmagten i Slesvig er hos Stænderne, medens den pengebevilligende Myndighed er et andet Sted — at naar man giver Bevillingsmyndighed og intet Mere, saa har man Frihed; naar man giver Resten og ingen Bevillingsmyndighed, saa har man „Snak og ingen Frihed".

Dette Spørgsmaal, der er af afgjørende Vigtighed, da en med en slig Myndighed udrustet slesvigsk Stænderforsamling maa være istand til fuldstændigt at beherske enhver slesvigsk Minister og at virke i Samklang med de holstenske Stænder for at skabe et Slesvig-Holsten, vil uden al Tvivl underkastes en grundigere Behandling, naar Krygers Forslag kommer under Discussion; den første Behandling af Adresseforslaget aabenbarer kun, at Ministeriet ikke har udtalt sig tydeligt og bestemt med Hensyn til dette Hovedpunkt, og at de med en saadan Indrømmelse forbundne Farer ikke sees af alle Rigsraadets Medlemmer. Med Hensyn til Forstaaelsen af Kundgjørelsen af 30te Marts har Conseilspræsidenten derimod udtalt sig klart, tydeligt og uden Forbehold, idet han erklærede: Kundgjørelsen af 30te Marts er ingen fuldstændig Udsondring, thi en saadan kan ikke skee ved nogen Lovgivnings- eller Administrationsact, men vel ved en voldsom Besættelse af Landet, og Regjeringen anseer den ikke for ønskelig eller hensigtsmæssig. Man maa tvertimod bestræbe sig for at bevare Fællesskabet ved fredelig Overeenskomst. Conseilspræsidenten haaber altsaa endnu stedse, at den holstenske Stænderforsamling, der fire Gange haanligt har forkastet ethvert den fra dansk Side gjort Tilbud, virkelig skulde ville række Haanden til en Overeenskomst, saa at Fællesskabet fremdeles vil kunne bevares alene med Undtagelse af Hærudsondringen. Ifølge den alt gjorte Erfaring vil der desværre være langt større Udsigt til, at hele det med saa stor Konstfærdighed sammensatte Maskineri gaaer istaae, end at Holstenerne idetmindste i den nærmeste Fremtid ville indlade sig paa nogen fredelig Overeenskomst.

— Cabinettet i St. Petersborgs Svar paa Frankrigs, Englands og Østerrigs Depecher ere nu offentliggjorte i „Moniteuren", og den officielle Tidende indskrænker sig ikke hertil, men ledsager disse Actstykker med nogle Linier, hvori den erklærer, at de indeholde Grundlaget til en Underhandling, der muligviis kunde føre til en Overeenskomst mellem de forskjellige Magter, som bestræbe sig for at finde de til at hævde Polens lovmæssige Interesser sigtende Midler. Det er altsaa en afgjort Sag, at den franske Regjering ikke deler de Avisers Anskuelser, der have erklæret, at det russiske Svar var utilfredsstillende og kun tilsigtede, at trække Underhandlingerne i Langdrag. Den til Frankrig stilede Depeche er holdt i den høfligste Tone og kaster fornemmelig Skylden for de i Polen stedfundne Optrin paa de revolutionaire Elementer, der ere udbredte næsten i alle Lande og strømme sammen til de Punkter, hvor der er Udsigt til at omstyrte det Bestaaende. I England er man mindre tilfreds med Svaret, og »Times« lægger derfor meget Eftertryk paa Opstandens Udstrækning og tiltagende Styrke, ja paastaaer endog, at Polakkerne ikke mere ere bange for Rusland, og at deres Nationalcomitee i dette Øieblik er mægtigere i Polen end den keiserlige Regjering. Men selv under den Forudsætning, at de tre Stormagter i Forveien have aftalt, hvilket Skridt, de nu ville foretage, ville Underhandlingerne ikke saa snart føre til noget Resultat, og imidlertid kæmper Polen mod Overmagten og forbløder sig maaskee. Thi medens de russiske Depecher udtale sig i den mildeste og forsonligste Tone og forsikkre om Keisers Alexanders høimodige Hensigter i Polen, skildrer en Correspondent fra Warschau i »Journal des Débats« Tilstanden med de mørkeste Farver. „Efter at den for Amnestien fastsatte Tidsfrist er forløben, siger han, vil Strengheden blive forøget. Hele Polen vil blive erklæret i Beleiringstilstand, og som Følge heraf ville Soldaterne herske uindskrænket og ucontrolleret overalt om end ikke i høiere Grad end for Øieblikket, saa dog paa en Maade mere officielt. Justitsministeren Wosenski har forlangt sin Afsked, da man besluttede at træffe denne Forholdsregel, og han har negtet at underskrive Beleiringstilstandsdecretet. Foruden de Fanger, som man har sendt herfra til Siberien og det Indre af Rusland efter Amnestiens Forkyndelse, fængslede man samme Dag, som Manifestet kundgjordes, en Mængde Borgere, der havde skjult sig for at undgaae Rekrutudskrivningen." Opstanden udbreder sig i Lithauen; den er i fuld Virksomhed i Gouvernementerne Kowno og Wilna. Mange Bønder forene sig med Insurgentskarerne, og nogle bestaae udelukkende af dem. Godseierne føre som oftest Commandoen over deres Bønder og udsætte sig med sandt Heltemod for enhver Fare for at skaane dem. I de fleste Sammenstød have Polakkerne beseiret deres Modstandere, der modtages med aabne Arme, naar de flygte ind over den preussiske Grændse. Flere hundrede russiske Soldater ere saaledes blevne indkvarterede hos preussiske Borgere, indtil de, uden at have nedlagt deres Vaaben, atter med Sikkerhed kunde vende tilbage. Denne Omstændighed, der godtgjør, at den saa meget omtalte Convention, hvis Betydning benegtedes, endnu bestaaer i fuld Kraft, foranledigede en Interpellation i det preussiske Deputeretkammer, som dog paa Grund af denne Forsamlings exempelløse Taalmodighed naturligviis ikke førte til noget Resultat.

— Fra New-York berettes, at de Confoedererede have rømmet Fæstningen Vicksburg. Det vilde være en overordentlig vigtig Begivenhed, som dog trænger til nærmere Stadfæstelse. Derved vilde Unionen komme i Besiddelse af hele Mississippi og adskille alle de vestligt for denne store Flod beliggende Slavestater fra Sydforbundet. Hvis Vicksburg virkelig er falden, saa maa det være, fordi det er lykkedes Admiral Porter med sin Escadre, trods en heftig Ild fra Fæstningen, at seile forbi den og saaledes gjøre sig til Herre over Floden. Ifølge et i New-York udbredt Rygte skulle de Confoedererede ogsaa have forladt deres Stillinger udenfor Washington, en By i Syd-Carolina, som ikke maa forvexles med Unionens Hovedstad. De havde her næsten fuldstændigt indesluttet General Forster, hvis Stilling var høist farefuld.

— Ifølge Efterretninger fra Mexico skal Fæstningen Puebla forsvare sig tappert. Efterat de Franske i ti Dage have vedligeholdt en heftig Ild mod den, skulle de endnu ikke have seet sig istand til at erobre nogen af de vigtigere Forskandsninger, og Stormen er to Gange mislykket.

M.

Literatur.

— Biskop Martensens Tale ved Præstevielsen d. 29de April: „Apostlenes Inspiration", har i Løbet af otte Dage oplevet to Oplag. Allerede den Omstændighed, at den høiærværdige Forfatter ikke har ventet med at indlemme den i sit andet Bind „Ordinationstaler", men strax og særskilt har udgivet den, har sin store Betydning. Med sin sædvanlige Djærvhed og Klarhed har han af den valgte Text i Pauli Brev til Galaterne 1 Cap. 6—12 V. godtgjort, at der i Christi Kirke ikke maa findes nogen anden Læremyndighed, end den, der skal bøie sig under Apostlenes, for hvilken de „nyere Indblæsninger og Indskydelser" maa træde tilbage.

— »Årskatalog för svenska Bokhandeln 1862«, som er udkommet i den sidste Tid, giver en fuldstændig Oversigt over Udbyttet af den svenske Presse i sidstafvigte Aar. Ved at gjennemgaae Kataloget med nogen Omhu og Interesse, maa man i Sandhed forundres over den Fattigdom, som vort Nabolands Literatur i saa høi Grad synes at lide af; og ved en kritisk Undersøgelse af den systematiske Oversigt over de forskjellige Literaturgrene vil denne Forundring stige til Forbauselse. Det hele Katalog indeholder 836 Værker, indordnede under 15 Rubriker, men uden Ulempe kunde disse 15 have været sammendragne til det halve Antal. Man faaer af det hele Katalog det Indtryk, at Sverigs Literatur ifjor har staaet paa et utrolig barnligt Standpunkt. Skrifterne for Børn, Skolebøger og de allerpopulaireste Elementararbeider udgjøre tilsammen 150; Skrifter i Theologi og Exegetik samt af religieust og moralsk Indhold optræder med 115 Værker, der næsten uden Undtagelse høre til Smaaskrifternes Klasse; af Digte, dramatiske og belletristiske Arbeider er der neppe noget, undtagen Orvar Odds, som har naaet over til os, hele Resten (196) har vel ondt nok for at skaffe sig et Navn i Sverig. Af de halvniendehundrede Værker er omtrent halvtredie Hundrede Oversættelser. De videnskabelige Værker ere let talte, de overstige ikke Tallet 10 og falde: 1 i Theologi, 4 i Entomologi, ligesaa mange i Historie og 1 i Lovkyndighed, og selv disse ere næsten alle Smaating af maaskee fin Værdi. Katalogets eneste Prydelser ere nye Oplag af ældre Værker af Atterbom og Nilsson.

Blandinger.

— Ved et af Paris' store Hoteller er der ansat en Læge, som forleden blev kaldet om Natten til en Syg paa No. 230, men i sin Søvnighed gik ind paa Nr. 130 istedet. Der traf han en nysankommen Tydsker, som ikke forstod Fransk og saaledes var ude af Stand til at oplyse Feiltagelsen; men Lægen, der ikke kunde fatte, hvad der feilede Patienten, gik ufortrødent over til korporlig Undersøgelse, følte hans Puls, bankede ham paa Brystet, trykkede ham paa Maven, og saa videre. Tilsidst meente han dog at have opdaget Noget, skrev endeel frygtelige Kragetæer paa en Strimmel Papir og stak den i Haanden paa den forbausede Tydsker. Saasnart det grydede ad Dag, kimede Tydskeren som en Rasende og forlangte sin Regning; da Opvarteren spurgte om Grunden til dette ilsomme Opbrud, svarede den Reisende, at han ikke vilde blive et Øieblik længere i en By, hvor man var saa streng mod Fremmede — han antog nemlig, at Politiet krævede en saa nøiagtig Undersøgelse af enhver Tilreisendes Sundhedstilstand.

— En Boghandler Freygang i Leipzig tager sig den Frihed at falbyde en „ny Mavebitter", med den Tilføielse, at den i de Byer, hvor der endnu ikke findes noget Udsalg, kan erholdes gjennem enhver Boghandel!

Støvler — Støvlepudsere — Støvleknegte.

Støvlen er den vigtigste Deel af hele Paaklædningen. Klæder skabe Folk, men Støvlen stempler Mennesket; Klæderne kunne lyve — de kunne skabe Folk af Ingenting, Støvlen taler altid Sandhed, den kan Intet skjule med Kjærlighedens Kaabe, den slaaer ingen Folder, den slutter sig stramt og nøiagtigt om den nøgne Sandhed. Vee Den, som søger at bestikke sin Skomager, for at faae en elegant Fod, saaledes som han underkjøber Skrædderen til at give ham en god Figur! Med grændseløse Lidelser kjøber han en indbildt Skjønhed, medens hans Ansigt fortrækker sig i pinlige Folder og den sammensnørede Fod arbeider paa at sprænge Torturskruen. Den sande Dannelse sætter sig i Foden, og jo mere Dannelse, jo mindre Fod; de Stænder, hvilke Dannelsen traditionelt er medfødt, see vi ogsaa fødte med en lille Fod. Paa Næsen kjender man Drankeren, paa Klæderne Manden, paa Handskerne Lapsen, paa Støvlerne kjender man den dannede Klasse.

Derfor skal Støvlen holdes i Ære; den skal holdes blank og elegant, holdes i sin jomfruelige Reenhed og ungdommelige Form, som den gik ud fra Düring eller Brødrene Dahl. Meget er allerede gjort til dens Ære. En særegen Menneskeklasse har faaet det Hverv, at tjene Støvlen og frede om den; mangfoldige Opfindelser have stræbt at sikkre den Glands og Ynde. Dog er ikke Alting gjort dermed. Den særegne Klasse af tjenende Aander, som i daglig Tale kaldes Støvlepudsere, er ikke saaledes stillet, at den kan offre sit hele Liv for den Tanke, at blanke Støvler; den maa paatage sig mangt et materielt Arbeide, deeltage i mangen Haandgjerning, som ligger udenfor dens egentlige Kald: Snart skal der bæres Vand, snart hentes Kul og hugges Brænde, bankes Klæder og saa videre, og alt Dette er til stor Skade for Støvlen. Varm og medtaget kommer Støvlepudseren fra sit

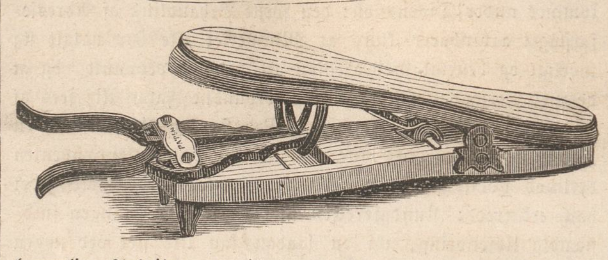

legemlige Arbeide og griber med stor og vanhellig Haand i den lille Støvle; hans anstrengte Fingre udspile det fine Læder, og Sporene af hans tidligere Arbeide paa Støvlens Inderside vidne om, at Verden endnu ikke er kommen saa vidt, at Enhver kan hellige sig udelukkende til een Virksomhed.

En snild Englænder, Rawling, har raadet Bod paa denne Mangel ved at construere en Støvlelæst, som hænges paa Væggen og gjør den grusomme Indgriben af en raa Haand i Støvlens Indre unødvendig. Vi give her en Tegning af denne Maskine, som i England koster 5 Rdl., men som vistnok kan gjøres for en Fjerdedeel af denne Sum. Ved a løber den ud i en lille Læst, som passer i enhver Støvle, fra den mindste Damefods til Forpagterjagtstøvlen; ved b er anbragt et Haandgreb, og et Tryk paa dette udspænder Læsten i Fodtøiet og giver saaledes Støvlepudserens Virksomhed den fornødne Fasthed.

Idetmindste een Gang om Dagen skulle Støvlerne tages af; det er den hyggelige Time, naar Manden træt og mødig vender hjem fra Arbeidet til Familiekredsen, og omskifter Støvlen med den broderede Morgensko; det er den sene Aftentime, hvor Lieutenanten gjør sit Baltoilet efter den anstrengende Dagmarche og bytter de smaa besporede Promenadestøvler med de endnu mindre, lakerede Salon ditto. Paa denne Tid af Dagen frembyder der sig kun een Leilighed til Ærgrelser, een Grund til himmelraabende Forbandelser og Eder. Det er, naar Støvleknegten ikke passer, naar det plumpe Redskab piner den fine Hæl, knuger den imellem sine Træarme, eller ogsaa kold og ubevægelig lader Foden smutte igjennem og driller den Trætte. Ihr Herren, som besøge Ryssensteen eller Venedig, hvor ofte have ikke Tusinder af luftige Smaaeder suset omkring Eder, naar Badeanstaltens formidable Støvleknegte spottede alle Anstrengelser, og I med Tabet af Støvlenæsens skjønne Former maatte afsparke Eders Fodbedækning! Ogsaa herpaa er nu raadet Bod: vor anden Tegning fremstiller en nysopfunden universal Støvleknegt, hvis Arme ere løse, saaledes at den Fod, der træder Støvleknegten, bibringer en Fjer netop et saadant Tryk, som er nødvendigt for at faae Armene til akkurat og elastisk at slutte sig om Støvlehælen.

Gaade.

Der er en Mark — saa viid og stor,
Saa rummelig og dyb,
At største Kæmpe her paa Jord
Hist taber sig som Kryb —
Der traver fremad uden Rast
Et mægtigt Dyr, der bindes fast
Af Baand, som aldrig brast.

Nævn da det eneste blandt Dyr,
Hvis Mage kjendes ei;
Som er en rar, godmodig Fyr,
Der gaaer sin egen Vei.
Det har en mindre Broder kun,
Som fødtes i den samme Stund
Ved Ord af samme Mund.

Ufadelig, ja uden Nøst
Det stakkels Væsen gaaer;
Men det kan see paa Dig til Trøst,
Hvis Du dets Blik forstaaer:
Forstaaer med Sjælens dybe Sands
Den Guddomsmagt, der boer i Glands,
Af Millioners Dands.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 188:

Sigismund.

Opløst af de Tre i Orslov, en Spurv, en Latiner og en Realist i Randers, Skytten Bryde, do.'s Cousine, J. J. i Helsingør, Orpheus & Vips i Ribe, en Søster, Knurremurre, Absalon B., Christens Efterfølger, to Sødskende i Ramsherred, en Heelstatsmand i Apenrade, Grillesis, Tante osv. i Randers, et Hoved i Nyhavn, Canaripip, Victor paa Blaagaard, Hugin & Munin, Coras Veninde i Roeskilde, Skovriderens Fætter i Nestved, Søndagsselskabet, det kneb slemt, Bestallingsmanden, Bidrogs Bistand, Sysse Mabbi i Randers, Laurits og Anne i Ehrfelt, Margot, en fortvivlet Mohicaner, Corpus juris + Sorte, Christen Skjævbeen i Skaarup, Thor og de Forelskede, den V. i Stubbekjøbing.

Opløst paa Vers af det gl. Firma i Middelfart.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 1ste til 7de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Heieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier
1ste . .	6,7	10,6	2,8	75	28"3,18	
2den . .	9,3	13,4	1,4	75	28"3,11	
3die . .	8,2	14,0	3,4	60	28"0,23	
4de . .	11,0	16,6	2,6	57	27"9,40	
5te . . .	10,1	13,0	6,5	60	27"9,66	
6te . . .	8,0	13,2	5,0	47	28"2,49	
7de . .	9,5	15,2	3,6	42	28"2,31	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	7	Mai	3	pCt. Consols . . .	93 5/8.
Paris	"	—	3	" Rentes . . .	69. 75.
Wien	6	—	5	" Metalliquee .	77. 30.
Berlin	"	—	3 1/2	Staats-Sch	89 1/8.
Kiøbenhavn	8	—	4	" Kgl. Obligat.	96 3/4.

!Der grosze Umsatz macht die Preise klein.
Die kleinen Preise machen den groszen Umsatz!

Die besten Bücher, neu!

zu nie dagewesenen Spottpreisen!
Garantie für neu! — complet! — fehlerfrei u. elegant!

Brockhaus' berühmtes grösstes Conversationslexicon, vollständig, A—Z, in 10 starken Bänden gebunden (antiquarisch) nur 3½ Rth.!! — Schiller's sämmtliche Werke, Cotta'sche Pr.-Ausgb. von 1862, Velinp., mit Portrait im Stahlst., elegant!!! nur 3⅚ Rth.! — Düsseldorfer Künstler-Album, mit den bekannten Kunstblättern, grosz 4to, elegant, nur 1½ Rthl.!! — Militair-Album, 12 color. Prachtblätter, gr. 4to., in Carton, 1 Rth.!! — Paul de Kock's Romane, 36 Theile, nur 2½ Rth.!! — Das Niebelungelied, Octav-Ausgabe, mit Stahlst., elegant gebd., mit Goldschnitt, nur 20 sgr.!! — Flygare Carlen's sämmtl. Werke, 145 Bände nur 5 Rth.!! — Der illustrirte deutsche Hausfreund, von Gerstäcker, Hoffmann, Wehl u. d. beliebtesten Schriftstellern, 3 Jahrgänge, Oct., mit hunderten Abbild., Velinp., 1863, eleg. zusammen nur 20 sgr.!! — Neuester groszer Atlas der ganzen Erde. die neueste Auflage, grosz Folio-Quart, mit 123 (Einhundertdreiundzwanzig) Karten, auch sämmtliche Physikalische, alle colorirt, eleg. gebd., nur 4 Rth. 28 sgr!! (NB. Werth das Vierfache.) — Album der schönsten Ansichten der Welt, mit 100 prachtv. Kupfertafeln, eleg., nur 1½ Rth.!! — Shakespeare's sämmtl. Werke, neueste illustr. deutsche Ausg., in 12 Bdn., mit engl. Stahlstichen, in reich vergoldeten Prachteinbänden, nur 60 sgr.!! — Shakespeare's compl. Works, Pracht-Ausgabe, in 7 Bdn., mit Stahlst., eleg. nur 70 sgr.!! — Byron's compl. Works, Pr.-Ausg., 5 Bde, mit Stahlstichen, nur 60 sgr.!! — Berghaus' Geographie und Naturgeschichte von Deutschland, neueste Ausg., 15 Theile, nur 30 sgr.!! — Alexander Dumas' Romane 130 Bde., nur 4 Rth. 28 sgr.! — Calver's Pflanzenkunde, grosz Quart, mit ca. 100 colorirten Abbildungen, nur 24 sgr.!! — Calver's Obst und Beerenfrüchte, grosz Quart, mit hunderten colorirten Abbildungen, nur 1½ Rth.! — Pantheon deutscher Dichter, Kaiser-Pracht-Einband. mit Deckenvergold. u. Goldschnit, nur 40 sgr.!! — Rotteck's gr. allgem. Weltgeschichte, 30 Theile, mit 30 Stahlst., neueste Aufl. bis auf Garibaldi (1862), nur 3 Rth.!! — Jacob Casanovas' Memoiren, 12 starke Bände, vollständigste Ausg., 12 Rth.!! — Nork's Mythologie, 10 Theile, mit Kupfertfln., nur 40 sgr!! Malerische Naturgeschichte aller Reiche. neueste 61er Aufl., ca. 700 Oct.-Seiten Text, mit ca. 400 colorirten Abbildungen, Prachtband mit Vergoldung, nur 48 sgr.!! — Iffland's sämmtliche Werke, schönste vollst. Ausgabe, in 24 Bdn., Classiker-Format, elegant!! nur 88 sgr.!! — Lichtenbergs Werke, illustr. Ausg., in 5 Bdn., elegant!! nur 40 sgr.!! — Lessing's sämmtl. Werke, neueste Orig.-Ausg., in 10 Bdn., elegant, nur 4½ Rth.!! — Landwirthschaft, allgemeine neueste, oder das Ganze der Landwirthschaft, 50 Bdn.. mit ca 3000 Abbildungen, nur 3⅚ Rth.!! — Walter Scott's sämmtl. Werke, vollst. deutsche Ausg. in 175 Bdn., elegant!! nur 5½ Rth.! (nicht so gut 3¾ Rth.) — Alexander v. Humboldt's Erinnerungen, Briefe, Nachlasz &c. neueste Ausg., eleg. gebd., nur 14 sgr.!! — 36 der beliebtesten neuesten Tänze, für Clavier (nur die besten!) zusammen 38 sgr.!! — V. d. Velde's sämmtl. Werke, 8 Bde. nur 44 sgr.!! — Wieland's sämmtl. Werke, neueste Pracht-Ausg., in 36 starken Bänden, elegant! nur 6 Rth. 28 sgr.!! — Willbrand's grosze Botanik von Linné, ca 700 gr. Octav-Seiten, statt 5 Rth. nur 44 sgr.!!

Wer daher seinen Bücherbedarf aus bester und billigster Quelle (worüber tausende Anerkennungsschreiben vorliegen) beziehen will, wende sich nur an die langjährig renommirte

D. J. Polack'sche Export-Buchhandlung,
Hamburg.

Gratis wird zur Deckung des Porto's beigefügt, je nach der Bestellung: Novellen, illustrirte Volksbücher, Nachtseiten der Gesellschaft, Romane; bei gröszeren Bestellungen noch: Bibliothek d. n. deutschen Classiker, 50 Bände, mit Portr. Alles gratis!!

I alle Musikhandeler faaes de paa vort Forlag udkomne:

Niels W. Gade: 3 Digte af Hauch

for een Syngestemme med Pianoforte. Nr. 1. Den Elskede (»De hvideste Perler») Nr. 2. Birken (»Hvi staaer Du saa eensom»;) Nr. 3. Polsk Fædrelandssang (»Hvorfor svulmer Weichselfloden».) 72 Sk.

Lortzing: Czar og Tømmermand.

Nr. 1. Tømmermandssang (»Rask I Svende Øxen grib«) 24 Sk. Nr. 2. Ariette (»Jalousien er dog ret en Plage«); Nr. 3. Romance (»O Farvel min Brud fra Flandern«) 36 Sk.; Nr. 4. Brudesang (»Yndigt rødmer Pigens Kinder«) 36 Sk.; Nr. 5. Sang (Som Barn jeg mig øved«); Nr. 6. Duet (»Tør vel en stakkels Piges Stemme«) 72 Sk. — Træskodands 36; Claveerudtog uden Text 80 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Nylig er udkommet:

Borgerkrigen i Nordamerika,

af Cucheval Clarigny. I. 132 Sider stor 8vo foruden Titel og Fortale. 64 Sk. heftet i Omslag.

Dette meget interessante Skrift indeholder: 1) Sagernes Stilling i Almindelighed efter Præsident Lincolns Valg. 2) Den amerikanske Crises Fremskridt. 3) Borgerkrigen. 4) Congressens Arbeider. Militaire Operationer. 5) Gjenoptagelsen af de militaire Operationer, og faaes i Bogladerne i Danmark, Norge og Sverrig, i Odense hos Forlæggeren

Den Hempelske Boghandel.

Udkommet er:

Statistisk- topographisk Beskrivelse af

Hertugdømmet Slesvig

ved J. P. Trap. Tredie Hefte. Priis 48 Sk. med dertil hørende skildrende Bilag:

Grundtegninger af Kjøbstæderne,

Kort over disses Jorder, Afbildninger af Bygninger fra For- og Nutid, m. m. Første Hefte (Husum Amtmandskab). Priis 48 Sk.

Subscription paa ovenstaaende Skrifter modtages i alle Boglader og hos

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:

Fænomener paa

det Vidunderliges Gebet.

Den dyriske Magnetisme. Den magnetiske Søvn. Amerikanske Bankeaander. Borddands.

Faaes i alle Boglader for 64 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa mit Forlag er udkommet:

Emanuel Swedenborgs Lære om

Liv, Kjærlighed og Skjønhed.

Efter P. D. A. Atterboms »Svenske Siarer og Skalder«. Dansk Oversættelse. Priis 1 Rd.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 190. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 17. Mai 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. 4de Bind.

Indhold.

De nye Bygninger i Tivoli, II. — Claras Minde, af Beatus Dodt (sluttet). — Breve fra Holland III, af Henrik Scharling. — Slaget ved Charleston. — Ugens Politik.

Tillæg. Solformørkelsen den 17de Mai 1863, af Cl. R. — Meddelelser af blandet Indhold. — Hilsen til Tivoli, Polka af T. Oldehaver.

De nye Bygninger i Tivoli.

II.

Den gamle Concertsal paa Tivoli var — om just ikke den ganske Verdens ottende eller niende Underværk, saa dog en af Kjøbenhavns „Mageløsheder" — idetmindste i Fremmedes Dine; thi i sit eget Hjem er jo selv en Prophet kun lidet agtet. Navnlig hos vore kjære »hinsidan«-Sødskende staaer det som et usvigeligt Dogma, hvorledes man bør troe paa »krigsrådet« Lumbye med samt hans Orchester, Ouverturer og Dandsemusik. Og til Forestillingen om dette Ideal knyttede sig da let med sødt Sværmeri Anskuelsen af det Festens Tempel, hvorfra de rhytmiske Tonebølger vuggedes eller brusede Vandreren imøde, medens Salens „kjerteklare Glands" sendte et dæmrende Flammeskjær ud i Rummet omkring, hvor Træerne staae i terrasseformet Halvrunding og danne Coulisser med flygtende Skygger og Gjenskin fra Stadsgravens Okeanos, medens For- og Mellemgrunden opfyldes af den peripatetiske Menneskeskare, som her giver Gjesteroller baade som Consumenter og som Producenter, baade som Tilhørere, Tilskuere og som — en Smule! — Skuespillere. Og hin Bygning, hvis „altfor hurtigt henrundne Dage vi idag begræde", var i Virkeligheden et Glæderne værdigt Midtpunkt: i sig selv let, slank, symmetrisk, gjennemsigtig og klar; i Forhold til sin nærmeste lille Omverden, Pladsen rundt omkring, var den hverken for stor eller for lille. Men, ak! hvad er al jordisk Fuldkommenhed! Man kunde glemme, at dens Indre i Henseende til Skjønhed og ætherisk Elegance langtfra holdt, hvad den i Frastand bebudede; men det var umuligt, at lade uvidende om, at den var ude af Stand til at rumme det Antal, som mangen Gang begjerede Plads. Selv naar det var godt Veir, hvorledes maatte man da ikke skubbes og puffes og „knuffes," for ved en bare lidt høitideligere Leilighed at faae Noget at høre af vor nationalfestlige Ouverture til „Elverhøi", eller af den ægte, gamle, men ved disse „rigtige" Anledninger dog altid unge og allerbedste „Champagnegalop"? Ja blot naar hver Løverdag Aften den hele Masse af et „mere udvalgt" Publicum sad og var salig ved sin Tro paa Symphonimusiken, var det da ikke en Pinsel, saaledes at være indsnevret i de mest trykkende Skranker for Legemet, naar Sjelen higede efter at svinge sig affted i Uendelighedens skjønne Regioner, baaren paa Vingerne af Lumbyes og Beethovens forenede Genier? Men

Tivolis Concertsal. Efter Architekt Stillmanns Tegning.

naar det nu regnede — ikke just en saadan Øse, som hin uforglemmelige 15de August 1855, men kun saadan en lille Skylle — hvorledes maatte man da ikke pakke sig sammen, hvormange stivede Skjørter gik ikke deres Fordærvelse imøde, hvormange crinolinelige Udsvævelser fra de rette Proportioner gave ikke al Skjønhed Døden og Djevelen? Og det altsammen alligevel med en vis Fortvivlelsens Udsigt til, at Vandet om lidt vilde trænge ind og staae halvt op ad Benene paa baade Herrer og Damer (om man saa tør sige)! — Nei, der maatte skee en Forandring heri. Og da alle materielle Kravs nidkjære Talsmand, „Dagbladet", og derpaa naturligviis ogsaa andre Aviser havde sagt Actionairerne Sagen reent ud og alvorligt lagt dem deres Christenpligt paa Hjerte, saa skred man endelig til Værket. Skam skulde ogsaa Den faae, som vilde negte, at den nye Sal er rummeligere end den gamle; men mon Alle ville være enige om, at den ogsaa er smukkere? Vi troe det, oprigtigt talt, neppe. Det er vanskeligt at fragaae, at den i Forhold til den omliggende Plads er noget for stor, eller dog synes saa, da den i sig selv ikke er fri for at være lidt tung. Hertil bidrager vel det noget, at den er rykket lige ned til Vandet, hvorimod der er samme Rum som tidligere foran den; thi derved kommer den ikke saa godt til at hæve sig frit op fra Baggrunden. Men mere væsentlig er dog dens egen Form, der er trykket i Høiden, i Forhold til Breden. Vi maae skynde os at fralægge Bygmesteren, Architekt Stillmann, Skylden herfor, forsaavidt han nemlig fra sin Side ikke havde frie Hænder, men skulde danne det Nye med Bibeholdelse af endeel gamle Materialier, navnlig af de jernstøbte Sager; derved er hans Autonomi blevet indskrænket, og det var fra første Færd gjort ham dobbelt vanskeligt at skjule det Materielles endelige Hensigtsmæssighed under det rene, æsthetiske Skin af Idealets uendelige Frihed. Man kan ikke tjene baade Gud og Mammon; man kan ikke prutte med Ideen. — Hvad Navn man skal give denne Stil, derom maae vi bekjende os uvidende; den er vel nærmest saadan af et eller andet asiatisk Slags, hvortil maaskee ogsaa hører de Partier af Malingen i det Indre, hvis stærke Farver ellers minde noget om Pompeji. Den egentlige Sal har en rund Form og er indrettet amphitheatralsk med Bænke med Rygstød, foruden de mere bevægelige Sidderedskaber i den dybe Midtdeel. Paa en stor, fremspringende Estrade ligeoverfor Hovedindgangen throner Lumbye som den kosteligste, hartad uundværlige Ædelsteen i Fornøielsernes glimrende Krands. Hans Orchesters og de tilfældige Gjesters Præstationer ville da herefter ikke blive fortærede ved at indsuges af en egenkjærlig Niche. Nedenunder Estraden, i Bygningens bagerste Deel, ligge nu Buffetten og Restaurationslocalet, altsaa ikke mere saa umiddelbart nær som før, til at trænge sig ind og forstyrre den høiere Nydelse. Udenfor Salen løber rundtom en indbydende Række luftige Siddepladser med Smaaborde osv. i Lighed med den forrige, velbekjendte Indretning. At det Hele efter Omstændighederne er godt og overhovedet hensigtsmæssigt indrettet, derom ville ventelig allerede Mangfoldige have overbeviist sig, naar dette Blad er udkommet og Saisonen er begyndt og et stort Publicum naturligviis strax har flokket sig om Concertsalen, baade fordi den er en Nyhed, og fordi den i Virkeligheden giver Tivoli et fortræffeligt Midtpunkt.

Claras Minde.

(Af Beatus Dodt.)

(Slutning.)

Flere Aar vare imidlertid forløbne, og umærkeligt, som Planten skyder frem under Gartnerens omhyggelige Hænder, begyndte vi, uden selv at ane det, at nærme os den modnere Alder. Roligt, som den lille Verden, hvori vi levede, og uberørt af et mere bevæget Livs ofte smittende Aande, flød vor Barndom hen; ligesaa lidt som vi bemærkede, at vore Legemer tiltoge i Kraft og Fylde, ligesaa lidt følte vi, at vore Ideer vexlede og skiftede Form. Barndommen og dens Glæder, Legene i Mark og Eng, vare endnu det mest Tillokkende for os, og vi tænkte ikke over, at nogen Forandring kunde foregaae heri, før den Dag, da Claras Fader forkyndte os, at det var paa høie Tid, at vi bleve confirmerede. Under vort ivrige Studium glemte vi imidlertid ikke den gamle Jomfru Sonne; thi fra det Øieblik, vi ophørte at besøge hendes Skole, bleve vi hyppigt sendte derud med Et og Andet fra Kjøkken og Kjelder, idet Præsten, som til Trøst for det Tab, hendes Skole havde lidt, fordobblede sin Omsorg for hende.

En Sommeraften, da vi, tidligere end sædvanligt, vare slupne ud af Studerestuen, vandrede vi, bærende en Kurv med Fødemidler imellem os, ud til Jomfru Sonne. Vi traf hende imidlertid ikke hjemme; men da vi godt kjendte hendes Sædvaner, saa søgte og fandt vi Nøglen til Døren under Tagskjæget, lukkede op og satte Kurven ind paa Bordet. Derefter fortsatte vi vor Tour langsmed Fjorden. Det var en stille, deilig Aften; den lune, bløde Luft var saa gjennemtrængt af forfriskende Duft fra Skov og Eng, at hvert Aandedrag syntes at tilføre os et fuldere Liv og et usigeligt Velvære. Solen kastede sine sidste Straaler henover de tause Skove og farvede den stille, speilblanke Fjord purpurrød, medens Engene indhylledes af en let, gjennemsigtig Taage, hvorigjennem af og til Glimtet af en Lee pludseligt og skarpt lyste op til os. Alt var saa stille, saa uendelig tyst, som i hine Egne, hvor kun Skyggerne færdes, og selv vi, som havde leiret os under et Træ, sade længe tause, forglemmende vor Leeg og Spøg, under Indtrykket af den høitidelige, dybe Fred. Lidt efter lidt, som formaaede hun ikke at holde Tonerne tilbage i sit Bryst, begyndte Clara at synge. Først nynnede hun sagte; men idet hun ligesom forventningsfuld stirrede ud over Fjorden, der nu næsten skjultes af et dæmrende, usikkert Halvmørke, steg de klare, blide Toner til deres fulde Høide:

Nu hvile alle Vinde,
Nu slumre alle Blomster smaa,
Kun Duggens Perler rinde
Saa sagtelig fra Straa til Straa.

See ud paa Engen træder
Alfkongen fra sin gyldne Hal,
Mens Havfru op sig hæver
Og kvæder om sin Elskovs Kval.

„Aa!" udbrød hun da, idet hun sprang op og strakte sine Arme ud mod Fjorden. „Kan Du ikke see ham? Synes Dig ikke, at Havmanden med sit Pantser af Sølvskjæl og sin Krone af Perler hæver sig op dernede, og kan Du ikke høre hans sagte, veemodige Sang?"

„Nei, Clara," svarede jeg, næsten forskrækket over hendes hviskende Stemme og det spændte Udtryk i hendes Ansigt. „Nei, jeg kan hverken see eller høre Noget; men var det virkelig Tilfældet, at Du saae ham, saa tænker jeg, at Du snart vilde løbe hjem."

„Nei," svarede hun med usikker Stemme og saae sig omkring, „Nei, saae jeg ham virkeligt stige op dernede, saae jeg ham vinke ad mig, saa troer jeg, at jeg kunde styrte mig ud til ham i de kølige, friske Vande. Nei," vedblev hun, „om ogsaa Alt fik Liv her rundtomkring os, om Høiene aabnede sig og Elverpigerne kom dandsende ud med deres Guldkroner paa Hovedet og i deres flagrende Klædebon, medens Havfruerne sang deres Sange dertil; om de nærmede sig mere og mere, og om de tilsidst i deres svævende Dands greb os i Hænderne, for at føre os bort, saa vilde jeg dog ikke flygte, men følge dem." Ved disse Ord greb hun mig i Haanden, saa at jeg forfærdet udstødte et lille Skrig. „Du skal ikke blive bange, Jens; naar Du ikke vil være med, saa skal jeg nok først følge Dig hjem. Jeg veed ikke, hvorledes det er, men undertiden paakommer der mig en Følelse, som jeg ikke kan modstaae, en Længsel efter Noget, som jeg ikke kjender, og jeg kunde næsten græde af Fortvivlelse, uden at Noget er gaaet mig imod. Var jeg en Dreng, som Du, saa vilde jeg blive Soldat. Jeg vilde tjene under General Bonaparte, og med ham erobre hele Verden, saa at jeg tilsidst kom hjem som Keiser og Konge."

„Saa vilde Du vel gjøre mig til din Minister?" spurgte jeg.

„Nei!" udbrøt hun, „dertil er Du altfor skikkelig, „og Du vilde ogsaa da allerede for længe siden være Capellan oppe i Vendsyssel. Jeg er imidlertid ingen Dreng, og da der ikke gives Havmænd eller Elverkonger her paa denne kjedelige Jord, saa faaer man at trøste sig med en Pibe Tobak." Ved disse Ord trak hun en lille Meerskumspibe, der tilhørte hendes Fader, op af sin Kjolelomme, slog Ild og tændte, og til min usigelige Forbauselse hvirvlede snart den blaae Røg op i Luften.

„Seer Du," sagde hun, med et Udtryk af inderligt Behag lænende sig tilbage i det bløde Græs. „Dette er en Nydelse. Drømmene fremmanes lidt efter lidt og svæve omkring mig, baarne af Røgens fine Hvirvler. Et deiligt Land aabner sig for mit Blik, og det er, som bares jeg bort, som løftedes jeg op i de Regioner, fulde af Musik og deilige Væsener, som min Phantasi saa ofte udmaler sig."

„Men siig mig," spurgte jeg, „hvorledes er Du kommen paa den Idee? Hvordan har Du lært at røge Tobak?"

„Den Forbauselse, som udtrykker sig i dit Ansigt, havde været paa rette Sted, dersom Du havde staaet foran Verdens første Tobaksrøger, eller havde seet den første Pibe. Jeg er ikke den Store, som har undfanget Ideen, thi jeg har lært Konsten af en Præst, og denne Præst er min Fader."

„Men skammer Du Dig da ikke, Clara?" udbrød jeg. „Kan Du ikke see det Upassende deri?"

„Tobakken, Jens, er en meget passende Urt, som voxer i Amerika, ved Frederits og paa Lolland, og jeg troer ikke man behøver at skamme sig ved at nyde den. Iøvrigt formaaer man at give sig Udseende af Alt, hvad det saa skal være, naar man bare har en Pibe. Seer Du, vil man være en rigtig rig Herremand, saa gjør man saaledes." Her holdt hun Piben frem foran sig, truttede Munden ud og kastede med Nakken. „Naa, hvad gjelder Studene idag, kunne vi gjøre en Handel?" sagde hun derpaa med en saa ravjydsk Dialect, at jeg ikke kunde bare mig for at lee.

„Jeg vil ikke sige det til din Fader," sagde jeg endelig.

„Og heller ikke til din Moder!" afbrød hun mig, „thi saa var Du en Sladdermaren."

„Men sæt," vedblev jeg, „at han fik det at vide af Andre."

„Ja, tænk bare," udbrød hun, „naar nu den ængstelige Degn kom med den mest forskrækkede Mine af Verden og fortalte Fader, at jeg gik paa de høie Skrænter med Elverkongen og Havmanden og røgede af en Meerskumspibe, Herre Jesus!"

„Tobaken er ikke alene skadelig, den skal jo endog være giftig, men Den, som bruger den, faaer ogsaa sorte Tænder og en ækel Lugt deraf. Ældre Herrer have rigtignok vænnet sig til den; men for en Pige er det en hæslig Last, der vil gjøre hende afskyet og foragtet, og jeg er vis paa," vedblev jeg ivrigt, „at baade din Fader og min Moder vilde græde af Sorg, naar de vidste, hvor uartig Du er."

„Er det da virkelig saa slemt?" spurgte hun endelig i en bedrøvet Tone, efter at have betænkt sig et Øieblik.

„Ja, det er det virkelig, Clara, det er saa upassende, at selv jeg, der dog er en Dreng, aldrig vilde være falden paa Sligt."

„Men Du er ogsaa saa lydig og artig, Jens, at man kan blive ganske forsagt, naar man tænker derpaa. Kommer man imidlertid til at lugte deraf, faaer man sorte Tænder og er det saa syndigt, at Fader kunde komme til at græde af Sorg derover, saa vil jeg aldrig mere røre ved den ækle Pibe. Nei," vedblev hun grædende, „jeg vil kaste den langt bort og aldrig see den mere." Ved disse Ord kastede hun heftigt Piben ind i Lyngen. „Men," sagde hun efter et Øieblikš Betænkning, „det er dog nok bedst, at jeg samler den op igjen, eftersom Fader ikke har aflagt det samme hellige Løvte, som jeg, og ikke bryder sig om at lugte lidt ilde."

Clara havde fundet Piben og vi vilde til at vende hjemad, da vi i Retningen af Jomfru Sonnes Huus hørte Nødskrig. Først standsede vi og lyttede ængsteligt et Øieblik; men da det strax efter lød endnu heftigere, og, som det syntes, kom fra hendes Huus, løb vi saa stærkt vi kunde derhen. I Stuen var der Lys og Døren stod aaben. Indenfor saae vi den gamle Jomfru brydes med en Karl, i hvem vi strax gjenkjendte en berygtet Omløber, der var til almindelig Skræk for Egnen. Med sin høire Haand havde han grebet hende om Halsen, og medens han saaledes tvang hende ned i en Krog, udstødte hun af og til et kvalt Skrig."

„Vi maae hente Hjelp," hviskede jeg til Clara, ude af mig selv af Skræk og Forbittrelse. „Kom, kom!"

„Men saa myrder han hende imedens," hviskede hun. Idetsamme lød atter et Skrig. „O Gud, det er frygteligt!" raabte hun og styrtede ind i Huset. Et Øieblik tøvede jeg udenfor, idet jeg kastede et Blik omkring mig, for om muligt at opdage Nogen i Nærheden, derpaa udstødte jeg et gjennemtrængende Skrig og ilede efter hende.

Inde i den lille Stue vare Stole og Borde væltede, og man kunde see, at den gamle Jomfrue havde gjort en fortvivlet Modstand. Clara havde med et Raseri, der næsten grændsede til Affindighed, klamret sig til Forbryderen, søgte at rive ham fra sit Offer og slog løs paa ham med den lille Pibe, det eneste Vaaben, hun var i Besiddelse af. Overrasket ved dette pludselige Angreb sprang han op, slap Jomfruen, der sank afmægtig om paa Gulvet, gav mig et voldsomt Stød for Brystet og foer ud af Døren. Her blev han imidlertid standset af et Par Dagleiere, der vare hidlokkede ved mit Skrig, og medens disse overmandede og bandt ham, bestræbte Clara og jeg os for at bringe vor gamle Lærerinde til Bevidsthed igjen. Forinden dette endnu fuldkomment lykkedes os, kom flere Folk fra Byen tilstede, som en Følge af, at den ene Dagleier havde hentet Politiet. Da vi endelig, seent paa Aftenen, udmattede, forknytte og halvt grædende kom hjem, fandt vi Præsten og min Moder i grændseløs Skræk og Forbauselse; men i vor ophidsede, næsten feberagtige Tilstand, formaaede vi kun at give en forvirret, ufuldstændig Beretning, hvormed vore Forældre maatte lade sig nøie, indtil vi den næste Dag vare komne mere til Besindelse.

Tidligt den næste Formiddag kom Claras Fader ind i Sovekammeret, hvor min Moder og jeg sade hos Clara, der havde en stærk Feber og laa i Sengen.

„Tænk Dem bare, min kjære Madam Lund," udbrød han, „det forholder sig ganske rigtigt, som Børnene sige; jeg har i dette Øieblik talt med Politimesteren. Herren har valgt Børn til sit Redskab, for at forbygge det Onde, og ihvorvel Du, min Pige, ved din barnlige Ubetænksomhed styrtede Dig i en Fare, som kunde have kostet Dig dit Liv, saa kan jeg dog ikke andet, end ret af Hjertet takke Dig og Jens, og glæde mig over, at I saa tappert forsvarede Eders gamle Lærerinde." Ved disse Ord kyssede han os kjærligt. „Een Ting er mig imidlertid ubegribelig, Madam Lund. Paa Gulvet i Stuen, hvor den forvorpne Røver blev anfaldet af et Par svage Børn, har man fundet min lille Meerskumspibe; hvor i al Verden er den dog kommen derhen? Man maa næsten troe, at Mennesket først, ved Nattetid, er brudt ind i min Studerestue og har røvet den der."

„Du milde Frelser!" udbrød min Moder, „at bryde ind paa et Sted, hvor Kirkens hellige Bøger ere opbevarede; dette alene vilde koste ham hans Liv."

Jeg stod som paa Gløder og kastede et Blik paa Clara, som reiste sig op i Sengen og forfærdet stirrede paa min Moder.

„Jeg, Herr Pastor,“ sagde jeg endelig, „jeg har brugt—“

„Det er ikke sandt,“ afbrød Clara mig, „det er mig, som har taget den, Fader, jeg har flere Gange røget af den nede i Lysthuset, og igaar Aftes røgede jeg af den ude paa Skrænterne; men jeg veed det nok, Jens har sagt mig det, jeg er derved bleven til Afsky og Foragt for alle Mennesker.“ Ved disse Ord skjulte hun sit Hoved i Puderne og græd bitterligt.

„Men hvorledes kom den da til at ligge paa Gulvet, min Pige?“ spurgte han, og lagde hendes Hoved kjærligt op til sit Bryst.

„Jeg brugte den til at slaae Røveren med, for jeg havde ikke Andet,“ svarede hun hulkende.

„Saa har saa Skam min Pibe været i en slem Fare; men Morderen har formodentlig ikke taget stor Skade, siden den ikke er gaaet istykker. Nu, nu, mit Barn, Du kunde have begaaet en værre Synd, end den, at røge Tobak; men jeg negter det ikke, for en lille Pige er det ligesaa usædvanligt, som at give sig i Kamp med Tyve og Mordere.“ —

Det var, som om denne lille Episode skulde blive den sidste Valts i vor Barndoms deilige Dands, som om vi ved den havde betraadt Udgangen af dens skjønne Have, hvis Porte nu lukkede sig efter os, for atter kun at aabne sig for Tanken og Mindet, i hvilke jeg saa ofte er vendt tilbage til den. Efter vor Confirmation ophørte Claras Underviisning, hvorimod jeg nu først for Alvor maatte tage fat; thi Præsten, der i dette, som i alt Andet var en Fader for mig, havde besluttet, selv at dimittere mig til Universitetet. Efter i to Aar at have anstrengt alle mine Evner, stod jeg endelig færdig til at aflægge Prøven, og paa en Dag i den sildige Høst kom Vognen, der skulde bringe mig til Randers, hvorfra jeg med en Skipper skulde tage til Kjøbenhavn. Afskeden var tung og smertelig; thi det var i hine Tider ikke som nuomstunder. En Reise fra Mariager til Hovedstaden var en dyr og som oftest meget langvarig Begivenhed. En Sommerferie, selv om man pinte den nok saa langt ud, kunde ofte gaae i Løbet paa Hjemreisen og en Juleferie paa Tilbagereisen. Det blev derfor bestemt, at jeg ikke skulde see Hjemmet før som theologisk Candidat, det vil sige, efter et Tidsrum af fire til fem Aar. I mit Hjerte svoer jeg mig selv, at gjøre Tiden saa kort som muligt og ikke at vige fra Bogen, før jeg havde naaet mit Maal. Deels indsaae jeg, at hver Dag, jeg tilbragte mindre i Kjøbenhavn, vilde være en Lettelse for min Moder, som kun under de største Savn formaaede at offre hvad der var nødvendigt til mit Ophold; deels higede jeg efter, ved veludført Gjerning, at bringe min Lærer min Tak for den Flid og Møie, han havde anvendt paa mig; deels — nu, jeg var dengang atten Aar, Clara havde røde Kinder, milde blaae Dine, og da jeg nok indsaae, at hun neppe for det Første vilde blive Keiser og Konge, saa vilde jeg skynde mig med snarest mulig idetmindste at blive Capellan i Vendsyssel. Dernæst havde Moder saa ofte sagt for sig selv, naar hun spandt allerivrigst: „Ja, ja, Enkens Søn og Enkemandens Datter, hvem kan vide det?“

„Vi have nu,“ sagde Clara, da jeg stod færdig til at reise, „din Moder og jeg, pakket en stor Kiste fuld af Fødevarer til Dig, og ligesaameget, som vi holde af Dig, ligesaa store ere Skinkerne og Ostene, og ligesaa mangfoldige ere Pølserne. Naar Du nu har bidt Dig igjennem det Hele og endelig staaer seirrig med det sidste Skinkebeen i Haanden, saa har Du med Guds Hjelp ogsaa bidt Dig igjennem hele det theologiske Facultet, saa at Du kan vende hjem med fuldt Hoved og tom Kiste. Vi skulle da atter vandre med hinanden langsmed Skrænterne, og tør jeg end ikke røge af Faders Meerskumspibe, saa skal jeg dog føle mig stolt ved at see Dig gjøre det. Farvel Jens, gjem Erindringen om Alt herhjemme trofast i dit Bryst, som jeg sikkerlig, naar jeg nu alene besøger de Steder, hvor vi saa ofte færdedes, skal bede til Gud for din Lykke!“ Ved disse Ord lænede hun sit Hoved imod min Skulder og græd. Snart efter rullede Vognen langsomt op ad den høie Bakke, og en smertelig, veemodig Følelse sneg sig igjennem mit Bryst, da jeg kastede det sidste, taarefyldte Blik tilbage.

Om den sørgelige, ofte under bittre Savn tilbragte Tid i Kjøbenhavn skal jeg ikke tale. Jeg havde været Vidne til Bombardementet, og den Jammer og Nød, som fulgte derefter. Den dybe, fortærende Sorg, som trykkede hele Nationen efter Flaadens Tab, havde ogsaa knuget mit Hjerte og presset Taarerne af mine Dine; men da jeg flere Aar efter havde faaet min Examen, da jeg havde snøret min Vadsæk og fri og færdig vandrede ud af Vesterport, da var Alt glemt, da svandt alt det Oplevede hen, som Nattens graae Taage for Morgensolens Straaler, og jeg følte mig saa glad og let, som Fuglen, der jubler dem imøde. Efter mange Besværligheder paa Overfarten, da de engelske Krydsere fore om i Belterne, kom jeg endelig til Jylland, og en sildig Aftenstund i August Maaned naaede jeg, træt og udmattet efter en anstrengende Vandring, Toppen af den Bakke, hvorfra jeg for fire Aar siden havde kastet det sidste Blik over min Fødeby. Et Dieblik stod jeg stille og stirrede ned i den mørke Dal, hvorfra enkelte Lys glimtede mig imøde; men derpaa stormede jeg ned, dreven af en uimodstaaelig Følelse, og forglemmende al Træthed ved Glæden, og stod snart efter i Stuen hos min Moder. Hun sad i sin Lænestol, med Haanden under Kinden, som det syntes hensunken i sørgmodig Grublen, men sprang ved min Indtrædelse saa forfærdet op, at hun nær havde væltet Bordet. Et Dieblik stirrede hun tvivlende paa mig; men derpaa udbredte hun sine Arme, trykkede mig til sit Bryst og hviskede: „Velkommen, velkommen, min Søn! Herren være lovet, som har ført Dig frelst tilbage og som har velsignet din Flid! Ja,“ vedblev hun, og betragtede mig fra Dverst til Nederst, „stor og mandhaftig er Du bleven, og som Du der staaer for mig, er det, som saae jeg din salig Fader lyslevende for mine Dine. Naa, kom nu til Hvile,“ føiede hun til, og gav sig hastigt til at dække Bordet. „Hvor der er Glæde i Hjerterne, der er jo Herrens Fest, og et lykkeligere Dieblik, end det, der bliver mig skjenket i Aften, har jeg ikke nydt siden din Faders Bortgang. Spis og drik nu; naar din Hunger er stillet, saa kunne vi aabne vore Hjerter for hinanden.“

Der var Noget i min Moders hele Væsen, som lod mig ane, at ikke Alt herhjemme var saa godt, som jeg i mit Hjerte havde haabet at finde det. Idet jeg derfor kastede et Blik over til Præstegaarden, spurgte jeg: „Hvorledes staaer det til derovre?“

„Ja, ja, det var vel rimeligt, at dit første Spørgsmaal gjaldt dem. Nu, hvorledes skulde det vel staae sig i denne Krigens ulykkelige Tid. Dens Larm og gudsbespottende Gjerning har ogsaa fundet Veien til vor lille By, der saa længe har havt Fred. Men derom kunne vi tale siden og Clara vil vel snart indfinde sig.“

„Der er hændet Noget, som Du vil skjule for mig, Moder,“ udbrød jeg, greb efter min Hat og sprang op.

„Naa, naa, saa forskrækkeligt er det ikke endnu, ihvordan det saa vil ende. Jeg havde haabet at kunne snakke for Dig saalænge, indtil Du var bleven mæt, thi Legemets Styrke giver ogsaa Sjælen Kraft; men jeg troer nu selv, at det er bedst, naar Du strax faaer hele Sandheden at vide. I længere Tid, saavel ifjor som iaar, har nemlig en lille Kutter, der stadigt farer med Depecher for Regjeringen mellem Danmark og Norge, søgt herind i Fjorden af og til, deels for at proviantere og deels for at finde Skjul for de fjendtlige Krydsere, som jo sværme om paa vore Farvande, lig graadige Rovfugle. Lieutenanten, som fører den, er et muntert, godmodigt Menneske, og dertil rask og snild, som jo vore Søfolk nu engang ere, og ofte har han været os til Trøst og Opmuntring i denne tunge Tid, ved sit freidige Mod og sine lystige Fortællinger. Igaar løb han atter herind, og som sædvanligt samledes snart Præsten, i hvis Huus han søger, og flere Andre, nede paa Broen, for at tage imod ham og spørge Nyt. Dennegang stode Sagerne imidlertid anderledes, og hans alvorlige, næsten bekymrede Mine, da han steg iland, lod ikke ane noget Godt. I Skibet befandt der sig nemlig en stor Sum Penge, som han, tilligemed Depecher af største Vigtighed, skulde bringe fra Sjælland til en Havn i Norge. Underveis var han imidlertid bleven opseilet af en Engelskmand og maatte nu, efter først at have været i Kast med ham, flygte herind i Fjorden. At Fjenden forfulgte ham, nærede han ingen Tvivl om, og han henvendte sig derfor strax til Præsten, hvem han kjendte bedst. I al Hast bleve nu Pengefoustagerne bragte i Land og op i Præstegaarden; men imedens man endnu var beskæftiget dermed, viste den fjendtlige Krydsers Seil sig allerede derude. Du kan tænke Dig, min Søn, hvilken Forfærdelse og Forvirring der udbredte sig i Byen, hvor vi endnu aldrig havde seet nogen Fjende, og med hvilken Iver der blev arbeidet af Høie og Lave, Unge og Gamle, for at skaffe Godset, som foruden Pengene bestod af Krigsmateriale, i Land. Da dette var skeet, seilede han strax høiere op i Fjorden for at sætte Skibet paa Grund, eller sprænge det i Luften, alt eftersom Omstændighederne bød det. Endnu vare Alle i fuldt Arbeide, da allerede det fjendtlige Skib, der var langt større end Kutteren, lod sit Anker falde og satte sine store, velbemandede og med smaa Kanoner armerede Barkasser ud, hvorefter de roede i Land. Byen blev nu nøie undersøgt og de fremmede, vilde Matroser, som trængte ind i alle Huse, fyldte den med Jammer og Elendighed. Næsten begyndte vi at haabe, at de skulde drage bort igjen med uforrettet Sag; thi som det syntes havde de været overalt, da — ja min Dreng, det er tungt at skulle troe det, men det er umuligt andet, Forræderi har der været med i Spillet — da kom den fjendtlige Capitain i Spidsen for tyve Mand marcherende op til Præstegaarden, hvor alle Udgange bleve besatte. Selv gik han med Pistolen i Haanden ind, og forlangte at tale med Præsten. Da denne kom tilstede, fordrede han af ham, at han skulde aabenbare, hvor Pengene vare skjulte; da han, som han sagde, havde Underretning om, at Præsten kjendte Hemmeligheden. „Ja sikkerlig,“ svarede denne uforsagt, „veed jeg hvor Pengene ere, det kan jeg ikke negte; thi en Usandhed er aldrig kommen over mine Læber; men med Guds Hjelp ere de i god Behold, og aldrig skal jeg give Andre, end rette Vedkommende, Oplysning om, hvor de findes. Jeg er dansk, min Herre,“ vedblev han derpaa, „og før jeg skulde blive en Forræder mod mit Fædreland eller besvige min Konge for hans Gods, før vil jeg lade mit Liv!“ Ja min Dreng,“ fortsatte min Moder, idet hun tørrede sine Dine, „ligesaa mildt og kjærligt som hans Sind er, ligesaa standhaftig og fast er han i sin Herres Gjerning. Da nu Capitainen saavel med det Gode som med det Onde havde forsøgt at friste ham og Intet hjalp, saa befalede han tilsidst, at han skulde føres ombord og blive der, indtil han bekjendte, idet han svoer paa, at han nok skulde finde paa Midler til snart at gjøre ham kjed af Opholdet der. De droge da afsted og førte ham med sig, og siden have vi ikke hørt fra ham.“

I dette Dieblik gik Døren op; Clara traadte ind. Af hendes forgrædte Dine lyste et Dieblik en hjertelig Glæde, da hun gjenkjendte mig. Hastigt ilede hun et Par Skridt imod mig; men derpaa standsede hun rødmende, som følte hun, at hun nu ikke, som i gamle Dage, turde følge sin første Indskydelse.

„Ak, Jens,“ sagde hun, og rakte mig Haanden, „jeg har længtes inderligt efter Dig, og jeg havde haabet, at vi efter din Hjemkomst skulde have tilbragt en lykkelig Tid i Fred og Glæde; men nu er det forbi. Du har vel hørt, hvad der er passeret?“

„Moder fortalte mig det i dette Dieblik, Clara; men jeg troer ikke det er saa slemt, som Du forestiller Dig; thi længe kunne de Fremmede ikke opholde sig her, og naar de mærke, at din Fader ikke vil sige Noget, saa maae de lade ham komme i Land, da det jo ikke kan nytte dem, at slæbe ham med til England.“

Clara rystede paa Hovedet. „Naar Du havde seet den barske, haarde Capitain og hans vilde Folk, da vilde Du sande med mig, at man har Grund til at frygte Alt af dem. Fra det Dieblik, de slæbte Fader bort, har jeg kun tænkt paa at frelse ham, og jeg troer ogsaa det skal lykkes mig nu, da Du er kommen hjem.“

„Vil Du, at jeg skal tale med nogle af de Mænd, der staae din Fader nærmest, for at De kunne tage derud og om muligt ved deres Mægling bevirke hans Frigivelse?“

„Nei, nei,“ udbrød hun, „derpaa har jeg tænkt; men for det Første ville de ikke kunne udrette Noget, og for det Andet burde denne skjendige, ryggesløse Gjerning ikke forblive ustraffet. Som Du veed, har Lieutenanten, der fører Kutteren, tilligemed hele sit Mandskab forladt den, for ikke at blive tagen til Fange, da Fjendens Overmagt er for stor. Jeg kjender imidlertid deres Opholdssted og veed, at de med Begjerlighed vilde gribe enhver Leilighed til at tugte Engelskmanden. Imorgen tidligt vil jeg derfor lade mig roe ud til Skibet — maaskee faaer jeg da Fader at see med det Samme — jeg vil forlange at tale med Capitainen og da foreslaae ham, at, dersom han vil sætte min Fader paa fri Fod, saa vil jeg angive ham det Sted, hvor Pengene ere skjulte. Gaaer han ind derpaa, vil jeg gjøre den Aftale, at jeg imorgen Aften Klokken ni skal være i Jomfru Sonnes Huus, der nu staaer ledigt, og naar jeg da, ved at sætte et Lys i Vinduet ud imod Fjorden har tilkjendegivet, at Alt er i Orden, skal han, med saa meget Mandskab som muligt, gaae i Land og komme derop. At jeg vil gjøre Alt for at befrie min Fader er saa indlysende, at han neppe vil fatte Mistanke. Imidlertid maa Du strax imorgen gaae til Illerup, der, som Du veed, ligger to Mile herfra, hvor Lieutenanten opholder sig, og sige ham Alt, hvad jeg nu har meddeelt Dig, samt aftale med ham, at han, naar Klokken er ti, er parat med Baade og Mandskab paa den anden Side af Fjorden, for at han i det Dieblik, han seer Lyset i Vinduet og hører at de Fjendtlige have forladt deres Skib, kan roe derud og overrumple og tage Skibet. Jeg troer det vil lykkes, naar vi gaae forsigtigt tilværks, og vi kunne da ikke alene befrie Fader, men ogsaa tilføre Flaaden et Skib, hvoraf den jo nu ingen Overflødighed har,“ tilføiede hun med et sørgmodigt Smil. „Naa, hvad siger Du til min Plan?“

„Den er saa vovelig, Clara, at jeg frygter, den kun vil styrte os i nye Ulykker.“

„Vovelig!“ udbrød hun og blev blussende rød. „Ja, jeg indseer nok det var forsigtigere og mindre farligt, naar jeg tog derud og gav dem Anviisning paa, hvor Pengene findes, samt paa Kutteren; saa toge de begge Dele, løsgave min Fader og vi havde Fred, kun med Opoffrelse af en Smule Ære. Bliv ikke vred,“ tilføiede hun derpaa med en saa blid Stemme og et saa bønligt Blik, at jeg ikke kunde modstaae. „Jeg veed nok, at man bør overveie og betænke Alting nøie, før man skrider til Gjerning; men jeg troer ogsaa, at det netop er derfor, der bliver udrettet saa Lidt.“

„Men siig mig først, hvad har Du isinde at foretage med Kaperne, naar de komme op i Jomfru Sonnes Huus, hvor Du jo vil være?“

„Naar jeg hører, at de kravle op ad Skrænten, saa vil jeg lade Lyset staae i Vinduet, skynde mig gjennem Krattet ned ad Skrænten og forsvinde. Du veed, jeg kjender hvert Smuthul, ligesom jeg jo ogsaa ubemærket langsmed Stranden kan naae herind til Byen.“

„Jeg kan imidlertid ikke lade Dig være alene i Huset derude, Clara, det maa derfor være en fast Aftale, at Du ikke gaaer derud, før jeg er kommen tilbage.“

„Nei, nei," svarede hun bestemt, „det kan ikke gaae an; thi for det Første ere Lieutenanten og hans Folk saa ubekjendte med Egnen, at de ikke, især i Mørket, kunne finde det bestemte Sted, hvorfor Du maa anføre dem; for det Andet vilde det være farligt, om Du ledsagede mig, da Capitainen muligviis lader etbvert af mine Skridt belure, og det vilde da ganske vist vække hans Mistanke, naar Nogen var med; thi netop den Omstændighed, at jeg udfører Alt alene, som om jeg skammede mig ved min Gjerning, skal gjøre ham tryg."

„Buitenkant" med „Schryers" Taarn, i Amsterdam.

Endnu i lang Tid raadsloge vi med hinanden, og først seent forlod hun os. Den næste Eftermiddag begav jeg mig ud til den lille Bondeby, hvor jeg traf Lieutenanten, der uden Betænkning og med stor Glæde gik ind paa Foretagendet. Henad Aften bleve hans Folk, for ikke at vække Opsigt, een efter een sendt hen til et af mig betegnet Punkt, og da det var fuldstændig mørkt, fulgte han og jeg efter, hvorpaa vi Alle, krybende langsmed Hækker og Gjærder, begave os ned til Bugten, i Nærheden af et lille Fiskerleie, hvis Baade vi agtede at benytte. Det var saa mørkt, at vi neppe kunde skjelne hinanden, og kun utydeligt kunde vi skimte Omridsene af det fjendtlige Skibs Nær. I nogen Tid laae vi ventende i det høie Græs. Det var en stille, luun Aften, og Intetsomhelst, hverken fjernt eller nær, afbrød den dybe Taushed, hvori hele Egnen var nedsunken. Himmelen var bedækket og kun af og til oplyste et svagt Lyn den fjerne Horizont, hvorefter Mørket blev endnu tættere. Pludseligt skinnede Lyset fra Vinduet ovre i Huset. Et Øieblik viste Claras ranke Skikkelse sig tydeligt og klart, som i en Ramme; men derefter forsvandt hun, medens Lyset blev staaende. Vi havde reist os halvt op og stirrede ufravendt derover i ængstelig Spænding, ventende paa det sidste Tegn. Endelig viste hun sig atter, holdt Lyset høit i Veiret og blev staaende et Øieblik, hvorefter Alt blev mørkt. Dette var Tegnet til, at de fjendtlige Baade vare landede. Hastigt og tyst indskibede vi os; for ikke at forraades af Aarerne, stagede vi os frem med lange Stænger og naaede snart Skibet. Lydløst, med de korte Sabler imellem Tænderne og Pistolerne i Beltet, entrede Matroserne i et Nu. En kort, forvirret Kamp opstod. Sablernes Klirren, Skuddene, Raabene og de Saaredes Skrig afbrøde for et Øieblik Stilheden; men derefter lød et kraftigt Hurra, som Tegn paa, at Alt var lykkedes. — Imedens nu Lieutenanten tog de nødvendige Forholdsregler til Prisens Forsvar, gik Pastor Rendrop og jeg op og ned ad Dækket, ventende paa Baaden, der skulde sætte os i Land, og uvisse om hvorledes det var gaaet Clara. Pludseligt lød et gjennemtrængende Skrig fra Land over til os. „For Guds Skyld!" raabte jeg, greben af den frygteligste Angest, „det var Claras Stemme!" Idetsamme sprang jeg i Baaden, der laa ved Siden af Skibet. „Rask Manne," raabte Lieutenanten, „i Baaden!" derpaa sprang han ned til mig, fulgt af sex Matroser. Idet vi af alle Kræfter roede mod Land, lød Klageskriget atter, og vi hørte nu, at det ikke kom fra Landet, men derimod ude fra Fjorden. Matroserne fordobblede deres Anstrengelser, Baaden foer igjennem Vandet som en Pil, og vi følte os snart overbeviist om, at vi maatte befinde os i Nærheden af Stedet. Forgjeves speidede vi til alle Sider, saa langt som Lyset af vore Fakler naaede, uden at opdage Noget. Alt var imidlertid bleven stille og paa mit fortvivlede Raab lød der intet Svar. Idet vi saaledes raadvilde roede frem og tilbage, fik en af Aarerne fat i en fast Gjenstand. Matrosen, der førte den, slap den øieblikkeligt og sprang i Vandet. — Ak! siden hint Øieblik har mangen bitter Sorg knuget mit Hjerte, har mangen haard Kamp bragt mit Legem til at skjælve; men det har altsammen været Intet imod hvad jeg leed i de korte Minutter, medens jeg, greben af en rædsom Anelse, stirrede ned i det frygtelige Dyb. — Et Øieblik efter kom han tilbage, med Claras Lig i sine Arme. —

„Prinzengracht" med Raadhuset, i Amsterdam.

Hvad der nu foregik, hvilke Midler der blev anvendt for atter at bringe hende tillive, hvorledes vi kom i Land, Alt dette formaaer jeg ikke at erindre. Som i en Drøm hørte jeg, at Kaperne, der næste Dag bleve tagne tilfange, havde udsagt, at de, da de bemærkede Claras Flugt, havde forfulgt hende, og at hun, som ingen anden Udvei saae, styrtede sig i Søen, idet hun raabte om Hjelp.

For anden Gang saae jeg den gamle Præst træde frem til en Elskets Grav, for anden Gang saae jeg ham hæve sine Hænder bedende mod Himmelen og anraabende Gud om Mod og Styrke i Prøvelsens tunge Stund, byde hende, som nu hvilede i den stille Grav, det sidste Farvel. —

Det erobrede Skib blev kaldet „Claras Minde". I mange Aar efter den Tid foer det fra Havn til Havn, men kun Faa anede, hvilken sørgelig Begivenhed der havde givet Anledning til dette Navn.

Breve fra Holland.

(Af Henrik Scharling.)

III.

Amsterdam den 17de Decbr. 1862.

Kjære Ven!

I Begyndelsen af denne Maaned begav jeg mig herhid for at tage Ophold her for en kort Tid. Allerede tidligere havde jeg aflagt et foreløbigt Besøg her, blandt Andet for at leie mig Værelser. Uden den besværlige Koffert og Bagage, fri og frank ankom jeg til den store By, og besluttede da paa egen Haand, uden Fører eller Veiviser, blot ved Hjelp af et Kort over Byen, at finde min Vei. Thi naar jeg ankommer til en fremmed Stad, hvor jeg ikke kjender et eneste Menneske, føler jeg altid mest Lyst til paa Lykke og Fromme at kaste mig ind i den; det synes mig da, som om jeg altid maatte møde et eller andet Eventyr. Og Eventyret udeblev heller ikke, skjøndt det aabenbarede sig i en mindre behagelig Skikkelse, nemlig som en lille paatrængende Jøde. Jeg havde endnu ikke svinget om det første Hjørne, før jeg hørte en Stemme ved Siden af mig: „Ach guter Herr, guter Herr, geben Sie mir zwei Silbergroschen." Jeg lod, som jeg Intet hørte og fortsatte min Vandring; men Begjeringen blev gjentagen tre fire Gange, hvorfor jeg tilsidst fandt mig beføiet til at erklære, at jeg ingen Silbergroschen havde. „So geben Sie mir holländisches Geld, das ist mir ganz einerlei — Geld haben Sie, das weiß ich; geben Sie mir zwei Stuiver, und ich werde Ihnen die ganze Stadt zeigen." Jeg ønskede

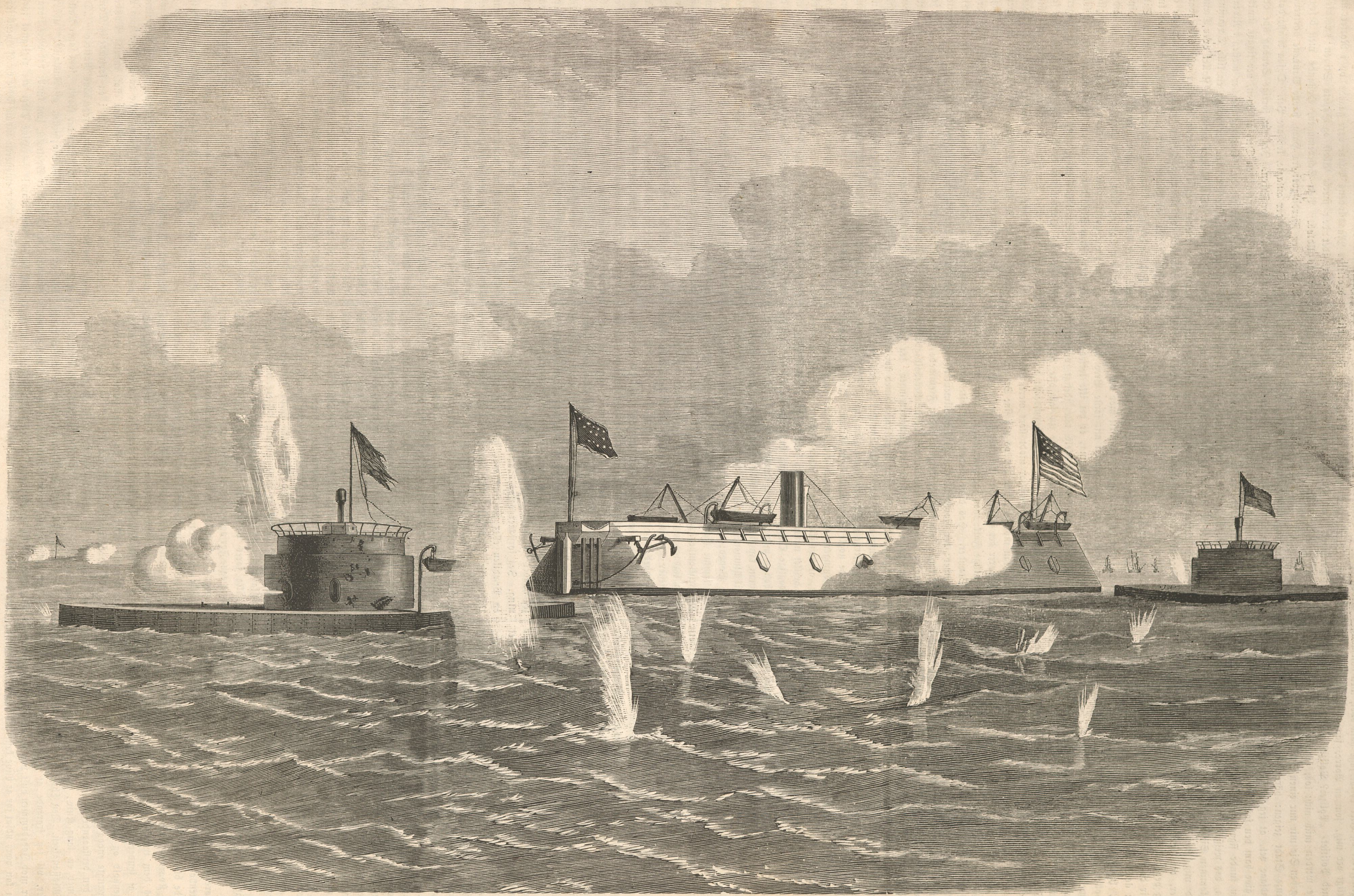

Den pantserklædte Fregat „New Ironsides" og to Ericksonske Batterier begynde Slaget ved Charleston.

nu ingen Fører og vilde derfor jage ham bort, men han hang utrætteligt ved mig, som en Borre, saa at jeg tilsidst truede ham med Politiet. „Polizei? Polizei? Hier ist keine Polizei! — Sie werden mich nicht los, sage ich Ihnen — ach guter Herr, geben Sie mir nur einen Stuiver, und ich werde Ihnen die ganze Stadt zeigen: hören Sie, nur einen Stuiver." Jeg indsaae vel, at jeg ikke kunde blive ham kvit og vilde derfor give ham den forlangte Styver, men spurgte ham først, om han kunde sige mig, hvor Handelshuset Insinger boede. „Ach ja, das weiß ich sehr genau, kommen Sie nur mit, guter Herr, kommen Sie nur." Nu havde han fanget mig og trak af med mig over Broer og Canaler, gjennem Gader og Stræder, det syntes aldrig at faae Ende. Endelig standsede han og pegede op paa et Hjørne, idet han sagde: „So, jetzt sind wir da; sehen Sie, da steht geschrieben mit großen Buchstaben: de Singel." Ja, det saae jeg nok, men det var jo ikke derhen, han skulde føre mig, jeg vilde til Insinger. „Ach Sie wollen zum Insinger, ja so gehen wir gleich dahin!" — „Ja, men veed De nu ogsaa hvor det er?" — „Ach freilich. das weiß ich ganz genau — — sagen Sie mir doch, wie heißt es eigentlich?" — „Men hvorledes kan De vide, hvor det er, naar De ikke engang veed, hvad det hedder? Det hedder Insinger." — „Wie sagen Sie? Ach bitte, sagen Sie es doch einmal recht laut, ich høre nicht ganz gut." — „Insinger!" raabte jeg saa høit, at en Forbigaaende standsede og gav mig den forønskede Underretning. Men min lille Jøde var ikke tilsinds at slippe mig — „ich weiß es Alles, ich weiß es Alles!" raabte han og løb i Forveien. Men han vidste Intet, han ringede paa alle Portklokkerne, og naar der blev lukket op, raabte han blot: „Insinger! Insinger!" saa man sikkert antog ham for lidt forstyrret, indtil jeg fik forklaret, hvad jeg søgte. Atter gik det, i en bidende kold Blæst, henover endeløse Canaler og utallige Broer — endelig fandt vi Stedet. „So, jetzt sind wir da; nun geben Sie mir einen Gulden, guter Herr, und ich bin zufrieden." — „Tilfreds? ja det troer jeg — jeg har lovet Dem en Styver, og De er tilfreds med en Gylden" (en Gylden er tyve Styver). „Ach, lieber Herr, bedenken Sie doch, wie viel ich mit Ihnen herumgelaufen bin." Det var en Kjendsgjerning, som ikke kunde negtes, men jeg fandt, at den snarere berettigede mig til at fordre en Gylden af ham, fordi han havde spildt saamegen Tid for mig; imidlertid vilde jeg dog give ham to Styver for hans Uleilighed. „Zwei Stuiver! ach Himmel! die nehme ich nie, die nehme ich nie — dann gehe ich mit Ihnen hinein, ich gehe mit hinein." — „Ja værs'go," sagde jeg, men idetsamme blev Samtalen afbrudt ved, at en galloneret Tjener traadte ud; ved Synet af ham tabte min Ledsager al Lyst til at gaae ind med og skjulte sig bag mig. Men jeg havde endnu ikke naaet Havn, vi vare nemlig komne til den gamle Insinger, og Contoiret var hos den unge. Jøden var strax beredt til at løbe derhen med mig. Jeg fulgte, uden ret at vide, om jeg skulde ærgre eller more mig over ham. Omsider vare vi da ved det rette Sted — min Ledsager nedsatte sin Fordring til en halv Gylden, vilde spærre mig Døren, og gjorde en ulidelig Kvalm, indtil jeg endelig tabte Taalmodigheden og sagde ham, at jeg vilde give ham fem Styver; det var langt mere, end der tilkom ham, men hvis han sagde et Ord endnu, fik han ikke en Hvid. Han taug et Dieblik — „na, so geben Sie mir die fünf Stuiver." — „Men saa er De ogsaa tilfreds dermed?" — „Ganz zufrieden." — „Og De fordrer ikke en Skilling mere?" — „Gar Nichts!" — „Godt, der har De dem," og jeg lagde Sølvmynten i hans Haand. „Und noch zwei Silbergroschen, guter Herr!" — „Nei hør, nu . . . ." men heldigviis havde jeg alt Haanden paa Døren og var i næste Dieblik inde i Contoiret, og siden saae jeg ikke mere til min paatrængende Fører. — — — Var det hele Eventyret? spørger Du maaskee. Ja, er Du ikke tilfreds dermed? — Saa har jeg dog engang havt det Held, at møde en af de Jøder, som Holberg nøiagtigt har skildret os i sine Comedier, og om hvilke jeg halvveis troede, at de vare en uddød Menneskerace. Hvorvidt de findes andetsteds i Kjøbenhavn, end paa det kongelige Theaters Scene, veed jeg ikke: her i Amsterdam ere de i alt Fald ikke uddøde — her leve henved 40,000 Jøder, hvormed dog ikke skal være sagt, at de alle ere af samme Kaliber, som den ovenfor beskrevne. Men Jøderne danne en virkelig Magt her; flere af dem høre til Byens rigeste Kjøbmænd, og ved Hjelp af det Sammenhold, som altid finder Sted hos dette Folkefærd, kunne de blive af Betydning for Stadens Handel. De beboe et eget Kvarteer, fuldt af Ureenlighed, som Ghettoen i Rom. De hos dem iværksatte Missionsforsøg have ikke været ledsagede af synderligt Held, men snarere drevet dem til større Sammenhold og ægget dem til Fanatisme: for et Par Aar siden trængte endog en ung Jøde op paa Prædikestolen og bibragte den derstaaende Missionair, Dr. Schwartz, et Par svære Saar med en lang Kniv, uden at det dog lykkedes ham at dræbe Missionairen. Den Christne, som gjennemvandrer deres Kvarteer, vil jeg fraraade at give sine mulige antipathiske Følelser mod Jødedommen Luft paa synlig eller hørlig Maade, thi han kan være udsat for at blive kastet ud i en af Kanalerne.

— Mit andet Eventyr i Amsterdam var af en behageligere Art. Jeg har nemlig truffet en Landsmand her, Grosserer A. L. Brandt, der i en lang Række af Aar har været bosat i Amsterdam, men derover ikke glemt sin Kjærlighed til Danmark. Han modtog mig, som var jeg en gammel Ven; med ægte dansk Gjestfrihed bad han mig boe i sit Huus og være hans Gjest under mit Ophold her, et Tilbud, som jeg gjerne modtog, da jeg mangen Gang føler mig hjertelig træt af at drive alene om mellem Fremmede. Da Grosserer Brandt desuden er den mest forekommende Vert, en livlig og meddeelsom Mand, med levende Interesse for Kirke og Christendom og endelig har en særdeles elskværdig Familie, saa behøver jeg vel ikke at sige Dig, at jeg har det godt og vel i alle Maader. Under Samtaler om Hjemmet flyve de tunge, mørke Decemberdage bort ligesaa hurtigt, som vare de lyse, solklare Junidage.

Iøvrigt har jeg atter her stiftet mange Bekjendtskaber med Hollændere og hollandske Familier. Jeg lider vel dette Folkefærd; det er hjerteligt og gjestfrit mod den Fremmede. Men det Problem, som jeg alt i mit første Brev opstillede angaaende den hollandske Phlegma, er det ikke lykkedes mig at løse endnu. Hollænderne selv tale ideligt om deres Phlegma: jeg troer næsten, at de nu saa ofte have hørt Fremmede tale derom, at de selv begynde at troe derpaa. Jeg kan ikke sige, at jeg har mødt stort mere Phlegma her, end man kan møde hjemme hos os paa sine Steder. Muligviis hidrører det fra, at jeg kommer saalidet i Berøring med det egentlige Folk, men mest kun har Omgang med de dannede Stænder. Hos disse finder jeg vel ofte en vis Ro og Ligefremhed; der gjøres ikke mange Complimenter, men man er ingenlunde kold og ligegyldig mod den Fremmede, tvertimod møder jeg næsten overalt den største Beredvillighed og Hjelpsomhed for at skaffe mig de Underretninger, jeg søger. Saaledes har i disse Dage en ung Advocat med stor Utrættelighed ført mig rundt i de forskjellige Folkeskoler, hvis Tilstand jeg gjerne ønskede at kjende. En juridisk Student, hvem jeg gjorde nogle Spørgsmaal om Tiden, naar de theologiske Forelæsninger holdtes, angav den, men bad mig meget undskylde, at han ikke havde Leilighed at følge med mig paa dem alle, hvilket naturligviis aldrig havde været i min Tanke. I den daglige Omgang finder jeg Hollænderen meddeelsom og selskabelig, mangen Gang træffer jeg en jævn Munterhed, som man kan finde den hos os Danske. Forsaavidt jeg kjender til Almuen, vilde jeg nærmest sammenligne den med den jydske Bonde; den synes mig at besidde samme utrolige Seihed, samme Forsigtighed, der ikke saa sjeldent udarter til Mistænksomhed. Mærkeligt er det, at dette samme Folk, der til dagligdags er saa roligt og tilbageholdent, ved de store Folkefester hengiver sig til den mest ubundne Overgivenhed og Kaadhed.

— — Du længes vel efter at vide, hvorledes det gaaer mig med det hollandske Sprog. Det gaaer mig forsaavidt godt, som jeg næsten aldrig taler det, men saagodtsom altid Tydsk eller Fransk, eller, som nu for Tiden, da jeg er mellem Landsmænd, Dansk. Derimod læser jeg meget Hollandsk og har efter Evne stræbt at blive bekjendt med den nuværende hollandske theologiske og æsthetiske Literatur, om hvilken sidste jeg haaber i et senere Brev at give Dig nærmere Underretning. Jeg forstaaer ogsaa Saameget deraf, at jeg kan følge en Prædiken eller Forelæsning, hvilke sidste nu alle, med Undtagelse af de philologiske, holdes paa Hollandsk. Udtalen er det Vanskeligste; den er meget haard og har navnlig visse eiendommelige Strubetoner, som levende minde mig om det Arabiske. Sproget klinger iøvrigt ikke ilde, dets Udtale har noget tilfælles med den engelske, og jeg behøver vel ikke at sige Dig, at det har samme Egenskab, som alle andre Sprog, at det klinger „deiligst i Pigemunde". Iøvrigt drives her stærkt paa det Franske og Engelske, medens det Tydske i høi Grad forsømmes. Det har forbauset mig, hvor slet de fleste Hollændere tale Tydsk. Dette har ikke sin Grund i Antipathi mod das große Vaterland, thi nogen saadan findes her ikke (derimod en ikke ringe Antipathi mod Frankrig), men simpelthen den, at de lære det for seent og uden grundig grammatikalsk Dannelse, saa at de sædvanlig hjelpe sig med at give deres eget Hollandsk et tydsk Tilsnit. Flere have ligefrem undslaaet sig for at tale Tydsk med mig; forsaavidt Samtalen da ikke føres paa Fransk, tale de Hollandsk og jeg Tydsk. Mine egne Forsøg paa at tale Hollandsk ende sædvanligt med, at jeg falder over i det Engelske, eller endog i mit eget Danske, saa at jeg tilsidst selv knap kan forstaae, hvad jeg siger. Iøvrigt interesserer Sproget mig meget, da det forskaffer et Supplement til Kjendskabet af den store Sprogstamme, hvorfra det engelske, tydske og vore skandinaviske Sprog have deres Oprindelse. Det er middelalderligt djærvt og kraftigt, men dog vel skikket for den lyriske Poesi, hvori de hollandske Digtere have frembragt ikke saa Lidet.

Søndagen den 28de Decbr.

— — Vi have i denne Maaned lidt endeel af Vandnød, og jeg har nu selv været Dienvidne til dens Ødelæggelser. Dog kom Ulykken denne Gang ikke fra Floderne, som den, jeg beskrev for Dig i mit sidste Brev, men fra Havet. Det havde nemlig flere Dage i Træk blæst med stærk Nordvestvind, hvorfor en stor Mængde Vand fra Nordsøen var trængt ind i Zuidersøen og opad Hollands Kyster. Af Aviserne saae jeg, hvorledes Maasflodens Vande vare gaaede op i Rotterdams Gader, idet den stærke Blæst og Havets Stigen hæmmede Flodens Udløb. Ved Scheveningen, Hollands mest besøgte Badested, en Fjerdingvei fra Haag, havde Vandene bortrevet en Deel af den der anlagte, kostbare Vei. Ogsaa Amsterdam var stærkt udsat for Faren. Jeg var forrige Søndag ude ved Buitenkant (Yderkanten), en Deel af Byen, der ligger umiddelbart langs Havbredden. Gaderne ere her næsten i Niveau med Havfladen, hvorfor man har opført en lille Dæmning, for at sikkre dem. Om Natten var Vandet skyllet over Dæmningen og trængt ned i Kjælderne, hvorfor alle disse vare tæt tillukkede og tilstængede, som gjaldt det at udholde en Beleiring. Nu var Vandet atter gaaet tilbage, men stod kun to Fod under Dæmningen; Gaderne paa den anden Side laae meget lavere. Det var et mageløst deiligt Veir, Himmelen var klar og blaa, Solen skinnede med gylden Glands, og Havet var ganske stille. Men der var næsten noget Ængsteligt ved denne Stilhed og dette venlige Udseende, det var som det spottende Smil hos en Fjende, der er sig sin Overlegenhed bevidst. Vandet naaede Byen til Læberne, om jeg saa maa sige; det stod et Par Favne over sædvanlig Høide — blot en halv Favn endnu, og der vilde blive en Flytten og Flygten i Amsterdam. En heel Deel Bjælker og Planker laae henkastet langs Bredden; dem havde Havet løsrevet fra Diger og Dæmninger længere ude. Der var propfuldt af Spadseregængere, som alle stirrede udover Havfladen efter de Pæle, Stænger og Varskotegn, som ellers fandtes her, men nu enten vare bortrevne eller dækkede af Vandet. Næste Dag gik jeg atter derud: da var Vandet sunket flere Fod, og Faren forbi. Tilligemed min Ledsager fik jeg fat i en Baad, og vi lode os roe over til den anden Side af Het Y, hvor Toldhuset ligger. Her fik jeg ret Følgerne af Oversvømmelsen at see. Lige ude ved Pynten laa en lille Have, om Sommeren et Slags offentlig Lysthave; nu var den et Bassin, fuldt af Vand, og Eieren kan have nok at bestille, inden han faaer den lavet om til Have igjen. Men det var kun Begyndelsen; vi gik et Stykke længere frem og stege op paa et Dige. Herfra saae vi udover en meget stor Havbugt: saaledes saae det ud, men det var Altsammen Marker og Enge, der stode under Vand; Træer ragede op hist og her, og Vandet naaede Husenes Vinduer. Baade, hvori Beboerne søgte at frelse deres Bohave, glede frem og tilbage, hvor der for to Dage siden var Eng og Pløieland. Et Par Høstakke laae der ogsaa, de vare komne seilende, jeg veed ikke hvorfra. Vi gjorde en stor Svingning og søgte hen til Diget, hvor Gjennembruddet var skeet. Først kom vi forbi et Sted, hvor Vandet havde skudt Breche, som man havde søgt at udfylde ved at stikke en gammel Baad derind, men Vandet havde boret sig frem ved Siden. Længere henne kom vi til det egentlige Gjennembrud, et aabent Gab paa flere Alens Brede. Nu sank Vandet atter, idet Havet udenfor var traadt tilbage; det strømmede da som et lille Vandfald ud gjennem den samme Aabning, som det tidligere var trængt ind igjennem, men Skaden, som Brakvandet anretter paa Jorden, bliver tilbage. Hele denne Oversvømmelse var imidlertid af underordnet Betydning; den har intet Menneskeliv kostet, men var dog nok, til at give mig en Forestilling om, hvorledes det gaaer til ved større Ulykker af denne Art. Altsammen er det Følgen af at boe „lidt under Havet," men Hollænderen trøster sig med, at „han med Guld er rigt begavet."

Den 8de Januar.

En rigtig Amsterdamertaage have vi idag, saa at man knap kan see en Haand for sig. Nede fra Gaden hører jeg af og til høie Varskoraab, som Folk give, for ikke at løbe paa hinanden. Værst er det ved Canalerne, thi disse ere ikke forsynede med Rækværker, hvorfor man maa tage sig i Agt for ikke at gaae lige ud i dem. Ofte søger man at forebygge Ulykker ved at spænde Toug mellem Træerne langs Canalerne; hvor der ingen Træer findes, kan intet saadant Sikkerhedsmiddel anvendes. Undertiden, men rigtignok meget sjeldent, bliver Taagen saa tyk, at man ikke kan see, hvad man har ligeforan sig; da maa man holde sig fast ved Husene og føle sig frem, som en Blind, under idelige Varskoraab til de Mødende. —

Iforgaars Aftes var jeg i stort Selskab hos Amsterdams Borgemester. I tidligere Dage var denne en Stormagt i Staten. Man fortæller, som Beviis paa den høie Anseelse, han nød, at det engang skal være hændet en Storfyrste af Rusland (Navnet har jeg glemt), der reiste i Nordholland, at han forsinkedes, saa at Natten faldt paa, medens han endnu var paa Landeveien. Hans Følge søgte da at skaffe ham Ly i et Bondehuus. Efter lang Banken stak endelig Bonden Hovedet ud ad Vinduet og spurgte i en fortrædelig Tone, hvem det var, der saaledes forstyrrede hans Nattero. „Det er Storfyrsten af Rusland," blev der svaret, „som søger Nattekvarteer hos Dig." — „Storfyrsten af Rusland!" udbrød Bonden, „og I gjør et Spektakel, som kunde det være Borgemesteren i Amsterdam!" — Hine Tider ere rigtignok forbi, men alligevel er Borgemesteren endnu stedse en af Byens første Embedsmænd, og jeg fik hos ham Leilighed til at see den store Verden i Amsterdam. Det var „en Reception", som det

hedder: der udstedes ikke særegne Indbydelser, men Enhver, som har nogen Forbindelse med Familien, kan komme. Jeg, tilligemed en anden Dansk, som var her i Besøg, fulgtes derhen med en yngre Broder til min Vert. Ved Indgangen til Salonen stod en Tjener, der, saa høit han kunde, raabte de Indtrædendes Navne, saa at alle Tilstedeværende kunde høre det. Strax indenfor Døren stod Borgemesteren med sin Frue, for at modtage Gjesterne; os Udlændinge bøde de meget venligt Velkommen. Der var allerede kommen endeel Folk, men der strømmede bestandigt Flere ind, saa at Pladsen begyndte at blive trang. Jeg kjendte ikke en Eneste, men morede mig ved at betragte de mange Complimenter, hvormed man hilsede paa hinanden, navnlig neiede Damerne saa dybt, som kunde det være Hofdamer, der stedtes til Audients for Dronningen. I et af Værelserne blev der dandset, og det stod Enhver frit at deeltage heri, forsaavidt man kunde faae Plads. Forøvrigt gik man rundt mellem hverandre og vexlede et Par Ord med denne eller hin, reent pro forma, da den Tiltalte ligesaagodt som Taleren iforveien vidste, hvad der vilde blive sagt. Stor Rigdom og Elegants udfoldedes der, men det var mig paafaldende, blandt Damerne kun at see to eller tre, som kunde kaldes smukke. Og ellers ere Hollænderinderne ingenlunde stygge. Man vilde maaskee hos os tænke sig dem som temmelig massive Skjønheder, men det er at gjøre dem høilig Uret. Tvertimod — de hollandske Damer have ofte fine Former, navnlig udmærke de sig ved en udmærket Teint, smuk Haarfylde, og, hvad jeg vilde kalde, svømmende Øine, om Du forstaaer dette Udtryk rigtigt. — Underligt nok findes de Smukkeste mest i Middelklassen, ja heelt ned i de laveste Klasser. Man kan ikke sjeldent see Tjenestepiger, der ligge og skure Trapperne, have saa fine, udtryksfulde Ansigter, at man kunde tage dem for forklædte Ridderfrøkener. Ved at see dem forstaaer man, hvorfra Rubens og Rembrandt have laant Originalerne til deres herlige Værker. — Dog lad mig atter vende tilbage til hint Selskab, hvorom jeg dog ikke har mere at fortælle, end at det allerede endte Klokken 11. Men det viste mig de Mangler, hvorunder det selskabelige Liv i Amsterdam lider, hvorpaa jeg da ogsaa fra andre Sider har faaet Bekræftelse. Aarsagen er ene den Splittelse, hvori Alt befinder sig, som jeg i mit sidste Brev omtalte. For at et frit, selskabeligt Liv med Vid og Lune og Glæde skal kunne udfolde sig, maae mangehaande forskjelligartede Elementer krydse hverandre. I den Henseende besidder Kjøbenhavn et stort Fortrin, da den i sig samler alle Livets aandelige og materielle Sphærer og derved kan fremkalde stor Frihed og Utvungenhed, ved Siden af rig Fylde og Liv i det selskabelige Samkvem. Her i Amsterdam hersker derimod Kjøbmandsstanden eneraadende: Adelen har opslaaet sine Pauluner i Haag og Utrecht; Studenterne gaae til Universitetsbyerne, og de faa herværende Konstnere ere for Intet at regne. Men een Stand alene er ikke nok til at fremkalde et fyldigt, selskabeligt Samliv; et saadant fremkaldes kun, naar de forskjellige Modsætninger bryde sig mod hverandre. Skeer dette ikke, da indtræder istedetfor Liv og Varme Tomhed og Kulde, istedetfor Frihed og Utvungenhed Stivhed og Etikette. Under denne sidste lider Amsterdam mere, end nogen anden By i Holland. Man siger hos os ofte: stiv som en Hollænder, jeg troer, at det vilde være rigtigere at sige: stiv som en Amsterdamer. Og nu kommer hertil Pengene: de fyldte Pengesække gjøre Alt saa tungt, saa tungt. Og endelig Familiehensynet: at være af god (ɔ: rig) Familie, spiller her en ganske anden Rolle, end hos os. Hos os tvivler jeg dog paa, at man vilde negte en Student Adgang til et Selskab, blot fordi hans Fader er Skrædder; i Amsterdam vilde det derimod være Tilfældet. Dette synes mig dog i vel høi Grad „at straffe Fædrenes Misgjerninger paa Børnene." — Du maa nu ikke troe, at disse Klager over Selskabeligheden i Amsterdam ene hidrøre fra en overfladisk Betragtning af mig; jeg har hørt dem bekræfte fra forskjellige Sider af Folk, der tale af lang Erfaring. For mit Vedkommende har jeg her fundet megen hjertelig Imødekommen, navnlig i mindre Kredse, hvor det gik frit og utvungent til. Men jeg har ogsaa fornemmelig søgt min Omgang i den studerende Verden, og i den hersker naturligviis en heel anden Tone, end i den store Kjøbmandsverden.

(Sluttes.)

Slaget ved Charleston.

Uagtet en Kamp mellem stærke Forskandsninger og næsten usaarlige Skibe ikke frembyder den romantiske Interesse, der knytter sig til mere heroiske Søslag, danne de ved Charleston forefaldne Begivenheder dog en af de mindeværdigste Episoder i den Borgerkrig, som nu adsplitter de tidligere saa blomstrende og mægtige nordamerikanske Fristater. Vi kjende alle Enkelthederne ved denne Kamp, og selv de i New-York udkomne Aviser see sig nødsagede til at indrømme det Nederlag, som Unionens Pantserflaade har lidt, medens de søge Trøst i Tanken om det Storartede ved Forsøget, der af dem kaldes „den mest titanske Gjerning, der nogensinde blev paatænkt paa denne Jordklode." Om man end ikke vil gaae saa vidt, maa man dog indrømme, at de ved Charleston udførte Operationer vare af stor Betydning, ikke blot med Hensyn til den Indflydelse, de kunne øve paa den fremtidige Krigsførelse, men ogsaa paa Grund af de saavel ved Forsvaret som ved Angrebet anvendte Midler.

Et Blik paa Kortet over Syd-Carolina vil vise os Charlestons Beliggenhed. Staden er opført paa en Landtunge mellem Floderne Ashley og Cooper, der forene sig tæt nedenfor den og danne en rummelig Havn, dyb nok for de største Skibe; Staden ligger saa lavt, at Bygningerne synes næsten at hæve sig umiddelbart op af Vandet. Façaderne af de fornemste Kjøbmandshuse vende ud mod Bugten, og fra Spadseregangene, der nu ere forvandlede til Batterier, kunne den hinsides Barren beliggende Blokade-Escadres Master og Skorstene tydeligt sees. Førend General Beauregard overtog Commandoen, havde man opkastet Forskandsninger i Stadens umiddelbare Nærhed; men han opdagede de med denne Plan forbundne Misligheder og flyttede Forsvarslinierne. Den lerede Jordbund paa Landsiden afgav rigelige Hjelpemidler til at forvandle de naturlige Terrainforhindringer til stærke Skandser. Foruden Stadens Garnison var en betydelig Styrke bleven concentreret mellem Savannah og Charleston, og paa den til Richmond gaaende Jernbane kunde man have transporteret yderligere Forstærkninger til dette Punkt; men man var ikke bekymret for et Angreb fra Landsiden. De endnu uprøvede Pantserskibe truede Staden fra Søsiden, og deres foregivne Usaarlighed ansporede de fjendtlige Ingenieurer til at udsætte dem for en Ild, der var stærk nok til at umuliggjøre deres Indseiling i Havnen. Bugten ved Charleston fra Byen til Barren er omtrent halvtredie Miil lang, medens selve Havnen, der ender ved Sumterfortet, kun er lidt over een Miil lang; dens Brede afvexler fra en Fjerdingvei til lidt over en Miil. Havnen forsvares af en Halv Snees Skandser, af hvilke Sumterfortet, Ripleyfortet, Cummings Point, Beauregardfortet og Moultriefortet ere de betydeligste.

Foederalisterne synes at have været vel underrettede om de anlagte Forskandsningers Beskaffenhed og Styrke, medens de derimod sikkert have været uvidende om de af Forsvarerne benyttede Midler til at spærre Havnemundingen i den Hensigt at opholde Pantserskibene, for saaledes at udsætte dem for en saameget desto kraftigere Kanonild. Disse Forhindringer spillede en vigtig Rolle under Forsvaret. De bestode først i nogle mellem Sumterfortet og Moultriefortet anbragte Kabbeltoug, paa hvilke man havde hængt Fiskernet og lignende Gjenstande, bestemte til at bringe Skibenes Skruer i Uorden; man havde ogsaa nedrammet en Mængde Pæle i Løbet mellem Johnsonsfortet og Sumterfortet. Af en saadan Beskaffenhed var den af Forhindringer dannede første Linie. Mandskabet ombord i Skibene kunde see flere Rækker Pæle, der spærrede Løbet mellem Johnsonsfortet og Ripleyfortet, medens Sydstaternes Pantserskibe laae dybere inde i Havnen, rede til at angribe ethvert af Fjendens Skibe, der banede sig Vei gjennem hine Forhindringer. Disse forfærdelige Forsvarsværker gjaldt det om at angribe, og uagtet Admiral Dupont og de under ham staaende Commandeurer fortjene Roes for den Tapperhed, hvormed de anstillede Forsøget, mislykkedes det dog paa den mest fuldstændige Maade. Man oppebiede Springfloden, der forøger Vandstanden over den Havnemundingen spærrende Barre fra 18 til 19 Fod, medens man tillige vilde vente, indtil Veiret blev roligere, da man af Erfaringen vidste, hvor lidt man kunde stole paa Monitorernes Sødygtighed i en Storm. Den 6te April satte Angrebsescadren sig i Bevægelse og seilede fra North Edesto Inlet til Barren ved Charleston; den bestod af ni Pantserskibe, de fleste af samme Construction, som Monitor, og af fem upantsrede Kanonbaade, der dannede Reserven og skulde ligge udenfor Barren under Angrebet. „Keokuk" var det første Skib, der gik over Barren for at afmærke Løbet, et Arbeide, der paa Grund af de eiendommelige Stedforhold var forbundet med store Vanskeligheder. De fornødne Befalinger udfærdigedes fra Admiralskibet „Ironsides" til at gaae over Barren den følgende Morgen, den 7de April; Skibene skulde seile gjennem Hovedløbet, uden at besvare Ilden fra Batterierne paa Morrisøen. Batterierne lode Skibene seile forbi uden at løsne et Skud, og først da „Weehawken" nærmede sig Sumterfortet og Batterierne paa Sullivansøen, aabnede Forsvarerne Ilden. Kanonerne paa Sumterfortet begyndte Kampen. „Weehawken" dreiede af tilhøire, istedetfor at fortsætte sin Cours og kom saaledes til at ligge mellem Sumterfortet og Moultriefortet. Denne uheldige Bevægelse blev foranlediget af, at dens Skrue indvikledes i det tvers over Havnemundingen udspændte Toug. De andre Skibe fulgte i dets Kjølvand og Forvirringen forøgedes ved at „Ironsides" paa Grund af den stærke Strøm negtede at lystre Roret. Medens dette skete, aabnede alle Forterne Ilden, og i Løbet af en halv Time faldt en Hagel af alle mulige Projectiler ned over de ulykkelige Pantserskibe. „Keokuk" led mest, da den var kommen tæt ind under Sumterfortet, og ramt af 90 Kugler trak den sig tilbage i synkefærdig Tilstand. Den sank i Løbet af Natten. Efterat Flaaden havde udholdt Ilden i en halv Time uden at tilføie Batterierne synderlig Skade, gaves Signal til Tilbagetoget. Pantserskibene vare gjennemborede af Kuglerne, da Jernbeklædningen havde viist sig aldeles utilstrækkelig til at beskytte dem imod den paa saa kort Hold givne Ild. I enkelte Tilfælde vare de Jernpladerne sammenholdende Skruer drevne ind og havde saaret Mandskabet; i andre Tilfælde var det Maskineri, der satte Monitorernes Taarne i Bevægelse, kommet i Uorden, saa at deres Kanoner ikke kunde bruges. Kort sagt, Skibene vare i den Grad mishandlede, at der ikke kunde tænkes paa at fornye Angrebet. Angriberne indrømme selv, at „Flaaden kun naaede Havnens Indløb." Den kom ikke videre, og hvis Pantserskibene havde seet sig istand til at klare Forhindringerne, vilde de have været nødsagede til at løbe Spidsrod forbi en Række Skandser paa en Strækning af henved en Miil. Forterne vare for en stor Deel monterede med Whitworths Kanoner, som Sydstaterne enten maae have indført fra England, eller støbt i de fortrinlige Kanonstøberier i Richmond.

Angrebet blev ikke understøttet af den under General Hunter staaende Armee. Han indskrænkede sig til, som han selv siger, at spille en Tilskuers Rolle. Muligviis saae han sig ikke istand til at udrette Noget, da Sydarmeen sikkert har været ham overlegen.

Spørger man nu om, til hvilke Resultater den i Charlestons Havn leverede Søtræfning har ført, med Hensyn til det saa meget omtvistede Spørgsmaal om Forters og Pantserskibes gjensidige Styrke, saa har den aflagte Prøve, uagtet den fandt Sted efter en langt større Maalestok, end de i Shoeburyness anstillede, neppe givet saa vigtige Oplysninger, som man i Almindelighed har antaget. Hvad Træfningen har lært os med Hensyn til Skibes og Forters gjensidige Modstandskraft, var i Grunden bekjendt i Forveien. Naar et Skib practisk ophører at være et Skib og forvandles til et Fort, der stationeres paa det af dets Modstander udseete Punkt, med udelukkende Hensyn til hans egne Angrebsmidler, maa det bukke under i enhver Kamp med et fast Batteri, armeret med Kanoner af samme Kaliber. Dette viste sig netop i Charlestons Havn. De Confoedererede valgte et særligt Punkt, mod hvilket de kunde concentrere deres sværeste Batteriers Ild og saasnart de kunde lokke eller nødsage deres Modstandere til at lade deres Flaade indtage denne Plads, var det en afgjort Sag, at nogle hundrede af Whitworths og Blakelys Kanoner kunde skyde ligesaa mange Skibe, som det skulde være, sønder og sammen, længe førend disses tyve eller tredive Kanoner kunde anrette nogen betydelig Skade paa de forskjellige Forter. Løbet var ikke bredt, og naar Fjenden først kom til Forhindringerne, maatte han blive en fast Skive i den bedst mulige Stilling for Batterierne, indtil Pantserskibene bleve skudte isænk eller klogelig trak sig tilbage. Resultatet var netop saaledes, som Sydstaternes Ingenieurer havde forudseet, og godtgjør kun, at enhver Havn, som det er practisk muligt at spærre, kan forsvares mod de bedste Pantserskibe, der nogensinde ville komme til at flyde paa Havet. Berøv Skibet dets Bevægelighed og overlad Fjenden at vælge Stillingen, saa kan den mest udmærkede Skibsbygger ikke forhindre, at det bliver slaaet af et Fort, der er i Stand til at føre sværere Skyts og en stærkere Beklædning. Til Ære for Amerikanerne bør det anføres, at deres Pantserklædning viste sig at være ligesaa god, som de fleste af de i England benyttede Skiver. Admiralskibet „Ironsides" fik 60 til 70 Skud uden at lide synderlig Skade, medens „Keokuk", der var kommet dybere ind i Havnen og hvis Beklædning nok ogsaa var svagere, sank efter at have faaet 90 Skud. Begivenheden lærer os, at en af Pantserskibe bestaaende Flaade med nogenlunde Sikkerhed kunde have dampet forbi Batterierne, hvis Løbet havde været fremkommeligt. „Monitors" og „Merrimacs" Kamp vakte maaskee for store Forventninger; Slaget ved Charleston bør ikke forlede os til at gaae til den modsatte Yderlighed og undervurdere Pantserskibe, hvilket maaskee vilde være med ligesaa ringe Grund, som faste Batterier paa den Tid bleve undervurderede. Endnu skulle vi kun tilføie, at det svageste Punkt i de ved Charleston engagerede Skibe var Taarnet, der i enkelte Tilfælde belemredes, i andre beskadigedes i den Grad, at det ikke kunde bevæges. Om de i England byggede Kuppelskibe ere stærkere, end de amerikanske Monitorer, skulle vi ikke kunne sige, da de endnu ikke have været stillede paa en saa haard Prøve, som Angrebet paa Sumterfortet viste sig at være.

Ugens Politik.

Den 14de Mai 1863.

Discussionen i Anledning af Adresseudkastets anden Behandling i Rigsraadet havde snarere en polemisk end en politisk Charakteer. Heelstatsmændene brøde omsider den længe bevarede Taushed, og blandt disse udmærkede især Bluhme sig ved den klare, lærerige og interessante Fremstilling, han gav af de Forhandlinger i 1851—52, i hvilke han som Udenrigsminister i saa væsentlig en Grad havde deeltaget. Han udtalte tillige, at han ikke var Heelstatsmand af Nødvendighed, men af Overbeviisning, medens han dog ikke antog, at Heelstaten var den ene saliggjørende Tro, hvorfor han gjerne vilde tiltræde enhver anden Politik, naar man blot godtgjør, at det er en Politik, som kan følges, skjøndt han ikke ind-

saae, hvorledes den nye Ordning skulde kunne gjennemføres trods en bestemt Modstand fra Tydsklands Side, en rimelig Misbilligelse fra Stormagternes Side, en sandsynlig Modstand fra de holstenske Stænders Side og en temmelig tvivlsom Understøttelse fra Slesvig. Om det end var ganske i sin Orden, at en af Partiets Hovedledere udviklede sin Opfattelse af Stillingen, var det mindre heldigt, at de fleste Talere fulgte i hans Spor. David, Tscherning, Andræ og J. A. Hansen ydede rigtignok ligeledes værdifulde Bidrag til en Skildring af Situationen; men naar man med Krieger erkjender, at det for Øieblikket saavel i hele Landet som i Rigsraadet langt mere er Opgaven at samle sig til et fælles, for hele Fædrelandet gavnligt Formaal, end at kaste sig ind i en meget skarp, tilbageskuende Kritik, saa føler man baade Bekymring og Fortrydelse over det i Sandhed høist tarvelige Udbytte, som disse vidtløftige Forhandlinger have givet. Bagklog er det ikke saa vanskeligt at være, det have de fleste af Talerne godtgjort; men ikke en eneste af Partilederne har anviist en Vei, ad hvilken Folket med Tillid kunde følge ham. Tvivl, Mismod, Mangel paa Tillid til Ministeriet og Mangel paa Evne eller Villie til selv at gribe Roret, det er det Syn, der aabenbarer sig, hvorhen man vender Blikket i Rigsraadssalen, og Følgerne heraf aabenbarede sig ogsaa. Uagtet Regjeringen kun meget svagt havde modsat sig Ønsket om Forelæggelsen i denne Session af en Forfatningsbestemmelse, der sikkrede Udførelsen af Kundgjørelsen af 30te Marts, blev dette beskedne Ønske ifølge Kriegers Forslag udstrøget af 29 Stemmer mod 19, medens Indsigelsen imod at Fællesforfatningens Udvikling foregribes ved Foranstaltninger i Landsdelene ligeledes udgik, efterat Ministeriet havde erklæret, at det vilde betragte Optagelsen af denne Sætning i Adressen som et Mistillidsvotum. Frygten for, at Ministeriet under den europæiske Nødvendigheds Tryk skal gjøre Indrømmelser i Retning af Slesvigs Selvstændighed er saa stor, at vi maae ansee det for beklageligt, at denne Frygt ikke har fundet et Udtryk i Adressen, især da ingen af Ministeriets Udtalelser indeholder nogen Beroligelse i saa Henseende. Hvorvidt den er begrundet eller ikke, vil den forestaaende Behandling af Krügers Forslag, snart vise; Stemningen i Rigsraadet er af en saadan Beskaffenhed, at Forslagets Forkastelse desværre kan betragtes som utvivlsom, men Ministeriet vil under Forhandlingerne faae Leilighed til at udtale sig om sine Planer med Hensyn til Slesvig. Den i Forveien alt temmelig farveløse Adresse, der ved de foretagne Ændringer blev aldeles betydningsløs, vedtoges med 25 Stemmer mod 20, og i politisk Henseende har det hele Udbytte altsaa været, at den nærværende Regjerings Bestaaen ønskes af Rigsraadet, medens den stedfundne Afstemning ikke engang viser, hvor stor en Majoritet den med Sikkerhed kan gjøre Regning paa.

Forinden vi forlade Adresseforhandlingerne, kunne vi ikke undlade at omtale en Yttring af Oberst Tscherning. I det Foredrag, hvori han motiverede sit Adresseudkast, sagde han: „Der har efterhaanden udviklet sig i Europa, hvad jeg vilde kalde en meget ulykkelig Tendents hos Regjeringerne til at slaae sig sammen med Oprørerne mod disses Konger, og den gaaer saa vidt, at man undertiden finder Regjeringer saa at sige som Allierede med, hvad vi Andre i daglig Tale vilde kalde Røvere, men som tage Navn af Insurgenter. Vi have endogsaa oplevet, at i dette Land, i Danmark, hvor man Intet maatte ønske mindre, end at have anerkjendte Røvere, slutte vi os til det almindelige Princip og understøtte anerkjendte Oprørere." Selv Polakkernes arrigste Fjender, selv Rusland, Østerrig og Preussen, der have sønderlemmet Polen og deelt Rovet imellem sig, der have søgt at udrydde Sproget, forhaane Religionen, ophævet de nationale Underviisningsanstalter og berøvet Indbyggerne enhver Skygge af Selvstændighed, have dog endnu aldrig kaldt dem Røvere. Disse Magter ere Røverne, og de have berøvet Polakkerne Alt, hvad der er helligt og dyrebart for en Nation. Det var forbeholdt den sin egen Fortid mere og mere fornegtende Oberst Tscherning, at levere et sligt Vrængbillede af de historiske Forhold. At en politisk Fanatiker udslynger en slig Paastand, kan vel i og for sig være temmelig ligegyldigt; men naar denne Fanatiker har Sæde i det danske Rigsraad, og naar dette uden Modsigelse hører paa, at en Frihedskamp, som hele Europa, Fyrsterne og de lovgivende Forsamlinger saavel som den simpleste Almuesmand, følger med deres varmeste Deeltagelse og ledsager med deres bedste Ønsker, erholde Udtalelser, der ellers vilde falde ubemærkede til Jorden, dog en vis Vægt og bør ikke henstaae uimodsagte.

— „Köln. Z." meddeelte alt i Begyndelsen af denne Uge, at Østerrig agtede at foreslaae Forbundsdagen strax at bemægtige sig Holsten som et Pant. Denne Efterretning, der saa vidt vi vide ikke tidligere er bleven stadfæstet af noget andet Blad, findes nu ogsaa i et Telegram til »L'Indépendance Belge«, dateret Wien den 10de Mai, og Grunden til denne mod Forbundsretten stridende Fremgangsmaade angives at være det danske Eiderstatsprogram og Kundgjørelsen af 30te Marts.

— Man vil vide, at der idag afholdes en Conference i London, for at afgjøre Spørgsmaalet om Prinds Vilhelms Valg til den græske Throne. Nogle mene, at Baiern vil deeltage i Raadslagningen, medens man fra en anden Side paastaaer, at dette Land i Forening med Preussen protesterer mod Valget. I Grækenland er enhver Tvivl om, at Prindsen vil modtage Valget hævet. Allerede den 26de April indtraf en Telegraphdepeche til Udenrigsministeren, der bebudede, at alle Vanskelighederne vare fjernede. Denne Efterretning hilstes med en Kanonsalut, men da den franske Minister, Hr. Bourée, ikke havde erholdt nogen officiel Meddelelse, og da en af Deputationen i Kjøbenhavn den 29de April afsendt Depeche var utydelig, krydsede allerede en Mængde ugunstige Rygter hverandre i Athen. I Nationalforsamlingen tænkte man endog paa at foreslaae en Sikkerhedslov, da man paastod, at der alt havde samlet sig Røverbander i Hovedstadens Omegn, og Indbyggerne svævede i den største Bekymring. Den 30te indtraf den franske Coureer, Bourée modtog sine Depecher, og Efterretningen om, at alle Vanskeligheder vare bortryddede udspredtes snart over hele Staden. Nu ønsker Enhver at vide, naar Kongen vil indtræffe. Man er meget bekymret for, at han først vil komme i December, efterat være bleven myndig, og man har Grund til at spørge om, hvorledes Landet i den Tid skal regjeres, da Ministeriet hverken kan holde Røverbanderne i Ave eller er istand til at opkræve Skatterne. I Grækenland ønsker man, at Nationalforsamlingen skal erklære Kongen for myndig, saa at han ufortøvet kan gribe Regjeringstøilerne.

— Conferencerne staae paa Dagsordenen, og man forsikkrer, at Baron Budberg officielt i Mandags har underrettet Drouyn de Lhuys om, at Cabinettet i St. Petersborg har givet sit Samtykke til Afholdelsen af en Congres i Anledning af det polske Spørgsmaal. I Paris synes man dog ikke at troe, at en Conference, som de Magter, der have taget Polen under deres officielle Beskyttelse, søge at faae sammenkaldt, kan føre til noget gavnligt Resultat. Man paastaaer, at de nærværende Underhandlinger og de fælles Raadslagninger, som efter al Sandsynlighed ville paafølge, kun tjene til at trække Sagen i Langdrag og til at bidføre den Tid, da en Krig med Rusland bliver umulig, hvorved man i ethvert Tilfælde kun opnaaer, at enhver Udsigt til et Sammenstød først kan finde Sted næste Foraar. Fredspartiet haaber og Krigspartiet befrygter, at hvis en Congres træder sammen for at raadslaae om Midlerne til at gjenoprette Polen paa en saadan Maade, at en varig Fred bliver mulig, saaledes som Vestmagternes Depecher udtrykke sig, vil en eller anden af Magterne kun deeltage deri for at fremkalde et Brud.

Fra den polske Krigsskueplads lyde Efterretningerne som sædvanligt modsigende, da begge Partierne i Almindelighed tilskrive sig Seiren i de mangfoldige Træfninger, der næsten hver Dag leveres. Den i Krakau udkomne Avis beretter, at den bekjendte Oberst Nello, Garibaldis fortrolige Ven, der af Handlingspartiet i Italien var udseet til engang at afløse ham, er falden ved Olkurz den 5te Mai.

— I London har man modtaget et Telegram fra Vera-Cruz, dateret den 16de April, der gjentager de franske Blades Beretninger om Pueblas partielle Indtagelse. Den tilføier, at de franske Tropper have med mexicanske Sapeurers Bistand været nødsagede til at erobre det ene Huus efter det andet. Denne Omstændighed synes at godtgjøre, at den mexicanske Armee ikke er saa slet, som man i Almindelighed har villet skildre den, og at Fæstningens Garnison i ethvert Tilfælde har gjort tapper Modstand.

M.

Gaade.

Snart jeg over Bølgen svæver,
Gyngende i Luftens Blaa;
Snart jeg frit i Skoven lever,
Mellem Hjort og mellem Daa;
Snart jeg bruges kun om Scenen,
Snart om Veiret, snart om Mad,
Snart om Folk og Ædelstenen,
Snart om Lyst og snart om Had.
Naar Femhundred bag mig komme,
Følger ofte jeg med Rang;
Kjøbes tidt i dyre Domme,
Gives gratis mangengang.
Hyppig jeg dog ei anvendes,
Hyppig er jeg svigefuld;
Men det stundom ogsaa hændes,
At jeg baader meer end Guld.

Opløsning paa Charaden i Nr. 189:

Den store Bjørn.

Opløst af Bokar og Kjærminde i Slagelse, Orlina, J. J. i Helsingør, Skytten Bryde, Nr. 4 og Nr. 2 i Apenrade, J. M. B., Erdeibr, to Svigerinder i Nyborg, den stumpede Emma, Maaneskinssværmere i Skaarup, Anden i Horsens, Sorte + corpus juris, Fy.
Opløst paa Vers som: Jorden—Maanen.
Opløst som: Himlen, af Carolus.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 8de til 14de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
8de . .	6,9	10,2	3,4	45	28" 4,77	
9de . .	11,1	16,0	3,0	47	28" 4,16	
10de . .	11,4	15,4	7,2	50	28" 0,19	
11te . .	10,7	15,0	4,6	70	27"11,08	
12te . .	11,0	14,0	6,4	75	28" 0,08	0,30
13de . .	13,1	18,4	9,6	60	27"10,70	
14de . .	12,4	18,0	8,0	80	27"11,66	0,34

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

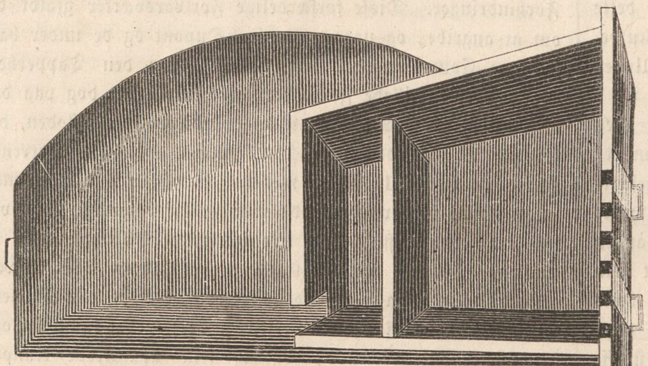

Døde.

Hans Ditmer Frederik Feddersen, Kammerherre, forhenværende Gouverneur i Vestindien, † 12te Mai paa Petersgaard, 58 Aar.

Ruggiero Settimo, der i Revolutionen i 1848 var Præsident i den provisoriske Regjering paa Sicilien, senere i det italienske Senat, † paa Malta.

Baron Dupin, fransk General fra Republikens og det første Keiserdømmes Tider, † 1ste Mai i Brüssel.

Verdens-Barometret.

London	14	Mai	3	pCt.	Consols . . .	$92^1/_8$.
Paris	13	—	3	„	Rentes . . .	69. 80.
Wien	„	—	5	„	Metalliques	76. 60.
Berlin	„	—	$3^1/_2$	„	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	15	—	4	„	Kgl. Obligat.	$96^5/_8$.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:
Fænomener paa
det Vidunderliges Gebet.
Den dyriske Magnetisme Den magnetiske Søvn.
Amerikanske Bankeaander. Borddands.
Faaes i alle Boglader for 64 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Patent-Fyrdøre.
Disse hensigtsmæssige Indretninger, som ikke alene forbrænde den sorte Røg, der er til saa stor Ulempe ved Fabriker, som benytte Damp, men tillige spare en ikke ringe Deel Kul, samt holde Kjedlerne lettere og stærkere i Damp, faaes franco tilsendt à 50 Rd. pr. Stk. efter Opgivende af Indfyringens Størrelse, samt Høiden i Mellemhængslernes Underkant. Bestillinger i portofrie Breve modtages og expederes efter Ordre, mod Postforskud.
Tvede Mark pr. Svendborg 1863.
N. J. Amorøe,
Patenthaver.

Persienner
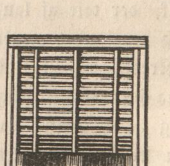
samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.
Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.
Priisliste findes i Kjbh. Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.
L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

I alle Boglader faaes:
P. A. Munchs Oversættelse
af Norges Konge-Sagaer fra de ældste Tider indtil 1177, af Snorre Sturlasson. cpl. 2 Rd.
G. E. C. Gad, Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa mit Forlag er udkommet:
Emanuel Swedenborgs Lære om
Liv, Kjærlighed og Skjønhed.
Efter P. D. A. Atterboms »Svenske Siarer og Skalder«. Dansk Oversættelse. Priis 1 Rd.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Tillæg til Illustreret Tidende.

Søndagen den 17. Mai 1863.

Solformørkelsen den 17de Mai 1863.

(Beg. Kl. 6 18', størst Kl. 7 10', forbi Kl. 7 58'; Solen gaaer ned Kl. 8 4'.)

Førend Dagens Fryd og Kvaler
I et Aftensuk hendøer,
Og før Solen vestlig daler,
Dækkes den af sorten Slør.
Næsten halvt dens blanke Skive
Maanen os at skjule veed;
Dog vil klar den atter blive,
Ei den gaaer formørket ned.

O, saaledes tidt det Mindre,
Som vort Øie svæver nær,
Kan det fjerne Store hindre
I at sende Lysets Skjær!
Tidt vi maae taalmodig vente,
Til det dages skal paany;
Men desværre stundom endte
Taalmods Haab i natlig Sky.

Fjernt herfra i Broderlandet
Er der Jubel nu og Lyst;
Før vor Sympathi var blandet,
Suk undslap den Danskes Bryst.
Nu han fuldt kan Glæden dele,
Som fra Fjeldet lød i Mai;
Selv han har den skjønne, hele
Frihedssol, som mørknes ei!

Vel kan Sky og vel kan Taage
Hylle den i Sløret ind —
Maanen, Nattens blege Maage,
Røve os en Stund dens Skin;
Men dog bliver den deroppe,
Straaler med sin Vesta-Ild
Over Bøg- og Granetoppe
Lige varm og lys og mild.

Kæmp da nu, før Dagen hælder,
Lille Maane! mod vor Sol;
Skyggen dog ei Lyset fælder,
Det skal være os Symbol:
Lad mod Vest kun Solen stævne,
Den nok finder Morgenvei,
Mens de gyldne Stjerner nævne
Danmarks Juni, Norges Mai!

Cl. N.

Literatur.

— „I de lange Nætter." Der staaer paa Titelbladet, at Bogen er skreven af „„Forf." til „Amtmandens Døttre." Der staaer inde i Bogen, at det vilde være uridderligt, at nævne Navnet, naar Værket fremtræder anonymt. Der offentliggjordes imidlertid engang i Vinter — maaskee efter at denne Bog var udkommen; thi i Norge kom den i Handelen allerede for flere Maaneder siden — hvorledes Hs. Maj. Kong Carl XV havde givet en Medaille »pro literis et artibus« til Fru Camilla Collett, som Forfatterinde af „Amtmandens Døttre". Og der staaer man: vaklende mellem Viden og Ikke-Viden, mellem Damens Memento om Ridderligheden og saa Kong Carls, den ridderlige Kong Carls! offentlige Anerkjendelse af — — — Fru Camilla Collett. Naa, vi skulde gjerne have forbigaaet hele Spørgsmaalet om nomen odiosum, naar ikke selve Bogens Indhold for Forstaaelsens Skyld krævede idetmindste den Viden hos Læseren, at Forfatterindens oftere omtalte „ældste Broder, Henrik", „Henrik W." er eller var den berømte norske Digter, Henrik Wergeland. Dennes Natur og Væsen, hans Forhold til Samtiden og atter Faderens Stilling ligeover derfor — alt Dette antydes og omhandles, men det faaer først sin fulde Interesse, naar Læseren veed, om hvem Talen er, og andetstedsfra kjender meer eller mindre til de Ting, som her faae en ny og tiltrækkende Belysning. Størstedelen af Bogen — Det, der vel især vil skaffe den mange Læsere, og det Eneste, hvorved vi skulle opholde os — er nemlig en i Søvnløshedens lange Nætter nedskreven Række af autobiographiske Skizzer, Blyantstegninger med forsvindende Omrids, henkastede kjækt, ofte morsomt, ofte rørende, altid underholdende, altid vidnende om de samme Egenskaber, der fremtræde i „Amtmandens Døttre": paa den ene Side Aandrigheden, den sjeldne Begavethed, den kvindelig-fine Iagttagelsesevne og det fuldtrustede Formtalent; og paa den anden Side Mangelen af virkelig Forsoning mellem Livets stridende Magter, noget Brudt og Sønderrevet, der maaskee i denne nye Bog kan synes ifærd med at læges, men hvis Saar dog endnu smerter — Læseren. Selv høit begavet er Forfatterinden fremtraadt ved Siden af en Fader og en Broder, der saa at sige med Blod, eller med Det, som er endnu dyrere, skreve deres Navne dybt i de første Blade af Historien om Norges nye Tid. Lige med dem i Mangfoldigt, var dog hun, Kvinden, for forskjellig fra de to kraftige Mænd, til at hun ikke maatte lide under den umiddelbare Nærhed ved Kampen; og hendes Bøger afspeile noksom — om end ikke egentlig „klart" — at hun levende har taget Deel i Striden mellem det Gamle og det Nye. Broderen førte det Nyes Banner — han gik under, førend han i nogen Henseende var kommen til Veiende. Søsteren magtede ikke at følge ham i hans vilde Stormdands, hun valgte en anden Retning; men hun havde dog fornummet Nøkkens Sang, og hendes Ro var forbi. Han havde Ret i det Væsentlige, Uret i det Virkelige. Hendes Arbeider kunne maaskee kaldes væsentlig forfeilede; men dog er det vist, at ligesom „Amtmandens Døttre" er et af de betydeligste og mest fængslende Værker i den nordiske Fortælling, saaledes danner „I de lange Nætter" et interessant Tillæg til Forstaaelsen baade af Forfatterinden personligt, af hendes nærmeste Omgivelser og af hele hendes Tid. (J. W. Cappelens Forlag).

— Af „Tidsskrift for Retsvæsen", udgivet af C. Nyholm og P. Schjørring, er nu paa Gads Forlag udkommet 2det Hefte, som, foruden en Afhandling af Høiesteretssecretair Christensen om Mundtligheden og Offentligheden i den dansk-tydske Juryproces, indeholder en klar Udsigt over de civile Embedsexaminer ved Upsala Universitet, af Dr. Rubenson, og en Undersøgelse af Auditeur Ussing om Domstolenes Forhold til den lovgivende Magt efter Grundloven.

Blandinger.

— Beboerne af et Huus i Rivoligaden i Paris havde oftere savnet Smykker og andre værdifulde Gjenstande. I den Anledning vare flere Tyende afskedigede, men desuagtet vedblev den mystiske Forsvinden, uden at det var muligt at opdage, hvorledes det gik til. I Husets øverste Etage boede en høist agtværdig Enke, som ernærede sig ved Haandarbeide. Hun havde en lille døvstum Datter, en Pige paa fem Aar, der var saa smuk, saa opvakt og af en saa elskværdig Charakteer, at hun var samtlige Beboeres Kjæledægge og af dem blev overøst med Slikkerier og Legetøi; hun løb omkring i alle Værelser, som om hun var hjemme. Sorgen var derfor almindelig, da den lille Pige blev angreben af Typhus. Husets Glæde syntes forsvunden og man sendte de bedste Læger til Hjelp, ligesom Intet blev sparet, for at redde Barnet; dog Alt forgjeves; hun maatte døe. Da Moderen omsider havde faaet Bugt med sine Taarer, foretog hun adskillige Forandringer i Værelserne og kom ved denne Leilighed til at rydde et Skab, hvori Barnet havde havt sit Legetøi. Ved dette Arbeide bemærkede hun med Forundring endeel Papirer, hvori der var indsvøbt Ringe, Signeter og andre slige Sager. Hun mindedes strax Beboernes Klager over bortkomne Smykker og viste dem da, hvad hun havde fundet, hvorefter Enhver gjenkjendte Sit og fik det tilbage. Da den lille Døvstumme intet klart Begreb havde om Eiendomsretten, var hun, ligesom Ravnen og Skaden, bleven tiltrukken af de glimrende Gjenstande og havde bemægtiget sig dem. Gaaden var saaledes løst og de uretfærdigen mistænkte Tyende fik Æresopreisning.

— Ved Boringen af en artesisk Brønd ved Stockton i Californien er der, 340 Fod under Jordskorpen, opdaget en uhyre Træbul, som endnu ikke havde mistet sin træartede Textur. I Nærheden findes, under aldeles lignende geologiske Forhold, endeel Kulleier, som ved deres Forvandling bære Vidne om, at de Træer, som udgjøre deres Grundstof, tilhøre en langt fjernere Tidsalder end det, hvis Bul nu er fundet. Hvormange Aarhundreder maae ikke være henrundne, siden hine Skove, der nu ere faste Kulmasser, stode grønne paa Jordens Overflade, naar den gamle Stamme, som er bedækket af et 340 Fod tykt Lag af Klippestykker, Gruus, Jord og Plantelevninger, endnu har bevaret sin oprindelige Beskaffenhed!

— I Liverpool er der bygget en ny Ostindiefarer, hvis Master og staaende Gods ere af Staal. Det er det første paa denne Maade taklede Skib, som er stukket i Søen; men da hint Materiale har viist sig i dette Tilfælde at veie 40,000 Pund mindre end Jern, ville Rhederne fremdeles anvende det, og et andet Skib, med samme Takkelage, skal snart løbe af Stabelen paa deres Værft.

— En af Smaragdøens Sønner, men selv ikke grøn om Næsen, blev under en Middagsluur i Skyggen, nærved Manassas Junction i Nordamerika, uformodentlig vækket af en Patrouille fra Rebellerne. Han bar ikke nogen af de kæmpende Hæres særlige Uniform, men havde megen Lighed med en Spion, og derfor vilde Patrouillen tage sig af ham. „Hvem er De?" — „Hvad hedder De?" og „Hvor har De hjemme?" vare de første Spørgsmaal, Føreren rettede til ham. Patrick gned sine Øine, kradsede sig i Hovedet og svarede: „Det er, min Tro, nogle forbandede Spørgsmaal, I opstiller; før jeg besvarer noget af dem, vil jeg, med Eders Tilladelse, spørge Eder om det Samme." „Godt", siger Føreren, „vi høre til Scotts Hær, og have hjemme i Washington." „Det er bra'", svarer Patrick, „jeg kunde godt mærke, at I vare Gentlemen, for det er jeg ogsaa. Længe leve General Scott!" „Haa, haa!" udbrød Føreren og greb ham i Armen, „nu er Du vor Fange, Kjæltring!" „Hvordan hænger det sammen, ere vi ikke Venner?" spurgte Patrick forbauset. „Nei", lød Svaret, „vi høre til General Beauregards Hær." „Saa løi I for mig før, Kammerater, som jeg for Eder. Men ryk nu frem med Sandheden, saa vil jeg ogsaa sige Eder den." „Naa ja da, vi høre til Staten Sydcarolina". „Det gjør jeg med!" raabte Patrick hurtigt, „saavelsom til alle Landets øvrige Stater, og i den Retning er jeg bedre, end I Alle tilsammentagne. Troe I maaskee, at jeg var draget den lange Vei fra Irland herhid, for at høre til een Stat, naar jeg har Ret til at høre til dem alle?"

— I Victoria paa Vancouvers Ø var der afvigte Foraar en Befolkning af 2500 Indfødte. Men saa brød Børnekopperne ud der og rasede i den Grad, at de Indfødtes Antal er gaaet ned til 50.

Hilsen til Tivoli.

T. Oldehaver.

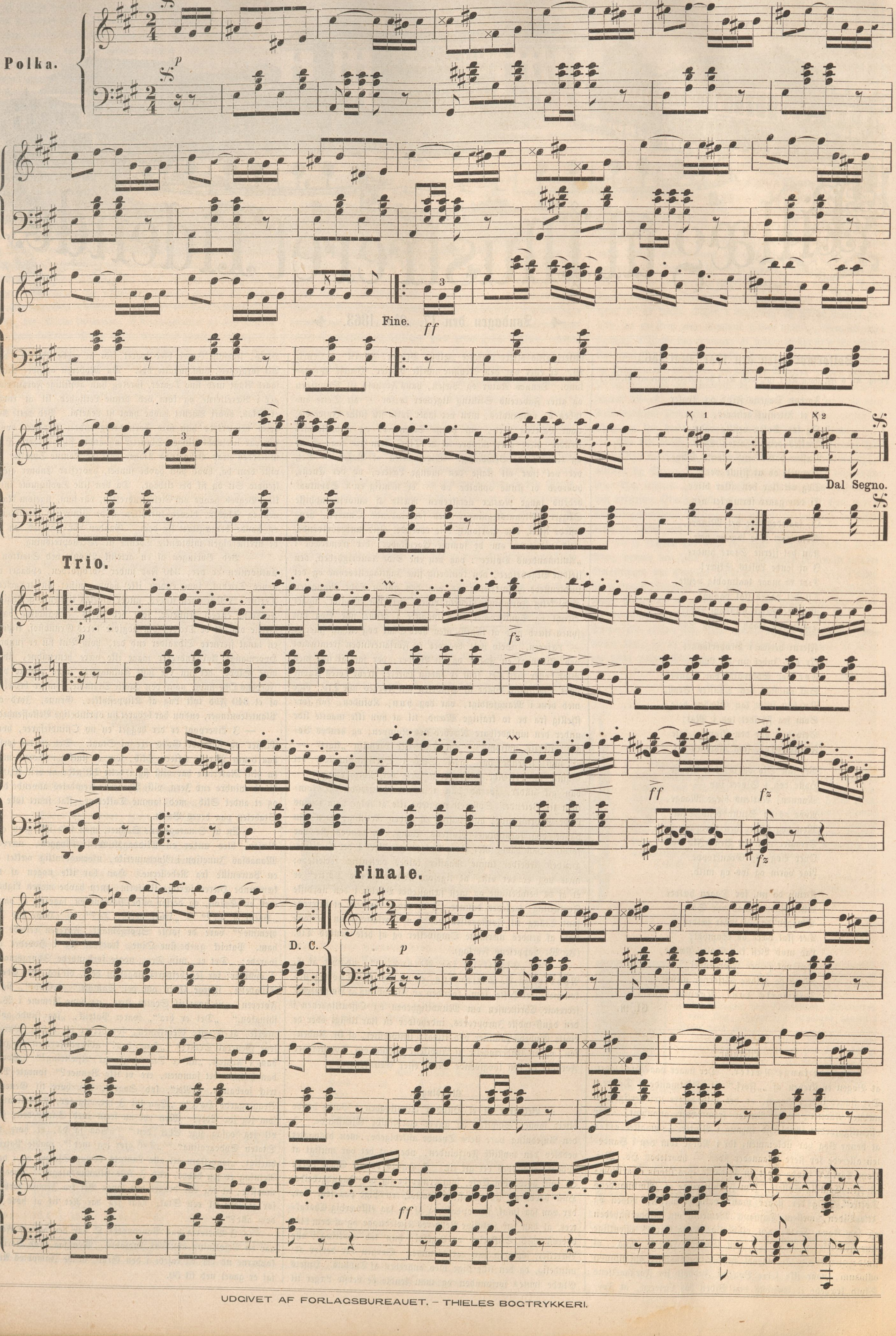

UDGIVET AF FORLAGSBUREAUET. – THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 191. Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 24. Mai 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. 4de Bind.

Indhold.

Odense. — Breve fra Holland III, af Henrik Scharling (sluttet). — Fra Genfersøen, af H. H. Nyegaard. — Svangstrandsveien. — Det kongelige Slot i Athen. — En Rulle Noder, efter „All the year round“. — Meddelelser af blandet Indhold.

Odense.

Det er ikke længe siden, at „Dagbladet“ i Anledning af et politisk Møde yttrede, at Odense neppe vilde undlade, ved enhver Leilighed at melde sig som „første Sprøite“. Dette er virkelig saa eiendommeligt for Byen, at der ved den næste Udgave af Munthes Geographi kunde tilføies: „kjører første Sprøite.“ Den joller af i saadan en Fart, at den ofte endog distancerer Hovedstaden. Gas og Vand fik den, længe før dHrr. Mørk og Tørst havde ophørt deres daglige Aftenvandringer i „Fædrelandet“; til at sammenkalde Møder paa Raadhuset og skrive Adresser om alle mulige og umulige Gjenstande griber den enhver Anledning, og i sin Iver for ikke at komme for seent, seer den ofte Ild og raaber sit: Brand! hvor det ikke er Andre muligt, at opdage den mindste Gnist.

Er det nu uundgaaeligt, at Kjøbenhavn engang imellem kommer den i Forkjøbet, saa følger den idetmindste Hovedstaden i Hælene, længe førend alle andre Kjøbstæder. Kjøbenhavn har sit „verdensberømte“ Tivoli, Odense sit ditto „Pantheon“, Kjøbenhavn giver Konstnercarnevaller, Odense laaner næste Aar alle Decorationerne. Den har sit bayerske Ølbryggeri, som sit nordiske Museum. Den har sit Dampkjøkken og sin „Kongens Have“ med Musik hver Onsdag, og det er endda mere, end Kjøbenhavn har. Den har sin Industriforening og sin Musik do., der existere endog fabelagtige Rygter om en Konstforening, der dog nok for Dieblikket hviler paa sine fordums Laurbær. Det vilde unegtelig være ulige nemmere at opregne, hvad den ikke har, end hvad den har — i den Grad er den fulgt med.

Dog bliver Odense vistnok snarere interessant ved de Ting, der ere den eiendommelige, end ved dem, som den har fælles med Hovedstaden. Der er da først og fremmest den prægtige Domkirke, St. Knuds Kirke. Den ligger midt paa det store Torv, endnu for nogle Aar siden halvt skjult af en stor gammel Gaard. Men den driftige Commune kjøbte Gaarden og lod den nedrive, hvorved Kirken nu hæver sig med sine høie, røde Mure frit og smukt over alle Byens Huse. Den mægtige Sideflade afbrydes kun ved to Smaacapeller, en Tilsætning fra Christian IV's Tid. Det er det største af disse, man seer paa Billedet. Det andet er skjult bagved og bruges blot som Hovedindgang, da den egentlige, paa Forsiden under Taarnet, er tilmuret. To kongelige Personer hvile derinde: Kong Hans og — Kirstine Munk, hvis velconserverede Lig indtil for faa Aar siden hver Markedsdag som en lille Extrafornøielse var udstillet til Skue. Bagenden af Kirken støder lige op til Læseforeningens nydelige Have; denne skraaner med sine smukke Accasietræer og Rosenbuske lige ned til Aaen, som unegtelig ogsaa er en af Byens Mærkværdigheder; thi hvor mange Byer har saadan en Aa, der slynger sig mellem Haver og Huse, under Broer, forbi Marker, lige ud ad Skoven til?

Rundtom Kirken ligger det store St. Knuds Torv. Kommer man der en Torvedag, er hele Pladsen omkring

St. Knuds Torv i Odense, tegnet af Otto Haslund.

Monumentet og rundt om Posten besat med Borde, fulde af hjemmegjorte Tøier og Kramvarer. Men midt paa Torvet holde Vogne med Smør, Oste og andre spiselige Sager. Paa Fortoget ligeoverfor Capellet have de nedsat sig, som sælge levende Grise, og det er egentlig det Morsomste af det Hele. Disse Dyr opbevares sædvanligviis i Sække, tre fire i hver. Paa eengang seer man saadan en Sæk bevæge sig, af Stedet kommer den rigtignok ikke, for naar den ene Griis vil til den ene Side, saa vil den anden bestemt til den modsatte og saaledes neutraliseres Virkningen. Naar der da kommer en Kjøber, blive Dyrene trukne frem ved Bagbenene og hænge nu dinglende i Luften, under vedholdende Hyl, medens deres Skinker blive beføIte. Lidt længere henne paa Fortoget have Blomstersælgerskerne Plads. Omegnens Befolkning saavel som Byens spadsere omkring mellem Vogne og Borde, Grise og Melkeoste, Smør paa store, friske Kaalblade, Fjerkræ, og Kurve med alle mulige Frugter. Hvor de ikke kjøbe, snakke de lidt, nikke til Mo'er den og den, og forsikkre, at næste Gang skulle de saamænd ikke gaae hendes Bord forbi, idag skulle de nu absolut have andre Varer. Føi nu til al denne Snakken og Praten, Bragen og Prutten, Hestenes Brinsken, Fjerkræets Kaglen og Galen, Grisenes Hyl, saa har man en prægtig Concert, saaledes som den hver Torvedag opføres paa Torvet i Odense.

Ganske anderledes seer det ud til andre Tider, rigtignok langt mindre livligt og støiende, men maaskee just derfor meget smukkere; det er en saadan stille Eftermiddagsstund, som er gjengivet i vor Tegning. Vi staae henne ved Læseforeningens Gaard og see ud imod Flakhaugen, den Deel af Torvet, som bøier om forbi Raadhuset. Solen lader Kirken kaste sin store Skygge ud over Torvet og indhyller Baggrundens Huse i sin Lysglands, saa at det ret seer saa hjemligt og hyggeligt ud, at man uvilkaarligt maa udbryde: „Odense er dog i Grunden en kjøn, lille By!"

O. A.

Breve fra Holland.

(Af Henrik Scharling.)

III.

(Slutning.)

— — I Haarlem har jeg aflagt et Besøg, men det var en uheldig Expedition, thi det regnede hele Dagen. Malerisamlingen saae jeg kun slet, da det var saa mørkt i Veiret, og et endnu mørkere Indtryk fik jeg af Byen selv, hvor jeg vandrede rundt under Paraply i uafbrudt Regn. Haarlem skildres ellers af Alle som en venlig By; ved Sommertid er den meget besøgt af Amsterdamerne, navnlig for sin nærliggende Skovs Skyld. Amsterdam selv besidder nemlig ingen egentlige Spadseregange; naar dens Indbyggere derfor af og til under den idelige Klirren af Pengesækkene og den uafbrudte Tællen af Banknoterne føle en pludselig Længsel efter den friske, grønne Natur, da sætte de sig i Jernbanevognene og efter en halv Times Forløb vandre de under Haarlemerskovens mægtige Lindetræer. Denne Lystskov havde for mig intet Tillokkende, thi Træerne stode som tørre Riskviste, Veien var næsten ufremkommelig, og Alt var indhyllet i Taage og Regn. — Dog Haarlem vinder ikke den Reisendes Interesse ved sin Nutid, men ved sin Fortid. Tre mærkelige Minder af høist forskjellig Art knytte sig til dens Navn. Det største er Beleiringen i den spanske Krig. Een af de Glæder, som jeg i fuldt Maal nyder her i Holland, er Bevidstheden om at vandre paa en Jordbund, hvor en af de skjønneste Kampe, som Historien veed at berette om, har fundet Sted. Der er næsten ikke en Plet Jord her i Landet, uden at den er vundet ved opoffrende Udholdenhed, Kamp og Blod. Og Folket hænger fast ved Mindet om Fædrenes Bedrifter: i Almueskolerne, jeg besøgte, maatte Børnene altid fortælle mig om Kampen med de spanjaards. Haarlems Beleiring er et af Klenodierne i disse Erindringer; selv Kvinderne deeltoge i Kampen, de stode oppe paa Murene og fyrede med svære Luntebøsser mod de spanske Soldater, et Yndlingsemne for de senere hollandske Malere. Men en skrækkelig Hungersnød tvang tilsidst de Kjække til Overgivelse, og frygteligt rasede de grusomme Spaniere i den beseirede Stad. — Af ganske anden Art er det andet Minde: de store Tulipandriverier i det syttende Aarhundrede, da man betalte utrolige Summer for en enkelt Blomst. Men dette er forlængst ophørt: nuomstunder tvivler jeg meget paa, at man vilde betale mere end tyve Gylden, selv for den bedste Tulipan. — Endelig er det tredie Minde — Bogtrykkerkonstens Opfindelse. Hos os findes Mange, som ikke have vidst Andet, end at Bogtrykkerkonsten skulde være af tydsk Oprindelse, og min egen Forbauselse var ikke ringe, da jeg første Gang hørte Hollænderne i sikker Overbeviisning tilegne sig Æren for denne herlige Opfindelse. En Bogstavskærer i Haarlem, Laurents Koster, skal nemlig ved et reent Tilfælde være falden paa at skille Bogstaverne fra hverandre og derved have opfundet de bevægelige Lettere. Men en af hans Svende, der var deelagtig i Hemmeligheden, løb fra ham og kom til Mainz, hvor han gjorde Guttenberg bekjendt med den mærkelige Opdagelse, og nu har Guttenberg tilegnet sig og dermed det tydske Folk Æren herfor, uagtet den tilkommer Hollænderne. Disse sidste ere meget ivrige for at bevise Sandheden af deres Paastand: de have med stor Omhu samlet alle forhaandenværende Brudstykker af Kosters Bøger, der allerede hidrøre fra 1423 og følgende Aar, altsaa fra en tidligere Tid, end Guttenbergs Optræden. Alt dette opbevares paa Raadhuset; Manden, der viste det frem, søgte med største Iver at gjøre indlysende, at disse Bladstrimler og trykte Sider virkelig ere ældre, end de tydske. Jeg tør ikke sige, at han havde Ret, men umuligt er det dog ikke; kun er det ikke beviist, at Guttenberg har laant Konsten fra Holland. Det er ikke usandsynligt, at Opdagelsen er gjort baade i Haarlem og i Mainz, men uden Opfindernes Samvirken: store Opdagelser gjøres ofte samtidigt paa forskjellige Steder, uden nogen Forbindelse mellem disse. I alt Fald kommer da Tydskland til at dele Æren for Bogtrykkerkonstens Opfindelse med Holland. Haarlem har for sit Vedkommende ganske lagt Beslag paa den, og i Aaret 1856 blev der paa det store Torv reist en mægtig Bronzestatue for Laurentius Costerus, typographiæ litteris mobilibus e metallo fusis inventor.

Langt mere utvivlsom er den Ære, som Hollænderne i de sidste Aar have indlagt sig ved at udtørre Haarlemerhavet. Det skal være opstaaet ved Digebrud i det femtende Aarhundrede og har senere bestandigt udvidet sig, saa at det endog har truet Amsterdam og Haarlem med Oversvømmelse. I Aaret 1840 begyndte Arbeidet, og i 1853 var det fuldført. Den hollandske Digter Nicolaus Beets har i et smukt Digt udtalt sin Glæde over, at den frygtelige Havkæmpe, der i gamle Dage saa ofte truede Naboerne med Død og Fordærvelse, endeligen er bleven overvældet; nu ligger han bastet og bunden, og skal ikke længer udbrede Skræk og Forfærdelse omkring sig. Men Haarlemerhavet er ikke alene en betvungen Fjende, det er blevet til en nyttig Tjener, thi det indvundne Land er meget frugtbart og har en høi Værdi. I Selskab med Grosserer Brandts aflagde jeg et Besøg hos en ung, driftig Landmand derude, Amersfoort, der navnlig er bleven bekjendt ved de store Maskiner, som han efter engelsk Mønster anvender ved sit Landbrug. En uhyre Damppløv forekom mig at være den interessanteste af disse: en colossal Plov, med tre Jern, der af et Locomotiv trækkes henover Markerne. Saa pløier man da nu med Damp, hvor for tyve Aar siden Fiskene svømmede.

— Efterat man er kommen saa godt fra det med at udtørre Haarlemerhavet, har man begyndt at ruste sig til et andet Herkulesarbeide, nemlig at gjennemgrave „Holland paa sit Smalleste" med en Canal, saa at Skibene kunne seile umiddelbart fra Nordsøen ind til Amsterdam. Forslaget er nemlig netop i December Maaned gaaet igjennem i det andet Kammer, hvorover det adstadige Amsterdam fik et ellers uvant Anfald af Begeistring: i Kalverstraat og langs Canalerne vajede den trefarvede hollandske Fane ud af Vinduerne for at tolke Byens Glæde. Denne deles dog ikke af Alle. Man vil nemlig, for at spare, ikke anlægge de kostbare Diger langs den projecterede Canal, men kun sikkre den mod Havet ved stærke Sluser. Dette kan vel ogsaa være tilstrækkeligt under almindelige Omstændigheder, men bliver Nordsøen en Dag bister og kommer og banker paa, da sprænger den Sluserne, trænger ind i Canalerne og udbreder sin fordærvende Syndflod over Nord- og Sydholland. Modparten mener derimod, at naar Sluser ere tilstrækkelige for at sikkre Rhinens Udløb, maae de ogsaa være tilstrækkelige for Canalens Vedkommende. — Forslaget skal nu indsendes til første Kammer, og da der, naar det antages*), vil hengaae ti Aar, inden Canalen bliver færdig, saa har man jo Tid nok til at drøfte Sagen.

— — Amsterdam er, som Du veed, bygget paa Pæle, da Jordbunden er altfor sumpet eller sandet, til uden videre at kunne bære Bygningerne. Man maa ramme Pælene saa langt ned, til de naae fast Grund; først da kan man bygge Huset ovenpaa Pælene, der nu afgive et fast Grundlag. Hele denne Pælenedramning koster mangen Gang mere, end selve Bygningen, og er den ikke solid, da er alt det øvrige Arbeide forgjeves. Saaledes sank for fyrgetyve Aar siden et stort Kornmagazin i Jorden, da Pælene gave efter. Ligeledes er der ude ved Søen nedrammet Pæle og sat Bolværker i Mængde, men her have de en farlig Fjende i et Slags Træorm, der ideligt gjennemborer dem. I lange Aarrækker have Commissioner siddet for at overveie, hvorledes man skulde sikkre sig mod disse Orme, men endnu er intet Middel fundet mod dem. At kobberforhude Pælene, som man gjør ved Skibene, er altfor kostbart, saa maa man da enten anbringe Steensætninger, eller stedse nedramme nye Pæle, istedetfor de gamle. Undertiden finder man i Reisebeskrivelser fortalt, at disse Orme ogsaa angribe Pæleværket under Husene og true Byen med en brat Undergang, men det er ikke Tilfældet: under Husene kunne de ikke komme, thi her ere Pælene nedrammede i den bløde Jord, og der er hverken Lys eller Luft. Naaede de ogsaa herhid, da vilde det inden tyve Aar være forbi med Amsterdam. Ude ved Havet derimod have de baade Vand og Lys og Luft, og der kan man ikke udrydde dem. Saaledes har da hele Hovedstaden, saavelsom hele Landet, møisommeligt erhvervet sig sin Tilværelse og maa endnu bestandigt arbeide for at bevare den. Derfor hedder det ogsaa i en hollandsk Sang: „Andre Folkeslag har Gud givet deres Lande, men vi have selv skabt os vort."

*) Ogsaa første Kammer har nu vedtaget Forslaget.

Sen. Anm.

Amsterdam er omtrent af samme Alder som Kjøbenhavn og har en lignende Oprindelse. Dog hviler der nogen Dunkelhed over denne. Et Sagn lader Amsterdam opstaae af en Række Fiskerhytter, mellem hvilke en hollandsk Greve i det tolvte Aarhundrede byggede et fast Slot — ganske som hos os Axelhuus, mellem alle Fiskerhytterne rundt omkring. Men et andet mere aristokratisk Sagn vil ikke vide af en saa simpel Oprindelse, det fortæller, at Amsterdam, strax fra første Oprindelse, har været en Handelsstad og aldrig Andet. I alt Fald begynder Amsterdams egentlige Storhed først i det sextende Aarhundrede under Krigen med Spanien, da Antwerpens Magt knækkes og en Mængde driftige Kjøbmænd og dygtige Haandværkere nødes til at forlade Antwerpen og Flandern. Disse søge da alle til Holland, og for en stor Deel til Amsterdam. Fra den Tid har Byen været i uafbrudt Opvæxt, indtil vore Dage, da den tæller omtrent 260,000 Indbyggere. I tidligere Tider var Antwerpen en farlig Medbeiler, men dette hørte op med dens Adskillelse fra Holland. Nuomstunder yttrer vel Antwerpen stor Lyst til atter at vende tilbage, men i Holland er man ikke meget for det; deels vilde man derved faae en heel katholsk Stad, der vilde gjøre Katholikerne endnu stærkere, og disse ere i Forveien talrige nok (henved en Trediedeel af Landets Indbyggere) — deels frygter man navnlig i Amsterdam en saadan Forening, der kunde bringe endeel rige Amsterdamerkjøbmænd til at nedsætte sig i Antwerpen og derved hæve denne By paa Amsterdams Bekostning. En anden, langt yngre Rival, der dog ogsaa kan blive farlig, har Amsterdam i Rotterdam, hvis Beliggenhed er vel saa gunstig. I Rotterdam er der mere Drift, mere Speculationsaand, end i Amsterdam; den er en ung By, der modigt kæmper sig frem, men i Amsterdam stikke de uhyre Capitaler og derved bevarer den Overvægten.

I Amsterdam kan, som vel sagtens i de fleste Stæder, den ældre Deel tydeligt adskilles fra den yngre. I den ældre Deel ere Gaderne og Canalerne snevre, Husene smalle og uforholdsmæssig høie; dette sidste gjelder iøvrigt meer eller mindre om hele Byen og hidrører fra den i Holland herskende Skik, at flere velstaaende Familier aldrig boe sammen i eet Huus, hver i sin Etage, som hos os, men hver Familie beboer et Huus alene. Da nu Grundlægningen bliver saa kostbar ved Pælenedramningen, gjør man Grunden saa lille som muligt, og bygger Huset saa høit som muligt, hvilket rigtignok frembringer den Ulempe, at Værelserne ikke ligge i een Plan, saa at man bestandigt maae løbe op og ned ad Trapper for at komme fra det ene til det andet. Dertil er Gaardsrummet meget lille, mangen Gang endog dækket med et Glastag, saa at de Værelser, der ikke vende til Gaden, ere meget triste og mørke. — I den ældre Deel af Byen ligger Kalverstraat, Amsterdams Østergade, en meget snever Gade, med glimrende Boutiker paa begge Sider, altid fuld af en myldrende Menneskemasse. Men de smukkeste Partier maa man søge i den yngre Deel, som i concentriske Rings strækker sig om den ældre. Den yngre Deel vidner tydeligt om, at naar man har begyndt at samle sig Rigdomme, vil man ogsaa nyde Livet. Allerede Canalernes Navne antyde den stolte Selvfølelse hos de rige Kjøbmænd: Herengracht, Prinzengracht, Kaisersgracht. Disse Canaler ere meget brede, som oftest er der plantet Træer langs begge Bredder. Husene ere alle store og stolte Kjøbmandshuse. Her nyder man ogsaa prægtige Udsigter, idet de brede Canaler, der langsomt krumme sig, afgive høist maleriske Partier. Navnlig i en tidlig Morgenstund ved klart Solskinsveir er det et lifligt Syn at see henover Canalerne, naar den lette Morgentaage staaer i det Fjerne over dem, og Lys og Skygge endnu vexle i et underligt Spil i Vandet under de mange Broer. Betragtet paa denne Maade i en heldig Belysning maa Amsterdam ansees for en af de smukkeste Byer. Men der er ikke det Liv paa Canalerne, som i Rotterdam; thi medens i denne sidste de største Ostindiefarere løbe midt ind i Byen, saa ankre alle større Skibe udenfor Amsterdam i Havnen, og kun smaa Transportbaade glide frem og tilbage i Canalerne.

En tredie Deel af Byen, som egentlig hører med til den ældre, men har en særegen Beliggenhed, er Buitenkant (Yderkanten). Den strækker sig langs Havet, og her ligge de utallige Skibe Side om Side; Øiet fortaber sig i den uhyre Masteskov mellem Ræer, Stænger og Tougværk. Udenom Skibene ere atter to store Diger, for at beskytte dem mod Havets Vælde, og ovenpaa disse er der Spadseregange, i Lighed med Langelinie hos os, skjøndt de i Skjønhed staae langt tilbage for denne; thi deels findes der hverken Træer eller Alleer, deels har Het Y ikke den friske, blaae Farve, som Sundet, deels savnes her den Mangfoldighed af forbiseilende Skibe, som der altid er ved Kjøbenhavn. Men man finder dog altid Noget der, som fængsler Opmærksomheden. Forleden Dag saae jeg saaledes to Matroser dandse derude, ikke to unge slanke Knøse, nei, to rigtige gamle Begsnuder, hvis barske Ansigter og svære Næver fortalte om, at de havde været ude i mangen haard Kuling. Nu havde Geneveren sat

dem i en mere lyrisk Stemning, og det var kosteligt at see de to gamle Ulke dandse deres barokke Dands, daske hinanden paa Skuldrene og Ryggen, og give andre saadanne Venskabstegn, idet de tillige som Dandsemelodi istemmede en kraftig Opsang. Jeg blev staaende og betragtede fuld af Glæde dette Skuespil: det var jo ganske, som saae jeg Figurerne i et af den prægtige Jan Steens Billeder lyslevende for mig.

Ja Jan Steen! og Teniers! og Wouwermann! og Gerhard Dow! og han, Mesteren for alle Mestere, den vidunderlige Rembrandt! Jeg har jo ikke talt et Ord om dem endnu — og dog, hvad skal jeg sige om dem? Noget klart Begreb om dem vilde Du dog ikke faae, og det vilde jo bare vække Lyster hos Dig, der dog ikke kunde tilfredsstilles, som Storkefader siger i Andersens Eventyr. Men jeg vil blot sige, at uden disse Billeder vilde Holland kun have halvsaamegen Interesse for mig, ligesom omvendt disse Billeder udenfor Holland vilde tabe deres halve Værd. Thi de tolke saa aldeles Folkets Charakteer og Væsen i al deres middelalderlige Djærvhed, som Hollænderne have bevaret endnu den Dag idag. Jan Steens og Teniers' Bønder, med de svære fiirkantede Ansigter, der ved Kridtpiben og et Kruus Øl strømme over af Glæde og Lyksalighed, dem kan Du see endnu den Dag idag paa Amsterdams Gader; Frakken har maaskee faaet et lidt mere moderne Snit, men Ansigtet er uforandret det samme. Og kan dette Folk, der elsker sit Huus og sin Arne saa høit, at det vier sin halve Levetid til at vaske Gulv og skure Gryder, kan det faae en mere aandsbeslægtet Maler, end Gerhard Dow, der, som man fortæller, brugte tre Uger til at male et Kosteskaft paa et af sine Genrebilleder — men, det forstaaer sig, det blev jo ogsaa et Ideal for alle Kosteskafte! Fælles for alle disse Malere er en høi Grad af Sands for det Charakteristiske. Medens de italienske Mesteres Stræben er rettet paa at fremstille de almeengyldige Skjønhedsformer, overfor hvilke det Individuelle falder bort, er det Omvendte Tilfældet hos de nederlandske Malere, deres Øie er saa ganske fæstet paa Virkeligheden og dens Eiendommelighed, at de derover mangen Gang reent glemme det Ideale og Skjønheden. I deres rastløse Iver for at efterligne Naturen gaae de saa vidt, at de male alt Muligt, ligemeget om det er fint eller plumpt, skjønt eller hæsligt; derfra disse cyniske Træk, som næsten altid findes paa deres Billeder: disse Bønder, der kun sees fra Ryggen af, som Teniers anbringer i Hjørnerne paa sine Bondegilder, disse vasæ nocturnæ, hvormed Jan Steen saa gjerne pryder sine Genrebilleder, hvorfor? fordi det ogsaa er noget Virkeligt, Noget, der existerer, ligesaa godt som det Skjønne, og saa skal (efter Jan Steens og Teniers' Mening) Konstneren ogsaa tage det med, saavelsom det Øvrige, at han kan blive saa naturtro, som muligt. Men man maa indrømme, at, have de hollandske Malere mangen Gang taget Adskilligt med, som de heller maatte have ladet borte, saa have de paa den anden Side ogsaa malet deres Figurer med en saadan Naturtroskab, at de uudsletteligt fæste sig i Erindringen — navnlig Rembrandt, thi han er og bliver dog Mesteren for dem alle. See de to Høvidsmænd i Forgrunden paa hans „Nattevagt", det er, som om de lyslevende spadsere ud af Rammen og komme Beskueren imøde; eller hans „Anatomiscene" — aldrig glemmer jeg Udtrykket i Professorens Ansigt, idet han holder Foredrag over det anatomerede Lig: en saadan Tankens Klarhed, et saadant Aandens Lys hviler der over de aabne, ædle Træk. Jeg var saa heldig at faae Tilladelse til at see den rige Samling af Raderinger, udførte af Rembrandt selv. Det er flygtigt Arbeide, næsten som løst henkastede Pennetegninger, og dog, hvor Meget har han ikke givet i de faa Træk! Og nu Rembrandts Malerier, hvor Lysspillet og Farvepragten træder til — — — men, det er sandt, det var jo mig, som ikke vilde udbrede mig over de hollandske Malere, for ikke at vække Lyster hos Dig, der dog ikke kunde tilfredsstilles — tilgiv, at det er gaaet mig som Geert Westphaler med hans syv Churfyrster, og her var Mere, end syv Churfyrster!

— Men jeg maa endnu engang vende tilbage til Amsterdam. Næsten alle Husene ere byggede i den hollandske Stil, der under Christian IV fandt Indgang hos os, og som Du kjender fra den saakaldte Dyvekes Gaard, fra Rosenborg, Frederiksborg og Børsen. Man viste mig engang i Utrecht et Prospect af Børsen og Frederiksholmscanal, og spurgte mig, om det lignede; jeg blev i Øieblikket ganske forbauset derved, thi det var aldrig før faldet mig ind, hvor ægte hollandsk dog dette Parti er: Canalen med de mange Skibe, Træerne foran Børsen, og endelig denne selv med sine snirklede Gavle; thi disse i deres halv barokke Form ere saa charakteristiske for Amsterdam og andre hollandske Byer. De gjentage sig uafladeligt, fra det ene Huus til det andet. I Regelen ere Husene byggede af røde Muursteen, Døre og Vinduesskodder grøntmalede, og Dør- og Vindueskarme samt hine Prydelser paa Gavlene hvide eller gule. Det Hele bevares i den størst mulige Reenlighed. Man maa tilstaae, at denne Stil, skjøndt den ikke er anvendelig paa offentlige Bygninger eller Slotte, fordi den er altfor regelløs og ubunden, alligevel tiltaler i Privathusene. Til disse stiller man ikke saa strenge architektoniske Fordringer, som til store offentlige Bygninger; det Maleriske kan hist ofte træde istedetfor det Architektonisk-Skjønne, og denne Stil er malerisk. Det er derfor ganske i sin Orden, at den netop er opkommen blandt Hollænderne, et Folk, der altid har udmærket sig ved en høi Sands for det Maleriske, og stor Mangel paa Sands for det Architektoniske. Dette sidste stadfæster sig i deres offentlige Bygninger, som alle, forsaavidt de ere fra forrige eller fra dette Aarhundrede, ere opførte i Barokstil eller i nyere classisk Stil; men de doriske Søiler og korinthiske Pilastre passe ligesaalidet her i Holland, som hjemme hos os. De aabne Buegange kræve Sydens blaae Himmel og Sydens aabne Folkeliv: dernede give de Kølighed og Skygge, hos os give de Kulde og Trækvind, og tage sig altid heelt sørgeligt ud i de sludfulde Vinterdage.

To offentlige Bygninger i Amsterdam maa jeg endnu omtale, for Curiositetens Skyld: Paladset og Børsen. Det Første hviler paa 13,000 Pæle; begge ere de opførte i moderne Renaissancestil, de ligge ligeoverfor hinanden og danne et Slags komisk Supplement til hinanden. Paladset (opført 1648, oprindelig Raadhuus, nu kongeligt Slot) er nemlig, ligesom Christiansborg, forsynet med en urimelig Mængde Vinduer; Børsen modtager derimod sit Lys fraoven, saa at fra Gaden slet ingen Vinduer sees, men kun de tomme Muurflader og en mægtig Porticus. Saaledes er da Paladset en Bygning med Vinduer uden Døre, Børsen en Bygning med Døre uden Vinduer, og da de nu ligge saa tæt sammen, seer det næsten ud, som om de gjensidigt bebreidede hinanden deres Mangler, uden dog selv derved at opnaae større Fuldkommenhed.

— Endnu en Mærkelighed i Amsterdam, som kortelig maa berøres, ere de Møller, paa hvilke der slibes Diamanter. De ere de betydeligste og næsten kunde man sige de eneste i Europa, thi de i Paris ere langt ringere, og stamme, saafremt jeg er rigtigt underrettet, fra Amsterdam. Det er udelukkende Jøder, som arbeide her. De maae passe deres Dont hele Dagen igjennem, faae ikke engang Tid til at gaae bort for at spise, men Maden bringes dem under Arbeidet, maa nydes med smudsige Fingre og nedsluges i størstmulig Fart. Men om Sabbathen tage de deres Opreisning, saa spadsere de op og ned ad Kalverstraat som elegante Cavalerer, for næste Dag atter at begynde deres Trællearbeide. Deres Fortjeneste beroer paa den Hurtighed, hvormed de kunne slibe Diamanten; de kunne tjene fra 40 til 100 Gylden om Ugen. Kommer en Diamant bort, maae de Alle afklæde sig, og Klæderne blive omhyggeligt undersøgte. „Men dog er det vel ikke umuligt at stjæle en lille Diamant?" — „Ak, gode Herre," hviskede min Fører til Svar, „havde jeg Alt, hvad her er bleven stjaalet, saa vilde jeg være en hovedrig Mand." — Diamanten maa slibes med Diamantstøv, der strøes ud paa en kredsformet Skive; denne sættes i meget hurtig Bevægelse ved flere forskjellige Hjul, som drives af en Dampmaskine. Diamanten maa trykkes ned mod Skiven, indtil Facetten er sleben, men Arbeideren maa give vel Agt paa, at der ikke bortslibes mere, end nødvendigt.

Onsdagen den 21de Januar.

Ligner Amsterdam Venedig? Det er et Spørgsmaal, som man oftere har gjort mig. Jeg maa hertil bestemt svare Nei. De ere begge mærkelige Byer, men hver i sin Art. Venedig har ganske Charakteren af en svømmende By, hvilket Amsterdam trods alle sine mange Canaler ikke har. Venedig ligger heelt ude i Havet, omgiven af Vand paa alle Sider; Amsterdam er ogsaa omgiven af Vand, men det er en lille Flod, ikke meget bredere end Stadsgraven hjemme hos os, I Venedig færdes man altid paa de lette Gondoler, saa at Begreberne Venedig og Gondol næsten ere uadskillelige, Heste og Vogne kjendes ikke i denne By; i Amsterdam ere store og brede Gader ved Siden af Canalerne, Menneskelarm og Vogntummel, ligesaavel som i enhver anden By. I Venedig er, med Undtagelse af canale grande, Alt snevert, mørkt, trist; Amsterdam udmærker sig netop ved sine brede, herlige Udsigter. Men Amsterdam savner atter de stolte Marmorpaladser, der i stille Tungsind drømme om Venedigs svundne Herlighed. Ja, den svundne Herlighed, de henrundne Tider er det dog, som giver Venedig dens eiendommelige Præg; den brogede Fortid fuld af Eventyr, fuld af Romantik er det, som sætter Besøgeren i saa underlig Bevægelse i denne mærkelige By — Amsterdam er altfor sindig og altfor fornuftig en Stad, til at den skulde fortælle Eventyr. Amsterdam er ligesaa afgjort en Nordens By, som Venedig en Sydens. Kort sagt, det eneste Fælles ere de mange Canaler, men skulde det være tilstrækkeligt til at frembringe Lighed, saa kan vort gode Kjøbenhavn ogsaa paa Grund af Frederiksholms Canal komme med venetianske Prætensioner.

— Amsterdam fortæller ikke Eventyr, sagde jeg — og dog har jeg selv oplevet et Eventyr her. Idag ender det — i Aften gaaer Reisen til Leyden. Den gjestfrie Modtagelse, som jeg har nydt i den førstnævnte Stad, betragter jeg da som et Reiseeventyr, et af dem, som man med Glæde modtager, naar de komme, med Tak mindes, naar de ere svundne.

Din Ven

Henrik Scharling.

Fra Genfersøen.

Deilige Sø med krystalklare Bølger,
Krandset af Alpernes rødmende Snee!
Her i det Fjerne min Tanke Dig følger,
Skjønheds og Kjærligheds drømmende Fee!
Stjernen, den blinkende, trofast Dig møder,
Smilende vugges den taus i din Favn:
Kjærlighed ulmende, svulmende gløder
Dybt i mit Hjerte med Længsel og Savn!

Chillon.

Et gammelt Slot, et Vagttaarn, brugt som Fængsel,
Hvis Mure tusind Fod i Søen gaae,
Hvor ofte slig Ruin man ikke saae,
Dog svulmed Hjertet ei af Friheds Længsel;

Chillon! Du minder mig om Kamp og Trængsel,
Savoyens Grever kunde ei forstaae
Den ædle Bonivard, der bunden laa
Til Søilen der; tilsidst brast Trældoms Hængsel:

Saa skulle engang alle Lænker briste!
Det gjælder kun at kæmpe til det Sidste,
At holde ud og trodse jordisk Savn;

Velsignet være hvert et Friheds-Minde,
Der bringer Lyset, Mørket til at svinde,
Velsignet være, Bonivard, dit Navn!

Kirkegaarden i Clarens *).

Om din skjønne Dødninghave,
Clarens, svæver hellig Fred!
Hjertet mellem dine Grave
Aner: Gud er Kjærlighed!

Mangen styred hid fra Hjemmet,
Søgte Trøst og Lindring her;
Gud han er os aldrig fremmed,
Kjærlighed er Alle nær!

Mangt et Øie maatte briste
Her i Dødens bittre Favn,
Og din Kirkegaard blev sidste
Hvilested for Sorg og Savn.

Broder ligger her ved Broder,
Tause Bjerge holde Vagt;
Jorden er vor fælles Moder,
Sjælen fik en himmelsk Pagt!

Klippen, der græder **)

Høit over Lemansø en Klippe staaer
Med steile Vægge, alvorsfulde Miner,
En ydmyg Gysen gjennem Sjælen gaaer,
Mens andagtsfuld jeg hen til Stenen triner:

„Alverdens mægtige Behersker! Du,
Under hvis Scepter Himlene sig hvælve,
Hvis Høihed fylder Rummet i hvert Nu,
Vil Du, at for din Almagt vi skal skjælve?"

O — nei! din Kjærlighed gaaer gjennem Alt,
Endog det haarde Fjeld maa Taarer fælde;
Hellige Skaber! Alnaturens Bliv!
I henrykt Anen priser jeg din Vælde!

H. H. Nyegaard.

*) Paa Kirkegaarden i Clarens, hvor en Mængde Fremmede af næsten alle Nationer ligge begravne, læste jeg paa en Grav, der skjulte Offeret for en gruelig Begivenhed: „Dieu est l'amour".

**) Paa en Bjergvandring ved Genfersøen saae jeg, at der ud af en majestætisk Klippevæg hist og her frempiblede Vanddraaber. Da jeg spørgende henvendte mig til min Ledsager, svarede han, pegende paa Klippen: „Le rocher qui pleure".

Svangstrandsveien.

Svangstrandsveien paa Ringeriget befares for Tiden af alle Reisende, som fra Christiania besøge Krogkleven. Den gamle pittoreske Vei over Krogskoven, som noget nær er den mindst tidssvarende, mest bakkede Vei, man kan tænke sig, er forlængst opgiven og besøges kun af Fodvandrerne. Man kjører nu til Sandvigen i Borum, derfra paa den nye Chaussee til Homledal i Hole og derfra til Sundvolden, som ligger ved Krogklevens Fod. Den hele Vei er omtrent saa lang som fra Kjøbenhavn til Helsingør, og — havde jeg nær sagt — ligesaa flad. De norske Øine, som ere vante til Klipper og Fjelde, kunne ialtfald ikke paa denne Strækning opdage større Forhøininger, end dem, som man i Dyrehaven kalder Bakker. — En Udflugt til Krogkleven gjør man nu mageligt paa een Dag. Man tager bort Klokken 7 om Morgenen, spiser til Middag paa Sundvolden og rider op over Kleven, gjennem Skov og Ur, til den høieste Top, „Kongens Udsigt“, hvorfra man overseer hele Ringeriget, med Sneefjeldene i Christianssands og Bergens Stifter til Ramme, og Klokken 10 om Aftenen sidder man atter i sit gode Hjem. Paa denne Udflugt bruger man gjerne de samme Heste, som man leier hos en Vognmand i Christiania. Vore Vognmænd ere vel dyrere, end de danske, og vore Heste ere langtfra saa store Paradeurer, som de danske Gangere, men det maa man lade vore Dyr, at de springe raskt. Alle Danske undres over, hvor hurtigt man kjører hertillands, og det har mangen Gang ærgret en indbildsk Normand, naar han har maattet kjøre Skridt for Skridt paa danske, flade Veie med de store Heste. „Nei, da gaaer det anderledes fort oppe hos Vors,“ siger han, i Grunden glad over, at have fundet Noget at udsætte paa danske Greier.

Den nye norske Maade at bygge Veie paa er ganske interessant. Af vort Billede vil det sees, at Veiene nu ikke længer, som i gamle Dage, lægges i Dalene, men at man tvertimod opsøger Fjeldene og minerer sig frem der. Et umaadeligt Kæmpearbeide forestaaer endnu vort Land, da man ikke agter at standse, før der paa alle Hovedveie kjøres som paa det flade Gulv; men naar man blot vil betragte, hvad der allerede er udrettet i denne Henseende, maa det indrømmes, at der er punget godt ud, arbeidet godt og tænkt godt.

Svangstrandsveien er smuk fra Begyndelsen til Enden. Mest overraskende er det Punkt, hvor man kjører gjennem „Skaret“ — en ganske anseelig udmineret Klippevæg — og pludseligt har den smukke Holefjord liggende dybt nedenfor sig og de lyseblaae Fjelde i Baggrunden. Her standse alle Kjørende, thi her er Luften saa let, „saa skinnende blaalig hvid“, her er Synskredsen saa stor, at man ikke saa snart kan rive sig løs. Herfra gaaer Veien langs Fjeldets Top og nu slipper man ikke Fjorden, før man ganske umærkeligt har skraanet ned til den i Nærheden af Sundvolden. Paa enkelte Steder har man brat Klippe paa den ene Side og steil Dybde paa den anden, lige udenfor Rækværket. Men Afgrunden er ikke skrækkende; Grantræerne klattre op lige fra Stranden til Veikanten og nikke venligt med deres Barnaale til de fremmede Reisende.

Svangstrandsveien er bygget af Olaf Ryes Brodersøn, Capitain Rye, som har udfoldet megen Dygtighed i denne Anledning.

R.

Svangstrandsveien paa Ringeriget, efter en Tegning af Reinhold Boll.

Det kongelige Slot i Athen.

Det græske Kongeslot, som maaskee om føie Tid skal huse et Medlem af vor Kongeslægt, har en smuk Beliggenhed paa en Høiflade i Athen, og omfatter et betydeligt, fiirkantet Rum. Det er heelt og holdent bygget af Marmor fra Pentelikon, har tre Etager, og er prydet med en lang Colonnade, hvis Indgang dannes af cannelerede doriske Søiler, der bære en mægtig Balcon. Udsigten er overordentlig malerisk; man overskuer derfra hele den nedre By, Akropolis, de gamle Templer, Havet ved Phaleros og ved Piræos i en vid Strækning, Sletten, Olivenskovene, Haverne — kort sagt, hele Omegnen i en betydelig Afstand.

Foran Slottet breder sig et meget smukt Torv, „Slotspladsen“, paa de tre Sider omgivet med fire Rækker store Pæretræer, Daddelpalmer, og deslige; to Grupper Smaavæxter ere anbragte til Høire og Venstre, omtrent 150 Alen fra Slottet. I Flugt med Pladsen, men noget lavere, ligger en temmelig stor Have, med mangehaande Træer og Væxter; hinsides denne er der endnu et større Torv, „Constitutionspladsen“. Tilhøire og heelt bag om Slottet strækker sig et andet, særdeles vel holdt, smagfuldt Haveanlæg, med Pommerants- og andre store Træer, samt Buskvæxter og blomstrende Planter, saagodtsom fra alle Klodens Lande.

Siden den Tid, da Grækenland afkastede Tyrkernes Aag, er Athen i stadig Opkomst, og tæller nu henved 50,000 Indbyggere. Vore berømte Landsmænd, Professor Christian Hansen og hans Broder Theophilos, den østerrigske Keisers Architekt, have bidraget meget til at forskjønne Byen ved mange under deres Ledelse opførte Bygninger; det af Christian Hansen i ædel Stil byggede Universitet, der tillige i særskilte Fløie rummer Stændersal og Bibliothek, samt Theophilos Hansens Værk, det smukke astronomiske Observatorium, indtage en høi Rang blandt de architektoniske Prydelser, som Staden har modtaget efter sin Befrielse.

Vort Prospect af Slottet er taget fra Foden af Akropolis, nærved den gamle Kirke St. Nikolas Rangaba, som sees tilhøire i Forgrunden og dækker et netop paa dette Sted liggende stort Antal smukke Huse; Ruinen tilvenstre skriver sig fra Tyrkernes Tid.

En Rulle Noder.

(Efter „All the year round“.)

Oversat af J. K.

„Saa De vil allerede forlade os, Capitain Yates? Hvor vi ville komme til at savne Dem. Og jeg, som havde gjort Regning paa at see Dem som een af mine Riddere til Vinter! De maa indrømme, at De er meget upaalidelig!“ sagde den gamle Fyrstinde med et venligt Smil. Hvor hun egentligt kunde forundre sig over, at en Statscoureer som jeg skulde reise bort fra St. Petersborg, vilde være vanskeligt at sige; det var snarere at undres over, at jeg var bleven opholdt saa længe i Gesandtskabs-Hotellet, med den Forpligtelse at melde mig hver Morgen, men forøvrigt med fuld Raadighed over min ledige Tid. Det var Sommer, og den russiske Hovedstad var saa tom, som en Hovedstad vel kunde være, men jeg havde nydt megen Gjestfrihed og Opmærksomhed der. Og nu, da jeg havde faaet Ordre til at begive mig til Wien med vigtige Depecher, aflagde jeg i al Hast mine Afskedsbesøg.

Skjøndt jeg ofte iforveien havde været i St. Petersborg, var jeg dog først nyligt bleven indført hos Fyrstinde Anna Sobieski, Enke efter en polsk Adelsmand, som havde repræsenteret en yngre Green af hin historiske Slægt, der havde skjenket Polen Konger og Martyrer. Den gamle Dame — hvis store Landeiendomme, som hendes Gemal havde efterladt hende, havde forskaffet hende den tvivlsomme Æresbeviisning af en keiserlig Befaling til at boe i Hovedstaden — havde behandlet mig med megen Venlighed, og da jeg modtog Reiseordre, var derfor min første Gang til Fyrstinde Sobieskis Palads.

Jeg erindrer ikke, hvad jeg sagde, men Samtalen førtes i den sædvanlige, franske Tone, indtil Fyrstinden spurgte mig, om jeg agtede at tilbringe nogen Tid i Warschau. I saa Fald vilde jeg maaskee vise en gammel Dame, der kun

ſjeldent havde Leilighed til at sætte ſig i Forbindelse med ſit Fødeland, en Venſkabstjeneste. Det var ikke Noget — en reen Ubetydelighed, ikke værd at ſkjenkes Opmærkſomhed af en Statscoureer ſom denne kjære Capitain, der førte Papirer hos ſig, hvis Indhold kunde bringe Europa til at ſkjælve — men vilde jeg beſørge en Rulle ſtrøvne Noder, et Arbeide af en begavet, tydſk Componiſt i Hovedſtaden, hvilket hendes kjære Niece, der var begeiſtret for Muſikken ſom alle Polakker, længtes ſaa inderligt efter? Alligevel var det Betroede af Vigtighed, da det var et Laan og Componiſten vægrede ſig ved at udgive det i Trykken; af denne Grund kunde det ikke betroes til de ruſſiſke Jernbanebetjentes Omſorg. Fyrſtinden tilføiede, at hendes Broder, Grev Szomyzy, boede kun elleve Verſter fra Warſchau, at hans Huus netop nu var fuldt af Munterhed og Gjeſter, og at jeg vilde være velkommen der, naar jeg bragte Hilſener fra hende.

Det var til Grevens eneſte Datter, Roſalie, at denne værdifulde Rulle ſtrøvne Noder ſkulde beſørges, og hendes Tante raadede mig i Spøg, at paaſe godt paa mit Hjerte, eftersom hendes unge Slægtning var anerkjendt for den første Skjønhed i Warſchau. Jeg lo ad denne Advarſel. Det omſtreifende Liv, jeg var vant til at føre, havde lært mig, med hvilken Lethed Fraværelſen udſletter de fleſte Indtryk; men jeg var glad ved at kunne være til Nytte, uden derved at afvige fra Pligtens Bane. Mere end een Gang havde jeg ſeet mig nødſaget til at negte mine polſke Venner en eller anden Tjeneſte, der vilde have ſtaaet i Strid med den Troſkab, jeg ſkyldte Downing-street, og jeg glædede mig over, at det, den venlige, gamle Dame havde forlangt af mig, ikke i fjerneſte Maade vedkom Politiken.

Noderullen, indeſluttet i et Saffians Foderal, hvorved der i en Snor hang en lille Sølvnøgle, blev afleveret i mit Hotel af en af Fyrſtindens Jægere, og jeg lagde den i min Vadſæk, idet jeg ſtiltiende beſluttede, at gjøre en Afſtikker fra Warſchau ud til Grev Szomyzys Landſted, om end kun for en Time eller to.

Jeg havde pakket mine Sager ind og var færdig til Afreiſen, da en Mand pludſeligt ſtyrtede ind i Værelſet og kaſtede ſig paa Knæ for mig.

Da det er en Nødvendighed at tale beſtemt til en Ruſſer, befalede jeg ham at forlade Værelſet. Han var ingen Tigger — dertil var han for godt klædt; han bar hverken Kaftan eller Støvler, men et Sæt anſtændige, europæiſke Klæder. Taarerne ſtrømmede ned ad hans Kinder, og han lod til at være ædru, ſkjøndt han jamrede ſig ganſke ynkeligt, medens han omfavnede mine Knæ, ſom det er Skik og Brug iblandt hans Landsmænd.

„Ædle Herre! høimodige Englænder! hav Medlidenhed med en Ulykkelig, hvis hele Liv er afhængigt af, hvad I nu beſtemmer. Jeg ſværger Eders Høihed, at I kan gjøre en heel Familie lykkelig eller ulykkelig med eet Ord, eet lille Ord, ædle Herre!"

Med nogen Møie erfarede jeg af Manden, hvis Sprog, trods hans heftige Bevægelſe, var altfor reent for en Muſchik, hvad hans Begjering gik ud paa. Han ſyntes virkeligt at være ilde faren. Han var Coureer; i en Række af Aar havde han reiſt i Europa med forſkjellige Herrer, og han havde Kone og Børn i Neapel, hvor han havde Haab om at faae en Anſættelſe hos een af ſine tidligere Foreſatte, en Slægtning af Familien Demidoff. Imidlertid var han bleven kaldt tilbage til Rusland, for at være Vidne i en Retsſag, og, da han vilde forlade St. Petersborg, fandt Politiet for godt at negte ham Pas, af den Grund, at en Ruſſer, ifølge Loven, ikke turde forlade Riget alene, medmindre han var adelig. Derſom han havde en Herre, godt — hvis ikke, maatte han blive, hvor han var.

„Men jeg behøver ingen Tjener; jeg veed ikke engang, hvortil jeg ſkulde bruge en ſaadan," ſagde jeg, neppe vidende, hvorledes jeg ſkulde blive denne beſynderlige Supplikant kvit. Men han overvældede mig med en Strøm af Ord. Han bad ene og alene om min Beſkyttelſe. Ignatius — ſaaledes hed Manden — ſkulde kun af Navn være min Tjener og ſkulde ikke koſte mig ſaa meget ſom en Kopek. Han kunde ſelv beſtride Reiſeomkoſtningerne og ønſkede kun mit Navn til Ægide. Til Gjengjeld herfor vilde han være mig evigt taknemmelig, og tjene mig med Hengivenhed paa min Reiſe til Wien. Han tog ſit Pas — eller rettere ſagt den „midler-

Proſpect af det kongelige Slot i Athen med dets Omgivelſer.

tidige Reisetilladelse", der repræsenterede det — frem og viste mig det, og jeg overbeviste mig nu om, at Ignatius Kraskoff, født i Moskov, virkeligt befandt sig i den omtalte Forlegenhed, thi tvers over Papiret var skrevet „Negtet Pas, i Overeensstemmelse med Loven", og derunder en høi Embedsmands Underskrift.

Jeg kunde ikke afslaae den stakkels Mand den ubetydelige Tjeneste, han bad mig om; jeg skrev derfor et Par Ord til Politidirecteuren, og udbad mig Tilladelse til at tage ham med som min Tjener. Sedlen gav jeg til Ignatius, som blev ude af sig selv af Glæde, og kyssede min Haand, ja, jeg troer endogsaa mine Støvler, med den overdrevne Ydmyghed, som Russerne skylde deres orientalske Erindringer. To Timer sildigere, da jeg naaede Jernbanestationen, var Ignatius der ganske rigtigt, iført en grøn Klædes Kjole kantet med Astrachan, Familien Demidoffs Livrée. Han færdedes frem og tilbage med megen Travlhed og havde allerede sikkret mig en Coupée til min særlige Afbenyttelse; de sidst udkomne Numere af den „Russiske Invalid" og den „Nordiske Bi" havde han lagt hen til mig til Gjennemlæsning, og ved min Ankomst bemægtigede han sig min Kappe, mine Stokke og mit øvrige Reisegods med en Iver, som jeg aldrig havde seet Mage til, selv hos de bedst lønnede af hans Standsfæller.

Man maa ikke troe, at det Eneste, der var at gjøre før Afreisen, var, som Tilfældet er hos os i det vestlige Europa, at tage Billetter og lade Reisegodset indskrive. Tvertimod, det store Spørgsmaal var her, ikke hvad der kunde gjøres for den Reisendes Bekvemmelighed eller Sikkerhed, men om den, der anholdt om en Plads med Toget, var en Person, hvem det i det Hele taget kunde tilstedes at komme med. Saaledes gik det til i hine Dage under Keiser Nicolaus, da Rusland var en umaadelig Leir, hvor den strengeste Krigstugt blev øvet, og da Jernbaner vare Noget, som den russiske Embedsklasse betragtede med ikke venlige Blikke.

Paa den Tid, jeg her omtaler, maatte man i det Mindste tilbringe to Timer paa den Station, man vilde reise fra, og to Timer, der vare mere rige paa kjedsommelige Ceremonier, fortrædelige Forsinkelser og Uforskammetheder fra Betjentenes Side, kan man neppe forestille sig. Der vrimlede paa Stationen af skulende Politibetjente i Uniformer af enhver Farve — blaae, grønne, graae, med flere eller færre Medailler og mere eller mindre militairt Udseende, alle mistroiske og besværlige, men ikke ubestikkelige. Passene gik fra Bureau til Bureau, bleve stemplede, paategnede og paa det Nøiagtigste undersøgte; Reisegodset blev efterseet, Lommerne bleve befølte, de Reisende udspurgte paa Kryds og paa tvers i hver optænkelig Henseende, og en uafbrudt Klingen af Sølv og Putten Stikpenge i Lommen hørtes som Accompagnement til dette Chor af Spørgsmaal og Svar.

Som Statscoureer var jeg fritagen for de Ulemper, der bleve mine Reisefæller til Deel, i Særdeleshed dem, der enten vare for fattige eller for karrige til at bestikke Vampyrerne, og mine Papirer bleve mig høfligt tilbageleverede efter et langt Ophold, medens mit Reisegods ikke paa nogen Maade blev forstyrret af Betjentenes Undersøgelser. Omsider var Pinen overstaaet; den sidste Rubel, der kunde afpresses den polske Jøde eller den russiske Handlende, var bragt i Sikkerhed; Locomotivet udstødte utaalmodige Toner, og Folk indtoge deres Pladser; den lavere Klasse med Skjæg og Kaftan fyldte tredie Klasses Waggoner, medens nogle faa, velklædte Personer stege ind i første og anden Klasses Coupéer.

„En lykkelig Reise, Yates, og gid jeg skulde med! Selv Wien med sin „Volksgarten" er bedre, end St. Petersborg i Hundedagene. Men er dette Deres Coureer?" spurgte den unge Dillon, en yngre Attaché ved Gesandtskabet, med hvem jeg stod paa en meget fortrolig Fod, og som var spadseret herned, for at see mig tage afsted. I dette Dieblik var Ignatius, der nyligt havde bragt mig nogle Blomster og en Kurv med Kirsebær, atter borte i et nyt Ærinde, og kun utydeligt saae man ham i nogen Afstand derfra. Klokken havde ringet, og Conducteurerne vare ifærd med at anvise de forvirrede, med Damp og Jernbaner saa ubekjendte Bønder Plads i deres respective Vogne. I al Hast fortalte jeg min Ven, hvorledes det var gaaet til, at denne pragtfuldt udstafferede Tjener var kommen til at kalde mig Herre; og, i Sandhed, en saadan Forklaring syntes nødvendig, thi Ignatius med sin med Guldkvast forsynede Hue, sin Saffians Brevtaske og sit grønne, med kostbart Pelsværk kantede Livrée, saae snarere ud til at tjene en kongelig Høihed, end en slet og ret underordnet Embedsmand under Udenrigsministeriet.

„Ignatius Kraskoff — Kraskoff — er De ogsaa ganske vis paa, at det er Navnet?" spurgte Dillon tankefuld. Jeg var ganske vis derpaa.

„Det er besynderligt, hvor det Navn forekommer mig bekjendt! Og dog har jeg ikke mindste Begreb om, hvor jeg har hørt det, og jeg er vis paa, jeg har aldrig før seet det sortsmudsede Ansigt for mine Dine. En flink Karl lader han til at være; men jeg maa bestemt have hørt Noget om ham."

Jeg lo og sagde, at alle russiske Navne havde meget tilfælles med hverandre, idet de alle endte paa „off", „witsch" eller „sky". Dillon var et net, ungt Menneske, men han var ikke anseet for noget særdeles lyst Hoved, og hans daarlige Hukommelse var en staaende Anledning til Morskab for Gesandtskabets Medlemmer. Jeg agtede derfor kun lidet paa hans dunkle Erindringer, medens han paa sin Side blev taus og tankefuld, og aabenbart brød sin Hjerne med, hvor han skulde henføre det Navn, der nu forfulgte ham.

Med Buk og Smil fulgte Ignatius mig til Vogns, Betjenten lukkede Døren, Klokken ringede atter, jeg rakte Dillon Haanden gjennem Vinduet og satte mig tilrette. Toget satte sig i Bevægelse under mangfoldige Udraab af Muschikerne, der korsede sig og anraabte deres Helgener, da den snøftende Jernhest foer afsted med dem. Hurtigheden tiltog, og Banegaarden laa næsten bagved os. Himmel og Jord! hvad er der paafærde?

Det var den unge Attaché, som aandeløs og uden Hat kom løbende paa Platformen og et Dieblik naaede hen ved Siden af min Vogn.

„Hør, Yates!" raabte han gispende, „nu husker jeg det, Kraskoff er —"

Locomotivets Piben overdøvede hans Ord; et Dieblik efter fore vi igjennem en af Røg og Damp opfyldt Hvælving, og jeg hverken saae eller hørte mere til min unge Landsmand. Denne Begivenhed gjorde kun lidet Indtryk paa mig; kun maatte jeg lee ved Tanken om Dillons pludseligt tilbagevendende Hukommelse, og hans Bestræbelser for at gjøre mig bekjendt med en eller anden virkelig eller indbildt — uden Tvivl aldeles ligegyldig — Kjendsgjerning, min fortræffelige Tjener vedkommende.

Jeg var fuldkomment belavet paa, at det vilde være forbi med Courerens overdrevne Taknemmelighed, saasnart vi vare vel borte fra St. Petersborg, og oprigtigt talt haabede jeg, at han vilde opgive sin frivillige Tjeneste, der kjedede mig, ligesaa meget som den morede mig.

Men jeg havde gjort en feil Regning. Ignatius vedblev at opvarte mig med den samme Iver og Ufortrødenhed, hvormed Fredag opfyldte Robinson Crusoes Befalinger. Jeg kunde ikke blive fri for ham, og skjøndt vi i denne Sommervarme næsten uafbrudt reiste videre med kun korte Ophold, vedligeholdt han et saa godt Humeur, udviste en saadan Betænksomhed og var saa ivrig efter at gjøre mig tilpas, at det var umuligt at støde ham fra mig med Noget, der kunde have Udseende af Strenghed eller Uvenlighed. Han var i Sandhed en beundringsværdig Tjener.

Omsider naaede vi Warschau. Men det blev os ikke tilladt at komme ind paa Banegaarden, førend Toget var standset og en streng Sammenligning mellem Personer og Pas havde fundet Sted. De keiserlige Gensdarmer, hvem denne Pligt paahvilede, vare mere end almindeligt bestemte og korte for Hovedet, og syntes ikke at være rigtigt vel tilmode. Trommerne rørtes og Hornene klang inde i Byen, og det var aabenbart, at hele Garnisonen var paa Benene.

„Hvad er her paafærde?"

„En Sammensværgelse er opdaget. Mangfoldige Fængslinger. Byen erklæret i Beleiringstilstand."

Imidlertid saae jeg dog ingen særdeles Tegn til en Folkeopstand, da jeg kjørte fra Banegaarden til Hotellet. Der blev hvisket og vexlet hemmelighedsfulde Ord iblandt Folk paa Gadehjørnerne, og den fiirkantede, polske Hue og zirlige, polske Trøie, som det af Keiser Nicolaus ansaaes for halvt Forræderi at bære, vare mere fremherskende, end de pleiede at være. Men af Støi var der ingen, undtagen den svære Trampen af Mennesker og Heste, da de russiske Tropper droge igjennem Gaderne, og Eskadroner og Bataillоner fulgte efter Bataillоner og Eskadroner, som for at vise den overvundne Slægt, hvor haabløs enhver Modstand var.

Skjøndt saa temmelig vant til Strabadser, var jeg nu dog noget træt og glad ved at naae Hotellet, hvor jeg gjorde Regning paa en ordentlig Nattesøvn. Jeg havde tilbagelagt den første Deel af min Reise med saamegen Ilfærdighed, for at kunne faae Tid til at udrette Fyrstindens Commission, og jeg sov derfor i Warschau paa en Tid, da Hans Excellence, Gesandten, hvis han i det Hele taget værdigede at tænke paa mig, troede, at jeg var i Wilna. Ignatius, for sit Vedkommende, var meget livlig og ligesaa opmærksom og ufortrøden, som altid. Han vimsede op og ned ad den snavsede, men pragtfulde Marmortrappe i det store Hotel, og havde travlt baade med Tilberedelser til mit Aftensmaaltid og med at meddele mig den Smule Nyt, han kunde opsnappe paa sin Vei. Af ham fik jeg at vide, at et udstrakt Complot var blevet opdaget, at Politiet gjennemstreifede Byen, og at Fæstningen var fuld af Fanger, af hvilke nogle tilhørte Polens mest anseete Familier.

„Hvad vil der blive af dem?" spurgte jeg.

Manden trak paa Skuldrene. „Hvem veed, ædle Herre? De ville komme i Forhør for Krigsretten, og Nogle ville maaskee miste Livet. De, som ere heldige, ville slippe med fem Aar i en Fæstning, i Lænker, eller med Tjeneste imod Schamyl i Kaukasus. De Fleste ville faae Knut eller blive sendte til Siberien. De Stakler! de blive drevne til at gjøre Opstand, og saa ender det med deres egen Undergang."

„Stille, min Ven," sagde jeg hastigt, thi det forekom mig, at jeg hørte Fodtrin og Klirren af Sporer i Gangen, og jeg vidste, hvor sprogkyndige de russiske Officerer ere. „Stille! Om Politiet gjør man bedst i ikke at tale, allerhelst paa denne Side af Krakau."

Den Forsigtighed, jeg havde lagt for Dagen, var udelukkende fremkaldt af Frygt for, at Ignatius selv skulde komme i Fortræd, hvis en eller anden Lurer fik hans dristige Yttringer at høre. I Sandhed, det var ikke første Gang paa denne vor Reise, at Ignatius havde yttret Noget, der, om end kun svagt, røbede udviklede Anskuelser hos en Russer før Krimkrigens Tid.

Jeg faldt i Søvn, saasnart jeg havde lagt mit Hoved paa Puden, men jeg forstyrredes af Drømme, der vare levende i en foruroligende Grad. Den gamle Fyrstinde Sobieski, forvandlet til en ildesindet Fee, svævede uophørligt omkring mit Leie og svingede sin Krykkestok med det Elfenbeens Haandgreb (hun var halt og betjente sig af en saadan) som en Tryllestav, medens hun jublende af Henrykkelse gjorde Tegn og Grimasser til mig. Ignatius, i en sort Kappe og med en Dolk i den høire Haand, sneg sig omkring som en Snog, og var altid i Begreb med at gjennembore — hvem eller hvad, det veed jeg ikke. Og Dillon, den unge Attaché, var ofte nærværende, bestandigt gispende, aandeløs, begjerlig efter at meddele mig en høist vigtig Hemmelighed, men aldeles ude af Stand til Andet, end at gjøre de forfærdeligste Grimasser. Jeg formoder, at Synet af disse vækkede mig, thi jeg vaagnede leende, og det fornøielige Indtryk, som disse Syner havde efterladt, vandt Seir over de mindre behagelige. Jeg lo atter, medens jeg gned mine Dine. Stakkels Dillon! hvilken snurrig Figur han satte op, da han uden Hat og snappende efter Veiret kom tilsyne ved Enden af Platformen. Gud veed, hvilken vigtig Efterretning den stakkels Fyr havde at meddele mig. Uden Tvivl et eller andet Hjernespind.

Morgenens milde Lys skinnede ind til mig, og de tidlige Hornsignaler hørtes langt borte fra de russiske Caserner. Jeg stod op, forlangte Frokost og sendte et ridende Bud afsted med et Par Ord, jeg havde skrevet til Grev Szomyzy. Af Klepperter og Drenge, som alle ere lige uredte, lige forvildrede og lige driftige, er der altid fuldt op i Polen, og ved Løftet om en Extra-Rubel for at skynde sig, foer Udsendingen afsted som en Pil. I kortere Tid end jeg havde ventet, kom Drengen tilbage med et høfligt Svar fra den polske Godseier, hvori han bad mig opslaae min Bopæl paa hans Slot, hvor en Ven af hans Søster altid vilde være inderligt velkommen, og nævnede Klokken fem som deres Spisetid, hvis det var mig tilpas. Jeg besluttede at tage imod denne venlige Indbydelse, saameget mere, som jeg ønskede at gjøre mig bekjendt med de polske Sæder og Skikke. Pludseligt kom jeg i Tanker om, at Sedlen havde været aaben, da jeg fik den, og jeg udspurgte strengt Drengen, som havde bragt den.

„Naadige Herre, den russiske Vagt!"

Det viste sig virkeligt, ved nøiere Efterspørgsel, at Skildvagten, som stod ved Byens Port, havde standset Budet baade paa Hen- og Tilbageveien, og at min Seddel, saavelsom Grevens, uden Betænkelighed var bleven aabnet og læst af den vagthavende Underofficeer. Dette var ikke nogen almindelig Forholdsregel, selv under en Beleiringstilstand; men man fortalte mig, at en hemmelig Meddelelse, der havde naaet Øvrigheden, havde givet Anledning til yderligere Forsigtighed. Rygtet gik, at et Manifest eller andet Document af yderste Vigtighed, underskrevet af en Mængde Mænd af høi Rang og megen Indflydelse, som vare fjendtligtsindede mod det moskovitiske Herredømme, gik fra Haand til Haand. Og enhver Spion i Polen gjorde sig Umage for at opsnappe Papirer af en saa farlig Natur, i Haab om Forfremmelse og Belønning.

„Et Kjøretøi af hvilketsomhelst Slags, Ignatius, der kan bringe mig til Slottet. Hvis De saa vil faae Regningen skreven og have Reisegodset istand, kunne vi reise med Iltoget, naar jeg kommer tilbage. Den øvrige Deel af Dagen har De naturligviis til fri Raadighed, De har uden Tvivl Venner her, som ville være glade ved at see Dem."

De elleve Verster af den sandede Landevei bleve hurtigt tilbagelagte af de lette, smidige, lithauiske Heste, som vare spændte for et Slags Kurvevogn med rødt og hvidt Telt over, og som kjørtes af en forvoven Dreng i en Lammeskinds Pels. Jeg passiarede med Kudsken, og uagtet jeg kun kjendte nogle faa polske og russiske Gloser, forstode vi hinanden ret godt. Han fortalte mig, at han var adelig og Søn af en Mand, hvis Eiendom var bleven confiskeret af de moskovitiske Tyranner, fordi han havde forenet sig med Kosciusko. Hans Fader var Glarmester, to af hans Onkler arbeidede i et Smedeværksted, og han havde fire eller fem Brødre og Søstre. De levede meget kummerligt, af Søbekaal og Rugbrød; de kunde hverken læse eller skrive; det Eneste, de vidste, og som de brøde sig om, var, at de vare Polakker — Polakker og Adelsmænd.

„Er der mange af dine Lige?"

„Hvem veed, naadige Herre! Tusinder, efter al Sandsynlighed. Maaskee endnu flere. Jeg kunde nævne en god Deel. Det er kun maadeligt med os nu, men vi ville blive vore egne Herrer igjen, naar vi have forjaget Russerne. Jo,

jo, de gode Tider vilde nok komme tilbage igjen. Hyp! mine Heste! hyp! afsted!"

Nu kunde vi see Slottet med alle dets tilhørende, store, men uregelmæssige Bygninger, og et graat Taarn, der hævede sig over dem alle, udvendigt forfaldent, men af et uhyre Omfang.

Efter at være kommen igjennem nogle umaadelige Planteskoler, hvor vilde Pære- og Blommetræer, den polske Nations Yndlingstræer, vare langt talrigere end Alme- og Birketræerne, naaede vi Porten og bleve modtagne af et talrigt Tjenerskab og gøende Hunde. Der var ikke een af Tjenerne, som havde et reent Ansigt eller en heel Kjole, men jeg har aldrig seet Mennesker, der vare høfligere imod en Fremmed, end disse langhaarede, lurvetklædte Polakker, og de modtoge deres Herres Gjest, som om han kunde være deres egen Velgjører.

Jeg blev viist ind i en stor Sal, som i sin Tid vist maa have været pragtfuldt udstyret. Men Speilglassene vare dunkle og revnede, Marmorpladerne beskadigede, Forgyldningen mat og Spindelvæve hang ned fra de i den gamle franske Stil smukt udskaarne Karnisser. Bohavet var til Yderlighed tarveligt, efter den almindelige europæiske Skik, Alting vidnede om Forfald, men det var tydeligt at see, at Slottet for en fiirsindstyve eller halvfemsindstyve Aar tilbage havde været et pragtfuldt Opholdssted.

Der var ingen Mangel paa Gjester. Den store Sal var opfyldt med Mennesker, og det var mig paafaldende, at næsten alle de Tilstedeværende havde smukke Ansigtstræk og et baade dannet og aandrigt Væsen, der dannede en stærk Modsætning til de Væsener, man sædvanligviis træffer i St. Petersborgs Selskabssale, de fladnæsede Herrer og de gustne Damer. De Fleste af dem jeg saae, vare iførte den maleriske, rigt broderede, polske Dragt, og de amaranthfarvede Fløils Pelse passede godt til det mørke Haar og de blege, skarpe Træk.

Greven, som var meget yngre end hans Søster, Fyrstinde Anna, modtog mig med megen Hjertelighed og forestillede mig for sine tre Sønner og sin Datter, Rosalie Szomyzy. Jeg havde netop havt Tid nok til at see, at denne Sidste var en meget smuk, mørkøiet Pige, som vel fortjente sin Tantes Roes, da min Vert anbefalede mig til sin Tjener, og jeg skyndsomst maatte klæde mig paa til Bordet, da det snart var Middagstid.

„Hvor i Verden fører De mig hen? Dette Værelse tilhører en Anden!" vovede jeg at indvende, idet jeg blev ført ind i et langt, lavt Værelse uden Tæppe, men som var forsynet med fem eller sex Senge, og hvor Sabler og Pelse, Reisekapper, Vadsække og Seletøi laae imellem hverandre.

„Om Forladelse, fortræffelige Herre," sagde Tjeneren grinende og bukkede; „jeg beder tusinde Gange om Undskyldning! Dette er de ugifte Herrers Værelse."

Og til min Forundring fandt jeg, at Polakkerne, med Hensyn til deres huuslige Indretning, have efterlignet deres Naboer, Tyrkerne, i flere Henseender, og at deres „Salamlik", eller Mandfolkenes Værelse, er en gammel og ærværdig sarmatisk Institution. Imidlertid havde jeg kun liden Tid til at anstille Betragtninger, men skyndte mig med min Paaklædning og kom tilbage til Salen, netop før Hornet kaldte Selskabet tilbords.

Under det langvarige og overflødige, men daarligt anrettede Maaltid, blev der talt Nok, men det var for Størstedelen Polsk, eller det dagligdags Latin, som de Indfødte i Polen og Ungarn — eller idetmindste de høiere Classer af dem — tale med ligesaamegen Færdighed, som deres eget Sprog. At dømme efter den Tone, hvori der blev talt, var Samtalen mere bedrøvelig end munter, og af den hyppige Gjentagelse af Ordene „Warschau" og „Moskov", sluttede jeg, at Beleiringstilstanden ofte blev nævnet. Jeg saae umiskjendelige Tegn paa Sindsbevægelse, saae Øine, som funklede af Vrede eller Foragt, og hørte mere end een sagte Stemme skjælve, skjøndt ikke af Frygt, ved at nævne den russiske Undertrykkers forhadte Navn.

Hvergang jeg talte, enten paa Fransk eller Tydsk, fik jeg et artigt Svar, og baade den gamle Greve og een af hans Sønner tiltalte mig ofte og høfligt; men jeg følte dog, at der herskede et Slags Frimureri iblandt Selskabet, fra hvilket jeg var udelukket. De vare venlige og forekommende, men jeg var ikke en af Deres, og der var een Gjenstand, som saa udelukkende beskæftigede dem, at de hverken kunde have Sands eller Tanke for anden tilfældig Samtale.

„En politisk Forsamling!" tænkte jeg ved mig selv og følte mig lidt uhyggeligt tilmode. Min Yndest hos høiere Vedkommende, det vidste jeg, beroede meget paa, at jeg bevarede en streng Neutralitet, og jeg priste mig lykkelig, at mit Ophold under Grev Szomyzys Tag kun skulde være kort. Og dog, trods al min Forsigtighed, kunde jeg ikke Andet end sympathisere med de modige Mænd og de yndige Kvinder omkring mig, og jeg sukkede ved Erindringen om det sørgelige Uheld, der i saa mange Aar havde forfulgt enhver Bestræbelse af en saa begavet og saa ulykkelig Slægt.

Da Kaffen var gaaet rundt, ovenpaa den hede, ungarske Vin, reiste vi os Alle fra Bordet og vendte tilbage til den Sal, i hvilken jeg først var kommen ind, og hvor en Skare af forskjellige Musikanter allerede havde begyndt at stemme deres Instrumenter. Hvor ofte jeg end havde hørt Tale om Polakkernes lidenskabelige Kjærlighed for Musik og Dands, havde jeg dog endnu aldrig været Vidne til den Fryd og Henrykkelse, med hvilken de Tilstedeværende stillede sig op til Dandsen og hvirvlede rundt med lette Bevægelser, som fortryllede af Musikens Toner. Polkaer og Mazurkaer, de nationale Dandse, og den vilde, hurtige magyariske Vals, gave os Alle nok at bestille. Polens Jammer, troer jeg, blev glemt for en Tid over denne opmuntrende, legemlige Anstrengelse, og de Tilstedeværendes funklende Øine og blussende Kinder vidnede om, hvor kjær en Fornøielse den var for disse stærke og kraftige Naturer.

Ballet havde varet omtrent en Time, og jeg som Fremmed havde to Gange havt den Ære at række Rosalie Szomyzy min Haand. Det var under en Pause i den livlige, magyariske Vals, medens vi stode sammen under et stort, i en afslidt, forgyldt Ramme indfattet Maleri, der fremstillede Watteaus Skildring af Arkadien med stærkt sminkede Hyrdinder i Fiskebeensskjørter, at Greven gik forbi os og hviskede Noget til sin Datter. Jeg saae den smukke Piges blussende Kind pludseligt blive bleg og atter rød, idet hun med nogen Forlegenhed spurgte mig: „Om hendes Tante Sobieski ikke havde — havde bedet mig besørge en Ubetydelighed — en Foræring — fra hende til Rosalie Szomyzy?"

Spørgsmaalet var meget naturligt; det Eneste, der stødte mig, var den skjønne Spørgendes øiensynlige og tilsyneladende ugrundede Bevægelse. Niecer kunne holde grumme meget af deres Tanter, men hvorfor de skulde blive saa bevægede ved at modtage et Tegn paa deres Hengivenhed, det var mig en Gaade.

„Jo, ganske rigtigt," svarede jeg med et Smil; „dog er jeg ikke Overbringer af nogen betydelig Skat. En Rulle Noder, som Fyrstinden lod til at sætte megen Pris paa—"

Jeg holdt pludseligt inde, thi i dette Øieblik naaede mig en svag, for det mest opmærksomme Øre neppe hørlig Lyd i det Fjerne. Det var Drønet af Hestfolk, der nærmede sig skyndsomst! Det var umuligt for en gammel Soldat at tage feil af denne eiendommelige Klingren af Sværd og Sporer, og af de mange Hove, der paa engang sloge imod Jorden. Men i samme Øieblik udsendte Musiken med fornyet Kraft sine fortryllende Toner, og overdøvede den Lyd, jeg havde hørt.

„Denne — denne Rulle Noder, Herr Capitain; jeg længes saameget efter at see den. Min kjære, gode Tante! Har De den her?"

Frøken Rosalies blide Stemme skjælvede, idet hun fremførte disse ligefremme Ord; hun forsøgte at smile, men hendes Læber bævede, hendes Øine vare fulde af Taarer; jeg saae hendes Fader, i Skyggen af en Søile, opmærksomt og ængsteligt holde Øie med hende.

„Min Frøken — De er ikke vel — Heden og—"

„O nei, det er Intet; jeg er ganske vel. Det var kun et tosset Indfald. Jeg var utaalmodig efter at see min Tantes Foræring, det var det Hele," sagde min smukke Dame hastigt. Det traf sig nu, at den omtalte Foræring var i Dandsesalonen; jeg holdt aldrig af at lade Depecherne af Syne, og jeg havde derfor i en Krog af Salen gjemt den Portefeuille, hvori de laae, og ved Siden deraf det Saffians Foderal, som indeholdt Fyrstindens kostbare Noder. Vi stode kun et Par Skridt fra den Krog, hvor disse Gjenstande laae, jeg gik derfor ufortøvet hen og tog Foderalet og overrakte det til dets skjønne Eierinde, idet jeg sagde: „Jeg er vis paa, det vilde glæde Fyrstinde Anna, hvis hun kunde see—"

Da i det Samme styrtede en Mand, der som en Slange havde listet sig langs med Væggen, frem og rev Pakken fra hende! Min Dame udstødte et Skrig, og jeg greb den Paatrængende ved Armen, men veg tilbage, mindre af Frygt for den Pistol, der blev holdt hen til mit Hoved, end af reen Forbauselse.

„Ignatius!"

„Ja, Herr Capitain," sagde Coureren, i hvis listige Ansigt der laa et Udtryk af triumpherende Glæde. „Ja, Herr Capitain, det er Ignatius, Deres Høiheds ydmyge Tjener. Men Bladet har nu vendt sig."

I samme Øieblik hørtes Vaabenklirren og Skrig, og een af Grevens Tjenere styrtede, blødende af et Sabelhug, jamrende ind og faldt ned for sin Herres Fødder. Musiken hørte pludseligt op og de Dandsende flokkede sig sammen, som opskræmmede, vilde Fugle, derpaa hørtes Trampen af bestøvlede Fødder og pludseligt var Salen opfyldt af russiske Soldater, hvis Sværd blinkede i Lysekronernes og Lampernes Skin. Den befalende Officeer gav i Korthed nogle Ordrer, og i et Øieblik havde man sikkret sig alle de mandlige Gjester. Saa hurtigt gik man tilværks, at Modstand vilde have været umulig, selv om man havde kunnet sætte Magt imod Magt. Som det nu var, havde Dragonerne en meget let Opgave, og medens nogle af dem holdt deres spændte Pistoler hen for vore Ansigter, bandt deres Kammerater vore Haandled tæt sammen med Remme eller Touge. Kun Een blev saaret under Angrebet, saa vidt jeg veed, og det var den allerede omtalte Tjener, som havde faaet et Sabelhug, idet han gjorde et frugtesløst Forsøg paa at gjøre Anskrig.

„Jeg er engelsk Officeer, min Herre, og De vil komme til at staae til Ansvar for dette Overfald," sagde jeg til den russiske Major, idet han gik forbi mig med et Smil, som om de forfærdede Damers Graad og Skrig, og de opbragte Fangers Forestillinger havde været en Nydelse for hans Øren.

Majoren svarede Intet, men tog det Saffians Foderal med Noderullen i, som Ignatius underdanigt rakte ham, brød det op med Spidsen af sit Sværd, og udfoldede langsomt og betænksomt — ikke en Rulle Noder, men et tæt skrevet Document, forsynet med en Mængde Underskrifter. Russerens røde Knevelsbarter syntes ligesom at reise sig, lig Kattens, naar den springer paa sit Bytte, da hans kolde, blaae Øine faldt paa dette Papir.

„Endelig har jeg faaet fat paa Jer, I polske Hunde!" brølede han, idet han slog paa Manuskriptet med sin tunge Haand; „Krigsretten vil gjøre kort Proces med Oprørsstifterne, thi her er Beviis for Sammensværgelsen."

„Som denne ædle Englænder har bragt fra St. Petersborg, lig et Æsel, der ikke veed, hvad det bærer paa sin Paksadel," sagde Ignatius, min fortræffelige Coureer, der viste sig i sit sande Lys, som en Hykler af første Skuffe.

Nu paafulgte der et forfærdeligt Optrin. Da Fangerne førtes bort, klyngede deres Koner, Søstre, Døttre sig til dem med Graad og Skrig, i den Tro, at de ufortøvet førtes til Døden, og de stakkels Damer bleve ofte med grusom Følesløshed drevne tilbage af de russiske Soldater.

Plyndring af Slottet fandt ikke Sted, thi Soldaterne tilhørte et veldisciplineret Corps, og Officererne holdt altfor streng Krigstugt til ikke at adlyde høiere Ordrer.

Bundne sammen, To og To, bleve vi satte paa Bøndervogne og under Bevogtning kjørte til Fæstningen i Warschau; det var kun ved at bruge Dronningen af Englands Navn og gjentagne Gange at beraabe mig paa min Stilling som Statscoureer, at jeg kunde formaae Russerne til at lade mig faae Udenrigsministeriets Depecher med mig. I Citadellet i Warschau tilbragte jeg fire og tyve jammerlige Timer, pint af sørgelige Anelser med Hensyn til min egen Fremtid og inderligt bedrøvet paa deres Vegne, som nyligt saa venligt og gjestfrit havde deelt Brød med mig, og som nu vare styrtede i Ulykke. Vel sandt, jeg vidste, at hverken Kugle eller Svøbe, hverken Siberien eller Død truede mig; men et langt Ophold her, i Forening med at Depecherne ikke bleve afleverede, vilde tilintetgjøre mine Udsigter for Fremtiden.

Efter nogen Tid blev jeg stedet til Audients hos Vicekongen, og til min store Glæde og Forundring erfarede jeg, at det stod mig frit at reise.

„Min Coureer har forklaret mig," sagde Fyrsten, idet han smilende affærdigede mig, „den lille List, De har været et Offer for. Der er ingen Grund til længere at forhindre Dem i at reise."

Det kostede mig sex og tyve Pund Sterling ud af min egen Lomme at reise med Extratog; men jeg knurrede ikke, da jeg derved saae mig istand til at naae Wien saa betids, at jeg undgik at faae en Irettesættelse. De andre Fangers Skjebne har jeg aldrig nøiagtigt erfaret, men jeg troer ikke, at de bleve meget strengt straffede, fordi de, ved et heldigt Træf, ikke havde faaet Tid til at føie deres Underskrifter til dem, der allerede stode paa det Manifest, som Fyrstinde Anna havde narret mig til at besørge til hendes Broders Huus, og som var et Document, hvorved de Underskrevne erklærede sig som Deeltagere i et almindeligt Oprør. —

Aar derefter, i Lissabon, hvor Dillon var Attaché, fortalte denne mig, at de Ord, han forgjeves havde forsøgt at raabe mig i Ørene, idet Toget foer forbi Platformen, kun indeholdt denne venlige Advarsel:

„Ignatius Kraskoff er en bekjendt Politispion!"

I denne Egenskab og som en Følge af mit venskabelige Forhold til Familien Sobieski var dette Mønster paa Courerer bleven beordret til at slutte sig til mig.

Literatur.

— „Phænomener paa det Vidunderliges Gebeet." Naar en Forfatter i adskillige Punkter af sin Retskrivning er saa særdeles dansk og i Spidsen for sin Tid, at han f. Ex. — undtagen ved en speciel Skjødesløshed i Correcturen — udelader Bogstavet „j" mellem Ganelyd og Selvlyd (som i „kende", „gøre" osv.), saa er det allerede lidt underligt, at hans Bog er overskrevet „Phænomener", uagtet det, saavidt vi erindre, af M. Goldschmidt indførte Ord „Fremtoning" har vundet om ikke udelukkende Hævd, saa dog saa god en Borgerret, at det forstaaes af Alle, ligesom det ogsaa er en baade ægte og tilsvarende Fordanskning; men reent ubegribeligt er det, at han anvender det tydske og ildeklingende Ord „Gebeet", omendskjøndt det danske Sprog har ikke mindre end to fuldgode Oversættelser i „Omraade" og „Enemærke". Dog, Titelen gjør jo mindre til Sagen, og dens Form er maaskee bleven til med et vist Hensyn til, at den nu engang i „Dagbladet" var læst og falden Folk i Øie og Øre. Bemeldte Bog har nemlig i det Væsentlige, om ikke heel og holden, været optagen i nævnte Blads Feuilleton, hvor den vakte velfortjent Interesse og forhaabentlig virkede

til Skræk og Advarsel for Dem, der dog havde havt en lille Tro paa, i Mesmerisme, Borddands osv. at finde noget Overnaturligt og høiere Aandeligt. Selv om da et eller andet ubefæstet, ungdommeligt Blod skulde have faaet Lyst til at prøve den nerveuse Søvn, hvortil det Vidunderlige er reduceret — men som jo unegtelig ogsaa er vidunderlig nok, forsaavidt man derved ligesom rækker ud over de sædvanlige Evner, som Vorherre har villet, at Menneskene skulle nøies med — saa kan det ialtfald ikke lægges Forfatteren til Last, at, hvad han har givet til fornuftigt Brug, anvendes i ufornuftigt Misbrug. Da disse historiske Skildringer som sagt have interesseret under en Dagblads-Feuilletons ugunstige Vilkaar, ville de vistnok fængsle ikke mindre, naar de nu fremtræde baade samlede og med godt Udstyr. (Gads Forlag.)

— I en af de første Dage af Juni Maaned vil der paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag udkomme et nyt Skrift af Professor J. J. A. Worsaae, om „Den danske Erobring af England og Normandiet". Det vil udgjøre 27 Ark i stort Octav, og bliver forsynet med et Kort af J. H. Mansa.

Musik.

— Den lille Skare af Ikke-Vantroende, som havde efterkommet Opfordringen at indfinde sig i Torsdags Aftes i Folketheatret, for at høre „Violinisternes Konge", blev ikke skuffet. Derom vidnede tilfulde den Enthousiasme, hvormed man fulgte hvert Buestrøg, ligefra Konstnerens Indtrædelse paa Scenen til hans Afsked efter den sidste Fremkaldelse. Men Henri Wieniawski fortjener ogsaa hint Tilnavn. Med ualmindelig Djærvhed fører han sit Scepter, med Klokkereenhed og Klarhed fremlokker han saavel den høieste som dybeste Tone, med uovertræffelig Sikkerhed behandler han sine Strenge, hvad enten de gjenlyde af de fulde Strøg eller fremtrylle de vidunderlige Flageolettoner. — Vi opfordre derfor Enhver, der er gaaet glip af denne sjeldne Nydelse, til ikke at forsømme den Leilighed, som tilbydes paa Tirsdag Aften til at høre denne udmærkede Virtuos.

— Organist Ernst Henneberg i Hjørring har fornylig udgivet sit Opus 6, nemlig Ti Charakteerstykker for Pianoforte, hvilke egne sig til Brug ved Underviisningen for Elever paa et lavere Stadium.

Blandinger.

— Udbyttet af den over hele den katholske Verden foranstaltede Indsamling af Peterspengen angives til omtrent 11 Millioner Rigsdaler, hvori dog hverken de til Statslotteriet indsendte Kostbarheder, eller dettes Overskud ere indbefattede.

— De engelske Blade have tidligere berettet, at Mindesmærket for Prinds Albert skulde være 150 Alen høit, nu fortælle de, at dets Høide kun bliver 75 Alen.

— En smuk, ung, elegant klædt Dame mødte for en af Domstolene i Paris som Vidne. Dommeren spurgte først om hendes Navn og derefter om hendes Erhverv. „Jeg besvimer", sagde Damen med svag, men sølvklar Stemme. Den galante Skjelner mellem Ret og Uret bød, at bringe hende en Stol, og lod hende fatte sig i Mag. Derpaa begyndte han atter: „Vær uden Frygt, men behag blot at meddele mig Deres Erhverv." „Jeg besvimer", hviskede det skjønne Vidne atter, med neppe hørlig Røst. Denne Gang lod Dommeren bringe et Glas Vand; den henrivende Dame drak og bøiede sig yndigt for ham, som en Opfordring til at vedblive med Forhøret. Og atter blev hun adspurgt om det Samme. Aldeles forbauset svarede hun: „Men, Herr Præsident! Jeg har jo allerede to Gange havt den Ære at meddele Dem, at mit Erhverv er at besvime." „At besvime, er det et Erhverv?" udbrød hele Retten, som med een Stemme. Damen svarede ja, og forklarede, at hun havde en meget indbringende Bestilling ved hver Aften, klædt efter nyeste Mode, at tage Plads paa første Bænk i en fremragende Loge i Porte Saint Martin Theatret, og besvime af bare Rørelse ved det tragiske Hovedpunkt, der forinden blev hende angivet af Stykkets Forfatter. Hun tilføiede, at hendes Virksomhed var af største Værd for Theatret, og at Directeuren stedse havde været tilfreds med hendes fuldendte Udførelse af denne Rolle.

— Netop som Congresbeslutningen om Dannelsen af Negerregimenter var vedtagen, mødte en hvid Mand en sexfods Neger paa Gaden i Newyork. „Naa, Jim", begyndte den Hvide, „nu vil Du da strax drage i Krig?" — „Nei, Massa, vil ikke tage mig Sligt for." — „Hvorfor ikke? I Sorte ere Skyld i Krigen; I ere det Been, der strides om. Hvorfor skulde I da ikke tage Deel i Kampen?" — „Har Massa nogensinde seet Par Hunde slaaes om Been?" — „Ja, tidt nok." — „Og har Massa nogensinde seet Been slaaes?" — „Nei, aldrig!" — „Vel, Jim er Been, vil ikke slaaes. Lad Hunde gjøre det!"

Bogstavgaade.

Forbogstaverne nedad: en dansk Forfatters fulde Navn.
Endebogstaverne opad: et af hans Arbeider.

1. En Konge i Juda.
2. En af de større danske Kjøbstæder.
3. Et tydsk Kongerige.
4. Nordamerikansk Bjergnavn.
5. Navn fra den nordiske Gudelære.
6. Et af vor Forfatters Fornavne.
7. En dansk Kongesøn.
8. En Flod i Rusland.
9. En dansk Kjøbstad.
10. Navnet paa et Land, der lyder langt mere varmt, end det i Virkeligheden er.
11. Et Slot i det Slesvigske.
12. En tydsk Universitetsby.
13. Et tydsk Badested.
14. En Flod i det Østerrigske.
15. En dansk Biskop.
16. Efter Lyden: Navnet paa en af Luthers talentfuldeste Modstandere; efter Bogstaveringen maa det, for at danne et virkeligt Ord, læses dobbelt: først forlænds, dernæst baglænds, hvorved der fremkommer en fra den hellige Historie og hellige Konst velbekjendt latinsk Interjection.
17. En gammel dansk By.
18. Et bekjendt Pavenavn.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 190:

RAA — RAAD.

Opløst af Blæst i Ringkjøbing, Slotstrompeteren i Aabenraa, Søndagsselskabet, en Dame og en Herre i Rudkjøbing, M. og D. paa Egelund, Grillesis, J. J. i Helsingør, Guds Gave, Skytten Bryde, addio, C. M. i Helsingør.
Opløst paa Vers af Nelly i Faaborg.
Opløst som Ord—en, af Hugin & Munin.

Døde.

Theophile Bra, anseet Billedhugger, † i Douai i Begyndelsen af Mai.

Dr. med. Hermann Julius Clarus, Professor i Leipzig, † der den 6te Mai.

Emil Loubon, Landskabs- og Dyrmaler, Directeur for Konstakademiet i Marseille, † der i Slutningen af April.

I Institutet for
Svensk medicinsk Gymnastik
behandles chroniske Sygdomme, navnlig ogsaa Rygradsskævheder.
Aarsberetning (1862) faaes à 16 Sk. i Skandinavisk Boghandel, ligefor Postgaarden.
Ved Damernes Gymnastik assistere Damer, og nærmere Underretning meddeler fra Kl. 1—2 Institutets Forstander
Ca. Ma. Nycander,
Vimmelskaftet Nr. 38, 1ste Sal.

Paa vort Forlag er udkommen og faaes i enhver Boglade:
Havebog for Damer.

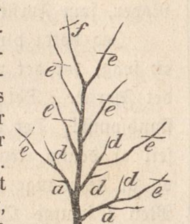

En efter danske Forhold afpasset Oversættelse og Bearbeidelse af Haveinspectør Jühlckes »Gartenbuch für Damen« ved Gartner J. A. Bentzien. 344 Sider i stort 8vo., smukt trykt, med en Mængde Træsnit i Texten og et Omslag i Farvetryk. Af Udgiverens Forord hidsætte vi: »Skjøndt vi nu for Tiden næsten i alle Samfundsklasser finde Mænd, der føle Tilfredsstillelse ved at sysle med Havedyrkning, er det dog umiskjendeligt, at det i de fleste Huse, især paa Landet, er Damerne, der begynde at vække Interesse for den og vedblive at omfatte den med en vis Forkjærlighed; paa mange Landeiendomme er Omsorgen for Haven jo ganske overladt Huusmoderen, idet Manden har for meget at gjøre med at passe sit Avlsbrug, til at han kan skjænke Havevæsenet den stadige Opmærksomhed, det behøver, naar det skal bringe et tilfredsstillende Resultat. Vi skylde derfor Damerne den Anerkjendelse, at de have ikke ringe Fortjeneste af Have- og Plantedyrkning«.
C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Paa Andr. Fred. Høsts Forlag er udkommen:
Historiske Billeder fra
Christian den Fjerdes Tid.
Af P. P., Forfatter til »Grevens Feide«, »Niels Juel og hans Samtid« og »Peter Tordenskjold«. 1ste Bind. Værket bliver complet i 2 Bind til en Subscriptionspriis af 2 Rd. 48 Sk. for hele Værket.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommet:
Fænomener paa
det Vidunderliges Gebet.
Den dyriske Magnetisme. Den magnetiske Søvn. Amerikanske Bankeaander. Borddands.
Faaes i alle Boglader for 64 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 15de til 21de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
15de. .	12,7	17,6	8,0	60	28" 0,15	0,08
16de. .	13,1	18,0	10,2	55	28" 0,48	4,10
17de. .	13,3	18,4	9,4	45	28" 1,23	
18de. .	15,1	20,0	10,0	48	27"11,77	0,50
19de. .	9,4	13,0	7,0	55	28" 1,14	
20de. .	9,3	14,5	6,4	47	28" 3,16	
21de. .	9,3	15,8	4,6	44	28" 2,28	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	21	Mai	3	pCt.	Consols . . .	92.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	69. 50.
Wien	20	—	5	„	Metalliques	76. 40.
Berlin	„	—	3½	„	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	22	—	4	„	Kgl. Obligat.	96½.

I Commission hos Undertegnede er udkommen:
Indledninger,
givne fra Prædikestolen af Kofoed-Hansen.
Priis 1 Rd. 24 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Udkommen er og at faae i alle Boglader:
Pauli Brev til Romerne,
fortolket af Dr. H. N. Clausen. Priis 1 Rd. 16 Sk.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa mit Forlag er udkommet:
Emanuel Swedenborgs Lære om
Liv, Kjærlighed og Skjønhed.
Efter P. D. A. Atterboms »Svenske Siarer og Skalder«.
Dansk Oversættelse. Priis 1 Rd.
G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Til R. & R. i Manchester. Vi havde allerede i forrige Nr. gjengivet et Billede af Affairen efter „Lond. Ill. News", men ere Dem ikkedestomindre meget forbundne for Deres Interesse for vort Blad.
- x + m. Hvorfor ikke? Men de maae være ff.
- L. H—t. Om en Ret er der ikke Tale, men sætter De Pris paa at faae Deres Ønske opfyldt, har De allerede Beviset paa vor Føielighed i Deres Hænder.
- John Rick. Det omskrevne Foretagende er forberedt, men en endelig Bestemmelse er ikke truffen herom.
- Karl Irkson Kan ei.
- A. K. Hans Tid kommer vel ogsaa engang.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Marienlyst Søbad pr. Helsingør.
Saisonen aabnes den 28de Juni. Ved Vandets store Friskhed og Saltholdighed er Badet af særdeles gavnlig Indflydelse. God Leilighed til Brønd- og Mælkekuur. Udmærket Restauration. Behagelige Beboelsesleiligheder til billigste Priser, med henrivende Udsigt. 3 Gange om Dagen Forbindelse med Kjøbenhavn (pr. Dampskib 2¼ Time), Helsingborg (20 Minutter). 4 Gange om Ugen Dampskib til Göteborg og Christiania. Godt Musikcorps, forskjelligartet Underholdning og et godt forsynet Læsebord. Bestillinger paa Boliger, saavel for Enkelte som for Familier, modtager
Marienlysts Søbads Contoir.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 192.] Udkommer hver Søndag. —✦ Kjøbenhavn den 31. Mai 1863. ✦— 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Henri Wieniawski. — Romersk Liv, af L. Dietrichson. — Rosenvænget. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Nyrops Osteotom.

Henri Wieniawski.

Man fortæller, at naar i Polen et Barn er født, da bliver der hen foran den Spædes Leie holdt et Guldstykke eller en Mynt, samt et eller andet musikalsk Instrument, helst en Violin. Sagtens gribe de Fleste efter den fristende Penge, hvis Glimmer troligviis er altfor indbydende for den unge Barnesjæl; men upaatvivlelig er der ogsaa Mange, som — si fabula vera — vælge Violinen; thi den heltemodige Nation er jo ligesaa berømt for blandt ridderlige Dyder især at eie det musikalske Talents bedaarende Magt, som den unegtelig, hele Europa over, er bekjendt for at forstaae sig i en ganske sjelden Grad paa Alt, hvad der stammer fra Mercurii Rige. At den Mand, hvis Billede vi bringe idag, i sin Tid — dersom Valget har været ham givet paa ovennævnte udvortes Maade — maa have grebet Violinen, derom kan Ingen nære Tvivl, som har hørt hans Spil, og som er bleven nødt til at indrømme, at han ubestridelig fører Buen som Fyrste af Guds Naade. Han har havt den ikke ringe Storhed, at bringe noget Nyt til en By, der er saa „virtuosmüde“ som Kjøbenhavn for Tiden, at berige Indbildningskraften og udvide dens ideale Eiendomsomraade. Dog — forinden vi omtale, hvad der har tildraget sig her i Byen ligeoverfor denne Violinens Heros, ville vi kortelig antegne, hvad der er kommen os for Øre om hans tidligere Liv.

Henri Wieniawski er født den 10de Juli 1835, er altsaa endnu kun 27 Aar gammel. Hans Fødested er Lublin, en lidet anseelig By i det egentlige Kongerige Polen, en Snees Miil sydost for Warschau, med en titusind Indbyggere, der væsentligst leve af Handel og ere Jøder. Faderen var Læge, Doctor medicinæ; Moderens Pigenavn var Wolff; hendes Broder var den bekjendte Pianist Edvard Wolff i Paris, selv spillede hun udmærket Claveer. Da Henri var fem Aar gammel, laae hans musikalske Anlæg allerede tydeligt for Dagen; navnlig havde han faaet for Skik, naar Moderen om Aftenen, mangen Gang silde, henimod eller efter Midnat, satte sig til Instrumentet, da at liste sig op af sin Seng. I Uskyldighedens linnede Dragt stod han saa bag en Dør, tog gjerne et Par Stykker Brænde og gned disse mod hinanden, som en Bue imod Strengene, hvorhos han med Sang satte Accompagnement til Moderens Phantasier. Da kom den fortrinlige Violinist Miska Hauser til Lublin, forinden han endnu havde sagt Farvel til Europa for at plukke Laurbær og Dollars i Amerika; da Henri havde hørt ham spille, plagede han saaledes sine Forældre med Bønner om Lov til selv at lære Violinspillet, at han, kun sex Aar gammel, fik sin egen Lærer, der iøvrigt var middelmaadig nok. Sex Maaneder senere spillede han første Gang offentligt; det var til Fordeel for de Fattige, i en Kvartet af Reissiger. Men hans Fader var begavet nok til at see, hvor stort et Pund der var givet hans Barn; og han besluttede i 1843 at sende Drengen til Paris' Conservatorium for at uddannes under Lambert Massarts Ledelse. Dengang var Conservatoriets øverste Styrelse netop gaaet over fra Cherubini, der lige var død, til Auber; det var da væsentlig denne, som fik at paatage sig det Hverv, at hjelpe det unge Talent over Gjærdet. Døren var nemlig lukket i, idet Reglementet forbød at optage Elever under tolv Aar i Conservatoriet. Henri var kun otte, og hvad saa? skulde han vente, spilde fire Aar, førend han kunde begynde ordentlig at lære? Dette syntes vel haardt, og det forhindredes, idet Massart umiddelbart interesserede sig for ham og skaffede ham Tilladelse til at underkaste sig en Prøve. Mellem Dommerne fandtes saadanne Navne som Auber, Halévy osv. Examinationsgjenstanden var den første Allegro i Kreutzers 19de Concert (D dur). Da Juryen havde hørt ham foredrage Stykket, oplystes det til dens Medlemmers store Forbauselse, at Drengen neppe kjendte Noder: Massart havde lært ham Numeret saa at sige blot gjennem Øret, ved at foredrage det for ham. Ja, Dette var nok, mere end nok! han blev eenstemmig antagen som Elev ved Conservatoriet. Men det var nærved at holde haardt for ham at blive der, en saadan Vildkat var han; i det første Par Aar fik han gjentagne Gange Extraferier, og det just ikke for Dydens Skyld. Han fandt paa de prægtigste Spilopper og var ikke sjelden en rigtig Lømmel af en Dreng — ogsaa i denne Retning meget tidlig moden. Blandt Andet var det en Dag, at Massart havde givet ham et Slag med Buen paa hans Arm, idet han skjændte over, at de Toner, han fik ud af sin Violin, vare altfor tørre; Drengen vilde hevne sig, og da Læreren gik, tog han uden videre Violinen og lagde den i en Spand Vand. Massart kommer tilbage og spørger, om han var bindegal; men den lille Monsieur svarer nok saa næsviist, at siden han sagde, at hans Violins Toner vare for tørre, saa vilde han „bare prøve, om det ikke maaskee nok kunde hjelpe at fugte Instrumentet.“ — I 1846, elleve Aar gammel, var han første Gang til Concours; Medbeilerne vare 23 Conservatorieelever af forskjellige Classer, men den yngste var — 24 Aar. Alle skulde spille det samme Numer: den 17de Concert af Viotti. Efter

Henri Wieniawski.

Concoursen, der var offentlig og fandt Sted i Conservatoriets Theatersalon, var Juryen i stor Forlegenhed angaaende det precaire Tilfælde, om det kunde gaae an, at den gav Prisen til en Elleveaarig, medens Reglementet ikke taalte yngre end Tolvaarige. Dog havde hans Overlegenhed over de andre været saa ubestridelig, at han fik Præmien — og en Kreds af henved 2000 Tilhørere tiljublede ham sit Bifald derover. Imidlertid begyndte hans Opdragelse i Paris at blive hans Fader temmelig bekostelig: omtrent 2000 Francs gik med alene til at betale for hans Pas som russisk Undersaat i Udlandet, ikke at tale om Underviisningen ved Conservatoriet og Opholdet i Paris; og det bestemtes, at han skulde vende hjem til Polen. Men Auber, der jo var Directeur, skrev egenhændigt et Brev til Ministeren for de polske Anliggender, Mr. Turkull, at det vilde være Synd og Skam, hvis denne vidunderlige Begavelse skulde standses paa Halvveien i sin Uddannelse. Aubers Toner vare for velbekjendte, hans Navn for vidt berømt, til at en Anmodning fra ham ikke skulde finde et godt Sted: Ministeren præsenterede Brevet fra Componisten af „Fra Diavolo", „Muurmesteren", „Den sorte Domino", ikke at tale om „Den Stumme", „Kronjuvelerne", „Gustav III" og — „Lestocq", samt Gud veed, hvormange Syngestykker endnu; og Hs. Maj. Keiser Nicolaus svarede, at efter denne Aubers Skrivelse skulde Henri Wieniawski ikke alene for Fremtiden have sit ovenmeldte Pas uden at betale derfor, men at Keiseren i det Hele vilde betale hans Opdragelse. — To Aar efter, 1848, kom han, efter fem Aars Ophold i Paris, for første Gang tilbage, 13 Aar gammel. Han opnaaede en uhørt Lykke ved sin offentlige Fremtræden; da han fra Polen begav sig til St. Petersborg kom han til at spille ved Hoffet og blev overvældet med Foræringer. Imidlertid lykkedes det ham ikke ligestrax og uden Vanskelighed at blive hørt af selve Keiseren, tildeels fordi denne var paa en militair Lystreise langt borte fra Hovedstaden og opholdt sig etsteds i det Indre af det uhyre Rige. Henri Wieniawski, der ledsages af sin Moder, drager imidlertid afsted efter Selvherskeren og naaer forsaavidt lykkelig frem, som han faaer at see de Hytter og Telte, hvor det høieste Hof for Øieblikket bliver holdt. Der annonceres en Concert; dens Sted? maaskee i hint Telt, maaskee i dette Skuur; om slige Smaating bekymre vi os mindre. Men Tilladelsen dertil? og det egentlige Maal, at Keiseren skal være tilstede? ja der er intet Andet for, end at Drengen selv maa lade sin gode Stjerne raade. Paa Lykke og Fromme begiver han sig afsted; under Armen bærer han Concertprogrammet, trykket paa hvidt Atlask. Han naaer — det lille Barn, som Ingen bryder sig om at lægge Mærke til — ind i det keiserlige Telt; han slipper ind bag et Forhæng, bag endnu et — og møder ikke et eneste Menneske. Han overtænker, hvad han nu skal tage sig til og seer sig foreløbig om i Værelset. Ah, her staaer Skrivebordet med Lænestolen foran, upaatvivlelig Hans Majestæts! Han træder derhen og over Depecher, maaskee af den yderste Statsvigtighed, udfolder han sagtelig sin Atlaskes-Placat. Pludselig skiller et Tæppe sig ad, en Mand springer frem, dreier sig om endnu i Springet og bøier sig til Jorden for — Keiseren. Just ikke i den blideste Tone spørger Nicolaus ham om, hvad Djævlen han var for En, og hvad han understod sig til at bestille; han har neppe nogensinde været bange undtagen dengang, ialfald aldrig saa bange. Men han sagde Sandheden, og blev troet, idet Keiseren blot behagede allernaadigst at sige: „Klip det lange Haar af, Du Abekat!" Adjutanten, som altfor silde havde varet om Czarens Komme, lever endnu i Petersborg og morer sig med at minde Wieniawski om denne første Audients — — „men nu har De dog igjen faaet det lange Haar!"

Altsaa kom han til at spille for Keiseren, og sine Stipendier beholdt han; næste Aar, 1849, kom han igjen til Paris, hvor han tog fat paa Compositionsstudiet; og i 1851 begyndte han de egentlige Konstreiser. Først var han et Aar i Rusland, hvor han reiste i de mest fjerntliggende Provindser; Russerne ere i Almindelighed meget musikalske, men Landets hele Udvikling er mange Steder saa lidet fremskreden, at Virtuoser kunne opleve de besynderligste Hændelser. Engang kom han i Forening med sin Broder Joseph, der er en berømt Pianist til en lille By. Concertsalonen var et Skuur, hvor Æolus sendte lidet melodieuse Toner ind ad den ene Væg og ud ad den anden (forsaavidt ikke nogle smuttede op gjennem Taget). Om Indbyggernes Culturtrin er det Nok at sige, at Concertgiveren indstændig anmodedes om at spille — Violoncel. „Men Violinen er mit Instrument." — „Ligemeget; De maa jo dog sagtens spille Violoncel; det er jo blot at vende op og ned paa Instrumentet; og — vi har nu netop aldrig hørt dette Instrument, saa der vil komme mindst fem Gange saa mange, som naar det ikke er Andet end en Violin, hvilket vi har hørt saa tidt." Desværre, det kunde dog ikke lade sig gjøre; Wieniawski saae sig ikke istand til at opfylde dette ringe Forlangende; men hans Tilhørere bleve dog nok ikke vrede. Idetmindste viste de sig meget godmodige, da Kulden og Veiret bleve altfor nærgaaende; „tag Peltsene paa!" raabte de — og Concertgiverne spillede da videre, iførte Foerværk af saa og saa stor Vægt og Omfang. Til mere civiliserede Egne naaede Henri først i Vinteren 1852, da han holdt sin europæiske Debut i Tydskland, i Wien. Derfra naturligviis til Leipzig, til Gewandthaus, hvor den doctrinaire, professorlige Anerkjendelses Stempel paatrykkedes ham. 1853 kom han til Berlin, hvor han optraadte paa en Hofconcert sammen med Jenny Lind. Kong Frederik Vilhelm IV gik, efter at have hørt ham, hen til ham, tog ham fortrolig fast i Brystet paa Kjolen og sagde: „Jeg søger efter de andre sex Arme; thi det er da ikke muligt at udføre saadanne Mærkværdigheder, naar man kun har to." Men muligt var det og virkeligt med; 16 Concerter i det Krollske Etablissement bragte hans Ry ud i Almenheden, saa at hans Navns Popularitet skriver sig fra denne Tid af. Preusserkongen gav ham de skjønne Konsters Guldmedaille, en Hædersbeviisning, hvis Exempel mindre Smaafyrster i Tydskland naturligviis efterlignede. Fra Berlin reiste han til England og til Belgien; han aflagde ogsaa nogle Smaabesøg i forskjellige tydske Byer, men beskæftigede sig hovedsagelig med at lære sig selv, hvad nu ingen Anden kunde undervise ham i: det, hvori han overgaaer enhver Anden. Han gav da kun Concerter, forsaavidt han lige trængte til Subsistentsmidler. Paa den Tid var det, at Fétis, den berømte Directeur [for Conservatoriet i Brüssel, hørte ham for første Gang; hans Dom stod næste Dag i »L'Indépendance Belge« og Hovedsummen var: „Siden Paganini har hans Lige aldrig været hørt." 1857 kom han til Holland; hans Navn var lidet kjendt („ligesom hos os"), Aarstiden var særdeles ugunstig („ligesom hos os"); men den Virkning han gjorde, var saa overordenlig, at det kongelige Orchester endnu samme Aften, strax efter Concerten, gav ham en Serenade med Fakkeltog, og han blev saa hurtig som mulig decoreret med Egekroneordenens Ridderkors. Siden har han været saa tidt i Holland, at han indenfor dets ikke synderlig vide Grændser har givet næsten halvandethundrede Concerter; han tilbedes der som en halv Guddom og gaaer under Navnet: „Violinens Ørn". — Først i 1858, altsaa efter 7 Aars Fraværelse, saae han Paris igjen, denne Gang dog ikke for at tabe sig i Lærlingernes Mængde, men for at henrive hele Publicums Masse. Han mødte der Anton Rubinstein, og de sloge sig sammen om at give nogle Concerter, hvis Succes var en heel Begivenhed. Næste Aar traf han i Wiesbaden sammen med Kong Vilhelm, og denne blev saa begeistret over hans Spil, at han for Alles Øine gik op paa selve Estraden og paaheftede Wieniawski Egekroneordenens Officerskors, samt tog ham med sig i sit eget Følge.

Som Hofviolinist i St. Petersborg pleier Wieniawski ellers at være bunden til medio Mai, og navnlig er det en Undtagelse, at han iaar saa tidlig har kunnet reise bort. Først drog han til Holland og kom derfra hertil. Men her vare Udsigterne ikke lyse. For det Første kan jo selv den største, mest fuldendte, mest ophøiede og ædle Konstner ikke faae det eneste gode Orchester, det kongelige Capel. Nationaltheatret har Andet at tage vare; det passer sine Kjærlighedsdrømme og diverterer sig med Ballet to Aftener paa Rad. Dernæst har denne Saison budt os Meget, Casino har skaffet os Vidundere paa ganske faa Aars Alder og ikke mange Tommers Høide, og da Wieniawski ankom var den ungarske Violinist Auer iførd med at give Concert dersteds. Og Folketheatrets Saison var forbi, ligesom enhver Vinterfornøielse da egentlig nu er, i Ordets bogstavelige Forstand, »hors de saison«.

Uagtet Enhver sagde, at en Concert paa denne Aarstid og i det bedste Foraarsveir, (som det var dengang) blev et ligefremt Tab, holdt Wieniawski dog sin første Concert i Folketheatrets Locale og med dettes Orchester. Der var just ikke Mange derhenne. Aftenen kom og — — — vi kunne ikke negte os den Fornøielse at citere Lidt af forskjellige Dagblades Anmeldelser om denne Fremtoning: han spillede saa fabelagtigt, „at man ikke troer det, førend man har hørt det; og naar man har hørt det, begriber man det ikke. Der hvor Umulighederne begynde for alle Andre, der indtræde først nogle Vanskeligheder for ham; men hvor de Andre have deres Glandssteder, der hviler han ud." „Hvad Ole Bull antyder og lover, det giver og opfylder han." „Han er som Mand Alt, hvad Vilhelmine Neruda er som Kvinde; ja han er maaskee mere endnu." „Som en anden Prometheus forlener han sine Tilhørere med en ny Ild, dog ikke fra sig selv, nei! det er fra Himlen." Dog, stop! dette bliver næsten for overnaturligt. Det Positive er, at Alle bøie sig og istemme den ovenfor omtalte Dom af Fétis: „Siden Paganini er Intet hørt, som kan maale sig dermed." Ole Bull, hvis Genie er som Naturens stærke, vilde Dæmon, men ogsaa kun deelviis skjøn, som Alt i Naturen, der jo endnu ikke er Konst — han staaer ingenlunde under, men visselig udenfor alle de Andre; han kunde aldrig blive fuldendt i den Betydning, som det Konstskjønne maa fordre det, naaede han saavidt, var han ikke længere Ole Bull, men vel lader det sig da sige, at hvad han, Naturens Genius, antyder, det aabenbarer denne Konstens Heros i al Konstskjønhedens Fylde. Ligeoverfor Vilhelmine Neruda skulle vi være de Sidste til at berøve hende det Mindste af den Beundring, hvormed vi i Aar og Dag have hyldet hende. Men det er ikke heller, fordi „det Sidste nu altid er det Bedste", at vi dog sætte Wieniawski over hende. Vi skreve i sin Tid med hendes Billede: „Som enhver Menneskegjerning har ogsaa hendes Konst sine Grændser; der er Ting, som den unge Kvinde vanskelig kan forstaae og gjengive som en Mand; Følelsen former sig hos hende paa en anden Maade." Disse Ord finde bedst deres Anvendelse nu, da vi have at gjøre med En, som i det Techniske uden Spørgsmaal er Vilhelmine Nerudas Overmand, og som i Henseende til musikalsk Aand vel mindst er hendes Ligemand. Da vi den første Aften hørte ham spille den storartede Mendelssohns-Concert, faldt det os ved hans første Strøg ind, hvad han skal have paamindet Auer om: at spare paa Stemningen og concentrere den til bedre Forstaaelse. Man maatte beundre den bløde og fyldige Tone; men det var næsten lidt vel routineret. Dog tabte ethvert mindre gunstigt Indtryk sig hurtigt; den sjælfulde Composition kom dog til sin fulde Ret, og dersom alligevel Vilhelmine Neruda gjorde større Indtryk i Adagioen, saa var det ikke, fordi han jo spillede den ligesaa blødt og stemningsrigt, men fordi hun ved sit Kjøn og sin Personlighed har en Fremtrædelsens magiske Kraft, der selvfølgelig er Manden negtet. Men saa Slutningsafdelingen; denne stormende Allegro, som bruser saa bachantisk, som nogensinde en kæmpende higende Sjæl — ja her var han saa utvivlsomt Mesteren, som det atter maa indrømmes, at blot den physiske Kraft her ikke har Saalidt at betyde. Han fik forresten ogsaa for sin Deel en vis magisk Kraft lagt for Dagen sidenhen, da han spillede de af ham selv udsatte og varierede, ikke ubekjendte russiske Romancer. Alt i denne Instrumentation og i hans Foredrag aandede en saadan Energi, en saadan ridderlig Elegance og Styrke i Forening, at det frembragte et uimodstaaeligt Indtryk; og hvis Nogen vilde mene, at Trommer og Kalveskind kun passe daarligt til at ledsage en Violin, saa ville vi bede ham om at høre hans Polonaise, der anvender det Samme, og som gjør et lignende Indtryk af Kjækhed og mandig Livfuldhed, forbundet med hele Chevaleriets Ynde. At han har gjort „Carnevalet" nyt og tiltrækkende for Dem, som have hørt det saa tidt, at de haabede nu at være færdig dermed, er betegnende nok; og kun ham have vi hørt drive Konstens udvortes Side saa vidt i Flageoletspil, saaledes som i Rossinis »di tanti palpiti«; her var det ikke blot bizart, men tillige morsomt. **K.**

Blandinger.

— Antoniiklostre og Antoniistræde. Antoniistræde i Kjøbenhavn hed i ældre Tid Lille Pilestræde, og har faaet sit nuværende Navn deraf, at et Huus i samme tilhørte St. Antonii Kloster i Præstø. Denne Orden var stiftet 1095 i Vienne i Dauphiné, til Ære for den hellige Antonius, der levede i Egypten som Eremit i det tredie og fjerde Aarhundrede og var Munkelivets Fader (hans Helgendag er d. 17de Januar). Det var et Broderskab, bestemt til Sygepleie. En fransk Adelsmand ved Navn Gaston havde en Søn, der leed af en ulægelig Sygdom. Han gjorde da det Løfte, at dersom hans Søn kom sig, vilde de Begge indvie sig til at pleie fattige Syge, især Saadanne, som vare belagte med den hellige Ild eller Helvedesild (St. Antonsild), der paa den Tid var en ligesaa hyppigt forekommende som farlig Sygdom; og da han derpaa faldt i Søvn, viste den hellige Antonius sig for ham og forkyndte, at Gud havde hørt hans Bøn, og at de, som vilde hellige sig til denne Sygetjeneste, skulde betegne sig med et Halvkors (T). Ordenen fik strax pavelig Stadfæstelse paa den berømte Kirkeforsamling i Clermont, hvor Korstogene bestemtes, og kom snart ved sin Iver for de Syges Pleie i stor Anseelse. Medlemmerne bare en sort Ordensdragt med et himmelblaat T (det saakaldte Antoniuskors) paa Brystet. I Danmark var der to Klostre af denne Orden. Hovedklostret var Morkjær eller Morker (Mohrkirchen) i Angel; det var tidligere en adelig Gaard, som 1391 blev solgt til Ordenens Convent i Tempsin i Mecklenburg, hvorfra i de næste Aar en Coloni sendtes herhen. Kong Christiern I viste St. Antonii Kloster i Morkjær stor Yndest og skjenkede det blandt Mere Præstø Kirke i Sjælland 1470; hans Enke Dronning Dorothea lod sig endog 1483 optage i dets Broderskab. I Anledning af ovennævnte Gave stiftedes et St. Antoniikloster i Præstø, som stod under Morkjær-Kloster; efter Klostrets Nedlæggelse blev dets Kirke Byens Sognekirke, som den endnu er. Sit Huus i Lille Pilestræde nødtes Klostret 1531 af Trang til at sælge til Henrik Gøye, Lehnsmand paa Vordingborg. Morkjær kom ved Delingen 1544 til den gottorpske Deel af Slesvig; derefter benævnedes en Tidlang et Amt og benævnes endnu et Herred under Gottorp Amt.

— Dvergen Strattons — eller General Thom Thumbo — Giftermaal med Dvergmøen Warren har været en stor Begivenhed i New-York; Bladene indeholde vidtløftige Beskrivelser over Brylluppet, Lykønskningshøitideligheden og Brudegaverne. — Ægtemanden blev fremstillet for Præsident Lincoln, som paa sin godmodige Maade sagde til ham: „Naa, General, hvad mener De, som Militair, om Krigen?" Hvortil Stratton svarede: „Min Mening er, at min Ven Barnum vilde klare hele Sagen i en Maaneds Tid".

— Skal Mandarinympen i China skyde Knap, maa han skriftligt aflægge Prøve paa sin Kundskabsfylde; bliver denne befunden tilfredsstillende, udnævnes han til Mandarin. Under de senere Aars mangehaande Samkvem mellem Chineserne og Franskmændene er det lykkedes en af disse, at faae fat i en saadan Examensstil, hvis Forfatter skyldte den sin Ansættelse i Statstjenesten. Begyndelsen følger her til en Prøve; deraf vil sees, at historisk Paalidelighed og Upartiskhed ikke behøves ved slige Udarbeidelser, men at det kun kommer an paa at istemme den rette Tone. „I det tiende Aars femte Maaned af Keiser Hien=Fungs Regjering — den viseste og største Keiser, som Verden hidtil har kjendt, naar vi undtage den Herre, der nu regjerer og er mod alle sine Forgængere, som Solen mod en Papirslygte — besluttede Keiseren, hvis Hjerte var sorrigfuldt og som elskede sit Folk, at uddrive alle fremmede Djævle og Barbarer, der ved listige Fund og Falskhed havde sneget sig ind i hans Lande, det vil sige: for Verdens Aasyn. Nu ræddedes disse fremmede Djævle og Barbarer; de forfattede en ydmyg Petition, bedende, at det maatte tilstedes dem, at sende Deputerede for at byde Verdens Hersker Skat og Underkastelse. Da Herren af de titusinde Aar hørte denne skamløse Begjering, optændtes hans Vrede, og han bød at ihjelslaae disse Fremmede, saasnart de kom. Det er sandt og alle Mennesker skulle vide, at langt af Led, hinsides et Hav, som de dumme Barbarer kalde det Røde, fordi dets Vande ere blaae, ligge nogle Øer beboede af Vilde, der kaldes: Engelskmænd, Franskmænd, Amerikanere og andre forbandede Navne. Disse Lande ligge langt borte og ere saa fattige, at Verdens Hersker har havt Medlidenhed med dem, og tilladt deres Befolkning at leve i Fred og Ro, skjøndt de høre under det keiserlige Scepter. Stor var Keiser Hien=Fungs Mildhed og Viisdom! Men disse fremmede Djævle have onde Hjerter: de kom med mange Skibe og mange Krigere, og søgte at fremkalde Rædsel blandt Folket; tre af deres store Mænd — den Største ikke større, end en Mandarin af anden Klasse, med hvid Knap — vovede at nærme sig Rigets Strande ved Pei=hos Munding og bade om Forlov at kaste sig for den himmelske Thrones Fod. Disse Mænds Navne vare: Lau=Ghin, en Engelskmand, Bar=Glo, en Franskmand og Yanki=Wad, en Amerikaner. De toge med sig Jag=Ho, en engelsk Sømandarin, med mange Skibe, og de sagde til ham: „Vi ville drage til Peking, men see! paa Bredderne staae Brave og de ville dræbe os!" Og Jag=Ho svarede (Ho var en Taabe!): „Kom med mig og frygt ikke; thi jeg vil drive dem bort". Og Glo og Ghin sagde: „Det skee!" Men Wad var listigere; han overgav sig til vore Brave, som førte ham i et Træbuur til Peking, hvor de satte ham i Fængsel. Og Jag=Ho bragte 743 Skibe, hvert med 2317 Krigere og 419 Kanoner, og han forsøgte at trænge ind i Floden, men 100 Brave bleve udsendte for at angribe ham; de brændte alle Skibene og dræbte alle Barbarerne, af hvilke kun ni undkom, blandt dem vare Glo og Ghin!"

— En hemmelighedsfuld Person har i den senere Tid aflagt Besøg hos adskillige af Londons Journalister, for at bevæge dem til at optage Artikler, der skulde retfærdiggjøre Ruslands Optræden i Polen, hvilken Opfordring blev ledsaget med Forsikkring om, at myntede Erkjendtlighedsbeviser ikke vilde udeblive. Han travede imidlertid om, uden at naae sit Maal, uagtet han for at vinde Indgang falskelig foregav, at en Journalist havde lovet at ville skrive en Artikel i den nævnte Retning og sørge for dens Optagelse i et Dagblad, medens den Paagjeldende reentud havde negtet, at befatte sig med en saadan Sag.

— De til den engelske Flaade byggede Pantserskibe have, efter en officiel Beretning, med runde Tal kostet som følger: „Warrior" 3,390,000 Rdl., „Black Prince" 3,350,000 Rdl., „Resistance" 2,300,000 Rdl., og „Defence" 2,260,000 Rdl.

— Englænderen Denton, som har opholdt sig længere Tid i Servien, giver følgende Skildring af Zigeunernes Liv der i Landet. Zigeunerne ere meget talrige i Servien, man møder dem overalt, og den virksomme Deel de toge i Krigen mod Tyrkiet, samt de Tjenester, de viste den nationale Sag, have skaffet dem langt større Anseelse der, end i noget andet europæisk Land. De ere næsten alle Medlemmer af den græske Kirke og deeltage i Gudstjenesten, ligesom Landets øvrige Indbyggere; de ere ogsaa ganske anderledes bofaste, end Zigeunerne andetsteds, men ansees dog endnu som en særskilt Kaste, der ikke faaer Lov at give Stemmer ved Valgene. Paa Grændsen mod Tyrkiet bekjende mange Zigeunerbander sig til den mahomedanske Tro. Disse Folk ere Serviens Kulsviere, Kjedelflikkere, Smede, Kurvemagere, Bissekræmmere og — Musikanter. Om Vinteren søge de til Byerne, men om Sommeren drage de ud i det Frie, og opholde sig da sædvanligviis dybt inde i Skovene. Deres Dragter, især deles hed Kvindernes, ere næsten de samme, som, efter Malerierne fra Thebens Grave, i Oldtiden have været i Brug i Egypten, der jo af Mange ansees for Zigeunernes egentlige Hjemstavn. Navnlig er Hovedbedækningen ganske lig den, der findes afbildet paa egyptiske Malerier i det britiske Museum. Deres Hudfarve er ligesaa mørk, som Nubiernes eller Hinduernes, og intetsteds seer man smukkere Bronzefigurer, end de nøgne Zigeunerbørn i Servien. I den varme Aarstid og naar de ere i deres rette Hjem, Skoven, afkaste ikke blot Børnene, men ogsaa de Ældre, det civiliserede Livs besværlige og unyttige Klædebon og sværme om aldeles nøgne — som herlige Modeller for Malere og Billedhuggere.

Romersk Liv.

(Af L. Dietrichson.)

Rom, ved Nyaarstid 1863.

Naar jeg betragter min egen Overskrift, bliver jeg angest og bange; Kløften mellem Gjenstanden og det, som selv det bedste skrevne Ord formaaer at yde, er saa uendelig, at allerede den burde være nok for at standse Enhvers Pen, der vilde give en saadan Beskrivelse, uden at være blot Annalist eller Reisehaandbogskriver. Naar saa dernæst overveies, hvor uhyre den Literatur allerede er, som beskæftiger sig med disse Gjenstande, saa er det reent afskrækkende, at sætte Pennen til Papiret.

Men jeg trøstes allerede noget ved den Betragtning, at jeg ikke har til Hensigt at give nogen saadan Beskrivelse, ikke agter at concurrere med hverken Platner eller Bunsen — jeg trøstes ved, at mit Forsæt er et, der ligger mine Evner nærmere. Siden De, Herr Redacteur! saa venligt tilbød mig Deres Spalter, vil jeg benytte den Anledning, jeg har, til for dem, der have seet Roms Herlighed, at gjenkalde en og anden Erindring, som tør slaae En imøde med en frisk Hilsen fra Pincio, Vaticanet eller „den lykkelige Gade" (via felice, de fleste Nordboeres Kvarteer) og for dem, der ei have havt denne Lykke, lade det skrevne Ord befæste, hvad Phantasien har drømt i dens skjønneste Øieblikke.

Dette tænker jeg at udføre ved en simpel Gjengivelse af de Eventyr, Virkeligheden i Folkeliv og Konst byder den Reisende i den evige Stad — der gives saadanne Tider og Situationer i Livet, at man, selv om man var Digter, vilde forsynde sig ved at forsøge at kaste et andet Idealitetsslør over dem, end det, Virkeligheden „i raa Tilstand" eier — en saadan Situation er stadigt Livet i Rom.

Hvad Værd en saadan Skildring eier? Det tilkommer ikke mig at afgjøre. Kun troer jeg, at enhver Skildring af i og for sig interessante Gjenstande har en indre Berettigelse, naar den afspeiler en naturligt opfangende Individualitet; jeg troer, at overalt, hvor et Individ, der er begavet med naturlig Friskhed, med nogen Kundskab om Gjenstanden og med et Øie, der kan skjelne Skjønt fra Uskjønt, naturligt skildrer det Indtryk, det Ophøiede, Store har gjort paa ham, der vil fremkomme Noget, som ialtfald kan forsvare sin Plads i Journalliteraturen, saagodtsom meget Andet.

Intetsteds er man vel ellers saaledes skilt fra Journalen og Alt, hvad der forbindes med Ordet »jour«, som i Rom. Fra det Øieblik, Jernbanen — der endnu, ligesom for ikke at bryde midt ind i den hellige Stads Indre med sin Larm, har sin Station en Miglie udenfor Byen — har sluppet Dig, og de evige Mure have lukket sig om Dig, fra dette Øieblik tilhører Du ikke Dagen mere, fra denne Stund er Du Søn af alle Tider, inde i den Tryllekreds, der er Evighedens Symbol.

De første Timer i Rom.

Det første Besøg, den Reisende har at aflægge i Rom, er i Doganaen, hvis han som jeg har sendt Bagagen foran sig. Man har utallige Eventyr om det romerske Toldvæsen; nogle ere sande, andre lyve. Det vil være nok, for at faae et Begreb om det, at følge mig paa min Vandring derhen. Doganen er ingen simpel Toldbod, med nye, røde Muursteen og Vinder, og Bomuldsballer — nei, det ydre Physiognomi viser strax, at den er en *romersk* Dogana.

Keiser Trajan havde en Søster, Marciana — det Mærkeligste ved hende var maaskee, at hun døde, skjøndt det passerer alle Mennesker. Men hvad der ikke passerer Alle er, at der bliver bygget et Tempel for dem efter deres Død, et Tempel, der staaer sine totusinde Aar — saaledes som det skete med Trajans Søster. Templet er dog vel nyere, end Trajans Tid, maaskee bygget i Marc Aurels Dage. Du seer endnu elleve pragtfulde Søiler hæve sig paa en bred Basis, en todeelt Architrav, hvis nederste Deel er bedækket af Ornamenter — Frisen danner en convex Cylinderside, og Indtrykket af disse elleve Søiler med Architrav og Frise, hvori en moderne Bygning er opført, er et, i Forhold til Tiden og dens ikke rene Former, ualmindelig livligt.

Dette Tempel er »la Dogana di terra«. I Templets Cella, hvoraf enkelte Spor skal findes, veies og maales, visiteres og confiskeres, og efterat have ventet et Kvarteerstid ved dine gjenfundne Kufferter, der see paa Dig som gamle Venner, kommer en yderst høflig Mand og spørger — i et Italiensk, der har en besynderlig poetisk Velklang, som stemmer godt med Tempelstilen — om Du har toldbare Varer. „Nei." — „Hvad da?" — „Linned og Bøger!" — „Bøger? det var Skade" — han vilde saa uendelig gjerne lade Dig slippe let — men Bøger — „vil De være saa artig, at aabne Deres Kufferter og vente, indtil Bogrevisionen kommer." — „Vil det vare længe?" — „Nogen Tid — det gjør mig ondt!" — I Parenthes ere de romerske Toldbetjente meget høfligere, end de nordiske, men i Norden er Toldboden heller ikke et Tempel. Da jeg beklager mig, svarer han i en høitidelig Tone: „Min Herre! De maa betænke, at De er i den hellige Stad — der gives mange slette Bøger, som ikke bør findes i den hellige Stad." Med den samme af Stadens Hellighed gjennemtrængte Mine, kun med noget lavere Stemme, fortsætter han: „men vil De betale mig en Bajoc ($1\frac{1}{6}$ Sk.) pr. Bind, saa kan De tage Deres Bøger." Da jeg førte et heelt lille Bibliothek i min Kuffert, vilde dette den hellige Mands Tilbud være blevet mig noget dyrt, og jeg takkede ham da, men tilføiede, at jeg heller ventede. Saa gik der et Kvarteer, og saa kom den lærde Revision. Bøgernes øverste Række blev efterseet — den første, den lærde, over Liv og Død raadende, Dommers Øie traf, var norsk — den kunde gjerne have været Luthers Katechismus, han havde ikke forstaaet den, siden den ikke er med latinske Bogstaver. Den Bog, som er mest udsat, er Bibelen, den bliver altid confiskeret; jeg kjender en Mand, der nødig vilde miste sin, og maatte finde sig i, for at være god Christen — at smugle den ind. Det var en collisio officiorum. Han bar den der, hvor Skuespillerne, naar de skulle være tykke, gamle Mænd, anbringe en Pude. — Bogrevisoren saae da paa mine Bøger, han forstod ikke et Ord — saa troer jeg, han lugtede til dem, og saa lod han dem passere, da han saae, at hans Arbeide var forgjeves. — Værre udsatte vare alle mine Photographiportraiter, skjøndt de vare af lutter Bekjendte og Venner. En skikkelig, norsk Embedsmand vandrede om i Betjentenes Kreds og var nær bleven confiskeret som Rattazzi; jeg kjender en norsk Læge, der ufeilbarligt vilde blive confiskeret som Garibaldi. Mine slap dog alle vel igjennem, og saa forlod jeg Marcianas Tempel.

Lad din første Vandring i Rom være til Monte Pincio, naar Solen gaaer ned og Stjernerne tændes. Gaa alene derop, fra Piazza del Popolo, følg blot Strømmen, Du kan ikke tage feil. Fjeldsiden tilhøire for Pladsen er forvandlet til rige Haver, hvor i Afsatser, mellem eviggrønne Laurbærtræer, Cypresser og Oliven, hvidgraae Statuer og Søiler hæve sig. Vognene drage langsomt opad Skraaningen, svinge mellem de uhyre Vaser, der staae som Afvisere ved hver Dreining af Veien; høit over Dig hæver sig en mægtig Søilebalcon, over den er Bjergets høieste Punkt. Heroppe er Romernes og de Fremmedes kjæreste Spadseregang. Her mødes alle Nationer: Zouaven i sine røde Buxer og Negeren i sin zirlige sorte Kjole, Englænderen med sin gabende Mund og Tydskeren med sin Notitsbog, medens Militairmusiken spiller og balsamisk Duft strømmer ud fra alle Haver.

Her er en tropisk Flor heroppe paa Høiden; den Reisende troer, at det er italiensk Natur, disse Palmer, disse Cactus'er, disse Aloer, disse Lillietræer — nei, det er egentlig i Afrika, man vandrer; ikke blot Obelisken, men ogsaa den tropiske Vegetation, ere komne fra den anden Verdensdeel, men den trives fortræffeligt. Man venter hvert Øieblik, at see Giraffen stikke sin lange Hals op over Palmerne, eller at see Slangen skyde frem mellem de høie Kæmpestraa. Tys! var det ikke en Rinoceros, som pustede bag hin Cactus? Nei, det var en Englænder, som snød sin Næse — nu staaer han med sin Murray, den uundgaaelige røde Haandbog, og betragter Udsigten — i Bogen.

Lad os vende os derhen mod Barrieren, vende Ryggen til Villa Borgheses Haver — er Lykken god, skulle vi snart besøge dem — og derimod see ud over den evige Stad. Da jeg var oppe i Taarnet paa Mailands Dom, kom mellem Spirene paa Kirkens Tag en velvillig Cicerone mig imøde, og begyndte, i Haab om en Drikkeskilling, sit Foredrag over Omegnen: »Questa città è Milano, Signore!« — — Jeg afbrød ham med, at jeg vidste det: men her paa Pincio første Gang, kunde man ønske sig En, der ret eftertrykkeligt kunde sige: „Denne Stad, Du her seer, er Rom — er virkelig det evige, længselsfuldt attraaede Rom! Det er ingen Drøm — hin Contour, mod Himmelen længst i Syd, er det virkelige Capitolium — Du kan gaae did og takke Guderne, fordi Du er i Rom — seer Du den lave Kuppel, der mellem de andre Kirker, den med de to Æselsøren over Façaden: det er Pantheon — her under os have vi Klostret, hvori Luther tilbragte sit romerske Liv — hist løfter Trajansøilen sig, med Krigstogene paa Siderne og Apostelen paa Toppen — her kaster Monte Mario Vinløvdækket over sit Bryst — her er Rom — det virkelige Rom!"

Men nu synker Solen, der hidtil har hindret Dig i at see ret ud; hvad er det for en Kuppel, som staaer i dens Straaleglorie, i Horizonten? Trods den store Afstand er den ligesaa stor at skue, som hine andre langt nærmere — og hvilken ædel Form i denne Runding! Det er San Pietro in Vaticano — det er Christenhedens største Kirke — Solen sænker sig bag den og hyller den i sin Straalekaabe — Luften gløder i alle Farveskifter, fra det høieste Røde til det dybeste

Blaae — og idet Soløiets sidste Blik slukkes som en Stjerne bag Kuplen, ruller Aftenen sit violblaae, stjernesmykkede Klæde over Roms Himmel. Lykkelig Den, der engang har staaet under denne Himmel i en saadan Stund, naar Stjernerne tændes, naar Musiken tier, Folket vandrer hjem, og der bliver stille i Haverne! Den balsamiske Luft fyldes da med en Strøm af Blomsteraande, der kan beruse, og Eensomheden kommer saa forunderligt ind over En fra den dunkle Campagne, medens Verdensstaden bruser for Ens Fødder. Da gaaer Du sagte henad mod Villa Medici og Du hører Nonnernes Sang paa Bjerget til Jomfruens Ære — en Sang, saa forunderligt dyb og gribende, zittrer fra Brystet af disse skjulte Kvinder, der have offret deres Livs Lykke for den Helliges Tjeneste — og da føler Du, at Du er i Rom — det lyder til Dig i Nonnernes Sang, og i »Ave Maria«, som sender sin Klokkeklang over den hellige Stad, medens Du stiger nedad den spanske Trappe, hvor Modellerne staae med Hatten i Haanden, bedende deres Rosenkrands, saalænge Aveklokken ringer. —

Lad din første Vandring i Rom være til Monte Pincio, naar Solen gaaer ned og Stjernerne tændes.

Næste Morgen vaagner Du ved en eensformig Melodi, men underlig gribende og af en vis naiv Høitidelighed midt i sin Eensformighed. Først troer Du vel, som jeg, at det er et romersk Positiv; Du gaaer, skjøndt Klokken kun er sex, maaskee ud til den modsatte Ende af Byen, men neppe har Du sat Dig, saa lyder den samme eensformige Melodi Dig i Øret. Du tænker, det var en slem Tilfældighed, der førte Dig og Positivspilleren samme Vei, og Du drager til en tredie Deel af Byen, gaaer ind og hviler i et Osteri — men hvad er det? Nok engang samme Positiv, samme Melodi.

Du troer, at det er en af dine Venner, der til din Forargelse lader Dig forfølge med et Positiv. Han burde da have valgt et slettere: dette klinger som Sækkepiber, og Melodien er i al sin Simpelhed yndig, med en Duft af Campagnens Hyrdeliv og Fromhed. Endelig hører Du samme Spil paa et fjerde og femte Sted, og paa Spørgsmaalet, hvad det er, faaer Du til Svar: »I pifferari«.

Det er altsaa ikke Een, det er ikke heller To — det er Mange — og Du erindrer nu med Et, at Du har hørt om den smukke romerske Juleskik.

Da Barnet fødtes i Bethlehem, vare Markens Hyrder de Første, som tilbade, efterat Engelen havde bragt dem det glade Budskab. Men Barnet blev Verdens Frelser og steg atter op til sin himmelske Herlighed — dog fødes han hver Juul paany i de Troendes Hjerter, og den Fromme tænder Lampen for Madonna og Barnet, der næsten findes paa hvert Hjørne i Kirkens Hovedstad.

Men ogsaa da er det Hyrderne forbeholdt at være de Første, som tilbede den Nyfødte, og længe før Kirken begynder sine Julefestligheder, allerede med Adventens Indtræden, drage Campagnens Hyrder ind med deres Sækkepiber og spille en Melodi — een eneste, den samme, underlige, halvt høitidelige, simple Melodi for Madonna og Barnet. Du kan boe, hvor Du vil i den store, vidtløftige Stad, Du vaagner ved denne Melodi hver Morgen i Adventstiden; med Julens Begyndelse er den forbi, og Hyrderne forlade det nye Bethlehem for at gaae tilbage til deres Græsgange. —

Men om Du end forlader Rom og vender tilbage til Hjemmet, om det end er aldrig saa længe siden Du var der, saa vil Pifferariernes veemodig-eensformige Hyrdemelodi ingensinde forlade Dig — den vil klinge sammen med Romeradventens Grundstemning, den vil være Dig en dyrebar Erindring om den første Hilsen, Rom bragte Dig.

Hvormed skal man ligne den anelsesfulde, jublende Følelse, hvormed man hilser den evige Stad? Man kan besee andre Byer, man kan undres og glædes og overraskes — men

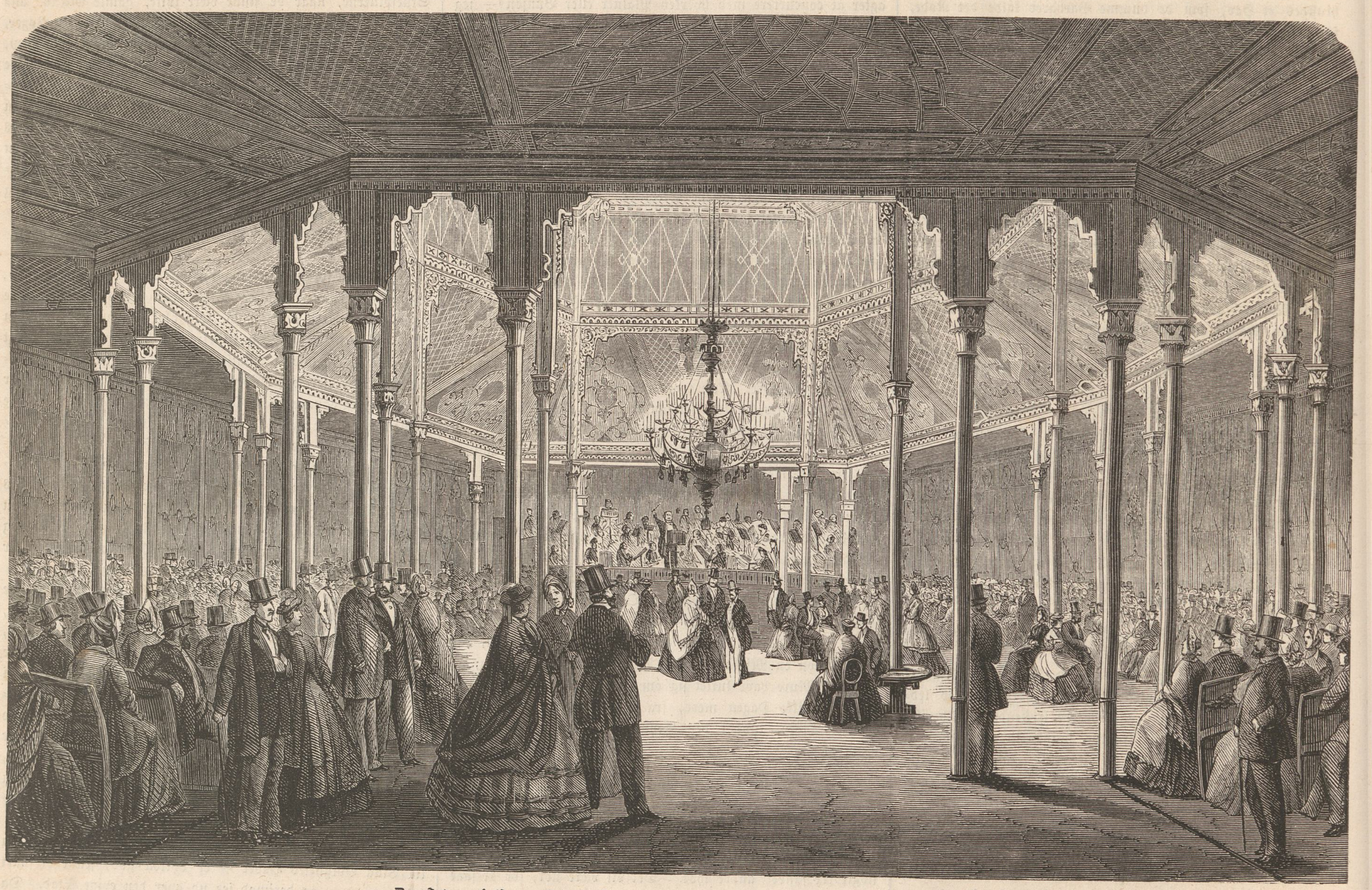

Det Indre af Concertsalen i Tivoli, efter en Tegning af Architekt Stillmann.

intet af Dette ligner Følelsen af, snart at skulle staae overfor Oldtidens uforgængelige Værker, som bedække denne Stad. Man gaaer i Gaderne med en Følelse, jeg havde nær sagt af Frygt — og paa hvert andet Hjørne møder man Et eller Andet, der standser Ens Skridt, Et eller Andet, der hilser En, som en gammel, kjær Bekjendt: Du gaaer nedad Skytsengelens Gade, hint mægtige Vandfald, som bruser ud af Palazzo Polis Mure, og hvorover Neptun holder Vagt paa Klipperne, det er Fontana Trevi; nu iler Du let forbi den, men den Dag vil komme, da Du med tungere Sind skal opfylde den gamle Sædvane: drikke dens Vand, kaste en Obolos ned i dens Bølger og Glasset bag din Skulder — har Du heldigt gjort det, faaer Du atter den Stad at see, Du har lært at elske og som Du vil længes tilbage til; det er sandt, hvad der er sagt: Den, som har seet Rom, kan aldrig mere blive ganske ulykkelig — men maaskee heller aldrig mere ganske lykkelig.

Vandringer paa »Forum Romanum« og i dets Omgivelser.

Der er et Sted i Rom, hvor Oxerne drive omkring, hvor Bonden giver sine Heste Hø, hvor en Mængde forfaldne Træhuse vidne om, at man ikke befinder sig i den bedste Deel af Byen, hvor Gadedrengene slaaes, og hvor ingen skikkelige Folk boe: Det hedder Campo vaccino.

Der er et Sted i Rom, hvor alle Oldtidens store Minder have sat hverandre Stevne, hvor Triumphbuerne hæve sig, hvor de omstyrtede Templers Rester endnu i eensformige Søiler eller i hele Buerækker vidne om, at Verdens største Pragt der har været samlet, hvor hvert Skridt minder om Republikens Storhed, eller om Keisertidens Pragt: Det er Forum Romanum.

Forum Romanum og Campo vaccino ere Eet. Mellem Ruinerne af det store Henfarne har Nutidens Elendighed bygget sine sørgelige Reder — men de stolte Masser hæve sig høit over Hytternes Tage, der skjule sig under Buerne, eller skjule dem. Hovednichen i Constantins Basilica gjemmer sig i et Hømagazin, Castors og Pollux' Tempel løfter sig over en Gjødselhoug.

Helst burde Du komme hid ved Nattetid — i Maaneskin. Ikke for at drømme romantiske Drømme, eller for med Phantasien forfængeligt at ophjelpe, hvad der er større end den djærveste Phantasi — men simpelthen for at faae et uforstyrret Indtryk af de store Masser og de herlige Ruiners Omrids, uden tillige at behøve at medtage hele det sørgelige Vidnesbyrd, som Dagen giver om Smuds og Usselhed.

Nedad Via Bonella fører en snavset Vei; Hønsene græsse der — ja, de græsse, de nære sig af Kaalstokke, Løg, og andre udkastede Grøntsager, som Rom ikke har andet Afløb for, end Rendestenene midt i Gaderne, der saaledes blive Affodringssted for de eneste frie Væsener i Pavens Stad: Hundene og Hønsene. — Idet Du, forbi de sparsomme, men herlige Søiler af Mars ultor's Tempel paa det gamle Augusts-Forum, har tilbagelagt et Par hundrede Skridt, træder Du ud paa den aabne Plads ved Septimius Severus' Triumphbue, og nu staaer Du midt i det gamle Forums Ruiner — fra dette Punkt ville vi gjøre en Vandring nedad denne Drømmenes og Phantasiens hellige Gade — ja, de Stene, Du her træder paa, ere netop den „hellige Gade", der, hvor Digteren fortæller, at han pleiede at „drive" — som det vilde hedde i vort moderne Sprog.

Midt for Dig, ved Forums anden Ende, afsluttes det Hele af Titusbuen, gjennem hvilken Du seer Colosseums Masser løfte sig nede ved Constantins Triumphbue.

Denne Titus' Triumphbue er Mindet om en af Verdenshistoriens vidunderligste Begivenheder: Jerusalems Ødelæggelse — den oprettedes for Seirherren — og i Basreliefet paa dens indre Væg seer Du endnu den syvarmede Lysestage hæve sig, saaledes som den af den seirende Prinds førtes ud af det brændende Jehovahtempel.

Jøderne have selv maattet bygge med paa den, ligesom paa Colosseum — de have seet haarde Tider i Rom, og endnu, hvergang en ny Pave bestiger Thronen og paa sit Tog

berører Titusbuen, maae Israels Ældste her underkaste sig en ydmygende Ceremoni. Jeg tør ikke indestaae for Sandheden deraf, men trykt er det ialtfald før, at de Ældste da have knælende at overrække ham en Bibel med de Ord: „Vi tillade os at overrække den hellige Fader et Exemplar af vor guddommelige Lov!" hvortil Paven svarer: „En herlig Lov — men en foragtelig Race!"

Det er Edmond About, som har fortalt det, men utroligt er det ialtfald ikke. — Fra Titusbuen gaaer »via sacra« op ad hele Forum gjennem Severusbuen. Oppe ved den øverste Ende bøier den hellige Gade tilvenstre og gaaer op mod Capitol, som hæver sig over dit Hoved med sit Taarn og sine Mure, et skjebnesvangert Strøg: naar Feltherren seirrig holdt sit Triumphtog opad hin Gade og forbi Pladsen, hvor Severusbuen staaer, fulgtes han af Smædesange, der skulde minde ham om, at han var Menneske, og tilfredsstille den altid lurende Nemesis; men naar han da kom til Saturntemplet, gjorde han Holdt foran den prægtige Søilerække, der endnu

Prospect af Rosenvænget ved Kjøbenhavns Østerbro, tegnet af G. Emil Libert.

staaer, og viste sig i sin hele Storhed. Han vendte sig paa Triumphvognen mod de mamertinske Fængsler bag Forum, hvor Fangerne opbevaredes, og et Vink fra hans Haand gav Signalet til de Ulykkeliges Død. En dump, underjordisk Larm i Fængslerne vidnede om, at Befalingen var udført, og saa drog Feltherren uforstyrret videre ind i Gudernes Tempel og offrede. Et stort Folk — men et forunderlig grusomt Folk.

Fra Republikens indskrænkede Plads udvidede Forum sig i Keisertiden ved de Bygninger, vi ovenfor have nævnt, men Cæsarernes Pragtfora overfløiede snart Forum Romanum aldeles, og Republikens Hovedplads maatte i Pragt staae langt tilbage for disse uhyre Bygværker, der kastede deres Næt af Buegange og Templer og Paladser over et mangedobbelt Areal mod det, Forum havde indtaget.

Hvilken uhyre Samling af Bygninger maa det ikke have været! I Roms ældste Historie læse vi om forskjellige Nationer

paa de forskjellige Høie; de gjøre Krigstog imod hverandre og undertvinge hverandre paa en Afstand, ikke større end Veien mellem min Bolig og det Sted, hvor jeg spiser til Middag — men i Keisertiden viser det Omvendte sig: een eneste Bygning omspænder Kvadratmile. Begynde vi fra Circus maximus, der stod i umiddelbar Forbindelse med Cæsarernes Paladser paa Palatinerbjerget, fortsætte over disse mod Colosseum og gaae ad Neros gyldne Huus tversover Dalen nedenfor Forum, saa staae vi paa Esqvilinhøien, hvor nu Titus' Thermer ligge i Ruiner, derfra bag Forum op imod Qvirinalet og Montecavallo, nedover til Trajansøilen mod Capitol, der igjen var forbundet med Palatinerbjerget ved en Bro, saa at Forum Romanum laa som Kjernen i denne Skal — saa have vi her et eneste sammenhængende Complex, som den dristigste Phantasi ikke tør gjenopbygge, om Videnskaben end længe nok veed at benævne disse Pragthaller: Trajans Forum, Augusts Forum, Nervas Forum osv.

Fra disse Tider skrive sig de fleste af de Bygninger, hvis Ruiner endnu bedække Forum og dets Omgivelser: Saturn- og Vespasiantemplerne, Triumphbuerne, Castor- og Polluxtemplet, Antonin- og Faustinatemplet, og hele den øvrige Række Ruiner, som ligge imellem de to Yderpunkter — hvilken Plads til at drømme paa, for Poeter og Konstnere! Her, hvor Du nu staaer, var det, at der ved et Jordskjælv opstod et Gab, som aldrig vilde fyldes, før den dristige Curtius tilhest, i fuld Rustning, styrtede sig i Svælget; de vrede Guder modtoge hans Offer og lode sig forsone. Hist ere Rostra, der tordnede Cicero mod Catilina — og der spigrede man hans besværlige Tunge fast, gjennemtrukken med Naale, NB. da han var død.

Og til hvilke Scener var ikke Forum Vidne i Keisertiden, naar Prætorianernes rasende Horder droge mod Palatinerbjerget for at indsætte og afsætte Keisere, alt eftersom de trængte til Penge — da Soldater-Partierne rasede der, hvor fordum de Bedste havde raadet, da var det Tid for Nordens og Østens Barbarer at bryde ind og tilintetgjøre den hele fordærvede Herlighed.

Ja, hvor maa Forstyrrelsen have hersket paa disse Steder, inden den saaledes formaaede at udslette hvert Spor af hele Generationers Arbeider, og dynge Jordlag paa Jordlag over Ruinerne! Men midt i Ødelæggelsen, mellem de sparsomt bevarede Søilehaller, løfter sig en eensom Søile, den har kun baaret en Statue, den har staaet unyttig, som den nu staaer, for et Aartusinde siden, da en smigresyg Exarch reiste den som Æresstøtte over Keiser Phocas — den Phocas, som saaledes ikke kunde undgaae sin Skjebne, at erindres et Aartusinde efter sin Død med Forbandelser — den Phocas, som i det syvende Aarhundrede sad paa det østromerske Riges Throne, og om hvem jeg ikke veed stort Andet, end at han altid kaldes „Uhyret Phocas".

Det var det sidste Monument, som blev reist paa Forum Romanum — saa bliver det Nat, en Nat, som de alvorligste Studier og de forsigtigste Udgravninger vel aldrig formaae at sprede.

Her gaaer Den, som elsker Oldtidens Konst, paa en viet Jord, og leder efter Sporene af det Forsvundne; her gaaer den romerske Gadedreng og leder efter gamle Mynter eller Fragmenter; her gaae Hønsene og Hundene og lede efter Æde — her sover den romerske Arbeider, stolt som en Civis Romanus, hyllet i sine Pjalters Toga, træt af Dagens Arbeide, med Hovedet paa en Capitæl, der engang prydede en Keisers Palads; her leger, her opdrages Roms Ungdom til sin kommende Bestemmelse.

Forleden Dag kom jeg tilfældigt ned paa Forum forbi Forum Nervæ, hvoraf der over Jorden kun findes en Muur, to stærkt fremspringende Søiler med Frisen og et Minervabillede, og i hvis Muurværk en Bagerboutik har listet sig ind — over Brødene, der hænge ud til Skilt, er hugget et Vindue, udad hvilket to Pigehoveder kigede — et deiligt lille Genrebillede; jeg gik forbi og traadte ind i Constantins Basilica. Under den høie Hvælving, som den kraftigste Arm netop kan naae med et Steenkast, havde en Coloni af romerske Børn slaaet sig ned. Pjaltede, snavsede, lasede vare de Alle; men mørkladne, dristige, med spillende brune Øine, saae de ud som en rigtig Afslæggerklynge af den romerske Skjønhedstypus. Hist stak en Skjorte udaf Buxerne, her var en lille En, hvis Klædning umuligt kunde beskrives, eftersom han aldeles ingen havde, dog med Undtagelse af et Haandklæde, om det kan kaldes Klædning — men med dette Haandklæde havde han omhyllet sig, som en Fyrste hyller sig i sin Toga. De havde ordnet sig til en Marche og legede — jeg troede de forestillede Soldater. Rigtignok var Bevægelsen noget afmaalt, og de Kjeppe, de stak i Veiret, holdtes for rankt til at være Geværer. Jeg indlod mig med En af dem, gav ham en Bajoc og spurgte ham, hvad de legede. »Una processione alla chiesa, Signore!« svarede han høitideligt, og tilføiede: „Min Broder er Cardinal — jeg bliver Biskop imorgen, hvis jeg er flink — derfor maa jeg hen igjen til de Andre."

Drengene her lege ikke Soldat, de lege Præst — tænkte jeg; men et Skridt længere fremad lærte mig, at jeg ligesaameget havde med en Opdragelsesact, som med en Leeg at gjøre. Ved en af de Piller, der fritstaaende indtage Basilicaens Midte, stod en Franciscaner og saae med et velvilligt Smil paa Børnenes Leeg — jeg troer nok, han havde været virksommere ved Legen før jeg kom, ialtfald vendte Børnenes Blikke sig hyppigt mod ham under Processionen. Jeg gik videre: Drengene sang og holdt deres Kjeppe iveiret som Voxlys — idet jeg bøiede om ved Kirken San Francesca Romana, saae jeg tilbage: Toget knælede i Basilicaens Niche, Munken stod urokket — det var et Capitel af den romerske Befolknings Opdragelseshistorie. Naar nu Drengene ere større, blive de klædte til Abbater, faae Lov at tjene som Chordrenge, og Legen gaaer umærkeligt over til Alvor.

Ganske rigtigt. Den næste Søndag hørte jeg Messen i den nærliggende Chiesa Sta Martina og idet en Procession med det Hellige gik mig forbi, saae jeg min Ven fra i Torsdags klædt i hvidt Skrud, med Røgelsekar i Haanden, foran Toget; han tilkastede mig et ubeskrivelig stolt Blik, som om han vilde sige: „Saaledes begynder jeg — hvad hindrer mig i at ende paa St. Peters Stol?"

Paa denne Maade opdrages Roms Ungdom for Præstestanden der, hvor Republiken opdrog sine Børn. Begrebet »Civis Romanus« har forandret sig.

(Sluttes.)

Rosenvænget.

Der gives visse charakteristiske Træk, som ere fælles for alle større Byers Bygningshistorie; et af disse er Valget af Byggegrundenes Beliggenhed. I Begyndelsen, naar der er Overmaal af Plads, bygger man langt fra hinanden, midt i Parker og Haver; saa kommer der en Tid, hvor det kniber paa Grunden, naar Byen pludseligt tiltager i Velstand, eller naar andre, ydre Aarsager gjøre det ønskeligt at boe tæt sammen — nu forsvinde Haverne, de udlægges til Byggepladse, Gaderne reguleres, og de aabne Pladser pines ind, indenfor de snevrest mulige Grændser: i denne Periode forstumme Skjønhedens Krav, der spørges blot om det Practiske, det nærsomste Strøg og om Prisen paa en Kvadratalen. Endelig kommer den Tid, hvor Byen bliver overfyldt, saa at Indbyggerne maae søge udenfor Voldene, eller hvor store communale Paalæg eller maaskee den vaagnende Skjønhedssands gjøre deres Fordringer gjeldende: i dette Tidsrum fremstaae Forstæderne med deres lette Boliger, deres brede Gader og deres smukke Haver — det gjelder ikke mere om at knibe Oekonomien, man vil kun skaffe sig en smuk Bolig. Disse Stadier vende stadigt tilbage, eftersom Byerne paany udvide sig og ikke længere kunne rumme alle deres Beboere. Saaledes er det allerede flere Gange gaaet i Paris og London, saaledes gaaer det i Christiania, saaledes gaaer det ogsaa i Kjøbenhavn.

Allerede nogle Gange har Kjøbenhavn opslugt sin Omegn; Vesterbro, Nørrebro og Frederiksberg have allerede tabt deres hele landlige Præg, selv gamle Kongevei er isærd med at svinde ind til en Gade. Vi have endnu udenfor Voldene et Strøg, der begynder at hævde sin Rang som Forstad og hævder den paa den smukkeste Maade. Det er Rosenvænget imellem Østerbrogade og Strandpromenaden. Hvem fristes ikke allerede af det nydelige Navn til at tænke sig alt Skjønt forenet paa dette Sted, og hvilken Kjøbenhavner, som en varm Sommeraften vandrer ad Strandpromenaden langs den lille Aa og seer ind i Parken med dens gamle Træer, dens stolte Alleer og nydelige Villaer, føler ikke, at her er Byens smukkeste Kvarteer? Rosenvænget bag Classens Have var indtil for faa Aar siden en samlet Eiendom med en uhyre Park, et Gods paa nogle og tyve Tønder Land, som man kun kunde see ind i og misunde Eieren. Nu er det udparcelleret; en bred Vei gjennemskærer det fra Broen lige ned til Stranden, og en heel Coloni af elegante Bygninger, mest Konstnerboliger, opførte af Konstnerne Herholdt, Meldahl og Stilling, skyde frem imellem Træerne. Den ene Beboer generer ikke den anden, thi Bygningerne ligge langt fra hverandre og ere lagte saaledes, at Alle nyde de samme Goder; det er en lille By, som har sin egen Tradition, som kun søger eet Maal — Skjønhedens, og Kjøbenhavnerne kjende allerede godt den eiendommelige Klang, der ligger i Ordene: „han boer i Rosenvænget". Man føler det paa sig, her kan der aldrig blive Tale om at anlægge Forlystelsessteder eller Ølhaller eller Alt hvad der hører til Vesterbroes Privilegier; her kan man ikke tænke paa at bygge Kaserner, beregnede paa Snese af smaa Familier, Nørrebroes Privilegium. Her er landligt, smukt og roligt — ikke andet, men det er store Ting, naar man ikke vil gaae længere end en halv Fjerdingvei fra Byen.

Vi meddeelte ifjor Sommer et Billede af Christianias Rosenvænge, „Homannsbyen", som med Rette ansees for et af de smukkeste og venligste Partier i Norges Hovedstad. Men den er Intet i Sammenligning med vort Rosenvænge. Den lille Gade med sine mange Huse, temmelig nær ved hverandre og kun omgiven af unge Smaahaver, uden Træer og uden Vand, hvad er den imod den pragtfulde brede Vei, med Skoven paa begge Sider og med Øresund til Baggrund?

Ugens Politik.

Den 28de Mai 1863.

Rigsraadet har nu tilendebragt sine Forhandlinger, og om man end ikke vil gaae saa vidt som et Rigsraadsmedlem, der erklærede, at Raadet, naar det viste Krügers Forslag fra sig, paa en Maade afsagde sin egen Dødsdom, har det dog derved givet Afkald paa enhver Indgriben i Begivenhedernes Gang og godtgjort, at det ikke formaaede at beherske Situationen. Haabet om, at Rigsraadet skulde yde noget væsentligt Bidrag til at bortrydde de Vanskeligheder, der optaarne sig paa alle Sider, var allerede svagt, da den Hovedtanke blev udstemt af Adresseudkastet, at ved enhver Revision af Forfatningen, maa det Første og Fornemste være, at det Fælles, som forenes, bliver stærkere end det Særlige, som adskilles, naar ikke det Hele skal falde fra hinanden. Selv Frygten for et Ministerskifte burde ikke have afholdt Rigsraadet fra at udtale denne Tanke, da en slig Udtalelse kan faae sin store Betydning, naar det gjelder om at sætte en energisk Folkevillie mod det Tryk, som Diplomatien sikkert vil være tilbøielig til at øve paa Regjeringen. Men Behandlingen af Krügers Forslag har forskaffet os Vished om, at Rigsraadet enten mangler Evne eller Villie til at benytte den constitutionelle Myndighed, som Ministeriet saa redebont tillægger dets Beslutninger, og aabenbarer tydeligt dets Tilbøielighed til at indtage en passiv Holdning. Krügers Forslag gik som bekjendt ud paa at tilveiebringe en nøiere Tilknytning af Slesvig til Kongeriget, hvilken han fornemmelig vil iværksætte ved at unddrage saavel Rigsdagen som den slesvigske Stænderforsamling Skattebevillingsretten og sætte Rigsraadet udelukkende i Besiddelse af denne Ret. Fra alle Sider erkjendte man med Clausen, at det var af særlig Vægt og Betydning, naar Ønsker og Forslag om en nærmere Tilknytning af Slesvig til Kongeriget udgaae fra Slesvig og fra den Mand, „som ved Oprørets Begyndelse i 1848 drog til den oprørske Forsamling i Rendsborg den 18de Marts for ligeoverfor fanatiske Modstandere at opløfte Stemmen mod det landsforræderske Forslag, at faae Slesvig, der erklæredes for at være et reent tydsk Land fra Eideren til Kongeaaen, optaget i det tydske Forbund." Fra alle Sider udtalte man sig anerkjendende med Hensyn til Forslagsstillerens patriotiske Sindelag og store Fortjenester af den danske Sag i Slesvig. Hvad selve Forslaget angaaer, saa indrømmer selv den conservative Mourier i sit fortræffelige Foredrag, at der ikke med Føie kunde tales om et Brud paa Slesvigs berettigede Selvstændighed, naar den slesvigske Stænderforsamling Intet mistede af den Raadighed og Myndighed, den nu har, og Skattebevillingsret har jo den slesvigske Stænderforsamling ikke, samt at Forslagets Hovedfortjeneste var, at det skarpt og bestemt henpeger paa den Retning, der ved ingen Ordning tør tabes af Sigte; Kirke- og Underviisningsministeren erklærer, at Gjennemførelsen af dette Forslag paa ingen Maade vil være nogen Incorporation af Slesvig, men henholder sig kun til Krieger, der fremhæver, at det var de særlige Forsamlinger, den slesvigske Stænderforsamling og Rigsdagen, hvem det paaligger først at tage sig af Forslaget; de mest indflydelsesrige Medlemmer af Forsamlingen udtalte sig paa samme Maade, og ikke en Eneste paastod, at Forslaget ikke kunde bruges idetmindste som et Underlag, hvorpaa der kunde bygges videre. Men uagtet Krüger erklærede, at han hellere end gjerne vilde modtage det givne Raad, at gaae til den slesvigske Stænderforsamling med sit Forslag, dog, vel at mærke, først naar det er anbefalet af Rigsraadet, „hvor det først har hjemme, hvor det skal have sin Daab og hvor dets Præg skal paasættes", opfordredes han dog fra alle Sider til at tage Forslaget tilbage. Hvis han kunde have formaaet Regjeringen til tydeligt og bestemt at erklære, at Rigsraadet ved sin Sammentræden om nogle Maaneder vilde finde Situationen uforandret, og at man navnlig ved de den slesvigske Stænderforsamling forelagte Forslag ikke havde isinde at foregribe den af ham tilsigtede Ordning af Forholdene, vilde det paa Grund af de diplomatiske Underhandlinger maaskee have været rigtigt at efterkomme Opfordringen. Men da det ikke skete, og da Conseilspræsidenten ikke engang fandt sig foranlediget til at deeltage i Discussionen, betragte vi det som en Feil af Krüger, at han ikke lod det komme til en Afstemning, og mærkeligt er det, at hverken han eller noget andet Medlem af Rigsraadet fandt paa at følge den Anviisning, som Conseilspræsidenten, der først forlangte Ordet efterat Forslaget var taget tilbage — rigtignok post festum gav, idet han mindede om, at man kunde have foreslaaet, at gaae over til en motiveret Dagsorden, hvori man udtalte sin hjertelige Kjærlighed og Tilslutning til det Væsentlige i Forslaget. Ikke engang et saadant Opsving var Rigsraadet istand til at tage; det søgte kun at skubbe Sagen fra sig, og den hele, kun lidet glædelige Forhandling fik en endnu mørkere Farve, da Balthazar Christensen med en Uklogskab, som man ikke skulde have tiltroet en i de parlamentariske Discussioner saa øvet Partileder, optog Forslaget og fremkaldte en Afstemning, hvorved dets Overgang til anden Behandling forkastedes med 44 Stemmer imod 4.

Saavel under Discussionen om Krügers Forslag som under Forhandlingerne i det engelske Overhuus, hvor Lord

Ellenborough, kraftigt understøttet af Lord Woodhouse og Grev Derby, angreb Lord Russell paa Grund af hans Politik i de danske Anliggender, blev Incorporationsspørgsmaalet gjentagne Gange bragt paa Bane. En velskreven Brochure: „Die deutsch-dänische Frage", af Karl Bollmann, forhenværende Cabinetssecretair hos Hertugen af Sachsen-Koburg-Gotha, beskæftiger sig ogsaa med dette Spørgsmaal og besvarer det paa en for os Danske meget tilfredsstillende Maade. Allerede det af Herr Bollmann valgte Motto, taget af Grev Schleinitz' Depeche til den preussiske Gesandt i Kjøbenhavn, den 29de Mai 1860: „Jeg er aldeles enig med Herr Hall i, at det tydske Forbund ligesaa lidt som nogen anden Regjering har i Grunden Ret til at indblande sig i det uafhængige danske Monarchies og altsaa heller ikke i Hertugdømmet Slesvigs indre Anliggender," viser det Standpunkt, hvorpaa denne Forfatter, der under sit Ophold her i Landet har seet sig istand til at sætte sig ind i Forholdene, befinder sig. Skriftet er inddeelt i tre Afsnit: De augustenborgske Bestræbelser; det slesvig-holstenske Program og de slesvigske Anliggender. I det første Afsnit afsløres de augustenborgske Prindsers landsforræderske Intriguer; i det andet paavises det med en for en tydsk Forfatter sjelden Upartiskhed, hvorledes det var og endnu er Ridderskabet og Bureaukratiet, der agiterer af Hensyn til egen Fordeel under Paaskud af at beskytte den „indvandrede" tydske Nationalitet i Slesvig, og i det tredie Afsnit bemærker Forfatteren efter meget rigtigt at have belyst Sprogforholdene: „Tidligere søgte man at forhindre enhver rigtig Opfattelse af det slesvigske Spørgsmaal, idet man atter og atter opstillede den Fordring, at de to Provindser Holsten og Slesvig skulde sammenknyttes og danne en særlig Stat. Nu synes man at umuliggjøre en rigtig Opfattelse ved uophørlig at paastaae, at Slesvig ikke tør incorporeres i Danmark og ved fra slesvig-holstensk Side altid at skrige paa Incorporation og paa Incorporationslyster, hver Gang den danske Regjering træffer en eller anden Foranstaltning. Alle disse Raab ere dog ligesaa betydningsløse, som Raabene om en saakaldet slesvigholstensk Statseenhed. Ligesaa lidt som der kan være Tale om en saadan Forbindelse mellem Holsten og Slesvig, ligesaa lidt bør der være Tale om Slesvigs Incorporation i Danmark, thi Slesvig er alt, som paaviist, incorporeret i Danmark i Aaret 1721. Der kan altsaa kun være Tale om den nu tilstedeværende Form for den alt for længe siden fuldbragte Incorporation, men ikke om selve Incorporationen." Det er sjeldent at see en Tydsker fremsætte saa sande og rigtige Anskuelser om danske Forhold; men at de skulde vinde Indpas i Tydskland er desværre vistnok mere til at ønske end til at haabe.

— Efter sikkert Forlydende ere de Hindringer, som havde stillet sig i Veien for Prinds Vilhelms Thronbestigelse nu fjernede, og man antager, at han om nogle Dage vil erklære sig villig til at modtage Grækenlands ham tilbudte Krone.

— I Frankrig ere Valgbevægelserne i dette Øieblik saa stærke, at den udenlandske Politik aldeles træder i Skygge. Alt bebuder, at der denne Gang forestaaer en langt heftigere Kamp, end der nogensinde har fundet Sted siden 1852. Indenrigsministeren har udstedt en ministeriel Proclamation, i hvilken han paa en for den franske Nationalstolthed kun lidet smigrende Maade minder om, at det Øieblik, da en lovlig og constitutionel Opposition kan indtage sin Plads i Keiserrigets Institutioner, endnu ikke er kommet, og at Frankrig ikke i denne Henseende kan sammenligne sig med England, fordi de af faldne Regjeringers Levninger sammensatte Partier, skjøndt Tiden Dag for Dag svækker dem, kun paakalde Friheden for ved dens Hjelp at undergrave Staten. Derfor forlangte han, at Præfecterne nu, ligesom ved de foregaaende Valg, høit og lydeligt skulle udtale, hvilke Candidater, der indgyde Regjeringen mest Tillid. Størst Mistillid synes Consulatets og Keiserdømmets berømte Forfatter, Thiers, at indgyde, og derfor bekæmper ikke blot Persigny selv, men tillige alle de ham hengivne Aviser med den største Iver dette Valg. Thiers optræder som Valgcandidat ikke blot i den 2den Valgkreds i Paris, hvor Regjeringen gratis har uddeelt 20,000 Exemplarer af et Numer af »Le Constitutionel«, der indeholder en Artikel, hvori hans Valg fraraades, men tillige i Marseille, hvor man antager, at hans Valg er sikkret. Thiers' Navn stod i Begyndelsen ikke paa den af den liberale Valgcomitee affattede Liste, men ifølge en Opfordring af de mest anseete Kjøbmænd og Industridrivende i den 2den Valgkreds besluttede han omsider at stille sig.

Man antager, at de Franskes Keiser først efter Valgene vil optræde med Kraft i de polske Anliggender. For Øieblikket er det vanskeligt at danne sig nogen klar Forestilling saavel om de Omskiftelser i den mærkelige Krig, der føres i Polen, som om de diplomatiske Underhandlingers Gang. Kun een Ting er vis, nemlig at Rusland, trods den umaadelige Stridsmagt, som det har til sin Raadighed, og trods den hensynsløse Grusomhed, hvormed det behandler Polakkerne, ikke har opnaaet noget afgjørende Resultat. Vil Polakkernes Modstand vare længe nok til at Diplomatien faaer Tid til at tilendebringe sine langsomme Forhandlinger? Der er ikke Grund til at opgive Haabet derom, og det vilde ogsaa være en Skam for det europæiske Diplomati, hvis det, efterat have givet den polske Nation utvetydige Beviser paa sin Deeltagelse, pludselig blev afbrudt i sine Underhandlinger med Rusland ved den polske Opstands Nederlag og Gjenoprettelsen af Czarens ubarmhjertige Herredømme. Med Hensyn til Beskaffenheden af disse Underhandlinger, siden Gortchakoffs Depecher, i hvilke Cabinettet i St. Petersborg besvarer Vestmagternes første Intervention og giver den kosmopolitiske Revolution Skyld for Opstanden, veed man endnu Intet med Visheb. Paa den ene Side paastaaes der, at Lord John Russell den 24de Mai har afsendt en Depesche til St. Petersborg, hvori han foreslaaer en Vaabenstilstand, hvilket betragtes som en stor diplomatisk Feil, da den russiske Regjering bestemt vil afslaae at gaae ind paa dette Forslag. Man vil endog vide, at den, forudseende et sligt Skridt, har givet sine Gesandter ved de udenlandske Hoffer Befaling til at erklære, at den aldrig vil opfylde denne Begjering deels fordi den saaledes vilde anerkjende Polen som en krigsførende Magt, deels og fornemmelig fordi Polakkerne paa denne Maade fik Tid til at organisere sig. Om Lord Russell har handlet paa egen Haand eller i Fællesskab med Frankrig er ligeledes et omtvistet Punkt og »Le Memorial diplomatique« vil vide, at England, Frankrig og Østerrig ere blevne enige om at tiltræde et af den franske Udenrigsminister redigeret Forslag, indeholdende foreløbige Betingelser, som man vil stille Rusland og som skulle foreslaaes denne Magt i ligelydende Noter. Vi maae dog tilføie, at denne Efterretning modsiges fra Wien, medens man i den østerrigske Hovedstad dog antager, at Fyrst Metternich inden meget kort Tid vil blive forsynet med Instruxer for sin fremtidige Optræden. Man er utilbøielig til at antage, at Østerrig vil deeltage med Vestmagterne i noget energisk Skridt mod Rusland.

— Det italienske Parlament er atter sammentraadt, og Victor Emanuel har i sin Throntale med Hensyn til det romerske Spørgsmaal indskrænket sig til at erklære, at han vil hævde Nationens Ret til fuldstændig Eenhed, medens han tillige erklærede, at Frankrig er villigt til at yde sin Bistand til at tilintetgjøre de Røverbander, der endnu stedse hærje de sydlige Provindser.

— Nordstaterne have lidt et afgjørende Nederlag ved Rappahannock, og General Hooker har seet sig nødsaget til efter en heftig Kamp, i hvilken en for største Deleu af Tydskere bestaaende Division greben af en panisk Skræk næsten uden Modstand tog Flugten, at gaae tilbage over Floden med et Tab, der angives til 15,000 Mand. Det var under et Forsøg paa at omgaae General Lee og at operere paa hans Communicationslinie, at han blottede sin egen Communicationslinie og adsplittede sine Stridskræfter, der bleve angrebne, inden de endnu havde iværksat deres Forbindelse. Hans Stilling i dette Øieblik er meget critisk, og hans Soldater ere demoraliserede. Derimod have Unionstropperne havt Fremgang ved Vicksburg, og de Confoedererede synes ikke at være uden Bekymring for denne vigtige Fæstning. De seneste Begivenheder have atter henledet Opmærksomheden paa det amerikanske Spørgsmaal, og Separatisterne i Paris forsikkre, at Frankrig paany vil prøve paa at optræde mæglende. **M.**

Literatur.

— Under Titelen: „Snivesygdommens Forekomst i Danmark" har Professor Bagge udgivet en statistisk Oversigt over Sniven blandt Hestene i Danmark fra 1807—1862, ledsaget af en Afhandling om denne Sygdoms Symptomer, Diagnose, Natur, Aarsager, Prognose og Behandling. Den statistiske Deel er meget udførlig og omhyggeligt ordnet, nærmest med det Maal for Øie, at godtgjøre, hvorledes Sygdommens Udbredelse ved Smitte lader sig eftervise. Som Materiale ere de officielle Indberetninger fra Dyrlægerne benyttede, og man kan neppe undlade at beundre den Flid og Taalmodighed, hvormed dette ofte ufuldstændige og trættende Materiale er blevet samlet og ordnet til et interessant Hele. De vedføiede Oplysninger ere for største Delen Forfatterens egne og følgelig de blandt Danmarks Dyrlæger herskende Anskuelser om denne Sygdoms Natur og Yttringer, Resultatet af de Iagttagelser, han har havt saa rig Leilighed til at anstille, og de faae en ganske eiendommelig Interesse derved, at de ere samlede i Danmark, idet Sniven her ikke hersker i saa stor Udstrækning, at man jo kan saa at sige holde Øie med den, medens den flere Steder i Udlandet, navnlig i Frankrig og Belgien, er saa udbredt, at der blandt de franske Veterinairer har været og tildeels endnu er et stort Parti, som frakjender Sniven Smitteevne, en Anskuelse, der har kostet Frankrig adskillige Millioner. — Som Bidrag til Læren om de smitsomme Sygdomme har Bogen ogsaa en ikke ubetydelig videnskabelig Interesse.

— Under Titelen: „Skitser af Livet i et dansk Fængsel" er paa Fr. Wøldikes Forlag udkommet en lille Samling Betragtninger og Forsøg til Charakteerskildringer, som imidlertid efter alle indre Dømmemærker ikke ere blevne til indenfor Fængselsmuren, men ere construerede paa fri Haand, og det endda uden betydeligt Talent. Stoffet, som under en dygtig Behandling frembyder Leilighed til at gjøre noget Stort, er her svundet ind til et tarveligt Referat af interesseløse eller usandsynlige Justitssager; Charaktererne ere intet mindre end charakteristiske, og de forskjellige fingerede Breve fra Straffanger intet mere end umulige. Juridiske Læseres Opmærksomhed skulle vi særlig henlede paa S. 67—68, hvor de ville finde den naiveste og uskyldigste Opfattelse af Danske Lovs 6—6—8.

Maleri.

— De Priser, som nu for Tiden betales i England for Malerier, navnlig ældre, ligesom i det Hele for Alt, hvad der er Gjenstand for Liebhaberi, grændse til det Utrolige. En privat Malerisamling tilhørende Mr. Bicknell er i disse Dage bleven solgt ved Auction for omtrent 56,000 Lstrl. Maleriernes Antal var 147, og blandt dem var der intet, som ikke blev betalt høiere, end den oprindelige Kjøbesum; de fleste betaltes med det Fleerdobbelte, nogle med det 10 à 12 Dobbelte af, hvad Konstnerne selv have faaet for deres Arbeide. Flere Malerier solgtes for over 2000 Lstrl. Alene for et Maleri af Landseer (som oprindelig havde kostet 600 Lstr.) betaltes 3097 Lstrl.

Jernbanevæsen.

— Et russisk Selskab har faaet Bevilling til at anlægge en Jernbane fra Kiew til Odessa, en Længde af 92 geogr. Mile, med to Sidebaner, hver paa 43 Mile. Regjeringen garanterer 5 pCt. af Anlægscapitalen, der anslaaes til 55 Millioner Rubler.

Blandinger.

— I Sydrusland boer en mærkelig jødisk Sect, Karaiterne, som efter de andre Israeliters Paastand er opstaaet i Midten af det ottende Aarhundrede efter Christus, men ifølge deres egne Medlemmers Forklaring er fremgaaet af de forsvundne ti Stammer. Paa Krim have Karaiterne allerede været bofaste i over tusinde Aar; der have de ogsaa vedligeholdt alle deres gamle Sæder og Skikke. Deres vigtigste Stad hedder Tschuffut-Kaleh; Husene ere opførte af store Steenblokke, med flade Tage, meget smalle Døre og uden Vinduer; Gaardene ere omgivne med høie Mure — det Hele tager sig ud, som Huler i en nøgen Klippeflade. Karaiterne bære samme Klædedragt, som Tartarerne, kun udvikle Kvinderne langt større Pragt; de udmærke sig ved reen Vandel. Dette Folk, som paa Krim kun tæller henved 1400 Sjæle, har sin egen Literatur, hvilket allerede for mange Aar tilbage bevægede en russisk Videnskabsmand, Abraham Firkowitsch, til at stille sig den Opgave, at samle alle de karaitiske Værker og Haandskrifter af det gamle Testamente, som det var muligt at bringe for Dagen. Efterat have samlet i tredive Aar eiede han et i sit Slags enestaaende Bibliothek, der i Vinter blev kjøbt af den russiske Regjering for 135,000 Rdl., for at indlemmes i St. Petersborgs offentlige Bibliothek. Denne Samling er af stor Vigtighed for det gamle Testamentes Textkritik, for Oldkyndigheden, Kronologien og det sydlige Ruslands Historie. Den omfatter 47 Haandskrifter paa Læder og Pergament af de fem Mosebøger; 77 Haandskrifter af det gamle Testamente i dets Heelhed; 33 Oversættelser fra forskjellige Sprog; 272 Værker af karaitiske Skribenter; 523 Værker af Rabbinere; 250 Skrifter af blandet Indhold; 722 Indskrifter; 300 Diplomer angaaende det vestlige Ruslands Karaiter, og 300 gamle Planer af forskjellige russiske Byer. Blandt Haandskrifterne af det gamle Testamente, paa Læder, overgaae de fem i Alder alle hidtil kjendte; 25 andre ere ældre, end det niende Aarhundrede.

— Speculationsaanden er ingenlunde vegen fra San Francisco. I Marts Maaned dannedes der tohundrede forskjellige Selskaber, til Drift af Miner i Californien, Nevada og den nordvestlige Deel af Mexico, med Anlægscapitaler af tilsammen 160 Millioner Rigsdaler.

— Midt i April bleve Brudegaverne til Prindsen og Prindsessen af Wales udstillede i South-Kensington Museet. De Nysgjerriges Sværm var i Førstningen saa stor, at de Færreste fik Noget at see, men maatte være glade ved, ikke at falde som Offere for Trykkefriheden.

— Medlemmerne af den keiserlige Domstol i Montpellier bleve nylig sammenkaldte for at give Kjendelse i en Sag, der væsentligt dreiede sig om det Spørgsmaal: „Er en Frø en Fisk?" Retten meente Jo.

— I Tidsskriftet »Atlantic« har en Professor Agassiz, under Titlen „Amerika, den gamle Verden", begyndt en Række videnskabelige Artikler, hvori han søger at bevise, at Amerikas Fastland med Urette bærer Navnet den nye Verden. „Her blev det første tørre Land løftet over Vandene," siger han, „her var den første Strandbred, mod hvilken Verdenshavets Bølger skummede, medens det dækkede hele den øvrige Jord; da Europa kun viste sig i Skikkelse af Øer, som hist og her dukkede op over Havfladen, strakte Amerika allerede en uafbrudt Landlinie fra Nyskotland til det fjerne Vesten." Vel muligt — men han faaer neppe Amerikas Tillægsbenævnelse forandret.

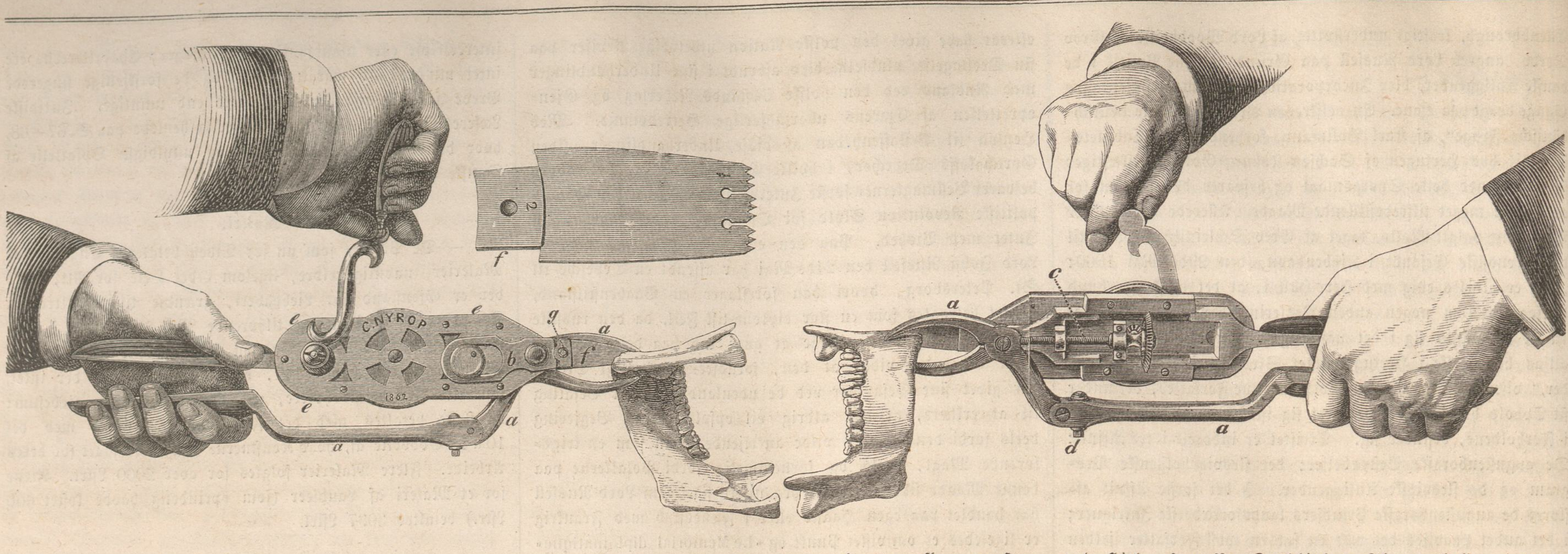

Nyrops Osteotom.

Det er et i Grunden gysenvækkende Instrument, som vi her fremvise for „Illustreret Tidendes" Læsere, og vi gjøre det, skjøndt vi ingenlunde hylde den Mode, som bliver mere og mere almindelig, at indvie det store Publicum i Konstens Mysterier og at vække dets velbegrundede Rædsel ved at give det et Indblik i operative Foretagender, som ikke bør have andre Vidner, end de indviede Æsculaps Sønner og — den ulykkelige Syge, der, det haabe vi, nutildags vel altid gjennem Chloroformens velgjørende Indflydelse er gjort til et uvitterligt Vidne. Men vi gjøre det, fordi vi ønske at føie endnu en lille Triumph til de flere, som Opfinderens, Prof. Nyrops, Talent har ladet ham feire paa flere og store Arenaer; vi gjøre det, fordi Ingen af os kan være sikker paa, ikke engang i sit Liv at komme under hans sindrige og skarpe Instrumenters Behandling, og vi derfor skylde ham Tak for den Deel han har i, at det skeer efter den gamle chirurgiske Grundsætning: „hurtigt, sikkert og behageligt." Naa! Behageligheden er det maaskee ikke værdt at tale om, men ved Chloroformen kan dog som sagt Ubehageligheden for en stor Deel fjernes.

Instrumentet er en Beensav, bestemt til at oversave syge Been eller rettere Knogler, som ligge i Bunden af et dybt Saar i de bløde Dele, hvad der i daglig Tale kaldes „Kjødet." Ved en overordentlig sindrig Mechanisme, kun ved Hjelp af et Par Tandhjul og Skruer, holder det paa engang fast paa sit Offer, Knoglen, bevæger sit Savblad frem og tilbage, som en Perpendikel, skyder det frem, efterhaanden som det arbeider sig dybere i Knoglen, og holder under alt Dette sin beskyttende Haand over de nævnte bløde Dele. Det vil blive for vidtløftigt nøiere at beskrive den smukke Mechanisme, hvormed disse fire Formaal naaes; vi anmode blot den gunstige Læser, navnlig ved Hjelp af den første Tegning, skyldigst at beundre den, og bede dernæst Forsynet at bevare hans Kjæber fra at komme i Berøring med den allerede europaberømte Nyropske Osteotom.

Charade.

Naar Stormen gjør en vild Musik,
Maa Stuen helst det Første være;
Det Andet lyder som en Drik,
Der ei beskyldes for at nære.
Det Hele er et Stykke Vei,
Lidt Ræv, lidt Vogn, lidt Ildbeholder;
Men vend det om, og negt da ei,
At sig et O præcis udfolder.

Opløsning paa Bogstavgaaden i Nr. 191.

Johan Ludvig Heiberg. — Recensenten og Dyret.

Josaphat
Odense
Hannover
Alleghany
Niord
Ludvig
Uffo
Don
Veile
Iskariot
Graasteen
Halle
Ems
Inn
Balle
Ec (Ecce!)
Ribe
Gregor.

Opløst af Grobaef og Mamtov paa Mors, N. i Sønderborg, —sa, Hugin og Munin, Elna i Løgstøer, Damaris og Elisabeth, et Middagsselskab i Veile, Ganphinnel i Fredericia, Frøken K., et enfoldigt Pigebarn, Orlina, Nellys Venner i Sarkjøbing, Søndagsselskabet, C. M. H. i Helsingør, Jagjæt, Viol, 4 Sovekammerater i Nyborg, Sophie fra Norge, de to Brødre i Hellig-Klippestræde, J. J. i Helsingør, Solte osv., 3 Søndagsseilere i Aalborg, Exskolemesteren, Rinaldo, Hverken R. eller B. i Maribo, Onkel Lai, Victor paa Blaagaard, Per Bobbe & Verus, Triumviratet paa K., Christen Skjævbeen, Sorte og Corpus juris.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 22de til 28de Mai incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
22de. .	10,6	15,0	2,4	45	28" 1,00	
23de. .	9,7	15,0	6,8	45	28" 0,03	
24de. .	9,7	15,0	6,0	60	27" 11,08	
25de. .	9,1	12,6	4,6	100	27" 11,91	
26de. .	11,0	15,0	4,0	60	28" 1,14	0,46
27de. .	9,1	13,0	4,6	62	28" 2,12	
28de. .	8,8	13,0	5,2	60	28" 2,10	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

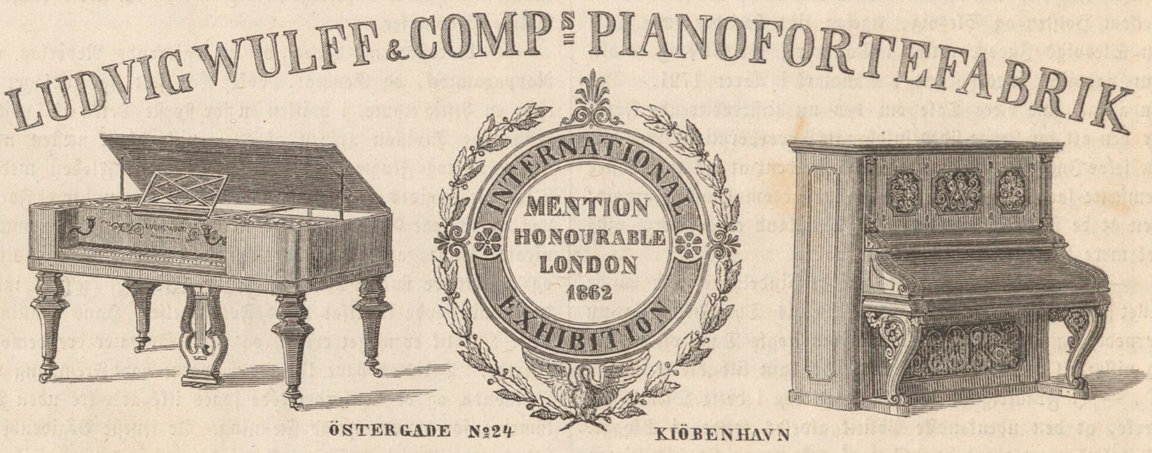

Døde.

Lambert Joseph Meerts, udmærket Violinvirtuos og Professor ved Conservatoriet i Brüssel, † der d. 12te Mai.

General San Ramon, siden Mai 1862 Præsident i Republiken Peru, † d. 3die April.

Verdens-Barometret.

London	28	Mai	3	pCt.	Consols . . .	92 1/8.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	69. 35.
Wien	27	—	5	„	Metalliques	76.
Berlin	„	—	3 1/2	„	Staats-Sch.	90 1/8.
Kjøbenhavn	29	—	4	„	Kgl. Obligat.	96 1/2.

I Commission hos Undertegnede er udkommet:

Generalmajor

Olaf Ryes Tilbagetog

gjennem Nørrejylland 1849. Fremstillet ved Charles Beck, Major i Generalstaben. Med 3 Kaart. 1 Rd. 80 Sk.

C. C. Lose & Delbanco, Gothersgade Nr. 11.

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve, hvorved den for Sundheden saa skadelige Vadskning undgaaes, er atter arriveret hos

Carl E. Petersen, Amagertorv Nr. 6 (Schoustrups Gaard) indenfor Porten.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:

1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind begyndte den 5. April 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 193.] Udkommer hver Søndag. — **Kjøbenhavn den 7. Juni 1863.** — 2 Rdlr. Qvartalet. [**4de Bind.**

Indhold.

I Verandaen, Billeder af Livet i Australien, af Bob. — Kullens Fyrtaarn. — Det kongelige Mausoleum i Frogmore. — Romersk Liv, af L. Dietrichson (sluttet). — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

I Verandaen.

Billeder af Livet i Australien.

(Af Bob.)

Engang hørte jeg en rigtig Australier bemærke, at det nok var værd at pines med heed Vind og Støv, for ovenpaa at have den Nydelse, at svælge i den friske Søvind, der ved de hyppige Veirforandringer tilvifter Køling fra Sydpolen. Den, der ikke selv har prøvet det, kan kun vanskeligt gjøre sig Begreb om det Velvære, som da kommer over En; Huden, der var ligesom fortørret, bliver igjen blød og elastisk, Lungerne udvides og optage med Begjerlighed den friske, kolde Luft, istedetfor den Bagerovnsatmosphære, man før indaandede, Hjernen, som man har havt en ubestemt Frygt for at faae smeltet, gaaer atter over til sin normale Tilstand, og man bliver paa engang talende og omgængelig, medens man før taus og tvær, legemlig og aandelig forkullet, ikke havde Lyst til andet, end at ligge paa et køligt Sted, med saa faa Klæder paa som muligt, consumerende det størstmulige Kvantum Brandy and water. Er man i Melbourne, Sydney eller en anden Søstad, søger man strax til Strandbredden, naar det længe attraaede Vendepunkt indtræder; i det Indre af Landet nøies man derimod med, at leire sig udenfor Huset, Hytten eller Teltet, alt eftersom man nu er stillet. Mangen Aften har jeg tilbragt saaledes, i en eller anden Veranda, i Selskab med Husets øvrige Beboere, og i de mest forunderlige Stillinger, efter Enhvers særlige Begreb om Magelighed. Cavendishpiben, denne hver ægte Australiers Lyst og Trøst, er man vis paa at see talrigt repræsenteret, medens de Smaaskyer, der stige op i den deilige, klare Luft over Verandaens Tag vidne om, at der „dampes" ret af Hjertenslyst. Paa saadanne Aftener gaaer Samtalen rask, og naar Dieblikkets interessanteste Begivenheder ere udtømte — og de ere aldrig mange i en saadan lille Verden oppe i det Indre — dukke Minderne frem, de nære som de fjerne; Enhver, der har Lyst til at fortælle, kan da være vis paa at finde taknemmelige Tilhørere. Noget har jo Enhver oplevet, der er draget saa langt bort fra sin Hjemstavn for at friste Lykken, og kunde man samle, hvad man ved saadanne Leiligheder har hørt, vilde det udgjøre en ganske anseelig Blanding af „Eventyr og Fortællinger". Snart dreier Samtalen sig om de Kampe, Gjenvordigheder og Lykkens Omskiftelser, man har prøvet efter at være kommet til det forjættede Land, snart om de forskjellige Aarsager, som have bevæget Vedkommende til at bryde op fra deres Fødested; men som oftest ere dog de Smaaeventyr og Begivenheder, man ikke saa sjeldent oplever der, Gjenstand for Underholdningen. Ved at mindes disse Veranda-Aftener med deres Passiaren om Løst og Fast, ere disse let skizzerede Billeder fremkomne; vil Læseren træde ind i Verandaen, kan han faae et, rigtignok kun svagt, Begreb om forskjellige Sider af Livet i Australien, deels ved at erfare, hvad jeg selv har oplevet, deels ved at høre hvad troværdige Personer der have fortalt mig.

„Flying Buck" paa Veddeløbsbanen i Melbourne.

I.

En Veddeløbsdag i Melbourne.

Ved en tidligere Leilighed har jeg omtalt den overordentlige Seihed, hvormed Englænderne holde fast ved deres gamle Vaner og Tilbøieligheder under et hvilketsomhelst Himmelstrøg; men det er en Selvfølge, efter de forskjellige Steders særlige Forhold, at enkelte af disse Tilbøieligheder dyrkes i en høiere Grad end andre, og det ligger derfor nær, at de australske Colonister med en overordentlig Kjærlighed have kastet sig over Hesteopdrætning og Alt, hvad der staaer i Forbindelse med den. Hesten spiller nemlig en stor Rolle i et Land, hvor man paa somme Steder kalder Folk, der boe i en Afstand af 100 Miil, sine Naboer, og hvor Alt skal gaae ahead med den størst mulige Hurtighed, hvilket foranlediger, at visse australske Functionairer i Udøvelsen af deres Kald benytte Hesten, medens man ellers i den gamle, besindige Verden er vant til at see dem tilfods, som Slagtere, Bagere, Aviscolporteurer, og lignende offentlige omkringfarende Personligheder, ikke at tale om Kvægvogtere, der jævnlig ere i Sadlen 14 Timer i Døgnet. En hurtig og udholdende Hest er derfor en meget efterspurgt Artikel; naar man dertil lægger den Lyst til at vedde, der navnlig er fremherskende i et Land, hvor Guldet kommer og gaaer med en Lethed og Hurtighed, som faa andre Steder, er det ganske naturligt, at Hesteveddeløbene indtage en fremragende Plads blandt de fra England indførte national sports. Hver lille By har sin Jockeyclub, og i Melbourne findes hele to: The Jockey og The Turf, der samtidigt beile til Publicums Gunst. Et Par Gange om Aaret holde de „Møder", som vare i tre Dage, paa hvilke de forskjellige Løb ere fordeelte. Ved saadanne Leiligheder udfordrer den ene By undertiden den anden, ved at udsætte temmelig betydelige Summer paa deres respective Heste. Engang var der saaledes en Kamp imellem Ny-Syd-Wales og Victoria. Den blev udfægtet i Melbourne; Begivenheden gjorde en umaadelig Opsigt og kaldte Tusinder af Mennesker til Stedet. Ny-Syd-Wales seirede, hvorved adskillige tusinde Pund bragtes fra Victoria-Colonisters Lommer over i dens egne Sønners, foruden de 5000 Lstrl., som udgjorde Gevinsten; den smukke Sydney-Hest „Veno" naaede nemlig Dommerens Stade et Par Hestehoveders Længde før Melbournes Yndling „Alice Hawthorne", der gjorde sit Bedste for at redde Coloniens Ære og Penge, og som derfor ogsaa, skjøndt den Tabende, fra nu af blev Alles Kjæledægge — de fleste sportingmen havde den lille graae Hoppes Portrait paa Væggen, og Alle kjendte hele Miss Alices Historie, hvorlunde hun, som saamange store Berømtheder, pludseligt var dukket op af Mørket, for at overraske Verden, hendes mange tidligere Triumpher osv. osv. Den overordentlige Opsigt, som hele denne Sag vakte, bragte et dristigt Hoved paa den Idee, at anstille et Kæmpeveddeløb, hvor Heste fra alle Australiens Colonier skulde kappes om Prisen. Der blev strax nedsat en Comitee og udnævnt Embedsmænd; i et heelt Aar forberedtes denne store Begivenhed, der efterhaanden, som den nærmede sig, opslugte alle andre Interesser. Melbourne, den mest blomstrende af alle Landets store Byer, var bestemt til Mødested, og allerede flere Maaneder i Forveien begyndte de forskjellige Heste at ankomme, ledsagede af den Mængde tjenstgjørende Aander, der leve af Veddeløb alene — og dem er der endeel af — ligefra den vigtige Person, der er Eier og Bestyrer af en Traineerstald, hvor Hestene faae deres „Opdragelse", og ned til den allermindste groom, der er glad over at kunne faae Lov til at vegetere i saa udsøgt Selskab, som det, der findes i en saadan Stald. Hvor man gik og stod hørte man kun Tale om »The champion sweepstake for all the colonies«, som dette Kæmpeveddeløb kaldtes, og kunde man ikke tale med om „Alice Hawthornes" Udseende, eller om Ny-Zeeland-Hesten Strop's tidligere Bedrifter, eller give sig Mine af at have Kjendskab til alle disse Koryphæers Fortid, Nutid og næsten Fremtid — det vil sige, deres Udsigt til at vinde — maatte man helst holde Mund. — De forskjellige Hestebazarer vare dagligt beleirede af en Mængde Nysgjerrige, der ønskede at see en eller anden der indlogeret Hest, men kun de Indviede vare saa heldige, at opnaae denne Lykke, medens Andre, der ikke kom til at tage Hestene i Øiesyn, maatte nøies med at læse de daglige alenlange Beretninger i Bladene, med nøiagtige Oplysninger om Alt, Dyrene vedkommende. Paa Veddecontoirerne var der Travlhed og levende Omsætning — for at bruge en mercantil Phrase, der er saa meget mere berettiget, som det er blevet til en formelig Forretning, at holde disse Contoirer; man finder der saavel Lister med Navnene paa de forskjellige til Løbene indtegnede Heste, som med „Coursen", de staae i. Contoirets Eier har engang for alle deponeret en Sum af f. Ex. 1000 Lstrl. i en Bank, som Garanti for dem, han vedder mod, der maae betale contant; han har sin Scala saaledes indrettet, at han aldrig kan tabe, idet han nemlig altid vedder mod alle Hestene, efter den Cours, de staae i, dog saaledes, at Indsatsen for hver enkelt ikke overstiger de 1000 Pund. Naar han har fuldt besat vinder han altsaa fra alle, med Undtagelse af den Ene, der holdt paa den seirende Hest, og gjør bedre Forretninger, jo lavere Coursen paa denne stod. Der hører imidlertid Kyndighed til at indrette sin Liste saaledes, at man kan vinde noget Betydeligt; thi deels maa man kjende Hestene temmelig nøie, deels maa man være sikker paa, at faae Veddemaal paa dem alle, eller paa den anden Side ikke tage mere end en bestemt Sum paa een Hest; den Veddelystne faaer derfor som oftest det Svar, at den eller den »favorite« er besat, saa at Contoiret ikke vedder mere paa den. Det var dog ikke blot paa Veddecontoirerne, eller paa de mange Sporting-Hoteller, at der gjordes Pengeomsætninger. Hver lille Landsby har sine sportingmen, der vovede deres Penge paa de forskjellige Heste; over hele Landet var man med, ja jeg har, medens Feberen varede, seet de mindste Gadeunger med deres Lister, ifærd med at gjøre Veddemaal med deres faa Skillinger. Noget af det Slags finder altid Sted, hvergang The Jockey- eller Turf Club kalder Beundrerne af denne national sport sammen, men ved denne Leilighed kjendte det ingen Grændser; da jeg ogsaa var bleven smittet af denne Green af den anglomanske Syge, var det meget imod min Villie, at jeg maatte reise op i Landet et Par Uger før hin mindeværdige Dag. Ved Ankomsten til mit Bestemmelsessted Bacchus-Marsh traf jeg hele den lille By i en feberagtig Tilstand, i Anledning af den forestaaende Begivenhed, og blev umaadelig søgt, paa Grund af de interessante, friske Efterretninger, jeg bragte med fra Melbourne. Da jeg hørte, at de fleste af mine Bekjendte reiste derned, blev jeg mere og mere bestemt paa, ogsaa at være med, skjøndt jeg endnu ikke saa ganske kunde indsee, hvorledes det lod sig indrette. Dage, ja Uger i Forveien vare alle Pladser optagne paa de forskjellige Diligencer, der kjørte imellem Melbourne og Oplandet; paa selve Dagen afgik det dobbelte Antal Vogne. Fra Ny-Syd-Wales, Ny-Zeeland, Van Diemens Land og Syd-Australien strømmede Folk til med Damp- og Seilskibe; Enhver, som kunde, tog Ferie for at drage til Melbourne. Det var ikke til at udholde, at blive oppe i en lille Afkrog af Colonien, medens Sligt gik for sig i Hovedstaden. Umuligt — — Saadan tænkte jeg hver Dag; dog blev Udsigten til at komme afsted ikke større, og inden jeg ret vidste af det, gryede Dagen før den store Dag. Kassen var ikke i overstadig glimrende Omstændigheder, og selv om jeg nu havde havt Leilighed, kunde der ikke længer være Tale om at komme med Diligencerne, hverken for gode Ord eller Betaling. Alt var optaget; jeg begyndte saa smaat at tænke paa, at gaae de 40 Miil ned til Byen om Natten, da der aabnede sig en Udvei, som tillige gav mig en passende Undskyldning for mig selv og mine Omgivelser — det var i Grunden nærmest Undskyldningen, jeg manglede. Jeg stod nemlig, hensunken i Betragtninger, udenfor the Border Inn, Byens mest søgte Hotel, da en af mine Bekjendte raabte mig an og opfordrede mig til at gjøre ham den Tjeneste, om Eftermiddagen at kjøre en Vogn til Wyndham-Stationen ved Melbourne- og Geelong-Jernbanen. Han skulde nemlig skaffe to Vogne derned, og kunde ikke faae Nogen til at hjelpe sig. Jeg indsaae strax, at jeg altsaa vilde være istand til at naae Melbourne næste Morgen tidligt, i god Tid til Veddeløbet, saafremt jeg kunde være heldig nok til at komme med det første Godstog fra Wyndham, og samtykkede i en Fart. Snart var jeg omklædt og rullede afsted. Vi skulde tilbagelægge 30 Miil den Eftermiddag, og det blev allerede mørkt paa Sletterne ved Floden Werribee, hvor Wyndham ligger midt imellem Melbourne og Søstaden Geelong. Man skulde troe, at det var temmelig ligegyldigt, hvor man kjørte paa en saadan Slette, der seer saa flad ud, som et Gulv; men ved nærmere Eftersyn viser det sig, at der er adskillige Ting, som gjøre den ujævn: Stene, Tuer, men da navnlig de saakaldte crab-holes — sande Fælder for Mennesker og Dyr. Vi fik alt Dette at føle til Fuldkommenhed, thi vi kom naturligviis ud af Sporet og styrede omkring paa Lykke og Fromme efter et Lys, vi saae i det Fjerne, og som vi en Tid antoge for at komme fra et af Husene, eller rettere Hytterne, i Wyndham; thi med Undtagelse af Banegaarden, med tilhørende Hotel, fandtes der ikke en eneste Bygning i hele Byen, som man kunde beære med Navnet Huus. Det opdagede jeg først senere; thi jeg havde aldrig været i Wyndham og kunde altsaa endnu mindre end min Kammerat finde Vei. Efter en lille Raadslagning bleve vi enige om, at spørge om Vei i en Hytte, som vi efter endeel Kjørenom fandt paa Sletten; da han gik derhen og forsvandt i Mørket, befandt jeg mig alene med de to Kjøretøier og mine bedrøvelige Tanker, samt med Udsigten til at tilbringe Natten under Vognen, istedetfor at overvære Veddeløbene i Melbourne næste Dag. Han kom imidlertid tilbage med den Efterretning, at vi ikke havde langt til Wyndham, og at Veien laa et Stykke tilhøire for os. Vi fulgte nu den sædvanlige Fremgangsmaade: vi følte os for med Hænder og Fødder, ja tændte endog Svovlstikker, for at finde Sporet; da det endelig var fundet og Hestene vare bragte ind paa det, havde vi ikke Andet at gjøre, end at „slaae haardt og forresten lade Gud raade" — som de amerikanske Kudske sige, naar de ikke kunne see længer. Kort efter sade vi ved et godt Bord paa Hotellet. Da jeg var bleven dygtig søvnig, gik jeg snart til Ro, efterat have paalagt Verten at kalde paa mig i god Tid, for at komme med det tidligste Godstog til Melbourne. I Grunden var dette slet ikke indrettet til Passagerer, men imod at betale Billet til første Klasse, fik man Lov at kjøre med, det gjaldt kun om, at finde et ledigt Sted. Verten maa have havt underlige Begreber om, hvad „god Tid" vil sige; thi da han dundrede paa min Sovekammerdør, hørte jeg allerede Locomotivet pibe i det Fjerne. En Fjerdedeel paaklædt styrtede jeg ned; da Toget ankom, hørte jeg til min Skræk, at alle de sædvanlige Pladser allerede vare optagne fra Geelong. Ved Bønner, Løfter og Raisonneren lykkedes det mig endelig, at faae Lov til at komme med, naar jeg vilde lade mig lukke inde i een af Godsvognene, og løse Billet til første Klasse. Jeg lovede Alt, og før jeg ret kom til at trække Veiret, fore vi henover Sletten, medens jeg gav mig til at klæde mig paa. Jeg var i den forreste Vogn, imellem en Mængde Kofferter, Kasser og andet Skramleri. Opreist kunde jeg ikke staae, og tog derfor det Parti, at gjøre mig det saa mageligt som muligt paa mine Kasser; men det vilde heller ikke rigtigt gaae. Mit Buur — thi som saadant betragtede jeg det, efterat jeg havde hørt Døren blive laaset og befandt mig i fuldstændigt Mørke — var lige bagved Locomotivet, saa at jeg havde dets Piben, Pusten og Stønnen fra første Haand, ikke at tale om Stødene, der ere meget følelige, naar man er saa nær, og kjører med stærk Fart. Jeg satte mig da ned paa en Kasse og philosopherede over de Vanskeligheder, man har at bekæmpe her i Verden i Almindelighed, og over dem, som møde i Særdeleshed, naar man vil til Veddeløb. Der blev kun standset paa meget faa Stationer, men Døren til mit Buur blev ikke aabnet, saa at jeg for den Sags Skyld godt kunde være død og begraven — blandt Kasserne — uden at Nogen havde anet det; thi de fungerende Betjente kjøre ikke med, som i Danmark, men forblive ved Stationerne. Naturligviis tænkte jeg mig uafladeligt den Mulighed, at Locomotivet netop den Dag løb af Skinnerne og at min Waggon naturligviis først og fremmest maatte løbe med, og overveiede de utallige Bryderier, det ved Ligskuet vilde forvolde Juryen at udfinde, hvorledes min ringe Person var kommen der, naar man fandt den trykket flad mellem et Par Kister. De 25 Miil, jeg havde at kjøre, vare endelig tilbagelagte, og vi holdt ved Spencer-Street Stationen i Melbourne. Her havde jeg den Glæde, at forskrække en af de jourhavende Betjente, ved ganske roligt at lægge ham min Billet i Haanden, da han lukkede Døren op og mechanisk stak Armen ind i Vognen, uden at see sig for. Før han kunde komme sig af sin Forundring, var Phænomenet forsvundet. En saa hovedkulds Reise havde jeg endnu aldrig gjort, men alle Ubehageligheder vare glemte, da jeg gik op ad Bourke-Street, for at opsøge „Alle Danskes Fader" i hans lille Kneipe i Russell-Street. —

Her traf jeg, som sædvanligt, endeel Danske, af hvilke nogle vare komne ned til Byen for at overvære Veddeløbene. Efter Frokosten drev jeg ud i Byen for at see paa Forberedelserne til Festen, der lod til at skulle „begunstiges af det skjønneste Veir". Himmelen var deilig blaa, uden en eneste Sky, og en let Vind hjalp lidt paa den trykkende Decembervarme. Næsten alle Boutikerne vare lukkede; Bankene og alle offentlige Contoirer holdt ligeledes Ferie — Gaderne vrimlede af pyntede Folk, tilfods, tilhest og tilvogns, og paa alle Hjørner prangede Kæmpeplacater, der underrettede Publicum om, at der hele Dagen vilde afgaae Extratog fra Byen og ud til et Sted i Nærheden af Veddeløbsbanen, i hvilken Anledning Regjeringen der havde opreist en umaadelig Platform, som havde kostet adskillige Hundrede Pund. Foruden de 41 Waggons og 7 Locomotiver, som Regjeringen den Dag havde stillet til Raadighed fra sin egen Bane, var der laant 9 Waggoner og 3 Locomotiver af Actieselskabet for Geelongbanen; det var første Aar, at man kunde benytte Jernveien til Veddeløbsbanen, og man havde derfor forberedt sig paa en umaadelig Tilstrømning. De tohjulede aabne Omnibusser, Melbournes almindeligste Kjøretøi, samt andre Leievogne, pleiede ellers at føre Folk derud, naar de ikke foretrak, at gaae med de smaa Dampskibe paa the Saltwater River, eller selv vare saa lykkelige, at eie Hest. Der herskede en mørk Stemning blandt disse ellers meget talende Buskudske; i en haabløs Tone og med et fortvivlet Ansigt mumlede de nu deres: »Now for the races!« til de Masser af Mennesker, der strømmede henimod Jernbanestationen — forhen spillede et livligt Smil paa deres forslagne Ansigter i Veddeløbstiden. Hele Melbourne syntes at være paa Benene; Alle besjælede af een Tanke. — Da Tiden nærmede sig, skyndte jeg mig hjem, for at hente en Kammerat, med hvem jeg havde aftalt at gjøre Touren til Flemmington, Forstaden, hvor Veddeløbsbanen laa. Vi styrede ligeledes vor Gang henimod Jernbanestationen, og lode os ikke afskrække af de Flokke, som allerede havde været der og nu igjen vendte om, under lydelige Mishagsyttringer. Vi haabede stadigt at kunne faae Plads, men fik den ikke; thi det Syn, der frembød sig, da vi dreiede om Hjørnet og pludseligt stode foran Stationen i Spencer-Street, var nok til at skræmme selv mere modige Personer tilbage, naar de ellers ønskede at komme i god Tid derud. Tusinder raabte og skrege, skjændtes og sloges her i en mylrende Klump, der strakte sig langt ud paa Gaden, og skjøndt man hvert Øieblik hørte et Tog pibe, naar det kjørte bort fuldtpakket med Folk, syntes Massen dog ikke at blive mindre. Hele Anordningen havde viist sig utilstrækkelig ligeoverfor den uhyre Menneskemasse, og

Regjeringen fik senere dygtigt paa Hovedet i Bladene, fordi den ikke bedre havde sørget for Folks Bekvemmelighed, skjøndt den i Grunden havde gjort Alt, hvad man med Billighed kunde forlange. — Der var ikke andet at gjøre, end at vende om og tye til en „Bus"; efter lang Parlamenteren med en Kudsk lykkedes det os endelig, at komme afsted til Flemmington. Ved at see Dampen slaaet af Marken, vare Kudskene nemlig blevne saa overmodige, at de forlangte en, endog i Veddeløbsdagene ublu Priis; de raabte nu deres »Now for the races!« i en uforskammet, udfordrende Tone. Aldrig har jeg seet en saa uhyre Menneskemasse bevæge sig til en Forlystelse; Veien fortnede af menneskelige Væsener, der paa de forskjelligste Maader droge til det fælles Maal, ligefra Børnene, der bares paa Armen, til de flotte sportingmen, som joge forbi i elegante Vogne, med Fire for. Hist saae man en svær Karrehest med et Par paa Ryggen, her en Cavalcade af elegantklædte Damer og Herrer. Et Stykke udenfor Byen, hvor Veien gaaer over flade Marker, frembød Scenen et endnu livligere Skue; thi henover Sletten myldrede Fodgængerne i Tusindviis ned imod Banen, medens Dampskibene satte Passagerer iland langs Flodbredden, og peeb Duetter med Locomotiverne, som kom farende henad den høie Jernbanedæmning og standsede med deres Waggoner fulde af lystige Passagerer ved den opreiste Platform. — Mærkværdigt nok skete der kun et eneste Uheld paa Udveien, idet nemlig en af de tohjulede Omnibusser væltede, paa Grund af Kudskens Iver for at komme forom andre lignende Kjøretøier; den faldt lige paa Taget, saa at Hestene kom til at ligge med alle fire Been i Veiret, og Vognen fik Udseende af en Hat, der har faaet et dygtigt Slag i Pullen. En tre, fire Mennesker bleve mere eller mindre forslaaede, og førtes tilbage til Byen, for at tilbringe deres Dag paa Hospitalet, istedetfor ved Lystigheden. Da vi kom til Maalet, var der allerede samlet en uoverskuelig Menneskemasse; den voxede med hvert Minut, og de Tilstedeværendes Antal var omtrent 50,000, da det første Løb begyndte. Vi gave os strax især med at undersøge Localiteterne; hvorhen man vendte sig, var der rig Leilighed til Underholdning, navnlig frembød begge Siderne af Banens indhegnede Stykke (the straight running) et prægtigt Skue. Paa den ene Side var der opreist et Par nye kæmpemæssige Tribuner, for de Tilskuere, der havde Raad til at betale et Pund for at oversee det Hele; medens den gamle var forbeholdt Klubbens Medlemmer og deres Familier. Dameverdenen var talrigt repræsenteret, men vee den Ulykkelige, der vovede sig ind i den, uden at være forsynet med en guldkantet Lommebog (Veddebogen) og en Kikkert i Rem over Skulderen, samt klædt i en bredskjødet Frakke, efter den sidste Modejournal for sportingmen. Som allevegne i Australien, hvor man seer en stor Forsamling af Damer, gjorde deres lette Baldragter en livlig Virkning, og man blev godt stemt ved at see den Mængde smukke, af Glæde og Forventning straalende Ansigter, medens ogsaa de indbyrdes vovede adskillige — Par Handsker paa de forskjellige Heste. Imellem Tribunerne var Dommerens Loge, hvorfra han afgav sin Kjendelse, paa hvilken saa Meget beroede. Her gik Alt til med den største Orden, medens man ikke kan sige det Samme om Scenen paa den anden Side af Indhegningen, hvor det hed „Først mig selv, og saa mig selv, og saa mig selv, og saa min Næste." Her gjaldt det kun om at faae Plads saa tæt ved som muligt, ligegyldigt paa hvad Maade, og var man først kommen ind, stod man der, enten man vilde eller ikke; langsad denne Side af Hegnet holdt de fleste Vogne, og Prisen for at faae Lov til at staae paa et Hjul, eller en lignende Gjenstand, steg efterhaanden som Tiden skred frem. Paa alle Kanter, men dog mest i en Linie bag Tribunerne, var der paa forskjellig Maade sørget for at more Publicum. Foruden en Mængde Telte og lette transportable Bygninger af Jern og Træ, hvor man kunde tilfredsstille sin Hunger eller Tørst, var der en broget Afvexling af andre Tiltrækningsgjenstande. Boxere af Haandværk gave paa flere Steder Prøver paa deres ædle Konst, og Enhver, der vilde betale sin Shilling, havde tillige rig Leilighed til at studere en ganske interessant Samling af Kjeltringephysiognomier i disse Templer for Næveskampens Dyrkelse; dog man behøvede ikke engang at betale sine Penge for at nyde Synet af en rigtig Nævekamp; thi i Løbet af Dagen hændtes det ikke saa sjeldent, at der blev givet smaa Extraforestillinger af Dilettanter og det med langt mere Naturlighed; de endte gjerne med, at nogle Betjente førte Fredsforstyrrerne til et Hjørne af Banen, hvor der holdt et Par store, skumle Omnibusser, med en Politibetjent som Kudsk og en ditto som Conducteur; her maatte Kæmperne da i Mørke og Kolighed tilbringe Resten af den festlige Dag. Disse transportable Fængsler mindede stærkt om de store Vogne, man i Regelen seer i Menagerierne; de holdt der truende hele Dagen, medens Pladserne indeni efterhaanden bleve besatte. De ægte Negersangere, som man altid finder ved Veddeløbene, optraadte den Dag i usædvanligt Antal og sang og dandsede i Solheden, saaat Sværten randt dem ned af Ansigtet. En enkelt Mester Jakel (Punch and Judy) gjorde en saadan Lykke, at han „skovlede" Penge ind og blev af sine Beundrere tracteret efter en saadan Maalestok med Drikkevarer, at han tilsidst blev aldeles uforstaaelig og endelig styrtede om, med Teltet og alle Dukkerne. Rundtomkring de hyggelige, smaa, skjulte Kroge, saaes Klynger ved Roulettebordе og lignende Forlystelser, paa et paa Jorden udbredt Tæppe; saasnart en Betjent nærmede sig, blev Tæppet snappet op, og Vedkommende flyttede til et andet Sted; men hændte det sig, at en af Opdagelsespolitiets Embedsmænd uforvarendes greb den driftige Speculant midt i Udøvelsen af hans ulovlige Kald, maatte han smukt marchere til de sorte Omnibusser. Opdagelsesbetjentene saaes allevegne, snart midt imellem den fine Verden paa Tribunerne, snart i den simpleste Kneipe, og adskillige Industriridderе bleve tagne paa fersk Gjerning. Naar man i Frastand iagttog en Klynge, kunde man som oftest, paa Øinenes urolige „Løberundt", kjende den hemmelige Politimand — undertiden hændte det sig rigtignok ogsaa, at det netop var Lommetyven, der saaledes speidede omkring.

Flere Danske gjorde Forretninger den Dag, idet de nemlig, i Egenskab af „Kaffehusarer" — som de indbyrdes kalde hverandre — havde kjørt deres trehjulede Børe ud og leverede Kaffe til den allerbilligste Priis; Enhver, der mødte i egen Vogn, førte selv et Maaltid med, og ved Middagstid saaes alle disse Selskaber især med at indpakke eller fortære Indholdet af adskillige Madkurve; blandt Mængden, der bedækkede Høiene ved den ene Ende af Banerne, tog dette sig især godt ud, da de 10,000 Mennesker — thi saamange var der vel omtrent paa dette Punkt — leirede sig i Smaagrupper for at holde Maaltid. Omtrent Kl. 12 ankom Gouverneuren, Sir Henry Barkley, med sit Følge, og blev modtaget med »cheers«, og kort efter lød den velbekjendte Klokke hen over Sletten — det var Tegnet til Opsadling. Heste, af hvilke man hidtil kun havde seet Benene og Halen gjennem Tæpperne, bleve nu afklædte og kritisk undersøgte af Kjenderne, medens de ungdommelige Dagens Helte, Jockeyerne, spankulerede omkring i deres stramme Skindbeenklæder og lange Støvler.

Førend det egentlige store Løb begyndte, kom der et mindre, der ikke vakte nogen synderlig Interesse blandt Mængden; saa meget vare alle opfyldte af Dagens store Begivenhed. En Hest fra Ny-Zeeland, „Camden" vandt, og berigede derved sin Herre med 23,000 Lstl., idet han, der selv var meget formuende, havde veddet store Summer med forskjellige Personer om: at en af hans Heste vandt — at en vandt den første Dag — og at en af dem vandt det første Løb. Det havde imidlertid sat Folk i Stemning, og da de 18 Heste en Timestid efter bleve trukne ud paa Banen, gik der en Brusen som af en Orkan igjennem Luften, idet Massens Tusinder paa engang talte i Munden paa hverandre. Oprindelig var der indtegnet 24 Heste, men 4 havde faaet Forfald. Indskrivningspengene for hver Hest var 100 Lstl. og Præmien 2500 Lstl. for første Hest, medens den næste fik Indskudet tilbage. Veddemaalene bleve nu almindeligere, og der hørte en god Kjender til at vælge den Rette blandt disse Prægtexemplarer af Heste. Der var Publicums Yndling „Alice Hawthorne"; den blev modtaget med næsten ligesaa stor Begeistring som Gouverneuren; Veteranen fra Ny-Zeeland „Strop", Søn af den berømmelige „Barber", der feirede over alle der paa Øen; Sydneys Pryd, den lille røde Hoppe „Zoe", om hvem en begeistret Referent citerede følgende Linier i sin Beskrivelse af den:

»Musically made
So light upon the grass . . .«

Der er „The Moor", paa hvem Ingen kan stole, da den undertiden tager Bidselet imellem Tænderne og løber til Melbourne, istedetfor seirrig at galoppere forbi Dommerens Loge, som den oftest godt kunde; og endelig udgaaer der fra Gaarden, hvor Opsadlingen skeer, en Mængde andre betydelige Størrelser i Hesteverdenen, foruden de Unge, uerfarne Debutanter, der den Dag for første Gang skulle bevise, hvad de due til.

Min danske Kammerat og jeg havde været saa heldige, at faae en god Plads, hvorfra man kunde oversee det Hele, og gave indbyrdes vor Mening tilbedste angaaende den mulige Seirvinder. Begge syntes vi meget godt om en ung treaars Hest, „Flying Buck"; jeg meente, at den dog ikke kunde vinde, paa Grund af den lange Distance af tre Miil, som skulde gjennemløbes; medens han meente „jo", naar blot Drengen kunde holde den; thi paa dens Ryg sad den mindste Jockey, man kunde ønske sig, da det gjaldt om, at betynge den saa lidt som muligt. Klokken lød anden og tredie Gang, og Banen blev klaret; Hestene ordnedes efter Lodtrækning i to Rækker, og der herskede en Dødsstilhed over Mængden. Marskalkerne rede op og ned, for at holde indtrængende Personer udenfor Hegnet, men det behøvedes ikke; ja ikke engang den Hund, der ufravigeligen ved hvert Løb spanker op og ned ad Banen, efter at den er gjort ryddelig, og som maa løbe et Slags Spidsrod ned igjennem Rækkerne under Alles Piben, Skrigen og Latter, formaaer at fremkalde et Smil. »The Starter« holdt ved Veddeløberne med hævet Fane — endelig kom Dieblikket, Fanen blev sænket og som en brusende Bølge væltede de sig ned ad Banen, medens Publicums saa længe afpressede Følelser fik Luft i et umaadeligt, sammensmeltende Brøl, der efterhaanden gik over til en huul Brummen og hvori man engang imellem som Soloskrig hørte Raab, som „Alice" — Nei — Jo — „The Moor" er løbsk — Rødt er forrest — Nei, Grønt — Tre mod een paa „Zoe" — jeg holder — 10 mod 1 mod „Flying Buck" — Godt — medens det tilsidst igjen hævede sig til et jublende Bifaldsraab for den vindende Hest. Løbet frembød ellers ikke noget overordentligt Spændende; efter den første Miil var det nemlig saagodtsom afgjort, hvilken Hest der vilde vinde. „Flying Buck" arbeidede sig fra en af de bageste Pladser til den allerforreste efter at hin Distance var tilbagelagt, og holdt sig da der med den største Lethed, saa at det mere tog sig ud som en Jagt paa „den flyvende Buk" end som et Veddeløb. I samme Dieblik, som Dommerne havde tilkjendegivet, hvilken Hest der vandt, afsendtes Depecher over hele Australien, gjennem det i Dagens Anledning paa Banen indrettede Telegraphbureau. Den lille Fyr paa tretten Aar, der havde redet „Flying Buck", blev baaren i Triumph og senere forestillet Gouverneuren, og da Hestens Eier forærede ham 500 Lstl. af de 10,000 Lstl. han selv vandt, blev han den Dag rig, baade paa Ære og Penge.

Hovedinteressen var nu forbi og Mange brøde op, endskjøndt der endnu stod et Løb paa Programmet, »The Hurdle race«, der forøvrigt ikke frembød andet Mærkeligt, end at et Par Heste styrtede over de forskjellige Barrierer; og at en Borger, der havde drukket Victorias Skaal — „Flying Buck" var nemlig fra Melbourne — for ofte, blev temmelig medtaget ved at springe op paa en af de Heste, der i Faldet havde kastet sin Jockey af, i hvis Plads han naturligviis ikke formaaede at holde sig ret længe.

Nu gjaldt det om at komme hjem. Jernbanen blev igjen beleiret og Waggonerne stormede af Mængden, uden Hensyn til Retourbilletter eller lignende byrdefulde Hindringer; da det forekom mig mindre raadeligt, at vove sig ind i den Malstrøm, der gik nær Platformen, begav jeg mig ned til et af Flodbampskibene og var heldig nok til at komme med. Min Kammerat havde jeg mistet i Trængselen og da jeg befandt mig ene, dygtig træt og uden Udsigt til at kunne faae Sæde paa det overfyldte Dæk, svøbte jeg mig i min Toga og lagde mig plat ned paa Dækket, idet jeg mindedes de Ord, man saa ofte hører: "Det er en fri Coloni, Du lever i, geneer Dig ikke." Jeg slumrede blideligen ind under Tummelen paa Skibet, vugget af the Saltvater Rivers Bølger og vaagnede først, da vi kom til Queens Wharf i Melbourne. Dagens Anstrengelser vare imidlertid langtfra tilende endnu. Om Aftenen havde Directeuren for »The Olympic Theatre« foranstaltet en Festforestilling, ved hvilken der fra Scenen blev overrakt den vindende Jockey en guldbeslagen Ridepidsk, og til langt ud paa Natten var der „stor brillant Fest" i Cremorne Garden, Melbournes Tivoli. Havde man sagt A, maatte man ogsaa sige B, og jeg besluttede at tage Alting med. Publicum gav Drengen »Three cheers«, da han viste sig paa Scenen, og denne, en smuk lille Fyr, grinte af Glæde. Forøvrigt var han ikke Jockey af Profession, men havde af sin Fader, en god Ven af „Flying Bucks" Eier, faaet Lov til at ride den. Den næste Dag saae man ham galopere omkring i Melbourne paa en lille hvid Pony, selvfølgelig beundret af Alle. Cremorne Garden gjorde da sit Bedste for at underholde Folk; og Alle morede sig ogsaa fortræffeligt. Jeg kunde ikke lade være at tænke: „Nei, Tivoli er det dog ikke, nei, Tivoli er det dog ikke!" men vort gamle Tivoli er vist ogsaa temmelig eneſtaaende i sit Slags; alene det, at ingen Familier besøge Cremorne Garden, undtagen naar den særligt er leiet, foranlediger, at den med al sin Elegance og rige Udstyrelse aldrig vil kunne maale sig med vore Sommerglæders Perle.

Efter en saa lang Dag, saa rig paa Afvexlinger, er det en Selvfølge, at jeg sov den Retfærdiges Søvn, da jeg endelig kom til det. Da jeg ikke, som adskillige Andre, havde Part i de 60,000 Lstr., der vare blevne omsatte paa Veddeløbsbanen, forholdt jeg mig ganske roligt, indtil jeg næste Dag igjen reiste op i Landet, medens derimod de Lykkelige eller Ulykkelige maatte møde paa de forskjellige Sporting-Hoteller for at afgjøre deres smaa Mellemværender under Champagnepropernes Knalden.

Kullens Fyrtaarn.

Paa Kullabjergets nordvestlige, i Kattegattet udskydende, steile Aas, ligger det velbekjendte Fyr, fra hvilket der aabner sig en herlig Udsigt over Søen med dens mange Seilere, samt over Skaanes og Sjællands smukke og maleriske Kyster. Fyret er anbragt i en Høide af 213 Fod over Vandspeilet, og sees altsaa vidt ud over Havet.

Sagnet beretter, at en Spaamand, som boede der, og kaldtes Kullamanden, forudsagde Kong Valdemar Seir den Ufred, hans Sønner vilde vække i Riget efter hans Død. Kongen blev saa bevæget heraf, at han sammenkaldte en Herredag, paa hvilken han formanede sine Sønner til at holde Fred. Holberg mener rigtignok, at Kongen, som kjendte sine Sønners Natur, bedre kunde forudsige Sligt, end Kullamanden, men de Anstalter, Valdemar traf, vise, i hvor stor Anseelse Spaamanden stod.

Kullamandens værdige Ætling, Fyrtaarnet, nyder ogsaa stor Anseelse for sine vise Spaadomme, idet det med sit Lys viser Seilerne Indgangen til Sundet; Skipperen har ligesaa god Tro til dets Sandruhed, som hin Fortidens Konge havde til den gamle Bondes Udsagn.

Det kongelige Mausoleum i Frogmore.

Nogle Uger efter den engelske Prindsgemals Hedengang, bød Dronning Victoria at udkaste Planen til et kongeligt Mausoleum i Frogmore ved Windsor, og den 15de Marts afvigte Aar nedlagde hun selv Grundstenen til hin Bygning, som allerede den 17de Decbr. næstefter høitideligen indviedes af Oxfords Bisp, i Dronningens og hendes Børns Overværelse. Den paafølgende Dag bleve Prindsgemalens jordiske Levninger, der hidtil havde hvilet i Windsorcapellet, bragte til den nye Bygning og bisatte der i en simpel Steensarkophag, som snart vil blive ombyttet med en anden af omhyggeligere Udførelse.

Dette Mausoleum er bygget i Form af et ligearmet Kors, ved hvis Østside en Forhal er tilføiet; det Heles Høide, fra Jorden til den øverste Top, er 83 Fod. Midtdelen danner en ottekantet Hal, over hvilken en ligeledes ottekantet Kuppel hvælver sig; Sidegange føre til Korsets Arme. For at holde Overdelen og navnlig Midthallen fri for Fugtighed, er der, under det betydeligt over den omgivende Jordflade hævede Gulv, lagt en hvælvet Krypt, til hvilken man kommer ned ad en i Portalen værende Indgang, der som en smal Vindeltrappe snoer sig igjennem Muurværket. — De meget tykke Ydermure ere af Granit, vexlende med Portlandsteen; de udvendige Søiler ere af poleret Granit. Det Indre bliver prydet med Frescomalerier og andre Decorationer, indfattede af broget Marmor og Serpentin; der drages særlig Omsorg for, at anvende Steenarter fra det hele britiske Rige i og udenfor Europa, saaledes er noget af Graniten fra Skotland og Øerne Jersey og Guernsey, det egentlige England har leveret den smukke Portlandsteen, samt Granit fra Brud i Devonshire og Cornwall, hvilket sidste Landskab ogsaa har ydet Serpentinen, men desuden skal der benyttes Marmorarter fra Belgien, Frankrig, Italien, Portugal og Grækenland. Træværket er af kostbare ost- og vestindiske Træsorter; Taget er tækket med Kobber fra Australien.

Efter Planen skal Sarkophagen, udført i graa aberdeensk Granit, hvilende paa en Forhøining af sort Marmor, med knælende Bronzeengle paa Hjørnerne, anbringes i Ottekanten midt under Kuppelen. Den bliver dobbelt; thi det er Dronningens Villie, at hendes Legeme, naar hun kaldes fra denne Verden, skal nedlægges ved Prindsens Side, hendes hvilende Statue, i hvidt Marmor, skal da anbringes over Sarkophagen, jævnsides med den Billedstøtte af Prindsen, som allerede i længere Tid har været under Arbeide hos den berømte Billedhugger, Baron Marochetti.

Over Indgangsporten sættes en latinsk Indskrift, saalydende: „Det Forgængelige af Prinds Albert har hans sørgende Enke, Dronning Victoria, villet bevare her i Graven. Levvel, Dybtsavnede! Her vil jeg engang hvile hos Dig, opstaae tilligemed Dig i Christo.“

Til Veddeløbene!

Romersk Liv.

(Af L. Dietrichson.)

(Slutning.)

Siden jeg netop er kommen ind paa dette Capitel, vil jeg med det Samme fortælle om et lidet Indblik, jeg har gjort i en romersk Skole; det hører og til Forums nyere Historie; thi Skolen ligger lige ved Forum.

Man seer undertiden i de snevre Gader paa en brøstfældig Gadedør et lille sort Bræt, hvorpaa med smudsig-hvide Bogstaver staaer skrevet: »Scuola per fanciulli«. I Nærheden af Forum tog jeg mig, under Paaskud af at gaae feil, den Frihed at kige indenfor en saadan Dør, hvor baade det sorte Bræt og en ubeskrivelig Summen af Stemmer sagde mig, at der holdtes Skole. Efterat være klavret opad en halsbrækkende Trappe, over hvilken forøvrigt et herligt Rankenet kastede et grønt Skjær, trykkede jeg paa Klinken af en Dør, der kun altfor let gav efter for mit Tryk. Men hvilket Syn! I et trangt, af et lille Vindue oplyst Rum, paa omtrent sex Alens Længde og samme Brede, vare henved tredive Unger sammenstuvede. Alle vare de i Alderen fra otte til ti Aar, og i den ovenfor omtalte ubeskrivelige Dragt, den eneste, der aldrig kan gaae af Mode. — De hverken sade, stode, laae eller gik — de kravlede og krøb over hverandre, og da en Uvedkommende, dertil en »Forestiere«, viste sig, var hele Sværmen mig imøde i Døren; Skolemesterens Nærværelse hindrede dem ikke i at bestorme mig med den sædvanlige romerske Industrigreen — Tiggeriet! »Un mezzo bajocco, Signore! un poverino! — endelig bragte nogle Alvorsord fra en pukkelrygget, gammel Skomager, der sad og udbedrede en Støvle, Rolighed tilveie. Jeg var hidtil ikke bleven ham var, nu forstod jeg, at det var Læreren selv, jeg havde at gjøre med, og den overgivne Leeg i Skolestuen lod mig forstaae Ordet „Ludimagisters“ Betydning.

„I holde Frikvarteer!“ sagde jeg, deels med Allusion paa hans Beskæftigelse, deels med Hensyn til Børnenes Allarm.

„Nei,“ svarede han ganske alvorligt, „vi læse de hellige Martyrers Historie.“

Jeg spurgte efter en Person, som ikke fandtes. og fik til Besked, at jeg gik feil, og det i en Tone, der overbeviste mig om, at han ikke var ganske fornøiet med Besøget. Med et Par Bajocchi kan man opnaae Alt i Rom; Skolemester-Skomageren blev ogsaa strax ved dette Tryllemiddel min ærbødige Tjener, og jeg fik Oplysning om hans Instituts Oprindelse, Plan og Bestemmelse.

Skolevæsenet staaer under meget streng Opsigt i Rom. Den høiere Dannelse er udelukkende i Præsternes Hænder: en egen til Brug for Ungdommen skreven Historie, en Geographi, der giver Oplysning om Alt, undtagen om Pavestatens virkelige Grændser, som ingen Romer uden Paven og Antonelli kjender, en Bibel, som — ja, det tør jeg ikke engang betroe Papiret her paa romersk Grund — ere de vigtigste Bøger; den „lavere Dannelse“ overlade de til visse af dem inspicerede Individer.

Et saadant begunstiget Individ var min nye Ven, der klagede over, at han havde havt færre Lysthavende end ønskeligt, dengang han „blot var Konstner“.

Uvidende om denne Phase i min Vens Liv, spurgte jeg ham, hvilken skjøn Konst han havde viet sit Talent.

„Skomagerkonsten,“ svarede han raskt. „Ja, De maa nok kalde den en skjøn Konst, jeg har endnu ikke kunnet opgive den, som De seer. Med hvilken plastisk Runding og

En Scene paa Melbournes Veddeløbsbane.

Kullens Fyrtaarn, tegnet af Chr. Blache.

Energi skal ikke en Model behandles (her hævede han en Læst), for at svare til de menneskelige Former, som Gipsafstøbningen svarer til Leret. Ligesom Portraitet gjengiver det menneskelige Ansigt med dets Charakteer, saaledes skal Skoen gjengive den menneskelige Fod med dens Charakteer."

Jeg gav ham Ret, og nu forstod jeg Sagen: enhver romersk Haandværker er „Konstner" — deraf kommer det, at enhver romersk Konstner er „Professor". — Altsaa som Konstner havde Had og Misundelse fortrængt ham heelt ned i Via di Marforio, eller hvad det var for en Gade — han havde da faaet Lov at oprette en Smaabørnskole, hvori man lærte de store Bogstaver, Tallene, og — de hellige Martyrers Historie. En Munk havde Opsyn med Skolen.

I disse tre Fag ligger Skolens Plan involveret — dens Bestemmelse er, at meddele den romerske Borger den Dannelse han behøver, for at indtræde i det borgerlige Liv — „thi", sagde han, „jeg har ogsaa en høiere Klasse, hvor man lærer at læse og regne." Hermed viste han paa et Bord paa tre Been i en Krog af Stuen — det var Skolens Mesterlectie. Men over Bordet saaes en stor indgravet Plet paa Muren, der var overstrøget med Blæk.

Det kongelige Mausoleum i Frogmore ved Windsor.

„Hvad betyder det?" spurgte jeg.

„Aa, det var en slem Historie," sagde min Ven. „Forleden Vinter faldt det en af mine Drenge, et forvorpent Afskum, ind at ridse et W. E. (evviva Vittorio Emanuele) paa Væggen. Gud og alle Helgene maae vide, hvor han havde lært det — jeg blev det ulykkeligviis ikke var, og da den ærværdige Fader fra San Bonaventura kom for at inspicere, stod den forbandede Skrift der. Det havde nær kostet mig mit Embede," tilføiede han vigtigt, „men det endte da med, at Drengen blev viist ud af Skolen, og det slemme Navn oversmurt med Blæk, og jeg fik en Skrabe. — Saa, nu har en af de fordømte Drenge taget min Begklat!"

Jeg har senere hørt, at der i Rom er blevet anstillet mangfoldige Forsøg paa at danne Skoler efter tydsk og fransk Mønster; men stedse ere Præsterne skredne ind, saa det ikke er muligt for en Romer, selv med den bedste Villie, at skaffe sine Sønner anden Dannelse end den, Præsterne tillade. — Men tilbage til min Skolemester. De romerske Drenge ere ikke adstadigere, end andre Drenge. De havde under vor Samtale taget sig alle optænkelige Friheder. En var klattret op paa Skomagerens Bord og havde med en Syl tildeelt adskillige Kammerater nogle Stimulationer, som disse søgte at hevne ved at støde ham fra den usurperede Throne; en Anden gjengav Lærerens krogede Gang bag hans Ryg, rustet med hans Hat og Stok, for at fornøie mig: kort Anarchiet herskede, og Drengene morede sig fortræffeligt.

Jeg bad ham, ikke at genere sig, men fortsætte Underviisningen, som om jeg ikke var tilstede — men dertil var han ikke at formaae. En lykkelig Omstændighed befriede ham ogsaa derfor. Som vi bedst talede, slog Klokken i en nærliggende Kirke Tolv, og i et Nu var, uden noget Ord fra Læreren, ved Klokkens Signal den vilde Hær styrtet ud ad den med et Smæld paa Gab slaaede Dør — ikke at ligne ved noget Andet i Verden, end ved den besatte Svineflok, der styrtede sig i Søen; det mylrede udfor Trappen, og det skulde undre mig, om ikke Flere kom ned paa Hovedet, end paa Benene.

Min Mester gjentog endnu engang, at han ikke vidste Besked om Den, jeg søgte; jeg bukkede da og gik.

„Men, i Himmelens Navn!" raabte han efter mig: „hvad har I der paa Bagen, Signore?"

Ja — han sagde ikke ganske saa; thi Italieneren nævner Alting med sit rette Navn — jeg lagde Haanden paa den nævnte Legemsdeel og fandt: fæstet med en Naal fra Skomagerens Bord sad i mine Beenklæder en heel lang Række af indbyrdes forbundne, smaa Papirspulcinel'er, der dannede den morsomste Hale, en Drengephantasi kunde opfinde. Den blev under en varm Forbandelse over de fordømte Drenge fra Lærerens Mund, og med mange Undskyldninger bortfjernet, og jeg gik, glad over for saa godt Kjøb at være sluppen ud af Røverreden.

Jeg kom hjem og vilde skifte Frakke, hvorved jeg greb efter Lommetørklædet, for at tage det ud — min Haand stødte i Lommen paa en blød, sei Masse. Der laa den omspurgte Begklat.

Hertil kan jeg idag føie, at jeg netop i dette Dieblik kommer hjem fra en anden Art Skole. Min Vei førte mig i Middagsheden forbi en Kirke nede ved Pantheon — Varmen trykkede mig, og jeg besluttede at gaae ind i den kølige Kirke, for at see dens Billedværker. Jeg traadte ind; der var lifligt og svalt — og den hele Kirke var forvandlet til en Skole. I smaa Kredse sade Børnene, Piger og Drenge, omkring paa Stole foran Sidealterne i Kirkeskibet; i Drengenes Kreds stedse en Munk, i Pigernes en barmhjertig Søster, der fortalte, medens Børnene lyttede til. Det er nok den høiere Underviisning, som foregaaer under Geistlighedens egne Auspicier. Naar Romerbørnene her have lært Religion, gaae de fuldmodne ud i Verden. Jeg veed ikke, om det er her, de lære Nutidens Historie — men jeg formoder det.

Nylig nævntes Garibaldis Navn for en syttenaarig, opløben Yngling, det deiligste Menneske, jeg hidtil har seet, Roms smukkeste Model.

„Garibaldi!" sagde han — „ja, han er jo død!!"

Man lo ad hans Uvidenhed.

„Nei, jeg veed nok Besked," sagde den kloge Ungersvend, „jeg veed nok, at der er En, som de udgive for Garibaldi — og naar han døer, saa kommer der en Anden. Piemonteserne have syv Garibaldier, og hvergang en falder, saa sætte de en ny istedet. Det veed jeg bedre end I, for jeg har en Ven, som har seet den rette Garibaldis Grav." Det er en Paragraph af den nyere Historie: »in usum Delphini.«

Siden vi ere paa Forum, saa følg mig ind ad Døren under Kirketrappen hist — kryb ind, det er en Ydmyghedens Bolig, Du besøger — under dette Capel ligge de Marmertinske Fængsler. Man taler om at bygge for Evigheden, og et Aartusinde er nok, til at lægge Athens Templer og Theatre, Roms stærke Travertinbygninger i Linie med Jorden, i Linie med Forglemmelsen.

Den, som byggede de Marmertinske Fængsler, byggede for Evigheden. Ved Roms andre Ruiner kan Du nævne Begyndelsen og Enden — ved de Marmertinske Fængsler kan Ingen nævne Begyndelsen — man veed kun, at disse stærke Peperin-Mure sandsynligviis allerede fandtes ved Stadens Anlæggelse; Ingen kan nævne Enden, thi de kunde godt benyttes til Fængsler den Dag i Dag, hvis man ikke foretrak, at tilbede St. Petrus og St. Paulus i dem. Jordskjælv og Forstyrrelser have raset om dem; indmurede i Jorden staae de uhyre Kvaderstene urokkeligt. Den ene slutter til den anden med halvtredie Aartusindes Tyngde og Styrke, og over dem har man bygget en Kirke for den hellige Joseph.

Under Trappen til denne Kirke gaaer man ind og en Munk agerer Fører; Voxlysene tændes og man stiger ned i Mulmet forbi Kryptcapellet, hvor der læses Messe, og ved Enden af en nedadgaaende Trappe med 28 Trin staaer man i det øverste Fængsel. Der er nemlig to, det ene over det andet. Nu stiger Du mageligt nedad Trappen — men den er fra en nyere Tid. Ingen Fange gik ned i de Mamertinske Fængsler: et Hul i Taget var den eneste Vei, der førte ned, og ad den samme befriedes Fangen; saaledes var der ingen Mulighed for at undkomme ad dette Hul. Nu har man endog hugget en smal Trappe ned til det nederste Fængsel. Dette er endnu mindre, end det forrige; Bygningsmaaden er den allereiendommeligste. Paa et fiirkantet Gulv er Peperinkvaderne lagte paa hverandre saaledes, at den øvre stedse rager lidt ud over den nedre, indtil de mødes i Taget, hvis Midte ogsaa her er gjennemboret af et Hul — den eneste Vei, der førte ned i Fængslet — ud af dette førte kun en endnu trangere Vei — Døden. Herned sænkedes de Fanger, der vare bestemte til at døe; herned slæbtes de Catilinariske Sammensvorne; her kvaltes Stats- og Krigsfanger, og herned steg ogsaa en af de overvundne Konger, der med alle Midler havde ført den samme Nationalitetens Kamp mod Civilisationen, som Araberne i vore Dage have ført mod Franskmændene: den gamle Histories Abd-el-Kader, den dristige, ved Uretfærdighed tirrede og derfor grusomme Jugurtha. Han døde Hungersdøden hernede.

Endelig indtræffer de Mamertinske Fængslers hellige Tid, Tiden da Apostelen Petrus, og efter Nogles Mening ogsaa Paulus, indespærredes i disse Huller. I det øverste Fængsel, ved Trappegaugen til det nederste, viser man Aftryk af et menneskeligt Ansigt i Stenen. Legenden har her skabt et nyt Veronicasagn, idet dette Ansigt skal være den hellige Petrus'. Der fortælles nemlig, at da den grusomme Fangevogter paabød Petrus at gjøre Noget, hvorved denne vægrede sig, greb Fangevogteren ham i Nakken og stødte Oldingens Ansigt mod den faste Steenvæg. Men Stenen, blødere end det haarde Menneskehjerte, veg tilbage og gav efter som Vox paa det Sted, hvor Apostelens Aasyn berørte den, og saaledes fik man et Aftryk af det hellige Ansigt, et vera icon.

I Nedrefængslet sprudler endnu en Kilde, hvis Oprindelse Traditionen knytter til et eiendommelig stort Billede. Apostelen, over hvem Aandens Ild luede, sidder i Hedningernes Fængsel — omkring ham disse samme Hedningers Udskud, Røvere og Mordere; haanende Spot og ublu Tale lyder om de Øren, som engang hang ved det levende Ord, der udstrømmede af Sandhedens Mund. Da bliver Erindringen ham for stærk, den stille Olding mellem de Ryggesløse græder. Deres Nysgjerrighed vaagner: de ville vide, hvad der rører sig bag denne furede Pande — et Glimt af Ærefrygt lysner igjennem dem ved Oldingens Taarer, og Petrus taler Livsens Ord til Misdæderne, blandt hvilke han sidder lænket. Hvor det flammer i alle Blikke, hvor det bliver stille! Det trange Fængsel bliver en Kirke, gjennem hvis Tag man seer ind i den aabnede Himmel; Blokken, hvortil Apostelen er bunden, bliver til Alter, og da han ender med, at de sidste Ord, han hørte af Ham, der var Veien, og Sandheden, og Livet, vare: „Gaaer hen og lærer alle Folk og døber dem!" — da kaste Misdæderne sig ned foran ham for at modtage Daaben, deres Indre er opladt og Forbryderskaren bliver en Guds Menighed. Men hvorfra skal han tage Vandet til at døbe dem? Fra den haarde Steen springer ingen Kilde; dog Han, der lod Moses slaae Vand af Klippen med sin Stav, Han kan vel ogsaa fremlokke Daabskilden af disse Stene. Og hør! Midt i det trange Fængsel fornemmes en rislende Lyd, som i Olieskoven ved Kedrons Bæk, som i Palmelunden ved Jordan, hvor Johannes døbte. En Kilde er fremsprungen, de Troende døbes, og fra dette Dieblik er Fængslet en christen Kirke.

I den christne Tid reises Altere for Apostlene i begge Fængsler, og ved det nederste Alter sprudler Kilden. Munken veed nok at fortælle flere Legender — men han kjender sine Folk. Gjør man ham opmærksom paa, at allerede Jugurtha synes at omtale en Kilde i de Mamertinske Fængsler, saa tier han bomstille og fortæller Intet mere — og deri gjør han Ret.

Ved Siden af Fængslerne maae de saakaldte scalae gemoniæ have ligget, paa hvilke man pleiede at udstille de henrettede Forbryderes Lig. Den Samling af Steder til Forbrydelsens Afstraffelse, som her fandtes, gjør vel, at Nogle ogsaa have forlagt den tarpeiske Klippe til denne Side af den capitolinske Høi, og at Munken ogsaa viser Dig, hvorledes den springer frem i det nederste Fængsels Væg. Den ligger dog efter al Sandsynlighed paa den modsatte Side af Høien, hinsides Forums Templer og Septimius Severus' Triumphbue. Men vi stige ud igjen af de mørke Huller, ud af Erindringens Nat op i Dagens Lys, for at see til det nordiske Konstnerliv i Rom.

Ugens Politik.

Den 4de Juni 1863.

De internationale Underhandlinger mellem vor Regjering og Cabinetterne i Berlin og Wien ere nu at betragte som afsluttede med en eenslydende Depeche til begge disse Cabinetter og deres Svar, ifølge hvilket Sagen vil finde sin videre Behandling og bringes til endelig Afgjørelse af Forbundet. Med Depechen til Wien følger, efter hvad tydske Blade berette, et confidentielt Memorandum til den østerrigske Regjering, der nærmere udvikler vor Regjerings Planer baade i Holsten og i Slesvig. Den omtalte Depeche behandler kun Forholdet til Holsten og fremhæver, at den kongelige Kundgjørelse af 30te Marts, opfattet efter sit virkelige Indhold, ikke giver Forbundet Anledning til at gjøre nogetsomhelst Krav gjeldende. Fremtidige Conflikter imellem de holstenske Stænder og Rigsraadet ville ganske vist, naar det ikke er muligt at udjævne dem, medføre en partiel Opløsning af det bestaaende Fællesskab, men dette er kun en nødvendig Følge af den Fordring fra Forbundets Side, at de holstenske Stænder skulde beklædes med lovgivende Myndighed med Hensyn til de Anliggender, der efter den i Aaret 1851 trufne Aftale udelukkende skulde henhøre under den fælles Repræsentation, og denne Consekvents kan ikke undgaaes, hvis man ikke vil samtykke i at lamme hele det danske Monarchies Tilværelse. »Le Moniteur« af 2den Juni lader sig tilskrive af sin Correspondent i Frankfurt, at af de tre Forslag: det hannoveranske, det oldenborgske og det østerrigsk-preussiske, der for Dieblikket ere under Forhandling i de forenede Udvalg i Frankfurt, har de to tydske Stormagters den største Udsigt til at blive vedtaget. Det gaaer, som bekjendt, ud paa, at Tydskland ved en Forbundsexecution skal tvinge Danmark til at tage Kundgjørelsen af 30te Marts tilbage. Ifølge Forretningsgangen ved det tydske Forbund vil Executionen, under Forudsætning af et Afslag fra vor Regjerings Side, kunne begynde mellem den 15de og 25de August. Correspondenten tilføier, at et Mindretal vil see en Bestræbelse fra de to Stormagters Side til ikke at sætte Sagen paa Spidsen i den Omstændighed, at de have forelagt deres Forslag for Udvalgene istedetfor at indbringe det i selve Forbundsdagen, men vi maae tilstaae, at vi ikke kjende den tydske Forbundsdags Forretningsorden nøie nok til at forstaae denne fine Distinction. Det forekommer os, at man alt er gaaet saa vidt, at det vil være vanskeligt at vende om paa den alt betraadte Vei; Forholdene i Preussen ere desuden af den Beskaffenhed, at det maa være Ministeriet Bismark magtpaaliggende, at bortlede Opmærksomheden fra de indre Anliggender — at svinge den slesvig-holstenske Fane har alt engang viist sig at være et fortræffeligt Middel i denne Henseende.

— Det politiske Liv i Frankrig har taget et stærkt og uventet Opsving ved de nu tilendebragte Valg. Om man end vil lægge nok saa ringe Vægt paa den numeriske Tilvæxt, som den liberale Opposition har faaet, saa er den franske Nationalaands Gjenopvækkelse et langt vigtigere Resultat, end hvilkensomhelst Valgcandidats Seir. Af 268 hidtil bekjendte Valg ere vel kun 16 faldne paa Oppositionens Candidater, men de ere valgte i de store Stæder, hvor Oplysning, Rigdom, den industrielle og commercielle Virksomhed ere concentrerede, og hvor den tættere Befolkning, trods Savnet af Pressefrihed og Forsamlingsfrihed, dog er i Besiddelse af visse Betingelser for et offentligt Liv, som det er vanskeligt at tilintetgjøre. I ethvert Land, hvor Magthaverne ønske at komme til Kundskab om det offentlige Livs Strømninger, lægger man megen Vægt paa Valgene i de store Stæder; i de nordamerikanske Fristater afgjøre Valgene i New York næsten altid, hvilket Parti der skal komme til Roret; og naar store Reformspørgsmaal staae paa Dagsordenen i England, øve Valgene i London, Liverpool og Manchester en vigtig Indflydelse paa Ministeriernes Politik og paa Cabinetternes fremtidige Bestaaen. At Frankrigs Hovedstad, hvor Bevægelsen, ifølge »Le Moniteur«, har været saa stærk, at omtrent $\frac{3}{4}$ af de indtegnede Vælgere afgav deres Stemmer, har sendt lutter Oppositionsmænd til den lovgivende Forsamling, er et Tidens Tegn, der ganske sikkert vil øve stor Indflydelse paa den keiserlige Politik, især da Marseille, Lyon og Bordeaux have fulgt det af Paris givne Exempel. Blandt de Notabiliteter fra Louis Philippes Tid, der nu atter trods Regjeringens heftige Modstand skulle fremtræde paa den politiske Skueplads, ere Thiers, Berryer og Marie de vigtigste, medens derimod Dufaure og Odillon Barrot ere faldne igjennem. De fem Folkerepræsentanter, der dannede hele den tidligere Opposition, ere alle gjenvalgte.

— Efterretningerne fra Mexico ere ingenlunde glædelige. De officielle Blade fremhæve med stedse stærkere og stærkere Eftertryk de med Pueblas Erobring forbundne Vanskeligheder; denne Fæstning, hvis Indtagelse man gjentagne Gange har bebudet, modstaaer endnu stedse de Franskes med „klog

Forsigtighed" foretagne Angreb, og trods alle Benegtelser er det en afgjort Sag, at en Forstærkning paa 5000 Mand atter skal afgaae, for at erstatte de af Expeditionscorpset alt lidte Tab.

— Preussen, der for ikke længe siden betragtedes som den liberale Sags Forkæmper i Tydskland, synes i dette Dieblik med Taalmodighed at finde sig i et reactionairt Ministeriums Overgreb. En Kamp mellem en constitutionel Regjering og en Folkerepræsentation, der nys har modtaget sin Fuldmagt af Nationen, kan ikke let finde Sted uden Regjeringens Feil; enhver klog Regjering har Midler til at forhindre, at den parlamentariske Modstand antager en saa giftig Charakteer. Men den preussiske Krise er endnu modbydeligere, naar man seer Ministeriet gjøre et Etiquettespørgsmaal til det Hængsel, hvorom Alting dreier sig. Det preussiske Cabinets Medlemmer have ladet det komme til et Brud under det mest intetsigende Paaskud, idet de i Egenskab af Kronens Repræsentanter have gjort Fordring paa i selve Kammeret at unddrage sig Præsidentens Myndighed, uagtet Bedtægterne i alle de Lande, hvor den repræsentative Regjeringsform er indført, forbømme det preussiske Cabinets Forlangende. Herr v. Bismark har under dette Paaskud ikke taget i Betænkning at opløse Deputeretkammeret, ophæve Pressefriheden og sætte Kronens Værdighed paa Spil. Og det gjør han netop i det for den af Preussens hidtil fulgte ubenlandske Politik mest kritiske Dieblik, i det Dieblik, da Cabinettet i Berlin har indtaget en Stilling i det polske Anliggende, der har paadraget det hele det liberale Europas Uvillie og sat Preussens Skjebne paa Spil. Det berlinske Hofs Politik i det polske Spørgsmaal bringer Preussen atter i det Afhængigheds-forhold til Rusland, der tilforn saarede Tydskernes Selvfølelse saa dybt og fremkaldte saa alvorlige Vanskeligheder for Preussen. Vi maae ønske, at det vil fremture paa denne Vei, der stedse vil fjerne det mere og mere fra Vestmagterne.

— Jo længere det polske Spørgsmaal henstaaer uafgjort, desto vanskeligere bliver det at løse. Europa kan ikke uden Selvbebreidelse betragte dette ulykkelige Lands Stilling. Der foregaaer forfærdelige Ting i Polen, som hverken Regjeringerne eller Nationerne kunne betragte som rolige Tilskuere. Selv de russiske Aviser tage ikke i Betænkning at underrette os om, at de moskovitiske Tropper i deres barbariske Raseri negte at gjøre Krigsfanger og lade de Overvundne, hvis eneste Forbrydelse er, at de have kæmpet for deres Religionsfrihed og deres Fædrelands Selvstændighed, springe over Klingen. En russisk Statsraad har ogsaa underrettet Europa om, at der i St. Petersborg forberedes en Plan, der gaaer ud paa at tvinge de polske Grundeiere til strax at sælge deres Godser, hvilket i Virkeligheden vil sige, at man har isinde at confiskere alle de lithauske Grundbesidderes Eiendomme. Det er umuligt at tillade Udførelsen af slige Planer, udkastede af et Barbari, hvis Bestaaen man i vor civiliserede Tidsalder neppe kan tænke sig. Det Mindste, man kan forlange af Rusland, er en Vaabenstilstand, som det engelske Cabinet har foreslaaet, og Sammenkaldelsen af en Congres, paa hvilken Europa kunde udøve den Ret, som det russiske Cabinet ikke har frakjendt det — at intervenere i de polske Anliggender. De diplomatiske Forhandlinger fortsættes imidlertid med utaalelig Langsomhed. Det er allerede en Maaned siden, at Fyrst Gortschakoffs Svar paa de tre Stormagters første Meddelelse indtraf endelig, og nu bebuder man, men dog som en meget usikker Efterretning, at Frankrig, England og Østerrig ere blevne enige om at gjøre Rusland nye Forestillinger. De tre Magters eenslydende Forslag ville nu vistnok bringe det diplomatiske Spørgsmaal et godt Stykke videre frem; men Hoffet i St. Petersborg vil atter søge at vinde Tid, og imidlertid vil Blodbadet i Polen fortsættes og udtømme dets Kræfter. Det er derfor af største Vigtighed, at Debatten mellem Rusland og det civiliserede Europa bliver afgjørende og kommer til et hurtigt Resultat. Det maa især være Frankrig magtpaaliggende at komme til Kundskab om, hvad det kan vente sig; det maa erfare, om Rusland vil give sit Minde til at afslutte en Vaabenstilstand og gjøre den polske Nation de nødvendige Indrømmelser. Og hvis det ikke modtager et tilfredsstillende Svar, maa det fatte en Beslutning, om det paa en gjennemgribende Maade skal blande sig i de polske Anliggender, eller om det som en rolig Tilskuer skal see paa, at Aaget atter paalægges Polakkerne. Menneskeligheden kræver', at Frankrig ikke giver den polske Nation Haab om Bistand, hvis det ikke snart vil bestemme sig til at gaae saa vidt, som de diplomatiske Forhandlinger kunne føre det, saafremt disse ikke ere istand til at bringe Rusland til at lytte til Retfærdighedens Stemme.

— Den Kamp, der fortsættes i de nordamerikanske Fristater, er endnu langt blodigere; men man kan ikke godt sige, hvem der er den Undertrykte af de to kæmpende Partier, og man seer hverken ikke hist paa nogen af Siderne den physiske Overmagt, der er saa oprørende for de upartiske Tilskuere. Det Parti, der i Grunden er det svageste, har gjort Opstand mod Forfatningen og fortsætter Kampen med en som oftest feirrig Energi. Den uheldige Hær ved Potomac har lidt et nyt Nederlag; men de Confødererede have ikke været istand til at benytte Seiren, og Unionsarmeen har alt modtaget Forstærkninger for at gjenoprette det lidte Tab. Medens de to Partier sammentrække deres betydeligste Stridskræfter mellem Washington og Richmond og levere kæmpemæssige Slag uden Resultat, er det paa et ganske andet Punkt, nemlig langs Missisippi, at den virkelige politiske Krig føres, den Krig, der skal sikkre Nordens Overvægt og bibringe Syden det afgjørende Slag. Paa dette Punkt synes Lykken i den senere Tid at tilsmile Nordens Land- og Sømagt. De Confødereredes vigtigste Stillinger ved Missisippi ere truede. Men naar Unionen er Herre over denne store Flod, behøver den ikke at nære Frygt for de vestlige Staters Frafald, og de Confoedererede maae opgive ethvert Haab om at udvide sig og ville ikke være istand til at støtte sig til Missisippis høire Bred. Indesluttede mellem denne Flod og Havet ville de maaskee kunne hævde deres Uafhængighed; men denne Uafhængighed vil hverken være farlig for den for Slaveriets Onde befriede Republik eller en i materiel og politisk Henseende meget vigtig Erobring for den ved Slavearbeidet bestaaende Republik. Med Hensyn til en europæisk Mægling skulle vi endnu kun tilsøie, at Rygtet om denne vedligeholder sig, og at der i Paris har været afholdt et Møde af Fredsvenner baade fra Syd- og fra Nordstaterne, paa hvilket man besluttede af alle Kræfter at fremme en mindelig Overeenskomst.

M.

Literatur.

— Under Titel af „Generalmajor Olaf Ryes Tilbagetog gjennem Nørrejylland 1849." har Charles Beck, Major i Generalstaben, meddeelt en høist interessant Skildring af denne paa saa mange hæderlige Minder rige Episode af Krigen for Slesvig, i hvilken Forfatteren ikke blot har været Dievidne, men tillige activ Deeltager som Stabschef ved Ryes Brigade. Forfatteren har ifølge Krigsministerens Tilladelse sammenholdt sine Optegnelser med de i Krigsarchivet beroende Originalrapporter, og hans Fremstilling er derfor ikke blot livlig og underholdende, men den har tillige det store Fortrin, at være authentisk. Efter at have paaviist de sørgelige Følger af den i Malmø den 26de August 1848 afsluttede Vaabenstilstand, udvikler Major Beck med en Grundighed, der dog aldrig bliver trættende og uforstaaelig for Lægfolk, hvorledes Rye med sit lille Corps løste den ham stillede Opgave: „at dække Nørrejylland og søge at forhindre Fjendens Udbredelse over og Brandskatning af denne det danske Riges Hovedprovinds, og nødsage Fjenden til at holde sine Hærafdelinger concentrerede indenfor saa snevre Grændser som muligt." Oplysningerne om den vestlige Troppedetachering, der foranledigede det heldige Angreb paa Kurhesserne i Nørresnede, ere meget værdifulde og ville have Betydning for mulige fremtidige Krigsoperationer i Jylland, idet vi af tydske Beretninger see, at to deres Escadroners Nærværelse i den vestlige Deel af Jylland fremkaldte Rygtet om, at de Danske stode med en betydelig Troppestyrke i Nærheden. Vare vore Modstandere slet underrettede med Hensyn til General Ryes Bevægelser, forbi det efter deres eget Udsagn var dem umuligt at forskaffe sig Spioner i Jylland, saa var Corpsets Efterretningsvæsen, der forestodes af Politilieutenant Leerbech, saameget desto fortrinligere, og denne har tidt og ofte fortalt nærværende Anmelder, at de Efterretninger, han erholdt for Betaling, ikke havde synderlig Værd, medens derimod de ham af patriotiske Borgere, ofte med store Farer og Opoffrelser tilstillede Meddelelser vare meget værdifulde og næsten altid fuldkomment paalidelige. Forfatteren indskrænker sig ikke til at skildre Brigadens Tilbagegang til Helgenæs og dens Indskibning derfra til Fyen, men han viser os ogsaa, hvilken Rolle det under sin hæderfulde General spillede i Fredericiaslaget, og som en af de sidste, der talte med General Rye, fremhæver han tillige nogle yderligere, meget interessante Momenter betræffende denne Generals Død, fremgaaet af en Sammenstilling af de Oplysninger, han har kunnet tilveiebringe.

Vi anbefale dette Skrift til Enhver, der ønsker at blive bekjendt med dette ingenlunde uvigtige Afsnit af vor Krigshistorie. Dets Klarhed og Grundighed er dog ikke dets eneste Fortjeneste; dets Forfatter besjæles tillige af en kjæk og mandig Overbeviisning om, at vi ved en energisk Anvendelse af de til vor Raadighed staaende Kræfter og ved en klog Benyttelse af Terrainforholdene kunne modstaae en overlegen Fjende, og i denne Tvivlens og Mismodets Tid maa en saadan, af en sagkyndig Officeer udtalt Anskuelse virke oplivende og styrkende paa Læseren.

Telegraphvæsen.

— Den persiske Regjering har besluttet at lægge en Telegraphlinie fra Teheran over Bagdad til Kurrashee i engelsk Ostindien, hvilket Arbeide skal udføres af engelske Ingenieurer.

Blandinger.

— Dr. G. C. Wallich har offentliggjort Udbyttet af sine, med de af ham selv findrigt forfærdigede Redskaber, anstillede Undersøgelser af Havbunden i Atlanterhavets nordlige Deel. Han beretter, at have fundet organiske Væsener i Dybder, hvor Vandets Tryk maa være uhyre, og hvor man af den Grund hidtil antog, at intet Dyr kunde leve. Han paaviser tillige, at kun Dyr, men ikke Planter, kunne leve i det næsten fuldstændige Mørke, som hersker i de Dybder, hvorhen Dagslyset ikke formaaer at trænge; han har saaledes fundet levende Sødyr indtil en Dybde af 15,000 Fod, medens voxende Planter ikke træffes dybere, end 2400 Fod under Havfladen.

— De forenede Staters Congres har skaaret et nyt Territorium ud af Oregon, Dacotah og Washington; det har faaet Navnet Idaho, hvilket skal betyde Bjergenes Ædelsteen. Territoriet er 4 Grader i Brede og 13 i Længde; det er meget rigt paa Mineralier. For faa Aar siden boede ikke en eneste hvid Mand indenfor dets Grændser, nu har det en talrig hvid Befolkning, samt en By, Bennak, med over tusinde Indbyggere.

— Efter Sigende skal en afdød Canonicus ved Peterskirken i Rom, Azocchi, i den senere Tid have viist sig med Breviaret i Haanden i Kirkens Gange, samt i Buegangene ved Sacristiet, og forskrækket de pavelige Gensdarmer og franske Soldater, der hver Nat besætte Vagterne ved den vaticanske Basilika, ligesom han ogsaa har besøgt fine Medbrødre og anmodet dem om at bede for ham. Saa utroligt det end kan synes, have mange Vantroe og Lettroende i adskillige Nætter opholdt sig paa Stedet for at skue ham; Nogle mene at have seet Gjenfærdet, Andre paastaae, at det ikke har viist sig, men da den hellige Fader kom til Kundskab om Sagen, holdt han en særlig Messe for den Afdødes Sjælero, saa at han vel nu er kommen til Hvile.

— To engelske Capitainer, Speke og Grant, skulle have opdaget Nilens Kilder; efter deres Sigende har den sit Udspring fra den store Indsø Victoria Nyanza.

— Paa Triumfbuen ved de elyseiske Marker i Paris anbringes for Tiden to store Redskaber til Udvikling af electrisk Lys, hvormed man mener fuldstændigt at kunne belyse den til Boulogneskoven førende Avenue de l'Imperatrice. Hvert Redskab har en Reflector af halvanden Alens Gjennemsnit.

— Ved et reent Tilfælde er der i det engelske Patentmuseum fundet Prøver af Lysbilleder, paa forsølvede Plader og paa Papir, optagne af Dampmaskinens berømte Forbedrer James Watt. Franskmanden Daguerre, der hidtil har gaaet for at være første Opfinder af hin Konst, maa saaledes vige Pladsen.

— I »Revue archæologique« fortælle tvende Forskere, Melchior de Vogue og Waddington, at de blandt Bjergene mellem Antiochia, Aleppo og Apamea, paa Orontes' høire Bred, have fundet og undersøgt en stor Masse mærkelige Ruiner. Paa et forholdsviis ringe Fladerum ligge der over 150 Byer, alle fra det fjerde til det syvende Aarhundrede e. Chr. Bestuerен føres hen midt i det christne Samfund; her ligge store Steenhuse, med Gallerier og dækkede Balconer, Vingaarde, Vinpresser, Kjeldere, Steencisterner, Kjøkkener og Stalde; ved Torve, med bedækkede Gange omkring, findes elegante Bade, Kirker med prægtige Søilerækker og Taarne, samt omgivne af rigtprydede Gravsteder; Kors og Monogrammer ere huggede i Relief over Dørene og talrige Indskrifter læses paa Mindesmærkerne — ingen Navne, kun Bibelsprog, Monogrammer og Datoer. Ved et af de Undere, paa hvilke Østerlandene ere saa rige, bleve alle disse Byer forladte af deres Beboere paa samme Tid, formodentlig da Muhamedanerne trængte ind i Landet, fra den Stund staae de urørte og øde; havde Jordskjælvene ikke kastet saamange Mure og Søiler omkuld, vilde Husene næsten være beboelige som de ere.

— I de nordamerikanske Unionsstater findes der, blandt flere hemmelige Samfund, et stort og indflydelsesrigt, der har sit Hovedkvarteer i New-York og forgrener sig over alle Staterne. Dets ledende Tanke er Fjendskab mod England, hvilket maaskee bidrager til, at Regjeringen ikke betragter det med saa ganske ugunstige Blikke. Det fører Navnet „det Finnishe eller Feenishe Broderskab" — Medlemmerne selv synes at være uvidende om Ordets Skrivemaade og Oprindelse — og bestaaer udelukkende af Irer eller deres Efterkommere. Brødrenes Antal angives til over 130,000; med Frimurernes og andre lignende Selskabers almindelige velgjørende Formaal siges de at forbinde et andet, nemlig, i Tilfælde af Krig mellem Storbritanien og de forenede Stater, at ville gjøre et Indfald i Irland og erobre det fra „de raae og blodige Sassenach". Da Irerne imidlertid for største Delen ere Demokrater og Venner af Slaveriet, vil dette Broderskab maaskee, hvis Krigen mellem England og Nordamerika udebliver, kunne berede Regjeringen endeel Ulemper, især dersom Præsidenten nødes til at iværksætte den tvungne Udskrivning.

— I et af det franske Acclimatisationsselskabs seneste Møder gav Guérin-Méneville en Beretning om Udfaldet af de i Landets forskjellige Egne anstillede Forsøg paa at modarbeide Silkeorm-Sygdommens dødelige Virkninger. Alle Bestræbelser for at finde et Middel mod hin Sygdom synes at være slaaede feil, men de fleste practiske Folk nære den Anskuelse, at den foraarsages ved Meeldug, som har angrebet Morbærtræet i flere Districter. Man er kommen til Visbed om, at Yngel fra Steder, hvor Sygdommen endnu ikke er

optraadt, yder et godt Udbytte i befængte Egne det første Aar, men ikke formerer sig, idet dens Æg fordærves, ligesom de Syges. Opdrætterne maae altsaa, for at faae sunde Æg, hvert Aar indføre nye andetstedsfra, hvilket stedse bliver vanskeligere. Efter et med stor Omhu anstillet Forsøg synes det dog, som om Æg af syge Exemplarer frembringe sunde Orme, naar de udklækkes i Egne, hvor Sygdommen endnu ikke er naaet hen. For bedre at kunne jævnføre de paa forskjellige Steder indvundne Erfaringer, blive Landboforeningernes Indberetninger samlede under en særegen i dette Øiemed oprettet Afdeling af den Ailanthiculturskole, som Méneville har grundet paa Keiserens Landgods ved Vincennes. — Acclimatisationen af Ailanthus'ens, eller det japanske Fernistræes Silkeorm skrider iøvrigt, efter Beretningen, heldigt frem, baade i Frankrig og paa andre Steder i Europa. Christpalmens Silkeorm er lykkedes udmærket i La Plata-Staterne. Egesilkeormen mislykkes for Tiden i Frankrig, men vil sandsynligviis have bedre Held iaar i Nederlandene, hvor man har faaet Æg fra en af de japanske Øer, Fatsy-sio, et Forviisningssted. Der findes Insectet i vild Tilstand; af Ormens Spind beredes et meget stærkt Stof, som aldrig falmer, men heller ikke tager mod Farve. Dette Tøi er et Regjeringsmonopol, og kommer ikke i Handelen.

— Sir A. P. Gordon Cumming skriver til »Elgin Courier«: „Ved at skære Inverness-Perth Jernbanen gjennem Lochnavandah Park ved Altyre ere vi, uden at spørge om Forlov, trængte ind i en talrig Coloni af gamle Tudser, og have forstyrret dens rolige Privatliv. Indskæringen er her 10 til $12\frac{1}{2}$ Alen dyb; omtrent det Halve, eller de nederste 5 til 8 Alen, bestaaer af Kvadersandsteen og rødt Conglomerat. De interessante, gamle Beboere findes i Kvaderstenen, $7\frac{1}{2}$ til 10 Alen fra Overfladen, hvor de maae have ligget adskillige Aarhundreder. Mange bringes for Dagen ved Hakken eller Kobenet; men et Skud Krudt, der her meget ofte anvendes til Sprængningerne, synes dog at foraarsage den største Forvirring i Anstalten, da derved undertiden afdækkes en halv Snees saadanne ældgamle Syvsovere. Den lange Hvile synes ikke at have bekommet dem ilde, thi naar de have glippet lidt med Øinene ad det klare Lys, der pludseligt omstraaler dem, og have taget adskillige Slurk af den uvante Luft, begive de sig betænksomt, i al Ro og Mag, hoppende og krybende, nedad Linien langsmed den lille Vandløbsrende til Engen. Jeg har seet flere af dem; nogle af Folkene have endog talt over fyrgetyve paa engang."

— En skotsk Avis indeholder følgende Meddelelse. Nylig blev et Embede ved en Grevskabsret ledigt; det søgtes af flere Candidater, blandt hvilke to vare meget duelige og understøttedes af mægtige Beskyttere. Men disse To og deres Patroner kom i indbyrdes Kiv og besluttede tilsidst, at lade Lord Palmerston dømme dem imellem. „Ja saa," sagde den lystige Premierminister, da han hørte, hvorom Sagen dreiede sig, „der er altsaa et Embede ledigt ved Grevskabsretten, det passer netop herligt til en af mine Venner. Da I begge synes at have ligestor Adkomst, er det den bedste Maade at afgjøre Trætten paa, at jeg tager Embedet, og giver min Ven det." Som sagt, saa gjort; denne pæne, lille Bestilling paa 6000 Daler aarligt gav han til en af sin Kones Slægtninge — netop som Procuratoren, der spiste Østersen og levnede sine Clienter Skallerne.

— Embedsmændene ved Toldkammeret i New-York have i længere Tid drevet et storartet Underslæb; falske Facturaer, Prøver, o. desl. have lettet Bedrageriet, ei at tale om falsk Eed, naar Behov gjordes. Sagen fortælles i de amerikanske Blade som en yderligere Bekræftelse paa den almindelig gængse Anskuelse, at Fortoldning efter Varernes Værdi er en ligefrem Opfordring til at øve Kjeltringestreger. — At Bedrageriet er drevet efter en temmelig stor Maalestok fremgaaer af den simple Kjendsgjerning, at en af hine Embedsmænd, med 2000 Dalers aarlig Lønning, efter otte Aars Tjenestetid kunde trække sig tilbage fra Forretningerne med en Formue af 60,000 Daler.

Gaade.

Jeg fødtes Fange,
Skjult under Skjæl,
For Vure;
Frit tør jeg prange
I frie Væld
Fra Fure;
Heelt op til Thronen
Jeg naaer forvist
Og lægger
I Baand selv Kronen,
Som mig med List
Opklækker.
Jeg stolteſt Kvinde
Tør favne let,
Og Armen
Med Kjækhed twinde
Saa fiint og net
Om Barmen.
Ja, selv naar vegen
Er Skjønheds Skjær
Fra hende,
At jeg er stegen
Til dobbelt Værd
Kan hænde:
De dunkle Kræfter,
Jeg inde har,
Ei vige;
Men hvis derefter
Al Lyst Du bar,
De — svige.

Opløsning paa Charaden i Nr. 192:

Lunte (omvendt: **et Nul**).

Opløst af: Hvem da? i Nakskov, en gl. Abonn., J. J. i Helsingør, Orlina, Victor paa Blaagaard, Rinaldo, Hugin & Munin, „jeg kom, jeg saae, jeg tabte" i Nakskov, C. M. i Helsingør, Kjesten Pinnevig i Horsens, Evviva Salla!, Christen Skjævbeen i Skaarup, Skytten Bryde, Mester, „den forlorne Søn".

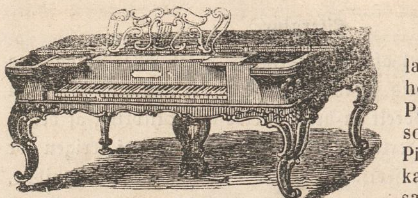

Undertegnede tillader sig herved at henlede det ærede Publicums Opmærksomhed paa mine Pianoer efter amerikansk Stiil, der ved særdeles gavnlige nye Construktioner hvorpaa jeg har erholdt Patent, har vundet meget Bifald hos Pianister, især har Hr. Professor Haberbier fundet dem overmaade hensigtsmæssige og staaende langt over andre Instrumenter her tillands ved deres Kraft og Fylde med bløde og rene Toner, samt ved deres elegante og smukke Udstyrelse.

Det ærede Publicum, som interesserer sig for disse nye i alle Maader solide Pianoer, der ogsaa kunne anvendes som Concert-Instrumenter, kan tage dem i Øiesyn hos

S. C. Barfred,
Pianofortefabrikant.
Vesterbrogade Nr. 23. Stuen t. v.

Hos Andr. Fred. Höst, Gothersgade 49, er udkommet:

Hornbecks
Engelsk-danske Ordbog,
heft. 1 Rd. 32 Sk., indb. 1 Rd. 56 Sk.

Hornbecks
Dansk-engelske Ordbog,
heft. 1 Rd. 32 Sk., indb. 1 Rd. 56 Sk.
Begge Dele, kjøbte paa eengang, koste kun 2 Rd. heft., indb. i 1 Bind 2 Rd. 32 Sk., og i 2 Bind 2 Rd. 48 Sk.

Persienner

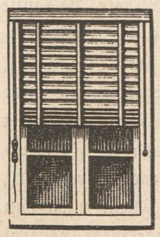

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.

Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.

Priisliste findes i Kjbh. Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.

L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

Meubel-Udstyrs-Lageret

i Erichsens Palais
Hj. af Kongens Nytorv & Holmens Canal 2,

anbefaler det største og rigeste Udvalg her paa Pladsen af solidt forarbeidede Meubler i alle Genrer og Fiinheder og for hvis Soliditet i alle Maader garanteres.

Priiscouranter, der ville kunde tjene som Rettesnor ved Bestillinger og Overslag, udleveres gratis og forsendes franco over hele Landet.

C. B. Hansen,
Snedker og Hof-Stolemager.

Marienlyst Søbad pr. Helsingør.

Saisonen aabnes den 28de Juni. Ved Vandets store Friskhed og Saltholdighed er Badet af særdeles gavnlig Indflydelse. God Leilighed til Brønd- og Mælkekuur. Udmærket Restauration. Behagelige Beboelsesleiligheder til billigste Priser, med henrivende Udsigt. 3 Gange om Dagen Forbindelse med Kjøbenhavn (pr. Dampskib $2\frac{1}{4}$ Time), Helsingborg (20 Minutter). 4 Gange om Ugen Dampskib til Göteborg og Christiania. Godt Musikcorps, forskjelligartet Underholdning og et godt forsynet Læsebord. Bestillinger paa Boliger, saavel for Enkelte som for Familier, modtager

Marienlysts Søbads Contoir.

3. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind begyndte den 5. April 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Veirforholdene paa Landbohoiskolen.

fra den 29de Mai til 4de Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Hoieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhoide i Linier
29de . .	10,9	13,6	3,6	100	28" 0,26	1,58
30te . .	11,0	15,2	8,5	75	28" 0,96	3,92
31te . .	11,7	16,2	6,6	50	28" 2,21	
1ste . .	10,3	16,5	3,8	45	28" 4,09	
2den . .	12,5	18,4	4,3	47	28" 4,72	
3die . .	14,4	18,8	6,4	35	28" 3,94	
4de . .	15,3	19,5	11,0	43	28" 0,39	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	5	Juni	3	pCt.	Consols . . . 92.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . . 69. 55.
Wien	3	—	5	„	Metalliques 75. 90.
Berlin	„	—	3 1/2	„	Staats-Sch. 89 7/8.
Kjøbenhavn	5	—	4	„	Kgl. Obligat. 97 1/4.

Dode.

Peter Andreas Munch, berømt norsk Historieskriver, † i Rom den 25 Mai, 53 Aar. (Hans Portrait og Biographi findes i vort Nr. 150).

Stonewall Jackson, nordamerikansk General i Sydstaternes Hær, † efterat have mistet Armen d. 3 Mai i Slaget ved Chancellorsville.

Emilio Demi, en dygtig italiensk Billedhugger, † 8 Mai i Livorno.

Charles Olover, engelsk Folkedigter og Componist, † i London, Midten af Mai.

Chronodurophane Siccatif

til Boning af Gulve, hvorved den for Sundheden saa skadelige Vadskning undgaaes, er atter arriveret hos

Carl E. Petersen,
Amagertorv Nr. 6 (Schoustrups Gaard)
indenfor Porten.

I Commission hos Undertegnede er udkommet:

Generalmajor
Olaf Ryes Tilbagetog
gjennem Nørrejylland 1849. Fremstillet ved Charles Beck, Major i Generalstaben. Med 3 Kaart. 1 Rd. 80 Sk.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Til J. E. D. C. i Christiania. Rigtigt, og rigtigt modtaget, men desværre for seent. Det Andet skal benyttes ved Leilighed.

- C. A. H. Uagtet „De beklager meget, at De befinder Dem paa et saa lavt Standpunkt, at osv.", see vi os ikke istand til at fatte Meningen af Deres Brev af 3die ds.

- en gammel Gaadeknækker, Hugin & Munin, Rinaldo. „Iskariot" var i Opløsningen af den sidste Gaade en Skrivfeil for „Ildlandet".

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 194. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 14. Juni 1863. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 4de Bind.

Indhold.

August Sohlman. — Ugens Politik. — Sandbjerg. — Puebla. — I Verandaen, Billeder af Livet i Australien, af Bob, II.

August Sohlman.

Netop i disse Dage er det et Aar siden, at der i Kjøbenhavn fandt et almindeligt Møde Sted af Nordens Studenter. Vi behøve neppe at opfriske Mindet om dette storladne Møde: det lever endnu i enhver Nordboes Sjæl. Det lever ogsaa i Alles Minde, at vore Konger vare enige med Folket, som de ere indbyrdes enige, og at Nordens Ynglinger vare Kong Frederiks Gjester, som de tidligere vare Kong Oscars, og som de næste Gang ville være Kong Carls. Den nordiske Eenhedstanke boer i Kongehjertet, som i Folkehjertet.

Men det Samme har ikke altid været Tilfældet; de ældre af vor egen Slægt ville mindes, da Forholdet var et heelt andet, mindes de haarde og bittre Kampe, som de, der dengang vare Ynglinger og endnu langtfra ere Oldinger, maatte føre for Eenhedstanken, for den uskyldige, uskadelige Tanke om Nordens „aandelige", „videnskabelige" Eenhed — videre gik dengang kun ganske Enkelte — bag hvilken man frygtede for, at der skjulte sig Tanken, Ønsket, Haabet om ogsaa en „politisk" Eenhed. Og ganske vist var denne Frygt ikke ugrundet, skjøndt det var ubevidst, Tanken skjulte sig, da det kun var de Allerfærreste, som endnu havde tænkt den ud.

Dog — hvorfor atter drage disse Tider frem? De ere skrinlagte, som Alt hvad der udelukkende tilhørte Fortiden, fordi det kun havde sine Livsbetingelser i denne og kunde derfor heller ikke overleve den.

Ja vel ere de skrinlagte, hine Adskillelsens Tider, men ligefuldt tilhøre de Historien. Ikke engang af denne skulle vi her mane dem frem, uden for at minde om, hvad Mod der dog hørte til at undfange Tanken om det første Upsalamøde, hvad Mod, Kraft og Udholdenhed, der hørte til at gjennemføre denne Tanke. Men Modet er den raske Søn af det livskraftige Haab, og — Lykken er jo altid den Modiges Ven (»fortes fortuna adjuvat«).

Upsalatoget varede fra den 1ste til den 9de Juni 1843. Det er altsaa nu tyve Aar gammelt. Den Ynglingeskare, som vilde indtage Svearike for Eenhedstanken, dannedes af 148 danske, 56 skaanske, to finske og een norsk Student; større var Fylkingen ikke. — Om Seiladsen fra Stockholm og Ankomsten til Upsala siger den danske Bestyrelses officielle „Beretning":

„Anden Pintsedag den 5te Juni om Morgenen Kl. 4 forlod en Deel af vort Selskab Riddarholmen paa det lille Dampskib „Najaden", og Kl. 5 afgik Resten med det lidt større „Vettern". Artilleriinstitutet Mariaberg tæt udenfor Stockholm overraskede os under Forbiseilingen med en Kanonsalut, og mangen Hilsen sendtes os under det øvrige af Reisen ved Skud eller Hurraraab fra Mälarens stille, skovdækkede Kyster. Efter omtrent ni Timers Seilads mod en bidende Nordenvind, gjennem en Mængde Broer, forbi Sigtuna, Skokloster og flere andre anseelige Herresæder, naaede vi ved Middagstid Flottsund. Her hilsedes vi først med en Regn af »gullvifvor« og »kungsängsliljor«, der strøedes over os fra Broen af, og da vi vare komne ind i Fyrisaaen, modtoges vi af tvende os ventende Baade, i hver af hvilke der befandt sig tre med carmoisinrøde Skærf prydede Marskalker, som uddeelte blandt os en Devise med Indskriften Skandinavien paa rød og blaa Grund, samt Indkvarteringsbilletter. Nu aabnede Upsalasletten sig foran os med sin om Danmark mindende Vegetation, med sine Lunde af Løvtræer og bølgeformige, græsbevoxede Høie, over hvilke Upsala Slot, Domkirken, Skolehuset og Carolina rediviva snart hævede sig. Medens dette hjemlige Prospect ligesom bebudede os den venligste Modtagelse, medens en mildere Luft, en klarere Sol og den ene Hilsen efter den anden, tilraabt og tilvinket os fra pyntede Landfolk, som gruppeviis havde samlet sig paa begge Aabredder, oplivede vort Sind — tilbagelagdes Fyrisaaens Krumninger hurtigt, og da den sidste svandt, omtrent Kl. $2\frac{1}{2}$, laa Upsala for os.

„Det var et Panorama, som maatte have overrasket og bevæget seirkronede Fyrster, end sige da en Flok af fremmede, navnløse, paa Alt uden Ungdommens Haab og Begeistring fattige Ynglinger. De høie Aabredder og Quaier vare dækkede med en uoverskuelig Masse af festligklædte Mennesker, alle Mændene med blottede Hoveder, alle Kvinderne med viftende Tørklæder; paa en ny Bro ligeoverfor os, over det brusende Vandfald, som Aaen der danner, vaiede det danske, svenske og norske Flag; af de tvende i Havnen liggende større Dampskibe var det ene tæt besat med Tilskuere, det andet hilste os med sine Kanoner; paa Landingsstedet tilhøire stod endelig Studentvæbningen, paradeklædt opstillet i en Fiirkant, indeni hvilken den ordførende Curator, Curatorerne, Marskalkerne og de udvalgte »ordningsmän« stode, smykkede med Silkeskærf og Baand, og udenfor hvilken det øvrige Studentcorps, ligeledes i Uniform, geledviis opstillet, ventede os i Taushed, medens to og tredive Kanonskud fra den ligeoverfor liggende Slotsvold rullede hen over vore Hoveder og forkyndte hele Omegnen vor Ankomst."

Blandt disse Studenter stod ogsaa August Sohlman, en af de yngste blandt de Unge: neppe fire Maaneder tidligere var han bleven Student. Man kan vel sige, at i denne Stund blev han født paany, at Upsalamødet er hans anden

August Sohlman.

Fødselsdag. Saaledes blev ogsaa Grundtvig født i Slaget paa Kongedybet, og Ingemann under Kjøbenhavns Bombardement. Foruden sin legemlige Fødselsdag har ethvert levende Menneske ogsaa sin aandelige Fødselsdag, men den kan ikke paavises lige tydeligt og bestemt for hver Enkelt.

Næste Dag var det Gustaf Vasas Dag, og den feiredes paa Gammelupsala Thinghøi, hvor fordum Allshärjarthingene holdtes. Her udbragte Carl Ploug Mindebægeret for Gustaf Vasa. I sin Indledningstale sagde han blandt Andet: „Hvad ligger os da nærmere, end at love hinanden, at vi fra denne Stund ville stræbe hver paa sin Side at udfylde det Savn, vi nu saa dybt føle, at tilveiebringe et stadigt og sikkert aandeligt Samkvem gjennem Skrifter og Journaler med hinanden, og ved de samme Midler søge at bane den Idee, der besjæler os, Indgang i vore Folks Hjerter." . . . „Men, medens vi paa denne Maade virke udad, maae vi heller ikke glemme at virke indad, at rette vor Opmærksomhed paa os selv og uddanne os selv til en stedse større Dygtighed i vor store Idees Tjeneste."

Iblandt dem, som atter her vare tilstede, som høit og lydeligt lovede at virke baade indad og udad i Eenhedstankens Tjeneste, var atter August Sohlman, og Ingen har indfriet sit raske Ord bedre eller fuldstændigere end han. Det er denne hans Trofasthed, som giver ham hans rette nordiske Betydning.

Idet vi med faa Ord stræbe at paavise denne hans Betydning, maa det samtidig være os tilladt at meddele Hovedtrækkene af hans Liv.

August Sohlman er født i Svinnevad i Nerike, det mindste af Sverigs Landskaber, en Dalkjedel, krandset af Bjerge. Han er født den 24de Mai 1824, og hans Fader var Borger i Ørebro, Nerikes Hovedstad, der ligger ved Svartaaens Udløb i Hjelmarn. Ørebro er en af de nærsomste, en af de mest velhavende og fremadstræbende Byer i Sverig. Den ligger i en frugtbar Egn, har en betydelig Handel, og dens Borgere have i mange Tider udmærket sig ved ualmindelig Driftighed. Den er en af Sverigs ældste Stæder, og baade fra den ældre og nyere Tid er den rig paa Minder. Det gamle, mørke, statelige Slot blev opført af selve Birger Jarl; paa den nærliggende Engelbrektsholm maatte Sverigs Niels Ebbesøn, den ridderlige Engelbrekt Engelbrektsson, udaande for Snigmorderens Øxe; af de mange Rigsdage, som holdtes her, er den den mærkeligste, som den 21de Aug. 1810 gav Sverig et nyt og friskt Kongehuus, da Bernadotte (Carl XIV Johan) valgtes af Sverigs Riges Stænder til dets Kronprinds.

Efter at have gjennemgaaet Ørebro Latinskole, kom Sohlman i Strængnæs' Gymnasium. Herfra sendtes han til Upsalas Universitet, ved hvilket han i Februar 1843 tog Examen og indskreves som Student. Da var det, at Upsalamødet fandt Sted, der saae ud som et lystigt Indfald, men var en fædrelandshistorisk Begivenhed. Vi have allerede antydet dets Indvirkning paa Sohlman, og denne forstærkedes naturligviis ved Studentermødet i Kjøbenhavn (det første almindelige nordiske), som varede fra 23de til 28de Juni 1845. Det var mægtige Ord, der faldt ved dette Møde, men friskest, varmest og mægtigst rullede de ved Festen i Christiansborgs Slots Ridehuus fra Høiesteretsadvocat Orla Lehmanns veltalende Læber:

„De Unge vil jeg minde om, at om eet eller to Decennier ligger vort Fædrelands Skjebne i vore Hænder. Da sidde vi i Kongernes og Folkenes Raad, da have vi vor anviste Gjerning, hver i sin Kreds, trindt om i alle Nordens Lande; da have vi alle Midler i Hænde til at fuldbyrde, hvad vi have sat os som vor Livsopgave. Og blive vi da troe den store Sag, vi nu omfatte med Ungdommens begeistrede Kjærlighed, arbeide vi da, hver paa sin Viis, hver med de Kræfter, der ere ham givne, og i den Livsstilling, der vorder ham til Deel, for dens Fremgang og Seir — da vil vort Liv have Indhold og Betydning, da vil vor Stræben bære rige og velsignede Frugter for vort store fælles Fædreland, det stolte, herlige Norden. Det er dette Løfte, jeg her aflægger i denne høitidelige Stund, og jeg kræver dem Alle, saa mange De ere, til Vidner paa mine Ord. Og jeg spørger dem Alle, som her ere tilstede, jeg spørger Dem med al den Alvor, som fylder min Sjæl, og som lyser mig imøde fra Deres Øine — jeg spørger Dem, om De med os ville indgaae et saadant Fostbroderskab? — Jeg spørger Dem, om dette Deres Ja er mere, end et begeistret Øiebliks flygtige Rus, om det er Deres inderste Sjæls dybeste Tanke og sanddrue Udtryk, saa at det ikke skal henvisne, naar Livets møisommelige Arbeide tungt sænker sig ned over Deres Isser, ikke henveires, naar Modgangens Storme fare hen over Deres Hoveder? — Jeg spørger Dem, om De veed, at et saadant Ja er et helligt Løfte, hvormed ingen ærlig Mand letsindigt tør lege, et helligt Løfte, hvorfor De sætter i Pant Deres Manddoms Ære og Deres Sjæles Fred? — Nu, saa spørger jeg Dem da, om De som ærlige Mænd ville holde, hvad De af et oprigtigt Hjerte have lovet? Om De ville blive troe — troe indtil Enden — troe i Liv og i Død?"

Lehmann stod „ombruset af Løftets mægtige Bølgeslag", og han spaaede fuldkommen sandt, da han spaaede: „om eet eller to Decennier ligger vort Fædrelands Skjebne i vor Haand, da sidde vi i Kongernes og Folkenes Raad." Han selv, som tog Løftet, sidder der længst; af dem, som gave det, er det Samme Tilfældet idetmindste med Hall og Monrad.

Sohlman har hidtil hverken siddet i Kongens eller Folkets Raad, fordi han ikke selv har villet sidde der; men sit Løfte blev han hidtil tro, og han vil vedblive at være det fremdeles, og hans Virksomhed har ikke været mindre indgribende, ikke mindre betydningsfuld, end mangen en Statsraads og mangen en Rigsdagsleders.

Han havde svoret at være Nordens Eenhed tro i Liv og Død; han vidste, at Eideren var Nordens Sydgrændse, og Sønderjylland den sydligste Deel af vor Odel; men han vidste ogsaa, at Tydskerne baade ude og hjemme gjorde os dette vort Grændseland stridigt, og at der var mangen en ængstelig Nordbo, som var i Tvivl om, hvorvidt vi ogsaa virkelig havde den fulde Ret paa vor Side, naar vi hævdede os hele Sønderjylland som en uadskillelig Deel af Danmarks Rige. Det er jo saa vor gamle Skjødesynd, at af modløs Ængstelighed skulle vi veie Alt, hvad der kan tale for en Sag, og Alt, hvad der kan tale imod den, og naar Modpartens Grunde hundrede Gange ere veiede og fundne for lette, fortsætte vi lige raadløse vort »audiatur et altera pars!« Vi komme derfor aldrig til nogen Ende, vi komme sjeldent til anden Endelighed, end at erklære Sagen for tvivlsom: af Frygt for at gjøre Andre Uret, gjøre vi os selv Uret, eller lade idetmindste den gunstige Tid til at hævde vor Ret gaae tabt i Vrøvl. For at afvæbne Tvivlerne indsaae den tyveaarige Sohlman, at han maatte gaae tilbunds i Stridsspørgsmaalene, saa han med rask og sikker Haand kunde løse enhver Knude, som de Andre stode tvivlraadige og pillede ved. Og han gik rask til sin Gjerning, og han holdt ufortrødent ud. Der gaves vel neppe noget Skrift, stort eller lidet, som havde større eller mindre Betydning ved Besvarelsen af det sønderjydske Spørgsmaal, uden at han jo gjennempløiede det, ja selv Bladliteraturen tilegnede han sig fra længst forløbne Aar, og lod ingen nok saa kjedsommelig Artikel ligge, naar den lovede ham nogetsomhelst Udbytte for hans Studium. Derfor blev han i den Grad fortrolig med hele det sønderjydske Spørgsmaal, som ingen anden Svensker og som meget faa Danske. — Men han lod det ikke blive ved at samle og vide: hans Kundskab var ikke ufrugtbar; han vilde ikke alene virke indadtil, paa sig selv, men ogsaa udadtil, paa Andre. I Slutningen af Aaret 1845 grundede den eenogtyveaarige Student det saakaldte »Studentbladet« i Upsala, hvilket blev ved at gaae i hele det følgende Aar, skjøndt han samtidig (1846) udgav »Verdandi, Poetisk sommarkalender från Upsala«, og i Aarene 1845—48 tillige var et meget virksomt Medlem af Bestyrelsen for det skandinaviske Selskab i Upsala. — Desværre have vi ikke „Studentbladet" ved Haanden; dets Navn har vel bidraget endeel til, at det neppe kom synderlig vidt udenfor de upsalske Studenters snevrere Kreds, og det turde vel være tvivlsomt, om der i hele Danmark findes et eneste fuldstændigt Exemplar af det, uagtet det dog har en ganske særegen Interesse netop for Danmark. Men i den Kreds, for hvilket det nærmest var skrevet, udøvede det en betydelig Indflydelse, og da denne Kreds længst har „sin anviste Gjerning" trindt i alle Sverigs Landskaber, turde det endnu paa mangt et Sted udøve en middelbar Indflydelse, der er lettere at ane, end at paavise. „Studentbladet" havde navnlig sat sig to Opgaver, af hvilke den ene idetmindste tilsyneladende havde en mere stedlig Interesse, hvorimod den anden var almeennordisk. Den første var Universitetets Flytning fra Upsala til Stockholm, en Tanke, som dengang var temmelig ny, og som senere har kæmpet under mere og mindre heldige Udsigter, stundom vel endog er forekommet sine lærde Modstandere som fuldstændig overvundet og nedslaaet, men har ligefuldt arbeidet sig fra Pressen ind i Rigsdagen, og vil nu vel neppe længer kunne neddysses. Den hører allerede, forekommer det os, til de Spørgsmaal, om hvilke man med en moderne Vending siger, at Afgjørelsen er sikker nok, den er nu kun et Tidsspørgsmaal. Upsala Universitet vil ganske sikkert blive flyttet til Stockholm; hvis man da samtidig kunde beslutte sig til at flytte Lunds Universitet til Kjøbenhavn . . . . Man mener rimeligviis, at dette sidste har meget lange Udsigter; men hvem veed, Timen kan dog muligt slaae, inden Nogen aner det. — Den anden Opgave, „Studentbladet" havde stillet sig, var at belyse Danmarks Forhold i Almindelighed og Sønderjyllands i Særdeleshed; og man finder her saamegen og saa grundig en Kundskab, som man ikke skulde have ventet at finde i Upsala, inden endnu tre Aar vare henrundne efter det første Upsalamøde. Og man finder ikke Kundskab alene, man finder Aand og Hjerte, man finder en uokkelig Overbeviisning om Danmarks Nordiskhed og Sønderjyllands Danskhed, en veltalende Varme og en glødende Begeistring. Spørgsmaalet tages ideligt frem paany og belyses fra alle mulige Sider, fra Rettens og Sandhedens, fra Ærens og Pligtens, fra Nyttens og Nødvendighedens, fra Politikens og Nationalitetens, Strategiens og Sprogets, Danmarks og Nordens Standpunkt. Det er uberegneligt, hvad den danske Sag skylder „Studentbladet" af svensk Medfølelse, men det er sikkert ikke Lidet. — „Studentbladet" levede ikke meget over et Aar, men Sohlman fortsatte sin Virksomhed, og i »Skandinaviska sällskapet« holdt han jævnligt Foredrag over danske og norske Forhold, nærmest dog over Literaturen.

Da det holsten-augustenborgske Oprør udbrød (1848), var Sohlman beskæftiget med sin Doctordisputats, men neppe var han i Vaaren promoveret til Doctor philosophiæ, inden han øieblikkeligt drog ned til Danmark, og traadte som menig Soldat ind i sjette Liniebataillon. Han gjorde da det første Felttog med som Frivillig, rede til at hævde den Sag med sit Blod, som han hidtil kun havde hævdet med Blæk. Men saa kom Vaabenstilstanden og gjorde foreløbigt Ende paa Krigen. Han blev da sluttelig enig med sig selv om, at han havde en bedre Gjerning, end at ligge og sylte Valle i Vinterkvarteer, og han drog atter hjem til Sverig. Forinden havde han dog trindt i Sønderjylland vundet den Overbeviisning, at Folket her var saa dansk, som i nogen anden Deel af Danmark, saa nordisk, som i nogen anden Deel af Norden — at han, Södermanlændingen, havde lettere ved at forstaae det saa ilde omtalte Angelbodansk, end mangen anden dansk Almuedialect, navnlig den kjøbenhavnske, ja selv end mangen svensk Dialect.

Efter sin Hjemkomst fortsatte han i de svenske Blade den Kamp, som han intet Øieblik havde opgivet, og det ikke alene i de større Blade, men snart til det ene snart til det andet Provindsblad meddeelte han Artikler om de danske Forhold, af hvilke Artikler mangfoldige gik, saa at sige, hele den svenske Provindspresse rundt. I sin Fødeby Ørebro havde han desuden en dygtig og nidkjær Støtte i Eieren af det Lindhske Officin, Boghandler Abr. Bohlin, som havde et endnu bedre Greb paa at skrive Artikler for Provindspressen, end han selv. Feile vi ikke, var Bohlin en af hans Universitetsvenner og allerede dengang paavirket af ham baade gjennem Mund og Skrift; men Bohlin er selv en videnskabelig dannet Mand, der i selve Danmark havde vundet selvstændig Kjendskab til de danske Forhold, og saameget bedre kunde de støtte hinanden.

I Begyndelsen af 1849 ansattes Sohlman som Lærer i Konsthistorien ved Konstakademiet i Stockholm, og denne Stilling indtager han endnu; thi han har ikke alene stor Kjærlighed til Konsten, men han har en uddannet Konstsands og Smag, hvad allerede tilstrækkeligt turde fremgaae af hans Monographi »Bengt Erland Fogelberg« (Ørebro 1862). Han elsker Konsten i Almindelighed, ellers kunde han vel heller ikke elske en enkelt Retning af den; det følger dog af hele hans Væsens Bygning, at det navnlig er den nordiske Konst, han elsker, at det navnlig er den, han som Lærer søger at klare, belyse og fremme. Her i Kjøbenhavn vilde man formodentlig uden videre stille ham paa „de Blaaes" Side, ja vel endog finde, at han havde et vist Slægttykke med Høyen.

1849 blev han ligeledes Medarbeider i det stockholmske Ugeblad »Bore« og vedblev som saadan, indtil han 1851 overtog Redactionen af det nævnte Blad, der samtidig blev et Dagblad. Samme Aar (1851) ægtede han Hulda Maria Saudeberg (født 1833), Datter af en afdød juridisk Embedsmand. Med hende har han siden levet et sjelden lykkeligt Huusliv, velsignet med en talrig Børneflok, hvortil kommer en særdeles heldig oekonomisk Uafhængighed. I 1852—53 udgav han »Nordisk Tidskrift«, der behandler alle de tre nordiske Rigers Literatur. Ved en Mængde Opsatser i Tidsskrifter og Calendere kunne vi ikke opholde os, men af hans egne selvstændige Skrifter skulle vi endnu nævne »Svenskt Gymnasiilif« (Stockholm 1855) samt »Det unga Finland« (ligel. Stockholm 1855). Det sidste Skrifts Titel turde være tilstrækkelig betegnende, og ingen Læser skal heller vildledes af det eller fortryde at have læst det. Med Hensyn til hvad der nu foregaaer i Finland, og endmere til hvad der sikkerlig forestaaer, turde det indeholde mangen værdifuld og savnet Oplysning, maaskee særlig for danske Læsere.

Men allerede 1852 indtraadte Sohlman som Medarbeider i »Aftonbladet«, der senere har optaget hans meste Tid og bedste Kraft. Baade 1855 og 1856 maatte han i længere Tid forestaae dets Redaction, og da i Høsten 1857 den dygtige P. E. Svedbom døde, indtraadte han efter ham som Aftonbladets Hovedredacteur og ansvarlige Udgiver, hvad han siden har været, ligesom han ogsaa er en af Bladets Eiere. — Uden at krænke noget andet Blad tør man vel nok kalde Aftonbladet Sverigs Hovedblad, dets mest ansete Blad; og skjøndt Sohlman tæller flere dygtige Medarbeidere, iblandt hvilke vi særlig skulle nævne den af Friheden og Folkeligheden saa høit fortjente P. R. Tersmeden, gjør man vistnok heller ingen Mand Uret, naar man ligefuldt betragter Hovedredacteuren som Bladets egentlige Sjæl. Vel kunde vi have Anker imod dette Blad — og kunde da navnlig ønske det befriet for de S. M. Schwarz'ske Feuilletoner, der hverken skulle hæve dets Anseelse eller forøge dets Værd — men utaknemmelig maatte den Nordbo være, som ikke glædede sig over, at et Blad med saa stor en Udbredelse (8000 Abonnenter) og saa almindelig godkjendt en Indflydelse, som dette, det største og betydningsfuldeste blandt Sverigs frie og uafhængige Blade, at det er i saa dygtige, kraftige og trofaste Hænder. Og utaknemmelig maatte navnlig den Normand og Dansker være, som et Øieblik glemte, at Aftonbladet ved enhver Lei-

lighed forsvarer Norges Ligeberettigelse med Sverig i Unionen, og at det til enhver Tid uden at vakle staaer paa Danmarks Side i dets Kamp mod Tydskland, hvilken det vedbliver at belyse med samme Udholdenhed og Varme, som „Studentbladet“, men med endnu større Dygtighed og Indflydelse. Hverken Frederikshald eller Christiania glemte det heller ifjor, thi da Sohlman paa en flygtig Reise opholdt sig en Dagstid i hver af de nævnte Byer, greb man med Glæde Leiligheden til at hædre den Mand, der fremfor nogen Anden havde stillet sig paa Norges Side i Statholdersagen; og vi skulde feile meget, hvis man i Danmark følte sig mindre forpligtet mod en Mand, der nu i tyve Aar har med speidende Øie staaet paa Vagt for os. Han er eiderdansk trods Nogen (Etatsraad Krieger maa undskylde, at vi ikke kunne opgive et Begreb, som han har behaget at finde meningsløst), og han er Grundlovens Mand, men visselig hverken en Ven af vor absolutistisk-oligarchiske Heelstatsforfatning, eller af de saakaldte „gode“ Indrømmelser til paatrængende Venner og aabenbare Fjender. I Sverig er han Reformernes og Fremskridtets Mand; og han kjender Sverig nærmere end de Fleste, da han har gjennemvandret ethvert eneste af dets Landskaber med Undtagelse — mærkeligt nok — af Dalarne. Naturligviis kæmper han for en constitutionel Folkeforfatning istedetfor den stavrassige Stænderforfatning; og ligesaa fuldt er han Troesfrihedens, Handels- og Næringsfrihedens og enhver anden god Friheds usvigelige Ven. Med en sikker Fornemmelse af, at Norden maaskee snart kan faae Brug for alle sine vaabenføre Sønner, har man i Sverig drevet ganske anderledes paa frivillige Skytteforeninger, end i Danmark; og siden Begyndelsen af forrige Aar er han Compagnichef i Stockholms frivillige Skarpskyttecorps, nidkjær, varm og utrættelig i dette, som i ethvert andet af sine Hverv. Da Rusland ifjor afskaffede alle andre Seirsfester, kun ikke Pultavafesten, da besluttede man ogsaa trindt i Sverig at holde Pultavafester, og blandt de første Indbydere hertil, samt til at reise Carl XII et værdigt Mindesmærke, vare baade Sohlman og Tersmeden. — Dog, hvorfor vedblive at opregne Enkeltheder! Det turde vel alt være klart, at Sohlman har holdt sin Eed, da han svoer at blive Nordens Eenhed tro; han vil, derom kan der ikke være Skygge af Tvivl, blive den „tro indtil Enden, tro i Liv og Død.“ Men ogsaa Friheden og Menneskeligheden er han tro; derfor savnede man ligesaalidt hans varme, malmfulde Stemme, da det gjaldt Italiens Frihed, som man savner den nu, da det gjelder Polens; ja man skal heller ikke savne den, hvis det engang skulde komme til at gjelde, vi ville ikke tale om Finlands, men enten Tydsklands eller Ruslands Frihed.

L. K. D.

Ugens Politik.

Den 11te Juni 1863.

Den danske Regjerings Depeche til de to tydske Stormagter er nu ogsaa bleven besvaret af den østerrigske Udenrigsminister, der i fuld Samklang med den preussiske erklærer, at efter den keiserlige Regjerings Overbeviisning kan det kgl. danske Hof paa ingen Maade overføre Ansvaret for en Tilstand, hvis Uregelmæssighed den selv ikke skjuler for sig, paa det tydske Forbund, medens den keiserlige Regjering maa afholde sig fra al videre Discussion, men maa overlade til Forbundsforsamlingen som hele Tydsklands Organ at repræsentere Forbundets forfatningsmæssige og tractatmæssige Rettigheder. Det fortrolige Memorandum, hvormed vor Regjering efter Sigende skulde have ledsaget sin Depeche, omtales ikke med et eneste Ord, og da der ikke engang findes den ringeste Hentydning til et saadant Actstykkes Tilværelse, kan man vistnok heraf drage den Slutning, at det slet ikke existerer. De tydske Blade kjende allerede den i det holstenske Anliggende omsendte Udvalgsbetænkning, der anbefaler den af Hannover foreslaaede Execution; men de antage dog, at Betænkningen, førend den forelægges Forsamlingen, vil blive underkastet en Revision, navnlig med Hensyn til Motiveringen. Naar man allerede nu i forskjellige Blade nævner Baron Scheel-Plessen som udseet til at være den fremtidige Forbundscommissair, saa mener „Neue Hannoversche Z.“, at denne Efterretning er forhastet, og at der ikke kan være Spørgsmaal om Baronens Valg, fordi man aldrig giver et Forbundsland en af dets egne Undersaatter til Forbundscommissair.

— »Times« fremhæver i en ypperlig Artikel, at vor Konges høihjertede Ord ved den høitidelige Audients, han gav den græske Deputation i Anledning af Kongevalget, skjøndt sigtende til Grækenland, finde deres øiensynlige Forklaring i de preussiske Forhold, og at Kongen af Danmark, da han talte om det ægeiske Havs Bredder, aabenbart tænkte mere paa Østersøens Kyster. »Times« minder om, at medens et Hav af Vanskeligheder optaarner sig ligeoverfor det lille Kongerige Danmark, ere de to glædeligste Begivenheder, der have forskjønnet det indeværende Aar, udgaaet fra dette Land. England skylder det en Prindsesse, der har vakt Beundring i alle Hjerter og Bifald fra alle Læber, og fra samme lykkevarslende Sted staaer Grækenland i Begreb med i en ny Konges Person at finde Beroligelse for sine Sorger og, som det synes, at see sine kjæreste Forhaabninger virkeliggjorte.

»Times« har god Grund til i dette Øieblik at opstille Kongen af Danmark som Modsætning til Kongen af Preussen, „der har hjemsendt sit Parlament, kneblet Pressen og med Spot og Haan traadt det Folks Villie under Fødder, fra hvilket han alene har sit Scepter.“ Det ene ulovlige Skridt har ført til det andet, og Bismark og hans Colleger, Repræsentanterne for det jammerligste og meest aandløse Aristokrati, der nogensinde stod i Spidsen for en Nation, ile med stigende Hastighed ned ad en Skrænt, paa hvilken det stedse bliver vanskeligere at standse. Ministeriets uconstitutionelle Optræden førte til Kammerets Opløsning; Trykkefriheden maatte ophæves for at skjule Følgerne af dette Misgreb; Communalbestyrelserne, der vilde gjøre Kongen Forestillinger i denne Henseende, maatte paabydes Taushed; Handelskamrene, der i Industriens Interesse agte at bønfalde Kongen om, at gjøre Ende paa denne sørgelige Tingenes Tilstand, ville ligesaa lidt blive hørte, Forsamlingsfriheden vil blive ophævet, og det er alt kommet saa vidt, at Kronprindsen offentlig har erklæret, at disse Foranstaltninger ere trufne ham uafvidende og uden at Nogen har raadført sig med ham. Deputeretkammeret var høfligt nok til i Overeensstemmelse med den constitutionelle Regel, at Kongen aldrig har Uret, at erklære, at hvis Kong Wilhelm kun saae, hvad hans trofaste Preussere behøvede, vilde han sikkert handle derefter. Men Hans Majestæt havde en ganske anden Anskuelse om det kongelige Øie. Hans Theori gaaer ud fra den Forudsætning. at han seer Alt. „Huset“, siger han, „burde vide, at Preussens Konger have et skarpt Blik for Landets virkelige Behov.“ Det er ikke nogen personlig Egenskab hos ham — det er arveligt i hans Dynasti. Den Paastand, at være Konge af Guds Naade, tager sig allerede besynderligt ud i den Souverains Mund, hvis Kongetitel egentlig kun daterer sig fra Voltaires Tid, men en guddommelig, nedarvet Evne til at see Alt, hvad der foregaaer i et Land, er endnu større og mere beundringsværdig. Om denne Evne ogsaa gjør sig gjeldende med Hensyn til Fremtiden er dog tvivlsomt. Ordonantserne i 1830 fremkaldte en Revolution til Forsvar for Pressen og førte til Carl den Tiendes Fald; men Preusserne ere ikke Franskmænd, og det er ikke umuligt, at de kunne lade sig forbløffe af Hoffet og af Hæren, i hvilken de fornemste Poster beklædes af den reactionaire Adel. Men hvad der er høist besynderligt, det er, at Kongens skarpe Blik ikke har viist ham, at Preussen i dette Øieblik befinder sig i en isoleret Stilling, at Keiseren af Frankrig, hvis han ønskede en Krig, vilde erobre Rhinprovindserne ligesaa let, som Ulven snapper det nærmeste Faar af Flokken, og at hans Undersaatter i dette Øieblik endog vilde banke Blüchers Landsmænd med langt større Glæde, end Wellingtons. Hvis de andre Magter ikke intervenere, kan Frankrig faae Rhinprovindserne, naar det lyster, og Kongen af Preussen og hans Ministre have ordnet Sagerne saaledes, at der neppe gives en eneste Magt, som vil intervenere til deres Gunst.

— Keiser Napoleon har ikke isinde at foretage nogen Forandring med Hensyn til den indre Politik, forinden Omvalgene have fundet Sted, og man er tilbøielig til at troe, at han langtfra at dele sine Tilhængeres Forbittrelse over det lidte Nederlag og deres Tilbøielighed til at besvare Folkeafstemningen med Tvangsforholdsregler, ingenlunde har isinde at stille nogen heftig Opposition mod de af den offentlige Mening saa klart og tydeligt udtalte Anskuelser. Hans udenlandske Politik har i denne Uge vundet to Seire, der rigeligt opveie den Ubehagelighed, at see Oppositionen i den lovgivende Forsamling forstærket med nogle Notabiliteter fra Louis Philippes Tid. Uagtet nemlig det engelske Blad »Observers« Efterretning om, at ligelydende Noter fra Paris, London og Wien vare afgaaede til St. Petersborg, indeholdende disse Cabinetters Forslag i det polske Spørgsmaal, ikke er rigtig, veed man dog med Visshed, at Frankrig og England ere fuldkomment enige, og at et af den franske Udenrigsminister redigeret Udkast er afsendt til Wien, hvor det sikkert vil blive tiltraadt af den østerrigske Regjering. Det veed man af Lord Russells Erklæringer i det engelske Underhuus, hvor det polske Spørgsmaal forhandledes d. 8de Juni. Af hans Ord synes det at fremgaae, at en Vaabenhvile, foreslaaet i mere eller mindre tydelige Udtryk, hører til de Raad, som de tre Stormagter agte at give Hoffet i St. Petersborg; den engelske Udenrigsminister negtede ikke de Vanskeligheder, der vare forbundne med at faae et sligt Forslag antaget, men han tilføiede, at det paa en Maade burde danne Udgangspunktet for enhver Underhandling. Blandt de tre Stormagters Forslag indtager en Conference, afholdt af alle de Magter, der have underskrevet Wienertractaten, den forreste Plads; hvis Rusland, saaledes som man paastaaer, skulde samtykke i at deeltage i en saadan Conference for at ordne det polske Spørgsmaal, vil det af disse Magter øvede Tryk sikkert være saa stærkt, at det vanskeligt vil kunne gjøre Modstand.

Den anden Seir, som Keiser Napoleons udenlandske Politik har vundet, er endnu langt betydeligere, forsaavidt som den vil forskaffe ham frie Hænder til at udføre de Planer, hvortil den nærværende Gjæring i Europa giver saa rigelig Anledning. »Moniteur« af 11te Juni meddeler nemlig en Depeche fra den franske Consul i New York, af 1ste Juni, ifølge hvilken det franske Expeditionscorps har erobret Puebla. Consulen har modtaget denne Efterretning over Havana fra Vera Cruz, og han tilføier, at General Ortega tilligemed den af 18,000 Mand bestaaende Garnison har overgivet sig paa Naade og Unaade. Indtagelsen af Puebla har imidlertid saa ofte været bebudet, at denne Efterretning trænger til nærmere Stadfæstelse, uagtet »Moniteur« offentliggjør den uden at udtale nogensomhelst Tvivl.

— Den militaire Convention, der er afsluttet mellem Frankrig og Italien om Banditvæsenets Udryddelse, gaaer ifølge »L'Italia« ud paa, at de to allierede Magters Armeer skulle, saaledes som den italienske Udenrigsminister har foreslaaet, for Fremtiden i Fællesskab operere mod Røverbanderne lige til Abruzzerne istedetfor at det fælles Omraade tidligere kun strakte sig til Umbrien og Tiberens Bredder.

— I hele denne Uge har man været forberedt paa at faae Efterretninger fra Amerika, der vare mere afgjørende end Alt, hvad man siden Krigens Begyndelse har erfaret. Det var tydeligt at mærke, at de Confoedererede befandt sig i Knibe, og at hele deres Reserve var i Ilden. General Grierson havde i Spidsen for en af Unionens Cavaleribrigader gjennemstreifet hele Staten Mississippi, uden at støde paa nogen fjentlig Styrke, der kunde standse hans Operationer, og de nordlige Staters Aviser erklærede allerede med et vist Skin af Ret, at Confoederationen var en Bombe, der manglede Sats. Vi sige med et vist Skin af Ret, thi uagtet Unionens Tropper i den sidste Tid have lidt betydelige Nederlag, vare de confoedererede Generaler trods deres Dygtighed og Tapperhed aldrig stærke nok til fuldstændigt at høste Fordeel af deres Seire. De nordlige Armeer have i det sidste halve Aar to Gange kæmpet ved Rappahannock og lidt betydelig Tab, men baade i Mai og December gik den slaaede General dog atter over Floden uden at miste en eneste Mand, medens han iværksatte Overgangen.

Ved Mississippi syntes Krigslykken især at ville begunstige Nordstaterne. Det lod til, at General Grant paa dette Punkt ledede Operationerne med Energi og Klogskab. Efter en heftig Kamp med General Pemberton havde han alt erobret Jackson, Hovedstaden i Mississippi. Da denne Stad først var indtaget, antog man, at Vicksburg ikke kunde holde sig, og General Johnstone, der havde det Hverv at forsvare denne Fæstning, havde altsaa intet andet Valg, end at levere et Slag enten i aaben Mark eller bag Fæstningsværkerne. Ifølge nogle Beretninger rykkede et Corps ud fra Mobile for at bringe General Grant imellem en dobbelt Ild, men Forbundsarmeen indtog dog en Centralstilling, som nødsagede Fjenden til at slaaes. General Johnstone er imidlertid en af Sydens dygtigste Generaler, og da et vundet Hovedslag ikke vilde opveie Tabet af Vicksburg, havde han draget Omsorg for at sammentrække en betydelig Stridsmagt paa dette Punkt. Den 16de Mai blev der leveret et stort Slag i Nærheden af Vicksburg mellem Generalerne Grant og Johnstone. Beretningerne i New-York vare i Begyndelsen modsigende med Hensyn til Udfaldet, men det viser sig, at Unionstropperne ere kastede tilbage fra Vicksburg med et betydeligt Tab, og at General Johnstone skal i Spidsen for 15,000 Mand befinde sig paa deres Retraitelinie. Hvis denne Meddelelse er rigtig, hvis det lykkes ham baade at slaae General Grant og at holde Vicksburg, ville de Confoedererede i Vesten neppe behøve at nære Frygt for noget fjendtligt Angreb i Løbet af denne Sommer. Man beretter tillige, at General Lee atter havde begyndt at gaae angrebsviis tilværks, og at han allerede befandt sig paa den modsatte Side af Rappahannockfloden. Et Telegram fra New-York af 1ste Juni meddeler, at Unionstropperne tre Gange have angrebet Vicksburg, men at de efter en blodig Kamp bleve kastede tilbage.

M.

Sandbjerg.

Hertug Hans den Yngre, Kong Christian III's tredie Søn, fik ved Arvedelingen i Aaret 1564 blandt andre Slotte ogsaa Sønderborg, med det tilliggende Amt. Hertug Hans var en sparsommelig Herre, som forøgede sine Eiendomme og syslede meget med det Jordegods, som var tilfaldet ham; saaledes dannede han af fire nedlagte Gaarde i Sundeved Godset Sandbjerg, byggede en Hovedgaard og en Mølle der, samt inddæmmede et stort Vandbassin ved Kysten, tæt op til Alssund. Men efter en god Avler kommer en god Øder, siger Ordsproget, og Øderen kom, om end ikke strax; Hertugens Sønnesønssøn Christian Adolph maatte nemlig i 1667 forlade Sønderborg og Sandbjerg for Gjelds Skyld, og Kong Frederik III overtog det Hele, imod at tilfredsstille Creditorerne. Hans Efterfølger solgte Sandbjerg Gods i Aaret 1673 til Amtmanden i Haderslev, Landraad Conrad Reventlow, og ophøiede det i 1681 til et dansk Lehnsgrevskab, hvilket blev yderligere bekræftet fire Aar senere ved et nyt Document, hvorved det erholdt alle et dansk Grevskabs Rettigheder. Den første Lehnsgreves Ætlinge besidde det endnu.

Grevskabet Sandbjergs Hovedgaard ved Alssund.

Sandbjerg Slot hører til de mærkelige Steder, der kunne sees fra Dybbølbjerg. Dets Beliggenhed ved Alssund, med Park og Skov langsmed dette, og ved det omtalte, opdæmmede Vandbassin, der danner en stor Indsø foran Slottet, som det sees paa vor Afbildning, gjør det ikke alene til et udmærket smukt Sted, men ogsaa til et for Dybbølstillingen vigtigt strategisk Punkt. I Krigens Tid havde det derfor den Ære, efterhaanden at blive belemret med Folk af alle mulige tydske Nationer, som Indkvartering. Meklenborgerne, der vare de første, bleve imidlertid strax forstyrrede af „Heklas" Kugler, og siden viste Tydskerne her altid en vis Ærefrygt for Krigsskibene. At disse fra Stationen ved Arnkildsøre jævnligt holdt Udkig mod dette Sted, hidrørte maaskee fra det dengang paa Als almindeligt udbredte Sagn, at Tydskerne i Sandbjerg Skov havde en Tømmerflaade rede, til at sætte over Alssund med, hvilket dog formeentlig aldrig har været de Herrers Hensigt.

Den nuværende Eier af Sandbjerg, Grev F. Reventlow til Christianssæde og Brahetrolleborg, stillede i November 1857 Slottet til Disposition for General Bülov, da denne ved Svagelighed forhindredes i at overtage sin Generalcommando.

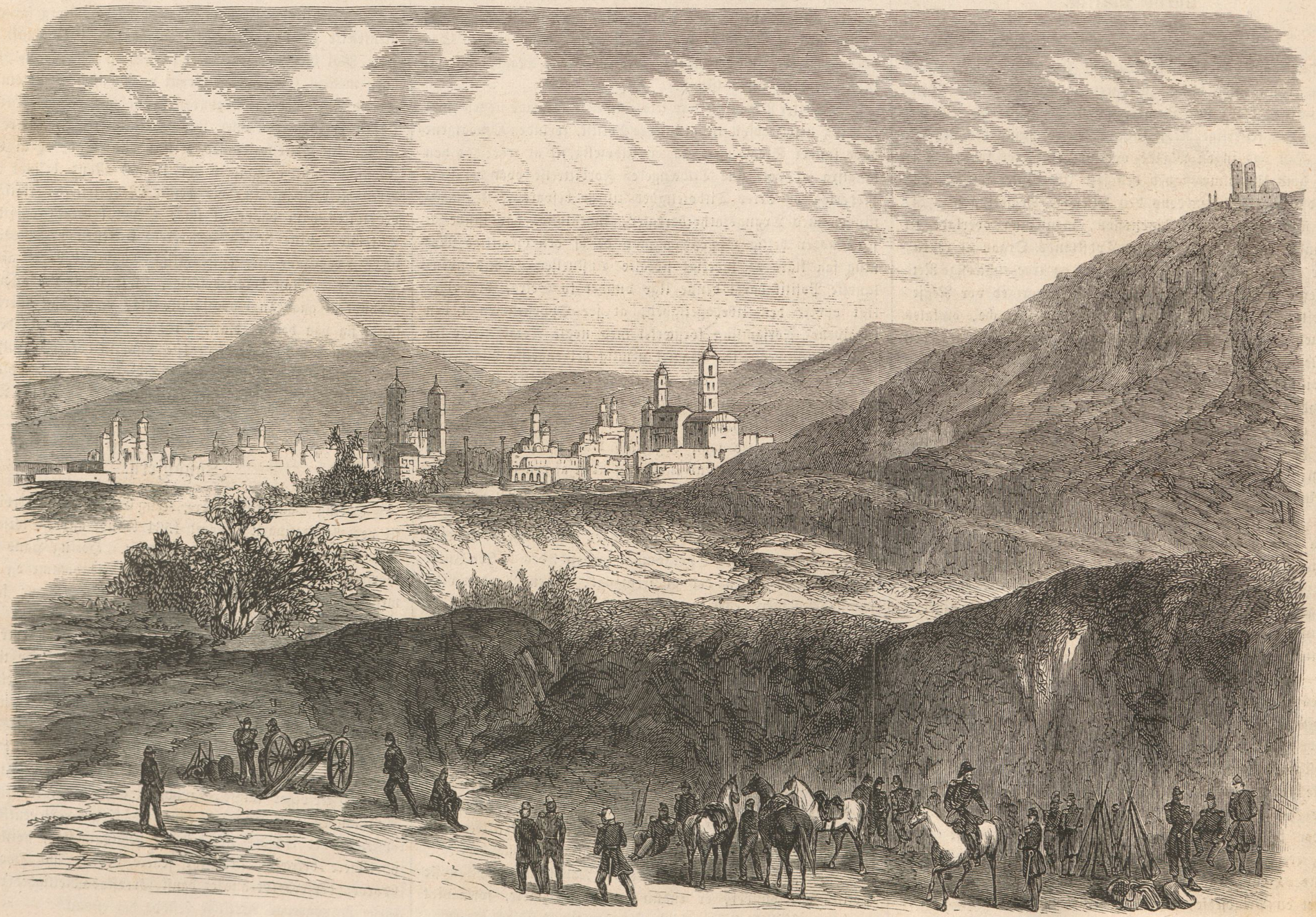

Prospect af Puebla under Franskmændenes Beleiring.

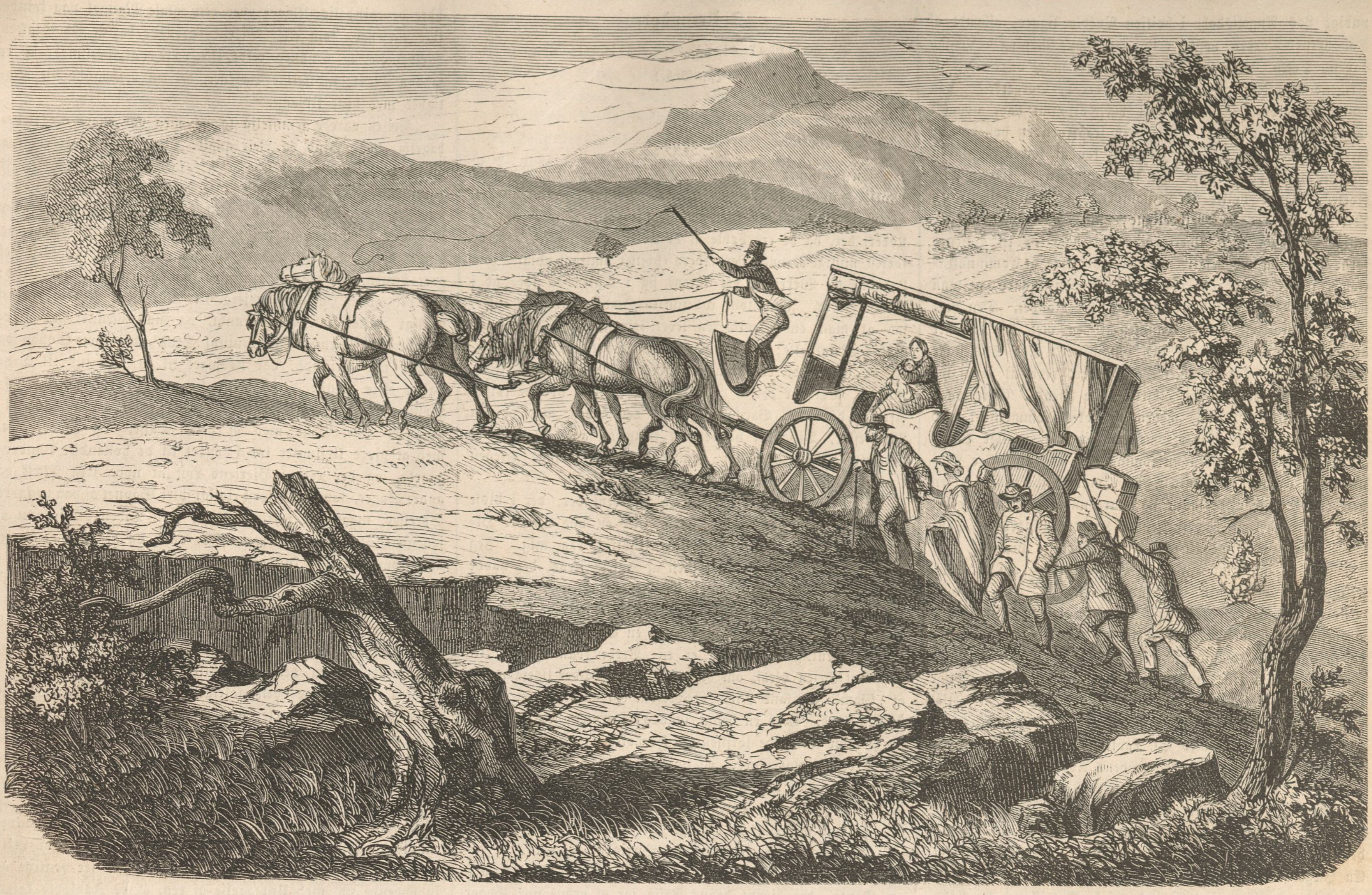

Den kongelige Postbefordring i Australien.

Her feirede Helten sit Jubilæum, og her henlevede han sine sidste Dage i landlig Ro Det smukke Forhold, hvori den folkelige Hædersmand stod til alle sine Omgivelser, til alle Omegnens Beboere, gjorde ham Opholdet kjært her i den Egn, der eiede saamange ham dyrebare Minder. En smertelig Sygdoms Lidelser maatte han gjennemgaae her, men han bar dem taalmodigt, og saae roligt Opløsningen nærme sig. Hans trofaste Hustrues Pleie og Glæden over Børn og Børnebørn understøttede hans Taalmodighed. Vor berømte Feltherres Ophold og Hedengang her giver Stedet dets største og varigste Interesse, ikke blot for Egnens Beboere, men for alle os, der fatte Betydningen af Seiren ved Fredericia, dens Betydning for vor nationale Tilværelse. J.

Puebla.

Den 2den April indberettede den Overstcommanderende for det franske Expeditionscorps i Mexico, General Forey, til sin Regjering, at Beleiringen af Puebla havde havt saa god Fremgang, at denne befæstede Stads Overgivelse snart kunde ventes, og indtil det sidste Dieblik har den fortsat sit heltemodige Forsvar, medens det, trods Moniteurens Benegtelse, endog forsikkredes i de engelske Aviser, at General Forey havde seet sig nødsaget til at udsætte Operationerne imod den mexicanske Stad, indtil nye Forstærkningers og et betydeligere Beleiringsmateriales Ankomst.

Det var i Puebla, at man ventede den Kamp, der skulde afgjøre Hovedstadens, ja maaskee endog hele Felttogets Skjebne. Denne Stad ligger omtrent halvveis paa det skraanende Terrain, der hæver sig fra Søkysten op til de Høider, paa hvilke Mexico er opført. Det var bekjendt, at de Franskes Fremrykning fra Vera Crux vilde møde Modstand paa dette Punkt, og Kampen er her ført med en Haardnakkethed, der minder om de Franskes Felttog i Spanien. I de til Europa indtrufne Skildringer af Beleiringen viste Puebla sig som et andet Saragossa, hvor man saae et stort Kloster forvandlet til et næsten uindtageligt Citadel, medens ethvert Huus var befæstet paa bedste Maade og forsvaredes af en fortvivlet Garnison. En fransk Officeer udtaler sin Beklagelse over at see Tausheden i den af Blomsterduft og Fuglesang opfyldte,

En Squatters Hjem i Ny-Syd-Wales.

yndige Los Angelisdal, i hvilken Puebla ligger, afbrudt af Kanonernes Torden, uagtet denne efter hans Mening dog ogsaa har sin Poesi. Men Pueblas Indbyggere maae være vante til Krigens Rædsler, da deres Stad under de Borgerkrige, paa hvilke Mexicos Historie er saa rig, alt skal have udholdt mangfoldige Beleiringer. Hele den fra Fortiden høstede Erfaring synes man at have anvendt for at forsvare Staden paa Liv og Død; den er ikke blot omgiven af fjorten store Forter, blandt hvilke St. Juanfortet, Guadalupefortet og Lorettofortet ere de betydeligste, men alle Gaderne ere tillige forsynede med Barricader, der naae op til Husenes første Etage og ere besatte med Kanoner, saa at Communicationen finder Sted inde i Husene paa den Maade, at man har slaaet Væggene ind fra det ene til det andet. Den herlige Kathedralkirke var forvandlet til en med 60 Kanoner armeret Redoute, og i de den omgivende, med Skydeskaar forsynede Huse stode udmærkede Skytter, rede til at afgive en morderisk Ild paa den indtrængende Fjende. Garnisonen bestod af 20,000 Mand, medens General Commonfort med sit Corps manoeuvrerede i Omegnen for at forurolige Beleirerne, og naar dertil endnu kommer, at alle offentlige Monumenter og alle de Punkter, hvor man kunde vente, at en betydelig Styrke vilde samle sig, vare underminerede, er det klart, at de Franskes velbekjendte Krigerdygtighed og Tapperhed her vilde blive stillet paa den haardeste Prøve.

For at man kan danne sig en Forestilling om de Vanskeligheder, der maatte overvindes, ville vi, efter de officielle Rapporter, meddele en Skildring af St. Xavierfortets Erobring den 29de Marts. Dette Fort var paa den vestlige og sydlige Side omgivet af en Bastion, paa den nordlige Side af en Courtine, medens en Ravelin dækkede den sydlige Indgang til Staden. Disse Værker, der dannede en fortsat Enceinte, omgave store Bygninger, bestaaende af Fængslet, der var sat i Forbindelse med St. Xavierklostret. De indesluttede tre Gaarde og flere Udhuse, medens Adgangen dækkedes af adskillige Skandser, flankerede af endnu flere defensive Værker. Det blev nødvendigt, formeligt at aabne Løbegrave mod dette Fort, og efterat Artilleriet havde udført sin Gjerning, blev det overladt til det franske Infanteri at fuldende Værket. En Jægerbataillon og en Zouavbataillon dannede Angrebscolonnerne og bleve understøttede af to Batailloner fra Løbegravene. Udførelsen af denne vigtige Operation blev betroet til General Barvine, der, ledsaget af sin Stab, gav Signalet til at storme, efterat de franske Batteriers Ild havde ødelagt alle Udenværkerne. Den første Colonne trængte under Raabet: Keiseren leve! i Stormskridt frem mod St. Xavierfortet, besteg Brystværnet og banede sig Vei ind i Skandsen. Fjenden blev et Dieblik forbløffet, men inden faa Minutters Forløb faldt en Hagl af Kugler fra de med Skydeskaar forsynede Mure, fra Vinduerne og Terrasserne ned over Angriberne. Paa samme Tid aabnede nogle af Barricaderne maskerede Piecer deres Ild, medens et Feltbatteri foran St. Carmenfortet beskød de franske Soldater med Kardætsker. Men den anden Colonne sluttede sig snart til den første og trængte ind i Fængselsbygningen. Den af 700 Mand bestaaende Garnison satte sig haardnakket til Modværge, men maatte vige for Overmagten. Trængt tilbage fra den ene Etage til den anden, fra det ene Værelse til det andet, lykkedes det nogle af Forsvarerne at undflye, Mange faldt og Resten toges tilfange. Paa flere Punkter var der anlagt Miner, men Fjenden fik ikke Tid til at antænde dem. Saaledes erobredes et enkelt af de fjorten Forter, der forsvarer Puebla; siden den Tid veed man, at fire af disse Forter ere faldne i de Franskes Hænder, men de maatte møisommelig bane sig Vei fra den ene Klynge af de mellemliggende Huse til den anden, og det er ikke at undres over, hvis en saadan Modstand omsider kunde udmatte dem. Med desto større Overraskelse erfarer man, at dette vigtige Punkt nu er kommet i de Franskes Besiddelse, og at den Overstcommanderende, General Ortega, har overgivet sig med hele Garnisonen. De nærmere Omstændigheder ved denne høist mærkelige Begivenhed ere endnu ubekjendte.

Puebla var især af Vigtighed som et militairt Punkt, men tidligere var den tillige en blomstrende Handelsstad, der i de senere Aar er gaaet noget tilbage. Den ligger paa en Skrænt, henved 7000 Fod over Havets Overflade, mellem tre Høie, lidt over en Miil fra Atoyacfloden og i henved nitten Miles Afstand fra Mexico. Puebla har 63,000 Indbyggere, men var tidligere langt stærkere befolket. De fleste af de Fabriker, der ernærede en Mængde Arbeidere, ere nu gaaede til Grunde. Staden var bekjendt for sine Bomuldstøier, sine Leervarer, sine Sæber, sine Sadelmagerarbeider og sine Hatte, men nu har den knap mere end Mindet om fordums Glands og Herlighed tilbage. Blandt de mangfoldige Klostre, som findes i denne Stad, maa nævnes St. Franciscusklostret, i hvilket der opbevares en Statue af den hellige Jomfru, som Ferdinand Cortez ifølge Sagnet selv bragte med sig til Amerika. Da den store Feltherre ikke mere trængte til hendes Bistand, forærede han hendes Billede til sin Forbundsfælle Axoticall, Fyrste i Tlaxcala. Blandt alle hellige Billeder er dette mindst populairt blandt Mexicanerne, fordi det fører Navn af: „den Seirrige“ og minder saaledes om deres Undertvingelse.

I Verandaen.

Billeder af Livet i Australien.

(Af Bob.)

II.

Sophy.

En Sommer opholdt jeg mig i den lille By Bacchus-Marsh, halvveis imellem Melbourne og Minerne ved Ballarat. Byen ligger i en Dal, som gjennemstrømmes af to Miniaturfloder, der, da de ere døbte af de Sorte, naturligviis have de sortest mulige Navne: Lerderdery (hvilket omtrent udtales som Ladada) og Werribee, der forene sig i Dalen og løbe ud i Yarra-Yarra. Rundtom indesluttes Stedet af høie Banker, saa at man om Sommeren lever som paa Bunden af en glødet Metalpotte; thi Regnen trækker rundt langs Høiderne, og de to Floder ere stundom udtørrede paa lange Strækninger. Det var derfor en Selvfølge, at man nød de kølige Aftener dobbelt i Bacchus-Marshs Eensomhed, med de faa Mennesker, Tilfældet havde ført sammen, naar man, efter Dagens forskjellige Sysler, samledes for at tilbringe Aftenen i uforstyrret Ro i den luftige Veranda.

Blandt de mange forskjellige Begivenheder, der i disse Aftentimer kom paa Tale, gjorde især en ung Dames Historie og hendes Liv i Australien Indtryk paa mig. Jeg hørte den ikke af hende selv, men af Husets Frue, der havde gjort Bekjendtskab med hende paa Udreisen. For en dansk Dame er det en heel Begivenhed, at skulle forlade Hjemmet og reise til et fremmed Land; men en Englænderinde, der i Ordets egentlige Betydning er en „Verdensdame“, gjør ikke saameget Væsen deraf, om hun end vistnok holder ligesaameget af „Gamle England“, som enhversomhelst anden Dame elsker sit Fødeland. Med en beundringsværdig Hurtighed føler hun sig hjemme under de forskjelligste Forhold, og viser i Almindelighed den samme Energi og practiske Sands, som John Bull er bekjendt for at besidde; dog maa man med Hensyn til danske Damer tage i Betragtning, at Landenes høist forskjellige Vilkaar naturligviis bidrage Deres dertil.

Min daværende elskværdige Vertinde — Mrs. J. — havde forladt sin Fødeby Bristol, for at følge til Sydney med en Tante, der gjorde denne Reise for at ordne sine Sager efter sin Mands Død, da hans store Formue navnlig bestod af Eiendomme i Ny-Syd-Wales. Han var omkommet ved et Ulykkestilfælde paa sin Bryllupsdag; hans Enke havde lovet sig selv, ikke at gifte sig igjen og vilde tage sin Niece i Barns Sted paa den Betingelse, at hun helligede hende sit Liv. Det var deres Bestemmelse, at vende tilbage til England, saasnart Forretningerne tillode det. Men Skjebnen vilde det anderledes; den attenaarige Pige forlovede sig nemlig i Sydney med en dengang formuende, ung Mand, hvem hun foretrak at ægte, fremfor at arve Tantens Penge, og med hvem hun senere havde prøvet mange af Lykkens Omskiftelser, inden de kom i Havn i det Indre af Colonien Victoria og toge Bopæl i det lille Huus, udenfor hvilket vi sade i Verandaen. Tanten holdt sit Løfte, reiste tilbage til Europa, uden at efterlade hende en Skilling, og har siden ikke ladet høre fra sig.

Udreisen skete med et af de store Passageerskibe, der dengang ikke saa hyppigt som nu fare paa Sydney. Mellem de mange ombordværende Folk var der navnlig en ung Pige, som, saavel ved sit smukke og interessante Ydre, som ved sit hele Væsen, strax tiltrak sig Mrs. J.'s Opmærksomhed; det varede ikke længe, inden de sluttede sig nærmere sammen, hvilket skete saameget lettere, som den unge Dame ikke havde Slægtninge ombord, og af Bekjendte kun en Familie, som hun var bleven anbefalet til. Sophy, saaledes hed hun, var en fuldkommen Skjønhed; høi og rank, med et ædelt Udtryk i sit smukke Ansigt, gjorde hun uvilkaarligt Indtryk paa Alle, der saae hende, og hendes naturlige Elskværdighed vandt Enhver, der kom til at kjende hende nærmere. En flygtig Jagttager vilde maaskee have antaget hendes rolige Værdighed for ubeføiet Stolthed, men det var blot den Følelse, at hun kun havde sig selv at stole paa her i Verden, der bevirkede, at hun ligesom forskandsede sig mod mulige Ydmygelser. — Hun var Datter af en Præst i det vestlige England; hendes Fader havde mange Børn og kunde kun med Møie slaae sig igjennem, imidlertid havde hun faaet en saa god Opdragelse og var af Naturen saa rigt begavet, at hun ikke alene underviste sine yngre Sødskende, for hvem hun havde været en Moder, siden deres egen døde, men tillige var istand til at fortjene Lidt til Hjelp for Familien, ved at holde Skole i Landsbyen. Faderen havde senere giftet sig igjen og Hjemmet blev hende mere og mere ubehageligt. De daglige Paamindelser, hun fik om at tage ud i Verden og virke noget Nyttigt for sig selv, havde bevæget hende til at fatte den Beslutning, at reise til Australien, da hun i Sydney ventede at træffe en Veninde, som var bleven gift der, og, efter Sigende, stod sig godt; ved hendes Hjelp meente hun at kunne faae Plads som Lærerinde hos en eller anden Familie, og saae allerede Fremtiden fra en temmelig lys Side. Hun tænkte, som saa mange andre unge Piger, at man kun behøvede at reise derud for at „gjøre Lykke“ i en eller anden Betydning af denne Talemaade — og i Grunden kunde de jo heller ikke troe Andet, ved at høre de evindelige Klager over den totale Mangel paa kvindelige Væsener, som efter Sigende herskede der. De Stakler! Melbourne og Sydney vilde ikke være oversvømmede af en saadan Masse ulykkelige Væsener, dersom det havde sin Rigtighed med hint Udsagn.

Reisen varede temmelig længe, men var ellers meget behagelig, hvad Vind og Veir angik: i det Hele taget ere faa af de lange Søreiser i Et og Alt fornøieligere, end de til Australien, især naar man vælger Aarstiden nogenlunde fornuftigt; naar man saaledes forlader Europa i September eller October, kommer man netop derud midt i Sommertiden og vinder derved paa en Maade en Sommer. Er man først vel over Linien, kan man nogenlunde stole paa stadig, god Vind; fra det gode Haabs Forbjerg til Australien staaer Vinden vestligt næsten hele Aaret rundt, og man vænner sig efterhaanden til Varmen. „Beautiful Star“, der førte Sophy og hendes nye Veninde, var nødsaget til at løbe ind til Capstaden efter Vand; deres Reise fik derved en behagelig Afvexling, om den end blev noget forlænget. Efter at have tilbragt et Par Dage med at besee Taffel- og Løvebjerget, med at gjøre Udflugter ind i Landet til de hollandske Bondergaarde, og der ret af Hjertens Lyst at nyde frisk Mælk og andre Sager, som man først rigtigt føler Savnet af paa længere Søreiser, maatte de igjen ombord, men Tiden gik fra nu af saa godt, at det næsten overraskede dem, da de en Dag hørte, at de om kort Tid kunde stige i Land.

Man kan vanskeligt tænke sig noget Deiligere, end Indseilingen til Sydney igjennem Port Jackson; dobbelt behageligt bliver Indtrykket, naar man i saa lang Tid kun har seet Luft og Vand. Geographerne ansee ogsaa Sydneys Havn for den næstbedste og den allersmukkeste i Verden. Inderst i Bugten ligger Hovedbyen; talrige Forstæder ere strøede langs Bredden, der snart vexler med flade Strækninger, hvor man seer „Strandveien“ løbe langs Vandet, snart med bruunlige, takkede Klipper, i hvis talrige Revner Bølgerne skvulpe forneden, medens Slyngplanter og andet Grønt pryde dem foroven, og Villaernes hvide Vægge paa Skraaningerne tjene til at forhøie det Maleriske ved hele Billedet. Talrige Smaaøer rundtom danne passende Stationer for de valfartende Lystbaade, som Bugten vrimler af; alle disse Øer see venlige og indbydende ud, med Undtagelse af een, af de Indfødte kaldet Woolloomoolloo, hvor Stadens Fængsel, der er bleven opkaldt efter Øen, hæver sine skumle Mure. Medens Baadene tumle sig i Bugten, seer man det samme Liv paa Land, med Cabs, Lowbacked-Cars og Omnibusser, som afgaae i alle Retninger, men dog navnlig til den fashionable Forstad Parramatta, der tager sig ud som et lille Ideal af en Klynge Landsteder, og hvis brede Chaussee man næsten kan see i dens hele Længde fra Søen.

Sophy følte sig underligt tilmode ved endelig at være ankommet til Stedet for sin fremtidige Virksomhed, og betragtede snart nysgjerrigt alt det Uvante, som hele Scenen frembød, snart stirrede hun tankefuldt ned paa Lystbaadene, der krydsede til Høire og Venstre forbi Skibet; hun anede kun lidt, hvilket kort men bevæget Liv der var ivente for hende. Ved Landingen skiltes hun og Mrs. J. ad. Denne fulgte sin Tante til den for dem bestilte Bolig i Parramatta, Sophy vilde, med den Familie, under hvis Beskyttelse hun paa en Maade var bleven stillet, indlogere sig i et af Byens mange Hoteller; men inden Afskeden lovede de gjensidigt at skrive hinanden til. Sophys første Foretagende næste Dag var at opsøge sin føromtalte Veninde; efter endeel Uleilighed og mangen ørkesløs Gang lykkedes det hende imidlertid kun at faae at vide, at Veninden ikke mere opholdt sig i Byen. Hun stod altsaa ganske ene og forladt i den store fremmede Stad. Hendes forventede Støtte var nemlig reist langt op i det Indre, tilligemed sin Mand, for hvem det var gaaet galt med nogle Speculationer, og som havde modtaget en Plads som Forvalter hos en Squatter paa dennes Eiendom. Sophys første Tanke var nu, at tage til Parramatta, for at søge Hjelp og Raad hos Mrs. J.'s Tante; men dennes alvorlige, næsten kolde Væsen, havde altid skræmmet hende tilbage, og desuden vilde hun nødig give det Udseende af, at hun kom for at ligge til Byrde. Mange Dage kunde hun imidlertid ikke betænke sig, da hendes lille Capital snart vilde være opbrugt; hun besluttede derfor paa egen Haand at skaffe sig en Plads som Lærerinde, hvorfor hun indrykkede Bekjendtgjørelser derom i de vigtigste Blade, samt meldte sig paa et af Fæstecontoirerne. — At søge Plads igjennem et Fæstecontoir i Australien er altid en temmelig ubehagelig Ting for Kvindekjønnet, og da navnlig for en bly, ung Pige, der lige er kommet fra et stille Hjem i Europa, og endnu ikke har faaet den Ugeneerthed, som Enhver, der har levet nogen Tid under saa frie og ubundne Forhold, uvilkaarligt tilegner sig. Da Concurrencen er saa stor, maa den Søgende, der vil vente at faae Plads, møde, naar Contoiret lukkes op om Morgenen, og være tilstede til Klokken 2 eller 3 — deels for Pladsens Skyld, deels ogsaa for at vedligeholde Ordenen, blive de simplere Tjenestesøgende i Regelen opstillede i to Rader med en Gang i Midten, „til behageligt Eftersyn“ for de forskjellige Personer, der maatte have Brug for en Pige, og da man jo siger, at det første Indtryk gjerne gjør Udslaget, umage de Vedkommende sig

naturligviis for at see saa nette og indtagende ud, som muligt; men da det heldige Udfald heraf jo beroer paa deres gode Smag, er det begribeligt, at man seer de Søgende klædte paa saa forskjellige Maader, at det burde kunne „tilfredsstille enhver billig Fordring." At være complet Modedame er dog i Regelen Gjenstanden for de Flestes Bestræbelser, og dette drives nu saavidt, at en Fæstemand saae sig nødsaget til, deels i Bladene, deels ved Opslag udenfor sit Contoir, indstændigen at anmode de tjenestesøgende Fruentimmer, om at møde uden Crinoline. For det Meste gaae Huusmødrene selv paa saadanne „Pigeudstillinger" for at fæste; men da der ikke formenes nogen velklædt Person Adgang, naar han har et rimeligt Paaskud, ligger det i Sagens Natur, at unge Herrer undertiden more sig med at gaae paa disse „Udstillinger", for at fæste en „ferm Enepige", eller en „Kokkepige, der kan den finere Madlavning", til fingerede Forældre, Onkler eller Tanter i det Indre. En Tjenestepige, der ofte skifter Condition, faaer derved en egen Færdighed i at bevæge sig i et saadant Fæstecontoir — i Parenthes kan jeg meddele, at et Aar ansees for en lang Tjenestetid der — og det er ganske komisk, hvorledes disse undertiden gjøre Gjengjeld for nærgaaende Spørgsmaal og Undersøgelser af deres vordende Herskerinder, ved f. Ex. at spørge meget unge Huusmødre, om der er mange Børn, eller paa lignende Maader, under deres Medsøgendes lydelige Fnisen. — Til et saadant Fæstecontoir maatte Sophy henvende sig, som sidste og eneste Udvei, og endskjøndt hun ikke blev anmodet om at „sidde paa Rad", følte hun sig dog temmelig uhyggeligt tilmode, hvergang hun begav sig derhen. Endelig underrettede den kvindelige Agent hende en Morgen om, at hun nu ganske vist havde en god Plads til hende; det var rigtignok et godt Stykke oppe i Landet, paa den anden Side af Bathurst, en By 150 Miil fra Sydney, men det var hos en meget agtværdig Familie, og hun skulde kun undervise tre Børn. Forøvrigt var Squatteren, Mr. Bromley, selv i Byen, og ønskede at see hende om Eftermiddagen. Sophy blev baade glad og bedrøvet over Meddelelsen; glad, fordi hun nu vel kunde faae Leilighed til at fortjene Noget til sig selv, og maaskee ovenikjøbet være istand til at sende Lidt hjem til sine smaa Sødskende, men ængstelig ved Tanken om at skulle saa langt bort fra Byen — iblandt Folk, hun aldrig havde seet, og i Forhold, der vare hende aldeles fremmede. Paa den anden Side randt det hende i Minde, at de fleste formuende Familier i Sydney, efter Sigende, i Regelen vare af en meget tvivlsom Oprindelse, og at deres Stamfædre hørte til den Klasse, man benævner „de ufrivillige Emigranter", hvorimod hun havde hørt, at der blandt de Udvandrere, der strax vare gaaede op i det Indre for at tage Land i Besiddelse, fandtes flere rige og ansete Familier hjemmefra. Hun haabede det Bedste, og begav sig efter Middag med taaleligt godt Mod til Agenten, hvor hun ogsaa ganske rigtigt traf en Herre, Mr. Bromley, der efter en kort Samtale antog hende som Lærerinde for sine Børn. Han var en kraftigt bygget Mand, med et solbrændt Ansigt, omgivet af et mørkt Skjæg, og med et Par ildfulde Øine, der ofte fik hende til at slaae sine ned. Det Indtryk, han i det Hele taget gjorde paa hende, var ikke saa overvættes godt; naar hun betragtede ham, som han der stod for hende, iført et Par lange, besporede Ridestøvler, paa hvilke han baskede løs med sin tunge Ridepidsk, graae Beenklæder, en kort, blaa Frakke, der mindede om en Sømands Stortrøie, og med en af de for Australien særegne Straahatte, de saakaldte Cabbagetreehatte, som bør vurderes efter deres Udholdenhed, og ikke efter deres Udseende, kunde hun ikke lade være at tænke: Seer Herren saaledes ud, hvorledes er saa alt det Øvrige? Hun havde endnu ikke været tilstrækkeligt længe i Landet til at vide, at man der, mindre end noget andet Sted, bør dømme Nogen efter det Ydre, og en Jordbrot endnu mindre, end nogen Anden. I Regelen vise de den største Foragt for saadanne ligegyldige Ting, som Klædningsstykker; naar man seer to Mænd med lasede Cabbagetreehatte paa, og dampende af smaa, sorte Piber, tale sammen, hænder det undertiden, at den ene eier mange Tusinde Pund, og at den anden er hans Oxedriver. Mr. Bromley var i Byen for at sælge en Flok Faar og vilde opholde sig der i nogle Dage, deels i Forretninger, deels ogsaa for at nyde Livet, efter at have levet saa længe in the bush — hvilket disse „Ørkenens Sønner" gjerne gjøre, naar de gjeste Hovedstaden. Det blev derfor bestemt, at Sophy skulde tage med Diligencen til Bathurst næste Dag; der vilde hun rimeligviis træffe et af hans Kjøretøier, som han udtrykte sig.

Det tog ikke lang Tid for Sophy, at pakke sine Sager sammen, og næste Morgen tidligt stod hun udenfor Diligencecontoiret. Jernbanen, der nu raskt strækker sine Arme længere og længere op i det Indre fra Coloniernes forskjellige Hovedstæder, trænger efterhaanden Diligencerne tilbage, ligesom Civilisationen fordriver den sorte Mand; men dengang var der kun Jernbaner paa ganske faa Steder, og Diligencevæsenet bestod endnu i al sin Glorie. — En saadan Diligencekjørsel i Australien er en egen Ting. Uden egentlige Veie, uden Broer, eller andre Lettelser for Færdselen, jager man afsted over Bjergrygge og igjennem Floder, med en saadan Fart, som man herhjemme vilde forbauses over; men Veien skal tilbagelægges i en given Tid, og derfor gaaer det løs over Stok og Steen. Undertiden maae alle Passagererne ud, for at lette Vognen og maae da selv see, hvorledes de komme over Bakkerne eller igjennem Moradserne. Hver 10 til 12 Miil skiftes Heste med den størstmulige Hurtighed, Conducteuren brøler sit »all onboard«, Hestene springe frem, og afsted gaaer det igjen, som om Liv og Død vare afhængige deraf. Sophys Reiseselskab var meget blandet — Kvægdrivere, der havde været i Byen med deres Hjorder, og havde solgt deres Heste med det Samme, og nu befandt sig paa Hjemreisen til fjerne Stationer, med deres Sadler under Sædet, medens de morede sig med at skraae eller røge Tobak i det Uendelige; Landmænd fra deres omkringliggende Eiendomme; Kjøbmænd fra Smaabyerne oppe i Landet; et Par Fruentimmer og en lille Dreng, som Ingen syntes at ville kjendes ved. Staldkarlen stod ved Forløberne, Postsækkene bleve pakkede ned, Agenten raabte til Conducteuren at aflevere „Ungen" i en Landsby, hvis Navn paa en Seddel var heftet paa hans lille Frakke, Klokken slog paa en nærliggende Kirke, Hestene, der vidste, at de skulde afsted lige paa Slaget, sprang frem, og Diligencen jog ud af Byen. Sophy kom til Bathurst, efter at have udstaaet endeel undervejs, snart af Ængstelse over den hende uvante, vilde Kjørsel, under hvilken hun hvert Øieblik troede, at de skulde vælte, naar de i Fiirspring fore ned ad en Skraaning, for at faae den tilbørlige Fart til igjen at komme op paa den anden Side, eller naar de kjørte paa Siden af et Bjerg, og Kudsken anmodede Passagererne om alle at sætte sig over i den ene Side af Vognen, for ikke at rulle med det Hele ned i Dybet; snart af hendes mandlige Reisefæller, der loe ad hendes Skræk, sagde Vittigheder paa hendes Bekostning, kaldte hende en New chum, og ved hvert Holdested — og der var adskillige — forsynede sig rigeligt med Spiritus, og underholdt hverandre med deres Bedrifter i Byen, just ikke i det mest udsøgte Sprog. Den lille Dreng og hun sluttede sig sammen, indtil han blev „afleveret". Han skulde til sin Moder, der var kommen i Vei oppe i Landet, og som ikke havde havt Tid til at afhente ham hos hans Tante i Sydney, hvor han havde været i et Par Aar. Da han var borte, sad hun ganske alene og da Natten faldt paa og Lamperne bleve tændte, medens de joge afsted med samme Fart, kunde hun ikke engang adsprede sig med at betragte de mange romantisk-vilde Steder, de kom forbi.

Endelig holdt Diligencen udenfor Hotellet i Bathurst, og Sophy skyndte sig at søge den Hvile, hun saa høiligen trængte til efter den anstrengende Reise. Næste Dag spurgte hun, om der var Vogn inde fra Merrimew, Mr. Bromleys Station. Der blev svaret, at der var et Par Studekarrer, netop i Begreb med at kjøre tilbage, og da hun ønskede at komme afsted snarest muligt, befandt hun sig kort efter, siddende paa sin Kuffert, paa et saadant tohjulet Kjøretøi, trukket af fire Oxer, medens Kudsken gik ved Siden af og underholdt hende med Fortællinger om Livet i det Indre, der fik hende til at falde fra den ene Forbauselse i den anden.

Var Reisen til Bathurst gaaet hurtigt, gik denne til Gjengjeld saameget langsommere, og det var Aften, før hun naaede Stationen.

Dersom man troer, at en Squatter, fordi han har mange Tusinde Faar og Kreaturer, og mange Tusinde Pund i Banken, altid har et smukt Hjem, tager man meget feil. Fra Begyndelsen havde Merrimew kun været et Par Træhytter, der tjente som Tilholdssted for de omkringvankende Faarehyrder; men efterhaanden, som Mr. Bromleys Formue forøgedes, havde han opført flere Hytter af kløvede Gummitræer, med Barkstykker som Tag, og hele Eiendommen saae mere ud som en Samling Kvægskure, end som en rig Nybyggers Bolig. Indeni sporede man dog en vis Hyggelighed, ja næsten Pragt, og da Sophy blev meget venligt modtaget af Mrs. Bromley, forvandt hun noget af den ubehagelige Følelse, der i Begyndelsen havde opfyldt hende.

Mrs. Bromley var en temmelig svagelig Dame. Hun var meget nerveus, og klagede bestandigt over sin Stilling, og over at være kommet til dette uciviliserede Land, hvorhen hun havde fulgt sin Mand, efter at denne havde været der i et Par Aar. Alt Dette fik Sophy at vide den første Aften. De tre Børn, hvoraf det ældste var tolv Aar gammelt, saae derimod kraftige og fornøiede ud, og toge Sophy i Øiesyn paa en meget ugeneert Maade. —

Efter nogle Dages Forløb kom Mr. Bromley tilbage, og Underviisningen begyndte nu for Alvor. Det var et næsten overmenneskeligt Arbeide. Børnene, uvante til Tvang, vare saa vilde og forud for deres Alder, hvad Unoder angik, som noget Barn i dette go ahead Land nogensinde har været, og plagede hende paa tusinde Maader. Mrs. Bromley var ligegyldig derfor, og Mr. Bromleys Opmærksomhed ængstede og generte hende i langt høiere Grad, end noget af det Øvrige. Sophy havde forladt Sydney saa hurtigt, at hun ikke fik Leilighed til at underrette sin Veninde om Reisen og den Forandring, der var indtraadt i hendes Liv; det var først i et Brev fra Merrimew, at Mrs. J. fik at vide, hvorledes det var gaaet hende. Sophy omtalte ikke, hvor ulykkelig hun begyndte at føle sig, men berørte kun, at hun i det Hele taget fandt sin Stilling vanskeligere, end hun havde troet; hun haabede imidlertid, at det vilde blive bedre. Tiden gik; men desværre blev hendes Haab skuffet. Det var klart, at Mr. Bromley var forelsket i hende; han søgte alle mulige Paaskud til at være sammen med hende, og tilsidst maatte hun endog negte sig sin kjæreste Fornøielse, Spadseretouren over Sletten ned til et lille Vandløb, hvorhen hun pleiede at gaae efter endt Dagværk, for, medens hun tænkte over sin forladte Stilling, at sidde og lytte til de forunderlige, melancholske Lyd, af hvilke man hører saamange om Aftenen i Australien. Maaneder slæbte sig hen paa denne Maade; Sophy turde ikke opgive sit Tilholdssted for noget Uvist, men skrev igjen til Mrs. J., udøste sit Hjerte for hende, og bad hende, om muligt, at skaffe sig en anden Plads. Det er senere opklaret, at Brevet aldrig naaede sin Bestemmelse, og der er al Rimelighed for, at Mr. Bromley har læst og tilintetgjort det, da det nødvendigviis maatte gaae igjennem hans Hænder. Medens hun forgjeves ventede paa Svar, brød Uveiret, der saalænge havde truet, endelig løs. En Aften kom Mr. Bromley ind i hendes Værelse, greb hendes Haand, og sagde hende paa den lidenskabeligste Maade, at han elskede hende, at han ikke brød sig om sin Kone, og at hun skulde og maatte tilhøre ham. Sophy viste ham alvorligt tilbage; men han blev ved, og da hun truede med at raabe om Hjelp, svoer han, at ville „gjøre hende Helvede hedt", saafremt hun ikke gav efter, og forlod hende. — Allerede næste Dag mærkede hun en Forandring i Mrs. Bromleys Opførsel; Huusmoderen viste hende en iøinefaldende Kulde, der gik over til ligefrem Haan, og Børnene greb kun altfor gjerne Leiligheden til at fordobble deres Uforskammetheder. Om Aftenen fik Mr. Bromley Leilighed til igjen at tale med hende, og efter først at have forsøgt at lokke hende med gyldne Løfter, sagde han reentud, at han havde fortalt sin Kone, at hun, Sophy, havde opført sig imod ham paa en Maade, der var høist upassende for en Dame, som skulde lede Børnenes Opdragelse; han havde kortsagt spillet Madam Potiphar, og, som det lod, med samme Held. Sophy svarede med at bede om sin Løn, samt om at befordre hende tilbage til Bathurst. Endnu samme Aften talte hun med Mrs. Bromley, og efter et forgjeves Forsøg paa at retfærdiggjøre sig, skiltes de, idet Sophy bad hende om at sørge for, at hun, saa hurtigt som muligt, kom bort, hvilket Mrs. Bromley kun altfor gjerne saae. Imidlertid lagde hendes Forfølger alle mulige Hindringer iveien for hendes Bortreise, saa at den blev opsat fra den ene Dag til den anden; men bort maatte hun jo, skjøndt hun kun havde meget ubestemte Ideer om, hvad hun saa skulde gribe til. Da hun begyndte at tvivle om at kunne blive længere med Sikkerhed, pakkede hun en Aften sine nødvendigste Sager sammen, og med de faa Penge, hun endnu havde tilbage — thi sit Tilgodehavende havde hun ikke faaet — begav hun sig paa Veien til Bathurst, med sin Bylt i Haanden, for at komme med Diligencen til Sydney. Hvad hun leed denne Nat, lader sig ikke beskrive; men hendes Udholdenhed blev belønnet, og snart efter Ankomsten sad hun igjen i Diligencen og passerede de samme Steder, som paa Udreisen; men hvor ganske anderledes vare ikke hendes Følelser nu! Dengang var hun, om end noget beklemt om Hjertet, dog fuld af Haab — nu forekom Alt hende tabt. Diligencen rullede igjen ind i Sydney, Kudsken knaldede og raabte til sine Heste, og snart kjørte de frem foran Contoiret. De andre Passagerer sprang muntert ned, glade over igjen at være i Hovedstaden, medens Sophy forknyt begav sig til det Hotel, hvor hun før havde boet, efter at have spurgt en vagthavende Politibetjent om Vei; thi Alt forekom hende saa stort og vildsomt, ovenpaa den Eensomhed, hun hidtil havde levet i. Saasnart hun kunde, kjørte hun til Parramatta i en af de mange Omnibusser, der altid færdes frem og tilbage paa den Vei, og det lykkedes hende efter endeel Søgen at finde det Huus, Mrs. J. havde angivet som sin Bolig. Hun fandt det, men kun for at lide en anden bitter Skuffelse.

„De to Damer, der have boet her, ere reiste," lød Svaret paa hendes ivrige Spørgsmaal.

„Hvorhen"?

„Med Dampskibet til Melbourne."

„Store Gud!" udbrød Sophy, „de skulde dog vel aldrig være reiste til Europa med Postdampskibet?"

Man meente Jo, og stakkels Sophy begav sig tilintetgjort hjem og lettede sit Hjerte ved en Taarestrøm. Hun indsaae imidlertid, at der maatte tages fat for Alvor, og at det kun vilde ødelægge hende, at give tabt. Hun meldte sig paa de forskjellige Fæstecontoirer, indrykkede igjen Bekjendtgjørelser i Bladene og — haabede. Den ene Dag gik efter den anden, og med dem hendes sidste Skillinger. Endnu havde hun ingen Beskæftigelse. Hendes undværlige Tøi blev gjort i Penge, og tilsidst var hun aldeles blottet for Alt; men endskjøndt Folkene i Huset nok anede, hvorledes det var fat med hende, hørte de hende aldrig klage. Eiheller spurgte de hende; thi hun imponerede dem ved sit rolige, næsten stolte Væsen, og de nøiedes med at see nysgjerrigt efter den smukke, unge Pige, naar hun om Morgenen forlod Huset for ikke at vende hjem før om Aftenen, uden — derom vare de temmelig overbeviste — at have nydt Noget i Dagens Løb. Saaledes

gik Tiden; hver Morgen begyndte hun sine Vandringer med samme Utrættelighed, og hver Aften kom hun tilbage med samme slette Udbytte. Allevegne spurgte man hende, hvorlænge hun havde været i Colonien, og trak paa Skulderen over hendes „Grønhed", paa nogle Steder blev man betænkelig over hendes Fortælling om Opholdet paa Merrimew, hvorom hun kun fortalte det Halve af hvad der var hændet; paa andre fik hun Haab om en Plads, men kun for igjen at skuffes. Medens alt Dette gik for sig, var Opholdet paa det lille Hotel blevet hende mere og mere utaaleligt. Hun skyldte for flere Uger, og endskjøndt Verten ikke havde krævet hende, pinte denne Gjeld hende i høi Grad, og det nyttede ikke, at hun sultede sig selv — Regningen blev dog større med hver Dag, og hun havde ingen Udsigt til at betale den; men det var endnu ikke det Værste. Hotellets major domus — et Væsen, der i Grunden baade er Alt og Ingenting — indlod sig en Dag i Samtale med hende, beklagede hendes jammerlige Stilling, udmalede hende den sørgelige Fremtid, hun gik imøde, gav et fint lille Vink om, at Verten snart vilde sige hende op, og endte med at underrette hende om, at han kjendte en ung Herre, der havde seet hende, var meget forelsket i hende og vilde ansee sig som meget lykkelig, dersom han maatte redde hende ud af hendes nuværende Forlegenhed, ved at betale hendes Gjeld, indløse hendes Tøi, skaffe hende en hyggelig Bolig, kortsagt i Et og Alt sørge for hende. Forslaget kunde ikke misforstaaes — Sophy vendte sig bort med Rædsel!

Hun opgav nu at søge Plads som Lærerinde, og stræbte at finde andet Erhverv, snart ved at tilbyde sig i Modemagasinerne, snart i forskjellige Udsalg, ja hun søgte endog Plads som simpel Tjenestepige; men nu følte hun først ret det Vanskelige i sin Stilling. Paa de allerfleste Steder blev hun haanligt afviist med den Besked, at man ikke ønskede „Damer" i Kjøkkenet; paa andre antydede man, at det vistnok aldrig kunde gaae rigtigt til, at hun var kommen i en saadan Forlegenhed.

Nedbrudt paa Legeme og Sjæl begyndte hun at mistvivle om sig selv og om Verden. En Dag begav hun sig, som sædvanligt, paa sin melancholske Vandring, udmattet af Mangel paa det Allernødvendigste og fortvivlet over sine mange Skuffelser, og meldte sig efter en opgiven Adresse hos en Familie for at søge Plads som Tjenestepige. Fruen i Huset modtog hende, maalte hende fra Top til Taa, og blev synlig forbauset over hendes smukke, skjøndt blege og medtagne Udseende, der, i Forbindelse med hendes Dragt, foranledigede hende til at gjøre adskillige Spørgsmaal. Sophy fortalte kun tildeels sin Historie. Damens Ansigt fortrak sig paa en underlig Maade, endelig brød hun ud i en forbittret Tone: „Naa, De er den unge Miss, der har ødelagt min Søsters Huusfred. Det nytter ikke, at De spiller den Uskyldige for mig. Jeg kjender Deres nederdrægtige Opførsel!" og hun slog Døren haardt i for Næsen af den halv afmægtige Sophy. Det var Mr. Bromleys Svigerinde.

Samme Aften blev Sophys Regning betalt og hun forlod Hotellet tilvogns. Stakkels Sophy, at Du nu var endelig bleven velhavende!

To Aar forløb. Efter et kort Ophold i Melbourne var Mrs. J. igjen vendt tilbage til Sydney, hvor hun giftede sig, medens Tanten forlod hende i Vrede, dog ikke før Begge havde gjort flere Forsøg paa at faae Sophy til at forlade den fordærvelige Bane, hun havde betraadt, og vende tilbage til England, efter at de ved en Brevvexling med hende havde erfaret hendes sørgelige Historie. Men forgjeves — sit Hjem saae Sophy aldrig mere.

Ung, smuk og udviklende en Elegance, som man selv i disse Ødselhedens Riger maatte forbauses over, var hun med det vilde Liv, hun hengav sig til, snart Gjenstand for hele Byens Omtale; det syntes, som om hun ved disse Bacchanalier søgte at glemme Øieblikket og at forkorte et Liv, hvorover hun selv maatte rødme, som hun i et Brev til Mrs. J. udtrykte sig. Hvor hun viste sig, lagde Alle strax Mærke til hende, ligesaameget paa Grund af den udsøgte Smag, hvormed hun var klædt, som for det melancholske Udtryk, der bestandigt hvilede over hendes Ansigt.

Ofte saae man hende i et eller andet muntert Selskab gjøre Udflugter til Sydneys maleriske Omegn og navnlig syntes hun at have speciel Forkjærlighed for Søtoure, saa at hendes Baad var godt kjendt i Bugten. En Dag kom hun saaledes ned til Havnen i Selskab med en af hendes „Veninder" og tre unge Herrer. De havde isinde at seile til en lille Lystskov nede i Bugten, for der at indtage et Maaltid. De andre loe og talede uophørligt, Sophy derimod syntes ualmindelig bittert stemt. Ved Havnehovedet gik de forbi en stor Tremaster, der netop var halet til Bolværket; Passagererne vare satte iland, og medens Folkene gjorde klart paa Dækket, stod Styrmanden lænet over Relingen og saae mod Land, medens det lystige Selskab gik forbi. Sophy standsede pludseligt og betragtede Skibet, blegnende og skjælvende. Hun tog ikke feil, det var „Beautiful Star" — det samme Skib, hvormed hun gjorde Reisen og som nu igjen havde bragt en Ladning store Forventninger og gyldne Drømme i Skikkelse af de forskjellige Passagerer. Styrmanden, der ikke anede, hvad der var skeet, havde imidlertid gjenkjendt hende og i sin Glæde over at see den smukke unge Pige, han saalænge havde været sammen med, udbrød han:

„Hallo! Miss C., hvorhen gjelder Reisen?"

„Til Helvede!" raabte Sophy bittert, og medens den skikkelige Sømand stirrede efter hende, skyndte hun sig til sit Selskab, der imidlertid var kommet til Brohovedet, og kun ventede paa hende. Hun vendte sig mod Skibet, hvor hun endnu saae Styrmanden paa sin Plads, udstødte en uhyggelig Latter, og sprang i Baaden.

En Time efter fiskedes fem Lig op af Port Jackson, og det ene gjenkjendte Alle som den smukke Sophy!

Hendes Liv havde i de sidste to Aar tiltrukket sig ualmindelig Opmærksomhed — hendes Død gjorde det ikke mindre. Hele denne Begivenhed, saaledes som jeg her har beskrevet den, blev langt nøiagtigere og fuldstændigere, end jeg her har gjort, refereret i Bladene. Styrmanden, der ubevidst var kommet til at spille en Rolle i dette Slutningsdrama, blev naturligviis „en Løve" i nogen Tid efter, og alle gudsfrygtige Sjæle saae i Katastrophen Guds straffende Haand. Jeg vil snarere deri see en naadig Guds Medlidenhed med hendes usle Tilværelse.

Saaledes var hendes Liv i Australien. Det være dog langt fra mig at paastaae, at alle unge Piger, der komme derud, ere udsatte for den samme Lod; jeg har kun nedskrevet Sophys Liv, som jeg har hørt det fortælle af en Dame, til hvis Ord jeg i enhver Henseende kan fæste Lid. Sophy er nu saagodtsom glemt i Sydney; maaskee mindes En eller Anden hende endnu ved at finde hendes Navn i et gammelt Blad. Ved en reen Tilfældighed lærte jeg hendes Historie at kjende, og hørte den med en Interesse, som jeg ønsker, at Læseren maa have deelt med mig.

Gaade.

Et Navn, der lever i Folkesang,
Men bruges nu kun en sjelden Gang.
Sæt foran et M, og ved Belt og Sund
Vist ofte Du skued den Lækkermund.
Men skift med et T og tag vel Dig iagt;
Indhyl Dig i Klædernes tætteste Dragt,
Saa tæt som det selv er omkring Dig lagt!
Begynd saa med V, og Du varsom bør mindes,
At Fare bag lokkende Lege kan findes.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 193:

Guld.

Opløst som „Perle", af J. J. i Helsingør.
" " „Bomuld", af Hugin og Munin.

Døde.

Grev Alfons Oriolla, i sin Tid preussisk Minister i Danmark, † i den første Uge i Juni paa Sindssygeanstalten i Görlitz.

Sir Culley Eardley, en bekjendt engelsk Philantrop og Præsident for den evangeliske Alliance, † 21 Mai i Hertfordshire.

Wenzel Filipek, bøhmisk Forfatter, Redacteur af „Pozor", † i Prag 27 Mai.

Verdens-Barometret.

London	11	Juni	3	pCt.	Consols . . .	92.
Paris	"	—	3	"	Rentes . . .	69. 35.
Wien	10	—	5	"	Metalliques	$63^7/_8$.
Berlin	"	—	$3^1/_2$	"	Staats-Sch.	$89^1/_4$.
Kjøbenhavn	12	—	4	"	Kgl. Obligat.	$97^1/_8$.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 5te til 11te Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
5te . .	11,5	14,8	8,0	65	28" 2,32	2,33
6te . .	13,9	16,4	6,6	82	27" 8,47	1,58
7de . .	13,7	17,3	10,2	80	27" 6,51	2,00
8de . .	14,8	19,2	8,0	70	27" 8,53	0,13
9de . .	12,7	19,2	10,0	80	27"11,23	0,33
10de . .	16,1	19,6	8,0	62	28" 0,82	
11te . .	16,8	22,5	14,0	65	27"10,64	0,46

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

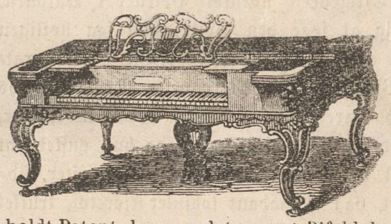

Undertegnede tillader sig herved at henlede det ærede PublicumsOpmærksomhed paa mine Pianoer efter amerikansk Stiil, der ved særdeles gavnlige nye Construktioner hvorpaa jeg har erholdt Patent, har vundet meget Bifald hos Pianister, især har Hr. Professor Haberbier fundet dem overmaade hensigtsmæssige og staaende langt over andre Instrumenter her tillands ved deres Kraft og Fylde med bløde og rene Toner, samt ved deres elegante og smukke Udstyrelse.

Det ærede Publicum, som interesserer sig for disse nye i alle Maader solide Pianoer, der ogsaa kunne anvendes som Concert-Instrumenter, kan tage dem i Øiesyn hos

S. C. Barfred,
Pianofortefabrikant.
Vesterbrogade Nr. 23. Stuen t. v.

Der grosze Umsatz macht die Preise klein!
Die kleinen Preise machen den groszen Umsatz!

Die besten Bücher, neu!

zu nie dagewesenen Spottpreisen:
Garantie für neu! — complet — fehlerfrei! u. elegant!

Brockhaus' berühmtes grösstes Conversationslexicon, vollständig, A—Z. in 10 starken Bdn. gebd. (antiquarisch), nur $3\frac{1}{2}$ Rd.!! — Schillers sämmtliche Werke, Cottache Pr. Ausgabe v. 1862, Velinp., mit Portrait in Stahlstich, elg. nur $3\frac{5}{6}$ Rd.!!! — Militair-Album, 12 colorirte Prachtbl., grosz 4to, in Carton, 1 Rd.!! — Friederike Bremer's sämmtl. Romane, 106 Bände, nur $3\frac{1}{4}$ Rd. — Das Niebelungenlied, Oct.-Ausg., mit Stahlst., eleg. geb. mit Goldschnitt, nur 20 sgr. — Der illustr. deutsche Hausfreund von Gerstäcker, Hoffmann, Wehl und den beliebtest. Schriftstellern, drei Jahrgänge, Octav, mit Hunderten von Abbildgn., Velinp., 1863, eleg., zusammen nur 20 sgr.!! — Eug. Sue's Romane, 140 Bdn., nur 4 Rd. 28 sgr. — George Sand's Romane, 48 Theile, nur 50 sgr.!! — Tromlitz' beste (17) Romane, neueste gr. Oct.-Ausgabe, eleg., nur 75 sgr! — Buch der Welt, Malerisches neuestes, gr. 4to, m. Kupfertfln, eleg., nur 28 sgr.! — Hogarth's sämmtl. vollständigste Werke, ca 100 Kupfertfln., nebst Lichtenberg's Text, gr. Quart-Ausgabe, nur $4\frac{1}{2}$ Rd.! — Hackländer's sämmtl. humorist. Schriften, vollständig in 6 starken Bdn., eleg., $2\frac{1}{3}$ Rd.!! — Album der schönsten Ansichten der Welt, mit 100 prachtv. Kupfertafeln, elegant, nur $1\frac{1}{2}$ Rd.! — Shakespeare's compl. Works. Pracht-Ausg., in 7 Bdn., mit Stahlstich, eleg., nur 70 sgr.! — Byron's compl. Works, Pr.-Ausg., 5 Bdn. mit Stahlst., nur 60 sgr.! — Berghaus, Geographie und Naturgeschichte von Deutschland, neueste Ausg., 15 Thle., nur 30 sgr.! — Alexander Dumas' Romane. 130 Bdn., nur 4 Rd. 28 sgr.!! — Calver's Pflanzenkunde, gr. Quart, mit ca. 100 color. Abbildgn nur 24 sgr.! — Calver's Obst- und Beerenfrüchte, gr. Quart, mit hunderten colorirten Abbildgn., nur $1\frac{1}{2}$ Rd.! — Pantheon deutscher Dichter, Kaiser-Pr.-Einband, mit Deckenvergoldung und Goldschnitt, nur 40 sgr.!! — Rotteck's grosze allgemeine Weltgeschichte, 30 Th., mit Stahlstichen, neueste Aufl., bis auf Garibaldi, (1862), nur 3 Rd.!! — Jacob Casanova's Memoiren, 12 starke Bände, vollsändigste Ausgabe, 12 Rd.!! — Nork's Mythologie, 10 Theile, mit Kupfertafeln, nur 40 sgr.!! — Maler. Naturgeschichte aller Reiche, neueste 63er Aufl., ca. 700 Oct.-Seiten Text, mit ca. 400 col. Abbildungen, Prachtband mit Vergoldung, nur 48 sgr.!! — Iffland's sämmtliche Werke, schönste vollst. Ausg., in 24 Bdn., Cl.-Form., elegant!! nur 88 sgr.!! — Lichtenberg's Werke, illustrirte Ausgabe. in 5 Bänden, elegant!! nur 40 sgr!! — Lessing's sämmtl. Werke, neueste Orig.-Ausg., in 10 Bdn., eleg., nur $4\frac{1}{2}$ Rd.!! — Naturgeschichte, Populäre, für Anfänger, neueste Aufl., gr. Oct., mit vielen colorirten Abbildungen, nur 24 sgr.!! — Will, englisch-deutsches und deutsch-engl. Wörterbuch, 2 Bd., nur 24 sgr.!! — L. Mühlbach's Romane, die elegante Ausg.. in 19 Bänden, vollständig, nur 3 Rd. 28 sgr.!! — Walter Scott's sämmtliche Werke, vollständige deutsche Ausgabe, in 175 Bänden, elegant!! nur $5\frac{1}{2}$ Rd. (nicht so gut $4\frac{3}{4}$ Rd.) — Alexander von Humboldt's Erinnerungen, Briefe, Nachlasz &c., neueste Ausg., eleg. gebd., nur 14 sgr.!! — Humboldts Reisen II. grosz Octav, 23 Sgr. — 36 der beliebtesten neuesten Tänze, für Clavier (nur die besten!) zuzammen 38 sgr.!! — V. d. Velde's sämmtl. Werke, 8 Bdn., nur 44 sgr.!! — Wieland's sämmtl. Werke, neueste Pracht.-Ausg., in 36 starken Bdn., elegant! nur 6 Rd. 28 sgr.!! — Willbrand's grosze Botanik von Linné, circa 700 grosze Octav-Seiten, statt 5 Rd. nur 44 sgr.!! — Die Gemälde-Sammlung zu Casanova's Memoiren, in 3 Theilen, mit 36 groszen Kupfertafeln, 6 Rd.!! — Bruckbräu, Verschwörung von München, do. von Berlin, à 2 Rd.!! — Das neue Decameron, illustrirt, 2 Bdn., 3 Rd.!! — Novellen- und Erzählungs-Bibliothek von Gerstäcker, Masius &c. &c. &c., 6 Bände, nur 25 sgr.!!

Wer daher seinen Bücherbedarf aus bester und billigster Quelle (worüber tausende Anerkennungsschreiben vorliegen) beziehen will, wende sich nur an die langjährig renommirte

D. J. Polack'sche Export-
Buchhandlung, Hamburg.

Gratis wird zur Deckung des Porto's beigefügt, je nach der Bestellung: Novellen, illustr. Volksbücher, Nachtseiten der Gesellschaft, Romane: bei gröszeren Bestellungen noch: Bibliothek der neuesten deutschen Classiker, 50 Bände, mit Portraits. Alles gratis!!

Til 5. 8. 6., og „Flere Læsere" i Fredensborg. I næste Uge.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 195. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 21. Juni 1863. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 4de Bind.

Indhold.

Den græske Deputation. — Ugens Politik. — Festlighederne ved det græske Kongevalg. — Det bærer Frugt, af J. F. — Meddelelser af blandet Indhold. — Genealogisk Notits, af J. K.

Den græske Deputation.

Det er nu omtrent fjorten Dage siden, at den græske Deputation, efter lykkelig og vel at have tilendebragt sin Mission, officielt har taget Afsked med Kjøbenhavn og for Størsteparten er vendt tilbage til det sagnrige Hellas. Et Par af Deputationens Medlemmer opholde sig vel endnu hos os, tilbageholdte, som Rygtet vil vide, af rosenfarvede, bløde Lænker, men de see nu ud aldeles som andre Mennesker. De fustanella- og fezklædte Tjenere med de kjekke Snurbarter staae ikke længere ved Indgangen til Hotel Phønix og henrykke Byens yngre Befolkning; man seer ikke længere de tre kongelige Vogne med røde Kudske gjennemkrydse Kjøbenhavns Omegn i alle Retninger, for at trøste de Fremmede over de mange Vanskeligheder, der stillede sig iveien for deres Ønskers Opfyldelse, og i Mangel af bedre Udsigter præsentere dem Udsigterne fra Eremitagen, Fortunen, Bernstorff og hvad nu alle de smukke Steder hedde. Alt dette er nu forsvundet; de mørkhaarede, bronzefarvede Sydboere, som ere reiste tvers igjennem Europa for at hente en Konge hos os, ere borte igjen, og dersom vi ikke endnu havde denne Konge midt iblandt os, kunde man let troe, at det Hele var en Drøm, et bizart Indfald af en lunefuld Phantasi, som bedre egnede sig til at optegnes i en Eventyrbog, end i den alvorlige Historie. Dette er nu imidlertid ikke saa. Ude i Amaliegade vil om kort Tid et smerteligt Savn i en kjærlig Familiekreds paa en haandgribelig Maade vise Kjendsgjerningernes Magt, og dersom Kjøbenhavnerne ogsaa i dette Capitel skulde lade deres gamle Tvivlesyge faae Overhaand, saa henvise vi dem til Erindringen om det overvældende Indtryk, som fremkaldtes ved Offentliggjørelsen af det høitidelige Ceremoniel i Anledning af det græske Kongevalg.

„Ill. Tid." er lykkeligere, end de fleste af sine Samtidige; den kan gjengive Ceremonien selv, og samtidig med, at den har forsøgt at fængsle til Papiret og i Erindringen et flygtigt, men interessant historisk Moment, har den troet, at dens Læsere med Fornøielse vilde gjøre nærmere Bekjendtskab med de tre Mænd, der ved denne mærkelige Begivenhed ere optraadte som Grækenlands Ordførere.

Den 30te Marts 1863 — en Dag, som saaledes paa en dobbelt Maade har faaet Betydning i Danmarks seneste politiske Historie — udstedte Nationalforsamlingen i Athen et Decret, ifølge hvilket Grækerne udvalgte Prinds Christians næstældste Søn, Prinds Vilhelm af Danmark, til Konge i Grækenland, under den betydningsfulde Titel „de Græskes Konge", og overdrog en Deputation, bestaaende af tre Mænd, under Ledelse af den gamle Admiral Kanaris, at afreise til Kjøbenhavn og erholde den danske Regjerings Samtykke til dette Valg. Den Mand, hvem den græske Regjering betroede dette vigtige og ærefulde Hverv, Oldingen Konstantin Kanaris, vil være en Mængde af vore Læsere bekjendt, om ikke andetstedsfra, saa igjennem Koefods Historie, hvor hans Navn midt imellem Miaulis, Mauromichalis, Bozzaris og

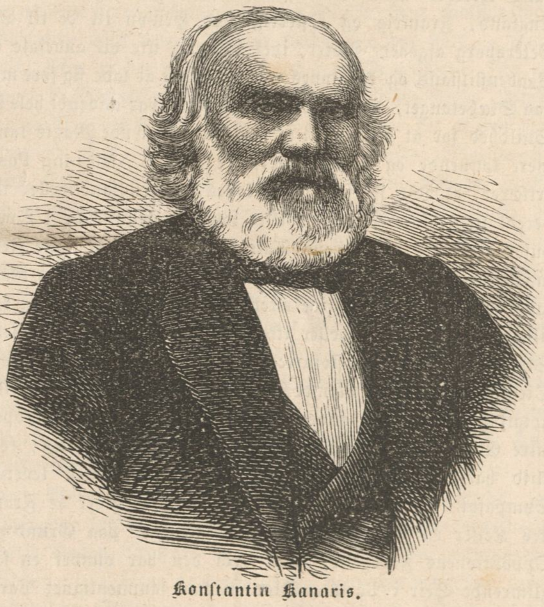

Konstantin Kanaris.

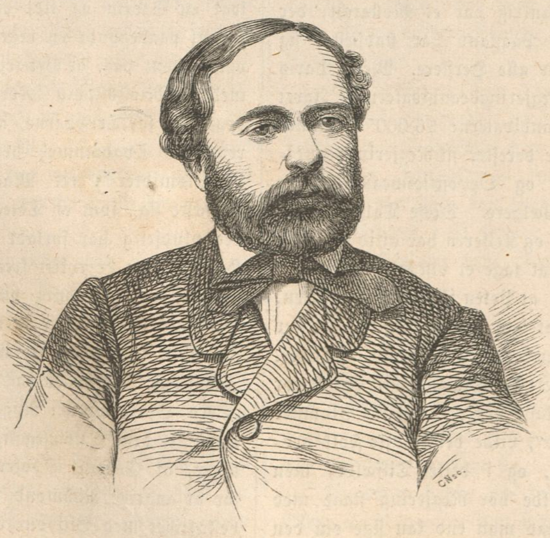

Trasiboulos Zaimis.

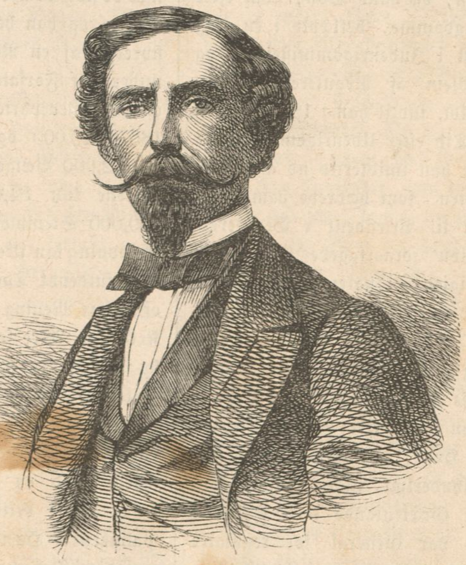

Demetrius Grivas.

(Efter Photographier af G. E. Hansen.)

Kolokotronis pranger som et af den store græske Uafhængighedskamps ypperste. Begivenhederne afløse imidlertid i vore Dage hverandre saa hurtigt, at det for en flygtig Betragtning seer ud, som om en Begivenhed som den græske Uafhængighedskamp ligger tilbage i det forrige Aarhundrede. Man forbauses næsten ved at høre, at det kun er noget over 40 Aar siden, at Grækenland reiste sig, for igjennem Strømme af Blod at erhverve sin Frihed og Selvstændighed, og at den Mand, som nu i et saa fredeligt Ærinde er kommen til Kjøbenhavn, har indskrevet sit Navn næsten paa hvert Blad af hin Tids Historie.

Kanaris er født paa den lille Ø Ipsara i Aaret 1790 og som de fleste Archipelagbeboere opdraget paa Vandet. Indtil 1821 førte han et Koffardiskib, som foer paa Odessa, men da hans Fædreland reiste sig for at afryste det osmanske Aag, ombyttede han sit fredelige Erhverv med Sværdet, og knyttede allerede Aaret efter sit Navn til en Begivenhed, som paa Grund af de uhyre Rædsler, der ledsagede den, og den frygtelige Hevn, som paafulgte, vil mindes længe i Historien. Hvem har ikke læst en eller anden gribende Skildring af den forfærdelige Ødelæggelse, som overgik den frugtbare Ø Chios, fordi Indbyggerne havde sluttet sig til Opstanden paa Fastlandet? Den 12te April 1822 havde den tyrkiske Capudan Pascha landsat 15,000 Mand af de vildeste asiatiske Horder paa den ulykkelige Ø, og i over otte Dage var denne Archipelagets Have, som Chios kaldtes, et stort Marterkammer. Alt hvad den vildeste Ødelæggelseslyst, den mest raffinerede Grusomhed kunde opfinde, anvendtes imod den ulykkelige Befolkning; ingen Alder, intet Kjøn skaanedes, og allerede paa den anden Dag afsendtes fire med afskaarne Næser og Øren belæssede Muulæsler til Smyrna. Af 65 blomstrende Landsbyer forsvandt sporløst de 49, og af en flittig og velhavende Befolkning paa over 100,000 Mennesker myrdedes 23,000, medens 50,000 bortførtes som Slaver til Lilleasien og Afrika. Den 13de Mai, altsaa fuldt en Maaned efter disse Rædselsscenerx Begyndelse, udstedte Capudan Pascha endelig et Firman, som, for ikke at blotte Øen aldeles for Folk, forbød at udføre flere Slaver; men Tidenden om de udøvede Afskyeligheder var allerede fløiet over hele Grækenland, og havde forhøiet Forbitrelsen imod de umenneskelige Tyrker til det vildeste Raseri. Fra de omliggende Øer Hydra, Pharos og Spezzia flokkedes Frivillige sammen, og midt i Juni Maaned kastede en græsk Eskadre under Anførsel af Konstantin Kanaris Anker udenfor Ipsara. I al Hemmelighed forberedtes nu Hevnen. Tre Dage senere, d. 19de Juni, netop som Tyrkerne ombord paa deres Flaade ved Tschesme feirede Bairamsfesten, afseilede en lille Eskadre af Brandere fra Ipsara; ved Mørkets Frembrud naaede de den tyrkiske Flaade, og faa Minutter efter forkyndte Tyrkernes Rædselsskrig og de brændende Skibe, at Hevnens Værk var begyndt. Det var forgjeves, at Capudan Pascha, der var ligesaa modig som grusom, stræbte at forebygge Ulykken; Forvirringen ombord paa Flaaden var grændseløs. Skibene kappede deres Ankere, for at naae rum Sø, men idet de passerede deres Kammerater, udbredte de Ilden videre; Kanonerne løsnedes af sig selv og forøgede ved deres Drøn den almindelige Skræk. Kanaris commanderede selv den Brander, som havde heftet sig fast ved det tyrkiske Admiralskib, og han nød den Triumph, at see

dette springe i Luften efter et Par Timers Forløb med Størstedelen af Besætningen, foruden den Mængde Tyrker, som vare komne ombord for at feire deres Fest. Skjebnen var Besætningen paa de græske Brandere gunstig; midt imellem de brændende og i Luften springende Skibe lykkedes det dem at forlade det farlige Farvand og i god Behold komme tilbage til Ipsara.

Opmuntret af dette Held gjentog Kanaris i Slutningen af Aaret den samme Manoeuvre ved Øen Tenedos. Han brugte her den Krigslist, at lade som om han forfulgtes af to græske Skibe. Saaledes løb han ved høi lys Dag midt ind i den tyrkiske Flaade, og idet han, praiet af Admiralskibet, lagde til ved dette, lykkedes det ham at stikke det i Brand og under den derved opstaaede Forvirring selv at undkomme. Kanaris' Navn lød efter disse to Bedrifter fra Alles Læber, men selv forblev han den beskedne, jævne Sømand, der ikke troede at have gjort sig værdig til saamegen Berømmelse, og for sine Fortjenester af Fædrelandet kun udbad sig den Belønning, at dette vilde bekoste hans Søns Opdragelse i Paris. Da Ibrahim Pascha i 1825 stod i Begreb med at indskibe sine Egyptere fra Alexandrien til Morea, forsøgte Kanaris at forhindre Expeditionen ved at opbrænde Transportflaaden i Alexandriens Havn. Dennegang var Lykken ham imidlertid ikke med. Inden Branderne naaede Havnen, vendte Vinden sig og frelste saaledes den tyrkisk-ægyptiske Flaade, som senere blev ødelagt i Slaget ved Navarino.

Kanaris ydede endnu sit Fædreland flere vigtige Tjenester under Uafhængighedskrigen og Grev Kapodistrias Præsidentskab. Efter dennes Mord, i December 1831, trak han sig tilbage til Syra, og ophøiedes senere af Kong Otto først til Skibscapitain af 1ste Classe, derpaa til Admiral og endelig i 1847 til Senator. Iøvrigt stod Kanaris under det baierske Regimente bestandigt i Oppositionens Rækker. Under den constitutionelle Bevægelse i 1843 udnævntes han til Marineminister, og fungerede i nogen Tid som Conseilspræsident. Under Krimkrigen sluttede han sig til det Parti i Grækenland, som vilde have en Alliance med Vestmagterne, og kom derved i en endnu mere fjendtlig Stilling til Hoffet, hvis Fald han fra denne Tid af forberedte. Da Ministeriet Miaulis i December 1861 indgav sin Demission, overdrog Kongen Kanaris at danne et nyt Ministerium, men berøvede ham kort efter den givne Fuldmagt, og antog igjen de gamle Ministre. Det er vel rimeligt nok, at Kanaris ikke er udrustet med særdeles Evner som Statsmand, og at Bulgaris af den Grund fik den første Plads i den nydannede provisoriske Regjering. Men da det gjaldt om, paa en værdig Maade at repræsentere det græske Navn i Udlandet, valgte Nationalforsamlingen eenstemmigt den 70aarige gamle Søhelt med de store Erindringer. Det var en rigtig Tanke af Grækerne, thi vi, som heroppe have beundret det Mod, der bragte den gamle hvidhaarede, næsten værkbrudne Olding til at trodse en lang Reises Besværligheder, for at hente en Fyrste til sit Folk, vi kunne sige, at den gamle Sømand for os har været en smuk Fremtoning og en Forjættelse om, at de store Egenskaber, som slumre hos Hellenerne, under — som vi haabe — en kraftig og forstandig Regjering maae komme til en lykkelig Udvikling.

De to andre Medlemmer af Deputationen, Thrasyboulos Zaimis og Demetrius Grivas, ere yngre Mænd paa imellem 30 og 40 Aar, men dog allerede hæderligt bekjendte i deres Fædreland. Zaimis' Fader tog med megen Iver Deel i Uafhængighedskrigen, og hans Søn, som efter Faderens Død arvede store Rigdomme, beklædte i en ung Alder en Departementschefs Post i Indenrigsministeriet, og valgtes i Aaret 1854 til Medlem af Deputeretkammeret, hvilken Plads han uafbrudt beholdt, indtil han i 1859 overtog Indenrigsministeriets og nogen Tid efter Udenrigsministeriets Portefeuille. Aaret efter traadte han imidlertid ud af Ministeriet og gik over til Oppositionen, som hædrede ham ved i November 1860 at vælge ham til Præsident i Deputeretkammeret. Denne Demonstration foraarsagede Kammerets Opløsning, og hermed var da igjen Signalet til Revolutionen givet. Zaimis er nu Medlem af Nationalforsamlingen og siges fortrinsviis at tilhøre det engelske Parti, ligesom Kanaris skal være Russerven, og Grivas helde til den franske Indflydelse. Muligviis ere disse Rygter dog aldeles ugrundede og nærmest at betragte som Raillerier over Grækernes bekjendte indre Splidagtighed. Hvad i alt Fald Grivas angaaer, veed man om ham ikke synderligt Andet, end at han er en Søn af en af det nyere Grækenlands mest bekjendte Partigængere, som afvexlende var General for regulaire Tropper og Chef for Røverbander, snart levede i Landflygtighed og snart beklædte de høieste Æresposter i Hjemmet. Den unge Grivas er opdraget paa Militairskolen i Athen, men maatte forlade denne paa Grund af Deeltagelse i en Emeute. I 1854 commanderede han en Bataillon og deeltog i Opstanden i Epirus mod Tyrkerne. Ved Revolten i Nauplia tog saavel han, som hans Broder levende Deel, medens en Søster af ham er bleven den forjagne Kongefamilie tro og har fulgt den til München. Grivas, som under sit urolige Liv har mistet den ene Arm, skal have arvet nogle af Faderens gode Egenskaber, som Dristighed og Charakteerstyrke; om han tillige har arvet dennes Ubændighed og urolige Aand, maa Tiden vise.

E.

Ugens Politik.

Den 18de Juni 1863.

Den baierske Forbundsgesandt, v. d. Pfordten, har idag indbragt Udvalgets Betænkning i det danske Spørgsmaal i Forbundsdagen; det skal være et meget vidtløftigt Actstykke og fylde tyve Foliosider. At en Opfordring til under Executionstvang at tage Kundgjørelsen af 30te Marts tilbage er det Resultat, hvortil Betænkningen kommer, er allerede bekjendt, og Motiveringen vil vel heller ikke fjerne sig meget fra de i de preussiske og østerrigske Depecher alt benyttede Argumenter. At Forbundet vil slutte sig til Udvalgets Betænkning, er høist sandsynligt, selv om det skulde stadfæste sig, at Lord Russell har afsendt ligelydende Noter til Wien og Berlin, hvori han udtaler sig angaaende en Execution i Holsten og gjør opmærksom paa de betænkelige Forviklinger, som derved kunne hidføres.

— Man antog i Almindelighed, at Pueblas Fald efter det sex Ugers heltemodige Forsvar vilde forskaffe de Franskes Keiser et kjærkomment Paaskud til med Ære at trække sig ud af den mexicanske Strid; men af hans Skrivelse til den til Marskalk udnævnte General Forey synes det at fremgaae, at han har isinde fuldstændigt at gjennemføre sine Planer i dette Land. Denne Skrivelse er derfor meget vigtig i et Øieblik, da den franske Diplomatik staaer i Begreb med at foretage et Skridt til Gunst for Polen. Hvis Frankrig fuldt og fast havde besluttet at give Underhandlingerne med Rusland det fornødne Eftertryk selv om det skulde føre til en Krig, vilde Keiseren sikkert have benyttet Leiligheden til at opgive den uheldige Expedition til Mexico, hvorved han atter vilde faae alle de Kræfter til sin Raadighed, som han kunde gjøre et saa værdigt Brug af i Europa, dersom det bliver nødvendigt med væbnet Magt at hævde Retfærdighedens og Menneskelighedens Krav, der kun skee Fyldest ved en heldig Løsning af det polske Spørgsmaal. Dette Spørgsmaal staaer desværre ingenlunde heldig i det nærværende Øieblik; det er ikke engang lykkedes at tilveiebringe fuldstændig Enighed mellem England, Frankrig og Østerrig med Hensyn til de til St. Petersborg afgaaede Noter, idet Østerrig ikke vil anbefale en Vaabenstilstand og kun synes modstræbende at lade sig føre med paa Slæbetouget, efterat det først forgjeves har anvendt hele sin Snildhed for at komme til at spille en mæglende Magts langt mere lønnende og mindre farefulde Rolle. »Morning Post« erklærer, at hvis Forslagene forkastes, er England heller ikke beredt til at føre Krig — hvilket Lord Russells Tale i Overhuset og Lord Palmerstons Tale ved det af City givne Festmaaltid bekræfte — men tilføier, at det dog er raadeligst for Rusland snarest muligt at give efter. Frankrig staaer altsaa kun tilbage, og hvis det heller ikke vil føre en Krig for Polens Skyld, ere Ruslands storartede Rustninger i det nærværende Øieblik uforklarlige. Men de Franskes Keiser har dog endnu ikke udtalt sig; han kan, naar det skal være, opgive den upopulaire Expedition til Mexico og føre en Krig for Polen, som altid har været i Besiddelse af de Franskes mest levende Sympathi. De nys tilendebragte Valg have givet de Franskes Keiser en alvorlig Lære, ikke saameget paa Grund af Oppositionens Forøgelse, som fordi den har vundet en saa glimrende Seir i Paris. Disraeli har sammenlignet Paris med de store demokratiske Stæder, der i Fortiden herskede over hele Riger, og han har sagt, at Frankrig var et Monarchi, der styredes af en Republik; denne Paastand har stadfæstet sig under alle Forfatninger og under alle Herskere. Men i Paris og i Seinedepartementerne fik Regjeringscandidaterne i Aaret 1857 110,000 og Oppositionscandidaterne 96,000 Stemmer af 212,000 Vælgere, og sex Aar derefter fik Regjeringscandidaterne kun 84,000 Stemmer og Oppositionscandidaterne 150,000 Stemmer af 235,000 Vælgere. Disse Talstørrelsers Betydning kan ikke bortforklares, og Keiseren har altid forstaaet med fuldendt Tact og Klogskab at tage et vist Hensyn til den offentlige Mening, der forlanger, at Polen ikke lades i Stikken. Keiserens Ære fordrer derfor, at han idetmindste ikke trækker sig ud af Underhandlingerne med aldeles tomme Hænder. Hvis det franske Cabinets høihjertede Udtalelser til Gunst for Polen kun skulde tjene til „at kaste nogle rhetoriske Blomster paa en snigmyrdet Nations Grav“, vilde det franske Folk protestere mod en slig Skændsel, og i dette Tilfælde, men ogsaa kun i dette Tilfælde, vilde vor Regjering staae med Palmerne i Hænderne. Thi hvad man end kan sige om den tvetydige Depeche af 8de Mai, det beklageligste og mest ydmygende af alle Ministeriet Halls politiske Skridt, saa skal man dog ikke kunne beskylde det for at have næret Illusioner hos Polakkerne.

Spørgsmaalet er imidlertid saa vanskeligt, at det alene synes at kunne afgjøres med Sværdet. England og Frankrig forlange, at der skal sluttes en Vaabenstilstand, ligesom Conferencerne aabnes, og det vilde virkelig ogsaa kun være et Comediespil, hvis Rusland, der havde det i sin Magt efter Godtbefindende at trække Forhandlingerne i Langdrag, skulde kunne fortsætte Blodbadet i Polen. Men Ruslands Samtykke er ikke engang tilstrækkeligt, Polen maa ogsaa give sit Minde dertil, og det vil det kun gjøre, naar Vaabenstilstanden kommer til at indbefatte de i det russiske Rige incorporerede, gamle polske Provindser, thi her er det netop, at Kampen føres med det største Raseri. Men om disse Provindser vil Rusland neppe føre Underhandlinger, og i saa Tilfælde er en fredelig Afgjørelse af det polske Spørgsmaal en Umulighed. Og hvis denne Umulighed nu er godtgjort, ville saa de Stormagter, der gjøre Krav paa at gaae i Spidsen for Humaniteten og Civilisationen, finde sig i at see en russisk Afgjørelse, der vil finde Sted ved Mordbrand, Henrettelser og alle Siberiens Pinsler? Det kunne vi ikke troe, om end Udsigterne for Øieblikket ingenlunde ere lyse.

— I Preussen bliver den politiske Stilling baade i Indlandet og i Forholdet til Udlandet stedse mere og mere betænkelig, og paa samme Tid, som et reactionairt Ministerium compromitterer Kronens Værdighed ligeoverfor Kamrene og ligeoverfor Nationen, er Preussen som Stormagt ligeledes ved en sneverhjertet og snedig Politik compromitteret ligeoverfor Europa. Frankrig og England kunne ikke undlade at betragte den preussiske Regjerings Optræden indenfor Rigets Grændser med Mistillid, fordi denne Optræden i deres Øine alene kan være Følgen af farlige Forpligtelser, som det reactionaire Ministerium Bismark har indgaaet med Rusland. Den lærerige Discussion mellem Lord Carnavon og Lord Russell i Overhuset aabenbarer tydeligt, hvilke uhyggelige Forviklinger Preussens udenlandske Politik fremkalder. Er det ikke mærkeligt, at Vestmagterne endnu ikke have seet sig istand til at erholde Oplysning om Beskaffenheden af den mellem Preussen og Rusland afsluttede Convention, og at Englands Repræsentanter i Berlin og St. Petersborg med Hensyn til denne Sag kun have hørt Udflugter og Modsigelser? Hoffets Holdning i Berlin har allerede ført til det for Preussen høist mislige Resultat, at dets Regjering høit og lydeligt beskyldes for og er bleven overbeviist om at gjøre sig skyldig i Tvetungethed og Forstillelse. der ikke tillades i vor Tids diplomatiske Forhold.

— Valgene i Belgien have havt et uheldigt Udfald for det liberale Parti; de have berøvet nogle af dette Parties hæderligste og mest anseete Mænd deres Plads i Kammeret. Conseilspræsidenten, Rogier, er ikke bleven valgt i Denant, og den katholske Opposition er bleven forstærket med de Stemmer, som det liberale Parti har mistet. Een og tresindstyve ministerielle Medlemmer skulle nu holde en tæt sammensluttet, 55 Mand stærk Opposition Stangen. En saadan Partistilling vil gjøre det vanskeligt at regjere i Belgien. Det liberale Ministerium vil have stor Møie med at holde sig ved Roret, uden at det katholske Parti vil see sig istand til at gribe det. Vil denne Stilling gjøre det clericale Parti mere maadeholdent og det liberale Parti mere enigt? Enhver Gisning i saa Henseende vilde være ubetimelig; det belgiske Parlaments snart forestaaende Sammentræden vil vise, hvilken Holdning Partierne agte at indtage.

— Efterretningerne om Krigen i Nordamerika ere meget modsigende. Medens en Meddelelse fra et Handelshuus i Liverpool, den Stad i England, hvor Syden tæller sine fleste Tilhængere, gaaer ud paa, at General Grant, der saae sig omgiven af en overlegen Styrke, er bleven nødsaget til at hæve Beleiringen af Vicksburg, meldes derimod fra New-York d. 6te Juni ikke blot, at denne General fortsætter Beleiringen, men at han er rykket nærmere til denne vigtige Fæstning med sine Batterier. Efterat Unionstropperne tre Gange have forsøgt en Storm og lidt et umaadelig stort Tab, vil General Grant paabegynde en regelmæssig Beleiring, og »Times« gjør opmærksom paa, at Beleiringsarbeiderne i Sommermaanederne mellem Missisippis Moradser ville være i den Grad ødelæggende for Tropperne, at de maaskee ville være aldeles oprevne af Sygdomme, hvis Vicksburg blot er forsynet med Levnetsmidler i tre Maaneder. Skulde den Efterretning stadfæste sig, som et Telegram har bragt, nemlig at General Lee pludselig har forladt Rappahanockfloden, saa at General Hooker igjen er rykket frem og har taget Fredericksburg i Besiddelse, vil Vicksburg vist længe før den Tid være undsat. Hensigten med denne General Lees Bevægelse kan nemlig i saa Fald kun være, at iværksætte Foreningen med General Johnstone, der staaer bag General Grant, og disse to Generalers Operationer i Ryggen paa Beleiringshæren maae føre enten til dens Tilbagegang eller til et Hovedslag. Man antager, at General Hooker atter er gaaet over Rappahanock for at angribe Richmond, medens Sydstaternes Hovedstyrke er beskæftiget med Vicksburgs Forsvar.

M.

Festlighederne ved det græske Kongevalg.

Næsten mæt, om end ikke træt af en i Antal og Hyppighed stedse stigende Mangfoldighed af folkelige Fester, imødesaae Hovedstadens Beboere Sjettejunidagen iaar med en vis, ikke ringe Forventning om og Deeltagelse for dens i Sandhed sjeldne kongelige Høitidelighed.

Hvad der først syntes at være et Indfald, var under Begivenhedernes hurtige Gang blevet til Alvor og Virkelighed. Den Krone, som Grækenlands Nationalforsamling i et Møde den 18de Marts havde bestemt for den unge danske Prinds, skulde nu officielt tilbydes af det i den Anledning hidkomne Gesandtskab, og Hans Majestæt Kongen af Danmark skulde, som Kongehusets Chef og Prindsens Monarch, modtage og antage Tilbudet.

Sandt at sige fik det store Publicum ikke Synderligt at see deraf. Hvad der foregik paa de fanesmykkede Gader, indskrænkede sig til Synet af „det unge Hof", og deri var intet Nyt, samt af kongelige Gallavogne med Grækerne, „de Selve", i sorte Klæder, Tjenerne i den vistnok paafaldende Dragt med hvide, stivede Skjørter o. s. v., hvilket imidlertid ogsaa kunde antages for allerede at være Befolkningen herhjemme fuldstændigt bekjendt.

Men til Gjengjæld fik man at trøste sig med at vide nøie Besked om hele Forestillingen oppe paa Christiansborg; thi den høist udførlige Beretning derom stod at læse i den foregaaende Aftens „Berlingske" saavelsom i flere af Morgenbladene. I Henseende til Ceremonier blev sikkerlig enhver Fordring tilfredsstillet; det gik vistnok saa kongeligt til, som Nogen kunde forlange, idetmindste i vort lille Land, med dets Fattigdom paa ødsel Rigdom: thi den hele Anordning var jo hentet fra „den store" Ludvig XIV's allerhøistegne Dage, fra Ceremonierne, dengang denne allerchristeligste Konge tog imod Spaniens Krone til sin Ætling — om hvilken Begivenhed der skal være funden en nøiagtig Beskrivelse i det store kongelige Bibliothek.

For Dem, der ere fortrolige med Værelserne paa Christiansborg samt deres Navne, skulle vi tilføie, at det var „den saakaldte Apartementssal, hvilken der i den Anledning var given en pasfende Udstyrelse, idet der navnlig var henfat en Thronstol paa en tretrinet Forhøining, beklædt med rødt Fløil, under et tilsvarende Drapperi med Thronkuppel og Krone, i den Deel af Salen, der støder til det saakaldte Parolværelse, ligesom Kongekaaben var henlagt paa Thronstolen, og de tre Sølvløver fra Rosenborg Slot vare placerede paa et sølv- og guldindvirket Teppe nedenfor Trinene, der førte op til Thronen".

Vi forbigaae her hele den systematiske Opstilling. I denne hurtigt arrangerede Thronsal var det da, at en Begivenhed gik for sig, som er historisk, saavel ved sin Sjeldenhed, som ved sin Betydning, som yder et lige rigt Stof til Phantasien og Følelsen, og til Tanken og Forstanden, som er en Ære for det Fyrstehuus, til hvilket Lykkens Gudinde saa forunderligt har smilet i Løbet af den sidste halve Menneskealder, men i ikke mindre Grad kan regnes det Land til Hæder, hvor Konge og Folk have betraadt et Spor, hvis Efterfølgelse synes Grækenland og Europa en Borgen for Lykke under den nyvalgte Konges Scepter.

Det var i denne Sal, at Kong Frederik hentydede til den sidstnævnte Kjendsgjerning, idet han til sin unge Frænde udtalte de Ord, som ere fløine rundt om Lande og have fundet Gjenklang overalt, hvor Nutidens Aand er levende i Folkenes Bryst: „Jeg vil endnu give Dig, forinden Du forlader dette Sted, et hjerteligt og velmeent Raad. Lad det stedse være din Stræben, at vinde og bevare dit Folks Kjærlighed; jeg vil ikke rose mig dermed, men det er af Erfaring jeg taler, naar jeg siger, at det bestaaer en Konges sande Lykke. Hold fast paa dit Lands Forfatning, stræb stedse at skaffe den Anerkjendelse og sørg for, at den bliver overholdt. Naar Du gjør Dig Dette til Regel, vil det gaae Dig og dit Land vel." At disse Ord ikke alene ere blevne fremhævede med Roes, men i Ublandet tillige optagne som en ligesaa berettiget, som paa engang i Formen mild og i Virkeligheden skarp Antydning paa Mangt og Meget hos „Befrieren", „Vilhelm Erobreren" — det er bekjendt nok; vel troe vi ikke, at Hans Majestæts Hensigt er gaaet videre end til selve Øieblikket og Alt, hvad det umiddelbart gjemte i sit Skjød; men sjeldent laa det vel nærmere end her at sige: flat applicatio!

Og fra sin Side undlod ikke heller den unge Arving til Theseus' Kongespir, Kodrus' og Konstantinernes Efterfølger, at love at styre sin Gjerning i denne Retning. Dette var dog først senere hen paa Dagen, da der i Riddersalen holdtes et stort Gallataffel, hvori halvtrediehundrede Personer deeltoge. Der sade Væringernes Ætlinge i fortrolig Kreds og godt Gildelag, delende den „ufselige" Mad og Drikke med Sønnerne af de Mænd, der engang droge til Barbarernes Land, da Skjønheden var røvet fra dem, og som nu have gjort et nyt Trojanertog til de meget fjerntliggende Hyperboræers Kyster, hvor de fandt, hvad de søgte, og fik, hvad de begjerede — ja selv Mere endnu, da den snilde Odysseus' stenede Ithaka med sine sex joniske Søsskende fulgte med i Kjøbet, saa de kunne haabe, at ogsaa Raadsnildhed og Viisdom paany ville fæste Bo og faae Fremvæxt paa den classiske Grund.

Det bærer Frugt.

(Af J. F.)

I et af de smalle, mørke Stræder, hvor Lidelser af alle Slags have opslaaet deres Boliger, levede et Par fattige Folk. De vare saa velbekjendte med Sorgen, at de hverken troede eller tænkte, at det kunde være anderledes; men i alle deres haarde Prøvelser glemte de ikke Gud — de fulgte troligen hans Veie og holdt deres Hjerter klare som et Speil, der vel kan gjengive de mørke Billeder, som reflectere sig i dets Klarhed, men ikke fastholde dem eller modtage varigere Indtryk af dem, end Havet af sine Bølger. I al deres Armod vare de dog i Besiddelse af en eneste Rigdom, som deres kjærlige Hjerter omfattede med den inderligste Varme. De Stakler! De arbeidede Dag og Nat, tidligt og silde for denne Skat, der bestod i to Børn, en Dreng og en Pige, som begge vare meget smukke. Smukke? Ja, den lille Pige var saa smuk, at alle Folk, som mødte hende paa Gaden, naar hun gik til Skole, stode stille og saae paa hende, der smilede til dem, som en lille Engel. Og Drengen? Det var en Glæde at see ham, naar han med sit glade Ansigt, sit frygtløse Blik, commanderede en Armee af Drenge, der marcherede frem, for at storme en gammel Gadedør. Hvad maatte Forældrene ikke føle i deres Hjerter for disse Børn, naar Fremmede følte Saameget! De følte, at al Fred, al Glæde, al Lykke, Alt, hvad Livet havde at give dem, var concentreret i denne eneste Rigdom. —

Og Tiden gik. Børnene voxede op. Forældrene bleve gamle og svage; deres Kræfter svandt, og deres Syn svækkedes, de kunde ikke arbeide mere. Sønnen, som paa den Tid havde fyldt sit tyvende Aar, var Snedkersvend; men skjøndt det gamle Ordsprog siger: „Æblet falder ikke langt fra Stammen," var det ikke Tilfældet her; aldrig har en Søn været mere forskjellig fra sine Forældre, end denne. Han var saa doven, at ingen Mester vilde have ham i Arbeide. Stakkels Forældre! Hvis de havde anet, at noget Saadant skulde skee, vilde deres Glæde over den lille Dreng have forvandlet sig til Sorg og Taarer.

Datteren, som nu var atten Aar, blev smukkere Dag for Dag; hendes Hjerte, kjærligt og blødt, som det var, udviklede sig i Sorgernes Skygge som Blomsterne, der staae i Skoven og udfolde deres Skjønhed i dens Mørke, hvor Solstraalerne ikke kunne naae dem. Det er sandt, hun var stolt — meget stolt. Men er det et vrangt Træk i en Charakteer? Jeg beklager de Mennesker, der ikke ere stolte; thi jeg siger: „Stolthed er Sjælens Adel!" men føier til: „Naar det er den rette Stolthed, den, som holder os fra det Onde, Stoltheden i Gud, Erkjendelsen af, at vi ere skabte i hans Billede, Ønsket om at ligne ham." Saaledes var hendes Stolthed. Er der Nogen, som tør fordømme den? — Marie var meget flittig. Hun ernærede ved sin Syning ikke blot sine gamle Forældre og sig selv, men ogsaa sin dovne Broder. Hun sad om Natten og syede ved en lille Lampe, som ikke havde Magt til at oplyse det mørke Værelse, i hvilket hun arbeidede. Hendes Haand førte Naalen ud og ind, hendes Øine flammede, hendes Kinder blussede, hendes Læber bivrede ... hun havde Feber. Stakkels Pige! Hun skjælvede af Frygt for den kommende Dag: Hvad skulde hun gjøre, hvis hendes Arbeide ikke blev færdigt ... hvad skulde hun gjøre? Og hun syede, hun blussede, hun skjælvede, indtil Maanen blegnede og Stjernerne mørknedes, indtil Dagen bæmrede og Solen stod op; da, naar hendes Kinder bleve blege som Maanen, naar hendes Øine mørknedes som Stjernerne, da gled Synaalen ud af hendes trætte Haand, hendes Læbe drog et dybt Suk, og Dagen, Solen, som ellers vækker Sjælene, indhyllede hendes Tanker i et dunkelt Slør.

Og Broderen, han, som burde have beskyttet og ernæret Forældrene og hende, hvad gjorde han? Han morede sig i falske Venners Selskab; han glemte, hvad han skyldte Gud og Mennesker, han glemte hvad han skyldte sig selv, han var blind for sine Feil, han kunde ikke see, at han stod ved Randen af en Afgrund. Et Skridt endnu, og han var fortabt.

Og Skridtet blev gjort — Skridtet, der lagde hans Forældre i Graven.

En Dag ... det var en frækkelig Dag ... Marie sad, som sædvanligt, og syede; Moderen gik og syslede med Huusvæsenet, og Faderen sad paa en Træskee, det eneste Arbeide, han nu kunde paatage sig.

Broderen havde ikke ladet sig see i flere Dage ... et sikkert Tegn paa, at han var ved Penge, skjøndt det ikke var let at vide, hvorledes han var kommen til dem, da han ikke havde arbeidet i en heel Uge. Pludseligt bankede det paa Døren. Man siger, at en ond Samvittighed altid skjælver, altid forskrækkes; det er en ubestridelig Paastand; dog bør man ikke ene tillægge den onde Samvittighed en saadan Svaghed, ogsaa Sorgen deler den. Hvem har ikke læst i det af Taarer udslukte Øie, i det af Lidelser hentørrede Hjerte, en evig Uro, en evig Skjælven, der synes at spørge: „Hvad er Det? Hvad venter der Dig nu? Hvad vil man Dig? Hvad Smerte bringer man Dig?" Og saaledes gik det her — her, hvor Samvittigheden var et hvidt Blad, som Ingen havde mærket med den sorte Rune: „Skyldig!" Ængsteligløftede Marie sit Blik fra Sytøiet; Faderen standsede skjælvende i sit Arbeide, og Moderen glemte Ordene, hun netop havde paa Læben. Alle Tre lyttede i bange Spænding.

Det bankede atter stærkere, stærkere end den første Gang; Døren blev aabnet, og en Politibetjent traadte ind. Han saae fra det ene til det andet af disse blege, udtærede Ansigter; denne Skjælven, denne Uro, denne Frygt ... „Skyldig!" stod der skrevet i dem alle. „Snedkersvend Frederik Hansen," sagde han, maalende dem med et foragteligt Blik, „hvor er han? Han maa strax følge med!"

„Min Søn!" Den gamle Mand havde reist sig; han greb krampagtigt om Stoleryggen, hans Læber bævede, en frygtelig Angest sammenkrympede hans Hjerte. „Hvad vil De min Søn?"

„Han maa følge med mig," lød det korte Svar.

Intet Ord, intet Suk, ingen Klage gjenlød i det lille Kammer; Alt var stille som i en Grav, ingen Bevægelse, ikke det mindste Tegn til Liv forraadte, at disse tre blege Skikkelser endnu hørte til de Levendes Tal.

Døren gik op, og Frederik stod paa Tærskelen. Hvor var nu hans engang saa kjække og frygtløse Blik? Var det disse skulende, halvt sænkede Øine? Hvor var hans engang saa glade, ungdomsfriske Ansigt? Var det disse gustne, indfaldne Kinder, disse blaalige Læber, denne af Lasten furede Pande, med det nedsaldne, forpjuskede Haar? Nei, det Ene havde baaret Uskyldens, det Andet bar Syndens Stempel. Da han saae Politibetjenten, gjorde han Mine til at tage Flugten; men det var for seent, han var faldet i Retfærdighedens Haandlangers Hænder ... de ere ikke altid de mildeste — og snart stod det lille Kammer forladt — dog nei, tre blege Skikkelser vare blevne tilbage ... tause, ubevægelige, som den forstenede Smerte i deres Hjerter.

Det var Søndag. I det fattige Stræde ... i det lille Kammer ... stod Marie; det var hendes Fødselsdag ... hendes Forældres Dødsdag. De havde ikke havt Kraft til at overleve den Skjændsel, som ramte dem; ærlige, retskafne og gudhengivne, havde de med utrætteligt Taalmod, med usvækket Tro og Kjærlighed baaret Alt, hvad Herren i sin Naade havde paalagt dem. Fattigdom, Lidelse og Sorg, det er jo en ærlig Sag, en Naadegave fra Gud; men Skjændsel — den kunde de ikke bære, og trætte af Livet havde deres Sjæle afrystet Lænken; frie flagrede de nu i Rummet, det uendelige, ubegrændsede Rum, man kalder Evigheden.

Men Marie? Ene stod hun tilbage, ene med sin Skjændsel, sit brustne Hjerte, sin forspilte Fremtid. Men hog tabte hun ikke Modet, dog snublede ikke hendes Fod, dog tvivlede ikke hendes Hjerte om Guds uendelige Naade; nei, først nu lærte hun den ret at kjende, thi først nu søgte hun den af sin ganske Sjæl. Efterat Forældrene vare begravede saa hæderligt, som hendes fattige Evne tillod, arbeidede hun igjen med usvækket Iver. Det Sidste, man saae om Natten, var Skinnet af Maries lille Lampe, der, mat som et hendøende Liv, lyste gjennem Ruden. Det Første, man om Morgenen mødte, var hendes blege Ansigt; sænket over Sytøiet traadte det frem, som en skærende Modsætning til de røde Roser, der svulmende bøiede sig fra Urtepotten, som om de længtes efter at berøre denne hvide Lilie. Og hvad var Opmuntringen, Lønnen for al denne Stræben, al denne Flid? Det var Søndagen. Saa gik hun til Herrens Huus, hørte hans Ord og — hvad der var mere — følte sig gjennemtrængt af det — hævet over Alt, bevæbnet mod Alt, hvad der saarer og tilintetgjør Sjælene. Fra Guds Huus gik hun til Kirkegaarden, satte sig ved Graven og tænkte — ikke paa Livet med dets smaalige Sorger, ikke paa Døden — den følte hun ingen Frygt for — men paa Evigheden, paa al den Glæde, den Fred, den Herlighed, som Livet kun er en Bro til. Midt paa Broen stod hun; langt, langt var der endnu frem, men Maalet straalede saa klart for hendes Blik, og hvert Skridt i det Gode — det vidste hun — førte hende nærmere, medens hvert Skridt i det Onde fjernede hende. Og Marie gik frem, altid frem.

„Hun er hovmodig, og Hovmod staaer for Fald," sagde Naboer og Gjenboer, der brugte Guds beilige Dag til Sladder og Bagtalelse. „Hvad har hun at kneise af ... Tyvens Søster ... Hæleren, der har deelt hans Tyvekoster?" Troede de ogsaa dette? Nei, de vidste altfor vel, hvor reent, hvor uplettet hendes Hjerte var, men de lignede Uglerne, der ikke taale Dagens klare Skjær; de anstillede sig blinde, som disse, for ikke at see, hvad der skar dem i Øinene.

Snart stod der et Kors paa den lille Gravhøi. Hvormange Sting var der ikke syet, for at bringe det tilveie!

„Hvor ubegribelig taktløst," meente man, „at sætte et Minde paa deres Grav, hvis Navn havde bedre af at synke i Forglemmelse ... Tyvens Forældres!" O, dette simple, lille Træfors, hvor kunde man misunde hende det? Var det ikke et Minde om hendes elskede Forældre, var det ikke et Minde om et tilintetgjort Haab, hun havde begravet her ... en Fremtid, der laa i Ruiner? —

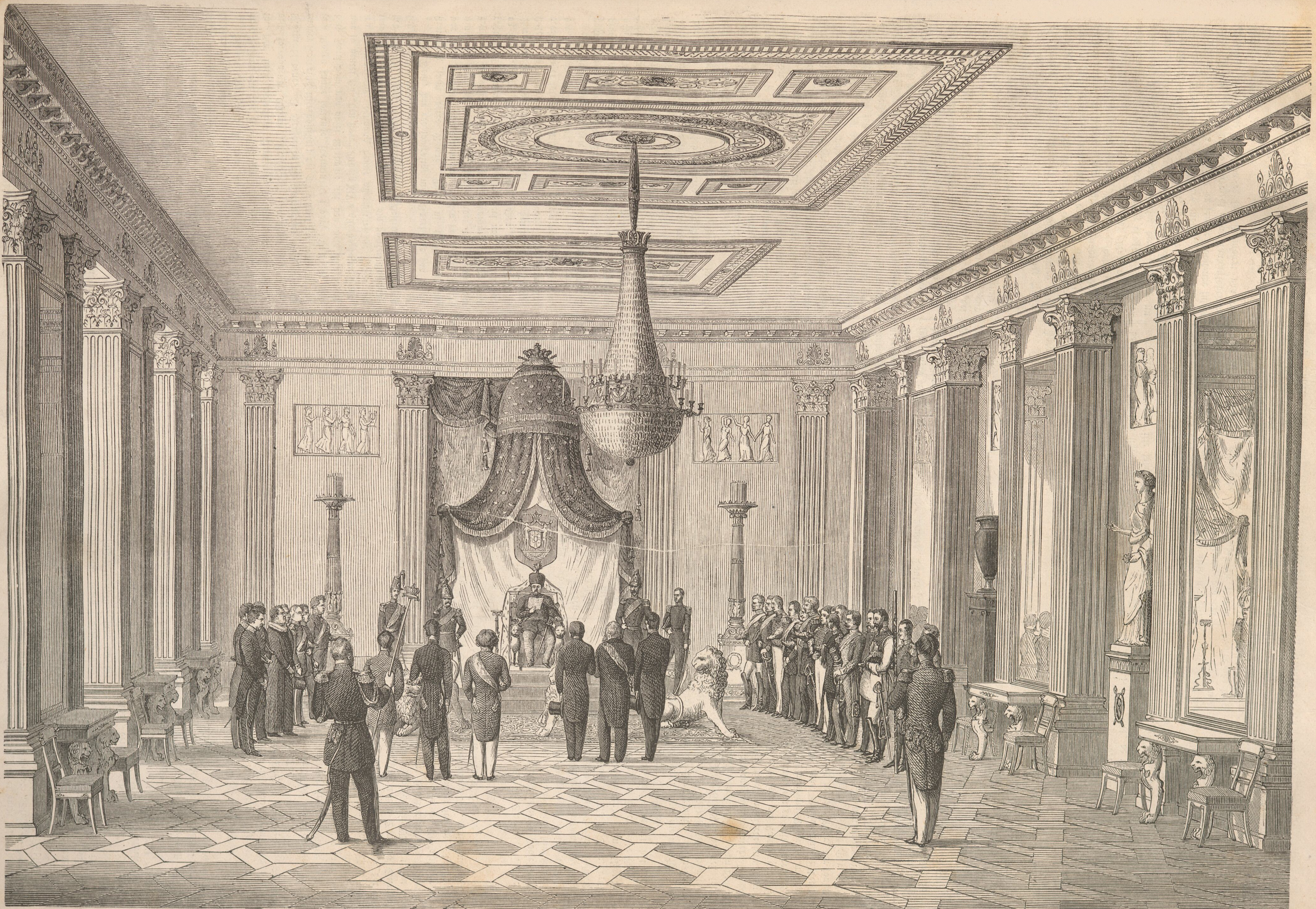

Den græske Deputation overrækker Kong Frederik VII Nationalforsamlingens Decret om Prinds Vilhelm til Danmarks Udnævnelse til Konge af Grækenland.

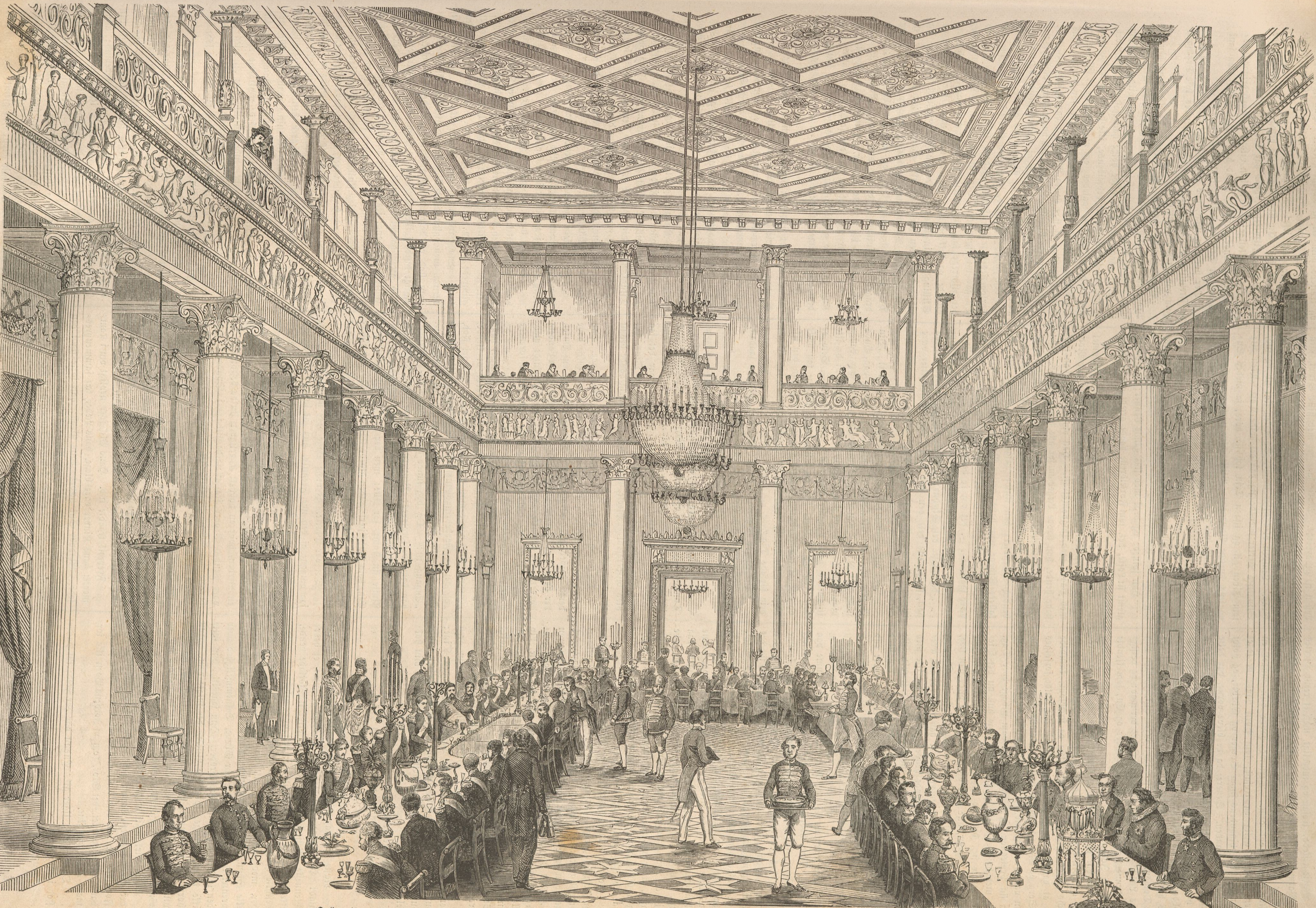

Gallataflet i Riddersalen paa Christiansborg, afholdt d. 6te Juni 1863 i Anledning af, at Kong Georg I havde modtaget den græske Krone.

Marie elskede, trofast og inderligt, med et reent Hjertes hele Varme. Hun havde aldrig fundet nogen Veninde blandt de unge Piger, hun kjendte; de forstode ikke hende, men hun forstod altfor godt dem. Derimod havde hun fundet en Barndomsven, ærlig og trofast; som Børn havde de leget sammen, deelt hinandens smaa Sorger og Glæder, og holdt saameget af hinanden. Senere, da de bleve voxne, var dette Venskab ikke kølnet; tvertimod, med Alderen kom Erkjendelsen af, hvor uundværlige de vare for hinanden; de lærte at maale Dybden af deres Følelser, og vidste nu, at Barndom og Venskab havde forvandlet sig til Ungdom og Kjærlighed; de lagde ikke Dølgsmaal derpaa; Følelsen laa i deres Blik, Tanken paa deres Læbe. Og de Gamle havde Intet derimod; de velsignede denne Forbindelse, det vidste Hver og En, som kjendte Marie og Johan.

Han var ogsaa et Barn af fattige Forældre, han var ærekjær og stolt, som Marie; det ene af disse Hjerter var jo et Echo af det andet. Han var flittig og stræbsom, kæmpede for at bane sig en Fremtid, hvor Marie ikke skulde forfølges af Sorg og Mangel, hvor hun skulde blomstre i lutter Solskin. Han var Snedkersvend, som Frederik, havde nu i to Aar reist paa sin Profession, og Marie ventede ham tilbage hver Dag, men med hvilke Følelser! Hvorledes saae hun nu det Øieblik nærme sig, der i to lange Aar havde været Maalet for alle hendes Tanker, alle hendes Ønsker! Hvad vilde han sige, naar han hørte, at hendes Broder var en straffet Tyv, at hendes Navn var brændemærket . . . han, der var saa ærekjær! Vilde han ikke forstøde hende? Og var det ikke med Grund? — O, hvor kunde man misunde hende det simple, lille Trækors med de Elskedes Navne! Snart skulde den stille Glæde i det glemmes, udslettes af en ny Prøvelse, større end den, hun nu bar uden Taarer og Klage.

Dagen nærmede sig, da Frederik atter vilde komme paa fri Fod. Med hvormegen Længsel havde hun ikke imødeseet denne Dag; ingen Klage, ingen Bebreidelse skulde komme over hendes Læbe, Intet, Intet uden Kjærlighed. Med uendelig Kamp, med de største Opoffrelser, negtende sig det Allernødvendigste, havde hun sammensparet en lille Sum. Den skulde han have; han skulde, som andre Haandværkssvende, reise paa sin Profession, see sig om i Verden, glemme sine slette Venner og blive et godt Menneske. Hvor denne Plan opmuntrede og trøstede hende! Hvor hun byggede paa den, Nat og Dag! Hun kjendte jo hans svage, men gode Hjerte; naar han først var løsrevet fra sin nuværende Omgang, naar han var borte, langt borte, saae fremmede Egne og al Guds Herlighed, saa vilde han atter blive sig selv, atter faae Lyst til Livet og det Gode.

Det var mørkt; det regnede og stormede. Hun stod udenfor Fængselsporten, kun indhyllet i et lille, tyndt Tørklæde. Hun skjælvede af Frygt og Kulde, hendes Tænder klapprede, men hun følte det ikke; hendes Øine vare fæstede paa Døren . . . den store skumle Dør . . . de hang ved den, som Forbryderens ved Dommerens Læber. „Hvad ville de udtale, Liv eller Død?" Døren gik op. En Skikkelse nærmede sig med tunge Trin; det var ham, ham! Marie kunde ikke tale; Stemmen svigtede, Ordene døde paa hendes Læber. Hun pressede Haanden mod Brystet og hulkede krampagtigt.

„Er det Dig, Marie? Stakkels Marie!" Han greb hendes kolde Haand og kyssede Taarerne af hendes Øine; hun slyngede Armene om hans Hals, saae paa ham, som havde hun aldrig seet ham før, og hviskede: „Min Broder, min stakkels Broder!"

„Hvad sige de Gamle?"

„De velsigne os fra deres Himmel."

Næste Søndag gik de Begge i Kirke. Hvor hun var glad! Han havde jo lovet hende, at blive et andet, et bedre Menneske. Reise vilde han ikke; han vilde ikke forlade hende, ikke lade hende blive ene tilbage; han vilde arbeide for hende, beskytte hende. Hvor hun var lykkelig! Med rødmende Kinder, med funklende Blik, gik hun ved hans Side. Det var ikke Skam, ikke Blusel over den straffede Forbryder, der stod prentet i hendes Træk, det var Glæde, Taknemmelighed over den tabte, men gjenfundne Broder. Hun saae ikke, hun følte ikke de nysgjerrige, spottende Blikke, der fulgte dem. Hun hørte ikke de bidende, ondskabsfulde Bemærkninger, der bleve yttrede om dem; hun følte, saae og hørte Intet, uden ham og Gud, som havde givet ham tilbage til hende.

Fra Kirken gik de til Graven. Der gjentog han sit Løfte, der mødtes deres Taarer i det sorte Muld, der saae deres Forældre ned paa dem . . . med Glæde? . . . Nei, for dem var Sløret oprullet, det Slør, som vi Jordens Børn ikke formaae at gjennemskue.

Og Dage og Uger gik. Endnu var der Fred; thi Haabet stod i fuld Knop.

En Aften sad hun i Halvmørket. Broderen var ude; han havde været ude den hele Dag, han havde igjen tabt Lysten til at arbeide. Marie saae det med stille Skræk, men hun sagde Intet; hun haabede, at hans bedre Jeg skulde vinde Seir; han havde jo lovet det, lovet det ved deres Forældres Grav. Lampen blev atter tændt, Synaalen fløi ud og ind, Stingenes Perler hævede sig paa det hvide Tøi. Men altsom Tiden gik og ingen Trin lod sig høre, sagtnedes Synaalens hurtige Bevægelse; Blikket blev uroligt og Haanden skjælvede. Hun lyttede ængsteligt til hver lille Støi, reiste sig lidt og saae spørgende ud i Mørket; men intet Svar . . . Stilhed overalt. Det var en rædsom Nat; rædsom for den, der venter med Angest i Hjertet . . . for den, der venter forgjeves. Og hvor var Frederik?

Han spillede og drak med sine gamle Venner; han havde glemt sit Løfte, det, som Forældrene havde grædt over i deres Himmel. — — — —

Fra den brustne Sky paa den sortindhyllede Himmel bryder ofte en Solstraale frem. Johan kom tilbage med Mod, med Haab, med Ungdomskraft. Han opmuntrede, han trøstede hende, han havde Lægedom for alle hendes Saar. Hun vilde give ham hans Frihed tilbage, skjøndt med blødende Hjerte. Han var stolt, han var ærekjær, han skulde ikke dele hendes Skjændsel; han skulde vælge sig en Brud, der ikke kastede Skygge paa hans ærlige Navn. Hendes Hjerte var nærved at briste, da hun sagde ham Dette; men det maatte være saaledes . . . det var jo hendes Pligt . . . hendes Broder var fortabt, og hun var i Verdens Øine fortabt med ham . . . de maatte dele Skjebne; men han, hvem hun elskede saa høit, skulde ikke dele den med dem. Han skulde atter være fri, hans Fremtid skulde ligge uplettet for ham, som hans rene, ærlige Hjerte.

Men vilde han modtage denne Frihed? . . . Nei! „Din Broder er endnu ikke fortabt," sagde han. „Stol paa Guds uendelige Naade; han kan endnu reddes. Gud har Langmodighed med alle os svage Jordens Børn; skulle vi da ikke indbyrdes have Langmodighed med hverandre? — Selv er Du reen og uplettet, som en Lilie, ingen Skygge kan hvile over Dig; lad Verden sige, hvad den vil — Dig kan den ikke besmitte, thi Du er reen, som en Guds Engel, og jeg vil aldrig forlade Dig."

Det var en Solstraale midt i Sorgens Nat, en saadan, som aldrig Glædens Børn saae eller følte.

Det var Sommer, ret en deilig Sommer: Blomster i Tusindtal, Fuglechor og Sollys. Marie sad og syede. Hun havde saa travlt, saa travlt! Det var jo paa sit Udstyr, hun arbeidede. Sit Udstyr . . .? Ja, for hende var det saa rigt, saa stort; thi det saaes med Kjærlighedens Øine, det blev vurderet af et Hjerte, hvis Ydmyghed aldrig havde drømt om noget Lignende.

Og Johan? Hun havde ikke seet ham i flere Dage. Han arbeidede fra Morgen til Aften, for at de ret skulde have deres Frihed efter Brylluppet. De vilde besøge en Onkel, der boede paa Landet. Marie havde aldrig været paa Landet; hvor maatte der ikke være deiligt — og Frederik skulde med, ham vilde de ikke forlade; det var jo ham, deres forenede Kjærlighed vaagede over.

Hvorledes gik det ham nu? Der stod en Kamp i hans Hjerte, en frygtelig Kamp, som kun han troede at kjende. „Engang til," havde man sagt, da han blev sat paa fri Fod, „og det er Forbedringshuusstraf." — „Engang til!" Disse Ord stode for ham Dag og Nat, vaagen og i Drømme. „Engang til!" Og dog kunde han ikke modstaae Fristelsen; han kæmpede forgjeves: Vennerne og deres slette Indflydelse havde atter faaet Magt over ham. Han kæmpede, og han skjulte sin Kamp for Alle; men der var Een, der saae den, Een, hvis Blik Kjærligheden gjorde klartseende, Een, der elskede ham og med Skjælven og Frygt fulgte hvert Skridt, han gjorde.

Det var Marie. I disse Dage vare hendes Tanker dog saa optagne af den nye Fremtid, hun gik imøde, at hun ikke saae Alt, hvad der foregik omkring hende, i det rette Lys; thi hun saae Alt gjennem Glædens Solskin. „Paa Søndag!" lød det i hendes Hjerte. „Paa Søndag!" Og det var som om en Verden af Haab og Lykke oprullede sig for hendes Blik, en Verden, hvor en dobbelt Kjærlighed skulde beskytte og bevare hendes Broder fra at falde tilbage i Synden. Hun drømte saa herligt, drømte Alt, hvad et reent og elskende Hjerte drømmer om sin Kjærlighed.

Og Søndagen nærmede sig mere og mere. Løverdagen kom. Hun sad og læste i sin Bønnebog, hun var saa inderlig bevæget; det var saa høitideligt i Himlens dybe Blaae, i Solens Smil og Fuglenes Kviddren. Selv det gamle Stueuhr i Krogen slog saadanne høie, klare Slag.

Frederik traadte ind. Hans Blik foer uroligt om i Kammeret; hans Kinder vare blege, hans Læber tæt sammenpressede. Et dybt Suk hævede hans Bryst; han satte sig i den mørkeste Krog af Værelset og skjulte Ansigtet i sine Hænder. Marie reiste sig. Der var kommen saa mild en Fred, saa dyb en Alvor over hende; hun vidste ikke selv . . . hun følte sig saa underlig, som om hun ikke mere hørte Jorden til. Blidt nærmede hun sig Broderen, slyngede Armene om hans Hals og trykkede ham til sit trofaste Hjerte. Han foer op, som stukken af en Slange, stødte hende ublidt fra sig og raabte vildt: „Rør mig ikke! Rør mig ikke!"

„Frederik!" En skrækkelig Anelse betog hende; hun kunde neppe spørge: „Ulykkelige, hvad har Du gjort?"

„Ja, Ulykkelige!" — lo han vildt — „Forbedringshuuslem! Tugthuuscandidat! Hvad har Du gjort?" Han sank ned paa en Stol og hulkede som et Barn.

Der stod den unge, nys saa lykkelige Brud; der laa hendes Fremtids Slot i Ruiner; der svandt hendes lyse Drømme. Hun var atter vaagnet op.

Bleg og zittrende som en Beruset, famlede hun hen til Broderen, sank ned for hans Fødder og slyngede Armene om hans Knæe, som om hun frygtede, at man vilde rive ham fra hende, som om hun vilde holde ham fast for hele Livet, og med en Stemme, ikke bebreidende, ikke haard, ikke klagende, men blød og bedende, saaledes som man tiltaler et lille, ængstet Barn, bad hun ham aabne sit Hjerte for hende, hans eneste Veninde, og sige hende Alt. Og han gjorde det, med Øinene stirrende stift hen for sig, med huul, klangløs Stemme, med sine Hænder tæt omsluttede af hendes ærlige og trofaste. „Det var iaftes; jeg stod og stirrede ind ad de oplyste Ruder hos den gamle Guldsmed, ham, som kjøbte Faders og Moders Forlovelsesringe og senere Faders lille Brystnaal, Ankeret, Du gav mig imorges. Der var saa fuldt af Guld og Stene, det glimrede saa vidunderligt deiligt; det var, som om det vinkede og lokkede mig, dette Guld, mig, der ikke eiede en Skilling i min Pung. Der skulde være stort Gilde — jeg vidste det, men jeg turde ikke gaae derhen; jeg skyldte den Ene og den Anden; man forfulgte mig paa Gaden, paa Vertshusene, hvor jeg kom, og raabte mig i Ørene: „Bedrager, der spiller og drikker paa Andres Pung!" . . . Alt Dette gjentog jeg i mine Tanker, medens jeg stod derude og stirrede og stirrede, medens Guldet lokkede og vinkede . . . Kun en eneste af disse Ringe, en eneste, og jeg kunde kaste dem deres Penge i Øinene . . . og . . . jeg kunde gaae med til Gildet."

Han holdt inde og knugede den knyttede Haand mod Panden. Marie betvang sin sagte Hulken.

„Da nærmede lette Trin sig. Jeg foer sammen, som den onde Samvittighed, og traadte tilbage i Skyggen af en Lygtepæl. Det var en Pige; jeg kunde ikke see hendes Ansigt. Hun traadte ind i Boutiken og jeg hen til Vinduet. Jeg stirrede igjen derind. Hun stod med Ryggen vendt imod mig og saae paa nogle Brystnaale; den ene efter den anden forlod hendes Haand og blev igjen lagt paa Disken med en benegtende Rysten paa Hovedet. De spillede i Lysskjæret . . . O, hvor de spillede! Det krøb gjennem mine Fingerspidser. Tilsidst kom den Gamle frem med een, et lille Anker . . . jeg gjenkjendte den strax . . . det var den. Saa nikkede hun, tog sin lille Pung frem og betalte den med sine ærlige, suurterhvervede Skillinger . . ."

Han sænkede Hovedet og græd bittert; hun slyngede sine Arme tættere om ham, som vilde hun trøste ham, sige ham: „Jeg er her, jeg, din trofaste Søster!"

„Saa gik hun . . . ja, Du veed det jo . . . hun gik tilbage til sit fattige, men ærlige Hjem; men Synderen blev tilbage, og med hende, hans Skytsengel, forsvandt den Anger, der for et Øieblik havde rørt sig i hans Hjerte. Guldet glimrede paany, det frygtelige Guld. Derinde paa Disken laae endnu Brystnaalene og lokkede ikke blot den Ulykkelige derude, men ogsaa deres Eier, den gamle, haardhjertede Gnier. Han stod og holdt den ene efter den anden for Lyset, at de rigtigt kunde spille. O, hvor de glimrede! Alt var forbi; det blev atter haardt og koldt herinde, og Begjerligheden efter Guldet talte ene; jeg aabnede hurtigt Døren og nærmede mig Disken. Jeg vidste ikke selv, hvad jeg vilde, hvad jeg skulde sige, hvad Ærinde jeg skulde give mig. Men Fanden, som altid er Syndens Haandlanger, udeblev heller ikke her.

„De kommer vel efter Deres Søsters Pung?" sagde den Gamle, og vendte sig om, for at række mig den lille, tomme Pung, Du havde glemt. Jeg greb den med Begjerlighed. Jeg Ulykkelige! Den brændte ikke min Haand, den lille, ærlige Pung! Jeg greb den med den samme Haand, der faa Secunder iforveien havde ranet en af de ulyksalige Naale og endnu skjulte den . . . ja, endnu skjulte den . . . jeg greb den med samme Haand og forlod roligt Boutiken . . ."

Han stirrede stivt og ufravendt hen for sig, som saae han det Hele paany med Sjælens Øie.

„Saa gik jeg opad Gaden, men herinde var der som sprunget Noget istykker ved Berørelsen med Pungen. Jeg kunde ikke gaae til Gildet; jeg gik omkring paa Gaderne med den og Naalen knugede i min Haand. Jeg veed ikke, hvordan det var; men hvordan jeg gik eller ikke gik, kom jeg altid tilbage til Guldsmedboutiken, og stod og stirrede derind; mine Fingre famlede om Naalen, som om de ikke vilde slippe den, men herinde var det, som om en Stemme sagde: „Gaa ind og giv den tilbage!" Jeg gik da — men gik Døren forbi, og tilsidst bleve Lysene slukkede og Skodderne lukkede for Vinduerne. Saa gik jeg hjem, men jeg havde ikke Mod til at gaae op; jeg kunde ikke — nei, jeg kunde ikke! Men da Dagen kom, kom ogsaa mit Mod; jeg gjemte Brystnaalen i

Pungen og gik op. Du kom mig imøde, mild og overbærende, som altid, og det blev atter blødt herinde, men kun for et Dieblik, og da jeg var ene i mit eget lille Kammer, tænkte jeg kun paa, hvorledes jeg bedst skulde blive af med Naalen og faae flest Penge for den. Jeg havde allerede lagt min Plan. Da kom Du sagte ind, slyngede dine Arme om mig og sagde med Taarer i Dinene: „Frederik, jeg har ogsaa en lille Overraskelse til Dig paa denne Dag." Du holdt Noget for mine Dine; det glimrede; o, hvor det glimrede! — men svagere og svagere, til jeg slet Intet kunde see mere. En Taage havde lagt sig for mine Dine, det var Skammens, det var Angerens; men Du blev ved at lade det lille Anker spille i Dagslyset og sagde: „Du skal bære den i din Krave imorgen paa min Bryllupsdag; Du gjenkjender den jo nok? Det er den samme, gamle, kjære Naal, vor Fader bar til sit og Moders Bryllup. Det er et Anker — det betyder Haabet." Saa kunde jeg ikke mere; jeg reiste mig og styrtede bort, langt bort! Og der har jeg gaaet til nu. Men Naalen har jeg; jeg kunde ikke skille mig ved den . . . og heller ikke give den tilbage . . . jeg vilde, men jeg kunde ikke. Her er den — her!" Han famlede i sin Brystlomme og trak en lille falmet Pung frem.

Hun udstødte et Glædesskrig og greb krampagtigt efter den. Hun aabnede den og fremtog Naalen. Der var den; der holdt hun den i sin Haand . . . „O, Gud, min Gud!" — hun pressede den til sine Læber — „Jeg vil gaae med den strax; jeg vil give ham den tilbage; jeg vil . . ."

Hun fik ikke talt ud; hun havde ikke hørt Døren aabne sig . . . hun troede, hun var ene med Gud og sin ulykkelige Broder; men nu faldt en Jernhaand paa hendes Skulder . . . hun behøvede ikke at see sig om, hun behøvede ikke at spørge; hun vidste, hun følte, det var Retfærdighedens tunge Haand. Hun udstødte et høit Skrig og lod Naalen falde. Den blev taget op . . . det var jo netop den, man søgte.

„Naa, hvem af Jer er det saa dennegang?" spurgte den ene af Betjentene haanligt, „eller have I maaskee Begge været enige om at stjæle den?"

„Hun stod med den i Haanden," bemærkede den Anden, „hun kyssede den. Det er gode Tegn, naar de blive førte til Protocols!"

„Ja, den Gamle meente jo nok, det var hende," sagde den Første, „men vi faae at see, hvad de mene deroppe. Hæleren er ialtfald ligesaa god som Stjæleren; det er bedst, at I Begge følge med."

Frederik havde reist sig, bleg og skjælvende; han aabnede Læberne, han vilde tale . . . han vilde overgive sig selv, ikke til Fængsel paa Vand og Brød, men til Forbedringshuset.

Og Marie! Hvad var det for en frygtelig Kamp, der foregik i hendes Hjerte? Hvad sagde disse blaae Læber? — denne Zittren, der gjennembævede hendes Legeme, som et Jordskjælv . . . disse Dine, der vare fæstede paa Broderen med vild Fasthed, som Ørnens, der seer sig sine Unger berøvet, men ikke vil give slip paa dem uden Kamp paa Liv og Død? Hun kæmpede med Sorgens, med Fortvivlelsens Styrke; hun kunde neppe udtale Ordene, det var som om de tonløst døde paa hendes Læber: „Ja, jeg er Tyven, jeg har stjaalet den! Han har Intet vidst derom, Intet førend i dette Dieblik, da jeg, greben af Frygt og Anger, fortalte ham Alt." Hun kunde ikke mere; hun skjulte Ansigtet i sine Hænder og hulkede sagte.

Et Skrig, dumpt og huult som en Gravklokke, lød gjennem det lille Kammer. Det kom fra Johan, der ubemærket havde været Vidne til denne sørgelige Scene.

Og endnu stod han der, han, Synderen, den virkelige Forbryder, bleg, skjælvende, med aabne Læber, som om han vilde tale og sige: „Her er jeg! Griber mig! Jeg er Tyven!"

Men han sagde Intet; han stod og stirrede og stirrede i een Retning: det var paa et Par milde, bedende Dine — saa bedende, at de trængte gjennem Marv og Been. De bade: „Ti stille! Jeg vil frelse Dig; Du skal ikke i Forbedringshuset." Og saa smilede de næsten, midt i deres bittre Smerte, som vilde de sige: „Det er Intet, det gjør jeg saa gjerne for Dig."

Og hans Læber lukkede sig — og de milde Dine smilede, som om de vilde takke ham. Men Politibetjentene grebe dem begge.

„Naa, saa Touren er kommen til Dig" — sagde den Ene, og tog hende haardt om Armen — „det er nok en smitsom Syge."

Og den Anden greb ham og sagde: „For det Første maa Du følge med, hvordan det saa gaaer siden."

Og bort gik de. Endnu kunde man høre Trinene knage paa den gamle, brøstfældige Trappe; endnu . . . og Alt blev stille som en Grav.

Men i det lille Kammer sad en Mand. Ingen havde lagt Mærke til ham, Ingen uden Een, hvem hans Nærværelse havde skaaret i Hjertet. Hun havde ikke seet paa ham, hun havde ikke hævet sine sænkede Dine, da hun gik forbi ham, og dog vidste hun, følte hun, at han var der. Der sad han og stirrede hen for sig, som om han vilde afryste en Tvivl, en rædsom Tvivl, en Taage, som truede med at indhylle hans Sjæl i sin dræbende Uvished. Af og til rystede han paa Hovedet, som for at sige: „Nei, det er umuligt! Jeg drømmer, jeg drømmer lysvaagen." Og dog drømte han ikke; hun var jo borte; kun han, den ulykkelige Brudgom, var tilbage. Han reiste sig langsomt og saae sig om, som En, der siger: „Her er jeg sidste Gang; jeg kommer aldrig, aldrig meer tilbage." Han nærmede sig Døren, hævede Haanden, som om han vilde vidne for Gud og Mennesker, og sagde med dump, klangløs Stemme: „Han er Tyven, Tyven, som har stjaalet sin Søsters Ære, Tyven, der har stjaalet hendes Fremtid — stjaalet Alt, Alt, hvad hun elskede."

Og langsomt, som En, der gaaer i Drømme, stirrende hen for sig med et aandsfraværende Blik, forlod han det sørgelige Kammer.

Det var en venlig Aften. Maanen vuggede sig mellem Sølvskyerne; hist og her funklede en lille Stjerne, og Aftenvinden susede, som et Aandepust mellem Blomster og Blade. En eensom Vandrer, med sin Randsel paa Ryggen, støttende sig til en Knortestok, gik med langsomme, tunge Skridt op ad Landeveien. Nu standsede han, for at kaste et sidste Afskedsblik til det svage Omrids af den i det Fjerne liggende By. Endnu et Blik, et langt, smerteligt Blik, og han gik videre.

Det var Johan. Han vandrede nu bort, for aldrig mere at vende tilbage. I et fremmed Land vilde han søge, ikke Lykke — den blomstrede ikke mere for ham — men Erhverv. Vel vidste han i sit Hjerte, vel havde han aldrig betvivlet, at Marie var uskyldig, at hendes Sjæl var ligesaa reen og skjøn, som nogensinde, ja, langt renere, langt skjønnere . . . men Verden? . . . I dens Omdømme var hun fortabt, fordømt, brændemærket . . . en Tyv . . . Havde han ikke Pligter mod sine Forældre? Skyldte han ikke dem, at bevare deres ærlige, uplettede Navn reent, som de havde overgivet ham det? Aldrig havde nogen Skygge hvilet paa det, og aldrig vilde han være den, der plettede det.

Ogsaa den simple Mand har sin Adel, som han kæmper for at bevare. Forskjellen er kun den: hans er erhvervet i hans Ansigts Sved, under Savn og Lidelser, medens den Andens er en Fødselsgave, Barnet modtager i Vuggen.

Og han drog bort. Elske Marie, det vilde han — elske hende hele sit Liv; men give hende sit Navn — det var efter hans Grundsætninger umuligt.

Maanen tittede bag Sølvskyen; den seer og veed Saameget; for den var dette ikke noget Nyt. Den eensomme, nedbøiede Vandringsmand, disse mørke Tanker, der som et oprørt Hav bølgede frem og tilbage i hans Sjæl . . . Intet var Nyt; den havde seet det saa ofte, og den smilte lige mildt, den vidste jo, at Alt er forgængeligt; kun Eet lever evigt . . . det er Guds Naade.

Der var en Tummel i det lille Kammer. De andre Huusbeboere klagede; de kunde ikke udholde al den Støi, de vare ikke vante til den. Fine Nerver finder man jo nutildags overalt, ikke blot hos Menneskene — nei, ogsaa Hunde, Katte og Kanarifugle begynde at fortælle om deres rystede Nerver . . . hver i sit Sprog, det forstaaer sig; de blive smittede af deres daglige Omgang, Menneskene. Derfor var det ikke saa underligt, at høre Madamerne i det snevre Stræde, i det faldefærdige Huus, klage over den Rystelse, Støien frembragte i deres Nerver.

Og hvad betød da denne Tummel, der harmede Saamange?

Et angrende Hjerte, en Opvaagnen til et nyt Liv, en frelst Sjæl, der stræbte frem, der arbeidede Nat og Dag, for ved sin Flid at bøde paa sin spildte Fortid, for ved sin Anger, sin forandrede Vandel at forsone Gud og Menneskene.

Hvis man kunde have seet gjennem den lukkede Dør, hvor vilde man da have harmet sig paa Beboernes Vegne! Hvad maatte det have været for et Hjerte, der ikke havde jublet! Og hvad maatte det være for et Die, der ikke havde fældet Glædestaarer!

Midt paa Gulvet stod en Høvlebænk; rundtom laae Værktøi, Træ og andet Materiale. Med blussende Kinder, med flammende Dine, arbeidede han derinde . . . han, den Nyfødte, den Gjenfundne. Syndens Hylster var brudt, Hjertets Blomster spirede atter frem, de rene, trofaste Smaa fra Barndommens lykkelige Dage. Intet Ukrudt truede med at kvæle dem i Væxten; som ved et Trylleri stode de der, saa friske, saa grønne, som om ingen giftig Aande havde berørt dem og kuet deres Fremspiren. Og hvad var det for et Solskin, der atter havde kaldt dem tillive? Kjærlighedens . . . Søsterens altopoffrende Kjærlighed. Og hvad var det for en forfriskende Dug, der frugtbargjørende havde lagt sig paa deres unge Skud? Det var Angerens Taarer, først brændende og bittre, som vilde de tilintetgjøre de svage Spirer, saa mildere og mildere, indtil Blomsterne sloge Rødder, saa faste . . . indtil de knoppedes og udfoldede sig i en Flor, saa herlig, at den fik Himmelens Engle til at juble.

Hvor han stræbte, hvor han arbeidede Dag og Nat! Hvor hans Pande var bleven klar og rolig! Hvor hans Blik var blevet fast og freidigt! Der stod en Beslutning, en urokkelig Beslutning, at læse i disse paa engang bestemte og veemodige Træk, et Løfte, der ikke vilde brydes, en Forudsigelse, der ikke vilde skuffe. Intet Smil, ingen opmuntrende Sang lettede hans Arbeide; raskt, bestemt og alvorsfuldt skred det frem; Villien og Evnen fulgtes ad Haand i Haand; men Glæden? Den var indhyllet i et Sørgeflor.

Det bankede. Frederik aabnede Døren. Det var atter en af disse Fristere, disse Djævle i Menneskeskikkelse.

„Kommer Du iaften? Vi holde Gilde, og der pleier Du ikke at være den Sidste." Hvor ofte havde han ikke allerede sagt Nei til dem! Og dog kunde de ikke lade ham med Fred; dog kom de atter og atter, for at lokke, for at friste, for at berøve Hyrden hans gjenfundne Faar. „Kommer Du iaften?"

Han rødmede; et Vredeslyn funklede i hans Dine. „Gaa! Lad mig med Fred! Jeg kjender Jer ikke; jeg har aldrig kjendt Jer! Og kom I atter og atter, og forfulgte I mig selv i min Dødsstund — det vilde være forgjeves. Byttet er undsluppet; det vender aldrig tilbage. Jeg er en dyrkjøbt Sjæl — saa dyrkjøbt, at min Synd er udslettet, at jeg ikke længer hører Jer til."

Hvor tidt maatte han ikke gjentage disse Ord! Hvor tidt, førend de bleve trætte og opgave deres Offer! Endelig fik han Fred, blev udslettet af deres Tal og vandrede uforstyrret frem mod Maalet.

Den eneste Fritid, han tog sig, var om Aftenen i Mørkningen; saa forlod han sit eensomme Kammer og gik til Fængselsporten. Her stirrede han med længselsfulde Blikke paa de smaa, med Jernstænger forsynede Vinduer; ofte troede han at see en Skygge vinke bag et af dem; var det Hende? . . . En inderlig Bøn steg fra hans Bryst, en Bøn om Naade og Tilgivelse . . . endnu et Blik, og han ilede atter hjem, for at arbeide med fornyet Mod og Styrke.

Hvor der var reent og net! Høvlebænken var flyttet ind i et lille Kammer ved Siden af. Bohavet, de gamle, ormstukne Meubler, straalede som et Speil. Han havde jo selv poleret dem og fældet Taarer over dem. Hvor latterligt! At græde over nogle gamle Træstole! . . . Men det havde været hans Forældres, og hvormange Taarer havde disse ikke fældet over ham i deres Himmel!

I det midterste Fag stod det gamle kjære Rosentræ i fuld Flor, og ved Siden af det en Cala, med sit smukke hvide Bæger; den sidste var en Overraskelse. Et lille Sybord stod under Vinduet — det havde han selv lavet; paa dette en Syæske, med Navnet Marie Hansen paa Pladen, underneden var der udskaaret to foldede Hænder. Det havde han nu havt sine egne Tanker ved; det var en Takkebøn til Gud og Hende, der havde frelst ham; men det forstod kun han, og han tænkte, at hun ogsaa vilde forstaae det. Saa var der en Skammel og mange andre Smaating, som han ærligt havde stræbt for at anskaffe. Og i det gamle Chatol, i det hemmelige Rum? . . . Hvor tidt havde han ikke aabnet det og talt de nye, blanke Dalere! Hvor de skinnede! Og ærligt vare de tjente i hans Ansigts Sved, med Opoffrelsen af hans Nattesøvn.

Nu stod Kammeret tomt; det ventede paa Hende, for hvem alt Dette var tænkt og gjort. Og Døren gik op; Haand i Haand traadte de ind.

Bleg var hun, indfaldne hendes Kinder, matte hendes Dine; men en ubeskrivelig Fred, en ubeskrivelig Tilfredshed lyste i ethvert af hendes Træk.

Stille sank de i hinandens Favn; hvor fast de holdt, som vilde de aldrig mere løsrives fra hinanden! Og saaledes var det; nu hørte de jo sammen for Tid og Evighed; Intet kunde adskille dem, selv ikke Døden; dyrt havde hun kjøbt ham . . . og han? Intet Ord kom over deres Læber, og dog — samme Følelse, samme Tanke bevægede sig i deres Hjerter: de takkede Gud, den kjærligste, den bedste Fader, for al hans uendelige Naade mod dem; Han, den Eneste, der elskede dem i den store, fremmede Verden; Han, der havde skjenket dem denne dybe, indbyrdes Kjærlighed, deres eneste jordiske Rigdom.

Hun saae sig om i det lille Kammer. Hvor det var forandret, hvor net, hvor hyggeligt! Intet undgik hendes taknemmelige Blik, ikke det allermindste Tegn paa hans Kjærlighed. Hvor hendes Hjerte jublede! Hun tænkte ikke paa sig selv, paa sine tilintetgjorte Forhaabninger og Drømme, paa sin eensomme Fremtid. Han var jo frelst; hun tænkte kun paa ham; hun følte sig saa lykkelig! Intet Spørgsmaal kom over hendes Læber, Intet, der kunde hentyde til Johan; hun vidste det jo: han var tabt for hende; men turde hun klage? Hvad havde hun ikke vundet!

Og en stille Lykke lagde sig over det blødende Saar; det blødte, men i Stilhed, uden at hun selv vidste eller følte det.

„Tyv bliver dog altid Tyv!" sagde Naboerne, naar hun gik ud, for at bringe sit Arbeide i Byen. „Først stjal jeg Synaal, saa stjal jeg Traad, saa stjal jeg Bondens Ganger graa, saa blev jeg hængt!" sagde Gjenboerne, naar hun vendte

hjem. Og Børnene pegede Fingre ad hende og sagde til hverandre: „See, der gaaer Hun, der har stjaalet!“

Da foer Blodet op i de blege Kinder, Oinene udsendte Lyn, Panden rynkede sig, men kun et Oieblik, og et mildt, beroligende Smil gled over de formørkede Træk, og gav dem atter den stille, blide Fred, der var saa elskelig.

Og naar hun saa traadte ind i Huset og hørte Hammerslagene deroppe fra det lille Kammer, som oftest ledsagede af en halv glad, halv veemodig Nynnen, saa ilede hun op ad Trappen, som baaren paa Glædens Vinger, saa traadte hun ind med et straalende Smil paa Læberne, sluttede den kraftige Skikkelse — i hvem man neppe vilde gjenkjende den af Lasten udtærede, svækkede Frederik — i sine Arme, saae ham kjærligt ind i det nu saa aabne, freidige Blik, som vilde hun der læse Stadfæstelsen paa den inderlige Fred og Lykke, hun følte, og det sang, det jublede dybt derinde i hendes Hjerte: „Det bærer Frugt! Det bærer Frugt!“

Literatur.

— Det danske Sprog — eller correctère de danske Dialecter — som i de sidste Aar have fundet saa mange Dyrkere, har i disse Dage seet sin Literatur beriget med et nyt Værk: Det danske Folkesprog i Sønderjylland, forklaret af Oldnordisk, Gammeldansk og de nynordiske Sprog og Sprogarter, af Sognepræst Johannes Kok i Burkal. Første Deel, indeholdende Sproglære og Ordbog. Det er et meget udførligt og, navnlig forsaavidt den lexicalske Deel angaaer, interessant Værk, som vi derfor paa det Bedste skulle anbefale dem af vore Læsere, som maatte ønske at stifte nærmere Bekjendtskab med Sønderjydens Sprog, og at studere paa den ene Side dets Ligheder med det danske Skriftsprog, paa den anden Side Forskjellighederne derfra. Forfatteren hører synligt til Danskhedens troeste Forkæmpere, men det gjør os ondt at maatte udtale, at denne Kjærlighed af og til fører ham til at bruge Udtryk, som ikke høre hjemme i et videnskabeligt Værk, ligesom hans Danskhed maaskee gaaer noget videre, end en grundig videnskabelig Prøvelse vil indrømme, naar han paastaaer, at medens den sønderjydske Sprogart indeholder 2000 fra det nu brugelige Dansk afvigende Ord, som ganske stemme med Oldnordisk, Gammeldansk, Svensk og Norsk, findes der neppe 50 af virkelig tydsk Oprindelse — og at disse 50 Ord endda alle ere indkomne i den nyeste Tid. (P. G. Philipsens Forlag).

— Til „Veiviser for Kjøbenhavn og Omegn for 1863“ er hos Boghandler Falkenberg udkommet et Tillæg, der indeholder endeel Bopælsforandringer efter April Flyttedag, samt en Mængde Tilføielser og Berigtigelser til Bogens forskjellige Afdelinger.

— Den i den Gyldendalske Boghandling udkomne lille Piece: „Monarchiet — Eiderstaten — Skandinavismen — Danmarks Forsvar,“ af V. Dinesen, er en Samling Artikler, som under forskjellige Mærker have været optagne i „Dagbladet“ og „Flyveposten“. Forfatterens Standpunkt er i disse saavelsom i hans Fortale et heelstatligt.

— Efter Gustav Freytags „Bilder aus der deutschen Vergangenheit“ er der af Schubothes Boghandel udgivet en Oversættelse af et af Livsbillederne „Doctor Martin Luther“. Det er fornemmelig den indre Udvikling hos denne Mand, som udgjør Bogens Gjenstand, og om end Tankegangen i det Sprog, hvorfra den er oversat, oftere gjør sig gjeldende, vil den dog ogsaa interessere danske Læsere.

Konst.

— Under Titlen „Fremskridende Tegneøvelser for Ungdommen“ har Hr. Carl Rosenhoff udgivet et Hefte, indeholdende 6 Tavler. (H. P. Møllers Forlag.)

— Den Omstændighed, at der i den senere Tid er opført en stor Mængde Bygninger, saavel i velgjørende, som i videnskabeligt og communalt Oiemed, i Forening med, at vi fra den historiske Tids forskjellige Perioder eie endeel classiske Mindesmærker, har bevæget Boghandler Stinck til at indbyde til Subskription paa „Prospecter af offentlige Bygninger i Kjøbenhavn og Omegn, ledsagede af historiske og skildrende Beskrivelser.“ Værket vil udkomme i omtrent 40 Hefter à 20 Sk., hvoraf 1ste Hefte, indeholdende Rosenborg, tegnet og lithographeret af F. Larsen, er tilgængeligt i Boghandelen.

Blandinger.

— Et nyt Slags Log, som Opfinderen har givet Navnet lochometre, blev den 22de Mai prøvet paa Seinefloden ombord paa Dampskibet „Le Parisien“ og med det heldigste Udfald. Indretningen bestaaer i en Hævert, hvis to aabne Ender nedsænkes i Vandet. Ved Skibets Bevægelse bliver Vandet stadig drevet op i Hævertens ene Been og strømmer ud ad det andet. Denne jævne Strøm bevæger et lille Tandhjul, som er anbragt i Hævertens øverste Deel, og dette driver igjen et Uhrværk, hvis Plade angiver den gjennemløbne Afstand fra 1 til 10,000 Meter. Skibet gik fra Paris til St. Cloud og Afstanden mellem disse Steder blev angivet med fuldkommen Nøiagtighed.

— I Liverpool er der indviet et storartet Mindesmærke for Hertugen af Wellington: en Bronzestatue af 7 Alens Høide, forestillende den berømte Kriger i daglig Uniform, staaende paa en dorisk Søile, der, med Fodstykket, er 59 Alen høi. Til Støtten er næsten udelukkende anvendt Kanoner, skjenkede af Regjeringen; de fleste vare Trophæer fra Waterloo. En Steenvindeltrappe fører op gjennem Søilen til Mindesmærkets Overdeel; ad denne Vei er der lagt en Lynafleder fra Statuens Hoved til Jorden. Høitideligheden overværedes af en umaadelig Menneskemasse.

— Londons »Athenæum« meddeler, at der har dannet sig et Samfund med det Maal for Oie, at construere et Kæmpetelescop af langt betydeligere Størrelse, end Lord Rosses bekjendte sexfods Reflector, der for Tiden saagodtsom er sat paa Vartpenge under Irlands taagede Dunstkreds. Af det nye Kæmpeinstrument venter man sig rigt Udbytte, navnlig ved Jagttagelsen af Planeterne.

Genealogisk Notits.

Efterfølgende Tabel viser Slægtskabet imellem Grækenlands første Konge og Dronning, og dets anden Konge, samt hvorledes alle tre nedstamme fra vore oldenborgske Konger.

Frederik II,
Konge i Danmark og Norge.

Elisabeth,
g. m. Hert. Henr. Julius af Brunsvig-Wolfenbüttel.

Elisabeth,
g. m. Hert. Johan Philip af Sachsen-Altenburg.

Elisabeth Sophie,
g. m. Hert. Ernst d. Fromme af Sachsen-Gotha.

Elisabeth Dorothea,
g. m. Landgrev Ludvig VI af Hessen-Darmstadt.

Ernst Ludvig,
Landgreve af Hessen-Darmstadt.

Ludvig VIII,
Landgreve af Hessen-Darmstadt.

Georg Vilhelm,
Prinds af Hessen-Darmstadt.

Vilhelmine,
g. m. Kong Maximilian I af Baiern.

Ludvig I,
Konge af Baiern.

Otto I,
Konge af Grækenland 1832—62, f. 1815.

Christian IV,
Konge i Danmark og Norge.

Frederik III,
Konge i Danmark og Norge.

Frederikke Amalie,
g. m. Hert. Christian Albrecht af Holsten-Gottorp.

Christian August,
Biskop af Lübeck.

Georg Ludvig,
holsten-gottorpsk Prinds.

Peter,
Hertug af Oldenborg.

August,
Storhertug af Oldenborg.

Amalie,
Dronning af Grækenland, g. m. Otto I,
f. 1818.

Christian V,
Konge i Danmark og Norge.

Frederik IV,
Konge i Danmark og Norge.

Christian VI,
Konge i Danmark og Norge.

Frederik V,
Konge i Danmark og Norge.

Louise,
g. m. Landgrev Carl af Hessen-Cassel.

Louise Caroline,
g. m. Hertug Vilhelm af Glücksborg.

Christian,
Prinds til Danmark.

Georg I.
(Prinds Vilhelm til Danmark),
Grækernes Konge 1863, f. 1845.

J. K.

Logogriph.

Mens overalt tilbage og frem
Der tales og skrives om 1. 2. 3. 4. 5.,
Skal blot denne ringe 1. 4. 5.
Berette
Dig Dette:
Naar 2. 3. 4. har 3. 2. 4. 5.
Fuld
Af „Danmarks Guld“,
Glæder han sig med Rette.
Nu maa Du gjætte!

Opløsning paa Gaaden i Nr. 194:

Aage.

Opløst af Amy, Louise, Natalie, T. ved Thebordet, Skytten Bryde, Dembernowsky, Ti i Odense, Hugin og Munin, Orlina, det magentafarvede Baand i Slagelse, J. K. i Frederiksborg, H. & Vitellie i Middelfart, Tutnas, S. A. F., Slægtningerne, Peter Drænkenberg, Søren Pipperup, Kartoflen i Løgsauce, Petrianus, licencieux, Fatter Bergstrømmer, Charlotte paa Blaagaard, Skriverhans i Nakskov, Hvide Pølse i Sorø, to Svaner i Ramsherred, Assessoren i Aalborg, Abadasehowskybotsky, Pipperop i Helsingør, Christen Skævbeen i Skaarup, Joskedadie og Ditte i Vestertaby, Skoletøsen i Nakskov, Phillegøi, Fioldus paa Bornholm, Hektor paa Aarhuus Banegaard, Storm og Blæst i Ringkjøbing, Lavina i Hjørring, J. L., Fix eller Nix i Ribe, den lille Molboe i Horsens, Nussing i Veile, P. M. D. i Løgstøer, Aage i Veile, 404 i Fredericia, en billig Beværtning i Nyborg, L. A. M., Carl af Rise, C. W. G. i Middelfart, Quick & Montebello, hellig Olaf, Sh i Ringsted, Pinnevig i Horsens, Loke i Aabenraa, Sophus Houmann i Aarhuus, Jørgen Tordentamp i Viborg, Fætter Georg, Mod Øst i Nakskov.

Opløst paa Vers af ch i Flensborg, Mc'Bob, E. M., T. T. i Svendborg.

Døde.

Thomas Georg Schøller, Generallieutenant, commanderende General i 3die Generalcommandodistrict, † den 17de Juni i Kiel, 70 Aar.

Carlo Amellini, Indenrigsminister under den romerske Revolution, Triumvir sammen med Mazzini og Saffi, † i Landflygtighed i Brüssel den 3die Juni.

Verdens-Barometret.

London	18	Juni	3	pCt.	Consols . . .	$92^1/_8$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	68. 85.
Wien	17	—	5	„	Metalliques	76. 20.
Berlin	„	—	$3^1/_2$	„	Staats-Sch.	89.
Kjøbenhavn	19	—	4	„	Kgl. Obligat.	$97^1/_4$.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 12te til 18de Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
12te . .	13,5	19,5	10,6	70	27“10,06	12,88
13de . .	13,4	15,8	9,0	90	27“ 8,10	0,33
14de . .	14,0	17,8	5,0	90	27“10,30	1,23
15de . .	13,5	20,0	10,0	65	28“ 0,57	
16de . .	15,5	21,5	7,8	50	28“ 0,04	
17de . .	16,8	23,0	9,6	45	28“ 0,00	
18de . .	16,9	23,0	9,0	55	27“11,84	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Das Seebad Marienlyst

bei Helsingør mit Umgebungen. Von Edmund Lobedanz, 44 Sider i Quart. Med 30 Illustrationer. 1 Rd. — Af den Omtale, dette Værk har fundet i Udlandet, hidsætte vi:

— Der Text gewährt seinen Unterricht über die Oertlichkeiten und deren Geschichte in anziehender Weise; die Holzschnitte gereichen dem Verlagsbureau in Kopenhagen und den artistischen Mitteln desselben zur Ehre.

(»Hamb. Nachr. Nr. 120«:)

— Eine kleine, durch gelungene Darstellung und eine Fülle gefälliger Illustrationen ausgezeichnete Schrift von E. Lobedanz will uns nach den grünen Buchenwäldern Seelands und den Wellen des Sund hinüberlocken. Seitdem der Sundzoll gefallen, haben wir ja keine Ursache mehr, mit dem Sund unzufrieden zu sein.

(Gutzkows »Unterh. am häuslichen Herd« Nr. 22.)

— »Europa« Nr 22 giver i en længere Artikel et udførligt Uddrag af Bogen.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Persienner

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.

Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.

Priisliste findes i Kjbh. Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.

L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Fra Australien,

Reiseskizzer af Bob. Med 15 Træsnit. 55 Sider i Quart. Indhold: 1. Fra et Ophold i Colonien Victoria. I—VI. — 2. Et interessant Bekjendtskab. — 3. Van Diemens Land. — 4. Hjemreisen. 80 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 196. | Udkommer hver Søndag. | **Kjøbenhavn den 28. Juni 1863.** | 2 Rdlr. Qvartalet. | **4de Bind.**

Indhold.

En Inspiration, af Erik Bøgh. — Ugens Politik. — En Anekdote om Bernadotte. — Meddelelser af blandet Indhold. — Vandfald i Mesna-Elven ved Lillehammer. — General „Stonewall" Jackson. — Nørretorvet i Flensborg. — Den nye Dok paa Carljohansværn.

En Inspiration.

(Text til et Maleri af Carl Bøgh besørget af Erik Bøgh.)

Mit Navn er Mortensen. Jeg skynder mig med at fortælle det, for at mine ærede Læsere kan vide, hvem der har Ordet.

Af Stand er jeg Pebersvend, af Troesbekjendelse Melancholiker, og af Profession Phantast. Jeg lever af mine Midler og arbeider kun for min Fornøielse. Naar jeg har gjennemlæst de samme Nyheder i fem forskjellige Aviser, røget mine sex Piber Tobak, givet min Dompap en halv Times Underviisning i at fløite, og gaaet Bastionerne rundt, har jeg ingen flere bestemte Forretninger den Dag, og jeg faaer følgelig, især i den lysere Halvdeel af Aaret, en heel Mængde Tid tilovers.

Naar man har feiet for sin egen Dør, kan man med god Samvittighed see efter udenfor sine Naboers. Det morer jeg mig med i min Fritid. Jeg gaaer aldrig indenfor Døren til dem, men iagttager dem i Afstand, og hvad jeg seer, eller troer at see, beholder jeg hos mig selv; det er altsaa en meget uskyldig Fornøielse.

Af og til opdager jeg vistnok, at mine Jagttagelser har været Feiltagelser, men da jeg ikke har meddeelt dem til Nogen, er Ulykken ikke større, end som saa. Engang havde jeg f. Ex. lavet en heel Roman om den Familie, der boede ligeoverfor mig paa anden Sal. Det var en gammel Mand — efter mit Skjøn en pensioneret Professor — og hans smukke unge Datter. De førte et meget eensomt Liv, og det var en Glæde at see, hvorledes de elskede hinanden. Pigen var,

„En høirøstet Nabo", Genremaleri af Carl Bøgh.

saavidt jeg kunde forstaae, hemmelig forlovet med en ung Mand, der kom i Huset — rimeligviis en Fætter — men ligesom i Scribes »Olga, ou l'amour paternel« skjulte hun omhyggelig sin Kjærlighed for Faderen. Naar han var hjemme, saae hun bestandig surt til Fætteren, for ikke at bedrøve Gubben med den Overbeviisning, at der var En, som hun elskede endnu høiere end ham, der ene og alene levede for hende. Var den Gamle derimod fraværende, kunde ingen Elsker ønske sig en ømmere Imødekommen end den, hvormed hun gjengjeldte sin Forlovedes Kjærtegn. Det var smukt, det var endogsaa rørende — men forleden træffer jeg dem alle Tre ombord paa et Dampskib, og kommer i Passiar med den Gamle. Tænk Dem saa blot min Skuffelse, da jeg erfarede, at Professoren er en forhenværende Lysestøber, at den smukke Pige er hans Kone, og at den unge Fætter er — deres Huuslæge. Saadan kan man see feil, naar man seer tvers over en Gade og gjennem Rudeglassene i to forskjellige Vinduer.

For et Par Maaneders Tid siden blev jeg endnu mere skuffet ved at sammenligne et andet Phantasibillede, jeg havde udkastet for en af mine Naboers Regning, med Virkeligheden, og det er denne Skuffelse, jeg her vil fortælle, til Advarsel og Skræk for andre Phantaster.

Jeg havde faaet en ny Nabo. At han var Konstner, saae jeg lige strax paa hans Skjæg, der var et Pragtexemplar af Naturskjæg. At han var Maler, gjettede jeg mig ogsaa let til af en vis Terpentinlugt, der kom ud fra hans Værelse, da han aabnede Døren, idet jeg gik den forbi; men hvad var hans Fag som saadan? Historie-, Portrait-, Landskabs-, Marine-, Architektur-, Blomster- eller Stillebens-Maleri? Det fik jeg ogsaa snart at vide. Der var kun en tynd Væg imellem os, og naar en eller anden af hans Bekjendte eller Kammerater besøgte ham, behøvede jeg hverken at lytte eller lure, for at høre saadanne Repliker, som: „Har Du havt Model til den lille Pige?" — „Maler De nu Hjorte igjen?" — „Den Præstemand der kan jeg godt lide!" — „Har De solgt Drengen med Svinene?" — „De kunde gjerne have gjort den Bondeven lidt mere sveden endnu" — osv. — Det var altsaa klart, at han var Genremaler.

Jeg hørte paa denne Maade saa mange Samtaler om de Malerier, han havde paa Staffelierne, at jeg tydelig kunde see dem allesammen i min Phantasi, maaskee endogsaa meget smukkere, end de Andre saae dem derinde ved Siden af, og jeg morede mig allerede paa Forhaand over, at jeg, naar Udstillingstiden kom, skulde sammenligne de Frihaandstegninger, jeg havde udkastet, med Originalarbeiderne fra min Naboes Atelier.

Denne Morskab førte mig videre. Det faldt mig ind, at ligesom de afbrudte Sætninger, der vare trængte ind til mig gjennem Væggen, havde inspireret mig, der ikke var bildende Konstner, til at componere de smukke Phantasibilleder, jeg havde fuldført, saaledes maatte jeg ogsaa — og det langt lettere, da min Nabo var Mand af Faget og som saadan mere sensitiv for Indtryk og Indskydelser — kunne inspirere Maleren derinde til at udføre et Billede, der var opgaaet i min Phantasi. Det gjaldt kun om at sætte ham i den behørige Stemning, og dertil troede jeg snart at have fundet et Middel.

Jeg udkastede altsaa strax mit Billede og valgte følgende Motiv:

Det er Midnat og Maaneskin. Den mørkeblaae Nathimmel og de lette Sølverskyer dæmrer frem bag de dunkle Pinier og Cypresser, der omgiver den sirlige italienske Bygning tilvenstre, hvis ene Side med en lav Balkon vender ud mod Søen tilhøire, i hvis Bølger Fuldmaanen speiler sig. Midt i Maaneglandsen under Balkonen gynger en let Gondol og i Stavnen paa samme staaer en ung Mand indhyllet i Kappe og bringer, idet han akkompagnerer sig paa Guitaren, en Serenade til den Skjønne, der titter ud gjennem den halvt aabnede Balkondør, synlig for Beskueren, men af Ballustraden skjult for Sangeren i Gondolen.

Nu begyndte jeg paa Inspirationen.

Jeg er meget musikalsk. Jeg har en usædvanlig kraftig og klangfuld Stemme, der desværre ikke har faaet fortjent Uddannelse, da alle de Musikere, til hvem jeg har henvendt mig desangaaende, har været naive nok til at erkjende, at de ikke kunde lære mig at synge reent — hvilket jo netop var det Eneste, jeg forlangte. Her var der imidlertid ikke Tale om en Konstpræstation, men blot om, at den var stærk nok til at trænge igjennem en Væg, og tydelig nok til at angive en valgt Melodi, og i begge Henseender lod den Intet tilbage at ønske. Tidligt om Morgenen, medens min Nabo endnu laa i den eiendommelige Halvslummer, hvori Phantasien vaager og virker mest ugeneert af Reflexionen, begyndte jeg altsaa at synge:

„Skjøn Jomfru luk dit Vindue op!"

for at bringe ham til at drømme om Serenaden. Det kneb lidt med Fis'erne, men ved at forcere Stemmen fik jeg dem dog frem. Derpaa sang jeg Serenaderne af „Don Pasquale" og af Halévys »le Guitarrero« for at drage Tankerne mod Syden. Den sidstnævnte Sang, der gaaer heelt op til det høie Cis, kostede mig en Deel Anstrengelse, men en god Villie hjelper meget for en Tenor — jeg har endogsaa kjendt Tenorer, som næsten ikke havde Andet at hjelpe sig med — og jeg hjalp mig saagar over Cis'et. Saaledes blev jeg ufortrøden ved tre Morgener i Træk.

Den tredie Dag op ad Formiddagen kom der en Bekjendt ind til Maleren, og jeg hørte gjennem Væggen følgende Samtale.

„Naar har Du gjort den Karton der? Den har jeg ikke seet før.

„Nei, det kan jeg vide. Jeg kradsede den op for Lidt siden. Det er, som Du seer, kun et løst Udkast ...."

„Ja vel, men Ideen er god. Hvor Pokker har Du faaet den fra?"

„Saadan spørger man Tyve! Vil Du ellers endelig vide det, saa har jeg faaet den af min Nabo."

„Din Nabo? Hvem er det?"

„Et meget musikalsk Menneske. Det er det Hele, jeg veed om ham. Han har tre Morgener irad vækket mig ...."

„Paa samme Maade, som den Smaa i Døren bliver vækket?"

„Aldeles! Jeg har nu i tre Morgener fra 6 til 8 drømt, at jeg var paa Reisen til Italien, og hørte de gamle velbekjendte Toner igjen — og nu, før da jeg var kommen op, tog jeg et Stykke Kul og gjorde dette Udkast. Synes Du om det?"

„Ja! — Det kan der blive et meget godt Billede af. Fyren der er prægtig. Han er ifærd med at tage det høie Cis, det seer man strax. Det Stykke maa Du male til Udstillingen. Det vil der strax komme Liebhavere til."

Jeg blev ganske stolt. „Den Smaa i Døren" og „Fyren, der tog det høie Cis" — det var aabenbart, at min Inspiration havde gjort sin Virkning. De følgende Morgener supplerede jeg Ideen ved at synge Amagervisen: „I Maa-aa-neskin" uafbrudt fra 6 til 8, for at han ikke skulde tage feil af Belysningen; for at hjelpe paa Landskabet og Arrangementet, sang jeg de følgende Morgener:

„De klare Bølger rulled"

og Duetten »I gondolieri«. Jeg havde rigtignok kun een Stemme til begge Partier, men den kunde i en snæver Vending nok „gaae for to" og det varede ikke længe, før jeg fik Beviis for, at jeg ikke havde sunget forgjæves. Nogle faa Dage senere hørte jeg gjennem Væggen den samme Stemme, som havde deeltaget i den første Dialog, udbryde:

„Der har vi jo allerede din musikalske Nabo paa Lærredet! Det er gaaet rask fra Haanden."

„Ja han er ogsaa trolig vedblevet at inspirere mig hver Morgen!" svarede Maleren.

Jeg saae nu i Aanden tydeligt det hele Maleri. Jeg var endogsaa saa smaat overbeviist om, at Maleren ubevidst havde gjengivet mine Ansigtstræk i Billedet af den unge Sanger, og — jeg tilstaaer det ganske ærligt! — jeg forelskede mig saaledes i Stykket, at jeg var fuldt og fast besluttet paa at kjøbe det. Igrunden var det jo dog mig, der havde skabt det.

Endelig kom den 1ste April. Udstillingen aabnedes, og jeg var formelig misundelig paa de høie Herskaber, der hele Formiddagen havde udelukkende Privilegium paa at beskue det herlige Billede, hvortil jeg havde inspireret Konstneren — det Billede, under hvis Udførelse jeg usynlig havde ført hans Pensel ved Tonernes magiske Baand. Sæt nu, at en af Prindserne havde kjøbt det bort fra mig! De pleier ikke at gjøre Sligt, men det kunde dog have hændet.

I samme Øieblik, som Porten var bleven aabnet for det store Publikum, styrtede jeg med bankende Hjerte op ad Trappen og ind i det tredie Værelse — der havde jeg nemlig hørt, at det skulde hænge. Jeg saae, og saae — —. Saameget er vist, at jeg aldrig oftere skal gaae paa Charlottenborg den 1ste April.

Hvad jeg saae, kan De see omme paa den anden Side af dette Blad. Det var der kommet ud af min Inspiration!

Jeg behøver naturligviis ikke at sige Dem: Jeg kjøbte ikke Maleriet!

Ugens Politik.

Den 25de Juni 1863.

Den af flere tydske Blade betvivlede Efterretning om, at der fra Vestmagternes Side foretoges diplomatiske Skridt i den Hensigt at forhindre de for Freden farlige Følger af det tydske Forbunds Optræden imod Danmark, har dog upaatvivlelig været rigtig. »Morning Post« optager saaledes en Beretning fra sin Correspondent i Paris, der, belært af en dansk Statsmand, vil vide, at den engelske Gesandt ved det danske Hof, Sir Paget, ikke blot har forsikkret om, at der vil blive gjort Forestillinger ved Forbundet, for at forhindre en militair Occupation af endeel af det danske Territorium, men at han tillige skal have givet et Vink om, at Lord Palmerston havde modificeret de i Lord Russells kun altfor bekjendte Depeche nedlagte Anskuelser. Correspondenten tilføier, at dersom de tydske Magter lade Tropper rykke ind i Holsten, vil den engelske Regjering først og fremmest see sig nødsaget til at sende en betydelig Flaade til Elbens Munding; han troer at kunne forsikkre, at den franske Regjering i dette Spørgsmaal gaaer Haand i Haand med den engelske og heller ikke har isinde at lade et Angreb paa Danmark forblive ustraffet. De tydske Blades Udtalelser i Løbet af denne Uge vidne ogsaa om en vis Frygt for at see de til Danmarks Sønderlemmelse sigtende Planer krydsede paa en eller anden Maade. Den mod os saa fjendtligsindede „Augsb. Allg. Z." er saaledes meget bekymret for, hvorledes det skal gaae den tydske Handel i en Krig med Danmark, og udbryder sørgmodig: „Endnu idag staaer de germaniske Skoves Uroxe værgeløs ligeoverfor den danske Hai. Hvad skal der blive af Tydskland, dersom det danske Spørgsmaal fører til en international Forvikling, hvis Udfald ikke kan beregnes? Tydskland, der er svækket i industriel Henseende, der er spaltet paa Grund af Toldforenings- og Reformsagen, seer en tung Fremtid imøde, især da de i Preussen forefaldne Begivenheder kun komme Udlandet altfor godt tilpas." „Köln. Z." beretter, at Hertugen af Coburg, der havde begivet sig til Wien, for at formaae den østerrigske Regjering til at gaae ind paa det af Oldenburg til Fordeel for Schleswig-Holstein ved Forbundet stillede Andragende, er reist bort med uforrettet Sag, og i en Correspondanceartikel af 23de Juni meddeler den samme Avis, at den engelske Gesandt ved Forbundsdagen har før Mødet den 18de gjort Præsidialgesandten bekjendt med en Depeche fra Cabinettet i London, hvori dette, uden at opkaste Tvivl om Forbundets Competence i Sagens forbundsretlige Deel, gjør opmærksom paa, at den ogsaa har en international Side, og forlanger Oplysning om, hvilken Stilling Forbundet har isinde at indtage i denne Henseende. „Köln. Z." paastaaer tillige, at Vestmagterne ikke have affendt Noter til Gunst for Danmark til de tydske Stormagter, men at de kun have gjort mundtlige Forestillinger i Wien og Berlin, der især skulle gaae ud paa at raade Tydskland fra at foretage Skridt, der kunne føre til nye europæiske Forviklinger, men de indskærpe fremfor Alt, at Slesvig bør holdes udenfor Sagen ved de paatænkte Forholdsregler. Det omtalte Blad forsikkrer endelig om, at man i de politiske Kredse er af den Mening, at de af Forbundsdagen indledede Skridt ikke ville føre til noget practisk Resultat, som kan fremkalde alvorlige Sammenstød. Hvis disse Efterretninger, og især Meddelelsen om Forbudet med Hensyn til Slesvig, skulde stadfæste sig, kan man ikke negte, at vor politiske Stilling har forbedret sig noget. Endnu heldigere vilde den blive, hvis Lord Clarendon virkelig, saaledes som man paastaaer, skal overtage Udenrigsministerportefeuillen efter Lord Russell, men fuldstændig betrygget vilde den kun være, dersom det maatte lykkes vor Konge under hans forestaaende Besøg hos Kong Carl XV, der ventes til Helsingborg i Anledning af det der berammede Landmandsmøde, at afslutte det offensive og defensive Forbund, der alene vil sætte Scandinavien istand til under maaskee snart indtrædende Eventualiteter at optræde med Kraft, hvad enten det trues fra Øst eller fra Syd.

— De tilendebragte Landsthingsvalg have svækket Centrumspartiet og forskaffet venstre Side en Tilvæxt af fire eller fem Stemmer. Blandt de Notabiliteter, som Landsthinget saaledes har mistet, bør først og fornemmelig nævnes Professor Clausen, der efter en lang og hæderfuld Tjeneste i den forreste Række blandt den nationale Sags Talsmænd nu har besluttet paa Grund af sin fremrykkede Alder at indskrænke sin Virksomhed, og Geheimeraad Andræ, hvis omfattende Kundskabsfylde sikkert vil savnes i Thinget, medens han dog ved sin frastødende Charakteer er mindre vel skikket til at deeltage i en lovgivende Forsamlings Arbeider; det er dog vel især hans under det sidste Rigsraadsmøde udtalte, heelstatlige Anskuelser, der have bevæget de kjøbenhavnske Valgmænd til at vrage ham.

— Ministerskiftet i Frankrig umiddelbart efter det for Regjeringen saa uheldige Udfald af Valghandlingen, er en af Ugens vigtigste politiske Begivenheder, der vidner om, at Keiseren tager et vist Hensyn til den offentlige Mening, uagtet han endnu ikke har fundet det betimeligt, at indføre en fri Regjeringsform og saaledes sætte den alt længe bebudede Krands paa Bygningen. Af de Personalforandringer, om hvilke Moniteuren har bragt Budskab, er Persignys Afløsning af Boudet og Walewskys af Billault de vigtigste. Men uagtet det har sin store Betydning, at den paa Grund af sine Forfølgelser mod Pressen og sin hensynsløse Optræden under Valgene ilde anseete Grev Persigny er afskediget, maa den saa ofte attraaede Forholdsregel, at Posterne som Ministre uden Portefeuille ere ophævede, ansees for langt vigtigere, fordi de forskjellige Fagministre nu ville blive nødsagede til at forsvare deres Handlinger i de lovgivende Forsamlinger, hvilket i ethvert Tilfælde kan betragtes som en Tilnærmelse til en parlamentarisk Regjering. Det nye Ministeriums Politik, hvis dette Ord overhovedet kan anvendes paa en Styrelse, hvor Kronens Raadgivere kun ere dens underdanige Tjenere, siges at skulle blive baade liberal og conservativ, uden reactionaire Tilbøieligheder eller hemmelige Statsstregsplaner. Med Hensyn til Keiserens udenlandske Politik veed man endnu intet Afgjørende, og forinden Ruslands Svar paa de tre Stormagters Noter indtræffer, maa Alt, hvad man beretter, kun betragtes som mere eller mindre begrundede

Formodninger. I denne Uge er dog Haabet om en fredelig Løsning af det polske Spørgsmaal blevet meget svagere, og Pessimisterne staae nu med Palmer i Hænderne. Det er fornemmelig den russiske Regjerings barbariske Optræden i Lithauen, der har vakt Formodning om, at Fyrst Gortschakoff ikke har isinde at tage noget Hensyn til de tre Magters Forestillinger. De engelske Blade oplyse om, at det ikke alene er den til Opstanden i Lithauens Undertrykkelse affendte General Murawieff, der bærer Ansvaret for de skjendige Forholdsregler, som man bebreidede ham, men at det er det keiserlige Cancelli, som har udfærdiget hans Instruxer og som altsaa fornemmelig bærer Skylden. At man imødeseer alvorlige Forviklinger, fremgaaer tydeligt af en Artikel i »Times«, der lige til den sidste Tid har været den polske Sag meget hengiven; Verdensorganet dadler nu Englands faretruende diplomatiske Indblanding og nærer stor Frygt for, at der vil udbryde en Krig, hvis Rusland skulde negte at gaae ind paa de opstillede Fordringer.

— Det italienske Parlament er atter traadt sammen, og i Mødet den 18de Juni viste det sig først rigtigt, hvor bittert og personligt Fjendskabet mellem Rattazzi og de fornemste Medlemmer af det nærværende Cabinet, navnlig Menghetti, egentlig er. Rattazzi erklærede uden Omsvøb, at hvis Ministrene forlangte et Tillidsvotum, saa agtede han ikke at give dem det. Derved blev Stillingen klar og tydelig. Ministeriet har efter Discussionens Slutning vel en betydelig Majoritet, da høire Side for Øieblikket slutter sig til det, men det staaer ligeoverfor en stærk Opposition, fornemmelig bestaaende af venstre Sides Medlemmer, hvis dygtigste Leder Rattazzi nu er.

— Lord John Russell har nu underrettet Stormagterne om den engelske Regjerings Hensigt, at afstaae Protectoratet over de joniske Øer. Paa samme Tid har han gjort dem bekjendt med den Fremgangsmaade, som han agtede at følge. Befolkningen skulde selv udtale Ønsket om at forenes med Grækenland, og efterat dette Ønske er bleven Skytsmagterne meddeelt, skulle de Magter, der have underskrevet Wienertractaterne og stillet de joniske Øer under Englands Protectorat, erholde Kundskab derom. Man nærer ingen Tvivl om, at der vil kunne tilveiebringes Enighed mellem alle de contraherende Parter, og at Foreningen vil kunne iværksættes om to eller tre Maaneder. Man venter, at Kong Georg først vil begive sig til Athen, efterat dette Spørgsmaal er ordnet.

M.

En Anekdote om Bernadotte.

(Af Crusenstolpes: „Stamfaderens Antecedentia".)

Da den syttenaarige Johan Baptist Julius Bernadotte var løben bort fra sine Forældres indskrænkede Bolig i Pau, og havde ladet sig hverve som simpel Soldat i Regimentet Royal-la-Marine, der garnisonerede paa Corsica; da han efter fem Aars Forløb var avanceret til Corporalsværdigheden, havde friet til og faaet Kurven af en Pige, der sidenefter blev Vaskerkone og mangen Gang sukkende sagde: „Og jeg, som kunde have været Dronning!" Da han derefter begyndte at stige en lille Smule raskere opad — skjøndt lidet drømmende om Fremtidens svimlende Høide — idet han allerede i Aaret 86 smykkede sig med Sergeantsnorene; saa hændtes en Dag følgende Episode. En eller anden Festaften havde et Dusin Underofficerer — med hvide Frakker og blaae Opslag, med Pudder i Haaret, Pidsken stiv i Nakken og prægtigt Skjæg over Munden — slaaet sig ned omkring et Bord, som snart bar adskillige tømte Flasker. Til bemeldte Høitid hørte en af de bekjendte Bønnekager, og den skulde nu strax marchere op. Dengang havde hver Soldat et Øgenavn, som ofte brugtes og kjendtes bedre end det, som stammede fra den christelige Daab; saaledes havde Bernadotte faaet Navnet Monsieur, en Hentydning paa hans udsøgte Artighed, hans Politur i Manerer og i Smag. Ved hans Side, og nærmest ved det største Tal af tømte Flasker, sad en picardisk Underofficeer, der hed Guérin, men kaldtes med det lidt besynderlige Navn Boyau-Rouge; det var Pudsenmageren ved Compagniet. Ligeoverfor „Monsieur" Bernadotte havde han en vis Værdighed, idet han var nogle Aar ældre og havde givet ham hans første Underviisning i Vaabenbrug, hvorfor han vedblev at kalde ham „min Søn".

Bønnekagen lod vente paa sig, og man begyndte at kjede sig. „Giv Agt!" sagde Boyau-Rouge, „vil I have det, skal jeg forud sige Jer, hvem der bliver Bønnekonge." — „Ja, vist! ja, vist!" — Boyau-Rouge tog da saamange Kort frem, som der var Tilstedeværende; Tallet var netop tolv. Et af Kortene var en Konge. „Hvem har faaet den?" Det havde Monsieur. „Nu, vel! saa bliver Monsieur Bønnekonge iaften; og han skal da, som rimeligt er, betale Gildet." Idetsamme holdt Kagen sit Triumphtog ind i Værelset. Den blev skaaren i Stykker; et Barn blev kaldt til, da man ikke var tilstrækkelig sikker paa Gjesternes Uskyldighed; den Lille lagde en Serviet over den sønderskaarne Kage og udførte Fordelingen. Bernadotte brød som de Andre sin Andeel istykker; ganske rigtigt slog det til, at det var ham, som havde faaet Bønnen. Boyau-Rouge triumpherede og i begeistret Exaltation raabte han efter mere Vin, drak den, forlangte Forstærkning paany; han drak, og de Andre drak, indtil han pludseligt foer støiende op: „Giv Agt! Kongen drikker! — — Naa, for Pokker! kan I see det eller ikke? kan I da ikke raabe med: Kongen drikker! Og vent kun et Øieblik; jeg er ikke færdig endnu; men raab først, naar „Kongen drikker."" Selskabet studsede og ventede sig nye Løier. „Dem skal I faae," vedblev Boyau-Rouge; „stil Lysene omkring og læg nøie Mærke til Alt. Jeg blander Kortene; jeg udtaler Ord over dem, som I ikke forstaae Jer paa; og tag saa af, Monsieur!" — Bernadotte rakte den høire Haand frem. — — — „Holdt, Ulykkelige! bryd ikke Trolddommen! tag af med venstre Haand!" Det skete; Kortene lagdes i tre Bunker, og Boyau-Rouge begyndte sin Granskning: „Du bliver General!" — „I saa Fald," meente Bernadotte med Latter, „kommer jeg nok til at gjøre Tjeneste idetmindste i 120 Aar, inden jeg naaer alle Graderne igjennem." — „Du bliver General! det har jeg sagt. Hvad vil Du saa gjøre med mig?" — „Du skal saamænd være min Adjutant." — „Godt! saa maa jeg imorgen lægge mig efter at lære at læse. Men videre! — — Du bliver Marskalk af Frankrig!" — „Ja, saa skal Du ogsaa blive Chef for min Generalstab!" — „Vel; jeg vil give mig ilag med Mathematiken. Men, giv nu Agt! den tredie og sidste Gang er den afgjørende. — — Monsieur! idag er Du Sergeant i Royal-la-Marine! der kommer den Dag, da Du er Konge! Siig, hvad vil Du da gjøre for mig?" — „Hvad Du selv vil; maaskee Mundskjænk?" — „Nei, bedre op!" — „Min Hofmarskalk da?" — „Fy for den Lede! Nei, jeg takker!" — „Naa, vil Du være min Krigsminister?" — „Lad gaae! for Pokker — jeg Krigsminister! jeg skal forfremme Jer Allesammen, saa at — — — Du, Monsieur! Dig gjør jeg til Lieutenant, maaskee til Capitain! — —" Den brave Spaamand var snart altfor oprømt til at see det Skjeve i, at Kongens Minister gjorde Kongen til Capitain; men Gildet fortsattes under fordobblet Støi og Lystighed.

Siden gik Alt endnu lidt jævnt, men hurtigt forandrede det Hele sig; „Monsieur" havde været fem Aar om at blive Sergeant; nu gik der kun syv, forinden han var Oberst; saa fire, for at blive General-en-chef; dernæst sex til „Kronprinds"; endelig otte, saa var han „Sire".

En Maaned efter denne sidste Begivenhed modtog Carl XIV Johan et Brev af følgende Indhold:

„Min Majestæt!

„Jeg skriver ikke længere „Monsieur", hvilket ikke vilde være synderlig høfligt; men jeg smigrer mig dog med, at min Majestæt ikke har glemt mig.

„Jeg har gjort Dem til General, og det var lovet mig, at jeg skulde blive Deres Adjutant. Men jeg er bleven staaende som Sergeant — med et Øie mindre.

„Jeg har gjort Dem til Marskalk, og saa skulde jeg blive Generalstabschef; jo, pyt! jeg var og blev Sergeant — med mit Hoved halvveis kløvet og mit andet og sidste Øie temmelig molesteret.

„Jeg har gjort Dem til Konge, og selv skulde jeg da være Krigsminister og lade Befordringerne gaae rask og flot. Jo, jeg takker! Ministerportefeuillen har jeg ikke seet Noget til, og Befordringen — ja, den er gaaet reent bagvendt. Jeg mistede blandt Andet en Arm, og fik en Pension paa 250 Francs, foruden 150 Francs for mit Æreslegionskors; summa summarum: mistet et halvt Hoved, halvandet Øie, en heel Arm; vundet 400 Francs!!!

„Nu spørger jeg Dem, min Majestæt! om det kan kaldes en rimelig Fordeling af Forsynets Gaver? Og hvis jeg nu mister den sidste Fjerdedeel af mit Syn, vil De sige mig, hvad der saa skal blive af mig?

„Det er det Hele!

„Jeg beder Dem om at frembære min ærbødigste Hilsen til Deres Frue, Dronningen, som ikke har den Ære at være kjendt af mig, men som jeg skatter høit, saasom hun er min elskede, fordums Elevs Hustru.

„Jeg forbliver Deres hengivne

Guérin, kaldet Boyau-Rouge,
Sergeant paa Pension."

Nogle Uger efter dette Brevs Affendelse fik Guérin Svaret: et Pensionsbrev paa 1200 Francs aarligt for Livstid, af Hs. Maj. Kongen af Sverig og Norge Carl XIV Johans Chatoullekasse.

Statistik.

— Befolkningen i Storbritanien og i de forenede nordamerikanske Fristater stod før Sydstaternes Løsrivelse omtrent lige i Antal; den følgende Jævnførelse vil vise, i hvilken betydelig Grad Tilvæxten har fundet Sted hinsides Atlanterhavet i vort Aarhundrede:

i 1800	var Storbr. Folkmde.	16,338,000,	de f. Stat.	5,305,000,
i 1810	—	18,547,000,	—	7,239,000,
i 1820	—	21,193,000,	—	9,638,000,
i 1830	—	24,306,000,	—	12,866,000,
i 1840	—	27,019,000,	—	17,063,000,
i 1850	—	27,309,000,	—	23,191,000,
i 1860	—	30,040,000,	—	31,148,000.

Blandinger.

— Garibaldi er 4500 Børns Gudfader, og 2000 Drenge have i Daaben faaet hans Navn; han er Æresborger i 90 Byer, og Ærespræsident for 120 Samfund; han har faaet 21 Æressabler, af hvilke de 11 ere sendte fra Udlandet; og fra Aaret 1859 af har han modtaget 3000 Hengivenhedsadresser. Denne mærkelige Mand, der i saa høi Grad er Gjenstand for sine Samtidiges Hyldest, dyrker selv sin Jord paa Caprera, hvor hans Jordbrug i Begyndelsen saagodtsom ikke indbragte ham Noget; nu skal hans aarlige Indtægt dog være stegen til 1000 Rigsdaler, efterat han har indført endeel Forbedringer.

— En ivrig Aandeseer i Frankrig, hvor denne Syssel er saa almindelig, forsikkrede en Vantro, at hans Kones Aand — hun var nemlig død for flere Aar siden — engang kom til ham, satte sig paa hans Skjød, lagde Armen om hans Hals og kyssede ham, som hun havde pleiet i levende Live, hvorover han var meget glad. „Men Du vil da vel ikke bilde mig ind," sagde den vantroe Ven, „at din Kones Aand virkelig omfavnede og kyssede Dig?" — „Nei, det vil jeg sandelig ikke," svarede den Troende, „men hendes Aand betjente sig af et kvindeligt Medium, ved hvilket den omfavnede og kyssede mig."

— Med det paa Udstillingen i London beundrede Redskab til at udføre mikroskopisk Skrift, agter Englands Bank at lade Contramærket »Matthew Marshall, Bank of England« anbringe, i et Rum af $^1/_{500,000}$ Tommes Længde, paa alle de Sedler, den udgiver. Paa denne Maade tilveiebriges rigtignok et sikkert Kjendetegn paa Sedlernes Ægthed, men til at læse Skriften behøves et meget godt Mikroskop, saa at Englænderne maae gaae med Mikroskop i Boutiker, som med Kikkert i Theatret.

— Infanten Don Sebastian har kjøbt Fængselsbygningen i Arganisilla, ved Alva, hvor Cervantes skrev første Deel af „Don Quixote". I Bygningen har Infanten strax ladet indrette et Bogtrykkeri, som skal benyttes til en Pragtudgave af hin Roman.

— Singaporeavisen »Strait Times« beretter, at Tigerne nu søge over til Øen i langt større Antal, end nogensinde før, saa at en Mængde chinesiske Skovhuggere, der arbeide i Junglerne, falde som Offere for disse Dyrs Graadighed. Skjøndt Øen kun dækker et Fladerum af nogle faa Kvadratmiil og har en Befolkning af 100,000 Mennesker, ere Junglerne ikke ryddede; i dem have Tigrene, der med Lethed svømme over det kun 800 Alen brede Malakkastræde, strax herlige Skjulesteder. Regjeringen udbetaler iøvrigt en Belønning af 100 Pjastre for hver dræbt Tiger.

— Over hundrede Handelshuse i New-York have tegnet sig for Bidrag til Telegraphledningen over Atlanterhavet; Bidragene fra New-York alene udgjøre over 400,000 Rdl.

— Den polske Exdictator Langiewicz og hans Adjutant Henriette Pustowojtoff have maattet yde Stof til en Farce, opført paa Callenbachs Vaudevilletheater i Berlin, samt til et Spektakelstykke i tre Acter, „En ny Amazone", paa Josephstädtertheatret i Wien.

— Da de forenede Staters Dampskib „Vanderbilt", der ogsaa engang saaes her paa Rheden, i Foraaret laa i Kingstons Havn paa Jamaica, maatte Officererne ofte taalmodigt høre paa, at Forbigaaende tudede dem Rebelsange og Ukvemsord ind i Øret. En Søndagaften kom endog et heelt Selskab pyntede Damer og Herrer roende lige ud til Skibet og gav sig til at brøle Sangene af fuld Hals. Høiligen fornærmet over denne Uforskammethed, lod en af Officererne Slangen sætte til Damppompen og sendte en saadan Syndflod koldt Vand ned til Serenadesyngerne, at de alle bleve vaade til Skindet og Baaden fyldtes halvt. Serenaden ophørte pludseligt og Selskabet roede til Land, saa hurtigt, som Aarerne kunde trække.

— Ved de til Udvidelse af Victoria-Dokken i Hull nu foretagne Udgravninger er der gjort en mærkelig Opdagelse. I en Dybde af 32 Fod under Jordoverfladen have Arbeiderne, under et adskillige Fod mægtigt Sandleie, truffet Levninger af en gammel Skov, dog fordetmeste i opløst Tilstand. Roden og en Deel af Stammen af en uhyre Eeg, omtrent 20 Fod i Omfang, ere dog bragte velbeholdne for Dagen; ligeledes ere Levningerne af to andre store Træer, hvoraf det ene bærer tydelige Spor af Brand, opgravede der. Trædelene ere paa flere Steder blandede med Leer og næsten saa sorte som Ibentræ; naar Luften kommer til dem, falde de hen som Støv. Skoven synes at have været temmelig vidtstrakt; hidtil er man ikke naaet udenfor dens Grændse, og i hvilken Retning end Gravningen fortsættes, støde Arbeiderne paa den. Jordsmonnet der paa Stedet er Leer indtil 15 Fods Dybde, derefter følger et Lag tørt Sand, saa et Lag Sand af fugtigere Beskaffenhed, blandet med Ferskvandsskaldyr, og endelig det endnu vaadere Lag, hvori Trælevningerne findes.

— En Comitee af det engelske Overhuus skulde nylig afgive sin Betænkning over nogle Adelsprivilegier, ved hvilken Leilighed Richard I's Testamente fremlagdes. Dette Document bærer den ældste engelske Kongeunderskrift; under det staaer nemlig et Kors, hvorefter følge Ordene: »Le Roy«.

Vandfald i Mesna-Elven ved Lillehammer.

Maa det end erkjendes — og det af „Bjerkebæk“ selv, om saa skal være — at Norge, hvad materielle Goder angaaer, ikke kan fremsætte noget berettiget Krav paa at regnes til de af Naturen mere begavede Dele af vor Klode, saa ville dog denne mærkelige Samtidiges ivrigste Modstandere paa den anden Side ikke kunne negte, at hans Fødeland i Rigdom paa Fjelde og Fossefald kan maale sig med Verdens fleste andre Lande. Ifald Naturen ikke havde lagt visse Hindringer iveien for at sælge Vandfald til Bortflytning, vilde Norge have seet sig istand til at forsyne en stor Deel af den øvrige Verden med Naturskjønheder af hin Art — det vilde have kunnet tilfredsstille alle Forlangender, og endda havt Nok tilbage. Ingen kjender Rede paa alle disse Fossefald. De kunne forøvrigt bekvemmelig indordnes under to Rubriker: de industrielle og de maleriske. De Førstnævnte ere overmaade nyttige og indbringende, men sjeldent særdeles smukke eller imponerende. Mennesket har i dem gjort Naturen til sin Tjener, hvorved den altid taber sin Majestæt og sin Ynde. — En liden dansk Gut kom engang op i Besøg til sine Slægtninge i Christiania. Han yttrede Lyst til at see en Fos; det Slags Indretninger havde han hørt saameget om. Man tog ham da med til det nederste Fald i Akerselven strax ovenfor Byen, hvilket Fald driver en stor Mølle. „Ih, den er jo lavet!“ udbrød Gutten, efter at have seet et Øieblik paa det opdæmmede Vand, som styrtede udover Mølledæmningen, og han vendte sig bort med den samme Foragt, der betager en Normand ved Synet af de saakaldte Vandfald, som forevises paa forskjellige Steder i Tydskland, og bestaae i et Par Bøtter Vand, der mod en Extragodtgjørelse af nogle Groschen styrtes udover en Klippe. Ret havde Gutten jo egentlig talt ikke; det Fald, han saae, er ikke lavet, Mennesket er blot kommet Naturen tilhjelp; men Indtrykket er ganske vist borte. — Sarpfossen danner et Mellemled mellem de to Klasser; intet andet Fald i Landet driver saa mange og saa betydelige Brug, som den. Men altfor storartet og vældig til ved Menneskeværk at kunne synke ned til det Almindelige, gjør den et overvældende, høitideligt Indtryk paa Enhver, der beskuer den, enten det nu er oppe fra Hængebroen, det stolte Værk, der svæver over selve Fossestripet, eller fra en fremspringende Pynt nedenfor. Af de blot maleriske Fosse er en stor Deel bekjendt over hele Europa; Rjukand og Vøringsfossen er besøgt og besøges aarlig af Tourister i hundredviis fra de forskjellige Lande; fra disses Mapper have Prospecter fundet Veien til alle mulige illustrerede Blade. Der gives imidlertid paa mange Steder i Landet Vandfald, saagodtsom ubekjendte eller ialtfald lidet paaagtede udenfor den nærmeste Omegn, og vistnok mindre betydelige og mindre storartede, men som dog maae have en Plads ved Siden af hine, og som, engang bekjendte, ville blive Gjenstand for en lignende Interesse og Beundring. Dette er saaledes Tilfældet med Vandfaldene i Mesna-Elven ved Lillehammer, hvorfra vort Prospect er hentet. En Miilsvei ovenfor denne By paa et Fjeldplateau, i en betydelig Høide, ligger Mesnavandet. Ud af det rinder Mesna-Elven med et stille Løb gjennem en flad Myrstrækning, indtil den har naaet Fjeldplateauets Rand. Da styrter den sig ligesom hovedkulds nedover Fjeldsiden — forvandlet til hvidt Skum falder den fra Trappetrin til Trappetrin i den underlige Skiferformation, hvoraf Fjeldet bestaaer, og danner saagodtsom en eneste Fos lige ned til Lougen, som roligt optager dens Skum og bærer den med sig ned i Mjøsen. Mange enkelte af de smaa Fald, hvoraf dette store er sammensat, eie en mærkelig Skjønhed. Et af dem bærer i Folkemunde Navnet „Himmerig“, det Andet hedder „Helvedes-Hølen“. Det Sidste synes vel, efter Tegningen at dømme, ikke at vise sig saa mørkt og vildt, som Navnet antyder. Men det maa dog erindres, at Maleren, for at kunne gjengive de charakteristiske Bjergformer, har valgt en Tid, da der kun var lidt Vand i Elven, og at Faldet tager sig ganske anderledes mægtigt ud i Flomtiden om Vaaren. Desuden skærer Elven sig strax nedenfor „Helvedes-Hølen“ gjennem en lang og mørk Kløft i Fjeldet. Heraf har vel Navnet sin Oprindelse. — Paa den i de senere Aar saa almindelige Sommerudflugt, med Mjøsdampskibene til Lillehammer og derfra en Tour op igjennem Gudbrandsdalen, er det vel værd at gjøre Holdt paa Lillehammer, om ikke for Andet, saa for at see Mesnafaldene. Veien op over Fjeldet er vistnok besværlig, men det Udbytte, man henter, naar man er kommen did, overveier dog langt Møien ved at naae derop.

Niels Frimand.

„Helvedes-Hølen“ i Mesna-Elven ved Lillehammer, efter en Tegning af Reinhard Boll.

General „Stonewall“ Jackson.

Blandt alle de Feltherrer, som have havt Leilighed til at udmærke sig i den amerikanske Krig, er der ingen, hvis Navn er omgivet af et saa romantisk Skjær, som Thomas Jefferson Jackson, bedre bekjendt som Stonewall (Steenmuur) Jackson. Hans Gudsfrygt, hans Selvbeherskelse, hans Udholdenhed og hans ubetvingelige Energi, der hverken syntes at kjende eller at ændse nogen jordisk Modstand, vare hans fremherskende Dyder; baade hans Modstandere og hans Beundrere have derfor ogsaa sammenlignet ham med Historiens største Helte. De, der have været Vidne til, hvorledes han først samlede sine Soldater for at holde Bøn og nedbede Himmelens Velsignelse over deres Vaaben før Slaget, og efter Seiren atter takkede Gud, have i ham seet en anden Cromwell, der førte sin tillidsfulde og begeistrede Hær mod Fjenden. Paa Grund af hans ædle Simpelhed har man sammenlignet ham med Gustav Adolf, paa Grund af hans Ridderlighed med Bayard; ja een af hans Biographer paastaaer endog, at man maa gaae tilbage til det gamle Testamente, til den første og ædleste af Maccabæerne, naar man vil finde den Helt, der har den største Lighed med General Jackson. Men Jackson var heldigere, idetmindste i een Henseende, end den store Judas Maccabæus. Ligesom denne, tog den amerikanske General paa sin sidste Kampplads „alle de haardføre Mænd med sig og sprængte Fjendens høire Fløi“; men det var, dengang Blomsten af den jødiske Armee havde svigtet sin tappre General, at det gamle Testamentes Helt faldt, forladt og tilintetgjort, medens Nutidens Maccabæus faldt i Seirsgudindens Favn, efter Sigende ramt af et Vaadeskud af en af sine egne Folk.

Thomas Jefferson Jackson blev født i Virginien i Aaret 1825. Han tog sin Examen paa den militaire Høiskole i West Point i Aaret 1846, og det følgende Aar deeltog han i Krigen i Mexico som Lieutenant i Artilleriet. Han udmærkede sig saaledes, at han inden Krigens Ophør havde svunget sig op til Major. Efter Tilbagekomsten fra Mexico var han nogen Tid Commandant i Hunterfortet. Da Opstanden udbrød, hørte Major Jackson til de i Syden fødte Officerer, der vare i pinlig Forlegenhed, fordi de ikke vidste, hvorhen Pligten egentlig kaldte dem. Hans Kone var født i Nordstaterne, og som en hæderlig og samvittighedsfuld Mand var han længe i Tvivl om, hvad han skulde gjøre. Man fortæller, at hans Svigerfader, der var Præst, besøgte ham og opfordrede ham til at følge Unionens Fane. De tilbragte flere Timer i Bøn, og Jackson har selv fortalt, at han havde en haard Kamp at bestaae. Men Læren om de enkelte Staters Rettigheder, der fra Barnsbeen var bleven indprentet Jackson, ligesom saa mange andre af Sydens tappre Officerer, var for dybt rodfæstet. „Jeg maa til Virginien!“ udbrød han og kastede sig hovedkulds i Strømmen.

Det er et mærkeligt Vidnesbyrd om den Vanskelighed, som selv samtidige Historieskrivere have at kæmpe med, naar de skulle angive de Kjendsgjerninger, der have givet Anled-

ning til populaire Tilnavne, at man har to Beretninger om Grunden til det bekjendte og charakteristiske nom de guerre, med hvilket General Jackson vil gaae over til Efterverdenen. Ifølge den ene Beretning opstillede han engang sit Regiment tæt op imod en Muur, og formanede det til at staae saa fast, som dette Bolværk. En anden og mere authentisk Beretning gaaer ud paa, at Tilnavnet skyldes den Omstændighed, at da den Overstcommanderende i Slaget ved Bulls Run, ængstelig for et vist Armeecorps' Skjebne, spurgte, hvad Jackson da bestilte, svarede hans Adjutant: „Den brave Karl stod saa fast, som en Muur.“ Det er imidlertid en ligegyldig Sag, af hvad Grund han fik sit Tilnavn, thi naar Alt kommer til Alt, skildrer det dog kun Manden halvt.

General Jacksons ildfulde Dristighed var sikkert ligesaa stor som hans Udholdenhed. Hans offentlige Virksomhed varede kun i to Aar, og han vandt sine fornemste Seire i Løbet af tolv Maaneder; men i to Felttog feirede han ligesaa mange Triumpher, som flere berømte Feltherrer i hele deres Liv. Uagtet han ikke var Overbefalingsmand over nogen Armee, vandt han dog gjentagne Gange Laurbær i uafhængige Commandoer, og Æren for ikke mindre end sex vigtige Seire tilskrives ham. Hans Tapperhed ved Bulls Run bidrog væsentlig til Seiren der; men det var i Shenandcahdalen, hvor han tilføiede General Banks et Nederlag, at han indtog sin Plads i den forreste Række af Sydens dygtigste

General „Stonewall“ Jackson.

Generaler. Da Mac Clellan marcherede mod Richmond, dækkede Jackson Hovedstaden, og i Slagene ved Chickahominy bidrog fornemmelig han til at tvinge de bedste af de nordlige Generaler til, af „strategiske Hensyn“, at trække sig bort fra den af Yorkfloden dannede Halvø. Jackson gjorde en brat Ende paa den pralesyge Popes Felttog i det nordlige Virginien ved sin forcerede Marche over de blaae Bjerge mod Fjendens Bagtrav. Da Sydarmeen faldt ind i Maryland, var Jacksons Indtagelse af Harpers Ferry den eneste heldige Begivenhed, og denne Operation udførte han saa hurtigt og fuldstændigt, at han saae sig istand til at deeltage i den uafgjørende Træfning ved Antietam, hvor Mac Clellan, hvis han var udebleven, maaskee havde vundet sin eneste Seir, ligesom den utvivlsomt var hans hæderfuldeste Vaabendaad, forsaavidt som han ikke blev slaaet, men kun holdt i Skak af Lee, der stod i Spidsen for en langt ringere Styrke. I det blodige Slag ved Fredericksburg og paa den ligesaa forfærdelige Valplads ved Chancellorsville indtog Jackson Hædersposten, og han vandt Seiren, der kostede ham Livet. Om Jackson vilde have været istand til at udfylde sin Plads som Overstcommanderende for en Armee, er et Spørgsmaal, der nu kan være ligegyldigt; Nogle have paastaaet, at han var mere skikket til at udføre, end til at undfange Planer. En tidlig og hæderfuld Død har forhindret, at hans Feltherretalent blev sat paa en afgjørende Prøve; men hvad enten man

Nørretorvet i Flensborg, tegnet af H. C. Lev.

har overvurderet ham eller ikke, saa er det dog vist, at i den nyere Tids Historie indtager ingen af de i anden Række staaende Generaler en mere fremragende Plads, end Stonewall Jackson. Og denne Roes tildeles ham saameget desto beredvilligere, som han var i Besiddelse af personlig Elskværdighed i Forbindelse med de Dyder, der ere en Prydelse for det huuslige Liv. Den hverdagsagtige Fortælling om Stonewall Jackson, der tilbød at dele sin Seng med den engelske Officeer, som besøgte Sydarmeens Leir, og med egne Hænder tørrede sin Gjests vaade Klæder, vækker en vis Sympathi hos os. Vi dvæle med Glæde ved disse Beviser paa en Helts velvillige Sind og hans høihjertede Omsorg for en fremmed Gjest. Vi prise hans Sindsro, hans Blidhed og hans Overbærenhed. Jacksons Religieusitet synes at have været ligesaa stærk, som Havelocks, men hvor stærk den end var, var den dog aldrig zelotisk. Man vil erindre, at det under Gustav Adolfs og Marlboroughs Felttog var Skik og Brug, at Feltpræsten holdt Gudstjeneste, før Regimenterne droge i Kampen, og det er muligt, at Mindet om denne Skik, ligesom saamange andre gamle og religieuse Traditioner, har holdt sig frisk i Virginien. Men i ethvert Tilfælde faldt Jackson Ingen til Besvær med sine Andagtsøvelser, ligesaa lidt som han nogensinde pralede af det haardføre Liv, han førte, og en seirrig Feltherre, som tillige er en høihjertet Gentleman, en ydmyg Christen, og som forgudes af sine Undergivne, er i Sandhed ikke nogen almindelig Charakteer. For Øieblikket trænger man til saadanne Generaler, som Jackson, for at danne en Modsætning til Butler og Murawieff, der snarere optræde som Bødler, end som Krigere, og ikke blot i Europa, men endog i Unionsstaterne, sympathiserer man med Sydens dybe Sorg over Heltens Død. De simple og rørende Ord, hvormed General Lee omtaler denne „store og hjertensgode Krigers Dristighed, Dygtighed og Energi", have vundet almindelig Gjenklang, og Sydens mest udmærkede Feltherre haaber, at Jacksons Kammerater, medens de sørge over hans Død, ville lade sig besjæle af hans Aand, saa at de i Prøvelsens Stund kunne lægge samme ubetvingelige Mod og urokkelige Tillid til Forsynet for Dagen, som han.

J. C. M.

Norretorvet i Flensborg.

Den, der hver Dag vil reise med Syvmilestøvler, langt hurtigere end med Jernbane eller Luftballon, maa bosætte sig i Flensborg. Læserne ville maaskee forbauses over denne Indledning og spørge, hvor Forfatteren nu vil hen, thi Flensborgerne staae just ikke i Ry for at hylde Hurtighed eller Fremskridt i saa overordentlig høi Grad; de ansees tvertimod almindeligviis som temmelig conservative og lidt langsomme i deres Bevægelser. Vi ville nu lade dette staae hen, men gjentage vor Paastand, i Flensborg behøver man kun eet Skridt, for at komme fra „Norden" til „Syden", ja, naar man kjender Grændsen nøie, kan man staae med det ene Been i „Norden" og med det andet i „Syden". Sagen er, at Flensborg — der fører sit Ophav tilbage til en Borg, efter Sagnet bygget af en Ridder „Flens", omtrent hvor den nuværende St. Johannes Kirke ligger, og har udvidet sig fra Syd til Nord i een Linie, næsten uden at skyde Sidegrene, som om den vilde antyde, at den stræbte bort fra Tydskland og hen til Danmark — bestaaer af to Dele „Norden" og „Syden", der støde sammen midt i Staden ved Raadhuset, det sidste Huus paa den vestlige Side i den sydlige Deel. Det klinger løierligt i den Fremmedes Øren, naar han hører en Flensborger i den ligegyldigste Tone af Verden sige: „Jeg havde idag en Forretning i Syden, men den var afgjort paa en halv Time, og saa gik jeg i fem Minutter tilbage til Norden." Kan man ikke kalde det at reise med Syvmilestøvler, og at slaae en frygtelig Streg over det store Fædreland, som om det ikke engang var et geographisk Begreb, hvilket Fyrst Metternich dog ansaae det for? Desværre er dette dog ikke alle Flensborgeres Mening; i deres „Syden" boe mange Tydskere, medens „Norden" for det meste er danskfindet.

Syden og Norden have hver sit Torv. Vort Billede forestiller Nørretorvet eller Nordermarkt, seet fra det bekjendte „Raschs Hotel", hvor Hertugdømmets Styrelse havde sit Sæde fra 1850 til 1852. I Baggrunden viser Mariekirkens Taarn sig over de omgivende Bygninger; tilvenstre løber Hovedgaden, medens et kort smalt Stræde tilhøire fører ned til den fortræffelige Havn. Midt paa Torvet staaer en af de for Flensborg særegne Brønde, med fortræffeligt Drikkevand, som det da findes over hele Byen, fra Kilderne i de bagved liggende Bakker. Overflødigheden af slige Brønde har givet Anledning til det Sagn, at de engang ved Oversvømmelse ville foraarsage Byens Undergang; men i den Henseende maae Flensborgerne snarere frygte deres Fjord, som flere Gange ved Høivande er gaaet op i de lavtliggende Dele af Byen, end deres Brønde.

Den nye Dok paa Carljohansværn.

Paa samme Tid, som de søfarende Nationers Krigsflaader udvikle sig efter de velbekjendte, storartede Forhold, medens Seilskibene fortrænges af Trædampskibene og disse igjen af Pantserskibene, skride ogsaa Orlogsværfterne betydeligt fremad; den ene Bygning reiser sig efter den anden, nye Smedier, Maskinværksteder osv. fremstaae og fortrænge de ældre Apparater. Til de kostbarere Gjenstande af denne Art høre Dokkerne, de uundværlige Bassiner, der ere blevne endmere nødvendige nu, end de nogensinde have været. Til ethvert Orlogsværft har der stedse hørt een eller flere Dokker, hvor Skibene kunne indsættes til Reparation eller, kort efter Afløbningen, til Paalægning af Kobberhuden og Aftagelse af Afløbningspuderne; dog var det kun, naar et Skib hurtigt skulde istandsættes, medens det var fuldt tiltaklet, eller naar det skulde underkastes en Hovedreparation, at det kunde siges, at Dokningen var absolut nødvendig. Man var nemlig istand til at kjølhale Skibet, kaste det om paa Siden og gjøre een Side ad Gangen istand, og hertil behøvedes kun en „Bradbænk", ingen Dok. Dampskibene lade sig ikke saaledes ustraffet kjølhale, og Pantserskibene naturligviis endnu mindre. Det, hvortil vi nu have at bruge vore Dokker, er deels til Skibenes Reparation, deels til Anbringelsen af visse Maskindele, der komme i Berøring med Skibets Yderside, til Kobberhudens Paalægning, til Pantserbeklædningen, til Reengjøring af Jernskibenes Bund, og endelig til de evindelige Forandringer og Ombygninger, som Flaadernes Skibe i vore Dage underkastes. Denne store Anvendelse for Dokker har bragt Technikerne til at henvende en speciel Opmærksomhed paa deres Construction, og der er i den nyere Tid fremstaaet en Mængde forskjellige Former; de gamle hollandske Dokker af Træ — som vor gamle Dok paa Christianshavn — kunne ansees som forsvundne; man bygger dem af Steen, Beton, Asphalt og lignende Stoffer, ja flere Forsøg ere anstillede med at støbe en heel Dok af Asphalt i en eneste Støbning. Disse Dokker, der ligge under Havets Niveau og kunne sættes i directe Forbindelse med dette, lukkes med Sluser, der ere indrettede paa forskjellig Maade, enten til at løftes, eller til at lukkes som Porte; Skibet forhales ind i Dokken igjennem Sluseaabningen, som derefter tillukkes, og Vandet pompes ud. Heelt forskjellige fra disse ere Flydedokkerne, en Art store Pramme, som sænkes ned under Skibene og ved at pompes læns løfte disse ud af Vandet; paa sine Steder, navnlig i Amerika (i Europa saavidt vides kun i Pola i Østerrig), kunne Skibene herfra transporteres op paa Land og kjøres langsad en Jernbane til det Sted, hvor man vil have dem staaende, og her kan da et stort Antal Skibe dokkes paa eengang. Skruedokkerne ere Maskiner, ved hvilke Skibene skrues op, indtil de ere over Vandet — og saaledes har man forskjellige Indretninger.

Den Dok, hvoraf vi her give en Afbildning, er bygget paa det nye Orlogsværft Carljohansværn (Horten) ved Christianiafjorden i Norge. Den blev først færdig ifjor, efterat have været omtrent 10 Aar under Arbeide. Den øverste Tegning er en Profil af Dokken, den anden en Plantegning og de tre nederste ere forskjellige Sectioner, tagne tversover Dokken. Udhuggen i det norske Fjeld, steensat og muret, staaer den nu som et uforgængeligt Monument, som et Vidne om den dygtige Maade, hvorpaa man i Norge veed at opføre sine Steenarbeider, og som et Vidnesbyrd om Storthingets Liberalitet imod Fædrelandets Marine. Dokken er 250 Fod lang i Bunden; der har i Porten en Brede foroven af 63 Fod og over Tærskelen en Dybde af 23 Fod ved Havets Middelhøide, saa at det vel er tvivlsomt, om Norge nogensinde vil faae saa store Skibe, at de ikke kunne sættes ind i Dokken paa Carljohansværn.

Udsprængningen af Fjeldet til Dokkens Bassin var ingenlunde nogen ligefrem Sag. For det Første er Klippen gjennemskaaren af Revner og Skurer, igjennem hvilke Vandet bestandigt løber og pibler frem overalt, hvor der dannes Huller, saa det udfordrede en overordentlig Omhyggelighed, at holde disse Tilstrømninger tilbage; for det Andet er hele Fjeldets Overflade belagt med et forvittret, skjørt Lag af Steen og Gruus, der ude ved Kysten, under Vandet, danner et temmelig svært Lag Slikleer. At arbeide i dette Leer, at gjenne det levende Stof ude, er særdeles vanskeligt, og den ikke mindst fortjenstfulde Deel af Arbeidet var Opførelsen af den Dæmning eller „Fangdam", der byggedes udover Kysten saaledes, at Vandet indenfor kunde udpompes og Dokken bygges. Der udsprængtes da et stort Bassin, baade dybere og bredere, end den projecterede Dok, og indeni dette Bassin opførtes nu Granitmurene, efterat Bunden var lagt i Form af en omvendt Hvælving. Dette Arbeide er baade smukt og solidt udført. Granitmurene, som støde op imod Fjeldet, lukke overalt for de omtalte Revner og Skurer, og det derigjennem rindende Vand vilde trykke paa Murene og i Tidernes Løb ødelægge disse, dersom der ikke skaffedes et Afløb; dette er tilveiebragt bagom Murene, hvorfra Vandet glider ned til to store Render, anbragte under Dokkens Bund, og derfra ledes til Pompeværket. Dokkens Lænspompning skeer ved Hjelp af en Dampmaskine, hvortil det paa Tegningen viste Rør fører.

Lukningen for Dokken skeer ikke paa den Maade, som vi ere vante til at see hos os, nemlig med Løftesluse eller Porte, men derimod ved en saakaldet Ponton eller Sækport (bateau porte). Denne er et Slags Baad, bygget af Jern og eens i begge Ender, saaledes at den passer netop ned i Slusehalsene paa begge Sider, og da Baadens Stævne ere klædte med Planker, udenpaa hvilke der er lagt Maatter, indsmurte med Fidt, danner den et fuldkommen vandtæt Lukke. I Bunden er der nedlagt en svær Ballast og desuden tynger Baaden ned derved, at der er indladt en Mængde Vand i den. Naar Dokken skal fyldes, indledes Vandet igjennem tre Aabninger, anbragte i Sækporten; derefter udpompes Vandet af denne, den løfter sig op og forhales bort. Naar Dokken atter skal tømmes, hales Sækporten hen paa sin Plads, og idet der fyldes Vand i den, synker den ned og trykker sig nu fast imod Kanterne af Falsen. Vandet udpompes derefter af Dokken.

Arbeidet er udført af Major i den norske Ingenieurbrigade H. Arentz, der ligeledes har givet saa at sige den hele Plan til Anlæget. En Mærkelighed ved denne Dok er, at den ikke har kostet mere end 460,000 Rdl., medens vor Dok paa Nyholm kostede, om vi ikke huske meget feil, omtrent 1,200,000 Rdl.

r.

Literatur.

— Emanuel Svedenborgs Lære om Liv, Kjærlighed og Skjønhed, efter Atterboms »Svenska siare och skalder«. Paavirket især af Schelling, nærmest saaledes som denne i den mellemste Deel af sin Udvikling knyttede sin Philosophi til Mysticismens forskjellige Arter, faldt som bekjendt de svenske Romantikere, der kaldes Phosphorister, hen til i deres Digtervirksomhed at indblande en som oftest fuldstændig uforstaaelig Naturphilosophi, medens til Gjengjeld den philosophiske Virksomhed ikke uden Grund beskyldtes for at være phantasmagorisk. Intet var da naturligere, end at ogsaa Sverigs store, ædle og vidtberømte Mystiker droges saavidt muligt frem i Forgrunden; i Atterboms ovennævnte Arbeide maatte han være selvskreven til at faae Plads; og ved Oversættelsen af Svedenborgs latinske Originalskrifter gjordes Forfatteren mere tilgængelig for sine Landsmænd i Nutiden. Det er især — siger Indledningen — som „Tænker over det Skjønne", at Svedenborg her vil være at betragte. Men hans „æsthetiske Verdensanskuelse kan ikke opfattes rigtigt, førend man har gjort sig bekjendt med hans almindelige", hvilken atter maa samles fra spredte Steder i hans Værker. Imidlertid gjelder det om enhver ædel Mysticisme, at den væsentlig beroer paa Mangelen af Evne til at udtrykke det uendelige Indhold adækvat i Begrebets Form; den bliver derfor vanskelig at forstaae; ja mere eller mindre gjør den sig jo endogsaa til af at være en lukket Bog for den sunde Menneskeforstand, i hvis Sted den fordrer en intellectuel Anskuen. Ikke heller Svedenborg er just letfattelig; men hans Stræben var saa ædel, og saa stærk var hans Tro paa det Seerblik, der var givet ham selv — som han jo i saa Henseende har sammenstillet med Apokalypsens Forfatters — og saa varm er hans Phantasi, at man ikke kan Andet end med ligesaa stor Beundring, som Forundring, betragte dette Genie, hos hvem det i det Hele er vanskeligt at dømme mellem Ret og Uret, om end mange enkelte Ting nu kunne siges at være ufuldstændigt og eensidigt opfattede, tildeels som en Følge af hele hans Tidsalders Udviklingsstandpunkt; til Gjengjeld maa da meget Andet indrømmes at indeholde Sandheder, som sidenhen maaskee ere blevne gjorte mere tydelige, men i deres Væsen vistnok ikke ere opfattede dybere. Selve Bogen, der i Oversættelsen ledsages af nogle faa biographiske Notitser, falder i to Afdelinger: „Philosophemer, theoretiske, ethiske og æsthetiske, uddragne af Svedenborgs ældre Skrifter fra hans endnu ikke visionaire Tid"; samt „Theosophiske Fragmenter: Livet og Gud, Kjærlighed og Ægteskab, Uskyld og Skjønhed". Af Indledningen skulle vi fremhæve den fængslende Anekdote om et af Svedenborgs Aandesyner, fortalt af En, som iøvrigt ikke hørte til hans Tilhængere, og som hele sit Liv snarere troede forlidet end formeget. Vedkommende, en finsk Videnskabsmand, kom i London til Svedenborg for at aflægge et Besøg hos den Lærde, der imidlertid ikke strax kunde modtage ham, da han alt havde en anden Gjest. Med denne var han i et tilstødende Værelse, fra hvilket den Ventende kunde høre en paa Latin ført Samtale om romerske Forhold i Oldtiden; dog hørte han kun een Stemme og skjønnede let, at det var Vertens. Snart efter aabnede denne Døren og fulgte — stedse talende — sin Gjest til Døren; men denne var — usynlig, ligesom forhen uhørlig. Svedenborg sagde siden, at det havde været Virgilius, men forlod hurtig dette Emne og omtalte overhovedet sjeldent sine Syner. I al sin øvrige Adfærd gjorde han ogsaa stedse Indtryk af ligesaa stor Lærdom og Skarpsindighed, som Ærlighed og al aandelig Dygtighed, saa at hans Visioner forsaavidt ere ligesaa troværdige, som de syntes utrolige. (Dansk Oversættelse. Gads Forlag).

— Vor altfor tidligt bortrykkede Botaniker, Dr. Chr. Vaupells længe bebudede og med store Forventninger imødesete Værk: „De danske Skove", er nu udkommet paa P. G.

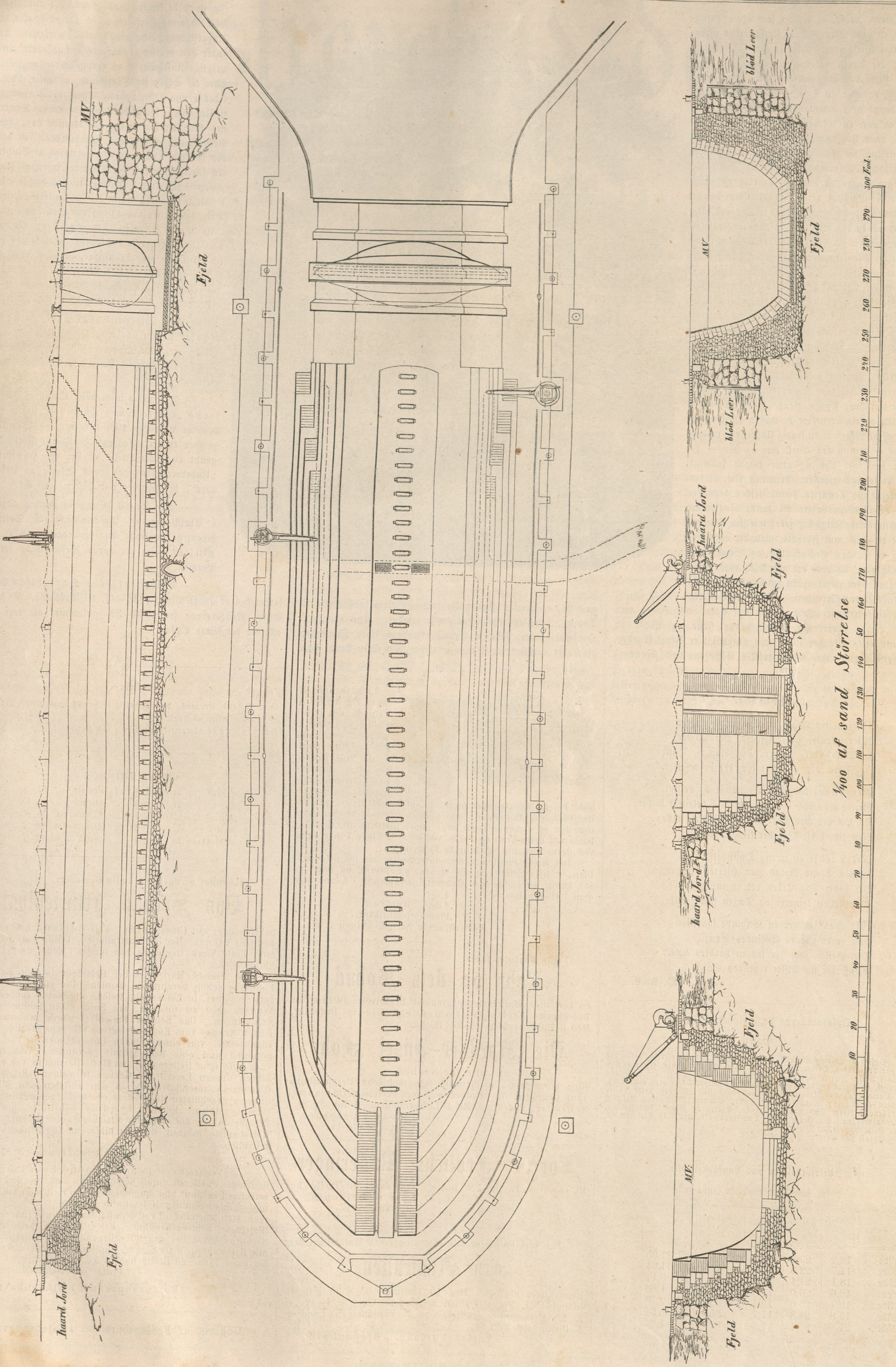

Grundtegning af den nye Dok paa Carljohansværn ved Christianiafjord.

Philipsens Forlag, og danner som opus posthumum en smuk Slutning paa Forfatterens videnskabelige Virksomhed. Efter en kort Indledning, hvori det danske Skovvæsens Historie i Fortiden skildres i almindelige, men interessante Strøg, og efter en Oversigt over de Træarter, som danne vore indenlandske Skove, gaaer Forfatteren over til Skovens indre Historie, Gangen i dens Udvikling. Det er ikke nogen lærd Afhandling for Forstmænd, ligesaalidt som en topographisk Skildring af Landets forskjellige Skovstrækninger; det er en aandrig og fængslende Fremstilling af de Forhold, som betinge Træernes Liv, og af de Kampe, som de forskjellige Træer indbyrdes føre. Hovedsagen for Forfatteren har været at vise, hvorledes Bøgen i den naturlige Skov trænger sig frem og undertrykker den oprindelige Egeskov, og samtidigt hermed at give en Fremstilling af disse to Træarters Virkning for hele det mindre Liv i Skovegnene, for Underskov og Urteliv. Med megen Interesse følger man den klare Udvikling af Træarternes Inddeling i lysbehøvende og skyggetaalende, og først derved faaer man Blikket op for den store Afvexling, som de forskjellige Træer medføre i Underskoven, idet nogle, og da navnlig Bøgen, ere i den Grad skyggetaalende og derfor have en saa tæt og rig Krone, at de næsten aldeles udelukke Muligheden af en frodig Underskov, medens andre — nemlig Eeg, Birk, Fyr og Esp — behøve saameget Lys og atter tillade saameget Lys at trænge igjennem Grenenes Net, at saagodtsom alle Træarter kunne trives derunder. For de allerfleste Læsere vil denne langsomme, men storartede Krig, der føres imellem Træerne, være et ganske nyt Forhold, men det er skildret med en saadan Anskuelighed og Sandhed, at man glæder sig over det nye Blik, man derved erholder over nogle af Hemmelighederne i Naturens store Oekonomi. Efter Forfatterens

Theori fortrænger Bøgen bestandigt Egen, idet Bøgen med stor Lethed staaer sig under denne sidste og skyder op i dens lette Skygge, indtil den pludseligt er blevet saa stor, at først Egens nedre Grene trykkes af Bøgens tætte Krone og gaae ud, og derefter Egens Liv mere og mere indskrænkes til Toppen, som omsider ogsaa bukker under. Kun hvor ydre Omstændigheder, som t. Ex. Jorbundens store Fugtighed, gjøre det umuligt for Bøgen at trives, vil Egen kunne staae sig imod de fremvæltende Bøge. Et andet Forhold, hvorved Forf. ligeledes længe dvæler, er Underskovens Betydning og Berettigelse; her søger han nemlig at bekæmpe den udbredte, men urigtige Anskuelse, at en frodig Underskov skulde være til Skade for Overskoven, og viser, hvorledes denne sidste, navnlig Egen, netop trænger til Underskov, for at der kan være Læ om Træernes Rod og for at det nedfaldende Løv, hvis Bestemmelse er at gjøde Jordbunden, kan holdes fast om Træet og ikke bortføres af Vinden. En særlig Interesse faaer Værket igjennem Forfatterens Kjærlighed ikke blot til den danske Skov i Almindelighed, men til de enkelte Træer. Han giver en ombyggelig Fortegnelse og Beskrivelse af alle Danmarks Kæmpeege, saaledes som han har besøgt dem i Skovene, og ledsager ofte sin Skildring med Tegninger, der her ere virkelige Portraiter. Vi anbefale særligt Enhver, der elsker sit Fædrelands Skove, at gjøre sig bekjendt med Vaupells Bog.

— Det 3die Hefte af „Danske Mindesmærker“, som udgives af en Forening, indeholder tre lithographerede Blade af Aarhuus Domkirke; Texten hertil følger med næste Hefte.

— Det andet forbedrede Oplag af Johnstons „Hverdagslivets Chemi“ er sluttet med den nu udkomne 10de Levering. — Samtidigt hermed er der ogsaa paa Philipsens Forlag begyndt en Oversættelse af Dr. G. Hartwigs „Underverdenen med dens Skatte og Vidundere“, der udgives i 6 Hefter à 40 Sk.

— Paa B. M. Bentzens Forlag udgives i Christiania en „Fremstilling af Søkrigshistoriens vigtigste Begivenheder“, ved H. J. Müller. De tre første Hefter have forladt Pressen.

— Af Mendelssohn-Bartholdys Breve forberedes et andet Bind, 1833—47, til Trykning. Af første Bind, Reisebrevene fra 1830—32, udkommer om kort Tid allerede det femte Oplag.

Charade.

Alt, som fra Adam og Eva nedstammer;
Enker, Koner, Piger, Fruer, Madammer,
Ja Din Fader, Moder, Din Søn og Datter
Og Flere med — Mit Første indbefatter.

Mit Andet klinger saa landligt og deiligt,
Men omvendt — hvis det Dig beleiligt falder,
Du kan det med Kort og med Brikker spille;
Men tidt i dit Øre det klinger ilde.

Mit Tredie en nyttig Opfindelse var,
En vis Slags Lighed med Hjertet det har,
Det byder Dig Tiden vel at anvende,
Thi Natten kommer og Dagen faaer Ende.

Mit Hele beboer en Gudinde saa skjøn,
Hun hører alle de Elskendes Bøn;
Den Beiler, som her led en haabløs Kval,
Gjenfinder sin Elskte i hendes Sal.

O. A. L.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 195:

Polen.

Opløst af „Første Sprøite i Odense“ (Det var De virkelig ogsaa ved denne Leilighed.), Orlina, J. J. i Helsingør, Skytten Bryde, Niels og Julius i Veile, Fætter Georg, 3 mg, En yngre Fyr i Stege, en Pakhuusslyngel, en Herre i Søndagsmorgenballet i Nakskov, Assessoren i Aalborg, et Dameselskab ved Roldbroen, en Ferskvandsfisker i Nakskov, hvide Pølse, Hugin & Munin, Munk i Mørks Have, Savnet af Vinger i Nakskov, Orpheus i Ribe, Thy Kiær i Grenaa, Storm og Blæst i Ringkjøbing, Søndagmorgen i S., Hellig Olaf, Dombernowsky, Ane A.'s Tilbeder, P. M. O. i Løgstøer, ni Muser.

Opløst paa Vers af Vigtigpeer, Ole.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 19de til 25de Juni incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
19de. .	18,2	23,5	9,0	45	27"11,95	
20de. .	17,7	22,0	14,6	42	27"11,61	
21de. .	18,1	24,4	13,2	50	28" 0,14	
22de. .	18,6	26,0	11,0	52	28" 1,83	
23de. .	19,7	25,0	13,4	55	28" 2,78	
24de. .	19,8	24,8	17,7	55	28" 3,64	
25de. .	21,8	26,4	17,5	57	28" 1,84	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

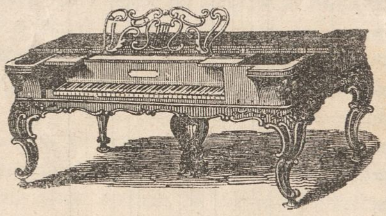

Undertegnede tillader sig herved at henlede det ærede PublicumsOpmærksomhed paa mine Pianoer efter amerikansk Stiil, der ved særdeles gavnlige nye Construktioner, hvorpaa jeg har erholdt Patent, have vundet meget Bifald hos Pianister, især har Hr. Professor Haberbier fundet dem overmaade hensigtsmæssige og staaende langt over andre Instrumenter her tillands ved deres Kraft og Fylde, ved rene og bløde Toner, samt ved deres elegante og smukke Udstyrelse.

Det ærede Publicum, som interesserer sig for disse nye Pianoer, hvis Soliditet i alle Maader garanteres, og som ogsaa kunne anvendes som Concert-Instrumenter, kunne tage dem i Øiesyn hos

S. C. Barfred,
Pianofortefabrikant.
Vesterbrogade Nr. 23. Stuen t. v.

I alle Boglader faaes:

Føhr og dets Søbad

en kortfattet medicinsk-topographisk Beskrivelse til Brug for Badegjæster. Af Professor Immanuel Schiødte, Badelæge. Med 3 Lithographier. 1 Rd. 32 Sk.

Die Nordsee-Insel Føhr

und ihr Seebad.
Eine kurzgefasste medicinisch-topographische Beschreibung zum Gebrauch für Badegäste, von Professor Immanuel Schiödte, Badearzt. Mit 3 Lithographien. 1 Rd. 32 Sk.

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Lorenz Frølichs Raderinger

til »Amor og Psyche«, 20 Blade i Folio faaes for 12 Rd. hos
C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Fra Australien,

Reiseskizzer af Bob. Med 15 Træsnit. 55 Sider i Quart. Indhold: 1. Fra et Ophold i Colonien Victoria. I—VI. — 2. Et interessant Bekjendtskab. — 3. Van Diemens Land. — 4. Hjemreisen. 80 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Døde.

Grev Guidi, Dr. med., der i Frankrig indførte Homøopathien, † i Lyon i Begyndelsen af Juni.

Albert Cavos, berømt Architekt, † i St. Petersborg den 3die Juni.

Verdens-Barometret.

London	25	Juni	3	pCt.	Consols . . .	92.
Paris	24	—	3	„	Rentes . . .	68. 60.
Wien	„	—	5	„	Metalliques	75. 80.
Berlin	„	—	3½	„	Staats-Sch.	89½.
Kjøbenhavn	26	—	4	„	Kgl. Obligat.	97¼.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Das Seebad Marienlyst

bei Helsingør mit Umgebungen. Von Edmund Lobedanz, 44 Sider i Quart. Med 30 Illustrationer. 1 Rd. — Af den Omtale, dette Værk fremdeles har fundet i den tydske Presse, hidsætte vi:

Das Seebad Marienlyst bei Helsingør ist von Edmund Lobedanz schön beschrieben worden. Die kleine Schrift ist ganz geeignet, in Leidenden, welche ein Seebad suchen, den Wunsch rege zu machen, am Sund einen Sommermonat zuzubringen. Das Schlosz Marienlyst wurde während des letzten Krieges vom Könige Friedrich VII. dem Invalidenfonds zugewiesen, von einem klugen Unternehmer in Pacht genommen und eine Bade-Anstalt gegründet. Wie reizend »der nordische Hellespont«, hat Moriz Hartmann vor einigen Jahren unsern Lesern zur Genüge in seinen »Briefen aus Dänemark« geschildert, die in den »Büsten und Bildern« unseres geschätzten Mitarbeiters einen der gelungensten Abschnitte bilden. Edmund Lobedanz' Schrift ist mehr ein Fremdenführer, doch ein sehr anziehend geschriebener. Gute Holzschnitte machen die geschilderten Oertlichkeiten anschaulich.

(»Kölnische Zeitung« Nr. 134.)

— — Verfasser desselben ist Edmund Lobedanz, dem deutschen Publikum durch verschiedene Romane und Uebersetzungen bekannt und empfohlen. Dem Heft sind zahlreiche und wohlausgeführte Holzschnitte beigefügt, welche einen recht stattlichen Begriff von dem Bade und seinen Umgebungen (Helsingör, Schlosz Kronburg, Friedrichsburg, Friedensburg, Seeburg, sowie der gegenüberliegenden schwedische Küste mit Helsingburg, dem Seebad Ramlösa, der Insel Hveen, auf der einst Tycho de Brahe hauste &c.) erwecken,

Prutz: »Deutsches Museum.«

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 197. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 5. Juli 1863. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 4de Bind.

Indhold.

I Verandaen III, af Bob. — Høisalig Arveprinds Frederik Ferdinands Portrait. — Samson hos Philistrene. — Ugens Politik. — Minder fra Bohus. — Det nye Politi i Kjøbenhavn.

I Verandaen.

Billeder af Livet i Australien.

(Af Bob.)

III.

Blandet Selskab.

Talere og Dagblade i Australien forsikkre vel ofte, at der ikke findes en forholdsviis større Mængde slette Subjecter i de forskjellige Stænder, end i andre Lande, men Kjendsgjerningen kan ikke negtes. Phraser som: „der herskede den størstmulige Orden og Gemytlighed i den umaadelige Mennesketmasse, som var tilstede ved Festen; thi om end ikke Bærerne af Englands store Navne overværede den, blev den dog heller ikke vanæret ved Slynglers Nærværelse," tage sig meget net ud i et Blads Spalter og læses med stor Selvtilfredshed af det australske Publicum; men Den, der i nogen Tid har havt Leilighed til at studere det sociale Liv derude, vil ikke kunne lukke Dinene for det meget Lastværdige, som gaaer i Svang i alle Forhold, om man end meget snart vænnes til ved sin Bedømmelse at bruge en ganske anden Maalestok, end den, man er vant til at bruge hjemme. Paa den anden Side ere Forholdene naturligviis heller ikke saa lovløse og fordærvede, som mange Hjemfødninge i deres respective Kakkelovnskroge udmale sig dem; man maa tvertimod undres over, at Colonier, der næsten alle ere grundlagte enten ved deporterede Forbrydere, eller ved den blandede Hob, som Opdagelsen af et nyt Guldland altid hidlokker, allerede have bragt det saa vidt i enhver Henseende, og ere i stadig Fremgang, uden derfor at give slip paa den tiltalende frie og liberale Tone, som er gjennemgaaende i hele Livet der.

Naar en Coloni, som Tilfældet er med Victoria, bliver dannet paa den Maade, maa der naturligviis blandt de ledende Mænd findes enkelte, hvis Fortid man helst maa lade uberørt. I Parlamentet sidde saaledes Medlemmer, der vel ere „rene", fordi en Tylt af deres Landsmænd have fundet dem „Ikke skyldig", men som dog, efter de Flestes moralske Overbeviisning, snarere burde accomoderes med Kost og Logis paa Hendes Majestæts Bekostning, end strække sig paa The legislative assembly's (svarende til det engelske Underhuus) bløde Hynder, og give Love for Hendes Majestæts Undersaatter.

Parti af Melbourne, seet fra Princess Bridge.

En Doctor, der havde samlet sig Formue i Melbourne ved at lave „vegetabiliske Piller“, som helbredede for Alt, ligefra Beenbrud til den letteste Forkjølelse, var saaledes det „meget ærede Medlem“ for en af Byens Forstæder, skjøndt han med Nød og neppe var sluppen fri for at komme en halv Snees Aar i Forbedringshuset, paa Grund af en ung Piges meget mistænkelige Død, i Forbindelse med det Factum, at hun havde henvendt sig til ham i et formodet Svangerskabsanliggende. En anden Doctor, ligeledes Medlem af den lovgivende Forsamling, blev jævnlig indstævnet af sin Kone for Mishandling og for at negte hende de fornødne Penge, skjøndt han var formuende; hvilket atter førte til, at Doctoren, paa et Møde med sine Vælgere, trak sin lille Søn op paa Tribunen og fik ham til at anklage sin Moder, foruden andre opbyggelige Scener. Et tredie æret Medlem havde havt en meget mislig Arvesag; han var bleven beskyldt for at have stukket 10,000 Lstr. i sin egen Lomme, da han levede som Procurator i Adelaide i Syd-Australien, men Juryens Dom havde vasket ham reen; Historien blev imidlertid kogt op af et Oppositionsblad, hvergang Leilighed gaves. Naar saadanne Medlemmer sidde i den lovgivende Forsamling, kan man ikke undres over, at der undertiden falde høist uparlamentariske Yttringer. Under Debatten om den nye »Landact« tillod f. Ex. et af Medlemmerne sig at indlede sin Tale mod en af de australske Bondevenner — der havde foreslaaet, at drive alle Squatterne fra deres Eiendomme og jage dem ud i Bugten ved Carpentaria, eller et andet passende Sted hen — med de Ord: „Det ærede Medlem, som repræsenterer Melbournes Bagsmøger og Collingwoods Tyvehuller, mener altsaa“ osv. Senere negtede han, at have sagt det, men Øst-Collingwoods Repræsentant forsikkrede, at have nedskrevet Ordene i samme Øieblik, de bleve yttrede. — Naar der findes saadanne Folk blandt dem, der burde være „Landets bedste Mænd“, er det ganske naturligt, at det Samme er Tilfældet paa alle Samfundsstigens Trin. Man opdager saaledes ofte, at „hæderlige“, meget formuende Medborgere, paa Grund af en eller anden lille Omstændighed ikke see sig istand til at forlade Colonien, eller at velhavende Nybygger-Familiefædre i det Indre maae reise til Hovedstaden eengang om Aaret, for at aflægge en tvungen Visit hos Politiet. Gjøre Vedkommende end i mange Tilfælde en uværdig Brug af de Goder, Lykken saa uventet har tildeelt dem, saa seer man ogsaa ofte med Fornøielse, hvorledes saadanne Folk søge at oprette det Forsømte ved at leve et agtværdigt Liv, og give deres Børn en fortræffelig Opdragelse.

Man bliver saa vant til at høre alt Muligt om Folk, og de Fleste lægge selv saa lidt Dølgsmaal paa, hvad de have været, at man kun spørger: „Hvad er den Mand nu?“ Har han Penge og lever han ellers skikkeligt, er Verden tilfreds. — Dette gjelder mest om Oplandet, thi i Melbourne forsvinde disse Mænd med mysterieus Fortid blandt den store Mængde indvandrede Speculanter i alle Grene. — Oppe i det Indre, og da navnlig i Smaabyernes Hoteller — de eneste „Forlystelsessteder“, som findes der — kan man derimod undertiden faae Historier at høre, fortalte i et saadant Sprog, at en kold Gysen farer En ned ad Ryggen. Naar to gamle Bekjendte fra Van Diemens Lands Galeier træffe sammen, og uden al Affectation begynde at opfriske de gamle Minder fra dengang de arbeidede „i den samme Lænke“, føler Tilhøreren sig undertiden lidt underlig tilmode. Man træffer ikke saa sjeldent Celebriteter paa slige Steder; jeg har saaledes engang været i Stue med det berømte Morderfirma Burke & Hares mest betroede Mand: et Firma, der blev saa navnkundigt, at Ordet to burke optoges i Sproget, som Udtryk for det Begreb: at myrde Folk bagfra, for at sælge Liget. Desværre fik jeg det ikke at vide, før Fyren var gaaet; da underrettede en af de Tilstedeværende mig derom. Denne værdige Mand havde været endeel Aar i Van Diemens Lands Straffeanstalter, og havde nu faaet Tilladelse til at gaae paa fri Fod i Colonien. Formodentlig har Anklagen for Mord ikke været saa fuldstændigt beviist mod ham, som mod hans Principaler. —

En anden Gang kom jeg ganske uforvarendes til at spille Fortrolig hos en Mand, der temmelig sikkert havde Blod paa sin Samvittighed. Det var nemlig faldet i min Lod at tilbringe adskillige Søndage i et lille Vertshuus i det Indre

Et Hotel i det Indre af Australien, tegnet af Chr. Deichmann.

der besøgtes af Omegnens Kvæg- og Faarevogtere, Oxedrivere og deslige, samt af de Reisende, som tilfældigviis gjorde Holdt der. Jeg hørte da Adskilligt, hvorved min Kundskab i en vis Retning berigedes, saa at jeg kunde have været istand til at optegne Handlinger, der vare alt andet end „store og gode“. Som jeg en Dag sad i Hotellets Veranda, kom en Person, jeg havde lagt Mærke til i Løbet af Dagen paa Grund af hans hyppige Besøg ved Skjenken, og med hver Gang tiltagende forvirrede Udseende, hen til mig i halv beruset Tilstand, og spurgte mig hemmelighedsfuldt, idet han bøiede sig over mig, om jeg ikke var den unge Stevenson fra „Devils River“. Da jeg formodede, at det var ligegyldigt, om jeg sagde Ja eller Nei, svarede jeg Jo.

„Maa jeg saa tale et Ord med Dem?“ vedblev han og tog mig ved Armen. Vi gik til en Side, han saae paa mig med sine vilde, drukne Øine og hviskede: „Jeg syntes nok det var Dem, men var ikke vis paa det. Siig mig, veed De hvad der blev af hende . . . Mrs. Redcliff?“

Jeg gik ind paa Historien, da jeg var nysgjerrig, og man desuden med Glæde griber enhver Leilighed til at slaae Tiden ihjel om Søndagen i Skovene, og svarede derfor alvorligt: „Hun reiste bort.“

„Og han — hendes Mand — døde han?“

„Saavidt jeg veed.“

„Ja, jeg tænkte det nok. De husker jo nok den Dag. Husker De?“ spurgte han ivrigere og tog sig til Hovedet.

„Jo, meget godt.“

„De veed jo nok, hvor mit Huus laa?“

„Ja, ved Høiens Fod, lige ved Floden,“ svarede jeg, men traf dengang feil.

„Nei, paa Siden af Skrænten, mener De nok“ — vedblev han med samme Alvor — „jeg stod og huggede Brænde udenfor min Dør . . . det var en klar, varm Aften . . . jeg saae over til hendes Telt . . . ja, thi jeg elskede hende . . . idetsamme bliver Seilduget revet tilside og hun styrter ud med flagrende Haar . . . hendes Mand løber efter hende. „Hjelp!“ raabte hun, „Hjelp John, eller han dræber mig!“ — I eet Spring var jeg ved hendes Side . . . jeg havde endnu Øxen i Haanden . . . jeg vidste ikke, hvad jeg gjorde, men da jeg saae den Elendige slaae Mary, strakte jeg ham til Jorden, og flygtede. — Jeg feige Usling! Ti Gange feig, fordi jeg udsatte hende for Mistanke! Jeg løb ned ad Skrænten, jeg hørte Raab . . . „Stop ham!“ . . . men Ingen kunde standse mig — siden har jeg aldrig været ved Devils River“. — Under Fortællingen var han bleven ivrigere og ivrigere, han fægtede om sig med Armene, og rev sig i Haaret; da han var færdig, stod han ravende, med Ansigtet skjult i sine Hænder. Ubehageligt berørt ved at see dette berusede, halvgale Menneske i den Tilstand, fortrød jeg at have fremkaldt denne Scene, og forsøgte at faae ham tilsengs, men uden Frugt. „Forraad mig ikke!“ hviskede han, og sled sig fra mig, for igjen at søge Trøst i Glasset. Inden Aften var han aldeles drukken, men viste dog, at han kjendte mig, ved at lægge Fingeren paa Munden hver Gang han saae mig. Næste Morgen, før jeg stod op, var han forsvunden, idet han, som gjerne er Tilfældet med slige Folk, havde tilbragt Natten under et Gummitræ i Nærheden af Hotellet. Saaledes blev jeg indviet i et heelt lille Drama, med Kjærlighed og maaskee Mord. „Devils River“ ligger nogle hundrede Miil fra det Sted, hvor vi mødtes, og jeg fik aldrig Leilighed til at forvisse mig om, hvorvidt denne Fortælling var sand eller ikke.

Hvad man hører og seer ved slige Leiligheder, vilde man vist vanskeligt kunne opvise Magen til her i vort rolige Hjem; men i et Samfundsliv af den Beskaffenhed maa der naturligviis ogsaa findes en forsvarlig Modvægt. Politiet danner en saadan Modvægt, og er derfor en af de vigtigste Institutioner i Australien, især efter Afskedigelsen af de mange mindre Værdige, som Autoriteterne i Begyndelsen, tvungne af Nødvendigheden, toge i Tjeneste. — Ved flere Leiligheder har Ordenspolitiet maatte rykke i Marken som virkelige Krigsfolk; størst Nytte har man havt af det ridende Politi (troopers), hvoraf hver Mand er bevæbnet med to Revolvere og en Cavalerisabel. Naar Gouverneuren reiser i Colonien, har han gjerne en Afdeling af det ridende Politi i sit Følge, og de store

Guldforsendelser fra Minedistricterne besørges af Regjeringen ved Politiet. En sværtbygget, med fire Heste forspændt Vogn, hvori Jernkisterne med Guldet ere indelukkede, kjøres af en uniformeret Betjent af det ridende Politi; en Afdeling af Corpset tilhest, commanderet af en Officeer, omgiver Vognen. Ved saadanne Leiligheder sendes ogsaa farlige Forbrydere ned til Melbourne, naar deres Sag skal paadømmes ved den høieste Ret. — Et Par Gange er The Gold Escort, som Karavanen kaldes, bleven overfaldet og plyndret af Røvere; ganske nylig er det saaledes hændet Guldtransporten fra de nye Miner ved River Lachlan i Ny-Syd-Wales, og man er endnu ikke kommen paa Spor efter Røverne. — Det dristigste Røveri, eller rettere Tyveri, som er forekommet i Colonien, var forøvrigt den saakaldte Nelson-Affaire. Mange Kister, fulde af Guldbarrer, tilhørende de forskjellige Banker i Melbourne, vare bragte ombord paa Skibet „Nelson“, for at afgaae til England, men Aftenen før dets Afreise bleve de stjaalne. Sagen vakte en umaadelig Opsigt, og der blev anstillet de strengeste Undersøgelser, da mange tusinde Pund stode paa Spil, men man fandt kun de tomme, itusprængte Jernkister paa en Mark ved St. Kilda, i Nærheden af Melbourne; Gjerningsmændene ere endnu den Dag idag ikke opdagede, hvilket er saameget mærkeligere, som der naturligviis maa have været Flere om at udføre denne storartede Ugjerning. Adskillige Folk ere rigtignok mistænkte, og jeg har blandt Andet truffet paa et Par Velhavere, der temmelig frit bleve omtalte som „Actiehavere i Nelson-Affairen“. — Paa Stationerne oppe i Landet danner det ridende Politi selvfølgelig den overveiende Deel af Styrken; men jo større Byerne blive, desmere Brug har man for Gadepolitiet, som derfor i Melbourne findes i betydelig Mængde. Den høie, sorte Hat og gentlemanlike Kjole, der udmærke en londonsk Betjent, seer man ikke i Australien. Dets Hovedbedækning er en Voxdugshue, der om Sommeren overtrækkes med hvidt Tøi, blaae Beenklæder, der paa denne Aarstid ombyttes med hvide, og en løs Mellemting mellem en Trøie og en af de Frakker, der for Øieblikket ere i Mode, som er meget hensigtsmæssig i Coloniens Klima. Alle møde med Traadhandsker, der altid skinne af Hvidhed. En ridende Politibetjents Overkrop ligner ganske en Gadebetjents dito; men forneden ender hin i et Par lyse Ridebeenklæder, og et Par lange, besporede Støvler. En Tidlang tjente adskillige Danske i det ridende Politi paa Stationerne oppe i Landet, og saavidt jeg veed, havde de næsten alle været ved vor Hær under Krigen i 1848—50 som Lieutenanter, idetmindste lode de sig kalde saaledes derude. En dansk Lieutenant H. er fortiden mounted trooper i Ny-Zeeland i de nye Miner. Det var for nogle Aar siden en meget attraaet Stilling for unge Mennesker, der i Minerne havde sat til hvad de eiede, og vare i Besiddelse af de Dyder, der udfordres til at optages i Corpset — og det skeer just ikke altid saa meget let. — Ofte er jeg bleven bekjendt med unge Mennesker, hvis Liv er begyndt i Pragt og Comfort i et hyggeligt, engelsk Hjem, medens de i Øieblikket vare glade over, at have et midlertidigt Ophold, som en saadan ridende Lovens Haandlanger. Det hemmelige Politi, eller Opdagelsespolitiet, staaer i Forhold til de nævnte Afdelinger af Styrken, og er ligeledes forgrenet over hele Landet; det tæller mange udmærket dygtige Mænd, og er sammensat af Folk, der tidligere have indtaget de mest forskjellige Stillinger i Samfundet. En af dem, der hørte til Melbourne, var saaledes efter almindelig Formening anden Søn af en engelsk Adelsmand, men gik nu under Navnet Hudson; en Anden havde tidligere været Deporteret, og var nu til væsentlig Nytte, paa Grund af sit nøie Kjendskab til Coloniens værste Vagabonder. Jeg havde længe ønsket, paa en eller anden Maade at komme i nærmere Berørelse med det store Maskineri, som haandhæver Loven der, uden dog derfor at ville benytte den nemmeste af alle Maader: at optræde som dens Overtræder. Engang havde jeg rigtignok havt Leilighed til at blive Eedsvoren ved et Forhør, der blev optaget over Liget af et Barn, som efter Foregivende var ligget ihjel af Moderen om Natten i en af Melbournes Baggyder, men da jeg ikke havde Tid, undløb jeg, forfulgt af en Politibetjent; thi naar de tilsagte Eedsvorne ikke møde, gjøres der formelig Jagt paa Gader og Stræder efter Folk, for at faae Juryen fuldtallig.

Jeg blev derfor slet ikke ubehageligt overrasket ved at modtage Underretning om, at jeg, saasnart jeg ankom til Melbourne, hvorhen jeg netop stod i Begreb med at reise fra den lille By Broadford paa Veien til Minerne ved Beechworth, vilde blive tilsagt til at møde som Kronens Vidne i en Retssag. I Broadford havde jeg opholdt mig som Privatsecretair — eller hvad man kan kalde en Bestilling, der kræver at paasee alt Muligt, ligefra Correspondancens Besørgelse, til Middagsmadens — hos en Civilingenieur, og da han reiste til Melbourne i Forretninger, blev det mig paalagt, at sende alle de ankommende Breve efter ham, naar jeg ansaae dem for at være tilstrækkeligt vigtige dertil. Dette foranledigede, at jeg ofte afsendte „vægtige“ Breve, som han regelmæssigt modtog. En Dag blev han imidlertid beæret med et Besøg af en af de bekjendteste Opdagelsesbetjente, der overleverede ham et af Brevene i meget tilsølet Stand, samt underrettede ham om, at der i længere Tid havde fundet Tyverier Sted paa Postcontoiret, men at de nu endelig vare opdagede, og at dette Brev var fundet blandt de stjaalne. Politiet ønskede at faae nøiere Underretning af Afsenderen, og da vort Arbeide i Broadford var tilende, telegrapherede Ingenieuren til mig, om at ride sin Hest til Byen, saasnart det var mig muligt at faae Sagerne i Orden deroppe. Næste Dag var jeg paa Reisen og kom til Melbourne om Aftenen, efter en af de længste Ridetoure, jeg nogensinde har gjort i eet Træk, idet jeg nemlig havde tilbagelagt 53 Miil fra Kl. 2 om Middagen.

Før jeg næste Morgen fik Tid til at gaae ud for at ekvipere mig fra Top til Taa, tage „tyrkisk Bad“ og gjennemgaae alt det, man gjerne foretager sig efter et længere Ophold in the bush, bankede det paa Døren, og ind traadte en Herre, der præsenterede sig selv som Mr. Tuckwell af Opdagelsespolitiet i Melbourne. Han kom i Anledning af Brevtyverierne, viste mig en Enveloppe, og spurgte, om jeg kunde gjøre Eed paa, at Udskriften var min Haand, at jeg havde afsendt Brevet fra Broadford, osv. osv., hvilket jeg selvfølgelig ingen Skrupler havde ved at svare Ja til. Han fortalte mig nu hele Sagen omstændeligere. I længere Tid næredes der Mistanke paa Posthuset i Melbourne, da adskillige Breve med mindre Pengebeløb forsvandt paa en uforklarlig Maade, uden at det kunde lykkes at opdage Gjerningsmanden. Sagen blev da anmeldt for Opdagelsespolitiet, og af Commissairen overdraget Mr. Tuckwell, der strax tog fat paa den. Efter et flygtigt Besøg i de forskjellige Contoirer besluttede han, at gjøre Sortereværelset til Gjenstand for sin særlige Opmærksomhed, og da han der saae Ventiler og en Rude i Loftet, fik han det i al Stilhed saaledes ordnet med Postmesteren, at han til enhver Tid hemmeligt kunde begive sig op i Loftsrummet ovenover. I fjorten Dage fristede han en temmelig aandsfortærende Tilværelse der, ved at passe paa Folkene, som sorterede Brevene, men tilsidst fandt han sin Mand. Han saae nemlig at een af Personalet, som sorterede en Pakke Breve, tog to af de tykkeste ud og lagde dem ved Siden af sig paa Bordet; nogen Tid efter kastede Personen, som tilfældigt, en Avis over dem, sad derpaa lidt stille, greb endelig hurtigt over Avisen, saa at Brevene fulgte med, og gik ud ad Døren. Tuckwell styrtede ned ad Trappen og ud i Gaarden, hvor han kom tidsnok til at hindre, at Brevene bleve aabnede. Idet han tog Synderen i Kraven, raabte han barsk: „Giv mig de to Breve, De stjal!“ Manden blev vel aldeles bestyrtet, men havde dog Aandsnærværelse nok til at kaste dem ned i en Mudderpøl. Tuckwell arresterede ham, fiskede Brevene op med en Ildtang, og opsøgte derefter Modtagerne. Til hans store Forundring fandtes der ingen Banknoter i det Brev, jeg havde skrevet; men dets Tykkelse havde ventelig fristet Tyven. Det Andet, der var fra Minerne ved Bendigo, indeholdt derimod et Par Pund i Noter. Gjerningsmanden var en ung Irlænder af god Familie, efter Sigende en Slægtning af Gouverneuren; han havde idetmindste ved dennes Hjelp faaet den Ansættelse, som han forspildte paa en saa lumpen Maade. Da hans Bolig blev undersøgt, fandtes der endeel Guldsager, hvoriblandt to Uhre med Kjæder, foruden andre Luxusgjenstande; Mr. Tuckwell formodede, at han havde ruineret sig for en ung Dames Skyld, der var mere smuk end dydig, og som Politiet nu havde et vaagent Øie med. Førend han gik, bad han mig komme hen paa Opdagelsespolitiets Contoir næste Dag, for at han kunde notere de Oplysninger, jeg formaaede at give, samt for nærmere at underrette mig om, naar jeg skulde møde i Retten.

Endelig var det da lykkedes mig, at komme i nøiere Forbindelse med Opdagelsespolitiet, og da jeg ikke havde noget meget Paatrængende at varetage, før Sagerne vare afsluttede med min gamle Ven Ingenieuren, lovede jeg mig selv oftere at besøge Mr. Tuckwell. De Oplysninger, jeg kunde give, vare ikke mange, de dreiede sig kun om, naar og hvor jeg havde leveret Brevet paa Posthuset, samt lignende temmelig ubetydelige Omstændigheder, som dog ere nødvendige, navnlig for en engelsk Ret, hvor en Sagfører undertiden fordrer Sagen afviist paa Grund af den mest ligegyldige Unøiagtighed i Anklagen. Det varede ikke længe, inden Sagen kom for i Politiretten; jeg førtes efter min Tour ind i Vidnelogen, og blev stillet Ansigt til Ansigt med Forbryderen. Han var en høi, smuk Mand, endnu iført sin moderne Dragt; den Bleghed, der bedækkede hans Ansigt, klædte ham ingenlunde ilde. Han forblev taus hele Tiden, og da Sagen var bleven tilstrækkeligt beviist, underrettede hans Sagfører Retten om, at han forbeholdt sig sit Forsvar, til Sagen kom for en Jury, hvilket maatte skee, da Straffen var større, end denne Domstol kunde ikjende ham. Der hengik imidlertid nogen Tid, inden den høieste Ret blev sat, og da alle Kronens Vidner faae deres Udgifter dækkede, spurgte jeg Tuckwell, hvorledes jeg havde at forholde mig i den Anledning. Han underrettede mig om, at jeg vilde faae een Shilling og 6 Pence for hver Miil, jeg maatte reise frem og tilbage, samt 10 Shilling for hver Dag, jeg var i Byen, efterat Sagen var sat paa Listen; men at han gjerne vilde ordne det saaledes for mig, at jeg kunde blive i Byen de tre Uger, der endnu vilde hengaae, og faae Betaling for 4 Gange 53 Miil — Afstanden fra Broadford — uden at behøve at reise frem og tilbage. Dette var mig meget behageligt, og det begyndte at gaae op for mig, at et Kronvidnes Stilling i Grunden var ganske magelig og indbringende. Imidlertid var jeg bleven bedre bekjendt med ham ved mine hyppige Besøg i »The Detective-Office« og jeg foretog i hans Selskab mange interessante Reiser, saavel i „Ulykkens Huler og Elendighedens Boliger“, som jeg ikke havde vovet at betræde alene, som ogsaa undertiden paa „høiere Steder“, hvor han havde Forretninger. Oftere foretoge vi Toure igjennem den berygtede Little Bourke Street, og overværede de blodigste Slagsmaal indenfor de smaa Gittere, der i Regelen omgive Husene. Slige Optøier iagttages altid af en talrig Skare, Politibetjente iberegnede; men disse maae ikke skride ind, før der raabes „Mord!“ Sjeldent forløb en Nat, uden at En eller Anden blev plyndret, slaaet fordærvet eller dysset i Søvn med Opium og bestjaalet i denne vakkre Gade; Befolkningen bestod kun af Chinesere, som fortrinsviis have fæstet Bo der, og af Folk, paa hvis Aasyn Lasten tydeligt havde sat sit Mærke. Begge Kjøn vare lige stærkt repræsenterede. Om Dagen saae Gaden ikke ualmindelig uhyggelig ud; men naar Natten faldt paa, myldrede disse Væsener frem og begyndte deres Liv. Skulde en eller anden sølle Stymper opjages der, saa gaves rigtig Leilighed til at undersøge disse Smuthuller i alle Kroge, og det var komisk at see, med hvilken Ærbødighed disse Galgenfugle behandlede min Ven Tuckwell. Snart gjorde vi en Ronde i Theatrene, og naar han med sit skarpe Blik havde undersøgt Forsamlingen, gik det videre. Som oftest var han beordret til et eller andet bestemt offentligt Sted, naar en Collega havde opdaget et Spor, som han skulde forfølge; hans Arbeide var da lettere. Han aabenbarede dog naturligviis aldrig, hvad han skulde udrette, men naar Sagen heldigt var tilendebragt, morede han mig gjerne med en Fortælling om de nærmere Omstændigheder.

Opdagelsespolitiet er deelt i tre Klasser. Betjentene af tredie Klasse indtage som oftest tillige en anden Stilling i Samfundet, og møde aldrig i Retten, ligesaalidt som deres Navn nogensinde nævnes i de officielle Rapporter; de opstøve sædvanligviis Forbryderne, og holde i længere Tid Øie med dem, indtil Sagen bliver moden til Arrestation; den bliver da overgiven til en Betjent af første Klasse, der for Offentligheden faaer Æren af at have bragt den heldigt tilende. Betjentene af anden Klasse faae de mindre vigtige Sager i Haand — simple Tyverier og deslige — og arbeide undertiden sammen med Betjentene af første Klasse; de leve udelukkende af denne Bestilling, og have ogsaa Lov til at føre en Sag igjennem til Enden. Betjentene af første Klasse ere Politimandskabets Blomst og benyttes kun i de vanskeligste Tilfælde. Lønningen staaer naturligviis i Forhold til Klasserne.

Ved at bemærke den Interesse, jeg røbede for Opdagelsespolitiet, faldt det Tuckwell en Dag ind, at foreslaae mig at træde ind i Corpset, idet han bemærkede, at jeg med mine Sprogkundskaber kunde være af udmærket Nytte i et Land, hvor der fandtes saa mange Kjeltringer fra alle Lande. „Ja, thi De taler vel endeel forskjellige Sprog?“ tilføiede han.

„Det forstaaer sig! For det Første Engelsk.“

„Ja, det kan man høre, og saa Dansk naturligviis.“

„Ja, og lidt Tydsk, og Sjællandsk, og Fransk, og Fyensk, og Jydsk, og Lollandsk, og Bornholmsk, og . . .“

„Gudbevares!“ udbrød han, idet han endog opgav at tælle dem paa Fingrene, saa overvældet blev han.

Imidlertid lykkedes det ikke Mr. Tuckwell at forøge Politistyrken med et saa sprogkyndigt Medlem; men ved at sees saa ofte sammen med ham, antoge Mange mig for at være en af hans Kammerater, og en Aften hændtes det mig endog i et af Buffetværelserne i »The Olympic Theatre«, at et Par unge Damer grædende bønfaldt mig om, endelig ikke at lade dem arrestere, da jeg netop traadte ind ad Døren under en Tumult, og en af dem i den almindelige Forvirring slog min Hat af. Deres Forskrækkelse, da de gjenkjendte den formodede Lovens Haandhæver, var umaadelig, og skjøndt jeg gjentagne Gange lovede, at „lade dem slippe for denne Gang“, kom de dog igjen hen til mig, hver Gang jeg kom til at see paa dem, fordi de stadigt troede, at jeg havde onde Hensigter ved saaledes at holde Øie med dem.

Efter omtrent tre Ugers Forløb kom Dagen, da Sagen: Dronningen versus Pearce (Brevtyvens Navn) skulde foretages, og fra Morgenen af maatte jeg være i Retten, eller i dens umiddelbare Nærhed. Endeel mindre interessante Sager bleve først affærdigede, og nu kom vor Sag frem. Tuckwell forklarede først, hvorledes han havde opdaget Tyveriet, samt berettede alle de nærmere Omstændigheder derved; dernæst førtes Vidnerne frem, efterhaanden som de forskjellige Punkter skulde bevises. Jeg maatte naturligviis ogsaa med Kys paa Bibelen sværge, at hvad jeg nu berettede kun var „Sandheden, hele Sandheden, og intet andet, end Sandheden;“ efter at have besvaret de faa Spørgsmaal, slap jeg ned, uden Krydsexamination af Arrestantens Advocat. Undertiden maae Vidnerne gjennemgaae en reen Skærsild af nærgaaende Spørgsmaal fra Modpartens Advocat, stadigt med den Indledning: „Det gjør mig meget ondt, at jeg skal være nødt til at gjøre Dem et saadant Spørgsmaal; men...“ og medens alt Dette varer, staae de paa et ophøiet Sted i Salen, omgivne af samtlige Dommere og Advocater i deres besynderlige Dragter,

Høisalig Arveprinds

Frederik Ferdinand

til Danmark.

Født d. 22 Nov. 1792. Død d. 29 Juni 1863.

og begloede af den Mængde Tilbørere, der altid fylde Overretten under vigtigere Sagers Paadømmelse. — Arrestanten stod bleg og stiv hele Tiden; da Vidnerne vare afhørte og Advocaterne havde udtalt, fremsatte Dommeren Sagen for Juryen, der kort efter trak sig tilbage. Der herskede Dødsstilhed i Retten, medens Juryen var borte, kun af og til afbrødes denne Stilhed af en hysterisk Hulken paa Galleriet. Jeg saae derop, og opdagede et elegant klædt, ungt og ret smukt Fruentimmer, der teede sig som en Rasende; en gammel Kone, der sad ved hendes Side, holdt hende i den ene Arm, og en Politibetjent, der var gaaet op for at faae hende ud, i den anden; de maatte med Magt hindre hende i at løbe Hovedet mod Pillerne. Der blev igjen Røre nede i Salen: Juryen kom tilbage, Formanden traadte frem og erklærede John Pearce for skyldig.

Neppe var Ordet udtalt, før man hørte et lydeligt Skrig fra Galleriet, samt en Skraben med Fødderne, som naar en Gjenstridig føres ud. Det var igjen den unge Dame, som man vilde føre bort; men hun holdt sig fast ved en af Pillerne og stod bøiet over Skranken, for at høre Dommen. Paa det sædvanlige Spørgsmaal til Arrestanten, om der var nogen Grund, hvorfor Dommen ikke skulde udtales over ham, vendte han sig til Dommeren, bad ham have Medlidenhed med sig og ikke ved en altfor lang Straffetid at berøve ham Udsigten til atter at kunne erhverve sig et ærligt Navn i Verden. Indtil Ordet „skyldig“ var blevet udtalt, havde han staaet stolt og næsten udfordrende, nu var han som slaaet til Jorden. Dommeren foreholdt ham det dobbelt Formastelige i hans Tyveri, idet han i sin offentlige Egenskab havde stjaalet fra de Fattige — da det var bleven opklaret, at navnlig Smaasummer, Sendingsgods fra Menigmand, vare gaaede tabt — og dømte ham tre Aar i Forbedringshuset med strengt Arbeide.

„Tre Aar!“ hvinede Damen paa Galleriet, og idet hun af Politibetjenten og Konen slæbtes ned ad Trapperne, gjentog hun: „Tre Aar — Tre Aar!“ Mon hun følte, at hun indirecte var Skyld i hans Ulykke? —

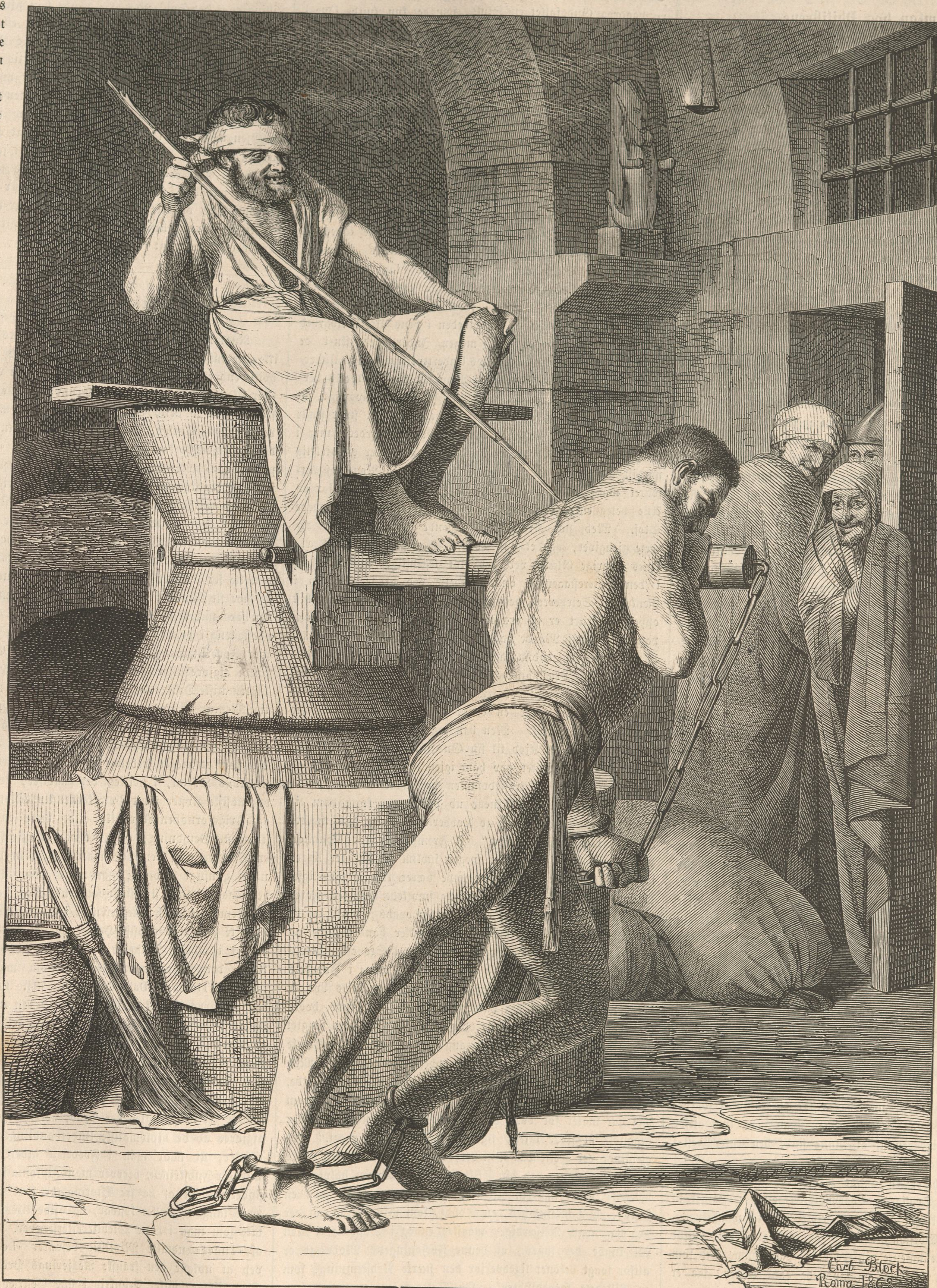

Samson hos Philistrene, Maleri af Carl Bloch, tegnet af Otto Bache.

Efter en uendelig Løben frem og tilbage mellem de forskjellige offentlige Contoirer, fik jeg endelig en Anviisning paa Skatkammeret paa over 10 Lstr., og da jeg om Aftenen ved et Glas talte om Dagens Begivenheder med Mr. Tuckwell, anmodede jeg ham om, snarest muligt at skaffe mig en lignende Forretning. Han foreslog mig at søge Pladsen i Postcontoiret; men jeg meente, at der vilde være for mange Concurrenter om den, og at han først maatte rydde Flere ud.

Disse Ord, sagte i Spøg, gik paa en Maade i Opfyldelse. En Aften, som jeg stod paa Gaden i Nærheden af et af Theatrene, bankede En mig paa Skulderen; efter et Dieblik Studsen gjenkjendte jeg Tuckwell, overordentlig flot paaklædt. Han var paa Veien til et „fint Selskab“, som han sagde, for muligviis der at fange En, Politiet var paa Spor efter.

„Nu har jeg opfyldt Deres Ønske, jeg har nappet en anden af dHrr. Postfuldmægtige,“ sagde han, „nu er der Leilighed for Dem.“

Paa mine Spørgsmaal fortalte han, at der, efter Pearces Arrestation, endnu stadigt kom Pengebreve bort, og at han derfor vedblev at besøge Loftet, for om muligt derfra at opdage Tyven. De havde en bestemt Mand mistænkt, og lagde en Snare for ham. Der var nemlig strandet et stort Dampskib „Admella“ — opkaldt efter de to Byer, det foer imellem: Melbourne og Adelaide — nogle af Postsækkene med Brevene vare reent gaaede tabt, andre tildeels ødelagte. Mange af Brevene vare derfor ulæselige, saa at de maatte sorteres nøiagtigt, forsegles om igjen, forsynes med Adresse osv., hvorimod de, der vare aldeles ødelagte, bleve undersøgte og brændte. Fristelsen maa ganske vist have været stor for en Langfinger, ved at opdage en Pundsnote indeni et af de aabne og beskadigede Breve; Fyren bukkede da ogsaa under for den, stak Noten i Lommen og Brevet i Kaminen. Men Noten var, forsynet med et Mærke, lagt i Brevet af Postmesteren selv, og da Tuckwell saae Manoeuvren fra sit Skjul, gik han ganske roligt ned og arresterede Manden. I Begyndelsen negtede han at have begaaet Tyveriet, men da Noten fandtes i hans Brystlomme, bekjendte han grædende, idet han forsikkrede, at det var første Gang, han havde gjort sig skyldig i Sligt Han førtes til Arresten, og da hans Forhold nærmere bleve undersøgte, viste det sig, at han var forlovet med en velhavende Squatters Datter, der netop samme Dag var kommen til Byen, for at kjøbe sit Udstyr.

Som et Beviis paa de Spidsfindigheder, Advocaterne bruge, vil jeg anføre, at da hans Sag kom for den høieste Ret, nedlagde hans Sagfører Protest, og forlangte ham frifunden, fordi der i Anklagen stod, at han havde stjaalet: „et Brev, indeholdende en Pundsnote tilhørende Generalpostdirecteuren“ — da Brevet vel nok kunde siges at være Generalpostdirecteurens midlertidige Eiendom, men Noten tilhørte Postmesteren i Melbourne, og af ham var indlagt i Brevet. Protesten blev forsaavidt taget til Følge, at Sagen udsattes, for at de Ypperste blandt Juristerne kunde afgive Erklæring om den.

Efter den Tid saae jeg mindre til Mr. Tuckwell, men naar vi stødte sammen, underholdt han mig gjerne med mere

eller mindre interessante Historier af sit Liv i Opdagelsespolitiet, saa at jeg havde den størst mulige Fornøielse af at have været Vidne for Hendes Majestæt. Det blev imidlertid første og sidste Gang; men mit Ønske havde jeg dog faaet opfyldt, og omendskjøndt jeg ikke mere igjennem Politiet kom i nærmere Berørelse med det „blandede Selskab", havde jeg dog altid Leilighed nok til at gjøre Indblik i Samfundslivets forskjellige Afskygninger.

Samson hos Philistrene.

Paa den sædvanlige Konstudstilling paa Charlottenborg tildrog iaar kun meget faa Malerier sig nogen egentlig Opmærksomhed. Og i Grunden er det da ogsaa heelt naturligt, at et Land, der ikke er større end Danmark, og hvor deels Rigdommen ikke findes mere i Masse, deels den Dannelse, der kunde give Lyst til hellere at smykke et Værelse med et eller to virkelige Konstværker, end med en Mængde forskjellig Flitter, ikke er trængt saaledes igjennem, at velhavende Folk vise en sand Smag ved at sætte Penge i et Par gode Malerier — at et saadant Land maa give Afkald paa jævnlig at kunne naae det Fuldendtes høie Tinde. Kun maa man fastholde denne Resignation, saa at man ikke dømmer for strengt, naar man paa Charlottenborg finder tyve Stykker under Middelmaadigheden, førend man kommer til eet, som er naaet over Grændsen — og hundrede, førend man finder ikke blot et Løfte, men ogsaa en Opfyldelse. Dog vilde det paa den anden Side kun være lidet ønskeligt, om Publicum i Udviklingen af sin Skjønhedssands lod sig altfor meget lede af hvad der gaaer under Navnet Konst paa denne Udstilling, hvis Værd i saa Henseende er noget tvivlsom. Saa Meget løber der med, at man let bliver træt og slappet ved at gaae det Hele igjennem; ikke alene paa Grund af Kvantiteten, som i de store Gallerier, men fuldt saa meget formedelst Kvaliteten. Naar der da i den brogede Masse af interesseløse, ja forkastelige Arbeider alligevel er nogle enkelte, som hæve sig frem, saa vil Aarsagen dertil tidt ligge enten i et ganske særegent Stof, eller i en meget paafaldende Behandling, eller ogsaa maaskee blot i den Glorie, som til den givne Tid omstraaler Konstnerens Navn. I denne sidste Henseende vil Mængden vistnok altid være svag: Autoritetstroen har hertillands som andetsteds grumme Meget at sige, ikke at tale om, at i Virkeligheden et vist Kjendskab til en Malers tidligere Arbeider upaatvivlelig aabner Blikket for og hjelper til Forstaaelsen af hans individuelle Fortrin overhovedet. Hvad Stoffet angaaer, vilde det her føre os altfor vidt at dvæle nærmere ved de Misgreb i Sujet-Valget, som Nutidens Konstnere begaae, som Fortidens have begaaet, og som Fremtidens ville begaae; altfor vidtløftigt vilde det blive, at paapege, hvorledes den bildende Konst ofte slaaer sig selv ihjel ved at vælge Emner, der deels ikke er poetiske og altsaa slet ikke egne sig for konstnerisk Fremstilling, deels ifølge deres særegne Natur og Væsen burde være andre Konstarter forbeholdt. En reen Smag har mange Gange beklaget sig over Feil i disse Retninger, og dog er det neppe blevet og vil neppe blive synderlig bedre, førend andre Tider gjenføde den almindelige Konstaand i forædlet Skikkelse og navnlig forbinde en sundere Dømmekraft med det udøvende Talent. Men ligeoverfor Behandlingen er det ikke uden Interesse at lægge Mærke til, hvorledes den saakaldte nordiske Konst — der udenfor Skolens allernærmeste Kreds neppe har mange Tilbedere af et saadant realistisk Dogma, som at der skal lægges vitterlig Vind paa et nationalt „Stof" — paa den ene Side, negativt, har virket ikke saa Lidet, idet Publicum aabenbart er paa gode Veie til ikke at lade sig bedaare af falsk Glimmer; hvorimod den positive Side, Troen paa selve de nordiske Malere, er temmelig svagt befæstet. Man krymper sig tydeligt nok i høi Grad ved at finde Det smukt, som man ingenlunde vil frakjende en vis Sandhed; man har altsaa faaet Synet skærpet ligeoverfor det Pseudo-Poetiske, men man maa kun altfor tidt benegte Muligheden af at kunne finde den ægte Poesi i den unegtelige Sandhed.

Carl Bloch er en af de Konstnere, som bedst have undgaaet baade Scylla og Charybdis. Heldig i Valget af Stof, har han viist et ægte konstnerisk Talent i Behandlingen. Og da nu det Eibeschützske Legat for et Maleri med Emne fra det gamle Testamente vinkede ham, paa samme Tid som Opholdet i Rom udviklede og modnede hans Evner, saa er det lykkedes for ham at gjøre et stort Spring ind paa Historiemaleriets Omraade og der frembringe et Konstværk af blivende og høi, om end ikke af høieste Rang. Det er os en Glæde at gjengive i vort Blad dette Billede, der ubetinget hørte til de bedste paa Udstillingen; og vi skulle kun ledsage det med nogle faa Bemærkninger. Lad være, at det er et Spørgsmaal, hvorvidt det israelitiske Folks Historie i det Hele egner sig for en anden konstnerisk Fremstilling end den, som een Gang er given i den hellige Skrift; ja, lad det endog være utvivlsomt, at der i Almindelighed vil gaae noget ikke Uvæsentligt tabt ved en Omskabelse; det maa dog paa den anden Side indrømmes, at der ogsaa er Adskilligt, som ikke hænger saa nødvendigt og uadskilleligt sammen med den hele Context, at det jo nok kan taale en ny, mere concret Udarbeidelse. Hvad nu angaaer Fortællingen om Samson, da kan denne Heros vel opfattes som Type for hele Israel, saaledes som Folket havde faaet sine Kræfter ovenfra og trods alle Udskeielser bevarede sin Styrke mod Jehovahs Fjender, saalænge det dog, idetmindste i Erindringen, bevarede uden afgjort Brud Baandet med Herren; men hvorledes atter den fuldstændige Løsrivelse fra Pagten, den absolute Forglemmelse af Troen — mellem hvis Helte Samson udtrykkelig nævnes i Hebræerbrevet 11 Cap. 32 V. — paadrog Gudsfolket en Skyld, som det kun kunde sone i sin egen Død og Undergang. Imidlertid fremhæver den simple Fortælling i det gamle Testamente ikke udtrykkelig denne ideale Side, saa at den vel kan siges, i Samsons Historie nærmest kun at fremstille en almeen Tragedie, ikke en for det udvalgte Folk eiendommelig Begivenhed. Betegnende for Bloch som dansk og som Nutidens Konstner er da hele den Maade, hvorpaa han har taget Sagen. En af Fortidens store Mestere, og endnu sagtens enhver Sydlænding vilde vistnok have opfattet det gamle Sagnstof paa en anden — maaskee mere egentlig malerisk — Maade, nemlig blot som Vehikel for en Fremstilling, hvis væsentlige Punkt laa udenfor det egentlige Indhold, idet Mythen nærmest tages til Motiv for at idealisere Skikkelsen (som i Titians „Venus"). Derimod har Bloch som en ægte Nordbo lagt mere Vægt paa det menneskeligt Charakteristiske i de concrete Personligheder end paa Skikkelsernes Idealitet; hans Phantasi er mindre bleven bevæget af Skjønheden i dens Umiddelbarhed som saadan, men har med megen Inderlighed skuet de forskjellige, subjective Indtryk hos Undertrykkerne og den Undertrykkede. Maleriets Fortrin og Mangler beroe tildeels herpaa. Indholdet er grebet saa dybt, saa ethisk alvorligt, at det næsten er blevet for tungt, idet der, som vi strax skulle see, er Noget deri, som vel kunde ønskes anderledes; men i det Hele maae vi Nordboere indrømme, at det er en virkelig nordisk Aand, som aabenbarer sig saaledes; og Noget af Ansvaret maae vi tage paa os, naar vi gjenfinde en for os Alle betegnende Opfattelse og Formning af det fremmede Stof. Med stor Kraft er det onde Princips Seir directe gjengivet, og det paa dobbelt Maade: saavel i Trællenes nedrige Glæde ved det blot legemlige Plageri, som i den Høierestaaendes onde Nydelse ved at see Fjenden i Lænker og Seirherren beseiret. Det raae Afgudsbillede hist oppe i Hjørnet er et prægnant Symbol, hvorved Maleren paa ægte poetisk Maade har antydet, hvor lavt det Folk i sin Masse stod, som endnu laaner al Aandsløshed sit Navn. Og for saadanne Vrængbilleder af Mennesker maa Han trælle, hvis Fødsel var umiddelbart forkyndt af Guds Engel, hvis Kaldelse var at vorde en Guds Nazirææer fra Moders Liv indtil hans Dødsdag. Men han tog sin Styrke forfængelig, han gjorde sit eget Kjød til sin Gud, han hengav sit Alt til en Kvinde, som Intet gav ham igjen uden Jordens Lyst og Jordens Smerte. Straffedommen har naaet ham: „Philistrene grebe ham, stak Øinene ud paa ham, førte ham til Gaza og bandt ham med to Kobberlænker, og han maatte trække Møllen i Fangehuset." I Fremstillingen af Samson har Bloch aabenbaret, hvor megen sublim Rædsel der ligger i disse Ord. Den vældige Kæmpe bærer kun de tarveligste Levninger af den Dragt, der engang smykkede ham som Fører for Guds Folk, som Seirherre over Jehovahs Fjender; af de guldfryndsede Klæder skjule kun Brudstykker hans Armod og selv træder han de sønderrevne Stumper i Støvet. Smertens Inderlighed er mesterlig gjengivet, ikke alene i Hovedets Stilling og i ethvert Træk af det Aasyn, som Øiets Lys er berøvet, men ogsaa i den halve Sløvhed, halve Trods, hvormed han anvender de Kræfter, der engang gjorde ham frygtet og nu — ikkun nyttig, der engang vare hans eneste Styrke og derfor nu ere blevne hans dybeste Fornedrelse. Men unegtelig har Bloch ogsaa saa ensidig fremhævet denne Side, at der neppe nok findes et Lysglimt i den tragiske Nat, som han har malet for os. Der staaer: „men hans Hovedhaar begyndte at skyde igjen, ligesom da han blev raget." Vi gjenfinde vel Dette paa Billedet, og Opmærksomheden ledes i samme Retning ved hin Skikkelse, som i Døren halvt skjult betragter Hovedfiguren, ikke i egoistisk Glæde, men med en Alvor, en Tankefuldhed, en Dybde, som minder om, at der dog var nogle Retfærdige, maaskee endog i Sodoma. Men vel kunde det synes, at denne Forsoningens Modvægt er altfor svagt betonet ligeoverfor den stærke Nedstemning, som er Billedets Hovedindtryk. Og Dette saameget mere, som ikke blot det Udyr, der sidder over Kæmpen som den blodtørstige Bremse, der ikke under Offeret den mindste Ro, men kun glæder sig over dets Vaande, idet det forøger denne, er malet næsten med Kjærlighed for det Hæslige, men fordi Billedet i sin Heelhed giver den umiddelbare Skjønhedssands saa ringe Udbytte. Vægten er lagt saa stærkt paa den aandelige Side, at Tilskuernes Tanke lænkebindes ved det Sørgelige og det Uskjønne, uden at en Modsætning enten symbolsk er kraftig nok tilstede, eller ved Hjelp af noget umiddelbart Skjønt opløser det Ondes Indtryk. Vi ville ikke dvæle ved den Betragtning, om Grupperingen giver Øiet den bedste Hvile, og om Belysningen er tænkt paa en virkelig sandsynlig Maade; Manglen beroer efter vor Mening paa noget Andet. Heiberg har skrevet en længere Afhandling „Om Malerkonsten i dens Forhold til de andre skjønne Konster", en Afhandling, paa hvilken man vel kan anvende et af ham selv mod Dr. Ruge brugt Udtryk: bona mixta malis, men som dog tilvisse er baade interessant og lærerig. Deri opstiller han som en Hovedfordring, at „alt Maleri maa være Landskab". Vi skulle ikke ubetinget underskrive Dette; men ligeoverfor Blochs „Samson" troe vi rigtignok, at naar han ikke vilde eller ikke kunde bringe en Forsoning tilveie i Fremstillingen af det Subjective, saa havde han gjort vel i at yde Blikket nogen Oplivelse ved at tilføie et eller andet skjønt Object, vel nærmest et Glimt af den frie Natur. Denne Skyggeside ved Maleriet taber sig imidlertid ligeoverfor det Gode og Storartede deri; vi have ikke villet undlade at fremhæve det Ene ved Siden af det Andet; men det Væsentlige er dog den Reenhed og Styrke, som Bloch i sin Opfattelse og Gjengivelse har lagt for Dagen. Til at omtale den specielt maleriske Side af Udførelsen have vi saameget mindre Anledning, som Alt hvad der derom kunde siges deels vilde føre ind paa det Techniske, hvis Detail hører til det Haandværksmæssige og ikke til Konsten, deels er uden Betydning ved en Gjenfremstilling, hvor Farven mangler og Lysforholdene derfor væsenligt forandres.

Ugens Politik.

Den 2den Juli 1863.

Ruslands Svar paa de tre Stormagters Noter er endnu ikke indtruffet, og det er klart, at førend dette foreligger, hviler enhver Undersøgelse, om Verdensfreden vil kunne bevares eller ikke, paa et meget usikkert Grundlag. Med Hensyn til Beskaffenheden af dette Svar, sættes de mest modsigende Efterretninger i Omløb, hvilket er meget naturligt, da Alt i denne Henseende kun er Gjetteværk. Ifølge »Le Mémorial diplomatique« vil Rusland antage det foreslaaede Grundlag for Underhandlingerne med nogle mindre vigtige Forandringer, men tillige forlange, at Conferencerne skulle finde Sted i St. Petersborg, medens de tre Stormagter ere blevne enige om at foreslaae Brüssel. »L'Indépendance Belge« mener derimod, at Rusland meget godt kan antage de af os alt omtalte sex Punkter som Grundlag for en Underhandling uden at give sit Minde til en Conference, i hvilken de otte Magter, der have undertegnet Wienertractaten, skulle deeltage; er man paastaaelig i denne Henseende, vil Cabinettet i St. Petersborg gjøre Fordring paa Afholdelsen af en europæisk Congres, der tillige skulde afgjøre andre politiske Spørgsmaal. Hvor vigtige disse diplomatiske Distinctioner end kunne være, er det dog den offentlige Mening i Europa, der vil øve den mest afgjørende Indflydelse paa Sagens Afgjørelse, og med Undtagelse af »Morning Post« har hele den engelske Presse, med »Times« i Spidsen, i denne Uge ført et meget fredeligt Sprog. En Artikel i Lord Palmerstons Organ, i hvilken det paavises, at en Blokering af de russiske Kyster samt Polakkernes Understøttelse med Vaaben og Krigsfornødenheder ikke vilde være en Krig i Ordets strengeste Betydning, og at dens farligste Følger vilde blive en Afbrydelse af den diplomatiske Forbindelse, har ikke gjort noget gunstigt Indtryk; man minder om, at Premierministeren snart fylder sit fiirsindstyvende Aar, at han har været Medlem af de fleste Regjeringer i England siden 1807, og at det ikke blot er i physisk Henseende, at han er svækket. Vist er det i ethvert Tilfælde, at »Morning Post« er den eneste Avis, der forsvarer en Politik, som maa føre til Krig, medens »Times«, »Daily News« og »The Economist« i temmelig skarpe Udtryk udtale sig mod den ministerielle Politik og søge fornemmelig at mistænkeliggjøre Louis Napoleons Hensigter. Den franske Presse søger paa sin Side af al Magt at modarbeide disse Bestræbelser og navnlig indeholder »Le Constitutionnel« en høist mærkelig Artikel, rettet mod den engelske Presses Holdning i det polske Spørgsmaal. Denne Artikel udtaler det Haab, at Spørgsmaalet vil kunne afgjøres ad de diplomatiske Underhandlingers Vei; men den tilføier, at naar man i Forveien aldeles forkaster enhver militair Indskriden, berøver man Diplomatien hele dens Indflydelse. En af de tre Stormagter ført Krig vilde hverken være langvarig eller kostbar, og vilde tilveiebringe det Resultat, som man i dette Øieblik efterstræber. Den fornemmelig af »Times« udtalte Mistillid besvarer »Le Constitutionnel« ved at udkaste den franske Regjerings Program i den polske Sag, ifølge hvilket Frankrig i sine Bestræbelser til Gunst for Polen kun tænker paa at gjengive et ligesaa ulykkeligt som heltemodigt Folk dets Nationalitet og gjøre Ende paa en Tingenes Tilstand, som alle Magter ere enige om at erklære for utaalelig. Frankrig vil ikke overlade Fremtiden den sørgelige Arvelod, som det har modtaget af Fortiden.

Diplomatiens Sneglegang er imidlertid høist uheldbringende for Polakkerne, thi Tiden gaaer og svækker med hver Dag mere og mere Insurrectionens Modstandskraft, som, hvis man tøver længe, omsider maa udtømmes. Polen vil snart have mistet Halvdelen af sin unge, begeistrede, fædrelandskjærlige og tappre Befolkning. Polakkerne synes selv at føle, at de maae bukke under i Kampen, hvis man ikke iler dem

tilhjelp, og den polske Comitee i Paris med Fyrst Ladislaus Czartoryski i Spidsen har udstedt et Opraab til Europas Folk, hvori den afviser de tre Stormagters Mæglingsforslag og erklærer, at Kampen ikke kan standse, førend Polen har tilbageerobret sine Grændser fra 1772. Men Rusland indseer ogsaa, at det haster; hver Dag forstærker det sine Tropper og under Polakkerne hverken Rist eller Ro, medens det tillige søger at forhale Underhandlingerne, for at vinde Tid, indtil den ugunstige Aarstid forhindrer ethvert afgjørende Skridt førend næste Foraars Komme.

— De Franskes Keiser har taget Initiativet til at raade Bod paa de med den administrative Centralisations Gjennemførelse forbundne Misligheder. I en Skrivelse til Statsraadspræsidenten befaler Keiseren, at Statsraadet skal udarbeide Forslag til en Reform i denne Retning. Alle de franske Blade uden Hensyn til deres Farve skjenke eenstemmig denne Foranstaltning deres Bifald. De erkjende, at Keiseren virkelig har viist, at han ønsker at skride frem paa Frihedens Vei. »La Presse« alene gjør den meget rigtige Bemærkning, at det er ved at fremme Communernes Selvstændighed og ikke ved at borttage et eller andet unyttigt eller til Besvær faldende Hjul i det administrative Maskineri, at man kan naae Maalet, og kun ved at fremme denne Selvstændighed kan Reformen virkelig blive heldbringende.

— De franske Blade beskæftige sig meget med Keiseren af Østerrigs Sammenkomst med Kongen af Preussen i Carlsbad. De paastaae, at Formaalet for denne Sammenkomst er intet mindre, end at løsrive Keiser Franz Joseph fra Forbundet med Vestmagterne og gjenoprette den hellige Alliance; i dette Øiemed skal endog Storfyrst Constantin begive sig til Carlsbad. De preussiske Blade berette, at Kong Wilhelm i dette Øiemed har ladet sin østerrigske Uniform komme fra Potsdam. Man seer, at om de preussiske Aviser end ikke ere indviede i Cabinettets Mysterier, vide de dog god Besked med Hensyn til deres Herskers Garderobe. Men trods Uniformens Affendelse er det dog meget tvivlsomt, om den østerrigske Keiser vil aflægge noget Besøg hos Kongen af Preussen, og fra Warschau beretter man, at Storfyrst Constantin slet ikke har isinde at forlade denne Stad.

— Under den Discussion i det italienske Parlament, der gav Anledning til Tvekampen mellem Rattazzi og Minghetti, gjorde den forhenværende Conseilspræsident Ministeriet Bebreidelser, fordi det havde „kvalt det romerske Spørgsmaal“. Denne Beskyldning tog de nærværende Ministre, der ere lige saa ivrige med Hensyn til dette Spørgsmaal, som deres Forgængere, sig meget nær, og de have troet, at den i Europa ved de polske Anliggender fremkaldte Bevægelse vil føre til en heldig Afgjørelse af Sagen. Italien har besluttet, at Roms Rømning af de franske Tropper skal være Lønnen for den Bistand, det vil yde den franske Politik; derom ere Ministrene og Parlamentet enige, og man kan heller ikke godt tænke sig nogen anden Optræden. I et Statsraadsmøde er denne delicate Sag bleven discuteret, og den italienske Gesandt i St. Petersborg, Marquis Pepoli, der for Øieblikket er i Turin, skal, forsynet med den fornødne Instrux, paa Tilbageveien til sin Post gjeste Paris. Man haaber, at hans fortrolige Forhold til den keiserlige Familie vil sætte ham istand til at komme til Kundskab om Napoleons hemmelige Planer, og hans Holdning i St. Petersborg vil beroe paa Udfaldet af hans Reise til Paris. I Turin er hele Opmærksomheden fæstet paa Rom, og Alt er underordnet dette Hovedpunkt. Derfor har Regjeringen indtil det sidste Øieblik iagttaget en Tilbageholdenhed i de polske Anliggender, som har givet Anledning til adskillige Misforstaaelser.

— Rygtet om, at Keiser Napoleon har besluttet at anerkjende de confoedererede Stater i Nordamerika vinder mere og mere Tiltro. Frankrig vil først anstille endnu et Mæglingsforsøg og forlange, at en Vaabenstilstand strax afsluttes. Trods Lord Russells Benegtelse i Overhuset, har det dog nok sin Rigtighed, at Frankrig og England underhandle om fælles Skridt i denne Anledning; men selv hvis disse Underhandlinger ikke skulde føre til noget Resultat, mener man, at Keiseren vil anerkjende Sydstaterne, og Lonnen derfor skal være deres Bistand i Mexico. Medens Lykken saaledes synes at tilsmile Syden i diplomatisk Henseende, har den ogsaa Fremgang paa Krigsskuepladsen, idet Lee ifølge de seneste Efterretninger var marcheret mod Centerville, der ligger i ringe Afstand fra Washington i sydvestlig Retning og havde kastet Forbundstropperne tilbage.

M.

Minder fra Bohus.

(Af „Illustrerad Tidning“.)

Harald Stake.

Fra Bohus' Mure og Taarne vajede, en Sommermorgen i 1658, den gamle blaae og gule, svenske Fane. Hver Mand af Garnisonen var paa sin Post. Officerernes Hellebarder straalede i Solen, mellem de fjederprydede Hatte og Soldaternes mørke Musketter og Muskedonnere. Ved hver Kanon stod Betjeningen med brændende Lunte, og Alt vilde have tydet paa et fjendtligt Anfald, hvis ikke Fæstningsporten havde været festligt pyntet med Faner og Grønt, som omkrandsede det af Blomster flettede Navn Carolus Gustavus Rex. Udenfor Porten stimlede en kisteklædt Skare af Kongelfs Indbyggere, og Almue fra Omegnen; men den hele Sværm veg ærbødigt tilside for en mager, kæmpemæssig Skikkelse, med et godmodigt Ansigt, en frygtelig Dyrendal ved Siden, og en graa Hat, med blaa og guul Fjederbusk, noget længere og tykkere end de Andres. Paa hans solbrændte Aasyn viste sig stundom et fornøiet, stundom et ærgerligt Træk, eftersom hans Blik faldt paa de forskjellige Ansigter i Nærheden, som om han troede i dem at læse Glæde eller Utilfredshed med den nylig ved Krigen foraarsagede politiske Forandring. Denne Mand var den nye svenske Landshøvding, den første i hin Bygd siden Wasas Tid, den tappre og berømte Harald Stake.

Kong Carl Gustaf skulde komme, og i den Anledning var Stadsen. Man havde ventet længe, men nu lød et Skud, den svenske Løsen brændtes af. Den nye Landsherre med sit Følge skimtedes ved Elvens Bred paa Westgøtasiden. — En halv Time senere steg den store Konge for første Gang i Land paa den minderige Jord, han havde forenet med Sverigs Krone; i samme Øieblik drønede Kanonerne paa Bohus' Volde. Disse Skrald talte ikke Broderhadets og Dødens Sprog, det var Fredens, Forsoningens, Forhaabningernes og Velkomstens.

Han nærmede sig omsider, den frygtede Erobrer, den Sagahelt, som ved sine store Bedrifter i faa Aar havde vakt Europas Forbauselse. Han viste sig første Gang i den nye Landsdeel, som han havde tiltvunget sig langt derfra, ved Beltets Is. Alle trængte paa, puffede, kravlede over hverandre, for at opfange et Glimt af den Kæmpe, der havde udført saadanne Storværker, og hvis Ydre naturligviis, efter Folketroen, maatte bære Præg af denne Idræt. Men han var ikke til at øine, og Almuens Utaalmodighed begyndte at yttre sig temmelig høirøstet, da en lille, feed Skikkelse, med jovialske Træk i det skinnende Ansigt og et Smil om de tykke Læber, der skyggedes af et smalt Mundskjæg, steg i Land paa Broen, og, venligt hilsende til alle Sider, skred frem mellem Soldaternes Rækker og de sammenstuvede Masser af Almue og Borgere. Efter ham fulgte en Hob køllertklædte Mænd, med vældige Sværd og blaa og gule Fjedre i graae, bredskyggede Filtehatte.

De droge saaledes et Stykke fremad, da paa engang en gammel, bredskuldret Bonde, hvis lange, hvide Haar var kronet med en ulden Hue, traadte dem i Veien og sagde: „Hør, I fede Junker! naar faae vi vor nye Konge at see?“ — „See paa mig, saa seer Du ham,“ svarede Carl. „Jo, I seer rigtignok saadan ud,“ sagde Bonden, „driv ikke Spot med en gammel Mand. I er for kort i Livet til at have udrettet, hvad Ingen før kunde.“ — „Ja, men det er alligevel Tilfældet,“ svarede Kongen leende, „man behøver ikke at være lang i Livet til det.“

Modtagelsesceremonien var tilende og Tropperne aftakkede. Træt paa Legeme og Sjæl kastede Kong Carl sig i en Lænestol i det til ham indrettede Sovekammer; Harald Stake var ene tilstede.

„Hør nu, min kjære Harald,“ sagde Kongen efter et dybt Aandedræt, og slængte Hatten paa Bordet, „tag mig Bøsveln, stormer jeg ikke langt hellere dette Rettersted engang til, end jeg staaer i Timeviis og hører paa denne Hob, som ønsker baade mig og Dig, og alle hæderlige Svenske Fanden i Vold!“

„I forivrer Eder, naadige Herre!“ svarede Harald Stake. „Dette Landskabs Befolkning, som i Aarhundreder ved hver Ufred har maattet bære den første og største Byrde af Krigens Ulykker, seer, om ikke med Glæde, saa dog uden Knur, Eders Majestæt her som Landets Herre.“

„Naa, saameget bedre, jeg vil troe Dig paa dit Ord, men det syntes mig dog, ved min Ankomst her, som om ikke Alle deelte din Anskuelse.“

„Vel muligt, Eders Majestæt, men I kan ikke forlange, at en Befolkning, som i Aarhundreder ved Love, Regjering og Sæder er sammenvoxet med sin Stamme, uden Smerte skal lade sig rive løs fra den, for at træde ind i nye Forhold. Jeg er en Krigsmand, Herre Konge, og lidet boglærd. Men det veed jeg af Erfaring, at der fældes Taarer, naar det gjelder første Gang at forlade Fædrehuset og træde i Tjeneste hos Andre, thi . . .“

Sætningen blev ikke fuldført, thi Kongen, hvis Bryn rynkedes under Begyndelsen af Haralds Foredrag, brast tilsidst ud i Skoggerlatter, idet han med sin vante godmodige Ligefremhed udbrød: „Rider Djævelen Dig, gamle Busse, siden Du gjør Dig en Glæde af, at sige mig imod? Det fortælles om Den, jeg nævnte, at han agter at blive Munk paa sine gamle Dage, men jeg troede ikke, at Du havde i Sinde at følge hans Exempel.“

„Naadigste Herre,“ sagde Harald, idet hans brede Pande lagde sig i dybe Folder, „jeg havde ikke troet, fra Eders Læber at skulle høre Spot over uopfyldt Pligt, og . . .“

„Siig Amen til din Prædiken, Jernskalle!“ skreg den glade Carl. „Jeg er allerede saa tør i Halsen, at jeg ikke holder det ud længere. Mindes Du ikke, at jeg ved Warschau rakte Dig min egen Feltflaske? Og nu har Du ikke en eneste Draabe Vin til din Konge og Ven, for at han kan nedskylle sine nye Undersaatters fordømte Taler og Ansigtsvridninger.“

Et veltilfredst Smil lyste over Harald Stakes Aasyn, og de stive Been kom i Bevægelse. En kort Stund derefter viste han sig med en Sølvdrikkekande, fyldt med Rhinens ædle Druesaft, og satte Kanden paa Bordet for Kongen.

„Naa,“ sagde Carl, „har Du paa Valpladsen saa reent glemt al Folkeskik, at Du ikke forstaaer at drikke din Gjest til?“

„Om Forladelse, Eders Majestæt!“ var Haralds Svar, „hvor Kong Carl er, der er han ogsaa Vert.“

„Bravo, Graaskjæg!“ svarede Carl. „Det er den første Artighed, jeg har hørt fra dine Læber!“

Kanden løftedes og i dybe Drag drak Carl sin Borghøvding til. Denne besvarede, mindre med Ord, end med store Kluk, sin Herskers Skaal. Øvelsen fortsattes saaledes, og en halv Time efter var den høie Kande tom; Carls fyldige Ansigt blussede, men den magre Haralds var blegere, end vanligt. Saa ulige virkede Druen paa Kongen og hans Ven.

„See saa,“ udbrød Kongen endelig, „nu til noget Andet! Kom frem med Skrivetøi og Papir, jeg vil sende Brev til Gouverneuren i Halland. Men hvor agter Du Dig hen?“ føiede han til, da Harald vilde fjerne sig.

„Jeg vil kalde paa Slotsskriveren, Eders Majestæt,“ var Svaret.

„Behøves ikke, det er blot et Par Linier, som kun jeg og Du maae vide Besked om endnu. Skriv!“

„Men . . . Eders Majestæt!“

„Hvad nu, er Vinen stegen Dig i Skallen, Gubbe? Skriv! Blot er Par Linier.“

„Men . . . Eders Majestæt!“

„Hvad!“ brølede Carl, „vægrer Du Dig ved at udføre din Konges Befaling? Endnu engang: Skriv!“

Bleg som et Lig stirrede den gamle, graahærdede Busse paa Kongen. Tilsidst styrtede Taarerne ud af hans Øine. „Naadige Herre!“ tog han endelig til Orde, „jeg har aldrig lært at skrive!“

„Du kan ikke skrive, og er dog Borghøvding paa Bohus, ha, ha, ha!“ og den lattermilde Konge kastede sig bagover i Stolen, medens den ene skraldende Lattersalve efter den anden lød mod den stadselige Sals Vægge. Kun Ordene: „ikke kunne skrive“ . . „en Landshøvding, der ikke kan skrive“ . . udfyldte Pauserne.

Men Den, som nu blev vred, var Harald Stake. Et Lyn glimtede fra hans staalgraae Øine, der fæstedes paa Kongen med en Lue, som vilde have været fortærende, hvis den ikke øieblikkeligen var bleven indhyllet af en Taage, der hurtigt samlede sig til Regn. „Naadige Herre!“ begyndte han, „jeg har ikke sparet en Draabe af mit Blod, naar det gjaldt Eders Majestæts Bedste, og nu haaner I den Gamle, fordi han saa længe i Eders og Sverigs Tjeneste har ført Klingen, at han har glemt at fatte Pennen. Jeg kjender min Brøst; men at I, ædle Herre, leer ad den, det smerter mig dybt. Mangt et Ord har jeg dog skrevet i Eders Saga, og her er Blækket og her er Pennen!“ Den gamle Stridsmand slog først paa sit Bryst og saa paa sit Sværdfæste.

Ved hans Tale spredte der sig en Solglands over den ædle Carls Ansigt. Med udbredte Arme ilede han til den haarde Kriger, og sluttede ham i sin Favn, med de Ord: „Glem min Spøg, gamle Harald. Naar Du bruger det Skrivetøi, behøver ikke engang Sverigs Konge at sætte sit Navn under. Det gjelder uden Vox og Signet, hør Du det, Du Jernskalle!“

Den Gamle bøiede rørt sit Hoved over Kongens Haand, og paa den faldt en Taare fra de trofaste Øine. „Eders Majestæt“, saa talte han, „lad mig endnu engang, naar det gjelder, med samme Pen og samme Blæk, tegne en ny Linie eller to i min Konges Saga!“

„Ret saa, Graaskjæg!“ sagde Carl Gustaf, „det skal Du, og Du vil udføre det, saa det kan due.“

Og det gjorde han. Kongen døde halvandet Aar derefter; men Harald værgede den herlige Borg for hans Søn.

Endnu siger Almuen i Bohus Læn, at hvis Harald Stake ikke havde været, saa havde Normændene nok taget Bohus.

Affkedsballet.

Bohus, den firehundredeogfiresindstyveaarige Veteran, den uovervindelige Stridsmand, med sin i mangfoldige Kampe arrede Pande, havde faaet sin Affked i Naade tilsendt fra den svenske Kongeborg. Denne Affked i Naade var en Dødsdom. Legemet var ogsaa gammelt og brøstfældigt, men Sjælen, Officerer og Mandskab, som laae der — Tanken og Handlingen — var karsk. Denne Sjæl, med sine Aarhundreder gamle Minder om Daad og Ære, skulde nu forlade Legemet, den skulde drage ud for at virke i ubekjendte Egne, men Legemet skulde paa samme Tid døe — uden Haab om Opstandelse!

Kongebudet vakte Mismod og Knur, men maatte adlydes. Gubben havde levet som en Mand; han havde slaaet opreist, og gjengjeldt de Slag, han fik. Ingensinde havde han, hverken med det Gode, eller med det Onde, bøiet sin Nakke for nogen Modstander. Kun af sine Herrer — og dem havde han maattet skifte, ifølge Overeenskomster, skrevne i et fjernt Land — kun af dem havde han ladet sig befale Noget. Han havde været Begge tro, den gamle Hædersgubbe! Og han stod der end, med sine Granitlemmer og sine Muskler af sekelgammel Kalk, og skuede med sine hundrede dybtliggende Oine, hvis hule Stene vare støbte af Jern, ud mod Nord, og Syd, og Vest, og Ost.

Nu var hans sidste Stund kommen: han var opbrugt, han behøvedes ikke længer. Han var kun til Besvær, den gamle Ledvogter; Gjerdet var flyttet, og Ledet med. Pension var ikke at vente, men han var ogsaa tilfreds uden den; han vidste, at Ingen i Norden havde staaet saa længe med rank Ryg, som han. Han havde al sin Tid staaet der, hvor Grev Jakob af Halland stillede ham hen; han havde faaet mange Hug for sin Troskab, men givet endnu flere igjen. Han var mangen Gang bleven taget ved Kraven, men ingensinde slaaet til Jorden.

Befalingen til Fæstningens Nedlæggelse som Forsvarsværk var kommen. Den daværende Besætning havde vel ikke staaet i Dyst mod fjendtligt Krudt og Bly, men den vilde ikke være vegen tilbage, om noget Sligt var kommet paa. Det kan ikke undre Nogen, at Besætningen, gjennemtrængt af de Minder, som opfyldte Stedet og ved hvert Samkvem i tusinde vexlende Skikkelser svævede for dens Syn, følte sig saare nedslaaet ved Befalingens Kundgjørelse.

Afmarchens Dag var bestemt. Officeerscorpset, som stedse havde nydt en velvillig Modtagelse hos Kongelfs Borgerskab, troede at burde vise sin Erkjendtlighed ved at byde det til et — Bal.

Et Bal? — Ja, et Bal. Det hører nu engang til den menneskelige Inconsequents, at bruge samme Udtryk for Sorgen, som for Glæden. Naar Mennesket fødes, naar det døer, da drikkes Vin, holdes Taler, skrives Vers — man dandser vel just ikke i sidste Tilfælde, men kom et Forslag frem derom, vilde det maaskee vinde Bifald.

Men nu skulde der dandses ved Bohus' Ligbegængelse. I den gamle Riddersal samledes Alt, hvad Kongelf og den omliggende Egn kunde opvise af Hæderligt og Skjønt. Gjesterne kom, og Musiken tonede, og Dandsen begyndte — men Musikanterne spillede falsk, og de Dandsende kom ud af Tacten, og intet Smil viste sig paa noget Ansigt. En almindelig Forstemthed herskede; de artige Verter gik opmuntrende omkring, sagde forbindtlige Ord til de ældre, og smigrende til de yngre Damer, men det Hele var konstlet — med eet Ord: Alt var mislykket.

Midnatstimen nærmede sig. Saa lyst som det var i Salen, saa mørkt var det ude . . Da flammede pludseligt et Glimt gjennem Vinduerne og fordunklede det konstige Lys derinde; et Tordenbrag rullede bedøvende over Borgen, og rystede Ruderne i den gamle Ærens Hal, som var opladt til en sørgelig-frydfuld Fest.

Dandsen standsede; det var, som om et electrisk Slag havde truffet alle Tilstedeværende. — Nogle Oieblik efter var Alt atter i Gang, Forstemningen fraregnet, da et nyt Tordenslag bragte Ruderne til at klirre, og den sædvanlige Bestyrtelse, som et saadant Phænomen vækker hos alt Levende, atter bevirkede, at ikkun Instrumenternes Toner hørtes i Salen.

„Stille, Musikanter!" lød da en dyb Røst; det var Commandantens, Oberstlieutenant Scheffers. „Det er forbi med Dandsen og forbi med Bohus! Høre I ikke Opbrudsordren derovenfra . . . Besvar Saluten med sexdobbelt svensk Løsen — den sidste, som drøner herfra!"

Og bort ilte Den, hvem Scheffer havde givet Befalingen. Nogle Minutter efter tordnede i Midnatsstunden de fireogtyve Kanonskud, de sidste, som løstes fra Bohus' Mure. Men Svaret fulgte i et nyt Tordenskrald. Var det fra dens hensovne Helte? Nok er det: Lynet glimtede, et forfærdeligt Brag fulgte efter . . . og Kronen paa det herlige Taarn „Farshatten" styrtede, ramt af Lynet, ned i Ravelinen. —

Det var forbi. — Bohus havde nu kun sin Historie!

Det nye Politi i Kjøbenhavn.

Den 1ste Juli har bragt Hovedstaden en Reform, som er bleven imødeseet med Længsel, og derfor hilset med almindelig Velvillie og Tilfredshed. Det er den nye Organisation af Politiet. Efterat den dertil udseete Styrke, i et Antal af omtrent 240 Personer, var bleven indøvet, har den nu tiltraadt sin Virksomhed, og Enhver, der i forrige Uge færdedes paa Gaden, har ofte havt Leilighed til at see de Personer bevæge sig frem og tilbage, af hvilke vi, for vore udenbyes Abonnenters Skyld, have ladet En aftegne. Politibetjenten er iført en smuk, blaa Klædesfrakke, med to Rader Messingknapper og et tydeligt Numer paa Kraven, blaae Beenklæder, en sort Læderhat med Ventil, og hvide Traadhandsker. Om Livet har han et Bælte, hvorpaa er anbragt en Læderhage, for at han, naar behøves, kan have en Lygte fastgjort her, under den Kappe, som han er forsynet med til Beskyttelse mod Regn og Kulde; til Nattetjenesten har han en lille, blaa Hue, af Façon som Gardernes. I Frakkelommen opbevarer han sin Politistav.

Men Reformen er ikke alene indført i Klædedragten; den bestaaer ogsaa i, at det er et saagodtsom nyt Personale, som er fordeelt i de forskjellige Brancher, og, hvad der er det Vigtigste, at det er et aldeles nyt System, hvorefter der skal handles. At dette System, der aander Humanitet, ogsaa vil blive gjennemført paa en human Maade, derfor borger vistnok den nye Aand, hvoraf dets Udøvere ere besjælede. Der staaer saaledes kun een Reform tilbage, hvorpaa „Dagbladet" allerede har henledet Opmærksomheden: Reformen af Publicum, „en Reform i hele den offentlige Tone, i Respecten for den offentlige Fred og Orden, i Agtelsen for den offentlige Eiendom", hvortil man passende vistnok kan føie: for den private Eiendom. Men denne Forandring vil den nye Tingenes Tilstand forhaabentlig snart føre med sig.

Literatur.

— Den allerede i mange Aar bekjendte og yndede Anonym P. P. har forøget sine „Fædrelandshistoriske Malerier" med to Bind „Historiske Billeder fra Christian den Fjerdes Tid". Disse kunne imidlertid ikke i nogen Maade maale sig med de tidligere, livlige Skildringer, hverken hvad selve den historiske Fremstilling eller Indholdets smagfulde Ordning angaaer. Efter Værkets Begyndelse venter man at blive ført dybt ind i Datidens huuslige Liv, man venter Skildringer af interessante Charakterer og Skikke fra alle Hold i Samfundet; men alle de begyndte Intriger og Kjærlighedshistorier lægges bort, Forfatteren synes næsten at glemme de Personer, for hvem han har forstaaet at vække Læserens Interesse, og hele anden Deel af Bogen er en temmelig tør Beskrivelse af Kalmarkrigen. Selvfølgelig kan en øvet Forfatter, som P. P., ikke undgaae at give mange baade smukke og gode Enkeltheder, men Bogens Totalindtryk er just ikke vindende. Hertil bidrager vel tildeels det i høi Grad tvungne Sprog, hvori Dialogen uden Undtagelse føres, tildeels ogsaa den Omstændighed, at Forfatteren har maattet tage sin Tilflugt til at benytte en af de Helte, der kunne udføre Alt, hvad der lader sig udføre, og Lidt til, en af disse „allerhelvedes Karle", der netop i det rette Oieblik viser sig, uden at man aner, hvor han kommer fra. (Høsts Forlag.)

— Beatus Dodts „Hirschholm", der som Feuilleton har været optaget i „Berlingske Tidende", er nu udkommen særskilt. Efter Indledningen maa man nødvendigt vente et Forsøg paa Caroline Mathildes Retfærdiggjørelse, eller ialtfald en ny Skildring af hendes Charakteer, hvoraf man kunde uddrage en saadan. Men i dets Sted forvandler Bogen sig til en triviel Hverdagshistorie, en Kjærlighedshistorie — om man ellers kan kalde den saaledes — krydret med nogle usandsynlige og lidet skjønne Anekdoter. Hele Fremstillingen og Fortællingsmaaden er forfeilet og lider af factiske Urigtigheder. Ved slige Arbeider vil Forfatteren let kunne forspilde det gode Navn, som hans tidligere Skrifter have skaffet ham. (Chr. Steen & Søns Forlag).

Logogriph.

6. 7. 3. 4. 5.

En Rosiflengius Du vil ei være —
Derfor Du bruger mig. Og til din Ære
Det siges kan, at mangen nyttig Lære
Derved Du sikkert kan for Lyset bære.
Men vogt Dig dog, og husk i Sind at nære
Ei blot en imod Andre fjendsk Megære,
Saalænge Du har selv saamange sære
Og stygge Feil, der paa din Godhed tære,
Og over hvem vist meer Du burde kære,
Hvis sande hine Ord om Splint og Bjælke ere.

1. 2. 8. 9.

Selv Fattigmand
Mig har paastand,
Naar Armene han brede kan.

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9.

Før Stormen man ved Havblik glædes,
Og man vil nyde Livets fulde Drag,
Før over Dødens Tærskel der skal trædes
Hen imod Lidelsens den „lange" Dag.
Som Arv fra Hedenskabets svundne Tider
Jeg nyder Kjødets Lyst og vender om
Paa Alt, som imod Frihed strider,
Og jubler overalt, ja selv i Rom
Jeg lever endnu hos de gamle Paver
Og falder lystig hertillands i — Staver.

Oplosning paa Charaden i Nr. 195:

Folkvangur.

Opløst af 1-3-7 i Slagelse, Kanonjøden, Jelva paa Eriksholm, J. J. i Helsingør, den Gamle, agna & Dora, Blanco & Kis, en Neveu under Opsigt, Fritz og Victor paa Blaagaard, Bommelakaffi, Thorvald i Slagelse, en gammel Borger, Dombernowsky, Fætter Georg, Hugin & Munin, Accipiter i Odense, Længes og vente i Nakskov, Fj. paa Bh., en Frue og tre Jomfruer ombord i „Johanne Marie", den mopsede Baldame i Horsens, Ruster, Emilie fra Landet, Kjær i Grenaa, Gedske, en thedrikkende Familie i Rødby, lille Jacob i Horsens, Quick & Montebello.

Opløst paa Vers af en gammel Mytholog i Nyborg.

Døde.

Frederik Ferdinand, Arveprinds til Danmark, † 29de Juni, 70 Aar

Sir George Elliot, engelsk Admiral, der deeltog i Slaget den 2den April 1801, 79 Aar.

Ludvig Førster, Professor i Architektur i Wien, † 15de Juni i Badet Gleichenberg.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 26de Juni til 2den Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
26de . .	15,9	20,0	12,6	55	28" 2,14	4,44
27de . .	16,6	21,6	11,5	57	28" 0,28	1,44
28de . .	16,2	21,0	12,0	67	27"11,98	0,33
29de . .	15,8	23,6	9,9	52	28" 0,87	—
30te . .	15,2	22,2	12,2	65	28" 1,85	—
1ste . .	14,0	19,1	9,0	57	28" 4,65	0,18
2den . .	17,5	21,8	6,2	60	28" 3,11	—

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	2 Juli	3 pCt.	Consols . . .	$92\frac{1}{8}$.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	68. 50.
Wien	1 —	5 „	Metalliques	75. 80.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$ „	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	3 —	4 „	Kgl. Obligat.	97.

Fra Bergen er modtaget:

Claus Pavels Biografi

og Dagbøger, udgivne i Sammendrag af C. P. Riis. Første Hefte 48 Sk. Vil udkomme i 4 Hefter til Subscriptionspriis 2 Rd.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Persienner

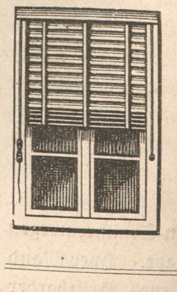

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.

Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.

Priisliste findes i Kjbh. Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.

L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 198. Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 12. Juli 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. 4de Bind.

Indhold.

Forf. til „En Hverdagshistorie". — Den smukke Thermidorianerinde. — Pantserbatteriet „Rolf Krake". — Den 9de danske Landmandsforsamling. I. — Ugens Politik. — La mer de glace. — Meddelelser af blandet Indhold.

Forf. til „En Hverdagshistorie".

Det var i Slutningen af Tyverne. Folket var kommet til Ro efter en udmattende Krig, havde overvundet Følgerne af en ødelagt Handel og et forstyrret Pengevæsen. Danmark var i en Foryngelsestilstand, hvis Lige vi ikke kjende; det lagde sig ikke til Hvile i Sløvhed, men følte sine Kræfter voxe, medens det nød alle de ydre Goder. Det nye Aarhundredes Mænd vare voxede til, opdragne under andre Forudsætninger end deres Fædre; aandelig Frihed og Selvstændighed var Løsenet, som de fulgte; aandelig Kraft og Grundighed var den Magt, som skulde føre dem igjennem. Videnskaben brød sig en ny Bane, kastede de gamle Former overende og stræbte med friske Kræfter mod det store fælles Maal, Sandhed. Men Intet vidner mere om det Omslag, der var kommet, end Literaturen; de gamle Kilder vare mestendeels udtørrede, men under den rolige Jordskorpe arbeidede det ene Væld sig frem efter det andet. Endelig brød det igjennem, og paa eengang strømmede de mange rislende Bække frem. Heiberg, Hertz, Poul Møller, Winther, Hverdagshistoriens Forfatter, Chr. Wilster, Paludan-Müller, Carl Bernhard, Carl Bagger — Alle reiste de sig næsten samtidigt, for at gjennemføre det unge Aarhundredes Ideer i Poesien, medens en aandsbeslægtet Skare stod beredt til at føre dem igjennem i Politiken og Videnskaben.

Heiberg gik i Spidsen med sine Vaudeviller og sin „Flyvende Post"; Scenen skulde forynges ved Billeder fra det daglige Liv, lette og kvikke i Form og Fremtræden, med en frugtbar Kjerne, med sande Charakteerskildringer og slaaende Satire over Hverdagslivets Brøst; den „Flyvende Post" fuldendte denne Virksomhed ved sin ligesaa elegante som grundige Kritik. Men ved Heibergs Side stod en Kvinde, som mægtigt skulde fremme hans Maal; det var hans Moder, Thomasine Christine Gyllembourg-Ehrensvärd, født Buntzen.

Født i en velhavende borgerlig kjøbenhavnsk Familie var hun i Aaret 1790, ikke mere end 16 Aar gammel, bleven gift med den vittige, skarpe Peter Andreas Heiberg, den frisindede, men ofte kaadmundede og ondskabsfulde Talsmand for „de nye Ideer". Som hans Hustru førtes hun hurtigt ind i Datidens aandrige Selskabskreds, hvori han spillede en fremragende Rolle, og som Vertinde i hans gjestfrie Huus fik hun snart Leilighed til at samle Mennesker af alle Arter om sig. Heibergs varme Begeistring for den franske Revolutions Sag bragte ham i mangehaande Berøring med de Franskmænd, der, deels som Landsflygtige, deels som Deputerede, søgte til den danske Hovedstad, og hans Hustru deelte hans Interesse for de Fremmede. Omsider faldt han for sine Gjerninger; hans altfor kraftige Optræden imod Regjeringen og de herskende Meninger førte ham i Landsflygtighed. I de første Dage af Februar 1800 forlod han Danmark og begav sig til Paris, hvor han skulde finde en ny Virkekreds; hans Hustru blev tilbage her. Om hendes Kjærlighed til Heiberg var for svag til at overvinde Kjærligheden til Fædrelandet, eller om hun af andre Aarsager villigt greb den Skilsmissegrund, som en Landsflygtighedsdom indeholder, skulle vi lade usagt; men allerede næste Aar var hun gift med den svenske Flygtning Carl Frederik Gyllembourg-Ehrensvärd, der efter Gustav den Tredies Mord i 1792 som Deeltager i Sammensværgelsen imod Kongen landsforviist havde maattet forlade Sverig og søge et Fristed her. Ogsaa han var en begavet og aandrig Mand, og Fru Gyllembourg udviklede i hans Hjem den elegante Selskabstone, som skulde blive saa fremtrædende i hendes senere Virksomhed; da Gyllembourg døde i 1815, var Johan Ludvig Heiberg allerede fuldvoxen, og med ham levede Moderen nu i den tredie Generation af dansk Aandrighed. Johan Ludvig hang med uendelig Ømhed ved Moderen, han havde sluttet sig saa inderligt til hende, at hver Tanke hos ham var hendes, hvorom man kan overbevise sig ved at læse deres Breve i den nysudgivne Samling Heibergiana; til Faderen stod han endnu paa den Tid slet ikke i noget Forhold, som jo rimeligt er, da han ikke i 15 Aar havde seet ham, og Forholdet imellem Heiberg og Fru Gyllembourg havde udviklet sig paa den alleruhyggeligste Maade.

Da Johan Ludvig Heiberg efter sit Ophold i Kiel vendte tilbage til Kjøbenhavn og begyndte at digte Vaudevillerne, stod altsaa hans Moder ved hans Side som en Kvinde endnu i sin kraftige Alder, begavet med fortrinlige Evner: en fin Smag, en skarp Jagttagelsesevne og en sjelden Gave til at skue igjennem de overfladiske Former, hvorunder det menneskelige Livs Begivenheder røre sig — Anlæg, der alle vare skærpede og uddannede i en heel Menneskealders fortrolige Samliv med Danmarks store Aander. Vaudevillen maatte særligt tiltale hende, som netop var i Besiddelse af Evner til at følge og bedømme denne Art Digtekonst; den maatte anslaae ligestemte Strenge hos hende, og lade hende ane den endnu ubetraadte Vei, hvor hun kunde udrette noget Stort med sine Talenter. Hendes rigtbevægede Liv havde givet hende mangfoldigt Stof til Digtninger, den stadige Omgang med Sønnen havde luttret hendes Sands for Formen — og saaledes blev hun, i en Alder af halvhundrede Aar, Skribentinde.

Thomasine Christine Gyllembourg-Ehrensvärd. Efter J. Juels Maleri, tegnet af P. K. Krohn.

„Hverdagshistorierne" ere Alles Eiendom, de have i en lang Aarrække hørt til vor nye Literaturs smukkeste Blomster, som Enhver kjender, Enhver har glædet sig ved. Der er ingen Grund for os til at gaae ind paa en Anmeldelse og Fremdragen af Stoffet i dem; kun over Maaden, Behandlingen af Stoffet, skulle vi tillade os nogle Betragtninger, deels fordi de knytte sig naturligt til Digterindens Person, deels fordi de kunne vise, hvilken betydelig Virkning en saadan Digtervirksomhed under gunstige Forhold kan øve paa den hele Retning af et Lands Literatur.

Den Kilde, hvoraf Fru Gyllembourg øste Stoffet for sine Skildringer, var hidtil saagodtsom slet ikke benyttet af Digterne; de havde alle ladet Hverdagslivet ligge, maaskee selv tyngede af dets Trivialitet og Sorger, maaskee af Frygt for de Snarer, dets Behandling stiller for Digteren, maaskee ogsaa uden Blik for den Skat, som en digterisk Begavelse kunde løfte deraf. Fru Gyllembourg løste Gaaden. Hun følte, at de mangfoldige Smaabegivenheder, som i det daglige Liv forundre Slægt og Venner, naar de see dem træde frem midt i alt „Hverdagsvrøvlet", alle have et dybt Grundlag, at de hvile paa Charaktererne, men at de kunne tage en forskjellig Gang efter den Maade, hvorpaa de ydre Forhold bringe disse til at udvikle sig. Hun maa have seet mangen Kjærlighed opstaae, mange Venskaber brydes, mangen lille Misstemning og Misforstaaelse gribe om sig og tære paa en heel Kreds, og hun maa have følt, at her var en viid Mark for Digteren, en Vei til Læserens Hjerte, som ingen anden. Thi vi beskæftige os jo dog helst med hvad der ret er vort Eget, og derfor maatte Skildringen af det daglige Livs Forhold, naar den kun var sand og poetisk, vinde saa stor Yndest. Men disse to Betingelser maatte nødvendigen til: Sandhed, for at vi kunne føle os hjemme i Digtet, Poesi, for at Skildringen ikke skal synke ned i den Hverdagslivets Trivialitet, som netop blinder Mængdens Øie og lader den oversee al den Poesi, som findes i ethvert Liv. Begge Dele ere lige fuldkomment opnaaede.

Alle Hverdagshistorierne ere ægte danske; det er ikke blot Scenen, som er henlagt til Danmark, men hele Tænkemaaden, Talen, Skildringerne ere saa hjemlige, at de allerede af den Grund maae tiltale. Naturskildringerne ere varme, dybtfølte — man mærker strax den ømme Kjærlighed til Naturen og den Opmærksomhed for denne, som gjør Digteren ogsaa til Maler; man følger med Glæde Forfatterinden paa hendes Vandringer, og man gjenkjender den Plet, hvorpaa hun stiller En. Men fremfor Alt have Personerne Krav paa vor Opmærksomhed; de ere grebne ud af Livet, En som Alle kunne vi finde dem igjen blandt Venner og Bekjendte. Og dog ere de ikke almindelige Typer eller Abstractioner; hver har sin Eiendommelighed, som faaer os til at see netop ham, og ikke blot den Charakteer, som han nærmest repræsenterer. Hvor meget beslægtet, og dog hvilken skarpt udpræget Forskjel er der ikke imellem de elskelige Gamle, Commandeuren i „Slægtskab og Djævelskab", Georg Germann i „Nær og Fjern" og Doctor Volmand i „Misalliance", hvilken Lighed mellem de mange frisktænkende unge Helte? Men iblandt disse staae Personer, som Digteren selv har skabt, de ideale Figurer, der staae uden Lige i Hverdagshistorierne, og som kun sjeldent vise sig i det virkelige Liv, men som derfor ikke ere usande: Maleren Palmer i „Extremerne", Farbroder Albert i „de lyse Nætter", Horatio i „Familien Polonius". Mindst heldig forekommer os Forfatterinden at have været i Skildringen af de unge Piger; det er her næsten som om Individualiteten svandt bort, og som var det kun Digteren om at gjøre, at gjennemføre den samme Grundform for Elskerinden i alle de forskjellige Fortællinger.

Hovedtrækket i Hverdagshistorierne, som i Forfatterindens Personlighed, er en høi Grad af Dannelse, parret med en gjennemført Elegance. Ligesom Valget af Stof, Charakterer og Intriger røber fin Smag, saaledes finder man i Samtalerne og i de hist og her indstrøede Betragtninger rige Vidnesbyrd om en gjennemdannet Aand, næsten om større Begavelse og Tænkning, end man pleier at tiltroe Kvinden; overalt er der et nyt Stof for Samtalen, nyt endogsaa i den Forstand, at derved vækkes nye Tanker hos Læseren. Som der er Elegance i Sproget — og dette er vel noget af det Letteste og Friskeste, som dansk Prosa kan fremvise — saaledes aander det hele Anlæg Elegance. Forfatterinden har ikke ladet det være nok med at kalde sine Helte Grever og Baroner, hun har skildret os dem og med dem alle, hver i sin Stand, gjennemtrængte af en høi Følelse for det Forførende ved et aandsfrit og samtidigt rigt og forfinet Liv. Man vandrer paa Brüsselertæpper, man omgaaes med Guldskeer med kronede Navnechiffre, men bestandigt med en Fornemmelse af, at Digteren har kjendt disse Kredse og levet ligesaameget i dem, som i den jævne Borgers og i Embedsmandens Stue. Luften er overalt hjemlig, enten man bevæger sig høit eller lavt.

Saasnart Hverdagshistorierne vare udkomne, begyndte der at danne sig en Skole efter dem. De allerfleste bleve kun daarlige Efterlignere, og Fleertallet af de „To Noveller", „Tre Noveller", „En Hverdagshistorie", „Skizzer af Hverdagslivet" og hvad de hundrede andre Bøger hedde, som stillede sig under Hverdagshistoriernes Banner, er sunket sporløst ned i Glemselens Dyb. Kun nogle have holdt sig, og forrest iblandt disse Carl Bernhards Noveller. Stærkt paavirket af Hverdagshistoriernes Forfatter, maaskee — hvis man tør troe den Gisning om Pseudonymens virkelige Navn, som i enhver fremmed Literaturhistorie opstilles som sikker — endnu mere af Fru Gyllembourg som Menneske, har han skjenket os en Samling Arbeider, der i Anlæg og Tanke staae Hverdagshistorierne meget nær, men som ikke altid have kunnet naae dem i Aandrighed. Men heelt igjennem see vi de samme Traade, som bevæge Hverdagshistoriernes Figurer, overalt er den samme Livsopfattelse gjort gjeldende.

Vi skulle endnu kun berøre eet Træk, som paa en egen Maade charakteriserer Fru Gyllembourgs Digtervirksomhed, og som ogsaa spores hos Carl Bernhard. Hvilke Fortrin end den Tid havde, hvori hun modtog sin Udvikling, hvormeget Stort og Godt der end rørte sig om hende, er der dog een Ting, eet Forhold, som hun ikke har gjennemført med tilstrækkeligt Alvor. Det er paa Moralens Omraade, at vi undertiden hos Fru Gyllembourg tage Anstød, Anstød, som vi aldrig møde fra den æsthetiske Side. Man skulde mindst vente at maatte gjøre en saadan Indsigelse mod en Digterinde, men det forholder sig saa; hun har ikke været tilstrækkeligt befæstet i denne Retning til ikke undertiden at prædike en temmelig slap Moral, selv om den fremtræder under de smukkeste og mest indtagende Former.

De af vore Læsere, som have oplevet Hverdagshistoriernes første Udgivelse, ville kunne erindre, med hvilken Nysgjerrighed man gjettede paa Forfatteren, og med hvilken Omhu denne søgte at skjule sig, og indtil mange Aar efter ogsaa forstod at gjøre dette, trods al den Skarpsindighed, der fra alle Sider blev anvendt. Man greb ethvert Vink i Fortællingerne til at bygge Slutninger paa (Conferentsraad Madvig er maaskee en af dem, som paa Tryk — i Maanedsskrift for Literatur — have anvendt mest Flid for at afsløre vor store Ubekjendte, og som dog kom allerlængst fra Maalet), men altid forgjeves; Forfatterinden har selv i et af sine Smaaskrifter i den „Flyvende Post" givet en humoristisk Skildring af denne Pseudonymjagt; først efter sin Død (2. Juli 1856) har hun offentlig vedkjendt sig sin Virksomhed, og givet Danmark Ret til med Taknemmelighed at nævne Fru Gyllembourg iblandt sine Store. I sit literaire Testament gjennemgaaer hun forskjellige Punkter i den nævnte Artikel i „Flyvende Post", og fremhæver sin Stolthed over Sønnen Johan Ludvig, sin Glæde over at have været hans Moder og sin Kjærlighed til Fædrelandet, hvem hun i Sønnen „efterlader en herlig Gave". Hun forglemmer aldeles hvad hun selv i sin Digtervirksomhed har været for Danmark, hun fremtræder for os reent som Kvinde, som Moder. Den kvindelige Charakteer kan ikke lægge sig for Dagen paa nogen smukkere Maade, og Digterindens Begjering til sine Venner, at de ville erindre hende som Kvinde, er derved sikkret Opfyldelse i fuldeste Maal.

L.

Den smukke Thermidorianerinde.

(Efter det Franske.)

Den nyere historiske Forskning har ikke været galant imod Damerne fra den antike Verden; den har i Almindelighed reduceret Oldtidens Kvinders Indflydelse paa de store Begivenheder til Sagn og Digtning. Saaledes ere den dydige Lucretia og Coriolans patriotiske Moder af den skeptiske Nutid blevne henviste til den samme mystiske Tilværelse, hvormed mere taagede Skikkelser, som den skythiske Tomyris, den assyriske Semiramis og den af Virgil besungne Dido hidtil have maattet lade sig nøie. De alvorlige og skarpsindige Lærde have nu engang ikke kunnet faae i deres Hoved, at en svag Kvindehaand skulde kunne give det første Stød til store Begivenheder, og de have derfor uden Barmhjertighed kritisk ihjelslaaet samtlige romerske, græske eller orientalske Damer, til hvem en beundrende Eftertid hidtil har skuet op som til store Forbilleder. De Stakler! Historiens alvorlige Muse taaler ingen Fornærmelser, og for dette Attentat paa dens kjæreste Børn har den derfor hevnet sig, ved i den nyeste Tid at lade en Kvinde træde frem, hvis Betydning som den virksomste Foranledning til det franske Rædselsherredømmes Tilintetgjørelse end ikke de mest gnavne Tvivlere vove at bestride. Denne moderne Antik hedder Therese Cabarrus, af sin Samtid kaldet „den smukke Thermidorianerinde".

Therese Cabarrus var skabt af det samme Stof, som Grækenlands Aspasier og kom til Verden i de gammel-franske Marquisers sidste Dage. Datidens Samfund lignede et gammelt Meubel, som er oversmurt med en ny Fernis. Skjøndt Tiden var ligesaa fordærvet, som Ludvig XV's og Regentskabets Periode, søgte den dog at skjule Raaddenheden under et halvt sentimentalt, halvt philosophisk Anstrøg. Man sværmede dengang for den flaue Florian, for Rousseaus nye Heloise, for Geßners Idyller og for Paul og Virginie, paa samme Tid som man sorgløs legede med Ilden, spillede Bold med philosophiske og politiske Theorier, og under alt dette dyrkede Gud Amor med en Lidenskab, som ikke gav Fædrenes Noget efter, om den end traadte frem i en noget forskjellig Form. Endogsaa Manerer og Paaklædninger havde kun forandret sig lidt. Et Maleri, som forestiller Tuilerihaven i 1792, giver et ypperligt Billede af den letsindige Slægt, som midt i Revolutionens Malstrøm spøgte, loe og passede sine Amouretter. Under de gamle Træers tætte Løvværk bevæge sig muntre Grupper af Herrer og Damer, iførte besynderlige Dragter, som halvt mindede om les grands receptions fra Regentskabets Tid, halvt om de nordamerikanske Republikanere. Det var navnlig Herrenes Hatte, som mindede om den vestlige Halvkugle; men ligesom denne Kvæker-Hovedbedækning ikke kunde rose sig af at være i Harmoni med den øvrige Paaklædning, saaledes stod den i en besynderlig Modsætning til Parisernes Væsen og Manerer. Til Alvor mærker man Intet, Alt er Liv og Lystighed paa dette Billede, og man skulde ikke troe, at Kongen paa samme Tid var Fange i sin egen Hovedstad, at Spydmændene allerede havde gjort deres Ronde med blodige Hoveder fæstede paa Spydsodden, eller at der i Nærheden af denne Have var Mænd forsamlede, som raadsloge om den 10de August og tænkte paa den 5te September. I dette muntre og lystige Selskab, som i Guillotinens Paasyn spøgte, sagde Vittigheder, dandsede og elskede, spillede en ung og overordentlig deilig Spanierinde en kort Tid en glimrende Rolle. I sit nyeste Værk: »les déesses de la liberté« har Capefigue meddeelt nogle biographiske Notitser om hende, som give hendes Navn en særegen Interesse.

Monsieur Cabarrus var oprindelig Franskmand, og tillige et Stykke af en Eventyrer. Han hørte til de ikke faa gode Hoveder i det saakaldte philosophiske Aarhundrede, som gjorde deres Lykke ved at speculere i Finantsvidenskaben. I Spanien, hvor han havde givet Ministrene nogle nyttige Vink om, hvorledes man kan fylde en tom Statskasse ved at udstede rentebærende Papirer, blev han ophøiet i Grevestanden. Senere giftede han sig med en Spanierinde, som blev Moder til Therese, og den fornemme Verden i Madrid havde allerede nedlagt den første Hyldest for den unge Skjønheds Fødder, da Marquien af Fontenay som hendes lykkelige Gemal førte hende med sig til Paris. I den historiske Afdeling af Malerisamlingen i Versailles hænger et Billede, som forestiller en Kvinde i Midten af Tyverne, iført en græsk Dragt, saaledes som man brugte den i Paris under Directoriet. Billedet, som er malet af Gérard, henrykker alle Beskuere; det er Therese Cabarrus. At dømme efter det maa den unge Spanierinde have været en fuldendt Skjønhed. Store Øine, som overskyggedes af lange Øienhaar, fik desuden en eiendommelig Charakteer ved et Par regelmæssige, fint tegnede Øienbryn. En henrivende, lille Mund, med yppige Læber, en græsk Næse, en oval Ansigtsform og sort, naturligt krøllet Haar, vare ikke hendes eneste Tryllemidler. Den nydelige Spanierinde spillede med Færdighed og sang med Talent hun dandsede sit romantiske Fødelands hjemlige Dandse med en uefterlignelig Ynde, talte flydende fremmede Sprog og forbandt med et Trylleri, som selv de blodigste Revolutionsmænd ikke formaaede at modstaae, en Dristighed, der ikke gav en Mands Noget efter. Saadanne Egenskaber maatte en Kvinde være i Besiddelse af, som vovede at træde i Skranken mod Rædselsperiodens Uhyrer.

Therese Cabarrus var sexten Aar gammel, da hun som Marquise de Fontenay holdt sit Indtog i Paris. Hendes Gemal hørte til det saakaldte constitutionelle Parti, og i hendes Salon i Marais samledes Førerne for hint Parti, Lafayette, begge Brødrene Lameth, Hertugerne af Montmorency og la Rochefoucauld. Om det imidlertid var Politiken alene, som drog disse Dagens Helte til deres Meningsfælles Huus, er ikke saa ganske afgjort. Saameget er i alt Fald vist, at den unge Marquise lidt efter lidt blev ligegyldig for sin Mand, og en skjøn Dag kom hun efter moden Overveielse til det Resultat, at hun vilde være mere fri og befinde sig bedre ved ikke længere at smægte i Hymens Lænker. Hun meddeelte sin Mand disse Betragtninger, og han har formodentlig paa samme Tid anstillet nogle lignende over det Ubehagelige i at eie en Kone, som tog imod Cour, thi Ægteparret blev hurtig enigt om at benytte den nye Skilsmisselov. Paa Ordet fulgte Handlingen. I en Fart blev Vognen forspændt, og under en venskabelig Passiar kjørte de unge Ægtefolk til Kvarterets Maire, lode optage en Protocol paa to Linier, omfavnede endnu engang hinanden og vare derpaa lovligt skilte.

Under disse Begivenheder skrev man pludseligt 1793, et Aarstal, som vil mindes længe i Frankrigs Historie. Ludvig XVI's Hoved faldt under Guillotinen, og Europa besvarede denne Misgjerning med en almindelig Krigserklæring. Paa den ene Side kæmpede Vendeen for den kongelige Sag, og paa den anden Side havde Girondisterne bragt de fleste Departementer i Opstand mod Conventet. Dettes Energi steg imidlertid med Faren. Den almindelige Modstand skulde kvæles i Blod. I Paris arbeidede de forskjellige revolutionaire Autoriteter Dag og Nat for Guillotinen, og Proconsuler afsendtes til Provindserne, for der at vaage over, at Frihedens Gudinde fik sine Offere.

Lyons Befolkning var bleven decimeret af Umenneskerne Fouché, Couthon og Collot d'Herbois, og Bordeaux imødesaae derfor med Skjælven Ankomsten af Conventets frygtelige Udsendinge. Endelig kom de, to i Tallet. Den Fornemste hed

Tallien og var fireogtyve Aar gammel. Han var en Mand med et smukt Ydre, fine, elegante Manerer og udrustet med en glødende Veltalenhed. Istedetfor at sidde til Doms over de ulykkelige Indvaanere i Bordeaux, gjorde Tallien Cour til Stadens smukke Damer, medens hans Collega, Isabeau, gjorde sig tilgode med Girondens fine Vine og tilbragte sin Tid med lystige Jagtpartier eller idylliske Fisketoure. Gud maa vide, hvad der vilde være blevet af den stakkels Guillotine, dersom der ikke i de to Conventsmedlemmers Følge havde befundet sig et puurt ungt Menneske som Secretair. Julien, saaledes hed det unge Menneske med de blide Ansigtstræk, syntes skabt til at lave Madrigaler og foredrage dem i Boudoirerne, men denne uskyldige Ham skjulte en giftig Snog. Julien var fortvivlet over, at han kun formaaede at sætte nogle faa Henrettelser igjennem, og han var netop ifærd med at sende en hemmelig Klage til Robespierre over de to Udsendinges Efterladenhed, da Therese Cabarrus ankom til Bordeaux. Den skjønne Marquise havde en Broder bosiddende her, hvem det var hendes Agt at besøge, inden hun begav sig til sin Familie i Madrid. Endskjøndt hun var i Besiddelse af et Pas, som var i fuldkommen Orden, blev hun dog anholdt som mistænkelig, om ikke af anden Grund, saa fordi hun stod i Begreb med at reise til Udlandet.

I hine Dage var det at blive fængslet, navnlig naar man var saa uheldig tillige at være Marquise, næsten eensbetydende med inden føie Tid at blive guillotineret, og det er høist rimeligt, at den smukke Spanierinde vilde have været om en Hals, hvis det ikke tilfældigviis var kommen Tallien for Øre, at en aristokratisk Dame af usorlignelig Skjønhed var bleven fængslet paa Mistanke om at ville udvandre. Denne Efterretning satte den galante Franskmands Phantasi i Bevægelse, og han skyndte sig til Fængslet omtrent med de samme Følelser, hvormed en Konstelsker iler til et Museum for at beundre en antik Venusstatue. Denne Statue havde imidlertid ikke det tilfælles med sine Marmorsøstre at være kold. Det var ikke for Intet, at der flød spansk Blod i Thereses Aarer; hun sang da ogsaa sine spanske Romancer til Guitaren med saamegen Følelse og Veemod, hun var saa aandrig og elskværdig, saa forekommende og indsmigrende, at den frygtelige Proconsul ikke blot løste hendes Baand, men endogsaa paalagde sig selv nogle Lænker, om hvilke Digterne vel sige, at de ere søde og gyldne, men som dog, naar Alt kommer til Alt, ere Lænker som alle andre, og ikke vare mindst trykkende i hine velsignede Frihedsdage.

Igjennem Therese Cabarrus blev Tallien Bordeaux's Beskytter. Den lille, ondskabsfulde Julien var færdig at forgaae af Ærgrelse over, at Fængslerne lidt efter lidt tømtes, og at Proconsulerne, istedetfor at udbrede Rædsel i Byen, beskjæftigede sig med dens Handelsinteresser. Han sendte den ene Stafet efter den anden til Paris med hemmelige Beretninger til Robespierre om Proconsulernes forræderiske Fremgangsmaade, medens Tallien og hans Kone — thi Therese havde imidlertid ladet sig gjøre til Madame Tallien — som et Fyrstepar tog imod Cour af den taknemmelige Befolkning i Bordeaux. Det var formeget for Julien. Til Misundelsen imod Tallien føiede sig en forsmaaet Kjærlighed til hans skjønne Kone, og der behøvedes i hine Dage meget Mindre for at drive et Menneske til det Yderste. De gjentagne Denunciationer gjorde endelig deres Virkning. En skjøn Dag fik Tallien pludselig fra Velfærdscomiteen i Paris Befaling til uopholdeligt at indfinde sig i Hovedstaden, og neppe 3 Dage efter hans Afreise befandt Therese sig igjen i Fængsel. Til Held for hende var imidlertid Isabeau bleven tilbage i Bordeaux; han vægrede sig ved at domfælde hende, og Julien saae sig saaledes nødt til at sende sin ulykkelige Kjærlighed til Revolutionstribunalet i Paris, til den frygtelige Fouquier Tinville. Forgjeves gjorde Tallien sig al mulig Umage for at skaffe sin Kone Friheden. Man lo ad hans Erklæring om, at hun var hans ægteviede Hustru, og han mærkede snart, at han selv blev betragtet som Mistænkelig.

Den skjønne Therese var bleven ført til Carmeliterklosteret og indespærret sammen med Hertuginden af Aiguillon og Grevinde Beauharnais. Her knyttedes det Venskabsbaand imellem hende og den Sidste, som senere fik en saa stor Betydning for Frankrig, da det bidrog til at skaffe Grevinde Beauharnais' anden Mand, Napoleon, Commandoen over Armeen i Italien. Øieblikket syntes rigtignok ikke det gunstigste for saadanne Fremtidsudsigter, men Grevinde Beauharnais havde i visse Henseender en fast Tro. En gammel Negerinde paa Martinique havde spaaet hende, at hun engang skulde blive noget Mere end en Dronning, og at Ulykken først da vilde ramme hende, og Grevinden følte sig saa beroliget ved denne Spaadom, at hun ikke noget Øieblik tabte sit gode Humeur. Man maa iøvrigt ikke troe, at der i Pariserfængslerne i hine Dage herskede Fortvivlelse og Nedslagenhed. Endskjøndt — eller maaskee netop fordi — man i Almindelighed kun forlod Conciergeriet for at lægge sit Hoved under Øxen, søgte man at gjøre sig sine sidste Dage saa behagelige som muligt. Der havde udviklet sig et fuldstændigt Selskabsliv i Fængslerne. Man samledes om Aftenen i „Salonen"; Damerne beskjæftigede sig med Haandarbeide, medens en af Herrerne læste høit; eller der blev spillet og musiceret. Een Lyd var dog istand til at tilveiebringe almindelig Taushed, det var den Vogns Rullen, som hver Aften førte Revolutionstribunalets Bud til Fængslet. Ved Signalklokkens Lyd ilede samtlige Fanger til, Commissairen tog en Navnefortegnelse frem, og den, som befandt sig paa denne, blev den følgende Morgen afhentet til Conciergeriet, der kun var Dødens Forsal.

Den ene Dag forløb imidlertid efter den anden, og Sværdet hang endnu bestandigt i en Traad over Thereses Hoved. Julien hvilede ikke; han løb hver Dag fra Robespierre til Fouquier Tinville og erklærede at Republikens Frelse afhang af, at Madame Tallien ikke forblev iblandt de Levendes Tal. Therese var ikke uvidende om denne energiske Forfølgelse, og hun skrev derfor til Tallien, for at sætte Mod i ham: „Hvorfor tøver Du saalænge? Er det da saa vanskeligt, at blive af med en Tyran?" Det syntes ikke at være saa ganske let, men det var nu under alle Omstændigheder paa høieste Tid at handle. Den 9de Thermidor (28de Juli 1794) blev Therese Cabarrus, Josephine Beauharnais og Hertuginden af Aiguillon flyttede til Conciergeriet; Nettet trak sig mere og mere sammen, Fristen blev kortere. Therese tabte ikke Modet, hun stolede paa Tallien og Josephine lo Commissairen lige op i Ansigtet, hun stolede paa Negerindens Spaadom. Samme Dag styrtedes Robespierre, og hele Frankrig drog Veiret lettere. Endnu Dagen iforveien havde Tyrannen kunnet frelse sig eller dog forhale sin Undergang; han var almægtig og behøvede blot at lade sine vigtigste Modstandere, Tallien, Barras, Freron, og Cambon fængsle, Conventet vilde da, som sædvanligt, have underkastet sig. Tallien havde ventet en saadan Forholdsregel og tilbragt Natten imellem den 8de og 9de Thermidor i den største Uro, men da han til sin Forundring fri og uskadt saae Solen staae op den 9de, sagde han tillidsfuldt til sine Medforbundne: „Tyrannen har ladet os overleve denne Nat, hans Feighed har reddet os Alle. Hvor let kunde han ikke have tilintetgjort os, men [illegible] od et Menneske, som blot forstaaer at true, kan man vove Alt!"

Klokken slog 12 paa Feuillanternes Uhr, da Conventet aabnede Dagsmødet. Tallien og hans Venner havde gjort de største Anstrengelser for at hverve Stemmer [illegible]od Robespierre, og det var lykkedes dem at vende den almindelige Stemning imod ham, men Ingen vovede at føre det første Slag imod Jacobinernes frygtede Høvding. Da besteg endelig Tallien Talerstolen. Hans Øine flammede og Ansigtstrækkene vare forvrukne af Had og Bevægelse. „Det er nødvendigt, at Sløret sønderrives" — raabte han — „ophøgede Sammensvorne ere ikke længere farlige. Igaar var jeg hos Jacobinerne og skælvede for mit Fædreland. Jeg saae den nye Cromwells Armee danne sig og væbnede mig med en Dolk for at støde ham ned, dersom Conventet ikke skulde have Mod til at kaste ham til Jorden!" Med disse Ord svang han en Dolk, som han havde faaet af Therese; det var et fint lille Vaaben af det Slags, som Castilianerinderne pleie at bære ved deres Strømpebaand, for i fornødent Fald at have et Værge imod Mandfolkenes Uforskammethed.

Talliens Exempel indgjød de mest Forsagte Mod. Et almindeligt Raab: „Ned med Tyrannen!" tordnede igjennem Salen og overdøvede den flammende Robespierre. Forgjeves søgte han at erholde Ordet. „Dantons Blod kvæler Dig!" raabte Garnier til ham, og under en umaadelig Forvirring lykkedes det at faae ham og hans vigtigste Tilhængere satte under Anklage; Resten er bekjendt nok. Therese Cabarrus var reddet og Robespierre indtog den Plads under Faldøxen, som var hende tiltænkt. Julien undgik derimod Stormen. Tallien anklagede ham rigtignok, men Conventet frikjendte ham — for hans store Ungdoms Skyld.

Dette var Thereses Glandsperiode. To Dage efter Robespierres Domfældelse viste hun sig i Conventet, og blev modtaget med en Begeistring, der ligesaameget skyldtes hendes sjeldne Skjønhed, som hendes Medvirkning i Tyrannens Fald. Som Madame Tallien aabnede hun nu en Salon, i hvilken Contrarevolutionen fandt sit Arnested. Hendes Libelløsstre fra Fængslet, de Damer af adelige Familier, som vare undslupne Guillotinen, samledes om „den smukke Thermidorianerinde", som hun kaldtes, og fandt sig meget smigrede ved at illustrere hendes Fester. Hendes Ry for Elskværdighed og Skjønhed var saa stort, at end ikke saa berømte Damer, som Josephine Beauharnais, Madame Récamier eller Fru de Staël-Holstein kunde maale sig med hende. Men ak! Intet i denne Verden er evigt, og mindst af Alt Menneskenes Taknemmelighed. Madame Tallien skulde snart gjøre denne Erfaring. Den Reaction imod Revolutionen, som hun selv havde begunstiget, saalænge den kun gjaldt Revolutionens Udskeielser, vendte sig med rivende Hurtighed imod Alt, hvad der havde staaet i Forbindelse med den, og det havde baade hun og hendes Mand. Det varede ikke længe, før Tilnavnet „den smukke Thermidorianerinde" afløstes af det mindre smigrende: „Septemberdamen", hvorved man sigtede til Talliens Deeltagelse i de gyselige Septemberdage. Det hjalp ikke, at Therese Cabarrus, for at slippe for dette Epitheton, anden Gang tog sin Tilflugt til den franske Skilsmisselov; hendes offentlige Rolle var udspillet; den erholdt Dødsstødet, da Napoleon, ved sin Tilbagekomst fra Egypten, paa Grund af forskjellige ondskabsfulde Rygter forbød Josephine at omgaaes hendes gamle Veninde.

Madame Talliens ægteskabelige Erfaringer hindrede hende dog ikke i tredie Gang at knytte Hymens Baand. Den Lykkelige blev dennegang en italiensk Principe, og da den fornemme Verden ikke længere var tilgængelig for hende, trøstede hun sig ved literaire og konstneriske Studier. Med Aarene blev hun meget from, og døde i den ene saliggjørende Kirkes Skjød d. 15de Januar 1835. — Et besynderligt Sammentræf fra hendes senere Aar holdt hun meget af at fortælle. Det var under Restaurationen, paa et glimrende offentligt Bal, som hun bivaanede som Tilskuerinde, at hun lagde Mærke til en lille, trind Mand, med et glad og tilfreds Ansigt, som valsede med et ungt Menneskes Lidenskab. Da Therese Cabarrus fik Øie paa denne Mand, blev hun bleg og støttede sig skjælvende til en Veninde Arm: „Dette Menneske" — sagde hun — „havde bestemt mig til Guillotinen, og alene den 9de Thermidor reddede mig." — Hun havde i den muntre lille Mand gjenkjendt Julien.

C.

Pantserbatteriet „Rolf Krake".

Visnok vente Mange med spændt Forventning paa at see det hjemvendende Pantserbatteri *). De Fleste have dannet sig en eller anden Forestilling om vor første Monitor, og den viser sig allerede for den rige Phantasi som et Søuhyre, hvis forte Kulrøg kun svagt minder om, at den regjeres af levende Væsener. Mangt et Suk er maaskee allerede udgaaet fra den gamle, danske Sømand, der i dette seer sine Drømme svinde om de Laurbær, som den danske Marine vil vinde i en Fremtidskamp mod fjendtlige Flaader. Hvorvidt nu disse eller lignende Drømme skulle virkeliggjøres, vil Fremtiden vise; men Intet eller meget Lidet synes at røbe, at her foreligger et Product af den nyere Skibsconstruction, der væsentligt afviger fra den ældre.

Samler man i Korthed de nærmeste Aarsager til Batteriets Bygning, da erindres det, at kort efterat Svenskeren Eriksson havde bygget Monitor for de nordamerikanske Stater, forefaldt Affairen paa Hampton Rhed. — Rigsraadet var just samlet, og Ministeriet benyttede den heldige Leilighed til at forlange en extraordinair Pengebevilling, for at forberede Tilveiebringelsen af et pantsret Søforsvar. Opmærksomheden var navnlig henvendt paa Bygningen af et flydende Batteri, efter samme Princip som Monitors, der havde viist sig usaarligt mod Pantserfregatten Merrimacs Angreb.

Erikssons Construction var imidlertid ikke tilraadelig, da Ventilationen ombord i Monitor havde viist sig fuldkomment utilstrækkelig til at forskaffe Mandskabet et nogenlunde taaleligt Ophold under Kampen. Det besluttedes derfor, at benytte Capitain Coles Opfindelse: Kuppelskibet, en Modification af Erikssons, der navnlig adskiller sig fra dennes deri, at Skibet ikke er bygget i to særskilte Dele, men bannet som et sædvanligt Skib.

Med Huset Napier & Søn i Glasgow afsluttedes da en Contract om Bygningen af det nu færdige Pantserbatteri. Dette er et Jernskib og har en Længde af 185 Fod, en Brede af 38 Fod og 10 Fods Dybgaaende. Skandækket ligger kun 4 Fod over Vandet. Over dette er en 3 Fod høi Lønning, dannet af tynde Jernplader i flere Stykker, der kunne slaaes ned langs Skibssiden under Kamp. Batteriet er pantsret med en $4\frac{1}{2}$ Tomme tyk Jernklædning, fra Skandækket til 4 Fod under Vandlinien, over hele Skibets Længde. Forstevnen har svære Forligheder, saaledes at Batteriet i fornødent Fald kan bruges som Vædder. Ved to gjennemgaaende, svære Jernskodder er Batteriet deelt i tre Hovedafdelinger, der sikkre de to Trediedele af Skibet mod Vandets Indtrængen, dersom Skibet paa et Sted skulde faae en farlig Læk. Batteriet har en Skruemaskine paa 240 Hestes Kraft, med en trebladet Patentskrue, saaledes at dennes Stigning kan forandres. Skibets vigtigste Deel er de to kredsrunde Taarne, der have en indvendig Diameter af omtrent 18 Fod. De ere dannede af $4\frac{1}{2}$ Tomme tykke Jernplader, boltede til et 17 Tommer tykt Lag Egetømmer, imellem hvilke ere anbragte Jernribber, som Spanter. Inderklædningen er en ganske tynd Jernplade. I hvert Taarn er anbragt to Portaabninger, og ved dem er Jernet 7 Tommer tykt. Taarnet dreier sig om en vertical Axe og hviler paa 20 Ruller, hvis Axler ere i et til Banjerdækket boltet Fundament. — Foruden de to Taarne, der hver skulle bære 2 Stykker 60pundige Kuglekanoner, findes endvidere agter et ligeledes pantsret Commandotaarn, bestemt til at være den Commanderendes Opholdssted under Slag; det har 6 Kighuller, der tilstede Udsigt til alle Sider.

Ved Prøvetouren har „Rolf Krake" gjort henved 9 Miles Fart.

Dampskibet „Geiser" den 30te Juni 1863. 10.

*) Kjøbenhavnerne have allerede kunnet tage det i Øiesyn, da det den 9de Juli, efter en lykkelig tilendebragt Reise, er lagt ind i Flaadens Leie. Red.'s Anm.

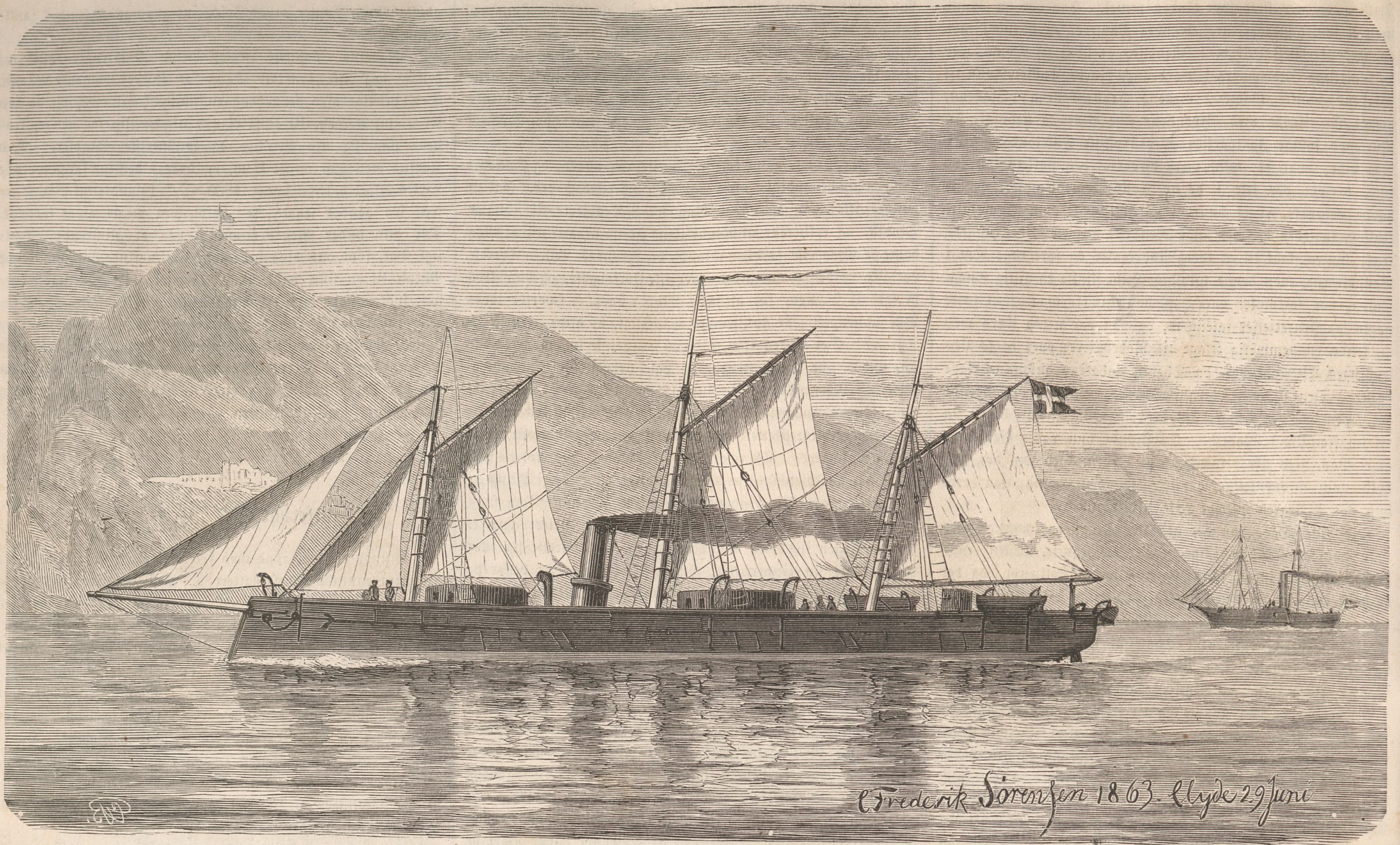

„Rolf Krake" paa Clyden, passerende forbi Dumbarton-Castle, den 29de Juni 1863.

Den 9de danske Landmandsforsamling.

Randers 1845.	Flensborg 1854.
Odense 1846.	Aalborg 1856.
Aarhuus 1847.	Haderslev 1859.
Kjøbenhavn 1852.	Horsens 1861.

Odense 1863.

(Den 29de Juni—4de Juli.)

I.

Det 9de Landmandsmøde er endt — de 1242 Deeltagere, som nys vare samlede i Odense, for der at føre et befrugtende og fornøieligt om end kortvarigt Samliv i de til Mødet bestemte 6 Dage, fra d. 29de Juni—4de Juli, ere nu skilte ad igjen; hver er draget hjem til Sit, hvor snart Indbjergningen af den usædvanlig rige Høst, der iaar pranger paa alle Marker baade ved Vesterhav og Øresund, ved Skagen og Eideren, vil lægge fuldt Beslag paa deres Tid, vil fordre hele deres Opmærksomhed, alle deres Kræfter. Men inden dette er der dog Tid til at følge vor Indbydelse, naar vi opfordre dem og enhver Anden, der forstaaer og indseer, at selv om ikke ungdommeligt fyrigt Liv er det, der giver disse Møder deres Stempel, saa ere de dog — samtidig med det store practiske reelle Udbytte, der hentes fra dem — Arnestedet for mangen aandelig Udvikling, for mangen social, ja, man kan næsten sige mangen national-politisk Paavirkning — vi opfordre dem til at følge med i Tanken for nu, da hele Mødet ligger bag os, i nogle Hovedtræk at samle den Rigdom af Erfaringer og Betragtninger af landoekonomisk og industriel Frembringelse, som vi der i saa rigt Maal sandt.

Det var den 28de Juni, at Folk fra alle Landets Egne stævnede mod Odense; selv ud i de yderste Grene af Landets Færdselsnet mærkedes det, baade langs Jyllands Østkyst og om til alle Øernes Søbyer løb Dampskibe ind og ud for at

Mindestøtten i Odense over Krigere fra Fredericiaslaget.

tage imod den Folkestrøm, der flokkedes til Havnene for at gjøre Reisen med. Jo nærmere man kom Odense, desto stærkere mærkedes Strømningen, desto oftere saaes Spor af den eiendommelige Feststemning, som Enhver, der har deeltaget i slige større Folkemøder, kjender — Alles Tanker rettes jo mod det samme Maal, Alles Forventninger samles jo om den samme Gjenstand, Samlivet og dets frugtbringende Paavirkning begynder alt at yttre sig, man træffer Bekjendte og Venner fra de forrige Møder, man opfrisker Minderne, der knytte sig til disse, man drøfter alt det Nye, der siden den Tid er traadt i Agerbrugets Tjeneste, det være Maskiner eller Sædarter, Dyrkningsmaader eller literaire Arbeider, man taler om de nye Love, der siden sidste Møde ere traadte i Virksomhed, og som — udsprungne af Frihedens Aand — langt mindre, end man da anede, have forrykket de vante Forhold. Tiden begynder nu alt at faae Vinger; inden man aner det, dreier man om Slipshavn for at løbe ind til Nyborg — andre Dampskibe komme der borte i Beltet og styre alle mod samme Sted — Nørre- og Sønderjyder, Sjællandsfarere og Lolliker, bringe de med — Signalflag blive heiste, for i Nyborg forud at give tilkjende, hvormange Vogne der idag skulle følge Diligencen til Odense — vi hilse hvert nyt med Hurra og tælle dem med Glæde — det bliver jo et stort Vogntog, vi holde i Masse vort Indtog i Odense.

Grosserer W. Petersen,
Formand i Comiteen for Landmandsforsamlingen i Odense.

Men anderledes i Nyborg, der tæller Befordringsvæsenet ogsaa hvert Flag, men med Uro og Forvirring — Byens Vognforraad strækker ikke længer til — Bud sendes i Øst og Vest — nei, ingen Vogne — de omboende Landmænd maae hjelpe til med deres — det varer noget længe — de Reisende blive utaalmodige — Savnet af en Jernbane beklages — Nogle tage Fod i Haand og begive sig paa Vandring — men Befordringsvæsenet forskandser sig bag en naiv Uskyldighed — hvor kan det vide, at der vil komme flere Folk idag, end der pleier at komme hver Dag, der staaer jo ikke et Ord derom i Instruxen, og — saa er Samvittigheden frelst.

Endelig kommer man da afsted, Ærgrelsen er snart glemt, skjøndt en gammel Arbeidsvogn med haarde Træsæder og løse Hjulmøttriker, hvoraf en tabes, er den Befordring, som det kgl. Befordringsvæsen byder os Reisende — nu gaaer det jo dog fremad, om end lidt langsomt, den deilige Egn, man kjører igjennem, opliver Stemningen, nogle gode Indfald bidrage deres dertil, og længe inden man venter det — endnu have vi jo næsten $1\frac{1}{2}$ Miil til Odense — peger Kudsken fremad Veien og viser os Spiret af St. Knuds Kirke, der, ragende høit mod Sky, langt borte sender den første Velkomsthilsen fra Odense til den Reisende.

Aldrig havde jeg været i Odense før, men det er gaaet mig som vistnok de Fleste, vi imødesaae med store Forventninger denne Danmarks næststørste By, vi vidste jo, at her fandtes stærkt politisk Liv og Røre, vi havde jo Alle hørt om de store communale og private Anlæg og Foretagender, der havde givet Byen et saa stærkt Opsving. Aldrig saasnart svingede Vognen ned gjennem Frederiksgaden og førte os ud over Frederiksbroen, før der aabnede sig et sjeldent skjønt og tiltalende Billede for os — i de blødeste Krumninger, med friske, blomsterspættede Bredder, bugtede Odense Aa sig op under de hængende Buske, de tørstige Pile, der badede deres fine Kviste i dens sagte hvirvlende Vande, og oppe for Enden af den hævede i hele sin rene, ædle Skjønhed den deilige St. Knudskirke sig i høitidelig Alvor over alle de rødtagede Smaahuse,

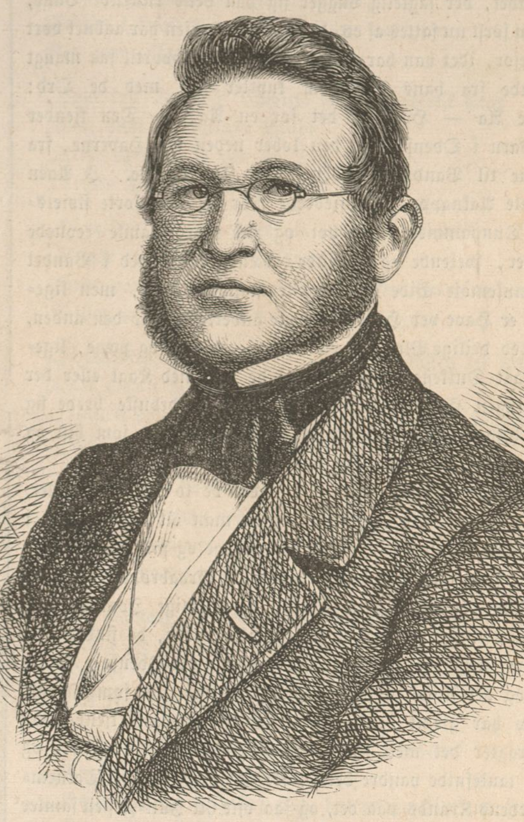

Jægermester C. A. Fonnesbech,
Præsident for Landmandsforsamlingen i Odense.

der have leiret sig ved dens Fod. Denne Aaes Bredder flette en Blomsterkrands langs den ene Side af Byen og oplive og forfriske Sindet, hvor man blot seer et Glimt af den; den og Kirken ere de to Ting, som præge et uudsletteligt Minde i hver dens Tanke, der endog blot for en kort Stund har dvælet i Odense: den gamle ærværdige St. Knuds Kirke i dens alvorlige, men lyse og lette Spidsbuestil, og Aaen, der, slyngende sin bløde Arm ind omkring Kirkebakkens Fod, bringer saamangen Hilsen med ude fra de blomstrende Enge, de speiblanke Søer

Parti af Odense, seet fra Allerups Maskinværksted, tegnet af A. Nay.

oppe i Dalen. Naar da Aftenen falder paa og Kirkeklokken atter, efter gammel Skik og Brug, lader sine Toner svinge ud over By og Mark, og derved fletter saa mangt et Eventyrbillede ind i Barnets Drømme, da begynder ogsaa Aaen, som den i Aarhundreder har gjort, at nynne sine Eventyr for Busken, der bøier sig ud over den, og for Aakandebladet, der sagtelig vugger sig paa dens rullende Vand, men som først nu fattes af os, da H. C. Andersen har aabnet vort Øre derfor, idet han har afmalet denne Aa, hvortil saa mangt et Minde fra hans Barndom knytter sig, med de Ord: „Odense Aa — Hvad er det for en Aa? — Den kjender hvert Barn i Odense By, den løber neden om Haverne, fra Sluserne til Vandmøllen hen under Træbroerne. I Aaen voxe gule Aaknappe, brunfjedrede Rør og den sorte fløielsagtige Dunhammer, saa høi og saa stor; gamle revnede Piletræer, sveiende og dreiende, hænge langt ned i Vandet paa Munkemose Side og ved Blegmandens Eng, men ligeoverfor er Have ved Have, den ene anderledes end den anden, snart med deilige Blomster og Lysthuse, glatte og pæne, ligesom smaat Dukkestads, snart staae de kun med Kaal eller der er slet ingen Have at see, thi de store Hyldebuske brede sig der og hænge langt ud over det rindende Vand, som hist og her er dybere, end man kan naae med Aaren."

Disse to Ting tykkes os at være de to deiligste Perler, hvormed Odense By er smykket, men man vil dog maaskee i mange Byer forgjeves søge efter saa mange og saa indholdsrige Minder, som man her finder baade i: Graabrødre Hospital, St. Hans- og Vor Frue Kirke, det adelige Jomfrukloster o. s. v. o. s. v. — dog herved ville vi ikke dvæle, de findes ofte beskrevne, men eet Minde er der endnu givet Odense i Varetægt, og det skulle vi ikke glemme, ligesaa lidt som Odense By selv har glemt det — hvert Barn i Odense kjender det og betragter det med stille Ærbødighed, saa tidt Fader og Moder tankefulde vandre derud, for at hænge en frisk Taknemmelighedens Krands paa det, og saa ofte 6te Juli-Festen samler trofaste Vaabenbrødre om dets Fod, for med Alvor i Sindet at forene Mindet om Danmarks stolte Seirsdag med Mindet om hine unge, livsfriske og modige Brødre, der da ei sparede deres eget Hjerteblod for at hævde Danmarks — deres gamle Moders — Ære. Det er den Mindestøtte, som taknemmelige Medborgere tredie Aarsdagen efter Slaget ved Fredericia reiste over 119 danske Krigere, der paa Lazarethet i Odense udaandede Resten af det Liv, der paa Valpladsen havde modtaget sit Banesaar. Faa og simple, men smukke og alvorsfulde ere de Ord, der ere indhugne paa den:

De vare simple Mænd uden Navn, uden Glands,
Men vor Moder inderlig kjære,
Som til Leg de gik i den blodige Dands,
Og de døde for Danmarks Ære.

Men vi maae atter optage Traaden i vor Beretning. Vi havde nu naaet vort Bestemmelsessted, Indkvarteringsbilletterne vare uddeelte, Bybude, Drenge og Smaapiger slæbte afsted med Reisetøiet, visende Vei gjennem de uregelmæssige og bugtede Gader til vort midlertidige Hjem, hvor vi snart søgte at gjøre os det saa hyggeligt, som Feltlivet i det Hele vilde tillade. Men om man end forud kunde ængstes for, at Kvarteret skulde blive noget knapt, naar det ene Hundrede Fremmede efter det andet strømmede ind i Byen, saa viste det sig dog snart, at den kjendte danske Gjestfrihed, som altid gjør, at Folk beredvilligt offre egen Bekvemmelighed for at gjøre det hyggeligt og godt for den Fremmede, ogsaa i fuldt Maal findes i Odense. Og det var ikke blot ved de billige og særdeles gode Leiligheder, der næsten overalt vare stillede til de Fremmedes Disposition, at Odense viste dette, de allerfleste offentlige og kommunale Bygninger vare overladte den Mødet forberedende Comitee, til Opstilling af de mangfoldige og righoldige Samlinger, til Forhandlingslocaler o. s. v. Vi skulle saaledes blot nævne det temmelig udstrakte Raadhuuslocale, der i Forening med Borgerskolen afgave rigelig Plads til Bureau og Forhandlingssale, og hvor desuden en Samling af Korn- og Frøprøver, af Træarter, af Jord- og Steenarter og endeel kemisk-techniske Producter vare opstillede — Provstegaarden, hvor de storartede Samlinger af Maskiner og Redskaber, deels under Tag, deels under aaben Himmel, bedækkede et Areal af mindst 4 Skpr. Land — Albani Bryggeri, i hvis kølige Kjældere de betydelige Udstillinger af Smørprøver fandt en god Opbevarings- og Udstillingsplads — Slottet, i hvis store Vognremisser en Samling elegante Vogne og Seletøier havde Plads. Og foruden dette stod Adgangen til næsten alle større Anlæg aaben for Deeltagerne i Mødet, saaledes f. Ex. Læseforeningens deilige, i det yppigste Rosenflor prangende Have, der, anlagt paa en Samling Terrasser, strækker sig ned mod Odense Aa, hvor letbyggede Baade bestandigt laae til fri Afbenyttelse — den store og smukke Slotshave, der, med dens høithvælvede Alleer, friske grønne Græsplainer og blomstrende Busketter, var en yndet Samlingsplads for Gjester og Verter, naar Musiken om Aftenen kaldte dem derhen, for at søge Hvile efter Dagens Arbeide og Forhandlinger — Apotheker Lotzes smukke Have, hvor Diet fornøiedes ved en Mængde geniale Smaaanlæg — Klubbens store og rummelige Locale osv. osv.

Det er altsaa klart, at der fra Odense By var foretaget Meget, for at gjøre Opholdet der behageligt. Naar man ikkedestomindre i de sidste Dage ofte hørte Beboerne beklage sig over, at de Fremmede nok ikke morede sig saa godt, som de havde ventet, saa maa der tildeels gives dem Ret deri, men Skylden herfor falder væsentlig paa de Besøgende selv, thi mange af disse droge til Landmandsmødet i Odense med for store Forventninger om de Forlystelser, de der skulde tage Deel i, deels fremkaldte ved Mindet om det sidste Landmandsmøde i Horsens, hvor man næsten svælgede i Fornøielser, saa Opmærksomheden ofte droges vel meget fra det egentlige Formaal, deels fremkaldte ved det ved mange Leiligheder stadfæstede Rygte om, at Odense baade vil more sig og kan more sig. Men Odense havde valgt en anden og mere nyttig Maade at vise sin Interesse for Mødet — den gjorde kun een Fest for Deeltagerne i Forsamlingen, men foruden alt det foran Nævnte bidrog den til at forøge Udbyttet af Mødet ved ad forskjellige Veie at skjenke den betydelige Sum af 4500 Rdl. til Ordningen og Forberedelserne.

Foruden fra Odense By og Stift var der fra mange andre Sider viist stor Interesse for Mødet, og betydelige Bidrag, baade af Penge og Udstillingsgjenstande, vare sendte dertil. Hs. Maj. Kongen, Ministerierne, Landhuusholdningsselskabet, det Classenske Fideicommis, de fleste af vore Landboforeninger, samt en Mængde Privatmænd, havde rigelig understøttet det ved Bidrag, saa der alene som Pengegaver til Mødet var indkommet 9000 Rdl. Med en saadan Sum kunde der unegtelig gjøres Meget, men den rette Benyttelse deraf stillede paa den anden Side overordentlig store Krav til de Mænds Tid og Kræfter, der havde paataget sig at forberede Mødet, samle og ordne Udstillingerne, forberede Discussionerne osv.

Naar vi nu derfor i Odense fandt saa store, righoldige og i enkelte Retninger endog fortrinlige Samlinger af Redskaber og Maskiner, af Korn- og Frøprøver, af Meieriproducter og Huusflidsgjenstande, af danske Bjergarter og Mineralier, kort sagt af ethvert Naturproduct, enhver Industrifrembringelse, der har nogen større Betydning for Agerbruget, og naar vi saa samtidig fik Leilighed til at overvære et Dyrskue, der utvivlsomt er det største og bedste, som hidtil har været afholdt her i Danmark, da fortjener den Comitee, der har forberedt dette Møde, alle Deeltagernes Tak og Paaskjønnelse for den heldige Maade, hvorpaa den har løst sin byrdefulde Opgave, og det vil derfor sikkert være Deeltagerne kjært, baade at modtage et Billede af den almeenagtede og af saamange communale Foretagender fortjente Mand, der med overordentlig Dygtighed førte Formandssædet i Comiteen, og et Billede af den Mand, Forsamlingen næsten med Eenstemmighed kaarede til sin største Tillids- og Hæderspost, i hvis Hænder den med Tryghed nedlagde den store Indflydelse paa Forhandlingernes Gang og Udbytte, som Præsidentvirksomheden i en slig Forsamling altid har.

Den 29de begyndte Mødet. Solen havde neppe kiget ind over Landet, før alle Husene i de mere beførdede Gader smykkedes med Flag, og paa Raadhuset, hvor Forhandlingerne skulde føres, vajede mellem en Mangfoldighed af Danebrog baade det svenske og norske og det franske Flag, dette sidste sikkert som et Taknemmeligheds- og Høflighedsbeviis mod den franske Keiser, der havde viist Forsamlingen den Interesse og Opmærksomhed, at sende til Mødet Professor Tisserand, Inspecteur for de keiserlige Domainer, og Baron Darrier, Directeur for de keiserlige Schæferier, og desuden en Schæfer med 6 udmærkede Merinosfaar fra Rambouillet, samt en stor og smuk Kornsamling fra den keiserlige Agerdyrkningsskole i Grignon.

Klokken 9 samledes man i Raadhusets store Sal og valgte her Jægermester Fonnesbech til Præsident. Senere paa Dagen uddeeltes Præmierne for Maskiner og Redskaber, fra en med Grønt, Flag og Blomsterguirlander smykket Tribune i Provstegaarden. Iøvrigt benyttedes denne og de følgende Dage, med Undtagelse af Torsdagen, da det store Dyrskue afholdtes, deels til Forhandlinger og specielle Foredrag, deels til at besee alle Samlingerne, og deels til større og mindre Udflugter til smukke, veldrevne Gaarde der i Egnen; men saavel om alt dette, som om de festlige Sammenkomster, baade i Fruens Bøge om Torsdagen og i Raadhuussalen om Løverdagen, skulle vi i de følgende Numere meddele det Vigtigste.

3.

Ugens Politik.

Den 9de Juli 1863.

Den tydske Forbundsforsamlings Afstemning over de af de forenede Udvalg i Mødet den 18de Juni afgivne Betænkninger har fundet Sted idag. Ifølge det hertil indløbne Telegram vedtoges Udvalgets Indstilling i det holstenske Anliggende med 13 Stemmer. Enkelte stemte for det oldenborgske Andragende, der gaaer ud paa, at Forbundet skal sige sig fri for de i 1851—52 indgaaede Overeenskomster; kun Danmark og Nederlandene stemte imod. Den danske Gesandt afgav en omfangsrig Erklæring, indeholdende en Gjendrivelse og en Protest. Den vidtløftige Udvalgsbetænkning indeholder intet Nyt, og det vil heller ikke kunne forundre, at man har gjort den holstenske Stænderforsamlings Præsident den Ære, næsten aldeles ordlydende at benytte hans Udtalelser i Itzeho. Medens Forbundsforsamlingen altsaa staaer i Begreb med at foretage et afgjørende Skridt i Sagen, fortæller man, at der samtidig hermed skal være fremkommet et Forslag, der gaaer ud paa at vende tilbage til Forfatningsloven af 2den Octbr. 1855, dog saaledes, at ingen Lov skulde kunne vedtages, uden med en Majoritet af Totrediedeel af de afgivne Stemmer, hvilket, hvis vi ikke huske feil, Grev Sponneck i sin Tid ogsaa har foreslaaet. Man tilføier, at Englands og Frankrigs Gesandter skulle have opfordret vor Regjering til at underkaste dette Forslag, der siges at komme fra Hannover, en moden Prøvelse. Vi meddele Rygtet, men uagtet vi have hørt dets Rigtighed bekræftet fra flere Sider, forekommer det os ligesaa usandsynligt som et andet, der ligeledes er sat i Omløb, ifølge hvilket Regjeringen allerede nu skulde have besluttet at opstille et Armeecorps paa 30,000 Mand ved Elben.

— Den engelske Nation har været i stærk Bevægelse i Anledning af det af Roebuck i Parlamentet fremkaldte Optrin, og endnu i dette Øieblik veed man ikke, trods alle de afgivne Erklæringer, ja uagtet endog Moniteuren har talt, om det er Keiser Napoleon, Lord Russell, den franske Gesandt i London, Baron Gros, Roebuck eller Layard, der har sagt Usandhed. Den 13de Juli, naar de afbrudte Forhandlinger om Anerkjendelsen af Sydstaterne atter ifølge Roebucks Opfordring fortsættes i Underhuset, vil man sagtens først erholde Lys i Sagen. Det synes imidlertid allerede nu, som om det er de engelske Statsmænd, der ville trække det korteste Straa. Hvad man end kan sige om de Franskes Keiser, saa er det dog en afgjort Sag, at han ikke er dum. Han maa altsaa have vidst, at naar han bemyndigede to Medlemmer af Underhuset til at gjøre denne Forsamling bekjendt med hans Klager over dets egne Ministre, saa afveg han fuldstændigt fra almindelig Skik og Brug, saa vilde den saaledes i England fremkaldte Gjæring give sig Luft enten mod ham selv eller mod de Ministre, han beklagede sig over. Saafremt Roebucks Beretning er rigtig, maa han have havt en eller anden Grund til at vove dette Tærningekast. Keiseren kjender England godt og ønsker for Øieblikket at handle i Overeensstemmelse med dette Land. Det er derfor ikke troligt, at han kan have foretaget et saa dristigt Skridt uden skjellig Grund. Var den engelske Regjerings Fremstilling sand, maatte man antage, at Keiseren pludselig havde mistet Forstanden. Hvis der ikke er viist nogen Uhøflighed, hvis der slet ikke har fundet formelle eller fortrolige, skriftlige eller mundtlige Tilnærmelser Sted mellem ham og det engelske Udenrigsministerium, med Hensyn til en Intervention eller en Mægling i de amerikanske Anliggender, siden afvigte November Maaned, er det aldeles uforstaaeligt, hvorfor han ikke har fornyet sine Forslag ad diplomatisk Vei, førend han benyttede den mærkværdige Udvei, at sætte sig i umiddelbar Forbindelse med det engelske Underhuus. Det er derfor aldeles klart, at der hersker en eller anden Misforstaaelse, og man er i England meget tilbøielig til at sætte den i Forbindelse med andre Ubehageligheder, der i den seneste Tid have betegnet Lord Russells diplomatiske Løbebane. De engelske Aviser minde om, at Udenrigsministerens hovmodige Sprog og uhøflige Optræden alt have voldet England mange Bryderier. For at godtgjøre denne Paastand anføre de hans Depeche til Danmark, „der ifølge de fleste Engelskmænds Mening heldede for meget til Tydsklands Side" — det er »Saturday Review«, der siger det — „men den Forbittrelse, den fremkaldte, skyldtes dog især den bydende Uforskammethed, hvormed Udenrigsministerens Forslag meddeeltes. De minde tillige om Brudet med Brasilien, for hvilket Lord Russells Ømfindtlighed, ifølge Kongen af Belgiens Voldgiftskjendelse, bærer Skylden. De finde det derfor sandsynligt, at Lord Russell kan have tilsidesat Høflighedens Fordringer ligeoverfor de Franskes Keiser, og Rygtet om, at han skal afløses af Lord Clarendon vinder mere og mere Tiltro. Men den Maade, Keiser Napoleon har benyttet for at skaffe sig Opreisning, fordømmes af alle Partier, og Sydstaternes to Talsmænd, Roebuck og Layard, kunde ikke have gjort deres Sag større Skade, end ved at anføre en fremmed Souverains Anskuelser for at paavirke det engelske Underhuus. Selv den mest folkelige Sag vilde komme i Miscredit i England, naar Udlandet, men især naar Frankrig anstillede Forsøg paa at fremtvinge den.

— Medens der i Frankrig hersker den største Meningsforskjellighed med Hensyn til det saa vigtige Spørgsmaal, om Verdensfreden vil kunne bevares eller ikke, og medens det snart forsikkres, at Ruslands Svar paa de tre Stormagters Noter vil blive forsonligt, og snart at dette Rige, i Overbeviisning om Krigens Uundgaaelighed, ruster sig paa den forfærdeligste Maade, hersker der den samme Modsigelse med Hensyn til Opstandens Fremgang i Polen. De fleste Beretninger gaae rigtignok ud paa, at den udbreder sig mere og mere, og at Polakkerne i den seneste Tid have seiret i de fleste Træfninger, men af Breve fra Volhynien skal det derimod fremgaae, at Opstanden her er fuldkommen dæmpet. Imidlertid offentliggjør »Le Pays« en lang Artikel, for at godtgjøre Nødvendigheden af at tilveiebringe Enighed mellem de tre Magter, der ere optraadte i det polske Anliggende. »Le

Pays«, der er Organ for det franske Diplomaties hemmelige Onsker, vil gjerne have, at Cabinetterne i Paris, London og Wien skulle indgaae en offensiv Alliance mod Rusland, til Gunst for Polen. For Oieblikket seer det desværre ikke ud til, at England og Østerrig ville følge denne Politik. Lord Russell har gjentagne Gange erklæret, at England nok vil give Raad, men at det ikke vil føre Krig for at give dem Eftertryk. Lord Palmerston har d. 6te Juli udtalt de samme Anskuelser i Underhuset; han sagde, at England ikke havde indgaaet Forpligtelser, der kunde tvinge det til at erklære Rusland Krig, og at hvis en Krig udbrød mellem denne Magt og Frankrig, vilde England optræde saaledes som Landets Ære og Interesse fordrede det.

— I Grækenland er der udbrudt en Opstand, der dog synes at have været af en mindre alvorlig Natur, end man i Begyndelsen troede. Opstanden er ifølge de seneste Efterretninger local og fremkaldt af Regjeringens Bestræbelser for at gjenoprette den siden den sidste Revolution stærkt svækkede Krigstugt i Armeen. Da Regjeringen udfærdigede Befaling til at fængsle en Lieutenant ved Navn Leotzenko, der under Revolutionen var en af Bulgaris' virksomste Haandlangere, bevægede de under denne Officeer staaende Soldater deres Kammerater til at forsvare ham og til at gjøre Forsøg paa at plyndre Banken. De mødte Modstand af Nationalgarden og en Deel af Hæren, der var forbleven tro; et Sammenstød fandt Sted, i hvilket et halvthundrede Personer, blandt andre en Søn af Admiral Kanaris, mistede Livet, medens det omsider lykkedes de tre Skytsmagters Gesandter atter at bringe Rolighed tilveie.

— De seneste Efterretninger fra Amerika indeholde ingen paalidelig Oplysning om de to krigsførende Armeers gjensidige Stilling ved Potomac. Naar General Hooker holder den virginske Bredde af Potomacfloden besat, er det ikke let forstaaeligt, hvorledes han, saaledes som et Telegram til „Reuters Bureau" beretter, kan indtage en Stilling mellem Lees Armee, Baltimore og Washington. De private Depecher ere ligesaa modsigende; en af dem lader for Exempel en betydelig Deel af Hookers Armee besætte Harpers Ferry, medens hele Nordarmeen ifølge en anden Depeche har slaaet Leir tæt udenfor Washington. Det synes dog i ethvert Tilfælde, som om de Confoedereredes adspredte Detachementer i Pennsylvanien ere forsvundne, og man antager, at de have forenet sig med Hovedstyrken under General Lee. Mac Clellan har deeltaget i et stort Krigsraad, der blev afholdt den 24de Juni i Washington. Beauregard, der nu ikke nærer Frygt for et Angreb paa Charleston, skal befinde sig i Richmond med en stor Deel af sine Tropper for at beskytte denne Stad, medens Johnstone træffer Forberedelser til at undsætte Vicksburg. Den unionistiske General Milroy er bleven overrumplet i Winchester; hans 7 til 8000 Mand stærke Corps er næsten fuldstændigt blevet oprevet, og han maatte paa Tilbagetoget forlade hele sit Artilleri og Train, der faldt i den ham forfølgende Fiendes Hænder.

M.

La mer de glace.

Alpetinden rødmer i Aftenens Pragt,
Solen sig sænker mod vestlige Toppe,
Varmestærke Blus har i Dalen den lagt,
Lyser endnu dog histoppe,

Kaster over Gletscheren en tryllende Glands,
Farver med Purpur selv Sneen paa Fjeldet —
Hytteruden funkler som Guld i den Dands,
Der vugger sig hen i Straalevældet.

Bølgende henruller den lokkende Sang:
Hjordene flokkes til Hyrdernes Kalden;
Hviletimen vinker i den alvorsfulde Klang
Af Echoets Stigen og Falden.

Hyttedøren sagte sig aabner paa Klem:
Flygtende bort fra det urørte Leie
Træder ud en Kvinde, og hun skynder sig frem
Eensom ad ukjendte Veie.

— Pigelil! hvi haster Du eensom og sky
Bort fra de Andre derinde?
Hvor tør Du dog vrage det skjærmende Ly,
Trodse de sneekolde Vinde?

Er Du da en Datter af Bjergenes Land?
Hærdet som Sennernes Pige?
Svulmer Du af Kraft som en fiirskaaren Mand,
Delende hans Dont som hans Lige?

Nei, Du er en Blomst af en blidere Natur;
Blødt rundes Foden, saa fin er din Finger;
Smekker som en Lilje sig tegner din Figur,
Din Gang er som baaren af Vinger.

Lokkerne jo flagre med Bølgning saa fin —
Alpernes Storme dem stridere reder;
Luften her er barsk — ei saa zart en Carmin
Henover Kinden den spreder.

See! i Horizonten staaer Luften i Glød,
Varsler om frysende Vinde;
Skynd Dig dog tilbage! mod Kulden et Ly
I Hytten Du søge og finde!

„Stands mig ikke! stands mig ikke! bort maa jeg fly,
„Langt fra de Andre derinde;
„Skue vil jeg netop den synkende Sky,
„Aande de iskolde Vinde.

„Smertefulde Tanker ei lade mig Ro,
„Dagsolens Hede mig trykker;
„Hilsen vil jeg sende med Alpekløftens Sno
„Til mine hjemlige Skygger.

„Skulde jeg vel frygte det isnende Gys?
„Skræmmes af Kulden bag Alpernes Toppe?
„Er jeg da kun vant til et brændende Lys
„Hist i mit Hjemland deroppe?

„Har jeg ei forlængst følt saa iskoldt et Pust,
„Stivnende næsten mit Hjerte?
„Har mig ikke knuget og bittersødt beruust
„Sorgens den tomme, kolde Smerte?

„O, jeg har jo skjælvet i Skuffelsens Favn,
„Døden følt i Brystet herinde;
„Vaandet mig i Jammer, som ei kjender Navn,
„Mægtet ei Lindring at finde.

„Og hvis til mit Hjerte fra Dødens dunkle Land
„Isnende Hilsener bragtes,
„Siig om da vel jordisk Nattefrost kan
„Meer end for Lidet kun agtes?

„Borte fra mig selv jeg om Dagen leer i Lyst,
„Tanken af Ordene døves —
„Maa da ikke Natten mig bringe den Trøst,
„Som til min Smerte behøves?

„Ud jeg da vil vandre paa eensomme Fod,
„Ud over „Issøens" Flade;
„Der jeg vil erindre, hvad bedst jeg forstod:
„Hvordan jeg Glæden kan hade.

„Isens Naal sig skyder, saa skarpt og saa fint,
„Binder de levende Strømme —
„Saadan er jeg bunden og saaret og pint,
„Skuffet i de lifligste Drømme.

„Synke Solens Straaler i den gravdunkle Nat —
„Ak, det er netop et Billed
„Paa min egen Livsdrøm, hvor jeg aldrig greb fat
„Hvad jeg mig helst forestilled.

„Hen da over „Issøens" størknede Speil!
„Lokkende Dybet derunder sig dølger —
„Faren er mig Intet — jeg har Bør til mit Seil:
„Sorgen mig vinker — jeg følger!"

Medens saa hun hen over „Issøen" skred
Og sig i Drømmene vugged,
Aftenskyggen voxede, blev meer og mere bred,
Næsten i Mørket sig lukked.

Da med Eet hun standsede foran et selsomt Fjeld,
Som sig fra Ismarken hæved,
Og som havde netop et saa lykkeligt Held,
At end i Solen det bæved.

„Issøen" strakte sig saa kold for dets Fod,
Op imod Himlen det sig rækked;
Trindt sig havde Mørket lagt — selv rødmende det stod:
Blomster dets Side bedækked.

Alperosen skjalv vel i kølige Vind,
Bøied sig dog ømt mod de flygtende Straaler:
„Kjære Sol! Du kysse mig end eengang paa Kind,
„Mindestærk da Nattens Kuld jeg taaler!"

Tankefuld sig nærmer den unge Pige hen,
Bøiet mod Blomstens friske Blade;
Stirrer i dens Farvespil og skuer saa igjen
Ned over „Issøens" Flade.

„Hvor kan Du dog, Roselil! saa foraarsfrisk staae
„Her, hvor de isnende Vinde
„Atter og atter jo hen til Dig naae,
„Trykke Dødens Kys Dig paa Kinde?

„Hvor kan Du dog være saa sund og saa rød?
„Suger af Kulden Du Varme?
„Hvor har Du dog Lyst til at blomstre saa blød —
„Heller end hærdes med Harme?"

„„Tillidsfuld og troende"" — gav Blomsten til Svar —
„„Alt maa i Livet jeg taale;
„„Natten bringer Smerte, men til Gjengjeld Dagen har
„„Mangen husvalende Straale.

„„Naar i Mørkets Dybder sig Solen sænker ned,
„„Hovedet ydmygt jeg maa bøie;
„„Og den kommer atter — jeg det haaber, troer og veed:
„„Aabner imorgen sit Øie.

„„Og saasnart den sender blot et eneste Skjær,
„„Villig jeg aabner mit Bæger;
„„Dølger den sig siden — af Minder en Hær
„„Har jeg, som sødt mig vederkvæger.

„„Liden er min Dont, og kun ringe jeg selv;
„„Livet dog Herren mig skjenker;
„„Derfor vil jeg blomstre glad, her under Himlens Hvælv,
„„Kun paa hans Naade jeg tænker.

„„Kommer Nordenvinden og den barske, kolde Nat,
„„Uden at trodse jeg venter;
„„Og taalmodig bier jeg, og griber saa fat
„„Solen, naar Gud den til mig henter.

„„Deraf faaer jeg Farvespil og Kræfter og Liv:
„„At paa det Gode kun jeg tænker;
„„Derfor jeg mig glæder ved et blomstrende Bliv,
„„Kulden ei bandt mig i Lænker.

„„Natten alt mig favner, og derfor Farvel!
„„Nu er det Timen at taale;
„„Nu jeg kun erindrer — ja! og haaber saa paa Held
„„Af Morgenens vækkende Straale!""

Tankefuld endnu en Stund den unge Kvinde stod,
Tog en Blomst af Alperosens Grene;
Vendte sig saa langsomt — men med lettere Fod,
Thi hun var ei længer saa alene —

Ene — langt fra Gud — blot med Mindet om det Saar,
Som hendes Kummer bevared;
Nu hun ogsaa husked, at mens Livet bestaaer
For nye Haab har Kjærlighed det sparet.

Alperosen plantedes den „Issø" saa nær,
Savned dog ikke Kraft og Rødme;
Thi den voxte fromt i Forhaabningernes Skjær —
Suged af Minderne Sødme.

Livet staaer ei let i et blomstrende Flor,
Tidt er der Leilighed at klage;
Men man skal dog nytte selv den sparsomste Jord,
Lære den Konst: at forsage.

Selv hvor mørke Nat og den iskolde Vind
Stiger mod Glædens lyse Sommer,
Alting skal dog tages med et takkende Sind
Morgenen visselig kommer;

Kommer — selv om Veien er snever og trang,
Selv om den gaaer gjennem Døden;
Og troer man kun paa Dagen, om Natten end er lang,
Saa lever man alt i Morgenrøden. —

A. F.

Literatur.

— „Dr. Syntax'es mærkværdige Reiseæventyr" er en Bog, der i et Aarhundrede har været en yndet Folkebog, saavel i den engelske Original, som i de mange Oversættelser. Skildringen af en fattig Landbypræsts forskjellige Forviklinger, hvori hans Ubehjelpsomhed bringer ham, er holdt i en humoristisk Tone og i et let, naturligt Sprog; den oplives endmere derved, at den ledsages af 30 Lithographier, som gjengive nogle af de mest comiske Situationer. Den nye danske Oversættelse, som for Oieblikket er under Pressen paa Woldikes Forlag, bliver fuldstændig i en 10 til 12 Hefter à 24 Sk.

— Fra „Kjøbenhavns Sygehjem" er omsendt dens tredie Beretning, udgivet af Stiftelsens Bestyrelse; foruden en Oversigt over Aaret 1ste April 1862 til 31te Marts 1863 indeholder Heftet ogsaa et Aftryk af de nu gjeldende Regulativer for de i Anstalten indlagte Syge.

— Af Listovs „Luthers Huusliv" er i Sverig udkommet en Oversættelse ved Dr. Zacheus under Titlen: »Luther i sitt hem och i kretsen af sina vänner«.

— Normanden A. O. Vinje, som vil være en Deel af Læserne bekjendt, blandt Andet af hans Forsøg paa at skabe et nyt norsk Sprog gjennem sit Blad „Dølen", og som for Tiden er paa Reiser i England, hvortil han nyder Understøttelse af det kgl. Videnskabsselskab i Throndhjem, har i Edinburgh udgivet en Bog kaldet: »A Norseman's views of Britain and the British«, som er sendt Boghandler Cappelen i Christiania til Forhandling. Bogen anmeldes i »Saturday Review«, som vel ikke frakjender Forfatteren Talent, men spotter over den Letfærdighed, hvormed han efter et høist overfladisk Bekjendtskab bryder Staven over de sociale Tilstande i England.

Konst.

— Et nyt Optryk af „23 Billeder til L. Holbergs Peder Paars" er udkommet i den Gyldendalske Boghandling. Heftet indeholder de Plader, som ere tegnede af Wiedewelt og stukne i Kobber af J. F. Clemens; Formatet er afpasset efter den af det Holbergske Samfund ved Liebenberg besørgede Udgave.

— Under Titlen „Rafael-Album" er der paa Westrups Forlag begyndt at udgives en Række fortrinlige Photographier efter de bekjendte Mesterværker, ledsagede af oplysende Text af Dr. Adolph Stahr. Første Hefte indeholder „Mariæ Formæling".

Blandinger.

— Keiser Napoleon har besluttet, at gjenopføre St. Denis Kirken i al dens fordums Pragt. Denne Kirke, en af Frankrigs ældste og minderigste Bygninger, hvis Opførelse paabegyndtes af Pepin den Lille og fuldendtes af Carl den Store, blev ødelagt under Revolutionen i 1792.

— Nyzeelænderne synes at have underlige Begreber om Eiendomsretten og om Maaden, hvorpaa den erhverves. Saaledes hændtes det for nogen Tid siden, at der opstod Strid mellem tvende indfødte Høvdinger om et Stykke Jord, som den ene af dem havde fæstet Bo paa, medens den anden paastod, at det tilhørte ham. Da den Bosiddende skulde bevise sin Adkomst, gav han den simple og slaaende Erklæring: „Min Ret til Eiendommen er ubestridelig; thi jeg aad den forrige Eier!"

— Lysten til at afholde „internationale Udstillinger" griber stedse videre om sig. En Professor Robert Wagner i Göttingen har saaledes gjort Forslag til en international Udstilling af alle Slags Menneskecranier; den skulde finde Sted næste Aar, men hvor Pandeskallerne agtes stillede til Skue, er endnu ikke bestemt.

— Udgiveren af Bladet »Reporter« i Napa i Californien beretter, at en af hans Venner har sendt ham en Træblok, i hvilken der sidder et i alle Henseender fuldstændigt Agern. Blokken er af et Sandeltræ, der holdt fire Alen i Gjennemsnit, og efter Aarringene maa have gjemt Agernet i over tusinde Aar; den bærer intetsomhelst Spor af Brud eller anden Skade.

— Over Porten paa en nybygget Gaard ved Boulevard Malesherbes i Paris findes en besynderlig Prydelse. To Kvindeskikkelser — en ung og en gammel — i Oldtidens Klædebon, staae ved Rammen om en Niche, i hvis nedre Deel en stor, raa, bruunladen Steen hviler paa en Pude. Denne Steen er en Familieskat — en Levning fra Bastillen.

Da Pariserne i 1792 stormede dette Fængsel, fandtes i dets dybeste Huller syv Fanger; blandt dem en Grev de Wythe, der var anklaget for at have skaffet Lacoste adskillige Oplysninger til „Grevinde du Barrys Bekjendelser". Greven var først bleven bragt til Vincennes, og havde senere siddet sex Aar i Bastillens underjordiske Fængsler. Da denne Bygning blev jævnet med Jorden, bad Grevinde Wythe Entrepreneuren om at skaffe sig den Steen, der havde siddet nærmest hendes Mands Hovedgjerde, hun fik den og gjemte den som et Familieminde. Datteren ønskede, dengang den nye Gaard skulde opføres, at Stenen maatte blive anbragt over Porten, hvilket Ønske hendes Mand saaledes har opfyldt. De to mod Stenen vendte Figurer forestille Fangens Kone, som erhvervede den, og hans Datter, Gaardens Eierinde.

— Paa Crawley Villa, ved den engelske By Crawley, har en Blaameise bygget Rede og lagt ti Æg paa Bunden af en Postbrevkasse. Den lille Skabning synes ikke at ændse de Breve, som styrte ned over den, og vedbliver roligt at ruge, uden at vise ringeste Frygt, naar Kassen aabnes og Brevene udtages.

— Hos en fattig Bogbinder i Paris hang et gammelt Kobberstik uændset paa Væggen i Værkstedet. En Skribent, der havde skaffet Manden endeel Arbeide, betragtede engang Billedet med Opmærksomhed, hvilket foranledigede Eieren til at byde ham det som Gave. Skribenten tog det med sig og stillede det op i sit Hjem blandt andet Skramleri, men en Dag fik han Lyst til at besee det nærmere, vaskede Glasset reent, og opdagede da til sin Forbauselse, at det var et prægtigt Exemplar af Rembrandts „Borgemester Six", med Mærket „Rembrandt F. 1647" paa Foden. Det er paa chinesisk Papir, og en meget stor Sjeldenhed; et lignende Aftryk, men paa hvidt Papir, solgtes paa en Auction i 1859 for et Par tusinde Rigsdaler. — Efterat Opdagelsen var gjort, kaldtes Bogbinderen til, for at give Forklaring om, hvorledes denne Skat var kommen i hans Eie. Han berettede, at en gammel, senere afdød Dame, for en Snees Aar siden havde givet ham det i Betaling for at indbinde en Messebog. Dette værdifulde Kobberstik skal nu sættes til Auction, hvis Udbytte naturligviis kommer Bogbinderen tilgode.

— I Ovreitalien har man gjort den ubehagelige Opdagelse, at Kornet er angrebet af en Sygdom, der har megen Lighed med Druens og Silkeormens. Denne Sygdom har allerede viist sig flere Aar efter hinanden paa enkelte Steder, den agtedes ringe, da den kun yttrede sig ved en Formindskelse af Høstens Udbytte; men allerede ifjor iagttoges den paa mange Marker, og iaar har den bredet sig over hele Ovreitalien. Den yttrer sig ved, at Axene bedækkes med utallige smaa Snylteplanter og efterhaanden antage et mørkt Udseende; ved Knuusning og Tærskning ryge de fra hinanden som Støv. Flere Godseiere omkring Verona have allerede for længere Tid siden, saasnart de mærkede Sygdommen, ladet deres Korn meie.

— Protestantismen vinder efterhaanden større Udbredelse i Italien. I Lodi, Parma, Siena og Bologna er der nylig dannet protestantiske Menigheder; de protestantiske Skoler i Neapel frygtes i den Grad af den katholske Geistlighed, at der oprettes katholske Skoler i deres Nabolag, for at modvirke en saa slem Indflydelse.

Gaade.

Et Navn jeg er — en Mand det bar
Som sad paa høien Stol,
En hellig Mand — den Sag er klar,
Blandt Stjernerne en Sol.
Blandt andre Fleer, som bar det Navn
Du kjender vistnok bedst
Ham, som lod Ridd'ren gjøre Gavn
Og næsten blive Præst.

Forøvrigt bruges jeg om Hver
Som kjender Anstands Lov;
Som Dannelsen i Hjertet bær
Og aldrig bliver grov;
Som er saa føielig og mild,
Saa blød og glat og rund,
At aldrig der en heftig Ild
Udstrømmer fra hans Mund.

Opløsning paa Logogriphen i Nr. 197:

Fastelavn.

Oplest af: Fjoldus paa Bornholm, 2 Adonis'er, en Kat, der hidtil er sluppen for Tønden, en Blomsterpige og en Hønsepige i Slagelse, N. i Sønderborg, den Gamle, Bommelakaffi, J. J. i Helsingør, Thorvald W. i Slagelse, den graae Munk i Mørchs Have, en Mosesinde i Ebeltoft, Obliqua paa Endelave, den eenfoldige G. i Ebeltoft, Dombernowsky, Quick & Montebello. — Opløst paa Vers af Student Stræng.

Verdens-Barometret.

London	9	Juli	3	pCt.	Consols . . .	$92^3/_4$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	68. 60.
Wien	8	—	5	„	Metalliques	76. 50.
Berlin	„	—	$3^1/_2$	„	Staats-Sch.	90.
Kjøbenhavn	10	—	4	„	Kgl. Obligat.	97.

Døde.

Baron Ernst v. Merck, østerrigsk Generalconsul i Hamborg, en af denne Byes Anliggender meget fortjent Kjøbmand, † 6te Juli, 51 Aar.

Dr. Tebaldo Ciconi, italiensk Digter og Forfatter til flere Dramer, † midt i Juni Maaned.

J. A. Nyhoff, udmærket belgisk Archæolog og Historieforsker, † 20de Juni i Arnheim.

Hofretsraad J. H. Collin, i sin Tid en af Sverigs ypperste Jurister † 26de Juni i Jönköping, 89 Aar.

Lorenz Frølichs Raderinger

til »Amor og Psyche«, 20 Blade i Folio faaes for 12 Rd. hos
C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Fra Australien,

Reiseskizzer af Bob. Med 15 Træsnit. 55 Sider i Quart. Indhold: 1. Fra et Ophold i Colonien Victoria. I—VI. — 2. Et interessant Bekjendtskab. — 3. Van Diemens Land. — 4. Hjemreisen. 80 Sk.
Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Livsforsikkrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten
1) paa Livstid, eller
2) paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes:
1) Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2) Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.
   Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Capital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.
3) Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. Erhvervelsen skeer ved Capital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanquetter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag fra Kl. 10—2.

Paa C. A. Reitzels Forlag er udkommen:
Skrifter af

Forf. til „En Hverdagshistorie."

Udgivne af Johan Ludvig Heiberg. 12 Bind. Priis 8 Rd.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med ny Skrift), expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19. Sammesteds udsælges Skrive- og Tegnemapper fra 16 Sk. til høiere Priser. Nodemapper 4 Mk.

Persienner

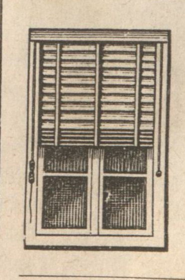

samt Patent-Vindues-Jalousier, saavel stribede i ny Mønstre som eensfarvede, i stort Udvalg, anbefales fra Fabriken i Nybrogade 10.

Bestillinger paa Persienner effectueres i een Dag, Opsætning besørges saavel i Byen som paa Landet.

Priisliste findes i Kjbh. Veiviser, næstsidste Side, og tilsendes paa Anfordring.
L. Møller,
Nybrogade Nr. 10.

Bekjendtgjørelser optages for en Betaling af 4 Sk. Petitlinien eller dens Plads; ikkun den øverste Linie bliver med en større Skrift, alle de øvrige med Petit. Træsnit til Bekjendtgjørelserne besørges efter Ønske, mod Beregning af Udlægene. Bidrag til Bladet saavelsom Avertissementer modtages i Gothersgade Nr. 11, hvorimod Anmeldelse om Subskription afleveres i Bogladen i Vimmelskaftet Nr. 32.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind begyndte den 5. Juli 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 199.] Udkommer hver Søndag. —— Kjøbenhavn den 19. Juli 1863. —— 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

H. K. H. Hoisalig Arveprinds Frederik Ferdinands Bisættelse i Roeskilde. — Nordisk Konstnerliv i Rom, af L. Dietrichson. — Den 9de danske Landmandsforsamling. II. — Thomas Georg Scholler. — Ugens Politik. — Literatur. — Carré & Co.'s Isfabrikationsmaskine.

H. K. H. Hoisalig Arveprinds Frederik Ferdinands Bisættelse i Roeskilde.

Pludselig og uventet kom Døden, og uden Forhaling iværksattes for den afdøde Fyrste den sidste Hædersbeviisning. Den gamle Mand, som tidlig og silde var bleven seet saamangen Gang paa Hovedstadens Gader og Stræder, førtes for sidste Gang ud af dens Voldes Kreds, og Kongegravenes By modtog endnu en Beboer i sin minderige, alvorsfulde Helligdom.

Mandag Formiddag den 6te Juli foregik Sørgehøitiden. Paa Pladsen foran Banegaarden samledes Følgetoget, med de to Konger, Danmarks og Grækernes, i Spidsen. Staten, der havde mistet sin Thronfølger, var forestillet ved sine fornemste Embedsmænd; af Folket, hvis Repræsentanter man havde glemt at indbyde, sluttede ikke Faa sig frivilligt til Skaren; thi den Afdøde havde kun Venner, men ingen Fjender. Dette er maaskee ikke saa ringe en Lov, naar man er stillet paa en Plads, hvor det langtfra er umuligt, idetmindste ad Omveie, at vinde vidtstrakt Indflydelse; men om den bortgangne Arveprinds har Ingen kunnet sige, at han i saa Henseende betjente sig af en tilsnegen Magt. Og atter vil vel Dette tynge til Gjengjeld i Vægtskaalen, hvis det ikke altid lykkedes ham at beseire den Vanskelighed, der ligger i, tilsyneladende kun at have en ringe Gjerning at udføre — en Vanskelighed, som neppe er mindre, end naar store Krav stilles nær for Øie og hjelpe til, ja næsten nøde til Udvikling af enhver Evne.

I „Danmarks St. Denis", i den Luciekirke, hvis Minder naae op til Landets første Dage som christeligt Land, da den første kronede Neophyt byggede Templet for den hellige Trefoldighed, hvor Hun, om hvem det hedder: „I Danmark bar ingen Drot saa vel sin Purpurkaabe", hvor den store Margareta hviler med Ætlinger om sig, paa begge Sider af den Slægt, som nu i over fire Aarhundreder har baaret Kongespiret — der lyste Geistlighedens Primas den sidste Velsignelse over den gamle Prinds. Og Biskop Martensens Tale fortjener den Roes, at kaldes Ord af Alvor og Sandhed, og Intet uden Sandhed. Den greb derfor Alle, og saa fuldt som Nogen gik den vor ophøiede Konge til Hjerte. Han tog jo ogsaa Afsked ikke alene med en gammel Ven, der i Landets som i den snevrere Familiekredses Anliggender, saa længe og altid med samme Sind havde staaet ved hans Side — og Danmark er den Afdøde takskyldig derfor; men han skiltes ogsaa fra Ham, med hvem Han selv i Aar og Dage havde deelt den tanketunge Lod, at være Slægtens sidste Skud. Selv er han nu den Eneste tilbage — men ogsaa som ingen Anden omgiven af Kjærligheden hos et Folk, der ønsker sin gode Lykke bevaret i et langt Liv for ham.

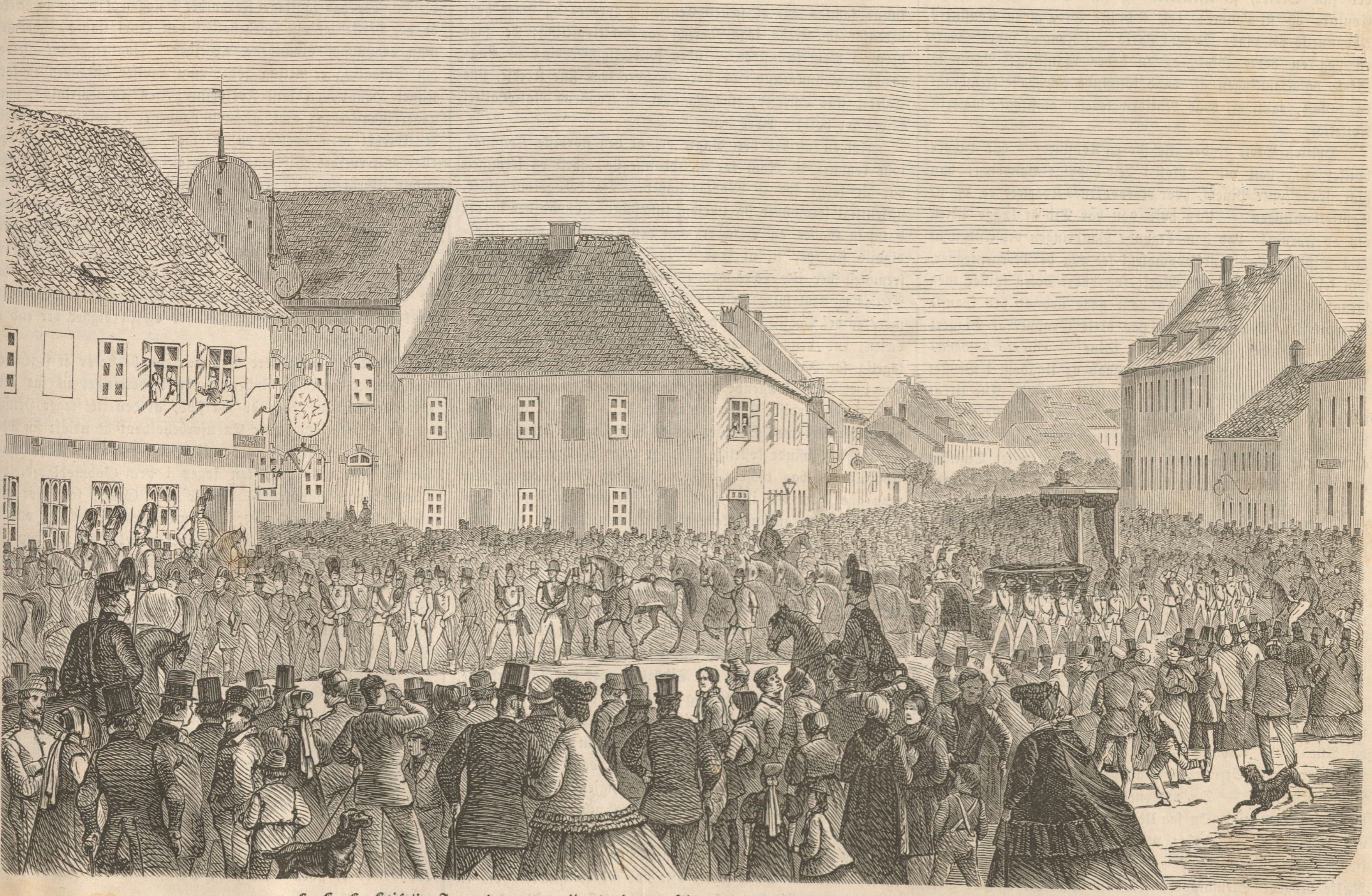

H. K. H. Hoisalig Arveprinds Frederik Ferdinands Bisættelse i Roeskilde, tegnet af C. Oskar Carlson.

Nordisk Konstnerliv i Rom.

Nogle Bemærkninger af L. Dietrichson.

En farlig Overskrift — og et farligt Capitel! — især naar man, som nærværende Forfatter, er kommen til at skrive under Navn — dobbelt farligt, naar man saa ovenikjøbet opholder sig i Rom, midt imellem det Folkefærd, hvis Navn er nævnt i Overskriften.

Dog, Faren skal ikke blive saa stor. Jeg skal ikke nævne Navne — nomina sunt odiosa; jeg har seet mangen respectabel Konstner komme i Harnisk, og med Rette, naar en indiscret Skribent i Fortid eller Utide har blottet hans Ateliers Hemmeligheder, Noget, hvorefter en vis Art Skribenter er meget begjerlig. Det er allerede Noget, der kaster et Skjær af Fortrolighed med den paagjeldende Konstner over Skribentens Person, og giver ham et Slags Respect i Publicum, naar han kan fortælle: „Vor berømte Maler N. N. er netop beskæftiget med det første Udkast til et stort Billede, forestillende Hagar og Ismael i Ørkenen" — eller: „Billedhugger N. N. er, efter Bestilling af Grev N. N., nu isærd med at levere en, efter Skizzen at dømme, genial Gruppe af Amor og Psyche" — endnu bedre er det, naar man kan træde rigtig bag Coulisserne og fortælle, hvilke kvindelige Modeller en Konstner for Øieblikket benytter til sit Værk; thi da faaer Publicum strax en Forestilling om, at Forfatteren sidder i Sloprok og Tøfler, med en Cigar i Munden og en Flaske Champagne paa Bordet, overfor den meer end halvt blottede kvindelige Model, hvis Former hans intime Ven, Maleren eller Billedhuggeren, netop er isærd med at forevige. Naar saa engang Billedet kommer, som den utaalmodige Ven stundom under en prangende Titel har fremstillet for Publicums Phantasi, før det var færdigt for dets legemlige Øie, saa har Publicum „ventet noget Andet" og føler sig skuffet; mere end eet respectabelt Værk, der uden den forudmeldende Basun vilde have slaaet an hos Publicum, lader det nu koldt og utilfredsstillet.

Altsaa — vil man først ind i Hemmelighederne, i hvad den næste Udstilling skal bringe, da kommer man forgjeves til denne lille Skizze; den skal blot, overeensstemmende med de Ord, vi satte i Spidsen for disse Skildringer, illustrere vor personlige Opfattelse af den Maade, hvorpaa de nordiske Konstnere i Rom røgte deres Kald — som Konstnere og som Nordboer. Jeg har sagt: „vor personlige Opfattelse", og jeg giver det ikke ud for Andet.

Først kunde det lønne Umagen, at kaste et Blik paa, hvad det er, Rom mere end noget andet Sted i Verden byder Konstneren, hvad han der finder, og hvad han ikke finder; det Hele kunde maaskee, ved at stilles imod noget mere Bekjendt, forklares saaledes: Rom er, betragtet som Opholdssted for Konstnere, Paris' Antipode. Paris florerer først og fremmest ved sine Skoler, sit Atelierliv og sine Samlinger, ved sin Couture og sit Louvre; den techniske Side af en Konstners Uddannelse vil vinde Meget i Paris — i Rom er ingen Skole og dog en bedre Skole og en bedre Samling: Naturens Skole og Samlingen af, hvad totusinde Aar have frembragt og knuust, samt af, hvad Nutiden leverer af skjønt, malerisk Folkeliv.

Hvilken Skole er der ikke for en Konstner — han tilhøre hvilket Fag han vil — blot i den hyppige Vandring, han gjør, fra Monte Pincio, hvor Nordboernes Kvarteer er, og til Capitolsamlingen — især hvis han har Tid at lægge Veien om ad Forum! Lad ham begynde Vandringen ved Enden af Via Sistina: Hr. Landskabsmaler! see paa de Morgentaager, som leire sig over Monte Mario, og hvori Solen spiller med forunderlig Farvepragt. Lad ham gaae ned ad den spanske Trappe: Hr. Genremaler! see paa disse Grupper af Tiggere — lasede Klæder, brune lynende Øine — »mezzo bajocco« paa Tungen, og en Rigdom af Haab og Ungdom i Brystet — snavsede — ja vel; men, det kan ikke negtes, Alle til at male, som de staae og gaae, ikke at tale om Modellerne, der leire sig i lavede Grupper omkring paa Trappen. Gaa ned ad Corsoen! Hr. Aqvarellist — vil De give en let Tegning af pene, engelske, naragtige Gentlemen — her ere de i Tusindviis. Fortab Dig i de mørke Gader ved de gamle Keiserforer — hvilke Sujetter for en Folkelivsmaler! Og nu endelig ud paa Forum: hvor er der et lignende Sted i Verden? Oldgrandskeren, Konsthistorikeren, Architekten, Billedhuggeren, Historiemaleren, Genremaleren, Landskabsmaleren — Alt, hvad nævnes kan, har her et Felt, som, naar man for Billehuggerens Vedkommende tager Capitol med, er saagodtsom uudtømmeligt.

Ak, hvor levende, hvor behagelig staae ikke disse det forløbne Aars mangfoldige Vandringer for mig — naar vi, hver med sine Gjenstande i Tanken, gjennemstreifede Roms Ruiner, og Alle fandt Udbytte — lige til Entomologen, som søgte Smaadyr under Stenene — Via Appia! Caracallas Thermer! Palatinerbjerget! — Du unævnelig rige Verden — man søge, hvad man søge vil! Og saa Udflugterne, for at see og frydes ved Mellemitaliens yndige Natur og glade Folkeliv. Hvo kjender ikke hine Navne? Hos hvem vækkes ikke en heel Række brogede Stemninger, selv om man aldrig saae Stederne, blot man nævner: Nemi — Genzano — Ariccia, Albano — Du kjender dem fra det kongelige Theater, fra Andersens Improvisator, fra — din egen Phantasi — see her, hvad der ligger foran Konstneren, som i Rom vil studere Naturen.

Og saa Konsten: Siig et Sted i Verden, der tør nævnes, naar man nævner: Vaticanet. Den Tid er forbi, da Rom fra Vaticanet herskede over Verden ved Banbullers og Præsters Magt — men Rom behersker endnu den Dag idag Verden fra Vaticanet, ved Antikens og Rafaels Magt.

Men ligesaa væsentlig som disse Enkeltheder er den Virkning, den hele samlede Verden, som Rom indeslutter, udøver paa ethvert endog blot nogenlunde poetisk Gemyt. — Goethe siger, at om man end ikke medbringer Andet fra Rom, saa udvider man sine Begreber. Dette er tildeels sandt, men der synes mig dog at være noget Almindeligere, noget endnu mere Fælles, som Alle, der have levet i Rom, føre med: en vis Alvorens og Styrkens varige Stemning, der ligesom gaaer forædlende over i Charakteren. Man taber det Smaalige af Syne og har lettere ved at faae Øie for det Store, Almindelige i hver enkelt Aabenbarelse, end man havde tilforn.

Heri sætter jeg endog det Første og Største, der som Resultat skal vindes af Konstneren ved Livet i Rom. Thi hin Alvor, hint Blik for det Evige i alle dets endelige Aabenbarelser, gives ikke Enhver; i Rom kommer det let, det er sandt, men det flyver ikke ind i Munden paa den engelske Lady, som med sin Reisebog i Haanden fra sin Vogn beseer Rom paa otte Dage, det sænker ikke sin hellige Lue over de Tusinder af Reisende, der strømme til Rom for at see Paaskefestens Optog eller Carnevalets Lystighed. Det vil søges i en imødekommende, alvorlig Tilslutning til, hvad denne to undergaaede Verdeners Dronning har at hviske om for Den, der lægger sit Øre tæt op til hendes Mund. — Denne Blikkets, Sjælens Aabnen for alt Stort og Skjønt erhverves som sagt ikke ørkesløst, og Intet kan være falskere, end den trindtom udbredte Tro, at man ved at reise til Rom kan blive, hvad det skal være; Reisen, Opholdet gjør det ikke — ikke engang Studiet gjør det, hvor Anlæget mangler; men hvor dette findes og ikke er ganske forsusket, der kan Rom øve en forunderlig forædlende og styrkende Virkning.

Dette skal være Udgangspunktet for vore Bemærkninger om Konstnernes Færden i Rom — forinden skulle vi dog udføre den anden Side af den Sammenligning, vi antydede. Paris eier sine Skoler og sit uhyre udviklede Atelierliv. Disse Vilkaar, navnlig Skolerne, mangle i Rom, og det er en Mangel, som ikke skal dølges, og som er Grunden til, at Rom taber Noget af den Betydning, det ellers vilde have; thi det franske Akademi udfolder ingen glimrende Virksomhed, hvor nyttigt det end kan være for de her studerende Franskmænd, og Academia di San Lucca — ja, det udfolder saamænd endnu mindre. Nationerne, der ikke i Konstens Interesse kunne samles om et fælles Centrum, spredes og maae hver indenfor sin Kreds søge Næring for sin Udvikling; de gaae derfor i Rom jævnsides — uden synderlig Berøring — Englændere, Franskmænd, Tydskere — hver søge sine Kredse, sine Cafeer, sine Osterier, sine Casinoer — Konstens Nationalitet bliver ret holdt i Ære her.

Følgen af det her Sagte er, at den nordiske Konstner, som kommer til Rom for at uddanne sig, først og fremmest har at sørge for — Modtagelighed. Da det, Rom giver, væsentligt frembyder sig ligesom tilfældigt — i hvad der møder En paa Gader og Stræder — i den Omgang, man tilfældigviis slumper til at faae — saa maa Konstneren først og fremmest her ikke være bange for, lange Tider at lukke sit Atelier og blot fylde sig med Indtyk; da det, Rom skal give, mere er det Poetiske, end det Techniske, mere Konstens Grundvæsen, end dens Midler, saa maa Konstneren vise sig modtagelig for Indtrykkene, og kaste sig livligt ud i deres Poesi, som i et Bads kvægende Bølger. Det er Skade, stor Skade, at de fleste nordiske Konstnere komme hid, uden at være saavidt fortrolige med Sproget, at de kunne underholde sig med Folket her; tusinde kostelige Motiver ligge og drømme i disse Charakterer, bag disse Physiognomier og Situationer; men man aner dem ofte ikke, fordi man ikke har Nøglen til dem.

Ogsaa en anden Skade medfører den Mangel paa Forkundskaber, som ikke saa ganske sjeldent spores hos vore Konstnere: jeg mener Mangelen paa Kjendskab til den store, historiske Verden, som ligger i Ruiner trindt om os her. Den rige Aare af Poesi, som strømmer gjennem det hele Liv her, har en vigtig Green i den alvorlige Contrast, som paa saa mangt et Punkt af Livet her fremtræder mellem før og nu. Den Maade, hvorpaa her den ene Tidsalder, det ene Aarhundrede, Lag over Lag har bygget sig op over det andet, frembyder ofte det mest gribende Stof til poesirige Indtryk, naar disse Lag løse sig fra hverandre for Betragtningen, naar man seer Renaissancens Skjønhed skue ud under den grimme Barok — naar man seer Middelalderens Alvor igjen stirre frem under Renaissancen — Keisertidens Pragt aabenbarer sig bag hin, Republikens Simpelhed skinner under denne, og endelig retter Sagnets urgraae Steenverden sit Sphinxøie mod En allerinderst indefra. Dette staaer ofte nok for Konstneren som en uløst Gaade, tiltalende for hans Phantasi, men dunkelt og uklart — mon Phantasien vel skulde tabe Noget, om han forsøgte med opklaret Blik at see ind i denne, ingenlunde vanskelig løste Gaade, og fandt Historiens Traad og dens Aands Vidnesbyrd der, hvor han nu kun seer en Øiet tiltalende, men forøvrigt forvirret og uforklaret Masse? Jeg siger ikke, at det her Sagte gjelder om Konstnerne i Almindelighed og mindst om de nu her levende — jeg skylder disse altfor mange interessante Vink, altfor mangen Afsløring af, hvad deres Skjønhedssands har seet, hvor mit stumpe Øie Lidet eller Intet saae, til at jeg skulde vove en saadan Paastand; men det hænder — og ikke saa ganske sjeldent.

Med denne Mangel hænger det sammen, at Konstnerne her i Rom stundom, hvad der findes Exempler paa, kunne faae Hang til at glemme det Store, Begeistrende, der omgiver dem, for en smaalig Coteriaand, for en Lyst til at hænge ved personlige Ubetydeligheder og Smaating, der passende kunde høre hjemme i en lille Kjøbstad i Jylland eller Vestergøtland — men som i Rom kun bliver latterlig og sørgelig.

Den Frihed, der aander over det romerske Konstnerliv i Almindelighed, er i Grunden saa skjøn og saa ophøiet, at det er en blodig Synd, de Personer begaae, der søge at føre Hverdagens lille Maalestok og dens smaa Betragtninger over paa dette Livs friere, gladere, og derhos alvorligere Sving. Man har overfor saadanne Phænomener kun at holde sig uafhængig, gaae sin Gang med sit skjønne Maal for Øie; gjorde Alle det, saa vilde de sidste Skygger vige.

Den nordiske Konstner er vel anseet i Rom. Befolkningen, som i Almindelighed staaer spændt overfor »i forestieri«, som hader »i Tedeschi«, som mistænker »i Francesi«, og som leer ad »Signore Inglese«, har en vis Agtelse for »gli Scandinavi«, af hvilke han især, lige siden Thorvaldsens Tid, udmærker »Il Danese«. — Vort ligefremme Væsen behager Romerne, og vi lade os ikke uden videre snyde — det har han stor Respect for. — Ogsaa som Konstnere betragtet staae Nordboerne vel anskrevne, maaskee tildeels fordi de mindre end andre Nationer falbyde deres Værker paa Gader og Stræder ved Ciceroner og Placater, men tildeels ogsaa for den gediegne Stræben efter Fremstillingens Sandhed og Inderlighed, der saa heldigt udmærker Nordboen fremfor de mange, især i Rom forsamlede Konstner-Kjøbmænd og Konstnerhaandværkere, der gjerne sætte lidt løiet Effect til, for at faae et Billede solgt.

Hvad der gjør saa godt at betragte, er netop denne Alvor, hvormed saavel den mindre som den mere Begavede her arbeider, man seer paa dem Alle, at de ikke have grebet Konsten, men at Konsten har grebet dem; hvad der end mangler i technisk Færdighed, hvad der end maatte savnes i Genialitet en alvorlig Flid, en kjærlig Arbeiden findes overalt — maaskee endog lidt for eensidigt productivt arbeidende, og noget for lidt passivt optagende. I Ateliererne gaaer det altid livligt til, og man staaer hinanden bi i Raad og Daad. Kun vil En, der har iagttaget Forholdet i nogen Tid, let bemærke, at der hersker et vist Forbehold i den Oprigtighed, hvormed man bedømmer hinandens Arbeider — saalænge det gjelder om Smaating er Alting godt: man anviser hinanden en fortegnet Haand, en falsk Forkortning, en Farvevirkning, man gaaer maaskee saa vidt, at man paapeger et mislykket Hoved, et Udtryk: men overfor en Heelhed, en Composition f. Ex., eller et Arbeides Virkning og Berettigelse, ties der. Jeg har endnu aldrig hørt en Konstner, der var udspurgt om sin Mening angaaende et Billede, sige, at det Tiltalende manglede, at det væsentlige Moment glippede; kort sagt: det synes, som om der herskede en stiltiende Overeenskomst om, aldrig at ødelægge et heelt Stykke Lærred, eller en heel Klump Leer for en Anden — og dog er jo et i Tendentsen mislykket Konstværk intet Andet, hvormegen Finhed og Færdighed der end er lagt i Udførelsen.

Dette kan have flere Grunde; den bedste er at søge i en Beskedenhed, der ei finder at være berettiget til saa indgribende Domme, der er saa stor, at den ikke tager Hensyn til den Pligt, som byder En uforbeholdent at udtale sin Mening overfor et Arbeide, der vil bringe enten sin Mester eller Konsten Skade. Den kan søges i den Godmodighed, der charakteriserer navnlig de Danske i en Grad, som gjør dem mere elskværdige end energiske, men det forekommer os, at Grunden egentlig er at finde paa et andet Punkt: at den ligger i Mangel paa Tillid mellem Konstnerne, en Tagen Hensyn til hundrede andre Ting, end den uforbeholdne Sandhed, en falsk, for den Paagjeldende krænkende Frygt hos den Raadspurgte, for at hin ikke skal være istand til at taale at høre Sandheden.

Dog, det maa blive en Sag mellem Konstnerne selv: jeg har kun peget paa Udyret, som vist de Fleste ville kjende igjen, men som forresten nok neppe saa let lader sig rydde bort, hvormeget man end raaber paa, at det er Barn af et manglende broderligt Sind mellem Konstnerne. —

I det Ydre yttrer Konstnernes Liv i Rom sig venligt og tiltrækkende. Al Forskjel mellem Nationerne er forsvunden, og der arbeides stærkere end nogetsteds paa det Fremtidssprog, som hedder Skandinavisk. Man kan høre Danske, som spørge om Veiret er „bra" idag, og Svenske, som svare, at det er „meiet" godt.

Det skandinaviske Liv rører sig mest paa Monte Pincio og dettes Omgivelse, samt i Foreningslocalet i »Via de Ponte-fici«. Frokosten: den gamle Cafee i Via Felice, Kl. 9 — Middagen hos Alessio i »Quattro natione«, hvor Skandinaverne have deres eget Bord og hvor Vinskjenken — Evangelista hedder han — ypperligt forstaaer Dansk, naar det ikke afviger altfor stærkt fra det Italienske. „Giv mig en spansk Cigar og Fyr!" — „Ja," svarer Evangelista paa godt Dansk. „Giv mig en Cotelette." — „Ja." — „Giv mig min Conto!" — „Ja." — „Hvor har Du været saa længe, Evangelista?" — „Ja," svarer han fremdeles, det er det eneste danske Ord, han kan — og med det kan han desuden ogsaa betjene Tydskerne. Denne Middag, eller efter Nogles Opfattelse anden Frokost, nydes Kl. 12 — det tredie Maaltid indtages Kl. 6, ligeledes enten i Quattro natione eller i det saakaldte tydske Kjøkken ved Piazza Barberini — saa er Arbeidet forbi. Aftenen tilbringes om Vinteren mest i Foreningen, hvis Physiognomi vexler hvert Aar, eller i Bufalokneipen, hvor den gode Vin florerer, eller i Trevikneipen, hvor Broccolien voxer. Dette er den yderste Side af Dagværket, de Tider af Dagen, da Skandinaverne samles. Hver Løverdagaften komme de her bosiddende Familier med deres Damer i Foreningen, og den kan da stundom udfolde en særdeles Livlighed — ja endog Elegants, naar Paasketiden sender os en heel Hærskare af Kammerjunkere, og Grever, og Baroner, for otte Dage. Glandspunkterne ere Musikaftenerne, der have en ganske privat Charakteer, men kunne ofte frembyde vidunderligt smukke Ting, naar en vakker Kvindestemme vækker Længselen efter Hjemmet, ved i klokkerene Toner at fremmane vore Folkemelodier, og hver især drømmer sig hjem til Norden: det er denne Stemning, som concentrerer sig i Skandinavernes Julefester, hvoraf saamange Skildringer foreligge, at jeg her kan forbigaae dem. Da kommer der en egen Veemod over Nordboerne; fra Roserne paa Pincio og fra de grønne Laurbærtræer hige de hjem til Isen og Sneen — og den oplyste Stue. Da componerer Konstneren et nordisk Vinterbillede, Digteren synger om Julen derhjemme, og man vandrer med Lys gjennem Gaderne, for at høre Vigiliemessen i Maria Maggiore; men naar den sande Krybbe bæres i Procession over Basilikaens prægtige Gulv, under Kjerteglands og Munkesang — da stikker Billedet af Nordens inderlige, fredelige, simple Barnefest greelt men vakkert af for hans Sjæl mod denne tomme Pragt; da er det et af disse mange Dieblikke, hvori Italien giver ham sin Rigdom og sin Skjønhed, medens Norden giver ham sin Alvor og sin Dybde, da er det, at han i Tanken med sit Værk smykker sin Moders Pande, ialtfald drømmer han om at smykke den, naar han træder ud i den kolde Morgen, hvor Julestjernen funkler paa det mørkeblaae Hvælv, og der er stille, som i hans eget Indre. —

Endelig maae vi forsøge en skizzeret Skildring af de Studier i Konstverdenen, der i Rom ligge for Konstneren, og Retningen af disse; det maa skee i faa Træk, thi de ere saa mangfoldige — Naturstudierne kunne vi slet ikke tale om, da de jo baade ere saa uendelige og mere afhænge af den individuelle Opfattelse.

For Architekten foreligger her vel en Rigdom af Bygværker, og dog er han den, der har det mindste Udbytte af Rom, saafremt han søger konstneriske Motiver. Hvad nemlig de endnu i Ruiner bevarede Bygninger fra Roms antike Tid angaaer, saa tilhøre disse som bekjendt i langt overveiende Grad den senere Keisertid, altsaa den Tid, der fulgte efter Blomstringen omkring August, og som endog tildeels er bleven betegnet som den romerske „Zopftid". Naturligviis vil han finde en Mængde skjønne Motiver, hvad det Decorative angaaer. Søilerne af Mars Ultors Tempel, Via Bonella, det gamle Augusts Forum; Søilerne paa Dioscurtemplet og Vespasiantemplet *) paa Forum Romanum, have jo allerede en Rigdom af saadanne, de i Tabulariet opbevarede Gavle og Friser af Concordia- og Vespasiantemplet ikke mindre — men det egentlig architektoniske Udbytte af Bygninger som Caracallas og Diocletians Thermer, Constantins Basilika, Colosseum, Septimius Severus' Triumphbue, kan jeg ikke tænke mig som særdeles stort. En anden Sag er det, at Architekten for sit Fags historiske Studium vil have et overordentligt Udbytte i Rom. Thi her findes Exemplarer fra saagodtsom alle den antike Verdens Perioder. Ligefra Kongetidens mamertinske Fængsler, med deres uhyre Kvaderblokke, gjennem Republikens Gravmæler og Templer, ned til Keisertidens Templer, som det saakaldte Vestatempel, Mars Ultors, Vespasians, Saturns, Dioscurernes, og Thermer som Caracallas og Titus' og Diocletians, og Amphitheatre som Colosseum, og Circus'er som Maxentius', og Paladser som Udgravningerne paa Palatinerbjerget, og Nymphæer som hint i Cafarelladalen, og Triumphbuer som Titus', Constantins og Sept. Severus', og Basiliker som Julians' og Constantins — hver Tids særegne Byggecharakteer og Technik lægger sig, selv for den Uindviede, mere eller mindre klart for Dagen.

Hvad der for den christne Middelalders architektoniske Studium stiller sig i Veien som en Vanskelighed, og forstyrrer det, er det Eneherredømme, Barokken har tilvendt sig i Rom. Dette Udtryk for en forkeert Smag har ikke været istand til at skabe selvstændigt skjønne Værker — men har til Gjengjeld klistret og klæbet sig udenpaa og over og indeni alle de ældre Tiders ædle Kirkebygninger, og derved givet Rom en Skal af eensformet Architektur, som maa gjennembrydes af Tanken og Diet, for at det Skjønne skal træde frem, og som ofte gjør Studiet af den oprindelige Bygnings Charakteer og Former vanskeligt, ja hartad umuligt. Dog eier Rom i det Indre af nogle af sine Basiliker, navnlig dog i Maria Maggiore, ædle Frugter af den ældste Christentids Troesbegeistring, ligesom naturligviis den hele Basilikarække fremviser en Mængde interessante og lærerige architektoniske Mærkværdigheder. En Kryptkirke, som San Clementes, finder man, hvad det Interessante angaaer, neppe — og en Sammenbygning og Overhverandrebygning af forskjellige Kirker, som den i San Martino di Monti, overgaaes kun af San Stefano i Bologna, hint gaadefulde Complex af syv forskjellige, ind i hverandre byggede Kirker.

Saadanne Værker som Lateranet, betragtet efter dets oprindelige Grundform, og specielt som dets herlige Klostergaard, som Maria Maggiore, Lorenzo og Agnese fuori le mura, San Paolo fuori, der desværre synes at blive mindre godt restaureret efter Branden i 1823, som San Clemente, Croce in Gerusalemme, Maria in Cosmedin, der er indbygget i et antikt Tempel, og under en senere Tids Overbygninger endnu fremviser en tydelig og udpræget romansk Stil, Martino di Monti, Pietro in vincoli, San Prassede, hvor navnlig Søile- og Pillesystemet frembyder overmaade Meget af Interesse, de faa Kirkebygninger i byzantinsk Stil: San Stefano rotondo og Baptisteriet ved Lateranet — forblive altid rige Kilder for architektoniske Studier, hvormeget end senere Tider have forbygget dem.

Den gothiske Stil er aldrig bleven hjemlig i Rom, ligesaalidt som den er bleven det i Italien overhovedet; thi selv om man tager dens berømteste Værk, Domkirken i Mailand, saa er det dog ikke ved Stilens Gjennemførelse og Forstaaelse, at den erhverver sig Ret til vor Beundring. Destomere har da Renaissancen at byde for Den, der vil studere Architektur i Rom: Peterskirken alene er et Værk, der i sig kan fremvise alle Renaissancens Perioder og Trin, ligefra det Dieblik, da den vandt sig ud af de gamle Former, for at gjenoptage de antike, og til det Punkt, hvor den vrider sig under Barokarchitekturens pinende Haand, vrider sig til Snirkler og Voluter. Men overeensstemmende med Renaissancens Charakteer har den mere Frihed og Mangfoldighed i Paladsbygninger, end i Kirkebygning — i Paladsarchitekturen finder man saaledes et langt rigere Emne for Studium, end i de, næsten samtlige i Barokmagen overgaaede Renaissancekirker.

Ikke blot pranger Capitol med tre skjønne Paladser, tildeels endog fra Michelagnolos egen Haand, men navnlig har Bramante smykket Rom med sine slanke, fine Colonnader og Søileordener. Et Parti, som Cancellarias Gaard, en Façade, som den paa det forrige Palazzo Giraud, nu Torlonia, paa den Peterspladsen nærmeste Plads i Borgo nuovo, frembyder nok for Studiet; Søilehallen i Palazzo Doria, Michelagnolos Palazzo Farnese — den forøvrigt saa ofte rasende Beninis Palazzo Barberini, Palazzo Borgheses Gaard, det mægtige, mere middelalderske Palazzo di Venezia af Bernardo di Lorenzo — Vignolas nydelige Palazzo di Firenze ligesaa — endelig aabenbarer sig en Rigdom af Motiver for Villabygning i Farnesina, Villa Medicis Haveside, Villa Albani, Villa Borghese o. fl., medens Doria-Pamfili aabenbarer en mærkelig Anlægets Rigdom og Skjønhed. Og behøver Architekten endelig afskrækkende Exempler paa, hvorledes han ikke skal bygge, saa har Rom en Rigdom ogsaa af saadanne, desværre, og vi maae lægge til, at de moderne Bygninger i Rom høre til denne Kategori.

(Sluttes.)

*) Vi forstaae under dette Navn det tresøilede Tempel.

Den 9de danske Landmandsforsamling.

II.

Forhandlingerne.

Da Randers Amtshuusholdningsselskab for 18 Aar siden indbød til det første danske Landmandsmøde, bleve hovedsagelig Planerne fra de tydske Møder af samme Art lagte til Grund for dette, og som Følge deraf fik Forhandlingerne, Discussionerne', Overvægten, ja, der var saa at sige slet ingen Udstillinger forenede dermed; al Oplysning, alle Anviisninger til noget Nyere og Bedre, skulde puttes ind i Folk gjennem Dret, medens Englænderne, som bekjendt, fulgte en langt heldigere og nyttigere Fremgangsmaade, ved næsten udelukkende at belære Folk gjennem Diet, ved at samle alle deres Kræfter om at gjøre Udstillingerne og Dyrskuerne saa store og fuldstændige, saa belærende og interessante, som muligt.

Heldigviis have vore Møder efterhaanden arbeidet sig mere og mere bort fra de oprindelige, tydske Former, saa at der ved hvert nyt Møde trædes mere over i Englændernes Fodspor; men endnu indtage Foredragene og Discussionerne en fremragende, og vi kunne gjerne sige en altfor stor Plads paa vore Landmandsmøder. Man vil dog sikkert efterhaanden tvinges til fuldt at indsee, at det kun bør være større, almindelige Spørgsmaal, omhandlende Sager, der have en gjennemgribende Indflydelse paa vort Agerbrugs Udvikling, som fortjene at komme under Behandling paa saadanne større Møder, medens alle de mindre — Jord- eller Kvægdriften mere directe vedrørende — Spørgsmaal, som f. Ex. om Gjødning, om Krydsning, om Undergrundspløining, om Svineavl og Sligt, bør være henviste til de mindre Landboforeningsmøder, eller til Drøftelse i de landoekonomiske Tidsskrifter.

En heldig Foranstaltning havde Comiteen for Odensemødet gjennemført deri, at den havde formaaet Mænd med særlig Dygtighed og Kjendskab til de fremsatte Spørgsmaal til at indlede disse, saa de ikke strax, idet de sattes under Discussion, voldgaves en uforberedt og ofte udskeiende Meningsyttring. Denne Foranstaltning skylder man væsentligt, at den her omhandlede Deel af Mødet blev saa lærerig, som Tilfældet var. Med Undtagelse af et Par af Indlederne, havde Foredragene nemlig aabenbart baade en vækkende og belærende Indflydelse paa Tilhørerne, og de droge undertiden en ret livlig og interessant Discussion efter sig, der dog egentlig kun for et Par Spørgsmaals Vedkommende kunde siges at absorbere Alles Opmærksomhed, nemlig det angaaende Sammenlægnings- og Udstykningsfrihed, og det om Skovtvang. Forhandlingerne af disse to Spørgsmaal, navnlig af det første, overværedes da ogsaa af saa Mange, som den store Raadhuussal kunde rumme — omtrent 6—700 — medens der ved Behandlingen af alle de andre Spørgsmaal sjeldent var mere end 3—400 Medlemmer tilstede.

Der var ialt henstillet 46 Spørgsmaal til Forhandling, og af disse naaede man at faae de 20 discuterede, men af dem skulle vi her kun berøre de to ovennævnte, saa meget mere, som de fleste af de andre kun havde Betydning for rene Fagmænd, der snart gjennem de landoekonomiske Tidsskrifter ville modtage fuldstændige Beretninger herom.

Det første Spørgsmaal: „Er en større Frihed i Omsætning (Udstykning og Sammenlægning) af Jord nødvendig?" havde allerede været under Forhandling ved Mødet i Horsens 1861, og har i den senere forløbne Tid været drøftet og atter drøftet i Tale og Tryk; det er i det Hele taget blevet omsluttet med stor Opmærksomhed, da det er indlysende, at dette Spørgsmaals endelige Afgjørelse ikke blot vil indvirke paa en enkelt Samfundsklasses Velvære, men saa at sige paa alle Erhvervsgrenes Udvikling, thi det vil utvivlsomt faae en mægtig Indflydelse paa Ordningen af vore Samfundsforhold. Det er derfor ogsaa let forstaaeligt, at dette Spørgsmaal saa at sige var Brændpunktet i de sex Dages Forhandlinger, at hertil havde de bedste Kræfter paa begge Sider rustet sig til Kamp, at forberedende Møder vare afholdte, at den jydske Folkeforening, Østifternes Folkeforening, Vælgerforeningen for Svendborg o. fl. havde sendt Delegerede til Mødet, for der at forsvare Udstykningsfriheden og bekæmpe Sammenlægningsfriheden, at en Mængde Ikke-Landbrugere havde indfundet sig, for at overvære og deeltage i Forhandlingerne, og blandt disse Indenrigsminister Lehmann og en stor Deel Rigsdagsmænd.

Spørgsmaalet indledes af Districtslæge Krebs fra Skjelskør, der ved en Sammenstilling af statistiske Data søgte at godtgjøre, at den Stillestaaen i Udviklingen af vort materielle Velvære, og den Tilbagegang i Værdiudførselen af Landbrugets Producter, som de sidste Aar havde været Vidne til, for en meget stor Deel var fremkaldt ved den stærke Udstykning, som havde fundet Sted, medens den naturlige Modvægt — Sammenlægningsfrihed — tildeels var negtet. Redacteur J. A. Hansen gjorde først opmærksom paa, at hvor nøiagtige statistiske Data end vare, saa vidste dog Enhver, som havde arbeidet med dem, at der hørte andre Erfaringer til, for at drage rigtige Slutninger af dem; men selv om de her fremstillede Resultater virkelig skulde være sande, og selv om man gjennem dem maatte komme til den Slutning, at Sammenlægningsfrihed kunde bringe Landet større Indtægt, saa havde det for ham dog langt mere Betydning, at den større Deel af Landbefolkningen kunde føre et sundt og godt Liv, leve under taalelige Vilkaar, og føle sig som lykkelige Borgere af Fædrelandet. Men ved Frihed til Sammenlægning vil den under daarlige Pengeforhold tage stærkt til, og vor Middelclasse, de mindre Gaardeiere, vilde efterhaanden forsvinde. Desuden vilde i saa Tilfælde de store Arbeidsgivere omtrent have i deres Magt, at bestemme Arbeidslønnen efter eget Forgodtbefindende, og derved bringe Arbeideren i et Afhængighedsforhold, som tildeels vilde berøve ham hans nuværende sociale og politiske, frie og selvstændige Stilling. Candidat C. Friederichsen bemærkede mod J. A. Hansen, at der jo aldeles ingen Grund var til at vente, at Gaardmændene vilde sælge deres Jord, saalænge de drev den godt, hvad han troede man maatte sige, de i Almindelighed gjorde, og mod Dr. Krebs's, paa statistiske Oplysninger byggede Paastand om, at Agerbruget er i Tilbagegang, reiste han en meget begrundet Tvivl, ved at henlede Opmærksomheden paa den stærke Tilvæxt Assurenceværdierne, Sparekasserne og Overformynderimidlerne i de sidste 10—20 Aar havde havt. Etatsraad Tesdorpf urgerede, at Sammenlægningsfriheden

væsentligst vilde komme Gaardmanden, og ikke Godseieren til Nytte, da han af egen Erfaring vidste, hvor ufordeelagtig en Forretning det i Regelen var for denne at danne store Gaarde ved Sammenlægning af flere mindre. Discussionen, hvori endnu endeel Talere deeltoge, førtes med stor Varme fra begge Sider, og ledsagedes med vel stærk Tilkjendegivelse af Bifald og Mishag fra Tilhørernes Side. Efter at have varet i henved 3 Timer, førte den til, at Forsamlingen med temmelig ringe Majoritet vedtog den ogsaa paa Horsensmødet bifaldte Resolution, nemlig: „Forsamlingen udtaler, at efter dens Overbeviisning fuldstændig Frihed, ikke blot med Hensyn til Udstykning, men ogsaa med Hensyn til Sammenlægning, er det, som gjennem Lovgivningen og Forvaltningen bør tilstræbes, fordi den vil give alle gode Kræfter den dygtigste og mest frugtbringende Anvendelse, og Danmarks Agerbrug det største Udbytte."

Det andet Spørgsmaal, som vi ovenfor nævnte, lød saaledes: „Er et intensivt Skovbrug foreneligt med Skovtvang?" Ogsaa dette var en Gjenganger fra Horsensmødet, og lod i Begyndelsen ikke til at skulle have fremkaldt nogen Kamp, da de første Talere vare enige i, at Skovtvangen er statsoekonomisk forkastelig og ødelæggende, og i det Hele taget en Absurditet i et Land, hvor man ellers i alle Forhold søger at indføre den størst mulige Frihed og Selvstændighed til at arbeide og virke med de Kræfter og de Eiendomme, hvorover man raader. Capitain Jagd optraadte mod Rigtigheden af at gjøre denne Anskuelse gjeldende paa alle vore Skovforhold, idet han nemlig forlangte, at Staten ikke maatte tage sin beskyttende Haand bort fra Skovene i de Egne, som vilde være prisgivne en fuldstændig Ødelæggelse og Uformuenhed til Agerdyrkningen, hvis Skovene borthuggedes, og Klimaet som Følge deraf forandredes. Han henviste navnlig til det nordvestlige Jylland, hvor der i fordums Tid havde været megen Skov, i Læ af hvilken rige Kornmarker havde kunnet folde sig ud, medens derimod nu, da disse Skove vare ødelagte, hele Agerbruget i denne Egn var besværliggjort, om end ikke heelt umuliggjort. Han blev heftigt modsagt af en Mængde Talere, men han udførte atter og atter nogle flankerende Angreb paa de almeengyldige Frihedsprinciper som disse søgte at overføre paa Skovbruget, med en saadan Varme og Dygtighed, at han uvilkaarligt rev en stor og maaskee den største Deel af Tilhørerne med sig. Discussionen endtes, uden at der fattedes nogen Resolution; Forsamlingen var nemlig allerede i det første Møde heldigviis bleven enig om, at der kun ganske undtagelsesviis skulde fattes Resolutioner over de discuterede Æmner, da man aabenbart ved de foregaaende Landmandsmøder havde svækket den Betydning, som der bør tillægges en almindelig Beslutning af en saa talrig Forsamling af Landets dygtigste Landmænd, ved at have ladet fatte Resolutioner over næsten hvert eneste Spørgsmaal, der var fremkommet, det være iøvrigt nok saa ubetydeligt, og nok saa lidt skikket dertil.

Foruden de hidtil omtalte Forhandlinger, der alle fandt Sted i almindelige Møder, blev der næsten hver Eftermiddag afholdt Separatmøder, hvor enten mere specielle Spørgsmaal bleve discuterede, eller hvor en eller anden Videnskabsmand holdt et populairt Foredrag. Blandt disse skulle vi nævne det med overordentlig Interesse og Opmærksomhed ledsagede Foredrag af Conferentsraad Forchhammer: „Om Kaliets Betydning som eensidigt Gjødningsmiddel"; det overværedes af saa mange Tilhørere, som der paa nogen Maade kunde finde Plads i den temmelig store Sal, og det aftvang uvilkaarligt Tilhørerne begeistrede Hurraraab for den høitagtede Videnskabsmand. Et særdeles livligt og interessant Separatmøde holdtes ogsaa Torsdag Morgen, angaaende understøttende Arbeiderforeninger paa Landet.

Dyrskuet.

Glandspunktet i Landmandsforsamlingen var unegtelig de med

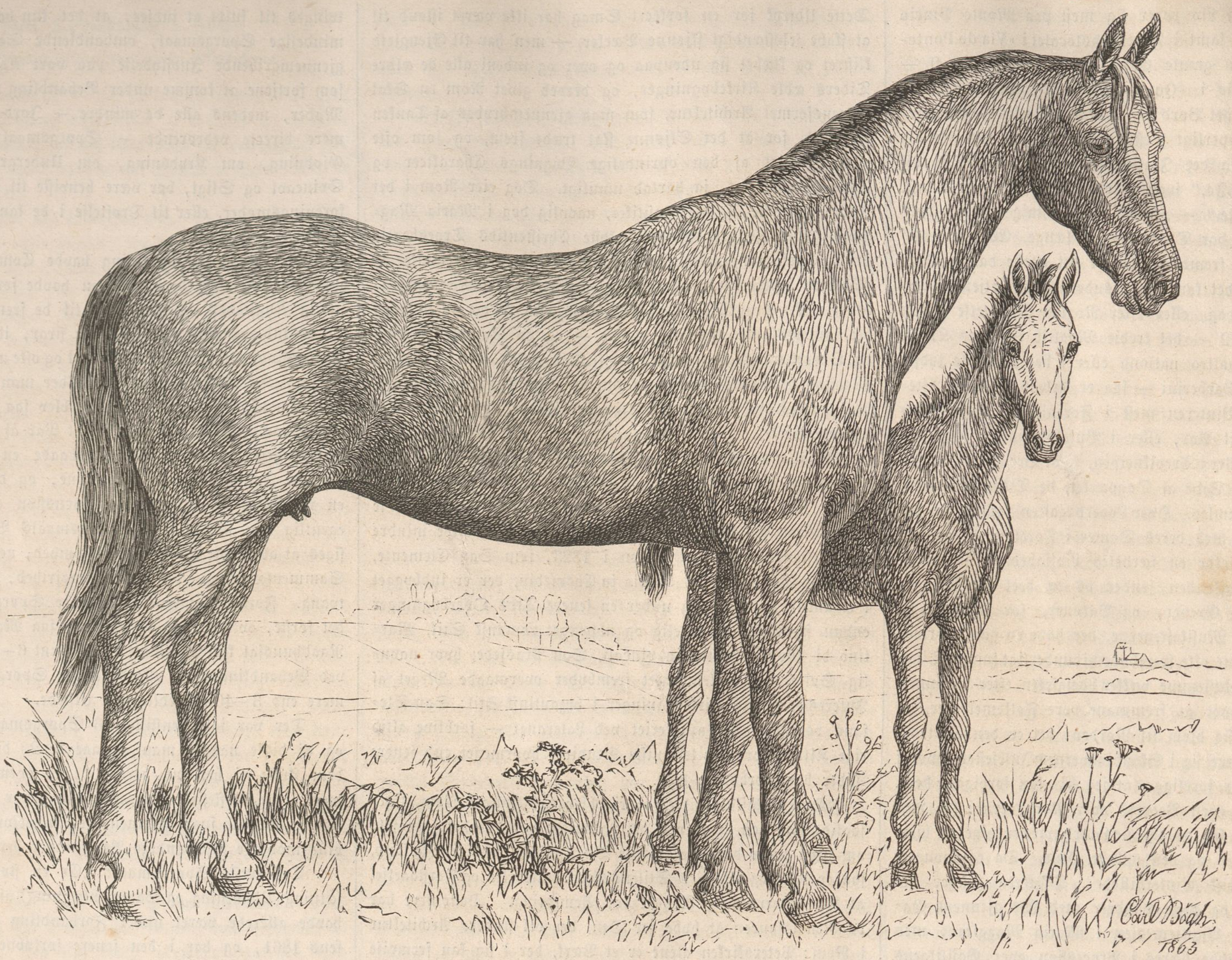

Kongepræmiehoppen til svært Trækbrug, tilhørende N. Jørgensen i Østerby.

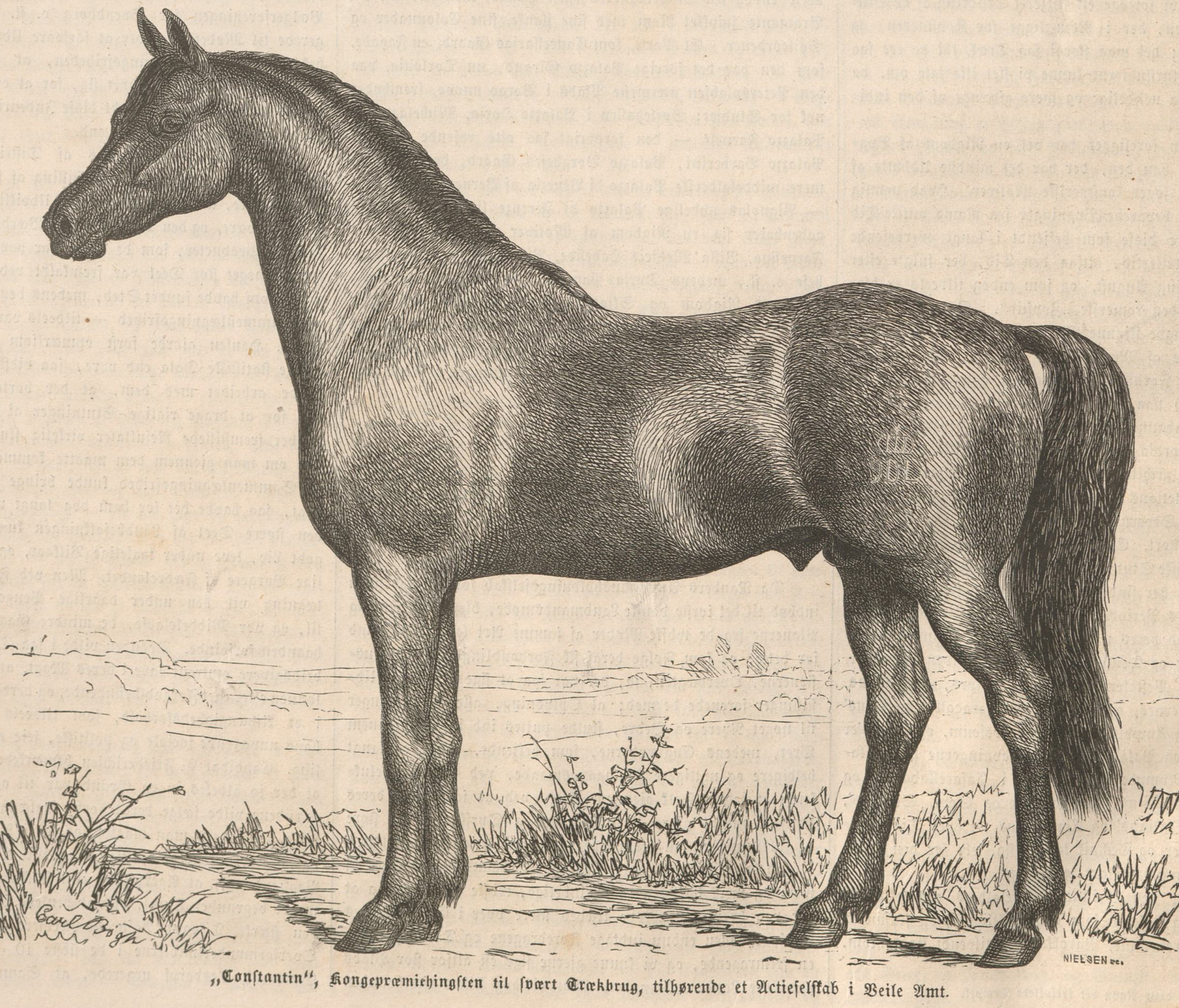

„Constantin", Kongepræmiehingsten til svært Trækbrug, tilhørende et Actieselskab i Veile Amt.

samme forbundne Udstillinger, og blandt disse indtager utvivlsomt Dyrskuet den første Rang, da i dette saa at sige alle Interesser mødtes. Det begunstigedes den første Dag af det smukkeste Veir, og blev afholdt paa „Heden", en stor Fælled udenfor Byen. Allerede fra Morgenstunden begyndte Vandringerne derud, og Veien var oversaaet med Mennesker. Man anslog de Besøgendes Antal til 10 à 11,000.

Torsdagen den 2den Juli fandt det egentlige Dyrskue og Præmieuddelingen Sted. Der var i det Hele udstillet 175 Heste (deraf 81 Hingste, 31 Hingstplage og 63 Hopper), 366 Stkr. Kvæg, 138 Faar og 45 Svin, samt endeel Høns. For at lette Oversigten havde man ordnet Dyrene i Afdelinger efter deres Slægt, Kjøn, Alder osv., og de, som havde erholdt Præmie, vare særligt fremhævede ved en rød Plade, som for Hestene og Kvæget var fastgjort paa Dyrene selv; disse Mærker vare ikke uvigtige Udgangspunkter for alle de selvbestaltede Kritikere, der spredte sig over den udstrakte Plads. En Mængde Beværtningstelte vare reiste, og den store Folkemængde, i Forbindelse med den betydelige Samling Dyr, mere eller mindre udmærkede, hver i sit Slags, udfoldede et yderst broget og imponerende Skue. Fra en smuk, med Grønt beklædt Tribune for Enden af Pladsen fandt Præmieuddelingen Sted, efterat Præsidenten, Bedømmelsescomiteerne, Indenrigsministeren og flere Damer havde taget Plads her. Præsidenten indledede Uddelingen med en længere, smuk Tale, der imidlertid gik tabt for de Fleste, da den store Samling af Kvæg gav sin stedse stigende Utaalmodighed tilkjende ved en voldsom og altoverdøvende Brølen. Han udtalte sin Glæde over, at den talrige Samling af Dyr med Rette kunde betragtes med patriotisk Stolthed, da de næsten alle vare opfostrede paa vor egen Jordbund. Et Leve for Hans Majestæt Kongen og for de Franskes Keiser besvaredes med et 9 Gange gjentaget, rungende Hurra.

For Bedømmelsen vare Hestene deelte i tre Klasser, nemlig Heste til sværere Trækbrug, Heste til Ride- og lettere Trækbrug, og Hingstplage. Vi skulle foreløbig gjøre den Bemærkning, at Hestenes Indordning under de to første Klasser, efter hvad der blev udtalt af flere Udstillere, var overladt til Eierens Skjøn, og ikke blev bestemt af Bedømmelsescomiteen. Dette havde tilfølge, at man fandt flere Heste i anden Klasse, som utvivlsomt hørte hjemme i første, og omvendt, hvilket saavel virkede skadeligt for de enkelte Concurrenter, som forstyrrende paa Bedømmelsen. Ved dette Spørgsmaals Afgjørelse turde man vistnok gjøre Regning paa Bedømmelsescomiteens sagkyndige Veiledning.

Generallieutenant Thomas Georg Scholler, St. af D., DM. pp.

Fest i „Fruens Bøge" ved Odense under Landmandsmødet, tegnet af A. Nay.

Hvad Præmierne selv angaaer, vilde vi have fundet det mere passende, om disse udelukkende havde omfattet Værdigjenstande, saaledes som det var Tilfældet med de af det Classenske Fideicommis udsatte Præmier (en Sølvkaffekande *), og ikke rede Penge. Pengene gives snart ud og ere hermed glemte; Værdigjenstande have derimod en mere blivende Natur, de gaae ofte som Arvegods gjennem flere Slægtled og blive ved høitidelige Leiligheder fremviist som Noget, man har tilkæmpet sig. Det vilde endvidere have givet Uddelingen et mere høitideligt Præg, hvis man havde ladet et Musikcorps udfylde Pauserne og blæse Fanfarer ved Hovedpræmiernes Uddeling.

Kongepræmien for Hingste til sværere Trækbrug, 300 Rd., var tilkjendt Hingsten „Constantin", tilhørende et Actieselskab i Veile Amt. Denne Hingst udmærkede sig ved en meget kraftig Bygning og et sjeldent regelmæssigt Fodskifte; den gjorde umiddelbart Indtrykket af at besidde en høi Grad af Kraft, saa at den med Rette kunde betragtes som Repræsentant for Trækhesten. Da den førtes frem for Tribunen, blev den modtaget af den forsamlede Mængde med lydelige Bravoraab. Den mørkebrune Hingst „Stærkodder", tilhørende et Actieselskab i Vendsherred, i Henseende til Bygning nærmende sig den Foregaaende, blev tilkjendt anden Præmie, 200 Rd.; tredie og fjerde Præmie, 100 og 50 Rd., tilkjendtes L. Buus' mørkebrune Hingst fra Ørumgaard og N. Petersens svalebrune Hingst fra Brarup.

Medens Hingstene under hele Udstillingen yttrede en høi Grad af Fyrighed og Uro, der ofte gjorde en Revselse fra Oppassernes Side nødvendig, optraadte derimod Hopperne med al mulig Adstadighed. Kongepræmien for Hopper til sværere Trækbrug, 100 Rd., tilkjendtes en rød Hoppe, tilhørende N. Jørgensen i Østerby. Denne Hoppe passede i det Hele taget godt til Hingsten Constantin. — De øvrige Dyr forbeholde vi os at omtale og afbilde i et følgende Numer.

Udflugterne.

Det store engelske Landhuusholdningsselskab, der ordner Alt, og bestemmer Tid og Sted for de store aarlige Landbrugsmøder i England, henlægger altid disse til de Egne, hvor Agerbruget trænger mest til at fremspores, skjøndt det fra mange af de bedre dyrkede, og derfor mere velhavende Egne modtager overordentlig fordeelagtige Tilbud, hvis Mødet maa blive afholdt i deres Nærhed. Men den vækkende og befrugtende Indflydelse, som Møderne altid fortrinsviis have paa de omkring Mødestedet beliggende Egne, ansee Englænderne for at være af saa stor Betydning, og Benyttelsen af dette Middel at være en saa bydende Nationalpligt for Selskabet, at selv de mest glimrende Tilbud om Pengeunderstøttelse fra andre Egne ingen Betydning faae ved Valget.

Her i Landet kunne vi ikke sige, at vort Agerbrug staaer paa en saa ulige Fod i de forskjellige Egne, at Mødestederne af den Grund bør vexle, men for at den ene Egn ikke skal begunstiges mere, end den anden, bør de dog have en vandrende Charakteer. En stor Fordeel opnaaes tillige herved, nemlig den, at Deeltagerne i Møderne efterhaanden ville faae Leilighed til at lære de forskjellige Egne af Landet, deres Agerbrug, deres Kvægavl og øvrige Forhold at kjende, deels ved den store Mængde af Egnens Beboere, de der samles med, og deels ved de Udflugter i Omegnen, man stadigt foretager under Møderne.

Iaar gik de allerfleste af saadanne mindre Udflugter fra Odense enten til Herregaarden Skovsbo, for der at see det storartede Vandingsanlæg, eller til en Landsby, der hedder Marslet, som ligger 1 Miil Øst for Odense, og hvor der i dette Foraar er indrettet et Fællesmeieri, det vil sige, et Meieri, hvor de omboende Bønder dagligt kunne aflevere deres Mælk, og faae den betalt med næsten de dobbelte Priser mod dem, hvortil de i Reglen selv bringe den ud, deels fordi Smørproductionen altid forholdsviis er kostbarere ved de smaa Kohold, deels fordi vore Bønderkoner som oftest, foruden Dygtighed i Huusgjerningen og Meierivæsenet, mangle den tilbørlige Ordens- og Reenlighedssands, en Grundbetingelse for, at Smørlavningen skal kunne lykkes. Denne Idee om Fællesmeierier, der vel ikke har været aldeles ukjendt tidligere, er dog i dette Foraar dukket frem og blevet realiseret paa en saa heldig Maade, at den for de Fleste tager sig ud som noget Nyt, og den har, i større Grad end de allerfleste ligefrem practiske Foretagender, i en meget kort Tid tildraget sig ikke blot alle Landmænds Interesse, men ogsaa Alles Bifald. Der er allerede i mange Egne af Landet gjort Skridt for at oprette lignende Meierier, og at Sagen nu efter Mødet end yderligere vil fremmes, derfor borger den Opmærksomhed og Deeltagelse, hvormed Forhandlingerne derom førtes i Odense, og det ret gunstige Indtryk, som Meieriet i Marslet sikkert bibragte alle de Besøgende. At det er en Sag af ikke ringe nationaloekonomisk Betydning, er indlysende, naar man mindes de slette, ofte næsten ubrugelige Meiriproducter, som nu af mange Bønder føres tiltorvs, og samtidig erindrer, at Meieriproducterne for alle de bedre drevne Gaardes Vedkommende udgjør over Halvdelen af Indtægten.

Af længere Udflugter foretoges flere Onsdag Eftermiddag til Langesø, Ravnholt, Søbysøgaard, Hollufsgaard, Skovsbo og Ulriksholm. Omtrent 1000 Medlemmer havde tegnet sig til at deeltage heri, og henimod 250 Vogne havde Byens og Omegnens Beboere stillet til Comiteens Raadighed.

Man samledes om Eftermiddagen Kl. 3 paa det store Torv og i de tilstødende Gader, og drog derfra i store Vogntog til de respective Bestemmelsessteder. Veiret var straalende klart, Markerne stode i deres skjønneste Dragt, Vaarkornet var nys skredet igjennem, Høet, der alt for en stor Deel var stakket, fyldte Luften med sin friske, behagelige Aroma, de vilde Roser, der stode i fuld Blomst, flettede yndige Hækker langs Veiens Sider, Kornblomst og Valmue tittede frem af Kornmarkerne; i de fleste Landsbyer vaiede Flag, Folk samlede sig i Flokke, for at see paa Stadsen, og glemte aldrig ved Hilsen at bringe deres venlige „Goddag" og „Velkommen", Børnene raabte Hurra og svingede deres smaa Danebrogsflag, eller i Mangel deraf de brogede Tørklæder, og, hvad der navnlig gjorde Indtrykket heraf end mere tiltalende for os, det var den almindelige Velstand, hvorom baade Gaarde og Huse, baade Kvæg og Marker, bare Vidne, og den store Hyggelighedssands, som tydeligt sporedes overalt; thi vel er Fyen et smukt Land, men det er dog først og fremmest et hyggeligt — intetsteds saae man en Gaard og sjeldent selv et Huus, uden at Alt var ordnet smukt ved det, og uden at en nysselig lille Have, med Blomster og Frugttræer, saavelsom med Kaal og Gulerødder, sluttede sig deromkring.

Og da vi saa endelig naaede vore Bestemmelsessteder, mødte vi overalt en saa forekommende og gjestevenlig Modtagelse, at vel neppe nogen af os skal glemme det; Æresporte vare opreiste, pyntet op var der allevegne, fra Borgtinderne vaiede Flag, Musikcorps spillede, rigelig Bevertning søgte at lokke os ind i de store prægtige Sale, men de deilige Haver og de smukke Parkanlæg maatte dog først besees. Overalt stod der aabent, man sluttede sig sammen i mindre Klynger, Nogle besaae Markerne, Andre Kvæget, Andre droge ind til smukke Partier i Skoven, eller op paa de nærliggende Bakker, for derfra i Ro at lade Blikket gaae ud over det med Søer og Enge, Landsbyer og Skove, blomstrende Hækker og bølgende Kornmarker rigt vexlende Landskab, atter Andre roede ud paa den nærliggende Sø — kort sagt, der var nok at see, nok at glæde sig over, man overvældedes næsten af Indtrykkene, Tiden gik hurtigt, og paa Hjemreisen tænkte man ikke, før Solen begyndte at putte sig — men da maatte vi rive os løs, thi 2 Timers Kjørsel var der til Odense, og næste Dag maatte vi møde med friske Kræfter; de kunde behøves, skulde vi have et fuldt Udbytte af det store Dyrskue, der ventede os, og skulde vi rigtigt kunne deeltage i den Fest, der næste Dags Aften gaves os i „Fruens Bøge".

„Fruens Bøge" ligger en halv Times Gang fra Odense; Kl. 7—8 skulde Festen begynde. Folk tilfods og tilvogns strømmede derud i store Skarer, de allerfleste af Byens Damer, samt en stor Mængde fra de omliggende Herregaarde mødte der, Dandsepladsen blev snart fuld, men den lille Plads, der var levnet de Dandsende, benyttedes saa meget flittigere, Bekjendtskaber stiftedes, man blev præsenteret, engagerede til næste Dands, promenerede imedens i det smukke Anlæg — det var tydeligt at see paa Alle, at de vilde more sig, og Alt var ogsaa i prægtig Gang, da pludseligt, uden at man anede det — hvor havde man vel Tid at tænke paa Sligt — en tung Tordensky væltede hele sit Indhold ned over Dandsepladsen, lod Lynene lyse op i det Mørke, som dens egen tykke Person iøvrigt selv foraarsagede, og ved rullende Tordenskrald afløste den Musik, som den selv ved sit Regnbad bragte til Taushed. I et Nu vare alle Vognene fulde, og hjemad med Damerne gik det i strygende Fart, men der var langtfra Vogne nok, og man maatte søge Ly under Træer og Buske, thi i selve Pavillonen kunde neppe engang Damerne rummes. Men ret længe havde Tordenskyen ikke Tid til at dvæle over dette Sted; den skulde videre østerpaa — to Timer efter var den i Kjøbenhavn — og den havde neppe fjernet sig ret langt fra Dandsepladsen, før Musiken atter tonede op, og en lystig Hopsa klang som Spotvise efter denne koldblodige Glædesforstyrrer. Der kom imidlertid flere Ligesindede bag efter den, indtil man endelig senere paa Aftenen fik Lov til uforstyrret at hengive sig til Dandsens Glæder.

Thomas Georg Schøller.

Paa en Tid, da Armeen er underkastet gjennemgribende Reformer, som i en Række af Aar henstaae ufuldendte, saaledes at de gamle Baand efterhaanden løsnes, uden at nye, faste Former give Delene Sammenhold, have de Mænd, der staae i Spidsen for Armeens større Afdelinger, et dobbelt betydningsfuldt Kald. Ikke blot er Udøvelsen af Embedspligten deres Opgave: som Forbillede for deres Undergivne maa det, naar Eenheden ikke opretholdes ved den hele Organisation, navnlig være dem, der, besjælede af de Følelser og begavede med de Egenskaber, som pryde Soldaten, forplante den Aand, der giver Hæren dens Styrke, til de yngre Generationer. Saaledes virkede i sin Kreds den commanderende General i 3die Generalcommandodistrict, Generallieutenant Schøller, hvis Liv vi ville tegne i nogle korte Træk.

Thomas Georg Schøller, Søn af Oberst, Kammerjunker, Caspar Schøller og Mette Henriette, født Münster, var født i Aalborg den 24de November 1793. Da Fædrenehuset opløstes, medens Børnene endnu vare smaa, overtog Farbroderen, General, Kammerherre Schøller paa Margaard, Sønnernes Opdragelse, og Thomas Georg blev, tilligemed sin nogle Aar ældre Broder, der senere arvede Margaard, opdraget i et Institut hos Pastor Forchhammer i Tyrstrup ved Christiansfeld. Her nød han vel en meget god Underviisning hos den lærde Præst, men savnede Pleie og Omhu. I sit tolvte Aar kom han til Landcadetakademiet, og blev efter fire Aars Forløb dimitteret derfra og den 9de December 1809 ansat som Secondlieutenant ved det Fyenske Infanteriregiment, som under Krigen med England, indtil Juli 1813, cantonnerede deels paa Fyen, deels paa Samsø. Paa denne Tid modtog Regimentet Befaling til at udgjøre en Deel af det Auxiliaircorps, der under Commando af Prinds Frederik af Hessen samledes i Lübeck og forenedes med Hertugen af Eckmühls Corps, som kort i Forveien efter Russernes Tilbagetog havde besat Hamborg. Det herpaa følgende korte Felttog, Indrykningen i Meklenborg, den paa Grund af Aarstiden og mangelfuld Forpleining meget besværlige Forposttjeneste paa den lauenborgske Grændse, Retraiten til Rendsborg, hvor Schøller deeltog i Affairerne ved Zarentin, Siebenbäumen, Boden og Sehested, vare Begivenheder, som han i de senere Aar mindedes med stor Interesse, og han var stolt af i sine sidste Leveaar at kunne bære St. Helena-Medaillen, som et synligt Tegn paa, at han ogsaa havde kæmpet i Armeens Rækker og vovet Liv og Blod i Fædrelandets Tjeneste.

Efter Kielerfreden marcherede det Fyenske Infanteriregiment fra Rendsborg med det Corps, der under Commando af Generallieutenant Kardorff, ifølge en Betingelse i Fredsslutningen, skulde forene sig med de mod Frankrig allierede Magters Hær; men Krigen mod Napoleon var allerede endt, da Corpset neppe havde overskredet Rhinen, og det vendte derfor strax tilbage til Hjemmet; det Fyenske Infanteriregiment gik til Fredericia. I Slutningen af Juli 1815 blev dette Regiment tildeelt det Hjelpecorps, Danmark anden Gang maatte afgive mod Frankrig, og som eiheller dennegang kom længere end til Bremen, hvor det, da Slaget ved Waterloo havde afgjort Napoleons Skjebne, efter et kort Cantonnement, blev beordret at tiltræde Tilbagemarchen. I November samme Aar brød Regimentet imidlertid atter op fra Holsten, hvor det havde ligget i Mellemtiden, og marcherede med det Corps, der under Prinds Frederik af Hessen afgaves som dansk Contingent til den til Frankrigs Besættelse bestemte allierede Armee. Tre Aar varede dette, for en Lieutenant med ringe Afvexling forbundne Cantonnementsliv, i hvilke de lyseste Punkter vare nogle store Manoeuvrer og Revuer, som afholdtes for Keiser Alexander og for Wellington. Schøller benyttede Opholdet i Frankrig til at erhverve sig Færdighed i det franske Sprog, og til med den ham egne, hurtige og rigtige Opfattelse af practiske Forhold, at samle mange forskjelligartede Kundskaber om Folk og Land.

Han avancerede allerede 1813 til Premierlieutenant, og var, da Regimentet stod i Frankrig, en af de ældste i sin Klasse; men efter Hjemkomsten overraskedes han ved, at der sattes saamange Formænd ind i Regimentet, at han atter blev den yngste Premierlieutenant. — Han giftede sig i Slutningen af 1819 med en Datter af Justitsraad og Toldkasserer Staal i Fredericia, og levede et roligt Garnisonsliv, indtil han, Aaret i Forveien avanceret til Stabscapitain, 1827 blev udnævnt til Adjutant ved Nørrejyllands Generalcommando.

I denne Stilling havde han ofte Leilighed til, under vanskelige Forhold, da den commanderende General Castonnier var en streng og noget opfarende Foresat, at lægge en sikker Tact for Dagen. I Fredericia kom han første Gang i nærmere Berøring med vor nuværende Konge, der som Prinds, efter at være udnævnt til Regimentscommandeur i Fyenske Infanteriregiment, i 1834 tog Bopæl der i Byen. I 1838 døde General Castonnier; Schøller, der allerede i 1829 var bleven Ridder af Danebroge, benaadedes, da han overbragte Efterretningen om Generalens Død, med Danebrogsmændenes Hæderstegn, og modtog af Kong Frederik VI det samme Kors, som hans General havde baaret i mange Aar. Men da han ikke ønskede at forlade Fredericia, opgav han Posten som Adjutant og vendte tilbage til Regimentet, hvilket Prindsen overtog som Chef efter General Castonnier. Da Frederik VI døde, gik Generalcommandoen i Nørrejylland og Fyen over til Kronprindsen, og Schøller blev atter Adjutant ved Generalcommandoen i Nørrejylland.

Ved Armeeorganisationen i 1842 forsattes nogle Officerer fra Linien til den nyorganiserede Generalstab. Blandt dem var Schøller, der traadte ind som Major, til hvilken Charge han var avanceret Aaret forud. Han blev da Stabschef ved Nørrejyllands og Fyens Generalcommando. Herfra kaldtes

*) Dette var ogsaa Tilfældet ved Præmieuddelingen ved Dyrskuet i Malmø i Høsten 1861.

han, efter i 1844 at være udnævnt til Oberstlieutenant i Staben, ved Kong Frederik VII's Thronbestigelse til Hovedstaden, for at overtage Posten som Generaladjutant. Da Kongen dengang selv førte Commandoen over Hæren, hvilede en væsentlig Deel af Armeebestyrelsen paa Generaladjutanten. Stillingen blev saameget ansvarsfuldere, da vore politiske Forhold vare meget betænkelige; Opløret i Holsten var nærved sit Udbrud, og mange Tegn maatte bevæge Regjeringen til at tage vidtomfattende Forholdsregler under Overveielse. Begivenhederne i 1848 ere noksom bekjendte; vi ville kun nævne, at Schøller foretrak at blive i sin, efter Forandringen i Regjeringsformerne i Betydning meget forringede Post, fremfor at paatage sig Hverv, som han tvivlede om at kunne udføre saaledes, som Kongen og Fædrelandet kunde fordre det. Hans ægte Soldatersind havde Vanskelighed ved i Farens Stund at give Afkald paa den Ære, at tjene i den active Armee, men han følte, at Tidens Alvor maatte binde ham dobbelt til hans ophøiede Herres Person, og han trængte sit Hjertes inderligste Tilbøielighed tilbage. — Med Oprigtighed havde han sluttet sig til de frie Statsformer, og med trofast Hengivenhed for sin Konge benyttede han den Tillid. Denne skjenkede ham, til at fremme enhver Sag, som han erkjendte for god, til at hjelpe, hvor han formaaede, og til at jævne enhver Vanskelighed, som havde sin Rod i Misforstaaelser. Kongen viste ham sin Tillid ved flere Gange at bruge ham som Sendebud til fremmede Hoffer, og lønnede hans Nidkjærhed ved en uforanderlig Naade, hvorpaa han fik et synligt Tegn ved at erholde Danebrogsordenens Storkors, ligesom han ogsaa af Nabostaterne blev hædret med Storkorset af den svenske Sværdorden, og af den oldenborgske Huus- og Fortjenesteorden.

I Slutningen af 1856 betroedes Commandoen i Holsten og Lauenborg til General Schøller. Nøie bekjendt med de ham som commanderende General paahvilende Pligter, var han det mindre med de locale Forhold, da han overtog denne Commando. Det faldt ham imidlertid let, at sætte sig ind i Situationen; uden Vanskelighed erkjendte han det Standpunkt, han burde indtage, og med Fasthed fulgte han den Vei, han havde foreskrevet sig. Sit ægte danske Sind fornegtede han aldrig, men han søgte at vinde den velsindede Deel af den Befolkning, han levede iblandt, ved aaben Imødekommen og ved at undgaae Alt, hvad der uden Nytte vilde have opirret det af separatistiske Lidenskaber beherskede Parti; han gav nøie Agt paa Begivenhederne og Stemningen, men blandede sig ikke ukaldet i Forhold, som laae udenfor hans Omraade. Hans Retsind, Venlighed mod Høie og Lave, værdige Optræden og Tact skaffede ham Anseelse og Anerkjendelse i alle Kredse, medens de ham undergivne Afdelinger følte sand Hengivenhed for deres General, der var dem en paalidelig Støtte, hvor det behøvedes, og hvis velvillige Hjelp Ingen forgjeves paakaldte. Den høie Agtelse og Tillid, han havde erhvervet sig i Armeen, yttrede sig tydeligst i 1861, da Krigen syntes at være nærforestaaende. Overalt blev General Schøller nævnt som den Mand, der burde føre Hæren, og denne Gang havde han sikkert eiheller unddraget sig fra at overtage et saa ærefuldt og ansvarsfuldt Hverv.

Endnu i sin bedste Kraft ramtes General Schøller for et Aar siden af en uhelbredelig Sygdom, som medførte hans længe forudsete Død den 17de Juni d. A. — Hans Bortgang føltes som et smerteligt Tab; blev det ham end ikke forundt, i hin høie Stilling at kæmpe for sit Fædreland, vil han dog mindes som en af den danske Armees hæderligste Officerer.

Ugens Politik.

Den 16de Juli 1863.

„Botschafter" af 8de Juli meddeler, at Thiers under sit Ophold i Wien har sagt: „Det er meget vanskeligt og meget farligt, at blande sig i et Folks Anliggender, naar dets Grændser ikke ere tydeligt og bestemt afstukne". Den omtalte Avis tilføier, at denne Udtalelse har gjort overordentlig stor Lykke i de politiske Kredse i Wien, og uagtet det er de polske Anliggender, som den berømte Historieskriver sigter til, forekommer det os, at vi ogsaa have god Anledning til at lægge os hans Ord paa Hjerte. Tydskland har i en lang Aarrække bestræbt sig for baade ved Magt og ved List igjennem Holsten at forskaffe sig Indflydelse i Slesvig og faae Danmarks gamle Rigsgrændse flyttet fra Eideren til Kongeaaen. Fra vor Side kan ingen Anstrengelse være for stor og intet Offer være for tungt, naar det gjelder om at hævde, at Forbundet er uberettiget til at øve nogensomhelst Indflydelse udover Eideren, og at den danske Konge nordfor denne Grændse er ligesaa uafhængig af en anden Stats Villie, som nogensomhelst anden Monarch; thi naar Grændseskjellet først forrykkes, høre vi, bliver det meget vanskeligt og meget farligt for nogen anden Magt at blande sig i vore Anliggender. Et Forsøg i denne Retning er anstillet, idet Forbundet, uagtet det, saaledes som den danske Forbundsgesandt fremhæver, selv udtrykkelig anerkjender, at de med Hensyn til Slesvig stillede Fordringer ikke ere af en forbundsretlig, men udelukkende af en international Natur, desuagtet truer med Execution, for at tvinge den danske Regjering til at tilbagekalde Kundgjørelsen af 30te Marts, hvis Bestemmelser gjelde for Danmark-Slesvig. „Dagbladet" har med fuld Føie erklæret i »Revue de la semaine«, at et sligt Skridt ikke vil være at betragte som en Execution, men som Krig. Regjeringen maa nødvendigviis møde det i Forbundets Betænkning fremsatte Forlangende med et bestemt Afslag. Saavidt vi vide, ere disse Fordringer allerede gjennem de herværende preussiske og østerrigske Gesandter meddeelte det danske Cabinet, da den danske Forbundsgesandt selvfølgelig har negtet at meddele Regjeringen Andet, end hvad der vedkommer Holsten og Lauenborg. Men et Afslag er ikke tilstrækkeligt; Regjeringen kan paa ingen Maade taale, at Forbundsforsamlingen udvider sin Myndighed udover Forbundets Grændser, og den maa klart og tydeligt udtale, at en Execution i dette Øiemed er eensbetydende med Krig. Hvor og hvorledes den skal føres, om Holsten frembyder Stillinger, der ere skikkede til at forsvares eller ikke, er et strategisk Spørgsmaal, som vor fremtidige Hærfører alene vil kunne besvare. Men utvivlsomt er det, at Forbundet paa ingen Maade maa faae Lov til at gjøre Overgreb paa denne Side Eideren, — hvorved Grændseskjellet mellem Danmark og Tydskland forrykkes — om man end taaler det i Holsten; thi derved gjør Danmark sig selv til en Vasalstat af Tydskland, medens det, ifølge Thiers' med saa meget Bifald i Wien fremsatte Paastand, bliver baade vanskeligt og farligt for andre Magter at blande sig i Sagen.

— De tre Stormagters Depecher til Cabinettet i St. Petersborg ere nu offentliggjorte, og disse Actstykker afvige ikke betydeligt fra hverandre med Hensyn til Indholdet, om de end i formel Henseende ere forskjellige. »Le Constitutionnel« ledsager dem med meget interessante Betragtninger, der gaae ud paa at fremstille den franske Regjerings Hensigter og Ønsker i det polske Spørgsmaal. Den omtalte Artikel erklærer, at Frankrig maatte indskrænke de Ønsker, som dets Velvillie for Polen fremkaldte, da det var nødsaget til at bringe sit Program i Samklang med Englands og Østerrigs. De sex Punkter synes dog at kunne danne et antageligt Grundlag for fremtidige Underhandlinger. Cabinettet i Paris vilde med Glæde have seet hele Europa deeltage i disse Underhandlinger, paa Grund af Spørgsmaalets Beskaffenhed; men det slutter sig dog til en Combination, der overlader Sagen til de otte Magters Afgjørelse, som have underskrevet Wienertractaten. Medens Underhandlingerne føres, er en Vaabenstilstand nødvendig og mulig — »Le Constitutionnel« anfører Første-Consulens Exempel, da han underhandlede med Indbyggerne i Vendée — da det vilde være brødefuldt og taabeligt at fortsætte en blodig Kamp, naar England, Frankrig og Østerrig forberede sig til at afgjøre det polske Spørgsmaal. Naar tre slige Magter ere enige om et Spørgsmaal, sætte de altid deres Villie igjennem enten ved fredelige Midler eller paa anden Maade, og den Magt, der vilde modsætte sig saa alvorlige og saa retmæssige Bestræbelser, paadrager sig et meget stort Ansvar.

Ruslands Svar vil først indtræffe i næste Uge, og med Hensyn til dets Beskaffenhed veed man endnu Intet med Vished. Medens man paa den ene Side paastaaer, at den polske Nationalregjering har samtykket i en Vaabenstilstand, overbeviist om at Rusland vil negte at give sit Minde dertil, venter man paa den anden Side, at Ruslands Svar vil være afgjort fredeligt, saa at Frygten for en Krig er fjernet for iaar, og hvem vil vel, i vor paa Omskiftelser saa rige Tid, bekymre sig om, hvad næste Aar kan bringe. Vist er det i ethvert Tilfælde, at Polakkerne ikke i den nærmeste Fremtid kunne vente nogen activ Bistand, og naar man betænker, at Lord Palmerston udtrykkelig har erklæret, at England ikke vil føre nogen Krig for Polens Skyld, synes de diplomatiske Underhandlinger i det polske Spørgsmaal at skulle danne en af de skammeligste Episoder i vort Aarhundredes Historie. Det er første Gang, at man seer tre Stormagter paa saa jammerlig en Maade understøtte deres Ord med Handlinger i en Sag, hvor de have den gode Ret og Folkenes Sympathi saa fuldstændigt paa deres Side. Med en med Harme blandet Forundring spørger man, hvorlænge de ville forblive rolige Tilskuere ved det forargelige Skuespil, som Rusland nu i tre Maaneder har opført. De kunne ikke unddrage sig Ansvaret for alle de Afskyeligheder, der begaaes i Polen. For at forstaae Betydningen af de russiske Noter, naar de ledsages af de blodige Commentarer, der hver Dag indløbe, udfordres der hele den uforstyrrelige Koldblodighed og den fornemme Formalisme, som Diplomaterne alene kunne lægge for Dagen. Man har hidtil dog stedse forlangt, om ikke en fuldstændig Ærlighed, saa dog et vist Sømmelighedshensyn hos de Cabinetter, med hvem man underhandlede, for at selv fjendtlige Nationer kunne anerkjende hinanden som Sønner af en fælles Civilisation. Men i samme Stund Keiser Alexander fylder sine Kundgjørelser med Forsikkringer om „sin Omhu for sine høitelskede polske Undersaatter", hjemsøger den barbariske Murawieff Polen med Ild og Sværd. Hver Dag, som Keiseren vinder ved Hjelp af sine philantropiske Udtalelser, benytte hans Haandlangere til nye Henrettelser. Og disse af Kjendsgjerninger saa vel understøttede Forsikkringer modtages af Vestmagternes Diplomater med den fuldstændigste Tillid og den dybeste Høiagtelse. I deres Øine vilde det jo ogsaa være affindig Gjerning, at fæste større Lid til en sørgende Nations Veeklager, end til Herskeren over alle Russeres Forsikkringer.

— Det engelske Parlamentsmedlem Roebuck har taget sit Forslag om Sydstaternes Anerkjendelse tilbage. Discussionen om Keiser Napoleons Udtalelser i denne Sag er saaledes bleven afskaaren, og Lord Palmerston har med stor Salvelse kunnet udtale det Haab, at intet Parlamentsmedlem for Fremtiden vilde indblande en fremmed Herskers Navn i Forhandlingerne. Men om der har fundet nogen Udtalelse Sted mellem de Franskes Keiser og det engelske Udenrigsministerium angaaende Sydforbundets Anerkjendelse førend forrige Efteraar, eller ikke, er endnu ligesaa uoplyst, som hvem Manden med Jernmasken egentlig var. Det er usandsynligt, at to uafhængige Medlemmer af det engelske Parlament skulde have sammensvoret sig for at fortælle et Eventyr, om hvis Usandhed man om et Par Dage vilde blive oplyst, og Keiserens Charakteer er saa godt bekjendt, at man trøstigt tør antage, at han ikke vilde have skaanet Roebuck og Lindsay, hvis de havde prøvet paa at spille ham et Puds. Sagens sande Sammenhæng er sikkert, at de omtalte Underhandlinger førtes directe med Lord Palmerston, uden at denne har anseet det nødvendigt at indvie Udenrigsministeren i Forholdene, og saaledes lader Spændingen mellem Premierministeren og Lord Russell sig ogsaa let forklare.

— Der kan nu ikke mere herske Tvivl om General Lees Hensigt med at gaae over Potomac. At dømme efter hans forskjellige Armeedivisioners Stilling og de Skridt, de have gjort, for at indtage denne Stilling, kan man slutte, at hvis hans Plan fik et heldigt Udfald, maatte Forbindelsen mellem Washington og Baltimore og de vestlige og nordlige Stater blive afskaaren. Disse Operationer vidne om et Mod, som man kunde fristes til at kalde Dumdristighed, hvis de udførtes af en mindre dygtig Mand, end General Lee, hvem man hidtil snarere har beskyldt for at være altfor forsigtig. Ifølge de seneste Efterretninger fra New-York har det alt længe forventede Sammenstød mellem General Lee og General Meade, der har afløst Hooker, nu fundet Sted. Et stort Slag er blevet leveret den 2den og 3die Juli. Ifølge de telegraphiske Meddelelser angreb Sydarmeen den 2den Juli Unionstropperne under General Reynolds ved Gettysburg og trængte dem tilbage paa Hovedstyrken under General Meade. Den følgende Dag fortsattes Slaget, og Meade melder i sin officielle Beretning, at Sydarmeen kastedes tilbage paa alle Punkter, medens Unionstropperne, der opnaaede store Resultater, dog have lidt meget. Efterretningerne, der komme fra New-York, gaae dog ud paa, at begge Parter efter Kampens Ophør synes at have befundet sig i de samme Stillinger, og naar man tager Hensyn til den pralende Maade, hvorpaa man pleier at omtale selv de uheldigste Slag, skal det ikke undre os, om det senere maatte vise sig, at de vundne Resultater ikke ere saa betydelige, som man paastaaer.

M.

Literatur.

— „Den danske Erobring af England og Normandiet", ved J. J. A. Worsaae. Vor nationale Historieskrivning er ikke saa rig, eller rettere sagt: den er saa fattig, at man nødvendigviis med Glæde maa tage mod et Værk, som det nærværende. Forfatteren har i Virkeligheden derved paa en smuk Maade givet et nyt Beviis paa sit grundige Kjendskab til den Deel af Nordens Historie, af hvilken han allerede gjentagne Gange tidligere har bearbeidet flere Afsnit (saaledes i „Minder om de Danske og Normændene i England, Skotland og Irland", „Meddelelser fra Normandiet og Bretagne", „Nye Oplysninger om Danelagen i England" osv). Det har, ifølge Forfatterens Forord, været hans Opgave, at give en, for første Gang fra et fuldstændigt, alsidigt og rigtigt Standpunkt tagen Beskrivelse af denne det danske Folks Bedrift, vistnok den i verdenshistorisk Betydning største, som vi kunne rose os af. Og netop det danske Folk har han villet hævde Æren; i Modsætning ikke blot til de fremmede Forskere, som have miskjendt Vægten af de Nordiskes Indflydelse overhovedet, men ogsaa ligeoverfor skandinaviske Forfattere, og da nærmest P. A. Munch, ved hvis Fremstilling netop det særligt danske Element ikke er kommet til den Ret, som det efter Prof. Worsaaes Mening bør have, i Henhold til de ældste og paalideligste historiske Kildeskrifter, og til de i selve England og Normandiet opbevarede danske Minder. Uden at lægge Dølgsmaal paa vore Forfædres Feil, deres Grusomhed og oprindelige Savn af Cultur, har Forfatteren da villet betone, saavel hvor stor, som hvor god deres Indflydelse blev i de Lande, hvor de fæstede Bo. Om Arbeidets videnskabelige Værd kunne vi her ikke udbrede os; Tilstrækkeligheden af de anvendte Kildeskrifter, deres kritiske Udrensning, Rigtigheden eller Sandsynligheden af de forefaldende Combinationer, hvor Kjendsgjerningernes Vei maa forbindes med en Bro paa Steder, der af Tidens Strøm ere bortskyllede — denne Sagens strengt videnskabelige Side maae vi lade ligge. Kun om den i sig selv eensidige, men for den større Almeenhed ikke mindre væsentlige æsthetiske Side, skulle vi tilføie et Par Ord. Det har været Forfat-

terenmagtpaaliggende, først og fornemmeligst at faae det Historiske frem og at udskille Sagnets Tildigtning fra Krønikens Virkelighed. Han er mere gaaet ud paa at give Stoffet, end Formen af hine Begivenheder, mere paa at skildre Hvad, end Hvorledes. Derfor maa man ikke vente udførlige Beskrivelser, der kunne tiltale Phantasien, ikke troe at finde en af de Aander, der med Lyst dvæle ved sindrigt at skue ind i Charaktererne og de bestemmende, individuelle Forhold, og som med Udholdenhed fordybe sig i Yttringerne af det personlige og sociale Liv. Maalet har, som sagt, været et andet; og Bestræbelserne for at fremdrage det blot Historiske vise sig navnlig i den ældre Tid, hvor dette i sig selv er mindre klart og mindre let at samle sammen. Saaledes er „Første Afdeling: Vikingetiden", mestendeels en Fremstilling af en uendelig Mængde Smaatog, og først Storheden af det samlede Resultat viser Betydningen af det Enkelte. Ulige mere tiltalende bliver da Bogens sidste Halvdeel, dens „Tredie Afdeling: De store Erobringers Tid", Begivenhederne i det ellevte Aarhundrede, Svend Tveskjægs og Knud den Stores minderige Tid. Men end mere udbreder dog Skildringen, og derfor maaskee end mere fængslende bliver Fortællingen, som dreier sig om de baade storartede og hurtige Omslag, der betegnes ved Hardeknuds, Ethelingernes, Harald Godvinsøns og Vilhelm Erobrerens Dage. Og om det end for den blot videnskabelige Skribent er farligt, paa et saadant Omraade at have en Medbeiler, som Bulwer (i hans talentfulde, paa engang dybt poetiske og i det Væsentlige historiske „Harald, Saxernes sidste Konge") — saa læser man dog ogsaa Prof. Worsaaes objective Fremstilling med Fornøielse; thi Stoffet er i sig selv mægtigt til at fylde Phantasien. (Gyldendalske Bogh. Forlag.)

Fig 1ere

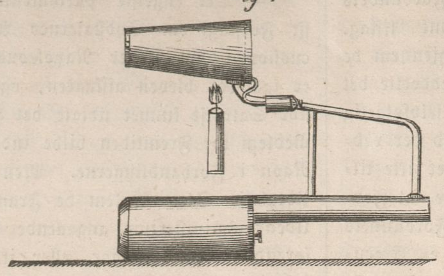

Fig 2

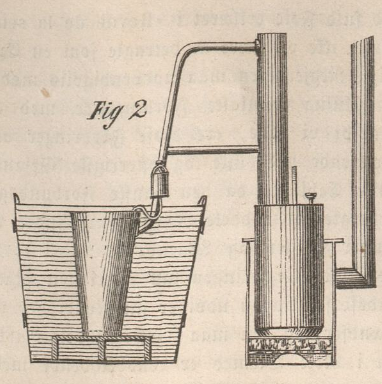

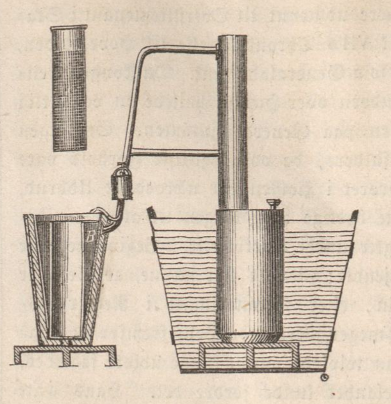

Carré & Co.'s Isfabrikationsmaskine.

At lave Kulde og Is ved Hjelp af Ild og Hede — ja, det lyder næsten som en Paradox; men i vor besynderlige Tid hører Dette vel ikke engang til det Besynderligste. En Franskmand, ved Navn Carré, har ialtfald opfundet og construeret en dertil anvendelig Maskine — naturligviis med Damp osv., og det viser sig, at denne hans Indretning saavel i andre Henseender er hensigtsmæssig, som navnlig billigere, end nogen af de Maader til Isfabrikation, som hidtil have været kjendte. Han har Maskiner, saavel til Brug under mindre Forhold, i Familiehuse og deslige, som ogsaa til Anvendelse i det Store, ved en vidtstrakt Industri. Paa den nylig afholdte Landmandsforsamling i Odense var der udstillet et Exemplar, med hosføiet detailleret Beskrivelse over den hele Fremgangsmaade. Denne Indvielse i de enkelte Mysterier skulle vi dog forbigaae, og kun antyde Principet, som er simpelt nok. — Det er noksom bekjendt, at Legemer forbruge Varme, for at gaae over fra fast til flydende Form, og atter fra draabeflydende til luftformig Skikkelse. Det veed den sorte Smed, som seer Jernet i Flammen blive først rødglødende, saa hvidglødende og dernæst bevæges som en lille Flod af Lava; det er ligesaa bekjendt for den elegante Dame, der helder Eau de Cologne eller en anden flygtig Vædske paa sin smertende Pande, og føler den brændende Hud køles, efterhaanden som Fordampningen foregaaer og Vædsken „forsvinder". Isen behøver Varme, for at blive til Vand — blot til Vand paa Nulpunktets Varmegrad; dette forbruger Varme for at naae op til de 100 Graders Kogepunkt, og atter igjen for at omformes til Damp. Hertil kommer, at en Forøgelse eller Formindskelse af Luftens Tryk paa Overfladen vanskeliggjør eller letter Vædskens Overgang, og at man jo, ved Hjelp af Dampkraft og stærke Kar, uden Vanskelighed kan gjøre dette Tryk paa Overfladen stærkere eller svagere.

Disse simple Naturlove benytter Carré ved en Art homøopathisk Fremgangsmaade: Smeden tilførte Varme, for at bringe Jernet til at flyde; Carré køler Vandet, der skal størkne til Is, ligesom Damen køler sin Pande. Han forbinder da en meget flygtig Vædske med Vandet, udsætter det for et saaledes afmaalt Tryk, at samme Fluidum (Ammoniak) udskilles og fordampes; dertil behøves jo en vis Masse Varme, som altsaa Vandet maa levere, og derved bliver dette til Is. Men med klog Sparsommelighed opsamles atter Ammoniaken, idet den ledes hen til et nyt Kar, og tvinges til at forbinde sig med noget andet Vand, hvorpaa den samme Proces gjentages — og saa fremdeles. Alle de practiske Smaagreb, alle de Forbedringer og Konstfærdigheder, hvormed Carré har udstyret sit Apparat, dem ville vi som sagt forbigaae. Verden vil være ham taknemmelig, naar den fra nu af, efter milde Vintere og i varme Sommere, for en billig Penge faaer Is i store Masser; at de Franskes Keiser har belønnet ham med Æreslegionens Kors, er da kun velfortjent. Selvfølgelig kunne ogsaa andre Gjenstande, som f. Ex. Champagne, Crème etc. ligeledes fryse. Carré & Co., rue Ménilmontant 149, forfærdige Maskiner af forskjellig Størrelse. Prisen paa et Apparat, der fabrikerer 4 Pund, er incl. Fragt og Told c. 120 Rd. og Omkostningerne ved Fabrikationen c. 1½ Sk. pr. Pund.

Gaade.

Hvilke tvende
Tal behænde
Kan Du vende
Om, saa Du et tredie faaer,
Som Du skrev ifjor, iaar,
Og — vil Gud, Du er ilive —
Atter skal adaare skrive?

Opløsning paa Gaaden i Nr. 198:

Urban.

Opløst af J. J. Helsingør, Guitarspilleren og S. i D. Præstegaard.
Opløst som „Innocens", af Fætter Georg.

Livsforsikrings-Anstalten

i Kjøbenhavn, under Statens Garanti.

I denne Anstalt kunne Forsikkringer tegnes, enten

1. paa Livstid, eller
2. paa et vist selvvalgt Aaremaal, saaledes
   a) at Forsikkringssummen kun udbetales, naar den Forsikkrede døer i Løbet af Forsikkringstiden, eller
   b) at Forsikkringssummen ogsaa udbetales, naar den Forsikkrede overlever Forsikkringstiden (Forsikkringer med Udbetaling i levende Live).

Erhvervelsen skeer enten ved Kapital-Indskud eller ved aarlige Præmier.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt enten til Anstaltens herværende Kasse eller til Agenterne i Provindserne, hvor saadanne findes ansatte; det sidste dog kun efter Anmeldelse.

Planer, Tariffer og Blanketter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Sammenlignende Oversigt imellem 2det Qvartal 1862 og 1863 med Hensyn til de til Livsforsikkrings-Anstalten gjorte Indskud (Kapital eller Præmier) og de fra samme udbetalte Forsikkringssummer.

Indtægt.	2. Qvartal 1862.	2. Qvartal 1863.
For livsvarige Forsikkringer, saavel nye, som i Præmier for tidligere udstedte Policer . , . .	56,473 Rd. 62 Sk.	59,150 Rd. 50 Sk.
For korte Forsikkringer, saavel nye, som i Præmier for tidligere udstedte Policer	3,721 — 87 -	3,432 — 78 -
Tilsammen	60,195 Rd. 53 Sk.	62,583 Rd. 32 Sk.

Udgift.	2. Qvartal 1862.	2. Qvartal 1863.
Forsikkringssummer efter Policer paa livsvarige Forsikkringer	21,400 Rd. » Sk.	50,500 Rd. » Sk.
Forsikkringssummer efter Policer paa korte Forsikkringer	1,800 — » -	2,500 — » -
Tilsammen	23,200 Rd. » Sk.	53,000 Rd. » Sk.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Om Tilberedning af Frugtviin

af J. Hameln. Priis 24 Sk.

Indhold: Apricosviin, Birkeviin, Blaabærviin, Blommeviin, Brombærviin, Enebærviin, Færskenviin, Hindbærviin, Hyldeviin, Jordbærviin, Kirsebærviin, Pæreviin, Qvæderviin, Ribsviin, Roviin, Slaaenviin, Solbærviin, Stikkelsbærviin, Tyltebærviin, Æbleviin eller Cider.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

Livrente- og Forsørgelses-

Anstalten, oprettet 1842 under Statens Garanti.

I denne Anstalt erholdes;

1. Forskjellige Slags Livrenter, indtil 1000 Rd. aarlig.
2. Forskjellige Slags Overlevelsesrenter, ved hvilke een Person som Forsørger kan efterlade Overlevelsesrenter indtil et samlet Beløb af 2000 Rd. aarlig, dog saaledes, at en enkelt Forsørget ikke kommer til at oppebære mere end 1000 Rd. aarlig.

Overlevelsesrenter kunne erhverves enten ved Kapital-Indskud eller ved aarlige Indbetalinger.

3. Opsatte Udbetalinger indtil 1000 Rd. eengang for alle, anvendelige til Brudeudstyr eller som Stillingssum. — Erhvervelsen skeer ved Kapital-Indskud eller ved Præmie-Betaling i et bestemt Antal Aar.

Alle Indbetalinger erlægges i Rigsmønt til Anstaltens herværende Kasse, hvorimod Udbetalingerne ogsaa kunne gjøres ved de kongelige Amtstuer.

Planer, Tariffer og Blanketter udleveres gratis paa Anstaltens Bogholder-Contoir, bag Børsen Nr. 10, aabent hver Søgnedag Kl. 10—2.

Sammenlignende Oversigt imellem 2det Qvartal 1862 og 1863, med Hensyn til de til Livrente- og Forsørgelses-Anstalten gjorte Indskud (Kapital eller Præmier) og de fra samme udbetalte Forsørgelser.

Anstaltens frivillige Afdeling.

Indtægt.	2. Qvartal 1862.	2. Qvartal 1863.
For Livrenter af alle Slags	18,406 Rd. 83 Sk.	28,453 Rd. 85 Sk.
— eventuelle Overlevelsesrenter, saavel nye som i Præmier for tidligere udstedte Policer	55,628 — 86 -	53,673 — 25 -
Tilsammen	74,035 Rd. 73 Sk.	82,127 Rd. 14 Sk.
Udgift.		
Livrenter af alle Slags .	36,672 Rd. 18 Sk.	37,422 Rd. 56 Sk.
Actuelle Overlevelsesrenter	40,330 — 62 -	43,641 — 23 -
Tilsammen	77,002 Rd. 80 Sk.	81,063 Rd. 79 Sk.

Anstaltens pligtige Afdeling.

Indtægt.	2. Qvartal 1862.	2. Qvartal 1863.
For lovbefalede Enkepensioner	44,381 Rd. 45 Sk.	48,086 Rd. 70 Sk.
Udgift.		
Lovbef. Enkepensioner .	11,495 Rd. 60 Sk.	12,725 Rd. 46 Sk.

Tidens brændende Spørgsmaal,

løst ved Springertræk.

Ak	man	man	vil	skabs	Fred,	Be-	Ti-
fød-	og	Krig?	om	kun	den	Mor-	vil
vil	nei!	mest	Skyld	skabs	svær;	hvad	har
hvad	tes	døe	ster	vang:	i	man	For
man	Slæg-	ne-	Mor-	end	Skyld	man	mig,
her	en	re-	at	Da-	For	sig.	om
ten	vil	Du	Mor-	ger	mo-	ger	Skyld
gang.	for	træn-	kun	spør-	skabs	til —	re

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 3die til den 16de Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
3die . .	16,1	19,0	12,4	72	27"11,45	8,17
4de . .	13,1	17,0	9,0	66	28" 0,59	0,88
5te. . .	13,9	17,6	9,6	50	28" 3,31	
6te. . .	16,0	20,5	9,4	56	28" 5,73	
7de . .	17,6	22,0	9,0	46	28" 4,31	
8de . .	18,2	24,0	13,4	45	28" 3,89	
9de . .	16,0	24,0	11,0	47	28" 4,50	
10de . .	17,8	23,5	9,0	47	28" 5,13	
11te . .	19,4	24,5	11,0	55	28" 5,14	
12te . .	19,8	25,0	11,6	55	28" 4,10	
13de . .	16,9	21,0	14,2	75	28" 2,13	
14de . .	16,5	20,5	13,2	52	28" 0,47	
15de . .	13,3	18,0	9,6	66	27"10,31	
16de . .	10,9	14,0	7,4	65	27"10,05	2,20

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Verdens-Barometret.

London	16 Juli	3	pCt.	Consols . . .	93 3/8.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	68. 70.
Wien	15 —	5	„	Metalliques	77. 20.
Berlin	„ —	3 1/2	„	Staats-Sch.	91.
Kjøbenhavn	17 —	4	„	Kgl. Obligat.	97.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 200. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 26. Juli 1863. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 4de Bind.

Indhold.

Johan Bernhard Grev Rechberg. — Nordisk Konstnerliv i Rom, af L. Dietrichson (sluttet). — Elefantordenen. — Dampsprøite-Prøverne i London. — Jernbanen til Klampenborg, af W. Bauditz. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Johan Bernhard Grev Rechberg.

Man har ofte sagt, og som oftest med Rette, at den østerrigske Statsmand har at kæmpe med Vanskeligheder, som ikke forekomme andetsteds, og det er ligeledes et Mundheld, at det østerrigske Diplomati flere Gange har skaffet Staten Provindser tilbage, som de østerrigske Soldater havde tabt i Kampen. Dersom der er nogen Sandhed i disse Ord, saa tale de unegtelig høit for den østerrigske Statsmandsviisdom eller maaskee rettere for den østerrigske Statsmandsfiffighed; thi deri ligger Forskjellen imellem politisk Viisdom og diplomatisk Fiffighed, at den første gaaer ud paa, med et fast og til Tidens Udvikling svarende Maal for Øie, at skabe Noget, medens det er Fiffighedens Opgave ved allehaande diplomatiske Kneb og Taskenspillerkonster endnu en kort Stund at holde det skjørnede Leer sammen i den samme Form, hvori den forefandt det. Après nous le déluge, har været Valgsproget for en Mængde østerrigske Politikere og navnlig for den Mand, som mere end nogen Anden kan siges at være Personificationen af den ægte stagnerende, conservative, habsburgske Politik, Fyrst Metternich. Men saa trøstesløst dette Motto end er for Statens videre Fremtid, saaofte har det i sin Anvendelse viist sig brugbart til at tilfredsstille Dieblikkets Krav, og det er disse kortvarige Triumpher, disse Seire, vundne med den politiske Balanceerstang i Haanden, som have skaffet de østerrigske Statsmænd deres store Renommee.

Det vilde iøvrigt være ubilligt, dersom man tilskrev de østerrigske Statsmænd en eiendommelig Forkjærlighed for denne stillestaaende Politik; den er snarere en nødvendig Følge af Statslegemets særegne Beskaffenhed, som vilde falde fra hinanden i utallige Stumper og Stykker, hvis der ikke over det Hele stod en Magt, som, ved at lade de forskjellige Momenter gjensidigt opveie og neutralisere hverandre, formaaede i alt Fald til en Tid at holde Mechanismen gaaende. Denne Magt ligger i den nedarvede Idee om en østerrigsk Keiserstat, i Statsbevidstheden, som er noget ganske Andet end Folkebevidstheden, og det er meget muligt, at en østerrigsk Politiker kun har Valget imellem at opgive Staten eller regjere den som hidtil ved et Centralisationssystem, der ender i selve Keiseren. Saalænge Nationalitetsprincipet endnu laa i Svøb og betragtedes som en Doctrin, der nærmest tiltalte Digtere og følsomme Gemytter, saalænge var der ikke nogen umiddelbar Fare for den østerrigske Stats Bestaaen, og i den Tid havde Administrationen og den politiske Organisation ogsaa en mere local Charakteer, end nu. Men alt eftersom de nationale Ideer udbredte sig videre, og fra Poesiens, Kathedrets og de politiske Festmaaltiders Verden sneg sig ind i Cabinetterne og undertiden fik Plads paa selve Thronerne, formørkedes den østerrigske Statshorizont mere og mere, medens det samtidig blev klart for Lederne, at de havde at vælge imellem en absolutistisk Heelstat, der endnu er i Besiddelse af store Hjelpemidler til at bevare sin politiske Stilling, eller en constitutionel Foederativstat, der maaskee er den ynkeligste af alle politiske Figurer.

Kan man nu ubetinget dadle de Mænd, der have valgt det første Alternativ? Ganske vist ikke, seet fra et østerrigsk Synspunkt, men til den nationale Morals gode Egenskaber hører det nu engang ikke at ville eller kunne see en Ting fra to Sider, og i dens Katechismus vil man derfor kun finde en i de dybeste Strubetoner udtalt Fordømmelsesdom over det specifik-østerrigske Regjeringssystem. Dette System har endnu en Side, som faaer en særdeles Betydning ved Bedømmelsen af dets Bærere. Der existerer i Østerrig Noget, som man kalder den habsburgske Huuspolitik, og om hvilken den nyere Historie kan tale næsten paa hvert Blad. Denne Politik er af en aggressiv Natur og lader sig ikke skræmme ved noget Nederlag. Ligesom Bjergboeren ofte maa standse og vende om ved en uoverstigelig Skrænt, et gabende Svælg, men dog bestandigt kommer tilbage til det for at søge en eller anden Overgang, saaledes har den østerrigske Politik bestandigt udmærket sig ved den udholdende Seihed, hvormed den ligger paa Luur for at gjenoptage Traadene i den Tanke, som den i Øieblikket har været nødsaget til at skyde tilside. Tydskland, Italien og Orienten have ofte været Vidne til denne Manoeuvre, thi Keiserstatens Beliggenhed er en saadan, at dens ydre Politik naturligt maa rettes imod disse Europas Brændpunkter. Men heraf har igjen Følgen været, at Østerrig i sit Forhold til de andre Stormagter har maattet anvende den samme Methode, som det bruger i sine indre Anliggender: det har maattet lænkebinde den ene Magt ved den anden, udsaae Mistillid og Skinsyge overalt, og derved søge et fast Støttepunkt for sin egen Magt. Dette Ligevægtssystem, som ogsaa har udstrakt sig til Partivæsenet, idet ikke blot de forskjellige Nationaliteter holdes i Tømme ved hverandre, men ligesaavel de Reactionaire ved de Conservative, de Liberale ved Demokraterne, har kun havt een Undtagelse, og det er den romersk-katholske Kirke. Kun imod denne opstiller man ikke nogen Modvægt; den opfattes som den herskende og som een af Statens virksomste Bundsforvandte, hvorfor denne ogsaa ved Afsluttelsen af det sidste Concordat har indrømmet Kirken uhørte Rettigheder.

Kirken og Staten ere altsaa de østerrigske Statsmænds Løsen; under Keiserstatens særegne geographiske og ethnologiske Forhold troe de, maaskee ikke med Urette, at disse to Grund-

Johan Bernhard Grev Rechberg, østerrigsk Udenrigsminister.

piller gjensidigt betinge hinanden, og det er med dette Synspunkt for Øie, at den Statsmandsskole har dannet sig, til hvilken ogsaa Østerrigs nuværende Conseilspræsident og Udenrigsminister, Grev Rechberg hører.

Iblandt de ældste tydske Adelsslægter findes ogsaa Navnene Rechberg og Rothenlöwen, som iblandt Andet eie store Besiddelser i Baiern. Den nuværende østerrigske Minister er den næstældste Søn af Grev Aloys v. Rechberg, som i 1849 døde i den høie Alder af 93 Aar.

Johan Rechberg er født den 17de Juli 1806, og da han ikke var Stamherre, blev der lagt særdeles Vægt paa hans Underviisning og Opdragelse, som Støtterne for hans Fremtidscarriere. Den unge Greve forstod meget hurtigt at vurdere sin Stilling, og da han hverken manglede Ærgjerrighed eller Evner, og tillige var udrustet med flere personlige Fortrin, saa gjennemløb han forholdsviis hurtigt de lavere Grader paa den diplomatiske Bane. I de forskjellige Poster, som den unge Diplomat beklædte, havde han havt Leilighed til at udvide sine Kundskaber og stifte fordeelagtige Bekjendtskaber; men endnu var han temmelig ubekjendt for det store Publicum. Dette skulde dog snart lære ham at kjende, og det første Indtryk var just ikke det gunstigste. Rechberg blev nemlig udnævnt til Civilcommissair ved de Executionstropper, som det tydske Forbund sendte ind i Churhessen, for at tvinge Befolkningen til at bøie sig under det reactionaire Regimente. Det blev rigtignok dengang sagt, at Greven kun høist ugjerne overtog denne Post, og at det var som Følge af gjentagne Ansøgninger, at han efter kort Tids Forløb afløstes fra den; men disse Undskyldninger vare dog ikke istand til at afvaske den Skamplet, som i enhver rettroende Tydskers Øine hefter ved alle dem, der directe eller indirecte havde Deel i de churhessiske Patrioters Undertrykkelse.

I 1851 overtog Grev Rechberg den vigtige Post som østerrigsk Internuntius i Constantinopel. Det lykkedes ham efter mange Vanskeligheder at komme til en Overeenskomst med den tyrkiske Regjering angaaende de ungarske Flygtninge, hvorved idetmindste Skinnet blev reddet, og Østerrigs Indflydelse paa Sultanens Cabinet ikke formindskedes. I de nærmest paafølgende Aar fik denne Omstændighed, under den orientalske Krig stor Betydning for Østerrig. Grev Rechberg havde imidlertid forladt sin Post, efter endnu at have gjort sig fortjent ved at reformere Østerrigs politiske Agentur i Orienten, og var gaaet til Italien, hvor det nu gjaldt om at lade det lombardisk-venetianske Kongerige lidt efter lidt gaae fra en militair Forvaltning over til en civil. I denne Stilling forblev Greven indtil 1855, da han i Friherre Prokesch v. Ostens Sted, udnævntes til Gesandt ved Forbundsdagen. Det er navnlig Rechbergs Virksomhed paa denne Post, som har skaffet ham Navn af Reactionens varme Tilhænger, idet man for en stor Deel tilskriver ham, at Forbundsbeslutningerne i Anledning af det hannoveranske Ridderskabs forfatningsstridige Protest, det churhessiske Spørgsmaal og det luxemburgske Forfatningsanliggende, vare holdte i en Aand, som kun lidet stemte med det tydsk-nationale Eenhedsparties Ønsker.

Da Krigen i Italien udbrød 1859, besluttede det østerrigske Cabinet sig til at opoffre Grev Buol-Schauenstein for at forsone Rusland, og i alt Fald sikkre sig dets Neutralitet. Grev Rechberg erholdt Udenrigsministeriet i hans Sted, og derved blev maaskee Rusland noget formildet; men hvad Østerrig vandt paa denne Side, tabte det ved den Charakteer, som Forholdet til Preussen antog. Allerede paa Manteuffels Tid, i de for Tydskerne saa sørgelige Olmützerdage, tilskrev man Grev Rechberg en stor Andeel i de Ydmygelser, som Preussen maatte underkaste sig, og senere havde Greven, som Gesandt i Frankfurt, med den daværende preussiske Gesandt sammesteds, nuværende Udenrigsminister Baron Bismark, havt Stridigheder, som det politiske Fjendskab gav en saa personlig Charakteer, at de dengang foranledigede Bismarks Tilbagekaldelse. Som Udenrigsminister fandt Grev Rechberg snart Leilighed til at give sin Stemning imod Preussen Luft, og det ovenikjøbet ved en Foranledning, som sikkrede ham den offentlige Menings Bifald i Tydskland. Som bekjendt tilbød Preussen sin Mægling i den italienske Krig omtrent samtidigt med Fredens Afsluttelse. I et Slags Manifest til Europa beklagede Østerrig sig nu paa en bitter Maade over, at Preussen havde ladet sin „naturlige Bundsforvandte" i Stikken, dengang dets Hjelp kunde have forandret hele Situationen, og at Berlinerhoffet, da det endelig kom saavidt, at det under en truende Form tilbød sin Mægling, i denne havde opstillet Betingelser, som vare mere ydmygende for Østerrig, end de, som den franske Keiser foreslog. Det preussiske Cabinet svarede herpaa i samme Tone, og Striden vilde maaskee have antaget større Dimensioner, hvis ikke en Sammenkomst imellem de to Herskere havde tilveiebragt et noget bedre Forhold.

Medens Grev Rechberg saaledes i sin ydre Politik fulgte i det gammeløsterrigske Fodspor, maatte han i Keiserstatens indre Anliggender gjøre Tiden nogle Indrømmelser, som hidtil dog rigtignok nærmest have figureret paa Papiret. Kun ugjerne skred Rechberg til den Opgave at tilfredsstille den saakaldte offentlige Mening, og det var kun draabeviis, at han vædede de vansmægtende Læber. Han nedsatte Commissioner i alle mulige Retninger, lovede Reformer i Administrationen, hvis Anseelse om muligt havde faaet Dødsstødet ved Underslæbshistorierne fra den italienske Krig, og tilstod Protestanter og Jøder nogle Lettelser i deres statsborgerlige Stilling. Forgjeves! den offentlige Tillid var saa langt fra at voxe, at den snarere tog mere og mere af, og Finantsernes Forvirring steg samtidig til en endogsaa i Østerrig ualmindelig Høide. Under disse Omstændigheder maatte Rechberg omsider tage sin Tilflugt til Sammenkaldelsen af Rigsraadet, og Ministeren erklærede i dette flere Gange, at „de bestaaende Forhold vare uholdbare og at Ministeriet var betænkt paa at slaae ind i en ny Retning". Denne nye Æra indviedes ved Diplomet af 20de October 1860, som dog væsentlig indskrænkede sig til en Oppudsning af den gamle stænderske Forfatning, og gav Agitationen i Ungarn frie Hænder, paa samme Tid som den lammede Kronlandenes Styrke. Ikke to Maaneder efter denne Forfatnings Emanation indsaae Regjeringen dens Uholdbarhed, og i December 1860 optoges Schmerling i Cabinettet, som Borgen for de constitutionelle Ideer, medens Rechberg fratraadte Conseilspræsidiet. De nærmeste Følger af denne Forandring viste sig i Schmerlings kort derpaa følgende Rundskrivelse, i hvilken han betegnede Østerrig som indtraadt i de constitutionelle Staters Række, lovede Borgerne Religions- og Samvittighedsfrihed, og erklærede, at Regjeringens Formaal gik ud paa „at stille Østerrigerne i Henseende til den borgerlige og personlige Frihed ved Siden af de Nationer, som have opnaaet den Berømmelse at tjene alle andre til Forbillede."

Med saadanne Grundsætninger skulde man ikke troe det muligt, at Ministeriet paa samme Tid kunde indeslutte baade Schmerling og Rechberg. Denne Sidste havde jo maattet opgive Conseilspræsidiet, men han beholdt Udenrigsministeriet, og da Forfatningen af 26de Februar 1861, trods dens liberale Tilsnit, ikke var istand til at samle Repræsentationen om sig, syntes den Tanke at ligge nær, at Østerrig kun kunde regjeres efter det gamle System. Endnu tumler imidlertid Schmerling med de indre Forfatningsanliggender paa sin Viis, medens Rechberg, hvad den ydre Politik angaaer, fortsætter de gamle Traditioner. Ifølge disse forsøger Østerrig endnu bestandigt at spille den første Rolle i Tydskland, Italien og Orienten, og for at kunne dette maa det slutte sig saa til en saa til en anden Stormagt. Følgen heraf er naturligviis, at Keiserstaten ikke af Nogen betragtes som en paalidelig Allieret, men befinder sig i en stedsevarende Isoleringstilstand, som vel er udholdelig i fredelige Tider, men som i en stor Krise kan blive Monarchiets Helsot.

E.

Nordisk Konstnerliv i Rom.

Nogle Bemærkninger af L. Dietrichson.

(Slutning.)

For Billedhuggeren er Rom saa at sige indbefattet i de to Punkter: Vaticanet og Capitolium — der driver han sit Studium, der ere Antikerne forsamlede. I Sammenligning med disse Skatte er selv Renaissancen med Michelagnolo af underordnet Betydning — end sige den Deel af den moderne Sculptur, der findes i Rom, saagodtsom Intet — et enkelt Værk af Thorvaldsen, nogle af Canova, af hvilke sidste tre høist uretfærdigt have faaet en udvalgt Plads sammen med Antikens Hovedværker i Belvedere, er Alt, der fortjener at nævnes. Den moderne italienske Sculptur er mest Haandværksvare, der kjøbes af de reisende Englændere — selv en Teneranis Værker formaae ikke at hæve sig til nogen anseelig Høide, og af dem skulle vore nordiske Konstnere, der have Thorvaldsens Arv at hæve, sandelig ikke lære Meget. Men Prøver af alle Verdens Forsøg i alle mulige Retninger, af hvilke Konstneren kan lære, hvad han skal flye, og hvad han skal følge, findes her nok af. Saaledes kan man, ved at gaae nogle Skridt til den engelske Billedhugger Gibsons Atelier lære, hvor farligt det er, at ville overføre det antike Princip om farvede Statuer i den moderne Konst.

Altsaa: lader os gaae til Antiken, der har begeistret saamange Aarhundreders Konstnere, og fremdeles vil begeistre den. Her have vi de belvederesske Skatte, der ere opstillede omkring den berømte Gaard med Springvandet: Apollon, Laokoon, Merkur, der minder om Polyklets Maneer, den berømte Torso — evige Glædeskilder med en frisk, kvægende Drik for det Sind, der er tilgængeligt for det Skjønne. Her have vi Braccio Nuovo, med den deilige Pudicitia, vel rimeligst en romersk Matroneportraitstatue, her Karyatiden, der er saa reent græsk, at man længe holdt den for at være fra Erechteums Karyatidehal, her Lysippus' Apoxyomenos, der først fandtes i 1849, Athleten, der skraber Sveden af sin høire Arm med en Strigilis — et besynderligt Beviis for, hvorledes et i sig uskjønt Moment ved en konstnerisk Behandling kan hæves til den høieste Grad af Skjønhed, her den sørgende Amazone, her Colossalgruppen: Nilfloden med de vidunderlig deilige Smaafigurer, der, personificerende hver Alen i Nilens frugtbargjørende Stigen, lege omkring paa Kæmpelegemet, her Minerva Medica og Praxiteles' Faun, i en deilig antik Copi. — Saa Chiaramontimuseet med den herlige flygtende Niobes Datter, maaskee, ved Siden af Lateranets Sophokles, Verdens skjønneste Gevandtstatue, og Lysippus' buespændende Amor. — Gaae vi saa til Galleria delle Statue, finde vi Praxiteles' Amor — denne Yngling, der endelig selv maa prøve sin egen Magt, og derved i et Nu er forvandlet fra den kaade Dreng, til den veemodig-skjønne Yngling, og som vel med Rette kaldes Vaticanets Genius — kunne vi nævne Alt? Zeus Verospi og den sovende Ariadne; det herlige Hoved: Zeus Otricoli, den knidiske Venus i en af dens fortrinligste antike Copier, Myrons Discuskaster — dog, jeg opholder mig forlænge ved at opregne, men i Erindringen forjager den ene den anden, eller fremlokker den ene den anden — og Den, som har seet dem, vil nok ved Mindets Hjelp kunne udfylde, hvad her mangler for at udvinde Resultatet, at Verden ikke eier Mage til et saadant Studerekammer for en Billedhugger.

Og nu Capitolium, med sin døende Fægter, Amazonen, Faunen, Amazonslaget paa Sarkophagen, og den capitolinske Venus — lad os dertil føie Villa Albanis Samlinger, og Villa Ludovisi med Barbargruppen og Junohovedet, der henrykkede Schiller saa stærkt — og vi kunne kun yderligere bekræfte, hvad vi have sagt. Men nu opstaaer for Sculpturens Vedkommende det Spørgsmaal: Saafremt man skal antage, at Sculpturen ikke i Antiken har udspillet, men skal bære nye Frugter for den nye Tid, og saaledes gjennem de forskjellige Landes Konstnere gaae over til at faae et Anstrøg af Nationalitet, af Indleven i Folkenes eget Liv gjennem monumentale Værker — hvorledes har da den i Rom studerende nordiske Konstner at forholde sig?

Til dette Spørgsmaal ledes man saa naturligt ved Betragtningen af den Indflydelse, man seer Antiken factisk udøve paa disse Konstnere. Det kan ikke negtes, at naar Øiet og Sjælen inddrikker dette reent græske Skjønhedsideal, saa er der noget uendeligt Forførende i at træde ind i Tryllekredsen, selv stille sig ind i Mythernes Verden, hvor det Skjønne ligger saa nær, hvor tusinde Motiver vinke En — og skabe græske Billedværker i græsk Aand og græsk Form, og af græsk Indhold. Vi have i de sidste Aar seet adskillige saadanne udgaae fra vore nordiske Billedhuggeres Studier, tildeels endog udmærkede Arbeider, og uden at træde den i Begyndelsen udtalte Sætning for nær, tør jeg spaae, at Mange snart følge efter; men hvormegen Dygtighed der end lægges i dem, hvormeget man end arbeider sig ind i den græske Fremstillingskreds, saa bliver den dog altid et Efterarbeide, der kan aabenbare stort Talent, men hvori den hos Konstneren hvilende Genialitet ikke kan komme til sin Ret — det græske Stof kan ikke under Undfangelsen henrive og begeistre sin Skaber; thi det er et ham oprindeligt fremmedt, gjennem Studium tilført Stof, der i de fleste Tilfælde senere under Udførelsen vil lade ham kold, hvis han ellers har Trang til at arbeide for mere, end de skjønne Former, har Trang til at arbeide for Udviklingen af visse i Tiden aabenbarede, men i Evigheden hvilende Tanker: hvis Arbeidets Poesi, dets indre Varme og Liv og den i Arbeidet indeholdte Næring for den Rod, hvoraf Konstneren selv er skudt frem, er ham det Helligste og Sandeste i Arbeidet; thi det er dette Liv og denne Varme, der skal bære hans Værk over Tidens Bølge, ligesom det var dette Liv og denne Varme, der gjorde den antike Verden stor.

Med eet Ord: Konstneren, der studerer i Rom, lader sig let altfor umiddelbart henrive af det antike Konstværk, han behandler det som en almeengyldig og tilstrækkelig Kilde for Aanden i den nye Tids Konst; men dette er Antiken netop ikke, medens den derimod er en almeengyldig og tilstrækkelig Lov for den skjønne Form. En saadan Skaben af græske Mythefigurer, som nu i Mængde udgaae fra Atelierne, er — Digtning paa anden Haand, ligesaa godt som den Digtning, der kun reproducerer en foregaaende. At Nutiden gjennem de antike Figurer kan udtrykke sine Ideer, sine Tanker, negtes ikke — men have de fleste af de Arbeider, vi her tale om, virkelig viist sig i den Grad at være imprægnerede af Tidens alvorligste, dybeste Tanker og Drømme, saaledes som Konsten skal give dem, og kan give dem, om den forstaaer sin Opgave?

Jeg hører Konstneren sige: Men hvilken Verden er saaledes skabt for Billedhuggeren, som den antike? Hvor — i hvilken Kreds kan jeg udfolde saadan en Rigdom af Menneskeskjønhed og Formfuldtendthed, som i den græske Oldtids Liv? Fra een Side betragtet er dette sandt; men han erindre, at hvad vi fordre er ikke, at han skal skye de græske Fremstillinger — vi ynde ikke Absolutisme og Prohibitivsystem, og allermindst i Konsten; hver skabe, hvor han føler sig hjemme, vi spørge ei om „hvad", men om „hvorledes"; hvad vi fordre er kun, at han da skal behandle Emnet saaledes, at det har Værd og Betydning for den Tid, hvoraf Konstneren selv er fremgaaet: derved viser han netop, at han virkelig er Konstner, og ikke blot Haandværker med konstnerisk Talent; uden at et Arbeide opfylder hin Fordring, kan det dog ikke heller tilfredsstille Konstneren selv:

„Denn wer den Besten seiner Zeit genug
Gethan, der hat gelebt für alle Zeiten.“

At lokke Konstneren tilbage fra den misforstaaede Maade at studere Antikerne, hvorved Antiken sluger Konstneren med Hud og Haar, uden nogensinde at gjengive ham modnere til den Nation, af hvilken han blev den anbetroet, skulde være Hensigten med denne lille Episode — ikke at anvise nogen anden Vei — en Konstner kan kun vise sig selv Vei; men at der i Tiden ligger en Trang, et Kald, der ogsaa maa tale høit til den bildende Konstner, ja næsten først og fremmest til ham — det er for klart til at behøve at antydes, og dette Kald kan han følge, enten han nu behandler græske eller barbariske Emner — blot han ikke opgiver sig selv, sin digteriske Frihed og bliver — Copist.

For Maleren endelig frembyder Rom, som hele Italien, foruden det rige Folkeliv og den herlige Natur, Samlinger af overordentligt Værd. Forholdsviis har dog her Billedgallerierne ikke den Betydning for Maleren, som de forhen nævnte Værker have for Architekten og Billedhuggeren; vistnok kan jo Studiet af Renaissancens Mestere indvirke betydeligt paa en Malers Maneer og techniske Dygtighed, men af hvad vi ovenfor have yttret, at Rom mere er skabt for at vække den i Konstnersjælen slumrende Poesi, end for at berige ham med technisk Færdighed, fremgaaer alt den secundaire, skjøndt dog saare vigtige Stilling, Billedgallerierne indtage for Konstnerens Studium.

Navnlig er det atter her Vaticanet, som fortrinsviis maa nævnes, enten man nu tænker paa Gallerier, eller monumentale Værker. Opstaaet derved, at de Franske under Napoleon I bortførte alt det Fortrinligste, de kunde finde, hvilket Rov senere blev tilbagegivet Paven, som, istedetfor at tilstille Eierne deres gamle Eiendom, oprettede dette Galleri, omfatter Galleriet kun fyrgetyve Billeder, der dog næsten alle ere Mesterværker. Rafaels sidste Arbeide Transfigurationen, hans Madonna di Foligno og Jomfruens Kroning, i hvilket sidste man navnlig kan see hans høie Overlegenhed, selv over hans bedste Discipel, Giulio Romano, hvis Billede over samme Emne hænger ved Siden, udgjøre Samlingens Perler ved Siden af Domenichinos, den hellige Hieronymus' Communion, Titians Madonna med Barnet, og Andrea Sacchis Romualds Syn, samt af det 15de Aarhundredes Konstnere, Peruginos Opstandelse og Fiesoles, Nicolaus' Legende. Men hvad der, ligesaameget som Galleriet, drager Malerkonstens Venner til Vaticanet, er de under Navnet Rafaels Stanzer og Rafaels Loggier bemalede Værelser og Corridorer. Stanzerne indeholde Kjernen af Rafaels monumentale Maleri, hans store Frescoer til Kirkens Forherligelse, i hvilke man ikke veed, hvad man mest skal beundre, Konstnerens Compositionsevne, eller hans Dygtighed til at forvandle de ham opgivne, for en Maler høist utaknemmelige, tildeels vel endog umulige Stoffer til disse herlige Fremstillinger.

Camera della Signatura med Disputa, den atheniensiske Skole, Parnasset og den geistlige og verdslige Ret, eller som Opgaven lød: de fire Faculteter; Stanza d'Eliodoro: Heliodors Fordrivelse af Templet, Messen i Bolsena, Petri og Pauli Aabenbarelse for Attila, Petri Befrielse, eller som Opgaven lød: Guds Mirakler til Kirkens Opretholdelse; Stanza dell' Incendio, Leo III's Eed, Karl den Stores Kroning, Branden i Borgo og Leo IV's Seir (udført af Disciplerne); Sala di Constantino, indeholdende Constantinslaget, Constantins Tale til Soldaterne, hans Daab, og Roms Overgivelse af Constantin til Kirken, i Opgaven: Den romerske Kirkes Grundelse — alle disse Arbeider høre, navnlig hvad Compositionen angaaer, til det Fortrinligste af den italienske Konst, og danne evigt mønstergyldige Grupper til stedse dybere og frugtbarere Studium for den tænkende Konstner, til evig Nydelse for enhver med Sands for det Skjønne begavet Sjæl. Ikke mindre vigtige ere Loggierne, der indeholde det gamle Testamente i Tagbilleder, den saakaldte Rafaels Bibel. Til Vaticanet slutter sig ogsaa Michelagnolos Malerier i det sixtinske Capel — — videre Nydelser og Studier kan man berede sig i Villa Farnesinas' af Rafael bemalede Loggier — Amor og Psyches Historie — endvidere i Palazzo Borghese, hvis Samling af Mesterværker omfatter Rafaels Gravlæggelse, Corregios Danae, foruden flere af Tizians Værker, i Palazzo Doria med smukke Claudo Lorrains, i Palazzo Corsini med Tizians berømte Portrait af Philip II, og hans Hieronymus, Murillos Madonna, Fiesoles Dommedag, Himmelfart og Pintsefest, i Palazzo Sciarra, hvor Rafaels Violinspiller og Tizians Bella findes.

Hvad de nordiske Maleres Studium af Samlingerne i Rom angaaer, da er det ikke særdeles omfattende, ialtfald ikke i den sidste Tid. Enkelte Konstnere have vel udført nogle Copier, og det tildeels med Mesterskab, men i det Hele taget er dette et mindre dyrket Felt, end man skulde vente. Vi beklage ikke dette for Malernes Skyld: saaledes som vi ovenfor have viist os at opfatte Roms Betydning for de her studerende Konstnere, kunne vi ikke Andet end fuldkomment billige, at det hovedsagelige Studium gaaer i en anden Retning, mere vender sig mod Natur og Folkeliv, naar det blot gjør dette tilgavns!

Derimod beklage vi af en anden Grund Galleriernes ringe Frekvents af copierende Konstnere. Der er Intet, som saaledes vækker Interessen for Konstens historiske Udvikling, for det henfarne Store, der har efterladt sine Værker til senere Slægter, der er Intet, som giver en liden Nation, som endnu ikke er rig paa originale Konstnere, den Følelse af Familieskab og indre Sammenhæng med Konsten i Egenskab af verdenshistorisk Aabenbarelse, som Tilgængeligheden til de store Mesteres Værker gjennem gode Copier — Olie eller Aqvarel — den sidste Art af Maleri kan ofte i en vidunderlig Grad gjengive navnlig Frescoens Tone og Indtryk; ja, jeg erindrer mig aldrig at have seet nogen fuldstændigere Gjengivelse af et Frescomaleri, end Toschis Aqvareller af Correggios Genier, i Palazzo Farnese i Parma. — Det var Noget at tænke paa, at samle og gjøre let tilgængeligt for Publicum et Galleri af Italiens Mesterværker i Maleriet — gjennem gode Aqvarelcopier, hvorved man maatte gaae systematisk tilværks. Et motiveret og i Detail udført Forslag til et saadant Foretagende hører ikke herhid; men engang at optage det og gjennemføre det for de Perioders Vedkommende, som vi benævne den før-rafaelske Konst (Cimabue — Giotto — Orcagna — Gaddo Gaddi — Benozzo Gozzoli — Fiesole — Botticelli — Filippo og Filippino Lippi — Luca Signorelli — Masaccio — Fra Bartolomeo — repræsenterede i Florents,) gjennem Blomstringstiden: (Lionardo — Michelagnolo — Rafael [Rom] — Correggio [Parma] — Tizian — Giorgione — Tintoretto — Paolo Veronese [Venedig]) over Eklektikerne og Naturalisterne (Caraccierne — Guido Reni — Quercino — Domenichino — Caravaggio [Bologna]) til den senere italienske Konst (Carlo Dolce — Battoni) — vilde være en fortjenstfuld Gjerning af Den, der følte sig Kaldet voxen.

Imidlertid vilde allerede en hyppigere Benyttelse af Galleriernes Skatte til Copieren og Studium kunne ibringe Copier i Omløb i Norden, der, naar de vare udførte med Udvalg og med konstnerisk Tact og Dygtighed, selv i ringere Antal vilde virke til et gavnligt nærmere Kjendskab til de store Mestere, end det, selv gode Stik kunne frembringe.

Dog — Grunden til denne ringe Benyttelse af Gallerierne er en dobbelt: deels er Adgangen temmelig vanskeliggjort og rigelig benyttet af en Mængde Haandværker-Copister, der sælge en masse og bringe Copier og Copister i Vanrygte, deels har den nordiske Maler i Rom det, som ligger ham nærmere og er ham vigtigere; dog skulde ingen Konstner, og navnlig ingen nordisk Konstner, der i sit Hjem er saa lidet forsynet med Originaler, forlade Rom uden at have copieret eet eller et Par Billeder af en fremragende Mester, hvis Maneer tiltaler ham. Han vilde deraf blandt Andet kunne lære at afdøe fra adskillig moderne Manierertheđ, der saa let klæber ved, ligesom det er den store Opgave, den store Betingelse for at studere Rom, for at nyde Rom, for at see Rom: at afdøe fra alt Smaat, for ene at leve med det Store, som lever i alle Tider og „haver den Skjebne, det aldrig kan døe.“

Elefantordenen.

Elefantordenen, den fornemste af de danske og jævnbyrdig med de berømteste fremmede Ordener, er tillige et af Europas ældste Hæderstegn, ihvorvel man, for at hævde dens Ry for Ælde, ikke behøver, som Nogle have gjort, at føre dens Oprindelse heelt tilbage til Middelalderens Tider.

Det første Spor til den maa søges i et af Kong Christian I i Aaret 1457, sandsynligviis i Anledning af hans Kroning som Sverigs Konge, stiftet geistligt Broderskab, hvis Medlemmer Kongen skjenkede en særegen Prydelse, en Guldkjæde der skulde bæres om Halsen, til Tegn paa, at de vare optagne i Samfundet. Dette Broderskab blev siden sat i Forbindelse med det af Christian I i Aaret 1459 indstiftede Hellig tre Kongers Capel ved Roeskilde Domkirke, der i Aaret 1462 blev høitideligt stadfæstet af Pave Pius II. Da Kong Christian senere, i Aaret 1474, foretog sig den bekjendte Reise til Rom, udvirkede han endyderligere Pave Sixtus IV's Stadfæstelse paa Forbindelsen imellem det oprindelige Broderskab og Hellig tre Kongers Capellet, og fik ved denne Leilighed tilkjendt Samfundets Medlemmer adskillige Forrettigheder, hvoriblandt ogsaa var det i hine katholske Tider særdeles vigtige Privilegium, at de Medlemmer, der paa visse bestemte Dage besøgte Capellet, skulde have fortrinlig Adgang til deres Synders Forladelse.

Alle Medlemmer skulde bære et „Selskaff“ (societas) eller Ordenstegn, der, hvis de tillige vare Riddere, bestod i en prægtig forgyldt Kjæde, medens de Andre af ringere Værdighed skulde bære den uforgyldt.

Denne Kjæde var allerede fra første Færd af et særeget og virkeligt Ordenstegn, og blev ingenlunde tildeelt Enhver, der modtog Ridderslaget af Kongens Haand, som Noget, der ligefrem fulgte af denne Udmærkelse. Til Beviis herfor kan blandt Andet anføres en gammel Beretning om den Maade, hvorpaa Christian I paa sin Hjemreise fra Rom, medens han underveis opholdt sig nogen Tid i Mantua, slog en italiensk Adelsmand, ved Navn Filippus Nouolonius til Ridder. Det hedder nemlig i denne Beretning, at Italieneren i en stor Forsamling af høie geistlige og verdslige Herrer holdt en skjøn latinsk Tale til Kongen, hvilken han endte med disse Ord: „Derfor beder jeg Dig, o vældige Konge! at Du vilt endnu værdes til at slaae mig til Ridder med dit ædelig blanke Sværd og bepryde mig siden med din Gave og skinnende Guldskind, som Sædvane er, da fanger Du deraf evindelig Priis og Ære.“ „Der han havde dette sagt,“ hedder det endvidere, „da slog Kong Christjern hannem til Ridder og gav hannem en deilig Selskaff af Guld.“ Af denne Beretning fremgaaer det klart, at man har skjelnet strengt imellem at blive slaaet til Ridder og at blive hædret med Kjæden, hvilket Sidste var et eget selvstændigt Udtryk for den kongelige Naade.

Den første skriftlige Underretning om Kjædens Form findes i den bekjendte Aarhuusbisp Ove Bildes Brev til Christian III's Cantsler Johan Friis, hvor det hedder: „—och att die, som i samme orden wore, motte och schulde bære itt selschab, som var gjort udi lignelse effter Elefant-diur, og itt Spegell under udi samme selschab, udi lignelse med en blodige torne Krone og tre blodige nagler in honorem et memoriam passionis Domini Jesu Christi Salvatoris nostri.“ Rigtigheden heraf stadfæste flere Billeder af fremmede Adelsmænd, der have erholdt dette Udmærkelsestegn af Kong Christian I; paa dem har nemlig Kjæden overalt en Form, der ganske svarer til Ove Bildes Beskrivelse. Hvorfor netop Elefanten blev valgt til Broderskabets Ordenstegn, er derimod en Gaade, som ingen Grandsker hidtil har formaaet at løse; man er her blottet for ethvert endog kun nogenlunde sandsynligt Udgangspunkt, og det maa derom, som oftere, gjelde, at den Steen, man ikke formaaer at løfte, skal man kjønt lade ligge.

Om Christian den Førstes Søn og Efterfølger Kong Hans vidner Ove Bilde i ovennævnte Brev til Johan Friis: „Og drog og bar Konning Hans forn^te^ Selschab altiid till sin døde dag og alle høytidelige dage og wærdschaber og holdt samme selschab udi stor ære og wærdighed, som mangen nu will witterligt er, og tog Konning Hans udi samme orden og bröderschab med sig Gamble Konning Hinrich aff Engelland og Kongen aff Schottland, Hans Søstersøn, og sende dennem bode forn^te^ Selschab, huilcke som och holdte samme orden og bröderschab og Confæderatz, med hannem till dieris døde dag med ser willie, wenschab og Kierlighed.“ At det Broderskabstegn, Kong Hans bar og uddeelte, ligeledes har været en Elefantkjæde, sees iblandt Andet af hans Steengravmæle i Odense, hvor han findes afbildet, smykket med et Baand, hvorpaa der er trykt en Kjæde, sammensat af Elefanter og andre Figurer. Ogsaa Kong Christian II skjenkede Elefantkjæden til Flere, deriblandt Henning Valkendorf, Faderen til den siden saa navnkundige Rigshofmester Christoffer Valkendorf.

I den nærmest paafølgende Tid, under Kongerne Frederik I og Christian III, uddeeltes derimod intet Broderskabstegn, hvilket ganske naturligt havde sin Grund i den Omstændighed, at Ordenen, ifølge dens reent katholske Oprindelse, nu ikke fandtes passende til at gives som en sær Naadesbeviisning af Konger, der satte sig til Opgave at knuse Katholicismen og indføre Reformationen i Danmark. Uden derfor nogensinde at være bleven udtrykkelig ophævet, maa Elefantordenen betragtes som ikke længer bestaaende, indtil Kong Frederik II, omtrent samtidig med den franske Helligaandsordens Indstiftelse, paany kaldte den tillive og uddeelte den, første Gang i Odense, den 3die Mai 1580, i Anledning af Slesvigs Forlehning til Kongens Farbrødre Adolf og Hans dens Ældre, og fra den Dag af har Elefantordenen uafbrudt bestaaet som Ridderorden, skjøndt den er undergaaet flere Forandringer, ikke blot med Hensyn til dens ydre Form, men ogsaa til dens hele indre Organisation.

Dens første Form efter Gjenfødelsen see vi os istand til nøiagtigt at kunne angive, da der i den chronologiske Samling paa Rosenborg findes et Exemplar af Ordenen, der er baaret af Kong Frederik II selv. Elefanten, der er temmelig flad, er af Guld, med blaa og rød Emaille, og prydet med forskjellige Forziringer. Paa den ene Side sees i en Medaillon Kongens Brystbillede i Profil, og nedenunder findes i blaa Emaille Bogstaverne M. H. Z. G. A. (Kongens Valgsprog: „Meine Hoffnung Zu Gott Allein“); paa den modsatte Side sees, ligeledes i en Medaillon, de kronede Bogstaver F. S. (»Fredericus Secundus«) og nedenunder, i blaa Emaille, Bogstaverne T. I. W. B. („Treu Ist Wild-Brat“, Kongens andet Valgsprog). Elefanten hænger i en lang, overordentlig fint udarbeidet Guldkjæde, der er prydet med en utallig Mængde smaa Rosetter.

I Begyndelsen af sin Regjeringstid bar Kong Chr. IV selv Elefantordenen omtrent som hans Fader havde baaret den, men i en lang Aarrække vides han ikke at have tildeelt Nogen den. Efterat han i Aaret 1616 havde indstiftet den væbnede Arm, forbandt han denne Orden med Elefanten. Denne Forbindelse blev imidlertid ikke af lang Varighed; thi allerede den 25. Octbr. 1634, den udvalgte Konge Prinds Christians Bryllupsdag, uddeelte han kun Elefanten, uden den væbnede Arm, til 12 Adelsmænd, (deriblandt Corfitz Ulfeld), og fra nu af fik Elefanten at gaae paa egne Been for Frem-

tiden. Ordenstegnet bestod under Chr. IV af en hvid Elefant med blaat Dække, smykket med Taffelstene. Taarnet viste paa den ene Side Kongens Billede, paa den anden Side hans kronede Navnetræk. Hans Søn, Frederik III, foretog nogle mindre Forandringer ved den; saaledes bar han den f. Ex. i et blaat Baand om Halsen, ikke som tidligere i en Guldkjæde; det var ogsaa under ham, at Ordensstjernen først kom i Brug (den var prydet med to Kroner og Kongens Valgsprog: Dominus providebit). (Jevnf. ved denne korte Fremstilling: Münter „Undersøgelser om de danske Ridderordeners Oprindelse“, E. C. Werlauff „De hellige 3 Kongers Kapel i Roeskilde Domkirke“ S. 22 o. fl. og samme Forfatters: „Om Stiftelsen af en Ridderorden for Norge“). Vi ere da komne til den Konge, fra hvem Elefantordenens nuværende Indretning skriver sig.

Det var en ligefrem Følge af den nyere Tingenes Orden i Danmark, efterat dets Herskere vare blevne enevældige Konger „af Guds Naade“, at man fremdrog og tillagde Alt en sær og forøget Betydning, der paa nogen Maade kunde tjene til Kongemagtens Forherligelse og knytte Enhver, der vilde opnaae Glands og Hæder, til Kongen, som den Sol, hvorfra alle Straaler udgik. Navnlig var dette Tilfældet under Christian V, Ludvig den Fjortendes Samtidige og Beundrer. Dette var f. Ex. Grunden til, at da den forhen saa mægtige danske Adel var knækket, var en ny Slægt, mest af fremmed Oprindelse og for Størstedelen indforskreven fra Tydskland, og saaledes ene og alene afhængig af den kongelige Naade, pludseligt skudt op i den gamle Adels Sted — det var ligeledes af den Grund, at den ældgamle Danebrogsorden var bleven fornyet den 12. Octbr. 1671 (og kun ventede paa sine Statuter, som den fik den 1. Decbr. 1693) — hvorfor skulde da ikke ogsaa den gamle berømmelige Elefantorden blive en funklende Ædelsteen i den nye Kongekrone? Og det blev den! Ogsaa den kom til forøget Hæder og Værdighed den 1. Decbr. 1693.

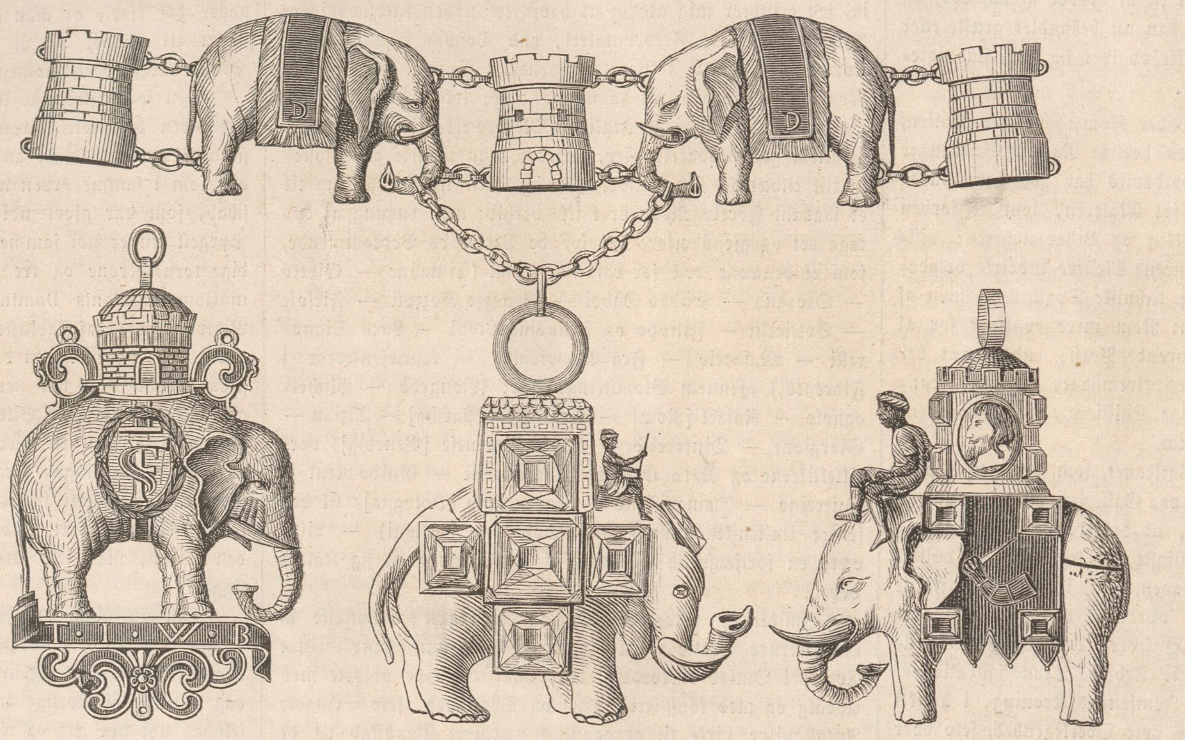

Elefantordenen under Kongerne Frederik II, Christian IV og Christian V.

Paa denne Dag stadfæstede nemlig Kong Christian V de endnu for Elefantordenen gjeldende Statuter. Ifølge disse bestaaer det almindelige Ordenstegn af en hvid emailleret Guldelefant, med et rødt emailleret Taarn paa Ryggen, og prydet med et Kors af Diamanter paa Siden. Den bæres ved høire Hofte i et bredt blaat Silkebaand, som hænger over den venstre Skulder. Paa venstre Side af Brystet bæres en ottestraalet sølvbroderet Stjerne, i hvis Midte findes et Sølvkors paa rød Fløilsgrund. Paa Ordensdagene, eller ved andre særdeles Høitideligheder, naar Ridderne ere iførte den egentlige Ordensdragt, bæres Elefanten midt paa Brystet i en prægtig Kjæde, sammensat af Guldelefanter og Taarne. Hver Elefant er forgyldt og har et blaat emailleret Dækken, kantet med Guldfryndser, og med et latinsk D (Dacia) paa den ene Side. Kjæden hænger om Halsen ovenpaa Ordensdragten. Denne er for Ordensherren: Sølvstykkes-Trøie og Beenklæder, syede efter den oprindelige spanske Ridderdragts Mode, hvide Silkestrømper med guldbroderede Knæbaand, og en sort Fløilsbarret med hvide nedhængende Fjer, i hvis Midte atter findes en liden sort Fjerbusk (Aigrette). Ridderkappen, der er af carmoisinrødt Fløil, er foret med hvidt stukket Atlask; den er prydet med en meget bred Krave, ligeledes af hvidt stukket Atlask, har en stor Stjerne paa venstre Brystside, og et langt Slæb. Ned fra Halsen, hvor Kappen sammenhægtes, hænge to lange Snore af Guld, med en Guldkvast paa hver Ende. En lignende Dragt bære de øvrige Riddere, kun med den Forskjel, at Trøie og Beenklæder ere af hvidt Silketøi med indvævede Guldblomster, at Barrettens Fjer ere hvide og røde, medens Fjerbusken i Midten er hvid, og endelig, at de foran nedhængende Snore med Kvaster ere af Guld og carmoisinrødt Silke. Med Hensyn til Dragten er endvidere at bemærke, at ikkun fyrstelige Personer have Ret til at bære langt Slæb. — Antallet af Ordenens Medlemmer, Hans Maj. Kongen iberegnet, er for Tiden 60. 1ste Januar er Elefantriddernes Ordensdag, ligesom 6te Octbr., vor Konges Fødselsdag, er fælles Høitidsdag for den og Danebrogsordenen. Den sidst udnævnte Elefantridder er H. M. Georg den Første, Grækernes Konge.

I den chronologiske Samling findes flere, af de afdøde danske Konger baarne Exemplarer af Elefantordenen og andre i Forbindelse med denne staaende Gjenstande. Vi skulle, foruden paa de her afbildede Ordenstegn, gjøre opmærksom paa et ret mærkeligt Klædningsstykke fra Kong Christian V's Tid, nemlig en rød Silketrøie med indvævede Sølv-Elefanter og Stjerner, efter al Rimelighed et Slags projecteret Ordenstrøie fra Ordenens Fornyelsestid. Fra samme Konges Tid findes endvidere nogle Exemplarer af de Elefanter, der ved hin Leilighed forelagdes Kongen, da han skulde bestemme Ordenstegnets Form, og endelig er der fra Christian V's Tid en sort Busk af Heirefjer, der sandsynligviis har siddet i Kongens Barret. Fjerholderen er af Guld, i gjennembrudt Arbeide, besat med Diamanter og smukt emailleret. Sluttelig skulle vi fremhæve en overordentlig kostbar og smukt forarbeidet Elefant, der har tilhørt Kong Frederik V. Dækket er

Dampsprøiteprøverne i Krystalpalladsets Park ved London.

Banegaarden ved Klampenborg, tegnet af Carl Baagøe.

Kjøbenhavns Station for Klampenborg Banen, tegnet af C. V. Nielsen.

af slebne Saphirer, paa den ene Side smykket med Kongens Navnetræk i smaa Brillanter, paa den anden Side med et Kors af meget store Brillanter, medens Taarnet er besat med slebne Rubiner, Alt udført i det i Juveleersproget saakaldte Brolægningsarbeide.

C. A.

Dampsproite-Proverne i London.

Det er ogsaa kjedeligt — sagde jeg til mig selv, da jeg forleden gik over Kongens Nytorv og saae Brandcorpset exercere — at vi ikke herhjemme have en Duke of Sutherland! Saaledes hedder nemlig Formanden for den londonske Comitee til at udfinde og belønne de bedste Dampsprøiter. Den store Ildebrand og Mr. Braidwoods Død gave Signalet til en almindelig Misfornøielse med Londons Brandvæsen, der kort Tid forinden var blevet lovpriist af Enhver, og anført overalt som et Mønster til Efterlignelse. Man siger vel, at Propheten ikke agtes i sit eget Land, og at Mandens Værd først rettelig erkjendes efter hans Død — men begge disse Ordsprog gjorde Mr. Braidwood til Usandhed; han var netop agtet høit i sit Land, og man vil ikke ret erkjende hans Værd nu, efter hans Død. Han faldt med sit System, og det var maaskee en Lykke for ham; thi han vilde ikke troe paa Dampsprøiten, han var næsten dens Modstander, og dog — derom ere Alle enige — maatte der Damp til, da man ikke vilde lade sig kue af Ilden, som sidste Gang. I Capitain Shaw, den nye Chef for Londons Brandvæsen, en Militair og Fremskridtsmand, fik man en Fører, der kunde række Haanden til alle de Forbedringer, som de i Sagen Interesserede, baade Amateurer og Assurandeurer, vare betænkte paa at indføre.

Som allerede flere Steder omtalt, var ikke mindre end 700 Lstrl. udsat som Præmier for de bedste Dampsprøiter, og store, bekostelige Tilberedelser vare trufne til Concurrencens Afholdelse. Af denne Concurrence, som fandt Sted i Krystalpaladsets deilige Park den 1ste, 2den og 3die Juli, og hvortil ikke mindre end tre Dampsprøiter havde indfundet sig fra Nordamerika, for at kæmpe med de sex fra London indtegnede, skal jeg, i Egenskab af Dienvidne, søge at give et Billede, uden at indlade mig paa de Enkeltheder, der blot have Interesse for Sagkyndige og Mænd af Faget.

Da jeg den første Dags Morgen, 10 Minutter før 9, saagodtsom ene stod udenfor Krystalpaladsets Indgang, som „første Sprøite", ventende paa Barrierens Aabning Kl. 9, tænkte jeg et Dieblik paa, hvor ofte jeg havde leet ad den Flok, der om Søndagen venter udenfor Tivoli — jeg var aabenbart ikke bedre end de — jeg havde et Slags Frygt for ikke at komme tidsnok. Forsynet med Capitain Shaws altformaaende Adgangskort stod jeg snart paa Kamppladsen, hvor man havde truffet og fremdeles var især med at træffe storartede Tilberedelser. Dampmaskinerne vare paa den indhegnede Plads, der snart til yderligere Sikkerhed omgaves med det fornødne Antal Policemen. Capitain Shaw og the Duke vare overalt — de til hver Maskines Betjening tilstedede fem Mand syslede travlt med deres Arbeide, thi Kl. 10 skulde Prøven begynde. Man havde valgt den smukke Plads under et af Vandfaldene, saa at Sprøiterne toge Vandet fra det fem Fod dybere liggende Bassin og sendte det op mod de paa de øvre Terrasser opstillede Skiver. Disse vare runde Seildugshætter, af omtrent sex Fods Diameter, med spidst tilløbende Afledningsslanger, der hver endte i sin Beholder, saa at man kunde see hvormeget Vand, der kastedes ind af hver. Høiden var henved 40 Fod, og Afstanden mellem Sprøiten og Maalet omtrent 100 Fod. Det gjaldt om, hvem der først fik sin Damp op og kom i Gang, samt derefter først fyldte 1000 Gallons i sin Beholder. Da det var at forudsee, at Vinden vilde fortrædige de udsendte Straaler, og sprede en heel Deel af deres Indhold, havde man meget fiffigt, for at det for den Ene Spildte ikke skulde komme den Anden tilgode, udspilet mindre trekantede Seil imellem hver Skive. Det Hele frembragte Indtrykket af en Veddeløbsdag — Maskinfolkene vare Jokeierne og Maskinerne Hestene; man havde traineret dem, pudset dem, veiet dem, man lagde nu sidste Haand paa Værket, og sørgede navnlig for, at Maskinerne kom til at staae stødt og fast, samt for, naar Signalet gaves, hurtigst muligt at kunne gjøre Fyr, og faae sin Maskine i Gang. Det forstaaer sig — det var ingen Klodrian, der havde lagt tilrette under Kjedlen med Fyrrepinde og Spaaner, og det var formodentlig ogsaa kun een Svovlstik, der gjorde den sidste Gjerning, da Signalet til Fyr blev givet. Dieblikket var meget spændende, og der er uden al Tvivl indgaaet mange Veddemaal. Hvad mig angaaer, satte jeg en saa fast Lid til den lette, blanke Amerikaner, at jeg gjerne havde holdt Noget paa den, i alt Fald saalænge Talen blot var om „at faae Dampen op i en Fart", thi deri troede jeg virkelig ikke, at Nogen skulde kunne overgaae »Brother Jonathan«, men jeg tog Feil — maaskee havde det generet ham, at Kjedlerne Dagen forud vare prøvede, og at Sikkerhedsventilerne før Forsøgene bleve stillede saaledes, at intet større Tryk, end det, der behøvedes til almindeligt Arbeide, kunde anvendes; nok er det, at Amerikaneren blev den Sidste her, som ved de senere Forsøg. — Strax ved Prøvens Begyndelse deeltes Opmærksomheden ved et temmelig ualmindeligt Optrin. Det var den bekjendte Brændeviinsbrænder Capitain Hodges fra Lambeth, som mødte med sine tre Sprøiter — hvoraf den ene var en meget stor Dampsprøite — der alle vare kjørte derud de otte engelske Miil samme Morgen. Dampsprøiten var forspændt med to af de store, stærke Bryggerheste, som Kjøbenhavnerne ville mindes fra Mr. Airds Vogne. Den anden Sprøite, en af de bedste Haandsprøiter, blev trukket af to smukke Heste af almindelig Størrelse, og den tredie, det paa sidste Udstilling foreviste Pragtexemplar af en Sprøite, som Lambeths Indbyggere skjenkede Capitain Hodges, til Erkjendtlighedstegn for hans altopoffrende Iver til Menneskelivs og Eiendoms Bevarelse mod Ild, forspændt med fire deilige, røde Blodsheste, kjørte Capitainen selv i egen høie Person og i fuld Uniform, omgiven af sin Stab, deels siddende og deels staaende paa den smukke Vogn. Jeg kan vel sige i høie Person, thi han er en Karl, der holder sine sex Fod, og af tilsvarende Drøihed. Han lod sig siden veie i min Overværelse, og veiede 318 Pund med Uniform, men da han syntes, det var formeget, trak han Støvlerne af, og viste os, at de veiede den Bagatel af 28 Pund — desuden protesterede han mod at blive veiet ned ad Bakke og fik Vægten dreiet saaledes, at det blev op ad Bakke, dog var Forskjellen ikke stor. Denne Mand har paa sit Fabrik et Vagttaarn, hvor der holdes Brandvagt, og betaler desuden to Guineer til Den, der først melder ham en Ildløs. Da jeg før udbrød: „Det er kjedeligt, at vi ikke have en Duke of Sutherland«, kunde jeg ogsaa have sagt: det er kjedeligt, at vi ikke have en Capitain Hodges; thi de bidrage hver paa sin Viis til den gode Sags Fremme. Dem Begge har jeg dog nu mistænkt for, at det ikke saa udelukkende er den gode Sag, de tjene; de have hver især en vis Tilbøielighed til „at faae Dampen op" paa usædvanlige Tider, og det fortælles som ganske sikkert om the Duke of Sutherland, der forøvrigt med sine lange „Suk"støvler og sin vaade Dyffel slet ikke saae ud som en »Duke«, at han betaler Locomotivførerne paa en af Banerne for at lade ham kjøre Locomotivet, og derefter spiser til Middag med dem. Man mener endog, at han, hvis han kun havde Valget mellem at være the Duke of Sutherland og Locomotivfører, uden mindste Betænkning vilde vælge det Sidste.

Det noget Eensformige ved Forsøgene afløstes af et bedrøveligt Skue: „Manhattans" Ankomst — det var en amerikansk Dampsprøite, der nu, efterat have gjort Tjeneste flere Aar i sit Hjem, som den Bedste blandt Amerikas mangfoldige Maskiner, skulde med til Concurrencen, forbause Englænderne og hævde Amerikanernes Ære. Men den havde ikke Held med sig; ved at kjøre den ned ad en Bakke i Parken havde man ikke kunnet holde tilstrækkeligt igjen i de anbragte Liner, saa at Maskinen løb fra Mandskabet, væltede og saarede en engelsk Arbeider meget farligt. Den bragtes til Pladsen paa en improviseret Forvogn, men skjøndt man ikke havde opgivet at faae den med endnu, blev der dog Intet af. Den anden Dag sattes Dampmaskinerne vistnok paa den stærkeste Prøve — de maatte hver for sig uafbrudt arbeide i to Timer, suge Vandet fra atten Fods Dybde, sende det gjennem 400 Fod Slange og derpaa gjennem Luften til en i betydelig Høide anbragt Aabning, der ogsaa endte i en Beholder, hvori Vandet kunde maales. Den tredie Dag beærede Prindsen af Wales Prøverne med sin Nærværelse; Dagen offredes til mange forskjellige Prøver og Forsøg, der nok kunde sætte en stakkels Maskine i Forlegenhed; Amerikaneren maatte omtrent give tabt. Forsøgene endtes med, at fire Maskiner med deres Straalerør i en Ramme sendte Vandet lodret i Veiret. Da denne Prøve fandt Sted lige under det ene af Paladsets Taarne, hvor hver Etages Maal er bekjendt, var det let at komme efter Høiden, der for den bedste blev 190 Fod; det var et smukt Syn, at see disse Vandmasser komme ned som en stor Cascade.

Den Interesse, som sporedes den første Dag, holdt ikke ud til Enden, dog var der altid et stort Publicum, og paa selve Pladsen samledes Englands største Genier og berømte Mænd. Opgaven kan siges at være løst — Dampsprøiten staaer færdig paa sine fire Hjul, ikke sværere end 3000 Pund; den lader sig letteligen føre frem med to Heste, og sættes i Gang i mindre end 10 Minutter. Det vil destoværre vist vare nogen Tid, inden vi have en saadan Maskine her, thi vi have hverken en Duke of Sutherland eller en Capitain Hodges; det er jo ikke Nok, at jeg, Deres Tjener, virkelig er reist til London for at overvære denne Prøve og, efter at have seet hvad der kan udrettes, af min fulde Overbeviisning kan udtale: at Kjøbenhavn snarest muligt bør og maa have idetmindste een af Shand & Masons mindre Dampsprøiter, der veie 3000 Pund og koste 600 Lstrl.

21.

Jernbanen til Klampenborg.

I Onsdags den 22de dennes blev da omsider Banen fra Kjøbenhavn til Klampenborg aabnet. Vi sige „omsider", fordi vi have hørt dette Udtryk saa ofte, at Øret har vænnet sig til det; men vi mene igrunden, at „allerede" vilde passe meget bedre. Kun Den, der har været nødsaget til at følge alle de Svingninger, som ere foregaaede med Hensyn til Spørgsmaalet om den nordsjællandske Banes Retning i Nærheden af Kjøbenhavn, om Beliggenheden af Hovedbanegaarden, og af den til Klampenborgfærdselen bestemte Banegaard, kan gjøre sig en klar Forestilling om, hvori de Vanskeligheder have bestaaet, der stillede sig i Veien for tidligere at komme til det foreløbige, nu naaede Maal. Vi, der have været nødsagede dertil, skulle ikke trætte Tidendens Læsere med en historisk Udvikling af denne Sag; vi skulle ikke give efter for Fristelsen til at indlade os paa en detailleret Udmaling af den Skjærsild, ethvert dermed i Forbindelse staaende Spørgsmaal har maattet gjennemgaae, inden der mellem Jernbaneselskabets Bestyrelses forskjellige Myndigheder og Afdelinger paa den ene Side — Indenrigsministeriets, Finantsministeriets, Krigsministeriets, Rigsdagens og Communalbestyrelsens forskjellige Myndigheder og Afdelinger paa den anden Side, er opnaaet saamegen Enighed, at det egentlige techniske Arbeide har kunnet begyndes og fremmes; vi skulle indskrænke os til kort at udtale som vor Overbeviisning, at Grunden til, at Klampenborg-Banen ikke allerede i flere Uger, ja maaskee Maaneder har været til Publicums Afbenyttelse, væsentligst maa søges i de ovenberørte Vanskeligheder, og at kun den af Jernbaneselskabets Bestyrelse og Ingenieurer ved Arbeidets Udførelse viste Energi har været istand til, idetmindste tildeels at raade Bod paa de derved foraarsagede Forsinkelser.

Først midt i Februar d. A. var man saa vidt, at der kunde tages nogenlunde bestemt Beslutning om, hvilke Arbeider der vilde være at udføre paa Banegaarden ved Kjøbenhavn; naar man nu, fem Maaneder derefter, seer sig istand til at overgive Klampenborg-Banen til offentligt Brug, maa det vistnok indrømmes, at dette efter Omstændighederne er et tilfredsstillende Resultat.

Ved den i Onsdags aabnede Banestrækning er der den Mærkelighed, at det er den første her i Danmark anlagte Bane, som er bygget udelukkende af Danske, nemlig af den sjællandske Jernbanes Direction, med Ingenieurcapitain Hedemann som Overingenieur. Vi føle os overbeviste om, at denne Bane og Banen til Helsingør skulle godtgjøre, at det nu ikke længer er nødvendigt, at tye til udenlandske Kræfter, for at faae Jernbaner og lignende større, offentlige Arbeider udført hensigtsmæssigt, solidt, hurtigt og billigt.

I dette Blads Nr. 94 (14de Juli 1861) gave vi en Fremstilling af den da for den nordsjællandske Bane vedtagne Retning. Denne er, som ovenfor sagt, siden den Tid bleven forandret i Kjøbenhavns Omegn, hvorfor vi her med et Par Ord give en Beskrivelse af Banens nye Retning.

Hele Banegaarden ved Kjøbenhavn, med alle til den hørende Bygninger og Anlæg, vil som bekjendt i Løbet af dette og næste Aar blive flyttet fra sin nuværende Plads til Terrainet mellem Vesterbro og Ladegaardsveien. Af denne Banegaard udgjør den til Klampenborgfærdselen bestemte Bygning med tihørende Perron en Deel, der er beliggende ved den nye Banegaards nordligste Ende, tæt ved Ladegaardsveien. Publicum har ad den nye Farimagsvei Adgang til den, saavel fra Vestergab, som fra Nørregab, og navnligen meget bekvemt fra den for Fodgængere anlagte Bro udfor Teglgaardstræde. Vor Afbildning gjengiver denne Bygning med tilhørende Omgivelser, saaledes som de ville vise sig, seete fra den nye Farimagsvei, naar de ere heelt fuldførte, hvilket forhaabentlig vil være Tilfældet inden Slutningen af Sommeren. Nordfor den permanente Perron er for Dieblikket anlagt en midlertidig Perron af Tømmer, bestemt til at lade Passagererne stige ud af Vognene ved saadanne Leiligheder, hvor den egentlige Perron alt er fuld af Passagerer til det næste afgaaende Tog. Denne Perron vil blive overflødig, naar den øvrige Deel af Banegaarden er fuldført, idet da de fra Klampenborg kommende Tog ville kjøre op til en nærmere ved Vesterbro under Vognhallen liggende Perron for ankommende Tog. — Vest for den tidligere Farimagsvei, ovre imod St. Jørgens Sø, er der bygget en Locomotivremise til fire Locomotiver.

Fra Perronen gaaer Banen, med forholdsviis skarpe Krumninger, mellem St. Jørgens Søes nordlige Ende og Ladegaardsveien, passerer bagved Ladegaarden den berømte Rosenaa, overskærer Bülowsveien lige ved dens Sammenstød med Ladegaardsveien, gaaer over Ladegaardsaaen paa en Bro, der, ligesom den mindre over Rosenaaen, er bygget af Pladejern, overskærer dernæst Jagtveien, Lygteveien (ved Skjære-Mølle), Helsingørsveien (ved Vangegaarden) og naaer dernæst Hellerup Station, der er beliggende lige syd for Hellerupsveien, bag Hellerups Have. Fra Kjøbenhavns Station og indtil Rosenaabroen faaer Banen tre Spor, hvoraf det ene er bestemt for den under Bygning værende Forbindelse med Korsørbanen, der kommer til at gaae nordom Frederiksberg By, med Station i sammes nordøstlige Udkant, i Vinkelen mellem Falkoneer-

alleen og Lampeveien. Fra Rosenaabroen til Hellerup faaer Banen dobbelt Spor, hvoraf imidlertid kun det ene nu er taget i Brug. Ved Hellerup gaaer det ene Spor (Hovedbanen) ad Helsingør til, og det andet (Sidebanen) videre over Charlottenlund til Klampenborg, i det Væsentlige følgende den i dette Blads Nr. 94 viste Retning; med en skarp Krumning svinger Banen endelig ind paa den lige bag Bellevues Have liggende Klampenborg Station, hvorfra en nyanlagt Vei fører ind i Dyrehaven.

Vi have omtalt, at Banen paa flere Steder gaaer i forholdsviis skarpe Krumninger, som have været uundgaaelige, deels for overhovedet at komme ud fra og ind til Banegaardene, deels for at undgaae Terrainvanskeligheder og uforholdsmæssigt kostbare Expropriationer; for at imødegaae mulige Bemærkninger, gjøre vi her opmærksom paa, at Banen i alle slige Krumninger er lagt endeel høiere i den ene Side, end i den anden, hvilket skeer for at modarbeide den ved hurtig Kjørsel temmeligt betydelige Virkning af Centrifugalkraften, hvorved Vognenes Hjul presses op imod den udvendigt i Krumningen (i den convexe Side) liggende Skinne.

Ligesom det ovenfor er berørt at være paatænkt ved Kjøbenhavns Banegaard, saaledes er der ved Charlottenlund og Klampenborg Stationerne bygget særskilte Perroner for de til Stationerne ankommende og for de fra samme afgaaende Passagerer. Ankomstperronerne ligge ved begge de nævnte Stationer mod Øst, Afgangsperronerne mod Vest, umiddelbart ved Bygningerne, der — som det for Klampenborg Stationens Vedkommende sees af omstaaende Tegning — paa begge de nævnte Steder ere forsynede med Verandaer, som omgive Bygningerne paa alle fire Sider.

Den til Klampenborgfærdselen paa Kjøbenhavns Banegaard bestemte Bygning bliver opført efter Tegning og under Tilsyn af Professor Herholdt, hvem Opførelsen af alle de nye Bygninger paa Kjøbenhavns Banegaard er overdraget. Bygningerne paa Hellerups, Charlottenlunds og Klampenborgs Stationer ere opførte efter Tegninger af Architekt Wulff.

W. Bauditz.

Ugens Politik.

Den 23de Juli 1863.

Den slesvigske Stændersal, hvor saamange for vort Fædreland sørgelige Begivenheder ere foregaaede, har i denne Uge været Skueplads for et Optrin, der sikkert har overrasket de Fleste. Uagtet man vidste, at Stænderforsamlingens schleswigholsteinske Medlemmer kun lurede paa en bekvem Leilighed til at umuliggjøre Forhandlingerne om de af Regjeringen forelagte Lovforslag, medens der hersker en dybtfølt Trang til flere af disse Love blandt Befolkningen, ventede man dog ikke, at Majoriteten i sin Ilterhed, i Overeensstemmelse med den fra Syd kommende Ordre, at sprænge Forsamlingen paa en saa opsigtvækkende Maade som muligt, skulde begaae den Feil at adlyde Befalingen med Hensyn til et Punkt, hvor den havde den mest aabenbare Uret. Det er dog skeet. Da den kongelige Commissarius ikke, ifølge Hansen Grumbys Forslag, vilde lade Forsamlingen afstemme om Raadmand Diemers Valg i Tønder var gyldigt eller ikke, fordi de reiste Indsigelser kun gjaldt Valgbestyrelsen og ikke den Valgte, medens Forfatningslovens § 48 alene hjemler en Afstemning, naar den Valgte ikke har de til Valgbarhed fornødne Egenskaber, kastede Schmidt Vindeby i Harme sine Papirer paa Bordet, nedlagde sit Mandat og ilede ud af Salen. Ligesom Hjorden følger Klokkefaaret, forlod Fleertallet, 24 Medlemmer, Stændersalen bagefter ham under Hyssen og Bifaldsyttringer fra Tilskuerpladsen, uden at nogen af de Danskfindede fik Ordet, medens dog den Besindighed, Dygtighed og Værdighed, hvormed Regjeringens Repræsentant optraadte, fortjener Paaskjønnelse. Herr Schmidt-Vindeby og de fleste af hans Parti begav sig ligefra Flensborg til Hamborg, hvor de i en større Forsamling af Schleswig-Holsteinere, der afholdtes her, formodentlig under Hertugen af Augustenborgs Auspicier, sikkert have modtaget Lykønskninger i Anledning af deres veludførte Bedrift, deels fordi Partiet er klogt nok til altid at gjøre gode Miner til slet Spil, deels fordi Baron Scheel-Plessen og hans Junkere have for megen Levemaade til at være uhøflige mod deres borgerlige Haandlangere, saalænge de trænge til dem. Om Fleertallet af Slesvigerne, der ønske en rolig og fredelig Udvikling af deres Samfundsforhold, ville være ligesaa tilfredse med deres Repræsentanter, der saaledes svigte den dem betroede Tillidspost, er et andet Spørgsmaal. Ifølge de danskfindede Deputeredes gjennem den kgl. Commissarius udtalte Ønske har Regjeringen indkaldt de 16 Suppleanter, der endnu kunne møde i den nærværende Session, da nogle alt vare mødte i de Deputeredes Sted, medens tre Landvalgdistricter ikke have Suppleanter. Hvis Regjeringen har næret Tvivl, om den skulde hæve Stænderforsamlingen eller indkalde Suppleanterne, maa det sikkert billiges, at den har valgt det sidstnævnte Alternativ, hvortil Etatsraad Kranold med sikker Tact ogsaa strax heldede, deels fordi Regjeringen paa denne Maade holder sig Loven strengt efterrettelig og viser, at den har gjort Alt, hvad der stod i dens Magt, for at forhandle med den slesvigske Stænderforsamling i dens nærværende Skikkelse, deels fordi den saaledes opfylder et Ønske, udtalt af den loyale Deel af Forsamlingen, der baade maa kjende Stemningen i Befolkningen og det politiske Præg, som Stænderne ved denne Personalforandring vil erholde. Een Stemme vil der i ethvert Tilfælde vindes, og fortsættes det samme forargelige Spil, vil det nu blive en slesvig-holstensk Minoritet og ikke en Majoritet, der griber til det fortvivlede Middel, at forføie sig bort, for at umuliggjøre enhver Forhandling. Haabet om, at det samme Optrin ikke vil gjentage sig, er imidlertid kun svagt, og Regjeringen maa da uden Stændernes Hjelp bringe os ud af den fortvivlede Tingenes Tilstand, i hvilken man gjennem Ridderskabet og de store Godsbesiddere giver det tydskfindede Parti ni Stemmer forud, medens dog baade Venner og Fjender idelig raabe paa Tydskhedens og Danskhedens Ligeberettigelse i Slesvig; ved den nærværende Valglov ere Sol og Vind fordeelte paa den uretfærdigste Maade.

— Lord Palmerston har som Svar paa en Interpellation om de græske Anliggender erklæret i Underhuset, at de seneste Begivenheder i Grækenland gjorde det nødvendigt, at den nye Konge af Grækenland snarest muligt greb Regjeringstøilerne. Hvis vi ere rigtigt underrettede, agter Kong Georg ogsaa tidligere, end det først var besluttet, at forlade Danmark, for efter et kort Ophold i Brüssel, Paris og London, at begive sig til Toulon, hvor han vil gaae ombord i en græsk Fregat for at seile til sit nye Fædreland.

— Ruslands Svar paa de tre Stormagters Depecher til Gunst for Polen er nu overgivet til Cabinetterne i Paris, London og Wien, og uagtet Fyrst Gortschakoffs Depecher til England og Østerrig endnu ikke ere offentliggjorte, kjender man dog allerede nu deres Indhold, og dette er mere end tilstrækkeligt til at forurolige Gemytterne og tilintetgjøre alle Illusioner med Hensyn til Svarets gunstige Beskaffenhed. Rusland negter at slutte en Vaabenstilstand, og istedetfor en Conference af de otte Stater, der have underskrevet Wiener-Slutningsacten, vil det først træffe Aftale med Preussen og Østerrig, saaledes som det altid har gjort med Hensyn til de polske Anliggender, for ikke at foretage noget Skridt i Kongeriget Polen, der kunde bringe de to andre Magters polske Besiddelser i Fare. De sex Punkter skulle tjene som Grundlag for en Overeenskomst mellem Rusland, Østerrig og Preussen, og denne Overeenskomst skal atter danne Grundlag for Underhandlinger, som derpaa skulde indledes med de to vestlige Stormagter. Østerrig har alt betakket sig for at spille den det saaledes tiltænkte Rolle, og fra alle Sider fremhæver man, at der hersker fuldstændig Enighed mellem de tre Stater, der have blandet sig i Polens Anliggender. Ruslands Bestræbelser gaae aabenbart ud paa at vinde Tid for at underkue Opstanden og gjenoprette Czarens Myndighed; først da ville baade de alt indrømmede og de af Udlandet forlangte Reformer blive iværksatte.

Diplomatien har endnu stedse Ordet, og den diplomatiske Indflydelses Uovereensstemmelse med Begivenhederne har vist aldrig været mere iøinefaldende, end under de nærværende Forhold. Polakkerne gjøre med urokkeligt Mod og fortvivlet Udholdenhed Krav paa noget ganske Andet, end paa den constitutionelle Styrelse, som Storhertugdømmet Warschau erholdt i 1815 og mistede i 1831; de fordre ikke blot Kongerigets, men de ved den første Deling løsrevne Provindsers Uafhængighed og nationale Frigjørelse. Ingen er uvidende om Maalet for de polske Bestræbelser. Polakkerne erklære det høit og lydeligt, Russerne rette de heftigste Beskyldninger imod dem derfor, og Frankrigs, Englands og Østerrigs Diplomater maatte hverken have Øine eller Øren, hvis de vare uvidende derom. Men desuagtet forlange disse Magters alvorlige Udenrigsministre med en Koldblodighed, der idetmindste maa forekomme den Uindviede høist mærkværdig, at Polen skal „have den constitutionelle Regjering, der har sin Rod i Tractaterne af 1815! Den eneste Maade, hvorpaa man kan forklare denne aabenbare Urimelighed er sikkert, at Diplomatien ikke kunde blande sig i det polske Spørgsmaal uden i Kraft af den sidste Tractat, i hvilken man gjorde Fordring paa at ordne Tilstanden i Polen. Der gives kun to Maader, hvorpaa Nationerne og Regjeringerne kunne behandle Udlandets politiske Spørgsmaal: det almindelige diplomatiske System og det revolutionaire System. Det første hviler paa Agtelse for Retten, og dets Argumenter hentes alene fra de bestaaende Conventioner og Tractater. Det er i Kraft af dette System, at Lord Palmerston, under den nys stedfundne Discussion i det engelske Underhuus i Anledning af Horsemans Optræden til Gunst for Polakkerne erklærede, at Kongeriget Polen ikke kunde gjenoprettes uden en almindelig Krig. Det revolutionaire System søger derimod i den absolute Ret eller i Betimelighedshensyn Retfærdiggjørelsen for sin Indblanding i fremmede Anliggender; det ændser ikke eller sønderriver den skrevne Ret, saaledes som den findes i de bestaaende Tractater. Det revolutionaire System bør imidlertid ikke altid fordømmes, og naar der er Tale om Polen, maa man ikke glemme, at de Voldsmænd, der tilintetgjorde dets Uafhængighed, netop i Kraft af dette System begik deres første Attentat mod det. Hele Verden erkjender, at ingen Nation er mere berettiget end Polakkerne til at sønderrive de Tractater, der have bestemt deres Skjæbne, og at disse Tractater ikke kunne have nogen Værd for dem, der ønske at gjenoprette den Uret, som den polske Nation har været et Offer for. Det almindelige diplomatiske System vil være afmægtigt i saa Henseende, og Spørgsmaalet er derfor, om nogen Stormagt vil fordriste sig til at anvende det revolutionaire System. Fyrst Gortschakoff beskylder i sit i Moniteuren optagne Svar Paris for at være Agitationens Brændpunkt, hvor den polske Emigration, der af ham betragtes som det revolutionaire Systems egentlige Bærer, forfører den offentlige Mening og nærer Opstanden i Polen ved materielle Midler og ved at vække Haab om en Intervention, medens de Louis Napoleon hengivne Blade optage Petitioner, der sættes i Omløb blandt Arbeiderbefolkningen, hvori de Franskes Keiser, „der holder Frankrigs Sværd i sin Haand“ opfordres til „at benytte dette Sværd til at sønderhugge den Knude, som Diplomatien ikke formaaer at løse.“ Vil han efterkomme denne Opfordring? det er det Hovedspørgsmaal, hvorom der i dette Øieblik hersker den største Uenighed. At England og Østerrig skulde ville følge ham paa denne Vei, er usandsynligt, og blandt dem, der troe paa Krig, dukker derfor ogsaa Rygtet om en Alliance mellem Frankrig og flere Stater af anden Rang op med fornyet Styrke. For at bestyrke dette Rygte fremhæver man den fjendtlige Tone mod Sverig, der gaaer gjennem de russiske Aviser, blandt hvilke den i St. Petersborg udkommende „Nordiske Bi“ endog seer i Aanden, at det russiske Flag efter een eller høist to Kampe vil vaie i Stockholm. Naar denne Artikels Forfatter tilføier, at Huset Bernadotte endnu ikke har fæstet Rod i Sverig, er han forresten ligesaa dygtig Journalist, som han er grundig Historiker, naar han paastaaer, at i alle Kampene mellem Frankrig og Rusland siden 1814, har hele Fordelen været paa Ruslands Side. „Aftonbladets“ Beretning om, at der i det svenske Statsraad har været forhandlet om Rustninger, giver det her omtalte krigerske Rygte en vis Vægt, og, om man saa vil, kan hertil endnu føies, at vor Regjering har paa Grund af „de nuværende Tidsomstændigheder, der ville gjøre overordentlige Troppesamlinger nødvendige“, forberedt Landet paa at modtage en betydelig Indqvartering, ligesom at vort Marineministerium vil antage et Antal dygtige og velanbefalede Coffardiofficerer som Reservelieutenanter. De, der troe paa en nærforestaaende Krig, see i alle disse Foranstaltninger et Varsel om alvorlige Begivenheder, der skulle foregaae her i Norden, medens vi dog endnu stedse ansee det for mindre sandsynligt, at Verdensfreden vil blive forstyrret i 1863, selv om det kom saa vidt, at de tre Stormagters diplomatiske Forbindelse med Rusland blev afbrudt.

— Medens man paa Grund af den Modstand, som de Franske mødte i Puebla, maatte antage, at General Almonte og hans Tilhængere havde vildledt Louis Napoleon ved de af dem udkastede Skildringer af Forholdene i Mexico, synes Tildragelserne efter denne Fæstnings Indtagelse og især de Franskes Indtog uden Sværdslag i den mexicanske Hovedstad at være et Vidnesbyrd om, at Keiseren ikke har forregnet sig, og at Juarez' Magt ikke hvilede paa noget fast Grundlag. General Foreys Indberetning om den Begeistring, hvormed den franske Armee ved sin Indmarche modtoges, om Triumphbuerne, de blomstersmykkede Huse og de glimrende Fyrværkerier, stadfæstes i mexicanske Blade, med hvis Artikler Moniteuren naturligviis gjerne fylder sine Spalter. Ved Indtoget har General Almonte, der red ved Siden af den franske Øverstcommanderende, spillet en fremragende Rolle, der synes at godtgjøre Rigtigheden af den Paastand, at han er udseet til at være Gouverneur i Provindsen Chiapas, der nys har underkastet sig Franskmændene. Det er det geistlige Parti, der især skal have virket for Hovedstadens Underkastelse, og »Courrier des Etats-Unis« bringer en høist mærkelig Efterretning, ifølge hvilken General Forey skulde have confiskeret al Eiendom tilhørende Mexicanere, der have fægtet eller for Øieblikket fægte mod de Franske. Er en saadan Befaling udfærdiget, vil den dog neppe blive stadfæstet af den franske Regjering. I Vichy har Keiseren modtaget de ham af hans Ordonnantsofficeer Gallifet overbragte Faner, der skulle opbevares i Invalidehôtellet.

— Krigslykken har vendt sig til Gunst for Nordstaterne; Fæstningen Vicksburg, der kan betragtes som Nøglen til Mississippifloden, har aabnet sine Porte for General Grant, uden at General Johnston har seet sig istand til at undsætte den. Det er meget sandsynligt, at Port Hudson ikke vil kunne holde sig, efterat Vicksburg er falden, og Sydarmeens Forbindelse med dens Forbundsfæller i Texas, Arkansas, Ny-Orleans og Missouri vil saaledes blive afskaaren. General Lees Expedition, der saae saa truende ud for Norden, er ogsaa, idetmindste foreløbig, bleven standset ved det blodige Slag ved Gettysburg, der har kostet de to kæmpende Armeer 50,000 Mand. Uagtet Unionsarmeen har vundet adskillige Fordele i dette Slag, har det dog ikke været saa afgjørende, som Aviserne i New York i Begyndelsen forkyndte. Lee maatte vel trække sig tilbage, forfulgt af General Meade, efterat denne General først havde besat Gettysburg. Lee slog ind paa Veien til Virginien i Retning af Hagerstown, Williamsport og Harpers Ferry, der ligge paa den venstre Bredde

af Øvre-Potomac i Maryland. Det lykkedes Lee at kaste det fjendtlige Cavaleri, der trængte haardt ind paa ham, og nu indtager han en overordentlig stærk Stilling mellem Bjergene, efterat have forenet sig med General Beauregard, der er stødt til ham i Spidsen for 40,000 Mand; Lees egen Styrke efter det nys lidte Tab anslaaes til 80,000 Mand. Om han vil gaae tilbage over den af Regnen stærkt opsvulmede Potomacflod, hvortil han synes at træffe Forberedelser, eller om han endnu en Gang vil maale sig med General Meade, for, efterat have beseiret ham, at angribe Washington, vides endnu ikke. Det synes næsten, som om den nys vundne Seir har gjort Cabinettet i Washington forsonligere; idetmindste meddeler »New York Herald«, at Spørgsmaalet om en Fredsslutning er blevet discuteret, og at dette Spørgsmaal endog skal have fremkaldt en Ministercrise. »Herald« meddeler, at Lincoln endnu ikke har udtalt sig, og at det Budskab, som Sydstaternes Præsident vilde lade Vicepræsident Stephens overbringe, men som Regjeringen i Washington negtede at modtage, indeholdt et Forslag om særlige Regjeringer for Norden og Syden, men med en fælles Præsident.

M.

Literatur.

— Det sidstudkomne, tredie Hefte af „Tidsskrift for Retsvæsen" indeholder en meget interessant lille Afhandling af Cand. juris W. Scharling, „Om Nutids-Proletariatet", hvori Forf. gjennemgaaer saavel Betingelserne for Proletariatets Dannelse, som Formerne for dets Fremtræden og dets Virkninger. Afhandlingen, der er et forkortet Aftryk af en med Universitetets Guldmedaille lønnet Prisafhandling, røber baade Tænksomhed og Smag. Foruden to mindre juridiske Artikler indeholder dette Hefte en engelsk Retssag for formodet Giftmord imod William Sturt, som vi ikke see nogensomhelst rimelig Grund til at meddele, ligesom vi ikke kunne rose Udgiverne af Tidsskriftet for deres Bestræbelser efter med Vold at indføre nye danske Ord i Sproget; vil man virke i denne Retning, maa man, især i et videnskabeligt Skrift, gaae frem med megen Smag og Forsigtighed. (Gads Forlag.)

— Under Titlen „Veiviser for Odense og Omegn" har J. H. Clausen paa M. Philipsens Forlag i Odense udgivet en lexicalsk Beskrivelse af Byen og de tilgrændsende Dele af Fyen. Det er godt nok, at man elsker sit Eget, men den sande Kjærlighed skjuler sig og gjør ikke saa meget Væsen af sin Elskede, som her er gjort. Odense har ganske vist Fortrin, men der er her gjort vel meget ud af dem, og man bliver tilsidst kjed af at høre, at Odense i alle mulige — omtrent en Snees — Retninger er den første By i Danmark. Desuden er Bogens historiske Deel ikke fri for Urigtigheder og Trykfeil.

— Af den bekjendte svenske Literat, Abraham Mankell, vil om kort Tid udkomme et større Værk om Musiken, som lover at blive meget interessant. Det bestaaer af en Mængde (omtr. 700) mindre Stykker eller Afhandlinger, som tilsammen udgjøre en fortløbende Musikens Historie, ligefra de alleræld ste Tider indtil vore Dage, og skal i høi Grad forene Grundighed med en populair og underholdende Fremstilling. Første Deel er færdig fra Pressen, og anden Deel, Resten, ventes at udkomme i Løbet af Høsten.

Blandinger.

— Et finsk Blad beretter om en Gjøg, hvis Sang vækker megen Opsigt, da den ikke, som andre Gjøges Sang, bestaaer af de bekjendte to Toner, men af tre, hvoraf den sidste trækkes meget langt ud, altsaa omtrent: Kukukuu. Den er tillige usædvanligt udholdende, og først henimod Slutningen gaaer den, maaskee af Træthed, over til den almindelige totonige Sang.

— De mangfoldige engelske Hjelpesamfund have allerede i længere Tid, for at lindre Nøden i Bomuldsdistricterne, søgt at lette Udvandringen ved Pengebidrag. For at gjøre dette Middel endnu virksommere, er der nu stiftet et særligt „Bomuldsdistricternes Udvandrings-Samfund", der skal have Underafdelinger over hele Lancashire og Nabolaget. Dette Samfund har sat sig til Maal, at hjelpe Udvandrere til de engelske Bilande og de amerikanske Nordstater; Midlerne skulle skaffes tilveie ved en ugentlig Pennysubscription, og saasnart en tilstrækkelig Sum er samlet, skal det ved Lodtrækning bestemmes, hvem der skal udvandre.

— I Frankrig er man begyndt at acclimatisere Papegøierne, hvilket hidtil er faldet ganske heldigt ud; Fuglene taale godt Opholdet i fri Luft, og formere sig stærkt. Flere af de australske Papegøiearter ere fortrinligt skikkede dertil, og otte Par prægtige Palmepapegøier fra Ny-Syd-Wales, der vare oversendte fra Melbourne, ere allerede satte i Frihed i Skoven ved Fontainebleau.

— De Franskes Keiser har skaffet Pariserne en prægtig Adspredelse, ved at commandere Delinger af de tre i Provindserne Algier, Oran og Constantineh stationerede Spahisregimenter til Paris, hvor de ere formerede til en Escadron paa 180 Mand, som er bleven indlemmet i Garnisonen.

Dette Rytteri — Spahis betyder Rytter — der aldrig tidligere havde været i Frankrig, blev først organiseret som militairt Corps i 1831, da det dannedes af Arabere, der frivilligt stillede sig som Hjelpetropper. Fjorten Aar senere forandredes Organisationen, idet Spahis'erne bleve formerede i tre Regimenter, paa sex Escadroner, og fik Navn efter de tre Provindser, hvor de henlagdes; de holdtes stedste paa Krigsfod. Fra den Tid have de taget virksom Deel i alle algierske Expeditioner, ligesom ogsaa deres 1ste og 3die Regiment sendtes til Krim, og kæmpede med i Slaget ved Alma. Senere gjorde de udmærket Tjeneste under Marechal Randon, paa Expeditionen i Store Kabylien i 1859.

Spahis'erne ere i Almindelighed velhavende Folk, eller, som det kaldes med deres egen Talemaade, Mænd fra „det store Telt", der ansee det for en Ære at tjene i den franske Hær. De ride deres egne Heste, og føre Koner og Tjenerskab med sig, saa at der for hver Rytter kan regnes et Gjennemsnitspaahæng af sex til syv Personer. Dragten, hvorved de især vække Opsigt i Paris, bestaaer af et hvidt eller stribet Klæde, som et Slags Turban bundet om Hovedet med en Kameelhaarssnor; det falder ned paa begge Sider af Ansigtet, og giver Rytteren Udseende af en gammel Kjærling, med Natkappe paa; dets nedre Ende bindes fast om Livet. Over dette Klæde kastes en hvid Burnus med Hætte, og over Burnus'en atter en skarlagenfarvet Klædeskappe — der ansees som et Adelsmærke. Beenklæderne ere af himmelblaat Klæde, ligesaa vide som Zouavernes; de hænge ud over et Slags Støvler af rødt Læder, der stikkes ind i sorte Læderpampusser, paa hvilke de store Sporer ere fastgjorte. Om Livet slynge de et rødt, uldent Bælte. Efter Klædedragten kunde man saaledes snarere antage dem for udseete til at gjøre Tjeneste under Polerne, end paa Ørkenens Kant. — Som Vaaben føre de en lang Carabin, en sædvanlig Ryttersabel og en Pistol i et rødt Læderbælte; Patrontasken hænger over Skulderen. Sadlen er efter tyrkisk Maneer høi bagtil, som Ryggen paa en Lænestol; Stigbøilerne ere i Halvmaaneform, af Jern, og meget store; paa Bidselet er der anbragt Skyklapper. Sabelen stikke de under Sadelgjorden, under det venstre Been, men Carabinen holde de i Haanden, som andet Hestfolk Sabelen, da de foretrække det Vaaben, der, efter deres Udtryksmaade, „faaer Krudtet til at tale". — De høiere Befalingsmænd ere franske Officerer, de lavere indfødte.

Forøvrigt leve de paa deres vanlige Viis i Paris; de have endog Geistlige med, der holde Gudstjeneste og give Underviisning. Pariserne vente sig en mageløs Nydelse af deres Evolutioner, der formodentlig ville finde Sted paa Marsmarken, deels for de hurtige Bevægelsers Skyld, deels ogsaa for de nerverystende, vilde Hyl, der høre med til disse Troppers krigerske Øvelser. — Men denne Forlæggelse af afrikanske Tropper til Hovedstaden har ogsaa et alvorligere og videregaaende Øiemed. Afdelingerne skulle nemlig efter Planen skifte saaledes, at alle Spahis og Turcos komme til at ligge en vis Tid i Garnison i Paris, hvor de, om de end leve som i Hjemmet, dog ikke aldeles kunne undgaae al Paavirkning af Hovedlandets Dannelse, der saaledes i smaa Portioner føres over til Algerien med disse Ørkenens Sønner, naar de vende tilbage.

Ved deres Ankomst bleve de indkvarterede i Barakker i Byen; men da deres Heste, som ere vante til stedse at være i det Frie, ikke befandt sig vel i Staldene, ja nogle endog døde af den indesluttede Luft, have de faaet Ordre til at gaae i Leir paa Sletten St. Maur ved Vincennes.

Gaade.

Nominativet af mit Første
Det Halve af mit Sidste aad.
Hans Halvdeels Skyld var dog den største,
Og størst var ogsaa dennes Graad.
Mit Sidstes tvende Dele
Blev hos dem begge til et Hele. —
Vil Du mit Hele kjende,
Du Dig mod Speilet vende.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 199:

Et—to, Otte.

Opløst af: Urbanus, Bare det ikke bli'er opdaget, Caroline P. i Taarbek, Naa ni Muser.

Oplosning paa Springeropgaven i Nr. 199:

Du spørger mig, hvad Tiden vil,
Og hvad mest Slægten trænger til —
Om man vil Fred, om man vil Krig?
Ak nei! man vil kun more sig.
For Morskabs Skyld man fødtes her,
For Morskabs Skyld man har Besvær;
End rester kun i Danevang:
For Morskabs Skyld at døe engang.

Opløst af: Pas paa Peter i Maribo, Vindbeutel, P. A. G., Valby, Søren, Victor paa Blaagaard, Thorvald W. & Co. i Slagelse, Bare det ikke bli'er opdaget, Marie & Vilhelmine i Slagelse, Vald. L., N, i Sønderborg, en Støver i Horsens, Guldbrillerne i Sandgraven Nr. 2, sstds., to Damer paa Vallø, Naa ni Muser.

Døde.

Viceadmiral Jens Seidelin, † 22de Juli i Kjøbenhavn, 73 Aar.

Professor Johan Vilhelm Loebell i Bonn, bekjendt Historiker, † 13de Juli.

Carl Schuberth, udmærket Violoncellist i St. Petersborg, † 22de Juni i Zürich.

Jouslin de Lasalle, dramatisk Digter, tidligere Directeur for Théâtre français og Théâtre des variétés, † i Paris i Begyndelsen af Juli.

Verdens-Barometret.

London	23	Juli	3	pCt.	Consols . . .	$92\frac{3}{4}$.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	67. 10.
Wien	22	—	5	„	Metalliques	76.
Berlin	„	—	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sch.	$90\frac{3}{4}$.
Kjøbenhavn	24	—	4	„	Kgl. Obligat.	97.

Forsørgelsesforeningen Bikuben

Sparekasse — Børneforsørgelseskasse — Alderdomsforsørgelseskasse.

Comptoiret er i Silkegaden Nr. 8 i Stueetagen.

Sangene af

Redaktionssekretæren

Vaudeville af Erik Bøgh, arr: for Pianoforte med Text, er udkommet. Pris: 60 Sk.

E. Horneman,
Store Kjøbmagergade Nr. 4.

Udkommet er:

Charles Beck: Ryes Tilbagetog.

Andet Oplag. 1 Rd. 80 Sk. og faaes hos

C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Fra Australien,

Reiseskizzer af Bob. Med 15 Træsnit. 55 Sider i Quart. Indhold: 1. Fra et Ophold i Colonien Victoria. I—VI. — 2. Et interessant Bekjendtskab. — 3. Van Diemens Land. — 4. Hjemreisen. 80 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udkommet er og faaes i alle Boglader:

Om Tilberedning af Frugtviin

af J. Hameln. Priis 24 Sk.

Indhold: Apricosviin, Birkeviin, Blaabærviin, Blommeviin, Brombærviin, Enebærviin, Færskenviin, Hindbærviin, Hyldeviin, Jordbærviin, Kirsebærviin, Pæreviin, Qvæderviin, Ribsviin, Roviin, Slaaenviin, Solbærviin, Stikkelsbærviin, Tyltebærviin, Æbleviin eller Cider.

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade Nr. 11.

4. Qvartal af „Ill. Tidendes" 4. Bind begyndte den 5. Juli 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 201. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 2. August 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Det niende Møde af skandinaviske Naturforskere. — Ugens Politik. — Den 9de danske Landmandsforsamling, III. — Carstens Skriftemaal, af Ivar. — Et romersk Sommertheater, af L. Dietrichson. — Lidt Statsoekonomi til Huusholdningsbrug, I.

Det niende Møde af skandinaviske Naturforskere

afholdtes iaar fra den 8de til den 16de Juli i Stockholm. Dagbladene have skjenket det en livlig Opmærksomhed, og danske Læsere ville allerede af deres Beretninger kjende i store Træk baade dets Arbeider og dets Fester. Alle Deeltagerne hjembringe de skjønneste Minder, og Fortællinger fra Stockholmsreisen ville sikkerlig i lang Tid afgive Stof for en behagelig Underholdning i mange Familier; der vil idetmindste være Mange, som gjerne ville fortælle. Hvad nu Forfatteren af disse Linier angaaer, da har han ogsaa deeltaget i Reisen og kan berette om det, han har seet og oplevet, men da han nyder den tvivlsomme Lykke at være Pebersvend, og som en Følge deraf seer sine Tilhørere i Hjemmet indskrænkede til 0, og da han endvidere nødig vil præke for Borde og Bænke, indbyder han den gunstige Læser til at tage Plads og høre efter.

Mandagen den 6te Juli Kl. omtrent 11½ Formiddag saae man en Mand gesticulere ivrigt foran Capitainen paa Dampskibet „Orion", der laa ved Nytoldbod i Kjøbenhavn, medens en stor Baad, ladet med to smaa Kufferter og bærende en reiseklædt Passageer, nærmede sig Skibet fra Nyhavnssiden. Capitainen vilde gaae an, men lod sig af den gesticulerende Mands Besværgelser standse et Dieblik, indtil Baaden havde naaet Skibet og afleveret sit Indhold, hvorved een Naturforsker slap for at kjøbe sig nyt Udstyr i Stockholm og en anden undgik at seiles agter ud. Den Sidstnævnte var senere til største Nytte paa hele Reisen; det viste sig nemlig snart, at det „at komme for sildig" ikke var nogen Tilfældighed hos ham, men hørte med til hans Constitution, saa at man ved alle følgende Afreiser indskrænkede sig til at see efter, om han var kommen; var han det, betragtedes Alt som værende i Orden, og Signalet kunde gives. De danske Naturforskere, omtrent 100 i Tallet, dampede altsaa afsted paa „Orion", hvor et Musikcorps frydede Øret, medens Øiet vederkvægede sig ved at beskue den skjønne Kyst; de mere materielle Medlemmer kunde end yderligere glæde sig ved de Forhaabninger, som et veldækket Middagsbord paa Skandsen ikke undlode at opvække. Søen tærer! Det maatte den ulykkelige Halvdeel af de Reisende bekjende, som valgte at spise i sidste Hold. Vi vare nemlig i Henseende til Middagsmad deelte i to Hold, og da det første gik tilbords Kl. 2, var der allerede en almindelig Knurren af Maverne. Tantaliske Kvaler hjemsøgte de 50 naturkyndige Medborgere, der af frit Valg eller Skjebnen henvistes til at vente, Conversationen gik istaa eller antog et noget kjedeligt Præg, man vil endogsaa have hørt en edelig Forsikkring om en „fordømt Sult." Men endelig kom Tiden, Maden og den glade Stemning. Meget behageligt og lystigt gik Farten til vi om Aftenen Kl. 8 naaede Varberg. Af hvilken utænkelig Aarsag vi stoppede op her i omtrent fire Timer, vides ikke; men vi bleve der og morede os paa bedste Maade ved at spadsere omkring ved Stranden, tage Strømbad og — sove. De lykkelige Naturforskere sov i gode Køier, de ulykkelige sov i Lasten, „i Lastens Huler", sagde man, hvor provisoriske Indretninger vare trufne for at berede os en behagelig Nat. Det gik ogsaa i det Hele meget godt; at man fik en fremmed Støvlehæl i Nakken, at Naboen tilfældigviis hvilede sit trætte Hoved paa Ens Bryst, Sligt siger jo ikke stort paa Reiser, og den, der havde et godt Sovehjerte, sov — dog ikke længe. Den tidlige Morgen kaldte os op for at besee Skjærgaarden i Indløbet til Göteborg, hvor hundrede Smaaøer af graa Granit kige op af Havet, hvis mægtige Bølgeslag have slebet deres haarde Fod. En vældig Taage optog os efterhaanden i sin Favn, og vi maatte liste os frem opad Elven for ikke at løbe ombord i andre Skibe, hvis mylrende Mængde tilkjendegav, at vi nærmede os en stor Handelsstad. Vi løsnede et Signalskud — det var, som om Taagen revnede, for paa eengang at vise os Staden Göteborg i den prægtigste Morgensol, og et Fryderaab lød over det smukke Syn. Jeg troer nok, at En og Anden kigede tilbage efter Taagen, for at see, om den virkelig var revnet, men han saae da, hvorledes Vinden havde drevet den hen over os; den gled nu som et majestætisk graat Bjerg ned ad Elven.

Neppe vare vi iland, førend vi modtoge de første Prøver paa den mageløse svenske Gjestfrihed. Göteborgerne havde sendt en Deputation, der førte os til Banegaarden og til en fortrinlig Frokost, som vi indtog mellem Kl. 4 og 6 om Morgenen. Det var en Fornøielse at see, hvorledes vi Reisende med stor Aandsnærværelse benyttede os af de budte Forfriskninger, trods den tidlige Morgentime. Man havde allerede afkastet Vanens tyranniske Aag og hyldede Reiselivets liberale Former. Hilsen og Tak bleve verlede. Nogle smuttede ud i den smukke By, for at see Molins herlige Gruppe „Bæltespænderne", som man til sin store Glæde fandt ikke at have lidt betydeligt ved den bekjendte Vandalisme, og hvis fuldkomne Restauration neppe vil være synderlig vanskelig. Forstærkede med göteborgske Naturforskere, blandt hvilke man allerede traf Bekjendte og Venner, gik vor Fart til Stockholm, som vi naaede omtrent Kl. 8 om Aftenen. En anden, mere geologisk Deeltager maa fortælle det Nærmere om Reisen paa Jernbanen tvers igjennem Sverig, hvor man snart farer hen gjennem det skjønneste couperede Terrain med Elve, Søer, Skov og frodig Mark, snart over frugtbare Sletter, som den store Vestgötaslette, Nerikesletten, snart stryger henover vidtstrakte Egne, der bestaae af graa Granit, som hist ligger nøgen og bar i Jordoverfladen, her er bedækket med et tyndt Lag Muld, der bærer en temmelig tarvelig Vegetation af spinkle Naaletræer. Høiland farer man henover, Smaafjelde seer man nok af, men om større Bjerge er der ikke Tale i disse Egne af Sverig; derfor findes der paa hele Reisen

heller ikke meer end et Par mindre Tunneler. Heden var meget betydelig; man sad i Coupeen som i en Bagerovn, tilmed i Røg og Damp fra Cigaren, og man havde en levende Forestilling om, at Scenen var forflyttet til det stenede Arabien, istedetfor at man foer op mod 59° nordlig Brede. Aftenens Kølighed og Stockholms Nærhed vækkede imidlertid vore sunkne Kræfter, og med utrolig Iver gjorde vi paa de sidste Stationer Frihaandstoilette ved en lille Sø eller en Bæk, for at komme saa nette, som det efter en Reise Nat og Dag var muligt, til vore Verter. Indkvarteringsbilletter vare i Göteborg blevne uddeelte efter en stor Maalestok, Mange kunde allerede forud glæde sig til at boe hos gamle Venner eller Bekjendte, Andre saae med et fortvivlet Blik snart paa Indkvarteringsbillettens ubekjendte, maaskee meget aristokratiske Navn, snart paa deres støvede og medtagne Reisedragter. Endelig vare vi der. Tummel og Raab, Kalden og Spørgen, hjertelige Haandslag, Omfavnelser, Latter og Spøg, Kamp om Reisegodset — og vi bortførtes af vore Verter. Den hjertelige Modtagelse paa Banegaarden var kun en Forløber for hele den glimrende Gjestfrihed, som fulgte os gjennem de mange Dage, ligetil vi igjen stode paa Banegaarden og vexlede det sidste Levvel.

Dagen efter vor Ankomst, Onsdagen den 8de Juli, toge Møderne deres Begyndelse. Forud for det første, constituerende Møde fandt en storartet skandinavisk Fraterniseren Sted, idet Naturforskerne strømmede sammen fra alle Kanter til „Hotel de la Croix“ paa Brunkebergstorget, hvor Hovedkvarteret var. Normændene, som vare komne Dagen før os i et Antal af henimod 50, kom her tilsyne ligesom de Danske tilligemed Stockholmerne og de øvrige svenske Deeltagere, saa at Hotellets Værelser snart fyldtes med henved 500 Mennesker.

Paa det constituerende Møde førte Statsraad Malmsten Ordet paa den svenske Comitees Vegne og foreslog et Program for Forretningerne og Fornøielserne, som mødte almindeligt Bifald. Dernæst valgtes Embedsmænd: til Ordfører for hele Mødet Statsraad Malmsten, til Viceordfører Generaldirecteur Huss, medens Expeditionssecretair Kjerulf, Professor Abelin og Etatsraad Mansa valgtes til henholdsviis norsk, svensk og dansk Generalsecretair. Det skandinaviske Naturforskerselskabs Møder bestaae deels i almindelige, deels i Sectionsmøder. Naturforskernes store Klasse deles i Sectioner, ved dette Møde i otte, nemlig for Physik, Mathematik og Astronomi, for Botanik, for Zoologi og Palæontologi, for Medicin og Chirurgi, for Chemi, Mineralogi og Geognosi, for Statistik, for Pharmaci og endelig for Ethnographi. Sectionerne regjere sig selv, vælge deres særlige Embedsmænd og fordybe sig i specielle Studier, der rimeligviis vilde forekomme den Uindviede temmelig tørre, men som danne den nødvendige Grundvold for de skjønne og lette Bygninger, der nuomstunder vinde saa stort Bifald, nemlig de mere populaire, almindelige Foredrag. Disse holdes paa de almindelige Møder, der danne et sammenknyttende Baand mellem de forskjellige Sectioner, idet de enkelte Fagmænd her ligesom faae en Udsigt over de store Slutningsresultater, hvortil deres Studier og Arbeider lede: de skulle herved bringes til at erindre den endelige Hensigt med disse deres Specialarbeider. Ogsaa det store Publicum har Adgang til de almindelige Møder, og Matadorerne blandt Nordens Naturforskere beile her til den Ære, at fremstille Naturvidenskabens Sætninger paa en almeenfattelig Maade, og stræbe efter ligesom at godtgjøre for Publicum, at det ikke er om Pavens Skjæg, at de videnskabelige Kampe føres, ikke for Intet, at Reolerne fyldes med støvede Bøger, at Atmosphæren svangres med ildelugtende Luftarter, at gamle Been, Fortidens og Nutidens Myg og Fluer beskrives, at Træstumper og Stene, tilsyneladende Snurrepiberier, maaskee „en Synaal uden Øie, et gammelt Sypleskaft“, komme til Ære og Værdighed og opstilles bag Glas og Ramme. — Der afholdtes ialt fire almindelige Møder, medens Sectionerne arbeidede i fem Dage. Det første almindelige Møde beæredes med Hs. Maj. Kong Carl XV's og Hs. kongl. Høihed Prinds Oscars Nærværelse. Ogsaa saae man en Skare af svenske Notabiliteter, og paa Salens Balconer sad hele Rækker af Damer. Statsraad Malmsten bragte Kongen og Arveprindsen en Hilsen, skildrede Betydningen af de skandinaviske Naturforskermøder og omtalte paa en smuk og særdeles anerkjendende Maade Tabet af det virksomme og høitfortjente Medlem Etatsraad Eschricht. Dernæst gik Statsraaden over til at holde det første almindelige Foredrag, der behandlede Naturvidenskabens Udvikling i de senere Aarhundreder og indesluttede en Oversigt over de forskjellige Veie, ad hvilke Naturforskerne havde stræbt efter at naae deres Maal. Blandt alle de Foredrag, der hørtes under det hele Møde, tør man nok paastaae, at dette var det mest udmærkede, baade ved dets vægtige Indhold og dets herlige Form. Statsraad Malmsten er en stor Taler og en udmærket Personlighed, om hvem en bekjendt Forfatter i Anledning af dette Møde har yttret: „Vanskelig skulde Mødet have fundet en bedre Styrer og Leder end denne Hædersmand, hos hvem Høihed og Ro findes paa saa mærkelig en Maade parrede med Livlighed og Mildhed, med sand og ægte Humanitet. Selv en af Videnskabens Bannerførere og i Samfundet stillet tæt ved sin Konges Side, træder han frem med en fordringsløs Jævnhed, en ukonstlet og naturlig Beskedenhed; men Blikkets Klarhed gjør sig strax gjeldende, og Tankens Skarphed godtgjør umiddelbart, at han er skabt til at styre og lede. Naar hertil kommer en Veltalenhed, som søger sin Lige: et smukt og kraftigt Organ, et livligt og ædelt Foredrag, en Begeistring, der slaaer og smelter, løfter og henriver, men taber aldrig selv det faste Stade og river det heller ikke bort under Fødderne paa Tilhørerne — naar hertil kommer, for at vi skulle fatte det med faa Ord, en Poesiens svulmende Fylde, som i ubrødelig Pagt har givet Videnskabens Alvor og Dybde sin høire Haand — da mene vi, at de nordiske Naturforskeres niende Møde kan i Sandhed være stolt af sin Formand og vil villigt vedgaae, hvor uendelig meget det skylder ham, hvadenten man nærmest seer hen til de videnskabelige Forhandlingers alvorlige Udbytte, eller til det daglige, selskabelige Samliv, eller til de festlige Sammenkomster, hvor Ordet iførte sig sin Vingeham, men hvor det ikke stod nogen Anden saaledes til Tjeneste som Formanden. Thomanders Veltalenhed er vidt og bredt bekjendt over Norden, men Malmsten er Naturforskernes Thomander.“ Tilfældige Omstændigheder have bevirket, at vi ikke see os istand til allerede idag at meddele en Skildring af denne fortjenstfulde Mands Levnet, men maae opsætte dette til et følgende Numer. — Prinds Oscar hædrede endnu to af de almindelige Møder med sin Nærværelse. Den Række Foredrag, som blev holdt, fortjente vel at gjengives; men et ganske kort Referat, saaledes som det kunde rummes i disse Linier, vilde ikke engang tilnærmelsesviis kunne give nogen Forestilling om det interessante Indhold.

Det videnskabelige Udbytte, som Deeltagerne i Naturforskermøderne hjembringe, indskrænker sig ikke til det, der hentedes i Sectionerne og paa de almindelige Møder. Af meget stor Betydning er i saa Henseende den indbyrdes Underholdning mellem Fagmændene, ligesom Besøgene i videnskabelige Samlinger og Læreanstalter. Man faaer her Leilighed til en Sammenligning med Hjemmets, man seer og hører, kritiserer og bliver kritiseret, og mangen en Vækkelse i forskjellige Retninger modtages. Det personlige Bekjendtskab, der af mange blandt de Ældre allerede er fortsat gjennem en lang Aarrække, gaaer ofte, derom er der ingen Tvivl, over til Venskab, og hvis Nogen vilde anstille en Sammenligning mellem den Interesse, som de tre nordiske Rigers Naturforskere havde for hverandres Arbeider før disse Møders Begyndelse, og den, som nu er tilstede, vilde det blive klart, at de personlige Forbindelser mægtigen have fremhjulpet de videnskabelige. Det maa derfor billiges, at der ved Naturforskermøderne er truffet Foranstaltning til under hele Mødet at fremme et selskabeligt Sammenhold mellem Deeltagerne. Dette var ogsaa Tilfældet ved Mødet i Stockholm, og den svenske Comitee i sin Heelhed, men navnlig Generalsecretairen, Professor Abelin, fortjener alle Deeltagernes varme Tak for den beundringsværdige Maade, hvorpaa de selskabelige Sammenkomster vare ordnede. Fra disse hjembringe de Fremmede en Række behagelige og skjønne Indtryk; det var der, at de personlige Bekjendtskaber sluttedes, fornyedes og udvikledes. Først blive her at nævne Fællesmaaltiderne (»gemensamma middager«), der afholdtes i Hr. Berns Salon i Berzelii Park. Localet dannedes af en stor og meget smuk Sal med Udsigt over den nette Park, i hvilken en Bronzestatue af Berzelius er opreist. Navnlig den første og den sidste Middag vare særdeles livlige, Skaaltaler og Sange afløste hinanden, medens Mellemrummene udfyldtes af et fortrinligt Musikcorps. Den sidste Middag beæredes med Prinds Oscars Nærværelse. Efter et Leve for Hs. kongl. Høihed, der — selv en heldig Dyrker af Videnskaben — havde interesseret sig saa meget for dette Møde, takkede Prinds Oscar i et udmærket smukt og livligt Foredrag, og udtalte sig med den hjerteligste Sympathi om den Tilnærmelse, der havde fundet Sted og finder Sted mellem de nordiske Folk, samt mod det Tryk, der af en uretfærdig og rovlysten Nabo udøves mod det ene af dem. Et længe vedvarende og overordentlig Bifald fulgte den kongelige Taler, og det følger af sig selv, at vi Danske hverken sparede Haand eller Mund. Blandt de øvrige Talere udmærkede sig naturligviis først og fremmest Statsraad Malmsten, som rev Publicum fuldstændigt med sig i et improviseret Foredrag over Theori og Praxis, deres tidligere Strid og deres nuværende bedre Forstaaelse, efterat denne er flyttet op fra sin Bolig ved Jorden, og hin har forladt sit Luftkastel. Et overordentligt Bifald vaktes ligeledes ved en Skaal for Kvinden, af Lægen Professor Malmsten; han hyldede hende som Elskerinde, som Hustru, som Moder, men han frabad sig hende som Collega. Dog Læseren skal ikke trættes med flere Brudstykker af Skaaltaler, som kun kunne have rigtig Interesse for Den, der har hørt den hele Tale i den passende Stemning.

Der hørtes ved denne Fest, som ved flere andre under Mødet, en almindelig Klage blandt de Danske over, at vi ingenlunde førte de bedste Talere, som vi kunde raade over, i Ilden; vor Bestyrelse synes ikke at have tænkt paa at benytte de forhaandenværende Kræfter, hvorved tilmed dens egne vare blevne skaanede noget; man maa i Sandhed beundre det Medlem af Bestyrelsen, der saagodtsom bestandigt førte Ordet, for hans Udholdenhed og physiske Kraft. I det Hele manglede det danske Contingent til Naturforskermødet maaskee vel meget den Organisation, som ved alle slige Sammenkomster er ganske nødvendig. Dette kom især tilsyne paa en uheldig Maade ved Hs. Maj. Kongens Fest for Naturforskerne paa Lystslottet Ulriksdal.

Den svenske Konge viste sin Sympathi for Naturforskerselskabets Formaal, deels ved at overvære et af dets Møder, deels ved at indbyde samtlige fremmede og et vist Antal af de svenske Deeltagere til at tilbringe en Aften paa Hoffets Sommerresidents, Lystslottet Ulriksdal. Paa smaa Dampskibe gik Farten til Slottet gjennem de inderste Vige og Sunde af Saltsøen, som bekjendt den Arm af Østersøen, der strækker sig op til Stockholm. Paa Veien meddeeltes de Danske, som Program for Festen, at Statsraad Malmsten var anmodet om at bringe Kongen vor Tak, og at videre Taler ikke skulde finde Sted. Kl. 8 om Aftenen modtoges Gjesterne ved Slotshavens Terrasse, hvor Skibene lagde til, af Hs. Majestæt i egen Person og af Prinds Oscar, medens Dronningen og hendes Damer, samt en Kreds af Hoffets Herrer og andre Notabiliteter nærmede sig fra Slottet. Kongens venlige Opmærksomhed mod sine Gjester fjernede strax al Tvang; endeel af de mest fremtrædende Mænd af alle tre Nationer bleve præsenterede, medens den menige Mand i Naturforskerhæren glædede sig ved at betragte Slottets Ydre, de skjønne Blomsteranlæg og Udsigten over den deilige Sø. Snart efter indbød Kongen os til at besee Slottets Indre, og — det var nok værd at tage i Øiesyn. Carl XV har gjort Ulriksdal til hvad det er. Slottet blev bygget i den første Halvdeel af det 17de Aarhundrede af den berømte svenske Hærfører Grev Jacob de la Gardie; 1669 blev det af hans Enke solgt til Carl X's Enkedronning, som først gav Slottet dets nuværende Navn efter sin Sønnesøn Ulrik, Carl XII's yngre Broder. Senere benyttedes Slottet til mangehaande forskjellige Formaal: til Invalidehospital og Rustkammer, og det skal have været i en sørgelig Forfatning, da den nuværende Konge bestemte det til sin Sommerresidents, restaurerede det og gjorde det til en herlig Kongebolig. Slottets Ydre er ikke meget imponerende; Bygningens Stil vidner om den Tidsalder, i hvilken det er opført, og den store og smukke Park bærer endnu i mange af dens Partier Præget af den gamle franske Stil. Slottet ligger paa en Landtunge ved den skjønne Edsvig, og der hersker den fuldstændigste landlige Eensomhed, idet der hverken fører nogen større Alfarvei forbi, eller ligger nogen By i Nærheden. Stueetagen indtages af Dronningens Værelser, som naturligviis ikke aabnede sig for os; men Kongen førte os selv om i hele den øverste, af ham beboede Etage. Denne er bleven et heelt Museum, idet Kong Carl har restaureret den i det 17de Aarhundredes Smag og fyldt den med de skjønneste og rigeste Meubler og Samlinger af Porcellain, Vaaben og mange andre Ting, det Meste fra det 17de Aarhundrede, samlet fra alle Verdens Riger og Lande; selv Vinduesruderne ere antike Mesterværker af malet Glas. Blandt Værelserne imponerede især »Konsejlsrummet« og »Riddarsalen« ved Størrelse, Skjønhed og Pragt, men mange af de mindre Værelser vare ogsaa udmærket smukke og overalt fandtes som sagt store Sjeldenheder, hvis Historie ofte meddeeltes de Besøgende af Kongen selv. Senere fulgte en Souper, som var anrettet foran Slottet ud mod Søen. Statsraad Malmsten bragte Naturforskernes Hilsen og Tak til Hs. Majestæt, og Kongen svarede først med et Leve for sin Ven Kong Frederik, for hvem han bad de tilstedeværende Danske fremføre sin hjerteligste Hilsen; derpaa løftede han Glasset for Naturforskningen og Naturforskerne og ledsagede sin Skaal med en Tale, om hvilken „Dagbladets“ Correspondent med fuld Føie har sagt, at den „unegtelig var den bedste“. Begeistringen steg nu til sit Høidepunkt, og det var vel den, der henrev en dansk Deeltager til mod Programmet at udbringe endnu et Leve for Kong Carl, indledet med en lang og ikke altfor sammenhængende Tale, som navnlig syntes at gaae ud paa at hilse Kongen fra Bønderne paa Lolland. Conferentsraad Forchhammer udbragte endnu engang Kongens Skaal, med Ønske om Held for de af ham styrede Riger, hvorpaa Kongen svarede med smukke og hjertelige Ord, der endte med Ønsket om, at den nordiske Folkestamme, der boer paa Fjeldet og ved Sundet, maa leve fri og i broderlig Eendrægtighed. Conf. Forchhammer udbragte nu et Leve for Dronningen, Prof. Scharling for Prinds Oscar, Forchhammer for den lille Prindsesse, og tilsidst Prof. Worsaae atter et Leve for Kongen som Den, der baade havde restaureret Ulriksdals Slot og Sverigs Forfatning. — Endelig slog Afskedstimen, og Selskabet seilede tilbage til Stockholm med det smukkeste Indtryk af den kongelige Gjestfrihed, men ikke uden smaa Skumlerier over, at den danske Bestyrelse ikke havde forstaaet at overholde Programmet og hindre utidig Talelyst — iøvrigt en vanskelig Sag, det bør indrømmes — og over at den ikke havde formaaet en af de norske Deeltagere til at overtage en af de mange Skaaler, hvis Udbringelse vi Danske syntes at have usurperet paa denne Dag.

Den svenske Bestyrelse havde sørget for en herlig Udflugt, der foretoges om Søndagen til det skjønne Gripsholm. Da „Illustreret Tidende“ tidligere har meddeelt en Beskrivelse af dette prægtige Slot, der er saa rigt paa historiske Minder, vil

det være hensigtsmæssigt her at fatte sig kort. Om Morgenen dampede vi afsted derud mellem Mælarens tusinde Øer, ledsagede af tre andre Dampskibe med Lystreisende, omkredsede af Lystbaade, hvis Besætninger hilsede os med Gevær- og Pistolskud, medens Kanonerne dundrede fra Lyststederne, som vi seilede forbi. Om Aftenen vendte vi tilbage, trætte af vore Vandringer, men yderst lystige og opromte over det Skjønne, vi havde seet, og det Gode, vi havde nydt.

Upsalensernes Gjestfrihed forskaffede os endnu en Udflugt til det gamle, berømmelige Upsala. Derhen begave vi os Mandagen d. 13de om Eftermiddagen Kl. 6, og først ved Midnat naaede vi Upsala, hvor vi strax hilsedes med herlig Sang fra Studenterne, som tilligemed Verterne modtoge os. Skjøndt Mange vare udmattede af Dagens Møie og Besvær, henreves dog en Slump naturkyndige Mænd til at give Naturen en god Dag og tilbringe en heel Deel af Natten mellem de glade Studenter ved Bolle og Glas. Den næste Morgen strøifede vi i smaa Partier rundt for at besee Upsalas Seeværdigheder, og disse ere mange. Besøget i de forskjellige videnskabelige Samlinger optog en stor Deel af Morgentimerne, men længst dvælede vi dog i den herlige Domkirke. Det nye Bibliothek, Carolina rediviva, lagde ligesaa længe Beslag paa vor Opmærksomhed, og med Nød og neppe fik man Tid til at fare ud til de berømte „Kungshögar"; thi allerede Kl. 12½ Formidd. skulde vi møde i den botaniske Have. Paa Veien derhen kunde man endnu besee Slottet, en uhyre Bygning, som ligger paa en Høide, der behersker Byen. Fra en af dets Bastioner, som den Dag idag kaldes „Styrbiskop", kunde Erkebispegaarden bestryges. Med Undtagelse af dets historiske Minder frembyder det nutildags intet Mærkeligt; Landshøfdingen boer der og endeel af Slottet er indrettet til Magaziner. I den botaniske Haves store og skjønne Museumsbygning samledes vi med vore Verter til en fortræffelig og elegant, staaende Middag, hvor de talrige hvide Studenterhuer varslede om Friskhed og Glæde og spaaede — ulig mange andre Varsler — sandt. Under Maaltidet bød Rector universitatis Torén os velkommen, Generaldirecteur Huss takkede Upsala Universitet paa Naturforskernes Vegne, og Landshøfdingen Grev Hamilton udbragte Skaalen for Nordens Konger. Efter Maaltidet forlagdes Festens Skueplads til det Frie, hvor en Talerstol var opreist med Studentercorpsernes Faner til Baggrund; foran den bredte sig en lille Slette, indhegnet af Borde med de aldrig manglende Boller og Glas; yderst sluttedes Kredsen af herlige Træer og Buske. Der herskede en mageløs Stemning, en Mængde Damer forskjønnede denne Fest ved deres Nærværelse, og de hvide Huer sværmede — imellem os og for Damerne. Professor Broch bragte i veltalende og kraftige Ord en Hilsen fra Normændene, Professor Steenstrup ligesaa fra de Danske. Steenstrups Ord vare faa, men velvalgte og varme; han endte med at udbringe et Leve for Linnés Efterfølger, for Elias Fries. Hvad var det for en Begeistring, som greb alle Tilstedeværende, hvorfor lød Bifaldsraabene dobbelt kraftigt, hvorfor syntes de aldrig at ville tage en Ende? Elias Fries er en udmærket Botaniker og en høit begavet Lærd, men han er tillige en af de elskværdigste Personligheder, man kan tænke sig. Ikke blot hans mange Disciple, baade unge og gamle (han er allerede en Olding) tilbede ham, men han er den mest elskede Mand i Sverigs lærde Verden, og at være elsket i Sverig, det vil sige Noget; thi Fyrighed i Følelsen, den har de Svenske i en høi Grad! Elias Fries besteg Talerstolen; neppe viste hans graae Haar sig, førend den dybeste Taushed herskede. Hvert Ord af hans Tale hørtes, skjøndt hans Stemme har tabt Ungdommens Styrke. Da han besteg Talerstolen, straalede alle Ansigter; han indledede sin Tale med at udtrykke sin store Glæde over denne Dag, det var vel den sidste Gang han stod i Naturforskernes Midte. Som et Lyn forsvandt det glade Udtryk fra Ansigterne; bedende Stemmer raabte: Nei, Nei! Taarer stod Mange i Øinene, Nogle hulkede, Alle vare rørte. Men neppe var Talen endt, førend Kjærligheden til og Begeistringen for den ædle Olding brød frem med ustandselig Kraft, Alle stormede om ham, og som ved Trylleri hævedes han pludseligt og sad smilende og hilsende høit tilveirs i en Stol, baaren af de unge Mænds Arme; hurtig som Lynet havde der ordnet sig en Cohorte af de hvide Huer om ham, og de unge Stemmer jublede en Marche, under hvilken han bares omkring. Jeg forstod saa godt i det Øieblik, at det maatte være let for en krigersk Konge at føre en saadan Ungdom til Seir eller Død, og det syntes mig, at jeg ikke havde oplevet en saadan Stund siden Krigens Tid. Glæden var vendt tilbage og først efter Forløbet af flere glade Timer fore vi hjem. Et langt Stykke ledsagedes vi af en Dampbaad med Studenter; Sang og Hilsen lød over til os; vi svarede efter bedste Evne ved at svinge med Hattene, og tvende graae Hatte flyde paa Fyrisaaens og Mælarens Vande, som Vidne om vor gode Mening. Mærkeligt nok gik ogsaa to hvide Huer overbord fra det andet Dampskib, og det er vort Haab, at disse forskjellige Hovedbedækninger ikke ville efterligne Hattenes og Huernes Kampe i den svenske Historie, men flyde fredeligt Side om Side og gaae tilbunds i broderlig Enighed.

Min Beretning er bleven for lang; jeg maa opgive at fuldstændiggjøre den, skjøndt Afsløringen af Busten af Anders Retzius vel fortjente at omtales, og skjøndt mange andre Enkeltheder trænge sig frem for Erindringen.

—i—.

Ugens Politik.

Den 30te Juli 1863.

Medens vore politiske Forviklinger i den seneste Tid stedse havde antaget en mere og mere faretruende Charakteer, saa at det endog et Øieblik syntes, som om Danmark stod forladt af alle sine tidligere Forbundsfæller med Undtagelse af Broderrigerne, er der i denne Uge foregaaet et meget glædeligt Omslag, idet Forhandlingerne i det engelske Underhuus have godtgjort, at England stærkere end nogensinde fastholder sin oprindelige Politik i den dansk-tydske Strid, hvilket man paa Grund af Lord Russells berygtede Forslag, som efterat være forkastet af begge Parter nu ifølge Lord Palmerstons Erklæring er „uden al praktisk Betydning og kun har historisk Interesse", kun havde altfor megen Grund til at betvivle. Paa en Interpellation af Fitzgerald, der paastod, at Tydskernes Klager med Hensyn til Holsten vare ligesaa ubegrundede, som deres Klager for Slesvigs Vedkommende savnede al retslig Adkomst, og der ønskede at vide, hvad Hendes Majestæts Regjering agtede at gjøre, dersom Tydskland holdt fast ved sin Beslutning om at besætte det danske Territorium, og dersom de Danske modsatte sig denne Foranstaltning med Vaabenmagt, gav Lord Palmerston et Svar, der var saa tilfredsstillende, at ingen dansk Statsmand kunde have hævdet vor Ret paa en mere glimrende Maade. Den engelske Premierminister erklærede, at naar de tydske Advocater beraabe sig paa Overeenskomster fra 1460, vilde de tydske Stater og navnlig Preussen neppe finde Behag i at vælge dette Aar til Udgangspunkt med Hensyn til Spørgsmaalet om, hvorledes Grændsen mellem Territorierne skal drages; at England er særlig interesseret i at opretholde det danske Riges Integritet og Uafhængighed; at Holsten er en Deel af det tydske Forbund, og at dette altsaa er berettiget til at tale med om Holstens Anliggender paa samme Maade, som det er berettiget til at føre Tilsyn med Anliggenderne i andre Dele af det tydske Forbund, men at det ingensomhelst Rettigheder har med Hensyn til Slesvig. Det tydske Forbund har ikke større Ret til at foreskrive, hvad der skal gjøres med Hensyn til Slesvig, end med Hensyn til Spanien, England, Rusland eller nogen anden uafhængig Stat. Da der lever en tydsk Befolkning i Slesvig, er det efter Lord-Palmerstons Mening baade naturligt og forsvarligt, at Forbundet gjør den danske Konge Forestillinger, der gaae ud paa, at de tydske Undersaatter stilles paa lige Fod med den danske Befolkning i Slesvig. Østerrig vil neppe bringe Forbundsbeslutningen til Udførelse, selv om det havde Retten paa sin Side, naar der ikke er nogen Nødvendighed tilstede for dets Optræden. Det nytter ikke at skjule, at det, der ligger paa Bunden af Tydsklands Plan og Ønske om at ville forene Slesvig med Holsten, er Drømmen om en tydsk Flaade og Begjerligheden efter at faae Kiel til en tydsk Søhavn. Lord Palmerston troer, at det dansk-holstenske Spørgsmaal vil kunne afgjøres ad diplomatisk Vei, uden at der skal opstaae nogen Fare for Europas Fred, men hvis der skete noget Forsøg paa med Vold at kuldkaste Danmarks Uafhængighed og Integritet, ville de, som prøve Forsøget, komme til at erfare, at det ikke er med Danmark alene, at de skulle udsægte Striden. Denne med stærkt Bifald hørte Udtalelse har givet Anledning til ledende Artikler i de fleste Hovedaviser, hvori det fremhæves, at hvis Forbundet bringer sine Trudsler til Udførelse, maa Virkningen heraf blive en Krig, i hvilken England sikkert vil findes paa Danmarks Side; derom ere baade »Morning Post«, »Daily News« og »Standard« enige.

Hovedsagen for vor Regjering synes nu at være, at gjøre det indlysende for hele Europa, at en Execution i den tydeligt udtalte Hensigt, at tvinge den danske Konge til at tage Kundgjørelsen af 30te Marts tilbage, er eensbetydende med en Krigserklæring, især efterat Østerrig og Preussen ifølge Forbundets Opfordring og paa dets Vegne have meddeelt Danmark Forbundsbeslutningen forsaavidt som den angaaer Slesvig. Og naar den danske Forbundsgesandt i Frankfurt i dette Øieblik tvistes med de andre tydske Magters Gesandter om Betydningen af Overeenskomsterne i 1851—52 og af de fra begge Sider gjorte Indrømmelser, saa kan han nu ikke blot støtte sig til Lord Palmerstons nys omtalte Erklæringer. Men en anden Stormagts Udenrigsminister, nemlig Fyrst Gortschakoff, har i en Depeche til det engelske Cabinet givet et væsentligt Bidrag til Besvarelsen af Spørgsmaalet om slige tractatmæssige Stipulationer og Indrømmelser. Den russiske Vicekantsler siger: „Det keiserlige Cabinet billiger det Princip, at enhver Magt, der underskriver en Tractat, har Ret til at fortolke dens Betydning overeensstemmende med sin egen Synsmaade, men dog kun for saa vidt denne Fortolkning holder sig indenfor Grændserne af den Betydning, som det er muligt at give den ifølge selve Texten." Den i et saa vigtigt Actstykke udtalte Anskuelse vil det russiske Cabinet see sig nødsaget til ogsaa at hævde med Hensyn til Andre, og da de tydske Stormagter i deres Noteverling med Danmark netop forsægte det modsatte Princip, idet de fordre Ret til eensidigt at fortolke Betydningen af de Indrømmelser, som Danmark skal have gjort dem under Forhandlingerne 1851—52, er det klart, at vore danske Diplomater bør tage sig denne Erklæring til Indtægt.

— Efter sikkert Forlydende vil General Thestrup afgive Krigsministerportefeuillen og overtage det andet Generalcommandodistrict. Saavidt vides, vil han blive afløst af den tidligere Krigsminister, Oberst Lundbye, hvem det vanskelige Hverv, at udsondre det holstenske Forbundscontingent fra den danske Hær, saaledes vil blive betroet. Med Hensyn til dette Contingent erfarer man, at det skal inspiceres her paa Sjælland af den dertil udvalgte Forbundsgeneral, og at de holstenske Bataillоner derfor kun skulle afgive et meget begrændset Antal Officerer til at forestaae Vaabenøvelserne med det indkaldte Mandskab.

— Suppleanterne til den slesvigske Stænderforsamling have, paa faa hæderlige Undtagelser nær, nemlig Dhrr. Thaden, Jensen og Mortensen, fulgt deres Collegers Exempel. I den til den 30te Juli indkaldte Stænderforsamling mødte altsaa kun 22 Deputerede. Den blev derfor ifølge „Fædrelandet" sluttet som ufuldtallig, efterat Skau havde oplæst en Erklæring, der ikke blev modsagt af nogen af de Deputerede. En loyal Demonstration til Ære for de troblevne Deputerede fandt Sted i Flensborg, og efter at der ogsaa var udbragt et Leve for den kgl. Commissarius, paaviste han, at Stænderforsamlingen i 1842 havde billiget den samme Opfattelse, som han nu havde gjort gjeldende. — Regjeringen vil nu have den gunstigste Leilighed til at omforme en Forfatning, der har viist sig at være ubrugelig paa Grund af den unaturlige Indflydelse, der er tilstaaet Ridderskabet og de store Godsbesiddere. En Ombannelse af Forholdene med det Krügerske Forfatningsforslag og med en udvidet Valglov til Grundlag vilde sikkert være det Ønskeligste, medens der maaske kunde være Spørgsmaal om det, i Lighed med hvad der skete her i den constituerende Forsamling, ikke skulde være rigtigt at udnævne et indskrænket Antal kongevalgte Deputerede, indtil den konstigt fremkaldte politiske Agitation havde lagt sig, efter det holstenske Spørgsmaals endelige Afgjørelse.

— Endnu veed man ikke med Visned, hvilken Stilling Cabinetterne i London og Wien ville indtage. Discussionen mellem de tre Magter er indledet, og det er ikke forunderligt, at de ville betænke sig noget, inden de fatte en Beslutning. Spørgsmaalet er fremstillet skarpt af Frankrig, og Fredens Bevaring vil beroe paa det Resultat, som de tre Cabinetter nu komme til. Naar man gjennemlæser de forskjellige franske og engelske Blade, faaer man det Indtryk, at en Correspondent fra Paris i »L'Indépendance Belge«, der paastaaer at have øst af paalidelige Kilder, er bedst underrettet.

Frankrig, der med Rette blev fortørnet over Ruslands Svar, siger han, henvendte sig strax til de to Magter, der havde deeltaget i de af den franske Regjering til Gunst for Polen foretagne Skridt; Drouyn de Lhuys afgav den Erklæring til London og Wien, at Keiseren ikke havde isinde at sende nye Noter til St. Petersborg. Fyrst Gortschakoffs Svar umuliggjorde Underhandlingernes Fortsættelse. Ifølge Frankrigs Mening krævede Magternes Værdighed, at de svarede med at afbryde de diplomatiske Forbindelser eller endog med en Krigserklæring. Hvormeget den franske Regjering end beklagede den sørgelige Nødvendighed, hvori Magterne befandt sig, er den dog villig, saafremt det gjøres fornødent, til strax at begynde Kampen, forudsat, at Cabinetterne i Wien og London dele dens Anskuelser.

Hvis de Magter, til hvilke Frankrig henvender sig, imidlertid nærede den Anskuelse, at man endnu engang burde svare ad diplomatisk Vei, vilde Keiserens Regjering foreslaae, at man uden videre erklærede Rusland, at de tre Magter betragtede dets Note som uantagelig, og at man opfordrede Cabinettet i St. Petersborg til nøie at overveie Følgerne af en saadan Tingenes Tilstand.

Det er herom, at de tre Magter underhandle i det nærværende Øieblik, og først i Begyndelsen af August kan man vente, at Englands og Østerrigs Svar vil indløbe. Der finder en meget levende Noteverling Sted mellem Cabinetterne i Wien og London, og det er begribeligt, siden de ere mindre tilbøielige end Cabinettet i Paris til at begynde en Krig. Man veed, at Lord Russell er fredeligt stemt, skjøndt han indseer, at Omstændighederne kunne fordre en Afbrydelse af den diplomatiske Forbindelse. Men han vil ikke gaae videre, og han vil hellere trække sig tilbage, end lade England begynde en Krig med Rusland. Han lægger ikke Dølgsmaal paa, at han ikke frygter en Krig saa meget, som en Krig ført i Fællesskab med Frankrig. Paa samme Tid forsikkrer man, at Keiseren personlig skal have søgt at paavirke Lord Palmerston, ved at anføre politiske Grunde, der skulle have gjort et dybt Indtryk paa Dronning Victorias Conseilspræsident.

Man paastaaer ogsaa, at den franske Regjering har truffet sine Forholdsregler til ufortøvet at kunne aabne Felttoget, og at dets Forberedelser ere saa vidt fremskredne, at det er istand til at optræde med Kraft i Norden, medens dets øst-

lige Grændsefætes i Forsvarsstand. Alt vil altsaa beroe paa Englands og Østerrigs Holdning. Man sætter mindre Lid til at Rusland vil vise sig forsonligt, da man veed, at Nationalfølelsen er i høieste Grad ophidset i dette Land, og at Czaren fortsætter sine Rustninger efter en Maalestok, der synes at vidne om, at han betragter Krigen som uundgaaelig. — Men England og Østerrig synes utilbøielige til at føre Krig, og for at de Bekymringer, som man nærer for et Fredsbrud, skulde være berettigede, maa der foregaae et Omslag i disse Magters Holdning, medens Ruslands Uforsonlighed tillige maatte være saa stor, at det fremkaldte en europæisk Coalition imod sig, hvilket just ikke er meget sandsynligt.

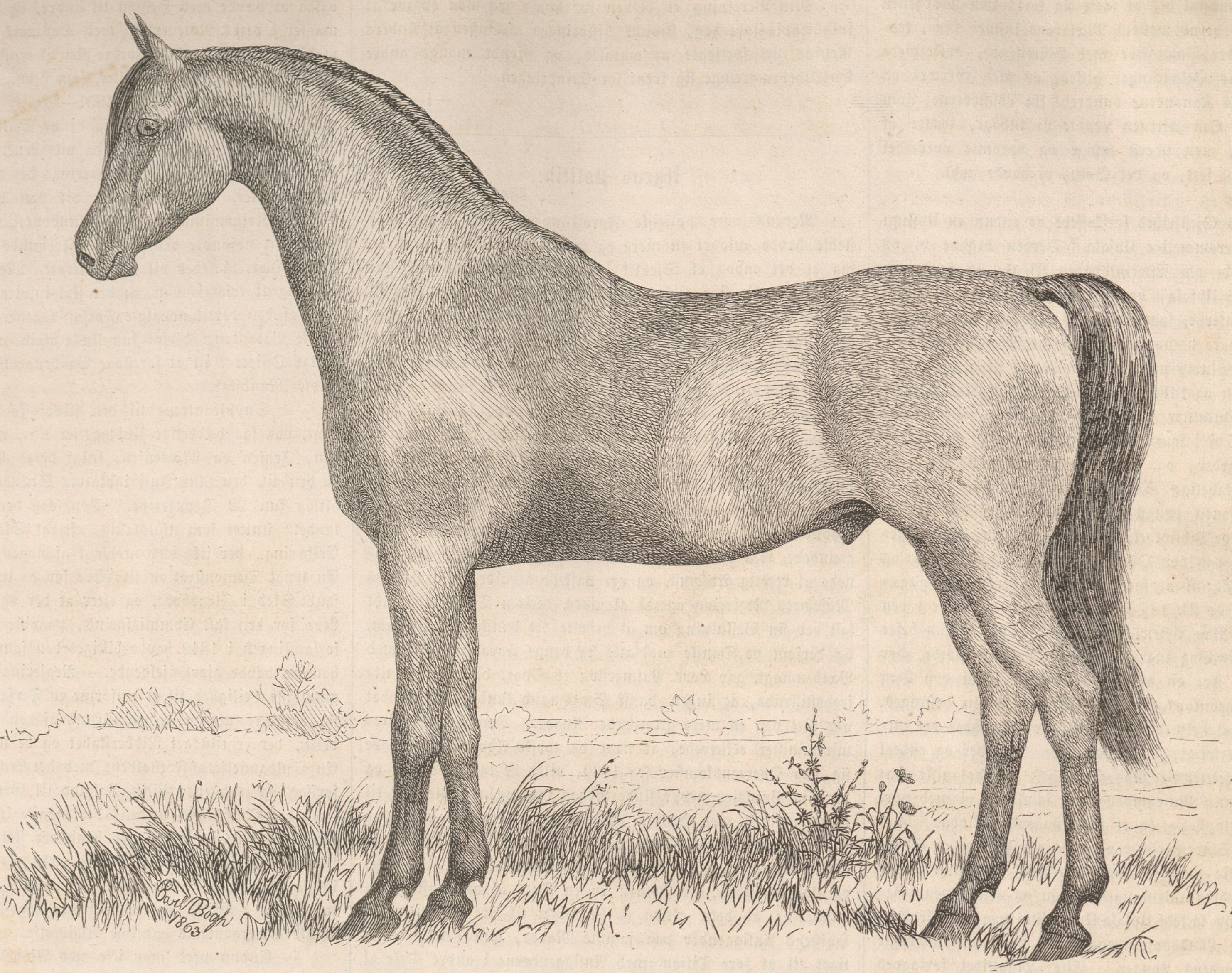

Kongepræmiehingsten „Colonell", til Ride- og lettere Trækbrug, tilhørende et Actieselskab i Fyen.

I Polen føres endnu stedse Guerillakrigen med afvexlende Held og med stedse stigende Grusomhed. »Morning Post« har gjennem Fyrst Ladislaus Czartoryski, der optræder som Nationalregjeringens Gesandt i Paris, modtaget en Depeche fra denne Regjering, ifølge hvilken den gaaer ind paa den af England foreslaaede Vaabenstilstand, men dog kun paa Betingelser, som Rusland ingenlunde kan modtage. Den forlanger blandt Andet, at en internationalCommission skal tage stadigt Ophold i Polen, for at vaage over, at Vaabenstilstands-Betingelserne strengt overholdes.

— I det engelske Parlament, der nu har udsat sine Møder, badlede Lord Derby meget stærkt, at England vilde afstaae de joniske Øer til Grækenland.

— „Kreuzzeitung", det preussiske Junkerparties Organ, udstøder et dybt Hjertesuk og siger: „Situationen er høist betænkelig, og ethvert Skridt, som man foretager sig, har sine store Vanskeligheder. Preussen har saa meget desto større Foranledning til ikke at røre sig, eftersom dets Stilling mellem de tre Fastlandsmagter er forbunden med eiendommelige Farer. Naar man med Rette kan paastaae, at det polske Spørgsmaal tillige er et preussisk Spørgsmaal for Frankrig, er det ikke mindre vist, at det polske Spørgsmaal er et Livsspørgsmaal for Preussen. Men paa samme Tid forekommer det os ikke tvivlsomt, at hvis Rusland indtog en fjendtlig Stilling ligeoverfor Østerrig, vilde Frankrig snart indtage en lignende Stilling ligeoverfor Preussen."

— Unionens Vaaben have lige siden Slaget ved Gettysburg havt stor Fremgang. Vicksburgs Indtagelse efterat General Johnston, der skulde undsætte Fæstningen, var bleven slaaet, bekræftes officielt; Port Hudson har havt den samme Skjebne, saa at Mississippi nu er aaben for de fjendtlige Skibe, og en af de fornemste af de vestlige Armeer har faaet frie Hænder til at foretage andre Operationer. General Lee har trukket sig tilbage over Potomac med hele sin Styrke, Charleston trues med et alvorligt Angreb af Pantserskibe, og Rosenkranz, der opererer i Vesten, indberetter ogsaa, at han med Held har kæmpet med General Bragg og gjort 4000 Krigsfanger. Derimod have New York og Boston været Skueplads for alvorlige Tumulter i Anledning af Rekrutudskrivningen. Urolighederne i New York varede i tre Dage; Pøbelen plyndrede og stak Ild paa flere Huse, og i de af Negerne beboede Districter anrettedes forfærdelige Ødelæggelser. Hovedstaden i de nordlige Stater, der fortæller Europa, at den har grebet til Vaaben for Slaveriets Ophævelse, forfulgte de frie Negere med Raseri, mishandlede Kvinder og Børn, dræbte over 300 og forjog Resten. Staden og Fristaten New York ere erklærede i Beleiringstilstand, og Roligheden er først tilveiebragt, efterat en betydelig Troppestyrke var bleven indkaldt. Det Contingent, som Staden New York skulde stille, udgjorde 15,000 Mand, og Rekrutudskrivningen møder nu ingen Modstand.

M.

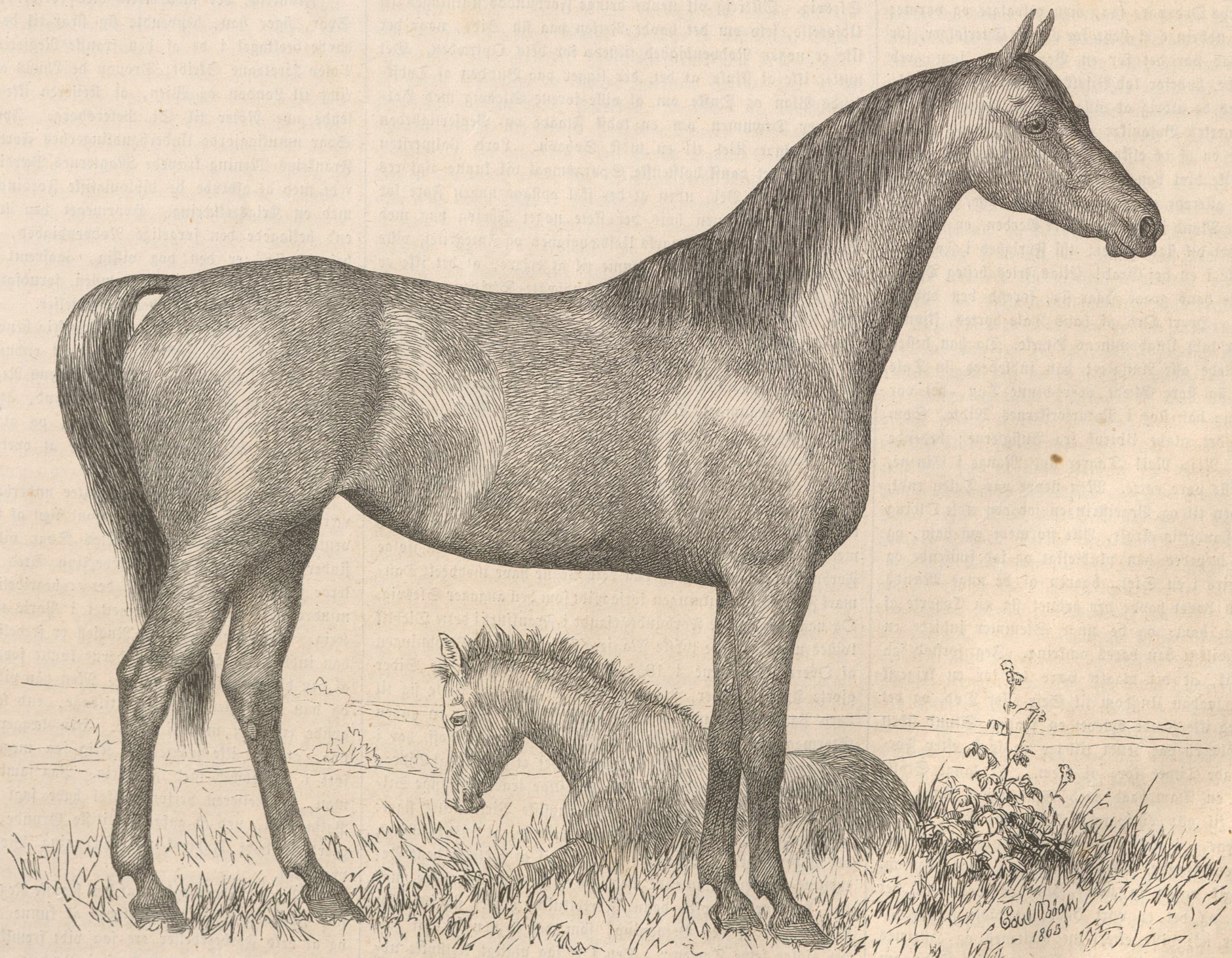

Kongepræmiehoppen, til Ride- og lettere Trækbrug, tilhørende Proprietair Hansen af Kjærsgaard.

Slottet Ulriksdal.

Den 9de danske Landmandsforsamling.

III.

Dyrskuet.

Hingsten „Colonell", tilhørende et Actieselskab for Landbeskelere i Fyen, vandt Kongepræmien for Heste til Ride- og lettere Trækbrug. Allerede her opkastedes Spørgsmaal om det Rigtige i at indordne denne Hingst mellem det lettere Hesteslags, og især blev dette fremtrædende ved en Sammenligning imellem „Colonell" og Grev Holstein-Holsteinborgs Hingst „Dahmani III", som erholdt tredie Præmie. „Colonell" har et udmærket let Løb, en smuk Reisning fortil, meget velsluttede og stærke Former, samt en smuk bronzefarvet Lød. Der blev dog udtalt Formening om, at dens Forbeen kunde være ønsket noget stærkere. Hingsten „Dahmani III" er af orientalsk Oprindelse, og vil være en Deel af det kjøbenhavnske hesteelskende Publicum bekjendt fra den Tid, den var i Prinds Frederik af Hessens Eie. Anden Præmie

Prospect af Upsala.

tilkjendtes Hans Hansens sorte Hingst fra Haarsløv; fjerde Præmie en bruun Hingst, tilhørende J. Jensen i Taulov.

Derimod var der almindelig Utilfredshed med Kongepræmiens Meddelelse til Proprietair Hansen af Kjærgaards brune, fra England indførte Halvblods-Hoppe. Den var meget huul i Flankerne, noget karpelændet, Bringen var smal, Forbenene noget sabelbenede og platfodede; men dens Løb var meget let og jordvindende, den havde et kraftigt og veludviklet Føl hos sig, og man anførte til Grund for dens Magerhed, at den nylig havde overstaaet Lungesygen. Endnu medens Landmandsforsamlingen varede, udspandt der sig en Avisfeide i denne Anledning, idet Premierlieutenant Nested fra Abildgaard til de ovenfor berørte Mangler endnu føiede den, at Hoppen var spattet paa venstre Bagbeen, og meente, at de Hopper, som tilkjendtes 2den og 3die Præmie, vare at foretrække for hin. Capitain Buchwald til Anneberggaard forsvarede som Formand Comiteen mod de af Nested gjorte Angreb. Det viser sig her, som ved alle andre Leiligheder, hvor Dommen alene basseres paa et subjectivt Skjøn, uden andet Kjendskab til Hesten, hvor vanskeligt og utaknemmeligt et Hverv Dommerne paatage sig, og hvor ønskeligt det vilde være, om en eller anden Præstation af Dyrene, f. Ex. en Prøve ved Kiørsel eller et Travridt, føiedes til, for at give Dommen en mere afgjørende Charakteer. Den omtalte Hoppe, som tilkjendtes 2den Præmie, var lyserød, af en smuk og dertil solid Bygning, og tilhørte Hr. Cromme i Flensborg. Flere andre tilstedeværende Hippologer vare dog ifølge Capt. Buchwalds Erklæring ikke enige om, hvorvidt denne eller Proprietair Hansens Hoppe burde være givet Fortrinet. Den røde Hoppes Bygning talte absolut til Fordeel for den.

Vi vende os nu til Hingstplagene og skulle her kun fremhæve Overkrigscommissair Brandts skimlede Fole „Vizir", efter den arabiske Hingst „Kalif", tilhørende Grev Schimmelmann til Lindenborg, og en Frederiksborgsk Hoppe „Freia". Den blev tilkjendt Fyens Stifts patriotiske Selskabs Præmie, 100 Rdl., og tiltrak sig megen Opmærksomhed ved sin slanke, smukke Bygning, ædle Hoved, sit fyrige Øie, samt lette og regelmæssige Bevægelser, saa at den berettigede til store Forventninger i Fremtiden, navnlig i Henseende til Regeneration af den Frederiksborgske Stutterirace.

Carstens Skriftemaal,

eller:

Sandfærdige Bekjendelser af en bodfærdig Ældre om begangne Ungdomssynder, der vistnok ere umulige til Gjennemlæsning for de Blaserede, nok mulige for modtagelige Gemytter, men særdeles mulige for Ungdommen, til hvis nyttige Belæring og Advarsel de ere uddragne af Carstens' Dagbog

ved

Ivar.

I.

Naar Efteraaret er forbi, der sædvanligt her i vort Fødeland er mildt og smukt, og saa ofte har givet os Erstatning for en ustadig og regnfuld Sommer, naar Dagene blive saa korte, at Spadseretouren om Eftermiddagen enten meget forkortes eller ganske afskaffes, saa skal man til at indrette sig vinterligt. Og det er ikke gjort med Stuen alene — at see Ovnen efter, kitte Vinduerne, faae Teppe paa Gulvet osv. — nei, der er i denne Overgangsperiode en meget vanskeligere Sag at varetage, for at man med fuld Føie kan sige, at man „har indrettet sig vinterligt": man skal ogsaa have tilveiebragt en vis Hygge og Lunelse indvortes i Sindet, der nu maa savne den milde og vækkende Paavirkning udenfra af den deilige Aarstid, hvor Skoven staaer i Flor, hvor Fuglekvidder og Blomsterduft jage Grillerne paa Flugt. Naar Dagen begynder at tage stærkt af, naar Skumringen indfinder sig Kl. 4—5 om Eftermiddagen, naar det begynder at blive koldt og den skarpe Østenvind slaaer haardt imod Ruden, føler man sig lidt uhyggeligt tilmode, og der gaaer en stille Længsel efter Sommeren igjennem Sindet, der gjør det saa vanskeligt at komme i Orden igjen. Man er urolig, lidt stundesløs, man forsøger paa at tage sig en Middagsluur. Lykkes det, og den varer for længe, bliver man gnaven og utidig; lykkes det ikke, gjør man et fortvivlet Forsøg paa tæt op til Ruden at læse Avertissementerne i Adresseavisen. Omsider gaaer man ind i Dagligstuen, for at passiare med Børnene, men saa ere de ude omkring, og har man ingen Børn, hvad saa? Min Kone har i Almindelighed Jomfruen inde hos sig paa den Tid af Eftermiddagen, for at give hende Instruxer om Sytøiet, og tre Gange i Løbet af otte Dage er det hændet mig, da jeg traadte ind i Dagligstuen, at hun rev Shirting, og for mig existerer der ingen mere sønderrivende og nerveirriterende Lyd, end denne.

Nei, man maa ikke opsætte at lægge i Ovnen, selv om det er før Flyttedag; man maa have Teppe paa Gulvet itide, og en varm Slaabrok paa; ikke alene Vinduerne skulle kittes, men ogsaa paa en Maade Sindet, for at den ødelæggende Træk af Flyvegriller og Stundesløshed kan holdes ude. Omsider opnaaer man at blive Herre over disse uregjerlige Eftermiddagstimer; den sande Contemplation indfinder sig, man faaer en velgjørende lille Luur, hvorpaa man med større Sindsro stopper sin Pibe, og, efter at have kiget ud af Vinduet, for at faae Leilighed til at glæde sig over, at man ikke er ude i det strenge Veir, tænder man omsider Lampen. Med en vis delicat Fornemmelse tager man endelig en Bog ud af Reolen, sætter sig med Velbehag i Lænestolen, slaaer det ene Been over det andet og — ja, saa gaaer det.

Jeg befandt mig netop midt i denne Krisis forrige Efteraar, 1862. Med krampagtig Anstrengelse holdt jeg paa den svindende Sommer, men naturligviis med et ligesaa tarveligt Resultat, som de faa forkrøbne Blades mislykkede Forsøg paa at blive hængende ved Grenene, der knagede under den pibende Vind, da jeg en Eftermiddag foretog min sidste „Sommerpromenade". Jeg havde neppe fjernet mig et Bøsseskud fra min Bolig, før jeg besluttede mig til atter at vende om. Veiret var i Sandhed altfor usordrageligt. For en meget frisk sydost Kuling stod jeg hjemefter, omkredset af det gule Løv, der hvirvlede foran mig henad Veien. Da jeg atter stod i Dagligstuen, faldt mit Øie tilfældigviis paa Kanarifuglen i Vinduet. Den havde allerede truffet sine Forholdsregler. De mere fremstaaende Dele af dens lille Person, Hovedet og Benene, havde den allerede omhyggeligt puttet ind under de lune Fjer. Jeg besluttede mig strax til at gjøre noget Lignende. Jeg gav Ordre til, at der skulde lægges i Ovnen.

„Før Flyttedag?" udbrød min Kone forbauset.

„Forsatsvinduerne skulle sættes ind imorgen!"

„Jamen, kjære Ven, der skal jo først gjøres reent?"

Der hjalp ingen Modsigelse, idetmindste ikke hvad mit Arbeidsværelse angik. Jeg gav mig paa staaende Fod iscerd med at fremtrylle en hyggelig Vinteraften. Den knittrende Lyd fra Ovnen, der kastede et lysende Skjær henover Gulvet, begyndte snart at udøve sin velgjørende Virkning. En lille Siesta i Lænestolen maa endogsaa have været ret vellykket, da mine Tanker paa en behagelig Maade vare opfyldte af gamle Minder, hvilke i Regelen altid indfinde sig, naar Sindet er i Ro og der er Hygge i Stuen. For at gaae fuldkommen planmæssigt frem, stoppede jeg min Pibe, tændte Lampen og vilde netop tage en Bog frem af Reolen, da mit Øie pludseligt faldt paa en stor Bog i Qvart, som jeg vil kalde en af mine strengeste og mest paatrængende Creditorer. Det var min Dagbog, min gamle Dagbog, hvori jeg fra min tidlige Ungdom stadigt har optegnet Løst og Fast, dog nærmest hvad der angik mig og vor Familie. Da jeg i mit trettende Aar forlod Hjemmet, havde min Bedstemoder skjenket mig denne Bog, idet hun holdt en smuk Formaningstale, hvori hun paalagde mig i den at optegne saadanne Begivenheder og Navne paa Personer, der, hvor uinteressante de end kunde være for Andre, altid maatte have Betydning for mig, hvem disse Optegnelser skulde hjelpe til bedre at kunne controllere min egen Livshistorie. Den er mig et kjært Familiestykke, en fortrolig gammel Ven, hvem jeg betroer mine bedste Hemmeligheder. Men det er ikke uden Grund, at jeg kalder den en streng Creditor. Den saae mig ganske fortørnet ud, da jeg tog den frem og mit Øie faldt paa den sidste Dato, der var adskillige Maaneder gammel. Jeg var i dens Gjeld for mange ubeskrevne Blade; i den Hensigt at ville bringe min gamle Ven à jour med Begivenhederne, tog jeg den frem af Reolen og gav mig til at blade i den, hvorved jeg tillige kom til at anstille Betragtninger over den gradvise Udvikling af min Haandskrift lige fra 1829 til 1862. Den første Aargang udmærkede sig ved en paafaldende Mængde Klatter, der i Særdeleshed ledsagede de tørre Notitser om kjedelige Dagsbegivenheder. Haandskriften var betydelig bedre og læseligere, hvor jeg havde nedskrevet Smaabegivenheder, blandt hvilke jeg ikke sjeldent fandt Optegnelser, der vare udenfor den chronologiske Orden, og hvori jeg havde beskæftiget min Tanke med hvad der i de nærmeste Aar forud var hændet mig i mine Forældres Huus. Paa en af de første Sider overraskedes jeg af en heel Række fragmentariske Bemærkninger, der syntes at indeholde Momenter til en Fortælling, hvilket var saameget tydeligere, som der fandtes en Overskrift: „Min Kjærlighed og Knapostene!" Jeg blev yderst forbauset over denne Titel, der sandsynligviis maatte betegne et vigtigt Moment i min Ungdomshistorie, en oplevet Roman, som i den Grad syntes udslettet af Hukommelsen, at den flygtige Gjennemlæsning af de optegnede Momenter ikke formaaede at fremkalde den. Jeg havde imidlertid neppe kastet mig tilbage i den magelige Lænestol, for at forske i Mindernes Lønkammer, før jeg erfarede, at det rette Øieblik til at hengive mig til stille Huusflid endnu ikke var kommet; Situationen var ikke tilstrækkelig forberedt.

Jeg opdagede, at Ilden var gaaet ud i Kakkelovnen, og at det var koldt om Fødderne. Saa kom netop min Kone ind til mig og talte om Gulvtepperne. Efterat have drøftet den Sag tilstrækkeligt, lagde jeg atter Bogen hen, slukkede Lampen, krøb i et ærværdigt Stykke Vinterfrakke og traadte ud i den kolde Octoberaften, for at finde vor gamle Sadelmager, der Ihvert Aar pleier at opbevare Gulvtepperne til Dagligstuen og mit Værelse. Med en stille Frygt for, at den Gamle ikke vilde finde dem værdige til at udholde eet Vinterfelttog til, fordybede jeg mig i en af Byens tarveligste Gader, ikke langt fra Nyboder. Fornemmeligt beskæftiget med at orientere mig i Huusnumerne, nye og gamle, fandt jeg mig pludseligt staaende lige foran en temmelig stor Gaard. Der var Lys i de tre Fag i nederste Etage nærmest Porten.

Jeg havde, som sagt, samme Dags Eftermiddag pleiet Ungdomserindringer, og saa skulde netop Skjebnen føre mig hid, til det Sted, hvor mine bedste Ungdomsdage vare svundne hen og nu stode for Tanken som en lykkelig Drøm. En gammel Kone rullede det sidste Gardin ned. Havde det været for 40 Aar siden, vilde jeg ikke et Secund have tvivlet om, at det maatte være min Moder. Det var nemlig dengang hendes Dagligstue. Situationen havde en saa paafaldende Lighed med den tilsvarende Aftentime i min Barndom, at Indtrykket næsten overvældede mig og pinte et Suk ud af mit Bryst. Omgivelserne vare ikke smukke eller tiltrækkende, men de lignede ganske.

I Porten stode et Par Karle i Skjorteærmer og røg Aftenpiben; det gjorde ogsaa dengang Anders og Mathies. En Liremand spillede en gammel Melodi paa sin forslidte Kasse; den havde jeg ogsaa hørt dengang. Ovre paa Hjørnet af Tvergaden udskraalede et Par Sælgekoner deres Vexelsang til Forherligelse af Nøddiker og Holstenskfild, spredte ud i Kurve, som meget indbydende vare placerede over Rendestenen. Det var ligesom dengang. Jeg gik hen til Hjørnet af den lille Tvergade, og saae ned i den oplyste Kjelderboutik. Der boede ligesom dengang en Høker. Gamle Hans Clausen kunde det vel neppe være? Nei, saa maatte han da have passeret sit 90de Aar. Hvem mon der nu, tænkte jeg, er Hersker i dette Dyb, dette rige Oplagssted for en utrolig Masse Fedevarer? Ved Hjelp af Gassen var unegtelig Belysningen noget rigere, men hvor paafaldende ligt de gamle Dage var ikke Vinduet udstyret? Trods Tidens Omskiftelser maa Smagen her i Kvarteret have vedligeholdt sig med en ualmindelig Trofasthed. Et stort Fad med smaa runde Knaposte faldt mig først i Øiet og slog som et Lyn ned i min Samvittighed. Jeg fik en Fornemmelse af, at Fragmenterne hjemme i Dagbogen begyndte at ordne sig til noget Sammenhængende. Sylte og Sild i Lage indtoge en beskeden Plads paa hver Side af det, der udgjorde Hovedmomentet i denne flotte Anretning — et uhyre Svinehoved, som kastede sit smægtende Blik ud i Mængden, der i mange Fold gjengjeldte dette Koketteri. Instinctmæssigt søgte mit Øie det velbekjendte Kvistvindue i Toppen af et langt smalt Huus, noget høiere oppe i Gaden, hvor gamle Daniel, Skomageren med de mange Børn, havde boet, og de tre lave misseøiede Vinduer ligeoverfor Daniels, hvor Hexen dengang boede — hun, der spaaede i Kort for Kvarterets Tjenestepiger og solgte Knaldperler og Hexepulver til Drengene. Med Blikket stadigt vexlende fra Høire til Venstre, for ligesom at indsuge en Provision af gamle Minder, der mærkeligt nok skulde frembyde sig af sig selv, for at hjelpe mig til at tyde de gaadefulde Fragmenter, avancerede jeg langsomt i Gaden, indtil jeg omsider naaede til min Sadelmager og røgtede mit Ærinde. Klokken var mange og jeg skulde skynde mig hjem den korteste Vei, men det var mig umuligt at modstaae Fristelsen til at gaae samme Vei tilbage og endnu et Øieblik at dvæle paa det Punkt, hvorom mine Tanker med stedse stigende Klarhed concentrerede sig. Snart stod jeg atter udenfor Pommerinken, som Kjelderen kaldtes i hine Dage. — Skulde jeg gaae ned og spørge efter Høker Clausens Datter? Hvad var det nu hun hed? Nei, tænkte jeg, det kunde muligt misforstaaes og give Anledning til ubehagelige Familiescener. Jeg tog den fornuftige Beslutning, at lade alle disse brogede Minder leve uforkrænkeligt i deres ideale Reenhed, og idet jeg, min Beslutning tro, vilde kaste et sidste Blik ned gjennem Kjelderruden — hvad saae jeg? Hvilket Navn fløi høittonende over mine Læber? Det var i Sandhed en saa slaaende Metamorphose, at jeg vil see den Phlegmatiker, der roligt kunde have udholdt en lignende. Det smægtende Svinehoved var forsvundet, og et ligesaa fedt, ikke smægtende, ældre Kvindehoved havde indtaget dets Plads.

„Gine!" udbrød jeg saa høit, at Lyden af min Stemme utvivlsomt maa have trængt ned i Kjelderen, men selv om den havde berørt Gines Øren, vilde den dog neppe i hendes Sjæl have anslaaet nogen Streng — de vare vistnok forlængst alle saa forrustede, at de umuligt kunde give nogen Klang eller Gjenlyd.

„Ja! det er Gine, den gamle Høkers Datter, min første Kjærlighed, uværdig Ihukommelse! Som lykkelig Ægteviv throner nu Du paa dette Bjerg af Skinker og holstenske Oste og de øvrige fede Skatte, der altsaa ere gaaede i lige Arv fra Fader til Datter?" Thi det var Gine, det vil jeg døe paa. Romanen: „Min Kjærlighed og Knapostene" stod nu pludseligt lyslevende for min Erindring. Med Hagen hvilende paa den høie Karm, stirrede Gine tankeløst ud i Gaden, og gav kort efter Plads for en dampende Svinesteg, hvori der stak en colossal Gaffel, hvilket Syn i et Nu fremkaldte et sandt Opløb udenfor. Ja, saaledes er Verden. Hvo formaaer i Længden, selv i den mest fremtrædende og glimrende Stilling, at fastholde den lunefulde Hobs Interesse, naar man blot et Øieblik fjerner sig fra Skuepladsen? En ny Stjerne viser sig og den tankeløse

Mængde staaer i stum Tilbedelse foran et nyt Afgudsbillede. Svinehovedet var glemt.

Desto mere maa jeg beundre mig selv, at jeg havde bevaret Erindringen om Gine saa trofast, igjennem en saa lang Aarrække. Dog var Gine forandret, meget forandret, som rimeligt var. Men Gine var det, det er nu afgjort. Den væsentligste Forandring, der var indtraadt, var en lignende, som den, der foregaaer, naar man trykker paa et Guttaperchahoved. Hendes Hoved havde antaget en uformelig Brede. Forresten maa jeg ikke sige, at dette Gjensyn fremkaldte nogen stærk Sindsbevægelse hos mig. Allerede i hine Ungdomsaar bristede det Baand, som bandt mig til hende. Jeg negter ikke, at Gine dengang satte mit unge Hjerte i Bevægelse, men det varede kun faa Dage, og Gine „blev opdaget", som man siger. Hun var ikke det for mig, som mit Hjerte begjerede. Men det skal jeg nok siden forklare nærmere.

Den følgende Eftermiddag var Alt i min Stue i den hyggeligste Orden. Der manglede Intet, ligetil det Arbeide, der skulde sysselsætte mig i de omtalte vanskelige Eftermiddagstimer, og som fornemmelig bestod i, af hine Fragmenter at samle en Fortælling, der vel neppe kommer til at indeholde noget særdeles Skjønt og Ophøiet, men dog flere romantiske Momenter og i Særdeleshed gavnlige Lærdomme for Ungdommen — om en slem Dreng, som hed Carsten — det er mig — om Gine, min første Kjærlighed, om mit tyranniske Sind, om Moer Berge, min Tilbøielighed til at stjæle Knapofte o. s. v., o. s. v.

Et romersk Sommertheater.

(Af L. Dietrichson.)

Naar Sciroccoen jager »i forestieri« fra Rom, naar Campagnen hyller sig i de blege Dunster, som, seete fra Ariccia og Monte Cavo, synes at indeholde lutter Gift og Pest, da begynder Romeren igjen at blive Herre i sin Stad, hvor han den hele Vinter har været Vert, eller Kjøbmand, eller Tjener for den Fremmede, for „Englænderne", som Romerne, ligesom de norske Bønder, kalde alle Udlændinge.

Men selv i denne lykkelige Tid er hans Herredømme indskrænket af en fremmed Magt — Solen. Har man indaandet en sydlandsk Sommers Hede, saa fatter man godt, hvorfor Grækernes Apollon paa engang var Solgud og Dødsgud, hvorfor den lyse Helios kunde personificeres i Navnet „Apollon", den Ødelæggende. Ingen frygter saaledes Solens Straaler, som Romeren, fordi Ingen har studeret dem, Ingen kjender dem, saaledes som han. Han veed at fortælle tusinde skrækkelige Historier om Folk, der ere døde af Feber, af Solstik, af Forkølelse, og hans nydende Liv indskrænker sig derfor væsentlig til Aftenen, naar Solen har gjemt sine Pile bag Monte Mario og Høiderne ved Monte Molle. Da vrimler Corsoen af Kjørende og Gaaende, da fyldes Cafeerne og Osterierne og Haverne; i de mindre Gader, eller paa Pladserne ved Brøndene, samle de unge Piger sig med TambuSriner, og foretage til deres Klang en Mellemting af Spadseregang og Dands, idet de, omslyngende hinanden, eller Arm i Arm, bevæge sig tactmæssigt henover Pladsen; da skulde Malerne være her, for at betragte de flagrende Gevandter, de lette Bevægelser, de yndige Grupperinger; men Konstens Sønner ere forlængst paa Flugt, og betragte vel endnu skjønnere Grupper ved Neapels Golf, eller i Capris Vinhaver. Blandt de Fornøielser, hvortil Romeren af Middelklassen især er hengiven, indtager ingen en saadan Rang i hans Yndest, som Theatret, Sommertheatret, og af dette Slags Theatre har intet den Betydning, som det i Via Pontefici.

Og spørger man med Rette først, om et Theater hviler paa den sande, classiske Grund, saa maa der om dette siges, at intet Theater i Verden hviler paa en saa fast, classisk Grund, som dette, der er opført — i Keiser Augusts eget Mausoleum. Men det er ogsaa den eneste Betydning, hvori det kan siges at have Noget at gjøre med Classiciteten.

Augusts Mausoleum ligger bagved Palazzo Corea, den Bygning, hvori nu Skandinaverne i Rom have deres Foreningslocale; men af den oprindelige Bygning er kun en ringe Deel at see, nemlig et opus reticulatum, Netmuurværk, der strækker sig langs Bygningens Fundament, og den runde Form, som den har beholdt gjennem alle Tidernes Omskiftelser; thi medens den i Oldtiden indfattede Keiserens Grav, blev den i Middelalderen befæstet af Familien Colonna, og derpaa, ved denne Families Fordrivelse fra Rom i det tolvte Aarhundrede, tildeels ødelagt. Senere har Familien dog atter benyttet Graven til Fæstning, og endnu den Dag idag vise de tykke Mure tydeligt Fæstningens Charakteer. Det nuværende Amphitheater byggedes i Slutningen af forrige Aarhundrede, og tjente til Tyrefægtninger og Fyrværkerier, indtil Thalia i de senere Aar har taget Sæde paa den første romerske Cæsars Grav. —

Vi ville gaae indenfor — det lønner nok Umagen, om end ikke vore Begreber om Skuespilkonst ville blive tilfredsstillede der. Allerede udenfor Indgangen til Palazzo Corea, gjennem hvis Gaardsplads man passerer, viser en uhyre, rød Affiche os, at der iaften gives Forestilling. Og hvad er det da, som udgjør Romernes Aftenfornøielse? Er det en let Vaudeville, eller er det en fin Comedie? Ingen af Delene, mit naadige Herskab — jeg har ofte gaaet forbi denne røde Affiche, inden jeg lærte Theatret at kjende: de Titler, jeg har seet paa det røde Blad, have sædvanligt været: „Medea", „Phædra", „Macbeth", „Hamlet", saa at jeg allerede maa tilbagekalde mit Ord om, at det var Thalia, som her residerede — nei, det er Melpomene — den allerskrækkeligste Melpomene, med alenhøie Kothurner, og en af Kirsebærsaft dryppende Dolk i Haanden, som boer her — Thalia ledsager hende kun som en besteden Selskabsdame, idet et eller andet lille burleskt Lystspil spreder de dybe tragiske Skygger, som sædvanligt svæve om Keisergraven.

Iaften er Schiller paa Tapetet: Affichen melder: »Maria Stuarda, Tragoedia applaudissima di Federigo Schiller«. Medens Grækerne havde deres Satyrspil efter Tragoedien, have Italienerne det foran; til Opmuntring gives iaften et Lystspil: „Tantaluskvalerne". Billetterne ere løste, og vi stige ind i Mausoleet. — Unegtelig er her Et og Andet, som minder om det antike Theater, først og fremmest: det Tag, som bedækker det uhyre Amphitheater, er Himmelen selv — Ibycos' Traner kunde ligesaagodt her, som ved det græske Theater, flyve henover Tilskuerpladsen; rigtignok ikke over Scenen selv, thi denne er her bedækket, men til Gjengjeld flyve Svalerne og efter Solnedgangen Flaggermusene ind mellem Coulisserne og op i Ansigtet paa Heltene og Heltinderne — dernæst minder Formen om det græske Theater; thi Amphitheatret er endvidere, saalænge Melpomene hersker der, istedetfor Guerras Heste, deelt i to Halvdele, af hvilke Scenen indtager den ene, Tilskuerpladsen den anden. I den bløde Sand staae de numererede Stole; opad Mausoleets indre Vægge, i lette Loggier, findes de billigere Pladser — og Entréen er i dette Theater overmaade billig — de dyreste Pladser koste 15 Bajocchi, omtrent 29 Skilling. Her samler sig da det glade, romerske Publicum to Timer før Ave Maria; Samtalen gaaer, og Cigarerne brænde — er der ikke for fuldt, tør man strække sig paa Stolene, som man bedst behager, og i Amphitheatrets Buer ere indbyggede Rum, hvor man kan faae sin Trang til en kølende Limonade, eller en Sorbetto tilfredsstillet — Alt, medens man er Tilskuer af, hvad der foregaaer paa Scenen.

Denne Livsnydelse i Theatersalonen under den frie Himmel gaaer for sig med al den Larm og Støi, som udmærke Italieneren, og dog uden al Uorden — kun vente man ikke, at høre ret meget af, hvad der foregaaer paa Scenen.

Tæppet ruller op for den lille Forpiece, hvis Hovedsituation er en burlesk Fremstilling af et Maaltid, hvor Hovedpersonen stedse hindres fra at føre en Bid Mad eller et Glas Vin til Munden, og endelig, medens de Øvrige ere glade og mætte, maa gaae ligesaa sulten fra Bordet, som han kom til det; en Scene, der morer Italienerne ganske kosteligt — de juble, de klappe, de skrige og skoggerlee, hvergang en lækker Ret gaaer hans Næse forbi — kun nogle fede Borgermænd i min Nærhed see ligegyldige ud, formodentlig fordi de med rigtig Sands finde, at de selv faae ligesaalidt af den gode Mad, som den moderne Tantalus deroppe paa Scenen, og jeg hører endog en Yttring om, at det, de andre Skuespillere spise, vist igrunden heller ikke er saa godt, som det seer ud paa Frastand, og at det hele Stykke saaledes igrunden er noget Jux, et Resultat, hvori vist den mest dannede Theaterkritiker vilde være enig med dem, om end efter noget forskjellige Præmisser. Tæppet falder igjen, Musiken halter igjennem en Ouverture, og saa begynder »Maria Stuarda«.

Man kan have mange forskjellige Opfattelser af den Maade, hvorpaa en Rolle, som Maria Stuarts, bør gives, og dog tør jeg frit indgaae et Veddemaal om, at Ingen uden en italiensk Primadonna vil falde paa at give den saaledes, som den her gives. — Tilfældet vil, at denne Primadonna har sin Force i den stærke, mandhaftige Genre, mildest talt i „Pigen fra Orleans" eller „Dronning Elisabeth" — og denne virago skal nu give Maria Stuart. Jeg har ikke seet Ristori i denne Rolle, men jeg skulde tage mærkeligt feil, om ikke hendes kraftfulde Pathos har bidraget til at forføre den stakkels Sommertheaterprimadonna. Et Sted opnaaer hun virkelig at ydmyge Elisabeth — men det er ikke at undres over, da hun skjælder stærkere, end nogen af »La Halle's« eller Gammelstrands Madamer. — Elisabeth optræder med Ridepidsk og storblomstret Kjole, og tager sine Skrub, saaledes som en Secundskuespillerinde skal tage dem af Primadonnaen.

Dette Slags Spil kan nu gaae for sig paa hvilketsomhelst Theater; men hvad der er eiendommeligt for Roms Sommertheater er — Pauserne.

De Spillende ere midt inde i en interessant Dialog, af det næste Svar afhænger Liv eller Død — men med Et hysser Publicum, uden mindste Anledning fra de Spillendes Side, hysser stærkt og vedholdende, og Skuespillerne holde op at tale, staae og stirre paa hinanden — gaae tause frem og tilbage paa Scenen, stundom i fem til ti Minutter — og dette finder mange Gange Sted hver Aften.

Grunden er, at der i Nærheden af Augusts Mausoleum ligger to Kirker, den ene med tilhørende Kloster; naar man nu veed, hvormegen Tid af Døgnet Roms Luft er opfyldt af Klokkeklang, saa kan man tænke sig, hvor ofte det hænder hver Aften mellem Kl. 5 og 8, at disse to Kirkers Klokker afbryde de Spillende. — Der er en Replik, som den stakkels Skuespiller har øvet sig paa i lang Tid, og af hvilken han lover sig rig Applaus; han dæmper ofte sine Kræfter under den foregaaende Deel af Stykket (thi i Italien er Spillet en Kraftanstrengelse) for at samle al sin Styrke til denne Replik — den begynder, det gaaer glimrende, hans Øine flamme og hans Røst tordner — der maa vanke stormende Applaus — han hyler, han stormer, han taler, om ikke med Smør, saa ialtfald med Olie, for at være smægtende, han løfter Haanden for at udslynge de mest effectfulde Ord, der skulle krone Repliken . . . bim, bam, bim, bam, bim, bam! ikke et Ord kan høres — krampagtigt anstrenger han sig, for at overdøve Malmets Tunger — forgjeves! Istedetfor den ventede Applaus hysser Publicum — deels fordi det ikke kan høre, og ikke vil gaae glip af Stykkets Indhold, deels vel ogsaa af den Ærbødighed for Kirken, som hos Romeren endog udstrækker sig til dens Klokker (i Fleertal) — maaskee rettest af begge Grunde; og naar Klokken tier, og Skuespilleren begynder paa Slutningstiraden af sin Replik, savner den hele Underlaget af foregaaende Opsving — hans Pathos maa dæmpes, eller den bliver latterlig — Publicum har maaskee alt glemt Forsætningen, naar Eftersætningen kommer — og han gaaer glip af sin Hæder — diem perdidit — Olien ikke at tale om.

Især er det Ave Mariaklokken, som gjør disse Stakler fortvivlede — den ringer dem næsten ud af Scenen. Naar man betænker, at saadanne Pauser, som jeg her har skildret, indtræde mindst hver halve Time, saa kan man tænke sig, hvormegen Illusion der bliver tilbage for en saadan Scene. Intetsomhelst bidrager heller til at støtte den — i Haven ved Fortheringhay spadsere Elisabeth og Maria mellem lutter Gardiner — jeg veed ikke, om Ligheden af det italienske Ord for Have »giardino« skulde kunne bidrage Lidt til at løste Illusionen — kun i Baggrunden sees et sparsomt med Træer bemalet Bagtæppe.

Noget af det Eiendommeligste ved disse Theaterforestillinger er Bifalds- og Mishagsyttringerne. Gjelder det i Almindelighed om det italienske Theater, at Publicum staaer paa et saa lavt Standpunkt, at det ligesaa ofte klapper ad Stoffet, som ad Formen, saa synker dette Standpunkt ned til den fuldstændigste Naivetet, til forrykt Galskab ved disse smaa Sommerforestillinger, hvis Publicum heelt igjennem aldeles consekvent applauderer Stoffet, og lader Formen seile sin egen Sø. Den ærværdige Gamle, den lidende Uskyld, den „seirende Dyd", den ridderlige Helt, ere sikkre paa Applaus, men Skurken skal ikke være vis paa, at der ikke, naar han gaaer hjem om Aftenen, ligger en indigneret Sjæl skjult bag et Gadehjørne, for at give ham en Dragt Prygl, fordi han bar sig saa skurkeagtigt ad mod den stakkels Skjønne, hvem hin indignerede Sjæl har skjenket sin hele Sympathi.

Det hændte for nogen Tid siden — som det ofte er hændet og vistnok snart atter vil hænde — at i det Øieblik, en grusom Tyran vil drive en ulykkelig Kvinde til det Yderste, ved at fratage hende hendes Børn, og hun i sin Nød kaster sig paa Knæ for den Ubønhørlige, lyde flere Stemmer, men især en meget høirøstet:

„Det skal De, ved San Martino, min Skytshelgen, lade være! Lad Konen beholde sine Børn!"

Skuespilleren (i sin Rolle): „Bort — Kvinde — for sidste Gang!"

Manden i Parterret (kyler en Aprikos efter ham): „Lad være, siger jeg, eller jeg kommer op og taler med Dem, skal De see!"

Skuespilleren: „Men, min Herre . . ."

Manden: „Lad hende beholde Børnene, og gaa Deres Vei, Afskyelige!"

Skuespilleren: „Men betænk dog . . . det er min Rolle . . ."

Manden: „Rolle mig her, og Rolle mig der; nu faaer De Prygl!"

Flere: „Ja, ja — det er Ret!"

Andre: „Nei, lad dem spille videre!"

Skuespilleren: „Tillad mig at sige Dem, at dersom jeg ikke i Rollens Medfør tager hendes Børn, saa kunne vi ikke spille videre . . . Stykket maa ende . . . og den stakkels Dame bliver siddende i denne ulykkelige Stilling, hvori De nu seer hende . . . hvis De derimod tillader mig at tage hendes Børn, vil hun ikke blot snart faae dem tilbage, men ogsaa derved opnaae den glimrende Triumf over alle sine Forfølgere, der skal slutte Stykket!"

Manden: „Lover og indestaaer De mig da for, at hun vil faae Børnene tilbage, og det snart . . ."

Skuespilleren: „Inden en halv Time."

Manden: „Naa, saa spil da videre, i Guds og alle Helgenes Navn!"

For Spilopmageren og den lave Komiker har Italieneren stor Forkjærlighed, men for den finere Komik og de humoristiske Charakteerroller har han kun Latter, ingen Applaus.

Ganske egen er ogsaa den pavelige Censur, der anvendes paa alle dramatiske Arbeider, og som t. Ex. ikke taaler, at en af Maria Stuarts Fjender, altsaa en af de Stykkets onde

Princip bærende Figurer, siger, at han ingen Sikkerhed har for, at hun vil holde sine Løfter, da St. Peters Stol jo kan løse fra ethvert Løfte og besmykke enhver Meeneed. Den Replik var vel overstrøgen og borte; rigtignok var Mortimers begeistrede Beskrivelse af Rom og Pavens imponerende, personlige Indflydelse ogsaa borte, men jeg har en Mistanke om, at denne sidste Censur skrev sig fra Skuespilleren og ikke fra den pavelige Censor. —

Naar det mørkner paa den blaae Himmel, som danner Theatrets Tag, tændes Lygter rundt paa Tilskuerpladsen, og inde paa Scenen, saaat det Hele svæver i ubestemt Dunkelhed; efterhaanden bliver Publicum træt — fem Maria-Stuart-Acter og et heelt Stykke forud, kunne nok tage paa Kræfterne, især naar der spilles saaledes paa Kraft, som her — og inden Stykket er endt, have de Fleste allerede begivet sig bort. Italieneren er nemlig meget ængstelig for Luften ved Solnedgang og den første halve Time derefter — denne er vel en af de væsentligste Grunde til Publicums Forsvinden.

Imidlertid er Maanen gaaet op og belyser Scenen med endnu eet besynderligt Skjær — og i Maaneskinnet fremkaldes fire Gange Maria Stuarda, hvis Hoved man tydeligen har hørt falde. Man har stor Lyst til at pibe Lord Leicester ud for hans Forræderi; man beslutter dog for denne Gang at lade Naade gaae for Ret — men hvis han ved næste Opførelse forraader hende ligesaa skammeligt — da, ja da er der ingen Naade mere, da skal han pibes ud og have Bank, naar han gaaer hjem.

Idet vi gaae ud, viser man os et Monument i Keisergraven, en hvid Marmorplade med Inscription — til hvis Minde? Keiser Augusts, eller Huset Colonnas? Nei — Indskriften siger os, at den er opsat til Ære for Konstberideren Guerra, af de taknemmelige Romere.

Lidt Statsoekonomi til Huusholdningsbrug.

I.

En Eftermiddag ifjor Sommer kom jeg ud til min Onkel i Rosenvænget. Min Cousine sad i Verandaen, med Hovedet støttet til Haanden, og saae ualmindelig eftertænksom ud; jeg fik intet Godaften og kunde neppe komme til at spørge, hvad der var gaaet hende imod, før hun udbrød:

„Siig mig, Frits, Du maa jo være paa det Rene med det som Kameralist, hvad skal der blive af Menneskene tilsidst?"

„Hillemænd, det var et vidtløftigt Spørgsmaal, og det angaaer da ogsaa nærmere Theologerne, end Kameralisterne; men jeg kan jo gjerne meddele Dig, at Meningerne ere temmelig afvigende. Forsaavidt vi ikke ville holde os til Bibelen, hvad jeg foretrækker, saa have vi frit Valg imellem Sjælevandringer, Avancement fra den ene Klode til den anden, saaledes som Clara drømmer om i Familien Polonius, eller Nihilisme."

„Du veed jo godt, at det ikke er det, jeg mener. Nei, jeg spørger, hvad Menneskene skulle faae at bestille tilsidst, naar man faaer Maskiner til Alting, endogsaa til at regne. Alle de ulykkelige Mennesker, der nu gaae omkring og arbeide, blive jo brødløse tilsidst! Maskinerne gaae af sig selv, tage Brødet af Munden paa de Fattige, og lave Kager til de Rige. Det bliver jo forskrækkeligt."

„Nu har Tante Lotte nok været paa Spil igjen, og sat Dig Fluer i Hovedet med sine dumme Ængstelser. At rive ned paa Maskinerne er den største Synd, man kan begaae, thi de ere dog det ypperste Vidnesbyrd om Menneskets Aand og Genialitet. Tante Lotte kan jeg til Nød tilgive Sligt, hun er gammel, og hos gamle Damer maa man ikke vente at finde et uhildet Blik; men Du, Marie, burde dog kunne see noget lysere paa Forholdene."

„Hvor kan man see lyst paa saadanne Ting, det er jo i Virkeligheden til at græde over? Eller er det ikke sandt, gjøre Maskinerne ikke ubodelig Skade?"

„Nei, sandelig gjøre de ei. Har Du Lyst, saa skal jeg holde Dig en heel Forelæsning, og klarligen godtgjøre, at Maskinerne netop ere de Fattiges største Velgjørere.

Marie smilede noget vantro, men rykkede dog sin Stol nærmere til Trappen, paa hvis øverste Trin jeg havde sat mig, lagde Hænderne i Skjødet og nikkede til mig: „Begynd kun, jeg er lutter Øre!"

„Hvad er en Maskine? Det er jo ikke Andet, end et Middel til at forøge Arbeidskraften — ikke sandt? Ingen Maskine, selv den allerkonstigste, arbeider ganske alene, der maa Menneskehjelp til: pas paa det, det er Nr. 1. Maskinen forøger Arbeidskraften i en umaadelig Grad: hvad hundrede Hænder gjorde før, det gjør nu ti Hænder ved Maskinens Hjelp. Hold paa det, thi det er Nr. 2, og et Nr. 2 af uberegnelig Vigtighed. Hvorfor bruger man nu Maskinen istedetfor de hundrede Hænder? Naturligviis fordi der til de hundrede Hænder svare halvsaamange Mennesker, der alle skulle have baade Mad, og Drikke, og Klæder, og Lys, og Varme, medens Maskinen selv kun spiser Smørelse, og kun giver fem Mennesker Appetit. Den er altsaa meget billigere at føde, end de halvhundrede Mennesker. Men det, at den er saameget billigere at føde, vil jo ikke sige Andet, end at den gjør sit Arbeide saameget billigere, og Arbeidet, Productet selv, kan altsaa sælges ligesaameget billigere. Det er Knudepunktet i hele Theorien, og i Praxis da ogsaa, thi deraf følger jo igjen: for det Første, at Varer, som Fattigfolk før maatte frembringe alene til de Rige, nu blive saa godt Kjøb, at de kunne skaffe sig dem selv, og for det Andet, at da Varerne ere saa billige at Alle kunne kjøbe dem, vil der blive Brug for mange flere Maskiner, end der tidligere var Brug for det tilsvarende Antal Mennesker, og Summen af de halve Snese Folk, som beskæftiges ved hver Maskine, vil snart være meget større, end Summen af de enkelte Hundreder, som før arbeidede med deres Hænder. Er den Skildring ikke fuldkommen rigtig?"

„Jo, Du har Ret, det seer saaledes ud. Men det gjelder da kun om de Varer, som Enhver er nødt til at have; naar Talen er om en Maskine, der kun frembringer Luxusgjenstande, saa holder hin Regel vist ikke Stik."

„Jeg har endnu aldrig tænkt mig Muligheden af, at stille Noget op som en ubetinget Luxus. Nødvendighedsartikler og Luxusgjenstande ere relative Begreber, ligesaafuldt som Kulde og Varme. Tænk blot lidt tilbage, til den Tid, da Kaffe, Sukker, Bøger var forbeholdt de Rige, da det simpleste Bomuldstøi var en halv Snees Gange saa dyrt som nu, og da Kundskaber, Læsning, Skrivning, udelukkende var de Riges Eiendom. Tænk paa Maskinernes Indflydelse i disse Retninger, og siig mig saa, om ikke de Maskiner, der have arbeidet for at gjøre disse „Luxusartikler" til en Nødvendighed, ere til Velsignelse baade aandeligt og legemligt. Det er netop Maskinernes Hoveddyd, at de nivellere. De gjøre det muligt for Alle at erholde Alt — Intet er forbeholdt Rigdommen. Dog, jeg vil indrømme Dig den Mulighed, at man opfinder en Maskine, som producerer Ting, der i den Forstand ere Luxusvarer, at de ikke strax kunne finde Indgang overalt. De store Virkninger, vi før talte om, ville altsaa ikke indtræde, men der vil gaae nogen Tid, hvori Arbeidet er meget billigere, uden at der dog er saamange Kjøbere og saamange Producenter, at Prisen behøver at nedsættes til sit laveste Maal, til hvad det har kostet at frembringe Tingen. Hvad vil være Følgen heraf? Naturligviis det, at Fabrikanten tjener Penge, bliver en rig Mand maaskee, medens hans tidligere Arbeider gaae om uden Fortjeneste. Er det ikke saa?"

„Netop, og det er det, som jeg har troet i Regelen vilde skee, uagtet Du jo nu har viist mig, at der i Sagen selv laa et vægtigt Middel herimod. Men selv om det i Virkeligheden kun skeer i det halve Antal Tilfælde, saa er det jo et frygteligt Onde: og saa har jeg da Lov til at spørge, hvad der skal blive af de Stakler."

„Vist har Du Lov til at spørge, og Du er endogsaa saa heldig at faae et Svar, som jeg haaber vil være Dig tilstrækkeligt. Men vi komme til at dreie ind paa en anden af de store Veie i Statsoekonomien, og jeg veed ikke, om Du har Lyst til at gaae med. Godt, Omveien skal ikke blive lang: Hvorfor vil Folk vel tjene Penge? Ikke af en blot og bar instinctmæssig Havesyge, ikke for at gjemme Pengene, men for at bruge dem til at tilfredsstille deres Fornødenheder. Den „Fornødenhed", der vil tilfredsstilles, er meget forskjellig; naar man tjener sine Penge i enkelte Dalere, eller i blaae og grønne Sedler, saa er Fornødenheden i Almindelighed simpel nok — man vil gaae godt klædt, boe godt, leve godt, nyde Livet osv.; men kommer Fortjenesten i hundredviis og tusindviis — og det er da i Regelen Tilfældet, hvor Talen er om Fabrikdrift, som svarer god Regning — saa bliver Fornødenheden en ganske anden: man vil nu have Ære, Indflydelse og Rigdom. Til alle disse Ting, og jeg troer ikke, at Du let kan opstille noget andet Maal, udkræves Et og det Samme: de fortjente Penge maae gjøres frugtbringende. De maae sendes ud i Verden til store Foretagender, for at skaffe deres Herre Navn, de maae anbringes rundt omkring, for at skaffe ham Ret til at lægge sin Haand paa Svinget af de mange Hjul, som bevæge Samfundets Interesse, og fremfor Alt maae de ud, for at formere sig og yngle. Saasnart han har tjent Noget, bliver der en Capital disponibel, som søger Anvendelse; i sin Production kan han ikke anvende den, thi vi have forudsat, at den ikke kan beskæftige mere, end de Maskiner, han har i Gang, altsaa søger den til andre Virksomhedsgrene, men i disse behøves der ny Menneskekraft for at arbeide med Capitalen, og —"

„— saaledes beskæftiger han altsaa med den Capital, han har vundet ved at gjøre Folk brødløse, de samme Folk. Du har Ret, Frits, jeg havde ikke Øiet aabent for den inderlige Sammenhæng, der er i al vor Virksomhed. Men vil det ikke standse engang, vil Verden ikke engang være saa forsynet med Maskiner, at der ikke er Brug for mere Menneskekraft?"

„Speil Dig i Dig selv, lille Cousine. See, hvorledes dine Fornødenheder ere tagne til, siden de Aar, da Du var glad ved at lege med dine Dukker, og husk paa, at Alt hvad Du siden har behøvet, slet ikke existerede dengang, ialtfald ikke for Dig. Akkurat ligesaa gaaer det med Verden, Menneskenes Fornødenheder blive aldrig tilfredsstillede: naar vi først ere komne saa vidt, at alle Mennesker ere forsynede med Alt, hvad der nu er forbeholdt Enkelte, og at Verden erklærer sig mæt, renonce paa Snedighed til at skabe sig nye Fornødenheder — ja, saa kan din Frygt blive begrundet. Men Du kan trygt stole paa, at vi aldrig ville komme saa vidt. See, hvad der endnu staaer tilbage, og der ligger Aarhundreders, Aartusinders Gjerning for os."

„Du er en snild Fyr, Frits, og Du har ret lettet en Steen fra mit Hjerte. Der kommer Stine med Theemaskinen, nu kan jeg da see paa den uden Sorg: nu kalder jeg paa Fader og Tante, og saa skal Du faae saa godt et „Product", som to Hænder og een Maskine kan lave. Hvor har Du ellers al den Viisdom fra?"

„Jeg kunde vel gjerne prøve at bilde Dig ind, at jeg havde tænkt det Altsammen selv; men man skal give Keiseren, hvad Keiserens er, staaer der, og min Lærdom har jeg øst af en prægtig Mand, som hedder Kayser. Lad ham have Æren af os begge to som gode Disciple; jeg tænker nok, at jeg engang faaer Dig til at læse hans Bog."

„Tak, jeg nyder den hellere i din Udgave, den passer vist bedre for mig, og er mig meget kjærere —"

„Fordi den altid ligger for dine Fødder?"

„Stop, Hr. Fætter! Maskinen gaaer af Kog. Det er meget vigtigere, end Complimenter."

Charade.

Mit Første Du oftest finder paa Landet,
Dets Føde det ofte faaer fra mit Andet;
Mit Tredie vil Dig om Muserne minde;
I fremmed Egn vil mit Hele Du finde.

O. A. L.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 200.

Adamsæblet.

Opløst af: Æsel van Vindbeutel i Odense, Jens Peter i Horsens, Thorvald W. & Co. i Slagelse, Marianes Peter i H., L. P. Chr. i H. p. Sorø, Bin i Slagelse, et godt Numer i Veile.

Døde.

Hugh Halkett, hannoveransk Generallieutenant, der i 1848 commanderede en Deel af Rigstropperne mod Danmark, 81 Aar, 26de Juli.

Delecluse, ældst Redacteur af „Journal des Débats", † 10de Juli i Versailles.

Robert Theer, bekjendt Miniaturportraitmaler, † i Wien 15de Juli.

Verdens-Barometret.

London	30	Juli	3	pCt.	Consols . . .	93.
Paris	„	—	3	„	Rentes . . .	67. 10.
Wien	29	—	5	„	Metalliques	75. 40.
Berlin	„	—	3½	„	Staats-Sch.	91.
Kjøbenhavn	31	—	4	„	Kgl. Obligat.	97.

Udkommet er:

Charles Beck: Ryes Tilbagetog.

Andet Oplag. 1 Rd. 80 Sk. og faaes hos
C. C. Lose & Delbanco.
Gothersgade 11.

Paa vort Forlag er udkommet og faaes i alle Boglader:

Fra Australien,

Reiseskizzer af Bob. Med 15 Træsnit. 55 Sider i Quart. Indhold: 1. Fra et Ophold i Colonien Victoria. I—VI. — 2. Et interessant Bekjendtskab. — 3. Van Diemens Land. — 4. Hjemreisen. 80 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 17de til den 30te Juli incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
17de . .	9,1	14,2	5,2	60	27" 9,51	2,47
18de . .	8,6	15,8	5,4	85	27" 7,09	3,50
19de . .	11,6	15,0	5,4	85	27" 8,12	2,23
20de . .	11,7	15,8	7,8	77	27" 8,84	1,73
21de . .	13,4	18,2	7,8	77	27"10,68	
22de . .	16,2	19,2	11,2	62	27" 9,48	
23de . .	14,0	19,6	11,0	52	27"10,87	
24de . .	13,4	15,9	10,4	82	27"10,24	2,04
25de . .	13,7	15,4	10,0	97	27" 9,87	2,57
26de . .	12,7	19,5	9,2	62	28" 0,59	2,33
27de . .	16,6	21,8	8,4	65	28" 2,57	
28de . .	13,0	19,0	10,6	80	28" 2,00	
29de . .	16,7	21,0	8,8	62	28" 0,76	
30te . .	12,7	17,8	10,0	57	28" 0,87	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 202. | Udkommer hver Søndag. | Kjøbenhavn den 9. August 1863. | 2 Rdlr. Qvartalet. | 4de Bind.

Indhold.

General Fyrst Murawieff. — Carl Johan Malmsten, af L. K. D. — I Verandaen IV, af Bob. — General Meade. — Briggen „Christians“ Sammentræf med Kaperen „Florida“. — Ugens Politik. — Carstens Skriftemaal II, af Ivar.

General Fyrst Murawieff.

Fyrst Nicolaus Murawieff, der af Czar Alexander har faaet det „hædrende“ Hverv, at undertrykke den polske Revolution, er født i Moskwa i Aaret 1793. Neppe sytten Aar gammel begyndte han sin militaire Løbebane ved at indtræde i den russisk-caucasiske Armee; efterat han hurtigt havde gjennemløbet de lavere Grader, overdroges der ham i Aaret 1819 en extraordinair Sendelse til den persiske Shah, mod hvem han senere i Aarene 1828 og 1829 kæmpede som Generalmajor. Det følgende Aar var han virksom paa den polske Kampplads, og udnævntes til Generallieutenant efter Slaget ved Kazcmiez. Ved Warschaus Indtagelse commanderede han den høire Fløi.

Keiser Nicolaus paalagde ham i 1832 at afslutte en Overeenskomst med Mehemed Ali, og gav ham Overbefalingen over Tropperne ved Bosporus. Tre Aar senere sattes han i Spidsen for det femte Infantericorps, men da dette viste en stor Mangel paa Disciplin og da Sebastopols Befæstning, der ligeledes var underlagt Murawieff, blev mere end tilbørlig forsømt, faldt han i Aaret 1838 i Unaade, og trak sig tilbage til sin Fødeby, hvor han en Tidlang optraadte som et af det gammelrussiske Parties ivrigste Førere. Aaret 1848 kaldte ham atter til Statens Tjeneste, idet han blev Medlem af Geheime-Krigsraadet og udnævntes til Chef for Gardegrenadeer-Regimenterne. I Aaret 1855 gik han atter til Caucasus som Overstcommanderende, og erobrede Fæstningen Kars, men maatte ved Alexander II's Thronbestigelse vige Plads for Fyrst Variatinski. Murawieff vendte derpaa tilbage til Privatlivet paa sine Godser, hvor det kongelige Budskab naaede ham, der stillede ham den Opgave, at være behjelpelig med at undertrykke Opstanden i Polen. Hvorledes han røgter dette Hverv er altfor bekjendt til, at vi skulle spilde Plads paa en Beskrivelse af slige Rædsler.

Carl Johan Malmsten.

Kjende vore Læsere Flo Kirkeby? Naar de ville være ganske oprigtige, maae sagtens de nioghalvfemsindstyve blandt hundrede af dem svare Nei. Den er dog nok værd at kjende, og den er heller ikke saa vanskelig at lære at kjende, thi naar man tillands vil gaae fra Stockholm, Sverigs Hovedstad, til Christiania, Norges Hovedstad, eller til Kjøbenhavn, Danmarks Hovedstad, gaaer en af de slagne Hovedveie forbi den, og man har den ganske tæt paa sin venstre Haand. Eller — thi man kan ogsaa gjøre en kortere Reise og dog komme til Flo — har man besøgt det verdensberømte Kinnekulle, Vestergötlands Ædelsteen, hvor Æbletræet og Kirsebærtræet voxe vildt, og som, henved tusind Fod høit, er bedækket med Agre og Enge, Lunde og pyntelige Huse lige op til Toppen, og vil man herfra over Lidköping til Halle- og Huneberg, der ogsaa nok kunde fortjene at være verdensberømte, og hvis steile Klippesider kun ere skilte ved en snever, vild, men i al sin Vildhed deilig Dal, gjennem hvilken Landeveien snoer sig, eller vil man endnu videre, f. Ex. til Venersborg og det deilige Trollhättan, hvis Navn svarer i den Grad til Faldets storladen-vilde og storladen-yndige Skjønhed, saa det gjør enhver nærmere Beskrivelse overflødig — vil man denne Vei, kommer man ogsaa forbi Flo og kan uden stor Uleilighed gjeste baade Kirke og Præstegaard.

Altsaa — Flo ligger i Vestergötland, i Mariestads Lehn, men i Läckö Fogderi, altsaa i det sydvestlige Hjørne af Lehnet, umiddelbar paa Grændsen af Göteborgs Lehn. Den ligger i Skara Stift, Åse Herred, Väne Provsti, og har Annexkirkerne Ås og Sal. Til Kinnekulle er der vel en fire, fem Miil, men til Halle- og Huneberg er der ingen Miil, og til Trollhättan vel knap to. — Nærmere bestemt: Flo ligger umiddelbar i Syd for Dettern, den sydøstligste Vig af Venern, Nordens største Indsø, nær havde jeg sagt Indhav.

Her levede, sang og døde for noget over et Hundredaar siden den bekjendte Psalmedigter Olof Kolmodin. Men det var dog egentlig ikke om ham, jeg skulde tale. Her levede, virkede og døde for lidt over en Menneskealder siden Præsten Malmsten med sin Hustru. De havde to Sønner: Per Henrik og Carl Johan, der hver paa sin Maade indskreve deres Navne i Fædrelandets Historie. Per Henrik, den ældste (født i Thuns Sogn den 12te Sept. 1811), er Professor ved Karolinska Institutet i Stockholm samt Overlæge ved Serafimerlazarethet og baade som Lærer, Forfatter og Practiker en af Sverigs mest ansete Læger i Nutiden. Af hans Skrifter er det maaskee især dem om »brightska njursjukdomen«, som længst have gjort hans Navn berømt. Den yngste, Carl Johan, vandt derimod sit Navn som Mathematiker: han skrev om »elliptiska funktionerna« og mange andre mathematiske Sager; men da nærværende Forfatter kjender meget Lidt til Mathematiken og aldeles Intet til Ellipserne, og da den, som kjender dertil, og som havde lovet at oplyse os baade derom og om meget Andet, har været saa uheldig at glemme sin Pen under Sommerferiens Adspredelser, saa — ja, saa tvinges jeg til at give den mest umathematiske Skildring, tænkes kan, af en berømt Mathematiker, hans Liv og Levnet. Det kan dog meget gjerne være, at min lille Levnetstegning,

General Fyrst Nicolaus Murawieff.

uden at jeg aner det, kommer til at beskrive baade den ene og den anden Ellipse.

Et fortræffeligt Portrait af ham er allerede meddeelt i forrige Numer af „Illustreret Tidende“, men — skjøndt det ganske vist lyder som en mægtig Selvmodsigelse — jeg nødes til at erklære, at det ikke rigtig tilfredsstiller mig: jeg troer nok, at det giver os „Statsraaden“, og han er tilvisse al Ære værd, men det giver os ikke, synes mig, hvad jeg ogsaa kunde ønske givet: den jævne, fordringsløse Mand, der sidder i den ene Ende af sin Sopha og med et uudtømmeligt Liv og Lune snakker Gammelt med den Gjest, der har faaet Plads i Sophaens anden Ende. Jeg har seet et andet Photographi af ham, og det var jævnt nok, men det tilfredsstillede mig heller ikke, fordi Livet og Lynet, Genialiteten, savnedes i Blikket. Maaskee gaaer det med Malmsten, som med en anden genial Mand, der engang sendte en af sine Venner sit Portrait med de Ord: „Du vil sagtens finde, at det ikke ligner, men Skylden ligger hverken hos Photographen eller hans Maskine; Grunden er den, at jeg aldrig ligner mig selv, fordi jeg altid er mig selv ulig.“ — Jeg troer ogsaa, naar jeg tænker mig ret om, at Malmsten har flere Ansigter, alt efter den Aand, der er over ham. Det er kun os andre dagligdags Mennesker, der altid have et og samme Ansigt og derfor kunne gjenkjendes i ethvert Photographi.

Det var om Flo, Talen var, og her fødtes Carl Johan Malmsten d. 9de April 1814, her henlevede han ogsaa de tretten første Aar af sit Liv under sine Forældres Omhu og Varetægt. Men en Ven havde han, som rigtignok var adskillige Aar ældre end han, men som ligefuldt var hans stadige Omgangsven, med hvem han kom ganske fortræffeligt ud af det. Det var en fattig, pukkelrygget Bondeknøs, et Genie i sit Slags, ja paa en Maade et Universalgenie. Han var Poet og Regnemester, Dyrlæge og Menneskelæge (thi han aarelod Folk), alt i een Person. Han kom jevnlig op i Præstegaarden, og „med honom trifdes Carl så innerligt väl.« Thi Knøsen var jo blandt Andet Regnemester, og fra sin allertidligste Barndom lagde Carl en mærkværdig Lyst til Regning for Dagen. Ofte kunde Moderen træffe de to Regnemestere liggende ved Siden ad hinanden paa Salens Gulv, paa hvilket de, i Savn af Griffel og Tavle, udførte det ene Regnestykke efter det andet med Kride. Og det var ikke ganske smaa eller lette Opgaver, de løste; een af dem lød saaledes: En Skrædder, hans Svend og hans Dreng udføre en vis Deel Arbeide, og den overskydende Arbeidsfortjeneste skal deles imellem dem efter aftalte Forholdstal. Da Arbeidet er færdigt, viser det sig, at det rene Overskud er syv Rigsdaler; hvormeget faaer saa Enhver af dem? De fik sluttelig Opgaven løst, men Arbeidet medtog samfulde fjorten Dage. — Denne Bondeknøs vedkjender „Professoren og Statsraaden“ sig endnu som sin Barndomsven og sin første Lærer i den ædle Regnekonst.

Dengang regnede de med Kride; saa kom Gulvvasken, og al deres Daad var udslettet! Ganske udslettet? Nei! der var dog een Krog, som Gulvkluden ikke kunde naae; men om det nærmest var i Carls Hjerte eller Hjerne, at Krogen laa, skulle vi her hverken afgjøre eller undersøge.

Det var en stor Tavle, de dengang regnede paa: hele Salens Gulv; og det var alvorlige Opgaver, der dengang beskæftigede dem: at faae rettelig skiftet og deelt mellem Mester, Svend og Dreng; men Carl fik dog siden et langt større Regnebrædt og langt større og alvorligere Opgaver: nu er hele Norden hans Regnebrædt, og der kommer Gulvkluden ikke strax og sletter hans Regnestykker ud; ja, den kommer der aldrig, mener jeg.

Det saae dog ikke ligt ud til, at han nogensinde skulde naae et saadant Regnebrædt, thi 1827 døde hans Fader, og Carl var nu ikke meget rigere end hans hidtidige Læremester, den fattige, pukkelryggede Bondeknøs. Han var allerede dengang begyndt at studere, men for at kunne fortsætte sine Studier maatte den trettenaarige Dreng paatage sig en Huuslærerplads. Og denne Lærervirksomhed maatte han uafbrudt fortsætte i samfulde tolv Aar, saa i et, saa i et andet Huus. Naar han havde arbeidet med de Andre, maatte han arbeide for sig selv, som Hovbonden, der først maa arbeide paa Herregaarden og saa stjæle Nattetimerne til at lægge sin egen Sæd og til at bjerge den.

Og han arbeidede. I det nævnte Tidsrum af tolv Aar, medens han maatte undervise baade den Ene og den Anden, tog han først Studenterexamen ved Upsala Universitet (Vaaren 1833), dernæst de øvrige Examiner, og ved Udløbet af de tolv Aar promoveredes han 1839 »med första hedersrummet« til Doctor i Philosophien ved det nævnte Universitet. Det følgende Aar (1840) blev han Docent sammesteds, og allerede to Aar senere (1842) blev han, ikkun otteogtyve Aar gammel, Jøns Svanbergs Eftermand som ordentlig Professor i den rene Mathematik ved Upsala Universitet. — Haslen bærer sine smaa Nødder det ene Aar efter det andet, i hvad Jordbund den saa groer, og Ingen bryder sig stort om Stammen, skjøndt Alle elske Frugten. Men om Valnødtræet fortæller man, at det skal hades og mishandles for at bære god og rigelig Frugt. Var Malmsten et saadant Valnødtræ? Var han kun sin gode og rigelige Frugt, og bar den saa tidlig, fordi han havde haarde Dage som Dreng og Yngling, eller uagtet han havde dem? Spørgsmaalet lader sig ikke besvare, men vist er det, at en mindre sund og sei Natur, en mindre kraftig Villie med en lidt mere kølig Kjærlighed til Ideen vilde have bukket under for en saadan Ungdom, uden nogensinde at naae Maalet. — 1854 var han Promotor i det philosophiske Facultet, og 1855—56 var han Universitetets Rector.

Skjøndt det var i en usædvanlig ung Alder, han blev Professor, vandt han dog snart en usædvanlig stor Tilhørerkreds, og der var kun een Stemme om hans umaadelige, rastløse Flid, om hans ildfulde Foredrag og henrivende Veltalenhed. Om den Ihærdighed og Ild, hvormed han tidlig og sildig arbeidede, gaaer der endnu i Upsala mangt et Sagn; et eneste saadant skal jeg her meddele: Der var i England udsat en stor Pris for Løsningen af en vigtig og vanskelig mathematisk Opgave. Malmsten fik først silde Kundskab derom, men tog ligefuldt fat paa Opgaven og arbeidede ved Nat og Dag. Hele sin gigantiske Kraft, hele sin rige Genialitet havde han samlet paa dette ene Punkt. Og han fik Opgaven løst og var ifærd med at afsende Løsningen. Men som han trykkede Seglet paa Convoluten, kom Posten, og den bragte Underretning om, at Opgaven allerede var løst af en Franskmand, som var tilkjendt Prisen. For saa vidt havde han altsaa arbeidet forgjeves, men ikke nok hermed: kæmpestærk er han, men han havde dog overanstrengt sig, og nu, da det Maal, han havde kæmpet for, var naaet, og altsaa ikke mere kunde holde de spændte Kræfter oppe, faldt han i en voldsom og farlig Sygdom, som truede de lyse, herlige Evner med Tilintetgjørelse og Undergang. Den sunde og kraftige, ungdommelige Natur vandt dog lykkeligviis atter Seir over Sygdommen. — Man mindes, at jeg fortæller et Sagn, og for den fuldstændige historiske Nøiagtighed tør jeg ingenlunde borge.

I Upsala giftede han sig — hvis jeg ikke er feil underrettet, med en Frøken Anckarsvärd, af den berømte Familie, der har givet Sverig flere bekjendte Statsmænd og Krigere. Med hende har han adskillige Børn — om jeg mindes ret, tre Døttre og to Sønner.

1859, i Slutningen af Kong Oscars Regjering, udnævntes han til consultatift Medlem af Statsraadet, hvad han er endnu. Han har altsaa ingen Portefeuille, og det er derfor vanskeligere at paavise hans rette Betydning som Statsraad, men i Sverig regner man ham med de Geer og Manderstrøm til de dygtigste og mest frisindede i det nærværende høist hæderlige og fremadskridende Cabinet, hvis Medlemmer imidlertid alle hænge sammen som en tætsluttet Eenhed, nær havde jeg sagt som Ærtehalm. Han har ikke for Intet haft en fattig Bondeknøs til Barndomsven: han er ikke opvoxet i trange Kaar, for siden fornemt at see ned paa det jævne og fattige Folk, af hvilket han er udgaaet, paa det, der maa æde sit Brød i sit Ansigts Sved. Og han er ikke født ved en af de Hovedveie, der føre fra Stockholm baade til Christiania og Kiøbenhavn, for selv at blive ubekjendt med Veien, der forbinder vore Hovedstæder: han kan godt finde Veien baade til Nordens Hoved og Nordens Hjerte, her som der, og han vandrer gjerne den kjendte Vei, og leder Andre paa den med.

Skulde nærværende Forfatter have Noget at indvende mod „Statsraad“ Malmsten, skulde det nærmest være, at han under forrige Rigsdag modsatte sig Flytningen af det medicinske Facultet fra Upsala til Stockholm (Carolinska Institutet); der maatte han hellere være gaaet med sin Broder. Men det kan gjerne være, at det kun var Statsraaden, der gjorde Modstand, og at Carl Johan Malmsten var gaaet samme Vei som Per Henrik Malmsten, hvis han som denne havde været Professor ved Carolinska Institutet eller havde været andet end Statsraad, i hvilken Egenskab der ganske vist kunde paahvile ham Pligter, som han ikke vilde have kjendt i en anden Stilling. Da der endelig skulde skiftes og deles mellem de to Institutioner, Universitet og Institut, overtog han desuden Mæglerens vanskelige men utaknemmelige Rolle.

Statsraadens Gjerning kan dog ikke optage hele hans Arbeidskraft; han kan ved Siden af faae Stunder til at udrette mangt et andet Hverv. Saaledes er han en af Bestyrerne for Livsforsikkringsselskabet Scandia. Vi kunne ikke fortænke ham i, at han bruger sine Kræfter, hvor han finder en passende Gjerning for dem, og endnu mindre kunne vi fortænke Scandia i, at det gjerne tæller ham blandt sine Bestyrere; vi vilde dog fortie Sandheden, hvis vi undlode at tilføie, at der i Pressen og Folkestemmen har hævet sig flere Røster, som have bestridt det Rigtige i, at en af Regjeringens Medlemmer deeltog i Styrelsen af et privat Selskab, da Styrelsen ifølge Loven er undergivet Regjeringens Control.

Hvilke Ridderordener han har, samt hvormange, har jeg aldeles glemt, eller jeg har nok i Grunden aldrig spurgt enten ham selv eller nogen Anden derom.

Samme Aar som han tog Doctorgraden (1839), var han med i Gøteborg, hvor de nordiske Naturforskeres Selskab blev stiftet og deres første Møde holdt. Næste Aar deeltog han i deres andet Møde i Kjøbenhavn, og 1844 i det fjerde Møde i Christiania. Hvorfor han ikke var tilstede ved de følgende Møder, vide vi ikke, men 1860 deeltog han atter i det ottende Møde i Kjøbenhavn, hvor han var Ordfører i den physikalsk-kemisk-mathematiske Section, og 1863 var han første »Ordförande« (Formand) ved det niende Møde i Stockholm, allerede valgt hertil paa Mødet i Kjøbenhavn. — Jeg sagde forleden om ham, at Mødet vanskelig skulde have fundet en bedre Styrer og Leder, at hans Bliks Klarhed strax gjør sig gjeldende, og at Tankens Skarphed umiddelbart godtgjør, at han er skabt til at styre og lede. Derfor, føiede jeg til, kan de nordiske Naturforskeres niende Møde i Sandhed være stolt af sin Formand, og det vil villigt vedgaae, hvor uendelig meget det skylder ham, hvadenten man nærmest seer hen til de videnskabelige Forhandlingers alvorlige Udbytte, eller til det daglige, selskabelige Samliv, eller til de festlige Sammenkomster, hvor Ordet iſører sig sin Vingeham, men hvor det ikke stod nogen Anden saaledes til Tjeneste som Formanden. — Om alt dette er der nu visinok kun Eenstemmighed blandt Deeltagerne, og jeg behøver neppe at udbrede mig videre desangaaende. Der er ganske vist ogsaa Eenstemmighed, om hvad jeg endvidere sagde, naar jeg tillagde ham en Veltalenhed, der søger sin Lige: et smukt og kraftigt Organ, et livligt og ædelt Foredrag, en Begeistring, der slaaer og smelter, løfter og henriver, men taber aldrig selv det faste Stade, og river det heller ikke bort under Fødderne paa Tilhørerne, med faa Ord: en Poesiens svulmende Fylde, som i ubrødelig Pagt har give Videnskabens Alvor og Dybde sin høire Haand. Upsala har sendt Tusinder af Studenter trindt om Land, som nu i tyve Aar og derover have baaret det samme Vidnesbyrd; og man kan gaae, hvor man vil, til Kjøbenhavn, Christiania eller Stockholm, og man skal høre det eenstemmig gjentage af Enhver, som nogensinde var hans Tilhører. — Jeg vil ikke henvende mig til Deeltagerne i det sidste Stockholmermøde; deres Indtryk er endnu saa frisk og nyt, saa der maaskee kunde reises Spørgsmaal om, hvorvidt det ogsaa er sikkert, at det vil staae sin Prøve, naar Ordenes Musik er henveiret, og kun Tankens Indhold bliver tilbage. Jeg vil hellere vende mig til hans Tilhørere og Tilhørerinder fra Kjøbenhavnermødet 1860, og jeg tør frit paastaae, at Ingen af dem endnu har glemt, hvorledes Malmsten rev dem med sig, hvad enten han lo og spøgte, eller han rørte ved de dybeste Strænge i deres Sjæl, hvorledes han herskede over deres Smil og Taarer, deres Latter og ustandselige Jubel. — Og endnu skal jeg minde om Grundlovsfesten i Stockholm den 6te Juni 1859, da Sverigs nuværende Grundlov fyldte sit halvtrediesindstyvende Aar. Der blev dengang holdt flere Taler, og Bladene havde Hurtigskrivere, som næste Dag gjengave deres Foredrag — kun ikke Malmstens, den nye Statsraads. Og hvorfor? Fordi han saaledes havde revet Alle med sig i sin Tales Flugt, at det blev umuligt for Hurtigskriverne mechanisk at følge ham med Pennen. De maatte alle vedgaae, at de havde forsømt deres Pligt: de skulde halvt have været Øre og halvt have været Pen, men de havde udelukkende været Medborgere; Hjertet havde været saa fuldt, at Ingen af dem var kommet ihu, at han udelukkende sad der, fordi hans Fingre skulde føre Pennen.

Jeg sagde ligeledes forleden: „Thomanders Veltalenhed er vidt og bredt kjendt over Norden, men Malmsten er Naturforskernes Thomander.“ Jeg veed ikke, hvilken Nisse, der har understreget de sidste Ord i denne Sætning; jeg selv vilde hellere seet, at han havde overstreget dem. Der er noget Farligt i dette Slags Billeder, thi de ere altid skjeve, altid mere eller mindre vildledende. Naar man har kaldt Dronning Margrethe Nordens Semiramis, eller Holberg Nordens Molière, eller Bellman Nordens Anakreon osv. osv., bilder man sig stundom ind, at man har sagt noget ret Godt og Slaaende, og — man har dog netop slaaet ligesaameget udenom Sømmet, som man har ramt det paa Hovedet. Ethvert Jeg er sig selv og kun sig selv: gik han op i nogen anden, eller faldt han sammen med nogen anden, hørte han op at være et Jeg, og kunde da allermindst være et eiendommeligt, et stort Jeg. Jeg kunde ligesaa godt have sagt, at Thomander er Theologernes Malmsten, som at Malmsten er Naturforskernes Thomander. Andre have villet sammenstille Malmsten med Tegnér og have villet finde en slaaende Lighed mellem dem som Talere. Ogsaa dette er urigtigt. Det eneste Rigtige er, at Tegnér er Tegnér, Thomander er Thomander, og Malmsten er Malmsten, intet mere og intet mindre og intet andet. Derfor kan der nok findes et vist Slægttykke, og fælles for Malmsten og Thomander er saaledes den Lethed, den Naturlighed og Utvungethed, hvormed de i Talen bevæge sig fra det letteste Lune til den dybeste, mest gribende Alvor, og kunne, om de ville, gaae samme Vei tilbage igjen. Fælles for dem er endvidere den uudtømmelige, den slaaende Billedrigdom, hvorover de raade, skjøndt de begge mindes Tegnérs Regel, at Sædemanden skal saae sin Sæd med Haanden og ikke paa engang styrte den ud af Sækken. Og flere Ligheder kunde vel endnu paavises ved Siden af al Uligheden; men hver for sig ere de et Jeg, som det er en Nydelse at høre og en Guldgrube at studere. — Det var ikke for Intet, at Malmstens Vugge gik midt imellem Kinnekulle, Halle- og Huneberg og Trollhättan: fra Kinnekulle fik han den milde, varme, frodige Væxt og den vide, den henrivende Udsigt over Sø og Land; fra Halle- og Huneberg den høie, strenge, gribende Alvor; men fra Trollhättan fik han Fossens lystige Fald og dens mægtige Brusen, samt det eventyrlige, det trolddomsagtige Herredømme over Tanke og Følelse.

Endnu Eet skal jeg fremhæve hos Malmsten: der er ingen Brøvl ved ham. Mange have visselig været i samme Tilfælde som jeg, at de have talt med Peer og skrevet til Poul og været lige vidt, om Sagen end var nok saa jævn og simpel; men ere de saa gaaede til Malmsten, halv fortvivlede over de mange Vanskeligheder og Vildereder, have udviklet ham Sagen, der var gjort saa indviklet, have de strax seet Knuden løst, ikke med et Alexanderssværd, men med et attisk Smil, og have paa en venlig Bøn faaet et hjerteligt Ja, der havde Handlingen i umiddelbar Følge.

L. K. D.

I Verandaen.

Billeder af Livet i Australien.

(Af Bob.)

IV.

»Lost in the bush«.

Livet i Australiens Byer, navnlig i Kyststæderne, er saa vidt forskjelligt fra Livet i det store Indre, at Folk, som ikke have tumlet sig der paa de uhyre Strækninger og under de kæmpemæssige Forhold, kun ere istand til at danne sig et meget ufuldkomment Begreb derom. For Dem, der kun ombytte en Stilling i en af den gamle Verdens Byer med en lignende i Melbourne, Sydney, Adelaide eller en anden af de forskjellige Coloniers Hovedstæder, er Livet i det Indre ganske fremmedt; de faae vel Fortællingerne derom fra første Haand, og kunne bedre sætte sig ind deri, men der er dog et langt Spring til selv at have prøvet det. Vel sandt, en stor Deel af Befolkningen har i en tidligere eller senere Livsperiode forsøgt sig som »bushmen«, saaledes kaldes de, der leve udenfor Colonierne; men der gives dog Adskillige, som kun ere overførte fra Bond Street, Boulevarderne, Østergade, eller lignende Steder, til Collins Street, Victoria Parade, eller andre af Australiens „Driverier", og som vilde føle sig meget ilde tilmode, dersom de pludseligt bleve hensatte i en eller anden Afkrog oppe i »the bush« (Ubygden), et Udtryk, der bruges om hele Landets Indre, med „Alt hvad derudi findes."

Man maa have et eget Talent for at kunne bevæge sig der med Lethed, ikke fordi Farerne ere saa store, eller Vanskelighederne saa uoverkommelige; men der hører en egen Begavelse til at finde sig tilrette imellem disse Naturens store Træk, et Slags Instinct, der hindrer En i at fare vild paa de uhyre Sletter, eller i de udstrakte, eensformede Gummitræskove. Denne er i Grunden Hovedfaren ved et Liv i det Indre, thi vilde Dyr, et usundt Klima eller slige Ulemper kjender man slet ikke til der; men er der kun denne ene Fare, saa er den ogsaa desto større, og den mest uforfærdede Nybygger kan komme til at gyse ved Ordene: »Lost in the bush« — de indbefatte alle Rædsler, som et Liv i Australiens Indre kan medføre. Den overalt herskende store Mangel paa Vand bevirker, at det, for Alvor at fare vild i de fleste Tilfælde er næsten det Samme, som den visse Død — en langsom og forsmædelig Død, fuld af de største aandelige og legemlige Kvaler. Mange forulykke paa denne Maade; alene af de Tilfælde, der komme til almindelig Kundskab, kan man slutte, hvormange Mennesker, der forsvinde paa Vandringer eller større Reiser igjennem det Indre, for maaskee engang igjen at findes som Beenrade. En Enkelt reddes undertiden i det sidste Øieblik og bringes igjen til Live, for at fuldstændiggjøre, hvad Ens Phantasi ikke har kunnet udmale sig af udstandne Kvaler, af Dage, fulde af Haabløshed og Lidelser.

Den Klippe, hvorpaa flere af de talrige Expeditioner, der paa forskjellige Tider have gjennemreist Australien, fra Landet først blev taget i Besiddelse og indtil nu, ere strandede, er Vandmangelen. Det var den formeentlige fuldstændige Mangel paa Vand, som foraarsagede, at Colonien Victoria i sin Tid blev opgivet, efter at den var tagen i Besiddelse; det var Mangelen paa Vand, som var Aarsag i, at Burke og Wills, de brave Førere for den sidste, store Expedition fra Melbourne, lagde deres Been lige paa Grændsen af det civiliserede Australien, da de troede sig Maalet nær; Vandmangel havde nemlig drevet dem tilbage fra et Forsøg paa at trænge ned til de beboede Districter i Syd-Australien. Mangen Ulykkelig vilde maaskee ikke være omkommen, dersom han havde havt Vand nok; men naar den nagende Tørst piner ham og, tilligemed Skrækken over at vide sig vildfarende, hjelper til at fordreie hans Hjerne, medens maaskee den brændende Sol sender sine Straaler ned paa ham, kan man ikke undre sig over, at han snart bukker under.

For at fare vild behøver man hverken at reise mange hundrede Miil op i Landet, eller at være Deeltager i de Expeditioner, der gjennemstreife Landet fra Øst til Vest, Nord eller Syd, og som undertiden forsvinde, uden at efterlade sig mindste Spor. Der findes mange Exempler paa, at Folk ere omkomne i temmelig kort Afstand fra et eller andet beboet Sted, hvorfra de vare gaaede ud, idet de ere vedblevne at gaae rundt, og, som gjerne er Tilfældet, have mistet Aandsnærværelsen og opgivet Haabet. Drukkenskaben, som stifter saamange Ulykker og drives efter en meget stor Maalestok derude, virker ogsaa med, idet mange Stakler, der efter flere Maaneders haardt Arbeide søge til et eller andet Vertshuus oppe i Landet og holde sig berusede i saa mange Dage, som deres suurt fortjente Penge strække til, vandre bort i en ubevidst Tilstand, og gaae og gaae, indtil de fare vild. Ofte har man fundet saadanne Stakler i delirisk Tilstand, halvt opædte af Myrer, Musquitoer eller lignende Insecter, ude af Stand til at reise sig fra det Sted, hvor de af Mathed og Elendighed ere sunkne om. De Fleste, der ikke ret vide, hvad det vil sige at leve i det Indre, ere mere eller mindre vantroe med Hensyn til den Lethed, hvormed man farer vild, selv ved beboede Steder, omkring Smaabyerne eller Stationerne. Jeg har selv prøvet, hvad det vilde sige, dog uden at lide nogen af de Kvaler, jeg ovenfor har omtalt, idet jeg slap med en Smule Forskrækkelse og kun erfarede, hvor overordentlig let det kan skee. Engang reiste jeg nemlig med en Landmaalerexpedition, en Afdeling af det saakaldte Geodetic Survey, der havde den Opgave at trække en lige Linie fra Port Phillips Bay til River Murray. Det gik naturligviis ligesaa vel gjennem Byerne som gjennem Gummitræskovene og over de umaadelige Sletter; da vi ofte vandrede hele Dage igjennem Krat og Skov, var det ikke at undres over, at man engang kunde komme paa Vildspor. Jeg maa forudskikke den Bemærkning, at jeg, til Trods for min megen Færden i det Indre, aldrig har kunnet tilegne mig de Evner til at finde Vei, som saa Mange besidde i høi Grad. En Dag befandt jeg mig med den ene Afdeling af Expeditionen paa Toppen af en Høi, hvorfra vi i en Miilsveis Afstand telegrapherede til den anden Afdeling, som ogsaa stod paa et høit Sted, for at finde det rette Punkt i den lige Linie. Der skulde meddeles en Ordre, som ikke kunde gives paa den sædvanlige Maade, ved Glimt i Solen med Speilene, hvilket i Frastand seer ud som en lille Sølvstjerne, der kommer og forsvinder, og ved den Hurtighed, hvormed det skeer, eller ved Glimtenes Antal, bestemmer Operationerne. Medens jeg var med, havde vi, paa Grund af Terrainet, aldrig Leilighed til at operere paa længere Afstande, end en 7 til 8 Miil, men tidligere havde det været Tilfældet paa 20 Miil og derover. Jeg blev da sendt op til den anden Afdeling, men det blev mig udtrykkelig paalagt, ikke at gaae i Linien, for ikke at betage dem, der vare beskæftigede ved Instrumenterne, den frie Udsigt. For at undgaae dette vandrede jeg strax et Stykke ud til Siden og gik derpaa ligefrem, idet jeg, saa godt som muligt, holdt Øie med vore opsatte Stænger, eller med de Træer vi havde fældet, for at faae fri Udsigt. Vi vare leirede med vore Telte imellem en Mængde skovgroede Høiderygge: The Bullangacrook ranges, ved et lille Vandløb, og jeg maatte bestandigt op ad een Skraaning og ned ad en anden, for nogenlunde at gaae i lige Linie; for at undgaae denne møisommelige Klattren-op og Gliden-ned, gik jeg som oftest omkring Bakkerne i de Fordybninger, der om Sommeren altid ere tørre, men i Regntiden kunne optræde med rivende Strømme. Da jeg havde gaaet tilstrækkelig langt til at antage, at jeg nu omtrent burde være ved den anden Ende af Linien, skød jeg igjen gjennem Krattet for at støde til Kammeraterne; men efterat have vandret et godt Stykke, og omhyggeligt holdt Udkig efter de nyligt fældede Træer, eller lignende Tegn, der kunde tyde paa, at vi havde været i Nærheden, vendte jeg igjen om og gik ligefrem, i den Tanke, at jeg dog muligviis ikke var gaaet langt nok. En halv Time hengik. Nu maatte jeg bestemt være der, dersom jeg ellers var gaaet rigtigt. — Dog Nei! — Igjen vandrede jeg tilbage — tilhøire, tilvenstre — besteg de høieste Bakker, men var stadigvæk ikke i Stand til at opdage det Mindste, der kunde lede mig paa Spor. Det begyndte at gaae op for mig, at jeg ved Uagtsomhed ganske gemytligt endelig var faret vild! — Faren var ikke videre stor, da Terrainet ikke var af det værste Slags, og der desuden var Vand allevegne i de mange Smaahuller mellem Bakkerne; det kunde vistnok hverken kaldes krystalklart eller iskoldt, men jeg havde dog ofte drukket langt slettere Vand og været glad derved. Ærgrelsen over at have baaret mig saa dumt ad, var i Grunden meget større end Skrækken, især naar jeg tænkte paa, hvorledes jeg uden Medlidenhed vilde blive udleet, naar jeg kom til Leiren, paa Grund af de udstandne Anstrengelser — jeg gik stærkere frem, for atter at gaae tilbage igjen og stirre ud i Rummet. Sulten var jeg bleven og dygtig træt; thi min Vandring havde allerede varet længe. Jeg lagde mig ned paa en Skrænt, og tænkte paa, hvorledes de gode Folk ved Instrumenterne forgjeves ventede Resultatet af min Sendelse; i min Ærgrelse gav jeg mig til at gnave paa noget Kængoroo-Græs — en Plante, der i Nødstilfælde kan afgive en meget god Næring i nogen Tid — hvoraf der fandtes en Mængde rundtomkring paa disse Bakkestrækninger. Var jeg bleven liggende længe, saa var jeg ganske bestemt falden i Søvn, hvorfor jeg igjen tog Benene paa Nakken og travede op og ned imellem disse eensformede Banker. Det Værste, som kunde hænde mig, var, at maatte tilbringe Natten der; men Sligt er ikke saa ualmindeligt i Australien. Imidlertid stod det ikke „skrevet i Stjernerne", der forøvrigt skinnede saa klart, inden jeg kom til vore Telte, at man udmærket godt af den Grund kunde have grandsket i dem, at jeg skulde sove under et Gummitræ den Nat; thi ved at bestige en temmelig steil Bakke, opdagede jeg noget Hvidt nede imellem to nærliggende Banker; det kunde ikke være Andet end et Telt. Jeg skyndte mig derned og traf til min Forbauselse en eenlig Guldgraver, iførd med at koge sin Thee til Aftensmaden. Jeg fortalte ham, hvorledes det var gaaet mig, og da han erfarede hvor jeg hørte hjemme, underrettede han mig om, at jeg var gaaet rundt og kommet længere tilbage, end det Sted, hvorfra jeg var gaaet ud, samt at jeg med Lethed vilde komme ud paa en af Sletterne ved at følge et Slags Sti, der snoede sig omkring Bakkernes Fod; hinsides dem laa da saa et Huus, nedenfor hvilket vor Leir befandt sig. Da jeg udtrykte min Forundring over, at træffe ham her iførd med at grave Guld, svarede han, at han havde arbeidet der i over sex Maaneder og altid kunnet tjene en god Ugeløn, samt at der i disse Dybder ikke fandtes saa lidt Guld, der i Aarenes Løb var blevet vasket ned fra Bakkerne i Regntiden. Det var Guldgraveri i det Smaa: denne eenlige Mand med sit lille Tinfad, paa Knæ foran det lille Vandløb, ivrigt vaskende den opgravede Jord. Medens jeg nød en Tinskaal Thee og et Stykke Damper, en i Asken bagt Hvedekage, fortalte han mig, at hans Familie boede i en nærliggende lille By, og at han besøgte den hver Løverdag Aften, men Mandag Morgen tidlig altid igjen maatte tilbage til sit Eremitliv. Jeg fik min Pibe frem og, efterat have tændt den ved hans lille Baal og takket ham for hans gode Raad, begav jeg mig paa Hjemveien, idet jeg nød mit Cavendish dobbelt, da jeg ikke engang havde havt det at trøste mig med i min, om end ikke fortvivlede, saa dog temmelig fortrædelige Stilling. Længe efterat Solen var gaaet ned, ankom jeg til Leiren, hvor mine Kammerater, efter endt Dagværk, sade ved et godt Maaltid. Jeg blev modtaget med ironiske »cheers«, da jeg viste mig i Lyskredsen ved deres Ild, men gav mig strax iførd med at hjelpe dem med den fristende round of beef with baked potatoes, som vor Kok havde lavet.

Engang tidligere havde jeg faret vild paa et andet Sted. Det gik langt simplere til og var langt mindre undskyldeligt, uden forsaavidt, at jeg dengang ikke havde været mere end et Par Maaneder i Colonien. Jeg boede hos en Familie en 40 Miil fra Melbourne, og foretog ofte Spadseretoure omkring i Egnen, enten alene eller med Familiens Medlemmer; Alt havde endnu dengang Nyhedens Interesse for mig. En Eftermiddag vandrede jeg, med den unge Sønnekone og hendes lille Søn, paa Maa og Faa en Tour. Vi talte om Alt muligt: hun fortalte om Forholdene derude, og jeg underholdt hende efter bedste Evne med det nyeste Interessante, jeg kunde erindre fra Europa. Hvad der mest bestemte vor Vandring, var de gule Blomster paa Watteltræerne, der fandtes i Overflødighed og gjorde god Virkning blandt de kjedelige Gummitræer. Endelig fandt vi det passende at vende om, men med Undtagelse af den sidste Snees Skridt havde vi ikke den mindste Idee om, hvilken Retning vi skulde tage. Vi udbrøde Begge i en hjertelig Latter over Situationen, og meente, at det nok snart maatte lykkes os at finde en eller anden Vei, der førte til den lille By, hvor Huset laa, men efter en Vandring paa to stive Timer, uden at see hverken Vei eller Sti, begyndte vi dog at blive lidt alvorligere tilmode. Drengen blev træt; foruden det Ansvar, der allerede tyngede paa mig, maatte jeg nu, som galant Cavaleer, slæbe Ungen. Damen var imidlertid af en altfor livlig Natur, til længe at kunne philosophere alvorligt over Tingen; hun begyndte at opregne Mulighedernes Muligheder for, hvad der kunde skee. Jeg meente, at vi, naar Alt kom til Alt, maaskee vare nødte til at tilbringe Natten under aaben Himmel, og tilbød strax min Pennekniv til at lægge imellem os, som det dragne Sværd i hin gamle Ridderhistorie, samt foreslog at samle en Hob Wattelblomster, som det mest poetiske Sengetæppe her, „i den raae, den vilde Natur". Hun saae os da i Aanden ligge i tryg Søvn, medens hendes Mand kom med Blus og en Skare Følgesvende om Natten, og fandt os der i god Behold. Under denne Samtale vankede vi stadigt omkring, men vare dog saa kloge, saavidt muligt at gaae i en lige Linie, for muligviis at komme paatvers af en af de Veie, som hun meente maatte gaae der i Nærheden. Drengen begyndte at skrige paa Mad og gjorde mig endnu mere nerveus, end jeg allerede var, da vi til alt Held kom paa et Spor, der førte os tilbage til Huset efter en god Times Vandring.

I samme Nabolag foer en lille sexaars Dreng, Søn af en Landmand, nogen Tid efter vild, og var næsten fire Dage borte. Som alle Børn derude, var han, i Sammenligning med vore herhjemme, meget vidt fremme for sin Alder, saa at han endog ofte sendtes i Ærinder paa temmelig lange Afstande, og undertiden tilhest. Saaledes befalede hans Fader ham en Dag, at bringe et Bundt Løg hen til en Bekjendt, der ikke endnu havde faaet sin Have i Orden. Drengen red bort; da han om Aftenen endnu ikke var kommen tilbage, begave Faderen og en anden Mand sig ud, ligeledes tilhest, for at lede efter ham, men uden at finde ham. I to Dage gjennemsøgte nu Mændene Egnen i flere Miles Omkreds, og

„Lost in the bush".

søgte Underretning i alle de omkringliggende Huse, saavelsom paa det Sted, hvorhen Drengen var sendt; men han var som reent forsvunden, og havde slet ikke været hos den Mand, han skulde bringe Løgene. I sin Fortvivlelse henvendte Faderen sig til en Mand, der paa Grund af sin sjeldne Dygtighed til at finde bortkommet Kvæg, samt ogsaa undertiden bortkomne Mennesker, havde faaet Navnet Kængoroo-Bill. Han havde en Indianers udviklede Sandser til at spore, og var gjerne heldig i sine Bestræbelser. Tredie Dagen efter Drengens Forsvinden satte han sig i Spidsen for en Skare Mænd, og efter endeel Søgen fandtes endelig Hesten, men intet Spor af Drengen. Først den fjerde Dags Morgen opdagede de den lille Fyr liggende bag en Træstamme, men i en saa udmattet Tilstand, at han kun hviskende kunde bede om Noget at spise og drikke. Da han var kommen til Kræfter, fortalte han, hvorledes han havde mistet Sporet og flakket om hele den første Dag; om Aftenen havde han havt Aandsnærværelse nok til at binde sig fast i Sadelen med et Stykke Reb, Hesten tilfældigviis havde om Halsen, for ikke at falde af i Søvne og komme bort fra den; han havde da spiist et Par Løg, og sovet af og til i Løbet af Natten. Hele næste Dag var gaaet med at ride om for at finde Vei; naar han følte sig sulten, havde han spiist et Løg. Om Natten havde han igjen sovet paa Hesten; men da han den

En Kamp mellem Indfødte i Australien.

tredie Dag var sprunget af, var han ikke istand til at komme op igjen, og da han havde følt sig saa udmattet og svag, havde han lagt sig ned ved det faldne Træ, hvor han saae Skaren ride forbi, uden at have Kraft til at raabe eller reise sig, saa at Mændene ikke saae ham for Træet. — Endelig opdagede de ham, som sagt, da de vare paa Tilbageveien og havde opgivet Efterforskningen.

(Sluttes.)

General Meade.

Generalmajor George G. Meade, Potomachærens nye Anfører, fødtes i 1815 i Barcelona, hvor hans Fader var amerikansk Consul. Sine militaire Studier gjorde han paa Akademiet i West-Point, fra Septbr. 1831 til Juni 1833, og kom derefter til Tjeneste ved det 3die Artilleriregiment, hvorved han den 31te Decbr. 1835 udnævntes til Secondlieutenant. Den 20de Octbr. følgende Aar tog han imidlertid sin Afsked og levede som Privatmand til den 19de Mai 1842, da han paany ansattes ved det topographiske Ingenieurcorps. I denne Stilling fulgte han med Armeen til Mexico og udmærkede sig her baade ved Snarraadighed og Tapperhed, især i Slaget ved Palo Alto. I Kampene ved Monterey fra 21de til 23de Septbr. 1846 gjorde han sig saa fortjent, at han udnævntes til Premierlieutenant; i Mai 1856 forfremmedes han til Capitain.

Generalmajor George G. Meade, Potomachærens Anfører.

Da Præsident Lincoln ved Borgerkrigens Udbrud kaldte 300,000 Frivillige under Vaaben, blev Meade den 31te August 1861 Brigadecommandeur i det pennsylvanske Reservecorps under General M'Call. Han fik Ordre til at organisere sin Brigade i Tennallytown ved Potomacs Bredder, og overvintrede der fra 1861—62. Senere lagdes hans Brigade under General M'Dowells Armeecorps, ved hvilket den forblev Nord for Rappahannock indtil Slaget ved Hannover, da den indlemmedes i Potomachæren, hvis høire Fløi den dannede, med Hovedkvarteer i Mechanicsville. Omtrent samtidig hermed avancerede han til Major i den regulaire Armees Ingenieurcorps. Den 26de Juni deeltog han med megen Hæder i det bekjendte Slag ved Mechanicsville, hvor Stonewall-Jackson bibragte General M'Clellan et føleligt Tab, og under hvilket Generalerne M'Call og Reynolds bleve tagne tilfange; den følgende Dag udmærkede han sig ligeledes, under General Fitz-John Porter, saameget ved Gaines' Mill, at han blev udnævnt til Oberstlieutenant. Ved New-Market Cross-Road blev han haardt saaret, men vendte dog snart tilbage til Armeen og commanderede Brigade, indtil Reynolds og M'Call slap ud af Fangenskabet. Senere finde vi ham atter som Divisionsgeneral i den pennsylvanske Reserve; han førte sine Tropper i Ilden i de afgjørende Slag ved South Mountain og Antietam, i hvilket sidste han, da Hooker blev saaret, overtog Commandoen over det niende Armeecorps. — Ved Fredericksburg afvigte 13de December indlagde han sig personlig Ære, men mistede 1624 Mand af sin Division; to Dage senere overtog han Commandoen over det femte Armeecorps, efterat Præsidenten havde udnævnt ham til Generalmajor. Med dette Armeecorps dannede han høire Fløi under General

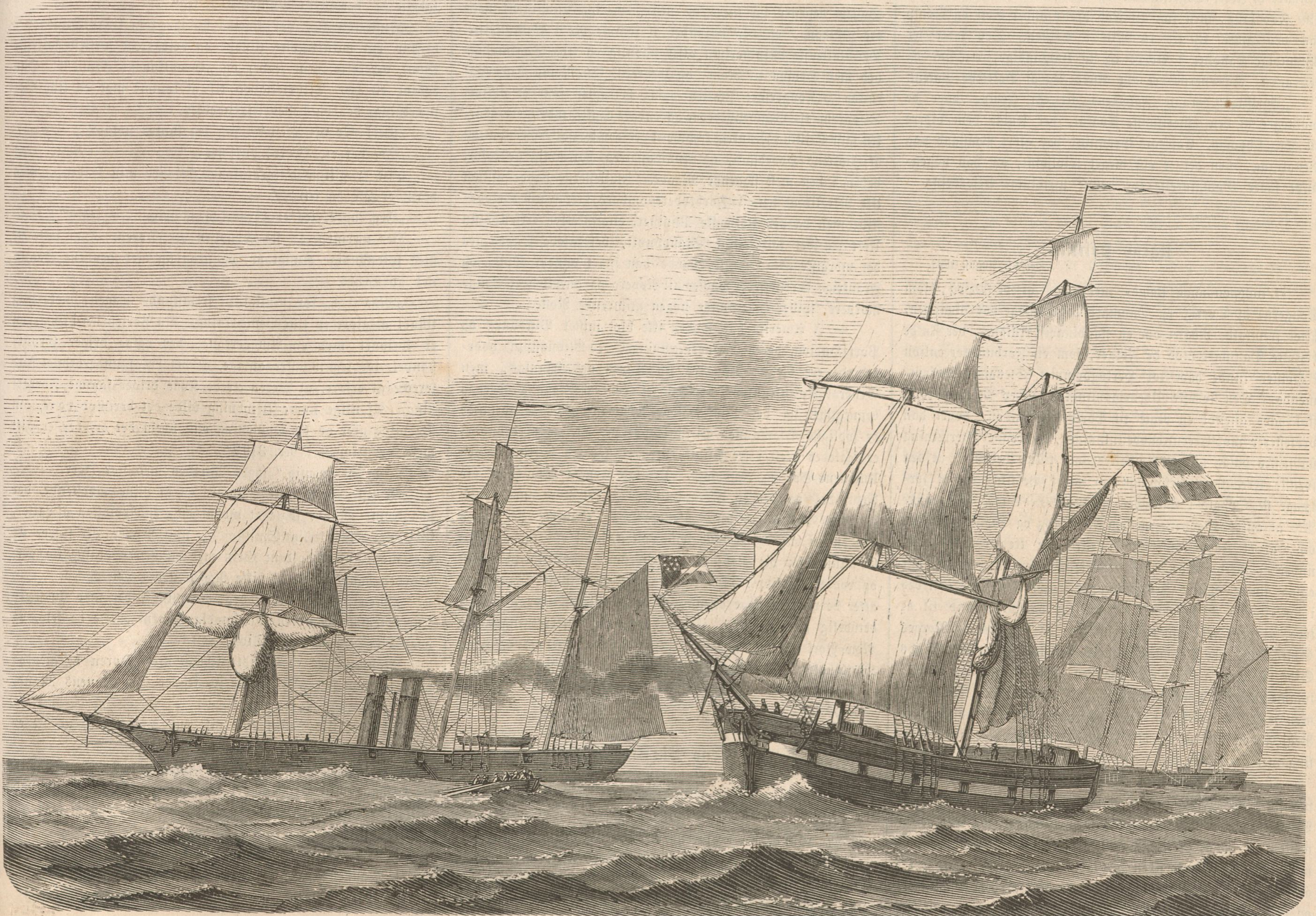

Briggen „Christians" Sammentræf med Kaperen „Florida", tegnet af Chr. Blache.

Hooker ved Potomacarmeen, der satte sig i Marche for at operere imod Chancellorsville. Den 28de April kom de til Kelly's Ford og gik næste Dag over Rappahannock, saa at Tropperne alt den 30te naaede Bestemmelsesstedet. Den 2den til 4de Mai forefaldt her den blodige Affaire, som General Meade aabnede med sit Corps, ligesom han var den Sidste, der trak sig ud af Ilden, idet han dækkede Hookers Tilbagetog.

Da Overcommandoen den 28de Juni fratoges General Hooker, blev Meade udnævnt til hans Efterfølger. Skjøndt man antager, at han fuldkomment er sin ansvarsfulde Post voxen, kan man neppe gjøre Regning paa, at han længe vil forblive i denne høie Stilling, eftersom han i politisk Henseende hører til Præsidentens Modstandere.

Briggen „Christians" Sammentræf med Kaperen „Florida".

Den 1ste April iaar blev den danske Brig „Christian", Capitain Grønsund af Kjøbenhavn, paa 36° nordlig Brede og 33° vestlig Længde praiet af den consoedererede Kaper „Florida", som var i Følge med et kapret Barkskib. „Florida" aabnede sine Kanonporte, og befalede Briggen at dreie bi, og sende en Baad paa Siden. Baaden vendte tilbage med den behagelige Efterretning, at Kaperen havde 31 Fanger ombord, men da den helst vilde være af med dem, saae den sig desværre nødsaget til at bede Briggen „Christian" om at tage imod dem, og bringe dem til St. Croix. Ligeoverfor de aabne Kanonporte kunde der naturligviis ikke være Tale om at negte en saa beskeden Bøn, og Fangerne kom ombord; en Smule Proviant var Amerikaneren dog saa venlig at sende med. Han ønskede nu „Christian" Levvel, satte Ild paa Barkskibet og dampede afsted.

Fangerne bestode af Mandskabet fra fire forskjellige Skibe een af dem var en Dame, der var gift med Capitainen, som havde ført Barkskibet. Alle disse Skibe, omtrent svarende til en Værdi af sex Millioner Rigsdaler, havde „Florida" taget og opbrændt i Løbet af Marts Maaned; i April havde den desuden brændt en Fregat, ladet med Thee, til en Værdi af tre Millioner Rigsdaler.

„Florida", der tidligere hed „Oreto" er bygget paa Lairds Værft i Liverpool, og seilede derfra ifjor Foraar. Den brød Blokaden ved Mobile, og laa der i tre Maaneder, hvorpaa den atter brød Blokaden, og gik til Havana, underveis ødelæggende hvad den traf paa af Eiendom tilhørende Nordstaterne. Den commanderes af Capitain S. Newland Maffitt. Officererne have alle tidligere tjent i de forenede Staters Marine, men høre hjemme i Sydstaterne; Mandskabet bestaaer af Irer, Engelskmænd og Tydskere. — Den er henved 190 Fod lang, men kun 18 Fod bred; under Seil og Damp kan den gjøre 13 til 14 Miil i Vagten. Den fører sex 68pundige Kanoner i Borde og to 100pundige, een for og een agter. Kanonerne ere alle riflede og af Bakeleys Patent.

„Christian" bragte Fangerne til St. Croix, hvor de modtoges af den amerikanske Consul, der sendte dem videre til St. Thomas. Capitain Grønsund har gjort Paastand paa Erstatning, men det er vist meget tvivlsomt, om han nogensinde faaer Godtgjørelse for denne ufrivillige Befordring.

Ugens Politik.

Den 6te August 1863.

»L'Indépendance Belge« meddeler, at de Besøg, som Kongerne af Sverig og Danmark have aflagt hos hinanden, atter fremkalde Rygtet om en skandinavisk Alliance, der skulde beskytte Danmark mod de Følger, som en Forbundsexecution i Holsten kunde have for Hertugdømmet Slesvigs Vedkommende. Den svenske Udenrigsminister, Grev Manderstrøm, skal have afsendt en Note til Paris og London, hvori han protesterer mod Executionsbeslutningen, og denne Efterretning stadfæstes ogsaa af „Börsenhalle", der tillige beretter, at den svenske Fregat „Norrköping" har faaet Befaling til at forlænge sit Ophold i Østersøen til den 30te Aug., og i denne Tid at anløbe Havnene mellem Flensborg og Stettin. Rygtet om, at et Forsvarsforbund imellem de tre nordiske Riger under de nærværende, høist betænkelige Forhold tilsigtes, har ogsaa fundet Tiltro herhjemme; „Dagbladet" siger saaledes i sin »Revue de la semaine«, at det har al Grund til at troe, at det Øieblik snart vil komme, da Sverigs og Norges Solidaritet med Danmark mod ethvert Angreb fra Tydsklands Side vil blive proclameret paa den mest energiske og utvivlsomme Maade. Om Rygtet er sandt, skulle vi ikke kunne sige, men Folk, der pleie at være vel underrettede, paastaae, at Regjeringen i dette Øieblik imødeseer Begivenhedernes Udvikling med freidigere Haab end nogensinde.

— Der synes at være foregaaet et Omslag i den diplomatiske Noteverling mellem Cabinetterne i Paris, London og Wien i Anledning af det polske Spørgsmaal, og Enigheden mellem de tre Regjeringer er ikke mere saa fuldstændig, som man for nogle Dage siden paastod. Denne Enighed var let at tilveiebringe med Hensyn til Indholdet af den fælles Note og de særlige Noter, der skulde ledsage den; men det har været mindre let at bestemme de tre Magters fremtidige Optræden i det stedse mulige Tilfælde, at Rusland negter at gjøre Indrømmelser. Betænkelighederne skulle fornemmelig være komne fra Englands Side, hvilket godtgjør det Ugrundede i det i Begyndelsen af Ugen udspredte Rygte om, at det engelske Cabinet bestræbte sig for at formaae Frankrig til at optræde mere energisk mod Rusland. Den engelske Regjering, der veed, at den ikke kan beslutte sig til Krig uden Landets ubetingede Samtykke, betænker sig paa at betræde en Vei, der maaskee kan bringe den i den moralske Nødvendighed at begynde en Kamp, uden at den offentlige Mening bemyndiger den til at tage en saa alvorlig Beslutning. Under disse Forhold har det britiske Cabinet ifølge »La France« troet, at det burde give Rusland Tid til at betænke sig og ikke ufortøvet fremkalde et nyt Svar fra dets Side. Uagtet Ruslands Forhold til Østerrig maaskee er endnu mere spændt, end til Vestmagterne, synes samme Betænkeligheder i det afgjørende Øieblik ogsaa at have gjort sig gjeldende hos Cabinettet i Wien, uagtet det endnu stedse staaer paa en meget fortrolig Fod med Frankrig. Vist er det i ethvert Tilfælde, at Forhandlingerne mellem de tre Stormagter endnu ikke have ført til noget Resultat, og at Rusland fortsætter sine Rustninger, som om det ikke tænkte paa Muligheden af et Forlig, medens Polakkerne endnu stedse optræde med ubetvingeligt Mod og i den seneste Tid gjentagne Gange have seiret i de blodige Træfninger, som næsten daglig leveres. En i „St. Petersborgs Journal" offentliggjort Depeche af Fyrst Gortschakoff synes dog at bebude Indrømmelser fra Ruslands Side.

— Den officielle „Wiener Zeitung" meddeler, at Keiseren har i en Skrivelse af 31te Juli indbudt samtlige Souverainer i det tydske Forbund til at deeltage i en Forsamling, for at overveie Spørgsmaalet om en tidssvarende Forbundsreform. Keiseren foreslaaer, at Mødet skal afholdes i Frankfurt og aabnes den 16de August. Det vides ikke, om Østerrig har foretaget dette Skridt i Samklang med Tydsklands anden Stormagt, eller om Beslutningen er bleven discuteret i Gastein, hvor den alt saa længe bebudede Sammenkomst mellem Keiseren af Østerrig og Kongen af Preussen omsider har fundet Sted den 2den August. De to Souverainer ledsagedes ikke af nogen Minister, og man havde truffet alle mulige Forsigtighedsregler, for at Sammenkomsten ikke skulde erholde nogen politisk Charakteer, men kun betragtes som en Etikettesag. Dette forhindrer dog ikke de tydske Blade fra at kappes om at anstille dybsindige Betragtninger over alle de indre og ydre politiske Spørgsmaal, som de i et Par Dage i Gastein samlede Herskere kunne have afgjort med hinanden.

— Italien, som forrige Aar saa udelukkende sysselsatte Opmærksomheden, nyder nu dyb Fred; det parlamentariske System befæster sig mere og mere, vigtige finantsielle Love ere vedtagne, og der begynder at komme Ro i Gemytterne. Det italienske Ministerium viser navnlig en klog Taalmodighed med Hensyn til Rom, og theoretisk kan Roms Incorporation i Kongeriget Italien ogsaa betragtes som et afgjort Spørgsmaal. Begivenhederne aabenbare daglig tydeligere, hvilken falsk Stilling Frankrig kommer i ved den fortsatte Occupation af Italiens Hovedstad, og Aunisaffairen har nylig godtgjort det paa den mest slaaende Maade. Italienerne havde vistnok ikke Ret til at fængsle Forbrydere ombord i et fransk Orlogsskib, men da den italienske Minister, efterat have erkjendt sin Uret fra det folkeretlige Standpunkt, betragtede Sagen fra det moralske Standpunkt, havde han snart vundet Spil, og Frankrig, der udsteder Passer til Røvere og anerkjendte Snigmordere, spiller ingenlunde nogen glimrende Rolle.

— I Amerika har Syden ikke blot mistet Vicksburg og Port-Hudson, deres to Hovedfæstninger ved Mississippi, hvorved de ere blevne afskaarne fra Texas og Arkansas, men General Rosenkranz har først slaaet General Bragg og derpaa bemægtiget sig det Punkt, hvor Jernbanerne, der forbinde de sydligste Stater med Virginien forene sig. Sydforbundet er saaledes deelt i tre Afsnit, der adskilles fra hverandre ved Unionens Sø- og Landmagt. Urolighederne i New York ere dæmpede, og det er ikke umuligt, at det store amerikanske Forbund paany kan blive gjenoprettet. General Lee synes dog endnu engang at ville friste Lykken, for i et Slag at finde Erstatning for det Tab, som Sydforbundet har lidt mod Vest og ved Mississippi. De Confoedereredes dristige General er atter begyndt at gaae offensivt tilværks efterat have modtaget betydelig Forstærkning; ifølge de seneste Efterretninger fra New-York har han forladt Stillingen ved Culpepper og truer Washington i Spidsen for 60,000 Mand og 250 Stk. Skyts.

M.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

II.

Man kunde her i Kjøbenhavn vanskelig tænke sig en mere passende Tumleplads for muntre Drenge, end den Gaard, hvori mine Forældre boede. Fra vor Leilighed i Stueetagen førte en bred Steentrappe ud til den forreste Gaard, der var den propreste, og hvor Familiens ældre Medlemmer om Eftermiddagen deeltoge i Ungdommens forskjelligartede Ring- og Boldspil, som bleve drevne med en uhyre Iver og hvori Deeltagerne ogsaa naaede en ganske ualmindelig Færdighed. Trappens øverste Plateau havde vor elskværdige gamle Vert omhyggeligt omhegnet med et Trægitter, for at ikke Smaapigerne i utaalmodig Iver skulde foretrække at springe ned i Gaarden, naar vi Drenge kaldte dem til Leg, fremfor — hvad der unegteligt var omstændeligere — at lukke Laagen op og peent passere Trappen. Da min Faders Finantser ikke tillod ham at ligge paa Landet om Sommeren, og Skovtourenes Tal indskrænkede sig til een om Aaret, blev den omtalte Trappes øverste Fladerum betragtet som Familiens Have og Orangeri, og her sad min salig Moder om Eftermiddagen med sit Strikketøi og holdt Øie med Boldspillet og den muntre Leg i Gaarden. Fra denne førte en Port ud i den mellemste, betydeligt større Gaard, der havde en utrolig Mængde Smuthuller og Krinkelkroge med saa fortrinlige og mystiske Skjulesteder, at Drengen, der skulde søges, eller Røveren, der skulde fanges, ofte ikke kom for en Dag, før han, enten ophidset af sin egen Phantasi i det mørke Gjemme, eller af Mangel paa Proviant, saae sig nødsaget til at overgive sig paa Naade og Unaade. Stedet tilhørte en Fabrikant, der farvede Glandslærreder; foruden ham boede der i Gaarden en Kattuntrykker, Omstændigheder, som bevirkede, at den friske Rødme, der i Virkeligheden bedækkede mine Kinder, undertiden var noget tilsløret af et blaaligt Skjær, ligesom jeg heller ikke altid kunde sige mig fri for at lugte af Lim.

Som et ringe Beviis for hvilke forborgne og mystiske Egenskaber disse Localiteter besade, vil jeg anføre en lille Begivenhed, der endnu staaer saa levende for min Erindring. En Sommeraften, temmelig seent, ringede det stærkt paa vor Dør. Vi Børn vare for en halv Time siden kaldte op til Aftensbordet og Theen, der yderligere ophedede de af den forvirrede Leg stærkt blussende Kinder. Da vi ikke kunde haabe at opleve synderligt Mere den Dag, kastede vi nysgjerrige og spørgende Blik mod Døren, der blev aabnet af Tante, for at en undersætsig og krumbøiet Figur, med lange, nedhængende Arme, kunde træde ind i Dagligstuen.

Tante indtroducerede ham med de Ord: „Det er Grøntkonens Mand ovre i Nr. 319."

Manden følte sig noget generet ved dette sene Besøg og tabte aldeles sin Holdning, da min Fader, gnaven over denne Forstyrrelse, paa sin eiendommelige og noget ligefremme Maade tiltalte ham:

„Hvad er'et? Hvad vil De?"

„Hm, hm, jeg — undskyld! — jeg—"

„Naa da?"

„Det er mig, der er Grøntkonens Mand — om Forladelse — derovre i Numer 319, jeg"

Musikeren H., vor ligesaa stadige som kjære Huusven i de Aar, var naturligviis tilstede og betragtede med sit satiriske Smil verelviis min Fader og „Grøntkonens Mand". Han røbede en stor Tilbøielighed til at komme med en lille Bemærkning, der da heller ikke udeblev.

„Nei! Er det Dem? Ja, jeg syntes nok—"

„Jo, det er, Herre! hm! jeg—"

„De er gift med Grøntkonen," sagde min Fader, „men hvem er De da selv?"

„Jeg sagde, jeg er Grøntkonens Mand — jeg—"

Her nærmede H. sig Gruppen ved Døren. Han satte sit mest spidsfindige Ansigt op, og strøg sig med den ene Haand ned ad Benet.

„Maa det, for muligt at fremskynde Sagen, være mig tilladt at gjøre en lille Bemærkning. Da Porten her i Gaarden er forsynet med en Amagerkone, der ogsaa driver Grønthandel, tør jeg maaskee antage, at det er af underordnet Interesse at erfare, at Deres ærede Kone driver samme Forretning. Af ulige større Betydning vilde det derimod være, om De vilde give os en Oplysning om, hvem det er, der er gift med Grøntkonen i Nr. 319?"

„Jo, det er mig," sagde Manden med stor Iver.

Et lille, undertrykt Hvin fra en af mine Sødskende, der paa denne Maade søgte at modarbeide en Explosion af Latter, indeholdt tilstrækkeligt Smitstof for min Broder, der fusede ud i et meget uforbeholdent Grin med en stærk Bøining forover, hvorved han kom til at stikke Næsen ned i Thekoppen.

„Men for Pokker," udbrød nu min Fader med sin stærkeste Stemme og yderst utaalmodig, „hvem er De da selv, og hvad vil De paa denne Tid?"

Manden foer et Skridt tilbage mod Døren og gjentog yderst forknyt sit: „Jeg sagde jo, jeg er Grøntkonens Mand, jeg—"

„Er det ikke Andet, De vil, end fortælle os, at De er Grøntkonens Mand?"

„Aa, hold nu op med den Passiar, ellers gaaer s'gu jeg," sagde min Bedstemoder, der sad ganske ene henne ved Spillebordet og ventede med Utaalmodighed paa at faae sin Styrvoldt.

„Det er „Klumpens" Fader," hviskede jeg til min Moder, og da Manden endelig fik pint Noget frem om hans Søn, der var bleven borte, lykkedes det ham omsider, i Egenskab

af bekymret Fader, at vinde nogen Sympathi, fornemmelig hos min Moder.

„Har Du ikke seet Noget til Peter?" spurgte hun mig.

Imellem os Drenge kaldtes han „Klumpen". Det var en lille, rund, feed Fyr; yderst phlegmatisk, med stærk Tilbøielighed til at falde i Søvn.

I bange Anelse om, at „Klumpen" kunde være gaaet til Nattehvile i et eller andet Hul, satte jeg min Kop og ilede ned i Baggaarden. Vor fortræffelige Jørgen, min specielle Ven, der var Karl og Kudsk ovre i Pommerinken, men tillige Morgen og Aften fungerede hos os, havde allerede talt med den bekymrede Fader og gik foran ud i Gaarden, forsynet med en Lygte, for at gaae paa Opdagelse efter den forsvundne Søn. Denne Begivenhed interesserede mig i høieste Grad, som et meget underholdende Appendix til Dagens rige Nydelser. En tilfældig Omstændighed forkortede imidlertid min Glæde.

Kattuntrykkerens Jens, en lille arrig Særling, der havde et afgjort Had — maaskee ikke saa ganske ugrundet — til Gaardens støiende Ungdom, skulde netop denne Aften foranstalte det Fornødne til den følgende Dag at farve Bruunt. Han havde sit Laboratorium inde i et mørkt Skuur, hvor der stod et stort Kar foran en Post. Han skulde netop til at poste, under hvilken Function han gjerne pleiede at nynne en eller anden „sørgelig Vise". Neppe havde han begyndt sit Arbeide og sin Sang, accompagneret af den hvinende Post, før vi, der allerede nogenlunde havde afsøgt den mellemste Gaard, pludseligt opskræmmedes af et paafaldende stærkt Drengevræl. Vi fulgte Lyden, der førte os ind til Jens. Han havde sluppet Postestangen og med en Lygte i Haanden kigede han forbauset ned i Karret, hvor en Masse gamle Tøier, uldne Gardiner og forældede Klædningsstykker vare nedlagte, for der at begynde deres Foryngelsesproces. Som om der virkelig skulde foregaae noget Overnaturligt ved denne Forvandling, begyndte der at vise sig en livlig Bevægelse imellem Kludene, der nær havde bragt selve Magikeren Jens ud af Fatning. Saa kom vi til med vor Lygte, og fuldstændigt omringende det store Kar, havde vi den Glæde at see „Klumpens" vrælende Hoved arbeide sig ud af nogle gamle gule Gardiner, for strax efter at forenes med sin kjærlige Fader, „Grøntkonens Mand", der dog følte sig beføiet til fuldkomment at vække Sønnen med et Par Kindbask.

„Klumpen" var, som sagt, meget phlegmatisk men yderlig grundig. Han havde i Legen valgt dette Gjemmested, der imidlertid var forekommet ham saa luunt og bekvemt, at han var falden i en vederkvægende Søvn, som den arrige Jens, der altid var os paa Nakken, skulde forstyrre paa en saa brutal Maade.

Noget vaad og forfrossen blev nu „Klumpen" transporteret over til sin ømme Moder, Grøntkonen i Nr. 319. Hvad Stilling hendes Mand indtog i Samfundet, kom vi aldrig til Kundskab om.

Vi stakkels syndige Mennesker bære Alle, lige fra den tidligste Barndom, Spiren til onde Tilbøieligheder i os. Min Moder fortalte mig saaledes engang, at jeg hvert Øieblik maatte have en ny Barnepige, fordi de ikke kunde udholde de Lidelser, jeg foraarsagede dem paa Grund af en ubetvingelig Lyst, jeg havde, til at undersøge, hvor langt jeg kunde bore Ranglen op i deres Næser. Ja, hvem kan modstaae Djævelens Anfægtelser? Den Lidenskab, som den lede Satan først satte i Bevægelse, for at plette min Uskylds Reenhed, var Herskesyge, der nærmest gik ud over den fattige Skomager Daniels Drenge. Jeg kommer senere til at omtale det ustyrlige Had, jeg nærede til Høkeren i Pommerinken, og en deraf udviklet Lidenskab til paa enhver tænkelig Maade at ødelægge ham, en Lidenskab, der antog allehaande frygtelige Skikkelser i min ungdommelige Phantasi. At frarane ham hans jordiske Gods og, lig en anden Rinaldo Rinaldini, at skjenke det til de Fattige, forekom mig den plausibleste Form, hvorunder jeg kunde iværksætte mine Hevnplaner. For at give en klar Forestilling om min hele daværende Sindstilstand, kan jeg ligesaagodt med det Samme gaae til den Bekjendelse, at jeg var af en meget forelsket Natur, hvilket snart yderligere skulde fordunkle min Ungdomsglæde og bringe mig i de pinligste Conflicter. Min Herskesyge var, som sagt, nærmest rettet mod Daniels Drenge. Daniel var grumme fattig, og som en Barndomsbekjendt af min Fader, tyede Skomageren til alle Tider til ham, naar han var i Nød. Det var vel ikke Stort, hvad han fik, men dog maaskee formeget. Daniel holdt ikke af at arbeide og mine Forældre havde Intet at undvære.

Denne Omstændighed bragte Sønnerne uvilkaarligt i Afhængighedsforhold til mig. Hans gik mine Byærinder, og de vare mangfoldige, medens jeg i Særdeleshed beskæftigede Søren, den Ældste, med det nødvendige Tømmer- og Snedkerarbeide, som af og til forefaldt i min Virksomhed. For gode Ord og et mildt Ansigt havde vor Vert, Fabrikanten, overladt mig tvende store Pakkasser, samt anviist mig et passende Sted, til at anlægge et rummeligt Dueslag. Jeg havde nemlig sat mig i Besiddelse af en prægtig, stor, rød Due, der Dagen i Forveien i halvdød Tilstand var falden ned i Gaarden, heldig undsluppen en graadig Høg, for nu atter at blive et Bytte, uvist om for den store graae Kat, eller for mig. Vi befandt os Begge omtrent i lige Afstand fra Duen og kastede os med lige stor Begjerlighed over den forskrækkede Stakkel, der dog var heldig nok til at falde i mine Hænder. En Commission, bestaaende af en Hob Drenge fra Nabolaget, blev øieblikkelig nedsat, og ifølge dennes vise Kjendelse blev Duen foreløbig anbragt i en gammel Tørvekurv med Bunden iveiret. Jeg var uendelig stolt over at have faaet eet Væsen til at ernære og beskytte — hvem det andet var, skal jeg snart fortælle — og forsynede den rigeligt med Ærter og Vand i en Underkop, hvorved min Moders vistnok ikke rige Theeservice leed et føleligt Tab. Saasnart jeg Dagen efter kom fra Skolen, var det min første ivrige Bestræbelse at faae fat paa Daniels Drenge, for at vi med forenede Kræfter kunde gjøre Ende paa denne provisoriske Tilstand.

Jeg kan ikke undlade paa dette Sted at fremmane Billedet af disse mine Ungdomsvenner, ved at skjenke dem en noget omstændeligere Beskrivelse.

Søren var lang og mager, men temmelig stærkt bygget, kalveknæet og langarmet. Næsen havde en rødlig fugtig Tone; Oinene vare ret kjønne, mandelformede, i Almindelighed halvt skjulte af det lysebrune Haar, som han stadigt kastede tilbage, idet han under denne Bevægelse sjeldent undlod at snøfte. Overlæben var stærkt fremstaaende og gav Munden, der tilligemed Hagen trak sig bagud, et fiskeagtigt Udtryk.

Hans var tyk og korthalset. De stride, grøngule Haar vare anbragte paa hans store, runde Hoved som Toppen paa en Kaalrabi, et Vegetabilium, som Drengen, med den kluntede Overkrop og de tynde, sammenknebne Been havde en paafaldende Lighed med, hvilket var saameget mærkeligere at observere, naar man kjendte hans afgjorte Modbydelighed for denne Jordfrugt. Munden var næsten rund, ligesom Oinene, der sade saa vidt fra hinanden, at de saae ud til, hver for sig, at indtage en selvstændigere Stilling i Hovedet, end Oine i Almindelighed pleie. Hvorledes komme Forældre som oftest til en Beslutning om, hvilken Levevei Sønnerne skulle vælge? Undskyld, at jeg opkaster dette social-oekonomiske Spørgsmaal, men jeg troer virkelig, at det her er paa sin Plads. Det er sjeldent, at Børnene røbe saa selvstændige Anlæg, at disse i og for sig kunne være bestemmende. Jeg troer nu, at Forældrene som oftest naae dette Resultat igjennem en fornemmelig æsthetisk Anskuelse, eller maaskee rigtigere, Anskuen af deres haabefulde Poder. Efter denne Theori existerer der altsaa et Slags Kastevæsen, men af guddommelig Oprindelse, hvor det fornemmelig gjelder om at opfatte Physiognomierne rigtigt, for ikke til Børnenes Fordærvelse at modarbeide Skjebnen. Det var ikke til at tage feil af, at Søren skulde være Snedker, og Hans Skomager. Saaledes blev det da ogsaa.

Med Undtagelse af de tykke fremstaaende Maver, var Hans og Søren høist forskjellige Personligheder. De fremstaaende Maver, som i særlig Grad udmærkede Daniels Slægt, var en naturlig Følge af dens desværre altfor frugale Levemaade. Jeg har saa ofte i de Dage staaet hensunken i Forbauselse over den enorme Appetit, disse mine Clienter kunde udfolde, ligemeget paa hvilke Tider de indfandt sig i vort Kjøkken. Det havde nu fornemmelig sin Grund deri, at saagodtsom Alt, hvad de der nød, selv den tarveligste Føde, var forskjelligt fra det, der blev budt dem i Hjemmet. Det lyder besynderligt, men jeg skal med Lethed forklare dette Phænomen. Hvor levende staaer endnu ikke Hans for mig, naar jeg spurgte ham, hvad han havde spist til Middag. Det Ansigt, han da satte op, tydeliggjorde tilstrækkeligt, hvor overmættet han var af Nydelsen.

„Opstuvede Kaalrabi," var Svaret.

„Hvad fik Du i Morges?"

„Kaalrabisuppe."

„Og hvad skal Du have til Aften?"

„Brød og" — her svælgede han meget langt — „kogt Kaalrabi."

Det blev der nu ikke Noget af dengang. Drengens mod Alt hvad der heed Kaalrabi oprørte Physiognomi, bragte uvilkaarligt mit Ansigt i de samme Folder og fremkaldte en ligesaa stor Modbydelighed hos mig for Kaalrabi, hvilket var yderst ubilligt, da dette Product var mig ganske ubekjendt. Jeg førte den ulykkelige Dreng op til min Moder og fremstillede hans Skjebne med saa glødende Farver, at der øieblikkelig blev taget kraftige Forholdsregler, for at neutralisere Virkningerne af den umaadelige Nydelse af Kaalrabi. Den største Deel af Familien iagttog med spændt Opmærksomhed dette Skuespil.

Men jeg kom fra min Historie. Jeg havde nødvendigviis Brug for Drengene, der skulde hjelpe mig med at omforme Pakkasserne til et Dueslag. Da Daniels Kone forbød dem at komme, fordi de skulde i Eftermiddagsskole, var jeg saa resolut, at bede dem høre over til mig, før Skoletiden.

Saasnart Drengene indfandt sig, var jeg fuldkommen beredt paa at forføre dem til at skulke, hvortil fornemmelig Hans havde en stor Disposition. Ved en grundig Undersøgelse af min Broders og min egen Garderobe havde jeg gjort mig til Herre over et Par gamle Støvler samt et Par stribede Buxer, som i deres yngre Dage ofte havde vakt Sørens Beundring. Sørens Henrykkelse, over Udsigten til at blive Eier af dette sidste Klenodie, var saa stor, at den berøvede ham alt besindigt Overlæg, da det ellers maatte have staaet klart for hans iøvrigt saa skarpe Oiemaal, der netop i al hans Færd var hans stadige Stolthed og Glæde, at han med sin bedste Flid umuligt vilde kunne faae stoppet sin svære Underdeel ned i dette skjøre Hylster. Hans greb med Begjerlighed de ham tilbudte Støvler og besaae dem med Kjendermine, men var dog ikke fri for at røbe nogen Betænkelighed, da han stak hele tre Fingre gjennem et Hul paa Siden af den ene Støvle. Drengens hele Holdning, den sagmæssige Maade, hvorpaa han omfattede Støvlen med Haanden, røbede tydeligt nok den vordende Skomager. Han satte sig strax paa Stangen af den Arbeidsvogn, der i Almindelighed stod i Forgaarden, smed den ene Trætøffel og forsøgte at trække Støvlen paa, hvilket unegtelig bragte mig i nogen Spænding. Det var øiensynligt, at Hans ikke kunde benytte dem, medmindre han vilde tage tiltakke med provisorisk at anbringe Hælen i Skaftet og betragte det nedre tomme Rum som et hensigtsmæssigt Reservoir, der kunde optage de Substantser, der muligviis i mindre godt Føre kunde trænge ind gjennem de Huller, som jeg under min tidligere Behandling havde faaet anbragt i Støvlerne. Til min glade Overraskelse reiste Hans sig nok saa freidigt og erklærede, smigret over at see sin Fod saa lille, at Støvlerne passede udmærket. Hvad der desuden maa have havt nogen Indflydelse paa denne Erklæring, var den Omstændighed, at Hans, da han havde reist sig, kom til den behagelige Erkjendelse, at han ved Hjelp af disse Støvler og som de vare anbragte paa hans Fødder, var ligesaa høi som Broderen.

Da Drengene nu følte sig i fuld Besiddelse af disse Gaver, indtraadte en Pause, hvorunder jeg blev betragtet med spørgende, anelsesfulde Blikke.

„Hvad skal vi saa gjøre?" spurgte omsider Søren.

„I skal blive hjemme fra Skolen," var mit Svar.

„Saa faae vi Prygl imorgen," bemærkede Søren.

„Og imorgen er det Fredag," supplerede Hans med en forfærdet Mine; „om Fredagen sla'er Forstanderen selv, og han sla'er saa slemt!"

Her trak jeg med stor Vigtighed et Document frem af Brystlommen. Da jeg flere Gange havde faaet en Sygeattest paa egne Vegne udfærdiget hjemmefra, troede jeg mig tilstrækkelig dygtig til at udfærdige en lignende, idet jeg dog formodentlig har beroliget min Samvittighed over dette Falsum med den Betragtning, at den megen Stillesidden paa Skolebænken maatte udøve en fordærvelig Indflydelse paa Hans' og Sørens af Kaalrabi ødelagte Maver, som jeg antog kun ved stærke legemlige Anstrengelser vilde kunne bringes til at tabe Noget af deres unaturlige Spændthed. Attesten, der Dagen efter skulde bringes med paa Skolen, beroligede fuldkomment mine to Clienter, skjøndt den i Hastværket havde faaet en mindre correct Form. Den lød saaledes:

„At Sørens og Hans's Maver igaar vare i Uorden
ærbødigst
Daniel K."

Da jeg saaledes havde beseiret enhver Betænkelighed, gjorde jeg Drengene bekjendt med mit store Byggeforetagende, hvortil jeg af Verten havde faaet anviist Plads under Taget paa et gammelt Skuur nede i Baggaarden.

Nu var Søren i sit Element. Han udfoldede ret ved denne Leilighed alle sine glimrende Snedkeranlæg. I et Nu vare Kasserne forvandlede til en Hob Brædder, og da den ene var tømret sammen med Søm, vare vi fuldstændigt forsynede med Materiale. Søren eiede selv en Saug og en Hammer, som han under et eller andet Paaskud hentede hjemme. Som Bygherre kunde jeg ikke undlade at lægge en uhyre Vigtighed for Dagen, hvorfor jeg ogsaa af og til søgte at give Beviser paa min practiske Duelighed, men efterat jeg gjentagne Gange havde anbragt Hammeren paa mine ulykkelige Fingre istedetfor paa Sømhovederne, indtog jeg en mere passiv Stilling nede i Gaarden, opfyldt af den smigrende Forestilling, at det var mig, der ledede det Hele. For at forsøde Oieblikket havde jeg været saa flot, at forsyne Søren og Hans hver med en tyk Lakritsrod, som jeg nedladende havde stukken dem i Munden og som udmærket remplacerede Tømmermandens Skraa.

Det var et sandt Tyranni, jeg udøvede over disse Drenge. Jeg havde gjort mig til Herre, ikke alene over deres respective Legemer, men ogsaa deres syndige Sjæle vare mig underlagte. Jeg var lav nok til at forholde dem det Kundskabens Lys, de christelige Lærdomme, samt vækkende Ord og Haandtager, som Forstanderen i Sølvgadens Friskole skulde have bibragt dem, og jeg lod dem trælle for mig, medens jeg selv — hvilken ussel Egoisme — fjernede mig nogen Tid, for at berige min Aand med at give Morgendagens Lectier en lille Overhaling. Dog maa jeg til min Undskyldning bemærke, at den nærmeste Anledning dertil gav min Tante, der under et Besøg i Gaarden bestemt og imponerende henvendte et Ord desangaaende til mig: „Carsten!" og med en pegende Bevægelse ud af Gaarden — „maa jeg bede Dig!" Det blev desværre kun en altfor let Overhaling. „Gorm den Gamle"

blev aldeles fortrængt af „Søren hin Unge" i Baggaarden. De prosaiske Talrækker i en arithmetisk Opgave kunde ingenlunde fængsle min Aand, der høitstræbende skuede opad, opad! forfølgende i Phantasien en Sværm af Duer, saa stor, at den formørkede Himmelen, medens Albuen under mit Sværmeri udslettede paa Tavlen Tallene af det halvtfærdige Regnestykke.

Min Faders indgroede Had til Lirekasser blev stærkt modarbeidet af min Tante, der meente at besidde en mere udviklet musikalsk Sands. Da en Liremand havde givet hele sit Repertoire tilbedste, strax efterat han havde foredraget alle de samme Stykker i Naboens Gaard, der kun ved et Plankeværk var skilt fra vor, blev jeg af Tante, der uforsigtigt havde nærmet sig Vinduet, hvorfra hun modtog en øm Hilsen af Liremanden, sendt ned med en Fiirskilling, som hun havde været saa delicat at indsvøbe i et Stykke Avispapir. Et Forsøg paa efter denne Forretning at „stikke af" mislykkedes aldeles. Et stærkt Dunk paa Ruden af min rare Tante forandrede pludselig den Retning ud imod Baggaarden, mine Been havde taget, og som jeg nu forsøgte at give Udseende af en øieblikkelig Distraction. Fortrædelig satte jeg mig atter til Tavlen; de halvt udviskede Tal bleve opfriskede paany, og et Facit nogenlunde tilveiebragt.

Min Tante var en Person, som jeg, tiltrods for Blodets Røst, ikke havde nogen overordentlig Godhed for. Ja, det lyder ilde, men jeg er jo nu engang kommen ind paa Selvbekjendelsernes trange Vei, og jeg maa frem. Skulde jeg gaae min Tante noget for nær, da beder jeg bemærket, at det kun skeer, for ikke at blive altfor strengt bedømt paa Grund af mine Følelser for denne Dame. Tante var paafaldende styg og ikkedestomindre plaget af, eller plagede Andre med en vis selvgod Behagesyge, en Lyst til at gjøre sig ung og vever, som jeg frygter for, undertiden gjorde hende lidt latterlig i Andres Øine. Jeg havde nu et ganske særdeles Anlæg til at iagttage hendes Svagheder, hvilket, jeg tilstaaer det, ofte kom i Strid med den Ærbødighed og Kjærlighed, jeg burde nære for en kjødelig Tante. Over mig vilde hun nu saa særdeles gjerne øve sin Myndighed. Min rare Tante vilde ogsaa saa gjerne indtage en Stilling i Familien og dens nærmeste Kreds, som hun af mange Grunde var afskaaren fra. Kort at fortælle — Tante var uheldig.

Hun stod ved denne Leilighed i samme Stue, hvor jeg sad, og pillede med fin Vask: Kraver, Manskjetter. At „vaske fint" var en af hendes Specialiteter, hvoraf hun troede at besidde mange, og hvorved hun følte sig hævet over Kjønnet i Almindelighed. Naar hun havde saadant Noget for, var hun overmaade ungdommelig i sine Lader, foredrog Sange med en skingrende høi Stemme, helst om ulykkelig Kjærlighed, snakkede imellem og slog selvbehageligt med Nakken.

Jeg vilde forsøge at insinuere mig hos Tante, for at komme væk fra Bøgerne.

„Gud, hvor Du synger deiligt, Tante!"

„Troer Du, det er første Gang, jeg hører det" — benyttede hun en ottendedeels Pause til flygtigt at bemærke, og sang strax videre med henrivende Foredrag:

„Med blussende Kind den Riddersmand svoer —

Naar jeg sang i Selskaberne ovre i Aalborg i mine unge Dage —

Min elskede Clara! stoel trygt paa mit Ord!

saa taug de Andre —

O, Clara! —"

„Bleve de saa forskrækkede for det, Tante?"

„Aa, Du er en dum Knægt. —

Min elskede Clara —"

Nu gik Døren op til Dagligstuen.

„Tante," sagde min ældste Søster, „Moder har lidt ondt i Hovedet —"

„Naa," sagde Tante, og klemte den fine Vask saa stærkt, at det blaae Stivelsevand sivede ud imellem Fingrene, „der skal altid være Noget iveien!"

„Maa jeg saa gaae, Tante?" bad jeg.

„Pas dine Lectier, din afskydelige Dreng!" — Tante holdt meget af at tale bogstavret.

Efter en lille Pause knyttede jeg atter Samtalen.

„Regner Du godt, Tante?"

„Ja, ellers vilde det nok see daarligt ud her i Huset."

„Tante" — fortsatte jeg — „veed Tante, hvad Regula Petri er for Noget?" — Denne holbergske Vittighed var meget gængs i min Klasse i Skolen.

„Ja, jeg veed Det og mere til" — svarede Tante, idet hun satte Armen i Siden, med Ryggen af Haanden indad.

„Regula Petri, søde Tante! det er Hovedstaden i Brasilien." Tante satte et Ansigt op, som skulde udtrykke hvor latterligt, hun fandt det, at jeg et Øieblik kunde tvivle om hendes Kjendskab til en saa mærkelig Hovedstads Existents. „Du kan tænke Dig, søde Tante! derovre i Regula Petri ere Nødderne saa store, at man ikke kan knække dem med Tænderne."

„Jøsses! hvor de maa have pene smaa Munde" — bemærkede Tante.

„Ja, Du vilde maaskee ogsaa have ondt ved at knække dem, søde Tante! Det er Nødder, som kaldes Kokosnødder."

„Naa, Du er vittig; pas dine Lectier, Næsviis!"

Da Samtalen havde taget denne drillende Retning, maatte jeg opgive Tante, og da jeg ikke kunde faae Lov at komme ned til Søren, hvortil min Lyst voxede i en aldeles ustyrlig Grad, begyndte jeg at blive arrig. Tante havde et dybt Ar i den ene Kind, hvilket hun, af Mangel paa Yndigheder, gjorde Fordring paa skulde betragtes som et Smilehul. Hun var netop iførd med et Par Vaskeskinds Handsker.

„Har Tante altid havt det Smilehul i Kinden?" begyndte jeg igjen.

„Ja, hvor skulde jeg ellers have havt det, din dumme Dreng?"

„Jo, for naar Tante er vred, kan jeg ogsaa see det; og nu, Tante puster Handskerne ud, er Hullet ligesaa stort, som naar Tante smiler —"

Her gjorde Tante en Bevægelse, som om hun vilde anbringe sin vaade Høire i mit Haar, men med en temmelig støiende Latter undveg jeg behændigt.

„Ti stille, din forbandede Dreng! Hørte Du ikke, at din Moder har ondt i Hovedet?"

Jeg smuttede hen til Døren, lukkede den op i en Fart og spurgte med den mest indsmigrende Stemme: „Hvordan er det med Hovedet, lille Moder?"

„Aa jo, min rare Dreng; naar jeg kan sidde lidt stille hen, saa gaaer det nok over."

„Saa er det maaskee bedst, at jeg gaaer lidt ned i Gaarden? Jeg er færdig med mine Lectier?"

„Ja, saa gaa Du kun, lille Carsten!"

Tante skyndte sig ved disse Ord hen til Udgangen og dreiede Nøglen om; men medens hun udførte denne Bevægelse, hoppede jeg op paa Stolen, der stod under det aabne Vindue, og var i samme Øieblik ude paa Steentrappen, og i det næste nede i Baggaarden, hvor Søren havde gjort forbausende Fremskridt.

Da der fandtes et Bjelkelag som Fundament for Dueslaget, kunde den egentlige Bygning betragtes som fuldført og under Tag. Med henrykt Glæde beskuede jeg det nederste Brædt, hvori Søren havde gjennemskaaret fem Indgange, som maaskee ikke havde den skjønneste Form, men dog ingenlunde vare uden Stil. De sluttede sig nærmest til de saakaldte irregulaire gothiske Spidsbuer. Med utaalmodig Hast greb vi nu Alle fat, for at faae sammentømret Tuden, hvortil Lister vare gjennemskaarne, og som skulde anbringes foran den midterste Bue. Allerede før Aften under en støiende Jubel heisede vi Krandsen, som min lille Søster havde bunden, og hvortil Amagerkonen i Porten gratis havde maattet levere Materiale. I en smuk og velordnet Procession blev nu den røde Due hentet fra sin mørke Krog, hvor den havde udholdt en heel Dags Quarantaine. Fra den skidne Tørvekurv flyttede den ind i den af hvide Brædder straalende Bel-Etage, hvor den kurrede nok saa friskt og kigede lidt utaalmodig ud gjennem Spidsbuerne, der dog nogenlunde vare tilgittrede, indtil den skjønne Dag maatte oprinde, da man kunde betragte den som „vant til Slaget".

Fra Forgaarden hørtes nu Munterhed og Latter. Familiens faste Besøgende havde allerede indfundet sig: Musikeren, Poeten og Professoren. De unge Piger fra Gaardens forskjellige Etager lokkedes efterhaanden ned i Kredsen, hvor Boldene fløi fra Haand til Haand. Jeg foer omkring og samlede Bolde op; Moder sad paa Steentrappen med Strikketøiet og saae til.

Da omsider Skumringen faldt paa og Tante forkyndte, at Maskinen stod paa Bordet, forsvandt den muntre Kreds; men i Mellemporten opdagede jeg endnu to levende Skabninger: mine udmattede Arbeidere, Søren og Hans, hver med sin Dagløn, Buxerne og Støvlerne under Armen. De befandt sig rimeligviis i ængstelig Spænding, om de skulde have Kaalrabi til Aften eller Thee og Smørrebrød hos os. Jeg vilde netop fjerne mig, for at stille et Andragende desangaaende til min Moder, da idetsamme Drengenes Fader, den gamle Daniels Skikkelse, traadte truende frem for os.

„Hvorfor kom I ikke lige hjem fra Skolen?" spurgte han.

Hans stod maalløs. Hans Underansigt faldt ned, som paa en Nøddeknækker, medens han dog uvilkaarligt holdt den ene Arm rede til at afparere et Slag.

„Har Du været hos Urtekræmmeren med Regningen for Saalerne?"

Dette sidste Spørgsmaal var rettet til Søren, der Intet svarede.

„Hvor er Regningen?"

Søren famlede længe omkring i Lommerne, indtil han omsider trak et Papir frem og rakte det til Faderen. Han aabnede det og læste:

„At Sørens og Hans's Maver igaar vare i Uorden
ærbødigst
Daniel K."

Det var i Sandhed et stort Misgreb af Søren.

Efter et meget pinligt Krydsforhør, stode vi yderst blottede, skjøndt jeg dog gjorde mit Bedste for at hævde Sandheden af mit Udsagn om Mavernes Tilstand, og søgte ved Hjelp af Buxerne og Støvlerne at formilde Daniel. Men det hjalp ikke. Daniel gik og puffede Drengene foran. Piint af en nagende Samvittighed stirrede jeg efter dem henad Gaden, indtil de forsvandt i Gadedøren. Jeg gik op og fik Thee og Smørrebrød; det smagte aldeles ikke. Mit Humeur var saa ødelagt, at jeg med Glæde havde byttet Thee og Smørrebrød med Prygl og Kaalrabi, der, som jeg med Sikkerhed vidste, ventede Søren og Hans. Jeg faldt først seent i Søvn, piint af en ophidset Phantasies mørke Forestillinger, hvori Prygl og Kaalrabi vare de mest fremtrædende Momenter.

Charade.

Det Første kan man kalde
For Daarlighed og Tant,
Hvorpaa kun Den kan falde,
Som ei Fornuften fandt,
Og som har Lyst at ase
Sig træt for Ingenting,
Og som har Tid at sjase
Og løbe rundt i Ring.

Det Andet bør betragtes
Som lutter Daarlighed;
Af Alle det foragtes,
Dybt maa det kues ned;
Thi Hvo det vil, maa bindes
Og lære, at han ei
Har Frihed til at findes
Imod det Rettes Vei.

Det Hele vi benytte,
Naar stærkt vi gjøre vil
Det Huus, som skal beskytte
Mod Elementers Spil;
Det skal mod Dybet tvinge,
Og derved løfte op
De Arme, paa hvis Vinge
Vi naae til høiest Top.

Opløsning paa Charaden i Nr. 201:

Koloni.

Opløst af Signe i Gaabense, Jens Peter i Horsens, J. J. i Helsingør, Thorvald V. & Co., Græs Meyer og Oberstlieutenanten i Slagelse, Anden i Horsens.

Opløst paa Vers af N. i Sønderborg.

Verdens-Barometret.

London	6 August	3	pCt.	Consols . . .	93.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	67. 50.
Wien	5 —	5	„	Metalliques	76. 10.
Berlin	„ —	3½	„	Staats-Sch.	91¼.
Kjøbenhavn	7 —	4	„	Kgl. Obligat.	97.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 31te Juli til 6te August incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
31te . .	13,7	18,4	8,4	55	28" 1,84	1,22
1ste . .	15,1	20,2	7,7	47	28" 2,13	
2den . .	14,9	21,2	9,6	45	28" 3,05	
3die . .	17,3	21,8	9,4	47	28" 2,56	
4de . .	18,7	23,8	12,6	57	28" 0,55	
5te . . .	17,6	21,5	13,4	62	27"10,16	
6te . . .	16,3	21,4	12,8	82	27"10,89	0,22

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Iagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Iagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med ny Skrift). expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19. Sammesteds udsælges Skrive- og Tegnemapper fra 16 Sk. til høiere Priser. Nodemapper 4 Mk.

Gjennem alle Boglader i Danmark, Norge og Sverig faaes:

Illustreret Tidende.

1ste Aargang,	1ste Qvartal	(1. Octbr — 31. Decbr. 1859).	2 Rd.
- —	2det —	(1. Jan. — 31. Marts 1860).	2 Rd.
- —	3die —	(1. April — 30. Jnni 1860).	2 Rd.
- —	4de —	(1. Juli — 30 Septbr. 1860).	2 Rd.
2den Aargang,	1ste Qvartal	(1. Octbr. — 31. Decbr. 1860).	2 Rd.
- —	2det —	(1. Jan. — 31. Marts 1861).	2 Rd.
- —	3die —	(1. April — 30. Juni 1861).	2 Rd.
- —	4de —	(1. Juli — 30. Septbr. 1861).	2 Rd.
3die Aargang,	1ste Qvartal	(1. Octbr. — 31. Decbr. 1861).	2 Rd.
- —	2det —	(1. Jan — 31. Marts 1862).	2 Rd.
- —	3die —	(1. April — 30. Juni 1862).	2 Rd.
- —	4de —	(1. Juli — 30. Septbr. 1862).	2 Rd.
4de Aargang,	1ste Qvartal	(1. Octbr. — 31. Decbr 1862).	2 Rd.
- —	2det —	(1. Jan. — 31. Marts 1863).	2 Rd.
- —	3die —	(1. April — 30. Juni 1863).	2 Rd.

Den 1ste Juli d. A. er Subskriptionen paa 4de Aargangs 4de Qvartal begyndt.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 203.] Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 16. August 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Det ledede Jerndampskib „The Connector". — Carstens Skriftemaal, af Ivar. — Den 9de danske Landmandsforsamling, IV. — Den 15de August, af E. B. — Ugens Politik. — Lidt Statsoekonomi til Huusholdningsbrug, II. — Meddelelser af blandet Indhold.

Det ledede Jerndampskib „The Connector".

For nogen Tid siden henledetes Publicums Opmærksomhed paa et nyt System i Skibsbygningskonsten: Skibe, bestaaende af flere Led eller Dele, hvoraf hver er et fuldstændigt Skib for sig, til Brug i Koffardifart langs Kysten. Ved denne Construction skulde der opnaaes, at hele Skibet ikke, som nu er Tilfældet, behøvede at opholdes ved Laden og Lossen af den til en særlig Havn bestemte Part af Ladningen, idet istedetfor en Deel af Skibet fraskiltes, for, naar den havde losset eller indtaget sin Last, atter at afhentes, naar de øvrige Dele vendte tilbage.

Dengang yttrede Sagkyndige megen Tvivl om et heldigt Resultat, da det almindelig antoges at Trykket paa Samlingspunkterne, naar Skibet kom ud paa Søen, maatte medføre Fare for dets Sikkerhed, om end Systemet kunde være anvendeligt ved Fartøier, der kun kom paa Floder, eller i smult Vande. Efter den Tid er vor Afbildnings Gjenstand, Dampskibet »The Connector«, bleven underkastet svære Prøver i det haardeste Veir, og har viist sig fuldkomment sødygtig. To sagkyndige Ingenieurer, Edwin Clark og J. C. Gunn have, efter den nøiagtigste Undersøgelse af Fartøiet, og med Henhold til Førernes Vidnesbyrd, ubetinget erklæret sig til Gunst for Principet.

I Slutningen af afvigte Maaned havde Opfinderne indbudet endeel Mænd af Faget til en Prøvetour paa Themsen. Skibet løb ud fra Blackwall og gik ned ad Floden til Erith Reach, hvor det kastede Anker; efter faa Secunders Forløb, ved een Ombreining af en Løftestang paa Dækket, var den forreste Section aldeles fraskilt og de andre Dele dampede tversover Floden til den anden Bred, hvor Midtdelen, paa hvilken Selskabet var samlet, ligesaa hastigt frigjordes. Medens en Frokost indtoges der, seilede Damp- eller Agterdelen tilbage og hentede Forparten paa den modsatte Bred, hvorefter de adskilte Dele atter bleve forenede i en Tid af fem Minutter, og Hjemfarten gik for sig. Uagtet Strømmen var belemret med Skibe under Bugsering, faldt Prøvetouren ud til alle Ombordværendes Tilfredshed.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

III.

Da jeg talte om den røde Due, som en forladt Skabning, jeg havde paataget mig at ernære, berørte jeg, at der endnu i min lille Verden var et Væsen, som jeg følte mig særlig kaldet til at tage under min svage Beskyttelse. Det var Moer Berge, eller gamle Cathrine, som vi ogsaa kaldte hende. Hun var i Sandhed min bedste Veninde, og hende maa jeg nu fortælle Noget om.

Det ledede Jerndampskib „The Connector".

Hun boede i Mellembygningen paa et maadeligt lille Kvistkammer, der tilligemed et stort Loft og en Kjelder var leiet til Pakrum af den rige Høker Clausen i Pommerinken. Hun var det mest forladte Væsen, jeg har kjendt, hvad man da kan tænke sig, naar jeg med Sandhed kan sige, at hun virkelig trængte til min Beskyttelse. Og dog — Moer Berge følte det vist neppe saa meget, som mangen Anden i en lignende Stilling vilde have følt det. Jeg skal sige — Moer Berge stod sig bestemt udmærket godt med Vorherre, og saa var hun jo rigtignok ikke forladt; ikke at tale om mig, der, som sagt, var hendes gode Ven. Med Undtagelse af min Moder veed jeg intet Menneske, jeg i min Barndom er kommen i Berørelse med, der staaer saa levende for min Phantasi, som hun. Hun havde en meget skarp Profil, lyseblaae, dybtliggende Øine og en saa indfalden Mund, at det forekom mig som et heelt Konststykke, naar Moer Berge med den rystende Haand skulde føre Skeen gjennem de sammenknebne Læber. Hun havde været sengeliggende i den sidste Tid, og laa nu og ventede i from Resignation paa, at Vorherre skulde kalde hende. Gud maa vide, hvad der var bleven af mig, naar jeg ikke havde havt Moer Berge, der ved sin høie Alderdom og det ligesom Uigjenkaldelige i hendes Advarsler og Formaninger udøvede en Magt over mit ustadige og lunefulde Sind, som min fromme, eftergivende Moder ikke formaaede. Mit Forhold til hende fremkaldte i min ungdommelige Sjæl en religieus Tilstand, der dannede en lykkelig Modvægt til min ellers saa syndige Natur, skjøndt den unegtelig havde et stærkt Anstrøg af Katholicisme. Dertil kom, at vor Religionslærer i Skolen, en lang, heftig Mand — han hed Sørensen — ved alle mulige Leiligheder, ved de mindste Forseelser, vi begik, med saa stor Iver indprentede os Læren om en personlig Djævel, som han naturligviis meente, at vi syndige Drenge i Særdeleshed vare besatte af, at jeg tilsidst følte mig saa overtydet om denne onde Dæmons Nærværelse, at jeg ikke kunde slaae en Klat i min Skrivebog, uden uvilkaarligt at vende mig om, for at see om han ikke stod bagved mig. Naar jeg følte min Samvittighed betynget med en eller anden Brøde, drev en indre uimodstaaelig Magt mig op til Moer Berge. Hun var for mig den levende Guds Moder, i hvis Skjød jeg nedlagde de Byrder, der vare mig for tunge at bære. Hun hørte kjærligt paa mine Synders Bekjendelse, og naar hun saa havde gjort mig en mild Bebreidelse, tog hun mig om Hovedet med de gustne Fingre og gav mig Absolution. Min Skræk for at bedrøve min Moder, der var meget svagelig og tog sig det saa nær, naar der var Noget iveien med os Drenge, var saa stor, at jeg i Almindelighed foretrak den betydelige Omvei at løbe op paa Kvisten, for at faae Syndsforladelse. Jeg vidste ret god Besked om Moer Berges Alder, tidligere Skjebne og Forhold, der, idetmindste i den senere Tid, vare af en ganske særegen Natur. Naar hun ret vilde fornøie mig, fremtog hun et ærværdigt gammelt Skrin af Nøddetræ, indlagt med grønne Stjerner, et Arvestykke fra hendes Bedstemoder, hvis grøntmalede Navn prydede Laaget. Dette Skrin var et af det 17de Aarhundredes Frembringelser, og hver Gang den Gamle lukkede det op, blev jeg fuldstændig betagen af stille Ærefrygt for de hellige Reliquier, det indeholdt. Der laa ogsaa Moer Berges Døbeseddel, dateret den 19de Mai 1740, og et gammelt, guult Document med Segl paa, som jeg i de lykkelige Aftener, jeg tilbragte hos Moer Berge, saa ofte maatte forelæse hende. Det indeholdt et særdeles rosende Vidnesbyrd fra Hofintendanten, der godtgjorde, at hun fra 1768 til 72 havde tjent i Kjøkkenet paa Christiansborg. Vi regnede ud ved samme Leilighed, at hun havde fyldt sit syvogfiirsindstyvende Aar. Af Skrinets Indhold erindrer jeg fremdeles: En gammel Huuspostil med mange deilige Træsnit og prentet hist og her med røde og blaae Bogstaver; hendes Confirmations-Psalmebog; en smukt udskaaret Desmerdaase af Kokosnød; en gammel Preen, der meget tarveligt var forarbeidet af et Kobeen, samt adskillige Nyaarsvers, trykte paa blegrødt Silketøi, vistnok meget charakteristiske Mærker paa den Tids Leilighedspoesi. Men det, som dog mest interesserede mig i dette Gjemme, var en gammel Bog med Titel:

„Nicolai Helvaderi ny Formularbog, 1624.“

Denne kostelige Bog, der udgjorde min Arvelod efter Moer Berge og saaledes nu er i min Besiddelse, havde tilhørt Jeremias Matsøn, rimeligviis en Skaaning, Moer Berges Bedstefader, hvis Navn var skrevet med store røde Bogstaver paa den indvendige Side af det ormstukne Træbind, der i Tidernes Løb havde løsnet sig fra Pergamentet. Foran i Bogen fandtes indheftet endeel Blade af Skrivpapir, hvori Jeremias havde gjort Familieoptegnelser, blandt Andet, at hans Hustru havde tjent hos Geheimeraad Jens Juul, Broder til Admiralen, i det Aar 1677, da Slaget stod i Kjøgebugt. Hvormange Gange har jeg ikke læst disse Linier, der ligesom lod mig opleve denne store Begivenhed. Jeremias havde været Ridefoged paa en stor Gaard i Nordsjælland, og som saadan har han vist hentet al sin Viisdom fra Nicolaus Helvaderus. Man vil kunne indsee, hvor omfattende og rig paa Materie den var, naar jeg til Exempel anfører, at Forfatteren ikke lader sig nøie med at oplyse sin Samtid om: hvorledis mand skal forstaa/nytte oc bruge/de latinske, juristiske / Judske-Tydske Ord / Gloser oc Vocabula, eller med at fremsætte: hvorledis mand paa adskillige Maneer / Skjøn / Hurtig / Artig oc Rhetorisk allehaande Breffve / Missiver oc Contracter, gandske ziirlig kand dicte / stille oc skriffve; men endelig i Bogens Slutning til Belærelse for det skrivende Publicum forkynder:

Hvorledis mand skal gjøre got Blick.

Recepten lyder saaledes:

Vilt du med en Snarhed gjøre Blick/da kjøb Blickpulver / kaldis Substanz, paa Apotecket / giff Øl derpaa/det rør om/oc lad saa staa en Nat offver/saa haffver du got Blick.

Hvormeget jeg maa beklage, at jeg har trættet mine ærede Læsere med en saa vidtløftig Beskrivelse af Moer Berges gamle Skrin med Inventarium, vil jeg dog finde en Beroligelse i den Overbeviisning, at man i denne Vidtløftighed vil komme til klar Erkjendelse om den grændseløse Hengivenhed, jeg nærede for denne gamle Kone, en Interesse, som det er mig meget om at gjøre, om ogsaa kun for en ringe Part, at faae overført paa mine Læsere. Det bliver derfor aldeles nødvendigt at meddele Hovedtrækkene af hendes tidligere Liv, og at godtgjøre, hvorledes hun i sin høie Alder kunde komme i en saa hjelpeløs Forfatning, hvilket naturligviis bidrog saa væsentligt til, at hun kunde vække og fastholde min levende Deeltagelse.

Hun havde været gift med en Smed etsteds i det nordlige Sjælland; en ret velhavende Mand, der var død for mange Aar siden og havde efterladt hende en voxen Søn, som overtog Faderens Bedrift. Dengang levede Moer Berge lykkelige Dage med sin Søn. Hvor ofte har hun ikke beskrevet mig sit nette Huus i Udkanten af en Skov; den stærkt besøgte Smedie og den pyntelige lille Have fuld af Pioner, Solsikker og Roser, med et stort Æbletræ i Midten, med en Mængde bruunrøde Karviler. Dette af hende saa ofte beskrevne Træ søgte min Phantasi med stor Begjerlighed i alle mulige Børnebøger, hvor man som oftest finder de frodigste Exemplarer af dette Træ, udstyret med en Rigdom af Frugt, der grændser til det Utrolige.

Paa en Reise til Hovedstaden havde Sønnen gjort Bekjendtskab med og senere forlovet sig med en Pige, der sikkert maa have været et maadeligt Fruentimmer. Da hun kom som Kone i Huset, var det forbi med al Fred og Lykke der. Efter nogle Aars Forløb overtalte hun sin Mand til at forlade den landlige Egn, hvor Familien i en saa lang Aarække havde fundet Velstand og Tilfredshed. Hun længtes efter Hovedstaden, hvor hun paastod, at Manden kunde finde rigeligere Udkomme. Moer Berge var svag nok til at give efter for hendes og Sønnens vedholdende Overtalelser; den nærsomme Smedie blev solgt, og med store Opoffrelser forsøgte han nu at drive Professionen i Kjøbenhavn, hvor han havde arbeidet et Par Aar som Svend. Hvor sukkede ikke Moer Berge endnu, naar hun talte om disse Trængselens Aar! Fortjenesten var saa ringe, at der desværre var rigelig Tid for hendes Søn, der ikke havde anden Villie end sin Kones, til at tilfredsstille dennes Hang til Pynt og Forlystelser, hvorfor de da ogsaa snart sank ned i den dybeste Armod. Nu tog Moer Berge fat, og sled og stred det bedste, hun kunde. Svigerdatteren var ligesaa lad, som hun var ond. Hun kunde ikke udholde denne Tilstand, og den havde da heller ikke varet et Aar, før hun forlod Manden og to smaa Børn, hvoraf det ene kort efter døde. Ingen hørte senere Noget til hende. — Tiltrods for al den Elendighed, hun havde bragt over dem Allesammen, betragtede hendes Mand dog denne Begivenhed som en stor Ulykke, der bragte ham i den største Fortvivlelse. Han havde faaet Arbeide hos en anden Mester; men, uden Evne til at staae imod, sank han mere og mere sammen og efterat have levet et halvt Aar i Moderens fattige Stue, hentæret og elendig, døde han. Nu stod den gamle Kone alene i Verden, med en lille Pige paa otte Aar, der ingen anden Støtte havde end hende. Søge Hjelp hos det Offentlige var det Sidste, hun vilde gribe til, da hun saa rimeligviis vilde være bleven henviist til den Landsby, hvor hun i saa mange Aar havde indtaget en hædret og agtet Stilling, hvilket var hende en saa afskrækkende og ydmygende Tanke, at hun foretrak et Liv i Slid og Trældom. Forresten undrer jeg mig slet ikke over, at Moer Berge kunde hugge sig igjennem. Hvor hun kom, vidste hun at gjøre sig afholdt og nyttig. Men det vilde dog Altsammen ikke have forslaaet, naar Vorherre ikke havde sendt hende en Hjelper. Hvor ofte seer man ikke en Børneflok, en forarmet Enke, en forladt Moder, ved Dødsfald og andre Ulykker staae hjelpeløse i Verden? Man øiner ingen Frelse, men den kommer dog. Da Sønnedatteren var bleven confirmeret og kom i en god Condition, flyttede Moer Berge ind i Pommerinken, som tilhørte den rige Høker Clausen, der taalelig billigt overlod hende et lille Kammer i Bagbygningen. Hos Clausen boede en pensioneret Toldembedsmand, ved Navn Feddersen. Han var Pebersvend; en skikkelig gammel Fyr, som trængte til Hygge og Pleie, og den skaffede Moer Berge ham saa vel, at hun blev ham ganske uundværlig, og han deelte troligt med hende sit tarvelige Udkomme.

Men endnu engang skulde hun hjemsøges af en stor Sorg. Den trofaste Ven, hun havde fundet i sit Livs Aften, faldt i en svær Sygdom, kom paa Hospitalet og døde; men i hans Bolig fandt Skifteretten et Testamente, ifølge hvilket Moer Berge blev Universalarving til hans Efterladenskaber, der bestod i et tarveligt Bohave og en ubetydelig lille Sum. Men da det Altsammen ikke vilde forslaae, til at sikkre hende Udkommet, nu da hun ikke længer kunde stole paa sine egne Kræfter, udtalte Testamentet det Ønske, at det Hele skulde tilfalde Høker Clausen, imod at denne gav den gamle Kone Huusly og Lidt til Livsophold, om hvilken Sag Feddersen ofte havde talt med Clausen. Feddersen var en god Sjæl, men uden stor Verdenskløgt; han vilde ellers ikke have betroet sin gamle Veninde til Høkeren. Det varede ikke længe, før Moer Berge generede Clausens Familie ved alle Leiligheder, skjøndt de tidligere ikke havde mærket Noget til hende. Det blev dem saaledes snart aldeles klart, at de umuligt længer vilde kunne undvære det lille Kammer, som den Gamle nu havde beboet i en Række Aar. Kvistkammeret ovre i vor Gaard, der, som tidligere anført, var et Appendix til det af Clausen leiede Loftsrum, blev omsider udfundet som et passende Forviisningssted i den korte Tid, hun endnu kunde have at leve i. Moer Berge fik fra den Tid, hun flyttede over i vor Gaard, en Pension af otte Skilling om Dagen, ligesom ogsaa Pigen hos Øltapperen nede i vor Kjælder fik en Bagatel, for at have Tilsyn med hende, samt for at levere hende kogt Vand.

Ja, der sad nu den Gamle, ene og hjelpeløs; saaledes var hendes Skjebne. Har jeg saa ikke Ret til at kalde hende forladt? Men, som sagt, hun havde Vorherre til Ven, og jeg Uværdige var den, som skulde have den Glæde at opdage hende og bringe hende lidt Hjelp og Trøst. Jeg skal fortælle Anledningen.

En Dag, da jeg tumlede mig i vild Leg nede i Gaarden med mine Kammerater og under den muntre Larm aldeles ikke havde bemærket Forløberne til et stort Uveir der trak op, stod den hele Klynge af kaade Drenge pludseligt stille, som forvandlede til ligesaa mange Saltstøtter, forfærdede over et uhyre Tordenskrald. Legen blev naturligvis ikke fortsat. Jeg for min Deel luskede af og søgte min Moder, hvis Skræk for Tordenveir var saa stor og uovervindelig, at hun ved saadanne Leiligheder befandt sig i en heel beklagelsesværdig Tilstand. Jeg sad forknyt ved hendes Side og medens hun holdt mig fast med den ene Haand, hvilede hendes svage Hoved i den anden.

„Synes Du nu ikke, at det lyder længere borte?“ spurgte jeg.

Moder svarede ikke.

„Du kan troe, nu trækker det over ad Sverig til,“ sagde jeg kort efter.

Jeg havde nemlig saa ofte hørt den Bemærkning, at jeg betragtede det som en heel Naturnødvendighed, at ethvert Tordenveir maatte passere den Vei.

Omsider blev Trykket i min Haand svagere, Skraldene toge af og Moder kom atter lidt til sig selv.

Idet jeg reiste mig, bemærkede jeg:

„Du kan troe, lille Moder, Rendesteensbræddernе flyde bestemt?“

Ja, det maatte jo undersøges, og medens mine Søstre beskæftigede sig med Moder, nærmede jeg mig Døren og stod snart atter nede i Gaarden, hvor jeg dog strax efter maatte søge Ly for en forfærdelig Skylle, der gav Anledning til at anstille interessante Gisninger over, hvorvidt Pommerinkens Kjælder kunde være løben fuld af Vand.

Under disse Betragtninger saae jeg en Flok forjagne Spurve, der søgte Ly ligesom jeg, smutte ind høit oppe under Tagskjæget, der sprang frem over et Kvistvindue. Pludselig blev jeg betagen af den forfløine Idee, at jeg maatte kunne faae fat i en af dem fra dette Vindue, naar jeg skyndte mig. I utaalmodig Hast stormede jeg op paa Loftet, og paa det Nøiagtigste localiseret i alle Gaardens skjulteste Vraaer, rev jeg Døren op til Kvistkammeret — som lynslagen standsede jeg paa Tærskelen!

I en gammel Gyldenlæders-Lænestol sad en høitbedaget kvindelig Skikkelse, med Hænderne korslagte i Skjødet. Et Strikketøi, en opslaaet Psalmebog og et Par Briller laae ved Siden af hende paa et Bord. En svag Antydning af Uro og Forundring kunde jeg læse i hendes Ansigt, da jeg forstyrret og forlegen gjorde nogle keitede Undskyldninger. Det var Moer Berge!

„Hvad vil Du, min lille Dreng?“ spurgte hun mig venligt, da den første Overraskelse var forbi.

„Jeg vilde — jeg —“

„Vilde Du besøge mig?“

„Nei — jeg — jeg vilde fange en Fugl deroppe under Taget,“ sagde jeg og pegede ud mod Vinduet.

„Aa nei! lad Du de stakkels Fugle flyve — Kan Du ikke tage tiltakke med mig? — Jeg er ogsaa en gammel Fugl, der sidder oppe under Taget — Men jeg kan vel ikke more Dig — Jeg kunde snarere trænge til saadan en munter Fugl

om Du er — naar Du vilde komme herop og kviddre lidt for mig — Aa ja, aa ja! Timerne gaae saa langsomt."

Jeg havde nærmet mig hendes Stol. Hun tog mig i Haanden og saae mig saa kjærligt ind i Øiet. Meget gamle Mennesker virke ofte afskrækkende paa Børn, men der var en Skjønhed og Fred over denne Gamle, som øieblikkelig fængslede og drog mig til hende.

Paa Væggen hang en Silhouet af hendes Mand, som en omvandrende Konstner engang havde forfærdiget, samt to smaa Portraiter af Frederik VI og hans Dronning Marie, som hun hædrede med den dybeste Veneration. Jeg saae ogsaa ved denne Leilighed det mærkelige gamle Skrin, der indtog Hæderspladsen paa den simple Kommode, men det blev ikke opladt for mig, før senerehen, da jeg blev en daglig Gjest paa Kvistkammeret.

Der blev ikke vexlet mange Ord imellem os ved dette første Besøg, der næsten udelukkende anvendtes til en gjensidig stille Betragten. Nu traadte Solen frem efter Uveiret og kastede sit milde Skjær over den Gamles Ansigt og de faa Attributer, der omgave hende: Psalmebogen, Skilderierne og Skrinet, som alle bleve ligesaamange Helligdomme for mig. Spurvene kviddrede udenfor og spredte Vingerne ud, for at tørre dem i Solen. Jeg fangede ingen af dem, men jeg fik — Moer Berge.

Jeg har i min grønne Ungdom, paa de mest uregelmæssige Tider, gjort saa mangfoldige Afstikkere til det kjære Kvistkammer og dets ærværdige Beboer, at man vil tilgive mig, at jeg ved denne Leilighed ikke har kunnet modstaae at gjøre en lignende. Nu gaaer jeg videre.

Jeg laa i min Seng. En lang bedrøvelig Nat forestod, Natten efter hin mindeværdige Dag, da Krandsen blev reist paa Dueslaget, og da Daniel i Aftenskumringen trak af med Hans og Søren, for at give dem Prygl — og Kaalrabi. Hvor har jeg ikke i min Ungdom lidt af en overspændt Phantasi! Og nu, brødebetynget! — Det var en rædsom Nat. Om jeg ellers var nok saa træt og søvndrukken, naar jeg skulde tilsengs, blev jeg dog øieblikkelig lysvaagen, naar Tante havde slukket Lyset, og i god Overeensstemmelse med mit sædvanlige Forhold til Tante havde hun neppe befalet: „Sov nu!" før jeg sad overende i Sengen med opspilede Øine, for skarpt og speidende at undersøge alle Omgivelserne. Et Puf af min Broder, der var min Sengekammerat og som havde et misundelsesværdigt Sovehjerte, ledsagede den samme Befaling: „Sov nu!" Ja, det var let nok sagt.

Da Carl havde vendt sig et Par Gange og endelig rullede sig sammen for at sove, begyndte allehaande uhyggelige Forestillinger at plage mig.

„Sover Du, Carl?" spurgte jeg.

„Ja," svarede han gnaven.

„Carl — hører Du — Vægteren piber?"

„Aa Vrøvl! det er i min Næse." — Han lagde sig atter til Ro.

Jeg puttede mig ned under Dynen, men i denne Stilling var ikke alene min Hørelse, men ogsaa mit Syn allerskarpest. De Phantasifostre, jeg fornemmelig nærede om Natten med en sjelden Trofasthed, vare Vægterpiben, Brandraab og Trommer, der saa at sige altid stode mig i Øret, samt — Marmorcommandanten i Don Juan. Jeg havde engang faaet Lov at følge med min Moder i Theatret, i anden Etages Pladsloge, hvor jeg første Gang hørte Don Juan, denne Skjønneste af alle Operaer, hvoraf jeg kunde klimpre en heel Deel paa Klaveret. Fra den Aften kunde der paa Portkammeret, hvor vi Drenge tilbragte Natten, ikke hænge et Skjørt, Haandklæde eller nogetsomhelst Hvidt, før det øieblikkelig paa et Bud af min glødende Phantasi blev forvandlet til — Marmorcommandanten!

Min Broder sov allerede. Flere Gange havde jeg forbristet mig til at stikke Næsen op over Dynen; jeg gjorde det atter — nei, saa tydeligt var endnu aldrig dette Phænomen traadt frem! Det nøiedes ikke med, som det staaer foreskrevet i Rollen, at holde den ene Arm frem foran Brystet med Staven i Haanden, medens den anden skal hænge ned; nei, denne Gang havde Støtten indtaget en ganske ny Stilling. Med vidtudslagne Arme stod den truende henne ved Væggen og syntes langsomt at nærme sig, for at knuge mig død i sin kolde Favn.

Jeg havde ingen Forestilling om, hvorved Don Juan havde fornærmet Commandanten, men jeg tvivlede aldeles ikke om, at hans Brøde var ringe mod min; jeg, der havde skrevet en falsk Attest og forlokket Drengene til at blive hjemme fra Skolen. Prygl og Kaalrabi! — Nu var Commandanten mig ganske nær; med et Rædselsskrig foer jeg ned under Dynen, idet jeg ved denne Bevægelse kom til at meddele min Broder et saa føleligt Slag, at han vaagnede og paa forskjellige Maader yttrede mig sin Utilfredshed.

„Hvad gaaer der af Dig, din tossede Dreng, kan Du ikke ligge stille?"

„Carl, Carl!" stønnede jeg.

„Hvad er der?" udbrød han utaalmodig og arrig.

„See, see!"

„Hvor?" — Paa dette sidste „hvor!" kunde jeg tydeligt høre, at min Broder nu var godt paa Veie til at trænge ind i Situationen. Angestens Sved badede mit Ansigt, og jeg var saa opgivet, at det Ord, som jeg paa et tidligere Stadium af Paroxysmen umuligt vilde kunne have faaet over mine Læber, nu ganske sagte listede sig ind i min Broders Øre: „Marmorcommandanten!"

„Moer, Moer!" raabte han nu paa eengang, med en stærkt bevæget Stemme. Min Moders og Pigebørnenes Sovekammer var nedenfor Portkammeret. Min Broder vilde siden paastaae, at han kun raabte, for at faae Fred, men det var ikke ganske correct; hans Sindsstemning var ganske den samme som min. At jeg med endnu større Iver istemte det samme Chor, maa man aldeles ikke betvivle. „Moer, Moer!" raabte han og jeg vexelviis og saalænge, indtil det omsider lykkedes os at faae hende forstyrret i sin Nattero. — Nu blev der ringet paa Tante. Man siger: Ondt skal Ondt fordrive. Da Tante omsider indfandt sig og smaaknurrende steg op ad Trappen til Portkammeret, fordrev naturligviis Skjæret af Tællepraasen, hun havde i Haanden, øieblikkelig Commandanten, der trak sig tilbage og efterlod — en nystrøget Manskjetskjorte med Armene hængende udover et Par Knager.

Det maatte forbause Enhver, som havde seet Tante i Negligée, at hun formaaede at virke beroligende paa en ophidset Phantasi. Hendes graasprængte Haar omsnoede Hovedet, som vilde Medusa-Lokker. Det stereotype Smilehul formildede ikke hendes Aasyn, da hun med Haanden i Siden udbrød: „Plager Fanden Jer, Drenge?"

„Det er Carsten," tog min Broder Ordet; han ligger her og skaber sig hver evige Nat, siden den Gang, han var paa Comedien."

Jeg befandt mig nu betydeligt bedre, som i en behagelig Reconvalescents. Jeg tørede Sveden af mit Ansigt, saae ynkeligt smilende paa Tante og raabte ned til Moder: „Om Forladelse, søde Moder! Jeg skal aldrig gjøre det mere." Tante stod endnu ubevægelig for Enden af Sengen, for i Mangel af Ord at lade sine indignerede Miner udtrykke, hvor oprørt hun var over min slette Opførsel. Da jeg ikke var saa ganske ubehændig til paa Tavlen at fremstille en og anden Figur, som havde tiltalt mig mere end almindeligt, vilde Øieblikket have været særdeles gunstigt til at tage et Studie. Af Damers Been havde jeg ikke seet mere, end Spidsen af en Sko- eller Støvle, hvorfor jeg i høi Grad forbausedes over ved denne Leilighed at see Tantes nederste Trediepart bestaae af to lange tynde Stolper i sorte Strømper. Hendes øverste Deel var let indhyllet i hvidt Lin, medens Mellempartiet, den egentlige Legemsmasse, var fastere indsvøbt i et guult uldent Skjørt, den saakaldte Klokke, der snerpede ind forneden og gav ved sin Stramhed en tydelig Forestilling om Tantes Former. Dette Syn var altfor prosaisk og comisk til, at det ikke skulde bidrage Noget til at dæmpe og kølne min ophidsede Sindsstemning. Commandantens Suppleant, den omtalte Skjorte, blev taget ned, Tante fjernede sig og jeg gjorde et nyt Forsøg paa at falde isøvn.

Men Nattens Rædsler vare ikke forbi med det. Der var saa lydt hjemme i den gamle Gaard, at naar om Natten Vertens røde Kat løb over Gulvet, der var lige over mit Hoved i det lave Portkammer, lød det for mit Øre som en galopperende Hest. I Værelset ovenover, som min Fod aldrig havde betraadt, stod et gammelt Stueuhr, der ved sine sære Fagter gjorde et fuldstændigt idiotisk Indtryk paa mig. Det slog ikke altid med fuldt Slag, men undertiden kunde det faae isinde at ville indhente det Forsømte, og saa blev det ved med en Snakkesalighed, som, naar den indtraf om Natten, kunde bringe En til Fortvivlelse. Ligesom en stakkels Afsindig, der er kommen i en oprørt Stemning og ikke kan tilbageholde eller beherske sit Raseri, uagtet det forøger Lidelserne, sukkede og knurrede det i Uhret, medens Slagene toge til i Voldsomhed. Uhret havde netop et Anfald den Nat. Jeg talte 148 Slag, hvormed det vilde antyde, at Klokken gik til Eet. Slagene dunkede heelt ned til mig gjennem Gulvet. Saa drog det et langt Suk, og blev stille. Det var meer, end jeg kunde sige om Husets øvrige Beboere. Rundtomkringfra lød ned til mig en snorkende Lyd i alle mulige Registre, fra den dybeste Bas til den høieste Discant, hvorved Tilstanden om Natten forekom mig som en fabrikmæssig Virksomhed, der kun i sin Art var forskjellig fra Forretningslivet om Dagen. —

Vægteren raabte Eet, og det gamle Uhr, der ikke vilde give ham Noget efter i Aarvaagenhed, slog 19, og saa troer jeg nok jeg faldt isøvn.

Hvorlænge jeg kan have sovet, veed jeg ikke. Jeg var midt i en Drøm om stor Løverdags-Reengjøring. Stolene bleve skurede henad Gulvet; Vinduer sloges op og i; der blev talt høit, skreget og støiet saa stærkt, at jeg vaagnede og mærkede, at det var en virkelig, levende Larm. Jeg saae alle Gjenstande saa tydeligt omkring mig, at jeg ikke kunde tvivle om, at det var den lyse Dag. Men jeg blev snart revet ud af min Vildfarelse. Her var ikke længer Tale om en vild Drengephantasi, men om en virkelig Begivenhed, der satte Familien i den største Skræk.

„Ildebrand, Brand! Huset staaer i lys Lue!"

„Carl og Carsten!" raabte min Moder op til Portkammeret, „skynd Jer at tage lidt Tøi paa og kom ned!" Moder var fattet og bestemt, naar der var Fare paafærde; men naar den var overstaaet, blev hendes svage Helbred saameget haardere angrebet.

Skjøndt den Omstændighed, at Huset stod i lys Lue, saa ubehageligt det kunde være, ikke afficerede mig saameget, som Marmorcommandanten, sprang jeg dog op i stor Alteration, og vækkedes fuldstændigt ved at hugge Panden mod Loftet. Min Broder var alt paa Benene og stod og sled i et Par Beenklæder. Det var mig ikke muligt at finde mine, hvorfor jeg i Hastigheden greb et Par, der hang paa Væggen, sprang i dem, skjøndt mine Fødder kun naaede til Knæerne, og jeg kun ved at snoe dem to Gange rundt, kunde faae dem fæstede til mit Liv. Det var min Faders. At jeg ikke kunde finde mine egne, forklares let derved, at min Broder i febrilsk Uro havde iført sig først mine og dernæst sine egne. Saaledes udrustede styrtede vi ned i Sovekammeret. Ruder klirrede, „Vand! Vand!" raabtes overalt. Den Ene rendte paa den Anden og stødte en tom Vandkande mod en fuld, saa Vandet flød henad Gulvet. Tykke Funker og flyvende Smaaflammer regnede ned i Gaarden, hvor Pompen var i fuld Gang. Vægterne peeb og raabte Brand, Trommerne hvirvlede og gjorde Folk tifold forstyrrede og stundesløse. Min yngste Søster havde reddet sin store Dukke, som hun trykkede med Lidenskab til sit Bryst, hvilket formodentlig gav mig den Idee, at løbe ind i Dagligstuen til Gaden for at redde min Robinson. Fader stod ganske rolig henne i Vinduet og betragtede et Huus skraaesoverfor, der var omspændt af et sandt Flammehav.

„Hvad gaaer der af Jer?" sagde han med en forbausende Rolighed. „Hvad skaber I Jer for? Det er jo ikke Andet, end den gamle, modbydelige Rønne derovre, der brænder. Det har den længe fortjent. — Det er dog et svineheldigt Menneske, den Marchandiser! Kom og sæt Dig ned, lille Mutter, og vær Du ganske rolig. — See der — der kommer en Straalemester frem paa Taget ved Siden af. Nu vil jeg stoppe mig en Pibe og see til. Saa er det bedst, at Tante laver os en Koppe Kaffe."

Den lakoniske Ro, hvormed min Fader tog den hele Affaire, havde samme Virkning paa den opskræmmede Familie, som Sprøiterne paa det brændende Huus. Bedstemoder var aldeles ikke nerveus. Hun behandlede det Hele med samme Ro, som min Fader, og skammede Tante ud, der havde teet sig som en Flue i en Flaske. Da hun troede, at det var vor Gaard, der brændte, havde hun blot iført sig den omtalte Klokke og de sorte Strømper, hvorpaa hun rev Døren op, for at redde sit Liv. I sin Confusion havde hun taget feil af Døren, hvilken hun forvexlede med et Klædeskab, som hun rendte ind i, og blev derved kun ydermere forstyrret. Hendes Toilet, som min ærede Læser kjender fra Portkammeret, var omtrent det samme under Branden, kun med den lille Forandring, at hun ved denne Leilighed bar Lokker nedad Nakken.

Det hele Optrin havde kun varet nogle faa Minutter, da min Tanke faldt paa Moer Berge, og saasnart jeg saae min Moder nogenlunde beroliget, skyndte jeg mig opad Trapperne til Kvistkammeret. Jeg faldt ved hverandet Skridt, paa Grund af den uheldige Beenbeklædning, der hang en god halv Alen nedenfor mine Fødder. Først da jeg befandt mig midt paa denne Vandring, begyndte jeg at føle det Uhyggelige ved den. Jeg standsede et Øieblik ved et Gangvindue — det saae ud, som Luften brændte. Og nu de fæle Brandraab og Skrig, Knittren og Bragen; jeg følte mig meget beklemt, og var nær ved at vende om igjen, da jeg kom til den lange, smalle Gang, der forbandt Forhuset med Sidebygningen, og altid havde forekommet mig uhyggelig, naar jeg skulde passere den om Aftenen. Men Tanken om Moer Berges forladte Tilstand i den skrækkelige Nat, fremskyndede mine Skridt saa meget, som de lange Tjavser, der slæbte efter mig, vilde tillade det, og omsider naaede jeg Døren. Jeg aabnede den saa sagte, som muligt, og skjøndt Døren knirkede, hørte hun det dog ikke. Det glødende Flammeskjær oplyste den gamle Kone, der sad overende i sin Seng. Hun holdt Hænderne foldede om Psalmebogen, og i from Andagt, med himmelvendt Blik, bad hun saa inderligt, saa inderligt, som om hendes Sjæl alt var hos Gud og ikke ændsede, om selve Jorden stod i Flammer. Uvilkaarligt foldede jeg selv mine Hænder, og uden at drage Aande stirrede jeg ufravendt paa Moer Berge. Da endelig hendes Hoved sank træt ned paa hendes Bryst, vovede jeg mig til at nævne hendes Navn, først ganske sagte og saa lidt stærkere: „Moer Berge, Moer Berge!"

Hun hævede atter Hovedet og kastede et aandsfraværende Blik om i Stuen — „Moer Berge!" gjentog jeg — Saa faldt hendes Øie paa mig — det hvilede længe paa mig, indtil det omsider opklaredes, hvorpaa hun rakte Armene ud imod mig; jeg skyndte mig hen til hende, og hun trykkede mig op til sig med en Heftighed og Styrke, som jeg aldrig havde tiltroet den Gamle.

„Tak, Tak! min rare Dreng —" fremstammede hun; „Tak — men, hvor tør Du vove Dig herop i denne skrække-

lige Time — bliv Du hos din Moder — lad Du mig Gamle blive hvor jeg er —"

„Moer Berge maa ikke være forskrækket", tog jeg nu opmuntrende Ordet, „her er slet ingen Fare!"

„Brænder det ikke der, der! —" hun pegede ud mod Vinduet og kastede et spørgende Blik paa mig.

„Nei, det er et gammelt Huus paa den anden Side af Gaden, der brænder."

„Herre, Du min Gud! Er det virkelig saa; min Time er da ikke kommen endnu!" Hun aabnede Psalmebogen og søgte et Sted, hvor der laa et grønt Blad til Mærke.

„Læs der, min rare Dreng! Læs for mig."

Vækket af den forfærdelige Brandallarm, i et Dieblik, hvor Ildens Bragen lød saa nær, hvor Gnister og Funker sloge mod hendes Ruder, havde hun altsaa fuldt og fast troet, at det skulde blive hendes skrækkelige Lod at brænde inde, her paa det eensomme, fjerne Kvistkammer.

Hun foldede andægtigt sine Hænder, medens jeg læste den af hende opgivne Takkebøn. Det flammende Skjær fra Vinduet var stærkt nok til at man kunde læse den fineste Skrift.

Jeg maa med Skam bekjende, at jeg var lidt utaalmodig for at blive færdig, da jeg før Læsningen havde faaet en Idee, som jeg længtes efter at udføre.

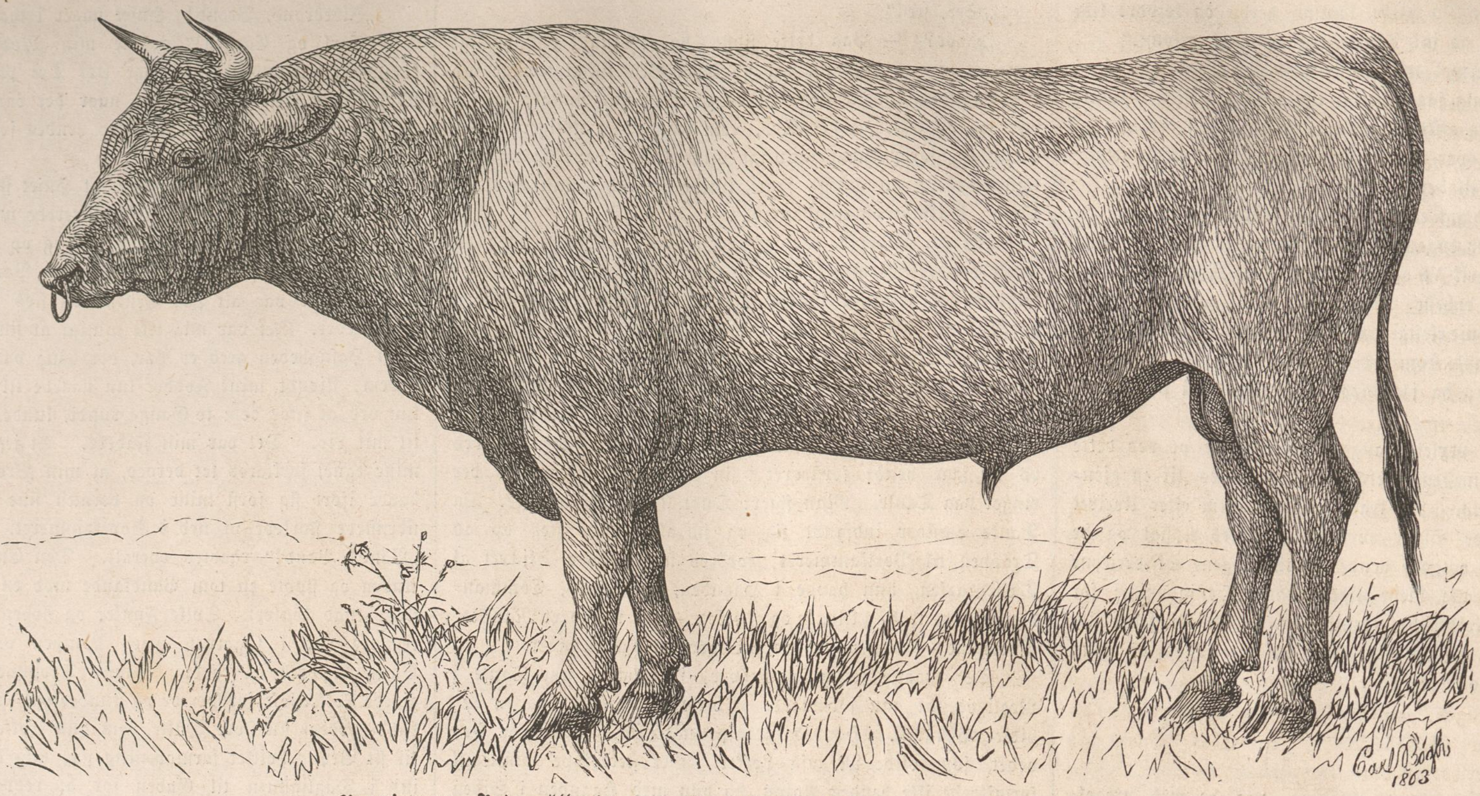

Præmietyren „Bakewell", tilhørende Kammerraad Andersen paa Gunderslovholm.

„See saa", sagde jeg, og rakte hende Psalmebogen. „Nu maa Cathrine lægge sig til Hvile et Dieblik, mens jeg løber ned og seer, hvorledes det staaer til; jeg kommer strax igjen."

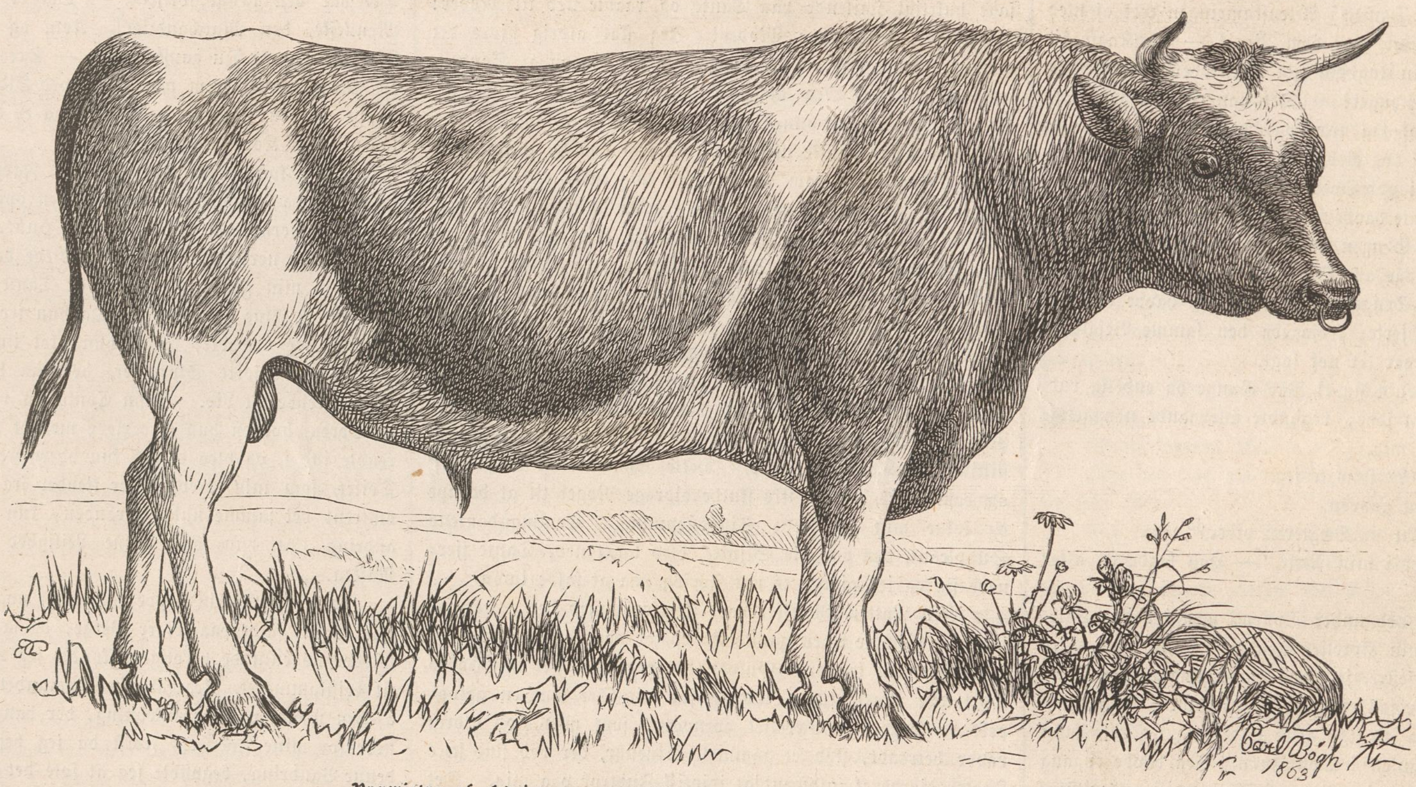

Præmietyr af Fedekvægsracen, tilhørende Proprietair Dalsgaard til Todsø.

„Aa ja, aa ja!" sukkede hun, skjøndt trøstet og beroliget, medens jeg puslede om Hovedgjerdet og saa skyndte mig ned igjen.

Alt havde imidlertid nede hos os faaet et hyggeligere Udseende. Den store Messingkjedel stod og snurrede paa Bordet, hvor Bedstemoder meget oprømt sad og lavede Kaffe. Tante havde faaet Kjole paa, og gav en humoristisk Fremstilling af Nattens Begivenheder. I det midterste Fag paa Forhøiningen var anbragt en Lænestol ud mod Vinduet, hvor min Fader havde taget Plads, for, som en anden Nero, at iagttage Flammernes ødelæggende Virkninger. Han havde sin Yndlingspibe i Munden og tog imellemstunder en Slurk af en stor Spølkum Kaffe, der stod i Vinduet.

„Der var lukket op hos Bageren!" sagde min Broder triumpherende og svingende med Kurven, hvori han havde hentet varme Tvebakker.

Jeg fremkom nu med en Bøn til min Moder, om Pigen maatte bringe Moer Berge en Kop Kaffe. Det blev naturligviis strax bevilliget, med Tillæg af en Bolle. Medens jeg utaalmodig stod og ventede derpaa, da jeg selv agtede at føre denne Convoi, fik uheldigviis Tante Die paa min eiendommelige Paaklædning. Da Beenklæderne vare ligesaa meget for lange, som hendes Klokke for kort, maatte det jo ogsaa i Særdeleshed være hende paafaldende. Mit Udseende fremkaldte en hjertelig Latter, især da jeg meddeelte Anledningen dertil. Det var først nu, at min Broder kom til Erkjendelse om

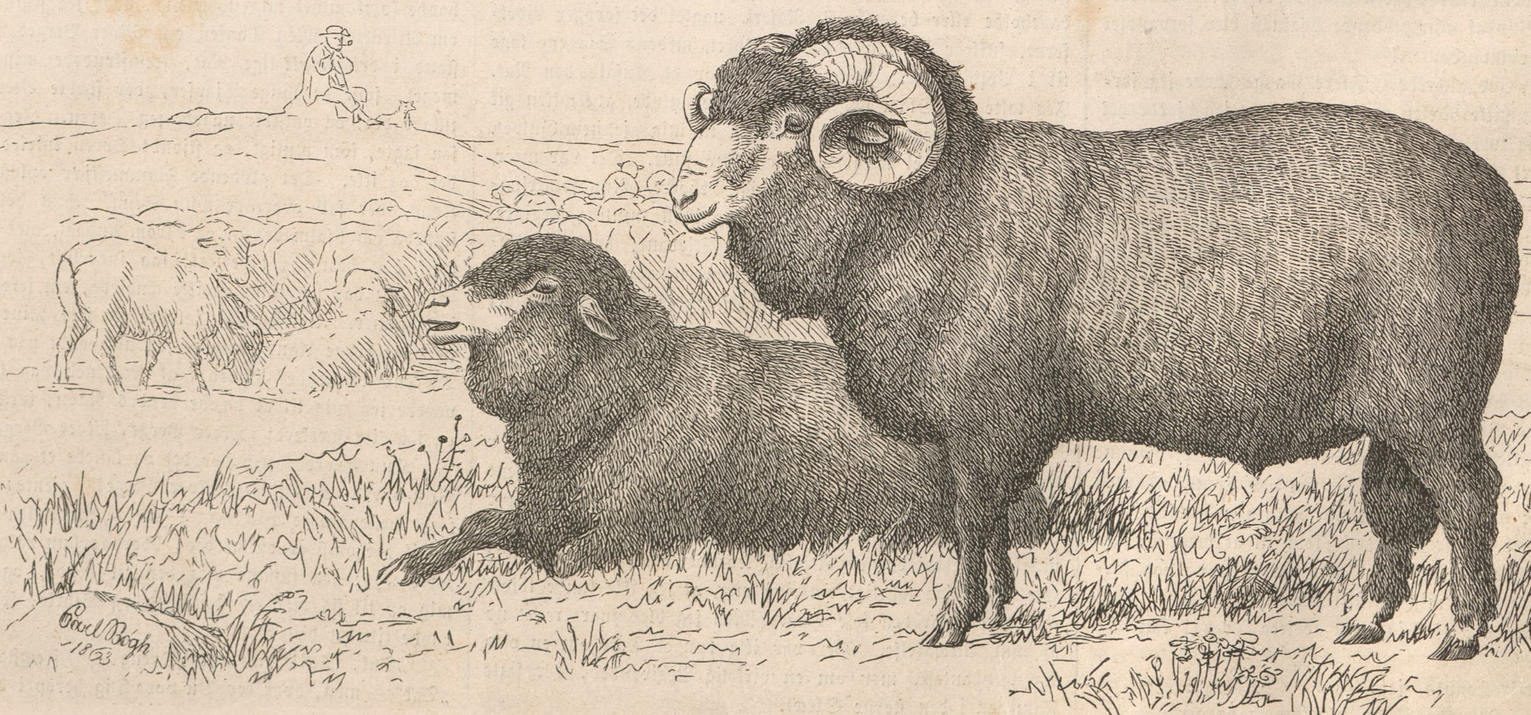

Merinosfaar fra det keiserlige Skæferi i Rambouillet.

Franske Invalider. Tegnet af C. Neumann.

den store Forsynlighed, hvormed han selv i et kritisk Dieblik havde klædt sig paa. For ikke at blive standset i mit Forehavende, da muligt min Fader kunde gjøre Indsigelse imod at benytte hans Garderobe paa denne Maade, fjernede jeg mig nu, som om jeg vilde gaae til Ro, men skyndte mig naturligviis efter Pigen, der alt var paa Veien op til Moer Berge. Udenfor Døren tog jeg Bakken, for selv at have den Glæde at gjøre Opvartning for min gamle Veninde.

„See her, hvad jeg kommer med!"

„Ih nei, men hvad er dog det — Aa, Herre Gud —"

I den øverste Kommodeskuffe vidste jeg der laa en Serviet sammenlagt. Nu blev der dækket paa Sengen; gamle Cathrine satte sig tilrette og nød sin Kaffe med en Appetit og en Velvære, som aldeles henrykkede mig.

„Men hvor var Carsten hele Dagen igaar," spurgte den Gamle nu, da jeg havde „dækket af Bordet", og hun atter havde lagt sig tilrette.

Ja, der var Skam nok at fortælle, om den røde Due, om Dueslaget, og —

„Hvorfor standser Carsten? Er der Noget, jeg ikke maa faae at vide?"

Det var Sygeattesten. Det var et slemt Punkt at komme over; men jeg havde jo lovet hende Intet at fortie, og det maatte frem. Da jeg var færdig med mit Skriftemaal, saae Cathrine alvorligt og bebreidende paa mig. Hun vendte Hovedet bort fra mig og jeg forsøgte flere Gange forgjeves at knytte Samtalen. Jeg trak blidt i hende og gjentog Forsikkringen om „aldrig at gjøre det mere".

Den Gamle var træt og trængte til Hvile, og jeg kunde dog ikke forlade hende, før jeg havde faaet Absolution. Jeg følte mig ilde tilpas. For at komme til mit Portkammer maatte jeg gaae igjenem Moders Sovekammer, og jeg vilde ikke forstyrre hendes Ro efter denne anstrengende Nat. Den gryende Dag beseirede nu Skjæret af Branden, der var i stærkt Aftagende. Spurvene begyndte at pippe udenfor, da jeg træt og mismodig lænede mig op til Moer Berges Hovedgjerde, efter at jeg længe forgjeves havde ventet paa et mildt Ord af hendes Mund. —

„Ih, men Carsten! Sidder han her endnu?"

Jeg saae op og gned Dinene. Solen skinnede ind i Stuen. Den Gamle sad overende i Sengen og saae med Forbauselse, at jeg endnu var ved hendes Side.

„Er Du vred paa mig?" klynkede jeg. Det rørte dog Moer Berge, at jeg ikke havde kunnet forlade hende, før jeg havde erholdt hendes Tilgivelse. Den udeblev da heller ikke. Saa sagde jeg hende kjærligt Farvel og listede mig ned ad Trapperne. I Forstuen traf jeg vor Pige, der skulde ind at gjøre reent i Stuen, i hvilken Hensigt hun maatte igjennem Moders Sovekammer. Paa Hosesokker og bag Pigens Skjørter kom jeg ubemærket forbi Moders Seng og op i Portkammeret, hvor en lille Morgenslummer holdt mig skadesløs for Nattens Anstrengelser.

Den 9de danske Landmandsforsamling.

IV.

Dyrskuet.

Tyren „Bakewell", tilhørende Kammerraad Andersen paa Gundersløvholm, der har indlagt sig saamegen Fortjeneste af Malkekvægets Forbedring paa Sjælland, tilkjendtes 1ste Præmie, nemlig en af det Classenske Fideicommis udstillet Sølv-Kaffekande til en Værdi af 120 Rdl. Denne Tyr, som er født d. 21de Febr. 1859, er en Søn af den bekjendte „Kongepræmietyr", som blev berømt ved baade i Kjøbenhavn og Flensborg at vinde første Præmie for sin Aldersclasse af Malkekvæget. En anden af Kongepræmietyrens Sønner, „Freir", gjorde lignende Lykke i Haderslev og Horsens. Saaledes har denne Stamme, der er udgaaet fra en Anglertyr og en Anglerko, ved Kongepræmietyren og dens to Sønner

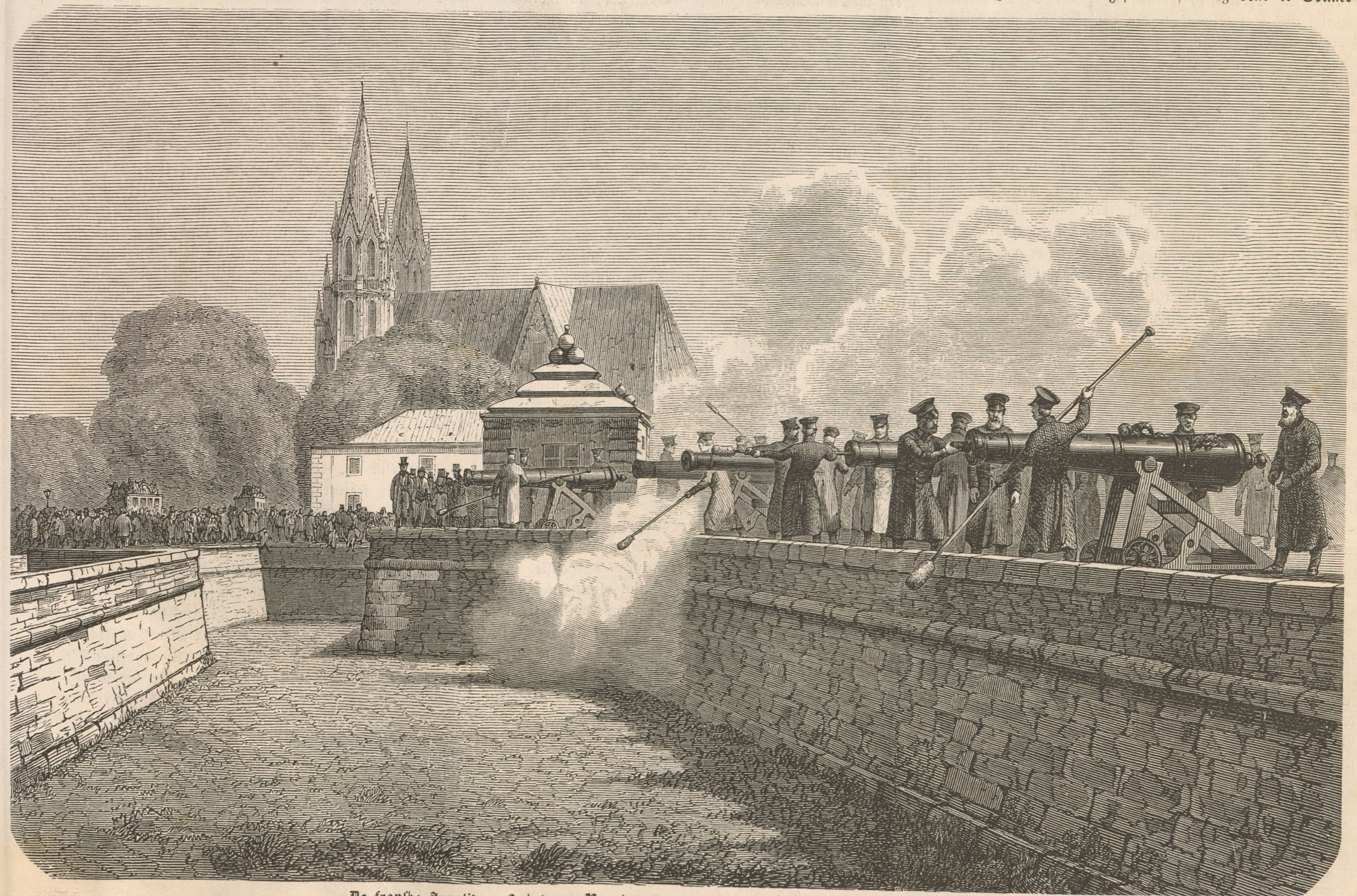

De franske Invaliders Salut paa Napoleonsdagen, den 15de August. Tegnet af C. Neumann.

fem Gange vundet første Præmie ved de her i Landet afholdte Landmandsmøder. Den Gundersløvholmske Kvægstammes Renommée er yderligere bleven befæstet derved, at saavel „Bakewell", som dennes Heelbrødre „Frydendal", „Odin" og „Frode", tidligere have taget første Præmie ved Dyrskuerne i Sorø, Holbek, Præstø og Kjøbenhavns Amter, og ikke mindre end tre Præmier tilfaldt Individer af denne Stamme i Odense*). Hvad der endvidere bidrog til at vække Opmærksomhed for „Bakewells" Vedkommende var, at den mødte haardt kvæstet til Dyrskuet, idet en Kammerat af den havde gjort et Attentat paa dens Liv og boret Spidsen af sit ene Horn ind i dens høire Side. Det store Saar var trængt heelt ind i Bughulen og Tarmene faldt frem; dog lykkedes det ved Tilkaldelse af to dygtige Dyrlæger at redde Dyret. Saaret var syet sammen, men boldnede endnu temmelig stærkt. — Tyrene af Malkekvægsracen vare i det Hele godt og rigt repræsenterede. Foruden de fire Tyre, som tilkjendtes Præmie, fandtes endnu to værdige dertil, men kunde ikke belønnes af Mangel paa Penge. Den første Præmie for Tyre af Fedekvægsrace (en Sølvkaffekande af 120 Rdl.s Værdi), blev tilkjendt en sortbroget Tyr, tilhørende Proprietair Dalsgaard til Todsø; fjerde Præmie vandt Proprietair Linds blanksortbrogede Tyr fra Knudesgaard. Begge disse Tyre, saavelsom de to Køer, der vandt første og anden Præmie, vare af jydsk Race, og de godtgjorde tilfulde, at Racen vel er værd at udvikle videre i denne Retning uden Krydsning med fremmede Racer. — Tvende Tyre af den store, korthornede Race, der er indført fra England, bleve tilkjendt anden og tredie Præmie.

Der var udsat tre Præmier for en Samling bestaaende af mindst een Tyr og fem Køer af eget Tillæg. Der var 13 Concurrenter, og det er værd at lægge Mærke til, at Præmierne vandtes af fyenske Bønder, da det vidner om det betydelige Opsving, som Kvægavlen har taget i den sidste Tid hos Bonden, hvorved han formaaer at udholde en Concurrence med de mere intelligente Landeiendomsbesiddere. Det var store, smuktbyggede, røde Kvæghøveder, med blødt og fyldigt Yver, fin Hud og andre gode Malketegn. Den fyenske Kvægrace er fortrinsviis forbedret ved indført Anglerkvæg.

Det hos os almindeligt forekommende Landfaar er i Løbet af et Par Decennier de fleste Steder undergaaet en fuldstændig Forvandling med Hensyn til Størrelse, Form, Fedme og Uldrigdom, ved Krydsning med de engelske Dishley og Southdown Faar. Faareholdet er her i Landet af en mere underordnet Betydning, og større Skæferier træffer man kun undtagelsesviis paa magrere Egne. Der var udsat Præmie for Uldfaar, Kjødfaar og en Blanding af Kjød- og Uldfaar. Proprietair Knudsen paa Nørremark i Ribeegnen som er en Søn af den bekjendte Gaardeier og Rigsdagsmand Knudsen til Gedegaard, hvilken sidste har virket særdeles gavnligt paa Forbedringen af den vestjydske og vestslesvigske Faareavl, vandt Kongepræmien for sin udstillede Vædder af Dishley-Racen (under Classen Kjødfaar) og den almindelige Mening yttrede sig ogsaa til Gunst for den af Comiteen udtalte Dom. Den samme Mand vandt ligeledes første Præmie, udsat af Fyens Stifts patriotiske Selskab (20 Rdl.) for Moderfaaret „Mette". Etatsraad Tesdorpf til Ourupgaard, Etatsraad Westenholz til Mattrup, samt Proprietair Koch til Sandviggaard, erholdt Præmie for Uldfaar, den første og sidste baade for Vædder og Faar, den anden alene for en Vædder. Hvor gjerne man indrømmede det Berettigede i de disse Faar tildeelte gode Skudsmaal, bleve de dog aldeles fordunklede ved de af den franske Keiser udstillede Merinosfaar fra det keiserlige Skæferi i Rambouillet. Der var bygget et eget Huus for dem, beklædt med Grønt, og fra hvis Tag det danske og franske Flag vaiede. Det var under hele Udstillingen ligesom beleiret af en stor Mængde Tilskuere, og Bedømmelsescomiteen havde udtalt sig om Faarene paa følgende Maade:

„Hans Maj. de Franskes Keiser har gjort Danmark den Ære og viist vore Landmænd den udmærkede Opmærksomhed, til nærværende Udstilling at sende fra det keiserlige Stamskæferi i Rambouillet tre Væddere og tre Faar. Uagtet disse udmærkede Dyr ikke maae betragtes som concurrerende til nogen Præmie, har Comiteen dog faaet Tilladelse til offentlig at udtale sin Formening om Dyrenes Kvalitet. Det er os en overordentlig Glæde at udtale, at disse Faar langt have overgaaet vore dristigste Forventninger, saavel hvad Naturen angaaer, som i Henseende til Ulden, idet denne sidste i høi Grad udmærker sig baade ved Finhed, Tæthed, Eensartethed, der saa smukt og sikkert udtaler sig ved den sjeldent udmærkede Stabelbygning, og endelig ved Uldmængden. Vi kunne med eet Ord sige, at et smukkere Ideal kunne vi ikke ønske i Henseende til finuldede Faar, og undlade vi ikke at udtale vor Tak til Hs. Maj. de Franskes Keiser i samtlige Landmænds Navn, baade for den Nytte og Nydelse, der herved er os beredt."

Kan det siges, at Faarene ere blevne forvandlede ved Krydsning med engelske Racer, saa gjelder dette om muligt endnu i høiere Grad om Svinene. De gamle, høibenede og fladribbede Svin, med det store og grove Hoved, ere næsten ganske forsvundne, og man kunde ikke andet end beundre de udstillede Orner og Søer, af hvilke sidste flere ammede en talrig Flok buttede og yndige Grise. De segnede næsten under Vægten af den fede Krop og søgte at svale sig ved at grave sig ned i den kølige Jord. De vare Vidnesbyrd om de store Fordele, som i kort Tid kunne opnaaes ved en med Sagkyndighed ledet Krydsning hos dette Dyr.

Det var Bestemmelsen, at der Dagen efter, Fredagen den 3die Juli, skulde finde en Udstilling Sted alene af de Dyr, som vare belønnede med Præmie. Men allerede om Aftenen udbrød, som tidligere meddeelt, et heftigt Uveir, der vedblev om Natten, og hele Formiddagen øste det formeligt ned, saa at kun nogle ganske Faa vovede sig ud paa Heden, for at faae de forkomne Dyr at see. Disse bleve ikke afløste før Slaget tolv, da de i størst mulige Skyndsomhed førtes ind til Byen for at bringes i Ly.

*) Ved Landbrugsmødet i Helsingborg, hvor første Gang Dyr fra alle tre nordiske Riger concurrerede, kom „Bakewell" for seent til at deeltage i den almindelige Præmieuddeling, hvorimod dens udmærkede Egenskaber tiltrak sig saa almindelig Anerkjendelse, at der extraordinairt tildeeltes den en Sølvmedaille og hæderlig Omtale.

Den 15de August

lyder der et Tordendrøn ud over Europa. Det kommer fra Hovedstaden i vor Verdensdeel, fra Frankrigs Keiserstad, fra Verdenserobrerens Grav. Udenfor det Mausoleum, han selv har reist sig, kneiser der paa Terrassen en Række Malmkanoner, af hvilke enhver er en Seirstrophæ. Hvergang en ny Seir er vunden under Ørnebanneret, opmarcherer her „de Sidste af den gamle Garde", efter dem følger de første afrikanske Jægere, saa Heltene fra Malakoff, fra Solferino og Magenta, fra Peking og fra Mexico, enhver af dem iført den Uniform, hans Regiment bar paa den Dag, da han blev optaget blandt Æresmedlemmerne i den franske Armee — blandt Invaliderne. Dersom man paa ethvert andet Sted saae et sligt Udvalg af alle de forskjellige Dragter, hvormed den lunefulde franske Phantasi siden Aarhundredets Begyndelse har pyntet Soldaterne af de forskjellige Vaabenarter, vilde man fristes til at lee og raabe Bravo, som for et vellykket Carnevalsoptog, men her føler Ingen en saadan Fristelse; det er Alvorsmænd, der bære disse forunderlige gammeldags Uniformer; man veed, at dengang da de var i Mode blev det til Alvor, hvor de viste sig, og man seer, at de ikke ere blevne baarne for Spøg. Den ene hvidhaarede Gubbe maatte lade sin Fod blive staaende i Sneen ved Moskwa, den anden tabte sin Arm paa Blodsletten ved Waterloo, den ene af de yngre Mænd fik sit Ansigt gjennemskaaret af en arabisk Yatagan, den anden fik sit Øie udstukket af en chinesisk Pil — der er ikke Een af dem Alle, som ikke har bragt den galliske Valravn »la gloire« sit Hjerteblod til Offer. De gaae til Kanonerne, deres Stolthed — ingen Andre end de har Lov til at faae dem til at tale, og de lægge dem kun et Ord i Munden, naar der er et Tordenord at sige. Det sidste, de lod dem udtale, var en Hilsen fra Montezumas Stad hinsides Atlanterhavet — hvorfra kommer vel den næste Hilsen, der skal udtales af deres Tordenrøst?

Een Gang om Aaret løsnes deres Tungebaand, selv om der er Fred overalt, det er den 15de August, Napoleons Dag. Paa den Dag behøve de ikke at sige Andet end: „Husk paa Napoleon!" Det er nok — nok for England til at zittre bag sine Pantserbatterier — nok for Rusland til at spærre sine Havne, lægge Miner under sine Fæstninger og lave Brandfakler til sine Paladser — og nok for Tydskland til at udstøde et truende Krigshyl, saa høit, at det neppe selv kan høre sine Tænder klappre.

Hvergang Invalidernes Kanoner hilse den store europæiske Mærkedag, lægge alle Politikerne Øret til Jorden for at lytte efter, om der skulde komme et Eccho fra en eller anden Kant.

Et lille Eccho kommer der altid — det kom ogsaa iaar. Det kommer fra Danmarks Kongestad. Fra Glaciet svare syv og tyve Tordenskrald — ganske smaa rigtignok — paa den keiserlige Salut fra Invalidepaladsets Kanoner. Ogsaa i Kjøbenhavn høitideligholder man den 15de August; ligesom i Paris er her Folkejubel, Militairmusik, Festoptog, Parade af den hele Garde og gratis Fyrværkeri for Enhver, der holder sig i tilbørlig Afstand. Den 15de August er nemlig ikke alene den store Napoleons Fødselsdag, den er tillige — Tivolis!

E. B.

Ugens Politik.

Den 13de August 1863.

Spørgsmaalet om vort Fædreland skal betragte en Occupation af Holsten, naar Forbundet, efterat have modtaget et bestemt Afslag paa sine Fordringer, decreterer en Execution, som en os af Tydskland paaført Krig og optage den tilkastede Handske, eller om det kun i et Manifest skal protestere mod det foretagne Skridt, dette saa vigtige Spørgsmaal er i denne Uge blevet discuteret af de fleste af vore Dagblade. Vi have gjentagne Gange erklæret os for det første Alternativ, og det forekommer os, at „Fædrelandet", der forfægter det andet, fornemmelig er paavirket af Frygten for, at vi i saa Fald skulde kæmpe for Heelstaten, en Frygt, der, paa Grund af Conseilspræsidentens Udtalelser i Rigsraadet, ingenlunde er ugrundet. De fleste af de andre Argumenter, hentede af Hensynet til vor Svaghed og Tydsklands Overmagt, kunne ligesaa godt gjelde ethvert Forsøg paa at forsvare vor Uafhængighed, og en feig Eftergivenhed vil „Fædrelandet" ifølge hele sin Optræden sikkert være den sidste til at tilraade. Det forekommer os imidlertid, at Situationen i den sidste Tid har forandret sig, at Halls Udtalelser i Rigsraadet, ligesom Lord Russells Forslag „ikke mere have practisk Interesse, men ere hjemfaldne til Historien," at flere af Regjeringens Skridt synes at bebude, at den antager Handlingens Tid for at være kommen, og at den træffer Forberedelser, ikke blot til at gjøre kraftig Modstand paa Valpladsen, men ogsaa til at benytte den af den slesvig-holstenske Majoritet i Stænderforsamlingen udviste Adfærd til at tilveiebringe en taalelig Tingenes Tilstand i Slesvig. Og hvis Regjeringen betragter en Execution, foretagen i den udtrykkelig udtalte Hensigt, at nødsage Danmark til at ordne sine indre Anliggender efter Tydsklands Tykke og atter at paatvinge os en Heelstatsforfatning, med hvilken Forbundsregjeringen i Frankfurt fører Overtilsynet, som en Krigserklæring, saa veed den, at den kan gjøre Regning paa Folkets kraftige Understøttelse, naar Krigen føres for omsider at bringe os ud af enhver politisk Forbindelse med Tydskland, hvilket ingenlunde vilde være Tilfældet, hvis Heelstaten var Endemaalet for vor Regjerings Politik. En Forfatter i „Dagbladet", der skriver saaledes, som den i Forholdene Indviede alene er i Stand til, har i en fortrinlig Artikel fremhævet, at den hidtil førte diplomatiske Kamp gjør det utvivlsomt, at den danske Regjering vil behandle ethvert Forsøg paa ved Vaabenmagt at gjennemføre Forbundsbeslutningen som et fjendtligt Overfald; at Regjeringen, da den udstedte Kundgjørelsen af 30te Marts, fandt Øieblikket beleiligt til at fremkalde en afgjørende Krise; at naar vi betragte tydske Troppers Indmarche i Holsten som en Krig, saa er Tydskland Angriberen, paa hvem Ansvaret hviler, og at det vilde være altfor bekvemt for Tydskland, hvis ikke Blokade og Skibes Opbringelse fulgte umiddelbart ovenpaa Occupationen, og hvis det derimod fik Lov til uden Modstand „at fede sine Soldater paa de holstenske Græsgange og more sine Officerer med at lege Helte og exercere med fuld Musik."

Det forekommer ogsaa os, som om den hele politiske Situation nu er gunstigere end nogensinde til at frembringe en Afgjørelse, der dog aldrig vil kunne blive heldig for os uden Kamp. Lord Palmerston har nys udtalt sig skarpere mod Tydskland end nogensinde, paaviist, at dets Indblanding i Danmarks Anliggender kun var et Paaskud for at erhverve Kiel som en tydsk Orlogshavn og erklæret som sin faste Overbeviisning, at Danmark ikke vilde komme til at staae alene i en saadan Kamp. En Krig med Preussen vilde være overordentlig populair i Frankrig; Armeen vilde jublende rykke mod den Fjende, som var dumdristig nok til at seire ved Waterloo, Erobringen af Rhinprovindserne vilde i Keiserens Øine rigeligt dække Krigsomkostningerne, og det vilde ikke falde vanskeligt for Frankrig, siger »The Saturday Review«, at finde et andet Krigspaaskud end Polen. Det slesvigske Spørgsmaal, der er sammenfiltret i saa uopløselig en Knude, kan maaskee blive overhugget af et ganske andet Sværd, end Tydsklands. Man antager i Almindelighed, at Danmark har erhvervet Sverigs Bistand, hvis Preussen gaaer det for haardt paa Klingen, og Frankrig kan let overtale de skandinaviske Riger til ikke blot at indtage en defensiv Stilling. Men ligesom Preussen, der er vor bittreste Fjende, i dette Øieblik er Gjenstand for hele Europas Mistillid og Foragt, saaledes er dets Stilling ikke heldigere i Tydskland, hvor det i den Grad har mistet sin Indflydelse, at det neppe vil gjenvinde den ved at tilbyde sig at gaae i Spidsen i en Krig mod Danmark. Dertil kommer endnu, at den polske Opstand nødsager begge de tydske Stormagter til at sammentrække betydelige Troppecorps paa deres Grændser, og endelig har det slesvig-holstenske Parti ved at sprænge den slesvigske Stænderforsamling begaaet en Feil, som, benyttet med Dristighed og Klogskab, kan være til største Gavn for den danske Sag i Slesvig. Ingen tvivler om, at vor Regjering er skarpsynet nok til at see de heldige Chancer; gid den tillige maa besidde Mod og Energi til at benytte dem!

— Hellenernes unge Konge ventes i Paris den 5te eller 6te September, og Keiseren vil først begive sig til Biaritz efter den nye Konges Afreise. »La Patrie« har modtaget et

Telegram fra Athen, ifølge hvilket den græske Regjering den 8de August har givet General Kalergis det Hverv, at reise til Kjøbenhavn, for officielt at ledsage Kong Georg til Grækenland.

— Det polske Spørgsmaal vil hvile en Stund, efterat de tre Stormagters Noter ere affendte til St. Petersborg. Man kjender naturligviis ikke deres Indhold, og Alt, hvad man beretter i denne Henseende, er kun Gjætteværk. Man veed kun, at Diplomaterne efter sex Maaneders Forhandlinger ikke ere komne til nogetsomhelst Resultat, og det af den meget simple Grund, at der gives en Magt, der er stærkere end Diplomatiken, og det er Omstændighedernes Magt. Diplomatisk er det polske Spørgsmaal uopløseligt, fordi Underhandlinger alene føres for at tilveiebringe en Overeenskomst, men baade Rusland og Polen negte at give deres Minde til nogen saadan. Desuden har det polske Spørgsmaal en høist forskjellig Betydning i de forskjellige europæiske Magters Øine; for Italien betyder Polens Befrielse Rom og Venedig, for Østerrig Donauprovindserne, for Sverig Finland, for England et Ruslands Overherredømme unddraget Tyrki, og for Frankrig betyder Polens Befrielse sikkert Rhingrændsen. Men medens alle disse forskjellige Hensyn gjøre sig gjeldende, læser Europa Murawieffs Proclamationer med Rædsel, og den offentlige Mening vil dog nok omsider udtale sig med en saadan Styrke til Gunst for en civiliseret Nation, der kæmper mod barbariske Horder, at de allierede Magter ville blive nødsagede til at skride ind.

— Den østerrigske Keisers Indbydelser til Fyrstecongressen i Frankfurt ere alle, fire og tredive i Tallet, forsynede med hans Underskrift, medens de til Kongerne udfærdigede ere egenhændige Skrivelser. Kongen af Danmark, Kongen af Preussen og Kongen af Nederlandene have, saavidt vides, afslaaet at give Møde, medens man i Wien allerede havde modtaget eenogtyve fyrstelige Tilsagn om at komme. Blandt disse ere Storhertugen af Badens og Hertugen af Sachsen-Coburgs, og deres Tilslutning til Keiseren af Østerrigs Planer har megen Betydning, fordi disse Fyrster sværme for Tydsklands Eenhed, ere meget afholdte i deres Stater og hidtil have fulgt Preussens Politik. Hvis de skille sig fra denne Magt og slutte sig til Østerrig, vil deres Exempel sikkert finde Efterlignere, og det preussiske Cabinets Indflydelse vil mere og mere blive svækket. Som Grund til at Kongen af Preussen ikke vil give Møde, anføre de officieuse Blade Mangelen af et bestemt Program, der kunde danne Raadslagningernes Grundlag. Den østerrigske Regjering har ikke bekjendtgjort et sligt Program, men Aviserne i Wien meddele, at der er Spørgsmaal om at lade det nærværende Forbund afløse af en Nationalforsamling med to Kammere, hvoraf Souverainerne skulde danne Overhuset, medens Deputerede fra de forskjellige Staters særlige Repræsentationer skulde danne Underhuset.

— Kronprindsen af Preussen er pludselig bleven kaldet til Gastein til sin Fader. Efterretningen herom har vakt stor Opsigt baade i Berlin og Wien, og den officieuse „Norddeutsche Z." erklærer, at denne Reise er af stor politisk Betydning.

— Erkehertug Maximilians Valg til den mexicanske Throne er hævet over enhver Tvivl, og man vil tillige vide, at denne Fyrste med Keiseren af Østerrigs Tilladelse har modtaget Valget. Han er bleven valgt af en Notabelforsamling, og de forskjellige Provindser skulle stadfæste Valget, hvilket man dog kun anseer for en Formsag, da femten af de atten Provindser alt have udtalt sig til Gunst for den franske Intervention. »La France« forsikkrer, at den her omtalte Begivenhed har vakt hele Folkets Begeistring, at Mexico om Aftenen var illumineret, og at man den følgende Dag tilstillede Notabelforsamlingen en Adresse, for at lykønske den til den tagne Beslutning. **M.**

Lidt Statsoekonomi til Huusholdningsbrug.

II.

„Fy, Frits, hvor kan Du nænne at jage den stakkels Dreng saadan bort!"

„Den lange Lømmel, synes Du virkelig, at det er værd at spilde en Skilling paa ham; der kommer en gammel Kone, hende gav jeg hellere — men jeg har Principer, Marie, og dem maa Hjertet bøie sig for."

„Ja, Du er en rar En, Du med dine Principer! Hvilket Princip kan forbyde Dig at være godgjørende, at opfylde Skriftens Bud om Barmhjertighed? Nu skal den gamle Stakkel ogsaa faae en heel Mark af mig, blot for at ærgre og beskæmme Dig."

„Der er rigtignok en prægtig Consekvents i din Opfattelse af de forskjellige christelige Dyder, det maa man lade Dig, Cousine! Du troer nok, at Du ved din saakaldte Godgjørenhed kan kjøbe Dig Aflad for det sorte Hjerte, hvormed Du glæder Dig over min Ærgrelse. Men vent kun, jeg gjør Dig ansvarlig for alt det Onde, der kan flyde af din Gave — ikke blot at det gamle Kvindfolk naturligviis drikker sig fuld inden Middag, og maaskee slaaer sin Mand fordærvet, hvis hun har nogen, men ogsaa at Du befordrer alle mulige Laster; jeg vil ikke tale om, at Du paadrager Dig Hans Majestæt Kongens allerhøieste Unaade, ved at overtræde den allernaadigst approberede Plan af 1ste Juli 1799."

„Det vil jeg endda tage paa mig, baade Unaaden og alle de Laster, som jeg efter din Mening freder om. Skulde man ikke gjøre en god Gjerning ved at give en Fattig Almisse, saa veed jeg ikke hvad det skulde være —"

„Undtagen netop en slet Gjerning! Dit gode Hjerte løber af med Dig, og Du tænker ikke over Følgerne af din Handling. Du maa ikke troe, at jeg er haardhjertet; jeg kan ordentlig blive ganske rørt, naar jeg en Vinterdag seer en saadan forfrossen og forsulten Skabning liste om tæt inde under Murene, for at søge Værn mod Blæst og Snee. Men jeg giver alligevel ikke Noget, eller burde ialtfald ikke gjøre det, om jeg ogsaa engang imellem er svag nok dertil. Det Gale er, at Tiggeriet er blevet til en Levevei; trives den end ikke hos os saa frodigt, som i Paris og London, og drives den end ikke en gros, saa er det dog en ret indbringende Detailforretning. Og den Forretning har det store Fortrin fremfor al anden Virksomhed, at den ikke kræver noget Arbeide. Man driver den hele Dag, driver complet, bestiller ikke det Gud lader skabe, og Ens Medmennesker ere dog saa gode at føde En. Veed Du hvad, den Tilstand som Lilie paa Marken er altfor fristende for Folk; opdages det, at det gaaer, og at man for saa godt Kjøb kan blive Levebrødsmand, saa vil det gribe frygteligt om sig. Og dertil er det, at Du og dine Lige stræbe hen!"

„Gud bevares! Maa jeg da ikke gjøre Godt, maa jeg ikke søge at lindre Fattigdommens haarde Tryk, saavidt mine Evner række?"

„Jo vist maa Du, men Du maa blot ikke tage reent feil af din Opgave, og understøtte Ledigang istedetfor Fattigdom. De to Ting ere himmelvidt forskjellige, om end den sidste gjerne er en Følge af den første. Du maa kun give til de virkelig Trængende, ikke til den Første den Bedste, som beder om en Skilling, men fremfor Alt maa Du give med Forstand, ikke kaste dine Gaver bort, som jeg frygter at Du i Regelen gjør. Hvad nytter det, at give i Skillingeviis, eller, som Du nu gjorde, i Marker? Det er jo at lade Pengene gaae lige i Kager, eller Kaffe, eller Brændevin, maaskee Part i en Lotterisedel — det er at kaste dem bort. Det første og vigtigste Hensyn ved Godgjørenheden, det, som først gjør den berettiget, er at man forstaaer at give paa den rette Maade."

„Ja, men det gjør jeg jo! Jeg giver jo netop hvad de Fattige ville have og hvad der glæder dem: jeg giver dem Penge og derigjennem Leilighed til selv at skaffe sig, hvad de mest trænge til. Vilde jeg give dem Brød eller Klæder, vilde de langtfra blive saa glade — jeg har tidt seet dem kaste et stort Stykke Brød bort, fordi de havde formeget deraf."

„Du tager storligen feil, naar Du troer, at de Fattige selv bedst vide hvad de trænge til, og derfor begaaer Du en stor Feil ved ikke at benytte Dig af dit øieblikkelige Formynderskab. Naturligviis ville de have Penge, thi Penge repræsentere for dem enhver Nydelse, som Folk aldrig falder paa at give dem in natura; men netop derfor skal man ikke give Penge. Almisse i Penge er Almisse til Lediggangen; Understøttelse paa hvilkensomhelst anden Maade er sand Hjelp imod Fattigdommen. Saasnart Tiggerne opdage, at de ikke længere faae Penge, falde alle de fra, som kun tigge for at erhverve sig Midler til hvad der for dem er Luxus, til Brændevin og Tobak, til Kortspil og Svir. Giv meget hellere Brød, om Du saa hundrede Gange finder det kastet paa Trappen, thi derved vænner Du alle de Uværdige af med Tiggeriet. Kan Du huske hvad Dickens siger i Oliver Twist: „Det store Princip for Understøttelse udenfor Fattighuset bestaaer i netop at give Fattiglemmerne det, de ikke kunne bruge, thi saa blive de kjede af at komme!" Udtalt fra Fattigvæsenets Standpunkt er denne Sætning falsk og afskyelig, men i Forhold til den dagligdags Godgjørenhed rammer den just Sømmet paa Hovedet; paa den Maade lægger man just Gift for Fattigdommen. Det er en reent gal Tro, at det er Menneskepligt at hjelpe de Fattige; først naar de ikke kunne hjelpe sig selv, skulle vi træde til. Børn, Syge og Oldinge skulle vi tage os af, men alle Andre maae sørge for sig selv."

„Men naar de nu gaae og døe af Sult og Elendighed, maae vi saa ikke tage os af dem? Og naar de ikke ville arbeide, og altsaa ikke kunne fortjene Noget, men gaae og blive syge af Fattigdom, saa kan man jo ligesaa gjerne understøtte dem strax. Desuden er der jo Mange, som ikke kunne faae Arbeide, skjøndt de gjerne vilde."

„Der er Ingen, der døer af Sult her i Landet, Marie, ialtfald Ingen af dem, som Du tænker paa, Ingen, som først er begyndt at bede om Almisse. Og der er heller Ingen, som ikke strax kan faae Arbeide, naar han kun alvorligt vil. Troer Du ikke, at Samfundet allerede for længe siden har erkjendt, at dets første Pligt er at skaffe Arbeide til alle dem, som virkelig kunne og ville arbeide for deres Brød? Dertil have vi jo Arbeidsanstalterne, der kun ere komne i Vanry, fordi de saa ofte maae anvendes som Tvangsmidler imod de mangfoldige Lediggængere, som Du understøtter. — Der er en anden Side at see Sagen fra, hvorefter Du vistnok vil kunne faae Øiet op for det Urigtige i din Godgjørenhedstheori: Hvormeget giver Du vel bort mellem Aar og Dag i saadanne Smaaalmisser?"

„Aa, langtfra Saameget som jeg ønskede; men der staaer jo, at den høire Haand skal ikke vide, hvad den venstre gjør!"

„Jeg tager denne Udtalelse til Indtægt for en anden Gangs Skyld — din høire Haand, det lader sig høre, naar det blot var alvorligt meent. Men siig mig, Hvormeget Du giver bort i Almisser til Folk ved Dørene, til Indsamlinger efter Avisen og til Lotterisedler paa Palisanderskrin: en Mark om Dagen?"

„Hvor vil Du hen, Frits, har jeg Raad til det! Maaskee, ja maaskee det Halve."

„Ogsaa godt: otte Skilling om Dagen giver med et rundt Tal tre Mark om Ugen — 25 Rdl. om Aaret. Hvad troer Du saa Onkel giver bort paa samme Maade, han er temmelig flot, lad os sætte ham til 100 Rdl.; Grosserer Hansen ved Siden af Eder kunne vi sætte ligesaa høit, og Etatsraad Bruuns Huus til det Samme. Seer Du, saa faae vi fra de tre Huse alene 325 Rdl. om Aaret. Tænk hvad der kunde gjøres med den Capital, naar den anvendtes fornuftigt — I kunde jo skaffe et Menneske eller to en sorgløs Fremtid, istedetfor at I nu berøve Eder selv Midlerne til i Sandhed at gjøre godt, ved at øse Pengene ud i Smaaklatter til mange Uværdige. Det er det Gale, man seer sig ikke for, førend man understøtter En. En laset Kjole, en rød Næse og et hæst: Gud velsigne Dem, kjønne unge Dame! forfører Dig, hvor din Forstand burde raade."

„Det er godt nok, hvad Du der siger, men det er ingen let Sag, naar man anraabes om Medlidenhed af et saadant jammerligt, usselt Væsen, at staae imod og tage Villien fangen under Forstanden. Hvad Du har udviklet nu, vil jeg aldrig glemme, det vil rinde mig i Tanke hver Gang jeg seer en bønfaldende Haand strække sig ud imod mig, men det vil aldrig afholde mig fra at gjøre hvad jeg anseer for godt. Det kan være, at det er galt, men, jeg tilstaaer det, jeg vilde skamme mig ved ikke at række den Fattige en Skilling, lad den saa ogsaa blive sat overstyr i Brændevin eller Spil."

„Jeg skal betroe Dig een Ting, Marie, men Du maa ikke sige det til Nogen, thi den venstre Haand kan gjerne vide hvad den høire gjør, men saadan Kundskab duer ikke paa andre Hænder. Det gaaer mig netop ligesom Dig, mine Principer ere umaadelig nydelige, men de ere lette Papirer, som ikke holde Stik ude i Livet. Naar jeg er i godt Humeur, giver jeg saa Meget bort, at min Theori bliver ganske rød i Hovedet af Undseelse over min Praxis — men netop derfor føler jeg mig saameget mere kaldet til at tale imod det store Onde, som jeg selv nærer. Der staaer nok allerede i Goethes Faust:

> Grau, Freund, ist jede Theorie,
> Nur grün des Lebens frischer Baum!"

— Marie blev halv glad, halv rørt over min lystige Tilstaaelse. Jeg bød hende min Arm, og tause vandrede vi hjem langs ad Strandpromenaden. Da vi stode ved Havelaagen gav hun mig et varmt Haandtryk; jeg pegede paa vore Hænder og lo: „Der kan Du see, den høire Haand faaer altid at vide, hvad den venstre gjør!"

Literatur.

— Det er kun sjeldent, at vore Konstnere i deres Reisealbum medbringe andet end Tegninger. Maleren J. Kornerup har imidlertid under et halvt Aars Ophold i Spanien fyldt sin Skizzebog med en Samling livlige og underholdende „Skildringer fra Spanien i 1860" — der kunne betragtes som en heldig Forøgelse af vor Reiseliteratur — Skildringer af Livet, Aanden, Konsten og Naturen, muntert nedskrevne og godt fortalte. Navnlig som Skildringer fra et Land, der hidtil har været næsten ukjendt eller ialtfald ubesøgt af os, men som nu hvert Aar modtager flere og flere danske Gjester, have disse Skizzer megen Interesse. (Otto B. Wroblewskys Forlag.)

— „Religieuse Studier, Uddrag af en Dagbog". I selve Titlen ligger omtrent Alt, hvad der behøver at siges for at give en Forestilling om Indholdet. Det er „Studier" og Frugt af Studier; Tankebevægelser, der hvile paa et bredt Grundlag af omfattende Viden; Overveielser om Ting af dyb og alvorlig Interesse. Og de ere „religieuse", ikke særlig theologiske, ikke strengt dogmatiske; hvorhos de, som „Uddrag af en Dagbog", fremtræde uden Fordring paa Lærdom og videnskabelig Almeengyldighed i Resultaterne. Det har beroet paa Forfatterens subjective Stemninger, hvilken Gjenstand han nu har skullet betragte, saavelsom hvor bredt og dybt han vil fortabe sig deri. Og atter vil det afhænge af Læserens Individualitet, hvormeget han paa ethvert enkelt Punkt vil finde sig tilfredsstillet. Men om end Udbyttet bliver forskjelligt, vil det neppe for Nogen være ringe; thi denne anonyme Forfatter er særdeles værd at gjøre Bekjendtskab med, og hans Bog er en Berigelse for Literaturen, som den vil være en Vinding for ethvert — større eller mindre — Bibliothek. Der er nogle af Emnerne, som, efter Anmelderens Mening

helst ikke skulde være taget op, og imod hvis Behandling der ubestrideligt kunde indvendes Adskilligt; men der er ulige Mere, som er i høi Grad tiltalende og saa gribende i al sin imødekommende Jævnhed, at det hører til det Bedste, vi eie. Paavirkning af vore store religieuse Forfattere mærkes ikke i nogen særlig Grad; det er hverken Søren Kierkegaard, Grundtvig, Mynster eller Clausen, som gaaer igjen i ringe Forklædning; ogsaa den Dyd har Forfatteren, at han er original. (Gyldendalske Bogh. Forlag.)

Konst.

— »The illustrated London news« beretter, at det skandinaviske Galleri paa Haymarket nu bedre fortjener sit Navn, og er mere værd at besøge, end i Foraaret. Vel — siger Anmelderen — ere nogle af de største Navne i den danske, norske og svenske Konstverden ikke repræsenterede, og Marcus Larsons Billeder for talrige i Forhold til deres Værd, men mange fortræffelige Arbeider ere komne til. „En Sommernat paa Fjeldryggen Sulitelma i Lapland", af Georg Saal, er et stort og i Sandhed originalt Konstværk; de Franskes Keiser har nylig kjøbt et lignende Landskab af samme Konstner. C. Frederik Sørensens „Fiskere paa den hollandske Kyst" er et med Kraft behandlet og usædvanlig farverigt Arbeide. To smaa „Guder" fortjene selvfølgelig Opmærksomhed. „Sommermorgen ved en norsk Bondegaard", af Askevold, udmærker sig ved den skinnende hvide, nordiske Belysning. Et stort Billed „Bryndernes Fest i Interlaken", af Herzog, er klart og velordnet. Höckert har et Maleri af Livet i Dalarne, og Nordenbengt to svenske Stykker, med vel opfattede og troe Fremstillinger. „De første Skridt", af Jornberg, har smukke Farver; en Gruppe „Blomster og Frugter" af samme Maler udmærker sig ved Kraft og Brede i Udførelsen. Men Intet i Localet naaer i technisk Skjønhed og Fuldkommenhed to Frugtstykker af den berømte danske Maler Grønland. Landskaber af Jensen, Dyr af Kjørboe, et Genrebillede af Lorck, et Søstykke af Melbye, og „Ruth og Naomi" af Post, ere de interessanteste blandt de Øvrige.

Verdens-Barometret.

London	14 August	3	pCt.	Consols	. . . 93 1/8.
Paris	„ —	3	„	Rentes	. . . 67. 35.
Wien	12 —	5	„	Metalliques	76. 60.
Berlin	„ —	3 1/2	„	Staats-Sch.	90 1/2.
Kjøbenhavn	14 —	4	„	Kgl. Obligat.	97.

Veirforholdene paa Landbohoiskolen.

fra den 7de til 13de August incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
7de . .	14,8	19,5	12,2	70	28" 1,43	4,85
8de . .	17,7	24,8	12,0	62	28" 2,13	
9de . .	19,5	26,2	14,2	57	28" 1,93	
10de . .	17,7	23,0	11,4	57	28" 1,55	
11te . .	17,0	22,0	13,8	75	27"11,75	
12te . .	13,8	18,2	9,2	52	28" 0,32	
13de . .	13,9	18,2	8,4	55	28" 1,23	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12 og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Døde.

Prinds Friederich Wilhelm Ludvig af Preussen, † 27 Juli i Berlin, 69 Aar.

Grev Ulrik Gyldenstolpe, svensk Ceremonimester, druknet d. 9de Aug. paa en Seilads ved Varholm.

Paul Christian Holst, forhenværende norsk Statsraad, † 8 August, 88 Aar.

Dr. theol. Strauss, kongl. preussisk Overhofpræst, † 19de Juli i Berlin.

Grev Ségur, Pair af Frankrig, † 16de Juli paa sit Slot Mery-sur-Oise.

Marquien af Normanby, en bekjendt engelsk Statsmand, der fra 1846—58 har været Gesandt i Paris og senere i Florents, † 28 Juli, 67 Aar.

Charade.

Det Første — det er Du og jeg,
Ja det er Alt og Alle;
At det da er paa hver en Vei,
Maa jo naturligt falde
Men naar i Stuen,
Trods Harm af Fruen,
Det tidt generer, da tænk kun paa,
At selv engang Du skal være saa.

Det Andet tidt paa Mark og Vang,
Med lydelige Toner,
Sin muntre Vise for Dig sang
Hvor Sommersolen throner.
Og hvis lidt ilde
Dig smage vilde
I Øret Sangen, saa tænk kun paa
At derved Føden Du hjem skal faae.

Det Hele — er en nødvendig Ting
For vore nordiske Sæder;
Dermed vi Alle gaae omkring
Og paa mit Første træder.
Og vogt Dig bare:
Hvis Du vil spare
Og knibe ind paa det rette Maal,
Saa hevner det sig som Brand og Baal.

Opløsning paa Charaden i Nr. 202:

Ballast.

Opløst af: „Der Affe" i Odense, Thit.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Den danske Erobring

af England og Normandiet. Af Professor J. J. A. Worsaae. (Med et Kort af J. H. Mansa). Heftet 3 Rd. Smukt indb. 3 Rd. 64 Sk.

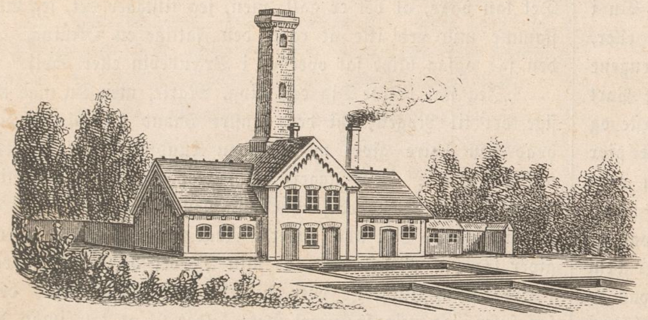

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Vandforsyning

til Huusbrug og Industrien, populair fremstillet af English & Hanssen. Med 8 Træsnit. Heftet 24 Sk.

Møbel-Udstyrs-Lageret,

i forhen Erichsens Palais,

Hj. af Holmens Kanal og Kongens Nytorv 2,

anbefaler det største og rigeste Udvalg her paa Pladsen

af

courante, solidt forarbeidede

Møbler,

i alle Genres og Finheder

til Nutidens billigste Priser,

og for hvis Soliditet i alle Maader indestaaes.

Priscouranter,

tjenlige som Veiledning

ved Overslag,

udleveres og forsendes franco

over

hele Landet.

Ordres modtages.

Snedker og Hofstolemager C. B. Hansen.

Paa mit Forlag er udkommen:

Almeenfattelige Naturskildringer.

En Samling af populære naturvidenskabelige Afhandlinger af V. Bergsøe, E. Erslev, D. F. Eschricht, C. Fogh, G. Forchhammer, P. Freuchen, P. Heiberg, E. Holst, J. Lehmann, C. Lütken, E. Petit, J. Reinhardt, H. Rink, J. Steenstrup, C. Vaupell og A. S. Ørsted. Udgivne af Dr. phil. Chr. Fr. Lütken. 1—7de Hefte.

Indholdet af første Bind. Om Saltsøer af Adjunkt Erslev. — Golfstrømmen af Overlærer C. Fogh. — Jordens indre Varme af Samme. — Vulkanen af Samme. — Urtid og Overgangstid af Samme. — Kulformationen af Samme. — Naturen i de nordamerikanske Fristater og dens Indvirkning paa Befolkningen af Samme. — Meteoriterne af Conferentsraad Forchhammer — Tyngden af Lektor Freuchen. Naturforholdene paa Himmellegemerne af Samme. — Den saakaldte Selvforbrænding af det menneskelige Legeme af Dr. med. J. Lehmann. -- Brasiliens Urskov af Professor Reinhardt. — Om Isens Udbredning og Bevægelse over Nord-Grønlands Fastland samt om Isfjeldenes Oprindelse af Inspectør Dr. Rink. — Esmoserne af Dr. phil. Chr. Vaupell. Skildring af Naturen paa Jamaica af Professor Ørsted.

Andet Bind vil indeholde zoologiske, botaniske og physiologiske Afhandlinger af Cand. Bergsøe, Etatsraad Eschricht, Dr. Holst, Cand. Heiberg, Dr Petit, Prof. Steenstrup, Dr. Vaupell, Prof. Ørsted og Dr. Lütken.

Denne Samling vil udgjøre 2 Bind, hvert paa omtrent 30 Ark og udkommer med kort Mellemtid i Hefter paa 6 Ark til en Priis af 40 Sk. Heftet.

Gyldendalske Boghandling.

I Institutet for

Svensk medicinsk Gymnastik

behandles chroniske Sygdomme, navnlig ogsaa Rygradsskævheder.

Aarsberetning (1862) faaes i Falkenbergs Boghandel, paa St. Kjøbmagergade.

Ved Damernes Gymnastik assistere Damer, og nærmere Underretning meddeler fra Kl. 1—2 Institutets Forstander

Ca. Ma. Nycander,
Vimmelskaftet Nr. 38, 1ste Sal.

Skolebøger.

Alle til Brug i Skolerne indførte Bøger, Atlasser og Landkort, samt Skrive- & Tegnematerialier faaes i

Barth & Jensens Bog- & Papirhandel,
Gl. Amagertorv 29, ligefor Helliggeistes Kirke.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 204.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 23. August 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Fredrik Ferdinand Carlson. — Det russiske Pantserbatteri „Pervenitz", af r. — Nilens Udspring. — General Bazaines Indtog i Mexico. — Ugens Politik. — I Verandaen IV (sluttet), af Bob.

Fredrik Ferdinand Carlson.

Ved Logårdstrappen, nedenfor det kongelige Slot, gaae vi ombord i Dampskibet. Med Södermalm paa vor høire Haand seile vi forbi Skeppsholmen, Kastelsholmen og Djurgården lige indtil Blockshusudden. Det er Saltsjøn, der vugger os paa sine Bølger. Men nu dreie vi mod Nordvest: vi seile op ad Lilla Värtan, med Djurgården paa vor venstre Haand og den store, smukke Lidingø paa vor høire. Dernæst seile vi gjennem det lange, trange Stocksund, der fører os ind i Edsviken, ved hvis Bred vi strax paa vor venstre Haand have det kongelige Sommerslot, Ulriksdal. Men vi skulle høit op i den lange Edsvik, næsten lige til Enden af den, og paa vor høire Haand see vi saa nogle røde Huse skimte frem mellem Træerne. Dampskibet standser; en halvgammel Ulk med veirslaget Aasyn og barkede Næver tager os i sin Baad, der vipper lystig under Edsvikens skummende Bølger. Thi det er tilfældig en stiv Kuling idag, og Søen er ikke ene om at give Bæde: ogsaa Himmelen sender af og til en overgiven Byge. Paa Landingsbroen staaer ligefuldt en Mand paa fuldt og vel de Halvtreds og tager imod os, den samme, som har sendt Baaden ud efter os. Nu fører han os op til sit »sommarnöje«, hvis røde Huse vi nys saae paa Afstand, det lille jævne Sjøberg (eller Åläningstorp) med den vidunderlig deilige Beliggenhed, og fører os lige ind i sit hyggelige Hjem, til sin fredelige Arne, hvor en yndig Hustru breder Dugen, medens deilige, venlige Smaabørn krandse os. — Vi ere Carlsons Gjester.

Ja, Den, som blot en eneste Gang har gjort den nysbeskrevne Tour, han glemmer den aldrig, glemmer aldrig den deilige Seilads, det venlige Sjøberg eller det yndige Familieliv, som trives derinde. Og naar han saa har nydt nogle Forfriskninger og gaaer med Carlson og hans Hustru op i Bjergene, ind i Skovene, saa glemmer han heller aldrig denne Tour. Der er smukt i de nærmeste Omgivelser, og den blotte Naturskjønhed lønner mere end rigelig de smaa Besværligheder ved Vandringen ad Bjergstierne og Entringerne over Gærdsgaardene; men den er hverken det eneste eller det største Udbytte af Gangen. Hist ligger et »torp«. En »torpare« er i Verdens Øine saa ringe og ubetydeligt et Led i Samfundskjeden, at sagtens de Fleste mene, at de med Lethed kunne oversee og fatte hans Betydning. Gaa dog med Carlson, og Du vil maaskee af ham faae at vide, hvad Du mulig ikke saa lige har vidst forinden, hvad der væsentlig skiller mellem en svensk »torpare« og en dansk Huusmand; endnu mere: hans Udvikling af Torparens Væsen og Betydning vil lære Dig at fatte mangt et Blad i Sverigs Historie, som Du hidtil ikke ret kunde magte. Vil Du saa til en Modsætning have et lyst og eiendommeligt Blik over Godsvæsenet, over Godsernes og Godseiernes Betydning, saa giver Carlson Dig det med, jævnt og uden Ophævelser, men kort, klart og bestemt. Og han giver Dig endnu meget mere, hvis Du vil have det. Medens Du saa lytter til, undrer Dig og glædes, kunde der imidlertid komme en eller anden Svartalf, som hviskede Dig i Øret: „Tak ham Pokker for det! han er historisk og statistisk Professor, og han er en gammel Politiker, skulde han da ikke vide Rede paa alt Saadant, saa fuldt som Snedkeren paa sin Høvl og Skrædderen paa sin Sax!" . . . Nu vel! hist ligger en Klippe af en eiendommelig Dannelse, eller her ligge nogle Rullesteen, som af hvilkensomhelst Grund fængsle din Opmærksomhed; gaa kun trøstig til Carlson, og han skal løse Dig mere end een Gaade, han skal give Dig en Fremstilling af de svenske Jordbundsforhold — i og for sig, og sammenstillede med Norges, med Danmarks, med Tydsklands osv., som Du maaskee knap havde ventet af nogen Anden end den geologiske Professor. Du kan endnu gaae ind i mange andre Emner med ham, i Theologien, Philosophien, Skolevæsenet osv.; thi Carlson er i god Mening saa nær ved at være en Polyhistoriker, som det i vor Tid er muligt at være det; men — Du vil maaskee hellere selv tale, end Du vil høre, ikke just fordi Du er snakkesalig af Naturen, men fordi der netop i dette Øieblik ligger Dig en Sag paa Hjertet, som Du kunde ønske at udtale Dig om. Og Du kan faae din Villie; Carlson er gjerne din Tilhører; men pas vel paa: kom ingen Modsigelser med, lad Alt hænge godt og rigtig sammen! thi Du har ikke alene en opmærksom Tilhører, men en skrap Katechet, der vil have reen og redelig Besked, og derfor slet ikke kan bruge en Fortæller, som ikke er rede til at underkaste sig Krydsforhør, og hvis farvede Fremstilling spiller paa en taaget Overflade.

Nu for Øieblikket er Undertegnede Fortæller, og til sine Tilhørere har han hele „Ill. Tid s" store og blandede Læserkreds; det er Carlsons Liv, han skulde fortælle; og det var da visselig ønskeligt, at han var i Stand til, ved dette Arbeide en lille Smule bedre, end Tilfældet er, at tilfredsstille Carlsons billige Fordring til Fortælleren: ikke at spille paa Overfladen. Men — han kan desværre kun gjengive sine temmelig ufuldstændige Kilder.

Fredrik Ferdinand Carlson er en Uplænding. Han fødtes paa Kungshamns Gaard d. 13de Juni 1811, og hans Forældre vare Lagmand Gustaf Carlson og Hustru Vendela Kristina Borell. Fra fjerde Classe i Klara Trivialskole i Stockholm gik han over i Gymnasiet sammesteds, og fra dette afgik han til Upsala Universitet, ved hvilket han blev indskrevet som Student, da han fattedes tre Dage i fjorten Aar (10de Juni 1825). Om hans Studenttid vide vi kun, at

Ecclesiastikminister Fredrik Ferdinand Carlson.

han brugte den med Alvor og Flid, samt at han i den inderlige Forbund med flere dygtige Jævnaldrende, navnlig med Ernst J. F. Kjellander (see nedenfor), Torén, nu Professor i Theologien ved Upsala Universitet, og Beckmann, den nuværende Domprovst sammesteds. Samtiden fandt de fire begavede Ynglinger noget vel begeistrede, noget vel høitflyvende, og den gav dem et Øgenavn — om vi mindes ret: Andarne; nu, det var dog altid en heel Deel bedre, end hvis den havde maattet kalde dem Kropparne. Selv det overstrømmende Liv finder tidsnok sin Tømme under Jordlivets Vandring; Døden og Dvaskheden finder vanskeligere sin Spore. — Candidat i Philosophien blev Carlson 1832, og da han 1833 tog Magistergraden i Philosophien, var han »ultimus« ved Promotioen. (Som man vil mindes, har »primus« »första hedersrummet« af hele den lange Magisterrække og »ultimus« »andra hedersrummet.«)

Allerede det følgende Aar udgav han en latinsk Afhandling om „Hemming Gadds Fortjenester af Fædrelandet", og begyndte saa i Juli samme Aar (1834) en Udenlandsreise i Selskab med Kjellander, sin kjæreste Ungdomsven, der alt var Docent i Philosophien ved Upsala Universitet. Udreisen gjorde de gjennem Danmark, ned ad Rhinen, til Italien og tilbragte den følgende Vinter i Rom; men den 18de Juni 1835 lukkede Carlson sin Vens Øine i Buon-Convento og begrov ham den 26de paa Kirkegaarden i Florents. Derpaa gjorde han Hjemreisen gjennem Frankrig og de østerrigske Stater, besøgte flere tydske Universiteter, studerede et halvt Aar ved Universitetet i Berlin, og hjemvendte i Sommeren 1836 til Fædrelandet. — Næste Aar (1837) gav han et foreløbigt Udbytte af sin Reise i tre smaa Afhandlinger: »Underrättelse om Dr. Christinas Bibliothek i Rom« — »Minnen från Rom« — og »De Albis et Nigris, factionibus Florentinis.« I de følgende elleve Aar hvilede hans Pen

Medens Carlson opholdt sig i Rom, var han allerede 1835 udnævnt til Docent i Historien ved Upsala Universitet. Strax efter sin Hjemkomst (1836) blev han Lærer i Historien ved Upsala Lyceum. — Men et langt vigtigere Hverv ventede ham: Naar man veed, at Kong Oscar (dengang endnu Kronprinds) var en særdeles dannet Mand med Evner, Smag og Kundskaber, at han var en frisindet og fordomsfri Mand, hvem Folkets Tarv laa alvorlig paa Sinde, men at han fremfor Alt var en kjærlig og samvittighedsfuld Huusfader, der elskede sine Børn med en jævn og ufordærvet Borgermands hele hjertelige, inderlige og varme Kjærlighed; naar man mindes dette, vil man fatte, hvad det vil sige, at han 1837 udnævnte den sexogtyveaarige Docent Carlson til Lærer for sine Sønner: Carl (XV), Gustaf og Oscar. Vel have Faderen og Moderen i dette Tilfælde neppe været ene om Valget, der rimeligviis er blevet billiget og stadfæstet af Farfaderen, Kong Carl XIV Johan, den heftige og alvorlige Hersker, ængstelig for sin og sit Huus' Magt og saa skinsyg i denne Retning som Nogen. Men maa Forældrenes Valg vidne for os om Carlsons Dygtighed og Hæderlighed, maa sikkert Bedstefaderens Stadfæstelse af Valget vidne lige saa høit om den unge Mands modne og rolige Besindighed, der ikke lod befrygte nogen Udskeielse i Lære eller Paavirkning, en Ro og Besindighed, der er dobbelt nødvendig for en tilkommende Konges Lærer. Og det var da ogsaa den almindelige Mening, at Carlson fattede sin Stillings Alvor og Betydning og gjorde Fyldest for den: at han forstod ypperlig at tage sine kongelige Lærlinger, at han lige saa lidt savnede Alvor, Fasthed og Holdning, som han savnede Liv i sin Underviisning. Det var tre ulige Eiendommeligheder, han havde at paavirke — navnlig dannede den bløde, sværmerske Gustaf en eiendommelig Modsætning til den raske Carl og den faste Oscar — og vel begavede af Naturen vare de alle Tre, om end hver Enkelt væsentlig paa sin Maade; men naar de alle Tre bleve gjennemsvenske, gjennemnordiske i dette Ords fyldigste Betydning, saa de ikke alene forstode det Folk, de tilhørte og forstodes af det, men vare glade ved og stolte af at tilhøre netop dette Folk og intet andet — saa turde det vel være, at baade de selv og Norden have ikke saa ganske Lidet at takke Carlson i denne Retning. Ved Siden af dette, mene vi, er selv den grundige Dannelse, han gav dem, noget Underordnet; og dog maa det ved denne Leilighed ikke glemmes, hvor særdeles vanskelig hans Stilling var, da Farfaderen stadig gik i den allerurimeligste Angest for at faae sine Sønnesønner overanstrengte, og derfor idelig modarbeidede en grundig og alvorlig Underviisning. — Sin Virksomhed som deres Lærer fortsatte Carlson i ni Aar, til 1846, da den yngste af hans Elever, Oscar, gik i sit attende Aar.

Forinden han fratraadte som Prindsernes Lærer, var han 1844 udnævnt til Adjunct i Historie og Statistik ved Upsala Universitet. Samme Aar, han fratraadte, gjorde han en videnskabelig Udenlandsreise til England, hvor han brugte det ministerielle Archiv i London. Endnu samme Aar (1846) udnævntes han til overordentlig Professor i Historien samt Medlem af det philosophiske Facultet, og forordnedes, da Geijer havde faaet Tjenstledighed paa Grund af Alder og Sygdom, til at forestaae den historiske Profession ved Upsala Universitet. Geijer døde allerede næste Aar, og 1849 udnævntes Carlson til hans Eftermand og til Medlem af »Kongl. Vetenskapssocieteten« i Upsala. — Det var en uhyre vanskelig Plads, han overtog: at være Geijers Eftermand! Sjelden eller aldrig har vel nogen Lærer været elsket af den studerende Ungdom som den berømte Geijer, Nordens største og mærkeligste Historieskriver siden Saxes og Snorres Dage, der paa samme Tid var Enthousiast og Statsmand, Lærd og Digter, Barn og Olding, men fremfor Alt var Ynglingernes Afgud. Carlson fyldte dog sin Plads, fyldte den paa en anden Maade, men fyldte den godt. Han havde en stor, en mægtig Tilhørerkreds, der aarlig voxede, indtil, ganske bogstavelig, Auditoriet ikke kunde rumme den. Og dog nedskrev han aldrig sine Foredrag, men holdt dem paa fri Haand, Stoffet være saa nok saa vanskeligt at haandtere. Hertil hjalp ham hans skarpe, klare Tænkning, i hvilken der aldrig er Spring eller Vilderede; hertil hjalp ham hans lette og klare Foredrag, der former sig umiddelbar efter Tanken i en Skarphed og Tydelighed, en Orden og Skjønhed, som var hvert Ord veiet og bestemt til strax at fastholdes af Pressen; hertil hjalp ham hans Jernhukommelse, der intet Øieblik svigter ham og intet Øieblik glemmer, hvad han blot en eneste Gang har seet, hørt eller læst. — Endnu paa en anden Maade vandt han Betydning for Studenterne. Da ved tilfældige Omstændigheder hans oeconomiske Stilling var bleven særdeles gunstig, aabnede han een Gang om Ugen sit Huus for hele Universitetet og forstod da som Vert at give disse Sammenkomster et Indhold, der havde meget mere end øieblikkelig Nydelse i Følge.

1850 gjorde han en Reise til Norge og Danmark for at bruge Rigsarchivet hist og Geheimearchivet her. 1852 gjorde han atter en videnskabelig Reise til Frankrig og Tydskland, og var i Paris den første Svensker, som fik Adgang til Udenrigsministeriets Archiv. 1855 valgtes han til Medlem af »Kgl. Vitterhets-, Historie- och Antikvitets-Akademien«, 1858 til Medlem af Kongl. Vetenskaps-Akademien samt af det kgl. Oldskriftselskab i Kjøbenhavn. 1859 valgtes han til „en af de Aderton" i Svenska Akademien. 1860 var han Promotor i det philosophiske Facultet i Upsala. 1862 gjorde han atter en Reise over Danmark til Tydskland, deels for sin Sundheds Skyld, deels for at deeltage i de tydske Historikeres Møder. Ridder af Nordstjernen blev han 1858.

I elleve Aar havde hans Pen hvilet. 1848 udgav han en latinsk Afhandling om Carl XII's Bestræbelser for at vinde Fred efter Slaget ved Pultava. Det samme Emne har han senere (1857) udført videre og med større Ombu i sit bekjendte og fortjenstlige Værk: »Om fredsunderhandlingarne i åren 1709—1718. Ett bidrag till Carl XII.s historia«. 1852 udgav han: »Om qvinnans ställning till samhället under olika tidehvarf;« 1853: »Personalier öfver H. K. H. Frans Gustaf Oskar, Hertug af Upland«, hans tidlig afdøde og smertelig savnede Elev; 1856: »Om Statshvälfningen i Sverige under K. Carl XI.s regering« (indført i „Nordisk Universitets Tidsskrift); 1857: »Om Svenska Statsförvaltningens förandrade skick under K. Carl XI« (ↄ: den Tale, med hvilken han holdt sin Indtrædelse i »Vitterhets-, Historie- og Antikvitets-Akademien«); og 1860: »Om 1680 års riksdag« (et Program ved Magisterpromotionen). — Men hans Hovedværk er: »Sveriges Historia under Konungarne af Pfaltziska huset« (I. og II., Stholm. 1855—56; paa Tydsk udgivet i Heerens og Ukerts Samling af europæiske Staters Historie som „Geschichte Schwedens. Vierter Band"). — Geijer begyndte paa »Svenska Folkets Historia«, et Mønsterværk i nordisk Historieskrivning, men naaede i tre Bind desværre ikke længere end til 1654, da Dronning Christina nedlagde Kronen. Hans Arbeide paatog Carlson sig at fortsætte, men har desværre endnu kun givet os to Bind, det første omfattende Carl X's Regjering, det andet Carl XI's indtil Fredslutningen 1679. Naar man har sagt, at „han paa en værdig Maade er traadt i sin Forgængers og Læremesters Fodspor", og der herved naturligviis tillige er tænkt paa den Selvstændighed og Uafhængighed af Læreren, uden hvilken intet „Jeg" kunde fremtræde „paa en værdig Maade"; da er der i denne Dom, mene vi, ydet ham Alt, og vi have Intet at tilføie — uden et lige saa varmt som beskedent Ønske om Arbeidets Fortsættelse og Afslutning. Vi mene ogsaa at vide, at 3die Bind, der skal føre Sverigs Historie til Carl XI's Død (1697), i det Væsentlige turde være færdigt fra Forfatterens Haand; men der er rigtignok meget langt tilbage endda. At Fremstillingen er saadan, som den sømmer sig for „en af de Aderton", er vel hans mindste Fortjeneste; den varme Fædrelandskjærlighed, parret med en levende Billigheds- og Retfærdighedsfølelse, burde man vistnok kunne forudsætte hos enhver nordisk Historieskriver, men finder sig dog nu og da skuffet, og maa derfor lige udtrykkelig minde om, at her i det mindste bliver man ikke skuffet; det utrættelige, grundige Kildestudium belyser tidligere Misforstaaelser og gjendriver tidligere Vildfarelser og stræber idetmindste trolig, med Sandheden som høieste Lov, at sætte Tider, Begivenheder og Personer i det rette Lys. Derfor har han i flere Sommerferier boet paa Sjøberg, gaaer saa om Morgenen med Dampskibet til Stockholm, gjennempløier i Formiddagstimerne den ene af Rigsarchivets tykke Protokoller efter den anden, og hjemvender om Eftermiddagen som den flittige Arbeidsbi med nyt Stof til ny Honning, med Sindet forfrisket af den deilige Tour, der vedbliver at være ny, ihvor tidt den end gjøres, med Lungerne fyldte af Søluft og Bjergluft.

Ved det første almindelige svenske Lærermøde (1849) var han »ordförande« i Afdelingen for »elementarläroverket«; i de følgende Lærermøder (1851 og 1854) var han Mødernes fælles »ordförande« (Formand). Paa Rigsdagen 1850—51 mødte han som Rigsdagsmand for Upsala Universitet, ligeledes paa Rigsdagene 1853—54, 1856—58, 1859—60 og paa den, som sidder endnu (1862—63). Paa sin tydske Reise (1852) søgte han at vinde Kjendskab til Universiteter og Skoler og besøgte navnlig Universiteterne i Bonn, Heidelberg og Berlin. Paa Rigsdagen 1853 deeltog han som Medlem af det nedsatte Udvalg i Udarbeidelsen af den nye Brændevinslovgivning, men selv gjorde han Forslag om Oprettelsen af et statistisk Centralbureau, og indsattes 1854 i Comiteen, som maatte udarbeide Plan og Forslag til et saadant. Paa Rigsdagen 1856 var han Medlem af »statsutskottet« samt af det sammensatte Utskott (Udvalg), der udarbeidede det Forslag til en ny Lov for Folkeskolerne, som siden blev stadfæstet. Endvidere indgav han adskillige Forslag om »Elementarläroverkens« Organisation samt om Lønningen for de Lærere, som ere ansatte ved dem, hvilke Forslag Rigets Stænder siden lagde til Grund for sine Beslutninger. 1858 indsattes han som Medlem i Comiteen for »Styrelseverkens« (Forvaltningens) Organisation, men maatte paa Grund af Svagelighed frabede sig dette Tillidshverv. Han havde under sine tidligere Comiteearbeider hverken undt sig Ro Nat eller Dag, men i den Grad overanstrengt sig, at han nødvendig maatte have et Øieblikshvile. Hvorimod han i Slutningen af samme Aar var Ordførende for den Comitee, som var nedsat for at gjennemgaae den kgl. Forordning af 14de August 1856 om Rigets Elementarskoler, samt for at udarbeide en ny Læseplan for disse Skoler. Paa Rigsdagene 1859 og 1862 var han atter Medlem af „Statsutskottet" og greb paa mange andre Maader ind i de foreliggende Forhandlinger.

Den 1ste August 1863 fratraadte Thyselius som Ecclesiastikminister for at overtage Landshøvdingedømmet i Kronobergs Len. Han var en brav Mand, en kundskabsrig Lovkyndig og en dygtig Forretningsmand, men til Kirke- og Skoleminister duede han egentlig ikke, da han savnede Interesse for det Slags Sager, havde derfor ingen selvstændig Anskuelse at støtte sig til, ingen indenfra modnet Erfaring og ingen Fasthed. Det skal derfor dog ingenlunde negtes, at der jo i al hans Vakkelvornhed spores en vis gemytlig Humanitet, en vis Tendents til Frisind. Samme Dag udnævntes Carlson til hans Eftermand. Undertegnede var just hinsides Sundet, da Efterretningen om hans Udnævnelse var ganske ny, og blev saaledes Vidne til den friske, almindelige Glæde hos alle Frihedens og Fremskridtets Venner. »Der fanns ingen bättre man i hela Sverige!« forsikkrede mere end een alvorlig Mand; »han måste åtminstone vare okänd ännu,« føiede den større Betænksomhed til; og vi troe og haabe, at Glæden var fuldt berettiget, og at den skal godtgjøre sig som saadan. Af hans Rigsdagsvirksomhed vil man have seet, at han i det politiske Liv særlig har beskæftiget sig med den offentlige Underviisning, og i denne Retning venter man en fortsat heldig og kraftig Virksomhed af ham. Den kirkelige Frihed har vistnok ogsaa Grund til at vente sig det Bedste af ham. Han har i saamange Aar syslet med Reformkongen, Carl XI, hvem Sverig i mangt og meget skylder sin nærværende Samfundsorden; han elsker denne Reformkonge, om hvis Minde han ærlig har stræbt at frede; og — han elsker Carl XV, der synes at have baade Kraft og Mod til at ville blive en ny Reformkonge efter Tidens ændrede Behov, altsaa mildere, billigere, hensynsfuldere, men derfor ikke mindre kjæk eller kraftig. Han er en varm og fuldkommen oprigtig Ven af den af hans Konge foreslaaede Rigsdagsreform, ja, der gives dem, som ville paastaae, at han ikke er aldeles fremmed for dens Udarbeidelse. Selv var han neppe utilbøielig til at gaae endnu en heel Deel videre end Rigsdagsreformen, ja for sin egen Person vilde han vel neppe gyse tilbage, det være nu enten for en norsk eller en dansk Forfatning; men desuagtet er han sindig og erfaren nok til at vide, at under mange Forhold er „det Bedre" netop „det Godes" værste og farligste Fjende. Han er en kundskabsrig Mand, men han er ogsaa en practisk Mand, og han har aldrig skyet Arbeidet, der desuden gaaer let for ham, og vil gaae bestandig lettere, alt som Erfaringen og Øvelsen voxer. Han er personlig knyttet til Danmark, ikke blot ved løse og luftige Theorier, men ved den klare Erkjendelse af Nordens Fællesskab i Fremtids Vee og Vel, ved personlige Bekjendtskabs- og Venskabsforhold og ved mange kjære Minder, der tidt træde kraftig og livlig frem ved hans huuslige Arne. Han er knyttet til hele Norden, og hele Norden byder ham derfor trøstigt Velkommen i hans Konges Raad og hans Lands Styrelse.

7. 4. 11.

Det russiske Pantserbatteri „Pervenitz".

Det samme engelske Fabrik, Thames Ironworks, som har frembragt de to smukke, hurtige og lette Jernkrigsskonnerter „Absalon" og „Esbern Snare", der i denne Tid flagre omkring i de danske Farvande, har ogsaa bygget den klodsede, tunge Klump, Pantserfregatten „Pervenitz", af hvilken vi idag levere en Tegning. Den Overgang, i hvilken Krigsflaaderne nu alt i flere Aar have befundet sig, har fremkaldt en stor Mængde forskjellige Former, i hvilke de nye Principer finde et mere eller mindre stærkt fremtrædende Udtryk; nogle af dem tage sig ret godt ud, ja synes endogsaa smukke, naar man først har forsonet sig med de overordentlige Forandringer, men de fleste ere nogle løierlige Kasser, til hvilke Øiet ikke ret vil vænne sig — dog er neppe noget af de nye Pantserbatterier styggere end „Pervenitz". Det afstumpede Skrog med de runde Ender, i hvilke Kanonportene og Klydsene skinne som Djævelsøine; de foroven indfaldende Sider, der ere stillede skraat for at bringe Projectilerne til at prelle af uden at trænge igjennem; de tilbagefaldende Stævne; de fremstaaende Vædderhorn, af hvilke der er eet i hver Ende; de lave Reisninger og ueensartede Toppe: alt Dette virker kun saare lidt til Forskjønnelse og til at glæde Øiet. See engang paa den lette Lodsbaad ved Siden af, eller paa de andre Skibe, hvor de stikke af imod Uhyret; end mere var det Tilfældet paa Thames Ironworks, hvor det laa ved Siden af den nye engelske Pantserfregat „Minotaur", der, uagtet sine uhyre Dimensioner, dog er formet som det smukkeste Krigsskib. Det er sandt, at et Krigsskib med eet lukket Batteri gjør Fordring paa Navnet „Fregat", og som saadan er „Pervenitz" altsaa en Fregat; men med denne Benævnelse, der skal have sin Oprindelse fra Fregatfuglen, har man dog stedse tænkt sig noget let og hurtigt, et mindre Krigsskib, en Deel af den lette Escadre, med tre fuldt taklede Master, og saadanne Fregatter som „Pervenitz" ere noget ganske Andet, end Juuls eller Nelsons Fregatter vare i sin Tid.

„Pervenitz" er 220 Fod langt i Skroget, 53 Fod bredt og stikker 14 Fod i Vandet; det har en Drægtighed af 3000 Tons, og da Maskinen kun er paa 300 Hestes Kraft (den burde vistnok være paa 600) kan det ikke gjøre nogen stor Fart. Seiladsen hindres desuden ved de to omtalte Vædderhorn, og Skibets Form, det ringe Dybgaaende i Forening med det høie Skrog og de indfaldende Sider, ville vistnok gjøre det meget uroligt i Søen. Det armeres med 28 Stkr. 60pundige Kanoner paa det lukkede Batteri, og to dreiende 100pundige riflede Kanoner paa det aabne Dæk. Hele Skroget over Vandet bliver klædt med Pantserplader af 4½ Tommes Tykkelse, lagt paa et Lag Teaktømmer, 9 Tommer tykt.

Den 18de Mai sattes „Pervenitz" i Vandet, og allerede i Begyndelsen af August blev det, skjøndt endnu ikke færdigt, afhentet af den store russiske Skruefregat „General-Admiral", der medtog de Pantserplader m. m., som ikke vare blevne anbragte. Den 13de August passerede begge Skibene Kjøbenhavn og gjorde et kort Ophold paa Rheden, nu ere de formodentlig alt hjemme i Kronstadt. Det skal endnu bemærkes, at Batteriet er bygget efter russiske Tegninger, ikke efter engelske, og at de Principer, som ere de fremherskende i dette Skib, havde et meget bedre Lov paa sig, dengang Tegningerne forfattedes, end de have nu.

τ.

Nilens Udspring.

Det er nu hævet over enhver Tvivl, at det nittende Aarhundrede har løst et Problem, som allerede tiltrak sig Oldtidens Forfatteres Opmærksomhed, og for hvilket saamange modige Reisende i Videnskabens Tjeneste have opoffret deres Liv. Med rundelig Understøttelse af det kongelige geographiske Selskab i London er det lykkedes Capitainerne Speke og Grant efter flere forgjeves anstillede Forsøg at trænge frem til Nilens hidtil ubekjendte Kilder, og vi antage, at en kortfattet Skildring af deres Reise, efter „Mittheilungen aus dem Gesammtgebiete der Geographie" af Dr. Petermann, og af Capitainerne Spekes og Grants egne Foredrag i det ovennævnte geographiske Selskab, ikke vil være uden Interesse for denne Tidendes Læsere.

Capitain Speke foretog allerede i Aaret 1858 en Reise for at trænge frem til Nilens Kilder, og det i 1862 og 1863 fornyede Forsøg har godtgjort, at den Flod, som han alt tidligere havde seet udflyde fra Victoria-Nyanza, er identisk med den forbi Gondokoro flydende Hovedarm af Bahr-el-abiad. Rigtignok kunde Speke ikke følge den 450 engelske Fod brede Flod, som han saae bane sig Vei ved Søens nordlige Bredder, i alle dens Bugtninger, men paa en Strækning af to Bredegrader berørte han den gjentagne Gange, og fjernede sig kun lidt fra den. Først da han havde overskredet den ved Karumavandfaldet, maatte han forlade den, og stødte over een Bredegrad nordligere paa Gondokoro, der her kom fra Sydvest.

Arabiske Kjøbmænd, der nøie kjendte Nyanza, forsikkrede allerede Speke paa hans første Reise, at Søen dannede Kilden til en stor Flod, dog kjendte de ikke dens Navn, skjøndt de af de under Linien levende Indfødte havde hørt dunkle Efterretninger om europæiske Elfenbeenshandlere, der havde beseilet Nilen i Fartøier til 5° N. B. Paa samme Maade havde de ogsaa erfaret, at ved Nilens Stigen og Strømmens som Følge heraf tiltagende Heftighed hele Øer dreve ned ad Floden, saaledes som det virkelig ogsaa er Tilfældet; disse Øer bestaae ikke af Jord og Steen, men af sammenslyngede Trærødder, Siv og Græs, undertiden med derpaa opførte Hytter. De beskreve tillige den mellem Nilen og Asua beliggende Landstrækning som en Ø, og paa samme Maade skildrede de det Territorium, der danner det forhenværende Rige Kittara, som en Ø, da det næsten fuldstændigt indesluttes af Kitangule, Luta Nzige, Nilen og Nyanza. Ingen af disse Kjøbmænd havde dog overskredet den første nordlige Bredegrad, og Ingen havde det mindste Begreb om Geographi. De hørte, hvad de Indfødte fortalte, men kunde ikke forstaae dem fuldstændigt.

Fra Kareh slog Speke i Aaret 1862 ind paa en ny Vei, om hvilken han ifølge Elfenbeenhandlernes Udsagn antog, at den vilde føre ham til en Arm af Nyanzasøen mod Vest og til Karagwes Sydgrændse. Istedetfor en Arm af den store Sø fandt han en ny Sø, Luero-lo-Urigi, der, efter alle Mærker, i fordums Dage maa have indeholdt en betydelig Vandmasse, men som nu staaer i Begreb med at udtørres. Den begynder i Urundi, omgiver i Form af en Bjergdal Karagwe mod Syd og Øst, og flyder derpaa gjennem Kitangulefloden ud i Nyanza, dog ikke med tilstrækkelig Vandmængde til at øve nogen mærkelig Indflydelse paa Nyanzabækkenets Indhold. Dette erholder derimod en betydelig Vandtilførsel fra de Vest og Syd for Karagwe liggende Egne gjennem Kitangule, der ikke blot optager Luero-lo-Urigi, men ogsaa det overflødige Vand fra en Mængde Smaasøer. Alle disse Søer ere, dog, i Sammenligning med den store Victoria-Nyanza, kun at betragte som Vandpytter; men efterat have erholdt disse Tilflod er Kitangule en herlig Strøm, der skærer sig dybt ind som en kæmpemæssig Kanal, 240 engelske Fod bred og med en Strømning af een Miil i Timen. Hvorledes dannes disse Søer? Hvor kommer dette Vand fra? ere Spørgsmaal, som strax frembyde sig. Dermed forholder det sig paa følgende Maade: De den nordlige Side af Tanganyikasøen omgivende Bjerge, mellem hvilke de ligge, ere udsatte for Regnzonens Indflydelse, hvor det, ifølge Spekes Jagttagelser i Aaret 1862 i ikke mindre end 238 Dage regnede stærkere eller svagere.

Paa denne Expedition fik Speke første Gang i Mashonde, som ligger i Uganda, Øie paa Victoriasøen. Søfolkene i dette Land beseile den i sydlig Retning til Ukereweøerne ved Søens sydlige Ende, og i østlig Retning til det Punkt, hvor Nilen i det nordøstlige Hjørne udtræder af Victoriasøen; her seile de gjennem et Stræde ind i en anden Sø, for at hente Salt. Det er muligviis den af en anden berømt Reisende, Dr. Krapf, omtalte Baringa, som han paa Grund af de Indfødtes Udsagn kalder en Saltsø, efter al Sandsynlighed fordi den omslutter saltholdige Øer. Dr. Krapf beretter ogsaa om Floder, der komme nedad Keniabjerget og udgyde sig i Nilen. Hvis dette er rigtigt, maa det være Bifloder af Baringa, hvis Vande gjennem Asua udgyde sig i Nilen; thi hele den paa den østlige Side af Victoria-Nyanzasøen beliggende Egn er, ifølge de arabiske Elfenbeenhandleres Udsagn, en lang, bølgeformet Landstrækning, der kun er gjennemfuret af Regnleier (nullahs).

Fra Mashonde strækker sig i nordlig Retning langs Nyanzas Kyst, lige til den under Æquator liggende Katongadal, et yndigt Land, dannet af Sandsteenshøie og gjennemskaaret af smaa Bække, der fyldes af den evindelige Regn. Det er fuldstændigt bevoxet med kæmpemæssigt Græs, undtagen hvor de talrige Landsbyboere have dyrket Jorden, og i Deltaerne, hvor mægtige Træer, høie og lige som Australiens Gummitræer, beherske Egnen. Hinsides Æquator beholder Landet i det Hele taget den samme Charakteer; Landskabets Skjønhed tiltager kun, og Strømmenes Retning forandrer sig tillige, saaledes som det f. Ex. er Tilfældet med Mworango, en mægtig Flod, der skal have sit Udspring i denne Sø, og, flydende mod Nord, forener sig med Nilen i Kongeriget Unyoro, hvor den antager Navnet Kafu. I nogen Afstand følger en anden Strøm, Laajere, dens Exempel, og endnu længer borte træder, fem Mile nordfor Æquator, Nilens Hovedarm ud af Nyanzasøen; den flyder ned fra tolv Fod høie, vulkanske Klipper, som baade de Indfødte og Araberne slet og ret give Navn af „Stenene". Herfra gjennemskærer Floden en Række Sandsteenshøie, der strække sig ned i Usoga, og strømmer mod Nord med en Bjergstrøms hele Skjønhed, indtil den er kommen over de ikke meget vidtstrakte Høie. Derpaa slynger den sig gjennem et langt Sletteland, mere lig en Sø end en Flod, optager i Unyoro Kafu og Laajere og vedbliver at være seilbar indtil Karuma-Vandfaldene i Chopi, hvor den, paa Grund af Landets pludselige Skraanen mod Vest atter med voldsom Hurtighed følger denne Retning. I henved femten Miles Afstand fra dette Punkt skal Lille Luta Nzige, der kommer nordlig fra Tanganyikabjergene og omslutter Saltsøen, ifølge et almindeligt Sagn forene sig med Nilen; en Krig spærrede de Reisende Veien derhen, og først i Madilandet, nordlig for Karumafaldet, kom de atter til Floden. Den sydlige Deel af dens Løb gjennem Madilandet, sandsynligviis til Lille Luta Nzige, er rolig, den nordlige er derimod en rivende Strøm, der strækker sig ned til den seilbare Nil, det vil sige, til det Punkt hvor Nilen ved Høivande uafbrudt er seilbar, og her optager den Asua, som i Regntiden er en betydelig Biflod, men som ved Lavvande kan gjennemvades. En enkelt Arm af Nilen fik de Reisende ikke Leilighed til at undersøge, men da de paa Tilbagereisen mødte en engelsk Videnskabsmand, Baker, og underrettede ham derom, paatog han sig dette Hverv, saa at man har Grund til at haabe, at hans Beretninger næste Aar ville fuldstændiggjøre Capitain Grants Meddelelser. Han fremhæver et Møde med tre engelske Damer som en høist mærkelig Begivenhed; de beseilede Nilen for at udvide deres geographiske Kundskaber, og uagtet Capitainen indstændigt fraraadede dem at reise videre, vilde de dog ikke lytte til hans Ord, og om deres videre Skjebne har han ikke erfaret Noget.

Medens de mod Nord boende Stammer i Almindelighed viste sig fjendtligtsindede mod de Reisende, dvæler Capitain Grant med Forkjærlighed ved den velvillige Modtagelse, han fandt hos Kongen af Uganda. Om sin første Audients hos denne Monarch fortæller han, at Negerkongen sad udenfor Paladset paa en smuk Throne af Bronze, omgiven af sine Hofmænd. For at beskytte sig mod den brændende Solhede slog Capitain Grant sin Paraply op, til stor Forbauselse for de Indfødte. Efterat Kongen og hans Gjester en Stund havde betragtet hverandre uden at mæle et eneste Ord, spurgte Hans Majestæt: „Har Du seet mig?" Capitainen, der trak sit Uhr op af Lommen og erfarede, at han havde nydt denne Glæde i en halv Time, besvarede dette Spørgsmaal bekræftende; nu trak Kongen sig tilbage til Paladset og opfordrede sine Gjester til at følge sig; her gjentog det samme Optrin sig, kun med den Forskjel, at Kongen ikke mere sad mellem sine Hofmænd, men mellem sine Hustruer — to eller tre hundrede i Tallet. Den følgende Dag blev der afholdt en Jagt til Gjesternes Ære; men her opstod nogle ceremonielle Vanskeligheder, da Kongen ønskede, at Englænderne skulde gaae forrest, medens Capitain Speke ikke vilde tilsidesætte Hensynet til den kongelige Værdighed i den Grad, at han gik foran Kongen. Kongen befandt sig i en ubehagelig Stilling, da Capitainen, hvis hans Ønske opfyldtes, vilde befinde sig i altfor stor Nærhed af Hans Majestæts Gemalinder. Englænderen satte dog sin Villie igjennem, og hvis Kongen har ladet sig lede af Skinsyge, synes han virkelig at have havt nogen Grund dertil, thi Capitain Speke beretter, „at han erfarede, at han havde faaet den bedste Plads i Toget, og at Gemalinderne vare saa elskværdige, som det blot var muligt."

Blandt de forskjellige Stater i det Indre af Afrika skal Uganda, der ikke bør nævnes uden med Begeistring, være den frugtbareste. Den er Mellemafrikas Have, og da den stedse bliver vandet af utallige Strømme, er dens tropiske Yppighed vidunderlig; Alt, hvad der plantes, groer. Bønner, Sukkerrør, Tomater, Kaffe, Tobak og Dadler findes i Overflødighed, og skjøndt Kongen er haardhjertet, grusom og despotisk, elsker Befolkningen dog sit Fædreland, da selv den mindste Plet Jord forsyner en Familie med rigelig Føde og den herligste Vin. Lige fra Gondokorokysten og langs hele Nilen findes kun en eneste Negerrace, og det er umuligt at skille den ene Stamme fra den anden. De have ingen Love, men Sultanerne og deres Befalingsmænd straffe de begaaede Forbrydelser efter bedste Evne. Forbryderne spiddes, miste Hovedet, pines paa forskjellige Maader, stilles i Gabestokken, eller mulcteres. Den største Elephanthjord, som de Reisende fik Øie paa, henved 200 Stykker, saae de i Unyoro, hvor den græssede og morede sig, ligesom Køer paa en Mark. Blandt andre Dyr bemærkede de Løver, Leoparder, Zebraer, Giraffer, Bøfler, Antiloper, Harer og Agerhøns.

Fra hele Mellemafrika sendes Elfenbenet til Zanzibar, hvorfra der aarlig udføres en halv Million Pund, til Værdi af henved en Million Rigsdaler. En anden mærkelig Handelsartikel, der udføres fra samme Sted, er Muslingskaller, der benyttes som Skillemynt paa hele Afrikas Vestkyst; denne Artikel anslaaes til at indbringe over en halv Million Rigsdaler. Men Zanzibar er uheldigviis bekjendt for at udføre en Artikel af en skammelig Beskaffenhed. Slavehandlen føres herfra i en forfærdelig Udstrækning. Tyve til fem og tyve Tusinde ulykkelige Skabninger af forskjelligt Kjøn, og hvoraf de fleste ere Børn, bringes aarlig hertil fra det Indre af Afrika for at sælges ved offentlig Auction paa Slavemarkedet. Gjennemsnitsprisen er tyve Rigsdaler for en Dreng eller en Pige, og fyrretyve Rigsdaler for en Voxen.

Slavernes Værdi i det Indre af Landet, hvor de komme fra, er naturligviis langt ringere, da Transportomkostningerne ere betydelige og Dødeligheden meget stor. Forrige Aar kunde man med Lethed inde i Landet kjøbe ti Slaver for en Bøffel, der omtrent har en Værdi af ti Rigsdaler, saa at menneskelige Væsener af en forstandig og flittig Race virkelig solgtes for en Rigsdaler Stykket. Mange komme saa langt borte fra (thi da Befolkningen aftager i de Kysten nærmest liggende Districter, maae Slavejægerne hvert Aar søge dybere og dybere

Det russiske Pantserbatteri „Pervenitz“.

ind i Landet), at deres Reise til Kysten optager tre til sex Maaneder. De med Slaver fragtede Baades Ankomst er det ynkeligste Syn, man kan forestille sig. Man beregner, at for hver Slave, der kommer levende til Zanzibar, dør tre paa Reisen, og naar man betænker, at der aarlig udføres fra ti til femten Tusind Slaver fra Østkysten af Afrika til den arabiske Kyst og den persiske Havbugt, ikke at tale om de til Cuba og de franske Colonier afskibede, kan man nogenlunde danne sig en Forestilling om den Elendighed og den Dødelighed, som denne nederdrægtige Handel er Aarsag til.

General Bazaines Indtog i Mexico.

Strax efter Pueblas Indtagelse affendte General Forey et Corps af Hæren, under General Bazaines Befaling, for at besætte Adgangene til Mexico og forberede et Angreb, hvis det skulde behøves.

Nilens Udspring i Karagwe, med Toppene af Maanebjergene i Baggrunden.

Franskmændenes Indtog i Mexico under General Bazaine, d. 7de Juni 1863.

Men Bazaine slap for at gaae til den Yderlighed; thi Juarez indsaae hvor unyttigt ethvert Forsøg paa at holde Hovedstaden vilde være, ligeoverfor en seirrig Armee, efterat Puebla var falden og Comonforts Hær tilintetgjort; han foretrak derfor at gaae dybere ind i Landet med de sextusinde Mand, han havde tilbage, og overlod Indbyggerne selv at raade, hvilket, som bekjendt, faldt saaledes ud, at de overgave Byen til Franskmændene. Lykkelige over at see en Ende paa Krigen, ilede de i store Flokke General Bazaine imøde, og bade ham drage ind og besætte deres Stad, idet de paa alle mulige Maader yttrede deres Glæde over at undgaae en Beleiring, som de i høi Grad havde frygtet.

General Bazaine besluttede strax at modtage Indbydelsen, satte sig i Spidsen for sine Tropper og førte dem ind i Byen. Det her givne Billede fremstiller Toget, som det bevægede sig gjennem Storgaden; efter Generalen følger hans Stab og et Compagni Zouaver, bag dem sees Corpset selv. En stor Mængde Folk er strømmet sammen, for at byde Franskmændene Velkommen: Indianere og Mestizer, Mexicaner af spansk Blod og Kvinder af alle Farver trænge sig frem, for at betragte de Fremmede; oppe fra de aristokratiske Balconer viftes med Tørklæder og nedkastes Blomster. At dømme efter disse Glædesudbrud skulde man snarere troe, at Modtagelsen gjaldt Landets egen Hær, som vendte hjem med Seir, end et fremmedt Troppecorps, der har vundet Nabobyen med Sværd, og nu drager ind som Besætning. — „Alle ere de glade og fornøiede“ — efter de franske Beretninger. Dog ikke Alle, thi Franskmændene bemærkede med Forbauselse, at en stor Deel af den laveste Almue, en Afart af de spanske gitanos eller Zigeunere, der lever under fri Himmel, som Spurvene paa Marken, viste en paafaldende Ligegyldighed, og teede sig som om intet Usædvanligt gik for sig, efter dette Folkefærds Vane.

Keiserens Ordonnantsofficer, Marquien af Galliffet, der blev haardt saaret under Pueblas Beleiring, har efter General Foreys Befaling, tilligemed andre Trophæer, overbragt sin Souverain et Par rigt ciselerede Sølvnøgler: Nøglerne til Mexicos Hovedstad. —

Ugens Politik.

Den 20de August 1863.

En Correspondent til »Times« meddeler, at Prinds Oscar under sit Ophold i Wien skal have erklæret Grev Rechberg, at hvis Tydskland sendte Executionstropper til Holsten, vilde et svensk Hjelpecorps rykke ind i Slesvig. Forholder det sig rigtigt med denne Udtalelse, saa bekræfter den kun Lord Palmerstons med saamegen Sikkerhed i Parlamentet afgivne Erklæring: at hvis Tydskland udførte sine Trudsler mod Danmark, vilde dette Rige ikke komme til at staae alene i Kampen. Dette Tilsagn bestyrker kun endnu mere vor Paastand om, at den politiske Situation er gunstigere end nogensinde, langt gunstigere end man kunde have gjort sig Haab om, at den vilde blive, til at foretage det afgjørende Skridt, der skal bringe os ud af de Vanskeligheder, som nu i saa lang Tid have øvet en lammende Indflydelse paa hele vor Udvikling. Om vor Regjering har været fremsynet nok til at see, at Stillingen vilde blive saaledes, som den nu aabenbarer sig, om den endog med fuldendt Statsmandsdygtighed har bidraget til at fremkalde den, eller om den kun har havt Held med sig under dens tilsyneladende saa langvarige Vaklen, er af mindre Betydning, naar den kun forstaaer at benytte det nærværende Øieblik. Og hvad der skal gjøres i dette saa beleilige Øieblik, derom kan der ikke være nogen Tvivl. Vi bør benytte den af vore Modstandere i den slesvigske Stænderforsamling begaaede Feil til vor Fordeel og formaae Slesvig til at indtage den Plads, der ved den danske Forfatnings Vedtagelse blev holdt aaben for det. Man skal gjøre, hvad vore Modstandere have beregnet, at vi ikke have Mod til. Det er usandsynligt, at Schleswig-Holsteinerne, der anføres med stor Kløgt, kun have givet efter for et Øieblikś onde Lune, da de sprængte den slesvigske Stænderforsamling; deres Plan har sikkert været langt dybere, de have havt isinde at berede Regjeringen constitutionelle Vanskeligheder og umuliggjøre de forestaaende Rigsraadsvalg. I dette Øiemed have de ikke betænkt sig paa at sætte en stor Indsats paa eet Kort idet de sikkert have beregnet, at den danske Regjering vilde savne Mod til at betragte den af dem selv saa mishandlede slesvigske Forfatningslov som tilintetgjort og foretage de fornødne Skridt for at tilveiebringe en ny Forfatning. Men denne Forfatning maa fremkomme saaledes, at den tilfredsstiller saavel Indlandet, som de mod Danmark venskabeligsindede Magter, og den første Fordring er derfor, at den ikke octroyeres, men at den fremgaaer ifølge en Overeenskomst med Slesvigerne selv. Derfor slutte vi os ubetinget til „Fædrelandet", der foreslaaer, at et Grundlovsforslag efter foregaaende Aftale med de politiske Ledere i Rigsraadet, Rigsdagen og i den slesvigske Stænderforsamling forelægges en constituerende Forsamling, indkaldt efter Valgloven af 7de Juli 1848, og i hvilken et tilbørligt Antal kongevalgte Deputerede, overeensstemmende med hvad der fandt Sted ved den danske Grundlovs Vedtagelse, fik Sæde. En af Ministeriet foreslaaet Forfatning, med hvilken Slesvigerne erklærede sig tilfredse, vilde have stor Udsigt til at blive vedtagen baade af Rigsraadet og af Rigsdagen, der, saaledes som „Fædrelandet" meget rigtigt bemærker, „ikke vilde tage det Ansvar paa sig, at forhindre en endelig Ordning af Danmarks Riges Forfatningsforhold, naar Visheden om, at den kunde gjennemføres i Slesvig og knytte denne Landsdeel uopløselig til Kongeriget, forud var given." Ønsket om en saadan Afgjørelse er saa levende, at den offentlige Mening med uimodstaaelig Magt vilde fremtvinge et heldigt Resultat. Under Udarbeidelsen af et saadant Forfatningsudkast vilde Krügers, af Rigsraadet saa ukjærligt behandlede Forslag indeholde mange fortræffelige Momenter, medens det vilde være uvurdeerligt som et Fingerpeg med Hensyn til de særlige Institutioner, som Slesvigerne ifølge Kongens gjentagne Tilsagn skulle bevare. Det synes endog, som om Heelstatsmændene, baade her og i Holsten, med frelst Samvittighed kunne understøtte disse Bestræbelser. Deres fornemste Ledere have gjentagne Gange høit og lydeligt erkjendt, at Forbundets Fordringer, der foranledigede Heelstatens Sprængning, savnede ethvert retsligt Grundlag og kun var et Overgreb af den Stærkere mod den Svagere, ja Herr v. Scheele har i et af ham udgivet Skrift erkjendt, at Heelstaten kun var istand til at føre et sundt Liv, naar Holsten udtraadte af det tydske Forbund. I dette Øieblik anstilles der Forsøg paa at reorganisere Forbundet, der kun kan gjennemføres med alle dets Medlemmers Samtykke. Medens Preussen suurmulende betragter disse Forsøg, ja endog, efter hvad man paastaaer, tænker paa at benytte sin Ret til at udtræde af Forbundet, vil Kongen af Danmark overeensstemmende med sit Løfte sikkert lade Holstenerne følge Tydsklands fremtidige Udvikling, hvis de ønske det. Ønske de det derimod ikke, vil Hans Majestæt neppe have Noget imod, at udtræde af et Forbund, hvis Medlemmer stedse ere optraadte saa fjendtligtsindede imod ham. At indlemme Holstenerne mod deres Ønske i det danske Rige, staaer derimod i den mest afgjørende Strid med hele Nutidens politiske Tænkemaade, og Heelstatsmændenes Opgave maa altsaa, efterat en frisindet Forfatning for Danmark-Slesvig er vedtagen, gaae ud paa at fremkalde Ønsket om en Tilslutning fra Holstenernes Side. Formaae de det ikke, bør idetmindste de danske Heelstatsmænd bekjende, at det Maal, de eftertragte, er en Umulighed, og i Opnaaelsen af en virkelig Eiderstat søge Trøst, fordi Heelstaten kun viser sig at være et Drømmebillede.

— To vigtige Begivenheder have i denne Uge endog bortledet Opmærksomheden fra det sørgelige polske Spørgsmaal, vi mene den tydske Congres, som i dette Øieblik er forsamlet i Frankfurt ifølge den østerrigske Keisers Indbydelse, og den af de mexicanske Notabler til Erkehertug Maximilian tilbudte Keiserkrone. Det er en afgjort Sag, at Østerrig har været denne Uges Løve, siger en aandrig fransk Journalist. At Østerrig stiller sig i Spidsen for den liberale Bevægelse i Tydskland, er ikke den mindst uventede af de Forvandlinger, der have overrasket vor Tid. Denne Østerrigs nye Rolle er en naturlig Følge af den reformatoriske Energi, der har aabenbaret sig hos dette Riges Statsmænd, efter den alvorlige Lære, som de modtog under den for dem saa ulykkelige Krig i Italien. Keiser Franz Joseph opgav Absolutismen og indførte en constitutionel Regjeringsform i sine egne Stater, og denne Systemforandring forøgede hans Indflydelse i Tydskland. Den fornemste Repræsentant for den østerrigske Liberalisme er den samme v. Schmerling, som i 1849 var Rigsforstanderens Minister. Det er ham, der nu har udarbeidet Planen til Forbundets Reform. Det er et virkeligt Parlament, som Statsmanden fra 1849 nu vil aabne i Frankfurt, og det vil vise sig, om Tydskland skal opnaae den moralske og politiske Eenhed, som det saa længe har eftertragtet. Vil Keiseren af Østerrigs første Forsøg lykkes? For at troe det, maatte man ikke have noget Begreb om de Vanskeligheder, der optaarne sig paa hans Vei. Tydsklands Forbundspagt er organiseret saaledes, at det næsten synes umuligt at reorganisere den ad lovlig Vei. Den fordrer Eenstemmighed, „naar der handles om nye Forbundsloves Antagelse eller Ophævelse." Et enkelt Forbundsmedlems Modstand umuliggjør enhver lovlig Reform. I en slig Snevring har den politiske Uforstand i 1816 drevet den tydske Nation ind. Disse Despotismens dybsindige Theoretikere troede at sikkre deres Værks Bestaaen ved at indføre det ubetingede Veto i Forbundet. For at afskrække Reformatorerne toge de ikke i Betænkning at gjøre en Revolution nødvendig. I det nærværende Tilfælde er det høist sandsynligt, at Planen møder Modstand fra Preussens Side, og med det gaae endnu stedse flere Smaafyrster, uagtet dets Vasallers Antal er formindsket efter Hertugen af Sachsen-Koburgs Frafald. Det viser sig, at Kronprindsen af Preussens Reise til Gastein kun foretoges ifølge Dronningens Ønske for at fremkalde en Forsoning, og at Prindsen ikke skulde repræsentere sin Fader i Frankfurt. Men selv om det af Østerrig tagne Initiativ mislykkes, er dette Skridt dog af stor politisk Betydning. Dette af de tydske Keiseres Ætling sammenkaldte Fyrstemøde i Frankfurt vil sætte Nationalaanden i Bevægelse, medens Østerrigs Modstandere, der forkaste dets Plan, ville blive nødsagede til at møde for Folkets Domstol og selv fremkomme med Reformforslag. Hvilken Rolle vil Preussen spille? Dets uconstitutionelle Politik har alt bortstødt det liberale Parti, der pleiede at betragte Preussen som Eenhedsbevægelsens Leder. Fremlægger Preussen en mindre frisindet Plan end Østerrig, saa bryder det fuldstændigt med de liberale Anskuelser og opgiver enhver Tanke om Overherredømmet. Men hvorledes skulde det kunne være liberalt i sin Forbundspolitik, naar det forbliver feudalt, reactionairt og en blind Forfægter af det kongelige Prærogativ i sin indre Politik? Ved at foreslaae mindre end Østerrig, lider Preussen et afgjort Nederlag i den offentlige Mening; ved at give mere, fordømmer det den Politik, det selv har fulgt i de sidste to Aar. Foretager det Intet, begaaer det Selvmord. I ethvert Tilfælde har Østerrig bemægtiget sig den mest fremragende Plads i den store Debat, der nu skal begynde, og har med kraftig Haand grebet ind i Tydsklands politiske Liv.

Medens Østerrig saaledes modigt har stillet sig i Spidsen for Bevægelsen i Tydskland, er et Medlem af den keiserlige Familie, Erkehertug Maximilian, bleven kaldet til at bestige den mexicanske Krone ved et Valg af Notabler. Dette Tilbud er ikke kommet uventet, og Spørgsmaalet dreier sig alene, om det er Resultatet af en politisk Transaction mellem Frankrig og Østerrig. Bladene i Wien paastaae det Modsatte, ja man gaaer endog saa vidt, at man fortæller, at der hersker Kulde mellem de to Keisere, fordi Tilbudet ikke er modtaget med større Begjerlighed i Wien. De østerrigske Blade have sikkert Ret i deres Paastand, da det ikke synes, som om Østerrig kan have nogen politisk Interesse i Amerika eller kan høste nogen Fordeel af, at et Medlem af Keiserhuset bestiger den mexicanske Throne. Om Erkehertug Maximilian vil modtage den, er endnu stedse tvivlsomt, uagtet man har paastaaet det Modsatte, medens man dog vil vide, at hans Svigerfader, Kong Leopold af Belgien, hvis Dygtighed er saa almindelig anerkjendt, har raadet ham dertil.

— Den Modsætning, som Østerrig, der bestræber sig for at lade hele Tydskland deeltage i sin Gjenfødelse, danner til Rusland, der forraader sin Svaghed ved den mod det vestlige Europa førte Notekrig og ved Polens barbariske Underkuelse, er høist paafaldende. Medens Østerrig har befæstet sin Magt ved at gjøre fælles Sag med England og Frankrig, indtager Rusland en isoleret Stilling, som Murawieffs Skjændselsgjerninger kun gjøre endnu sørgeligere. Den Glands, hvormed Czarerne stode omgivne efter Napoleons Fald, virkede skadeligt paa hele Europa, men især paa Tydskland. St. Petersborg beherskede Østerrig og Preussen paa Grund af deres Meddeelagtighed i Polens Deling, og ved snart at støtte sig til den ene, snart til den anden af disse Magter, ved at benytte sig af Smaastaternes Skinsyge optraadte det tilsyneladende som Mægler i Tydskland, som det i Virkeligheden lammede paa den skammeligste Maade. Den Plads, som Rusland havde anmasset sig i Europa under Alexander den Første og Nicolaus, fortjente det ingenlunde. Nu behøver kun Polen at modstaae sin Bødel og Østerrig at negte at dele Skylden for en slig Tingenes Tilstand, og Trolddommen er tilintetgjort. I et Skrift om det europæiske Spørgsmaal, „der med Urette kaldes det polske Spørgsmaal", minder Regnault om en gammel fransk Tradition, der nok kunde finde Anvendelse i vor Tid. Man kjender de Forbundsplaner, der beskæftigede den franske Kong Henrik den Fjerde og vare Gjenstand for denne saa daadlystne Mands høimodige Drømme. I disse Planer tildeelte Henrik den Fjerde Polen en Plads ved Siden af Frankrig, men han vilde saa godt som udelukke Rusland af sit Forbund. Grundene til denne Udelukkelse har Sully meddeelt Efterverdenen. „Jeg taler ikke om Moskowien eller Store-Rusland", siger han. „Disse store Lande høre ligesaa meget til Asien som til Europa, og man maa næsten betragte dem som en barbarisk Stat og sætte dem i Klasse med Tyrkiet. .... Hvis Ruslands Czar negter at indtræde i Forbundet, bør man behandle ham som Sultanen af Tyrkiet, fratage ham hans europæiske Besiddelser og trænge ham tilbage til Asien, hvor han, saalænge han lyster, kan føre sine evindelige Krige med Tyrkerne og Perserne, uden at vi bekymre os derom." Dette Henrik den Fjerdes Phantasibillede røber et vidunderligt Instinct. Den aandrige Konge indsaae, at Europa ikke trængte til Moskoviterne, og ved sin Optræden i Polen stadfæster Rusland Henrik den Fjerdes Dom. Det synes, som om de tre allierede Stormagter, naar den diplomatiske Discussion er sluttet, uden at have tilveiebragt et gunstigt Resultat, ville følge Henrik den Fjerdes Raad og ikke mere ændse Rusland. En Taushed, som Hoffet i St. Petersborg med Rette kan betragte som fjendtlig, vil blive bevaret, medens de tre Magter ville iagttage Begivenhedernes Gang og foreløbig indskrænke sig til at erklære Rusland i en moralsk Blokadetilstand. Den russiske Regjering vil dog neppe hurtigt kunne undertvinge sin heltemodige Modstander, thi Terrorismen er kun den Frygtsommes Vaaben, og Rusland vil ikke alene have den polske Insurrection at bekæmpe; det Øieblik vil snart komme, da Stormagterne, efter at have forværret Polens Stilling for en Stund ved deres diplomatiske Mellemkomst, ville af Billighedshensyn see sig nødsagede til ikke mere at betragte Polakkerne som Insurgenter, men anerkjende dem som en krigsførende Magt. Imidlertid maa Rusland være forberedt paa et Angreb, og dets Rustninger udtømme alt nu i den Grad dets Finantser, at „Moskows Avis", det gammel russiske Parties fanatiske Organ, bebuder, at Rusland ikke vil spilde sine Kræfter i Uvirksomhed, men at det selv vil være Angriber. De tre allierede Magter synes at ville lade det komme dertil og kun at ville rykke i Felten med den Tillid, som den stærkeste Coalition i Europa kan indgyde.

M.

I Verandaen.

Billeder af Livet i Australien.

(Af Bob.)

IV.

»Lost in the bush«.

(Slutning.)

Enkelte Dele af Landet ere langt vanskeligere at passere uden at fare vild, end andre. Til de første høre de bekjendte Dandenong ranges, der kunne sees fra Melbourne, samt The Whipstick scrub, en Strækning Land nærved Bendigo Guldminer, overvoxet med tæt Krat og Træer. Paa disse Steder ere Mange forulykkede: Guldgravere, der vilde skyde Gjenvei til en eller anden Mine i Nærheden, Kvægryttere, som havde Opsyn med en Flok Kvæg, saavelsom ridende Politibetjente i Udøvelsen af deres Pligter, skjøndt disse sidste mangen Gang hjelpe Andre ud af Forlegenheder. Ofte blive Politibetjente sendte ud for at opspore en eller anden Bandit, der er bleven seet drage en bestemt Vei — og fare saa vild. Undertiden, naar et nyt Guldleie findes og Folk begynde at strømme til, bliver der fra den nærmeste Politistation sendt en Mand eller to derhen, og da disse paa en Maade maae ride paa Skjøn, hænder det ikke saa sjeldent, at de forsvinde. Jeg mindes saaledes et Tilfælde, der vakte megen Deeltagelse, og som, saavidt jeg veed, endnu ikke er opklaret, skjøndt der jo neppe kan være Tvivl om det sørgelige Udfald. En ældre Constabel blev nemlig sendt fra en større Politistation i The Dandenong ranges til en nylig opdaget Guldmine, for at undersøge om der var saamange Folk, at Oprettelsen af en anden Station der var nødvendig. Veien,

eller snarere Retningen, var angivet ham saa nøiagtigt som muligt, og han tog afsted. Da han imidlertid, efter nogle Dages Forløb, hverken var kommen til Bestemmelsesstedet, eller vendt tilbage til Stationen, begyndte man at anstille Undersøgelser, og der udsendtes et Par andre ridende Betjente, for at lede efter ham. Han var en ældre Mand, Familiefader og almindelig afholdt, baade som Menneske og Embedsmand, saa at hans Forulykken gjorde stærkt Indtryk i Egnen. Forskjellige Expeditioner, deels af det ridende Politi, deels af private Folk, som tilbøde deres Tjeneste, afsøgte og gjennemstreifede Egnen paa Kryds og Tvers. En af Expeditionerne, der havde en Indfødt med som Veiviser, gjorde de fleste Opdagelser, men fandt dog ikke den bortkomne Mand. Den Indfødte var af en Stamme, som hørte hjemme der paa Egnen, og kjendte den til Punkt og Prikke, hvorfor han ogsaa tildeels levede af at være Veiviser; de fleste af Stammens øvrige Individer vare bortdøde med den sørgelige Hurtighed, der er saa almindelig for australske Sorte, naar de komme i Berørelse med de Hvide. Den omtalte Expedition, anført af den Sorte, stødte paa et Par Guldgravere, der havde mødt Betjenten et Par Dage tidligere, medens de vare underveis fra den Mine, til hvilken han begav sig hen; han havde spurgt dem om Vei, sagde de, og syntes allerede dengang temmelig raadvild og nerveus; de havde sagt ham saa god Besked, som de formaaede, og seet ham ride bort. Efter denne Anviisning begave de Andre sig strax til det angivne Sted, og fortsatte Undersøgelserne derfra. Den Sorte opdagede snart Spor af Hesteskoe i den temmelig haarde Jordbund; de vare rigtignok saa ubetydelige, at en hvid Mand sikkert neppe vilde have kunnet see dem. Med kortere eller længere Mellemrum saaes disse Spor, og da de paa et Sted syntes reent forsvundne, opdagede man en Stigbøile, hængende i et Træ. Det var altsaa klart, at man var paa rette Vei, og Sporet fulgtes derfor; en Miils Vei længere borte fandtes den anden Stigbøile hængende, og endelig Sadelen. Ved et udtørret Vandløb, hvorover den forulykkede Mand var gaaet, fandtes flere Spor, deels af Hesteskoe, deels af hans Fødder, som om han havde været tvivlraadig om, hvorledes han bedst skulde komme over; strax paa den anden Side saaes Sporene af Hesten at lede til Venstre ind i Krattet, hvorimod Mandens Fodspor førte i den modsatte Retning. Hvorfor han har opgivet Hesten, saalænge den kunde gaae, er ubegribeligt. — Hans Fodspor tabte sig snart, og med Undtagelse af en Rem, som senere fandtes hængende paa en Green, var det umuligt at opdage Mere, tiltrods for gjentagne og ivrige Efterforskninger. Endskjøndt der saaledes ingen Tvivl kan være om, at han er omkommen, er der endnu Intet fundet, som klart beviser det.

De Indfødte, der flakke om i smaa Flokke, som sørgelige Levninger af fordums store Stammer, gjøre mangen Gang god Tjeneste, naar deres skarpe Sandser benyttes paa den rette Maade. Dovne ere de imidlertid, og da de tillige besidde en vis naturlig Forslagenhed, finde de det ofte langt bekvemmere, selv at skaffe f. Ex. en Hest bort og drive den til en eller anden rolig Krog, hvor der er godt Græs og klart Vand — eller „plante" den, som det hedder med et technisk Udtryk — og saa senere at fordre og faae den lovede Belønning for Tilveiebringelsen, end at foretage virkelige, anstrengende Undersøgelser. — Paa Grund af deres fine Sporsands anvendes de, som bemærket ved en tidligere Leilighed, endnu i flere af Colonierne i en Afdeling af den ridende Politistyrke, kaldet The Native Police, hvilket navnlig er Tilfældet i Ny-Syd-Wales og den senest oprettede Coloni Queensland. I Victoria har man forlængst opgivet at bruge dem dertil, ikke alene for den udviste hensynsløse Grusomhed imod deres Egne, naar Leilighed gaves, men ogsaa fordi de faa Indfødte, der endnu findes i Victoria, høre til fredelige Stammer, der ikke, saaledes som de vildere, ved Udkanterne af de to fornævnte Colonier, gribe enhver Leilighed til at hevne sig paa den hvide Mand, der falder i deres Hænder, for al den Grumhed, hvormed de saa ofte ere blevne behandlede. Dette gjelder navnlig om de Stammer, der leve lige paa Grændsen af mere civiliserede Districter og jævnlig have maattet lide under de fremtrængende Nybyggeres Udryddelsessystem; de, der leve længere borte i det Indre, og endnu ikke ere komne i nærmere Berørelse med Europæerne, have ved flere Leiligheder viist stor Venlighed mod hvide Mænd. Flere af Stammerne paa Kysten have ligeledes optaget værgeløse Skibbrudne og behandlet dem saa vel, som deres Vilkaar tillode. Den Eneste, der overlevede Burke og Wills bekjendte Expedition, skylder en Stamme Indfødte sit Liv; han stødte paa den, efterat hans Kammerater vare døde. De stakkels Sorte fældede Taarer over hans Stalbrødres Lig og pleiede ham, da han, udmattet og blottet for Alt, sank ned iblandt dem. Efter to Maaneders Forløb fandtes han igjen af en anden Expedition og førtes til civiliserede Mennesker, men han mindes bestandigt den Redebonhed, hvormed de Sorte sørgede for hans Pleie.

Et Tilfælde med Vildfarende i det Indre, hvoraf tillige kan sees, at den Godhed, der vises mod de Indfødte, bliver paaskjønnet, fortælles fra Colonien Vest-Australien ved de første Nybyggeres Ankomst til Swan-River. Ved Udlosningen af Udvandrernes Tøi og Regjeringsoplagene havde der forsamlet sig en umaadelig Skare Indfødte; den tiltog i Størrelse, da fjerntboende Stammer efterhaanden kom ned til Kysten for at nyde dette for dem vidunderlige Syn, men da de opførte sig sømmeligt, blev der uddeelt Gaver iblandt dem, efterat de vare blevne opstillede i et Slags Orden, for at Alt skulde gaae rigtigt til. En gammel „afdanket" Capitain, en reen Original, havde faaet det Hverv, at paasee Uddelingen, hvorved han understøttedes af Mandskabet, som han exercerede med og tilraabte sit staaende Valgsprog: „Paa'en, I Krøblinger!" i eetvæk. Snart blev det ogsaa henvendt til de Vilde, og med deres hurtige Opfattelsesevne for en saadan Eiendommelighed lød det snart: „Paa'en, I Krøblinger!" indbyrdes imellem dem, idet de sandsynligviis antoge det for et Slags Hilsen. Lidt efter lidt forsvandt de forskjellige Stammer, og Nybyggerne ved Swan-River saae kun lidt til de Sorte; men det varede ikke længe, inden de begyndte at trænge længere op i Landet, og ofte hændte det sig da, at de stødte sammen med de Sorte, just ikke altid paa den behageligste Maade. Der blev optaget Land og anlagt Stationer trindt om, og fra disse udsendtes Folk, for at opdage nye Græsgange og Vandsteder. Et saadant lille Streifcorps havde en Dag forvildet sig flere hundrede Miil sydfor Swan-River, og allerede opgivet alt Haab om Frelse, da de traf paa en Hob Indfødte, der droge frem mod dem, bevæbnede med Spyd, Boomeranger og Køller. De ventede det Værste; men hvor forbausedes de ikke, da de paa engang hørte hine raabe paa ganske godt Engelsk: „Paa'en, I Krøblinger!" hvilket Udraab ledsagedes af venlige Miner og Lader. Ved Tegn gjorde de Sorte dem begribeligt, hvilken Vei de skulde tage, for igjen at komme paa rette Spor, og idet de droge bort, raabte de atter grinende: „Paa'en, I Krøblinger!" Om Nogle af de Indfødte selv havde hørt den excentriske Capitains Ord, og modtaget Gaver igjennem ham, eller om de havde Underretning om det Skete og denne „Hilsen" fra Andre, kunde de man naturligviis ikke komme paa det Rene med; men at de Vildfarende havde denne Begivenhed at takke ikke blot for deres Liv, men ogsaa for at blive ført paa rette Vei, er sikkert.

Mange Vildfarende i det Indre ere, som sagt, af de Indfødte reddede fra Døden, og Mange tilbringe undertiden hele Aar blandt de Sorte og dukke da ganske uventet frem igjen. Buckley, den undvegne Deporterede, som jeg ved en tidligere Anledning har omtalt, er det mærkværdigste Exempel derpaa; han tilbragte nemlig hele 34 Aar blandt de Indfødte. For et Par Aar siden bragtes til Sydney et Par unge, hvide Piger, der havde levet blandt de Sorte i vild Tilstand fra Smaa af. De havde tilligemed Moderen efter de Indfødtes Beretning lidt Skibbrud paa en øde Kyst, og vare blevne reddede af dem. De stakkels unge Piger saae underligt ud og havde faaet deres Ansigter skamskjændet paa det Ynkeligste, idet Næsebenet med Forsæt var blevet knækket paa dem, for at de saa meget som muligt kunde nærme sig de Sortes fladnæsede Skjønhedsideal.

Et andet interessant Tilfælde af lignende Slags er ganske nylig kommet for Lyset i Queensland. Den Paagjeldende, en engelsk Matros ved Navn James Morrill, er efter et syttenaarigt Ophold hos de Vilde igjen kommet blandt civiliserede Mennesker. I Februar 1846 seilede han fra Sydney, og først i Januar Maaned 1863 dukker han igjen frem i Brisbane, Queenslands Hovedstad. Hans simple, ligefremme Beretning om det Passerede bærer Sandhedens Præg. Ifølge hans Udsagn forlod Barkskibet „Peruvian", hvor han var ombord, Sydney, for at gaae til China; det havde foruden Mandskabet, fjorten i Alt, otte Passagerer ombord. Det var en Fredag, den sidste Februar 1846. Vinden var frisk og tiltog i Begyndelsen af den næste Uge i Heftighed, saa at det om Onsdagen blæste en complet Storm, der tog Seil og alt løbende Gods med sig. Om Fredagen faldt Vinden af; om Løverdagen satte de nye Seil til, og Skibet styrede Cours igjen. Capitainen gav udtrykkelig Ordre til at holde godt Udkig med Steder, hvor Vandet brød sig, da han havde været ude af Stand til at foretage sine Observationer under Stormen, og var bange for Rev. Søndag Morgen imellem Kl. 2 og 3 henledte Manden paa Udkig anden Styrmands Opmærksomhed paa Søen forude, men denne negtede at forandre Coursen, før han havde talt med Capitainen, hvorfor han gik ned til ham. I samme Øieblik, som han kom tilbage fra Kahytten, stødte Skibet, og Søen slog strax over det med en saadan Voldsomhed, at den førte den styrbords Baad med sig, tilligemed anden Styrmand, der aldrig saaes siden. Capitainen styrtede øieblikkelig op paa Dækket og gav Ordre til at sætte den anden Baad ud; det skete, men neppe rørte den Vandet, før den blev knuust i Stumper og Stykker. Der var nu kun een Baad tilbage og den var i daarlig Stand. Capitainen skyndte sig ligeledes at faae den ud; da den var halvt firet ned, fyldtes den med Vand, og da ingen af Mandskabet vilde gaae i den for at øse, sprang første Styrmand ned og begyndte, men den stærke Strøm, der hele Tiden vaskede over Skibet, skyllede snart baade ham og Baaden bort. Begge Styrmændene og alle Baadene vare nu borte, men da Skroget endnu stod paa Toppen af Revet, gjorde En det Forslag, at Alle skulde blive ombord, indtil det var lykkedes at bygge et Slags Baad af det ombordværende Tømmer, og med den søge at naae Kysten. Capitainen syntes imidlertid ikke om dette Forslag, hvorfor det blev opgivet. Alle Stængerne og det løse Tømmer, tilligemed Rigningen, bleve nu tagne i Brug, og der blev lavet en Flaade, paa hvilken de Alle indskibede sig, efter at have forsynet sig med et lille Fad Vand og noget henkogt Kjød. Det var deres Hensigt, endnu at blive nogen Tid ved Skibet, for om muligt at faae mere Provision med; men da Fortøiningen mellem Flaaden og Vraget sprang, dreve de snart om mellem Koralrevene. Deres Forraad af Vand og Levnetsmidler var meget ringe og blev uddeelt med sparsom Haand, medens Alle høitideligen gave den Forsikkring, at Intet skulde formaae dem til at offre Nogen for at skaffe sig Føde. Efter to og tyve Dages Forløb vare endnu Alle i Live; de havde i den Tid havt en Brig i Sigte, men seet den styre bort fra dem. Kort Tid efter døde een af Passagerene, en Mr Quarry; hans Barn, tilligemed en Mrs. Wilmat med Barn og Barnepige fulgte snart efter. Senere døde Tømmermanden, Kokken, to Matroser, to Drenge og to Negere. Engang kom Flaaden fast paa et Rev, men da Veiret var smukt, fik de den med endeel Anstrengelse flot igjen indenfor Revet. To Dage efter saae de Land, men tabte det atter af Sigte og dreves om i Strømningerne langs Kysten; de vare bragte til det Yderste af Mangel paa Alt, og det syntes, som om de vare værre farne her tæt under Land, end ude paa Oceanet. To og fyrgetyve Dage efter den Dag, Skibet forliste, bleve de kastede op paa en øde Strandbred. Der var i alt Syv tilbage, nemlig Capitainen og hans Kone, Seilmageren, to Matroser, af hvilke James Morrill var den ene, en Matrosdreng og en Passageer, men Seilmageren og Passageren opgave strax Aanden, da de satte Foden paa fast Land. Medens de dreve omkring paa Flaaden, var det lykkedes dem at friste Livet deels ved Levningerne af de medtagne Fødemidler, deels ved at fange Søfugle, der leilighedsviis om Natten søgte Hvile paa Yderkanterne af deres svømmende Hjem, og hvis Blod navnlig blev indsuget med Begjerlighed, deels ogsaa ved Fangsten af tre af de Haier, der hele Tiden i Mængde luskede omkring dem for at sluge dem, hvis de af Kraftesløshed skulde falde i Søen.

De vare saa heldige strax at finde Vand, og ved Hjelp af dette, tilligemed nogle Muslinger og andre Sødyr, som de fandt ved Kysten, forsøgte de at styrke deres nedbrudte Kræfter. En af Matroserne fandt en Dag en af de Indfødtes Kanoer og gik tilsøes, for om muligt at opdage Noget, der kunde være dem til Nytte. De saae ham aldrig mere. Nu var der med Drengen kun Fire tilbage, men han var neppe i Stand til at gaae, paa Grund af en Byld paa det ene Been. De vankede omkring i det Indre i en fjorten Dages Tid, idet de af og til vendte tilbage til Kysten, deels for, om muligt, at faae Øie paa en Seiler, deels ogsaa for at samle Føde; om Natten søgte de Ly i Klippehulerne. En Dag mærkede de Spor af Indfødte. Capitainens Kone var den første, der opdagede dem, og saasnart hendes Mand og Morrill kom hjem fra deres Vandring, fortalte hun hvad hun havde hørt. Medens hun talede, hørtes den samme Støi, der havde forskrækket hende før, og da de traadte ud af den Hule, hvori de havde opslaaet deres midlertidige Bolig, saae de en Mængde Sorte blandt Klipperne tæt ved. De Indfødte vare øiensynligt den mest forskrækkede Part og vovede først at nærme sig, efterat de Andre længe havde vinket ad dem. De fire Ulykkesfæller bleve snart adskilte fra hverandre, idet hver af dem blev Midtpunktet i en Gruppe, der med den høieste Forbauselse undersøgte og betragtede dem fra Hoved til Fod og udstødte underlige Skrig. Da de fire Hvide endelig igjen fik Lov til at see sig om, vare alle de Smaasager, som det var lykkedes dem at redde fra Vraget, borttagne og fordeelte mellem de Sorte, der pyntede sig med dem paa de løierligste Maader. De Skibbrudne eiede nu Intet; imidlertid var det lykkedes dem at gjøre de Sorte begribeligt, at de kom fra Søen, hvor de havde mistet deres Skib, og at de vare sultne. De Indfødte syntes at udtrykke Medfølelse med deres Ulykke, og bragte dem nogen Føde, samt stræbte at forklare, at langt borte, i en vis Retning, var der fuldt op deraf. Natten faldt paa, og Alle hvilede paa Jorden imellem hverandre. Næste Morgen brøde de op for at naae de Indfødtes store Leir; da det var Drengen umuligt at gaae, tog en af de Sorte ham paa Nakken og bar ham, langt forude for de Andre, der kun med stor Møie formaaede at holde Skridt med de Sorte. Et Par Gange paa Vandringen traf de paa andre Hobe Indfødte, og ved hvert nyt Møde maatte de Hvide høre nye Forundringsraab og underkaste sig Besigtigelser. I Begyndelsen vare de bange for, at de Sortes Væsen ved saadanne Leiligheder udtrykte Glæde over at faae et lækkert Maaltid; dog indsaae de snart, at det ikke var af Tilbøielighed til Menneskekjød, men af reen Nysgjerrighed, at de teede sig saaledes. Endelig naaede de den store Leir og førtes til Hytter, indrettede for dem, samt forsynedes med Føde; der blev ogsaa tændt smaa Baal rundt omkring for dem. I lang

Tid vedbleve Hobe af Sorte fra fjerntliggende Steder at søge til Leiren for at see disse fire Mærkværdigheder. Snart bleve de optagne i Stammen og underviste i, hvorledes de selv kunde skaffe sig Føden, men endskjøndt de behandledes med megen Overbærenhed og stor Venlighed, begyndte de at lide frygteligt. De faa Pjalter, som de havde havt paa ved Skibbruddet, vare snart opslidte, saa at Mændene efter kort Tids Forløb maatte gaae nøgne, ligesom de Sorte, hvorimod Capitainens Kone indtil sin Død sørgede for, dog at have Lidt til at bedække sig med. Vandrende fra det ene Sted til det andet, arbeidende gjennem Moradser om Dagen og sovende uden nogetsomhelst Ly om Natten, begyndte de snart at lide af Rheumatisme i en overordentlig Grad, og da den tørre Aarstid indtraadte og Fødemidlerne bleve knappere, havde de endog den Sorg, at blive adskilte, idet de fordeeltes paa tre Hobe, dog saaledes, at Capitainen og hans Kone bleve sammen. Omtrent to Aar efter deres Optagelse i Stammen døde Drengen, og fire Maaneder derefter Capitainen og hans Kone; hun overlevede ham kun et Par Dage. James Morrill var langt borte med en Deel af Stammen, da disse Dødsfald indtraf. Fra den Tid af og indtil han igjen kom imellem Hvide, har han mest opholdt sig i Nærheden af et Sted, kaldet Mount Elliott, nordpaa i Landet. Engang hørte han de Sorte fortælle om en Hvid, der var bleven dræbt af dem i det Indre, samt om to Heste, der vare blevne seete, men han havde ikke Leilighed til at forvisse sig om Sandheden. Flere Gange, naar han var nærved Kysten, saae han Skibe passere, og engang gik en Brig saa tæt under Land, at han vilde have været istand til at signalisere, dersom han havde havt Midler dertil. Et Par Aar før han igjen vendte tilbage, hørte han Tale om, at de Hvide vare trængte længere frem og en Tid derefter lykkedes det ham at komme til at leve sammen med en fredelig Stamme ved River-Burdekin, for at være dem saameget nærmere; alligevel kunde han ikke faae opdaget, hvor de omtrent opholdt sig. De Sorte vilde nødig have, at han skulde forlade dem, og passede saa godt paa, deels af den Grund, deels ogsaa af Frygt for fjendtlige Stammer, at han aldrig fik Lov til at gaae omkring alene. Den barbariske Maade, hvorpaa nogle af Nybyggerne vare gaaede frem imod de Sorte, gjorde det desuden næsten farligt for Enhver, der i mindste Maade lignede en Indfødt, at nærme sig de Hvide. Saaledes forløb Uger og Maaneder, uden at han kunde foretage sig Noget, indtil endelig de Sorte paa en Jagt efter Kængorooer kom temmelig nær til en Squatters Station, der nylig var bleven anlagt ved en af Coloniens Udkanter. Morrill og endeel Kvinder bleve beordrede til at blive tilbage, for at holde Øie med de Hvide, og da en af Kvinderne gik ud paa en Opdagelsesvandring, kom hun kort efter tilbage med den Besked, at hun havde seet en hvid Mands Hytte. Morrill sagde, at han ogsaa gjerne vilde see den, og bad hende om at vise ham den; da hun var villig dertil, begave de sig strax afsted. Paa Veien saae de nogle Faar. Morrill meente, at de Hvide ikke kunde være langt borte og foreslog hende at opsøge dem; hun afslog det og sagde, at de vilde dræbe ham, men da han haardnakket vedblev sin Paastand, løb hun tilbage til de Andre. Morrill gik nu til et Vandhul, for at vaske sig saa hvid som muligt, og vandrede derpaa henimod Faarene, dog uden at møde eller høre Nogen, indtil han kom til Faarefolden og Hytten, da hørte han Stemmer indenfor. Han forsikkrer, at han i dette Øieblik følte sig saa forlegen og bange, at han stod i Begreb med at løbe sin Vei. Han gjorde det imidlertid ikke; men hvad skulde han foretage sig? Han var end ikke i Stand til at samle et Par Ord, som han kunde sige. Han mandede sig imidlertid op og besteg Faarefolden ligeoverfor Hytten, idet han samtidigt raabte, hvad han efter endeel Umage mindedes at have raabt saa ofte ombord paa Skibet og senere gjentaget: „Halloi, Kammerat!"

Strax efter stak en Mand Hovedet ud af Hytten og raabte til en anden indenfor: „Bring Geværerne ud, Wilson ... der paa Folden sidder en nøgen Mand, som hverken er guul eller sort, men hvid er han sku' heller ikke!"

Imidlertid gjengav Faren Morrill Hukommelsen, og han raabte paa ret godt Engelsk: „Jeg er en skibbruden Matros — I ville dog vel ikke skyde paa en engelsk Borger?"

De indlode sig nu i Samtale med ham og toge ham ind i Hytten, hvor de gave ham Brød og bøde ham Klæder. Brødet sad fast i Halsen paa ham, ligesom de engelske Ord, han forsøgte at sige, og de To betragtede ham med tiltagende Mistænksomhed, da han afslog at modtage Klæderne, som kun vilde blive ham fratagne, naar han om Aftenen vendte tilbage til de Sortes Leir. De truede ham nu med alt Muligt, dersom han forraadte dem til de Sorte, og han forlod dem, uden at have følt den Glæde, som han havde haabet, over igjen at see Kammerater. De Indfødte modtoge ham med megen Nysgjerrighed, og havde han underrettet dem om, at de Hvides Antal kun beløb sig til to, nærede han ingen Tvivl om, at de Sorte vilde have hevnet sig paa dem for gammel Uret; som Sagerne stode fortalte han dem, at der var en Mængde Hvide, samt at de med deres Geværer kunde dræbe de Sorte, længe før disse kunde komme dem nær, hvorfor han raadede til hurtigst muligt at flytte. Det skete, og snart herskede der almindelig Travlhed. Han underrettede dem nu om, at han havde isinde at forlade dem, hvorpaa de bade ham formaae de Hvide til ikke at skyde dem, samt blot at indrømme dem Vandløbene ved Kysten, saa maatte de gjerne beholde de store Floder i det Indre; men da de hørte, at han maaskee drog bort for bestandigt, istemmede Nogle af dem Klagehyl, medens Andre forbandede ham og ønskede, at han maatte drukne, tilligemed alle de andre Hvide, i den Vandflod, som efter deres Mening forhaabentlig snart vilde befrie de Indfødte for disse Plageaander. Den følgende Dag forlod han, ledsaget af Klageraab, de Sortes Leir, og endte saaledes sit næsten syttenaarige Ophold hos dem. Han slog sig ned blandt Nybyggerne ved River-Burdekin, der i den Aarrække, han havde været borte, havde taget Landet i Besiddelse. I sin Skildring af Livet iblandt de Vilde omtaler han kun meget Lidt, der tiltaler. Ingen høiere Magt beskytter den Enkelte. Personlig Dygtighed i Vaabenbrug, Venskab, eller Frygt for Hevn ere de eneste Beskyttelsesmidler imod personlige Fjender, der meget let faaes paa Halsen. Han havde selv havt Mange, som vilde have været meget glade ved at kunne berøve ham Livet; men de bleve holdte i Skak af hans talrige Venner, der truede med en frygtelig Hevn, dersom der tilstødte ham noget Ondt, og vare mægtige nok til at iværksætte deres Trudsel. Kvinderne synes at være Fædrenes Eiendom, saalænge de ere meget unge, og Mændenes naar de blive ældre; de ere meget uligeligt fordeelte imellem Mændene. Nogle have flere Koner, En havde endog ni, medens Andre slet ingen havde. De ere meget skinsyge, og Kvinderne gave som oftest Anledning til blodige Kampe. De kunde godt med lidt Uleilighed skaffe sig hyggelige Hytter; men de flakke bestandigt om fra Sted til andet og sørge sjeldent for mere Ly, end et Stykke Bark, der netop kan holde Regnen borte fra deres Ansigt. De brænde de Døde, og fortære undertiden Kjødet af En eller Anden, Ven eller Fjende, der har faaet en voldsom Død; Morrill forsikkrer dog, at det ikke skeer af Lyst til Menneskekjød, men kun paa Grund af den Overtro, at de paa den Maade kunne arve den Afdødes gode Egenskaber, hvilket i visse Tilfælde ogsaa foranlediger dem til at bære Stykker af en Afdøds Kjød, efterat det er bleven tørret, paa deres Legeme, som et Slags Amulet. De have fuldtop af Føde og skaffe den tilveie med stor Lethed, undtagen i stormfuldt Veir; de ville da hellere sulte ihjel, end gaae udenfor og søge Levnetsmidler. De spise lige gjerne Kængorooer, Fisk, Ænder, vilde Kalkuner, Slanger og Fiirbeen, og nyde sjeldent mere end af eet af de nævnte Slags, naar de have nok af det til at holde Maaltid. Under sit Ophold blandt dem fik han flere „Ægteskabstilbud", men afslog dem alle af Frygt for den megen Uenighed, som altid fulgte med. Der er sat en Subscription i Gang i Queensland for ham, og da han endnu er en kraftig, rask Mand, er der ingen Tvivl om, at han vil være til stor Nytte for Nybyggerne i deres Samkvem med de Sorte. De eneste Kjendetegn, han endnu har tilbage fra sit syttenaarige Ophold blandt de Vilde, ere nogle ufuldendte Tattoveringer paa Skuldrene, og den dem egne, lydløse Gang.

Det er saaledes ikke i enkeltstaaende Tilfælde, men næsten gjennemgaaende, at de Sorte ere optraadte som forulykkede Hvides Redningsmænd, saasnart der virkelig har været Fare for at de skulde omkomme. De Indfødte have ikke blot skaanet deres Liv, men i Almindelighed behandlet dem med den størst mulige Godhed og viist langt mere Omsorg for at forsvare dem, end deres Egne. Enhver, der i længere Tid har været vildfarende i det Indre og igjen er kommet tilbage, omtaler de Indfødtes venlige Optræden. De Færreste forvilde sig imidlertid paa den Maade, da de fleste Tilfælde forekomme ved de beboede Districter, hvorfra de Indfødte tildeels ere fordrevne, og som i ni Tilfælde af ti ende med Døden. At fare vild er, som sagt, Skræmmebilledet for Alle, der færdes i det Indre; det spiller en væsentlig Rolle i Livet i Australien. Naar man om Aftenen camperer i de øde Egne og gaaer til Hvile ved sit Baal, indhyllet i sit Tæppe, medens maaskee Dingoerne, de indfødte Hunde, tude rundt omkring — det Eneste, der bryder Nattens dybe Stilhed — kommer man uvilkaarligt til at føle sig taknemmelig for, at man dog idetmindste ikke er stedet i den Fare, om end de Vanskeligheder, man ellers har at kæmpe med, kunne synes uovervindelige nok.

Gaade.

Jeg er med, hvor Toner møde,
Samlet fra en Menighed;
Jeg er med, hvor Jern skal gløde
I det sorte Arnested.
Mangen Frugt bag mig sig dølger;
Mørket gjør jeg mere sort;
Stundom jeg med Vanter følger;
Løber tidt med Ræven bort.

Cl. N.

Opløsning paa Charaden i Nr. 203:

Støvle.

Opløst af: Nikodemus, J. J i Helsingør, Idioten eller Feltherren i Odense, N. S. B. & Co. i Slagelse, den Sextenaarige, Grillesis, Bommelakaffi, den Gamle, Thik, Hellig Olaf, Grev Stoffer Madsen i Nyborg, „Peer med de 7 Sandser" i Helsingør, en Hader af den schwartz-roth-goldene Baad i Odense Aa, Smaa Svoger i Slagelse, en Natravn i Hobro, Meyer, Jernbanepiberinden i Fredericia, Rinski, de tre Pepita'er, X. i Roeskilde, Fætter Georg, en lille Bjørn i Silkeborg, Kruse paa Fyen, Harkalus Deldarius i Nakskov, Fj. paa Bh., en daa'li Een i Holleby, R. i Frederikshavn, Hvis i Nakskov, J. S. i Korsør, Stove i Rkbg., Mussing i Veile, Skytten Bryde, Keiser Thrym I i Thisted, Hierteknuseren, P. M. O. i Løgstør, Daniel i Aalborg, Riffelskytten i Aarhuus, to Studenter i Thisted, Caroline Petersen, Kimes i Horsens, C. J. S.

Opløst paa Vers af: En, der har følt Støvlerne trykke, Hat, Frk. Sillerivovov, det gamle Firma i Middelfart, Dr. F. i Lyngby.

Svenske Musikalier.

Eccho af Upsala Sången, Studentquartetter arr. f. Pf. Hefte 1–3 à 1 Rd. — Sveriges herrliga Melodier, satte i Harmoni för två, tre och fyra Stämmor af Abr. Mankell à 12 Sk. Heftet. — Studentqvartetten, 30 Sånger för fyra Mansröster. Part. 72 Sk. — Ludvig Norman: Op. 13. 8 smärra Sånger vid Pf. 1 Rd. — F. Pacius: Suomis Sång, och Soldatgossen 36 Sk, — Björneborgarnes Marsch f. Mezzo Sopran m. Pf. 24 Sk., ere tilligemed endeel andre Nyheder ankomne hos

C. C. Lose & Delbanco,
Gothersgade 11.

Verdens-Barometret.

London	20 August	3 pCt.	Consols ...	$93\frac{1}{4}$.
Paris	„ —	3 „	Rentes ...	67. $77\frac{1}{2}$.
Wien	19 —	5 „	Metalliques	76. 90.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$ „	Staats-Sch.	$90\frac{3}{4}$.
Kjøbenhavn	21 —	4 „	Kgl. Obligat.	97.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Religiøse Studier.

Uddrag af en Dagbog. Heftet 1 Rd. 64 Sk.

Træk og Skildringer af

det irske Folkeliv.

Oversat fra Engelsk af L. Moltke. cpl i 1 Bind. 1 Rd. 48 Sk.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet, og faaes i alle Boglader:

Titus Livius's

romerske Historie. Oversat af J. Geelmuyden, Rector ved Bergens Kathedralskole. Første Hefte indeholdende 1ste og 2den Bog. Pris indb. 1 Rd. 16 Sk.

Skolebøger.

Alle til Brug i Skolerne indførte Bøger, Atlasser og Landkort, samt Skrive- & Tegnematerialier faaes i

Barth & Jensens Bog- & Papirhandel,
Gl. Amagertorv 29, ligefor Helliggeistes Kirke.

Musik.

— For Dem, der benytte den sjællandske Jernbanes Søndagsudflugter, vil der næste Søndag være Leilighed til at overvære en smuk Concert, som Domorganist Matthisson-Hansen giver i Roeskilde Domkirke. Concertgiveren udfører en Trio af Bach, en Adagio af Beethoven og en Symphoni af ham selv. Vocalmusiken bestaaer af Mendelssohns: Da nobis pacem og M. Hansens Paaskemotet.

Afbildninger til

Planterigets Naturhistorie

med oplysende Text, 6 Rd. 4 Mk. i Materie, 7 Rd. 4 Mk. indb. Det hele Værk udgjør 65 Ark i Folio, hvoraf de 13 Ark ere Text, Titel og Fortale, de 52 Ark colorerede naturtro Afbildninger af Planterne. Værket er ledsaget med et fuldstændigt Register over de latinske og danske Plantenavne.

Haandbog

for den practiske Techniker,

udarbeidet paa Grundlag af det berømte Værk »the engineer's and contractor's pocket-book« af Fr. Casse. 456 Sider i 8vo foruden Titel og Indholdsfortegnelse. 3 Rd. 3 Mk. heftet i Omslag, 4 Rd. smukt indb. i presset Bind.

Dette Skrift, der heelt igjennem er ledsaget med mange oplysende Afbildninger, vil være en særdeles nyttig practisk Haandbog for enhver Techniker: Civilingenieurer, Maskinfabrikanter, Møllebyggere, Jernstøbere, Architekter, Murere, Tømrere, for Landeiendomsbesiddere, navnlig i Hydrodynamik (Vandkraftlæren), for Eiere af Kalk- og Teglværker m. Fl. I mange Tilfælde vil Skriftet ogsaa være til stor Lettelse for Theoretikeren, der i dette vil finde, hvad han ellers maa søge ved ofte meget besværlige Beregninger.

Disse 2de Skrifter faaes i alle Landets Boglader, i Odense hos Forlæggeren Den Hempelske Boghandel.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 205. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 30. August 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

W. C. E. Grev Sponneck. — Ugens Politik. — Det nye Communehospital. — Carstens Skriftemaal, IV, af Ivar. — Meddelelser af blandet Indhold.

W. C. E. Grev Sponneck.

Wilhelm Carl Eppingen Greve af Sponneck er født i Ringkjøbing d. 16de Februar 1815, Søn af den endnu levende Kammerherre, forhenværende Stiftamtmand i Ribe Grev M. S. W. Sponneck og Ætling af en gammel tydsk Slægt, der for halvandet hundrede Aar tilbage indkom her til Riget. Grev Sponneck blev i 1832 Student ved Sorø Akademi og underkastede sig i 1836 den fuldstændige juridiske Embedsexamen. Hans Tilbøielighed hendrog ham nærmest til Cameralvidenskaberne, og paa en længere Udenlandsreise søgte han at uddanne sig for denne Green af Statstjenesten, idet han fortsatte og forøgede de Studier i Finantsvidenskab og specielt Toldvæsen, hvortil han allerede herhjemme havde lagt Grunden. Et kort efter hans Hjemkomst udgivet større Arbeide: „Om Toldvæsen i Almindelighed og det danske Toldvæsen i Særdeleshed", godtgjorde ogsaa, at han ikke blot practisk kjendte de Forhold, hvormed han beskæftigede sig, men at han grundigt havde gjennemtrængt og gjennemtænkt de store oekonomiske Principer. Den femogtyveaarige Mand vandt strax et saadant Navn, at han allerede samme Aar, den 19de December 1840, efter i nogle Maaneder at have været constitueret i denne Stilling, blev udnævnt til Kammersecretair i Generaltoldkammer- og Commercecollegiet og Committeret ved dettes første Section. Den 29de December 1843 forfremmedes han til Deputeret i det nævnte Collegium og Chef for dettes første Section, hvorhos han i 1844 udnævntes til Medlem af Commissionen for det statistiske Tabelværk.

Det bevægede politiske Liv i 1848 greb strax Sponneck, som her saae en vid Mark for sine Evner. Regjeringen anvendte ham først som kongelig Commissarius ved de tvende sidste Stænderforsamlinger i Roeskilde og Viborg, og samme Aar kaldtes han til som kongevalgt Medlem at tage Sæde i den grundlovgivende Rigsforsamling, men maatte snart, da han efter Martsministeriets Fald den 16de November 1848 overtog Ledelsen af Finantsministeriet, nedlægge sit Mandat. Med Ministerportefeuillen havde Sponneck naaet det Maal, han havde sat sig, og den unge Deputerede, som med et Smil havde hørt sine Venner skjemte med hans Ærgjerrighed, greb med Sikkerhed og Fasthed Regjeringens Tøiler. Der var for en energisk Finantsminister grumme Meget at lægge Haand paa, og Sponneck havde allerede længe baade theoretisk og practisk seet, at der maatte gjøres store Forandringer i vort Finantsvæsen, for at dette skulde kunne kaldes tilfredsstillende. Hans første Formaal maatte naturligviis være, saavidt muligt at bevare Landets finantsielle Stilling under Krigen, og der kan ikke være forskjellige Meninger om den Dygtighed, hvormed han røgtede dette Hverv og hvormed han, under meget truende Forhold, forstod at hævde Danmarks Credit i Udlandet og contrahere de Laan, der vare nødvendige til Krigens Gjennemførelse. Men ved Siden heraf udgik fra Sponnecks Ministerium en Række Foranstaltninger af fremragende Betydning for Landets indre Finantsforhold, idet han med Hurtighed og Grundighed ledede de Lovarbeider, som udkrævedes for at afhjelpe de føleligste Mangler fra ældre Tid. Uden at indlade os paa en udtømmende Fremstilling af denne hans Virksomhed skulle vi blot nævne, at vi have det Sponneckske Ministerium at takke for Pensionsloven af 5te Januar 1851, for Consumtionens Ophævelse, for Udjævningen af Toldforskjellen imellem Landsdelene og for den dermed forbundne Ophævelse først af den uendelig byrdefulde Toldgrændse mellem Nørrejylland og Slesvig, senere af Toldgrændsen ved Eideren, for Ophævelsen af det fordømmelige Tallotteri, for Ordningen af de under Finantsministeriets Overbestyrelse henlagte vestindiske Coloniers Forhold, for Indførelsen af Portoreformen og endelig for Organisationen af det finantsielle System i det Hele, i Overeensstemmelse med de nye constitutionelle Former. Det er en betydningsfuld Række Foretagender, der indesluttes i disse faa Linier, og, indførte som de bleve i Løbet af nogle faa Aar men dog med en saadan Grundighed, at der ikke har været Meget ved dem at ændre, ere de nok til at betegne Administrationen som udmærket. Det maa ogsaa erindres, at Grev Sponneck som Finantsminister nød en saadan Tillid, at han bevarede sin Portefeuille trods alle mellemliggende Ministerskifter indtil den 12te December 1854, da han tilligemed det hele Ørstedske Ministerium maatte opgive sin Stilling af politiske Grunde. Som det vil være i Alles Erindring var han en af de Ministre, imod hvem Folkethinget anlagde Sag ved Rigsretten for Overskridelse af deres Myndighed, men ligesom de Andre frikjendtes han ved Rigsrettens Dom den 28de Februar 1856.

I Begyndelsen af Aaret 1851 foretog Sponneck en diplomatisk Reise til Wien og Berlin, navnlig for at indlede Underhandlinger med Manteuffel om Løsningen af de forviklede slesvigske og holstenske Forhold ved en Gjennemførelse af det saakaldte Notabelproject, men denne Reise bragte ikke Danmark noget Resultat. Som Medlem af Geheimestatsraadet overdroges det ham under 15de October 1854 at lede alle de almindelige Anliggender, der vedkom det dengang indstiftede Rigsraad, men denne Stilling nedlagde han tilligemed Ministerportefeuillen. I sin hele politiske Virksomhed som Minister var han udpræget Heelstatsmand, og det har

Geheimeconferentsraad, Grev Sponneck, Kammerherre, St. af D., D.M., St. af S. N. og O. H. F.

ikke været ham muligt at slutte sig til noget Parti, som paa et reent nationalt Grundlag arbeider hen til en Deling af det danske Monarchi. Han har ved denne skarpt antydede Retning gjort det umuligt for Regjeringen at anvende hans Kræfter i Politiken, og han har naturligviis ogsaa neddraget mangfoldig Spot og mange Bebreidelser over sig; men med Overbeviisningens Styrke har han bestandig fastholdt sine politiske Anskuelser, som sidst have fundet et Udtryk i hans i Aaret 1859 udgivne Brochure: „Den holstenske Stænderforsamling og Forfatningssagen", hvori han tilraader Regjeringen at følge den af den holstenske Stænderforsamling foreslaaede Ordning af Monarchiets Fællesanliggender, ved istedetfor den ene Fællesrepræsentation at constituere trende særlige Repræsentationer, een for hver Landsdeel, saaledes at alle Lovforslag vedkommende de fælles Anliggender skulle forelægges hver af disse til Beslutning; som det eneste Middel til at gjennemføre denne Ordning kjender han kun en provisorisk Absolutisme i Fællesanliggenderne, ligesaavel for Danmarks og Slesvigs, som for Holstens og Lauenborgs Vedkommende. Det kan ikke undre Nogen, at en saa uforbeholden Udtalelse blev modtagen med almindelig Uvillie og ikkun fandt Medhold hos Enkelte. Dette Skrift er den eneste Handling, hvorved Sponneck siden 1854 har deeltaget i vort politiske Liv; som Folkethingsmand for Ribe Amts tredie Valgkreds mødte han kun paa Rigsdagens første fire ordentlige Samlinger.

Kort efterat Grev Sponneck havde nedlagt sin Stilling i Kongens Raad, modtog han igjen Ansættelse i Statstjenesten. Hans Ry som Finantsmand og som administrativ Embedsmand var saa grundfæstet, at han ikke kunde fortrænges; allerede den 29de December 1854 var der for ham oprettet et nyt Embede, og som Generaltolddirecteur overtog han — rigtignok under Finantsministeriet, men dog med en høi Grad af Selvstændighed — Bestyrelsen af Monarchiets hele Toldvæsen. Der er kun een Stemme om hans Kvalificationer til denne Stilling og kun een Dom om den Maade, hvorpaa han har udfyldt den. Hans Talenter fandt her en rig Tumleplads, hans Interesse netop for denne Branche af Finantsvæsenet gjorde, at han med Liv og Sjæl helligede sig til denne Virksomhed, hans Evne til at kjende og vælge sine Folk yttrede sin gavnlige Indflydelse heelt ned til de mindste Forgreninger af det store Apparat, Toldvæsenet sætter i Bevægelse. Selv en udmærket flink Arbeider, forstod han at vurdere Andres Flid, og sjeldent har en Selvhersker indenfor Embedsstanden — thi det er Generaltolddirecteuren — været saa agtet og paaskjønnet af sine Undergivne, som Sponneck. Dette Embede nedlagde han den 31te f. M. ved sin Kaldelse til Raadgiver hos Hellenernes Konge.

Grev Sponneck er af Naturen udrustet med glimrende Evner: en ualmindelig Begavelse, grundig Uddannelse baade i mere almindelig og i speciel videnskabelig Retning, en skarp Opfattelse af Forhold og Charakterer, Snarraadighed og rastløs Virksomhed ere de Aandens Midler, som have gjort ham det muligt, allerede i en ung Alder at spille en fremragende Rolle i sit Lands Historie. Men ved Siden heraf har han havt en langt større Understøttelse i sin Charakteerfasthed. Ude i Frederiksborg Slotskirke hang før Branden et Vaabenskjold med Sponnecks Skjoldmærke og Danebrogsordenens Storkorskjæde; det bar den korte og fyndige Devise: **Fremad!** I dette lille Valgsprog havde den unge Politiker skrevet sig en fyldigere og mere udtryksfuld Charakteristik, end mange Ord kunne gjengive. Han higede efter Indflydelse, han vilde gjøre sine Evner gjeldende, han maatte frem, det koste hvad det vilde; og han naaede sit Maal. Han er i Ordenes egentligste Forstand tenax propositi vir, og han har selv ved en anden Leilighed med fuld Føie udtalt, at „een udpræget, sig selv og sit Formaal bevidst Personlighed, med en fast Charakteer, kan veie mere og gjøre mere Udslag i Kongens Raad, end flere iøvrigt indsigtsfulde, agtværdige og arbeidsdygtige Mænd uden saadan Personlighed." Det er med saadanne Evner, at man udretter noget Stort; men Grev Sponnecks politiske Troesbekjendelse har bragt ham til at bryde med ethvert Parti, som for Tiden har Udsigt til at gribe virksomt ind i Statsstyrelsen herhjemme.

Grev Sponneck har nu fundet en anden Anvendelse for sine Kræfter. Han har modtaget det ikke blot tillidsfulde men i høieste Grad ansvarsfulde Hverv, at ledsage Hellenernes unge Konge, Georg den Første, til hans Rige, og staae ham bi med Raad og Daad i Regjeringens første Tid. Der er ingen Tvivl om, at Valget af Greven netop til denne Post er særdeles heldigt. En Mand med hans Evner og hans Erfaringer, med hans hurtige Omdømme og practiske Sands vil være en væsentlig Støtte for en ung Monarch, der modtager Regjeringen over et Land, hvis Institutioner ere langt tilbage, og hvor det vil være nødvendigt at indføre et heelt nyt Administrationssystem; et Land, hvor den gjenfødte Frihed endnu er saa ung og saa tøilesløs, at der vel kan blive Spørgsmaal for Kongen om at regjere med Alvor og Strenghed. Vi kunne ikke foregribe Historien, men vi troe, at Grev Sponneck vil være istand til at udrette Meget for Grækenland.

*

Ugens Politik.

Den 27de August 1863.

De tydske Deputerede i Frankfurt have den 22de August efter en længere Discussion udtalt, at Hertugdømmerne ere fast forbundne med hinanden og selvstændige Stater; at Overeenskomsterne af 1851—52, der i saamange Punkter ere blevne krænkede af Danmark, ikke have nogen bindende Kraft for Tydskland, og at ved Forbundsbeslutningen af 9de Juli, som desuagtet stiller sig paa Overeenskomsternes Grundlag, har Forbundsdagen ikke opfyldt sin Pligt mod Tydskland og Hertugdømmerne. Disse Udtalelser, der indeholdes i et Andragende til de tydske Fyrster, erholde deres fuldstændige Betydning i den Sætning: „Er den nationale Selvbevidsthed, der føler vor udenrigske Politiks Afmagt som en brændende Skjændsel, bleven levende hos de tydske Regjeringer, saa vil Overgangen fra Fuldbyrdelsen af en utilstrækkelig Forbundsbeslutning til den endelige, i Sandhed tilfredsstillende Løsning af det slesvigholstenske Spørgsmaal — til Gjenoprettelsen af den gamle Ret i hele dens oprindelige Omfang — ufeilbarlig bane sig Vei ved Begivenhedernes Gang." De tydske Deputeredes Erklæring har idetmindste den Fortjeneste, at den ikke fordølger Noget, og en tydsk Hærs Indmarche i Holsten, for med Vaabenmagt at fremtvinge en saadan Tingenes Tilstand, som de tydske Deputerede attraae, maa nødvendigviis fra dansk Side betragtes som et fjendtligt Skridt, ligeoverfor hvilket vi ikke kunne lægge Hænderne i Skjødet. Den danske Regjerings Svar, der sikkert alt er overleveret i Frankfurt, indeholder et i den høfligste Form indklædt Afslag med Hensyn til de af Forbundet opstillede Fordringer og udtaler tillige, at Regjeringen ikke i det angivne Øiemed vil taale en Execution i Holsten. Men forinden det danske Svar er bekjendt, har „Botschafter" allerede modtaget Efterretninger fra Frankfurt, som ifølge de her indløbne Telegrammer gaae ud paa, at der er al Udsigt til, at Executionen mod Danmark vil blive bragt til Udførelse ved Holstens Besættelse, og at Executionscorpset skal bestaae af Troppecontingenter fra Mellemstaterne, medens Østerrig og Preussen ville danne Reserve. En Correspondent fra Kjøbenhavn til »Journal des Débats« vil vide, hvilken Fremgangsmaade Danmark agter at følge i det ovenangivne Tilfælde. Det vil vexle nogle Skud med den tydske Armee i det Øieblik, den rykker ind i Holsten; Ilden vil naturligviis blive besvaret, og da vil Danmark ved sit Diplomati lade Krigens Udbrud mellem sig og det tydske Forbund constatere ad diplomatisk Vei, for at faae Ret til at blokere de tydske Havne i Nord- og Østersøen. Correspondenten tilføier, at denne Plan møder levende Modstand hos det engelske Cabinet af Hensyn til Handelen; men da det af politiske Hensyn er England endnu langt vigtigere, at Blokaderetten respecteres, vil dette Land neppe nedlægge noget Forbud derimod, men snarere ved alvorlige Forestillinger i Frankfurt søge at forhindre et Skridt, der kan have saa ubehagelige Følger.

— »The Economist« siger: Vi behøve ikke at gaae ind paa en Undersøgelse af den af Keiser Franz Joseph paa Congressen i Frankfurt foreslaaede Plan. For at komme til et Resultat, behøve vi blot at nævne de folkelige og fyrstelige Elementer, som han har isinde at samle til en politisk Eenhed: 1) Østerrig med 35 Millioner Indbyggere, hvoraf neppe syv Millioner ere Tydskere af Herkomst og Sympathi; en katholsk og bigot Befolkning, halvt i Krig med Ungarn og alene i Besiddelse af Venedig ved Hjelp af Sværdet, og med ikke-tydske, altsaa stedse truende Stridigheder. 2) Preussen med 18 Millioner Indbyggere, der fornemmelig ere protestantiske og fritænkende, og med en chronisk Strid med Danmark, for hvilket det alene bærer Skylden. 3) Baiern med en eenfoldig, uvidende og katholsk, 5 Millioner stor Befolkning. 4) Hannover med to Millioner protestantiske Indbyggere. 5) Sachsen med henved to Millioner Indbyggere, med frisindede Institutioner, en katholsk Hersker og protestantiske Undersaatter. 6) Würtemberg med henved 1,800,000 fornemmelig protestantiske, og Baden med 1,500,000 fornemmelig katholske Indbyggere. 7) Henved tyve Fyrstendømmer med forskjellig Religion og forskjellige politiske Institutioner ligefra den sande Liberalisme til det mest udskeiende Despoti.

Hvorledes skulde en Keiser, en mægtig Konge, fire mindre Monarcher og en utallig Mængde Fyrster med forskjellig Religion og Regjeringsform, med modstridende Interesser og de mest forskjelligartede politiske Forbindelser samles i et stærkt Forbund? Det vil være ligesaa vanskeligt at udkaste en Plan, som at finde Midler til at opnaae et saadant Resultat.

Men skjøndt det er høist tvivlsomt, at den østerrigske Keisers Reformforslag ville finde en practisk Anvendelse, har han dog vakt et Haab og foretaget et Skridt, som har forskaffet Østerrig Ære og Anseelse og bragt Preussen i den ubehageligste Stilling. Keiseren har med stor Klogskab søgt at gjøre dette saa klart som muligt ved i sin Tale at forsikkre de fyrstelige Tilhørere om, at der altid maatte staae en Plads aaben for „det mægtige Preussen" og ved at indbyde dets Konge, der lig en vred Achilles skjuler sig i sit Telt, til at indtage denne Plads. Wilhelm den Første vilde ikke reise til Frankfurt, hvilket man heller ikke kunde vente, saalænge v. Bismark staaer ved Roret. Om denne Minister vil kunne holde sig, er et andet Spørgsmaal, thi hvor trofast Kongen end kan ønske at være mod sine Tjenere, kan han ikke for stedse forblive indviklet i det Garn, i hvilket hans Ministerium har hildet ham eller dele den Latterlighed, som Modsætningen mellem v. Bismarks hovmodige og fornærmelige Fjendskab mod Østerrig i Ord og Tale og det ham i Gjerningen af Østerrig tilføiede Nederlag fremkalder overalt. Skjøndt Forsoningen med Kronprindsen ikke har medført nogen afgjørende Forandring i Sagernes Stilling, vidner den idetmindste om, at Kongen vakler i den hidtil fulgte Politik, der har bestaaet i at træde et trofast Folks Rettigheder under Fødder, indtage en isoleret Stilling i Europa, udsætte sig for et Angreb af Frankrig og lade sig overfløie af Østerrig. Tilstanden er næsten uudholdelig, ikke blot for Folket, men ogsaa for Kongen; thi Begivenhederne have saa hurtigt afløst hinanden, at han snarere, end man kunde have ventet, har høstet Frugterne af sit kortsynede Stivsind. Der maa snart indtræde en Krise, og det er ikke usandsynligt, at det netop er Fyrstemødet i Frankfurt, der vil fremkalde den.

— Fyrst Gortschakoff har nu modtaget de tre Stormagters Svar paa sine Depecher, og man antager, at der endnu vil hengaae nogen Tid, inden han igjen svarer. De Journalister, som give sig Mine af at være indviede i Diplomatiets Mysterier, forsikkre, at den franske Depeche er høflig og fredelig, og at den engelske Depeche, skjøndt fredelig, dog er holdt i en bestemt Tone. Maaskee vilde det være mere correct at sige, at man havde ventet, at Frankrig havde benyttet et mere krigersk Sprog, end England, og at man finder det bekvemt at lægge Skjul paa de mulige Uovereensstemmelser i to Underhandlinger, der tilsyneladende føres ifølge en Overeenskomst. Det er vanskeligt at forstaae, hvilke nye Argumenter de forskjellige Magter kunne føie til de Forestillinger, der hidtil have viist sig at være frugtløse. Den russiske Regjering er mere nysgjerrig efter at vide, om der er nogen Sandsynlighed for en Krig, end efter at høre nye Grunde, der kunne anføres til Gunst for at gjøre Indrømmelser i Polen, og en høflig Meddelelse er velkommen, fordi den svækker Sandsynligheden for, at et Felttog vil blive aabnet, førend den nordlige Vinter er begyndt og Østersøen tillukket. Uagtet franske Brochureforfattere paakalde Minderne fra Jena og Eylau, er et Vinterfelttog i Polen dog ikke nogen let Sag, og det vilde være besynderligt, hvis to store Sømagter vilde vælge at begynde en Krig i en Aarstid, i hvilken Isen vilde lamme deres Overlegenhed tilsøes. Underhandlingernes Fortsættelse har alt beroliget de Ængstelige i England, og af de franske Blades Udtalelser lader det virkelig til, at en Krig for Polens Skyld ogsaa er bleven mindre populair i Frankrig. Det er endnu stedse muligt, at Rusland vil indsee Nødvendigheden af at gjøre nogle Indrømmelser, især hvis det skulde stadfæste sig, at den polske Opstand, befriet for det af Diplomatien øvede Tryk, gjør Fremgang og staaer i Begreb med at gaae over fra aristokratiske til demokratiske Hænder. Fyrst Gortschakoff har omsider faaet Vished om, at hans Regjering staaer alene i Europa, hvor den kun kan glæde sig ved det preussiske Hofs Sympathi. Men denne Fordeel opveies fuldstændigt ved Tydsklands Forbittrelse, som endog deles af det preussiske Folk og de preussiske Kamre. Et Ministerskifte i Preussen vilde berøve Rusland enhver Forbundsfælle, maaskee med Undtagelse af de nordamerikanske Fristater, der i dette Øieblik dog ere altfor beskæftigede til at kunne yde nogen væsentlig Bistand. Imidlertid er det høist problematisk, om ikke en solvent Compagnon skulde kunne føre en fjendtligsindet Sagvolder i Fristelse. Ligeoverfor Rusland kan Frankrig kun vinde Ære, medens det altid haaber at berøve Preussen den venstre Rhinbred. Og skjøndt Haabet om Fredens Bevarelse i dette Øieblik er større end tidligere, vil det dog være klogt at mindes, at Intet er forandret og Intet indrømmet.

M.

Blandinger.

— »The Royal Society« i England har udnævnt to udenlandske Medlemmer, Professor **Kummer** i Berlin og Professor **Steenstrup** i Kjøbenhavn, „hvis Værker om Generationsvexelen og om flere zoologiske og archæologiske Emner, der staae i Forbindelse med Menneskets Historie, nyde megen Anseelse iblandt Naturhistorikerne". Herved er Listen over Selskabets udenlandske Medlemmer (50) bleven fuldtallig.

— Den peruanske Regjering har ladet Guanoøerne ved Kysten undersøge, for ved Maalinger at faae en Oversigt over Forraadet. Efter de saaledes anstillede Efterforskninger findes der paa Lobos-, Macabi- og Guanape-Øerne mindst 16,000 Millioner Pund af dette nyttige Stof, til en Værdi af 400 Millioner Rdlr. der paa Stedet. Chinchaøerne ere ikke indbefattede i denne Sammenstilling. — For Fremtiden skulle alle Skibe, som lade ved Guanoøerne, klarere i Callao, hvor et i den Anledning oprettet Actieselskab snarest muligt vil bygge en prægtig Dok.

— Man har gjort den Opdagelse, at Trevlerne af Planten Sida retusa, som voxer i overordentlig Mængde i det østlige Australien, skulle være meget vel skikkede til Papirfabrikation.

— I et af det londonske Oldforskersamfunds seneste Møder foreviste et af Medlemmerne, O. Morgan, nogle mærkelige, gamle Snuustobaksdaaser, og gav en Oversigt over Snuustobakkens Brug i England i fordums Tid. Ifølge hans Meddelelser gik Snuserne i Begyndelsen med Tobakken og et lille Rivejern løst i Lommen; de rev sig da en Pris, hvergang de følte Lyst dertil. Senere bares Rivejernet i en Æske; men disse tidligste Daaser havde intet Opbevaringsrum til den revne Tobak, der altsaa brugtes, saasnart den var tilberedet. Efterhaanden indførtes den Forbedring, at lave et særeget Rum til den revne Tobak; det var skilt fra „Maskinrummet“ ved et Par smaa Rivejern. Endelig steg Konsten til den Høide, at man lavede en saa stor Mængde Snuus paa engang, at en tilstrækkelig Mængde kunde medtages i en egen, dertil bestemt Daase; Redskaberne til Forfærdigelsen lod man da blive hjemme. — Howell, som døde i 1666, beretter, at Folk paa hans Tid snusede gjennem en Pennepose, hvorimod Snusen tidligere toges med smaa Skeer; derfor kaldes det i gamle engelske Skuespil en Skeefuld — og ikke en Pris — Tobak. Tvende Snuusdaaser fra den Tid ere endnu opbevarede; de ere flade og runde, samt forsynede med en Prop til at skrue fast, istedetfor Laag, og i Proppen er fastgjort en Skee til det nævnte Brug.

— En Franskmand, ved Navn Baudre, har forlystet Parisernes Øren med et af ham opfundet, nyt musikalsk Instrument, som han kalder Lithophane. Det bestaaer af Flintestene, hvoraf hver er fastgjort ved to Snore til to vandrette Stænger over en lang Resonnantskasse; det spilles ved et Claviatur, og Tonerne skulle gjøre en ubeskrivelig Virkning. Opfinderen forsikkrer, at et saadant Instruments Forfærdigelse er yderst møisommelig; blandt et Par tusinde Stene har han ofte knap kunnet finde een, som gav den attraaede Tone.

— En Vinhandler sendte nylig Jarlen af Derby en Prøve af Vin, der skulde være et herligt Middel mod Podagra. Da han senere meldte sig for at faae en Bestilling, lod Jarlen svare, at han havde smagt Vinen og takkede ret meget for Opmærksomheden, men — foretrak Podagraen.

Det nye Commune-Hospital.

Det er et Seculum siden, at Kjøbenhavn byggede sit sidste, offentlige, store Hospital; Almindelig Hospital feirer nemlig sit hundredaars Jubilæum i Aaret 1866, og Frederiks Hospital er omtrent ti Aar ældre. Erindrer man, at Hovedstadens Folkemængde i dette Seculum omtrent er fordobblet, at Sygeligheden, navnlig blandt de Klasser af Samfundet, hvorfor Hospitalerne nærmest ere bestemte, neppe er aftaget, maaskee snarere tiltaget, og at de Krav, der nu stilles til større, offentlige Helbredelsesanstalter, ere vidt forskjellige fra dem, som gjorde Fyldest et Aarhundrede tilbage i Tiden — saa vil man kunne forstaae, at Trangen til et nyt Hospital var saa stor, at den maatte og burde afhjelpes, naar ikke ligefrem utaalelige Ulemper og farlige Onder for Stadens almindelige Sundhedsforhold, skulde fremgaae deraf. Blandt de førstnævnte ville vi kun anføre Overfyldning af Sygestuerne, med alle deraf flydende uheldige Følger, samt Afviisning, af Mangel paa Plads, af Syge, der trængte til Kuur og Pleie i Hospitalet; blandt de sidstnævnte Optagelse i Hospitalet af Koppe- og Cholera-Syge, uden nogensomhelst Betryggelse mod disse Sygdommes videre Udbredelse og Spredning, først blandt Hospitalets og derfra til Stadens Befolkning.

Det nye Commune-Hospital, som paabegyndtes i Mai 1859, staaer nu fuldt færdigt og venter kun paa sin Befolkning, for at kunne meddele den alle de Goder, som en fremskreden Civilisations humane Aand har kunnet skabe. Ja, ville vi have et Beviis for, hvilke Fremskridt Civilisation og dennes Ledsager, sand Humanitet, gjøre i et Aarhundrede, da kunne vi, den nulevende Generation, sikkert med en høi Grad af Tilfredsstillelse pege hen paa vore Fængsler, vore Asyler for Sindssyge og vore Hospitaler, til Sammenligning med, hvad disse vare, og hvad de ere.

Man vil imidlertid ikke kunne forlange, at det store Publicum skal kunne gjøre sig Rede for, hvilke de Fordringer ere, der nu stilles til et større Hospital, og hvorvidt disse, for det nye Hospitals Vedkommende, ere fyldestgjorte; en kortfattet Veiledning vil derfor uden Tvivl kunne gjøre Krav paa en almindeligere Interesse.

Det nye Commune-Hospital er beliggende paa Glaciet mellem Nørre- og Østerbro, mellem Farimagsveien og Kjærlighedsstien, hvor dens Bygninger med Tilbehør indtage et Areal af imellem ti og elleve Tønder Land. Hovedbygningen, eller det egentlige Hospital, danner en langagtig Fiirkant, der indeslutter tre beplantede Gaardsrum, hvoraf det mellemste er lukket, og de to andre aabne for den ene Ende; den har Hovedfaçade mod Farimagsveien. Den bestaaer af tre Etager og Kjelder; Midtpartiet af Bygningen er fremspringende og indeholder, foruden det store Hovedportal, Operations- og Forelæsningssal og Kirke, som er prydet med Kuppel og Spir. Bygningen er holdt i en simpel, alvorlig Stil, med meget faa architektoniske Prydelser; Façadens store Flade er brudt ved de fremspringende Midt- og Endepartier, og imellem hver Etage gaaer Baand af røde Steen, ligesom Vindues-Indfatningerne ere af samme Farve, der bringer nogen Afvexling og Liv i den gule Steenfarve, som er Bygningens Grundtone. Umiddelbart sammenhængende med Hovedbygningen er for hver Ende af samme en mindre Bygning, den ene bestemt for Overchirurgen, den anden for Forstanderen; fra Enden af Mellemfløiene, der danne Siderne af den lukkede Gaard, udgaae tvende Længer, som indeholde Hospitalets fælles Badeindretninger, den ene for mandlige, den anden for kvindelige Syge. Bygningen, som forbinder de tvende Mellemfløie og danner Bagpartiet af den lukkede Gaard, og er noget lavere end den øvrige Bygning, indeholder Kjøkkenet med Alt, hvad dertil hører.

Af isolerede Bygninger finde vi ligeoverfor Kjøkkenet, imellem Længerne for Badeindretningen, Maskinhuset med sin Dampskorsteen, omgiven af en videre Cylinder, og bagved Maskinhuset Bygningen for Vaskeriet, med tilhørende Linnedmagazin og Desinfectionslocale samt Bolig for Oldfruen og Vaskeribestyrerinden. Paa hver Side af Vaskeribygningen, længere tilbage imod Kjærlighedsstien, fuldstændigt isoleret fra alle omgivende Bygninger, træffe vi tvende anseelige Huse, det østlige bestemt til Optagelse af Syge med farlige smitsomme, epidemiske Sygdomme, Kopper og Cholera, det andet til Sindssyge, og støiende, urolige Patienter. Disse tvende Bygninger danne mindre, selvstændige Hospitaler, der have deres Oekonomi og hele Indretning for sig selv.

Længst tilbage, bagved Vaskeribygningen, findes endnu Staldbygning og Ishuus, og ligefor den vestlige aabne Gaard, ud imod Nørrebro, Ligcapellet, der indeholder saavel Lig- og Obductionsstuer som en Sal, hvorfra Begravelserne kunne foregaae.

Til at kunne gjøre sig et Begreb om Bygningens Størrelse og de Rum, den indeslutter, ville følgende Maalangivelser kunne tjene: Længden af Hovedbygningens Façade er $342\frac{1}{2}$ Alen; det lukkede Gaardsrum er 101 Alen langt, 84 Alen bredt; de tvende aabne Gaardsrum have samme Længde, men ere $91\frac{1}{2}$ Alen brede.

Naar vi til Ovenstaaende føie, at det Terrain, hvorpaa Hospitalet er opført, var temmelig lavtliggende, men forøvrigt i alle Henseender passende, og maatte, for at Bygningens Kjelderrum kunde komme til at ligge over Grundvandets Niveau, betydeligt paafyldes (de aabne Gaardsrum ere endnu ikke fuldstændigt paafyldte), saa antage vi omtrent at have sagt Tilstrækkeligt til, ved Hjelp af vedføiede Tegninger, at kunne orientere sig i Hospitalets ydre Forhold, og skulle derefter gaae over til dets indre Livsbetingelser.

Een af de første af disse er Luftforsyningen. Et Hospital kan i denne Henseende, som i flere andre, sammenlignes med en levende Organisme: det skal aande. Men Aandedrættet er sammensat af to Acter, Indaanding og Udaanding. Til Indaandingen hører let og rigelig Udgang af fri og frisk Luft; til Udaandingen en ligesaa let Udgang og Fjernelse af den benyttede, fordærvede Luft. Disse Betingelser ere skete Fyldest ved et fuldstændigt, saakaldet Ventilationssystem. Den Bygningen omgivende Luft trænger gjennem dertil indrettede Aabninger i Ydermurene ind i Luftkanaler, der ligge under Sygestuernes Gulv og langs disses Vægge, og udmunde, deels i et Rum i Kakkelovnen, og deels i en langagtig, lille Aabning under enhver Seng. Den Luftstrøm, der ledes til Kakkelovnen, udstrømmer gjennem Aabninger i denne, naar Kakkelovnen er ophedet, som opvarmet Luft. Den forbrugte og varme Luft, som søger op imod Værelsets Loft, finder Udgang gjennem Aabninger, anbragte i Nærheden af dette, hvilke lede ind i murede Kanaler, der alle udmunde i en større, lufttæt Ledning, som løber langs Bygningens Loftsrum, ned igjennem enhver af dens to Mellemfløie, under Jorden igjennem den lukkede Gaard og ender i den vide Cylinder, som omgiver Dampskorsteensrøret. Da imidlertid Luften neppe vilde søge denne lange Vei under almindelige Forhold, er ved Ledningens aabne Ender, i Maskinhuset, anbragt to Vifteapparater, der sættes i Bevægelse af Dampmaskinen, hvorved et luftfortyndet Rum frembringes, der bevirker, at den i Rørledningerne indeholdte Luft med betydelig Hastighed søger til Udgangen og kastes ud i det omtalte vide Skorsteensrør. Saavel Ind- som Udgangsaabningerne i Sygeværelserne ere forsynede med Spjeld, for efter Behov at kunne moderere Ventilationen. Naar nu hertil føies, at Hospitalet er fritbeliggende til alle Sider, og at der for hver Patient paa Fællesstuerne er normeret omtrent 1000 Cubikfod Luft, foruden hvad den særdeles rummelige Corridor afgiver, saa maa det tilstaaes, at enhver Fordring i denne vigtige Henseende er fyldestgjort.

En rigelig Forsyning og let Adgang til godt, friskt Vand maa nævnes som den næste Livsbetingelse for et Hospital. I denne Henseende staaer neppe Noget tilbage at ønske. Hospitalet, der har en Ledning fra Stadens Vandværk, er heelt igjennem forsynet med Waterclosets; enhver Stue har sin Vaske-Indretning, ethvert Varme-Kjøkken sin Vask med Vandhane. Foruden de fælles Bade-Indretninger findes i hver Etage flere, særskilte Badekamre for de Syge, der ikke kunne benytte hine. For det Tilfælde, at Forsyningen fra Vandværket af en eller anden Grund blev standset, er den hensigtsmæssige Indretning truffen, at man selvstændigt kan forsyne sig med Vand. Til en Brønd, som ligger foran Maskinhuset, ledes nemlig i dette Tilfælde Vandet fra den nærliggende Sortedamssø; Dampmaskinen trykker Vandet fra Brønden gjennem en Ledning op i store Beholdere, som findes paa Hovedbygningens Loftsrum, og herfra føres det gjennem et Ledningsrør ind i den almindelige, i Bygningerne forgrenede Vandledning.

Det Vand, som tilføres Anstalten i reen Tilstand, maa saa hurtigt som muligt kunne fjernes, naar det er blevet benyttet og derved gjort ureent, og det maa fjernes saaledes, at det tillige optager alle de urene Stoffer, som kunne opløses eller lade sig bortskylle. I denne Hensigt er anbragt en vidt forgrenet Rørledning, som staaer i Forbindelse med alle Waterclosets, Vaske, Pissoirs, med Kjøkken og Vaskeri, med Lighuus og Obductionsstuer, kort sagt findes overalt, hvor flydende Ureenligheder dannes og skulle fjernes, og udmunder i underjordiske Ledninger, der ende i en stor muret Cloak, som løber langsad Farimagsveien og ender i Byens østre Cloakledning, der udgyder sit Indhold i Sundet, i Nærheden af Bechs og Engelbrechts Badehuse.

Foruden Luft og Vand er Lyset endnu en af Betingelserne, som have en overveiende Indflydelse paa Sundheden af et hvilketsomhelst Opholdssted for Mennesker, endsige da for et stort Hospital. Beliggenheden maa derfor være saaledes, at Sollyset uhindret kan faae Adgang til ethvert Rum, der er bestemt for Syge. Dette Hensyn er skeet Fyldest paa det nye Hospital deels ved at lægge Corridorerne, der alle gaae mellem Ydervæggen og Sygestuerne, og intetsteds imellem Værelserne, saaledes, at disse vende mod Solsiden, hine mod Skyggesiden, deels ved at lade de to Gaardsrum være aabne for Enden og det tredie, lukkede, begrændse af en lavere Bygning (Oekonomibygningen).

Som sidste Betingelse af overveiende Vigtighed for et Hospitals Sundhedstilstand skulle vi nævne Maaden, hvorpaa Opvarmningen frembringes i den koldere Aarstid. At opvarme en stor Bygnings mange Rum fra et fælles Varmeapparat har for en oekonomisk Betragtning noget meget Tiltalende, men er nu overalt forkastet for alle saadanne Rum, hvor Mennesker i længere Tid skulle opholde sig og navnlig for Hospitaler, af Grunde, som det vilde blive for vidtløftigt her at specificere. I enhver Sygestue er anbragt en særdeles hensigtsmæssig construeret Kakkelovn, indrettet til Cokes eller Kul, som, paa den ovenomtalte Maade, forsyner Stuen med varm og frisk Luft. Ved en lukket Beholder i selve Kakkelovnen, blive Kulkasser, og den Støv og det Smuds, som derfra opstaaer, gjort overflødige. Corridorerne, Operationsstuen og Kirken blive opvarmede ved Damp, igjennem saakaldte „Harper“: slangebugtede Jernrør, der indeholde Dampen, som tilføres dem gjennem en vidtløftig Rørledning, der staaer i Forbindelse med Dampkjedlen og som, foruden at tjene til Opvarmning for de nævnte Localer, tillige afgiver Varme og Damp til varme og russiske Bade, til de forskjellige Kjøkkener, til Vaskeriets Tørrestuer, til største Delen af det Vand, som i varm Tilstand forbruges i Anstalten og til at sætte tvende Dampmaskiner i Bevægelse, een i Maskinhuset og een i Vaskeriet. Saaledes har Dampen og Dampkraften, hvad ogsaa Nutiden fordrer, faaet en mangesidig Anvendelse i Hospitalet.

Som særdeles hensigtsmæssige Indretninger, skjøndt af mindre Vigtighed, end de nævnte, ville vi henlede Opmærksomheden paa den Maade, hvorpaa Sygekosten fra Kjøkkenet bliver distribueret til de forskjellige Sygeafdelinger i Bygningens forskjellige Etager, og paa den bekvemme Maade, hvorpaa betydeligt Tilskadekomne eller haardt angrebne Syge blive bragte fra den ene Etage til den anden ved Hjelp af Ophisnings-Mechanismer.

Hospitalet er bestemt til at optage 800 Syge, i 60 store Fællesværelser à 10 Senge, 24 mindre Fællesværelser à 5 Senge, 36 Eneværelser og 20 Celler, fordeelte paa fire Servicer, een chirurgisk, paa første Sal, to medicinske, i Stueetagen og paa anden Sal, og een for Syphilis og Hudsygdomme. Fællesstuerne have en Dybde af $15\frac{1}{2}$ Alen, en Brede af $11\frac{1}{2}$ Alen og ere 7 Alen høie, hvilket giver for hver Syg et Rum af omtrent 1000 Cubikfod Luft; de mindre Værelser og Enecellerne ere forholdsviis endnu rummeligere. Corridoren er 5 Alen bred og 7 Alen høi. Til hvert større Fællesværelse hører et mindre for Stuekonen, som gjennem en Aabning i Mellemvæggen kan communicere med Sygestuen. For hver tre Fællesstuer findes, i en Udbygning i Corridoren, et Varmekjøkken og Closets.

I første og anden Etage ere desuden otte store Reservesygestuer, som kunne belægges, naar andre Værelser skulle renses eller desinficeres. I Stueetagen findes, tilvenstre og tilhøire i Porten, Receptionslocaler, med Adgang til Badestuer for de Syge, som skulle optages i Hospitalet, og til Consulationsværelser for dem, som blot søge Raad, uden at indlægges der. I samme Etages Mellemfløie have Overlægerne Aftrædelsesværelser, Pharmaceuten Bolig og Dispensationslocale, og Lægecandidaterne Bolig; de tilsvarende Localer i de øvre Etager benyttes til Eneværelser. Reservelægernes Boliger ere i Hovedsløien ved Kirken.

Betragte vi den store og vidtløftige Anstalt i sin Heelhed, med Hensyn til Anordning og Fordeling af Bygninger og Rum, da vil det erkjendes, at enhver Bygning har faaet Plads efter sin Bestemmelse og indordner sig godt og naturligt i den hele Plan; de forskjellige Localer ere anlagte med Skjønsomhed med Hensyn til deres Nytte og Brug, og fordeelte efter rigtige Principer; det Indre er storartet og venligt, det Ydre simpelt og alvorligt, vel netop de Charakterer, som bedst passe sig for et stort Hospital.

Den nye Bygning, der tilligemed dens Inventarium, Dampmaskine, Varme- og Ventilationsapparater, Vand- og Gasledninger, Cloak- og Chausseeanlæg skal have kostet henimod 1½ Million Rdl., kan vistnok ansees for det smukkeste og hensigtsmæssigste Hospital i Europa; den er opført af Justitsraad, Professor Chr. Hansen, som ved dette Værk har reist sig et varigt Minde.

D—n.

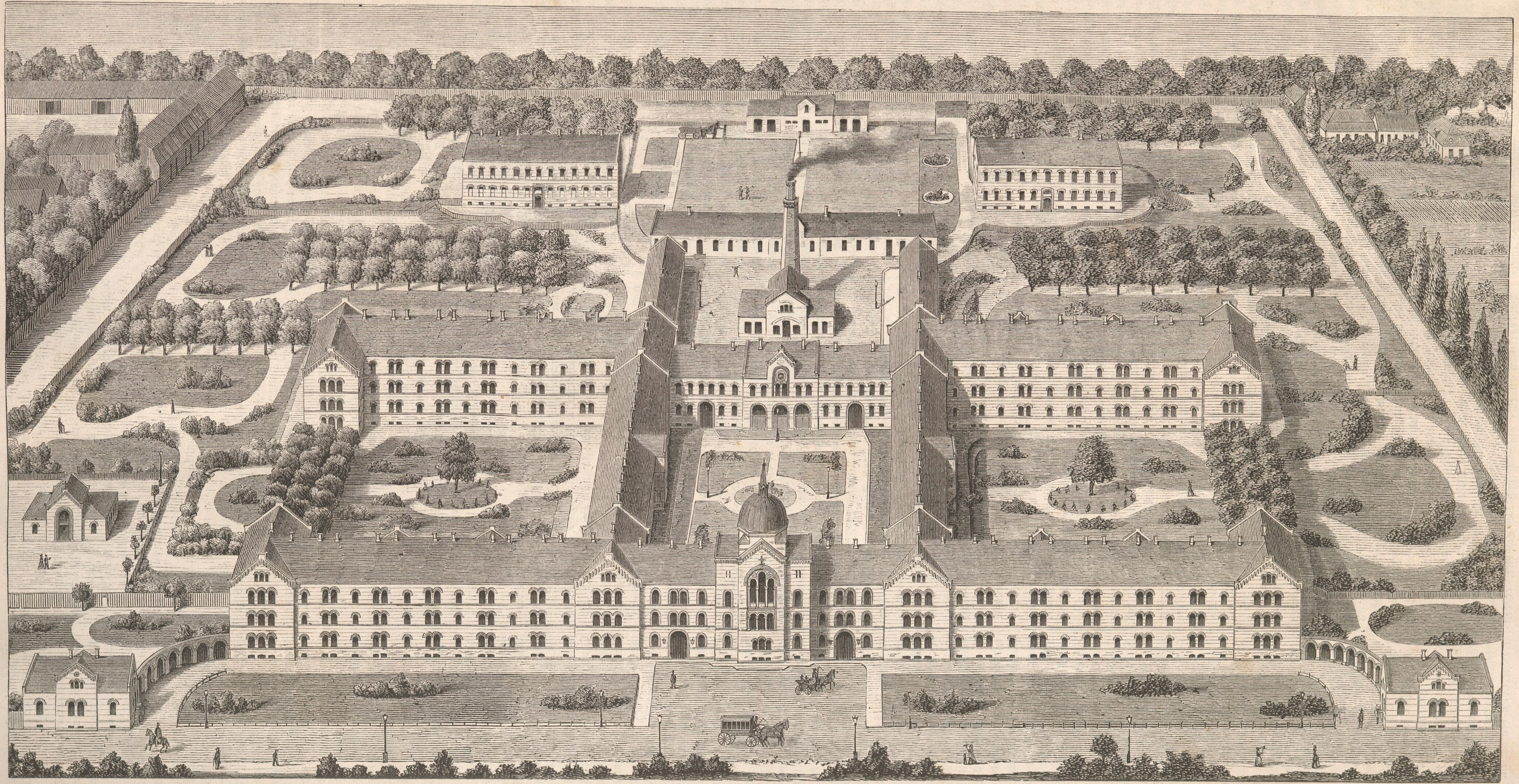

For Sindssyge. Stalde. Iishuus. For epidemiske Sygdomme.
Vaskeribygning.
Dampmaskine.
For kvindelige Patienter. Bade. Kjøkken. Bade. For mandlige Patienter.
Overlæge-, Pharmaceut- og Eneværelser. Lægecandidat- og Eneværelser.
Ligcapel.
Overchirurgens Bolig. For kvindelige Patienter. Receptionslocaler, Operationssal og Kirke. For mandlige Patienter. Forstanderens Bolig.

Perspectiv af det nye Commune-Hospitals Bygninger, optaget af Architekt Chr. V. Nielsen.

Det nye Commune-Hospitals Hovedfaçade imod Øster-Farimagsvei, tegnet af Architekt Chr. V. Nielsen.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

IV.

Jeg har i det Foregaaende søgt at give et Billede af Hovedfigurerne i selve Hjemmet, forsaavidt de angaae min Fortælling, og af Forholdene og Localiteterne i Gaarden skraaes for Grøntkonen i Nr. 319. — Jeg tør vel antage, at den Finhed og Discretion, hvormed jeg saaledes søger at undgaae at nævne vort eget Huusnumer, vil finde fortjent Paaskjønnelse, idetmindste hos Enkelte af mine Læsere. Jeg kommer nu til at omtale min Berøring med Yderverdenen, og hvorledes jeg i min unge Alder lærte de Lidenskaber at kjende, der ere de mægtigste til at sætte Menneskeslægten i Bevægelse: Had og Kjærlighed.

Jeg havde flere Gange i en Kreds af Gadens Janhagel staaet og seet til, naar Høker Clausen om Søndagen spækkede Magasinerne i sin fiirstolede Holstenskvogn, og endelig gav Signalet til det store Hovedmoment, naar Familie og Venner, der længe havde lagt deres Utaalmodighed for Dagen i de aabne Vinduer, kunde bestige Vognen: et Optrin, der havde megen Lighed med en Fæstnings Bestormelse. Den tykke Madam Clausen var den besindigste. Herrerne vare meget ugalante og lode hende altid hjelpe sig selv. I sine Bestræbelser for at stige op, kom hun undertiden til at ligne en „stærk Kone", der gjør Forsøg paa at vælte en Vogn. Vi havde allerede naaet September Maaned, da jeg en Søndag stod og betragtede dette Skuespil. Det var første Gang, jeg tog Høkerens Datter Gine rigtigt i Øiesyn. Hun var meget fin: rød Hat, blaa Spencer, hvid Kjole, broderede Mamelukker og pene Skoe med Korsbaand. Gine havde deilige røde Kinder, en kjækt fremstaaende Mund og friske Øine. Havde Clausen bedet mig sætte mig op ved hendes Side, havde jeg neppe taget det ilde op, men det kunde der slet ikke være Tale om, da jeg ikke havde noget personligt Bekjendtskab til Familien. Jeg havde jo vistnok en Aften, da jeg i Forbigaaende følte mig flau, faaet et Rundebrød med Smør og Ost paa hos Madame Clausen, der velvilligt overlod mig det for 2 Sk., men en saadan flygtig Berøring er jo meget langt fra Bekjendtskab. Et stjaalent Blik fra min Ven Jørgen, der var Kudsk, blev bemærket af Gine, som tog mig skarpt i Øiesyn og lod til at betragte mig ikke uden Velbehag. Nu skulde Madam Clausen op. Veiret, som var temmelig friskt, havde bevæget den fornuftige Kone til at iføre sig en lang bruun Kaabe, med et ganske lille sort glat Slag. Dette Stykke generede hende kjendeligt og Ingen vilde hjelpe. Nu mindede hun slet ikke om en „stærk Kone"; meget mere om en stor Oldenborre, der har siddet under et Blad og vil forsøge at krybe ud over Kanten og ovenpaa. Som Vognen skulde til at kjøre, hviskede Gine Jørgen Noget i Øret, idet hun saae ned paa mig; saa saae ogsaa Jørgen ned og nikkede, Gine nikkede og jeg nikkede. Det var vort første Bekjendtskab. Vognen rullede ned ad Gaden, den samlede Hob spredte sig til forskjellige Sider, og med en vis ubehagelig Tomhed, der forresten ofte indfandt sig om Søndagen, stod jeg og saae efter Høkerfamilien.

„Hun er peen," sagde jeg uvilkaarligt til en af Bagerens Sønner, der stod ved Siden af mig, da jeg tabte Vognen af Syne.

„Hvem?" spurgte han.

„Gine Clausen."

„Gine, ja! hun er rask."

Saa var den Samtale forbi. Det Ord „rask" forekom mig noget for flot; det saarede den Ømhed, som Gines gjentagne Blik havde fremkaldt i mit Hjerte, og som i faa Timer i Eftermiddagens Eensomhed udviklede sig til en stille Lidenskab.

Vi Sødskende havde længe gaaet med en Plan, et levende Ønske, som vi ofte indbyrdes havde udtalt os om, uden at vi endnu havde vovet at lade et Ord falde desangaaende til vore Forældre. Byens Dandsemestere havde den foregaaende Vinter havt uhyre travlt med at indøve de sex Toure af Françaisen, deels i større Cursus, og deels i private Familier. Mine Søstre havde ogsaa begyndt et saadant hos nogle Veninder, men det var blevet afbrudt af en eller anden Grund. Nu skulde vore forenede Bestræbelser gaae ud paa at samle en Kreds hjemme hos os, i den Hensigt at faae engageret, helst en Figurant fra det kongelige Theater. Denne Aften skulde Minen springe; Fader blev hjemme, og vi ventede Husets gamle Venner, som vi haabede vilde staae os kraftigt bi, med at faae vore Forældre overtalt. Det var i Skumringen. Mine Søstre vare oppe hos Vertens Døttre, to fortræffelige ældre Piger, som toge sig meget af dem. Jeg hvilede ud under Claveret, hvor jeg saa lidt høirøstet som muligt foredrog: „For Dig mit Hjerte bruser!" naturligviis med Tanken henvendt paa Gine, og efter en blid Overgang til det Melancholske: „Jeg gjerne døer", med Accompagnement af Harpe, hvortil jeg anvendte Pedalerne, der vare formede som et saadant Instrument. „Tys, Bedstemoder sover!" lød det af og til ned til mig. Familiens øvrige Medlemmer lurede, som det kaldtes, hver i sin Krog. Moder sad i den ene Ende af Sophaen og Tante i den anden. Bedstemoder havde sin Eftermiddagsplads ved Vinduet paa en lille Forhøining. Hun lurede paa en ganske særegen Maade, med Armene overkors og i en aldeles rank Stilling. Under denne Siesta forholdt hun sig ganske stille. Den dybe Taushed blev kun afbrudt af Tante, der nøs og sagde „Mange Tak" i en fortrydelig Tone, hvilket hun gjerne pleiede, naar man var saa uheldig at glemme at sige „Gud velsigne Dig". Efterhaanden reiste de forskjellige Partier sig og begyndte at traversere Gulvet i alle mulige Retninger. Jeg tog Moder om Livet og vi To foredroge en yndet Familiesang, der vel oprindelig var blevet til som Buggevise og senere stadigt forøget med nye Tilsætninger. Med passende Mellemrum lod jeg falde en Hentydning til Dandseøvelsen. Min Forsikring om, at jeg var den eneste Dreng i min Classe, der ikke kunde dandse Française, gjorde en kjendelig Virkning paa Moder, der gjerne vilde see mig i Besiddelse af alle mulige Fuldkommenheder. At sige Nei til et nogenlunde rimeligt Ønske, var i det Hele Noget, som Moder slet ikke kunde indlade sig paa, skjøndt hun jo nok ved denne Leilighed forsøgte at gjøre en lille Indvending, væsentlig med Hensyn til, at adskillige Meubler til hvert Møde maatte flyttes ud af Dagligstuen. Hovedsagen var at faae Faders Samtykke. Nu kom Musikeren. Han sagde ganske tørt Godaften efter gammel Skik og gik lige ind i Faders Stue for at „skifte", som han kaldte det; det bestod i, at han hængte sin fine Frakke ind i Klædeskabet og iførte sig en gammel sort Kjole, der altid havde Kvarteer hos os. Paa et Spørgsmaal af mig angaaende denne Skiften, svarede han mig engang, at det var „for at see finere ud, fordi den sorte Kjole glindsede saa peent paa Albuerne". Efter denne Forretning satte han sig til Claveret og phantaserede. „Iaften er H. i godt Humeur," bemærkede min Moder. Det var sjeldent, at han gav Noget tilbedste. Da Pigebørnene kom ned fra Besøget hos Verten, traf de Poeten og Professoren i Forstuen; de bleve naturligviis strax vundne for vort Forehavende. H. var tidligere bleven indviet i Hemmeligheden.

Lampen blev bragt ind og Passiaren kom igang.

„Hei!" raabte min Fader inde fra sin Stue; „kom først herind og ryg en Cigar." Hele Ungdommen omringede nu de tre Herrer og ledsagede dem til Døren med de mest indtrængende Opfordringer, om at forebringe vort Ønske, som vi vidste i første Øieblik i høieste Grad vilde frappere min Fader. Vi havde et livligt og lykkeligt Hjem, der var et kjært Mødested for mange af den Tids mest begavede og talentfulde Mænd, som følte sig tiltrukne ikke alene af min Faders Aandrighed og sjeldne Lune, men maaskee ligesaa meget af min elskelige Moders hjertelige Gjestfrihed og naive Ligefremhed, der ogsaa havde sin Humor. Hun var kun kjendt af en lille Kreds, men denne veed ogsaa, hvad hun var for Hjemmet. En saadan støiende Lystighed, som en Dandseøvelse, var noget saa Nyt og Ukjendt hos os, og stod i en saa stor Modsætning til den hyggelige Fred og aandrige Underholdning, Familiens sædvanlige Kreds frembød, at vi Børn havde al Grund til at befrygte den bestemteste Afviisning.

Vi stode udenfor Døren og lyttede med den mest spændte Opmærksomhed. Samtalen indenfor førtes længe med dæmpet Stemme. Endelig hørte vi min Fader udbryde med den ham eiendommelige, skarpe Accentuation: „En Dandseøvelse! Française! Nei, nu har jeg—" og saa en forfærdelig nedslaaende, ironisk Latter. Derpaa fulgte en lang Parlamenteren af vore Sammensvorne, hvilken fornemmelig Poeten førte med kraftig Veltalenhed. Saa hørte vi atter Faders Stemme: „Ja — nei! — Vorherre bevares! — Dandseøvelse? — Jeg skal selv lære dem at dandse Hopsa og Ungersk-Vals, det maae de nok kunne nøies med." — Men nu blev hans Stemme aldeles overdøvet af de vedholdende „Aa! aa!" fra de tre Herrer, der kraftigt understøttedes af et uendeligt: „Aa hvad—!" af Børnene udenfor Døren, saalænge, indtil den gik op, og Fader blev skubbet ind i Dagligstuen af sine Venner, lige i Favnen paa os, der dandsede rundt om ham i muntre Kredse, medens Musikeren satte sig til Claveret og spillede Variationer over:

„Herlig og rig paa Fryd er Jorden!"

Fader kunde omsider ikke modstaae Stemningen; han hoppede med om i Kredsen under vor uendelige Jubel, indtil han beseiret segnede om i Bedstemoders Lænestol. Som et let bevægeligt Gemyt kom ogsaa han til det Resultat, at det maaskee kunde blive ganske morsomt, og han indlod sig virkelig paa en Discussion om, hvorledes disse „Øvelser" skulde gaae for sig, hvem der skulde deeltage, osv.

„Men det bliver en dyr Affaire; hvormange Par?"

„Otte, lille Fader!" svarede min ældste Søster indsmigrende.

„Og hvorofte skal det gaae for sig?"

„Fire Gange — een om Ugen."

„Jamen — saa vil jeg ha' Marcus, den jydske Student, med!"

„Ja!"

„Og Vaskerkonens Datter! Det er saadan en rar lille Pige."

Hm, ja—" Vi trak paa det. Forholdet havde pludselig forandret sig. Nu var det Fader, som gjorde Forslag, og os Børn, der toge dem under Overveielse. Da vi imidlertid gjerne vilde imødekomme ethvert billigt Ønske, lode vi Vaskerkonens Datter passere, skjøndt det jo forekom os lidt Anstødeligt. Som Daniels Drenge ligeoverfor mig, indtog denne lille Pige i Forhold til min yngste Søster en underordnet Stilling. Hun havde en slaaende Lighed med Moderen i Holdning og Manerer, og hver Løverdag Middag, efter endt Skoletid, indfandt hun sig i Kjøkkenet med en lille Bylt under Armen, for at vaske Dukketøi for min Søster. Denne Storvask foregik med en ubeskrivelig Vigtighed, og den smaa Vaskerkone havde fuld Kost og — 1 Sk. — siger og skriver een Rigsbankskilling, i Løn. Hun var flink nok i Ballien, men hvad Figur hun vilde gjøre i en Balsal, forekom os meget tvivlsomt.

„Og hvad skal de tracteres med?" fortsatte min Fader.

„Skaarne Smørrebrød, afbrændt Rødvin og Krumkager," lød det fra Bedstemoder. Det var nemlig den staaende Anretning hos os ved festlige Leiligheder.

Dagen til det første Møde blev berammet, og saaledes naaede vi lykkeligt dette glimrende Resultat. —

Efter endt Aftensbord blev der hyppigt spillet forskjellige Slags „Commersspil", med en saa lystig Lidenskabelighed og vedholdende Iver, at det aldrig vilde faae en Ende, før Moder med sin trohjertede Ligefremhed sagde til Gjesterne, at nu skulde de gaae, hvilket de dog ikke sjeldent modsatte sig. Den omtalte Aften blev der spillet en Art Trekort, der satte Dynger af Enesteskillinger i Bevægelse. Lidt flot skulde det helst være, og da vort Huus ikke kjendte til Overflødighed paa Mynt, maatte denne reduceres til den mindst mulige Art. Den distraite Professor lærte aldrig at spille Trekort, men ikkedestomindre havde han et saa forbausende Held, at han fremkaldte almindelig Indignation imod sig. Da Moder omsider drev Gjesterne paa Flugt og min Broder og jeg ledsagede dem ned ad Steentrappen, havde Professoren det Uheld, eller rettere vi det Held, at han ved at tage sit Tørklæde op af Baglommen, hvor han havde deponeret sin store Gevinst, kom til at strøe en saadan Mængde Skillinger ud i Gaarden og paa Steentrappen, at det var en heel betænkelig Sag at passere den. Hans Forsøg paa at samle dem op var aldeles frugtesløst. Med Latter førte hans Venner ham bort med sig og overlod Jagten efter Skillinger til min Broder og mig, der derved bleve satte istand til at forøge Dueslagets Besætning med et Par prægtige Tumlinger.

Min Søster Anna, der var mig nærmest i Alder, var den af mine Sødskende, som jeg sluttede mig til med størst Fortrolighed. Da vi, nogle Dage efter den omtalte Aften, en Morgenstund fulgtes ad til vore respective Skoler, omtalte jeg for første Gang Gine i Pommerinken, og med saamegen Varme, at hun nok kunde forstaae, at det var et Hjerteanliggende. Hun erindrede nu, at hun den foregaaende Dag havde hørt mig kalde den røde Due „Gine". Vel havde jeg endnu ikke talt med Gine Clausen; men det var jo netop det, der gjorde Forholdet saa idealt og romantisk, at det kun var et Nik, et huldsaligt Smil, der knyttede os til hinanden. Det var nu min Plan, at faae hende med til Dandseøvelsen, hvilket vistnok var forbundet med store Vanskeligheder, da mine Søstre havde betinget sig Ret til hver at udkaare en Veninde, og Vaskerkonens Datter allerede optog een af disse dyrebare Pladser. Anna lovede mig dog med sædvanlig Beredvillighed at anvende sin hele Indflydelse, for at jeg kunde faae mit Ønske opfyldt.

Hvor glad overrasket blev jeg ikke, da jeg paa Veien fra Skolen gik og slentrede i Gothersgaden, for at møde mine to Søstre, og paa eengang saae dem komme ned ad Gaden i fortrolig Samtale med Gine. Det var mig en Gaade. Jeg nærmede mig og hilste forlegent, med et stjaalent Blik til Gine.

„Det er min Broder," præsenterede Anna.

„Goddag — Goddag!"

„Goddag Gine!"

„Hvoraf veed Du, hvad jeg hedder?"

„Det veed jeg fra Jørgen," svarede jeg.

Nu hviskede Malene Noget til Gine, hvorefter fulgte en tilbageholdt Fnisen.

„Hvad er'et," spurgte jeg nysgjerrig.

„Aa — det er ikke Noget."

„Aa nei, siig mig det, hvad?"

„Maa jeg?" spurgte Malene.

Gine svarede ikke.

„Jeg fortalte Gine Clausen, at Du har kaldt din røde Due „Gine", efter hende."

Gine fremhyklede ikke nogen falsk Ligegyldighed over det Betydningsfulde i denne Omstændighed, men smilede behageligt. Nu fik jeg Oplysning om, hvorledes det gik til, at hun havde gjort Bekjendtskab med mine Søstre. Efter en splendid Sommerferie paa tre Maaneder, som Gine havde tilbragt hos sin Morbroder, der eiede en stor Bondegaard i Roeskildeegnen, hvor hun efter Lægens Forskrift skulde drikke Gjedemælk, var hun atter vendt tilbage for at begynde i en ny Skole, og det var netop den samme Skole, hvori mine Søstre gik. Dette kunde jeg umuligt undlade at betragte som en be-

tydningsfuld Styrelse af Skjebnen, der aabenbart havde benyttet dette Middel, til at knytte os nærmere til hinanden.

„Det er dog mærkværdigt," sagde jeg, „hvad Gine?"

„Ja, det er det ved Gud ogsaa," svarede hun; om hun ellers følte Noget ved det, tør jeg ikke paastaae.

Man skulde ellers ikke see paa Gine, at hun havde været svag. Jeg kan efter hendes Exempel paa det Kraftigste anbefale Gjedemælk for svage Børn, medmindre man maaskee maatte befrygte en altfor stor Virkning af denne Cuur, en Formening, hvori jeg selv blev bestyrket, da jeg for ikke længe siden overraskedes ved Gjensynet af Gine, forvandlet til svulmende Matrone.

For saa hurtigt som muligt at bestyrke Venskabet imellem Gine og mine Søstre, gjorde jeg Forslag til en Spadseretour samme Eftermiddag i Kongens Have, og da vi havde naaet Hjemmet, sagde vi hende kjærligt Farvel, med Opfordring til at møde præcise Klokken 4.

Gine lod ikke vente paa sig. Værdig en Datter af det rige Høkerhuus, var hun til denne lille Expedition udstyret med Syposen fuld af Smørrebrød og Kager. Efter nogen Parlamenteren med Familiens ældre Medlemmer, havde jeg den Lykke at kunne proclamere Gine som Deeltager i det eventuelle Dandsecursus. Hun takkede med et lille Knix, og glædestraalende ilede vi til Kongens Have, hvor Legen snart var i fuld Gang. Med udsøgt Artighed bød jeg Gine et hollandsk Brystsukker, hvilket hun øieblikkelig gjengjeldte, idet hun med et kjærligt Blik overrakte mig — et Stykke Smørrebrød med holstensk Ost, som hun meget resolut trak op af Posen. Skjøndt jeg lige kom fra Middagsbordet, havde jeg dog saa fin Tact, strax at give mig i Kast med det, især da Gine selv var ivrigt beskæftiget med at tømme Posens Indhold. Forholdet mellem hende og mine Søstre blev hen paa Eftermiddagen mindre venskabeligt, foranlediget ved en lille Malheur og en deraf opstaaet Disput om en Smagsgjenstand. I den muntre „Tagfat" havde Gine det Uheld, at rive Pullen af min yngste Søster Malenes Hat, hvorover Stemningen blev noget ophidset. Da min Søster omtalte sin ødelagte Hat som en Toiletgjenstand af udsøgt Smag, havde Gine den Ubesindighed at kalde den en gammel „Tørre", som hun formodentlig selv havde rimpet sammen, idet hun i en temmelig hoverende Tone søgte at henlede Opmærksomheden paa sin egen solidere sorte Plydses Hat, som en Modehandlerinde i Prindsensgade skulde have forfærdiget. Denne Gisning saarede min Søster dybt. Hun gjengjeldte Fornærmelsen ved at udtale den Formening, at Gines Hat var en af hendes Faders aflagte, der var syet om. Jeg var i en frygtelig Spænding over dette uventede Brud. Gine havde mange herlige Egenskaber, men hun var et heftigt Gemyt. I den Hensigt, at sige min Søster noget umaadeligt Bittert, foer hun lige imod hende, men da hun ikke i Øieblikket kunde finde det Bittre, steg hendes Vrede i den Grad, at hun gav sig til at tromme med Fødderne i Jorden med en ganske utrolig Hurtighed. Den store Hatteskygge, som Pullen var reven fra, vippede op og ned paa Malenes Hoved, medens hun med lidenskabelig Gesticulation foreholdt Forsamlingen, hvortil et andet ungdommeligt Selskab havde sluttet sig, hvilken oprørende Behandling, hun havde været Gjenstand for. Jeg formaaer ikke at beskrive min Sindstilstand under denne Rivning. Gines Adfærd ved denne Leilighed var aldeles gaadefuld. Under Malenes Foredrag havde hendes Heftighed ganske lagt sig. Med lakonisk Ro gav hun sig iførd med det sidste Stykke Smørrebrød, og da dette var expederet, hengav hun sig, ganske ufølsom for Malenes Smerter, til Nydelsen af de medbragte Kager. Saasnart Malene havde endt sit Foredrag, bød hendes Indignation hende at begive sig bort. Med lange Skridt fjernede hun sig fra Stedet, efterfulgt af sin kjærlige Søster Anna, der søgte at berolige hende, og under Marchen havde den vanskelige Opgave at fæste Pullen til Skyggen ved Hjelp af Knappenaale. Yderst raadvild om, hvilket Parti jeg skulde tage, vovede jeg endelig at stille en beskeden Opfordring til Gine om, at hun skulde løbe efter Malene og give hende et godt Ord. Saa utaknemmeligt det i Almindelighed er at blande sig i Kvindestrid, havde jeg dog den Tilfredsstillelse, i den Beredvillighed, hvormed hun efterkom min Opfordring, at see et Beviis paa hendes gode Følelser for mig. Hun slog Kagekrummerne af Fingrene og satte efter min Søster, efterfulgt af mig. Min onde Skjebne vilde det imidlertid anderledes. Gine var i en frygtelig Fart, og jeg maatte anstrenge mig for at naae hende. Det lykkedes mig dog kun altfor vel. I min ilsomme Flugt kom min Fod, da jeg var hende ganske nær, til at træde paa hendes Støvlelidse, der var gaaet op, saa at — o Rædsel! — Pommerinkens Stolthed med et sandt Brøl styrtede lige paa Maven ned i en stor Pøl. At jeg kom til at ligge ovenpaa hende var naturligviis aldeles uundgaaeligt, og mit ridderlige Sind var altfor opfyldt af Gines Ulykke, til at jeg blot et Øieblik kunde finde Trøst i den Omstændighed, at jeg havde Gine imellem mig og Pølen. Jeg stræbte at faae hende paa Benene. — Gud! hvor saae hun ud. Paa den blegrøde Kjole havde Pølen afsat — idetmindste erindrer jeg, at min livfulde Phantasi dengang lod mig see — et fuldstændigt Europas Kort, hvor det nedadstræbende Smuds søgte at danne den italienske Støvle. Da jeg vovede at kaste Blikket paa Gine, var hendes Ansigt paa det Rædsomste trukket op til en krampagtig Graad, idet hun strakte de sorte Hænder op mod Himmelen, for ligesom at besværge dens retfærdige Magter mod denne Tilskikkelse af hendes onde Skjebne. I dødelig Angest stod jeg og stirrede paa de stærkt udspilede Træk, indtil hun endelig udstødte et langt Hyl, der lod til aldrig at ville faae en Ende og truede med at berøve hende Aandedrættet.

Endelig fik Gine Veiret. Hvor jeg følte mig beroliget! Det Krampagtige i Ansigtet, der havde givet Munden en fuldstændig fiirkantet Form, fordeelte sig, og jeg vovede mig til at henvende et undskyldende og trøstende Ord til den Ulykkelige. Det var dog for tidligt. Temmelig ublidt gjorde hun en afvisende Bevægelse, der afsatte fem Fingre paa mine gule Nankins. Flere Grupper af Promenerende kom os imøde, hvilket maa have foranlediget Gine til at rette sin Gang mod Udgangen til Volden, og halv instinctmæssigt kom vi kort efter til at befinde os ved Gothersgadens Post, under hvis rindende Vand jeg afvaskede min elskede Gine, hvis Ulykke jeg saa uskyldigt havde foranlediget. Jeg laa paa Knæe foran hende og søgte ved Hjelp af Gines Tørklæde at fremkalde Kjolens oprindelige Farve. Ak ja! Livet er en evig Vexlen af Glæde og Sorg, Lys og Skygge. Jeg havde den Lykke at observere, at efterhaanden som den fæle Skygge, der havde kastet sig over Gines Kjole og fordunklet vor Elskovs Morgenrøde, veg tilside og gav Plads for det oprindelige Rosenskjær, kom ogsaa Gine i bedre Couleur. Som en naturlig Følge af vor Stilling under Posten, holdt hun Haanden paa min Skulder. Med sød Overgivenhed kildrede hun mig paa Halsen; den Lystighed, hun derved fremkaldte hos mig, forplantede sig atter til hende, og i den lattermildeste Stemning forlode vi Posten. Gine var bleven forsvarlig afvreden, og nu gjaldt det om, under en lille Promenade, at faae hende „tørret i Luften" I sorgløs Lyksalighed drev vi langsmed Volden og sagde hinanden smukke Ting. Jeg underholdt ogsaa Gine med at udkaste for hende et glimrende Billede af min Fremtid, og for ligesom at give hende en lille Forsmag derpaa, anvendte jeg mine sidste Midler paa at skaffe hende en Forfriskning hos en Kagekone. Det var en Makron, der aflokkede hende den første Tilstaaelse.

„Du er ved Gud sød," sagde hun, „Tak for Kagen!" hvorpaa hun stak Munden ud til et Kys og spurgte mig, om vi skulde være Kjærester.

At jeg ikke forholdt mig passiv under disse Omstændigheder, vil man jo let kunne begribe, ligesom jeg jo ogsaa fra dette Øieblik betragtede vort Forhold som declareret, men tvivlsomt bliver det ialtfald, om denne Gines Ligefremhed forøgede min Lykke. Den forekom mig noget — jeg vil ikke sige fremfusende, men dog lidt overilet, da vi saaledes ved dette voldsomme Spring paa eengang satte ud over det Stadium af pikant Uvishedstilstand, disse vibrerende Sjælestemninger, hvor man svæver mellem Haab og Frygt. — I min første Ungdom var det mine Ønskers Maal at blive Tambourmajor, hvilket jeg dengang betragtede som det Høieste for den menneskelige Stræben, skjøndt jeg jo gøs tilbage for Vanskeligheden af at naae denne Værdighed, da man havde forsikkret mig, at denne i Frederik VI's Tid saa fremtrædende Personlighed ikke alene skulde være i Besiddelse af et langt sort Skjæg, som maaskee nok kunde opdrives, men tillige have den Specialitet, naar han i Spidsen for Regimentet skulde passere Nørre- eller Østerport, at kunne kaste sin sølvbeslagne Stok saa høit i Luften, at han kunde gribe den igjen, naar han traadte ud paa den anden Side af Porten. Om det var disse Vanskeligheder, der havde nedstemt mine Forhaabninger til at tage tiltakke med engang i Tiden at svinge den mindre Stok som Capelmester i det kongelige Theater, en Stilling der ligeledes i høi Grad tiltalte mig, veed jeg ikke, men det veed jeg, at alle disse Drømme, hvorom jeg havde underholdt mig med Gine, efter at hun saa uforbeholdent havde erklæret sig og kysset mig, ligesom forsvandt og gave Plads for langt adstadigere Betragtninger af Livsforholdene. Da jeg gik hjem med Gine under Armen, var der ingen ærgjerrige, høitflyvende Tanker, som hævede mit Bryst; jeg følte mig ret behagelig stemt, som solid Ægtemand i en eller anden borgerlig Stilling — det var vel nærmest som Høker i Pommerinken, en Forestilling, jeg dog atter maatte give Slip paa, da Gine sagde mig ømt Farvel, forsvandt i Kjælderhalsen og overlod mig til mine egne Betragtninger. —

At Forfatteren af disse romantiske Skildringer vil blive Gjenstand for spydige Bemærkninger og en haard Kritik, fordi Hovedfigurerne i Begivenhederne ere i den saakaldte Umyndighedsalder, tvivler han ingenlunde om; han er fuldkommen forberedt paa allehaande Skoser i den Anledning, men det skal ikke nedtrykke hans Sind. Han vil betragte en saadan Dadel som grundløs og uretfærdig, og trøstigt fortsætte et Værk, der grunder sig ikke alene paa skarpe psychologiske Iagttagelser, men paa noget virkelig Oplevet, der kun for en overfladisk Betragtning kan synes smaat og ubetydeligt. En stor Mand har sagt, at Naturen er ligesaa beundringsværdig i det Smaa som i det Store, hvorfor jeg mener, at det ikke vil være for dristigt at antage, at de Lidenskaber og Stemninger, mørke og lyse, der sætte det Smaa eller de Smaa i Bevægelse, kunne være ligesaa curieuse at iagttage, som lignende Tilstande, der beskæftige det Store eller de Store. Mon man ikke overhovedet kan antage, at Novelle-Literaturen i længere Tid udelukkende vil komme til at beskæftige sig, ikke alene med Ungdommen, efterhaanden som de nærværende Tilstande og Interesser mere og mere beskæftige Menneskeheden i Retning af det Techniske, det absolut Nyttige, „det til Borgerheld Sigtende", men fornemmelig med den tidligste Ungdom, hvis Sind endnu er let og bevægeligt, og som Havet blødt og modtageligt for enhver ydre Paavirkning, førend de smaa Stakler ere traadte ud i Verden og anbragte, alt efter de forskjellige Livsforhold, i Svovlstikfabriker eller paa anden Maade i Livets store Trædemølle? Ja — det er kun et Spørgsmaal. En af mine Bekjendte spurgte mig forleden, hvad det var, jeg sad og skrev. Jeg tilfredsstillede hans Nysgjerrighed og sagde, at det var en Fortælling, der handlede om en Dreng, som hed Carsten og en lille Pige, som hed Gine, og flere andre rare Personer. „Fy for en Ulykke," udbrød han, „hvem, troer Du, vil læse den?" — „Ja ja," sagde jeg, „nu vil jeg foreløbigt skrive den." Han meente vel, at jeg heller skulde have gjort ham, eller en af hans ærede Samtidige, til Helten i en Fortælling. Stakkels Fyr! Han er endnu en Mand i sin bedste Alder og har i over tyve Aar kun været at betragte som en Stift i det store Samfunds-Uhrværk. Sex Timer om Dagen sidder han i Contoiret, sex Timer er han i Kongens Klub; Alt paa Klokkeslet. De øvrige tolv Timer anvender han til at sove og tænke; tvende Tilstande, der vist ikke sjeldent, til Fordærvelse for dem begge, løbe i Eet.

Literatur.

— „Forelæsninger over philosophisk Propædeutik fra Universitetsaaret 1861—62", af R. Nielsen. Den Forpligtelse, som ifølge et gammelt Sagn skal paahvile alle Universitetslærerne: at udgive deres Forelæsninger i Trykken, har Professor Rasmus Nielsen opfyldt, saavel ved flere tidligere Propædeutiker, som ved den nærværende. Uden at indlade os paa Spørgsmaalet, om det altid lykkes Forfatteren at standse ved den nødvendige Grændse, skulle vi fremhæve, at han atter her med Kraft fordrer for sin Disciplin en saadan Betydning og Intensitet, som ene kan give den Sandhed og bevare den dens videnskabelige Charakteer. Og at Professoren i det Væsentlige har havt og har Retten paa sin Side, indrømmes nu vel almindeligt; han forlanger og der ydes ham et virkeligt „Studium", og heelt forstummet er jo hint Skraal, hvortil selvkaldede Opmænd forrettede Degnetjeneste for et Chor af umodne og i enhver Henseende udygtige Candidater. Om den trykte Bog, trods al Velordnethed og Aandfuldhed, end i sig selv maa ansees for saagodtsom umulig at fordøie for aldeles unge Mennesker, med Nutidens vidtsvævende, men derfor ogsaa overfladiske Kundskaber fra Skolen af, saa maa det tillige tages i Betragtning, at her kun gives Lidt imod hvad der fremtræder under denne Docents saa sjeldent veltalende, mundtlige Foredrag. Til Krydderierne fra dette høre sagtens ogsaa adskillige polemiske Udfald. (Gyldendalske Bogh. Forlag.)

— „Taler ved Hans Majestæt Georg den Første, Grækernes Konges Confirmation paa Bernstorff Slot, den 17de Juli 1863", af Stiftsprovst Dr. J. H. Paulli. Det er i Løbet af kort Tid anden Gang, at der af den kjøbenhavnske Geistligheds mest fremragende Mænd er holdt Taler ved officiel Leilighed; og det er en Glæde at kunne yde ubetinget Anerkjendelse for en vellykket Udførelse. Nærværende Taler ere paa eengang saa simple, som de maae være for en syttenaars Yngling, og saa alvorligt dybe, som den eiendommelige Anledning paa mangfoldig Maade krævede. De ville læses med Glæde af Enhver; vi skulle til deres Roes kun tilføie, at man vanskelig vil kunne finde tre „Phraser" i dem alle tre. (C. A. Reitzels Forlag.)

— „Kongeligt Frieri" af Guizot, oversat af Translateur Jacob Brun. Det Løfte, som den berømte Forfatter for otte Aar siden gav i de Ord, hvormed han indledede sin fængslende Fremstilling af Lady Russell (i »l'amour dans le mariage«, „Ægteskabelig Kjærlighed"), det har han nu opfyldt. Paa Skildringen af „Kjærlighed i en fornem, høisindet og christelig Herres Familieliv" er fulgt Fortællingen om et „kongeligt Frieri"; den første, der var „en Studie af den politiske Tragedie", gav jo ogsaa en Digter (A. Munch) Anledning til dramatiserende Uddigtning; den anden kaldes af Forfatteren „en Studie i den høiere Comedie". „Kongeligt Frieri" har unegteligt ogsaa et Indhold, som en meget stor comisk Forfatter vel kunde bruge paa sit Omraade til noget høist Fortrinligt; men i sin nuværende Form har Bogen væsentlig historisk Interesse og omhandler Personer, der vare saameget mindre, end de burde været, at den brede Fremstilling af deres Daarlighed undertiden er mindre morsom end triviel. Betegnende for sin i Bogens Titel angivne Gjenstand er dog det skildrede Forhold, og belærende for alle Tider. Guizot anvender ikke sine store Evner, uden at der er Aand i Resultatet, og de optrædende Figurer charakteriseres grundigt. Hertil kommer, at Oversættelsen er god og Udstyrelsen tiltalende. (Schubothes Forlag.)

Konst.

— Dengang et sindrigt Hoved indrettede Photographier i Visitkortformat, havde han selv vist ingen Anelse om, i hvilken Udstrækning denne Opfindelse vilde blive udbredt over hele Verden. Man har modtaget Venner, Bekjendte, berømte Mænd og Kvinder: i heel Figur, staaende, gaaende, liggende, siddende, ridende, kjørende, i Brystbillede, i Miniatur, forfra, bagfra — kort sagt i alle mulige Variationer. Men den menneskelige Opfindsomhedsaand har ingen Ro. Der maa være noget Nyt, som kan bringes i Mode; heri ere nu Franskmændene atter gaaede forud, og vi følge efter. Boghandler Chr. Falkenberg har indrettet to saakaldte „Mosaikkort", af hvilke det Ene indeholder Kongen, omgiven af 68 Portraiter, efter et besynderligt Udvalg, henhørende til den kgl. Familie samt inden- og udenlandske mere eller mindre bekjendte Personligheder. Det Andet giver i en Gruppe alle det kongelige Theaters Skuespillere og Skuespillerinder paa eet Blad — i Sandhed et Særsyn, som man ikke let i Virkeligheden vilde opnaae at skue, men som nu er at faae paa Papiret for den billige Pris 64 Sk.

— En Photograph i München, Joseph Albert, har opdaget en Maade til at aftage Personer i Legemsstørrelse paa Lærred.

Blandinger.

— Den franske Skribent og Akademiker Ernest Legouvé har forelagt de dramatiske Forfatteres Samfund Planen til en „Æreslaanekasse" for unge Skribenter. Diemedet med denne Kasse skal være, at redde unge, flittige og talentfulde Forfattere fra Aagerkarles Kløer, ved at laane dem hvad de maatte behøve, mod en Rente af fem pCt. Kassens Hovedstol, 100,000 Francs, skal tilveiebringes ved Bidrag af Samfundets mest velhavende Medlemmer; Legouvé tegnede sig selv strax for 10,000 Francs, og hans Forslag vandt almindeligt Bifald, saa at dette velgjørende Foretagende nok kommer istand.

— I Spanien strides den geistlige og verdslige Magt om Victor Hugos »Les Misérables«. Bisperne forlange, at Udgivelsen skal standses; hvorimod Statsraadet fordrer, at de geistlige Herrer skulle betegne de Steder i Værket, der ansees som farlige.

— Efterat de tvende Engelskmænd Speke og Grant have afgivet deres Beretning om Opdagelsen af Nilens Kilder, har der meldt sig en Italiener, Giovanni Miani i Venedig, som gjør Paastand paa at være „første Opfinder" af hine Kilder; han er allerede afreist fra Triest til Alexandrien, for paany at forsøge at naae dem. — Speke og Grant ere iøvrigt ifærd med at udgive deres Opdagelsesreise i Øst- og Mellemafrika, hvilket Værk med det Første vil udkomme hos Blackwood & Sons i London; et Kort over de af hine Tvende bereiste Egne af Afrika, fra Zanzibar til Egypten, med Angivelse af Nilkildernes Beliggenhed, er allerede udkommet i London hos Edw. Stanford.

— Beretningerne fra de amerikanske Steenolievæld vise, at Udbyttet stadigt forøges. Fra Aarets Begyndelse til Maimaaneds Slutning er der alene fra de pennsylvanske Væld udført henved 240,000 Oxhoveder, mod 68,000 Oxhoveder i samme Tidsrum ifjor. Man haaber, at Forbruget vil vinde større Udstrækning, da det efter flere Forsøg skal være lykkedes at omdanne Moderateurlampen saaledes, at der kan brændes Steenolie i den, ligesom der skal være opfundet et Middel til at gjøre Olien aldeles lugtfri.

— Den franske Regjering har meddeelt de i Rom levende, landflygtige, mexicanske Præster, at de kunne vende tilbage til deres Hjem, under det franske Flags Beskyttelse. Disse Præster udsugede i sin Tid deres Menigheder paa en ynkelig Maade, og bleve af den Grund kjørte paa Døren af Juarez' Regjering, saa at Keiserens Velvillie mod dem neppe vil vinde Mexicanernes Bifald.

— I London er der dannet et »Universal Club and Permanent Exposition Company«, som har det Maal, at oprette en bestandig Udstilling af alle Landes Frembringelser, for at bringe Prøver af Naturproducter, Fabrikater, Modeller og Konstsager til Almeenhedens Skue. Udstillerne skulle, efter Planen, betale 1 Lstrl. i Indskrivningspenge, samt en aarlig Leie af mellem 5 og 7 Lstrl. for hver Kvadratfod Rum.

— Cavourkanalen, det nye Kongerige Italiens vigtigste Fredsværk, er i Chiavano bleven aabnet med stor Høitidelighed af Prinds Humbert. Denne Kanals Bestemmelse er, at lede Poflodens Vande omkring i Landet, for at forøge dets Frugtbarhed; det maa henregnes til de mest storartede Værker, som hidtil ere udførte til Agerbrugets Tarv. Arbeidet er allerede skredet frem til Tincios høire Bred, ved Piemonts gamle Grændse; naar det er fuldført, vil det brede sin Velsignelse over hele den betydelige Landstrækning, som det omfatter, ved i høi Grad at forøge Landbostandens, og med den Nationens Hjelpekilder.

— Den bestandige Verdensudstilling i Paris er aabnet paa Napoleonsdagen, den 15de August. Udstillingsgjenstandene ere ikke afdeelte efter Tilvirkningsstederne, men efter Anvendelsen indordnede under følgende ti Klasser: 1) Fødemidler, 2) Klædningssager, 3) Bygninger, 4) Redskaber, 5) Belysnings- og Opvarmelsesmidler, 6) Færdselsmidler, 7) Metalvarer, 8) chemiske og pharmaceutiske Frembringelser, samt chirurgiske Instrumenter, 9) Malerier og Billedhuggerarbeider, og 10) Videnskaber, Typographi og andre Konster.

— I Bayonnes Asyl for Oldinge døde nylig en Baskerbonde, Simon Martin, i sit hundrede og tiende Aar. Han havde stedse havt et godt Helbred, og arbeidede for det daglige Brød til sit 98de Aar, da han maatte tye til Asylet. Da Marechal O'Donnell for lidt over et Aar siden kom gjennem Bayonne, blev Martin forestillet for ham og dandsede ved denne Leilighed ganske muntert Nationaldandsen Saut Basque, samt sang Melodier dertil.

— Naar en Vandmasse, som indeholder opløste Saltarter, udsættes for en maadelig Kuldegrad, fryse kun Vanddelene, medens Saltdelene udskille sig og søge sammen. Denne Erfaring har den franske Chemiker Ossian Henry bragt i Anvendelse ved en Mængde Forsøg med omtrent 40 Slags Mineralvand, og er derved kommen til Vished om, at alt Mineralvand, som fortættes omhyggeligt ved Frysning, beholder sine mineralske Bestanddele, samt besidder dem i større Mængde, jo mere det fortættes; ja at Rumfanget endog kan formindskes til 1/50, uden at Beskaffenheden forandres, hvilket derimod er Tilfældet ved de nu brugelige Maader at behandle Mineralvandet paa, idet den dertil anvendte Varme opløser Saltene og et Product tilveiebringes, der ikke ligner selve Mineralvandet. — Et Fryseapparat efter Henrys Maade har allerede i længere Tid været opstillet i Vichy, hvor det laver Is til Badegjesterne, paa samme Tid som det fortætter Kildens Vand til Anvendelse i Lægekonsten.

Gaade.

Min Moder er den kolde Jord,
I Lys og Ild min Fader boer.

Saa fødes jeg saa fin og let,
Som Blomsterbladets Aandedræt.

Jeg boltrer mig i Luftens Blaae
Saa fint, at neppe Du mig saae.

Men før for stedse bort jeg drog,
Mig Mennesket til Tjener tog.

Han lokker mig af Moders Skjød
Og fostrer mig med Ildens Glød.

Min frie Fod, min Vinge stærk
Maae bindes til hans Hænders Værk.

Men lukket ind i Jernets Baand,
Jeg stræber ud med mægtig Aand.

Og naar jeg frigjort har min Arm,
Jeg tumler mig afsted med Larm.

Jeg bruser som en vældig Flod
Og skuer Verden for min Fod.

Paa Bjerg, i Dal, ad Bølgens Bro
Jeg farer uden Rist og Ro.

Til Fredens Dont, til Krigens Brag
Jeg er en uundværlig Sag.

Men naar saa fri jeg er igjen,
For Diet snart jeg svinder hen.

Om Kulden volde vil min Død,
Jeg flygter til min Moders Skjød.

Gjør underveis maaskee Besvær,
Naar jeg Dig kommer altfor nær.

Men sunken i min Moders Favn,
Jeg troer, mit Liv var dog til Gavn.

Og svunden bort — det er dog vist,
Jeg lever op om stakket Frist.

Verdens-Barometret.

London	27 August	3	pCt.	Consols . . .	93 3/8.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	67. 60.
Wien	26 —	5	„	Metalliques	76. 75.
Berlin	„ —	3 1/2	„	Staats-Sch.	90 1/4.
Kjøbenhavn	28 —	4	„	Kgl. Obligat.	96 3/8.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 204.

Bælg.

Opløst af A. Z. L. og J. J. i Helsingør, Hellig Olaf, L. & M. i Svendborg, „en Ottekantet" og „Tag bare Noget" i Rønnede, A. & H., den Sextenaarige, Gardisten i Bisserup, Fætter R. i Hobro, Paven og Bispen i Silkeborg, Fætter Hans i Slagelse, Hofnarren og Patenthaveren i Odense, den Gamle, Bommelakaff, Lille Anton, en Mariehøne, den lille Gys, den visnæsede Thorvald i Slagelse, Jens Peter i Horsens, Truelsen paa G., Malotte i sin Fødeby, 3 Deeltagere i det natlige Optog i Maribo, Dombernowsky, Victor paa Blaagaard, Caroline Petersen, Fætter Georg, Thøger I i Thisted, Grev Stoffer i Nyborg, P. Vulcan og Pluto.
Opløst paa Vers af N. i Sønderborg.

Døde.

Eugéne Delacroix, berømt fransk Maler, † 13de August i Paris, 63 Aar.

Adolf Friedrich Hesse, bekjendt Organist og Musikdirekteur i Breslau, † der den 5te August.

Sir Colin Campbell (Lord Clyde), der som General i Krigen i Ostindien har indlagt sig et berømt Navn ved Lucknows Indtagelse, † 14de August.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 15de til 27de August incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
15de . .	15,9	22,0	5,6	60	28" 2,25	
16de . .	19,1	25,2	14,0	57	28" 0,03	
17de . .	19,7	23,5	13,0	62	27" 9,41	
18de . .	15,9	19,5	13,2	77	27" 8,59	8,08
19de . .	14,6	19,1	11,6	100	27" 8,35	3,77
20de . .	13,8	18,7	9,6	75	27" 8,94	4,84
21de . .	15,0	19,8	7,8	100	27"10,37	1,97
22de . .	13,6	19,2	10,0	95	27"11,34	3,15
23de . .	13,7	16,2	10,0	75	27"11,81	
24de . .	16,5	20,2	12,2	55	27"11,33	
25de . .	17,5	21,2	14,4	92	27"10,01	2,42
26de . .	16,3	20,0	11,7	65	27" 8,94	1,82
27de . .	18,7	22,5	14,2	75	27"10,53	

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12, og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Den danske Erobring

af England og Normandiet. Af Professor J. J. A. Worsaae. (Med et Kort af J. H. Mansa). Heftet 3 Rd. Smukt indb. 3 Rd. 64 Sk.

Prima danske Stearinlys

anbefales for deres udmærkede Qvalitet og Billighed. Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtig dansk Pund, pr. Lispund 2 Mk. billigere, Ordres til Provindserne expederes promte pr. comptant og hver Pakke er mærket med Udsalgets Adresse, de faaes alene i Fabrikkens Udsalg, Krystalgade Nr. 18 i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet, og faaes i alle Boglader:

Titus Livius's

romerske Historie. Oversat af J. Geelmuyden, Rector ved Bergens Kathedralskole. Første Hefte indeholdende 1ste og 2den Bog. Pris indb. 1 Rd. 16 Sk.

Af mine paa Londoner Udstillingen i 1862 prisbelønnede Fabrikata, tillader jeg mig at anbefale:

fine Christiania Høst Anschovis

i hele og halve Egedunke, Delikatesse-Anschovis i Blikdaaser, med og uden Olie. Endvidere i hermetisk lukkede Daaser: Rhensdyr, Tiur, Aarfugle, Ryper, Hierper, Kramsfugle, Hare, Lax, saavel friske som i Olie, Hummer i større og mindre Daaser, Østers m. m. Bestillinger modtages paa røget Lax, Bjørneskinker (hvoraf sidstnævnte Sort alene kan leveres om Foraaret) alle Slags syltede Bær, som Multer, Tyttebær m. m. Ratafia af Hæggebær, Myse- og Gammel-Ost samt andre norske Artikler.

For Sagernes Godhed og Holdbarhed garanteres og gives Handlende passende Rabat.

Drammen i Norge 17de August 1863.

Chr. Aug. Thorne.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Q. Horatius Flaccus Værker.

Oversatte og oplyste af L. Ove Kjær, cpl. 3 Rd. 48 Sk. Satirer og Epoder. Heftet 1 Rd. Breve. Med Mæcenas Liv og Tillæg om offentlige Lege hos Romerne. Heftet 1 Rd. Oder og Jubeldigt. Heftet 1 Rd.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Religiøse Studier.

Uddrag af en Dagbog. Heftet 1 Rd. 64 Sk.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 206.] Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 6. September 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. [4de Bind.

Indhold.

Keiser Franz Josephs Ankomst til Fyrstemødet i Frankfurt. — Carstens Skriftemaal, af Ivar, V. — Billeder fra Middelalderen. — Eugène Delacroix. — Den 9de danske Landmandsforsamling (Slutning), V. — Ugens Politik.

Keiser Franz Josephs Ankomst til Fyrstemødet i Frankfurt.

Det var den 31te Juli, at H. M. den østerrigske Keiser omsendte til sine kjære tydske Colleger de 34 Breve med egenhændig Underskrift, og for Kongernes Vedkommende med allerhøieste Haandskrift heelt igjennem. En fjorten Dages Tid gik; og om der end var et og andet „Aber dabei", saa kom Forestillingen dog til at „staae" — — som det hedder i Theatersproget. Hvor sandt og alvorligt det Hele var meent, eller hvilke Bagtanker det egentlig var, som havde sat Sagen igang, men som ogsaa lode den komme til det og det Punkt og ikke videre, derom udtale vi os ikke her, idet vi blot betragte Begivenheden som saadan eller rettere den første Scene i Stykket, dette være saa et fint Lystspil med pikant Dialog og sindrig Intrigue, men desværre! lidt letfærdig Moral, eller en ophøiet Tragedie, hvor Ideerne tumle overende med „Weltschmerz og sittliche Entrüstung".

Favete linguis! Keiser Franz, i hvis Stamtavle Carl V's og Joseph II's Navne prange, holder sit Indtog i den frie Rigsstad. En Smule mistænksomme ere de gode Frankfurtere; Begeistringen kunde være større. Men Hans Majestæt gjør personlig et godt Indtryk, og Correspondenterne melde, at Stemningen for ham efterhaanden stiger. Det er dog svært, ikke at lade sig blænde lidt af den mystiske Glorie om de kronede Hoveder; og desuden — det er jo i Virkeligheden ikke længere tilladt at benytte Heines Rim: „schnarchen" og „vier und dreißig Monarchen". Alene den Omstændighed, at Regenterne selv foretage Skridt af en saadan Natur, at Østerrig i den Grad forlader Fyrst Metternichs Spor og gjør nogle Træk, der saa kjendeligt ere paavirkede af den sjette Stormagt uden „Guds Naade", sensu eminenti: den offentlige Mening; allerede heri ligger Noget, som ialtfald bør antegnes som Præcedens. Vel er der langt fra Expositionen, indtil Teppet falder for den sidste Scene, og vel er det fra den første, nu gjennemspilte Act, umuligt at have nogen Mening om Dramaets følgende Gang; men der er unegtelig Nok til et Indledningstableau.

Anderledes skulle vi ikke betragte det Givne. Vi lade Majestæterne holde deres Taler — — „Ord! Ord!" siger Hamlet — — lade dem forkaste idag, hvad de vedtoge igaar, lade dem være enige om at være uenige, lade Preussen „hævde" sin Stilling, vistnok paa den klogeste Maade, ved at forsvinde fra Rækken af Tællerne, men agere den Nævner, der ak! saa betydeligt deler og formindsker den samlede Værdi. Vi ville blot glæde os ret barnligt ved at skue Folkenes Fædre, og saa in parenthesi antegne, at ligesom der i

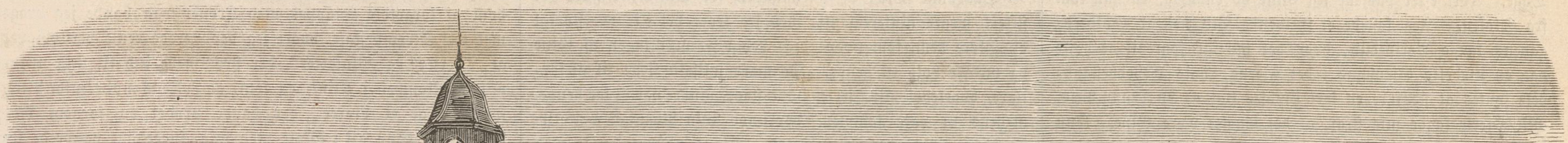

Keiser Franz Josephs Ankomst til „Römeren" i Frankfurt.

de nys forløbne Dage samtidig var et Møde af de tydske Folkerepræsentationers Delegerede, saaledes vare selve Folkene, om end usynligt, tilstede ved Fyrsternes Raad. Der er en ikke ringe Forskjel paa denne Congres og den for et halvt Aarhundrede siden; dengang deelte Majestæterne „deres“ Lande, nu ville de enes om at styre Folkene, ikke paa Grundlaget af individuelle Stemninger, men med Henblik til det almene Tarv og de eller det nationale Krav.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

V.

Der var ikke gaaet mere end nogle faa Dage, før jeg, ved nøie at undersøge min Sindstilstand, kom til det glædelige Resultat, at mine Følelser ligeoverfor Gine atter havde hævet sig til det ideale Standpunkt, som nødvendigt var, naar man skulde have nogen rigtig Glæde af det. De mere prosaiske Omstændigheder, som havde ledsaget den vistnok ikke heldige Tour i Kongens Have, Rivningen mellem Gine og Malene, Gine i Pølen, og Vasken under Gothersgadens Post, vare Begivenheder, der nu traadte i Skygge for andre salige Dieblikke, som jeg saa gjerne dvælede ved. For at blive Sandheden fuldkommen tro, vil jeg dog tilstaae, at min Følelse for Gine i Regelen var ophøiet og stor — naar hun var langt borte, men naar ikke den skjulende Muur var imellem os, og vi stode Ansigt til Ansigt, saa tabte unegtelig min Lidenskab paafaldende meget af sin Idealitet.

Jeg var endnu ikke kommen til at anstille Betragtninger over det sære Spil af Skjebnen, at min Kjærlighed netop skulde være falden paa Datteren af den Mand, der havde behandlet min kjære Moer Berge saa ufølsomt og hensynsløst. Da jeg en Dag meddeelte den Gamle Noget om mine Eventyr i Kongens Have, uden iøvrigt selv at lede hendes Tanke hen paa et dybere og inderligere Forhold imellem Gine og mig, sagde hun engang: „Der har Du jo faaet Dig en peen lille Kjæreste!“ At dette var en ganske løst henkastet, skjemtende Yttring, havde jeg al Grund til at formode, hvorfor jeg følte mig betydeligt lettet, ved at hun saaledes tog mig Ordet ud af Munden. Jeg havde jo lovet at sige hende Alt, og det var jo nok muligt, at hun som en Kone paa 87 kunde finde det noget overilet, at jeg i min unge Alder, knap fyldt 11 Aar, havde knyttet en saa alvorlig Forbindelse. Nu først opstod den Tanke hos mig, hvor lykkelig netop denne Omstændighed kunde blive for den Gamle. Jeg maatte have Gine op til hende; hun skulde være det hulde Væsen, som skulde formilde Faderens Steenhjerte og forsøde Moer Berges sidste Dage. Kort efter passede jeg Gine op en Dag, da hun kom fra Skolen. Jeg kastede et speidende Blik ned ad Gothersgadens lange Perspectiv, hvor det hurtigt kom til at hvile paa en utydelig Gjenstand i det Fjerne, hvis Hovedbestanddele syntes at udgjøre en sort Plydses Hat og en bruun Pels. Mit Hjerte sagde mig strax, at det maatte være Gine. Hun stod hos en Frugthandlerske og var ifærd med at undersøge, hvormange Cathrineblommer, hun kunde putte i Munden paa eengang. Jeg listede mig tæt bagved hende og hviskede hende i Øret: „Goddag, min søde lille Kjæreste!“ I Overraskelsen foer en Blomme ud af hendes Mund og ned i Kurven, og da hun atter vilde sætte sig i Besiddelse af sin lovlige Eiendom, opstod der en Uenighed imellem hende og Frugtkonen, som antog, at hun egenmægtigt vilde tilegne sig en Blomme, som Tilgift paa Handelen. Hvor saarede det ikke min ømme Følelse for Gine, at den Forskrækkelse, jeg havde voldt hende, skulde være Skyld i, at hun maatte efterlade en Blomme, der havde hvilet indenfor hendes Læber, til den første den bedste graadige Mund. Mine Omstændigheder vare ikke saaledes den Dag, at jeg kunde holde hende skadesløs, og i meget ondt Lune fulgte hun mig ned ad Gaden. Skjøndt Dieblikket ikke var heldigt valgt, kom jeg dog frem med mit Anliggende.

„Hvorfor besøger Du aldrig Moer Berge?“ spurgte jeg.

„Naa,“ svarede hun og slog med Nakken, „ja det kunde jo blive muntert!“

„Hun vilde bestemt blive meget glad ved at see Dig. Hun ligger saa ene og forladt. Øltapperens Pige skulde tage sig af hende, men hun lader hende saagodtsom skjøtte sig selv. Det kan Du fortælle din Fader. Naar jeg ikke fik Moder til at give hende lidt Middagsmad, vilde den Stakkel da ikke kunne holde Livet i sig.“

„Aa, det skal Du ikke være bange for,“ svarede Gine. „Hun døer nok aldrig. Fader kalder hende en sei, gammel Kat.“

„Hvad siger Du?“ udbrød jeg, forbauset over, at et saadant Udtryk kunde bruges om Moer Berge. Det saarede mig i den Grad, at jeg yderst fortørnet fjernede mig fra Gine. Hun løb dog efter mig, for at forsone mig, og syntes slet ikke at kunne fatte Anledningen til min Fortrydelighed. I sin Iver rakte hun mig endogsaa den sidste Blomme, som hun mangen Gang havde truet med Døden og som endnu engang skulde see Dagens Lys, for at døe under mine Tænder. Saa fristende unegteligt dette Tilbud var, afslog jeg dog med Stolthed den frembudte Gave og forholdt mig længe meget mut.

„Maa jeg følge med Dig op til Moer Berge?“ sagde hun omsider, efter en lang, trykkende Pause, i en meget indsmigrende Tone. Det hjalp. Det var jo netop derfor, jeg den Dag søgte at træffe sammen med Gine, der ved Afskeden endogsaa lovede at have noget Godt med til den Gamle.

Om Eftermiddagen Kl. 5 stode vi begge udenfor Kvistkammeret. Min Stemning var som en ung Mands, der gjør sin første Forlovelses-Visit. Jeg bankede paa. „Kom ind!“ lød den Gamles svage Stemme indenfor.

„Lad os gaae snart igjen,“ hviskede Gine ved Indtrædelsen.

„Goddag, min rare Carsten, Goddag! naa — men hvem er det? Ih, det er jo Clausens Gine! Kom, mit søde Barn, og ræk mig din Haand. Herregud! havde Du nok Lyst til at see mig engang igjen . . . Hvordan har Fader og Moder det . . . hvad?“

„Jo“ — svarede Gine adspredt, idet hun kastede et nysgjerrigt Blik omkring i den fattige Stue.

„Bliver Du liggende saadan hele Dagen — hvad Cathrine?“ spurgte Gine efter en Pause.

„Ja, mit Barn; nu vil mine gamle Been ikke bære mig længer. Aa ja, aa ja! Nei, det duer ikke at blive saa gammel!“

„Nei!“ sagde Gine og nærmede sig mig, der stod i Fordybningen til Kvistvinduet. Hun puffede til mig. „Nu gaaer jeg — hvad? — kom Carsten!“

Jeg opfordrede hende til først at komme frem med det „Godt“, hun havde lovet at bringe med. Gine havde glemt det. — For ikke at indfinde mig tomhændet ligeoverfor de Rariteter, jeg havde ventet, at Gine vilde medbringe, havde jeg anskaffet en kostelig, stor Gravensteen, som jeg nu trak frem og overrakte Moer Berge. Hun smilede over hele Ansigtet ved at beskue den deilige Frugt, som hun lod glide hen over Panden, og kvægede sig ved dens friske Kølighed og deilige Duft. Jeg havde glædet mig til at faae det gamle Skrin frem, for at holde et grundigt Foredrag for Gine over de mange interessante Ting, det indeholdt; men da jeg mærkede, at hun ikke var godt disponeret, ansaae jeg det for raadeligst at forkorte Visiten, især da hun gjorde det indiscrete Spørgsmaal: „Kan Cathrine tygge Æble? — Min Moer kan ikke tygge Æble,“ og lod Diet holde skarpt Udkig med Gravenstenen, som hun betragtede som et unyttigt Legetøi i Moer Berges Haand. Nu tog jeg skyndsomst Afsked, idet jeg paa Gines Vegne forsikkrede Cathrine, at hun vilde komme snart igjen og bringe de kosteligste Sager med sig. Saasnart vi kom udenfor, vilde Gine sjase med mig, men jeg var ganske uimodtagelig og indlod mig ikke videre med hende den Dag. — Saadanne Træk af Gjenstanden for min Kjærlighed ere sikkert meget uinteressante, men jeg troer det ikke overflødigt at anføre dem, som nødvendige Led i Fremstillingen af Gine og mit Forhold til hende. De maae ialtfald tjene til at forklare, hvorledes mit Hjerte kunde slaae mindre varmt for hende, medens vi vare sammen, hvorimod min Phantasi var tilstrækkelig ungdommelig og varm, til at udstyre hende med tusinde Yndigheder, naar hun sad ovre i Pommerinken.

Hvordan det nu var eller ikke, formaaede Gines lokkende Smil og skjelmske Dine dog ingenlunde at absorbere andre Interesser, eller at udøve noget udelukkende Herredømme over mit Sind. Dueslagets Besætning forøgedes stadigt ved heldige Handeler paa Skolen, hvor fornemmelig mine Hexebreve stode i høi Pris. Moer Berges Forpleining blev ved mine energiske Bestræbelser fuldstændigt organiseret imellem Husets Beboere; Hans og Søren holdtes i stadigt Arbeide, der i den seneste Tid væsentligt var rettet paa Forfærdigelsen af en Slæde til den forestaaende Vinter, som jeg ikke vilde skulde overraske mig uforberedt, hvad jeg havde seet saamange sørgelige Exempler paa, naar Slæderne først kom for en Dag, efterat et stærk Tøveir havde ødelagt det glimrende Føre. Jeg havde betroet Søren mine Følelser for Gine. Det blev fundet aldeles nødvendigt, at Slæden skulde kunne rumme to Personer, foruden det saameget yndede Sæde bagpaa, hvis jeg skulde foretrække at svinge Pidsken fra dette ophøiede Stade og overlade hele Pladsen indeni til Gine, som jeg vidste var i Besiddelse af en stor Muffe, der ved en saadan Leilighed maatte kunne gjøre megen Virkning. Dette Arbeide var endnu det største og vanskeligste, Søren havde paataget sig, og det var i Sandhed gribende her at see Exempel paa, hvilke Vanskeligheder den menneskelige Aand, begeistret for en Idee, kan trodse, at see hvorlunde Menneskenaturen ikke gyser tilbage for en Stræben, hvis Consequentser, tiltrods for det Hæderlige og Storartede, maae blive fordærvelige og tilintetgjørende, som her ved dette Arbeide for Søren. Han kunde ikke faae Slæden stor og massiv nok. Han pinte mig daglig for at skaffe de nødvendige Midler tilveie til Bolte og Jernbeslag. Stakkels Søren! Du var for uegennyttig til blot et Dieblik at reflectere over, hvem der skulde trække dette Monstrum af en Slæde; ikke engang Kjærligheden til din Broder, som Du dog vidste, tilligemed Dig, vare udseete til denne Skjebne, kunde svække den Iver, hvormed Du spækkede det svære Tømmer, Nagle paa Nagle!

Endelig kom den lykkelige Dag, da den første Dandseøvelse skulde afholdes. Denne mindeværdige Dag var berammet til den 15de October, der var en Festdag i Familien. Mine Søstre, som forlængst havde forsonet sig med Gine, hvis Uheld i Kongens Have havde rørt dem dybt, kom lidt tidligere end sædvanligt fra Skolen, for at forberede sig til Festligheden og maaskee være lidt til Nytte i Huset. Tante var uhyre geskjeftig og „smurte“ hele Dagen, ɔ: Smørrebrød. Jeg havde uafladelig Hjertebanken. Mine Søstre havde faaet den Idee, at en Landcadet i høi Grad vilde forøge Aftenens Glands, og da jeg flere Gange havde pralet af mit Bekjendtskab med flere saadanne Herrer, blev det mig overdraget at opdrive en saadan. Jeg tilstaaer — det gjorde mig meget betænkelig. Gines Væsen havde i den senere Tid forekommet mig noget frit og uforbeholdent imod Gadens Drenge. Man maa for Guds Skyld ikke troe, jeg taler om Gadedrenge; saa lavt kunde Gine ikke sænke sit Blik, ligesaa lidt som slige Vagabonder kunde vække min Skinsyge. Jeg mener naturligviis de unge Nobili i Kvarteret, blandt hvilke jeg især troede at have bemærket, at Bagerens Peter nærmede sig hende med en vis uforskammet Dristighed. Hans Fripostighed ligeoverfor unge Damer af hans Alder var tiltaget i en foruroligende Grad, efterat han den sidste Søndag havde præsenteret sig paa Gaden med en Trøie, der talte halvandet Dusin blanke Knapper. At han, der paa min Broders Opfordring var indbuden til at deeltage i Øvelserne, ved Hjelp af denne Trøie vilde komme til at indtage en meget fremragende Plads, kunde jeg desværre ikke betvivle. Vilde nu ikke Chancerne for mig stille sig dobbelt slet, naar Concurrencen for ungdommelig mandlig Elskværdighed tillige skulde staae aaben for en Landcadet? Saa stort Mod og Selvtillid jeg troede mig i Besiddelse af, nærede jeg dog en uimodstaaelig Frygt for denne Vaabenart. Jeg vovede ikke at udsætte Gine for den dobbelte Fare og havde derfor allerede taget mine Forholdsregler. I et Baghuus ligeoverfor os boede en Lappeskrædder, som hed Møller, hvis Kone, Grethe, havde tjent mine Forældre i syv Aar. Hun var et fortræffeligt Fruentimmer. Hun var den eneste af mine Barnepiger, der havde holdt ud til Enden, og med usigelig Resignation og Mod gjennemgaaet alle de Pinsler, min Rangle tilføiede hendes Næse, uden at bære Nag til mig, ja, som endogsaa lige til det Dieblik, da jeg bespændt om Hjertet søgte Beroligelse hos hende, bestandigt havde omfattet mig med stor Kjærlighed. Hendes Mand havde aldeles Intet imod at anbringe blanke Knapper i min sorte Rundtrøie, som han endogsaa glædeligt overraskede mig med, derved vilde tage sig ud som blaa ved Lys. Kun betvivlede han Muligheden af, selv med den største Eftergivenhed mod Skrædderkonstens simpleste Regler, i min „Eenspænder“ at faae anbragt halvtredie Dusin! En saadan Rigdom af forgyldte Knapper med Kroner paa havde jeg bragt med i et Strømpeskaft, hvori jeg deponerede den Overflødighed af „Toerter“ og „Pinkerter“, der strømmede ind til mig under min Virksomhed i Klink, og som, ad Lykkens underfulde Veie, sprettede af et Livree, der havde prydet en fornem Livkudsk, hvis Søn gik i Skole med mig, succesfivt vandrede fra Prindsesse Julianes Palais i Store Kongensgade ned i mit Strømpeskaft. Med stor Iver og Veltalenhed udmalede jeg for Skrædderen, hvilken symmetrisk Skjønhed min Trøie netop i Egenskab af Eenspænder vilde udfolde, naar en Rad Knapper blev anbragt paa hver Side af den oprindelig midterste, samt tre mindre over hver af Sidelommerne. Da Grethe villigt sluttede sig til min Opfatning af Sagen, overtog hendes Mand godvillig denne Forretning, efterat jeg med et Stykke Fidtsteen havde gjort Udkast til det hele Anlæg af Knapper. Bekymringen med Hensyn til Indbydelsen af en Cadet, havde jeg ogsaa heldigt overvundet. Han maatte skaffes tilveie; det havde jeg paataget mig. Det stod til mig at gjøre et skjønsomt Udvalg. To af mine Klassekammerater havde Brødre paa Akademiet, en rød og en graa. Man havde ikke udtrykkelig forlangt en rød Cadet — jeg valgte den graae. Saaledes havde jeg Fatning nok til, trods nogen Alteration, at gaae disse truende Farer imøde og beseire dem.

Moders hyggelige Dagligstue var bleven omskabt til Dandsesal og tog sig ret anseelig ud, efterat Kommoder, Borde og Forhøininger havde veget Pladsen for et større Antal Stole. Jeg havde nær ikke kjendt den igjen, da jeg om Eftermiddagen saae denne Forandring, skjøndt Bedstemoders Forhøining endnu stod der. Som sædvanligt efter Middagen sad hun endnu og thronede paa den med Armene overkors, og saae lidt fortrædelig ud. Forresten var Bedstemoder en livlig gammel Kone, der endnu kunde træde en Dands, og med særegen Tilfredsstillelse talte om „sine Fyre“, der fulgte hende hjem om Aftenen, naar hun havde besøgt gode Venner, og med udmærket Roes fremhævede dem, der havde været saa galante at kysse hende paa Haanden ved Afskeden; men denne huuslige Forstyrrelse var hende dog ikke rigtig tilpas. Flere Gange havde man talt til hende om at rømme Pladsen, men Bedstemoder sad taus og stiv, med denne forunderlige kneisende Holdning. Hun saae præcis ud som — ja . . . Dronning Pillemele*), der vilde døe paa Babylons Ruiner. Vi frygtede lignende Stemninger hos min Fader, uagtet han hin Aften, vistnok

*) Pillemele levede, som bekjendt, under Sprogforvirringen.

efter nogen Overtalelse, dog tilsidst havde givet efter for vore Bønner og endogsaa med Husets Venner havde deeltaget i en fornøielig Discours om Dandseøvelsen. For at forebygge alle Misforstaaelser havde Moder omhyggeligt forberedt ham paa alle de Inconvenientser, han vilde blive underkastet.

„Du kan jo nok tænke Dig, lille Fatter, at vi faae Brug for dit Værelse?“

„Naa,“ svarede han ganske altereret, „hvor skal jeg saa være?“

„Du skal være inde og more Dig med Børnene. Divanbordet og en Kommode maae vi sætte ind til Dig.“

„Hvad for Noget? Hvad skal det til? Det er nogle ubehagelige Anstalter — havde jeg bare tænkt paa det, saa kunde man have leiet et Locale i Byen—“

„Til de saa Mennesker? Nei, nu skal Du være sød og rar, og fornøie Dig med os Andre.“

Under temmelig mislykkede Forsøg paa at udfinde, hvor vel beføiet han var til at besvære sig over disse Foranstaltninger, gik han nu ind for at sove til Middag, ledsaget til Døren af alle os Andre, der, smaaleende imellem os selv indbyrdes, ydede ham vor inderligste Deeltagelse. „Ja, det er er en god Snak,“ sagde han og lukkede Døren.

Klokken 6 kunde vi vente de Fremmede, og Timen nærmede sig. Bedstemoder havde omsider bekvemmet sig til at stige ned fra sin Throne for at iføre sig den bekjendte sorte Silkekjole, et Pragtstykke, der i og for sig var tilstrækkeligt til at antyde, at der var noget Extra paafærde. Kort efter sad hun og Moder fine og pyntede paa Stads i Sophaen, medens Tante, som endnu stedse ansaae sig for ung til at bære Kappe, og denne Aften havde forøget sin ikke rige, graalige Haarvært med et Par ravnsorte Hængekrøller, der legede skjelmsk omkring Smilehullet, satte Lys tilrette, under hvilken Forretning hun med et selvtilfreds Smil betragtede sine bare Arme og af og til kastede et Blik ned over Lænden af sin blaae Bombasins. I høitidelig Procession traadte nu alle vi Sødskende ind i Festværelset, for at præsentere os for Moder og Bedstemoder i Sophaen.

„Aa — nei!“ lød det, „nei see Marie og Anna og lille Malene! nei, Du er dog deilig! — Men, Gud bevares — hvad er det for en Trøie, Carsten har faaet paa?“

„Det er alle de Knapper, han har vundet i Klink, som han selv har syet i,“ sagde min Broder, der tiltrods for det Spottende i hans Bemærkning ikke kunde undlade at kaste et beundrende Blik paa min Pragt.

„Han seer s'gu godt ud,“ bemærkede Bedstemoder med den hende eiendommelige Sikkerhed, hvilket gjorde Ende paa al videre Discussion. At jeg var fuldendt skjøn, tvivlede jeg ikke om et eneste Dieblik. Saavel i Skolen som hjemme havde jeg hele Dagen paa alle mulige Maader anstrengt mig, for at faae Haaret til at krølle; Anna havde laant mig et høirødt Kravetørklæde, og hvide Strømper smykkede min Fod. I Lommen havde jeg en lille Blikdaase med Pebermyntekager. Min Broder var ikke saa forfængelig. Han havde kun een Bekymring, der blev en sand Byrde for mig den hele Aften, idet han uafladelig henvendte sig til mig med en Opfordring, som han paa en hurtig og dulgt Maade lod tilflyde mig fra den ene Side af Munden: „Træk ned i mine Buxer!“

Inde fra Faders Værelse hørtes nu et voldsomt Stød og Raslen med Theekopper, efterfulgt af det bekjendte: „Hei! — kom med Lys! Hvad Fanden er det?“ Familien blev betagen af en stærk Spænding og lyttede . . .

Det maatte i Sandhed virke høist nedslaaende paa min Moder, at see sine ivrige Bestræbelser for saa omstændeligt som muligt at forberede min Fader paa de omtalte Foranstaltninger, blive saa aldeles frugtesløse. Som Vanemenneske vare saadanne „nye Konster“ ham i den Grad imod, at han saalænge som muligt skyede at sætte sig ind i enhver forudgaaende Forklaring eller Forberedelse — naar der f. Ex. skulde gjøres reent eller hænges Gardiner op i hans Værelse — og naar man troede ham paa det Grundigste forberedt, undgik han sjeldent at overraskes paa det Ubehageligste, og Forklaringen begyndte forfra. — Vi stormede ind med Lys . . . i Slaabrok, med Armene overkors, stod han og stirrede forbauset og spørgende paa en Theeanretning, som han ikke havde ændset, da han lagde sig, men som nu, ved at gjøre ham det lidt vanskeligt at komme til en Skuffe med Cigarer, viste sig for ham som en sand Ulykke. Han skulde lige til at bryde ud, da Bedstemoder gik hen og tog ham om Skulderen, og paa sin korte, lakoniske Maade søgte at orientere ham.

„Hvad det er?“ sagde hun — „det er et Bord med Theekopper, og det der er smaa Tvebakker og Stænger; nu kommer strax de Fremmede, saa kommer Dandsemesteren, og saa skal vi To føre Ballet op, og derfor skal Du nu ikke ryge Tobak, men gaae hen og tage din fine Frakke paa!“ Og dermed gav hun Fader et Dask i Ryggen. Denne gemytlige Tale gottede mig i den Grad, at jeg i convulsivisk Latter snurrede rundt paa det ene Been, men standsede pludselig, da jeg mærkede, at Fader, idet han iførte sig Frakken, kastede et Blik paa min med de gyldne Knapper oversaaede Trøie, lignende det, hvormed han havde betragtet Theebordet. Det kunde jeg ikke udholde. Jeg ligesom trak Ansigtet til mig og blev lykkelig over, at det i det samme ringede, hvorved jeg fik et heldigt Paaskud, til at unddrage mig det satiriske Blik. Alle Dørene, ligeud til Forstuen, bleve slaaede op.

„Christiane Dam!“ lød en Melding heelt ude fra Gangen, og gjentoges fra Stue til Stue, og sidst af mig med et overgivent Spring ind i Dagligstuen: „Christiane Dam!“ Christiane var saa imponeret af disse Meldinger, at hun i sin Forlegenhed kom til at snuble over Dørtrinet, hvilken uheldige Bevægelse hun satte i Forbindelse med sin Compliment for Damerne i Sophaen. Christiane havde paa hver Side af Hovedet en meget stor, blaa Sløife, der strittede saa langt bagud, at hun i sin ilsomme Indtrædelse i Stuen fik en paafaldende Lighed med en forfulgt Hareunge. „Gud!“ sagde hun, „jeg kommer først; Godaften, søde Malene!“

„Gud, hvor Du er yndig!“ sagde Malene, og førte Veninden hen til Stolerækken, hvor de toge Plads for at begynde en Conversation, der overeensstemmende med den festlige Leilighed var noget mere afmaalt end sædvanligt. Nu svævede Tante over Gulvet med den snurrende Theemaskine, hvis Skorsteen sendte en heel Sky af Kongerøgelse ud i Balsalen, og inde i min Faders Stue begyndte hun at lave Theen, understøttet af min ældste Søster og en jævnaldrende Veninde, der besørgede Serveringen. Vi saae ikke Noget til min Fader. Han havde formodentlig foretrukket at ryge en Cigar i Luften, for at unddrage sig denne Deel af Festen.

Det ringede igjen. „Gusta Nord!“ hørte man først langt borte, og saa nærmere og nærmere: „Gusta Nord, Gusta Nord!“ indtil jeg, ligesom første Gang, ydede den sidste Salut ved selve Indtrædelsen. Gusta satte sig imellem Christiane og Malene og stirrede ligeud. Paa denne Maade samledes Selskabet efterhaanden; de unge Damer toge Plads paa den lange Række af Stole, og Herrerne stillede sig op ligeoverfor, langs med Væggen, hvor de undertiden til Afvexling med stor Opmærksomhed betragtede et Skilderi, som de havde seet mangfoldige Gange. Den jydske Student Marcus mødte med en ung Ven, som han efter Aftale havde taget med. Det var en ganske ung Rus, som netop i de Dage havde absolveret Artium. Han var meget lille og utrolig mager, med en spids, fremstaaende Næse, hvormed han syntes at lugte sig frem i Verden, som han lod til at være meget fremmed for. Han var yderst geneert, medens derimod Marcus, som en gammel Ven af Familien, teede sig mere salonmæssigt og converserede Moder. Jeg bevægede mig langsmed Stolerækken, bød Damerne Pebermyntekager og tog deres Toiletter i skarpt Diesyn, indtil jeg begyndte at blive urolig over, at det varede saa længe, inden Gine Clausen traadte op. Endelig saae jeg min Søster Anna give mig et Vink henne fra Døren. „Hvad er det?“ spurgte jeg. — „Gine er udenfor,“ sagde hun, „men hun vil ikke gaae ind; hun siger, det er saa flaut.“ — „Aa, sikke Noget — kom Gine! raabte jeg protegerende ud til hende, og med Gemytlighed og Latter, for at sætte Mod i hende, førte vi min Flamme ind i Selskabet, hvor jeg snart havde den Glæde at see hende bevæge sig meget frit med en Theestang i Munden. Skjøndt jeg ganske tilfældigt kommer til at betegne Gine som „min Flamme“, er dette Udtryk dog saameget mere betegnende, som der denne Aften var noget mere end almindeligt Glødende ved hende. Ikke alene hendes Kinder blussede stærkt, men en høirød Kjole og røde Baand, indflettede i Pidskene, skaffede hende en meget fremtrædende Plads i Kredsen og betegnede hende yderligere, idetmindste for mit Vedkommende, som det brændende Punkt. I stærkt Trav kom nu min Broder ansættende med Peter Petersen, Bagerens Søn; ham med Knapperne. Lige før hans Indtrædelse havde jeg været ifærd med at tage en Tyv af Lyset i en Lampet, som var anbragt ved Siden af Døren, hvortil jeg havde benyttet en Skammel. Jeg havde naturligviis ikke Anelse om, at Peter Petersen var den Første, der stod for Tour til at træde ind, og det vilde være yderst ubilligt imod mig, om man vilde betragte den Omstændighed, at Skammelen ikke var tagen bort, som en Cabale, anlagt paa at styrte en forhadt Medbeiler. Det var, som sagt, en reen Forglemmelse. Adlydende min Broders Ordre først at gaae hen og hilse paa min Moder, hvis Plads han fra det andet Værelse havde betegnet ham, tog han Fart til sig og uden at styrte over Skammelen, fosede han den bestandigt foran sig, lige hen til Sophaen. Det saae ud som et behændigt Konststykke, han længe havde øvet sig paa, at hans Fødder for hvert Skridt skulde finde Skammelen, men tillige saa naragtigt, at det fremkaldte en temmelig uforbeholden Lystighed, især hos den kvindelige Ungdom, hvorimellem jeg med stor Tilfredsstillelse betragtede Gine, der i Latter stak Hovedet heelt ud med en ny Stang i Munden. Kjækt traadte jeg min Rival imøde og hilste ham med en vis overlegen Skjødesløshed, hvilket han dog neppe bemærkede, da han var altfor beskæftiget med at gjøre et Overslag over Tallet af Knapperne i min Trøie. Malene, som et Dieblik havde forladt Selskabet med et Par Veninder, kom nu farende ind med det Udraab: „Der er Cadetten!“ Jeg sprang ham imøde, for at føre ham ind — et svagt men langttonende Aa—aa! der mere betegnede Skuffelse end Beundring, undslap de unge Damer. Han var graa, graa! Jeg kunde saagodtsom betragte mig som den eneste uniformerede Person i Selskabet. Malene rev i mig. „Hvad skal det betyde? Hvorfor har Du ikke faaet en rød?“ Jeg indlod mig ikke i nogen Disput desangaaende. Med et triumpherende Smil og en usigelig Lethed i mine Bevægelser nærmede jeg mig Gine, og engagerede hende for Aftenen. Nu kom Tante trækkende med Vaskerkonens Datter, der efter Sædvane havde indfundet sig ad Kjøkkentrappen. Hun var reen som en nyslaaet Toskilling, og lugtede af Stivelse. Malene tog imod hende med et nedladende Smil, og foreviste hende for Veninderne.

„Hun seer ved Gud peen ud, hvad?“ sagde Malene ganske høit.

„Det veed Gud, hun gjør,“ sagde alle Veninderne, der vexelviis toge hende under Hagen og hele Aftenen kappedes om at protegere Vaskerkonens smaa Stine.

Billeder fra Middelalderen.

Vor Tid udmærker sig ikke ved stor Byggelyst, og hvad der bygges har ingen bestemt udpræget Stil; men det kan dog ikke med Rette siges, at vi gaae tilbage, uden naar det forstaaes saaledes, at vi springe flere Secler tilbage, for at hente, hvad vi ikke selv have. Det forrige Aarhundrede tænkte ikke saa; det havde en særegen Gave til at begrave alt Reent og Smukt under Kalk, eller en mindre tiltalende, graa Farve, hvilken Gave det ret har benyttet, saa at det endog fik Smagen fordærvet. Vi faae nu Restaurationens Arbeide, men Smagens Restauration er den vanskeligste; for at fuldføre den, vende vi os til de store Mestere i det 12te, 13de, 14de og 15de Aarhundrede, og stræbe atter at bringe dem til deres Ret. Antikerne og Efterladenskaberne fra Middelalderens Bygningskonst tjene da til Mønster; ved deres Ynde, Storhed og rene Stil ere de sande Forbilleder, der gribe og fastholde Sindet, og kun kunde glemmes af en Slægt, som Parykkernes. Vi henføre Læseren i hin Tidsalder, ikke for at han med Suk skal ønske den tilbage, idet han bebreider Nutiden, at den med al sin Foretagelsesaand ikke kan opføre slige Værker — men for at han ikke skal lade sig blænde af den pompeuse Klodsethed og snørte Genialitet, hvormed det forrige Aarhundrede løb ud, en Arv, som Møl og Rust let kunde fortære. Den sunde Sands, som atter hævede sig, frasagde sig Arven, men glemte ikke at betale Fædrenes Gjeld til hine Mestere, som saa ubarmhjertigt vare blevne begravede i Pudder og Sminke. Vor Tid er vel Omvæltningernes Tid, men den er ligesaameget Fornyelsens: vel bliver Meget begravet og Nyt sat istedet, men Meget drages ogsaa frem, for paany at virke og herske, og dette gjelder især Bygningskonsten, hvis Storhed en stakket Stund har været overseet eller glemt.

Efter mange store Udviklingstrin naaede Bygningskonsten i det 12te Aarhundrede et nyt: den gothiske Bygningsstil traadte op. Det er sagt, at den fælles intellectuelle Stræben findes præget i en Tidsalders Bygningskonst; dette stadfæstes ved den gothiske Stil. Betragte vi hine Tider, det 11te og 12te Aarhundrede, finde vi Menneskenes Sind opfyldt af en inderlig from, men ubevidst Stræben mod det Ophøiede; denne Stræben mildner den raae Kraft ved at forbinde sig med den og frembringer i Bygningskonsten det herligste Resultat. Fra Hellas og Rom lokkedes Konsten til Byzants, der gav Navn til en ny Stil, som har en tydelig Gjenstraalen af det bløde Østerland. Barbarerne benytte denne Stil, men blande deres Kraft deri, og den gothiske Stil udvikler sig herligt og reent; den mauriske Bue forbindes med den oldchristelige Søilehal til den letteste, dristigste Form, der mægter Massens Storhed og ligesom afspeiler sit Indre i det Ydre. Diet svimler ikke ved Høiden, Sindet kues ikke ved en altfor gigantisk-tung Masse; Taarnet viste dristigt didop, hvorhen hvert Sind længtes, og den let og reent formede Masse nedtyngede ikke Tidens Sværmeri. Herligst udviklede denne Stil sig i Tydskland, især i Albrecht Dürers og Hans Sachs' Fødeby, Nürnberg, hvor vi ville omtale Sanct Lorenzkirken, dens største Kirke, et typisk Værk af den gothiske Bygningskonst.

Nürnberg er en kostelig Relikvie fra Middelalderen og fra den nyere Tids Barndom. I denne By hensættes man ganske i hin romantiske Tidsalder; de snevre, krogede Gader begrændses af Huse, hvis oprindelige Skikkelse er holdt ypperligt vedlige. Privathusene høre nærmest ind under Renaissance-Stilen; derimod have de offentlige Bygninger en betydeligt høiere Alder. Alle Husene ere malerisk grupperede, og forsynede med Karnaper og alskens Billedskærerarbeide. Udenom Byen gaaer en Muur, der tildeels skal være romersk Arbeide; paa den staae endnu over halvhundrede Taarne, som Vægtere for den gamle Stad. Denne gjennemstrømmes af den lille Flod Pegnitz, der deler den i to Dele, Lorenz-Siden, den sydlige, og Sebald-Siden, hver opkaldt efter sin Hovedkirke. Endnu staaer de gamle nürnbergske Borggrevers Borg, hvis oprindelige Ydre er fortræffeligt bevaret; den blev afstaaet til Staden 1417, hvorved en mangeaarig og heftig Strid mellem Borgerne og Greverne endtes. Sanct Sebaldskirken, „der schöne Brunn“, det store, smukke Raadhuus, prydet med Albrecht Dürers og Gabriel Weyhers Malerier, og det Nassauske Huus, ere uvurdeerlige Konstskatte

for Byen, der tillige er berømt ved mange og nyttige Opfindelser af dens driftige Borgere, som ogsaa i politisk Henseende have bevaret Staden et godt Navn.

Paa Sanct Lorenzkirkens Grund stod fordum en lille Kirke, kaldet den hellige Grav. Den forsvandt, da den keiserlige Hofdommer, Adolf af Nassau, i Aaret 1274 begyndte at lade en ny Kirke bygge, der indviedes til den hellige Laurentius. I 1280 opførtes Midtpartiet med den herlige Portal; i 1283 reistes det nordlige Taarn; men først over hundrede Aar derefter (1400) blev det sydlige Taarn færdigt. Nu (1403) begyndte den sidste Udvidelse; med Tilbygningen af det anseelige Chor, hvortil en Biskop af Bamberg 1459 lagde Grundstenen, fuldførtes Værket, og Paaskeaften 1477 blev Kirken indviet og tagen i Brug. Til disse faa Data ville vi blot føie den Bemærkning, at den nu er en protestantisk Kirke, ligesom der da i hele Staden kun findes eet Capel til den romersk-katholske Gudstjeneste.

Sanct Lorenzkirkens Façade gaaer i Retning fra Nord til Syd. Dens Ydre tyder paa, at den er opført i tidlig gothisk Stil; det bysantinske Element er saa klart fremherskende, at man næsten kunde sige, at den er bygget i bysantisk Stil med Spidsbuer. Dette maa dog ikke misforstaaes, som om Stilen manglede Reenhed og Adel; tvertimod, den har ikke en eneste Afvigelse fra Grundsætningerne for gothisk Bygningskonst; den lange Tid, Kirken har været under Bygning, viser vel flere Udviklingstrin af Stilen, men denne har dog været mindre afhængig af sin Hjemstavn, Frankrig, end f. Ex. i de overrhinske og nedersachsiske Kredse. Façaden har to Taarne, af hvilket det sydlige er tækket paa sædvanlig Maade, medens det nordliges Tag er saa stærkt og fortrinligt forgyldt, at det endnu straaler i sin fulde Glands, trods sine 600 Aar; her i dette Taarn findes de for deres Velklang berømte Klokker. Imellem Taarnene staaer Midtpartiet med Portalen. Paa dette Parti har Bygmesteren samlet alt det Skjønne og Gode, som kunde anbringes der, for at gjøre det til Glandspunktet i det Hele, og det er i Sandhed fuldkomment lykkedes ham. Det staaer hverken forgjeves paa Tæerne, eller seer duknakket og forklemt ud mellem sine kæmpehøie Sidekammerater; der hersker

St. Lorenzkirken i Nürnberg, seet fra Carolinegaden. Tegnet af Architekt Ferd. Jensen.

den skjønneste Harmoni mellem dem. Paa Gavltoppen kneiser et slankt Spir; i Gavlen er „Sølvklokken" anbragt, og nedenunder straaler et herligt Rosetvindue, „Stjernen". Dette Slags Vinduer findes paa næsten alle store gothiske Domkirker, saaledes paa Strasborgs Münster, Notre Dame i Paris, Domkirken i Amiens og flere andre. Her dannes Stjernen af deels indad deels udad vendte Spidsbuer; den er prydet med det skjønneste Glasmaleri. Udenom Vinduet, der udmærker sig ved en høi Grad af Originalitet, gaaer en bred Frise med gothiske Ornamenter. Under Stjernen fører en Dør ud til et Galleri; umiddelbart under det see vi Portalen, der i Eet og Alt er et Mesterværk af gothisk Bygningskonst. Denne 25 Fod brede Portal, med sine 42 Fod høie, spidsbuede „Huulkehler", opfyldte med smaa Figurer under Baldakiner, er Kirkens Hovedindgang. Over de egentlige Døre er der en Fylding, 22 Fod høi og 15 Fod bred, prydet med mange Basreliefs, udførte i Sandsteen. Øverst throner Gud Fader, ved hvis høire og venstre Side Maria og Christus knæle, medens Engle blæse i Basuner over dem; ved Guds Fødder svæve Sol og Maane; tilvenstre fryde de Salige sig, hvorimod Djævlen tilhøire trækker af med de Onde ved en Lænke. I Midten, under Sol og Maane, hænger en Baldakin over et Crucifix; tilvenstre og tilhøire ved dets Fod sees Lidelseshistorien, og ovenover paa begge Sider fremstilles de Dødes Opstandelse. Alle disse Basreliefs danne eet Parti. Nu deles Fyldingen af en Baldakin over et Madonnabillede; paa hver Side findes to Basreliefs: tilvenstre Christi Fødsel og de østerlandske Vises Tilbedelse, tilhøire Salomons Dom og Flugten til Ægypten. Madonnabilledet, der hviler paa en Søile, deler Døren i to Dele. Man paastaaer, men vistnok med Uret, at disse prægtigt udslaarne Døre ere de oprindelige.

Naar man træder ind i Kirken, studser man hverken i ny Overraskelse, eller vredes over at blive skuffet; dens Indre svarer fuldkomment sandt til dens Ydre. Dørene føre umiddelbart ind i Kirken, saa at Indtrykket ikke glemmes i et snevert Vaabenhuus. To Rader mægtige Piller, 26 i Tallet, bære Midtskibet og de to lavere Sideskibe. Fra Capitælerne stige de vældige Buer opad og sammenflette sig i mangfoldige

Ribber til et konstfuldt Net, der bærer den dristige, lette Hvælving, høit nok hævet til at stemme selv det mest sværmeriske Sind til Andagt. I det venstre Sideskib, langt nede mod Døren, er Brudedøren; begge Sideskibe havde tidligere i Murene det ene Capel efter det andet, lige op til Choret. I dette, der i akustisk Henseende er fortræffeligt bygget, findes strax tilhøire et Capel, hvis Indgang, huggen i Sandsteen, er et sandt Konstværk. — Kirkens Indre er saa høitideligt, saa ophøiet, som muligt, og Bygmesteren har fuldkomment løst sin Opgave. Denne Kirke har havt den sjeldne Lykke, at Ingen har formastet sig til at vanhellige dens Indre ved Overstrygning; den staaer endnu, til Ære for Nürnbergerne, vel vedligeholdt, i al sin oprindelige Glands, som en værdig Repræsentant for en svunden Tids Bygningskonst, og en god Læremester for den kommende Tids.

Eugène Delacroix.

Eugène Delacroix.

Den berømte Konstner, som Frankrig nys har mistet, Chefen for den romantiske Skole, Malerkonstens Victor Hugo, som man har kaldet ham, var født i Charenton d. 26de April 1799. Hans Fader var to Gange Udenrigsminister under Directoriet, og døde som Præfect i Marseille. Alexandre Dumas, der er en ivrig Beundrer af Eugène Delacroix, har i sine „Erindringer“ udkastet en livlig Skildring af sin Vens „stormfulde“ Barndom, og fortæller, at han, endnu førend han havde fyldt sit tredie Aar havde været hængt, brændt, druknet og forgiftet. Hans Fader, der havde været Officeer og bar Uniform, tog ham engang i sine Arme og løftede ham op for at kysse ham; Barnet morede sig med at vikle Fangsnoren om sin Hals, og da Faderen, istedetfor at sætte ham ned paa Gulvet, lod ham falde, var Delacroix hængt. Fangsnoren blev heldigviis overskaaren, inden det var for sildigt. En Aftenstund kom Stuepigen til at nærme sig Gardinerne om hans Seng med et tændt Lys; der gik Ild i dem, den udbredte sig til Sengklæderne, og Delacroix brændte, indtil man paa hans Skrig kom ind og slukkede Ilden. Da hans Fader i Egenskab af Præfect blev forflyttet fra Bordeaux til Marseille, gav man i den sidstnævnte Stad en Fest til hans Ære; idet en Tjener, der bar Barnet, gik fra det ene Skib over til det andet, lod han Delacroix falde, og denne vilde være druknet, hvis en Matros ikke havde sat sit Liv paa Spil for at frelse ham. Nogen Tid derefter fandt han paa sin Faders Contoir Spanskgrønt, som denne benyttede til at colorere Landkort; Delacroix, paa hvem Farverne altid have udøvet en vis Tillokkelse, fandt Behag i Farven, slugte den, og nu var han forgiftet. Hans Fader kom tilfældigvis ind i Contoiret, saae den tomme Kop, anede hvad der var skeet og tilkaldte en Læge, der gav Barnet Modgift og frelste det. Det er sikkert disse forskjellige Begivenheder, som have bevæget en af hans Biographer til at sige, at Delacroix tilbragte en ulykkelig Barndom, medens han, saaledes som man seer, snarere burde have sagt, at den var stormfuld. Delacroix blev forgudet af sine Forældre, hvis Benjamin han var, og de lode ham ogsaa i rigeligt Maal nyde alle Ungdommens Glæder.

Da han var otte Aar gammel, kom han i Skole, hvor han forblev til sit syttende Aar og erhvervede sig gode Kundskaber, trods sin afgjorte Forkjærlighed for Malerkonsten. Ferierne tilbragte han snart hos sin Fader, snart hos sin Onkel, Portraitmaleren Riesner, hvor han gjorde Bekjendtskab med Guerin, der lovede ham Plads i sit Atelier, naar han forlod Skolen. Rigtignok gjorde hans Forældre nogle Vanskeligheder; Faderen ønskede, at han skulde betræde Embedsbanen, Moderen, at han skulde blive Diplomat; men da Delacroix var atten Aar gammel, mistede han samtidig sin Fader og sin Formue, han beholdt kun en Nødskilling og Friheden til at blive Maler tilbage.

Nu blev han ifølge tidligere Aftale Guerins Elev, og i dennes Atelier arbeidede han, efter Alexandre Dumas' Forsikkring, som en Neger, drømte, componerede, indlod sig i en Veddestrid med Guerins to berømte Elever, Guericault og Ary Scheffer, og sendte omsider i Aaret 1822 sit første Maleri: „Dante, der seiler over Aceheron med Virgil“, efter et Motiv af »Divina Commedia«, paa Udstillingen. Dette Billede vakte næsten ligesaa stor Opsigt, som det Aaret i Forveien af den kun altfor tidligt bortgangne Guericault udstillede Maleri: „Medusas Undergang“, og for at forstaae den Jubel, hvormed disse Arbeider modtoges, især af den yngre Slægt, maa man huske paa, at der netop paa den Tid foregik en Revolution baade i Literaturen og i Konsten i Frankrig. Den classiske Malerskole i Frankrig, hvortil Guerin, der misbilligende havde betragtet sin Elevs første Arbeide, bekjendte sig, kunde ikke skjule sin Tørhed og Huulhed, og Længselen efter gribende Motiver, friske Følelser og kraftige Farver var almindelig. Saaledes var Stemningen, da Delacroix udstillede sin Dante, et Maleri, som er besjælet af den samme Aand, og i hvilket der aabenbares den samme Stræben, der gjør sig gjeldende i „Løvejagten“ og i „de to Foscarier“ fra Aaret 1854. Da Gérard saae Maleriet, stod han længe stille og betragtede det; ved Middagsbordet sagde han til Thiers, der netop paa denne Tid søgte at vinde sine Sporer i Literaturen, ligesom Delacroix i Malerkonsten: „Vi have faaet nok en Maler.“ — „Der hedder?“ — „Eugène Delacroix.“ — „Hvad har han malet?“ — „Dantes Baad; gaa imorgen hen i Louvre og see det.“ Thiers fulgte Opfordringen og anmeldte den unge Debutants Arbeide paa en glimrende Maade i »Le Constitutionnel«.

Dante vakte, naar Alt kom til Alt, ikke megen Forargelse i den classiske Skole; man havde ingen Anelse om, hvilken stor kjættersk Familie, der skulde følge i Hælene paa den florentinske Landflygtige. Regjeringen kjøbte, ifølge Gérards Anbefaling, dette Arbeide for to tusind Francs og lod det ophænge i Luxembourg, hvor det endnu findes og er et af de smukkeste Malerier i dette Palads.

To Aar hengik, og imidlertid var den græske Befrielseskamp begyndt; man sang, malede og digtede til Grækernes Forherligelse. Delacroix udstillede sit berømte Maleri: „Blodbadet paa Scio“. Man kan ikke danne sig noget Begreb om den forbittrede Kamp, som dette Maleri foranledigede. Nu var Rubicon overskredet, Handsken kastet og Krigen erklæret; den unge Maler havde brudt med hele den classiske Skole. Idet han var gaaet over den Kløft, der adskilte Fortiden fra

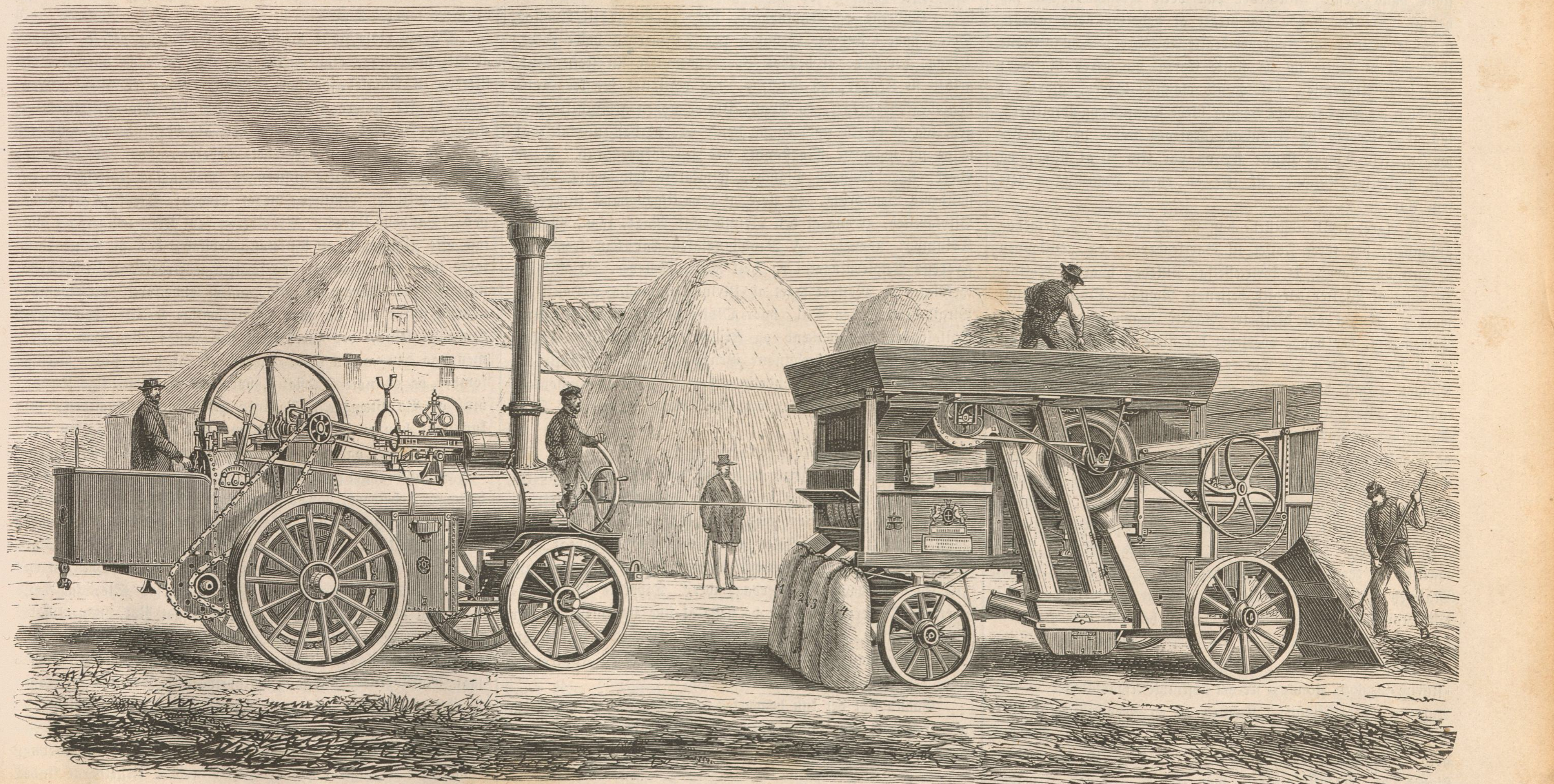

Garretts transportable Tærske- og Rensemaskine, der drives af Robeys Locomobil.

Fremtiden, havde han afkastet Broen, og om han end havde ønsket det, var enhver Tilbagegang umulig. Fra dette Øieblik blev den sexogtyveaarige Delacroix betragtet som en Mester, han dannede sin egen Skole, havde baade begeistrede, ja næsten fanatiske Beundrere, og ligesaa fanatiske Fjender. Man hævede Ingres til Skyerne af Had til Delacroix, og alle Mennesker over halvtresindstyve Aar, siger Dumas, erklærede sig for Ingres, medens hele Ungdommen sluttede sig om Delacroix. Naar man med faa Ord skal sige, hvad denne Konstners Bestræbelser egentlig gik ud paa, saa maa man fremhæve, at han, istedetfor den kolde Ubevægelighed, der betegnede den classiske Skole, saaledes som den paa den Tid havde udviklet sig i Frankrig, med Forkjærlighed valgte Motiver, der gjøre et nerverystende Indtryk. „Clasikernes schematiske Grupperinger og stereotype Linier bekæmpede han", siger A. Springer, „ved Hjelp af en broget Vrimmel af de mest forskjellige Skikkelser. I sin Forbittrelse over den akademiske Colorits Mathed vilde han ikke vide af nogen Moderation at sige med Hensyn til Farven, og det faldt ham ikke ind, at lade sine energiske Toner og Halvtoner rette sig efter en dybere Harmonies Love. Han er derfor en dristig, regelløs Konstner, der ikke forsmaaer noget Middel for at gjøre en imponerende Virkning, for at danne skarpe Modsætninger i Figurernes kun altfor ofte unaturlige Stillinger og Udtryk, og for at gjøre Knaldeffect med Hensyn til Fordelingen af Skygge og Lys". Hans Modstandere kunde derfor ikke uden Føie paastaae om hans Billede: „Blodbadet paa Scio", saavelsom om mange af hans senere Arbeider, at de vidnede om en Higen efter at fremstille det Grusomme, det Vellystige, og en Tilbøielighed til at dvæle ved Mængdens Lidelser. Den Understøttelse, som han fandt i den samtidige Poesi, forledede ham til at vandre videre paa den alt engang betraadte Bane, saa at de Fleste af hans Figurer tilhøre det Dæmoniskes, de mørkeste Lidenskabers Kreds, og som oftest ere sygelige Naturer. Men ligeoverfor disse strenge Domme maa man ikke glemme, at de ypperlige Tegnemestere, der under Kritikens Lovprisninger havde fuldendt deres Bane, allerede ere forglemte, medens Tilskuerne paa den almindelige Konstudstilling flokkede sig foran Delacroix' Billeder, fordi de, trods alle foregivne eller virkelige Mangler, bære Genialitetens umiskjendelige Stempel.

„Blodbadet paa Scio" blev ogsaa kjøbt af Regjeringen, ifølge Gérards og Gros' Anbefaling, og den modtagne Sum blev benyttet til en Reise i England, hvor Konstens Mesterværker fra hele Europa findes i Aristokratiets og de rige Kjøbmænds private Malerisamlinger. I denne Periode malede Delacroix: „Hamlet", „Giaurens Kamp", „Tasso paa Galehospitalet", „Grækenland paa Messolonghis Ruiner" og „Marino Faliero." I Aaret 1826 udstillede han: „Justitian som Lovgiver", „Christus i Gethsemane", der findes i St. Paulskirken i Paris, og „Sardanapal paa Baalet". Assyrernes Konge, iført Purpurkaaben og med Krone paa Hovedet, sidder midt imellem Guld- og Sølvvaser, Perlesmykker og Diamantspanger, med sin smukke Sultaninde Mirrho, paa et Baal, der synes i Begreb med at skride ud og falde over Tilskuerne. Rundt omkring Baalet dræbe den orientalske Monarchs Kvinder sig selv, medens Slaver hidføre og ihjelslaae hans Heste. Angrebet paa dette Konstværk var saa heftigt, Kritiken havde saa meget at bebreide dette kæmpemæssige Maleri, at Angrebet kvalte Forsvaret; Romantikerne søgte vel at samle sig og slutte Carré om deres Anfører; men selve Akademiet, den gamle classiske Garde, gjorde et Indhug, og Sardanapals Venner bleve sprængte og adsplittede, saa at Delacroix lig Augustus forgjeves kaldte paa sine Legioner; selv Thiers skjulte sig og var ikke til at finde, og den ulykkelige Konstner fik ikke en eneste Bestilling i hele fem Aar.

I Aaret 1831 udstillede han sin „Tigerjagt", „Frihedsgudinden, der fører Folket til Barricaderne" og „Biskoppen af Luttichs Mord", et fortræffeligt Billede, hvortil Motivet er taget af Walter Scotts bekjendte Roman „Qventin Durward". Rundt om disse tre Værker begyndte de af hans Tilhængere, der havde overlevet det sidste Nederlag, atter at samle sig, og siden den Tid er hans Beundreres Antal stedse tiltaget. Han har leveret en forbausende Række Historiemalerier, Portraiter, Genrebilleder, Søstykker, Dyremalerier, Aquareller og Raderinger; han har illustreret flere af Goethes og Shakspeares Værker, og har leveret en Mængde Frescomalerier, som vi særligt skulle omtale. Af hans fornemste Værker maae vi her indskrænke os til at nævne: „Constantinopels Indtagelse af Korsridderne", „Trajans Retfærdighed", „Marc Aurels Død", „Romeos og Julies Afsked", „Nedtagelsen af Korset", „et Skibbrud" efter Byron, i hvilket Maleren optræder som Digterens værdige Medbeiler, „Arabiske Kvinder", „Lady Macbeth", „den barmhjertige Samaritan" og „arabiske Sørøvere, der bortføre en ung Kvinde".

Eugène Delacroix besad ualmindelig Dannelse, og har i »Revue des deux Mondes« skrevet adskillige Afhandlinger, bland Andet om det Skjønne i Konsten og en Fremstilling af Michel Angelos Virksomhed, med en Elegance og et Maadehold, der danne en mærkelig Modsætning til hans Dristighed og Lidenskabelighed som Maler. Hvad Arbeidshurtigheden angaaer, siger Alexandre Dumas, saa staaer Delacroix mellem Horace Vernet og Paul Delaroche; han udfører sine Skizzer mere end den førstnævnte, mindre end den sidstnævnte. Hans Overlegenhed over dem begge med Hensyn til Farven er uomtvistelig, medens han som Tegner staaer under dem. Han har mere Øie for det Hæslige, end for det Skjønne, men det Hæslige hos ham er altid poetisk, fordi det er opfattet med dyb Følelse. I Modsætning til Delaroche er det altid Extremerne, der tillokke ham. Hans Kampe ere forfærdelige; hele det menneskelige Legemes Kraft, Smidighed, ja endog dets krampagtige Bevægelser, fører han over paa Lærredet; han tilføier undertiden endog som en høist besynderlig Fernis, der dog næsten kan siges at forhøie Billedets Livskraft, en vis anatomisk Umulighed, som han ingenlunde ændser. Hans Kæmper kæmpe virkelig; de omklamre, sønderrive, hugge, stikke, træde hinanden i Støvet, deres Sværd ere hakkede og deres Stridsøxer blodige. Betragt for Exempel „Taillebourgslaget", det giver en Forestilling om dette forfærdelige Genie; man hører Hestenes Vrinsken, de Saaredes Skrig og Vaabenbraget. Det findes paa det store Galeri i Versailles, og uagtet man har begaaet det Barbari, at klippe fire Tommer af det paa alle Sider for at faae det til at passe paa den anviste Plads, er dette Billede, hvor lemlæstet det end er paa det af Inspecteuren det anviste Prokrustesleie, et af de smukkeste i hele Galleriet.

Endnu skulle vi kun omtale de Arbeider af en monumental Charakteer, hvormed Delacroix, ifølge den franske Regjerings Bestilling, har smykket adskillige offentlige Bygninger, og som ere malede al fresco, der som Malerier, udførte paa det med heed Olie mættede og med stor Omhu grunderede Muurværk, kunne betragtes som Frescomalerier. Bibliotheket i Luxembourgpaladset, den tidligere saakaldte »Salon du Roi« i Deputeretkammeret, en Sal i Louvre, Fredssalen paa Raadhuset, Loftet i Apollogalleriet, og adskillige Kirker i Paris indeholde monumentale Malerier af Delacroix' Haand. Om Decorationen i Deputeretkammeret, der allegorisk forestiller Retfærdigheden, Industrien, Agerbruget og Krigen, udførte i 1837, siger en af de strengeste Konstkritikere, Gustave Planche, at den giver Delacroix' Modstandere det mest afgjorte Dementi. Det vil for Fremtiden være utilladeligt at negte denne store Konstner Ynde og en ædel Stil; de, der haardnakket benegtede, at han besad de gamle italienske Mesteres Intelligents, have tabt deres Sag. „Kvinderne i Algier" og „St. Sebastian" havde alt godtgjort for de Klartseende, at han forstod at vurdere Veronese og Titian, ligesaa godt som Rubens og Rembrandt; Malerierne i Deputeretkammeret stadfæste kun denne Overbeviisning. I Apollogaleriet har Delacroix fulgt den af Lebrun udkastede Plan, ifølge hvilken en Apollo, der dræber Dragen Python, skulde forestille den Europa beseirende Ludvig den Fjortende, skjøndt denne Allegori neppe har noget Værd hundrede og sex og tredive Aar efter den mægtige Konges Død. Ved at gaae ind paa Lebruns Plan har Delacroix sikkert villet godtgjøre, at hans Phantasi var rig nok til at interessere Tilskuerne, uden at han behøvede at tage sin Tilflugt til den dramatiske Bevægelse. Phøbus-Apollo udsender fra sin Vogn en mægtig Piil mod Dragen Python. Uhyret udspyer Strømme af Blod og dets urene Aandepust formørker Luften, der omgiver det. Guderne og Gudinderne, der ere Vidne til Apollos Seir, staae i sindrige Grupper paa Tilskuernes høire Side. Diana, der seer, at hendes Broder benytter sin sidste Piil, griber sit Kogger, en Stilling, der rigtignok svækker Gudsdomsbegrebet noget, da Apollo ikke er nogen almindelig Jæger, saa at vi ikke godt kunne tænke os, at han undlader at fælde sin udkaarne Modstander ved det første Skud. Dette Værk, siger Gustave Planche, fremkaldte selv hans Modstanderes Beundring, og flere af dem tilgav hans Ungdoms Vildfarelser, grebne af den vidunderlige Magt, som „Apollos Triumph" udøvede. I Raadhuussalen har han fremstillet Fredens Velgjerninger i en heel Række Billeder. I Bibliotheksalen er Motivet taget af »Divina Commedia«; Dante og Virgil betræde den Dal, hvor Oldtidens berømteste Digtere, Philosopher, Statsmænd og Krigere ere forsamlede i kun løst med hinanden forbundne Grupper, og i St. Sulpicekirken i Paris har han endelig udført sit sidste monumentale Værk: „Englenes i Biblen omtalte, seirrige Kamp med Dæmonerne".

Naar Delaroche selv udviklede sine Konstanskuelser for sine Venner, pleiede han gjerne at minde dem om, hvad Diderot sagde til den Maler, der bragte ham hans Faders Portrait, og der havde prydet ham med hans bedste Klæder, istedetfor ganske simpelt at fremstille ham i hans Arbeidsdragt som Knivsmed. „Du har malet min Søndagsfader", udbrød han, „og jeg vilde have min Hverdagsfader." Diderots Maler, bemærkede Delacroix, lignede de fleste af sine Kammerater, der synes at troe, at Naturen har taget feil, idet den skabte Menneskene saaledes, som de ere, de sminke deres Figurer og iføre dem Søndagsklæder.

Endnu skal det kun bemærkes, at Delacroix var Medlem af Akademiet og Commandeur af Æreslegionen; han døde den 13de Aug. 1863.

J. C. M.

Den 9de danske Landmandsforsamling.

V.

Endnu staaer der tilbage ved Landmandsmødet i Odense at omtale de store Samlinger af Producter og industrielle Frembringelser, Agerbruget vedrørende, som vi der fandt, og vi skulle nu med vore Læsere aflægge et kort Besøg i de forskjellige Samlinger. Først gaae vi da ned i Provstegaarden ved Frederiksbroen, hvor der fandtes en høist interessant og temmelig fuldstændig Samling af de nyeste og bedste Redskaber og Maskiner. — „En høist prosaisk Ting" — ville maaskee nogle af vore Læsere udbryde — „al den Poesi, der tidligere knyttede sig til de landlige Sysler, slettes mere og mere ud, altsom Maskiner omændre og tildeels tilintetgjøre saa mange af de Billeder af Landlivet, der netop tidligere vare os de kjæreste; hvor er nu Sædemanden, der med spredende Haand tænksomt betroer saa at sige hvert Korn dets Plads i Jorden? — den lange Kasse med et Par snurrende Tandhjul, der, trukket af en Hest, lader Kornene falde mekanisk ned paa den udharvede Plovfure, har fortrængt ham; — ikke længere skal man nu om Vinteren høre den muntre Pleil dandse tactfast henover de fyldige Kornax paa Logulvet; nei, den buldrende, støvende Tærskemaskine pidsker nu Kornet af, og lægger Pleilen paa Ilden; — nu skal ogsaa Høstmanden fortrænges; ikke længere skal man høre den syngende Lyd, naar han med øvet Haand stryger sin Lee, hvortil vi jo dog saa ofte fornøiede have lyttet som Børn; ikke længere skulle „Vipperne springe over Klinge", en kolossal og indviklet Maskine med Tandhjul og Remskiver, med et filende Savblad istedetfor „de blanke Jern" — slæbes ind mod Kornet af et Par stærke Heste, og Kornet falder mod Jorden; selv Plovkarlen, der nu gjennem Aartusinder troligt har lagt Fure ved Fure for at skjørne Jorden til den kommende Sæd, skal afløses af den stikkende, rodende, dreiende Grave- eller Pløiemaskine; — ikke længere skal man see den Blakkede eller Brogede længselsfuld dreie Hovedet, naar den syngende, trallende Malkepige gaaer til sin Gjerning; nu ruller en lille Maskine frem, Guttaperchahytterne trykkes ind mod det spændte Yver, en Dreng giver sig til at pompe, og hver Draabe Mælk udtappes uden saa meget som et Haandklap eller en kjelen Tiltale, fordi hun stod roligt — nei, det er dog det Unaturligste af det Hele, det strider jo absolut mod Naturens Orden". — Ja, kjære Læser, ogsaa mig har det ofte gjort ondt at see den Omvæltning, for hvilken alle de kjære, gamle, landlige Sysler nu ere udsatte, det gjør os ondt, naar vi skulle sige Farvel til dem, men naar nogle Aar ere gaaede, det Nye er blevet hjemligt, og vi ikke længere see paa det med fremmede uvillige Øine, svinder Savnet, og selv om det Gamle bydes os, ville vi dog foretrække det Nye. Hvem vil nu benytte den gamle Dagvogn med den røde Postillon, der lystigt lod sit Horn lyde, naar han ad den bugtede Landevei svingede ind gjennem den venlige Landsby, hvor saamangt et blaaøiet, guullokket Hoved nikkede ud til os gjennem de grønne solbrændte Smaaruder — naar den pustende, stønnende Dampvogn paa den snorlige, nøgne Jernvei fører os hurtigere til Maalet. Nu kjører „vor Moer" ikke længere sit Spind til gamle Karen Væverske; paa Dampvæveriet i Aa.... faaer hun det baade hurtigere, bedre og billigere lavet i Tøi.

Og for disse sidste Hensyn, for Fordelens Skyld, er det, at Alt maa vige, ethvert Middel, der fører os hurtigere og sikkrere til Maalet for vor Stræben, maa benyttes. Men naar vi see nøiere til, da er det ikke blot en ligefrem materiel Fordeel, der vindes ved at Maskiner nu billigere og i kortere Tid udføre det Arbeide, hvormed tidligere mange Hænder maatte anstrenges, men ogsaa Folkets aandelige Udvikling fremmes meget derved; Tænkningen skærpes, Aanden klares, Arbeideren er ikke længere, som saa ofte tidligere, et tankeløst Redskab, der af Ladefogden føres frem til at forrette de forskjellige Arbeider, han bliver nu selv Arbeidsleder; istedetfor anstrengende, trælsomt Legemsarbeide styrer han nu med faa legemlige Kræfter den arbeidende Maskine, der føres frem ved Heste- eller Dampkraft; men paa den anden Side kræves der af ham større Tænksomhed og en nøie Indsigt i, hvorledes de forskjellige Tandhjul og Vægtstænger i Maskinen gribe ind i hinanden, thi kun naar han er fortrolig med hver Enkelthed i den, kan han føre den sikkert og nøiagtigt frem, og udføre Arbeidet godt.

Denne Mangel paa Indblik i og Fortrolighed med Maskinerne hos vore Arbeidere, har været en af de allerstørste Hindringer for en hurtigere Indførelse af de mange nye og for Agerbruget heldige Maskiner, som med stor Fordeel allerede i mange Aar ere brugte i England; men der voxer jo ogsaa Drengen op med Tandhjulforbindelser og Drivfjedre for Øie, saa det, naar han bliver større, ikke er ham noget Nyt, noget Mystisk, noget Forbausende, men noget høist Naturligt. Desuden er der ogsaa en anden Grund til, at Arbeiderne have lagt Maskinernes Indgang Hindringer i Veien; „de tage Brødet af Munden paa os", sige de, og hvor kortsynet end denne Anskuelse er, saa hører man den dog ofte støttet og gjentaget af Folk, hvis hele Aandsudvikling og mindre indknebne Synskreds dog burde holde dem fri derfor. Arbeiderne finde ligesaa megen Beskæftigelse og tjene langt mere nu end tid-

ligere. Vel kan nu een Mand og eet Par Heste udrette ligesaa meget og langt bedre Arbeide med den lette Svingplov, end for 50 Aar siden to Mand og sex Heste ved strengt Arbeide orkede med de da brugte gamle, klodsede Hjulplove, og vel kan eet Par Heste og sex Mand i een Dag udtærske ligesaameget Korn ved Hjelp af Maskinen, som forhen 10 Mand med Pleilen kunde udrette i to Dage — men dog er der Arbeide nok. Og vel kunne mange af de Arbeider, der før udførtes af Mænd, nu udføres af Kvinder og Børn ved Hjelp af Maskiner, men desuagtet gaae dog ikke flere Arbeidere ledige nu, end tidligere, og paa Grund af den bedre Løn, Arbeidsherren er i Stand til at give, seer man Velvære, i Modsætning til en nær Fortids usle Kaar, trænge ind overalt, hvor ikke Dovenskab, daarlig Huusholdning eller andre Onder tilintetgjøre Fortjenesten. Jorden skal nu drives intensivere, dette fordrer mere Arbeide, derved holdes Balancen vedlige.

Vi maae derfor med Glæde hilse ethvert nyt og virkelig godt Redskab, der af Fabrikanten stilles til Agerbrugets Raadighed, og selv om Ideerne til vore nye Maskiner for største Delen kunne hentes og i Virkeligheden ogsaa hentes fra England, saa bliver der dog altid en vid Mark tilbage for Fabrikanterne her i Landet til at indlægge sig Fortjeneste af vort Agerbrug, thi ikke faa Forandringer nødvendiggjøres ved vore fra England ikke lidet afvigende Agerbrugsforhold, og vel ere Ideerne for, Principerne i, Udkastet til en Maskine det Vigtigste, men Arbeidets Soliditet og Elegance, i Forbindelse med Prisbillighed, ere ogsaa Momenter af stor Betydning, og det er en Glæde at see de store Fremskridt, vor indenlandske Industri Aar for Aar gjør i disse Retninger — ja, med Undtagelse af de engelske, nordamerikanske og nogle faa udmærkede franske Fabriker, staae vore Fabriker for Agerdyrkningsmaskiner i deres Heelhed sikkert over de fleste andre Landes.

Udstillingen i Odense iaar, den bedste, der i denne Retning nogensinde har været her i Danmark, viste saaledes meget store Fremskridt i de sidste Aars Maskinfabrikation, nogle Redskaber forekom os endog at være saa fortrinlige, som de vel kunne blive, og ikke at staae tilbage for de udstillede engelske, saaledes som f. Ex. Plove og Hakkelsemaskiner, medens andre Classer af Redskaber, som f. Ex. Tærskemaskiner, endnu lade endeel tilbage at ønske. Sammenligningen mellem vore Fabrikanters Arbeide og de engelskes var iaar let, da deels et engelsk Huus, Fr. Helmsing & Co., havde udstillet en stor Samling af Redskaber fra de bedste Fabriker i England, og deels Comiteen for Landmandsmødet ved Landhuusholdningsselskabets Understøttelse havde ladet nogle af de nyeste og interessante Maskiner paa den store Udstilling i London ifjor Sommer indkjøbe ved et af dens sagkyndige Medlemmer, Etatsraad Tesdorpf. Disse sidste Redskaber bleve senere — naturligviis med Tab — bortsolgte ved Auction; men var man i Stand til at beregne de Virkninger, de, spredte over hele Landet, ville fremkalde, idet de sikkert ville danne Grundlag og Udgangspunkter for mange nye Forbedringer i vore hjemlige Maskiner, vilde det upaatvivleligt vise sig, at de dertil medgaaede Penge have været særdeles vel anvendte. Endog blot selve Udstillingen af slige Redskaber ved Mødet er af uvurdeerlig Betydning, hvorom de livlige og befrugtende Samtaler, som førtes i Smaapartier, der sluttede Kreds om de enkelte Maskiner, noksom vidnede; hvormange Tanker bares ikke bort herfra, hvormange nyttige Fingerpeg og Oplysninger indsamledes ikke her; at høre Kritik og Bedømmelse af Redskaberne, og at see de Forbedringer, de have modtaget, det gav Tanker og Ideer, der, da de knytte sig til Hukommelsen af noget Seet, blive boende hos Besøgeren, følge med ham hjem, atter og atter drages frem og drøftes hos ham selv i hans Færden i Mark og Lade, i Stald og Meieri, og deraf modnes og udvikles lidt efter lidt Troen paa noget Bedre, end det han allerede har, og Ønsket om ved nye Forbedringer at bringe sit Agerbrug fremad.

Vi tillægge derfor disse Udstillinger en stor Betydning og troe, at den indbyrdes Underviisning, der finder Sted i Samtalen i alle disse Smaakredse, er høist befrugtende, selv om den gjelder et simpelt og kun lidet sammensat Redskab. Der staaer f. Ex. en Plov med en fingret Muldfjæl, det er noget Nyt, Noget, der strax tildrager sig Landmandens Opmærksomhed. „Mon da saadanne Muldfjæle skulde være bedre end vore gamle hele?" „Ja, Ploven bliver aabenbart lettere for Hesten at trække, da Gnidningsmodstanden mod Furen, der skal vendes, er mindre." „Men den kan dog aldrig lægge saa smuk og blank en Fure, som hvis Muldfjælen var heel." „Ganske vist ikke; vel seer den blanke Fure smukkest ud, men den er langtfra den bedste, thi Luften faaer ikke saa let Adgang ind i Furen, og dens decomponerende Indflydelse paa Jorden, hvoraf Frugtbarheden saa væsentligt betinges, bliver da langt mindre." „Ja," føier en Tredie til, „her i Omegnen af Odense, hvor den finder mere og mere Indgang, er man ogsaa særdeles veltilfreds med den". Et andet Sted staae Nogle og betragte en Maskine til at vaske Roer; at den er hensigtsmæssig, er man snart bleven enig om, thi naar Roerne ere vaskede, idet Tromlen, der indeslutter dem, dreies rundt i Karret, hvori der er Vand, udtømmes de let ved at rulle Tromlen op ad Skraastiverne, og aabne Døren paa Siden, de falde da umiddelbart ned i Hjulbøren, der staaer nedenunder, og kjøres strax ind i Stalden, for at fordeles i Krybberne. Derimod er man uenig om Nødvendigheden af at vaske Roerne. Den Ene har ikke erfaret, at hans Køer have taget nogen Skade af at faae Roerne uvaskede, som de komme fra Marken, og saa er det jo dog ikke saa lidt Arbeide at spare sig, medens den Anden aldeles uomtvisteligt har mærket, at Køerne baade faae Fordøielsesveer og ere tilbøielige til at kaste, naar Roerne ikke blive vaskede. Uenigheden opklares ved, at medens den Enes Roer ere voxede paa lettere Jord, og hjemkjørte i aldeles tør Tilstand, saa kun meget lidt Sand og Jord hænge ved dem, har den Anden maattet hjemføre sine Roer fra en leermuldet Jord i ustadigt og regnfuldt Veir, altsaa langtfra i saa reen Tilstand, som den Førstes; men klart er det da, at det, der i større Mængde kan fremkalde saa stor og øiensynlig Skade, ogsaa i ringere Mængde, om end mindre synligt, virker skadeligt.

Men — Udstillingen varede i sex Dage, og skulde vi her fremføre alle de Brudstykker af Samtaler, som vi ikke kunde undgaae at blive Vidne til blandt de mange Besøgende i hine Dage, vilde vi ikke saa snart blive færdige; disse to Samtalestumper maae derfor være tilstrækkelige til at bestyrke vor Dom om den store Nytte, som slige Udstillinger, og den derved fremkaldte Meningsudvexling, føre med sig.

Men endnu større Udbytte hentes der, naar man faaer Leilighed til at see Maskinerne arbeide, og derfor fortjener Comiteen ogsaa Tak for, at den ved store Opoffrelser sørgede herfor. I Aften- og Morgentimerne prøvedes en Mængde forskjellige Redskaber, som oftest i Overværelse af en stor Deel Tilskuere, og navnlig skulle vi specielt fremhæve de temmelig omfattende Prøver, der anstilledes med danske og engelske Meie- og Slaaemaskiner paa en stor Mark udenfor Byen, og hvor vel tusinde Mennesker vare tilstede. Da det desværre var umuligt at forhindre Folk i at beskadige og nedtrampe Sæden, som disse Maskiner prøvedes paa, er det indlysende, at de ikke kunde arbeide fuldkomment tilfredsstillende, men Saameget var dog let at see, at de i det sidste Par Aar ere undergaaede meget store Forbedringer, saa det maatte blive klart for Enhver, selv for Den, der forhen tvivlende rystede paa Hovedet, at den Tid ikke er fjern, da de ville tage Plads som aldeles nødvendige Redskaber paa mange af vore store Gaarde.

Ogsaa ved Prøven af en transportabel Tærske- og Rensemaskine, der dreves af en transportabel Dampmaskine, havde der samlet sig en meget stor Mængde Tilskuere, og sikkert mødte ogsaa her ikke faa Tvivlere, men deres Tal var neppe stort, da Prøven var endt. Nytten — ja Nødvendigheden af Dampkraftens Anvendelse i Agerbruget har allerede i mange Aar været en utvivlsom Sag for Englænderne, og her staaer den nu paa Dagsordenen, og fordrer Aar for Aar sin Ret. Vel vil den ikke faae saa stor Betydning for det hesteproducerende Danmark, som for det kulrige England, men den vil dog overalt, hvor Adgangen til Brændsel ikke er for vanskelig, trænge sig ind, og indskrænke det kostbare Hestehold. Allerede er den paa enkelte Steder bragt i Anvendelse her i Landet, f. Ex. paa Adelersborg, hvor Baron Zütphen-Adeler siden 1856 har ladet sit Korn tærske, kaste og rense, Hakkelsen og Roerne skære, Oliekagerne knuse, Sæden male og grutte, og Brændet save af en fritstaaende Dampmaskine paa otte Hestes Kraft; Maskinen bruger omtrent 2 Tdr. Kul i 12 Timer, og Kullene haves i Partier for 7—7½ Mark pr. Td., altsaa omtrent 15 Mk. for 8 Hestes Kraft i 12 Timer. Ved flere andre Avlsbrug her i Landet er der ogsaa allerede i endeel Aar anvendt Dampkraft, om end ikke i saa stort Omfang som paa Adelersborg, men at der mange Steder er Trang dertil er sikkert, der mangler blot at denne bliver bevidst; saaledes meente man i Horsensegnen, at der ikke var nogen Trang til at benytte Dampkraft, indtil Maskinbygger Jochumsen i Horsens ifjor Sommer satte en transportabel Dampmaskine med do. Tærskemaskine i Gang der i Egnen; snart fik Landbrugerne da Øinene op for denne aldeles uventede Hjelp i en travl Tid, og skjøndt den kostede 10—12 Rdl. i Leie daglig, var der dog til langt ud paa Efteraaret lagt Beslag paa den for hver Dag; og sikkert vil den Tid ikke være fjern, da vi her, ligesom i England, see Fabrikanter drage fra Gaard til Gaard med deres Damp- og Tærskemaskiner, for at udtærske Landmændenes Korn. Den store Fordeel, de yde, skulle vi blot paapege ved at anføre, at en sex Hestes Dampmaskine i England regnes at kunne udtærske een Td. Hvede for 15 Sk., medens det der ved Hestekraft vilde koste 25 Sk. og ved Haandkraft 53 Sk.; den kan udtærske 80 Tdr. Hvede om Dagen, eller skære 1200 Pund Hakkelse ($\frac{3}{8}$" lang) eller 11,000 Pund Roer i Timen, eller knuse 2500 Pund Oliekager eller 500 Pund Havre i Timen.

Men ikke blot til Arbeidet i Gaard og Lade vil Dampmaskinen finde Anvendelse, ogsaa for Markarbeidet vil den mange Steder blive en velkommen Støtte. Endnu har vel ingen Dampplov begyndt at arbeide i den danske Jord, men i England er den snart kjendt overalt; alene fra een Fabrik solgtes der ifjor 250 Exemplarer af Fowlers Dampplov, og overalt udtaler man sin Tilfredshed med den, ihvorvel naturligviis endnu mange Forbedringer kunne ønskes, og ogsaa stadigt indføres.

Vi meddele her en Tegning af Robeys Locomobil, der driver Garretts transportable Tærske- og Rensemaskine, saaledes som vi saae den i Virksomhed ved Mødet i Odense. De arbeidede roligt og sikkert, uden nogensomhelst Standsning, og maatte nødvendigviis bibringe enhver af Tilskuerne et gunstigt Indtryk om Dampkraftens Anvendelse. Kornet, der lægges i Maskinen af Manden, som staaer ovenpaa, bliver tærsket, kastet og renset, og kommer sorteret efter den forskjellige Godhed ud af Maskinen i de fire Sække, der hænge forpaa.

Fra de danske Fabriker var der udstillet tre Locomobiler, af hvilke navnlig en transportabel fire Hestes Dampmaskine fra Anker Heegaards Fabrik paa Frederiksværk tiltrak sig almindelig Opmærksomhed. Den blev da ogsaa, i Forbindelse med hans Korntørre- og Svaleapparat, tilkjendt den største Præmie, nemlig den af det Classenske Fideicommis udsatte Sølvkaffekande, ligesom den ogsaa paa Landbrugsmødet i Helsingborg i forrige Maaned tilkjendtes en Sølvmedaille.

Af andre Maskiner fra danske Fabriker skulle vi nævne, som de, der vandt mest Anerkjendelse hos de ofte temmelig strenge Kritikere blandt Landmændene: Kemps Meiemaskine fra Fabriken „Phoenix" i Odense, en Tvertærskemaskine fra Drabæks Mølle ved Kolding, en Bæltepompe til Hestekraft fra Jacobsen i Haderslev, en Samling af fortrinlige Haandredskaber fra Kruuse ved Nyborg, og en Malkemaskine fra Professor Nyrop i Kjøbenhavn. Vi give her en Tegning af den, skjøndt det er os bekjendt, at den for Tiden underkastes store Forbedringer, men den var i sit Princip heldigt afvigende fra de amerikanske Maskiner, der siden Udstillingen i London ifjor forgjeves have søgt at finde Indgang i det practiske Agerbrug, hvilket de sikkerlig heller ikke fortjene. Allerede 1853 construeredes den først iaar udstillede Maskine af Prof. Nyrop, men da de Landmænd, med hvem Udstilleren dengang talte derom, ansaae hans Idee for umulig at realisere, tabte han tilsidst ogsaa selv Troen derpaa og lod den henligge. Han har nu taget Patent paa den, baade her og i England, og hvis man i det Hele taget skal kunne naae til et practisk Resultat med Malkemaskinen, maa det være paa den her iværksatte Maade. Ved et Stempel, som i en Luftpompe, fortyndes Luften i den halvkugleformede Beholder, Guttaperchahylstrene sættes paa Yverets Patter, Hanerne aabnes, og den stærkt fortyndede Luft i Beholderen udsuger nu Melken, der senere udtappes af Beholderen gjennem Hanen forneden.

Vi have nu opholdt os saalænge i Redskabssamlingen, at vi nødsages til noget hurtigt at gjennemgaae de øvrige Samlinger, der vare fordeelte omkring i Byen i de temmelig rummelige Localer, som Communen havde stillet til Forsamlingens Raadighed. Der var saaledes en stor Samling af Meieriproducter i Albanibryggeriets Kjelder, en Samling af Bier, Biproducter og Biredskaber i St. Kongensgade Nr. 29, desuden Prøver af saltet og røget Kjød, men størst og interessantest vare dog Samlingerne i Borgerskolens Locale af Korn-Frø- og Meelprøver, Fodermidler, Skovfrø, Skovproducter, Fiskeredskaber og Fiskeproducter, danske Bjergarter og Mineralier, indenlandske udstoppede Fugle o. m. m. Iblandt alt Dette skulle vi særlig fremhæve de af Generalstaben ved Oberst Caroc udstillede photographiske Copier af topographiske Opmaalinger, hvorved disse, der i saa mange Tilfælde kunne have Betydning for Landmændene, ere blevne let tilgængelige for en billig Pris; ganske vist ere de ikke saa smukke, som de stukne Kort, men Nøiagtigheden er den samme, og det er jo det Væsentligste. Forstraad Ulrich i Sønderskov ved Sønderborg havde udstillet en overordentlig interessant Samling af Træskiver, der da ogsaa belønnedes med en Sølvmedaille. Ligesaa tilkjendtes Apotheker Lotze en Sølvmedaille, for den særdeles smagfuldt ordnede Samling af Chemikalier og techniske Artikler til landoekonomisk Brug. Smukke Prøver af den genealogiske Hvede vare udstillede af Fr. Hallet i Brighton; Gartner Fr. Wendts Samling af 50 Kartoffelprøver, dyrkede i hans Have ved Roeskilde, belønnedes ogsaa med en Sølvmedaille. Sluttelig skulle vi blandt de store Samlinger af Korn- og Frøprøver fremhæve Sutton & Sons Samling fra England, og den geographisk ordnede Samling af forskjellige Korn- og Frøsorter, samt de særdeles smukke og rene Græsprøver, der vare udstillede fra Landbohøiskolen ved Kjøbenhavn.

3.

Ugens Politik.

Den 3die Septbr. 1863.

Vor Regjering har nu offentliggjort sin i Forbundsdagens Møde den 27de August afgivne Erklæring, der i alt Væsentligt er overeensstemmende med det Uddrag, som vi alt tidligere have seet os istand til at give af dette Actstykke. Det er holdt i en kold, rolig og høflig Tone, og angiver klart og

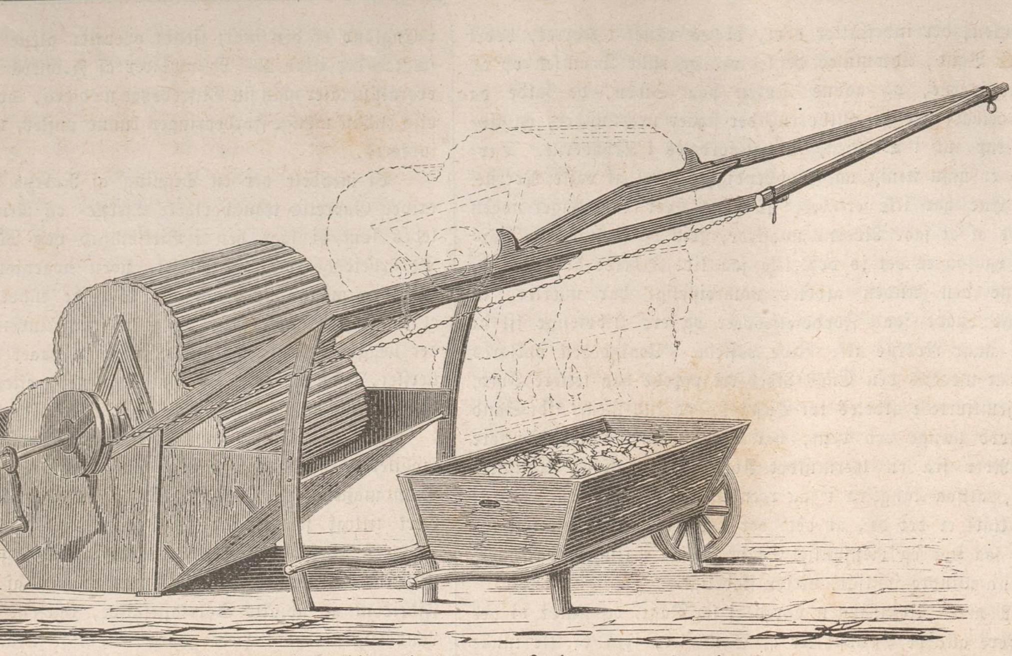

En Roevaskemaskine af Forpagter Hastrup paa Svenstrup.

En Malkemaskine af Prof. Nyrop i Kjøbenhavn.

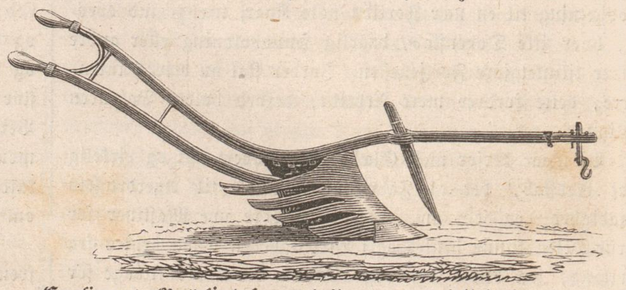

En fingret Muldfjæl fra Fabriken „Phoenix" i Odense.

tydeligt det Standpunkt, som Regjeringen efter i lang Tid idetmindste tilsyneladende at have givet efter for Tydsklands Overgreb, nu har indtaget og besluttet at forsvare. Denne Beslutning er udtalt i Erklæringens sidste Linier, der lyde saaledes: „Hvorledes den tydske Forbundsdag end opfatter sin ved Forbundsacten fastsatte Competence, kan der ikke være nogen Tvivl om det Punkt, at en eventuel Forbundsexecution, efterat den kgl. Regjering har anerkjendt de tydske Hertugdømmers politiske Autonomi og erklæret sig villig til at gaae ind paa Underhandlinger om at bringe den til Udførelse, alene kan bedømmes fra den internationale Rets Standpunkt, hvilket betyder, at Danmark selv med Anvendelse af Vaabenmagt vil modsætte sig enhver udenfor den saaledes afstukne Grændse gaaende Fordring". At det er alvorligt meent med denne Erklæring, synes afgjort, da der træffes kraftige Forholdsregler til at imødegaae alle Eventualiteter. Hvis de tydske Blades Udtalelser kunne betragtes som et Udtryk af den offentlige Mening, ønsker man dog ikke i Tydskland og ikke engang i Holsten, at det skal komme til et Brud, naturligviis ingenlunde af Hensyn til Danmark eller af Overbeviisning om, at de tydske Fordringer i Slesvig ere uretfærdige, men ene og alene fordi man antager, at de nærværende Forhold ere ugunstige, og fordi Forbundets Fordringer ikke ere gjennemgribende nok. De franske Blade have derimod i den seneste Tid indeholdt flere Artikler til Gunst for Danmark, og »Times« af 1ste Septbr., der mener, at det muligviis kan komme til en Krig mellem Tydskland og Danmark, har ligeledes en ledende Artikel om det hele Stridsspørgsmaal, i hvilken dette indflydelsesrige Blad stiller sig afgjort paa vor Side. Men hvor gavnlig den Understøttelse, som Organerne for den offentlige Mening kunne yde os, end er, har den dog kun Lidt at betyde i Sammenligning med et Forsvarsforbund mellem de tre nordiske Riger, hvis Hovedpunkter ved den svensk norske Udenrigsminister, Grev Manderstrøms Nærværelse her i Staden, allerede skulle være fastsatte. Skandinavien, der har mægtige og ærgjerrige Naboer baade mod Syd og Øst, maa slutte sig sammen til gjensidig Understøttelse, hvis det vil hævde sin Selvstændighed og Uafhængighed, og det Ministerium, der har fremmet en slig Tilnærmelse, udviklet vor Forsvarsstyrke baade tillands og tilvands, og efter megen Vaklen omsider har besluttet sig til en bestemt Optræden ligeoverfor Tydskland, fortjener Tak og Paaskjønnelse.

Derimod viser det sig desværre, at Regjeringen ikke agter at benytte de uloyale slesvigske Stænderdeputeredes Optræden i den slesvigske Stænderforsamling til at ophæve Stænderforfatningen, der saalænge har tynget som et Mareridt paa hele vor Udvikling, og forelægge en efter Valgloven af 7de Juli 1848 sammenkaldt constituerende Forsamling et Forfatningsudkast, der, efterat have erholdt Slesvigernes Billigelse og altsaa vundet i Styrke, vilde blive at forelægge Rigsraadet og Rigsdagen, der i saa Fald neppe vilde forkaste det. Ved at lade de tilbageblevne slesvigske Deputerede vælge et nyt Rigsraadsmedlem istedetfor Hansen-Grumby — Valget vil efter sikkert Forlydende falde paa Etatsraad Juel, Medlem af Appellationsretten — har Regjeringen til stor Glæde for vore Modstandere factisk erkjendt, at den af Slesvig-Holstenerne i et uoverlagt Øieblik sprængte Stænderforsamling virkelig bestaaer, og da Rigsraadet ifølge et af Kongen udfærdiget aabent Brev er sammenkaldt til en ordentlig Samling den 28de Septbr., er det utvivlsomt, at Regjeringen vil støtte sig til denne Forsamling og forelægge den sit Udkast til en Forfatningsreform, hvis den overhovedet vil foretage sig Noget. Det er, saaledes som vi tidligere have udviklet, en mindre heldig Vei, som Regjeringen har valgt, men det kan ikke negtes, at ogsaa den kan føre til Maalet. Men dertil udfordres først og fremmest, at Ministeriet sætter sin Tilværelse paa Spil for at fremme det Skridt, der nu bør foretages: Rigsraadets Omdannelse til en constituerende Forsamling efter almindelig Valgret, og dernæst at de fremragende Mænd i Rigsraadet, i Erkjendelse af Øieblikkets Alvor, opmande sig til kraftig Daad istedetfor at spilde Tiden med en unyttig Kritik af hvad der burde have været udført. Kan Regjeringen virkelig vente at finde en slig Understøttelse hos Rigsraadet, saa er det i ethvert Tilfælde muligt at komme frem, uden at Vognen kjører fast; men Stillingen bliver uholdbar, hvis Rigsraadet gjør Modstand eller suurmulende og modstræbende lader sig tage med paa Slæbetouget. Rigsraadets tidligere Historie vækker kun altfor megen Frygt for, at det Sidste vil blive Tilfældet.

— De politiske Forhold i Udlandet ere i dette Øieblik mere omtaagede end nogensinde, og selv om den østerrigske Keisers Reformplaner ikke komme til Udførelse, synes det, som om hans Forslag have fremkaldt et Omslag i de alt bestaaende Alliancer. L'Europe vil saaledes vide, at den østerrigske Reformplans ottende Paragraph, ifølge hvilken Directoriet ved simpel Majoritet kan beslutte Krig mod en Magt, som har angrebet en tydsk Forbundsstats udenfor Forbundet liggende Provindser, har fremkaldt en Protest baade fra Frankrigs og Italiens Side, og selv om dette ikke er Tilfældet, røber dog de franske Blades Sprog, at Keiseren, der i Begyndelsen syntes at betragte Begivenhederne i Frankfurt med Ligegyldighed, ingenlunde skjøtter om at faae et mægtigt Rige istedetfor et Forbund af Souverainer til Nabo. En Kjendsgjerning er det, at Alliancen mellem Frankrig, England og Østerrig truer med at falde sammen, hvis den ikke allerede er opløst, efterat den diplomatiske Action har viist sig at være afmægtig, medens de af næsten samtlige Aviser indhentede Underretninger stadfæste det Rygte, at der finder en Tilnærmelse Sted mellem Rusland og Frankrig med Preussens Bistand. Man paastaaer tillige, at Keiser Alexander frivillig vil gjøre liberale Indrømmelser, saavel i Polen som i de øvrige Dele af sit Rige, og man vil vide, at han agter at skjenke Rusland en Forfatning efter østerrigsk Mønster, i hvilken Polakkerne og Finlænderne skulle have Sæde paa samme Maade som Ungarerne i Rigsraadet. Det er ingenlunde usandsynligt, at Frankrig, der blev forladt af sine Allierede, da det forlangte, at Diplomatiet skulde øve et Tryk paa Rusland, der kunde føre til Krig, deels paa Grund heraf, deels paa Grund af Østerrigs Optræden i Tydskland, kan have følt sig fristet til umiddelbart at underhandle med en Regjering, der synes tilbøielig til at lytte til dets venskabelige Forestillinger. De franske Blade lægge stor Vægt paa et den 31te August, umiddelbart efter den preussiske Gesandts Audients hos Keiseren afholdt Statsraadsmøde, hvis Forhandlinger man rigtignok endnu ikke kjender. Selv om man kjendte dem, behandles dog saa delicate Spørgsmaal, som en fuldstændig Allianceforandring, ikke altid i Statsraadene, men ofte alene mellem Souverainerne, især naar Regjeringen har en saa udelukkende personlig Charakteer, som i Frankrig. Vi gjentage, at det Eneste, som man med temmelig Vished kan vide, det er, at de Baand, der for kort Tid siden knyttede de tre Stormagter: Frankrig, England og Østerrig, saa nøie til hverandre, ere løsnede, om end ikke overskaarne.

— Opstanden i Polen er i den seneste Tid tiltagen i Styrke, og det vaabendygtige Mandskab, der nu kan undværes fra Høstarbeidet, samler sig om Fanerne, saa at Nationalregjeringen har Haab om at bringe Stridskræfterne op til 40,000 Mand. Insurrectionen synes især at concentrere sig i Gouvernementet Lublin, og her have Polakkerne leveret flere Træfninger med afgjort Held, medens Krigslykken derimod har været afvexlende paa andre Punkter.

— Fra Wien melder et Telegram, at Keiseren af Østerrig agter at begive sig til Pesth, for at aabne en ungarsk Notabelforsamling, der er sammenkaldt for at bidrage til det ungarske Spørgsmaals Løsning. — De østerrigske Blade forsikkre, at Erkehertug Maximilian endnu ikke har erklæret sig, om han vil modtage den ham tilbudte mexicanske Throne, at Rygterne om en stedfunden Afgjørelse ere falske, og at der ikke er foregaaet nogensomhelst Forandring i Sagernes Stilling.

— Handlingspartiet i Italien begynder atter at røre sig og søger især at fremkalde Uroligheder i Venedig. Man paastaaer, at Ricasoli atter skal indtræde i Ministeriet, der er temmelig svagt og neppe uden hans Bistand kan overstaae de parlamentariske Debatter, der snart skulle begynde. Efterat det franske Expeditionscorps i Rom er optraadt energisk imod Banditterne, er der al Udsigt til, at Italien vil blive befriet for denne Landeplage, og de Beretninger, der nu ere udkomne om det hele Røvervæsen, godtgjøre klart, at den pavelige Regjering ikke forsmaaede at benytte sig af dets Understøttelse.

— Efterretningen om, at den nordamerikanske Regjering skulde have gjort Forestillinger mod et Keiserriges Oprettelse i Mexico under en europæisk Fyrste, viser sig at være urigtig, uagtet Regjeringen er optraadt som en afgjort Tilhænger af Monroedoctrinet. »Le Pays« erklærer, at alle Rygter om en Protest eller blot om Forestillinger, som Unionens Gesandt skulde have gjort Udenrigsministeren, ere ligesaa ugrundede, som Beretningen om en mellem Unionen og Rusland indgaaet Alliance. — Paa Kamppladsen i Nordamerika er der Intet foregaaet; Charlestons Beleiring fortsættes, medens Generalerne Lee og Meade synes at iagttage hinanden og at forstærke sig saameget som muligt. Lees Hær skal især have erholdt en betydelig Tilgang, og man venter et offensivt Skridt fra hans Side.

M.

Charade.

Jeg er et Ord, ja igrunden to;
At let de findes, det tør jeg troe.
Og at de høre hinanden til,
Derom jeg mig strax forklare vil.

Mit Første lever af Glands og Lys,
Mit Andet dræbes af Mørkets Gys;
Og Dette melder Dig ikkun Det,
Som fanget blev i mit Førstes Net.

Mit Hele døer som det snare Lyn
Mit Andet faaer bag mit Førstes Bryn,
Er Strømmens Draabe, hvorpaa Du seiler,
Og mindes Læren, som den afspeiler:

At mange Bække, om end kun smaa,
Tilsidst kan danne saa stor en Aa;
Thi mindre er jeg end Draaben i Elv,
Men Alt henrinder dog i mig selv.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 205:

Damp.

Opløst af Emse + Christian Kyper + Mimse hin Vimse, Tre Bekjendte i Odense, J. J. i Helsingør, den Sextenaarige, Dæmring i Horsens, Fætter Georg, Victor paa Blaagaard, Pralhals i Slagelse, Jeg i Kjøge, Hugin & Munin, Absalon B., Vigtigpeer, den lille Dyt, Jocke i Spang, Smæk-Smæk, den Ottekantede, Gregers & Eduard i Middelfart, Hellig Olaf, liden Kirsten i Horsens, en Vest i Veile.

Verdens-Barometret.

London	3 Septbr.	3 pCt.	Consols . . .	93 3/4.
Paris	„ —	3 „	Rentes . . .	68. 60.
Wien	2 —	5 „	Metalliques	77. 15.
Berlin	„ —	3 1/2 „	Staats-Sch.	90 3/8.
Kjøbenhavn	4 —	4 „	Kgl. Obligat.	96 3/4.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 207. Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 13. September 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. 4de Bind.

Indhold.

George Campbell Lord Clyde, af J. C. M. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold. — Et Kongebæger. — Det gamle Serails Brand. — Handelshuset M. C. Grøn & Søns nye Forretningslocale paa Gammelholm. — Carstens Skriftemaal, VI, af Ivar.

George Campbell Lord Clyde.

Da den første engelske Division i Slaget ved Alma havde faaet Befaling til at storme en Skandse, og da den, modtagen med Kardætsker og en forfærdelig Musketild, ikke saae sig istand til at udføre sit Hverv, befalede Hertugen af Cambridge Garden at ile den til Undsætning. Mandefaldet var saa stort, at en høitstaaende Officeer i Hertugens Følge udbrød: „Gardebrigaden vil blive tilintetgjort; bør den ikke trække sig ud af Ilden?" Det var i dette skjebnesvangre Dieblik, at den General, af hvis Liv vi idag skulde meddele nogle Træk, gav det høihjertede Svar: „Det er bedre, at hver Mand i Hendes Majestæts Garde skal ligge død paa Valpladsen, end at den nu skal vende Fjenden Ryggen." Dette Svar gjenlød over hele England og skulde snart have vigtige Følger, forsaavidt som det bidrog til, trods alle aristokratiske Fordomme, at hæve George Campbell til en Stilling, hvor det blev ham muligt at frelse England for en af de største Farer, der nogensinde har truet denne mægtige Stat.

Naar man ønsker at danne sig en Forestilling om de Optrin, mellem hvilke George Colin Campbell lærte Krigerhaandværket, vil man sikkert først slaae op i Napiers »History of the War in the Peninsula«. Her erfarer man, at han, der er født i Glasgow i Aaret 1793, allerede udmærkede sig som een og tyveaarig Officeer under Angrebet paa Fæstningen St. Sebastian. Efterat have skildret den uheldige Storm om Natten, der foretoges trods Lord Wellingtons udtrykkelige Befaling, fortæller Napier, at et Detachement, dannet af Frivillige af alle Regimenter, blev stillet i Spidsen for Stormcolonnerne under Lieutenant Campbells Befaling. Angrebet afsloges, og Regimentscommandeurerne bestræbte sig nu for at opmuntre deres modløse Soldater til fornyede Anstrengelser. Det var forgjeves, at Lieutenant Campbell med de Overlevende af sit Detachement banede sig Vei gjennem den uvillige Skare for at storme paany; to Gange besteg han Brechen, begge Gange blev han saaret, og alle dem, der fulgte ham, faldt. Henkastet paa Sygeleiet har han neppe saa bittert som andre Officerer af hans Division følt den indirecte Bebreidelse, som Lord Wellington udtalte i sin Armeebefaling, da han forberedte sig til det andet Angreb og opfordrede Frivillige af andre Divisioner, „der kunde vise Tropperne, hvorledes man skal bestige en Breche", til at staae frem. Uagtet det 9de Regiment, til hvilket Lieutenant Campbell hørte, tilfulde opfyldte sin Pligt under begge Angrebene, og uagtet han blev hæderligt omtalt i Sir Grahams Rapport, kan det dog ikke undgaae Opmærksomheden, at Lykken ingenlunde har tilsmilet ham, idet han ikke blot var uformuende og uden Venner og Beskyttere i Armeen, men endog hørte til et Regiment, der, hvad enten det blev ført mindre heldigt eller mindre godt, dog ikke indlagde sig saamegen Berømmelse, som andre. Dog lykkedes det ham ved Overgangen over Bidassoa atter at tiltrække sig sine Foresattes Opmærksomhed.

Den anden, velbekjendte Bog, i hvilken man kan faae Oplysninger om Colin Campbells Løbebane, er Kinglakes »History of the War in the Crimea«. Denne Historieskriver standser midt i sin Skildring af Slaget ved Alma for at fremstille en af Hovedskuespillerne i dette store Drama for sine Læsere og sige dem, hvor og hvorledes Sir Colin Campbell lærte en Feltherres Pligter at kjende. Efterat have opregnet de af ham i den store franske Krig ydede Tjenester, der begyndte i Slaget ved Vimieira og fortsattes ved Corunna, Barossa, Vittoria og St. Sebastian, og efterat have bemærket, at han ogsaa har tjent i den amerikanske Krig 1814, i Vestindien, og i den chinesiske Krig 1842, siger Kinglake, at han havde benyttet den ham tilbudte Leilighed saa godt, at Overcommandoen kjendte ham som en udmærket Officeer; han var tidt og ofte bleven roest, men kun meget langsomt befordret. I den anden Krig mod Sikherne fik han først en selvstændig Commando, og selv da indtog han kun en Obersts Rang i Armeen. Han spillede en fremragende Rolle i Slagene ved Chillianwalla og Goojerat, saa at man kan paastaae, at Æren for at have betvunget Sikherne ved Hjelp af Sepoyerne, og senere Sepoyerne ved Hjelp af Sikherne, for en stor Deel maa tilskrives ham. I Aarene 1851—52 førte han Commandoen mod Bjergstammerne hinsides Indus, og da han havde tilintetgjort deres Modstand, lagde han ligesaa megen Mildhed og politisk Klogskab, som Tapperhed og Energi for Dagen. Efterat have tjent saa hæderfuldt i fire og fyrretyve Aar, vendte han tilbage til England. Men det der herskende militaire System, der danner en saa skærende Modsætning til det franske, ifølge hvilket Fortjenesten lige fra de Meniges Rækker er den eneste Adkomst til Forfremmelse selv til de høieste Poster, holdt endnu stedse en saa prøvet og anseet Mand i Baggrunden. Da Krigen udbrød med Rusland, fik Sir Colin Campbell, der paa Grund af sine Fortjenester i den indiske Krig dog var bleven udnævnt til Ridder af Bathordenen, saaledes ikke en Division, men kun en Brigade at føre.

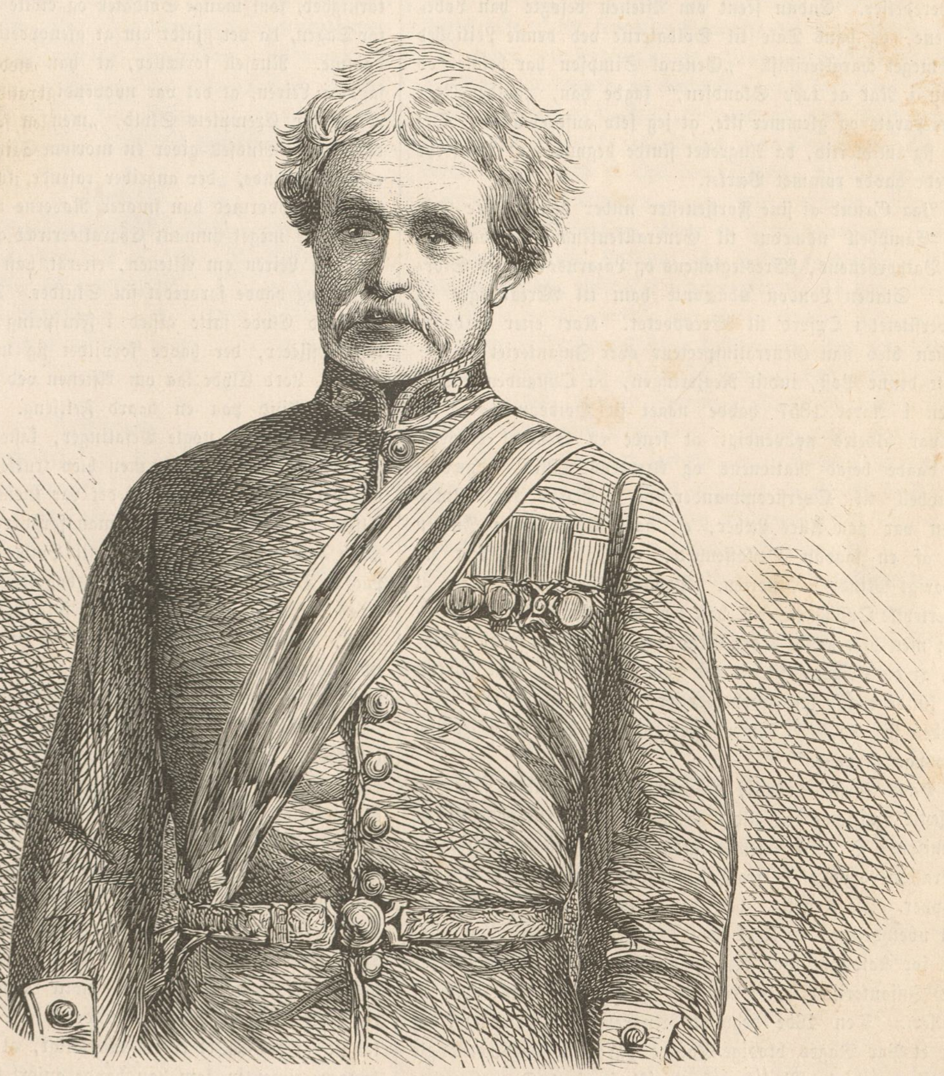

Feltmarskalk George Campbell Lord Clyde.

Men om Rollerne i den store Krig paa Krim end vare besynderligt fordeelte, kan det ikke negtes, at de rette Mænd stode der, om de end ikke altid beklædte de rette Poster. „Campbell var ingen Slave af sit Haandværk“, siger Kinglake, „og derfor undgik han ogsaa at drukne i de militaire Enkeltheder. Han vidste, at om en Feltherre end maa have et fuldstændigt Herredømme selv over de ubetydeligste af slige Sager, udgjøre de dog kun en Deel — en lille, skjøndt væsentlig Deel af Krigsvidenskaben. Han elskede den militaire Stand, thi han var Soldat med Liv og Sjæl, og havde Medfølelse for Soldaterne, ligesom de for ham. Han sørgede for dem med den største Omhu, og de holdt af ham, ærede og adløde ham med urokkelig Overbeviisning om, at Alt, hvad han befalede, var rigtigt. Han satte stor Pris paa Krigstugt, dog kun fordi han vidste, at den er et af Hovedmidlerne til den krigerske Overlegenhed. Uagtet de under ham tjenende Officerer og Soldater vel ikke fik mere Hvile, end de havde godt af, plagede han dem dog aldrig til Unytte, og jo dygtigere de bleve, desto bedre indsaae de, hvorfor deres General nødte dem til at arbeide. Han var tillige besjælet af en glødende Kamplyst, og ved Tanken om et forestaaende Slag lyste en ustyrlig Glæde ud af hans Øine.“ Saaledes skildrer Kinglake den Veteran, hvis Ledelse han tilskriver den første Divisions raske og heldige Fremgang ved Alma.

Da Sebastopol var indesluttet, fik Campbell Befaling over et combineret Corps, bestaaende af det Høilænderregiment, som han under et Bajonetangreb ved Alma fik til „at gaae saaledes paa, at det kunde bære den skotske Hue med Ære“, een af Reconvalescenter bestaaende Bataillon, Flaadens Marinesoldater, nogle tyrkiske Tropper og eet af tredie Divisions Batterier. Med denne Styrke dækkede han den engelske Armees venstre Fløi ved Balaklava. Den 25de Octbr. fandt det bekjendte Angreb Sted, under hvilket Russerne kastede Tyrkerne efter en kortvarig Modstand ud af de fremskudte Skandser, og rykkede frem mod Kadikoi. Campbell maatte fornemmelig stole paa sine Høilændere. Et russisk Cavalleriregiment galoperede frem imod dem og troede at vinde en let Seir, da Høilænderne endnu stode formerede i Linie. Campbell opholdt sig ikke med at lade dem formere Carré, men modtog Russerne med en saa heftig og velrettet Ild, at de gjorde omkring og ikke vovede at fornye Angrebet. Fjenden opnaaede saaledes ikke sin Hovedhensigt, at afskære Englænderne fra deres Forbindelse med Søen, og Balaklava med dens betydelige Magasiner og de mange Transportskibe forblev i de Allieredes Magt.

Efter Træfningen ved Balaklava kom det ikke igjen til noget Sammenstød mellem Campbells detacherede Corps og Russerne, thi deres Bevægelse mod hans Stilling under det blodige Slag ved Inkermann var kun en Demonstration. Da Angrebet paa Redanen under den almindelige Storm mod Sebastopol den 8de Sept. 1855 mislykkedes, fik Campbell Befaling til endnu før Dagens Frembrud at erobre Værket med sin Høilænderdivision. Han traf ufortøvet sine Forberedelser. Endnu seent om Aftenen besøgte han Løbegravene, og hans Tale til Soldaterne ved denne Leilighed var meget charakteristisk. „General Simpson har befalet os endnu i Nat at tage Skandsen,“ sagde han, „holder Eder altsaa parate og glemmer ikke, at jeg selv anfører Eder“. Det viste sig imidlertid, da Angrebet skulde begynde, at Russerne allerede havde rømmet Værket.

Paa Grund af sine Fortjenester under den russiske Krig blev Campbell udnævnt til Generallieutenant og belønnet med Bathordenens, Æreslegionens og Lazarusordenens Storkors. Staden London udnævnte ham til Æresborger og Universitetet i Oxford til Æresdoctor. Kort efter Tilbagekomsten blev han Generalinspecteur over Infanteriet og beklædte denne Post, indtil Regjeringen, da Opstanden i Ostindien i Aaret 1857 havde naaet sit Høidepunkt, og da det var aldeles nødvendigt at sende en General derover, der baade besad Nationens og Armeens Tillid, udnævnte Campbell til Overstcommanderende. Helten fra Almas Navn var paa Alles Læber, og hans Optræden i Indien var af en saadan Beskaffenhed, at han har sikkret sig et varigt Minde i Historien. Dengang han drog ud for at undertrykke Opstanden, var han fem og tresindstyve Aar gammel; men han havde i den Grad bevaret Ungdommens Fyrighed, at da Krigsministeren lod ham spørge om, hvor hurtigt han kunde træffe sine Forberedelser til Afreisen, svarede han: „Inden fire og tyve Timers Forløb,“ og han lod Gjerning følge paa Ordene.

Hans første Bedrift, da han kom til Indien, var at undsætte Lacknows for anden Gang af Oprørerne indesluttede Garnison. I dette Øiemed maatte han først organisere et Operationscorps af de fra England kun langsomt ankommende Tropper. De Kræfter, han havde til sin Raadighed, vare høist ubetydelige, og først den 9de Novbr. kunde han rykke frem for Kawnpor mod den indesluttede Stad i Spidsen for 2700 Infanterister, 700 Ryttere og et meget ufuldkomment Artilleri. Den 16de begyndte Angrebet paa Lacknow, og efter et Par Dages blodige Kampe var den haardtbetrængte Garnison undsat. Men han kunde ikke fortsætte Operationerne mod Fjenden, førend han havde draget Omsorg for de mange i Lacknow indespærrede Kvinder, Børn, Syge og Saarede. Først den 6te Decbr. vare de forsørgede. Paa denne Dag indtraf Campbell endnu i rette Tid for at frelse Kawnpor, som Insurgenterne stode i Begreb med at erobre. Denne Stad blev Udgangspunktet for nye Operationer, da Landet paa den høire Gangesbred først maatte renses, førend man atter uden Frygt for et Angreb i Ryggen kunde gaae frem mod Lacknow. De næste Uger hengik under idelige Fægtninger; flyvende Colonner gjenoprettede Roligheden i Rohelkund, medens de øvrige Colonner dirigeredes saaledes, at de fra alle Kanter kunde rykke frem mod Lacknow i Midten af Februar Maaned. Den engelske Armee havde imidlertid erholdt betydelige Forstærkninger, og den 6te Marts stod Campbell i Spidsen for 50,000 Infanterister og 10,000 Ryttere, hvoraf Halvdelen var Europæere, samt 120 Stykker Skyts, atter udenfor Hovedstaden i Audh. Han stormede Staden den 10de, 11te og 12te Marts, men opnaaede dog ikke Hensigten med sin snilde, concentriske Bevægelse, der var foretagen for at fange Rebellerne i et uigjennemtrængeligt Net. Ifølge engelske Forfattere bærer Generalgouverneurens Lord Cannings utidige Indblanding i de militaire Operationer Skylden for dette Uheld. De fleste af Oprørerne undkom, skjøndt i en opløst Tilstand og med Tabet af hele deres Artilleri, uden at det endog lykkedes det lette Cavalleri at indhente dem. Fra dette Øieblik optraadte Oprørerne dog ikke mere i aaben Mark; Kampen udartede til en Guerillakrig, og Sir George Campbell vendte tilbage til England, hvor han til Belønning for sine Tjenester optoges i Pairsstanden som Lord Clyde, og hvor han døde den 14de Aug. 1863.

Enhver, der har læst Times' bekjendte Correspondent, W. Russells Dagbog under det indiske Felttog er bleven fortrolig med Campbells eiendommelige Optræden og krigerske Skikkelse. De alsidige Kundskaber og den klare Forstand, som han lagde for Dagen i alle militaire Anliggender, gjorde en Samtale med ham ligesaa behagelig som lærerig. Saaledes beskriver Russell det Indtryk, han har modtaget af en Feltherre, der var en fuldendt Mester i sit Fag. Lord Clydes mest fremtrædende Egenskab som General var efter hans Mening en stor, maaskee altfor stor Forsigtighed, naar det gjaldt om at udkaste Krigsplaner, og en Energi under Udførelsen, som uden Betænkning anvendte alle de Kræfter, han havde til sin Raadighed, og mest hans egne for at opnaae et heldigt Udfald. Det stod til at formode, at hans kraftfulde Constitution vilde have sikkret ham en høi Alder, og Enhver, der saae ham i Indien, haabede, at han skulde nyde den Hæder, han vandt der, ligesaa længe som den berømte General, af hvis Skole han var udgaaet. Men dette Haab skulde ikke gaae i Opfyldelse. Det følger ganske af sig selv, at Lord Clyde havde seet nok af Krigen til at skaane ikke blot sin egen Hær for dens Rædsler, men ogsaa Rebellerne i Audh, som han gav Tid til at underkaste sig, inden han gik frem med Strenghed imod dem. Selv Sepoyerne, hvis Brøde dog var langt større, kunde han ikke behandle med den Blodtørstighed, som mange Soldater og civile Embedsmænd lagde for Dagen, da det gjaldt om at gjenoprette det britiske Herredømme. Russell fortæller, at han engang hørte, at man sagde i Leiren, at det var nødvendigt at hænge en Flok Oprørere for Exemplets Skyld, „men at Lord Clyde satte sig derimod.“ Russell giver en morsom Skildring af den Overstcommanderende, „der angriber rasende, kun bevæbnet med en tyk Stok, hvormed han smører Røverne ret af Hjertens Lyst.“ Et andet, meget humant Charakteertræk aabenbares under en Scene i Leiren om Aftenen, efterat han var bleven kastet af Hesten og havde forvredet sin Skulder. Dette Uheld hændte, da Lord Clyde satte afsted i Fiirspring for at indhente en ung Officeer, der havde forvildet sig med det ridende Artilleri. Lord Clyde laa om Aftenen ved en Vagtild med sin Arm i Bind paa en haard Feltseng. Da han reiste sig for at udfærdige nogle Befalinger, kastede en træt Officeer sig ned paa hans Plads, men blev trukket bort af sine Kammerater, der sagde ham, at det var Generalens Seng. Lord Clyde vilde ikke tillade, at man forstyrrede ham, og sagde: „Lad ham ligge, han trænger til Hvile,“ og tog selv Plads paa en Træblok. I Russells Dagbog see vi end videre, hvorledes han besøger sine Forposter, forandrer deres Stilling og siger, at han for Fremtiden nok selv maa være med om at udsætte dem. Ved en anden Leilighed blev hans Humeur sat paa Prøve ved en falsk Allarmering af en ung, med Tjenesten endnu ubekjendt Officeer. Lord Clyde satte sig tilhest i Spidsen for nogle Ryttere og foretog en Recognoscering, der godtgjorde, at Alt var roligt, og han benyttede nu Leiligheden til at give sine Officerer en alvorlig Lection om, hvorledes de skulde forholde sig, naar de stode ligeoverfor Fjenden. Hans Omsorg for ikke at udgyde Soldaternes Blod til Unytte var overordentlig stor, og derfor besluttede han ikke at lade det komme til en Gadekamp i Lacknow, men at tilintetgjøre Rebellerne ved Hjelp af sit Artilleri. Og dog forstod han trods nogen Anfører at benytte Infanteriet, ligesom han var overbeviist om, at det kunde udrette Alt, hvad han forlangte af det. Det er ret mærkeligt, at de samme tre Høilænderregimenter, som han havde anført paa Krim, udgjorde en Deel af den Armee, hvormed han erobrede Audh.

Et bedre Exempel, end Lord Clyde, paa alle de krigerske Dyder, ved hvilke skotske Officerer have vundet saamange Fyrsters og Nationers Tillid, skal man vanskeligt kunne finde. Trods al den Bekymring, som England nærede for den paa Krim henkastede, saa haardt medtagne og stærkt sammensmeltede Hær, var man dog altid overbeviist om, at dens Operationsbasis ved Balaklava var sikker, fordi Lord Clyde stod paa denne Post. Hvad han har følt, da Commandoen over denne Armee senere betroedes en Officeer, der kun havde deeltaget i et eneste Felttog og i enhver Henseende stod under ham, vide vi ikke, men det kan ikke andet end vække Forundring, at England stedse bliver betjent saa godt af dem, hvem det lønner saa slet. Lord Clydes Time slog dog ogsaa engang, og, den Leilighed til at udmærke sig, som han længe havde søgt, fandt han omsider, medens han endnu havde Kræfter til at benytte den.

J. C. M.

Ugens Politik.

Den 10de Septbr. 1863.

De loyale Stænderdeputerede i Slesvig have idetmindste foreløbig besluttet, at de ikke vilde efterkomme Regjeringens Opfordring og vælge et nyt Medlem til Rigsraadet. Denne Beslutning har vakt stor Forbittrelse i den ministerielle Leir, og navnlig hæver en Stemme fra Slesvig sig i „Berlingske Tidende“ med stor Styrke derimod. Naar man nu veed, at en af de loyale Stænderdeputeredes Ledere bestemt og tydeligt erklærede, at han og hans Meningsfæller ansaae den slesvigske Stænderforfatning for skrinlagt efter de schleswig-holsteinske Deputeredes Optræden, er det ikke saa besynderligt, at de nu ikke ville deeltage i nogen Handling, der factisk anerkjender dens Bestaaen, og det er paafaldende, at Regjeringen, der kjendte denne Udtalelse, ikke førend den udstedte sin Opfordring har erkyndiget sig, om den vilde blive efterkommet, da det nu idetmindste for Udlandet, der ikke kjender Forholdene saa nøie, let vil faae Udseende af, at den heller ikke kan gjøre Regning paa de danskfindede Slesvigeres Bistand. Den omtalte Beslutning kan dog maaskee i een Henseende være gavnlig. Hvis Regjeringen nemlig har isinde at fremlægge et Forfatningsudkast for Rigsraadet, et Udkast, der bestemmer, at efterat den fremtidige af to Kamre bestaaende Forsamling, hvoraf det første sammensættes efter den danske Valglov og det andet ved middelbare Valg, har behandlet Fællesanliggender, gaae Slesvigerne over til at behandle de særligt slesvigske, og de Danske til at behandle de særligt danske Anliggender, hvis Regjeringen, sige vi, agter at forelægge et saadant Udkast, vil den ligeoverfor Udlandet nu kunne godtgjøre, at den tidligere Stænderforfatning er en Umulighed, da begge Partier i Slesvig ere lige enige om at forkaste den. „Berlingske T.“ stiller rigtignok nye Underhandlinger med Tydskland i Udsigt; men disse maae jo ifølge Regjeringens seneste Udtalelse føres paa Grundlaget af, at Ordningen af de slesvigske Forhold er Forbundet uvedkommende og kun kan betragtes som et internationalt Anliggende.

— Efterretningen om en skandinavisk Alliance har fremkaldt stærk Bevægelse i Tydskland. Herr v. Bismarks Organer gjøre dog gode Miner til slet Spil og erklære, at det vilde være en høist glædelig Begivenhed, da en tydsk Flaade i saa Fald vilde faae Leilighed til at vise sig baade udenfor Kjøbenhavn og Stockholm, for at kue de nordiske Rigers Overmod. „Kölln. Z.“ raader dog fra en Execution, og en Correspondent til samme Tidende fra Holsten nærer de samme Ønsker, medens „Börsenhalle“ derimod lader sig tilskrive fra Berlin, at Østerrig ikke har isinde at fornye Underhandlingerne med Danmark, men at det derimod — mærkeligt nok midt i al den øvrige Uenighed — er enigt med Preussen i, at Forbundsexecutionen bør udføres.

— Rigsdagen er indkaldt til den 21de Septbr.

— Den ene Avisand er i denne Uge fløiet ud i Verden efter den anden, og fra alle Kanter har man opsendt saamange politiske Prøveballoner, at det er høist vanskeligt at give en blot nogenlunde paalidelig Skildring af den øieblikkelige Situation. Man veed, at der blev bebudet et fuldstændigt Omslag i de hidtil bestaaende Alliancer, ifølge hvilket det mellem Frankrig, England og Østerrig til Gunst for Polen indgaaede Forbund var sprængt, og et Forbund imellem Frankrig, Rusland og Preussen bragt istand. »La Patrie« indeholder en Artikel, der sikkert i høi Grad nærmer sig Sandheden med Hensyn til de diplomatiske Forhandlinger. Ifølge denne Artikel har Preussen villet bringe en Overeenskomst tilveie mellem Cabinetterne i Paris og St. Petersborg, men hvor ivrige disse Bestræbelser end vare, strandede de dog paa Ruslands Ubevægelighed. Det synes nemlig, som om det ingenlunde har været Rusland magtpaaliggende ved Indrømmelser at retfærdiggjøre de Lovtaler, som det preussiske Diplomati har holdt over dets liberale Tendentser og forsonlige Sindelag. Det Samme siger »La France«, der paa eget An- og Tilsvar tidligere havde forsikkret om, at den russiske Regjering snart vilde træffe de mest liberale Foranstaltninger, ja endog give en Forfatning, der skulde gjøre Czaren til

en constitutionel Monarch, medens det samme Blad derimod d. 7de Sept. nødsages til at give det reactionaire Parti i Rusland Skyld for, at alle disse herlige Planer, hvis Enkeltheder det endog havde seet sig istand til at meddele, ere gaaede i Lysét. Naar hertil endnu kommer nogle Udtalelser i »Le Constitutionnel«, er man berettiget til at drage den Slutning, at den preussiske Regjering, paa Grund af Fyrstecongresen i Frankfurt, har troet at handle i sin velforstaaede Interesse ved at bringe et Forlig istand mellem Frankrig og Rusland, men at dette Forsøg, langtfra at føre til en Alliance mellem Frankrig, Rusland og Preussen, er fuldstændigt mislykket paa Grund af tre Hindringer, nemlig: Ruslands Tilbageholdenhed, Østerrigs Bestræbelser for at tilintetgjøre den mod det nærede Mistillid, og den Forsigtighed, som Frankrig maatte iagttage for ikke at staae med aldeles tomme Hænder, efterat have opgivet den nye Politik, som man opfordrede det til at følge. Naar man med faa Ord vil skildre Stillingen, kan man altsaa paastaae, at den tidligere Combination er løsnet, og at den neppe saasnart igjen vil erholde sin forrige Styrke, medens den nye Combination derimod er mislykket. Frankrig, England og Østerrig staae nu isolerede og virke under disse Forhold med de Midler, som enhver af dem anseer for de bedste. »Journal de St. Petersbourg« gjendriver ogsaa Rygtet om radicale Reformer og nye Allianer; Rusland vil ligeoverfor de tre Stormagter opfylde sine internationale Forpligtelser, men tillige vide at hævde sine Rettigheder.

Det er altsaa en afgjort Sag, at der fra nu af til Foraaret ikke vil blive foretaget det ringeste Skridt til Gunst for Polen. Rigtignok vil man paastaae, at Magternes Uvirksomhed, den af dem iagttagne Taushed og den isolerede Stilling, hvori Rusland maa komme, ville øve et Tryk paa denne Magt og bevæge den til at gjøre Indrømmelser. Det synes dog meget tvivlsomt, at Regjeringer, der ikke kunde opnaae Noget, da de handlede i Fællesskab, skulde være heldigere, naar de lægge Hænderne i Skjødet. Den polske Insurrection er af samme Mening, den gjør ikke mere Regning paa Diplomatiens afmægtige Bistand, den stoler nu kun paa sig selv og handler sikkert klogt deri. Den troer, at Vinteren snarere vil være til Gavn end til Skade for dens Operationer, og den mener, at de russiske Soldater ville have større Møie end dens egne med at overvinde de af Snee og Is fremkaldte Vanskeligheder. Nationalregjeringen haaber, at Polen endnu til Foraaret vil staae med Sværdet i Haanden for at kæmpe for sin Ret, et Haab, som Ruslands umaadelige Overmagt desværre kun gjør altfor usikkert.

— Kongen af Preussen har opløst Deputeretkammeret og udskrevet nye Valg. Det er en afgjort Sag, at Nationen vil sende de samme Mænd til Berlin, uagtet Ministeriet Bismark ikke vil skye noget Middel for at øve Indflydelse paa Valgene. Men naar Deputeretkammeret nu for tredie Gang erklærer, at det er uenigt med Kongen, hvad saa? Vil han saa sende de folkekaarne Mænd hjem paany og atter appellere til Folket, eller vil han regjere som Konge af Guds Naade, uden nogen lovgivende Forsamling? Hvor taalmodigt det preussiske Folk end er, synes Kong Wilhelm nu at have sat dets Taalmodighed paa en altfor haard Prøve, og »Times« mener, at Sagens Udfald vil blive, at Kongen enten maa afskedige det nærværende Ministerium og bekomme sig til at regjere i Overeensstemmelse med Forfatningen, eller ogsaa vil blive afsat.

— Det synes, som om de Franskes Keiser nærer vidtgaaende Planer i Amerika, idetmindste raade Bladene i New-York til at være forberedt paa en Krig med Frankrig og at sende Tropper til Rio Grande, for at forhindre de Franske i at understøtte Syden og erobre Texas. Baade Norden og Syden træffe de mest storartede Forberedelser til Krigens Fortsættelse; i Unionsstaterne foregaaer Udskrivningen uden Modstand, og man paastaaer, at Jefferson Dawis vil bevæbne 500,000 Negere, som til Løn for deres Bistand efter Fredens Slutning skulle have deres Frihed og et Stykke Land at dyrke. Kan han gjennemføre denne Foranstaltning, vil man faae den Mærkelighed at see, at de samme Slaver, for hvis Skyld Unionen idetmindste i Begyndelsen paastod at kæmpe, nu stille sig paa deres Undertrykkeres Side for at tilintetgjøre deres formentlige Befriere. Om General Lees Fremrykning mod Washington hører man endnu Intet, og hele Opmærksomheden er henvendt paa Begivenhederne ved Charleston, hvis Fald er høist sandsynligt, efterat Sumterfortet er ødelagt, og Bombardementet mod selve Staden begyndt. Tabet af Charleston vil være meget føleligt for Syden, da den fornemste Tilførsel, trods Blokaden, har fundet Sted til denne Havn. **M.**

Literatur.

— C. Tønsberg i Christiania, der ved mange norske Billedværker har bidraget til at gjøre sit Fædrelands Egne, Dragter, Skikke og Sæder bekjendte i en vid Kreds, har nu foranstaltet en ny Udgave af Adolf Tidemands yndede „Folkelivsbilleder", hvis 1ste Række i endeel Aar har været udsolgt. Dette Værk udkommer i samme Format som denne Konstners „Bondeliv i Norge", og vil indeholde 12 Billeder, smukt udførte i Farvetryk hos Winckelmann i Berlin. I 1ste Hefte findes „Haugianerne", med Text af A. Munch, og „En Søndagsqvæld i Hardanger", med Text af P. C. Asbjørnsen. Da Subscriptionsprisen for det Hele kun er 10 Rdl., naar man tegner sig inden den 30te September, vil dette Arbeide vistnok ogsaa finde Udbredelse her i Landet, hvor Interessen for Norge og det der endnu bevarede Folkeliv er saa stor.

— At et nyt Oplag af Campes „Robinson" atter er udkommet paa Dansk, efter Originalens syvogtyvende Oplag, er tilstrækkeligt at notere; der gives vist saa Huse, hvor denne Bog ikke har fundet et Hjem. (Stincks Forlag.)

Musik.

— Fra en af Abonnementsconcerterne ifjor i Musikforeningen vil et Musikværk af Erik Siboni endnu vistnok være i Adskilliges Erindring: en Quartet for Piano, Violin, Bratsch og Violoncelle, som i disse Dage har forladt Pressen paa Løse & Delbancos Forlag. Det er en Composition, som udmærker sig ved et kjækt Anlæg, en afrundet Form og en Originalitet, som kun sjeldent minder om noget forhen Hørt. Som et modent Arbeide af en yngre dansk Componist fortjener det derfor at blive almindelig bekjendt, ikke blot i de Kredse, hvor Kammermusik dyrkes — og dertil egner det sig meget, da det ikke frembyder store Vanskeligheder i Udførelsen — men ogsaa af det større Publicum, der har Sands for, at vore Landsmænd vise Talent i deres alvorlige Stræben.

— I veldædigt Øiemed ere to musikalske Arbeider udkomne hos C. Plenge, nemlig: »Valse gracieuse« af —a —r, og „Kong Frederik VII's Vals" af C. F. Schielle. Af disse Dandse sælges den førstnævnte til Fordeel for Polakkerne, den sidstnævnte til Fordeel for Børnehospitalet.

— Blandt de Nyheder, som den udenlandske musikalske Presse bringer, er det naturligt, at Opmærksomheden fortrinsviis fæstes paa de danske Compositioner; thi den Omstændighed, at de ere udkomne paa et fremmed Forlag, tyder deels paa, at deres Omsang har afskrækket indenlandske Musikhandlere fra at bekoste dem udgivne, og deels paa, at deres Værd i konstnerisk Henseende er saa stort, at de fortjene den Udmærkelse, som Indlemmelsen i et betydeligt udenlandsk Forlag altid fremkalder. Det vil derfor vistnok være mange Sangforeninger kjært at erfare, at den „Vaabensang" af C. J. Hansen, som i Vinter foredroges paa Studentersangforeningens Concert, nu saaledes foreligger i et trykt Partitur for Sangstemmer med firehændigt Pianoforte-Accompagnement, og Blæseinstrumenter ad libitum, tilegnet Kong Frederik VII, og udgivet paa A. Cranz's Forlag i Hamborg. Texten, som er valgt af F. J. Hansens Digt „Corsaren og hans Brud", har frembragt en høist charakteristisk og original Composition, der paa en livlig Maade i Toner gjengiver Situationen i Digtet.

— I August Maaned er der i Leipzig paa 14 Aftener opført 11 forskjellige Operaer, nemlig: „Die lustigen Weiber von Windsor", af Nicolai, „Der Abt von St. Gallen", af Herther, „Troubadouren" af Verdi, „Wilhelm Tell" og „Barberen" af Rossini, „Lucia" af Donizetti, „Søvngængersken" af Bellini, „Jægerbruden" af Weber, „Dinorah" af Meyerbeer, „Figaro" af Mozart, og „Regimentets Datter" af Donizetti. — Hvormange Aar hører der til en lignende Kraftanstrengelse paa det kgl. Theater i Kjøbenhavn?

Konst.

— Paa sidste Aars Konstudstilling tildrog et Portrait af Biskop Grundtvig, malet af Professor Marstrand, sig almindelig og fortjent Opmærksomhed. Det er nu udgivet i Lithographi af E. Fortling paa A. Schous Forlag, og er en smuk Erindring om Oldingens 80aarige Fødselsdag, der feiredes i Tirsdags.

Blandinger.

— Den bekjendte Geograph Kanitz har i Wien holdt en Forelæsning over en mærkelig Folkestamme, Zinzarerne, der i Særdeleshed findes spredt over det hele europæiske Tyrki, men ogsaa træffes i Østerrige, og i flere Byer i Ungarn i temmelig stort Antal, ligesom Kjærnen af Semlins Kjøbmandsstand tilhører denne Stamme. Deres Religion, den orthodox-græske, gjelder i hele Østerrig som et Nationalitetsmærke; hidtil har man ogsaa overalt holdt dem for Grækere, og man vidste, selv i videnskabelige Kredse, kun Lidet om dem. Zinzarerne selv kalde sig „Rumuni", og troe, som Wallacherne, at nedstamme fra Romerne, det vil da sige, fra i Macedonien bosatte, romerske Nybyggere. Men Historien kjender ingen Saadanne, derimod troer Kanitz at kunne bevise, at de ere Efterkommere af de af Keiser Trajan underkuede Daciere, hvorpaa deres Ansigtstræk ogsaa synes at tyde. De ere sædvanligviis smukke, have mørkt Haar og regelmæssige, men skarpe Træk, der vidne om Klogskab og Energi. Hidtil har man antaget, at de udelukkende vare Kræmmere og Hyrder, men Kanitz oplyser, at de besidde megen Konstsands, og navnlig store Anlæg for Architekturen; naar man undtager Athen, Belgrad og Konstantinopel, ere alle Grækenlands, Tyrkiets og Serviens Architekter Zinzarer. De staae tillige i megen Anseelse som Guldsmede og Ciseleurer; de berømte tyrkiske Filigranarbeider udføres næsten udelukkende af Zinzarhænder. For Tyrkiet have de deres største Betydning som Mellemhandlere mellem Øster- og Vesterlandene, idet Zinzaren er det Samme for Fastlandet, som Grækeren for Kysterne; de fornemste Kjøbmænd i Bulgariens, Macedoniens, Thessaliens og Albaniens Stæder ere Zinzarer, og mange af dem staae i umiddelbar Forbindelse med Europas første Handels- og Fabrikstæder. — Albaneserne kalde dem meget betegnende „Hyrder", thi Tilbøieligheden til det omflakkende Liv er endnu saare fremherskende hos dem: om Sommeren staae deres smukke, kjøbstadlignende Byer tomme, ofte bliver ikke en eneste menneskelig Sjæl tilbage i de uaflaasede Huse; men mod Vinteren komme Hyrderne tilbage med deres Hjorder, og Husfædrene, der i Sommermaanederne drage omkring for at erhverve det Nødvendige til deres Families Underhold, søge da ogsaa til Hjemmet. I Almindelighed finde de Sysselsættelse som Haandværkere, og da de ere fingernemme, skikkelige og ædruelige, fattes dem aldrig Arbeide. — I politisk Henseende nære Zinzarerne et fanatisk Had mod Tyrkerherredømmet, hvorimod de Dannede blandt dem føle stor Sympathi for det unge Grækenland, med hvis Fremtid de helst ønske at forene deres egen Skjebne; de fleste tale Nygræsk, hvilket Sprog paa adskillige Steder har fortrængt deres eget, og Børnene sendes til Athen i Skole, hvorfra de vende tilbage med store Ideer om Hellas. Da Statistiken endnu er saagodtsom ukjendt i Tyrkiet, er det vanskeligt at bestemme Zinzarernes Antal, men det anslaaes til over en halv Million.

— En engelsk Skumler skriver til »Illustrated Times«: Forleden fik jeg den Idee, at gaae op i Overhuset, for at overvære Parlamentssessionens Slutning, og det er min faste Overbeviisning, at der hverken i China eller i Japan findes Mage til taabeligt og latterligt Ceremoniel. Da jeg traadte ind, sade de fem kongelige Befuldmægtigede paa Uldsækken: Lord-Storkantsleren med Jarlen af St. Germans og Baron Wensleydale paa venstre, og Hertugen af Newcastle og Lord Stanley af Alderley paa høire Side. De afgave et underligt Skue. De vare Alle iførte deres Skarlagenskjortler, og havde Alle Operahatte paa Hovedet, med Undtagelse af Lordkantsleren, der førte en trekantet Hat paa Toppen af sin store Paryk. Disse Skikkelser mindede mig strax om Madam Tussauds Voxkabinet; endog naar de bevægede sig, blev jeg i Illusionen, thi ogsaa nogle af hendes Figurer bevæge sig, og de ædle Lorders Bevægelser vare saa stive, at man let kunde troe, de bevirkedes ved Maskineri. Pludselig lød en brusende Larm, derpaa en stærk Snadbren, og paa engang viste Formanden og hans Sergeant sig ved Skranken, ledsagede af en Hob Medlemmer. Da Formanden vel var kommen til Sæde, løftede de tre Automater med stor Alvor paa Hatten, og Forestillingen begyndte. Lordkantsleren oplæste Noget, hvorved jeg vandt den Visked, at han levede, og ikke var en Voxfigur; derpaa oplæste en Embedsmand Noget, under hvilket Foredrag Storparykkerne imellemstunder atter lettede paa Hatten; endelig begyndte samme Embedsmænd at oplæse Titlerne paa de Love, som skulde have det kongelige Samtykke. Denne Meddelelse af det kongelige Samtykke var den selsomste Handling under hele Forestillingen. Hendes Majestæts Mundstykke var Sir John Lefevre, og Samtykket gaves saalunde. Embedsmanden udraaber f. Ex.: „Lov om at gjøre Gale kloge og Kjeltringer ærlige!" »La Reine le veut!« svarer Sir John Lefevre, først med et Buk for Lorderne, og saa med et for Underhusets Medlemmer — og dette gjentages ved hvert af Regjeringens Lovforslag. Naar en af en Privatmand indbragt Lov nævnes, ere Ordene: »La Reine s'avisera!« Pengebevillingslovene samtykkes i denne Form: »La reine remercie ses loyals sujets, accepte leur bénévolence et ainsi le veut!« Men den bedste Fornøielse er Bukningen. Der var 103 Love, og ved hver af dem gjorde Sir John to Buk, hvilket ialt udgjør 206 Buk, foruden omtrent en Dusin til, ved forskjellige Anledninger under Ceremonien. Tænk bare, hvad det vil sige! Jeg hørte engang fortælle om en sulten Læredreng, som blev saa kjed af sin Mesters evindelige puritanske Takkebønner før Maaltidet, at han foreslog Mesteren istedet kun at bede een lang Bøn engang for alle over Saltetønden — den Idee var ikke ilde, om det end skortede noget paa Ærefrygt, men vistselig vilde eet Samtykke og to Buk være nok for hver Klasse Love. Vi ere meget stødige i Bevarelsen af alle disse gamle, døde Formaliteter, hvilket man ikke kan undre sig over, da saa Mange leve af dem. „Afskaffer Du Ceremonien," sagde engang en forgyldt Mand, „jaa afskaffer Du mig, thi hvad er jeg Andet, end en Ceremoni?" — Man kan med Sandhed sige, at Lordkantsleren oplæste den kongelige Tale beundringsværdigt — men hvor saae han dog glad ud, da han tilsidst vaagnede, og hans runde, røde Ansigt skinnede frem under den høie Paryk, som Fuldmaanen i en Ramme af Uldfyer!

— Om Folketællingen i Irland 1861 har den engelske Regjering nys udgivet en blaa Bog paa 1196 Sider, hvoraf man seer, at af det hele Antal 5,798,967 — hvori hverken Militairet, eller Matroserne paa Flaaden og Koffardiskibene ere medregnede — kunde, saavidt det lader sig oplyse, 2,667,090 Personer hverken læse eller skrive, 1,022,787 kunde læse, og 2,105,958 besad begge disse Færdigheder.

Et Kongebæger.

I den chronologiske Samling paa Rosenborg findes et stort og prægtigt Guldbæger, prydet paa Laaget med en emailleret, diamantbesat Krone, og paa Siden med Frederik IV's Navnetræk i funklende Diamanter. Det hviler paa trende Løver, der hver holder et Skjold, som sandsynligviis engang har været prydet med Vaaben og Navn. Det er af pureste Guld og veier omtrent 137 Lod.

Dette Bæger blev engang foræret af Kong Frederik IV til Grev U. A. Holstein, der var gift med en Halvsøster til Anna Sophie Reventlov, og spillede en vigtig Rolle ved dennes Bortførelse fra Klausholm Herregaard den 26de Juni 1712. Da Anna Sophie siden var bleven Dronning over Danmark og Norge, og derved havde kastet en ny og uforgængelig Glands over sin stolte Familie, blev dette Bæger, Kongens Mindegave, opbevaret som en Helligdom, og gik siden i Arv fra Slægt til Slægt, indtil det i Begyndelsen af dette Aarhundrede kom ud af den holsteinske Families Værge. Det var, da Englænderne havde røvet vor Flaade, og Landet var indviklet i en tvivlsom og kostbar Krig, at det, som der fortælles, af dets dalevende Besidder blev bragt som et frivilligt Offer paa Fædrelandets Alter og indleveret til Banken, for at smeltes og forvandles til klingende Mynt. Frederik VI fandt imidlertid, at det vilde være Synd, om dette historiske Minde gik til Grunde og udløste det derfor imod dets fulde Værdi, hvorpaa det blev føiet til de Sager, der opbevaredes fra hans henfarne Forfædres Tid.

Nu staaer det som et talende Minde, ikke blot om hin fjerntliggende Begivenhed, der engang blev Kilde til megen Glæde og megen Sorg, men ogsaa om en ædel Mand, som, da Fædrelandet var i Fare, var rede til at hengive sit bedste Smykke for dets Frelse.

E. A.

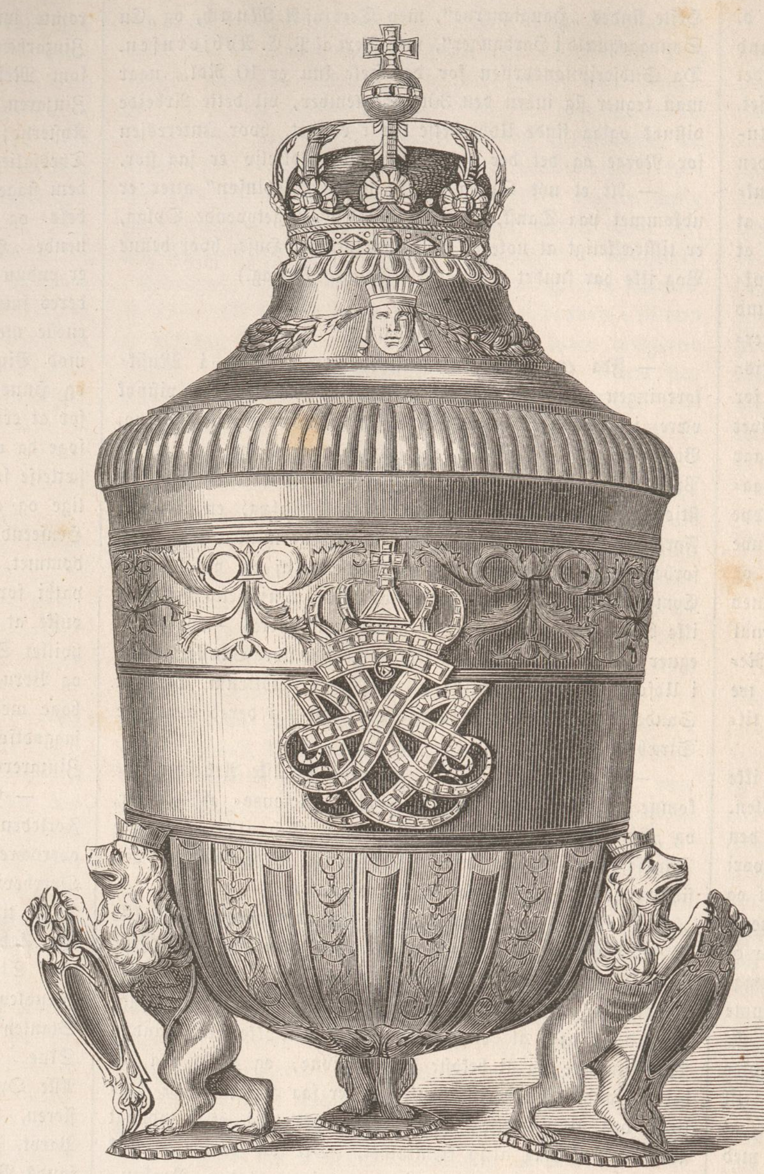

Et Guldbæger fra den chronologiske Samling paa Rosenborg. Tegning af Leopold Hartmann.

Det gamle Serails Brand.

Stambul har lidt et stort Tab: Selims, Mustaphas og Mahmuds gamle Slot, et yderst charakteristisk og mærkeligt architektonisk Værk, er blevet Luernes Rov. Ved Middagstid Mandagen den 10de August forkyndte en fra Slottets Sydkant opstigende, sort Røgsøile, at den gamle Bygning, der et heelt Aarhundrede havde været forskaanet for Ildens Hærjen, endelig stod i Begreb med at falde, som et Offer for denne, Constantinopels vanlige Plage. Lidt over en halv Time derefter stod Alt i lys Lue. Forinden den første af de fra alle Kanter hidilende Sprøiter kunde naae Odden, hvor Slottet laa, var Redning umulig. Storvizìren var første Mand paa Pletten, de andre Ministre indfandt sig strax efter, tilligemed en Mængde høie Officerer og nogle tusinde Mand Soldater; ogsaa fra det engelske Orlogsskib „Weser", der laa udfor Tophana, sendtes Mandskab til Hjelp. Forgjeves prøvede man det sædvanlige Middel, at rive ned; Luerne hoppede bogstaveligt over Aabningerne, og ilede videre med forøget Kraft, idet de omspændte og opslugte Alt, hvad der var forhaanden. Vinden førte store Ildklumper med sig; de tændte paa flere Steder, og ved dem fængede de smukke Cypresalleer bag Slottet, hvorved Flammerne fra Træ til Træ, i uafbrudt Bølgegang, førtes til de bagved liggende Bygninger. Nogle Cypresser bleve fældede, uden at Ilden standsedes derved, men et af de faldende Træer ihjelslog en Sergeant, saavidt vides det eneste Menneske, som mistede Livet under hele Katastrophen. Derimod kom Mange i Livsfare, blandt andre Storvizìren, der med en halv Snees Soldater trængte ind i et Værelse, hvor man troede, at nogle Haremskvinder endnu befandt sig; medens han søgte efter dem, slog Luerne frem paa alle Kanter, saa at han med sine Følgesvende maatte tage Flugten ud ad Vinduet — et Par Minutter efter styrtede Loftet ned. Klokken 3 var Ødelæggelsens Værk fuldbragt; vel rasede Ilden endnu paa den Tid i nogle Udbygninger, men af det gamle Slot paa Odden stode kun Ydermurene og Skorsteensrørene; alt det Øvrige dannede en glødende Hob paa Jorden.

Brandstedet er rigt paa historiske Minder. Der laa først, i Byzants' Ophav, den nye østromerske Hovedstads Akropolis; senere Keiserinde Placidias Palads; derefter en mere storartet, af Justinian bygget, Keiserbolig, paa hvis Ruiner andre Slotte efterhaanden opførtes, indtil Constantinopels Erobrer, Mahmud II, reiste det nu nedbrændte, der rigtignok af hans Efterfølgere saa ofte blev ombannet og forøget, at kun Lidt af den oprindelige Bygning var tilbage. Det tyrkiske Riges Herskere opholdt sig der, indtil den sidstafdøde Sultan byggede det nye Serail „Dolma-baktchi" og flyttede derhen, hvorved det gamle sank ned til at blive et Tilflugtssted for Kvinderne fra hans Faders Harem. Da Abdul-Medjid selv døde, maatte hine Kvinder vige Pladsen for hans Haremsbefolkning; fire Koner og henved trehundrede Kvinder af lavere Rang, med hundrede Tjenestetyende, befandt sig i Paladset, da Ilden brød ud; det lykkedes dem at komme ind i en af de ydre Gaarde, hvorfra Haremets Hovmesterinde, som strax ilede til, lod dem føre bort i Vogne og Baade, først til nogle nærliggende Haremer, og senere paa Eftermiddagen til Dolma-baktchi.

Der blev vel gjort Forsøg paa at redde det kostbare Bohave og Kvindernes Juveler, men med ringe Held. De

Det gamle Serails Brand i Constantinopel.

Handelshuset M. E. Grøn & Søns Forretningslocale paa Gammelholm, tegnet af Ferd. Jensen.

gamle Sultaners med Ædelstene smykkede Vaaben og andre Kostbarheder fra en svunden Tid, vare allerede for nogle Maaneder siden bragte hen til Yeni-kiosk, en ny, grundmuret Bygning, hvorved de frelstes fra Ødelæggelsen.

Handelshuset M. E. Grøn & Søns nye Forretningslocale paa Gammelholm.

Vi leve i en Tid, da Friheden ikke alene fremavler en Mængde storartede, smukke og hensigtsmæssige Bygninger til Statens og Communernes Brug, men ogsaa til Handelens og Industriens. Vore Kjøbmænd, og endeel af vore Fabrikanter og Haandværkere, søge ikke mere, som forhen, Statens Hjelp til at fremme deres Bedrift; de fordre kun Ret til at bruge deres Tid og Evner under lige Forhold for Alle, idet de

Parti af det Indre af M. E. Grøn & Søns Forretningslocale, tegnet af Ferd. Jensen.

indsee, at alene paa denne Maade en naturlig og varig Basis for deres Foretagender kan erhverves, en solid Handel sikkres, samt almindelig Velstand og Tillid til en, ogsaa under Tidernes Omskiftelser, betrygget Fremtid opnaaes. — Den oplyste Kjøbmand veed, at han i Længden vinder Tid og sparer Kræfter ved at indrette sig bekvemt og overeensstemmende med sin Forretnings Beskaffenhed, om endog derved i Dieblikket foraarsages en betydelig Udgift; det gaaer ham, som Fabrikanten, der søger at naae samme Maal ved Anskaffelse af forbedrede Maskiner, trods disses Kostbarhed. En hensigtsmæssig Indretning af de Localer, hvori der skal virkes, efter en nøiagtig Beregning over den sparsommeligste Anvendelse af de hjelpende Kræfter, er ingenlunde uvigtig for Nationalvelstandens Udvikling.

Disse Betragtninger ere fremkomne ved nærmere Besigtigelse af den Bygning, hvoraf vi idag levere Afbildninger. I Forvisning om, at dens eiendommelige Indretning vil interessere Mange i og udenfor Handelsstanden, give vi et lille Indblik deri. Bygningen tilhører Handelshuset M. E. Grøn & Søn heri Staden, og er, efter Tegning af Architekt Herholdt, opført paa en Maade, der er lige hæderlig for ham og for Bygherrerne. Den ligger paa Gammelholm, ved Siden af Studenterforeningens Eiendom, og bedækker et Fladerum af henved 3000 Kvadratalen. Ved det smagfulde Ydre, der paa en meget heldig Maade bærer Præget af dens Bestemmelse, skulle vi ikke opholde os, men strax undersøge det Indre. I det høie Underrum — hvoraf et Hjørne er overhvælvet og benyttes deels til Bolig for en Portnerfamilie, deels til de Varmeovne, hvorfra Varmerør-Ledningerne udgaae over hele Bygningen, deels endelig til et brandfrit Archiv — findes et større Locale, hvori Udpakningen af de hjemkommende Varer foretages, efterat de ved en Kran ere aflæssede i Gaarden, og ved en Sporvei førte ind i Rummet; et her anbragt hydraulisk Heiseapparat fører de efterseete og foreløbig sorterede Varer til deres forskjellige Afdelinger i de høiere Etager. Den øvrige større Deel af Underrummet benyttes til Lagerplads for grove Varer, der findes opstablede i lange fra Loft til Gulv fyldte Rækker, som staae saa tæt, at Mellemrummene kun afgive den høist fornødne Tumleplads.

Ved en Trappe forbindes Underrummet med Stueetagen; men Hovedadgangen til denne finder Sted fra Gaden, gjennem en sindrigt og smukt decoreret, mindre Forstue, med Indgange til de forskjellige Contoirer; iblandt disse udmærker det store Hovedcontoir, hvorigjennem Passagen af Besøgende, Kunder, Budde osv. udelukkende foregaaer, sig ved sin Skjønhed. Bagved Contoirerne, og sondrede fra dem ved Skillerum, fyldte med store Glasruder, findes et saakaldet Expeditionslocale, der indtager den større Deel af Etagen og, ligesom de øvrige Localer, modtager rigeligt Lys ikke alene igjennem de paa alle Sider anbragte Vinduer, men ogsaa igjennem tvende store, alle Etager skærende, Lysaabninger, hvis Tag dannes af tykke, matte Glasplader. I hint Locale modtages alle Vareordrer, samt de til Affendelse til Land og By bestemte Varer, der samles fra de forskjellige Lagerpladse ved Haand-Heiseapparater med Contravægt, men her eftersees, pakkes og endelig paalæsses gjennem Falddøre, som føre ud til Portgangen og kun indvendigtfra kunne aabnes og lukkes.

Igjennem den ene af de omtalte store Lysaabninger fører en bred og smuk Trappegang op til 1ste Sal. Dennes udstrakte Rum er heelt optaget af Manufacturvarer, der ere anbragte deels langs Siderne i aabne Hyldeskabe, deels paa lange, tætte Bænkerækker, paa en saadan Maade, at det Hele fra ethvertsomhelst Punkt kan oversees.

Til 2den Sal, hvor Alt er ordnet paa samme hensigtsmæssige Maade, fører en Sidetrappe, der fortsættes op til 3die Sal, som endnu ikke er taget i Brug, men vel snart vil blive det. Den udmærker sig ved en stærk Belysning, deels som Følge af dens Beliggenhed lige under Lysaabningerne, deels paa Grund af de store, matte Glasplader paa alle Sider i Taget, hvorunder den tildeels er anbragt; fra Loftet over denne Sal kan man stige op paa Bygningens Ryg og ud paa en rummelig Altan, fra hvis Midtpunkt hæver sig en mægtig Stang, bestemt til ved festlige Leiligheder at „vise Flaget". Her nyder man en viid og herlig Udsigt over Staden og Sundet. Ved Hydraulikens Hjelp kan man paa en meget magelig Maade lade sig føre tilbage til vort Udgangspunkt.

Af de forskjellige, Tid og Kraft besparende, hensigtsmæssige Indretninger, som paa alle Lagerpladsene findes i Virksomhed, skulle vi blot fremhæve: et Net af Talerør, der gjennem de tykke, hule Jernsøiler, som i tre Rader støtte Bygningens Indre, sætte de forskjellige Etager i indbyrdes Forbindelse, og atter hver for sig i Forbindelse med Hovedcontoiret; endeel Kurvevogne paa Guttaperchahjul til Vareførsel paa selve Salene; samt endelig rummelige Borde i hver Etage, rundt om de tvende, ottesidede Lysaabninger, til Varers Eftersyn og Ordning, og tillige som Bolværk om Aabningerne. At der overalt findes Gas- og Vandledninger, samt Varmerør, og at Alt er gjort for saameget som muligt at sikkre Bygningen og dens rige Indhold mod Ildsvaade og anden Fare, behøver neppe at bemærkes.

Efter hvad der paa Stedet meddeeltes os, er Ideen til Etablissementets nuværende Ordning laant fra Englands store Fabrikby Manchester, hvor flere lignende større Varehuse findes, og hvor Handelshuset Grøn & Søn under en dansk Mands Ledelse har et Contoir.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

VI.

Theeserveringen var endt. I min Faders Stue havde flere voxne, unge Piger af min ældste Søsters Bekjendtskab taget Plads, i ivrig Passiar med Poeten og Professoren, der ligeledes havde indfundet sig, medens den egentlige Ungdom sad og ventede paa Signalet til, at Dandsen skulde begynde. Men Manden for det Hele, Dandsemesteren, havde endnu ikke ladet sig see. Saa kom min Fader fra Aftenpromenaden, hvor han havde truffet H., og de bragte Liv i Organismen, der truede med at gaae istaa. Fader jog H. til Klaveret, og under et serieust Foredrag af en Langsomvals førte han Bedstemoder ud paa Gulvet, hvor de dandsede en Solo, beundret af hele Ungdommen, der endnu ikke vovede sig op.

„Naa da," sagde han, „hvad er det? Skal vi to Gamle springe alene omkring, for at more Jer? Ja, jeg skal nok faae Benene igang." Han ilede ind i sin Stue for at hente Violinen, og, accompagneret af H., spillede han sin egen Vals, et musikalsk Familiestykke, som alle vi Børn kjendte fra Vuggen af, og som den Gamle endnu for faa Aar siden, i sit fireoghalvfjerdesindstyvende Aar, foredrog for sine Børnebørn til en Julefest, siddende paa Ryggen af en gammel Lænestol, med Benene nede paa Sædet.

Det var ikke til at modstaae. Alt, hvad der kunde røre sig, kom i Bevægelse, og Valsen lod til aldrig at ville faae Ende. Min Fader fortsatte med utrolig Udholdenhed, og naar i et enkelt Moment intet Par var paa Gulvet, hørtes hans bekjendte animerende: „Naa!" Hvem der ikke vovede sig midt ud paa Gulvet, tog sig en mere privat Øvelse til een af Siderne. Marcus' Ven, den lille Student Virum, havde endnu holdt sig passiv, men et Blik af min Fader og et meget stærkt: „Naa!" opskræmmede ham i den Grad, at han uvilkaarligt omsluttede Vaskerkonens Stine, der stod ham nærmest, og dreiede hende rundt i en Krog saalænge, til de i en svimlende Tilstand tumlede ned paa en Stol. Selv Professoren og Poeten bleve revne hen i Dandsens Glæde, og en Pause indtraadte først, da Spillemanden og de Dandsende foreløbigt erklærede sig ude af Stand til at fortsætte.

„Aa, nei, puh! nu kan jeg ikke mere —" hørtes fra alle Kanter.

„Men hvor Pokker bliver Dandsemesteren af?" spurgte min Fader. „Ja, nu kan han jo gjerne blive borte — det gaaer jo meget galant."

„Godaften!" hørte vi nu en meget blid og blød Stemme henne fra Døren. Det var Dandsemesteren.

„Godaften Herr . . . Naa, kommer De endelig? Vi have ventet paa Dem."

„Jeg beder meget at undskylde — jeg har præsenteret en Skole paa 270 Børn, og Fanden er løs —"

„Det troer jeg," fortsatte min Fader, „naar man skal præsentere 270 Børn —"

„Nei, undskyld Herre ... De misforstaaer mig; Fanden er løs —"

„I Laxegaden?" Ja, hvad kan det genere Dem? Boer De i Laxegaden?"

„Nei, Gud velsigne Dem — det er Balletten jeg mener, Balletten „Fanden er løs.""

„Naa — hvad den?"

„Den er bleven prøvet iaften — jeg kommer lige fra Prøven."

„Spiller De i „Fanden er løs?""

„Jo!"

„Fanden heller! Tør jeg spørge, hvad fremstiller De der — Fanden?"

„Nei, jeg udfører et mindre Parti, en Hyrde —"

Ligesom H. nærmede sig i den utvivlsomme Hensigt, at trainere Conversationen om „Fanden", slap Dandsemesteren ud af Ilden, som truede med at fordobble sig, ved at Tante meget galant bød ham Thee. Jeg bragte ham en Stol, hvorved han kom til at sidde midt ude paa Gulvet, særdeles bekvemt for hele Selskabet, der saaledes fik Leilighed til paa bedste Maade at tage hans Personlighed i fleersidig Betragtning. Denne Herre var Medlem af det kongelige Theaters Balletpersonale; dog ikke nogen fremragende scenisk Konstner, formodentlig hvad man dengang kaldte „Figurant." Hans konstneriske Virksomhed indskrænkede sig nærmest til — naar han havde iført sig himmelblaae Tricots, som forgjeves søgte at holde en trivelig Spidsmave indenfor de Skranker, der ere afstukne de ungdommelige Figurer i et Hyrdedigt — at komme dandsende ned ad et Bjerg i Baggrunden i Trefjerdedeelstact, med en Klarinet i Munden, i Spidsen for en lang Række lignende Figurer. Udenfor Scenen var hans Betydning saa uendelig langt større, hvorfor han ogsaa til Brug for Selskabslivet havde dannet sig en heel anden Personlighed efter fransk Mønster og grundforskjellig fra hans konstneriske. Han bar en Toupée med Hanekam, glattet til Siderne, hvid Vest, fin blaa Kjole og lyse Drapcouleurs Beenklæder, der vare saa snevre, at de virkede som Pantalons, Skoe og hvide Strømper fuldendte hans Paaklædning. Han var sikkert allerede dengang en gammel Mand og temmelig ømbenet; ikkedestomindre saae jeg ham, Decennier efter den Tid, uforandret i den samme Skikkelse. Hans hele Væsen havde Præget af noget Idealt, der trodsede Modens lunefulde Indfald, ligesom han ogsaa stræbte at holde den fremrykkende Alders Paavirkning langt borte, for at hans jordiske Væsen saavidt muligt her i Livet kunde nyde godt af „det evige Nu." Dette Resultat søgte han ogsaa at opnaae ved at undgaae allehaande Affecter og Aandsanstrengelser, for at hans aandelige Organisme ved en lyksalig Stillestaaen kunde afspeile sig i et evigt tilfreds Smil.

Saameget han havde søgt at forfranske sin ydre Optræden, var dette dog ikke lykkedes ham med Hensyn til Sproget, der var bredt kjøbenhavnsk, og endnu mindre med Navnet, der vanskeligt kunde modtage nogen fransk Bøining: han hed Mortensen. Hr. Mortensen var engageret for at indøve Françaisen med Selskabet; vel var han en yderst galant og insinuant Mand, men saa opfyldt af sit Kalds Vigtighed og sin Konsts Betydning for Menneskeslægtens Forædling, at vi snart mærkede, at den lystigste Deel af Festen foreløbigt maatte betragtes som endt, og at den alvorlige skulde til at begynde. Vi bleve stillede op i lange Rækker, for at gjennemgaae de forskjellige Pas, hvoraf Françaisen bestod, og en ædel Kappelyst maatte nu holde os skadesløs for Tabet af den muntre Dands. Da han mangfoldige Gange havde gjentaget den samme Reprise, tabte min Fader aldeles Taalmodigheden og vilde gjøre gjeldende, at „disse pedantiske Detailler vare overflødige, og at man strax kunde skride til Indøvelsen af selve Touren". Hr. Mortensen studsede over en saadan Ringeagt for det Fundamentale i Konsten, og begyndte en heftig Disput med min Fader. For at bevise det Ugrundede i min Faders Paastand, trak han to af de værste Syndere frem: Hr. Virum og Vaskerkonens Stine, hvis Forsøg paa at „balancere" og at gjøre „Chassé" til Høire og Venstre i den Grad mislykkedes, at det vakte min Faders største Forbauselse. Disse ulykkelige Maleficanters Udueligheb var saa stor, at den endogsaa fremkaldte hans levende Interesse, som noget i og for sig yderst Mærkværdigt. Hr. Virum var saa betagen af Forestillingen om Sagens Vanskelighed, at det saae ud, som om der var spændt en Snor foran hans Been, hvorfor han hvert Dieblik truede med at styrte paa Næsen, naar han skulde gjøre et Pas fremad. Min Fader stirrede maalløs paa ham, og gjorde ham Udøvelsen af denne Konst dobbelt umulig.

„Hvad Fanden gaaer der af Dem, Menneske?" udbrød han — „Kan De ikke — he! — see nu paa mig!" og saa gjorde han meget peent det omtalte Pas.

Virum gjorde et nyt Forsøg, der imidlertid tog sig endnu mere livsfarligt ud, end det forrige. Min Fader tabte aldeles Taalmodigheden.

„Nei! nu har jeg aldrig seet Magen! Aa — ræk mig min Violin".

Hr. Mortensen var aldeles henrykt over min Faders Ivrighed, som han naturligviis maatte betragte som en eclatant Seir for den gode Sag. Den festlige Dandsesal blev pludselig omskabt til en complet Rekrutskole. Min Fader arbeidede med Studenten i een Krog, med en Iver, saa Sveden perlede paa hans Pande, og Hr. Mortensen med den smaa Stine i en anden, hver med sin Violin i Haanden og hver især spillende sin Melodi. Medens Studenten stadigt truede med at hugge Næsen mod Gulvet, havde Stine Tilbøielighed til at gaae bag over. Hr. Mortensen anvendte de mest smigrende, de kjærligste Overtalelser, for at lokke hende til at vende „Fodfingrene" udad — forgjeves. I sin Bestræbelse for at holde denne Stilling — den saakaldte første Position, og utvivlsomt den ubehageligste Position, Stine nogensinde havde indtaget — dreiede hun Armene et Par Gange rundt, som Møllevinger — og saa faldt hun. Min Fader blev mere og mere ophidset og huggede Studenten over Knæerne med Violinbuen. Studenten var blodrød i Hovedet, og hans Flauhed og Undseelse over den uheldige Rolle, han spillede, kæmpede med en slet skjult Forbittrelse, især da han fik Die paa H., der stod foran ham og iagttog denne Scene med et stille, indvortes Velbehag.

„Jeg synes at have bemærket," sagde han, „at der foresvæver Hr. Virum en eller anden usynlig Gjenstand, som han frygter at falde over. Man har jo mangfoldige Exempler paa, at selv meget begavede Mennesker kunne bukke under for en eller anden fix Idee. Kan man ikke antage, at Hr. Virum ikke kan taale at dandse paatvers af Bræderne?"

Min Fader greb med Begjerlighed dette Vink; Hr. Virum gjorde nu et Forsøg langs med Striberne i Gulvet, og der syntes virkelig at indtræde en gunstigere Vending. Et Par af de flinkeste unge Damer arbeidede imidlertid med den øvrige Ungdom. Der var en Larm i Stuen, som virkede aldeles bedøvende. Overalt Spøg og Latter; Commando til

Høire og Venstre: „een—totrefire—fem!“ — de to Violiner kæmpede med hinanden i skærende Mislyd, en Effect, som H. desuden søgte at forøge ved et parodisk Foredrag paa Klaveret.

„Lad være H.!“ raabte min Fader, „det er ikke til at holde ud — stop, stop! — Lad os nu puste lidt!“

Hele Selskabet søgte Hvile, og tiltrods for den glimrende Stemning indtraadte paa Grund af Udmattelsen en dyb Pause, hvorunder man hørte en arrig Stemme: „Maa jeg bede Frøken Stine være opmærksom!“ — det var den udholdende Hr. Mortensen, contra Vaskerkonens lille Pige. Hans galante „Frøken“, hvormed han vilde formilde sin Reprimande, fremkaldte fornyet Lystighed i Selskabet, der omringede den stakkels Stine, som maaskee havde opnaaet en Smule mere Sikkerhed i Positionerne, men forresten saae gyselig ulykkelig ud. „Op med Hovedet, Frøken! See paa mig!“ sagde den grumme Mortensen. Ifølge denne Opfordring kastede Stine et rørende Blik paa sin Tugtemester; men hun kunde ikke fastholde det, da Bestræbelsen for at indtage den første Position drev Øinene udad, hvorved hun kom til at skele frygteligt. Dette Syn kunde min Moder ikke udholde.

„Aa nei, fy skam Dem, Herr Mortensen, hvor kan De nænne at plage det stakkels Barn saaledes. Kom hen til mig, lille Stine!“

Barnet var grædefærdigt, men Moders kjærlige Opmuntring og en Appelsin bragte hende snart igjen i Ligevægt. Herr Mortensen satte et smilende Ansigt op, men var noget flau over den Tilretteviisning, min Moder havde givet ham. For dog at tage sig Noget for, bøiede han sig ned over et lille Bord foran Sophaen, for at lugte til et Fad med Blomster, hvorved han kom til at hugge med Næsen mod en Figur, som stod midt i Fadet. Det var Guden Amor, som var skjult i Blomsterne, og var det ikke første Gang, at Herr Mortensen var kommen i ublid Berørelse med den skjelmske Gud, var det dog maaskee første Gang, at Amor havde tilføiet ham en korporlig Smerte, som gav hans ellers saa smilende Træk et meget lidende Udtryk.

Den strenge Tjeneste havde dog aabenbart fremkaldt nogen Forstemmelse, især blandt Dandseskolens uheldigste Rekruter. Den mishandlede Virum havde samlet en lille Kreds henne i en Krog, hvor han demonstrerede med stor Iver. Min Fader følte Nødvendigheden af at anslaae en gemytlig Stemning, og inde fra sin Stue lokkede han os til sig med Violinen. Det var den gamle Sommersang, som vi Børn kunde meget perfect, og som en Flok Kyllinger omringede vi ham og istemte Sangen. Herr Mortensen var foreløbigt suspenderet fra sit Embede og følte sig noget tilovers under det følgende Optrin, der var en Blanding af Leg og Dands. Fader gik i Spidsen med Violinen, derefter alle vi Sødskende, syngende af fuld Hals, og saa i Bunterad hele Selskabet, der snart fattede den lette Melodi og sang med:

Solen staaer i Aftenglød,
Sommerdagen ender;
Aftenstunden er saa sød,
Fryd og Fred den sender.
Piger smaa, med Smil paa Kind,
Ranke Knøse, froe i Sind,
Samles under Linde —
Hvad har de isinde?

Alt, hvad Hjertet gjemte tyst,
Hist paa Mark og Enge,
Vexles ud med Fryd og Lyst
Til de muntre Strenge.
Efter Arbeid kommer Fest,
Glæden er den bedste Gjest:
Solen skal os finde
Atter under Linde.

Hvormange Vers denne gamle Vise bestod af, maa Gud vide; vi kunde ikke flere, end de to her anførte, som gjentoges i det Uendelige paa den lange Vandring. Først gik vi paa Rundetaarn — Mortensen var Taarnet — og saa gjennem alle Stuerne og opad Trappen til første Sal. Vor elskværdige, gamle Vert havde ønsket at komme ned til os den Aften, men et heftigt Anfald af Podagra nødte ham til at holde sig inde. Formodentlig meente min Fader, at han ogsaa skulde nyde lidt Godt af Festen. Efterhaanden, som Lyden af Violinen og Sangen nærmede sig, sprang Dørene op. Den gamle Fabrikant sad i en Lænestol, midt i sin pyntelige Dagligstue, med en stor Kurv fuld af Appelsiner i Skjødet, og da Festtoget nærmede sig, „raabte han ud“, det vil sige, han kaldte hele Familien sammen, der stillede sig i en Række ved Døren, for at gjøre Honneurs. Alt, hvad der var af Lys, havde man i største Skyndsomhed faaet tændt, for rigtigt at kunne tage os i Øiesyn. Den syngende Skare defilerede forbi Podagristen, der smilende og nikkende tilkastede os sine Appelsiner, til Kurven var tømt, og ud igjennem Corridoren drog Toget videre opad Trappen. Hvad min Fader nu havde isinde, kunde jeg ikke fatte. „Hvor skal vi hen?“ spurgte man overalt i hele Skaren; „vi kommer jo heelt op paa Loftet.“ Vi naaede endelig den lange, mørke Gang oppe under Taget. Fader vedblev at spille, men i vor store Spænding, og maaskee ogsaa paa Grund af det ængstelige Mørke, lød Sangen noget mere dæmpet. Dybest i Gangen skimtede vi Lys, der viste os den rette Cours — nu kunde jeg ikke længer tvivle om, hvad der var Maalet for vor Gang — det var Moer Berge! Dette Indfald af min Fader opfyldte mig med usigelig Glæde. Lysene kom fra min Søster Anna, der nok havde været den egentlige Sjæl i dette Arrangement. Hun stod udenfor Moer Berges Dør med en Bakke, hvorpaa fandtes en zirlig Opstilling af Forfriskninger og Blomster. Vi stode ganske tause udenfor, og beredte os til at istemme Sangen „til de Gamles Pris“, hvortil min Fader intonerede Melodien. Iblandt det temmelig store Repertoire af Viser og morsomme Canoner, som min Fader i ledige Timer havde lært os Børn ved Violinen, fandtes ogsaa denne Sang, der forekom ham at have en saa smuk Anvendelse paa Moer Berge, at han, da vi engang skulde indøve den, havde givet Ordene en yderligere Tillempning, i den Tanke, at vi skulde foredrage Sangen til den Gamles Fødselsdag. Den blev imidlertid første Gang anvendt ved denne Leilighed. Nu lukkede Anna Døren op, og de Yngste af Selskabet omringede Moer Berges Seng og rakte hende Appelsiner og Blomster af deres Bouquetter. Paa et lille Bord havde Anna anbragt to Lys, og paa Sengen vare de omtalte Forfriskninger serverede. Uagtet min Søster naturligviis havde forberedt den Gamle paa denne for hende saa overraskende Afbrydelse i Aftenens Stilhed, var hun dog ganske overvældet. „Aa nei, aa nei! Tak, Tak! — aa Herregud!“ gjentog hun i det Uendelige, for at give sit Hjerte Luft. Hun smilede til Ungdommen og foldede Hænderne, medens vi foredroge vor Sang. Den lød omtrent saaledes:

Held Den, som efter Dagen, streng og lang,
Kan kvæge sig i stille Aftenhvile.
Held Den, hvem Livets Vei var mørk og trang,
Som dog i Livets Aften glad kan smile.
Held Den, som offred Andre Livets Møie,
Og uden Harm seer Solen dale ned,
Som træt af Aar kan hæve fromt sit Øie
Og sige: Herre, see! jeg er bered.

Du Kjære samled Frugt og Blomster kun,
Fordi Du vilde, Andre skulde nyde;
Til Gjengjeld nu vi Unge denne Stund
Os nærme Dig, for Blomst og Frugt at byde.
Sov sødt, Godnat, Godnat! Og drøm nu smukt
Om Blomsterne, Du fik af Ungdomsalder!
Den Sang, vi bringe Dig, er og en Frugt,
Som moden fra din egen Livsblomst falder!

„Aa Tak, Tak!“ sagde Moer Berge, da Sangen var endt, og tørrede sine Øine; „Tak, det er — det var saa deiligt, Tak!“

Fader gik hen til hendes Seng og tog hende i Haanden. „Om Forladelse, gamle Cathrine, for den Forstyrrelse, vi have voldt Eder, men jeg vilde saa gjerne, at alle Børnene skulde see vor gamle Veninde. Ja, nu gaaer vi — læg Jer nu til Ro og lad Søvnen styrke Jer efter denne Anstrengelse. Godnat!“

„Godnat!“ sagde hele Selskabet, og strax efter hørtes udenfor min Faders Violin, der kaldte til Opbrud.

„Solen staaer i Aftenglød!“

lød det nu atter nedover, og snart stod Anna og jeg ene tilbage paa Kvistværelset og puslede med den Gamle.

„Go' Mand, Carsten, din Fader — aaja — Tak — saa!“ Og da Anna satte Glasset med en kølende Drik til hendes Læber, sagde hun: „Selsa — skabet — aaja! —“

„Hvad er det, Cathrine?“ spurgte jeg og bøiede mig ned til hende. Saa tog hun selv Glasset i Haanden, løftede det lidt og gjentog med kjendelig Anstrengelse, for at blive hørt:

„Selska — aaja — Selskabets Skaal!“ Saa sagde hun Godnat og puttede sig ned under Dynen. Vi listede os ud af Kvistværelset og skyndte os ned i Festlocalet, hvor vi forebragte Hilsener fra Moer Berge.

Souperen var allerede begyndt. Gine sad ene henne ved Kakkelovnen, med en Stabel Smørrebrød for sig. Iøvrigt var hun forstemt, fordi Ingen havde taget hende tilbords, og hendes Bebreidelser over min Udeblivelse forstummede først ganske, da jeg længere hen i Maaltidet med vedholdende Iver puttede Krumkager i hendes Mund, og gjentagende drak hendes Skaal. Gine teede sig iøvrigt upaaklageligt den hele Aften. Jeg følte mig i saa tryg Besiddelse af hende og var desuden saa uhyre beskæftiget, at hun langtfra optog mig saa meget, som jeg havde forestillet mig. Ved Maaltidets Slutning blev naturligviis mine Forældres Skaal drukken, med et ni Gange gjentaget Hurra, og Stemningen var i det Hele saa overordentlig animeret, at vi først nu savnede Herr Virum. Hvor kunde han være? Det var høist besynderligt. Der blev udtalt en ængstelig Formodning om, at han, gnaven og udmattet ved min Faders anstrengende Lection, kunde have absenteret sig. Idetsamme havde vi den glædelige Overraskelse at see den unge Mand træde ind ad Døren, men under saa frappante Omstændigheder, at hans Tilsyneladelse fremkaldte en sand Storm af Latter og Henrykkelse.

„Men Menneske!“ udbrød min Fader, „hvordan er det, De seer ud, og hvor har De været henne?“

Herr Virum havde ikke havt Leilighed til at see sig i Speilet, ellers havde han neppe vovet at vise sig for et saa talrigt Publicum, skjøndt han dog lod til ikke at være ubekjendt med den Tilstand, hvori hans Handsker og Manskletter befandt sig. Han rakte dem frem foran sig og syntes at forlange Oplysning om den ubegribelige, gaadefulde Tilskikkelse, han havde været underkastet. Ifølge Opfordring aflagde Herr Virum følgende Forklaring:

„Seer De,“ sagde han, „da vi havde forladt første Sal og vi skulde høiere tilveirs, tabte jeg mit Lommetørklæde. Jeg vilde bukke mig efter det, og saa sprang —“ Virum følte sig uvilkaarligt bagpaa. Det var formodentlig et Uheld med Selen, han havde havt. — „Imidlertid marcherede de Andre videre, og da jeg havde ordnet min Paaklædning og vilde see at finde dem oppe paa Loftet, maa jeg have taget feil af Veien. De havde hørt op at synge, og jeg vidste slet ikke, hvor jeg befandt mig. Saa kom jeg ind i et stort Rum —“

„Det var Kattuntrykkerens Loft,“ forklarede jeg.

„Og der var noget Vaadt, som slog mig i Ansigtet. Jeg gik længer og længer frem, indtil jeg pludseligt hørte Violinen og saae et Lys langt borte i en Aabning; men det blev strax mørkt, og da jeg vilde skynde mig efter Lyset, saa snublede jeg over Noget og tog for mig med Hænderne — her kan De see!“

„Ja, det er rigtigt,“ bemærkede jeg; „Kattuntrykkeren farver tyrkeblaat i denne Tid.“

Med rørende Troskyldighed fortsatte Virum Beretningen om sin Omflakken i dette fæle Mørke, mellem Kar og Baller, indtil hans ynkelige Kalden havde lokket Karlen Jens ud af Kammeret; ved hans Hjelp var han omsider saa lykkelig at finde Trappen. Virums Hænder vare tyrkeblaae; hans Næse kunde prale af samme Pragtfarve, der ligeledes i uregelmæssige Tegninger prydede hans hvide Vest. Handskerne trak han af, men Næsen stod ikke til at redde ... jeg kunde have givet ham den lidet trøstelige Forsikkring, at Kattuntrykkeren farvede ægte.

Maaltidet var endt, og nu skulde Herr Mortensen, af de enkelte indøvede Elementer, til at sammensætte selve Françaisen. Fra dette Øieblik kom han i en høiere Stemning; hans Aasyn straalede af glad Bevidsthed om egen Betydning, ligesom ogsaa de stjaalne Øiekast til de unge Damer røbede en Tillid til hans Uimodstaaelighed, der trodsede den fremrykkede Alder og andre smaalige Hensyn. Mortensen var mageløs. Han svævede fra den Ene til den Anden, med Violinen under Hagen: „Moliné, Frøken Clausen, Moliné! Bravo! — Kjæde tilhøire, Herr v. Brasen!“ — det var Cadetten — „saaledes, een, to, tre, fire — fem — Sving tilvenstre, Frøken Stine! — Udad med Taaspidserne — staa fast saaledes — udmærket!“

Virum var henrivende. Næstefter Herr Mortensen indtog han utvivlsomt den første Plads. Det var psychologisk mærkværdigt at iagttage den vidunderlige Virkning, hans Uheld havde havt paa hele hans Holdning. Han var som forvandlet. Alle imaginaire Snore og Faldgruber vare forsvundne af hans Phantasi; han stormede frem med et Mod, som næsten kunde kaldes hensynsløst. Da han kom fra Farverloftet og havde udstaaet det Choc af Latter, som mødte ham, havde han kun Valget imellem at fjerne sig, eller med Resignation at hengive sig i sin Skjebne. Han valgte fornuftigviis det Sidste, og benyttede den blaae Næse som et Underholdningsmiddel, der umuligt kunde forfeile sin Virkning, og Virum — ja, det er i Sandhed besynderligt, som det gaaer her i Verden — Virum blev Aftenens Løve. Der var Øieblikke, hvor han fordunklede selve Mortensen.

Fjerde Tour skulde til at begynde — Klokken slog tolv og Fader „blæste af“ paa Violinen! Et Suk, et langt, almindeligt Suk gik ud over Forsamlingen; den glade Aften var endt. Intet Uheld, ingen Forstemthed. Ja, Herr v. Brasen havde vistnok et Øieblik forglemt sig selv, idet han, da Gine engang temmelig echaufferet kastede sig paa en Stol, var saa ubetænksom at trække den fra hende, for at byde sin Dame den. Jeg sprang naturligviis til, og vexlede nogle Ord med denne Herre. Det var unegtelig et uhyggeligt Moment, som let kunde have havt alvorlige Følger. Men, som sagt, det var forbigaaende. Alle vare enige om, at de aldrig havde moret sig saaledes. Efter omtalte lille Rencontre havde jeg bemærket, hvorledes Herr v. Brasen paa en temmelig forceret Maade søgte at forsone Gine. Jeg var derfor saa betænksom, ved Affkeden at betroe hende til Virum, hvis tyrkeblaae Næse gjorde ham til et passende Palladium for en ung, uskyldig Pige, og velskikket til at skjerme hende mod Herr v. Brasens Courtoisie. Snart hvilede mit trætte Legeme i den sødeste Slummer, uforstyrret af Mareridt og Vægterpiber, medens min Aand var virksom i lykkelige Drømme.

Saaledes endte den første Dandseøvelse.

Blandinger.

— I Islagene paa Siberiens Høidedrag findes ikke blot fuldstændige Skeletter, men ogsaa temmelig vel bevarede Legemer af Forverdenens Kæmpedyr, medens man andetsteds kun finder enkelte Knogler af dem. Naar Sneedækket smelter om Sommeren, sees mange af disse Dyrlevninger, der naturligviis kun have Interesse for Landets Beboere, naar Tænderne kunne sælges som Elfenbeen; derimod har et nylig dannet nordamerikansk Samfund stillet sig den Opgave, at tilveiebringe Exemplarer af hvert forskjelligt Slags af disse antediluvianske Skabninger, for videnskabeligt at bestemme deres organiske Sammensætning og Bygning.

— I en Beretning til det franske Videnskabernes Akademi, fra en ved den chinesiske Hærafdeling ansat Militairlæge, fremhæver Forfatteren Opiumsrøgningens skadelige Indflydelse paa Sundheden og omtaler derefter, at Opiumsindførelsen i China først er begyndt i Aaret 1740, men at dens Forbrug er tiltaget i en saa uhyre Grad, at der nu indføres over 11 Millioner Pund om Aaret — uagtet Opiumsrøgeren, efter Loven, skal have sit Liv forbrudt.

— En Capitain Davis Hatsch fra Norfolk i Connecticut har i Foraaret undersøgt Saltminerne paa St. Domingos Østkyst, og der opdaget et heelt Bjerg, bestaaende af reent Steensalt, halvtredie Miil langt, næsten en halv Miil bredt, og tohundrede Alen høit. Han skaffede sig strax hos den haytiske Regjering Tilladelse til at bearbeide denne Steensaltmine, samt Eneret til Anlæg af en Jernbane til nærmeste Havn, Barahona, omtrent tre Mile fra Bjerget.

— Ifølge »Lahore Chronicle« gjemmes der i Byens Fort endeel mahomedanske Relikvier, hvoriblandt de ypperste ere Mahomeds Haar, hans Sandaler og hans Vandringsstav. Disse Sager førte Timur med sig til Indien, som Bytte; fra Eier til Eier kom de endelig i Runjeet-Sings Hænder, og skjøndt han ikke bekjendte sig til Mahomeds Lære, holdt han dem saa høit i Ære, at han negtede at sælge een af Sandalerne til Naboben af Bahawulpore, der bød ham den ganske anstændige Sum af næsten 100,000 Rigsdaler for den gamle Læderstump. Runjeet gjemte sin Skat i Mokerianfortet, i Districtet Hoshyarpore; dette Fort gik en skjøn Dag op i Luer, men Ilden skaanede Relikvierne, der senere af Shere-Singh førtes til Lahore, og derved kom i Engelskmændenes Vold.

Gaade.

Høit over Byen,
Næsten som Trods mod de tyngende Baand,
Hist hvor sin Haand
Menneskeverdenen strakte mod Skyen —
Der er min Bo.
Der jeg min Røst sender ud over Verden,
Som fra sin Færden
Lytter og følger og søger sig Ro.

Flyttes jeg siden
Ned mellem Menneskers Jagen-afsted,
Da maa jeg med —
Inderlig Uro mig tvinger til Fliden;
Da er mit Kald
Altid at vandre mod Maalet, som Ingen
Naaer, førend Vingen
Knækkes af Tiden med Dommedagsskrald.

Hyppigst jeg findes
Hist, hvor Naturen udkæmper sin Strid,
Naar den en Tid
Længes sin Baande ei længer at mindes.
Livet saa smukt
Skjenkes mig da; og mens Timerne drage,
Bliver tilbage
Vidnesbyrd om, at mit Liv havde Frugt.

Opløsning paa Charaden i Nr. 206:

Dieblik.

Opløst af: Hellig Olaf, Christen Murdreng i Odense, J. J. i Helsingør, L.'s morsomme Kone, tre Hanekyllinger i Middelfart, Smæk-Smæk, Caroline Petersen, En i Elsdyret, Ridejunkeren i Aalborg, Fire Fjerbolte.
Opløst som „Diekast", af Pitscher.
„ „ „Secund", af Lottes Bedstemoder paa Marienlund.

Fra Norge er tilsendt mig i Commission:
Udvalgte norske

Folkelivsbilleder

med Text af forskjellige norske Forfattere, udgivet af Chr. Tønsberg. 1ste Hefte 1 Rd. 64 Sk. Dette Værk, der vil indeholde 12 Lithographier i Farvetryk i Format som A. Tidemands »Bondeliv i Norge«, vil udkomme i 6 Hefter til Subscriptionspriis 5 Spd. Fra 1ste Octbr. indtræder en forhøiet Bogladepriis. Det danner en ny Udgave af »Norske Folkelivsbilleder 1ste Række«, der i mange Aar har været udsolgt. Af 2den Række (10 Spd.) og 3die Række (4 Spd.) kunne Expl. endnu faaes.

Subscription modtages i alle Boglader og i Kjøbenhavn hos

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 28de August til 10de Septbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. °).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
28de . .	19,9	25,0	14,8	77	27"11,30	
29de . .	20,2	24,7	15,6	67	28" 0,29	
30te . .	18,2	22,8	16,4	75	28" 1,91	1,02
31te . .	16,8	19,8	14,0	77	28" 2,74	2,01
1ste . .	17,5	21,8	13,4	67	28" 1,31	1,73
2den . .	14,9	18,6	9,8	65	28" 1,69	
3die . .	15,9	20,1	10,6	65	28" 1,83	
4de . .	12,5	16,4	9,8	95	28" 0,76	3,38
5te . . .	14,0	16,4	9,0	95	27"11,05	0,07
6te . . .	14,1	17,8	11,5	95	27" 9,74	3,20
7de . .	13,4	15,2	10,4	80	27" 9,72	0,57
8de . .	13,5	16,0	10,6	70	27"11,33	1,18
9de . .	13,3	15,2	11,2	95	28" 0,13	0,88
10de . .	14,7	19,2	10,4	85	27" 8,86	1,52

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12, og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Af mine paa Londoner Udstillingen i 1862 prisbelønnede Fabrikata, tillader jeg mig at anbefale:

fine Christiania Høst Anschovis

i hele og halve Egedunke, Delikatesse-Anschovis i Blikdaaser, med og uden Olie. Endvidere i hermetisk lukkede Daaser:

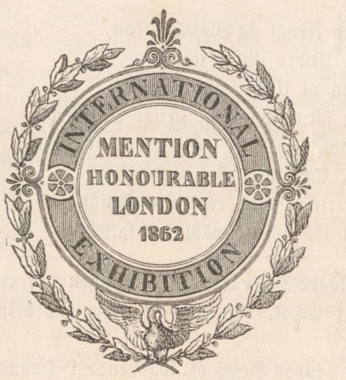

Rhensdyr, Tiur, Aarfugle, Ryper, Hierper, Kramsfugle, Hare, Lax, saavel friske som i Olie, Hummer i større og mindre Daaser, Østers m. m. Bestillinger modtages paa røget Lax, Bjørneskinker (hvoraf sidstnævnte Sort alene kan leveres om Foraaret) alle Slags syltede Bær, som Multer, Tyttebær m. m. Ratafia af Hæggebær, Myse- og Gammel-Ost samt andre norske Artikler.

For Sagernes Godhed og Holdbarhed garanteres og gives Handlende passende Rabat.

Drammen i Norge 17de August 1863.

Chr. Aug. Thorne.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen og faaes i alle Boglader:

Q. Horatius Flaccus Værker.

Oversatte og oplyste af L. Ove Kjær, cpl. 3 Rd. 48 Sk. Satirer og Epoder. Heftet 1 Rd. Breve. Med Mæcenas Liv og Tillæg om offentlige Lege hos Romerne. Heftet 1 Rd. Oder og Jubeldigt. Heftet 1 Rd.

Døde.

Generalkrigscommissair Niels Wiborg, Directeur for Marineministeriets Commissariatsdepartement, 77 Aar, † 4de Septbr.

La Farina, italiensk Statsmand, Viceformand i Deputeretkammeret, † 5te Septbr., 48 Aar.

Alexander Karl, Hertug af Anhalt-Bernburg, Regent siden den 24de Marts 1834, † 19de August paa Slottet Hoym.

Ernst Mitscherlich, berømt Chemiker og Professor ved Universitetet i Berlin, † der den 28de August, 69 Aar.

Verdens-Barometret.

London	10 Septbr.	3	pCt.	Consols . . .	$93\frac{5}{8}$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	68. 80.
Wien	9 —	5	„	Metalliques	77. 70.
Berlin	„ —	$3\frac{1}{2}$	„	Staats-Sch.	$90\frac{1}{4}$.
Kjøbenhavn	11 —	4	„	Kgl. Obligat.	$96\frac{3}{4}$.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Digte, lyriske og dramatiske,

af Chr. K. F. Molbech. 1ste Hefte Priis 56 Sk.

Da de poetiske Arbeider af Chr. K. F. Molbech, hvormed den danske Literatur Tid efter anden er forøget, hidtil kun have været at faae i høist forskjelligartet Udstyrelse, er det Hensigten med den Subscription, hvortil her indbydes, at samle disse og de hidtil utrykte Digte til et Hele. Den Kjendsgjerning, at ikke faa af Digtene have maattet oplægges gjentagne Gange, berettiger til at antage, at en samlet Udgave, som den her paatænkte, vil finde en velvillig Modtagelse hos den danske Poesies Venner.

Molbechs samlede poetiske Skrifter ville udgjøre to Bind, hvoraf det første indeholder: Billeder af Jesu Liv (en Cyclus af 12 Digte). Blandede Digte, hvorimellem endeel hidtil utrykte. Dæmring, lyriske Digte, og det andet: Klintekongens Brud, lyrisk Drama i 4 Acter. Venusbjerget, romantisk Drama i 5 Acter. Dante, tragisk Drama i 5 Acter.

Udgaven, der med Hensyn til Format, Tryk og Papir ganske svarer til C. Plougs samlede Digte, vil udkomme i 8 Hefter à 56 Sk., der udgives med korte Mellemrum, saa at det Hele kan være sluttet inden Aarets Udgang.

Subscription modtages i alle Boglador i Danmark, Norge og Sverig og hos Forlæggerne

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Forlagt af Ed. B. Giertsen i Bergen er udkommet og faaes i alle Boglader:

Titus Livius's

romerske Historie. Oversat af J. Geelmuyden, Rector ved Bergens Kathedralskole. Første Hefte indeholdende 1ste og 2den Bog. Pris indb. 1 Rd. 16 Sk.

Udkommen er:

Skriftordet og „det levende Ord".

Bidrag til Vurdering af Grundtvigianismens Stilling til Evangelium og evangelisk Kirke. Af Dr. H. N. Clausen. Priis 32 Sk.

G. E. C. Gad,
Vimmelskaftet Nr. 32.

Paa den Gyldendalske Boghandling er udkommen
Træk og Skildringer af

det irske Folkeliv.

Oversat fra Engelsk af L. Moltke. cpl i 1 Bind. 1 Rd. 48 Sk.

Billige Visitkort.

Visitkort paa Glacé (med ny Skrift), expederes til 5 Mk. 100, 3 Mk. 50, 2 Mk. 25 Stk. i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade Nr. 19. Sammesteds udsælges Skrive- og Tegnemapper fra 16 Sk. til høiere Priser. Nodemapper 4 Mk.

Prima danske Stearinlys

anbefales for deres udmærkede Qvalitet og Billighed. Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtig dansk Pund, pr. Lispund 2 Mk. billigere, Ordres til Provindserne expederes promte pr. comptant og hver Pakke er mærket med Udsalgets Adresse, de faaes alene i Fabrikkens Udsalg, Krystalgade Nr. 18 i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller.

LUDVIG WULFF & COMP^{S} PIANOFORTEFABRIK

ÖSTERGADE N°24 KIÖBENHAVN

1. Qvartal af „Ill. Tidendes" 5. Bind begynder den 4. Octbr. 1863.

Hver Søndag udgaaer et ottesidet trespaltet Ark i Folio; Tillæg gratis. Subskription modtages i alle Landets Boglader og paa samtlige Postcontoirer. Tiltrædende Subskribenter kunne erholde de foregaaende Qvartaler heftede i Omslag.

Prisen er 2 Rdlr. Qvartalet, inclusive Forsendelsesomkostningerne.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 208. Udkommer hver Søndag. — Kjøbenhavn den 20. September 1863. — 2 Rdlr. Qvartalet. **4de Bind.**

Indhold.

Ferdinand Lesseps og Suezcanalen. — Ugens Politik. — Kjøbenhavns Befæstning mod Søsiden. — Carstens Skriftemaal VII og VIII, af Ivar (fortsættes i Tillæget).

Ferdinand Lesseps og Suezcanalen.

Blandt de storartede Foretagender, som den nærværende Generation med sin nye Forbundsfælle Dampkraftens Bistand har udført, er Gjennemskæringen af den 15 Mile brede Landtange, som danner Forbindelsen mellem Afrika og Asien, det mest kæmpemæssige. I lang Tid nærede man alvorlig Tvivl om Udførligheden af den Plan, at forbinde Middelhavet med det røde Hav ved Hjelp af en seilbar Canal, og den berømte Ingenieur Robert Stephenson, der nærede stor Mistillid til Planen, erklærede i en Betænkning, at Canalen kun vilde blive en stinkende Grøft, fordi Forskjellen mellem Vandstanden i Middelhavet og det røde Hav var saa ringe, at Ebbe og Flod alene kunde tilveiebringe den til Canalens Rensning nødvendige Strømning. Nyere Ingenieurers Undersøgelser have imidlertid forandret Anskuelserne, og da Vicekongen af Ægypten, der baade af politiske og finantsielle Grunde i høieste Grad er interesseret i Foretagendet, besøgte Verdensudstillingen i London, formaaede han den bekjendte Hawkshaw til at reise over og undersøge Forholdene. Ifølge hans Erklæring frembyder Foretagendet ikke uoverstigelige Vanskeligheder, medens han dog paastaaer, at Udsigterne ere høist ugunstige, naar man betragter det som en Speculation. Han mener, at Canalen vil koste 90 Millioner Rigsdaler, at der til den aarlige Vedligeholdelse vil medgaae 540,000 Rigsdaler, og at Indtægten om Aaret altsaa maa være henved 5½ Million; han nærer stor Tvivl om, at Canalafgiften nogensinde vil kunne løbe op til en slig Sum, medens han med Hensyn til den nærmeste Fremtid anseer det for en Umulighed. Hertil maa dog bemærkes, at England af politiske Grunde stedse har betragtet dette Foretagende med et ugunstigt Blik, at det har afholdt sig fra enhver Deeltagelse deri og lagt det saamange Hindringer i Veien som muligt, medens derimod Actionairerne, hvoraf de fleste ere Franskmænd, ikke nære den ringeste Tvivl hverken om Foretagendets Iværksættelighed eller dets Rentabilitet, og uagtet den alt udførte Deel af Arbeidet forholder sig til hvad der endnu staaer tilbage, som en Plovfure til en Grøft, have de dog paa den i Paris den 15de Juli 1863 afholdte Generalforsamling paa den mest smigrende Maade anerkjendt deres Forretningscomitees Dygtighed og Nidkjærhed.

Den Mand, der har knyttet sit Navn til dette mærkværdige Foretagende og, trods alle Vanskeligheder, virket derfor med Udholdenhed og Energi, er Ferdinand Lesseps, født i Versailles i Aaret 1805. Han betraadte allerede i sit tyvende Aar den diplomatiske Løbebane og blev først ansat ved Consulatet i Lissabon. Senere arbeidede han i Udenrigsministeriet, og nogle Maaneder efter Algiers Erobring blev han benyttet af Marskalk Clausel til at forberede Provindsen Constantines Underkastelse. I Aaret 1831 betraadte han for første Gang Ægypten, hvor han forblev til 1838. Under dette langvarige Ophold gjorde han sig nøie bekjendt med Landet

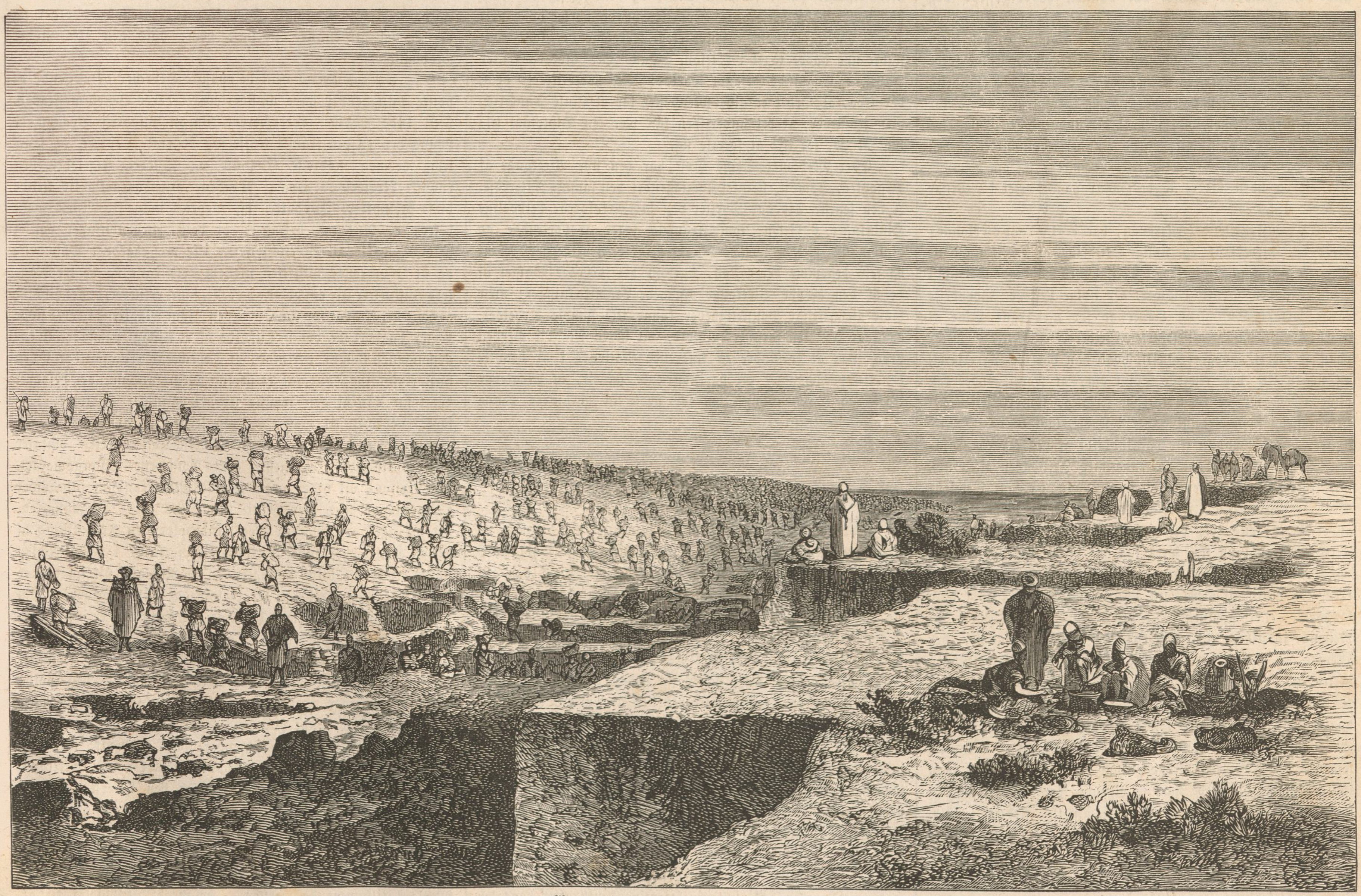

Udgravningsarbeidet ved Suezcanalen.

og med Folkets Sæder og Skikke, medens han tillige indyndede sig hos Mehemed Ali, hvis Politik, som bekjendt, blev kraftigt understøttet af Louis Philippe. Under den store Pest, der rasede i Alexandien i 1834 og 35, udmærkede Lesseps sig ved sin opoffrende Menneskekjærlighed. Efter sin Tilbagekomst til Europa blev han først ansat som Consul i Rotterdam, senere i Malaga og tilsidst i Barcelona, hvor man behøvede en dygtig politisk Agent for at fremme de af Louis Philippe og Dronning Christine mod Espartero spundne Intriguer. Da Barcelona kort derpaa gjorde Opstand, paadrog han sig Mistanke for at have om ikke ophidset Oprørerne, saa dog været behjelpelig ved deres Undvigelse, og da han blev udnævnt til Ridder af Æreslegionen og modtog en lignende Udmærkelse af Dronning Isabella ved hendes Regjeringstiltrædelse, har denne Mistanke neppe været ugrundet.

Den franske Republiks Styrere troede ikke at kunne vælge Nogen, der var bedre skikket til at beklæde Gesandtskabsposten i Madrid, end Lesseps. Her virkede han ogsaa virkelig paa en heldbringende Maade og afsluttede navnlig en for Frankrig meget fordeelagtig Postconvention. I Aaret 1849 blev han afløst af Napoleon Joseph Bonaparte, og stod netop i Begreb med at begive sig til Bern, da den franske Armees Affendelse til Rom forandrede hans Bestemmelse. I Rom søgte han at bane Vei for et venskabeligt Forhold til Frankrig, og fandt et villigt Øre hos de derværende Ledere. I Paris ønskede man imidlertid ikke Fred, men Krig, og Lesseps kom saaledes til at staae i et noget uheldigt Lys, da det saae ud, som om han havde vakt falske Forestillinger hos Romerne og holdt dem hen med tomme Løfter, indtil Frankrig fik Tid til at fuldende sine Rustninger. I sin Forbittrelse herover forlangte han at blive sat paa Vartpenge, og fra den Tid udtraadte han for stedse af den franske Statstjeneste.

Allerede før Februarrevolutionen var Tanken om at lægge en Canal tvers over Landtangen ved Suez dukket op, men den kunde først iværksættes i en roligere Tid. Lesseps greb denne Tanke med den største Begeistring og gjorde dens Realisation til sin Livsopgave. I Aaret 1854 reiste han til Ægypten og vandt Vicekongen Mohamed Said for Foretagendet. Han agiterede nu i alle Lande, gjennem Pressen og gjennem Foreninger, ja foretog endog en Reise til England for personligt at virke i denne store Idees Tjeneste. Men trods al anvendt Tid og Møie lykkedes det ham kun at vinde de mere sanguinske Franskmænd for Foretagendet, medens dog Vicekongen af Ægypten, hvis Land vil høste den største Fordeel af Foretagendet, overlod Actieselskabet en betydelig Landstrækning langs den projecterede Canals Bredder, paatog sig at stille indtil 20,000 indfødte Arbeidere og forpligtede sig til, under visse Betingelser, at anvende indtil 35 Millioner Francs paa Foretagendet. Efterat et Actieselskab med den fornødne Capital var dannet, havde Lesseps dog endnu ikke vundet Spil. England gjorde kraftig Modstand og opbød Alt, for at reise Vanskeligheder i Constantinopel, fordi det ikke ønskede, at den nærmeste Vei til Indien skulde falde i de Franskes Hænder, men især fordi det nærer en evindelig Frygt for, at Frankrig skal bemægtige sig Ægypten. I flere Aar kunde Arbeidet ikke begyndes, fordi det nødvendige Firman fra Sultanen udeblev, indtil Lesseps omsider, opmuntret af den franske og ægyptiske Regjering, ikke bekymrede sig om Bemyndigelsen og uden videre lagde Haand paa Værket i Februar Maaned 1859.

En fransk Reisende, Merruau, har i »Le Tour du Monde« givet en interessant og livlig Skildring af en Udflugt til Suezcanalen, som han foretog i Selskab med Englands Gesandt i Constantinopel, Henry Bulwer, der ifølge Lesseps Indbydelse havde forladt Sultanens Hovedstad for med egne Øine at overbevise sig om de alt udførte Arbeiders Beskaffenhed. Merruau er meget opbygget af Alt, hvad han har seet og erfaret, og nærer ikke den ringeste Tvivl om, at Foretagendet kan blive udført for de 68 Millioner Francs, som Actieselskabet efter Lesseps sidste Beretning har i Kasse, lagt til de 80 Millioner, som det endnu ikke har indkaldt af den tegnede Capital. Fra Kairo toge de Reisende med Jernbanen til Suez, som ligger ved Bugten af samme Navn og som i høieste Grad er interesseret i Foretagendet, da denne Stad ikke har andet Vand, end det, der opsamles i Cisterner, medens en Ferskvandscanal nu skal føres lige fra Nilen til Suez. Søvandscanalen, der skal benyttes til den egentlige Skibsfart, løber fra Nord til Syd, fra Middelhavet til det røde Hav langsmed eller gjennem Menzaleh- og Timsahsøen. De Reisende indskibede sig og gik paa det Stykke af Canalen, der allerede er seilbar, til Compagniets Hovedetablissement og derfra paa Kameler til Rhamses. Veien gaaer igjennem Ørkenen, hvis Eensformighed gjør et forfærdeligt Indtryk, uagtet flere Strækninger langs den tilsigtede Canal allerede ere opdyrkede. Hist og her saae de Omridset af et Menneske staaende ved Canalens Bredder som en Statue. Naar man kom nærmere, opdagede man en Beduin, der forsynet med de simpleste Redskaber udførte sit møisommelige Arbeide. 1500 Europæere og 23,000 indfødte Arbeidere ere i dette Øieblik beskæftigede paa Landtangen med at udføre dette store Værk. Ellevetusinde indfødte Agerdyrkere have af Compagniet modtaget Jord, som de alt begynde at dyrke, og efterhaanden som Vandet skaffes tilveie, vindes den ene Oase efter den anden fra Ørkenen. Ved Timsahsøen har Compagniet grundlagt en Stad ved Navn Ismailia, til Ære for Ismail-Pascha, hvorhen Søvandscanalen allerede fører sit saltholdige Vand. Overalt vrimle Arbeiderne som i en Myretue, og hele denne Skare bøier sig for nogle Europæeres moralske Overherredømme. Fra Timsahsøen gik Reisen videre i en af Kameler trukket Diligence til Ismailia og fra denne By til den 13 Mile derfra liggende Søvandscanal, der skulde føre dem til Middelhavet. Paa denne Vei saae de i Baggrunden Attakabjergene, hvor der er anlagt et Steenbrud for at skaffe det til Canalens Steensætning nødvendige Materiale tilveie. Canalen vil løbe tæt ned til Foden af disse Bjerge for at spare Transportomkostningerne. De Reisende droge hen langs en sandet Høiflade, hvorfra de fik Øie paa den seilbare Søvandscanal. „Man kan ikke forestille sig Virkningen af et saadant Syn“, siger Merruau; „man maa kjende Ørkenen, man maa selv have vandret gjennem denne fortørrede Landstrækning, der synes at bortstøde al Vindskibelighed, man maa selv have følt, hvorledes man er tilmode, naar man drager hen over disse umaadelige Sletter, hvor der ikke findes et eneste Træ eller Græsstraa eller nogen banet Vei, for at fatte, hvad det vil sige pludselig at see et Vandløb ved sine Fødder: det er Livets Symbol i Dødens Rige.“ De Reisende toge Plads i to Baade, som laae i Canalen, et pharaoisk Værk alene med den Forskjel, at Pharaoerne, ledede af Forfængelighed, opførte Monumenter for at bevare Mindet om deres Herredømme, medens Canalen, der opliver Ørkenen, der aabner alle Staters Koffardiskibe en hurtig Adgang til de østlige Have, der nærmer og forener to Verdensdele til Gavn for hele Menneskeheden, ikke blot vækker Tanken om sin Storhed, men ogsaa om sin Nytte. Man maa omtrent seile atten Mile paa denne Canal, førend man kommer til Middelhavet, og efter flere Besværligheder samt efter at have opholdt sig en Nat ved Menzalehsøen, gjennem hvilken Canalen er ledet, indtraf de Reisende til den ved Middelhavet beliggende By Said, hvor der ligeledes findes et Steenbrud, der skal levere Materiale til Bygningen af de umaadelige Dæmninger, anlagte for at forhindre Indløbets saameget befrygtede Tilsanding. I Damiette, Reisens Maal, var der arrangeret et Festmaaltid til Ære for Sir Henry Bulwer, der hele Tiden med den største Høflighed og Forekommenhed havde underholdt sig med de franske Reisende. Han reiste sig for at takke Lesseps, og der indtraadte den dybeste Taushed. Gesandten lagde sjelden Veltalenhed for Dagen, han fremkaldte et Smil paa alle Læber og han sagde hele Verden Complimenter. Omsider satte han sig, skjøndt man ventede, at han endnu ikke havde sagt Alt, hvad han havde paa Hjerte. Men man vilde have faaet Lov til at vente længe, hvis ikke en af Reiseselskabet havde forlangt Ordet og beklaget sig over, at han var døv og derfor desværre ikke havde hørt, hvad Sir Henry havde sagt om det storartede Foretagende, som Selskabet nys havde taget i Øiesyn. Hans Ord modtoges med Jubel, og Englands Gesandt svarede: „Jeg hører ikke til dem, der troe, at Ordet er givet Mennesket for at skjule Tankerne, men jeg troer, at det undertiden kan være en Diplomat tilladt at tie, for ikke at fortale sig.“

Efter Mohamed-Saids Død har den nye Vicekonge af Ægypten, Ismail, skjenket Foretagendet den samme Interesse. I den seneste Tid har Tyrkiet dog lagt Arbeiderne betydelige Hindringer i Veien, som Frankrig søger at bortrydde ad diplomatisk Vei. Tyrkiet vil begrændse Arbeidernes Antal og selv bestemme deres Løn, ligesom det forbyder Salget af de af den afdøde Vicekonge afstaaede Landstrækninger; men disse øieblikkelige Vanskeligheder kunne ikke standse Arbeidet, og naar Canalen først er fuldført, vil ingen Magt i Verden prøve paa at forhindre de søfarende Nationer i at benytte den. Spørgsmaalet vil da indskrænke sig til, at Magterne træffe en Overeenskomst om for stedse at garantere denne Søveis Neutralitet.

Ugens Politik.

Den 17de Septbr. 1863.

Spørgsmaalet om det tydske Forbund vil beslutte en Execution eller ikke, har i Løbet af de sidste Dage i høi Grad beskæftiget de udenlandske Blade, hvis Efterretninger dog ere høist modstridende. „Botschafter“ meddeler saaledes, at Østerrig har tilkjendegivet Frankrig, Rusland og England, at en Forbundsexecution uden Hensyn til Følgerne er bleven en Nødvendighed, naar Danmark vedbliver med sin Gjenstridighed, og det samme Blad lader sig endog tilskrive fra Hannover, at der her træffes Forberedelser til Forbundsexecutionens Gjennemførelse i „Slesvig-Holsten“, og at den vil foregaae i den kortest mulige Tid, trods de Mæglingsforslag, der ere indledede efter det sidste danske Svars Afgivelse. I Modsætning hertil erklærer »Mémorial diplomatique«, at Grev Rechberg skal have foreslaaet en Conference om Sagen mellem Danmark, Preussen og Østerrig for at forsøge, om det ikke skulde være muligt at udvide Kundgjørelsen af 30te Marts saaledes, at den kunde tilfredsstille Holstens Fordringer, medens den østerrigske „Generalcorrespondenz“ atter benegter Rigtigheden heraf, men dog tilføier, „at en Mægling for at forhindre den besluttede Forbundsexecution paa Sagens nærværende Standpunkt neppe mere kan udgaae fra tydsk Side.“ Disse Ord synes at henpege paa, at en Mægling nok kunde prøves fra en anden Side med Udsigt til Held, og uagtet »L'Europe« officielt er blevet underrettet om, at Forbundsexecutionen mod Danmark er bleven besluttet, samt tilføier, at Sverigs og Norges Konge alt har truffet Foranstaltninger til at samle en Armee paa 18 til 20,000 Mand i Skaane, antage vi dog, at Wienerbladet „Presse“ er bedst underrettet, naar det lader sig tilskrive fra London, at Lord Russell i dette Øieblik anstiller Mæglingsforsøg baade ved Forbundet og hos de tydske Stormagter, og at han i denne Henseende bliver understøttet af det franske Cabinet. Ifølge et her i Staden udbredt Rygte, hvis Paalidelighed vi dog have al Grund til at betvivle, skal vor Regjering allerede have havt Leilighed til at føle Følgerne af Lord Russells Mæglingsforsøg, idet Troppesamlingen ved Danevirke vil ophøre tidligere, end det var tilsigtet, paa Grund af den engelske Udenrigsministers Forestillinger, der gaae ud paa, at Østerrig skal have erklæret, at Opstillingen af et dansk Armeecorps ved Eideren i høi Grad bidrager til at ophidse Stemningen i Tydskland og umuliggjør ethvert Forlig.

— De to Generaler v. Schlichting og v. Wiederhold, der skulle inspicere det holstenske Forbundscontingent, indtraf den 16de hertil, og paa Løverdag ville 16de og 17de Infanteribataillon samt en Beleiringspark blive præsenterede, medens et Batteri og et Pontonneercompagni allerede ere inspicerede af dem i Rendsborg, samt 2det Dragonregiment i Nestved.

— Grækernes unge Konge har idag forladt Kjøbenhavn, der paa en festlig Maade tog Afsked med ham og ledsagede ham med sine bedste Ønsker paa hans ligesaa hæderlige, som ansvarsfulde nye Løbebane. Blandt de Hoffer, som Kong Georg skal besøge, forinden han begiver sig til det Land, over hvilket han er kaldet til at herske, har man undladt at nævne det russiske, der dog som en af Grækenlands Skytsmagter ligesaa godt som England og Frankrig kunde gjøre Krav paa denne Høflighed. Kong Georg besøger først St. Petersborg, hvor han vil indtræffe umiddelbart efter Keiserens Tilbagekomst fra Finland.

— Det er lykkedes Oberstlieutenant Raasløff at afslutte en Handelstractat med China, der vel først vil blive offentliggjort efter Ratificationen. Saa vidt man veed, skulle danske Undersaatter for Fremtiden nyde de samme Rettigheder, som andre Nationer, og da Handelen paa China sysselsætter et stort Antal danske Koffardiskibe, vil denne Tractat sikkert hilses med Glæde af alle vore Rhedere. „Berlingske Tidende“ gjør imidlertid med Føie opmærksom paa, at der bør træffes Foranstaltninger til at beskytte de danske Skibe i disse Farvande, da de under en Krig med Tydskland vilde svæve i Fare, fordi den preussiske Skruefregat „Gazelle“ opholder sig her og let vil kunne opbringe dem, hvis den ikke møder Modstand.

— De saa længe ventede russiske Depecher betræffende de polske Anliggender have omsider naaet deres Bestemmelsessted. Den 14de Septbr. overleverede Baron Budberg Drouyn de Lhuys den til den franske Regjering bestemte Depeche, og samtidig hermed modtoge England og Østerrig ligeledes den russiske Regjerings Svar. Bladene ville naturligviis kjende disse Actstykkers Indhold, og medens man fra Wien meddeler, at Rusland beklager, at dets Forhaabninger om et heldigt Udfald af Discussionerne ikke ere gaaede i Opfyldelse og at Uovereensstemmelsen mellem dets egne og de tre Magters Anskuelser ikke ere blevne hævede, samt erklærer, at det vil vide at bære det Ansvar for sin Optræden, som Magterne i deres sidste Noter paabyrdede det i Tilfælde af et Afslag, paastaaer »L'Indépendance Belge« derimod, at Depecherne ere affattede i den mest forsonlige Tone, at et særligt Memorandum, der besvarer det i sin Tid af den franske Udenrigsminister affattede, ledsager Depechen til Hoffet i Tuilerierne, og at man fra alle Sider er enig om, at Fyrst Gortschakoff hverken omtaler Vaabenstilstands-, Amnesti- eller Conference-Spørgsmaalet. »La France« vil vide, at det omtalte Memorandum indeholder Oplysninger med Hensyn til Ruslands indre Organisation, det vil sige, at det uden Tvivl indeholder en Fremstilling af de af Keiser Alexander paatænkte Reformer, i hvilke Polen naturligviis vil blive deelagtig. Om Rusland vil imødegaae Frankrigs Fortolkning af Tractaterne af 1815, forsaavidt som disse angaae Polen, vides derimod ikke, men det er i Grunden en ligegyldig Sag; thi naar man dog ikke har isinde i fornødent Fald at hævde dem med Vaabenmagt, er det meget let for Rusland, at bære det politiske Ansvar for den Holdning, det indtager, medens det moralske Ansvar derimod længe har hvilet altfor tungt paa dets Skuldre.

— De mexicanske Anliggender synes at vække alvorlige Betænkeligheder i Frankrig. Spørgsmaalet om et mexicansk Laan er i dette Øieblik Gjenstand for den keiserlige Regjerings Raadslagninger. Man vil vide, at Fould gjør Paastand paa, at denne Operation skal udføres uden at Frankrig garanterer Laanet, men at Erkehertug Maximilian — hvem man i Paris trods alle Benegtelser endnu stedse betragter som Mexicos tilkommende Hersker — er meget utilbøielig til at

slutte sig til denne Anskuelse. Den samme Uovereensstemmelse mellem Erkehertugen og den franske Udenrigsminister skal der ogsaa herske med Hensyn til Krigsomkostningerne, som skyldes Frankrig, og som Fould forlods vil sikkre sig af det tilsigtede Statslaan.

— Efterretninger fra New York af 3die Sept. stadfæste, at Sydstaterne virkelig have isinde at bevæbne 500,000 Negere, og da en nys afholdt Folkeforsamling har protesteret mod at lytte til noget Fredsforslag af Separatisterne, medens Lincoln i en Skrivelse til den samme Forsamling erklærer, at Freden kun kan opnaaes ved Vaabenmagt, og at Unionens Gjenoprettelse ved et Forlig med de Confoedererede er umulig, maa man være forberedt paa, at Krigen snart vil blive ført med fornyet Raseri. Unionens Finantsminister, Herr Chase, har foreslaaet at optage et nyt Laan paa 50 Millioner Dollars, medens Missouri, uden at tage Hensyn til den fortvivlede finantsielle og politiske Stilling, opfordrer Regjeringen til at modsætte sig de Franskes Indflydelse i Mexico. Charlestons Bombardement er idetmindste midlertidig standset, efterat Sumterfortet er skudt i Gruus, og Grunden dertil maa nok søges i den Modstand, som Moultriefortet og de af Jord opkastede Skandser have gjort. Flaaden tør ikke vove at nærme sig Charleston og udsætte sig for en forfærdelig Krydsild, førend Værkerne ere bragte til Taushed, og en fortsat Beskydning af Staden vilde, indtil dette Tidspunkt er indtruffet, være aldeles hensigtsløs. De seneste Telegrammer berette, at det i flere Dage standsede Angreb igjen er fornyet, og at de Beleirede have benyttet Tiden til atter at istandsætte og armere det ødelagte Sumterfort. M.

Kjøbenhavns Befæstning mod Søsiden.

Det er iaar netop 150 Aar siden, at man for første Gang anlagde to fremskudte faste Batterier til Forsvar for Kjøbenhavn mod Angreb fra Søsiden. Men det var ikke, som de der nu ere ifærd med at fuldendes, murede Værker, bestemte til at trodse Tidens Tand i Aarhundreder. De dannedes ved at grundsætte fire gamle Linieskibe og en gammel flydende Dok, og befæste dem i deres Stilling ved Pæle og udkastede Steen. Ved at sættes paa Grund bleve Skibene ikke bedre istand til at modstaae Fjendens Kugler, end de før havde været, og de tabte Evnen til at vexle Plads og Retning efter Fægtningens Fornødenhed; men deres Skydning blev sikkrere og derfor virksommere ved at Kanonernes Standplads blev fast, og fremfor Alt sikkredes deres Tilstedeværelse paa den rette Plads under alle Vind- og Strømforhold, og hvad enten der var Is eller ikke. Værdien af Forholdsreglen maatte saaledes aldeles afhænge af, at man fandt de rette Pladse; men hvor fuldstændigt man gjorde det, og hvor nøie Naturforholdene udpege dem, kan skjønnes af, at de to Batterier, som efter to af de grundsatte Skibe kaldtes „Trekroner“ og „Prøvesteen“, kun laae faa Hundrede Alen fra de senere byggede faste Værker af samme Navn. En kort Forklaring af Forholdene vil maaskee gjøre det tydeligt, endog for Den, der ikke er vant til at beskæftige sig med Fæstningsforhold, hvorfor de nævnte to Punkter ere saa vigtige.

Kroneløbet, der som bekjendt danner Indløbet til Indrerenden og Havnen, skærer sig omtrent i Retning fra Nordøst til Sydvest ind imellem to Grunde, „Stubben“, der løber ud fra Landgrunden langs Sjællands Kyst, og „Revshalen“, der er Forlængelsen af Landgrunden foran Amager. Foran Sjællands Landgrund og Stubben er Øresundet aabent lige over til den svenske Kyst, foran Revshalen og Amagers Landgrund er det derimod deelt i flere Løb, nemlig, fra Vest af, „Kongedybet“ imellem Landgrunden og Middelgrunden, „Hollænderdybet“ imellem denne Grund og Grundene, der fra Saltholm strække sig mod Nord, og „Flinterenden“ imellem dem og Sverig. Syd for Middelgrunden forene Kongedybet og Hollænderdybet sig til Løbet „Drogden“ imellem Amager og Saltholm. Kongedybet ligger lige ud for Staden, og saa nær ved den, at Skibe derfra kunne beskyde den virksomt, især Orlogsværftet og Flaadens Leie. Trekroner, anlagt paa den yderste Spids af Revshalen, skulde paa eengang forsvare Adgangen til Havnen, forhindre Kroneløbets Forsænkning, der for lang Tid vilde gjøre det umuligt for vor Flaade at løbe ud eller ind, og derfor vilde gjøre Fjenden til Herre tilsøes, og endelig bestryge det nordlige Indløb til Kongedybet. Dettes sydlige Indløb skulde bestryges af Prøvesteen, der anlagdes henved en halv Miil sydligere, paa Randen af Landgrunden.

Da Skibene alt ved Grundsætningen i 1713 vare meget gamle, raadnede de snart, og Batterierne maatte gjentagne Gange forstærkes ved Tilføining af flere Skibe, saa at der tilsidst stod 16 Skibe foruden Flydedokken i dem. I 1731 maatte man dog begynde at sløife dem, og man beskæftigede sig da snart med Spørgsmaalet om, hvorledes man skulde skaffe nye Værker tilveie. Den af Marinens Administration saa høit fortjente Grev F. Danneskjold-Samsøe foreslog i 1744 at indpæle ni Pladse, der skulde danne Oplag for Mudderet fra Havnen, og med Tiden Batterier til Forsvar for Indrerenden og Kongedybet. Af disse ni Pladse vare de fire dem, hvor senere Trekroner, Lynetten, Mellemfortet og Prøvesteen ere opførte. I 1766 indskrænkede han Forslaget til syv Lynetter til begge Sider af Kroneløbet og Indrerenden, tildeels fordi et Bombardement fra Kongedybet vilde være mindre farligt, naar Flaaden fra sit Leie kunde bringes i Sikkerhed i det Seilløb, han imidlertid havde foreslaaet udgravet gjennem Kallebostrand (Nyholm var dengang endnu ikke Orlogsværft). Da Greven blev styrtet, blev dette i saa mange Henseender vigtige Forslag lagt tilside, og det har jo desværre i Nutiden fristet samme Skjebne, efter at være gjenoptaget af Grosserer A. W. Andersen. Heller ikke Befæstningsforslagene fik Greven bragt til Udførelse, naar undtages, at der i 1767 blev anlagt et lille Stykke af Lynetten, nemlig den Deel af den nordvestlige Arm, paa hvilken der staaer en Bygning.

Den Anskuelse var dog bleven almindelig, at det Mudder, der optoges i Havnen og skulde skaffes bort, burde benyttes til Befæstningsanlæg, og Spørgsmaalet om Stedet for saadanne kom derfor frem igjen, hvergang der trængtes til Oplagsplads for Mudderet. Et saadant Tilfælde foranledigede, at der i 1777 blev nedsat en saakaldet „Defensions-Commission“ med det Hverv, at udarbeide Forslag med Overslag til Forsvaret mod Søsiden. Den bevirkede strax, at Lynetten blev udvidet til den Størrelse, den bevarede indtil 1847, og foreslog i 1784 at bygge Trekroner og Prøvesteen der, hvor de nu ligge, og desuden et Værk paa Stubben, Nord for Trekroner, til yderligere Forsvar for Kroneløbet. Efter en Arbeidsplan af 1786 skulde Værkerne bygges stykkeviis, ved at slaae Bolværker, efterhaanden som der behøvedes Plads for Muddermassen. Til den Tid, hvor Bolværkerne vilde behøve Hovedreparation, skulde man erstatte dem ved at opføre Beklædningsmure foran dem. Efter denne Plan blev Trekroner begyndt i 1787, og det var formodentlig i Hovedsagen indpælet i 1792, til hvilken Tid der skulde være begyndt paa det næste Værk, hvad der dog ikke skete. Den 2den April 1801 var derfor Trekroner det eneste Værk, der havdes, og det var omtrent i samme Tilstand, som Lynetten nu. Man havde dog faaet 66 Kanoner opstillet paa det, og det var formodentlig dette Værk, der bragte Nelson til at foreslaae Vaabenstilstand, efter at han med sin Overmagt havde overmandet de til Kongedybets Forsvar udlagte Blokskibe, tiltrods for det glimrende Mod, der vistes ved Forsvaret. I 1802 begyndtes Opførelsen af Beklædningsmuren udenom Trekroner, men først Krigsforholdene og siden Pengemangelen bevirkede saadanne Standsninger i Arbeidet, at Muren ikke blev færdig før i 1826. Og Værket trænger endnu til betydelige Forstærkninger.

Vigtigheden af et fast Batteri ved Prøvesteen var bleven saa indlysende under Kampen den 2den April, at man Aaret efter atter dannede et saadant ved Grundsætning af tre gamle Linieskibe. Dette, i Forbindelse med Trekroner, bevirkede, at Englænderne ikke i 1807 gjorde noget Forsøg paa at lade deres Flaade deeltage i Bombardementet. Værket blev sløifet i 1828; men Bundene af Skibene ligge der endnu og ere betegnede ved to store Sømærker, af hvilke det ene sees paa Skizzen.

Der er senere flere Gange forhandlet om Søbefæstningen og gjort Forslag, snart kun til Forstærkning af Trekroner, snart til storartede Anlæg af nye Værker, og der blev endog i 1847, da der igjen savnedes Oplagsplads for Mudderet, foretaget en ny betydelig Udvidelse af Lynetten, som Begyndelse til en sammenhængende Befæstningslinie derfra til Prøvesteen. Men det kunde først blive til Alvor med Sagen, da man efter sidste Krig indsaae, at Befæstningsanlægene og ikke Mudderoplagene maatte betragtes som Hovedsagen.

Det blev da ved Lov af 31te Marts 1858 bestemt, at Kjøbenhavn skulde forsynes med en Befæstning mod Søsiden, der med Armering var anslaaet til 3,800,000 Rdl. De til Grund for Loven liggende Overslag indbefattede Anlæg af fire nye casematterede Værker paa Randen af Landgrunden — nemlig Prøvesteen, to Værker imellem det og Trekroner, og eet imellem dette Værk og Kalkbrænderierne — Forstærkning af Trekroner og Lynetten, og Anskaffelse af Skytset med Tilbehør til Værkernes Bestykning. Der forelaa desuden en Arbeidsplan, hvorefter Arbeiderne skulde udføres i tolv Aar, altsaa endes i 1869.

Strax samme Aar indrettedes den yderste Bastion af Christianshavns Vold, sædvanlig kaldet „Quintus“, til en Materialgaard, som kunde danne Midtpunktet for en betydelig Bedrift. Der byggedes en Comptoirbygning, indrettedes Værksteder og Materialskure, anlagdes Landingsbroer, Slæbested og et Jernbanesystem, opsattes Kraner osv. I Foraaret 1859 begyndtes derefter Grundbygningen til Prøvesteen, og det følgende Foraar den til Mellemfortet, hvilke to Forter ventes endte iaar. Der er desuden iaar begyndt paa Forstærkningen af Lynetten, som ventes endt i næste Aar.

Fortet Prøvesteen, hvis sydlige Halvdeel sees paa omstaaende Skizze, er bygget paa 7 til 11 Fod Vanddybde. Det er en rigeligt 600 Fod lang, 60 Fod bred og 24 Fod høi Bygning, af Form som en flad Bastion, og dækket med et betydeligt Jordlag. Bygningen bestaaer af en Række ved Siden af hverandre liggende, bombesikkert overhvælvede Casematter, hver med et Kanonskydeskaar i Forsiden og et stort Vindue i Bagsiden. Jordopfyldningen over Hvælvingerne er dannet saaledes, at den afgiver Plads til et øvre Lag Kanoner bag sædvanligt Jordbrystværn. Fra Bygningens Ender udgaae to Havnearme, saaledes at Fortet har en rummelig Havn.

Ved et Værk i Søen er Grundbygningen altid en væsentlig Deel af Arbeidet. Den bestaaer her af en Steenopfyldning, fra Havbunden op til Vandfladen, til hvilken er medgaaet over 4000 Cubikfavne Granitrullesteen, opfiskede i Sundet. Opfyldningens Forside danner en glacisformig Skraaning, i hvis øvre Rand findes en Række tykke Pæle. Bagsiden mod Havnen støttes af en Quaimuur, som fra Bunden til henimod Vandfladen er opført ved i Land at forme Blokke af Beton (Portlandcement, Sand, Granitskjærver og Vand), hver af omtrent $1\frac{1}{3}$ Cubikfavns Størrelse og af 30 til 40,000 Punds Vægt, og formure dem, naar de, efter at være blevne rigeligt sex Uger gamle, vare stærke nok til at flyttes. De bleve da ved Hjelp af en Rullekran løftede op i to Kjæder, lagte ned paa en Jernbanevogn, ad Jernbanen kjørte ned i Vandet, der igjen løftede op i de to Kjæder, saaledes at de hang imellem to Pramme, bugserede ud til Fortet og der nedsænkede, efter at være nøiagtigt rettede ind paa deres Plads i Muren. Denne Maade at bygge paa i Vandet er ulige billigere end de to sædvanlige Maader, nemlig at omgive Byggegruben med Fangedæmninger, udpompe Vandet og bygge paa det Tørre, eller at nedsænke Betonen i Vandet imellem to stærke Tømmervægge. — Grundbygningen udførtes i Aarene 1859 og 60.

Bygningen over Vandet er opført heelt af Beton, som Følge af Udfaldet af en i Aarene 1860 og 61 paa Amager udført Række Forsøgskydninger mod forskjellige Slags Muurværk, af hvilke Betonen viste den største Modstandsevne. Kun den nederste Deel er udvendigt beklædt med tilhuggen Granit. Arbeidsmaaden har derfor bestaaet i, at der efterhaanden af Træ opstilledes Former til større Dele af Bygningen, hvilke Former fyldtes med Beton, som stampedes meget stærkt. Der har saaledes været en stor Mængde Tømmerarbeide at udføre, hvilket vilde have havt en betydelig Virkning paa Muurværkets Pris, hvis Mængden af det ikke havde været saa meget stor i Forhold til de af Formerne dannede Yderflader. Da Formuren skal kunne udholde Beskydningen fra Fjendens Skibe, og Hvælvingerne skulle kunne modstaae Bekastning med Bomber, ere alle Muurtykkelser meget store, og Muurværket udgjør ialt henved ½ Million Cubikfod. For at ende Arbeidet i rette Tid, maatte der ifjor udføres rigeligt 2500 Cubikfod Betonmuurværk om Dagen. Betonen blev tilberedt forneden, hvor Materialierne fandtes, og heiset op paa Stilladserne ved en Dampmaskine. Den samme Maskine bringer Jorden op ovenpaa Hvælvingerne.

Da Omgivelserne af Skydeskaarene ere svage Steder, som det er af Vigtighed at styrke saa meget som muligt, har man gjort dette ved at omgive deres smalleste Sted, Struben, med en Ramme af Blybeton, det vil sige Granitskjærver, hvis Mellemrum ere udstøbte med Bly istedetfor med Cement og Sand, som ved sædvanlig Beton.

Kanonerne i Casematterne staae paa ophøiede Skytspladse, under hvilke deels findes Kjældere til Opbevaring af Kugler, Proviant, Brændsel m. m., deels Filtre og Cisterner, til hvilke det paa Bygningen faldende Regnvand ledes hen. Tæt bag Skytspladsene gaaer en rummelig Gang, forsynet med Jernbanespor, fra den ene Ende af Bygningen til den anden. De bag Gangen liggende Dele af Casematterne ere bestemte til Belægnings- og Magasinlocaler, men ere ikke særskilt afdeelte, naar nogle Ammunitionsmagasiner undtages. For det vigtige Røgaftræk er der sørget ved de store Vinduer i Bagsiden og ved store Røgskorstene i Hvælvingerne.

Kanonerne paa Dækket adskilles i flere Batterier ved hvælvede og med Jord dækkede Bygninger, Traverser, der deels afgive Ammunitionsmagasiner, deels Trapperum. Ovenpaa tre af Traverserne er der anbragt Standpladse for Morterer, som ville være et ypperligt Vaaben mod Pantserskibe, hvis disse skulde falde paa at gaae nær ind paa Fortet og prøve en Kamp med det. Disse Skibe ville nemlig sjeldent være dækkede synderligt bedre end andre mod lodret nedfaldende Projectiler.

Jo mere Skytset tiltager i Størrelse og Vægt, desto nødvendigere bliver det at have Midler til dets Flytning fra Sted til andet. Der er derfor udenfor Bygningen ved Quaimuren anbragt to svære Svingkraner, som kunne tage 25,000 Pund svære Kanoner ud af Fartøier og lægge dem paa Jernbanevogne, paa hvilke de enten kunne rulles til deres Plads i Casematterne, eller føres ind i Opheisningsrum med Maskinerier til at heise dem op paa Dækket, hvor de igjen paa Jernbane kunne føres videre.

Paa Mellemfortet og Lynetten komme alle Kanonerne til at staae under aaben Himmel bag Jordbrystværn, som paa Prøvesteens Dæk, og de blive ligeledes adskilte i Batterier ved hvælvede og med Jord dækkede Traverser, i hvilke findes Ammunitionsmagasiner og nogle Belægningslocaler.

Naar de tre nævnte Værker ere færdige og Trekroner er ombygget, vil der af den til Søbefæstningen bestemte Sum være medgaaet omtr. 1,800,000 Rdl., til hvilke dog endnu Udgifterne til

Skytsets Anskaffelse ville komme. Værkerne i Søen ville da afgive Plads for over 160 Stkr. af det sværeste Skyts, der endnu ville faae Understøttelse fra Langelinie og Sextus, fra Batterier paa Sjællands og Amagers Kyster, og fra vore i Trekroners og Prøvesteens Havne stationerede Kanonbaade. Derved vil allerede haves et saa godt Forsvar af Kongedybet og de nærmest tilstødende Farvande, at den Fare vil være i høi Grad fjernet, som hidtil har svævet over Landet, at enhver af de større Sømagter kun behøvede at sende en af de Øvelsesflaader, de stadigt have udrustede, hen for Hovedstaden med Trudsel om at bombardere, som det i vor Tid er skeet med Lissabon og Neapel, for at tiltvinge sig Opfyldelsen af hvilkesomhelst Fordringer, og at selv en lille Sømagt kunde opnaae det Samme, naar det lykkedes den at ankomme her i et Øieblik, hvor vor Flaade ikke var tilstede. En mindre Flaadestyrke kan ikkun tilføie Staden væsentlig Skade ved at beskyde den med glatte Lag, hvad den er forhindret i at gjøre, naar den ikke kan holde sig i Kongedybet.

Forsvaret bliver dog ikke ved disse Værker saa stærkt, som bestemt i 1858. Desuden er der ved Indførelsen af det riflede Skyts opstaaet Mulighed for, at Fjenden med enkelte Dækskanoner paa hvert af sine store Skibe kan foretage et Bombardement af Staden paa saa store Afstande fra Værkerne, at disse maaskee ikke altid kunne fordrive ham, eller yde vore Kanonbaade den Understøttelse, de maatte trænge til for med Held at kunne angribe hans store Skibe. Et saadant Bombardement vilde rigtignok blive forholdsviis meget svagt paa Grund af det lille Antal Kanoner, Fjenden kunde anvende dertil, og vilde derfor neppe medføre nogen stor Fare for Staden, medmindre Angrebet udførtes af en talrig Flaade; men Muligheden gjør det dog ønskeligt, at rykke Forsvaret frem. Det er derfor sandsynligt

Prøvesteen. Mellemfortet. Sømærke ved det gamle Prøvesteen.

Kjøbenhavns Befæstning mod Søsiden. Tegnet af C. Neumann.

at Resten af den i 1858 bevilgede Sum ikke, som dengang bestemt, vil blive anvendt til flere Værker paa Landgrunden, men til Opførelse af et Fort paa Middelgrunden, hvilket vilde blive endnu betydeligt større end Prøvesteen. Det vilde beherske Farvandet langt fremme, men vilde især styrke Forsvaret ved at gjøre Kongedybet til en besæftet Rhed for vore store Krigsskibe. De maae nødvendigen have Station bagved Befæstningerne, altsaa, naar disse følge Landgrunden, i Havnen eller Indrerenden, hvorfra en Fremrykning igjennem Kroneløbet vilde være meget farlig, for ikke at sige umulig ligeoverfor en overlegen Fjende. Stationerede i Kongedybet ville de derimod have de gunstigste Forhold for at deeltage i Forsvaret under alle Omstændigheder.

Fortet paa Middelgrunden vilde saaledes ikke alene tilføre Forsvaret sit eget talrige og fordeelagtigt placerede Skyts, men tillige Medvirkningen af et heelt nyt Element, nemlig vore store Krigsskibe, og der tør vistnok med Rette paastaaes, at efter dets Fuldendelse skulde det være en meget mægtig Flaade, der med Held kunde angribe Kjøbenhavn fra Søsiden.

Hvor stort et Skridt, der selv for en stor Sømagt er fra at sende en Flaadeafdeling et Sted hen, og til at medgive den et betydeligt Landgangscorps, er almindeligt bekjendt. En lille Sømagt kan, om den end tillige er nok saa stor en Landmagt, slet ikke prøve herpaa; thi Faren for den med Tropper fyldte Flaade, ved at træffe vor, vilde være for stor, og selv om Landsætningen lykkedes, vilde den overførte Styrke ikke kunne være stor nok til at undvære stadig Forbindelse med Hjemmet. Men til at sikkre denne vilde behøves en Flaade, der var vor afgjort overlegen. Til at udføre et Bombardement, naar det ikke afværgedes ved Befæstninger, behøvede den fjendtlige Flaade derimod kun det Held, ved tilfældige Omstændigheder for Øieblikket at være bleven stærkere end den herværende Deel af vor Flaade. Det er herpaa, at Søbefæstningens Vigtighed for Hovedstaden og derved for hele Landet beroer.

E.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

VII.

Hvor lykkeligt, at Mennesket ikke kjender sin Skjebne, at ikke engang mørke Anelser om det Onde, det Fordærvelige, der nærmer sig, fordunkler de faa salige Dieblikke, der forundes os i denne Jammerdal! Endnu skulde jeg opleve Dage i ublandet Fryd, tiltrods for de sorte Skyer, der trak sammen paa min Horizont.

Vi havde naaet henimod Slutningen af October; den anden og tredie Dandseøvelse vare afholdte, vistnok i en mindre Stil, men dog meget net. Ved et mærkeligt Tilfælde var min Fader ved begge disse Leiligheder ude til L'hombrepartier. Iøvrigt skete Intet, der fortjener at anføres, medmindre det skulde være, at Virums Næse endnu ved det tredie Møde var blaaskjoldet. — Et Par Dage efter stod jeg i min Port og kastede et ømt Blik over til Pommerinken. En salig Følelse betog mig, da jeg saae en lille Fod i Gadedøren. Naar Elskende ere enige om, at Adskillelsen idealiserer og forhøier Kjærligheden, da indrømmer jeg dette meget villigt, kun vil jeg tillade mig at gjøre en Bemærkning, som min Erfaring berettiger mig til, og som ved den omtalte lille Fod i Gadedøren ikke er uden Betydning. Vor skabende Phantasi formaaer tilvisse under Adskillelsen at udstyre den elskede Gjenstand med en Overflod af legemlige og moralske Fuldkommenheder, som Virkeligheden absolut maa træde i Skygge for. Kunde vi imidlertid opnaae med vort legemlige Die at skue Virkeliggjørelsen af en slig idealiseret Fremtoning, kan man neppe tvivle om, at dette var at foretrække; men det er nu umuligt. Det Moment, der ligger et saadant Høidepunkt af Lyksalighed nærmest, indtræder naar Gjenstanden, i Hovedsagen skjult for Elskerens speidende Blik, lader tilsyne en lille Flig, en Fingerspids eller, hvad der absolut er at foretrække — en Taaspids! Det er ubeskriveligt, hvad saadan en Taaspids, saa at sige stukken frem fra den ideale Sphære, kan sætte et Hjerte i Bevægelse. Men her paa Jorden skal man jo kun ane Fuldkommenheden. Gine traadte heelt frem i Gadedøren og — Idealet var forsvundet. Jeg gik lidt længer frem paa Fortoget og indtog en saa fordeelagtig Stilling som muligt, for det Tilfælde, at Gine skulde faae Die paa mig. Hun saae imidlertid slet ikke hen ad den Kant, men hoppede ned ad Trappen, løb over Gaden og — det sortnede for mine Dine — hun forsvandt i Bagerens Port! Idetsamme blev jeg kaldet op til Middagsbordet. Jeg var i en saa ophidset Stemning, at jeg aldeles ikke vidste, hvad jeg foretog mig, og kom først lidt til mig selv, da jeg ved Bordet blev gjort opmærksom paa det Uhensigtsmæssige i, at jeg angreb en Tallerken Vælling med Kniv og Gaffel. Vistnok forekom det mig utroligt, at Gine blot et Dieblik kunde glemme mig for Peter Petersen, men jeg led dog af den pinligste Uro. Om Eftermiddagen fik jeg fat i min troe Søren, og gav ham en lille Billet, som han skulde see at faae practiseret i Hænderne paa Gine. Jeg havde skrevet flere, som jeg maatte kassere, da de aandede en saa rasende Forbittrelse, som jeg efter modent Overlæg maatte indsee var ubeføiet, da her jo endnu ikke forelaa noget Beviis paa Utroskab. Endelig fik jeg conciperet en Epistel, som forekom mig fuldkomment passende, da den ikke kunde compromittere Nogen af os. Den lød saaledes:

Min elskede Gine!
Hvad gjorde Du før i Bagerens Port?
Evig din Carsten.
Jeg døer af Længsel.

Med Kinden paa Ruden oppe i Dagligstuen tabte jeg ikke Søren afsyne, medens han patrouillerede udenfor Pommerinken. Det varede dog ikke længe, før Gine viste sig og modtog den lille Seddel, hvorefter hun forsvandt i Gadedøren, som jeg med ufravendt Blik stirrede paa, og neppe gav jeg mig Tid til engang imellem i utaalmodig Hast at aftørre Ruden, naar den blev dugget af min Aande. Atter saae jeg Taaspidsen — saa forsvandt den igjen; saa saae jeg lidt efter to Taaspidser og en udstrakt Arm, der hurtigt forsvandt. Søren bukkede sig efter Noget paa Fortoget og løb væk. I et Nu var jeg i Porten og modtog en Billet, som jeg aabnede i feberagtig Spænding. Med hvilken salig Følelse læste jeg ikke følgende Ord, skrevne med Blyant:

Min elskede Carsten!
Jeg kjøbte to Hvedetvebakker.
Evig din Gine.
Jeg døer—

Ferdinand Lesseps.

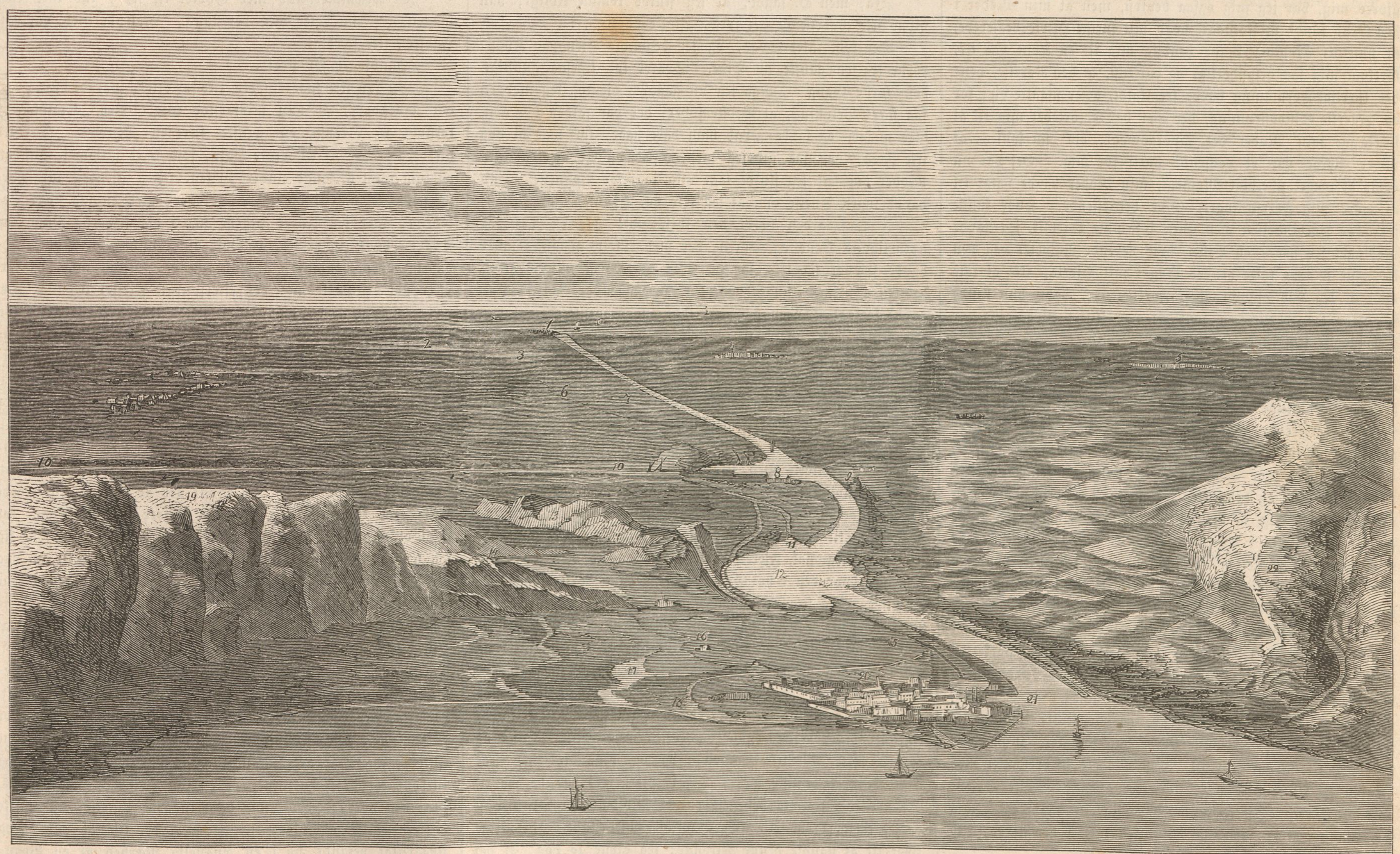

Panorama af Landtangen ved Suez.

1. Port-Saïd: Bassinet og Canalens Udløb i Middelhavet.
2. Søen Menzaleh.
3. Kantara-el-Krasné.
4. Pelusiums Ruiner.
5. Katieh.
6. Necos' Canal, den gamle Canal.
7. Egnen ved el-Guisr.
8. Søen og Byen Timsah.
9. Sheik Ennedech (Grav).
10. Ferskvandscanal fra Nilen, gravet igjennem Ouadée-Toumilat (det gamle Gesen).
11. Den gamle Canals Munding.
12. Bittersøerne, det røde Havs gamle Bugt.
13. Steenbruddene ved Gebel-Geneffé.
14. Veien fra Suez til Cairo.
15. Lesseps første Leir.
16. Brøndene i Suez.
17. Cisternerne.
18. Beholdere til Nilvandet.
19. Attakabjergene.
20. Suez.
21. Rheden ved Suez og Canalens Udløb i det røde Hav.
22. Tiehbjergene, der strække sig henimod Sinai.

De to Ord, „jeg døer", vare halvt udslettede, saa jeg gjorde mig ingen ængstelige Forestillinger om, at hun dermed vilde udtrykke nogen tragisk Forudfølelse af sin dødelige Bortgang. Jeg antog snarere, at hun havde villet gjengjelde den smukke Tirade i min Billet og saa atter havde betænkt sig, da hun ikke kunde finde paa noget Nyt. Glædedrukken trykkede jeg Billetten til mit Bryst. Idetsamme viste min Moder sig oppe paa Steentrappen. Jeg fulgte hende ned til Duerne, som skaffede hende en stor Adspredelse, og som hun i den senere Tid tog sig meget af, da hun syntes at spore, at min Interesse for dem var kølnet endeel. Jeg kaldte paa den røde Due.

„Hvorfor kalder Du den røde Due Gine?" spurgte hun.

Dette Spørgsmaal forekom mig saa indiscret, at jeg søgte at undgaae et Svar ved at henlede Opmærksomheden paa andre Gjenstande.

„Holder Du saameget af Gine?" spurgte Moder videre.

„Ja," svarede jeg meget uforbeholdent.

„Veed Du, hvad jeg synes om Gine?"

„Nei?" Jeg kastede et ængsteligt spørgende Blik paa Moder.

„Jeg synes," fortsatte hun, „at hun er lidt uopdragen, næsviis, frastødende mod dine Søstre, og det gjør mig ondt, at jeg gav efter for dit Ønske, at lade hende deeltage i Dandseøvelserne. Naar den sidste er afholdt, saa mener jeg, det er bedst, at Du gjør en Ende paa det Bekjendtskab."

Det undgik ikke min Moders Opmærksomhed, at disse Yttringer berørte mig meget ilde. Hun tog mig kjærligt i Haanden.

„Naar en Dreng, som Du, vil have en Kjæreste, gjør han sig til Nar, og Du holder jo ikke af at være til Nar, vel? Forsøm ikke for saadan Taabelighed de Mange, Du skulde have kjær, og som tilstrækkeligt burde opfylde dit Sind. Seer Du ikke, hvor bedrøvet Anna er, som Du før var saa glad ved at spadsere med, og som Du nu er sær og frastødende imod, fordi hun ikke kan slutte sig til Gine. Hvormange Drenge have Saameget at holde af, som Du? Du har dine Søstre, din Bedstemoder, og nu mig, din Moder; holder Du ikke af mig?"

Jeg trykkede Moder ivrigt i Haanden, men vendte dog Ansigtet bort.

„Og nu Moer Berge," fortsatte hun, „forsømmer Du ogsaa hende?"

At jeg holdt saa ubeskrivelig Meget af min Moder, som noget Barn kunde, følte jeg tilfulde, og at nogen Bebreidelse med Hensyn til Moer Berge heller ikke med Billighed kunde gjøres mig, var jeg mig ogsaa bevidst, men at min Moder i den Grad kunde misforstaae, hvad mit fyrige Hjerte begjerede, at hun til Exempel kunde henvise mig til en Kone paa 87, forekom mig saa besynderligt og curieust, at den Rørelse, hendes kjærlige Formaning havde fremkaldt, atter maatte vige for en ærgerlig Sindsstemning, der nær havde forledet mig til at forelægge min Moder det Spørgsmaal, om hun syntes, at Moer Berge var et passende Parti for mig. Det var nu ogsaa et meget uheldigt Moment, min Moder havde valgt til at gjøre mig Forestillinger, Gine betræffende. Hvor kunde jeg hæve Forbindelsen med Gine i samme Dieblik, jeg havde modtaget fra hende en Billet, hvis rørende Naivetet paa den kraftigste Maade talte hendes Sag i mit Hjerte, ikke at tale om, at jeg var opfyldt af et Foretagende, hvori hun skulde spille en Hovedrolle, og som ret var skikket til at give vor Forbindelse Udseende af noget Fast, Solidt.

Lykkelige Omstændigheder havde sat mig istand til at invitere Gine til at følge med mig i Comedien, hvorved jeg altsaa opnaaede at gaae med hende under Armen den lange Vei til Theatret, at sidde converserende ved hendes Side og byde hende Sukkergodt, og endelig, temmelig seent, ad den størst mulige Omvei, at være hendes troe Sauvegarde til Pommerinken. Det lignede da Noget; og det skulde jeg opgive? Aldrig. Vor Ven H. havde sagt mig, at han og Professoren Dagen efter vilde see et nyt Stykke i Theatret, men da de paa ingen Maade vilde overvære Balletten „Fanden er løs", der skulde opføres efter Stykket, tilbød han mig, tilligemed en Anden, som jeg kunde vælge efter eget Behag, at være tilstede i Forsalen, for at vi da paa Udgangsbilletterne kunde indtage de ledige Pladser i Parkettet. I Parkettet! Jeg havde aldrig været i Parkettet. I de Dage havde jeg ingen Venner, som jeg værdigede at dele denne Fornøielse med. Min Tanke faldt strax paa Gine, med hvem jeg gjorde den Aftale, at hun skulde indfinde sig Kl. 7 i vor Port. Hjemme skulde hun foregive, at hun var indbuden til os om Aftenen. Min Moders Bebreidelser med Hensyn til Anna slog mig unegteligt; denne trofaste Søster, hvis Kjærlighed og Hengivenhed for mig ikke havde ladet mig føle Savnet af en fortrolig Ven, som man i den Alder i Almindelighed søger imellem Skolekammerater.

Men Gine havde mit Ord. Der var ikke Tid til at gjøre sig Skrupler. Jeg fik Tilladelse af Moder til at benytte Billetten og bad H. at fortie, at jeg havde endnu een at disponere over. Saaledes søgte jeg med List og Underfundighed at dække den Uret, jeg begik imod min Søster. Den følgende Dag var en Søndag. Om Vinteren 1828 var usædvanlig streng, er jeg ikke istand til at erindre, kun det veed jeg med Sikkerhed, at den indfandt sig ualmindelig tidligt. Det var, som sagt, een af de sidste Dage i October, og allerede Dagen før havde Rendestene og Pytter kunnet taale et temmelig stærkt Stød af Støvlehælen.

„Hvad er det?" hørte jeg min Broder udbryde med en særdeles livlig Betoning, da han vaagnede Søndag Morgen og med stor Begjerlighed kigede ud af Portkammervinduet og op paa Tagene. „Carsten, halloi! op med dig! Sikken en svær Mængde Snee, der er falden i Nat. Første Mand op!"

I en utrolig Hurtighed vare vi paa Benene og nede i Gaarden, for at trække Slæden frem. Vi besaae den med Kjendermine og meente, at der ikke fandtes Magen til den i Kongens Kjøbenhavn. Dette var ikke nogen ungdommelig Overdrivelse. Jeg er endnu i min modnere Alder af samme Anskuelse. Mage til Monstrum har jeg ikke før eller senere seet iblandt Slæder, hvis Bestemmelse have været at trækkes af Drengehænder — særdeles bekvem til at sidde i, men at trække den maatte nødvendigviis give Anledning til de alvorligste Betragtninger. Da en Snee, som falder paa denne Tid af Aaret, ikke er til at stole paa, følte vi, at der var ingen Tid at spilde, hvorfor der imellem min Broder og mig blev truffen den Overeenskomst, at han skulde disponere over Slæden den hele Dag, medens den om Aftenen skulde staae til min Disposition.

Hvor snege ikke Timerne sig langsomt frem i min Længsel efter Aftenen! Jeg havde iført mig Baltrøien, hvis Rigdom paa Knapper gav den en sjeldent grundig Spaadomsgave, som jeg med stor Udholdenhed benyttede for at erfare, om ogsaa Gine vilde indfinde sig i Porten til rette Tid for at deeltage i et Foretagende, som den nyfaldne Snee havde gjort dobbelt betydningsfuldt. „Hun kommer, hun kommer ikke, hun kommer, hun kommer ikke," talte jeg uafladeligt paa Knapperne og tilsidst i min Iver med saa høi Røst, at Bedstemoder, der efter Middag havde indtaget sin Plads paa Forhøiningen, opskræmmede mig ved pludseligt at spørge: „Hvem?" Efter først at have svælget, for at faae Tid til at fatte mig paa dette uventede Spørgsmaal, svarede jeg med en hemmelig Elskers hele Kløgt: „Gusta Nord", som mine Søstre ventede om Aftenen. Jeg spidsede Øren, i ængstelig Uvished, om jeg kunde slippe med den ene Interpellation. Omsider blev Klokken 5. Jeg saae fra Vinduet Hans og Søren, der betimeligt vare tilsagte, at komme ansættende. Comedien begyndte dengang Klokken 6. „Nu er det vel bedst, at jeg gaaer?" spurgte jeg Moder.

„Det er altfor tidligt, min Dreng! Du skal jo først være der til Balletten."

„Ja, men H. sagde, at jeg skulde komme tidligt; han vidste ikke, hvorlænge det første Stykke varede . . ."

Der kom intet Svar, og jeg begyndte igjen paa Knapperne fra en ganske ny Side. Svaret lød ligesaa gunstigt, som første Gang. „Maa jeg nu gaae?" gjentog jeg med en saa stærk Betoning, at Bedstemoder, der var falden i Søvn, blev gnaven og sagde: „Lad ham bare gaae, før faae vi dog ikke Fred," og saa gik jeg med en kjærlig Advarsel af min Moder om, at jeg skulde tage mig iagt for Vognene. Hun havde ingen Anelse om, at jeg selv var kjørende.

I Baggaarden holdt den forspændte Slæde; det var naturligviis Hans og Søren, der med elskelig Taalmodighed havde spændt sig selv for og stille hørte paa min Broders spottende Bemærkninger om den forestaaende Tour. Han havde forsøgt Slæden om Formiddagen og forsikkrede, at han ikke skulde have mere af de Løier. Til Lykke for mig var Søren ikke alene Hest, men ogsaa Slædens Bygmester, og som saadan afhang hans Ære af Tourens lykkelige Udfald. Min Broder var naturligviis underrettet om mit Forehavende, hvorfor jeg paa det Indstændigste bad ham, at være taus med Hensyn til Gine. Der stod nu kun tilbage at faae anbragt en Dørklokke med tilhørende Fjer, som længe havde ligget ubenyttet paa Portkammeret. Søren protesterede saa vedholdende imod at faae den paa sig, at jeg maatte henvende mig til den endnu taalmodigere Hans, der ogsaa fandt sig i, at jeg stak Fjeren med Klokken udad ned bag ved Kraven, hvor den i høi Grad hindrede hans Nakkes frie Bevægelser. Jeg steg op bagpaa, greb Tømmen og kjørte ud i Porten, hvor Gine til min usigelige Fryd stod og ventede. Efter Aftale havde hun den store Muffe med. Hun satte sig ind i Slæden og et vellykket Smeld med Pidsken forkyndte Togets Afgang. Jeg glemmer aldrig den behagelige Selveierfølelse, hvormed jeg svingede ud paa Gaden. „Det gaaer deiligt", sagde Gine, og holdt Muffen langt frem. Hans og Søren følte Dieblikkets Betydning og begyndte med stor Spændstighed et lille Trav. „Føi, Lise, føi!" sagde jeg til Søren, idet jeg klappede ham med Pidsken paa Skulderen, da jeg ligesaa godt selv, i Egenskab af Kudsk, kunde tage Initiativet til at standse denne Vildskab; jeg vidste jo dog, at det ikke kunde holde ud længer end nogle faa Alen. Vi vare ogsaa neppe dreiede om Hjørnet, før det Hele holdt stille. Søren tørrede Sveden af sin Pande og yttrede, at Føret ikke var godt. Hans klagede over Klokken, der generede hans Nakke, men da det væsentlig var de hyppige Sammenstød imellem Nakken og Klokken, der tilveiebragte den livligste Ringning, kunde jeg ikke tage Notice af hans Klage. Under denne Standsning havde en Sværm af Gadedrenge flokket sig om Slæden. Jeg følte mig lidt uhyggeligt tilmode; der faldt en Hob spydige Bemærkninger om Gines Muffe, om Klokken i Nakken paa Hans, om den kolossale Slæde o. a. m. Jeg var lidt ængstelig for at begynde Farten paany, men jeg maatte jo til det, og neppe var Slæden ved store Anstrengelser bleven rokket fra Pletten, før der stod et sandt Hyl ud af Flokken. Med Hujen og Piben i Fingrene forfulgtes vi ned ad Gaden, ikke at tale om den Masse af Sneebolde, der regnede ned over os. For saa hurtigt som muligt at drage Gine ud af denne mislige Situation, var jeg saa resolut for et Dieblik at ombytte min ophøiede Stilling bagpaa med den mere beskedne foran Slæden, og ved forenede Bestræbelser naaede vi Store Kongensgade, hvorhen Sværmen tillykke ikke fulgte os. Jeg vendte mig om, for at spørge til Gines Befindende — aldrig er jeg bleven saa ubehageligt overrasket. En infam Skomagerdreng med et Par Støvler i Haanden havde indtaget den ledige Plads bagpaa, og ikke alene skulde jeg have den Tort, at have trukket denne Person et langt Stykke ned ad Gaden, men da jeg stod maalløs over denne Frækhed, maatte jeg see paa, at han tog Gine om Hovedet, bøiede sig forover og gav hende et ordentligt Kys. „Asensbæst!" var det Udbrud, hvormed jeg søgte at lette mit oprørte Sind. „Tak for Touren, min Dreng!" sagde Skomageren, og svingende med Støvlerne drev han ned ad Gaden. Jeg følte vistnok, at jeg burde have tugtet den Knegt, og sendte ham ogsaa nogle udfordrende Smeld med Pidsken, men da jeg mærkede, at Gines Humeur ikke havde lidt Noget ved dette Eventyr, som ubegribeligt nok endogsaa lod til at more hende, betvang jeg min Harme, og besluttede mig til at benytte denne anden Standsning til at gjøre et lille Indkjøb, og at lade Søren og Hans „fore", hvortil de syntes at føle stærk Trang.

Mine ærede Samtidige af det smukke Kjøn have vistnok endnu i frisk Minde en lille zirlig Stueetage i Store Kongensgade, paa venstre Haand fra Kongens Nytorv, der saagodtsom udelukkende blev besøgt af Damer. En meget mager og gammel lille Kone stod bag ved Disken, og passede paa sine Kager med en saa streng og alvorlig Mine, at man fristedes til at troe, at hun betragtede det som en særdeles Begunstigelse, naar hun for gode Ord og Betaling lod sig bevæge til at overlade Kunderne nogle af sine delicate Sager. Det var altid med en vis Ængstelse, at jeg betraadte Mad. H.s Boutik, der havde et mere privat Udseende, og gjorde Indtryk af en Dagligstue hos velhavende Borgerfolk.

„Et Kræmmerhuus med Godter til sex", lød mit Forlangende. Hun rakte mig det taus. Men dermed var mit Indkjøb ikke færdigt.

„Sandkager for fire!"

„Du kan ikke faae ringere, end for otte", svarede hun. Det var aabenbart, at hun misforstod mig. Ved „Sandkager" forstode vi Drenge en ganske særegen Species. Dermed meentes Kager af en ældre Dato, som vare faldne i Sandet, og som solgtes langt under Prisen. Jeg gjentog mit Forlangende og accentuerede „Sandkager" med en saa stærk Betoning, idet jeg tillige pegede ned i det nederste Rum bag Disken, hvor jeg vidste, at disse af Samfundet Udstødte sædvanligt bleve henlagte, at hun omsider forstod mig, og kort efter stak en Pakke med den efterspurgte Artikel til mig. Det var ikke alene den langt større Prisbillighed jeg tog Hensyn til ved dette Indkjøb, men der var et Forslag i disse henlagte Kager, der i visse Tilfælde ligefremt gjorde dem værdifuldere, end de friske: de vare nemlig til Hans og Søren, der foer i dem med en Friskhed, som fuldkommen erstattede den, der fattedes Kagerne, uden at tage smaaligt Hensyn til, om det knasede lidt imellem Tænderne. I en livlig Stemning, som den, hvormed man forlader en Kro, naar man har bedet, glede vi nu saa jævnt ned ad Gaden, og naaede uantastede til midt paa Kongens Nytorv. I de Dage, før man opfandt de nummererede Pladser, indfandt Herskaberne sig saa betids, at man altid saae to lange Vognrækker ud paa Torvet, smaat avancerende, efterhaands som Herskaberne traadte ud under Portalerne. Jeg har altid sat megen Pris paa at være i godt Selskab, og da jeg ikke havde Noget at haste efter, sluttede jeg mig til det ene Vogntog, hvilket mit Forspand aldeles ikke kunde have Noget imod, da de øieblikkeligt med sindrig Kløgt snoede Touget omkring Trinet, der fandtes bag paa en Karret, og saaledes knyttede vor Skjebne til denne Ekvipage. En Række nyankomne Vogne sluttede sig til Toget; nærmest os en adstadig Hyrekarret, og tiltrods for de Forulempelser, en raa Hob havde tilføiet os, maa dog vor hele Holdning have indgydt Agtelse, da vi ikke i fjerneste Maade lede nogen Molest, skjøndt min Ryg unegteligt befandt sig i en ængstelig Nærhed af en Vognstang. Omsider naaede vi udenfor Kjederne, og et Minut efter blev Dørslaget slaaet ned paa Ekvipagen foran. To elegante Damer og en gammel Herre traadte ud, og paa et Bud af Dørvogteren: „Kjør!" rullede Ekvipagen bort, og Touren kom nu til os. „Skal jeg kjøre ind?" spurgte Søren med Angest; „kjør!" var mit korte Svar, og paa den bare Steenbro under Portalen slede Hans og Søren sig frem med

usigelig Anstrengelse. To Politibetjente, der havde Vagt, nogle Domestiker og Dørvogteren hengave sig til en høirøstet Latter under vor Ankomst, som det ikke var mig muligt at fatte Grunden til. Dørvogteren var endogsaa i et saa udmærket Humeur, at han med en Ærbødighed, der overgik den, hvormed han havde hjulpet den fornemme Familie ud af Vognen, nærmede sig Gine og førte hende ind i Forsalen, efterat han havde gjentaget sit: „Kjør!" — en Ordre, som Hans og Søren ikke vare sene til at parere, da en ny Karret var dem lige i Hælene. Den særdeles Opmærksomhed, som Gine ved sin Indtrædelse havde været Gjenstand for, maa have givet hende et urigtigt Begreb om den Plads, hun for Øieblikket skulde indtage i det kgl. Theater, thi hun stormede frem, som om alle Dørene skulde aabne sig for hende, og det var kun med megen Møie, at jeg fik nedstemt hendes Mod saameget, at hun kunde finde sig i at indtage en beskeden Plads paa Bænken, henne ved Indgangen til Parterret. Saa standsmæssig vor Ankomst til Theatret havde været, saa uanseelig var tilvisse vor Stilling i den nærmest paafølgende Tid, medens vi sade og ventede paa, at det første Stykke skulde endes. Gine gabede saa høit og lydeligt, at Kontrolleuren maatte tysse paa hende. Gine, som havde en uheldig Tilbøielighed til at tage Forskud paa allehaande Nydelser, der bleve hende budte, havde fortæret „Godterne", før det første Kvarteer var forløbet. Kontrolleuren ved Parterret gjorde mig flere nærgaaende Spørgsmaal angaaende Anledningen til vor Tilstedeværelse, og da jeg havde givet ham de forønskede Oplysninger, var han saa imødekommende, at tillade mig paa en Skammel at kige igjennem et meget lille Hul med Glas for i Døren, hvorfra man kunde iagttage, hvad der foregik paa Scenen. Det var en meget underordnet Konstnydelse. Det var mig ikke muligt at høre et Ord, hvorfor den meget livlige men lydløse Gesticulation fremkaldte den ængstelige Formodning hos mig, at det kunde være Balletten, der allerede var begyndt. Jeg blev dog snart træt af denne Stilling, saameget mere, som jeg maatte staae paa Taaen, og vilde nu tilbyde Gine min Plads. Hun var ikke paa Bænken, hvor jeg havde efterladt hende. Jeg saae mig om i Forsalen — Herregud! det søde Barn sad og sov henne under Vinduet imellem to Soldater, hvoraf den ene kjærligt slyngede sin Arm om hendes Skulder. Det faldt mig ikke et eneste Øieblik ind at blive jaloux; jeg ønskede blot, at de brave Jenser vilde sidde stille, til Comedien var ude, da Gine flere Gange havde yttret en meget levende Utaalmodighed. Jeg gav mig Tid til at studere Placaten; først den ene og saa den anden. Jeg nikkede flere Gange fortroligt hen til Soldaterne, som smilede ned til Gine, der sov i uforstyrret Ro, indtil den ene var saa uheldig at nyse saa voldsomt, at Gine foer høit iveiret. Idetsamme aabnedes Dørene; en stærk Klappen og Bravoraab forkyndte, at Teppet var faldet, og en Mængde Herrer traadte ud i Forsalen.

„Hvor er Din Kammerat?" spurgte En mig, idet han tog mig oven i Kasketten. Det var H. Han truede mig med Fingeren, da jeg pegede paa Gine, hjalp os tilrette med vore Pladser, og snart paraderede vi inde i Parketet, i spændt Forventning om, at Teppet atter skulde rulle op.

Jeg maa ikke sige, at det kjedelige Ophold i Forsalen havde svækket Gines naturlige Livlighed; det lod tvertimod til, at den lille Luur, hun havde faaet sig, havde havt en styrkende og oplivende Virkning paa hende, maaskee endogsaa mere, end jeg kunde ønske. Da Orchestret begyndte at spille, sang Gine med og holdt sig forskrækkelig urolig. Det var som sagt Balletten „Fanden er løs", vi skulde see, og neppe var den begyndt, før hun henvendte en Strøm af Spørgsmaal til Høire og Venstre. Hvergang en ny Person viste sig paa Scenen, spurgte hun — det var fornemmelig en ældre Dame paa Bænken foran, hun henvendte sig til — „er det Fanden?" Damen var meget godmodig, og formodentlig for at stoppe Munden paa hende, bød hun hende sit Kræmmerhuus. Gine tog det Hele til sig og skyndte sig at helde en væsentlig Deel af Indholdet ud i sit Skjød, før hun bekvemmede sig til at levere det tilbage. Jeg billigede ingenlunde Gines Færd, men det berettigede da i alt Fald ikke en ung lapset Herre, der sad ved Siden af hende, til hvert Øieblik at stikke Hænderne ned i hendes Skjød og sige: „Tillader De, Frøken?"

Jeg havde ikke megen Glæde af Balletten. Gines Uro holdt mig bestandigt i en feberagtig Spænding. Saaledes udbrød hun engang ganske høit ved en Decorationsforandring, der forestillede en landlig Egn: „See, Carsten, see! det er ved Gud smukt, hvad?" — Hun havde allerede vakt megen Opmærksomhed, men det var Allsammen Intet imod, da en Hyrde viste sig i Baggrunden paa et Fjeld. „Der er Mortensen!" skreg hun formelig, saa der opstod en almindelig Latter, og Alle saae paa Gine. Ja, selv i Mortensen gav det et Ryk, saa han tog Klarinetten fra Munden og skjevede forbauset ned i Huset. Jeg tilstaaer med Skam, at jeg virkelig desavouerede Gine, og saae om til den anden Side, som om hun slet ikke hørte mig til. Dog maa jeg sige til Ære for Gine, at hun blev lidt undseelig ved den Opmærksomhed, hun vakte. I sin Forlegenhed gav hun sig til at hale i et Halsbaand med Ravperler saalænge, til Snoren gik over og flere Perler rullede paa Gulvet. Mit ivrige Ønske, at Balletten snart maatte være ude, gik nu endelig i Opfyldelse, og Alle ilede mod Udgangen. Vi bleve noget tilbage for at søge efter Perlerne, men det gik langsomt. Lamperne slukkedes efterhaanden, og kun enkelte Familier sade hist og her i Logerne, medens en kroget gammel Skikkelse af og til traadte frem i Parterret og med sin jydske Accent raabte op Navnene paa adskillige fornemme Personer: „Generalinde Bülow! — Conferentsraad Olsen! — Baron Tott!" o. s. v. Det var for at antyde Herskaberne, at deres Vogne holdt udenfor; en Fremgangsmaade man dengang brugte. Jeg laa paa Gulvet og rodede efter den sidste Perle, da en ung, dommelig Stemme, som jeg kjendte ligesaa godt, som min egen, skreg himmelhøit: „Commerceraad Carstensen"! At det var mig, der var meent med denne „Commerceraad" betvivlede jeg ligesaa lidt, som at det var min Broder, der havde tilladt sig denne Spas. Jeg opgav al videre Søgen efter Gines Klenodie; det var ikke den eneste Perle, der forsvandt i den gamle Theaterbygning. Med største Ro og Værdighed bød jeg Gine Armen, og traadte udenfor. Søren og Hans holdt ganske rigtigt ude i Portalen med Slæden. Jeg maa tilstaae, det overtraf mine Forventninger. Vi vare netop især med paa herskabelig Viis at bestige vor Ekvipage, da den gamle Kontrolleur med den jydske Stemme gjorde sin Embedsmyndighed gjeldende.

„Væk der, I Æsler, med Slæden! Hvad er det for Narrestreger?"

Jeg kastede et yderst fortørnet Blik paa Kontrolleuren, skjøndt jeg naturligviis intet Øieblik kunde troe, at han regnede Gine og mig imellem „Æslerne". At han benævnede mit Forspand „Æsler", var heller ikke det, som fornærmede mig, da Søren og Hans jo unegteligt havde en æselagtig Bestilling, og da Æsler i Egenskab af Trældyr utvivlsomt indtage en høiere Rang i Samfundet, end Drenge; men da den Gamle havde tilstedet os Indkjørselen til Forestillingen, da den ene Ekvipage ikke kunde komme frem for den anden, forekom det mig en utilbørlig Vigtighed, at formene mig en standsmæssig Bortkjørsel nu, da saagodtsom alle Vognene vare forsvundne. Jeg saae mig saaledes nødsaget til at føre Gine ud paa Torvet, for at faae hende op i Slæden, og nu gik Touren atter hjemad, saa tungt og seit, at Søren og Hans bogstaveligt dampede. Det var naturligviis slaaet om i Tø, og den nøgne Steenbro skurede imod Jernkamperne med en høist ubehagelig, skrigende Lyd. Et Forsøg paa at naae en Bryggervogn, i den Hensigt at anvende den til Bugsering, mislykkedes aldeles og udtømte ganske Hans' Kræfter. Han var saagodtsom sprængt. Søren vilde endnu ikke give sig, men benyttede Pausen, som Hans havde forvoldt, til at puste ud bag ved Slæden, hvis Tilstand han gav sig Mine af at ville undersøge. „Det er svært Føre," bemærkede han, da han atter stillede sig frem, for at trække videre. Han havde kun Besvær af Hans, der ikke alene var ude af Stand til at gjøre Gavn, men endogsaa generede sin stræbsomme Broder, hvem han skubbede sig opad for at finde Hvile; et Fif, han rimeligviis havde lært af et eller andet Udgangsøg, der, naar det er, hvad man kalder knækket i Ryggen, ikke alene overlader det tunge Læs til sin mere udholdende Kammerat, men fuldstændigt opgiven lægger sig selv med over paa den.

Medens jeg converserede Gine om Balletten og dens Udførelse, i hvilken Henseende vi i Særdeleshed vare enige om, at Mortensen havde undertruffet vore Forventninger, listede jeg mig til at skyde bag, for dog engang at komme hjem. Efter uhørte Anstrengelser naaede vi Pommerinken, da Klokken gik til 11. Gine sprang af Slæden og tilvinkede mig et taust Godnat, idet hun smuttede ind ad Gadedøren, der heldigviis stod aaben. Uden Tvivl var hun det første Herskab, der var kommet kjørende fra Theatret til Pommerinken.

VIII.

Løverdagen, da „Afdandsningsballet" skulde holdes, nærmede sig med stærke Skridt. Denne Aften forekom mig længe efter som en sort Uveirsky, der udsendte sine flammende Lyn, som vel ikke dræbte, men dybt rystede den sorgløse Yngling i hans Glædesruus. Førend jeg skrider til Fremstillingen af denne mærkelige Aften, der kan betragtes som en Katastrophe, maa jeg dog med nogle Ord omtale en Begivenhed, der for Almeenheden havde endnu større Betydning, og som indtraf nogle Dage tidligere, den 1ste November 1828, nemlig Prinds Frederiks Formæling med Frederik VI's Datter, Prindsesse Vilhelmine. Jeg kan saa meget mindre undlade at berøre den, som jeg derved faaer en kjær Leilighed til at fortælle Noget om Moer Berge, der, som jeg tidligere har omtalt, i sit Hjerte bevarede de stærkeste Følelser af inderlig Hengivenhed og Troskab for Alt, hvad der angik Frederik VI. Man vil erindre, at jeg i Beretningen om Moer Berge fortalte, at hun fra 1768 til 72 havde tjent i Kjøkkenet paa Christiansborg, hvor hun ofte havde seet den lille Kronprinds, hvis alvorlige og dybfindige Træk havde fremkaldt en Beundring og en rørende Hengivenhed, der ikke taalte nogen ublid Berøring, og som hun bevarede lige til det Sidste. Hele Kongens Kjøbenhavn var i de Dage i levende og glad Bevægelse i Anledning af ovennævnte Begivenhed, der vel nærmest angik Kongehuset, men som dog, paa Grund af den Tids patriarchalske Forhold imellem Konge og Folk, tillige blev en Høitidsfest for den hele Nation. Den skulde feires med kongelig Pomp og Pragt, og det var ved den Leilighed, at den gjenopførte Slotskirke første Gang skulde tages i Brug og saaledes høitideligt indvies. Det var som sagt patriarchalske Tider, hvor Konge og Folk saaledes havde indlevet sig i Opfattelsen af deres respective Stillinger som Landsfader og Landsbørn, at den naturligviis maatte lede til et fortroligere Forhold og fremkalde gjensidige Forpligtelser: for Landsfaderen til at præsentere sig ved allehaande Leiligheder, og for Landsbørnene til at give Møde i Tusindviis paa Amalienborg og Frederiksberg, naar Noget forefaldt, der angik Kongehuset. Jeg kan ikke tvivle om, at disse gjensidige Forpligtelser ofte vare besværlige, ikke alene for Landsfaderen, men ogsaa for Landsbørnene. Man har ofte søgt at forringe Ægtheden af denne loyale Følelse ved at kalde den Nysgjerrighed, Nyfigenhed, Lyst til Tummel og Adspredelse; men jeg mener dog, at den havde en bedre Rod, og at, naar dengang de gode Kjøbenhavnsborgere, ja, man kunde gjerne sige, naar Byen vandrede ud og i ustandselige Rækker drog til Frederiksberg, Onsdag og Søndag i den smukke Aarstid, for at see Majestæten staae ved Roret, naar han efter endt Taffel med det hele Kongehuus seilede rundt i Havens Canaler, medens Fædre og Mødre toge deres Børn i Haanden og med utrolig Iver og Alvor anvendte den fineste Taktik, for gjennem de forskjellige Buskadser at trænge frem til et nyt Punkt, hvorfra Optoget kunde tages i Øiesyn — da ledebes de utvivlsomt af en halv ubevidst Følelse af, at de udøvede en Borgerpligt, og at det vilde være aldeles upassende at blive borte fra dette Familieoptrin i det Store; man syntes, det kunde ikke gaae an at lade Landsfaderen seile alene om i Canalerne. Naar Frederik VI's Fødselsdag blev feiret, og han Dagen efter, ifølge gammel Vedtægt, i kongeligt Optog kjørte til Theatret igjennem de festligt illuminerede Gader, escorteret af Garden tilhest, og foran den forgyldte Glaskarret havde fire prægtigt udsmykkede Løbere med Blomster paa Hovedet og blussende Fakler i Haanden, da var det dog ikke en ganske tom Øienslyst, man attraaede, naar Tusinder af Byens Indvaanere stillede sig op i Gaderne, som Toget passerede. Det var snarere et Slags Cour, hvortil man var tilsagt, ikke af røde Lakaier, men af en indre loyal Stemme; man tilfredsstillede en god Følelse, som Børn af den store Familie. Det var ikke Stadsen alene, der lokkede; man havde vel omtrent den samme Glæde af at gjøre Front og blotte sit Hoved, naar den rare, gamle Konge til Hverdagsbrug viste sig paa Gaden i den blaae Frakke og med den bekjendte Boxdugskaskjet paa Hovedet, men man mødte paa Fødselsdagene, for at bringe Landsfaderen sin sønlige Hilsen og for om muligt at opfange et Nik, naar han kjørte forbi og bøiede Hovedet med det hvide Haar og det rolige, milde Øie. At slige Optrin kunde have deres mindre heldige Momenter, var naturligviis uundgaaeligt. Den brede Grøft paa St. Annaplads, den sidste Rest af den gamle St. Anna Aa, krævede ved slige Leiligheder jævnligt sine Offere, til stor Glæde for den bølgende Mængde; Gadevittigheder og Matrosbrandere vare vistnok ikke altid saa fint formede, men passede forsaavidt til Anledningen, som de vare Resultater af den oplivede Stemning, ligesom ogsaa de ustandselige Brøl af Gadedrengene, i umiddelbar Nærhed af Kongens Vogn, kunde siges at have en Art Berettigelse. Hver har nu sin Maade at udtrykke Glæden paa, alt efter forskjellig Aandsudvikling og Kulturtrin. Et lyrisk Udbrud af en Gadedreng — for at tage et slaaende Exempel — er naturligviis høist forskjelligt fra digteriske Udgydelser af en Hofpoet, naar han „lader Guldharpen klinge".

Jeg maa gjøre mine Læsere en Undskyldning for disse Bemærkninger, der kunne synes overflødige, da de vistnok ere en Udskeielse fra Fortællingen, som de idetmindste ikke directe angaae. De kunne betragtes som et kort Udtog af de Syner, der foresvævede Moer Berge, nu da hun i sin høie Alder var saa fjern fra Muligheden af, at kunne bivaane slige Optrin, og kun var henviist til med spændt Opmærksomhed at lytte til vore Beretninger om de forestaaende storartede Festligheder, og til fra sit eensomme Kvistkammer i brændende Bønner at nedbede Himmelens Velsignelse over det kjære Kongehuus. Thi i saadanne Tider, som jeg med loyalt Sind har søgt at give en lille Efterklang af, kan man begribe, hvilken Stemning, der gjennemstrømmede Hovedstadens trofaste Borgere i Anledning af Formælingen, en Stemning, der trængte ind i den skjulteste Vraa, og selv uden mig med Lethed vilde have naaet Moer Berge, der maaskee meer end nogen Anden var modtagelig for den. Da jeg om Middagen bragte hende de allernyeste Beretninger om Dagens Høitideligheder, om den prægtigt udsmykkede Slotskirke, Prindsessens Brudegaver, om hele Stadens Illumination, hvortil jeg alt om Morgenen havde seet store Foranstaltninger, traf jeg hende særdeles livlig og oprømt. Hun var lykkelig over, at Vorherre havde

forundt hende at opleve denne Dag, et Ønske, hun saa ofte og inderligt havde udtalt. Nu var endelig Dagen oprunden, og hun havde da ogsaa efter bedste Evne truffet sine Foranstaltninger, for at feire den paa det Festligste. Med et selvtilfreds Smil pegede hun hen paa en Kappe, der, nystrøget og zirligt opsat af min Søster Anna, var heftet paa Gardinet. Anna havde ligeledes foræret hende Baandene, der vel tidligere havde smykket hendes Hat, men som nu ved Farverkarlen Jens' vidunderlige Konst vare forvandlede fra en tvivlsom hvid Farve til en herlig bruun. En lille, sammenrullet Pakke laa foran paa Dynen, og vakte min Nysgjerrighed. Jeg greb efter den, for at undersøge den, men den Gamle forhindrede det med stor Iver, og satte et komisk Ansigt op, der ret skulde udtrykke, hvor vigtig en Hemmelighed den indeholdt.

„Hvad er der i Pakken?" spurgte jeg.

Hun rystede paa Hovedet og saae skjelmsk paa mig, idet hun puttede Pakken ned under Dynen.

„Klokken sex", sagde hun, „saa kan Du komme herop med Anna og see paa Stadsen."

Jeg kunde ikke tvivle om, at hele Stadsen indskrænkede sig til, at Moer Berge agtede at vise sig med den pene Kappe paa, og da jeg om Aftenen vilde faae uhyre travlt med at gjennemstreife den illuminerede By fra Ende til anden, vil jeg tilstaae, at Cathrines Invitation kom mig noget ubeleiligt. Ikkedestomindre takkede jeg mange Gange, og lovede at indfinde mig paa Klokkeslet. Dagen, der her er Tale om, var Søndagen den 2den November. Byen var vistnok ogsaa illumineret den 1ste, selve Formælingsdagen, samt den 6te, da de Nyformælede med hele Kongehuset indfandt sig i Theatret, hvor Heibergs „Elverhøi" første Gang opførtes i Anledning af Festen, efterat Nielsen i Costume som Kong Skjold havde fremsagt en Prolog af Boye, men den egentlige storartede Illumination, som „Majestæterne, Brudeparret og de øvrige kongelige Herskaber toge i naadigst Øiesyn", forefaldt den 2den Novbr., hvorom „Berlingske Tidende", der ogsaa dengang under Navn af „Danske Statstidende" med sine to Spalter imponerede Læseverdenen som Landets største Avis, talte henrykte Ord om den „herlige Lampebelysning og Oplysning med de saakaldte Blaalys . . . .; ligesom Ingen har oplevet en saadan Almeen-Høitidelighed, saaledes kan eiheller Nogen mindes en saa pragtfuld Glædesoplysning". Loyaliteten havde nu kastet sig over Illumination, som Udtryk for den brændende Sympathi for Kongehuset, med en saadan Iver, at man rimeligviis endnu flere Aftener havde fortsat dermed, hvis ikke Lysestøberiernes totale Udtømmelse havde gjort en Ende paa denne Mani. En gemytlig Student i Prindsensgade fremkaldte et heelt Opløb udenfor sine Vinduer ved i Mangel af andet Belysningsmateriale at brænde tykke Fidibusser, hvoraf han ved en Kammerats Hjelp i lang Tid holdt fire i Gang. Havde man ikke tilstrækkeligt af Stager, plantede man Lys i Sand, i Urtepotter og Ølflasker, med Tapetpapir foran; Lys maatte frem, Ingen holdt sig tilbage, eller, som man siger, satte Lyset under en Skjeppe, da Vinduerne overalt vare fulde af Vers og Inskriptioner i Transparent, der ofte vare saa naivt affattede, at man ikke ret vidste, om det var Spøg eller Alvor. Man indskrænkede sig forresten ikke altid til at brænde Lys. Ikke sjeldent ydede Gardinerne et anseeligt Bidrag til Oplysningen, skjøndt jeg dog ikke mindes, at noget Huus blev offret paa Festens Alter.

(Fortsættes i Tillæget.)

Et af Suezcompagniets Befordringstøier.

Charade.

Det Første.

Det, som Alting skjenker
Farvens Glands og Varmens Magt.

Det Andet.

Det, som Villien lænker,
Naar for Dig din Plan er lagt.

Det Hele.

Mærket i den store Ring,
Hvor det Første gjør omkring.

Opløsning paa Gaaden i Nr. 207:

Klokke.

Opløst af F. G. paa Knuthenborg og Brunetten.
Opløst som „Regn", af Caroline Petersen.
„ „ „Electriciteten", af en fiffig Fyr i Nakskov.
„ „ „Taarnuhret", af 2 Vampyrer i Middelfart.

Udkommen er:

Adam Oehlenschlägers

Poetiske Skrifter,
ved F. L. Liebenberg, complet i 32 Dele, Pris 27 Rd.

Værket bestaaer af følgende 6 Rækker, der hver for sig udgjøre et fuldstændigt Hele og sælges særskilt.

I. Romantiske Dramaer (Sanct Hans Aftenspil, Aladdin, Fiskeren). 1 Rd. 64 Sk.. II. Tragiske Dramaer. 8 Rd. 64 Sk. III. Syngespil, Lystspil og Skuespil, samt Forspil, Prologer og Epiloger. 5 Rd. IV. Digte og Romancer. 4 Rd. 64 Sk. V. Eventyr, Fortællinger, Noveller og Roman. 4 Rd. VI. Heltedigte og Sagaer, (Nordens Guder. Vaulundurs Saga. Helge. Hroars Saga. Hrolf Krake. Ørvarodds Saga. Regner Lodbrok). 3 Rd.

I Separat-Aftryk er endvidere udkommen:

Aladdin. 88 Sk. Nordens Guder. 88 Sk. Helge. 48 Sk. Hroars Saga. 48 Sk. Vaulundurs Saga. 56 Sk. Hrolf Krake. 48 Sk. Axel og Valborg. 40 Sk. Baldur hin Gode. 28 Sk. Correggio. 48 Sk. Hakon Jarl. 48 Sk. Hagbarth og Signe. 40 Sk. Palnatoke. 40 Sk. Stærkodder. 48 Sk.

Faaes i alle Boglader, samt hos Hovedcommissionairen
Th. Lind,
St. Kjøbmagergade Nr. 44.

Verdens-Barometret.

London	17 Septbr.	3	pCt.	Consols . . .	$93^5/_8$
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	68. 25.
Wien	16 —	5	„	Metalliques	77.
Berlin	„ —	$3^1/_2$	„	Staats-Sch.	$90^1/_2$.
Kjøbenhavn	18 —	4	„	Kgl. Obligat.	$96^1/_4$.

Ved Confirmationen

anbefales følgende værdifulde Skrifter, der kunne faaes i enhver Boghandel: Menneskelivet, en christelig Haandbog for Unge og Gamle af Ahlfeldt, 2 Rd. 48 Sk Barths Reiser i Afrika, to Bind med mange Billeder, 7 Rd. 36 Sk. Molboernes vise Gjerninger, med mange Billeder, 72 Sk. Christiani, Tiltaler i Herrens Huus, 1 Rd. Coquerel, Fader vor! 60 Sk Dalton, den chinesiske Ulvedreng, 1 Rd. 36 Sk. Fischer, Slesvigske Folkesagn, 1 Rd. 72 Sk. Claus Groths Fortællinger, 1 Rd. 24 Sk Hippel, Præstefamilien i Kurland, to Bind, 3 Rd. 72 Sk. Hoffmanns Fortællinger, 1 Rd. 24 Sk. Holbergs Comedier ved Levin, 2 Rd. Holm, Corvetten Heimdals Togt, med Billeder, 1 Rd. Jung's (Stilling) Levnetsbeskrivelse, 1 Rd. 24 Sk. Kingston, Fr. Markham i Rusland, 1 Rd. 20 Sk. Livingstones Reise i Afrika, to Bind med mange Billeder, 6 Rd. Luthers christelige Betragtninger med Portrait 1 Rd. 84 Sk. Luthers Leveregler, 1 Rd. Luthers Psalmer, 48 Sk. Mikkel Ræv, med Billeder af Kaulbach, 1 Rd. 40 Sk. H. Monod, Trende Prædikener, 20 Sk. Petersen, den sidste Franklin-Expedition med mange Billeder 3 Rd. Pontoppidans Menoza I.—III., udgivet af Birkedal, 3 Rd. Préssence, den christelige Familie, 72 Sk. Préssence, »Rosa« Et Afsnit af en ung Piges Liv, 1 Rd. Préssence, det hvide Huus, 1 Rd. Schmidt, Reise i Grækenland, Ægypten og det hellige Land, 2 Rd 48 Sk. Strausz, Sinai og Golgatha, Reiser i Østerlandene, med Billeder, 2 Rd. 48 Sk. Bloch Suhrs Prædikener og Taler, 1 Rd. 56 Sk. Dr. Syntaxes mærkværdige Reiseæventyr med c. 30 store Lithographier. Tayler, Daabens Kraft og Betydning, Erindringer af en god Mands Liv, 1 Rd. 24 Sk. Thiers, Napoleons Ophold paa St. Helena, 80 Sk. Thomanders Prædikener over alle Aarets Søn- og Helligdages Evangelier, 3 Rd. 68 Sk. Timm, Joseph og hans Fædre, bibelske Digte, 1 Rd. Wildenhahn, Martin Luther, 2 Rd. Wildenhahn, Poul Gerhard, 2 Rd. 24 Sk. Wildenhahn, Ph. Jac. Spener, 2 Rd. Th. Zeilau. Fox-Expeditionen over Færøerne, Grønland og Island med Billeder. 2 Rd. En Sjæls Samtale med sig selv, af Thomas a Kempis. 48 Sk. Fra Landet, Billeder af Folkelivet i Sjælland af Anton Nielsen, 1ste Samling 72 Sk. 2den Samling 1 Rd. 3die Samling 1 Rd. Gustav den Tredie og hans Tid af C. W Bergman, 3 Rd. 60 Sk. Beatus Dodt, Rideknægten, Billeder af Folkelivet i Sjælland, 1 Rd 64 Sk. Graul, K., de forskjellige christelige Troesbekjendelser, 72 Sk. Huhn, Beredelse til Herrens Bord, 68 Sk. Den lille Kempis, eller korte Tankesprog og Bønner af fordetmeste ubekjendte Skrifter af Kempis, 48 Sk. Biskop Lautrups Betragtninger 1 Rd. 72 Sk Meyers Fremmedordborg, indeholdende circa 30,000 Ord, 2 Rd. 8 Sk. Stöckhardt, Himmelporten, en Bønnebog 72 Sk. Historiske Fortællinger om Islændernes Færd hjemme og ude, ved N. M. Petersen, I.—III. à 1 Rd. 72 Sk., 1ste Bind. »Egils Saga« — 2det Bind: »Njals Saga« — 3die Bind: »Eyrbyggja Saga og Laxdæla Saga«, hvert Bind, der udgjør et selvstændigt Hele med selvstændig Titel kan faaes særskilt, Indbindingen er elegant udstyret med et stort Billede (tegnet af Professor Constantin Hansen) trykt i Guld.

De fleste af ovennævnte Bøger, der passende kunne anvendes til Confirmationsgave, ere at faae strax i smagfuldt indbundne Exemplarer.

Fr. Wøldikes Forlagsboghandel.

Veirforholdene paa Landbohøiskolen.

fra den 11te til 17de Septbr. incl.

Dato.	Middelvarme (C. 0).	Høieste Varme.	Laveste Varme.	Fugtighedsgrad Kl. 2 i pCt.	Lufttryk.	Regnhøide i Linier.
11te . .	12,9	15,0	11,0	100	27" 8,73	9,02
12te . .	11,7	14,8	9,2	70	28" 1,07	1,40
13de . .	12,5	16,2	7,8	90	28" 0,69	1,35
14de . .	11,1	13,7	7,9	72	27"11,77	0,67
15de . .	12,1	15,0	10,4	70	28" 0,60	0,10
16de . .	11,7	16,1	9,4	70	27"10,70	0,50
17de . .	11,3	14,0	8,4	85	27" 9,94	0,87

Anm. Middelvarmen er bestemt ved Jagttagelser Kl. 7, 12, og 11 og Lufttrykket som Middeltallet af Jagttagelser Kl. 8, 2 og 10.

Det fotografiske Institut

ved Budtz Müller & Co.

Vi tillade os at underrette det ærede Publicum om, at vi siden den 1ste September have aabnet et fotografisk Atelier, hvilket vi, i Forbindelse med vort nu henved et Aar førte fotografiske Institut, anbefale til Deres godhedsfulde Velvillie.

Fotografier i alle Størrelser, ligesom ogsaa Kopier af Malerier, Daguerreotypier aftages daglig.

Atelieret er aabent hver Dag fra 10—4.

NB. Med Hensyn til Underviisning i Fotografien, behage man at henvende sig directe til Herr Cand. pharm. Budtz Müller.

Hos Andr. Fred. Høst, Gothersgade 49, er udkommen:
Hornbechs

Engelsk-Danske Ordbog.

Heft. 1 Rd. 32 Sk., indb. 1 Rd. 56 Sk.
Hornbechs

Dansk-Engelske Ordbog.

Heft. 1 Rd. 32 Sk, indb. 1 Rd. 56 Sk. Begge Dele, kjøbte paa eengang, koste kun 2 Rd. heft., indb. i eet Bind, 2 Rd. 32 Sk., og i to Bind, 2 Rd. 48 Sk.

Til „Polly". Et Svar afgik til den By, hvorfra deres Ærede af 11te ds. var dateret.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Tillæg til Illustreret Tidende

Søndagen den 20. September 1863.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

VIII.

(Fortsat.)

Klokken blev 6, og fra vore Vinduer, der naturligviis stode fuldt rustede til at give Ild, saae jeg allerede, at Gjenboerne hist og her begyndte at tænde. Det var første Gang under mit Bekjendtskab med Moer Berge, at jeg følte nogen Utaalmodighed over at skulle op til hende. Jeg led formelig af Længsel efter at faae det expederet, for at komme ud i Staden med mine Kammerater. Hvor forbauset blev jeg ikke, da jeg traadte ind i det lille Kvistkammer! Jeg følte mig pludseligt befriet for al Utaalmodighed; jeg stod jo alt midt i Festens Herlighed; Cathrine sad i sin gamle Lænestol, saa pyntet og stadselig, som jeg endnu aldrig havde seet hende. Hun havde den nye Hvergarnskjole paa; den var blaa, med smalle røde og gule Striber. Et stort, hvidt Tørklæde, der zirligt var sammenfoldet ned over Brystet, og knyttet bagpaa, klædte hende uforligneligt, ligesom ogsaa den pene Kappe, som omsluttede hendes milde Ansigt og de smilende Øine, der sendte mig en kjærlig Velkomsthilsen. Det var øiensynligt, at hun selv ikke var saa lidt imponeret af al den Glands, der omgav hende, hvorfor det da heller ikke var meer end billigt, at jeg strax ved Indtrædelsen yttrede mig i høieste Grad overrasket: „Ih, nei! Det var da mageløst!"

„Ja, hvad synes Du?" sagde Moer Berge, idet hun kastede et betydningsfuldt Blik hen til Vinduet, hvorfra otte smaa Voxlys, blaae, røde, gule og hvide, bestræbte sig for at kaste et festligt Skjær — ud i Baggaarden! Det var disse Lys, Pakken havde indeholdt, som hun om Formiddagen ikke vilde tillade mig at undersøge. Paa Bordet foran Cathrine stod opstillet en lille Theeservering, og strax efter indfandt Anna sig med den dampende Theekande. Vi satte os om Bordet, hvor Anna gjorde Opvartning, og underholdt den Gamle med Alt, hvad der angik disse Dages storartede Festligheder. Saa godt Theen lod til at smage hende, og saa begjerligt hun lyttede til vore Fortællinger, var hendes Blik dog bestandigt rettet imod Vinduet, i hvis Midte hun havde anbragt de to smaa Skilderier af Frederik VI og Dronning Marie, NB. med Ansigterne indad, hvilket jo ikke var saa underligt, da Vinduet, som sagt, vendte ud mod Baggaarden, og var saa høit oppe, at det umuligt vilde kunne have skaffet nogen Udenforstaaende den ringeste Nydelse. Da jeg fortalte hende, at alle de Kongelige om Aftenen i stort Optog vilde besee Byens Illumination, udstødte hun uvilkaarligt et Suk.

„Aa," sagde hun, „hvor skal jeg faae gamle Frederik at see — aaja — vilde saa gjerne — hvad?"

Jeg indsaae ikke Muligheden af at give hende noget tilfredsstillende Svar paa dette Spørgsmaal, hvorfor jeg paa bedste Maade søgte at fængsle hendes Opmærksomhed ved andre Nyheder. Jeg var imidlertid bleven alene med hende, da Anna, med Løfte om snart at komme igjen, havde fjernet sig. Saa begyndte hun igjen:

„Hvor skal jeg faae Kongen at see — hvad?"

„Ja, det veed jeg ved Gud ikke," svarede jeg, bekymret over det høist Usandsynlige i at kunne opfylde Moer Berges Ønske.

„Kommer han ogsaa her forbi — — hvad?" fortsatte hun.

„Ja — det kan jo nok være, hvis han vil ud at see Stadsen i Nyboder; men det er vel neppe rimeligt, at han faaer Tid til at komme i Smaagaderne. Men hvad kunde det ogsaa hjelpe, Cathrine? Vinduet vender jo ud til Baggaarden?"

„Ja — det er slemt — jamen — jeg kunde gaae ned i Porten — hvad?"

Jeg saae paa hende, yderst forbauset over, at hun kunde nære en saa sanguinsk Idee. Det var længe siden, hun havde været paa Gaden, og det var et heelt uvant Syn at see hende sidde paaklædt i sin Lænestol. Men hun gjentog saa ofte og saa ivrigt Ønsket om at komme ned i Porten, for at see Illuminationen, at det naturligviis ikke varede længe, førend dette Foretagende ved sin store Dristighed i høieste Grad tiltalede mig. At gaae ned til os, for at være Tilskuer i et Vindue, var Noget, hun slet ikke kunde indlade sig paa. Hun havde nu sat sig i Hovedet, at hun vilde rigtig ud — ud i Luften.

„See, Carsten, see!" sagde hun pludseligt, idet hun i et Slags Begeistring hævede sig fra Lænestolen; „see — nu gaaer jeg," og med udspilede Øine og Armene udefter skred hun med ganske smaa Fjed fra det illuminerede Vindue hen til Kakkelovnen, som hun tog fat i, for at puste ud efter denne lange Reise. Under dette farefulde Forsøg gik jeg baglænds foran for at støtte Cathrine, hvis der skulde indtræffe et Uheld. „Det gik godt," sagde hun, „hvad Carsten? Hvad troer Du? — Det Værste er med de mange Trapper."

Hun saae spørgende paa mig. Javist, Trapperne vare det Værste; men da Huset kun havde to Etager, lod det sig dog maaskee gjøre, naar man tog kraftige Forholdsregler, hvortil jeg alt i mit stille Sind havde udkastet Planen. Jeg førte Cathrine tilbage til Lænestolen, for at hun ikke skulde udmatte sig ved unødvendige Anstrengelser, og løb ned i Gaarden, hvor jeg vidste, at Hans og Søren ventede paa mine Ordrer for Aftenen. At opfylde Moer Berges Ønske, blev nu min stolte Opgave. Jeg vilde udføre den alene; det vil sige ved Hjelp af mine Undergivne, uden at henvende mig til Karlene i Gaarden. En Appel til Sørens Styrke gjorde ham saa overmodig, at han gjerne havde forsøgt Arbeidet alene, og snart stod jeg atter med mit Mandskab i Cathrines Kammer. Ikke et Øieblik opstod der nogen Betænkelighed hos hende, ligsaa lidt som man kunde spore nogen Undseelse over det tilsyneladende letsindige Skridt, hun stod i Begreb med at foretage. Hun var kun opfyldt af den Tanke, at komme i nærmere Berørelse med Begivenhederne, og — hvad der utvivlsomt i Særdeleshed beskæftigede hendes Sind — at faae Kongen at see! Vi svøbte hende ind i et stort, uldent Tørklæde, Hans kastede hendes gamle Kaabe over Skulderen, Lysene i Vinduet bleve slukkede paa eet nær, hvormed vi skulde lyse os ned ad Trapperne — og saa begyndte den farlige Expedition.

Den lange Gang paa Loftet blev tilbagelagt uden stor Vanskelighed. „He, he!" lo Moer Berge, og saae sig triumpherende omkring. Da vi kom til Trappen ned til første Sal, omklamrede hun Søren og Hans, der tillykke vare noget lavere, medens jeg sluttede mig tæt til foran, med Lyset i Haanden. Vi bleve glædeligt overraskede ved at bemærke, at hun ikke følte sig videre udmattet, da vi havde passeret de to første Trapper, hvortil saa væsentligt bidrog, at hun aldeles ikke svækkedes af Frygt eller ængstelige Forestillinger. Dog lode vi hende hvile ud paa det nederste Trin, medens Søren og Hans, som et Par Flyttekarle, der ere ifærd med at transportere et Flygel, temmelig røde i Ansigtet, rettede paa sig, før de toge fat igjen.

„Kom nu!" sagde Cathrine meget ivrigt, efter en lille Pause; „aa — op! — saadan — nu staaer jeg — lad os nu komme videre."

Vi havde næsten naaet Stueetagen, og talte naturligviis alle Tre høirøstet i Munden paa hverandre, for at angive, hvad der hensigtsmæssigst burde foretages under Transporten, da min Fader, som meget ubeleiligt kom for at gaae ud, blev opmærksom paa denne Støi, og saae lige op imod os. I saadanne farefulde Øieblikke havde vi ellers den Recours, at kunne løbe væk. Det var der nu ikke Tale om ved denne Leilighed. Min Fader stod maalløs nedenfor Trappen, og stirrede paa den Gruppe, der langsomt bevægede sig nedad.

„Ih, men Du store Gud! — hvad er det, I foretage Jer? hvad er — hvem er det I slæbe paa? — Gamle Cathrine? Men forklar mig dog . . ."

„Jeg vil ud," sagde Cathrine, „jeg vil — jeg vil see paa Immu—limmu—minationen."

Dette sidste Ord voldte hende en saa overordentlig Anstrengelse, at alle vi Drenge, tiltrods for min Faders Nærværelse, kom i en saa convulsivisk Latter, at den nær havde berøvet os Ligevægten.

„For Guds Skyld, tag Jer dog iagt, Drenge!" raabte min Fader, idet han skyndte sig op, for at støtte den Gamle. Han vidste ikke, om han skulde lee eller græde over dette halsbrækkende Foretagende, men da han jo snart kom under Veir med, at Cathrine selv havde Æren af Opfindelsen, og saaledes passende kunde overtage hele Ansvaret, viste han hende den kjærligste Deeltagelse og Hjelp paa Resten af Vandringen. En Stol blev hurtigt bragt ud fra vor Leilighed, for at Cathrine kunde hvile sig. Hele Familien kom ud for at gjøre hende sin Opvartning og indstændigt anmode hende om at gaae ind i vor Dagligstue, hvor hun kunde see ligesaa godt, men det var aldeles umuligt at overtale hende; hun vilde ned i Porten. Medens hun sad paa Stolen, strakte hun den ene Fod frem med Taaen opad, og betragtede den forundret — vore Blikke gik i samme Retning og overtydede os om, at Cathrine i sin Iver ikke havde bemærket, at hun paa Vandringen fra Kvistkammeret havde tabt sin ene Sko. Søren, der blev sendt paa Opdagelse efter den, fandt den paa den øverste Trappe, og neppe havde vi hjulpet hende den paa, før hun atter gav Signal til Opbrud. Døren til den store Steentrappe blev lukket op, og Fader og Søren bare hende „paa Guldstol" ned i Gaarden, hvor den Gamle indaandede den friske Aftenluft med en Glæde og Begjerlighed, som om hun derved formaaede at hente ny Ungdom og Livskraft. Midt i Porten vare alt vor gamle Lænestol og en Skammel satte tilrette, hvor hun snart paraderede og kastede sit studsende Blik nedad Gaden, der stod som i et Flammehav. Længe sad hun i stum Forundring, og betragtede denne Herlighed. Saa kom Anna med en frisk Kop Thee fra Moder og med den indstændige Anmodning, at Cathrine nu maatte see at komme op igjen og iseng. Men hun protesterede saa ivrigt, at vi mærkede, der slet ikke kunde være Tale derom for det Første.

„Hvad er her paafærde?" hørte vi nu en Stemme henne i Porten. Det var vor elskværdige, gamle Vert, Fabrikanten

eller Agenten, som han sædvanlig blev kaldt, der agtede sig ud i Staden. „See, see! her er jo stort Selskab — Godaften Herr . . .! — Men hvad seer jeg, gamle Cathrine hernede i Porten, hvorledes gaaer det til?" Han var naturligviis styrt frapperet over at see Moer Berge, der havde slaaet sig til Ro i Lænestolen, omgiven af en saa stor Deel af Husets Beboere, der nu søgte at sætte ham ind i Situationen, og med levende Farver skildrede ham den uimodstaaelige Trang, som havde drevet Moer Berge til at forlade sit eensomme Kvistkammer, for at blive nærmere Vidne til den festlige Aften. Han var en gemytlig Mand, der nok kunde lade sig tiltale af de Følelser, som beherskede vor gamle Veninde, og han talte kjærligt og deeltagende til hende. Hun saae spørgende paa ham. „Kommer Kongen snart, hvad?"

„Kongen?" gjentog Agenten meget forundret, og saae afvexlende paa Cathrine og os Andre, for at faae en Forklaring.

Hun gjentog atter sit Spørgsmaal, hvorfor min Fader paa den mildeste Maade søgte at faae hende til at opgive Haabet om at faae Frederik VI at see. Hun sukkede gjentagne Gange, og lænede sig ud over Stolen, for at kige nedad Gaden. Agenten betragtede hende med et deeltagende Smil, og lod falde nogle Ord, der tydede paa, at han kunde have stor Lyst til at gjøre Noget for Moer Berge i den Anledning. Dengang var Kjøbenhavn endnu ikke lyksaliggjort med Hundreder af Droschker; Karreter eller andre Hyrevogne hørte det nok til Umuligheder den Aften at drive op. Agenten gav mig et Vink, og jeg fulgte ham ind i Baggaarden, hvor jeg hurtigt fik fat i Rasmus; det var den Karl, der forestod Manglen. Saaledes kaldtes den kolossale Rulle, hvorunder Glandslærredet blev behandlet. Den blev trukken af en meget gammel Hest, der for mange Aar siden — efter Troværdiges Udsagn havde den dengang fyldt sit tyvende Aar — tiltraadte sin Bestilling som Manglehest, og Rasmus svoer med en Sikkerhed, der ikke lod sig modsige, at, hvis den levede til Foraaret, vilde den opnaae den for en Hest særdeles hæderlige Alder af 38 Aar! I atten Aar havde den nu gaaet rundt i Manglen med Blindklapper for Øinene, og nød kun den Adspredelse en sjelden Gang at trække Vertens Familie et Stykke ud ad Strandveien, hvortil en solid, lille Censpændervogn med to rummelige Sæder var bleven anskaffet. Disse Toure vare nu saagodtsom ganske ophørte, da Claus — det var Hestens Navn — hvis hele Væsen iøvrigt i Adstadighed umuligt kunde overgaaes af nogen levende Skabning, mere og mere havde udviklet en uheldig Tilbøielighed til, saasnart den øinede en Græsplet, med urokkelig Bestemthed at skride derhen, for at nyde en lille Sommerforfriskning. Ved saadanne Leiligheder ændsede den ligesaa lidt kjærlige Overtalelser, som Trudsler eller korporlig Tugtelse. Det var umuligt at mærke paa Dyret, at det var i Selen, eller at det havde det ansvarsfulde Hverv, at trække en Vogn efter sig med Rasmus paa Forsædet: Rasmus, der imellem sine mange Kvalificationer regnede den imellem sine mest fremragende, at være en sjelden duelig Hestebetvinger. Claus var oprindelig brunn af Farve, men dens ærværdige Hoved var bedækket med Alderens Rim. Iøvrigt var den trind og feed, ved Hjelp af den Havregrød, som Rasmus meget omhyggelig tillavede, for at holde Liv i den, men saa svei i Ryggen, at den havde en paafaldende Lighed med de Heste, som Drengebørn klippe ud af Papir. Rasmus havde ingen Betænkeligheder ved at lade Claus gjøre en Rundtur i Byen med den lille Vogn, da Agenten gjorde ham et Forslag desangaaende.

„Nei," sagde han, „der er slet ingen Ting iveien for det. Den agter ikke Begfakler mere, end min Staldlygte, naar jeg kommer ind til den med Aftengrøden. Den gaaer fin Gang ligeud, om de saa fyrede paa den med Kanoner; naar den bare ikke faaer Øie paa Græs, og det er jo da Steenbroen fri for i November Maaned."

En anden af Karlene fik Ordre til at trække Vognen frem, medens Rasmus lagde Stadsselen paa Claus, der derefter med usigelig Phlegma stilede ligeover mod Manglehuset.

„Nei stop!" raabte Rasmus; „det skal vi ikke have mere af idag. Nei — nu skal Du ud at spadsere. Kom nu!" Og saa tog han den i Pandehaaret og trak den hen til Vognen.

Agenten fremskyndede disse Forholdsregler med saa stor Iver, at Rygtet derom ikke fik Tid til at naae ud i Porten, før det lille Kjøretøi fix og færdigt holdt i Forgaarden. Min Moder blev ganske altereret over den forvovne Idee, at kjøre Cathrine om i Staden, og fornyede paa det mest Indtrængende sine Anmodninger til hende, om nu at see at komme til Ro, medens Andre vare af en modsat Anskuelse, fornemmelig jeg, der anvendte de største Overtalelser, for at dette Foretagende skulde realiseres. Cathrine vidste endnu ikke hvorom der forhandledes, skjøndt hun jo nok havde Mistanke om, at hun var Gjenstanden, da hun med en vis Spænding søgte at følge Samtalen. Endelig gik det op for hende.

„Jo, jo!" sagde hun nu næsten med Heftighed, „jeg vil kjøre! — ja — hvor — hvad skal jeg kjøre — paa, hvad?"

„Aa, Herre Gud," sagde Moder, „hvad kan dog saaledes have ophidset hende?"

„Ja," sagde Agenten til min Moder, „skal Nogen have Skjænd, saa maa det vel være mig, der har lavet dette istand."

„Naa ja, i Guds Navn, lad det saa være; men hvem skal følge med?"

„Ja, saa er det vel bedst, at jeg, som Opfinder, deler Risicoen og kjører med. Men det har vel ingen Nød. Faae Carsten og lille Anna Lov til at følge med?"

Da Agenten selv tilbød sig at lede Toget, gjorde vore Forældre ingen Indvendinger, og i et Øieblik stode vi parate. Gamle Cathrine blev paa det Omhyggeligste rullet ind i en Masse Vintertøi, og løftet op paa det bageste Sæde, hvorefter min Søster og jeg til ydermere Sikkerhed bleve klemte ned paa hver Side af hende. Agenten satte sig hos Rasmus, der nu ved et Smeld med Pidsken søgte at meddele Claus, at Alt var rede. Den var imidlertid altfor hensunken i Reflexioner over, hvad alt Dette skulde betyde, til at bemærke dette Vink af Rasmus, og først da een af Karlene trak den et Stykke frem i Linerne, bekvemmede den sig til at skride ud af Porten. Saagodtsom hele Gaardens Besætning ledsagede os heelt ud paa Gaden med Afskedshilsener og de kjærligste Formaninger, om at anvende den størst mulige Forsigtighed, og saalænge vi vare isigte, viftede Damerne efter os med Tørklæderne. Der var aldeles ingen Anledning til at nære nogen Frygt. Hvad man saa end kunde sige om Claus, stod dog det hele Kjøretøi saa uendeligt over det, hvorpaa jeg faa Dage i Forveien med min elskede Gine havde forladt Hjemmet. Der var den Aften saameget at observere af det store Publicum, at man aldeles ikke tog Notice af os, der i største Tryghed, Fod for Fod, avancerede fra een Gade til en anden, indtil vi snart følte os fuldkomment i Havn, da vi naaede det imponerende, store Vogntog. Her kunde Ingen antaste os. Vi udgjorde nu et Led af den store Kjæde, der repræsenterede den velhavende Borgerklasse, og stode under Politiets specielle Varetægt. Moer Berge sad stille og nød, og var kun generet af Annas og mine vedholdende Opfordringer til at tage de pragtfulde Omgivelser i Øiesyn, hvorved hendes gamle Hoved var i en uafladelig Bevægelse fra Høire til Venstre.

Det er ikke min Hensigt, at give den yngre Slægt en omstændelig Beskrivelse af den storartede Illumination, Transparenterne i de offentlige Bygninger osv., kun kan jeg ikke undlade at omtale et Par Inscriptioner, vi læste i Smaagaderne. I et Kjælderudsalg, i Nærheden af vor Bolig, havde en Vertshusmand indrettet et Transparent-Skildt, der var beregnet paa at lokke Nogle af Sværmen ned til hans Disk, hvor han i Afsætningen af flydende Varer ventede at finde Erstatning for det splendide Tilbud, Skildtet gjorde. Man læste:

Fri Traktering
Med kold Servering
Giver Jens Reling
Paa Grund af Formeling.

I Stuetagen hos en Barbeer saae man tvende fede Engle, der, omslyngede af Blomsterguirlander, gjorde Tjeneste som Skjoldholdere. Paa Skjoldet var indprentet følgende skjønne Rim, der i høi Grad tiltalte Moer Berge:

Gud velsigne
Med sit Blik
Vilhelmine
Og Fredrik

Paa Touren hjemad kom vi fra Amaliegade, og kjørte igjennem et Kvarteer i Nyboder, hvor vi havde den Lykke at passere nogle Vinduer, der paa det Flotteste vare udsmykkede med chinesisk Porcellain, Calabasser og allehaande Snurrepiberier, hjembragte fra de lange Reiser. En stor Mængde af disse Gaders sorgløse Beboere havde samlet sig paa dette Punkt, for at studere Indholdet af disse Vinduer, der vare at betragte som smaa Museer, og hvorover en Matros med ubeskrivelig Humor gav en belærende Forklaring. Han holdt en Pind i Haanden, hvormed han udpegede de enkelte Gjenstande, og med særdeles Forkjærlighed dvælede han ved en stor, udskaaren Bojan, som han kaldte „en afrikansk Blækpotte, som Negerne bruge, naar de skulle male deres Børn sorte; meget hensigtmæssigt!" — Fremdeles foredrog han paa sin djærve Viis Indholdet af en Inscription, der, ved Hjelp af røde og hvide Baand, var anbragt midt i Vinduet. Jeg anvendte min bedste Flid, medens vi holdt derudenfor, for at lære det udenad, saa jeg var heldig nok til at kunne bringe det uforfalsket hjem, hvor man fandt det værdigt til strax at optegnes, som en af de bedste Poesier, der denne mærkelige Aften havde frembragt. Det lød saaledes:

Nu det være kan det samme,
At det saae lidt broget ud
Med den oldenborgske Stamme
Og „de nye friske Skud".
Naar nu Frederik og Mine
Lykkeligt hinanden faaer,
Saa faaer Landet ogsaa fine
Gode Oldenborreaar.

Tiltrods for de beskedne Fordringer, vi stillede til Claus' Hurtighed, forekom os dog Kjørselen udad forskrækkelig langsom, især paa Grund af de mange Gange, der maatte gjøres Holdt, at vi bleve enige om Nødvendigheden af at forlade det betryggende Vogntog, hvis vi skulde holde det Løfte, vi havde givet Moder, at være hjemme efter en Times Forløb. Vi vare paa Gammeltorv, da vi dristede os til at holde vor egen Cours, hvorefter vi styrede ned ad Frederiksholms Canal, for at naae Christiansborg, som Cathrine absolut vilde see. Det var vor gode Stjerne, der førte os denne Vei. Neppe havde vi naaet Vandkonsten, før et tusindstemmigt Hurra af den livfulde Gadeungdom vakte vor Opmærksomhed. Moer Berge kneisede og saae sig om til alle Sider. „Der er Kongen, Kongen!" lød det overalt, og paa Marmorbroen viste sig den kongelige Suite i aabne Vogne.

„Hvad er'et?" spurgte Moer Berge i stor Bevægelse — „kommer han — hvad? — Kongen, Frederik? — aa, jaja — Herre Gud — tænkte jeg ikke nok, jeg skulde faae ham at see."

Vi holdt paa den høire Side af Gaden, og Moer Berge rækkede sig tilvenstre heelt ud over Vognen med en saadan Begjærlighed efter at see ind i de kongelige Vogne, at det ikke undgik de høie Herskabers Opmærksomhed.

„Pas paa, Moer Berge, pas paa!" raabte jeg, der kommer Brudeparret.

Saa godt vi formaaede, maatte vi hjelpe hende til at staae op, hvilket vi da Alle gjorde, da det fyrstelige Brudepar passerede os forbi. Cathrine greb Agenten, der sad foran, om Skulderen med den ene Haand, og omklamrede min Hals med den venstre Arm, saa jeg nær var styrtet ud af Vognen, og i denne Stilling gjorde hun et Forsøg paa at neie og sagde saa tydeligt, hun formaaede: „Gratulerer, gratulerer!" hvilken velmeente Lykønskning jeg dog meget betvivler blev hørt, paa Grund af Drengenes støiende Jubel. Men saasnart vi forkyndte hende, at hendes elskede Kong Frederik og Dronning Marie nærmede sig, samlede hun hele sin Styrke. Ved sine tidligere, urolige Bevægelser havde hun stødt Kaskjetten af mit Hoved; hun greb mig nu med utrolig Styrke i mit Haar, og stod forøvrigt heelt opreist uden Støtte, og stirrede Kongen lige i Øinene, da han kjørte os tæt forbi.

„Gud velsigne Dig, Frederik!" lød nu den Gamles Hilsen saa bestemt og tydeligt, at jeg er fuldstændigt overbeviist om, at disse kjærlige Ord naaede Kongens Øren. Han vendte pludselig sit Blik mod Moer Berge, tilkastede hende en venlig Gjenhilsen med Haanden, og jeg troede at høre hans bekjendte „Ho, ho!" hvormed han pleiede at give tilkjende, at Noget ret havde tiltalt ham. Cathrine svingede med sit Tørklæde saalænge, til hun ganske udmattet sank om i Sædet. Vi vare Alle aldeles opfyldte af denne lykkelige Begivenhed, der paa en saa eclatant Maade havde overgaaet vore dristigste Forhaabninger. En Regn af Spørgsmaal strømmede nu ind over hende. „Er I nu glad? — Saae I rigtig Kongen? — Saae I, han vinkede til Jer?"

„Ja, ja," — stønnede hun — „aa, jeg er saa glad — — men nu vil jeg hjem — —."

Vi skyndte os da ogsaa det Bedste, Claus formaaede at trække os, gjennem de tætte Klynger over Slotspladsen hjemad, idet vi dog tillode os at gjøre den lille Omvei gjennem Amaliegade og Nyboder. Moer Berge blev af Rasmus og Kattuntrykkerens Jens baaret heelt op paa Kvisten, hvor en kvindelig Haand hjalp hende iseng. Vistnok følte hun sig meget udmattet efter den uvante Motion og den stærke Sindsbevægelse, men et lyksaligt Smil oplivede dog hendes Træk, da vi bøde hende Godnat og modtoge hendes hjertelige Taksigelser for denne Aften, der vistnok var den skjønneste i hendes Alderdom.

Et Par Dage efter denne store Festaften læste man i „Danske Statstidende" hele otte Spalter fulde af Navne paa de Lykkelige, der vare benaadede med Ordens- og Hæderstegn, ligefra Elefantriddere til Dannebrogsmænd. Hvis man kan antage, at det fornemmelig var de forskjellige Grader af Troskab og Hengivenhed mod Kongehuset, der belønnedes ved denne Leilighed, og hvis det da overhovedet havde været Bedtægt, at Kvinder kunde blive deelagtiggjorte i slige Hædersbeviisninger, burde man sikkerlig, istedetfor Hs. Durchl. Fridrick Emil August, Prinds til Slesvig-Holsten-Augustenborg, have læst:

Enkemadame Cathrine Elisabeth Berge,
som udnævnt til Ridder af Elefanten.

(Sluttes.)

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

Illustreret Tidende.

Nr. 209. Udkommer hver Søndag. Kjøbenhavn den 27. September 1863. 2 Rdlr. Qvartalet. 4de Bind.

Indhold.

Franz Joseph, Keiser af Østerrig. — Carstens Skriftemaal, IX, af Ivar (Sluttet). — Rokkestenen ved Frederiksborg. — Fund af Menneskelevninger i Pompeji. — Baggesens Eeg ved Christiansæde. — Kong Georgios, Digt af Pauline Worm. — Ugens Politik. — Meddelelser af blandet Indhold.

Franz Joseph, Keiser af Østerrig.

Iblandt de europæiske Fyrstefamilier er der ikke mange, hvis Navn er saa bekjendt i Historien og som med saamegen Stolthed see tilbage paa en lang Række Ahner, som den habsburgske Slægt, der beklæder den østerrigske Throne. Mindet om de tydske Keisere med deres pompeuse Omgivelser i middelalderlig Stil henrykker endnu den Dag idag vore romantiske Naboer mod Syd, som altid have havt særdeles Forkjærlighed for de længere bortliggende Perioder af Historien, i hvilke enkelte effectfulde Træk og navnkundige Begivenheder ere blevne staaende i usvækket Glands, medens den samtidige Nød og politiske Usselhed, der ikke senere i nogen væsentlig Grad har forbedret sig, falder mindre i Øinene. Skjøndt den store Napoleon opløste det tydske Rige og afskaffede Keiserværdigheden, saa overførtes dog denne, og dermed tillige Traditionen, til det østerrigske Regenthuus, og Tydskerne have bestandigt havt en Følelse af, at det var i Wien de skulde søge deres fælles Overhoved, naar Tydsklands saalænge forjættede Eenhed bliver noget Mere, end Omkvædet paa politiske Taler og Viser. Endnu i de sidste Dage har en politisk Begivenhed ledet Tanken hen paa den eiendommelige Ærbødighed, hvormed Tydskerne betragte Fyrsterne af den habsburgske Familie, og vi meddele derfor idag nogle Notitser om det nulevende Overhoved for denne Slægt.

Franz Joseph Carl er en Søn af Erkehertug Franz Carl Joseph og en baiersk Prindsesse Sophie; han er en Sønnesøn af Keiser Franz II, og kom til Verden fem Aar før dennes Død, d. 18. August 1830. Da den nærmest Successionsberettigede efter Keiser Franz, den nuregjerende Keisers Onkel, Ferdinand, var barnløs, havde den unge Prinds allerede dengang en ikke fjern Udsigt til at bestige den habsburgske Throne, og med denne Udsigt for Øie blev der derfor givet ham en ualmindelig omhyggelig Opdragelse. Grev Bombelles blev udnævnt til Hovmester for den unge Prinds, men i Almindelighed tilskriver man hans Moder, den begavede men herskesyge Erkehertuginde Sophie, den største Indflydelse paa den Retning, i hvilken hans Opdragelse blev ledet. Den var ikke, hvad man i Almindelighed forstaaer ved Begrebet tidssvarende. Franz Joseph fik naturligviis den omhyggeligste Underviisning i de exacte Videnskaber, i Sprog og den skjønne Literatur, men Historien og Statsvidenskaberne læste han paa sin Viis, og hans almindelige Udvikling blev af hans strengt katholske Moder ledet ind i et Spor, der senere har baaret en uheldig Frugt i det berygtede Concordat, som Østerrig under den nulevende Keisers Regjering har sluttet med Paven.

Franz Joseph Carl, Keiser af Østerrig.

Østerrigs præsumtive Thronarving blev allerede i en meget ung Alder kaldet til en politisk Virksomhed. Da Aaret 1848 og Revolutionen brød frem, grebes ogsaa den østerrigske Keiserstat af den almindelige Bevægelse, men intetsteds truede denne med at blive saa fordærvelig for Statseenheden, som her, hvor mindst et Dusin Nationaliteter, som længe skinsygt havde bevogtet hverandre, hver for sig forlangte en Selvstændighed, der ikke lod sig forene under eet Scepter. I den almindelige Forvirring, som fulgte paa Opstanden i Prag, Ungarernes foruroligende Fremskridt og det revolutionaire Parties Seir i Wien, begav Franz Joseph sig fra Bøhmen, hvor man havde givet ham Statholderposten, til den østerrigske Armee i Italien, det eneste Sted — siger de østerrigske Skribenter fra hin Tid — hvor Østerrig dengang var at finde. Under den gamle Radetzky fægtede den tilkommende Keiser i flere Træfninger, i hvilke han skal have lagt personligt Mod for Dagen, men forlod i Efteraaret 1848 Armeen, for at overtage det ansvarsfulde Hverv, som de østerrigske Statsmænd, navnlig Fyrst Schwarzenberg, havde tiltænkt den attenaarige Prinds. Dette Hverv gik ikke ud paa mindre, end at overtage Regjeringen over en Stat, hvis Hovedstad nylig var indtaget med stormende Haand, og hvis Provindser enten befandt sig i fuld Opstand, som Ungarn og Italien, eller nylig vare pacificerede, som Bøhmen og Galicien. Der kan naturligviis ikke være Tale om, at den unge Keiser personligt har løst den vanskelige Opgave, af disse Brudstykker igjen at skabe en Statseenhed, saaledes som det østerrigske Monarchi fremtraadte fra 1850 indtil 1860. Det var ikke i Haab herom, at de øster-

rigske Statsmænd fik Keiser Ferdinand og hans Broder, Franz Josephs Fader, til at renoncere paa Thronen, men man saae, at der maatte gjøres Tiden og Omstændighederne nogle Indrømmelser, og valgte da, at stille sig af med de to gamle Fyrster, for ligesom symbolsk at betegne, at en ny Æra skulde gaae op for Østerrig under en ung Mands Auspicier, som i ingen Henseende var bunden ved sin Fortid. Det Hele bestod altsaa i, at man fandt det rigtigst i Dieblikket at foretage en Systemforandring, derfor tog man et gammelt Skildt ind og hængte et nyt ud. Den 1ste December 1848 erklæredes Franz Joseph for myndig, og Dagen efter gjorde hans Onkel og Fader Afkald paa Thronen. I en Alder af 18 Aar var Prindsen altsaa Keiser af Østerrig.

Lad os nu et Dieblik antage, at den unge Keiser af eget Initiativ greb ind i Rækken af de Regjeringsforanstaltninger, ved hvilke Østerrig skulde skabes paany, og lad os da see, hvor omfattende og paa samme Tid hvor detailleret det Blik maatte være, som i det herskende Chaos var istand til at finde og systematisere de Momenter, hvorpaa den nye Statsordning skulde bygges. Først og fremmest gjaldt det om at tilveiebringe den reent ydre Ro, og for at opnaae dette maatte den dobbelte Kamp mod Italien og Ungarn føres med Anspændelse af enhver Nerve. Det lykkedes ogsaa begge Steder at kue Revolutionen, men kun i Italien kan man med Rette sige, at Østerrigerne selv udførte dette Hverv; de tappre Ungarere forsvarede sig med Held paa deres store Sletter, og først da den unge Keiser, som personligt havde været tilstede ved Armeen, bekvemmede sig til det for Herskeren over en Stormagt ydmygende Skridt, at bede Keiser Nicolaus om Hjelp, afgjordes Revolutionens Skjebne ogsaa i Ungarn. Den 21de Mai 1849 fandt Sammenkomsten Sted i Warschau imellem de to østeuropæiske Keisere, og i Eftersommeren samme Aar strakte Ungarerne Vaaben for et russisk Hjelpecorps ved Villagos.

Den ydre Ro herskede saaledes overalt, og i Ungarn herskede endogsaa Dødens Stilhed. Det bør ikke glemmes, naar en letsindig og overfladisk Døgnpresse nu overøser Østerrigs unge Keiser med Lovtaler over den Plan til at reformere den tydske Forbundsdag, som skal være undfangen i hans Hoved, at den samme Fyrste for fjorten Aar siden tillod Bøddelknægten Haynau at skalte og valte efter Behag i det ulykkelige Ungarn. Her havde været en Leilighed for den unge Keiser til at gjøre sin Personlighed gjeldende igjennem Fyrstens skjønneste Prærogativ Benaadningsretten, men om dens Anvendelse tier Historien, og med god Grund. Hvad den Systemforandring angaaer, som man paa meer eller mindre tvetydige Maader havde stillet i Udsigt, da det gjaldt om at samle det loyale Parti af Nationen til Kampen imod Ungarn, saa gik det ogsaa hermed til paa en egen Maade. Det skal indrømmes, at Vanskelighederne vare mange og store, idet det kom an paa at beholde Saameget af Tidens liberale Institutioner, som der lod sig forene med Regjeringens usvækkede Haandhævelse af Magten, men at løse denne Opgave, ved uden videre at slaae en Streg over alt det Væsentlige i det constitutionelle Statsliv, røbede ikke nogen god Villie og heller ikke stor Fremsynethed hos Regjeringens Ledere. Allerede under Stadions og Bachs Ministerier spores tydeligt Tilbagegangen til Centralisationen og Reactionen, men først under den energiske Schwarzenberg, en ægte Discipel af Metternich, udvikledes Systemet i dets Heelhed.

Paa et andet Sted, i en Biographi af Grev Rechberg, den nuværende Conseilspræsident, ere de Misligheder fremhævede, som dette System medfører for Østerrig, saavelsom hvad der kan siges til Forsvar for, at det anvendes netop der. Det skal derfor ikke gjentages, saameget mindre som det neppe i nogen høi Grad vedrører Keiseren personligt. Dennes Charakteer har udviklet sig saaledes, som man kunde vente, med nogen Hang til Obscurantisme og Stivsindethed, men iøvrigt mildt, maadeholdent og vindende. Dem, som endnu interessere sig for Hoflivets ydre, prunkende Sider, kunne vi fortælle, at Franz Joseph næsten eenstemmigt roses for sit noble, elegante og bøg værdige Væsen. Faa skulle, saaledes som han, forstaae at repræsentere, og det kommer ham herved til fortrinlig Hjelp, at han med stor Færdighed taler de (efter Sigende) nogleogtyve forskjellige Dialecter, som findes indenfor hans Monarchies Grændser. Der har været talt Meget om forskjellige personlige Indflydelser, som, jævnsides med Ministrenes, have gjort sig gjeldende hos den unge Keiser, og med Rette har man i saa Henseende nævnet Keiserens Moder og hans Yndling og Fløiadjutant, Grev Grünne. Erkehertuginde Sophie siges at have fornemmelig Concordatets Afslutning med Rom, og Grev Grünne, ligesom tidligere Grev O'Donell, skulle ofte til Skade for Staten have grebet ind i de militaire Forhold.

Som Tilfældet er med de fleste Fyrster har Keiserens Opdragelse været nærmest militair, og denne taabelige Overlevering fra Fortiden har ogsaa i Østerrig udøvet sin skadelige Indflydelse. Armeen har bestandigt været Gjenstand for den yderste Omsorg, og for at kunne holde Armeebudgettet paa den sædvanlige Høide, greb man under den trykkende Finantsnød til de mest fortvivlede Midler. Da Hæren saa endelig skulde gjøre Noget for Pengene og forsvare dens Keisers Usurpationer i Italien, tabte den ethvert Slag imod de Franske, endskjøndt, eller maaskee netop fordi, Keiseren selv havde lagt Felttogsplanen og commanderede ved Solferino. Anden Gang, og under ligesaa triste Omstændigheder som i Warschau 1849, samledes Franz Joseph ti Aar senere med een af sine keiserlige Colleger, og skjøndt Tydskerne vide god Besked om den overlegne, habsburgske Tone, den unge Keiser skal have antaget ligeoverfor „Parvenuen" Napoleon i Villafranca, saa er det vist, at den ikke nyttede ham Noget, og at han tvertimod for bestandigt maatte give Afkald paa en rig Provinds og paa en Indflydelse, som i de sidste tredive Aar havde gjort Østerrig til Italiens virkelige Herre.

Den italienske Krig efterlod Østerrig moralsk knækket og i den frygteligste Finantsforvirring. De storartede Underslæb i Armeen, i hvilke høitstaaende Personer vare indviklede, samt Finantsminister v. Brucks Selvmord, som foregik under saa mistænkelige Omstændigheder, kastede et sørgeligt Lys over de østerrigske Tilstande og gjorde det nødvendigt ved passende Indrømmelser at tilbagevinde Noget af den tabte Crediti Europa. Fra dette Hensyn skrev sig udentvivl Forfatningscomedien i 1860—61, forskjellige Reductioner i Armeen osv., og fra det samme Synspunkt bør man vistnok opfatte Østerrigs Stilling til det polske Spørgsmaal og endelig det nyeste Skuespil i Frankfurt. De sidste Aar kunne neppe opvise mange politiske Begivenheder, der have sat den tydske Phantasi og de tydske Penne i en saa livlig Bevægelse, som Keiseren af Østerrigs Forslag til en Forbundsreform, der i sit Grundvæsen hvilede paa Ideen om Tydsklands nationale Eenhed. Selve Planen har vel endnu ikke modtaget den sidste Bearbeidelse, og den hele Begivenhed ligger for nær, til at man kan have nogen begrundet Mening om dens virkelige Formaal og Betydning, men Saameget er dog traadt klart frem, at dette Skridt fra den østerrigske Regjerings Side er i god Harmoni med den gamle Politik, som gaaer ud paa at seile Preussen agterud og hævde Hegemoniet i Forbundet. Hvorlidt denne skinsyge Rivalisering imellem de to tydske Stormagter passer til den megen officielle Tale om en nærmere Sammenslutning af Forbundsstaterne, om en fælles Politik, Eenhed og god Forstaaelse, behøver ikke nogen nærmere Paaviisning.

Franz Joseph formælede sig den 24de April 1854 med en Datter af Hertug Maximilian af Baiern, Elisabeth Amalie Eugenie, som er født den 24de December 1831. Dette Ægteskab, der efter Sigende var et Inclinationsparti, skal være meget lykkeligt, og Keiserinden, som længe har været svagelig, har skjenket sin Mand tre Børn, hvoraf det ældste og dog senere er død. Det yngste Barn er Kronprindsen: Rudolf Franz Carl Joseph, født den 21de August 1858.

C.

Carstens Skriftemaal.

(Af Ivar.)

(Slutning.)

IX.

Jeg har tidligere priist den Lykke, at Mennesket ikke kjender sin Skjebne og kun sjeldent generes af onde Anelser. Dog hænder det undertiden. Den skjebnesvangre Dag, Onsdagen d. 5te Novbr., oprandt. I en meget mørk Sindsstemning reiste jeg mig fra mit Leie; der var noget Ubevidst, som pinte mig, og jeg drog lange Suk. Omstændighederne vare mig heller ikke gunstige. Jeg havde den foregaaende Aften været saa stærkt optagen, at det ikke var lykkedes mig at gjøre mig nøiere bekjendt med det Pensum af Historie og tydsk Grammatik, som jeg samme Dag skulde gjøre Rede for. Min venstre Støvle trykkede, Vinterfrakken var for snever, og en ubehagelig, kold Nuskregn hjalp ikke til at lette mit Humeur, da jeg gik til Skolen. Jeg maa heller ikke sige, at jeg der fandt nogen særdeles Opmuntring. Om Middagen stod jeg som sædvanligt paa Hjørnet af Regnegade og ventede paa Gine, der i den senere Tid ikke pleiede at gjøre Følgeskab med mine Søstre. Blommerne vare forlængst forbi, som i Eftersommeren havde ydet Gine den Forfriskning, hun saa gjerne vilde nyde, naar hun gik fra Skolen. Hun havde efter den Tid kastet sig over Gulerødder, hvilket jeg den Dag fik en saa sørgelig Anledning til at erfare. Jeg saae hende omsider træde ud af en Grønkones Port, for atter i et Nu at forsvinde i en Gadedør. Gine var ikke alene. Hun blev ilsomt efterfat af en ung Herre, det vil sige en Dreng paa en 12—13 Aar, der ligeledes forsvandt. Jeg skal ikke dvæle længe ved dette Optrin; det var for uhyggeligt til nærmere at udmales. Det forekom mig, at Drengen havde ualmindelig mange Knapper i sin Trøie, og en pinlig Frygt fremskyndede mine Fjed henimod Gadedøren. Høiere oppe paa Trappen opdagede jeg Gine, der ikke havde mindste Anelse om min Nærværelse. Hun havde Fødderne inde i Rækværket og vendte Ansigtet om mod Drengen, der stod et Par Trin høiere. Det var Peter Petersen. I Haanden holdt hun en uhyre lang Gulerod, som hun først bed af i tre Afsatser og derpaa med et kjærligt Smil stak ind i Munden paa den infame Peter .... Næsten bevidstløs tumlede jeg ned ad Trappen, og ilede hjem med et Oprør i mit Sind, som min Pen forgjeves vilde forsøge at udmale. Og det var denne Dags Aften, at Afdandsningsballet skulde holdes! Jeg svarede forvirret paa, hvad man spurgte mig om, og slængte mig snart paa een Stol, snart paa en anden. Dog følte jeg mig for stolt til at ville bukke under, og forsøgte at væbne mig med vild Trods. Om Eftermiddagen hengav jeg mig til en saa forceret Lystighed, at jeg anrettede flere Ulykker. Saaledes huggede jeg een af de store Ruder ind i Agentens Spisestue.

„Hvordan er det, Du bærer Dig ad, din uvorne Unge?" sagde min Tante, der som sædvanligt stod og „stivede", og lukkede Vinduet op, da Ruden klirrede. Jeg svarede hende med en vild Latter, og trak en frisk Bold op af Lommen. Jeg vilde jo vistnok helst have fjernet mig, for saa længe som muligt at undgaae Ubehageligheder, men det anstod mig ikke i min nærværende Sindsstemning at stikke Halen imellem Benene, hvorfor jeg først gjorde nogle Kast med Bolden, der var en ganske ualmindelig Springer. Den faldt tilsidst ned, uden at jeg greb den, gjorde først en Mængde Hop, indtil den endelig forsvandt igjennem den aabne Luge til den dybe Kjelder, der var leiet af Høker Clausen, Gines Fader. — Det var min onde Dag. Det vilde have været mig et altfor føleligt Tab at miste Bolden, der var et af mine bedste Stykker, hvorfor dette Uheld i Dieblikket bragte mig lidt til mig selv. Lugen var forsynet med tykke Jernstænger og saaledes rimeligviis umulig at snoe sig igjennem, selv for mit spinkle Legeme. Med tungsindig Mine stirrede jeg længe ned i den mørke Afgrund; Aftenen begyndte at falde paa. Uundgaaelige Samfundspligter kaldte mig imidlertid op i Familien, der snart kunde vente de Fremmede. Jeg maatte jo ogsaa soignere mit Toilette til den forestaaende Dands. Dands .... Jeg dandse? he! det forekom mig latterligt.

„Gud! hvor Du seer trist ud," sagde min Søster Anna; „kom og faa lidt Pommade i bit Haar." Jeg rakte hende mit Hoved til fri Behandling med et Udtryk af Livslede, som om det var mig aldeles ligegyldigt, hvad der blev af det. Dog følte jeg Trang til den friske Luft og stod snart igjen i Gaarden, med Blikket fæstet paa Lugen til Kjelderen, hvis mørke Nat jeg forgjeves søgte at gjennemtrænge. Jeg kunde til Nød finde mig i at miste Bolden, men at den muligt kunde findes og komme i den Clausenske Families Besiddelse og derfra i en forhadt Medbeilers Værge — denne Tanke kunde gjøre mig rasende. Jeg maalte instinctmæssigt Afstanden imellem Jernstængerne; den kunde holde en 5—6 Tommer. Det var nu saa mørkt, at man ikke kunde iagttage mig. Mit første Forsøg paa at smutte igjennem voldte mig en sand Tortur, da jeg, uden at beregne mit Legemes Brede, krøb igjennem paa Siden og derved kom til at sidde længe i Klemme. Ved en voldsom Anstrengelse opnaaede jeg at faae mig vendt med Brystet opad — jeg stød nu rask fremover og dumpede ned i den dybe, fugtige Kjelder, efter at dog Jernstangen et Dieblik havde forsøgt at formene min Næse Gjennemgangen, hvorved den paa en høist ubehagelig Maade blev skrabet opad. Jeg vidste, Kjelderen var ikke meget stor, hvorfor jeg ikke tvivlede om, at jeg maatte kunne finde Bolden, og følte mig omhyggeligt for med Fødderne, indtil jeg rendte Panden mod en fremstaaende Gjenstand — hvad var det? Ved nærmere Undersøgelse fandtes det at være Hanen paa et Anker, der var placeret paa en høi Trefod. Hvad kunde der være i det Anker? Ja, det maatte jo snart kunne erfares. Jeg satte Munden under Hanen og dreiede om — en sand Nektar gjennemstrømmede min Hals, der var bleven tør af Spændingen; mit Bryst hævede sig, og en saliggjørende Varme gød sig balsamisk gjennem mine Aarer — det var Mjød! min Yndlingsdrik, denne herlige Drik, hvori vore Forfædre bruknede deres Sorger, og som havde opildnet dem til saamangen Stordaad. Jeg drak længe, kun med et kort Ophold for at drage Aande. Da Nydelsens Culminationspunkt var forbi, og jeg slap Hanen, følte jeg en besynderlig Tilbøielighed til at gaae baglænds, og gjorde det saalænge, til jeg tumlede om paa en Bunke knubbrede Gjenstande, som jeg senere erfarede var et Oplag af Knaposte. Jeg laa med Næsen ideiret og min Tilstand var ikke længer saa ideelt, som i Begyndelsen. Der indfandt sig snart mørke Drømmerier, hvori jeg forekom mig at være „en, deilig, ung Ridder", der paa en skjendig Maade var tagen til Fange og nu laa og smægtede i en Ormegrav. Oven over, i Borgens prægtfulde Haller, var Sang og Strengeleg. Dandsen gik paa det tavlede Gulv, som gjenlød af Riddernes besporede Hæle. Min Elskede føres hen i Dandsens Hvirvel, og hun smiler huldsaligt til en ny Beiler, medens jeg, der elskede hende saa ømt, og vovede Livet, for at føre hende ud af Borgen, maa hentæres i dette rædsomme Ode. Jeg hørte en Kilde plaske i min Nærhed; der var ofte Tilfældet paa slige Steder, hvorved den vansmægtende Fange kunde faae et Dieblikś Vederkvægelse.... Det var nu ikke Vand, jeg hørte: det var Mjøden, der rendte ud af Høkerens Anker. Jeg havde forsømt at dreie Hanen om. Den rislende Lyd hørte omsider op, og saa.... drip, drip, drip, monotont og langsomt, indtil Livet standsede i Ankeret og foreløbigt ogsaa i mig, der snart efter slumrede blideligt ind paa Knapostene.

Et haardt Stød til min Fod kaldte mig atter tillive. Jeg antog, det maatte være den haardhjertede Fangevogter,

der stod og stirrede paa mig med en Lygte i Haanden. Ved nærmere Eftersyn fandtes det dog at være Jørgen, Clausens Karl, ham der tillige gik Byærinder og børstede for os. Han skulde hente Noget i Kjelderen og blev ikke lidt overrasket ved at finde mig i denne Situation. Han lod sig nøie med den vistnok temmelig forvirrede Fremstilling, jeg gav ham om Anledningen til min Tilstedeværelse. Jeg fik Bolden og forføiede mig med usikkre Skridt og kulderystende Lemmer ud af Kjelderen og op i vor Bolig.

Hvad senere paafulgte, staaer for mig som en Drøm; kun mindes jeg, at min Moder var den Første, der tiltalte mig, da jeg med stive Øine vandrede igjennem de forreste Værelser. Hun havde naturligviis været meget bekymret over min ubegribelige Udeblivelse, hvorover jeg leverede hende et Slags Forklaring, som hun i sin kjærlige Omhu for mig ikke gav sig Tid til nærmere at undersøge. Jeg klagede over et betydeligt Ildebefindende, hvilket mit hele forvirrede Ydre vistnok gav Sandhedens Præg. Saa kom Søster Anna og meddeelte mig til min ikke ringe Forbauselse, at Klokken var henved 10, at Hr. Mortensen havde savnet mig, og at Gine havde antaget en anden Cavalleer. En anden Cavalleer? det gøs i mig. Jeg tog mig sammen, det Bedste, jeg kunde, medens min Søster pyntede paa mig og søgte at bringe de vildt flagrende Lokker i Orden. Med saa faste Skridt som muligt traadte jeg nu ind i Salen. De mange Lys og den stærke Varme hjalp ingenlunde til at forbedre min Tilstand. Alle Gjenstande begyndte at bevæge sig i Kreds; Lysene, det store Stueuhr, Speilene, hele Selskabet, ja, selv Bedstemoder paa sit ophøiede Stade, svævede rundt med en stedse stigende Hurtighed. Kun jeg stod stiv og ubevægelig, som det Centrum, hvorom det Hele dreiede sig. Det faldt mig besværligt at kjende nogen Enkelt, hvorfor det varede længe, inden jeg opdagede Gine. Endelig saae jeg hende og ved hendes Side — Peter, den nedrige Peter! De smidskede til hinanden og skjevede hen til mig. Nu gjaldt det om at finde Radien til det Punkt i Cirkelen, hvor de stode, hvilket var yderst vanskeligt, paa Grund af den enorme Svingning. Jeg opbød min hele Energi, stormede løs, og slog ned midt imellem dem. Netop som jeg med Heftighed greb Gine i Armen, gav Hr. Mortensen Signal til at begynde femte Tour af Françaisen. Gine stødte mig ublidt tilbage og sagde:

„Fy, hvor Du lugter af Knapost!"

Og det var Gine, Høkerens Datter, hun, som var opfostret imellem Flæskesider og stinkende Oste, der skulde forstøde mig paa en saa forsmædelig Maade. Peter Petersen opslog en Skoggerlatter, og jeg vaklede hen til en Stol, hvor man fortalte mig, at jeg længe havde siddet ubevægelig, indtil man fandt det hensigtsmæssigt, at jeg, paa Grund af den stærke Hovedpine, gik iseng. Violinen klingede, Gine svingede rundt med Peter Petersen, og jeg — gik iseng. Saaledes endte „Afdandsningsballet". —

Den ene Ulykke stormede ind paa mig efter den anden, og der var en saa forunderlig Overeensstemmelse og Plan i disse Ulykker, beregnede paa at holde det blødende Saar aabent, at jeg ikke tvivlede om — hvad der unegteligt smigrede min Forfængelighed — at jeg var Gjenstand for en dæmonisk Forfølgelse. Hvem har ikke lagt Mærke til, hvilken mystisk Rolle Tallet 3 spiller i alle Ulykkestilfælde og onde Tilskikkelser? Naar i min Barndom Vægteren peb og gjorde Brandallarm en Mandag Aften, tvivlede Ingen om, at det Samme vilde blive Tilfældet om Tirsdagen og Onsdagen, hvis ikke Tretallet var naaet forinden. Var det Regnveir den Dag, vi skulde foretage vor aarlige Skovtour, og den af den Aarsag blev udsat, maatte vi endnu to Gange forgjeves beramme en Dag, før Solen vilde skinne over vor Sommerglæde, hvilket for mig kun havde den tvivlsomme Fordeel, at jeg fire Gange blev fri for Skolen. Hvor mærkeligt stadfæstede sig ikke dette Mysterium ved denne Leilighed! Først skulde jeg træffe Gine — o, jammerlige Kvinde! — i en Rendezvous med den forhadte Peter, da hun saa at sige med Guleroden gjennemborede mit Hjerte, og anden Gang, da Skjebnen kastede Tærninger om min Lykke og lod Bolden rulle ned i Clausens Kjelder, hvor den senere paa en saa djævelsk Maade gav Anledning til den rullende Tilstand, der tilføiede mig en saa forsmædelig Krænkelse, og nu — ja, hør nu, hvorledes jeg tredie Gang blev hjemsøgt.

Det var en stormende Novemberdag, mørk og truende, som mit oprørte Sind. Haglene hvirvlede hen ad Gaden og afløstes af en kold Regn, der, snart forvandlet til Islag, lagde sig paa Fortoget og gjorde Passagen meget usikker. Man havde ondt for at holde Klæderne om sig, og mangen Hat gik tilveirs for de heftige Vindstød. Men jeg lod Stormen tude og tumle med min Person, som den bedst vilde, indtil Touren ogsaa kom til min Kaskjet. Jeg satte efter den i vildt Løb, og da det lange Haar pidskede mig i Ansigtet, var jeg ude af Stand til at beregne, hvad jeg muligt kunde støde paa i Farten. Jeg kom saaledes til at løbe med Hovedet mod en blød Gjenstand, der gav efter med en forunderlig Elasticitet. Ved at see for mig, opdagede jeg en Masse Klæder eller Tøi, der laa foran mig paa Fortoget, og hvoraf der stak frem et Par umaadelig tykke Been, med tilhørende Underpermissioner. Fødderne vare endnu himmelvendte, men sank i Øieblikket udmattede ned, og bagved disse Been og denne flagrende Masse Klæder kom et kvindeligt Hoved tilsyne, rødt og udspændt. Det var Høkermadam Clausen, Gines Moder, imod hvis omfangsrige Mave mit Hoved havde tørnet i dette uheldsvangre Øieblik! Jeg tvivler ikke om, at jeg vilde have bidraget det Ringe, jeg formaaede, for at bringe denne Kolos igjen paa Benene, men det blev der ikke givet mig Leilighed til. En Mand foer i Raseri ind paa mig, og tildeelte mig to saa vældige Ørefigen, at der opstod en forfærdelig Larm inde i mit Hoved, der aldeles overdøvede ikke alene Stormens Brølen, men ogsaa Mandens, hvorved jeg da havde den Fordeel, at blive forskaanet for at høre den Strøm af Eder og Skjeldsord, der regnede ned over mig. Synet havde dog dette Overfald ikke berøvet mig — det var Høker Clausen. Han var saa forbittret over Konens Uheld, at han tildeelte mit uskyldige Hoved denne Revselse, førend han var betænkt paa at bjerge den Masse „Fedevarer", hvis naturlige Beskytter han var, men som endnu laa hjelpeløs paa Fortoget og gjorde aldeles mislykkede Forsøg paa at reise sig. Det var et Held for mig, at jeg maatte see at faae fat paa min Kaskjet, hvorved jeg undgik Fristelsen til at indlade mig i en frugtesløs Kamp med Høkeren, og slap bort fra den Pøbelsværm, der allerede havde samlet sig.

Torteret, slaaet, udskjeldt af denne Usling! Og det var Gines Fader, Faderen til hende, jeg havde elsket, hende, den Troløse, hvis Navn saa ofte havde gjenlydt, naar jeg kaldte paa min bedste Tumling, hende, som jeg med stor Anstrengelse havde faaet optaget i vor Familie, hende, som ... nei! det var ikke til at udholde. Jeg svor ham en frygtelig Hevn, helst blodig. Jeg tænkte ikke paa Andet. O, I unge Mennesker, som læse disse oprigtige og sandfærdige Optegnelser om et forvildet Ungdomssind, vogter Eder for de opbrusende Lidenskaber, og vogter Eder fremfor Alt for Hevnsygens fortærende Kvaler. Jeg undte mig ingen Ro, hverken Dag eller Nat, for at udkaste de mest ødelæggende Planer til Høkerens Undergang. Hvor gottede det mig nu, at Mjøden var rendt ud af hans Anker hin skjebnesvangre Aften! Jeg hentede saamegen Tilfredsstillelse af denne Begivenhed, at min Phantasi i lang Tid beskæftigede sig med lignende Attentater, som den grundigste Maade, hvorpaa jeg kunde fremskynde min Fjendes Undergang. Hvor herligt forekom det mig ikke, om hele hans Rigdom havde været samlet som et kosteligt Fluidum paa en stor Tønde, for at jeg kunde bore et Hul i dens Bund og saaledes tappe ham ud til sidste Draabe. Thi tappes skulde han! Bestandigt hviskede Hevnens Dæmon i mit Øre: Tap ham! tap ham! Dette Billede havde vistnok en poetisk Berettigelse, men kunde vanskeligt faae nogen practisk Anvendelighed. Han havde jo desuden sine Rigdomme i Kjelderen, og var saaledes saagodtsom umulig at underminere. Men Noget maatte der gjøres, og min Tanke faldt meget naturligt paa den Kjelder, han havde leiet ovre i vor Gaard, hvor han havde flere Eiendele, der først maatte confiskeres. — Knapostene! ja — det var altid en Begyndelse. Naar Mørket faldt paa, og skjulte mine røveriske Anslag, snoede jeg mig som en Aal gjennem den snevre Aabning. Masser af Knaposte bleve slængte ud i Gaarden og derpaa transporterede til et ledigt Rum i Dueslaget. Dagen efter bleve de som en Art Sold uddeelte imellem Søren og Hans, der slugte disse fede Artikler med stor Begjerlighed, og paa hvem den pludselige Diætforandring, fra Kaalrabi til Knapost, gjorde en paafaldende Virkning. Deres fremstaaende Maver faldt kjendeligt i Løbet af otte Dage. Saa graadig især Hans var i Begyndelsen, kunde han dog ikke tilfredsstille den despotiske Iver, hvormed jeg fordrede disse fede Smaaoste fortæret, og til min store Sorg varede det ikke længe, før han gjorde samme Ansigt til Knapostene, som til Kaalrabi. Vistnok var der alt fortæret et betydeligt Kvantum, ligesom ogsaa Drengene havde forsynet Hjemmet med et Forraad for Vinteren; men det var mig ikke nok, der maatte Mere til.

Jeg havde længe pønset paa at komme Høkeren personligt tillivs, men desværre var Partiet for ulige, til at jeg vovede at fremstille mig til en Kamp med aabent Visir. Jeg fik omsider en Idee, der tiltalte mig, og som jeg ogsaa øieblikkeligt satte i Værk. Jeg udspeidede, til hvilke Tider Høkeren gik ud og kom hjem. Store Beholdninger af Knaposte bleve transporterede op paa vort Tørveloft, der vendte ud til Gaden og hvorfra man gjennem den store Loftsluge kunde beherske det nærmeste Terrain. I dette Foretagende var kun Hans min Deeltager; Søren havde undslaaet sig. Om Morgenen, naar Høkeren gik paa Torvet, følte han min Hevn! Den var saameget mere raffineret, som det var hans egen Munition, han blev et Offer for. Jeg smigrede mig med, skjøndt maaskee ikke ganske berettiget, at det var en Gjentagelse af Kampen mellem David og Goliath. Knapostene regnede ned over hans syndige Hoved fra mit sikkre Baghold, og hver Gang, han blev truffen, og han forgjeves anstrengte sig for at opdage sine skjulte Forfølgere, hvor jublede vi da ikke! Engang havde vi det Uheld, at hugge en Rude ind hos den fattige Legetøiskræmmer, der boede ligeoverfor. Paa en meget hemmelighedsfuld Maade søgte jeg at holde ham skadesløs for dette Tab ved en Dotation af 50 Knaposte, med Expectance paa en Holstenskost, naar Touren kom til denne Art, hvoraf jeg havde opdaget en Stabel i et andet Hjørne af Kjelderen. Jeg beklagede, at vore Arme vare for svage til at føre denne Caliber af Skyts, saameget mere, som det nu var paa Heldingen med Knapostene.

Men jeg fik snart Andet at tænke paa. Moer Berge blev pludseligt meget syg, og det dæmpede mit Raseri. Min rare, gamle Moer Berge! Hende, som udenfor Hjemmet dog havde været min bedste Interesse, siden den skjændige Høker sendte hende ud af sit Huus og overlod hende til hendes Skjebne paa det usle Tagkammer. Al den Tid, jeg havde tilovers, tilbragte jeg nu hos hende. Min Forbittrelse havde sat sig noget, og Overbeviisningen om det Ulovlige, det Røveriske i min Krigsførelse med Høkeren begyndte at staae klart for mig og ængstede mig, uagtet jeg kunde sige med stolt Selvfølelse, at jeg ikke havde Idee om, hvorledes hans Knaposte smagte. Vistnok havde han vel ikke opdaget, hvilken Caliber jeg under Bombardementet havde betjent mig af; men naar disse Hundreder af Knaposte bleve savnede, naar Jørgen engang kom i Kjelderen og opdagede, hvilken Ødelæggelse der var anrettet i Bunken, saa gjaldt det at holde Ørene stive. Han havde jo hin Aften truffet mig i Kjelderen? Det var en slem Omstændighed, som først faldt mig ind, da jeg kom til Besindelse, og Gine havde sagt: „Fy, hvor Du lugter af Knapost!"

Omsider kunde jeg en Dag mærke paa Jørgen, at der var Noget iveien. Da han havde fundet mig sovende, var det jo høist sandsynligt, at han kunde sætte min Tilstand den Aften i Forbindelse med det tømte Anker.

„Var det ikke Andet, Du vilde i Kjelderen, end hente din Bold?" spurgte han med en inqvisitorisk Mine.

Dertil kunde jeg dristigt svare „Nei."

„Mon Du ikke, ved at krybe ned i Kjelderen, er kommen til at støde til Hanen paa Mjødankeret? — Tænk Dig om."

Jeg indrømmede Muligheden af, at jeg kunde have tilføiet Ankeret et Stød.

„Og meer end de halve af Knapostene ere forsvundne."

„Ja saa?"

„Du veed vel ikke, hvorledes det er gaaet til?"

„Du troer maaskee, at jeg har spiist en halv Tønde Knapost i otte Dage? Jeg har saamænd aldrig smagt saadan en."

Denne Forsikkring kunde jeg give med saa stor Troværdighed, at Jørgen, der nærede megen Godhed for mig, og heller end gjerne vilde troe mig, opgav Forhøret. Hvorledes han dækkede Historien for Clausen, veed jeg ikke, men det er vel lykkedes ham, hvortil ogsaa det bidrog, at Kjelderen kort efter modtog en ny Forsyning med Knapost. At Høkeren senere har mærket „Rotter i Regnskabet", kan neppe betvivles. Der blev taget kraftige Forholdsregler for at forsyne Døren med en tyk Jernstang og Hængelaas, og Lugen blev dækket med et Staaltraadsgitter. Til min store Beroligelse faldt Mistanken ikke paa nogen Bestemt, og da Faren var overstaaet, kunde jeg hengive mig til min Omsorg for Moer Berge, der Dag for Dag blev svagere. Men Angeren over det Forefaldne pinte mig saameget mere, som jeg ikke kunde faae lettet min Samvittighed ved at gjøre Moer Berge en bodfærdig Bekjendelse, og saaledes faae den Absolution, jeg følte en saa inderlig Trang til.

En Morgenstund, tidligere end sædvanligt, kaldte min Moder mig ned fra Portkammeret.

„Nu er det meget daarligt med Moer Berge," sagde hun med en betænkelig Mine.

Jeg saae forskrækket paa hende.

„Kom, min Dreng, og lad os gaae op paa Kvisten; det er nok paa Tiden, hvis Du vil see din gamle Veninde endnu engang."

Med stor Bekymring fulgte jeg min Moder ovenpaa, og vi traadte ind i det lille Kammer. Kattuntrykkerens Pige havde vaaget hos hende om Natten. Hun sov vel ikke; hendes Hoved lænede sig til det høie Hovedgjerde, og de matte Øielaag vare næsten sunkne ned. Vi traadte stille hen til hendes Leie. Hænderne laae over Dynen, hvor de i urolig Bevægelse gik frem og tilbage. Moder trykkede dem blidt, for at bringe dem i Ro, men det varede kun et Øieblik, saa begyndte igjen den travle Bevægelse. Jeg forstod det godt. Det var den sidste instinctmæssige Yttring af den rastløse Flid og Stræben, hvormed hun havde kæmpet sig igjennem Verden. Hun strikkede; det vil sige, hendes gustne Hænder gjorde mechanisk de Bevægelser, som de nu vel i over firesindstyve Aar havde været saa vante til. En Time efter udaandede hun lydløst, og vi lukkede hendes Øine. Jeg græd bitterligt over min tabte Veninde. Imellem de Faa, som fulgte Moer Berge til hendes sidste Hvilested, var naturligviis jeg, i Følge med alle mine Sødskende. Da Præsten havde kastet Jord paa hende og fjernet sig, sang vi over hende for sidste Gang:

Held Den, som efter Dagen, streng og lang,
Kan kvæge sig i stille Aftenhvile. . .

Rokkestenen ved Frederiksborg. Tegnet af G. Emil Libert.

Om Eftermiddagen sad jeg inde hos min Moder. Vi talte naturligviis om Moer Berge, og mit Nag til Høker Clausen vaagnede i hele sin Styrke ved at tænke paa, at han nu skulde blive Eier af de Sager, hun efterlod, der ikke kunde have mindste Værd for ham, medens jeg betragtede dem som sande Helligdomme. Disse Tanker afpressede mig nye Taarer, der vel ikke vare saa fromme, som de skulde være — da det ringede paa vor Dør. Moder gik for at lukke op, og kom kort efter igjen. Jeg sad foroverbøiet med Ansigtet i mine Hænder. Hun tog mig blidt under Hagen for at løfte mit Hoved, og med Øinene fulde af Taarer saae jeg foran mig paa Bordet — Moer Berges gamle Skrin. Men det skulde der ogsaa til, for at lokke et Smil frem paa mit Ansigt. Det var en forunderlig Glæde, der opfyldte mig ved Tanken om, at jeg nu var Eier af dette Klenodie. Aldrig havde Moer Berge i levende Live havt større Krav paa min Taknemmelighed, end i dette Øieblik, da mit Sind blev befriet for de onde og hadefulde Tanker, jeg nærede, og som hindrede mig i at sørge saa blidt og fromt, som jeg burde. Skrinet kom nemlig fra Clausen. Jeg greb Nøglen med den gammeldags Messingkam og lukkede op for Helligdommen! Jo — alle Sagerne laae deri og øverst fandt jeg et Papir. Ved dets Gjennemlæsning forringedes jo endeel Clausens Fortjeneste, men mit Sind var nu engang formildet. Papiret var et Slags Testamente, optegnet, som jeg senere erfarede, af Kattuntrykkerens Pige, og havde vel ikke stor juridisk Gyldighed, da det blandt Andet manglede Underskrift og Dato, men saa formløst Documentet var affattet, naaede det dog sin Hensigt, siden Høker Clausen respecterede det. Det indeholdt kun følgende Ord:

Carsten skal have mit gamle Skrin.

Ja — her er Historien ude. Imellem dens mange Svagheder er ogsaa den, at de Elskende ikke faae hinanden. Det kunde muligt have givet Fortællingen en større Afrunding, men havde mine ærede Læsere seet Gine forleden Aften, da jeg gik paa Opdagelser efter Sadelmageren, og gjenfandt min fordums Elskede i Kjeldervinduet, vilde de umuligt kunne gjøre mig Bebreidelser i den Retning.

Gines Tab overvandt jeg i utrolig kort Tid, men det varede grumme længe, inden jeg kunde forsone mig med Moer Berges Død, og inden jeg tilfulde var bleven fortrolig med, at det lille Kvistkammer stod tomt og øde. Det var ogsaa en slem Omstændighed ved hendes Død, at jeg ikke fik Leilighed til at betroe hende min sidste, store Brøde, og hvor skulde jeg saa let finde Tilgivelse, som hos hende? Jeg beholdt den hos mig selv, og jeg har nu baaret paa den i de mange Aar, lige til nu, da jeg gjør en saa fuldstændig Bod, ved at aabenbare den for den hele Verden. Jeg haaber paa en ligesaa beredvillig Syndsforladelse, som den Moer Berge i sin Tid maaskee var altfor hurtig til at meddele mig. Man kunde jo spille mig det slemme Puds, at erklære sig villig til at forlade mig selve Synderne, medens man kunde være saa ondskabsfuld at betragte „Carstens Skriftemaal“ som den værste Brøde, hvorfor jeg forgjeves vilde anholde om Absolution. Dog — det forekommer mig at være en saa spidsfindig Distinction, at jeg ikke kan antage, man vil anvende den imod mig. Jeg maa dog forudsætte nogen Velvillie hos Dem, jeg betroer mine dybeste Hemmeligheder. Hvad vilde ellers blive Enden paa det? Enhver beholdt sit Synderegister hos sig selv, og gik brødebetynget ud af Verden. Saamegen Agtelse og Ærbødighed, jeg nærer for mit Publicum, siger jeg dog med Freidighed:

Min Sjæls Frelse sætter jeg over Verdens Dom,

den jeg iøvrigt allerærbødigst tillader mig at anbefale „Carstens Skriftemaal“.

Rokkestenen ved Frederiksborg.

Paa Hovedgaarden Trollesmindes Jorder ved Frederiksborg, udenfor den saakaldte Kiels Skov i Nærheden af Freersløv Hegn, ligger en gammel Begravelse, som man i Hillerød har vedtaget at kalde Kong Kiels Gravhøi. At det virkelig

Afstøbninger af Mennesker, udgravne i Pompeji

er en gammel Gravhøi, og saavidt man efter det Ydre kan skjønne endogsaa et hedensk Gravsted fra Steenalderen, er der ingensomhelst Tvivl om; men Kongen er og bliver temmelig apokryphisk. Vi have forgjeves søgt ham i gamle Annaler og Krøniker, ja selv i Suhms Historie, hvor man dog ellers pleier at kunne finde mange flere Konger, end hensigtsmæssigt er, have vi ikke opdaget noget Spor af Kong Kiel; han maa være en reen local Berømthed, en Mand, hvis Navn aldrig er naaet udenfor Flækken, eller som maaskee endogsaa er opfundet dernede, blot af en naturlig Trang til at individualisere og give Navn. Gravhøien, som tildeels er overvoxet med Tjørn, er af betydelig Størrelse og omsat med Steen af to tre Alens Høide; den ligger smukt tæt udenfor Skoven. Det Mærkeligste ved den er imidlertid den saakaldte Rokkesteen, der først er fundet i Aaret 1855 af Lieutenant Ostenfeldt, og som nu hører til de interessante Gjenstande, hvortil det er en almindelig Pligt at valfarte, naar man kommer til Frederiksborg. Rokkestenene ansees for celtiske Monumenter, og findes i det øvrige Danmark kun paa Bornholm; under Forudsætning af, at de virkelig ere tilveiebragte ved Konst, have de efter al Sandsynlighed staaet i Forbindelse med Celternes Gudsdyrkelse, og ere da kun dannede, hvor Naturen frembød tilstrækkelig Hjelp dertil. Trollesmindestenen er imidlertid hverken mere eller mindre, end en almindelig Overliggersteen paa Gravhøien. Den er omtrent 32 Fod i Omkreds og henved 3 Fod tyk. Tilsyneladende ligger den fast i Jorden, men seer man nøie til, vil man opdage, at den hviler paa tvende andre Stene; et let Tryk med Haanden er i Regelen nok til at bringe den i Bevægelse, og man kan da med en Finger sætte den i Svingninger paa 8 eller 9 Tommer, hvilken Bevægelse er langt stærkere end de bornholmske Rokkestenes, der kun løfte sig 2 til 3 Tommer; kun naar Stenen længe har været i Ro, saa at Jorden har kunnet gamle og fastne sig om den, er en stærkere Paavirkning nødvendig for at faae den til at røre sig.

Efter hele Gravhøiens Indretning tør det ansees utvivlsomt, at den Omstændighed, at Overliggeren lader sig rokke, skyldes en reen Tilfældighed; det er imidlertid værd at lægge Mærke til, at ligesom de bornholmske Rokkestene adskille sig fra de andre bekjendte Mindesmærker af samme Art derved, at de hvile paa tvende Stene eller Klippestykker som Underlag istedetfor paa en enkelt, saaledes gjelder det samme om Trollesmindestenen. Denne Lighed kunde maaskee give Anledning til nærmere Undersøgelser om de danske Rokkestenes Oprindelse i Almindelighed.

Baggesens Eeg ved Christiansfæde. Tegnet af A. Lytzen.

Fund af Menneskelevninger i Pompeji.

To Aartusinder ere næsten henrundne, siden Vesuv lagde det dødbringende, tykke Dække over Byerne Pompeji og Herculanum, med alt Levende og Livløst, som fandtes der. Dette Dække løftes efterhaanden, og daglig udgraves Huse, Bohave, Konstsager, Redskaber og Kostbarheder; men Spaden bringer ikke blot disse Vidner om Menneskenes Færden og Syssel for Dagens Lys, man finder ogsaa Levninger af Menneskene selv, af Byfolk, som fandt Døden under Asken, der begravede deres Stad.

Neapels Museum har i længere Tid eiet en Blok af denne Aske, med et udmærket Aftryk af en ung Kvindes Barm. Massen havde tilfældigviis vundet saamegen Fasthed, at den holdt sammen, hvilket hidtil ikke har været Tilfældet med noget af de andre der fundne Aftryk af Menneskelegemer, da Asken er faldet sammen ved den mindste Berørelse.

I den seneste Tid er der opfundet og anvendt et simpelt Middel til at bevare disse mærkelige Spor af en svunden Olds Mennesker. Saasnart Arbeiderne støde paa slige Levninger, og have forvisset sig om, i hvilken Retning de ligge, vædes nemlig den omgivende Jordflade med et flydende Stof, som giver den Sammenhængskraft; derpaa bores Støbehuller ned til det tomme Rum om Knoglerne, gjennem Hullerne nedheldes tyndtslemmet Gipsmeel, og man faaer saaledes en fuldstændig Afstøbning da Gipsen indtager Kjødets og Klædningens Plads, hvorved de menneskelige Omrids træde frem paany.

De her afbildede Oldtidsmennesker, hvis hele Ydre er gjengivet paa denne Maade, fandtes ved Byens Østkant, i en Gyde der fører ud til en større Gade. Formodentlig ere de vendte tilbage strax efter Katastrophens første Periode, for muligviis at redde nogle Kostbarheder; Askeregnen har da overrasket dem, og voldet deres Død. Alt viser klarligen, at disse Ulykkelige stræbte at undflye et rædsomt Endeligt: de høitopskjørtede Klæder, den udstrakte Arm, den sammenknugede Haand og det gruopfyldte Aasyn, især paa den ene Afstøbning. Af Alt, hvad Pompeji frembyder, er dette det mest Gribende: det skrækkelige Tankebilled, som fremkaldes ved at besøge denne døde By, staaer virkeliggjort i hine Ulykkeliges Skikkelser.

H. M. Kong Georgs Afreise fra Kjøbenhavns Toldbod den 17de September 1863. Tegnet af C. Neumann.

Baggesens Eeg ved Christiansſæde.

Lolland er i det Hele fladt og uden store Skjønheder; men hist og her findes dog smukke Skovstrækninger der. Een af de smukkeste ligger ved Christiansſæde, det ſædvanlige Valfartssted for Folk fra Omegnen og for Maribos Indbyggere. I Egeskoven her findes ikke mindre end fem pragtfulde gamle Egetræer, hvoraf det ene er blevet foreviget som Jens Baggesens Yndlingssted. Det er et gammelt, huult Træ, tyve Fod i Omkreds, hvori der, nogle Alen fra Jorden, er indrettet et Værelse med Bord og Bænk. Naar Baggesen besøgte sin Mæcen, Statsministeren Grev Reventlow, paa Christiansſæde, tyede han herud med sine Drømme og Phantasier, her tabte han sig i Glæde over Naturen, her vakte Solens Straaler det rige Liv i Digteren:

„Her i Egens tempelhvalte Hjerte,
Stille, som det Skjul, der gjemmer mig,
Renset fra hver Plet af jordisk Smerte,
Helliget i Fryd, jeg hører Dig.
I Naturens Helligdom, omringet
Af dens Skabers Glands, en Engel lig,
Let, af salig Andagts Ild bevinget,
Skal den glade Digter fatte Dig!“

Baggesens Træ er nu kun en Ruin, dets Stamme er visnet hen, og det grønnes ikke mere; men det bærer endnu bestandigt hans Navn, og selv naar det er faldet, vil man mindes hans smukke Digt „Landforvandlingen“, som er blevet til her i Egen, og hvoraf de ovenstaaende Linier ere tagne, og Christiansſædes Bønder ville med Taknemmelighed ihukomme den ædle Reventlow, hvis Kjærlighed til Bondestanden skabte Landforvandlingen i Danmark.

Kong Georgios.

I Syden Livet flammer med flygtig Rosenglød;
Fra Norden Kraften stammer, der trodser Harm og Nød.
I Syden Skygger drømme paa faldne Guders Grav;
Fra Norden Floder strømme mod Fremtids dybe Hav.

Hvor Himmeltegnet lued i Lysets Morgengry,
Snart Mørkets Rædsler trued fra sorte Tordensky;
Bøiet mod Dødens Vande det blege Kors da stod,
Over de nære Strande gik Maanen frem i Blod.

I Søvn og Nat begravet Hellenerfolket laa;
Forgjeves bruser Havet, forgjeves Tordner slaae:
I Natten kvalm og lummer det sover dybt og tungt —
Men drømmer i sin Slummer og vaagner atter ungt.

Ja, vaagner fra de Døde og føler Livets Lyst
I alle Pulse gløde. Da toner Haabets Røst
Fra Dybet og fra Himlen, i Vindens raske Gang,
I Chor af Fuglevrimlen, i Kildens Morgensang:

„Din Genius er vaagen, kom, Folk, vær atter frit!
Snart spredes Morgentaagen; kjend da Dig selv og dit!
En Skjønhedsverden eied Du før, saa rig og stor,
At for dens Glands sig neied med Undren Syd og Nord.“

„Den vil Du atter finde, den skal Du atter faae;
Paa dine Bjerges Tinde skal Seierstegnet staae.
Men Korset maa det være: ei andet Mærke tag!
Det bringer evig Ære, det vier ind din Sag.“

„Er dine Konger døde, de gamle Guders Børn:
Velan! hvor Nordlys gløde om Stjernehimlens Bjørn,
Hvor Kraftens Billed speiler et Hav som Staalet blaat:
En Aand til Æren beiler. — Der finder Du din Drot.“

„Til Sagnets dunkle Riger, til Nordens Disarsal,
Til Valhals Guder stiger hans høie Fædres Tal.
Det er en gammel Stamme; men han er ung og kjæk
Som Foraarssolens Flamme, der løser frosne Bæk.“

„Betragt hans Fædrerige! see, ligner det ei dit?
Af Trængsler og af Krige det fremgik ungt og frit;
Det skrev i Marmorstene sin Skjønhedsdrøm som Du;
Landflygtig din Athene fandt der et Hjem endnu.“

„Der synger Mindets Svane som her om Oldtids Glands;
Der veier Haabets Fane som her i Skovens Krands;
Der snoer sig Havets Belte som her om Ø ved Ø.
Der pløied djerve Helte som her den vilde Sø.“ —

Da drog fra Fædrestranden som glade Hjerters Tolk,
Med hvide Haar om Panden, en Ædling af sit Folk.
Han drog mod Nordens Zone, den gamle Kæmpe god,
At lægge Sydens Krone for Vikingsønnens Fod.

Snart Hjemmets Kyst sig dølger, hvor Kongesnekken gaaer.
Da hviske Havets Bølger Farvel fra Danmarks Vaar;
Da hvisker Nordens Tunge: Glem ei din Moders Favn!
Kron med Bedrifter unge dit gamle danske Navn!

Men fromt den Christne beder: Du Livets høie Drot,
Giv ham til Lynafleder, til Spir paa Kongeslot,
Til Skjold mod Fjender stærke, mod Dybets Magt og List,
Dit eget Seiersmærke, o seiersæle Christ!

Det, som paa Mastens Tinde i Danmarks Flag han saae,
I Solglands lad det skinne paa Sydens Himmel blaae!
Og naar sig Skygger leire om Jordens Kongeglands:
Ved dette Tegn han seire og vinde Livets Krands!

Pauline Worm.

Ugens Politik.

Den 24de Septbr. 1863.

Den tydske Forbundsforsamlings forenede Udvalg er nu fremkommet med sin Indstilling, der gaaer ud paa at beslutte en passende Executionsfremgangsmaade for at fremtvinge Tilbagekaldelsen af Patentet af 30te Marts. Sachsen og Hannover skulle hver udnævne en Civilcommissair, som, indtil fuldstændig Opnaaelse af Executionens Formaal, skal føre Forvaltningen i Holsten og Lauenburg i Kongehertugens Navn. Disse Civilcommissairer medgives en Troppestyrke paa 6000 Mand, bestaaende af Hannoveranere og Sachsere, medens Preussen og Østerrig anmodes om at holde overlegne Stridskræfter rede til ufortøvet Understøttelse af hin Troppeafdeling, hvis den skulde møde virksom Modstand under Executionens Fuldbyrdelse. Danmark opfordres til at adlyde inden tre Ugers Forløb, og Østerrig, Preussen, Sachsen og Hannover anmodes om at forberede Alt, for paa Forbundsforsamlingens næste Opfordring ufortøvet at kunne bringe de besluttede Forholdsregler i Udførelse. Det er høist sandsynligt, at Forbundsforsamlingen vil slutte sig til Udvalgets Indstilling, og da vor Regjering har erklæret, at en Execution i den ovenanførte Anledning vil af den betragtes som et internationalt Anliggende, nærmer den Krise sig, der, saaledes som Grev Manderstrøm siger i en høist interessant, af „Fædrelandet“ meddeelt Depeche, dateret Stockholm den 19de Juli 1863, „uundgaaelig maa udsætte Nordens Fred og meget sandsynlig hele Europas for alvorlige Farer.“ Grev Manderstrøm paastaaer, at Executionen har et Maal, der ligger fuldstændigt udenfor Forbundets Competence, og at den følgelig er et fjendtligt Angreb, som det vil være den danske Regjerings Pligt at modsætte sig med alle de Midler, der staae til dens Raadighed. Den svenske Udenrigsminister henvender sig derfor i sin Depeche til Cabinetterne i Paris og London, og opfordrer dem til at forhindre, at der udbryder en Krig i Norden, en Begivenhed, der kan indtræffe inden faa Uger, „hvis Danmark ikke i disse Cabinetters Understøttelse finder en Vold mod Tydsklands Angrebsforholdsregler.“ Medens den engelske Presse, navnlig »Times« og »Morning Post«, sluttende sig til denne betydningsfulde Udtalelse, har ført et meget truende Sprog mod Tydskland og opfordret det til at betænke sig to Gange, inden det gjør sig skyldigt i det tilsigtede Overgreb mod Danmark, og medens baade »L'Europe« og »Courrier du Dimanche« berette, at England optræder mæglende i Wien og Berlin, paastaae derimod „Børsenhalles“ Correspondenter, at Lord Russell ikke har foretaget noget saadant Skridt, ja fra Berlin forsikkres det endog, at Preussen paa ingen Maade vil indlade sig paa Forhandlinger med nogensomhelst fremmed Magt om dette Stridsspørgsmaal, som „factisk og retligt er et indre tydsk Anliggende.“ Det kan imidlertid nu ikke vare længe, inden den hele politiske Stilling vil foreligge klar og tydelig, da Rigsraadet alt i næste Uge træder sammen, og Regjeringen vil sikkert ikke undlade at gjøre det høie Raad bekjendt med sine Planer, til hvis Gjennemførelse dets kraftige Bistand vil være nødvendig. Ved den Ministerconference, der idag afholdtes paa Christiansborg, er man sikkert bleven enig om Formen og Indholdet af Budskabet til Rigsraadet, og Conseilspræsidenten er afreist til Lyksborg for at forelægge Kongen Protocollen over de førte Forhandlinger. Efter sikkert Forlydende agter Ministeriet ogsaa paa et af de første Møder at fremlægge et Udkast til en ny Forfatning for Danmarks Rige. Hvis vi ere rigtigt underrettede, vil den Forsamling, som ifølge Regjeringens Udkast skal afløse det nærværende Rigsraad, Rigsdagen og den slesvigske Stænderforsamling, bestaae af 200 Medlemmer, og af disse skulle 125 Medlemmer danne Folkethinget og 75 Landsthinget. I Folkethinget ville 25 Slesvigere og i Landsthinget 15 faae Plads. Valgene til Folkethinget foregaae overeensstemmende med den bestaaende Valglov; til Landsthinget derimod i større Valgkredse, og for at være valgberettiget hertil, vil Rigsraadets Valglov, altsaa en aarlig Indtægt af 1200 Rd. eller Betaling af 200 Rd. i directe Skat, komme til Anvendelse. De arveberettigede Prindser ere tillige fødte Medlemmer af Landsthinget; Kongen vælger 15 Medlemmer til dette Kammer. Rigsraadet sammentræder hvert andet Aar. Naar Fællessagerne ere forhandlede, behandles de særlige danske Anliggender af de 160 danske Rigraadsmedlemmer, og de særlig slesvigske af de 40 slesvigske Medlemmer; tilveiebringes der Enighed mellem Regjeringen og disse særlige Forsamlinger, ophøies det fremlagte Forslag til Lov, i modsat Fald bliver det ved det Gamle.

— Den i disse Dage sammenkaldte Rigsdag har ifølge Ministeriets Opfordring eenstemmig givet sit Minde til Mødernes Udsættelse til d. 11te Januar. Landsthinget har valgt Justitsraad Ingerslev og Appellationsraad Juel til Medlemmer af Rigsraadet.

— De seneste diplomatiske Actstykker i det polske Spørgsmaal, nemlig Frankrigs, Englands og Østerrigs Depecher til Cabinettet i St. Petersborg og Fyrst Gortschakoffs Svar ere nu offentliggjorte, og de russiske Depecher, der ere skrevne i en kold og affærdigende Tone, afslutte den diplomatiske Discussion i dette Anliggende. Efterat enhver Tanke om endnu i Aar at understøtte den polske Sag med væbnet Haand er opgiven, ville vi altsaa i Løbet af Vinteren blive Vidne til de fortsatte Grusomheder, der saalænge have ydmyget det afmægtige Europa. Ruslands Svar har atter vakt alvorlige Bekymringer for Fredens Bevarelse, og det spændte Forhold, hvori Vestmagterne, men især Frankrig, ere komne til Rusland, retfærdiggjøre den Bekymring, som man overalt nærer. De mest foruroligende Rygter dukke atter op; man paastaaer saaledes, at de Franskes Keiser, der først den 3die October vilde vende tilbage fra Biarritz, allerede ventedes i Paris den 23de Septbr. paa Grund af de betænkelige politiske Forhold. Det synes dog ikke, som om den nærværende Stilling retfærdiggjør et sligt Hastværk, og de Beslutninger, som Vestmagterne skulle fatte, ere ikke af en saa paatrængende Natur, at man saaledes behøver at overile sig. Men disse Beslutninger kunne let have meget alvorlige Følger. Efterat Rusland med Bestemthed har erklæret, at en fortsat Discussion ikke kan føre til noget Resultat, og efterat det ikke engang har villet give efter med Hensyn til de bekjendte sex Punkter, om hvilke man dog antog, at der herskede Enighed, kan der neppe mere være Spørgsmaal om eenslydende, men særlige Noter fra de tre Magter, og man antager i Almindelighed, at det nye Svar til Rusland, hvis der overhovedet skal svares, maa have et Ultimatums Charakteer. I Paris synes man dog ikke rigtigt at troe paa, at de tre Magter kunne blive enige om et nyt diplomatisk Skridt, og »La Presse«, der hele Tiden har gjort sig lystig over Diplomatiens Afmagt, triumpherer ved Tanken om dens formeentlige Fallit-erklæring. I en Artikel med Overskrift „Diplomatiens Abort“ siger Girardin: Man har nu seet, hvorledes de saakaldte Statsmænd arbeide. Siden de have lidt et saa ynkeligt Skibbrud, hvorfor anstiller man saa ikke et Forsøg med Publicister og Mænd, der have Ideer? Naar vi see den Politik, man følger, forekommer det os, som om vi vare Vidne til en Leg af Børn, hvem deres Forældre tillode at forsøge paa at frembringe Damp, medens de af Frygt for en Explosion kun forsynede dem med lunkent Vand. En ny Politik uden nye Ideer er et Hjernespind. Er man bange for de nye Ideer, skal man ikke forandre den gamle Politik. Naar man frygter for at reise paa Jernbanen, kan man kjøre i Diligence; men man maa ikke slukke Ilden under Locomotivet for at formindske Togets Hurtighed. Det gjelder om at følge eller ikke følge med sit Aarhundrede. Diplomatien har nys viist, at den ikke er istand dertil. Den har kun spildt en kostbar Tid og gjort Afgrunden, der adskiller Rusland og Polen, endnu dybere.

Imidlertid opbyde Polakkerne alle Kræfter for at blive anerkjendte som en krigsførende Magt, da de derved vilde blive satte istand til at reise et Laan, der er nødvendigt til at dække Omkostningerne ved det Vinterfelttog, som nu skal begynde. De love de intervenerende Magter, at de ville holde ud til Foraaret, hvis de blot blive understøttede paa denne Maade. Men hvor tarvelig denne Understøttelse end er, sammenlignet med de Forhaabninger, man har vakt, er der neppe nogen Udsigt til, at deres Ønske vil blive opfyldt, trods det Omslag, der nys er foregaaet til deres Gunst.

— Kronens Kamp med Folkerepræsentationen i Preussen og de forestaaende Valg ville sikkert øve en væsentlig Indflydelse paa hele Tydsklands indre Udvikling. En af Anførerne for det liberale Parti, Grev Schwerin, har nys givet sit Parti et Løsen, idet han har erklæret, at Valgene bør foretages med Hensyn til de indre, specifik preussiske Spørgsmaal, at Vælgerne ikke bør have Forbundsreformen for Øie og i en slig Krise ikke tænke paa de grundede Indvendinger, som Østerrigs Plan giver Anledning til. Men vil det være muligt saaledes at fjerne det almindelige Reformspørgsmaal fra Valgkampen? Er det de Liberales Ønske, følger det af sig selv, at v. Bismark vil hylde den modsatte Politik. Den preussiske Minister har allerede udarbeidet et Udkast, som han opstiller mod det østerrigske Program. Det er naturligt, at v. Bismark benytter sig af Preussernes Had til Østerrigerne for at sætte Vælgernes Lidenskaber i Bevægelse og drage dem til sig. Men den preussiske Minister har vistnok hildet sig i altfor mange Modsigelser, til at hans Plan kan lykkes. Han kan ikke være reactionair og en absolut Forsvarer af de kongelige Forrettigheder i Preussens indre Regjering og samtidig hermed udkaste et virkeligt Program til et nationalt Forbund, der, ligesom ethvert Forbund, i Virkeligheden er en Republik.

— En Skrivelse fra Marskalk Forey, som er optagen i „Moniteuren“, beretter, at Regntiden forhindrer Armeens

Bevægelser for Øieblikket, men at den fransk-mexicanske Hær har besat halvfjerdesindstyve Stæder, Flækker og Landsbyer, fra Vera-Cruz til Mexico, og at Hovedstadens Omegn bevogtes i en Omkreds af 25 til 30 Mile ved Hjelp af Streifcorps, der altid ere rede til at ile den fredelige Befolkning tilhjelp.

— Ifølge Efterretninger fra New-York af 12te Septbr. paatænkes et Forbund mellem alle Sydamerikas Republiker og Juarez, for at gjøre Modstand mod enhver europæisk Invasion. Regjeringen i Washington er bleven indbudt til at slutte sig til dette Forbund.

— Den militaire Stilling i Nord-Amerika har ikke forandret sig. Charlestons Beleiring fortsættes, men kun langsomt, og et Landgangsforsøg mod Sumterfortet, der trods alle Rygter om dets Ødelæggelse endnu stedse holder sig, er blevet tilbageslaaet med stort Tab.

M.

Literatur.

— „Fædrelandets“ Udgivere bekjendtgjøre, at deres Blad fra October Qvartal vil blive udvidet, for at faae Plads til mindre Meddelelser, der ofte maatte henligge, og for uden længere Afbrydelse at kunne fortsætte den interessante og værdifulde Feuilleton, selv naar Rigsraadet og Rigsdagen ere samlede. Til denne for Bladets talrige Venner meget glædelige Meddelelse føies en anden, som desværre er af en alvorligere Natur. Udgiverne finde sig nemlig foranledigede til at erklære, at de ikke ville see sig istand til at fortsætte „Fædrelandets“ Udgivelse ret længe, dersom derved paaføres dem Tab. Disse Ord ere blevne opfattede saaledes, som om „Fædrelandet“ savnede det nødvendige Abonnement, for at kunne bestaae, og det vilde i Sandhed være høist sørgeligt. „Fædrelandet“ indtaaer en saa fremragende Plads blandt de danske Blade, dets Fortjenester af Frihedens Sag ere saa store, det har i den Grad fremmet hele den nærværende Slægts politiske Udvikling, indviet den i det constitutionelle Liv og lært den at benytte den vundne Frihed med Besindighed og Dygtighed, at ingen Ven af den liberale Sag med Ligegyldighed kan erfare, at dette djærve, mandige og veltalende Organ skulde forstumme. Det Offer, der maa bringes for at forhindre det, er imidlertid saa ringe i Forhold til det Tab, som ikke blot „Fædrelandets“ Venner og Tilhængere, men ogsaa dets Modstandere, der ønske en grundig Discussion af vore Samfundsforhold, vilde lide ved dets Ophør, at dette sikkert vil blive forebygget. Udgivernes Antydning vil vistnok være tilstrækkelig til at sætte dette ligesaa hæderlige som talentfulde Blad istand til at fortsætte den Virksomhed, som det i en lang Aarrække, da en frisindet Journalists Stilling ingenlunde var misundelsesværdig, med Ufortrødenhed, Uegennytte og Værdighed har udfoldet.

— Professor G. Stephens har for nogen Tid siden paa Engelsk udgivet en Beskrivelse over „Dagmar-Korset“ i det oldnordiske Museum. Skjøndt denne Bog vel nærmest er beregnet for den engelske Læseverden, hvis Opmærksomhed ved vor Konges Brudegave til Prindsessen af Wales er henledet paa denne Antiqvitet, har dette Skrift dog ikke ringe Interesse for det danske Publicum, fornemmelig ved den Texten ledsagende troe Afbildning af Korset. Den er et Facsimile i Guld- og Farvetryk, ved hvis nøiagtige og smukke Udførelse i ti forskjellige Former, der hver er trykt med en forskjellig Farve, baade Træskæreren og særlig Bogtrykker Thiele have indlagt sig megen Ære. Det er første Gang et saadant Arbeide er udført i Danmark, og det vidner om det høie Standpunkt, hvorpaa Bogtrykkerkonsten her i Landet befinder sig.

— Medens vor Industri i de senere Aartier har gjort agtværdige Fremskridt, er den danske techniske Literatur snarere gaaet tilbage end frem; en Bog i det danske Sprog, behandlende et eller andet industrielt Emne, er saagodt som et Særsyn, og den periodiske Literatur var indtil ifjor, efterat „Magazin for Konster og Haandværker“ var ophørt i 1842, næsten udelukkende indskrænket til „Industriforeningens Kvartalsberetninger. Da nu dette Tidsskrift tilmed fordetmeste kun leverer større Meddelelser om Udlandets Storindustri, har Savnet af en dansk Industritidende været i høi Grad følelig for den Deel af det paagjeldende Publicum, som uden Sprogkundskab søger sin Fagbelæring i den periodiske Literatur. At udgive en Tidende, der afhjelper dette Savn, ved at holde den Industridrivende herhjemme àjour med de Fremskridt, Erfaringer og Opfindelser, der skee i Udlandets Technik, ved Siden af at give et heldigt Indblik i og Kjendskab til vore egne industrielle Tilstande, maa derfor ansees som et fortjenstligt, om end for Tiden kun lidet lønnende Arbeide. „Industri-Tidenden, Journal for Haandværks- og Fabrikdrift“, redigeret af A. Steenberg og forlagt af C. Ferslew & Co., har, siden den begyndte sin Virksomhed i 1860, taget et godt Tilløb hertil og har, saavel i Forhold til de medarbeidende Kræfter, en saadan Tidende kan raade over i Danmark, som til det Antal Abonnenter, vore indskrænkede Sprogforhold tilstede, indeholdt en Række velskrevne og frisindede originale Artikler, ved Siden af størstedeels velvalgte Oversættelser og Udtog af fremmede techniske Tidsskrifter. Sproget er i Almindelighed godt, Beskrivelserne forstaaelige og de oplysende Tegninger vel udførte, saa at Tidenden gjør berettiget Krav paa den danske Haandværkers og Fabrikants Opmærksomhed og virksomme Deeltagelse, uden hvilke denne Stand vil blive berøvet sit nuværende eneste Organ i den danske Presse. Vil man, foruden Abonnement, endnu udstrække sin Understøttelse til Meddelelser om vundne Erfaringer fra sin egen Kreds, samt om de enkelte Industrifags Stilling og Forhold herhjemme, faaer man det tillige i sin Magt, at udbrede Lys over vore techniske Tilstande, selv udenfor Fædrelandets snevre Grændser.

— Skriftordet og „Det levende Ord“. Bidrag til Burdering af Grundtvigianismens Stilling til Evangelium og evangelisk Kirke. Af Dr. H. N. Clausen. — Denne lille Bog (et halvthundrede Sider), som allerede i forrige Uge har oplevet sit andet Oplag, kom ud samtidig med det Møde af Grundtvigianere, som for kort Tid siden var samlet her i Kjøbenhavn i Anledning af den ærværdige Oldings 80aars Fødselsdag. Under denne Sammenkomst, paa den første Dag, vilde Grundtvig bl. A. hævde sine Anskuelsers væsentlige Overeensstemmelse med Luthers Lære og Aanden i denne; selv for En og Anden af de Tilhørere, der ikke vare forudindtagne, var det maaskee ikke saa let at frigjøre sig for at blive imponeret af den store Personligheds endnu saa mægtige og interessante Foredrag. Men et andet Skin kastes paa samme Sag af Professor Clausen, den anden Sol paa vor kirkelige Horizont. Han vil ikke give noget Stridsskrift, taler ikke til Dem, der ikke ville høre; men derimod saavel til Andre, som til de mange Grundtvigianere, der kunne blive høist forlegne, baade naar man spørger dem om deres Mening — ikke just om Mesterens Ord paa første, anden eller tredie Haand — og naar de skulle gjøre Rede for Indholdet af deres Autoritetstro. Bogen vil derhos ikke behandle et theologisk Skolespørgsmaal, men et Spørgsmaal af almeen, christelig Betydning, der ikke ligger nogen alvorlig, eftertænksom Christen for høit, og hvis Klarelse er fornøden baade til Antagelsen og til Forkastelsen af Grundtvigianismen. Forfatteren nøies væsentlig med at sammenstille Grundtvigs egne Udtalelser med Yttringer af Luther, Melanchton, Calvin o. Fl., samt med Katholikernes Lære. Og Resultatet er klart: en slaaende Modsætning mellem den Grundtvigske og den evangeliske Reformations Opfattelse af Forholdet mellem Skriftordet og „det levende Ord“, Sacramentordene og Sacramenterne, samt Tilnærmelsen mellem hin og Katholikernes Mening om samme Sag. Men paa den anden Side have ogsaa Grundtvigianerne hos Luther o. Fl. fundet Udtalelser, der bestyrke deres Anskuelser. Sagen er vel, at de paagjeldende Spørgsmaal ikke engang som saadanne vare klarede dengang, saa at de blotte Ord neppe ere Beviser. (Gads Forlag.)

Jernbaner og Telegrapher.

— Bygningen af den russiske Sydbane, fra Moskow til Sebastopol, er overdraget et engelsk Selskab. Omkostningerne ved dette store Foretagende anslaaes til omtrent 200 Millioner Rigsdaler, men Regjeringen garanterer Selskabet 5 pCt. af Anlægscapitalen.

— Telegrapheringen paa den nye Linie fra St. Petersborg til Tiflis blev aabnet til Publicums Benyttelse den 11te August.

Statistik.

— I Paris er nylig udkommet en officiel, statistisk Sammenstilling af de i Frankrig i Aaret 1860 indgaaede Ægteskaber, med en Vedføielse om, hvormange af de Ægteviede der ikke besad saa stor Skrivefærdighed, at de kunde sætte deres Navn under Ægteskabsdocumentet. Af denne Sammenstilling fremgaaer, at i Stæderne med over 2000 Indbyggere (Hovedstaden dog ikke indbefattet), hvor 51,000 Par vare viede, havde 16,000 Brudgomme og 27,000 Brude, og i Landsbyerne, med 104,000 Par, 69,000 Brudgomme og 99,000 Brude, betjent sig af „paaholden Pen“ ved den nævnte Forretning.

Blandinger.

— Dagenes Navne. Tidens Inddeling i Uger (græsk ἑβδομάδες, lat. septimanæ, Tidsrum af 7 Dage) og Syvtallets dermed i Forbindelse staaende Hellighed, hidrører fra de i Oldtiden antagne 7 Planeter, som efter den Orden, hvori de antoges at bevæge sig omkring Jorden, vare: Maanen, Mercurius, Venus, Solen, Mars, Jupiter og Saturn. Derefter benævnede Romerne de enkelte Ugedage, og de danske Navne slutte sig paa et Par Undtagelser nær til disse Benævnelser, idet de i den nordiske Mythologi til de latinske svarende Navne træde istedetfor disse. Søndag hed paa Latin dies Solis, hedder paa Tydsk Sonntag, paa Islandsk sunnudagr (af sunna, der betyder Sol, men kun forekommer i Poesi og i Sammensætninger), hvoraf det danske Navn, som altsaa betyder Soldag, er kommet; paa Islandsk hedder Ugens første Dag ogsaa drottinsdagr, Herrens eller Christi Dag, ligesom paa Latin i Middelalderen dies Dominica, eller blot Dominica. Mandag hed paa Latin dies Lunæ, hvoraf det franske lundi, tydsk Montag, isl. mánadagr (af máni, Maane), hvoraf det danske Navn; Tirsdag dies Martis, hvoraf det franske mardi, paa Islandsk og Dansk benævnt efter Krigsguden Tyr, der svarer til Romernes Mars (tydsk Dienstag af det tilsvarende Tiu); Onsdag dies Mercurii, hvoraf det franske mercredi, isl. óðinsdagr (af den nordiske Hovedgud Odin), hvoraf det danske Navn; Torsdag dies Foris, hvoraf det franske jeudi, tydsk Donnerstag, paa Islandsk og Dansk benævnt efter Thor, Tordenguden; Fredag dies Veneris, hvoraf det franske vendredi, tydsk Freitag og paa samme Maade paa Dansk benævnt efter Freia, der som Skjønhedens og Kjærlighedens Gudinde svarer til Romernes Venus; Løverdag dies Saturni, hvoraf det engelske saturday, isl. laugardagr (d. e. Badedag), hvoraf det svenske lögerdag og det danske Navn er kommet. I Documenter fra Middelalderen og i gamle Krøniker benævnes Ugedagene ved feriæ med tilføiet Tal, som feria secunda Mandag, feria tertia Tirsdag osv.; Søndag kaldes i Almindelighed, som anført, dominica, og Løverdag sabbatum (Hviledag, efter det Hebraiske og Græske), i Regelen med Navn efter den paafølgende Søndag, som sabbatum trinitatis Løverdagen før Trinitatis Søndag.

— De fornemme franske Damer have indført den østerlandske Mode, at lade sig ælte, for at forøge Musklernes og Lemmernes Smidighed. Duelige Æltersker ere derfor meget søgte, og have rigelig Fortjeneste; men undertiden maae de naturligviis, som andre Haandværksfolk, løbe længe med Regningen, inden de faae Betaling. En saadan berømt Æltemadame indstævnede forleden en Hertuginde, da denne ikke vilde betale 320 Francs for 64 Æltetimer, og meente, at 2 Francs for Timen var nok; men Retten dømte hende til at betale Regningens fulde Beløb.

— Den storhertugelig-meklenborgske Overappellationsret har nylig afsagt Dom i en gammel Retssag, der maa have været meget vanskelig, efter den anvendte Tid at dømme. I September 1785 indgave nemlig Land-Skomagerne en Klage over Rostocks Magistrat, som havde forbudt dem at falholde deres Fabricata paa denne Byes Markeder, og nu — efter 78 Aars moden Overveielse — har Retten hævet dette Forbud, med den Tilføining, at Magistraten, hvis den atter forbyder Skomagerne at handle paa Byens Markeder, vil komme til at erlægge 500 Rdl. i Bøde.

— Den engelske Digter Pope skal være den Første, som plantede en Taarepil i Nordeuropa. Han fik nemlig engang fra Tyrkiet en Kurv Figen; da en af Kurvens Vidier syntes at være frisk endnu, stak han den i Jorden, og af den fremvoxede den første Taarepil i England.

— I Oberengadin, Canton Graubündten, hvis Klima paa flere Steder har Lighed med det nordlige Finmarkens, og hvor der voxer islandsk Mos i Mængde, agter man at opdrætte Rensdyr, hvortil en Normand fra Tromsø har lovet at yde sin Bistand.

— Ved den for Tiden under Arbeide værende preussiske Krigshavn i Jahdebugten skal der anlægges en Stad. Flere Byggepladse ere allerede solgte, men Stedet har den Ulempe, at der ikke kan bringes drikkeligt Vand tilveie; et indtil 250 Fod sænket Brøndhul har ikke leveret brugeligt Drikkevand, saa at det maa tilføres andetsteds fra.

— Hilbert Perry, en Søn af den bekjendte Staalpenne-Perry, har gjort en Opdagelse, som han kalder „Magneopathi, Sundhedens Philosophi“. Titelen er ikke saa let at forstaae, men Forklaringen er forbausende simpel. Perry forsikkrer, at al Sygdoms Aarsag er „det dødbringende Fluidum“, samt at alle Sygdomme helbredes ved Anbringelse af en Magnet, i Forbindelse med et galvanisk Batteri. Hvad der saa feiler En, skal man blot drikke syrede Vædsker, sætte en magnetisk Hue paa Hovedet og et galvanisk Batteri under Fødderne; derved føres „Livsprincipet“ omkring i Aarerne, og den „dødbringende“ Djævel uddrives ufeilbarligt. Men denne herlige Opfindelse giver ikke blot Sundheden tilbage, den formindsker tillige „et upassende Overmaal i Omridsene“, ligesom den, underligt nok, giver en altfor kantet Figur „den for Skjønheden nødvendige Runding“. — Man tvivler kun om, at Sønnens Opfindelse er saa god, som Faderens Penne.

— En Fabrikant i New-York har taget Patent paa et nyt Slags meget billige Paraplyer, „udelukkende bestemte til at laane ud til Venner“ — værdige Sidestykker til de bekjendte „Venne-Cigarer“. Disse Paraplyer ere af bruunt Papir, paa et Stel af Pilekviste, og koste 1 Mk.

— Ved de sidstafholdte Veddeløb i Nozay, i Nedre-Loire-Departementet, vakte et Løb med Forhindringer særdeles Opmærksomhed, idet en Bondeknøs paa en nøgen Hest, med en Grime istedetfor Trendse, fremstillede sig for at prøve en Dyst med Egnens bedste Løbere. Da han satte over den første Hindring brast Grimeskaftet, og Rytteren faldt af; men i et Nu var han oppe igjen, og kom heldigt over alle de andre Hindringer, indtil han naaede den sidste, som forekom Hesten mistænkelig; den flinke Rytter tvang dog Dyret over, og naaede Maalet først, under Tilskuernes lydelige Bifaldsraab.

— I nogle franske Bøger om Algerien staaer der skrevet: „Araberen er bange for Løven“. Dette lyder nu meget smigrende for de Europæere, som ikke ere bange for Løven, men Araberen er heller ikke saa angest af sig; adskillige algierske Indfødte have dræbt Løver og Panthere i Hobetal, og under

langt slettere Vilkaar, end Europæerne. Det bedste Beviis mod hint Udsagns Troværdighed afgiver en Mand paa 25 Aar, hvis Ry allerede er faret vide om „under Teltene“. Han er fra Constantine, hedder Mohamed-ben-Ali-ben-Djafar, og hører til Oulad-Ali-ben-Yahias Stamme. Endnu ikke fyldt femten Aar havde han, med en enkeltløbet arabisk Bøsse, dræbt tre Løver. Efter sin ottende Seir kjøbte han en Jagtbøsse til 90 Francs; med den nedlagde han derpaa i samme Anlæg en Løve og en Løvinde. — Engang opskræmmer Mohamed ved Uforsigtighed en Løvinde, med to næsten fuldvoxne Unger; han skyder til Moderen, men Løbet springer og saarer hans høire Haand. Hurtigt griber han Bøssen med den venstre, holder den frem som en Pistol og affyrer det andet Løb: Løvinden styrter død om, og Ungerne flygte. — Sin 21de Løve dræbte han paa følgende Maade. En Morgen erfarer han, at hans Fader — ligeledes en vældig Jæger, der dog kun var naaet til den 16de Løve — Aftenen forinden var bleven frygteligt tilredet af en Løvinde. Han drager strax afsted med tre af sine Fættere; de møde Udyret, der kaster den ene Jæger til Jorden og slaaer sine forfærdelige Kløer i ham. For at være vis paa, ikke at ramme sin Slægtning, gaaer Mohamed lige hen til Stedet, støder Løvinden for Mulen med Bøsseløbet, for at vække hendes Opmærksomhed, og knuser derpaa hendes Pandeskal med sine to Kugler. —

Mohamed bærer sig anderledes ad, end de franske Jægere; han opsøger Løven ved høi lys Dag, og venter ikke til det behager „Herren med det store Hoved“ at vise sig, men nøder den til at komme frem, gaaer den lige paa Livet og giver den Banesaar. — Da Rygtet om Mohameds Bedrifter kom den commanderende General for Øre, skjenkede denne Jægeren en god, toløbet Bøsse, hvormed han strax gik paa Eventyr og dræbte en Løve, for at indvie sit nye Vaaben.

Femten Mænd af Oulad-Aliernes Stamme have ialt dræbt 78 Løver; en af Mohameds Fættere havde for sin Part alene gjort det af med 18, den 19de aad ham op.

Rimgaade.

(Af E. B.)

Du, som altid har saa let
Ved at rime! Kom og sæt
Dig nu her, og see saa ret
Paa den lange Rim-Blanquet
Under dette Vers, og gjæt
Ordet, der gjør den complet!

BR—
D—
DR—
FL—
GL—
GR—
H—
K—
KR—
L—
PR—
R—
S—
SK—
SKR—
ST—
STR—
T—

Opløsning paa Gaaden i Nr. 208:

Solhverv.

Opløst at: Den „dygtige“ Smæk-Smæk, Ovik & Moutebello pr. Horsens, J. J. i Helsingør, „Hver Tanke mod Øst“ i Nakskov, Absalon B., Vulcan og Pluto, den Rette og tabte Veddemaal i Nestved.

Døde.

Alfred de Vigny, bekjendt fransk Forfatter, † i Paris, 64 Aar.
Jacob Grim, berømt tydsk Sprogforsker, † 20de September i Berlin, 78 Aar.

Verdens-Barometret.

London	24 Septbr.	3	pCt.	Consols . . .	$93^1/_2$.
Paris	„ —	3	„	Rentes . . .	67. 80.
Wien	22 —	5	„	Metalliques	76. 80.
Berlin	23 —	$3^1/_2$	„	Staats-Sch.	$90^1/_4$.
Kjøbenhavn	25 —	4	„	Kgl. Obligat.	$96^1/_2$.

Det fotografiske Institut

ved Budtz Müller & Co.
Bredgade 21.

Vi tillade os at underrette det ærede Publicum om, at vi siden den 1ste September have aabnet et fotografisk Atelier, hvilket vi, i Forbindelse med vort nu henved et Aar førte fotografiske Institut, anbefale til Deres godhedsfulde Velvillie.

Fotografier i alle Størrelser, ligesom ogsaa Kopier af Malerier, Daguerreotypier aftages daglig.

Atelieret er aabent hver Dag fra 10—4.

NB. Med Hensyn til Underviisning i Fotografien, behage man at henvende sig directe til Herr Cand. pharm. Budtz Müller.

Confirmationsgaver:

Oehlenschlägers samtlige Tragedier i eet Bind, 5 Rd., sm. indb. 5 Rd. 72 Sk. à 6 Rd. 48 Sk. Oehlenschlägers udvalgte Digterværker i eet Bind, 4 Rd, sm. indb. 4 Rd. 72 Sk. à 5 Rd. 48 Sk. Oehlenschlägers samlede Digte, Pragtudgaven i 5 Bind, 4 Rd., indb. 6 Rd. à 7 Rd. 32 Sk. Godtkjøbsudgaven i 4 Bind, 2 Rd. indb. 3 Rd. Nordens Guder, Pragtudg., 80 Sk., indb. 1 Rd. 32 Sk. à 1 Rd. 64 Sk. Helge; Yrsa; Hroars Saga, Pragtudg., 80 Sk., indb. 1 Rd. 32 Sk. à 1 Rd. 64 Sk. Hrolf Krake; Regnar Lodbrok, Pragtudg., 80 Sk. indb. 1 Rd. 32 Sk. à 1 Rd. 64 Sk. Aladdin, Pragtudg., 80 Sk. indb. 1 Rd. 32 Sk. à 1 Rd. 64 Sk. Vaulundur; Ørvarodd; St. Hansaften-Spil, 80 Sk., indb. 1 Rd. 32 Sk. à 1 Rd. 64 Sk. Sokrates, indb. med Guldsnit 1 Rd. Oehlenschlägers Erindringer, Pragtudg. i 4 Bind, 6 Rd., indb. 7 Rd. 64 Sk. à 9 Rd.

Andr. Fred. Høst,
Gothersgade 49.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Bemærkninger

angaaende: Kunst, Industri og Haandværk. Af Prof G. F. Hetsch. Heftet 88 Sk.

Gyldendalske Boghandling.

Friske Romanske Strenge

til Violin, Bratsch, Violoncel, Contrebas og Guitar ere, i udmærket Qualitet, ankomne hos

C. C. Lose & Delbanco
Gothersgade 11.

Prima danske Stearinlys

anbefales for deres udmærkede Qvalitet og Billighed. Nr. 1 à 3 Mk. 12 Sk., Nr. 2 à 3 Mk. pr. fuldvægtig dansk Pund, pr. Lispund 2 Mk. billigere, Ordres til Provindserne expederes promte pr. comptant og hver Pakke er mærket med Udsalgets Adresse, de faaes alene i Fabrikkens Udsalg, Krystalgade Nr. 18 i Kjøbenhavn hos Urtekræmmer H. A. Møller.

I Institutet for

Svensk medicinsk Gymnastik

behandles chroniske Sygdomme, navnlig ogsaa Rygradsskævheder.

Ved Damernes Behandling assistere Damer, det Nærmere meddeler fra Kl. 2—3 Institutets Forstander

Ca. Ma. Nycander,
Vimmelskaftet Nr. 38, 1ste Sal.

NB. Saaledes som fremgaaer af den af mig udgivne Aarsberetning for Aaret 1862, ere i bemeldte Aar 101 Personer, sendte af 48 forskjellige Læger, blevne behandlede med medicinsk Gymnastik i Institutet. Disse Personer, af hvilke omtrent Halvdelen var voxne Fruentimmer, have lidt af følgende Sygdomme: Lidelser henhørende til Nervesystemet 16, Sygdomme i Blodkarsystemet 13, Sygdomme i Aandedrætsorganerne 7, Forstyrrelse i Fordøielsesorganerne 27, Forstyrrelse i Genitalsystemet 9, Constitutionelle Lidelser (Tuberculosis, Dyscrasia, Scrophulosis, Chlorosis etc.) 9, Rygradskrumninger og andre Deformiteter 20, Summa 101. Med Hensyn til den nærmere Detail og navnlig det forholdsviis særdeles tilfredsstillende Resultat af disse Patienters Behandling, tillader jeg mig at henvise til ovennævnte Aarsberetning, der er at erholde i Falkenbergs Boghandel, Store Kjøbmagergade Nr. 17, for 16 Sk.

Visitkort

2 Mk. 25 Stk., 3 Mk. 50, 5 Mk. 100 (paa Glacé), faaes i P. L. Larsens Papirhandel, Krystalgade 19. Et stort Udvalg af elegante og simple Psalmebøger anbefales til billigste Priser. Photographirammer udsælges billigt.

Om kort Tid udkommer 2det Oplag af

B. Bjørnsons Sigurd Slembe.

Gyldendalske Boghandling.

Paa den Gyldendalske Boghandlings Forlag er udkommen:

Religiøse Studier.

Uddrag af en Dagbog. Heftet 1 Rd. 64 Sk.

Psalmebøger

i største Udvalg, elegante og simple, til billige Priser.
48. Store Kjøbmagergade 48.
ved Siden af Porcellainsfabriken.

Til forestaaende Confirmation:

Andagtsbøger og Prædikener i heftede og smukt indb. Expl. Skrifter passende til Confirmationsgaver. Psalmebøger i stort Udvalg, faaes i

Barth & Jensens Bog- og Papirhandel,
Gl. Amagertorv Nr. 29, ligefor Helligg. Kirke.

Paa den Gyldendalske Boghandl. Forlag er udkommen:
Træk og Skildringer af

det irske Folkeliv.

Oversat fra Engelsk af L. Moltke. cpl i 1 Bind. 1 Rd. 48 Sk.

Paa Undertegnedes Forlag er udkommen:

Digte, lyriske og dramatiske,

af Chr. K. F. Molbech. 1ste og 2det Hefte. Priis à 56 Sk. Da de poetiske Arbeider af Chr. K. F. Molbech, hvormed den danske Literatur Tid efter anden er forøget, hidtil kun have været at faae i høist forskjelligartet Udstyrelse, er det Hensigten med den Subscription, hvortil her indbydes, at samle disse og de hidtil utrykte Digte til et Hele. Den Kjendsgjerning, at ikke faa af Digtene have maattet oplægges gjentagne Gange, berettiger til at antage, at en samlet Udgave, som den her paatænkte, vil finde en velvillig Modtagelse hos den danske Poesies Venner.

Molbechs samlede poetiske Skrifter ville udgjøre to Bind, hvoraf det første indeholder: Billeder af Jesu Liv (en Cyclus af 12 Digte). Blandede Digte, hvorimellem endeel hidtil utrykte. Dæmring, lyriske Digte, og det andet: Klintekongens Brud, lyrisk Drama i 4 Acter. Venusbjerget, romantisk Drama i 5 Acter. Dante, tragisk Drama i 5 Acter.

Udgaven, der med Hensyn til Format, Tryk og Papir ganske svarer til C. Plougs samlede Digte, vil udkomme i 8 Hefter à 56 Sk., der udgives med korte Mellemrum, saa at det Hele kan være sluttet inden Aarets Udgang.

Subscription modtages i alle Boglador i Danmark, Norge og Sverig og hos Forlæggerne

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Illustreret Tidende. Bind 1-4.

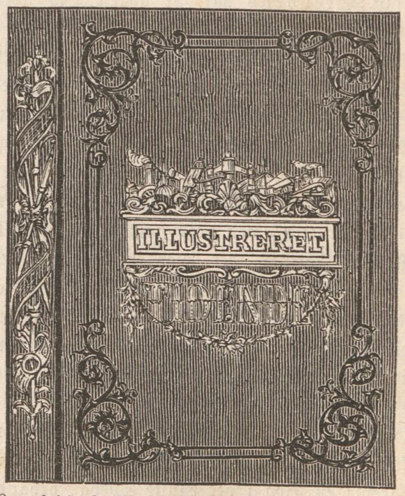

Hertil har Undertegnede ladet udføre særdeles elegante Bind med Forsiringer efter hosstaaende Tegning. Bindet er forfærdiget solidt med Chagrin Ryg og engelsk Shirting paa Siden. En Aargang indbindes i disse Bind for 15 Mk. pr. Expl. Bindet leveres ogsaa særskilt for 9 Mk. pr. Stk. — Tillige faaes Elegante Mapper til samme Værk til 4 Mk. 8 Sk. og 7 Mk. pr. Stk. og med indvendige Overfald 2 Mk. mere. For udenbyes Bestillere beregnes Emballage med 12 Sk. mere pr. Expl.

I alle Boglader modtages Bestillinger og hos

D. L. Clément,
Universitetsbogbinder, Aabenraa 27.

Enkelte Nr. af Ill. Tidende.

Til Underretning for de ærede Abonnenter bekjendtgjøres herved, at der, til Supplering ved Indbindning af 1ste Bind (Nr 1—53), af 2det Bind (Nr. 54—105), af 3die Bind (Nr. 106—157), og af 4de Bind (Nr. 158—209) ikke længer kan sælges særskilt Nr. 4, 17, 27, 42, 50, 60, 62, 73, 80, 88, 89, 93, 109, 117, 121, 133, 134, 152, 153, 195 og 205, da de ere aldeles udsolgte. Af de enkelte Qvartaler er Restoplaget saa lille, at de, der ønske at eie dette Værk fra dets Begyndelse, snarest muligt maae gjøre Anmeldelse herom.

Prisen er for Qvartalet 2 Rd.; for de enkelte Nr. 16 Sk., med Tillæg 24 Sk.

Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

Titelblad og Indholdsregister til 4de Bind

af »Illustreret Tidende« følger med nærværende Nr., som slutter Bindet.

Udgivet af Forlagsbureauet i Kjøbenhavn.

THIELES BOGTRYKKERI.

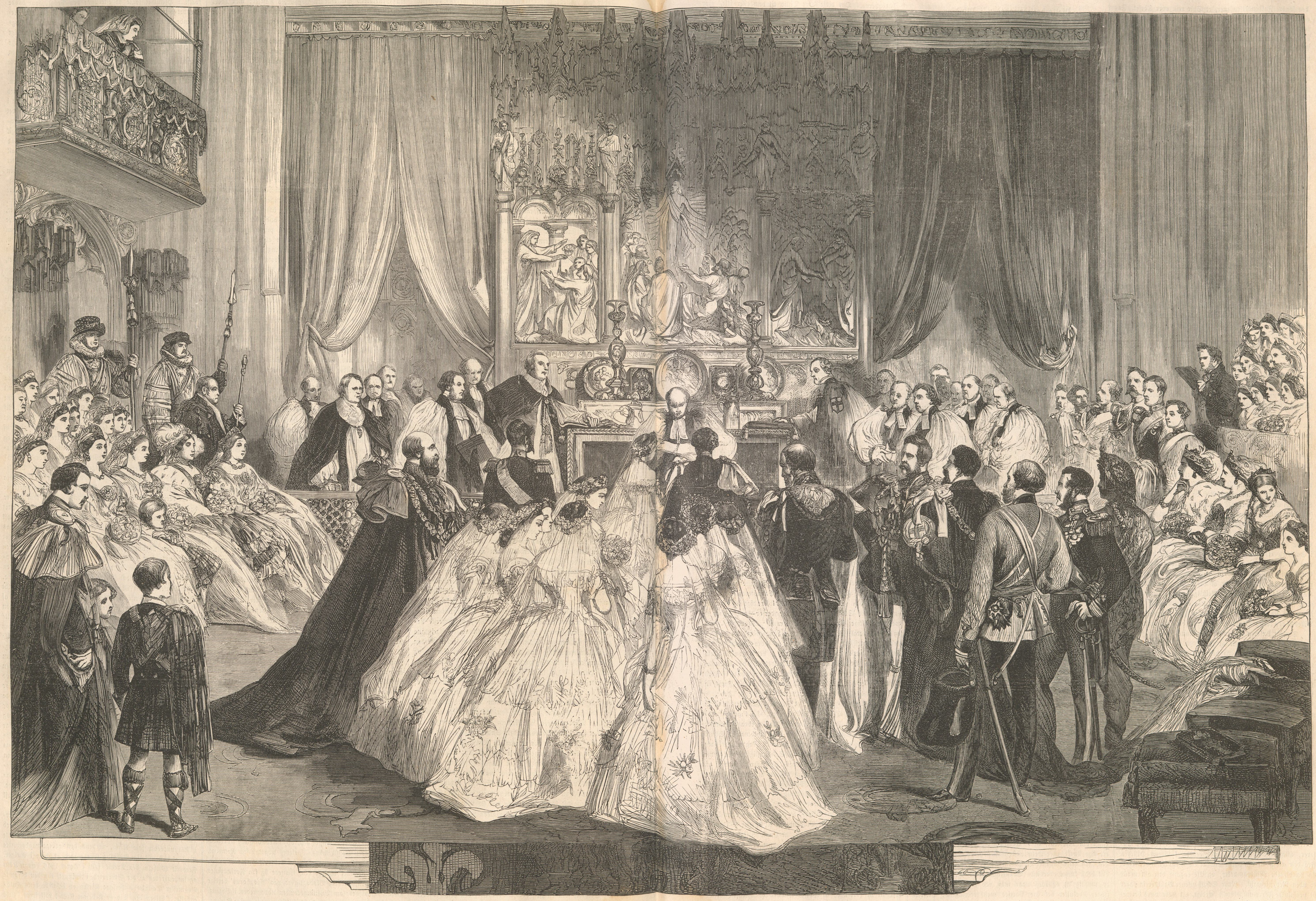

Prinds Albert Edvard af Wales' og Prindsesse Alexandra til Danmarks Vielse i St. Georges Capel i Windsor den 10de Marts 1863.

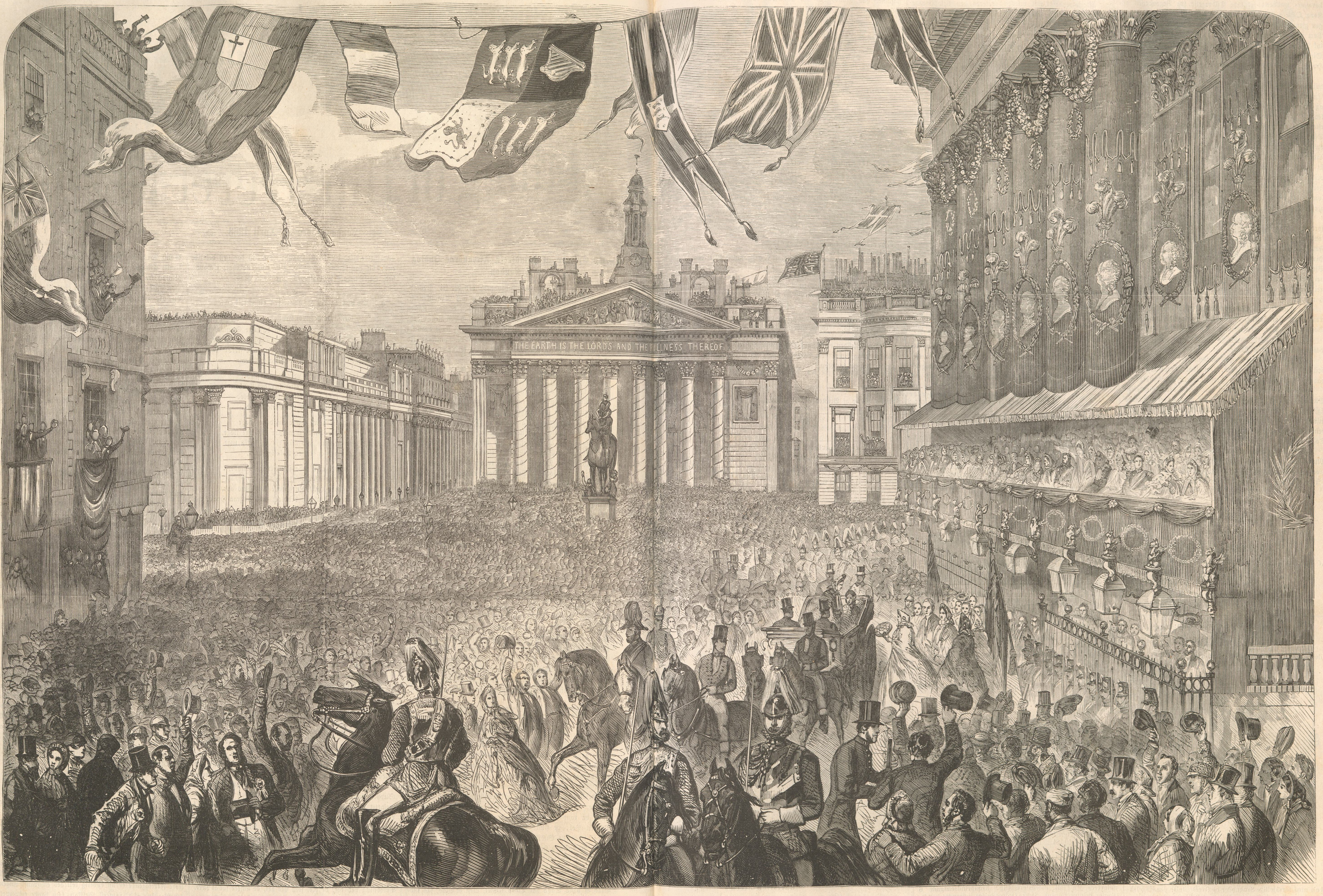

Prindsesse Alexandras Indtog i London. Foran „the mansion-house“; Mayorens Frue overrækker Prindsessen en Bouket.